DIETARIS
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Volum III
Anys 1578 a 1611

Generalitat de Catalunya

DIETARIS
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

1411-1714

Col·lecció de 10 volums

DIETARIS
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Volum
III
Anys
1578
a
1611

Director de l'obra:
Josep Maria Sans i Travé
Director de l'Arxiu Nacional de Catalunya

A cura de:
Lluïsa Cases i Loscos
Elisa Varela i Rodríguez
Oliva Samprón i López
Xavier Cazeneuve i Descarrega
Anna Rubió i Rodon
Isabel Campos i González

Índex per:
Salvador Cabré i Llobet

Pròleg de:
Ernest Belenguer i Cebrià

Generalitat de Catalunya

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

Dietaris de la Generalitat de Catalunya. --
Índex
ISBN 84-393-3150-9. -- ISBN 84-393-3148-7 (cart.)
3 : Anys 1578 a 1611. -- ISBN 84-393-3965-8. -- ISBN 84-393-3964-X (cart.)
I. Sans i Travé, Josep Maria, dir. II. Cases i Loscos, Lluïsa, ed.
III. Catalunya. Generalitat 1. Catalunya. Generalitat -- Història -- 1411/1714 -- Fonts 2. Catalunya -- Història -- 1411/1714 -- Fonts
353.9(467.1)"1411/1714"(093.3)
946.71"1411/1714"(093.3)

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

1ª edició: juliol 1996
Tiratge: 750 exemplars

ISBN 84-393-3148-7 (obra completa)
ISBN 84-393-3964-X (volum III)
Dipòsit legal: B-25.034-1996

Fotocomposició: Gama, S.L.
Coordinació de l'edició: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions
Impressió: Gràfiques Almogàvers

Sumari

Anys 1539 a 1578

Anys 1578-1581 1
Anys 1581-1584 90
Anys 1584-1587 146
Anys 1587-1590 180
Anys 1590-1593 266
Anys 1593-1596 279
Anys 1596-1599 302
Anys 1599-1602 348
Anys 1602-1605 431
Anys 1605-1608 509
Anys 1608-1611 598
Apèndix 1 729
Apèndix 2 733
Apèndix 3 742
Apèndix 4 757
Apèndix 5 761
Apèndix 6 768
Apèndix 7 775
Apèndix 8 792
Apèndix 9 826
Apèndix 10 889
Índex. 961

Pròleg: la Generalitat en la cruïlla dels conflictes jurisdiccionals (1578-1611)*

«*hoides y enteses les raons dels deputats y també les que per part de sa magestat los nomenats per sa excel·lència deduhirien, lo qui caurà del ase que prenga paciència*»[a]. El 1578, deu anys després de la primera gran crisi institucional entre la Monarquia i la Generalitat que durant alguns mesos havia arribat a la topada de l'empresonament dels diputats del 1569[b], les turbulentes aigües del frec a frec jurisdiccional entre la Cort i el País no havien desembocat ni de bon tros en el rabeig de pau que era desitjada per tothom. Al cap i a la fi, la paciència, a la qual els diputats o bé el lloctinent general-virrei es comprometien a acollir-se en cas de perdre la raó en perdre les regnes dels nous litigis plantejats i caure bruscament a terra, aquella paciència es trobava ben allunyada d'una veritable pau, tanmateix intercanviada per un pactisme falsament contingut.

1. Els triennis de 1578-1581 a 1581-1584: el camí cap a una artificiosa distensió.

No debades en el primer trienni –el del 1578-1581– d'aquest volum, el qual em toca presentar, es varen produir friccions importants, més que per les persones per les conseqüències de tipus regalista i/o constitucional que s'estenien pertot arreu. Al capdavall escassa importància tenia que el veguer de Lleida i els seus assessors –com a correus del lloctinent enviats a la Cort del rei– fossin detinguts pel diputat d'aquella localitat sota l'acusació de fraus i delictes comesos «*contra lo General*»[c]; o al seu torn –poc després– encara semblava preocupar menys el fet que Jaume del Pas, «*burgès de Perpinyà*»[d] tramès a la Cort per a tractar negocis amb el rei, fos arrestat prop d'Igualada per l'algutzir reial, obeint ordres del lloctinent que l'acusava també de delictes.

Certament l'un i l'altre fet es podien dissimular –disfressar i fins i tot oblidar– perquè «*dissimulant-ho ell, dit senyor loctinent general, era raó que los senyors deputats ho dissimulassen*»[e]. Però els esdeveniments anaven més enllà de les persones i les possibles simula-

* La característica bàsica de pròleg d'aquest treball ha suggerit l'autor que limités la bibliografia citada als nivells mínimament necessaris a la vegada que era ben convenient cenyir-se a la generosa documentació transcrita, que ha estat tractada amb molta cura, no exempta d'interpretació històrica.

a. Dietaris de la Generalitat de Catalunya. Volum III. Anys 1578 a 1611. p. 12

b. Vegeu J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Bandolers, pirates i hugonots a la Catalunya del segle XVI*. Editorial Selecta. Barcelona,1969, pp. 183-192; E. BELENGUER i CEBRIÀ: *La Corona de Aragón en la época de Felipe II*. Colección Síntesis. Cátedra de Felipe II. Universidad de Valladolid. pp. 17-32; i en el cas d'aquesta mateixa col·lecció el pròleg al volum II dels *Dietaris de la Generalitat de Catalunya,* redactat per E. SERRA i PUIG.

c. Dietaris... Volum III p. 4

d. Dietaris... Volum III pp. 14-15

e. Dietaris... Volum III p. 4

cions. D'una banda la detenció del correu reial era, a la fi, una usurpació de regalia que en cap cas podia fer la Generalitat ni tan sols si darrere hi havia hipotètics fraus; i de l'altra mai el virrei no podia aturar violentament i anticonstitucionalment un ambaixador d'una ciutat del Principat i comtats sense proves contundents.

Qui estava per sobre de qui? L'autoritat de la Monarquia, el virrei i l'Audiència Reial, que defensaven, si més no, les regalies i les prerrogatives de sa majestat, o la Generalitat, que es cuirassava darrere del munt de les constitucions? Ambdues pensaven de debò que el desgovern era de l'altra part, de la contrària. Perquè si el virrei, davant de les airades pretensions dels diputats, no podia ja dissimular la seva còlera en replicar-los: «*Yo me tengo por respondido aunque hablen como ídolos*»[a], i els doctors del Reial Consell mantenien la seva supremacia sobre la Diputació en aconsellar que el que calia era «*que dits senyors deputats declarassen dits procediments per ells fets...*»[b] nuls, el rei, en cartes a la Generalitat, anava més lluny: en parlar de jurisdiccions «a*ntes usurpastes* l*a nuestra...*»[c], recomanava entesa i obediència al virrei, bo i afirmant que «*de otra manera para reparo de la quiebra... no se dexará de proceder por los remedios permetidos, conforme a lo que está dispuesto por las constituciones y leyes desse nuestro Principado...*»[d].

Però les constitucions i les lleis del Principat podien ser interpretades de molt distinta manera. Al cap i a la fi, era el punt de vista dels diputats. A ells, «*com a procuradors de la Cort General, és concedida libera y absoluta potestat...*», tant que «*no.s pugue haver recors per apel·lacio, ni en altra manera, al senyor rey, ni a ses Audiencies Reyals o altres qualsevol officials...; volents, que lo que serà conegut y determinat per los dits deputats, per los dits fets y negocis, tinga tanta força y valor com si fos determinat per tota la Cort General congregada...*»[e]. ¡Boniques maneres d'entendre les jurisdiccions! Així, la paciència òbviament havia d'esgotar-se enmig d'uns diàlegs gairebé inútils, els quals intentaven extrajudicialment –d'acord amb els tecnicismes de l'època– evitar tot radicalisme que fes inviable qualsevol entesa, qualsevol acord que traiés del punt mort la paràlisi governamental. De res servien els gestos durs de les nombroses juntes de braços que aconsellaven als diputats, o les successives pressions del virrei sobre l'escrivà, notari del General, Lluís Rufet. De res no servia tampoc l'intercanvi d'ambaixades entre el virrei i la Generalitat, i l'enviament fins i tot d'una ambaixada a la Cort.

Per sortir veritablement de l'atzucac només era qüestió ja de reinterpretar les lleis, de perfeccionar-les mitjançant una convocatòria i celebració de Corts que, el 1579 –quinze anys després de la darrera conclosa a Catalunya– esperonà momentàniament els ànims de tots, que hi veieren la solució, al capdavall, però, inútilment[f]. Els rumors no varen anar enlloc i sí, inesperadament, els intents, no reeixits, d'un atemptat contra el virrei, el prior *don* Fernando de Toledo, que espantaren a tothom[g]. Allò era massa fort, absolutament impensable aleshores, perquè voler matar el virrei era com matar el rei. Aviat la Generalitat s'escarrassà per a centrar-se en la moderació, a la vegada que el monarca entengué que havia de prescindir de personalitats massa enèrgiques i que calia cercar en nous virreis, més capaços, la possibilitat d'una política moderada, suau en les formes que allunyés, si més no temporalment, el fons del problema.

a. Dietaris... Volum III p. 22
b. Dietaris... Volum III p. 21
c. Dietaris... Volum III p. 7
d. Dietaris... Volum III p. 7
e. Dietaris... Volum III p. 36
f. X. GIL i PUJOL: «<Atajar pesadumbres>: propostes governamentals per unes Corts Generals de la Corona d'Aragó en 1578, no celebrades...», a *Actes 1. Les Institucions Ctalanes (segles XV-XVII) Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Pedralbes. 13-I,* Barcelona, 1993, pp. 217-228
g. Dels enfrontaments de la Generalitat i el virrei ja en parlà breument F. SOLDEVILA: *Història de Catalunya*. Editorial Alpha. Barcelona, 1962, vol. II, p. 941. Més recentment i encara inèdit: J.M. TORRAS i RIBÉ esmenta el tema al voltant dels Franquesa: «Los Franquesa: una familia de oficiales reales en la Catalunya del siglo XVI», a *IV Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*. Alacant, 27-30 de maig, 1996

Això és el que va succeir durant uns anys, després del puntual nomenament com a virrei i la seva arribada a Catalunya al febrer del 1580 de *don* Francesc de Montcada, comte de Aitona, seguit més tard, pel març del 1581, de *don* Carlos d'Aragó, duc de Terranova, i, a la seva marxa cap a Milà a la primeria del 1583, de la tercera i més definitiva provisió virregnal en la persona de *don* Juan de Zúñiga, comte de Miranda, el qual es mantindria en el càrrec fins al 1586[a]. Tots tres foren polítics prudents que saberen connectar fàcilment amb el país i amb la institució que s'esforçava per representar-lo: la Generalitat de Catalunya.

Com es pot veure, els seus dietaris no estalviaren elogis en referir-se a aquests virreis. Car els diputats aviat descobriren el tarannà, entre cortès i amable, del comte d'Aitona quan els va rebre per primer cop al seu palau, i encara més quan, marxant per ordre del rei cap als comtats de Rosselló i Cerdanya durant uns dies, el lloctinent general va deixar en les mans dels representants catalans la major part de la responsabilitat del govern del Principat i, per descomptat, confià en ells a l'hora d'assessorar-lo i d'enviar-li les notícies més pertinents de l'administració.

I, de la mateixa manera, quan s'acomiadà el duc de Terranova, el qual galantment, després d'assenyalar «*lo pesar que tenia de dexar lo govern d'aquest Principat*», palesà «*la molta satisfacció que tenia de tot el Principat, y particularment dels senyors deputats y de tota la casa de la Deputació, offerint-se en qualsevols ocasions recordar-se de les obligacions que a tots tenia...*[b]», la satisfacció de la Generalitat no fou solament diplomàtica. El virrei, aleshores, va ser afalagat en manifestar els diputats «*lo pesar també que tenien de dexar sa excel·lència aquest govern... i li besaren les mans per les mercès y bones obres rebudes de sa excel·lència, y se offeriren de part del General y del Principat, y també en particular de cada hu de ses senyorias, servir a sa excel·lència ab la matexa major voluntat que de ses senyorias té coneguda..*[c]».

I ja ben a prop de la frontera, en la qual el parèntesi de quietud política era a punt de trencar-se, no d'una altra manera s'expressaren virrei i diputats quan, destinat a Nàpols al maig del 1586, el comte de Miranda –entre l'alegria per l'ascens del seu *cursus honorum* i la tristesa per haver d'abandonar Catalunya– recordà «*molt content... los beneficis y bons serveys que sempre ha rebut de tota esta terra de la qual se té per natural, com ha mostrat en tot lo que se ha offert en los temps de son càrrec y mostrarà en qualsevol ocasió...*[d]». La resposta de la Generalitat no podia ser menor ja fos tant afectiva com pragmàtica. En el primer cas «*aquesta terra... sempre ha estat contenta y bonificada del bon govern de sa excel·lència, com be ha mostrat la pau i quietut en què ha estat tot lo temps de son càrrec, y lo favor y benefici que, en comú y en particular, són rebuts de la ma de sa excel·lència...*[e]», de qui encara esperaven un darrer benefici pràctic en la inquietud que generava des de la Cort la trigança del nou redreç del General, el qual havia estat aprovat en les Corts del 1585, així com el retard del protonotari en la recopilació de les constitucions. Intuïtivament semblava com si els diputats s'ensumessin que els temps a l'avenir potser ja no es caracteritzarien per la temperància dels passats.

Però, mentrestant, aquests anys havien estat gairebé idíl·lics, els darrers tal vegada de tota una època que s'esfumava, malgrat que també hi hagueren discrepàncies d'opinions i sovint enfrontaments, mai, tanmateix, rupturistes. La detenció d'alguns guardes del General, els inoportuns i momentanis maltractaments al diputat eclesiàstic per part de l'algutzir reial Pere Sayol, el contenciós veritablement conflictiu sobre les crides de vitualles que de vegades proclamaven els virreis, la formació d'unions i germandats contra el

a. J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Els virreis de Catalunya*. Biografies Catalanes. Volum 9. Editorial Vicens Vives. Barcelona, 1987, pp. 87-88.
b. *Dietaris...* Volum III, p. 134
c. *Dietaris...* Volum III, p. 134
d. *Dietaris...* Volum III, p. 158
e. *Dietaris...* Volum III, p. 159

bandolerisme que *don* Lluís de Peguera, doctor del Reial Consell Criminal, apadrinà amb el vist-i-plau de les viles i ciutats, però amb l'oposició de barons i senyors de castells –els qual no desitjaven gens perdre la jurisdicció sobre els seus vassalls o, el pitjor de tot, la possibilitat que semblants unions pogueren transformar-se en sindicats, en un record no gaire agradable del que va succeir al llarg del segle XV–, i, a la fi, la mai no ajustada diferència de competències entre la lloctinència general i la capitania general que havia esclatat en l'apuntalament de forques militars en la drassana..., tot això, sens dubte, havia portat dificultats, reunions de juntes de braços, pressions nobiliàries, i àdhuc l' efectista acció d'enarborar les constitucions que podien haver estat ultratjades.

Adesiara l'efecte anhelat s'aconseguia: a l'espera de noves Corts, que poguessin actualitzar la legislació del Principat, cap d'aquests virreis cercava crear-se problemes estèrils. Era millor fer marxa enrere, assegurar el manteniment de l' equilibri constitucional, tot desitjant cada virrei en aquesta primmirada salvaguarda «*saber-les y entendre-les millor del que les sabia, que del primer die que.s estat en Cathalunya ha tingut vull a no violar les constitucions y privilegis de la terra y axí mirarà també d'ací avant tot lo que a ell serà possible...*»[a].

Hi hagué, però, un factor més que ajudà a l'entesa de la primera meitat dels anys vuitanta. Fou en aquest cas la major proximitat dels afers del rei i la seva família, com si la màgia de la reialesa toqués el cor del Principat . El 1580 la greu malaltia de Felip II, que a causa d'una grip va estar a punt de perdre la vida, i la mort de la seva esposa Anna d'Àustria –la qual no superà l'epidèmia– varen deixar estabornits els cronistes dels dietaris, que dedicaren planes i planes al dol de la reina, amb sucoses qüestions de protocol.

El despertar, tanmateix, fou temps després alegre i, fins i tot, eixerit. El llarg mes de gener del 1582, en el qual l'emperadriu Maria, la vídua de Maximilià II i germana del rei Felip, va hostatjar-se a Catalunya de pas cap a Portugal, tornà a omplir els dietaris d'aquell temps, d'un temps acollidor, en el qual la temperància de la terra i «*assenyaladament aquest any de poc fret...*» ornà «*dos rams imperials molt grans, fets a modo de torra o toya, de flos de clavells, tarongers, englantina, violes, boscanes, jassemí y diverses altres suaves flos...*».[b]. «*Jo estoy muy satisfecha del cuydado havéys tenido en servirme en todo, y lo he visto con las obras, y me acordaré dello todos los dias de mi vida, y a vosotros agradesco el trabajo y lo que se os ofreciere haré de buena gana...*[c] ». Aquest adéu de la distingida dama el dia de la Candelera del 1582 era ben sincer, tant com el munt de festes i homenatges amb els quals la Generalitat afalagà la il·lustre senyora.

2. El trienni de 1584-1587: de l'esperança de les Corts del 1585 a les complicacions posteriors

No obstant això, aquestes festes gairebé empal·lidiren davant de les més règies que hagueren de celebrar-se amb la vinguda del duc de Savoia que, tocant amb les seves naus Barcelona, s'encaminà després cap a Saragossa on es va casar amb la infanta Caterina Micaela. Tanmateix, el retorn del duc al Principat, consumades ja les noces, comportà la presència del rei, de tota la seva família i del gran seguici cortesà que feia anys que Catalunya no contemplava. Ara, però, les raons del goig eren molt més transcendentals que la simple estada reial.

El monarca s'havia personat aquí per acomiadar-se de la seva filla, Caterina, que ja mai més no abraçaria, i a la qual –abans de la seva marxa– acompanyà a Poblet, a Montserrat, a les drassanes de la capital, abans que el 13 de juny de 1585 veiés des d'una atalaia per-

a. Dietaris... Volum III, p. 120
b. Dietaris... Volum III, p. 110
c. Dietaris... Volum III, p. 112

dre's en l'horitzó de la mar la galera que la portava amb el seu gendre cap a Itàlia. Aleshores el rei també havia presentat en públic l'hereu, el petit príncep Felip, l'última esperança de successió masculina després que la dalla de la mort hagués segat la vida de nombrosos infants. «*Yo us lo agradesco...*[a] » havia respost el sereníssim nen, assegut a la falda de la infanta Isabel Clara Eugènia, la filla major del rei, quan el diputat eclesiàstic –el president de la Generalitat–, «*casi de genoll en terra*»[b], s'inclinà per a saludar ses alteses.

Però el rei venia sobretot a Barcelona «*perque* –com ell deia– *era ja razón y havia muchos días que lo deseava...*»[c]. En el dia a dia de la política, el sobirà sabia ben bé que no podia ajornar més una visita reial després de tants anys sense aparèixer per un Principat, l'estabilitat del qual a mitjan 1585 començava a esquinçar-se, malgrat l'assenyada actitud dels darrers virreis, necessitada com estava Catalunya d'unes noves corts, d'una nova legislació, que més enllà de les suavitats de les formes s'encarés amb la veritable clau del govern del país.

Nogensmenys, l'esperança dipositada a les Corts Generals de Montsó del 1585 palesà dues cares molt distintes, tot i que la segona, la negativa, fou potser més ferma. Car si evidentment el capítol XXIIII de les Corts posà en marxa un desig llargament anhelat al segle XVI com fou la primera compilació de constitucions, pragmàtiques i fins i tot d'altres drets de Catalunya, superflus, contraris i corregits, aquesta recopilació del 1588-1589 no fou tan reeixida com es confiava, bàsicament pel que s'esdevingué en l'anterior estampació de la mateixa legislació aprovada el 1585. De pressa les coses no rutllaven, els errors s'amuntegaven i les manipulacions, bé que deliberades, podien afectar tot el procediment de les lleis. I això que normalment cada cop succeïa més en les corts catalanes, s'ageganta a mitjan Cinc-cents i àdhuc des del 1585, quan una greu afecció del rei a Montsó agilità les sessions, que hagueren de cloure's abans, malgrat que el gruix de les constitucions ja es trobava forjat.

«*Empero per la malaltia de Vostra Magestat e indisposició de tarçanes per les quals es estat necessari haver de sagnar a Vostra Magestat tres vegades y donarli purga y ferse altres remeys y moltes pregaries y orations publiques a nostre Senyor Deu, aixi en la present vila de Monço com en tot lo present Principat y comtats...*» i per tal que no es pogués «*posar en perill la salut y vida de Vostra Magestat... sense que lo present acte y coses en aquell contengudes...*» signifiqués cap precedent en l'esdevenidor ni donés «*llarga als deputats...*», els representants dels tres braços en Corts s'han vist obligats a prendre decisions importants que tota Cort que es preés presentava. Fet i fet, en la reparació de greuges «*ne hagen de conexer, inquirir y judicar los deputats de Catalunya als quals tantsolament com a procuradors de la Cort general es concedida libera y absoluta potestat de declarar tots y qualsevol dubtes, qüestions y contrastes quis fassen o puguen fer...*»[d].

Tanmateix, menys precedents volia en aquesta qüestió el rei, el qual, encara que comptés com a mínim amb la disponibilitat del diputat militar de la Generalitat Joan de Queralt, no en tingué prou, i les sessions, com mai no havia passat abans, es veieren envoltades d'oficials reials de prestigi, capaços de ser més papistes que el mateix rei, com foren els casos, entre altres, del jutge de la Reial Audiència Francesc Puig i del secretari reial i lloctinent de protonotari Pere Franquesa, el darrer responsable de tot un batibull creat al voltant de la nova legislació, emanada el 1585, la promulgació de la qual, però, es retardava molt. Al maig del 1586 aquesta encara no s'havia donat a la llum i quan ho féu semblà que el sol s'hagués post. Ras i curt, l'obra impresa discrepava en algunes llacunes,

a. Dietaris... Volum III, p. 153
b. Dietaris... Volum III, p. 153
c. Dietaris... Volum III, p. 153
d. Arxiu de la Corona d'Aragó (A.C.A.). Generalitat de Catalunya . Reg. N. 1041, f. 874 r-v

equívocs i afegitons amb els originals manuscrits pels tres escrivans dels estaments de les Corts i immediatament les juntes de braços, convocades pels diputats de la Generalitat a petició sobretot de l'estament militar, activaren tota la maquinària constitucional per a cercar la veritat del que havia passat, que amb certes matisacions es va recollir en diversos memorials dels dietaris, tot i que no tots tenien la mateixa notabilitat.

Les absències, però, que eren les més importants, no podien permetre's perquè en la publicació faltaven capítols de cort sobre la capitania general, la treta de cavalls per França, tots els apuntaments referits a la Inquisició i, finalment, el del delmar en garba. Dels dos primers hom sabia que «*dit Franquesa los decretà posant de sa mà al peu de quiscú d'ells, plau a sa magestat, simplement...*»[a], però ja semblava tot un embolic l'enrenou de després, si no fos perquè cap dels dos podia agradar precisament a sa majestat. Al cap i a la fi, que els provincials del Principat –és a dir, els civils– pogueren interposar-se contra els procediments fets pels capitans generals i elevar recurs fins a l'Audiència Reial no era exactament cap capítol de cort favorable a l'increment de la potencialitat bèl·lica –i absoluta– de la Monarquia. I menys en uns anys en els quals es volia augmentar el poder de la capitania general, massa sovint engrescada amb la població del Principat, farta dels abusos que havia patit en carretes, fustes i queviures, desviats cap a les drassanes barcelonines i altres llocs fronterers –fonamentalment els Comtats– d'utilització militar. D'altra banda, que només es prohibís l'exportació de cavalls a França si aquests tenien més de set pams de mida volia dir concedir el permís implícit de mercadejar amb tots els animals que no arribessin a aquest barem, la qual cosa comercialment, econòmicament i impositivament afavoria els ingressos de la Generalitat, tant com desguarnia la Monarquia en la seva baralla constant amb França.

De la Inquisició, endemés, no calia ni parlar-ne. Al rei, no cal dir-ho, no l'interessava minorar-la i, malgrat tots els capítols de cort que el 1585 els braços li presentaren sempre amb els intents de limitar solament a qüestions de fe l'actuació del Sant Ofici –bo i llimant els intents d'incrementar la jurisdicció inquisitorial, civil i militar, i controlant cada cop més els familiars–, la Monarquia cedia ben poca cosa. Després d'un estira-i-arronsa, el poder reial havia aconseguit que «*la Cort, ho los diputats, envien persones per a concordar lo que més largament està contengut en les decretacions que són originalment en poder de tots los notaris dels braços, y assò es lo que la Cort acceptà, com també appar en los processos familiars...*»[b]. Però no havia fet res més, i els capítols de cort restaren en un no-res amb l'aquiescència de la Cort general segons la Corona. En el fons aquesta, a tot estirar, acceptava les peticions del bisbe de Lleida el 1512, ratificades i ampliades per Carles V el 1520, i en tot cas la darrera concòrdia del cardenal Espinosa del 1568, a la qual havia fet referència el rei en les decretacions del 1585. I encara que «*la tierra está levantada contra la Inquisición*»[c], com es planyerien en la Suprema davant del repte de les Corts del 1585, aquestes només aconseguirien –i per via de concòrdia abans que de constitució– la inhabilitació dels familiars per a oficis i càrrecs públics. La Monarquia ho veia ben clar: en els conflictes jurisdiccionals s'estimava més l'ajut inquisitorial –que deia ratificar el dret de la seva sobirania de la qual el Sant Ofici depenia– que els trencaclosques institucionals del Principat pretenciosament limitadors de tot dret reial.

Pere Franquesa fou també qui decretà i es queda, a la fi, amb «*l'acte de Corte sobre lo <Delmar en garba>, concedida a supplicació del bras eclesiàstic y militar*», però cap «*altra sertitut no s'en té*»[d] en un capítol que, en recollir sobre el mateix camp l'obtenció de del-

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 3, p. 745
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 3, p. 747
c. J. CONTRERAS CONTRERAS: «El Santo Oficio en el Principado: 1568-1640. Papel político y análisis social», a *Primer Congrés d'Història Moderna. Actes, 2.* Barcelona, 1984, p. 113
d. Dietaris... Volum III, Apèndix 3, p. 747. Vegeu per la qüestió del delmar en garba E. SERRA i PUIG: «El règim feudal català abans i després de la sentència arbitral de Guadalupe» a *Recerques, 10,* Barcelona, 1980, pp. 17-32

mes i primícies abans de l'emmagatzemament de la collita, afavoria sense cap dubte les prerrogatives senyorials, per la qual cosa s'entén la protesta d'aquests estaments, però no del tot l'interès de la Monarquia per no publicar-lo.

Potser, aquí, només fou un error dels nombrosos que es produïren en la promulgació del 1586, no gaire transcendents –a excepció d'aquesta falla–, però que no oblidaren els memorials del dietaris, bo i fent seva l'experiència jurídica que palesa la importància, àdhuc més que sintàctica, d'una coma, posada o no a deshora, en un text que pretén ser norma de dret. Ara bé, que la Generalitat delatés aquests equívocs, no obsta –lògicament– perquè no es fes forta en el manteniment a l'ungla d'aquestes rectificacions. Bo era que es denunciessin, però pitjor seria encaparrar-s'hi, i així els diputats ho varen fer saber a sa majestat, a l'igual que les errades ja més sonades, com foren la constitució sobre «*lo augment dels salaris de la Audiència*»[a] –que mai no arribà a ser efectiva–, la de «*l'almoyna del spital... que ...no està ab la forma que deu estar...*»[b], la dels cavallers que «*no.s pugan obligar ab scriptura de ters*»[c] –tercers– en la qual el braç reial i l'eclesiàstic enregistraren matisacions que no hi són en l'estampa, i, finalment, la de l'extinció del Reial Consell Criminal i la creació de la tercera sala, el paràgraf de la qual no és exacte amb el text aprovat en Corts.

Nogensmenys, tots aquests esforços –incloent-hi les ambaixades– no varen anar enlloc. Mai com ara el sobirà –interessat en el tòpic llatí del «scripta manent»– no es va agafar al peu de la lletra constitucional, quan el nou lloctinent general Manrique de Lara notificà als diputats que al rei li «*havia paregut no poder-se remediar tot lo que parexie faltar en dites constitucions y assò tenie sa excel·lència y tota esta terra havia de tenir en molt gran mercé de sa Magestat per ésser necessari fer-se en Corts Generals*»[d].

Però la Generalitat no creia tant en el «*verba volant*». Si certament ara el mutisme s'imposava, ja hi hauria temps de parlar. Car la presentació de greuges es veia a venir en les properes corts generals, i aleshores, dels presentats el 1599, el primer de tots feia història de la problemàtica del 1585 per arribar a la seva oportuna reparació, sintetitzada en tres punts: esclariment de la veritat i publicació d'aquesta pel que fa als textos discutits; càstig exemplar per a tots aquells que varen cometre el 1586 errors semblants, i devolució dels diners que en excés s'havien pagat als doctors de la Reial Audiència des que s'inicià aquella irregular norma el 1587 fins als greuges del 1599[e].

Tanmateix, la momentània acceptació de les errades constitucionals el 1587 no significà que els diputats dobleguessin l'esquena davant la monarquia. Més aviat aquesta imposició, en lloc de les hipòcrites mercès assenyalades pel virrei, aprofundia l'abisme que aniria obrint-se cap endavant. Perquè no tota la legislació de Corts s'havia acabat de publicar, pendent com encara estava la impressió del nou redreç del General, el qual afectava directament el si de la institució i, a més, perquè el substitut del comte de Miranda, el nou lloctinent general Manrique de Lara, el qual jurà el càrrec al setembre del 1586, no era home precisament de la finor diplomàtica dels seus antecessors.

Aviat, però, tothom se n'adonà, i al febrer del 1587, a petició de l'estament militar i el suport dels altres –que novament donaren el seu ajut en les juntes de braços convocades per la Generalitat–, els diputats hagueren d'encarar-se amb el virrei per tres greuges que, de cap manera, no es podien tolerar. Car, en primer lloc, la crida que en persecució de lladres i malfactors el lloctinent general havia fet pregonar per tot Catalunya era contrària a les constitucions. De fet ja havia estat assajada des del 1565 per anteriors virreis –entre

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 3, p. 747
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 3, p. 747
c. Dietaris .. Volum III, Apèndix 3, p. 748
d. Dietaris... Volum III, p. 188
e. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance de las relaciones entre la Corte y el País: los <greuges> de 1599 en Cataluña», a *Estudis, 13* València, 1988, pp. 118-123

ells Diego Hurtado de Mendoza[a]–, però mai fins ara no s'havia publicat en aquests termes, malgrat que el bandolerisme havia pujat esglaons en la seva marxa ascendent durant els darrers vint anys. Sempre, tanmateix, el rei l'havia escurçada, bé fent complir alguns punts d'aquella crida, mitjançant edictes virregnals, bé esmenant-la i assuavint-la, convençut de la dificultat i àdhuc injustícia de la seva aplicació. Potser, per això, ara els diputats es feien forts, però els temps canviaven i la colla del «Minyó de Montellà», amb el seu robatori en terres del Principat de tot un enviament de metalls preciosos a Gènova[b], canviava també les decisions, almenys des del poder reial.

Allò que abans s'havia rebutjat, en aquesta conjuntura es volia aplicar: responsabilitzar econòmicament i jurídica els vilatans dels pillatges que ells mateixos patien en els seus pobles sota l'acusació de complicitat amb els bandolers o, si més no, de negligència en la persecució del delicte pel fet de no respondre, com calia, a la formació del sometent. Però el virrei, sabedor aquí del suport del sobirà, a la delegació de la Generalitat que es presentà al palau va replicar que, en ser una pragmàtica reial, ell no podia fer altra cosa que sobreseure de moment alguns punts –els més contestats– a l'espera que el rei dictaminés definitivament la solució.

¡Debades! Felip II no volia escoltar raons i, al seu torn, el 1588 no va admetre cap recurs als ambaixadors enviats a la Cort pels diputats. Al cap i a la fi, la pragmàtica era molt necessària per a la quietud d'aquella terra i, en tot cas, si alguns paràgrafs atemptessin a les lleis del Principat, «*su Magestad es servido que la dicha pretencion se declare en aquella Audiencia conforme a la justicia...*»[c], única possibilitat que, si certament el cas fos anticonstitucional, es pogués revocar. Ningú no oblidava, però, que l'Audiència era un tribunal reial –i ho seria cada cop més–, per la qual cosa les dificultats per a obtenir una resposta positiva s'incrementaven. Fet i fet, la negativa obligà a convertir aquesta pragmàtica en un altre greuge de les Corts del 1599 en una acarnissada lluita per la legalitat constitucional, en la qual els demandants fins i tot desmuntaren els arguments reials, defensors dels punts de la pragmàtica que abans havien estat inoculats en els edictes virregnals, perquè «*nos pot dir us lo que es contra constitució encara que sia per immemorial temps observat, sino que se ha de dir abús y com ha tal se ha de tractar...*»[d].

Abús, certament, fou també que Manrique de Lara, com a capità general, des del 1587 hagués pressionat els provincials de Catalunya pel carretatge de fusta que es portava –a preus baixos– cap a les drassanes barcelonines per causa de l'armament de galeres. No calia enganyar-se. Si aleshores existia en els diputats alguna incertesa del perquè determinats capítols de corts no havien estat impresos el 1586, el virrei els treia de dubtes: amb això la nafra de la capitania general s'estenia pertot arreu sense cap medecina curativa. I, més encara, si algú ingènuament pensava en la Monarquia com a avalador constitucional, que s'ho tragués del cap: les lletres executòries de la Reial Audiència prometent als aragonesos a Catalunya encomandes de l'orde de Sant Joan de Jerusalem ho deien tot, no només perquè la problemàtica venia de molt lluny, des de les Corts de Carles V de 1520, 1537 i 1542, sinó perquè en les del 1585 Felip II havia ratificat els capítols anteriors, inútilment per descomptat. Semblava com si el títol constitucional «*Que los estrangers no pugan obtenir beneficis, ni officis eclesiastichs en Cathalunya*»[e] fos paper mullat i ho fos per temps, perquè durant

a. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...» pp. 112-114; J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Bandolers*...pp. 120-121; S. GARCIA MARTINEZ: «Bandolerismo, piratería y control de moriscos en Valencia durante el reinado de Felipe II», a *Estudis, 1,* València, 1972, pp. 149-152.
b. J. REGLÁ i CAMPISTOL: *Els virreis de*... pp. 89-90
c. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...» p. 113
d. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...» p. 114
e. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...» pp. 125-126

molts anys la controvèrsia s'empantanegaria al llarg dels dietaris de la Generalitat sense cap solució, amb l'agreujant que aragonesos i valencians sí que prohibien encomandes als catalans en els seus regnes.

Tanmateix, en qüestions de religiositat, en les quals el poder del Pontificat també comptava malgrat el regalisme de Felip II o potser a causa d'aquest, els conflictes de vegades s'embullaven. La pugna a Montserrat, que es detectà cap al 1585, entre monjos castellans i catalans, aquests darrers força empipats per la infiltració dels primers que amenaçaren àdhuc de situar-se amb càrrecs de vertadera responsabilitat, n'és una mostra. Ho fou la pretensió del rei d'enviar el bisbe de Segòvia com a interlocutor en els problemes dels catalans i la Inquisició en lloc d'haver resolt les peticions constitucionals. Decididament, en els dietaris de la Generalitat cap al 1587 la quietud d'antany s'havia anat en orris.

«*La administració del General de Catalunya se sia ordenada y servada fins vuy ab lo modo y forma y segons que ab los capítols y actes de Cort y diverses ordinations se conté, però com crexent la malicia dels hòmens, té de créxer la solicitud en cuidar y subvenir al que per la malicia dels hòmens se ha obviat a les observances...*»[a], era necessari que les Corts del 1585 reparessin tot allò que havia estat danyat, i no eren poques, precisament, aquestes coses. De fet, els capítols del redreç del 1585, bo i continuant el costum d'altres que ja anteriorment s'havien promulgat, atengueren molts dels «*aspectes propis de la institució on anaven adreçats*»[b]: els drets de la bolla, la manera d'arrendar-los; les insaculacions, les provisions, les confirmacions i les renunciacions d'oficis; les lluïcions de censals; els salaris dels diputats i oïdors, els salaris d'altres oficials, les dietes; les prohibicions de treure moneda; abraçaven també qüestions com ara l'esmentada de regular la retribució que s'havia de percebre per la confecció dels processos de cort; les deliberacions del consistori; l'abolició d'alguns llibres del General, la manera com havien de ser arxivades les escriptures del General...

És a dir, en bona part es preocupaven per un dels grans cavalls de batalla de la Generalitat: el sanejament econòmic a tots els efectes, perquè la situació era ja més que tensa, com succeïa en algunes de les ciutats i viles del Principat –per no dir tot el braç reial– i en gran part del braç eclesiàstic, preocupats tots dos pels «*parentius, amistats i complacènsies...*»[c] que travaven el correcte funcionament d'una Diputació amb un dèficit de més de «*siscent milia escuts que és cosa que espanta...*»[d], i que subratllava el canonge Terça quan en una carta als seus companys de Tortosa arribà a escriure: «*estos dias se legí lo balanç ys feu relatió dell, còpia del qual envio a V.M. per a que lo veyan perquè se espantaran en veure lo poc que li reste cada any al General...*»[e]. Malgrat això, no tots evidentment pensaven igual, sobretot si alguns dels afectats, com un gran nombre de persones del braç militar, devien diners al General i consegüentment no es veia lògic que aquests formessin part de la comissió de redactors dels capítols del redreç. El 1585 aquesta qüestió es va plantejar acaloradament a l'hora de nomenar la comissió perquè «*se dubtà si havien de entrevenir los dits deutors en lo dit Redreç, y exacció, y atès que molta gran part o la major part, eran deutors après de molts dies...*»[f].

Ara bé, per molt important que fos l'economia i la fiscalitat, tant que explicava el fet que en cada Cort –i sovint a petició de la mateixa Diputació– hi haguessin noves propostes de redreç en paral·lelisme amb el servei votat a l'assemblea general, no tot s'acabava

a. J.Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya a l'Imperi dels Àustries.* Pagès editors, Barcelona, 1994, p. 358
b. O. OLEART: «La creació del dret: els anomenats capítols del redreç del General de Catalunya», a *Actes 1. Les institucions catalanes (segles XV-XVII). Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Pedralbes, 13-I,* Barcelona, 1993, p. 258.
c. J. Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya...* p. 332
d. J. Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya...* p. 332
e. J. Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya...* p. 334
f. J. Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya...* p. 333. Vegeu també, citat per l'esmentat autor, M. SARROVIRA: *Ceremonial de Corts,* Barcelona, 1701, pp. 19-20

aquí. Massa fàcil i segurament massa segmentat seria circumscriure el rol de la Generalitat en cercles de corrupció, per bé que les estratègies de consolidació de la classe dirigent facilitaren les lluites de poder a Catalunya entre famílies i sistemes de parentius[a]. Al marge d'aquestes qüestions, però sense oblidar-les gens ni mica, ja que aviat ambdues coses es relacionarien, la Generalitat posseïa altres funcions, entre les quals les derivades de la constitució *Poc valdria*, que des del 1481 la feia garant del sistema constitucional català, el qual no podia ser transgredit mitjançant les nombroses contrafaccions reials, tot i que l'obligat vist-i-plau judicial de la Reial Audiència aturava freqüentment la queixa de la Diputació. Per això des de feia temps s'anava obrint pas la idea que havia de crear-se un organisme superior de contrafaccions que, format paritàriament per oficials reials i oficials de la Generalitat, assegurés a tothom la neutralitat en els dictàmens constitucionals, potser massa escorats fins ara cap a l'Audiència Reial. De fet, els capítols del redreç del 1585, sense que cap de les parts s'adonés en un principi de la seva rellevància, cercaven solucions –o serien utilitzats com a tals– en els vessants econòmics i polítics esmentats[b].

En el primer cas, l'estricte control dels «*gastos extraordinaris importants*» del General, que es feien en el capítol 7 del nou redreç del 1585, i, d'acord amb el capítol 13 del mateix redreç, la fórmula de la visita –la inspecció que, en acabar l'últim trienni de govern dels oficials de la Generalitat, havia de supervisar les finances de la Diputació i sobretot els diputats i oïdors que deixaven el càrrec–, podien provocar corrents d'alt voltatge al si de la institució. I a la vegada, en el segon cas, la «*interpretació de capítols de cort*», que el número 34 del nou redreç hom atorgava en el suposat d' «*algun debat o dubte*» sobre l'esmentada interpretació, podia arribar al cim de la conflictivitat constitucional, bo i curtcircuitant les normals connexions entre la corona i la Generalitat. L'electricitat esdevenia així ben perillosa, perquè, o bé per causa dels costos econòmics il·luminava massa els racons foscos –familiars, socials i institucionals de la Diputació–, o bé enfosquia per temps, si no és que s'arriscava a una apagada general, les relacions entre la Cort del rei i el país, a les quals, certament, podia contribuir la novetat més llampant dels capítols del redreç: l'enfortiment de divuitenes. Eren aquestes comissions de divuit persones –sis per cada estament o braç– que no només assessorarien els diputats en els problemes més feixucs, sinó que –si calia– els substituïren en les decisions més transcendentals, com es constatava en gran part de la redacció dels capítols 7, 13 i 34 del nou redreç del 1585. Car en aquests expedients constitucionals, la divuitena en els gastos extraordinaris aconsellava «als diputats y oydors ab vot decisiu»[c]; era la gestora en el si de la qual es nomenaven les tres persones que en l'espai de 6 mesos havien de formar i concloure la visita de la Diputació; i, finalment, a ella –sense cap intervenció de diputats i oïdors– pertanyien les possibles interpretacions sobre dubtes o debats dels capítols de Cort.

Essent així les coses, o podent-ho ser a la curta, les divuitenes –que recordaven molt les comissions constitucionals de les Corts Generals, també formades per 18 persones– semblaven possibilitar els plans de la reialesa, la qual ben segur que havia tractat de retallar i vigilar el poder dels diputats amb un comitè més ampli, però no tant, no obstant, com les multitudinàries juntes de braços, les quals abans eren controlades i tot seguit

a. Vegeu la tesi doctoral inèdita de M.A. FARGAS i PEÑARROCHA: *Família i poder a Catalunya, 1516-1626. Les estratègies de consolidació de la classe dirigent*. Universitat de Barcelona, febrer del 1996.

b. A més de l'obra ja esmentada d'Oriol Oleart, vegeu V. FERRO: *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta,* Eumo Editorial, Vic (Osona), 1987, pp. 222-227.

c. La recopilació com a font documental dels capítols 7, 13 i 34 del Nou Redreç de les Corts del 1585 ha estat recollida i estudiada no fa gaire per M. PÉREZ LATRE: *Llevar la Corona del cap a sa Majestat. Juntes de Braços i Divuitenes a la Diputació del General de Catalunya (1587-1593)* .(Treball d'iniciació a la Recerca. Institut Història Jaume Vicens Vives. Universitat Pompeu Fabra, l994). Cal assenyalar, a més dels nombrosos treballs de Núria Sales que sempre són interessants, él que a les acaballes del 1993 més explícitament subratllà la importància d'aquestes Corts. Núria SALES: «Institucions polítiques catalanes en vigílies de la seva abolició: una tasca historiogràfica urgent. La reedició de la Compilació de Constitucions de 1588-1589, la publicació dels Processos de Cort de 1585-1705» a *Actes* 1. *Les institucions catalanes (segles* XV-XVII*). Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Pedralbes 13-I,* Barcelona 1993, pp. 275-279.

convocades freqüentement per la Generalitat. Però sense gaire trigança les divuitenes amenaçaren tota l'estratègia muntada, quan s'incrementaren en nombroses assemblees per a estudiar només un punt, quan al seu si es repetien molt sovint els mateixos membres que indefinidament les formaven, quan intentaren anar molt més enllà de les interpretacions dubtoses dels capítols de cort en una lluita de jurisdiccions reial i constitucional i –fins i tot– quan en el súmmum dels despropòsits podien afrontar –per parers diversos– la unitat del consistori de la Diputació.

3. El trienni de 1587-1590: el conflicte a l'alça amb el nou redreç de la Generalitat

«*Yo sospecho, según veo començar estos negocios con tantos diputados, que para cada negocio se an nombrado diezyocho, y se yrán multiplicando con los negocios que subcedieren, y todos con votos desisibos, a de dar este nuevo [redreç] a vuestra Magestad gran fastidio*»[a]. L'adust Manrique de Lara, quan gairebé ningú no ho havia intuït, fou potser el primer polític que s'adonà dels possibles conflictes. De bell antuvi, ell es trobava en una situació privilegiada com el guaita que des del palau virregnal vigilava, certament, els primers resultats d'un redreç que, abans d'arribar a Barcelona, ja havia provocat més d'un aldarull al si del consistori. Fet i fet, aquest aviat s'havia dividit, pocs dies després de l'1 d'agost del 1587, en què prengueren possessió dels seus càrrecs els diputats i oïdors del nou trienni que ara s'iniciava. Car, per no endarrerir la visita sobre els anteriors titulars de la Generalitat i sense comptar oficialment amb els capítols del redreç del 1585 que sa Majestat encara no havia enviat, la major part dels oficials del General era partidària de fer servir el procés del notari del braç eclesiàstic, que es trobava a Barcelona i que era, segons el seu criteri, absolutament legal. Però una altra minoria qualificada, com eren el diputat i l'oïdor militars, opinava –fins que no es tingués l'original del protonotari del rei– que la visita havia d'aturar-se o en tot cas respondre als criteris anteriors al 1585.

La visita , aleshores, no era, precisament, una qüestió fútil: els seus resultats podien destapar el vesper en el qual s'havia ficat més d'un oficial important de la Generalitat, el qual havia col·laborat massa amb el poder reial i a les Corts del 1585 havia dilapidat els diners de la Diputació. En aquest sentit, des de ben aviat havien corregut rumors per la casa del General que semblants divisions del consistori amagaven contactes entre alguns oficials nobiliaris de la Generalitat i d'altres que ja havien abandonat el càrrec i, el que era més important, que la Monarquia no acabava d'enviar els capítols del redreç, temerosa del fet que, amb ells, la visita, bo i agafant una volada més enèrgica, pogués detonar contra la seva xarxa clientelar dins el país. A l'octubre, quan ja havien passat tres mesos des del canvi de diputats i més d'un any i mig des de la cloenda de les Corts, l'arribada finalment dels capítols del redreç a mans del virrei i l'encàrrec de sa Majestat als diputats semblaven confirmar les sospites amb l'advertiment que «*en la elecció de les persones, per la execució y observança de dit redreç faedora, tinguessen particular compte y cuydado de fer-la sens afecció y respecte particular, tenint gran compte en elegir persones més benemèrits y quals convenen per lo bon regiment y govern d'esta terra...*»[b].

Massa tard, no obstant. Ni els petits errors del redreç que la redacció definitiva dels capítols manava reparar, ni la reducció a 3 mesos de la inspecció –la meitat del temps oficial de la visita– havia aturat res des de l'adveniment dels nous diputats. La visita havia començat temps enrere d'acord amb el parer de la majoria del General i no es podia deturar: s'havia triat ja la divuitena corresponent i del seu si s'havien escollit els tres membres que,

a. M. PÉREZ LATRE: «Llevar la corona del cap...» p. 21
b. *Dietaris...* Volum III, p. 188

juntament amb «*la nominació del assessor, advocat fiscal y scriva*»[a], havien d'inspeccionar fil per randa la gestió governamental del trienni del 1584-1587. És més, la divuitena de la visita, en consonància amb els capítols del redreç, s'enlairava vertiginosament: s'havia aconseguit que es fes un llibre dels seus actes –a part, no cal dir-ho, dels registres de deliberacions de la Generalitat–, que els seus membres tinguessin tant o més poder que els mateixos diputats i que aquest redreç pogués consolidar-se sense necessitat absoluta de convocar les juntes de braços si no ho creien convenient. Més encara, a la divuitena de la visita li seguiren, després, encara d'altres, a mesura que els problemes s'amuntegaren: les importants, sense vacil·lació, foren la de la interpretació dels dubtes o errors dels capítols del redreç, la de la defensa de la visita, la de la conservació de la jurisdicció i altres coses del General, la de l'anàlisi del capítol 7 del nou redreç. És a dir, totes aquelles que més o menys podien aferrar-se a capítols constitucionals, d'acord amb les Corts del 1585.

D'acord o més enllà? Perquè ja no solament el poder reial –i el virregnal– veia el perill autèntic que es desencadenava en oficialitzar el redreç del General, sinó que part dels membres de la Diputació, a més dels militars, veien perillar també el seu poder: sobretot quan aquest era deglutit per nombroses divuitenes –i juntes de braços que els donaven suport– les quals ho abraçaven tot des dels excessos del Tribunal eclesiàstic del Breu fins a les eternes discussions al voltant de les encomandes de Sant Joan i àdhuc la conflictivitat entorn de la jurisdicció i les regalies del rei, i, per què no?, de les competències de la Generalitat.

En aquesta disjuntiva l'Audiència Reial i el virrei havien intervingut en l'assumpte tant com els oficials constitucionals ja empenedits. Car si en la primera variable de semblant equació, el recurs del mercader Miquel Lunell, vigilat per corrupció i detingut per la Generalitat, era acceptat per l'Audiència i el virrei passava al contraatac amb l'empresonament del porter, el procurador i l'advocat fiscal de la visita; en la segona, l'oïdor militar Valentí de Vilanova, el diputat militar Joan Dança i l'abat de Poblet Francesc Boteller, aleshores diputat eclesiàstic, fugien de Barcelona abandonant els seus càrrecs i posant firma de dret a l'empara de la justícia reial.

Aquest darrer fet era doblement greu, perquè, si de Joan Dança encara es podia argüir el seu parentesc amb els més destacats processats per la visita –com ho palesava l'acusació contra el seu cunyat, Joan de Queralt–, de Francesc Boteller, tret de les enemistats personals que l'esquitxaven, ben poca cosa es podia dir. Al cap i a la fi, durant temps l'abat havia afirmat sempre la seva voluntat de defensa del país –aturant àdhuc el rei d'Espanya Felip II en la memorable entrada del 1585 al monestir fins que el monarca no s'intitulés comte de Barcelona–, així com també el respecte seriós a les prerrogatives de la Generalitat. Es més, al principi havia estat al costat de les reformes del redreç abans que la radicalització d'aquestes, amb l'omnímode poder de les divuitenes, el llancés al bàndol contrari.

I en l'endemig de tots aquests enrenous judicials, l'aldarull de la detenció i l'empresonament de Joan de Queralt el 1588 per part de la visita de la Generalitat atiava el foc fins a l'incendi, quan l'antic diputat militar i fidel agent del rei presentà recurs a la Reial Audiència i sol·licità el suport del virrei. Els estralls, a més, arribaren al súmmun quan al seu torn la divuitena corresponent del General en l'afer de la fugida dels oficials del consistori prenia la decisió de substituir-los, bo i escollint a tres de nous i no prestant orella als cartells i manaments de la Reial Audiència que ho desestimaven. Difícil seria, així, aconseguir tallafocs efectius si, d'acord fins i tot amb la interpretació de la lletra menuda de les lleis constitucionals atiades per les divuitenes i juntes de braços d'aleshores, el General decretava nuls tots els parers judicials del poder reial. I més difícil ho seria encara si

a. Dietaris... Volum III, p. 186

aquest darrer simultàniament rebutjava semblants decisions que anaven més enllà de qualsevol constitució interpretada assenyadament, perquè tot recurs –com deia el virrei– «*era regalia del rey molt gran,y que dexarie de ser rey dexant de tenir aquella*»[a].

L'abisme podia ser insondable i més ho seria quan la tensió anà *in crescendo* i de les paraules es passà als fets, les amenaces i els insults, alguns fins i tot falsejant la història. L'una i l'altra part començaren a encarcerar els seus oponents, i els avalots que podien esclatar aconsellaren a diputats i molts cavallers del palau del General a refugiar-se darrere dels seus murs, mentre que, amb el suport de les cartes del monarca i del Consell d'Aragó que activament entrà en disputa en defensa de les regalies, els oficials del rei i àdhuc el virrei, tot i que sense força militar darrere, actuaven com si la tinguessin.

Força clar ho tenia Martí Joan Franquesa, el major dels Franquesa, qui «*procurà ab moltes paraules de anichilar y reduir a no res la jurisdicció del General, comensant y prenent per fonament la conquista de Cathalunya, dient que eren conquistats...*»[b]. I, més encara, Manrique de Lara, que es negava a qualsevol negociació que no fos una subjecció prèvia de la Diputació, car el cas contrari seria «*cosa que se sol fer entre iguals y no entre superiors com es sa Magestat y sos vasalls, y que en assó se tracte de llevar la corona del cap a sa Magestat*»[c]. Tanmateix, amb aquestes reaccions no es feien grans passos, sinó més aviat es reculava, si faltava –com així era– l'ajut d'un exèrcit. Virrei i Generalitat, per desequilibrar les seves forces, només podien comptar amb la posició de la ciutat, de la fidelíssima Barcelona de «*aquellas cinco gramallas...*» en les quals «*...tenia el rey otras tantas fortalezas*»[d], en al·lusió virregnal als cinc consellers de la capital i al Consell de Cent, capaços de posar al carrer homes armats del món gremial.

Però la capital tingué por a revoltes, si més no a possibles avalots si no es reduïen les lluites jurisdiccionals inicials. Ras i curt, les connexions dels grups benestants de la Generalitat amb la ciutat es lligaren millor que no els intents del virrei. Al cap i a la fi, la Diputació s'havia posat del costat de la capital quan la ciutat hagué de treure fora de les seves muralles la bandera de Santa Eulàlia i tot un cos armat per a impressionar l'orgullosa Tortosa, que no havia deixat pernoctar el segon conseller barceloní en un viatge per aquelles terres, la qual cosa revelava els constants conflictes de la societat urbana d'Antic Règim. La impressió, però, ben segur que colpí Manrique de Lara davant de la desfilada militar de les confraries amb coloristes descripcions que encara avui sorprenen el lector: «*Passades totes les confraries a peu, seguiren, així mateix, altres sis trompetes y dos atambors, o caxes de guerra, ab pifanos y tots ab sobrevestes, scut y armes, que és dit en lo negres i altres trompetes. Anave aprés,immediatament, a cavall, armat de cors ab armes dorades, y ab spasa y daga dorada, lo senyor don Miquel de Agulló y de Pinós, elegit panoner major de dita bandera, y portave sombrero negre guarnit de trena de or, cordó de camafeos, medalla y ploma blanca, lo gipó ere de telilla de seda, blanca y plata, y les calces de tafeta blanc y tallades ab sos enforros de telilla de plata, y ab miges de seda blanca y çabates blanques, lo qual per sa bella disposició y, principalment, per la bona oppinió y estimació en què per tot lo poble és tingut, y per moltes altres sues bones parts, posat en son bell cavall, adressat de tafeta carmesí, guarnit de flocadura de seda groga y carmesí, paregué també ab la bandera que portave en la mà, que no. y havie més que desijar...*»[e].

L'excitació del virrei, nogensmenys, fou depressiva. Manrique de Lara no s'adonà del

a. Dietaris... Volum III, p. 210
b. El text que ja és citat per M. PÉREZ LATRE: «Llevar la Corona del cap...» pp. 106-107 ha de ser esmenat en la seva paternitat. J.M. TORRAS i RIBÉ: «Los Franquesa...» creu que la declaració és de Martí Joan Franquesa, no de Pere Franquesa, com pensa Pérez Latre.
c. M. PÉREZ LATRE: «Juntes de Braços i Diputació del General (1587-1593): un presidi de cavallers conspirants contra sa Majestat?», a *Actes 1. Les Institucions catalanes (segles XV-XVII). Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Pedralbes, 13-I,* Barcelona, 1993, p. 288
d. M. PÉREZ LATRE: *Llevar la co*rona del cap....p. 93
e. Dietaris... Volum III, p. 232

fet que oferir la promesa de creació del sisè conseller en els càrrecs executius barcelonins, més que atreure la ciutat, l'allunyava de la seva causa: mai els ciutadans honrats i els grups privilegiats que controlaven el poder urbà no donarien suport a aquesta proposta que els podia mediatitzar. Però l'eixut virrei s'entossudí més en les seves idees quan albirà les vacil·lacions barcelonines. Era impossible somriure amb els catalans, si no fos desdenyosament, quan els qualificava de «*rebelles*», infidels i que «*mereixien càstic y mil altres coses... y dient mil injuries*»[a]. Finalment, la ciutat es decantà, però contra el virrei «*perquè si sa excel·lència per tenir lo carrech de lloctinent de sa Magestat, fins assí se ha çuffrit y dissimulat, és per tenir respecte al carrech té per sa magestat, y sàpia sa excel·lència, que si altra persona los ho digués, abans de partir del lloc ha ont se'ls digués, perdrien y perdran llurs vides y quan tenen...*»[b].

No eren solament paraules les que coïen: els catalans estaven tips de les llicències i les crides de vitualles que facilitaven l'exportació del blat fora del Principat i doblaven el preu del gra, mentre que el virrei se'n beneficiava. El problema, que no venia d'ara, havia arribat, no obstant, a més d'un consens amb els anteriors virreis. Però Manrique de Lara no estava pel consens, si no era imposat. Al setembre del 1588 veié la partida perduda quan afalagadorament «*desijave fer tot lo bé que podrie a esta terra per la afecció que li tenie en tant que sino fos castellà desijarie ser de nació cathalana...*»[c]. I conseqüentment s'aplicà a la solució: allò que abans rebutjava ara ho desitjava, quan extrajudicialment el remei s'imposà després de llargues converses entre el regent Cordelles, plenipotenciari del virrei, i Miquel d'Agulló i de Pinós, el bell «panoner» de Santa Eulàlia i representant de la divuitena i el General.

A l'inici del 1589 ambdues parts varen fer cessions, excarceraren els seus presos, retiraren recursos i drets de firmes, signaren finalment un acord, gairebé entre iguals, no d'inferiors a superiors, i es mantingueren tots els capítols del conflictiu redreç, malgrat que el rei, el Consell d'Aragó i àdhuc el virrei havien patit en carn pròpia les sospites inicials de la seva correcta implantació. Mai millor dit: a l'abril d'aquell any el gotós lloctinent general abandonava Catalunya «*per provar si porà cobrar la salut que de molt temps ensà li falta en esta terra...*»[d]. La salut, però ara política, tornava al Principat encara que fos en precari, perquè el problema de fons no s'havia resolt. Com una premonició, tot i que física, la pesta des de juliol del 1589 s'ensenyorí de Barcelona i dels seus voltants durant mesos, obligà el consistori de la Generalitat a traslladar-se a Vic fins al març del l590, quan, ja a les acaballes del trienni gairebé vençut, la tranquil·litat semblava retornar finalment al país en un miratge de pau.

4. Els triennis de la dècada dels anys noranta: tempestat i calma entre dos regnats

«*Divendres, a XXIIII. 18a. per la intentada captura del deputat militar. En aquest die, tocades les 12 hores del migdie, Pau de Fluvià, alguatzir reyal ordinari, en companyia de criats de la casa del senyor virey y de altres, ha volgut pendre en lo carrer de Montcada y portar en los càrcers reyals de la present ciutat, lo senyor Joan Granollacs, deputat militar. E per aquest fet és, encontinent, congregació de braços y elecció de 18a y de doctors, y ha succeït lo demés que.s diu en aquest die, y.s dirà en molts altres aprés en libre de Deliberacions y en lo present dietari*»[e].

¡«Lo present dietari»! De cop i volta, com si un llamp hagués caigut a sobre de la mag-

a. *Dietaris...* Volum III, p. 242
b. *Dietaris...* Volum III, p. 242
c. *Dietaris...* Volum III, p. 246
d. *Dietaris...* Volum III, p. 257
e. *Dietaris...* Volum III, p. 270

nífica col·lecció de la Generalitat, les notícies resten esquifides fins a la mínima expressió, comparades amb l'allau del trienni de 1577-1580. I aquestes característiques tan magres, que es palesen fonamentalment pels anys 1590-1593, valen també per al període del 1593-1596 i una mica menys, amb una suau i encara molt petita recuperació, en l'etapa de l596-1599, com si durant tota la dècada dels anys noranta la Diputació s'hagués desprès del seus dietaris, o bé hagués passat que no hi hagueren episodis dignes de ser anotats. És cert que en els registres de *Deliberacions* –diguem-ne les més reservades– les informacions són abundoses, com no podien deixar de ser-ho, d'una banda, donada la importància política dels esdeveniments que succeïen, els quals, de l'altra, per a la Generalitat, la seva jurisdicció i les seves lleis no eren precisament encomiàstiques.

En la conflictiva època del 1590-1593, l'elecció dels jutges per a la visita del trienni del 1587-1590, la petició d'interpretació del capítol 13 del nou redreç feta pel braç militar, les detencions per l'Audiència Reial dels germans Granollacs, a les quals seguiren les d'oficials reials a càrrec de la Diputació, tot just amb un parèntesi de feblesa virregnal per la durada només d'un any del mestre de Montesa –entre el 1591 i el 1592– i la no- arribada immediata del seu successor, el duc de Maqueda –que tant atemoriria després la Generalitat–, no suposaven, necessàriament, fets acollidors. Però menys encara ho foren les divuitenes que es formaren per totes aquestes qüestions, l'expulsió dels genovesos, que gairebé ni es diu aquí, la sortida del virrei i la Reial Audiència fora de Barcelona, el creixement del avalots d'Aragó –i concretament de Saragossa– en el cas d'Antonio Pérez, que només s'entenen una mica més pels apèndixs que porta el dietari, les diferències entre els membres del consistori, que a penes es veuen, o els empresonaments i les tortures il·legals de nobles militars, abans que la suspensió dels tres capítols del redreç, vinculats a les divuitenes, clogué sense cap passió una quotidianitat sense encís.

Nogensmenys, la realitat fou molt distinta del miratge de pau del 1589-1590 que s'estroncà tan ràpidament com havia fluït. Car aviat es veié clarament que aquell acord d'aleshores, esperat amb candeletes, s'havia signat sense resoldre cap dels greus litigis plantejats: la difícil relació jurisdiccional entre l'Audiència Reial i la Generalitat, i el complicat repartiment de poders entre el rei i el país, en el qual la monarquia lluitava per no perdre ni un mot de les seves regalies i la Diputació continuava parapetant-se bàsicament darrere dels capítols del redreç que havien fet excel·lir les controvertides divuitenes. Perquè en el fons, això és el que es revifava per sobre de les captures –al novembre del 1590, a la llotja de Barcelona- del veguer Jeroni Cardona, del notari Miquel Colomer i dels antics mercaders Bernard i Antoni Granollacs, aquests darrers fermances econòmiques del batlle de Besalú Joan de Prat, condemnat en l'ofici de mestre racional, i fetes totes elles per ordre del portantveus del general governador Enric de Cardona, i a mans dels comissaris i algutzirs reials Arguilagues, Sorita i Casademunt. Ras i curt, la divuitena de les males captures que es creà per aquest problema havia palesat –entre altres coses– les contrafaccions originades arran de la detenció d'uns ciutadans per altres ciutadans –els pretesos comissaris i algutzirs reials– que no tenien cap jerarquia oficial en no haver jurat aquests el càrrec ni oïda la sentència d'excomunió –posat cas que no complissin amb les lleis catalanes– que les constitucions del Principat exigien.

Però la reacció de la Generalitat en sobrepassar tot allò que pareixia possibilitar la constitució «*Poc Valdria*», més que presentar contrafacció a la Reial Audiència, féu que cadascú anés pel seu camí, quan la Diputació detingué, sense més embuts, els oficials reials, al capdavant dels quals l'algutzir Sorita. Si del que es tractava amb aquesta prova de força era arribar a una solució semblant a l'*assiento* del 1589-1590 entre Cordelles i Miquel d'Agulló, a curt termini certament la partida feia la impressió que l'havia de guanyar el General, ja que tots els empresonats eren alliberats, malgrat que els recursos d'els uns i dels altres encara fregaven la justícia.

¡Debades! Tot era una cortina de fum, darrere de la qual la resposta reial anava a ser ben diferent: secretament, al febrer del 1591 la Monarquia ordenava al mestre de Montesa que arrestés Joan de Granollacs –el militar que normalment s'involucrava amb els seus germans– i, després de gairebé tres mesos de vacil·lacions, el 24 de maig l'intent es portà endavant, tot i el fracàs en què acabà. El diputat havia aconseguit, ajudat per gent del carrer, escapolir-se de la grapa de Pau Fluvià, activada sota la instrucció del jutge Guillem Josep Mur, i refugiar-se a la Generalitat, on noves divuitenes incrementarien la tensió. Tot i que no es rebaixava la importància de les primeres detencions, aquestes havien passat en segon terme darrere del cop de mà contra un diputat, que recordava perillosament aquell altre comès en 1568-1569 i que ni en les Corts del 1585 s'havia resolt del tot, quan, plantejat llavors el greuge, el rei prometé que el procés es revisaria a Barcelona «*tres mesos aprés que estiga assentada la Audiencia y trobant que se ha fet algun agravi contra los drets, auctoritat y jurisdicció dels diputats ho manarà provehir y remediar com convingue per conservació y augment del General, lo qual sa Magestat molt desitja...*»[a].

¡Boniques maneres de prometre coses! La Reial Audiència s'havia reformat el 1585 sense que s'hagués posat fil a l'agulla d'aquell procés –com es denuncià anys després en nous greuges de les Corts del 1599–, bo i enredant abans la madeixa molt més amb l'afer de Granollacs, que revelava el pensament del rei, d'un rei que amb l'exèrcit molt a prop d'Aragó presentava un tarannà ben distint del preocupat arran dels fets anglesos de l'Armada del 1588, la qual potser en aquell moment aturà respostes contundents.

Felip II, però, no tingué ara només el suport de l'exèrcit d'Alonso Vargas que va envair Saragossa al setembre del 1591, durant la segona topada d'Antonio Pérez i la Inquisició, i que tant el va utilitzar per espantar els catalans, bo i enviant-los fins i tot, al gener de 1592, el perdó amb moltes excepcions dels inculpats aragonesos, així com el pregó, amb provisions econòmiques, per a perseguir els fugitius[b]. Tenia molt més: l'experiència dels fets transcorreguts tres anys abans –i ben coneguts pel Consell d'Aragó que l'assessorava– i la divisió dels grups dirigents catalans, alguns dels quals s'arraïmaven al seu costat.

Els casos de l'abat de Poblet, perseguit per la visita del 1590, la qual li reclamava diners i actuacions polítiques en el temps que fou diputat entre el 1587 i el 1590, del jutge de l'Audiència i regent de la tresoreria Francesc Puig, denunciat per acumulació de càrrecs que, endemés, havien de ser incompatibles, i del bisbe de Girona Jaume Cassador, llavors diputat eclesiàstic i somniador de prebendes i ennobliments per als seus familiars, foren els més sobresortints. Els dos primers perquè des de temps enrere aconsellaren al rei fer taula rasa de les divuitenes –coincidint amb el Consell d'Aragó–; el darrer, perquè arrossegà la major part del consistori, el qual arribà a dividir-se en dues diputacions, la més minoritària de les quals l'encapçalava Joan Granollacs i un llistat fonamentalment de cavallers militars que contemplava amb temor com s'obria la terra sota els seus peus. Car aquests darrers no havien aconseguit en aquesta conjuntura ni el suport de Barcelona, per bé que l'ajudaren després de les crides publicades per la ciutat contra els genovesos residents quan el marquès de Torrijo, fill de Joan Andrea Dòria, «*qui ab set galeres és arribat en la plaja d'esta ciutat... ha presumit no saludar la ciutat com se acostuma y és degut...*» i «*...los concellers li feren tirar ab bales...*»[c].

Més enllà de l'anècdota que palesava, no obstant això, l'escassa relació que de sempre havien tingut la Ciutat Comtal i Gènova, la finalitat del consistori gairebé militar fracassà estrepitosament, quan Barcelona es preocupà molt més de les pressions que li feia la reialesa: la partida del virrei i l'Audiència cap a Perpinyà i àdhuc la possibilitat de Lleida o Tortosa arruïnaven el prestigi i la justícia barcelonina. I així, donat el pas de rosca, l'ajut

a. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...» p. 115
b. *Dietaris...* Volum III, Apèndix 5, pp. 761-767
c. *Dietaris...* Volum III, p. 271

final de l'alta església catalana, reunida en el concili provincial de 1591, apaivagà qualsevol resistència: a l' abril del 1592 Granollacs i els seus partidaris abandonaren el palau de la Generalitat, on s'havien refugiat, que fou ocupat per l'altra facció de diputats i oïdors, eclesiàstics i reials, majoritaris en la Diputació. I pel juliol el nou virrei duc de Maqueda entrava a Barcelona, tot substituint el mestre de Montesa, mort mesos abans, i començava a aplicar una política repressiva que duraria anys i facilitaria, pel febrer del 1593, la tan desitjada pel rei suspensió dels capítols 7, 13 i 34 del redreç del 1585, sense cap convocatòria de Corts que la legitimés i, sí, en canvi, amb l'autoritarisme del virrei, que obligà els membres del consistori a acceptar la carta reial amb les paraules «*si excel·lentissim senyor, que obeím*»[a].

Només aleshores s'havien fet els passos necessaris que les altes instàncies assessores de la reialesa concloïen, com a mínim des de la coneguda consulta al Consell d'Aragó del setembre del 1591 que recollia el problema de «*avisar del poder y fundamento que tienen las dieciochenas de estas últimas Cortes aca, antes no eran en uso*»[b]. Car, si fins al 1585 el que feien els diputats era «*juntar letrados con sus assessores y las demás vezes si la calidad del negocio lo requeria a doctores del Consejo y Audiencia Real en cuyo parecer declaravan y interpretavan la duda*»[c], després aquestes comissions –diguem-ne– paritàries s'havien diluït per ser substituïdes per les divuitenes, les quals, amb una apropiació radical dels capítols esmentats, pretenien «*no solo a interpretar generalmente todas las Leyes de Cathaluña...*» sinó encara més, «*...executar sin interpretaciones y como jueces mandarlas guardar, revocando las provisiones hechas por los officiales Reales...*»[d].

Però, a més de ser una «*notoria usurpación de la jurisdicción Real*», que afectava notoriàment la Reial Audiència, «l*a qual lo que declara es en nombre y persona de Vuestra Magestad o de su lugarteniente y alter nos estando Vuestra Majestad ausente de aquél Principado...*»[e], tot això podia produir a més un efecte «*pernicioso al bien público si se les consintiese que dieciocho personas legas y sin letras fuesen censores de las sentencias y provisiones que los doctores del Consejo Real con el acuerdo y studio que suelen, huvieren hecho y se vee claro como por este camino se yran aplicando toda la jurisdicción real...*»[f].

Tanmateix desfer aquest camí, que tan obsessivament preocupava al Consell d'Aragó en matèria de jurisdicció, no significava perdre'l per sempre: no, si la Generalitat podia impedir-ho, tot i que els propers anys no foren els més apropiats per a intentar-ho. En aquest sentit el dietari del trienni 1593-1596 no pot ser més esquifit, tret de les notícies escassament encoratjadores al voltant de certs fraus en la no-percepció dels impostos del General, bé per ocultació de draps forasters, bé per les butlles de la Santa Croada; al voltant, també, d'alguns empresonaments –no gaire importants, d'altra banda– que trencaven la protecció constitucional dels estrangers, que no podien ser trets fora de Catalunya; o al voltant de les sempiternes qüestions de les encomandes de Sant Joan, i, a la fi, de la llarga problemàtica de les crides de pedrenyals.

I més enllà de la necessitat de fortificar la costa tarragonina, que revelà la persistència pirata del niu d'Alger, tant sols de manera intermitent es detectà el govern a ultrança del virrei Maqueda: les divuitenes evidentment ja no es convoquen; els «*condemnats a galera per les coses de les contencions del General que foren en lo trienni passat...*»[g] hauran de complir el càstig si sa Majestat persisteix en la seva voluntat; la Inquisició es permet àdhuc fer un cadafal enmig «*de la sala real, a hont se acostumen de ajuntar tots los qui pledegen en Cat-*

a. M. PÉREZ LATRE: *Llevar la Corona del cap...* p. 341
b. J. ARRIETA ALBERDI: «La disputa en torno a la jurisdicción real en Cataluña (1585-1640): De la acumulación de la tensión a la explosión bélica», a *Pedralbes, 15*, Barcelona, 1995, p. 46
c. J. ARRIETA ALBERDI: «La disputa...» p. 47
d. J. ARRIETA ALBERDI: «La disputa...» p. 49
e. J. Ll. PALOS i PEÑARROYA: *Catalunya...* p. 363
f. J. ARRIETA ALBERDI: «La disputa...» p. 49
g. *Dietaris...* Volum III, p. 285

halunya...»[a] i on «*estigan recondits dits processos y altres actes que importen la major part dels patrimonis dels poblats en Cathalunya...»*[b], en clara manifestació de prepotència; la sentència del duc de Villahermosa, un dels cabdills dels esdeveniments aragonesos, es transcriu en llatí al final de desembre del 1595, bo i exacerbant més el clima de desencís del Principat, que de tant en tant alguna visita de familiars del rei intentava remuntar.

Oli en un gresol fou en aquest cas la presència al setembre de l'educat cardenal Alberto, l'estimat nebot de Felip II, el qual, després de les salutacions de cortesia, permeté als diputats que «*estigueren descuberts*»[c] davant d'ell en signe de cordial aproximació. Mentrestant l'allunyament de Maqueda per mar cap a Castella al gener del 1596 nodria noves esperances en el futur a l'espera que en esfumar-se l'odiat virrei, del qual es guardaven afanyosament tots els greuges, s'esvaís tota la boira que ofegava Catalunya. Sinó tota, una gran part, efectivament, desaparegué al llarg dels anys 1596-1599, malgrat que encara hi varen haver ombres humides que palesaven les tensions d'abans: fou el cas, gairebé prop de l'anècdota, dels entrebancs que va patir l'obra nova de la casa de la Diputació, el basament més baix i rudimentari de la qual s'assemblava més a un castell que a un palau. El rei hagué de prestar orella a rumors que deien que el General volia «*encastellar-se*», tot i recordant els esdeveniments de temps anteriors. I encara que, a la primeria del 1597, Felip II –bon coneixedor de l'arquitectura de la qual era més que un diletant– no veié cap raó per a desfer el projecte davant dels plànols que li portaren a la cort de Madrid ambaixadors de la Diputació, la pau, no obstant això, no havia arribat a totes les consciències.

No, per descomptat, als cavallers, al capdavant Joan de Granollacs, acusats de traïció al rei des del 1593, les peticions de guiatges dels quals la Generalitat féu seves en demanar també l'amnistia, bo i aprofitant l'ajut que en diners, armes i soldats –alguns d'ells podien ser aquests nobles– donà al nou virrei, el duc de Fèria, necessitat d'aquell suport des del l597 en revifar-se la guerra amb França que començà sobretot als territoris dels Comtats catalans. Certament la bel·licositat a l'exterior fins a la pau de Vervins del maig del 1598 afavorí a l'interior el lent retorn a la concòrdia que es veia, a més, irreversible en un futur no gaire llunyà.

Aleshores la mort no només afectava diputats de la Generalitat, com ara Lluís Tamarit o l'abat de Poblet, els dols dels quals fa menció el dietari corresponent, molt més efusius en el cas del noble que en el del rebec eclesiàstic. L'hora suprema grallava com un corb també a prop del rei invàlid, que havia delegat la seva firma en el seu fill, el príncep Felip, i s'havia desencaixat quan al novembre del 1597 hagué d'assabentar-se, enfollit, d'allò que ni la seva coneguda resignació pogué acceptar: l'òbit de la infanta Caterina Micaela, aquella joveneta que partí de Barcelona cap a Itàlia el 1585. I a Catalunya l'eclipsi de sol del març del 1598 i el terratrèmol del 22 d'agost semblaven premonicions d'una mort ja anunciada poc després que en un últim sospir «*cert pesquí, o cartell, se havia trobat ficat al portal de la casa de la ciutat, algun tant malsonant al que és de nostra nació y impertinent*»[d].

L'alè del rei s'acabà el 13 de setembre de 1598. S'haurien acabat amb ell les pressions dels darrers anys? Tot feia entreveure que sí, àdhuc comptant amb un virrei, Fèria, que a l'agost i a la primeria de setembre del 1598 havia destapat altra vegada, en una fricció amb el General, el problema mai no resolt de les competències jurisdiccionals entre la capitania i la lloctinència general. Quan encara la llibertat total dels cavallers desposseïts no s'havia aconseguit, la qüestió de la vice-règia la plantejà de sobte una Generalitat que no

a. Dietaris... Volum III, pp. 287-288
b. Dietaris... Volum III, p. 288
c. Dietaris... Volum III, p. 293
d. Dietaris... Volum III, pp. 317-318

acabava mai de fiar-se d'un virrei que, desaparegut Felip II i sense jurar les lleis el nou rei Felip III, jurídicament no representava cap poder extraordinari i no fruïa, ni de bon tros, més que el del governador català.

El duc de Fèria, però, no s'estava per semblants petiteses. Al cap i a la fi, Felip III li havia renovat el càrrec i «*sa magestat és rey, a qui se ha de obeir*»[a], i ho havien de fer, sobretot, els diputats que es veien obligats de nou per circumstàncies polítiques antijurídiques, recordatòries d'altres temps. Nogensmenys, hi havia molt a guanyar i el privilegi s'admeté amb les excepcions particulars perquè no es creés jurisprudència. Potser era la millor solució perquè després del dol oficial per la desaparició de Felip II a la primeria d'octubre, en el mateix mes arribà carta de Felip III amb bones notícies, car sa majestat volia contreure noces a Barcelona amb la núvia Margalida d'Àustria. ¡Esplèndides noves, si no fos per les despeses econòmiques que aquest enllaç podia suposar per al Principat! Perquè el rei desitjava una festa lluïda, costosa, i no estava gens clar que això ho pogués finançar el cap i casal de Catalunya, com es reconeixia a Barcelona, o el cos místic de la terra, en paraules de la Diputació, ja que quan es demanaven «*coses impossibles es també la resposta molt impossible*»[b].

A la fi, els dubtes s'imposaren als somnis i Felip III es casà a València, que oferí més, que tenia el suport del seu *valido*, el duc de Lerma i comte de Dénia. Però el rei mostrà el seu empipament quan a les acaballes del març del 1599 les galeres que, des d'Itàlia, portaven Margalida cap a València no es detinguessin ni un segon a Barcelona i passessin de llarg, tot i que una ambaixada de la Diputació en plena mar pujà a la nau de la princesa per a convèncer-la. La resposta contundent, mitjançant un noble italià que actuà d'intèrpret, no provenia de la ja quasi reina. Veritablement li agradaria afalagar el General, «*mas como tiene orden precisa de llegar a desembarcar en Binerós, es impossible parar en su viage, pero que les assigura buscará ocasión de que su magestad, con brevedad, venga a este su Principado para hazelles todo el favor y merced que merecen...*»[c].

Així havia de ser, després de la lliçó donada als catalans. La parella reial, ja casada, tornà al Principat a la darreria de l'abril, i el rei jurà les lleis i constitucions del país, mentre que en la seva entrada a Barcelona Catalunya sencera es desvisqué per a oferir-li-ho tot, ja que «*quan fou al portal devallà una grua, molt pintada y adobada, y al cap d'ella havia un globo, rodó com una magrana y al temps sa magestat fou en aquell endret, lo dit globo devallà y se obrí tot com una magrana y de dins d'ell isqué un minyó de uns deu anys, o per aquí, vestit com un angel, molt ornat ab dos claus daurades en la mà, ab un bell cordó de seda, y restà en l'ayre. E així donà a sa magestat les dites claus, besant primer aquella y dient quatre versos molt gentils al temps les-hy donave..*»[d].

Tot també s'esperava d'un rei que havia convocat, catorze anys després de les últimes Corts, unes noves, les del juny del 1599, en les quals es creia de tan cristianíssim sobirà que anava a signar-se la pau definitiva. «*Han estat ordenades constitucions de molta importància; ha concedit sa Magestat tot el que se li ha demanat ... concedia de tal manera que no hi havia més que desitjar...*»[e]. La pau, certament, semblava arribar en paraules del noble català Frederic Despalau, exultant pel desenvolupament de les Corts del 1599 que, en el temps rècord de set semanes, entre el 2 de juny i la primera quinzena de juliol –en la qual els reis marxaven de Barcelona– havien atorgat la quasi totalitat de les aspiracions catalanes, culminades, a més, amb el nomenament d'un bon nombre de cavallers, nobles i fins i tot comtes, doblades totes aquestes concessions, no obstant, per l'increment extraordinari del servei donat a la Monarquia.

a. *Dietaris...* Volum III, p. 323
b. *Dietaris...* Volum III, p. 337
c. *Dietaris...* Volum III, Apéndix 6 pp. 773-774
d. *Dietaris...* Volum III, p. 342
e. Citat per J.H. ELLIOTT: *La revolta catalana, 1598-1640*, Barcelona, 1966, p. 46

Realment no es podia demanar molt més, ja que la reparació de greuges havia refet, si no totes, la major part de les qüestions que anys enrere havien quedat bloquejades, com fou el cas de totes aquelles que s'havien produït per sobrepassar-se en les seves atribucions el governador de Catalunya –que nomenà comissaris i algutzirs sense que aquests juressin els càrrecs ni fidelitat a les lleis catalanes– i els darrers virreis que havien proclamat unilateralment edictes, extradit persones que s'havien acollit a la protecció foral, torturat nobles cavallers, controlat excessivament la Reial Audiència, i fins i tot actuat administrativament al marge de tota llei, com ho féu Maqueda en els seus coneguts memorials de cambra –autèntics decrets d'ordre i captura sense la provisió de cap jutge– i comissions en blanc, totalment emplenades i segellades pels escrivans de la Reial Cancelleria, a excepció feta del nom de la persona que restava al lliure, però autoritari, albir del lloctinent general[a].

En tots aquests punts no hi havia gaires entrebancs, com tampoc en alguns altres: la impossibilitat cara al futur de vincular dues responsabilitats reials en una sola persona, com foren les prebendes, anys abans, donades al ja difunt Martí Joan Franquesa i al polèmic Francesc Puig, que havien fruït dels càrrecs de jutges de la Reial Audiència i regent de la tresoreria; les pretensions de controlar millor les actuacions del Tribunal del Breu eclesiàstic, que darrerament s'havien incrementat; o l'interès de solucionar per sempre el problema de les encomandes de Sant Joan. Però el rei i Lerma, que desitjaven també satisfer a tothom, condemnaren, no obstant, aquestes pràctiques només «*en quant ditas cosas ho alguna dellas son estades fetes contra constitucions, capítols i actes de Cort...*»[b], bo i intentant així salvar de la cremadissa tot allò que legalment es pogués.

Nogensmenys les actuacions del poder reial no foren tan escorades cap al país quan es tractà de greuges que segons la monarquia podien defallir el seu ja afeblit poder militar i policíac, com succeí en els atacs de les Corts a les competències excessives de la capitania general o a la defensa del manteniment dels pedrenyals que retallava la Corona. I menys ho foren encara si el greuge plantejat elevava el llistó constitucional de la protesta fins a situar-lo al nivell de la jurisdicció reial que la monarquia la volia absoluta i única, i les Corts relativa i compartida. Aquelles renovades «*verba volant*» de la Generalitat, davant de la nova imposició reial del «*scripta manen*t» en el conflicte de Joan Granollacs i la suspensió de tres capítols del redreç del 1585, apareixien ara amb les tornes canviades. Perquè el greuge de l'assemblea del 1599, davant d'una actuació imperiosa, es remuntava a la reestructuració política del país que féu Ferran II en les Corts del 1485, car «*poch valdria vosa Magestat fos servit, junctament a la Cort General, fer statuhir y ordenar constitucions y capítols de cort y les demes coses concernents a la administració del present Principat, si ab sola una real carta emanada de voluntat de vosa Magestat se pogueren constitucions,capítols y actes de cort suspendre... per que les coses fetes y ordenades en Cort nos poden suspendre ni revocar sino en Corts Generals per ser lleis paccionades entre vosa Magestat y los brassos dels staments...*»[c].

I per això fonamentalment, amb independència o no d'aquelles divuitenes segons el parer de sectors del país o contràriament del Consell d'Aragó i del rei, el greuge anà més lluny i demanà el càstig dels «*diputats que ha dita real carta obehiren sens representar ab gran sentiment estes coses, [i] ha sa Magestat directament contraferen al jurament tenien prestat y sentencia de excomunicació havien oyda en lo introhit de son offici...*[d]. En l'estricte sentit del terme el «*si excel·lentissim senyor...*» del 1593 desembocava, evidentment, en aquesta interpretació, però no era justament la que el rei volia i ni tan sols ara la volien els

a. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...», pp. 102-114
b. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...», p. 128
c. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...», p. 119
d. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...», p. 119

diputats del 1599 per no parlar, no cal dir-ho, dels qui aleshores digueren «que obeïm», sense tenir cap altra possibilitat. Fet i fet, una cosa era que la Generalitat controlés les juntes de braços i, una altra molt distinta, que aquestes mitjançant les divuitenes poguessin –i ja havia succeït– empetitir el consistori de la Diputació. Per un moment l'interès de la Monarquia, conscient dels errors que havia comès en els capítols 7, 13 i 34 del redreç del 1585, i el del conclave d'alts càrrecs de la Diputació, gelós de la seva vàlua, coincidiren. Les juntes de braços potser tornaren de nou a vigoritzar-se, però no succeiria exactament igual amb les divuitenes, bé que disminuïdes sense el renovament dels capítols suspesos i més dependents electoralment del si del consistori que no de les reunions estamentals de 1585-1593.

Aquest acord rei-Generalitat normalment semblava, doncs, oportú per a ambdues parts: la Monarquia preferia pactar amb sis membres de la Diputació que no amb vint-i-quatre, nombre a què s'havia elevat l'ampliada Diputació, mitjançant la divuitena; i el consistori més petit gaudia d'un poder més ferm, al qual tradicionalment s'havia aferrat. I per a ratificar-ho el rei passà, finalment, la pàgina de Joan de Granollacs, bo i afirmant en les seves últimes decretacions que «*dita captura y procehiments en temps algu no pugan ser tretes en conseqüència...*»[a]. La moderació, òbviament, presidia el pactisme, però aquest, seria idèntic si la situació es tornés a radicalitzar? Car, de ser efectiva aquesta possibilitat, l'aïllament del rei i la soledat de la Diputació, sense el matalàs de divuitenes veritablement operatives en un esglaó intermedi cap a les juntes de braços, quines repercussions aportarien?

5. El trienni de 1599-1602: l'esmorteïment de l'esperança en la reiterada crisi dels capítols constitucionals

Aviat, sense esperar-ho, es pogué comprovar amb la crisi fonamental que caracteritzà el trienni del 1599-1602. Perquè les promeses reials havien estat unes, i unes altres molt distintes les crues realitats quan l'enviament del corpus constitucional es retardava més del compte, com també succeïa en el redreç del General. I el pitjor fou quan tots dos arribaren al país amb errors i més d'una qüestió important, tal com ja havia succeït el 1585. Però el temps no havia transcorregut en va. Si els equívocs no eren gaires i responien més a dubtes gramaticals o a confusions en la redacció –sobretot en els capítols del redreç– que no n' impedien absolutament la publicació a càrrec de la Diputació –la qual, malgrat tot, elevà memorials a la Cort de Madrid perquè hi prengués nota–, en les constitucions, els capítols i els actes de corts el caliu era ben diferent, pel fet que tots aquests no havien estat impresos quan aterraren a Catalunya.

La diferència amb el 1585 era, doncs, abismal, i bé que ho demostrà la Generalitat, la qual havia après la lliçó d'aleshores, bo i oferint a la Monarquia els costos econòmics de l'estampació del volum constitucional per tal d'evitar una impressió no controlada i ja impossible d'esmenar, com succeí catorze anys abans. Ara, contràriament, el rei i el seu deixant el virrei s'escarrassaren per a reeixir en la publicació oficial de les noves constitucions, amb una celeritat digna de tot elogi. De desajustats elogis caldria qualificar-los, perquè la Diputació observà que hi havia cinc capítols de cort més, que aquesta no recordava, que discrepaven si es comparaven amb els textos dels escrivans dels braços en Corts, diferents als del protonotari. Consegüentment, mentre tan insoluble dificultat no es dissolgués, l'inesperat iceberg, flotant en un mar de dubtes, refredava les consciències d'ambdues parts enmig d'una gangrena que corcava les esperances d'una represa cordialitat.

a. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «Un balance...», p. 130

Certament era difícil mantenir-la si la Monarquia exigia, sense més, la impressió d'allò que ella havia enviat argumentant, amb el suport del virrei en els primers moments, que les constitucions «*estan faelment escrites*» i que «l*a acceptació de les constitucions se entenia ser lo die del sòlio, y la publicació d'elles lo die que les liurà als deputats...*»[a]. I ben difícil ho havia de ser més tard, al gener del 1600, quan l'ensopegada amb la Diputació, la qual no es cansava d'enviar ambaixades pertot arreu –al virrei, al rei, a la ciutat de Barcelona, tot i cercant rectificacions o ajuts–, ratificava ja no només el procés del protonotari, sinó el sempitern problema de l'enfrontament autoritarisme-constitucionalisme, car el rei, com deia als diputats, acaronava la idea que «*se cierre la puerta a todo género de desconcierto y desorden, pues quando los aya, sabeis que no puedo apartar de mi la soberanía y suprema potestad que tengo sobre todo...*»[b]. I el que és pitjor, semblava impossible tot acord quan el temps passava i el conflicte al febrer i al març del 1601 subsistia amb un enrocament d'ambdues posicions. Juntes de braços, ambaixades, comissions de doctors en dret..., tot ho esgrimia la Generalitat, que creia no ser «*inconvenient ans bé molt acostumat y necessari replicar a sa magestat una y dues y moltes vegades, y com a rey y senyor nostre tant christianissim, attès y considerat lo que passa y de nostra justicia y enterat bé de aquella, no dexarà com bé té acostumat de condecendre a nostres suplicacions...*»[c].

Car si un rei tan cristià s'equivocava és que l'enganyaven –o volia enganyar-se la Generalitat en una simulació enganyosa–, bo i començant per un virrei que, tip de tantes argúcies, no es cansava de replicar que tots els Consells de sa Majestat des del Suprem d'Aragó als consells reials de Catalunya havien mirat una i mil vegades les constitucions rebutjades sense veure cap «*cosa ardua y que ell no pot fer sino seguir l'ordre que sa Magestat le ha donat...*»[d] . És més, des de les acaballes del 1599 havien transcorregut no els tres mesos que es donaven legalment per a estampar les constitucions, sinó que, al pas que s'anava, això podia allargar-se a tot el trienni d'aquella Diputació, la qual cosa era intolerable per a qualsevol mínima potestat reial. A més, la ciutat de Barcelona començava per enèsima vegada a preocupar-se pel batibull organitzat per un consistori que, per acabar d'agreujar-ho tot, en qüestions d'impostos fiscals i duaners s'havia encarat amb la capital i es feia el ronso amb sa Majestat i els oficials reials més prominents en el pagament de diners del servei votat a les Corts del 1599.

Eren massa ferides obertes: aquell rei tan cristià ja no volia posar l'altra galta quan, de retop, la Diputació s'engrescava en noves ambaixades, «*porque esto sabe mucho a desacato y si lo quisiessen poner por obra me obligarían hazer sobreello alguna demostración exemplar para que aprendan como han de obedecer a mandamientos tan justos.*»[e], perquè aprenguin, certament, els diputats i al mateix temps prenguin nota de l'ànim reial els consellers de Barcelona, als quals el sobirà escriu pel març del 1601 aquesta carta, «*para que essa ciudad lo tenga entendido y en consequencia desto haga en lo que se offresciere de mi servicio lo que acostumbra y yo confio...*»[f].

A hores d'ara la pressió reial, doncs, era ben forta per a l'esquarterament en dos blocs de la unanimitat de la Generalitat fins aleshores intocable. Nogensmenys les festes per a la canonització de sant Ramon de Penyafort, iniciades a la darreria de l'abril i continuades durant tot el maig i el juny, actuaren gairebé sacramentalment d'autèntica unció cristiana dels malalts, a la qual no podien escapolir-se ni sa Majestat ni les autoritats políti-

a. Dietaris... Volum III, pp. 354 i 355
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 7, p. 778. La paraula «soberania» que és tan clarividents al text palesa els perills que de vegades presenten afirmacions massa rotundes, fins i tot en historiadors importants. Vegeu J. ARRIETA ALBERDI: «La disputa...», p. 42: «En la documentación y en la doctrina correspondiente al período aquí abarcado (1585-1640) no aparece el término soberanía...»
c. Dietaris... Volum III, p. 384
d. Dietaris... Volum III, p. 385
e. Dietaris... Volum III, p. 387
f. Dietaris... Volum III, p. 387

ques del Principat. Al cap i a la fi un català de la santedat i sapiència de sant Ramon de Penyafort no era tan habitual, i el dietari de la Generalitat descriu fil per randa les encamisades de cavallers, les processons religioses als carrers de Barcelona, les solemnitats de culte al sant i tot un munt d'actes els quals, donada la condició d'home de dret de Sant Ramon, és ben difícil d'oblidar, com ho fou l'ofici de l'11 de juny a l'església de Santa Caterina, encarregat pels juristes catalans. «*En lo banc arrimat a la rexa y a la sinestra estaven los doctors de la Audiència, per son orde, y a l'altra part estaven tots los advocats...*»[a], tres llargs segles abans de la creació del patronatge del sant per als advocats catalans el 29 de maig de 1886.

Però encara és més colpidora la colorista descripció de l'ofici religiós que el món universitari féu el 17 de juny de 1601, en la mateixa església, cap on «*partiren tots del studi nou a ont s'eren aplegats, y ab los tabals de la ciutat devant y aprés les trompetes y aprés tots los studiants per son orde, primer los de gramàtica y aprés los demés per son orde, en dos fileres ben areglats, y aprés de tots ells la musica de menestrils y los vedells de dit studi ab ses masses y aprés los doctors, ço és, primer los mestres en arts ab ses borles morades y flocs morats als barrets, com és acostumat en ses doctorats, y aprés venien los doctors en medicina, així mateix ab ses borles grogues y flocs grogs com tenen acostumat en ses doctorats, y aprés d'ells los juristas y canonistas, així mateix ab ses borles y flocs, ço és, los en leys vermells y los canonistas verts, y aprés d'ells venien los theòlecs, així mateix ab ses borles y flocs blancs...*»[b].

Però el parèntesi de la canonització d'un jurista medieval no aturà, precisament, les qüestions jurisdiccionals que s'estaven debatint, i els darrers mesos del 1601 aquestes enlairaren el vol fins a alçades inimaginables en persistir el rei en el seu criteri, bo i donant ales al duc de Fèria. Mentrestant, la Diputació s'estancà en un tres i no res mitjançant la divisió, ja irreversible, del diputat i l'oïdor eclesiàstic i de l'oïdor reial a favor de la publicació de les constitucions, i la posició contrària del diputat i l'oïdor militar i del diputat reial ,que posaven bastons a les rodes de la impressió, si d'aquesta no es treien els cinc capítols de cort que, segons ells i també gran part del braç militar, no havien estat aprovats a les Corts del 1599.

Ras i curt, als militars no els agradaven tres d'aquestes cinc constitucions que els afectaven directament en limitar-los la portada d'armes –només s'autoritzarien les defensives– i posar un fre als pedrenyals, els quals havia continuat atacant el duc de Fèria, tot i fent crides que els eren contràries al llarg d'aquests anys. I per acabar-ho d'adobar, la contribució d'imposicions als militars i l'increment de salaris als jutges de Cort de la Reial Audiència i al canceller i el regent afavoria millor el poder reial.

Fet i fet, el pas de rosca final per sortir de l'atzucac intimidà les consciències de tothom abans d'agitar-les definitivament. Després de les detencions d'alguns cavallers –les quals agitaren el malestar com feia temps que no succeïa– i de la presència sempre fantasmal d'una Inquisició que en l'empresonament de persones com Esteve Amblat palesava no respectar les constitucions catalanes malgrat l'esforç fet en sentit contrari per les Corts del 1599, el virrei al març del 1602 donà l'últim pas: Joan de Vilanova i Josep de Castellbell, diputat i oïdor militars, eren sorprenentment capturats,en una actuació, no obstant això, molt pensada fins i tot pel Consell d'Aragó, que deixava al carrer deliberadament el diputat reial, també opositor a la impressió constitucional.

Però tot i ser la crisi llampant –en el fons i la forma la decisió pareixia idèntica a les promulgades els anys 1569 i 1591 que tant havien estat rebutjades per Felip III en les decretacions dels greuges del 1599– no semblava encara inviable. Car si certament ja es comptava amb les irades protestes de les juntes de braços, de les reunions dels diputats, que es trobaven en llibertat i la major part d'elles apostaven pel respecte a la voluntat reial, i fins

a. Dietaris... Volum III, p. 399
b. Dietaris... Volum III, p. 400

i tot amb els intents mediadors del Consell de Cent barceloní, no menys cert era que tothom pensava en una solució que evités el punt de no-retorn, sobretot des que a l'abril del 1602 el virrei Fèria havia estat substituït en el càrrec per l'arquebisbe de Tarragona Joan Terés, més suau en les formes i més coneixedor del medi que l'envoltava.

A la fi, la moderació s'imposà en un concert establert per les dues parts en discòrdia, similar a aquells acords del 1589 i no acceptats el 1593. Les constitucions s'imprimiren per descomptat tal com volia el rei, el qual salvava la seva jurisdicció, però en quotes mínimes. Perquè, aquesta impressió, amb el vist-i-plau del nou virrei, no significava, de bell antuvi, que els cinc capítols de cort protestats per la part de la Generalitat més radical es convertissin immediatament en normes de llei. No ho serien «*fins que sie declarat sobre los debats que acerca de aquells se té, y que ell com a loctinent de sa Magestat, ans que dites constitucions se estampen, donarà paraula real que dits cinc capítols no.s posara en execució, com ya està dit, y consentirà que de dita paraula y consentiment real se'n lleve acte y que aquell se estampe y pose en lo volum de les constitucions...*»[a].

La pau, la tan desitjada pau del gabinet del govern de Lerma, tornava al Principat, que veia en llibertat les persones que havien patit els empresonaments i gran part de les idees defensades per l'omnipresent Diputació. Però continuava sent una pau en armes, sense acabar-se de definir clarament en l'una i l'altra part les regles del joc.

6. La paradoxa del trienni de 1602-1605: de la solució conjuntural al manteniment estructural dels conflictes

Que la pau signada era esquifida, bé que es palesà en els anys immediatament següents al concert del 1602. I la demostració fou tan palpable que aquest darrer va estar a punt de naufragar en el procel·lós mar de fons entre el rei i la Generalitat. Car, qui era el que posava el cascavell al gat a l'hora d'arribar a un acord definitiu sobre els debats de les cinc constitucions que gairebé havien espatllat la joguina legislativa del 1599? ¿Com creia la Generalitat, i així ho havia assegurat el virrei Terés amb el suport de la ciutat de Barcelona, que s'havia de fer aquest gest de comú consens entre ambdues institucions, reialesa i Diputació? ¿Com un apèndix representatiu del parlamentarisme de Corts, però fora de les Corts, o s'havien de seguir les petges de la monarquia, no disposada a cedir més? Perquè el rei ho tenia molt clar en cartes del 25 de juny i el 24 de juliol proppassat, dirigides al seu virrei i no presentades al General fins al 13 d'agost del 1602, quan ja el nou consistori havia pres les regnes del poder, però no encara tota l'experiència dels esdeveniments transcorreguts.

Les constitucions, és clar, s'havien d'imprimir i no posar-se en execució els cinc capítols conflictius, és clar també, fins que «*por mí se declare, si quedan o no en pie los disentimientos que ellos pretenden y los demás que convenga...*»[b]. És més, «*y considerando de cuanto inconveniente podría ser esto y que se devría passar por lo que se hos scrivió, deseando que esto se ataje, hos encargo procureis de acabar de asentarlo, conforme se os scrivió, offreciéndoles que no se usará de aquellos cinco capítulos hasta que por mi se haya declarado conforme al stilo y costumbre que en semejante caso se suele tener, y viniendo en ésto lo acceptaréys y acabaréys, y quedaréys muy advertido de no consentir, por ningún caso, que nadie perjudique a mi jurisdicción y regalías, sino que se castigue con severidad cualquier acto que supiere y oliere a lo contrario...*»[c]. Tanmateix, per a la Generalitat massa clars semblaven aquests desigs: al cap i a la

a. *Dietaris...* Volum III, p. 429
b. *Dietaris...* Volum III, p. 432
c. *Dietaris...* Volum III, p. 432

fi, en cas d'admetre'ls, això era «*molt divers dels apunctaments*»[a] pactats amb el virrei i el Consell de Cent com a mitjancer. I de cap manera havia d'admetre's que en el present tracte «*lo rey, nostre senyor, sol, fos jutge d'aquells, havent-ho de ser junctament ab la Cort general y no altrament...*»[b].

Consegüentment la resposta no podia ser una altra: els diputats es llançaren sobre l'angoixat virrei Terés, cercaren l'ajut dels consellers barcelonins, disposats a donar-lo darrere d'una fal·làcia tan evident, congregaren reunions de doctors en drets i fins i tot de juntes de braços per tal d'assessorar-se a fons i assegurar-se el suport total, i àdhuc iniciaren gestions per a enviar ambaixades a la Cort del rei. I encara que l'èxit els acompanyà i pel gener del 1603 el virrei els notificà que «*sa magestat era estat servit de voler passar per lo tracte, que sa excel·lència havia fet y concordat ab los magnifics concellers*»[c], la relliscada havia estat forta, la Generalitat es malfiava i tot feia falta, bo i mantenint a prop del sobirà una ambaixada a la qual li plovien constants peticions de rectificacions de greuges comesos en el passat i afermats en el present.

Car les detencions de cavallers s'amuntegaven en aquests anys, abans i després del virregnat de Terés, que va morir al juliol del 1603, abans que el seu substitut –nomenat pel rei al maig– el succeís molts pocs dies després. Però també s'amuntegaren les crides reiterades al voltant de les prohibicions de pedrenyals, independentment a fi de comptes de les seves mides, ja que aquests són «*la causa de les moltes morts i danys que cada dia se fan...*»[d]. I per bé que la Generalitat s'hi encaparrés, a petició sobretot del braç nobiliari que esgrimia constitucions i capítols de cort en defensa de la llibertat d'armes, el govern de la Monarquia –i la seva representació virregnal– estava disposat en aquest tema a anar més enllà, a «*stirpar los pedrenyals del Principat*»[e]. En aquest sentit, judicialment les tres sales de la Reial Audiència es juntaven en un *nemine discrepante* que resolgués palesament la legitimitat d'unes crides que –es deien– no eren anticonstitucionals, però que malgrat tot trigarien encara temps a assolir-se definitivament. Així, pel novembre del 1604 la qüestió continuava candent, tan roent com un bandolerisme en ple foc que preocupava de debò la Monarquia, la qual en la carta del 19 de maig de 1603 –dirigida als diputats per a notificar-los el nomenament del duc de Monteleon i demanar-los el seu concurs amb el nou virrei– insistia en la «*extirpación de tantos malhechores com ... hay, que alende questo importará mucho para que en essa tierra la justicia sea bien administrada...*»[f].

Nogensmenys, la preocupació del sobirà no era tanta en altres qüestions que commoguessin a la terra i al General i arribessin a frec de l'ambaixada a la Cort: massa sovint els allotjaments de tropes del rei, com les de *don* Gaspar de Guevara[g], cometien excessos sobre les poblacions i els vilatans, bo i composant-los en diners[h], massa sovint l'autoritat del capità general o del seus lloctinents com *don* Carlos Coloma saltava les fronteres dels estipendiaris sobre els quals únicament tenien autoritat[i], i tots aquests precedents començaven dissortadament a dibuixar fosques nuvolades en l'horitzó del futur.

En tots aquests punts, però, el rei continuava sense baixar el to. Les seves respostes foren en conjunt ben negatives: o el no –ja se sabia– era absolut, com esdevingué en l'afer dels pedrenyals, en el dels pregons del duc de Fèria, el virrei Terés i àdhuc les primeres actuacions de Monteleon, en totes les quals els militars detinguts no podien defensar-se darrere de les seves prerrogatives, perquè en tots aquests casos «*no les vale el dicho privile-*

a. Dietaris... Volum III, p. 434
b. Dietaris... Volum III, p. 434
c. Dietaris... Volum III, p. 446
d. Dietaris... Volum III, p. 452
e. Dietaris... Volum III, p. 452
f. Dietaris... Volum III, p. 461
g. Dietaris... Volum III, pp. 453 i 477
h. Dietaris... Volum III, p. 478
i. Dietaris... Volum III, pp. 456-457

gio, el qual no comprehende casos de regalía, ni causas en las quales de su naturaleza no puede haver instancia de parte como hasta aquí se ha observado...»[a] i, a més, «*dichos pregones no contienen contrafacción de constituciones ni inconveniente alguno, y son en mucho beneficio para la seguridad y quietud pública, y de la vida de los hombres...»*[b]; o el no, sent matisat en alguna clàusula o promesa d'estudiar en profunditat la qüestió plantejada, presentava també un diapasó alt. Cap cessió important hi hagué davant de protestes contra l'Ofici de la Inquisició i el Tribunal del Breu eclesiàstic, i malgrat que les Corts del 1599 havien obtingut favorables acords legislatius per al país en aquests temes, tant l'un com l'altre mantingueren a l'alça les seves peculiars jurisdiccions i, el que és pitjor, actuacions com la que a la darreria d'aquest trienni es pogué comprovar en la detenció inquisitorial i tortura del pagès Joan Canals, acusat d'homicidi contra un familiar del Sant Ofici[c]. I en absolut s'acceptà la pretensió dels diputats que les escriptures dirigides per ells al lloctinent general no fossin filtrades prèviament per l'aprovació del canceller o regent de la cancelleria, el qual analitzaria si aquestes eren o no decents per a poder transmetre-les al virrei[d].

Aquest «no», per acabar-ho d'adobar, fou gairebé insultant. Què s'havia cregut el rei? Havia enviat tot aquest plec de negacions en carta al seu virrei del setembre del 1603 i en una recomanació intolerable: aquestes no es farien públiques a la Generalitat sense que prèviament la Diputació no hagués retirat de Valladolid la seva ambaixada. En una paraula, el rei volia un «no» sense cap altra resposta alternativa, ni tan solament la protesta diplomàtica d'uns ambaixadors que segons ell feien nosa i comportaven excessives despeses a la Cort, quan el General devia encara tants diners a la Monarquia, provinents de les Corts del 1599 i de les solucions votades en elles, com ara l'armament de quatre galeres per a la defensa de la costa. Però això era excessiu i la reacció de la Generalitat no es féu esperar: no acceptava ni les respostes reials ni la dissolució de l'ambaixada i sí, al contrari, compel·lia les juntes de braços a organitzar-se per encarar-se davant de nous problemes plantejats, que trigarien a resoldre's, que ultrapassarien el trienni ací estudiat.

El rei potser ara s'havia equivocat, el rei potser després de l'èxit del renovat conflicte de Joan de Queralt havia pensat, en el seu castellà castís, que a Catalunya «todo el monte es orégano». No obstant, la muntanya i l'orenga no eren aquí així. Una cosa havia estat que sa Majestat hagués guanyat, a la fi, la discussió sobre el nomenament de Joan de Queralt com a governador del Principat, tal com ho havia propossat al març del 1603, i tota una altra les darreres sortides de to. Car sa Majestat no havia d'oblidar que darrere de l'oposició a Joan de Queralt no es trobava en bloc tota la Generalitat, sinó una part important –però no la més sobresortint– de la noblesa catalana. Aquesta és la que, bo i oposant-se al nou governador, havia recordat al rei que el nomenament d'aquest càrrec, constitucionalment parlant, era vitalici i que no podia ser substituït el seu posseïdor Enric de Cardona, per bé que aquest acceptés la decisió reial amb la promesa del manteniment de tot el seu salari en un daurat exili a la seva casa de Mallorca[e]; aquesta noblesa fou també qui recordà al sobirà que Queralt havia estat sentenciat per la visita de la Generalitat del 1587 i que havia estat desinsaculat per a obtenir-hi càrrecs, bo i intentant ampliar la prohibició a totes les institucions de govern a Catalunya; i aquesta, a més, subratllava la impossibilitat de pagar emoluments a aquest governador que encara devia deutes al General per la sentència d'aquella visita; i aquesta, darrerament, insistia en la preocupació que a la terra

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 8, p. 807
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 8, p. 808
c. Dietaris... Volum III, p. 507, Apèndix 8, pp. 823-824
d. Dietaris... Volum III, Apèndix 8, p. 808
e. Dietaris... Volum III, p. 448

i als seus homes podia crear-li la presa de possessió d'un càrrec tan important en persona tan sospitosa, tan parcial «*que causarà grans danys i inquietuts en Cathalunya*»[a].

Tanmateix tota aquesta oposició s'havia esvaït al final, després d'ardus enfrontaments al si del consistori, entre els doctors jurídics del General i àdhuc a les juntes de braços convocades. El nomenament fet pel rei es declarà majoritàriament constitucional després sobretot del dur acarament entre l'abat de Sant Miquel de Cuixà i diputat eclesiàstic Bernat de Cardona, i l'oïdor militar misser Rafel Rubí i Coll. Car aquest darrer, veient que la seva causa no prosperava, havia posat en dubte la votació d'una majoria que «*foren set entre tots, eren los demés molt jòvens y que no an entrevingut en altres negocis de la Diputació, lo que és necessari, per ço que les cosas de la Diputació són leys particulars que no se apprenen en los studis, y que per a resprondre a les constitucions, per dit bras al·legades, y soltar la forsa d'elles donan interpretacions, serebrinas, divinatòries ajustant paraules a les disposicions de ditas constitucions, lo que no és interpretar, sino adulterar les disposicions, cosa molt abominada per tots los hòmens doctes, perquè si los doctors podian llevar o ajustar paraules interpretant, no hy auria en lo dret antinomius ni.s servaria última voluntat, ni disposició humana...*»[b]. Bernat de Cardona, però, li barrà el pas, després d'haver consentit fins i tot en la substitució de *don* Climent de Cardona, assessor ordinari del General, «*per les causas de suspita...*» que el braç militar veia «*...per occasió del deute y parentiu té ab dit don Juan de Queralt*»[c]. Tot i això, la votació de la comissió de doctors, estudiades les «*scripturas, privilegis recòndits en lo archiu de la Deputació*»[d], havia arribat al juliol del 1603 a la conclusió de la legalitat del nomenament de Queralt, a la vegada que Bernat de Cardona condemnava les acusacions d'interpretacions divinatòries de Rubí, tot i demostrant els llargs anys de professionalitat jurídica dels pretesos doctors desqualificats com a joves inexperts. A més, com es pogué comprovar més d'un any després –a l'agost del 1604– Joan de Queralt ja no era deutor de la Generalitat i totes les sentències havien estat complides i, en conseqüència, se li havia d'abonar el seu salari de governador[e].

Ara bé, que el rei no es confongués: el seu èxit amb Queralt segurament no provenia tant de la seva força real com del fet que l'esmentada persona –agent fidelíssim, d'altra banda, de la Corona– pertanyia a una important família amb parentiu de poder al Principat. Fet i fet, suposava això atorgar al sobirà un xec en blanc per les seves actuacions posteriors? Evidentment que no, i les rèpliques a les seves respostes de les ambaixades així ho testimoniaven, com també ho faria la complicada madeixa de la primera visita reial a tots els càrrecs del Principat, feta pel regent del Consell d'Aragó Diego Clavero, des de la darreria del 1603 fins al febrer del 1605, d'acord amb un transcendent capítol de cort aprovat en la legislatura del 1599.

No corresponia aquest a la ja tradicional visita de la Diputació, la qual, almenys des del redreç del General del 1585, ja estava consolidada, tot i que en més d'un cas –com en aquest trienni en l'exemple de l' «*ofici de credencer dels salaris dels doctors de la Reial Audiència*»[f]– encara restaven alguns dubtes per esclarir entre el poder jurisdiccional dels visitadors i el del consistori: els dels primers només punitiu pel que fa a la corrupció dels oficials del General, però de cap manera capacitats per a procedir als posteriors nomenaments dels seus substituts, dependents només dels diputats.

La visita d'ara de Diego Clavero era molt més important i a més era la primera que es feia des del 1599, i com a tal aquest dietari de la Generalitat no solament n'aporta nombroses notícies esparses sinó sobretot el resum, fil per randa, del visitador des de la seva

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 8, p. 795
b. Dietaris... Volum III, p. 455
c. Dietaris... Volum III, p. 461
d. Dietaris... Volum III, p. 461
e. Dietaris... Volum III, Apèndix 8, p. 814
f. Dietaris... Volum III, p. 802

arribada a Catalunya fins a la seva marxa, incloent-hi el cobrament de totes les despeses hagudes i la relació –breu– dels sumaris oberts. I la lectura d'aquest resum s'adequa detalladament a tot allò que fou aprovat el 1599 i estudiat en un altre treball pel qui escriu aquest pròleg[a]. Efectivament, per la visita passà tota l'administració reial que el regent del Consell d'Aragó –el visitador d'aleshores– cregué oportú: foren més de quatre-cents interrogatoris els que es feren i 186 els processos duts a terme. El país, Catalunya sencera, en aquest context havia d'estar contenta i no calien, en absolut, les peticions fetes pels diputats en el sentit que es complissin les penes i que no es fessin excepcions: personals, jurídiques o judicials. Al cap i a la fi aquesta visita inspeccionava tots els oficials des del governador al canceller, regent de la cancelleria, Reial Audiència –exceptuant el virrei i la Inquisició– i més d'un doctor dels Reials Consells judicials, alguns del quals foren detinguts, encausats i substituïts. La visita, a més, complí els terminis estatuïts en el capítol constitucional del 1599 i més d'un any li va portar a Diego Clavero poder acabar una feina tan feixuga.

Però la pràctica de la visita –i no la lletra de la llei–, que per primer cop es desenvolupà, revelà alguns problemes no plantejats en el temps de la seva redacció. El primer de tots, ¿podia el visitador, com estava fent-ho, torturar súbdits catalans contra el parer i la normativa de les constitucions, sobretot si aquells eren cavallers? La Diputació, aquí, es referma en el «no» davant del parer contrari del regent Clavero. En segon terme, la detenció de tants doctors i oficials, tot i que bona, ¿no podia paralitzar l'administració del país? En tot cas, calia evitar-ho i nomenar aviat els substituts oportuns, però, ¿qui feia els nomenaments? I a la fi, ¿fins a quin punt el visitador tenia autonomia total? Car el guiatge que Diego Clavero va concedir per l'espai d'un mes a Pere Masó de Parets per a venir a Barcelona i respondre a preguntes del visitador, que afectaven insignes doctors de la Reial Audiència com Magarola, no s'havia respectat; el salconduit havia estat trencat, i Masó havia donat amb els seus ossos a la presó del virrei a instàncies del doctor Magarola, aviat suspès del càrrec pel visitador Clavero. ¿No trontollaven les diverses jurisdiccions i institucions catalanes?

Certament el dietari a la darreria del juliol del 1605 acabà gairebé al mateix temps que ho feia l'esmentada visita. Però no totes les seves conseqüències acabaren aleshores. Pere Masó mai no fou posat en llibertat pel virrei malgrat l'escarrassament dels diputats que veieren, a més d'una contrafacció constitucional en no respectar el guiatge, la llarga mà del lloctinent general embolicant-ho tot, impedint –si calgués– que la visita pogués arribar a llocs que no convenien ni al rei. Embolicant-ho massa, tanmateix, perquè, en una tradició que ja semblava ordinària en l'administració reial, el nou consistori que a l'agost del 1605 iniciava el seu pas només comprovà –enmig d'un escàndol constitucional– la condemna a mort i l'execució de Pere Masó, el salconduit del qual havia estat el passaport per l'altra vida en denunciar a persones d'upa.

Mentrestant, la vida quotidiana continuà en el dietari: de vegades en el recordatori, mai no resolt encara, de l'armament de galeres de la Generalitat, sobretot si les 80.000 lliures que aquesta havia de pagar afectaven no només els drets impositius nous votats a les Corts del 1599 sinó també d'altres de vells, lligats al pagament de censals i deutes; de vegades volent la institució actuar de mitjancera en disputes fiscals, que arribavaven a l'entredit eclesiàstic, entre la ciutat de Barcelona i el capítol de la catedral; de vegades en la supervisió arquitectònica de l'edifici del nou Palau de la Generalitat, que no acabava de tirar endavant a gust de tots; i poques vegades ja en festes que abans se celebraven amb fasts de tota mena i que ara es regatejaven fins a l'última lliura. Així, el naixement del príncep *Philip Diego Victorio*, el fill mascle del rei i l'hereu de la Corona, no provocà ce-

a. E. BELENGUER i CEBRIÀ: «La legislació político-judicial de les Corts de 1599 a Catalunya», a *Pedralbes, 7*, Barcelona, 1987, pp. 9-28

lebracions ni justes espectaculars «*per los excessius gastos se oferien en ella, y per altres causes que allí representaren, y així si aparie a ses mercès fer algunes altres festes no tan costosas y lusidas...*»[a]. O bé l'anterior alegria dels diners estava secant la font de liquiditat del país, donat certs absurds malbaratements com foren les 114.000 lliures que el rei ordenà a les Corts del 1599 i que anaren a les butxaques del *valido* Lerma per a assegurar «l'*augment del majorazgo de la casa de Lerma de lo regne de València, o en lo de Castella*»[b]; o bé una premonició impossible assetjava el pensament dels diputats.

7. El trienni de 1605-1608: la fixació en els problemes interns a l'espera de nous horitzons

«Su excelencia ha entendido que se ha tratado en consistorio y en los braços que el otro día juntaron vuestras senyorias de enviar enbaxada a su magestad, y como por el lugar en que está le incumbe obligación de padre desta provincia y le tiene amor y afición de tal, ha querido advertir a vuestras senyorias lo que se les offresca sobre este hecho. Y así nos ha mandado que lo hagamos en su nombre para que paresciéndoles excussen tan excessivo gasto a la Generalidad, que está tan exhausta y empenyada como se save, y que deve a su magestad del servicio lo que le deve, specialmente siendo el punto essencial en que según ha entendido fundan la dicha embaxada tal, pues la pretención que dizen tiene el consistorio de que se haya contravenido a constitución en la justicia que se hizo de Pedro Masó ha sido negocio en que por más de un año ha hecho el consistorio con su magestad todas las diligencias possibles, de suerte que no lo es que se hagan otras mayores ni que pueda ventilarse más»[c].

Les paraules de *don* Lluís de Paguera, llegides davant dels assessors, l'advocat fiscal i el notari i escrivà major de la Generalitat, no podien transmetre millor els punts de vista reials dels darrers esdeveniments. No calia fer més soroll pel tema de l'execució de Pere Massó, al qual el guiatge del regent Clavero no li va servir de res. El virrei duc de Monteleón, amb el vist-i-plau d'anteriors cartes del rei, ja ho havia manifestat. A la jurisdicció reial, li havia molestat la deposició de Massó i ni tan sols havia respectat el seu salconduit bo i fent taula rasa de la pretesa –per la Diputació– equiparació dels parers dels doctors del Reial Consell, empatats a tres vots segons el General i, el que és pitjor, amb el supòsit que dos dels que es manifestaren contra Massó eren sospitosos de parcialitat. «*Mentira es esso...*»[d] i «*...esso no es verdat...*»[e] havien estat les dues rèpliques fulminants del virrei a la defensa de la Generalitat per les contrafaccions comeses, cas de no haver-se salvaguardat el guiatge.

Decididament la visita reial de caràcter extraordinari que realitzà Clavero, d'acord amb la legislació del 1599, no portava bons vents i potser no havia de ser repetida freqüentment[f] segons el poder reial. Aquest –per descomptat– no volia més ambaixades pel conflicte Massó i intentava evitar l'enviament de noves persones, a la vegada que el mateix rei, a la fi, enterrava l'assumpte des del lloc de Lerma en carta del 28 de juliol de 1605, arribada més tard a Barcelona, cancel·lant qualsevol acord amb Miquel d'Aymerich, abat de Sant Cugat i enviat a la Cort des de feia un any com a plenipotenciari d'aquesta qüestió.

Però les paraules de Lluís de Paguera esclarien més coses, amb independència de l'inte-

a. Dietaris... Volum III, p. 504
b. Dietaris... Volum III, p. 488
c. Dietaris... Volum III, p. 513
d. Dietaris... Volum III. p. 512
e. Dietaris... Volum III, p. 512
f. Tot i que va ser plantejada anys després, no ho va ser, tanmateix, dins dels terminis inicialment previstos a les Corts del 1599. (Vegeu E. BELENGUER i CEBRIÀ: «La legislació político-judicial...» pp. 14-16).

rès –oblidant-se de l'anterior perjudici– que la Corona tenia en la fiscalitat del General. No obstant això, aquesta per si mateixa se n'anava en orris. I donat el fet que a l'exterior la Monarquia semblava tancar-se en banda en els greuges constitucionals, a dintre de la mateixa institució el General durant un cert temps intentà tancar files davant dels –també– greus problemes econòmics que l'assetjaven. Car, certament, aquests hi eren, i al llarg dels tres anys del nou consistori n'hi hagueren de tota mena, bo i provocant friccions entre diverses institucions, tot i enfrontant més d'un cop el mateix equip governamental de la Diputació, els membres del qual com a mínim dissentien en les solucions i àdhuc en més d'una ocasió es veieren involucrats, i, sobretot, malgrat els esforços realitzats, dificultant solucions d'emergència que allunyaren el tuf de creixent corrupció.

De bell antuvi, l'intent de la Generalitat de cobrar els deutes que li devia Jaume Bosch per més de 2.000 lliures barcelonines s'enfangà amb la ciutat de Barcelona, quan els diputats comprovaren que gran part d'aquest deute estava pignorat per endavant amb la capital comtal. I ni aquella ni aquesta cediren en les seves pretensions, per bé que el braç militar desitjà actuar de mitjancer, a l'igual que el virrei, sense resultats efectius.

Tampoc els èxits foren meravellosos en la introspecció del General. Massa inconvenients hi havia en aquest sentit quan el diputat militar en exercici, Galceran de Paguera, fou cridat a declarar pels oficials de la visita ordinària que es feia cada tres anys, segons el redreç aprovat a les corts del 1599 i fins i tot el de les anteriors del 1585. Tot i que la citació del diputat militar es devia a connexions econòmiques que l'esmentat Paguera havia establert en el trienni anterior, el seu càrrec actual el lliurà del requeriment: en tot cas, per ser persona aforada podia ara escapolir-se, només fins que deixés de ser-ho i caigués en mans de la visita subsegüent.

La visita! Veritablement a ningú li agradava aquesta fórmula quan el pes de la seva càrrega requeia sobre la institució que representava. ¡Podien succeir tantes coses malgrat la necessitat de la seva actuació! Si fins la reialesa ho havia palesat amb ocasió de la inspecció de Diego Clavero, què es podia dir de les investigacions sobre la Generalitat? Molt, sens dubte, i aviat ho feren els mateixos diputats que entraren en col·lisió, amb arguments en pro i en contra d'aquesta, tots ells de caràcter tan pretensiosament contrafactual com ben possiblement falsificador de la realitat econòmica que es temia. Car la discussió al voltant dels capítols 1 i 5 del nou redreç del 1599 –per veure si la visita continuava sent legal per quinze dies amunt o avall en el calendari oficial de l'inici i el procediment de la investigació– podia amagar interessos ben sucosos. Al cap i a la fi els diputats reial ¡i el militar! eren partidaris de la suspensió contrafactual de la visita, mentre que l'eclesiàstic en defensava, en escrit a banda, la legalitat. I encara que aquesta continuà més enllà de la data discutida –el 30 de novembre–, suspengué oficials de la Diputació, en requerí uns quants allargant-se per tot el febrer del 1606 i discutí amb el consistori actual quines autoritats tenien jurisdicció d'investigació –visitadors o diputats–, la visita no cobrí totes les expectatives creades.

Malgrat tot, per primer cop durant més de vint-i-cinc anys, un dietari de la Generalitat mostrà, a qui volgués fullejar-lo, que certes actituds econòmiques vorejaven la corrupció, com el cas del sobrecollidor de la col·lecta de ponent entre el 1599 i el 1602, Jaume Elra, també immers en afers posteriors fins al 1606, tal com es desprèn de l'apèndix documental en esmentar els nombrosos llibres de taula que mai no varen ser dipositats i consegüentment faltaven en la Diputació[a]. Tot i així encara el diputat reial, oposant-se als seus companys, s'escarrassà –motius personals, econòmics o polítics involucraven a tots ells– per a excarcerar Elra i defensar el seu bon nom, ara presumpte deutor del General en més de 21.000 lliures.

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 9, pp. 876-877 i també p. 879

Nogensmenys, que la Generalitat en aquests temps no es mirava només la supuració del melic econòmic, ho palesen les descripcions força narratives d'un dels seus ambaixadors a Roma, Xatmar, el qual durant més de tres anys a prop del Vaticà defensà totes i cada una de les peticions polítiques i religioses de la Diputació, queixant-se fins i tot de la mancança de reflexos de les autoritats catalanes. Car ja des del 1603 «*per pareixer-me que importava molt al benefici de estos y altres negocis advertí als senyors deputats* (evidentment els del trienni anterior) *prenguessen hu dels senyors cardenals per protector de aquest Principat, perquè no podia deixar de redundar-nos moltíssima utilitat, com se'n veu en Roma cada dia experiències, y.ls senyalí prenguéssen lo senyor cardenal Burguesio, que vuy es pontíffice, y que jo aguere presa de bona gana esta protecció, y en aquest particular may me respongueren...*»[a]. Bé que lamentava Xatmar ara la garreperia d'anys enrere de cara al protector que ell havia desitjat. La Ciutat Santa evidentment no estava lliure d'experiències temptadores, com esmenta l'ambaixador fins i tot després que el concili de Trento hagués netejat part de la brutícia anterior. Però havia estat un error dels catalans no reeixir en l'apadrinament del cardenal romà Camillo Borghese, secretari el 1603 de la congregació de la Santa Inquisició i el 1606 papa amb el nom de Pius V.

¡Potser s'haurien obtingut tants beneficis! Perquè en l'assumpte de les encomandes de Sant Joan que cuejava tant de temps –gairebé un segle– i que havia arribat a Roma, després de passar successives vegades per les Corts catalanes, la resposta havia estat negativa per al Principat i favorable a la participació de valencians i aragonesos en les encomandes catalanes de l'Orde, sense cap altra possibilitat, segons semblava, ja «*que deto negocio era estato visto con molto maturo concilio et parere de sua Santita...*»[b]. Tampoc els resultats no foren positius en relació amb la Inquisició, on es volia l'acceptació papal dels capítols de cort del 1599 sense la qual la legislació catalana era paper mullat. Al Papa li costava entendre les limitacions que es demanaven: «*Digué'm sa Santedat que era cosa que se havia de considerar molt bé, per ser aquest Principat tant vehí de França, de hon se podia seguir tant dany i les hores sols desenganys...*». Calia insistir-li més en el fet que no es tractava de «*...coses tocants a la fe i religió cristiana...*»[c], sinó que se li demanava restringir el Tribunal a aquests afers sense entremetre's en qüestions civils, com continuava succeint a Catalunya en negar-se el Tribunal no feia gaire a lliurar a la Diputació còpies de les sentències fallides contra Benet de Fluvià i Joan Canals, aquest darrer jutjat per homicidi en una baralla amb un familiar del Sant Ofici . I pel que feia al Tribunal del Breu, la petició era tan absurda com havia estat la seva existència fins ara. Un fort desconeixement –o si es vol, un fort regalisme– havia mantingut aquesta peculiar jurisdicció davant els eclesiàstics limitant la pròpia dels bisbes catalans, quan en realitat semblants tribunals havien estat revocats pel concili de Trento «*y motu propio de Sixto V, y que per ço no se havie de demanar que.s revocassen dits breus, sinó declaració com estaven ja revocats...*»[d]. Llargs anys transcorreguts havien passat en va, o potser no tan debades. Fet i fet, el cas és que el Principat s'havia escarrassat en un tema que esclesiàsticament no havia d'existir.

Escassos foren, doncs, els resultats aconseguits. Xatmar s'afanyava a exculpar-se, alliberant-se de possibles acusacions d'incompetència, però sobretot s'afanyà a obtenir algun excel·lent. Ho era, sens dubte, per a la Generalitat l'aturada en sec que aconseguí en el conflictiu problema dels pedrenyals. Almenys en aquesta qüestió cap diputat no podria treure-li els colors, perquè havia triomfat allí on va fracassar el rei. Sa Santedat acabava de negar l'excomunió per a totes aquelles persones que portaven o tingueren pedrenyals, tal com des del 1603 havia sol·licitat el rei, bo i seguint les seves idees d'extirpar-los

a. Dietaris... Volum III, Apèndix 9, p. 845
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 9, p. 845
c. Dietaris... Volum III, Apèndix 9, p. 845
d. Dietaris... Volum III, Apèndix 9, p. 845

tant com calgués. Al cap i a la fi, en matèria de violència, o de contactes amb bandolers, l'església no era tan rigorosa com en l'heretgia secular, i es decantava més per la petició de la defensa de les llibertats del país, les quals eren trepitjades davant de peticions anticonstitucionals.

Aquesta era, sens dubte, la idea de la Diputació i de gran part, fonamentalment, del braç nobiliari o com a mínim de la noblesa de la terra, car la més cortesana podia combregar amb el *viàtic* de la monarquia i el virrei. En aquest sentit feia temps (1603) que el duc de Monteleón es queixava de *«la miseria y calamidad en que se halla este cargo...»*[a] bo i intentant obtenir més diners, tant per a pagar espies que el poguessin informar com per «*a perseguir facinerosos...»*[b]. Però ara afegia, endemés, l'acusació que les lleis del país lligaven de peus i mans a la justícia, car el respecte a la lletra del pactisme constitucional ho entrebancava tot, o, si més no, quasi tot. I el virrei, que –com confessà al monarca– no es podia consolar davant dels «*bandos y parcialidades, de donde resultan infinitos excesos...»*[c], aprofità allò que va poder: sobretot la possibilitat tradicional que hi havia a Catalunya –i fora d'ella, perquè el model no pertanyia només a aquest país– de crear unions, és a dir, sometents confederats d'una mateixa vegueria per a encarar-se amb el bandolerisme. Si bé a mitjan segle XVI la implantació d'aquestes organitzacions ja era un fet –com es pot veure a les primeres planes d'aquest estudi–, la proliferació d'unions es va datar millor a la primeria del Sis-cents amb la coincidència de la crescuda imparable dels bàndols. I en la unió de Vic del 1605, com en la de Barcelona del mateix any, i aviat d'altres llocs de Catalunya, l'èxit sobrepassà les expectatives i les anomenades «cançons de bandolers» es carregaren d'optimisme, d'enlluernament cap al «*Duque de Monteleón/ león soys contra malhechores,/ y a los buenos hazéys favores/ si les basta la razón. Pues havéys puesto la Unión/ en esta nuestra tierra,/ hay paz con discreción, y antes havia guerra»*[d].

Però el lleó, en tot cas, era rei dels animals irracionals. Si el bàndol monàrquic, a desgrat de l'ordre, no respectava les lleis i constitucions de la terra, la irracionalitat de la selva podia indubtablement suplantar la tan afeblida pau. I la Generalitat així ho pensava sota la pressió del braç nobiliari. Les unions del lloctinent general havien atacat més de 14 capítols i constitucions de les Corts catalanes, l'enumeració i estudi de les quals la Diputació va portar al virrei, perquè rectifiqués al més aviat posssible, però també a la ciutat de Barcelona, sense aconseguir aquí gran suport. Tot i esperar-se aquest resultat, atès l'origen de la formació de la unió, s' havia d'intentar canviar-la, ja que el General –i més que res els nobles– no veien en aquestes unions precisament pau, sinó guerra enfosquida, revenja classista contra els privilegiats. Ras i curt, més enllà de les qüestions constitucionals, que preocupen i molt, els memorials, que l'apèndix documental del dietari presenta, són en aquest punt força alliçonadors, o almenys havien de ser-ho per a les autoritats de tot tipus, reials incloses. Al cap i a la fi els unionistes –segons nobles i Generalitat– no segueixen el crit acostumat de «*visca el rey*, (i) *recusen donar ajuda als officials reals perquè no criden visca la unió...»*[e]. I la seva supèrbia s'estén a atacar nobles, a no obeir veguers, «capdeguaytes» i altres oficials si no és a canvi que aquests acceptin insolències mai no vistes, perquè «*prenent i capturant un criat de dit veguer, y dient-los lo veguer <No moura, al rey!>, respongueren-li ab molta descortesia <Què vol dir, no moura, al rey. Visca la unió!>. De modo que li foch forçat ballar al seu so dient també dit veguer <Visca la Unió>, per véurer la gent tant amotinada contra dit veguer...»*[f].

La Generalitat, és clar, volia espantar amb totes aquestes descripcions el poder reial,

a. J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Els virreis...* p. 104
b. J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Els virreis...* p. 104
c. J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Els virreis...* p. 104
d. X. TORRES i SANS: *Els bandolers (S. XVI-XVII)* Eumo Editorial, Vic, 1991; p. 171
e. *Dietaris...* Volum III, Apèndix 9, p. 847
f. *Dietaris...* Volum III, Apèndix 9, p. 849

però aquest, tot i que assegurà investigar els fets, no es féu tan enrere. Calia, en tot cas, un punt mig amb posicions més moderades. Les del virrei eren força clares: cas de mantenir-se les unions –com calia– havien d'encaminar-se per vies de major concòrdia. Les del General començaven també a ser-ho. A fi de comptes, les pressions que rebia eren sobretot del braç nobiliari, el qual havia aconseguit enviar a la Cort del rei un nou ambaixador, Joan Burgués i de So, però sa Majestat no estava per noves entrevistes i aviat recomanà a Burgués el retorn a Barcelona amb l'excusa de la falta de diners de la Diputació i la negativa a acceptar moltes de les ja reiterades peticions d'un nou ambaixador. Davant d'aquest neguit reial, la Generalitat assuaví la pressió: estudià tota una sèrie de memorials que el braç nobiliari li presentà perquè totes les seves protestes foren, tanmateix, declarades constitucionals en raó de la contrafacció. Però el braç nobiliari no va aconseguir ni la meitat de les seves propostes, i quan el General, després de llarga reflexió, considerà que algunes d'aquestes sí que eren realment contrafaccions ,les destinà al bagul dels records dels greuges, els quals havien de ser presentats quan, en el futur més o menys llunyà, es convoquessin noves Corts.

Mentre aquest nou horitzó no es palesés, millor era lluitar per coses ben concretes, com ara l'avarada de la primera galera del General, el manteniment a nivells econòmics de l'excusat que s'havia volgut incrementar a Tortosa o –i l'èxit aquí no els acompanyà– la defensa de les fronteres catalanes, que no havien de permetre extradicions de persones –aragonesos en aquest cas– cap a altres regnes. I a la fi, amagar-se darrere del miratge del procediment del protocol, com ho palesen les nombroses pàgines del dietari d'aquests anys, ja a la darreria del seu mandat i amb ocasió del trasllat de les relíquies de sant Ramon de Penyafort a la capella nova de l'església de Santa Caterina al maig del 1608, ara en una situació veritablement tensa, molt distinta a l'onada il·lusionada de les festes de canonització del 1601. Perquè tota l'orquestració muntada sobre els nous fasts del sant, que haurien d'haver actuat com una simfonia relaxadament emotiva, sonà a xaranga quan cap autoritat catalana no es posà d'acord amb el cerimonial de la graduació jeràrquica i encara menys ho féu el consistori. Reunions del General, juntes de braços, pressions sobre el virrei i el Consell de la ciutat, nomenaments d'ambaixades per anar fins i tot a la Cort del rei..., revelaven l'alt interès que en les societats d'Antic Règim tenien aquestes qüestions. I, sobretot, revelaven l'escassa força d'una Generalitat que restà perplexa quan va sentir de llavis del virrei que els diputats no necessàriament havien de ser-hi, a les processons, i en tot cas, si ho feien, havien d'acceptar el protocol ja assenyalat, que veritablement no els beneficiava. Menys encara els ajudava aleshores la posició del rei, ben empipat per tota una temàtica, que només encaria les despeses econòmiques i davant la qual ell es decantà clarament en contra de la Diputació. Els nous horitzons no semblaven, doncs, acollidors.

8. Les dificultats en el trienni de 1608-1611: De l'estancament al capgirament de la conjuntura

El trienni de 1608-1611, el darrer d'aquest tercer volum dels *Dietaris de la Generalitat* i amb el comentari breu del qual acabo aquest estudi introductori, no es caracteritzà per grans canvis en la ja tradicional història dels últims 33 anys de la Diputació. Tot i que havia plogut molt des d'aleshores, gran part dels temes a tractar reprodueixen també ara –com calia esperar– problemes del passat, gairebé com una síntesi final del període. I no obstant això, cap a la darreria d'aquest, esquitxat per alguns avenços anteriors, una nova tendència, no precisament favorable, reflectia en la Generalitat els

nous temps, més aviat adversos que no pas positius com es desitjava il·lusionadament en els esperançats horitzons, mai no esclarits del tot.

¡Idèntica gran part dels problemes a tractar! Lògicament el lector no pot trobar-se novetats importants en la reiteració del protocol, en l'arrossegada qüestió jurisdiccional entre visitadors del General i diputats de la Generalitat, en els greuges constants dels oficials reials i sobretot militars en territoris fronterers –les fortaleses dels quals són comandats per estrangers i els seus soldats s'imposen a la població civil–, en les extradicions, fora de les fronteres de Catalunya, de persones que s'havien acollit la seva empara, en afers inquisitorials, o fins i tot en el difícil manteniment del noliejament de les galeres armades.

En el primer dels casos, a l'assumpte de sant Ramon de Penyafort, que continuà cuejant en les planes d'aquest trienni, cal afegir ara el batibull organitzat per la donació que el duc de Monteleón féu de la relíquia de sant Jordi, una gota de sang recollida en un fragment de vidre i que el virrei va fer a mans de la Generalitat. Però a l'organització de la processó, que requeia sobre la Diputació, la institució honorada per l'obsequi, també portà cua, tot i que molt menys que la de sant Ramon. Al cap i a la fi, la Generalitat era el centre d'atenció, no podia crear tensions i sí, per contra, rebaixar les excessives pretensions del braç nobiliari, que volia la preeminència de l'escorta juntament amb la confraria de sant Jordi. A la fi, reconeguda per les autoritats eclesiàstiques d'acord amb les recomanacions del concili de Trento, «*la reliquia està molt ben guarnida dins un canonet de vidre que és un poc de la sanch del gloriós sant Jordi ab una santa Madrona al costat y al altre Santa Eulalia de plata bancha conforme està designada en lo acte de donació és en Libre de Bulles i Privilegis...*»[a]. No cal dir que les processons i festes –com sempre– foren ben vistoses i que ara com abans no es tractava, en el fons, sinó d'una qüestió merament de protocol. Es volia més: arrenglerar la preeminència jeràrquica de les institucions catalanes.

El que succeïa, però, és que ni en aquestes la solució, de vegades, era clara. Durant molts anys, com a mínim des del 1585, si no abans, això s'havia esdevingut al si de la Generalitat, la visita de la qual, que cada trienni es feia sobre el seu predecessor, ensopegava sovint amb els diputats i oïdors que ocupaven en cada moment els càrrecs. La detenció de fra Àngel Juallar, abat de Sant Martí del Canigó, feta pel president de la congregació de San Benet, l'abat de Banyoles, amb l'ajut dels abats de Ripoll i Arles, per primer cop semblà portar aquesta polèmica a una situació gairebé irreversible. L'empresonament, certament, havia estat religiós, sota acusacions greus, que no obstant no s'esclareixen a les planes del dietari, però que potser tenien molt a veure amb la unió de l'abadia de sant Martí del Canigó que Juallar estava disposat a acceptar a instància dels frares de la Companyia de Jesús, «*tan prejudicial a esta provincia que mereix que vostres senyories-els diputats- com a protectors d'ella... se opposen a impedir-lo representar a sa santedat i magestat lo que per aqueix effecte convé...*»[b]. Malgrat que aquesta qüestió fou un afer important en la vida religiosa de l'època fins al punt que arribà a provocar la intervenció del nunci apostòlic, debats entre els abats involucrats i les institucions i àdhuc l'excomunió de Juallar, l'interès de la Generalitat no anà tant en el vessant religiós com en el polític i el jurisdiccional.

Coses del destí! L'atzar a la història es cobrava una bona peça de discussió, quan resultà que Juallar havia estat, anteriorment, elegit jutge eclesiàstic del tribunal de la visita de la Diputació. I aquest protestà: la visita no podia anar enlloc, mancada d'un dels seus membres claus. A més, els visitadors, bo i pensant que ells eren l'únic organisme jurisdiccional, havien posat fil a l'agulla de les possibles contrafaccions i el crit al cel en preguntar-se qui o quins eren aquests abats de Banyoles, Ripoll i Arles, els quals havien fet sem-

a. Dietaris... Volum III, p. 639
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 10, p. 892

blant detenció que empantanegava la seva inspecció. En tot cas, la solució havia de ser ràpida i, si era oportú, després de l'aferrissada defensa a favor de Juallar, havia de cercar-se aviat un substitut.

La urgència, però, no valia res en qüestions de jurisdiccions. Calia saber si la detenció es podia fer contra un membre de la Generalitat i calia saber també quin tribunal havia d'entrar en disputa tan complexa que afectava la imatge de tota la institució. I calia fer-ho «*perquè.s veu al ull és dita jurisdicció com una rama que.s deriva del tronc de la jurisdicció del General que resideix en dits senyors deputats...*»[a]. Per a la Generalitat, nogensmenys, es veia molt més, car en causes jurisdiccionals –que l'afectaven– sobrepassaven «*encara al senyor rey mateix a effecte que los turbants fossen com convé reprimits per lo tribunal que té la superintendència y ministeri de tota laGeneralitat i major auctoritat y poder que tot los altres del General...: els senyors deputats...*»[b]. I que l'assumpte era força important ho palesa el cúmul de planes i planes d'un dietari que mai no sembla acabar-se..., malgrat que l'allargament de la causa castigà econòmicament la Diputació amb excessives despeses per ambaixades, junta de braços, dictàmens de doctors, manteniment al paire d'una visita que necessitava cada cop més diners per a continuar la tasca. Aquesta, però, restà bastant aturada i portà, a la fi, nul·les decisions a excepció feta, òbviament, de la jurisdicció del General.

Deixant de banda els abusos dels militars, les extradicions i àdhuc la posició inquisitorial que continuà menyspreant les concòrdies fetes pel tribunal amb les Corts catalanes, sobretot si es tractava de reduir competències als familiars, només en el projecte de les galeres apareixen en aquest darrer dietari novetats envers el proper passat, però no gaire favorables.

No podien ser-ho, certament, si des de la primera plana fins a l'última el fantasma del cost de les galeres planejà també durant tot l'esmentat trienni. Car si a la primeria d'aquest els diputats s'assabentaren de la precarietat dels drets i les imposicions contemplades en els capítols 63 i 64 de les corts del 1599 i notificaren al rei la impossibilitat de tirar endavant si ell mateix no aportava ingressos supletoris, a les acaballes la situació continuava idèntica i les solucions eren difícils de consensuar davant de parers tan oposats com els del monarca i la Generalitat. No calia enganyar-se: a tot estirar el rei oferia que els diputats «*se valiesen de los fletes del dinero que passasse a Italia en todo este año con que al fin dél se haga la qüenta de lo que esto huviere montado...*»[c], però no anava més enllà i a l'avenir la quantitat prestada de diners del rei camí d'Itàlia havia de ser retornada i, si de cas, augmentada amb els nous impostos que el General obligatòriament havia de crear.

Tanmateix, aquesta oferta reial era una fal·lària i el sobirà no renunciava a res ni, al capdavall, es feia càrrec de res. Els diputats, però, contraatacaven: en lloc d'aquesta entesa calia més aviat que semblant emprèstit recaigués sobre la part del servei de les corts del 1599 que encara no havia estat pagat al rei, bo i absorbint l'un a l'altre. Però això afeblia els interessos de la Monarquia i la negativa fou també l'última paraula. Així les coses, l'atzucac era insalvable, les excuses, fins i tot administratives per a arribar a acords, eren també constants i el problema s'eternitzava. Si no quatre, dues galeres almenys havien d'armar-se, però ràpidament la contenció de les despeses feia inviable després qualsevol decisió, àdhuc la més assenyada. Al cap i a la fi el pagament als mariners suposava esforços considerables i millor era en temps de pau reduir la tripulació, fins que els esdeveniments pirates obliguessin a desplegar veles. No obstant això, tot plegat no resolia res, bo i faltant ingressos segurs o barallant-se els diputats i la reialesa pels que es proposaven, com les tarifes sobre el dret de l'or i la plata, força discutides.

a. Dietaris... Volum III, p. 624 i Apèndix 10, p. 906
b. Dietaris... Volum III, Apèndix 10, p. 905 (*)
c. Dietaris... Volum III. p. 726

Al capdavall, però, la qüestió fou sobretot econòmica, malgrat que al Principat no tots els indicadors palesin encara un conjunt homogeni. Tanmateix, el dietari permet ja veure dificultats clares. Ho són –no cal dir-ho– la davallada dels diversos arrendaments de la bolla, que tan preocupà la Diputació. Car no era bo, per descomptat, que la immensa majoria de les bolles del General haguessin perdut la meitat, o fins i tot més, del seu valor que es pagava entre el 1605 i el 1608 i sobretot en el període de 1599-1602. La llista aportada pels diputats no admetia cap mena de dubte, i qui més qui menys –gairebé la major part dels arrendaments– es comportaven com en el cas paradigmàtic de la bolla de Montblanc i Prades «*en la qual no.y ha dita sinó de 1700 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 2000 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 3650 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 4189 lliures...*»[a].

Una caiguda semblant a la que, salvant les distàncies, Carrera Pujal i Pierre Vilar constataren en la comparació del «*dret de duanes barceloní instal·lat el 1592 sobre els productes intercanviats amb l'estranger*»[b], i en el qual es passà de les 41.000 lliures de 1594-1595 a les 16.200 lliures del 1609 i, que com afirma Vilar, «*així ens és precisat el canvi de conjuntura*»[c]. L'inici del canvi, en tot cas, caldria matisar-lo, però era suficientment esfereïdor –davant, a més, de la retracció dels arrendadors que no licitaven a l'encant públic– perquè els diputats pensessin que tal vegada millor que l'arrendament de les bolles fos «*collectar-les per compta del General que.n tindrem a singular mercè...*»[d]. I, sobretot, tothom s'amoïnà força pel problema, fins al punt de trobar els diputats deutes del passat, els quals s'estenien àdhuc al 1572, o més de 114 memorials de bolles que volien revisar.

La conjuntura, ja no tan lluminosa, s'aombrà, finalment, amb la presència –ben entristida en el dietari– dels fenòmens de la moneda de billó, de les encunyacions fraudulentes, de la moneda boscatera i, en una paraula, de la falsa moneda. Però aquest és un tema conegut per la historiografia des de temps enrere i al qual ben poques coses noves es poden aportar, si no és, concretament, la visió dels diputats, d'altra banda tampoc nova, capficats per una qüestió que els desbordà i que necessità el concurs del poder reial. Així, precisament, ho sol·licità la Generalitat en les nombroses planes del seu dietari, en el memorial de moneda que al 1611 elevà al nou virrei, el bisbe de Tortosa, el qual, en acabar de prendre possessió del seu càrrec com a substitut del duc de Monteleón al novembre del 1610, lamentava que els assumptes se li amunteguessin en un trencaclosques més gran que el del seu antecessor i, sobretot, confessava que «*des del die que havia entrado en el govierno hasta ahora, ninguna cosa le havia desvelado más que el cuidado de remediar el daño de las monedas, y que havia procurado satisfazerse de lo que sería más a propósito y que hallava que lo que se le representava por parte de los diputados era muy convenient...*»[e].

Amb tot, la problemàtica, aquí plantejada i que s'insereix en el període de «*desordre monetari*», com qualificà Vilar els anys del 1598 al 1617, no acabà de solucionar-se aleshores malgrat «*la refosa general de la moneda, amb la compra de plata a preu de mercat, intentada el 1611*»[f] i, òbviament, se situa a cavall d'aquest tercer volum que finalitza i del quart que, per lògica, continuarà aquesta tasca i en el qual se'n podrà veure el desenllaç. Cal dir, no obstant, que enmig d'aquest desgavell la ciutat de Barcelona fundà el 1609 un banc, al qual la Generalitat hagué d'acudir immediatament –com s'observa ja en aquest dietari– per tal d'assuavir les seves tensions econòmiques, malgrat que fins i tot a aquesta nova institució de dipòsit i finances va arribar la moneda dolenta com una onada que ho inundava tot, sense que encara es capgirés totalment la situació.

a. *Dietaris...* Volum III, p. 608
b. P. VILAR: *Catalunya dins l'Espanya Moderna*, vol. II *El Medi històric*. Barcelona, l973; p. 313
c. P. VILAR: *Catalunya dins...* p. 313
d. *Dietaris...* Volum III, p. 608
e. *Dietaris...* Volum III, p. 715
f. P. VILAR: *Catalunya dins...* pp. 329-333

Certament, el bisbe de Tortosa tenia part de raó. A ell la sort no l'acompanyava en els primers mesos del seu govern. Car no solament l'afer de la moneda havia empastifat tot el Principat, sinó també altres esdeveniments, que semblava haver controlat el duc de Monteleón, feren ara la impressió d'escapolir-se novament. Entre ells el recurrent litigi dels pedrenyals; l'increment d'un bandolerisme –que abans, el 1608, ja havia acabat amb la vida del rector de la Universitat de Lleida– i que en aquests moments començava a mostrar els seus protagonistes tristament famosos, com Rocaguinarda; i àdhuc la vinguda que s'esperava –entre el desig i la temença– d'un nou visitador reial, el regent del Consell d'Aragó *don* Josepe Banyatos –semblant al del recordat Clavero– que se suposava que portaria llums i ombres a l'administració reial.

Tanmateix, el bisbe s'havia salvat d'un quefer que podia haver cremat la frondositat boscosa i al·luvial de tota la Catalunya meridional i que encara afectà l'antic virrei duc de Monteleón: l'expulsió dels moriscos que, iniciada al setembre del 1609, tocà també al Principat poc temps després, pel maig del 1610. En aquest darrer mes ja no es tractava només de demanar l'ajut de la Generalitat amb l'aportació de les seves galeres a l'esquadra de *don* Pedro de Toledo Osorio i la facilitat a l'hora de foragitar els musulmans aragonesos pel port dels Alfacs. Ara es cercava més: es volia el perfeccionament de l'evacuació, expel·lint també els moriscos catalans. I es volia, a més, evitar qualsevol contrafacció que podria néixer a l'empara de les constitucions catalanes, bo i llançant tota la dialèctica de recursos polítics i religiosos que els acusava de súbdits infidels, marcadament contraris als regnes de sa Majestat i amb fàcils connexions amb els turcs.

Per això no havia de fer-se cas al capítol de cort del 1503 que, sota el títol de sarraïns, els moriscos i alguns senyors –els quals podien donar-los suport– podien esgrimir davant de la Generalitat. No tornar mot és la que s'havia de fer davant d'aquestes pretensions perquè en una qüestió tan transcendent i tan oposada, criminalment, a la seguretat de la Monarquia i dels regnes d'Espanya sobraven paraules i arguments. I així ho va entendre el General, parlant al capdavall, però a favor també del poder reial. «*Dit capitol no obsta a la extinció dels christians nous o moriscos...*»[a] varen assegurar per primer cop els diputats per a reafirmar-se el 30 de maig –vista ja la crida de l'expulsió del virrei– que «*són de vot y parer que ditas expulsió y crida no són contra constitucions del dit Principat, usos, pràtigas y styls de aquell y que los senyors deputats no tenen obligació de opposar-se a ditas cridas y expulsió...*»[b], majorment perquè el motiu d'aquesta decisió és la justificació davant d'un «*crim de lesa magestat divina y humana...*»[c], tal com sempre havia defensat el rei.

Si algú esperava que la Generalitat s'enfrontés al rei, que s'ho tragués del cap. Aquesta Diputació que tant sovint s'havia escarrassat en la tuïció, fins i tot del més petit nombre de presoners extradits –bo i arribant a la individualitat–, ara s'oblidava de totes les seves constitucions. El rei, a més, ja ho sospitava, car a Catalunya la qüestió morisca no encoratjava gairebé ningú. La minoria morisca del Principat era tan minoritària que no tenia el suport de la noblesa –al contrari del regne valencià–, ni tampoc, per descomptat, del patriciat ciutadà.

Marginats els moriscos en el delta de l'Ebre i per terres tortosines difícilment arribaven a 5.000 habitants, xifra ben escassa i capaç, fins i tot, de dibuixar el fals teorema de la bondat dels musulmans catalans. Així ho havia avançat el virrei Monteleón quan confessà als diputats amb relació al seu decret d'expulsió que «*havia determinat manar fer una crida ab les moderacions y consideracions que en aquella se contenen y altres de les quals ab informació secreta pensava usar de moderació per los moriscos que ab probabilitat se podria enténdrer*

a. Dietaris... Volum III, p. 675
b. Dietaris... Volum III, p. 679-680
c. Dietaris... Volum III, p. 679

viurien com a bons christians...»[a]. Pocs i bons cristians, ¿no és aquesta precisament l'expressió que el jesuïta català Pere Gil utilitzà el 1600 en referir-se majoritàriament als vassalls del bisbat de Tortosa?[b]. Ben possiblement el primer adjectiu pesava molt més en l'ànim unitari de tots els contemporanis que el segon, aquest repetit ara pel duc de Monteleón. Fos com fos, al cap i a la fi un problema tan dramàtic per a altres territoris restava en un no-res al Principat.

No calia, doncs, convocar Corts per aquesta qüestió, ni tan sols parlament, com sembla que es va insinuar a l'estiu del 1609. Però la realitat d'aquesta convocatòria tal vegada s'hagués produït per altres qüestions molt més colpidores, la qual cosa no va succeïr malgrat que la Generalitat arribés a plantejar-se la conveniència d'escollir comissionats per a tractar els problemes a discutir i malgrat que l'anunci de les Corts tornà a sortir un any després, al desembre del 1610. Aleshores ja no era virrei el duc de Monteleón, tocat pel «*senyal de predestinació...»*[c] –¡bonica paraula de condol en llavis d'un religiós, com ho era el diputat eclesiàstic!– que Déu enviava a aquest angoixat aristòcrata que havia perdut al seu fill baró en el Nàpols assolellat del seu bressol.

Llavors era ja virrei el bisbe de Tortosa, el protector d'uns moriscos la problemàtica dels quals, tot i que no havia aixecat butllofes a Catalunya, no podia enganyar ningú. El Principat, malgrat tot, no era el bàlsam que aquesta història podia fer creure. El passat, el present i el futur de la Història –en el seu conjunt– havien revelat i revelarien que els enfrontaments continuarien, que no hagués estat cap equívoc que aquella promesa, no complida, de Corts el 1609 i el 1610, s'hagués dut a terme. Però això, efectivament, ja és una altra història, la que ben segur s'iniciarà des del començament del quart volum d'aquests elogiats –per la seva continuïtat meravellosa– dietaris de la Generalitat.

Ernest Belenguer i Cebrià
Catedràtic d'Història Moderna
Universitat de Barcelona

a. Dietaris... Volum III, p. 678
b. J. REGLÀ i CAMPISTOL: *Estudios sobre los moriscos.* València, 1971, p. 65
c. Dietaris... Volum III, p. 697

1578-1581

Estància número 57.

Dietari de la scrivania major del General de Cathalunya en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor MDLXXVIII.

Essent deputats los molt il·lustres y reverendíssim y molt magnífic senyors, fra don Benet de Tocco, bisbe de Gerona, don Philip Galceran de Pinós y de Castro, bescomte d'Évol, Antoni Joan Bolet, burgès de Perpinyà.

E oïdors de comptes los molt reverent y magnífics mossèn Joan Vila, prior de Sant Genís del bisbat de Urgell i canonge de Barcelona, Onofre Cerveró, donzell en Leyda domiciliat, misser Montserrat Monfar, doctor en drets, ciutedà de Barcelona.

E scrivà major de dit General jo, Luís Rufet, notari de Barcelona.

1r Any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist MDLXXVIII

Divendres, lo primer de agost. En Aquest die, a les vuyt hores de matí, lo molt magnífic senyor Antoni Joan Bolet, burgès de Perpinyà, deputat reyal del General del principat de Cathalunya, ensemps ab los molt il·lustres y reverendíssim senyors fra don Benet de Tocco, bisbe de Gerona, y don Philip Galceran de Pinós y de Castro, bescomte d'Évol, deputats ecclesiàstic y militar, absents de la present ciutat, e los molts reverent y magnífics mossèn Joan Vila, prior de Sant Genís del bisbat de Urgell y canonge de la Seu de Barcelona, mossèn Onofre Cerveró, donzell de la ciutat de Leyda domiciliat, y misser Montserrat Monfar, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, oïdors de comptes de dit General novament extrets per lo trienni que comença lo die present, vingueren en la present casa de la Deputació, ço és, quiscú d'ells per si acompanyat de molts senyors y persones de tots staments. Y, essent ja allí abans d'ells los molt reverent, molt il·lustre y molt magnífic senyors don Pedro Botaller y de Oliver, cabiscol y canonge de la Seu de Tortosa, don Berenguer Arnau de Castro y de Cervelló, baró de la Lacuna, Henric Terré de Picalquers, menor, ciutedà[a] de Barcelona, deputats de dit General, e lo molt reverent y magnífics mossèn Rafel d'Oms, ardiacha major y canonge de la Seu de Tarragona, Miquel Ferrer, donzell en Barcelona domiciliat, y Antoni Joan Castelló, ciutedà de Tortosa, oïdors de comptes de dit General, per lo trienni que en aquesta hora[b] acaba[c], anaren tots junts consistorialment en la Seu de la present ciutat, acompanyats de dits senyors y persones de tots staments y dels officials del General, ab los porters devant portant al coll les masses grosses; y anant los dits senyors deputats y oïdors qui acabaven son trienni a mà dreta, y los novament extrets a la mà esquerra, y en la capella de Santa Eulàlia de la matexa Seu, oïren la missa del Spirit Sanct, estant dits deputats y oïdors de comptes novament extrets assentats, y, altrament, segons convenia a la part dreta del altar de la dita capella y los altres a l'altra part. E aprés de oïda dita missa tornaren a la present casa de la Deputació ab la matexa companyia, y ab los matexos porters ab dites masses, venint emperò // 1v // dits senyors deputat[d] y oïdors novament extrets a la mà dreta y los passats a la esquerra, y essent arribats en la present casa, tots se assentaren en lo taulell de la scrivania major de dit General, que.s en la sala gran de la present casa, lo qual estava ornat de catifes y bancals com és acostumat, ço és, los dits senyors deputat[e] y oïdors novament ex-

a. ciutedà de Barcelona *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* ha.
c. *a continuació ratllat* r.
d. *a continuació ratllat* s.– y oïdors *interlineat al marge esquerre.*
e. *a continuació ratllat* s.

trets a la part de la estància a ont en lo ivern se té lo consistori y a ont estan los armaris de dita escrivania major, y a l'altra part los dits deputats y oïdors qui acabaven son trienni, y[a] al cap de dit taulell estaven assentats l'official reyal, qui havia de rebre lo sagrament y homenatge, y l'official del senyor bisbe de Barcelona, qui havia de publicar la sentència de excomunicació. Y allí los dits senyors deputat reyal y oïdors de comptes novament extrets, per raó de lurs officis prestaren lo jurament, sagrament y homenatge y oïren la sentència de excomunicació que eren obligats, en lo modo y forma que.s acostumat, e com més largament se conté en lo libre a ont se continuen los actes de extraccions y juraments de deputats y oïdors.

E aprés, lo dit senyor deputat reyal y oïdors qui novament havien jurat, e los qui lur trienni han finit, entraren per la porta de dit consistori del ivern e isqueren a l'ort, y arribaren en lo porxo de dit ort, a ont en los aprés dinars del stiu se acostuma tenir consistori, y estant tots de peus, los dits senyors deputats y oïdors de comptes passats y qui havien acabat son trienni se despediren dels qui novament havien jurat, los quals restaren en dit loc tenint consistori, y aprés de haver allí tractat lo que cerca son càrrec occorria se'n tornaren a ses cases, ço és, quiscú acompanyat com era vingut.

2r Dimecres, a VI. En aquest die, de matí, tractant lo dit senyor deputat reyal y oïdors de comptes en son consistori ab los magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal del General sobre alsguns dubtes que entenian resultaven del privilegi que lo excel·lent don Ferrando de Toledo, prior de Castella, en estos dies havia tramès per lo seu nou càrrec de virey o loctinent general de sa magestat en lo present Principat y comtats, vingueren en dit consistori, tramesos per los senyors concellers de la present ciutat, los magnífics misser Antoni Çarrovira y misser Rafel Joan Masnovell, advocats de la casa de dita ciutat, y de part de dits senyors concellers, digueren a dits senyors deputat y oïdors, en[b] effecte, que lo dit privilegi era estat presentat en aquella casa de la present ciutat, y que per no venir a temps de tres anys, com acostumaven venir altres semblants privilegis, y per no ésser firmat de vice-canceller, o de algú dels regents de aquest Principat, y axí no ésser expedit en deguda forma, dubtaven molt en la dita casa de la ciutat si dit privilegi se podia admetre o no, e que de part de dits senyors concellers ne advertian aquest consistori dels senyors deputats per a què, vist per ses senyorias aquest nou privilegi, consyderassen dits dubtes y fesen a saber a dits senyors concellers lo que cerca d'ells los apparria. E dits senyors deputat reyal y oïdors los respongueren que ja tenian notícia de dits dubtes, y mirarien molt en la admissió de dit privilegi, y de tot lo que occorreria donarian a raó a dits senyors concellers.

E axí, per aconsellar-se del que sobre dit privilegi occorreria, elegiren los doctos següents:

2v Doctors elegits per aconsellar sobre los dubtes del nou privilegi del loctinent general: misser Pere Aylla, (3 vots); misser Francesc Serra (1 vot), dos dies estigué ab cambres y trameté son vot; misser Antoni Oliba (3 vots); misser Francesc Fort (2 vots); misser Montserrat Guardiola (3 vots); misser Rafel Joan Masnovell (3 vots); misser Benet Pau Prexana (3 vots); misser Francesc Gort (3 vots); misser[a] ...Fumàs (3 vots); misser Joan Çabater (3 vots); misser Pere Montserrat (3 vots).

Divendres, a VIII. En aquest die, de matí, a les vuyt hores, lo molt il·lustre y reverent senyor fra don Benet de Tocco, bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, vingué en la present casa de la Deputació acompanyat de molts senyors y persones de tots // 3r // estaments, y aprés de oïda la missa del Spirit Sanct en la capella de la present casa de la Deputació, en presència dels[b] senyors deputat y oïdors qui ja havien jurat, prestà lo jurament y oí la sentència de excomunicació, que per raó de son offici era obligat prestar y oir, conforme havien fet los dits senyors deputat reyal y oïdors de comptes lo primer del corrent, e com largament se conté en lo libre a ont se acostumen de continuar los actes de extraccions y juraments de deputats y oïdors.

En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputats qui ja havien jurat, y los molt reverent y magnífics oïdors de comptes, assessors y advocats ordinaris y advocat fiscal del General, y los sobrenomenats doctors applicats sobre lo que occoria del nou privilegi de excel·lent loctinent general, essent en lo consistori dels senyors deputats y allí, madurament y ab gran discussió, tractant sobre los dits dubtes del dit privilegi, vingué en dit consistori lo magnífic misser Martí Joan Franquesa, doctor del Reyal Consell Criminal de sa magestat y son advocat fiscal en lo present Principat, y de part del senyor misser Hadrià Vilana, regent la Règia Cancellaria en dit Principat y sua, informà a dits senyors deputats, larguíssimament, sobre

a. y al cap... excomunicació *interlineat al marge esquerre.*
b. en effecte *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.*
b. *a continuació ratllat* molt magnífic.

la bona expedició que pretenian de dit privilegi, y per desfer y resolre los dubtes y dificultats que sobre ell eren mogudes, al·legà diversos exemplars de privilegis de loctinents generals del present Principat antigament expedits sens firma del vice-canceller, ni de algun regent cathalà del[a] Consell Supremo de Aragó, dels quals exemplars se'n trobaren alsguns registrats en la present casa de la Deputació y altres se trobaven en registres del rey, recondits en lo arxhiu que.s en lo palau reyal vell de la present ciutat, y perquè no paregué a dits senyors deputats que los magnífics assessors, ni altres per part del General, anassen a dit archiu reyal per a veure los exemplars de dits privilegis, axí com dit magnífic misser Franquesa demanava, offerint fer-los mostrar, sinó que dits registres fossen portats en lo consistori dels senyors deputats, lo dit magnífic misser Franquesa, aprés de molta discussió y de haver sobre lo portar de dits libres y traure'ls del archiu reyal posades moltes difficultats, procurà que foren portats dits registres en lo consistori dels senyors deputats per mossèn Olzina, archiver de sa magestat, set o vuyt registres // 3v // de dit archiu reyal, a ont erent dits exemplars de privilegis, y aquells foren líberament vists y legits en presència de dits senyors deputats, oïdors, assessors, advocat fiscal y doctors applicats, y del matex misser Franquesa y archiver. Y aprés, no essent mester més los dits registres, foren per dit archiver cobrats per a tornar-los, segons dix, en dit archiu reyal. E axí, essent dit magnífic misser Franquesa y lo dit archiver ab dits registres fora de dit consistori, los dits magnífics assessors y advocat fiscal del General y doctors applicats, havent lo un aprés l'altre largament votat y dit son parer, resolgueren y aconsellaren als senyors deputats que en la expedició de dit privilegi no.y havia contrafacció de constitució ni de altra ley de la terra, y que se admetés, pus venia firmat o senyalat del regent Sentís, qui és un dels regents de dit Supremo Consell de la Corona de Aragó, y és natural de Cathalunya, segons és molt notori, y al temps de la data de dit privilegi era, y ara encara és, president del dit Consell Supremo de sa magestat, per ésser lavors y ara absent de la cort de sa magestat lo senyor vice-canceller, qui molts dies ha és en Aragó, de la qual cort de sa magestat, també al temps de la data de dit privilegi, eren absents los senyors regents Terça y Pla, regents cathalans de dit Supremo Consell, qui també dies ha són en la present ciutat, ab[b] molta de la qual forma de dit regent Sentís, per ésser president y cathalà, lo dit misser Franquesa principalment és força sa pretensió e informació.

a. del...Aragó *interlineat al marge esquerre.*
b. ab...informació *interlineat al marge esquerre.*

E dits senyors deputats, encontinent, hagut lo dit consell, admeteren dit privilegi, lo qual lo die abans los era estat presentat y dexat, y de manament de ses senyorias fou promptament registrat en la present casa de la Deputació, y aprés, en sa original forma, restituït a dit magnífic misser Franquesa. Y encara que fos hora tarda de la nit, de manament dels senyors deputats anaren los magnífics misser Luís de Copons, advocat fiscal, y misser Guillem Sunyer, assessor del dit General, de part de ses senyorias, a fer a saber[a] dita resolució y consell als dits senyors consellers de la present ciutat, qui encara estaven ajustats per saber la determinació dels senyors deputats.

4r Diumenge, a X. Festa del gloriós màrtyr sant Lorens.

Divendres, a XV. Festa de la gloriosa Assumpció de Nostra Senyora.

4v Dilluns, a XVIII. En aquest die, entre les nou y deu hores de la nit, entrà en la present ciutat lo excel·lent loctinent general don Ferrando de Toledo, prior de Castella, qui tornava de la cort de sa magestat, y per ésser vingut a hora tant tarda e impensada, per no haver donat avís de sa vinguda, entrà sens recebiment y cerimònia.

Dimecres, a XX. En aquest die, de matí, lo dit excel·lent don Ferrando de Toledo, loctinent general, acompanyat dels senyors consellers de la present ciutat y de molts senyors y persones de tots staments, y ab la cerimònia acostumada, anà a la Seu de la present ciutat, y allí prestà lo jurament acostumat per son nou càrrec de loctinent general.

5r En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputats, lo militar absent de la present ciutat, y qui encara no ha jurat, y los molt reverent y magnífics oïdors de comptes, acompanyats dels officials y ministres del General qui residexen en la present ciutat, y ab los porters devant portant les masses grosses al coll, anaren a visitar lo dit senyor loctinent general en sa casa, a palàcio. Y arribats devant sa excel·lència, ab lo[b] respecte y acato que.s deu a sa magestat, foren rebuts ab molta cortesia, y donada la benvinguda de[c] sa excel·lència, y fetes les offertes acostumades per la nova extracció de dits senyors deputats y oïdors, y havent dit senyor loctinent general[d] significat[e] a dits senyors deputats lo descontento y desgust que tenia de

a. *a continuació ratllat* a dits.
b. lo *interlineat.*
c. de sa excel·lència *interlineat al marge esquerre.*
d. *a continuació ratllat* dit.
e. significat *interlineat al marge esquerre.*

les offertes dels deputats dels triennis passats, dits senyors deputats y oïdors se despediren ab lo matex respecte y acato que eren entrats, y se'n tornaren en la present casa de la Deputació, acompanyats com eren anats.

Dijous, a XXI. En aquest die lo reverent senyor bisbe de Oriola, visitador general dels officials reyals, prestà lo jurament acostumat per son càrrec y offici de visitador general.

5v Diumenge, a XXIIII. Festa del gloriós apòstol sant Barthomeu.

Dijous, a XXVIII. Festa del gloriós sant Augustí.

Divendres, a XXVIIII. Festa de la Decol·lació del gloriós sant Joan Baptista.

6r Setembre de MDLXXVIII

Dilluns, lo primer. Festa del gloriós sant Lop.

Dimarts, a II. En aquest die foren presentats als senyors deputats, en son consistori, los comptes de la administració de mossèn Francesc Olesa, lo trienni propassat deputat local de Monblanc.

Dimecres, a III. En aquest die foren també presentats en lo consistori dels senyors deputats los comptes de l'administració del deputat local de Berga, trienni proppassat.

6v Dimarts, a VIIII. En aquest die foren presentats en lo consistori dels senyors deputats los comptes de l'administració del deputat local de Vilafranca de Conflent, trienni proppassat, qui.s diu Francesc Sintes.

Divendres, a XII. En aquest die, de matí, lo molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat, per sa devoció e per sos negocis y affers.

Dilluns, a XV. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de l'administració de Jaume Joan Soler, deputat local de Tàrraga, trienni proppassat. En aquest matex die, al vespre, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, tornà de Nostra Senyora de Montserrat, y arribà en la present ciutat.

7r Dijous, a XVIII. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Francesc Calvet, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vic.

Dissapte, a XX. En aquest die, de matí, a les vuyt hores, lo molt il·lustre senyor don Philip Galceran de Pinós y de Castre, bescomte d'Évol, deputat militar, vingué en la present casa de la Deputació acompanyat de molts senyors y persones de tots staments, y aprés de oïda la missa del Spirit Sanct en la capella de la present casa, en presència dels altres senyors deputats, qui ja havien jurat, y dels molt reverent y magnífics oïdors de comptes de dit General, prestà lo jurament y oí la sentència de excomunicació que per raó de son offici era obligat prestar y oir, conforme havien fet los altres senyors deputats y també dits oïdors de comptes lo primer y a VIII de agost respectivament, e com largament se conté en lo libre a ont se acostumen de continuar los actes de extraccions y juraments de deputats y oïdors.

En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputats, ab intervenció dels dits oïdors de comptes, manaren al magnífic // 7v // misser Guillem Sunyer, assessor de dit General, que de part de ses senyorias fes a saber al excel·lent senyor loctinent general lo que havia passat fins en aquest die, axí en Leyda com en lo present consistori, cerca los procehiments que lo deputat local de Leyda havia fet contra un correu de peu per frau y delictes que contra lo General havia comesos.

E lo matex die, lo dit senyor micer Sunyer anà a sa excel·lència, y aprés de haver feta larga y bastant relació a sa excel·lència de tots los actes y procehiments fets, axí per lo consistori dels senyors deputats com per lo dit deputat local, e haver-li perticularment assenyalat la gana y voluntat que dits senyors deputats tenian de tractar aquest negoci ab tota la benignitat possible, per estar sa excel·lència per lo mig y haver-li mostrat la culpa que lo veguer y son assessor y los notaris tenian, y quant justificadament procehí lo dit deputat local, dit senyor loctinent mostrà no tenir tant complida satisfacció del que se li era allí refferit, com realment y en veritat passava, y axí digué que pus més se atrevessava ací enterès de sa magestat que no del General, que dissimulant-ho ell, dit senyor loctinent general, era raó que los senyors deputats ho dissimulassen.

E replicant dit magnífic micer Sunyer, dix que lo interès de aquest negoci era dels senyors deputats, per lo que lo veguer ni los altres no podien donar ni presentar requesta al dit deputat local, lo qual procehia jurídicament, y en cas que de dret en dret tocava a la jurisdicció del General, y que axí no se li[a] havia[b] pogut pre-

a. a continuació ratllat era pogud.
b. havia pogut *interlineat al marge esquerre.*

sentar dita requesta, la qual manifestament impedia lo líbero exercici de la jurisdicció que al deputat local en dit negoci tocava, y molt manco havia pogut dit veguer rebre informació contra dit deputat local, Y axí, stant aquestos procehiments en peu com estaven, fins que la jurisdicció del General fos integrament satisfeta no podien los senyors deputats sens gran càrrec lur dissimular dit negoci, y perquè sa excellència entengués lo fonament que dit deputat local tingué de poder fer dits procehiments contra dit correu, assenyaladament quant procehí a posar-lo en presó, féu entendre dit[a] micer Sunyer a sa excel·lència la vàlida resistència y les paraules injurioses que dit correu féu y digué als[b] guardes, no dexant-se regonèxer per dits guardes ans fent-los resistència y carregant-los de paraules injurioses, y axí constave al dit deputat local, com constava, de dits delictes, ab la enquesta contra dit correu enviat de sa excellència per a sa magestat. Aprés de haver estat sis o set hores en dita presó lo tragué y li tornà dit despaig y tot lo que portava, de hont se mostra que lo dit deputat local ha pogut fer dits procehiments, y que lo cas era tal que tocava a la jurisdicció del General, y axí sa excel·lència digué que ell no tractava si lo deputat local havia procehit bé y jurídicament, y que ell ho creya, però que los senyors deputats podien estar contents ab dits procehiments y no passar avant contra dit veguer y son assessor y altres.

8r Dimecres, a XXIIII. En aquest die són presentats en lo consistori dels senyors deputats los comptes de l'administració de Pere Monjo, qui lo trienni proppassat era deputat local de la Vall d'Aran.

Dissapte, a XXVII. Festa dels beneventurats sant Cosme y sant Damià.

8v Dilluns, a XXVIIIIº. Festa de la Dedicació del gloriós archàngel sant Miquel.

Dimarts, a XXX. Festa del gloriós sant Hierònym.

Octubre

Dimecres, lo primer. En aquest die foren presentats en lo consistori dels senyors deputats los comptes de les administracions dels deputats locals del[c] trienni proppassat següents, ço és, de Berthomeu Banc, deputat local de Castelló d'Empúries, de Miquel Puig, deputat local de Manresa, Joan Comes, deputat local de Balaguer, Pere Rosic de Tarragona, Francesc Port, de Puigcerdà, y los de Bernat Clara, deputat local de Camprodó, los quals ja a XXVIIII del passat foren liurats a mi, scrivà major.

Dijous, a II. En aquest die, aprés dinar, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y solicitaren lo faedor cerca lo motu propi de sa Santetat sobre lo bandolejar los cavallers següents, ço és, los senyors don Alonso de Erill y de Orcau, baró de Erill, Thomàs Pujades, Vidal de Blanes, Miquel Salgueda,[a]...Fivaller,[b]... Gualba de la Vallòria.

9r Dissapte, a IIII. Festa del beneventurat pare sant Francesc. En aquest die los senyors deputats no anaren a la festa y offici del pare sant Francesc, per causa del jubileu que en estos dies se guanya en la present ciutat.

Dilluns, a VI. En aquest dia són estats[c] presentats[d] en lo consistori dels senyors diputats los comptes de la administració de mossèn Jaume Pons Ferrer, deputat local de Gerona lo trienni proppassat.

9v Dijous, a VIIIIº. En aquest dia son presentats al consistori dels senyors diputats los comptes de la administració de mossèn Lorens Valldellós, lo trienni proppassat deputat local de Tortosa.

10r Dijous, a XVI. En aquest dia mossèn Joan Julià, receptor, y Gili Rull, credençer, lo corrent any dels drets dels çafrans en les parts de Urgell, partiren de la present ciutat per anar ha fer los officis en dites parts de Urgell, portant-se'n los setgells de la cauquilla que lo die proppassat fou donat a dit receptor. En aquest matex dia foren presentats en lo consistori los comptes de la administració del deputat local de Castellbò, que fou en lo trienni proppassat.

Dissapte, a XVIII. Festa del beneventurat evangelista, sant Luc.

11r Novembre

Dissapte, lo primer. Festa de tots los Benaventurats Sants.

Diumenge, a II. Commemoració dels Deffunts, fou transferida al dilluns següent.

11v Dilluns, a III. En aquest dia se féu la Commemoració dels Deffuncts.

a. dit micer Suner *interlineat al marge esquerre.*
b. als... axí *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* s.

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.*
c. *a continuació ratllat* des.
d. *a continuació ratllat* des.

Divendres, a VII. En aquest dia los senyors diputats y oïdors de comptes, per execució del que lo die present per ses senyories és estat votat en son consistori, cerca la informació que se entén vol donar lo Consell Reyal a sa magestat del que allí se ha determinat en contrari dels procehiments que dits senyors diputats han fet contra mossèn Çaportella, veguer, y son assessor y altres de Leyda, per lo torp y impediment que han donat al General en la regonexensa de un correu de peu, que lo excel·lent loctinent general trematia a sa magestat, y passant per Leyda no.s dexà regonèxer ans resistí als guardes de dit General, com dels vots de ses senyories consta en libre de Deliberacions a la present jornada, y per aconsellar-se del que dits senyors deputats cerca de assò han de prevenir y fer, elegiren y anomenaren y manaren que per a demà, a les dos hores, fossen convidades les persones dels tres estaments següents, ço és, // 12*r* // per lo estament ecclesiàstich, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú;[a] ...Agulló, abat; Carles de Çagarriga, Jaume Cassador, misser Hierònym Manegat, Bernadí Font, Miquel Bonet, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo estament militar, los senyors don Jayme de Cardona, don Phedric de Cabrera, don Joan Terré, don Henric Agullana, Ramon Vicens de Semmanat de Santiga,[b] ...Monsuar, senyor de Favara, Galceran Burguès y de Santcliment, Thomàs Pujades, Jaume de Salbà, Joan Ferrer de Claravalls, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barçelona domiciliats. // 12*v* // Per lo estament real, los senyors Miquel d'Oms, conseller en cap, Joan Luís Lull, Luís Gibert, Miquel Bastida, Luís Durall, Joan Luís Cornet, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona.

Dissapte, a VIII. En aquest dia, a les dues hores deprés dinar, per orde dels senyors diputats, de les dites persones eletes y que foren per part de ses senyories convidades, vingueren en consistori les següents, ço és[c], per lo estament ecclesiàstich, los dits senyors, don Miquel Tormo, Carles de Çagarriga, Miquel Bonet, Bernadí Font; // 13*r* // per lo estament militar, los senyors Galceran Burguès de Sancliment, Ramon Vicens de Semmanat, Thomàs Pujades, Jaume Salbà, Henric Agullana, Joan Ferrer de Claravalls, Pere Pau Bonaventura Bolet; per lo estament real, los dits senyors, Miquel d'Oms, conseller, Luís Gibert, Miquel Bastida, Luís Durall, Joan Luís Cornet.

A les quals persones los senyors diputats proposaren, y per manament de ses senyories los magnífics assessors y advocats del General refferiren y donaren llarga rahó de tot lo que per part del General fins en aquest die era passat, y del que havien entès que en contrari del General ere estar fet y.s feye en la règia cort cerca los dits procehiments del General contra lo veguer y altres de Leyda, per lo dit torb y impediment donat // 13*v* // al General en la regonexença de dit correu de peu. Y aprés que les dites persones entengueren lo present negoci y tot lo que en ell havia passat, y que dits senyors diputats los demanaven consell del que més avant se havia de fer per conservació dels drets del General e integra exacció de aquell y per conservació també del líbero exercici de la jurisdicció dels senyors diputats, havent quiscuna de dites persones dit son parer y vot, aconsellaren als senyors diputats que de tot, ab molta diligència, se donàs llarga rahó a sa magestat y se li trematessen les scriptures necessàries per major informació y intel·ligència de la justícia del General. E ab dit consell, encara que moltes de les dites persones fossen de parer que per aquest effect se trematès solemne embaxada a sa magestat, dits senyors diputats deliberaren ésser tramès lo correu del General ab tot recapte y despaig y diligència necessària. E axí fou tramès y expedit segons en libre de Deliberacions y en lo registre corrent se conté.

Dimarts, a XI. Festa del beneventurat sant Martí, bisbe e confessor.

14*r* Dimarts, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

14*v* Divendres, a XXI. En aquest dia, de matí, lo magnífich Hierònym Gonsales Gant, secretari del excel·lent senyor loctinent general, vingué en lo present consistori dels senyors diputats y, de part de dit senyor loctinent general, digué en effecte als dits senyors diputats que sa excel·lència pregava a ses senyories fessen passar avant la obra de les Teressanes, que los predecessors de ses senyories manaren parar, o la fessen enderrocar. E los senyors diputats, en effecte, li respongueren que mirarien lo que acerca de assò haurien de fer, y que per servey de sa magestat y de sa excel·lència farien tot lo que.s poria y.s deuria fer.

Dimarts, a XXV. Festa de la verge santa Catharina.

15*r* Diumenge, a XXX. Festa del benaventurat apòstol, sanct Andreu.

16*r* Decembre MDLXXVIII

Dijous, a XI. En aquest dia foren presentats en lo consistori dels senyors diputats los comptes

a. a continuació un espai en blanc d'uns 35 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 27 mms.
c. a continuació ratllat per.

de la administració de mossèn[a] ... Capellades, qui lo trienni proppassat ere deputat local de Vilafranca de Penadès.

Dilluns, a XV. En aquest dia, de matí, mossèn Sabestià Costes, secretari del excel·lent senyor loctinent general, ab licència primer demanada als senyors diputats, entrà en son consistori y, de part de dit senyor loctinent general, digué a dits senyors diputats que sa excel·lència feya saber a ses senyories com los tenia a comunicar un negoci de sa[b] magestat y que per aqueix effecte fossen ses senyories aquest matí en casa de sa excel·lència. E dits senyors diputats li respongueren que serien allí. E aprés, encontinent, tocades les onze hores de aquest matex matí, los senyors diputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials y ministres del General, ab los porters devant aportant les masses al coll, // 16*v* // anaren en casa de sa excel·lència. Y arribats en sa presència, ab la deguda cortesia y respecte, y per sa excel·lència també rebuts ab la acostumada cortesia, dix sa excel·lència a dits senyors diputats que tenia rebut de sa magestat una charta par a ses senyories, la qual tenia en ses mans y allí donà en mans de dit senyor deputat ecclesiàstic, y explicant la crehença que sa excel·lència dix li era comesa per sa magestat en dita letra, digué, en effecte, que sa magestat estava ben informat de la contenció del negoci de Leyda y de tot lo que en ell havia passat, y havia molt sentit lo que per dits senyors deputats era fet en perjudici de[c] la jurisdicció y de les regalies y prerogatives de sa magestat, y que confiava sa magestat ho revocarian segons que sa excel·lència y son Reyal Consell proveirian y manarien, y que d'ecí avant los senyors diputats tinguessen millor mirament en no prejudicar la[d] jurisdicció y les regalies y prerogatives reyals, perquè sa magestat no podie dexar de fer-ne molt sentiment. E dits senyors diputats, rebuda dita letra y ab deguda cortesia y respecte, se despediren de sa excel·lència y ab la matexa companyia se'n tornaren en la Deputació, y en son consistori se obrí y legí la dita letra, la qual és del tenor següent[e]:

a. a continuació un espai en blanc d'uns 24 mms.
b. a continuació ratllat excel·lència.
c. de... y *interlineat al marge esquerre.*
d. la... y *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat A los reverendo, nobles y amados nuestros los diputados del General del principado de Cathalunya. El rey. Diputados, don Juan de Castilla, gentilhombre de la boca del emperador, mi sobrino, que va su corte, lleva seys onças de algalia, en una caxuela de plomo, cubierta de encerado, que la reyna, mi muy cara y muy amada muger, embía por essos principados y condados. Os dezimos y encargamos que le dexéys passar y sacar del sin pedir ni llevar drechos algunos, que en ser como es de la dicha reyna nuestra muy cara muger, y para servicio de la dicha emperatriz, nuestra hermana, en ello reciviremos de vosotros muy acepto servicio. Dada en Madrid, a XXVI de nobiembre

17*r* *«A los venerables, noble y amados nuestros los diputados del General en el principado de Cathalunya.*

El rey.

Diputados, hage recibido vuestra carta de ocho del passado juntamente con las informaciones y papeles que con ella venían, tocantes a la contención que se avía movido por la detención y prisión de un correo que venía a nos con despacho de nuestro lugarteniente general, y otros procedimientos que por vosotros se hizieron contra el veguer de la nuestra ciudad de Lérida y su assessor y[a] scrivanos, los quales fuera justo que escusárades, pues el dicho veguer ni los otros officiales, por lo que hizieron, ni impidieron la exacción de los drechos del General ni la jurisdicción vuestra, antes usurpastes la nuestra con ello, y por esta causa se pudiera proceder contra vosotros con demostración, pero porque creemos que vuestro intento no fué, ni es hazerlo, avemos ordenado que para remedio delo se haga lo que entenderéis de nuestro lugarteniente general, seremos muy servido que dándole entera fee y creencia en lo que de nuestra parte os diexere no déis occasión por la vuestra a que se impida aquello, porque de otra manera para reparo de la quiebra que nuestra jurisdicción ha recibido no se[b] dexará de proceder por los remedios permetidos, conforme a lo que está dispuesto por las constituciones y leyes desse nuestro Principado, aunque confiamos, según vuestro buen zelo, que escusaréis de venir a semejantes términos. Dada en la casa del Pardo, a cinco de deziembre año MDLXXVIII. Yo el rey.

Vidit Comes, generalis thesaurarius. Gassol, secretarius. Vidit Sapena, regens».

Dimarts, a XVI. En aquest die, aprés dinar, los senyors diputats y oïdors de comptes manaren als porters de la present casa que per a demà, a les vuyt hores de matí, convidassen les persones dels tres estaments a VII del passat elegides y nomenades per a consellar-se sobre lo negoci occorrent del diputat local, veguer y altres de Leyda, y.ls pregassen, de part de dits senyors diputats y oïdors de comptes, fossen en consistori dita hora. Y assò manaren ses senyories per comunicar-los dita letra de sa magestat y per demanar-los consell del fahedor cerca de aquella.

17*v* Dimecres, a XVII. En aquest dia, de matí, de les persones dels tres estaments lo die de aÿr convidades, vingueren en lo consistori de la casa de

MDLXXVIII. Yo el rey. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Sapena, regens. Joannes M. Serra. In Curie III, foleo LXXXXIII. *Amb la indicació, al marge esquerre,* Fou posada per error.
a. a continuació ratllat sus assessores.
b. se *interlineat.*

[1578] la Deputació les següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú, Carles de Çagarriga, Miquel Bonet, Bernadí Font, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo estament militar, los senyors don Jayme de Cardona, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Santmenat, Thomas Pujades, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo estament real, los senyors Luís Gibert, conseller en cap; Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Joan Luís Cornet, ciutedans de Barcelona.

18r A les quals persones, en lo dit consistori, parlant primer lo senyor diputat ecclesiàstic, fou referit lo que a XVI del corrent havia passat ab lo excellent senyor loctinent general cerca la letra de sa magestat en lo corrent libre a dita jornada insertada, la qual per lo dit senyor loctinent general fonc donada als senyors diputats y oïdors de comptes, qui a sa excel·lència eren anats. E aprés manaren a mi, escrivà major, que dita letra allí legís públicament devant dites persones eletes, a les quals fou legida de manera que per tots fou bé entesa y comprensa. E més avant dits senyors diputats y oïdors e dites persones dels tres estaments pregaren que, pus havien hoÿt y entesa dita letra y lo que fins ara havia passat cerca lo negoci en aquella contengut, volguessen aconsellar a ses senyories lo que.ls paria se havia de fer per a provehir a la indemnitat, bé y útil del General y al líbero exercici de la jurisdicció de ses senyories.

E les dites persones, aprés de haver quiscuna votat y dit son parer, considerant la molta qualitat e gran importància de aquest negoci, aconsellaren a ses senyories que se'n donàs rahó als brassos y.s demanàs també consell a molts altres doctors, ultra los ordinaris de la present casa, perquè ab més seguretat y millor se pugués prevenir y provehir lo remey necessari dels agravis que resulten de la dita charta de sa magestat.

E aprés de oïts los vots de dites persones dels tres estaments, y essent elles despedides de dit consistori, restant allí los senyors diputats, oïdors de comptes, assessors y advocat fiscal per aconsellar-se també en lo mateix negoci, fou feta elecció, nominació y convocació per a deprés dinar, a les dues hores, dels magnífics doctors y advocats següents, ço és, de[a] miçer Pere Ylla (4 vots), Francesc Serra (4 vots), Joan Exerrat (4 vots),[b] ...Fumàs (4 vots), Pau Benet Prexana (4 vots), Anthoni Oliba (4 vots), Bernat Parrinet (4 vots), Montserrat Guardiola (4 vots),[a] ...Mir (4 vots),[b] ... Ripoll (4 vots), Thomàs Carreras (4 vots), Francesc Fort (4 vots), Francesc Gort (4 vots), Rafel Joan Masnovell (4 vots),[c] ... Regàs (4 vots), Joan Sabater (4 vots), Pere Montserrat (4 vots).

18v Los quals doctos en aquest die aprés dinar, fins a hora tarda de la nit, estigueren en dit consistori ab dits senyors diputats, oïdors de comptes, assessors y advocat fiscal, mirant y remirant des del principi fins a la fi lo procés y actes del negoci occorrent, y perquè en aquest ajust no.s pogueren resoldre, dexaren per al die següent lo que més avant los restave a fer. Y axí, per orde del dit consistori, restaren ab consert de ésser en lo matex consistori demà de matí a les vuyt hores.

Dijous, a XVIII. En aquest die, de matí a les vuyt hores, los dits deçet doctors applicats en lo negoci de què se ha tractat lo dit die de ahir foren en dit consistori a ont ja eren los senyors diputats, oïdors de comptes, assessors y advocat fiscal de dit General, y tractant-se allí dels negocis occorrents, Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, envià a demanar licència als senyors diputats per entrar en consistori de part del senyor loctinent general y de la Règia Audiència, y obtinguda dita licència entrà en dit consistori y allí presentà y deixà en mà del senyor diputat ecclesiàstic una scriptura o íntima que en sa original forma és assí insertada,[d] la[e] íntima original no és assí cosia sinó recondida en les[f] cubertes del present libre, y és del tenor següent:

«De part del excel·lentíssim senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, de la sacra, cathòlica y real magestat conseller, loctinent y capità general en los principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, y per provisió inseguint la conclusió en lo Reyal Consell feta per lo magnífic micer Miquel Quintana, en quiscun dret doctor y del Real Consell, jutge e relador en la causa devall scrita, entre les parts devall scrites, per sa excel·lència deputat y assignat durant la infirmitat del magnífic micer Françesch Puig, intimau y notificau als reverent, noble y magnífics deputats del General del principat de Cathalunya y residents en Barcelona e a llur síndic que dins deu dies primervinents del dia y hora de la presentació del present cartell de íntima a ells fahedora en avant

a. de *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.*

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.*
c. *a continuació un espai en blanc d'uns 26 mms.*
d. insertada *interlineat damunt de* cosida *ratllat.*
e. la... libre, *interlineat al marge esquerre.*
f. *a continuació ratllat* presents.

comptadors, diguen, deduesquen y al·leguen tot ço y quant dir, deduhir y allegar volran, perquè fer-nos deguen les coses contengudes en una supplicació presentada per Luís de Çaportella, donzell, veguer de la ciutat y vegueria de Leyda, micer Francesc Mascarell, son ordinari assessor, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris de dita ciutat, ab la qual ha feta part lo procurador fiscal de la règia cort, lo qual cartell de íntima se fa a humil supplicació dels sobredits. Dada en Barcelona, als XVI de decembre del any MDLXXVIII».

E rebuda dita íntima, y essent dit veguer exit de dit consistori, la dita íntima fou per mi, scrivà major, allí legida a dits senyors diputats, //19*r*// oïdors de comptes, assessors, advocat fiscal y a altres doctors allí applicats, y aprés de oïda, el síndic del dit General, qui allí en aquest punt se trobave present y al qual també fou presentada semblant íntima, manaren que demanàs y [prengués còpia] de la supplicació mencionada en dita íntima de la qual, poc aprés, per dit síndic fou portada còpia y és del tenor següent:

«Supplicacio oblata per Ludovicum de Çaportella et alios ac fisci procuratorem regie curie.

Excellentissime domine locumtenentis, Ludovicus Çaportella, vicarius regius, Franciscus Mascarell, eius ordinarius assessor, Jacobus Guiu et Josephus Plana, notarii civitatis Illerde, detinentur sub pretenso arresto per deputatos Generalis Cathalonie in presenti civitate Barcinone, ob causas que nullatenus concernunt jurisdiccionem dictorum deputatorum neque principaliter neque incidenter, quinimo in hac regiorum officialium detencione dicti deputati regiam occuparunt jurisdiccionem et consequenter procedimenta omnia per dictos deputatos facta contra dictos regios officiales et ministros de jure sunt irrita, invalida et nulliter facta, ut constat plenius per acta et instrumenta que dicti regii officiales et ministri exhibent et producunt. Propterea et aliis comparentes coram vestra excellencia supplicat procedimenta omnia precita invalida et nulliter facta declarari, cassari et anullari, quatenus de facto processerunt et eosdem a dicto arresto relaxari et liberari cum restituicione et reffeccione omnium expensarum damnorum et interesse arbitrio excellencie vestre moderari mandarique fisci procuratori regie curie, quatenus in his pro interesse regio partem faciat regio officio quale decet cum juris et justicie complemento eis melioribus via, modo et forma quibus fieri potest implorato qualibet, et cetera. Altissimus, et cetera. Mascarell.

Idem supplicat fisci procurator regie curie, fisci juribus semper salvis tam indeductis quam indeducendis exhibet literas regias ut inserantur seu consuantur. Franquesa, fisci adjudicator.

Quibusquidem supplicationibus fuit facta provisio sequens: Durante infirmitate magnifici Francisci Puig, convitatur magnifico Michaeli Quintana ut supplicatur.

Provisa per magnificum regentem Cancilleriam ex delliberacionem Regii Consilii die XVI decembris MDLXXVIII. Costa.

*Registrata dicto die insequendo conclusionem in Regio Concilio die presenti //19*v*// factam providet et cetera, inserantur producta et consuantur exhibita et et cetera, [inti...] deputatis Generalis Cathalonie et sindico domus Deputacionis ad [...] dum intra decem et allegandum et deducendum quidquic [...] deducere et allegare voluerint [car] supplicata fieri non debeant. Quintana».*

E perquè passava migdie, per a tractar més avant del present negoci, fonc porrogat per a aprés dinar a dos hores, restant de consert que tots fossen en lo dit consistori.

E axí los senyors diputats, oïdors de comptes, assessors, advocat fiscal y doctors applicats, lo mateix dia aprés dinar a les dos hores foren en dit consistori y tractaren lo fahedor en lo occorrent negoci, fins que foren tocades vuyt hores de nit.

Divendres, a XVIIIIº. En aquest die, de matí, los senyors diputats y oïdors de comptes, havent molt tractat en son consistori ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General lo que.ls occorria cerca la contenció contra ses senyorias y contra lo líbero exercici de sa jurisdicció suscitada per lo excel·lent loctinent general y son Reyal Consell, per causa dels procehiments que com en les precedents jornades és dit són estats fets per los senyors deputats contra lo veguer y sos assessor y notaris de Leyda, manaren als porters de la present casa de la Deputació que tornassen a convocar los matexos doctors ja en aquest negoci applicats per a què lo die present, a les dues hores aprés dinar, vinguen en dit consistori. E assò manaren ses senyories per comunicar y tractar y aconsellar-se del fahedor, per causa de dita contenció y dels procehiments que sa excel·lència y son Reyal Consell han començat fer contra dits senyors deputats.

E perquè a XVII del corrent ses senyories foren aconsellats per les persones eletes dels tres estaments en dit consistori convocades y ajustades, que de tot lo que fins a lavors havia succeït en dit negoci se donàs raó als brassos o a totes les altres persones dels tres estaments, y ha pa-

[1578] regut a ses senyorias que, per lo que en lo matex negoci aprés ha succeït, hi havia[a] més causa de donar dita raó y aconsellar-se ab dits brassos, per ço manaren // 20r // també que per los dits porters de la present casa, totes les persones del tres staments, que en la present ciutat se trobaran, sien convidades per a venir demà, a les dues hores aprés dinar, en la present casa de la Deputació y en lo consistori dels senyors deputats.

E lo matex die, a les dues hores aprés dinar, tots los dits doctors applicats vingueren en dit consistori, y ab los senyors diputats, oïdors, assessors y advocat fiscal del General, fins a cerca les vuyt hores de nit, tractaren y aconsellaren lo que.ls paria fahedor.

Dissapte, a XX. En aquest die, aprés dinar, de les persones dels tres brassos o tres estaments que són trobades en la present ciutat y per part dels senyors deputats y oïdors de comptes són estades convidades, vingueren en la casa de la Deputació les següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Jaume Cassador, Miquel Bonet, micer Onofre Pau Cellers, Raphel Rovirola, Pere Busquets, Bernadí Font, canonges de Barcelona, Hierònym de[b] Olivo, pabordre dels Arquells, Galceran Albanell, pabordre de Barcelona.

20v Per lo estament militar, los senyors don Castro de Moncada, don Pedro de Castro y de Pinós, don Bernat de Boxadors, don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, don Henric de Agullana, don Guerau de Alentorn, don Henric Despalau, don Dimàs de Boxadors, don Phederic Despalau, don Sbert Despalau, Andreu Sacosta, Joan Carles de Calders, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Sanmenat de Santiga, Miquel Joan Roger, Joan Lull, Pere Joan de Sancliment,[c] ... Argençola,[d] ... Fivaller, Martí Joan Spuny, // 21r // Onofre Ciurana, Jonot Gualbes, Luís Rajadell,[e] ... Rajadell, son fill, Jaume Joan Spuny, Joan Ferrer de Claravalls, Luís Gravalosa, Thomàs Pujades, Miquel Ciurana, Francesc Agullana y de Calders, Cessar Sanctjust de Caldés, Perot Salbà, Sismundo Ortís, Francesc Maya, Francesc de Vallgornera, senyor d'Elborns, Gabriel Cassador, Hierònym Cahorts, Jaume Joan de Cortit, senyor de la Morana, Anthic Çacirera, Pere Joan Roig y de Soler, Luís Claramunt, Anthic Ribot de Palmerola.

a. a continuació ratllat més.
b. de *interlineat.*
c. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

21v Per lo estament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Luís Dusay, Miquel Bastida, Gabriel Costa, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, misser[a]... Mur, misser[b]... Grimosacs, ciutedans de Barcelona.

E los senyors diputats y oïdors de comptes, havent lo diputat ecclesiàstic proposat breument com havien pregat a les dites persones que se ajustassen en la present casa de la Deputació per donar-los rahó del que havia passat entre lo consistori de ses senyories y lo excel·lent senyor loctinent general y son Reyal Consell cerca la contenció entre llurs tribunals suscitada per la detenció y captura feta en Leyda de un correu de peu, segons més llargament serien dites persones informades per lo magnífic micer Joan Baptista Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del dit General, y havent dit magnífic assessor llargament refferit y informat a dites persones de tot lo que en aquest negoci fins en aquesta hora era fet hi.s contenia, axí en lo procés de tot lo dit negoci com en lo present libre, y havent també lo dit magnífic micer Serra explicat a dites persones que dits senyors diputats y oïdors de comptes en son consistori havien pensat que, per remey de dita contenció y de[c] tot lo dit negoci, seria bé fer a sa excel·lència una solemne enbaxada ab la qual sa excel·lència entengués com dits senyors diputats y son consistori no han usurpat // 22r // la jurisdicció de sa magestat, ni menys tal han pensat fer, y entengués també los remeys que dit magnífic micer Serra ab dita relació e informació ha dit y refferit que.s porien trobar per assentar aquest negoci a servey de sa magestat y benefici del dit General, los dits senyors diputats e oïdors pregaren a dites persones dels tres estament los volguessen aconsellar del que.ls paria haver-se de fer en bé y útil del General e segons la obligació y càrrec de dits senyors diputats. E les dites persones, aprés de haver quiscuna votat y dit son parer, aconsellaren a dits senyors diputats que.s fes a sa excel·lència una solemne embaxada de nou persones, ço és, tres de quiscun estament, ab la qual se li explicàs y supplicàs lo que dits senyors diputats havian pensat y dit magnífic micer Serra, per part de ses senyories, havia en aquest ajust llargament refferit.

E dits senyors diputats, rebent aquest consell, determinaren que fos feta dita embaxada y per fer aquella elegiren, ço és, per lo estament ecclesiàstich, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Miquel Bonet, Onofre Cellers, ca-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
c. de *interlineat.*

nonges de Barcelona. Per lo estament militar, los senyors don Gascó de Moncada, Ramon Vicens de Sentmenat, en Barcelona domicilitars, Onofre Alentorn, senyor de Seró. // 22v // Per lo estament reyal, los senyors Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona. E que ab dita embaxada anàs lo magnífic micer Guillem Sunyer, altre de dits magnífics assessors y advocats de dit General, per a llargament explicar e informar a sa excel·lència del que dit magnífic micer Serra, en lo present ajust, per part de dits senyors diputats, havia dit y refferit, que ha sa excel·lència se poria representar y supplicar. A les quals nou persones, dits senyors diputats donaren orde que diguessen y explicassen a sa excel·lència lo contengut en una scriptura que allí se ordenà, la qual és del tenor següent:

«Los deputats de Cathalunya, congregats en la casa de la Deputació junctament ab les persones dels tres estaments, nos han ordenat vingéssem de sa part a vostra excel·lència y explicàssem en resposta del que vostra excel·lència estos dies passats los digué en crehença de la letra de sa magestat que.ls donà acerca dels procehiments fins ací fets per dits deputats y per sos officials contra lo veguer y altres de la ciutat de Leyda, que han sentit y senten molt lo que en dita letra de sa magestat se conté, com ells ni son consistori no hajan may volgut ni pensat y menys hajan fet cosa alguna per la qual se pogués pensar ni imaginar que volguessen tocar en jurisdicció de sa magestat, quant menys usurpar-se aquella, y que de açò no restarien satisfets fins a tant sa magestat y vostra excel·lència ne sien molt particularment certificats, serà vostra excel·lència per ço servit oyr al magnífic micer Sunyer, assessor del General, qui explicarà a vostra excel·lència lo demés que, per part de dits deputats y persones dels tres estaments, té orde de explicar y representar a vostra excel·lència».

E al dit magnífich micer Guillem Sunyer ordenaren y cometeren que a sa excel·lència llargament digués y explicàs tot lo que se havia tractat y pensat en dit consistori y en dit ajust, y dit magnífic micer // 23r // Serra havia refferit, com altrament també dit magnífic micer Sunyer sabia. E ab dit orde anaren los sobredits ha fer dita embaxada, molt acompanyats y ab los porters de la present casa de la Deputació portant les masses grosses al coll.

E les dites nou persones y lo dit magnífic micer Sunyer, aprés de feta dita embaxada, tornaren en la present casa de la Deputació, y a dits senyors diputats y a totes les dites persones dels tres estaments que encara estavan ajustades sperant la resposta de dita embaxada digueren com havien feta aquella a sa excel·lència explicant-li, ço és, los dits nou embaxadors lo que ab la precedent scriptura los ere estat ordenat y lo dit magnífic micer Sunyer lo següent, ço és, que los procehiments fets axí per lo deputat local de la ciutat y col·lecta de Leyda contra Anthon Barral, correu de peu, com també los fets per los deputats en Barcelona contra lo veguer, assessor y notaris de Leyda eren notoris a sa excel·lència y que conforme lo discurs del procés sobre dits procehiments fet, era notori y manifest que tocaven a la jurisdicció dels deputats per lo que tenien principi y fonament de no haver lo dit correu de peu despatxat los diners que portava anant, segons deya, en lo regne de Castella, y pagat lo dret del General, y junctament ab açò no haver volgut ni suffrit que dos guardes del General, qui trobaren dit correu fora de dita ciutat y molt cerca d'ella, lo regoneguessen conforme tenien obligació per lur offici; y no sols de paraules féu resistència, de hont resten justificats los procehiments fets per dit deputat local contra dit correu, perquè no sols per rahó del frau comès en no despatxar los diners que portava y de la pena que per rahó de dit frau havia encorregut, podia dit deputat local fer dits procehiments, però encara per la vàlida resistència que féu a dits guardes. Y axí bé, lo que més avant dits deputats han fet contra dits veguer, assessor y notaris, és de jurisdicció dels dits deputats, com la enquesta y requesta per dits veguer y notaris respective presentada y rebuda, sien en evident torb de la jurisdicció dels deputats y axí han en estrem sentit que sa magestat ab sa carta diga que han usurpat jurisdicció y regalies sues, com no sia estat son intent ni may hajan imaginat usurpar-se jurisdicció ni regalies de sa magestat, ans aquelles han sempre, com tenen obligació, deffensades y mantengudes y sempre menester sie deffensaran y mantindran. Y al que poden pensar que sa magestat ab les moltes occupacions y graves negocis de sos regnes no ha[a] pogut informar-se plenament de la veritat, creuen y quasi tenen per cert que ha entès en lo que toca a la usurpació de sa jurisdicció y regalias de sa magestat per haver los deputats en la deposició prengueren de mossèn Guiu, notari, interrogant aquell, // 23v // si en la informació o enquesta que lo veguer de Leyda féu en son poder entrevingué y asistí lo paer en cap de Leyda, conforme los privilegis de aquella ciutat, y també per haver interrogat a Joseph Plana, notari, si ans de passar lo temps de la constitució havia donat còpia authèntica de la requesta en poder de dit notari a dit deputat per lo veguer de Leyda presentada, y com aquestos dos caps tingan respecte a viola-

a. a continuació ratllat n.

[1578]

ció de constitucions y privilegis, y per consegüent los deputats no puguen inquirir ni conèxer de dits casos, assenyaladament contra officials reyals, com en dits casos los deputats sian part y no jutges, y sols pugan instar devant sa magestat o son loctinent general que los actes fets en violació de constitucions o privilegis sien retractats, creu-se y.s té per cert que açò ha mogut a sa magestat de scriure als deputats que se havian usurpada jurisdicció sua, lo que no han, perquè may los deputats han tingut ànimo ni és estada llur intenció de inquirir contra dits veguer, assessor y notaris per violació de constitucions y privilegis de la ciutat de Leyda, ni menys conèxer de aquells, sinó sols han volgut interrogar los dits notaris sobre dits casos, a effecte de qualificar los casos que notoriament són de jurisdicció de dits deputats, ço és, lo haver presentada requesta al dit deputat local y haver rebuda informació de la captura del correu, y axí no entenen los deputats que hajan usurpat jurisdicció de sa magestat, com no.ls sia prohibit per qualificar y aggravar lo cas tocant a llur jurisdicció interrogar de altres que són y se sguarden a sa magestat y a son loctinent general, y que desitjant los deputats que se entenga la veritat, supplicaven a sa excel·lència fos servit voler entendre y tractar aquest negoci extrajudicialment y de bé a bé, nomenant per sa part persones ab qui.s pogués tractar, offerint los deputats que per llur part també ne nomenarien, y que los nomenats per sa excel·lència y per los deputats porien tractar lo negoci y dar-hi algun bon assento.

E dit senyor loctinent general, responent a tot lo que per dites nou persones y dit magnífic micer Sunyer li ere estat dit y explicat ab dita embaxada, digué en effecte que lo negoci en fet passava puntualment com micer Sunyer havia dit y que entenia que la embaxada a ell feta tenia dos caps, lo un era maravellar-se de la carta que sa magestat havia scrita als deputats quexant-se que li havian usurpada jurisdicció, l'altre era demanar que extrajudicialment y de bé a bé, se averiguàs lo que sa magestat en sa carta deya. Y en lo primer cap respongué que no tenian causa, los deputats, de meravellar-se de la carta de sa magestat, perquè los deputats havien scrit a sa magestat y enviat informacions y memorials y altres scriptures volent justificar los procehiments fets contra lo veguer de Leyda, assessor y notaris y que, havent entès sa magestat per dites informacions lo que passava, los havia escrit que se havian usurpada jurisdicció sua, axí que no tenia sa excel·lència la culpa en lo de dita carta ans los deputats eren estats la causa d'ella. Y en lo segon cap digué que era molt content se ves de bé a bé y ab tracte extrajudical lo dit negoci, y que per sa part nomenaria doctors del Reyal Consell qui entenguessen en dit negoci y que los deputats també anomenassen, però que no fos com lo tracte dels cavalls en lo qual tots estigueren en llur pretensió, sinó que, hoïdes y enteses les raons dels deputats y també les que per part de sa magestat los nomenats per sa excel·lència deduhirien, lo qui caurà del ase que prenga paciència.

24r Dilluns, a XXII. En aquest die, de matí, mossèn Sabestià Costa, secretari del excel·lent loctinent general, obtigunda licència del consistori dels senyors diputats, entrà en dit consistori, de hont eren absents los senyors diputats ecclesiàstic y reyal y oïdor de comptes militar, y als senyors diputat militar y oïdors de comptes, ecclesiàstic y reyal, qui eren en dit consistori, digué, de part de dit senyor loctinent general, que sa excel·lència ha nomenat los magnífics miçer Miquel Quintana y miçer Miquel Joan Quintana y micer Francesc Sans, doctors del Reyal Consell Criminal, per a tractar y consertar lo assento que.s pot posar en la contenció sobre lo negoci del veguer y altres de Leyda, ab qui los senyors diputats, per lo mateix effecte, elegirien y nomenarien, y si apparia a ses senyories, applicar en aquest negoci los senyors regents Terça y Pla, qui són en la present ciutat, sa excel·lència se conformaria en lo que de assò apparria als dits senyors diputats.

E los dits senyors diputat militar y oïdors de comptes ecclesiàstic y reyal respongueren a dit secretari que, aprés de haver comunicat ab los senyors diputats ecclesiàstic y reyal y oïdor militar lo que per part de sa excel·lència dit secretari los havia dit, tornarian resposta a sa excel·lència.

E aprés, encontinent que dit secretari fonc fora de dit consistori, havent dit senyor diputat militar y oïdors, ecclesiàstic y reyal tractat entre si lo que de dit negoci los occorria, manaren a mi, scrivà major, que comunicàs y donàs rahó encontinent de tot lo sobredit a dits senyors diputats, ecclesiàstic y reyal y oïdor de comptes militar, y si apparia a ses senyories que del mateix se donàs rahó a les persones dels tres staments eletes per a consellar-se de aquests negocis, jo, dit scrivà major, donàs orde y de part de ses senyories digués als porters de la present casa que convidasen les dites persones electes, ajustant-hi[a] aquelles de les nou persones qui feren la embaxada a sa excel·lència a vint del corrent y no són de dites persones electes, y les pregassen de part de ses senyories que vuy, aprés dinar, a les dues hores, fossen en consistori.

a. ajustant-hi... eletes *interlineat al marge esquerre.*

E perquè aprés de haver jo, dit scrivà major, donat rahó de tot lo sobredit a dits senyors diputats, ecclesiàstic y reyal, y oïdor de comptes militar, // 24v // aparegué també a ses senyories que.s convidassen dites persones electes per a fer-los entendre lo sobredit y aconsellar-se amb elles del que se hauria de fer y a sa excel·lència respondre. E axí dites persones, encontinent, foren convidades per a deprés dinar, a dita hora. De les quals persones eletes en aquest mateix dia, deprés dinar, a les dues hores, vingueren en dit consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú; Miquel Bonet, Bernadí Font, Honofre Pau Cellers, canonges de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès y de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat, don Henric d'Agullana, Joan Ferré, senyor de Claravalls, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo stament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap; Miquel Bastida, Luís Durall, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona.

25r E tots los senyors diputats e oïdors de comptes, qui ja en aquesta hora eren en dit consistori, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, refferiren y donaren rahó a dites persones del que sa excel·lència, lo die present, per son secretari Sebastià Costa los havie tramès a dir, pregant-les aconsellassen a ses senyories lo que cerca de assò millor los aparagués. E dites persones de dits tres staments, aprés de haver quiscuna cerca de assò botat y dit son parer, aconsellaren a ses senyories que, per a tractar y posar assento en la contenció que de present és sobre lo negoci del veguer y altres de Leyda, anomenassen los magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal del General, y que a sa excel·lència, en resposta del que lo die present havie tramès a dir als senyors diputats per dit son secretari, se li tramatés a dir lo contengut en una scriptura que allí fou ordenada y és del tenor següent, ço és,

«Que los deputats han entès vuy, per lo secretari de vostra excel·lència, que era estat vostra excel·lència servit per tractar extrajudicialment lo negoci de la contenció del veguer de Leyda y altres nomenar als magnífics misser Quintana, misser Miquel Joan Quintana y misser[a] Francesc Sans, doctors del Reyal Consell Criminal, y per dit effecte los deputats nomenen als dos assessors ordinaris y al advocat fiscal del General. Y quant al que per part de vostra excel·lència los és estat dit, que si apparia en dit negoci entrevinguessen los dos regents del Consell Suppremo de Aragó que vuy són en Barcelona, diuen que sempre y quant vostra excel·lència manerà, y dits regents volran entendre dels doctors per dits deputats nomenats les pretencions del General, los tenen manat los ne donen molt particular raó».

La qual resposta, per orde dels senyors diputats, féu lo matex die a la tarda a sa excel·lència lo magnífic miçer Guillem Sunyer[a], assessor ordinari del General, qui aprés referí a ses senyories en son consistori, que havent feta a sa excel·lència dita resposta y explicat lo contengut en dita scriptura, sa excel·lència li ha respost, en effecte, que estava bé y que ell avisaria los nomenats per sa part y també los dos regents del Consell Suppremo, si volien entendre lo que los deputats eren estats contents de fer-los a saber, e informar-los sempre que dits regents ho volguessen.

Dimarts, a XXIII. En aquest dia, deprés dinar, a hora tarda, havent-se de publicar una sentència en la causa de pretès frau de diners de mossèn Bernadí Pujol, mercader de Barcelona, essent en aquesta hora absent del consistori lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, fou tramès Melchior Rovira a sa senyoria per a fer-li a saber si seria servit que dita sentència // 25v // se publicàs en absència de sa senyoria o si manave que se speràs per altre die. E dit Melchior Rovira, porter de la present casa, tornat en consistori, referí a ses senyories que dit senyor deputat ecclesiàstic deye que.s publicàs dita sentència en aquesta hora y en sa absència, y que sa senyoria reverendíssima ý consentia.

Dimecres, a XXIIII. En aquest dia, a vuyt hores de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes vingueren en la present casa de la Deputació, y oïda la missa de la vigília de la Sacratíssima[b] Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist, y donades les bones Pasches y rebudes les estrenes ab la acostumada alegria de tant gran festa, se'n tornaren detenint-se poc en negocis, com en semblant die és acostumat.

Mudament de any y segueix l'any mil sinc-cents setanta-nou

Dijous, a XXV. Festa de la Sacratíssima Nativitat de Nostre Senyor.

a. a continuació ratllat Mu.

a. a continuació ratllat qui aprés.
b. a continuació ratllat je.

Divendres, a XXVI. Festa del benaventurat protomàrtir sant Steve.

Dissapte, a XXVII. Festa del benaventurat sant Joan, apòstol y evangelista.

26r Diumenge, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtirs Innocents.

Janer MDLXXVIIII

Dijous, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor.

Divendres, a II. En aquest die lo magnífic micer Guillem Sunyer, assessor del General, partí de la present ciutat per anar en Gerona, per sos negocis y affers. En aquest mateix die partí de la present ciutat micer Luís de Copons, advocat fiscal del General, per anar a la ciutat de Leyda, per sos negocis y affers.

26v Dimarts, a VI. Festa de la Epiphania de Nostre Senyor.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die, de matí, mossèn Joan Joseph Augustí, notari, ciutedà de // 27r // Barcelona, sot-síndic de la universitat de la vila de Perpinyà, presentà als senyors diputats en son consistori una supplicació del tenor següent:

«Reverendíssim y molt il·lustres senyors. La universitat de la vila de Perpinyà, per affers y negocis tocants al servey de Nostre Senyor Déu y de la sacra, catòlica y reyal magestat del rey y senyor nostre y al benefici públic de dita universitat, determinà aquests dies passats de enviar a cort la persona de Jaume del Pas, burgès de dita vila, per a tractar dits negocis ab la magestat del dit senyor rey, y essent partit dit del Pas de dita vila de Perpinyà y caminant per lo camí real tirant dreta via devers dita cort, com fou passada la vila de Ygualada lo alcansà Joan Mas, algutzir real extraordinari, y aquell prengué y capturà diumenge proppassat que comptaven a quatre del present mes de janer, axí a les tres hores passat migdie, y digué que.l prenia per manament del excel·lentíssim senyor loctinent general, y aquell pres y capturat aportà en los càrcers reals de la present ciutat, en los quals està detengut y en la instància vulgarment dita dels gentilshòmens, que és una de les més dolentes instàncies de les presons. Y volent lo síndic de dita universitat de Perpinyà presentar a dit excel·lentíssim senyor loctinent general una supplicació, com ho podia y devia fer, és stat impedit y no li és estat donat loc, com appar ab actes los quals exhibeix per via de prompta fe, y com del dit fet resulte notable contrafacció de les generals constitucions del present Principat y de les libertats, usos y costums de aquell y de diversos usatges de Barcelona, y assenyaladament se haja contrafet a la constitució del rey en Pere Segon feta en la Cort de Barcelona, capítol primer, subtítol de "Privilegis y immunitats", etcètera, libre primer, comensant "Com a la real excel·lència se pertanyà", ab la qual està disposat y promet lo senyor rey de guardar las libertats, franqueses, constums e bons usos e tots privilegis e atorgaments y altres disposants lo mateix, essent una de les libertats de aquest Principat, sancta y molt bona, que axí les universitats com los particulars del present Principat puguen ab tota libertat anar a besar les mans de la magestat del senyor rey, qui és font de tota jurisdicció y persona comuna a tots los habitants en lo present Principat, y supplicar-li remey dels agravis que sos officials los han fets, y impedint-los tals és contrafet a dita libertat.

Secundo, se ha contrafet al vulgar usatge, *«Auctoritate et rogatu»*, lo segon en lo qual està disposat que tots los habitans en los present Principat són guiats y assegurats tant quant estan en anar negociar y tractar ab la magestat del senyor rey fins que són tornats en ses cases, com ja abans de dit usatge estave disposar de dret comú en la llei final ff «*De legationibus*», y en la llei «*sanctum*» ff «*De rerum divisione*».

27v Tercio, se ha contrafet a la constitució del rey en Jaume Segon feta en la segona Cort de Barcelona, capítol XV, comensant «Ordenam que ningun rich hom», y a altra feta per lo mateix rey en Jaume Segon en la primera Cort de Barcelona, capítol XXVI, comensant «Ítem que clergues y cavallers», y a la constitució del rey en Pere Terç feta en la Cort de Perpinyà, capítol XXXI, comensant «Com segons les constitucions», y a la constitució de la reyna Maria, consort y loctinent general del rey don Alfonso Quart, feta en la Cort de Barcelona, capítol XVIII, comensant «Jatsia per constitucions», les quals totes són subtítulo «de vectigals» L. III, y per les quals està disposat que qualsevol hom de qualque condició que sie pugue anar francament y fer qualsevol camins de carreres, per terra e per mar, sens contradicció del senyor rey ni de officals seus, y són levats tots estrenyaments y forses.

Último, se ha contrafet a la constitució de la sacra, cesàrea, catòlica y reyal magestat del emperador don Carlos feta en la Cort de Monçó en l'any MDXLII, capítol XIII, «Ítem estatuhim y ordenam», per la qual esta disposat que no puguen ésser impedits los habitants en lo present Principat de presentar supplicacions y altres scriptures al senyor loctinent general, cance-

ller, vici-canceller, regent la Cancellaria y als doctors del Real Consell, y que qualsevol scrivà de manament y altre notari, request que.n sia per les parts, tinga de fer dita presentació, y a altres diverses leys del present Principat.

Supplica per ço a vostres senyories lo síndic de dita universitat de Perpinyà, que.ls sia de merçè, per la violació de les predites libertats y bons costums de Cathalunya y usatges de Barcelona, interposar y fer manar al síndic del General que se interposa en la forma sòlita acostumada y ordinària en lo present negoci, a ffi que les leys del present Principat, libertats y bons costums sien inviolablament guardades, com tal sia la intenció de sa magestat. Y en tot los plàcia fer y administrar justícia lo offici, *et cetera*, que.l, *et cetera. Altissimus et cetera. Fort, advocatus comunitatis ville Perpiniani*».

Y aprés de presentada dita supplicació, lo dit magnífic micer Fort, advocat de dita vila de Perpinyà, de paraula deduhí y informà a dits senyors diputats de tots los agravis contenguts en la preinserta supplicació, encarint la gran importància dels remeys de aquells, e supplicant ell y dit síndic als dits senyors diputats que per la obligació de llurs officis sien servits de procurar, per la via que millor los parega, lo degut remey de aquells, als quals advocat y síndic los senyors diputats respongueren que en tot farien conforme la obligació de llurs càrrechs y officis.

28r E poc aprés del sobredit y quasi encontinent, aprés de presentada dita supplicació y feta dita informació per lo sot-síndic y advocat de Perpinyà, los molt[a] magnífics senyors consellers de la present ciutat, per un verguer o porter de la casa, enviaren a demanar hora als senyors diputats per a venir en lo consistori de ses senyories, de part de dits senyors consellers, dos cavallers per a informar a ses senyories de un important negoci que de present occorre. E dits senyors deputats li respongueren que digués a dits senyors consellers com porien venir dits cavallers sempre que ses magnificències manarien.

E poc aprés que dit verguer fonc fora de consistori, vingueren los senyors Thomàs Pujades, donzell, y Luis Dusay, ciutedà, y de part de dits senyors consellers notificaren a dits senyors diputats com en aquest die, de matí, dits senyors consellers havien entès los agravis y perjudicis que contra leys de la present pàtria lo excel·lent loctinent general y lo magnífic senyor regent la Reyal Cancellaria y altres del Reyal Consell Criminal estos dies proppassats havien fet a la dita vila de Perpinyà y a tot lo present Principat per haver pres y capturat cerça de la vila de Ygualada a mossèn Jaume del Pas, burguès de Perpinyà qui, tramès per la universitat de dita vila a sa magestat, anava y feya son dret camí a sa reyal cort per negocis de dita universitat molt importants al servey de Déu y de sa magestat y al benefici de aquella vila y de tot lo present Principat, y per no haver també sa excellència y dit magnífic senyor regent donat loc en discurs de dies que.s presentàs a sa excel·lència, per part de dita vila de Perpinyà, una supplicació ab què.s notificaven dits agravis y.s supplicava los remeys de aquells, y perquè dits senyors consellers entenien que dits agravis eren molt grans y de molt gran qualitat y importància, los representaven a dits senyors diputats pregant-los que, pus a ses senyories particularment tocave la deffensa y conservació de les constitucions y altres leys d'esta terra, fossen servits entendre en la reparació de dits agravis, offerint a ses senyories, per part de dits senyors consellers, que aquella casa de la present ciutat, continuant la bona correspondència que sempre és estada entre aquesta de la Deputació y aquella, ajudaran y acompanyeran a ses senyories en tot lo que convinga en aquest y altres semblants negocis per conservació y deffensa de dites constitucions y altres leys de[a] dits Principat y comtats. Als quals senyors Thomàs Pujades y Luís Dusay, per ses senyories fou respost que ja aquest matí, per part de dita vila de Perpinyà y per son sot-síndic, los era estada presentada una supplicació sobre los matexos agravis y per lo advocat de dita vila eren estats largament informats de aquells, y que a dits senyors de consellers fessen certs que en aquest consistori se entendrie ab tot effecte en los remeys de dits agravis, procurant-lo sens llevar-ne la mà de la millor manera que apparria convenir a servey de Déu y de sa magestat y benefici públic. E ab aquesta resposta per //28v// dits senyors consellers, los dits senyors Thomàs Pujades y Luís Dusay se'n tornaren a la dita casa de la ciutat.

E aprés, encontinent, dits senyors deputats y oïdors de comptes y lo magnífic senyor micer Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris de dit General, comunicant y tractant cerca los dits agravis lo die present ratificats y considerant la gran importància de aquells y que los magnífics micer Guillem Sunyer, altre de dits assessors ordinaris de dit General, y lo magnífic micer Luís de Copons, advocat fiscal del mateix General, eren absents de la present ciutat, determinaren applicar en es-

a. molt *interlineat.*

a. de dits *ratllat, damunt de* axí comunes com particulars de la part *ratllat.*

[1579] tos negocis y aconsellar-se d'ells ab los magnífics doctors y advocats següents, ço és, misser Joan Exerrat (1 vot), Pere Ylla (1 vot), Pau Benet Prexana (1 vot), Francesc Serra (1 vot). E manaren als porters de la present casa que de part de ses senyories los convidassen per a què aquest die, deprés dinar a dues hores, fossen en son consistori.

Los quals magnífics doctors, exceptat lo dit magnífic misser Francesc Serra, qui estave indispost, lo matex die a dita hora vingueren en consistori, y per los senyors diputats los fou comunicat y consultat lo contengut en dita supplicació y actes exhibits per part de la vila de Perpinyà, y lo que també per los magnífics senyors de consellers d'esta ciutat sobre lo mateix lo ere estat tramès a dir. Y aprés de molt discurs sobre açò fet en dit consistori entre dits senyors diputats, assessor del General y doctors, aparagué serie bé fer una solemne embaxada a sa excel·lència, supplicant-lo fos servit remediar dits agravis en la manera que millor aparria ordenar y cometre als embaxadors, y que abans de açò se devien ajustar per a demà de matí, a les vuyt hores, les persones dels tres estaments ja eletes y nomenades per lo de la contenció del veguer de Leyda y aconsellar-se ab elles de aquest occorent negoci, y ab son[a] consell[b] fer dita embaxada o lo que millor aparegués.

E axí, per manament de ses senyories, foren convidades, per a demà a les vuyt hores de matí en la present casa de la Deputació, les dites persones eletes per la dita contenció del veguer de Leyda.

29r Dissapte, a X. En aquest die, de matí a les vuyt hores, de les dites persones eletes y convidades, vingueren en lo consistori dels senyors diputats les següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los dits senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Jaume Cassador, Miquel Bonet, Bernadí Font, canonges de Barcelona. Per lo estament militar, los dits senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Sentcliment, Ramon Vicens de Semmenat, Thomàs Pujades, Jaume Salbà, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo estament reyal, los dits senyors Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Luís Dusay, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, ciutedans de Barcelona.

A les quals persones, per los senyors diputats, fou proposat tot lo que lo die de ahir passà en lo present consistori cerca los agravis per lo excellent loctineng general //29v// y lo magnífic senyor regent la Reyal Cancellaria fets a la vila de Perpinyà, los quals agravis, per manament de ses senyories, largament a dites persones eletes foren refferits per lo magnífic miçer Joan Baptista Serra, assessor ordinari de dit General.

E aquells, per dita relació y per lectura de la supplicació dalt insertada y dels actes en aquella exhibits y altrament per dites persones bé entesos, aprés de quiscuna d'elles haver votat y dit son parer, aconsellaren a dits senyors diputats que, per ésser aquestos agravis importantíssims y dels més principals que.s poden considerar, se donàs rahó de ells a totes les persones dels tres estaments que de present se troben en la present ciutat, per a què ab llur intervenció y bon consell se pugue millor tractar lo que convinga a la reparació y remey de dits agravis. Y axí, supplicaren y aconsellaren a ses senyories que per la necessitat que.s tenia de prompte[a] diligència y remey en dit negoci fossen servits convocar y ajustar per avuy, deprés dinar a les dues hores, totes les dites persones de dits tres estaments y brassos que.s trobaran en la present ciutat.

E perquè los senyors diputats militar y reyal, absent del[b] consistori per sa indisposició lo senyor[c] diputat ecclesiàstic, aparagué bé lo dit consell, manaren a mi, scrivà major, que.l comunicàs y consultàs a dit senyor diputat ecclesiàstic, y axí.u fiu encontinent. Y perquè a sa senyoria reverendíssima també aparagué bé que se ajustassen y.s donàs rahó a dits brassos o persones dels tres staments, de manament de ses senyories, foren encontinent y ab gran diligència per los porters de la present casa convidades dites persones per a.n aquest mateix die, per les dues hores aprés dinar. De les quals persones de dits brassos o estaments convidades vingueren en aquest mateix die, a dita hora, les següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Carles de Çagarriga, Miquel Bonet, Bernadí Font,[d] ... Rovirola, canonges de Barcelona, Galceran Albanell, pabordre de Barcelona, Francesc Olivo, pabordre dels Archells.

30r Per lo estament militar, los senyors don Gascó de Moncada, don Joan de Boxadors, don Dimàs de Boxadors, son fill, don Anthic de Cabrera, don Joan Terré y de Icard, don Francesc de Clariana, don Henric Agullana, don Miquel Mecha, don Miquel Àngel de Mitjavila, don

a. son *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* de les.

a. *a continuació ratllat* remey.
b. *a continuació ratllat* present.
c. senyor *interlineat.*
d. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.*

Fedric Despalau, Ramon Vicens de Santmenat, Francesc Gualbes de Corbera, Galceran Burguès de Santcliment, Luís de Rejadell, Bernat Joan Ivorra, Joan Miquel Ivorra, son fill, Thomàs Pujades, March Anthoni de Monsuar, Luís de Gravalosa, Jaume Spuny, Galceran de Sarrià, Miquel Ciurana, Hierònym Castro, en Leyda domiciliat, Martí Joan Spuny, Phederic Pol, Pere Pau Bonaventura Bolet, Jaume Joan Spuny, Cesar Santjust, Gaspar Pons de Ribelles, en Barcelona y en altres parts de Cathalunya respectivament domiciliats. // 30*v* //[a] ... Gualbes de la Vallòria, Galceran Cahorts, Anthic Ribot de Palmerola, Joan Pau Ciurana, Francesc Agullana y de Calders, Luís de Claramunt, Gabriel Cassador, menor, Gaspar de Copons de la Manresana, Francesc de Montserrat, Luís de Rejadell, menor,[b] ... Falchó, Bernat Pelegrí, Francesc Fivaller, Riembau de Corbera, en Barcelona y altres parts de Cathalunya respectivament domiciliats.

Per lo estament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Miquel Joan Bastida, son fill, Miquel Amat, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, Galceran Junyent, Joan Luís Cornet, Henric Terré, menor, misser Raphel Joan Masnovell, Jaume Vila, Jaume Joan Janer, ciutedans de Barcelona.

A les quals persones per los senyors diputats, absent del consistori o de la present casa lo senyor diputat ecclesiàstic per sa indisposició, y parlant lo senyor diputat militar y aprés per manament de ses senyories lo dit magnífic // 31*r* // micer Joan Baptista Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris de dit General, foren proposats y llargament refferits los dits agravis fets a dita vila de Perpinyà y a tots los Principat y comptats per la captura de dit Jaume del Pas, embaxador de dita vila qui anava a sa magestat, los quals agravis per totes les dites persones foren bé entesos, y aprés de haver sobre ells quiscuna d'elles votat y dit son parer y haver també per dita proposició o relació entès que les persones dels tres estaments eletes que lo die present, de matí, són estades consultades havien aconsellat a ses senyories que per remey de dits agravis fessen al excellent loctinent general solemne y deguda embaxada, aconsellaren a ses senyories lo mateix y que.s fes dita embaxada en aquesta hora, y quant degut remey de dits agravis no.s pugués alcansar de sa excel·lència, se procuràs de obtenir ab embaxades devant sa magestat y com altrament millor y més prest se pugués fer, attesa la gran importància de dit remey; e pregaren a dits senyors diputats fossen servits no levar-ne la mà y assenyaladament lo dit magnífic conseller de la present ciutat qui, per part de aquella, ho encarregà molt a ses senyories y de nou se offerí aconsellar, ajustar, acompanyar y valer a dits senyors diputats com[a] també lo die de ahir se'ls ere tramès a dir.

E dits senyors diputats, tenint per bé que sie feta dita embaxada, per a fer aquella elegiren los següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los dits[b] senyors don Miquel Tormo, Miquel Bonet, Bernadí Font; per lo militar, los dits senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Thomàs Pujades; per lo reyal, los dits senyors Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Pere Ferreres.

Als quals, per dits senyors diputats y persones de dits brassos o estaments, com és dit ajustades, fou ordenat y comès que en dita embaxada diguessen y explicassen a sa excel·lència lo contengut en una scriptura que // 31*v* // allí se ordenà del tenor següent, ço és:

«Lo síndic de la vila de Perpinyà ab supplicació en scrits y de paraula ha instat als deputats explicassen a vostra excel·lència que com estos dies proppassats, per negocis àrduos y molt importants tocants a dita vila y servey de sa magestat, hagués volgut dit síndic ab la forma acostumada presentar una supplicació a vostra excel·lència, y llevar acte de la presentació de aquella, no ha donat loc vostra excel·lència a que se li presentàs, lo que com sie y és contra constitucions de aquest Principat y en deservey de sa magestat y en notable dany dels poblats en aquell, per ço los deputats als quals toca instar la observança de dites constitucions, ab consell y parer de les persones dels tres estaments qui per aquestos negocis stan ajuntades y també de alguns doctos que.y han applicats, supplican extrajudicialment a vostra excellència, per observança de dites constitucions, admeta la presentació de dita supplicació, lo que a més que serà fer lo que vostra excel·lència té obligació ho tindran los deputats a molt gran mercè y més per quant ha manat vostra excel·lència pendre y posar en los càrcers reals a Jaume del Pas, burgès de la vila de Perpinyà, lo qual prengué un algutzir extraordinari cerca de la vila de Agualada, y se haja entès que dit del Pas anava tramès per dita universitat de la vila de Perpinyà per negocis àrduos e importants a sa magestat. Supplican a vostra excel·lència los deputats li sie de mercè manar-lo libertar per lo

a. a continuació un espai en blanc d'uns 21 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

a. a continuació ratllat lo.
b. dits *interlineat.*

[1579]

dany que poria resultar en aquella vila y deservey de sa magestat, en no entendre sa magestat ab prestesa lo que al present a dita vila occorre y dit del Pas té comès explicar-li».

E ab dit orde dits nou embaxadors, acompanyats de molts officials del General y ab los porters de la present casa devant ab les masses altes, anaren ha fer dita embaxada a sa excel·lència. E tornats en la casa de la Deputació, refferiren a dits senyors deputats y a dites persones dels tres estaments que allí estaven ajustades, que havent explicat dita embaxada[a] al excel·lentíssim senyor loctinent general, sa excel·lència los ha respost lo següent, ço és:

«Que no pensava haver romput constitució alguna y que aquest negoci havia remès al regent, com acostumava fer en tots los negocis, per a què ves los poders del síndic de Perpinyà si eren bastants, y perquè dit regent li digué que dits podés no eren bastants no se havia deixat presentar dita supplicació. Y replicant-se-li que en açò sa excel·lència havia romput constitució, respongué que deduïssen les constitucions que per ço són rompudes, que ell les consultaria ab son consell, lo qual ajustaria demà, y que lo síndic de Perpinyà tornàs a mostrar son poder al regent y son consell, y que si aconsellaven era bastant se dexaria presentar una y moltes supplicacions, y que ell havia manat pendre Jaume del Pas per sos delictes y que no entenia anàs a sa magestat en nom de la universitat de Perpinyà, y que si li constàs, lo haguera manat libertar per a què anàs a sa magestat, y que ja havia scrit a la dita universitat de Perpinyà sobre los caps per los quals se deya per aquí que anava, y que fins ara no ha hagut resposta, y axí creu que dit del Pas // 32r // no anave per dita vila a sa magestat, sinó fugitiu per sos delictes, y que en tenir resposta de dita vila ab la qual li conste que anave a sa magestat lo manarà soltar».

La qual resposta digueren dits embaxadors havia sa excel·lència en effecte feta a llur embaxada, y aprés de refferida com és dit, la tornaren dir y refferir scrivint y continuant-se com dalt se conté.

E aprés les dites persones dels tres estaments, com és dit ajustades, pregaren a dits senyors diputats que tinguessen molt la mà en los remeys de aquests agravis per ésser tant graves com són, y que ab consell de les persones dels dits estaments ja eletes per la contenció del veguer de Leyda, y altres que a ses senyories aparagués, passassen avant en procurar ab tot effecte lo reparo y remey de dits agravis y perjudicis.

a. a continuació ratllat a sa excel·lència.

E axí dits senyors diputats per lo propdit effecte manaren convidar per a demà, a les dues hores deprés dinar, les dites persones eletes y també tots los doctors y advocats qui foren applicats en la dita contenció del veguer de Leyda, exceptat lo magnífic micer Fort per ésser advocat de dita vila de Perpinyà, en los negocis occorrents, los quals doctors són los següents, ço és, los magnífics misser Pere Ylla (1 vot), Francesc Serra (1 vot), Joan Exerrat,[a] ... Fumàs (1 vot), Pau Benet Prexana (1 vot), Anthoni Oliba (1 vot),[b] ... Mir (1 vot),[c] ... Ripoll (1 vot), Thomàs Carrera (1 vot), Francesc Gort (1 vot), Raphel Joan Masnovell (1 vot),[d] ... Regàs (1 vot), Joan Sabater, Pere Montserrat (1 vot).

En aquest mateix die, al vespre, lo magnífic misser Guillem Sunyer, tornant de Gerona a ont ere anat per sos negocis y affers, arribà en la present ciutat.

32v Diumenge, a XI. En aquest die, a les dos hores aprés dinar, de les persones dels tres estaments per orde de ses senyories per en aquesta hora convidades, vingueren en la present casa de la Deputació y en lo consistori de ses senyories les següents, per lo estament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Miquel Bonet, canonge de Barcelona; per lo estament militar, los senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Santmenat, Thomàs Pujades, Jaume Salbà, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats; per lo estament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Miquel Bastida, Luís Dusay, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, ciutedans de Barcelona.

E també vingueren en dit consistori tots los doctors y advocats lo die de ahir applicats y convidats, exceptats micer Joan Exerrat y micer Joan Sabater, qui no vingueren. E axí tot aquest deprés dinar los senyors diputats y oïdors de comptes, persones eletes, assessors ordinaris y // 33r // advocat applicats, tractaren sobre quins remeys de dits agravis podien ésser sufficients y bastants y sobre lo modo y manera que se havien de emanar y procurar, y tinguts sobre açò diversos col·loquis y hoÿts discursos, vots y parers, axí de dites persones eletes com de dits doctors, dexaren per altre die la resolució y assento que sobre açò se havie de pendre.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.

Dilluns, a XII. En aquest die, entre les nou y deu hores de matí, mossèn Sebastià Costa, secretari del excel·lent senyor loctinent general, vingué en la casa de la Deputació en companyia de mossèn Philip Soler, scrivà de manament, y de mossèn Miquel Joan Calvet, scrivà peticioner extraordinari, y obtinguda licència dels senyors diputats, entrà ab dita companyia en son consistori y a ses senyories digué que dit excel·lent senyor loctinent general lo havia tramès allí per a dir a ses senyories, axí com de part de sa excel·lència los deya, que sa excel·lència ha tractat ab lo Consell Reyal lo negoci tocant a la supplicació que lo síndic de Perpinyà volia presentar a sa excel·lència, y que és servit sa excel·lència se presenten aquexa y qualsevol altres scriptures com stigan ab la decència que convé. Y en lo particular, tocant a la captura de mossèn Jaume del Pas, sa excel·lència, per donar contento a ses senyories, és servit manar-lo relaxar dels càrcers reyals en los quals sa excel·lència lo havia manat posar per delictes particulars per ell comesos y no perquè entengués que anava a la cort de sa magestat enviat per los cònsols de Perpinyà, com li és estat representat per part de ses senyories. E que també li ha manat sa excel·lència digués a ses senyories que manen juntar les persones nomenades per part de ses senyories per a demà aprés dinar, a les tres hores, en casa del senyor regent Terça, per a tractar lo negoci tocant a la contenció del veguer de Leyda, conforme està ja apuntat y tractat, y si faltava alguna de les persones anomenades ses senyories anomenen altra en absència de aquella.

E aprés que lo sobredit fou per mi, scrivà major, continuat de mot a mot, axí com dit secretari ho die, los senyors diputats li digueren que tremetrian la resposta a sa excel·lència. Y per servar ab los magnífics consellers de la present ciutat la correspondència que en semblants coses se acostuma, los senyors diputats manaren a mi, // 33v // scrivà major, que anàs als magnífics consellers de la present ciutat y de part de ses senyories los mostràs y legís lo que dit secretari, de part de sa excel·lència, los havia dit, e així.u fiu encontinent. E aprés de ésser estat hoït per dits senyors consellers respongueren que besaven les mans a ses senyories per la cortesia y merçè, y que no.ls paria fos lo que sa excel·lència havia tramès a dir bastant satisfacció de tants grans y notables agravis com en lo cars que.s tracte havia fets a la universitat de Perpinyà y a tots los Principat y comtats, y axí jo, dit scrivà major, ho referí a dits senyors diputats en[a] son consistori.

E perquè paragué a dits senyors diputats que les persones eletes dels tres estaments se havia de donar rahó del que en aquest die present ere passat, manaren convidar les dites persones eletes per a deprés dinar, a les dues hores, les quals encontinent per manament de ses senyorias foren convidades, applicant-hi[a] per absència o impediment de altres lo senyor Raphel de Rovirola, canonge de Barcelona, y de elles a dita hora vingueren, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú, Jaume Cassador, Miquel Bonet, Bernadí Font, Raphel de Rovirola, canonges de Barcelona; per lo estament militar, los senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Thomàs Pujades, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, domiciliats en Barcelona; per lo estament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Miquel Bastida, Luís Dusay, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona.

34r A les quals persones los dits senyors diputats en son consistori proposaren y[b] per manament de ses senyorias per mi, scrivà major, los fou legit[c] lo sobredit que mossèn Sebastià Costa, secretari del excel·lent senyor loctinent general, lo die present de part de sa excel·lència havia dit y explicat a dits senyors diputats. E aprés de ésser tot per dites persones eletes hoït y ben entès y considerat, satisffent al consell y parer que sobre assò los dits senyors diputats los han demanat, y aprés que haver quiscú dit son vot y parer, ab què mostraven entendre que encara que sa excel·lència fes los que havia tramès a dir lo die de vuy per dit secretari Costa no ere bastant ni sufficient satisfacció dels dits agravis havia fets, aconsellaren a ses senyories que no tenint-se per contents y satisfets dels remeys de dits agravis que per part de sa excel·lència se offerexen, procurassen ab tota diligència informar de aquells a sa magestat per a què sie servit dar-hy lo remey que de sa reyal mà se spera, representant-li la gravedat de dits agravis, pus impedint-se per ells que sos fidelíssims vassalls no puguen anar ha quexar-se a sa magestat y al excel·lent loctinent general y officials reyals, no puguen presentar les supplicacions y scriptures que se offereixen ab la llibertat y prestesa que convé y sempre se ha acostumat en lo[d] present[e] Principat y comtats per observança de privilegis, constitucions, usos y altres leys d'esta terra, és dels majors y més grans y notables agravis que.s poden considerar, y per tenir-se per tals, totes les dites persones, ab gran affecció y encariment, supplicaren a ses senyo-

a. en *interlineat, damunt de* y a *ratllat.*

a. applicant-hi... Barcelona *interlineat al marge esquerre.*
b. y *interlineat, damunt de* que *ratllat.*
c. *a continuació ratllat* lo que.
d. *a continuació ratllat* s.
e. *a continuació ratllat* s.

rias que, sens levar-ne la mà, sien servits trametren promtament particular embaxada y quexa a sa magestat.

34v Divendres, a XVI. En aquest die, de matí, lo magnífic mossèn Miquel Bastida, ciutedà de Barcelona, ab licència dels senyors diputats entrà en consistori y, de part dels senyors consellers de la present ciutat, digué a ses senyories que dits senyors consellers los feyen a saber que la ciutat de Barcelona ha elegit embaxador per anar a sa magestat de part de dita ciutat, sobre lo negoci occorrent dels agravis que lo excellent loctinent general ha fets a la vila de Perpinyà y a tot lo Principat y comtats, per haver manat pendre y encarcerar Jauma del Pas, burgès, en lo camí, anant tramès per dita vila de Perpinyà a sa magestat per negocis importants a son reyal servey y al benefici y quietut de aquella vila, y que dits senyors consellers estaven despedint ab molta diligència lo dit embaxador, y que si dits senyors diputats manaven alguna cosa de aquella ciutat allí se faria tot lo que occorreria al servey de ses senyories y benefici del General. E també digué als dits senyors deputats que, de part de dits senyors consellers, supplicave a ses senyories fossen servits ab semblant diligència manar despedir la embaxada que, de part de aquesta casa de la Deputació, se deu fer a sa magestat sobre los matexos agravis y per remey de aquells, lo qual principalment toca a ses senyories procurar com a deffensors y protectors que per sos officis són de les constitucions y privilegis y altres leys d'esta terra, moltes de les quals ab dits agravis són estades violades. E dits senyors diputats li respongueren que entenien en tot lo que era de fer per procurar dits remeys, y no.n levaven ni.n levarien la mà.

Dissapte, a XVII. En aquest dia, de matí, encara que era festa del benaventurat sant Anthoni, los senyors diputats y oïdors de comptes vingueren en consistori per lo que occorria tractar[a] del precedent negoci, y arribant allí mossèn Luís Terrena, burgès, y Onofre Paulet, mercader de la dita vila de Perpinyà, qui ab licència de ses senyories entraren en consistori, presentaren a dits senyors diputats y en sa presència a mi, scrivà major, donaren una carta la qual per mi, dit scrivà major, fou desclosa y legida y és del tenor següent:

35r «Als molt il·llustres y reverendíssim senyors, los senyors deputats del principat de Cathalunya.

Molt il·lustres y reverendíssim senyors. Estos dies per nosaltres y per lo consell de esta universitat és stat tramès a sa magestat lo magnífic mossèn Jaume del Pas, burgès de esta vila de Perpinyà, per fer-li entendre alguns negocis concernents a son reyal servey y bé y utilitat de esta república, y anant-se dit del Pas, essent més enllà de Igolada, un algutzir e o comissari qui.s diu Mas li és exit en lo camí reyal, y lo ha detingut no passàs més avant, y pres y capturat lo ha amenat en la ciutat de Barcelona en casa de sa excel·lència, lo qual manà, encontinent, amanassen a la presó a hont vuy està pres, y açò sens enquesta precedent ni haver comès dit del Pas delicte algú, sols per perturbar que no anàs a sa magestat per fer-li entendre lo que per part d'esta universitat li era estat donat per instrucció; y per lo que dita captura és estada feta en molt gran dany d'esta vila y violació de privilegis y perrogatives de aquella, y contra constitucions generals de Cathalunya y leys de la terra, y per lo que vostres senyorias són los vertaders protectors y deffensors de privilegis, constitucions y altres leys de la terra, se ha desliberat per lo consell de esta vila trametre las personas dels magnífics mossèn Luís Terrena, burgès, y Honofre Paulet, mercader, per fer entendre a vostres senyorias estes coses y altres, com més llargament de aquelles entendran, a les quals vostres senyories donaran fe y crehensa en tot lo que per part de esta universitat lo explicaran, supplican-los sien servits hoyr aquelles y manar provehir per la conservació de constitucions, privilegis y altres leys de la terra, com acostuma aquexa casa en semblants y altres negocis fer y afavorir los predits, y ultra vostres senyories faran lo que toca a llur càrrec y offici, esta universitat los ho tindrà a singular merçè. Aprés de haver scrita la present a vostres senyories tenim entès per letra de micer Francesc Fort, advocat de esta vila, de com los ha[a] fet entendre lo demont dit negoci y aquell han pres per propri del que los ne besam les mans y som certs nos faran tota merçè, no insistirem més sinó pregar la Santíssima Trinitat les molt il·lustres y reverendíssima persones de vostres senyories guarde y prospere ab majors càrrechs com desijam. De Perpinyà, als XII de janer del any MDLXXVIIIIº. De vostres senyories molt affectats, los cònsols de la vila de Perpinyà».

A aprés dits Luís Terrena y Onofre Paulet, explicant la crehença de dita charta, digueren a ses senyories en effecte lo contengut en la matexa letra. // 35v // Als quals los senyors diputats respongueren que, pus ere notori lo que per part del General se ere fet en aquest negoci, no tenien que dir més de què fossen certs que

a. a continuació ratllat de la.

a. a continuació ratllat Ex.

farien tot lo que més avant tindrien obligació[a] de fer per rahó de llurs officis.

En aquest mateix die los magnífics micer Joan Baptista Serra y micer Guillem Sunyer, assessors del General, refferiren als senyors diputats y oïdors de comptes en son consistori que lo die abans deprés dinar,[b] per trobar-se absent de la present ciutat lo dit misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, anaven los dits misser Joan Baptista Serra y misser Guillem Sunyer, assessors del General, en casa del dit senyor regent Terça y vingueren allí lo senyor regent Pla y los dits magnífics misser Miquel Quintana y misser Francesc Sans, y essent tots juncts començà a parlar dit senyor regent Terça y digué que per lo que sa excel·lència a petició dels senyors deputats era estat content que los negocis de dita contenció de Leyda se tractassen de bé a bé, que dits assessors del General diguessen quina pretensió y fonament justificaven los procehiments fets per part de dits senyors deputats, lo que per dits assessors se féu, referint largamet lo que conforme als mèrits del procés stava justificat y provat en aprobació y confirmació dels actes y procehiments fets per dits senyors deputats, concloent que dits magnífics doctors del Real Consell volguessen dir les raons y fonaments tenien per a pretendre lo contrari, segons ab sa excel·lència era estat concertat, y que si lurs rahons y fonaments eren tals que convencessen la pretensió del General, dits senyors deputats revocarien lurs procehiments en quant serien contra justícia, y que no serien protervos en persistir en sa opinió sinó en lo que seria just, al que dits magnífics doctors no volgueren adherir ni en res volgueren fundar sa pretensió dient que se havia feta resolució en lo Real Consell Criminal[c], que no devian dits magnífics tres doctors de dit Real Consell disputar ni tratar dit negoci ab aquexa forma ab dits assessors del General y que lo que se havia de fer era que regoneguessen dits assessors del General bona fe del que mal havien aconsellat a dits senyors deputats, y que fessen que dits senyors deputats declarassen dits procehiments per ells fets en dit negoci

a. obligació *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ere estats per manament de ses senyories senyories [...] ells y los magnífics doctors del Reyal Consell Criminal per lo excel·lent senyor loctinent general anomenats per a tractar de bé a bé lo negoci de la contenció del veguer y altres de Leyda comensaren a tractar dit negoci en presència dels dos senyors regents del Consell Suppremo de Aragó, Terça y Pla, qui de present se troben en aquesta ciutat y que aprés de haver tractar sobre dit negoci restaren consertats que per a passar avant se ajustarien los dies y hores que dits senyor regent Terça avisaria.
c. criminal... Consell *interlineat al marge esquerre.*

de Leyda per nulles, al[a] que per dits magnífics assessors del General se replicà que aquex no era bon tracte per a venir a conclusió de dit negoci, y que era expressament contra lo tracte y apuntament que.s tenia fet ab sa excel·lència, y.ls tornaren a supplicar diguessen les rahons y fonaments tenien per a justificar la pretensió de la règia cort, lo que no volgueren fer ni tornaren més paraula ni resposta, y axí se alsaren, y digué lo senyor regent Terça que altre die se ajuntarien allí qui farien saber a dits magnífics assessors[b].

Dimecres, a XXI. En aquest die, de matí, mossèn Sebastià Costa, secretari del excel·lent senyor loctinent General, obtinguda licència dels senyors diputats, entrà en son consistori y de part de sa excel·lència digué a ses senyories // *36r* // que[c] sa excel·lència ha entès que ses senyories han nomenat persona per enviar a sa magestat, y que desitjava entendre si se li ha de donar orde[d] per a tractar dels negocis del veguer de Leyda, y que entretant sien ses senyories servits manar a les persones per ses senyories nomenades sobre dit negoci de Leyda que se ajusten en casa lo regent Terça quiscú die a les tres hores, com està concertat.

E los senyors deputats digueren a dit secretari que.s tornaria resposta a sa excel·lència, y que no ha estat per les dites persones nomenades per lo General de no tractar-se dit negoci perquè la última vegada que se ajustaren los assessors del General ab los magnífics doctors del Reyal Consell, per dit negoci, restà concertat acudirian tostemps que.ls demanarien, y que.y acudirien vuy en ajustar-se y tots los dies que sa excel·lència manaria.

E aprés manaren la magnífic micer Guillem Sunyer, altre dels assessors ordinaris del dit General, que de part de dits senyors deputats anàs a sa excel·lència y, en resposta del que vuy per dit secretari havia tramès a dir, digués a sa excel·lència lo següent, ço és, que los deputats han determinat fer a saber a sa magestat negocis importants tocants a son servey y benefici d'esta terra y particularment del General, y que tenen manat als assessors y advocat fiscal del General acudan ab diligència per a tractar com han ja començat lo negoci del veguer de Leyda, y altres persones de dita ciutat, ab los magnífics doctors del Reyal Consell que sa excel·lència ha nomenats, y que per ço acudiran vuy en juntar-se y

a. al... magnífics assessors *interlineat al marge esquerre del foli 36r.*
b. *a continuació ratllat* criminal que no devian dits magnífics tres doctors de dit Real Consell.
c. *a continuació ratllat* a.
d. orde *interlineat.*

[1579]

tots los dies que sa excel·lència manarà, y que besen les mans a sa excel·lència per la merçè els fa de tenir memòria se done conclusió en dit negoci. E aprés lo dit magnífic misser Sunyer refferí en consistori que lo mateix die havia tornat dita resposta a sa excel·lència, y que sa excellència en lengua castellana li digué les paraules següents: *«Yo me tengo por respondido aunque hablen como ídolos».*

Divendres, a XXIII. En aquest dia, de matí, los senyors deputats reberen una letra dels cònsols de la vila de Perpinyà del tenor següent:

«Als molt il·lustres y reverendíssims senyors los deputats del General del principat de Cathalunya.

Molt il·lustres y reverendíssim senyors, per letra del magnífich micer Francesc Fort, doctor, tenim entès la merçè que vostres senyories han feta a esta universitat y a tota esta terra de voler entendre los agravis nos és estat fet per lo excellentíssim prior don Hernando, en detenir e incarcerar nostro síndic que trametíem a sa magestat, per coses concernents a son real servey y bé universal de tota esta terra, y la favor y auxili vostres senyories han fet acerca de dita captura feta contra constitucions de Cathalunya, privilegis y libertats de la terra, del que.n restam obligats a vostres senyories y apparellats per nostre part en fer lo que convindrà en semblants negocis, com més llargament per nostros síndics tramesos a qui vostres senyories entendran, los quals sol·licitaran aquest negoci y faran entendre a vostres senyories com havíem tramesa altra persona a sa magestat a la posta per vies exquisides, sols per fer entendre a sa magestat dit agravi. Supplicam a vostres senyories, attès dit agravi és fet contra constitucions y libertats y leys de la terra, sien servits perserverar en dits negocis y manar provehir sobre dit agravi y en lo demés que convinga al bé universal de tota la terra, com de vostres senyories speram. E Nostre Senyor les molt il·lustres persones de vostres senyories guarde y conserve y en dignitats y stats augmente, com per sos servidors se desitje. De Perpinyà, als XVII de janer MDLXXVIIII. De vostres senyories molt affectats servidors que llurs mans besen, los cònsols de la vila de Perpinyà».

En aquest mateix dia, de matí, los magnífics micer Joan Baptista Serra y micer Guillem Sunyer, assessors ordinaris, y micer Luís de Copons, advocat fiscal del General, referiren als senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori que dimecres a XXI del corrent ells foren ab los senyors micer Miquel Terça y micer Paulo Pla, regents del Consell Suppremo de Aragó, per continuar lo tracte que en sa presència se havia de tenir y era començat ab los tres magnífics doctors del Reyal Consell Criminal, que lo excel·lent loctinent general havian nomenats per la contenció del veguer y altres de Leyda, y no trobant-se allí dit die los dits tres doctors del Consell Criminal per continuar dit tracte, los dits dos senyors regents de Aragó digueren que tenien orde y commissió dels dits tres doctors del Consell Criminal de tractar ab dits assessors y advocat fiscal lo modo que.s podie tenir per assentar lo dit negoci de Leyda, y axí demanaren a dits assessors y advocat fiscal que diguessen lo // 37r // que.s porie fer per assentar dit negoci, y per dits assessors y advocat fiscal fou respost que, conforme lo apuntament en què eren restats y ab dits tres doctors del Reyal Consell Criminal en presència de dits dos regents lo primer die que començaren a tractar dit negoci, los dits doctors del Consell Criminal havien de deduir per la pretensió de sa magestat raons y fonaments per los quals se pogués entendre la veritat y donar resposta als que dits assessors, per part del General, deduïren en lo primer ajust, y que tenint aquest propòsit eren vinguts en lo segon ajust ab intent de respondre y satisfer a les raons que per la pretenció de sa magestat se podien deduir y ab nous fonaments corroborar la pretensió del General, y que axí no venian previst acerca de la pregunta que per dits senyors dos regents los és estada feta, però que no dexarien de dir un remey que al principi convenia y era molt expedient, lo qual apparagué bé al senyor regent Vilana, ab qui per orde dels senyors deputats se tractà, y és que lo veguer de Leyda, assessor y notaris ab una supplicació deduïssen, per modo de satisfacció de bona criança, lo que en casos de major importància officials reals y de tanta preheminència como dit veguer havien fet, y és que no entenian, ni era estada may lur intensió, perjudicar a la jurisdicció dels senyors deputats y en cas que los actes y procehiments per ells fets poguessen importar algun prejudici a dita jurisdicció volien fossen haguts per no fets, y d'esta manera era molt fàcil de remediar lo dit negoci, y dits dos senyors regents del Suppremo Consell respongueren que era veritat que dit remey per aleshores era molt bo y acertat, y que axí.u hagueren aconsellat, però que ara estant lo negoci en contenció de jurisdicció entre sa magestat y los senyors diputats, dit remey no convenia ni.s podia fer, y axí digueren que los dits tres doctors del Consell Criminal los havien dit que diguessen als dits assessors y advocar fiscal que dit negoci se podia remediar fent los senyors deputats una scriptura, ab les salvetats que aparagués convinguessen, declarant que los procehiment fets contra los dits veguer, assessor y notaris de Leyda eren nulles per falta de

jurisdicció dels dits senyors deputats, regonexent que la conexença de dits procehiments no tocava a ses senyories sinó a sa magestat.

E per dits assessors y advocat fiscal fou respost que, no havent dits tres doctors satisfet a les raons que per part del General eren estades deduïdes, ni menys dir cosa alguna que fos en comprovació de la pretenció de sa magestat, havent sempre aparegut a dits assessors y advocat fiscal que la justícia del General era molt clara y expedida, no aconsellarien may als senyors deputats lo remey sobredit, però que si los dits tres doctors del Consell Criminal volien remediar aquest negoci, que podien pendre un de dos remeys, ço és, sospendre la decisió y declaració de dita contenció y remetre aquella a les Corts Generals de pròximo celebradores, y que allí sa magestat y los brassos determinassen dita contenció. L'altre y segon remey és que lo dit negoci contenia en si quatre caps, los dos dels quals, ço és, haver presentat lo veguer requesta al deputat local, y haver rebut enquesta contra dit deputat per los // *37v* // procehiments fets contra lo correu que anava en Castella, eren notoriament de jurisdicció dels senyors diputats y que los altres dos, ço és, haver interrogat lo notari de dita requesta, si de aquella donà còpia ans de passar los dies de la constitució y si quant se rebé dita enquesta assistiren en ella los pahers de Leyda, conforme los privilegis de dita ciutat, que estos dos últims caps són de jurisdicció de sa magestat y que los senyors deputats no han entès may, per raó de dits dos últims caps, procehir ni conèxer de aquells, sinó sols han volgut interrogar sobre los propdits dos caps a effecte de qualificar los dos primers los quals notoriament són de sa jurisdicció; y axí, en declaració de la intenció de dits senyors deputats sobre dits dos últims caps, farien tot lo que aparagués a sa excel·lència, per a què constàs de lur intenció y que d'esta manera se poria remediar dit negoci, donant a cada un lo que verament és de sa jurisdicció. Y dits senyors dos regents respongueren que.u tractarien ab dits tres doctors del Consell Criminal y veurien lo assento que si porie pendre.

E més avant lo dit magnífic misser Guillem Sunyer refferí en dit consistori que en aquest matí lo dit senyor regent Terça l'à enviat a demanar, y li ha dit que hahir tractà ab dits tres doctors del Consell Criminal, y.ls digué que los assessors y advocat fiscal del General no havien acceptat lo dit remey y assento que a dit negoci donaven los dits tres doctors del Consell Criminal, y que dits assessors y advocat fiscal donaren los dits dos remeys, y que no aparagué als dits tres doctors del Criminal pendre aquells, ans digueren que no.y havia per a què més tractar lo dit negoci.

E aprés que los senyors deputats hagueren oït y entès la dita relació de tot lo que havia passat cerca lo tracte de dita contenció, manaren al dit magnífic micer Sunyer que aquest matí, de part de ses senyories, de tot donàs larga raó al excellent senyor loctinent general. E axí, encontinent, anà per a fer-o. Y lo matex die, aprés dinar, dit magnífic micer Sunyer digué a ses senyories en son consistori que havia llargament refferit a sa excel·lència lo mateix que a ses senyorias a la present jornada de matí fou referit del dit tracte de la contenció del veguer y altres de Leyda, y que ultra dita relació particularment li havia reduït a la memòria lo que sa excel·lència havia respost los dies passats a la embaxada de nou persones que de part dels brassos li fou feta, supplicant-lo fos servit manar posar en tracte lo dit negoci y nomenar persones per a tractar extrajudicialment lo que convenia fer per assentar aquell, y que sa excellència fou molt content y dix que per sa part nomenaria persones per a què.u tractasen, y que los deputats fessen lo matex, y que les persones per una part y altra nomenades deduïssen de llur pretensió, cada una per sa part, fundant sa // *38r* // pretensió ab raons justes, jurídicas y conformes a constitucions y leys de la terra, y que oïdes per una part y altra les raons y fonaments, lo qui caygués del ase prengués paciència. Y que axí, conformant-se los dits assessors y advocat fiscal ab dita resposta de sa excel·lència, havien deduhit moltes rahons en deffensió de la pretenció del General, y que los dits tres doctors del Consell Criminal en la primera juncta, no sols no deduïren cosa alguna en favor de llur pretensió, però encara digueren que no.n deduirien ni era reputació del Consell disputar o deduir raons algunes; y en la segona juncta no s'i trobaren. Y que axí supplicava, de part dels deputats a sa excel·lència, fos servit entendre lo tracte que dits tres doctors del Consell Criminal havien tengut en dit negoci, perquè, de dret en dret, ere contra la resposta de sa excel·lència y lo que convenia per assentar dit negoci. E que lo dit senyor loctinent general li respongué que digués a dits senyors deputats que, pus havien fet nominació de persones que anàs a sa magestat, no.y havia per a què nomenar-ne altra, y que en lo demés no podia dexar de executar l'orde y manament que de sa magestat tenia.

E aprés que dita resposta de sa excel·lència, per relació del dit magnífic misser Sunyer, fou entesa per los senyors diputats y oïdors de comptes, ab la qual, entre altres coses, acabaven de entendre que era romput lo tracte de dita con-

[1579]

tenció de Leyda que de bé a bé estava començat, apparagué a ses senyories que se'n devia donar rahó a les persones dels tres estaments eletes per a consellar-se en aquest negoci. E axí manaren als porters de la present casa que les convidassen pregant-les, de part dels senyors diputats, que demà de matí, a les vuyt hores, fossen en son consistori.

Dissapte, a XXIIII. En aquest die, de matí, de les persones eletes dels tres estaments, lo die de haïr per manament dels senyors deputats y oïdors de comptes convidades, vingueren en consistori, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Carles Çagarriga, Miquel Bonet, Bernadí Font, Raphel Rovirola, canonges de Barcelona. // 38*v* // Per lo stament militar, los senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat, Thomàs Pujades, Jaume de Salbà, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo stament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona.

A les quals persones per los senyors deputats, parlant lo militar en absència del senyor deputat ecclesiàstic, qui per sa indisposició no vingué aquest matí en consistori, fou breument proposat y per lo magnífic micer Sunyer, altre dels assessors ordinaris del General, largament referit tot lo que a la jornada de ahir en lo present consistori se referí ésser passat ab los senyors misser Miquel Terça y Paulo Pla, regents del Consell Supremo de Aragó, y ab los tres magnífics doctors del Consell Criminal y, últimament, ab lo excel·lent senyor loctinent general, sobre lo tracte de bé a bé que de la contenció del veguer y altres de Leyda estava concertat.

E les dites persones eletes, havent dit y entès per dita relació lo que fins ara havia passat de dit tracte de la contenció de Leyda, y havent també allí quiscú sobre açò votat y dit son parer, aconsellaren als dits senyors diputats que, pus lo dit tracte de bé a bé que ja estave romput era exit de embaxada per part de ses senyories y dels braços estant ajustats feta al excel·lent loctinent general, se donàs raó als brassos o a les persones dels tres esta- // 39*r* // ments que de present se troben en aquesta ciutat de tot lo que cerca d'ell era passat per a què, entès lo rompiment de dit tracte y lo demés que occorria, pugan aconsellar lo que al General restarà fahedor per dita contenció del veguer y altres de Leyda.

En aquest mateix die, deprés dinar, Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, ab licència dels senyors diputats, entrà en son consistori y a ses senyories presentà una íntima del tenor següent: «Intiman y notifican als reverent noble y magnífics deputats del General del principat de Cathalunya residents en Barcelona, que lo magnífic micer Francesc Puig, relador, los consent còpia de una supplicació donada[a] y presentada per los magnífics mossèn Luís de la Portella, veguer, y altres de la ciutat de Leyda y lo procurador fiscal de la règia cort, ab la qual ha provehit, ynseguint la conclusió en lo Real Consell feta, que sie insertada en lo procés y que sie intimat. *Scriba regius mandati Costa, Mur, notarius*».

E los senyors deputats y oïdors de comptes, axí per la novedat de dita íntima com per seguir lo parer y consell que lo die present, de matí, los han donat les persones eletes dels tres staments de donar rahó als brassos del que vuy se ha referit y tractat sobre estos negocis occorrents, manaren als porters de la present casa que convidassen les persones dels brassos o tres estaments que.s troben en la present ciutat, per a demà a les dos hores aprés dinar, a effecte de donar-los raó de tot lo sobredit, y de demanar-los consell del que restaria a fer per remey de tants agravis y perjudicis com se feyen al General.

Diumenge, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau, apòstol. En aquest die, aprés dinar, de les persones dels tres staments lo die de haïr per manament dels senyors deputats convidades, vingueren y se ajustaren en la sala gran de la casa de la Deputació, a ont los senyors deputats tenian lavors son consistori, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú; // 39*v* // Miquel Bonet, Onofre Pau Cellers, Bernadí Font, Rafel Rovirola, Pere Busquets, canonges de la Seu de Barcelona; Galceran de Albanell, pabordre en la Seu de Barcelona.

Per lo stament militar, los senyors, don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Luís de Rajadell, senyor de Jorba, Gabriel Cassador, Thomàs Pujades, Perot de Salbà, don Joan de Guimerà, don Bernat de Boxadors, don Henric de Agullana, Garau de Sayol, Galceran de Cahorts, Francesc Agullana y de Calders, don Joan Terré y de Ycart, don Phedric Desbosch, Miquel Joan Pons, don Berenguer de Paguera, Pere Pau Bonaventura Bolet, don Joan de Herill, don Phederic Despalau, Guillem Yvorra, Joan Lull, don Sbert Despalau, Joan Pau Ciurana, Francesc Bur-

a. donada y *interlineat*.

guès, Benet Marlés, en Barcelona y altres parts de Cathalunya domiciliats; // 40r // Anthic Ribot de Palmerola, don Miquel Àngel Mitjavila, Jaume de Salbà, Luís de Gravalosa, Cesar Santjust, Francesc Calsà, Joan de Gualbes, Pons de Peremola, Galceran Armengol, Francesch Miquel, Francesch Montserrat, Jaume de Aguiler, en Barcelona y altres parts de Cathalunya domiciliats.

Per lo stament reyal, los senyors, Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, Jaume Vila, Gabriel Costa, Jaume Joan Janer, ciutedans de Barcelona.

E per los senyors deputats y oïdors de comptes, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, fou breument proposat, y per manament de ses senyories largament refferit per lo magnífic misser Joan Baptista Serra, altres dels magnífics assessors ordinaris del General, tot lo que fins en aquest die era passat del tracte que de bé a bé se havia de fer en lo negoci de la contenció del veguer y altres de Leyda, axí per a què dites persones dels tres staments tinguessen notícia de tot, com perquè aconsellassen a ses senyories lo que paregués haver-se de provehir en lo que cerca dita contenció resta fer, per conservació del líbero exercici de la jurisdicció dels senyors deputats y exacció y conservació dels drets de aquell.

E les dites persones, aprés de restar ben informades de tot lo que en dit negoci ere passat fins en aquella hora, y que lo dit tracte de bé a bé // 40v // estava romput a culpa dels magnífics doctors del Reyal consell Criminal que sa excellència havia nomenats per a dit tracte, havent quiscuna de dites persones sobre açò votat y dit son parer, aconsellaren als senyors deputats que, attesa la qualitat e importància del negoci occorrent, ab solemne embaxada que promptament se trematés y se donàs rahó a sa magestat de tot lo que per part del General se pot deduir en justificació de les pretencions y deffensa de la justícia del General, pus, segons lo que sa magestat en sa última carta sobre aquest negoci ha scrit als senyors diputats, mostra no estar-ne bé informat; y se ha de tenir molt cert que, entesa per sa magestat la veritat del fet y la molta justícia del General en tot aquest negoci, manerà, per sa benignitat y clemència, remediar los molts agravis que lo excel·lent loctinent general y son Reyal Consell han fet y de quiscun die fan al dit General en lo mateix negoci.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, entre les nou y deu hores del matí, un qui.s deya ésser porter reyal de la règia cort, lo qual jo, Luís Rufet, scrivà major del General de Cathalunya, no conec, vingué en la casa de la Deputació y digué a mi, dit scrivà major, qui estave allí exercint nom offici, que lo senyor regent y Consell Reyal Criminal me demanaven y que anàs tantost allí, e jo li diguí que digués a.n aquells senyors que en haver donada raó als senyors deputats, y haguda licència de ses senyories per a dexar en aquella hora lo consistori, seria en dit Consell Reyal Criminal. Y ab dita resposta se'n tornà lo dit porter, e jo entrí en consistori y donin raó a ses senyories, qui.m digueren que acabada de continuar una deliberació que en aquell punt en son consistori se tractava sobre embaxada que se ha de fer a sa magestat, jo porie anar. Y axí, estant jo continuant dita deliberació y los vots y parers de quiscú[a] dels senyors diputats que cerca de aquella se offeriren continuar, entrà en dit consistori un porter dels senyors deputats y digué a ses senyories que de fora estava Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, y demanava a mi, dit scrivà major. E los senyors deputats li tremeteren a dir per lo mateix porter que tantost exiria. E axí, acabats de continuar los vots de dita deliberació, los senyors deputats me manaren que anàs ab dit[b] verguer de la Règia Audiència, però que.m advertian manavan no testificàs, digués, ni fes res que tocàs a mon offici de // 40r[c] // scrivà major sens expressa licència de ses senyorias, y que no prestàs jurament algú que de açò se'n volgués rebre perquè seria contra lo que tinc prestat a ses senyories.

Y axí aní ab dit verguer, y arribant aquí mateix en lo loc de la casa del excel·lent senyor loctinent general, a ont se tenia dit Consell, trobaren que no estaba ajustat per ésser ja lavors tocades les onze hores del dit matí, y entrant ab dit verguer en les estàncies a ont se deya que serien sa excel·lència y lo dit senyor regent, dit verguer feie a saber a dit senyor regent que jo era allí, e havent-me tramès a dir que.m aguardàs, ho fiu; y aprés ysqueren dit senyor regent y lo magnífic micer Francesch Puig, doctor del dit Reyal Consell, lo qual dit magnífic micer Puig me digué que.m detingués un poc, y aprés que ell y dit senyor regent parlaren, lo senyor regent se'n anà y restàrem lo dit magnífic misser Puig y jo en aquella matexa estància a ont nos trobàrem, y paríem que sperava algun notari per a continuar lo que de mi li occorria, y perquè era hora tarda y no venia dit notari, lo dit magnífic misser Puig me digué que si.m podie desocupar per a aprés dinar, a la una hora, fos en casa sua, e jo li responguí que.u faria, y los dos vinguérem fins devant la present casa de la Deputació, y ell passà son camí y jo entrí en dita

a. *a continuació ratllat* de les.
b. dit *interlineat.*
c. *foliació errònia.*

[1579]

casa y als senyors deputats y oïdors de comptes, que encara estaven en son consistori per a saber lo perquè me havian demanat, doní raó de tot lo que havia passat. Y entès per ses senyorias, manaren que aprés dinar, a la una hora, acudís en casa de dit magnífic misser Puig, advertint y manant-me lo matex que abans me havien manat, ço és, de no testificar, dir, jurar, ni fer res que tocàs a mon offici de scrivà major sens expressa licència dels senyors deputats.

En aquest mateix die, a la una hora aprés dinar, jo, dit scrivà major, aní en casa del dit magnífic misser Puig qui.m digué que dit excel·lent senyor loctinent general y Reyal Consell manaven que jo authentique la còpia que dit magnífic misser Puig me mostrà, dient-me que los dies passats fonc concedida y liurada a mossèn Luís de Capdevila, veguer de Leyda, misser Francesc Masquerell, son assessor, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris de dita ciutat de Leyda, de la enquesta contra ells en lo consistori de dits senyors deputats feta per les causes en aquella contengudes, o que verificàs la mà y scriptura de dita còpia, e jo li responguí que supplicava a sa merçè que, pus lo que demanava era de mon offici de scrivà major del General, y no.m manàs fer una cosa ni altra de les sobredites sens licència dels senyors deputats, y dit magnífic micer Puig, aprés de haver, segons me digué, consultat sobre açò ab lo senyor regent Hadrià Vilana, fou content que jo vingués a demanar dita licència als senyors deputats; y axí.u fiu encontinent y a ses senyories, en // 40*v* // son consistori, referí lo sobredit y demaní dita licència en presència dels magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal de dit General. Y dits senyors diputats, en haver-me hoït, digueren a dits magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal los aconsellassen lo que en açò se havia de fer, y responent ells, assessors, los supplicaren que, attesa la qualitat e importància de aquest negoci per estar en la contenció en que estant aquest tribunal de la Deputació y lo de la règia cort, fossen servits ses senyorias donar-los esta nit de temps per a pensar lo que.s deuria aconsellar cerca dita licència per mi demanada, y que fossen també servits applicar en açò alsguns magnífics doctors y manar-los convidar per a què demà, a les vuyt hores de matí, sien en lo consistori de ses senyorias per a consellarse també ab ells de aquest matex negoci. E[a] dits senyors deputats ne foren molt contents y restaren servits fer-ho axí, manaren a mi, dit scrivà major, que procuràs ab lo dit magnífic misser Puig volgués aguardar fins a demà de matí si.m donarien dita licència o no, y [per a] major consell applicaren y elegiren y, per a demà a les vuyt hores de matí, manaren convidar los magnífics doctors següents, ço és, misser Pere Aylla (23 vots), Pau Benet Prexana (23 vots), Francesc Serra (24 vots), Montserrat Guardiola (24 vots), Anthoni Oliba (24 vots).

E aprés jo, dit scrivà major, torní al dit magnífic misser Puig y.l suppliquí, de part de dits senyors deputats y mia, fos servit sperar fins a demà de matí si los senyors deputats me donarien dita licència o no, qui fou content de fer-ho, dient y manant-me que demà de matí fos en lo Consell Criminal per a fer lo que allí me seria manat.

Dimarts, a XXVII. En aquest die, de matí, los sis magnífics doctors, que haïr foren elegits y applicats sobre la licència demanada per mi, dit scrivà major, del que en dita jornada se conté, vingueren en lo consistori // 41*r* // dels senyors deputats y oïdors de comptes, y havent allí ses senyorias y los magnífics assessors y advocats ordinaris y advocat fiscal del General y dits magnífics sis doctors comunicat y molt tractat sobre lo donar o dexar de donar-me dita licència de cloure o verificar la còpia de enquesta de què.s fa mensió en dita jornada de haïr, dits magnífics doctors applicats, assessors y advocat fiscal del General, tots conformes y ningú discrepant, aconsellaren a ses senyories que no.m donassen dita licència, attès que lo que se.m demana és cosa que toca al dit General y és de jurisdicció de ses senyorias, y en perjudici de aquella y de dit General, y ab aquest consell dits senyors deputats me manaren de paraula que no respongués al que per dit magnífic misser Puig me ere estat y seria demanat; advertint-me, largament, que y com havia de respondre y dexar de prestar lo jurament ab què seria interrogat, y manaren-me també que anàs en dit Reyal Consell per a dir al dit magnífic misser Puig com ses senyorias no.m han donat dita licència de cloure o verificar dita còpia.

E axí.u fiu encontinent, que era entre les deu y onze hores de matí, y en ésser dit magnífic misser Puig avisat que jo era fora la[a] estància a ont estava lo Consell Criminal, me fou manat entrar allí y, encontinent que fuý entrat, lo dit Reyal Consell, parlant lo senyor regent Vilana, me féu merçè de fer-me cobrir y seure y.m digué dit senyor regent Vilana, ab molta cortesia, lo que a sa magnificència paragué convenir per a fer-me entendre la obligació que yo tenia de authenticar o verificar dita còpia, del que jo, ab lo respecte y acato que.s deu a dit Reyal Consell y a dit senyor regent, responguí lo que.m paria també convenir, conforme l'orde y manament que tenia dels senyors diputats. E aprés

a. E... contents *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* in.

manà dit senyor regent que jo passàs en lo terreplé que està devant la estància a ont dit Reyal Consell estava ajustat, y vingué allí lo dit magnífic misser Puig, y aprés mossèn Antoni Mur, notari, y lo dit magnífic misser Puig crusà lo dit polso ab l'altre següent de la sua mà, que no puc dir si era la dreta o esquerra, y tenint-los en creu me digué que posàs allí la mà, y havent-le-y jo posada me digué que jurava que diria la veritat del que seria interrogat, e jo li responguí que sí, pus no fos enterrogat de cosa que tocàs a mon offici de scrivà major del General, perquè de tals coses no podia dir res sens licència expressa dels senyors deputats. E aprés me amostrà la dita còpia, la qual estava cosida entre altres cuerns de paper que allí.s deya era enquesta contra los senyors deputats, i.m interrogà sobre ella, a effecte de fer-la'm verificar, e perquè lo dit notari encara no havia continuat la condició o limitació ab què jo havia prestat dit jurament, diguí que continuàs axí com continuà que lo jurament que jo havia prestat era de dir la veritat del que seria // 41*v* // interrogat, pus no fos de cosa que tocàs a mon offici de scrivà major del General, perquè de tal cosa no podia dir ni fer res sens licència dels senyors deputats, y perquè lo de què so enterrogat és cosa de dit mon offici y los senyors deputats, ab consell de sos ordinaris assessors y altres doctors applicats, me han manat de paraula que de tal no testificàs, diguí que no podia respondre al interrogat, sens que primer ne tingués licència de dits senyors deputats, offerint-me de respondre-hi sempre que la tindria, com estes o semblants paraules, encara que sien més o menys que en effecte contenen lo mateix, dit notari ha continuades en dita enquesta que ab dita còpia me fou mostrada.

E feta per mi dita resposta, encontinent lo dit magnífic misser Puig anà, segons diu, a comunicar-la al dit Consell Reyal, lo qual no obstant que fos hora molt tarda encara estava ajustat. Y poc aprés tornà y, de son manament, dita interrogació sua y resposta mia me fou legida y.m demanà si estava y perseverava en ella, y jo responguí que sí. E aprés dit magnífic misser Puig se'n tornà ab dit procés en dit Consell Reyal, a ont aprés fou cridat lo dit notari, y restant jo en lo dit terreplé per un qui.s deya ésser porter reyal, lo qual jo no conec, me fou presentat en lo mateix terraplé un manament del tenor següent:

«Manament fet al scrivà major de part del excellentíssim senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, de la sacra catòlica y real magestat conseller, loctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, etcètera. Per provisió feta per lo magnífic misser Francesc Puig, en drets doctor del Real Consell, jutge o relador de la present causa per sa excel·lència assignat y deputat, féu manament al discret en Luís Rufet, per auctoritat real notari de Barcelona, que a pena de privació del offici del notariat real, per tot lo present dia de vuy respongue específicament a les coses de les quals és estat lo dia present interrogat per dit magnífic relador de la present causa, attès que per dit magnífic relador, feta per aquella paraula en lo Real Consell, és estat axí provehit. Dada en Barcelona, a XXVII dies del mes de janer del any de MDLXXVIIII. *Scriba regius mandati Sebastianus Costa, Mur, notarius*».

E havent rebut dit manament torní en dit Consell Reyal y dit senyor regent me digué que, pus tenia dit manament, no.y havia per a què detenir-me més, y axí no.u fiu sinó que, feta ma deguda cortesia, encontinent, me.n torní a la casa de la Deputació a on los senyors deputats, oïdors de comptes, assessors, advocat fiscal y sis doctors applicats encara // 42*r* // estaven ajustats en son consistori, sperant saber lo que seria passat per mi; y a ses senyories y a tots los dits altres senyors, doní raó de tot lo sobredit, qui, aprés de haver-ho entès y vist y oït lo dit manament, per ésser hora molt tarda restaren ab concert d'ésser, ses senyorias y dits magnífics doctors, lo matex die aprés dinar en dit consistori per a provehir al que se hauria de fer en deffensa de dit manament y cominació de aquell fet a mi, dit scrivà major.

En aquest mateix die, aprés dinar, los senyors deputats, oïdors de comptes, assessors ordinaris, advocat fiscal y sis altres magnífics doctors, en lo consistori de ses senyorias, comunicaren y tractaren largament lo fahedor, axí cerca lo dit manament presentat a mi, scrivà major, com cerca tot lo restant negoci de la occorrent contenció, y per dits senyors deputats y oïdors de comptes, ab consell de tots los dits assessors ordinaris de dit General y sis doctors applicats, foren fetes dites deliberacions, continuades en libre corrent de Deliberacyons, y de mà de dits assessors y doctors firmades, les quals ab dites firmes són del tenor següent:

«Dimarts, a XXVII del mes de janer MDLXXVIIII.

En lo fet de la licència que Luís Rufet, notari de Barcelona, scrivà major del General de Cathalunya, ha demanada als senyors deputats del dit General de poder authenticar la còpia que lo magnífic misser Francesc Puig, doctor del Reyal Consell Criminal, lo die de haïr li digué que los dies passats fou concedida y liurada a mossèn Luís de Çaportella, veguer de Leyda, misser Francesc Masquerell, son assessor, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris de dita ciutat de Leyda,

de la enquesta contra ells en lo present consistori feta per les causes en aquella contengudes, o de poder dit scrivà major verificar la mà y scriptura de dita còpia, axí com haïr per lo dit magnífic misser Puig li és estat demanat y manat, donant-li temps fins vuy a les deu hores de matí per a demanar dita licència, segons que dit Rufet ha referit, los dits senyors deputats, ab intervenció dels molt reverent y magnífics oïdors de comptes, y ab consell y parer dels magnífics assessors y advocats ordinaris del dit General y de altres magnífics doctors en açò applicats devall scrits, attès que lo que a dit Rufet se demana és cosa que toca al dit General y és de jurisdicció de ses senyorias y en perjudici de aquella y de dit General, deliberen que no.s pot fer lo que per dit magnífic misser Puig a dit Rufet és manat, en la forma que li és estat manat, y axí manen a dit Rufet que per ara //42v// no responga al que per dit magnífic misser Puig li és demanat, fins altra cosa per dits senyors deputats sobre açò sie determinada. *Vidit Joannes Baptista Serra, assessor. Aylla, consiliarius. Masnovell. Guardiola. Vidit Sunyer, assessor. Prexana, consiliarius. Franciscus Serra. Oliba».*

«Dimarts a XXVII de janer MDLXXVIIII.

Los senyors deputats del General de Cathalunya, ab intervenció dels molt reverent y magnífics oïdors de comptes, y ab consell y parer dels magnífics assessors y advocats ordinaris de dit General y altres magnífics doctors en açò applicats devall scrits, haguda consideració a la larga detenció de Luís de Çaportella, veguer de Leyda, misser Francesc Masquerell, son ordinari assessor, Jaume Guiu y Josep Plana, notaris de dita ciutat de Leyda, deliberen que los predits sien liberats del arrest en què estan per dits senyors deputats detenguts. Manant la present deliberació ésser a quiscú d'ells notificada. *Joannes Baptista Serra, assessor. Aylla, consiliarius. Masnovell. Guardiola. Vidit Sunyer, assessor. Prexana, consiliarius. Franciscus Serra. Oliba».*

E aprés de dites deliberacions, perquè lo excellent senyor loctinent general millor entengués que no era just que jo, dit scrivà major, authenticàs ni verificàs dita còpia, axí com per part de sa excel·lència y de dit Consell Reyal me ere manat, y fos servit manar parar los procehiments que contra mi se feyen, y per a informar també y supplicar a sa excel·lència de altres coses sobre dita contenció occorrents que allí per ses senyorias ab consell de dits assessors y altres doctors eren resoltes y apuntades, de les quals lo magnífic misser Guillem Sunyer, altre de dits assessors, estava ben instruït, manaren ses senyorias a dit magnífic misser Sunyer que, en companyia dels officials més preheminents de la present casa, demà de matí a les //43r// vuyt hores anàs a informar de tot a sa excel·lència y supplicar-lo com sabia estava resolt y apunctat. E no-res-menys, ses senyorias pregaren a dits magnífics sis doctors applicats que, demà de matí a les vuyt hores, fossen en consistori per a continuar la comunicació y tracte del que més avant occorreria e restava fer en estos negocis en prevenció y deffensa dels injusts procehiment de la règia cort.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die, de matí, lo dit magnífic micer Guillem Sunyer ha referit als senyors deputats en son consistori que, per fer lo que haïr tart ses senyorias demanaren, és anat aquest matí al excel·lent senyor loctinent general portant en sa companya mossèn Joan Pau Ciurana, regent los comptes, y mossèn Miquel Camplonch, síndic del General, y a sa excel·lència de part de dits senyors deputats ha dit que per part de sa excel·lència fou fet manament a mi, Luís Rufet, scrivà major del General, que sots pena de privació de mon offici de notari respongués específicadament a uns interrogatoris fets per lo magnífic misser Francesc Puig, doctor del Real Consell Criminal, y perquè dits interrogatoris contenien que[a] yo auctenticàs la enquesta feta contra lo veguer, assessor y notaris de Leyda, o que verificàs que dita enquesta la qual allí ocularment per dit misser Puig me fou mostrada, fos scrita de mà de Pere Joan Ortolà, ajudant de dita scrivania major, fou determenat per los senyors deputats, ab vot y parer dels magnífics assessors ordinaris y de sis altres doctors en dit negoci applicats, que no podia yo, dit scrivà major, respondre a dits interrogatoris per ser cosa del General y de jurisdicció dels senyors deputats, y que axí supplicava a sa excel·lència fos servit manar que no se insistís en fer responga yo, dit scrivà major, a dits interrogatoris, y que desitjant los senyors deputats levar tota occasió de contenció y donar //43v// algun bon assiento en dit negoci de Leyda, havien extrajudicialment del·liberat, ab vot y parer de dits assessors y doctos applicats, que haguda consyderació a la larga detenció del dit veguer de Leyda, son assessor ordinari y dos notaris, fossen liberats del arrest en lo qual, per orde de ses senyories, estaven detinguts, y que axí, de part de dits senyors deputats, ho fahia entendre a sa excel·lència. E que sa excel·lència li ha respost en sa lengua castellana les paraules següents: *«Está bien, está muy bien».*

Lo mateix die, a les dues hores aprés dinar, un qui.s deya ésser porter real presentà a mi, dit Luís Rufet, scrivà major del General, devant lo portal de la casa de la Deputació, lo manament del tenor següent:

a. a continuació ratllat dit r.

«Altre manament fet al scrivà major.

De part del excel·lentíssim senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, conseller, loctinent y capità general de la sacra, catòlica y reial magestat en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, e per provisió inseguint la conclusió en lo Real Consell Criminal lo die present y devall scrit feta per lo magnífic y amat conseller de sa magestat misser Francesc Puig, doctor de dit Real Consell, jutge e relador per sa excel·lència assignat en la causa o procés de regalia que en dit Real Consell se aporta a instància del procurador fiscal de la règia cort y dels veguer de Leyda, son assessor y dos notaris de dita ciutat contra los deputats y síndic del General del present principat de Cathalunya, féu manament al discret mossèn Luís Rufet, per authoritat real notari de Barcelona, que, per tot lo die present, obehesca lo manament a ell fet lo die de haÿr, que comptaven a XXVII del present y devall scrit mes, sots pena de privació de son offici de notari real, lo qual manament se fa a instància e humil supplicació del dit procurador fiscal de la règia cort. Dada en Barcelona, a XXVIII del mes de janer MDLXXVIIII. *Regius mandati scriba Sebastianus Costa, Antonius Mur, notarius*».

44*r* E poc aprés, estant aquest aprés dinar los senyors deputats y oïdors de comptes, arribà en son consistori, y havent tinguda notícia de la presentació de dit manament, lo qual per a mi ses senyories fou mostrat, manaren fer venir y ajustar encontinent los magnífics assessor y advocat fiscal del General y los sis magnífics doctors en aquest negoci applicats, ajustant y applicant-hi y manant també ésser convidat per los matexos negocis lo magnífic misser Francesc Gort (21 vots).

Y arribats tots en dit consistori, vist y regonegut y ben consyderat lo dit manament[a], tractaren diverses coses en justificació y deffensa del General y de mi, scrivà major, axí per causa de dit manament com de tot lo més avant de la occorrent contenció, y resolgueren per ara, essent ja hora tarda de la nit, que per a demà a les vuyt hores de matí se ajustassen en la present casa de la Deputació les persones dels tres staments eletes per aconsellar-se d'estos negocis. E axí dits senyors deputats manaren a dits porters que per a demà de matí a dita hora convidassen dites persones.

Dijous, a XXVIIIIº. En aquest die, de matí, de les persones eletes dels tres staments lo die de haïr per orde dels senyors deputats convidades, vingueren en son consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, Miquel Bonet, Jaume Cassador, Bernadí Font, Raphel Rovirola, canonges de Barcelona. // 44*v* // Per lo militar, los senyors don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat, Benet Pujades, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliat. Per lo stament real, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Pere Ferreres, Miquel d'Oms, ciutadans de Barcelona.

A les quals persones, per los senyors deputats fou proposat y per manament de ses senyores[a] referit per lo magnífic misser Guillem Sunyer, altre dels magnífics assessors ordinaris de dit General, tot lo que del últim ajust ensà havia passat en lo occorrent negoci de la contenció del veguer y altres de Leida, y dels procehiments que la règia cort ha fets contra mi, scrivà major. E tot per les dites persones plenament entès, aprés de haver quiscuna de dites persones votat y dit son parer, aconsellaren a ses senyories que en aquest mateix matí, de part de ses senyories y dites persones, se fes solemne embaxada al excel·lent senyor loctinent general ab què se digués y supplicàs, a sa excel·lència, lo contengut en una scriptura que allí fou ordenada del tenor següent:

«Los deputats, ab consell de les persones dels tres staments que estan ajustades en la casa de la Deputació, han determenat que los que som ací explicàssem a vostra excel·lència que // 45*r* // en tot lo que los deputats han procehit fins vuy en lo negoci del veguer de Leyda no han may entès ni imaginat tocar a la jurisdicció reyal de sa magestat, sinó sols exercir la sua en coses tocants al General, y que tenint particular compte en llevar tota occasió de contenció han fet moltes justificacions y, assenyaladament, ab vostra excel·lència y, últimament, han libertat los dits veguer y altres, y no obstant que.u haya entès vostra excel·lència, axí no han dexat los magnífics doctors del Real Consell Criminal procehir contra lo scrivà major de dit General per a què depose en poder de la règia cort coses que no les pot ni les deu, conforme a la obligació de son càrrec, ús y styl de la casa de la Deputació, dir ni publicar. Suppliquen a vostra excel·lència que, per quant en resposta y satisfacció de la carta de sa magestat, entenen més plenament informar y fer a saber a sa magestat que en los dits procehiments no han fet sinó lo que toca a

a. a continuació ratllat exceptat dit magnífic misser Gort qui no vingué aquest aprés dinar.

a. a continuació una lletra ratllada.

lur jurisdicció, y com per dits procehiments no se'ls ha pogut fer per vostra excel·lència regalia, sie servit vostra excel·lència manar sobreseure y no passar avant en dit negoci, com dits deputats també ho faran fins se sàpia y entenga la voluntat de sa magestat en resposta de la embaxada que.stà determenat fer-se».

E per a fer dita embaxada foren elegides per ses senyories les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los dits senyors prior Tormo, Jaume Cassador, Bernadí Font; per lo militar, don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat; // 45*v* // per lo reyal, Miquel Bastida, Pere Ferreres, Miquel d'Oms.

Los quals, encontinent, haguda primer hora y licència de sa excel·lència, anaren a fer dita embaxada, y en companyia de aquella lo dit magnífic misser Sunyer per a explicar de dita scriptura lo que allí occorregués, y portant los porters de la present casa devant ab les masses grosses altes y molts officials de la casa de la Deputació qui acompanyaven dita embaxada.

E tornats dits senyors embaxadors y magnífic misser Sunyer de fer dita embaxada, referiren a dits senyors deputats y persones eletes, que encara en son consistori estaven ajustades, que en haver explicada dita embaxada a sa excel·lència, segons la precedent scriptura per dit magnífic misser Sunyer allí referida, sa excel·lència ha respost, en effecte, que desitjava fer pler als senyors deputats y que.ls advertia que sa magestat se enfadaria de les embaxades de moltes persones y que de embaxada de una no.u feya, perquè allí no se li anava sinó per a supplicar, y que axí.ls manava, de part de sa magestat, que la dita embaxada no fos sinó de un, y en tal cas ha offert que donaria cartes de favor per a sa magestat, y en lo del sobrecehiment ha respost que.u consultarà ab los del Consell y seguirà lo que li ordenaran, perquè per axò los hi ha donats sa magestat.

La qual resposta, aprés que fou per mi, scrivà major, continuada, fou en dit consistori legida a dits senyors deputats, oïdors de comptes, assesssors, advocat fiscal y set doctors applicats, qui també aquest matí foren en dit consistori.

E lo mateix die, aprés dinar, los matexos set doctors // 46*r* // applicats tornaren en dit consistori, y fins a hora tarda de la nit comunicaren y tractaren lo que paria convenir en estos occorrents negocis. Y entre altres coses ses senyories manaren als magnífics misser Guillem Sunyer, assessor, y misser Luís de Copons, advocat fiscal de dit General, que anassen als senyors misser Miquel Terça y misser Paulo Pla, regents y del Consell de sa magestat en lo Supremo de Aragó, qui ara són en la present ciutat, y, de part de ses senyories, los informassen d'estos nous procehiments que fa la règia cort contra ses senyories y mi, dit scrivà major, per la dita contenció del verguer de Leyda, y.ls supplicassen que, pus se troben en esta ciutat, se vullan interposar en aquest negoci y pendre'l de sa mà, per a què ab son bon medi e intercessió reba lo assento que convé al servey de sa magestat y benefici del General, dient a ses mercès, cerca de açò, lo que més avant los paregués, segons la intel·ligència que dits magnífics assessor y advocat fiscal tenen del dit negoci. Y dits magnífics assessor y advocat fiscal, encontinent, encara que fos hora tarda de la nit, partiren per a fer dita embaxada.

Divendres, a XXX. En aquest die, de matí, los dits magnífics misser Guillem Sunyer y misser Luís de Copons, en lo consistori dels senyors deputats digueren y referiren que la nit passada, a la hora que ses senyories manaren, anaren en casa lo senyor regent Terça y li digueren que, de part dels senyors deputats, venien a besar les mans de sa mercè y donar-li part del que los senyors diputats havien fet y exequutat en justificació del negoci del veguer de Leyda, assessor y notaris, y és que tenint dits senyors deputats des del principi particular compte en justificar lur pretenció y usar de tots los medis possibles per evitar tota manera de contenció, com sa merçè podia ser bon testimoni de aquesta intenció per lo que en sa presència se ha tractat y discorregut lo dit negoci y, últimament, aprés de ésser-se romput lo tracte que en sa presència ere estat comensat y introduït, volent levar la subjecta matèria de la // 46*v* // contenció, havian desliberat que los dits veguer, assessor y notaris fossen relaxats del arrest en què staven, tenint consideració a la larga detenció de dites persones, y volent dits senyors deputats continuar dit modo de justificacions, desliberaren, ab vot y parer de les persones dels tres estaments, que.s fes una solemne embaxada de nou persones per a sa excel·lència, representant-li lo quant han desitjat sempre y desitgen los dits senyors deputats donar assento a dita contenció, y per dit effecte havien tengut particular compte en justificar devant sa excel·lència y los magnífics doctors del Consell Criminal per sa excel·lència nomenats la pretenció y procehiments per dits senyors deputats fets en dit negoci, y entenent donar part de tot lo que ha passat a sa magestat, en resposta de la carta per sa magestat scrita a dits senyors deputats, y informar més plenament sa magestat, han desliberat se faça, per dit effecte, embaxada, y han supplicat a sa excel·lència fos servit sobreseure

en dit negoci perquè dits senyors deputats farien lo mateix fins tant que sa magestat fos plenament informat y se entengués lo que serà servit manar. Y axí, dits senyors diputats supplicaven a sa merçè fos servit, ab sa auctoritat y presència, intercedir ab sa excel·lència per a què dit sobrecehiment se obtynga. Y lo dit senyor regent Terça respongué, en effecte, que ell per sa part faria tot lo que poria per a què.s fes la supplicació de dita embaxada, y que pus tenien orde de dir lo mateix al senyor regent Pla, que li diguessen, que per a el endemà, a les vuyt hores, lo aguardassen en sa casa, y allí tractarien lo que convé en benefici del contengut en dita embaxada. Y lo mateix se referí, encontinent, al senyor regent Pla, qui per sa part ha offert lo mateix que dit senyor regent Terça.

En aquest mateix die, deprés dinar, entre dues y tres, Raphel Sanxo, porter real, presentà a mi, Luís Rufet, scrivà[a] major del General, en la casa de la Deputació un manament del tenor següent.

«Tercer manament al scrivà major.

De part del excel·lentíssimo senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, per la sacra, catòlica y real magestat conseller, loctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, y per provisió inseguint la conclusió en lo Real Consell Criminal lo dia present y devall scrit feta per lo magnífic y amat conseller de sa magestat misser Francesc Puig, doctor del dit Real Consell, jutge e o relador per sa excel·lència assignat en la causa o procés de regalia que en dit Real Consell se aporta a instància del procurador fiscal de la règia cort e dels veguer de Leyda, son assessor y dos notaris de dita ciutat, contra los diputats y síndic del General del present principat de Cathalunya, féu manament altra volta al discret mossèn Luís Rufet, per auctoritat real notari de Barcelona, que obehesque als manaments a ells fets a vint-y-set y a vint-y-vuyt del corrent mes de janer, per tot lo die de demà, sots pena de privació del offici de notariat real, lo qual manament // 47*r* // se fa a instància e humil supplicació del dit procurador fiscal de la règia cort. Dada en Barcelona, als XXX de janer del any MDLXXVIIII. *Scriba regius mandati Costa, Mur, notarius*».

E aprés que los senyors deputats, oïdors de comptes hagueren vist y oït lo dit manament, lo qual per mi, dit scrivà major, encontinent los fou mostrat y legit, manaren convidar per a venir en son consistori, en la mateixa hora, los dits magnífics set doctors applicats, qui encontinent, vingueren[a], y ab ses senyories y ab los magnífics assessors y advocat fiscal de dit General, fins alt<r>a hora de nit, comunicaren, tractaren y ordenaren lo que paragué convenir en contrari y deffensa de dits y altres procehiments de la Règia Audiència cerca la occorrent contenció y, assenyaladament, donaren càrrec als magnífics misser Guillem Sunyer y misser Luís de Copons que anassen a informar los senyors regent Terça y regent Pla del que ara occorria cerca dita contenció, pregant-los fossen part per a fer-la remediar, y que lo magnífic misser Sunyer anàs a la un y lo magnífic misser Copons al altre de dits senyors regents.

Febrer MDLXXVIIII

Dilluns, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

47*v* Divendres, a III. En aquest die, de matí, per a tractar del que occorre en la contenció del veguer y altres de Leyda, vingueren los doctors applicats, exceptat los magnífics micer Prexana y micer Masnovell, y tractaren de dits negocis fins a hora tarda de migdie.

En aquest mateix die, deprés dinar entre dos y tres, Pau Codina, porter reyal, presentà a mi, scrivà major del dit General, en lo carrer qui va de la casa de la ciutat al Regomir, un manament del tenor següent.

«Quart manament a dit scrivà major.

De part del excel·lentíssimo don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sant Joan de Hierusalem, conseller, loctinent y capità general per la sacra catòlica y real magestat en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, y per provisió en lo Real Consell feta en aquella paraula per lo magnífic misser Francesc Puig, en drets doctor de dit Real Consell Criminal, jutge o relador en la present causa o pocés de regalia que en dit Real Consell se aporte a instància del procurador fiscal de la règia cort y de Luís de Çaportella, veguer de Leyda, misser Francesc Mascarell, assessor seu ordinari, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris de dita ciutat de Leyda, contra los diputats y síndic del General del present principat de Cathalunya, per sa excel·lència assignat y deputat, féu manament al discret mossèn Luís Rufet, notari públic de Barcelona y scrivà major de la Deputació, sens perjudici dels manaments a ell fets y penes a ell posades, que per tot lo dia de

a. a continuació ratllat del General.

a. a continuació ratllat qui.

demà, que.s comptarà quatre del corrent mes de fabrer, done o liure còpia auctèntica e fefahent al procurador fiscal de la règia cort del procés, actes y procehiments fins al dia present fets y publicats vers y contra los dits veguer Mascarell y notaris de dita ciutat de Leyda, en la scrivania major de la casa de la Deputació de dit General de Cathalunya, y assò fassa sots pena de privació del offici de notariat real de qual[a] use y altrament segons que de justícia serà trobat fahedor. Lo qual manament se fa a instància e humil supplicació del dit procurador fiscal de dita règia cort. Dada en Barcelona, a III dies del mes de febrer del any MDLXXVIIII°. *Scriba regius mandati Sebastianus Costa, Mur, notarius*».

48r E aprés que se entengué en lo consistori dels senyors deputats la presentació y tenor del dit manament, manaren ajustar en dit consistori los doctors applicats per aconsellar-se en estos negocis, ab los quals se comunicà y tractà lo fahedor fins a hora tarda de la nit.

En aquest mateix die són presentats en lo consistori dels senyors deputats los comptes de la administració de Marc Riusech, qui lo trienni proppassat era diputat local de Cervera.

En aquest mateix die, deprés dinar, ab los set doctors applicats vingué també en consistori, y ab dits doctors tractà los negocis occorrents, lo magnífic misser Francesc Fort (4 vots).

En aquest mateix die, lo magnífic misser Guillem Sunyer féu relació als senyors deputats, en son consistori, del que a XXXI del passat, per part de ses senyorias, informà y tractà ab lo senyor regent Terça per justificació dels procehiments fets per los senyors diputats contra lo veguer y altres de Leyda, dels quals resultà la occorrent contenció, y de la voluntat que lo senyor regent Terça mostrà de interposar-se per a resecar y levar dita contenció.

E també lo magnífic misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, féu relació en dit consistori del que també a XXX del passat, per part de dits senyors diputats, informà y tractà ab lo senyor regent Pla sobre lo mateix y de la voluntat que dit senyor regent Pla mostrà també tenir de voler ésser part per a remediar y levar de tot la mateixa contenció.

Dimecres, a IIII. En aquest die, de matí, los magnífics misser Joan Baptista Serra y misser Guillem Sunyer, assessors y advocats del dit General, de son propri motiu y també per orde dels senyors diputats y oïdors de comptes, anaren en lo Consell Reyal Criminal, que estava justat en casa del senyor loctinent general, per a deduir y al·legar largament en dit Reyal Consell la injustícia dels procehiments // 48v // que allí feyen contra los senyors diputats y lo síndic del General y mi, dit scrivà major, per la occorrent contenció, y per a justificar y pleníssimament informar del que per part del General era fet y se entenia fer justament en deffensa de dits injusts procehiments de la cort reyal, y per a[a] certificar a dit Consell Reyal que, tenint aquest consistori dels senyors diputats tanta rahó y justícia com tenia en la occorrent contenció, si lo dit Reyal Consell no parava sos injusts procehiments aquest consistori dels senyors diputats passarie avant, axí contra dit Reyal Consell y magnífics doctors de aquell com altres qui serien culpables ab totes les rigors y forces per capítols de Cort, privilegis, usos, costums y pràtiques de la present casa de la Deputació concedides, lícites y permeses, y per a deduir y al·legar més avant lo que aparagués als dits magnífics assessors convenir a la remoció de la dita contenció, sens perjudici del General sinó en conservació de la jurisdicció dels senyors diputats y dels drets de les generalitats.

E aprés, hora tarda de aquest matí, los dits magnífics misser Joan Baptista Serra y misser Guillem Sunyer, tornats en consistori, referiren als senyors deputats lo que larguíssimament havien deduhit, al·legat y informat cerca lo sobredit en lo Reyal Consell Criminal, estant com és dit ajustat, y lo que allí los fou respost per lo senyor regent que, en effecte, fou pretendre que eren justs y deguts los procehiments de dit Reyal Consell.

En aquest mateix die, deprés dinar, los vuyt doctors applicats, y aquest die de matí y deprés dinar, vingueren en consistori, ensemps ab los magnífics doctors y advocats ordinaris y advocat fiscal de dit General, ordenaren y a mi, scrivà major, donaren, la resposta que jo havia de fer als quatre manaments a mi presentats per part del excel·lent senyor loctinent general, dalt insertats, la qual resposta és del tenor següent:

«Resposta a dits manaments.

Responent Luís Rufet, notari públic de Barcelona y scrivà major del General de Cathalunya, a quatre manaments a ell fets de part del excellentíssim senyor loctinent general del present Principat, feta paraula en lo Reyal Consell per lo magnífic misser Francesc Puig, doctor del

a. a continuació ratllat y.

a. a continuació una paraula ratllada.

dit Reyal Consell, los tres dels quals, en effecte, contenen que dit Rufet responga específicadament a les coses de les quals és estat a XXVII de janer proppassat interrogat per dit magnífic misser Puig, sots pena de privació del offici de notariat real, y lo quart // 49*r* // conté, en effecte, que sots incorriment de la mateixa pena done y liure còpia auctèntica fefahent al procurador fiscal de la règia cort del procés, actes y procehiments fins al present fets y publicats vers y contra los veguer de Leyda, misser Mascarell, y notaris de dita ciutat, en la scrivania major de la casa de la Deputació, si e segons més llargament en dits manaments als quals se fa relació se conté. Diu y respon, salves a ell totes y qualsevol altres respostes, que a ell dit Rufet és impossible respondre als dits interrogatoris, los quals, en effecte, conclouen que verifique la còpia de la enquesta publicada als dits veguer y altres sobredits. Y axí mateix li és impossible donar còpia del dit procés y actes referits ab lo dit derrer manament, perquè lo original procés y altres actes, sens los quals no.s pot verificar dita còpia ni donar còpia de aquella, són en poder del reverendíssim y molt il·lustres senyors deputats, los quals los tenen recondits en lo armari dit de l'Ànima en lo qual estan y solen estar recondits semblants processos y actes, y dits senyors deputats tenen y acostumen de tenir les claus de dit armari, ço és, quiscú d'ells una, y per ço, com no estiga en mà y poder de dit Rufet effectuar y executar lo que ab dits manaments li és estat manat, se offereix prompte y aparellat que tot temps que per dits senyors deputats li seran liurats dit procés y actes, farà y complirà tot lo que per rahó de son offici de notari públic y scrivà major de dit General serà tingut y obligat, requirint a vostres mercès, mossèn Sebastià Costa, scrivà de manament, que de la presentació de la present resposta leven acte y inserten aquella al peu de dits manaments, y que de aquells sens inserta de la present no sie donada còpia».

La qual resposta lo matex die, a hora ja tarda de la nit, per mi, dit scrivà major, fou presentada al dit magnífic misser Francesc Puig, doctor del Reyal Consell, qui, segons també apar en l'acte rebut per dit mossèn Sebastià Costa, respongué lo següent, ço és, que no entén admetre dita resposta de la manera que.s presentada, sinó en quant de dret y justícia la haje de admetre, y que sempre que respondrà ab la forma y manera que deu, conforme als manaments li són estats fets ab diverses provisions fetes en lo Consell Reyal, precedent conclusió, provehirà lo que serà de justícia.

49*v* Divendres, a VI. En aquest die, de matí, en lo consistori dels senyors diputats se tornà a parlar de tractar algun bon assento y resolució en la occorrent contenció del veguer y altres de Leyda, lo qual fou representat y referit per lo magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris de dit General, segons més largament se referirà en una de les següents jornades, y per a aqueix effecte lo matex die, aprés dinar, se ajustaren en la casa de la Deputació los set doctors en aquests negocis applicats.

Dissapte, a VII. En aquest die se continuà en dit consistori lo dit tracte[a], y per aquex effecte vingueren los matexos doctors de matí y aprés dinar y fou concertat y apuntat que, per a posar fi a dita contenció, fos feta per los senyors diputats en la enquesta contra dits veguer y altres de Leyda, una provisió del tenor següent:

«Attento ex meritis processus constat per Ludovicum Çaportella, viccarium Illerde, Franciscum Mascarell, illius assessorem[b], Jacobum Guiu et Josephum Plana, notarios dicte civitatis, non esse factum tale impedimentum libere exaccioni jurium Generalis Cathalonie et jurisdiccioni duorum deputatorum quod dicto Generali reintegrari debeat, predictis attentis et aliis provident, et cetera, predictus Ludovicus Çaportella et alii liberentur».

Dilluns, a VIIIIº. En aquest die, de matí, per lo dit magnífic misser Joan Baptista Serra fou referit als senyors diputats y oïdors de comptes, // 50*r* // en son consistori, com no pensava que lo tracte y assento que estava consertat y apuntat tingués loc y effecte, per les rahons que a ses senyories largament referí. E aprés que dits senyors deputats hagueren oït lo que cerca de açò, per dit magnífic misser Serra los fou dit y refferit, fou tot de manament de ses senyorias, per dit magnífic misser Serra altra vegada referit y, segons que.u referia y dictava, per substitut de mi, dit scrivà major, és assí scrit y continuat del tenor següent:

«A V del corrent mes de febrer, los dits senyors regents del Consell Supremo de Aragó, misser Terça y misser Pla, me feren a saber a mi, misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, que se'ls offeria haver-me de parlar per certs negocis, y axí, per orde seu, aní al monestir del Carme de la present ciutat, a ont trobí dits senyors regents, y me digueren que desitjaven en estrem que la contenció que.y havia entre lo Reyal Consell Criminal y lo consistori dels senyors deputats, per los procehiments fets per dits senyors deputats contra mossèn Luís Çaportella, veguer de

a. tracte *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* Montser.

[1579]

Leyda, y misser Francesc Mascarel, son ordinari assessor, y altres de dita ciutat, prengués lo assento qual convenia al servey de sa magestat y benefici públic de esta terra, com de dites contencions era molt cert no.n podrà resultar sinó deservey per a sa magestat y dany per als negocis públics, y que per trobar-se ells presents tenien major obligació de procurar dites contencions no pasassen més avant, y que entre tots sercàssem algun assiento que no fos prejudicial a la auctoritat y jurisdicció de sa magestat, ni tantpoc fos prejudicial a la jurisdicció de dits senyors deputats; a què los responguí que jo era bon testimoni per a certificar a ses merçès de què la intenció dels senyors deputats ere estada tostemps y era de evitar y fugir tot gènero de contencions, y majorment en lo dit negoci, per lo que se atrevessava la auctoritat de sa magestat, la qual ells tenien tan cara, y que dels procehiments fins avuy fets no se'ls podia donar culpa avent ells procehit ab molt mirament y ab térmens de justícia, però que de qualsevol manera desitjaven assiento y concert en dit negoci, ab què no fos prejudicial al General, com ja ab altres tractes devant ses mercès, acerca dit negoci tinguts, havien molt bé amostrat, y que de ma part los supplicava no levassen la mà de dit negoci que per la mia jo faria mon dever ab los senyors deputats; y venint a particularitzar alguns assientos per dit negoci los diguí que la intenció dels senyors deputats era de enviar a sa magestat embaxada[a] per a explicar-li certs negocis que occorrien tocants a son real servey y benefici públic d'esta terra, y que entre altres coses[b] volien // 50v // donar molt particular rahó a sa magestat per lo que en sa reyal letra havia scrit a dits senyors deputats, que en dits negocis se havien dits deputats usurpada sa reyal jurisdicció, lo que no ere estat de son ànimo, ni permetés Déu cayguessen ells en tal erró, y que havia de ser servit sa magestat de entendre les justificacions havien fetes dits senyors diputats per a consertar dita contenció, y que presupposat que dita embaxada havia de anar, y que no se havien de fer procehiments contra mossèn Luís Rufet, scrivà major del General, per a què donàs còpia auctèntica a la règia cort del procés fet per dits senyors deputats contra dit veguer de Leyda y altres còmplices en dit negoci, per quant era sobergaria e injustícia, no essent obligats dits senyors deputats donar actes alguns per a justificar processos contra ells fets com en los manaments a dit mossèn Rufet fets, expressament se conté que jo.m offeria de empendre qualsevol tracte y forcar a què.s fes lo assiento que més convingués al servey de sa magestat e indemnitat del General. Y dits senyors regents me digueren que eren contents que.s tingués dit apuntament, ço és, que no se impedís dita embaxada y que no.s procehirà més contra dit Rufet, y aquell dia[a] restà dit negoci sens altra resolució, restant consertats de veure'ns altra vegada per a resolrer-ho.

Y lo endemà doní rahó als senyors deputats del tracte que havia tengut, no nomenant senyors regents, sinó sols certificant-los que ho tractava ab persones principals y de qui.s podia confiar lo negoci tenia bon fonament, y donaren-me licència dits senyors diputats per a què continuàs dit tracte. Y restant consertat ab dits senyors regents que per remate y fi de dites contencions estava bé a la autoritat de sa magestat e indemnitat del General que los deputats fessen la provisió que en lo present libre és contynuada en jornada de VII del corrent, y és del tenor següent:

«Attento ex meritis processus constat per Ludovicum Çaportella, viccarium Illerde, Franciscum Mascarell, illius assessorem, Jacobum Guiu et Josephum Plana, notarios dicte civitatis, non esse factum et de impedimetum libere exaccioni jurium Generalis Cathalonie et jurisdiccioni duorum deputatorum quod dicto Generali reintegrari debeat, predictis attentis et aliis provident quod predicti Ludovicus Çaportella et alii liberentur».

A VII de dit mes, essent dits senyors deputats en consistori, los fiu relació del que tenia apuntat y consertat, nomenant-lo leshores los dos // 51r // senyors regents del Consell de Aragó ab los quals jo havia tractat, y convocats alguns doctors cèlebres a més dels ordinaris de la casa, se féu concorde resolució se seria bé se fes dita provisió com a dits senyors regents havia paregut. Y dit dia torní resposta al senyor regent Terça de la resolució dels senyors deputats, y me digué que restava molt content de dit concert y que ho aniria a dir al senyor virey, ab qui ell havia ja tractat dit negoci.

A VIII de dit mes, de matí, aní a casa de dit senyor regent Terça per saber la resposta de dit senyor virey, y digue'm que restava consertat ab dit senyor virey que dit dia ajuntaria lo Reyal Consell Criminal y los comunicaria dit negoci, y que ell dit senyor regent Terça, de part també del senyor regent Pla, li havia dit que dita resolució apparia bé hi.s devia fer, y que axí ho tenia concertat ab los senyors diputats.

Dit dia, aprés dinar, torní a casa de dit senyor regent Terça y, en presència del senyor regent Pla y del senyor regent Vilana y lo magnífic

a. embaxada *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* li.

a. dia *interlineat.* – *a continuació ratllat* com ja.

misser Franquesa me digué, dit senyor regent Terça, que la resolució del Consell Real era stada que molt en hora bona se tornàs ab la primera forma dit negoci en tracte, y que en lo entretant se sobresegués la embaxada, y que aquexa era la resolució de sa excel·lència. Y aprés de moltes coses que a cerca de açò se discorregueren, los diguí que no.y havia per a què comensar tracte pus avia paregut bé a dits senyors regents de Aragó lo que stava consertat y apuntat, majorment que me havia dit lo senyor regent Terça que ho havia comunicat particularment a tots los magnífics doctors del Real Consell Criminal, y que li havien dit los aparia bé, y que pretendre que la embaxada se detingue era fer contra lo tracte havien tengut ab mi dits senyors regents y que en ninguna manera podien dexar dits senyors diputats de donar rahó a sa magestat de què no era estat son ànimo de tocar en res a la jurisdicció de sa magestat, y que per més certificar assò havien fetes moltes justificacions y últimadament eren estats contents se consertàs dit negoci de la manera avia paregut bé a dits senyors regents, y a la fi, en resolució, me digueren lo senyor regent Vilana y lo magnífic misser Franquesa que si lo dit tracte se feya no.y havia que enviar embaxada a sa magestat, y que si volien enviar los deputats embaxada no volia sa excel·lència se fes concert ningú, y que axí le.y avien ells aconsellat. Y dita resposta torní lo endemà als senyors deputats».

E aprés de fet lo sobredit referiment, essent los dits senyors diputats restats molt admirats del dit rompiment de tracte, digueren al dit misser Serra que apparia bé a ses senyorias lo que als dits senyors regents // 51*v* // y magnífic misser Franquesa havia respost. Y perquè en aquest punt los senyor baró de Herill y misser Guillem Sunyer estaven despedits per a partir ha fer dita embaxada, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y prestaren lo jurament acostumat de no tractar altres negocis en la cort de sa magestat que fossen prejudicials als del General que allí han de tractar, segons llurs instruccions.

Dimecres, a XI. En aquest die, de matí, los senyors don Alonso de Herill y de Orchau, baró de Herill, y misser Guillem Sunyer, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, partiren de la present ciutat anant a la cort de sa magestat per a fer embaxada a sa magestat per part dels senyos deputats, conforme les letres e instrucció que, per no ésser encara despedides y no estar a punt, los seran trameses y rebran per lo camí.

En aquest mateix die, tocades les dotze hores del migdie, jo, Luís Rufet, scrivà major, qui en aquella hora exia de la casa de la Deputació y dels negocis de mon offici, aní en casa de monseyor de Gerona, diputat ecclesiàstic, qui aquest matí per sa indisposició no ere estat en consistori, y doní rahó a sa senyoria dels negocis que allí se eren tractats, segons en libre de Delliberacions. E sa senyoria reverendíssima aprés de haver-me oït y respost me digué també que en aquella hora Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, per no haver trobat, segons li dix, lo consistori ajustat, havia presentat y deixat a sa senyoria una íntima, la qual sa senyoria reverendíssima me donà y jo, en presència de sa senyoria, legí, y és del tenor següent:

«Íntima.

Intimau al molt il·lustre y reverendíssim noble y molt magnífics deputats del present principat de Cathalunya y al síndic del General, que lo magnífic misser Francesc Puig, doctor del Reyal Consell Criminal, jutge e o relador per sa excel·lència nomenat en la causa que devant ell y en dit Reyal Consell aporten Luís de Caportella, veguer de la ciutat de Leyda, misser Francesc Mascarell, doctor en drets, son assessor ordinari, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris de dita ciutat, y lo procurador fiscal de la règia cort contra los dits deputats // 52*r* // y síndic del General de Cathalunya, que lo dit magnífic micer Francesc Puig los consent còpia de una provisió per ell feta ab la qual, inseguint la conclusió en dit Real Consell Criminal feta, ha provehit que los procehiments per dits deputats fets contra los demuntdits veguer, assessor y notaris, ésser estats occupatius de la jurisdicció real y fora del cas de sa jurisdicció, com per los predits no sia estat fet empara ni prejudici algú a sa jurisdicció y exacció dels drets del General de Cathalunya, e per ço com a nulles y encars no per més fets y en quant de fet an procehit haver-se de revocar, cassar y anular junctament ab totes les coses de aquí seguides, com ab dita provisió los revocà, cassà y anul·là, y haver-se de borrar y levar dels registres del General de Cathalunya, y que sobre les despeses, danys y interesos per los sobredits pretesos y altres coses supplicades, per lo procurador fiscal de la règia cort aprés se provehirà, conforme a justícia serà vist fahedor. *Regius scriba mandati Sebastianus Costa et pro eo Mur, notarius*».

E aprés, per manament de dit senyor deputat ecclesiàstic, doní rahó encontinent de dita íntima a tots los altres senyors deputats y als senyors oïdors de comptes, y per orde de ses senyories los magnífics misser Serra, assessor, y misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, y los altres set doctors applicats en aquest matex die, deprés dinar, vingueren en casa del

senyor deputat ecclesiàstic, a ont se tingué consistori, y tractaren lo fahedor cerca dita íntima y altres procehiments de dita contenció.

Dijous, a XII. Festa de la gloriosa verge santa Eulàlia.

Divendres, a XIII. En aquest die, de matí y deprés dinar, los magnífics set doctors applicats vingueren en consistori dels senyors deputats per a tractar sobre los negocis occorrents de la contenció de Leyda. E aprés de haver // 52v // molt tractar y consultat sobre dits negocis, tots los dits doctors concordes, ço és, dits magnífics micer Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, misser Luís de Copons, advocat fiscal[a], micer Pere Ylla, micer Pau Benet Prexana, micer Raphel Joan Masnovell, micer Francesc Serra, micer Montserrat Guardiola, micer Anthoni Oliba y micer Francesc Gort, aconsellaren als senyors deputats que, en aquest mateix die, manassen presentar, axí com per lo síndic del General, en poder de mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, a quiscú dels magnífics[b] doctors del Reyal Consell Criminal, fou presentada[c] la requesta del tenor següent:

«Requesta.

Advertint los sereníssims reys de Aragó de immortal memòria a lo quant importava a lur servey y a la conservació del present Principat que no fessen impediments, torps, embarchs, ni inquietacions a la administració del General de Cathalunya y a la exacció dels drets de aquells, són estats servits de abdicar-se per sa benignitat y clemència tota potestat y jurisdicció podent tocar a ells y a sos officials y ordenar y manar que de tots los fets y negocis tocants la dita Generalitat, o de aquella devallants, de qualsevol manera ab tots los incidents deppedents y emergents, ne hagen de inquirir, conèxer y judicar per justícia los deputats del present Principat. Als quals, com a procuradors de la Cort General, és concedida líbera y absoluta potestat de poder conèxer y judicar dits fets y negocis, ab los incidents deppendents y emergents de aquells, y declarar tots y qualsevol dubtes, qüestions y controls que.s fessen en la conexença y jurisdicció d'ells, com dit és, en dits fets comesa interpretar, corregir y determinar los dits dubtes, y altres fets y negocis sobredits, y que de la dita conexença, declaració o judici de dits deputats no.s pugue haver recors per apellació, ni en altra manera, al senyor rey, ni a ses Audiències Reyals o altres qualsevol officials, sinó ab voluntat de dits deputats, de tal manera que lo senyor rey ni sos officials no.s puguen entremetre de dits fets y negocis, sinó com a meros executors, a instància y requesta de dits deputats; volents que lo que serà conegut y determinat per los dits deputats, per los dits fets y negocis, tinga tanta força y valor com si fos determinat per tota la Cort General congregada, y que los dits deputats no pugen ser impedits ni pertubats, directament ni indirectament, de fet ni de paraula, en la administració de dites generalitats ni de coses de aquelles devallants ni aquells tocants en ninguna manera. Y que lo senyor rey ni sos officials alguns, sens per mer offici ni a instància ni aportació de part, puga en manera alguna fer enquesta ni procés de coses algunes fetes o administrades per los dits deputats, ni encara de delictes perpetrats acerca de les dites generalitats, se puguen entrametre ni fer cognició alguna, sinó tant quant per dits deputats ne // 53r // serà request, perquè confiants lo senyor rey y la Cort General de la indústria y legalitat de dits deputats, en atorgar y concedir a.n aquells o a la major part d'ells sobre totes les dites coses líbera y francha administració, y plenament totes lurs rendes. No obstant que totes les dites coses sien veres, públiques y notòries, axí com stan deduïdes, no ha dubtat vostra mercè, molt magnífic misser Francesc Sans, doctor del Reyal Consell, de aconsellar al excel·lentíssim senyor loctinent general que sia admesa certa pretesa instància de mossèn Luís Caportella y de misser Francesc Mascarell, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris, y del procurador fiscal de la règia cort contra los reverents y molt il·lustres deputats de Cathalunya y del síndic del dit General, per haver dits deputats inquirit y procehit contra dit Çaportella y altres dalt anomenats, per rahó dels impediments y torbs per aquells fets al líbero exercici de la jurisdicció y exacció dels drets del General, y aprés de haver admesa dita instància, no ha dexat vostra mercè de aconsellar al dit excel·lent loctinent general que sien fets manaments al discret mossèn Luís Rufet, scrivà major del General, que verifique y done còpia auctèntica de la enquesta publicada al dit Çaportella y altres sobreanomenats, y axí matex ha aconsellat vostra mercè a sa excel·lència que fes certa pretesa provisió, en virtut de la qual se ha intimat als dits senyors diputats y síndic del General que los procehiment per ells fets contra lo veguer de Leyda y altres anomenats en lo cartell com a occupatius, segons se assereix, de la jurisdicció reyal y fora del cas de la jurisdicció dels dits senyors[a] deputats, per ço que, segons se assereix per los dits veguer y altres, no se ha

a. a continuació ratllat Pere.
b. a continuació ratllat senyors.
c. a continuació ratllat un.

a. senyors *interlineat.*

fet empaig ni perjudici algú a la jurisdicció de dits senyors[a] deputats y a la exacció dels drets del General, són nulles y com a tals haver-se de borrar y levar dels registres del General, segons més llargament se conté en dit cartell, al qual, sens emperò approbació de aquell, se fa relació, los quals procehiments com sien indirectament impeditius y perturbatius de la jurisdicció dels dits deputats y del líbero exercici de aquella, y contra la exacció dels drets del General, la qual per rahó de dits [procehi]ments [és] impedida y perturbada, per ço que dits deputats no han procehit ni proceheixen contra dit veguer ni altres sinó per fets y negocis tocants a la dita Generalitat y no fora de aquelles, segons consta ab los actes y requestas contra aquells rebudes y, altrament, constituït per ço lo síndic del General davant vostra mercè *extra formam judicii* ab los presents scrits los requereix que aconsella a sa excel·lència que no perturbe la jurisdicció de dits deputats y que no impedesca lo líbero exercici en aquells tocant acerca la administració del General de Cathalunya y exacció dels drets de aquell, com tots los sobredits procehiments contra dits deputats, scrivà major y síndic del General per les causes y raons sobredites y, altrament, sien nulles y de ninguna força y valor, dient y notificant a vostra mercè que per indemnitat del dit General y per conservació de sa jurisdicció y de la líbera exacció dels drets de aquell, no podran los dits senyors deputats dexar de fer y procehir, si y segons de justícia los serà lícit y permès, y protestà de totes coses lícites y permeses de protestar requirens, etcètera».

53*v* En aquest matex die se fa assí menció que, dilluns a VIIII° del corrent, los senyors deputats tramateren a dir al senyor reverendíssimo bisbe de Oriola, visitador general dels officials reyals, per mossèn Miquel Ciurana, regent los comptes de la Deputació, que los senyors diputats han entès que les dietes dels officials que vostra senyoria té per la visita se són pagades y se entenen, les que resten per a pagar, a excessiu compte, y axí mateix los altres gastos se són pagats no ab la moderació que ab les altres visites se ha acostumat de pagar, y axí supplican a vostra senyoria los senyors diputats, sia servit de tenir-hi compte com de vostra senyoria confia.

E aprés, lo dit matí de nou del corrent, dit mossèn Ciurana, tornat en lo consistori dels senyors diputats, digué a ses senyorias com havia dit al dit senyor visitador lo sobredit, y que li ha respost que sa senyoria veurà dits comptes de les altres visites com estan, y també los comptes de la visita present que ha fermat, y se informarà de persones expertes y determinarà lo que li parexerà just, que no.s apartarà de la rahó per complasència de ninguna persona, que axí ho té acostumat, y tornarà la resposta als senyors deputats del que haurà delliberat.

En aquest mateix die de XIII de febrer, aprés dinar a hora tarda, los magnífics misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris, y misser Luís de Copons, advocat fiscal, y los sobreanomenats set doctors applicats, aconsellaren als senyors diputats y oïdors de comptes que, per a demà de matí a les vuyt hores, convidassen les persones dels tres estaments eletes per aconsellar-se en stos negocis de la occorrent contenció sobre lo veguer y altres de Leyda, y que ses senyories los donassen rahó del tracte y consert que se ere apuntat cerca de dita contenció, y de com ere romput, y de tot lo que més avant ere estat fet del darrer ajust de dites persones fins ara, per a què per elles, tot vist y entès, aconsellassen a ses senyories lo que entendrien hi.ls apparria haver-se de fer, per conservació de la jurisdicció del General.

E dits senyors diputats, seguint aquell consell, per quant algunes de dites persones eletes són absents y altres impedides de poder venir per a consellar en aquestos negocis, elegiren de nou, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors[a] ... Agulló, abat; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Galceran Albanell, pabordre de Barcelona; Carles Çagarriga, Jaume Cassador, Miquel Bonet, Bernadí Font, Raphel de Rovirola, canonges de la Seu de Barcelona. // 54*r* // Per lo stament militar, los senyors don Gascó de Moncada, don Joan de Boxadors, don Henric Agullana, Galceran Burguès, Ramon Vicens de Santmenat, Thomàs Pujades, Jaume Salbà, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo stament reyal, los senyors Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Luís Dusay, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, Jaume Vila, ciutadans de Barcelona.

Dissapte, a XIIII. En aquest die, a les vuyt hores de matí, de les dites persones eletes dels tres estaments que lo die de haïr, a hora tarda, per manament dels senyors diputats y oïdors de comptes foren convidades, vingueren en lo consistori de ses senyories les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los dits senyors, don Miquel Tormo, Jaume Cassador, Miquel Bonet, Bernadí Font, Raphel Rovirola, Galceran Albanell; // 54*v* // per lo stament militar, los senyors, don Gascó de Moncada, don Joan de Boxadors, don Henric Agullana, Ramon Vicens de Senmenat, Thomàs Pujades, Jaume

a. senyors *interlineat.*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mms.

[1579]

Salbà, Pere Pau Bonaventura Bolet; per lo stament reyal, los dits senyors, Luís Gibert, conseller en cap, Joan Luís Lull, Miquel Bastida, Galceran de Navell, Miquel d'Oms, Jaume Vila, Pere Ferreres.

A les quals persones per los senyors diputats, parlant lo senyor diputat ecclesiàstic, fou[a] proposat, y de manament de ses senyorias per lo magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, fou largament referit, tot lo que cerca la dita contenció de Leyda havia passat y succehit entre lo consistori de ses senyorias y lo Reyal Consell Criminal, ab intervenció dels senyors regents Terça y Pla, y altrament y oïda per dites persones la dita proposició y relació y[b] haguda també relació de dit assessor del que en semblants contencions se acostumava de fer, provehir y[c] executar en lo present consistori, y vists y legits allí diversos exemplars del que en temps passat en semblants occasions y casos són estats fets, y hoït[d] lo parer dels set doctors en estos negocis applicats, qui també estaven per aquest effecte ajustats en la present casa de la Deputació, lo qual parer, per dit misser Serra també fou referit y tingut per y entre dites persones cerca totes les dites coses, [mi...] col·loqui y pràtica ab dits senyors diputats, aconsellaren a ses senyorias que, seguint los dits exemplars anthics, ús, stil y pràtica de la present casa, se fes encontinent una delliberació que ja // 55*r* // estava ordenada, y allí.s legí. Y aprés d'ella aquest mateix matí una embaxada solemne de nou persones al excel·lent senyor loctinent general,[e] explicant y supplicant-li lo que devall se dirà. E los dits senyors diputats, encontinent, seguint lo consell de dites persones eletes y de dit assessor y advocat fiscal del General y set doctors applicats, feren[f] ensemps ab dos senyors oïdors de comptes la delliberació a la occorrent jornada en libre de Delliberacions continuada, y per tots los dits doctors firmada, la qual és del tenor següent:

«Dissapte, a XIIII de febrer MDLXXVIIIIº.

Los senyors deputats del General de Cathalunya, ab intervenció dels molt reverent y magnífics oïdors de comptes de dit General, attès y considerant que ab diverses embaxades de part del present consistori y de les persones dels tres staments fetes al excel·lentíssimo senyor loctinent general del present Principat, se li ha supplicat que lo fet y negoci de Luís Çaportella, veguer de Leyda, misser Mascarell, son assessor, Jaume Guiu y Joseph Plana, notaris, del qual és insurgida contenció entre lo Real Consell y lo present consistori, se assentàs per medi de algun acte com en altres semblants contencions és acostumat, de les quals embaxades y aprés ab intervenció dels il·lustres misser Miquel Terça y misser Paulo Pla, regents del Consell Suppremo, avie resultat cert assiento, lo qual, segons digué lo dit senyor regent Terça a hu dels magnífics assessors del General, havia aparegut bé a tots los magnífics doctors del Real Consell Criminal, ab [...] dit regent Terça particularment no havia tractat, y que [...] havia donat rahó al excel·lent loctinent general lo qual mostrant-li content [...] tracte li havia dit que ajustaria lo Consell Criminal, y que ho tractarien allí. Y attès que aprés de haver aparegut bé dit assiento s'és romput per part de dit Reyal Consell, havent aquell de nou volgut apuntar que no havia de anar a sa magestat embaxada, la qual ja molt abans se havia determinat que anàs per satisfer y respondre a la letra de sa magestat scrita a dits senyors diputats sobre lo matex negoci, y [...] fets y negocis molt convenients al servey de sa magestat y a la jurisdicció del present consistori, y líbero [...] dels drets del General, volent dit Real Consell [...] nou tracte, per ço que ab lo primer se havie apuntat y [concordat] que la dita embaxada havie de anar, no obstant dit assiento, com més largament està referit y continuat en lo dietari de la present casa, y attès que aprés de haver dit Real Consell romput dit assiento, se ha intimat a dits senyors diputats un cartell continent, en effecte, que la relació del magnífic misser Francesc Puig, doctor de dit Real Consell, se ha feta conclusió en dit Real Consell que los procehiments fets, per lo present consistori contra dit Luís Çaportella // 55*v* // y altres sobrenomenats, sien cassats y revocats com a occupatius de la jurisdicció real y fets en cars no tocant a la jurisdicció del present consistori, per ço y altrament, dits senyors diputats, de consell y parer del magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels magnífics assessors de dit General, y de altres magnífics doctors dejússcrits, haven vist altra vegada y madurament considerat tot lo procés y altres procehiments fets en lo present consistori contra dit Luís Çaportella y altres dalt nomenats; y vistes moltes declaracions y deliberacions en altres semblants negocis fets en aquest consistori, ab consell y parer de doctors, molt graves; y assenyaladament vista la declaració y deliberació feta a XXI de juliol del any MDXXXIIII ab [...] y parer de misser Francesc Solsona, de misser Ollers, de misser Costa, misser Jaume Terré, misser Joan Solsona, misser Miquel Quintana,

a. fou proposat *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* lo que.
c. *a continuació ratllat* també.
d. *a continuació ratllat* també.
e. *a continuació ratllat* suplicant-li.
f. *a continuació una paraula ratllada.*

misser Joan Quintana, misser Guillem Cassador, que aprés és estat bisbe de Barcelona y canceller de sa magestat, misser Macià Sorribes, també aprés canceller de sa magestat, misser Pintor, misser Comes, misser Miquel Terça y misser Joan Sunyer, la major part dels quals són aprés estats del consell de sa magestat; y vista altra consemblant deliberació y declaració, feren aquest consistori a XVI de noembre MDLVII, ab vot y parer de misser Francesc Solsona, misser Joan Dimas Loris, vuy bisbe de Barcelona y canceller de sa magestat, misser Guillem Cassador, que ha tingut los matexos càrrechs, misser Hadrià Vilana, vuy regent la Cancellaria, misser Hierònym Sunyer, misser Miquel Cordelles, misser Miquel Quintana, misser Miquel de Tamarit, qui vuy són del Real Consell, misser Garau Vilana, misser Miquel Benet, misser Manegat, misser Peres y misser Exerrat. Y havent encara vist molts capítols y actes de Cort, privilegis, confirmacions y declaracions reals, [y assenyaladament] la provisió y declaració feta per lo sereníssim rey don [Alfonso] Quart, de gloriosa memòria, a XXI de agost del any MCCCCXXIII, deliberen dits senyors diputats que, per major justificació dels procehiments en son consistori fets y fahedors en dit negoci, y [altrament] sie feta a sa excel·lència una embaxada de nou persones, ço és, tres de quiscun stament, [per a] supplicar-lo que per quant los dits actes y procehiments fets [per dit] Real Consell són directament contra la jurisdicció de dits senyors diputats, y de aquells resulta evident [...] y impediment al líbero exercici de dita jurisdicció y a la exacció dels [drets] del General, sia sa excel·lència servit manar a dit Real Consell [...] dits actes y procehiments, y qualsevol altres que sien fets per dit Real Consell contra dits senyors deputats, scrivà major y síndic del dit General, manant aquells cancel·lar en quant de fet han [procehit], perquè altrament, per observança de dits capítols y actes de Cort, los quals dits senyors deputats han jurat servar y hoït sentència de excomunicació, dels privilegis, usos y costums de la casa de la Deputació seran forçats, dits senyors deputats, haver de procehir, segons de justícia los era lícit y permès. E més deliberen // 56r // que per alguna o algunes persones, per dits senyors deputats nomenadores, sie dat y notificat lo matex, de part de ses senyorias, als magnífics senyors regent la Cancellaria y doctors de dit Real Consell. *Joannes Baptista Serra, assessor. Aylla, consiliarius. Prexana, consiliarius. Franciscus Serra. De Copons, fisci generalis advocatus. Masnovell, consiliarius. Gort. Guardiola. Oliba*».

E aprés de feta dita delliberació los senyors diputats, per a fer dita embaxada al excel·lent senyor loctinent general, nomenaren de dites persones eletes, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los dits senyors don Miquel Tormo, Bernadí Font, Galceran Albanell; per lo stament militar, los dits senyors don Gascó de Moncada, Ramon Vicens de Sentmenat, Jaume de Salbà; per lo stament real, los dits senyors Miquel Bastida, Pere Ferreres, Miquel d'Oms.

Als quals fou ordenat en lo matex consistori que en aquesta matexa hora, que eren cerca les dotze hores de migdie, anassen[a] a sa excel·lència // 56v // y de part dels senyors deputats y persones eletes dels tres staments li diguessen lo contengut en una scriptura, per aquest effecte en dit consistori ordenada, del tenor següent:

«Que per quant los procehiments fins assí fets per lo Real Consell Criminal contra los deputats, scrivà major y síndic del General per rahó del procés per dits deputats fet contra lo veguer de Leyda y altres, són notòriament prejudicials a la jurisdicció del General y en violació dels capítols y actes de Cort y privilegis a.n aquell concedits, com ja ab altres embaxades és estat referit a vostra excel·lència, supplican a vostra excel·lència li sie de mercè manar al magnífic misser Francesc Puig, relador, y altres doctors del dit Real Consell que revoquen tots los dits procehiments fins ací fets, en quant de fet són estats fets, perquè en altra manera per observança dels dits capítols y actes de Cort, ús, styl y pràtica de la Deputació serien forçats, dits deputats, procehir segons los serà permès de justícia».

E ab aquex orde, dits nou embaxadors, anaren a fer dita embaxada, y aprés de ésser tornats, que era cerca de una hora aprés migdie, referien a dits senyors deputats y altres persones que en dit consistori staven ajustades, qui, aprés de haver fet dita embaxada a sa excel·lència y haver[b] explicat y supplicat lo contengut en dita y preinserta scriptura, sa excel·lència en sa lengua castellana los ha respost, *«jo lo tractaré con ell consejo pera que haga justicia como suele, que nunqua suele haver agravio ni injusticia a nadie»*.

E lo matex die, deprés dinar, los senyors diputats, oïdors de comptes, assessor, advocat fiscal y altres doctors applicats, tornaren en dit consistori a ont comunicaren, tractaren y feren lo que més avant aparrà convenir y provehir per los occorrents negocis, y junctament ab assò manaren dar orde per a què fossen despatxades les instruccions, letres y actes de la embaxada que.s fa a sa magestat, y que ab diligència y per

a. anassen *interlineat, damunt de* diguessen *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* li supplicàs.

la posta fossen trameses al embaxador y assessor del General qui ja eren per lo camí.

E també ses senyories manaren als dits magnífics misser Joan Baptista Serra y misser Luís de Copons que, de part del present consistori, anassen a dir y notificar a quiscú dels magnífics doctors del Real Consell lo contengut en la preinserta delliberació lo die present feta, los quals magnífics assessor y advocat fiscal respongueren que.u farien.

57r Dilluns, a XVI. En aquest die los senyors diputats trameteren a mossèn Joan Pau Ciurana, adjunt del regent los comptes del General de Catalunya, al reverendíssimo senyor bisbe de Oriola, visitador general dels officials reyals, manant-li que digués a sa senyoria que los dits senyors deputats advertien a sa senyoria reverendíssima que les tatxes, axí dels comissaris reyals com dels notaris y porters que per negocis de la dita visita se haurien de pagar, que sa senyoria reverendíssima fos servit manar-les fer conforme a les constitucions, y que en lo demés, de les coses arbitràries que dits senyors deputats stan molt certs y confiats que sa senyoria reverendíssima les arbitrarà y tatxarà com de sa senyoria se confie.

E aprés, tornat dit mossèn Joan Pau Ciurana en consistori digué als senyors diputats y oïdors de comptes que, havent de part de ses senyories explicat lo sobredit a dit senyor bisbe de Oriola, visitador general, sa senyoria reverendíssima li ha respost[a] digués als senyors deputats que no.y havia perquè advertir-lo de les tatxes conforme a les constitucions, perquè ell les tenie molt bé vistes y stave al cap d'elles, y que les tatxes tenie fetes als comissaris reals y notari, les tenie fetes ab molta maduresa y consideració, y precehint plena informació que la Real Audiència y altres tribunals han tatxat y donat lo que ell ha tatxat, y que les tatxes de les constitucions no estan en ús ni observança per ser lo temps molt different del que leshores era, y no tenir ni rebre los comissaris y notari altres emoluments sinó llur sola dieta, com tenen avant per altres negocis y tribunals que.ls rehixen a més de dites tatxes, y que encara que lo General hage de pagar los dits gastos y despeses que ell ha tingut molt mirament, y tindrà, en fer dites tatxes, juxta sa consciència y a la obligació de son càrrec que és tatxar y pagar la justa cada qual.

Dimarts, a XVII. En aquest die, de matí, mossèn Sebestià Costa, secretari del senyor loctinent general, obtinguda licència dels senyors deputats, entrà en son consistori, y dix a ses senyories que dit excel·lent senyor loctinent general havia rebut de sa magestat una carta que allí portava, y a ses senyories mostrà, sobre la justa escusa que sa magestat havia tenguda de no poder // 57v // venir aquest any a tenir Corts Generals, com tenia offert, y que sa excel·lència li havia manat la llegís a sas senyories si eren servits oir-la. E los senyors deputats, encontinent, la desitjaren y volgueren oyr, y axí.ls fou legida per dit secretari, y aprés digueren que besaven les mans de sa magestat y de sa excel·lència per la mercè que oyr dita carta havien rebuda.

58r Dimarts, a XXIIII. *Festum sancti Mathie, apostoli.*

59r Mars MDLXXVIIII°

Dissapte, a VII. *Festum sancti Thome de Aquino.*

Dijous, a XII. En aquest die lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, partí de la present ciutat per anar a la vila de Perpinyà, per sos negocis y affers.

60r Dijous, a XVIIII°. *Festum sancti Josephi.*

Dissapte, a XXI. *Festum sancti Benedicti.*

60v Dimecres, a XXV. *Festum Anunciacionis Beate Marie Virginis.*

Dilluns, a XXX. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes han donat licència a mossèn Joan de Gualbes, sobrecollidor del General, de anar a la sua sobrecol·lecta de ponent.

61r Abril MDLXXVIIII°

Dimecres, lo primer. En aquest die lo magnífic mossèn Joan de Gualbes, sobrecollidor de ponent, és partit per a portat los libres y diners y visitar la sua sobrecol·lecta.

62r Divendres, a X. En aquest die, de matí, lo molt il·lustre y reverent senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a visitar la sua yglésia de Gerona.

62v Diumenge, a XVIIII°. *Pascha Resurreccionis Domini Nostri Jesuchristi.*

63r Dimarts, a XXI. En aquest die, al vespre, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, venint de sa casa que té en Perpinyà, arribà en la present ciutat.

Dimecres, a XXII[a]. En aquest die, estant la casa

a. a continuació ratllat que.

a. a continuació ratllat vigília.

de la Deputació enpaliada y la capella de aquella, a honor del gloriós sant Jordi, ornada per celebració de la sua festa de demà, millor del que may ha estat, axí per los ornaments y altres coses de dita capella y casa que de nou són fetes, com altrament, y estant també parat lo altar al loc acostumat dels corredors de la dita casa, per dita celebració de les primeres vespres celebrades lo die present, fins a demà tot lo die, essent lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y lo senyor oïdor militar restant en la casa de sa habitació ab indisposició corporal, los altres senyors deputats y oïdors de comptes, a[a] les tres hores aprés migdie, vingueren en la casa de la Deputació, ço és, quiscú de dits senyors deputats perdits[b], ab son porter devant ab la massa alta, y lo senyor oïdor ecclesiàstic també ab lo porter // 63v // del senyor deputat del mateix stament, com és dit absent, ab la massa alta, y tots los dits senyors deputats y oïdors, ço és, quiscú per si, com és dit, acompanyats de diversos senyors y persones de tots tres staments y altres ab la acostumada serimònia, començant primer lo senyor oïdor real y aprés lo ecclesiàstic, per ésser impedit lo militar, a aprés lo senyor deputat real, e aprés lo senyor deputat militar, per a oir les primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi, que ab la acostumada solemnitat se celebraren. E també vingueren, per a oyr dites vespres, los senyors consellers de la present ciutat y molts senyors y persones dels tres staments, que per aqueix effecte foren convidades per part dels senyors deputats. Y, aprés que foren dites vespres celebrades, los dits senyors consellers se'n tornaren. Y axí, arribant com tornant-se'n, foren acompanyats per los senyors deputats, ço és, rebent-los al cap de la escala y aprés tornant y dexant-los allí com se acostuma. E aprés dits senyors deputats y oïdors se'n tornaren juncts fins a la porta de la present casa, a hont quiscun prengué son camí, acompanyat axí com era vingut.

E aprés, a hora tarda de aquest matiex die, estant la casa tota luminària foren celebrades les completes de dita festa, també ab la acostumada solemnitat; a hont tot aquest die vingué gran multitut de gent per a guanyar la indulgència de dita capella, y per festivar y honrar tanta y tan gran festa.

64r Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die, continuant-se en dita casa la dita festa, se féu solemne offici y sermó y, aprés migdie, solemnes vespres, y en tot vingueren y foren los dits senyors deputats y oïdors y senyors consellers, y altres persones dels tres staments y moltes senyores de les convidades, segons lo memorial que se'n féu, exceptat[a] que los senyors consellers no vingueren a les dites segones vespres per no ésser acostumat. Y aprés de acabats los[b] officis se'n tornaren, dits senyors deputats y oïdors, de la matexa manera que lo die de haïr en les primeres vespres.

Dissapte, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

64v Maig MDLXXVIIII^o

Divendres, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume, apòstols.

65r Diumenge, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

Dimecres, a VI. En aquest die, al vespre, lo molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, venint de visitar la sua yglésia y diòcesi, arribà en la present ciutat.

Divendres, a VIII. Festa de la Aparició de sant Miquel.

66r Dilluns, a XVIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, per haver entès que dissapte a XVI del corrent, per part del excel·lent loctinent general del present Principat fou publicada en la present ciutat una crida, contenint en effecte que algunes persones induÿdes del spririt maligne havien attentat y machinat voler matar la persona de sa excel·lència, y que per a qui descubriria tal cas, pus no fos lo principal, se offeria en dita crida remissió del[c] delicte y gràcia y mercè de certa summa de diners, y perquè, entenen ses senyories que toca molt a.n aquest fidelíssim Principat de sa magestat y al interès públich de aquell que, cas tant enorme, grave // 66v // e inaudit, sie descubert y condignament castigat, si[d] és axí com se diu en dita crida, lo que appar impossible segons la gran fidelitat de aquest Principat y de tots los poblats en aquell, apparegué a ses senyories, qui representen lo dit Principat y staments de aquell, per haver madur consell del que cerca de açò haurien de fer, y també per a comunicar les letres que lo die present son rebudes dels embaxador y assessor del General qui són en la cort de sa magestat, sobre la expedició de lur embaxada, y per aconsellar-se del que se ha de respondre y provehir en lo que

a. a les... migdie *interlineat al marge esquerre.*
b. perdits *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* lo.
b. los officis *interlineat, damunt de* des *ratllat.*
c. del delicte *interlineat al marge esquerre.*
d. si... aquell *interlineat al marge esquerre.*

[1579]

scriuen, ésser convidades y ajustades aquest mateix matí, en son consistori, les persones dels tres staments que són eletes per aconsellar-se dels negocis de dita embaxada. E axí ab molta diligència, per manament de ses senyories, foren convidades dites persones de les quals, encontinent, vingueren en son consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic los molt reverents senyors, don Miquel Tormó, prior de Besalú, Carles de Çagarriga, ardiacha de Benasc, Miquel Bonet, Bernadí Font, Rapel de Rovirola, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo militar los[a] senyors, don Gascó de Moncada, Galceran Burguès de Santcliment, // 67v // Ramon Vicens de Semanat, Thomàs Pujades, Jaume Salbà, don Henric Agullana, en Barcelona domiciliats. Per lo stament reyal, los[b] senyors, Luís Gibert, conseller en cap, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, Galceran de Navel, ciutadans de Barcelona.

E los dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, proposaren y digueren a dites persones eletes lo que havien entès de dita crida, feta sobre la pretesa machinació de matar a dit excel·lent loctinent general, significant allí ses senyories quanta rahó tenia tot lo Principat, en cas que dita[c] machinació fos vera, de sentir-se de tant gran novedat, y de cas tant horrendo e inaudit en esta terra, contra la innata fidelitat que sempre ha tengut y té a son rey y senyor; e també lo que dits embaxadors y assessor del General, qui són en la cort de sa magestat, ab sa carta de XI del corrent, havien scrit a ses senyories cerca la resolució y expedició de lur embaxada, la qual carta de manament de ses senyories fou allí per mi, scrivà major, a totes les dites persones legida.

67v E aprés que les dites persones dels tres staments hagueren bé entès los dos caps de dita proposició y oïda dita carta, tractant madurament cerca de açò, y assenyaladament cerca lo cap de dita pretesa machinació, ab tan gran sentiment y demostració de pesar, com se deu y pot pensar de tant fidelíssims vassals de sa magestat, entengueren que encara que.ls paregués impossible ésser vera dita pretesa machinació, no.s podia dexar de fer moltes diligències per a entendre la veritat del que cerca aquella havia passat, y en cas que per desgràcia fos vera, no.s podia dexar de solicitar y procurar lo càstic de delicte tant impensat.

E axí les dites persones, havent quiscuna d'elles votat y dit son parer, parlant emperò los qui

a. a continuació ratllat il·lustres.
b. a continuació ratllat magnífic.
c. a continuació una lletra ratllada.

són ecclesiàstics, ab la protestació que de dret los és permesa per no incidir en irregularitat, aconsellaren a ses senyories que en aquesta matexa hora, que eren cerca les dotze de migdie, anassen, ab solemne embaxada, al excel·lent senyor loctinent general y, per part del General que representa tot lo Principat, referissen a sa excel·lència lo gran pesar que tot lo Principat té y lo sentiment que fa del que ab dita crida és publicat, y que se haja tengut occasió, per mínima e indirecta que sie, de haver-se de fer dita crida, y supplicassen a sa excel·lència sie servit manar entendre molt bé la veritat de tant perniciosa machinació, per a què sie castigada, y manar tenir en segur y molt ben guardats los testimonis que han testificat e informat a sa excel·lència y la règia cort de tal cas, per la crehença que.s té de ésser temeraris y falsos a fi que, essent tals com se creu, que.u seran, fossen també condignament castigats de tant gran mal e infàmia que a tota aquesta terra han imposada, y per a tot fessen largues offertes a sa excel·lència de valer y servir per part del General y del Principat a sa excel·lència y son Reyal Consell, en tot lo que per lurs officis de deputats y oïdors fos possible.

E al segon cap de dita proposició, del qual axí mateix tractaren y communicaren, aconsellaren a ses senyories que, attès los dits embaxador y assessor del General, ab dita carta de XI del corrent, scriuen a ses senyories que, de part de sa magestat, se'ls ha dit per lo compte de Chinchón, que se'ls daria una carta de sa magestat per a ses senyories y en ella se daria resposta al cap de tenir Corts, y als altres contenguts en dites instruccions, però que la voluntat de sa magestat, ço és, lo que és servit ses senyories facen, entendrien ací del loctinent general a qui sa magestat scrivia; aconsellaren a ses senyories que, replicant al que per part de sa magestat és dit, scriguen y suppliquen a sa magestat sie servit[a] lo que manarà[b] se faça cerca dita embaxada, ho[c] mane ser liure als senyors deputats ab sa real carta que.s done a dits embaxador y assessor en sa expedició,[d] com[e] és acostumat en semblants embaxades, perquè de fer-se altrament se rebria y sentirie[f] agravi; y que a dits embaxador y assessor responguessen que, en quant los sie possible y com bé han acostumat en totes occasions, repliquen lo mateix ab lo major encariment y millor modo que sie possi-

a. a continuació ratllat ne remetre al dit loctinent general que diga a ses senyories la voluntad de sa magestat.
b. manara *interlineat damunt de* és servit *ratllat.*
c. ho... deputats *interlineat, damunt de* sinó que *ratllat.*
d. a continuació ratllat sie servit sa magestat ho mane, scriurer-ho als senyors deputats.
e. a continuació ratllat sempre.
f. a continuació ratllat major.

ble, y que no.s partescan de allí sens rebre de sa magestat aquesta mercè, o tenir altre orde dels senyors deputats.

E rebut lo dit consell en tots los dits dos caps, entenent dits senyors deputat y persones eletes // 68v // lo perill de irregularitat en què podien encórrer los ecclesiàstics qui entrevenien en lo negoci de dita machinació, dites persones eletes aconsellaren y acordaren, ab dits senyors deputats[a] y oïdors, que los senyors deputat y oïdor ecclesiàstics no anassen en dita embaxada. Y axí restaren en dit consistori en companyia de dites persones eletes y també lo senyor micer Luís de Copons, advocat fiscal del dit General, per ésser també ecclesiàstic. E los altres senyors deputats y oïdors, ço és, militars y reyals, acompanyats dels officials del General y ab los tres porters devant ab les masses grosses al coll, en aquesta hora que eren cerca la una aprés migdie, anaren a dit excel·lent loctinent general en son palàcio, y arribats a son conspecte y presència, ab lo degut y acostumat respecte y acato, parlant lo molt il·lustre senyor bescomte d'Évol[b], deputat militar, digueren, en effecte, y explicaren a sa excel·lència acerca dita pretesa machinació, ab molt compliment de paraules de molta cortesia y offertes, tot lo sobredit que per les dites persones dels tres staments cerca de açò a ses senyories és estat aconsellat se digués a sa excel·lència, y també la causa per la qual los senyors deputat y oïdors ecclesiàstics havien dexat de anar ab dita embaxada.

E sa excel·lència, responent a dita embaxada ab demostració de tenir gran contento de les offertes y compliments dels senyors deputats, digué, en effecte, a ses senyories que ben certa y notòria era la fidelitat de aquest Principat y que no li pesava lo que era fet per lo respecte de sa persona, la qual, moltes vegades havia posada en perill per servey de sa magestat, sinó per trobar-se[c] en lo càrrec de loctinent general y representar la persona de sa magestat, y per ésser estat instrument per lo qual se havia atrebit, lo que ha donat occasió a la crida, y de posar lo Principat en aquest sentiment, y que agrahia les offertes, y si[d] los senyors deputats volien[e] saber algunes particularitats del que en dit cas se havia trobat, encara que fossen molt públiques y notòries, les manaria donar a ses senyories[f].

a. *a continuació ratllat* q.
b. d'Évol *interlineat.*
c. trobar-se... y per *interlineat al marge esquerre.*
d. si *interlineat.*
e. *a continuació ratllat* sa excel·lència manaria donar a ses senyories noticia.
f. *a continuació ratllat* de tot lo que per informació del cas se ha trobat.

69r E acabada la resposta de sa excel·lència, los senyors deputats y oïdors de comptes, ab lo degut respecte y acato de sa excel·lència, se despediren y tornaren en lo consistori de la present casa de la Deputació, a hont eren los senyors deputat y oïdor ecclesiàstichs y algunes[a] de les persones eletes dels tres staments, als quals, parlant també dit senyor deputat militar, referiren lo que havien explicat y sa excel·lència havia respost en dita embaxada[b].

E lo mateix die, aprés dinar, los senyors deputats delliberaren que al excel·lentíssim senyor loctinent general se presentàs una supplicació del tenor següent:

«Excel·lent senyor.
Entès han los deputats del General del present principat de Cathalunya, no entrevenint en açò lo deputat ni oïdor ecclesiàstichs, que algunes persones, induïdes del spririt maligne, haurien attentat y machinat de voler danyar y matar la persona de vostra excel·lència, y que de dit cas se'n hauria requerit en la règia cort. E com toque a.n aquest tant fidelíssim Principat y al interès públich de aquell que un cas tan enorme, grave i inaudit sie descubert y condignament castigat, supplican a vostra excel·lència, dits deputats, representant en açò tots los[c] staments de dit Principat, als quals toca fer molt gran sentiment de cas tan atròs y enorme, sie vostra excel·lència servit manar que, ab tota la diligència possible, se inquiresca fins se sàpia la veritat de qui són los culpables, y que aquells sien castigats de tal manera que.n reste perpètua // 69v // memòria, offerint-se dits deputats, si en dit fet en alguna cosa poran valer, de fer-ho ab tota la diligència y ab tot lo compliment y millor manera que poran, en servey de sa magestat y de vostra excel·lència e bé públic. Lo offici de vostra excel·lència implorant, etcètera. *Altissimus, et cetera. Joannes Baptista Serra, assessor Generalis Cathalonie*».

E lo mateix die, aprés dinar, lo magnífic misser Joan Baptista[d] Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, referí[e] als senyors deputats, en son consistori, que en aquest aprés dinar, per orde y manament de dits senyors deputats, anà als magnífichs doctors del[f] Real Consell Criminal, qui estaven juncts en lo Con-

a. algunes de les *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* y oÿt per dites persones eletes dexaren a ses senyories, lo que més avant restava a fer per a entrendre ab veritat si dita machinació era feta o dexada de fer, com se tinga per molt impossible que tal mal y delicte sie pensat, ans que.s falta.
c. *a continuació ratllat* tres.
d. *a continuació ratllat* ab.
e. referí... dinar *interlineat al marge esquerre.*
f. *a continuació ratllat* dit.

[1579]

sell, y.ls digué,[a] de part de dits senyors deputats, que havien sentit molt que se opposàs a uns tant faels de sa magestat, com són los poblats del present Principat, que hagués algú volgut, ni attentat, ni sols pensat, de voler matar la persona del excel·lentíssim senyor loctinent general, que a més de la qualitat de sa persona, essent loctinent de la magestat del rey, nostre senyor, era cosa molt grave que ningú hagués attentat en pensar ni fer cosa tant prejudicial a la authoritat de sa magestat, y que per donar rahó a un cas de tant gran sentiment, per a què de deveres se entengués la veritat, havien determenat, dits senyors deputats, de donar a sa excel·lència la sobredita supplicació, la qual supplicació, aportant-la los procuradors del General, fou donada al magnífic misser Miquel Ferreró, doctor de dit Real Consell Criminal, y entrada aquella dins dit Consell, digueren a un scrivà de manament que fes la oblata, y per orde y manament de dits senyors deputats, continuant dit magnífic misser Serra son rahonament, digué que los senyors deputats tenien pensament // 70r // de fer una crida offerint premi al qui descubririe la veritat de dit fet, y que.s dava esta rahó a ses mercès per a què entenguessen lo cuydado que dits senyors deputats tenien en valer, per a què se entengués la veritat de dit negoci, y també, perquè essent cas que no tocava als deputats per sos càrrechs entrometresen ni menys podien gastar de diners del General, sinó per una general consyderació, la qual eren contents de admetre, per ser lo cas raro y tan atròs, los feyen a saber sa voluntat per a què aprés no se'ls donàs culpa que s'eren entromesos de cosa que no tocava a lur juredicció, ni a la exacció dels drets del General.

E que lo magnífic senyor regent Vilana, de part de tot lo dit Real Consell, y en presència de tots los dits magnífics doctors de aquell, digué, a dit magnífic assessor que, de sa part, digués als senyors deputats los agraïa molt lo cuydado que mostraven tenir per a què se entengués la veritat del fet, y que quant al que tocava a la crida ho tractarien entre ells, y que lo endemà tornàs allí, o fos en casa del magnífic misser Miquel[b] Ferreró, que se li donaria la resposta.

Dimarts, a XVIIIIº. En aquest die, aprés dinar, lo dit magnífic misser Joan Baptista Serra referí[c] als senyors deputats, en son consistori, que en aquest die és anat en la casa dels deposadors, a hont li era estat ordenat, y no trobant allí lo Real Consell Criminal ajunctat, anà a casa del magnífic misser Ferreró, y li dix venia allí per la resposta li havia de donar sa mercè acerca de la crida volien fer los senyors deputats. E que dit magnífic misser Miquel Ferreró li respongué, de part del Consell, que stava molt bé que dits senyors deputats manassen fer publicar una crida per lo effecte // 70v // sobredit, y que li faria, dit assessor, molt gran plaer, ordenada que fos, de mostrar-la-y, al que li respongué que, donant-li los senyors deputats licència de fer-ho, ho faria.

E axí[a] lo mateix die tornà dit magnífic assessor dita resposta als senyors deputats que estaven en son consistori, y aprés de molt larch tracte sobre lo que més convenia fer, determenaren, dits senyors deputats, a consell de dit assessor, se ordenàs y publicàs una crida, la qual és del tenor següent:

«Ara hojats, tothom generalment, que.us notifiquen y fan a saber, de part dels molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Cathalunya, no entrevenint en açò lo illustríssim y reveredíssim senyor deputat ecclesiàstic, ni lo molt reverent senyor oïdor de comptes del mateix stament que, com per crida, per part del excel·lentíssim senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, loctinent y capità general de sa magestat y son Real Consell, dissapte proppassat a XVI del corrent mes de maig publicada a notícia de ses senyories, sie pervingut que alguns fills de perdició, poc tements a Déu y a la justícia temporal, no hajan dubtat, induïts per lo sperit maligne, voler atrevir tentar, conspirar y machinar de voler offendre, danyar y matar la persona del excel·lentíssimo senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, loctinent y capità general de la sacra catòlica real magestat del rey, nostre senyor, en lo present Principat y comtats de Roselló y Cerdanya. Per ço, per lo que al públic y general interès y benefici de tots los poblats en lo present Principat y comtats, toca y convé que.s tinga certa notícia dels qui haurien volgut cometre tant perniciós y detestable delicte, per a què sien condignament punits y castigats, ab consell y parer del magnífic misser Joan Baptista // 71r // Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, en sa bona fe y paraula, prometen que, de pecúnies del General, donaran quatre mília liures, moneda de Barcelona, a qualsevol persona de qualsevol stament, grau o condició sie, sols no sie lo principal, qui a coneguda y determinació de ses senyories, ab veritat, primer denunciarà y donarà plenes y legíttimes proves a la règia cort dels qui són los reos y culpables en dit cas y delicte, y per lo contrari prometen donar

a. *a continuació ratllat* de part.
b. Miquel *interlineat.*
c. referí... die *interlineat al marge esquerre.* – *a continuació ratllat* en la casa.

a. axí *interlineat.*

la matexa quantitat de quatre mília liures a qualsevol persona qui, a coneguda també y determinació de ses senyories, en dita règia cort, ab veritat, primer descubrirà y donarà plenes y legíttimes proves de què dita acusació y denunciació és falsament inventada, y que los testimonis, fins avuy en la règia cort acerca dit cas ministrats y per avant ministradors, han deposat fals y contra veritat. Y perquè les dites coses sien a tothom manifestes han manat, ses senyories, ésser feta y publicada la present pública crida per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, y altres ciutats, viles y lochs dels dits Principat y comtats, a hont convinga».

Dimecres, a XX. En aquest die, de matí, los dits senyors deputats manaren a Pere Joan Ortolà, ajudant ordinari de la scrivania major, que anàs a mostrar a dits magnífics doctors del Real Consell Criminal la dita crida[a]. E[b] aprés, tornat que fou en lo consistori dels senyors deputats, referí a ses senyories que dita crida donà en mans del[c] magnífic misser Miquel Ferreró, lo qual li digué que la dexàs allí y que digués als senyors deputats fessen anar en dit Real Consell, a les dues hores de aquest die, aprés dinar, al dit magnífic misser Serra que tenien que tractar ab ell sobre dit negoci.

E lo mateix, aprés dinar, a la dita hora, lo dit magnífic misser Serra // 71*v* // anà en dit Real Consell, segons[d] digué als senyors deputats en son consistori, a hont referí que en presència dels magnífics senyors regent Vilana y doctors de dit Real Consell[e] digué que venia allí per a saber que.s lo que ses mercès volien, y per lo que lo havien enviat a demanar[f]; y que lo senyor regent Vilana, en presència de dits magnífics doctors del Consell, li havia dit que la última part de dita crida en la qual se offeria premi als qui donarien plenes y legíttimes proves en cas fos falsa la denunciació y acusació contra los qui.s pretén ésser culpables, y axí mateix per als qui donarien plenes proves de què los testimonis axí ministrats com ministradors en la règia cort no haurien dit veritat, havia paregut al Real Consell se'n havia de llevar, y que alguns magnífics doctors de dit Real Consell també li digueren que dits senyors deputats no feyen bé en prometre premi en tal cas, y que no.s podia ygualar la offensa ab la deffensa, com seria si.s publicava dita crida com estava ordenada.

a. a continuació ratllat y axí anà y la.
b. E aprés... crida *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació ratllat dit.
d. segons.. que *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat y.ls.
f. a continuació ratllat e tornat en consitori, referí a dits senyors deputats.

Al que dit magnífic assessor los respongué que dits senyors deputats no entenien en fer offensa ni deffensa a ningú, pus no tocava llur jurisdicció en dit cas castigar los culpables, que tenint sols respecte a què.s sabés la veritat de cas tant detestable y tant prejudicial a la authoritat de sa magestat y fidelitat dels poblats en aquest Principat, los paria que estava molt bé axí, pus per axò no.s feya prejudici en res, ans bé era principal occasió per a què.s sabés particularment y ab molta certitut la veritat del que havia passat en dit negoci, y que aprés de haver tractar y parlat moltes altres coses, axí de diff(ic)ultats com de respostes, que no tocan particularment a.n aquest fet, li tornà dir, dit senyor regent Vilana, que los senyors deputats // 72*r* // no fessen publicar dita crida, sinó que.n llevasen lo que ans li havia dit. Al que li respongué, dit assessor, que, pus dit negoci se posava en conflicte y pretencions, ell ho referirie als senyors deputats y.ls tornaria resposta en la matexa hora.

E dits senyors deputats, per a què no se impedís, ab contencions, son bon intent, determenaren que dita crida se ordenàs del tenor següent:

«Ara hojats, tothom generalment que.us notifiquen y fan a saber, de part dels molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Cathalunya, no entrevenint en açò lo il·lustríssim y reveredissím senyor deputat ecclesiàstic, ni lo molt reverent senyor oïdor de comptes del mateix stament, que com per crida per part del excel·lentíssimo senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castellà, loctinent general de sa magestat y son Real Consell, dissapte proppassat, a XVI del corrent mes de maig, publicada a notícia de ses senyories, sie pervingut que alguns fills de perdició, poch tements a Déu y a la justícia temporal, no hajan dubtat, induïts per lo spirit maligne, voler atrevir tentar, conspirar y machinar de voler offendre, danyar y matar la persona del excelentíssimo senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, loctinent y capità general de la sacra catòlica real magestat del rey, nostre senyor, en lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya. Per ço, per lo que al públich y general interès y benefici de tots los poblats en lo present Principat, toca y convé que.s tinga certa y verdadera notícia de dit cas, ab consell y parer del magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, en sa bona fe y paraula, prometen que, de pecúnies del General, donaran quatre mília liures, moneda de Barcelona, a qualsevol persona de qualsevol stament, grau o condició sie, que a coneguda y determinació de ses senyories, ab veritat // 72*v* // de-

[1579]

nunciarà, descrubrirà y donarà plenes y legíttimes proves a la règia cort de la veritat de dit fet, conforme se conté en la delliberació per ses senyories lo die present, en son consistori, feta. Y perquè les dites coses sien a tothom manifestes han manat ses senyories ésser feta y publicada la present pública crida per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona y altres ciutats, viles y lochs dels dits Principat y comtats, a hont convinga».

E dits senyors deputats, encontinent, manaren al dit magnífic misser Serra que tornàs ab dita crida, novament ordenada, a dits magnífics doctors qui estarien juncts a dit Real Consell.

E tornat que fou, referí a ses senyories com havia mostrat dita crida, últimament ordenada, als dits magnífic regent Vilana y doctors de dit Real Consell, qui, com és dit, estaven ajunctats, los quals, aprés de haver tractat entre ells, lo havien fet tornar a entrar allà, hont dits magnífics doctors eren, y que lo dit senyor regent Vilana, de part del Consell, li havie dit que era lo que los senyors deputats havien delliberat en la deliberació que estava contada en dita crida, al que respongué, dit magnífic assessor, que dits senyors deputats havien delliberat de donar un mateix premi, axí als que descubririen los culpables com als qui descubririen ésser falsa tal acusació. Y que dit senyor regent Vilana li digué que de la matexa manera los offenien les dites paraules, perquè tothom volia saber que contenia la dita delliberació, pus en la crida se feya menció d'ella. Al que li respongué dit misser Serra que los senyors deputats havien determenat allò, y que tenia per cert que la matexa hora de ser ell tornat en consistori la manarien publicar. Al que respongué dit senyor regent Vilana que no tocava a la jurisdicció dels senyors deputats // 73r // fer dita crida, y que li respongué dit assessor, que era veritat que a la jurisdicció dels senyors deputats no tocava entrometres de dit cas, ni offerir premi per ell, conforme a la disposició de capítols de Cort, però que, per ser un cas tant raro y a hont se atravessava la honra y bon renom de tant faels vassalls de sa magestat, com són los de aquest Principat, havien acordat de ajudar a què se entengués la veritat ab aquest medi, com en altres coses de gran importància era acostumat fer, y que si fos estat cosa que directament hagués tocat a la jurisdicció dels senyors deputats[a], se foren escusats tots los sobredits tractes, y los senyors deputats hagueren exequutat lo que.ls haguera paregut fer, y que ses mercès fessen a saber als senyors deputats lo que volrien acerca dit negoci, perquè ell, dit misser Serra, no tenia orde de tractar-lo més ab ser mercès.

E los senyors deputats, oïda dita relació, acordaren de què, tractat entre ells dit negoci, determinarien lo que més convindrie fer y que en lo entretant, per evitar contencions, se sobresegués en la publicació de dita crida, y també en la exequució de dita delliberació.

Dijous, a XXI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Baptista Serra, assessor del General, ha referit als senyors deputats, en son consistori, que los magnífic regent Vilana y doctors del Real Consell Criminal, aquest matí, lo havien enviat a demanar; y essent en lo Consell li havien dit digués als senyors deputats, y.ls aconsellàs, que fessen lisament dita crida sens posar cosa alguna de dita delliberació, sinó dir que darien // 73v // dit premi als qui descobririen la veritat de dit fet, perquè de altra manera los paria era molt gran deraputació de son Consell, y també que faria dany al negoci per voler ygualar en un temps la deffensa ab la offensa. Y que, aprés de moltes rèpliques y respostes, los havia dit, dit assessor, que recelava no fos més danyós a la authoritat del Consell Real que se entengués públicament, com se entenie, que ses mercès feyen contrari, que los senyors deputats no podien fer dita crida ni tocava a sa jurisdicció, pus no la feyen de la manera que ses mercès volien, y lo que pijor era que.s deya públicament que lo contrari se feya perquè no volien se prometés premi als qui, en cas fos falsedat, descobrissen aquella. Y que dit senyor regent li havia respost, atravassant també alguns dels magnífics doctors qui allí eren en lo tracte, que lur determinació era que dita crida no.s fes sinó de la manera que ells, com està ja referit, volien.

E dits senyors deputats, per ésser alguns absents del consistori, acordaren de què, aprés que serien tots juncts, determinarien lo que convindrie y.s deuria fer.

74r Dissapte, a XXIII. En aquest die, lo magnífic misser Montserrat Monfar, oïdor real, partí de la present ciutat per anar en Cervera y altres parts, per sos negocis y affers.

Dilluns, a XXV. En aquest die, lo senyor Onofre Cerveró, oïdor militar, partí de la present ciutat per anar a visitar sa casa, que té en Leida.

74v Dijous, a XXVIII. Ascensió *Domini Nostri Jesuchristi*.

a. a continuació ratllat fore.

75v Juny MDLXXVIIIIº

Dissapte, a VI. En aquest lo magnífic misser Montserrat Monfar, oïdor de comptes real, tornant de Cervera, hont era anat per sos negocis, arribà en la present ciutat.

Diumenge, a VII. *Festum Penthecostes.*

Dimarts, a VIIIIº. En aquest die, derrera festa de Penthecostes, essent los senyors deputats y oïdors de comptes certificats que entraria en la present ciutat, a la vesprada, lo il·lustríssim y reverendíssim senyor cardenal don Pedro Dessa, venint de Castella, manaren convidar tots los officials del General, qui són en la present ciutat, per anar a recibir a sa senyoria il·lustríssima y reverendíssima; a hont també anaren lo excelent loctinent general, lo senyor bisbe de Barcelona, los senyors consellers de la present ciutat ab molta companya de quiscú, com en semblants és acostumat.

E isqueren // 76r // los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats de sos officials y ab los porters devant ab les masses al coll, y tots a cavall, fins cerca la carniceria de Sans, a hont aguardaren lo dit cardenal, fins cerca les deu hores de nit que arribà en aquell loc. Y estavan també aguardant al dit senyor cardenal lo dit senyor[a] loctinent general a les cases passat lo portal de Sant Antoni, y los senyors consellers passada la Creu Coberta, y lo senyor bisbe de Barcelona cerca lo Hospitalet. Y hagués de aguardar tant per haver-se tengut dolent orde, segons se entengué, en lo saber y avisar de dita entrada. Y entenent dits senyors deputats que dit senyor cardenal estava cerca del loc hont aguardaven, anaren a rebre sa senyoria il·lustríssima. Y axí.l reveren ab la cortesia deguda al que sa senyoria il·lustríssima correspongué ab molt compliment y contento, y fetes les acostumades cortesies, y essent lo senyor bisbe de Barcelona qui venia a la mà esquerra de dit senyor cardenal passat a la mà dreta, lo senyor deputat ecclesiàstic se posà a la mà esquerra, que és son loch acostumat, y los senyors deputats militar y real devant, y devant ses senyories los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y real, lo militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y, portant devant los dits porters ab les masses al coll, anaren acompanyant dit senyor cardenal fins que arribaren los dits senyors consellers als quals, en arribar y saludar a sa senyoria il·lustríssima, los senyors deputats y oïdors de comptes feren loc, com se acostuma, y despedint-se y saludant com se devia y convenia per fer loc a dits consellers, se'n anaren acompanyats com és dit. Y a les honze hores de nit, ab gran multitut de atches, entrà en la present ciutat, acompanyat de dit excel·lent loctinent general, qui anava a la mà dreta, y dels consellers, portant lo conseller en cap a mà esquerra, y los altres devant, ab sa acostumada serimònia, y ab molts altres senyors y persones de tots staments.

76v Dimecres, a X. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, ecclesiàstic y real, lo militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, haguda licència y hora de anar a visitar y besar les mans a dit senyor cardenal[a] en casa del excel·lent loctinent general, a hont posava, anaren a sa senyoria il·lustríssima, acompanyats de sos officials y los porters devant ab dites masses al coll, y entrant en son aposento y presència, ab la cortesia y acato degut, y rebuts ab molt compliment, los senyors deputats y oïdors de comptes, ab paraules de molta cortesia y compliments, donaren a sa senyoria il·lustríssima la benvinguda, y per part del Principat y del General feren les offertes degudes. A tot lo que sa il·lustríssima senyoria correspongué ab paraules de semblants cortesies y compliments, y despedint-se los senyors deputats de sa senyoria il·lustríssima y reverendíssima[b], se posà devant e isqué fora de la sua estància, fins cerca la porta de l'altra estànsia, ab grans cortesies y demostració de contento. E los senyors deputats y oïdors de comptes se'n tornaren en la present casa de la Deputació, acompanyats com eren anats.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats manaren que, per aprés dinar a les tres hores, fossen convidades a venir en lo consistori de ses senyories les persones dels tres staments eletes per a consellar-se dels negocis de la embaxada, que de present és a sa magestat, per a comunicar-los la lletra que lo die present han rebuda del senyor don Alonso d'Erill, embaxador, y misser Guillem Sunyer, assessor, que.s de V del corrent, sobre lur expedició y tornada.

E axí, en aquest mateix die, a dita hora aprés dinar, de les dites persones vingueren en la present casa // 77r // de la Deputació, les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los molt reverents senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú; Carles de Çagarriga, ardiacha de Benasc, Miquel Bonet, Bernadí Font, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors, Galceran Burguès de Santcliment, Thomàs Pujades, don Henric de Agullana, Jaume de Salbà, en Barcelona domiciliats. Per lo sta-

a. a continuació ratllat s.

a. a continuació ratllat an.
b. a continuació ratllat los.

ment real, los senyors, Luís Gibert, conseller en cap, Galceran de Navel, Pere Ferreres, ciutadans de Barcelona.

A les quals persones los senyors deputats, parlant lo senyor deputat militar, per no ésser vingut aquest aprés dinar en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, proposà y digué la rebuda de dita letra, y que havien fet venir allí a ses mercès perquè la oÿssen, y sobre d'ella aconsellassen a ses senyories lo que paria haver-se de fer y respondre a dits embaxador y assessor. E axí, per manament de ses senyories, //77v// la dita letra fou legida a dites persones dels tres staments per mi, scrivà major, y aprés que la hagueran oÿda, entesa y consyderada, votant y dient quiscú son parer, y entenent tots ésser molt gran prejudici y agravi que sa magestat mane expedir los dits embaxador y assessor de sa real cort, sens donar-los resposta del que és estat servit manar provehir en tots los caps de dita embaxada, remetent al excellent loctinent general, qui dits agravis ha fets, que diga a ses senyories lo que sa magestat és servit se faça, encara que paria que.s devia replicar e insistir contínuament que sa magestat fos servit no donar loc a tals agravis. No-resmenys, per obeir a sa magestat y per lo que ab dita carta se scriu ésser sa determenada voluntat, que.s faça com dalt y ab les cartes de dits embaxador y assessor és dit. Aconsellaren a ses senyories que scriguessen y dassen orde a dits embaxador y assessor de tornar-se'n, y que per aqueix effecte fos scrita la letra que serà en registre.

Dijous, a XI. En aquest die, de matí, en lo qual die se fa festa del benaventurat sant Bernabé, apòstol, lo molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per a Nostra Senyora de Montserrat, per estar allí molts dies.

78v Divendres, a XVIIII. En aquest die, de matí, mossèn Jaume Alòs Colom, sobrecollidor de levant, tornant de fer sa sobrecol·lecta, vingué y.s presentà en consistori.

Dimecres, a XXIIII. *Festum Nativitatis sancti Joannis Baptista.*

79r Dimarts, a XXX. En aquest die lo molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat militat, vingué en consistori, qui dix que dissapte passat, a XXVII del corrent, tornant de Nostra Senyora de Montserrat, hont era anat, era arribat en la present ciutat.

79v Juliol MDLXXVIIII°

Dijous, a II. *Festum Visitacionis Beate Marie ad Elisabeth.*

Diumenge, a V. En aquest die, lo il·lustríssim y reverendíssim senyor cardenal Granvela, venint de Roma per mar, arribà en la plaja de la present ciutat ab XXIIII galeres, cerca les dotze hores de migdie, y en la matexa hora desembarcà y entrà en la present ciutat acompanyat del excel·lent loctinent general y dels senyors consellers de la present ciutat y molts altres senyors qui.l aguardaven a la vora de la mar.

80r Dilluns, a VI. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo oïdor militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, haguda licència y hora de anar a visitar y besar les mans a dit senyor cardenal Granvela en casa del excel·lent loctinent general, a hont posava, anaren a sa senyoria il·lustríssima acompanyats de sos officials y los porters devant ab les masses grans al coll, y entrant en una sala gran, ans de la cambra o aposento hont dit il·lustríssim cardenal estava, sa senyoria il·lustríssima, vehent que ses senyories entraven, isqué de dit son aposento a recibir-los fint al mig de dita sala, ab cara y gest molt alegre y mostrant molt gran contento de la vinguda de ses senyories, y posant-se al devant de dits senyors deputats los entrà fins dit son aposento. Estant allí tots depeus, ses senyories, ab la cortesia y acato degut e ab paraules de molta cortesia y compliment, donaren a sa senyoria il·lustríssima la benvinguda, y per part del Principat y del General feren les offertes degudes, a tot lo que sa senyoria il·lustríssima correspongué ab paraules de semblants cortesies y compliments; y despedint-se, los senyors deputats de sa senyoria il·lustríssima, se posà axí mateix devant, e isqué fora de dit son aposento fins a la porta de dita sala gran, hont a ses senyories havie rebut, a hont se despediren ab grans cortesies y demostració de contento; y en dita porta estigué, dit senyor cardenal, aturat fins que tots los officials que a ses senyories acompanyaven foren fora de dita, quiscú dels quals exint besava la mà de dit il·lustríssim senyor cardenal. E los senyors deputats se'n tornaren en la present casa de la Deputació acompanyats com eren anats.

80v Dissapte, a VI. En aquest die, a la tarda, lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, tornant de la cort de sa magestat, hon per ses senyories era estat tramès en companya del senyor baró d'Erill, embaxador del General, per millor direcció dels negocis de dita embaxada, arribà en la present ciutat.

81r Dilluns, a XIII. *Festum sancte Margarithe.*

81v Dilluns, a XX. En aquest die lo senyor don Alonso, baró d'Erill, embaxador del General tramès a sa magestat, tornant de dita embaxada, arribà en la present ciutat.

82r Dimecres, a XXII. *Festum beate Marie Magdalene.*

Dijous, a XXIII. En aquest die lo senyor don Alonso, baró d'Eril, embaxador del General tramès a sa magestat, qui arribà a XX del corrent, vingué en lo consistori dels senyors deputats, y ensemps ab lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, qui era anat ab dit embaxador y[a] arribà a XI del corrent, féu relació de paraula de tot lo que havian tractat en sa embaxada y donaren a ses senyories dues cartes de sa magestat, les quals, de manament de ses senyories, foren per mi, scrivà major, encontinent, allí descloses y legides a ses senyories, y són del tenor següent:

«A los reverendo, noble y amados nuestros los deputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Diputados, el barón de Erill y miser Sunyer nos dieron vuestra carta de XVI de febrero, y explicaron la creencia della, conforme a sus informaciones. Y quanto al primer cabo en que nos significáis el sentimiento que os queda que se hayan offrecido occasiones que nos hayan obligado a differir nuestra ida a essos reynos, creemos bien, de vuestra mucha fidelidad y amor, todo lo que a este propósito dezís y es conforme a lo que devéis, al que con tanta razón os tenemos y assí no embargante que aquella hayan sido tantas y tan graves // 82v // como tenéis entendido, todavía con el desseo grande que tenemos de visitar essos dichos reynos y cuydado particular que ponemos para disponer las cosas a este fin, esperamos que muy en breve podremos hazer esta jornada y daros este contentamiento y hazer en beneficio desse Principado todo lo que huviere lugar.

En lo que ha respeto a la revocación de los procedimientos hechos en el negocio del veguer de Lérida y su assessor y scrivanos, fuera justo que sobre cosa desta qualidad no se moviera la contención que se ha movido, pero como nuestro desseo sea que nadie reciba agravio ni sea prejudicado en lo que justamente le perteneciere, para mayor satisfacción vuestra, scrivimos a nuestro lugarteniente general que os diga lo que, acerca deste particular, havemos mandado proveheer, acudiréis a él y darle éis entera fé y crehencia, y haréis por vuestra parte lo que de vosotros se ha de sperar.

Acerca del particular de la prisión del síndico de Perpinyán, pues por vuestros mesmos papeles parece que la intención de nuestro lugarteniente general no fue haveros querido romper vuestras constituciones, y que os hizo entender que quando le mandó prender no sabía que fuesse síndico de dicha villa, y le soltó por vuestra contemplación, con embiaros a dezir que admitiría las supplicaciones que le quiziessen dar, pudiérades muy bien contentaros de tantos cumplimientos y escusar de hazer negociación sobre ello. Pero para que tanto más el dicho nuestro lugartiniente general esté advertido de guardaros vuestras constituciones y lo demás que hay obligación, como ha sido y es nuestra voluntad que lo haga, le mandamos scrivir y encargar que no haga cosa alguna que sea en contrario dellas.

83r *Hase visto todo lo que dezís acerca de la suspensión de la exequución del motu proprio sobre las alienaciones de las jurisdicciones ecclesiásticas, en lo qual, como cosa de tanta consyderación y importancia, iremos mirando y proveeremos lo que parecerá más convenir a nuestro servicio.*

Quanto al último cabo sobre la intercessión que desseáis hagamos acerca al motu proprio que prohibe el bandolear, holgáramos de daros satisfacción, pero como este negocio haya emanado de su Santidad, y se haya movido a él con santo zelo, conviene consyderarle mucho, y assí, llegados a Monçón, lo podréis acordar y se mirará de hazer sobrello lo que parecerá que más convenga al servicio de Dios y beneficio desse Principado. Dada en el monasterio de Sperança, a último de mayo, año de MDLXXVIIII. Yo el Rey.

Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Sapena, regens. Gassol, secretarius».

«A los reverendo, noble y amados nuestros los deputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Dipputados, después de scrita la que será con esta en respuesta de los negocios que de vuestra parte nos representaron el barón de Erill y miser Sunyer, nos dieron los mismos vuestras cartas de XXII y XXIII del pasado, y nos explicaron la creencia dellas, y aunque por la experiencia de lo passado se haya siempre conocido quan grande sea el zelo con que miráis las cosas que se offrecen de nuestro servicio, y quan chara sobre todas tenéis la fidelidad y amor de que con tanta // 83v // razón os podéis

a. y... corrent *interlineat al marge esquerre.*

preciar todavía, la demostración que començastes a hazer acerca la machinación que se pretende que[a] *se quería intentar por algunos particulares contra la persona de nuestro lugartiniente general, nos ha dado nuevo testimonio dello, el qual estimamos en lo ques razón y os lo agradecemos mucho, no embargante que muy bien pudiérades escusar de insistir en querer hazer la segunda parte del pregón en la forma que pretendistes, por no ser conveniente por muchas causas que se dexan consyderar que se haga assí, y os deviérades y devéis contentar con la que nuestra regia corte y essa nuestra ciudad de Barcelona los han publicado y en casos semejantes se ha acostumbrado.*

En lo demás que ha respeto a que se se os declare lo que se ha proveydo en los negocios que traýan en comisión los sobredichos barón y Sunyer, ya por la otra carta que será con esta veréis lo que se ha hecho en ellos y en lo que havéis de acudir al dicho nuestro lugarteniente general, y assí acerca desto no hay que dezir ni innovar, sinó encargaros que aquello hagáis. Dada en Valldemorillo, a XXII *de junio* MDLXXVIIII. *Yo el Rey.*

Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Sapena, regens. Gassol, secretarius».

84r Dissapte, a XXV. *Festum sancti Jacobi, apostoli.*

84v Divendres, a XXXI. En aquest die, de matí, los magnífics mossèn Galceran Caors y de Soler, donzell, y mossèn Pere Ferreres, ciutadà de Barcelona, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, de hont eren absents lo senyor deputat ecclesiàstic per estar indispost en sa casa, y lo senyor oïdor militar qui molts dies ha és fora la present ciutat y vegueria de Barcelona, y digueren a ses senyories, en[b] effecte, que de part dels senyors consellers de la present ciutat feyen a saber a ses senyories que estos dies lo excel·lent senyor loctinent general envià a demanar a dits senyors consellers, y.ls digué que fessen assistència als officials reals y del senyor bisbe de Barcelona, per a entrar en lo monestir dels frares de la Mercè de la present ciutat, per exequució de provisions fetes en lo Consell Real, y per dit senyor bisbe contra los frares de dit monestir.

E que los senyors consellers havent ajustat lo Consell de Cent y tractat allí lo que sa excel·lència los havia dit, y havent lo Consell de Cent resolt y delliberat que los senyors consellers no podien, ni devien, ni.ls estava bé fer tal assistència, y en semblant cas may tal se havia fet, tornaren aquesta resposta a sa excel·lència, y que sa excel·lència en haver-la oïda ne restà molt descontent, y respongué a dit(s) senyors consellers ab paraules molt seques, per les quals, aprés de ser referides en lo Consell y ser allí determenat, perquè les paraules no.s poguessen mudar ni sobreentendre, que los senyors consellers tornassen a sa excel·lència y li diguessen en scrits lo mateix que li havian dit // 85r // de no poder deure, ni estar bé fer dita assistència, ni ésser may acostumat. Los senyors consellers tornaren a sa excel·lència y li digueren en scrits lo mateix que dalt és scrit, y ja de paraula li havian dit. Y per conservar la correspondència que aquella casa de la ciutat y aquesta de la Deputació acostumen de tenir entre si, los dits senyors consellers los havian manat donar rahó, en aquest consistori dels senyors deputats, de tot lo sobredit.

E dits senyors deputats y oïdors de comptes, parlant primer lo senyor deputat militar, per ésser com és dit absent lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, agraÿren molt als senyors consellers lo haver-los donat dita rahó, y se offeriren servar, ab aquella casa de la ciutat, la matexa correspondència en lo que se offerirà.

Agosto MDLXXVIIIIO

Dissapte, lo primer. *Petri ad Vincula.*

85v Dimarts, a IIII. *Festum sancti Dominici.*

Dimecres, a V. *Festum Beate Marie ad Nives.*

Dijous, a VI. *Festum Transfiguracionis Domini.*

Divendres, a VII. En aquest die, de matí, lo molt reverent senyor Joan Vila, canonge de la Seu de Barcelona, oïdor de comptes del General, referí en consistori als reverendíssim molt il·lustres y molt magnífics senyors deputats y al molt magnífic oïdor de comptes real, lo militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, que havent-li lo reverent Capítol de dita Seu fins ací donat totes les distribucions quotidianes, diürnes y nocturnes, de la matexa manera que les havien donades al canonge Quintana, quòndam, son predecessor, en virtut del indult per sa Santetat als deputats y oïdor ecclesiàstics concedit, y al dit Capítol intimat. Dilluns, a III del corrent mes de agost, trobant-se ell, dit senyor canonge Vila, en lo Capítol de dita Seu, se legí un breu declarant o limitant lo sobredit indult, ço és, que no fossen compreses en ell les persones de la yglésia de Barcelona, y que ell los advertí algunes subrepcions y obrepcions que en dit breu declaratori li apparia se contenien. Y dix que los senyors deputats y son consistori, a qui lo principal interès de açò to-

a. *a continuació ratllat* seria.
b. en efecte *ratllat.*

cara, no dexarien de fer-hi contrari, y que pus lo dit breu venia comès a certs particulars, jutges y commissaris, se presentàs a ells per a què se intimàs al consistori de ses senyories, o li'n donassen a ell, dit Vila, còpia perquè per son descàrrec la pogués portar en lo consistori y los senyors deputats fer lo que.ls paregués ser convenient.

E que dit reverent Capítol no féu alguna de dites coses, ans bé se li digué per lo vicari que se'n isqués de Capítol com de fet se'n isqué. Y aprés, encontinent, fonc per dit Capítol delliberat que, de aquella hora en avant, no se li pagassen més les dites distribucions com fins lavors havien fet. Y axí lo dit vicari ho manà als bossers que no les hi donassen, com de fet de aquella hora en avant no les hi han donades en la manera que les hi solien donar.

E los dits senyors deputats y oïdor reyal, oïda dita relació y vehent que lo dit Capítol havia axí de fet privat a dit oïdor ecclesiàstic de la possessió en qui estava de rebre, com sos predecessors havien també rebut dites distribucions en virtut de dit indult, y que no havie[a] intimat ni notificat com devia a ses senyories lo dit breu declaratori, ordenant que a instància del senyor deputat ecclesiàstic y del síndic del General de nou se faça presentació a algun commissari y subexequutor de dit indult als deputat y oïdor ecclesiàstics concedit, no obstant sie estat ja legíttimament intimat y notificat a dit Capítol, y per exequció de aquella haja, com és dit, fins ací pagat dites distribucions, y que devant dit comissari se juste la revocació de dits actes de fet, fets per dit Capítol y la restitució de possessió a dit senyor canonge Vila, de la percepció de dites distribucions y continuació de aquella, y que sie procehit contra dit Capítol a declaració y exequció de les censures y penes en dit indult contengudes, y que per ço se procure haver alguna persona constituïda en dignitat que accepte lo càrrec de dita commissió y subexequció.

Y[b] fou per ses senyories comès al molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, lo càrrec de elegir y nomenar lo dit commissari y subexequutor, qui.l acceptà y dix ho faria.

86r Dilluns, a X. *Festum sancti Laurencii.*

Dissapte, a XV. *Festum Assumpcionis Beate Marie.*

a. a continuació una lletra ratllada.
b. y... faria, *interlineat al marge esquerre del foli 86r.*

86v Diumenge, a XVI. *Festum sancti Rochi.*

Dilluns, a XVII. En aquest die se féu festa en la present ciutat del benaventurat sant Roc, que per ser vinguda en lo die de haïr, diumenge, se prorogà per avuy.

Dimecres, a XVIIIIº. En aquest die, de matí, vingué a notícia dels senyors deputats que los dies passats fou publicada, per part del excel·lent senyor loctinent general, una crida prohibint que no.s pugan traure vitualles del present Principat y dels comptats de Rosselló y Cerdanya, contenint diversos caps y disposicions molt prejudicials y gravatòries als poblats en dits Principat y comtats y contra diverses constitucions, privilegis y altres d'esta terra, còpia de la qual crida és açí cosida. E també han entès ses senyories que ab occasió de dita crida resten opprimits los poblats en dit Principat y comtats de no gozar ni poder comprar blats per a sa pròpria provisió, sens haver primer licència del senyor[a] // 93r // loctinent general o de sa règia cort en scrits, per la qual paguen certa cosa contra les constitucions y leys que prohibexen no poder-se importar nous vectigals, y que encara patexen molts altres gastos y treballs, axí per les caucions que donen los qui prenen tal licència com per les oppressions que los commissaris y altres officials reals fan als qui per sa pròpria provisió compran sens dita licència, fent-los venir en la present ciutat ab sagraments y homenages y ab manlleutes y altres càrrechs y treballs. Y que açò mateix han pretès alguns officials reals fer servar y exequutar ab qui tenia orde de comprar per provisió de alguns de dits senyors deputats y oïdors. Y perquè molts particulars han donat de açò quexa a ses senyories y supplicat que, pus a son càrrec y offici toca opposar-se a la deffensa de les constitucions y leys que en lo sobredit se contrafan, fossen servits procurar lo remey de tals agravis,[b] y que tals nous vectigals no sien imposats.

E los senyors deputats y oïdors de comptes, lo militar absent de la present ciutat y vegueria, per a saber y entendre lo que per la publicació y exequució de dita crida se fa contra dites constitucions y leis, y lo que ses senyories, per la obligació de son càrrecs y officis deuen fer y procurar, determenaren que fossen applicats en aquestos negocis, y junctament ab los magnífics assessors y advocats ordinaris e advocat fiscal del General, aconsellassen a ses senyories, y per aqueix effecte lo die demà de matí y[c] los

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 1, pàg. 729-732.
b. a continuació ratllat pe.
c. y... mester *interlineat al marge esquerre.*

altres dies aprés que sie mester vinguessen en lo present consistori, los magnífics doctors devall scrit, ço és, misser Benet Pau Prexana (9 vots), misser Francesc Serra (8 vots), misser Montserrat Guardiola (9 vots), misser Francesc Fort (9 vots), misser Francesc Gort (9 vots), misser Antoni Oliba (9 vots).

93v Dijous, a XX. En aquest die, de matí, los magnífics sis doctors, lo die de haïr nomenats y applicats, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y tractaren sobre lo occorrent negoci de la crida de les vitualles.

Divendres, a XXI. En aquest die, de matí, los dits magnífics doctors applicats sobre lo negoci de la crida de les vitualles, vingueren en consistori y tractaren sobre dit negoci.

Dissapte, a XXII. En aquest die, de matí, los dits magnífics doctors vingueren també en consistori, y tractaren sobre dit negoci de la crida de les vitualles. E també vingueren aprés dinar.

Dilluns, a XXIIII. *Festum sancti Bartholomei.*

94r Dimarts, a XXV. En aquest die, aprés dinar, los dits magnífics doctors applicats vingueren en consistori y tractaren sobre dits negocis.

Dimecres, a XXVI. En aquest die, de matí y aprés dinar, los dits magnífics doctors applicats sobre dit negoci de les vitualles vingueren en consistori y tractaren sobre dit negoci.

Dijous, a XXVII. En aquest die, a la tarda, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar, segons se deya, a Sant Joan de Pineda per sa devoció.

Divendres, a XXVIII. *Festum sancti Augustini.*

Dissapte, a XXVIIIIº. *Festum Decollacionis sancti Joannis.*

95r Setembre MDLXXVIIIIº

Dilluns, a VII. En aquest die mossèn Joan Julià, receptor, y Gili Rull, credencer dels drets dels safrans lo corrent any, arribaren en la present ciutat venint de les parts de Urgell, a hont eren anats per lo exercici de son offici, y restituïren los segells.

Dimarts, a VIII. *Festum Nativitatis Marie Virginis.*

Dimecres, a VIIIIº. En aquest die, lo reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic[a], vingué en consistori, a hont se digué que sa senyoria era arribat a VII del corrent al vespre de Pineda.

95v Dilluns, a XIIII. *Festum Exaltacionis Sancte Crucis.*

Dimarts, a XV. En aquest die, de matí, lo molt reverent senyor Pere Reverter, ardiacha //96r // y canonge de la Seu de Tarragona, y lo magnífic misser Antoni Oliba, doctor en drets, ciutadà de Barcelona, advocat, segons dix, del il·lustríssim y reverendíssim senyor archabisbe[b] de Tarragona y del reverent Capítol dels canonges de la Seu de dita ciutat, vingueren en consistori dels senyors deputats, y de part de dit senyor archabisbe y reverent Capítol dels canonges de la Seu de dita ciutat, vingueren en consistori dels senyors deputats, y de part de dit senyor archabisbe y reverent Capítol, informaren a ses senyories dels agravis que.s fan a les persones ecclesiàstiques y seculars per la molta subjecció y límit que és posat en la crida de les vitualles últimament publicada per part del excellent loctinent general del present Principat, y supplicaren fossen dits senyors deputats servits, per observança de les leis y libertats d'esta terra, manar procurar lo remey de dits agravis y oppressions.

E los senyors deputats los respongueren que de moltes parts de Cathalunya havien tingut la matexa quexa, y que ja entenien en fer veure y regonèxer dita crida per graves doctors, qui apunctaven y feien memorial dels caps prejudicials, y que axí ses senyories farien lo que toca a son càrrec y obligació.

E aprés lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstich, digué que de dit senyor archabisbe ha rebut dues cartes sobre les dites quexes y agravis, los quals sa senyoria reverendíssima, per informació del consistori, mostrà allí y donà a mi, scrivà major, qui de manament de sa reverendíssima senyoria les legí als altres senyors deputats, oïdors de comptes y assessors qui allí eren, y fou servit sa senyoria que restassen en mon poder per lo dit effecte, y axí són per mi recondides en les cubertes del present libre, junctament ab una carta del reverent ardiacha Gili de dita Seu sobre lo mateix scrita al molt reverent senyor Joan Vila, oïdor de comptes ecclesiàstic, qui també així mateix la mostrà y volgué ésser legida y restar en mi, dit scrivà major, per lo mateix effecte.

a. *a continuació ratllat* tornant.
b. archabisbe *interlineat, damunt de* cardenal *ratllat.*

96v Dilluns, a XXI. *Festum sancti Mathei, apostoli et evangeliste.*

97v Divendres, a XXV. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, altre dels assessors ordinaris del General, ab licència de ses senyories, és partit de la present ciutat per anar en Empurdà, per sos negocis y affers.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, de matí, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, partí de la present ciutat per anar al Sant Crucifici de Balaguer, per sa devoció.

97v Dimarts, a XXVIIII. *Festum Dedicationis sancti Michaelis, archangelis.*

Dimecres, a XXX. *Festum sancti Hieronymi.*

Octubre MDLXXVIIIIO

Dissapte, a III. En aquest die misser Prexana, misser Gort, misser Fort, misser Guardiola y misser Oliba vingueren en consistori per los negocis de la crida de les vitualles per los quals són aplicats.

Diumenge, a IIII. *Festum sancti Francisci.*

98v Dilluns, a V. En aquest die, de matí, los senyors deputats, per lo que dissapte proppassat entengueren dels magnífics assessors y advocat fiscal del General y dels doctors applicats per entendre los agravis que resultan de la crida de les vitualles últimament publicada per part del excel·lent loctinent general, manaren convidar per aprés dinar, a les dues hores, en la present casa de la Deputació, les persones dels tres staments elegides per aconsellar-se de altres negocis que han occorregut en lo corrent trienni.

E aquest mateix die, aprés dinar, vingué en dit consistori lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, qui dix arribà haïr de Gerona, a hont era anat per sos negocis.

En aquest mateix die, aprés dinar, de les dites persones dels tres staments convidades per a.n aquesta hora, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y oïdors de comptes les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú; Carles de Çagarriga, Jaume Cassador, Bernadí Font, canonges de Barcelona; Galceran Albanell, pabordre de dita Seu. Per lo stament militar[a], lo excel·lentíssim senyor duc de Cardona, y los senyors don Jayme de Cardona, Galceran Burguès y de Santcliment, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. // 98v // Per lo stament real, los senyors, misser Hierònym Mollet, conseller segon; Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Jaume Vila, Pere Ferreres, ciutadans de Barcelona.

A les quals persones, los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, donaren rahó de la publicació y exequució de dita crida, y dels agravis y perjudicis que d'ella resulten y de la instància que ses senyories han tenguda y tenen de procurar remey de dits agravis y del que fins ara havian diversos doctors mirat y studiat que.s degués fer per obtenir dit remey, y de tot lo que més avant cerca de açò occorria, per manament de ses senyories, foren allí informats largament per lo magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels advocats ordinaris de dit General. E aprés dits senyors deputats y oïdors pregaren a dites persones los volguessen aconsellar lo que.ls parrà se haja de fer per dit remey de agravis. E les dites persones, votant y dient son parer, una aprés de altra, tots conformes, aconsellaren a ses senyories que trametessen al excel·lent loctinent general embaxada de tres persones, una de quiscun stament, per a supplicar a sa excel·lència sie servit mane entendre dits agravis y remediar-los com convé al servey de sa magestat, benefici de aquest Principat y a la observança de les constitucions y leys de la terra.

E los senyors deputats y oïdors de comptes, inseguint aquest consell, determenaren ésser feta dita embaxada y per ella elegiren los dits[a] senyors Carles de Çagarriga, don Jayme de Cardona, Miquel d'Oms.

Als quals ordenaren que, fent dita embaxada, diguessen a sa excel·lència lo contengut en una scriptura que allí fou ordenada, del tenor següent:

99r «A quatre de juny proppassat se publicà, de part de vostra excel·lència, en la present ciutat de Barcelona y altres parts del present Principat, ab conclusió del Consell Real Criminal, una crida donant ab ella certa forma en la extracció, compra y venda de les vitualles. Y per quant en molts caps de dita crida hi ha disposició contrària a les generals constitucions de dit Principat, privilegis, pragmàtiques y libertats de aquell, y més de la exequució de aquella en lo modo y forma que.s fa resulta violació de moltes de dites constitucions y altres leys de la terra, y se'n seguexen molts grans vexacions als poblats en ella de les quals, axí per diversos Capítols de esglésies com per universitats y perso-

a. a continuació ratllat los senyors.

a. dits *interlineat.*

nes particulars, se ha vingut a donar quexa en lo consistori dels deputats, los quals, per descàrrec de son offici, supplican a vostra excel·lència extrajudicialment[a] sie servit posar en dites coses lo remey qual convé per al servey de sa magestat y benefici públic de dit Principat y observança de dites leys de la terra».

E perquè, havent tramès en aquest mateix instant lo síndic del General per demanar hora y licència a sa excel·lència per a fer dita embaxada, lo dit síndic tornà resposta que sa excel·lència estava aquell die indispost y que fos dita embaxada per a l'endemà, a les deu hores, ses senyories pregaren a dits tres embaxadors que demà, de matí a dita hora, fossen en consistori per a fer dit embaxada.

Dimarts, a VI. En aquest die, de matí, los dits senyors Carles de Çagarriga, don Jayme de Cardona y Miquel d'Oms vingueren en consistori y, per orde dels senyors deputats y oïdors de comptes, anaren a fer a sa excel·lència la embaxada que lo die de haïr se determenà. E poc aprés, tornats en consistori, referiren que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que los senyors deputats haurien scrit y fet embaxada solemne a sa magestat sobre açò, y que ja tenien resposta // 99*v* // de sa magestat y que la mirassen, y si hi havia cosa nova la fessen a saber a sa excel·lència y manar-li a remediar.

Dijous, a VIII. En aquest die, aprés dinar, per orde dels senyors deputats, vingueren en consistori los senyors Carles Çagarriga, don Jayme de Cardona y Miquel d'Oms, per a tornar ab embaxada de part dels senyors deputats al excel·lent senyor loctinent general y dir-li que dels agravis de la crida de les vitualles novament publicada, ni de altres semblants crides, los senyors deputats ni sos predecessors no se són quexats ni han tramès embaxada a sa magestat com sa excel·lència ho digué en la resposta de la embaxada de VI del corrent, y que axí tornaven a supplicar a sa excel·lència fos servit manar remediar dits agravis, segons que ab dita embaxada li fou supplicat. E tenint dites tres persones orde de ses senyories de fer esta embaxada a sa excel·lència, encontinent, haguda hora y llicència de sa excel·lència, anaren a fer-la, acompanyats dels porters de la present casa de la Deputació ab les masses groses al coll y ab molts officials del General. Y tornats poc aprés en consistori, referiren als senyors deputats y oïdors de comptes que, havent explicat dita embaxada, sa excel·lència los ha respost, en effecte, que era veritat havia pres // 100*r* // error en la resposta de dita embaxada de VI del corrent, perquè tenia al cap lo dels consellers de la present ciutat, qui dues vegades ho havien scrit a sa magestat, com també haïr sa excel·lència ho digué al senyor don Jayme de Cardona, y que son intent no era, ni may és estat, de rompre les constitucions.

En aquest mateix die, aprés dinar, misser Pere Calvo, advocat, y mossèn Francesc Palau, síndic de la vila de Tàrrega, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y de part de la universitat de dita vila, de paraula y ab un memorial en scrits que a ses senyories dexaren y en la escrivania major està recondit, referiren los molts agravis que los poblats de aquella vila reben de la crida de les vitualles novament publicada, supplicant e instant a ses senyories a qui toca procurar lo remey de dits agravis per observança de les leys y constitucions de la terra que per ells se contrafan sien servits procurar lo remei de dits agravis, com convé al servey de sa magestat, benefici dels poblats en lo present Principat y a la obligació del càrrec de ses senyories, qui respongueren que ja de altres universitats y persones tenien semblants quexes, y entenien en procurar[a] no.s fessen semblants agravis.

Divendres, a VIIIº. En aquest die lo senyor Antoni Joan Bolet vingué en consistori qui dix arribà aïr tart del Sant Crucifici de Balaguer, hont era anat per sa devoció.

En aquest mateix die, per orde dels senyors deputats, vingueren // 100*v* // en consistori per a donar-los rahó de la resposta feta per lo excellent loctinent general en la embaxada de haïr, de les persones eletes dels tres staments, dich que vingueren en dit consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú; Carles de Çagarriga, Jaume Casador, Miquel Bonet, Bernadí Font, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo stament militar, lo excel·lentíssim senyor duc de Cardona y los senyors don Jayme de Cardona, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat, don Henric Agullana, Pere Pau Bonaventura Bolet, en Barcelona domiciliats. Per lo stament real, los senyors, misser Hierònym Mollet, conseller segon, Miquel Bastida, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, Jaume Vila, ciutadans de Barcelona.

101*r* A les quals persones los senyors deputats y oïdors de comptes, parlant lo senyor deputat militar per ésser absent de dit consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, donaren rahó de la

a. extrajudicialment *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* los.

resposta que lo excel·lent loctinent general féu a la dita embaxada de haïr. Y no-res-menys, per manament de dits senyors deputats, dita resposta los fou allí legida per mi, scrivà major. E aprés ses senyories, a dites persones, pregaren los volguessen aconsellar en aquest negoci lo que millor los apparegués convenir.

E les dites persones, aprés de haver quiscuna cerca de açò dit son vot y parer, aconsellaren als senyors deputats, ço és, part de dites persones, que pus lo excel·lent senyor loctinent general en dita sua resposta no s'és offert remediar los agravis de què ab les precedents embaxades és estat supplicat, se done d'ells rahó ab diligència a sa magestat, per la vigent necessitat que tenen dits agravis de ésser remediats. E l'altra part de dites persones aconsellaren lo mateix, si lo excel·lent senyor loctinent general no entenie en manar remediar prest los sobredits agravis, y que per ço fos altra vegada suplicat sa excel·lència manar-los remediar.

101*v* Dimecres, a XIIII. En aquest die mossèn Steve Gispert y Companys, notari de Barcelona, com a síndich que digué ésser de la universitat y singulars de la ciutat de Leyda, presentà a ses senyories una supplicació sobre los agravis que a dita universitat y singulars són fets per la crida de prohibicions de vitualles últimament publicada per part del excel·lent loctinent general, y en dit nom ha supplicat a ses senyories fossen servits procurar[a] ser remediats los dits[b] agravis per observança de les constitucions, privilegis y altres leys d'esta terra que per dita crida y observança d'ella són violades, a la observança de les quals dits senyors deputats se han de opposar per obligació de sos càrrechs.

Dijous, a XV. En aquest die lo magnífic misser Joan Baptista Serra, assessor del General, dexà de venir en consistori per sa indisposició corporal.

102*r* Dissapte, a XVII. En aquest die, de matí, per orde dels senyors deputats, vingueren en son consistori los senyors Carlos Çagarriga, ardiacha de Benasc y canonge de la Seu de Barcelona, don Jayme de Cardona y de Rocabertí, en Barcelona domiciliat, y Miquel d'Oms, ciutadà de Barcelona, qui foren los dies proppassats elegits embaxadors per a fer al excel·lent senyor loctinent general les embaxades que han occorregut per los agravis resultants de la crida de les vitualles novament publicada. E los senyors deputats y oïdors de comptes, absents lo senyor deputat ecclesiàstic del consistori per sa indisposició corporal, e lo oïdor militar de la present ciutat y vegueria de Barcelona pregaren a dits senyors tres embaxadors que en companya del magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, anassen aquest matí al excellent loctinent general, y de part de ses senyories, de paraula, diguessen a sa excel·lència lo contengut en una scriptura que per aquest effecte en dit consistori és estada ordenada, e a dits embaxadors donada per a recordar-se millor del que havian de dir, la qual és del tenor següent:

«A la última embaxada que, per part dels deputats, estos dies proppassats férem a vostra excel·lència sobre les violacions // 102*v* // de constitucions y altres leys de la terra, que.s pretenen resultar de la crida de les vitualles y exequució de aquella, fonc vostra excel·lència servit respondre que no era son intent contravenir a ninguna constitució. Y perquè los deputats, a consell de molts dels més cèlebres doctors d'esta ciutat, tots concordes, han apunctat diverses violacions de constitucions y altres leys de la terra que de la dita crida y exequució de aquella en lo modo que.s fa resultan, han volgut vinguessen a representar-los[a] de paraula a vostra excel·lència, al qual supplicam sie servit manar oir al magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, qui refferirà a vostra excel·lència los més principals caps que en aquest propòsit se són apunctats».

E poc aprés, tornats dits senyors embaxadors en consistori referiren als senyors deputats y oïdors de comptes qui allí eren que, havent dits embaxadors explicat la embaxada a sa excel·lència, abans de parlar lo magnífic misser Sunyer digué sa excel·lència que si dit misser Sunyer venia per a donar-li[b] entenent les constitucions que ab dites crides eren rompudes no havia per a què pus sa excel·lència no era doctor ni entenia aquexes coses, però que tota via que digués. Y axí, aprés de haver dit misser Sunyer particularment explicat los caps de dita crida y les constitucions que axí de la contextura de dita crida com de la exequció d'ella resten rompudes y violades, senyalant *in specie* les més de dites constitucions, respongué, en effecte, sa excel·lència, que havia pres plaer de ésser avisat que los commissaris y officials reals fecen en exequció de dites crides los agravis y excessos que havia oït, y que tenia molta gana de penjar-ne una dotzena d'ells, per lo que eren roïns, y que no era molt que ni hagués // 103*r* // alguns que.u fossen, havent-ni tants que eren hòmens de bé, y en lo que toca al rompiment de

a. *a continuació ratllat* en.
b. dits *interlineat.*

a. los *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* inter.

[1579] les constitucions que ab dites crides entengué eren rompudes, digué, en effecte, que ho cometria y faria veure als del Consell, als quals los havia dit tinguessen compte ab què ni aquexes ni altres constitucions se rompessen y que.ls manaria ho vesen de justícia.

Dimarts, a XX. En aquest die Luís Marc, de la vila de Valls, Pere Pàmies, de Reus, Pau Pelegrí de la Selva, Pere Morell, de Riudoms, Philip Morell, de Alforja, elets, segons digueren, per la comuna y vegueria del Camp de Tarragona, obtenguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori. Y parlant tots ells, un aprés del altre, de part de tota la dita terra del Camp de Tarragona, referiren a ses senyories los molts agravis que los commissaris y altres officials reals han fet y cada die //103v// fan als poblats en dit Camp de Tarragona per exequció de la crida de la prohibició de les vitualles últimament publicada. E no-res-menys, aprés de haver de paraula referit dits agravis, presentaren a ses senyories una supplicació en la qual més largament estan exprimits, e supplicaren a ses senyories que, per observança de les constitucions, privilegis y altres leys del present Principat fossen servits procurar lo remey de dits agravis, segons que per sos officis són obligats, de manera que sien dits poblats tractats conforme dites constitucions y leys, y com segons aquelles convé al servey de Déu y de sa magestat y quietut dels poblats y habitants en esta terra.

E los senyors deputats manaren dita supplicació ésser axí, com és, recondida y guardada en la scrivania major. E a les dites sinc persones eletes respongueren que ses senyories havien tingut ja notícia de dits agravis y altres fets en diverses altres parts de Cathalunya, y que entenien en fer-los remediar y no.n llevarien la[a] mà conforme la obligació de son càrrec.

Dimecres, a XXI. En aquest die, a les vuy hores de la nit, per orde dels senyors deputats y per los negocis devall scrits, se ajustaren en casa del magnífic misser Guillem Sunyer, altre dels magnífics assessor y advocats ordinaris del General, los magnífics misser Bernat Parrinet (8 vots), misser Francesc Gort (6 vots), misser Francesc Serra (10 vots), misser Francesc Fort (10 vots), misser Jaume Mir (10 vots), misser Joseph Guillem Mur (10 vots).

104r Y estigueren en casa dit magnífic misser Sunyer fins a les dues hores passada mitjanit, comunicant y tractant lo que de justícia se havia de fer per lo molt reverent fra don Francesc Boteller y de Oliver, prior de Natzareth, subexequutor apostòlic del procés fulminat en virtut de indult de sa Santetat, als senyors deputats y oïdors ecclesiàstics concedit per a rebre les distribucions de lurs yglésies durant sos càrrecs y per ells no residint en dites yglésies, lo qual subexequutor, a instància del senyor deputat ecclesiàstic y del síndic del General, havia decernit monitori contra lo reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona per a què, en virtut de dit indult apostòlic, pagàs al reverent Joan Vila, canonge de dita Seu, oïdor ecclesiàstic lo corrent trienni, les distribucions quotidianes de dita Seu, axí com abans les hi pagaven, de les quals poc havia lo tragueren de possessió sens coneguda de dret y corrent lo termini de dit monitori. Lo prior de Santa Anna, pretès delegat apostòlic, per part de dit reverent Capítol, decerní y féu presentar altre monitori contra dit prior de Natzareth ab cominació de censures, lo termini de les quals passava abans del termini que per dit prior de Natzareth, subdelegat, fou assignat. Los quals doctors applicats al dit magnífic assessor del General aconsellaren lo que de justícia apparegué per prompte remey del occorrent negoci, segons se conté en lo procés de aquell que en poder del scrivà major de dit General se instrueix.

Dijous, a XXII. En aquest die, aprés dinar, los dits magnífics sis doctors, applicats cerca lo precedent negoci de la exequució de dit indult apostòlich, vingueren en consistori y tractaren fins alt(r)a hora de nit sobre dit negoci.

104v En aquest mateix die, de matí, los magnífics mossèn Luís de Rejadell, senyor de Jorba, Pere Ferreres, Pere Pau Bolet, Jaume de Aguilar y de Peralta, parents, segons digueren, de mossèn Pere y Francesc Cassador, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y, de part de dits germans Cassadors y de tots sos parents, digueren a ses senyories, en effecte, que lo excel·lent loctinent general havia libertat la persona de Miquel Utrolis, qui havia testificat en offensa de dits germans Cassadors[a] sobre la machinació pretesa de voler ells matar la persona de dit loctinent general, lo qual Utrolis, aprés de la sua deposició, a instància de dits Cassadors y[b] altrament, ha estat pres fins ara en los càrcers reals, per a què pogués ésser castigat de la falcedat que ha comesa en sa deposició en quant ha accusat falsament los dits germans Cassadors, com ells entengan manifestament provar dita falcedat de dit Utrolis. E per quant segons digueren la deffensa de tant gran mal-

a. a continuació una lletra ratllada.

a. a continuació ratllat en la per lo delicte que se'ls ha opposat haver comès.
b. y altrament *interlineat al marge esquerre.*

(al)dat que als dits Cassadors per dita machinació és opposada, no solament toca a ells y a sos parents, màs encara a tot lo present Principat y comtats, dels quals dits senyors deputats son lo cap, supplicaren per ço a ses senyories, fossen servits intercedir ab dit senyor loctinent general y procurar que la persona de dit Utrolis sie tornada en dits càrcers y ben guardada, perquè millor se entenga la veritat cerca dita pretesa machinació, com per anar dit Utrolis líberament per la terra y per ser de la[a] qualitat que és, sie fàcil de ésser absentat y fet invisible quant[b] sie mester per entendre dita veritat. E los senyors deputats los respongueren que farien lo que per sos officis deurien fer.

105*r* En aquest mateix die, de matí, mossèn Pere Roure, un dels procuradors fiscals de la règia cort, en companya de mossèn Antoni Clariana y Vicens Pujó, notaris qui servexen a dita règia cort, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y allí dit mossèn Roure, de part del senyor loctinent general, dix a dits senyors deputats que, en les quexes que han dades ses senyories a sa excel·lència sobre los commissaris qui van per la terra fortificant los processos de les vitualles, si tenen testimonis o provances de dites quexes, les donen, perquè està prest y apparellat, sa excel·lència, de manar-les pendre, y que sa excel·lència determina enviar officials per la terra per fortificar dit procés de vitualles. E los senyors deputats li respongueren digués a sa excel·lència que miraria lo fahedor.

E poc aprés vingué y, ab licència també dels senyors deputats, entrà en son consistori mossèn Pere Joan Calvo, altre de dits procuradors fiscals de la règia cort, y de part de dit senyor loctinent general y de son Real Consell digué a dits senyors deputats que digan a ell, dit mossèn Calvo, si volen ses senyories donar o no a la règia cort memorial dels censals que mossèn Francesc Cassador reb sobre lo General, y que li diguen lo sí o no, per quant lo dit Real Consell té ja relació de la ciutat. E los senyors deputats li digueren que, hagut per ses senyories consell del que deuen fer, respondran al sobredit.

En aquest mateix die, aprés dinar, per orde de ses senyories y per aconsellar-se del que per dit mossèn Calvo, de part de sa excel·lència y son Real Consell, los és demanat en lo precedent capítol, vingueren en son consistori lo sis magnífics doctors, applicats per los agravis resultants de les crides de les vitualles.

a. la *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* fos.

E aprés lo dit mossèn Pere Joan Calvo, altre de dits procuradors fiscals, haguda licència de ses senyories, tornà en son consistori de part de dit senyor loctinent general y de son Real Consell, per a cobrar resposta del que vuy ha demanat a ses senyories cerca los censals // 105*v* // que mossèn Francesc Cassador reb sobre lo General. E los senyors deputats li respongueren que digués a sa excel·lència que sempre han desitjat y desitjen correspondre en quant per sos officis los és permès, al que per part de sa excel·lència y del Consell Real se'ls demana sobre lo memorial o certificació dels censals que.s diu que mossèn Francesc Cassador reb sobre lo General, y ab aquest desig com ab algunes diligències que fins vuy han fetes no hajan trobat que semblants certificacions y memorials se sien donats, per a poder millor satisfer al que.s demana estan fent, ses senyories, noves diligències per a saber lo que en semblants casos poden y tenen acostumat de fer.

Divendres, a XXIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren en consistori los doctors applicats sobre la contenció entre lo Capítol de la Seu y lo subexequutor del indult apostòlic de les distribucions dels deputats y oïdors ecclesiàstics, exceptat misser Parrinet y misser Gort.

Dissapte, a XXIII. En aquest die, de matí, los senyors don Jayme de Cardona y Jaume de Salbà, en Barcelona domiciliats, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y digueren a ses senyories, de part del excel·lentíssim senyor duc de Cardona y del stament militar, que haïr se ajustà en lo Capítol de la Seu, los aggravis que són fets als monestirs claustrals de la religió de Sant Benet en lo present Principat, per la unió que los frares observants de dita religió en lo monestir de Nostra Senyora de Montserrat pretenen tenir del monestir de Sant Pau de la present ciutat y, de part de dit excellentíssim senyor duc y stament militar, supplicaren a ses senyories fossen servits afavorir los monestirs claustrals, // 106*r* // axí devant la magestat del rey, nostre senyor, com devant sa Santedat, en tot lo que occorrega a dita religió claustral, tan antiga, appreciada y convenient al present Principat. E los senyors deputats los respongueren que faran en aquest negoci, com en tots los altres, lo que.s dega y per sos càrrecs y officis tindran obligació de fer.

En aquest die, aprés dinar, los magnífics doctors applicats sobre lo negoci contra lo Capítol de la Seu vingueren en consistori, exceptat lo magnífic misser Gort.

Diumenge, a XXV. En aquest die, al vespre, lo senyor Onofre Cerveró, oïdor militar, tornant

[1579] de Leyda, a hont molt ha era anat per a sos negocis[a], arribà en la present ciutat.

Dilluns, a XXVI. En aquest die los magnífics doctors applicats sobre lo negoci contra lo Capítol de la Seu vingueren en consistori y tractaren lo fahedor cerca dit negoci.

Dimarts, a XXVII. En aquest die mossèn Pere Joan Calvo, un dels procuradors fiscals de la règia cort, haguda licència dels senyors deputats entrà en son consistori y digué que, de part del excel·lent senyor loctinent general y son Real Consell, era allí per a saber si ses senyories li donarien lo memorial o certificació dels censals de mossèn Francesch Cassador, com ja havia demanat a XXII del corrent.

E los senyors // 106*v* // deputats y oïdors de comptes li respongueren que havien fetes moltes diligències per entendre si dit memorial o certificació se podia donar o no, y que han trobat no poder-se donar, per ço que en tots los sindicats de la Cort General, en virtut dels quals se manllevan los censals, és posada una clàusula, entre altres, del tenor següent: «E proveheix y ordena la dita Cort, per major tuició y seguretat de dits censals e compradors de aquells, que los predits censals[b] no puxen per lo senyor rey o algú de sos officals ésser annotats, presos o confiscats ni ésser-hi feta empara alguna ni sequestre o empatchament algú ni posar-hi la mà en alguna manera per qualsevol delicte o excés, quant que fos greu e enorme per los compradors o altres possessors dels dits censals comesos o cometedors».

En aquest mateix die, de matí y aprés dinar, los dits magnífics doctors applicats sobre dits negocis contra lo Capítol de la Seu vingueren en consistori, excepto lo magnífic misser Gort.

En aquest mateix die, aprés dinar, al tart, per orde dels senyors deputats lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, anant yo, scrivà major, en sa companyia, anà al reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y, de part de dits senyors deputats, li féu larga relació de tot lo que fins en aquell punct havia passat cerca los procehiments per lo reverent prior de Natzareht, subexequutor del indult apostòlic y procés fulminat concedit al General sobre les distribucions quotidianes de les yglésies dels deputat[c] y oïdor ecclesiàstichs, fets contra lo reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona, per haver spoliat lo senyor Joan Vila, canonge de dita Seu, de present oïdor de comptes ecclesiàstic de la possessió en què estava de rebre dites distribucions en virtut de dit indult y dels procehiments també que en contrari de açò eren estats fets, a instància del dit Capítol de la Seu, per lo prior de Sancta Anna de la present ciutat com a pretés delegat apostòlich // 107*r* // del indult que.s diu ésser obtingut per dit Capítol, en declaració o revocació del concedit al General. Y supplicà en[a] effecte, dit magnífic misser Sunyer a sa senyoria reverendíssima, que, per llevar escàndols y turbacions de ànimos en la present ciutat, fos servit no sufrir que per les yglésies se publicassen censures de una part ni altra, y ja que per part del delegat del dit Capítol se publicassen, no impedís sa senyoria la publicació y procehiments que.s farian per part del subexequutor de dit General.

E dit senyor bisbe de Barcelona, aprés de haver molt benignament oÿt la llarga relació y supplicació de dites coses, per dit magnífic misser Sunyer fetes, ab paraules de molts compliments en favor del General y de demostració del molt sentiment y pesar que sa senyoria reverendíssima tenia de la dissenció suscitada entre dit General y Capítol de canonges de sa yglésia, y de no ésser-ne estat informat al principi, y abans de venir als térmens en què estan, respongué y digué, en[b] effecte, a dit magnífic misser Sunyer, que ja sabia ell lo que de dret sa senyoria, com a ordinari d'esta diòcesi, podia y devia fer en estos negocis y causes que.s tractaven devant delegats o subdelegats apostòlichs, y que encara que sa senyoria tingués les mans tant ligades com allí referí, tota via per fer son offici de pastor y per levar escàndols y quietar los ànimos de ses ovelles, com sa senyoria en totes coses desitja y procura, y per altres justes consyderacions y causes que sa senyoria allí largament referí, procurarie de fer per sa part tot lo que serie possible, axí en lo sobredit com en lo que més avant convingués al benefici de totes les parts, y axí se offerí fer-ho.

Dimecres, a XXVIII. *Festum beatorum apostolorum Simonis et Jude.*

107*v* Dijous, a XXVIIIIº. En aquest die, de matí, lo senyor Onofre Cerveró, oïdor militar, vingué en consistori, a hont no era estat aprés de ésser tornat de Leyda, per haver estat indispost.

En aquest mateix die, de matí, lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, referí als senyors deputats y oïdors de comptes, en

a. *a continuació ratllat* tornà.
b. *a continuació una lletra ratllada.*
c. *a continuació ratllat* s.

a. en effecte *interlineat.*
b. en effecte *interlineat.*

son consistori, lo que havia passat ab lo senyor bisbe de Barcelona a XXVII del corrent. En aquest mateix die, de matí y aprés dinar, los dits magnífics doctors applicats sobre lo negoci contra lo Capítol de la Seu, vingueren en consistori y tractaren sobre dit negoci.

Divendres, a XXX. En aquest die, de matí, lo molt il·lustre senyor don Francesc Moncada, comte de Aytona, y lo molt reverent senyor Carles Domènec, abbat de Vilabertran, haguda licència dels senyors deputats, vingueren en son consistori, y parlant primer lo dit senyor comte de Aytona, ab gran compliment de paraules y gran demostració de ànimo, que zela la conservació de la authoritat y prerogatives del General, y la quietut y concòrdia que deu ser entre la present casa de la Deputació y lo molt reverent Capítol dels canonges de la Seu d'esta ciutat, digué y mostrà als senyors deputats e oïdors de comptes, qui tots allí eren, lo molt pesar que sa senyoria tenia de haver entès lo die abans, a la tarda, la qüestió que és entre lo present consistori dels senyors deputats y dit Capítol de la Seu, sobre les distribucions quo- // 108*r* // tidianes, que en virtut de indult apostòlic concedit al General, se acostumaven de pagar al reverent senyor Joan Vila, canonge de dita Seu, lo trienni corrent oïdor ecclesiàstic. Y largament sa senyoria referí les moltes consyderacions, rahons y causes que havien de moure als senyors deputats y canonges de dit Capítol a concordar dita qüestió, y a sa senyoria de ajudar y valer-hi, y que així, dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran, eren vinguts en aquest consistori dels senyors deputats per a supplicar a ses senyories fossen servits manar veure si.s podrie pendre algun apunctament y assento per a remediar y concordar esta qüestió, offerint a ses senyories emplear-se, dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran, en tot lo que sie servey y benefici del General y de dits senyors deputats. E parlant aprés lo dit senyor abbat de Vilabertran, y remetent-se en tot al que per lo senyor comte de Aytona és estat dit, digué, en effecte y breument lo mateix.

E los senyors deputats y oïdors de comptes, parlant primer lo senyor deputat ecclesiàstic y aprés quiscú dels altres, per son orde, agraÿren molt, a dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran lo bon zel y ànimo que han mostrat de voler remediar dita qüestió, y donaren-los larga rahó de tot lo que cerca ella havia passat, perquè millor entenguessen y restassen informats de les justes causes que han mogut a ses senyories, y a son consistori, de fer los procehiments que per part del General fins ara són fets contra dit Capítol y son pretès delegat apostòlic. Y tot entès per dits senyors comte de Aytona y abbat // 108*v* // de Vilabertran, digueren que aquest matí anirien també al Capítol de dita Seu, que havien entès estaria ajustat, y per a remediar y quietar dita qüestió los dirien, representarien y offeririen lo mateix que dalt és dit per sa senyoria y mercè, y ab aquest presupòsit se despediren del consistori dels senyors deputats.

En aquest mateix die, aprés dinar, los dits senyors compte de Aytona y abbat de Vilabertran tornaren en lo consistori de ses senyories y ab molt compliment de paraules que demostraven lo gran zel que dits senyors tenen de concordar dita qüestió, referiren als senyors deputats, en[a] effecte, que en aquest mateix die, de matí, aprés de haver parlat a ses senyories, foren sobre lo mateix ab lo dit reverent Capítol dels canonges de la Seu, y per a quietar y concordar dita qüestió, los havien dit y supplicat tot lo que.ls ha paregut convenir, y que dit reverent Capítol los havia acceptat aquesta voluntat, ab agrayment de aquella y de les offertes que per dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran[b] los són estades fetes, y que havian dexat dit reverent Capítol ab propòsit també y desig de posar dit negoci en tracte y en mà de dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran.

Aprés vingué y, haguda licència de ses senyories entrà en son consistori, mossèn Francesc Gual, notari de Barcelona, síndich de dita ciutat, y de part dels senyors consellers, demanà hora a ses senyories per una embaxada que de part dels senyors consellers a ses senyories se havia de fer. A qui respongueren que podia venir sempre que volguessen.

E poc aprés los magnífics mossèn Andreu Sacosta, donzell, y Miquel Bastida, ciutadà de Barcelona, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y, // 109*r* // de part dels senyors consellers, digueren als senyors deputats, ab paraules de molt sentiment, compliment y cortesia, lo quant los senyors consellers de dita ciutat sentien la qüestió y differències mogudes entre los senyors deputats y lo reverent Capítol de la Seu de Barcelona, sobre les distribucions del senyor oïdor ecclesiàstic, y aprés de moltes consyderacions y causes de molta qualitat e importància, per dits senyors embaxadors referides, offeriren a dits senyors deputats, per part de dits senyors consellers, que los senyors conse-

a. en effecte *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* fossen.

[1579]

llers y tota esta ciutat[a] se interposaria per a concordar estes qüestions si ses senyories eren servits.

E los senyors deputats, responent, encontinent los digueren que agrayran molt als senyors consellers lo bon ànimo, zel y offertes per a concordar lo sobredit, y que de tot rebien molt gran mercè y tornarien resposta als senyors consellers, del que a ses senyories apparria poder-se fer en aquest negoci.

Aprés lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, digué als senyors deputats que lo senyor bisbe de Barcelona l'à tramès a demanar y li ha dit que digués a ses senyories lo que dit senyor bisbe de Barcelona havia sentit que entre son Capítol y los senyors deputats hagués differències, y que sa senyoria reverendíssima les desitjava egualar, y que axí se offeria a tot lo que per sa senyoria reverendíssima[b] en açò se pogués y degués fer, dient-ho tot ab gran compliment de paraules y offertes, que demostraven molt lo bon ànimo y zel que sa senyoria té de aquietar aquest negoci.

E poc aprés també lo mateix die, aprés dinar, lo magnífic misser Montserrat Guardiola y mossèn Barthomeu Bofill, notari de Barcelona, haguda licència de dits senyors deputats, entraren en son consistori y, de part de dit senyor bisbe de Barcelona, digueren als senyors deputats la causa per la qual lo senyor bisbe de Barcelona ha differit fins ara la resposta del que lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, dimarts proppassat digué a sa senyoria, y que, en resposta del que dit misser Sunyer li digué, fahia a saber a ses senyories que havia tractat ab son Capítol sobre estos negocis occorrents, y que.s posarien en tracte ab tal que per part del General se recuper lo dany de la luïció.

E los senyors deputats los respongueren que besaven // 109*v* // les mans a sa senyoria per les offertes que de sa part se feyen, y del que més avant dits misser Guardiola y Bofill havien dit, se tornava resposta a sa senyoria reverendíssima.

Aprés de açò[c] los senyors deputats manaren als magnífics misser Guillem Sunyer, assessor, y misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, que, de part de ses senyories, anassen als senyors consellers y.ls agra yssen molt les offertes ab sa embaxada, per dits senyors Çacosta y Bastida fetas, y que lo senyor comte de Aytona havia guanyat la mà y era estat primer en interposar-se en estos negocis, y que si los senyors consellers se concertaven ab lo senyor comte de Aytona de també entrevernir-hi, los senyors deputats rebrien de tot mercè, y donaren orde, a dits senyors assessor y advocat fiscal, que axí, del que en aquest negoci ha passat ab lo dit Capítol de la Seu, com també de la prevenció y offertes y primera interposició del senyor comte de Aytona, en companyia del senyor abbat de Vilabertran, fecen[a] relació als senyors concellers. E axí dits magnífics assessor y advocat fiscal anaren a fer dita embaxada y, tornats en consistori la matexa vesprada, refferiren a ses senyories que, havent trobat als senyors consellers ajustats en la casa de la present ciutat ab solemne Prohomenia, los han dit y refferit, de part de ses senyories, tot lo que.ls és estat manat y ordenat, y que dits senyors consellers y Prohomenia són restats de tot molt satisfets.

Çafraners. En aquest mateix die per mi, scrivà major, los segells de la cauquilla dels çafrans són estats liurats a mossèn Jaume Reboll y Thomàs Amat, receptor y credencer dels drets dels çafrans lo corrent any en les parts de Urgell, los quals en aquest mateix die partiren per a fer sos càrrecs y officis.

Dissapte, a XXXI. En aquest die, de[b] matí, los senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori, // 110*r* // y digueren a ses senyories que, haïr tart, lo reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona los digué, en effecte, que rebrien mercè se interpossassen dits senyors en aquest occorrent negoci entre los senyors deputats y dit Capítol y que dit Capítol eligirie persones per a tractar de sa part lo que occorregués, y aquest matí farian a saber a dits senyors comte y abbat los[c] que havien elegit, y que, en haver-ho sabut, tornarien en aquest consistori perquè dits senyors deputats ho sabessen, y també per sa part poguessen elegir los que fossen servits.

E los senyors deputats los respongueren, en effecte, que també elegirien persones per a tractar aquest negoci, y farien saber als senyors consellers de la present ciutat lo que, fins ara, los senyors deputats havien passat ab dits senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran cerca lo mateix, y també los referiren lo que haïr lo senyor bisbe de Barcelona trameté a dir als senyors deputats per lo magnífic misser Guardiola y mossèn de Bofill, y havent cerca de açò

a. *a continuació ratllat* desitjava.
b. *a continuació ratllat* se.
c. *a continuació ratllat* per orde de.

a. fecen... concellers *interlineat al marge esquerre.*
b. de matí *interlineat.*
c. los *interlineat damunt de* a *ratllat.*

parlat lo que occorria, lo senyor comte de Aytona digué que pendrie plaer entrevinguessen també los senyors consellers de la present ciutat en lo tracte de aquestes coses, y que sa senyoria aniria en casa de la ciutat per a tractar ab los senyors consellers, sempre que ses magnificències volrien.

E vingué aprés mossèn Francesc Gual, síndic de la present ciutat, y, de part dels senyors consellers, demanà hora als senyors deputats per a venir, a ses senyories, una embaxada dels senyors consellers, a qui los senyors deputats respongueren que podia, dita embaxada, venir sempre que ses magnificències fossen servits.

E axí los senyors Andreu Çacosta, donzell, y Miquel Bastida, ciutadà, de part dels senyors consellers, vingueren en dit consistori y feren moltes gràcies als senyors deputats del que haïr los trameteren a dir per los magnífics misser Luís de Copons y misser Guillem Sunyer, sobre la qüestió entre ses senyories y lo Capítol de la Seu, y pregaren a ses senyories que volguessen sobreseure los procehiments que en lo present consistori se feyen y se entenien fer contra dit Capítol, // 110*v* // pus estaven en camí de poder-se concertar. E los senyors deputats agraÿren molt aquesta cortesia y compliments als senyors consellers y a dits embaxadors, y.ls digueren que tornarien resposta a ses magnificències.

Aprés, per orde de dits senyors deputats, los matexos magnífics misser Sunyer y misser Copons anaren a referir als senyors consellers la mercè que ses senyories havien rebut de la precedent embaxada, feta per dits senyors Sacosta y Bastida, y han referit també a ses magnificències lo que los senyors deputats, cerca aquest negoci, han passat ab lo senyor comte de Aytona, y com sa senyoria se és offert anar en casa la ciutat per a tractar-lo en companyia dels senyors consellers, y que en haver lo Capítol elegit persones, també los senyors deputats ne elegirien.

Y essent dits misser Sunyer y misser Copons anats a fer dita embaxada, tornà lo senyor comte de Aytona als senyors deputats en son consistori, y dix que dit Capítol li ha fet a saber que ja ha nomenat persones per a tractar dit negoci, y volia que també hi entrevingués lo senyor bisbe de Barcelona. Y entès lo que.s deya del senyor bisbe de Barcelona, se tingué dificultat si entrevindrie o no, axí per ésser sa senyoria lo cap de dit Capítol, com per ésser dificultós tenir loc commodo a hont sa senyoria y los senyors compte de Aytona y consellers se puguen ajustar.

E tornaren aprés en consistori de fer sa embaxada los dits misser Sunyer y misser Copons, y referiren que los senyors consellers estaven contentíssims de poder tractar aquest negoci en companyia del senyor comte de Aytona // 111*r* // y en la casa de la ciutat, y que lo dit Capítol havia ja nomenat persones segons que los senyors consellers ho havien entès.

Y entès lo sobredit, perquè[a] lo senyor bisbe de Barcelona és cap de dit Capítol, y també perquè entrevenint sa senyoria reverendísima en estos tractes seria dificultós tenir loc commodo a hont sa senyoria y los senyors comte de Aytona y consellers se poguessen ajustar, los senyors deputats digueren a dit magnífic misser Sunyer que, de part de ses senyories, tornàs resposta al senyor bisbe de Barcelona sobre lo que ab ses embaxades havia tramès a dir als senyors deputats, y digués a sa senyoria que lo senyor comte de Aytona y los senyors consellers tenen començat en aquest negoci y estan concertats de ajustar-se en casa de la ciutat, y besen les mans a sa senyoria de la mercè que.ls ha offert per a entrevenir en aquell, y digués més avant a sa senyoria, cerca de açò, lo que a dit misser Sunyer apparegués.

Noembre MDLXXVIIIIº

Diumenge, lo primer. *Festum Omnium Sanctorum.*

Dilluns, a II. *Commemoracio Omnium Fidelium Defunctorum.*

Dimecres, a IIII. En aquest die, de matí, lo magnífich misser Sunyer, altre dels assessors // 111*v* // del General, referí als senyors deputats en son consistori lo que dissapte proppassat, a XXXI del corrent, de part de ses senyories, digué al senyor bisbe de Barcelona en resposta de les offertes de sa senyoria, per a entrevenir a concordar les qüestions que són entre son Capítol y lo present consistori.

Dijous, a V. En aquest die lo magnífic misser Joan Baptista Serra, assessor del General, qui havia estat malalt, vingué en consistori.

Dissapte, a VII. En aquest die, de matí, lo excellent don Ferrando de Toledo, prior de Castella, loctinent y capità general per sa magestat en lo present Principat y comtats, partí de la present ciutat per anar a la cort de sa magestat.

112*r* Dissapte, a XIIII. En aquest die, de matí, los senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran,

a. perquè... ajustar *interlineat al marge esquerre.*

haguda licència dels senyors deputats, vigueren en son consistori y digueren a ses senyories que havien entès se passava avant, en aquest consistori, y.s feyan procehiments contra los canonges del reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona per les qüestions que eren entre ells, a les quals dits // 112*v* // senyors y los senyors consellers de la present ciutat se eren interposats. Y encara que fossen passats alguns dies sens tractar d'estos negocis, no per axò estaven oblidats de continuar-los y portar-los a bona conclusió, y de esforçar-se en procurar que lo Capítol de dits canonges fes de sa part lo que devia, y digueren més avant altres coses que per aquietar estos negocis los occorria, lo effecte de les quals fou lo sobredit.

E los senyors deputats los respongueren que, encara que per haver estat alguns dies sens tractar-se aquest negoci, tinguessen occasió de pensar que los canonges del Capítol no.l volien posar en tracte, no havian fet ni entenien fer procehiments alsguns sens donar-ne rahó a dits senyors comte de Aytona, consellers y abbat de Vilabertran, sinó que essent restats[a] en alguns dels tractes y col·loquis, fins ara tinguts en aquest consistori ab dit senyor comte de Aytona y abbat de Vilabertran, que los senyors deputats fessen los preparatoris de scriptures y procehiments que fossen menester en cas que aquest negoci no.s concertàs, havien fet citar alsguns canonges de dit Capítol, per testimonis de veritat en certa informació que.s volia pendre per part del General, sobre los torbs y prejudicis que molts canonges de dit Capítol havien fet al General, en los quals no podia ningú testificar sinó los matexos canonges, y no apparia a ses senyories dexar-los de fer, per lo que molt importaven al General en cas que no.s concordàs sobre estos negocis, y també perquè lo differir-ho podria ser molt danyós. E lo senyor comte de Aytona respongué a ses senyories y lo supplicà que, per la confiança tenia que estos negocis se remediarien, fossen servits no passar avant en dita citació e informació. E los senyors deputats li digueren que.u dexarien de fer pus no.s differís la resolució.

113*r* Dilluns, a XVI. En aquest die, de matí, los senyors Andreu Çacosta y Miquel Bastida, haguda licència dels senyors deputats, vingueren en son consistori y de part dels senyors consellers, sobre lo de la citació de alguns canonges del Capítol de la Seu, digueren als senyors deputats, en effecte, lo mateix que dissapte proppassat los senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran los havien dit. E los senyors deputats, en effecte, los respongueren lo mateix. E

a. a continuació ratllat ab.

més digueren, dits senyors Çacosta y Bastida, que en haver elegit los canonges del Capítol persones de sa part per a tractar aquest negoci, també los senyors consellers elegirien persones qui junctament fossen ab ells, com aquella casa de la ciutat acostuma. E respongueren en açò, los senyors deputats, que en saber del senyor comte de Aytona lo Capítol havia elegit, també ses senyories elegirien persones.

E lo mateix die los dits senyors Çacosta y Bastida tornaren als senyors deputats en son consistori, y de part dels senyors consellers digueren que lo senyor comte de Aytona ere estat ab dits senyors consellers, y.ls ha dit que lo Capítol ha elegit misser Managat, misser Prexana y misser Oliba, y que a dos hores los senyors comte y dits doctors serien en casa la ciutat, y que.y fossen // 113*v* // los qui per los senyors deputats serien elegits. E respongueren los senyors deputats que estava bé y que.y serien. E axí feren elecció dels magnífics misser Joan Baptista Serra, misser Guillem Sunyer, assessors, y misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, y donaren-los orde de ser a dita hora en casa la ciutat, per lo dit effecte.

Los quals magnífics assessors y advocat fiscal foren allí, y aprés, a hora tarde del mateix die, aprés dinar, tornats en lo consistori dels senyors deputats, referiren a ses senyories lo que allí se començà de tractar, per a pendre assento en estos negocis.

Dimarts, a XVII. En aquest die, aprés dinar, los dits magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal del General, per orde dels senyors deputats, anaren a casa de la ciutat per a tractar dels negocis occorrents de dita contenció, y tornaren aprés en consistori, y a ses senyories referiren lo que allí se era tractat.

114*r* Dimarts, a XXIIII. En aquest die los magnífics consellers de la present ciutat vingueren en lo consistori dels senyors deputats y parlant tots, un aprés de altre, ab[a] la voluntat que tenien de rematar las contencions que eren entre ses senyories y lo reverent Capítol de la Seu de Barcelona, digueren en effecte a ses senyories, la poca sperança que tenen de venir a conclusió la concòrdia que.s tractava entre lo dit[b] reverent Capítol de la Seu y los senyors deputats, al[c] menys en estos pocs dies que restavan del any de son offici y càrrec de consellers, lo qual acabava a XXX del mateix mes de noembre, segons lo que comprenien per part de dit Capítol y de

a. ab... Barcelona *interlineat al marge esquerre.*
b. dit *interlineat.*
c. al... senyors deputats *interlineat al marge esquerre.*

ses pretencions, encara que dita concòrdia no.s perdés ni rompés per part dels senyors deputats, y havent dits senyors consellers advertit y consyderat los molts inconvenients poden resultar de venir a rotura aquest negoci, essent la casa de la Deputació lo cap del present Principat // 114*v* // y lo dit Capítol y la present ciutat membres, supplicaven a ses senyories fossen servits consyderar molt aquest negoci, y los inconvenients que poden resultar, y procurar en tot cas no vinga a rotura, servada en tot la authoritat del consistori.

E los senyors deputats y oïdors de comptes, essent absent del consistori monsenyor de Gerona, deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal, parlant un aprés altre, respongueren a dits magnífics consellers que dit senyor deputat ecclesiàstic faltava del consistori, al qual donarien part del que per ses magnificències era estat dit, y procurarien en tot lo que porien per sa part que dita concòrdia vingués a effecte, com desitjaven y sempre havien desitjat. Y que d'esta voluntat, y també de com no ha estat per ses senyories que dit negoci no sie vingut a conclusió, dits senyors consellers ne fessen testimoni sempre fos mester. Y tornant a parlar los senyors consellers digueren que molt bé podien fer aqueix testimoni, y que ab tot en estos dies que.ls restaven no levarien la mà del que tenien començat.

Dimecres, a XXV. *Festum sancte Catharine*.

Dijous, a XXVI. En aquest die, aprés dinar, los senyors comte de Aytona y abbat de Vilabertran vingueren en lo consistori dels senyors deputats per a tractar, ab ses senyories, la concòrdia que tenen començada de la qüestió entre lo present consistori y lo reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona.

Divendres, a XXVII. En aquest die mossèn Miquel Cellés, subsíndic de la present ciutat, haguda licència dels senyors deputats, entrà en son consistori y, de part del[a] senyor comte de Aytona y dels senyors consellers de dita ciutat, donà als senyors deputats los caps que lo reverent Capítol dels // 115*r* // canonge de la Seu vol se apuncten en lo tracte de la contenció y qüestió és entre dit Capítol y lo present consistori, segons una scriptura del tenor següent:

«Lo Capítol y canonges de la yglésia de Barcelona seran contents de remetre a consulta per al summo Pontífice lo negoci de la proprietat sobre la validitat y obsevança de les gràcies o rescritpes apostòlics en favor dels diputats y oïdors ecclesiàstics, y també en favor del Capítol de Barcelona, ab una sola clàusula y condició, que si la resposta o determinació de sa Santetat no vindrà dins sis mesos comptadors del primer de decembre primervinent en avant, la gràcia del Capítol última haja de sortir son effecte fins a tant que vingué la determinació de dita consulta.

Ítem, són contents que lo artícle sobre lo stament en què interim ha de estar dit negoci, se remeta a persones nomenadores per les dites parts per *viam veris*, y que en cas de discòrdia sie tercer una de les dos sales de la Audiència.

Ítem, totes les dites coses sien enteses ab expressa salvetat que no sie entès fer prejudici a ninguna de les parts per les coses sobredites».

Dissapte, a XXVIII. En aquest die los senyors deputats, per los magnífics assessors y advocat fiscal del General, trameteren als senyors comte de Aytona y consellers de la present ciutat, en resposta de la scriptura del die de haïr, la scriptura del tenor següent:

«Los senyors deputats són contents que, ab expressa salvetat que no sie fet prejudici a ninguna de les parts, se sobresega per los commissaris apostòlics en què no passen avant en la exequció dels rescriptes o gràcies apostòliques en favor dels deputat y oïdor ecclesiàstics, com també en favor del reverent Capítol de la yglésia de Barcelona concedides, fins a tant sie consultat per dites parts communament a sa Santetat, y sie vinguda la determinació de dita consulta.

115*v* Ítem, que ab les salvetats que apparrà a dit reverent Capítol, restituescan al oïdor ecclesiàstic en la pacífica possessió que ell y son predecessor estaven de rebre les distribucions en dita yglésia, conforme a dita gràcia apostòlica al deputat ecclesiàstic y a dit oïdor concedida, ab expressa condició y pacte que si dins sis mesos comptadors del primer de decembre propvinent no.s tindrà resposta de dita consulta, cessen de pagar a dit oïdor ecclesiàstic dites distribucions, fins a tant se sàpia la determinació de sa Santetat.

Ítem, sie consultat a sa Santetat si dit oïdor ecclesiàstic deu restituir les distribucions que haurà rebudes penjant dita consulta.

Ítem, que no sie exequutat altre rescripte o gràcia apostòlica tocant a dit negoci que de nou se impetràs, sinó la que sa Santetat donarà en resposta de dita communa consulta.

a. del... y *interlineat al marge esquerre*.

[1579] Quant als procehiment fets per dit reverent Capítol contra lo oïdor ecclesiàstic que no toquen ni tenen respecte a dit negoci se ha tornada als tractadors de paraula la resposta».

Dilluns, a XXX. *Festum sancti Andree*. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes vingueren en son consistori y allí vingué també lo senyor abbat de Vilabertran, qui per haver entès que los senyors deputats volien procehir contra lo reverent Capítol de la Seu, cerca les contencions y qüestions que són entre ells, pus sobre tants tractes tinguts per a concordar-se no eren concordes per culpa de dit General, pregà, de part del senyor comte de Aytona y dels senyors consellers, y sua, als senyors deputats, que ses senyories sobreseguessen // 116*r* // en dits procehiments y.ls prorogassen fins a dimecres primervinent, per a veure entre tant si dita concòrdia se podria effectuar. E los senyors deputats foren contents de fer-ho.

Decembre MDLXXVIIIIº

Dimecres, a II. En aquest die los magnífics mossèn Miquel Bastida y misser Hierònym Mollet, ciutadans de Barcelona, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y, de part dels senyors consellers, han pres gran plaer de trobar-se per mig en lo corrent negoci de la contenció y qüestió entre los senyors deputats y lo reverent Capítol de la Seu de Barcelona, y que los senyors consellers qui són estats[a] los han dexat molt encomanat continuassen la concòrdia d'esta contenció que estava començada, ab intervenció del senyor comte de Aytona y de dits consellers y del senyor abbat de Vilabertran, y que sabent los senyors consellers, últimament extrets, que los senyors deputats havien prorogat fins al die de vuy per no fer procehiments contra dit Capítol, los senyors consellers supplicaven a ses senyories volguessen més allargar y prorogar dit temps, per a què ses magnificències tinguessen més commoditat de resoldre aquest negoci.

E los senyors deputats agraÿren molt als senyors consellers aquesta voluntat, y dient[b] com també lo senyor comte de Aytona era mediador de aquest negoci y, junctament ab los senyors consellers, procurava la concòrdia d'ell, digueren, a dits magnífics misser Bastida y misser Mollet, que enviarien resposta a dits senyors comte de Aytona y consellers del que.s poria fer cerca dita prorogació.

a. a continuació ratllat y.
b. a continuació ratllat tam.

116*v* Aprés, lo mateix die, los senyors deputats, per los magnífics assessors y advocat fiscal del General, trameteren a dir als senyors comte de Aytona y consellers en la casa de la ciutat, que ses senyories allargaven y prorogaven lo temps per effectuar-se dita concòrdia, precisament y peremptòria fins a dissapte primervinent per tot lo die.

E tornats dits magnífics assessors y advocat fiscal en consistori, referiren a ses senyories lo que havien dit als senyors consellers, y que ses magnificències confiaven que si era mester alargarien y prorogarien més lo temps.

Dijous, a III. En aquest die, per orde y manament dels senyors deputats, los magnífics assessors y advocat fiscal del General anaren als senyors consellers en casa la ciutat per a dir-los, de part de ses senyories, que lo temps de la dita prorogació no serie més que d'açí a dissapte, tot lo die, y si en aqueix temps lo reverent Capítol no se adheria al que estava apunctat per part del General, los senyors deputats passarien avant contra ells conforme justícia. E tornats en consistori, dits magnífics assessors y advocat fiscal referiren haver dit als senyors consellers lo que.ls és estat manat.

Divendres, a IIII. En aquest die los magnífics mossèn Miquel Bastida y misser Hierònym Mollet, ciutadans, de part dels senyors comte de Aytona y consellers, portaren als senyors deputats una scriptura del reverent Capítol de dita Seu, en resposta del que pretenen cerca dita concòrdia, que.s del tenor següent:

«Lo Capítol y canonges de la yglésia de Barcelona, replicant a la resposta tramesa al dit Capítol en scrits a XXVIII de noembre proppassat, per los senyors // 117*r* // consellers de part dels senyors deputats de Cathalunya, sobre lo negoci del reverent oïdor ecclesiàstic, diuen que lo dit Capítol està y persevera en lo contengut en la scriptura que per memòria dexaren en mans dels dits senyors consellers y del senyor comte de Aytona los reverents vicari y canonges tramesos per dit Capítol, ajustant que, sinó apparrà als dits senyors deputats nomenar en tercera la una sala de la Real Audiència, seran contents dits Capítol y canonges que sie tercera tota la Real Audiència, y no contentant-se dits senyors deputats seran contents que particulars de la dita Audiència, nomenadors per les parts, sien elegits en tercers. E quant ninguna de les dites tres qualitats de persones no.ls contentassen als dits senyors deputats, seran dits Capítol y canonges també contents de què, en confor-

mitat per les dues parts, sie elegit en tercer lo il·lustríssim y reverendíssim senyor archibisbe de Tarragona».

En aquest mateix die los senyors deputats, en resposta de dita scriptura, trameteren per mi, scrivà major, als senyors comte de Aytona y conseller en cap, una scriptura, còpia de la qual se donà a quiscú de dits senyors, que.s del tenor següent:

«Los senyors deputats estan y perseveran en la scriptura per ells donada al senyor comte de Aytona y senyors consellers de la present ciutat, emperò, quant al que té respecte si penjant la consulta de sa Santetat ha de ser restituït lo senyor oïdor ecclesiàstic en la possessió de rebre les distribucions en la yglésia de Barcelona, com ans rebia en virtut de la gràcia apostòlica als deputat y oïdor ecclesiàstics concedida, seran contents se cometa dit article al senyor archibisbe de Tarragona, lo qual, dins un mes del die del assiento del present tracte en avant comptador, haja de haver feta la determinació, a la qual se haja de estar absolutament fins sie haguda la resposta de la consulta fahedora a sa Santetat. Y, en cas no haja feta lo senyor archibisbe dins dit temps dita determinació, se hajan de restituir y donar, encontinent, dites // 117*v* // distribucions a dit senyor oïdor ecclesiàstic. Ab tal condició y pacte que si dins sis mesos, comptadors del últim die de dit mes, no.s tindrà la determinació de sa Santetat, cessen de pagar dites distribucions a dit senyor oïdor fins a tant se haja haguda de sa Santetat dita determinació o, per lo contrari, si volran cessen de pagar y donar a dit senyor oïdor ecclesiàstic dites distribucions per temps de sis mesos, comptadors del últim die de dit mes, lo qual temps finit se li hajan de pagar a dit senyor oïdor les dites distribucions, fins a tant se tinga la determinació de sa Sanctedat sobre dita consulta».

Dissapte, a V. En aquest die, de matí, per orde y manament dels senyors deputats, los magnífics assessors y advocat fiscal del General anaren en casa la ciutat a donar rahó als senyors compte de Aytona y consellers, de la scriptura, per los senyors deputats, lo die de haïr tramesa a sa senyoria y ses magnificències, y per a informar-los de paraula sobre lo que en ella se pretén per part del General. Y tornats en consistori referiren lo que allí havien tractat ab dits senyors, y que restaren concertats de haver-se de tornar ajustar vuy, aprés dinar.

118*r* Divendres, a XI. En aquest die se concertà, apunctà y firmà la concòrdia entre los senyors deputats y lo reverent Capítol de la Seu de Barcelona, segons està insertada en delliberació de ses senyories feta lo die present, continuada en libre corrent de Delliberacions.

119*r* Dilluns, a XXI. *Festum sancti Thome.*

Mudament de any y segueix l'any mil sinc-cents vuytanta

Divendres, a XXV. Festa de la Santíssima Nativitat de Nostre Senyor.

Dissapte, a XXVI. Festa del beneventurat prothomàrtir, sant Steve.

119*v* Diumenge, a XXVII. Festa del benaventurat sant Joan, apòstol y evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels benaventurat(s) Màrtyrs Innocents.

Janer MDLXXX

Divendres, lo primer. Festa de la Circuncisció de Nostre Senyor.

120*r* Dimecres, a VI. Festa de la Epiphania de Nostre Senyor.

Divendres, a VIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, havent tractat en son consistori, ab los magnífics[a] assessors y advocat fiscal del General, sobre los agravis que resultan de les crides // 120*v* // estos dies proppassats, en absència del loctinent general del present Principat publicades de part del senyor portantveus de general governador, en prejudici de tot lo Principat y comtats, y de[b] la citació en la Real Audiència feta als senyors deputats a instància de mossèn Monrodon Vilana, sobre una casa contigua a la Deputació que los senyors deputats volen comprar de dit Vilana y de sa muller; y de la citació en la cort del veguer feta al senyor deputat reyal a instància de Pere Joan Bertran, veler, sobre certa fermança de una mula, determinaren, per ésser estos negocis de molta qualitat e importància, comunicar y consultar-los ab alguns altres doctors de la present ciutat, y a consell dels dits magnífics assessors y de dits altres doctors, resoldre y procehir conforme a justícia, per remey y reparació dels agravis y prejudicis que, per lo sobredit, se fan als dits General y Principat y comtats. E axí per dit effecte elegiren y nomenaren los doctors següents, ço és, los magnífics misser Benet Pau Prexana (10 vots), misser Francesc Ser-

a. *a continuació ratllat* oïdors de comptes.
b. de *interlineat, damunt* de *ratllat.*

ra (10 vots), misser Montserrat Guardiola (10 vots), misser Francesc Fort (7 vots), misser Antoni Oliba (9 vots).

Dissapte, a VIIII°. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren en consistori los dits magnífics doctors[a] aplicats sobre dits negocis, y tractaren sobre ells.

121r Dilluns, a XI. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren en consistori los dits magnífics doctors applicats sobre dits negocis, excepto lo magnífic misser Fort, y tractaren sobre ells.

Dimarts, a XII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori los dits magnífics doctors, excepto misser Fort y misser Oliba, y tractaren sobre dits negocis a què són applicats.

Dimecres, a XIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren en consistori tots los dits magnífics doctors applicats sobre dits negocis y tractaren sobre ells.

Dijous, a XIIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingue(re)n, en dit consistori, los dits magnífics doctors applicats[b] sobre dits negocis y tractaren sobre ells.

121v Divendres, a XV. En aquest die, de matí, vingueren en consistori los dits magnífics doctors applicats sobre dits negocis, y tractaren sobre ells.

122r Dijous, a XXI. En aquest die los magnífics misser Joan Baptista Serra y misser Luís de Copons, assessor y advocat fiscal del General, y Pere Joan Ortolà, ajudant ordinari de la scrivania major de dit General, per orde dels senyors deputats, partiren de la present ciutat per anar a Tarragona, per negocis y affers del General.

122v Divendres, a XXVIIII°. En aquest die, a hora ja tarda, arribaren de Tarragona los magnífics misser Joan Baptista Serra, assessor, y misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, y Pere Joan Ortolà, ajudant ordinari de la scrivania major, hont eran anats per negocis y affers del General.

Dissapte, a XXX. En aquest die, entre les dotze y una aprés migdie, vingué nova en la present ciutat que lo senyor don Francesc de Moncada, comte de Aytona, és[c] elegit loctinent y capità general de sa magestat en los presents Principat y comtats.

a. a continuació ratllat sobre.
b. a continuació repetit applicats.
c. a continuació ratllat estat.

123r Diumenge, a XXXI. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes vingueren en lo consistori de la Deputació, y estant allí ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, vingué en dit consistori lo magnífic misser Martí Joan Franquesa, doctor del Reyal Consell Criminial y advocat fiscal de sa magestat en los presents Principat y comtats, y portà y dexà als senyors deputats lo privilegi que sa magestat havia tramès al excel·lent senyor comte de Aytona per a son loctinent y capità general d'estos Principat y comtats. Y, per manament dels senyors deputats, fou dit privilegi vist, regonegut, mirat y legit en dit consistori, y essent trobat despedit en deguda forma y segons les leys d'esta terra, fou, per ses senyories, admès y manat registrar, y manaren també, ses senyories, que aprés que fos registrat se restituís al dit magnífic misser Franquesa, qui.l havia portat. E axí fou fet.

Febrer MDLXXX°

Dilluns, lo primer. En aquest die, aprés dinar, lo excel·lentíssim senyor don Francesc de Moncada, comte de Aytona, loctinent y capità[a] general de sa magestat en los presents Principat y comtats, novament elegit[b], qui és natural d'esta terra y acostuma de habitar en Barcelona, a hont també era al temps de sa elecció y de la vinguda de son privilegi, exint de sa casa y palàcio, acompanyat dels senyors consellers de la present ciutat y de molts altres senyors y persones de tots staments, y ab solemne cavalcada, anà a la Seu de la present ciutat, y allí[c] oý sentència de excomunicació y prestà solemne jurament en la forma acostumada de servar com a virrey y loctinent general les constitucions, privilegis y altres leys d'esta terra.

123v Dimarts, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials y ministres del General, ab los porters devant portant les masses altes, anaren a visitar lo excel·lentíssim senyor comte de Aytona, y donar-li lo parabé de virrey, de què per sa magestat novament era estat elegit, y per a fer-li les offertes acostumades per part del General y de tota la terra, ab demostració del molt contento que tota esta terra té, y és rahó que tinga, de la elecció de sa excel·lència, per ser natural d'ella y haver acostumat[d] enplear-se en totes les occasions[e] al que ha convingut al benefici d'ella.

a. a continuació ratllat n.
b. a continuació ratllat s.
c. a continuació ratllat prestà.
d. a continuació ratllat sa excel·lència.
e. a continuació ratllat q.

Y arribats en sa casa y palau, y entrant en lo aposento hont[a] dit senyor loctinent general estava, sa excel·lència ab gran cortesia y compliment de berret en la mà[b] y altra demostració de cortesia y contento, anà a rebre los dits senyors deputats y oïdors, y ab la matexa cortesia los portà fins a hont estava la cadira de sa excel·lència, y arribats allí, fent cortesia als senyors deputats y oïdors per a què se assentassen en les cadires, que ja cerca la de sa excel·lència estaven, dient lo senyor deputat ecclesiàstic, per part de tot lo consistori, que pus serie breu, lo[c] perquè allí venien bastava estar de peus, sa excel·lència[d] dexà de assentar-se y estant tots de peus los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic ab molt gran compliment de paraules y cortesies, donà lo parabé a dit senyor virrey de sa elecció y càrrec, y demostrà lo molt que lo present Principat y comtats estaven y tenien rahó de estar contents, de tant bona elecció com sa magestat havia feta de la persona de sa excel·lència[e], // 124*r* // per la experiència que tots tenien del favor y mercès que sa excel·lència ha acostumat fer a tot lo Principat, en lo que ha occorregut al servey de Déu y de sa magestat y quietut de aquell, y també per les principals parts de naturaleza y christiandat que en sa excel·lència són[f]. E no-res-menys, dit senyor deputat ecclesiàstic féu a sa excel·lència, per part del General y de tota la terra, les offertes degudes per a servir en tot com per sos officis són obligats. E sa excel·lència, ab molt gran compliment y cortesia, respongué y agraý als senyors deputats la visita, parabé y offertes, y ab moltes paraules de amor y consyderació de senyor molt christià se offerí en son càrrec servir a Déu y a sa magestat y al que convingàs a la deffensió, quietut y repòs de tota la terra, y també en benefici del General. Y aprés, despedint-se los senyors deputats de sa excel·lència, ab deguda cortesia, sa excel·lència los acompanyà fins a cerca la porta de dita estància, a hont se dexaren y despediren ab la matexa cortesia, y los senyors deputats se'n tornaren en la casa de la Deputació acompanyats com eren anats.

Dimecres, a III. En aquest die lo reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició corporal.

Divendres, a V. En aquest die los senyors deputats donaren orde als magnífics assessors y advocats ordinaris del General que, de part de ses senyories, // 124*v* // vagen al excel·lentíssim senyor comte de Aytona, loctinent general de sa magestat en lo present Principat, y a sa excel·lència donen rahó e informen del que en lo consistori de ses senyories, a consell de dits magnífics assessors y de altres magnífics doctros en açò applicats, està resolt cerca los agravis resultants de les crides de les vitualles per lo loctinent general, predecessor de sa excel·lència, l'any passat manades publicar, a effecte que sa excel·lència, advertit de dits agravis, no sols fos servit dexar-los de fer en les crides que manarà publicar, màs encara fos servit remediar los que són ja fets.

Dissapte, a VI. En aquest die, de matí, lo discret mossèn Miquel Joan Cellers, notari de Barcelona y scrivà major de la casa del Consell en la present ciutat, de part dels senyors consellers, vingué en lo consistori de dits senyors deputats y donà a ses senyories còpia de la letra que dix havian rebut los senyors consellers del illustríssim y reverendíssim senyor archabisbe de Tarragona, sobre la consulta de la contenció o qüestió entre lo present consistori y lo reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona, la qual còpia, recondida en la scrivania major de la present casa de la Deputació, és del tenor següent:

«A los illustres señores los consejeros de la ciudad de Barcelona.

Illustres señores.

En la differencia que me fue remitida entre los senyores deputados y la yglesia y Capítulo de Barcelona, por consentimiento de las dos partes, sobre assentar si el reverendo // 125r // senyor canónigo Vila, oidor de cuentas, gozaría de las distribuciones durante la consulta que se hazía con su Santedad sobre las dos bullas differentes concedidas, oídas las partes o las personas por ellas embiadas, yo he tomado resolución de la manera siguiente, la qual vuestras mercedes podrán hazer intimar a los principales. Primeramente, que quanto a las distribuciones nocturnas que se dan por los maytines y laudes, que al dicho senyor canónigo Vila no se le hajan de dar, sinó estando presente en las dichas horas, aunque algunas vezes se digan de día. Lo segundo, que quanto a las demás distribuciones y ganancias, que se le hayan de dar por entero, como se solían dar antes de obtenida la segunda gracia en favor de la yglesia, con tal condición que el dicho senyor canónigo haja de estar presente cada día, a lo menos a una de las horas diurnas en el choro o yglesia de Barcelona, como assisten los otros canónigos, o dezir missa en la yglesia, o en sus capillas della a qualquier hora, aunque sea antes o despues de los officios divinos, y lo mismo se entienda del as-

a. a continuació ratllat sa excel·lència estava.
b. a continuació ratllat anà a rebre.
c. a continuació ratllat que.
d. a continuació ratllat se para.
e. a continuació ratllat de qui speraven totas favor.
f. a continuació ratllat e respongué.

sistir a la missa conventual de la dicha yglesia, como si estuviesse a prima o tercia, etcétera, o a qualquier de las otras horas, y assí mismo a las completas de Quaresma solamente. Item, que cesando algun día o días de hazer lo sobredicho, sinó fuere por enfermedad, que cesse también la ganancia de aquel día o días, pro tempore[a], salvando siempre en otras cosas los privilegios y costumbres de la dicha yglesia. Nuestro senyor guarde a vuestras mercedes, en Tarragona, a XXVI *de henero* MDLXXX.

Servirá a vuestras mercedes. A. A. Archiepiscopus Tarraconensis».

125*v* Dimarts, a VIIII. En aquest die lo reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, vingué en consistori a hont alguns dies no era estat per causa de sa indisposició corporal.

126*r* Dimecres, a XVII. Primer die de Quaresma.

126*v* Dimecres, a XXIII. En aquest die lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, partí de la present ciutat per anar a Perpinyà, per sos negocis y affers.

127*r* Divendres, a XXVI. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició corporal.

Dissapte, a XXVII. En aquest die lo magnífic misser Luís de Copons, advocat fiscal del General, és partit de la present ciutat per a Leyda, per sos negocis y affers.

127*v* Mars MDLXXX

Dissapte, a V. En aquest die, de matí, los senyors Jaume de Salbà, don Miquel Despalau, don Guerau de Alentorn, Miquel Bastida y lo magnífic misser Antoni Oliba, advocat del stament militar, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, a hont eren los senyors deputat militar y tres oïdors de comptes, los senyors deputats ecclesiàstic y real absents, ço és, lo ecclesiàstic del consistori per sa indisposició, y lo[b] real de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y de part del excel·lentíssim senyor duc de Cardona y de tot lo stament militar, que segons digueren haïr per aquest efecte se ajustà en lo Capítol de la Seu, que és son loc acostumat, informaren a ses senyories del agravi que pretenen se fa a don Jayme de Cardona y a tota la terra, contra les constitucions, privilegis y altres leys de aquella, per[c] ésser posats en lo Real Consell dos advocats fiscals en la causa que allí.s porta entre dit don Jayme de Cardona y lo procurador del patrimoni[a] real, sobre la luïció de la baronia de Verges, y supplicaren a ses senyories fossen servits, com a protectors y deffensors que són de dites constitucions y altres leys, deffensar com poden y acostumen que no.s faça dit agravi. E los senyors deputats los respongueren que farian tot lo que per son offici són obligats.

128*r* E lo mateix die, aprés dinar, los senyors deputats ecclesiàstic y militar, lo real com és dit absent de la dita ciutat y vegueria, y los senyors oïdors de comptes, ajustats per dit effecte en la casa del senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, a hont també eren los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, tractaren del que sobre dits dos advocats fiscals los és estat supplicat per part de dit stament militar, y per a saber y entendre lo que cerca de açò se havia de fer, per observança de dites constitucions y leis, y a quines particularment se contrafà per la intervenció de dits dos advocats fiscals, manaren applicar y ajustar quatres doctors, qui junctament ab los dits magnífics assessors y advocats ordinaris del General, aconsellen a ses senyories lo que cerca de açò deuen fer, y per aqueix effecte nomenaren los magnífics misser Francesc Serra, misser Joan Exerrat, misser Benet Pau Prexana, misser Hierònym Mollet.

Diumenge, a VI. En aquest die, aprés dinar, los magnífics assessors y advocats ordinaris del General y los dits quatre doctors vingueren en la casa de la Deputació, y tractaren sobre lo precedent negoci.

Dilluns, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

Dimarts, a VIII. En aquest die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, vingué en consistori, a hont havia dexat alguns dies de venir per causa de sa indisposició.

128*v* Dijous, a X. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat real absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, tramesos a demanar per part del excel·lent senyor comte de Aytona, loctinent general, anaren a sa casa acompanyats com acostumen dels officials y ministres del General, ab los porters devant ab les masses grosses al coll, y en ser en la porta de la estància, a hont estava dit senyor loctinent general en companyia de molts cavallers, sa excel·lència los dexà a tots y anà a rebre dits senyors deputats y oïdors de comptes ab molta

a. a continuació ratllat solvendo.
b. a continuació ratllat m.
c. a continuació ratllat g.

a. a continuació ratllat as.

cortesia y compliment, y axí anaren juncts fins al loc de dita estància a hont a dit senyor loctinent general apparegué aturar-se per a parlar ab ses senyories, y estant tots de peus ab molta cortesia, que també.s féu entre sa excel·lència y ses senyories, sa excel·lència, en effecte, los digué que per coses que tocaven al servey de Déu y de sa magestat, quietut y benefici de tota la terra, sa magestat li havia manat anar als comtats de Rosselló y Cerdanya, y de part de sa magestat los pregava que, si en sa absència occoria açí algun negoci que tocàs al servey de sa magestat y també en aquells comtats, o altra qualsevol part, a hont sa excel·lència fos, lo avisassen perquè sa excel·lència hi pogués provehir, segons convindrie al servey de sa magestat, quietut y benefici de sos vassalls, y en tot lo que açí ocorregués en dita sa absència tinguessen per molt encomanada esta ciutat y lo servey de sa magestat, com ses senyories bé tenen acostumat, y si per allà occorria alguna cosa en benefici del General ho fessen a saber a sa excel·lència, essent certs que de part de sa magestat los afavoririe ab la voluntat y obres que sa magestat desitja y té acostumat. E los senyors deputats besaren les mans a sa excel·lència per està mercè, y se offeriren a servir a sa magestat y a sa excel·lència en tot lo que occorreria, com bé tenen acostumat. E après se expediren de sa excel·lència ab semblant cortesia com eren entrats, y se'n tornaren ab la matexa companyia.

129*r* Divendres, a XI. En aquest die, de matí, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, vingué en consistori qui dix arribà haïr tart de Perpinyà, a hont era anat per sos negocis y affers. En aquest mateix die, de matí, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a sa yglésia de Gerona, per sos negocis y affers.

Dissapte, a XII. Festa del benaventurat sanct Gregori, doctor de la yglésia.

Dilluns, a XIIII. En aquest die lo excel·lent senyor comte de Aytona, loctinent y capità general de sa magestat, partí de la present ciutat per anar als comtats de Rosselló y Cerdanya.

129*v* Dilluns, a XXI. Festa del benaventurat sant Benet.

Dimarts, a XXII. En aquest die, de matí, los senyors misser Guerau Vilana, canonge de la Seu de Barcelona, misser Joan Cella y de Tafurer, donzell, y mossèn Joan Palau, cavaller, // 130*r* // òlim scrivà de manament, constituïts personalment en lo consistori dels senyors deputats, sobre lo que sa magestat ha scrit cerca la compilació de les constitucions, han referit y dit als senyors deputats lo següent, ço és, que vist lo libre per los dits senyors deputats los és estat amostrat, seguint l'orde que sa magestat ab sa real letra de sa mà firmada, dada en lo Pardo a XXII de noembre proppassat[a], és estat de la cort a dits senyors deputats enviat, la qual letra és estada devant ses senyories legida, y oïda la relació que a ses senyories ha feta lo dit mossèn Joan Palau sobre la compilació del volum de les constitucions, dient que ell, per son offici y càrrec, per la nominació que los elets de sa persona havien feta, donà lo dit libre primera scriptura feta de dita compilació a ses senyories que eren, e que de aquell féu scriure altre libre, tot de una mà, e a part o a la fi de dit segon libre continuà una letra dirigida a sa magestat per tots los dits sis entrevenints doctors, en dita compilació firmada de mà de tots sis elets, e del dit Palau, e que aquest segon libre y ab dita letra y subscripció fonc liurat als qui.s trobaven aleshores deputats, predecessors de ses senyories, lo qual, segons entengué per part del present consistori, se envià dita compilació y letra firmada, com és dit, a sa magestat. E jatsie que la letra que.s firmà per la propdita segona compilació firmada de tos sis elets, sie conforme a la letra que.stà continuada a la fi del predit libre de primera compilació, que ara los és estada mostrada per manament de ses senyories, en la qual al peu ha tres firmes soles dels tres elets y nomenats per sa magestat, ço és, de misser Francesc Montaner, regent, misser Pere de Lobregat y misser Paulo Pla, doctors que eren del Real Consell, emperò, consyderant que tenint aquella segona compilació y letra sotascrita de mà de tots sis elets, bastaria la segona compilació ab la dalt referida letra sotascrita per lo effecte de la impressió de dita compilació, e que poria ésser, per alguna causa, dita compilació primera no fos sotascrita per los tres elets per part de la terra, e que poria haver alguna discrepància entre les dos compilacions, volent emperò, ab tota benignitat, humiliat e integritat servir a sa magestat, com deuen tots los faels vassalls, supplican a vostres senyories los sie de mercè manar fer diligències que la compilació, ab la dita letra sotascrita de tos los sis elets, vinga a mà de vostres senyories, perquè confrontades les dos compilacions se puga fer subscripció y tot altre servey a sa magestat, la qual relació, aprés de //130*v*// ésser feta de paraula a ses senyories, la dexaren scrita de mà de dit mossèn Joan Palau y la donaren a mi, scrivà major, perquè la continuàs segons està scrita y dalt se conté.

Divendres, a XXV. *Festum Anunciacionis Beate Marie.*

a. proppassat *interlineat.*

Dissapte, a XXVI. En aquest die mossèn Pere Joan Calvo, procurador fiscal de la règia cort, haguda licència de ses senyories, entrà en son consistori, y de part del senyor regent y Real Consell Criminal, digué a ses senyories que, aprés de haver declarat en la enquesta que ses senyories tenen contra Joan Torrent de Vilaller, per la qual lo tenen pres en los càrcers de la Deputació, attès que.s processat de regalia, sien servits ses senyories deternir-lo per a què la règia cort puga conèixer de ses culpes conforme justícia. E los senyors deputats respongueren que estava bé.

Diumenge, a XXVII. *Dominica in Ramis Palmarum.*

131v Abril MDLXXX

Diumenge, a III. *Pascha Resurrecionis Domini Nostri Jesuchristi.*

Dimarts, a V. En aquest die lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat, per sa devoció.

Divendres, a VIII. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, partí de la present ciutat per anar a Gerona, per sos negocis y affers. En aquest mateix die lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat reyal, tornant de Nostra Senyora de Montserrat, arribà en la present ciutat.

132v Dilluns, a XVIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Guillem Sunyer, altre dels magnífics assessors ordinaris del General, vingué en consistori qui dix era arribat dissapte vespre proppassat de Gerona, hont era anat per sos negocis y affers.

133r Divendres, a XXII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y los senyors oïdors de comptes, havent entès que entre lo senyor portantveus de general governador, qui presideix en la present ciutat per absència del excel·lent loctinent general, y los senyors consellers de la present ciutat, qui tots per part de ses senyories eren convidats per als officis de la festa del gloriós sant Jordi, se movia qüestió sobre haver significat dit senyor governador que vindrie a dits officis ab cuxí, lo que dits senyors consellers pretenen no poder-se fer per les rahons y causes que ja en altres actes entre ells són deduhides, vingueren en lo consistori de la casa de la Deputació, y entenent allí més partícularment lo que passava entre dits senyors governador y consellers, aprés de consultes y embaxades per part de dits senyors deputats fetes sobre açò als dits senyors governador y consellers, y aprés també de haver vist lo que en los dietaris de la present casa de la Deputació, en occasió de semblant qüestió, en semblants dies està scrit y continuat, y assenyaladament en los dietaris dels tres triennis proppassats, y que per satisfer al que los senyors consellers de la present ciutat en semblant qüestió podrien perdre, los predecessors de ses senyories, qui foren en lo trienni MDLXXII, feren fer sis coxins de vellut carmesí per a què, venint a semblant festa lo senyor governador ab cuxí, poguessen los senyors deputats donar al senyor governador y a quiscun conseller son coxí, que tots fossen de una matexa manera, los quals sis coxins, per aqueix effecte, estan reservats y conservats en la present casa de la Deputació.

Los dits senyors deputats y oïdors de comptes, ab consell dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, qui també eren en consistori, determinaren y resolgueren que, venint dit senyor governador ab cuxí, se traguessen los dits sis coxins del // 133v // General y.s posassen, ço és, un a dit senyor governador y altre a quiscú de dits senyors consellers. Y feta a saber aquesta resolució a dits senyors consellers, qui per aqueix effecte, ab prohomenia, estigueren ajustats fins cerca la una hora passat migdie, dits senyors consellers, en aquexa matexa hora, trameteren a dir als senyors deputats, per los senyors Andreu Çacosta y Miquel Bastida, que vindrien en la present casa per als officis de dita festa, pus ses senyories los manarien donar coxí en dit cas que lo senyor governador ne aportàs.

En aquest mateix die, aprés dinar, estant la casa de la Deputació empaliada y la capella de aquella a honor del gloriós sant Jordi ornada per celebració de la sua festa de demà, de la matexa manera que estava lo any passat, estant també parat lo altar al loc acostumat dels corredors de la dita casa per dita celebració de les primeres vespres, celebrades lo die present fins a demà tot lo die, essent lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, los altres senyors deputats y oïdors de comptes, a les tres hores aprés migdie, vingueren en la present casa de la Deputació, ço és, quiscú de dits senyors deputats per si ab son porter devant ab la massa alta, y lo senyor oïdor ecclesiàstic també ab lo porter del senyor deputat del mateix stament, com és dit absent, ab la massa alta, y tots los dits senyors deputats y oïdors, ço és, quiscú per si com és dit acompanyats de diversos senyors y persones de tots tres staments y altres, ab la acostumada cerimònia, començant primer lo senyor oïdor real, y aprés lo militar, y aprés lo ecclesiàstic, e aprés lo se-

nyor deputat real, e aprés lo senyor deputat militar, per a oyr les primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi que ab la acostumada solemnitat se celebraren. E també vingueren per a oyr dites vespres los senyors consellers de la present ciutat y molts senyors y persones dels tres staments, que per aqueix effecte // 134*r* // foren convidades per part dels senyors deputats. E derrerament vingué lo senyor don Pedro de Cardona, portantveus de general governador[a], acompanyat de alguns cavallers qui de present presideix en esta ciutat per absència del senyor loctinent general, y assentant-se al costat de dits consellers en la presidència y loc acostumat, un patje seu li posà devant un coxí de vellut negre y, encontinent,[b] los senyors deputats manaren traure los dits sis coxins de vellut carmesí y posaren-ne un devant dit senyor governador y un altre devant quiscú de dits senyors consellers. E lo senyor governador féu llevar lo que li havien posat devant y los senyors consellers restaren quiscú ab son coxí. Y entre ells, dits senyors governador y consellers, se presentaren[c] scriptures y requestes y feren actes per aqueix respecte, los quals foren rebuts per los scrivans dels matexos senyors governador y consellers, no obstant que en aqueix mateix punt fossen començades les dites primeres vespres. Y aprés que foren dites vespres celebrades, lo dit senyor governador y poc aprés los dits senyors consellers se'n tornaren. Y axí, arribant com tornat-se'n, dits senyors governador y consellers foren acompanyats per los senyors deputats fins al cap de la escala a hont també foren rebuts. E aprés los senyors deputats y oïdors se'n tornaren juncts fins a la porta de la present casa a hont quiscú prengué son camí, acompanyat axí com era vingut.

E aprés, a hora tarda de aquest mateix die, estant la casa tota luminària, foren celebrades les completes de dita festa també ab la acostumada solemnitat, a hont tot aquest die vingué gran multitut de gent per a guanyar la indulgència de dita capella, y per festivar y honrar tanta y tant gran festa.

Dissapte, a XXIII. Festa del gloriós cavaller y màrtyr, sanct Jordi. En aquest die continuant-se en dita casa la dita festa, se féu solemne offici y sermó, y predicà lo molt reverent pare Diego Pérez, y vingueren // 134*v* // los dits senyors governadors y consellers, de la matexa manera que vingueren haïr a les primeres vespres, y en ésser arribat dit senyor governador, y essent-li posat per son patje son coxí, los senyors deputats manaren traure per a dit senyor governador y per dits senyors consellers los dits sis coxins de vellut carmesí, y posant-ne un devant dit senyor governador, sa excel·lència lo féu llevar, y essent-ne posat un a quiscú dels senyors consellers, encontinent, lo senyor governador pretenent que dits consellers no poden tenir coxí, sinó sa excel·lència, y los senyors consellers lo contrari, foren entre ells presentades scriptures y requestes y fets actes segons en poder de lurs scrivans appar. Y aprés de fet lo offici se'n anaren tots de la matexa manera que és dit en les primeres vespres. E lo mateix aprés dinar, a les segones vespres, vingueren dits senyors deputats y oïdors acompanyats de la matexa manera que dalt és dit, y no vingueren los senyors governador y consellers, axí com no se acostuma.

Dimarts, a XXVI. En aquest die mossèn Miquel Joan Cellers, scrivà major de la casa de la present ciutat, vingué en lo consistori dels senyors deputats y, de part dels senyors consellers, digué y referí a ses senyories tot lo que la vigília // 135*r* // y die de sant Jordi passà en las primeras vespras y offici de dita festa, entre los senyors governador y consellers, per respecte del coxí de dit senyor governador que pretenen los senyors consellers no pot tenir a hont ells són, y referí també los actes que allí foren fets, perquè los senyors deputats, sabent y entenent-ho tot, poguessen dir y advertir de sa part als senyors consellers lo que.ls paregué.s ésser rahó, per servar la bona correspondència que se acostuma tenir entre estes dues cases de la Deputació y de[a] la ciutat.

Dimecres, a XXVII. En aquest die, de matí, mossèn Pere Joan Calvo, procurador fiscal de sa magestat, vingué en lo consistori dels senyors deputats y de part del magnífic misser Ferreró, un dels doctors del Reyal Consell Criminal, que digué ésser jutge de la enquesta de regalia en dita règia cort feta contra Joan Torrent de Vilaller, digué a ses senyories que, aprés que hajan conegut de la persona de dit Joan Torrent, que per delictes del General tenen pres en la present casa de la Deputació, la liuren a la règia cort, per a què.n pugan conèxer en virtut de dita regalia.

135*v* Diumenge, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols, sant Philip y sant Jaume.

136*r* Diumenge, a VIII. Festa del gloriós archàngel, sant Miquel.

a. a continuació ratllat q.
b. a continuació ratllat q.
c. a continuació ratllat y feren.

a. a continuació ratllat cada d.

Dijous, a XII. Festa de la Ascensió de Nostre Senyor Jesuchrist.

137r Diumenge, a XXII. Pascha de Penthecostes.

138v Juny MDLXXX

Dissapte, a XI. Festa del benaventurat apòstol sant Barnabé.

Dilluns, a XIII. En aquest die, aprés dinar, lo il·lustríssim y reverendíssim senyor cardenal Alexandro Riario, legat a *latere* de sa Santedat, qui va a sa magestat y a Portugal per a concordar les differències entre sa magestat y los portugesos sobre la successió del regne de Portugal, arribà en la present ciutat, y los senyors deputats y oïdors de comptes y los officials qui eren en la present ciutat isqueren a rebre'l y l'acompanyaren fins a trobar los senyors consellers de la present ciutat, qui també isqueren, y axí entrà acompanyat y ab professó que isqué de la Seu, com en semblants és acostumat, excepto que en la professó dexà de anar lo senyor bisbe de Barcelona y los capellans de les paròchies per differències, segons se deya, entre lo senyor bisbe y son Capítol.

139r Dijous, a XVI. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, qui encara no eren poguts anar a visitar lo senyor cardenal y legat, que a XIII del corrent era arribat, per haver sa excel·lència il·lustríssima estat ab indisposició corporal, haguda licència y hora de sa senyoria anaren a visitar-lo, ço és, los senyors deputats militar y real y oïdors de comptes ecclesiàstic y real, per ser lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present ciutat, y lo senyor oïdor militar occupat fora de la casa de la Deputació, acompanyats dels officials del General y ab los porters devant ab les masses grosses al coll, y arribats devant dit senyor cardenal se reberen, uns ab altres, ab molta cortesia, y.s tractaren y despediren axí mateix, y ab molt compliment de paraules y offertes.

139v Dilluns, a XX. En aquest die tornà en la present ciutat lo excel·lent senyor compte de Aytona, loctinent general, venint de Perpinyà, a hont era anat los dies passats.

Divendres, a XXIIII. Festa de la Nativitat del benaventurat sant Joan Baptista.

140r Dimecres, a XXVIIII. Festa dels benaventurats apòstols, sant Pere y sant Pau.

140v Juliol MDLXXX

Divendres, lo primer. En aquest die, de matí, lo senyor deputat real, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, e los molt reverent y magnífics oïdors de comptes militar y real, lo ecclesiàstic estant indispost en sa casa, se ajustaren en casa del senyor bescomte de Évol, deputat militar, qui també estaba indispost, y no podia ésser en la casa de la Deputació. Y estant allí ajustats los dits senyors deputats y oïdors, militars y reals, vingueren allí los senyors Galceran de Caors y Joan Luís Cornet, y de part dels senyors consellers de la present ciutat, digueren en effecte a ses senyories lo dany que.s fa a tota la terra per tallar-se anyells contra constitució de Cathalunya, y supplicaren a ses senyories que, per observança de dita constitució, procurassen fer remediar dit dany. E los dits senyors deputats y oïdors los respongueren que farien lo que per sos officis són obligats.

E aprés, en aquest mateix die, hora y loc, vingueren devant dits senyors deputats y oïdors militars y reals, los senyors Luís de Rejadell, senyor de Jorba, Pere Ferreres y Gabriel Cassador, y de part del senyor Pere Cassador, qui de molt temps ensà està pres en los càrcers reals de la present ciutat per pretesa machinació contra la persona del proppassat loctinent general de sa magestat, com consta en altres jornades del present libre, digueren a ses senyories, en effecte, que per part de dit Pere Cassador se ha supplicat y continuament se supplica ab gran instància a la règia cort que se li publique la enquesta que li han feta sobre dita pretesa machinació y.s guien alguns testimonis per part de dit Cassador y en sa deffensa ministradors, los quals se guardan de la justícia, // 141r // y en esta causa no entrevinguen alguns doctors de dita règia cort qui li són molt suspectes, y que no volen publicar dita enquesta ni fer res del que demés los és supplicat, sinó que han provehit fos tret dit Pere Cassador a amanlleuta a pena de dos mília liures, y dit Cassador no ha volgut ni entén acceptar esta provisió, sinó deffensar-ne y mostrar la veritat de tant injusta accusació que contra ell és estada feta, axí per lo que toca a son particular interès com de tota la terra, la qual ha pres aquest negoci per propri, per les causes que.s contenen en lo que cerca de açò està scrit en lo present dietari en altres jornades precedents y en diversos ajusts, tractes y actes de la casa del Consell de la present ciutat. E axí supplicaren als senyors deputats que, prenent aquest negoci per part de tota la terra per propri, axí com los senyors consellers de la present ciutat l'an pres y prenen per propri de dita ciutat, continuant les embaxades que cerca lo mateix en los dies passats foren començades y fetes al proppassat senyor loctinent general, y lo que més avant fou fet en la present casa de la

Deputació, ara de nou fossen servits, ses senyories, supplicar al excel·lent loctinent general y a la règia cort manen publicar dita enquesta, y fer tot lo demés que per part de dit Pere Cassador los és supplicat. E los senyors deputats los respongueren que veurien lo que per sos officis se porie fer.

En aquest mateix die mossèn Pere Pasqual, notari de la ciutat de Gerona, donà a ses senyories una carta dels jurats de dita ciutat en sa crehença, y explicant aquella a ses senyories, supplicà sobre lo tallar dels anyells, lo mateix que per part de la present ciutat en aquest die és estat supplicat[a].

141v Dilluns, a IIII. En aquest die, de matí, lo senyor Onofre Cerveró, oïdor militar, partí de la present ciutat per anar a la ciutat de Leyda, per sos negocis y affers.

Dimecres, a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes començaren tenir consistori en la sala de la casa de la Deputació que novament és feta de la casa que fou comprada de misser Benet Ferran.

143r Divendres, a XXII. *Festum beate Marie Magdalena.*

Dissapte, a XXIII. En aquest die lo discret mossèn Miquel Joan Cellers, notari, scrivà major de la casa de la present ciutat, de part dels senyors consellers, vingué en lo consistori dels senyors deputats y digué a ses senyories que lo reverent Capítol dels canonges de Barcelona, sobre lo que.s tracta de la consulta fahedora a sa Santedat de les distribucions quotidianes del senyor oïdor ecclesiàstich, dit reverent Capítol, los ha tramès en scrits una resposta de la qual, dits senyors consellers, trametran a ses senyories la còpia que per dit mossèn Cellers los fou liurada del tenor següent:

«Responent lo reverent Capítol de la Seu de Barcelona a una embaxada verbal, que per part de vostres mercès lo notari de la casa de la ciutat los ha feta, demanant, en effecte, a dit Capítol la consulta de sa Santedat acerca del negoci de les distribucions del oïdor de comptes ecclesiàstic, diu que dit Capítol no ha ordenat ni à portada a vostres mercès la consulta, perquè los senyors deputats en scrits prometeren que farien tot lo que porien, y los predecessors de vostres mercès digueren de paraula que confiassen que.s farien ab effecte los esmersos dels censals luïts, o sobre la Deputació o sobre la ciutat, y açò en presència del senyor comte de Aytona, del senyor abbat de Vilabertran y dels advocats de Capítol, dient que descansàs dit Capítol que.s faria axí com deya, encara que en scrits no si obligassen, perquè tractaven ab persones de molta importància. Y perquè aquestos reesmerços havien de tenir effecte abans de la consulta a sa Santedat fahedora, lo Capítol no està en mora // 143v // en no haver-la donada per sa part, sinó los senyors deputats y los senyors consellers, y los demés que.y entrevingueren, la qual mora costa molts centenars de liures a la església. Y axí no apar al dit Capítol que tinguen vostres mercès rahó de solicitar la dita consulta, ni lo reverent Capítol obligació de donar-la fins que dits esmerços sien complits».

E los senyors deputats prengueren dita còpia de resposta, y digueren a dit mossèn Cellers que la mirarien y farian a saber als senyors consellers lo que.ls occorreria cerca dit negoçi.

Dilluns, a XXV. Festa del benaventura(t) apòstol sant Jaume.

Dimarts, a XXVI. Festa de la gloriosa santa Anna.

144r Agost MDLXXX

Dilluns, lo primer. *Festum sancti Petri ad Vincula.*

Dimecres, a III. En aquest die, de matí, mossèn Pasqual Valls, secretari del excel·lentíssim senyor comte de Aytona, loctinent general de sa magestat en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, // 144v // haguda licència dels senyors deputats, entrà en son consistori, y de part de dit senyor loctinent general y del Real Consell dix a ses senyories en effecte que sa excel·lència havia rebut una carta de sa magestat ab la qual li scriu que, per part de Joan Settantí, se havia donat quexa a sa magestat que ses senyories differien donar-li còpia de una decretació s'era feta en una supplicació donada per dit Settantí en consistori, y que.u feyen a saber a ses senyories, y que expedissen y fessen justícia en dit negoci, y.s llevàs occasió de què no se hagués de quexar. E los senyors deputats, parlant lo senyor bescomte d'Évol, deputat militar, respongueren que en aquest consistori havien oÿt lo que.s deya per part de sa excel·lència, y que sempre havian tingut compte de fer justícia y se tindria d'açí avant.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes, qui de present se troben en la present ciutat, en son consistori, manaren que als senyors consellers d'esta ciutat, en res-

a. a continuació ratllat En aque.

[1580]

posta de la scriptura que a XXIII del passat trameteren a ses senyories, fos tramesa còpia de una scriptura, per los magnífics assessors del General ordenada del tenor següent:

«Responent los deputats del General de Cathalunya a una scriptura per los senyors consellers de la present ciutat enviada en consistori, contenint en effecte, que lo reverent Capítol no ha donada la consulta se havia de fer a sa Santedat, perquè los deputats havien promès farien tot lo que porien en què.s tornassen esmerçar, en lo General, los censals que havian luït a XXII de octubre passat, y perquè dits esmerços se havian de fer abans de dita consulta y no.s són fets, que per ço no s'és feta dita consulta, diuen y responen que, quant los deputats concordaren ab dit reverent Capítol, per medi del senyor comte de Aytona, del reverendíssim abbat de Vilabertran, elet bisbe de Leyda, y dels senyors consellers // 145r //qui leshores eren, que.s fes dita consulta a sa[a] Santetat, y que aquella donassen a dits senyors consellers, se tractà també dels esmersos dels dits censals, y en conformitat de totes les parts, dels dits tercers y dels advocats de Capítol y assessors del General, se resolgué que los deputats no podian tornar a cobrar dits diners ni fer de nou vendes de censals, per ser cosa que sols en Corts Generals se pot fer, però que lo reverent Capítol procuràs ab algunes persones qui tenen en lo General molts censals empenyats, y restà'ls lo *jus luendi*, de haver dit *jus luendi* que d'esta manera tornarien esmerçar dits diners sobre lo General, y que en açò farian los deputats lo que porien, y axí.u han fet y donat orde a mossèn Pau Vidal, regent los capbreus de la casa de la Deputació, que donàs a dit reverent Capítol e o a les persones qui de açò tenien càrrec memorial dels censals que diverses persones reben sobre lo General y aquells tenen venuts ab carta de gràcia, lo que ha fet dit Vidal com consta ab lo memorial que ab la present scriptura se dóna a vostres mercès, lo qual, ensemps ab lo deduhit, donan per resposta per a què se entenga lo que han fet los deputats, y quant bastantment han complit ab lo que han promès, y si dins sis dies del die de la notificació de la present resposta en avant comptadors, no.s fa la consulta en conformitat com està concertat, diuen los deputats que quiscuna de les parts tinga libertat de fer dita consulta y lo que més li convindrà».

E lo memorial del qual en la precedent scriptura se fa menció està recondit en la bossa comuna dels negocis del corrent trienni, a hont també estan los originals de la precedent y altres scriptures de dit negoci.

a. a continuació ratllat magestat.

Dijous, a IIII. En aquest die, de matí, mossèn Miquel Campllonc, síndic del General, ha referit als senyors deputats en son consistori que en aquest mateix die, per manament de ses senyories, ha portat als senyors consellers de la present ciutat, y en mans del senyor en cap dexat, còpia de la scriptura precedent y del memorial fet // 145v // per mossèn Vidal, regent los capbreus dels censals del General, en dita scriptura mencionat. E que los senyors consellers ho han tot acceptat ab molta voluntat, offerint-se a fer tot lo que convingués al benefici del General.

Divendres, a V. *Festum sancti Dominici.*

Dissapte, a VI. *Festum Transfiguracionis Domini.*

146r Dimecres, a X. *Festum sancti Laurencii.* En aquest die, al tart, lo molt il·lustre y reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, tornant de Gerona, a hont era anat per sos negocis y affers, arribà en la present ciutat.

Divendres, a XII. En aquest die, de matí, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, vingué en consistori. En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes ecclesiàstic y real, lo militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, manaren que, pus los sis dies assignats en la resposta per part de ses senyories feta als senyors consellers de la present ciutat a IIII del corrent eren passats, y per part del reverent Capítol dels canonges de la Seu de la present ciutat no és estat fet lo contengut en dita resposta, per ço los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, de part de ses senyories, fossen ab lo excel·lentíssim senyor comte de Aytona y ab los senyors consellers de la present ciutat, y donant a sa excellència y a ses magnificències rahó del que.s conté en dita resposta, ab la cortesia y respecte que.s deu y dits assessors sabran tenir, se desiscan de qualsevol paraula que, per part de ses senyories, fins ara sie estada donada a sa excellència y a ses magnificències, de manera que, líberament, per part del General se puga passar avant en la contenció que.s entre ell y dit Capítol sobre les distribucions del senyor oïdor ecclesiàstic, conforme és dit en la resposta sobredita.

146v Dissapte, a XIII. En aquest die, al vespre, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat reyal, se enmalaltí y no estigué per venir en consistori de molts dies aprés.

Dilluns, a XV. *Festum Assumpcionis Beate Marie.*

Dimarts, a XVI. *Festum sancti Rochi.*

147r Dissapte, a XX. *Festum sancti Bernardi.*

147v Dimecres, a XXIIII. *Festum sancti Bartholomei, apostoli.*

Diumenge, a XXVIII. *Festum sancti Augustini, episcopi.*

148r Dilluns, a XXVIIIIº. *Festum Decollacionis sancti Joannis Baptiste.*

148v Setembre MDLXXX

Dijous, a VIII. *Festum Nativitatis Beate Marie.*

Divendres, a VIIII. En aquest die lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat real, qui fins ara era estat malalt, vingué en consistori.

149r Dimecres, a XIIII. *Festum Exaltacionis Sancte Crucis.*

Dijous, a XV. En aquest die se enmaleltí y dexà de venir en consistori lo magnífic misser Joan Baptista Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General.

149v Dimecres, a XXI. *Festum sancti Mathei, apostoli et evangeliste.*

150v Dijous, a XXVIIIIº. *Festum Dedicationis sancti Michaelis, archangeli.*

Divendres, a XXX. *Festum sancti Hieronymi.*

Octubre MDLXXX

Dimecres, a V. En aquest die, havent los senyors deputats donat ordre al magnífic misser // 151r // Guillem Sunyer, assessor del General, de anar, de part de ses senyories, als senyors comte de Aytona y conseller de la present ciutat per la embaxada devall scrita, tornat de dita embaxada en consistori, referí a ses senyories que era estat ab sa excel·lència y los senyors consellers als qual, per orde de ses senyories, digué que, per quant lo reverent Capítol no havia volgut fer la consulta per a sa Santedat sobre los indults y breus apostòlics al consistori y a dit Capítol respectivament concedits, conforme dits senyors havien concertat, que per ço se desixien y despedien de dits senyors tercers, de dit tracte y concòrdia, y.ls certificaven que de aquella hora en avant farien los senyors deputats tot ço y quant los convindrie y serie menester per conservació de dit indult a dit consistori concedit, y altrament procehirien contra dit Capítol y particulars canonges de aquell, fent tot ço y quant los convingués. Y perquè dits senyors deputats havien moltes voltes procurat, axí per medi de dits senyors consellers com altrament, que dita consulta se enviàs a sa Santedat conforme era estat concertat, y lo reverent Capítol havia retrocedit de dit tracte, y de manera que per culpa sua no se era feta dita consulta, per ço, demanà a sa excel·lència y a dits senyors consellers fossen servits, com a tercers que eren estats en dita concòrdia, scriguessen a sa Santedat y a sa magestat, sempre que als senyors deputats convingués, la veritat del que havia passat. A la qual embaxada sa excel·lència respongué que li pesava molt no.s fos effectuat lo que ell, ab intervenció dels dits senyors consellers y abbat de Vilabertran, havia concertat, y que si en alguna manera podia acabar ab dit Capítol que fes dita comuna consulta per a la Santedat, que.u faria, y si per aquest effecte tenien necessitat de tractar alguna cosa ab mi que.m enviaria a demanar, y quant no pogués acabar que dita consulta se fes com estava concertat, de bona gana scriurie a sa Santedat y a sa magestat, sempre que convingués, la veritat del que havia passat. Y los dits senyors consellers respongueren, en effecte, que tenien molt gran pesar // 151v // que no.s fes dita consulta de la manera que eren restats de concert, y que havien procurat, ara últimament, de tornar a concertar ab lo dit Capítol la dita consulta, y que pus havien fet[a] lo que havien pogut y no.u havien acabat, que ells no tenien més que fer, sinó scriure a sa Santedat y a sa magestat sempre que fos menester la veritat del que havia passat.

Dissapte, a VIII. En aquest die, tocades les oracions, rebuts tots los sagraments de Santa Mare Església, morí misser Joan Baptista Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, *cuius anima requiescat in pace.*

Dilluns, a X. En aquest die, de matí, los senyors Jaume de Salbà y Miquel Bastida, de part // 152r // dels senyors consellers de la present ciutat, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y digueren a ses senyories que los senyors consellers desitjaven tornar en tracte lo negoci entre lo present consistori y lo reverent Capítol dels canonges de la Seu, y que per aqueix effecte supplicaven a ses senyories fossen servits no passar avant contra dit Capítol, dient que semblant embaxada és estada tramesa a dit Capítol, mostrant dits cavallers, ab gran compliment de paraules, la gana y desitg que tenent dits senyors consellers de pacificar aquest negoci, lo que ses senyories agraÿren molt y digueren que tornarien resposta als senyors consellers.

a. a continuació ratllat compte.

E poc aprés los senyors deputats manaren al magnífic misser Sunyer, assessor del General, que en companyia de don Phederic Despalau, dreçaner, y de mossèn Joan Pau Ciurana, adjunct de regent los comptes, anàs a dir als senyors consellers en la casa de la ciutat, ab lo compliment de paraules y bon modo de què sab usar, que ses senyories tindran per bé sempre de escoltar tot tracte de pau y concòrdia y de effectuar-lo per sa part, però que entretant passaran avant los procehiments preparatoris que seran menester per a informar a sa[a] Santetat, pus la experiència del que en aquest negoci ha passat, en presència dels matexos senyors consellers y del compte de Aytona, los amostra que.u deguen fer axí; lo qual magnífic misser Sunyer anà, encontinent, a fer dita embaxada, y tornat poc aprés en consistori, referí haver-la feta com dalt se conté y que los senyors consellers se offeriren fer per sa part lo que serie possible, però que dubtaven que lo dit Capítol ne fos content, si per part del General no paraven tots los procehiments encara que fossen preparatoris.

152*v* Dilluns, a XVII. En aquest die mossèn Jaume Reboll, receptor, y Tomàs Amat, credencer dels drets dels cafrans en les parts de Urgell aquest any proppassat, tornants del exercici de dits lurs officis, arribaren en la present ciutat y restituïren les cauquilles.

153*r* Dimecres, a XVIIII°. En aquest die, de matí, entre les onze y dotze hores, arribà en la casa de la Deputació Jaume Vinyes, correu reyal, de la cort de sa magestat, per a hont ses senyories a III del corrent lo manaren despatchar ab carta de ses senyories tramesa per saber nova de la salut de sa magestat, de la qual estaven ab grandíssim cuydado, per haver entés no era com se desitja. Y trobant ses senyories anant-se'n de la present casa, lo dit correu, tornaren en consistori y reberen per ell la carta de sa magestat del tenor següent:

«A los reverendo, noble y amados nuestros los diputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Dipputados, por vuestra carta de 3 de octubre y por lo que el conde de Chinchón nos ha dicho, he entendido el cuydado grande que en essa ciudad y Principado ha dado mi enfermedad y el que se ha tenido y tienen de acudir a Nuestro Senyor, para que fuesse servido de darme la salud que vosotros me desseáis, lo qual todo ha sido como de tan buenos y leales vassallos yo lo sperava, y merece el grande amor y voluntad que siempre os he tenido y tengo, y bien se ha parecido con la devoción y veras que lo havéys tratado, pues aunque la dicha enfermedad fue muy grave, ha sido Dios servido de oyros, librándome della de manera que me hallo ya bueno y levantado, de que me ha parescido daros aviso para que salgáys del cuydado en que me scrivis estáys // 153v // y se dén a Nuestro Senyor las devidas gracias, pues todo procede de su divina mano, supplicándole me de la salut que más conviene para su santo servicio. Dada en Badajoz, a XII de octubre de 1580. Yo el Rey. Gassol, Secretarius».

Dijous, a XX. En aquest die, per orde dels senyors deputats donat lo die de haïr, encontinent, aprés de haver legida la precedent carta de sa magestat, fou celebrat en la present casa de la Deputació offici de *graciarum accione* per la milloria de la salut de sa magestat, tant solemne com se acostuma de celebrar en lo die de la festa del gloriós sant Jordi l'offici de la festa, y en lo mateix altar posat y parat en lo corredor de la present casa, també ab semblant cor y ab música de cant de orgue, menestrils y trompetes, y estant los dits corredors y la capella de la casa tot empaliat y ornat com lo mateix die de sant Jordi, y també posada e la vela ab son estandart y altres banderes, exceptats los salamons o canelobres grans de lautó que no foren posats; y foren convidats lo die abans, conforme se convidan per la festa de sant Jordi, los senyors y persones dels tres staments que.s trobaren en la present ciutat. Y vingueren a dit offici los senyors deputats y oïdors, quiscú acompanyat de sos amics y officials del General, ab lo mateix orde que venen en la festa de sant Jordi, y foren també en dit offici lo senyor virrey y los senyors consellers de la present ciutat y molts altres senyors y persones de tots staments. Y féu l'offici lo molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic; foren assistents los senyors degà Vives y sacristà Cassador, canonges de la Seu de Barcelona, y diacha lo senyor canonge Beuló, y sots-diacha lo senyor canonge Busquets.

154*r* En aquest mateix die lo senyor Onofre Cerveró, oïdor de comptes militar, tornant de Leyda, a hont era anat per visitar sa casa, arribà en la present ciutat a hora tarda.

Dimarts, a XXV. En aquest die, aprés dinar, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat reyal, essent estat lo de matí en consistori, partí de la present ciutat per anar a Elna y Perpinyà, per la nova que tenia de estar allí son pare molt mal, segons dix. En aquest mateix die lo senyor bescomte d'Évol, deputat militar, dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició.

a. a continuació ratllat magestat.

154v Dimecres, a XXVI. En aquest die, a les sinc hores de matí, morí la sereníssima reyna donya Anna, muller de la magestat del rey nostre senyor, aprés de haver rebuts tots los santíssims sagraments de Santa Mare Església. Nostre Senyor la tinga en la su(a) glòria, de la qual mort scriu[a] sa magestat a ses senyories ab sa carta rebuda, y en lo present dietari registrada, a la jornada de XV de noembre següent.

Dilluns, a XXXI. En aquest die foren liurats los segells de les cauquilles dels çafrans per la collectoria del any següent, a mossèn Luís Porta, prevere receptor, y a Bartomeu Monfar, credencer dels drets dels çafrans en les parts de Urgell, per ses senyories provehits a XXV del corrent, los quals digueren que partirien aquest mateix die.

155r Noembre MDLXXX

Dimarts, lo primer. *Festum Omnium Sanctorum.*

Dimecres, a II. *Commemoracio Defunctorum.*

Divendres, a IIII. En aquest die, de matí, lo senyor bescomte d'Évol, deputat militar, tornà a venir en consistori, a hont, per causa de sa indisposició corporal, havia alguns dies que no era vingut.

155v Dijous, a X. En aquest die, de matí, lo senyor Joan Ferrer, senyor de Claravalls, embaxador per ses senyories tramès a sa Santedat en Roma, partí de la present ciutat per a fer dita embaxada.

156r Dimarts, a XV. En aquest die, de matí, entre les vuyt y nou hores, lo excel·lent senyor comte de Aytona, loctinent general, trameté als senyors deputats una carta que.s dix era sobre la mort de la reyna, la qual en consistori dels senyors deputats fou uberta y legida, y és del tenor següent:

«A los reverendo, noble y amados nuestros los deputados del General del nuestro principado de Cathaluña.

El rey.

Dipputados. Miércoles a 26 del presente, a las sinco de la manyana, fué Dios Nuestro Senyor servido llevar para sí a la sereníssima reyna doña Anna, nuestra muy chara y muy amada muger, depues de haver recibido todos los santíssimos sacramentos de nuestra Sancta Madre Yglesia. Hanos dexado este successo con tan justo y tierno sentimiento y tan lastimado como por muchas causas podéis consyderar, no quedándonos de tan gran pérdida otro mayor consuelo que ver que su fin aya sido tan christiano, pío y sancto, como se havía de esperar de su gran bondad y vida exemplar, y confiar que su divina magestat la havrá querido llamar para commutarle los travajos desta vida en la possessión del reyno y descanço verdadero, a él plega dárselos y tenernos de su mano y darnos su consuelo y gracia, para que con el ánimo y prudencia christiana, conviene passemos este dolor y en todo nos conformemos con su sancta voluntad y acertemos a seguirla, de lo qual os havemos querido advertir para que lo sepáis, como // 156v *// es justo, y para encargaros que por vuestra parte se haga en esto la demonstración del lutos y otras cosas que en semejantes casos se acostumbra y suelen hazer. Dada en Badajoz, a último de octubre MDLXXX. Yo el rey.*

Vidit don Bernardus, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Campi, regens. Vidit Sapena, regens. Vidit Terça, regens. Gassol, secretarius».

Y encontinent que per ses senyories fou oÿda dita carta y entesa la mort de la dita reyna de bona memòria, essent emperò lo senyor deputat ecclesiàstic, per causa de sa indisposició corporal, absent del consistori, y lo reyal absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, foren per mi, scrivà major, de manament dels senyors deputat militar y oïdors de comptes, en presència de ses senyories y en son consistori, regoneguts y mirats los dietaris de la present casa de la Deputació, y les jornades a hont està continuat lo que en semblants casos se acostuma de fer y servar per los senyors deputats y oïdors de comptes y en la dita casa de la Deputació. Y tot vist y entès, seguint los exemplars passats, manaren ses senyories ésser tancades les portes grans de la present casa de la Deputació y restar ubertes solament les portelles, y desampaliar lo consistori y posar un cobritaula negre en la taula de dit consistori, y ordenaren que los senyors deputats y oïdors, de aquell die en avant, vinguessen en consistori, quiscú per si, ab sa gramalla rodona, acompanyat de officials del General ab semblants gramalles, segons lo compartiment de dits officials que.s faria per dit acompanyament, y que los senyors deputats y oïdors vinguessen ab lo caperó al cap, y no los officials, sinó ab sa gramalla y caperó al coll, y tot açò manat y fet, los senyors deputat militar y oïdors de comptes se'n anaren en ses cases ab la major demostració de dol que en aquella hora pogueren.

157r Dimecres, a XVI. En aquest die no vingueren

a. a continuació ratllat a.

[1580]

los senyors deputats en consistori, per no estar encara en l'orde del dol que havien de portar y mostrar per la mort de la reyna.

Dijous, a XVII. En aquest die los senyors deputats ecclesiàstic y militar y[a] oïdors de comptes vingueren en consistori, ço és, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, ab sos hàbits de la religió de Sant Benet y sombrero al cap, y los senyors deputat militar y tres oïdors de comptes ab ses gramalles rodones y caperons sobre.l cap, acompanyats quiscú de officials del General, segons lo compartiment que se'n féu, anant dits officials també ab gramalles rodones y portant ells lo caperó al coll, y devant quiscú de dits senyors deputats y oïdor reyal, qui succehia en loc y poder del deputat del mateix stament absent, anava son porter ab gramalla rodona y ab cap cubert ab son caperó, portant la massa xica al coll coberta de drap de dol. Y de la matexa manera vingueren en la casa de la Deputació los altres dies de consistori.

Divendres, a XVIII. Festa de la Dedicació de la Seu.

Dissapte, a XVIIIIº. En aquest die, de matí, mossèn Francesc Gual, síndic de la present ciutat, y mossèn Francesc Vidal, ajudant de la scrivania major de la casa de dita ciutat, ab[b] ses gramalles rodones de dol y caperó al coll, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y de part dels senyors consellers de la matexa ciutat, feren a saber a ses senyories que, a XXVI y a XXVII del corrent, los senyors consellers tendrien lo dol de la mort de la reyna dona Anna, de bona memòria, en la casa de la ciutat, com en semblants casos se acostuma, y que lo aniversari y capell[c] ardent acostumat se celebraria y faria en la Seu a XXVIII del mateix. E los senyors deputats agraÿren als senyors consellers la cortesia.

157v Divendres, a XXV. *Festum beate Catherine, virginis.*

Dissapte, a XXVI. En aquest die[d] los senyors deputats y oïdors de comptes,[e] exceptat lo senyor deputat reyal // 158r // que és absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, començaren a tenir en la casa de la Deputació lo dol de tres dies, que per la mort de la reyna de bona memòria dona Anna, segons lo costum y exemplars de semblants casos, se devia tenir en dita casa de la Deputació. A hont vingueren, de matí y deprés dinar, ço és, quiscú de dits senyors deputats y oïdors acompanyat dels officials del General, qui són y residexen en la present ciutat de Barcelona, segons[a] lo repartiment per aqueix effecte de ells fet, y tots ab ses gramalles noves y de gran rossegall y caperó al cap, segons dites gramalles foren a quiscú donades per deliberació de ses senyories de XVIIII del corrent, en libre de Delliberacions continuada, exceptat lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic qui[b] vingué ab sos hàbits y sombrero de religiós y prelat, ab un capellà ab gramalla de dol y caperó al cap qui li portava la falda, y cada un dels senyors deputats y lo oïdor reyal, per succehir en loc y poder del deputat de son stament, com és dit absent[c], ab son porter devant ab la massa xica al coll cuberta de dol. E de matí y deprés dinar tingueren dit dol, estant ab dites gramalles y caperó al cap ses senyories, y tots los officials y lo senyor bisbe, deputat ecclesiàstic, ab dits sos hàbits y sombrero, y en la estància de dit consistori los officials més preeminents, y en la sala gran tots los altres officials, fins a hore tarda de anar a dinar, y tornar-se'n al vespre, anant y tornant sempre de la matexa manera que primer eren vinguts.

Estant y tenint ses senyories lo dit dol, vingueren allí, de part dels senyors consellers de la present ciutat, mossèn Frances Gual, Pau Gomer, Francesc Guamís y Miquel Sellés, officials de la casa de la ciutat, ab ses gramalles noves y rossegall y cap cubert de son caperó, y convidaren a ses senyories per al dol que també los senyors consellers, per la mort de dita reyna, tenen, y lo die present han començat de tenir, en dita casa de la ciutat. E ses senyories los respongueren que estaven ab lo mateix dol, y mirarien lo que més avant se hauria de fer.

En aquest mateix die, de matí, lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor y advocat ordinari del General, per orde de ses senyories, acompanyat de mossèn Joan Pau Ciurana, mossèn Joseph de Bellafilla y Pere Joan Ortolà, officials de dit General, y tots ab ses gramalles rossegant y caperó al cap, anà al excel·lent senyor loctinent general y, de part de ses senyories digué a sa excel·lència com los dies passats havien rebut carta de sa magestat ab què.ls avisava de la mort de la reyna, dona Anna de bona memòria, y que fessen // 158v // tota la demostració de dol que en semblants casos se solia, y que axí ses senyories ho havien fet, però feya saber a sa excel·lència que los senyors deputats no podien anar al aniversari y capell ardent que.s faran dilluns primervinent a la Seu de la present ciutat,

a. y oïdors de comptes *interlineat.*
b. ab... coll *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* a.
d. *a continuació ratllat* essent.
e. *a continuació ratllat* en son consistori.

a. segons... fet *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* estava y.
c. *a continuació ratllat* porta.

com en altres semblants casos sos predecessors havien dexat de anar, sinó que tindrien, axí com ja tenen, lo dol en la casa de la Deputació, y en la capella de aquella farien sos sufragis y devocions, per no tenir contenció sobre lo lloch que anant a dit aniversari y capell ardent los és degut y han de tenir en la Seu. Y axí supplicave a sa excel·lència tingués a ses senyories per excusats. Sa excel·lència responent, en effecte, digué que ja sabia que los senyors consellers serien en la una part del altar major, y en l'altra part acostumen seure los senyors deputats, però que ara, anant-hi com hi ha de anar sa excel·lència y occupant-se lo lloc dels consellers, los consellers han de passar a l'altra part, a hont acostumen estar los senyors deputats, y que per ço té sa excel·lència a ses senyories per excusats.

E també dit magnífic misser Sunyer, de part de ses senyories, digué a sa excel·lència fos servit soltar la persona de un criat de mestre Francesc Soldevila, fuster del General, que lo majordom de la Tarassana ha fet pendre per un tros de fusta que.s preté ha pres en la dita Tarassana, per ço que de dita captura y detenció resulta algun prejudici al General. Sa excel·lència responent digué, en effecte, que faria de manera no.s fes prejudici algú als senyors deputats ni al General, y que si detenien dit pres era per entendre's que dit tros de fusta no se era pogut pendre sinó entrant dins lo magatzem, hont semblant fusta de sa magestat està estujada, y volien saber de dit pres si sabia que algú tragués estes coses de dit magatzem.

E poc après mossèn Joan Riambau, majordom de l'artilleria de la dita Tarassana, personalment constituït devant dits senyors deputats en son consistori, ha portat y liurat a ses senyories, per manament segons dix del excel·lent senyor loctinent y capità general, la persona de Pere Torrenter, criat de Francesc Soldevila, fuster del General, qui era estat pres per dit Riambau en dita Tarassana, supplicant a ses senyories sie administrada justícia contra dit fadrí, y exigida sa deposició, per ço que és inculpat de haver pres un raig de carreta de l'artilleria de sa magestat, per saber de hont ha hagut dit raig, y que diga si alguna altra cosa sab que falte en dita Tarassana. E los senyors deputats, encontinent, manaren al magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, que li exigís la deposició la qual, encontinent, li fou exigida, segons és recondida en la scrivania major.

159*r* En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes, qui ja havien vist los exemplars últims y altres més antics del que aquell consistori acostuma de fer per semblant dol al que ara.s té de dita reyna, tractaren si anirien o no a visitar los senyors consellers de la present ciutat en lo dol que en aquest die han començat també tenir en la casa de la ciutat, per a hont eren convidats com dalt és dit, y tractaren també los inconvenients y prejudicis que poden resultar a la authoritat y preeminència de ses senyories y son consistori de anar a visitar los consellers, si no donen a ses senyories y a sos officials loc decent y convenient y qual a son consistori convé, y procuraren, per via indirecta y fora de negoci, de entendre aquest lloc, y perquè saberen que los magnífics consellers cercaven forma com podien complaure a ses senyories en donar-los lloch a son contento, en aquest die no se'n determinaren.

Diumenge, a XXVII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, ab ses gramalles largues noves de dol, y acompanyats com tot és dit en la jornada de haÿr, y aportant, axí haïr com en aquest die, a quiscú dels senyors deputats y oïdors de comptes la falda un de sos escuders o patges, ab gramalla també larga y de rossegall, vingueren en lo consistori de la casa de la Deputació, y allí tingueren tot aquest aprés dinar dol segons en la precedent jornada és dit.

Estant ses senyories en dit dol vingueren, en aquest mateix aprés dinar, ab ses gramalles[a] rossegants y caperons al cap, los magnífics misser[b]... Torró y mossèn Francesc Puigjaner, mercader, obrers lo any corrent de la present ciutat, mossèn Pau Gomar y mossèn Balthesar Puigjaner, notari de Barcelona, officials de la casa de la ciutat, y haguda licència de ses senyories entraren en consistori, y ab lo respecte y cortesia deguda, de part dels senyors consellers de dita ciutat, convidaren // 159*v* // per al aniversari o cors present y capell ardent que lo die de demà, los senyors consellers, farien celebrar en la Seu de la present ciutat, per l'ànima de la reyna dona Anna de bona memòria, que estos dies proppassats és morta. E ses senyories los respongueren que estaven en lo dol que tenen de dita mort, y que determinarien lo que haurien de fer.

Los senyors deputats y oïdors de comptes, continuant lo que haïr començaren a tractar sobre anar o dexar de anar a visitar los senyors consellers en lo dol que tenen en la casa de la ciutat, y aprés de molts tractes directament sobre açò tenguts entre los senyors deputats y consellers per medi del discret mossèn Miquel Joan Cellers, scrivà major de la casa de la ciutat, entengueren, per relació de dit mossèn Cellers, que

a. a continuació repetit ab ses gramalles.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

los senyors consellers, aprés de molts tractes y col·loquis y de moltes prohomenies lo die de haïr y de vuy sobre açò tingudes, determinaren que anant los senyors deputats y oïdors de comptes consistorialment ab sos officials y ministres a visitar los dits consellers al dit dol que ells tenen en la sala y lloc de la casa de la ciutat, a hont acostumen tenir lo Consell de Cent, seent dits consellers en lo mateix loc a hont acostumen[a] seure quant tenen Consell de Cent, que és en lo enfront del portal de dita sala, y prenent de ple tota la prospectiva de dita sala, entrant y mirant per dit portal, y de manera que los sinc consellers tenen y occupen tot lo ple y prospectiva de dit enfront y del que.s veu del portal, y aqueix loc és tot lo mig de dit enfront, y tot lo lloch preeminent de dita sala, y axí de dit dol, y per los estrems que resten de dit mig seuen y acostumen de seure, ço és, a la part esquerra que.s devés l'ort de dita casa, a hont seu y fa cap lo conseller en cap, los ciutadans y militars, y a la part dreta, a hont los consellers acaben ab lo conseller quint, seuen los mercaders, donarien lloc als senyors deputats allí a hont acostumen seure los ciutadans y militars, sens moure's los consellers de dit son loc, que seria a la mà esquerra del conseller en cap, y restant a dits consellers // 160*r* // tot lo dit mitg y ple de dit enfront y prospectiva de aquell, e que los officials seguessen entremesclats ab los de sos staments, y no segués ningun prohom ni altra persona entre los senyors deputats y oïdors. E perquè los senyors deputats y oïdors de comptes se acontentaren que los senyors consellers, retirant-se a la part dreta de dit enfront, dexassen la meytat de dit mig d'enfront y prospectiva de aquell als senyors deputats y oïdors de comptes, y axí seure a la mà esquerra de dits consellers, pus lo dit mig y prospectiva fos egualment partit y ocupat per dits consellers y deputats, y de la preeminència del loc tinguessen egualment tant los uns com los altres, y los senyors consellers no volgueren admetre aquesta cortesia dels senyors deputats ni correspondre a ella com se devia, determinaren que en ninguna manera se devia anar, com de fet dexaren de anar, a visitar los dits cossellers en dit dol, no obstant que en semblants dols últimament tinguts en agost y octubre del any MDLXVIII, de la mort del príncep don Carles y reyna dona Ysabel de bona memòria, los deputats qui lavors eren fossen anats a visitar los consellers en son dol de casa la ciutat, attès que lo lloc que lavors fou donat als predecessors de ses senyories y a.n aquest consistori no fou lo que.s devia donar, per no haver-los donat la meytat de dit mig de enfront y prospectiva, y axí lo mig de la preheminència y prerogativa de dita sala y loc de dol, y attès també, que en los exemplars de altres semblants dols no.s troba que los senyors deputats y oïdors anassen a visitar los senyors consellers.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes ordenaren y manaren a Bernat Ycart, porter de la present casa qui té càrrec de la capella, que demà de matí, que seria lo die del cors present y capell ardent de dita reyna, començant en fer-se dia, fes dir y celebrar en la capella de la present casa, per l'ànima de dita reyna, totes les misses que.s poguessen celebrar en tot lo matí.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes vingueren en la casa de la Deputació // 160*v* // ab ses gramalles largues noves y caperons al cap, y també acompanyats com és dit en les propprecedents dos jornades, y tingueren lo dol, y feren dir y celebrar en la capella de la present casa totes les misses que en aquest die se pogueren celebrar per l'ànima de dita reyna.

No anaren los senyors deputats a la Seu, a hont aquest matí fou celebrat y fet lo cors present y capell ardent, axí com los predecessors de ses senyories dexaren també de anar-hi en les últimes semblants celebracions y capells ardents del príncep don Carles y reyna dona Ysabel, per haver-se lavors y lo die present lo Consell Reyal occupat lo lloc dels senyors deputats y no ésser-se pogut concertar entre lo excel·lent senyor loctinent general y los senyors deputats y consellers de donar degut loc en la Seu als senyors deputats, per assistir en lo sobredit, com largament appar en lo que està continuat en lo dietari de la present casa de la Deputació, per lo dol de dits príncep don Carles y reyna dona Ysabel.

Dimarts, a XXVIIIIº. En aquest die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, per causa de sa indisposició corporal, dexà de venir en consistori.

Dimecres, a XXV. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu. En aquest die foren extrets en consellers de la present ciutat, en lo Consell de Cent de la casa de la matexa ciutat, mossèn Jaume Vila, ciutadà, Hierònym Desprats, donzell, misser Montserrat Monfar, ciutadà, doctor en drets y lo corrent trienni oïdor de comptes del General per lo stament reyal, Jaume Sala mercader, Montserrat Vidal, sparter.

161*r* Decembre MDLXXX

Dissapte, a III. De XXVIIIIº del proppassat fins

a. a continuació ratllat tenir lo Consell de Cent.

en aquest die no se ha tengut consistori per indisposició corporal del senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, y per haver estat lo senyor misser Montserat Monfar, oïdor de comptes reyal, occupat en lo jurament y principi de sa conselleria, y també per ésser lo senyor deputat reyal absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputat militar y tres oïdors de comptes vingueren en la casa de la Deputació, y lo senyor oïdor reyal, qui és conseller de la present ciutat, vingué de la casa de dita ciutat ab gramalla de conseller de dol de la reyna, acompanyat com acostumen de anar los consellers, y ab sa gramalla y caperó de conseller segué en lo consistori, en sa acostumada cadira y loc de oïdor de comptes reyal. E los senyors deputat y oïdor de comptes militars estaven ja asseguts en[a] dit consistori, també en ses acostumades cadires y locs, y lo senyor oïdor ecclesiàstic no entrà en consistori sinó que se'n tornà en sa casa. E los senyors deputats ecclesiàstic y reyal no.y vingueren, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic per causa de sa indisposició corporal, e lo reyal per ser absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona; lo senyor bescomte de Évol, deputat militar, vingué ab capa de dol de drap de veyeta y ab berret[b] rodó que.s diu caperussa, y dix que ab semblant dol anava lo die abans per la present ciutat lo excel·lent senyor loctinent general. Los[c] senyors oïdors[d] ecclesiàstic y militar vingueren ab ses gramalles curtes rodones y caperons posats al muscle, ço és, lo ecclesiàstic ab sa gramalla o // 161*v* // cloxa de ecclesiàstic y lo militar ab gramalla y caperussa. Lo senyor, emperò, oïdor reyal, qui és conseller, vingué ab sa gramalla y caperó de dol de conseller, y de aquexa manera los dits senyors deputat militar y oïdors de comptes militar y reyal estigueren en consistori, y aprés sens haver fet acte algú en consistori, per no haver-hi stament ecclesiàstic, se'n anaren, anant primer lo senyor deputat militar, y aprés lo senyor oïdor militar, y aprés lo senyor oïdor reyal, conseller, en son derrer loc, com és acostumat y li pertany per son càrrec y offici de oïdor de comptes. Y passada la porta del consistori anaren juncts los senyors oïdors de comptes militar y reyal, anant lo militar a la mà dreta del reyal y conseller, y al passar de la porta de la sala gran de la scrivania major, passà primer lo senyor oïdor militar, y aprés lo reyal y conseller, y aprés tornaren los dos, un al costat de l'altre, lo militar a la mà dreta y lo reyal y conseller a la esquerra, y axí los dos devallaren la escala, anant sempre dit oÿdor conseller ab sa gramalla y caperó de conseller; y baxada la escala, ab sa cortesia, se departiren y se'n anaren, passant primer dit oïdor militar y exint per la porta de la casa de la Deputació, que és en lo carrer qui va de Sant Jaume a la Seu. E lo dit oïdor reyal y conseller, acompanyat com a conseller, exint per l'altre portal de dita casa, que.s en lo carrer de la font de Sant Honorat, per anar a sa casa, quiscú de dits senyors oïdors, militar y reyal. Los officials emperò del General, fins en aquest die anaren en la Deputació y per Barcelona ab ses gramalles rodones y caperons sobre.ls muscles, y de aquest die en avant ab capes de dol y sombreros, y lo senyor oïdor ecclesiàstic ab sa clotxa y caperó pla.

162*v* Dimarts, a VI. Festa del benaventurat sant Nicolau.

Dimecres, a VII. En aquest die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, qui havia estat indispost, tornà venir en consistori.

Dijous, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dissapte, a X. En aquest die, de matí, lo excellent senyor loctinent general, per son secretari mossèn Deona, trameté als senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori una carta de sa magestat que dit secretari a ses senyories donà, dient-los, de part de sa excel·lència, que per aquest mateix die, aprés dinar, fossen en sa casa, a les tres hores, per explicar-los la crehença que ses senyories veurien en dita carta. A qui respongueren que serien a dita hora en casa sa excel·lència y a mi, scrivà major, manaren descloure, obrir y legir-los dita // 162*v* // carta, la qual encontinent descloguí, obrí y a ses senyories llegí, y és del tenor següent:

«A los reverendo, noble y amados nuestros los diputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Dipputados. Entendiendo la inquietud y daños que causan las quadrillas que andan por los condados de Rossellón y Cerdanya y otras partes desse nuestro Principado, y los agravios que hazen a los officiales nuestros y del General y que impiden el libre comercio y la exacción de los drechos dél, y tocandoos tanto el remedio dello, scrivimos al conde de Aytona, nuestro lugarteniente y capitán general, que os hable acerca desto lo que dél entenderéis, encargamos y rogamos os que dándole entera fee y creencia, tengáis por bien de hazer lo que os dixere, que allende que será lo que es tan proprio de

a. *a continuació ratllat* son.
b. *a continuació ratllat* de dol.
c. *a continuació ratllat* tres.
d. oïdors *interlineat.*

[1580] *vuestro officio, y por tantos respectos tenéis obbligación y conviene al bien público de toda essa provincia y particularmente al desagravio de vuestros officiales y libre comercio y exacción de los dichos derechos, recibiremos en ello muy accepto plazer y servicio. Dada en Badajoz, a* XI *de noviembre de* MDLXXX. *Yo el rey.*

Vidit don Bernardus, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Campi, regens. Vidit Sapena, regens. Vidit Terça, regens. Gassol, secretarius».

Lo mateix die, tocades les tres hores aprés dinar, los senyors deputats ecclesiàstic y militar, y tres oïdors de comptes, lo // 163*r* // deputat reyal essent absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, acompanyats dels officials de la present casa de la Deputació y altres del General, qui residexen en la present ciutat de Barcelona, y ab los porters davant ab les masses[a]...., y tots en los muscles, per lo dol de la reyna que últimament és morta[b], y lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, ab sos hàbits com és dit en les altres jornades, y lo senyor oïdor reyal, qui és conseller de la present ciutat, ab sa gramalla e insígnies de dol de conseller, anaren en casa lo excel·lent loctinent general per oyr la creença de la precedent carta de sa magestat. Y arribats en sa presència, ab lo respecte y cortesia deguda, y per sa excel·lència rebuts ab molta cortesia com acostuma, encontinent explicant-los dita creença los digué, de part de sa magestat, en effecte, lo contengut en la matexa carta, ab molt compliment de paraules y rahons que persuadien molt a ses senyories per a servir a sa magestat en lo que ab sa reyal carta scriu. E los senyors deputats respongueren, en effecte, que veurien lo que a ses senyories per sos càrrecs y officiis tocarie fer en servey de sa magestat y benefici del General, y.u farien com serien obligats, y despedint-se de sa excel·lència, ab la matexa cortesia y companyia, se'n tornaren en la present casa de la Deputació; y anant y tornat lo senyor oïdor de comptes reyal, qui com és dit és conseller de la present ciutat, ab sa gramalla e insígnies de dol de conseller anà en son loc acostumat de oïdor de comptes reyal, hont acostumava de anar ans de ser conseller, y fóra anat reyal, hont acostumava de anar ans de ser conseller, y fóra anat sí no.u fos que és anant primer los senyors deputats y aprés d'ells los senyors oïdors de comptes, los ecclesiàstics en mig y los militars a la mà dreta y los reyals a la esquerra, de manera que per ésser absent lo senyor deputat reyal, anaven solament[c] devant y en primer loc los senyors deputats ecclesiàstic y militar, lo ecclesiàstic a la mà dreta, y aprés en segon loc y filera los dits senyors oïdors de comptes, és a saber lo ecclesiàstic en mig, lo militar a la mà dreta y lo dit reyal, qui ara com és dit és conseller, a la mà esquerra, ab sa gramalla e insígnies de conseller.

163*v* Dimarts, a XIII. Festa de la benaventurada santa Lúcia, verge y màrtyr.

Dijous, a XV. En aquest die, de matí, los senyors Ramon Vicens de Semmanat, don Guerau de Alentorn, Vidal de Blanes y Francesc Cosme Fivaller, cavallers de la present ciutat, haguda licència de ses senyories, entraren en son consistori, y quexant-se dels senyors pares inquisidors de la herètica pravitat en lo present Principat per los agravis que feyen en diversos particulars qui portaven y venien cavalls en y per lo present Principat y comtats, en violació y contrafacció de les constitucions, privilegis y altres leys de la terra, dels quals agravis, com millor pogueren informaren en aquesta hora a ses senyories y del que últimament se era fet, se offeriren donar memorial en scrits, supplicaren a ses senyories que, pus directament los toca la deffensa de dites constitucions y altres leys y procu- // 164*r* // rar la observança de aquelles, sien servits entendre en fer remediar dits agravis, y que dites constitucions y leys sien servades. E aprés, per millor informació del agravi últimament fet per dits pares inquisidors sobre indeguda apprehensió y exequució de cavalls, donaren a ses senyories un memorial del tenor següent:

«Memorial del negoci dels cavalls que alguns militars han advertit als senyors deputats.

Barthomeu Balle, cavall leuger en Rosselló de la companyia de don Francisco Ortafà, comprà dos cavalls en Barcelona, lo qual per no tenir lo compliment dels dinés per a pagar los preus de dits cavalls no.ls se'n portà, sinó que aprés de ser-se'n tornat en Perpinyà envià a Domingo Peramon, àlias Totblanc, per a pagar y portar-se'n dits cavalls. Y anant-se'n tot camí real a Perpinyà quant fou en Empurdà, mitja legua de Figueres a Pont de Molins, lo prengué un familiar del Sanct Offici a dit Peramon ab los cavalls, y pres lo aportà en Barcelona en la Inquisició, a hont està vuy detingut, y per orde del Sant Offici un corredor nomenat Estrany ha encantat per les plasses públiques dits cavalls, del qual se ha entès havia ya liurat un cavall. Don Francisco Ortafà ha fet saber als senyors inquisidors com dits cavalls eren del dit Berthomeu Balle y Domingo Peramon, soldats de la sua companyia, los quals havien comprats

a. a continuació un espai en blanc d'uns 75 mms.
b. a continuació ratllat anaren.
c. solament *interlineat.*

per a servir ab ell al rey, y no obstant que de açò son estats certificats y que dits cavalls han trobats molt dins Cathalunya, en lo camí reyal per a Perpinyà, a hont dits soldats fan residència, no per ço han soltat dit Peramon ni restituït dits cavalls. Y no se ha pogut saber informació més avant del progés en dit negoci en lo Sanct Offici».

E los senyors deputats los respongueren que farien lo que per sos officis tindrien obligació de fer.

164v En aquest die de XV de decembre, al vespre, lo senyor deputat reyal, Antoni Joan Bolet, tornant de Perpinyà a hont era anat per sos negocis y affers, arribà en la present ciutat.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die, de matí, lo senyor deputat reyal, Antoni Joan Bolet, vingué en consistori, lo qual a XV del corrent tornà y arribà de Perpinyà.

Dimarts, a XX. En aquest die los reverents senyors Pere Vives, degà, y Miquel Bonet, canonges de la Seu de Barcelona, haguda licència dels senyors deputats entraren en son consistori y, de part del reverent Capítol dels canonges de dita Seu, notificaren a ses senyories lo tracte que.s té, y resolució que se ha feta en la casa de la present ciutat, de voler y fer diligències de obtenir de // 165r // sa Santedat gràcia y provisió de no poder-se arrendar en lo present Principat los blats y altres fruits, ab motiu que los arrendaments són causa de ésser ordinariament cars, y largament deduÿren a ses senyories los inconvenients grans que resultarien de tal gràcia y provisió, supplicant-los fossen servits entendre'ls; y en quant serien contra constitucions, privilegis y altres leys d'esta terra, informar a sa magestat y Santedat per a què no.s concedesca dita gràcia y provisió, per lo que seria molt prejudicial a tota la terra y leys de aquella. E los senyors deputats los respongueren que ja.u havien entès, y estaven consyderant los prejudicis y quina forma se havia de tenir en procurar remey, y per aquest nou advertiment tendrien més compte en fer-ne prompta resolució.

Dimecres, a XXI. *Festum sancti Thome, apostoli.*

165v Mudament de any y segueix l'any mil sinc-cents vuytanta-un

Diumenge, a XXV. Festa de la Santíssima Nativitat de Nostre Senyor.

Dilluns, a XXVI. Festa del benaventurat prothomàrtyr, sant Esteve.

Dimarts, a XXVII. Festa del benaventurat sanct Joan, apòstol y evangelista.

Dimecres, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtyrs Innocents.

166v Janer MDLXXXI

Diumenge, lo primer. Festa de la Circunsició de Nostre Senyor.

Divendres, a VI. Festa de la Epiphania de Nostre Senyor.

166v Dilluns, a VIIIIº. Aprés dels proppassats feriats no se ha tengut consistori fins lo die present, en lo qual die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició corporal, de febra y catarro, que li prengué dissapte a VII del corrent.

Dijous, a XII. En aquest die los senyors don Alonso, baró de Erill, Ramon Vicens de Semmanat, don Miquel Despalau, Francesc Cosme de Fivaller, Vidal de Blanes, don Phederic Desbosc, Gesmundo de Ortís, Hierònym de Argensola ab licència de ses senyories entraren en son consistori, y havent deduhit largament les rahons per les quals los reverents pares inquisidors, conforme les leys d'esta terra, no deuen fer les prohibicions, ni exequucions dels cavalls que està dit en la jornada de XV del passat, y los senyors consellers de la present ciutat no deuen procurar la provisió y gràcia apostòlica de no poder-se arrendar los blats y altres fruits que és dit en la jornada de XX del mateix, supplicaren a ses senyories que, per la obligació que com a deputats tenen de procurar lo remey d'estos inconvenients y agravis, sien servits procurar-lo ab la diligència y compliment que convé. E ses senyories se offeriren a fer tot lo que per lurs càrrecs serien obligats.

167v Dilluns, a XXIII. En aquest die, de matí, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, vingué en consistori, ha hont havie alguns dies no era estat per causa de sa indisposició corporal.

168r Dimecres, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau, apòstol.

168v Dimarts, a XXXI. En aquest die fon provehit mossèn Onofre Ciurana, cavaller, del offici de sobrecollidor de levant.

Febrer MDLXXXI

Dijous, a II. *Festum Purificacionis Beate Marie.*

169*r* Dimarts, a VII. Die de Carnestoltes.

Dimecres, a VIII. Primer die de Quaresma.

169*v* Dijous, a XVI. En aquest die Miquel Bellapart, un dels tres porters deservints la present casa[a], morí. L'ànima del qual tinga Nostre Senyor en la sua glòria.

170*r* Dimecres, a XXII. Festa de la Cadira de sant Pere.

170*v* Dissapte, a XXV. Festa del benaventurat sanct Mathià, apòstol.

171*r* Mars MDLXXXI

Divendres, a III. En aquest die lo molt il·lustre y reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, no vingué en consistori per causa de sa indisposició corporal.

Dimarts, a VII. Festa del benaventurat sant Tomàs de Aquino.

171*v* Divendres, a X. En aquest die lo molt il·lustre y reverendíssimo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, tornà en consistori, a hon havia alguns die no era vingut per causa de sa indisposició corporal.

172*r* Dissapte, a XVIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, ecclesiàstic y[b] militar, acompanyats dels officials del General, ab los porters devant ab les masses grosses al coll, isqueren a cavall en lo modo acostumat a rebre lo excel·lentíssim senyor don Carlos de Aragó, loctinent general de sa magestat novament provehit, lo qual essent arribat estos dies proppassats de Itàlia, aguardava son privilegi en la vila de Mataró[c], y de allí partí aquest die, de matí, per a venir en la present ciutat y prestar lo jurament acostumat.

Quant los senyors deputats arribaren a sa excellència, que fonc cerca la casa y carniceria del Clot, al costat de sa excel·lència anaven, // 172*v* // ço és, lo senyor bisbe de Barcelona y canceller de sa magestat en lo present Principat a la mà dreta, y lo senyor misser Hadrià Vilana, regent la Cancellaria a la mà esquerra, y aprés seguien los doctors dels Reyals Consells portant les masses del Real Consell devant sa excellència, y arribant los senyors deputats, y retirant-se de la mà esquerra lo dit senyor regent, no volgué lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, posar-se en la mà esquerra de sa excel·lència que dit regent havia dexada, sinó que ab molt gentil modo y deguda auctoritat se posà a la mà dreta de sa excel·lència, fent-ne retirar lo dit senyor bisbe de Barcelona, canceller, y pretenent dits senyors canceller, regent y altres doctors del Reyal Consell que lo lloc de la mà dreta era del dit senyor canceller, lo senyor deputat ecclesiàstic y tots los altres pretenent lo contrari, sa excel·lència mostrant tenir per rebut lo recebiment y cortesia dels senyors deputats, y estant de ses senyories molt content, pregà al senyor deputat ecclesiàstic y a tots los altres senyors deputats y oïdors que, per a llevar qüestió y escàndol, per ara y sens prejudici de les pretensions de quiscuna part, los senyors deputats se'n tornassen, y axí.u feren; havent estat dit senyor deputat ecclesiàstic a dita mà dreta fins que se'n tornaren, per complaure y servir en açò a sa excel·lència en esta vegada, y no perquè consentissen ni aprovassen que dit lloc de mà dreta, essent-hi los senyors deputats, fos del senyor canceller, sinó dels senyors deputats. Y tornat-se'n trobaren los senyors consellers, y ab ells anant lo magnífic misser Monfar, oïdor real y conseller terç, y tingueren-li molt a mal que, havent dexat lo consistori dels senyors deputats, anàs ab los consellers a dit recebiment, y así lo primer die que dit misser Monfar tornà en consistori fou allí molt reprès y corregit del prejudici que en açò havia fet a son offici de oïdor y al General.

Diumenge, a XVIIII. És diumenge de Rams. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats, sens los // 173*r* // senyors oïdors, per estar segons se deya los militar y reyal de mala gana y lo ecclesiàstic no poder anar tot sol, acompanyats dits senyors deputats dels officials del General, ab los porters devant ab les masses altes, anaren a visitar lo dit senyor loctinent general en sa casa o palau, qui lo die de haïr era entrat y en la Seu de la present ciutat havia jurat en la forma acostumada. Y arribant devant sa excel·lència, ab la cortesia deguda, foren per sa excel·lència rebuts també ab molta cortesia, a qui, per part del General y de tot lo Principat, donaren la benvinguda y feren les offertes acostumades, y sa excel·lència en tot correspongué ab molt compliment. E après ses senyories, ab lo respecte y acato que.s devia, se despediren de sa excel·lència y se'n tornaren a la casa de la Deputació.

En aquest mateix die, aprés dinar, aprés de ésser tornats de la dita embaxada, lo senyor An-

a. a continuació ratllat q.
b. a continuació ratllat reyal.
c. a continuació ratllat qu.

toni Joan Bolet, deputat reyal, partí de la present ciutat per anar a Perpinyà a hont té sa casa, per sos negocis y affers.

173v Dissapte, a XXV. Festa de la Encarnació de Nostre Senyor.

Diumenge, a XXVI. Pascha de la Resurrecció de Nostre Senyor.

174r Abril MDLXXXI

Dimarts, a IIII. En aquest die, de matí, los senyors don Guerau de Queralt, don Joan de Guimerà, don Bernat de Boxadors, don Joan Burguès y de So, Francesc de Boxadors, Joan Settantí, Miquel Joan // 174v // Pons, Francesc de Alentorn, Francesc Cosme de Fivaller, Josep de Bellafilla, Onofre Ferrer, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y deduhiren los agravis que lo senyor bisbe de Barcelona feya a mossèn Francesc de Boxadors, prevere, rector de Puntós, militar, lo qual dit senyor bisbe té pres en sos càrcers episcopals, y no obstant que sie militar lo vol turturar y proceheix contra aquell en prejudici del privilegi militar, y supplicaren que pus a ses senyories toca la observança dels privilegis d'esta terra, se opposen per a què no.s façan prejudicis a dit privilegi militar, y los que són fets sien remediats. E los senyors deputats los respongueren que veurien lo que se hauria de fer y farien com per sos officis són obligats. Y ab esta resposta dits senyors se'n anaren del consistori.

E poc aprés manaren los senyors deputats venir allí, per a aconsellar-se de açò, los magnífics doctors següents, ço és, misser Francesc Serra (5 vots), misser Thomàs Carrera (4 vots), misser Hierònym Mollet (5 vots). Los quals doctors, encontinent, vingueren, y junctament ab lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, communicant y tractant sobre dits pretesos agravis, regonegueren les scriptures y papers que sobre açò los occorregué, vagant en açò tot aquest restant matí y lo aprés dinar del mateix.

Aconsellaren als senyors deputats que fessen embaxada al senyor bisbe de Barcelona per a què fos servit no cuytar la causa de dit Boxadós, ans detenir-la y donar temps a ses senyories per a què poguessen entendre dits pretesos agravis e informar sobre ells. E los senyors deputats per a fer dita embaxada nomenaren los dits senyors misser Francesc Serra, don Jayme de Cardona y de Banyeres y misser Hierònym Mollet, que aquest mateix die, aprés dinar, anaren a fer dita embaxada, y tornats referiren a ses senyories // 175r // que lo senyor bisbe de Barcelona los havia respost, en effecte, que tenia son consell y que faria lo que allí.s determinarie y seria consellat.

Dimecres, a V. En aquest die, de matí, los senyors don Jayme de Cardona, Jaume Salbà, Miquel Bastida y misser Montserrat Guardiola, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y, de part del stament militar, supplicaren als senyors deputats la deffensa del privilegi militar sobre la tortura de la persona de mossèn Francesc de Boxadós, rector de Puntons, qui és militar, la qual se entenia manava fer lo senyor bisbe de Barcelona. E los senyors deputats los respongueren que entenien sobre dita deffensa y.ls digueren la embaxada que haïr feren a dit senyor bisbe y que tenien applicats doctors sobre açò los quals, en aquell punct, ho tractaven ab lo magnífic assessor del General.

En aquest die per a tractar d'estos negocis se ajustaren en la casa de la Deputació, de matí y aprés dinar, los dits tres doctors applicats.

En aquest mateix die, aprés dinar, los senyors deputats, seguint lo que a ses senyories y al magnífic assessor del General y a dits tres doctors applicats havia apparegut per remey de dits pretesos agravis, determinaren fos feta embaxada al excel·lentíssim senyor loctinent general, supplicant-lo fos servit entendre lo que passava y procurar que dit senyor bisbe en prejudici de dit privilegi militar no procehís contra dit rector de Puntons, sinó de la manera que li era permès, sens prejudicar a dit privilegi. Y per a fer aquesta embaxada foren a sa excel·lència los senyors prior Tormo, Perot Salbà y Joan Luís Cornet, junctament ab lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, per a informar a sa excel·lència més largament lo que cerca açò convenia.

Los quals, tornats en consistori, referiren a ses senyories que // 175v // sa excel·lència, havent entesa dita embaxada y la informació de dit magnífic assessor, los respongué, en effecte, que.u tractaria ab los de son consell y ab lo senyor bisbe de Barcelona, y faria lo que aquells senyors li aconsellarien.

En aquest mateix die se llevà en la present casa de la Deputació lo dol que fins ara havien tingut de la mort de la reyna dona Anna, de bona memòria, y lo consistori dels senyors deputats fou empaliat y ornat com se acostuma quant no.s porta dol.

176r Dilluns, a X. En aquest die, al vespre, lo senyor Antoni Joan Bolet, deputat reyal, tornant de

[1581] Perpinyà, a hont era anat per sos negocis y affers, arribà en la present ciutat.

En aquets mateix die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, havent entès que los magnífics consellers de la present ciutat insistien molt en procurar de sa Santedat gràcia, o altra provisió, per a què no.s puguen arrendar ni líberament vendre los fruits en lo present Principat, y consyderant los molts danys e inconvenients que.n podrien venir a tota la terra, determinaren sobre açò y per a veure lo remey que.y porien donar consultar ab persones dels tres staments y aconsellar-se ab elles del que ses senyories deuen fer, y per aqueix effecte anomenaren y manaren encontinent y per aquest die, aprés dinar, ésser convidades per a venir en la present casa de la Deputació les persones dels tres staments següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic los senyors don Miquel Tormó, prior de Besalú; abbat Agulló; ardiacha Çagarriga; Hierònym Ribelles, degà de Tortosa; sacristà Cassador; ardiacha Agullana de Gerona; ardiacha Ferrer de Leyda; abbat Vallgornera; // 176*v* // cabíscol Talavera; canonge Comes; pabordre Albanell. Per lo militar, los senyors bescomte de Canet, lo baró d'Erill, don Hierònym de Pinós, don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadós, don Miquel Despalau, Ramon Vicens de Semmanat de Santiga, Galceran Burguès y de Sanctcliment, Joan de Agullana, don Gascó de Moncada. Per lo reyal, Miquel Bastida, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Galceran de Navel, Joatchim Settantí,[a]... Valls de Passanant, Pere Ferreres, // 177*r* // misser Hierònym Mollet, Joan Sauri, Jaume Joan Janer.

De les quals persones eletes y convidades lo mateix die, aprés dinar, vingueren en consistori los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic los dits senyors, abbat Gaspar de Vallgornera, abbat de Sant Pere de Roda, don Miquel Tormo, sacristà Cassador, Raphel Talavera, cabiscol, Hierònym Comes, canonge, Galceran Albanell. Per lo militar los senyors, don Gascó de Moncada, baró d'Erill, don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadós, don Miquel Despalau, Galceran Burguès y de Santcliment, Ramon Vicens de Semmanat. Per lo reyal los dits senyors, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, Joatchim Setantí, // 177*v* // misser Hierònym Mollet, Joan Sauri, Jaume Joan Janer.

A les quals persones, los senyors deputats comunicaren y consultaren lo que havien entès cerca la pretenció que dits consellers tenien de impetrar dita gràcia de sa Santedat y los danys que.n resultaven, segons un memorial per orde de ses senyories fet lo qual és recondit en la scrivania major, y fou a dites persones legit, y entesa per ells la importància d'estos negocis, aconsellaren als senyors deputats que per ara fessen embaxada a sa excel·lència, informant-lo de dits danys e inconvenients, y supplicant-lo sie servit procurar que los dits magnífics consellers dexen de voler obtenir dita gràcia, y que de dits inconvenients informe a la magestat del rey nostre senyor per a què scriga y provehesca que sa Santedat no consenta tal gràcia. E també aconsellaren a ses senyories que si los dits consellers, per medi de sa excel·lència o altrament, no dexan de prompte lur pretenció, sie feta embaxada a sa magestat y a sa Santedat, molt solemne, per a informar-los largament dels danys, agravis y prejudicis que de dita gràcia resultarien. E parent també als senyors deputats que.s fes la dita embaxada a sa excel·lència, nomenaren los dits senyors sacristà Cassador, baró de Erill y Galceran de Navel, qui, junctament ab lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor del General, anassen encontinent a fer dita embaxada a sa excel·lència y, feta aquella, per dit magnífic assessor fos més largament informat de paraula de dits danys, inconvenients y agravis. E axí anaren, y poc aprés, tornats en la casa de la Deputació, referiren als senyors deputats que feta largament dita embaxada, sa excel·lència ha mostrat haver pres plaer de entendre los caps de dits inconvenients y danys, y ha demanat que.ls hi donassen en scrits per a poder millor determinar lo que haurie de fer y scriure a sa magestat.

178*r* Dilluns, a XVII. En aquest die, aprés dinar, per lo negoci de mossèn Boxadós, rector de Puntons, vingueren en consistori los dits misser Francesc Serra y misser Hierònym Mollet y en loc de misser Carrera, que era absent, vingué misser Masnovell (1 vot).

178*v* Dimecres, a XVIIIIº. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, assessor y advocat ordinari del General, per orde y manament dels senyors deputats, acompanyat dels síndic y altres officials del General, tornà altra vegada a informar de paraula extrajudicialment al excel·lentíssim senyor loctinent general sobre la gràcia o provisió apostòlica que la ciutat de Barcelona entén procurar per medi del síndic que té en cort romana, a effecte de prohibir los arrendaments de les rendes[a] y fruits ecclesiàstics y seculars del present Principat y comtats. E tornat dit magnífic assessor en consistori, referí a ses senyories que aprés de haver de paraula, com és dit, deduhit a sa excel·lència lo rompiment de diverses constitucions, privilegis, leys y liber-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

a. a continuació ratllat ecc.

tats de la terra, que de dita gràcia resultarien y los molts y molt grans inconvenients y danys que a tots los staments, y assenyaladament al ecclesiàstic y militar, y a tots los demés poblats en dits Principat y comtats ne vindrien, y quant contrari serie lo èxit que de dita gràcia resultarie al que per part de dita ciutat se pretén, individuant a sa excel·lència lo dany que en comú y en particular a cada stament ne vindrie, y les difficultats que.y haurie en la acceptació de dit breu y exequució de aquell, conforme un memorial que per instrucció de dit magnífic misser Sunyer era estat fet en consistori.

Respongué sa excel·lència que seria bé se li donàs en scrits lo que de paraula havia oÿt de dit magnífic misser Sunyer, y que ell, dit misser Sunyer, li replicà que lo consistori dels senyors deputats no tenia acostumat en semblants coses donar scriptura, sinó informar de paraula y extrajudicialment a sa excel·lència, y a qui sa excel·lència ordenaria. E llavors sa excel·lència digué que per a ell bastava lo que de paraula havia oÿt.

179r Dissapte, a XXII. En aquest die, aprés dinar, vigília e vespre de la festa del benaventurat sant Jordi, estant la casa de la Deputació ornada y empaliada com se acostuma en semblant die, vingueren los senyors deputats y oïdors de comptes, exceptat lo reyal qui no vingué, per oyr[a] les primeres vespres de dita festa, les quals se celebraren solemnament com és acostumat. Y al vespre hora tarda se celebraren les completes. Y féu-se la música acostumada aquest die y lo die de demà, exceptat les albades y llevant de taula que no.s feren per causa del dol de la reyna que.s té en la ciutat.

Diumenge, a XXIII. Festa del benaventurat sant Jordi. En aquest die, de matí, se celebrà solemne offici y sermó en los corredors de la casa de la Deputació, y vingueren los senyors deputats ab molta companyia[b], com se acostuma, y també los senyors oïdors, ecclesiàstic y militar, y no vingué lo reyal. E també vingueren lo senyor loctinent general y magnífics consellers de la present // 179v // ciutat y molts altres senyors de tots staments. Lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, digué la missa pontifical, y predicà lo[c] reverent mestre[d]... Saona, provincial del orde de sant Agustí, y en tot se usà de la serimònia, respecte y cortesia que se acostuma en semblants festes.

a. a continuació ratllat per.
b. companyia *interlineat, damunt de* cortesia *ratllat.*
c. a continuació ratllat mo.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

En aquest mateix die, aprés dinar, se celebraren les segones vespres de dita festa en lo modo acostumat, y vingueren los senyors deputats, militar y reyal, oïdor[a] de comptes ecclesiàstic y los altres no vingueren.

Dimarts, a XXV. Festa del benaventurat sant Marc, evangelista.

Dimecres, a XXVI. En aquest die los senyors deputats donaren licència a mossèn Onofre Ciurana, sobrecollidor del General, de anar a visitar y plegar la sua sobrecol·lecta.

180r Maig MDLXXXI

Dilluns, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimecres, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

180v Divendres, a V. En aquest die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició corporal.

Dilluns, a VIII. Festa de la Apparició de sant Miquel.

181r Dijous, a XI. En aquest die, de matí, lo molt il·lustre y reverendíssimo senyor[b] bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat.

Divendres, a XII. En aquest die, de matí, los senyors deputats militar y reyal y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar acompanyats dels officials de la casa de la Deputació y altres de dit General qui residexen en Barcelona, ab los porters devant portant les masses altes, anaren a la Lonja de la present ciutat, y per los corredors jurats de dit General feren començar de encantar los arrendaments dels drets de bolla de plom y segell de cera y de les entrades y exides de dit General, que per lo trienni primervinent se colliran en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya.

182r Dimarts, a XXIII. En aquest die lo noble don Luís de Paguera, proveït de doctor del rey al Consell Criminal, ha jurat y oït sentència de excomunicació com per son offici era obligat.

Dijous, a XXV. *Festum Corporis Christi.*

Divendres, a XXVI. En aquest die los senyors don Gerau de Alentorn, Luís de Rajadell, se-

a. a continuació ratllat s.
b. a continuació ratllat fra.

nyor de Jorba, y Miquel d'Oms, ciutadà de Barcelona, de part del stament militar, que en aquella hora estava ajustat en lo Capítol de la Seu, vingueren en lo consistori dels senyors deputats portant en sa companyia lo magnífic misser Joan // 182v // Exerrat, advocat, y de part de dit stament militar informaren a ses senyories, largament, de la violació de constitució en voler conèxer lo Consell Real Criminal de una causa entre Pere Bernat Codina y Guerau de Sayol, la qual se tracta en lo Reyal Consell Civil, per declaració de la contenció que entre dits dos Consells era sobre la conexença de dita causa, y supplicaren als senyors deputats fossen servits opposar-se a la deffensa de dita constitució de la manera més convenient. E los senyors deputats se offeriren fer-ho com són obligats, y per millor acertar-ho nomenaren, per consultar y aconsellar-se, junctament ab lo magnífic assessor del General, los magnífics misser Benet Pau Prexana (2 vots), misser Francesc Fort (2 vots), misser Francesc Gort (2 vots), misser Antoni Oliba (2 vots).

En aquest mateix die, a hora tarda, arribà lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, de Nostra Senyora de Montserrat, a hont per sos affers era anat.

Dissapte, a XXVII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en lo consistori dels senyors deputats los dits quatre doctors applicats sobre lo negoci entre mossèn Sayol y mossèn Codina.

183r Juny MDLXXXI

Divendres, a II. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los dits quatre doctors Prexana, Gort, Fort y Oliba, per a tractar del negoci entre mossèn Sayol y Codina, y sobre lo privilegi de misser don Luís de Paguera, doctor del Consell Criminal, per lo càrrec que se li posa de pagar de son salari cent liures a misser Xammar, y també sobre les crides de les vitualles últimament fetes.

184r Diumenge, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Dijous, a XV. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats militar y reyal, y oïdor ecclesiàstic[a], absents los senyors deputat // 184r // ecclesiàstic y oïdors militar y reyal per causa de lur indisposició y ocupació, respectivament, demanats per lo excel·lent senyor loctinent general, anaren a casa sa excel·lència, acompanyats dels officials del General qui són en la present casa de la Deputació y ab los porters devant ab les masses grans al coll, y en ser arribats devant sa excel·lència, ab lo acatament y respecte que.s deu, sa excel·lència los donà una carta de sa magestat dient-los que venia en sa crehença, y explicant aquella, en effecte, los digué de part de sa magestat la obligació que los senyors deputats tenien de perseguir los mals hòmens qui han damnificat lo General, y que sa magestat restaria molt servit que ses senyories perseguissen y procurassen de prendre y castigar dits mals hòmens, segons per son càrrec y offici de deputats són obligats y que axí de part de sa magestat los ho encarregava molt. Y responent los senyors deputats a sa excel·lència, digueren que ja en aquest trienni havien fet publicar crides ab offerta de diners contra los qui havien entès ésser culpables de diversos delictes commesos contra lo General, y si contra altres restava a fer diligències algunes, procurarien de entendre-les y de fer tot lo que son càrrec de deputats y oïdors los obliga. Y despedint-se de sa excel·lència, ab la matexa cortesia se'n tornaren en la casa de la Deputació, a hont fou desclosa y uberta dita carta y per mi, dit scrivà major, a ses senyories legida, la qual és de[a]... a[b]... de[c].

185v Dissapte, a XXIIII. *Festum Nativitatis beati Joannis Baptiste.*

186r Juliol MDLXXXI

Dissapte, lo primer. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, per aconsellar-se a cerca de lo que Reyal Consell pretén de voler entendre en los negocis y differències entre lo present consistori y mossèn Joan Settantí, dels quals ses senyories són mers jutges y conexedors y no[d] dit Reyal Consell ni altre algú, nomenaren, y per los porters de la present casa manaren ésser convidats per a les dues hores de aquest mateix die aprés dinar, los doctors següents, ço és, los magnífics, misser Joan Exerrat (1 vot), misser Francesc Serra (1 vot), misser Benet Pau Prexana (1 vot), misser Francesc Fort (1 vot). E axí, en aquest mateix die, aprés dinar, los dits quatre doctors vingueren en la present casa de la Deputació, y allí llargament tractaren lo que per ses senyories era fahedor en lo sobredit negoci.

187r Dilluns, a X. Festa del gloriós sant Chris(tò)fol. En aquest die és mort lo magnífic misser Hadrià Vilana, regent la Cancelleria, *cuius anima requiescat in pace, amen.*

a. a continuació ratllat los.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 40 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
c. text inacabat.
d. a continuació ratllat de.

Dimarts, a XI. En aquest die ha jurat lo senyor misser Miquel Ferrer, regent Cancellaria, per mort de misser Hadrià Vilana, proveït per lo excel·lent loctinent general fins altrament per sa magestat sie proveït.

Dijous, a XIII. Festa de la benaventurada santa Margaritha.

187*v* Dimecres, a XVIIIIº. En aquest die, de matí y aprés dinar, los senyors deputats, ab intervenció dels molt reverent y magnífics oïdors de comptes, lo militar per sa indisposició corporal absent del consistori, emperò havent primer consentit a.n aquest y altres actes lo mateix die fets en dit consistori, e ab consell y parer dels molt magnífics senyors misser Miquel Ferrer, regent la Cancellaria, misser Miquel Joan Quintana y misser Francesc Puig, misser Martí Joan Franquesa, misser Francesc Sans y misser Miquel Ferreró, dels Reyals Consells Civil y Criminal del present Principat, respectivament, doctors, a la present habilitació per dits senyors deputats voluntàriament applicats; ab consell també y parer del magnífic misser Guillem Sunyer, assessor y advocat ordinari del General, començaren la habilitació de les persones qui havien de concórrer per a deputats y oïdors en la extracció fahedora lo die de la propvinent festa de la gloriosa Santa Magdalena, per lo trienni primervinent que començarà lo primer de agost del corrent any, y continuaren aquella, dexant a major dellibera-ció, en los següents dies // 188*r* // fahedora, la habilitació o inhabilitació de alguns dels ensaculats per a deputats y oïdors ecclesiàstics y per a deputats militars, per causa de les pretensions o dubtes que contra ell són pretesos y posats, y també dexaren y prorogaren per als dies següents lo que de dita habilitació més avant restava.

Dijous, a XX. En aquest die, de matí y aprés dinar, los dits senyors deputats, ab intervenció de dits oïdors de comptes, lo militar com és dit per sa indisposició absent, e qui consentí y adherí a.n aquestes coses, y ab dit consell voluntari de dits magnífics doctors dels Reyals Consells Civil y Criminal, y assessor y advocat ordinari del General, continuaren la dita habilitació dels qui havien de concórrer per a deputats y oïdors, y perquè no fou acabada se prorogà per altre die.

Divendres, a XXI. En aquest die, de matí y aprés dinar, los dits senyors deputats, ab intervenció de tots los dits[a] oïdors de comptes, y ab dit consell voluntari de dits magnífics doctors dels Reyals Consells y assessor y advocat ordinari del General, continuaren la dita habilitació y aquella acabaren.

Dissapte, a XXII. Festa de la gloriosa santa Magdalena. En aquest die se féu extracció de deputats y oïdors // 188*v* // per lo trienni primervinent, ço és de matí, de deputats ecclesiàstic y militar, y aprés dinar de deputat reyal y oïdors de comptes. E foren entrets per a deputats, los senyors Raphel d'Oms, ardiacha major y canonge de la Seu de Tarragona, Simó de Marlés, senyor de Sant Guim de la Rabassa, Pau Jordà, ciutadà de Tortosa. E per a oïdors de comptes, los senyors, Jaume Miró, canonge de la Seu de Tortosa, Joseph Jover, donzell, en Tarragona domiciliat, Gaspar Payrat, burgès de la vila de Perpinyà.

Dimarts, a XXV. Festa del gloriós apòstol sant Jaume[b].

a. a continuació ratllat de.
b. a continuació dues cartes transcrites a l'Apèndix 1, pàg. 732.

1581-1584

1581 a 1584

Dietari de la scrivania major del General de Cathalunya, en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor MDLXXXI.

Essent deputats los senyors Raphael d'Oms, ardiacha major y canonge de Tarragona, Simon de Marlés, senyor de Sant Guim de la Rabassa, vegueria de Cervera, Pau Jordà, ciutedà de Tortosa.

E oïdors de comptes los senyors Jaume Miró, canonge de la Seu de Tortosa, Josep Jover, donzell en Tarragona domiciliat, Gaspar Payrat, burgès de Perpinyà.

E scrivà major de dit General jo, Luís Rufet, notari de Barcelona.

1r

Any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist mil sinc-cents vuytanta-hu.

MDLXXXI

Agost

Dimarts, lo primer. En aquest die, a les vuyt hores de matí, los il·lustres molt reverents y molt magnífics senyors Raphael d'Oms, ardiacha major y canonge de la Seu de Tarragona, Simó de Marlés, senyor de Sant Guim de la Rabassa, vegueria de Cervera, y Pau Jordà, ciutadà de Tortosa, deputats del General del principat de Cathalunya, Jaume Miró, canonge de la Seu de Tortosa, y Gaspar Payrat, burgès de la vila de Perpinyà, oïdors de comptes de dit General, ensemps ab lo molt magnífic mossèn Joseph Jover, donzell en Tarragona domiciliat, oïdor militar absent de la present ciutat, novament extrets per lo trienni que comença lo die present, vingueren en la present casa de la Deputació, ço és, quiscú d'ells per si acompanyats de molts senyors y persones de tots staments, y essent-hi allí abans d'ells los molt il·lustres reverendíssims y molt magnífics senyors fra don Benet de Tocco, Bisbe de Gerona, don Philip Galceran de Pinós y de Castro, bescompte de Évol y Antoni Joan Bolet, burgès de la vila de Perpinyà, deputats de dit General, Joan Vila, prior de Sant Genís, y canonge de la Seu de Barcelona, oïdor de comptes del mateix General, ensemps ab los magnífics mossèn Onofre Cerveró, donzell en Leyda domiciliat, y Montserrat Monfar, ciutadà de Barcelona y doctor en drets, absents de la present casa, per lo trienni que en aquesta hora acabava, anaren tots juncts, consistorialment, a la Seu de Barcelona, acompanyats de dits // 1v // senyors y persones de tots staments y dels officials del General, ab los porters devant portant al coll les masses grosses, anant los dits deputats y oïdors qui acabaven son trienni a la mà dreta, y los novament extrets a la mà esquerra, y oïren la missa del Spirit Sant en la capella de Santa Eulàlia de la dita Seu, estant los dits deputats novament extrets assentats y altrament segons convenia a la part dreta del altar de la dita capella, que.s la part del Evangeli, y los altres a l'altra part. E aprés de oÿda dita missa, tornaren a la present casa de la Deputació ab la matexa companyia y ab los matexos porters ab dites masses, venint emperò los dits senyors deputats novament extrets a la mà dreta y los passats a la esquerra, no obstant que lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic novament extret, fos estada feta primer molta força ab tota cortesia per a què lo senyor bisbe de Girona vingués, com tothom entenia que era just, a sa mà dreta. Y essent arribats en la present casa, tots se assentaren en lo taulell de la scrivania major de dit General, que.s en la sala gran de la present casa, lo qual estava ornat de catifa y bancals com és acostumat, ço és, los dits senyors deputats y oïdors novament ex-

trets a la part de la estànsia a hont en lo invern se té lo consistori y a hont estan los armaris de dita scrivania major, y a l'altra part los dits deputats y oïdors qui finiren son trienni, y allí los dits senyors deputats, per rahó de llurs officis, prestaren lo jurament e sagrament y homenage, y oÿren la sentència de excomunicació que eren obligats, en lo modo y forma que.s acostumat, e com més largament se conté en libre a hont se continuen los actes de extraccions y juraments de deputats y oïdors.

E aprés los dits senyors deputats y oïdors qui novament havien jurat, e los qui lur trienni han finit, entraren per la porta del dit consistori del invern e isqueren a l'ort y arribaren en lo porxo de dit ort, a hont *//2r//* en los matins del estiu se acostuma tenir consistori, y estant tots de peus, los dits senyors deputats y oïdors de comptes passats y qui havien acabat son trienni, se despediren dels qui novament havien jurat, los quals restaren en dit loc tenint consistori, y aprés de haver allí tractat lo que cerca son càrrec occorria se'n tornaren a ses, ço és, quiscú acompanyat com era vingut.

Dijous, a III. En aquest die, lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, qui lo trienni proppassat era deputat local de Tarragona, ha presentat en consistori los comptes de sa administració de deputat local. En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes ecclesiàstic y reyal, lo militar, qui encara no ha jurat, absent de la present ciutat, acompanyats dels officials y ministres del General qui resideixen en la present ciutat, y ab los porters devant portant les masses grosses al coll, anaren a visitar lo excel·lentíssim senyor duc de Terranova, loctinent general del present Principat, en sa casa e palàcio. Y arribats devant sa excel·lència ab lo respeto y acato que.s deu, foren rebuts ab molta cortesia, y parlant lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, digueren a sa excel·lència, en effecte, que eren vinguts allí a besar les mans a sa excel·lència y offerir-se en lo càrrec de deputats, en què novament eren extrets, servir a sa magestat y a sa excel·lència com sos predecessors y aquesta casa tenen bé acostumat. E responent sa excel·lència, en effecte, digué que estava confiat dels serveys de ses senyories en tot lo que convingués a sa magestat y al benefici y quietut d'esta *//2v//* terra, y per part de sa magestat y sua offerí als senyors deputats affavorir y valer lo General en tot lo que occorregués.

Divendres, a IIII. En aquest die, de matí, a les vuy hores, lo senyor Joseph Jover, donzell en Tarragona domiciliat, oïdor de comptes militar, vingué en la present casa de la Deputació acompanyat de molts senyors y persones de tots staments, y aprés de oïda la missa del Spirit Sanct en la capella de la present casa de la Deputació, en presència dels senyors deputats y sos conoïdors qui ja havien jurat, prestà lo jurament y oý la sentència de excomunicació, que per rahó de son offici era obligat prestar y oyr, conforme havien fet los dits senyors deputats[a] y oÿdors, ecclesiàstic y reyal, lo primer del corrent. E com largament se conté en lo libre a hont se acostumen de continuar los actes de extraccions y juraments de deputats y oïdors. En aquest mateix die, los dits senyors deputats y oïdors tractaren[b] ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General sobre los agravis que la règia cort fa al General en tenir pressa la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, per haver portat pedrenyal, y perquè dits magnífics assessors y advocat fiscal del General desitjaven comunicar aquest negoci ab alguns altres doctors y advocats de la present ciutat, nomenaren ses senyories los magnífics misser Joan Exerrat (4 vots), misser Pere Aylla (4 vots), misser Montserrat Guardiola (4 vots). Los quals lo mateix die, aprés de dinar, vingueren per orde de ses senyories en la present casa de la Deputació, y ab los dits magnífics assessors y advocat fiscal del General tractaren sobre dit negoci.

Dissapte, a V. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials *//3r//* y ministres del General y ab los porters devant portant les masses grosses al coll, anaren a oyr lo offici y sermó en lo monestir de Santa Catherina de la present ciutat, a hont se feya la festa y solemnitat del gloriós sant Domingo, que.s lo die present, per a la qual foren convidats lo die de haïr per los pares de dit monestir.

Dilluns, a VII. En[c] aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los dits tres doctors applicats sobre la captura de dit Bernat Pena, guarda extraordinari del General, feta per la règia cort, per haver portat pedrenyal, y tractaren sobre dit negoci.

Dimarts, a VIII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los dits tres doctors applicats sobre la captura de dit Bernat Pena, guarda extraordinari del General.

Dimecres, a VIIIIº. En aquest die, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, per orde dels senyors deputats, anà al excel·lent senyor loctinent general, y de part

a. a continuació ratllat reyal.
b. a continuació ratllat aprés.
c. a continuació ratllat qu.

// 3r // de ses senyories, digué y explicà a sa excel·lència los agravis resultants al General de la captura que lo magnífic misser Francesc Sans, doctor del Reyal Consell Criminal, féu en Cervera de la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, per haver-lo trobat en dita vila portant pedrenyal, lo qual podia y pot portar per ésser, com és, guarda del General, conforme los privilegis y facultats a semblants officials del General concedits, y supplica extrajudicialment a sa excel·lència, de part de ses senyories, que per observança de aquelles fos servit manar libertar al dit guarda dels càrcers reyals, a hont per dit effecte encara estava detingut. E tornat que fonch dit magnífic misser Sunyer de fer dita embaxada, referí en consistori a ses senyories que sa excel·lència, en effecte, respongué que procuraria de entendre ab lo Reyal Consell lo que havia passat cerca dita captura, y que per ella no.s fes prejudici algú al General.

En aquest mateix die, los molt reverents mossèn Pere Viver, degà, y Miquel Bonet, canonge de la Seu de Barcelona, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y, de part de reverent Capítol de dita Seu, digueren a ses senyories que havia, dit Capítol, entès que los consellers de la present ciutat insistien y feyen totes les diligències possibles en procurar de impetrar lo motu propi sobre no poder-se vendre ni arrendar los fruits en Cathalunya, y que ja lo excellent loctinent general los havia offert donar letra per a sa Santedat, ab la qual se entenia que fàcilment dit motu propi se impetraria, y per ço supplicaven a ses senyories fossen servits continuar lo que per los senyors deputats predecessors era començat, per a impedir per totes les vies possibles que dit motu propi no se impetre, per lo qual se era entès seria molt gran prejudici de tota esta terra, y disminució de les rendes ecclesiàstiques y *culto divino*. E ses senyories respongueren en effecte que lurs immediats predecessors, entre altres negocis, los havien dexat aquest en memòria y que per ell, dits predecessors, havien ja tramès y encara tenien // 4r // un official del General a la magestat del rey nostre senyor, qui era y és en Portugal, del qual no tenien encara resposta alguna, y se offerien no levar-le la mà, sinó fer tot lo possible per a què dit motu propi no se impetre, com convé al benefici públic d'esta terra.

Dilluns, a XIIII. En aquest die, de matí, los molt reverents mossèn Jaume Cassador, sacristà de Tortosa, y Miquel Bonet, canonges // 4v // de la Seu de Barcelona, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y, de part del reverent Capítol de dita Seu, digueren a ses senyories que dit Capítol havie entès que ja lo loctinent general hauria donada la carta per a sa Santedat als magnífics consellers per a què sa Santedat fos servit concedir lo dit motu propi de no poderse vendre ni arrendar los fruits, y que axí ses senyories fossen servits manar fer totes les diligències possibles per a impedir aquest negoci, com convé al benefici de tota esta terra, y manen informar-se com en Aragó no.s serva semblant motu propi hagut per aquella terra. E dits senyors deputats respongueren en effecte que ja sabia dit reverent Capítol com en la cort de sa magestat tenia lo General un official per aquest negoci, y que de hora en hora speraven lo que sa magestat fos servit scriure sobre aquell, y no.s llevaria la mà en tot lo que fos necessari per la bona direcció de dit negoci. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Joan Rubí, en lo trienni proppassat deputat local de Puigcerdà.

Dimarts, a XV. *Festum Assumpcionis Beate Marie Virginis.*

Dijous, a XVII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los tres doctors appli- // 5r // cats sobre la captura y detenció de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, y tractaren sobre aquest negoci.

Divendres, a XVIII. En aquest die, lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per causa de sa indisposició corporal. En aquest mateix die, los senyors deputats, sobre los agravis y prejudicis resultants al General de la captura y detenció que la règia cort fa de la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, per haver-lo trobat ab pedrenyal, lo qual dit guarda y tots altres officials del General poden molt ben portar, segons los privilegis y facultats de dit General, delliberaren ésser feta embaxada al excel·lent senyor loctinent general, y per ella nomenaren ses senyories los senyors Miquel Bonet, canonge de la Seu de Barcelona, don Jayme de Cardona, en Barcelona populat, y Galceran de Navel, ciutadà de Barcelona. Essent anat, per manament de ses senyories, lo síndic del General per haver licència y hora de sa excel·lència, per a fer dita embaxada, y tornat que fonc, referí a ses senyories que sa excel·lència li havia dit que per a demà de matí, a les sis hores y mitja, anassen allí que estaria prompte per oir-la.

Dissapte, a XVIIIIº. En aquest die, entre les sis y set hores de matí, los dits tres embaxadors acompanyats // 5v // de officials y ministres del General, y ab los porters devant aportant les masses grosses al coll, anaren al dit excel·lent senyor loctinent general, y rebuts per sa excellència ab molta cortesia, li referiren per part

dels senyors deputats lo contengut en una scriptura, en consistori per aquest effecte ordenada, y a dits embaixadors per lur informació donada del tenor següent:

«Entenent los deputats del General de Cathalunya que, trobant-se misser Francesc Sans, doctor del Reyal Consell Criminal, en la vila de Cervera, féu pendre la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, per ser inculpat de haver portat pedrenyal contra les crides que vostra excel·lència ha manat publicar, sabent aprés que dit guarda estava en los càrcers de la present ciutat, han procurat ab molta diligència que dit guarda fos soltat de dits càrcers, pus conforme los privilegis del General, podia lícitament portar dit pedrenyal. Per ço, y perquè vostra excel·lència entenga quant justa és la pretensió dels deputats instant la liberació de dit guarda, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència sie servit oir misser Prexana, assessor ordinari del General, qui extrajudicialment dirà a vostra excel·lència lo que cerca açò disposen los capítols de Cort, ús y observança de aquells, a fi que vostra excel·lència sie servit manar relaxar dit guarda».

E aprés lo dit magnífic misser Prexana informà largament a sa excel·lència de tot lo que acerca de açò convenia per observança dels privilegis y facultats del General. E tornats que foren en consistori dits embaxadors y assessors, de fer dita embaxada, referiren a ses senyories que sa excel·lència en effecte a ella respongué que, en saber la extracció dels deputats que vuy són, restà molt content y satisfet, per entendre que eren persones de tal qualitat y condició que // 6r // Nostre Senyor Déu y sa magestat ne serien servits, y lo regne molt ben governat, y que entenia que en tota cosa farien, com de semblant persones se podia sperar, y que axí ho confiava, y que del negoci que li havien tractat ja en dies passats los predecessors deputats li'n havien parlat, y perquè creya que entenien que tenia poca justícia en esta pretensió se'n eren algun tant descuydats o passats per oblit, y que misser Sunyer és estat dues voltes sobre aquest negoci a sa excel·lència per part dels deputats, y en la última que.y anà, li havia dexat còpia del capítol de Corts, havia sa excel·lència junctat lo Consell y consultat ab ell lo dit capítol de Cort, y encara comprovat ab son original, y que encara no havia pres alguna resolució, y que ell los tornaria a junctar y faria resolguessen lo que seria de justícia, la qual estava ell prompte y apparellat de fer, y dubtava que dits deputats la tinguessen en dita pretensió, y estava resolt de traure tots los francesos de qualsevol offici que tingan en Cathalunya, per lo que entenia que axí ho havia manat als doctors del Consell.

En aquest mateix die, de matí, per haver ses senyories entès en lo present consistori per relació dels magnífics misser Pere Aylla y misser Francesc Tort, doctors en drets, que lo excellent loctinent general y Reyal Consell Criminal contra forma de les constitucions y altres leys del present Principat ha condemnat y sentenciat a mort a Jaume Salines, collater de la vila de Perpinyà, inculpat de haver tret cavalls en França, per aconsellar-se del que en açò se devia fer manaren ésser convidades per aquest matex die, aprés dinar, les persones dels tres staments següents, ço és: // 6v // per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat Agulló, don Miquel Tormo, prior de Besalú; Miquel Bonet, Jaume Cassador, Joan Vila, canonges de Barcelona; Galceran Albanell, pabordre de Barcelona. Per lo militar, los senyors, don Jayme de Cardona, don Garau de Queralt, Jaume de Salbà, Sentmenat de Santiga; Galseran Burguès de Sanctcliment; don Miquel Despalau, en Barcelona domiciliats. Per lo reyal, los senyors, Miquel Bastida, Joan Luís Cornet, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Joan Saurí, Perot Amat, ciutedans de Barcelona.

De les quals persones, lo matex die aprés dinar, essent convidades y convocades de part dels senyors deputats per los porters de la present casa, no vingueren los dits Jaume Cassador, pabordre Albanell y Jaume de Salbà, sinó totes les altres, a les quals los senyors deputats y oïdors de comptes proposaren y, per ma- // 7r // nament de ses senyories los magnífics assessors del General, referiren largament tot lo que occorria a cerca dita sentència y condempnació de dit Salines, y aprés de haver les dites persones entès[a] aquella, tractant sobre açò, digueren tots conformes als senyors deputats que abans de fer sentiment en aquest negoci serie bé entendre del senyor regent y de alguns altres senyors doctors del Consell lo que allí ha passat cerca la sentència de dit Salines, per a què aprés millor poguessen aconsellar als senyors deputats. E los senyors deputats, en presència de les matexes persones, donaren orde als magnífics misser Pau Benet Prexana, assessor, y misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, que de dits doctors del Consell entenguessen lo sobredit lo més prest que fos possible y.u referissen a ses senyorias en lo primer consistori.

Dilluns a XXI. En aquest die, los magnífics misser Pau Benet Prexana, assessor, y misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, en lo consistori dels senyors deputats, referiren a ses senyorias y als molt reverent y magnífics oïdors

a. a continuació ratllat sobre.

[1581]

de comptes que, haïr diumenge a XX del corrent, per orde de ses senyorias anaren a parlar ab lo magnífic regent la Cancellaria, misser Miquel Ferrer, acerca del negoci de la presa y condempnació de Jaume Salines, collater de la vila de Perpinyà, lo qual los dix que ell no.y sabia cosa alguna y que no.y havia entrevingut, y que bé li sabia cosa alguna, y que no.y havia entrevingut, y que bé li paria que havia firmada alguna sentència de regalia, y no havia legit de quin negoci era, veent que ja.y havia firma del advocat fiscal y altres, y aprés per fer més son offici anaren en casa del magnífic misser Miquel Quintana, y a la casa del magnífic misser Damià Osset y del magnífic misser Miquel Ferreró y ningun trobaren en ses cases, // 7v // y perquè saberen que los magnífics misser Quintana y misser Ferreró eran en la església de Sant Just anaren allí, y a tots dos, qui estaven costat per costat, parlaren, demanant-los com havia passat que haguessen condemnat lo dit Salines ab procés que havia fet lo loctinent de capità general en lo comtat de Rosselló y Cerdanya contra dit Salines provincial, majorment que en dit procés no s.i tractava de stipendiar algú, y respongueren-los que contra dit Salines en la règia cort hi havia enquesta, per respecte que.s pretenia havia comprat ací dos cavalls per passar en França, y que remirant lo negoci, li havien acumulat aquelles altres enquestes fetes com és dit per lo loctinent de capità general y que.n havien haguda la raó que de justícia havia paregut al Consell, y que no.y havia occasió de quexar-se de violació de constitucions, sinó que era cas y pretenció si havien feta justícia o injustícia, y que ells de axò ne donarien son compte. E també explicaren als dits magnífics misser Quintana y misser Ferreró se pretenia que, per haver posada lo procurador fiscal en lo procés contra dit Salines fet la pragmàtica dels cavalls publicada en la present ciutat en lo mes de octubre MDLXXVI, y que en virtut de aquella haguessen condemnat lo dit Salines a mort, que per ço se havia fet molt gran prejudici a les constitucions de Cathalunya y al que en la present casa de la Deputació se havia pretès ab moltes embaxades per a sa magestat y altres diligències, y dits magnífics doctors misser Quintana y misser Ferreró digueren y respongueren que ells, en lo que toca a la dita pragmàtica, fora de la prohibició y pena contra de aquells qui passen cavalls en França, no entenen haver-la usada en dit procés y causa, ni usar-la en cas algú contingent, y en açò estiguessen descançats que servarien y servaven lo que en la Deputació se havia pretès, y no.y havia innovació alguna, emperò a respecte del cap de la prohibició y pena dels qui passan cavalls en França entenien que se havia de servar, y que no era en contrari de la pretenció de la casa de la Deputació perquè ja és prohibit per constitució de Cathalunya lo passar cavalls en França, y que bé se ha pogut posar la pena, no sols ab pragmàtica, però encara ab crida, a effecte que la constitució fos millor guardada, majorment que tenien en lo Consell Reyal facultat de arbitrar en les penes, encara fins a imposar pena de mort natural inclusive, // 8r // y axí per levar-se de obligació de no difficultar en lo arbitrar, se eren servits de dita pragmàtica per la pena que en aquella és imposada.

E los dits magnífics misser Prexana y Sunyer replicaren que, en quant la dita pretenció de dits magnífics doctors del Reyal Consell sobre la dita pragmàtica fos contra constitucions de Cathalunya, capítols de Cort y leys de la terra, no entenian los senyors deputats approvar aquella, ans estavan y perseveraven en la impugnació y contrari fet a dita pragmàtica, y entenen que per haver-la produïda lo fisc en dit procés no.s puga traure en consequència ni al·legar exemplar algú d'ella.

Dimecres, a XXIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors Jaume Cassador y[a]... Cassador, canonges de la Seu de Barcelona, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y digueren a ses senyorias que la causa de Pere y Francesc Cassadors està per a fer-se, y supplicaren que pus la infàmia del delicte del que eran inculpats toca a tot lo Principat, fossen servits ses senyorias procurar ab tot lo excel·lent senyor loctinent general y son Reyal Consell que la satisfacció y desculpa de dit delicte que se spera sia pública y notòria, no sols a tot lo present Principat màs encara en[b] totes les altres parts a ont de dita infàmia se à tengut notícia. E los senyors deputats los respongueren que ab molta voluntat procurarien tot lo que per sos officis tinguessen obligació de fer. En aquest matex die, los senyors deputats entengueren que lo senyor loctinent general ha manat traure y liberar dels càrcers de la present ciutat la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, entenent que com a official del General podia portar pedrenyal y armes prohibides ab les crides de sa excel·lència, en virtut de les quals fou pres en Cervera perquè portava pedrenyal.

8v Dijous, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sanct Berthomeu. En aquest die, mossèn Luís Porta, receptor, y Berthomeu Monfar, credencer, dels çafrans lo corrent any en les parts de Urgell, tornaren a la present ciutat per ésser acabat lo exercici de son càrrec, y restituïren los sagells de la cauquilla.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 23 mms.
b. en *interlineat damunt de* a *ratllat.*

Divendres, a XXV. En aquest die, de matí, vingueren en consistori los senyors Jaume Cassador y[a]... Cassador, canonges de la Seu de Barcelona, y digueren y supplicaren lo matex que havian dit y supplicat a XXIII del corrent. E los senyors deputats los respongueren que ja entenien en procurar que.s fes com los és estat supplicat.

En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, demanats per lo excel·lent senyor loctinent general, acompanyats de sos officials y porters ab les masses grans, com és acostumat, anaren en casa lo dit senyor loctinent general, y en ser entrats ab lo respecte y acato degut, y per sa excel·lència ab molta cortesia rebuts, los fou donada una carta de sa magestat, dient, en effecte, que la sereníssima emperatriz arribaria en esta ciutat en setembre primervinent, segons sa magestat en dita carta scrivia, y que restaria molt servit sa magestat que los senyors deputats la rebessen, tractassen y servissen ab la demonstració y compliment que rebrian a sa magestat, segons que també se diu en dita carta. Y offerint-se los senyors deputats a servir sempre a sa magestat, se despediren de sa excel·lència ab lo matex respecte y cortesia. Y tornats en la Deputació fou per mi, scrivà major, desclosa y a ses senyorias legida la dita carta de sa magestat, que és de XIIII del corrent, ab avís de la vinguda de la sereníssima emperatriz y encarregament de ésser rebuda y tractada com la persona del rey nostre senyor, insertada en la delliberació que.s farà per lo recebiment de la dita vinguda de la sereníssima emperatriz.

9r Dissapte, a XXVI. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, en son consistori, pregaren als senyors don Jayme de Cardona y Miquel d'Oms, ciutedà, que de part de ses senyorias anassen al excel·lent senyor loctinent general[b] y besassen les mans a sa excellència, y li suplicassen lo contengut en una scriptura que allí fou ordenada del tenor següent:

«Entès han los deputats que vostra excel·lència ha manat traure dels càrcers de la present[c] ciutat la persona de Bernat Pena, guarda extraordinari del General, per ésser estat pres per haver portat armes prohibides ab les crides de vostra excel·lència, besan a vostra excel·lència les mans per lo bon èxit que dit negoci ha tingut com de vostra excel·lència se sperava».

a. a continuació un espai en blanc d'uns 24 mms.
b. a continuació ratllat per a.
c. a continuació ratllat casa.

També han entès que la causa dels Cassadors està a punct de fer-se y perquè importa a tot lo principat de Cathalunya per la infàmia general que a tots cabia del delicte, del qual dits Cassadors eren inculpats, que la satisfacció que se spera sie póblica[a] y notòria, no sols a tot lo dit Principat, però encara a tots los regnes y senyories de sa magestat. Per ço supplican los deputats a vostra excel·lència sie servit manar que dita satisfacció sie tant pública que d'ella resten tots los poblats en aquest Principat contents, y perquè aquest negoci tingué principi en lo trienni passat, los assessors informaran d'ell a vostra excel·lència. Perquè, emperò, lo cap del negoci de dits Cassadors és criminal, los senyors deputat y oïdor ecclesiàstic se abstingueren de aquest negoci, y[b] no.y entrevingueren, y axí no anà a sa excel·lència persona ecclesiàstica.

E poc aprés, tornats en consistori los dits senyors don Jayme de Cardona y Miquel d'Oms, referiren als senyors deputats y oïdors de comptes que sa excel·lència, ab molt compliment de paraules, los ha respost, en effecte, que desitjava contentar als senyors deputats, com ho podian haver vist per la obra en lo que fins ací ha occorregut y que axí ho farà en tot lo que convindrà al General, y pendrà molt gran pler que los senyors deputats lo advertesquen en lo que.ls parrà que no acerte.

9v Dilluns, a XXVIII. Festa del benaventurat sanct Agustí.

Dimarts, a XXVIIIº. Festa de la Decol·lació de sant Joan Baptista.

Dimecres, a XXX. En aquest die, morí lo magnífic misser Bernabé Serra, regent la Cancellaria.

Dijous, a XXXI. En aquest die, foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Gregori Ysern, qui lo trienni proppassat era deputat local de Montblanc. En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats de sos officials ab los porters y maças, y tots ab dol, anaren al dol de la mort del dit regent mossèn Serra, lo qual fou soterrat lo die de vuy de matí.

10r Setembre MDLXXXI

Divendres, lo primer. Festa del benaventurat sanct Lop.

Dilluns, a IIII. En aquest die, aprés dinar, lo

a. a continuació ratllat da.
b. a continuació ratllat en.

magnífic misser Pau Benet Prexana, assessor del General, partí de la present ciutat per anar a les baronies de Martorell, per sos negocis y affers.

10v Divendres, a VIII. Festa de la gloriosa Nativitat de Nostra Senyora.

Dissapte, a VIIII. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Henric de Garre, que lo trienni proppassat era deputat local de Tortosa. E los comptes de la administració de mossèn Jaume Martra, prior de Vilabertran, qui lo dit trienni proppassat era deputat local de Castelló d'Empúries.

Dilluns, a XI. En aquest die lo magnífic senyor misser Pau Benet Prexana tornà de les baronies de Martorell, a ont era anat per sos negocis.

11r Divendres, a XV. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de Antoni Monjo, qui lo trienni proppassat era deputat local de la Vall d'Aran.

Dissapte, a XVI. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de Pere Tarradelles, qui lo trienni proppassat era deputat local de Berga.

Dimarts, a XVIIII. En aquest die vingueren en lo consistori dels senyors deputats los senyors don Guerau de Queralt, senyor de Sancta Coloma de Queralt[a]..., de // 11v //[b] Montsuar y de Arinyó, senyor de Favara, y Miquel d'Oms, per part, segons digueren, del stament militar qui en aquella hora estava ajustat en lo Capítol de la Seu, y portaren en sa companyia lo magnífic misser Thomàs Carreres, advocat del excel·lentíssim senyor duc de Cardona y, de part de dit stament militar, referiren a ses senyorias los molts agravis que lo loctinent de balle general de Cathalunya ha fet[c] a la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona en les provisions y proceïments que ha fet[d] contra forma de les constitucions generals y altres leys de Cathalunya per a pendre la possessió que pretén de les rendes de la vila de Agramunt, de les quals la dita excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona està en possessió, axí com ho han estat sos predecessors. Y referits los dits agravis per dit misser Carreres, los senyors deputats, entenent la necessitat que tenian de propte remey, havent tractat entre si y ab los magnífics assessors del General, determinaren que en esta hora fos feta embaxada al excel·lent senyor loctinent general, per a què fos servit remediar los dits agravis, segons que també a sa excel·lència se referirien en la embaxada, per a la qual eligiren los senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, don Jayme de Cardona, Miquel Bastida.

Als quals, cridats aprés en consistori, los senyors deputats pregaren que, ab lo magnífic misser Prexana, anassen a la embaxada de part de ses senyorias a sa excel·lència, y referits dits agravis per dit assessor, supplicassen a sa excellència los manàs remediar, per observança de dites constitucions y leys de la terra, les quals eren violades y contrafetes per los procehiments de dit balle general, y, encontinent, dits senyors embaxadors anaren a fer dita embaxada, acompanyats per los officials de la Deputació, ab los porters davant portant les masses grans.

E tornats en consistori referiren que sa excellència los ha respost, en effecte, que ja està informat per part de la duquessa del que li han dit, y se'n ha hagut raó en lo Consell, y si altres coses se pretenen y.s poden deduir, que.s digan, perquè sa excel·lència les puga tractar en lo Consell.

E aquest die y hora que lo dit misser Prexana anà ab dita embaxada, ja estava de molt mala gana, y per exa causa se excusava de anar, y per ésser lo magnífic misser Serra, altre assessor, advocat de la duquessa, y per servey de ses senyorias, se esforçà al que ses senyorias li manaren.

12r Dimecres, a XX. En aquest die lo dit magnífic misser Prexana, assessor del General, qui ja haïr com és dit estava de mala gana, dexà de venir en consistori, per haver-li crescut molt lo mal.

Dijous, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sanct Matheu.

Dilluns, a XXV. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Francesc Oliveres, lo trienni proppassat deputat local de Gerona.

12v Dijous, a XXVIII. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Miquel Capdevila, deputat local de Balaguer lo trienni proppassat. E los comptes de la administració de mossèn Joan Melchior Ferrer, qui lo dit trienni proppassat era deputat local de la vila de Camprodó. E los comptes de la administració de Antic Çabater, qui lo dit trienni proppassat era deputat local de Cervera. E los comptes de la administració de mossèn

a. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
b. a continuació ratllat Dimecres a XX.
c. a continuació ratllat y fa.
d. a continuació ratllat y enten fa.

Pons Portella, qui lo dit trienni proppassat era deputat local de Tàrrega.

Divendres, a XXVIIII. Festa de la Dedicació de sanct Miquel, archàngel.

Dissapte, a XXX. Festa del benaventurat sanct Hierònym.

Octubre MDLXXXI

Dilluns, a II. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes han manat assentar y apunctar que mossèn Jaume Pellicer, ajudant del racional, per a comprovar les terces de la bolla no és en la casa de la // 13r // Deputació per fer son offici a esta hora, que són entre nou y deu de matí.

Dimecres, a IIII. Festa del benaventurat pare sanct Francesc.

Divendres, a VI. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de misser Magí Pelegrí, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vilafranca de Penadès. E los comptes de la administració de mossèn Jaume Coromina, qui lo dit trienni proppassat era deputat local de Manresa.

13v Dimecres, a XI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes han manat assentar y apunctar que mossèn Pau Calopa, procurador del General, no és estat aquest matí en la casa de la Deputació.

Dijous, a XII. En aquest die de XII de octubre, vingueren en consistori lo magnífic mossèn Gaspar Durall, òlim de Aguilar, donzell, y mossèn Joan Garriga[a], mercader, cònsols de la Lonja de la present ciutat, acompanyats de misser Joan Exerrat y misser Francesc Çaragoça, doctors en drets, y de molts mercaders, y referiren a ses senyorias lo punct en què està lo plet de les marchas, y supplicaren a ses senyorias fossen servits manar-los donar certificatòria auctèntica de tots los partits que.ls faltan dels drets del General pagats de les robes entrades de França, y que si possible és se'ls done de franc o almenys ab tota la commoditat que.s puga, pus demanan per a provar que lo dret de les marchas[b] és finit, y seria utilitat com una que.s declaràs axí. E los senyors deputats los respongueren que.u tractaran y veuran lo que.s porà fer.

Divendres, a XIII. En aquest die lo magnífic mossèn Jonot de Gualbes, sobrecollidor de ponent, demanà licència als senyors deputats de anar a visitar la sua sobrecol·lecta y portar los libres y diners de aquella, y dix que partiria a XVII del corrent.

14r Dimarts, a XVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes han manat assentar y apunctar que mossèn Balthezar Florenca, ajudant del racional, per a comprovar los drets de les entrades y exides del General, no és en la casa de la Deputació per fer son offici a esta hora, que són les onze, ni tampoc hi és estat en tot lo matí.

Dimecres, a XVIII. Festa del benaventurat evangelista sanct Luc.

14v Dijous, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, essent ja les devall scrites persones o moltes d'elles y altres vingudes per orde dels senyors deputats en la present casa de la Deputació, per aconsellar a ses senyorias sobre lo archiu y capella que entenen fer de les cases comprades del canonge Vilar y de la senyora Vilana y de Mont-rodon, tornaren a convidar y convocar molts mestres de cases y persones de tots estaments per a resoldre lo que convenia fer cerca dites obres. Y axí, de dites persones convocades, vingueren los senyors Jaume Cassador, sacristà de Tortosa y canonge de Barcelona, Hierònym Pons de Ribelles, dagà de Tortosa, Jaume de Salbà, Joan Guerau de Gualba de la Vallòria, Gaspar Pons de Ribelles, Miquel Ciurana, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, misser Joan Exerrat, y los mestres de cases següents, ço és, Montserrat Santacana, Hierònym Matxí, Montserrat Simon, Jonot Ferrer.

Totes les quals persones y mestres de cases, per orde de ses senyorias, veren y reconegueren, ab molta consideració, los patis y locs a ont se havia de fer dit archiu y capella, y tot lo que més avant cerca de açò se havia de veure y advertir, y tots conformes digueren que, per la molta experiència que tenen de obras, segons lo pati que.s mostra de dites dues cases que ja són enderrocades, no.ls apar degan fer[a] allí la capella y archiu // 15r // tot junct, sinó tant solament una bella estància o sala gran ab quatre columnes o pilars, a la forma y modo que està feta la Lonja de la present ciutat, a ont se puga fer l'offici, solemnitat y festa del gloriós sant Jordi en son die, y altres officis y festes en los dies que conviga, ab commoditat de locs per a seure lo senyor loctinent general, los senyors deputats, consellers de la present ciutat y persones dels

a. Garriga... dret de les *interlineat al marge inferior.*
b. marchas... fer *interlineat al marge del foli 14r.*

a. *a continuació ratllat* la de.

tres staments, en los locs que.ls és degut, y semblant al que tenen acostumat seure quant se fa semblant festa en los corredors de la present casa de la Deputació, segons la trassa que ja de esta forma de obra és feta y allí fou mostrada, y que lo archiu sia fet sobre la estància a ont en lo hivern se té consistori e sobre la estància que.s diu lo guardaroba, sercant-hi loc còmmodo per a poder-hi pujar lo més fàcilment que.s puga. E los senyors deputats los agraïren molt lo parer y restaren ab determinació de seguir-lo, y manaren pagar als dits mestres de cases les dietes que per esta dieta y altra qui ja eren vinguts los són degudes, segons la delliberació que se'n és feta y continuada a la present jornada.

15*v* Dissapte, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Juda.

16*r* Noembre MDLXXXI

Dimecres, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dijous, a II. Commemoració dels Defuncts.

Dissapte, a IIII. En aquest die mossèn Joan Berthomeu Deona, proveït del offici de credencer dels çafrans en les parts de Urgell per est any primervinent, partí de la present ciutat per anar a fer dit offici en les parts de Urgell, y foren-li donats los sagells de la cauquilla, lo receptor però, dels dits drets per lo matex any, qui és Raphael Papió, de la vila de Cervera, no partí de la present ciutat per estar ja en dita vila[a] a ont té son domicili, sinó que aguardava allí lo dit credencer y los sagells, per a començar lo exercici del dit any.

16*v* Divendres, a X. En aquest die, de matí, entengueren los senyors deputats y oïdors de comptes que la nit passada lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, y son germà, Miquel d'Oms, venian a sa casa, y al entrant a la plasseta dels Sombrarés, mossèn[b]... Sayol, algutzir reyal ordinari, encontrà ab ells y los féu obrir la lanterna davant, fora del orde y modo que en semblant cas acostumen y deuen tenir los officials reyals, y quant dit Sayol conegué lo senyor deputat ecclesiàstic no li tingué lo respecte que devia, y un criat seu fou molt mal criat ab dit senyor ardiacha, y per proveir al prejudici que en açò era fet al General y a la authoritat dels senyors deputats manaren als porters de la present casa de la Deputació que, encontinent, sercassen a dit Sayol y li manassen ab bones penes que comparegués personalmente en consistori.

a. a continuació ratllat ya.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.

E poch aprés lo dit mossèn Sayol, algutzir ordinari, vingué, y haguda licència dels senyors deputats entrà en consistori y supplicà fossen servits oir-lo, y ab molt compliment de paraules se excusà de no haver conegut la nit passada lo dit senyor ardiacha, deputat ecclesiàstic, y digué que estava allí a pas, de manament del senyor loctinent general, sperant certes persones inculpades de delictes importants, y axí fou tant prompte en acudir y fer obrir la lanterna, y digué també lo pesar que.n ha tengut y té per ésser-se acertat ab lo senyor deputat ecclesiàstic, y també de la mala criança de son criat, lo qual per axò despediria de sa casa, y supplicà a ses senyorias fossen servits admetre-li la excusa y desculpa, y tenir-lo en compte de official que desitja ab tot respecte servir a ses senyoria, y al General, com és obligat. E tots los senyors deputats lo corregiren y reprengueren com convenia a la authoritat de son consistori y li admeteren per ara la desculpa, emperò manaren posar lo criat de dit algutzir en los càrcers de la present casa de la Deputació.

17*r* Dimarts, a XIIII. En aquest die, los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats, en son consistori, lo libre de Vàlues y Ferrando Paga fets de nou y egualats per lo trienni corrent, a ont estan totes les restes y deutes del General y los deutors de aquell, per a què ses senyories fessen exigir y cobrar tots los deutes, com per sos officis y càrrecs són obligats.

Divendres, a XVII. En aquest die foren presentats los comptes de la administració de mossèn Hieònym Boldó, qui lo trienni proppassat era deputat local de Perpinyà.

17*v* Dissapte, a XVIII. Festa de la Dedicació de la Seu.

Dilluns, a XX. En aquest die los magnífics misser Pere Aylla y misser Phederic Cornet vingueren en consistori per negocis del General, als quals són applicats.

Dimecres, a XXII. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Francesc Ferran, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vic.

Divendres, a XXIIII. En aquest die quatre pares del monestir de predicadors de la present ciutat convidaren los senyors deputats y oïdors de comptes per a la festa de offici y sermó que demà, die de sancta Catherina, se farà en dit monestir.

18*r* Dissapte, a XXV. Festa de la gloriosa sancta Ca-

therina. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General qui resideixen en la present ciutat, ab los porters devant y les maces grans al coll y ab acostumada serimònia, anaren al offici y sermó de sancta Catherina que.s feya en lo monestir de predicadors de la present ciutat, per a ont foren convidats lo die de haïr.

18*v* Decembre MDLXXXI

Dissapte, a II. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de Francesc Rebollet, qui part del trienni proppassat fou deputat local de Vilafranca de Conflent.

Dimarts, a V. En aquest die vingueren en lo consistori del senyors deputats los senyors don Bernat de Boxadors, Vidal de Blanes, donzell, y Miquel d'Oms, ciutedà de Barcelona, y de part del stament militar qui en aquella hora estava ajustat en lo Capítol de la Seu y als senyors deputats los trametien, digueren a ses senyorias que lo dit stament militar havia entès que de les crides de les vitualles últimament publicades per lo excel·lent senyor duc de Terranova, loctinent general, han resultat molts agravis y perjudicis a tot lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya contra forma y disposició de las constitucions generals de Cathalunya y altres leys de aquella, y axí[a] de part de dit stament militar supplicaven als senyors deputats que, // 19*r* // entenent estos agravis, y la necessitat que tenen de prompte remey, vullan ses senyorias procurar-lo per la obligació que tenen de defençar dites constitucions y altres leys de la terra. E los senyors deputats los respongueren que.u consultarien ab los assessors y advocats ordinaris del General, y tornarien resposta a ses mercès.

Dijous, a VII. En aquest die, entre les X y XI ans de migdie, los senyors don Bernat de Boxadors, Vidal de Blanes, donzell, y Miquel d'Oms, ciutedà de Barcelona, vingueren en consistori dels senyors deputats per a cobrar la resposta de la embaxada que, per part del stament militar feren a V del corrent, y entrant en consistori lo dit Vidal de Blanes, passà devant don Bernat de Boxadors, y ab passos apressurats arribà abans d'ell als senyors deputats y se assentà en la primera cadira a ont lo dit die de V se era assentat dit don Bernat de Boxadors, qui per ésser noble lavors era entrat y arribat primer, y sobre pretenció entre ells de seure primer se seguí lo que consta en aquesta per ses senyorias feta, a la qual se fa relació, y los senyors deputats no.ls tornaren resposta de dita embaxada.

Emperò, los senyors deputats y oïdors de comptes, en aquest matex matí, manaren als porters de la present casa de la Deputació que per a dissapte de matí, a VIIII del corrent, de part de ses senyorias convidassen al present consistori les persones dels tres staments següents, ço és: per lo estament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon; don Miquel Tormo, prior de Besalú; // 19*v* // Carles de Cagarriga, ardiacha de Benasc en la Seu de Leyda; Jaume Cassador, sacristà de Tortosa; Miquel Bonet, Joan Vila, canonges de la Seu de Barcelona; Galceran Albanell, paborde de dita Seu de Barcelona. Per lo militar, los senyors bescomte de Canet, baró de Erill, don Jayme de Cardona, Galceran Burguès de Santcliment, Ramon Vicens de Semmenat de Sanctiga, Jaume de Salbà, Francesc de Boxadors, en Barcelona domiciliats. Per lo reyal, los senyors Miquel Bastida, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Miquel Joan de Junyent y de Rovira, Perot Amat, Joatchim de Setantí, ciutedans de Barcelona. E manaren, dits senyors deputats y oïdors de comptes, les dites persones ésser convocades y avisades en son consistori per tractar y aconsellar-se del que millor convenia y.s devia per procurar remey dels agravis de la crida de les vitualles.

20*r* Divendres, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dissapte, a VIIII. En aquest die, de matí, de les persones dels tres staments, per manament dels senyors deputats a VII del corrent convidades, vingueren en consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Joan Vila, Miquel Bonet; per lo militar, los senyors bescomte de Canet, baró de Erill, don Jayme de Cardona, Galceran Burguès, Ramon Vicens de Semmanat, Jaume de Salbà, Francesc de Boxadors; per lo reyal, los senyors Miquel Bastida, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Perot Amat.

A les quals los senyors deputats proposaren y referiren los agravis // 20*v* // que fins a lavors sabien eren fets a diversos particulars y universitats del present Principat y comtats per execució de la última crida de les vitualles, y pregaren a dites persones aconsellassen a ses senyories lo que.ls paragués haver-se de fer per remey de aquelles de la millor manera que esta casa de la Deputació pot y té acostumat.

a. axí *interlineat, damunt de* que *ratllat.*

[1581]

Y les dites persones aprés tractaren y digueren son parer sobre açò, y les més d'elles, dient son parer, referiren altres particulars agravis de què los senyors deputats encara no havian tingut notícia, los quals foren tants y de tanta crueltat y inhumanitat que dexaren en molta admiració tots los que allí eren, y resolent son parer, aconsellaren a ses senyories que per ara fessen embaxada al senyor loctinent general de tres persones, supplicant a sa excel·lència fos servit manar reformar dites crides en los caps que són contra constitucions y altres leys de la terra, y remediar los agravis que fins ací són fets, y no permeta que d'ací avant, per enriquir la thesoreria y los officials reyals, se executen dites crides y.s facen composicions de les penes de aquelles ab tanta cruesa y rigor may oïda, com aquest any s'és fet y.s fa en persones y béns de molts qui no són incidits en penes algunes de dita crida, sinó que per evitar rigors de càrcer y larga detenció fora de ses cases tenen per bé composar-se a la règia cort en largues summes, y alguns d'ells dues vegades, de tal manera que resta lo poble molt escandalitzat de tal modo de procehir.

Y los senyors deputats y oïdors de comptes, seguint aquest consell, determinaren fer dita embaxada, y per aquella elegiren los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon, don Pedro de Pinós, bescomte de Canet, Miquel Bastida, ciutedà.

E axí los senyors deputats com dites persones eletes digueren que lo magnífic misser Francesc Serra, assessor del General, anàs ab dita embaxada per a informar més largament a sa excel·lència de dits agravis y del que de // 21r // justícia convingués per remey de aquella y observança de les constitucions y leys de la terra, y que los dits embaxadors diguessen a sa excel·lència lo contengut en una scriptura que, per est effecte, allí fou ordenada y a dits embaxadors donada del tenor següent:

«Los deputats del General de aquest Principat y les persones dels tres estaments ajustades en la casa de la Deputació, nos trameten a vostre excel·lència per a representar y fer relació extrajudicialment del que pretén aquest Principat sobre les crides per vostra excel·lència manades publicar acerca del comerci de les vitualles y per a supplicar a vostra excel·lència sie servit manar remediar y reformar dites crides en los caps que són contra los usatges, constitucions, privilegis y altres[a] leys del present Principat. De tot lo qual, perquè vostra excel·lència més plenament sie informat de part de dits deputats y persones dels tres staments, supplicam a vostra excel·lència sie servit manar oir a misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, qui largament farà relació a vostra excel·lència de tot lo sobre dit».

Ab los quals embaxadors, en loc de dit misser Serra, assessor del General, per trobar-se indispost, anà lo magnífic misser Sunyer, y acompanyats dels officials de la Deputació ab los porters y masses grans davant, anaren lo matex die, a les tres hores aprés dinar, que era hora donada per sa excel·lència, restant en consistori los senyors deputats y les matexes persones dels tres staments que en aquest matex aprés dinar, per orde de ses senyorias, eren tornades en consistori.

E tornats de fer dita embaxada, referiren que sa excel·lència, al que dites tres[a] persones y dit magnífic misser Sunyer li havian explicat[b], respongué, en effecte, que en les crides de les vitualles en nom de sa excel·lència últimament publicades no.y havia cosa nova que no fos en les altres crides per loctinents generals predecessors seus publicades y que, particularment, havia volgut veure totes les crides de vitualles que del marquès de Aguilar fins al prior don // 21v // Hernando eren estades fetes y publicades, y que no discrepaven en cosa alguna, y axí havia fet publicar la dita última crida de les vitualles conforme se havia fet sempre, y que en aquexa possessió de fer dites crides de vitualles en la forma sobredita estava lo rey, que no havia sa excel·lència fet cosa nova, sinó continuar lo que era estat ja fet. E volent los de dita embaxada replicar a sa excel·lència y dir-li que en los caps que dita última crida de vitualles era contra constitucions, capítols de Cort e altres leys de la terra no.s podia al·legar ús ni possessió alguna, interrompé sa excel·lència dita rèplica y digué que mirassen primer los senyors deputats si dita última crida de vitualles era conforme a les antigues, y que aprés de bona gana escoltaria lo que volguessen.

Dilluns, a XI. En aquest die lo magnífic mossèn Jonot de Gualbes, sobrecollidor de ponent, venint de visitar la sua sobrecol·lecta y de portar los libres y diners de aquella, tornà y arribà en la present ciutat.

Dimecres, a XIII. Festa de la benaventurada verge santa Lúcia.

22r Dijous, a XIIII. En aquest die, de matí, vingué nova certa en la present ciutat que haïr la sere-

a. *a continuació ratllat* drets.

a. tres *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* cerca dita embaxada.

níssima emperatriz, germana de la magestat del rey nostre senyor, ab quaranta galeres o més arribà y desembarcà en lo port de Copliure, y que en lo golf de Narbona se'ls mogué tant gran temporal y adversa fortuna que.s pensaren perdre, y laors al Senyor, encara que algunes galeras romperen veles y entenas tot lo demés se salvà.

Los senyors deputats y oïdors de comptes sabent la nova d'esta vinguda, maneren, encontinent, als porters de la present casa de la Deputació que, per aconsellar-se de la cerimònia y respecte ab què ses senyorias han de exir a rebre dita sereníssima emperatriz a la entrada d'esta ciutat, y per a tot lo demés que cerca de açò occorrega, convidassen y convocassen, de part de ses senyorias, per a an aquest die aprés dinar, les persones dels tres estaments eletes y nomenades a VII del corrent, per aconsellar a ses senyorias sobre los negocis occorrents de les crides de les vitualles.

E axí lo matex die, aprés dinar, essent dites persones convidades y convocades per dits porters, segons ells ho referiren, vingueren de aquells en consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon; don Miquel Tormo, prior de Besalú, Jaume Cassador, sacristà de Tortosa, Miquel Bonet, Joan Vila, canonges de Barcelona; per lo militar, los senyors // 22*v* // baró de Erill, Galceran Burguès de Santcliment, Jaume de Salbà, Francesc de Boxadors, en Barcelona domiciliats; per lo reyal, los senyors Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Perot Amat, ciutedans de Barcelona. Y los senyors deputats y oïdors de comptes los proposaren y digueren la nova certa que tenien de dita vinguda de la sereníssima emperatriz, y la difficultat que tenen en lo modo de rebre a sa magestat a la entrada d'esta ciutat, ço és, si se apearien y li besarien la mà com si fos persona del rey nostre senyor, per no haver trobat exemplar de cas semblant ni altre que pogués conformar ab est.

E les dites persones aprés de haver quiscuna d'elles dit son vot y parer, y entre totes en deffecte de exemplars haver bé considerat y apunctat la qualitat y grandesa de sa magestat y lo que més avant cerca açò se podia considerar, totes conformes, aconsellaren als senyors deputats y oïdors de comptes que ses senyorias y tots los de sa companyia quant exiran a rebre la dita sereníssima emperatriz, en arribar a sa magestat se apeen y li besen la mà, volent-la donar.

23*r* Dijous, a XXI. Festa del benaventurat sanct Thomàs, apòstol. En aquest die morí misser Pau Benet Prexana, assessor del General, qui començà de estar malalt y dexà de venir en consistori a XX de setembre proppassat. *Anima eius requiescat in pace, amen.*

23*v* Dissapte, XXIII. En aquest die, aprés dinar, los magnífics mossèn Miquel Ciurana, regent los comptes del General, y mossèn Francesc de Agullana y de Calders, qui té l'offici de fer los ploms dels drets del General, per orde dels senyors deputats partiren de la present ciutat per anar de part de ses senyorias a besar les mans de la sereníssima emperatriz, y dar-li la benvinguda, ab orde de anar fins a Copliure a ont havia desembarcat, y se entenia que encara hi era, o de anar en altre qualsevol part de Cathalunya y Rosselló a ont fos sa magestat.

Diumenge, a XXIIII. Vigília de la Nativitat del Senyor.

Mudament de any y segueix l'any mil sinc-cents vuytanta dos

Dilluns, a XXV. Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Dimarts, a XXVI. Festa del benaventurat sanct Steve, prothomàrtir.

Dimecres, a XXVII. Festa del benaventurat sanct Joan, apòstol.

24*r* Dijous, a XXVIII. Festa dels benaventurats màrtyrs Innoscents.

Janer

Dilluns, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor Jesuchrist.

24*v* Dijous, a IIII. En aquest die, al vespre, tornà en la present ciutat lo excel·lent senyor duc de Terranova, loctinent general, que en saber que la sereníssima emperatriz havia desembarcat en Copliure anà a sa magestat, y de sa excel·lència se entengué que sa magestat era esta nit en Granollers, y que demà, vigília de la Epiphania del Senyor, arribarien en lo monestir de Sant Hieònym de la Murtra a hora de poder oir vespres, y restaria allí aquella nit, y lo die de la Epiphania en la tarda entraria en la present ciutat.

Divendres, a V En aquest die, havent entès los deputats la differència que fou entre sos predecessors y lo senyor bisbe de Barcelona, a XVIII de marts proppassat, en la entrada y recibiment

[1582]

del dit senyor duc de Terranova, loctinent general, per ço que arribant los senyors deputats qui lavors eren a sa excel·lència trobaren que los Reyals Consells lo acompanyaven ab dos porters o masses davant, y anavan lo senyor bisbe de Barcelona com a canceller a la mà dreta y lo regent misser Hadrià Vilana, quòndam, a la mà esquerra, y tots los altres de dits consells derrera, y lo dit regent en arribar los senyors deputats se retirà de la mà esquerra, fent loc al senyor deputat ecclesiàstic per a posar-s'i, y lo senyor bisbe de Gerona, qui era deputat ecclesiàstic, no volgué la mà esquerra, sinó que.s posà a la mà dreta, a ont estava lo senyor bisbe de Barcelona y canceller, y passà lo que en dita jornada està scrit en lo dietari proppassat.

Havent entès, com és dit, aquella differència, per prevenir que en lo recebiment de la sereníssima emperatrís no se haja de seguir difficultat ni differència alguna entre los senyors deputats y altre tribunal o senyors, digueren ses senyorias al magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, que en aquest matex die, de part de ses senyorias, anàs a supplicar lo dit senyor loctinent general que, recordant-se del sobredit que passà en lo recebiment de sa excellència, no.s seguesca semblant o altra differència en perjudici dels senyors deputats y de sa authoritat y preheminència. E lo dit magnífic misser Sunyer anà encontinent, y tornat a ses senyories dix y referí, en effecte, que sa excellència li ha respost que lo bisbe de Barcelona no exiria com a canceller ab los Reyals Consells, sinó con a bisbe ab son //25r// Capítol, y que.s servaria lo acostumat, y que sa excel·lència no volia perjudicar en res los deputats ni son tribunal, sinó ajudar-los en tot lo que no fos deservey de sa magestat y perjudici de sa jurisdicció reyal; per ço que los deputats no havian de fer més que arribar y besar la mà a sa magestat y tornar-se'n, y que estava sa excel·lència informat que axí ho acostumen de fer, y no tenen altre loc, y replicant ell dit misser Sunyer a sa excellència, dix que aquex seria major inconvenient y agravi del General que lo passat del canceller, perquè los deputats ordinàriament, en recebiments del rey nostre seyor y de sos predecessors de immortal memòria, y tots altres que se acostumen de fer, sempre resten ab qui ixen a rebre d'esta menera, que lo deputat ecclesiàstic se posa a la mà esquerra y los altres deputats y oïdors van davant ab son orde, y devant tots van los tres porters o massers dels deputats ab les masses al coll, fins que arriben los consellers de la present ciutat, a qui los deputats fan loc, despedint-se ab deguda cortesia y acato, y tornat-se'n per lo matex o altre camí segons los par ésser més convenient, y no fent-se ara dexa manera seria perjudici tal, que los deputats no podrien dexar de fer-ne molt gran sentiment. E que sa excel·lència li tornà a respondre que stava ben informat de no tenir loc los deputats, sinó que feta la cortesia de son recebiment se'n tornaven, y que pus axí era, sa excel·lència no permetria se fes de altra manera, per no perjudicar en res a la authoritat reyal.

E los deputats y oïdors de comptes restaren molt admirats de cosa tant nova, y de qui havia informat a sa excel·lència en tan gran prejudici del General, y per altra embaxada del matex magnífic misser Sunyer, y també per altra via y medi, procuraren en aquest matex die a la tarda de fer entendre a sa excel·lència lo contrari del que estava informat, y perquè sa excel·lència sempre estigué y perseverà en dita sa pretensió, y lo die de demà havia de entrà sa magestat y tenien poc temps de prevenir-se, per a obviar a tant notable perjudici com se'ls assenyalava, desitjant haver-se en tot madurament y ab bon consell, manaren a hora ja tarda als porters de la Deputació que esta nit matexa, //25v// de part de ses senyories, convidassen totes les persones dels tres staments eletes a VII del passat per aconsellar-se sobre los negocis de la crida de les vitualles, pregant-los que per a demà de matí, a les vuyt hores, fossen en lo consistori de la Deputació, per coses que importaven molt al General, y occorria tractar-les encara que fos tal die y hora.

Dissapte, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor. En aquest die, a les vuyt hores de matí, de les dites persones dels tres staments que la nit passada per orde dels senyors deputats foren convidades y convocades per esta hora, vingueren en lo consistori dels senyors deputats los següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Jaume Cassador, Miquel Bonet, Galceran Albanell; per lo militar, los senyors baró de Erill, don Jayme de Cardona, Galceran Burguès y de Santcliment, Jaume de Salbà; per lo reyal, los senyors Miquel Bastida, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, // 26r // Miquel d'Oms, Miquel Joan de Junyent y de Rovira, Perot Amat.

A les quals los senyors deputats proposaren y digueren y, per orde de ses senyorias, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, referí tot lo que lo die de haïr havia passat entre los senyors deputats y lo excel·lent senyor loctinent general sobre lo reebiment que vuy, deprés dinar, se ha de fer a la sereníssima emperatriz per la sua entrada a la present ciutat, y pregaren-les que, entesa esta pretensió del senyor loctinent general, aconsellassen a ses senyorias lo que devian fer en aquest casa y jor-

nada de tanta importància al servey de sa magestat y a[a] la auctoritat del General.

E dites persones, aprés de haver oït lo sobredit, restaren molt admirades de tant voluntària pretenció, per ésser molt notori y públic en la present ciutat que los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats de sos ministres y officials y ab sa ceremònia de consistori, ixen a rebre nostre rey y senyor y tots los altres senyors als quals se acostuma fer públic y solemne recebiment en la present ciutat, y van los senyors deputats y oïdors de comptes an aquell, aprés de ésser anats los senyors particulars, inquisidors, bisbe de Barcelona ab son Capítol y altres qui acostumen de anar, y arribant a la persona que reben, qualsevol tribunal o persona titular o principal qui ve ab lo senyor qui entra fa loc als senyors deputats y.s retira o se'n torna, y lo senyor deputat ecclesiàstic se posa a la mà esquerra, encara[b] que sia la magestat del nostre senyor, y va a la mà squerra, y los altres senyors deputats y oïdors y sos massers davant com dalt és dit, fins que arriban los consellers de la present ciutat, als quals los senyors deputats dexen lo loc y se'n tornen com també dalt és dit. E axí aconsellaren als senyors deputats que en ninguna manera anassen a dit recebiment sinó que estiguessen y vinguessen en son acostumat loc de mà esquerra, en la forma sobredita, perquè altrament seria perjudici tant gran del General que no porian ses senyorias dexar de fer-ne tot lo sentiment possible, y per obviar aquell y lo pesar que la sereníssima emperatriz ne poria // 26*v* // rebre y lo scàndol de tants senyors que venen ab sa magestat y de tot poble, se fes a sa excel·lència en esta hora matexa, de part dels senyors deputats y dites persones eletes, embaxada de tres persones, una de quiscun stament, supplicant sia servit entendre la veritat del que passa en esta cerimònia pública, y creure no és estat ben informat y, ultra lo testimoni de vista que los matexos embaxadors li.n poden fer, offerir-se-li mostrar dietaris de la present casa de la Deputació a ont consta de la forma del recebiment que per lo General se preté, y, assenyaladament, en la entrada de la magestat del rey nostre senyor que fou a V de febrer MDLXIIIII y de la sereníssima emperatriz, sa mare, de immortal memòria, ab lo rey nostre senyor, lavors príncep, y ab la sereníssima infanta, sos fills, que fou a XXVI de marts MDXXXIII, que són los exemplars que ara promptament primer són vinguts a mà, sens molts altres abans y després en los dietaris de la present casa de la Deputació a ses jornades continuats y refferits. Y perquè no.s podia creure que ab esta embaxada, y ab lo testimoni y relació dels senyors embaxadors sa excel·lència, restant cert de la veritat, no.s tingués per servit que los senyors deputats en dit recebiment anassen a son loc acostumat, y que feta dita embaxada, segons lo que sa excel·lència respondria, aconsellarien als senyors deputats, perquè era aquest cas tal que per deffençar als senyors deputats la prerrogativa acostumada de son loc se havia molt de insistir y anar ab embaxades de gran número de persones de tots los tres staments, y que entratant que dita embaxada de tres persones aniria, manaren ses senyorias avisar de tot açò los consellers de la present ciutat, qui ab molta raó sentiren lo perjudici del General.

Y ab aquest consell los senyors deputats per a fer dita embaxada elegiren los dits senyors, don Bernat de Cardona, baró de Erill, Miquel Bastida. Los quals, encontinent, essent ja les deu hores de matí o cerca, // 27*r* // ab los porters dels senyors deputats davant ab ses masses altes y acompanyats de molts officials del General, anaren a fer dita ambaxada, ab orde de supplicar a sa excel·lència lo que dalt és aconsellat.

Anant la embaxada, los senyors deputats feren entendre estes coses als senyors consellers de la present ciutat, per mossèn Miquel Camplonc[a], síndic del General.

Tornats aprés, dits embaxadors, en dit consistori referiren als senyors deputats y persones eletes, que havent explicat sa embaxada y supplicat lo que.ls és estat ordenat, sa excel·lència los ha respost que devien los deputats dos mesos abans haver-lo fet saber sa pretenció, per a tenir temps de averiguar-la, y que tenia sa excel·lència relació de no tenir loc los senyors deputats, com ja ahir havia dit, y que eren junctats los Consells y enviaria resposta a la Deputació del que.s determinaria.

E axí los senyors deputats y persones eletes estigueren aguardant la resposta de sa excel·lència, fins cerca les dotze hores de mitxdie, ab gran perpleix del que seria, perquè sabian que sa excel·lència estava dinant y tenia determinat en haver dinat, ans de les dotze hores, anar a Sant Hieònym de la Murtra, a ont era la sereníssima emperatrís, per acompanyar a sa magestat y, segons lo designe de sa entrada a la present ciutat, los senyors deputats se havian de posar a cavall a la una hora per a exir a rebre sa magestat fins a ont fos degut y permès.

En aquest temps lo dit síndich del General, tor-

a. a la *interlineat.*
b. encara... squerra *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* los deputats.

[1582]

nat[a] de dits senyors consellers, digué a ses senyorias que los consellers estaven ab la matexa admiració de la pretenció de sa excel·lència, y que feyen ajustar promenia per aconsellar-se del que devien fer en consideració de la prerrogativa y preheminència dels senyors deputats. Y discorrent assò, ab diversos pensaments dels senyors deputats // 27v // y oïdors y persones eletes, del que podia ser, vingué en consistori lo magnífic misser Jaume Traginer, loctinent de mestre racional de la casa de la magestat del rey nostre senyor, qui a dits senyors deputats y persones eletes, de part de dit senyor loctinent general, digué que sa excel·lència los pregava isquesen a rebre la sereníssima emperatrís y servisen a sa magestat perquè en tot se faria com és acostumat, ço és, que lo senyor deputat ecclesiàstic se posaria y aniria a la mà squerra y los altres senyors deputats y oïdors davant com acostumen. De la qual resposta los senyors deputats y persones eletes restaren contents, y ordenaren y manaren ésser ses senyorias ab sos officials posats a cavall y a punct a la una hora aprés dinar, per la pressa que entenien donaria sa magestat, per entrar ans de hora tarda.

En lo sobredit temps que los senyors deputats aguardavan la resposta de sa excel·lència, los magnífics mossèn Miquel Ciurana y Francesc de Agullana y Calders, qui per part de ses senyories a XXIII del passat anaren a dar la benvinguda a la sereníssima emperatriz en Copliure, a ont havia desembarcat y se entenia que ere encara, e a ont se vulla que la trobassen per lo camí, y a mostrar a sa magestat lo contento que los senyors deputats y tot lo Principat tenen[b] de sa felice vinguda y de ésser fora dels treballs y perills de la mar y offerir a sa magestat los serveys dels senyors deputats en tot lo que tocàs a son càrrec y offici y per part del General se pogués fer, segons que ses senyorias los ho ordenaren y manaren abans de sa partida, referiren als senyors deputats en son consistori que divendres a XXVIIII del passat, de gran matí, arribaren en la vila o loc de la Junquera a ont sa magestat havia dormit aquella nit, y cerca les vuyt hores de matí, aprés que sa magestat hagué oït missa, tingueren licència de entrar a besar les reyals //28r// mans de sa magestat, y axí les besaren ab ànimo y demostració per no ésser estada sa magestat servida donar-los la mà, y explicaren sa embaxada del parabé y contento dels senyors deputats y tot lo Principat, y del servey que.ls era manat offerissen a sa magestat. E que trobaren la sereníssima emperatrís assentada en loc molt baix y humil y, en la matexa estància, un poc apartada de sa magestat, la sereníssima infanta sa filla, y sa magestat los rebé ab molta benignitat y ab cara de demostració de molta alegria y contento de ser arribada en aquest Principat y de la visita y embaxada dels senyors deputats, del amor y serveys dels quals digué estar molt certa y confiada, agraint-ho molt, y a ells lo treball de son camí, y ab deguda humilitat que feren a sa magestat y aprés a la sereníssima infanta, se despediren, y al senyor don Joan de Borja, majordom major de sa magestat, a qui acodiren, digueren que eren allí per acompanyar a sa magestat fins a Barcelona y servir-la de part dels senyors deputats en tot lo que tocàs al General, qui de part de sa magestat acceptà lo servey y.n restà molt satisfet. E axí han seguit sempre y acompanyat a sa magestat, trobant-se en sa presència oint missa y pujant y exint del cotxo en totes les parts del camí, fins a pendre lo camí de Sant Hierònym de la Murtra, a ont sa magestat arribà a V del corrent, vigília de la Epiphania del Senyor, y dits Ciurana y Agullana, ab licència de dit senyor majordom major de sa magestat, se'n tornaren aquella tarda en la present ciutat.

En aquest mateix die, tocades les dues hores aprés dinar, saberen los senyors deputats, per son propi correu, que la sereníssima emperatrís ja era partida del monestir de Sant Hierònym y venia en la present ciutat, y que lo excel·lent senyor loctinent general[a], bisbe de Barcelona ab son Capítol y tots los altres senyors de la present ciutat, sinó los consellers, eren ja exits a rebre sa magestat y saberen també que los consellers estaven per a partir.

E axí //28v// en aquella matexa hora, per anar a rebre sa magestat partiren de la casa de la Deputació los senyors deputats y oïdors de comptes ab més de cent officials del General qui residexen en la present ciutat, anant tots a cavall, y dels diners del General que per aquest effecte a ses senyorias y a dits officials són donats, en virtut de deliberacions de XVIII de setembre proppassat, vestits de nou de molta ceda y raxa, sinó alguns dels més inferiors qui anaven de contray, y ab bones y ben adressades mules y cortans, y ab los tres porters de la casa de la Deputació devant també a cavall, vestits de diners[b] del General ab robes grans de setí morat, folrades de vellut morat, ab ses gorres altes de vellut de rizo que ara se usen, segons que també les portaven los senyors deputats y officials laics, excepto lo regent los comptes y jo, scrivà major, qui, per nostra edat, tinguérem licència de portar sombrero de feltre de bon tall y poca ala, com ara se usa molt, en loc de gorra.

a. a continuació ratllat de.
b. tenen *interlineat, damunt de* havien tingut *ratllat.*

a. a continuació ratllat inquisidors.
b. a continuació ratllat també.

En la dita manera isqueren de la casa de la Deputació, anant a la plaça de Sant Jaume y girant a la Calseteria o Libreteria, y de allí tot camí dret al portal Nou, y passant per lo camí devant lo monestir de Sant Francesc de Paubó, arribaren a la casa y carniceria del Clot. Allí tingueren altra nova per lo matex son propi correu que sa magestat estava molt cerca, y axí anaren poc a poc, y davant la torra de mossèn Joan Casademunt, mercader de la present ciutat, que és la primera casa passat lo Clot, fou allí sa magestat venint en litera y en ella la sereníssima infanta, sa filla, y abans y aprés les dames de sa magestat ab més de vint cotxos de sis y quatre cavalls quiscú. Acompanyaven a sa magestat los senyors loctinent general, archabisbe de Civille, bisbe de Barcelona y son Capítol, *// 29r //* comte de Andrada, comte de Olivares, marquès de Castelló, comte de Vilasores, don Joan de Borja, majordom major, don Alonso de Leyva, capità general de Civilla, lo marquès de Lite, lo comte de Trivulsio, bescomte de Évol, bescomte de Canet, baró de Erill, y molts altres senyors y cavallers d'esta terra y forasters.

En arribar los senyors deputats y oïdors en vista de sa magestat, se apearen ses senyorias y los més principals de sa companyia, y sa magestat fou servida manar parar la litera y detenir-se, y també.s detingueren tots los de sa companyia sinó lo senyor bisbe de Barcelona y son Capítol, qui en veure arribar los senyors deputats se'n tornaren per lo matex camí. Los senyors deputats y oïdors de comptes ab alguns dels més preheminents officials, ab barret en mà y altra deguda humilitat, se acostaren a sa magestat per la part esquerra de la litera y, comensant lo senyor deputat ecclesiàstic ab gran reverència y acato, volgué besar la mà a sa magestat y no fou servida donar-la, sinó que la retirà ab molta benignitat y senyal de amor, y aprés, ab altre semblant reverència y humilitat, lo senyor deputat ecclesiàstic digué a sa magestat lo gran contento que té aquest Principat de la felice vinguda de sa magestat, y que lo Senyor la hagués treta del perill de la mar, y posada en esta terra ferma a ont estigués[a] molts anys de vida ab salut.

E sa magestat, ab sa acostu- *// 29v //* mada benignitat, li respongué ab paraules de molt agraïment y ab desmotració de molt amor, y feta per dit senyor deputat ecclesiàstic altra deguda humilitat y reverència a sa magestat, y aprés a la sereníssima infanta que stava al altre cap de la litera, féu loc al senyor deputat militar, qui se acostà a sa magestat ab semblant[b] humilitat[a], reverència y acato del senyor deputat ecclesiàstic, y volent besar la mà a sa magestat tanpoc no fou servida donar-la, sinó que axí matex la retirà, y ab altra semblant humilitat y reverència lo dit senyor deputat militar saludà a sa magestat y a la sereníssima infanta, y féu loc al senyor deputat reyal, y lo matex per son orde passà al dit senyor deputat reyal, y cada hu dels senyors oïdors de comptes, y ab los altres de sa companyia qui se acostaren a saludar y voler besar la[b] mà[c] a sa magestat, entre los quals era jo, scrivà major, y no fou servida donar-les[d].

Fet lo recebiment, lo excel·lent senyor loctinent general, qui estava a la part dreta de la litera, ab molt compliment y favor dels senyors deputats, donà orde que lo senyor archabisbe de Civilla y altres senyors que allí junct venian, passassen més avant per fer millor loc als senyors deputats. E axí lo senyor deputat ecclesiàstic, ab molt contento y servey de sa magestat, restant lo senyor loctinent general a la mà dreta, y los senyors deputats, militar y reyal, anaven davant junct a la litera, y davant ses senyorias los senyors tres oïdors, y davant tots los tres porters de la Deputació, ab les masses grans al coll, y davant los porters anaven lo senyor archabisbe de Civilla y altres de dits senyors y molts cavallers.

D'esta manera anaren més de mitg camí de dita torre de mossèn Joan Casademunt, fins a la dita casa y carniceria del Clot, a ont, ço és, passada la dita casa del Clot, arribaren los senyors consellers de la present ciutat, y essent ja molt prop de sa magestat, los senyors deputats de cavall en fora saludaren a sa magestat y ab deguda cor- *// 30r //* tesia se despediren.

Tornaren-se per lo matex camí, fins a la capella d'en Marcús, y allí giraren per lo carrer de Moncada, per lo Born, per los Cambis, per lo carrer Ample, y per lo Regomir, y tornaren en la casa de la Deputació en la matexa companyia y cavalcada. La qual cavalcada fou molt loada per tots los senyors stranys y de la terra, y per tot lo poble, qui per lo camí de més enllà del Clot fins al portal Nou, y per tots los propdits carrers per ont sa magestat havia de passar per arribar a son palàcio, era en tant gran número, axí de damas y senyoras per les finestres com de hòmens y tota altra spècia de dones per[e] finestres, portes y carrers, que parie no restava algú en les cases, y axí passant los senyors deputats y aprés parlant de son recebiment tothom l'à molt loat, y

a. a continuació una paraula ratllada il·legible.
b. semblant *interlineat, damunt de* la matexa *ratllat.*

a. a continuació ratllat y.
b. a continuació ratllat s.
c. a continuació ratllat ns.
d. a continuació ratllat a algú.
e. per... carrers *interlineat al marge esquerre.*

[1582] comentat de haver molt satisfet al gust dels senyors de sa companyia, y han tingut per molt bé lo que per dits vestits se havia gastat del General, encara que a alguns abans no.ls hagués paregut tam bé.

Arribà sa magestat en palàcio essent ja tart, que en lo carrer de Moncada se ensengueren passades cent atchas, proveïdes per orde dels consellers de la present ciutat.

Diumenge, a VII. En aquest die, entre dos y tres aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, haguda licència de la sereníssima emperatriz, anaren a visitar y besar les mans a sa magestat, partint a peu de la casa de la Deputació ab tots los officials qui foren al recebiment de haïr, y ab los porters davant ab les masses altes, y tots anaven vestits de la matexa //30v// manera que lo die de haïr, y en arribar davant de sa magestat, que ab moltes dames sues y altres de la present ciutat, apartada d'elles, estava de peus ab la sereníssima infanta, sa filla, en una estància o cambra que mira a la mar de son palàcio, que és en lo carrer Ample, a ont acostuma de estar lo excel·lent loctinent general, los senyors deputats y oïdors, ab gran humilitat y reverència, saludaren a sa magestat entrant en dita estància, y apartant-se los porters qui abaxaren les masses, se acostaren molt prop a sa magestat y la tornaren de la matexa manera saludar, y estant sempre ab lo barret a la mà, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, li tornaren donar lo parabé de sa felice vinguda, y se offeriren servir a sa magestat de part del General y de tot lo Principat, en tot lo que tocava a la Generalitat.

E sa magestat, havent-los rebut, ab molta benignitat y demostració de contento, respongué en effecte que estava molt certa de la voluntat de aquest Principat y del General, per lo que havia conegut lo die abans, y de les persones que li enviaren per lo camí venint de Copliure, a ont havia desembarcat, y també se offerí afavorir lo Principat y lo General en tota occasió. E los senyors deputats y oïdors de comptes, ab sos officials més preheminents qui allí eren entrats, tornant a saludar a sa magestat ab semblant reverència y humilitat y[a] també la sereníssima infanta, se'n tornaren axí matex acompanyats en la casa de la Deputació.

Dilluns, a VIII. En aquest die, de matí, és arribat en consistori mossèn Onofre Ciurana, sobrecollidor de levant, qui dix a ses senyorias que abans de la proppassada festa de Nadal era arribat de visitar la sua sobrecol·lecta, y portar los libres y diners a ont era anat per haver-le.y manat, de part dels senyors deputats, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, essent los dos en Gerona en octubre proppassat.

31r En aquest matex die, perquè los senyors deputats y oïdors de comptes, segons la deliberació de ses senyorias de XVIII de setembre proppassat, aprés que la sereníssima emperatrís fos arribada en Barcelona, havian de fer celebrar en la casa de la Deputació solemne offici, ab primeres y segones vespres de la festivitat de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora Sacratíssima, per fer gràcies a Nostre Senyor de la vinguda de sa magestat; la qual vinguda speravan y desitjavan fos ab tota benaventurança y felicitat de sa imperial persona, y que fos dita festa ab semblant solemnitat a la que se acostuma de fer y celebrar quiscun any en la festa del gloriós sant Jordi; per lo que quant saberen sa magestat era en lo port de Marcella y sperava temps per a passar lo golf, fou ja empaliada y posada a punct la casa de la Deputació, per a poder-se fer dita festa en ésser sa magestat arribada en esta ciutat de Barcelona, y pensaven los senyors deputats fer-la dimecres o dijous més propvinent.

Y haïr, en ser arribats los senyors deputats de visitar a sa magestat, manaren als magnífics mossèn Miquel Ciurana y Francesc de Agullana, officials del General, que de part de ses senyorias sabessen ab lo senyor don Joan de Borja, majordom major de sa magestat, si sa magestat seria servida ab sa presència afavorir la festa en la casa de la Deputació, y quin die seria son servey se fes. Entengueren los senyors deputats, de dits Ciurana y Agullana, que lo dit majordom major de sa magestat los havia dit que sa magestat seria en la festa, y que fos diumenge primervinent a XIIII del corrent.

Entesa esta voluntat y mercè de sa magestat, encontinet los senyors deputats pensaren y previngueren ab tota consideració possible lo que era menester advertir y preparar per a la vinguda de sa magestat en dita festa.

E pensant primer lo loc del assento de sa magestat, y trobant-se que la bona memòria del emperador Carlos Quint, pare de la sereníssima emperatrís, essent en la matexa casa de la Deputació en la festa del gloriós sant Jordi que.s féu en l'any MDXXXIII, tingué son assento imperial dins la estància del regent los comptes, que té porta prop lo cap del corredor de dita casa, a ont se acostuma de parar lo altar, determinaren[a]

a. y... infanta *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* també.

que aquí també havia de estar ara lo assento de sa magestat. Emperò, perquè sa magestat vindria ab la sereníssima infanta, sa filla, la qual havia de estar en lo matex loc, y entengueren també que las // 31*v* // damas de sa magestat havian de estar en la matexa estància, en son altre degut loc, e que lo portal de aquella no és prou gran per a poder sa magestat y la sereníssima infanta y també les dames veure de allí enfora lo altar, fou encontinent per orde y manament de ses senyorias, ab molta diligència, començat a obrir lo dit portal y créxer de amplària y alcària y fer-lo quadrat, de manera que sa magestat y la sereníssima infanta, y axí matex les dames de allí enfora vessen lo altar. Manaren, los senyors deputats, de dita estància traure lo taulell y los armaris que estaven a la part de la estància del racional, en los quals acostumen estar tancats los capbreus del ajudant del regent los comptes, y al entrant de dita estància a mà esquerra, de ont se veu bé lo altar, manaren fer estrado de fusta, de alcària de més de un palm, per a sa magestat. E perquè lo sostre de dita estància és molt alt, manaren també ses senyorias ésser promptament enbigat baix a la proporció y respecte de la amplària de dita estància, de manera que davall les bigues se pogués cobrir y guarnir de peces de vellut o altra seda, y manaren també ses senyorias que tota la estància fos empaliada y ornada de las sedas que fossen mester. E que lo drap de ras del General, ja lavors posat davant la porta de dita estància, fos tallat y ubert, ab lo menor dany que allí se assenyala, de manera que no occupàs ni cobrís lo portal.

Dimarts, a VIIII. En aquest die los senyors deputats manaren continuar ab diligència lo que haïr se comensà, per acomodar lo loc del assento de sa magestat, y tractaren com havian de convidar a sa magestat y los senyors qui són en Barcelona per a dita festa, y donaren orde al que més avant cerca de açò en aquest die occorregué.

Dimecres, a X. En aquest die també los senyors deputats entengueren y se occuparen en lo que cerca dita festa se havia de prevenir y apercibir.

32*r* Dijous, a XI. En aquest die sa magestat anà al monestir de Pedralbes, en la montanya de Sarrià, y estigué allí tot lo die y tornà a hora d'enfoscar. En aquest die també los senyors deputats entengueren y se occuparen a fer acabar lo que convenia per dita festa.

Divendres, a XII. En aquest die sa magestat anà a oir missa a la Seu de la present ciutat, a ont lo clero rebé a sa magestat ab creu alsada y professó y ab cant y orga de *Te Deum laudamus*, y d'exa manera arribà al altar major y devallà a santa Eulàlia, a ont oí dos misses, la primera del senyor bisbe de Barcelona[a] y l'altra del senyor archabisbe de Civilla, y tornat-se'n entrà en la capella de sant Aulaguer y tras lo altar a ont està lo cos del sanct.

En aquest matex die los senyors deputats també se occuparen en manar acabar lo que restava fer per dita festa, y estant tot a bon punct, ordenaren que lo endemà de matí a hora còmmoda, lo senyor deputat militar, acompanyat dels officials militars y altres de la present casa que li aparegués, anàs de part del consistori a convidar a sa magestat y la sereníssima infanta per a dita festa, que.s faria diumenge primervinent. E que lo senyor oïdor militar, acompanyat de altres officials militars y altres del General, anàs a convidar lo excel·lent senyor loctinent general, y també ordenaren y manaren que.s convidassen los senyors qui eren en Barcelona, segons forma de un memorial apart que per ço fou fet.

32*v* Dissapte, a XIII. En aquest die, de matí, sabent los senyors deputats que sa magestat anava a oir missa al monestir de Santa Catherina, lo senyor deputat, officials del General, militars y altres, anà a supplicar a sa magestat fos servida, demà diumenge, ab sa imperial presència afavorir la dita festa. Tornat aprés en consistori referí que sa magestat, havent-lo rebut ab molta benignitat y cara alegra, li ha respost *«pues vosotros os holgáys dello yo iré»*. E sa magestat poc aprés anà en lo dit monestir de Santa Catherina, que és dels frares predicadors de Sanct Domingo, y allí oí missa y sermó.

Lo senyor oïdor militar aquest matí, acompanyat de altres officials militars y altres del General, anà a convidar per a dita festa lo excel·lent senyor loctinent general. Y per orde y manament dels senyors deputats, los magnífics mossèn Francesc Agullana y Joseph de Bellafilla anaren a convidar los senyors archabisbe de Civilla, comte de Andrada, comte de Trimilsio, comte y comtesa de Olivares. E don Federic Despalau y mossèn Onofre Ciurana, anaren a convidar los senyors don Joan de Borja, majordom major de la sereníssima emperatrís, y sa muller, lo marquès de Castelló, lo comte de Vilasores, lo marquès de Lite, don Alonso de Leyva, capità general de Cicília. E altres officials del General anaren a convidar los altres // 33*r* // senyors y senyores de la present ciutat, segons lo dit memorial, lo qual fou fet en la forma que se acostuma en la festa de sant Jordi.

a. a continuació ratllat y l'altra del senyor bisbe de Barcelona.

[1582]

Foren tots convidats per a les primeres vespres, que serien lo die de vuy, y per a demà a la missa y per a segones vespres. En aquest matí lo dit portal ubert y crescut y la estància del regent los comptes, a ont sa magestat havia de oir la missa, estigué tot acabat, empaliat y ornat, ço és, les parets de la estància de cortines de vellut morat y brocat, e lo sostre de peces de vellut negre, e lo estrado de sa magestat ab quatre coxins de vellut morat, y tot lo sòl de la estància de catifes grans, y en lo dit portal fou posada una bella cortina de domàs blau, guarnida de flocadura y cordons de seda blava. E fou axí matex acabada de ampaliar y posada a punct y ab bon orde tota la casa de la Deputació, ço és, los corredors sobre lo patí, ab los vuyt salomons per la luminària, lo altar del cap del corredor, a ont se ha de fer la principal festa, y la capella y altar de sant Jordi, a ont tot lo món se digueren misses, les sales, terraplè y corredors de aquells e altres estàncies públiques de la dita casa, y tot ab tant bon orde y compliment que paria y agradava molt bé. La trona, emperò, per a predicar que estava aparellada fou levada per haver entès que no.y hauria commoditat de temps y loc per la prèdica y sermó, que ja era previngut. Ans de les dotze hores de migdie estigueren també a punct los trompetes, atambors, manistrils, sacabutxos, músics de violas d'arc y rebaquets y altra música que acostuma de sonar en la festa de sant Jordi, e que millor se pogué trobar en la present ciutat, y los trompetes, en tocar les dotze hores de migdie, ab gran regosijo començaren a sonar y regosijar la dita festa, de manera que de molt luny se sentia, y aprés continuaren y seguiren los altres músics, y axí se entretingueren sonant y regosijant la festa, fins a les dos hores aprés dinar.

33v Tocades les dos hores fou ensesa la molta luminària que estava aparellada per tota la casa, y servant lo matex orde de la festa de sant Jordi, vingueren los senyors deputats y oïdors a les primeres vespres, quiscú per si molt acompanyat de persones de tots estaments y de officials del General, començant lo senyor oïdor reyal, aprés lo militar, aprés lo ecclesiàstic, e aprés lo deputat reyal, aprés lo militar y últimament lo deputat ecclesiàstic. Quiscú dels senyors deputats anava ab son porter davant, vestit de la roba nova de setí y vellut morat ab la massa alta, y al entrar de cada hu de dits senyors los atambors, trompetes y músics feyen nova música y regosijo, ab lo qual se assenyalava la vinguda de cada hu de dits senyors. Lo senyor oïdor reyal, qui vingué primer, isqué fins al cap de la escala a rebre lo militar quant vingué, y axí aprés tots los qui de dits oïdors y deputats eren ja vinguts isqueren fins al cap de la scala a rebre cada hu dels altres. Arribats tots los dits senyors deputats y oïdors, vingué a les primeres vespres lo senyor comte de Olivares, qui va per embaxador de sa magestat en Roma, y los senyors deputats y oïdors de comptes, ab los porters davant ab masses alçades, ysqueren per a rebre'l fins al cap de la scala, y posat a la mà dreta del senyor deputat ecclesiàstic, entre ell y lo senyor deputat militar, anaren fins al loc a ont dit senyor comte de Olivares havia de seure, que és al cap del banc dels cavallers, a ont se assentà, y los senyors deputats tornaren en son loc. No vingueren los consellers de la present ciutat per estar aquest aprés dinar en lo Consell de Cent, que estava convocat per a tractar de emprestar a la sereníssima emperatrís deu mil ducats. Ni tampoc vingueren altres senyors de títol, sinó senyors y persones de tots estaments qui residexen en la present ciutat. Aprés de les tres hores se digueren solemnes vespres de la Concepció de Nostra Senyora per lo reverent canonge Bonet ab sos assitents, y ab molta cantòria y música de orga, y sonava l'orga lo reverent canonge Vila, organista de la Seu.

34r Acabades les vespres, la música reprengué la festa, y anant-se'n lo senyor comte de Olivares, los senyors deputats lo acompanyaren fins al cap de la escala, de la matexa manera que eren exits a rebre'l, y féu-se lavors particular música de trompetes y atambors, fins que dit senyor comte fou fora de la casa. Aprés tots los senyors deputats y oïdors, molt acompanyats, se'n devallaren ab los porters davant ab ses maces alçades y ab semblant música de trompetes y atambors, y essent[a] fora la casa de la Deputació, quiscú ab sa companyia, se'n anà per son camí a sa casa. Restà la casa de la Deputació ab la matexa luminària y música, visitada y freqüentada de gran multitut de gent que gustava molt de la bellesa y magnificència de tant gran festa.

Arribada la hora de completes se digueren de la matexa manera que les vespres, a ont y aprés, fins cerca les deu hores de nit, acudiren tants senyors y senyores estrangés y de la terra, y altra gent que apenas se podia anar per la casa, y tothom estava admirat de tanta solemnitat y grandesa, com se veya en aquella casa, per lo que paria bé tot lo que estava ornat, majorment ab tanta luminària com era en los corredors del pati, terraplé, sala nova, simboris de aquella, y altres sales y locs de la dita casa.

Entre los altres senyors que vingueren en lo vespre foren lo excel·lent senyor loctinent general y lo senyor don Joan de Borja, majordom major de sa magestat, qui aprés de haver gustat de tant bona vista, regonegueren la estància y

a. essent *interlineat.*

loc a ont havia de estar sa magestat, la qual estància en aquella hora estava ja molt ben concertada, y perfumada ab un pom de molt bon olor y perfum que allí sobre foc estava posat, y estigué tota la nit per a què de dit loc sa magestat restàs més aconsolada y servida. Regonegueren també lo loc y forma com havian de estar lo endemà a la missa sa excel·lència, los senyors deputats, archabisbe de Civilla, consellers y senyors de títol, y tot vist y entès los aparegué bé, y.n restaren contents y satisfets.

34*v* Diumenge, a XIIII. En aquest die, estant la casa de la Deputació com en lo die de haïr, y assenyaladament com en les primeres vespres y completes d'esta festa, sabent los senyors deputats y oïdors que la sereníssima emperatriz és matinera y seria en la present casa tantost aprés de les vuyt hores, vingueren a les set, ço és quiscú per si, y acompanyat com en lo die de haïr. Quant foren arribats los senyors oïdors, reyal y militar, ans de venir los senyors oïdor ecclesiàstic y deputats, vingué lo senyor bisbe de Barcelona, qui per part dels senyors deputats era convidat y supplicat de dir la missa de pontifical, y los senyors oïdors, militar y reyal, qui ja eren allí, isqueren també al cap de la escala a rebre a sa senyoria reverendíssima, y feta oració se'n anà ab sa companyia a la estància prop del consistori que.s diu guardaroba, la qual en semblants jornades servex de sacristia, a ont se revestí y preparà per a dir la missa cantada y de pontifical. Junctament ab sa senyoria reverendíssima se revestiren, per assistents, los reverents Miquel Malendric, ardiacha major, Pere Viger, degà, per diacha lo reverent Miquel Bonet, y per sots-diacha lo reverent Jaume Beuló, canonges de la Seu de Barcelona, y també se revestiren altres persones, segons se acostuma per lo ministeri de semblants misses de pontifical.

Arribats tots los senyors deputats y oïdors, tantost dades les vuyt hores, vingueren los senyors consellers de la present ciutat, y los senyors deputats y oïdors los isqueren també, y.ls reberen al cap de la escala ab los porters davant ab les masses altes, y.ls acompanyaren a son loc, anant primer los massers dels consellers y aprés los dels senyors deputats, y perquè en semblant festa los senyors deputats acostumen de fer tot compliment y cortesia als qui són convidats, per ésser en sa casa, lo senyor deputat ecclesiàstic se posà a la mà esquerra del conseller en cap, lo militar a la del conseller segon, lo reyal a la del tercer, lo oïdor ecclesiàstic a la del quart, e los oïdors militar y reyal a la del quint, anant lo senyor oïdor militar en mitg, y axí arribaren fins prop del loc y banc a ont havien de seure los dits consellers, que és a mà esquerra del altar, junct y arrimat lo dit banc en la paret de la casa que ara és de don Phederic de Cabrera.

35*r* En aquest temps arribaren moltes dames y senyores, les quals no.s posaren en lo corredor davant lo altar, y davant lo banc dels senyors deputats y ecclesiàstics, a ont se acostumen de posar en les festes de sant Jordi, per lo que se entenia que aquex espay, y loc, havia de ésser per los senyors qui vindrien en companyia de sa magestat, y haurien de estar de peus, sinó que estigueren les damas y senyoras en l'altre corredor, davant lo banc dels consellers y militars, qui allí se acostumen de posar, ço és, lo banc dels consellers arrimat[a], com és dit, y lo dels militars arrimat a la barana de dit corredor, que mira al pati, en mix del qual corredor, pus que los cavallers no havian de seure, estant allí sa magestat, no.s posaren los bancs, que per a seure també los cavallers s.i acostumen de posar en les festes de sanct Jordi.

Ultra les quals dames y senyoras, moltes altres ja de bon matí estaven en les finestres de les cases dels porters, y de les estàncies del patí, y en les finestres del porxo dels corredors, de manera que no restava loc de ont se pogués veure la festa, que no estigués occupat.

Tots los qui havian occupat los dits locs eren persones de respecte, perquè per orde y manament dels senyors deputats, molts officials reyals y alabarders del senyor loctinent general guardaven los portals y escala, y no dexaven pujar sinó semblants persones de respecte, y tingués en açò tant gran comte, que lo senyor Phederic[b] Pol, veguer de Barcelona, se dignà, en aquest matí, guardar en persona lo cap de la escala.

Arribant, com és dit, las damas y senyoras, vingué lo senyor marquès de Lite y los senyors deputats y oïdors lo isqueren a rebre al cap de la escala, y.l posaren a mà dreta del senyor deputat ecclesiàstic, y axí ab sos porters y masses davant lo portaren a son loc y cap de banc dels militars, que és arrimat com és dit a la barana del corredor, a l'altra part, davant lo banc dels consellers. Entenent-se que sa magestat se posava en la litera per a venir, lo senyor bisbe de Barcelona ab dits sos assistents, diacha y sots-diacha y altres ministres del altar, qui ja estaven revestits y a punct, portant davant los porters dels senyors deputats ab les masses alçades, ab molta música anà al altar a ont se havia de dir la missa, y allí aguardà a sa magestat.

a. *a continuació ratllat* arrimat.
b. Phederic Pol *interlineat al marge esquerre.*

[1582]

35v A les vuyt hores y mitja o cerca, venia sa magestat ab la sereníssima infanta, sa filla, en litera y les dames ab cotxos, acompanyada dels senyors loctinent general, archabisbe de Civilla y dels altres senyors nomenats a VI del corrent en lo recibiment de la entrada a la present ciutat, excepto lo senyor comte de Olivares qui fou a les primeres vespres y no vingué a la missa. Los senyors deputats y oïdors, sabent que sa magestat era prop de la Deputació, acompanyats de molts officials devallaren al peu de la escala ab los porters davant, ab ses masses alçades, y detenint-se allí molt poc, entrà sa magestat, y anaren los senyors deputats fins cerca de la litera, de ont sa magestat isqué ans de arribar al cubert del patí de la Deputació, y allí los senyors deputats ab reverència humil y fins en terra la saludaren, y sa magestat los correpongué ab inclinació de cap y cara molt alegra, y aprés saludaren ab molt compliment la sereníssima infanta, que també axí com sa magestat correspongué als senyors deputats.

Apeada sa magestat de la litera y les damas dels cotxos, sa magestat ab manto y hàbit de viuda molt larc, y de molta auctoritat y gran exemplar de honestat, anava tenint-se en lo bras de son majordom major, y davant sa magestat anava la sereníssima infanta en mitg dels senyors loctinent general, archabisbe de Civilla y deputat ecclesiàstic a la mà esquerra de dit senyor archabisbe de Civilla, y davant anaven los senyors deputats, militar y reyal, y davant ells los senyors deputats, militar y reyal, y davant ells los senyors oïdors de comptes, y davant los oïdors, anaven los porters dels senyors deputats ab les masses altes. Lo senyor loctinent general y[a] archabisbe de Civilla anava ab lo cap[b] cubert, emperò los senyors[c] deputats y oïdors anaven descuberts y axí matex tots los altres senyors y persones que eren allí cerca. Les dames anaven aprés de sa magestat, tenit-se ab los senyors y cavallers, també descuberts de cap, qui venien ab sa magestat. D'esta manera anaren y pujaren fins arribar a la estància y assento que estava aparellat per a sa magestat.

36r Los senyors consellers de la present ciutat ysqueren de son loc y.s posaren davant lo altar, que era lo pas per ont sa magestat havia de entrar en la estància de son assento, y al passar de sa magestat la saludaren ab reverència fins en terra, y sa magestat també[d] ab cara molt alegra los inclinà lo cap, y aprés los senyors consellers se'n tornaren en son loc. Posada sa magestat en son assento imperial, y allí junct la sereníssima infanta y les dames de sa magestat en son loc de la matexa estància, isqueren de allí los senyors deputats y oïdors, y també lo senyor loctinent general, archabisbe de Civilla, y tots altres senyors y cavallers, y no.y restà ningun senyor ni cavaller, sinó lo dit senyor majordom major don Joan de Borja, qui de peus ab una canya y barret a la mà, estigué un poc de temps en la matexa estància davant sa magestat.

Los senyors deputats se'n tornaren en son loc y banc, a ont acostumen seure en les festes de sant Jordi, que és arrimat a la barana del corredor que mira al pati, lo qual banc està davant lo loc del president, y devant lo banc dels ecclesiàstics que se acostumen tenir en les festes de sant Jordi, y encara que en aquelles festes lo dit banc sia molt larc per als senyors deputats y sos officials, en aquest die no.y havia banc sinó per als senyors deputats y oïdors, assessors y advocat fiscal, y era cubert de un bancal de ras, y essent los senyors deputats y oïdors assentats se cubriren de cap.

Lo senyor loctinent general se assentà en un banquet posat en son loc acostumat de president, no dintre lo corredor, ni de cara al altar, com acostuma, presidint en les festes de sant Jordi, sinó arrimat lo banquet a la paret, junct al portal de la estància a ont estava sa magestat, de manera que no estava en vista de sa magestat, ni tenia estrado, coxí, ni altra cosa davant, sinó que solament seya sa excel·lència en dit banquet cubert de un bancalet de ras, y estava sa[a] excel·lència cubert de cap. Dos o tres passos més avall del banquet de sa excel·lència, envers la estància del racional, era un altre banc com dels deputats, a ont seyen los ecclesiàstics qui convidats vingueren a dita festa.

36v Entre aquest banc y lo banquet de sa excel·lència estava un spay de dos o tres passos, com és dit, y en aquell stava de peus hu dels senyors qui eren vinguts ab sa magestat, y davant altres de dits senyors comtes y marquesos, y molts altres senyors y cavallers forasters y de la terra també de peus, y sempre ab lo cap descubert.

En haver sa magestat feta oració, foren trets de la estància del racional per la porta que.stà junct a la capella de sant Jordi, dos rams imperials molt grans, fets a modo de torra o toya, de flos de clavells, tarongers, englantina, violes boscanes, jassemí y diverses altres suaves flos, que per la temprança de la terra, y assenyaladament aquest any de poc fret, se troben en aquest mes de janer, y també eren de flos fetes

a. y archavisbe de Civilla *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* des.
c. *a continuació ratllat* archabisbe de Civilla.
d. també *interlineat.*

a. sa excel·lència *interlineat.*

de or barberí, ab pasta de àmber, y lo hu era major que l'altre, y tots eren sembrats de banderetes de or barberí, y també foren tretes dues basines grans de altres remallets de diverses maneres y flos, tots de molt bon olor natural y també artificial. Portava lo major ram mossèn Pau Ciurana, adjunct del regent los comptes, y mossèn Antic Ribot de Palmerola, racional, portava l'altre, y de les dues bassines de rams, portava la una mossèn Francesc Oller, ajudant de la scrivania major, y l'altra mossèn Antoni Rossell, ajudant comú del racional y regent los comptes, y davant les dos bassines anaven los magnífics mossèn Hierònym Çescasses, receptor, y Joseph de Bellafilla, official de la bolla, tots molt ben vestits y adressats. Y exist d'esta manera y arribats davant los senyors deputats, lo senyor deputat ecclesiàstic se alsà de son loc y posàs davant los qui portaven los rams, y arribat a ells davant sa magestat, ab deguda reverència y acato, prengué lo major ram, y posat lo un genoll en terra, y feta la salva y acostant lo ram a sa magestat, sa magestat estant-ne molt alegra li assenyalà que l'y posàs allí davant, y axí.u féu, y aprés ab sa reverència y humilitat donà de la matexa manera l'altre ram a la sereníssima infanta, y los de les basines foren per los dits Cescases y Bellafilla donats a las damas, les quals mostraren regosijar-se'n molt.

En tot lo temps que discorregué de la entrada de sa magestat a la Deputació fou tant gran la música de trompetes, atambors, ministrils, sacabutxos, violes de arc, rabaquets, y altra música que donavan tota la alegria y regosijo que.s pot pensar.

37r Acabada la festa dels rams parà la música, y.s començà la missa ab tota quietut y sossego. Fou dita y celebrada de pontifical, y lo dit senyor archabisbe de Civilla en la confessió, evangeli, credo, pau, y altres parts de la missa, en semblant solemnitat acostumades, ab los dits dos capellans davant, acostant-se a sa magestat, féu lo ministeri degut a sa magestat. Dexà de haver-hi sermó per la incommoditat de loc y temps, com ja és dit, y passà avant la missa, y fou acabada a hora còmmoda sens restar sa magestat afatigada.

Torna-se'n sa magestat de la matexa manera que era arribada, y fou servida veure la capella de sant Jordi, y aprés entrar en lo terraplè o ort y en la sala nova, la qual, per estar ab molta luminària per los simboris y tenir lo sostre y simboris daurats, paragué molt bé a sa magestat. Mostrant sa magestat gustar molt de la magnificència y concert de la casa de la Deputació se'n tornà per lo matex camí y porta del ort, mirant-ho tot ab sa acostumada auctoritat y modèstia. Arribada al peu de la escala y donant loc a les damas per a posar-se en los cotxos, se posà en la litera, y ab sa magestat la sereníssima infanta, y allí los senyors deputats saludaren a sa magestat aguardant que la litera anàs.

Aprés de ésser partida tornaren los senyors deputats dalt y anasen lavors los senyors consellers, los acompanyaren fins al cap de la scala, de la matexa manera que.ls havian rebut, y aprés acompanyaren lo senyor bisbe de Barcelona fins al matex loc. Perquè tots los altres senyors havian seguit a sa magestat no tingueren altre a qui acompanyar, y axí tots consistorialment se'n devallaren y anaren fins fora lo portal de la casa, y allí quiscú prengué lo camí de sa casa, y se'n tornà acompanyat com era vingut.

En tot aquest temps de acabada la missa fins a exir sa magestat de la present casa, y aprés també fins que isqueren los senyors deputats y oïdors, fou tanta la diversitat de música com era a la vinguda de sa magestat.

37v Per haver-se tingut lo compte que.s tingué en no dexar entrar sinó gent de respecte y acomedida, ab tot que fos tanta que no paria poder-ni haver[a] més, se féu esta festa ab tanta quietut, magnificència y grandesa com se podia desitjar, y de manera que los senyors y cavallers estrangers confessaven no haver vist, ni sperar veure en Castella, ni altres parts, festa de tanta importància y magestat. Dels quals senyors, y assenyaladament del marquès de Lite, qui lo més temps stigué de peus y descubert de cap en lo banc dels cavallers, se entengué que venint sa magestat no devian los senyors deputats haver convidat per a la festa ninguns senyors, pus no tenien loc per a seurer essent-hi sa magestat, sinó que havian de estar de peus y ab cap descubert. En aquest matex die, aprés dinar a la matexa hora de haïr, foren celebrades les segones vespres per los matexos del die de haïr, y no.y vingué lo senyor deputat ecclesiàstic per trobar-se indispost, però vingueren tots los altres senyors deputats y oïdors, y se'n tornaren com se digué en lo die de haïr, y vuy de matí a la missa, y en estas segones vespres tampoc no vingueren los senyors consellers per estar occupats en la casa de la ciutat, sinó que vingué molta més gent comuna y popular, de la que en les segones vespres de les festas de sant Jordi acostuma venir.

Dimarts, a XVI. En aquest die, aprés dinar, la sereníssima emperatriz anà al monestir de Hierusalem.

a. a continuació ratllat temps.

[1582]

38r Dimecres, a XVII. Festa del benaventurat sant Antoni.

Dijous, a XVIII. En aquest die la sereníssima emperatrís anà a la església de Bellem dels pares de la companyia de Jesús, y allí oí dos misses, una del bisbe de Barcelona y altra del senyor archabisbe de Civilla.

Dissapte, a XX. Festa del benaventurat sant Sebastià.

Diumenge, a XXI. En aquest die la sereníssima emperatriz oí l'offici en la església del monestir de Sant Francesc.

Dilluns, a XXII. Festa del benaventurat sanct Vicens. En aquest die, a les deu hores de matí, la sereníssima emperatrís partí de la present ciutat per anar a la magestat del rey nostre senyor, qui és en lo regne de Portugal.

38v En aquest matex die los magnífics mossèn Miquel Ciurana, regent los comptes, y mossèn Janot de Gualbes, en la sobrecol·lecta de ponent sobrecollidor del General, partiren de la present ciutat per acompanyar, de part del General y orde y comissió dels senyors deputats, la sereníssima emperatriz fins al exir de Cathalunya.

Dimarts, a XXIII. En aquest die lo magnífic misser Montserrat Guardiola, a hora tarda aprés mitgdie, fou proveït del offici de hu dels assessors y advocats ordinaris del General, vagant per mort de misser Pau Benet Prexana.

Dijous, a XXV. Festa de la Conversió del benaventurat sant Pau.

Dissapte, a XXVII. En aquest die lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per estar occupat apparellant-se per anar a Tarragona.

39r Dilluns, a XXVIIII. En aquest die de matí lo senyor Raphel d'Oms, ardiacha major de[a] Tarragona, deputat ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a Tarragona, per sos negocis y afers.

Febrer

Divendres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora Sacratíssima. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Francesc Serra, assessor del General, partí de la present ciutat per anar a la vila de Cardona per negocis, segons se deia, del duc.

a. de Tarragona *interlineat al marge esquerre.*

39v Dimarts, a VI. En aquest die arribaren a migdie los magnífics mossèn Miquel Ciurana, regent los comptes, y mossèn Janot de Gualbes, en la sobrecol·lecta de ponent sobrecollidor del General, de acompanyar, per part dels senyors deputats y del General, la sereníssima emperatrís fins a la exida de Cathalunya. En aquest matex die, aprés dinar, los dits magnífics mossèn Miquel Ciurana y mossèn Janot de Gualbes vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y referiren a ses senyories que per tot lo camí d'ecí a la ralla de Cathalunya han acompanyat la sereníssima emperatrís, segons per ses senyorias los és estat manat, y cada dia són estats davant sa magestat per a servir-la en tot lo que occoregués en coses del General, sinó los dos dies que estigué sa magestat a Montserrat, a ont no anaren per la incommoditat del loc, sinó que aguardaren a sa magestat en la vila de Agualada, y dimecres a XXXI de janer proppassat en lo qual die sa magestat havia de partir de Leyda, y entrar en lo regne de Aragó, pensant dits Ciurana y Gualbes que a la //40r// exida de Cathalunya y entrada de Aragó, per la dispidició del virrey y altres senyors de Cathalunya, y per lo recebiment del virey y senyors de Aragó, no tindrian oportunitat de besar les mans a sa magestat y demanar-li licència, anaren en dita ciutat de Leyda a sa magestat, y entre les deu y once de matí, parlant lo dit mossèn Ciurana, digueren a sa magestat lo següent:

«Sacra cesàrea magestat, los deputats de Cathalunya han tramès a Joan de Gualbes y a mi per acompanyar y servir a vostra magestat fins a la ralla de aquest Principat en tot lo que tocàs a la Generalitat, y perquè a la exida del Principat, fins a ont anirem per acompanyar a vostra magestat, no tindrem commoditat de poder besar les imperials mans de vostra magestat, supplicam a vostra magestat sia servida donar-nos la mà y licència per a tornar als deputats, aprés que sia vostra magestat fora del Principat, y manar-nos lo que més[a] sia son imperial servey».

E que sa magestat ab molta benignitat, alegria y contento los respongué lo següent:

«Jo estoy muy satisfetcha del cuydado havéys tenido en servirme en todo, y lo he visto con las obras, y me acordaré dello todos los días de mi vida, y a vosotros agradesco el trabajo y lo que se os ofresciere haré de buena gana».

Y aprés, en major demostració de estar sa magestat contenta y servida dels senyors deputats, los donà la mà, y la besaren ab[b] deguda humili-

a. *a continuació ratllat* servey sia de vostra magestat.
b. *a continuació ratllat* la.

tat y reverència, y no obstant esta despedició aquest mateix die acompanyaren a sa magestat fins a la ralla entre Cathalunya y Aragó, a ont isqueren los de Aragó a rebre sa magestat, y lo senyor virey de Cathalunya y altres senyors y cavallers de sa companyia se despediren allí de la magestat, y a tots donà la mà y la.y besaren.

40v Diumenge, a XI. En aquest die se féu torneitg en lo Born per los confrares de la confraria de sant Jordi, com està continuat en lo libre dels Actes de dita confraria.

Dilluns, a XII. Festa de la gloriosa verge y màrtir santa Eulàlia, patrona de la present ciutat de Barcelona.

41r Diumenge, a XVIII. En aquest die lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, tornà y arribà en la present ciutat venint de Cardona, a ont era anat a dos del corrent per sos negocis y del senyor duc de Cardona.

41v Dijous, a XXII. Festa de la Cadira de sant Pere.

Dissapte, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sanct Mathià. En aquest die lo magnífic misser Montserrat Guardiola, assessor ordinari, partí de la present ciutat per anar a Manresa, per sos negocis.

42r Dimecres, a XXVIII. Primer die de Quaresma. En aquest die, al tart, lo magnífic misser Montserrat Guardiola tornant de la ciutat de Manresa, a ont era anat per sos negocis, tornà en la present ciutat.

42v Marts MDLXXXII

Dimecres, a VII. Festa del benaventurat sant Thomàs de Aquino.

Dilluns, a XII. Festa del benaventurat sant Gregori.

s.n.r Dilluns, a XVIIII. Festa del benaventurat sant Joseph.

Dimecres, a XXI. Festa del benaventurat sant Benet.

s.n.v Diumenge, a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora.

43r Abril

Dijous, a V. Sobre[a] procehiments de doctor del Consell per firmar la Unió. En aquest die, per quant los dies proppassats los nobles don Garau de Marimon, en nom y per part de son germà don Plegamans de Marimon, senyor de Sant Marçal, y don Garau de Alentorn, se quexaren de paraula als senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori, per ço que lo noble don Luís de Paguera, doctor del Reyal Consell Criminal, en nom y per part del excel·lent senyor loctinent general, ha scrit y tramès als balle y jurats del terme de Sant Marçal una letra del tenor següent:

«Honorables balle y jurats, convenint al sevey de Déu y sa magestat y al bé públic que la unió y germandat se ferme en Cathalunya per la quietut y pau de aquella, me ha menat sa excel·lència anàs per dit Principat per a fer firmar dita unió y germandat, y com també // 43v // convinga que aquex terme y parròchia la ferme conforme lo han fet per la major part de Cathalunya, ab la present vos encarregue que vuy, per tot lo die, o almenys per a demà que serà diumenge, vingan ab tots los caps de casa de vostre terme y parròchia a la vila de Sabadell, a ont me trobareu, per a firmar dita unió, y si per commoditat de tots vos aparexerà firmar sindicat en cap de alguna persona, per a què en nom de tota aquexa universitat la ferme, ho podreu fer, que de tot me acontentaré pus se façe lo servey de Déu, de sa magestat y de la cosa pública, y Nostre Senyor vos guart. De Tarraça a 10 de marts 1582. Al que ordenareu prompte, don Luís de Peguera, doctor del Reyal Consell».

Y axí ab dita letra ha donat occasió als jurats, síndics y singulars de dit terme de Sant Marçal de presentar, com han presentat, al balle de dit terme en poder de Pau Font, notari de Sabadell, a XVII de dit mes de marts, una requesta del tenor següent:

«Per lo noble don Luís de Paguera, doctor del Reyal Consell Criminal, fou provehit y manat als balle y jurats y singulars de Sant Martí de Cerdanyola y Sant Iscla y Santa Victòria de les Fexes fermassen en la unió per sa excel·lència fermar manada per bé y quietut pública, y fou provehit per effecte de dita unió que dits síndics y jurats y singulars se aplegassen y junctassen junctament ab vos, honorable batlle, y aplegats elegissen deseners y sinquantaners y altres, y sengles coses fessen que convinguessen al bé y utilitat de dita unió. Y com dits síndics, jurats y

a. sobre... unió *interlineat al marge esquerre. – a continuació ratllat* los.

[1582]

singulars vullen effectuar dit negoci, y vos no vullau donar-los licència per dit effecte de dita unió, per tant et àlies ab los presents scrits vos requeren assistiau e doneu licència a dits síndics, jurats y singulars de aplegar-se y fer tot lo que per dita unió convé, conforme és estat manat per dit noble senyor don Luís, doctor del Reyal Consell, àlies protesten de coses lícites y donar-ne raó a sa excel·lència y Reyal Consell. *Requirens*, etcètera».

Y los dits don Garau de Marimon y don Garau de Alentorn, quexant-se com és dit, diuen que ditas letra y requesta són contra constitucions, privilegis y altres leys de la terra, y que axí d'elles resultan molts grans y notables agravis a la jurisdicció que los barons y senyors de castells, locs y térmens del present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya tenen en sos vassalls y districtuals per moltes raons que, de paraula, en diversos dies, han deduït a effecte que los senyors deputats, a qui toca // 44*r* // la deffensió de dites constitucions y leys, sien servits procurar sien guardades y dits agravis remediats.

Per ço, los senyors deputats, y per millor entendre dits agravis y determinar lo que deuen fer en aquest cas, acordaren[a] tractar y consultar-ne madurament, y axí, de les persones dels tres staments nomenades a la jornada de VII de desembre proppassat, per los negocis que lavors occorregueren, les quals en aquest die de part de ses senyorias foren convidades a venir en la present casa de la Deputació, vingueren les següents, ço és, per lo estament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, prior de Besalú; Miquel Bonet, Joan Vila, canonges de la Seu de Barcelona; Galceran Albanell, pabordre de dita Seu. Per lo militar, los senyors don Alonso, baró de Erill, don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Francesc de Boxadors, Jaume de Salbà. Per lo reyal, los senyors Galceran de Navel, Joan Luís Cornet. E los senyors deputats, parlant lo senyor deputat militar, per ésser lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, referiren a les dites persones dels tres staments les quexes que los dits don Garau de Marimon y don Garau de Alentorn havian donat a ses senyorias, per los agravis y perjudicis resultants de les preinsertes letra // 44*v* // y requesta, les quals per manament dels senyors deputats foren allí, per mi scrivà major, legides a les dites persones eletes.

Y perquè los senyors deputats entenien dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, qui també allí eren presents, que de les dita letra y requesta resultaven notables agravis a dits barons y senyors, en violació de dites constitucions y leys d'esta terra, digueren a dites persones eletes la intel·ligència que tenen de dits agravis y pregaren-los los donassen consell del que havian de fer per a què fossen remediats. E les dites persones eletes, havent quiscuna dit son vot y parer, resolgueren y aconsellaren que, de part dels senyors deputats, en aquesta matexa hora, que era ja tarda aprés mitigdie, se fes embaxada a sa excel·lència deduint-li dits agravis y supplicant fossen remediats. E axí per a fer dita embaxada elegiren los dits senyors prior Tormo, baró de Erill, Luís Cornet. Los quals, junctament ab lo magnífic misser Montserrat Guardiola, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, per informar millor de dits agravis a sa excel·lència fessen dita embaxada. E perquè segons relació de mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, qui era anat per haver licència y hora de sa excel·lència per a fer dita embaxada, sa excel·lència fou servit que.s porrogàs per a demà a les dos hores aprés dinar, no.s féu en aquest die la dita embaxada sinó que acordaren los senyors deputats y persones eletes que.s fes demà, a la hora donada per sa excel·lència.

Divendres, a VI. En aquest die, aprés dinar a les dos hores, los dits tres embaxadors vingueren en consistori, com restave // 45*r* // apunctat lo die de haïr, anaren per orde dels senyors deputats, junctament ab lo dit magnífic assessor del General, misser Montserrat Guardiola, a fer dita embaxada, acompanyats del officials de la casa de la Deputació, ab los tres porters dels senyors deputats davant ab les masses grans, en lo modo que los senyors deputats acostumen de anar consistorialment.

Y tornats de fer dita embaxada referiren als senyors deputats y oïdors de comptes que[a] ells y lo magnífic misser Montserrat Guardiola, explicant la dita embaxada en molt larga informació y col·loqui que sobre açò han tingut ab sa excel·lència, en effecte li han dit que lo consistori dels deputats de Cathalunya havia entès que don Luís de Peguera, doctor del Reyal Consell, era estat los dies passats per diversos locs del principat de Cathalunya, y estant en algunes viles reyals havia scrit letres a alguns balles y jurats de algunes baronies, ab les quals en effecte deya que per manament de sa excel·lència los scrivia, encarregant-los que per a cert die o lo endemà fossen en aquella vila reyal, de ont ell scrivia, tots los caps de cases de aquella baronia o alguns ab sindicat sufficient per a fermar la unió o germandat per expulsió dels bandolers, la qual havia ja firmada la major part de

a. acordaren... y axí *interlineat al marge esquerre.*

a. que ells *interlineat.*

Cathalunya. E per constitucions de Cathalunya és disposat que les causes de les baronies se han de tractar dins de aquelles e los vassalls no han de ésser trets de dites baronies per affers alguns ordinàriament, sinó en casos de regalies, e açò proceheix no solament en casos de jurisdicció necessària y contensiosa, màs encara en la voluntària, com és aquest fet de firmar la unió, majorment en prejudici de las jurisdiccions dels barons e dels privilegis y constitucions sobre la conservació de aquelles disposats. En lo qual cas, ni en altre algú, los vassalls tenen voluntat contra la voluntat del baró.

E axí bé, perquè en la firma de dita unió se donà forma en lo exercici de la jurisdicció de les baronies nomenant centeners, sinquantaners e deseners, ordenant de capturar y los presos traure fora de les baronies per a conèxer de ses causes, del que resulta molta inquietut entre dits vassalls y sos barons, qui en açò no veuen bé, com de fet ja alguns vassalls pretenen que per effecte de firmar dita unió poden fer sindicat // 45*v* // sens demanar licència a son baró y altres inconvenients ne resultan en prejudici e violació de les generals constitucions de Cathalunya e privilegis reyals.

E per ço, los deputats supplicaren extrajudicialment a sa excel·lència mane entendre y remediar la dita inquietut e inconvenients y los agravis que del sobredit resulten. E que sa excel·lència los ha respost, en effecte, que ha procurat se firmàs la unió, per lo que notòriament se veu han de resultar d'ella grans profits, com sa magestat lo.y ha scrit, y ja altra vegada és estada firmada dita unió y sa intenció és estada guardar los privilegis y constitucions de la terra, y no sap a qui ha agraviat don Luís de Paguera, ni algú se és quexat a sa excel·lència, y sempre que acudiran a dar-li quexa desagraviarà los agraviats, y ha pres plaer del avís que los deputats li han donat, y ja açò era acabat, perquè don Luís de Paguera no aniria més per dit effecte y a ningú se havia fet força, ans bé qui voluntàriament ha volgut firmar dita unió la ha firmada, y qui no la vol firmar no se li fa força alguna, y que sa excel·lència ho entendria y manaria veure tot.

Dissapte, a VII. En aquest die, de matí, los senyors deputats manaren convidar y venir en consistori les persones dels tres staments per a tractar y aconsellar-se sobre los negocis occorents de dita unió, y d'elles vingueren en consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, lo prior Tormo, Miquel Bonet, Joan Vila, Galceran Albanell; // 46*r* // per lo militar, los senyors baró de Erill, don Jayme de Cardona, Jaume de Salbà, Francesc de Boxadors; per lo reyal, los senyors Galceran Navel, Joan Luís Cornet, Miquel Junyent y de Rovira, Perot Amat. E los senyors deputats los donaren raó de la precedent embaxada y resposta de aquella, y demanaren consell a dites persones eletes del que més avant devian fer en aquest negoci. Les quals persones los respongueren y aconsellaren que pus sa excel·lència ha offert entendre y veure lo que en dita embaxada se li digué, esperassen los senyors deputats si sa excel·lència manaria remediar[a], en estos feriats de la pròxima festa de Pascha, los agravis resultants de dita unió, y sinó que aprés se fes altra prompte y molt solemne embaxada a sa excel·lència, supplicant sia servit remediar agravis tant perjudicials, y també se face per aquex effecte tot lo que més avant convinga a la observança de dites constitucions y leys de la terra, y a la quietut dels senyors y sos vassalls.

46*v* Diumenge, a XV. Pascha de la Resurrecció de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dilluns, a XVI. Segona festa de Pascha.

47*r* Dimarts, a XVII. Tercera festa de Pascha.

Divendres, a XX. En aquest die a hora tarda lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, tornant de la ciutat de Tarragona, a ont era anat per sos negocis, arribà en la present ciutat.

Dissapte, a XXI. En aquest die, per orde dels senyors deputats, foren convidats los senyors y senyoras de la present ciutat per al offici de la festa del gloriós sant Jordi.

Diumenge, a XXII. Festa[b] de sant Jordi. En aquest die, aprés dinar, se feren en la casa de la Deputació, molt solemnes, les primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi, la qual casa de la Deputació estava molt empaliada y ornada de molta luminària, com acostuma en semblants festes. Vingueren los senyors deputats y oïdors de comptes, ço és quiscú per si, molt acompanyat de senyors y altres persones de tots staments, tocades les dos hores aprés mitigdie, comensant a venir lo senyor oïdor reyal, aprés lo militar y aprés lo ecclesiàstic, aprés lo deputat reyal, après lo militar y aprés lo ecclesiàstic, y quiscú de dits senyors deputats // 47*v* // portava son porter davant ab la massa gran y cota de taffetà morat. Y al entrar de quiscú en dita casa las trompetes, ministrils, violats d'arc y altra música que acostuma de sonar en semblant festa, en los corredors de la De-

a. a continuació ratllat los.
b. Festa... Jordi *interlineat al marge esquerre.*

[1582] putació, feya particular música y regosijo, y los oïdors y deputats qui eran vinguts primer, isqueren al cap de la scala a rebre los qui venian aprés.

Vingueren també los senyors consellers de la present ciutat, acompanyats de sos officials, y los senyors deputats los reberen al cap de la scala, fent-se també per sa vinguda molt particular música y regosijo, y portant, ço és, quiscun deputat y oïdor son conseller a la mà dreta, los acompanyaren a son acostumat loc. Y també vingueren altres senyors de tots staments. Les vespres foren fetes per lo reverent canonge Bonet, ab sos assistents y cor de cant y música de orgue en lo corredor del patí de la present, estant allí lo altar parat com és acostumat, y estant també la capella de sant Jordi y son altar tot parat, empaliat y il·luminat com en semblants festes se acostuman.

Acabades les vespres, se'n anaren los dits senyors consellers y los senyors deputats de la matexa manera que.ls havian rebuts los acompanyaren fins al cap de la scala. E aprés los senyors deputats y oïdors y tots los altres senyors se'n anaren de la matexa manera que eren vinguts, y tots ab semblant música de sa vinguda. Y comensada la hora de vespres, infinit número de gent arribà a visitar la capella de sant Jordi, per a guanyar la indulgència que ja era entrada. A hora tarda se digueren completes ab molt gran luminària per tots los corredors, sales y ort, música y regosijo y ab tant gran multitut de gent que no cabien en la casa.

Dilluns, a XXIII. En aquest die, de matí, tocades les vuyt hores, estant la casa de la Deputació de la matexa manera que //48r// és dit en les vespres de haïr, vingueren los senyors deputats, consellers, senyors y altres persones de tots staments, acompanyats y de la matexa manera que lo die de haïr vingueren. Y també vingué lo senyor bisbe de Barcelona, ab sos capellans y criats, y los senyors deputats lo reberen al cap de la scala, y.l acompanyaren fins a la sacristia, a ont se havia de revestir per a dir l'offici. Aprés vingué lo excel·lent senyor loctinent general, acompanyat de molts senyors y cavallers, y en entrar se féu molt particular música per la vinguda de sa excel·lència, com també s'era feta en la vinguda dels senyors deputats, consellers y senyor bisbe. Lo senyor bisbe de Barcelona digué la missa, predicà lo molt reverent senyor[a]... ardiacha de Santa Maria. Lo diacha donà pau a sa excel·lència ab la patena y serimònia acostumada, y aprés, dexada la patena y ab menor serimònia, donà pau als consellers besant en la galta lo conseller en cap, y aprés de la matexa manera als senyors deputats, besant també a la galta lo ecclesiàstic, qui aprés la donaren als altres y als qui seyan en sos bancs, besant-se de hu a altre la galta com se acostuma. Tornarense'n ab la matexa serimònia y música ab què (e)ren vinguts.

Aprés dinar, tocades les tres hores, tornaren en la casa de la Deputació los senyors deputats y oïdors de comptes, ab la matexa serimònia y companyia que eren vinguts, y no vingueren sa excel·lència, lo senyor bisbe, ni los senyors consellers. Lo dit senyor canonge Bonet féu les segones vespres com les primeres, y aprés los senyors deputats y oïdors de comptes se'n anaren, posant-se a cavall en lo pati de la casa de la Deputació, sens companyia ni serimònia, com se acostuma en semblant dia aprés de les segones vespres.

48v Dimecres, a XXV. Festa del benaventurat sanct Marc, evangelista.

Dijous, a XXVI. En aquest die de matí, a les nou hores, essent los senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori, entengueren que per manament del senyor duc de Terranova, loctinent general, com a capità general que també és de sa magestat en lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, se posen forques en la Tarassana que.s en la present ciutat per a penjar allí la persona de un que sa excellència, com a capità general, té pres en los càrcers reyals de la matexa ciutat, y entenent los senyors deputats y oïdors de comptes que esta execució estava ja a punct per a fer-se aquest matí, encontinent, manaren venir en consistori los magnífics assessors y advocats ordinaris y advocat fiscal del General, perquè ab tota diligència vessen si del sobredit resultaven agravis a.n aquest Principat o no, y resultant-ne se poguessen promptament obviar o remediar.

Arribats los dits assessors y advocat fiscal, e informats del sobredit, restaren admirats de tal novedat, y ab tot los paregué que per ella se feia molt notable perjudici y agravi a tot lo Principat. Per a millor certificar-se'n y deduir-los a ont fos mester, consideraren ab tota diligència lo poder del capità general y regonegueren y miraren la sentència dels jutges de greuges y sentències y provisions de la Règia Audiència en diversos temps, a relació de misser Miralles, del regent Montaner y misser Nagrell, respectivament, fetes en les causes y lites que sobre la jurisdicció del capità general són estades y són entre los síndics del General y de la present ciutat, de una part, y lo procurador reyal y de la capitania general, de la part altra, y regonegueren

a. a continuació un espai en blanc d'uns 55 mms.

també y miraren lo que en semblant novedat y loc de la Taressana féu lo quòndam // 49r // príncep de Melito, loctinent y capità general de sa magestat, en janer de MDLXXI, y la consulta que se'n tingué ab los senyors consellers d'esta ciutat y lo que se'n resolgué, que és segons està continuat en la jornada de III, IIII y VIII de dit mes de janer en lo dietari número LII, que.s del trienni MDLXVIIII, recondit en la scrivania major. Y axí matex regonegueren y miraren altres scriptures y coses sobre aquest matex negoci, y no sabien ni pogueren saber si lo dit pres era stipendiari de la capitania general o no, ni per quins delictes estava pres y era condemnat. Y procurant de saber-ho foren certificats que lo dit pres, lo matex die a hora de dinar, que lo poble estava retirat y descuydat, fou portat desimuladament dels càrcers reyals en la Taressana, y que en arribar allí, per execució de la sentència contra ell donada per sa excel·lència, com a capità general, fou penjat per lo coll y mort en dites forques.

Sabent los senyors deputats y oïdors de comptes esta tan gran novedat per lo dit senyor duc de Terranova, capità general, ab son pretès consell de la capitania general feta en la present ciutat, manaren als porters de la casa de la Deputació que convidassen de part de ses senyories, per lo matex die, encontinent, aprés de dinar, les persones dels tres staments nomenades ja a VII de decembre proppassat per los negocis que lavors accorregueren, pregant-les fossen ací, encontinent, per coses que importaven molt a tot lo Principat.

De les quals persones, tantots aprés dinar, vingueren en lo consistori dels senyors deputats les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, Miquel Bonet, Joan Vila, Galceran de Albanell; // 49v // per lo militar, los senyors, baró de Erill, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Francesc de Boxadors; per lo reyal, los senyors Joan Luís Cornet, Miquel Joan de Junyent y de Rovira. Y no venint-ne altres en lo temps que se aguardaren los senyors deputats y oïdors de comptes, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic a les sobrenomenades persones, proposaren y referiren tot lo que dalt és scrit, y en son consistori havia passat aquest matí, sobre la dita novedat de dit senyor capità general.

En aquest temps que los senyors deputats acabaven de fer dita proposició y relació, los magnífics misser Miquel Çarrovira y misser Rafel Joan Masnovell, advocats d'esta ciutat, qui venien per part dels senyors consellers, haguda licència dels senyors deputats, entraren en son consistori y, parlant lo hu aprés l'altre, digueren, en effecte, que los senyors consellers havian entès la matexa novedat de dit senyor capità general, y estaven d'ella molt admirats, per ésser com és en perjudici de les constitucions y altres leys de la terra, y de privilegis particulars d'esta ciutat que allí foren referits, y que los senyors consellers entenian quexar-se'n per sa part, y procurar que, pus lo fet no.s podia remediar, almenys s'i possàs tal remey, que d'assí avant no.s poguessen fer semblants agravis y perjudicis a esta ciutat y al Principat, que podent-se alcançar, poguessen fer les degudes diligències per justificació de les quexes que se'n haurian de fer en Corts Generals, segons feren lo semblant cas del príncep de Melito, dalt referit, lo qual y la conformitat que per ell fou entre los senyors // 50r // deputats y consellers, reduïren a la memòria dels senyors deputats, y com entengan los senyors consellers que als senyors deputats[a] per obligació de sos càrrecs y officis, principalment toca procurar semblant remey, supplicaren a ses senyorias, de part dels senyors consellers, fossen servits ab la diligència y bon consell que acostumen, entendre los matexos agravis y perjudicis y fer que almenys per al esdevenidor resten remediats; offerint-se, de part dels senyors consellers, a tot lo que aquella casa de la ciutat pogués fer y servir a ses senyories, en benefici de aquest negoci y altres occorrents al servey de Déu, de sa magestat y del bé públic.

E los senyors deputats los respongueren y digueren lo que ja, per aquest effecte fins en aquesta hora, havian fet, y com estaven allí las ditas persones dels tres staments per aconsellar-los en estos negocis, dels quals no levarian la mà fins que fossen remediats los sobredits agravis, y del que.s faria donarian raó als senyors consellers. Sobre los quals, aprés de ésser dits misser Çarrovira y Masnovell fora de consistori, tractaren y discursaren largament los senyors deputats, oïdors de comptes y persones eletes sobrenomenades, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de General. Y aprés les dites persones eletes, votant y dient son parer una aprés altra per son acostumat orde, resolgueren y aconsellaren als senyors deputats que ses senyorias, ab sos magnífics assessors y advocat fiscal, primer de tot entenguessen molt bé quants y quins són y en què consistexen y contra quines constitucions, privilegis y altres leys d'esta terra són fets los dits agravis, y aquells se referescan en altre ajust que los senyors deputats faran de dites y altres persones dels tres staments, que per açò seran servits nomenar, perquè aprés millor se puga aconsellar lo que convinga fer. E per orde dels senyors deputats,

a. a continuació ratllat que.

[1582]

y per a correspondre a la voluntat y offertes dels consellers, fou a ses magnificències donada raó de dita //50v// resolució y consell per los magnífics misser Francesc Serra y misser Montserrat Guardiola, assessor del General.

Divendres, a XXVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes donaren orde al magnífic misser Montserrat Guardiola, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, que en companyia de mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, anàs als senyors consellers en la casa de la ciutat, y.ls digués que en lo consistori dels senyors deputats se ha molt tractat y considerat lo aggravi del senyor capità general en la Taressana, y és vist lo que per semblant aggravi del quòndam príncep de Melito, en janer MDLXXI, se tractà y féu, y que pus lavors se ajustaren los assessors del General y los advocats de la ciutat per aconsellar lavors sobre aquel aggravi, y los senyors deputats y consellers que lavors eren feren lo que dits assessors y advocats los aconsellaren, ara se devia també fer de la matexa manera.

E tornat lo magnífic misser Guardiola en consistori, digué als senyors deputats que als senyors consellers paria molt bé lo pensament de ses senyorias, y que donarien orde als advocats de la ciutat de ésser ab los assessors del General y tractar juncts lo que per part del General y de la ciutat se degués fer en estos negocis.

Dissapte, a XXVIII. En aquest die, de matí, per part dels consellers de la present ciutat vingueren en lo consistori dels senyors deputats los magnífics misser Antoni Çarrovira, misser Raphael Joan Masnovell, misser Simon Ferrer, advocats ordinaris del General, lo que.s deu aconsellar als senyors deputats y consellers per reparació dels agravis del senyor capità general, que són dits en les jornades precedents, y tots ells en la estància que.s diu lo guarda-roba, la qual està junct a dit consistori, tractaren y consultaren sobre lo mateix.

51r A ont resolgueren que, considerada la qualitat del negoci y lo exemplar de semblant cas fet en janer de MDLXXI per lo quòndam príncep de Melito, no.s devie demanar ni supplicar res en scrits al senyor loctinent general, sinó ab embaxada de paraula, supplicar-lo fos servit remediar los agravis de haver fet sentenciar a mort a XXVI del corrent en la Taressana de la present ciutat hu, que com a capità general, tenia pres, y dita embaxada se continuàs en lo dietari de la present casa de la Deputació a effecte que, no remediant sa excel·lència dits agravis, se'n pogués donar quexa en les Corts Generals, y allí se pogués alcansar lo remey que és degut. Referiren aprés als senyors deputats y oïdors de comptes, en son consistori, la precedent resolució, y aconsellaren a ses senyories lo que en ella és dit, y los magnífics advocats de la ciutat se'n anaren ab determinació de aconsellar lo matex als senyors consellers.

Paregué als senyors deputats y oïdors de comptes, d'esta consulta y consell, donar raó a les persones dels tres staments nomenades y applicades per a tractar y aconsellar-se en estos negocis. E axí manaren ésser convidades per a què vinguessen en la present casa aquest matex die, a les dos hores aprés dinar, y en loc del senyor Galceran Burguès y de Santcliment[a], qui està malat, convidassen al senyor son fill don Joan Burguès y de So.

A la qual hora, de les dites persones, vingueren en lo consistori dels senyors deputats les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Miquel Bonet, Joan Vila, Galceran Albanell; per lo militar, los senyors baró de Erill, don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, don Joan Burguès y de So, Francesc de Boxadors; //51v// per lo reyal, los senyors, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Joan Luís Cornet, Miquel Joan Junyent y de Rovira, Perot Amat. Feren a saber los senyors deputats a les dites persones la resolució y consell dels dits magnífics assessors y advocats del General y advocats de la ciutat, pregant-les diguessen també son parer a ses senyorias, y.ls aconsellassen lo que devien fer.

Comensaren dites persones dir cada una son vot y parer, y estant en açò vingueren y, haguda licència dels senyors deputats, entraren en consistori los senyors Miquel Bastida y Francesc de Agullana y Calders, y de part dels senyors consellers, en effecte, recordaren als senyors deputats los agravis per lo senyor loctinent general fets a tot lo Principat per les crides de les vitualles y pregaren a ses senyorias los donassen còpia dels memorials que tenen en la Deputació d'estos agravis, per a poder-ne scriure a sa magestat, per lo embaxador que la ciutat li tramet.

Respongueren los senyors deputats, en effecte, que manarien comunicar y donar als senyors consellers tot lo que d'esta casa se offerís en servey y benefici de sa magestat y de la ciutat y Principat.

Essent fora dits Bastide y Agullana del consistori, les dites persones eletes continuaren sos vots y, ans de acabar, vingué en dit consistori lo

a. Santcliment... So *interlineat al marge esquerre.*

dit senyor Miquel Bastida, com a hu de les dites persones del bras reyal eletes y convidades per a tractar y aconsellar-se en estos negocis, qui, oïts los qui en sa presència votaren y essent informat del que allí se tractava, també digué son vot y parer. Aconsellaren tots que.s fes al senyor loctinent general la embaxada que los magnífics assessors y advocats del General y advocats de la ciutat havian aconsellat.

Encontinent, los senyors deputats, per a fer esta embaxada, // 52*r* // elegiren los dits senyors, prior Tormo, don Jayme de Cardona, Miquel Bastida, en companyia dels quals vaja lo magnífic misser Montserrat Guardiola, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, per a informar y referir a sa excel·lència largament los agravis del que, com a capità general, estos dies ha manat fer. Haguda, de manament de ses senyorias per lo síndic del General, licència y hora de sa excel·lència, anà aquí matex la dita embaxada.

Tornats dits embaxadors y assessor del General en consistori, digueren y referiren als senyors deputats y persones eletes, qui allí los speraven, que fent y explicant la embaxada a sa excel·lència, comensant a parlar los senyors embaxadors y aprés continuant largament[a] lo dit magnífic misser Guardiola, li han[b] dit lo següent, ço és: que lo dijous proppassat entengueren los deputats del General del principat de Cathalunya que, per manament de sa excel·lència, aquell die de dijous o poc abans se eren posades unes forques en la Dressana. E volent entendre més avant aquest fet, entengueren lo matex die de dijous que, a mitigdie o poc aprés, fonc penjat un home en dites forques per manament de sa excel·lència com a capità general, y.ls pesà a dits deputats no haver-ho entès abans, per poder representar a sa excel·lència a millor temps y saó lo que ara se li diria, confiant que per ventura en tal cas sa excel·lència no haguera manat executar dita sentència de mort, perquè en lo any MDLXXI, quant semblant cas s'esdevingué, ja lavors ere la violació de constitucions de Cathalunya y prejudicis que.n resultaven, y per ço de lavors ensà no s'era fet semblant cas, per quant lo capità general de Cathalunya no pot exercir jurisdicció alguna, sinó en quant de dret e per constitucions del present principat de Cathalunya li és permès.

E axí és // 52*v* // cert que en temps de pau, com ara és, y no havent-hi ací exèrcit format, com no le.y ha, ninguna jurisdicció hi pot exercir sa excel·lència com a capità general en los provincials, ne tampoc en los stipendiaris y asoldadats per delictes comuns, sinó tant solament per los delictes militars e, majorment, quant lo stipendiari y asoldadat ha perpetrat los delictes comuns al temps que era provincial y no asoldadat, perquè de dret se ha de attendre lo temps del delicte, car lo delinqüent en delinquir offèn la jurisdicció de aquell jutge baix de la correcció del qual lavors està, y per aquestes raons se entén que no podia ni devia sa excel·lència, com a capità general, judicar y executar la persona de dit home en la forma és estat fet, com aquell sia estat condemnat per delictes comuns comesos al temps que era provincial y no stipendiari.

E axí bé no podia sa excel·lència, com a capità general, tenir tribunal format, segons té assessors y altres ministres, del qual també resultan prejudicis, com lo dit die de dijous resultà lo sobredit, y encara que hu dels dits assessors de dita capitania general manà pendre tres o quatre provincials en la capitania general.

E per lo semblant han entès que un capità, nomenat Ciurana, fa una companyia en aquest principat de Cathalunya, e pren per soldats seus[a] hòmens facinerosos y de mala vida, y aquells aporta en sa companyia guiats e segurs, y de ací se segueix que ab aquesta sperança alguns acelerats acometen de perpetrar diversos delictes ab la matexa sperança que aprés de perpetrar dits delictes se assentaran ab la companyia del dit capità Ciurana e tindran impunitat de sos delictes, com de fet los dos germans Rieres, bandolers famosos y públics, estos dies proppassats són entrats en la església de Callurs, e de allí han tret dos hòmens y los han degollats davant la església, y altres dos als quals no pogueren traure de la església degollaren dins ella, y encontinent se són asoldadats y posats en la companyia de dit capità Ciurana, y són estats vists en companyia de dit Ciurana passejar públicament per la vila de Berga, y ab aquest exemple se atrevexen altres, segons és estat avisat Bernat Gili, de la vila de Sabadell, que.s guardàs // 53*r* // en aquesta occasió, perquè alguns enemics seus sercaven ara opportunitat per a poder-lo matar, ab sperança de posar-se aquí matex en la companyia del capità Ciurana.

E també havian entès que en Tortosa està un comanador de Sant Joan, anomenat don Dionís Coscon, e se assereix loctinent de capità general, y en aquest nom impedeix la jurisdicció ordinària, y en particular estos dies passats ab letres patents ha repetit de la cort ordinària de

a. *a continuació ratllat* a parlar los senyors.
b. *a continuació ratllat* vian.

a. seus *interlineat.*

[1582]

Tortosa un home, que en dita ciutat fonc pres de nits portant dos pedrenyals armats y a punct per a delinquir, e pren dit comanador appellido que dit home és criat seu.

Totes les quals coses sobredites fonc dit se representaven a sa excel·lència perquè manàs remediar les que remediar-se poguessen, y donàs orde perquè de assí al davant semblants no.s fessen e, particularment, manàs levar les forques que encara estaven posades en la Dressana.

Digueren també y referiren dits senyors embaxadors y assessor, haver respost sa excel·lència, en effecte, que en aquell matex loc, ont ara estaven les forques, havia altra volta penjat un home lo príncep de Melito, e axí ell no feya sinó lo que era ja acostumat, e no entenia haver violada constitució alguna, almenys sabent y entenent-ho, y que desitjaria saber-les y entendre-les millor del que les sabia, que del primer die que.s estat en Cathalunya ha tingut vull a no violar les constitucions y privilegis de la terra, y axí mirarà també d'ecí avant tot lo que a[a] ell[b] serà possible.

Oïda per los senyors deputats, oïdors de comptes y dites persones eletes la resposta de dita embaxada, tractant y consultant de aquella, y dels molts agravis resultants de la crida de les vitualles, que lo die present los senyors consellers de la present ciutat han també recordat als senyors deputats, y que per ses senyorias moltes vegades són estats tractats y consultats ab persones eletes y sos magnífics assessors y advocat fiscal, considerada la qualitat e importància de estos dos negocis y caps de agravis de la capitania general y del líbero comers // 53*v* // que.s prohibeix per la crida de les vitualles, aconsellaren, les dites persones eletes als senyors deputats que, per a millor y ab més consell passar avant en lo remey de tots estos agravis, se devia d'ells donar raó a les persones dels tres staments que residexen y de qualsevol part de Cathalunya se troben en la present ciutat, ab lo consell y parer de les quals los senyors deputats millor se poguessen emplear a fer-los remediar. Entès per los senyors deputats y oïdors de comptes aquest parer, manaren a dits porters de la present casa de la Deputació, de part de ses senyories, pregassen a totes les dites persones dels tres staments que demà diumenge, a les dos hores aprés mitigdie, fossen a la casa de la Deputació.

Diumenge, a XXVIIII. En aquest die, aprés dinar, essent convocades per part dels senyors deputats les persones dels tres staments, vingueren primer los senyors deputats y oïdors de comptes y magnífics assessors y advocats ordinaris del General, y ans de venir dites persones dels tres staments, lo magnífic micer Montserrat Guardiola, altre de dits assessors, digué a ses senyorias en son consistori que lo senyor virey l.à enviat a demanar perquè anàs a parlar ab sa excel·lència. E axí és anat a la una hora passat mitigdie, e sa excel·lència li ha dit que.l havia enviat demanar per lo que lo die abans li havie dit, de part dels senyors deputats, y que en lo particular que li havia dit fer levar les forques que estaven posades a la Tereçana, ell no sabia que en aquella hora estiguessen encara posades dites forques, e per ço no respongué res, emperò que aprés havia enviat a demanar lo sergento, y sabut ab ell que lo penjat era ja fora de dites forques e les forques estaven encara posades, li manà que les fer levar e axí certificave que ja eren levades en aquella hora.

Y en l'altra que li havia dit, que en la Dressana foren presos tres o quatre provincials y posats en la presó, en nom de la capitania general, certificave que ans bé foren presos per jugadors y posats en presó en nom de la loctinència general, e no de la capitania general, e vuy es- // 54*r* // taven a relació del magnífic misser Francesc Fort, un dels magnífics doctors del Reyal Consell Criminal. Y en lo que li havia dit, que lo capità Ciurana portava guiats en sa companyia los germans Rieres, bandolers famosos, certificava que ab crida pública los havia fets desguiar. Y per la quexa se li havia dada del comanador don Dionís Coscon, li havia ja scrit perquè vingués ací en Barcelona a effecte que.s pogués entendre y remediar lo que se hauria de remediar.

E aprés, de les persones dels tres staments que són trobades en esta ciutat de Barcelona, vingueren en la casa de la Deputació les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodó; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Francesc Reboster y Sala, ardiacha de Santa Maria de la Mar; Miquel Bonet, Luís Joan Vileta, Joan Vila, misser Onofre Pau Cellers, misser Jaume Cassador,[a]... Rovirola, canonges de la Seu de Barcelona; don Seraphí Marlés, canonge de Leyda; fra Antic de Cabrera, comanador de Tortosa del orde de Sant Joan.

Per lo militar, los senyors duc de Cardona, don Alonso, baró de Erill, // 54*v* // don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmenat y de

a. a *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* li.

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.*

Sanctiga, don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, Andreu Sacosta, don Berenguer de Paguera, Luís de Rajadell, senyor de Jorba, don Bernat de Boxadors, don Joan Terré y de Icart, don Joan Burguès y de So, Francesc Pons,[a]... Pons, senyor de Montclar, don Phederic Desbosc, Luís Gualbez, Perot Salbà, Galceran Cahorts y de Soler, Hierònym Desbosc, don Dimas de Boxadors, Francesc de Agullana y Calders, Pere Cassador, Joan Prats de Vic, Hierònym Prats de Bigues, don Garau de Alentorn, Hierònym Deslor, don Phederic Despalau, Galceran Ferrer, Hierònym Argensola, en Barcelona y altres parts de Cathalunya domiciliats; // 55*r* // don Pedro de Pinós, Joseph Çescases, don Miquel Angel Mitjavila, Jaume Spuny, Garau Guardiola, Francesc Burguès, don Plegamans de Marimon, Martí Joan Spuny, Joseph de Ferreró, Miquel Joan Falcó, Hierony Cassador, Joan Pau Malendric, Jaume de Aguilar, Perot de Gualbes, don Bernat de Pinós,[b]... Pol, Joan Pau Ciurana, Henric de Garret, Joan Lull, Francesc Cosma de Fivaller,[c]... Marlés, Montagut de Vallgornera, Cècar Santjust, en Barcelona y altres parts de Cathalunya domiciliats; // 55*v* // Vidal de Blanes, don Miquel Palau, Luís de Vilafranca, don Pedro de Santcliment, Gaspar Durall y de Aguilar, don Phelip de Erill, lo comanador Pol, Jaume de Salbà, Francesc de Argensola, don Esbert Palau,[d]... Vallgornera, en Barcelona y altres parts de Cathalunya domiciliats.

Per lo reyal, los senyors Francesc Despuig, conseller en cap de la present ciutat, Joan Luís Cornet, Miquel Joan de Junyent y de Rovira, Galceran de Navel, Jaume Vila, Montserrat Grau, Miquel d'Oms, Joan Saurí, Perot Amat,[e]... Cornet, Francesc Casademunt[f], ciutedans de Barcelona; // 56*r* // Gabriel Costa, Miquel Bastida, Pere Ferreres, Francesc Terré de Picalqués, ciutedans de Barcelona.

Los senyors deputats y oïdors de comptes, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés, per orde de ses senyorias, lo magnífic Francesc Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, referí, largament a dites persones, lo que fins en aquest die ha passat dels dos caps y negocis occorrents de la capitania general, y de la crida de les vitualles, de què se ha tractat en les jornades precedents, per a què fossen de tot informades, y apunctassen y advertissen als senyors deputats lo que entenguessen convenir al remey dels agravis que dels dits caps han resultat.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 25 mms.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
f. s *intercalada ratllada.*

Quiscuna de dites persones, parlant una aprés altra per son orde degut y acostumat, digué son parer en tots los dits caps, y oït lo parer de tots, determinaren los senyors deputats y oïdors de comptes, que abans de donar raó de dits agravis a la magestat del rey nostre senyor, se fes esta matexa tarda solemne embaxada al senyor loctinent general per a què fos servit remediar-los de[a] manera que no.y hagués occasió de occórrer a sa magestat, y totes les dites persones dels tres staments aguardassen la resposta.

Per la qual embaxada elegiren, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Miquel Bonet; per lo militar, los senyors baró de Erill // 56*v* // senyor de Seró, Andreu Çacosta; per lo reyal, los senyors, Miquel Bastida, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet. Ensemps ab lo magnífic misser Montserrat Guardiola, altre dels magnífics assessors del General, qui més largament informe a sa excel·lència sobre dita embaxada.

Als quals embaxadors y assessor, los senyors deputats donaren orde del que se havia de dir y supplicar en dita embaxada, la qual se féu entontinent, haguda primer licència y hora de sa excel·lència per lo síndic del General, y anaren dits senyors embaxadors y assessor per son orde de staments acostumat, molt acompanyats y ab los porters de la Deputació davant ab les maces majors en forma de solemne embaxada.

Tornats aprés davant los senyors deputats, oïdors y persones dels tres staments, referiren, dits senyors embaxadors, haver dit a sa excellència, que los senyors deputats los havian manat anar a supplicar a sa excel·lència per a què fos servit desagraviar aquest Principat dels agravis que altres vegades se li eran representats acerca de les crides de les vitualles, y també del fet de la capitania general, com més largament explicaria lo magnífic misser Guardiola, assessor del General, qui allí estava present. E lo dit magnífic misser Guardiola referí haver dit a sa excel·lència, en explicació de dita embaxada, que los deputats de Cathalunya, ab diverses embaxades, havian supplicat a sa excel·lència manàs remediar les violacions de constitucions, resultants de les crides fetes sobre de les vitualles. E axí bé los resultants dels procehiments que fan de quiscun die los assessors y altres ministres de la capitania general, com dits assessors no puguen estar ordinàriament, ni los altres ministres, en manera que fassen tribunal

a. de... magestat *interlineat al marge esquerre.*

format ací, ont vuy per gràcia de Déu hi ha pau y no.y ha exèrcit format, com // 57r // més larga e particularment altres voltes se era representat a sa excel·lència, e per ço ara se dexaven de tornar a particularitzar e individuar, recordant tant solament a sa excel·lència que si en temps de altres loctinents generals se eren fetes semblants crides de vitualles, y en temps de altres capitans generals se havia tingut semblant tribunal, també en tots aquexos temps aquest Principat ho havia tingut per agravi, y havia supplicat diverses voltes que fos desagraviat, y en part cessaren dits agravis, perquè les dites crides, encara que són estades publicades diverses voltes, may emperò són estades executades en tot, y ab la stretura que vuy se executan, ni.n eran tant agraviats los poblats de aquest Principat, com ara.

E axí tornem a supplicar a sa excel·lència que ab tot effecte mane remediar dits agravis, perquè los danys crexen cada dia e fins al die de vuy no se ha vist principi algú de remey. E serie bé fos servit sa excel·lència manar sobre açò fer una declaració de voluntat, perquè altres voltes se tingués certitut del faedor, y no.s tragués en conseqüència, com ara se trau, lo fet per altres loctinents e capitans generals. E referiren també dits senyors embaxadors y magnífic assessor que sa excel·lència los ha respost que sa intenció may és estada agraviar aquest Principat, y que ell ho manaria veure y remediar, de tal manera que la Deputació y aquest Principat restarien contents.

Dilluns, a XXX. En aquest die, de matí, aparegué als senyors deputats, per a comunicar y tractar lo que occorre dels agravis de la crida de les vitualles y de la capitania general, ajustar y applicar més persones dels tres staments a les que fins ara són nomenades y eletes. E axí de nou elegiren y nomenaren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodó; // 57v // Miquel de Agulló, abbat de[a]...; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Carles de Çagarriga, ardiacha de Benasc en la Seu de Leyda, Francesc Robuster y Sala, ardiacha de Sancta Maria de la Mar, Jaume Cassador, sacristà de Tortosa, Garau Vilana, Miquel Bonet, Onofre Pau Cellers, Joan Vila,[b]... Caraps, canonges de Barcelona; Galceran Albanell, pabordre de Barcelona.

Per lo militar, los senyors, duc de Cardona, don Alonso, baró de Erill, don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, Andreu Çacosta, Jaume de Salbà, Francesc de Boxadors, don Joan Burguès y de So, don Miquel Despalau, don Joan Terré y de Icart, don Phederic Desbosc, en Barcelona domiciliats.

58r Per lo reyal, los senyors, Francesc Despuig, conseller en cap, Miquel Bastida, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Miquel Joan de Junyent y de Rovira, Perot Amat, Joatchim de Setantí, Jaume Vila, Joan Saurí, Gabriel Costa, ciutedans de Barcelona.

Y manaren los senyors deputats als porters de la present casa de la Deputació que, de part de ses senyories, les convidassen per a les dues hores aprés dinar de aquest matex die, pregant-les fossen en esta casa de la Deputació.

De les quals persones, essent totes convidades segons que los porters referiren, vingueren en la Deputació les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los dits senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, lo ardiacha de la Mar, Miquel Bonet, Galceran Albanell; // 58v // per lo militar, los dits senyors duc de Cardona, baró de Erill, Ramon Vicens de Semmenat, senyor de Seró, don Miquel Despalau, don Joan Burguès, Andreu Çacosta, Francesc de Boxadors, Jaume de Salbà, don Joan Terré y de Icart, don Phederic Bosc; per lo reyal, los dits senyors conseller, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, Perot Amat, Jaume Vila, Gabriel Costa.

Havent tractat los senyors deputats y oïdors de comptes ab dites persones eletes, tot lo que fins en aquesta hora ha occorregut sobre // 59r // dits agravis y negocis de les vitualles de la capitania general, y[a] havent parlat quiscuna de dites persones per l'orde acostumat, y dit y advertit sobre estos negocis lo que.ls ha apparegut, aconsellaren als senyors deputats que, pus lo senyor loctinent general, essent-li supplicat ab moltes embaxades que li són estades fetes, no ha remediat los dits agravis, si en breus dies no.ls remediava, ne donen raó a la magestat del rey nostre senyor.

Matig MDLXXXII

Dimarts, lo primer. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes vingueren en consistori y manaren venir los magnífics assessors y advocat fiscal del General, y allí digueren que, vuy de matí, lo senyor loctinent general los ha enviat a dir per lo secretari

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

a. y *interlineat.*

Olzina, que se ajustassen aquest aprés dinar, perquè sa excel·lència volie tornar resposta del que, per part de ses senyorias, li fou dit y supplicat en la embaxada que se li féu diumenge proppassat.

Sperant los senyors deputats y oïdors de comptes ab dits magnífics assessors y advocat fiscal en consistori la dita resposta, vingueren, y ab licència de ses senyorias entraren allí, los magnífics misser Martí Joan Franquesa, del Reyal Consell Criminal, y misser Miquel Joan Quintana, del Reyal Consell Civil, doctors y advocats fiscals, y parlant primer lo magnífic misser Franquesa y aprés lo magnífic misser Quintana, digueren en effecte, de part del excel·lent senyor loctinent general, que lo senyor virey, aprés de la embaxada que li fonc feta de part de ses senyorias diumenge proppassat, havia procurat, ab tota la diligència possible, de tractar y fer resolució del que havia de respondre a dita embaxada, y que per aquest effecte havia manat ajunctar les persones ab què li havia paregut consultar, y que ab tot eren dits negocis de qualitat que requirien temps, se havia fet en ells resolució que sa excel·lència // 59*v* // nomenava per sa part al senyor bisbe de Barcelona, canceller reyal, y al senyor regent la Cancelleria, y a dits magnífics misser Martí Joan Franquesa, doctor del Reyal Consell Criminal y advocat fiscal de la règia cort, y misser Miquel Joan Quintana, doctor de la Reyal Audiència y advocat fiscal patrimonial, y que los senyors deputats nomenassen també les persones que serien servits, perquè tots juncts tractassen y conferissen dits negocis, y lo que per part de ses senyorias se havia representat y explicat a sa excel·lència, axí que d'esta manera se pogués en ells pendre lo assiento convenient, offerint y certificant de part de sa excel·lència que son ànimo y voluntat sempre ere estada y era de guardar y fer guardar les constitucions, leys y privilegis del present Principat, y que axí entenia fer-ho en dits negocis molt de veres y ab tot effecte.

Respongueren en effecte los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, que sobre açò tractarien y lo que en son consistori seria determinat farien a saber a sa excel·lència. E aprés, essent fora del consistori los dits magnífics doctors dels Reyals Consells, los senyors deputats manaren convidar, per a demà de matí a las nou hores, les persones dels tres estaments últimament eletes y nomenades, per a tractar d'estos negocis.

Dimecres, a II. En aquest die, per orde dels senyors deputats y oïdors de comptes, de les persones dels tres staments eletes per a tractar sobre los negocis occorrents de la crida de les vitualles y de la capitania general, vingueren en consistori les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, // 60*r* // Miquel Bonet, Jaume Cassador, sacristà, Onofre Pau Cellers, Galceran Albanell; per lo militar, los senyors, duc de Cardona, baró de Erill, Ramon Vicens de Semmanat y de Sanctiga, senyor de Ceró, don Phederic Desbosc, Andreu Çacosta, don Jayme de Cardona, Francesc de Boxadors, Jaume de Salbà, don Joan Burguès y de So; per lo reyal, los senyors conceller en cap, Galceran de Navel, Miquel Bastida, Joan Luís Cornet, Jaume Vila, Perot Amat, Pere Ferreres, Miquel d'Oms, Gabriel Costa, Joan Saurí.

60*v* E los senyors deputats e oïdors de comptes referiren a dites persones eletes lo que haïr los magnífics misser Martí Joan Franquesa y misser Miquel Joan Quintana, doctors del Reyal Consell, de part del senyor loctinent general los digueren sobre la resolució de la resposta de sa excel·lència a la embaxada de diumenge, a XXVIIII del passat.

E les dites persones aprés de haver bé entès lo que sa excel·lència havia tramès a dir per dits magnífics misser Franquesa y misser Quintana, havent dit quiscuna son parer, aconsellaren als senyors deputats que estos negocis[a] no.s posen en tracte sinó que, pus per relació dels assessors, és cert que en tots los caps de la embaxada de diumenge proppassat se ha contrafet a constitucions y altres leys, se'n done altra vegada raó a sa excel·lència, per a què breument ho mane remediar, y sinó que vaja embaxada a sa magestat per a donar-li'n la raó de tot, com fou aconsellat diumenge proppassat.

Aprés, los senyors deputats y oïdors de comptes, essent[b] encara ans de dinar en consistori, consultaren ab los magnífics assessors y advocat fiscal ordinaris del General, y tractaren tots sobre estos negocis, y també lo matex die aprés dinar.

Estant axí tractant, aprés dinar, vingué en consistori lo magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del Reyal Consell Criminal, y de part sua, ab paraules de molts compliments y de demostració de zel que tenia de posar en bona forma y orde la crida de la prohibició de les vitualles, per a què fos servey de Déu y de sa magestat, benefici y quietut de la terra, digué als senyors deputats largament lo que sobre açò li occorria, y los senyors deputats agraint-li molt la voluntat y bon zel, ab paraules també de

a. *a continuació ratllat* que.
b. essent... consistori, *interlineat al marge esquerre.*

molts compliments li respongueren. Y axí començaren a tractar sobre aquest negoci y occorrent al dit magnífic misser Quintana comunicar y tractar sobre açò matex ab lo excel·lent senyor loctinent general, o ab altres del Reyal Consell Criminal, anà fora la casa de la Deputació. Y poc aprés tornà en lo consistori dels senyors deputats, y tractaren més avant sobre aquest matex negoci, y restaren de manera que en continuació de aquell, a la tarda del matex die, los dits magnífics assessors y advocat fiscal anaren y tractaren sobre ell en casa de dit magnífic Miquel Quintana.

61r Dijous, a III. Festa de la Invenció de la Santa Creu. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats, oïdors de comptes, lo dit magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del Reyal Consell Criminal, y los magnífics assessors y advocat fiscal del General, vingueren en lo consistori de la casa de la Deputació, y tractaren sobre lo bon assento de la crida de les vitualles.

Divendres, a IIII. En aquest die, aprés dinar, los dits magnífics misser Miquel Quintana, doctor del Reyal Consell, y los assessors y advocat fiscal del General, en lo consistori de la Deputació, passaren avant lo tracte que tenien començat sobre lo remey y bon assento de la crida de les vitualles[a].

61v Dissapte, a XII. En aquest die, la crida de prohibició de les vitualles, que per la intervenció y tracte del magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del Reyal Consell Criminal, estos dies proppassats és ordenada ab voluntat y concòrdia de la règia cort y dels senyors deputats, fou publicada per los locs acostumats de la present ciutat de Barcelona, segons la tenó y còpia d'ella ací cosida. En aquest matex die, aprés dinar, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors del General, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat per sa devoció[b].

66r Dimarts, a XV. En aquest die, de matí, lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat, per sa devoció.

a. en l'assentament corresponent a dissapte dia XII, es llegeix ratllat, En aquest die la crida de prohibició de les vitualles, que per la intervenció y tracte del magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del reyal Consell Criminal, estos dies proppassats és ordenada ab voluntat y concòrdia de la règia cort, y dels senyors deputats, fou publicada per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, segons lo tenor y còpia aci cosida.
b. a continuació dues crides transcrites a l'Apèndix 2, pàgs. 733-734.

Dimecres, a XVI. En aquest die, lo magnífic misser Francesc Serra, assessor del General, tornà de Nostra Senyora de Montserrat.

Divendres, a XVIII. En aquest die, al vespre, lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, tornà de Nostra Senyora de Montserrat.

Dissapte, a XVIIII. En aquest die, mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, portà als senyors deputats la còpia auctèntica de la crida de les vitualles, que és ací cosida.

66v Dilluns, a XXI. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat reyal, qui a XVIII del corrent era tornat de Nostra Senyora de Montserrat.

67r Dilluns, a XXVIII. En aquest die, mossèn Francesc Serra, hu dels assessors del General, per sa indisposició corporal dexà de venir en consistori.

Dimarts, a XXVIIII. En aquest die morí Bernat Icart, hu dels tres porters ordinaris de la Deputació. Nostre Senyor li done la sua glòria.

67v Juny MDLXXXII

Divendres, lo primer. En aquest die misser Francesc Serra, assessor del General, qui era estat malalt, vingué en consistori.

68r Dissapte, a VIIII. En aquest die, per haver spirat la crida de la prohibició de les vitualles, publicada a XII de matig proppassat, fou tornada a publicar.

Dilluns, a XI. Festa del benaventurat apòstol sanct Bernabé[a].

71r Divendres, a XXII. En aquest die mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, portà als senyors deputats en consistori còpia authèntica del acte de desenculpament, a VI de abril proppassat fet per Miquel Utrolis, aprés de ésser-li publicada la sentència per la qual fou penjat, la qual còpia auctèntica és ací cosida.

Diumenge, a XXIIII. Festa de la Nativitat del benaventurat sant Joan Baptista.

71v Dijous, a XXVIII. En aquest die mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, a qui los senyors deputats havian manat còpia auctèntica de la crida de la prohibició de les vitualles, publicada a VIIII del corrent mes de juny, portà en consistori la còpia auctèntica que.s ací cosida, dient

a. a continuació una crida transcrita a l'Apèndix 2, pàg. 734.

que era còpia auctèntica de dita crida publicada a VIIII del corrent, y entenet los senyors deputats que havia d'ésser conforme la que fou publicada a XII del matig proppassat, comprovaren una còpia ab altra, y fou aquesta trobada molt diversa de la dita publicada a XII de matig; restaren-ne los senyors deputats, oïdors de comptes, assessors y advocat fiscal molt admirats y feren-ne molt gran sentiment, lo qual demostraren y feren entendre al magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president de Reyal Consell Criminal, pus per medi seu dita crida, publicada a XII de matig proppassat, fou feta de comú consentiment de la règia cort y dels senyors deputats.

Divendres, a XXVIIII. Festa dels benaventurats sant Pere y sant Pau.

Dissapte, a XXX. En aquest die lo magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del Reyal Consell Criminal, vingué en consistori dels senyors deputats y mostrà haver molt sentit que la crida de les vitualles, publicada a VIIII del corrent, no fos conforme a la publicada a XII de matig proppassat, y dix de part del senyor loctinent general, a qui ja se'n havia dat raó, que per a averiguar millor açò fossen demà a les tres hores, després dinar, en casa sa excel·lència los assessors del General, a ont ell dit misser Quintana seria, y restaren que dits assessors hi serien[a].

74r Aprés, de manament dels senyors deputats, per entendre millor lo que era passat sobre la publicació de dita crida feta en aquest mes de juny, partí en aquest die mossèn Camplonc, síndic del General, per a portar còpia auctèntica de semblants crides publicades en Vilafranca de Penadès, en matig proppassat y en lo corrent mes de juny.

Juliol MDLXXXII

Diumenge, lo primer. En aquest die, los senyors deputats entengueren lo error que s'era pres en la Cancellaria sobre la còpia auctèntica dalt cosida a la jornada de XXVIII del passat donada al síndic del General, de la crida de la prohibició de les vitualles publicada a VIIII del proppassat mes de juny, y fou dit error que pensant donar a dit síndic del General còpia auctèntica de la dita crida publicada a VIIII del proppassat mes de juny, li donaren còpia auctèntica de altra crida de prohibició de vitualles, que ja fou publicada a XIIII de marts proppassat y del matex any, que és tant diversa de la publicada a XII de matig y VIIII de juny com per ella se veu; en la qual còpia auctèntica, donada a dit síndic, no estava lo calendari de la publicació, sinó que aprés s'és posat en lo dors d'ella, y la crida publicada a VIIII de juny encara no era en registre, sinó que la publicaren a VIIII de juny ab lo matex original de XII de matig, y al peu de aquell original fou continuada la publicació de VIIII de juny, com també aprés fou esta segona publicació continuada en dita Cancelleria, al peu de la còpia auctèntica de dita crida publicada a XII de matig, que és cosida dalt a la jornada de XVIIII de matig. Y entesa la veritat de aquest error, y que la publicada a VIIII de juny era del matex tenor que la publicada a XII de matig, los senyors deputats y oïdors de comptes estigueren satisfets, y no.y hagué per a què los magnífics assessors del General anassen, per açò, en casa sa excel·lència com estava apunctat.

74v Dilluns, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora. En aquest die, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, partí de la present ciutat per anar en Segarra, com advocat de una visura entre lo senyor de Foxà y Vilanova de Perpinyà, de la qual és jutge lo magnífic misser Pere Balle, doctor de la Reyal Audiència.

Dimarts, a III. En aquest die mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, tornà de Vilafranca de Penedès, y de les crides de prohibició de les vitualles allí publicades en matig y juny proppassat, portà les dues còpies auctèntiques que ací són cosides.

Dissapte, a VII. En aquest die lo magnífic misser Miquel Quintana, doctor y president del Reyal Consell Criminal, de part del excel·lent senyor loctinent general vingué en lo[a] //79r// consistori dels senyors deputats, per a tractar ab ses senyorias lo que paria convenir per levar la contenció que.s comensava entre los conservadors y officials de la marca y los senyors deputats, per causa de la captura feta, per part dels senyors deputats, de les persones de[b]... Nadal, notari, y [c]..., procurador dels creadors de les marques, inculpats de haver impedit, torbat y prejudicat lo General y exercici de officials de aquell, en nom y per part de dits creadors de les marques, qui per axò ha molts mesos estan en los càrrers de la casa de la Deputació y, comensant-se dit tracte, per manament dels senyors deputats fet per intervenció de sa excel·lència y de dit magnífic misser Quintana, foren liber-

a. a continuació una crida transcrita a l'Apèndix 2, pàgs. 735-736.

a. a continuació dues crides transcrites a l'Apèndix 2, pàgs. 736-738.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 32 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 55 mms.

[1582] tats los dits presos, de manera que no tenint effecte lo que.s tractave, se haguessen de tornar en los dits càrcers de la Deputació.

Dimarts, a X. Festa votiva de sant Christòfol.

79v Dilluns, a XVI. En aquest die, de matí, los magnífics mossèn Francesc Dàvolos y de Maüll, donzell, y misser Agustí Calaf, doctor en drets de la ciutat de Leyda, portaren en sa creença una carta dels pahers de Leyda per als senyors deputats, de VI del corrent, la qual, y segons la explicació de la creença, és sobre los procehiments de la règia cort en prejudici de la ciutat y particulars de Leyda, per no haver, segons deyen, firmat la unió en la forma que lo excellent senyor loctinent general volia. E oïda la dita carta y la explicació de la creença feta per dits Maüll y Calaf, y tractat y comunicat tot aquest die sobre açò, aparegué als senyors deputats, oïdors de comptes, y sos assessors // 80r // que.s fes embaxada a sa excel·lència de tres persones, una de quiscun stament, supplicant-lo fos servit manar remediar los agravis y perjudicis resultants de dits procehiments. En aquest mateix die al tart, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, tornà en la present ciutat de Segarra, a ont era anat a II del corrent per una visura que allí.s feya.

Dimarts, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, per a fer la embaxada que lo die de haïr resolgueren, nomenaren lo senyors don Miquel Tormo, prior de Besalú, don Alonso, baró de Erill, Joan Luís Cornet. Y que en sa companyia, y per a informar largament lo senyor loctinent general sobre tot lo necessari de aquest negoci, anàs lo magnífic misser Sunyer, advocat fiscal del General, per estar occupats los magnífics assessors.

Lo matex die, aprés dinar, de part dels senyors deputats, haguda licència de sa excel·lència, anaren a fer dita embaxada. E poc aprés tornats en consistori, dits embaxadors y advocat fiscal referiren, en explicació de sa embaxada, haver dit a sa excel·lència lo següent, ço és que haïr foren en lo consistori Francisco de Ávolos y misser Agustí Calaf, habitants en la ciutat de Leyda, y de part de la ciutat digueren als deputats que misser Carrera havia presentat una carta de sa excel·lència per als pahers y consell de dita ciutat, y ab dita carta manava sa excellència que les persones de dit consell, que los mesos passats eren estats donats a manleuta ab reincidència per tot lo mes de agost, fossen habilitats per a concórrer a l'offici de paher y altres officis de dita ciutat que se havian de traure dins pocs dies, // 80v // firmada, emperò que fos primer la unió y no altrament. Y legida dita carta en dit consell fou resolt que, pus dita unió no era firmada, que los dits manleutats fossen inhàbils per a concórrer a dits officis, y que pocs dies aprés la dita ciutat fermà la unió ab certes condicions y modificacions.

Y no parexent a sa excel·lència que dita ferma estigués a son contento, envià en dita ciutat lo algutzir Pons, y prengué los advocats de dita ciutat y lo assessor del veguer, los quals vuy en dia estan presos y detinguts en la present ciutat.

E perquè les sobredites coses eren indirectes per a què la ciutat de Leyda vingués a firmar la unió de la manera que.s pretenia, y per consegüent molt prejudicials a les constitucions y leys de la terra, les quals donaven libertat a les universitats y singulars del present Principat que fermassen o dexassen de firmar la unió, y que per dit respecte no se'ls fes ninguna manera de força per via directa o indirecta, que per ço los dipputats supplicaven a sa excel·lència fos servit[a] manar que, ab los advocats y assessor sobredits ni ab los altres de la ciutat de Leyda que entenien estaven ab reincidència per tot lo mes de agost, per no voler consentir en la dita unió, no.s passàs avant en procehiments alguns, ans aquells estiguessen en sa libertat de la manera que deuen y poden estar, conforme les constitucions y leys del present Principat.

E sa excel·lència, en effecte, respongué que sa intenció era estada y era, en tots los negocis que havia tractat fins al die de vuy, després que tenia lo càrrec de loctinent general de sa magestat, que les constitucions de Cathalunya fossen enterament guardades y a ningú fos fet agravi, y que axí ho havia dit moltes voltes, y ara u tornaria a dir y certificar, y que en lo que li era estat dit, que los advocats de la ciutat de Leyda y lo assessor del veguer estaven detinguts en la present ciutat per causa de la unió, que assegurava als deputats que no estaven detinguts per aquex respecte, ans bé per[b] desacato que havien fet, per lo qual entenia passar avant ab térmens de justícia, y que en lo de la unió entenia que era cosa voluntària firmar-la o dexar-la de fermar, y que per no haver-la firmada la ciutat de Leyda no havia pensat en usar de indirecte algú, perquè li parexia que qualsevol dany y desatent que donàs a qualsevol persona de dita ciutat per no voler firmar la unió, que és cosa líbera, l'auria de satisfer // 81r // y pagar en consiència de sos propis béns.

a. *a continuació ratllat* de.
b. *a continuació ratllat* un.

E replicant dit misser Sunyer a sa excel·lència, per orde que tenia del consistori, digué que la carta que misser Carrera havia presentat al consell de la dita ciutat, en la qual sa excel·lència habilitava los qui estaven a maleuta, sempre y quant se fermàs la unió y no altrament, havia donat occasió als deputats de representar a sa excel·lència los indirectes, ab los quals se entenia forçar als poblats en dita ciutat de firmar la unió.

Y sa excel·lència, també en effecte, respongué que no era aquexa sa intenció sinó pus sa magestat havia scrit a la ciutat de Leyda que era de son servey que.s firmàs la unió, y axí.u havia procurat sa excel·lència, que sempre que fos firmada volia regraciar lo servey fet a sa magestat, y que axí habilitava los qui estaven ab manleuta, com ho havia fet en Tàrrega, Cervera y Agualada, y que era cosa ordinària als ministres de sa magestat fer mercès als qui servien a sa magestat en lo que.ls era manat, y que aquexa era sa intenció quant manà scriure la dita carta que misser Carrera presentà al consell de la ciutat de Leyda.

Divendres, a XX. En aquest die, per orde dels senyors deputats y oïdors de comptes, lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, anà a parlar ab lo excel·lent senyor loctinent general, sobre lo negoci occorrent de Leyda, y tornat en consistori dit magnífic misser Sunyer referí que, de part de ses senyorias, ha dit a sa excel·lència que havien entès que les persones de la ciutat de Leyda, que los mesos passats eren estades detengudes en la present ciutat ab occasió de la unió, que sa excel·lència volia firmàs la dita ciutat, estaven ab reincidència per a mig agost propvinent, y que venint dites persones, les quals eren moltes en número, patirien molt gran desatent y dany per ser en temps que estan occupades en la cullida de sos fruyts, y per ço supplicaven a sa excel·lència fos servit manar-los donar a manlleuta o allargar la reincidència.

81*v* E sa excel·lència, en effecte, li ha respost que los negocis per los quals les dites persones estaven a manlleuta no eren de la unió, perquè de aquexos no entenia tractar-ne més, pus bastava haver entès que la ciutat de Leyda no la volia firmar, sinó que eren negocis de justícia, y que desitjava en lo que pogués donar satisfacció y contento als senyors deputats, y que sa excellència ho tractaria ab lo consell. En aquest matex die Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, ab licència dels senyors deputats, entrà en son consistori y demanà licència als senyors deputats de presentar e intimar als notaris reyals officials de la casa de la Deputació qui no són examinats, una sentència reyal en la causa sobre lo examen dels notaris reyals, no entenent per aquella prohibir-los de fer tots los actes del General, encara que no sien examinats. Los senyors deputats, considerat y advertit lo que en açò occorria, donaren dita licència.

Tornà aprés en aquest matex die lo dit Joan Riera, en consistori, y de part dels senyors regent y doctors dels Reyals Consells, digué als senyors deputats que venia lo duc de Ossuna, qui va per virey de Nàpols, y dins dos dies seria en Barcelona, y posaria en casa lo excel·lent senyor loctinent general, y les sales de dita casa a ont se ajustaven los consells estarien occupades, y per exa causa, y perquè les sales del palau reyal estan descubertes per la obra del General que allí.s fa, fossen servits los senyors deputats donar licència de poder-se ajustar y tenir los dits Consells Reyals en los entresuelos y sales dels deposadors del General. Y los senyors deputats li respongueren que donaven licència per a dit temps tant solament.

Dissapte, a XXI. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, partí de la present ciutat per anar a Gerona, per continuar la visura per la qual a II del corrent era anat en Segarra.

82*r* Diumenge, a XXII. Festa de santa Maria Magdalena.

Dimarts, a XXIIII. En aquest die lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels assessors ordinaris del General, qui lo die de haïr per orde dels senyors deputats anà a dir al senyor loctinent general lo matex que a XX del corrent, sobre les coses de Leyda, li digué lo magnífic misser Sunyer, referí en consistori que sa excel·lència en effecte li ha respost lo matex que digué a dit[a] misser Sunyer.

Dimecres, a XXV. Festa del benaventurat apòstol sant Jaume.

82*v* Agost MDLXXXII

Dimecres, lo primer. Festa del benaventurat sanct Pere, *ad Vincula*.

Dissapte, a IIII. Festa del gloriós sant Domingo.

83*r* Diumenge, a V. Festa de la Dedicació de Sancta Maria de la Neu.

Dilluns, a VI. Festa de la Transfiguració del Senyor. En aquest die lo magnífic misser Mont-

a. a continuació ratllat magnífic.

serrat Guardiola, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, partí de la present ciutat per anar com a advocat a una visura en Conflent o per allí cerca.

Dimecres, a VIII. En aquest die, al tart, lo magnífic misser Guillem Sunyer arribà a Barcelona venint de la visura per la qual era anat a XXI del[a] passat en Empurdà.

Divendres, a X. Festa del gloriós màrtyr sanct Lorens.

83*v* Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

84*r* Diumenge, a XX. En aquest die, de matí, mossèn Gabriel Olzina, secretari del excel·lent senyor loctinent general, vingué en lo consistori dels senyors deputats y, de part de sa excel·lència, digué als senyors deputats que sa excel·lència los pregava molt perdonassen a Joatchim Nicolau la culpa per la qual ses senyorias lo tenian en los càrcers de la Deputació, y los senyors deputats li[b] respongueren que per servey de sa excel·lència tindrien en compte en lo que.ls ha tramès a dir. Aprés los senyors deputats manaren al magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, que en aquest die, aprés dinar, anàs a donar raó a sa excel·lència de la captura y culpa de dit Joatchim Nicolau, perquè pus sa excel·lència pregava per ell, entengués quant justament era pres y merexia castigar.

Lo dit misser Sunyer, aprés dinar, en consistori, referí haver dada larga raó a sa excel·lència de dita captura y sa excel·lència li respongué que ell entenia lo que Joatchim Nicolau havia fet y quant justament estava pres y merexia ésser castigat per los deputats, però que sa excel·lència los supplicave que per esta vegada li perdonassen, y pensava que la sua intercessió havia de valer alguna cosa ab los senyors deputats. E dit misser Sunyer li replicà que ell ho diria als senyors deputats, qui farien tot lo que fos possible per servey de sa excel·lència, y axí a dit Joatchim Nicolau fou feta molta gràcia y misericòrdia.

84*v* Divendres, a XXIIII. Festa de sant Berthomeu, apòstol.

85*r* Dimarts, a XXVIII. Festa de sant Agustí. Anaren los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats com acostumen, al offici y sermó del monestir de Sant Agustí, a ont foren convidats lo die abans per los pares de dit monestir.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die morí Miquel Puig, guarda ordinari del General en lo portal de Sant Antoni. Nostre Senyor li done la sua glòria.

Setembre MDLXXXII

Dissapte, lo primer. Festa del benaventurat sanct Lop.

85*v* Dijous, a VI. En aquest die lo excel·lent senyor loctinent general envià a dir als senyors deputats que fossen aquest matí en sa casa, a ont anaren acompanyats dels officials y ministres del General, ab los porters davant ab les masses altes, y en ser arribats allí sa excel·lència los digué, de part de la magestat del rey nostre senyor, la felice nova de la victòria que la armada de sa magestat en les mars de la tercera illa de Portugal havia haguda de l'armada contra don Antonio y altres contraris de sa magestat[a] per respecte del regne de Portugal.

Divendres, a VII. En aquest die, al tart, lo magnífic Montserrat Guardiola tornà en la present ciutat, venint de la visura a ont era anat de agost proppassat.

Dissapte, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

86*r* Dimarts, a XI. En aquest die mossèn Raphael Papió, receptor, y mossèn Joan Berthomeu Deona, credencer dels drets dels çafrans l'any corrent en les parts de Urgell, vingueren en consistori y digueren que arribaren en Barcelona y restituïren los segells de la cauquilla.

86*v* Dijous, a XX. En aquest die, per quant per orde y provisió dels deputats, lo síndic del General, ab supplicació de part de ses senyorias presentada al excel·lent senyor loctinent general, opposant-se a la deffença de les constitucions y altres leys d'esta terra, que la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona pretén ésser violades per tractar-se en la //87*r*// Règia Audiència la causa del possessori, junctament ab la del petitori del comtat de Empúries que.s porta entre dita senyora duquessa de una part, y lo procurador patrimonial de sa magestat y los síndics de dit comtat de la part altra, ha supplicat a sa excel·lència fos servit manar remediar los agravis en lo sobredit fets a dita senyora duquessa y servar y fer servar dites constitucions. Y lo excel·lent senyor loctinent general encara

a. a continuació ratllat corrent.
b. a continuació ratllat dig.

a. a continuació ratllat enb.

no ha remediat dits pretesos agravis, y de part de dita senyora duquessa los senyors deputats són de cada dia instats y supplicats que, per altres vies lícites, se opposassen a la deffença de dites constitucions y leys, y a fer remediar dits agravis. Determinaren fer sobre açò embaxada de tres persones, una de quiscun stament al senyor loctinent general, y per ex effecte elegiren los senyors Joan Vila, canonge de Barcelona, Onofre de Alentorn, senyor de Ceró, y Joan Luís Cornet, ciutedà de Barcelona, qui per orde de ses senyorias, haguda hora y licència de sa[a] excel·lència, anaren a fer dita embaxada.

Y tornats en consistori referiren que, havent explicat y supplicat a sa excel·lència lo effecte d'esta embaxada, ab tot lo compliment que.s estat possible, sa excel·lència los ha respost que no tenia ànimo de fer agravis, y que sobre aquex negoci se havia fet justícia en lo consell.

87v Dissapte, a XXII. En aquest die lo magnífic mossèn Joan Ferrer, senyor de Claravalls, qui per los predecessors de ses senyorias fou tramès per embaxador del General a nostre sanctíssim pare Gregori XIII en Roma, vingué en consistori y féu relació de sa embaxada als senyors deputats, y digué que era arribat en Barcelona a VIII del corrent, dit de la Nativitat de Nostre Senyora, y per sa indisposició de gota o puagra no era pogut venir abans en consistori.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, per causa de sa indisposició corporal, dexà de venir en consistori.

Dimecres, a XXVI. En aquest die lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, partí de la present ciutat per anar a sa casa, que té en la ciutat de Tortosa[b].

93r Diumenge, a XXX. En aquest diumenge, de matí, per lo nou calendari perpètuo en correció y renovació del vell per authoritat de nostre sanctíssim pare Gregori XIII fet, fou publicat en la Seu y altres esglésies d'esta ciutat y segons se diu de tota la diòcesi, lo edicte del reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, que ço és lo publicat en dita Seu, en sa original forma, ensemps ab la còpia auctèntica del cànon en ell refferit de manament del senyor bisbe de Barcelona, per Joan Prinyonosa, notari de sa senyoria reverendíssima, és estat donat a mi, Luís Rufet, scrivà major del General, y per mi, junctament ab lo volum en Roma estampat de les letres y cànons de sa Santedat y tota altra obra de dit nou calendari, intitulat *Kalendarium Gregorianum perpetuum*, és ací cosit.

93v Octubre MDLXXXII

Dilluns, lo primer. En aquest die vingué en consistori lo senyor ardiacha d'Oms, deputat ecclesiàstic, qui a XXIIII dexà de venir per sa corporal indisposició.

Dijous, a IIII. Festa del benaventurat pare sant Francesc.

Correcció y renovació del calendari vell perpètuo.

Divendres, a XV. En aquest die se dexà lo calendari antic, y axí no diem ni tenim V de octubre, ni havem de comptar y seguir lo número y calendari antic, sinó que comptam y som a XV de octubre dit any MDLXXXII per lo nou calendari perpètuo, en correcció y renovació del vell, per auctoritat de nostre santíssim pare Gregori XIII fet, y diumenge proppassat a XXX de setembre, en la Seu y altres esglésies d'esta ciutat y segons se diu de tota la diòcesi de Barcelona publicat ab edicte del reverendíssim senyor bisbe de Barchinona, en aquest dietari, a la dita jornada de diumenge a XXX de setembre proppassat, ab lo cànon y libre o volum de tota la obra de //94r// dit calendari cosit, y lo qual edicte, en libre corrent de Deliberacions a esta jornada és insertat. Y axí, en aquest die de divendres som a XV y demà serem a XVI y consecutivament seguirem aquest nou calendari. Nostre Senyor nos faça gràcia que sia tot a glòria y servey seu. Amén.

Dilluns, a XVIII. Festa del gloriós sant Luc, evangelista.

94v Dijous, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Juda.

95r Noembre MDLXXXII

Dilluns, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dimarts, a II. Commemoració dels Deffuncts.

Dijous, a IIII. En aquest die mossèn Jaume Mulet, notari receptor, y Francesc Brunet, credencer dels drets de cafrans lo corrent any en les parts de Urgell, partiren per a cullir los dits drets, y portaren-se'n los segells de la cauquilla.

95v Dilluns, a VIII. En aquest die lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors ordinaris del General, dexà de venir en consistori per estar malalt.

a. a continuació ratllat Senyories.
b. a continuació un edicte i les correccions transcrites a l'Apèndix 2, pàgs. 738-741.

[1582] 96r Dilluns, a XV. En aquest die, aprés dinar, los senyors don Bernat de Boxadors, Francesc de Boxadors y Miquel d'Oms, de part del excel·lentíssim duc de Cardona y stament militar, que en aquella hora estava ajustat en lo Capítol de la Seu, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y a ses senyorias digueren que en la causa del possessori que.s porta en la Reyal Audiència entre la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona, agent, de una part, y lo procurador patrimonial de sa magestat y lo síndic del comtat de Empúries, deffenent, de la part altra, sobre la possessió de dit comtat, ultra los agravis que ja altres vegades a ses senyorias són estats referits, de voler la Règia Audiència fer la causa del petitori de dit comtat que.s pretén per dits procurador patrimonial y síndics junctament ab la del possessori, no-res-menys, estos dies proppassats los dits procurador patrimonial y síndic han exhibit // 96v // y fet insertar, en lo procés de dita causa una letra de sa magestat, dirigida al excel·lentíssim senyor loctinent general y doctors del Reyal Consell, contenint, en effecte, que la causa del petitori se faça y decidesca junctament ab la del possessori, y perquè dita causa és en gran violació y contrafacció de les constitucions de Cathalunya, usatges de Barcelona, capítols y actes de Cort y de aquella resultan a la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona majors agravis dels que fins ara han passat en dita causa, representaren aquells als senyors deputats, per a què com a protectors y deffensors de dites constitucions y altres leys, sien servits opposar-se a la deffença y observança de aquelles y fer remediar dits agravis com per sos officis són obligats.

Los senyors deputats se offeriren comunicar tot açò ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, y fer lo que.ls aconsellarien, y tornar-ne resposta al stament militar.

Dimarts, a XVI. En aquest die los senyors deputats, aprés de haver comunicat y tractat sobre los agravis que en la precedent jornada se pretenen per part de la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona, per al consell que sobre açò speraven dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General applicaren y manaren venir en son consistori los magnífics doctors y advocats següents, ço és, misser Onofre Pau Cellers, canonge de Barcelona (6 vots), misser Jaume Agustí (6 vots), misser Bernat Roig (6 vots), misser Francesc Çaragoça (5 vots), misser Phederic Cornet (6 vots), misser Pere Aylla, menor (5 vots), misser Miquel Salbà y de Vallseca (5 vots).

97r Dels quals, en aquest matí, vingueren los dits Cellers, Agustí, Roig y Cornet, qui, junctament ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, comunicaren y tractaren sobre aquest negoci, aquest matí ans de dinar y axí matex aprés dinar en consistori, a ont foren los dits set doctors.

En[a] aquest matex die de XVI de noembre, lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, qui havia estat malalt, vingué en consistori.

Dimecres, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors don Bernat de Boxadors, Francesc de Boxadors y Miquel d'Oms, per part del excellentíssim duc de Cardona y stament militar, vingueren als senyors deputats en consistori per a la resposta del que havian supplicat a XV del corrent. Als quals los senyors deputats respongueren que, per millor determinar lo faedor en aquest negoci, ajustarien lo braços y persones dels tres staments aquest matex die, aprés dinar, y dar-los-hi en raó de tot, perquè de allí resultàs la determinació que millor convingués.

En aquest matex die, de matí, vingueren també en lo consistori dels senyors deputats los set doctors a estos negocis applicats, y consultaren y tractaren lo que sobre ells occorria. De la qual consulta y altres precedents resultà que paragué als senyors deputats donar raó a les persones dels tres staments de tots los agravis que, del referit en les precedents jornades, se pretenen per part de la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona. E axí manaren ses senyorias als tres porters de la casa de la Deputació que, per[b] aquest matex die aprés dinar, convidassen y convocassen en dita casa de la Deputació totes les persones dels tres staments que.s trobarien en Barcelona.

97v E axí, en aquest matex die aprés dinar, convocades per orde dels senyors deputats les persones dels tres staments que són trobades en la present ciutat, de aquelles vingueren y en la sala nova de la casa de la Deputació se ajustaren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Bernat de Cardona, abbat de Camprodó; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Miquel Bonet, Joan Vila, canonges de Barcelona. Per lo militar, lo excel·lentíssim senyor duc de Cardona y los senyors Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Andreu Çacosta, Francesc de Boxadors, Guerau de Montsuar y de Avinyó, senyor de Favara, don Bernat de Boxadors, don Miquel Despalau, Joan de

a. En... consistori *interlineat al marge esquerre*.
b. *a continuació ratllat* a.

Settantí, don Berenguer d'Oms, don Phederic Desbosc, Hierònym de Argensola, don Vidal de Blanes, don Jayme de Cardona, menor, don Phederic Despalau, Francesc Miquel Pol, Hierònym Desvalls, // 98r // don Joan de Guimerà, Hierònym Desbosc de Vilagayà, don Phelip d'Erill, Joan de Prats, don Guerau de Alentorn, Gabriel Cassador, Joan Francesc de Copons de la Manresana, Francesc Agullana y de Calders, Francesc Cosma de Fivaller, Joan Pau Ciurana, Miquel Joan Pons, senyor de Monclar, Joseph de Bellafilla, Miquel Joan Falcó, don Anníbal de Aldana, Galceran de Cahors, Martí Joan Despuny, Francesc Pons, Emanuel de Rejadell, Hierònym Serapio de Sorribes. Per lo reyal, los senyors Francesc Despuig, conceller, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Miquel d'Oms, son fill, // 98v // Jaume Vila, Perot Amat, Joseph de Ferreró, Francesc Casademunt, Galceran de Navel, misser Jaume Agustí, Phederic Vilana, Joan Luís Cornet, Francesc Cornet.

A les quals persones los senyors deputats proposaren los aggravis fets a la excel·lentíssima duquessa de Cardona, per respecte de la carta de sa magestat, referida dalt a la jornada de XV del corrent, ab la qual mana que la causa del possessori del comtat de Empúries, que és entre dita senyora duquessa y lo síndic del comtat de la part altra, se faça junctament ab la del petitori, y aprés, per part del dit excel·lentíssim senyor duc de Cardona, y per orde dels senyors deputats, micer Tomàs Carrera, advocat de sa excel·lència, referí largament tots los aggravis resultants de dita letra y dels procehiments que.s fan en lo procés de dita causa del possessori per a què, entesos per los senyors deputats y persones dels tres staments, se pogués millor procurar lo remey de aquelles, y la observança de les constitucions y altres leys de la terra a les quals se ha contrafet.

Aprés de la qual larga relació e informació de dits aggravis, lo dit excel·lentíssim duc de Cardona se'n anà de dit ajust y de la casa de la Deputació, y aprés les dites persones, havent entès y considerat la relació e informació de dit misser Carrera, parlant una aprés altra per son orde, digueren que.ls paria que ara, encontinent, se devie fer embaxada de nou persones al excel·lentíssim senyor loctinent general, deduïnt a sa excel·lència tots los aggravis y perjudicis que per misser Carrera eran estats refferits, y supplicant // 99r // sia servit manar levar del procés la carta de sa magestat, de la qual se tracta, y remediar tots los dits agravis.

Als senyors deputats apparegué també que.s fes dita embaxada y per aquella nomenaren, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Miquel Bonet; per lo militar, los senyors Ramon Vicens de Semmenat de Sanctiga, Andreu Çacosta, lo senyor de Favara; per lo reyal, los senyors conseller en cap, Miquel Bastida, Joan Luís Cornet, y que ab dits senyors embaxadors anàs lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, per informar largament a sa excel·lència de dits agravis. E axí haguda hora y licència de sa excel·lència, los dits embaxadors y magnífic misser Sunyer anaran, encontinent, a fer dita embaxada ab moltes atches per ésser nit, y ab los porters davant ab les masses altes y molt acompanyats a modo de solemne embaxada.

Y tornats tantost en consistori, referiren als senyors deputats // 99v // que per part del bras militar era estada feta embaxada als deputats, y.ls eren estat representat lo effecte de una carta de sa magestat, que[a] havia manat scriure a sa excel·lència y al reverendíssim canceller y magnífics doctors de la sua sala, la qual carta aprés veren los deputats. Y entenent que en ella hi havia rompiment de moltes constitucions, junctaren brassos, y aprés de haver los brassos entès lo prejudici gran que ab dita carta se feya a les generals constitucions de Cathalunya, fou determinat y resolt que ab solemne embaxada se representassen a sa excel·lència per a què, com a loctinent general de sa magestat, manàs que dita carta fos treta del procés que en la Reyal Audiència se aporta entre la duquessa de Cardona, de una part, y lo procurador fiscal patrimonial de sa magestat y lo síndic del comtat d'Empúries, de part altra, sobre la restitució y recuperació del comtat de Empúries, e, o de la possessió de aquell, y que.s fes lo que més avant se hagués de fer per a què dits prejudicis y rompiments de constitucions fossen tornats a son degut loc.

E referint en summa los dits prejudicis, fou dit a sa excel·lència que la dita causa del possessori del dit comtat d'Empúries, de la qual en dit procés se tractava, fos decidida junctament ab la causa del petitori, que encara no estava introduïda ni.u podie estar conforme dites constitucions, ab les quals és proveït y ordenat que sa magestat no pot en coses de justícia en les quals se tracta interès de part a part proveir ni declarar ni donar forma com se hajan de decidir estant fora del present principat de Cathalunya y no tenint los doctors del Consell Reyal de aquest Principat, ab vot y parer dels quals o de la major part d'ells dites causes y los dubtes en elles incidints o emergents se han de declarar,

a. a continuació ratllat li.

[1582]

ab lo modo que dites constitucions donen y statuexen. E axí matex // 100r // era contra constitucions lo que en dita carta se diu que, si en lo declarar-se les dites dos causes possessòria y petitòria ensemps y de una vegada hi havia contradicció, la qual se entén de la contextura de dita carta, de la contradicció que.y podie haver entre los doctors del Consell Reyal de la sala del canceller, qui havien de votar sobre lo dubte posat per les parts, si dites causes se havien de junctar o no, que avisassen a sa magestat y no.s fes declaració alguna sens tenir resposta, que açò era molt prejudicial a les constitucions generals de Cathalunya, ab les quals és ordenat que sobrecehiments e longaments e moratòries algunes no puguen ésser donades ni concedides per sa magestat, ans les causes sens impediment algú facen y hajan de fer són discurs per sos terminis[a], dilacions y temps per dites constitucions prefigits, fins que sien del tot finides y acabades.

E sa excel·lència respongué, en effecte, que tenia lo càrrec de loctinent general de sa magestat en lo Principat, que havia denou mesos en totes les cartes de sa magestat en què.s podien atrevessar constitucions havia vist sempre que sa magestat manava que dites constitucions fossen guardades, y que ell seria molt content que lo que li havien dit ho diguessen en scrits o de paraula en la sala.

Dijous, a XVIII. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, referí en consistori als senyors deputats que en aquest matex die, per orde de ses senyorias, és anat al excel·lent senyor loctinent general y, de part de ses senyorias, li ha dit que per quant sa excel·lència era estat servit de respondre a la embaxada de nou persones, lo die abans feta, que // 100v // seria content y pendria pler que, lo que de paraula li havien dit y representat les persones de dita embaxada y lo dit misser Sunyer, ho diguessen en scrits o en la sala de paraula, que los deputats ja havian donat tres o quatre dies abans una supplicació, la qual li era estada presentada per mossèn Macip, scrivà de manament, ab inserta de una supplicació presentada en consistori de part de la duquessa de Cardona, y que en dita supplicació estava largament deduït tot lo que dits embaxadors y misser Guillem Sunyer, de paraula, havian referit a sa excel·lència, y que ab dita supplicació podria sa excel·lència més largament entendre lo que los deputats entenien supplicar y demanar a sa excel·lència, y que no.y havia necessitat de altra scriptura ni informació.

a. *a continuació ratllat* dilacions.

Divendres, a XVIIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren los set doctors applicats per los negocis occorrents del motu propi, que per part de la ciutat se entén impetrar del nostre santíssim Pare sobre lo comerci dels fruyts del present Principat, los quals consultaren y tractaren sobre dits negocis, y són los dits set doctors, anomenats y applicats a la jornada de XVI del corrent, sobre los agravis que allí.s diu ésser fets a la duquessa de Cardona.

101r Dilluns, a XXII. En aquest die, aprés dinar, vingueren, en lo consistori dels senyors deputats, los set doctors applicats per a consultar sobre los agravis que.s pretenen per sa excel·lentíssima duquessa de Cardona, y tractaren sobre lo remey de dits agravis.

Dijous, a XXV. Festa de la gloriosa verge y màrtir santa Catherina. En aquest die mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, partí de la present ciutat per anar a Madrid, tramès per los senyors deputats per negocis del General.

Divendres, a XXVI. En aquest die los senyors don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadors y Miquel d'Oms, vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y de part del stament militar que estava ajustat en lo Capítol de la Seu, digueren lo sentiment que dit stament militar feya del motu propi o gràcia que la ciutat de Barcelona entenia impetrar de nostre santíssim Pare sobre lo commerci dels fruyts de aquest Principat, y la raó que dit stament militar ne volia donar a la // 101v // magestat del rey nostre senyor, y supplicaren als senyors deputats, per part de dit stament militar, volguessen entendre los perjudicis que de dita gràcia apostòlica resultarien[a] a les constitucions, usatges, privilegis y altres leys de la terra, y procurar no sien fets, com los senyors deputats són obligats. Y ses senyorias los respongueren que moltes vegades havien posat la mà en estos negocis, y la.y tornarien a posar, y resolrien lo que per sos officis són obligats. En aquest die, a la tarda, arribà en Barcelona lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, venint de Tortosa, a ont era anat per sos negocis.

Dissapte, a XXVII. En aquest die lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, vingué en consistori a ont havia dexat de venir per sa absència y anada de Tortosa.

Dimarts, a XXX. Festa del gloriós apòstol sant Andreu.

a. *a continuació ratllat* al General.

Dijous, a II. En aquest die lo magnífic misser Guillem Sunyer, advocat fiscal del General, referí en consistori als senyors deputats que en aquest matex die, per orde de ses senyorias, és anat al excel·lent senyor loctinent general, y de part de ses senyorias li ha dit que los deputats havian entès los ajustaments y congregacions que feyan les confraries de la present ciutat per enviar síndics a sa magestat per lo motu propi que entenen demanar a sa Santedat sobre les vitualles, y que havian posat per los cantons de la present ciutat molts billets y scedulons o libellos infamatoris, y que cantaven algunes cansons de la matexa spècia, y alsguns del poble eren vinguts a les mans, tractant y parlant sobre dit motu propi, y que havian vist una carta que sa magestat havia manat scriure als deputats ab la qual scrivia que en lo del motu propi havia scrit a sa excel·lència y que los deputats solicitassen la resposta. E perquè al temps que reberen dita carta de sa magestat los negocis de les confraries havian parat fins ara, que de pocs dies ençà ab major calor s'eren mogudes dites confraries, que per ço supplicavan a sa excellència que manàs posar remey als excessos de dites confraries, per levar los mals e inconvenients que fàcilment podrien succeir, si no era condecentment proveït.

E sa excel·lència, en effecte, respongué que havia uns quants dies que entenia en remediar los dits excessos de les dites confraries, y que agrayïa molt als deputats lo avís que li havian donat, y que confiava que en lo que toca al servey de sa magestat y quietut de tot lo present Principat, farien lo que sempre han acostumat, y que // 102v // en lo del motu propi havia mesos que tenia respost a sa magestat, y que no tenia de dita carta resposta, que en tenir-la ho farie entendre al consistori.

En aquest matex die los senyors don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadors y Miquel d'Oms vingueren en lo consistori dels senyors deputats y, de part del stament militar que estava ajustat en lo Capítol de la Seu d'esta ciutat de Barcelona, digueren als senyors deputats que lo dit stament militar havia determinat, a ses pròpies despeses, trametre un cavaller a la magestat del rey nostre senyor, per a donar raó a sa magestat dels prejudicis, inconvenients y danys y violacions de constitucions que resultarien del motu propi o gràcia que la ciutat de Barcelona entén impetrar de nostre santíssim Pare, y per a supplicar a sa magestat sie servit advertir los danys de què largament per dit cavaller serie informat, e intercedir a sa Santedat per a què no consedesca tal gràcia. Y supplicaren als senyors deputats que, per la obligació tenen de prevenir y desviar los dits danys y perjudicis, trametessen sobre açò a sa magestat per advertir y supplicar-lo del matex per part del General, y fessen les demés diligències que són necessàries, majorment estant les confraries y gent popular d'esta ciutat tant unides y conformes com estan per impetrar dita gràcia, y per aquex effecte haver ja la ciutat tramès un síndic y les confraries un altre.

Y los senyors deputats los respongueren que en son consistori se tractava lo que han de fer en aquest negoci, y la resolució farien a saber al dit stament militar. En aquest die de II de decembre, lo senyor deputat reyal per estar malalt dexà de venir en consistori.

Divendres, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, per a donar raó a persones dels tres staments del que.ls parie y havian determinat fer, en prevenció dels danys e incon- // 103r // venients que resultarien de la gràcia que esta ciutat de Barcelona vol impetrar de nostre santíssim Pare sobre lo commerci dels fruyts d'esta terra, elegiren y nomenaren, y als porters de la present casa manaren convidar, per aquest matex die, aprés dinar, les persones dels tres staments següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, abbat Vallgornera, abbat don Bernat de Cardona[a], prior don Miquel Tormo, canonge Joan Vila; per lo stament militar, los senyors, don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Onofre de Alentorn, senyor de Ceró, Francesc de Boxadors; per lo reyal, los senyors, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Miquel Joan de Junyent, Galceran de Navel. Aprés, ultra les precedents persones, manaren també ses senyorias, per lo matex effecte, convidar lo senyor bescomte de Rocabertí, qui és en la present ciutat, y lo magnífic mossèn Francesc Puig, ciutedà de Barcelona, qui aquest any proppassat era conseller en cap.

103v E axí lo matex die, aprés dinar, de dites persones dels tres staments vingueren, en lo consistori dels senyors deputats, les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, Joan Vila; per lo militar, los senyors, bescomte de Rocabertí, don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat, Onofre de Alentorn, Francesc de Boxadors; per lo reyal, los senyors, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Miquel Joan de Junyent, Francesc Puig.

Y los senyors deputats los donaren larga raó del

a. a continuació ratllat lo.

que en son consistori se entenia de dita gràcia apostòlica o motu propi, y lo General cerca de açò podia y devia fer, y que per informar, advertir y supplicar a sa magestat de part del General, lo que per ara poria convenir en aquest negoci y per altres que també se offerexen al General, trametrien a sa magestat un official, qual convingués, de la casa de la Deputació, ben instruït. Y aprés digueren als dits senyors don Jayme de Cardona y Miquel d'Oms que esta resolució fessen a saber al stament militar, de part del qual, ells y lo senyor don Bernat de Boxadors, los dies passats sobre açò havian fet embaxada als senyors deputats.

104r Dilluns, a VI. Festa del benaventurat sant Nicolau, bisbe y confessor.

Dimecres, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora Sacratíssima.

104v Dijous, a XVI. En aquest die lo magnífic mossèn Joan Pau Ciurana, regent los comptes de dit General, partí de la present ciutat per anar a la magestat del rey nostre senyor, qui de present és en Lisboa, del regne de Portugal, tramès per ses senyorias per negocis y affers del General, segons ses instruccions.

105r Divendres, a XVII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, qui per sa malatia havia dexat de venir, y feren en sa presència la confirmació o nova provisió de offici de assessor del deffenedor y deliberacions, a la present jornada continuades en libre corrent de Deliberacions.

Dilluns, a XX. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, per sa indisposició corporal.

Dimarts, a XXI. Festa del benaventurat sant Thomàs, apòstol.

105v Dijous, a XXIII. En aquest die lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, vingué en consistori, a ont havia dexat de venir a XX del corrent per sa indisposició corporal.

Mudament de any y seguex-se any mil sin-cents vuytanta-tres

Dissapte, a XXV. Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Diumenge, a XXVI. Festa del benaventurat sant[a] Stheve, prothomàrtyr.

a. a continuació ratllat Stephe.

Dilluns, a XXVII. Festa del benaventurat sant Joan, apòstol.

Dimarts, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtyrs Innoscents.

Janer

Dissapte, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dimarts, a IIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats vingueren en la casa de la Deputació, y manaren venir allí tots los officials del General qui són en la present ciutat, y no vingueren los senyors oïdors de comptes // 106v // perquè lo ecclesiàstic, per haver hagut nova de la mort de sa germana, no exia de casa, y lo militar és absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y lo reyal està malalt.

Y digueren los senyors deputats que lo excellent senyor duc de Terranova, loctinent general, los havia enviat a demanar. Y axí, entre les deu y onze de aquest matí, los senyors deputats, acompanyats dels dits officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, anaren al dit senyor loctinent general en sa casa, y arribats allí ab la acostumada cortesia, sa excel·lència, ab paraules de molt compliment, los digué l'orde que tenia de la magestat del rey nostre senyor de anar per governador de Milà y de embarcar-se dins dos o tres dies en les galeres que de present són en la platja d'esta ciutat, y lo pesar que tenia de dexar lo govern de aquest Principat, y lo contento ab què.l havia governat y lo gran compte que sempre havia tengut en guardar y complir les constitucions y leys de aquell, com per la obra havia mostrat, y la molta satisfacció que tenia de tot lo Principat, y particularment dels senyors deputats y de tota la casa de la Deputació, offerint-se en qualsevols occasions recordar-se de les obligacions que a tots tenia.

E los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic ab paraules també de molt compliment, li respongueren y digueren lo pesar també que tenien de dexar sa excel·lència aquest govern, y assenyaladament durant aquest trienni del càrrec dels senyors deputats, y li besaren les mans per les mercès y bones obres rebudes de sa excel·lència, y se offeriren de part del General y del Principat, y també en particular de cada hu de ses senyorias, servir a sa excel·lència ab la matexa y major voluntat que de ses senyorias té coneguda. Y ab estos compliments, y ab moltes cortesies de una part y altra, los senyors deputats se

despediren de sa excel·lència, y se'n tornaren a la Deputació acompanyats com eren anats.

Dijous, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

107r Divendres, a VII. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Montserrat Guardiola, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, proveït en hu dels doctors del Reyal Consell Criminal en loc del magnífic misser Francesch Sans, assumpt en doctor del Consell Civil, jurà y oí sentència de excomunicació per son offici de doctor del Criminal, lo qual misser Guardiola en aquest die, de matí, ere estat en lo consistori dels senyors deputats y, com a assessor del General, féu los negocis de dit consistori que occorregueren. En aquest matex die, aprés dinar, lo dit magnífic misser Francesc Sans jurà y hoí sentència de excomunicació per son offici de doctor del Reyal Consell Civil.

107v Dijous, a XIII. En aquest die, de[a] XIII, de matí, en exir lo senyor Jaume Miró, canonge de Tortosa, oïdor ecclesiàstic, del concistori dels senyors deputats, a ont féu los negocis del General que occorregueren, partí de la present ciutat per anar a visitar sa casa que té en Tortosa. No[b] partí en aquest die de dijous a XIII, sinó lo següent, divendres a XIIII.

Divendres, a XIIII. En aquest matex die, al vespre, mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, arribà en Barcelona venint de la ciutat de Leyda, a ont, tramès per los senyors deputats a Madrid, se detingué fins que tingués altre orde de ses senyorias.

Dilluns, a XVII. Festa del benaventurat sant Antoni, confessor.

108r Dijous, a XX. Festa dels benaventurats sants Fabià y Sebastià, màrtyrs.

Dissapte, a XXII. Festa dels benaventurats sants Vicens y Anastasi, màrtyrs.

108v Dimarts, a XXV[c]. Festa de la Conversió del benaventurat sant Pau.

Diumenge, a XXX. En aquest die, al vespre, lo senyor Joseph Jover, oïdor de comptes militar, tornant de Tarragona a ont era anat, arribà en Barcelona.

a. de XIII *interlineat.*
b. No... divendres a VIII *interlineat al marge esquerre.*
c. *al manuscrit* XV.

109r Febrer MDLXXXIII

Dimarts, lo primer. En aquest die, de matí, lo senyor Joseph Jover, oïdor de comptes militar, qui arribà de Tarragona a XXX del passat, vingué en consistori.

Dimecres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora Sacratíssima.

110r Dimarts, a XXII. Festa de la cadira de sant Pere en Antiochia.

110v Dijous, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Matheu.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, aprés dinar, per orde dels senyors deputats, y per a consultar y aconsellar-se, junctament ab lo assessor del General, sobre los dubtes occorrents per la elecció de mossèn Joan Exerrat en altre del assessors ordinaris del General, vingueren los magnífics doctors del Reyal Consell Civil següents, misser Miquel Ferrer (2 vots), misser Francesc Sala (2 vots), misser Joan Amell (2 vots), misser Hierònym Planes (2 vots). Los quals, y los magnífics misser Francesc Serra, assessor, y misser Guillem Sunyer, advocat fiscal, en presència dels senyors deputats y en son consistori, tractaren sobre dits dubtes.

111r Marts MDLXXXIII

Dimarts, lo primer. En aquest die, aprés dinar, per lo matex effecte dels dubtes de la elecció de dit misser Joan Exerret en altre dels assessors ordinaris del General, vingueren los propdits quatre doctors del Reyal Consell Civil y també lo magnífic misser Cescases, doctor de dit Reyal Consell.

Dilluns, a VII. Festa del benaventurat sanct Tomàs de Aquino.

111v Dissapte, a XII. Festa del benaventurat sant Gregori.

112r Dimecres, a XVI. En aquest die, entre les dos y tres aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General ab los porters davant ab les masses altes, tots a cavall, isqueren a rebre lo excel·lent senyor don Joan de Çúniga, comte de Miranda, qui venia de sa casa proveït de loctinent y capità general en aquest principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya per la magestat del rey nostre senyor, y qui ja havia jurat en Leyda, y arribats a sa excel·lència fins al loc acostumat o cerca, ab deguda salutació y cortesia li donaren la benvinguda, y.l acompanyaren

fins que arribaren los magnífics consellers d'esta ciutat, a la juncta dels quals los senyors deputats se despediren, y no anaren a rebre la excel·lentíssima senyora comtessa, sa muller, qui venia més detràs, sinó que se'n tornaren a la Deputació. E lo senyor loctinent general mostrà venir ab gran contento y tenir-lo també del recebiment dels senyors deputats, y arribat en Barcelona a bon ora se apeà a la Seu, y allí fou rebut y jurà com és acostumat.

Dijous, a XVII. En aquest die de matí, entre deu y onze, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyants de sos officials ab los porters davant ab les masses altes, tots a peu, haguda licència y hora del senyor comte de Miranda, loctinent general, anaren a sa excel·lència y foren rebuts ab demostració de gran amor, y parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, digué en effecte que la vinguda de sa excel·lència ha donat molt gran contento a tot lo Principat, per la sperança que.s té del bon govern de sa excel·lència, ab lo favor del Senyor, y que per part de la Deputació y de tot lo Principat se offeriren a sa excel·lència per a tot lo que fos servey de Nostre Senyor y de //112*v*// sa magestat, y bé de tot lo Principat.

E dit senyor loctinent general mostrà estar molt content de ser vingut a governar esta terra, y de la visita y offerta dels senyors deputats, en effecte, ab paraules de molts compliments acceptà y agraý les offertes dels senyors deputats, y de sa part se offerí valer y afavorir tot lo Principat en lo que sie servey de Déu y de sa magestat. Aprés los senyors deputats demanaren licència a sa excel·lència per anar a besar les mans y visitar la excel·lentíssima senyora comtessa, sa muller. Y axí hi anaren, y de tot resultaren moltes cortesies y compliments.

En aquest matex die de XVII lo senyor misser Hierònym Manegat, proveït de canceller de sa magestat en aquest Principat y comtats, oí sentència de excomunicació, y jurà com és acostumat.

Dissapte, a XVIIII. Festa del benaventurat sant Joseph.

Dilluns, a XXI. Festa del benaventurat sant Benet, abbat.

113*r* Divendres, a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora Sacratíssima.

114*r* Abril MDLXXXIII

Dilluns, a XI. Festa del benaventurat sant Leó, papa.

114*v* Dilluns, a XVIII. En aquest die los senyors deputats donaren licència a mossèn Jonot de Gualbes, sobrecollidor de ponent, de anar a la sobrecol·lecta, y ses senyorias li donaren lo libre de la Creueta.

115*r* Divendres, a XXII. En aquest die a les vespres, havent-se ja convidat de matí, com se acostuma, se comensà en la casa de la Deputació la festa del benaventurat sanct Jordi, y vingueren los consellers y persones de tots staments y féu-se solemnament en la forma acostumada.

Dissapte, a XXIII. Festa del benaventurat màrtir sant Jordi, féu-se dita festa en la casa de la Deputació, solemnament com és acostumat, digué la missa lo senyor bisbe de Barcelona, y predicà lo doctor Santamaria, rector de Semmenat, vingueren a la missa solemne lo excel·lent senyor comte de Miranda, loctinent general, y la excel·lentíssima senyora comtessa, sa muller. Y lo senyor loctinent estigué en son estrado acostumat prop lo altar, y la senyora comtessa estigué en un estrado a modo de catafal que se li féu en l'ort davant la finestra que mira al altar, y vingueren també los consellers y persones de tots staments, y tot se féu ab la serimònia y solemnitat que se acostuma. Y axí matex se feren les segones vespres a les quals vingueren los senyors deputats y oïdors de comptes y algunes persones de tots estaments, y no vingueren los consellers perquè no solen venir a les segones vespres.

115*v* Dilluns, a XXV. Festa del benaventurat sant Marc, evangelista.

116*r* Matig MDLXXXIII

Diumenge, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimarts, a III. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

Divendres, a VI. En aquest die lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels magnífics assessors y advocats ordinaris del General, per sa indisposició corporal, dexà de venir en consistori.

116*v* Dimarts, a X. En aquest die lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels assessors del General, tornà en consistori a ont, a VI del corrent, havia dexat de venir per sa indisposició corporal.

117*r* Dilluns, a XVI. En aquest die lo magnífic mossèn Jonot de Gualbes, sobrecollidor de ponent, tornant de la sua sobrecol·lecta vingué en consistori, y digué era arribat en Barcelona a XIIII, y restituí als senyors deputats lo libre de la

Creueta que li havian donat per anar a dita sobrecol·lecta, per a la qual partí o se li donà licència a XVIII de abril proppassat.

117v Divendres, a XXVII. En aquest die lo senyor Raphel d'Oms, deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal dexà de venir en consistori.

118r Juny MDLXXXIII

Dimarts, a VII. En aquest die, al vespre, mossèn Joan Pau Ciurana, adjunt del regent los comptes, arribà en Barcelona venint de la cort de sa magestat, a ont era anat tramès per los senyors deputats, per negocis y affers del General.

Dimecres, a VIII. En aquest die, de matí, lo magnífic mossèn Miquel Ciurana, regent los comptes del General, digué als senyors deputats en son consistori que son fill, mossèn Joan Pau Ciurana, qui arribà haïr de la cort de sa magestat, era arribat molt cansat y no podia venir encara a besar les mans y donar raó a ses senyorias de sa anada, y donà als senyors deputats la letra de sa magestat de IIII del passat, que son fill ha portat en resposta dels negocis per los quals fou tramès.

Dijous, a VIIII. Festa de *Corpore Christi*.

Divendres, a X. En aquest die, de matí, lo dit misser Joan Pau Ciurana féu relació als senyors deputats en son consistori dels negocis que havia tractat, per los quals era estat tramès a la cort de sa magestat. Los senyors deputats vista la letra de sa magestat que.ls fou donada a VIII del corrent y oïda la relació de dit mossèn Joan Pau Ciurana, trameteren lo síndic // 119r // del General a demanar licència y hora a sa excel·lència per anar allí los senyors deputats. Y tornat lo dit síndic referí a dits senyors deputats que sa excellència seria servit anassen allí, vuy aprés dinar a les tres hores.

Tocades les tres hores del matex die, los senyors deputats, lo ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent del consistori, y los senyors oïdors de comptes, acompanyats per los officials del General ab los porters davant ab les masses altes, anaren a sa excel·lència en sa casa. Y allí, parlant lo senyor deputat militar per absència del ecclesiàstic, referiren la fe y creensa que sa magestat scriu ab dita sa carta donen los senyors deputats a tot lo que sa excel·lència, de part de sa magestat, dirà en resposta dels caps y negocis per los quals trameteren a sa magestat mossèn Joan Pau Ciurana, y que eren allí per a què sa excel·lència fos servit explicar-los la creensa y lo que sa magestat manave respondre a tots los negocis, per los quals dit Ciurana fou tramès. Respongué sa excel·lència, en effecte, que encara no tenia rebut orde algú de sa magestat sobre coses del General ni de la Deputació, y que en tenir-lo enviaria a demanar los senyors deputats, y.ls dirie lo que sa magestat serà servit.

119v Dissapte, a XVIII. En aquest die, de matí, lo excel·lent senyor comte de Miranda, loctinent general, envià a dir als senyors deputats, per son secretari, que anassen a sa excel·lència, perquè tenia que parlar-los de part de sa magestat. Enviaren los senyors deputats lo síndic del General per a què sabés de sa excel·lència a quin ora serie servit hi anassen, y entès per relació de dit síndic que sa excel·lència manava fossen allí en aquest die, aprés dinar a les sinc hores. A esta hora los senyors deputats, militar y reyal, y tots los oïdors de comptes, acompanyats dels officials y ministres del General ab los porters davant ab les masses altes, anaren a sa excel·lència en sa casa o palàcio, y en arribar a la porta fou allí lo senyor deputat ecclesiàstic, qui per no estar ab salut era vingut en un cotxo, y tots pujaren a sa excel·lència, qui digué a ses senyorias, en effecte, que[a] // 122r // sa magestat li havia scrit y manat que sa excel·lència ab son Reyal Consell, conforme les constitucions y leys d'esta terra[b] y conforme a justícia, proveís[c] a tots los caps de la embaxada o dels negocis per los quals los senyors deputats havien tramès a sa magestat mossèn Joan Pau Ciurana, referint sa excel·lència los caps de dits[d] negocis, segons que eren en la instrucció de dit Ciurana. Emperò en lo cap de la epilogació de les constitucions mana sa magestat se fassen algunes diligències y.s cumple la forma y orde que sa magestat donà, de què sa excel·lència donarà còpia a ses senyories sempre que vullen. Y asò digué en explicació de la creença que.s conté en la carta que dit Joan Pau Ciurana ha portat de sa magestat en resposta de sa anada, la qual fou donada als senyors deputats a VIII del corrent. Y tornant-se'n ses senyories ab esta resposta de sa magestat y de sa excel·lència, a la porta de palàcio, lo senyor deputat ecclesiàstic se posà en lo cotxo y los senyors deputats, militar y reyal y los tres oïdors de comptes, ab la companyia y del modo que eren anats, se'n tornaren a la Deputació. Y poc aprés lo deputat ecclesiàstic arribà allí. Y tractant sobre dita resposta manaren a mi, scrivà major, que, de part de ses senyories anàs a supplicar a sa excel·lència fos servit manar-los donar còpia del que sa magestat scriu

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 2, pàg. 741.
b. a continuació ratllat proveís. – y *interlineat.*
c. proveís *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació ratllat capítols.

[1583]

a sa excel·lència en resposta de tots los dits caps, y del que sa excel·lència havia dit y explicat.

Estant[a] los senyors deputats y oïdors de comptes en la Deputació, los senyors deputats feren una deliberació de sobreceïment de la execució contra Joan Calendraix, arrendador de la bolla de Vilafranca de Penadès trienni corrent.

Aprés aní jo, scrivà major, al senyor loctinent general y, de part dels senyors deputats, lo suppliquí fos servit donar-me dita còpia, y sa excel·lència me digué no havia[b] perquè donar còpia de tots los caps de la resposta de sa magestat y sua, sinó solament del capítol de la epilogació de les constitucions, perquè dels altres caps no.y havia més en effecte, sinó que acudissen a sa excel·lència[c] qui en tot proveirie conforme justícia, y per manament de sa excel·lència, son sacretari donà a mi, scrivà major[d], còpia del que sa magestat manà en lo de les constitucions, la qual és ací cosida.

122v Divendres, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

123r Dimecres, a XXVIIII. Festa dels benaventurats sant Pere y sant Pau.

123v Juliol MDLXXXIII

Dissapte, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

Dijous, a VII. En aquest die de matí, entre les deu y onze, los senyors deputats y oïdors de comptes entengueren per lo magnífic deffenedor del General, que[e]... proppassat, entrà per lo portal del Àngel un traginer dit Joan Grau, criat de[f]... Corcó, lo qual se deya venia de la cort y portava sinc o sis matxos carregats, y estant en lo portal Damià Gràcia, guarda // 124r // ordinari del General en dit portal, reconegué les dites càrregues y en una d'elles trobà sis parells de calses de agulla dins un drap de lli, que paria era mànega de camisa, y vent que no eran cauquillades per lo General les portà a la casa del General, y per no trobar lo deffenedor y ser hora tarda se les ne tornà ab intent de portar-les a casa del senyor deputat militar, a ont entenia ne havian portades altres que eren estades trobades de la matexa manera, y exint de dita casa del General, trobà mossèn Galceran de Navel, clavari de la ciutat, lo qual li digué que li donàs les dites calces que devian lo dret a la ciutat, y responent dit Damià Gràcia, digué a dit clavari que no les podia donar perquè era official del General, y dit clavari replicà les hi donàs, que ell li estaria en qualsevol cosa, y axí les hi donà, y són vuy en poder de dit clavari. E perquè dites calces no poden estar en poder de dit clavari, que primer no sie vist lo que per elles se deu al General, y si són caygudes en frau o no, per ço dit Gràcia digué que fossen tornades.

Entès açò per los senyors deputats y oïdors de comptes, trameteren lo síndic del General als magnífics consellers d'esta ciutat, per a demanar-los hora de oir sobre estes coses los magnífics assessors del General, qui de part dels senyors deputats los donarien raó y.ls informarien largament de la justa pretensió del General.

Tornà poc aprés lo dit síndic en consistori, y referí als senyors deputats que los magnífics consellers li han respost que no.y havia loc per anar allí los dits assessors del General. Oïda esta resposta, manaren los senyors deputats a dit síndic del General que tornàs a dits consellers, qui eren en la casa de la ciutat, y de part de ses senyorias los digués lo contengut en una scriptura que cerca de açò se féu en consistori, y.s donà a dit síndic per sa instrucció y memòria, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats me trameten ací per a dir a vostres magníficiències que estan molt maravellats de dos coses, la una és que essent jo vingut assí ara poc ha de part de ses senyorias per a pregar a vostres magníficiències donassen loc que los magnífics assessors y advocats ordinaris del General vinguessen ací per a fer entendre a vostres magníficiències la veritat del que ha passat sobre lo frau de onze parells de mitges calces de estam preses per // 124v // lo General, me hajan respost vostres magnificiències que no.y havia loc per a venir assí dits assessors; y l'altra cosa de què fan també maravella dits senyors deputats és que.m hajan més avant dit vostres magnificiències que dits senyors deputats en dit negoci havien procehit de fet, y que per ço entenien també vostres magnificiències procehir de fet. Y axí me han manat dits senyors deputats que, pus a vostres magnificiències no ha paregut oir a dits magnífics assessors, tornàs ací y digués de part de ses senyorias, que en aquell consistori en dit negoci no han proceït de fet, sinó per los térmens deguts de justícia y conforme capítols de Cort, ús y styl de aquella casa y segons en tots los altres negocis tenen acostumat, y que no creuen que vostres magnificiències se posen en impedir y perturbar de fet ni

a. a continuació ratllat allí.
b. no havia *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació ratllat per.
d. a continuació ratllat la.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
f. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

altrament la líbera exacció dels drets del General, ni lo líbero exercici de la jurisdicció de dits senyors deputats, perquè de altra manera per conservació de dits drets y de sa jurisdicció, y per la obligació que tenen prestada per sos officis no podrien ses senyorias dexar de fer los actes y procehiments que convindran fer conforme a dits capítols de Cort, y lo que en semblants casos han practicat y acostumat, encara que forçats y ab pesar per lo que desitjan y sempre han desitjat tenir tota bona conformitat y correspondència ab vostres magnificiències y ab aquesta ciutat».

Poc aprés mossèn Antoni Rossell, official de la Deputació, qui ab dit síndic del General era anat a dits consellers, vingué en consistori y, de part de dit síndic digué que los consellers estaven junctats ab lo Consell de Cent, y que lo conseller terc, misser Puigvert, isqué per a oir per part sua y dels altres lo que dit síndic havia de dir. E[a] lo síndic, tenint orde de dir-ho a tots los consellers, no podia dir-ho a hu sol sens consultar-ho ab los senyors deputats, y[b] axí dit síndic ha tramès lo dit Rossell per a saber la voluntat de ses senyorias.

Los senyors deputats li respongueren que digués al síndic, referís y explicàs a dit misser Puigvert, conseller terc, lo contengut en la precedent scriptura que lo dit síndic tenia per sa millor instrucció y memòria. Vingué aprés en consistori lo dit síndic y referí haver legit a dit conseller misser Puigvert lo original de dita scriptura que dit sýndic tenia, y respongué-li lo conseller que lo Consell de Cent estava junctat per aquex effecte y que los consellers farien tot ço y quant dit Consell de Cent los aconsellaria.

125*r* Divendres, a VIII. En aquest die, de matí, lo excel·lentíssim senyor duc de Cardona, qui ha entès la contenció moguda entre los senyors deputats y consellers d'esta ciutat sobre lo modo y forma de exegir los drets del General y de la ciutat, y entenent que lo Consell de Cent de dita ciutat estava ajustat y lo poble molt alterat cerca de dita contenció, vingué dos vegades en lo consistori dels senyors deputats interposant-se per a remediar y concordar la dita contenció.

En aquest matex die, aprés dinar, lo excel·lentíssim senyor loctinent general envià a demanar los senyors deputats, qui ab los molt reverent y magnífics oïdors de comptes, acompanyats dels officials y ministres del General, ab los porters davant ab les masses altes, anaren en son palàcio, y sa excel·lència, en effecte, volgué saber la causa de dita contenció, y lo que.s pretenia sobre ella, y pregà als senyors deputats detinguessen sos procehiments perquè sa excel·lència ho volie tot entendre y remediar a contento de totes les parts. Los senyors deputats, en effecte, li respongueren que enviarien los magnífics assessors del General per a informar a sa excel·lència de tot. Los dits magnífics assessors, poc aprés, per orde dels senyors deputats anaren a dit senyor loctinent general, y tornats en consistori referiren a ses senyorias que havian informat a sa excel·lència largament de les causes y pretensions de dita contensió, y que sa excel·lència restava molt satisfet de dita informació.

125*v* Dimarts, a XII. En aquest die foren presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Onofre Sex, deputat local de Tremp y Pallars trienni proppassat.

Dilluns, a XVIII. En aquest die los senyors Joan Vila, canonge de la Seu de Barcelona, don Joan de Boxadors, Pere Cassador, Miquel d'Oms y misser Francesc Serra, assessor del General, nomenats // 126*r* // per los senyors deputats; Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Galceran Caorts y de Soler, Miquel Bastida, Joan Luís Cornet y mísser[a] Raphel Joan Masnovell, advocat de la ciutat, nomenats per los magnífics consellers, per a concordar y acentar les pretensions de dita contenció vingueren en la Deputació y tractaren sobre estos negocis.

Divendres, a XXII. Festa de santa Maria Magdalena.

126*v* Dilluns, XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dissapte, a XXX. Festa de sant Abdon y Sennen, màrtyrs.

127*r* Agost MDLXXXIII

Dilluns, lo primer. Festa de sant Pere *ad Vincula*.

Dijous, a IIII. Festa de sant Domingo.

Divendres, a V. Festa de la Dedicació de Santa Maria de la Neu.

127*v* Dilluns, a VIII. En aquest die de matí lo senyor Simon de Marlés, deputat militar, per no estar ab salut, dexà de venir en consistori.

Dimecres, a X. Festa de sant Lorens, màrtyr.

a. a continuació ratllat que.
b. a continuació ratllat que.

a. a continuació ratllat Miquel.

Divendres, a XII. En aquest die de matí lo senyor deputat militar Simó de Marlés, qui per no estar ab salut, a VIII del corrent havia dexat de venir, tornà en consistori.

128r Dilluns, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

128v Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

Divendres, a XXVI. En aquest die, de matí, Berthomeu Francolí, correu reyal, venint de la cort de sa magestat, portà als senyors deputats en son consistori la primera nova de la victòria de la illa Tercera de Portugal.

Diumenge, a XXVIII. Festa de sant Agustí. Anaren los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, al offici y sermó del monestir de Sant Agustí, a ont foren convidats lo die abans per los pares de dit monestir.

129r Dilluns, a XXVIIII. Festa de la Degollació de sant Joan Baptista.

Setembre MDLXXXIII

Dijous, lo primer. Festa de sant Lop.

129v Dimarts, a VI. En aquest die, de matí, mossèn Damià Puig y mossèn Joatchim Nicolau y altres mercaders per part del cònsols de Lotge, vingueren a convidar als senyors deputats per la festa de la Nativitat de Nostra Senyora que.s faria en la Longe lo die de la sua festa, que serà a VIII del corrent. Digueren los senyors deputats que farien com en la Deputació és acostumat.

Dijous, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora. No anaren los senyors deputats a la festa de Lotja, a ont eren convidats, perquè ses senyorias ni sos predecessors no han acostumat anar-hi.

130r Dimecres, a XIIII. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

130v Diumenge, a XVIII. En aquest die, entre les vuyt y nou hores de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, per ordre del senyor deputat ecclesiàstic, se ajustaren en la casa de la Deputació per anar al excel·lent senyor loctinent general, qui.ls havia tramesos a demanar fossen en esta hora en son palàcio, a ont anaren acompanyats com solen. Y sa excel·lència los digué la felice nova que ab certitut se tenia de la victòria que l'armada de sa magestat, en lo proppassat mes de agost, ha tengut en la Tercera illa de Portugal, contra los rebelles y enemics de sa magestat per respecte del regne de Portugal.

Dimecres, a XXI. Festa de sant Mattheu, apòstol.

Dijous, a XXII. En aquest die mossèn Jaume Mulet, receptor, y Francesc Brunet, credencer dels drets dels çafrans l'any corrent en les parts de Urgell, vingueren en consistori y digueren que eren arribats aquest die de fer dit offici, y restituïren los sagells de la cauquilla.

131r Dimarts, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià[a].

Dijous, a XXVIIII. Festa de sant Miquel.

Divendres, a XXX y derrer. Festa de sant Hierònym.

131v Octubre MDLXXXIII

Dilluns, a III. En aquest die, de matí, lo senyor Raphel d'Oms, deputat ecclesiàstic, per no estar ab salut dexà de venir en consistori.

Dimarts, a IIII. Festa de sant Francesc. Anaren los senyors deputats militar y reyal, y oïdors de comptes, acompanyats de sos officials y ministres del General, ab los porters davant ab les masses altes, al offici y sermó del monestir de Sanct Francesc, a ont foren convidats lo die abans per los pares de dit monestir.

Divendres, a VII. En aquest die, aprés de dinar, lo senyor deputat ecclesiàstic, qui per no estar ab salut a III del corrent havia dexat de venir, tornà en consistori.

Dissapte, a VIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels magnífics assessors del General, partí de la present ciutat per anar a Leyda, per sos negocis y affers.

132v Dimarts, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

133r Dijous, a XXVII. En aquest die mossèn Hierònym Armengol, notari de la vila de Cervera, y Pere Bonjoc de dita vila, credencer dels drets dels çafrans lo corrent any en les parts de Urgell, partiren per a cullir los dits drets, y portaren-se'n los sagells de la cauquilla, que per mi, scrivà major, los fou donats.

a. en l'assentament corresponent al dimecres, dia XXVII, *es llegeix ratllat*, En aquest die entre les vuyt y nou hores de matí los senyors deputats y.

Divendres, a XXVIII. Festa de sant Symon y Juda, apòstols.

133v Noembre MDLXXXIII

Dimarts, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dimecres, a II. Commemoració dels Defuncts.

134r Dimarts, a XV. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors ordinaris del General, tornant de Leyda, a ont era anat a VIII de octubre proppassat, vingué en consistori y digué ere arribat en Barcelona a XIII del corrent.

135r Dijous, a XXIIII. En aquest die són presentats en consistori los comptes de la administració de mossèn Jonot Sorribes y Grau, qui lo trienni proppassat era deputat local de la Seu d'Urgell, y per los senyors deputats són remesos als oïdors de comptes y son scrivà.

Divendres, a XXV. Festa de santa Catherina. Anaren los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, al monestir de Santa Catherina per oir l'offici y sermó de dita festa, y foren-hi convidats lo die abans per quatre pares de dit monestir.

Dimecres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

135v Decembre MDLXXXIII

Dimarts, a VI. Festa de sant Nicolau. Anaren en aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, excepto lo oïdor reyal, qui està malalt, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, al monestir de Sant Francesc, per oir l'offici y sermó que allí.s feya de dita festa, y foren-hi convidats lo die abans per dos pares de dit monestir, y aprés per dos administradors de la confraria de sant Nicolau.

136r Dijous, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora Sacratíssima.

Divendres, a VIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, l'oïdor reyal per sa indisposició corporal absent del consistori, anomenan los magnífics misser Miquel Ferrer, misser Miquel Quintana, misser Joan Quintana y misser Francesc Sans, doctors dels Reyals Consells, per aconsellar, decidir y declarar ab los magnífics assessors ordinaris del General, les pretensions que són entre los senyors deputats ecclesiàstic y reyal y oïdor militar, de una part, y los senyor deputat militar y oïdors ecclesiàstic y reyal, de la part altra, sobre la provisió del offici de advocat fiscal del General, que ha vagat per renunciació del magnífic misser Guillem Sunyer. En aquest matex die, aprés dinar, los dits magnífics quatre doctors del Reyal Consell vingueren en consistori y tractaren sobre dit negoci, junctament ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, y no.y foren presents los senyors deputats y oïdors de comptes per tractar-se de qüestió entre ells.

Dissapte, a X. En aquest die, aprés dinar vingueren en consistori los dits quatre doctors y tractaren[a], com és dit en la jornada de haïr.

136v Dimarts, a XIII. Festa de santa Lúcia.

Dimecres, a XIIII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, y tractaren com és dit en la jornada de VIIII del corrent sobre la provisió del offici de advocat fiscal.

Divendres, a XVI. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, y tractaren com és dit en la jornada de VIIII del corrent, sobre la provisió de offici de advocat fiscal.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, y tractaren sobre la provisió del offici de advocat fiscal, junctament sempre ab los assessors del General, en absència dels senyors deputats y oïdors de comptes, com se diu en la jornada de VIIII del corrent.

137r Dimecres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Dijous, a XXII. En aquest die aprés dinar vingueren en consistori los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, y tractaren sobre la provisió del offici del advocat fiscal, junctament sempre ab los assessors del General, y en absència dels senyors deputats y oïdors de comptes com se diu en la jornada de VIII del corrent.

Divendres, a XXIII. En aquest die, aprés dinar, vingueren en consistori dits doctors del Reyal Consell y junctament ab los magnífics assessors del General, en absència dels senyors deputats y oïdors, tractaren de dit negoci y feren la declaració y deliberació que a la present jornada és continuada y cosida en un libre corrent de Deliberacions.

Dissapte, a XXIIII. Vigília de la Nativitat de Nos-

a. a continuació ratllat de.

tre Senyor. En aquest die, aprés dinar, los magnífics quatre doctors de la Reyal Audiència nomenats sobre les pretensions del offici de advocat fiscal del General, vingueren en consistori per tractar, junctament ab los assessors del General, sobre una supplicació de la dita deliberació, presentada per part de misser Phederic Cornet.

137v

Mudament de any y seguex-se any mil sinc-cents vuytanta quatre

Diumenge, a XXV. Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dilluns, a XXVI. Festa de sant Stheve, prothomàrtir.

Dimarts, a XXVII. Festa de sant Joan, apòstol.

Dimecres, a XXVIII. Festa dels Màrtyrs Innoscents.

138r

Janer MDLXXXIIII

Diumenge, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor Jesuchrist.

Divendres, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Dissapte, a XII. Festa de sant Julià, màrtyr.

139r Dimarts, a XVII. Festa de sant Antoni, abbat.

Divendres, a XX. Festa de sant Fabià y Sebastià, màrtyrs.

139v Diumenge, a XXII. Festa de sant Vicens, màrtyr.

Dimecres, a XXV. Festa de la Converció de sant Pau.

Dijous, a XXVI. En aquest die los senyors deputats, per aconsellar-se del que per part del General se havia de fer contra los magnífics consellers de la present ciutat, qui feren pendre un ciutedà de Tortosa en la casa del palau reyal del General, a ont està lo senyor deputat reyal, nomenaren los magnífics misser Francesc Claris (2 vosts), misser[a].... Regàs (3 vots), misser Thomàs Carrera (3 vots), misser Pere Calvo (3 vots). Dels quals lo matex die aprés dinar vingueren dits misser Regàs, Carrera y Calvo, y ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General tractaren sobre dit negoci.

140r En aquest mateix die lo magnífic misser Guillem Sunyer, per sa magestat novament proveït en hu dels doctors del Reyal Consell Civil, per mort de misser Antoni Ros, oí sentència de excomunicació y jurà com és acostumat.

Divendres, a XXVII. En aquest die, aprés dinar, vingueren los magnífics misser Claris, misser Regàs, misser Carrera y misser Calvo, y ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General tractaren del negoci per lo qual foren nomenats lo die de haïr.

Dissapte, a XXVIII. En aquest die, de matí, vingueren los magnífics misser Claris, misser Regàs, misser Carrera y misser Calvo, y ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General tractaren del negoci per lo qual foren nomenats a XXVI del corrent.

140v

Febrer MDLXXXIIII

Dijous, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

Diumenge, a V. En aquest die se féu l'offici de sant Jordi en la sala nova de la Deputació per la festa del torneix de la confraria de sant Jordi, que se havia de fer. Lo matex die aprés dinar se féu lo dit torneix en la plaça del Born.

141v Dimecres, a XV. Primer die de Quaresma.

Dijous, a XVI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, partí de la present ciutat per anar a Vilafranca de Penadès per sos negocis y affers.

Dilluns, a XX. En aquest die lo sobre dit misser Joan Exerrat vingué en consistori y dix que venint de Vilafranca, a ont era anat a XVI del corrent, arribà en la present ciutat despús aïr vespre.

Dimarts, a XXI. En aquest die dexà de venir lo senyor deputat militar en consistori per maleltia de sa germana, la senyora Cornet.

142r Dimecres, a XXII. Festa de la Cadira de sant Pere en Antiochia.

Dijous, a XXIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats ecclesiàstic y reyal y oïdors de comptes, acompanyats del officials qui són en la present ciutat, ab los porters davant ab les masses xiques altes, tots ab gramalles de dol,

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

anaren a visitar lo senyor deputat militar en la casa de sa habitació, que.s en la casa del[a] magnífic mossèn Luís Cornet, a ont se tenia dol de la mort de la mare de dit Cornet, germana de dit senyor deputat militar.

Dissapte, a XXV. Festa de sant Mathià, apòstol.

Dilluns, a XXVII. En aquest die, a hora tarda, lo senyor deputat militar tornà en consistori, a ont havia dexat de venir a XXI del corrent, y per ser tan tart no.s féu ni.s determinà res.

143r Marts MDLXXXIIII

Dimecres, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

Dilluns, a XII. Festa de sant Gregori, papa.

143v Dilluns, a XVIIII. Festa de sant Joseph.

Dimecres, a XXI. Festa de sant Benet, abbat.

144r Divendres, a XXIII. En aquest die, de matí, lo senyor deputat ecclesiàstic partí de la present ciutat per anar a sa església y casa de Tarragona, dic que partí en aquest die de dissapte.

Dimarts, a XXVII. En aquest die, aprés de dinar, lo senyor deputat militar partí de la present ciutat per anar a sa casa de sant Guim de la Rabassa.

144v Abril

Diumenge, lo primer. Pascha de Resurrecció de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dilluns, a II. Segona festa de Pascha.

Dimarts, a III. Tercera festa de Pascha.

145r Dimarts, a X. En aquest die, de matí, lo senyor deputats ecclesiàstic vingué en consistori y dix que haïr vespre vingué de Tarragona a ont era anat a XXIIII del passat.

145v Dilluns, a XVI. En aquest die lo magnífic misser Antoni Oliba, per sa magestat proveït en hu dels doctors del Reyal Consell Criminal per mort de misser Francesc Puig, oí sentència de excomunicació, y jurà com és acostumat.

Dimarts, a XVII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, partí de la present ciutat ab comissió dels senyors deputats per negocis y affers del General.

146r En aquest matex die mossèn Pau Calopa, notari de Barcelona, procurador del General, referí a mi, scrivà major, que per orde y manament dels senyors deputats ha demanat licència al excel·lentíssim senyor loctinent general de Cathalunya per a què lo magnífic misser Antoni Oliba, doctor del Reyal Consell Criminal, pogués entrevenir en la causa que devant los senyors deputats se aporta entre los magnífics misser Francesc Bonet, advocat fiscal del General, y misser Phederic Cornet, sobre l'offici de advocat fiscal, la qual causa li fou comesa y en aquella ha entrevingut ab altres doctors abans de ésser del Reyal Consell, y que sa excel·lència li ha dit que «*muy en hora buena dicho misser Antonio Oliba en ésta y otras causas de los señores dipputados entreviniesse, y que dende ahora le dava licencia para ello, y que dicho Paulo Calopa se lo dixesse al dicho misser Oliba, ansí porque él también se lo diría*». E que aprés dit Pau Calopa refferí a mi, scrivà major, que dit die de part de sa excel·lència ho havia dit al dit misser Antoni Oliba, la dita licència que sa excel·lència li donà.

146v Diumenge, a XXII. En aquest die, a les vespres, se comensà la festa del benaventurat màrtir sant Jordi, les quals vespres se feren en la sala nova, ab la solemnitat que.s acostumat en semblants vespres.

Dilluns, a XXIII. Festa del benaventurat màrtir sant Jordi, féu-se en la sala nova la festa de missa cantada, sermó y segones vespres, ab la cantòria, música y solemnitat y ab assistència dels acostumats.

Dimecres, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

147r Maig dit any

Dimarts, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume, apòstols.

Dijous, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

Divendres, a IIII. En aquest die, de matí, vingué en consistori lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, y digué que haïr a migdie, venint de l'anada que ha fet per lo General, arribà en la present ciutat

147v Dissapte, a V. En aquest die, de matí, vingué en consistori lo senyor Symon de Marlés, deputat

a. a continuació ratllat Festa de sant Mathià, apòstol.

militar, y dix que, tornant de sa casa que té en sant Guim de la Rabassa, a ont era anat a XXVII de mars proppassat, arribà en la present ciutat haïr vespre. En aquest matex die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, per sa indisposició corporal dexà de venir en consistori.

Dijous, a X. Festa de la Assenció del Senyor.

148r Divendres, a XI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, tornà en consistori, a ont havia dexat de venir a V del corrent per sa indisposició corporal.

Diumenge, a XIII. En aquest die[a] morí mossèn Antic Ferran, hu dels sis guardes ordinaris del General, qui servexen en la casa de la Bolla de la present ciutat. Nostre Senyor lo tinga en la glòria.

Dilluns, a XIIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, per orde dels senyors deputats, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat a portar una letra de ses senyorias al senyor bisbe de Leyda, qui visita aquella casa, y per informar-lo cerca dita visita per coses del General.

148v Dijous, a XVII. En aquest die, entre sinc y sis passat migdie, lo magnífic mossèn Gaspar Peyrat, oïdor de comptes reyal, ab comissió dels senyors deputats del die present, portant en sa companyia mossèn Benet Pons, alguatzir reyal ordinari, y Pere Joan Ortolà, notari ajudant de la scrivania major, y Phelip Besturs, hu dels tres porters reyals ordinaris de la Deputació, partí de la present ciutat per anar a Tarragona per negocis de sa comissió que de present occorren al General en aquella ciutat.

Divendres, a XVIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, vingué en consistori, y dix que haïr vespre venint de Nostra Senyora de Montserrat, a ont era anat a XIIII del corrent, arribà en la present ciutat.

Dissapte, a XVIIII. En aquest die, entre quatre y sinc horas passat migdie, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, partí de la present ciutat per anar a Tarragona, per negocis per los quals és ja anat lo oïdor reyal.

Diumenge, a XX. Pascha de Sperit Sanct.

a. a continuació ratllat de.

149r Dilluns, a XXI. Segona festa de Pascha.

Dimarts, a XXII. Tercera festa de Pascha.

149v Dilluns, a XXVIII. En aquest die, de matí, los magnífics mossèn Gaspar Peyrat, oïdor de comptes reyal, y misser Joan Exerrat, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, vingueren en consistori, y digueren que dissapte a migdie, venint de Tarragona, a ont eren anats per negocis del General, arribaren en Barcelona. En aquest matex die, de matí, lo senyor Pau Jordà, deputa reyal, per sa indisposició corporal, dexà de venir en consistori.

150r Juny MDLXXXIIII

Dissapte, a II. En aquest matex die, de matí, lo senyor Pau Jordà, deputat reyal, tornà en consistori, a ont a XXVIII del passat havia dexat de venir per sa indisposició corporal.

Dilluns, a IIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, per orde dels senyors deputats partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat, per negocis del General.

150v Dissapte, a VIIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Serra, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, vingué en consistori y dix que haïr vespre venint de Nostra Senyora de Montserrat, a ont era anat a IIII del corrent, arribà en Barcelona.

151r Dijous, a XIIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors misser Hierònym Manegat, canceller, y misser Miquel Cordelles, regent la Cancellaria, demanats per los senyors deputats vingueren en consistori per aconsellar, junctament ab los magnífics assessors y advocats ordinaris del General, sobre dubtes de ensaculacions (2 vots)[a].

151vo Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

152r Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Pere, apòstol.

Juliol dit any

Dilluns, a II. Festa de santa Elizabet.

152v Dimarts, a III. En aquest die, aprés dinar, vingueren los senyors canceller y regent la Cancellaria per aconsellar en dubtes de ensaculació,

a. en l'assentament corresponent a dissapte, dia XXIII, es llegeix ratllat festa.

com és dit en la jornada de XIIII de juny proppassat.

153r Dissapte, a XIIII. En aquest die los senyors Hierònym Manegat, canceller, misser Miquel Cordelles, regent, misser Miquel Ferrer y misser Francesc Sala, del Reyal Consell, vingueren en lo consistori dels senyors deputats per aconsellar, ensemps ab los assessors del General, sobre admissió o repulsió de pretesos privilegis de cavallers per ésser ensaculats o habilitats per concorre en deputats o oïdors.

Dimarts, a XVII. En aquest die vingueren los dits senyor canceller, regent, misser Ferrer y misser Sala per lo que és dit dissapte a XIIII del corrent.

153v Dijous, a XVIIII. En aquest die és comensada l'abilitació dels qui poden concorre en la extracció de deputats y oïdors faedora en la pròxima festa de santa Magdalena per lo trienni primervinent, y foren-hi voluntàriament applicats los senyors misser Hierònym Manegat, canceller, misser Miquel Cordelles, regent, misser Miquel Ferrer, misser Joan Pons Cescases, misser Francesc Sala, misser Martí Joan Franquesa, misser Miquel de Tamarit y misser Joan Amell, com més largament se diu en lo libre de Habilitacions.

Divendres, a XX. En aquest die, de matí y aprés dinar, fou continuada l'abilitació haïr comensada, y foren-hi los sobrenomenats vuyt doctors del Reyal Consell applicats.

Dissapte, a XXI. En aquest die, també de matí y aprés dinar, fou continuada y acabada la dita habilitació, y foren-hi los matexs doctors del Reyal Consell applicats.

Diumenge, a XXII. Festa de la gloriosa santa Magdalena. en aquest die com més largament appar en libre de Eleccions y Extrac- // 154r // cions de deputats y oïdors, és feta extracció per lo trienni primervinent, e són extrets per deputats, los senyors Jaume Beuló, canonge de la Seu de Vic, don Joan de Queralt, en Barcelona domiciliat, misser Magí Pelegrí, ciutedà de Barcelona. Per oïdors de comptes, los senyors Matheu Miró, canonge de la Seu de Tortosa, Galceran Ferrer, donzell en Barcelona domiciliat, Joan Gorcs, burgès de Perpinyà.

154v Dissapte, a XXVIII. En aquest die los receptor y credencer lo corrent any de la col·lecta dels drets dels çafrans en les parts de Urgell, tornaren de la col·lecta y restituïren los segells de la cauquilla, que per orde dels senyors deputats los foren liurats per mi, scrivà, al temps que partiren per a collir dits drets.

Dimarts, a XXXI. Últim die del trienni y fi.

1584-1587

Dietari de la scrivania major del General de Cathalunya en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor MDLXXXIIII.

Essent deputat los senyors Jaume Beuló, canonge de Vic, don Joan de Queralt, en Barcelona domiciliat, misser Magí Pelegrí, ciutedà de Barcelona.

E oïdor(s) de comptes Matheu Miró, canonge de Tortosa, Galceran Ferrer, en Barcelona domiciliat, Joan Gorcs, burgès de Perpinyà.

E scrivà major, Luís Rufet, notari de Barcelona.

1r

Any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist MDLXXXIIII

Agost

Dimecres, lo primer. En aquest die, de matí, a la hora acostumada, aprés de oïda en la capella de Santa Eulàlia de la Seu de Barcelona, en companyia dels qui foren deputats y oïdors lo trienni proppassat y de molts altres senyors de tots staments, la missa del Sperit Sanct, a ont consistorialment eren anats ab semblant serimònia y companyia com altres triennis és acostumat, juraren en lo loc, modo y forma que se acostuma, los senyors Jaume Beuló, canonge de Vic, don Joan de Queralt, en Barcelona domiciliat, misser Magí Pelegrí, ciutedà de Barcelona, deputats; Matheu Miró, canonge de Tortosa, Galceran Ferrer, en Barcelona domiciliat, Joan Gorcs, burgès de Perpinyà, oïdors de comptes. Y, entrats aprés en lo consistori de la Deputació, los immediats predecessors se despediren ab molta cortesia, y los dits senyors deputats y oïdors restaren en son consistori tractant de son càrrec y offici, com més largament appar en libre corrent de Eleccions y Extraccions de deputats y oïdors.

Dijous, a II. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, acompanyats dels officials del General, anant los porters devant ab les masses altes, anaren a visitar lo senyor compte de Miranda, loctinent general, en sa casa, y per sa excel·lència foren rebuts ab molta cortesia; y feta per los senyors deputats la acostumada offerta de servir a sa magestat y // 1v // a sa excel·lència, los és offerta per sa excel·lència tota mercè y gràcia de part de sa magestat y sua en benefici del General, y ab deguda cortesia se despediren, y de la matexa manera que eren anats tornaren en la Deputació.

Dissapte, a IIII. Festa de sant Domingo.

2r Divendres, a X. Festa de sant Lorens.

Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

2v Dissapte, a XVIII. En aquest die los senyors deputats en la causa entre misser Hieònim Astor y misser Henric Serra, sobre l'offici de assessor del deffenedor del General, assossien als assessors ordinaris misser Raphel Joan Masnovell, misser Jaume Mir, misser Pere Calvo.

3r Divendres a XXIIII. Festa de sant Berthomeu.

Dissapte, a XXV. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, assessor ordinari del General, per orde de ses senyorias, és partit per anar a Nostra Senyora de Montserrat y tractar allí negocis del General al senyor bisbe de Leyda, qui visita aquella casa.

Dilluns, a XXVII. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de misser Bernat Cardona, deputat local de Tarragona lo trienni proppassat.

3v Dimarts, a XXVIII. Festa de sant Agustí. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment y acompanyats com se acostuma, anaren a oir l'offici y sermó en la església del monestir de Sant Agustí, a ont foren convidats lo die abans per los pares de dit monestir.

Divendres, a XXXI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat vingué en consistori y dix que, tornant de Nostra Senyora de Montserrat, a hont era anat a XXV del corrent, arribà en Barcelona a XXVIIII, al vespre.

4r Setembre MDLXXXIIII.

Dilluns, a III. En aquest die són presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Joseph Boquet, deputat local de la Seu d'Urgell lo trienni proppassat.

Dimecres, a V. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Pere Baffarull, deputat local de Montblanc lo trienni proppassat.

Dijous, a VI. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Antoni Saldoni, lo trienni proppassat deputat local de la vila de Berga.

4v Dissapte, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Dilluns, a X. En aquest die són presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Thomàs Planes, lo trienni proppassat deputat local de la vila y col·lació de Tàrrega, y los del deputat local de Castelló.

Dimarts, a XI. En aquest die los senyors deputats, perquè misser Raphael Joan Masnovell se absté de entrevenir en la causa entre misser Hierònym Astor y misser Henric Serra, a la qual, ensemps ab altres, fou assossiat als assessors del General a XVIII del passat, nomenan y assossien en loc seu misser Francesc Ubac.

5r Divendres, a XIIII. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

Dilluns, a XVII. En aquest die són presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Onofre Cerveró, lo trienni proppassat deputat local de Leyda. E los de l'administració de mossèn Joseph Vinyes, lo matex trienni deputat local de Manresa.

5v Divendres, a XXI. Festa de sant Machià, apòstol.

Dissapte, a XXII. En aquest die, de matí, comensaren a venir per orde dels senyors deputats en la casa de la Deputació, per los negocis de la visita que ses senyories fan contra sos immediats predecessors, quatre doctors del Reyal Consell Civil, ço és, los magnífics missers Joan Pons Cescases, Pere Balle, Francesc Sans, Francesc Puig; los quals vingueren també aprés dinar.

6r Diumenge, a XXIII. En aquest die, de matí, lo senyor Matheu Miró, oïdor de comptes ecclesiàstic, partí de la present ciutat per anar a sa casa, que té en Tortosa. En aquest matex die, aprés dinar, vingueren en consistori, per los negocis de la visita, los senyors deputats y oïdors y los quatre doctors del Reyal Consell, qui començaren a venir lo die de haïr, a XXII.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, vingueren en lo consistori de la Deputació los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, qui començaren a venir a XXII del corrent. En aquest matex die són presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Antoni Montaner, lo trienni proppassat deputat local de Puigcerdà.

Dimarts, a XXV. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Onofre Capellades, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vilafranca de Penedès. E los de l'administració de mossèn Joseph Texidor, qui lo trienni proppassat era deputat local de Cervera. En aquest matex die, aprés dinar, vingueren en lo consistori de la Deputació los magnífics quatre doctors del Reyal Consell, qui comensaren a venir a XXII del corrent.

6v Dijous, a XXVII. Festa de sant Cosme y sant Damià.

Dissapte, a XXVIIII. Festa de sant Miquel, archàngel. En aquest die foren portats a mi, scrivà major, los comptes de l'administració de mossèn Joan de Soldevila, lo trienni proppassat deputat local de Balaguer.

7r Octubre MDLXXXIIII

Dijous, a IIII. Festa de sant Francesc. Los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, anaren al offici de dita festa en la sglésia del monestir de Sant Francesc de la present ciutat, a la qual lo die abans per los pares de dit monestir foren convidats.

7v Dijous, a XI. En aquest die, de matí, lo senyor Magí Pelegrí, deputat reyal, partí de la present

ciutat per anar a sa casa, que té en Vilafranca de Penadès.

8r Divendres, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, partí de la present ciutat per a Castelldefels, per sos negocis, y aprés per a Citges, per negocis del General.

8v Dissapte, a XX. En aquest die, de matí, lo senyor misser Magí Pelegrí, deputat reyal, vingué en consistori y dix que, tornant de Vilafranca de Penadès, a ont era anat a XI del corrent, arribà en la present ciutat haïr vespre.

Dimarts, a XXIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, vingué en consistori y dix que, tornant de Castelldefels y Citges, a ont era anat a XVIIII del corrent, arribà en la present ciutat haïr vespre, dilluns.

9r Dissapte, a XXVII. En aquest die, de matí, lo senyor Matheu Miró, oïdor ecclesiàstic, vingué en consistori y dix que, tornant de Tortosa, a ont era anat a XXIII de setembre proppassat, arribà en la present ciutat haïr vespre, divendres. En aquest die són presentats los comptes del deputat local de Tortosa, trienni proppassat.

Dimarts, a XXX. En aquest die, de matí, lo senyor Joan Gorcs, oïdor reyal, per sa indisposició corporal dexà de venir en consistori.

Dimecres, a XXXI. En aquest die mossèn Hieònym Montaner, mercader de la vila de Cervera, y mossèn Jaume Pinyana, mercader de Tortosa, collidor y credencer dels drets dels çafrans en les parts de Urgell per aquest any, proveïts lo die proppassat, partiren de la present ciutat per anar a fer lo exercici de sos officis, y per mi, scrivà major, los fou donat los dos segells per despatchar y cauquillar.

9v Noembre MDLXXXIII

Diumenge, a IIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, per orde dels senyors deputats, partí de la present ciutat per anar a Nostra Senyora de Montserrat, per los negocis del General que.s diuen en la deliberació de la sua anada.

Dilluns, a V. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Gaspar Valls, qui lo trienni proppassat era deputat local de Castellbò.

10r Dimecres, a VII. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Francesc Gassol, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Tremp.

Dijous, a VIII. En aquest die los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, lo reyal per sa indisposició corporal absent del consistori, han presentat als senyors deputats en son consistori lo libre Ferrando Paga, fet per al corrent trienni, y han pregat a ses senyorias manen executar tots los deutes en dit libre continuats. E los senyors deputats diuen que.u faran ab tot lo cuydado que sie possible.

Dissapte, a X. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, vingué en consistori[a] y dix que, venint de Nostra Senyora de Montserrat, a ont era anat a IIII del corrent, arribà en la present ciutat haïr vespre, divendres.

10v Dimarts, a XIII. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Antoni Vila, qui part del trienni proppassat fou deputat local de Vic.

Dijous, a XV. En aquest die, de matí, lo senyor Jaume Beuló, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per sa indisposició corporal.

Dissapte, a XVII. Festa de la Difficació de la Seu.

11r Dilluns, a XVIIII. En aquest die lo senyor deputat ecclesiàstic tornà en consistori, a ont per sa indisposició corporal havia dexat de venir a XV del corrent.

Dimarts, a XX. En aquest die, de matí, lo senyor deputat ecclesiàstic ha tornat dexar de venir en consistori per sa indisposició corporal.

Divendres, a XXIII. En aquest die, aprés dinar, lo senyor deputat ecclesiàstic tornà en consistori, a ont per sa indisposició corporal havia dexat de venir a XX del corrent.

Dissapte, a XXIIII. En aquest die, de matí, lo dit senyor deputat ecclesiàstic dexà de venir en consistori per sa indisposició corporal.

Diumenge, a XXV. Festa de sancta Catharina. Los senyors deputat reyal y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, consis- // 11v // torialment, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant ab les masses altes, anaren al offici de dita festa en la sglésia del monestir de Santa Catharina, y foren-hi convidats lo die

a. a continuació ratllat a ont.

abans per los pares de dit monestir; y no.y anaren los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdor de comptes reyal, per estar los deputats ecclesiàstic y oïdor reyal malalts, y lo militar ésser anat aquest die fora ciutat.

Dimarts, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes han assossiat y applicat los magnífics misser Miquel Quintana y misser Francesc Fort, doctors del Reyal Consell Criminal, per als negocis de la visita per los quals, molts dies ha, són assossiats y applicats los magnífics quatre doctors del Reyal Consell Civil que ja entrevenen en dits negocis, axí que d'eçí avant, los sis hi entrevingan ab los assessors o assessor del General. En aquest matex die, aprés dinar, vingueren en consistori, per dits negocis, los dits magnífics dos doctors lo die present applicats, y també los altres abans applicats, exceptat lo magnífic misser Francesc Puig, qui no vingué aquest die.

12r Dijous, a XXVIIII. En aquest die, aprés dinar, essent ja fetes de matí les deliberacions del die present, fou rebuda en lo procés de la visita la deposició de misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, y fou arrestat en sa casa.

Divendres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

Decembre

Dilluns, a III. En aquest die, aprés dinar, fou rebuda en lo procés de la visita la deposició del magnífic misser Francesc Serra, hu dels assessors ordinaris del General, y fou arrestat en sa casa.

12v Dijous, a VI. Festa de sant Nicolau.

Divendres, a VII. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de mossèn Antoni Joan Bolet, qui lo trienni proppassat era deputat local de Perpinyà.

Dissapte, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

13r Dijous, a XIII. Festa de santa Lúcia. En aquest die, a les tres hores de matí, morí lo deputat ecclesiàstic mossèn Jaume Beuló, canonge de la Seu de Vic, a ont és portat lo cos partint lo matex matí, y per aquex respecte no.s tingué dol, ni los senyores deputats hi anaren, ni vingueren en consistori per ésser feriat, però no estaven ubertes sinó les portelles dels portals de la casa de la Deputació en senyal de dol de dita mort. Nostre Senyor li don la eterna glòria.

Divendres, a XIIII. En aquest die, que.s consydera la sepultura del quòndam mossèn Jaume Beuló, qui era deputat ecclesiàstic y morí haïr, no estigueren ubertes les portelles dels portals de la casa de la Deputació.

13v Dimecres, a XVIIII. En aquest die, a les sis hores de matí, morí l'oïdor reyal mossèn Joan Gorcs, burgès de Perpinyà; y, en ésser mort, és portat lo cos en Sant Miquel de Cuxà per soterrar en son propi vas que té allí, y per aquex respecte no.s tingué dol, ni los senyors deputats hi anaren, sinó que vingueren en consistori per los negocis ordinaris, però no estaven ubertes sinó les portelles dels portals de la casa de la Deputació, en senyal de dol de dita mort. Nostre Senyor li done la eterna glòria.

Divendres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die se féu habilitació dels qui podien concórrer en la extracció de deputat ecclesiàstic y oïdor real, faedora per mort de mossèn Jaume Beuló, canonge de Vic, y mossèn Joan Gorcs, burgès de Perpinyà, com més largament apar en lo libre de Habilitacions.

14r Dissapte, a XXII. En aquest die, aprés dinar, per mort de mossèn Jaume Beuló, canonge de Vic, deputat ecclesiàstic, y de mossèn Joan Gorcs, burgès de Perpinyà, oïdor reyal, és feta extracció de deputat ecclesiàstic y oïdor reyal per lo restant del corrent trienni; y són extrets lo senyor don Pedro Botaller y de Oliver, canonge y cabíscol de Tortosa, per a deputat ecclesiàstic, lo magnífic mossèn Machià Torres, ciutedà de Leyda, per a oïdor reyal.

Mudament de any y seguex-se mil sinc-cents vuytanta-sinc

Dimarts, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

Dimecres, a XXVI. Festa de sant Stephe.

14v Dijous, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Divendres, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtyrs Innocents.

15r Janer MDLXXXV

Dimarts, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

Diumenge, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Dilluns, a VII. En aquest die, de matí, lo molt

magnífic misser Machià Torres, doctor en drets, ciutedà de Leyda, novament elegit y extret en oïdor reyal, jurà en la casa de la Deputació com és acostumat y.s conté en libre de Extraccions de deputats y oïdors.

15v Dissapte, a XII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats militar y reyal, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y qui encara no ha jurat, y los molt magnífics oïdors de comptes, demanats per lo excel·lent senyor loctinent general anaren a sa excel·lència en sa casa, acompanyats dels officials y ministres del General, ab los porters davant ab les masses altes, y sa excel·lència, sobre la vinguda del sereníssim duc de Savoya, los digué de paraula, en effecte, lo matex que.s diu en una carta de sa magestat que.ls donà, la qual, tornats los deputats en son consistori, fou desclosa y legida y és del tenor següent:

«A los venerable, noble y amados nuestros los diputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Venerable[a], noble y amados nuestros. // 16r *// Siendo el illustríssimo duque de Saboya persona de tan gran dignidad y grado, como sabéis, y tan conjucta a nos en sangre, y haviéndole tomado por hijo casándole con la sereníssima infanta doña Cathalina, mi muy chara y muy amada hija, desseamos que en todas partes y particularmente en esse nuestro Principado, donde ha de sser el primer acogimiento, sea recibido, servido, honrado y regalado con toda la demonstración de amor y benevolencia que ser pudiere, y aunque somos bien cierto que por vuestra parte no se faltará a cosa alguna, todavía para que entendáis el accepto servicio que recibiremos en que lo hagáis con el cumplimiento que de vosotros se confía, no havemos querido dexar de significároslo con ésta, y encargaros y rogaros que para que esto se heche más dever por la obra y la comodidad y cortesia que por ese Principado se le haze, en los drechos de la generalidad[b] os hayáis con todas las cosas que truxere y tocaren al dicho duque y los suyos, conforme a la buena costumbre que havéis usado siempre con nuestras propias, dándolas por propio uso, y sin levarles drechos algunos, y no permitir que por esta causa sean molestados, como más en particular lo entenderéis de nuestro lugarteniente general a quien daréys entera fe y creencia, que por tener las sobredichas en la mesma quenta, lo recibiremos de vosotros en muy accepto plazer y servicio.*

a. a continuació ratllat y.
b. a continuació ratllat y cortesia.

Dada en Sant Lorenço el Real, a cinco de enero MDLXXXV. *Yo, el rey.*

Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Sapena, regens. Vidit Campi, regens. Vidit Terça, regens. Vidit Frigola, regens. Vidit Marzilla, regens. Gassol, secretarius».

16v Dijous, a XVII. Festa de sant Antoni.

Diumenge, a XX. Festa de sant Sebastià.

Dilluns, a XXI. En aquest die, de matí, lo senyor don Pedro Botaller y de Oliver, cabíscol y canonge de la Seu de Tortosa, novament // 17r // elegit y extret en deputat ecclesiàstic per mort de mossèn Jaume Beuló, canonge de Vic, jurà en la casa de la Deputació com és acostumat y.s conté en libre de Extraccions de deputats y oïdors de comptes.

Dimarts, a XXII. Festa de sant Vicens.

Divendres, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

17v Dijous, a XXXI. En aquest die, de matí, los magnífics mossèn Galceran Caorts y de Soler, donzell, mossèn Miquel Bastida, ciutedà, misser Raphel Joan Masnovell y mestre[a] ... Massaguer, chirurgià, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y de part dels magnífics consellers y persones per lo Consell de Cent eligides per a tractar dels negocis occorrents sobre la reformació de la casa y monestir de Nostra Senyora de Montserrat, y digueren, en effecte, a ses senyorias los perils y danys que allí poden resultar si mor lo senyor bisbe de Leyda, qui la visita per comissió de sa Santetat y està allí malalt, y també lo perill en què estan lo procés y scriptures de dita visita durant la maleltia // 18v // de dit senyor bisbe, y supplicaren a ses senyorias que, per lo que toca a tot aquest Principat la conservació de aquella santa casa, ajudant a dits consellers y Consell de Cent qui han pres per propi la solicitut e instància de dita visita y reformació, sien servits supplicar al senyor loctinent general mane proveir de prompte y convenient remey en tot lo sobredit.

Los senyors deputats se offeriren fer lo que per son offici són obligats y, considerada la qualitat y necessitat del negoci, per a tractar y consellar-se d'ell elegiren tres persones de quiscun stament següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon, don Miquel Tormo, prior de Besalú, Garau Vilana, canonge de la Seu de

a. a continuació un espai en blanc d'uns 27 mms.

Barcelona; per lo stament militar, los senyors don Joan de Boxadors, don Jayme de Cardona, don Phederic Bosc y de Santvicens, en Barcelona domiciliats; per lo stament reyal, los magnífics Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Pere Ferreres, ciutedans de Barcelona. Y manaren als porters de la Deputació que, de part de ses senyorias, convidassen dites persones per a venir en quest matex // 18*v* // die, aprés dinar, a les dues hores, en lo consistori dels senyors deputats.

Lo matex die, aprés dinar, entre les dos y tres, vingueren totes les dites nou persones y, essent-los proposada per los senyors deputats la embaxada a ses senyorias en aquest die de matí feta per part dels magnífics consellers sobre les coses de Montserrat, les dites nou persones aconsellaren als senyors deputats y oïdors de comptes que en aquest matex aprés dinar se fes embaxada de tres persones al senyor loctinent general ab què a sa excel·lència se digués y supplicàs, ço és, que los deputats han sabut que està en gran peril de morir lo bisbe de Leyda, qui per comissió apostòlica ab orde de sa magestat, a supplicació dels deputats y dels consellers d'esta ciutat obtenguda, visita la casa y monestir de Nostra Senyora de Montserrat, y entenen que seguint-li la mort y també entretant que stà malalt[a] és molt necessari que per sa excel·lència sie promptament proveït que lo procés y totes scriptures de la visita sien posades en segur y tota aquella casa rest ab la quietut que convé al servey de Déu y de sa magestat, y per aquex effecte, encara que sie ja allí de part de sa excel·lència misser Montserrat Guardiola, doctor del Reyal Consell Criminal, vaja lo governador ab orde de no permetre que.s faça elecció de abbat, ni se innove cosa alguna en aquella casa sens altre orde de sa Santetad, y axí de part dels deputats ho suppliquen a sa excel·lència.

Donat lo dit consell, los senyors deputats, per a fer dita embaxada, elegiren tres persones, una de quiscun stament, ço és, los dits senyors don Bernat de Cardona, don Joan de Boxadors, Galceran de Navel, los quals, haguda licència y hora de sa excel·lència, feren en continent dita embaxada, acompanyats dels officials de la Deputació, // 19*r* // ab los porters davant ab les masses majors com en semblants és acostumat; y, tornats en consistori, referiren a ses senyorias y a les altres persones de dits staments que sa excel·lència los ha respost, en effecte[b] haver-li pesat molt[a] que en una casa de tanta religió y tant important en aquest regne hi hagués hagut algun avalot e inquietut y que les scriptures, entén, estaven en poder y mà de un home molt honrat, y ab tot sa excel·lència donaria orde d'estar molt segures y que estiguessen descansats de açò, y en lo més avant, perquè no.y hagués avalot algú, procurarie de donar-hi l'orde que convindrie y que a sa excel·lència pesava que hagués de aguardar la jornada que aguardava del duc de Savoya perquè, si no fóra axò, fóra anat allí en persona de molt bona gana, y que sperava ab Déu que tot se remediaria y restaria aquella casa tant quieta com may haja estat, y que fins ací havia proveït los remeys que li havia paregut convenients y[b] ara, per amor d'esta embaxada, los procuraria ab molta més calor.

Febrer

Dissapte, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

20*r* Dimarts, a XII. Festa de santa Eulàlia.

Dijous, a XIIII. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Pere Calvo, assessor del General, partí de la present ciutat per anar a Cardadeu, per negocis y affers del General, portant en sa companyia mossèn Pere Joan Ortolà, ajudant de la scrivania major, y un porter reyal, per orde dels senyors deputats.

20*v* Dilluns, a XVIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Pere Calvo, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, vingué en consistori y dix que haïr vespre, diumenge, tornant de Cardedeu, a ont era anat a XIIII del corrent, arribà en Barcelona. En aquest matex die, aprés dinar, se comensà a descobrir y mostrar[c] l'armada de devuyt galeres ab què venie lo sereníssim duc de Savoya, gendre de la magestat del rey nostre senyor, qui ab gran casa y cort y companyia de molts senyors de Itàlia arribà y desembarcà entre sis y set de vespre; y, perquè ja era fosc, fou la desembarcada y entrada ab molta lum de atches.

Dimarts, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant portant les masses altes, anaren a visitar lo dit sereníssim duc de Savoya, en casa // 21*r* // lo excel·lent senyor loctinent general, y sa altesa los rebé ab gran cortesia y compliment;

a. malalt *interlineat, damunt de* d'ara a cobrar salut *ratllat.*
b. *a continuació repetit* que sa excel·lència ha respost, en effecte.

a. *a continuació ratllat* que.
b. y *interlineat.*
c. *a continuació ratllat* en.

y estant tots depeus y per los senyors deputats donada la benvinguda y fetes offertes de servir a sa altesa, los respongué ab semblants offertes per a tot lo que convingués al benefici del General y de aquest Principat. Y encara que sa altesa se tractava a la reyal, los senyors deputats y oïdors estigueren ab lo cap cubert, com acostumen estar davant lo excel·lent loctinent general. Lo matex die se comensaren y feren alimàries y balls per tota la ciutat per pública alegria de la vinguda de sa altesa.

Dimecres, a XX. En aquest die se continuaren les alimàries y balls per la vinguda del sereníssim duc de Savoya.

Dijous, a XXI. En aquest die se continuaren y acabaren les alimàries y balls per la vinguda del sereníssim duc de Savoya.

Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

Marts

Dissapte, a II. En aquest die, entre quatre y sinc aprés migdie, lo sereníssim duc de Savoya, ab tots los senyors de sa companyia y los demés de sa casa y cort y ab gran riquesa de liureas y vestits, y portant també en sa companyia lo senyor comte de Miranda, loctinent general, y molts cavallers d'esta terra, partí de la present ciutat anant tots per la posta a Çaragoça, a ont la magestat del rey nostre senyor, ab los sereníssims //22r// príncep e infantas, sperava sa altesa per a pendre benedicció ab la sereníssima infanta dona Catherina, y fou anada per la posta tant assenyalada, axí per lo número y multitut dels qui la corrien com per la riquesa dels vestits y prevenció de cavalls y provisions de tot lo camí feta per orde de sa magestat, que no.s troba memòria de haver vist ni oït tal grandesa y magestat.

Dilluns, a IIII. En aquest die, aprés dinar, se féu en lo Born d'esta ciutat lo tornex de la confraria de sant Jordi, com largament està continuat en lo libre de la Confraria.

Dimarts, a V. Die de Carnestoltes.

Dimecres, a VI. Lo primer die de Quaresma.

Dijous, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

22v Dimecres, a XIII. En aquest die, aprés dinar, per orde dels senyors deputats, foren convidades y vingueren en consistori les persones dels tres estaments eletes per a tractar los senyors deputats y aconsellar-se del que.s deu fer per remey de les discòrdies e inquietuts dels frares de Nostra Senyora de Montserrat, ço és[a], per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, //23r// don Miquel Tormo, lo ardiacha Çegarriga en loc del canonge Vilana, qui està malalt. Per lo militar, los senyors don Joan de Boxadors, Garau de Montsuar, senyor de Favara, en loc de don Jayme de Cardona, absent, don Phederic Desbosc. Per lo reyal, los senyors Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Pere Ferreres. Ab les quals persones los senyors deputats tractaren de dites discòrdies e inquietuts per les quals molts frares y hermitans cathalans de molta antiguitat y sanctedat han dexat lo monestir y hermites y són vinguts al monestir de sant Pau d'esta ciutat, y.ls donaren raó de la informació que ses senyorias tenen de haver frares castellans tret y tramès en Castella molta moneda de aquella casa y aquest Principat en frau del General.

Y, entès per dites persones lo successos y effectes de aquest negoci, aconsellaren als senyors deputats que trametessen a sa magestat per a donar-li raó dels mals de aquella santa casa y supplicar-li los mane remediar.

24r Dilluns, a XXV. Festa de la Purificació de Nostra Senyora. En aquest die lo noble don Phederic Despalau, dressaner del General, elegit per los senyors deputats per anar a donar raó a sa magestat dels mals que són en la casa de Nostra Senyora de Montserrat, partí de la present ciutat ab les letres, instrucció y altres scriptures de dita anada. En aquest matex die, al tart, lo excel·lent senyor comte de Miranda, loctinent general, ab molts cavallers de sa companyia arribà en Barcelona, tornant de acompanyar fins a la ralla de Aragó lo sereníssim duc de Savoya.

Dijous, a XXVIII. En aquest die, de matí, mossèn Luís Bertó, correu del General, partí d'esta ciutat ab orde dels //24v// senyors deputats per anar en Candasnos, regne de Aragó, y altres parts circunveïnes per saber si era veritat que fossen arribades allí dos càrregues y dues beasses de moneda que los senyors deputats eren informats ésser tretes en estos dies proppassats de Nostra Senyora de Montserrat per frares castellans en frau del General.

Diumenge, a XXXI. En aquest die, lo magnífic misser Francesc Ubac, hu dels assessors del General, per orde dels senyors deputats, partí de la present ciutat per anar a fer estimació de la torre de mossèn Francesc Gomis, deutor del General, que.s en la parròchia de Montornès.

a. a continuació ratllat per lo stament.

Abril

Dilluns, lo primer. En aquest die, al vespre, misser Francesc Ubac, assesor del General, tornà de la torre de mossèn Francesc Gomis, a ont era anat per orde dels senyors deputats.

25r Dijous, a IIII. En aquest die mossèn Luís Bertó, correu del General, tornà de l'anada que per orde dels senyors deputats havia fet en Candasnos, en Aragó.

26r Dijous, a XVIII. En aquest die tornà don Phederic Despalau de l'anada que a XXV del passat, per orde dels senyors deputats, féu a sa magestat.

26v Diumenge, a XXI. Pascha de Resurrecció del Senyor.

Dilluns, a XXII. Segona festa de Pascha. En aquest die, après dinar, se feren en los corredors de la casa de la Deputació les primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi, ab la solemnitat y forma acostumada, y foren-hi los senyors deputats y los magnífics consellers d'esta ciutat, acompanyats com se acostuma.

Dimarts, a XXIII. Tercera festa de Pascha y festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu en los corredors de la casa de la Deputació solemne offici y sermó del gloriós sant Jordi, y digué la misa lo senyor bisbe de Barcelona, y lo reverent Diego Peris predicà, y foren-hi los senyors deputats y consellers y vingueren acompanyats com se acostuma en semblant die y festa. Feren-se també les segones vespres a sa hora ordinària, y no.y foren los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdor reyal, ni los consellers.

Dijous, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

27r Dilluns, a XXVIIII. Festa de sant Pere, màrtyr.

27v Maig MDLXXXV

Dimecres, lo primer. Festa de sant Phelip y sant Jaume, apòstols.

28r Dimars, a VII. En aquest die, entre les sis y set de la tarda, la magestat del rey nostre senyor don Philip, ab los sereníssims príncep don Philip, infantas dona Isabel y dona Catherina, y duc de Savoya, marit de dita infanta dona Catherina, entrà en la present ciutat ab gran magestat de cotxos y companyia; y, perquè sa magestat fou servit entrar a hora descuydada y sens recibiment, no.y isqueren los senyors deputats a rebre'l, ni tampoc los consellers ni altres magistrats y tribunals de la ciutat.

Dimecres, a VIII. En aques die, entre les quatre y sinc aprés migdie, los senyors deputats y oïdors de comptes, haguda licència y hora de sa magestat, acompanyats dels officials del General, ab sos porters devant portant les masses altes, anaren tots molt ben adressats a visitar y dar la benvinguda a sa magestat en son palàcio, y devant sa magestat y en son aposento ab degudes reverències y acataments entraren los senyors deputats y oïdors de comptes, assessors, scrivà major y los officials militars, y també lo síndic del General, y no los altres; y, aprés, stant sa magestat depeus, besada primer sa reyal mà per cadahú dels qui eren entrats, lo senyor deputat ecclesiàstic digué a sa magestat lo següent:

«Sacra, catòlica, real magestat. Molt gran mercè és la que vostra magestat ha fet a tot aquest seu Principat en haver-se dignat visitarnos. Nostre Senyor Déu sie servit donar a vostra magestat molts y felices anys de vida, per a què.ns puga fer semblants mercès y moltes altres».

E sa magestat respongué, en effecte, lo següent:

«Jo estoy muy contento deste Principado y de vosotros, y creo todo lo que me desýs y me huelgo de haver legado aquí porque era ja razón y havía muchos días que lo deseava».

Aprés, de la matexa manera que eren entrats en lo palàcio de sa magestat, anaren y entraren en lo dels sereníssims príncep e infantas, // 28v // y estant ses altesas tots en un matex aposento de son palàcio, y entraren allí ab deguts acataments y reverències, solament los senyors deputats y oïdors de comptes, ab los matexos qui eren entrats a sa magestat y no altres, y aprés, estant ses altesas assentats en son reyal estrado y lo sereníssim príncep a la falda de la sereníssima infanta dona Ysabel, besada primer la mà de cada hu de ses altesas per cada hu dels qui eren entrats, lo senyor deputat ecclesiàstic inclinat y posat molt baix, casi de genoll en terra, digué a ses altesas lo següent: «Tots nos som molt alegrats en la vinguda de vostres altesas en aquest Principat. Plàcia a Nostre Senyor molts anys nos pugar fer estas y altres mercès». Respongué lo sereníssim príncep: *«yo us lo agradesco».*

Acabat tot lo sobredit, los senyors deputats se'n tornaren en la Deputació ab la matexa companyia qui eren anats.

En aquest matex die, aprés dinar, se començaren los sons y balls y al vespre les alimàries per tota Barcelona.

Dijous, a VIIII. En aquest die, per trobar-se lo sereníssim príncep ab falta de salut, per manament de sa magestat pararen y cessaren los sons, balls, alimàries y altres alegries públiques.

Divendres, a X. En aquest die, també per manament de sa magestat, cessaren les alegries públiques que.s comensaren lo dimecres.

Dissapte, a XI. En aquest die, aprés dinar, se féu en la present ciutat professó solemna com lo die de Corpus, exceptat que no.s portava lo Sanct // 29r // Sagrament, fent gràcies a Nostre Senyor per la felice vinguda de sa magestat y de ses altesas, y passà devant lo palàcio de sa magestat, tornant-se'n per lo carrer de la Carniceria d'en Sors, y sa magestat y ses altesas estigueren sempre a la finestra mostrant tenir-ne molt gran contento y satisfacció. Los sons y balls y alimàries també cessaren en aquest die per manament de sa magestat.

Diumenge, a XII. En aquest die, ab voluntat de sa magestat, se continuaren los sons, balls, alimàries y altres alegries públiques comensades lo dimecres proppassat.

Dilluns, a XIII. En aquest die se continuaren també y.s feren sons, balls y alimàries com se comensaren dimecres proppassat, y sa magestat ab les sereníssimes infantas en un cotxo, dissimuladament, sens guarda y criats, sinó molt poca companyia, anà per la ciutat mirant les alimàries; y, volent entrar en la casa de la Deputació, a ont tenie designe de pujar, ho dexà de fer per la gran multitut de poble qui allí entrava y exia, y tenint notícia que era allí sa magestat se li posà devant ab tanta multitut que sa magestat tingué per bé de no entrar.

Dimars, a XIIII. En aquest die fou servit sa magestat que solament se fessen sons, balls y no alimàries, y axí.s féu, exceptat en la casa de la Deputació, a ont se feren alimàries com los altres dies, perquè se entengué volie sa magestat ab ses altesas venir al vespre, dissimuladament, a veure la dita casa y les alimàries d'ella, per haver entès que en los dies passats havien paregut molt bé a tots los senyors de la sua reyal cort.

31r Juny MDLXXXV

Dijous, a VI. En aquest die, devant sa magestat y los sereníssims príncep, infantas y duc de Savoya se féu justa, per part del General, en la plaça del Born de la present ciutat, com més largament a la present jornada està continuat en lo libre de les Justes y Torneixs de la confraria de sant Jordi.

31v Dissapte, a VIII. En aquest die, al vespre, les quarant-sinc galeres que eren en la platja d'esta ciutat feren molt grans alimàries y altres públiques alegries de tirs de artilleria y scopeteria, y sons y música en vista de sa magestat y ses altesas.

Diumenge, a VIIII. Festa de Pentecostes. En aquest die, al vespre, se feren en lo terraplè de la muralla, prop palàcio, públiques alegries y festes de fochs artificials per orde del sereníssim duc de Savoya, gendre de sa magestat.

Dilluns, a X. Segona festa.

Dimars, a XI. Tercera festa.

Dijous, a XIII. En aquest die, entre sis y set de la tarda, los sereníssims duc de Savoya e infanta dona Catherina, sa muller, ab tota sa cort per anar a Savoya se embarcaren en les quarantasinc galeres que eren en la platja d'esta ciutat y, encontinent, feren vela.

Divendres, a XXIIII. En aquest die, entre les quatre y sinc aprés dinar, sa magestat ab los sereníssims príncep e infanta dona Ysabel, en un cotxo y ab gran magestat de companyia y altres cotxos, partí de la present ciutat per anar a la torre Palleresa y a Sant Hieònym del Abron y, de allí enfora, pendre lo camí de Montsó, a ont estaven convocades Corts Generals per a XXVIII del corrent.

Dimars, a XVIII. En aquest die mossèn Joan // 32v // Pau Ciurana, regent los comptes del General, per orde dels senyors deputats y ab ses instruccions, partí de la present ciutat per anar en Montsó, a ont ha de estar y servir per part del General[a].

35r Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

Divendres, a XXVIII. En aquest die per lo rey nostre senyor, en la Cort General convocada y congregada en Montsó, és feta la proposició del tenor que, estampada, és ací cosida.

Dissapte, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

35v Juliols MDLXXXV

Dimars, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

36r Dimecres, a X. Festa de sant Christòphol.

a. a continuació una proposició de Cort impresa transcrita a l'Apèndix 3, pàgs. 742-744.

Dijous, a XI. En aquest die, de matí, lo senyor misser Magí Pelegrí, deputat reyal, partí de la present ciutat per anar a Vilafranca, per sos negocis y affers.

37r Dissapte, a XX. Festa de santa Margarida.

Dilluns, a XXII. Festa de santa Magdalena.

Dijous, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

37v Dissapte, a XXVII. En aquest die, de matí, vingué en consistori lo senyor misser Magí Pelegrí, deputat reyal, y digué que dijous, a XXV del corrent, al tart, arribà en la present ciutat tornant de Vilafranca de Penadès, a ont era anat a XI del matex.

Dimars, a XXX. Festa de sant Abdon y sant Nen.

38r Agost MDLXXXV

Dijous, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere.

Dilluns, a V. Festa de sant Domingo. Los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, acompanyats dels officials del General, ab los porters devant ab les masses xiques per ésser les grans en la Cort General convocada en Montsó, anaren al offici y sermó de dita festa en la església del monestir de Santa Catherina, per a ont foren convidats per los pares de dit monestir.

Dimars, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

38v Dissapte, a X. Festa de sant Lorens, màrtyr.

39r Dijous, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Divendres, a XVI. Festa de sant Roc.

39v Dissapte, a XXIIII. Festa de sant Berthomeu, apòstol.

40r Dimecres, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dijous, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Degollaci*.

Setembre dit any

Diumenge, lo primer. Festa de sant Lop.

40v Diumenge, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

41r Dissapte, a XIIII. Festa de la Exaltació de la Creu.

41v Dilluns, a XVI. En aquest die mossèn Hieònym Muntaner, receptor, y mossèn Jaume Pinyana, credencer, qui són estats dels drets dels çafrans en les parts de Urgell aquest any proppassat, tornant del exercici de sos officis, se són presentats en consistori ab los comptes de sa recepció y credenceria, y han restituït los segells de la cauquilla.

Dijous, a XVIIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Ubac, assessor del General, per orde dels senyors deputats partí de la present ciutat anant per la posta en Montsó, per donar raó a la Cort General que allí és convocada de la visita que los senyors deputats fan contra sos immediats predecessors y officials del General. En aquest matex die, de matí, lo magnífic misser Antoni Oliba, doctor del Reyal Consell Criminal, en lo consistori dels senyors deputats digué, en effecte, a ses senyorias que havia rebut de sa magestat la carta que allí amostrà ab què li mana vaja a Montsó, y que axí no pot entrevenir en la causa de supplicació entre mossèn Joan de Setantí y lo procurador del General y altres.

42r Dissapte, a XXI. Festa de sant Matheu.

Dilluns, a XXIII. Festa de santa Tecla.

42v Divendres, a XXVII. Festa de sant Cosme y sant Damià.

Diumenge, a XXVIIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, partí de la present ciutat anant en Agualada per sos negocis y affers.

Dilluns, a XXX. Festa de sant Hieònym.

43r Octubre MDLXXXV

Dimars, el primer. En aquest die, de matí, los senyors deputats alçaren lo arrest que en lo procés de la visita tenien fet al magnífic misser Joan Exerrat, assessor ordinari del General, qui en aquest matex die tornà en lo exercici y servey de son offici.

Dijous, a III. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, vingué en consistori y digué que haïr vespre arribà en Barcelona tornant de Agualada, a ont era anat a XXVIIII del passat.

Divendres, a IIII. Festa de sant Francesch.

43v Dimars, a VIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, dexà de venir en consistori per lo dol que tenia de la

nova de la mort de son cunyat, mossèn Francesc de Agulló, senyor de Bellvehí.

Dijous, a X. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, tornà en consistori, a ont havia dexat de venir despús-ahir.

44r Divendres, a XVIII. Festa de sant Luc.

Dilluns, a XXI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Ubac vingué en consistori y digué que dissapte proppassat, al vespre, arribà en la present ciutat tornant de Montsó, a ont era anat a XVIIII del passat per negocis del General, y féu relació del que havia fet de sa anada.

Dimecres, a XXII. Festa de la Translació de santa Eulàlia.

45r Dilluns, a XXVIII. Festa de sant Simon y Judas.

Dimecres, a XXX. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, partí de la present ciutat anant a Sancta Coloma de Queralt per la visura del plet que té ab lo senyor don Garau de Queralt, son oncle.

45v Noembre MDLXXXV

Divendres, lo primer. Festa de Tots los Sants.

Dissapte, a II. Festa de la Commemoració dels Deffuncts.

Dimars, a V. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors del General, per orde dels senyors deputats partí de la present ciutat anant a Nostra Senyora de Montserrat, per tractar ab lo senyor bisbe del Tarrazin, elet de leyda, visitador de aquella santa casa, negocis del General.

Dimecres, a VI. Festa de sant Sever.

46r Divendres, a VIII. En aquest die a Benet Carulla, receptor, y Rafel Papió, credencer dels drets dels çafrans de les parts de Urgell per lo corrent any, se trameteren en Cervera les provisions de sos officis y crides, acostumades publicar en lo principi del any, y ja a XXX de setembre proppassat foren donats a dit Carulla, receptor, los segells de la cauquilla.

Dissapte, a VIIII. En aquest die lo magnífic misser Machià Torres, oïdor reyal, partí de la present ciutat per anar a Leyda, per sos negocis.

Dilluns, a XI. Festa de sant Martí.

Dimars, a XII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, // 46v // vingué en consistori y dix que dissapte proppassat al vespre arribà en la present ciutat tornant de Sancta Coloma de Queralt y de la visura, a ont era anat a XXX del passat. En aquest matex die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, assessor del General, vingué en consistori y digué que diumenge proppassat, a migdie, arribà en la present ciutat tornant de Nostra Senyora de Montserrat, a ont era anat a V del corrent.

47r Diumenge, a XVII. En aquest die, aprés dinar, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, partí de la present ciutat per a Montsó, per sos negocis.

Dilluns, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

47v Dilluns, a XXV. Festa de sancta Catherina. Los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat militar y oïdor reyal absents, anaren consistorialment, en la forma acostumada, al offici y sermó de dita festa en lo monestir de Santa Catherina, per a ont foren convidats per los frares de dit monestir.

48r Dissapte, a XXX. Festa de sant Andreu.

48v Decembre MDLXXXV

Divendres, a VI. Festa de sant Nicolau.

Diumenge, a VIII. Festa de la Puríssima Concepció de Nostra Senyora, la qual festa, per causa de la segona Dominica de[a] Advent, se transferí al dilluns.

Dilluns, a VIIII. En aquest die se féu solemna festa de la Concepció de Nostra Senyora.

49r Dissapte, a XIIII. En aquest die mossèn Joan Pau Ciurana, regent los comptes del General, arribà en la present ciutat de Barcelona tornant de Montsó, per a ont partí a XVIII de juny, ab orde y comissió dels senyors deputats per los negocis y affers del General.

49v Dissapte, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Dilluns, a XXIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Machià Torres, oïdor reyal, vingué en consistori y digué que haïr, a XXII, arribà en la present ciutat tornant de Leyda, per a ont partí a VIIII de noembre proppassat per sos negocis.

a. a continuació ratllat l.

50r

Mudament de any y seguex-se mil sinc-cents vuytanta-sis

Dimecres, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

Dijous, a XXVI. Festa de sanct Stephe.

Divendres, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dissapte, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtyrs Innocents.

50v

Janer dit any MDLXXXVI

Dimecres, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

51r Dilluns, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

51v Diumenge, a XII. En aquest die, entre sis y set de la nit, lo senyor don Joan de Çúnyga, comte de Miranda, tornant de Montsó y de acompanyar la magestat del rey nostre senyor fins a Tortosa, proveït de nou del càrrec que abans tenia de loctinent y capità general de sa magestat, entrà en la present ciutat per la posta y axí no se li féu acostumat recebiment.

Dilluns, a XIII. En aquest die, entre deu y onze hores ans migdie, lo dit senyor comte de Miranda, loctinent general, acompanyat dels consellers de la present ciutat y dels doctors del Consell Reyal y de molts cavallers, anà a la Seu y jurà com és acostumat. En aquest matex die, aprés dinar, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, vingué en consistori y digué que la nit proppassada, a XII, arribà en la present ciutat tornant de Montsó, per a ont partí a XVII de noembre proppassat per sos negocis. En aquest matex die, aprés dinar, entre les tres y quatre, los senyors deputats y oïdors de comptes, haguda licència y hora del senyor loctinent general, consistorialment, acompanyats dels officials del General, ab los porters davant portant altes les masses grans, anaren a visitar y dar la benviguda a sa excel·lència en son palàcio, per qui foren rebuts ab molt compliment; y, dada ab molt compliment la benvinguda per los senyors deputats ab offertes de tots serveys, sa excel·lència los correspongué ab molta voluntat y demostració del contento que tenia d'ésser tornat en lo govern de aquest Principat.

52r Divendres, a XVII. Festa de sant Antoni.

Dilluns, a XX. Festa de sant Fabià y sant Sebastià.

52v Dimecres, a XXII. Festa de sant Vicens.

Dissapte, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

53v

Febrer MDLXXXVI

Diumenge, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

54r Dimecres, a XII. Festa de santa Eulàlia.

54v Dijous, a XIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors don Bernat de Boxadors, Francesc de Calders de Santa Fe y Luís Cornet, ciutedà de Barcelona, en lo consistori dels senyors deputats han dit, en effecte, a ses senyorias, de part del estament militar, que haïr lo senyor don Henric de Cardona, portantveus de general governador, per orde y comissió dels presidents dels òrdens y religions de Castella, prengué y carcerà lo senyor don Berenguer d'Oms, y axí'l deté en los càrcers reyals d'esta ciutat; y perquè est tal captura és contra constitucions generals de Cathalunya y particulars privilegis del estament militar y contra altres leys d'esta terra, lo stament militar ho fa saber a ses senyorias, a qui particular y principalment toca la defença de dites constitucions, privilegis y altres leys, y prega molt a ses senyorias que, opposant-se a la deffensa d'elles y al aggravi molt gran que de dita captura és fet al dit don Berenguer y a tota la terra, procuren per totes les vies possibles que lo dit don Berenguer sie soltat y restituït en sa libertat, y dit aggravi sie remediat com convé a la observança de dites constitucions, privilegis y leys.

Los senyors deputats los respongueren que farien tot lo que per son offici són obligats, segons que serien aconsellats per los magnífics assessors y advocats ordinaris y advocat fiscal del General, y per altres doctors que y applicarian. Per al qual effecte nomenaren y applicaren lo reverent misser Guerau Vilana, canonge de la Seu de Barcelona, y los magnífics misser Francesc Ubac, misser Miquel Pomet, misser Thomàs Carrera.

55v Dissapte, a XXII. Festa de la Cadira de sant Pere.

Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

Dimars, a XXV. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats dels officials del General, ab los porters devant ab ses masses altes, anaren al senyor loctinent general en sa casa, y supplicaren a sa excel·lència fos servit manar porrogar la Règia Audiència fins fossen estampades y publicades les constitucions

generals fetes en la última Cort per la magestat del rey nostre senyor, en Montsó, l'any proppassat de MDLXXXV. Y sa excel·lència respongué, en effecte, que manaria fer lo que fos més convenient.

56r

Mars dit any

Dilluns, a III. En aquest die, de matí, dexà de venir lo senyor misser Magí Pelegrí, deputat reyal, en consistori per sa indisposició corporal.

56v Divendres, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

57r Dimecres, a XII. Festa de sant Gregori, doctor de la Església.

Divendres, a XIIII. En aquest die, entre deu y onze hores de la nit, morí misser Magí Pelegrí, deputat reyal. Nostre Senyor li done la eterna glòria.

Dissapte, a XV. En aquest die, de matí, fou portat a Vilafranca de Penadès lo cos de misser Magí Pelegrí, qui era deputat reyal y morí haïr vespre, y per aquex respecte no.s tingué dol, ni los senyors deputats hi anaren, però en senyal de dol no estaven ubertes sinó les portelles dels portals de la casa de la Deputació.

58r Dilluns, a XXIIII. En aquest die, aprés dinar, se féu habilitació dels qui podien concórrer en la extracció fedora per mort de misser Magí Pelegrí, ciutedà de Barcelona, qui era deputat reyal, com més largament appar en lo libre de Habilitacions. Lo matex die en la sala nova, per mort de dit misser Magí Pelegrí, és feta extracció de deputat reyal per lo restant temps del corrent trienni, y és extret misser Miquel Pomet, doctor en drets, ciutedà de Barcelona.

Dimars, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

Dimecres, a XXVI. En aquest die, entre deu y onze hores, ans migdie, lo magnífic misser Miquel Pomet, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, novament elegit y extret en deputat reyal per lo restant temps del corrent trienni, per mort de misser Magí Pelegrí, jurà en la casa de la Deputació com és acostumat, y.s conté en libre de Extraccions de deputats y oïdors.

60v

Abril MDLXXXVI

Dimars, a XXII. En aquest die, aprés dinar, se feren en los corredors de la casa de la Deputació les primeres vespres de la festa del gloriós sanct Jordi, ab la solemnitat y forma acostumada, y foren-hi los senyors deputats y los magnífics consellers d'esta ciutat, acompanyats respectivament com se acostuma. Y aprés, a hora tarda, se feren solemnes completes.

Dimecres, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu en los corredors de la casa de la Deputació solemne offici y sermó del goriós sant Jordi, y digué la missa lo senyor bisbe de Barcelona; y lo senyor Benet Sanctamaria, ardiacha y canonge en la Seu de Barcelona, predicà; y foren-hi lo excel·lent senyor comte de Miranda, loctinent general, y la excel·lentíssima senyora comtessa, sa muller, senyors deputats y magnífics consellers de la ciutat, y vingueren acompanyats respectivament com se acostuma en semblant die y festa. Feren-se també les segones vespres a sa hora ordinària, y no.y foren sinó los tres oïdors de comptes.

Divendres, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

61r Diumenge, a XXVII. En aquest die, se féu, en la sala nova de la Deputació, solemne offici del gloriós sant Jordi per raó de la justa de la confraria. Lo matex die, aprés dinar, se féu en lo Born d'esta ciutat la dita justa, com més largament se diu en lo libre dels Actes de dita confraria.

61v

Maig MDLXXXVI

Dijous, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume, apòstols.

Dissapte, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

62r Dijous, a VIII. Festa de la Apparició de sant Miquel.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die, de matí Hieònym de Olasso, secretari del excel·lent senyor comte de Miranda, loctinent general de sa magestat, vingué en lo consistori y, de part de sa excel·lència, digué als senyors deputats, en effecte, que per sa excel·lència, per la certitut que tenia que ses senyorias y tot aquest Principat se alegrarien de entendre les mercès que rebia de sa magestat, los feya saber que sa magestat li havia fet mercè del càrrec de virey de Nàpols, y encara que per una part sa excel·lència se'n alegre, per altra li pesa molt haver de dexar aquest càrrec tan principal de Cathalunya, a ont sempre ha estat molt content per los beneficis y bons serveys que sempre ha rebut de tota esta terra de la qual se té per natural, com ho ha mostrat en tot lo que se ha offert en los temps de son càrrec y mostrarà en qualsevol occasió.

E los senyors deputats li respongueren, en effecte, que besaven les mans a sa excel·lència per la mercè que.ls feya en fer-los a saber la que rebia de sa magestat, de la qual, axí matex, per una part pensant havia d'ésser per més bé de sa excel·lència se'n alegraven, y per altra sentien molt la falta que lo bon govern de sa excel·lència faria a tot lo Principat y al General.

Dissapte, a X. En aquest die, de matí, los // 62*v* // senyors deputats y oïdors de comptes, lo militar absent, acompanyats dels officials del General, ab los porters devant ab les masses altes, com és acostumat, anaren al senyor loctinent general en sa casa, a ont, en effecte, digueren que besaven les mans a sa excel·lència de la mercè que haïr los féu de fer-los saber la que sa magestat li ha fet del càrrec de virrey de Nàpols, donant-li'n lo parabé, ab lo compliment y bon modo que convenia, y axí matex lo pésame de haver de dexar aquesta terra que sempre ha estat contenta y benificada del bon govern de sa excel·lència, com bé ha mostrat la pau y quietut en què ha estat tot lo temps de son càrrec, y lo favor y benefici que, en comú y en particular, són rebuts de la mà de sa excel·lència, per tot lo que se troba aquest Principat tan obligat que sempre desitjarà se offeresca en què poder servir sa excel·lència. Qui digué a ses senyorias, en effecte, la mercè de dit càrrec de virey de Nàpols y ab molta demostració y compliment digué també lo pesar que tenia de dexar aquest càrrec de Cathalunya, axí per lo particular amor que li té, com si fos natural d'ella, com també per lo que sempre ha conegut lo[a] que li té tota la terra.

E, aprés, los senyors deputats supplicaren a sa excel·lència fos servit manar scriure al prothonotari de sa magestat que trameta a ses senyorias auctèntic lo redrés del General y lo concert sobre la paga de les moltes quantitats que se li deuen, que tot és estat ordenat y fet en la última Cort General l'any proppassat celebrada en Montsó, perquè ses senyorias, per la bona administració del General y satisfacció de sos càrrecs, tenen molta necessitat de tot, com ja moltes vegades sa excel·lència havia entès ésser-li supplicat lo matex per part de ses senyorias, y també supplicaren a sa excel·lència que, ab tota brevedat possible, fos servit nomenar les persones que, per part de sa magestat, havien de recupilar y posar en bon orde les constitucions y altres leys d'esta terra, segons la forma novament donada per dita última Cort, per a què, junctament ab les nomenades en la Cort per los tres staments, la dita recupilació tingués lo succés y effecte que de molt temps antic fins ara és desitjat.

a. lo *interlineat.*

E sa excel·lència los respongué, en effecte, que ja havia scrit per lo redrés y concert[a] de deutes y pensava no tardaria, y que no obstant axò, hi tornarie scriure y farie que vingués ab tota diligència, y més // 63*r* // digué, en effecte, que tenien molta raó ses senyorias de la nominació de les persones que per part de sa magestat havien de repilogar les constitucions, y que les nomenaria molt prest perquè una obra tant necessària com aquexa no.s differís més.

En aquest matex die, aprés dinar, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, partí de la present ciutat per anar a Sant Vicens dels Orts, per sos negocis.

Dilluns, a XII. En aquest die de[b] dilluns, a XII, de matí, los senyors don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, Miquel Bastida y Francesc de Agullana y Calders, de part del stament militar, han dit als senyors deputats, en consistori, absent lo senyor deputat militar de la present ciutat, lo següent:

«Les persones del estament militar, vent que les constitucions últimament fetes en les Corts de Montsó eren ja estampades y.s venien a qui les volie comprar y per Barcelona públicament se deyia faltaven algunes fetes y per sa magestat decretades, y que en les estampades hi havie alsguns errors, paregué al senyor bescomte de Rocabertí junctar, lo dissapte passat, les persones de dit stament militar en lo Capítol de la Seu, com és de costum per lo dit effecte y altres concernents al bé públic de aquest Principat; y, essent allí, se determinà per les dites persones se fes elecció de sis dels qui allí eren, perquè, junctament ab los dos advocats que eren estats del bras militar, regoneguessen y comprobassen les noves constitucions estampades ab lo original que en dit bras militar se tenia y ab altres papers. Y, feta la diligència per les dites persones, se féu relació al senyor bescomte de Rocabertí y a totes les persones del estament com faltaven en lo volumen que s'és estampat algunes constitucions fetes per los tres brassos y decretades per sa magestat y altres coses, y també y havie en la estampa alsguns errors que tot tenia necessitat de prompte remey, y com haja de venir de mà de vostres senyories, nos han manat vinguéssem a supplicar-los fossen servits de ajunctar les persones dels tres staments com se acostuma en semblants negocis, per a què

a. concert *interlineat, damunt de* cosas *ratllat.*
b. de... XII *interlineat.*

[1586]

juncts entenguen lo que passa e isca de allí // 63v // lo remey[a] convenient al dany que porie venir de les coses sobredites y de altres que allí se explicaran, no remediant-se, y axí suppliquen a vostres senyories que, ab la brevedat que negoci de tanta importància requer, sien servits ajustar les persones dels tres staments, perquè com a negoci de tanta importància està lo bras junct sperant la resposta».

Los senyors deputats responen que, quant per part de algun stament o persones de aquelles són instants de ajustar brassos, és acostumat specificar e individuar les causes per les quals se degan ajustar, y com de aquesta embaxada axí generalment feta no tinguen enteses specificadament e indivídua les causes del ajust que.s demana, diuen que sempre que ab supplicació o memorial en la forma acostumada seran certificats d'elles ne faran la discussió que en semblant cas tenen acostumat fer, y tot lo que més avant deuran y seran obligats.

En aquest matex die, aprés dinar, los senyors Joan Luís Cornet y Francesc Ferrer y Desputig, ciutedans, de part dels senyors consellers d'esta ciutat en lo consistori dels senyors deputats, han dit a ses senyorias lo següent: «Per part d'esta ciutat de Barcelona, adherint al dit estament militar en lo sobredit, supplicam a vostres senyories lo matex que per lo stament militar és supplicat». Los senyors deputats los responen lo matex que dalt han respost al stament militar, la qual resposta los és estada legida y per ses mersès bé entesa.

Dimars, a XIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, vingué en consistori y dix que haïr, aprés dinar, tornant de Sant Vicens arribà en Barcelona. En aquest matex die, de matí, los senyors Francesc Sala y Roboster, ardiacha de Sancta Maria de la Mar, y Miquel Bonet, canonges de la Seu de Barcelona, vingueren en consistori de part del reverent Capítol // 64r // dels canonges de dita Seu, per al matex effecte que haïr vingueren tres cavallers per part del stament militar, y dos ciutedans per part dels consellers de la ciutat.

En aquest matex die, aprés dinar, los dits senyors ardiacha de Sancta Maria y Miquel Bonet, canonges, don Berenguer de Paguera, Miquel Bastida, Galceran de Navel, Miquel d'Oms vingueren en consistori y de part de les persones dels tres staments digueren lo següent: «Com de la resposta que los senyors deputats han feta a les persones per los tres staments nomenades, se haja entès desitjar particularment saber les constitucions que faltan en la estampa que ara novament ha apparegut, acodint a specificar-les de part de les dites persones dels tres staments, diem faltar les que.s feren sobre la matèria del Sant Offici, de la Capitania General, de la Inquisició, de «Delmar en garba» y las dels cavalls y de les capbrevacions y algunes altres, y axí, per remediar semblant dany, supplicam a ses senyories sien servits junctar les persones dels tres staments, ab la brevedat que negoci de tanta qualitat e importància requer».

Los senyors deputats responen que, pus ses senyorias han entès en particular les constitucions que.s pretén que falten, y lo demés que ha de resultar de la combinació de processos, ses senyorias sobre de açò deliberaran lo que convinga al benefici de aquest Principat, segons l'orde y forma que en aquesta casa és acostumat.

Aprés que dits senyors foren fora del consistori, los senyors deputats, oïdors de comptes y magnífics assessors y advocat fiscal del General tractaren largament de aquest negoci y, consyderada la qualitat e importància d'ell, los apparegué, abans de ajustar los brassos o totes les persones dels tres staments com és demanat, consultar-lo ab poc número de dites persones dels tres staments, per a què ab són bon consell y parer los senyors deputats poguessen donar bon principi // 64r // a dit negoci, y aprés continuar-lo com convé al servey de Déu y benefici públic de tot lo Principat. E, axí, per a dita consulta y consell elegiren y nomenaren quatre persones de quiscun estament, ço és, per lo ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon, don Miquel de Tormo, prior de Besalú, fra Onofre de Oluja, prior de Gualter; per lo militar, los senyors bescomte de Rocabertí, don Jayme de Cardona, Garau de Montsuar y de Arinyó, senyor de Favara, Francesc Agullana y de Calders, en Barcelona domiciliats; per lo reyal, los senyors Miquel Bastida, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Francesc Ferrer y Despuig, ciutedans de Barcelona.

E, aprés, manaren als porters de la Deputació que, de part de ses senyories, convidassen les dites dotze persones dels tres staments per a què.ls fessen mercè de venir en la Deputació demà de matí, a les vuyt hores.

Dimecres, a XIIII. En aquest die, de matí, a les vuyt hores, totes les persones dels tres staments nomenades lo die de haïr vingueren en lo consistori dels senyors deputats, exceptat mossèn Francesc Ferrer y Despuig, qui no poguer

a. a continuació ratllat que.

// 65r // venir per no trobar-se ab salut, segons que axí.u referí lo porter qui.l convidà.

A les quals persones que, com és dit, vingueren, los senyors deputats, parlant primer lo senyor deputat ecclesiàstic e aprés cada hu dels altres per son orde, proposaren y digueren lo que estos dies proppassats, de XII y XIII del corrent, los és estat demanat de ajunctar brassos o totes les persones dels tres staments que de present són en Barcelona, per a dar-los raó dels errors y faltes que.s troban en la estampa de les constitucions novament fetes en la última Cort General, celebrada en Montsó l'any proppassat mil sinc-cents vuytanta-sinc, y la resposta per ses senyorias a dita demanda feta, y perquè dita demanda y resposta estan continuades en lo present libre, a dites dues jornades, fou tot de manament de ses senyorias allí legit a dites persones per mi, scrivà major.

Entesa per les dites persones la proposició dels senyors deputats, part d'elles los aconsellà, en effecte, que ses senyorias ab poc número de persones se devien informar ab molta diligència y compliment dels pretesos errors y faltas de dites constitucions y, aprés de haver-ho tot mirat y entès y sabuda la veritat, ajunctassen lavors totes les persones dels tres staments que.s trobarien en Barcelona y.ls donassen larga raó y satisfacció dels que en veritat serie trobat haver passat en aquest fet. E altra part de dites persones aconsellà, en effecte, que los senyors deputats, ab tota diligència y brevedat, devien primer ajustar totes les persones dels tres staments y dar-los raó del que.ls és demanat en dites jornades de XII y XIII del corrent, perquè de aquest ajust pogués exir l'orde y forma que convinga per remey de les preteses faltes y errors de dites constitucions.

Los senyors deputats, considerats los dits parers y consells y la gravesa del negoci, manaren convidar per aprés dinar, a les dos hores de aquest die, totes les persones dels tres staments que de present se troben en esta ciutat de Barcelona per a dar-los més // 65v // larga raó, a effecte que milor y ab més satisfacció de ses senyorias y de tot lo Principat se puga encaminar y venir a bon fi, al servey de Déu y de sa magestat, contento y quietut públic, per lo qual manament de ses senyorias foren per los porters de la Deputació convidades, encontinent, totes les persones dels tres staments que trobaren en Barcelona, per a venir en aquest die a dita hora.

En lo qual matex die, a dues hores aprés dinar, de les persones dels tres staments, per dits porters convidades, vingueren en la Deputació y en la sala nova, per aquest effecte ornada, les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona; don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Julio Cordelles, cabiscol, Francesc Sala y Roboster, ardiacha de Santa Maria, don Hieònym de Pinós, sacristà major, Miquel Bonet, Onophre Pau Cellers, Raphael de Rovirola, Phederich Setantí, canonges de la Seu de Barcelona; Raphel d'Oms, ardiacha major y canonge de Tarragona; Onofre de Oluja, prior de Gualter; misser Ferrando Quintana; don Bernat de Sanctcliment; fra Ramon Fortuny, comanador de Barcelona del Orde de Sanct Joan.

66r Per lo stament militar, los senyors bescomte de Rocabertí, don Joan de Cardona, don Jayme de Cardona, don Joan de Boxadors, don Joatchim Carròs, òlim de Centelles, don Phederic de Cabrera, don Berenguer de Paguera, don Onofre de Alentorn, senyor de Ceró, don Miquel de Cruÿlles, don Francisco de Erill, don Phederic Desbosc, don Plegamans de Marimon, don Gispert de Guimerà, Ramon Vicens de Semmanat de Santiga, Garau de Montsuar, senyor de Favara, Andreu Çacosta, Joan de Agullana, Francesc de Agullana y Calders, don Miquel Meca, Francesc Calça, Francesc Pons, Perot Tamarit, Jaume Camps, Jonot de Vilalonga, senyor de Staràs, // 66v // [a]... Monbuy, Miquel Pou, Bonaventura Bolet y Vilar, Galceran de Foxà, senyor de Foxà, don Leandro Margarit, Pere Çacosta, Ramon de Blanes, Joan Baptista Falcó, don Joan de Josa, don Garau de Marimon, Joan Antoni Ferran, don Pedro de Santcliment y de Pinós, Hieònym Delbosch y de Vilagayà, don Alex Albert, don Pedro Clariana, don Guillem de Ivorra, Joan Lull, Antoni Vila de Cevessona, Gaspar Muntaner, Joan Xatmar, don Phederic Despalau, Francesc de Argensola, Luís de Boxadors, Joan Palau, Hieònym Vila, // 67r // Pere Pau de Bell-loc, Hieònym Descallar, Pere Raguer, Pere Cassador, Luís de Vilafranca, Miquel Lacera, Phelip de Copons, Onophre de Comelles, Perot Codol, Pau Lull, Bernat Vilana, don Galceran Armengol, don Jayme de Pinós, Gervasi Capila, Joseph de Bellafilla, Henric Sanctjust, Martí Joan Despuny, Luís de Claramunt, don Garau de Cruÿlles, don Alexandre de Alentorn, Joseph Cescases, Luís de Gualbes, Joan Dusay, Luís Gualbes, menor, don Bernat de Pinós, Gaspar Pons de Ribelles, // 67v // Nuri Joan Fogassot, Gismundo de Ortís y Cabrera, Hieònym Joan, Hierony Prats de Bigues, Jaume Aguilar Peralta y de Camporrells, Balthezar Pardina, don Joan Çarriera de Gurb, don Luís Turell, don Francisco de Rocabertí y Pau, Sever Salbà, don Ber-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 33 mms.

[1586] nat de Camporells, Antic Tafurer, Ugo de Tamarit, Joan Francesc de Copons, senyor de la Manresana, don Antoni Meca, Galceran de Sarrià, misser Henric Serra, Francesc Burguès, Francesc de Meya, Luís Ortís y de Cabrera, Miquel Lorac de Solivella, Francesc Joan de Tamarit, Joan Pau Malendric, misser Hierònym Martí, Joan Pau Ciurana, Benet de Marlés, Pere Puigvert de Gravalosa, Joan Baptista Ferrer de la Mora.

68r Per lo stament reyal, los senyors misser Joseph Dalmau, conseller, Miquel Bastida, Miquel d'Oms, Joan Luís Cornet, Francesc Vernet, misser Jaume Dalmau, Pere Arlés, Joseph de Rovirola, Julià de Navel, Phederic Vilana, Galceran de Navel, Phederic Roig y de Soler, misser Montserrat Monfar, Henric Terré de Picalqués, Conrat Oms, Miquel d'Oms, menor, ciutedans de Barcelona.

E a totes les dites persones, en lo modo en semblants ajusts acostumat assentades en dia sala, los senyors deputats, parlant lo ecclesiàstic, proposaren lo contengut en una scriptura que, per impediment de la vista del senyor deputat militar, los fou ab alta veu legida per lo senyor deputat militar, la qual és del tenor següent:

«Aquestos dies, per part del stament militar, lo qual entenem se ere junctat, y per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona y de la ciutat de Barcelona, nos foren enviades algunes notables // 68v // persones ab embaxada, los quals nos feren a saber que en Montsó per los brassos foren supplicats alsguns capítols al rey nostro senyor per via de constitució y constitucions y aquells foren obtenguts, concedits y passats, y que al present, havent regonegudes les constitucions, se veu que falten en lo volum de aquelles, y que per ço los aparexia que convenia que nosaltres junctàssem a vostres senyories y mercès per a què tractassen de la forma y modo que convenia tenir per assentar aquest negoci; y, volent nosaltres fer lo que convingués al servey de Déu y del rey nostre senyor y bé de aquest Principat, havem volgut comensar de entendre y saber rastre dels originals dels capítols de Cort y constitucions que.s diu faltan en lo volum, y havem sabut y entès que.s diu són restades en poder de algunes persones particulars dels matexos brassos; y, per ser lo negoci tant perpleix e important, nos ha paregut junctar a vostres senyories y mercès perquè vejam lo que.s porie y deu fer en estos negocis»[a].

E, oïda per tots la dita proposició, dient cadahú per l'orde acostumat son vot y parer, la major y més principal part aconsellà, en effecte, als senyors deputats que ses senyorias, ab intervenció y consell de sis persones de quiscun estament que per aquest effecte fossen servits elegir, se informen de tot lo que.s diu y.s pretén en lo que occorre de dites constitucions y, entès cerca de açò tot lo que.s puga, sien també servits tornar a fer altre general convocació de persones com és aquesta, y les certifiquen del que serà trobat perquè se'n tinga més comuna y pública notícia, y si res fa remediar o proveir se puga fer ab més consell.

69r Dijous, a XV. Festa de l'Assenció de Nostre Senyor.

Divendres, a XVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, per a tractar y aconsellar-se sobre los negocis occorrents de les constitucions y[a] altes coses de les últimes Corts, elegiren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, l'ardiacha Santa Maria, elet d'Elna, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, l'ardiacha Agullana de Gerona, lo canonge Bonet; per lo estament militar, los senyors bescomte de Rocabertí, don Joan de Cardona, don Jayme de Cardona, don Joan de Boxadors, lo senyor de Favara, Francesc de Agullana y de Calders; // 69v // per lo stament reyal, los senyors Miquel d'Oms[b] Galceran de Navel, Francesc Ferrer Despuig, Henric Terré de Picalqués, Phederic Roig y de Soler, misser Joseph Dalmau, conseller[c].

Aprés, de manament dels senyors deputats, los porters de la Deputació convidaren les dites persones per aquest die, a les dos hores aprés dinar.

A la qual hora vingueren totes les dalt nomenades persones, exceptat lo senyor bisbe de Barcelona per estar occupat en la visita que fa en les esglésies d'esta ciutat; emperò, en loc de sa senyoria, los senyors deputats nomenaren y manaren convidar lo senyor Onophre Pau Cellers, canonge de Barcelona, qui vingué encontinent.

E, feta per los senyors deputats a les dites persones deguda y complida proposició de tot lo que és necessari en aquest negoci occorrent de les constitucions y altres coses de la última Cort, y tractant cada una sobre açò ab molta maduresa y discurs, y les que.s trobaren en la Cort ab larga discussió y relació de la musitada pressa, modo y forma de la conclusió d'ella; y, ente-

a. a continuació unes lletres ratllades.

a. y altres coses *interlineat al marge esquerre.*
b. al marge esquerre hi ha escrit la lletra B.
c. al marge esquerre hi ha escrit la lletra A.

nent-se per dita relació que les constitucions que falten en lo volum tramès auctèntic per lo prothonotari y estampat per orde dels senyors deputats foren decretades per sa magestat, ab papers volants, y donades a particulars dels staments qui les solicitaven, ço és, al senyor abbat Aymeric y misser Joan Cella y de Tafurer y altres, los quals per dita gran pressa de conclusió y expedició de la Cort no tingueren temps o.s descuydaren de presentar-les a sa magestat al temps del sòlio perquè las concedís com les altres en dit volum trameses, y que axí los originals són restats en poder de dits y altres particulars, y entès també que per la matexa pressa de conclusió de Cort poden ésser comesos los errors que.s diuen trobar y se apuncten en lo tenor de dit volum de constitucions, per estes y altres causes en aquest tracte deduïdes, les dites persones han aconsellat als senyors deputats que los primer pas de aquest negoci fos manat venir en aquest consistori los tres scrivans dels estaments de dita Cort, ab los processos originals y totes altres scriptures de son estament o de la Cort que cada hu d'ells té, per a examinar y entendre millor la falta y error de dites constitucions y altres coses que se offerescan. Y per aquex effecte los senyors deputats manan a mossèn Joan Baptista Mullola, scrivà del estament ecclesiàstic, habitant de Tarragona, qui de present se troba en Barcelona, vaja a Tarragona, a ont té dites scriptures, y torne ab elles promptament, y se scriga al senyor archabisbe, en servey del qual està dit Mullola, que li don licència de venir com és dit, y també se scriga als dits abbat Aymeric y misser Cella que envien les constitucions decretades y altres papers de la Cort que tinguen, y també al senyor canonge Thomàs de Gerona, qui era síndic de aquell Capítol y té moltes scriptures de la Cort, se li scriga que les envie ab diligència.

Y, donat aquest consell, los senyors deputats y persones eletes acordaren de ajunctar-se sens ésser més demanats cadal die a les tres hores aprés dinar, axí diumenges y festes com dies jurídichs, en lo consistori de la Deptuació, per a tractar y passar avant aquest negoci.

E, aprés, los senyors deputats al dit mossèn Mullola manaren lo que dalt és dit, y a mi, scrivà major, que al senyor archabisbe de Tarragona y als dits abbat Aymeric, misser Cella y canonge Thomàs, expedís les letres del tenor següent:

70v «Al il·lustríssim y reverendíssim senyor, lo senyor archabisbe de Tarragona.

Illustríssim y reverendíssim senyor. Les persones dels tres staments que són en esta ciutat pretenen que en lo volum de les constitucions de les últimes Corts, tramès auctèntic per lo prothonotari de sa magestat y per nostre orde estampat, falten constitucions molt importants; y, trobant-se ací per altres coses del General mossèn Joan Baptista Mullola, scrivà del stament ecclesiàstic, les dites persones sobre dita falta o error han acodit a nosaltres, a qui per nostre càrrec toca procurar la intel·ligència y remey d'ell. Lo primer pas del qual és tenir ací la presència dels tres scrivans dels staments, ab sos processos y altres papers originals y còpies; y, perquè mossèn Mullola té los seus en aquesta ciutat, a ont serveix a vostra senyoria il·lustríssima, va per a portar-los ab tota diligència possible, qui a vostra senyoria il·lustríssima referirà largament la necessitat que tenim d'ell, ab tot lo que té d'estos y altres negocis de la Cort, y lo demés que ací passa acerca d'ells. Supplicam a vostra senyoria il·lustríssima, de part nostra y de les dites persones dels staments, sie servit donar-li fe y creença en tot lo que cerca de açò dirà, y licència de tornar, encontinent, ab lo procés original y tots altres papers originals y còpies que li restaren en Montsó, per a fer ab ells y altres la comprobació que en aquest cas convé, la qual se expedirà en breus dies, y mossèn Mullola, ab los matexos originals y ab tot lo que haurà portat, se'n tornarà a servir a vostra senyoria, cuya il·lutríssima y reverendíssima persona Nostre Senyor guarde ab augment de majors dignitats. De Barcelona, a XVI de maig MDLXXXVI.

Il·lustríssim y reverendíssim senyor, besan les mans a vostra senyoria il·lustríssima sos més certs servidors, los deputats del General del principat de Cathalunya residents en Barcelona».

71r «Al il·lustre y molt reverent senyor don Miquel Aymeric, abbat de Nostra Senyora de Lavaix.

Il·lustre y molt reverent senyor. Les persones dels tres staments que són en esta ciutat diuen que en lo volum de les constitucions de les últimes Corts, tramès auctèntic per lo prothonotari de sa magestat y per nostre orde estampat, falten constitucions molt importants, y sobre açò han acudit a nosaltres per a què procurem sie remediat, al que havem ja posat la mà ab consell de principals persones dels tres staments, per algunes de les quals entenem que en poder de vostra mercè és restat decretat per sa magestat l'original de la constitució o capítol del "Dalmar en garba", y per ventura altres originals de constitucions y capítols que importen molt al benefici públic de aquest Principat. Pregam a vostra mercè, de part nostra y de dites persones, que tots los dits originals y altres pa-

[1586] pers de la Cort que li són restats, nos trameta encontinent per aquest matex portador. Que axí convé molt a la occorrença de aquest negoci, lo qual som certs té vostra mercè per propi. Nostre Senyor guarde la il·lustre y molt reverent persona de vostra mercè ab augment de majors dignitats. De Barcelona, a XVI de maig MDLXXXVI.

Il·lustre y molt reverent senyor, besan les mans a vostra mercè sos servidors, los deputats, etcètera».

«Al il·lustre senyor misser Joan Cella y de Tafurer, en Gerona domiciliat.

Il·lustre senyor, les persones», etcètera, com la precedent fins «per algunes de les quals entenem que en poder vostra mercè restaren decretats per sa magestat los originals de algunes de dites constitucions y de alguns capítols que importan molt ab benefici públic de aquest Principat. Pregam a vostra mercè», etcètera, com la precedent en tot fins «Nostra senyor guarde a vostra mercè, com desitja. De Barcelona, a XVI de maig MDLXXXVI.

Il·lustre senyor, servidors de vostra mercè, los deputats, etcètera».

71v «Al il·lustre y molt reverent senyor Pere Thomàs, canonge y sacristà mitjà de la Seu de Gerona.

Il·lustre y molt reverent senyor. Les persones», etcètera, com la precedent fins «per algunes de les quals entenem lo molt cuydado que vostra mercè tingué de bé apunctar y recolligir los negocis de la Cort y copiar y ben guardar scriptura en què se porà trobar clarícia de la falta o error que.s pretén. Pregam a vostra mercè, de part nostra y de dites persones, que totes les scriptures que li són restades de la Cort nos trameta», etcètera, com la del senyor abbat Aymeric fins «Nostre senyor guarde a vostra mercè com desitja. De Barcelona, a XVI de maig MDLXXXVI.

Il·lustre y molt reverent senyor, servidors de vostra mercè, los deputats, etcètera».

Dissapte, a XVII. En aquest die, aprés dinar, a les tres hores, les devuyt persones dels tres staments eligides per los negocis occorents vingueren en lo consistori dels senyors deputats, y comensaren la deguda comprobació y verificació, y ab diversos col·loquis tractaren y consideraren lo necessari.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, aprés dinar, a les tres hores, les persones dels tres staments elegides per los negocis occorrents de les constitucions y capítols de Cort, exceptat algunes d'elles que faltaven, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y continuaren la comprobació y verificació de dites constitucions y capítols ab mossèn Joan Sala, scrivà del stament militar, y ab mossèn Miquel Joseph Cellers, regint les scriptures de son oncle, mossèn Joan Cellers, quòndam, scrivà del stament reyal, y ab los processos y altres // 72r // papés originals del offici de scrivà de dits staments, sperant mossèn Mullola, scrivà del stament ecclesiàstic, y sos papers, que havien de venir de Tarragona.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en lo precedent die.

Dimarts, a XX. En aquest die, aprés dinar, se continuà lo matex que.s dit en lo precedent die y altre abans.

Dimecres, a XXI. En aquest die los senyors deputats, sobre lo que a XVI del corrent scrigueren per home propri al senyor abbat Aymeric, reberen la sua resposta del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors los deputats de Cathalunya, mos senyors. Molt il·lustres senyors. Lo capítol de Cort», etcètera, sie insertada. En aquest matex die, aprés dinar, a la hora acostumada, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en les presedents jornades.

Dijous, a XXII. En aquest die, a la hora acostumada, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en les precedents jornades. En aquest matex die los senyors deputats, sobre lo que a XVI del corrent per mossèn Joan Baptista Mullola, scrivà del stament ecclesiàstic, escrigueren al senyor archabisbe // 72v // de Tarragona, reberen per lo matex mossèn Mullola la resposta de sa senyoria del tenor següent:

«A los muy illustres senyores, los senyores deputados del General del principado de Cathalunya. muy illustres senyores. Por la de vuestras senyorías», etcètera, sie insertada.

Divendres, a XXIII. En aquest die lo senyor Pere Thomàs, canonge de la Seu de Gerona, sobre lo que a XVI del corrent se li scrigué de les constitucions y capítols de Cort, vingué en lo consistori dels senyors deputats, ab letres dels senyors canonges y capítol de la Seu de Gerona del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors deputats del principat de Cathalunya, etcètera, en Barcelona residents. Molt il·lustres senyors. Lo senyor canonge Thomàs», etcètera, sie insertada.

En aquest matex die, a la hora acostumada, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en les precedents jornades. E fou oït allí lo dit senyor canonge Thomàs de Gerona en tot lo que cerca de açò largament referí, de paraula y ab sos papers y scriptures, que tenia sobre dites constitucions y capítols, de què los senyors deputats y persones eletes restaren molt informats y contents. E, aprés, los senyors deputats pregaren lo dit senyor canonge Thomàs que.s detingués en Barcelona y, per a tractar y aconsellar ab les altres persones eletes a ses senyorias sobre estos negocis, vingués a la Deputació cada dia a les tres hores, aprés dinar[a].

84r Dissapte, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats, sobre lo que a XVI del corrent, per[b] home propri, scrigueren al magnífic misser Joan Cella y Taffurer, reberen per lo matex portador la resposta y la còpia de dos capítols en ella mensionats que tot és del tenor següent:

«Als molt il·lustres senyors los deputats de Cathalunya, mos senyors. Barcelona. Molt il·lustres senyors. Lo que jo puc certificar», etcètera, sie insertada y també la còpia dels capítols que va en ella.

En aquest die, a la hora acostumada, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en les altres precedents jornades.

Diumenge, a XXV. Festa de Pentecostes.

Dilluns, a XXVI. Segona festa de Pentecostes.

Dimarts, a XXVII. Tercera festa de Pentecostes. En aquest matex die, a la hora acostumada, se continuà la comprobació y verificació de les constitucions y capítols de Cort, com és dit en les precedents jornades. //84v// E de tot lo que fins en aquest punct és estat comprobat, examinat y verificat, los senyors deputats y dites persones dels tres staments apunctaren y resolgueren los tres[c] memorials del tenor següent: «Memorial de les», etcètera, sien insertats.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die, a la hora

a. a continuació quatre cartes i dos memorials transcrits a l'Apèndix 3, pàgs. 744-747.
b. per... propi *interlineat al marge esquerre.*
c. tres interlineat, damunt de dos ratllat.

acostumada, los senyors deputats y les persones dels tres staments eletes per los negocis resultants de les constitucions y capítols de la última Cort, que en aquest die y hora foren en consistori dels senyors deputats, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, canonge Bonet, canonge Cellers, canonge Thomàs; per lo stament militar los senyors bescomte de Rocabertí, don Joan de Cardona, don Jayme de Cardona, don Joan de Boxadors, lo senyor de Favara, Francesc de Agullana y Calders; per lo reyal, los senyors misser Joseph Dalmau, conseller, Galceran de Navell, Miquel d'Oms, Francesc Ferrer y Despuig, Henric Terré de Picalqués, Phederic Rotig y de Soler[a].

103r Aprés de haver tractat sobre los precedents memorials fets dels errors de dites constitucions y capítols, tractaren largament sobre lo que restava, feren aquest negoci y, dit per cada una de dites persones cerca de açò son vot y parer, aconsellaren als senyors deputats, en effecte, que del contengut en dits memorials donassen raó als brasos y.ls diguessen que paria, ans de enviar a sa magestat per[b] remey de dits errors, occórrer primer ab embaxada al senyor loctinent general y referir-los a sa excel·lència y supplicar-li son favor per a dit remey, y pus los senyors deputats, per orde de sa magestat donat en Montsó, han de enviar una o dues persones a sa magestat per los negocis de la Inquisició, van també aquelles persones por estos negocis occorrents de les constitucions, ab larga instrucció, en conseqüència dels sobredits de la Inquisició, però que allí, en lo tractar y solicitar, sie aquest de les constitucions lo més principal, e açò.s fes a effecte que, entès tot per los brassos, se pogués millor determenar. Y restaren tots ab la resolució de aquest parer y consell.

Dissapte, a XXXI. En aquest die, de matí, los senyors deputats, per a donar raó a les persones dels tres staments del que fins ara ses senyorias y les persones de dits staments eletes havian fet y trobat en lo negoci occorrent de les constitucions, manaren als porters de la Deputació que convidassen per a després dinar, a les dues hores, totes les persones dels tres staments que trobarien en la present ciutat.

103v Lo matex die, a les dos hores aprés dinar, convidades les persones dels tres staments trobades en esta ciutat, vingueren les següents: per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barce-

a. a continuació quatre memorials transcrits a l'Apèndix 3, pàgs. 747-754.
b. per... errors *interlineat al marge esquerre. – a continuació ratllat* ab embaxada.

[1586] lona; Benet Santamaria, ardiacha de Caldes y canonge en la Seu de Barcelona, elet d'Elna; Jaume de Agullana, prior de Sant Miquel Desfay, ardiacha major y canonge de Gerona; don Hierònym Terça, ardiacha de Culla en la Seu de Tortosa; Antoni Barthomeu, ardiacha de Panadès en la Seu de Barcelona; don Miquel Tormo, prior de Besalú; Miquel Bonet, Onofre Pau Cellers, Joan Vila, Pere de Rovirola, T[a]... Feliu, Phederic Setantí, canonges de la Seu de Barcelona; Francesc de Olivo, pabordre de Sant Pere dels Arquells; T[b]... Garçès, canonge de Leyda; fra Onofre de Oluja, prior de Galter; misser Ferrando Quintana; fra Ramon Fortuny del Orde de Sant Joan, comanador de Barcelona; fra[c]... Junyent.

104r Per lo militar, los senyors bescomte de Rocabertí, bescomte de Canet, don Joan de Cardona, don Bernat de Boxadors, don Francisco de Erill, don Joatchim de Centelles, Garau Montsuar y Avinyó, senyor de Favara, Joan Altarriba, Galceran Caorts y de Soler, Miquel Joan de Pons, Perot de Tamarit, don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, don Alexandre de Alentorn, son fill, Francesc Calça, don Miquel de Cruÿlles, Ramon Joan de Calders, Joan Xammar, don Ferrando de Vega, don Joseph Meca, don Galceran Armengol, don Phederic Bosc, don Miquel Meca, Joan Lull, Gervasi Çapilla, // 104v // Joan Baptista Falcó, don Pedro de Santcliment y de Pinós, don Jaume de Pinós, don Joan de Boxadors, Jaume de Aguilar y de Peralta, Pere Cassador, Hierònym Cardona, don Gispert de Guimerà, don Jayme de Cardona, don Joan Dansa, Hierònym de Argençola, don Francisco de Pau y de Rocabertí, Francesc Agullana, misser T. Junyent, Joan Francés de Copons, Gismundo de Ortís, Antoni Vila y de Cevecana, Francesc de Argençola, T. de Fluvià, Perot Còdol, T[d]... Ribes, // 105r // Baltezar Pardina, don Joan de Semmanat, don Garau de Cruïlles, don Bernat de Pinós, Galceran de Sarrià, Francesc Burguès, Miquel Joan Amat, Antoni Bou, Joan Pau Malendric, don Phederic de Cabrera, Gabriel Cassador, don Bernat de Paguera, Gaspar Pons de Ribelles, T[e]... Planella, don Ferrando de Gelasa, don Plegamans de Marimon, don Phederic Despalau, Antic Ribot de Palmerola, Joseph Çescases, don Berenguer de Paguera, Luís de Boxadors, don Ramon d'Oms, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, // 105v // Phelip Çacosta, Francesc de Altarriba, Martí Joan Despuny, don Garau de Marimon, don Pedro Clariana, Joan Pau Ciurana, Miquel Àngel de Mitjavila, Phederic Destorrent, Hierònym Descallar, T. Ramires.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 19 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
d. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.
e. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.

Per lo reyal, los senyors misser Joseph Dalmau Comelles, Galceran de Navel, Joan Luís Cornet, misser Phederic Cornet, Julià de Navel, Phederic Roig y de Soler, misser Carles de Ollers, misser Jaume Dalmau, // 106r // Pere Arles, menor, Andreu Vilaplana, notari, ciutadà de Gerona, Henric Terré de Picalqués, Francesc Cornet, Perot Amat, Miquel d'Oms, major, Miquel d'Oms, menor, Hierònim Vila, Bernat Vilana, misser Montserrat Montfar, Francesc Ferrer y Despuig, Joseph Rovirola.

E los senyors deputats los proposaren y digueren, en effecte, lo que en aquest negoci occorrent dels errós de les constitucions y capítols de Cort havien fet y resolt ab les devuyt persones dels tres staments eletes per tractar-ne y aconsellar-se'n, y de manament de ses senyorias los foren allí legits per mi, scrivà major, los memorials de dita resolució insertats o cosits a la jornada de XXVII del corrent, y aprés supplicaren a dites persones que, pus trindrien entès aquest fet, fossen servits aconsellar-los lo que paragués restava fer per remey dels errós specificats en dits memorials y també de molts altres errós, per culpa del scriptor y del stamper, trobats en lo tenor de la scriptura aucthèntica y de la stampa de dites constitucions.

Oïda per totes les dites persones la dita preposició, cada una d'elles, per son orde acostumat, digué son vot y parer y, encara que y hagués alguns vots diversos, la major part de dites persones aconsellà als senyors deputats, // 106v // en effecte, lo matex que les devuyt persones eletes aconsellaren a XXVII del corrent, y en aquella jornada està continuat en lo corrent dietari, ço és, que ans de enviar a sa magestat per remey dels dits errós fessen enbaxada al senyor loctinent general, refferint a sa excel·lència dits errós y la necessitat que se offerex de fer-los entendre a sa magestat y su pplicant-lo fos servit afavorir aquest Principat en lo remey que.n spera de sa magestat, y aconsellaren també als senyors deputats que, pus per orde de sa magestat li han de enviar una o dues persones per lo negoci de la Inquisició, vajan aquelles persones per aquells y per a aquestes de les constitucions, ab larga instrucció[a] del que en cada hu de dits negocis se dega fer y remediar, la qual instrucció façan los senyors deputats ab les matexes persones eletes o altres que.ls parega elegir dels tres staments. E que suppliquen més avant a sa excel-

a. a continuació ratllat en.

lència scriga a sa magestat mane enviar aucthèntic lo redrés del General fet per la última Cort, per ço que la tardança d'ell danya molt a l'administració del General.

Juny MDLXXXVI

Dilluns, a II. En aquest die, aprés dinar, lo senyor abbat Aymeric en lo consistori dels senyors deputats donà larga raó a ses senyories del que sobre la falta del capítol de Cort de «Delmar en garba» los scrigué ab sa carta de XX del passat, cosida a la jornada de XXI, y dexà a ses senyorias las còpia que tenia de dit capítol, la qual açí cosida és del tenor següent: «Con per la experiència», etcètera, sie insertada.

107*r* Dimarts, a III. En aquest die, de matí, convidades haïr, per orde dels senyors deputats los devuyt persones dels tres staments elegides per aconsellar-se sobre los errors trobats en les constitucions y capítols de la última Cort, vingueren de aquelles, per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiacha Santamaria, elet d'Elna, ardiacha Agullana, prior Tormo, canonge Bonet, canonge Cellers; per lo militar, los senyors bescomte de Rocabertí, don Joan de Cardona, don Joan de Boxadors, don Jayme de Cardona, lo senyor de Favara; per lo reyal, los senyors misser Jaume Dalmau, conceller, Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Henric Terré de Picalqués, Phederic Rotig y de Soler.

107*v* Tractant de la embaxada que, segons lo consell y parer de les dites devuyt persones en lo ajust de XXVIII del passat y de totes les altres dels tres staments en lo ajust general del derrer del matex se ha de fer al senyor loctinent general, los senyors deputats per a fer dita embaxada elegiren, per lo stament ecclesiàstic, los dits senyors elet d'Elna, ardiacha Agullana, canonge Cellers; per lo militar, los dits senyors bescomte de Rocabertí, don Joan de Boxadors, lo senyor de Favara; per lo reyal, los dits senyors Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Henric Teré de Picalqués. Als quals senyors embaxadors donaren orde de fer dita embaxada al senyor loctinent general, y en aquella dir a sa excel·lència lo contengut en scriptura, per aquest effecte ordenada, del tenor següent:

«Los deputats del General de aquest principat de Cathalunya, a petició de les persones dels tres staments que són en esta ciutat ab intervenció de devuyt de les matexes persones, han regonegut lo volum estampat de les constitucions y capítols de la última Cort y han- // 108*r* // hi trobat los errors de descuyts que ab memorial apart tenen apunctats. E perquè, segons l'orde que sa magestat fou servit donar en Montsó sobre los negocis del Sant Offici de la Inquisició, han determinat enviar a sa magestat embaxada, enviaran també ab ella, per remey de dits errors, los quals no.s poden remediar sinó per sa reyal mà, de la veritat dels quals és vostra excel·lència molt cert y principal testimoni, supplican a vostra excel·lència los deputats sie servit, en continuació de les moltes mercès fetes per vostra excel·lència a.n aquest Principat, intercedir ab sa magestat en favor de dita embaxada y del remey que de sa magestat speran, axí dels negocis de la Inquisició com de dits errors de descuyts. E supplican també a vostra excel·lència sie servit, quant scriurà a sa magestat sobre dites coses, supplicar-lo mane enviar aucthèntic lo redrés del General fet per la última Cort[a], per la molta falta que la tardança d'ell fa al General».

Ab lo qual orde dites nou persones, haguda per part dels senyors deputats hora y licència de sa excel·lència, anaren a fer dita embaxada entre les deu y onze de aquest matí.

E, tornades en consistori, als senyors deputats y a les persones convidades que allí speraven, referiren la resposta de sa excel·lència, la qual, aprés, segons que per lo senyor elet d'Elna altra vegada en presència de tots se digué y referí, és per mi, scrivà major, scrita del tenor següent:

«Sa excel·lència ha respost que sempre ab obres han pogut conèxer la voluntat que tenia de fer tot lo que convindria per bé de aquest Principat y de tots los particulars d'ell[b] y li pesava que ara tinguessen desgust algú del que havien tant treballat en Montsó, y axí se offeria de fer en aquest particular tot lo que porie, salvada la authoritat de sa magestat; y, per a millor poder intercedir ab sa magestat, desitjava li donassen memorial de totes les coses que li havem dit, per a què millor les pogués scriure a sa magestat. Y en lo que toca al redrés del General ha dit que no.l tenia, màs havia scrit a sa magestat y[c] pensava rebre'l prest y encontinent, en tenir-lo, lo donaria. E més digueren que, quant al memorial que sa excel·lència demana, li han respost que los senyors deputats lo enviaran a sa excel·lència».

108*v* Dimecres, a IIII. En aquest die los senyors deputats per lo magnífic misser Joan Exerrat, assessor del General, han tramès al excel·lentíssim senyor loctinent general còpia dels memorials cosits en aquest dietari, a la jornada de

a. cort *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* s.
c. *a continuació ratllat* que.

XXVII del passat, sobre lo que falta en les constitucions y capítols de la última Cort.

109r Dissapte, a XIIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Pere Calvo, hu dels assessors del General, partí de la present ciutat per anar a Moyà, per sos negocis y affers.

109v Dissapte, a XXI. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Pere Calvo, assessor del General, vingué en consistori y digué que haïr vespre, tornant de Moyà, a ont era anat a XIIII del corrent, arribà en Barcelona.

110r Dimars, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

Dijous, a XXVI. En aquest die los senyors deputats manaren als porters de la Deputació que convidassen per aprés dinar, a les dos hores, les persones dels tres staments eletes per a consultar y aconsellar-se sobre los negocis occorrents dels errors de les constitucions y capítols de Cort y de les coses del Sant Offici de la Inquisició. Lo matex die, a dues hores, de les dites persones eletes vingueren en lo consistori de la Deputació los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiacha Santamaria, elet d'Elna, lo canonge Bonet, lo canonge Cellers; // 110v // per lo militar, los senyors bescomte de Rocaberí; don Joan de Boxadors, don Jayme de Cardona, lo senyor de Favara; per lo reyal, los senyors Galceran de Navel, Henric Terré de Picalqués, Miquel d'Oms.

E los senyors deputats los digueren que havien manat fer ab tota diligència les instruccions per la embaxada que, ab consell de totes les persones eletes sobre estos negocis de les constitucions y de la Inquisició, se ha de fer a la magestat del rey nostre senyor, les quals instruccions, ço és, unes sobre lo fet de les constitucions y altres sobre lo de la Inquisició, per manament dels senyors deputats foren per mi, scrivà major, legides a ses senyories y a les dites persones eletes presents en aquest ajust, les quals instruccions paregueren molt bé a les dites persones eletes, y.n restaren d'elles molt contents y satisfets.

111r Diumenge, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Juliol dit any

Dimecres, a II. Festa de santa Elizabet.

111v Dijous, a X. Festa de sant Christòphol.

112r Diumengre, a XIII. Festa de santa Margarida.

112v Dimarts, a XXII. Festa de santa Magdalena. En aquest die, aprés dinar, lo senyor don Miquel de Agulló, senyor[a] de Bellvehí, embaxador del General elegit a XXVIII de juny proppassat per anar a la magestat del rey nostre senyor sobre les coses y negocis de ses instruccions, partí de la present ciutat anant per dita embaxada.

Dijous, a XXIIII. En aquest die, aprés dinar, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors ordinaris del General, partí de la present ciutat per anar a dir e informar, de part de ses senyories, en Nostra Senyora de Montserrat al senyor bisbe de Vic, visitador de aquella santa casa, les coses del General que en aquella visita occorren.

113r Divendres, a XXV. Festa de sant Jaume y sant Culgat.

Dissapte, a XXVI. Festa de sancta Anna.

Dimars, a XXVIIII. En aquest die, al tart, lo magnífic Joan Exerrat, assessor del General, tornant de Nostra Senyora de Montserrat, a ont era anat a XXIIII del corrent, arribà malalt en la present ciutat.

113v Agost MDLXXXVI

Divendres, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere.

Dimars, a V. Festa de sant Domingo. Los senyors deputats y oïdors de comptes, lo deputat ecclesiàstic per sa indisposició restant en casa, consistorialment, acompanyats dels officials del General, ab los porters devant ab les masses grans, anaren al offici y sermó de dita festa en la sglésia y monestir de Sancta Cathalina, per a ont foren convidats lo die de haïr per los pares de dit monestir.

Dimecres, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

114r Diumenge, a X. Festa de sant Lorens.

Dimecres, a XIII. Vuy, a XI de octubre, MD LXXXVII, lo present libre és stat liurat per mossèn Luýs Ruffet, scrivà major de la Deputació als senyors visitadors, lo qual és trobat scrit fins lo present full y tot lo restant de dit libre[b] en blanc.

114v Divendres, a XV. Festa de l'Assumpció de Nostra Senyora.

a. a continuació ratllat y.
b. a continuació ratllat s.

Dissapte, a XVI. Festa de sant Roc.

115r Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Berthomeu.

115v Dijous, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Degollasi*.

Setembre

Dilluns, lo primer. Festa de sant Lop.

116r Dimecres, a III. En aquest die, entre les sis y set hores de la tarda, entrà, ab acostumada serimònia de recebiment, proveït de loctinent y capità general del rey nostre senyor, lo senyor don Manrique de Lara, comte de València. Tots los tribunals y senyors de tots staments isqueren a rebre'l. E los senyors deputats y oïdors de comptes, excepto l'oïdor militar qui estava malalt, isqueren fins a la casa y carniceria del Clot. Y jurà lo matex die, a hora tarda de lums enseses.

Divendres, a V. En aquest die, Benet Carulla, receptor, y Raphael Papió, credencer lo corrent any de la col·lecta dels drets dels cafrans en les parts de Urgell, tornaren de la col·leta y restituïren los segells de la cauquilla que al temps de sa partida los foren donats.

En aquest matex die, aprés dinar, a les dues hores, los senyors deputats y oïdors de comptes, acompanyats de sos officials del General, ab los porteres devant portant les masses altes, anaren[a] consistorialment a visitar lo senyor don Manrique de Lara, loctinent general novament vingut, y donar-li la benvinguda en sa casa, a ont arribaren devant sa excel·lència y foren rebuts ab tota cortesia y respecte. En la qual visita y benvinguda, parlant primer los senyors deputats y oïdors, y per part de tots lo senyor deputat ecclesiàstic, y responent dit senyor loctinent general, se feren tots offertes de molts compliments en servey del rey nostre senyor y benefici del Principat, y també los senyors deputats en servey de sa excel·lència.

116v Dilluns, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

117r Diumenge, a XIIII. Festa de la Exaltació de la Sancta Creu.

117v Diumenge, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sanct Mateu.

a. anaren *interlineat.*

Dimecres, a XXIIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Joan Exerrat, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, tornà en lo consistori dels senyors deputats, a ont havia dexat de venir per causa de sa larga maleltia.

Dijous, a XXV. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Miquel Pomet, deputat[a] reyal del General, partí de la present ciutat per anar en Vilafranca de Penadès y altres parts, per sos negocis y affers.

118r Divendres, a XXVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes entengueren que haïr, aprés mitigdie, ajustats los senyors jutges de greuges de la última Cort General en casa del senyor canceller, misser Hieònym Manegat, y tractant allí y votant les causes dels greuges devant ells introduïdes y assenyaladament la del greuge del síndic del General sobre la contrafacció y violació de constitucions per la violent mort de Marc Antoni Forner, feta per orde del senyor loctinent y capità general don Ferrando de Toledo, prior de Castella, se mogué gran discòrdia y differència entre los jutges elegits per la magestat del rey nostre senyor y los elegits per los tres brassos de l'última Cort, per ço que, votant-se lo dit greuge de la mort de Marc Antoni Forner, se dexà de continuar lo vot del magnífic misser Miquel Ferrer, doctor del Reyal Consell, hu dels jutges nomenats per sa magestat, y per altres occasions y causes que paragueren als senyors deputats y oïdors de comptes ésser molt prejudicials no sols al General, més encara a tot lo Principat. E, per entrendre-les ab més certitut a effecte de, aprés de ben enteses, procurar-hi la concòrdia y remey que ses senyorias per sos officis tenen obligació, enviaren lo matex matí encontinent lo síndic del General, mossèn Miquel Camplonc, als jutges nomenats per la Cort, ab orde de pregar-los de part de ses senyorias per a què en aquest matex matí vinguessen en son consistori de la Deputació. Y poc aprés, sabuda per dit síndic la resposta de sa vinguda, vingueren tots los dits jutges nomenats per la cort, hinterrogats per los senyors deputats y oïdors del que entengueren passà ahir entre ells y los nomenats per sa magestat, ho refferiren largament parlant cada hu d'ells, hu aprés altre per son orde, y en effecte fon lo matex que ja ses senyorias tenien entès. Y, més, refferiren que, havent // 118v // votat lo magnífic misser Miquel Ferrer, doctor del Reyal Consell, jutge nomenat per sa magestat, per ser home de vuytanta anys y ser les deu o cerca de la nit e impedit de sos mals, digué que ell estava y

a. deputat reyal del *interlineat al marge esquerre, seguit de* un dels assessors y administradors ordinaris del *ratllat.*

perserverava en son vot, y demanava licència per anar-se'n a sa casa, y axí se alçà y se'n anà y, de la porta enfora, oint ell alguns crits dintre, tornà y digué que estava y perseverava en lo que havia votat y que se'n anava per sa necessitat e indisposició, y aprés se continuaren los vots de tots los altres per son orde. Y, en haver acabat tots de votar, fou trobat que tots los nou jutges de la terra adheriren al vot de misser Ferrer, y axí foren deu vots conformes en favor del síndic del General y los altres foren vuyt solament. E, volent los jutges nomenats per la Cort que la resolució y declaració de dit greuge se continuàs per lo scrivà de manament que allí assitex, digueren al senyor canceller que le.y manàs.

Aprés d'esta certa relació, paregué a tots que estos senyors jutges de greuges se'n tornassen a continuar son exercici y judici en casa lo canceller, offerint-se los senyors deputats y oïdors tenir lo cuydado que són obligats per a satisfer a les quexes que.s tenen dels jutges nomenats per sa magestat.

E, posant ses senyories en obra aquest cuydado, encontinent que dits jutges de greuges nomenats per la Cort foren fora del consistori, encara que fos molt gran dia, acordaren de enviar los magnífics misser Joan Exerrat y misser Pere Calvo, assessors del General, a tots los dits jutges de sa magestat y de la terra, qui eren en casa dit senyor canceller, ab orde de dir-los, de part de ses senyorias, lo que sobre tot lo precedent los fou apunctat y ordenat en consistori, los quals assessors lo matex die, aprés dinar, feren l'orde y manament de ses senyorias.

119r Dissapte, a XXVII. En aquest die, de matí, misser Pere Calvo, altre dels assessors ordinaris del General, partí per anar a Manresa, per sos affers.

Dilluns, a XXVIIII. Festa de la Dedicació del gloriós archàngel sant Miquel.

Dimarts, a XXX. Festa del gloriós pare sanct Hierònym.

Octubre

Dimecres, lo primer. En aquest die, de matí, lo senyor misser Miquel Pomet, deputat reyal, vingué en consistori y digué que haïr vespre arribà en Barcelona, tornant de l'anada que havia fet en Vilafranca de Penadès y altres parts.

119v Dijous, a II. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Pere Calvo, hu dels assessors y advocats ordinaris del General, vingué en consistori y digué que haïr vespre tornà de l'anada que havia fet a Manresa.

Dissapte, a IIII. Festa del benaventurat pare sant Francesc. Los senyors deputats y oïdors de comptes, acceptat lo senyor oïdor reyal, misser Machià Torres, consistorialment, acompanyats de sos officials del General, ab los porters devant portant les masses altes, anaren al offici y sermó de dita festa en la església y monestir de Sant Francesc, per a ont foren convidats lo die de haïr per los pares de dit monestir[a].

124r Dimecres, a VIII. En aquest die, per lo rey nostre senyor, en Sant Lorens, fou feta pragmàtica sobre l'orde y forma de les cortesies ab què se ha de tractar y scriure, la qual pragmàtica, encara que no puga obligar ni sie acceptada en Cathalunya, és per notícia e informació dels qui la volran saber ací cosida, segons que estampada és tramesa de Madrid.

Divendres, a X. En aquest die fou publicada en Madrid la pragmàtica que dalt se diu a VIII del corrent.

124v Dissapte, a XVIII. Festa del benaventurat evangelista sant Luc.

125v Dimarts, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Judas.

126r Noembre MDLXXXVI

Dissapte, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dilluns, a III. En aquest die se féu la Commemoració dels Morts.

Dimecres, a V. En aquest die Joseph Solà, de la vila de Cervera, proveït per aquest any en què entram del offici de credencer dels drets dels çafrans en les parts d'Urgell, partí de la present ciutat de Barcelona per anar a fer son offici de credencer; y, perquè lo receptor ja era en Cervera, se liuraren los segells de la cauquilla a dit credencer.

126v Dimarts, a XI. Festa del benaventurat sant Martí, bisbe y confesor.

128r Diumenge, a XXX. Festa del benaventurat sant Andreu, apòstol.

a. a continuació una pragmàtica reial impresa transcrita a l'Apèndix 3, pàgs. 754-756.

129r Decembre MDLXXXVI

Diumenge, a VII. Festa del benaventurat sant Ambròs, doctor de la sglésia.

129v Dissapte, a XIII. Festa de la gloriosa santa Lúcia.

130r Diumenge, a XXI. Festa del benaventurat sant Thomàs, apòstol.

130v Mudament de any y seguex-se mil sinc-cents vuytanta-set.

Dijous, a XXV. Festa de Nativitat del Senyor.

Divendres, a XXVI. Festa del benaventurat sant Steve.

Dissapte, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Diumenge, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtirs Innocents.

131r Janer dit any

Dijous, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

131v Dimarts, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

132r Dissapte, a XVII. Festa del benaventurat sanct Antoni.

132v Dimarts, a XX. Festa dels benaventurats sant Fabià y sant Sebastià.

133r Diumenge, a XXV. Festa del benaventurat sant Pau, apòstol.

133v Febrer MDLXXXVII

Diumenge, lo primer. És diumenge de la Sexagèsima, en lo qual die, en lo loc de la plaça del Born y forma que és de costum, se féu lo torneix a peu de la confraria de sant Jordi, com se diu més largament en libre particular d'estos exercissis militars.

Dilluns, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

Dimarts, a III. Festa del benaventurat sant Blasi.

134v Dissapte, a XIIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, dexà de venir en consistori per estar la senyora dona Hierònyma, sa muller, al pas de la mort.

Dilluns, a XVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats ecclesiàstic y reyal y los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, consistorialment, acompanyats de sos officials del General, ab los porters devant portant les masses xiques, anaren ab gramalles al dol de la mort de dona Hierònyma, muller del senyor don Joan de Queralt, deputat militar, que morí dissapte proppassat entre deu y onze de la nit.

Dimecres, a XVIII. En aquest die, de matí, lo senyor deputat ecclesiàstic, don Pedro Boteller y de Oliver, per sa indisposició corporal dexà de venir en consistori. En aquest matex die, aprés dinar, los senyors deputat reyal y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, estant los altres impedits, tornaren al dol de la mort de dona Hierònyma, muller del senyor don Joan de Queralt, deputat militar, com eren anats a XVI del corrent.

135r Dilluns, a XXIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan de Queralt, deputat militar, tornà en consistori, a ont havia dexat de venir a XIIII del corrent per la maleltia de sa muller. En aquest matex die vingueren en lo consistori dels senyors deputats los senyors don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, Gismundo Ortís y Miquel d'Oms, embaxadors, misser Federic Cornet y misser Lorens Junyent, advocats del stament militar, y de part de dit stament digueren e informaren los senyors deputats de tres aggravis principals que són fets y.s fan a tot lo Principat, lo hu dels quals resulta de una crida, estos dies proppassats de part del senyor loctinent general publicada en nova forma, // 135r // de persecució de ladres, molt contrària a les constitucions y altres leys de la terra. L'altre resulta de diversos injusts procehiments que lo capità general y sos ministres fan als provinsials, sobre lo carretatge de la fusta que per fer galeres se porta a la Teressana de la present ciutat. Y lo tercer resulta de les letres executorials o manutenències que la Règia Audiència ha concedit als comanadors de la religió de Sant Joan, aragonesos, premetent-los possehir en comandes de dita religió usurpades en Cathalunya. Y de part de dit stament militar, qui estava congregat en lo Capítol de la Seu d'esta ciutat, supplicaren als senyors deputats fossen servits, com per son offici són obligats, procurar lo remey de dits agravis y la conservació de les constitucions y altres leys de Cathalunya que per ells són violades.

Los senyors deputats los respongueren que ab molta voluntat y compliment posarien la mà en entendre bé estos agravis y en fer-los remediar com millor los sie possible, y ab esta resposta los dits cavallers y advocats se'n tornaren.

[1587]

Poc aprés, sobre lo matex, vingueren en dit consistori los senyors Joan Luís Cornet, ciutedà, y Miquel Joan Pons, donzell, y supplicaren també, de part dels senyors consellers d'esta ciutat, la solicitut y cura del remey de dits aggravis.

E vingueren, aprés, aquest matex die en consistori, de part del reverent Capítol dels canonges de la Seu de la present ciutat, los senyors canonge Balcells, canonge Font y canonge Vila, y digueren y supplicaren lo matex que dalt és dit de dits tres aggravis.

A tots los quals vinguts de part de la ciutat y del Capítol han respost, los senyors deputats, lo matex que respongueren als sobrenomenats cavallers tramesos per lo stament militar.

Dimarts, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sanct Machià. En aquest die, aprés dinar, los senyors // 136r // deputats militar y reyal, assessors y advocat fiscal del General y misser Raphael Joan Masnovell y misser Phederic Cornet, advocats del stament militar y de la ciutat, vingueren en lo consistori de la Deputació y tractaren dels aggravis que.s diuen en la precedent jornada y de com se poden remediar.

Dissapte, a XXVIII y derrer. En aquest die, de matí, los magnífics assessors y advocat fiscal del General, mossèn Raphael Joan Masnovell y misser Federic Cornet, advocats respectivament del stament militar y de la ciutat, tractaren en lo consistori dels senyors deputats dels agravis refferits a XXIII del corrent y del remey que d'ells se havia de procurar; e, considerant de quanta importància és aquest remey y, axí, quant major ha d'ésser la forma ab què se ha de // 136v // alcansar, aconsellaren als senyors deputats que se'n donàs raó als brassos o persones dels tres staments que de present són en aquesta ciutat, lo qual consell paregué bé als senyors deputats y oïdors, qui, encontinent, manaren dites persones dels tres staments ésser, per los porters ordinaris de la Deputació, convocades per aquest die, a les dues hores, aprés dinar, en aquesta casa de la Deputació.

De les quals persones vingueren y.s congregaren en la sala nova d'esta casa de la Deputació, a ont los senyors deputats tenien son consistori, les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra Agustí de Argensola, prior de Cathalunya; don Miquel Tormo, prior de Besalú; fra Gaspar Fortuny del orde de Sant Jordi; Raphael de Rovirola, Pere Viver, degà, Miquel Bonet, Joan Vila, Phederic Setantí, Onofre Balcells, Onophre Cellers, canonges de Barcelona; Balthezar de Rajadell, Hierònym Pau Garcès, canonges de Leyda; fra Gaspar Desperes, camarer de Ripoll; misser Lorens de Junyent; fra Miquel de Junyent, comanador de Sant Joan.

137r Per lo stament militar, los senyors bescomte de Rocabertí, don Jaume de Cardona, don Philip, baró d'Erill, don Phederic de Cabrera, don Bernat de Boxadors, Thomàs Pujades, Ramon Vicens de Semmanat de Sanctiga, Joan Francesc de Calders, senyor de Segur, don Onofre de Alentorn, senyor de Ceró, don Jaume de Pinós, Joan Francesc de Copons, Andreu Çacosta, don Pedro Clariana, don Bernat de Pinós, don Garau de Marimon, don Alonso Meca, Joan Palau, Jaume Joan Despuny, Joseph Miquel de Moradell, don Miquel de Cruÿlles, don Joan Pau Malendric, // 137v // Francesc de Argensola, Onofre Mediona, don Phederic Desbosc, don Phederic Despalau, don Guillem de Ivorra, don Pedro de Santcliment y de Pinós, don Miquel de Malla y de Clasquerí, don Pau Salbà, don Francesch Joan de Tamarit, Galceran Caorts y de Soler, don Gispert de Guimerà, Joseph Cescases, don Anton Despalau, Joan Granollacs, don Ferrando de Vega, don Luís de Aragall, Miquel Joan Pons, Joan Lull, Sever Salbà, don Garau de Alentorn, Gismundo Ortís, misser Miquel Salbà y de Vallseca, don Emanuel de Rajadell, // 138r // don Luís Turell, don Dalmau de Rocabertí, don Alex Albert, Luís de Boxadors, Gervasi Çapila, don Joan Dança, Miquel Pol, Pere Reguer, misser Luís Ortís y de Cabrera, Perot de Tamarit, Jaume Aguilar, Hierònym Prats de Bigues, Benet de Marlés, Miquel Baptista Falcó, Joan Pau Ciurana, Jaume de Aguilar Peralta y de Camporrells, Martí Joan Despuny, Jaume Rossell, don Miquel Àngel de Mitjavila.

138v Per lo stament reyal, los senyors consellers en cap, misser Antoni Çarrovira, Miquel d'Oms, Henric Terré, Phederic Vilana, Perot Amat, Hierònym Vila, Jaume Ramon Vila, Joan Luís Cornet, Francesc Cornet, Miquel Joan Bastida, Bernat Vilana, Joan Dusay, Francesch Ferrer Despuig.

Proposaren y refferiren los senyors deputats a les dites persones dels tres staments lo que occorria y tenien entès dels agravis specificats a XXIII del corrent y altres dies aprés, les quals persones, havent tractat y dit son parer en tot, aconsellaren als senyors deputats, ab cert número de persones dels tres staments, tractassen ab més maduresa y ab consell d'elles proceïssen al remey y reparo de dits agravis; y, si no eren remediats ací per lo senyor loctinent general, se fes embaxada solemne al rey nostre senyor, per a supplicar-li lo degut remey de tots ells, y ab aquest consell restaren.

E los senyors deputats, seguint lo dit consell, anomenaren per lo effecte d'ell, ço és, //139r// per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, canonge Cellers, canonge Setantí, comanador Fortuny; per lo militar, los senyors don Jayme de Cardona, don Onophre de Alentorn, Ramon de Semmanat de Sanctiga, Joan Francesc de Calders, senyor de Segur, don Bernat de Boxadors, don Phederic Desbosc; per lo reyal los senyors Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Joseph de Ferrera, Francesc Ferrer y Despuig, Henric Terré de Picalqués.

E manaren als porters ordinaris de la casa de la Deputació que, de part de ses senyorias, convidassen y convocassen les dites persones eletes per a demà, diumenge, aprés dinar, pregant-les que a les dues hores fossen en la casa de la Deputació.

139r Marts MDLXXXVII

Diumenge, lo primer. En aquest die ajustats los senyors deputats y oïdors en lo consistori de la Deputació, lo deputat ecclesiàstic emperò absent per sa indisposició corporal, vingueren també en dit consistori, per orde de ses senyorias, los senyors dels tres staments que haïr foren elegits per execució del consell dels brassos; y, tractant d'estos negocis, aconsellaren als senyors deputats que sobre los dits tres caps de agravis se fassa embaxada de nou persones al senyor loctinent general, ab la qual se li diga lo contengut en una scriptura per aquest effecte ordenada, la qual és del tenor següent:

«Embaxada. La crida de part de vostra excellència novament publicada, per execució de pragmàtica de sa magestat sobre la satisfacció dels danys resultants de robos que.s fassan en qualsevol part de Cathalunya, tenen per cert los deputats no haguera proceït del ànimo de vostra excel·lència, si per lo Reyal Consell fos a vostra excel·lència advertit que és contra moltes constitucions d'esta terra per sa magestat y vostra excel·lència jurades, com és cert que.u és, y també és contrafer a constitucions los procehiments que officials de la Capitania General fan contra molts provincials sobre lo tragí y carretatge de fusta y altres coses per la Taraçane. E, axí matex, és estat contra constitucions y gran aggravi haver donat lo Reyal Consell en temps passat manutenència a comanadors de Sanct Joan aragonesos, per tenir encomandes en Cathalunya, com de tot més largament informarà a vostra excel·lència misser Joan Exerrat, assessor del General, ací present, supplicam a vostra excel·lència de part dels deputats sie servit oirlo, com vostra excel·lència benignament acostuma, y estos tant grans aggravis de la crida y Capitania General mane remediar, y lo dels comanadors en les occasions occorrents mane prevenir y advertir a son Reyal Consell com convé a la observança de dites constitucions y tot lo Principat de vostra excel·lència spera».

140r E per fer la embaxada elegiren, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, comanador Fortuny, canonge Cellers; per lo militar, los senyors don Onofre de Alentorn, Joan Francesc de Calders, senyor de Segur, don Federic Desbosc; per lo reyal, los senyors Miquel d'Oms, Francesc Ferrer Despuig, Joseph de Ferrera qui, ensemps ab lo magnífic misser Joan Exerrat, vajan al senyor loctinent general y li explican dita embaxada, y dit misser Exerrat informe a sa excel·lència largament de totes les raons y causes de dits agravis y de les constitucions, privilegis y altres leys d'esta terra a les quals per dits agravis se ha contrafet y.s contrafà. E, perquè era ja hora tarda y dit senyor loctinent general era exit fora ciutat y encara no era tornat, no.s pogué fer dita embaxada en aquest dia, sinó que.s dexà per al die següent.

140v Dilluns, a II. En aquest die, de matí, volent anar la embaxada del die precedent, se offerí impediment, per lo qual se dexà per altra hora.

Dimarts, a III. En aquest die, de matí, essent los senyors deputats y oïdors de comptes y persones eletes dels tres staments en son consistori, se féu, a dues hores de matí, al senyor loctinent general, la embaxada que.s determinada y ordenada lo primer del corrent.

Y, tornades en consistori les nou persones de dita embaxada trameses, refferiren lo següent:

«Resposta de embaxada. Sa excel·lència ha respost a nostra embaxada que era vingut en aquesta terra ab intensió de guardar les constitucions que sa magestat havia jurat y sa excellència també, y en lo primer cap de la crida ha respost que, si fos exit d'ell, lo manaria remediar, però, per ser cosa exida de pragmàtica de sa magestat, lo que ell podrie fer y faria serie scriure a sa magestat per a fer-le-y entendre, y supplicaria a sa magestat que.u remediàs de la manera que fos servit, que si fos cosa que.s tingués en sa mà, com ha dit, la manaria remediar. En lo segon cap, que sa excel·lència manaria entendre los aggravis se feyen, y.ls manaria remediar y castigaria los qui.ls feyen. En lo tercer cap, ha respost que estava ya remès a justícia y folgarà que tocàs a sa excel·lència poder-ho remediar, però que estava en mans de hòmens doctes y de bé y de la terra que, essent

[1587]

de justícia, se havia de confiar no.u levarien als de la terra».

E, aprés de dita resposta, misser Exerrat informà largament a sa // 141r // excel·lència sobre los aggravis de tots los dits tres caps; y, oïda per sa excel·lència dita informació, sa excel·lència ha respost que misser Exerrat ho havia dit molt bé, y respongué, en effecte, en cada un cap lo matex que ja havia respost als senyors embaxadors, y digué que se li donàs un memorial per a què.l pogués enviar a sa magestat.

Oïda dita resposta, les dites persones eletes per aconsellar sobre açò a ses senyorias, nomenades a XXVIII del passat, han aconsellat que per a obtenir remey del agravi de la pragmàtica y crida de persecució de ladres sie feta solemne embaxada al rey nostre senyor, y dels agravis dels altres dos caps, que sa excel·lència ha offert remediar ací, sie sa excel·lència solicitat y supplicat per los senyors deputats ab tota efficàcia.

Divendres, a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes y les persones dels tres staments, a XXVIII del passat nomenades per aconsellar en los negocis de sa nominació que de present occorren, tractaren largament sobre lo que paria convenir en estos negocis y, assenyaladament, // 141v // si donarien o no al senyor loctinent general los memorials que per sa excel·lència foren demanats en sa resposta de l'embaxada de III del corrent, y aconsellaren dites persones eletes als senyors deputats y oïdors que, per dos officials d'esta casa de la Deputació, envien a sa excel·lència extrajudicialment lo memorial que demana sobre los aggravis dels tres caps que en dita embaxada li són explicats.

E més avant tractaren de la embaxada, embaxadors y forma del gasto d'ella que se havia de fer al rey nostre senyor sobre lo cap de la pragmàtica y crida de persecució dels ladres, y la resolució de tot dexaren per altre die.

Dissapte, a VII. Festa del benaventurat sanct Thomàs de Aquino.

142r Dijous, a XII. Festa del benaventurat sanct Gregori, papa y confessor.

Dissapte, a XIIII. En aquest die, a les quatre hores aprés dinar, los senyors deputats militar y reyal, lo ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent del consistori, y los molt reverent y magnífics oïdors de comptes ecclesiàstic y reyal, lo militar absent de la present ciutat, enviats a demanar per lo excel·lent loctinent general, anaren a sa excel·lència ab los porters devant ab ses masses grans, acompanyats dels officials del General; y, rebuts per sa excel·lència ab molta cortesia, los ha dit, en effecte, que, per una embaxada que ses senyorias li havien enviada y per un memorial que aprés se li era donat, havia entès com en una crida per manament seu feta, acerca de la expulsió dels ladres, se perjudicaven algunes constitucions y libertats de la terra en gran dany de les universitats y dels barons; y, com son desig e intent sie servar dites constitucions y en tot desitge dar a.n aquest Principat contento y fer-los // 142v // serveys, ha determinat enviar a sercar los senyors deputats y dirlos com del sobredit havia consultat ab sa magestat, intercedint per favor d'esta terra ab la voluntat que en altres occasions han conegut de sa excel·lència, y entretant ha determinat sobreseure en aquest cap particular de la crida, y axí offeria y dava paraula que no.s proceirie en alguna manera a la execució d'ella, ni.s farie prejudici ni aggravi a la pretensión de dita embaxada.

Los senyors deputats respongueren, en effecte, que besaven les mans de sa excel·lència per la mercè que.ls feya y.ls offeria, emperò, perquè aquest negoci havien tractat ab consell de persones eletes dels tres staments y de sos assessors y axí tenien obligació de donar-los raó de la mercè de sa excel·lència, la.ls donarien y tornarien resposta a sa excel·lència.

Y, aprés, los senyors deputats, perquè sa excel·lència no havia respost en lo cap de les carretes, per lo qual se pretén aggravi dels ministres de la Capitania General, supplicaren a sa excel·lència, en effecte, fos servit manar remediar los excessos que en açò se fan a molts particulars d'esta terra.

E sa excel·lència respongué també, en effecte, que per respondre en aquest cap no estave resolt, emperò que ell desitjava lo matex que los senyors deputats y que, per remey de totes les coses tocants en aquest matex cap de les carretes, se acudís al regent que sa excel·lència, dende ara, li donarie orde que.y proveís de justícia en tot, y axí sien servades les constitucions y altres leys de la terra.

Diumenge, a XV. Y és diumenge de Rams.

143r Dilluns, a XVI. En aquest die, de les persones dels tres staments a XXIII del passat nomenades per aconsellar als senyors deputats sobre los aggravis occorrents, convocades per manament de ses senyorias, vingueren en son consistori les següents, ço és, per los stament ecclesiàstic, los senyors prior Tormo, canonge Cellers, canonge Setantí, comanador Fortuny; per lo militar, los senyors don Jayme de Cardona, Ra-

mon Vicens de Semmenat de Santiga, don Bernat de Boxadors, Joan Francesc de Calders, senyor de Segur, don Federic Desbosc; per lo reyal, los senyors Miquel d'Oms, Henric Terré de Picalqués, Francesc Ferrer y Despuig, Joseph de Ferrera, Galceran de Navel. E per los senyors deputats los fou donada raó del que a XIIII // 143*v* // del corrent passaren ab lo senyor loctinent, y del que sa excel·lència los digué sobre la crida y pragmàtica de la persecució dels ladres, segons que està escrit a la dita jornada de XIII del corrent, la qual scriptura per mi, scrivà major, los fou legida.

Entesa per dits senyors la dita scriptura y relació dels senyors deputats, aprés de haver sobre tot madurament tractat y cada hu dit son parer, han aconsellat als senyors deputats que si lo senyor loctinent general revoca de dita crida lo cap de la expulsió dels ladres ab altra crida, no.y ha perquè vaja embaxada al rey nostre senyor; y, si no, que vaja l'embaxada com és aconsellat.

Dimecres, a XVIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, per quant don Miquel de Agulló, embaxador del General tramès al rey nostre senyor en juliol proppassat y del any MDLXXXVI per los errors de les constitucions, capítols y actes de l'última Cort y per los excessos dels inquisidors, demanà ab gran instància y ab moltes letres sues licència de poderse'n venir a sa casa y dexar los negocis de sa embaxada, per causa de la poca salut que té y per altres causes que.s comprenen de quatre letres sues últimament rebudes, per ço y per a tractar d'esta licència y del que més avant cerca dita embaxada convinga, manaren convocar les persones dels tres staments per aquestos negocis eletes; y, perquè // 144*r* // moltes d'elles són fora Barcelona, posant-ni altres en loc dels absents, nomenaren y manaren convidar los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, canonge Bonet, canonge Cellers, canonge Setantí, comanador Fortuny; per lo militar, los senyors don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadors, Ramon Vicens de Semmanat, senyor de Favara, senyor de Segur, don Francesc de Agullana y Calders; per lo reyal, los senyors Galceran de Navel, Miquel d'Oms, Francesc Ferrer y Despuig, Henric Terré de Picalqués, Federic Roig y de Soler, Joseph de Ferrera.

En aquest matex propdit die, a XVIII de marts, de les sobrenomenades persones dels tres staments vingueren totes excepto los dits don Bernat de Cardona, don Francesc de Agullana y Calders y Galceran de Navel. E los senyors deputats los comunicaren y consultaren la dita licència que don Miquel de Agulló demana de poder-se'n tornar en sa casa, y lo que més avant scriu en dites seus quatre cartes que, per manament de ses senyorias en aquest ajust per mi, scrivà major, són legides. Les quals cartes y coses de aquelles ben enteses y considerades per dits senyors dels tres staments, mostrant pesarlos molt que dit senyor don Miquel hagués de dexar los negocis de aquella embaxada, no-resmenys attesa la justa causa que té de demanar dita licència, han aconsellat als senyors deputats que la.y donen, y.l preguen que.s detinga en Madrid fins sien allí los embaxadors que en loc seu aniran.

Dijous, XVIIII. Festa del gloriós sant Joseph.

Dissapte, a XXI. Festa del benaventurat sant Benet, abbat. En aquest die, per a la nova embaxada que se offereix fer al rey nostre senyor, y per rependre los negocis de la de don Miquel Agulló, qui ab licència de ses senyorias se'n ha de tornar en sa casa, són elegits embaxadors los doctor Joan Villa, canonge de la Seu de Barcelona, don Pedro de Queralt y Henric Terré de Picalqués.

145*r* Diumenge, a XXII. Pascha de la Resurrecció de Nostre Senyor.

Dilluns, a XXIII. Segona festa de Pascha.

Dimarts, a XXIIII. Tercera festa de Pascha.

Dimecres, a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora Sacratíssima.

146*r* Abril MDLXXXVII

Dimars, a VII. En aquest die, de matí, entre les deu y onze, enviats a demanar los senyors deputats y oïdors de comptes per lo senyor loctinent general, anaren consistorialment[a], com és acostumat, en sa casa. Y sa excel·lència, explicant-los la creença de una carta del rey nostre senyor, que allí.ls donà closa y segellada, los digué largament lo contengut en dita carta, la qual desclosa aprés per ses senyorias en son consistori és trobada del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros, los deputados del General en el principado de Cathalunya.

El rey.

Diputados, don Manrique de Lara, nuestro lugarteniente y // 146v // capitán general, nos ha

a. consistorialment... acostumat *interlineat al marge esquerre.*

[1587]

dado particular razón de las pretensiones que os mueven para querer hazer embaxada sobrellas; y, estando aquí por vuestro orden don Miquel Agulló, tratando de los negocios que le encomendastes, parece cosa muy voluntaria y gasto supérfluo el que en esto se pretende hazer, pues la multiplicación de personas no sólo no facilita ni mejora la buena dirección y expedición de los negocios, pero antes los confunde y alarga. Y assí, para evitar estos y otros inconvenientes seremos servido que, dando entera fe y creencia al dicho nuestro lugarteniente general en todo lo que acerca desto os dixere, excuséys dicha embaxada y embiéys al dicho Agulló todo lo que sobre dichas pretensiones tuvieredes apunctado, certificándoos que acerca dellas no se hará novedat que os pueda causar perjuizio alguno y que aquellas se mirarán y resolverán como más parecerá convenir, teniendo siempre muy presente la fidelitat y amor con que nos servís. Dada en Sant Lorenço el Real, a XXVII *de março* MDLXXXVII. *Yo, el rey.*

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Campi, regens. Vidit Marzilla, regens. Vidit Sapena, regens. Vidit Terça, regens. Vidit Quintana, regens. Gassol, secretarius».

Legida per los senyors deputats y oïdors, excepto lo deputat ecclesiàstic qui no fou en dita anada per estat malalt, la preinserta carta de sa magestat, tractaren de la impossibilitar que de fer lo que en ella se diu se offeria per causa de la licència que don Miquel de Agulló ha demanat, y li és concedida de poder-se'n tornar a sa casa, y lo que sobre ella se havia de respondre al senyor loctinent general dexaren per altre die.

En aquest matex die, per part del Capítol de la Seu, del stament militar y de la ciutat de Barcelona, són representats als senyors deputats en son consistori los aggravis per ministres de la Capitania General fets a dona Anna de Semmanat, Pere Cassador, Francesc Carles y Francesc Marí, sobre los quals, per part d'estos aggraviats, és presentada una larga supplicació, y per part de la ciutat un altra ab relació dels aggravis y de les constitucions y altres leys que per ells són violades.

147r Dijous, a VIIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats, lo ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent de la Deputació, y los oïdors de comptes, consistorialment, acompanyats com se acostuma, anaren en casa del senyor loctinent general, haguda licència y hora de sa excel·lència, a qui digueren que en resposta de la carta del rey nostre senyor y de la creença d'ella que per sa excel·lència los fou explicada a VII del corrent, feren a saber a sa excel·lència que no era possible enviar los papers y altres coses a don Miquel Agulló sobre l'embaxada que ara occorrie fer a sa magestat, perquè dit don Miquel Agulló havia demanat licència a ses senyorias y, ab consell de les persones eletes sobre estos occorrents negocis, li era concedida, y necessàriament en loc seu havien de anar altres y axí havia de tenir loc la embaxada que de nou és determinat se fassa a sa magestat. E sa excel·lència los digué que, per la carta de sa magestat y explicació de la creença d'ella, havien entès la voluntat de sa magestat de no anar-hi nous embaxadors; y, en cas que per tornar-se'n dit don Miquel de Agulló hi haguesen de enviar, fos hu o dos y no més, perquè sa magestat, de fer-se lo contrari, restarie molt deservit, y ab açò se expediren los senyors deputats de sa excel·lència ab molta cortesia y se'n tornaren a la Deputació, a ont tractaren sobre l'anada de hu o dos o tres de dits embaxadors que ara havien de anar.

Divendres, a X. En aquest die la major part del consistori dels senyors deputats y oïdors, per lo que lo rey nostre senyor scriu en sa carta de 27 del passat, rebuda a 7 del corrent, y per altres raons y causes dels actes y deliberacions // 147v // del present die, és deliberat que dels tres embaxadors a XXI del passat elegits vajan solament lo doctor Joan Vila, canonge de la Seu de Barcelona, y don Pedro de Queralt, qui partescan encontinent, y reste Henric Terré de Picalqués.

Dilluns, a XIII. En aquest die, aprés dinar, partiren de la present ciutat per anar a la cort del rey nostre senyor los dos embaxadors novament elegits, lo doctor Joan Vila, canonge de la Seu de Barcelona, y don Pedro de Queralt, fill de don Garau, senyor de Santa Coloma de Queralt.

148r Diumenge, a XVIIII. En aquest die, a les quatre hores de matí, morí lo deputat ecclesiàstic, don Pedro Boteller y de Oliver, canonge y cabiscol de la Seu de Tortosa, qui sia en la glòria. Y, perquè encontinent fou portat lo cos en Tortosa, no.s tingué dol en la casa del palau reyal, que.s del General, a ont morí, emperò los tres dies ordinaris estigueren tancades les portes de la Deputació, sinó les portelles, en senyal y demostració de dol y en la capella de la Deputació se digueren les misses de rèquiem acostumades.

Dilluns, a XX. En aquest die los senyors deputats militar y reyal, lo ecclesiàstic defunct, y los oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, lo reyal absent de la Deputació, demanats per lo senyor // 148v // loctinent general, anaren a sa excel-

lència en sa casa, a ont los digué, en[a] effecte, que lo rey nostre senyor havia procurat que lo inquisidor general ab sa comissió enviàs lo bisbe de Sogovia, don[b]... de Ribera, per a visitar aquesta Inquisició de Cathalunya, y per entendre y remediar les quexes que en aquesta terra se tenen dels pares inquisidors y de sos ministres, y que estos dies proppassats és arribat en Barcelona lo dit bisbe de Sogovia, y ha estat indispost fins ara, que sa excel·lència ho fa a saber als senyors deputats perquè, si per part del General o del Principat tindran o pretendran cosa alguna contra los inquisidors y sos ministres, la deduescan devant dit bisbe de Sogovia, comissari del inquisidor general.

Respongueren los senyors deputats que, donada raó d'estes coses a les persones dels tres staments eletes ab qui se aconsellen, tornaran resposta a sa excel·lència, y ab assò se despediren ab molta cortesia; y, tornats en la Deputació, manaren convidar y convocar per a demà, de matí, les persones dels tres estaments per estos negocis elegides.

Dimarts, a XXI. En aquest die, de les persones dels tres staments últimament elegides y per orde del die de haïr convocades, vingueren de matí en lo consistori dels senyors deputats les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, ardiacha de Sancta Maria de la Mar, canonge Cellers, canonge Setantí, comanador Fortuny; // 149*r* // per lo militar, los senyors don Jayme de Cardona, Ramon Vicens de Semmanat, don Bernat de Boxadors, Joan Francesc de Calders, senyor de Segur, don Phederic Desbosc; per lo reyal, los senyors Miquel d'Oms, Henric Terré de Picalqués, Francesc Ferrer y Despuig, Joseph de Ferrera.

Als quals los senyors deputats y oïdors donaren larga raó del que lo die de haïr los digué lo senyor loctinent general y ells a sa excel·lència respongueren, sobre la vinguda del bisbe de Sogovia per a remediar les quexes que en esta terra se tenen contra los pares inquisidors y sos officials y ministres, de manera que totes les dites persones eletes entengueren bé sobre de açò lo que sa excel·lència havia dit y lo intent de la vinguda de dit bisbe de Sogovia ab[c] commisió del inquisidor general. E, tractant del que sobre açò parie més convenir al benefici de aquest Principat, digué cada hu son vot y parer y, tots conformes, aconsellaren als senyors deputats y oïdors que en ninguna manera per part del General y del Principat se comparega devant dit comissari, senyor bisbe de Sogovia, ni altri del Sant Offici de la Inquisició sobre quexes que.s tinguen, sinó que.s persevere en fer-les remediar per la via de la embaxada sobre estes coses cerca de un any ha tramesa al rey nostre senyor.

149*v* Dimecres, a XXII. En aquest die, aprés dinar, se feren en los corredors de la casa de la Deputació les primeres vespres de la festa del gloriós sanct Jordi, ab la solemnitat y forma acostumada, y no.y foren sinó los senyors deputats reyal y oïdors ecclesiàstic y militar, per ésser los deputats ecclesiàstic defunct y lo militar portar dol de sa muller, y l'oïdor reyal tenir altre impediment. Y, aprés, a hora tarda, se feren solemnes completes.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu en los corredors de la casa de la Deputació solemne offici y sermó del gloriós sant Jordi; y digué la missa lo ardiacha de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona; y predicà.y fra[a]..., del orde de Sant Hieònym de l'Abron, fora los murs de Barcelona; y foren-hi lo excel·lent senyor don Manrique de Lara, comte de València, loctinent general, y senyors deputat reyal y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar; los deputats ecclesiàstic defunct y lo militar per portar dol de sa muller y l'oïdor reyal per tenir altre impediment no.y vingueren; y foren-hi també los senyors consellers de la present ciutat y vingueren acompanyats respectivament, com se acostuma en semblant die y festa. Feren-se també les segones vespres a sa hora ordinària y no.y fou sinó l'oïdor[b] militar.

150*r* Dissapte, a XXV. Festa del gloriós sant Marc, evangelista.

Dimarts, a XXVIII. En aquest die, aprés dinar, se féu en la sala nova de la casa de la Deputació extracció de deputat ecclesiàstic per mort de don Pedro Boteller y de Oliver, cabiscol y canonge de la Seu de Tortosa, y fou extret per lo restant del corrent trienni fra Martí Joan de Calders, prior de Sant Marsal de Montseny, com més largament se diu en libre de Extraccions de deputats y oïdors.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats, lo ecclesiàstic qui encara no ha jurat, y los oïdors de comptes, haguda licència y hora del senyor loctinent // 150*v* // general, anaren consistorialment, acompanyats com acostumen, a sa excel·lència en sa casa; y,

a. en effecte *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.*
c. *a continuació ratllat* dita.

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 50 mms.*
b. *a continuació ratllat* s.

tornant-li resposta del que sa excel·lència los digué a XX del corrent sobre la vinguda del bisbe de Sogovia ab comissió de visitador de la Inquisició, refferiren a sa excel·lència lo consell que per les persones eletes dels tres staments a XXI del matex los és estat donat, ço és, que en ninguna manera per part del General y del Principat se comparega devant dit comissari, senyor bisbe de Sogovia ni altri del Sanct Offici de la Inquisició sobre quexes que.s tinguen, sinó que.s persevere en fer-les remediar per la via de l'embaxada sobre estes coses cerca de un any ha tramesa al rey nostre senyor, y sa excel·lència mostrà estar satisfet de la resposta, y ab esta satisfacció y ab molta cortesia los senyors deputats se despediren de sa excel·lència y se'n tornaren en la Deputació, acompanyats com eren anats.

Dijous, a XXX. En aquest die, entre les deu y onze ans de migdie, jurà lo senyor fra Martí Joan de Calders, prior de Sant Marçal de Montseny, deputat ecclesiàstic novament extret per lo restant del corrent trienni per mort de don Pedro Boteller y de Oliver, com més largament és continuat a la present jornada en libre particular de Extraccions de deputats y oïdors.

151r Maig MDLXXXVII

Divendres, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Diumenge, a III. Festa de la Invenció de la Sancta Creu.

Dilluns, a IIII. Festa de santa Mònica.

Dimarts, a V. En aquest die partí de Barcelona lo senyor misser Miquel Pomet, deputat reyal, per anar a Vilafranca de Penadès y a Cervera, per sos negocis.

Dimecres, a VI. Festa del benaventurat sant Joan de Porta Latina. En aquest die, entre les deu y onze hores de matí, los senyors deputats // 151v // ecclesiàstic y militar, lo reyal absent de la present ciutat, y los oïdors de comptes ecclesiàstic y reyal, lo militar per sa indisposició corporal absent, haguda licència y hora del senyor loctinent general, anaren consistorialment, acompanyats com se acostuma, a sa excel·lència en sa casa; y, besades primer les mans a sa excel·lència ab molta cortesia y compliment, lo supplicaren fos servit dir-los sí en lo plec y despatig que en la Semmana Santa vingué de la cort del rey nostre senyor per a sa excel·lència, ere vingut lo nou redrés del General fet en l'última Cort y la resposta de sa magestat sobre los errors de les constitucions y excessos dels inquisidors y lo procés comú de la Cort; y, si ere vingut, los fes mercè de donar-los-ho tot, per[a] fer a ses senyorias y a totes les persones dels tres staments aquesta mercè que molt desitjan per benefici del General, y perquè ab carta de don Miquel de Agulló de 18 de marts proppassat, despatxada ab Luís Bertó, propi correu del General, tenien avís que tot lo sobredit venia en un gran plec dirigit a deputats, dins lo qual era dita carta y lo restant fou un plec gran dirigit a sa excel·lència, lo qual li fou encontinent donat.

Y respongué.ls sa excel·lència que era veritat haver ell rebut lo dit gran plec de mà dels deputats, emperò que sa magestat li trameté differents negocis, que, si foren de deputats, no tenia perquè detenir-los, sinó donar-los segons l'orde de sa magestat, y axí.u farà sempre que sa magestat li manarà enviar cosa alguna per a deputats, y ab esta resposta se despediren de sa excel·lència y se'n tornaren en la Deputació ab la matexa companyia que eren anats.

Dijous, a VII. Festa de la Ascensió de Nostre Senyor Jesuchrist.

152r Dimarts, a XII. En aquest die les persones dels tres staments eletes per aconsellar als senyors deputats en los negocis dels aggravis dalt a XXIII de febrer proppassat explicats, vingueren per orde dels senyors deputats en son consistori y oïren les instruccions als doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt fetes sobre dits aggravis a la present jornada, les quals los paregueren molt bé y axí foren expedides.

152v Diumenge, a XVII. Festa de Pentecostes.

Dilluns, a XVIII. Segona festa de Pentecostes.

Dimarts, a XVIIII. Tercera festa de Pentecostes.

153r Dimecres, a XX. En aquest die, de matí, lo senyor misser Miquel Pomet, deputat reyal, vingué en consistori y digué que haïr vespre, tercera festa de Sinquagèsima, tornant de Vilafranca y Cervera, arribà en Barcelona.

153r Dijous, a XXVIII. Festa de *Corpore Christi*.

Divendres, a XXVIIII. En aquest die, de matí, lo senyor don Miquel de Agulló y de Pinós, senyor de Bellvehí, tornant de Madrid y de la embaxada que per part del General ha fet al rey nostre senyor, vingué en lo consistori dels senyors deputats y refferí largament lo succés de sa embaxada.

a. per fer... General y *interlineat al marge esquerre.*

154v Juny MDLXXXVII

Dijous, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

155v Dimecres, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

156r Dilluns, a XXVIIII. Festa dels benaventurats apòstols sanct Pere y sant Pau.

156v Juliol MDLXXXVII

Dijous, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora a sancta Elizabet.

157v Divendres, a XVII. En aquest die de XVII de juliol MDLXXXVII, los senyors don Jayme de Cardona, don Onofre de Alentorn, senyor de Seró, lo senyor de Favara, don Bernat de Boxadors y Galceran Caorts y de Soler, Miquel d'Oms y Francesc Ferrer y Despuig vingueren en lo consistori dels senyors deputats y, de part del stament militar, han dit a ses senyorias que ha entès lo dit stament que.s fa la habilitació dels qui han de concórrer en deputats y oïdors per lo trienni primervinent, y que supplican de part de dit stament militar a ses senyorias que, pus no és tramès encara lo redrés de l'última Cort General, se proceesca a la habilitació y extracció de nous deputats conforme l'orde de capítols antics. E, perquè en aquesta hora y punct d'esta embaxada ere ja ab ses senyorias y en son consistori los doctors del Reyal Consell, ab qui y ab los assessors ordinaris del General havien de fer dita habilitació, los senyors deputats los respongueren que dits senyors y assessors los aconsellarien lo que.s dega fer, y ab esta resposta los dits cavallers se'n tornaren.

Dissapte, a XVIII. En aquest die fou comensada l'abilitació dels qui podien concórrer per a deputats y oïdors en la extracció faedora la pròxima festa de la gloriosa sancta Magdalena, per lo trienni primervinent, a la qual foren voluntàriament applicats los senyors // 158r // misser Hierònym Manegat, canceller, misser Miquel Cordelles, regent, misser Miquel Ferrer, misser Miquel Quintana, misser Martí Joan Franquesa, misser Francesc Sala, misser Francesc Sans, misser Francesc Puig, misser Miquel Ferreró y misser Guillem Sunyer, doctors del Reyal Consell, la qual habilitació, per no ser acabada, fou porrogada per als altres dies següents.

Diumenge, a XVIIII. En aquest die, aprés dinar, fou continuada dita habilitació.

Dilluns, a XX. En aquest die, aprés dinar, fou la dita habilitació continuada.

Dimarts, a XXI. En aquest die, aprés dinar, fou acabada dita habilitació.

Dimecres, a XXII. Festa de la benaventurada santa Magdalena. En aquest die, de matí, oïda la missa del Sperit Sanct en la capella de Sancta Eulàlia de la Seu d'esta ciutat, los senyors deputats y oïdors de comptes proceïren en la forma acostumada a fer extracció de deputats y oïdors per lo trienni primervinent, que començarà lo primer de agost del corrent any.

158v En la qual extracció són elegits y extrets, segons més largament en libre de Extraccions se diu, per a deputats, los senyors fra don Francesc Boteller y de Oliver, abat de Poblet, don Joan Dança y de Bellera, en Barcelona domiciliat, Hierònym Çaconomina, ciutedà de Gerona; per oïdors, los senyors Ferrando Fivaller, canonge de la Seu de Tortosa, Valentí de Vilanova, en Gerona domiciliat, Francesc Montserrat Grau, ciutedà de Barcelona.

Divendres, a XXIIII. En aquest die mossèn Joan Talavero, receptor, y Joseph Solà, credencer dels drets dels çafrans en lo corrén any, venint de la col·lecta feta en les parts d'Urgell, se presentaren en lo consistori dels senyors deputats y liuraren sos libres y restituïren los segells de la cauquilla.

159r Divendres a XXXI. Últim die del trienni y fi.

1587-1590

Dietari de la scrivania major del General de Catalunya en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor de MDLXXXVII a 1590.

Essent deputats los senyors fra don Francesc Boteller y de Oliver, abbat de Poblet, don Joan Dança y de Bellera, en Barcelona domiciliat, Hierònym Çaconomina, ciutedà de Gerona.

Oïdors de comptes los senyors Ferrando Fivaller, canonge de la Seu de Tortosa, Valentí de Vilanova, donzell, en Gerona domiciliat, Miquel Montserrat Grau, ciutedà de Barcelona.

Scrivà major, Luís Rufet, notari de Barcelona.

2r Any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist MDLXXXVII

Agost.

Dissapte, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere. En aquest die, de matí, a la costumada hora, aprés de oïda en la capella de Santa Eulàlia de la Seu de Barcelona, en companyia dels qui foren deputats y oïdors lo trienni proppassat y de molts altres senyors de tots staments, la missa del Sperit Sanct, ha ont consistorialment eren anats, ab semblant serimònia y companyia com altres triennis és acostumat, juraren en lo lloch, modo y forma que se acostume los senyors fra don Francesch Boteller y de Oliver, abbat de Poblet, don Joan Dança y de Bellera, en Barcelona domiciliat, Hierònim Çaconomina, ciutedà de Gerona, deputats; Ferrando Fivaller, canonge de la Seu de Tortosa, Valentí de Vilanova, donzell, en Gerona domiciliat, Miquel Montserrat Grau, ciutedà de Barcelona, oïdors de comptes.

2v Y entrats aprés, ab los immediats predecessors, en lo consistori de la Deputació, los dits predecessors se despediren ab molta cortesia, y los senyors deputats y oïdors, qui com dit és han jurat, restaren en son consistori tractant de son càrrech y offici, com més llargament apar en llibre corrent de Eleccions y Extraccions de deputats y oïdors.

Dilluns, a III. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, consistorialment, acompanyats dels officials del General, portant los porters devant ab les masses altes, anaren a visitar lo senyor don Manrique de Lara, comte de València, lloctinent general, en sa casa, a ont per sa excel·lència foren rebuts ab molta cortesia; y, feta per los senyors deputats la costumada offerta de servir al rey nostre senyor y a sa excel·lència, los és offert[a] per sa excel·lència ab gran compliment de paraules tota gràcia y mercè de part de sa magestat en benefici del General. E los senyors deputats y oïdors, ab deguda cortesia, se despediren y com eren anats se'n tornaren en la Deputació.

3r Divendres, a VII. En aquest die, de matí, vingueren en lo consistori dels senyors deputats los senyors don Berenguer de Paguera, Miquel Joan Pons, donzell, y Perot Amat, ciutedà, y de part del stament militar supplicaren los senyors deputats fossen servits donar orde, com per sos officis són obligats, en fer venir y exir a llum lo nou redrés del General y les demés coses concedides y fetes en la última Cort General y les dificultats que serca de // 3v // assò se poden offerir, fossen servits comunicar y consultar, si mester serà, ab los brassos o persones dels tres staments que, per general convocació, sien congregades en aquesta casa de la Deputació.

Oïda y rebuda per los senyors deputats y oïdors la precedent embaxada de part del stament militar, respongueren que ab molta voluntat y diligència procurarien complaurer a la voluntat y

a. a continuació ratllat a.

desig de tots los senyors del stament militar, y que.n podien estar molt segurs. E los dits tres embaxadors, mostrant tenir molta satisfacció d'esta resposta, se despediren del consistori ab molta cortesia.

En aquest matí del mateix die, de divendres de VII de agost, entenent los senyors deputats y oïdors de comptes la molta rahó que ha tingut y té lo stament militar de solicitar e importunar la vinguda y tradició del dit nou redrés del General y altres coses de la última Cort públiques y comunes, que per sa llarga tardança fan notable dany a la bona administració del General y de la justícia en y per tota Cathalunya, acordaren de nomenar y elegir vint-y-quatre persones, so és, vuyt de quiscun stament, per a comunicar y consultar l'orde, forma y manera que se ha de tenir y seguir per a alcançar ab brevedat, com és necessari, lo dit nou redrés del General y altres coses de la última Cort, que falten. E axí elegiren, encontinent, so és, // 4r // per lo stament ecclesiàstic, los senyors fra[a]... Santjust, abbat; don Miquel de Tormo, prior de Besalú,[b]... Oluja, prior de Gualter, don Bernat de Santcliment, prior, fra Martí Joan de Calders, prior de Sant Marçal de Monseny, Honofre Pau Cellers, Miquel Bonet,[c]... Balcells, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors don Francesch Dalmau, vescomte de Rochabertí, don Jayme de Cardona, Garau Monsuar y de Arinyó, senyor de Favara, don Bernat de Boxadors, don Miquel Agulló, don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, Ramon Vicens de Santmenat, don Berenguer de Paguera. Per lo stament real, los senyors Miquel d'Oms, Galceran de Navel, Joan Saurí, Francesch Ferrer Despuig, Henrich Terré de Picalqués, Alexandre Cordelles, Perot Amat.

4v En ésser feta dita elecció y nominació foren dites persones, de manament de dits senyors deputats y oïdors, convocades per los porters ordinaris de la Deputació, pregant-los de part de ses senyories fossen en son consistori aquest mateix die, a les tres hores de la tarde. De les quals persones, exceptats los dits fra Martí Joan de Calders, per lo stament ecclesiàstich, y Joan Saurí, per lo real, vingueren en lo consistori dels senyors deputats tots los restants vint-y-dos de dita elecció dels tres staments. Als quals propposaren y referiren los senyors deputats la embaxada que per part del stament militar los és feta aquest die, de matí, sobre la falta del nou redrés y altres coses de la última Cort, y lo que sobre aquest falta és de gran consideració en aquesta casa y en tota Cathalunya.

Los dits senyors de aquesta congregació, tractant y ponderant madurament la justa causa y rahó que tenen los senyors deputats y tots los altres staments de voler lo dit redrés y altres coses de la última Cort per a observar y seguir-les íntegrament, com és estada la voluntat de sa magestat y de la Cort per lo benefici públich de tota aquesta terra, votaren, so és, cada hu per si y per son orde y digué son parer, y encara que entre ells hi hagués alguna diversitat de parers sobre la forma de haver lo dit nou redrés y lo que més havant com és dit falte, és aconsellat per la major part que los senyors deputats // 5r // y oïdors trameten al rey nostre senyor la persona del stament real que per los deputats immediats predecessors fou elegida junctament ab los doctor Joan Vila, canonge de la Seu de Barcelona, y don Pedro de Queralt, per la embaxada per la qual estos dies propdits del stament ecclesiàstich y militar foren tramesos y són encara en la cort de sa magestat, la qual persona del stament real dexà de anar per les causes que als deputats predecessors paregué, y.s diuen en les delliberacions de aquella anada; y entretant scriguen los senyors deputats al rey nostre senyor sie son real servey manar enviar les dites coses que falten, y als senyors del Supremo Consell y altres de la cort de sa magestat a qui parega que vullen en assò afavorir, y que també se scriga a mossèn Joan Baptista Mullola, notari, qui resideix en Tarragona y fou scrivà del stament ecclesiàstich en dita Cort General, que vingués assí, encontinent, ab tots los papers y scriptures que té de dit redrés.

En aquest mateix die fou feta delliberació de ser feta, expedida y publicada la crida ordinària per la visita dels deputats y oïdors immediats predecessors y dels officials del General.

Disabte, a VIII. En aquest die foren fetes y ordenades, per delliberació dels senyors deputats, les lletres que paregueren necessàries per haver de la cort del rey // 5v // nostre senyor auctèntich lo nou redrés del General y lo que més havant reste enviar de la última Cort, y també la lletra de Joan Baptista Mullola.

Dilluns, a X. Festa del gloriós màrtir sant Llorens.

Dimars, a XI. En aquest die, per orde dels senyors deputats, foren convocades en son consistori les vint-y-quatre persones dels tres staments de la elecció feta a 7 del corrent; y, excepto fra Martí Joan de Calders, per lo sta-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 40 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

[1587]

ment ecclesiàstich, don Jayme de Cardona, per lo militar, lo conceller en cap y Henrich Terré de Picalqués, per lo real, tots los restants de dits staments y de dita elecció vingueren en consistori y oïren les lletres que per lo consell de dit die de 7 del corrent eren ordenades y scrites, so és, una per al rey nostre senyor, altres // 6r // per a cada hu dels vici-canceller, comte de Chinchón y dels doctors cathalans del Supremo Consell, e altra per los doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt, embaxadors del General, y també la que estave ordenada y scrita per a Joan Baptista Mullola, notari de Tarragona, les quals lletres per manament dels senyors deputats foren allí per mi, scrivà major, públicament mostrades y legides. Y, perquè totes paregueren molt bé, foren expedides a la jornada de sa delliberació, que fou a vuyt del corrent.

Dimecres, a XII. En aquest die Sebastià Costa, scrivà de manament, secretari del senyor lloctinent general, de part de sa excel·lència ha dit als senyors deputats en son consistori que estos dies, per certes occasions necessàries, se ha de obrir lo portal de la Teressana, y que sa excellència ne adverteix a ses senyories perquè puguen provehir no.s frauden per allà los drets del General, majorment essent en la plaja del mar les moltes galeres que.y són, e los senyors deputats li respongueren que besaven les mans a sa excel·lència per aquesta mercè.

6v Disabte, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dimars, a XVIII. En aquest die Francesch de Bas, donzell, qui lo trienni proppassat ere deputat local de la ciutat y col·lecta de Tarragona, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

Dimecres, a XVIIIIº. En aquest die Luýs Bosch, qui lo trienni proppassat ere deputat local de la vila y col·lecta de Castelló de Empúries, ha presentat en consistori los comptes de sa administració, per la part del trienni de son càrrech.

7v Dimars, a XXV. En aquest die Miquel Olivet, qui lo trienni proppassat ere deputat local de la vila y col·lecta de Castelló de Empúries, ha presentat en consistori los comptes de qui lo trienni proppassat ere deputat local de la ciutat y col·lecta de Tarragona, ha presentat en consistori los comptes de sa administració, per la part del trienni de son càrrech.

8r Setembre

Dimecres, a II. En aquest die, de matí, vingueren en lo consistori dels senyors deputats los senyors don Gispert de Guimerà, Joseph de // 8v // Bellafilla y Alexandre Cordelles, y de part del stament militar recordaren als senyors deputats la visita de sos predecessors y dels officials del General que se havie de fer, segons forma del nou redrés fet en la última Cort, y supplicaren a ses senyories que per a fer dita visita, conforme dit nou redrés, posassen tota diligència y cura en haver-lo autèntich y tenir-lo en aquesta casa de la Deputació, y fer-lo stampar com ere necessari a la comuna notícia de tots, y també recordaren a ses senyories y.ls supplicaren la direcció y expedició del que convenie fer en los negocis de las encomandes de la religió de Sant Joan en Cathalunya, que comanadors aragonesos tenen usurpades, y tot assò digueren en effecte ab tot lo encariment que.ls fou possible. Als quals cavallers los senyors deputats respongueren, en efecte, que van tractant tots estos negocis y no.n lleven la mà.

Poc aprés, en aquest matí, vingueren en consistori los senyors Joan Luýs Cornet y Francesch Cosma de Fivaller y, de part dels senyors consellers d'esta ciutat, recordaren y supplicaren als dits senyors deputats, en efecte, lo mateix que los del stament militar. E aprés, quasi encontinent, vingueren en consistori, per lo mateix effecte, los senyors Dimas Miquel, ardiacha de Vallers, y Federich Setantí, canonges de la Seu // 9r // de Barcelona, per part del reverent Capítol de dita Seu, y a tots d'estes dues embaxades de la ciutat y del Capítol feren los senyors deputats la mateixa resposta del stament militar.

En aquest mateix die lo senyor don Joan Dança, deputat militar, presentà en consistori a sos condeputats y als oïdors de comptes una scriptura contenint, en efecte, que a la supplicació per procurador del General presentada per efectuació de la crida de la visita, delliberada a 7 y publicada a[a]... de agost proppassat, contra los immediats predecessors de ses senyories e de altres officials del General, se decrete y remete als ordinaris assessors per a què aconsellen lo faedor de justícia, dissentint en altra qualsevol commissió o acte que.s fes ho.s pretengués fer en contrari.

Lo mateix die, tractant-se en consistori sobre ajustar persones dels tres staments per a tractar dels tres caps de les embaxades del die de vuy, y dient lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, que fossen ajustades dites persones, lo dit don Joan Dança, deputat militar, votant conforme una scriptura que allí presentà y per les causes y rahons d'ella que no ere de parer

a. a continuació un espai en blanc d'uns 11 mms.

que fossen ajustades per hara dites persones, sinó que partís lo embaxador terç per lo que toque al redrés, y per lo de les encomandes se gaste tot lo que sie menester, y.s fassen convenients diligències y la visita passe havant conforme estan obligats. Lo senyor Hieònim Çaconomina, deputat real, digué ser de vot que fossen ajustades dites persones dels tres staments. E lo senyor Ferrando Fivaller, oïdor de comptes ecclesiàstich, digué ser de aqueix mateix vot y parer. Y, estant en aquest punct, // 9v // no.s passà més havant en l'acte de dits vots per causa de les differències que sobre estes coses se mogueren entre los senyors deputats y oïdors, los quals tots se alçaren y se'n anaren del consistori ab dites differències.

Dijous, a III. En aquest die, de matí, en lo consistori dels senyors deputats y oïdors, en presència de tots, lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor de comptes militar, ab molt llargues rahons de una scriptura que allí presentà sobre los vots del die de haïr, fou en effecte del mateix vot del senyor don Joan Dança, deputat militar.

En aquest mateix die, de matí, y encontinent aprés del sobredit, lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, responent en scrits a la scriptura de haïr de don Joan Dança, digué, en effecte, que en la última Cort foren ordenats molts capítols per lo redrés del General, los quals en lo sòlio y conclusió de la Cort, que.s féu en Binefa a sinch de dezembre 1585, foren firmats y jurats per lo rey nostre senyor, los quals de aquella hora en havant han tengut y tenen valor y força de capítols de Cort y leys de la terra, y que per ço y per moltes rahons y causes de sa resposta, la supplicació de la visita que dit deputat militar digué haïr en sot vot no li apar se pugue remetre ni cometre als assessors ordinaris del General, però, desitjant açertar millor en aquest negoci, ere son vot y parer que.s convocassen promptament les persones dels tres staments que en la present ciutat // 10r // se trobarien presents, per a què, proposant-los estes differències de vots y lo que més havant convingués, aconsellassen lo que los deputats podien y devien fer.

Aprés, encontinent, responent lo dit senyor abbat a la altra scriptura de dit don Joan Dança, lo die de haïr presentada, digué, en effecte, que, per les rahons d'esta scriptura, ere necessari lo consell y remey de les persones dels tres staments per effectuació de dita visita al servey de Déu y benefici públich.

A les quals precedents dues respostes y scriptures del senyor abbat de Poblet, adheriren los senyors deputat real y oïdors de comptes ecclesiàstich y real, los senyors, emperò, deputat y oïdor militars se reservaren temps per a respondre.

Continuant també sobre assò mateix en dit consistori, sens divertir-se a altres actes, digué lo senyor abbat, deputat ecclesiàstich, que desijave la resolució y expedició de les differents opinions que eren entre ells, dits deputats y oïdors, sobre la execució de la visita, y axí requerí als condeputats y als oïdors consentir que.s congregassen les persones dels tres staments perquè dexarie en sa mà estes differències, per medi d'elles sien concordades.

De la qual propdita requesta, lo deputat militar demanà còpia reservant-se temps per a respondre. E lo deputat real fou del parer del senyor abbat. Lo oïdor, emperò, ecclesiàstich digué, en effecte, // 10v // que, attesa esta discòrdia, ere de parer que los brassos se ajustassen per tot aquell die o lo més prest que fos possible per donar-los rahó, com per part dels deputats ecclesiàstich y real no estave que no.s passàs havant la visita, y que s'i posàs un medi donat per los brassos, y que fos pendre lo capítol del nou redrés, lo qual tenien en consistori per mans de mossèn Mullola, y que.s lige devant de algunes persones que.s trobaren en fer lo redrés en Monçó, perquè vegen si hy falte res o si han afegit en aqueix capítol; y, feta relació que està fideliter lo capítol, se fasse la visita ab lo tenor y orde d'ell, si apparrà als brassos, sinó que.y posen lo remey que ben vist los sie, com més llargament en l'acte aquest vot se diu.

Digué lo oïdor militar que estave a consell dels assessors de la Deputació ab les precedents paraules de son vot. E lo oïdor real fou de parer que los brassos se ajustassen. E, replicant, lo deputat militar adherí al parer de dit oïdor de son bras que, en effecte, és estar al consell dels assessors de la casa.

Estant lo consistori en aquesta discòrdia, vingueren los senyors bescomte de Rochabertí, don Federic Desbosch, Joan Luýs Cornet, digueren als deputats y oïdors la admiració gran en què lo dit stament stave de haver-hy en aquest consistori differència // 11r // sobre ajustar persones dels tres staments, y pregaren molt a ses senyories les volguessen ajustar per a tractar y remediar les occorrents differències en lo consistori.

Als quals, los senyors deputats respongueren que tractarien lo que sobre assò se porie y deurie fer.

[1587]

Y, fora que foren del consistori los dits cavallers, se concordaren los senyors deputats y oïdors de fer y ajunctar los brassos o persones dels tres staments en aquest mateix die, després dinar, y axí manaren als porters de la Deputació que.ls convidassen per a les dues hores. De les quals persones, generalment convocades, foren en la casa de la Deputació y en la sala nova de aquella congregades, en gran número, les dels tres staments nomenades en l'acte d'esta congregació rebut a la present jornada.

E, proposades per los senyors deputats y oïdors les differents opinions de ses senyories, aserca de la dita visita, y altres coses contengudes en los actes de requestes y altres del die de haïr, tots los quals actes los foren legits y publicats, los senyors deputats ecclesiàstich y real y oïdors de comptes, ecclesiàstich y real dexaren totes ses pretensions sobre dites coses de la visita y altres a les dites persones dels tres staments, y se offeriren estar a son consell.

Y lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor militar, digué aprés que, lo que sobre estes coses de les quals se tractave y per sa part pretenie y lo que sobre elles tocava al des- // 11v // càrrech de sa consciència, també ho dexave a les dites persones dels tres staments y se offerie estar a son consell y parer. Digué lo senyor don Joan Dança, deputat militar, conformant-se al parer de dit Vilanova, que offerie lo mateix, so és, de estar al consell y parer de dites persones dels tres staments.

Les quals acceptaren dites offertes y, votant y dient son parer, totes y cada una per si y per son orde, sobre les coses de aquest tracte y primerament de la visita, lo senyor don Pere Benet Santamaria, bisbe de Elna, sobre si la visita de deputats y oïdors se farie conforme lo capítol del nou redrés o dels capítols antichs, digué que son vot ere que.s fes conforme lo dit capítol del nou redrés y que aquest capítol, del qual se té còpia en lo armari del Ànima de la present casa, se lige assí encontinent, perquè se entengue lo modo del procehir y per a què.s pugue a mostrar als qui entrevingueren en fer-lo y a altres a qui tocarà.

E tots los altres del mateix ajust y congregació general de les persones dels tres staments, votant com és dit, exceptat micer Carles de Ollers, foren del mateix vot y parer del senyor bisbe de Elna.

Per execució y effectuació dels quals vots, los senyors deputats encontinent tragueren del armari del Ànima los papers y scriptures que allí tenien de dit redrés, y lo capítol de aquell que parle de la visita fou públicament legit a dites persones dels tres staments.

12r En aquest mateix ajust, aprés de legits los actes referits en la dita proposició y ans de comensar-se los vots, lo senyor don Joan Dança presentà als senyors sos condeputats y oïdors una scriptura de resposta en los actes de aquell die insertada, la qual, essent per mi, scrivà major, allí públicament comensada a legir, entrant en paraules que paregueren prejudicials al senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, fou dexada de legir per manament de totes les persones dels tres staments, les quals no la volgueren més oir, sinó que passaren havant a tractar del proposat, com dalt és dit.

Divendres, a IIII. En aquest die los magnífics micer Miquel Pomet, micer Rafel Sans, assessors del General, en lo consistori de la Deputació presentaren als senyors deputats y oïdors de comptes una scriptura de advertiments, contenint en effecte que, per obligació que tenien dits assessors de aconsellar y advertir a ses senyories lo que sabien y entenien ésser de justícia, per so los advertien que de justícia no podien ni devien fer determinar ni resolre alguna cosa, segons los papers y borradors presentats per mossèn Joan Baptista Mullola, notari, qui en la última Cort fou scrivà del bras ecclesiàstich, per sinch principals rahons en dita scriptura specifficades y per moltes altres, com se diu en l'acte que.n fou rebut.

Demanà còpia d'ella lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstich, ab reservació de temps per a respondre e, no obstant dita scriptura, digué que fos feta y expedida y publicada la crida de la visita conforme lo capítol // 12v // d'ella del nou redrés, segons que lo die abans en los brassos o congregació de persones dels tres staments fou determinat. Attento que passaven los dies de la visita y constave que aquest redrés ere lo que fou publicat en Monçó en les últimes Corts y approvat y firmat per sa magestat, estant dit senyor abbat allí present, y que convenie molt al servey de Déu y de sa magestat que se executàs, en aquest cap particularment y que tot lo demés eren diffugis perquè la visita no passàs havant; y, no prejudicant al temps que se havie reservat, digué que no essent nomenats los assessors en lo capítol de dit redrés, lo qual obligave ya des de la sua publicació, no tenien vot en aquest negoci y per consegüent no.y havien de ser cridats.

Digué lo senyor don Joan Dança, deputat militar, que ere content de fer y servar lo capítol de aquell redrés que.s legí y lo que.s conté en ell, ab tal que.s descarregave sobre les consciències

y béns, si per temps ningú d'ells per ser deputats li.n demanaven alguna cosa, protestant que en ningun temps pogués ser visitat de dita delliberació, y axí fou content que.s fes la crida.

Lo senyor Çaconomina, deputat real, digué que ere de parer se fes la crida antes que lo temps passat, que axí.u havien aconsellat los senyors dels tres staments que haïr se ajunctaren, y que se execute.

Lo senyor Fivaller, oïdor ecclesiàstich, digué que ere de parer que promptament y sens dilació alguna, xica // 13*r* // ni gran, se inseguís la delliberació feta lo dia de haïr per les persones dels tres staments y que.s fes vuy la crida.

Lo senyor Vilanova, oïdor militar, demanà còpia y temps y, per quant de dita scriptura o advertiments dels assessors tenie alguna manera de dubte que algun temps no fos visitat de la execució de la delliberació que.s féu, ere de parer no.s passàs havant fins tingués seguretat dels danys y altres coses que de dita execució se li porien carregar y venir.

Lo senyor Grau, oïdor real, digué que ere son parer se seguís en tot y per tot la delliberació que haïr se donà per les persones dels tres staments, y que.s fes la crida en aquest die.

Les quals respostes o vots més llargament se contenen en l'acte que.n fou rebut.

Aprés, encontinent, per execució del que per los senyors tres deputats y oïdors ecclesiàstich y real fon dit en ses respostes precedents, fou expedida y lo mateix die publicada crida de convocació general de persones dels tres staments per lo endemà disabte a 5 del corrent, a les vuyt hores de matí, en la casa de la Deputació, per a prosseguir al que per execució de dit capítol de la visita conforme aquell se degués fer.

Disabte, a v. En aquest die, per la general convocació de la crida de haïr, vingueren, en la sala nova de la casa de la Deputació, les persones dels tres staments, // 13*v* // en gran número, nomenades y scrites en l'acte d'esta congregació.

A les quals, los senyors deputats, parlant lo ecclesiàstic, digueren que eren convocades per a procehir al que conforme lo capítol de Cort de la visita del nou redrés del General se degués fer aserca de la visita dels deputats y oïdors de comptes del trienni proppassat, immediats predecessors de ses senyories, y dels assessors y officials del General, emperò, que ans de procehir a altra execució de dit capítol, proposaven y referien la scriptura de advertiments que per los assessors del General haïr los fou presentada y los actes que d'ella resultaren, tots los quals actes, ab inserta de dits advertiments, los foren ab alta veu legits.

Aprés de la qual lectura y de la intel·ligència de dits actes los senyors deputats y oïdors de comptes demanaren consell a totes les dites persones del que paregués deure's fer.

Les quals persones, votant y dient son parer, aconcellaren que, attès les difficultats o advertiments dels assessors foren fets per algunes persones a tres del corrent, y a d'aquelles se donà complida satisfacció ans que tragués del armari lo capítol del nou redrés, tocant a la visita, y los senyors deputats donaren sa auctoritat als brassos del que és estat vot decissiu y no consultiu; per so se executàs lo dit capítol de la visita del nou redrés procehint a nominació de les persones y que no.y havia necessitat de // 14*r* // indemnitat per alguna persona dels senyors deputats y oïdors, pus estarie deixat en mà dels brassos y no.y havie per a què, no essent demanat consell als assessors, repararen son consell; y per quant la scriptura de dits advertiments, donada per dits assessors, no ere ab aquella decència que.s pertany, que los senyors deputats, qui llavors eren, haguessen rahó de aquella y, conforme trobarien ésser de justícia, procehissen contra dits assessors.

Acceptat, per los senyors deputats lo dit consell, volent procehir a la ulterior execució de dit capítol de la visita, fou aquell, de manament dels senyors deputats, per mi, scrivà major, alta y públicament legit en aquest ajust de dites persones.

Devuytena de la visita. Y entesa, per la lectura d'ell, la forma de la elecció de les devuyt persones y d'elles la exacció y extracció a sort de tres per a fer respectivament la visita de deputats y oïdors immediats predecessors y dels assessors y officials del General, procehiren totes les dites persones a la elecció de les dites 18 en la forma proposada en son acte, ab la qual forma foren elegits les devuyt següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Pere Benet Santamaria, bisbe de Elna, don Miquel de Tormo, prior de Besalú, Miquel Bonet, canonge de Barcelona, Hieròn Pau Garcés, canonge de Leyda, Honofre Reart, canonge de Barcelona, fra Miquel de Junyent[a], cavaller del orde de Sant Joan de Hierusalem. // 14*v* // Per lo militar, los senyors don Francesch Dalmau de Rochabertí, bescomte de Rochabertí, Ra-

a. a continuació ratllat comanador de Junyent.

[1587]

mon Vicens de Santmenat de Santiga, don Federich Desbosch y de Santvicens, don Francesch de Agullana y Calders, don Gispert de Guimerà, Francesch de Argensola. Per lo real, los senyors micer Hieròmim Fivaller, Joan Luýs Cornet, Miquel d'Oms, Henrich Terré de Picalqués, Francesch Ferrer y Despuig, Perot Amat.

E, consecutivament, aprés de dita elecció, procehint a fer elecció y extracció de tres dels dits 18, per los effectes que en lo mateix capítol als tres se comet, foren en la forma en l'acte exprimida elegits y extrets los dits, Miquel Bonet, Ramon Vicens de Semmenat, Perot Amat; // 15*r* // los quals propdits tres elegits, poc aprés, feren elecció y nominació del assessor, advocat fiscal y scrivà de dita visita, segons en dit acte.

Dimars, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Dimecres, a VIIII. En aquest die lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor de comptes militar, en lo consistori dels senyors deputats presentà a ses senyories y a sos conoïdors una scriptura ab què, en effecte, per les rahons d'ella, los requerí que no executassen lo capítol de la visita faedora als immediats deputats y oïdors, sos predecessors, y a altres que primer no fos vist y declarat // 15*v* // per lo assessor del General y los doctors que demés hy voldrien aplicar, si dit capítol, estant de la manera que està, pot ser executat, perquè desijave que en cas fos declarat que si fossen per lo semblant executats tots los demés capítols contenguts en los papers de Joan Baptista Mullola, dissentint fins dites coses fossen declarades, a la execució de dit capítol de la visita. E més havant digué de paraula, dit Vilanova, oïdor, que fos fet manament als porters y a tots los demés officials de la casa que no obeïssen a algú de aquells senyors elegits, fins a tant fos declarat per justícia lo contengut en dita sua scriptura y requesta.

Respongueren los senyors deputats y los oïdors, ecclesiàstich y real, so és, lo deputat ecclesiàstich que.s reservave temps per a respondre, demanant còpia de la scriptura; lo militar que se adherie a la scriptura de dit Vilanova si ere de justícia lo contengut en ella; lo real que.s reservave temps per a respondre; lo oïdor ecclesiàstich digué lo mateix del deputat real; y lo oïdor real lo mateix del deputat ecclesiàstich, com més llargament se diu en l'acte de dites scriptura y respostes.

En aquest mateix die, a nou de setembre, de les 18 persones elegides a sinch del corrent per a fer la visita, com dalt se diu, exceptats los senyors bisbe de Elena y canonge Reart, per lo stament ecclesiàstich, y Henrich Terré de Picalqués, vingueren tots los restants quinze visitadors y també lo assessor, advocat // 16*r* // fiscal y scrivà elegits, y juraren y prestaren sagrament y homenatge los laichs, y los ecclesiàstichs jurament, y tots oïren sentència de excomunicació, conforme lo capítol de sa elecció y com altrament se diu en l'acte que.n és continuat.

Dijous, a X. En aquest die lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstich, en lo consistori de la Deputació, responent en scrits a la scriptura y requesta per lo senyor Vilanova, oïdor de comptes militar, haïr presentada, digué, en effecte, que lo contengut en dita scriptura ere directament contrari als actes y delliberacions fetes per tot lo consistori, en conformitat, y per les persones dels tres staments, a tres y a sinch del mateix, ha ont foren vists y se hagué rahó dels advertiments dels assessors del General, y no obstant aquells, fou resolt y delliberat que se effectuàs promptament la visita y moltes altres coses, en aquest propòsit digué, requerí y protestà contra dit oïdor militar y altrament com en la scriptura de dita resposta en l'acte d'ella insertada més llargament se diu.

A la qual adheriren los senyors deputat real y oïdors de comptes ecclesiàstich y real, salvo lo oïdor real, en lo cap del redrés, que li paregué haver mester discussió, y si ere mester ajunctar advocats y doctors en drets per veure si estarie bé que.s pogués traure y que leshores lo traguessen. Lo deputat, emperò, militar demanà còpia de dita scriptura per a veure y pensar lo que haurie de respondre; y lo senyor oïdor militar // 16*v* // digué que se adherie y adheririe sempre a tot lo que de justícia serie obligat.

Divendres, a XI. En aquest die lo senyor don Joan Dança, deputat militar, en consistori, ha presentat en presència dels senyors sos condeputats y oïdors de comptes una scriptura que diu: «Yo, don Joan Dança, me tinch en les scriptures donades per lo senyor oïdor militar ajustant-hy també la resposta que donà y notà lo senyor oïdor real en lo cap del redrés».

En aquest mateix die mossèn Joan Miquel Puig, prevere, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la ciutat y col·lecta de Manresa, ha presentat en consistori los comptes de sa administració. També en aquest die mossèn Raphael Mascaró, prevere, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Vilafranca de Panadès, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

Disabte, a XII. En aquest die los senyors bisbe

de Elna, canonge Reart y Henrich Terré de Picalqués, qui són dels devuyt visitadors, han jurat los ecclesiàstichs, y lo laich jurat y prestar sagrament y homenatge, // 17r // y tots oïda la sentència de excomunicació per son offici de visitadors, conforme l'acte que se'n és rebut.

En aquest die, sobre la demanda que.s féu als senyors deputats y oïdors en son consistori per part dels devuyt visitadors, de lloch en lo palau real y diners per la visita que tenien comensada, foren diversos parers entre ses senyories. Aprés en donar diners adheriren tots, sinó lo oïdor militar, y axí foren bestretes als visitadors sinch-centes lliures a bon compte y donaren-los lloch en la Deputació, lo qual, aprés, fou mudat en lo palau real del General, y aprés en casa del senyor Semmanat, hu dels visitadors, y aprés tornà en la casa de la Deputació.

Dimars, a XV. En aquest die, de matí, se entengué en consistori que micer Miquel Pomet, hu dels assessors del General, haïr, aprés migdie, partí d'esta ciutat per anar en Cambrils, per sos negocis.

17v Dimecres, a XVI. En aquest die mossèn Ribot de Palmerola, racional en la present casa de la Deputació, sobre lo assento en dèbit de les sinch-centes lliures bestretes a dits visitadors, posà en consistori lo dubte en scrits continuat en aquesta jornada.

En aquest mateix die, de part dels senyors deputats, foren convocades en son consistori les vint-y-quatre persones, a set de agost proppassat elegides per aconsellar de les coses tocants a la embaxada tramesa al rey, nostre senyor, y d'elles vingueren y foren congregades les scrites en aquest acte.

E los senyors deputats los digueren que a XIII del corrent arribà Bertó, correu del General, ab lo despaig y resposta dels embaxadors sobre lo que últimament se'ls scrigué del redrés del General y altres coses de la embaxada, les lletres y memorial del qual despaig fou, tot ab alta veu, a dites persones legit, y de tot restaren certifficades y satisfetes, agrahint a ses senyories y als embaxadors lo bon cuydado, bona diligència y bons effectes de tots estos negocis.

Dijous, a XVII. En aquest die, de part dels senyors deputats, foren convocades en son consistori les vint-y-quatre persones, a set de agost proppassat elegides per aconsellar-se de les coses tocants a la // 18r // embaxada tramesa al rey, nostre senyor, y d'elles vingueren y foren congregades les scrites en aquest acte.

E los senyors deputats los digueren que en aquest die, de matí, reberen dues cartes dels embaxadors del General, que són en la cort del rey, nostre senyor, de XII del corrent, ab una de sa magestat de 9 del corrent sobre lo redrés del General, en les quals los embaxadors scriuen la molta diligència ab què l'an procurat y sa magestat assegure que per tot aquest present mes estarà en poder del lloctinent general per a què.l done a ses senyories. Totes les quals cartes foren a dits senyors ab alta veu legides, y restaren molt satisfetes de la mercè de sa magestat y del bon cuydado dels embaxadors, y als senyors deputats y oïdors agrahiren molt la rahó que.ls ne han donat.

Divendres, a XVIII. En aquest die Joan Salvat, qui lo trienni proppassat ere deputat local de la vila y col·lecta de Berga, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

Disabte, a XVIIIIº. En aquest die Narcís Casacús, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la ciutat y col·lecta de Vich, ha presentat en consistori los comptes de sa administració. E també.ls ha presentat Raphael Carreres, que lo mateix trienni fou deputat local de la vila y col·lecta de Tàrrega.

18v Dilluns, a XXI. Festa del benaventurat sant Matheu, apòstol.

Dijous, a XXIIII. En aquest die tornà en consistori micer Miquel Pomet, altre dels assessors del General, qui ere anat fora la present ciutat per sos afers.

19r En aquest mateix die Joseph Busquets, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la ciutat y col·lecta de Gerona, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

Divendres, a XXV. En aquest die Pere Cadarcet, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la vila y col·lecta de Camprodon, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, de matí, los senyors don Berenguer de Paguera, Miquel Joan Pons y Gervasi Çapila, de part del stament militar, vingueren en lo consistori dels senyors deputats y, a ses senyories, recordaren y supplicaren la solicitut, cura y direcció del que se havia de fer en Roma per los negocis de les encomandes // 19v // de la religió de Sanct Joan, que aragonesos tenen occupades en Cathalunya.

E vingueren aprés, per lo mateix, de part dels senyors consellers de la present ciutat, los senyors Pere Cassador y micer Monserrat Mon-

far. E a tots respongueren los senyors deputats que ya entenien en aquells negocis y que ho acabarien ab més diligència.

En aquest mateix die, essent los senyors deputats y oïdors discordes sobre la demanda aquest matí feta en consistori per los senyors canonge Garçés, don Federich Desbosch y Miquel d'Oms, per part dels visitadors dels immediats predecessors de ses senyories, de donar-los lloch commodo en los deposadors del General per presons y càrcer hont puguen tenir presos y encarcerats los reos que trobaren en lo discurs de la visita, en la qual demanda digueren que, si sobre assò estarien discordes, junctassen los staments en la Deputació per donar-lo-ne rahó, y essent se'n anat ya del consistori lo senyor oïdor militar, digué lo senyor abbat de Poblet per les rahons de son vot que se'ls done càrcer y que realment prenguen lo que han demanat sens altra delliberació, y en lo de ajunctar los brassos, digué, per faltar llavors en consistori lo senyor oïdor militar, deixen aquest cap per aprés dinar.

Lo senyor don Joan Dança, deputat militar, digué que se aturave major acord y que aprés dinar tenie que fer, dient assò se alçà de la cadira y se'n anà del consistori.

20*r* Los senyors Çaconomina, deputat real, canonge Fivaller, oïdor ecclesiàstich, y Miquel Monserrat Grau, oïdor real, foren en effecte del mateix parer del senyor abbat, exceptat que lo senyor canonge Fivaller, en lo cap de ajustar los brassos, digué que se ajustassen com més llargament se diu en l'acte de aquest fet.

Dimars, a XXVIIIIº. Festa de la Dedicació del archàngel sant Miquel.

Dimecres, a XXX. Festa del benaventurat pare sant Hieònim.

Octubre

Dijous, lo primer. En aquest die Jaume Mulet, qui lo trienni proppassat ere deputat local de la vila y col·lecta de Cervera, ha presentat en consistori los comptes de sa administració.

En aquest mateix die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, tramesos a demanar de part del senyor lloctinent general, a les tres hores anaren, consistorialment, a sa excel·lència en sa casa, acompanyats com acostumen, // 20*v* // y arribant devant sa excel·lència, ab deguda cortesia y respecte y axí mateix rebuts, los digué sa excel·lència, en effecte, que per lo rey nostre senyor li ere estat tramès lo redrés del General fet en la última Cort de Monçó y lo procés comú y les constitucions de Cathalunya, de la manera que aquelles havie paregut poder-se remediar y adobar y que axí ho tenie tot allí, segons que, senyalant, mostrà tenir en ses mans Miquel Joan Amat, scrivà de manament, per lo qual Amat, sa excel·lència féu allí, en presència de tots, legir públicament la carta que per sa magestat li ere tramesa ab lo dit redrés, procés y constitucions, la qual contenie, en effecte, lo que per sa excel·lència ere dit ab paraules de excuses y compliments que sa magestat, per sa benignitat, ere servit scriure de no haver fins hara pogut enviar lo dit redrés. Aprés de la lectura de la qual lletra sa excel·lència ab paraules y demonstració de ànimo de molta afecció, voluntat y compliments en favor de tota esta terra y dels poblats en aquella, se offerí valer y afavorir en tot lo que pogués, axí en lo que occorreria aserca de la deguda execució y observança de dit redrés y constitucions com, altrament, encarregant-los molt de part de sa magestat que en la elecció de les persones per la execució y observança de dit redrés faedora tinguessen particular compte y cuydado de fer-la sens afecció y respecte particular, tenint gran compte en elegir persones més benemèrits y quals convenen per lo bon re- // 21*r* // giment y govern d'esta terra, e que havia paregut no poder-se remediar tot lo que parexie faltar en dites constitucions y assò tenie sa excel·lència y tota esta terra havie de tenir en molt gran mercè de sa magestat, per ésser necessari fer-se en Corts Generals.

E per los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstich, fou respost en effecte que besaven a sa excel·lència les mans per esta mercè, per a la qual tenen per cert ha valgut molt devant sa magestat la intercessió y favor de sa excel·lència. Y despedits de sa excel·lència ab deguda cortesia se'n tornaren los senyors deputats a la Deputació, acompanyats com eren anats.

Poc aprés, tornats los senyors deputats y oïdors de comptes de sa excel·lència, vingué en lo consistori de ses senyorias mossèn Miquel Amat, scrivà de manament, y de part de don Miquel Climent, prothonotari del rey nostre senyor, donà als senyors deputats y oïdors de comptes tres volums, so és, hu en paper que és còpia auctèntica del procés comú fet, en poder de dit prothonotari, dels actes de la última Cort General que fou celebrada en Monçó l'any 1585; l'altre, en pergamí, que és lo mateix volum auctèntich de les constitucions, capítols y actes de dita Cort, que essent ya als predecessors de ses senyories donat, y aprés per los errors que si trobaren tornat ab particular embaxada a sa ma-

gestat, és estat per dita embaxada corregit en lo que.s conté a la fi del dit volum; e lo terçer volum és, axí mateix auctèntich, en pergamí, dels capítols del redrés del General fet en la mateixa última Cort. Y ha supplicat dit Amat a ses // 21v // senyories, de part de dit prothonotari, li manen pagar y satisfer los serveys y treballs de tots los sobredits actes y volums. E los senyors deputats y oïdors de comptes ho reberen tot encontinent hy.u donaren a mi, scrivà major, per a guardar-ho y fer-ne lo que ses senyories manaren, y a dit Amat respongueren que.s recordarien de la satisfacció del prothonotari.

Paregué als senyors deputats y oïdors de la precedent anada y del que per sa excel·lència los fou dit y de la rebuda de dits volums de constitucions, procés comú y redrés del General, donar rahó a les persones dels tres staments que de present són en aquesta ciutat y per so convocar y congregar-les en aquesta casa de la Deputació per a demà de matí, a les vuyt hores, y axí manaren ésser fet per los porters de la casa de la Deputació.

Divendres, a II. En aquest die, a les vuyt hores de matí, les persones dels tres staments que de present són en Barcelona, per orde dels senyors deputats convocades, vingueren y.s congregaren en la sala nova de la Deputació les nomenades y scrites en l'acte de aquest ajust y congregació.

E per los senyors deputats los fou proposada la rebuda del redrés, constitucions y procés comú de la última. //22r // Cort, y determinaren tots que, per aquest mateix die, a dos hores aprés dinar, se tornassen ajustar les matexes persones dels tres staments per a tractar més llargament lo que.s devie fer per posar en execució lo dit nou redrés y determinar lo que.s degue també fer aserca de la rebuda de les constitucions y procés comú.

En aquest mateix die, a les dos hores aprés dinar, de les persones dels tres staments que per determinació del ajust del mateix die, de matí, havien de ser en la casa de la Deputació per tractar y determinar lo que occorregués aserca dita rebuda del nou redrés, constitucions y procés comú, vingueren y.s congregaren les nomenades en l'acte d'esta segona congregació.

E aprés de haver tractar los senyors deputats, oïdors de comptes y dites persones dels tres staments, sobre la regonexensa y comprobació de dit redrés, constitucions y procés comú, la major part d'elles fou de parer que los senyors deputats, ab les persones dels mateixs staments que.ls paregués per assò elegir, fessen dita regonexensa y comprobació y referissen aprés en altre semblant ajust de tots los tres staments lo que trobarien ésser de advertir y considerar, segons la veritat del que en tot ha passat.

Per execució del qual consell y parer, aprés de ésser dites persones alsades y fora del ajust, los senyors deputats y oïdors de comptes, per a dit effecte, elegiren les trenta nomenades y scrites aprés de dit acte de dita segona congregació, y les manaren havisar y convocar per lo endemà de matí, a les nou hores, en la casa de la Deputació.

22v Disabte, a III. En aquest die, de matí, les trenta persones dels tres staments per los senyors deputats lo die de haïr elegides, y en l'acte de sa elecció nomenades per a regonèxer y comprobar la scriptura del nou redrés del General, feta en la última Cort de Monçó, tramès per sa magestat, vingueren totes en la sala nova de la casa de la Deputació.

E per manament de dits senyors deputats en sa presència, y dels oïdors de comptes y en presència també y assistència de les dites trenta persones eletes, lo dit redrés, so és, la scriptura de aquell en pergamí tramesa per sa magestat ab sa real firma y sagell, en plom pendent, firmada y sagellada, y ab altres degudes y acostumades solemnitats expedida, fou comensat a legir y comprovar, molt exacta y punctualment, ab lo original de dit redrés que Joan Baptista Mullola, scrivà que fonch del stament ecclesiàstich, tenie y que havie posat en poder de ses senyories, com apar en altres jornades atràs y també ab la còpia auctèntica del procés comú de dites Corts, tramès per lo prothonotari de sa magestat, en lo qual procés, també dit redrés, estave insertat y continuat y en tots ells foren trobades les discrepàncies, faltes y errors que seran apunctades y notades en lo memorial apart que en presència de tots, per manament dels senyors deputats, molt mirada y specífficadament se'n fa y continue.

Les dites trenta persones en aquest die, aprés dinar, tor- //23r // naren en dita sala nova de la Deputació, per la mateixa lectura y comprobació de dit redrés y la continuaren, exceptats los senyors bisbe de Tortosa, ardiacha de Sancta Maria, prior Calders y Joan Saurí qui no vingueren.

Diumenge, a IIII. Festa del benaventurat pare sant Francesch.

Dilluns, a V. En aquest die, de matí, les trenta persones dels tres staments elegides per la regonexensa y comprobació del nou redrés del Ge-

neral, exceptats los senyors bisbe de Barcelona, bisbe de Tortosa, prior Calders, conseller Fivaller, Miquel d'Oms, Alexandre Cordelles y Francesch Terré de Picalqués, vingueren en son acostumat lloch de la Deputació y continuaren la lectura y comprobació del redrés.

Lo mateix die, aprés dinar, vingueren, per dit effecte, a la Deputació les dites persones dels tres staments, exceptats los senyors don Federich Bosch, Francesch Terré de Picalqués y Alexandre Cordelles, y continuant-se dita lectura y comprobació del nou redrés, fou acabada; en la qual són trobades, apunctades y notades les discrepàncies, faltes y errors que.s contenen en un memorial que és fet, cosit en l'acte que de assò és continuat en llibre de Delliberacions a la present jornada.

Aprés de la qual lectura y comprobació fou per los senyors deputats y oïdors de comptes proposat a les dites persones fossen servits aconsellar lo que.s degués fer axí serca la acceptació de dita scriptura de redrés com sobre los errors de dit memorial, // 23*v* // les quals persones, parlant una aprés altra, per son orde, aconsellaren a ses senyories que accepten la dita scriptura de redrés, no obstant los dits errors, y que.s done rahó a totes les persones dels tres staments de tot lo que és fet y trobat perquè aconsellen lo que més havant aparega per correcció de dits errors, execució y observança del nou redrés.

Dimars, a VI. En aquest die, de matí, Antoni Rossell, ajudant del racional d'esta casa de la Deputació, en nom y per part de dit racional, ha presentat als senyors deputats y oïdors de comptes, en son consistori, lo libre de Vàlues y los dos llibres de Ferrando, paga de deutes de bolles y fogatges.

Dimecres, a VII. En aquest die, aprés dinar, de les persones dels tres staments que eren en Barcelona convocades per orde dels senyors deputats, vingueren en la sala nova de la Deputació les nomenades y scrites ab l'acte d'esta congregació, y fou-los proposat per los senyors deputats y oïdors de comptes tot lo que se havie fet en la lectura y comprobació del nou redrés del General, y que en ella eren trobades algunes discrepàncies y faltes per error dels scriptors que par són de poca importància y no muden la substància sinó és en dos capítols que se entén seran fàcils de remendiar per la intel·ligència que d'ells se té, no obstant dits //24*r*// errors, y que axí los senyors deputats, encara que inseguint lo consell de les trenta persones dels tres staments elegides per dita lectura y comprobació, haguessen acceptat lo dit redrés en quant devien y podien haver-ho fet, no-res-menys ho feyen a saber a ses senyories y mercès de totes les dites persones perquè vehessen y aconsellassen lo que més havant los paregués haver-se de fer.

Aconsellaren, les dites persones, que estave molt bé fos acceptat lo dit redrés, no obstant que fos ya publicat en la conclusió de la Cort, e instaren y supplicaren molt que fos executat promptament y ab tota diligència y sie stampat.

Dijous, a VIII. En aquest die delliberaren y manaren los senyors deputats ésser expedida lletra per al rey, nostre senyor, en acció de gràcies per la mercè de la tramesa del redrés del General fet en la última Cort.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes delliberaren y manaren, per a convocar y ajustar les persones dels tres staments en la present casa de la Deputació, conforme los capítols del nou redrés del General, fos feta, expedida y publicada la crida que.s en registre.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die, de les persones dels tres staments que.s trobaven en aquesta ciutat, convocades per pública crida dels senyors deputats lo die // 24*v* // de haïr, conforme als capítols del nou redrés, vingueren y.s congregaren les nomenades y scrites en l'acte d'esta congregació, y essent-los proposat per los senyors deputats y oïdors de comptes los dubtes que se'ls offerien sobre diverses coses de sa administració en l'acte d'esta congregació specifficades per a què fossen elegides devuyt persones ab les quals, conforme l'orde del[a] capítol 7 de dit nou redrés, poguessen prosseguir en totes les coses de dits dubtes, determinaren les dites persones entre altres coses que fos feta elecció de dites 18 persones per a declarar dits dubtes la qual elecció, per ésser llavors dues hores aprés migdie, ans de dinar, fou porrogada per a l'endemà de matí, a les vuyt hores

Disabte, a X. Devuytena per a interpretar dubtes. En aquest die, en virtut de la porrogació del die de haïr y per lo effecte d'ella, se congregaren en lo acostumat lloch de la casa de la Deputació, les persones dels tres staments nomenades y scrites en l'acte de aquest die, y entre altres coses en la forma del dit nou redrés per a declarar los dubtes del die de haïr, elegiren los següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, don Miquel Tormo, don Bernat de Santcliment, prior de Santa Anna, prior Oluja, canonge Cellers; // 25*r* // per lo

a. del capítol 7 *interlineat al marge esquerre.*

militar, los senyors bescomte de Rochabertí, senyor de Favara, don Jayme de Cardona, don Bernat de Boxadors, Jaume Alòs Colom, Joan Lull; per lo real, los senyors Miquel d'Oms, Francesch Ferrer Despuig, Alexandre Cordelles, Francesch Casadamunt, Francesch Terré, Gervasi Çapila.

Dilluns, a XII. En aquest die los devuyt elegits a 10 del corrent per a interpretar los dubtes de sa elecció, juraren y oïren sentència de excomunicació, conforme lo capítol 7 del nou redrés y altrament.

25*v* E proposada primer per los senyors deputats la forma de la continuació dels actes dels ajusts de les persones dels tres staments y de les devuyt persones elegides y elegidores per tots los negocis occorrents, y que occorreran, conforme lo nou redrés del General, delliberaren y manaren que per mi, scrivà major, de dits actes fos fet libre a part, encara que.s continuen en libre de Delliberacions corrent en lo consistori dels senyors deputats, y que ultra axò, de tots ells sie feta breu menció en lo dietari de la scrivania major per a què millor y més facilment se'n pugue haver rahó y notícia, sempre que sie mester.

Assentada la present delliberació y manament, los senyors deputats feren altra proposició de diversos dubtes resultants dels qui foren proposats a nou y a 10 del corrent y altres resultants del concert fet en la última Cort General de sos deutors y deutes y altres més havant, segons són continuats y specifficats en la llarga proposició d'ells en aquest die feta, cosida en lo acte que.n és continuat en libre de Delliberacions. Entre altres dels quals dubtes ere lo dels propris usos de la moneda del rey nostre senyor sobre lo capítol 39 del nou redrés y altres capítols antichs del General disposant sobre lo dret de la exida de la moneda.

Aprés de la qual proposició se comensà a tractar primer del dubte sobre los propris usos de moneda de sa magestat, y tractant madurament lo que sobre assò disposen *//26r//* capítols de dit nou redrés y los antichs y los abusos que n'an resultat, dexaren la declaració de aquest dubte per aprés dinar, o altre die aprés, segons serie la difficultat de la declaració d'ell.

Y axí, a les tres hores aprés dinar, ajustats en lo mateix lloch, los senyors deputats, oïdors y dites devuyt persones, ans de tornar a tractar de la declaració de dit dubte, tractaren si los senyors deputats y oïdors, segons forma del dit capítol del nou redrés sobre interpretar capítols de Cort, podien entrevenir o no en dita interpretació. Y entenent-se allí que no.y podien entrevenir, se'n anaren los senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori, y les dites 18 persones y yo, scrivà major, restaren en dita sala nova tractant y discursant dites devuyt persones, madurament, sobre dit dubte dels propris usos de moneda de sa magestat dels quals llavors se offerie donar-ne lo que ab ses reals cartes demanave. Y aprés de haver cada una votat y dit son parer, per son orde, fou declarat per la major part que, attès lo capítol 39 del nou redrés del General fet en la última Cort ha moderat, mig per mig, lo dret antich de la exida de tota moneda, volent que de assí havant pac dos y mig per cent, que per so sie en tot servada la forma de dit capítol del nou redrés en aquestes y altres occorrenços, com més llargament se diu en aquest dit acte.

Dimars, a XIII. En aquest die per part de mossèn Hierònim Botella, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la ciutat y col·lecta de Leyda, foren presentats en consistori los comptes de sa administració.

En aquest die les devuyt persones dels tres staments nomenades en sos actes del die de haïr e que a 10 del corrent foren elegides per a interpretar y declarar los dubtes que a nou del mateix los foren proposats, continuant en la sala nova de la Deputació, lo que.ls ere comès, y advertint que aprés de la declaració del die de haïr la que més necessitat té de breu expidició és la del dubte o difficultat sobre la paga dels arrendadors de les bolles del trienni proppassat, per so, tractant-ne madurament y no havent acabat de veure y examinar tot lo que.ls hy occorrie, allargaren per aprés dinar la resposta y declaració de dita difficultat o dubte.

Ajustades també en dit lloch, lo mateix die, aprés dinar, les dites 18 persones, exceptat solament lo senyor Francesch Casadamunt qui no vingué, havent acabat los restants deset de regonèxer, considerar y advertir madurament, com ere comensat, lo que tocave a son cap, fou per la major part d'elles declarat que, en aquest cas, no té lloch interpretació del capítol 40 del nou redrés sobre les pagues y execucions, disposant y que per so los senyors deputats deuen y han de servar y executar lo prop dit capítol y també lo exactor del General, axí a la lletra com sona.

Dimecres, a XIIII. En aquest die, de les devuyt persones dels tres staments elegides a 10 del corrent per interpretar los dubtes proposades a 9 *//27r//* del mateix, foren congregades les nomenades en aquest acte les quals, en absència del senyor don Jayme de Cardona, hu dels devuyt, havent madurament tractat no sols en

aquest ajust màs encara en lo dels dies passats sobre los deutes resultants del concert dels deutors del General, los quals toquen a la exacció y paga dels deutes allí compresos, la major part d'esta congregació digué y declarà que fossen servats a la lletra los capítols de dit concert sobre assò disposants; entès emperò que, offerint-se a deutor algú tal impossibilitat de pagar que la execució li fos contra tota pietat, en aqueix cas los senyors deputats, sens retardació de la execució comensada, proposassen la tal impossibilitat a les dites devuyt persones, si encara son poder durarie, e sinó a les persones dels tres staments, per a què poguessen provehir sobre assò, conforme la equitat que.ls paregués.

Dijous, a XV. En aquest die, totes les devuyt persones a 10 del corrent conforme lo capítol 7 del nou redrés elegides per aconsellar y ab los senyors deputats y oïdors determinar que, quant y com y ab quins gastos se havie de provehir al que occorrie aserca la embaxada al rey nostre senyor, dels errors de les constitucions, excessos dels inquisidors y altres coses per les quals foren tramesos los doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt, qui encara són en la cort de sa magestat, tractaren sobre les coses de aquesta *//27v//* embaxada, y la major part determinà que, per quant no eren instruïts los negocis d'esta embaxada, se legissen en aquell ajust les constitucions auctèntiques, novament trameses y comprobades, ab les advertències que assí se apunctaren y ab les instruccions per los errors d'elles fetes, sinó concorden, se entretingués la dita embaxada y anàs per ella la tercera persona del bras real que.y faltave, y se scrigués entretant als embaxadors a què continuassen son càrrech.

E aconsellaren, les dites persones concordes, que per tot despenguessen los senyors deputats y oïdors, com millor los paregués necessari, útil y convenient, segons que més llargament, en aquest acte està scrit, per virtut del qual fou scrita y expedida y, a ses senyories y magnificències de les dites devuyt persones, mostrada la lletra per als dits embaxadors que és en registre.

Disabte, a XVII. En aquest die los senyors don Gispert de Guimerà, Francesch Argensola y Alexandre Cordella, per lo stament militar, y aprés d'ells, los senyors canonge *//28r//* Setantí y canonge Cerdà, per part del Capítol dels canonges de la Seu, y aprés d'estos, los senyors, Luýs Cornet y Miquel Joan Pons, per part dels senyors consellers de la ciutat, vingueren als senyors deputats en son consistori y, respectivament, digueren lo que.ls occorregué sobre la captura de Francesch de Gualbes y Ferrando Oliver, feta per part del General, y sobre la detenció que de persones ere feta per lo senyor loctinent general en los càrcers reals, ha ont per orde de deputats foren posats; y que dita detenció del lloctinent general ere contra los privilegis militars, constitucions generals y altres leys de la terra, supplicant los senyors deputats que ajustassen les persones dels tres staments y dels negocis de aquest agravi y de les encomandes de la religió de Sant Joan, que aragonesos tenen usurpades, los donassen rahó perquè de allí pogués exir millor remey.

E respongueren los senyors deputats que en tot faran lo que.s dega.

Diumenge, a XVIII. Festa del benaventurat sant Luc, evangelista.

Dilluns, a XVIIIIº. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes y quinze de la devuytena de la elecció de 10 del corrent, per aconsellar y determinar sobre la embaxada *//28v//* que és en la cort del rey, nostre senyor, veren, respongueren y oïren totes les instruccions, lletres y altres scriptures de dita embaxada, y tractant d'elles donaren orde a mi, scrivà major, del que se havie de fer y ordenar per nova instrucció dels embaxadors.

Y determinaren que Joan Baptista Mullola, que fou scrivà del stament ecclesiàstich en la última Cort, y estave versat en los negocis de dita embaxada, tornàs en la cort de sa magestat, en companyia del embaxador del bras real qui havie de anar, la qual anada de Joan Baptista Mullola fos per lo que diu en l'acte d'estes determinacions, hont més llargament lo sobredit se conté.

Delliberaren també en aquest die, los senyors deputats, oïdors y quinze persones de dita devuytena, que lo dit nou redrés del General fos stampat ab les errades a la fi, que.s són trobades en la comprobació de aquell, de les quals se fa menció en los actes de sinch del corrent.

Dimecres, a XXI. En aquest die, per delliberació dels senyors deputats y oïdors, se scrigué al rey, nostre senyor, lo que occorrie sobre los propris *//29r//* usos de la moneda de sa magestat, y als embaxadors del General, Joan Vila y don Pedro de Queralt, se scrigué y trameté instrucció llargament del que havien de informar a sa magestat sobre la declaració a 12 del corrent feta, aserca de dits propris usos.

En aquest mateix die, de part dels senyors deputats, fou expedida y publicada crida, con-

forme lo nou redrés, convocant les persones dels tres staments, generalment, per al die següent a les vuyt hores de matí.

Dijous, a XXII. En aquest die, per la convocació de la crida de haïr, se congregaren en la sala nova de la Deputació, a les vuyt hores de matí, les nomenades en l'acte de aquest die. E fou-los proposat, per los senyors deputats y oïdors, que, per part del stament militar y del Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona y dels consellers d'esta ciutat, són estats estos dies proppassats solicitats *et* instants de provehir en Roma y en altres parts, hont convinga, a despeses del General, com per constitucions o capítols de Cort de Cathalunya és disposat, lo que.s degue fer perquè los comanadors de la religió de Sant Joan de Hierusalem aragonesos no occupen y occupades tinguen, com han fet, les encomandes de la castellania de Amposta, que són dins Cathalunya, sinó que resten per als comanadors de dita religió, naturals cathalans.

29*v* E per quant, per part de ses senyories, foren estades preses, per deutes del General, les persones de Francesch de Gualbes de Corbera y Ferrando Oliver, les quals foren tretes de la sglésia de Sant Miquel, y foren preses també les persones de altres deutors del General y, per incommoditat de càrcers[a] en la Deputació foren posades en los càrcers reals d'esta ciutat, ha ont moltes altres creedors los feren diverses empares en la cort del veguer y en la Règia Audiència, en virtut de les quals empares se pretenie havien de ésser detinguts en los càrcers reals y de allí no havien de exir que primer no haguessen pagat sos deutes als altres creedors, lo que parie gran prejudici al General y al líbero exercici de la jurisdicció dels senyors deputats, per so també provehissen, aserca de assò, de opportú remey.

Proposaren també lo gran agravi que.s feye a tota esta terra per les provisions de beneficis ecclesiàstichs, que no obstant les constitucions y capítols de Cort sobre assò disposants, se fan a strangers, en gran prejudici y agravi dels naturals, lo qual tenie gran necessitat de prompte y degut remey.

Digueren los senyors deputats y oïdors fer dita proposició perquè, conforme lo nou redrés del General, // 30*r* // se fes elecció de devuyt persones dels tres staments ab qui los senyors deputats entenguessen en tot lo que sobre dits tres caps y tots sos dependents y emergents se degués y pogués fer, segons forma del capítol del nou redrés, sobre assò disposant.

a. a continuació ratllat reals d'esta ciutat.

Entesa la dita proposició, fou resolt, per la major part de la dita congregació, que dita elecció fos feta per aconsellar als senyors deputats, y ab ses senyories determinar y delliberar sobre dites coses.

E procehint, encontinent, a dita elecció per la forma de scrutini deguda y acostumada, e com més llargament lo precedent se diu en los actes de aquest die, foren trobats elegits, per tots los dits tres caps y effectes d'ells, los següents, so és:

Devuytena per les encomandes de Sant Joan, beneficis y càrcer de Gualbes y Oliver. Per lo stament ecclesiàstic, los senyors, don Miquel Tormo, canonge Cellers, prior Oluja, canonge Garcés, fra don Miquel de Alentorn, fra Miquel de Junyent; per lo stament militar, los senyors don Jayme de Cardona, don Honofre de Alentorn, don Bernat de Boxadors, Pere Cassador, Miquel Joan Pons, Francesc Cosma Fivaller; // 30*v* // per lo stament real, los senyors Miquel d'Oms, Joan Luýs Cornet, Federich Vilana, Joachim Setantí, Joseph de Ferrera, Joan Dusany.

Disabte, a XXIIII. En aquest die, convocada per los senyors deputats y oïdors la devuytena de interpretació del nou redrés sobre los propris usos de moneda del rey nostre senyor y a altres coses a 10 del corrent elegida, foren congregats ab ses senyories, en son consistori y lloch acostumat, quinze de dita devuytena, y tractant altra vegada de dits propris usos, essent-los proposat, per dits deputats y oïdors, que a 12 del corrent sobre lo mateix fou feta, per la major part, la declaració que en aquella jornada se conté, y sa magestat no ere havisat del que passave serca de dita declaració y se entenie que venie molta més moneda de sa magestat y que ere ya per lo camí ab ses reals lletres per a què.s donàs per propri ús, com ere acostumat, y no parie que dita declaració se degués executar ab la moneda que llavors venie pus se // 30*v* // trametre, ab la confiansa que abans se tenie, de propri ús, ni altrament, fins que sa magestat ne fos certifficat, devien declarar que los senyors deputats y oïdors de comptes, no obstant la dita primera declaració, devien donar a sa magestat la dita moneda que llavors venie y la que vindrie, fins fos certifficat, com és dit, de dita determinació de 12 del corrent.

Fou determinat, per la major part dels congregats de dita devuytena, que los deputats y oïdors no tenien perquè fer dita proposició, ni proposar ni tractar més lo que en ella se diu, pus en dita determinació de 12 del corrent estave ya declarat lo que.s devie fer y observar, y

[1587] que axí no.y tenien més que dir y votar, com tot més llargament se diu, en aquest acte.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, convocades ab pública crida dels senyors deputats y oïdors, a vint-y-quatre del corrent publicada, les persones dels tres staments, conforme lo nou redrés, vingueren y foren congregades a les vuyt hores de matí en lo consistori y lloch acostumat de la sala nova de la Deputació, les nomenades en aquest acte.

31v E fou-los proposat, per los senyors deputats y oïdors, lo que lo senyor archebisbe de Tarragona los scriu, ab sa carta en dit acte insertada, sobre los agravis que lo jutge y delegat apostòlich, sobre los cassos a troços dels ecclesiàstichs y religiosos, fa en lo exercici de son offici.

Devuytena per los excessos del jutge del breu. Y, encontinent, entesa dita proposició, fou procehit, en la forma acostumada del nou redrés, a elecció de devuyt persones de tots staments per aconcellar y determinar, ab los senyors deputats y oïdors, per remey del que.s diu en dita carta del senyor archebisbe. E foren trobades elegides les mateixes devuyt persones de la elecció de 22 del corrent per los negocis y coses de les encomandes de la religió de Sanct Joan que són en Cathalunya y per los beneficis ecclesiàstichs contra strangers, donant-los, axí sobre lo negoci de dita carta com sobre los altres dos caps de dita altra elecció ab sos dependents y emergents tota potestat necessària, conforme lo nou redrés y l'acte de aqueix die, al qual se fa relació.

En aquest mateix die fou prestat lo jurament y oïda sentència de excomunicació per los dits elets, conforme lo capítol del nou redrés, y altrament, segons en los actes són continuats.

Tractant aprés, tots los de dit jurament y sentència de excomunicació, sobre les coses de son càrrech, determinaren l'orde y forma que se havie de tenir, en lo que serca d'ells convenie, com aprés dels propdits actes se diu.

32r Dimecres, a XXVIII. Festa dels benevanturats apòstols sant Simon y Judas.

Divendres, a XXX. En aquest die, congregada per orde dels senyors deputats la devuytena de les propdites eleccions de vint-y-dos y vint-y-sis del corrent, en la qual foren los setze nomenats en aquest acte, dubtant-se primer si lo qui haurie de anar a Roma per los negocis de les encomandes de Sant Joan serie nomenat per los senyors deputats y oïdors sols, o per ses senyories y dita devuytena, o major part d'ella, segons lo capítol 7 del nou redrés, en virtut del qual dita elecció ere feta, fou determinat per la major part que la dita no- // 32v // minació se hagués de fer per los senyors deputats, oïdors y persones eletes, o per la major part.

E passant havant, a altres coses occorrent d'estos negocis, fou determinat, també per la major part d'esta congregació y per les bones y justes rahons de aquest acte en ell scrites, que los negocis de les encomandes, breu y beneficis no sien tractats per persones nomenades embaxadors ni.s vage per via de embaxada, sinó per via de simple sindicat, pus és cert que a ninguna persona de tota Cathalunya redundarie desonor algú de ésser síndich del General.

En aquest mateix die, aprés dinar, ajustada també la dita devuytena, jurà y oí sentència de excomunicació lo senyor don Bernat de Boxadors, qui fins hara no ere estat present en los actes d'ella.

Tractant aprés tots, y votant com és acostumat en los occorrents negocis, fou per la major part determinat y delliberat que la elecció de síndich per los negocis de Roma fos de hu, tant solament y no de més, y fos feta per scrutini ab albarans dins una capsa, e al qui serà elegit per síndich se done, de pecúnies del General, del die que partirà en havant, a raó de cent-y-vint lliures cada un mes y per al camí, al anar, doscentes lliures, y a la tornada altres dos-centes lliures y alguna cosa més si convindrà.

33r Dissabte, a XXI. En aquest die, congregada la devuytena dels propdits negocis de les encomandes de Sanct Joan, breu apostòlich y dels beneficis ecclesiàstichs per orde dels senyors deputats y oïdors, en son consistori y lloch acostumat, en la qual congregació foren setze de la devuytena en aquest acte nomenats, procehint a la elecció de síndich per a anar a Roma y en aquella cort instar, procurar y acabar los negocis de dites encomandes, breu y beneficis, havent los senyors deputats, oïdors y setze de dita devuytena presents votat per scrutini ab forma de albarans en capsa, fou trobat per la major part de tots, elegit y nomenat mossèn Joan Palau, cavaller d'esta ciutat, y aprés fou determinat, per la mateixa major part, per los senyors deputats y oïdors ésser-li fet bastant sindicat, com en aquest acte més llargament se diu.

Nohembre

Diumenge, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dilluns, a II. La Commemoració dels defuncts.

33v Dimars, a III. En aquest die, los senyors deputats y los oïdors de comptes, ecclesiàstich y real, manaren a Philip Basturs, hu dels tres porters de la Deputació, que per quant havien mester en consistori les persones de Francesch Gualbes de Corbera y Ferrando Oliver, deputats del General, qui per sos deutes y per orde y manament de ses senyories eren posats en los càrcers reals d'esta ciutat, per so, y per altre justes causes, anàs dit Basturs encontinent en dits càrcers y, de part de ses senyories, prengués y portàs en son consistori les persones de dits Gualbes y Oliver, ben guardades y ab segura custòdia. E lo senyor oïdor militar fou de altre parer, del qual resultaren altres diversitats entre dits deputats y oïdors, y a la fi, dels tres deputats y los oïdors ecclesiàstic y real manaren al dit porter lo mateix que dalt és dit, per a tenir dits presos en los càrcers de la Deputació, ab la caució que en aquest acte.s diu, no obstant, les rahons y parer del oïdor militar.

En aquest mateix die, lo dit Phelip Basturs referí als senyors deputats, en son consistori, que essent anat per a fer lo manament de ses senyories en los càrcers reals, lo scarceller, Macià Falgués, li respongué que dits Gualbes y Oliver estaven detinguts per empares fetes en la Real Audiència // 34r // y en la cort del veguer, y que sempre que li portarien les empares cancellades, ell, dit scarceller, los donarie, que de altra manera no.u podie fer.

Dimecres a IIII. En aquest die, los senyors deputats, oïdors y devuytena elegida per la detenció que la Règia Audiència fa en los càrcers reals contra voluntat dels senyors deputats de les persones de Ferrando Oliver y Francesch Gualbes de Corbera y altres, qui per deutes del General són posats en dits càrcers, elegiren y als assessors del General applicaren, per a tractar y aconsellar estos agravis, los doctors següents, so és, misser Joan Exerrat, misser Raphael Masnovell, misser Francesch Serra, misser Honofre Ferran, misser Francesch Rodes, misser Pere Calvo, misser Hieònim Fivaller, misser Francesch Aguiló, misser Hieònim Astor, misser Joseph Dalmau.

34v E, per orde de ses senyories, vingueren aprés migdie en son consistori, excepto lo dit micer Fivaller, e informats del que passave serca dita detenció de càrcers, tractaren tot aquest aprés migdie fins hora tarde sobre estes coses, y demanaren més temps per a poder millor determinar y aconsellar conforme a justícia.

En aquest matí, de 4 de nohembre[a].

a. text inacabat.

Dilluns, a VIIII°. En aquest die foren presentats los comptes de la administració de Pere Monjo, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la vila de Viella y Vall d'Aran.

35r Dimars, a X. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes y devuytena de la detenció per empares en los càrcers reals de les persones de Ferrando Oliver y Francesch Gualbes de Corbera, y los assessors y doctors aplicats en lo consistori dels senyors deputats tractaren, e dits doctors votaren, ab gran discurs sobre aquest negoci y los doctors aplicats, que entre tots los presents eren dotze, essent los sis de parer, en effecte, que los qui dites empares han posat han fet torb e impediment al General, y que contra ells, per dit torb, se ha y deu procehir, com llargament dirien en son vot en scrits, y los altres sis essent de contrari parer, fou determinat, per la major part de aquest ajust, que.s seguís y executàs lo vot que.s donarie en scrits dels doctors qui deyen haver-hy torb, com a més convenient a la auctoritat del General y al benefici de la exacció y perquè parie aquest vot conforme a justícia.

Dimecres, a XI. Festa de sant Martí, bisbe.

Dijous, a XII. En aquest die fou fet a mossèn Joan Palau sindicat per los negocis de Roma, per lo qual fou elegit a trenta-hu del passat. E foren presentats los comptes de la deputació local de la Seu de Urgell del trienni proppassat.

35v Dimecres, a XVIII. Festa de la Dedicació de la Seu.

36r Dimars, a XXIIII. En aquest die, convocada en lo consistori dels senyors deputats la devuytena per a interpretar los capítols de Cort de la proposició de 9 de octubre proppassat, a 10 del mateix elegida, se congregaren les nomenades en aquest acte, les quals eren setze, ultra los senyors deputats y oïdors, qui proposaren lo que lo dia del última declaració feta aserca dels propris usos de la moneda del rey, nostre senyor, havie passat y succehit per causa de dits propris usos y foren allí, ab alta veu, legides dues cartes de sa magestat de trenta-hu del passat, en gran sentiment de la declaració ab què se li lleven dits propris usos, y tractant aprés d'estes occorrenços, entenent la major part de dites setze persones que ya ere spirada y finida la commissió que.ls ere feta de aquest negoci, no votaren sobre d'ell ni resolgueren cosa alguna.

Perquè també aquesta devuytena ere elegida per los negocis de la embaxada, per la qual los doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt eren en la cort de sa magestat, tractaren de la expedi-

ció del tercer embaxador, qui per determinació de altres ajust dels dies passats havie de anar en la cort de sa magestat, y pensant ésser nomenat en dita determinació lo senyor Henrich Terré, ciutedà, qui ya per los deputats y oïdors del trienni proppassat fou nomenat en la propdita determinació per anar ab dits canonge Vila y don // 37r // Pedro de Queralt, no-res-menys, fou de nou nomenat per la major part de aquest ajust lo mateix Henrich Terré, per embaixador tercer de dita embaxada.

Dimecres, a XXV. Festa de santa Catherina, verge.

Dijous, a XXVI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes y la devuytena de la embaxada dels[a] errors de constitucions y altres coses, que és en la cort del rey nostre senyor y per la qual havie de anar Henrich Terré de Picalqués, tercer embaxador, foren legides les instruccions de tots los tres embaxadors y lletres per al rey, nostre senyor, y per los doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt, sobre la anada de dit Henrich Terré y continuació de dita embaxada, les quals paregueren bé a tots, y d'elles restaren molt contents y servits, y serca de assò determinaren altres coses, no obstant los dissentiments del oïdor militar, Valentí de Vilanova, segons en los actes que.n són rebuts.

Divendres, a XXVII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors de comptes scrigueren als embaxadors del General que són en la cort del rey nostre senyor, en resposta de sa carta de 20 del corrent sobre los propris usos de moneda de sa magestat.

37v Dilluns, a XXX. Festa del apòstol sant Andreu.

Dezembre

Dimecres, a II. En aquest die, sis doctors, qui aconsellaven als senyors deputats, oïdors y devuytena del que occorrie per la detenció en los càrcers reals de les persones de Francesch Gualbes y Ferrando Oliver y altres deputats del General, donaren son vot, segons és en llibre de Delliberacions.

38r En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors donaren rahó del precedent vot a la devuytena elegida sobre la detenció de dits cavallers y altres deutors del General en los càrcers reals y sobre la execució de dit vot en lo qual no concorregué lo parer de algú dels assessors ordinaris del General, sinó del advocat fiscal, se tingué la difficultat y.s feren, per deputats y oïdors y dita devuytena, les determinacions que són en los actes de aquest die.

En aprés, perquè la mateixa devuytena ere dels negocis de la religió de Sant Joan, elegiren Monserrat Riera, notari, per a solicitar los dits negocis e instar-los, a la qual elecció contradigué lo oïdor militar, Valentí de Vilanova, com apar en estos actes.

38v Dilluns, a VII. En aquest die, los senyors comanador Junyent, don Francesch de Agullana y Calders y Francesch Despuig, de part dels senyors visitadors de la visita del General, que de present se fa, vingueren en lo consistori dels senyors deputats sobre la empara per ses senyories feta a Pere Arles en los càrcers reals d'esta ciutat, y féu-se lo que en aquest acte se conté.

Dimars, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

39r Disabte, a XII. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, per aconsellar-se del prejudici fet al General y al consistori de ses senyories, per un manament de part del senyor canceller fet al oïdor militar per expel·lir-lo de la casa ha ont està, la qual té llogada, elegiren y applicaren als assessors del General, misser Rafel Joan Masnovell, misser Francesch Ollers, misser Honofre Ferran, misser[a]... Rubió.

Diumenge, a XIII. Festa de santa Lúcia, verge.

Dimars, a XV. En aquest die, los senyors deputats y oïdors als congregats en consistori de la devuytena, a 9 y a X de octubre proppassat // 39v // elegida, sobre diverses coses, y entre altres sobre la paga dels salaris dels senyors deputats y oïdors y assessors, fou feta a ses senyories llarga proposició y advertiments per obtenir la paga de las terças de sos salaris que.ls eren degudes.

Tractaren, aprés, les persones d'esta congregació, que eren quatorze, sobre les coses proposades, ab gran consideració y discurs, y dexaren la determinació per altre die ab presupòsit de fer, entretant, les diligències que.ls occorrien per millor aprés determinar sobre dita proposició, com més llargament apar en aquest acte.

Dijous, a XVII. En aquest die, ajustades en lo consistori de la Deputació quatorze de la devuytena de interpretació de dubtes del concert dels deutors y del redrés del General, aprés de haver molt tractat de la proposició feta per los deputats y oïdors en lo ajust de la mateixa de

a. a continuació ratllat senyors.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mms.

vuytena, que fou a quinze del corrent, fou de parer, la major part, que abans de fer determinació alguna en les // 40r // coses de dita proposició, fossen oïts los senyors deputats y oïdors, aprés dels pròxims feriats de la Nativitat de Nostre Senyor, en què entraven, y que.s deixàs per a llavors la determinació del que.ls parrie se degués fer.

Divendres, a XVIII. En aquest die, entre los senyors deputats y oïdors, sobre propri ús de moneda del rey nostre senyor, foren fets los vots continuats en llibre de Delliberacions.

Disabte, a XVIIIIº. En aquest die, sobre los propris usos de la moneda del rey nostre senyor, foren fets altres vots en consistori, segons en llibre de Delliberacions. En aquest mateix die, lo magnífich misser Francesch Puig, doctor del Real Consell y advocat fiscal patrimonial del rey nostre senyor en Cathalunya, ha jurat en lo consistori dels senyors deputats, que són de sa magestat los dos-cents mil ducats que ses senyories donen per propri ús a sa magestat, com més llargament apar en l'acte de aquest jurament, continuat en llibre de Delliberacions.

40v Diumenge, a XX. En aquest die, los senyors abbat de Poblet y Hieònim Çaconomina, deputats ecclesiàstich y real, partiren de la present ciutat per anar y tenir festes de Nadal al monestir de Poblet.

Dilluns, a XXI. Festa de sanct Thomàs, apòstol.

41r Mudament de any y.s segueix MDLXXXVIII

Divendres, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu, Jesuchrist.

Disabte, a XXVI. Festa de sant Steve, prothomàrtir.

Diumenge, a XXVII. Festa de sant Joan, apòstol y evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels Innocens.

Janer MDLXXXVIII

42r Dimecres, a VI. Festa dels tres Reys de Orient.

43r Dimecres, a XIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori, ab embaxada, los molt reverent, noble y magnífich mossèn Jaume Pau Garcés, canonge de la Seu de Leyda, don Federich Dezbosch y de Santvicens y mossèn Miquel d'Oms, ciutedà, per part de la visita que de present se fa per orde del nou redrés contra los deputats passats y officials del General, dient y explicant als senyors deputats y son consistori lo gran y notable agravi se fa a la visita, y per consegüent al General, per lo magnífic micer Jaume Mir, altre dels jutges de cort, y per lo Real Consell, aserca del recors admès per ells de mossèn Miquel Lunell, mercader, detengut en la obra nova del General per negocis de dita visita y de la captura havien feta de Jordi Llopis, porter de dita visita, y de T. Fornés, procurador fiscal de aquella, y de T., carceller de les presons de dita obra nova, y aquells haver posats en la judeca, ab cadena al coll, per no haver volgut testifficar y revelar negocis de la dita visita, lo que, conforme lo jurament tenien prestat y sentència de excomunicació per ells oïda en lo ingrès de son càrrech de *non revelando*, no pogueren fer, del que ne tenien ya fetes embaxades, y donada rahó molt llarga a sa excel·lència, supplicant-lo ho volgués remediar, dient-li que entengués sa excel·lència que de coses tocants al General no.y havie ni.s podie admetre recors a la Real Audiència, deduint-li dits agravis ab molt justes rahons. Al que, segons digueren // 43v // dits embaxadors, fonc respost per sa excel·lència, aprés de haver-se aturat temps per consultar, que dit negoci ere negoci de justícia, y axí, que acudissen al dit magnífic misser Mir, relador, al qual no.ls ha paregut acudir, per ser cosa contra ús y costum del General subir juý devant altre jutge o cort per coses tocants al dit General, lo que sempre, lo General, ha defensat y pretès, y vuy pretén, axí devant de sa magestat com de sos lloctinents y altres. Y en aprés de assò, digueren, dites tres persones de la embaxada a dits senyors deputats, com haïr se havie dada una íntima a dit Lopis, porter, de vint-y-quatre hores de defenses per part de dit micer Mir, relador, dient que ere un cas raro, y que ab lo major bandoler no.s farie més; y axí supplicaren, a dits senyors deputats, fossen servits en mirar y entendre de veres en dit negoci, per lo que axí ells y dits deputats tiraven y havien de tirar un camí y un fi que és mirar per lo bé y útil de dit General y conservació de aquell, lo qual ells y los demés senyors de la visita procuraren fer ab molts grans treballs llurs, pèrdua y desatents de ses cases, sens salari, ni satisfacció, movent-los sols la obligació tenien per llur offici y jurament tenen prestat, encarint-los de nou lo gran dany y prejudici se feye a dit General y visita, que és tot una cosa de admetre's semblants recorsos, // 44r // y per consegüent, de dites captures y presons, tant riguroses, supplicant-los fossen servits, attès que dits visitadors eren estats nomenats y elegits per ses senyories y per les persones dels tres staments, fossen servits de ajustar aquelles per a què se entengue un agravi tant gran y notori y se donàs lo remey conve-

nient, explicant y dient allí moltes altres paraules y exemplars per los quals se devie abrassar dit negoci, attès lo agravi se feye a la Generalitat. E axí mateix los digueren, dits embaxadors a dits sinch deputats, com tenien un correu que volie partir per a la cort de sa magestat per donar rahó de aquestos negocis, y que si volien avisar de res o scriure alguna carta als embaxadors tenen allí ses senyories, ho porien fer. E també supplicaren e demanaren a dits senyors deputats que dita embaxada fos continuada en lo dietari de la Deputació per mi, Pere Pau Vidal, notari deservint lo offici de scrivà major, estant en tot allí present en dit consistori.

E los senyors deputats militar, absents del consistori y de la present ciutat dies fa los senyors deputats ecclesiàstich y real, e los oïdors de comptes succehint lo ecclesiàstich y real en lloch y poder dels dits deputats de son estament, com dit és absents, respongueren a dits embaxadors com ya tenien entesa sa embaxada y que procurarien en donar-los, promptament, resposta, y axí.ls digueren que se aguardassen // 44*v* // un poc fora del consistori per tractar entre ells de la resposta.

Y poc aprés cridaren a dits embaxadors, en dit consistori, y axí.ls tornaren resposta, dient-los com lo consistori desijave acertar en dit negoci se'ls ere proposat per ésser de tanta importància, y que ya sabien ells y dits visitadors lo que fins assí s'és fet en afavorir-los, axí a ells com als negocis de dita visita, y desijan fer de assí al devant y per millor acertar se tractarà lo faedor y breument se'ls tornarà resposta, y en lo del correu diu tenen per a partir, respongueren que per hara no tenen que scriure, per lo que ya tenen scrit y enviat altre correu, pus lo comanador Junyent no.s volgué aguardar, al que dits embaxadors replicaren dient com dit comanador anave ab orde de passar per altres parts per negocis de dita visita y que per ser tot secret no.s podie dir ha hont anave, y també per no venir-hy bé dits senyors deputats en dita anada, no se'ls donà tant lloch, certifficant-los com dita anada no ere estada per lo que.s pensaven, sinó per donar rahó de algunes coses molt tocants a dita visita.

En aprés, entontinent que dits embaxadors se'n foren anats, que eren ya més de onze hores, dits senyors deputats y oïdors manaren als porters que convidassen los assessors y advocat fiscal per a les dos hores després dinar, per a què ab ells poguessen tractar dit negoci y veure lo faedor.

45*r* Dijous, a XXIIII. En aquest die, de matí, dits senyors deputat militar y oïdors enviaren lo síndich del General, mossèn Miquel Campllonch, als visitadors per a què, de part d'ells, los digués com lo consistori desijave molt acertar en dit negoci y tenir molta unió ab ells, y per a què millor y ab més calor puguen enpendre y abrassar dit negoci, desigen saber quines constitucions o capítols de Cort, libertats de la terra y del General hy ha romputs o contrafets en dit negoci, per a què vists dits rompiments puguen millor delliberar lo faedor.

E, en aprés, lo mateix matí, aprés que dit mossèn Campllonch, síndich, fonc anat ab dit orde a dits visitadors, vingueren ab embaxada en lo consistori, per part de dits visitadors, los molt reverent, noble y magnífich mossèn Reart, canonge de la Seu de Barcelona, don Gispert de Guimerà y mossèn Francesch Ferrer Despuig, ciutedà, tornant de nou a explicar la molta necessitat tenien de prompte remey en lo negoci dels agravis fets a dita visita, y per consegüent, al General, per la captura de dits presos y recors de dit Lunell, referint-se a la embaxada s'ere feta lo die de haïr per part de dits visitadors, dient com tot lo die de haïr, fins que fou ben tart y de nit, havien aguardada la resposta de ses senyories, y que aquella no havien encara vista, y axí supplicaven de nou ajustassen les persones dels tres staments, pus per ells eren estades nomenades les persones de la visita y que dit negoci // 45*v* // tenie necessitat de molt prompte remey per anar, los de la règia cort, molt precipitats y fer ya la causa de Lopis, porter de la dita visita, sens haver pogut haver encara còpia de la offensa.

E los dits senyors deputat militar y oïdors, responent a dits embaxadors, digueren que ells los tornarien la resposta prest y que la aguardassen aquí, fora de consistori, y essent-se'n exits de dit consistori, dits senyors deputats, feta resolució entre ells de la resposta, cridaren a dits embaxadors y.ls digueren com ells vuy mateix, y poc abans que fossen vinguts assí ab dita embaxada, han enviat lo síndich del General a dits senyors visitadors ab la resposta de dita primera embaxada, y que allí la entendran d'ells.

E poc aprés, lo prop dit matí, lo dit mossèn Miquel Campllonch, síndich del General, tornà al dit consistori y digué com ell havie feta la embaxada a dits visitadors del modo y manera que per ses senyories li ere estat manat, tornant-la a referir en dit consistori, al que per dits senyors visitadors fonch respost que se aguardàs un poc fora, que ells li tornarien resposta. Y aprés de haver aguardat una molt bona estona, lo cridaren y digueren que digués als senyors deputats que.ls fessen mercè en detenir-se un poc en consistori perquè ells enviarien

a misser Junyent, advocat fiscal de dita visita, per donar-los rahó del que demanen ses senyories.

E poc aprés, dit micer Junyent vingué en consistori // 45r[a] // y allí explicà a dits senyors deputats moltes rahons y causes molt llargues, per les quals dix, tocave dit agravi més a ses senyories que no als de la visita, explicant allí lo modo y perquè foren capturats dits officials de la visita e o del General, narrant no sols lo que ab dites embaxades ere estat deduït, més encara molt més. E supplicà a ses senyories fossen servits en què les coses per ells dites y explicades fossen continuades, per dit son scrivà del consistori, en dietari.

E dits senyors deputats, aprés de haver consultat entre ells de la resposta, tornant a cridar dit misser Junyent, qui per aguardar la resposta s'esperave de fora, li digueren que ells havien ya manat continuar lo fet fins assí de dites embaxades, y attès que lo que per ell és estat deduït al present per ser cosa tant llarga y prolixa és impossible que lo notari de cap ho pugue continuar, més perquè axí ells puguen fer son dèbit en afavorir y ajudar-los en tot com desigen, com també perquè lo notari ho pugue ben continuar, ho aporte e done per scrits ab un paper, per lo que ells desijan ben acertar en dit negoci y afavorir-los com tenen dit en lo que.s porà. E lo dit misser Junyent, replicant dix que ell no tenie tal orde en donar per scrits dit negoci per ell referit, y axí ell anirie per a consultar-ho ab dits senyors visitadors. E dits senyors deputats li tornaren a replicar que si no tenie tal orde que.s assentàs serca del notari de dit consistori y que li explicàs, mot per mot, la sua resposta los havie dita abans y ell scriurie mentre dictarie. E lo dit misser Junyent dix que ell ho consultarie ab dits senyors visitadors. Y també // 45v // digueren tots que, per serca de les dotze de migdie, se porie fer a les dos, després dinar, attès hy havie menester dos hores bones en continuar-ho, y axí ab dita resolució se'n anaren.

En aprés lo mateix die, després dinar, tornà en consistori dit misser Junyent, y per no ésser vingut lo dit senyor deputat militar per ses occupacions en consistori, en dit després dinar, y no haver-hy més dels dits tres oïdors, no.s pogué resoldre res, conforme lo nou redrés, del que dit misser Junyent volie fer y demanave. E axí dits senyors oïdors manaren a mi, Pere Pau Vidal, notari, ajudant ordinari de la scrivania major y deservint dit offici de scrivà major, continuàs en lo present dietari dita absència de dit senyor don Joan.

a. foliació errònia.

Divendres, a XV. En aquest die, de matí, tornà a venir, en consistori, per part de dits visitadors, lo dit micer Junyent, advocat fiscal de la visita, dient y explicant a dit(s) senyors deputat militar y oïdors, per part de dits visitadors, com inseguint lo apunctament fet lo die de haïr en dit consistori, havie consultat dit negoci ab dits visitadors, y axí diu que, dits senyors visitadors són molt contents en què tornàs y dictàs la embaxada per ell feta lo die abans devant vostres senyories, continuant-se aquella de mot a mot.

46r Al que per dits senyors deputat y oïdors fonc respost que eren també contents se fes axí per lo que tenien ganes de afavorir-los y abrassar dit negoci, y que.s remediassen, y axí manaren a Pere Pau Vidal, notari deservint lo offici de scrivà major, continuàs o fes continuar dita embaxada e o resposta per dit misser Junyent dictadora, la qual, per ser molt llarga y tenir moltes occupacions en dit consistori, fonc continuada fora, en lo taulell de la scrivania major, dictant dit misser Junyent y scrivint aquella Melchior Llarguès, scrivent de dita scrivania major, la qual és del tenor següent:

«Los senyors visitadors, entenent que lo diumenge proppassat havia manat lo magnífich misser Mir, hu dels tres jutges de cort, posar en les presons reals les persones de Miquel Fornés, procurador fiscal de la visita, Jordi Lopis, porter, y Pere Martí, scarceller de la mateixa visita, ab cadenes en lo coll, se junctaren per a veure lo que sobre dita captura se havie de fer. Y entenent lo agravi gran que.s feye a tota la terra de la captura de dites tres persones, per ser officials de la visita y per consegüent de vostres senyories, rebent salari de la casa de la Deputació, nomenaren dits senyors visitadors sis embaxadors per a fer embaxada al senyor lloctinent, com tenen acostumat vostres senyories de fer en semblants occasions, y ab aquella explicar lo // 46v // agravi gran que reb tota la terra».

Lo die mateix enviaren un ajudant del scrivà de dita visita a demanar hora a dit senyor lloctinent, y aprés de haver-lo detingut més de una hora, li digué lo porter o altre de dit senyor lloctinent, que no parlava sa excel·lència en aquella hora a ningú.

Tornat ab aquesta resposta se junctaren lo endemà, que ere lo dilluns, y enviaren lo mateix a les vuyt hores a supplicar-ho al dit senyor lloctinent, lo qual se serví de donar hora per a les onze lo mateix die; a la qual hora, dits embaxadors anaren y estant devant sa excel·lència li explicaren sa embaxada, que en effecte contenie lo agravi gran que.s feya a tota la terra en la captura de dits officials de la visita, y que sa ex-

[1588]

cel·lència ho manàs remediar. Y per ser ya tart, manà sa excel·lència dir-los que dins tres dies los tornarie la resposta, y replicant-se per alguns de dits embaxadors que lo negoci no suffria tanta dilació, los digué, dit senyor lloctinent, que lo dimars per a les onze hores enviassen per a demanar hora. Y sent anada la matexa persona que la primera volta per a demanar-la, manà dit senyor lloctinent donar-la per a dues, aprés dinar. Lo mateix die, a les dites dues hores, aprés de dinar, anaren dits embaxadors y comensaren a dir al senyor lloctinent que // 47r // venien per a la resposta, la qual, per lo dit senyor lloctinent, los fou donada, contenint, en effecte, que ell havie tractat aquest negoci ab lo Consell per ser negoci de justícia y que a tots los del Consell havie paregut se remetés a micer Mir, y que axí s'ere fet, y que acudissen ab ell, que lo dit misser Mir los farie justícia, y també aquest negoci de justícia no havia per a què acudir ab dit senyor lloctinent, perquè no.n traurien més del que de aquella paret, senyalant la paret que li estava a les spalles. Oïda la resposta per dits senyors visitadors, se li feren algunes rèpliques, a les quals respongué, dit senyor lloctinent, lo que vostres senyories veuran junctant les persones dels tres staments, perquè yo entenc que los senyors visitadors ho aportaran per a legir-los-ho en la juncta per a què entengan y vejan si és rahó que tota la terra sapie lo contengut en dites embaxades.

E com de les sobre dites coses resultassen nous agravis y los fets no.s remediassen, ni cessaven de continuar dits doctors del Real Consell de rebre informacions per occassió de certa supplicació de recors, segons se diu, interposat a la Real Audiència per Miquel Lunell, mercader de la present ciutat, vehent aquestes coses quant de dret en dret tocaven a vostres senyories, com a protectors que són de les constitucions y libertats de la terra, y per // 47v // la correspondència que tenen, y han de tenir ab vostres senyories, aparegué a dits senyors visitadors ser molt just donar-lo-ne de tot lo fet entera rahó y supplicar a vostres senyories fossen servits de junctar les persones dels tres staments, dels quals és també particular interès, per a dir-los los sobredits agravis, y que sobre ells aconsellassen lo que més convingués per al servey de Déu y de sa magestat y bé públich. Foren vostres senyories servits de dir-los que se'ls tornarie la resposta, y vent lo dit negoci de quanta importància ere, y que de cadaldie anaven dits agravis augmentant y corrent per la posta, lo die de vuy, han supplicat a vostres senyories ab altra embaxada demanar al notari, que axí la primera embaxada, com la segona, la continuàs en dietari.

A les quals coses foren servits vostres senyories de manar enviar la resposta per Miquel Camplonch, son síndich, lo qual referí a dits senyors visitadors la gana que vostres senyories tenien de fer tot lo que convindrie en benefici de la terra, però que volien saber los agravis que dits senyors visitadors pretenien y com ab ells se contrafeye a constitucions y capítols de Cort del present Principat, y, per so, desijaven se'ls enviàs a vostres senyories per dits visitadors, ab un cap de paper, les constitucions // 48r // o capítols de Cort que.s contrafeyen fent les dites coses. Los dits senyors visitadors, aprés de haver considerada la resposta que vostres senyories per son síndich havien manada enviar, li digueren a dit síndich que yo la tornaria de part de dits visitadors a vostres senyories. Y axí me han manat que yo vingués assí a referir-la a vostres senyories, la qual és que dits senyors visitadors fan gran maravella de què vostres senyories en coses tant notòries y tant prejudicials a tot aquest Principat demanen que desijan saber si hy ha contrafacció de constitucions o capítols de Cort, ha ont veuhen tres officials del General presos des del diumenge proppassat en les presos reals ab cadenes en lo coll, y la occasió perquè.y estan és per no haver volgut revelar ni deposar los secrets de la visita devant lo magnífic misser Mir, hu dels tres jutges de cort, y també per entendre lo agravi gran que.s fa a tota la terra, en lo que se entén volen los doctors de la Real Audiència rebre informacions, com de fet les reben, a relació de dit misser Jaume Mir, hu dels dits tres jutges de cort, per ocassió de certa supplicació de recors interposada per dit Miquel Lunell, mercader de la present ciutat, pres per orde y manament de dits senyors visitadors, per negocis concernents gran interès de la visita y per altres desacatos y delictes que contra dits senyors visitadors ha comès durant la dita visita en les presons dels senyors // 48v // deputats, dites los deposadors, lo qual recors ni les informacions per occasió de la dita supplicació per lo dit Lunell donada, en ninguna manera s'és pogut admetre, com sie ver y cert que sa magestat y sos predecessors, de felice recordació, per sa benignitat y altres justs respectes y serveys sien estats servits concedir llarga y bastant jurisdicció a la Cort General y als deputats de Cathalunya, privative a sa magestat y sos officials, y per consegüent per ninguna rahó ni causa, encara que de injustícia, oppressió, denegació de justícia o per orrescència, se són fins al die present admesos; ni conforme a constitucions, ni capítols de Cort se poden admetre alguns recorsos en la Real Audiència o altre tribunal de coses del General y casa de la Deputació, ans en cas que de fet per alguns és estat intemptat recórrer en semblants casos al lloctinent general y Real

Consell, per aquell és estat sempre provehit, *supplicata non procedere*, per les quals coses serie de molt gran agravi del General, violació de capítols de Cort, si lo pretès recors, per dit Lunell interposat, admetie, y per so, com la visita sie part tant principal y una matexa cosa ab ell, de tal manera que no.s pot fer agravi a sa visita que no sie molt particular al General // 49*r* // y als drets y auctoritat de aquell; per so, me han manat que yo representàs, a vostres senyories, les sobre dites coses per a què sobre aquelles, com a molt importants y tocants a tota la terra, y com a particular interès d'ella, fossen vostres senyories servits de junctar les persones dels tres staments en la present casa, als quals se referissen los sobre dits agravis per a què sobre de aquells aconsellen lo que convindrà més al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic.

També me han manat dits senyor(s) visitadors que yo referís, a vostres senyories, lo que ha passat aserca la captura de dits presos, y és que lo diumenge a instància del procurador fiscal de la règia cort y de dit Miquel Lunell, mercader, foren citats los dits officials de la visita, los quals obeint a dita citació y arribats en presència de dit micer Jaume Mir, fou manat a dit Jordi Lopis que juràs, y lo dit, pensant que li volien demanar coses de la visita per ser estat citat a instància de dit Miquel Lunell lo qual com dit és, estave pres, y també per veure en dit studi lo procurador de dit Lunell, y Luýs Clavaria, son nebot, digué que ell no podie revelar los secrets de dita visita, y replicant-li lo dit micer Mir que al rey tot se li havie de dir, que no.y podie haver res secret, dit Lopis // 49*v* // respongué de la matexa manera que la primera volta, per dita occasió fou manat posar a la presó ab una cadena al coll. Lo mateix fou fet ab dit Martí, scarceller, lo qual també, per lo dit misser Mir, fou manat posar en les dites presons reals ab altra cadena al coll. Lo pres dinar anà lo procurador fiscal, per manament de dit micer Mir, al qual li fou manat que juràs de dir la veritat, lo que per dit procurador fiscal fou fet, y aprés li fou legida la supplicació de dit Miquel Lunell, y manaren-li que respongués a les coses en dita supplicació contengudes, vehent o pensant que ere revelar secrets de la visita respondre al que se li ere demanat respongués a dita supplicació, supplicà a dit micer Mir fos servit de què ell pogués consultar ab algun theòlech per no encórrer en perjuri, com ere cert que ell havie jurat en poder dels visitadors y havia prestat sagrament y homenatge de no revelar ninguns secrets de la visita. Dit micer Mir li manà, que no obstant axò, li digués lo que sabie en dita supplicació, per dit Miquel Lunell presentada y a ell dit procurador fiscal legida, com dit és, que al rey ninguna cosa hy havie secreta y que tot se li havie de // 50*r* // revelar, y axí que digués lo que.y sabie. Fou respost a la dita rèplica per lo dit procurador fiscal lo que en la primera y, no obstant la justa causa que dit procurador fiscal tenie, fou manat posar en la presó ab una cadena al coll, ab la qual estan los dits tres presos fins al present die. E com per a defensar dit Lopis se demanàs còpia de dita enquesta, per son advocat, per més que sie solicitat, no s'és poguda obtenir fins haïr a les tres hores, aprés dinar, del que resulta nou y notable agravi per haver-li publicades vuy les defenses y haver-lo posat a relació per lo die mateix, ab continuació de dies, y axí no haver tingut dit Lopis sinó dos o tres hores de die per a defensar-se, y assò és lo que en summa se entén haver passat sobre dit negoci.

E com del sobredit resulta agravi notable, més principalment a vostres senyories y als privilegis, immunitats y drets del General, dels quals, vostres senyories, són los verdaders protectors y defensors y per // 50*v* // la correspondència que tenen, y[a] han de tenir, dits visitadors, com dit és, ab vostres senyories, me han manat vingués yo assí, a supplicar a vostres senyories de part de dits senyors visitadors, fossen servits per lo que los sobre dits agravis és particular interès de les persones dels tres staments, fossen vostres senyories servits de manar junctar les dites persones en la present casa de la Deputació, com y ab la forma del capítol del no redrés del General, y tenen ya altres voltes acostumat de fer».

En aquest mateix die, divendres a XV de janer, lo magnífich micer Lorens Junyent, assessor de la visita, vingué en lo consistori dels senyors deputats, y de part dels senyors visitadors del General de Cathalunya, referí les coses següents:

«Haïr de matí, me manaren los senyors visitadors vingués assí, a supplicar a vostres senyories fossen servits per los agravis que occorrien, y ab dos embaxades ho havien fet a saber a vostres senyories, de junctar les persones dels tres staments en la present casa, conforme lo capítol del nou redrés, y altrament tenen vostres senyories acostumat, los quals referí a vostres senyories tant llargament com poguí, per a què entesos aquells com a notoris, fessen mercè a dits senyors // 51*r* // visitadors de donar-ne rahó a les persones, com a tenint particular interès en lo reparo de dits agravis, los quals, a vostres senyories referits, los suppliquí, de part de dits senyors visitadors, fossen servits demanar al notari ho continuàs en dietari, com en esta casa és acostumat. Y lo mateix diguí al no-

a. y *interlineat.*

[1588]

tari de vostres senyories qui està assí present. E com per vostres senyories fos respost que eren molt contents que.s continuàs, però, que per ser tant llarch lo que yo havia referit, per part de dits visitadors a vostres senyories, y no ere possible poder-se continuar quant jo.u deya, ni tampoch recordar-se lo notari de vostres senyories de tot lo que yo havia dit, per a què constàs de la voluntat de dits senyors visitadors, que.m acostàs al notari y que li digués lo que yo a vostres senyories havia referit, per a què dit notari millor ho pogués continuar, dictant-le-y yo. A mi me paregué molt bé lo que vostres senyories deyen, però, com no portave tal orde, suppliquí a vostres senyories fossen servits de donarme licència de poder primer conferir y tractar ab dits senyors visitadors. Y sent servits de què yo.u fes, vindrie a la hora, aprés de dinar, que vostres senyories manarien, y com assò aparegués a vostres senyories molt bé, digueren que molt en bona hora anàs a tractar-ho ab dits visitadors, y que si aparexie, vingués a la present casa, a les dos hores, perquè vostres senyories en aqueix hora serien en consistori. Tenint orde de dits visitadors de poder fer lo que // 51*v* // vostres senyories me manaren, acudí al punt de les dos hores, no sent arribats vostres senyories en consistori, ni en la present casa, diguí a mossèn Vidal, qui és lo notari, a qui vostres senyories havien dat orde que continuàs lo que yo havia referit de matí, que si volia, que yo estava prompte per a dictar-ho de la manera que a vostres senyories havia paregut que.s fes.

Lo dit mossèn Vidal me digué que volie aguardar, que vostres senyories fossen arribats, havent-ho primer consultat ab lo senyor oïdor militar, lo qual ya ere arribat en la present casa. Y axí yo.m aguardí fins a les tres hores y mija, y sabent que vostres senyories, so és, los senyors oïdor ecclesiàstich, militar[a] y real eren en lo consistori, diguí a mossèn Vidal que si volie, que yo estava prompte de fer, lo que de matí, a vostres senyories havie paregut. Lo dit Vidal entrà en consistori per a parlar ab vostres senyories, y entesa sa voluntat, me féu de resposta que yo, si aportava alguna scriptura que la dexàs, que vostres senyories la manarien continuar, al qual responguí que entràs dintre y supplicàs a vostres senyories, de ma part, me fessen mercè en dar-me licència de entrar per a poder saber, de vostres senyories, com ere lo que mossèn Vidal me deye, sent restats de matí de altre acord, y donant-la'm vostres senyories la licència, los diguí, que havent yo instat se continuàs dita scriptura en dietari, se'm ere respost per lo senyor // 52*r* // don Joan Dança, deputat militar, que yo que.m acostàs al notari y que li dictàs lo que yo havia dit allí de paraula, y havent referit assò, a dits senyors visitadors, sentia molt que hara manassen, vostres senyories, altra cosa. Y responent sobre assò, lo senyor oïdor militar, que com volia yo que.s fes acte del que no veyen scriptura, li diguí que en esta casa era molt despedit, que sempre que venien algunes persones per explicar alguna cosa de part de algun tribunal, que.s continuava per lo notari de la present casa en dietari, y aprés de haver-hy algunes rèpliques y respostes sobre de assò, me havien dit que no.s podie delliberar licència a vostres senyories per anar a referir-ho als senyors visitadors, y suppliquí a vostres senyories se servissen de aguardar la resposta, la qual, tant prest com poguí, torní a la present casa a donar-la a vostres senyories, y trobí, que per no ésser vingut lo senyor deputat militar, y per consegüent entenent que no.s podie fer negoci, ni delliberació, se'n eren anats los senyors oïdors, com m'o referí lo senyor oïdor real, lo qual trobí en la entrada de la present casa. Encontinent me'n torní a referir-ho tot a dits senyors visitadors, als quals ha paregut, per entendre que vostres senyories estaven juncts per a poder delliberar sobre dit negoci, me han manat que yo tornàs // 52*v* // de nou a representar los dits agravis, y supplicar, a vostres senyories, per la obligació que tenen com a protectors que són de les leys de aquest Principat, y per ser interès particular de les persones dels tres staments, fossen servits demanar-los junctar en la present casa, ab la forma que per capítol del nou redrés està disposat, per a què los dits agravis se pugan reparar de aquests Principat y comtats, y donar lo remey que més convinga, de manera que sie servey de Déu y de sa magestat y bé de tot aquest Principat y comtats».

La qual embaxada, per ésser tant llarga, no.s pogué acabar de continuar dit matí, y axí tornà, dit micer Junyent, lo després dinar del mateix die, y aquella acabà de continuar en la forma predita, la qual acabada, entrà en consistori y dix com ya tenie continuada dita embaxada y que aquí ere, no perquè aquella entenguessen fos per via de scriptura donada, ni acte, sinó per via de embaxada, la qual, per ser tant llarga, ere estat menester, perquè lo notari la pogués ben assentar en dietari, scriure-le-y, y axí dexant aquella sobre la taula del consistori se'n anà.

E, encontinent, dits senyors deputats manaren a dit Vidal, notari, legís dita scriptura o em- // 53*r* // baxada en dit consistori, la qual fonch allí legida, e fonch manat a dit Vidal que, attès que los assessors estaven occupats en dit després dinar, per estar junctats ab los advocats de la ciutat en Sant Jaume, per negocis de dit General y ciutat, y no.s podien destorbar, anàs dit

a. militar *interlineat al marge esquerre.*

Vidal, al tart, en casa del magnífic misser Raphael Sans, assessor del General, dient-li que esta nit, en tota manera, miràs molt deveres la dita scriptura y aquella apunctàs y ves si hy havie capítols, o actes de Corts, alguns romputs, y que al sendemà de matí, a les vuyt hores, fos assí en consistori, per fer resolució del que haurie apunctat y de son parer, perquè vist aquell, puguen adherir-se en fer y abrassar lo que per dits visitadors és demanat, y fer lo que toque a son offici, lo que per dit Vidal fonch executat en la matexa nit del modo li fonch manat.

En aprés, lo sendemà, que fonch a setze de dit mes de janer, los dits senyors deputat y oïdors, aprés de haver oït en dit consistori al dit micer Sans, assessor, enviaren asercar al dit micer Junyent, y allí, en presència sua, feren legir al dit Vidal, notari, la dita embaxada per ell, lo die de haïr, feta, o scriptura, la qual legida en sa presència, per no ésser estada legida abans, li digueren si ere allí mateix lo que havie fet continuar, e responent dix que sí que exa matexa és la // 53*v* // embaxada per ell feta, supplicant de nou ésser aplegats les persones dels tres staments, com té ja supplicat.

E, encontinent, lo mateix matí, dits senyors deputat militar y oïdors, attès que lo dit micer Sans, assessor, los dix y referí que, millor determinar-se en dit negoci, desijave alguns consultors per dit negoci, per lo que la importància y qualitat d'ell requereix, per millor poder ell y dits senyors deputats determinar en dit negoci y resoldre. E axí delliberaren se anomenassen vuyt doctors en drets de la present ciutat perquè, ab dit assessor, vegen y miren lo faedor. Y axí de fet anomenaren, so és, lo dit senyor deputat militar, micer Joseph Mur, micer Joseph Dalmau; e lo senyor oïdor ecclesiàstich, micer Hieròmim Guialmar e micer Hieròmim Astor; e lo senyor oïdor militar, micer Salvador Fontanet, micer Honofre Ferran; e lo senyor oïdor real, micer Agustí Sala, micer Carles de Ollers.

E fet assò manaren, encontinent, als porters, convidassen als dits doctors per ells nomenats, per a després dinar, a les dos hores, que fossen en la Deputació.

En aprés, lo mateix die després dinar, vin- // 54*r* // guts y ajustats en dit consistori, los dits magnífichs vuyt doctors, ab dit micer Sans, assessor, dits senyors deputat y oïdors los digueren com allí los havien ajustats per veure certs agravis se pretenen fets al que.s diu al General, lo que lo magnífich micer Sans, assessor, los referirie pregant-los volguessen veure y mirar en dit negoci, y aconsellar-los lo faedor y perquè ells, per ser disabte, havien de anar a la casa de la Bolla y General, que aquí restarie ab ells dit magnífic assessor y lo notari per tractar dit negoci, y que dilluns propvinent vinguessen resolts de son parer. E axí anats que se'n foren de consistori dits senyors deputat y oïdors, dit micer Sans proposà als dits magnífichs doctors dits agravis pretesos, y lo per los de la dita visita demanat. E fonch-los allí, en presència de tots, legida la scriptura o embaxada feta per dit micer Junyent.

Disabte, a XVI. En aquest die los senyors deputat militar y los oïdors de comptes, essent absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona los senyors deputats ecclesiàstich y // 54*v* // real, per aconsellar-se dels agravis que los visitadors diuen se'ls fan per haver-los pres tres officials de la visita, de part del Real Consell, y haver admès lo recors a Miquel Lunell, elegiren, y als assessors del General aplicaren, micer Joseph Mur, micer Joseph Dalmau, micer Hieròmim Astor, micer Hieròmim Guialmar, micer Honofre Ferran, micer Salvador Fontanet, micer Agustí Sala, micer Carles de Ollers.

En aquest mateix die, los senyors abbat de Poblet y Hieròmim Çaconomina, deputats ecclesiàstich y real, tornat(s) de Poblet, hon eren anat a vint de dezembre proppassat, arribaren en la present ciutat.

55*r* Dilluns, a XVIII. En aquest die, de matí, en consistori, los magnífics micer Sans, assessor, micer Agustí Sala e micer Joseph Mur, en son nom, y per part dels altres doctors applicats per ses senyories disabte proppassat, en consistori, per veure a aconsellar a ses senyories lo que.s podie y devie fer, per ben acertar y descàrrech de son offici en lo negoci dels agravis demanen los senyors visitadors ab ses embaxades estos dies proppassats fetes, referiren a ses senyories com, ells tots, havien feta alguna discussió en dit negoci, axí dit die de disabte com lo die de vuy, y quiscú d'ells en ses cases. Y, vistes la embaxada e resposta molt llarga feta per dit micer Junyent, advocat fiscal de dita visita, y lo contengut en ella, y molt actes y capítols de Cort, axí nous com vells, y estan encara en dit negoci per al present fent algunes diligències per millor poder aconsellar a ses senyories, y correspondre a la voluntat llur de abrassar y afavorir dit negoci, segons entenen, són de parer dits magnífics doctors que, per ses senyories, fos enviat als dits visitadors, demanant-los fossen servits de declarar-los y individuar-los quins privilegis, constitucions, capítols de Cort, o libertats, de dit General, troben en dit negoci romputs y contrafets, y quines supplicacions, y en qui.n temps són les que la Règia Audiència féu en semblants casos, *supplicata non procedere*,

[1588] perquè entenen dits doctors que dits senyor(s) visitadors, // 55v // pus axí ho diuen en ses embaxades, ne tindran molta notícia y serà abreviar molt est negoci haguda la resposta, y podran millor, vists dits actes e exemplars, aconsellar a vostres senyories que, per ser les scriptures del archiu de la casa de la Deputació tantes, no.s pot, dit negoci, axí de fàcil ni ab molta brevedad trobar, segons lo negoci requer, supplicant-los-ho axí per part de dits magnífichs doctors.

E encontinent, los dits senyors deputat y oïdors enviaren a sercar lo síndich del General, mossèn Miquel Campllonch, per a què anàs a dits senyors visitadors, per a demanar-los los caps contenguts y demanats en la predita relació, feta per dits doctors, y perquè millor pugue deduhir y acertar lo que demanarà y explicarà, com també si a cas volien fer assentar e mirar lo que se'ls envie a demanar, li fonch ordenada sa embaxada ab un full de paper, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats, desijant, ab tot effecte y ab la brevedat que la qualitat del negoci requer, complir a la obligació y descàrrech de llurs officis, procurant la defensió y observansa dels privilegis, constitucions, capítols y actes de Cort, drets y libertats del present Principat y General de Cathalunya y casa de la Deputació, // 56r // y en particular aquells y aquelles que, per admissió del recors de Miquel Lunell, feta per lo Real Consell, y per la captura del procurador fiscal, carceller y porter dels senyors visitadors, és estat advertit per los dits senyors visitadors, assenyaladament per lo magnífich micer Junyent, per part de aquells serien estat violats y contrafets, y violades y contrafetes tant prest com los fou possible, procuraren interposar-hy totes ses diligències y, de fet, junctaren alguns magnífichs doctors per a millor fer-les, los quals estan junctats, entenent en lo negoci perquè millor dit senyors deputats puguen acertar lo faedor. Y ab tot, que altra vegada han demanat, que en particular, fossen servits en spècie individuar los dits privilegis, constitucions, capítols y actes de Cort, violats y contravinguts, lo que fins vuy no han fet, y per millor y més prompta direcció del que, per dits senyors visitadors és estat ab llurs embaxades a dits senyors deputats supplicat, y per lo bon descàrrech de llur obligació, importa que per dits senyors visitadors, ajudant al que los dits senyors deputats sobre dit negoci de present estan fent, los individuen y, specifficadament, en scrits noten aquells per son síndic tornen a demanar, sien servits de notar en scrits e individuar y assenyalar, particularment e *in specie*, les constitucions, capítols y actes de Cort y altres qualsevol privilegis atorgats a dits senyors deputats, perquè vistos y mirats aquells, puguen ser senyories, sobre lo que per part de dits senyors visitadors los és estat supplicat, millor delliberar lo que convinga al // 56v // bé y útil de tota la terra. Y, perquè dit magnífich micer Junyent dix també que, moltes voltes, en semblants casos de recorsos interposats de alguns procehiments fets per los senyors deputats, predecessors de ses senyories, a la Real Audiència, no eren aquells estats admesos, ans bé se havie provehit en les supplicacions per los qui recorrien donades, *supplicata non procedere*, y que.y havie de axò molts exemplars, dels quals, dits senyors deputats no tenien notícia, han dit a dit síndich los digués també, de part de ses senyories, sien servits també notar-los en scrits, senyalant e individuant aquells, perquè entenen que tot pot importar molt, per millor y més prompta direcció del que aparexerà haver-se de fer, per bé y utilitat de tota la terra, y que dits senyors visitadors sien servits de continuar totes estes coses que dit síndich, per dits senyors deputats, los demana».

La qual embaxada, per ser axí llarga, no.s pogué enviar dit matí, sinó aprés, lo mateix die, després dinar. E tornat de dita embaxada, dit síndich, referí a dits magnífichs assessor y doctors que, per ser ya molt fosch y tart, se'n foren anats de consistori ses senyories, com ell havie feta la dita embaxada a dits visitadors, y que no hi havie trobats sinó dos, qui eren lo canonge Bonet y mossèn Santmenat, los quals, aprés de haver-los referida dita embaxada, li digueren que la dictàs a mossèn // 57r // Fitor, notari de dita visita, que ell la continuarie si.s podie fer. E dit síndich li respongué que si bé.u podie fer, e axí la continuà dit Fitor. E aprés de continuada aquella, dits dos visitadors, li digueren que ells ajustarien demà sos companyons, los devuyt, per consultar la resposta, y aquella consultada, la enviarien a ses senyories.

En aprés, al s'endemà de matí, que comptàvem a denou del dit mes de janer, lo dit mossèn Miquel Campllonch, síndich del General, referí al dit consistori la embaxada, per ell feta lo die de haïr a dits visitadors[a], y la resposta li feren; de la mateixa forma y manera la referí als dits doctors applicats.

E lo mateix matí, vist dits senyors deputats que encara dits visitadors no havien tornada la resposta de la dita embaxada, lo die de haïr feta per dit síndich del General, tornaren a enviar al dit síndich a dits visitadors, dient-los com se estave per ells, en no poder passar havant y resoldre lo

a. visitadors *interlineat, damunt de* embaxadors *ratllat.*

dit negoci, sperant sa resposta. E lo dit síndich, tornant de dita embaxada, referí com ell havie feta la embaxada que ses senyories havien manat, y que los tres visitadors li respongueren que després de dinar ajunctarien les devuyt persones, y que tornàs al tart per la resposta.

En aquest mateix die, aprés de dinar, vingueren ab embaxada al consistori, per part del Capítol // 57*v* // de la Seu, los canonges Roquer, àlias Saleta, y Caraps de dita Seu, deduint, en effecte, los agravis fets a dits visitadors, y per consegüent al General, supplicant-los los volguessen afavorir y abrassar dit negoci y junctar brassos, perquè millor se puge delliberar lo faedor.

Al que fonc respost, per dits senyors deputats, essent absent del consistori lo senyor deputat ecclesiàstich, com ells estaven prests en fer tot lo que convinga, per lo bé de dit General y conforme a capítols de Cort, y que no.s lleve la mà de dit negoci, sinó que estan entenent en ell.

Dimars, a XVIIIIº. En aquest die, per ordre dels senyors deputats, fou convocada, en la sala nova de la Deputació, la devuytena elegida sobre los dubtes del capítols de deutors del General, contenguts en lo concert y nou redrés, y sobre la paga dels salaris dels senyors deputats. Y congregats quatorze de dita devuytena, tractant y votant sobre la paga de dits salaris de deputats, resolgueren que, pus no tocave la exacció als oïdors de comptes sinó als deputats, y los oïdors sols tenen càrrech de instar la execució y conste de les diligències que han fet en solicitar dits dèbits, per hara no fossen detingudes, a dits oïdors, les terces de sos salaris, ni als assessors, per lo que entenien no // 58*r* // tenien causes de execució per a fer, y que als deputats no.ls donassen fins que constàs de majors diligències, com més llargament apar en aquest acte.

En aquest mateix die vingueren, en lo consistori dels senyors deputats, los senyors don Philip de Eril, baró de Erill, Joan Çarriera de Gurb, don Pedro Clariana, Francesch Argensola, Hierònim Bosch de Vilagayà, Francesch Pons, Conrat Homs, Joan Dusay, Bernat Vilana, y de part del stament militar digueren als senyors deputats y oïdors de comptes lo següent:

«Les persones del stament militar han entès que, per part dels visitadors del General, eren estats instats y solicitats vostres senyories per a què fossen servits junctar les persones dels tres staments, a effecte, que ab ell se tractàs no sols sobre dels recorsos que pretenen, segons se diu, admetre en lo Real Consell, interposats per Miquel Lunell y Luc Talavera, de certs procehiments contra ells fets per dits visitadors, sinó també, perquè los dits visitadors tenen alguns negocis de molta importància, resultants de dita visita, los quals tocan, no sols a la auctoritat de aquella y del General, sinó també de tota Cathalunya, les quals convé molt que per les dites persones sien enteses y per elles, vostres senyories, ab la forma per lo nou redrés donat, lo remey convenient, les quals coses se entenen són molt justes y necessàries perquè los del recorsos, si fossen admesos en lo Consell, és cosa certa serie en violació de moltes constitucions, capítols y actes de Cort, y de la auctoritat y jurisdicció del General, del qual és molt principal membre y part la dita visita, y, senyaladament, serie y és contra la constitució última de les Corts 1510, capítol 7, de les Corts any 1547 y dels capítols y provisions reals en dits capítols referides, y per molt altres continuats en lo libre que vostres senyories tenen, vulgarment dit del Ànima, y altres referits en los agravis fets per officials reals als drets y auctoritat del General, los quals en les últimes Corts, per part dels tres brassos, foren presentats a sa magestat, còpia dels quals tenen vostres senyories en lo procés familiar del bras y stament militar.y quant se difficultàs si és, o no, violació de algun capítol dels sobredits, en tal cas per fer la interpretació // 59*r* // y declaració del tal capítol, conforme a la disposició del capítol 34 del nou redrés fet en les últimes Corts, estan vostres senyories obligats a fer junctar, en la forma acostumada, les persones dels tres staments, les quals en aquesta casa acostumen ésser junctades perquè aquelles fassen la elecció de devuyt persones, a effecte que, ab vostres senyories, se interprete lo capítol del qual resultarà lo dubte y entén-se també que en cas no.y hagués violació de capítol de Cort, com la.y ha, ni les coses que se han de tractar no fossen tant graves, volent los dits visitadors nottifficar y tractar, o aconsellar-se, ab les persones dels tres staments, per los quals són estats elegits, y los quals no manco zelen lo bé y utilitat del General y de tot aquest Principat, que vostres senyories serie y és rahó y justa causa sense voler sercar major discussió per a manar fer la dita juncta y aplec, y per so y altrament no poden dexar de suplicar y replicar, les persones del stament militar, com a tant zelosos del bé públich, y per lo interès particular que.ls toca, com a tant principal part de tota Cathalunya, sien servits de junctar les dites persones dels tres staments, pus majorment los dits visitadors se entén han ya enviat a vostres senyories son advocat, lo qual los ha donat notícia dels agravis y capítols que restarien violats ab la present. També se.ls ne done notícia, y essent tots juncts, se tindrà molt major que, en // 59*v* //

[1588]

cas de tanta importància, aguardar tanta dilació podria ser de molt gran dany y per ventura irreparable als drets y auctoritat del General y al benefici de tot lo present Principat».

Al que fonc respost, per dits senyors deputats, que ells tenen moltes ganes de afavorir y abrassar dit negoci, y que estan entenent per millor dilliberar lo faedor, que prest se tornarà resposta.

Dijos, a XXI. En aquest die, los senyors deputats, als doctors, a setze del corrent elegits per aconsellar en los negocis de aquella elecció, aplicaren y anomenaren micer Joan Cella y de Tafurer, micer Thomàs Carrera, micer Rafel Masnovell, micer Paulo Pla. Sobre assò votaren los oïdors de comptes, com se diu en aquest acte, y se ensengué gran discòrdia entre los deputats y oïdors y, assenyaladament, entre los deputat y oïdor ecclesiàstichs.

60r En aquest mateix die vingueren, ab embaxada de part dels senyors visitadors, en lo consistori dels senyors deputats, los senyors Jaume Pau Garcés, canonge de Leyda, don Francesch Agullana y de Calders, Miquel d'Oms, altre de dits visitadors, ensemps ab mossèn Pere Fitor, notari de Barcelona, scrivà de dita visita, y als senyors deputats y oïdors digueren lo següent:

«Los visitadors del General del present Principat han donada plena notícia a vostres senyories dels torbs e impediments que se han fet, fan y procuren fer en la visita, per los doctors del Real Consell, y solicitat y supplicat, fossen servits manar junctar les persones dels tres staments, per les quals, dits visitadors, conforme a la disposició del capítol 13 del nou redrés del General, són estats elegits, axí perquè desijan donar, a vostres senyories y en aquelles junctament, plena notícia de dits torbs e impediments per a ben acertar, com convé a la conservació de dita visita, y dels drets, jurisdicció y auctoritat del General y officials de aquell y de la casa de la Deputació, com també, per a representar-los y dar-los part de altres coses, incidents de aquelles, les quals no manco importen per conservar lo bon nom, honra y estimació antiga de tot lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, y perquè, particularment, entre altres torbs e impediments, se digué que ere molt particular la captura que ere estada feta per provisió del // 60v // magnífich micer Jaume Mir, jutge de cort y del Real Consell, de les persones del porter, scarceller y procurador fiscal de dita visita, y los procehiments que per dit magnífic jutge se eren fets, y feyen, per admetre los recorsos de fet interposats per Miquel Lunell, de les provisions y procehiments fets contra ell per dits visitadors, advertint que aquells eren en violació de molts y diversos capítols y actes de Cort, usos y styls del General y casa de la Deputació, los quals, per ser tant notoris y tenir-los, vostres senyories, en aqueixa casa de la Deputació tant sabuts, se dexaren de individuar y exprimir. Vehent que, per la mora y tardança que vostres senyories han tinguda y tenen en fer dita junta, a 19 del corrent mes, los fonc intimat, a dits visitadors, de part del excellentíssim lloctinent general, y per provisió feta per dit magnífich jutge, que dins sis dies donassen les inquisicions contra dit Lunell fetes, de que resulte grandíssim prejudici y torb, no sols de dita visita, sinó també de la jurisdicció del General la qual, dits visitadors, exerceixen, tement que, per la tardansa de vostres senyories en fer dita junta, no.s seguesca major dany y perjudici, torb e impediment, a dita visita y al General, han determinat, ab la present, de nottifficar altra volta y representar tot lo dalt deduït a vostres senyories, y que en lo capítol 7 de les Corts de l'any 1547 estan exprimits y referits molts capítols y pro-[a] // 63r // visions reals, ab los quals està concedida llarga jurisdicció als senyors deputats, de tal manera que, de fets y negocis del General no.s pot entremetre ninguna persona, ni official real, sinó tant solament dits senyors deputats, y en negocis de dita visita, dits visitadors, als quals y molts altres capítols y privilegis reals, usos y styls del General se ha contrafet per los sobredits procehiments, y que per so, y altrament, per a aconsellar-se y per a interpretar alguns capítols de Cort, y prevenir los dits y altres torbs e impediments fets, y que.s cominen fer, y per bona direcció de dita visita y que no sie destorbada ne impedida, tenen necessitat que vostres senyories, ab gran brevedat, junten les persones de dits tres staments, ab los quals se pendrà lo assiento necessari y consell convenient sobredites coses, que tant són necessàries, advertint que, en cas de recusació o retardació de vostres senyories, los dits visitadors, ab la present, han fet sa diligència y no restaran ab alguna culpa, ni negligència, pus, nottifficant estes coses a vostres senyories, han fet lo que per hara convé a son descàrrech y offici».

E aprés, los dits embaxadors donaren y dexaren als senyors deputats lo cartell, o manament, del que han fet menció en sa embaxada, lo qual, en sa original forma, és assí cosit.

Al que fonch respost, per los senyors deputats y oïdors, com ells farien tot lo que convindrie, conforme a capítols de Cort, per lo de dita embaxada, amostrant-los y // 63v // dient-los la

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 757.

gana tenen, y han tinguda sempre, en afavorir y abrassar dita visita, y axí procuraran, ab la brevedat possible, de fer lo que tenen obligació, conforme dits capítols, en dit negoci, per ben acertar-lo.

En aprés, lo mateix matí, vingueren, ab embaxada per part de la ciutat, e o dels magnífichs consellers de aquella, los següents: mossèn Pere Cassador, mossèn Miquel Joan Pons, mossèn Francesch Calça, mossèn Argensola, major de dies, mossèn Jaume Alòs Colom, mossèn Joan Saurí, mossèn Francesch Casadamunt, mossèn Joseph de Farrera, mossèn Julià de Navel.

Los quals, arribats en consistori, digueren y explicaren, als senyors deputats, los agravis fets als visitadors per rahó de dits recors de Lunell y captura de dits officials, y per consegüent al General, y axí adherint-se a les scriptures, e o embaxades, fetes en lo present consistori, per les persones del bras militar y per los de la visita, e dient-los com fan molt maravella de[a] voler posar, ses senyories, en consulta semblant negoci, essent un agravi tant notori a la visita, supplicaren fossen // 64r // servits en ajustar dits brassos, com és demanat, y ells de nou tornen a supplicar[b], per part de dits magnífics consellers, com a cap que són del bras real, representant-los sobre assò la molta correspondència han tinguda, y deuen tenir, la dita ciutat y lo General, y lo molt dita ciutat ha fet per dit General, deduhint molts exemplars y coses graves ha fetes. E axí supplicaren se serve la mateixa igualtat tenen usada, y axí que juncten brassos.

Al que per dits senyors deputats y oïdors fonc respost, aprés de haver entre ells consultat, que ells han estat y estan promptes en tenir la matexa correspondència ab la ciutat y que en lo de la visita, inseguint los capítols de Cort, faran tot lo que toque a son offici, sense apartar-se d'ells.

En aprés, lo mateix die, vingueren en consistori, per part del Capítol de la Seu, los senyors canonges, Roquer, Rovirola, Caraps, Paulo Pla, Pere Pau Cassador, Oller. Los quals explicaren als senyors deputats, la embaxada següent:

64v «Lo reverent Capítol y canonges de la sancta iglésia de Barcelona han entès que, per part dels visitadors del General de Cathalunya, són estats vostres senyories instats y solicitats per a què fossen servits juntar les persones dels tres staments, tant perquè ab ells se tractàs del recors, segons se diu, admès en lo Real Consell, interposat per Miquel Lunell, de alguns procehiments contra ell fets per los dits visitadors, com també perquè tenen alguns negocis de molta qualitat y importància resultants de dita visita, los quals tocan no sols a la auctoritat y bé de aquella y del General, sinó també de tota Cathalunya, les quals convé molt se entenguen per les dites persones, y per elles y vostres senyories, en lo modo per lo nou redrés donat se done y procur lo remey convenient, les quals coses, segons se ha entès, són molt necessàries y justes, perquè admetre los dits recorsos serie ab violació de moltes constitucions, capítols y actes de Cort, y de la auctoritat y jurisdicció del General, del qual és molt principal part la dita visita, y, senyaladament, serie y és contra la constitució última de les Corts del any 1510 y del capítol 7 de les Corts del any 1547 y dels capítols y provisions reals en dits capítols referides, y per molts altres continuats en lo llibre que vostres senyories tenen, que vulgarment se diu del Ànima, y altres referits y posats en los memorials dels agravis comesos // 65r // per officials reals, al dret y auctoritat del General, los quals, en les últimes Corts, per part dels tres brassos, foren presentats a sa magestat. E, quant se difficultàs, si és violació o no de algun capítol dels sobredits, en tal cas, per fer la interpretació y declaració del tal capítol, conforme al que dispon y ordena lo capítol 34 del nou redrés, fet en les últimes Corts, serien, y són, vostres senyories obligats fer ajunctar les persones dels tres staments en la forma acostumada, a effecte que aquelles fassen elecció de 18 persones per a què, a vostres senyories, se interprete lo tal capítol del qual resultarà lo dubte. Entén-se també que, quan no.y hagués violació del capítol de Cort, com se pretén, que le.y ha, ni les coses que se han de tractar no fossen tant graves, volent los dits visitadors tractar, nottifficar y aconsellar-se ab les persones dels tres staments, per los quals són estats elegits, és rahó y justa causa, vostres senyories sien servits, sens voler sercar major discussió, manar fer la dita juncta y aplech. Per tant, no poden deixar de replicar y, summament, supplicar a vostres senyories, lo dit reverent Capítol y canonges de la sancta yglésia de Barcelona, zelosos del bé públich y per lo particular interès que.ls toca, sien servits de junctar les dites persones dels dits tres staments, majorment, pus se ha entès que los dits visitadors han feta donar, per llur advocat a vostres senyories, informació y notícia dels agravis y capítols que restarien violats, y ab la present // 65v // també se'n done notícia, y essent tots juncts, se pora entendre millor tota cosa, y porie ésser que tanta dilació, sobre coses de tanta qualitat y importància, resultàs en molt gran dany, per ventura irreparable, als drets y aucto-

a. de... negoci *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* fossen servits en ajustar dits brassos.

[1588] ritat del General y al benefici de tot lo present Principat».

A la qual embaxada, per dits senyors canonges del Capítol de la Seu de Barcelona dada, fonch, per dits senyors deputats, respost com ells tenen molta gana de abrassar dit negoci, y de fer tot lo que tocarà a ells, conforme a capítols de Cort.

En aquest mateix die, de vint-y-hu de janer, vingueren en dit consistori, ab embaxada per part del bras militar, los següents, don Miquel Agulló, mossèn Pere de Tamarit, mossèn Luýs Salgueda. Los quals, per part de les persones de dit bras militar, supplicaren a ses senyories fossen servits de ajustar les persones dels tres staments, en la present casa, com ya és demanat altres vegades per ells, y ab molta prestesa per requirir-ho axí lo negoci, que ya ab altres embaxades és dit, y ajustar-se diumenges y festes, supplicant-los emparen dit negoci. // 66r // Al que, per dits senyors deputats fonch respost que, axí diumenges com festes, y sempre que convinga, estan y estaran promptes y aparellats de fer lo que sie de justícia y menester per lo bé de la terra.

En aquest mateix die, aprés dinar, lo(s) senyors deputats y oïdors, absents del consistori los deputat militar y oïdor ecclesiàstich, aprés de haber ajustats y congregats en son consistori los dotze magnífichs doctors per ells applicats, so és, vuyt del die de aïr ab los del die present, exceptat micer Carrera, en lloch del qual vingué micer Bernat Roig, per veure y apunctar lo que.s devie fer en lo negoci, demanat per los visitadors, dels agravis a ells pretesos fets y supplicats ab embaxades per les persones de cada stament, se'ls proposà dit negoci e dubtes següents:

«*Primo*, que.s resolgue si són los visitadors part del General per haver segregada la jurisdicció d'ells de la dels deputats y haver excedits en ells.

Secundo, si los títols y causes que donen són bastants, o si ni ha d'altres, per veure lo recors si és ben posat, y lo dels presos de la visita, són bastants per abrassar-ho los senyors deputats.

Tertio posito, que tinguen occasió, emperò si tenen obligació, de aplegar brassos o no, attès abans los brassos no tenien sinó vot consultiu, y hara, en virtut del nou redrés, tenen obligació, en certs casos, de aplegar-los, y si est cas és dels contenguts en aquells, // 66v // o si.u poden fer ells matexos, sens justar brassos per lo que tenen ganes de fer-ho ells matexos».

En aquest mateix die, després dinar, dits senyors deputats y oïdors de comptes, militar y real, absent del consistori lo senyor oïdor ecclesiàstich, aprés de haver junctats en lo guardaroba de dita casa los magnífichs doctors vuyt infrascrits, junctament ab los altres quatre per ells lo die present aplicats, qui són micer Joan Cella, micer Roig, micer Rafel Masnovell y micer Paulo Pla, per acabar de resoldre dit negoci y aconsellar-los lo que devien fer sobre del demanat en dites embaxades, proposant-los los dubtes que sobre dit negoci los occorrien, desijant, ab tot effecte, complir y dar orde en lo demanat en dites embaxades, y sobre lo supplicat, madurament provehir, enviaren lo síndich del General, mossèn Miquel Campllonch, als visitadors, dient-los que, de part de ses senyories, los digués per lo que tenien necessitat en tractar ab ells. E axí dit síndich anà a dits visitadors ab dita embaxada, trobant als tres juncts, los digué y referí dita sa embaxada al qual, dits visitadors, li respongueren que digués a ses senyories que ells, de matí, junctarien tots sos companyons y donarien rahó a ses senyories, y farien lo que demanen.

67r E axí, dits visitadors, l'endemà, enviaren a demanar hora per a venir en consistori, y no se'ls pogue donar, per no ésser-se feta la resolució convenie per la bona direcció de dit negoci.

Divendres, a XXII. En aquest die, de matí, los deputats y oïdors feren entre si scriptures de requestes y respostes y altres, en conseqüència dels differents vots del die de haïr, segons en los actes que.n són rebuts.

En aquest mateix die, de matí, vingueren ab embaxada per part del stament militar, don Francisco de Erill y mossèn Francesch Pons, donzell, menor, dient com les persones de dit stament havien entès que ses senyories tindrien ajunctats alguns doctors per a consultar y aconsellar-se sobre lo negoci concorrent dels agravis fets a la visita, lo que disposan altrament los capítols setè a XXXIIII del nou redrés, ab los quals, dixeren, se dispose que se haja de consultar ab les devuyt persones, elegidores per los brassos ajustadors y no per altres persones, ne per sos assessors, supplicant ésser ajustats los brassos, y lo quant danyosa és la tardança y consulta en dit negoci.

E dits senyors deputats respongueren que ells mira- //67v // rien los dits capítols, y procurarien en mirar en lo que convingue al benefici de dit General, y fer lo que tenen obligació per descàrrech de son offici, y considerat, los tornaran resposta.

E aprés que se'n foren tots anats de consistori, lo senyor oïdor ecclesiàstich requerí a mi, dit notari, que continuàs com ell stave, y perseverave, en les requestes y scriptures per ells fetes lo die de haïr y de vuy.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada en consistori per part de la ciutat, mossèn Prats de Bigues, Jaume Alòs Colom, Joseph de Ferrera, los quals deduhiren en consistori, absent lo bras real, e supplicaren, per part dels consellers a ses senyories, fossen servits en ajustar los brassos que ab tantes embaxades és estat supplicat, axí per ells com per les persones dels tres staments, y que lo perill és gran y la dilació perillosa, y com també tenen entès que, per dit negoci, tenen ajustats molts doctors, lo que és contra los capítols 7 y 34 del nou redrés, tornant a supplicar se ajusten brassos y no dits doctors, deduhint sobre assò algunes coses.

E lo senyor abat de Poblet, deputat militar, dix a dits embaxadors, com no.y havie consistori per faltar-hy lo bras real, y axí no se'ls donave res- //68*r*// posta, y que se entendrie lo faedor, certifficant-los no se'n llevave la mà.

E lo senyor oïdor ecclesiàstich, replicant dix, en presència de dits embaxadors, com ell estave y perseverave en les scriptures havie donades y no aderie a la resposta de dit senyor abat, requerint a mi, dit notari, ho continuàs.

En aquest mateix die, a la tarde, los magnífichs assessors y advocat fiscal del General y los dotze doctors, aplicats sobre los occorrents negocis dels recorsos dels visitadors al Real Consell, votaren, en[a] consistori, sobre los dubtes o caps que.ls foren proposats a 21 del corrent, y la major part de tots fou del vot y parer següent: en lo primer dubte, si són officials del General o no, que és ver y cert que.u són, y que la matexa auctoritat tenien los deputats, ans de aquest cap nou de la visita, tenen vuy los visitadors que vuy són, y està transferida en ells la auctoritat.

Que lo recors de Lunell és contra lo ús, styl d'esta casa y capítols de Cort, attès que no s'és suffrit may que semblants coses ni ninguna causa del General anàs per appel·lació, ni recors a la Règia Audiència, y que deuen ses senyories interposar-se a la defensa de dit recors y no suffrir-ho, *etiam* en cas de denegació de justícia.

En lo de aplegar brassos, que ses senyories poran, si volran, aplegar brassos, com feyen de primer, ho poran fer ab vot consultiu o si.u volran remediar ab embaxades y ab algunes diligències, també ho poran fer dexant-ho a sa libertat de elegir lo modo vullen //68*v*// y que *pro nunc* no és necessari tenir brassos, sinó occorrent lo cas, en dit cas, en lo sdevenidor quant no.s remediàs lo negoci.

Dissabte, a XXIII. En aquest die, després dinar, vingueren, ab embaxada en lo consistori, per part de les persones del bras militar, los següents: don Jaume de Cardona, president de dit bras, don Miquel Agulló, don Bernat de Boxadors, Garau de Monsuar, senyor de Favara, Francesch Cosma Fivaller, Hierònim Argensola, Joan Lull, Joseph de Ferrera, ciutedà.

Los quals referiren allí, als senyors deputats, essent absents del consistori tots los tres oïdors, les moltes queixes tenie dit stament de no haver volgut ajustar brassos, per molt que ab moltes embaxades ho haguessen supplicat, axí ells com los dels staments ecclesiàstich y real, ab molta conformitat, sobre los negocis occorrents dels agravis, tant graves y notoris, fets a la visita, y la obligació tenien ses senyories en fer-ho per ser defensors de leys de la terra y de la exacció del General, los //69*r*// quals caps sols tocaven a ells representants la Cort General y com a procuradors de aquella, representant-los de nou, los capítols del nou redrés 7 y 34, dient que de necessitat, conforme a ells, se havie de fer dit ajust de brassos per entrar y posar-si en dit negoci, y per la deffensa de aquell, matèria de gastos, lo que sens dits brassos, y seguir dits capítols, no.s poden fer. E que esta ere la última embaxada entenien fer per remato d'elles, y axí ab ella venie lo mateix president d'ella, supplicant de nou, fossen servits en ajunctar dits brassos, per lo que tant convé per benefici de aquest Principat y quietut del poble y bon succés de dita visita, explicant allí moltes paraules del que convenie se fes axí, altrament se haurien de pendre los medis que serien de justícia.

Al que per dits senyors deputats, aprés de haver consultat entre ells de la resposta, los digueren e respongueren com ells tenien oïda sa embaxada y tenien vistes les diligències per ells fetes y lo bon zel tenen a les coses del General y de la terra, y que ells, no-res-menys, lo han tingut y tenen, y en tot lo dit temps han estat y estan entenent en dit negoci molt deveres, y per lo offici y càrrech tenen, han estat y estan prests y aparellats en servar no sols los dits capítols del nou redrés, més encara, tot lo dit redrés, com ses mercès han vist lo com han procurat, ab moltes veres, que dit redrés isqués a llum y.s desoterràs, y lo que se ha fet en dits negocis, y de //69*v*// dita visita, y si fins assí no han ajustats

a. en consistori *interlineat al marge esquerre.*

los brassos, com és estat demanat, no és estat, per dexar de cumplir ab ells, ni ab dits capítols, sinó per obviar los inconvenients que del dit ajust se poden seguir, los quals sabran y entendran alguna hora y no dexen alguns de saber, no dexant per so de entendre de remediar-ho sens dits aplechs o ajust, ni tampoch fugint de fer-ho quant axí sie necessari, donant de si molta desculpa del que.ls carregaven de no haver-los volguts junctar y moltes rahons sufficients y bastants y lo ànimo y bon zel tenen en defensar les coses de dit General y de la terra. E, mentre que dita rahó se donave a dits embaxadors, vingué en consistori lo senyor oïdor ecclesiàstich, lo qual, aprés de haver-la oïda, lo que restave d'ella, requerí a mi, Pere Pau Vidal, notari de consistori, continuàs com ell no ere de aquell parer, sinó que se adherie a les scriptures tenie presentades en consistori, y estave y perseverave en aquelles.

En aprés de assò dits senyors deputats, encontinent, enviaren a sercar los visitadors per lo síndich del General, enviant-los a dir que ses senyories tenien necessitat en tractar ab ells, per negocis de dit General, esta nit matexa, y que procurassen a venir tots devuyt, si podien o los que porien. E assò fonch fet a fi y effecte de tractar entre ells lo apunctament // 70r // y millor medi se porie pendre per la bona direcció de dit negoci y de dita visita.

E axí, la matexa nit, vingueren en dit consistori la major part de dits visitadors qui ab dits senyors deputats y oïdor militar, qui sobrevingué aprés, absents los altres oïdors, tractaren y pilotejaren dit negoci, sols, sens haver-hy algú ab ells, ni notari.

Diumenge, a XXIIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori lo canonge Bonet, altre dels tres visitadors, y micer Salbà, assessor de la visita, per a fer relació, als senyors deputats allí presents en consistori y als dos oïdors, ecclesiàstich y militar, de la enquesta feta a mossèn Miquel Lunell per ells, aportant allí y amostrant-los la enquesta original, y lo perquè havien procehit contra d'ell, que és per indicis molt grans de testimoni fals y per desacatat.

En aprés, encontinent, lo dit matí, dits senyors deputats y oïdor militar, inseguint lo parer dels doctors, que per so, en dies proppassats, tenien ajustats, y dels visitadors, de la major part d'ells, qui per ordre de ses senyories foren congregats lo die de haïr en dit consistori, determinaren de anar ab embaxada a sa excel·lència, dient y explicant-li lo agravi que reb lo General en la admissió del recors que la Règia Audiència ha fet, a instàn- // 70v // cia de mossèn Miquel Lunell, impetit y inculpat de certs delictes per ells comesos, estant comesa la causa en poder dels visitadors del General, a qui toque la cognició de aquella y no gens al Real Consell, y supplicant vulle donar orde com dit General sie desagraviat, y manar revocar la dita admissió de recors, segons és de dret y justícia, attento, que semblants recorsos may se són acostumats de admetre. E lo senyor oïdor ecclesiàstich dix no.y consentie per lo que té ya dit ab ses scriptures, sinó que està y persevere en elles, dient que.s procehesque ab lo que ab dites embaxades diuen y demanen.

E més, dit matí, dits senyors deputats y oïdors, ecclesiàstich y militar, determinaren que, ab la mateixa propdita embaxada, se supplicàs a sa excel·lència que, axí mateix, sie son servey remediar los agravis fets al General de les empares se són fetes contra los cavallers, qui estan presos en les presons reals, per dèbit del dit General. E, encontinent, enviaren lo síndich del General a sa excel·lència per demanar hora.

En aquest mateix die, després dinar, dits senyors deputats, los tres a soles, ab los assessors y molts officials, anaren a sa excel·lència referint-li dita embaxada, ab algunes coses més tocants sobre dit negoci.

71r E lo dit senyor lloctinent general, don Manrique de Lara, los féu una resposta molt llarga que, en suma, contenie que ere negoci de justícia, y que lo Consell ho feye, y que dit negoci de dit recors, ere regalia del rey molt gran, y que dexarie de ser rey dexant de tenir aquella, y que ell ho manarie veure tot a dit Consell.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors vingueren en consistori, y lo deputat real, sobre les differències de 22 del corrent, donà les respostes en scrits, que en aquesta jornada estan continuades.

Dimars, a XXVI. En aquest die, sobre les differències entre deputats y oïdors, per coses tocants a la visita, foren diversos vots y parers, segons són continuats en los actes que.n són rebuts.

Dimecres, a XXVII. En aquest die, en virtut de crida, de part dels senyors deputats lo die precedent publicada, foren generalment // 71v // convocades, en lo consistori dels senyors deputats y en la sala nova de la Deputació, les persones dels tres staments, de les quals vingueren les nomenades en l'acte d'esta congregació.

E per los senyors deputat e oïdors los fou proposat lo cas occorrent del recors, que la règia

cort ha pretès admetre, a instància de Miquel Lunell, mercader, dels procehiments contra ells fets per los senyors visitadors qui, en virtut del nou redrés del General elegits, visiten los deputats y oïdors, predecessors de ses senyories, y officials del General. Y també.s proposaren y digueren les diligències de ajusts y consell de doctors, embaxada al senyor lloctinent general y altrament fetes en lo que serca de assò fins hara los ere estat possible per descàrrech de son offici, y que pus aquest agravi del General y del Principat no parie estigués remediat, per so, ses senyories y mercès, de dites persones dels tres staments, conforme dit nou redrés, fossen servits elegir devuyt persones dels mateixs staments per a tractar, aconsellar y determinar lo que serca de asò se degués fer, y encara serca de tots altres agravis que.s fossen fets, o.s fessen, als procehiments de dita visita y que tocassen a la deffensió *//72r//* d'ella, en tot y per tot, llargament, tant en lo dit cas y negoci de Miquel Lunell com altres, ab tots sos dependents y emergents, y los gastos que si offeririen y la paga d'ells, axí mateix ab tots deppendents y emergents.

La qual proposició, oïda y ben entesa per tots los de dita congregació, procehiren, encontinent, a votar y fer elecció de 18 persones, en la forma acostumada de scrutini, segons dit nou redrés, per a tractar, aconsellar y determinar, ensemps ab los senyors deputats y oïdors, tot lo contengut en dita proposició, ab tots sos dependents y emergents, com en ella és dit.

Devuytena de la defensa de la visita. Acabats, ab dit scrutini, los vots de totes les persones de dita congregació, foren trobades, legítimament y conforme dit nou redrés, elegides, per dits effectes, les devuyt següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon; Berenguer Aguilar, Monserrat Roguer, Pere Pau Cassador, canonges de la Seu de Barcelona; fra Raphael Xammar, del orde de Sant Joan, comanador de Vallfogona; Balthezar de Rajadell, canonge de Leyda. *//72v//* Per lo stament militar, los senyors don Bernat de Boxadors, don Miquel de Agulló, Hieònim de Argensola, lo senyor de Favara, Joan Lull, don Federich Dezbosch. Per lo stament real, los senyors Francesch Casadamunt, Joseph de Ferrera, Joan Dusay, Conrat d'Oms, Gervasi Çapila, Francesch Terré.

Dijous, a XXVIII. En aquest die, les devuyt persones, lo die precedent elegides per les coses de sa elecció, oïren sentència de excomunicació. *// 73r //* E tractant los senyors deputats y oïdors y dita devuytena dels agravis de la visita, tingueren per major de tots lo que resultave de dues lletres del consistori dels senyors deputats, en prejudici de dita visita, fetes y trameses, a 31 del passat, una al rey, nostre senyor, y altra als embaxadors del General, los doctor Joan Vila y don Pedro de Queralt, y axí fou determinat, per la major part, que.s donàs remey a dits agravis y que lo endemà, de matí, se resolgués lo que sobre ells se haurie de fer, y que de tots fos primer lo de dites lletres, sempre que se hagués de enviar embaxada a sa magestat.

Divendres, a XXVIIIIº. En aquest die, los senyors deputats, oïdor de comptes militar, los altres absents, y la devuytena elegida a 27 del corrent per defensa de la visita, exceptat lo senyor comanador Xammar que ere absent, tractaren sobre les coses de sa elecció, que en aquest ajust los foren proposades, y per la major part de tots fou determinat que, sobre lo agravi de la visita resultant de dues lletres de 31 del passat, per lo consistori dels senyors deputats trameses, so és, una al rey, nostre senyor, y altra als embaxadors del General qui són en real cort, y de no haver sa magestat oït lo comanador Junyent y haver-lo tret de la cort, se scrigués a sa magestat molt califficadament ab embaxada *// 73v //* de tres persones, una de cada stament, la qual embaxada anàs ab diligència. Y los altres agravis de dita visita, resultants del recors de Miquel Lunell y dels ministres de la visita, presos per la règia cort y detinguts en los càrcers reals, si assí, ab auctoritat d'esta casa de la Deputació, se podien remediar, se remediassen y sinó, anassen ab la matexa embaxada, la qual fos expedida ab dita diligència.

Sobre la forma de votar, so és, si votarien primer los senyors deputats y oïdors, o les devuyt persones, havent ya comensat a votar, lo senyor deputat ecclesiàstich se mogué differència en aquest ajust, pretenent los senyors deputats que primer havie de votar la devuytena, y perquè ya lo senyor deputat ecclesiàstich havie comensat, acordaren que continuàs per a llavors sa senyoria, y los altres deputats y oïdors, y aprés la devuytena. Y axí.s féu y, dels vots de tots, restà feta la dita determinació per la major part, aserca de la qual foren los parers dels deputats y oïdors, segons que volgueren ser, com són continuats en aquest acte, al qual se fa relació y ha ont les dites coses més llargament se contenen.

74r En aquest mateix die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdor de comptes militar, los altres absents, y tots los senyors de dita devuytena, entenent en dit consistori en la execució de la precedent determinació de fer embaxada a sa magestat de tres persones, tractant primer del

gasto faedor per los embaxadors elegidors y de la forma d'ells, determinaren totes les dites devuyt persones conformes, y axí la major part del present ajust, que los tres embaxadors, per aquesta occorrent embaxada elegidors, anassen y stiguessen durant la embaxada y tornassen ab semblants gastos y forma que anaren, starien y tornarien los embaxadors dels mateix General, Joan Vila, don Pedro de Queralt y Henrich Terré, qui ya eren en la cort de sa magestat, per no fer differència, ans per servar igualtat, entre aquestos y dits altres embaxadors, com més llargament en aquesta determinació se diu.

E havent també tractat sobre la forma de dita elecció, si serie ab vots públichs o de scrutini, fou determinat per la major part de tot aquest ajust, que fos ab vots de scrutini, ab albarans de paper dins una capsa, en lo qual scrutini lo vot que prevalrie, considerat lo present número y que lo senyor oïdor militar, segons deye, no votarie, hagués de ser de onze veus o vots conformes.

E fets dits vots, ab dit scrutini, fou trobat que ab ells, per la major part de dits senyors deputats // 74v // y devuytena, foren elegits embaxadors per esta occorrent embaxada, y per hu de quiscun stament, lo senyors don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon, don Federich Desbosch, en Barcelona domiciliat, Francesch Casadamunt, ciutedà de Barcelona.

75r Febrer MDLXXXVIII

Dijous, a IIII. En aquest die foren legides en lo consistori dels senyors deputats y oïdors, a ses senyories y a la devuytena de la defensa de la visita, les instruccions y lletra per al rey, nostre senyor, ordenades per la embaxada, per a la qual eren elegides y havien de anar los senyors don Bernat de Cardona, don Federich Desbosch y Francesch Casademunt. Y fou determinat que estaven bé y se expedissen com eren scrites. A la qual determinació contradigué lo oïdor militar, Valentí de Vilanova.

Divendres, a V. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan Dança, deputat militar, partí d'esta ciutat per anar en diverses parts, per sos negocis.

75v Dilluns, a VIII. En aquest die fou feta revocació de les provisions de les guardes extraordinaris, per a comensar y provehir-les per l'ordre y número del nou redrés del General.

Dijous, a XI. En aquest die los senyors deputats, lo militar absent de la present ciutat, y los senyors oïdors de comptes, tramesos a demanar per lo senyor lloctinent general, anaren a sa excel·lència, qui.ls digué en effecte que lo rey, nostre senyor, li havie scrit haver sabut que ses senyories, y la devuytena d'estos negocis, havien determinat enviar a sa magestat tres persones sobre coses tocants al General y a la visita que.s feye, y perquè eren en sa real cort altres tres, sa magestat serie molt servit y manave // 76r // que no anassen los tres novaments elegits, sinó que se enviassen los papers y recaptes del que se offereix als altres, que ya eren allí, que sa magestat, per aqueixa via, farie tota mercè a ses senyories y a tot lo Principat, com més llargament entendrien ab carta de sa magestat que allí.ls fou donada, ab la qual se'n tornaren en son consistori y allí obriren dita carta, la qual, ultra que és recondida en la scrivania major, està insertada en l'acte de aquesta anada, continuat més llargament en llibre de Delliberacions.

En aquest mateix die, després dinar, per orde de ses senyories, ab les limitacions y condicions de part del oïdor militar, que.s diuen en l'acte de aquest cap, fon convocada la devuytena de la defensa de la visita per a donar-los rahó de dita carta, y del que sobre ella sa excellència havie dit.

De la qual devuytena vingueren los nomenats en l'acte, que de la congregació d'ella és continuat, per la major part de la qual congregació fou determinat que, attès se tractave de negocis de tanta importància, nunca oïts en aquest regne, com la lletra de trenta-hu de dezembre, scrita per aquest consistori, y també per los manifests torbs feyen los ministres de sa magestat a la visita, en la captura de Lunell y altres, y lo més àrduo y més principal feyen los senyors deputats en la execució del nou redrés, tant desijat per sa magestat // 76v // y la Cort General, y per evitar gastos y abusos sdevenidors en esta casa, de què se seguirie si la visita no tingués degut effecte, fent-li a saber que, lo que ha fet publicar, per sa gran benignitat y clemència, del nou redrés, no tenie effecte algú, y que per so fos enviada la embaxada, pus la gravedad de tals negocis ho requereix.

Al peu de la qual determinació són continuats los vots particulars dels deputat ecclesiàstich y oïdors de comptes, sobre les coses d'esta determinació fets amb la varietat que.s conté en l'acte que.n és rebut.

Divendres, a XII. En aquest die, entre los senyors deputats y oïdors hagué diversos vots sobre la resposta al rey, nostre senyor, y al senyor lloctinent general de la carta de sa mages-

tat donada a 11 del corrent, y del que sobre ella lo senyor lloctinent general digué.

Disabte, a XIII. En aquest die foren diversitats de vots en lo consistori dels senyors deputats sobre embaxades fetes, una per // 77r // part del stament militar y altra per part dels visitadors, com apar en libre de Delliberacions.

Dimars, a XVI. En aquest die, de matí, lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, dexà de venir en la Deputació per causa de sa indisposició corporal.

Divendres, a XVIIIIº. En aquest die, en lo consistori dels senyors deputats, foren diversos vots y parers sobre embaxades del // 77v // stament militar, de les coses occorrents per defensa de la visita, com apar en libre de Delliberacions.

Disabte, a XX. En aquest die vingué als senyors deputats, embaxada dels visitadors demanant diners per la visita, y sobre assò foren diversos parers en consistori, com apar en los actes. En aquest mateix die vingué, en consistori, embaxada dels senyors consellers, demanant memorial dels partits dels blats eren exits de Cathalunya, com més llargament se diu en llibre de Delliberacions, hont està la resposta.

78r Dimecres, a XXIIII. En aquest die, en lo consistori dels senyors deputats y oïdors, foren presentades requestes entre ells sobre coses de exacció y altres, segons en l'acte que.n és continuat.

Dijous, a XXV. En aquest die, aprés dinar, se tingué consistori en lo monastir de Natzaret, hont estave malalt lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, y.s feren delliberacions de scriure al rey, nostre senyor, sobre les coses occorrents de la embaxada que sa magestat manave no anar.

Divencres, a XXVI. En aquest die vingueren en lo consistori dels senyors deputats los senyors don Bernat de Cardona, don Federich Desbosch y Francesch de Casadamunt, elegits embaxadors per enviar a sa magestat, sobre agravis de la visita, y digueren que despús-haïr, dimecres, lo senyor lloctinent general los donà una carta de sa magestat y.ls digué, en effecte, lo contengut en ella y que li tornassen resposta, y supplicaren a ses senyories fossen servits ajunctar // 78v // la devuytena de la defensa de la visita, per comunicar y legir dita carta, y saber la resposta que havien de tornar a sa excel·lència.

Dissabte, a XXVII. En aquest die, per orde dels senyors deputats, fou convocada la devuytena de la defensa de la visita y determinaren, en effecte, que no anàs la carta per a sa magestat de vint-y-sinc del corrent, sobre lo contengut en delliberació del mateix die feta per los senyors deputats y oïdors, aserca la anada dels embaxadors don Bernat de Cardona, don Federich Desbosch y Francesch Casadamunt.

Dilluns, a XXVIIIIº. En aquest die los senyors deputat real y oïdors ecclesiàstich y real, los altres absents, y la devuytena de la defensa de la visita, los nomenats en l'acte de aquest die, congregats en consistori, sobre la absència dels deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar, tractaren y feren lo que.s conté en dit acte.

79r E tornaren-se ajustar lo després dinar de dit die, y per causa de la matexa absència se feren altres actes en dit die continuats.

Mars

Dijous, a III. En aquest die los senyors deputat real y tots los oïdors de comptes foren en consistori, y presentada per lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor militar, una requesta en consistori, se'n anà de allí. Y entraren, aprés de la devuytena de la deffensa de la visita, los nomenats en aquest acte, y enviaren a dir y pregar al dit senyor Vilanova, qui encara ere en la Deputació, que tornàs en consistori, perquè havien de tractar de negocis de dita devuytena, y digué que.y serie lo endemà, de matí, com de assò y altres // 79v // coses més llargament apar en los actes de aquest die.

Divendres, a[a] IIII. En aquest die, en la congregació dels senyors deputats, lo militar absent de Barcelona, y dels senyors oïdors de comptes y dels de la devuytena de la deffensa de la visita, nomenats en aquest acte, foren legides dues lletres del rey, nostre senyor, trameses a don Bernat de Cardona, don Federich Desbosch y Francesch Casadamunt, en los actes de aquest ajust insertades, y tractant sobre elles, per ser hora tarde, dexaren-lo més havant, per al die següent. En aquest mateix die, de matí, lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, tornà en consistori, ha ont per sa indisposició corporal, havie dexat de venir, a setze del passat.

Disabte, a V. En aquest die se ajustà lo consistori dels senyors deputats y la devuytena de la defensa de la visita, so és, los nomenats en l'acte de aquest ajust, y tractaren de respondre a les cartes del rey, nostre senyor, referides e insertades en los actes de quatre del corrent, y de les

a. a continuació ratllat X.

[1588] que sobre lo mateix foren scrites // 80r // als senyors deputats, y resolgueren que fossen fetes instrucciones y lletres convenients, per a informar a sa magestat dels agravis de dites cartes y dels que eren fets a la visita, com més llargament se diu en aquest acte.

Dilluns, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

Dimars, a VIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, excepto lo senyor deputat militar qui ere fora ciutat, demanats per lo senyor lloctinent general anaren, consistorialment acompanyats, a sa excel·lència qui.ls encarregà molt la expedició y paga de les noranta-sinch mília lliures, restants de les cent mília del donatiu de les últimes Corts, que se han de convertir en obres de fortalezas y torres de Cathalunya.

80v Dijous, a X. En aquest die, de matí, lo senyor don Joan Dança, deputat militar, tornà a consistori, y digué que haïr vespre ere arribat de fora ciutat, de hon partí a sinch del passat.

Divendres, a XI. En aquest die, en la congregació dels senyors deputats y oïdors y devuytena de la defensa de la visita, foren legides les instrucciones ordenades en virtut de la determinació feta a sinch del corrent, y havent votat sobre elles cada hu dels congregats, determinà, la major part, que estaven bé y que conforme elles se expedissen a qui serie nomenat.

Y determinà també, aprés, la major part, que les dites instruccions, y la letra que se ha de scriure a sa magestat, anassen per un cavaller per la posta, qui donàs la carta a sa magestat y.l informàs del contengut en dites instruccions, y speràs la resposta. E los deputats y oïdors ecclesiàstich y militar feren continuar sos vots, segons en los actes de aquestes determinacions. Y fou feta elecció del senyor don Ramon d'Oms, per anar ab dites instruccions a informar a sa magestat.

81v Disabte, a XVIIIIº. En aquest die, sobre scriptura presentada per lo senyor canonge Fivaller, oïdor de comptes, aserca de la anada de don Ramon d'Oms al rey, nostre senyor, foren entre deputats y oïdors diversos parers y requestes, segons en los actes de aquest die.

Dilluns, a XXI. En aquest die, per manament dels senyors deputats, anà lo síndich del General al senyor lloctinent general, per a demanar-li hora de fer a sa excel·lència embaxada, y sobre assò, passà entre lo dit síndich y lo porter de la casa de sa excel·lència, lo que.s diu en l'acte de aquesta relació.

Dimars, a XXII. En aquest die, sobre lo ajust que se entenie de fer dels brassos o persones dels tres staments, per los negocis de Coplliure, foren diversos vots y parers, continuats en los actes de aquest die.

82r En aquest mateix die, entre mossèn Pere Vernet, notari ajudant del regent los comptes, tramès al senyor lloctinent general per demanar hora de fer una embaxada a sa excel·lència, y lo porter de sa excel·lència, passà lo fet que.s conté en l'acte de relació de dit Vernet. Sobre esta relació y sobre lo que se havie de fer per los negocis de Coplliure, foren diversos vots y parers entre los senyors deputats oïdors.

Dimecres, a XXIII. En aquest die, tractant-se en consistori de luyr los censals que doctors de la Audiència tenen sobre lo General, foren diversos vots entre deputats y oïdors. En aquest mateix die fou ajustada la devuytena dels negocis de les empares dels cavallers deutors del General, detenguts en los càrcers reals, y dels negocis de Roma sobre les encomandes de la religió de Sant Joan, y sobre que estrangers[a] sien prohibits de beneficis ecclesiàstichs, y també sobre los excessos del jutge del breu apostòlich contra ecclesiàstichs, y tractant los senyors deputats y oïdors, ab los de dita devuytena en los actes de aquest die nomenats, sobre dits negocis, determinaren // 82v // ésser expedides tres cartes, una per al rey, nostre senyor, altra per al comte de Chinchón, y altra per lo canonge Vila, don Pedro de Queralt y Enrich Terré, que en l'acte de aquest ajust són insertades. E, per les coses de Roma, determinaren ser expedides instruccions y cambis per provisió de moneda, y altres coses occorrents, com apar en los actes.

Dijous, a XXIIII. Devuytena per a interpretar lo capítol 7 del nou redrés. En aquest die, per general convocació ab crida pública del die de haïr, foren congregades en la Deputació les persones dels tres staments, y per les coses occorrents dels cavallers deutors del General, emparats en los càrcers reals y dels hòmens, per part del General recomanats en la presó de Coplliure, trets de allí per officials reals, y per ornaments que se offerien fer en la capella d'esta casa, y per interpretar lo capítol 7 del nou redrés, y fer altres coses de la proposició y conclusió de aquest ajust, fou feta elecció de les devuyt persones següents, so és, per lo stament ecclesiàstich, los senyors don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, // 83r // Miquel

a. *a continuació ratllat* y so.

Joan Fivaller, ardiacha de Tarragona; Miquel Bonet, Honofre Reart, Pere Pau Cassador, canonges de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors vescomte de Rochabertí, lo senyor de Favara, don Miquel de Agulló, don Federich Desbosch, don Bernat de Boxadors, lo baró d'Erill. Per lo stament real, los senyors conseller Federich Roig y de Soler, Miquel d'Oms, Francesch Casademunt, Joseph de Ferrer, micer Federich Cornet, Gervasi Çapila.

En aquest mateix die, servada la forma del // 83*v* // nou redrés, interpretaren los dubtes occorrents en lo capítol 7 del mateix nou redrés, segons està continuat en los actes de aquest die.

Divendres, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

Dissabte, a XXVI. En aquest die, ajustada la devuytena a vint-y-quatre del corrent elegida, y legida en lo ajust, als senyors deputats y oïdors qui allí eren, la interpretació dit die de vint-y-quatre feta, se seguí lo que.s diu en l'acte que.n és continuat.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die foren diversos vots, entre los deputats y oïdors, sobre les vuytanta-sinch mília lliures, que resten de les cent mília del offerta del servey de la última Cort, per convertir en obres de fortalezas.

84*r* Dijous, a XXXI. En aquest die, aprés dinar, lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor militar, ab commissió del consistori portant en sa companya officials y ministres del General, partí de la present ciutat per anar a Coplliure y en altres parts, per a inquirir contra perturbadors del General sobre frau de monedes, y altres coses, comès per mariners francesos.

85*r* Abril MDLXXXVIII

Diumenge, a X. Diumenge de Rams.

Dimars, a XII. En aquest die foren en consistori diversos vots sobre lo agravi que lo General pretén rebre del nou impòsit de drets, fet per los consellers y consell de la present ciutat.

86*r* Disabte, a XXIII. Festa del benaventurat sanct Jordi, la qual se féu en la casa de la Deputació en la forma acostumada.

86*v* Dilluns, a XXV. Festa de sant March. En aquest die lo senyor deputat real, Hieònim Çaconomia, partí de la present ciutat, anant per sa devoció a Nostra Senyora de Monserrat.

Dimars, a XXVI. En aquest die sobre ajust de devuytena dels negocis de Coplliure, se comensà differència y divisió entre deputats y oïdors.

Dimecres, a XXVII. En aquest die fou differència, en lo consistori, sobre decretació de una llarga supplicació del procurador del General contra lo nou impòsit dels drets de la present ciutat.

Dijous, a XXVIII. En aquest die lo senyor Hieònim Çaconomina, deputat real, tornant de Nostra Senyora de Monserrat, arribà en la present ciutat.

87*v* Maig MDLXXXVIII

Dijous, a V. En aquest die, de part dels senyors visitadors, fou feta embaxada als senyors deputats sobre los agravis que.ls feyen a la visita.

Disabte, a VII. Altra elecció de devuytena per deffensa de la visita semblant a la primera. En aquest die, en la congregació dels senyors deputats y oïdors y senyors de la devuytena de la defensa de la visita, foren diversos vots sobre los procehiments que se havien de fer per remey dels agravis de dita visita, y fonch conclòs per la major part, ab lo parer del senyor oïdor ecclesiàstich, que ere de convocar y congregar brassos y de servar indemnes los qui, per part del General, entrevindrien en aquesta defensa y procehiments de què, y de altres coses tractades en aquest die, se seguiren grans differències y diversitats de vots y parers entre deputats y oïdors, com apar en los actes, en conseqüència dels quals actes fonc feta convocació y congregació de brassos, // 88*r* // y fou feta nova elecció de devuytena per a tenir lo poder bastant sobre lo proposat, y foren trobats elegits los següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona; canonge Roquer, canonge Aguilar, canonge Cassador, canonges de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors Garau de Monsuar, don Bernat de Boxadors, don Federich Desbosch, don Miquel Agulló, Hieònim Argensola, Joan Lull. // 88*v* // Per lo stament real, los senyors Francesch Casademunt, Francesch Terré, Gervasi Çapila, Conrat d'Oms, Joseph de Ferrera, Joan Dusay.

Diumenge, a VIII. Festa de l'Aparició de sant Miquel.

Dilluns, a VIIIIº. En aquest die, en congregació dels deputats, oïdors y devuytena, fou differència sobre lo ajust de aquesta devuytena, y féu-se nominació de doctors y altres coses, que.s diuen en los actes de aquest die.

[1588]

Dimars, a X. En aquest die fou ajust[a] de la devuytena de la defensa de la visita, elegida en totes les eleccions d'ella, y los doctors applicats foren del vot que.s diu en los actes de aquest ajust. // 89r // En aquest mateix die, aprés dinar, fou fet altre ajust de dita devuytena, ha ont se feren les interpretacions, relacions y altres coses que allí.s diu.

En aquest mateix die, los senyors deputat real, oïdors de comptes, ecclesiàstich y real, y senyors de dita devuytena, per los motius, causes y rahons de sa delliberació y determinació, determinaren que, de pecúnies del General, fossen, com foren, bestretes y donades a mossèn Joan Pau Ciurana deu mília lliures barceloneses, a bon compte dels gastos y despeses fetes y faedores en y per defensa de dita visita, com més llargament se diu en dita delliberació, en la qual se dona forma en tot lo que.s dega fer per execució y effectuació d'ella.

En aquest mateix die, a supplicació del procurador del General, fou comensat lo procés, en lo consistori de la Deputació fet, contra don Joan de Queralt, micer Pere Calvo y doctors de la tercera sala del Real Consell, sobre lo recors de procehiments de visita per ells interposat y admès respectivament.

Dimecres, a XI. En aquest die, en la congregació de la devuytena de la deffensa // 89v // de la visita, foren fets diversos actes y procehiments, per les deu mília lliures bestretes ab delliberació del die precedent.

Antoni Rossell, ajudant del racional, en aquest die, fou suspès de son offici y del exercici y salari de aquell, fins que altrament, ab altra congregació de la matexa devuytena, fos provehit.

En aquest mateix die, entre deputats y oïdors y dita devuytena, se mogueren moltes differències, de les quals, entre altres coses, resultà convocació y congregació de brassos, per lo mateix die. Y aprés de differents pretensions y parers, entre deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar, de una part, e deputat real, oïdors ecclesiàstich y real y dita devuytena, de part altra, oïda la proposició que per lo deputat real, oïdor ecclesiàstich y real fou feta, segons és continuada en los actes de aquesta congregació, contenint en effecte lo que per dits deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar ere fet, contra la obligació de sos càrrechs y officis y contra los capítols de Cort antichs y moderns del nou redrés, y que per so fossen elegides devuyt persones, ab llarch y bastant poder, per a procehir lo que serie de justícia contra qualsevol, per conservació de la jurisdicció del General // 90r // y líbero exercici de aquella, y de gastar, de pecúnies del General, tant quant convindrie y serie necessari y de procehir per capítols de Cort, privilegis, usos y styl de la Deputació, contra los dits deputat y oïdor y altres qualsevol officials y ministres del General y casa de la Deputació, *etiam*, a privacions y suspensions de sos officis y càrrechs, y a extracció y provisió de nous deputats y oïdors y officials en lloch dels tals privats y suspesos.

Devuytena per la conservació de la jurisdicció y altres coses del General. Y oïdes altres coses en aquest die, y en lo discurs de aquest ajust y actes d'ell seguides, fou feta, per a totes les coses de dita proposició, legítima elecció de la devuytena següent, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Roquer, canonge Aguilar, canonge Cassador, canonge Delpàs, ardiacha Fivaller, comanador Junyent; per lo stament militar, los senyors baró d'Erill, // 90v // don Miquel de Agulló, don Bernat de Boxadors, don Federich Desbosch, lo senyor de Favara, Joan Lull; per lo stament real, los senyors, Federich Roig y de Soler, conseller, Francesch Casademunt, Gervasi Çapila, Joseph de Ferrera, Conrat d'Oms, Joan Dusay.

En aquest mateix die se ajustà la devuytena, y per ésser hora tarde de la nit, y per altres inconvenients, prorrogaren per al die següent lo que se havie de fer.

En aquest mateix die, en lo procés que.s fa en lo consistori dels senyors deputats[a] sobre del recors per don Joan de Queralt y micer Pere Calvo interposat en la tercera sala del Real Consell, és provehit, entre altres coses, // 91r // ésser nulle, y lo Real Consell haver procehit de fet, y dit Real Consell haver de revocar sos procehiments sots pena de dos mília lliures, per cada hu dels nomenats en dita provisió.

Dijous, a XII. En aquest die fou ajustada la devuytena, elegida lo die de haïr, y l'altra de la defensa de la visita, elegida a vint-y-set de janer proppassat y a set de maig corrent, y foren dits ajusts per diversos actes dels negocis de dites devuytenes, respectivament, y entre los deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytenes, so és, cada una per son negoci, respectivament, de una part, y los deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar, de part altra, foren diverses differències y pretensions

a. a continuació repetit ajust.

a. a continuació repetit dels senyors deputats.

sobre les coses de sos officis, de què resultaren diverses requestes, respostes y altres coses, en aquesta jornada continuats.

En aquest die micer Pere Calvo renúncia al recors que havie interposat dels procehiments contra ell fets en la visita, que llavors se feya contra deputas y oïdors del trienni proppassat y officials del General.

Divendres, a XIII. En aquest die //91*v*// lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstich, dexà de venir en lo consistori de la Deputació.

En aquest mateix die, en lo procés fet en lo consistori de la Deputació, sobre.l recors per don Joan de Queralt y micer Pere Calvo, interposat en lo Real Consell de la tercera sala, fou feta execució de la provisió de 11 del corrent, contra dit don Joan de Queralt, per la pena de dos mília lliures, en què ere incorregut per no havé renunciat al recors.

En aquest mateix die, los senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, determinaren que Philip Besturs, demanat per part del senyor lloctinent general y de micer Mir, jutge de cort, anàs a sa excel·lència, o al dit micer Mir, y si li demanaven cosa alguna dels negocis y coses occorrents, o altres, de la casa de la Deputació y del General, respongués que no podie dir-ne res, sinó ab licència de ses senyorias y devuytena, y que fos servit sa excel·lència, o lo dit micer Mir, de donar-li temps y lloch per a demanar dita licència.

Per determinació feta en aquesta congregació, foren comensats a pagar los treballs dels doctors aplicats per aquestos occorrents negocis.

92*r* En aquest mateix die, lo dit Philip Besturs, de[a] manament del senyor lloctinent general o de son Real Consell, fou pres y posat en los càrcers reals, per haver fet l'ordre y manament de dits deputat real, oïdors y devuytena.

En aquest mateix die, en lo procés fet, en lo consistori dels senyors deputats, contra don Joan de Queralt, se féu altra provisió contra los doctors de la tercera sala, declarant ésser nullos los procehiments de aquella y procehir los dels deputats.

En aquest mateix die, en dita devuytena, fou delliberat que los dotze doctors de son consell y lo scrivà major y sos scrivents y alguns altres ministres del General, no isquessen de la casa de la Deputació fins altrament a ses senyorias aparegués, y que per so los fos donat a menjar.

En aquest mateix die, cridat, en lo dit ajust de devuytena de la defensa de la visita, don Joan de Comallonga, regent la vegueria de Barcelona, li foren presentades, per los senyors de dit ajust, les lletres de commissió de ses senyorias y devuytena, dirigides a tots y sengles officials reals y altres, sots data del mateix die, per executar la persona y béns de don Joan de Queralt per dos mília lliures, //92*v*// y.l requeriren que, en virtut del jurament que havie prestat de executar les requestes dels senyors deputats, anàs, personalment en aquella matexa hora, ab los officials y ministres del General que li foren nomenats, en casa de don Joan de Queralt y altres parts, y fes prompta y rigurosa execució en la persona y béns de dit don Joan de Queralt, y fer més havant tot lo contengut en dita commissió, lo qual veguer, aprés de sa justifficació, se excusà de fer-ho, dient que tenie orde del virey y de la Audiència, o Real Consell Criminal, de què, en coses de don Joan de Queralt, axí en la persona com de sos béns, no pogués passar havant en lo que se li ha request, com més llargament se diu en los actes de aquest die.

Cridaren, aprés en dit ajust, Cebrià Fonollet, sots-balle de la present ciutat, i li presentaren dites lletres de commissió de fer la execució sobredita, qui se offerí fer y executar les requestes de ses senyorias y mercès, y ab esta offerta, dit sots-balle, anà a fer y executar son càrrech y commissió, portant en sa companyia lo procurador del General y altres officials y ministres de la Deputació.

Poc aprés se oí de la casa de la Deputació gran //93*r*// avalot en la plassa de Sanct Jaume, y entengués ésser perquè dit sots-balle havia pres, o prenie, lo dit don Joan de Queralt, y que ell recusave obeir y seguir lo dit sots-balle, y que, sobre assò, allí se tenia gran debat, y perquè no causas scàndol algú, en deservey de Déu y del rey, nostre senyor, y dany d'esta república y particulars d'ella, ab parer dels senyors de aquest ajust, acudí al dit avalot lo senyor canonge Fivaller, oïdor ecclesiàstich, ab companyia de molts senyors canonges y altres ecclesiàstichs, sens laichs, y en arribar allí se aquietà, encontinent, lo dit avalot y lo dit don Joan de Queralt, obeint, seguí lo dit senyor oïdor ecclesiàstich y sots-balle. Y arribats axí en la Deputació fou, lo mateix don Joan de Queralt, per orde de dits senyors d'esta devuytena, posat y detengut, carcerat en la Deputació, y en la estància de aquella que.s diu lo guarda-roba, al costat de la estància ha ont se té consistori en lo yvern. Perquè, emperò, dels actes de aquest die

a. a continuació repetit ma.

[1588] y altres dels dies passats resultaven coses que consultar ab[a] los brassos, y dubtes que interpretar, fou ordenada la proposició que en aquells se'ls havie de fer, segons és continuada en los actes de aquest die, y entretant, se feren diversos actes de presentacions de scriptures, y altres interpretacions, fetes per los deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar.

93v Devuytena per a interpretar dubtes dels capítols del nou redrés. Y aprés foren congregats los braços o persones dels tres staments, generalment convocades, a les quals se féu la dita proposició que ya estave ordenada, e ab conformitat de tots, servada la forma del nou redrés per interpretar, declarar y fer tot lo contengut en dita proposició, fou elegida la devuytena següent, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, pabordre Corbera, canonge Delpàs, camarer Çaconomina, canonge Garçés, canonge Bonet, canonge Rovirola; per lo stament militar, los senyors don Jayme de Pinós, Jaume Alòs Colom, Francesch Cosma Fivaller, don Bernat de Guimerà, don Bernat de Pinós, micer Francesch Serra; // 94r // per lo stament real, los senyors conseller Soler, micer Federich Cornet, Bernat Vilana, Julià de Navel, micer Francesch Rodés, Federich Vilana.

En aquest mateix die, per la dita devuytena, servada la forma del nou redrés, fou comensada la interpretació dels dubtes specifficats en dita proposició, segons està continuat en los actes de aquest die, la qual fou continuada tota la nit y acabada en la matinada del die següent.

En aquest mateix die, a supplicació del procurador del General, fou comensat procés de *laudamentum curie* contra mossèn Federich Pol, algutzir real ordinari, per haver pres y capturat Philip Besturs, hu dels tres porters de la Deputació, per haver presentat cartells dels senyors deputats als doctors del Real Consell de la tercera sala, y per no haver obeït requestes a ell fetes de part de ses senyorias. Lo mateix die fou feta provisió de comparer dit Federich Pol, personalment en lo consistori dels senyors deputats.

94v Disabte, a XIIII. En aquest die, a set hores de matí, fou acabada la interpretació comensada lo die de haïr. En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de la embaxada dels canonge Vila, don Pedro de Queralt y Henric Terré, y fou determinat que se'ls scrigués y donàs orde de venir, en la forma que.s diu en l'acte de aquest ajust.

a. ab los brassos *interlineat al marge esquerre.*.

E aprés fou convocada l'altra devuytena de la visita, en la qual fou legida la provisió, aquest die feta en lo procés contra mossèn Federich Pol, algutzir ordinari, per ésser estat remitent a exequutar requestes de ses senyorias, en la qual provisió, en effecte, lo dit Pol fonc condemnat en mil ducats ab lo doble, y en ésser luÿts los censals que reb sobre lo General, y los preus de aquells, y també lo salari que de son offici de algutzir reb sobre dit General, ésser retinguts per paga de dits mil ducats ab lo doble, o de la part a què bastaran, y és també condemnat a ésser, com és, desenseculat del lloch de deputat militar en lo qual ere enseculat.

En aquest mateix die entraren, en la propdita congregació de devuytena, Pere Alòs, procurador fiscal de la règia cort, y aprés Joan Riera, verguer, demanant, dit Alòs, còpia de una íntima que li és estada presentada; y dit Riera, presentant cartells de part // 95r // del senyor lloctinent general als senyors de dit ajust, en la forma que.s diu en estos actes, los quals cartells eren impeditius y perturbatius dels procehiment, que en dita devuytena se feyen, contra lo dit Federich Pol, algutzir ordinari.

Devuytena per interpretar lo capítol 5 del nou redrés parlant de les enseculacions. En aquest mateix die, per fer elecció de devuyt persones per a declarar dubtes sobre lo capítol sinquè del nou redrés, disposant de la enseculació dels llochs de deputats y oïdors, faedora a quinze de maig, foren generalment convocades les persones dels tres staments, de les quals se congregaren en la Deputació les nomenades en aquest acte, y oïda la proposició en dit acte insertada, fou, per fer dita interpretació, elegida la devuytena següent, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, ardiacha Fivaller, canonge Cassador, canonge Roquer, comanador Junyent, T.[a]..., comanador Mecha; per lo stament militar, los senyors, baró d'Erill, don Miquel de Agulló, // 95v // don Bernat de Boxadors, don Galceran Armengol, don Gispert de Guimerà, Joan Baptista Falcó; per lo stament real, los senyors, conseller Soler, Joan Luÿs Cornet, Hieònim Vila, Bernat Vilana, Miquel Çaconomina, micer Federich Cornet.

És emperò de saber que, quant se continuaren los vots per scrutini de la dita elecció, y altres hores abans y aprés de aquest die, se feren entre los senyors deputat y oïdor militars, deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y altrament diversos actes que aprés de dita elecció són continuats, sobre ses grans differències y discòrdies en los occorrents negocis.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 55 mms.

Emperò en aquest mateix die, a hora ya tarde de la nit, que fou feta la elecció de la dita devuytena, per interpretar lo capítol 5 del nou redrés del General, sobre enseculacions de deputats y oïdors, fou, per dita devuytena, comensada la interpretació // 96r // de aquell, y continuada tota la nit, arribaren al die següent.

En aquest mateix die, a supplicació del procurador del General, fou comensat procés de *laudamentum curie* contra don Joan Comallonga, regent la vegueria de Barcelona, per ésser-se escusat per la requesta dels senyors deputats en anar a executar, de part de ses senyories, a don Joan de Queralt.

Diumenge, a XV. En aquest die, passades les dues hores de matí, fou feta la dita interpretació, segons en libre de Delliberacions, en aquesta jornada, és continuada.

Novena per la enseculació de aquest any. En aquest mateix die, en la congregació que ere feta de les persones dels tres staments, generalment convocades per a fer la enseculació de deputats y oïdors conforme lo dit capítol 5 del nou redrés, foren fetes requestes y respostes entre los deputat real, oïdors, ecclesiàstich y real, y los deputat y oïdor militars. Y aprés, per dita congregació, foren elegides per a fer la dita enseculació, conforme lo dit capítol del nou redrés, les persones següents: per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel de Tormo, prior de Besalú; Berenguer de Aguilar, Pere Pau Cassador, canonges de Barcelona. // 96v // Per lo stament militar, los senyors Garau de Montsuar y de Arinyó, senyor de Favara; don Miquel de Agulló, don Bernat de Boxadors, en Barcelona domiciliats. Per lo stament real, los senyors Federich Roig y de Soler, conseller, Joan Luýs Cornet, Miquel d'Oms, ciutedans de Barcelona.

Ab les quals, y ab l'ordre y forma de dit capítol del nou redrés, fou feta la dita enseculació, vagant-hy tot lo die y tota la nit, al temps de la qual se feren diversos actes entre dits deputat real, oïdors, ecclesiàstich y real, y deputat y oïdor militars, com més llargament apar en libre de Delliberacions.

Dilluns, a XVI. En aquest die los senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y les devuytenes de la defensa de la visita y de la conservació de la jurisdicció del General, en absència dels senyors deputats ecclesiàstich y militar y oïdor militar, // 97r // en aquest die, aprés dinar, se congregaren, una aprés altra, en la sala nova de la casa de la Deputació, y tractaren, so és cada una, de sos negocis occorrents, y determinaren que fossen, com són decretades, les supplicacions, que en aquesta jornada se trobaran en los processos dels procehiments d'estos negocis.

Aprés, en la mateixa sala nova, vingueren los senyors visitadors de la visita, de què en los precedents actes se fa menció, y en presència dels senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y de la matexa devuytena de la defensa de dita visita, y de gran número de persones dels dits tres staments, fou publicada la sentència de dita visita, feta contra los qui lo trienni proppassat foren deputats, oïdors y assessors, y restaren per altre die les dels[a] officials.

Fou, aprés, congregada y ajustada la devuytena dels negocis de la embaxada que.s en la cort del rey, nostre senyor, y tractaren de les lletres ordenades per a sa magestat y per als embaxadors, sobre la vinguda de dits embaxadors, y dexaren la resolució per al demà de matí.

Al temps que.s legie la sentència de la visita, vingué, en la casa de la Deputació, lo senyor Valentí de Vilanova, oïdor militar, y no entrà en la dita sala nova, sinó que passejant-se per los corredors de la casa, y estant en la sala vella, hon yo, scrivà major, // 97v // fas mon exercici, féu l'acte que és continuat en aquest die.

Y aprés se féu altre acte per lo senyor canonge Roquer, de part del consistori y devuytena, en lo monastir de Natzaret, devant lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, donant-li dit canonge la clau del armari del Ànima.

En aquest mateix die, se comensà procés en lo consistori dels senyors deputats, a supplicació del procurador del General, contra los deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, sobre sa renicència de venir y assistir en lo consistori de la Deputació, ha ont ha exhibició de molts actes.

Dimars, a XVII. En aquest die, congregada la devuytena de la defensa de la visita, fou determinat que fos executada la provisió, per los assessors del General y doctors applicats feta, en son procés contra lo veguer de Barcelona, per sa inobediència y renicència de no executar les requestes dels senyors deputats.

Aprés, aquest mateix die, congregada la 18a. de les coses y negocis de la embaxada, que ya ere en la cort del rey, nostre senyor, fou determinat ésser scrit a sa magestat fos servit donar licència als embaxadors, los doctor Joan Vila, don Pe-

a. a continuació ratllat dels.

dro de Queralt y Henrich // 98r // Terré, de tornar-se'n, y als dits embaxadors fos scrit, donant-los orde de venir ab dita licència.

Congregada altra vegada, en aquest die, la dita devuytena de la deffensa de la visita, se tractà dels negocis occorrents d'ella, y arribant en lo ajust lo oïdor militar, Valentí de Vilanova, y sobre lo seu assento e intervenció en los actes de aquest die, se féu requesta y resposta, y aprés, dit Vilanova, dissentint al que per los altres se feye, se'n anà.

Tornant los altres, en aquest ajust, y devuytena a tractar del que, per deffensa de dita visita, pensaven ésser necessari, determinaren que, per dits deputat real, oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytena, fos tramès a sa magestat hu dels devuyt jutges de dita visita, qui fos dels més instruïts en los processos y coses d'ella, y que se'n portàs còpia auctèntica de la sentència, que haïr fou publicada, contra los que foren deputats y oïdors lo trienni proppassat, ab les instruccions, lletres y altres papers que li serien donats.

E determinaren que, per més justifficació de aqueixa anada y altres coses que per estos negocis se offeriren, fos feta al senyor lloctinent general, don Manrique de Lara, embaxada de tres persones, explicant-li lo contengut en una scriptura insertada en los actes de aquest die.

Lo temps, emperò, que.s feren los actes de aquest die, en lo monastir de Natzaret, fou per lo síndich del // 98v // General, presenta(da) al abbat de Poblet, deputat ecclesiàstich, y aprés, a don Joan Dança, deputat militar, y aprés a Valentí de Vilanova, oïdor militar, la scriptura que.s conté en los actes de aquest die, ha ont són continuades les respostes.

En aquest die, en lo procés fet en lo consistori dels senyors deputats contra don Joan de Comalonga, per no haber obeït la requesta de ses senyorias, és condemnat en pena de mil lliures ab lo doble.

Dimecres, a XVIII. En aquest die fou ajustada la devuytena de Coplliure; tractaren dels negocis de dita devuytena, y determinaren lo que allí.s conté. Fou aprés, en aquest die, ajustada la devuytena de la deffensa de la visita, y continuant la diligència, que ya los dies passats havien comensat per medi del síndich del General, per haver hora de sa excel·lència, per a trametrer-li embaxada, no la pogueren haver.

En aquest die, a la tarde, Joan Riera, verguer de la Real Audiència, ab licència dels senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytena, entrà en dit ajust y presentà los cartells, per part de la règia cort, que.s diuen en l'acte que se'n rebé.

99r En aquest mateix die se digué en lo consistori dels senyors deputats, que los senyors abat de Poblet, deputat ecclesiàstich, don Joan Dança, deputat militar, y Valentí de Vilanova, oïdor de comptes militar, partiren de la present ciutat tots en un coche per anar al monastir de Poblet, y en Castella, al rey, nostre senyor.

Dijous, a XVIIIIº. En aquest die, per orde dels senyors deputat real, oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytena de la defensa de la visita, fou feta, per part de ses senyorias y mercès, embaxada al lloctinent general per lo senyor don Miquel de Tormo, Jaume Alòs Colom y Federich Roig y de Soler, conseller de Barcelona, sobre una scriptura, que a deset del corrent per aqueix effecte fou ordenada, insertada en los actes del mateix die, sobre la quexa, que de sa excel·lència y del Real Consell de la tercera sala, se tenie, de haver manat ab grans penes a tots los officials reals, residents a Barcelona, que no assistissen en ninguna execució que.s fes, per part de deputats, contra don Joan de Queralt, micer Pere Calvo, Federich Pol, ni altres en los manaments anomenats.

Los quals embaxadors, tornats en consistori, refferiren, lo senyor lloctinent general haverlos respost, que sa excel·lència, en les coses que tocaven a la extracció del General, son pensament no ere estat que no se executassen, ans bé, ho manarie fer, però que, en // 99v // les coses de justícia de què eren les que llavors se tractaven, acudissen al relador de la causa, y.l informassen per a què, aprés, sa excel·lència ne pogués ser informat del dit relador, y manar provehir lo que serie de justícia.

De la qual resposta se tracta llargament en la dita devuytena y també de la partida que aquest matí se havie entès ab molta certitut, que haïr, aprés migdie, feren los dits deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, per a la cort del rey, nostre senyor, de la qual novedad se féu gran admiració en dit ajust, per la qual, ab molt consell, delliberaren enviar lo senyor Francesch Cosma Fivaller, ab lo síndich y altres officials del General, en seguiment de dits deputats y oïdor, per a fer y[a] rebre los actes de requestes y altres de què estaven instruïts, los quals partiren encontinent.

Feren-se, més havant, altres diligències per ben

a. y *interlineat.*

entendrer y verifficar dita anada, e interpel·lar y constituir en mora y culpa de no venir en la Deputació los dits deputat ecclesiàstich y militar, y de no exercir y servir sos officis, com per diversos capítols de Cort y altrament eren obligats.

En aquest mateix die fou congregació de la devuytena elegida per interpretar los capítols del // 100*r* // concert de la última Cort, sobre los deutes y deutors del General, y tractàs en ella de pagar les terçes als senyors deputats y oïdors.

Divendres, a XX. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y entenent que ere necessari interpretar alguns capítols de Cort, per millor intel·ligència dels que disposen en los casos de absència, o impediment, de deputats y oïdors, y, altrament, y per altres coses que.s dirien en la congregació dels brassos per aquest effecte convocadors, foren per so convocats y congregats en aquest mateix die, aprés dinar.

Y oïda per tots la proposició que allí.s féu, y lo que sobre dita absència, de deputats y oïdors militar, occorrie, y altres coses que contra ells se deduhiren, determinà, la major part d'esta congregació, que fossen llavors elegides dues devuytenes, una que tingués bastant poder, com en dita proposició se demana, per a totes y sengles coses que en aquella se diuen, ajustant a la devuytena de la conservació de la jurisdicció a XI del corrent elegida. E altra devuytena per interpretar los capítols de Cort, en la mateixa proposició del die present specifficats y compresos.

Augment de la devuytena de la conservació. Y procehint a fer les dites eleccions, són elegits, en augment de dita devuytena de la conservació, los següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Roquer, canonge Aguilar, canonge Cassador, canonge Delpàs, ardiacha Fivaller, comanador Junyent; per lo stament militar, los senyors baró d'Erill, don Miquel de Agulló, don Bernat de Boxadors, don Federich Desbosch, senyor de Favara, Joan Lull; per lo stament real, los senyors conseller Soler, Joseph de Ferrera, Francesch Casademunt, Conrat d'Oms, // 101*r* // Gervasi Çapila, Joan Dusay.

Devuytena per a interpretar los capítols sobre absència, o impediment, de deputats y oïdors. E per dita interpretació són elegits, los següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Bonet, canonge Oliva, comanador Mecha, pabordre Corbera, prior de Santa Anna, canonge Garçés; per lo stament militar, los senyors don Francesch de Agullana y de Calders, don Bernat de Pinós, Hieròn im Bosch y de Vilagayà, don Miquel Àngel de Mijavila, Pere Çacosta, don Gispert de Guimerà; // 101*v* // per lo stament real, los senyors[a].

En ésser fetes les eleccions de dites devuytenes, fou cada una devuytena per si congregada, y la de dit augment de conservació de jurisdicció determinà ésser decretades y remeses als assessors del General dues supplicacions presentades per lo procurador del mateix General, una contra los deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, y altra contra lo mateix oïdor militar, sobre los procehiments que contra ells, respectivament, se fan, segons los processos que se'n instrueixen.

Y l'altra devuytena procehí, encontinent, en lo modo y forma deguts a interpretar los dubtes de dita proposició, resultants del capítol primer de la Cort, 1413, disposant de la residència contínua y personal en la ciutat de Barcelona de tots los tres deputats, y del capítol X de la matexa Cort, sobre absència dels deputats o algú // 102*r* // d'ells, ultra tres dies, y de la successió del oïdor o oïdors del bras o brassos absents, y dels dubtes resultants de la declaració de dit capítol X y altres feta en la matexa Cort, la qual interpretació y altres coses aserca lo sobredit en aquest die fetes són llargament continuades en los actes de aquest die.

En aquest die, a supplicació del procurador del General en lo consistori dels senyors deputats, se comensà procés contra don Joan Dança, deputat militar, y Valentí de Vilanova, oïdor de comptes militar, sobre sa absència del consistori de la Deputació.

Disabte, a XXI. En aquest die se scrigué, per propri portador, ab molta diligència, al senyor Francesch Cosma Fivaller se'n tornàs ab tots los de sa companyia, lo més prest que fos possible, de la anada que feye en seguiment dels deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, per fer lo que portave en instrucció.

En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de Coplliure, per lo que.s conté en l'acte d'esta congregació.

Lo mateix die, finit lo negoci de dita devuytena, fou congregació de la devuytena elegida per interpretar los capítols del concert dels deutors del General, en la qual, sobre la paga

a. text inacabat.

[1588] de les terçes dels salaris dels senyors deputats, fou feta la determinació que.s diu en l'acte que se'n rebé.

102v Dilluns a XXIII. En aquest die los senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, delliberaren, concordement, per causa de la absència de don Joan Dança, deputat, y Valentí de Vilanova, oïdor militar, y axí dels dos de un mateix bras, dexant desemparada la administració del General, y de sos officis, y per altres motius y causes de dita delliberació, fos feta, proptament, nova extracció de altres deputat y oïdor militars, per lo restant temps del corrent trienni, y los novament extrets en aquells llochs, fossen posats encontinent, en possessió, com més llargament se diu en dita delliberació. Aprés de la qual, encontinent, se entengué en fer la habilitació dels qui poden concórrer en deputat y oïdor militars.

E fent-se dita habilitació entengueren que Joan Riera, verguer de la Real Audiència, volie entrar a presentar als senyors deputats, oïdors y devuytena de la deffensa de la visita, cartells, o // 103r // manaments, de part del lloctinent general, e axí fou congregada esta devuytena, y ab licència precedent, lo dit Riera entrà y presentà a cada hu un cartell, o manament, sobre la firma de dret dels deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, feta en lo Real Consell.

Aprés de la presentació de dits cartells, determinaren y delliberaren, los senyors deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, y propdita devuytena, que sempre y quant alguna persona o persones, de qualsevol grau o condició que sie, deputat, oïdor o de alguna devuytena, officials del General, doctors o altres qualsevol persones, patiran algun dany en persona, béns o honra, per occassió directa o indirecta, del General o de la visita, li sie aquella o aquells satisfet y smenat, de tal manera que, ningú pugue reportar algun dany per via directa o indirecta, per occasió o causa del General, o de la visita de aquell, hara o en sdevenidor, en qualsevol temps que sie, y que per en açò puga lo General, y haja de gastar totes quantes pecúnies y quantitats necessàries o convenients, en una o moltes voltes.

Feta la present delliberació, fou feta extracció, per lo restant del corrent trienni, de deputat y oïdor militar, en lo modo y forma que.s diu en l'acte que.n és rebut y continuat en llibre de Extraccions de deputats y oïdors. // 103v // E foren extrets, per deputat militar, lo senyor Francesch de Grimau, donzell, en la vila de Perpinyà domiciliat. E per oïdor militar, lo senyor micer Pere Aymerich, donzell, en Manresa domiciliat, als quals fon scrit y despachat, encontinent, per a què vinguessen.

En aquest mateix die fou comensat procés en lo consistori dels senyors deputats, a supplicació del procurador del General, contra los senyors deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, per la ferma de dret que han fet en lo Consell Real de la tercera sala, sobre procehiments fets en dit consistori contra ella.

En aquest mateix die se féu provisió en lo propdit procés, y fou declarat ésser nulle la dita firma de dret y ésser manat, als dits deputats, ecclesiàstich y militar, y oïdor militar, a pena de dos mil ducats per cada hu que desistissen a dita firma de dret.

Dimars, a XXIIII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la interpretació dels dubtes dels propis usos de la moneda del rey, nostre senyor, y, en effecte, fou interpretat y declarat que no.y ha prohibició de donar propis usos de moneda // 104r // a sa magestat, y que axí són pogut, y.s poden, donar en la forma que fins assí se són donats, com més llargament se diu en l'acte d'esta declaració, ha ont se done forma del que sobre assò se havie de scriure a sa magestat.

En aquest mateix die, en lo procés del *laudamentum curie*, contra don Joan de Comalonga, fou feta provisió, ab la qual és declarada per nulla la ferma de dret, interposada per dit don Joan de Comalonga en lo Real Consell, per la condemnació de pena de mil lliures ab lo doble, y altres procehiments contra ell fets en lo consistori dels senyors deputats, y fou també provehit ésser feta execució per dita pena, segons la provisió de XVII del corrent.

Dimecres, a XXV. En aquest die fou congregació de la devuytena de la defensa de la visita, ha ont fou feta delliberació de paga als doctors, officials del General y altres, per treballs dels occorrents negocis.

En aquest mateix die micer Pere Aymerich, oïdor militar, novament extret, jurà en la Deputació y prengué possessió de son offici de oïdor. Aprés de dit jurament, precehint deguda licència, Joan Riera, verguer de la Real Audiència, entrà // 104v // en consistori y presentà, a dit oïdor militar, un cartell de part del senyor lloctinent general que, ab menció d'esta presentació, és cosit en lo procés original d'estos procehiments.

Dijous, a XXVI. En aquest die, entre les deu y

onze de la nit, entengueren los senyors deputat real y oïdors de comptes, ab tota certitut, que per orde y manament del senyor lloctinent general y del Real Consell, ere pres y carcerat en los càrcers reals d'esta ciutat lo magnífic micer Miquel Pomet, altre dels assessors y advocats ordinaris del General, per haver ell aconsellat en aquestos negocis occorrents, y que també, per lo mateix effecte, portaven en dits càrcers micer Joan Exerrat, y sercaven altres doctors y advocats applicats en dits negocis. Y perquè, sabent-se, encontinent, aquesta novedat per Barcelona, acudiren en la Deputació moltes persones dels tres staments, y per lo endemà de matí ere feta general convocació de ells, dexaren per a la congregació de aquella, lo que se havie de fer per remey del agravi de dita captura.

Entengueren també, en aquest mateix die, que en lo Real Consell de la tercera sala ere feta regalia contra les persones dels tres staments, de les // 105*r* // devuytenes de la defensa de la visita y conservació de la jurisdicció del General, y també contra deputats y oïdors, y contra los assessors del General y doctors applicats en estos negocis, y contra molts altres que havien entrevengut en los ajusts de brassos, y per orde dels senyors deputats, oïdors y dita devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, se retiraren en la casa de la Deputació los compresos en dites regalies, y se acomodaren en la matexa casa, y en les circumvehines d'ella, que per aquest effecte foren preses, y per la part de la Deputació ubertes y a la part dels carrers tancades.

Divendres, a XXVII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y féu-se embaxada als consellers de la present ciutat, sobre la novedad de la captura de micer Pomet y micer Exerrat. Y aprés, de una casa a altra, anaren diverses embaxades.

En aquest mateix die, y en la congregació de dita devuytena, foren bestretes a mossèn Joan Pau Ciurana, regent los comptes del General, // 105*v* // vint mília lliures, a bon compte dels gastos y despeses fetes y fahedores per les coses que se offeriran desprendre, per determinació y delliberació dels senyors deputats, oïdors y dita devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General.

En aquest mateix die, Sebastià Costa, secretari del senyor lloctinent general, portà als senyors deputat real y oïdors de comptes, en la congregació de dita devuytena, una carta del rey, nostre senyor, de paraules y térmens molt aspres e inusitats, serca la tradició y lectura de la qual succehí lo que.s conté en los actes d'esta congregació de devuytena.

En lo temps que lo sobredit passave, foren congregades les persones dels tres staments, generalment convocades, a les quals fou feta llarga proposició de la nova extracció de deputat y oïdor militars, de la captura de micer Pomet y micer Exerrat, de la carta de gran aspresa de sa magestat y altres coses occorrents.

Per la major part de les quals, fou aconsellat que, promptament, se trametés una o dos persones a sa magestat, les quals poguessen satisfer a la dita real carta y fer lo més havant de què serie instruïts.

106*r* E més, fou aconsellat que, per ser aquest negoci de tanta importància, se scrigués al archebisbe de Tarragona, bisbe de Gerona y al duc de Cardona, com més llargament se diu en l'acte de aquest ajust.

Fou, encontinent, congregada la dita devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, per a executar lo dit consell y per a enviar a sa magestat, segons lo intent y consell dels brassos o persones dels tres staments, nomenaren en lo senyor Miquel Bonet, canonge de la Seu de Barcelona, per embaxador, y lo magnífic micer Joseph Ferrer, per advocat de la embaxada.

E, a la carta de sa magestat, respongueren com apar en los actes d'esta congregació.

E passant havant a altres negocis que no suffrien dilació, sobre los propis usos de la moneda de sa magestat, fou congregació de la devuytena d'estos negocis, per determinació de la qual fou scrit a sa magestat lo que ere determinat, per son real servey, aserca dels propris usos de la moneda, que és servit passar y portar en Itàlia, y sobre lo mateix fou scrit al vici-canceller y comte de Chinchón.

Disabte, a XXVIII. En aquest die fou // 106*v* // congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per execució també del consell de la última congregació dels braços, se féu embaxada al senyor lloctinent general del contengut en la proposició de dits brassos, y en una scriptura que per so fou ordenada, de la qual embaxada y resposta d'ella apar més llarch en los actes de aquest die.

Per occasió de la qual respota y de altres occorrenços d'estos negocis, se trameteren per determinació de aquesta congregació tres cavallers, so és, lo senyor don Miquel Àngel de Mijavila

al senyor archebisbe de Tarragona, lo senyor don Galceran de Armengol al senyor duc de Cardona, y lo senyor Raphael Çaconomina, camarer de Sanct Pere de Roda, al senyor bisbe de Gerona, ab carta de crehensa per a cada hu, la qual crehensa, en effecte, ere referir la urgentíssima necessitat que tot lo Principat tenie de la presència de dits senyors, y que fos promptíssima en aquesta casa de la Deputació.

En aquest die, a supplicació del procurador del[a] General, en lo consistori dels senyors deputats, // 107r // se comensà procés contra los doctors del Real Consell de la tercera sala, sobre la captura de misser Miquel Pomet, assessor del General, y micer Joan Exerrat, hu dels doctors applicats en los ocorrents negocis.

Diumenge, a XXVIIIIº. En aquest die, per general convocació de les persones dels tres staments, fou congregació d'elles, a les quals fou proposada la tramesa de tres cavallers als senyors[b] archebisbe de Tarragona, bisbe de Gerona y duc de Cardona, y la resposta del senyor lloctinent general, a la embaxada última, y lo que més havant sobre assò occorrie.

E per la major part d'esta congregació fou determinat que, ab la devuytena d'estos negocis, se passàs havant en totes les coses ya comensades y altres, conforme a justícia, y que per a fer nominació de persones per embaxada a sa magestat, sperassen los dits senyors archebisbe, bisbe y duc. Y perquè no eren acabats los negocis de aquest ajust y ere hora tarde, aprés migidie, lo prorrogaren per aprés dinar del mateix die.

107v En lo qual aprés dinar, encara que acudiren moltes persones dels tres staments, no occorregué tractar altra cosa, sinó ab la devuytena de la conservació de la jurisdicció, que fou congregada. En la qual congregació fou prorrogat lo ajust dels brassos per al die següent, a les vuyt hores de matí.

Dilluns, a XXX. En aquest die lo senyor Francesch de Grimau, deputat militar novament extret, ha jurat y pres possessió de son offici de deputat.

En aquest mateix die, per determinació dels senyors deputats, oïdors y major part de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, fou feta embaxada de tres persones als senyors consellers de la present ciutat, perquè fossen servits convocar Consell de Cent, per a dar-los rahó y demanar-los consell dels negocis occorrents.

Entengués après que dit Consell estave congregat, y fou allí feta embaxada de nou // 108r // persones, sobre lo contengut en una scriptura per aquest effecte ordenada, segons és en los actes de aquest die, junctament ab la resposta que.ls fou feta.

E per ésser aquesta hora molt tarde, aprés migdie, lo general ajust de persones del tres staments, que estave porrogat per aquest die de matí, prorrogaren per aquest mateix die, aprés dinar.

En lo qual aprés dinar, y en congregació de la devuytena de la defensa de la visita, y ab licència de ses senyorias, entrà en ella Joan Riera, verguer de la Real Audiència, y presentà y dexà als senyors deputats, oïdors y senyors de dita devuytena, un cartell o manament a cada hu, contenint, en effecte, que dins dos dies, los senyors deputats restituïssen don Joan de Queralt en la libertat y estat que estave a dotze del corrent, los quals cartells són cosits en lo procés que sobre estos negocis se fa.

Al qual Riera los senyors deputats y oïdors de comptes requeriren y manaren que anàs a executar la persona y béns de don Joan de Comallonga per deute del General, y serca de assò passà lo que.s diu en los actes de aquest die.

En lo qual fou scrit al deputat local de Perpinyà que, encontinent, per part de ses senyorias y del // 108v // General, presentàs la requesta, que se li trameté ordenada, als officials qui presumirien en executar los béns del senyor Francesch de Grimau, deputat militar, per les mil lliures en què.s deye ésser incidit per no haver obeït al manament, que de part del senyor lloctinent general y de son Real Consell, li ere fet de no acceptar lo càrrech de deputat, y serca de assò fes altres coses que.s diuen en la delliberació y lletra de aquest negoci.

E perquè ere ya hora tarde de la nit, y en la general congregació de brassos no occorregué que haver de tractar, fou porrogada per al die següent, a les vuyt hores de matí.

Dimars, a XXXI. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y ab licència de ses senyorias entrà en ella Joan Riera, verguer de la Règia Audiència, qui se offerí anar a executar don Joan de Comalonga, com ses senyorias lo die passat li manaren. Y foren

a. a continuació repetit del.
b. a continuació ratllat bisbe.

també, en dita congregació fetes altres coses que en los actes d'ella se diuen.

109r Juny MDLXXXVIII

Dimecres, lo primer. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General; se feren delliberacions de diverses pagues, tocants als negocis de deputats y oïdors y dita devuytena.

En aquest mateix die arribà en lo consistori dels senyors deputats y en la congregació de dita devuytena lo senyor marquès Deste, cunyat del sereníssim duc de Saboya, y visità a ses senyorias, com més llargament en aquesta jornada està continuat en llibre de Delliberacions.

En aquest mateix die lo síndich del General, mossèn Miquel Campllonch, féu rebre l'acte, que en llibre de Delliberacions és continuat, sobre requesta per ell feta a mossèn Jaume Pellicer, scrivà de manament, de llevar acte de la presentació de scriptura que dit síndich, sobre la captura de don Joan de Queralt, per orde dels senyors deputats, havie de presentar al senyor lloctinent general.

Dijous, a II. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació // 109v // de la jurisdicció y altres coses del General, y tractament en ella dels negocis occorrents dels procehiments que per ells restaven a fer, arribà lo reverendíssim senyor bisbe de Barcelona en dita congregació, y sobre la cura y diligència de sa senyoria, per concordar les differències dels occorrents negocis, entre lo tribunal de la Deputació y los de la tercera sala del Real Consell, digué y referí, y los senyors deputats li respongueren y agrahiren, lo que en l'acte de aquest ajust està scrit.

En aquest mateix die, lo reverent pare Prado de la companyia de Jesús vingué també en dita congregació de devuytena, y en conseqüència del mateix que en aquest die havie passat ab lo senyor bisbe de Barcelona, digué també y referí, dit pare Prado, lo que consecutivament se conté en dit acte d'esta congregació, ha ont se li agrahí molt lo treball que.y havie pres.

En aquest mateix die, hora ya molt tarde de la nit, fou congregació de persones dels tres staments, generalment convocades, per a donarlos rahó del que tenien entès del senyor bisbe de Barcelona // 110r // y del reverent pare Prado, per principi de tracte y remey de les differències que occorren. Emperò, perquè entengueren los senyors deputats que.s tractave de venir officials o altres persones assí, en la casa de la Deputació, per fer alguns actes encaminats a voler traurer la persona de don Joan de Queralt de la cambra vulgarment dita lo guarda-roba, hont està pres, ab procés y provisió feta a consell del assessor ordinari del General y altres doctors applicats per fets y negocis del General, per ésser aquest fet de tanta gravesa, demanaren consell a dites persones dels tres staments del que, en dit cas, se devie fer per servey de Déu y del rey, nostre senyor, descàrrech dels senyors deputats y oïdors, y benefici del General y de aquesta casa.

Abans de tractar-se en dita congregació del sobredit don Joan Comallonga, regent la vegueria de Barcelona, y Federich Pol, algutzir real ordinari, venint en companyia de altres, ab precedent licència, entraren en dita general congregació y, estant tots depeus, comensà a parlar lo dit veguer, demanant, en effecte, per part del senyor lloctinent general y Real Con- // 110v // sell, la persona de don Joan de Queralt, per a portar-la als càrcers reals, a fi que.s tornàs en la matexa libertat que estave a dotze de maig proppassat, y sobre assò se respongué en dita congregació. Y tota aquesta nit, fins entre la una y dues de matí, se feren los actes entre una part y altra, que en libre de Delliberacions en aquesta jornada estan continuats.

Divendres, a III. En aquest die, entre la una y dues de matí, se continuaren, en la matexa congregació del die precedent, los actes que són en dit llibre de Delliberacions, en conseqüència dels de la nit passada. Y aquells fets y acabats, los dits veguer y algutzir y los demés de sa companyia se'n tornaren, sens portar-se'n la persona de dit don Joan de Queralt, aprés de consultes que[a] aquesta nit passada y en la matinada feren al Real Consell de la tercera sala, qui, lo mateix temps de la nit y matinada, estigué ajustat en casa del senyor lloctinent general, y axí no obstant los conflictes de manaments y requestes, que serca de assò de una part y altra se tin- // 111r // gueren, lo dit don Joan de Queralt és restat pres y carcerat en lo mateix lloch de la Deputació, que.s diu lo guarda-roba, hont primer fou posat.

En aquest mateix die són en dit libre de Delliberacions dues relacions de mossèn Miquel Campllonch, síndich del General, de la anada y diligència per ell feta de haver hora del senyor lloctinent general, per fer-li embaxada de part dels senyors deputats.

E perquè les persones dels tres staments, que haïr y tota la nit y aquest matí han estat congre-

a. que *interlineat.*

gades en lo consistori de la Deputació, estaven encara en la matexa congregació tractant dels occorrents negocis, fou per sa determinació scrit al rey, nostre senyor, y als canonge Bonet y micer Ferrer sobre dits negocis, lo que en dit llibre se conté.

E aprés, fou porrogada la dita congregació de persones dels tres staments per al die següent, a les set hores de matí.

Disabte, a IIII. En aquest die foren tornades a congregar, per la porrogació del die de haïr, les persones dels tres staments, y per fer embaxada al senyor // 111*v* // lloctinent general, fou ordenada una llarga scriptura del que se li havie de dir, segons és continuada en los actes de aquest die, y no.s pogué haver hora de sa excellència per a fer la dita embaxada, escusant-lo, son camarer, que prenie medicina y tenie altres impediments que.s diuen en los actes de aquest die.

En lo qual die fou també congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, ha ont se feren delliberacions de diverses pagues fetes per los occorrents negocis.

En aquest mateix die, a la tarde, en la congregació que encara ere de les persones dels tres staments, en virtut de porrogació feta de matí, vingué lo senyor duc de Cardona en dita congregació, qui haïr arribà en Barcelona, per carta del consistori dels senyors deputats de vint-y-vuyt del passat, ha ont se feren los compliments que en los actes de aquest die se diuen.

Diumenge a V. Festa de Penthecostes. En aquest die fou congregació de la devuytena dels negocis de la embaxada sobre los errors de les constitucions, hont fou // 112*r* // mostrada y legida una lletra dels embaxadors de dita embaxada, lo doctor Joan Vila, don Pedro de Queralt y Henrich Terré, de Madrid a trenta-hu del passat, tramesa als senyors deputats. Y veren també y oïren[a] la lletra del abat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova de què dits embaxadors fan menció en la sua, y restant molt admirats d'esta propdita lletra, dexaren per altre die lo que d'ella havien de tractar, les quals dues lletres són cosides en lo procés, que.s fa en aquest consistori, contra los dits abat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova.

Embaxadors. Fou aprés, en aquest mateix die, congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y tractant de la embaxada solemne que se havie de fer al rey, nostre senyor, per conformar-se al parer y consell de les persones del tres staments, donat en la congregació de vint-y-set del passat, feren elecció en la forma que en ella.s diu dels nou embaxadors següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors archebisbe de Tarragona, Raphael d'Oms, ardiacha major y canonge de Tarragona, // 112*v* // Miquel Bonet, canonge de Barcelona; per lo stament militar, los senyors duc de Cardona, don Bernat de Boxadors, Francesch Cosma Fivaller; per lo stament real, los senyors Federich Roig y de Soler, conseller, Joan Luýs Cornet, Perot Amat.

Dilluns, a VI. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General. Entrat en ella, ab licència precedent, mossèn Sebastià Costa, secretari del senyor lloctinent general, donà a ses senyorias una carta del rey, nostre senyor, sobre no anar les nou persones, lo die de haïr elegides, per la embaxada que allí.s diu, la qual carta està insertada en los actes de aquest die, de la qual carta // 113*r* // cresqué la admiració, que ya tenien de altres pasades cartes de sa magestat.

Dimars, a VII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y vingué en ella lo senyor duc de Cardona, y féu les offertes de valer al General y a tot lo Principat, que.s diu en l'acte d'esta congregació.

Fou, aprés, congregació de la devuytena de la embaxada dels errors de les constitucions, ha ont se legí la lletra de sa magestat, de trenta del passat, sobre no haver volgut donar licència als embaxadors, Joan Vila, don Pedro de Queralt y Henrich Terré, de tornar-se'n, y foren legides altres lletres, y determinaren lo que.s conté en l'acte d'esta congregació, en lo qual se muda la forma y orde de gastar que dits embaxadors abans tenien.

Dimecres, a VIII. En aquest die se publicà la setència de la visita contra los officials del General.

113*v* Dijous, a VIIII°. En aquest die fou congregació de la devuytena per la embaxada dels errors de les constitucions, y de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per determinació de dites dues devuytenes junctes, fou scrita y tramesa al rey, nostre senyor, una carta relativa y resolutiva de molts caps dels negocis occorrents. E scrigueren també y respongueren als embaxadors, Joan

a. a continuació ratllat en.

Vila, don Pedro de Queralt y Henrich Terré, lo que occorrie sobre dita carta de sa magestat, les quals, dues cartes, són continuades en los actes d'estes dues congregacions.

Divendres, a X. En aquest die fou congregació de la devuytena de la jurisdicció y altres coses del General, y perquè lo senyor archebisbe de Tarragona, ab sa carta de 8 del corrent, s'és scusat de anar a la embaxada, per la qual ere elegit en hu dels nou // 114*r* // embaxadors, en lloch del dit senyor archebisbe fou feta elecció, en deguda forma, del senyor Baltezar de Rajadell, canonge de la Seu de Leyda. E perquè lo senyor Federich Roig y de Soler, conseller segon de la present ciutat, també s'és scusat de anar en dita embaxada, per la qual també ere elegit, fou en lloch seu, ab semblant deguda forma, feta elecció del senyor Francesch Terré.

E tots los embaxadors assignaren la partida per a 12 del corrent, donant-los les quantitats degudes per sos habillaments y gastos, y al canonge Bonet y micer Joseph Ferrer, sobre la anada de aquesta embaxada, scrigueren la que en los actes d'esta congregació és continuada.

Disabte, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

114*v* Dilluns, a XIII. En aquest die, alguns dels nou embaxadors elegits prestaren lo jurament acostumat, de bé y lealment haver-se en lo càrrech de la embaxada, y de no tractar negocis propis ni de altres que sien contraris als de dita embaxada.

En aquest mateix die, lo reverendíssim senyor don Jaume Cassador, bisbe de Gerona, vingué en lo consistori dels senyors deputats, y a ses senyorias y senyors oïdors de comptes y devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, digué, ab gran compliment, la vinguda que havie fet per lletra de ses senyorias, en servey del General y de tot lo Principat, y.s féu y.s respongué, en aquest col·loqui, lo que en esta jornada està continuat en libre de Delliberacions.

En aquest mateix die, aprés dinar, de manament del senyor lloctinent general, fou pres y capturat y posat en los càrcers reals lo senyor Miquel d'Oms, ciutedà, y axí se entengué per los senyors deputats y oïdors, y que anaven en serca de altres cavallers // 115*r* // que eren del número de les devuytenes, y per aquest effecte fou, encontinent, determinat ésser feta, demà de matí, a les sis hores, convocació general de persones del tres staments, per a les vuyt hores del matex matí.

Tractant aprés sobre estes occorrençes, los senyors deputats, oïdors y senyors de dita devuytena de la conservació de la jurisdicció, y altres coses del General, que estaven congregats, paregué al senyor Federich Roig y de Soler, conseller segon, hu de dita congregació, que demà de matí, los senyors consellers, com a pares d'esta república, se posassen per mediadors de les contencions que occorren entre lo General y Real Consell, e intercedissen per lo remey y quietut d'elles, y per aqueix effecte, ab sos prohòmens, fessen embaxada al senyor lloctinent general, lo qual parer fou molt accepte als senyors deputats, oïdors y senyors de dita devuytena, y lloaren y estimaren-lo molt, al senyor conseller, y.l pregaren tingués la mà perquè.s fes dita embaxada.

En aquest mateix die don Joan de Comallonga, regent la vegueria de Barcelona, fou posat en los // 115*v* // càrcers de la Deputació per manament dels senyor deputats, per so que no pagave, com li ere demanat, sis-centes lliures que devie al General, com a fermansa de Antoni Viladamor, arrendador de la bolla de Cervera, trienni 1572, sobre la demanda de dit deute y captura de dit don Joan de Comallonga, passà lo que.s conté en l'acte que se'n féu.

Dimars, a XIIII. En aquest die les persones dels tres staments, per general convocació del mateix die congregades, vingueren les nomenades en l'acte d'esta congregació.

Y, ans de tractar de les coses per les quals eren convocades, entengueren que los senyors consellers havien enviat a demanar hora al senyor lloctinent general, per a fer-li la embaxada que haïr fou pensada, y axí paregué no tractar cosa alguna fins fos entesa la embaxada de dits consellers y resposta d'ella, y entretant estigueren en dita congregació fins a les sinch hores, // 116*r* // aprés dinar del mateix die, que vingué lo dit senyor conseller Soler, y referí la dita embaxada y resposta, segons que llargament està tot continuat en l'acte d'esta congregació, ha ont, consequutivament, se segueix la proposició feta per los senyors deputats en aquesta congregació, sobre la captura del senyor Miquel d'Oms, y sobre la diligència que, per part del senyor lloctinent general, se fa de pendre altres cavallers, que són de les devuytenes y congregacions de les persones dels tres staments, qui entrevenen y aconsellen als senyors deputats, sobre les occorrents differències y contencions ab lo Real Consell.

E per la major part de dita general congregació fou aconsellat que fossen executades, promptament, totes les delliberacions y provisions fetes

[1588] fins lo die present, y les que més havant se farien, conforme a capítols de Cort y justícia, y fossen fets tots altres procehiments, que per capítols de Cort y justícia se poguessen fer, y per los senyors deputats fos scrit a les universitats y als bisbes y Capítols, fent-los a ssaber los treballs en què stan per conservació de nostres privilegis, pregant-los que encomanen // 116v // a Nostre Senyor Déu, que.u encamin de la manera que sie son servey y de sa magestat, com lo fi d'esta casa sie servir en tot a sa magestat.

Aprés, en aquest mateix die, fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa determinació se scrigué als senyors canonge Bonet, embaxador, y micer Joseph Ferrer, advocat de la embaxada d'estos negocis, y també se scrigué al senyor duc de Cardona, les que són continuades en aquest die.

Divendres, a XVII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y.s féu la paga que allí.s diu.

117r En aquest mateix die per determinació feta en dita congregació se scrigué al senyor duc de Cardona sobre lo que succehí entre los consellers d'esta ciutat y lo adelantado de Castella, don Jordi de Padilla, capità general de les galeres de Spanya, sobre la sua entrada ab la guarda del lloctinent general de sa magestat, que li ere persuadida per lo mateix lloctinent, lo qual adelantado, per impediment del senyor conseller Soler, ab molta diligència y cortesia fet, se retirà ab semblant cortesia, y dexada la guarda, entrà sens ella.

Disabte, a XVIII. En aquest die fou congregació de devuytena per declarar los dubtes sobre la paga de les terçes dels salaris dels senyos deputats, oïdors y assessors, y féu-se determinació de ser-los pagades les terçes de sos salaris.

Dilluns, a XX. En aquest die fou // 117v // congregació de la devuitena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa delliberació se scrigué al senyor baró d'Erill, qui és hu de dita devuytena, que fos servit venir ab prestesa per la necessitat que.s tenie de sa presència y consell. E més se scrigué als nou embaxadors y al rey, nostre senyor, les que en aquesta jornada són determinades y referides.

En aquest mateix die, per lo síndich del General, fou presentada al senyor virey una scriptura, de la presentació de la qual rebé acte mossèn Miquel Amat, scrivà de manament, segons relació de dit síndich, continuada en libre de Delliberacions en aquesta jornada, en la qual relació diu també, lo dit síndich, les paraules ab que lo virey lo tractà molt mal.

Dimecres, a XXII. En aquest die, // 118r // per los senyors deputats y oïdors de comptes, fou feta delliberació de ésser executada la sentència de la visita, feta y publicada contra los qui foren deputats, oïdors de comptes y assessors, lo trienni proppassat, y altres officials del General.

Dissabte a XXVI. En aquest die fou scrit als nou embaxadors tramesos a sa magestat, la hu dels quals ere lo senyor duc de Cardona, // 118v // en havís de haver lo senyor lloctinent general, la vigília de sanct Joan, manat tancar en la gonguera Miquel d'Oms y micer Joan Exerrat, y en havís, també, del que en veritat succehí la dita vigília de sant Joan, anant don Bernat de Pinós a la guarda, com a capità de la confraria dels perayres, lo qual don Bernat ere hu dels retirats en la casa de la Deputació, per causa de les regalies, que són dites a vint-y-sis de maig.

Dilluns, a XXVII. En aquest die, mossèn Sebastià Costa, secretari del senyor lloctinent general, vingué en lo consistori dels senyors deputats, precehint sa licència, y de part del senyor lloctinent general, digué a ses senyorias que, per coses que tocaven al servey de sa magestat, fossen a casa de sa excel·lència, a les quatre hores, lo deputat real y oïdors ecclesiàstich y real, y sobre assò passà lo que està continuat en aquesta jornada en libre de Delliberacions y, assenyaladament, foren tramesos ab // 119r // embaxada, al senyor lloctinent general, los senyors prior de Sancta Anna, don Francisco d'Erill y Julià de Navel, per a dir a sa excel·lència la difficultat que.s tenie de anar dit deputat real y oïdors ecclesiàstich y real, sens los altres deputat y oïdor militars, ha ont també està continuat lo que digué lo senyor lloctinent general, molt al contrari del que de sa excel·lència se havie de sperar.

De aquesta embaxada y resposta resultà necessitat de general convocació de persones dels tres staments, y axí fou feta encontinent, y a la congregació d'elles fou proposada la dita embaxada y soberga resposta d'ella. E, per la major part d'esta congregació, fou aconsellat que lo senyor deputat real y oïdors ecclesiàstich y real anassen a sa excel·lència, ab maçes altes y molt ben acompanyats, y allí satisfessen a les paraules aspres que als dits embaxadors havie dit, y que allí no.s fes acte algú, ni.s desclogués lletra, y fos aprés, encontinent, despedit correu per a sa magestat, donant-li rahó de totes estes coses. E axí anaren los dits deputat y oïdors ecclesiàstich y real, y no trobaren lo senyor lloctinent

general en // 119*v* // casa. E aprés hy tornaren, y referiren aprés en consistori que sa excel·lència los respongué, en effecte, que tenie carta de sa magestat per donar-los, y per no ésser-hy lo secretari Costa, qui la tenie, la enviarie lo endemà, y que ell, de sa part, los deye y encomanave lo que sa magestat los deye, y ya ab dos cartes havie manat, y esta serie la tercera, y dient, també, algunes paraules de prou blandura y lo quant sa magestat los tenie per fels vassals.

Aprés se scrigué al rey, nostre senyor, sobre la quexa que.s tenie de les males paraules que lo senyor lloctinent general havie dit als dits tres embaxadors, y sobre lo mateix se scrigué als nou embaxadors.

Dimars, a XXVIII. En aquest die mossèn Sebastià Costa, secretari del senyor lloctinent general, vingué y, ab precedent licència, entrà en lo consistori dels senyors deputats y donà, a ses senyorias, una carta de sa magestat, dirigida als deputat real y oïdors, ecclesiàstich y real, de molt aspres paraules // 120*r* // y de demonstració de ser sa magestat molt sinistrement informat, la qual és insertada en los actes de aquest die.

E fou, aprés, legida la dita carta de sa magestat, en congregació de les devuytenes de la defensa de la visita y de la conservació de la jurisdicció del General, y per determinació d'elles se scrigué, y.s despacharen propris portadors, als Capítols dels canonges de les sglésies, cathedrals y a les universitats reals en lo present Principat y comtats, que, com a part que són de aquest cors, volguessen quiscú d'ells enviar al rey, nostre senyor, sobre los occorrents agravis resultants del recors de don Joan de Queralt, y supplicar-lo fos servit entendre la molta justícia de aquest Principat y comtats, y manar-ho tot remediar, com més llargament se diu en les lletres que foren expedides y trameses.

En aquest mateix die fou congregació de la devuytena per a declarar los dubtes de la paga de les terçes dels senyos deputats, y fou determinat ésser pagades, com allí.s conté.

Dimecres, a XXVIIIIº. En aquest die // 120*v* // fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y tractant de la carta del rey, nostre senyor, de XI del corrent, y altres coses que se offeriren, fou determinat ésser feta embaxada de nou persones per a dir lo que se'ls ordenarie, ab particular scriptura. E també fou delliberat que, a sa magestat en resposta de la dita sua, fos scrit ab gran efficàcia, segons que axí.s féu.

Dijous, a XXX. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per determinació de la qual foren fetes diverses pagues a doctors y altres, qui havien servit y treballat per los occorrents negocis de les contencions, ab los doctors de la tercera sala.

En aquest mateix die, fou feta, al senyor lloctinent general, la embaxada de nou persones, que haïr fou determinada, en la qual se digué, a sa excel·lència, lo contengut en una scriptura per aquest effecte ordenada, insertada en los // 121*r* // actes de aquest die que, en effecte, fou supplicar a sa excel·lència, per les causes que allí.s diuen, fos servit no se innovàs cosa alguna en les causes de micer Exerrat y Miquel d'Oms, y també de Prats de Bigues, qui de manament de sa excel·lència estaven en la presó, ha ont també està continuada la resposta del dit senyor lloctinent general, y la rèplica que se li fou feta.

Juliol

Dissabte, a II. En aquest die los senyors deputats y oïdors feren altra delliberació de ser executada la[a] sentència de la visita, feta contra los qui lo trienni proppassat eren deputats, oïdors y assessors y altres officials del General. // 121*v* // La qual delliberació fou feta a consell de hu dels assessors del General, y de altres doctors applicats, qui al peu d'ella són firmats, en la qual se diu que la delliberació, a vint-y-dos de juny proppassat feta sobre lo mateix, fou de consell de dits assessor y doctors applicats, de paraula donat, y foren despedides les crides que allí.s diu.

Diumenge, a III. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, sobre les cartes, en aquest die rebudes, dels embaxadors del General, per les dues embaxades que són en la cort de sa magestat, y foren fetes diverses pagues de gastos per los occorrents negocis.

Dimars, a V. En aquest die // 122*r* // los senyors deputats y oïdors de comptes saberen lo agravi gran que la ciutat de Tortosa feye en aquesta ciutat, per no dexar entrar en Tortosa lo senyor conseller en cap, Galceran de Navel, qui ve de la cort del rey, nostre senyor, y que per tractar de aquest agravi eren los senyors consellers y Consell de Cent, en aquesta hora, ajustats en la casa de la ciutat, y paregué a ses senyorias que, per la bona y gran correspondència que se acostume de servar entre aquest con-

a. a continuació ratllat visita.

sistori de la Deputació y los senyors consellers y Consell de la casa de la ciutat, devien enviar embaxada, als dits consellers, de nou persones de tots staments, offerint-los, de part de ses senyorias y del General, tot favor y ajuda que fos mester, en benefici de la ciutat. E per a fer dita embaxada elegiren, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors Jaume Castellar, prior de Santa Anna, canonge Oliva, canonge Garçés; per lo stament militar, los senyors don Miquel Àngel Mijavila, // 122*v* // don Federich Despalau, don Luýs de Aragall; per lo real, los senyors Joan Dusay, Bernat Vilana, Miquel d'Oms, menor.

Los quals, acompanyats de molts officials del General, anaren a fer dita embaxada. Y poc aprés, tornats en consistori, referiren que, en arribar en la congregació de dits senyors consellers y Consell, foren rebuts ab gran cortesia, y.ls donaren entre los cavallers y ciutedans, y als officials qui.ls acompanyaven, entre los mercaders y artistes, y aprés de ser tots assentats, los dits senyors embaxadors digueren sa embaxada, estant depeus cada hu quant parlave, conforme lo costum del Consell de Cent de aquella casa. E lo senyor conseller segon, Federich Roig y de Soler, president o cap del Consell per absència del conseller en cap, en[a] // 125*r* // nom de tot lo Consell, agrahí molt als senyos deputats la dita embaxada y offertes d'ella, offerint-se correspondre, ab la matexa voluntat y obres, en tot lo que fos benefici del General y de la casa de la Deputació, y que farien saber a ses senyories lo que en aquell Consell se determinarie, per remey de dit agravi.

En aquest mateix die, lo patró Miquel Rabassa de Tossa, en lo consistori dels senyors deputats, ha dit a ses senyorias que lo adelantado de Castella, capità de las galeras de Spanya, sabent la voluntat de ses senyorias ha dexat y deslliurat, encontinent, a ell dit patró de la detenció que.s feye de sa persona per les causes de una supplicació de dit patró a dits senyors deputats presentada y per lo assessor del General provehida, del tenor següent: «Molt il·lustres senyors. Miquel Rabassa», etcètera, sie insertada segons en sa original forma és assí cosida.

En aquest mateix die fou congregació de devuytena, ha ont se legí la lletra en aquest // 125*v* // mateix die rebuda dels pahers de Balaguer, en resposta de la de vint-y-vuyt del passat, sobre les occorrents contencions y tornà-se'ls deguda resposta.

Dimecres, a VI. En aquest die fou congregació de la devuytena dels negocis de Coplliure, y foren pagats doctors y altres qui per dits negocis havien vagat, treballat y servit. En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y per sa determinació foren scrites lletres al duc de Cardona, y a altres dels nou embaxadors y també als primers embaxadors, Joan Vila, don Pedro de Queralt y Henric Terré de Picalqués.

En aquest mateix die los consellers de la present ciutat tragueren y posaren en una de les finestres de la casa de la ciutat, sobre la porta principal de aquella, la bandera de sancta Eulàlia, que és la ban- // 126*r* // dera de la ciutat, per los procehiments que dits consellers feyen y entenien de fer contra la ciutat de Tortosa, per no voler admetre que lo conseller en cap de la present ciutat, Galceran de Navel, venint de la cort del rey, nostre senyor, entràs en dita ciutat de Tortosa ab la gramalla e insígnies de conseller.

Dijous, a VII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, ha ont se legiren cartes, la nit abans rebudes, ab dos memorials del canonge Bonet y micer Ferrer, Francesch Cosma Fivaller y Perot Amat y dels primers embaxadors.

En aquest mateix die, per part dels senyors consellers de la present ciutat, fou als senyors deputats presentada una supplicació, per a què fossen servits enderrocar la barracha que lo General tenie fora lo portal de Mar, y axí fou fet.

En aquest mateix die fou rebuda carta dels // 126*v* // jurats de Granollers, en resposta de la dita de vint-y-vuyt del passat, sobre lo occórrer a nostre senyor al rey per los occorrents treballs.

Divendres, a VIII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per determinació de la qual, lo assessor del General ab dos altres doctors dels més antichs dels applicats y sinch cavallers y ciutedans, anaren en casa del senyor regent Cordelles, y tractaren ab ell y altres doctors de la tercera sala sobre les differències dels agravis y negocis occorrents. Y aprés, en dita congregació referiren los conflictes y discrepàncies que allí havien passat, segons tot és continuat en los actes d'esta congregació. Fou també en ella delliberat ésser fetes pagues de deutes per dits occorrents negocis.

Disabte, a VIIIIº. En aquest die[a] // 127*r* // per

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 4, pàgs. 757-758.

a. a continuació repetit per los senyors deputats.

los senyors deputats y oïdors de comptes, a les persones dels tres staments, generalment convocades, nomenades en l'acte de aquest ajust, fou proposat lo dubte y difficultat que tenien de anar, com per part dels senyors consellers de la present ciutat eren convidats, acompanyar en aquest mateix die, aprés dinar[a], los dits consellers ab la bandera de la ciutat que dimecres, a sis del corrent, tragueren y posaren en una finestra de la casa de la ciutat, y en aquest die volien posar en lo portal de Sanct Antoni, per anar contra la ciutat de Tortosa, com en dita jornada de sis del corrent se diu. E sobre dit dubte e difficultat demanaren, los senyors deputats y oïdors y dites persones dels tres staments, donaren consell, com se diu en dit acte, lo qual consell de dites persones, en effecte fou que los senyors deputats, militar y real, y oïdor real anassen acompanyar dits consellers y sa bandera, en lo modo y forma que en ell se diu.

Aserca de la qual extracció de bandera, procehiments y effectes d'ella, se ha fet y succehit fins en aquesta jornada, inclusive, lo següent, so és: Que lo senyor Galceran de Navel, ciutedà, con- // 127*v* // seller en cap d'esta ciutat, tornant per lo camí de València, ab la gramalla e insígnies de conseller, de la cort del rey, nostre senyor, ha ont ere anat per negocis y affers de la ciutat, ans de entrar en Tortosa, los procuradors de aquella ciutat, sabent que volie entrar ab la gramalla e insígnies de conseller, lo detingueren en un hostal fora la ciutat, ab molts hòmens de guarda, perquè no entràs ni passàs ab aquella auctoritat que portava de conseller. Y entesa, per los senyors consellers y Consell de la present ciutat aquesta novedat dels de Tortosa, fou referida en lo Consell de Cent que, encontinent, se tingué per determinació del qual dit die a sis del corrent fou treta la bandera de la ciutat y posada en la finestra, sobre lo portal major de la casa de dita ciutat, a effecte de anar ab ella y ab quatre mília hòmens contra la ciutat de Tortosa, en reparo de la injúria y dany que feyen a la ciutat de Barcelona, detenint e impedint lo conseller en cap com dalt és dit.

Y fou assò fet d'esta manera, que lo senyor Federich Roig y de Soler, ciutedà, con- // 128*r* // seller segon, y per absència de dit conseller en cap, coronell d'est ciutat, en companyia dels altres consellers y sos pròmens y de la vint-y-quatrena de guerra, que ya per dita ciutat era elegida, y ab molts altres cavallers y persones de tots staments de la dita casa, y ab gran música y regosijo de trompetes y atabals, a les deu hores de matí del matex die, a sis del corrent, isqué de la casa de la ciutat, y detenint y girant-se devant lo portal major de aquella, prengué la dita bandera, que ya allí estave apparellada, y de baix enfora la alçà y donà als officials y ministres de la ciutat, qui per aquest effecte estaven a la finestra sobre dit portal, los quals la prengueren y, encontinent, la posaren y assentaren a la matexa finestra, continuant-se la dita música y regosijo, la qual bandera se diu de sancta Eulàlia, y és la major y millor de dita ciutat, feta de tafeta carmesí ab la figura, a cada part, de sancta Eulàlia pintada al oli y dorada, ab scut, també en cada part, de les armes de dita ciutat daurat y de semblant pintura. E la dita finestra estave ornada de un dosser de tafeta groc y carmesí, y altre // 128*v* // dosser de sobreviat de vellut carmesí y brocat. Y posada, com és dit, se'n tornaren los senyors coronell, consellers, prohòmens y vint-y-quatrena en la casa de la ciutat, y lo coronell y altres estigueren, die y nit, en la dita casa en guarda de dita bandera.

Poc aprés, ans de migdie, de part dels senyors consellers, fou feta y publicada crida per los llochs acostumats d'esta ciutat, convocant, per a la una hora del mateix die, aprés dinar, los priors, cònsols, prohòmens y majorals dels collegis y confraries de la ciutat, per tractar y concertar lo que per ells se havie de fer, en honra, favor y seguiment de dita bandera. Y féu-se dita crida ab so de tres tabals y sis trompetes, tots ab ses vestes y pavons de domàs carmesí, y ab scrit y armes de la ciutat.

Aprés de la qual crida, despacharen los senyors consellers propri correu als procuradors de la ciutat de Tortosa, nottifficant-los ésser treta dita bandera contra dita ciutat, per lo dit impediment fet al conseller en cap, e interpel·lant-los dels gastos d'ella y de les penes en què // 129*r* // los de Tortosa eren encorreguts.

Perquè, emperò, en estos dies y temps del stiu les confraries de la ciutat, tenint cada una d'elles son propri capità, acostumen guardar, so és, cada una en sa nit y per son orde los baluarts y muralles de la present ciutat, per diffensa de enemichs, y se sdevingué en aquest die la guarda de la confraria dels daguers, de la qual és capità lo senyor Luýs de Boxadors, aquest mateix capità, ab lo cuerpo de guarda de sa companyia y confraria, estigué també tota la nit en la placeta, o patí, devant de la casa de la ciutat, en guarda de dita bandera, ab lums de atxes en lo portal de dita casa, y en los corredors devant dita finestra, y ab lum de dos ferons, hu a cada part de la plasseta y cantonada devant la casa, y la música que dalt se diu, anave continuant-se en l'orde y forma

a. dinar *interlineat.*

[1588] que.s devie. Y axí fou aquest acte de tanta solemnitat que, dia y nit, acudie tot lo poble a veure dita bandera y coses d'ella.

E de la matexa manera estigué la bandera, dies y nits en dita finestra ab semblant guarda y companyia, axí dels consellers y altres per son orde, com del capità y cuerpo de guarda // 129v // de la confraria que se offerie, fins al die present a nou del mateix, que fou portada en lo portal de Sanct Antoni.

En lo qual temps, en la casa de la ciutat, se apunctaren y feren los apercebiments necessaris per los effectes de dita bandera, y per molts cavallers y altres persones principals y per universitats de viles y ciutats foren fetes tantes offertes als concellers y ciutat de Barcelona de valer y ajudar-los ab ses persones y béns, que se entenie, públicament, podie anar la dita bandera ab més de trenta mília hòmens.

Ab les quals offertes y altres prevencions fou determinat, en la casa de la ciutat, que lo die present se portàs y posàs dita bandera en lo portal de Sanct Antoni, ha ont estigués en lo camí de la anada, que ab ella se havie de fer, contra la ciutat de Tortosa, y per exa causa, lo die proppassat, de part dels consellers, fou publicada crida, ab semblant so de tres tabals y sis trompetes, vestits y ornats com és dit, convocant tot los pròmens y majorals de les confraries, ab sos panons y confrares, sense armes de foch, per a què a la una hora, aprés migdie, fossen en la casa de la ciutat per acompanyar los senyors consellers y la bandera, que portarien per posar en lo portal de Sanct Antoni.

130r E més havant, de part de dits consellers, foren convidats, per al mateix effecte, los senyors lloctinent general, bisbe de Barcelona, deputats y oïdors y altres persones principals, de hont resta als senyors deputats y oïdors dubtar y ésser aconsellats, com dalt és dit.

E axí, en aquest die, a nou del corrent, a la una hora aprés migdie, los prohòmens, majorals y confrares ab ses capes y spases y ab los panons de les confraries, que se acostumen portar en les professons, foren en la casa de la ciutat, acomodant-se dins y defora ab molta conformitat, y aprés vingueren molts dels senyors convidats y altres persones de tots los staments de la casa de la ciutat, y vingué també una companyia, molt concertada de més de dos-cents soldats, de la qual ere capità lo senyor Joseph de Bellafilla, y los soldats eren de les confraries dels calceters, vidriers, sparters y libraters, tots arcabussers molt ben adressats, y a punt de totes armes, y anave devant ells lo dit capità, ab son archabús al coll y[a] patge devant, en bon tall y tot ab forma de soldadesca.

Y entre les tres y quatre de aquest migdie, comensant de partir per a portar la bandera en lo portal de Sanct Antoni, isqué primer, y anà per devantguarda, lo dit capità Bellafilla ab la dita sua companyia de soldats.

130v Aprés, anaren tres negres tabalers ab sos tabals, a cavall en sos rossins, tocant y sonant los tabals que aportaven, y aprés d'ells, anaven a peu, sis trompetes sonant, y tots los dits negres y trompetes ab sobrevestes y panons de domàs carmesí, ab lo scut y armes de la ciutat. Consecutivament, anaven totes les confraries, cada una ab son panon y orde acostumat de proffessó.

En lo temps que los precedents feyen son camí, ab tota bona ordenança, agraduaren, en casa de la ciutat en l'orde acostumat, los primers qui havien de anar ab lo coronell y consellers, y axí discorregué lo temps fins a les sinch hores de la tarde, que los senyors deputats, militar y real, y oïdor real[b], avisats de part dels senyors consellers, acudiren a cavall en la matexa casa de la ciutat, acompanyats de molts officials y ministres del General, y ab los tres porters devant portant sobre los muscles les masses grosses, també tots a cavall.

Passades totes les confraries a peu, seguiren, axí mateix, altres sis trompetes y dos atambors, o caxes de guerra, ab pifanos y tots ab sobrevestes, scut y armes, que és dit en lo negres y altres trompetes. // 131r // Anave aprés, immediatament, a cavall, armat de cors ab armes dorades, y ab sa spasa y daga dorada, lo senyor don Miquel de Agulló y de Pinós, elegit panoner major de dita bandera, y portave sombrero negre guarnit de trena de or, cordó de camafeos, medalla y ploma blanca, lo gipó ere de telilla de seda, blanca y plata, y les calces de tafeta blanc[c] y tallades ab sos enforros de telilla de plata, y ab miges de seda blanca y çabates blanques, lo qual per sa bella disposició y, principalment, per la bona oppinió y estimació en què per tot lo poble és tingut, y per moltes altres sues bones parts, posat en son bell cavall, adressat de tafeta carmesí, guarnit de flocadura de seda groga y carmesí, paregué també ab la bandera que portave en la mà, que no.y havie més que desijar. Y axí, ab aquest tant bon gust y contento del poble, ajudant-li dos hòmens a peu, al costat de son cavall, a portar la dita bandera, per lo molt pes y balans d'ella, que altrament

a. y patge *interlineat.* – *a continuació ratllat* devant.
b. *a continuació ratllat* h.
c. *a continuació ratllat* ab cultellades.

no.s podie portar, la tenie ell en sa mà dreta, y la portave en la forma que humanament fer se podie, seguint los de devant.

Seguie tras d'ell, lo cavall de armes del senyor coronell, ab adressos de vellut carmesí mos- // 131v // trejat e guarnits de flocadura de or y seda carmesí, scut y armes de la ciutat en los faldas, en lo qual anave un patge vestit conforme los adressos del cavall, lo qual patge portave en lo cap una celada ab plomes grogues, y en la mà lo bastó o insígnia de coronell dorat, ab lo scut y armes de la ciutat en los caps. Consecutivament, seguien a cavall los dos verguers dels cònsols de Lonja, ab ses vestes blaves y vergues de plata.

Aprés, dos porters, dels tres dels senyors deputats, ab ses vestes de tafeta morat y ab les masses grosses de plata dorades, y a la mà esquerra d'estos dos dels senyors deputats, anaven dos acompanyadors dels senyors consellers, ab vestes de xemellot vermell. Venien aprés los dos verguers dels senyors consellers, ab vestes també de xemellot vermell y vergues de plata sobredorades, y a la mà squerra d'estos dos, anave lo porter màs antich dels tres dels senyors deputats, també vestit de tafeta morat y ab sa massa grossa de plata dorada, com los altres porters sos companyons.

És emperò de saber que, en lo anar dels tres porters dels senyors deputats, se prengué error perquè // 132r // en la consulta, de part dels senyors deputats y persones dels tres staments, feta aquest die de matí als senyors consellers sobre la forma d'esta anada, fou concordat que, los tres porters dels senyors deputats y los dos verguers dels senyors consellers, anassen en més respecte y auctoritat del General que no anaren.

Los dits verguers y porters anaven devant los senyors deputats y consellers, com és dit, y los senyors deputats y consellers en la manera següent, so és, que, en lo primer trast[a], immediadament aprés dels verguers y porters, per absència del senyor conseller en cap, hy anava lo senyor Federich Roig[b] y de Soler, conseller segon y coronell, y a la sua mà dreta lo senyor conseller terç militar, micer Francesch Gamis, y lo senyor deputat militar, don Francesch de Grimau, a la mà squerra de dit coronell.

Aprés, en lo segon trast, venien lo senyor conseller quart, mossèn Pere Alguer, mercader, a la mà dreta, y lo senyor Hieròmim Çaconomina, deputat real, a la mà squerra, y entre los dos, los senyors fra Hadrià Maymó, prior de Cathalunya, don Pedro de Pinós, vescomte de Canet, don Philip, baró de Erill, don Garau de Lantorn, Thomàs Pujades y Conrat d'Oms.

132v En lo segon y tercer trast, venien lo senyor conseller quint, mossèn Jaume de Encontra, notari de Barcelona, a la mà dreta, y lo senyor Miquel Monserrat Grau, oïdor de comptes real, a la mà squerra, y entre ells los senyors dos cònsols de Lonja, Miquel Llasera, cavaller, y Simon Canyet, mercader, y també los senyors fra don Federich Meca, comanador del orde de Sanct Joan de Hierusalem, y don Gispert de Guimerà y de Papiol.

Als propdits també seguiren, a cavall, molts altres cavallers y ciutedans, y entre ells, los officials dels senyors deputats y consellers, y també molts mercaders de la companyia dels cònsols de Lonja, que tots feyen molt gran número, y anaven ab bo y quiet orde.

Seguian, també a cavall, lo sargento major de la ciutat, lo senyor don Galceran de Armengol, y a la sua mà squerra son lloctinent, lo senyor don Luýs Turell, cada hu en cos en son bon cavall, ben adressat, y ab sa gineta o lançó en la mà.

Consecutivament, aprés d'ells, venie a peu, lo senyor don Bernat de Pinós, capità de la confraria dels parayres, ab sa companya de serca de sinch-cents soldats, tots també arcabussers molt ben armats y adressats, y lo dit senyor capità ab son arcabús al // 133r // coll[a] y patge devant, y tot en deguda forma soldadesca.

Ab l'orde que.s dit, exint de casa de la ciutat y girant per la plaça de Sanct Jaume, anant dret per lo Call y Bocaria, y travesant la Rambla, y seguint tot lo carrer del Hospital, arribaren en lo portal de Sanct Antoni, estant tot lo restant del poble en los carrers per hon passaven, y en les finestres d'ells, ab tant gran multitut com may sie vista, per entrada o exida notable de la present ciutat.

Fins arribar la bandera al portal, tots los qui anaven devant ella isqueren fora, girant y posant-se de cara al portal, y arrivant en ell dit senyor[b] panoner major, portant la bandera, com és dit, y los dits senyors coronell, deputats, consellers y los demés de la companyia, se aturaren devant l'arch de dit portal, ha ont dalt, en les torres, eren ya los officials de la casa de la

a. a continuació ratllat in.
b. Roig *interlineat.*

a. a continuació ratllat de.
b. a continuació ratllat gan.

ciutat, qui havien de pujar y posar la bandera en lo portal, de les quals torres donaren dos caps de corda per alçar la bandera.

E apearen-se en aquest propdit lloch, los dits senyors coronell, conseller terç y deputat militar, y en aquest temps cessà la música de trompetes, pífanos y atambors, y estos tres senyors apeats prengueren la bandera de dit senyor[a] panoner major, que ya estave ligada ab dits dos caps de corda, y tenint- // 133v // la estos matexos tres senyors en la mà, alçant lo cap, als qui eren en les torres del portal digueren: «munta, munta», y de aquesta manera fou pujada la bandera, posada y assentada en lo lloch, en mig de les dues torres, sobre lo portal, que ya per aquest effecte estave apparellat y ben adressat, dels matexos dossers en què estave en la finestra de la casa de la ciutat.

En lo temps que.s pujave la bandera, los dits senyors coronell, deputat y conseller, apeats, se tornaren posar a cavall, e isqueren fora lo portal fins[b] a la rexa de fusta que ere al cap del pont, seguint tots los demés de sa companyia, que en aquell lloch podien estar, y mirant de allí enfora la bandera y assiento d'ella.

Y en ésser, com és dit, posada y assentada la bandera, fou reprès y tornat lo so de molta música dels mateixs trompetes, pífanos y atambors, y desparada la arcabusseria dels soldats.

Perquè, emperò, ere tanta la gent que seguie aprés dels consellers y la que estave per los carrers, que los qui anaven primers devant la bandera, no podien tornar per lo mateix camí que eren vinguts. Lo dit capità, Joseph de Bellafilla, ab sa companyia de soldats qui eren anats en devant-guarda, y los tabalers negres a cavall, trompetes y totes les confraries ab sos panons, se'n tornaren // 134r // per defora y per lo camí junct al vall de la muralla, y entraren per lo portal de Sanct Pau, lo qual havent estat tancat tant llarch temps, que ningú dels qui vuy viuen lo havien vist ubert, havie pochs dies que, per orde dels consellers, ere ubert y reparat en lloch del portal de la Dressana, que pochs dies abans fou tancat y paredat.

E, los senyors coronell, consellers, deputats y oïdor, cònsols de Lonja y los qui en esa companyia eren vinguts, anant devant ells lo[c] panoner major y aprés lo cavall de armes, se'n tornaren per lo mateix camí, fins al Pedró, y per lo carrer del Carme, y entrant per la porta Ferrissa, arribaren dret a la plassa Nova, y de allí dret camí tornaren en la plaça de Sanct Jaume, ha ont, disperant[a] primer la arcabusseria, se departiren fent cada hu son camí, so és, los senyors consellers, ab lo[b] panoner major y cavall de armes devant, en la casa de la ciutat, los senyors deputats y oïdor en la casa de la Deputació, y los cònsols en la Lonja, acompanyats tots com en la casa de la ciutat eren arribats.

Restaren, emperò, en guarda de la bandera, lo dit capità don Bernat de Pinós ab sa companyia de serca de sinch-cents soldats, d'esta manera que lo cuerpo de guardia ab la bandera de la companyia estava en la casa del General, que és la més prop de dit portal, y en lo porxo de Sant Antoni y altres // 134v // lochs circumvehins, y acomodats dins y fora lo portal, estigueren retirats los altres soldats tota aquell nit, y lo die següent, fins a hora tarde, que vingué altre capità y companyia, a qui tocave la guarda de aquella nit, segons l'orde de quiscun any en lo estiu.

Lo dit senyor Federich Roig y de Soler, consellers segon y coronell, aquella matexa nit tornà a posar-se en guarda de la bandera, ab los dits sargento major y son lloctinent, per la qual guarda estigueren tota la nit en la dita casa del General, hont estava lo cuerpo de guardia, la qual per aqueix effecte, y per orde dels senyors deputats, fou parada de adressos de la casa de la Deputació.

Ultra la qual guarda, lo col·legi dels notaris reals, encontinent que dita bandera fou posada en lo portal, féu assentar en lo primer camp, a mà dreta exint del portal, devant la creu de pedra que allí és, una tenda de camp blanca, dins la qual, tota la nit, estigueren també molts dels dits notaris, ab ses armes com a soldats en guarda de la bandera, dient que no.s llevarie de allí la tenda, ni la guarda de notaris de dit collegi, mudant-se de uns a altres, per l'orde que tenien posat, fins que la bandera fos fora del portal.

135r Estes coses y altres, se té per cert, seran continuades ab més compliment en son propri lloch del dietari de la casa de la ciutat.

Diumenge, a x. En aquest die estigué la bandera de la ciutat en lo portal de Sanct Antoni, de die y de nit, com és dit en lo die proppassat, y mudada la guarda del capità y companyia de soldats y de la tenda dels notaris reals en los que, en aquest die, segons son orde, se offeriren.

a. *a continuació ratllat* gan.
b. fins... pont *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* gan.

a. disperant... arcabusseria *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* gan.

Dilluns, a XI. En aquest die stigué la bandera de la ciutat en lo mateix portal, com és dit en la precedent jornada.

Dimars, a XII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la jurisdicció del General, y fou feta delliberació de pagar gastos dels negocis d'esta devuytena.

En aquest die estigué també la bandera de la // 135*v* // ciutat en lo portal de Sanct Antoni, com és dit en la precedent jornada.

En aquest mateix mossèn Valentí Coromina[a], conseller de la ciutat de Manresa, en lo consistori dels senyors deputats, explicant la crehensa de la carta que ha aportat de dita universitat, digué que la dita ciutat, en rebre la carta de ses senyorias sobre los treballs públichs que occorren, entenie en fer moltes pregàries a Nostre Senyor, y que enviarie un síndich a sa magestat sempre que ses senyories volrien, y.ls donarien orde e instrucció del que se haurie de fer. E los senyors deputats li respongueren ab molt agrahiment y que quant serie mester los havisarien.

Dimecres, a XIII. En aquest die, a les onze hores de matí, los senyors Galceran Cohors y de Soler, Pere de Tamarit y Conrat d'Oms, per part dels senyors consellers de la present ciutat, vingueren als senyors deputats, en son consistori, y.ls digueren que los senyors consellers, per la bona correspondència d'estes dues cases de la Deputació y de la ciutat, feyen a saber a ses senyorias la nova certa que tenien que, los de Tortosa, per delliberació del consell de aquella ciutat, aprés de haver // 136*r* // sabut que la bandera de aquesta ere ya en lo portal de Sanct Antoni, havien dexat passar per la dita ciutat de Tortosa lo senyor conseller en cap, Galceran de Navel, ab la gramalla e insígnies de conseller, y ab sos verguers devant ab les vergues altes, y de la manera que acostume anar per la present ciutat.

En aquest die estigué també la bandera de la ciutat en lo portal de Sanct Antoni, die y nit, com és dit a XI del corrent.

Dijous, a XIIII. En aquest die la bandera de la ciutat estigué en lo portal de Sanct Antoni, com és dit a XI del corrent.

Divendres, a XV. En aquest die, entre una y dues de matí, és mort lo oïdor militar, micer Pere Aymerich. Nostre Senyor lo tingué en lo cel. En ésser mort fou portat lo cors a la sepultura que té en Manresa, e axí no.s tingué dol emperò en la Deputació; los tres dies acostumats no s'i obriren sinó les portelles dels dos portals majors.

En aquest die fou congregació de la devuytena // 136*v* // de la conservació de la jurisdicció del General, y fou delliberat ésser pagat gastos dels negocis d'esta devuytena.

E fou també delliberat que, per les moltes occupacions del scrivà major, lo magníffich micer Federich Cornet, hu dels doctors applicats, tingués particular càrrech de respondre a les lletres dels Capítols de canonges y de universiats y viles que responen a ses senyories, sobre lo que.ls han havisat y demanat de les occorrents contencions.

En aquest mateix die se scrigué a mossèn Joan Baptista Mullola, notari, qui és en la cort de sa magestat per la primera embaxada del General, que se'n torne a sa casa sens detenir-se més, a despeses del General.

En aquest mateix die, per orde dels senyors deputats, se féu embaxada de tres persones al senyor lloctinent General, sobre la contrafacció de constitucions feta per haver requerit, per part de la règia cort, a don Garau y don Gilabert de Cruÿlles, de tornar y posar-se en los càrcers reals dels quals en dies passats foren extrets, arrestats ab idònea caució de fermanses, com més llargament se diu en los actes de aquest die, ha ont està la resposta del dit senyor lloctinent general.

En aquest die la bandera de la ciutat estigué // 137*r* // també die y nit en lo portal de Sanct Antoni, com és dit a onze del corrent.

Disabe, a XVI. En aquest die fou congregació de la devuytena dels negocis de Coplliure, ha ont se feren determinacions de relaxació del balle de Coplliure y de paga dels negocis d'esta devuytena.

En aquest mateix die fou congregació de les persones dels tres staments, per general convocació del mateix die, y feta la proposició que en los actes d'ella està continuada, sobre la contrafacció de constitucions per la requesta feta a don Garau y a don Gilabert de Cruÿlles, de tornar y posar-se en los càrcers reals, y sobre la excecució feta a ses fermanses, y sobre la paga dels doctors y altres qui han treballat per la visita y altres coses d'ella, y sobre la elecció de 18 persones per a visitar la scrivania major, y sobre la paga de la pintura dels quadros dels comtes de Barcelona y dels treballs dels officials de la taula de la ciutat, y sobre los dubtes de la impossibili-

a. a continuació ratllat s.

tat del capítol 41 del nou redrés, disposant del modo y forma ab que los sobrecollidors han de portar la moneda de sobrecol·lecta.

Devuytena per interpretar y per visitar la scrivania major y altres coses. E la dita proposició entesa, fou per tots los caps de dita proposició elegida, en la forma deguda y acostumada, la devuytena següent, so és, // 137*v* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel de Tormo, ardiacha Fivaller, canonge Aguilar, canonge Cassador, canonge Garçés, comanador Junyent; per lo stament militar, los senyors don Miquel de Agulló, don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimerà, Galceran Cohors y de Soler, Miquel Joan Pons, Miquel de Montagut; per lo stament real, los senyors Galceran de Navel, conseller en cap, Conrat d'Oms, Joan Dusay, Federich Vilana, Francesc Cornet, Francesch Ferrer y Dezpuig.

138*r* Encontinent, aprés de dita elecció, fou feta la[a] interpretació que és a la present jornada, aprés del acte de dita congregació.

En aquest die la bandera de la ciutat estigué en lo portal de Sanct Antoni, com és dit a XI del corrent, fins a la hora tarde, que per haver obeït los de la ciutat de Tortosa al conseller en cap, los senyors consellers, acompanyats dels deputats, militar y real, y oïdor real, cònsols de Lonja y altres senyors y persones de tots staments de la casa de la ciutat, y de la matexa manera, y ab semblant cerimònia y compliment com la havien portada y posada en dit portal, anaren y la tornaren en la casa de la ciutat.

Diumenge, a XVII. En aquest die entrà en la present ciutat lo senyor conseller en cap, Galceran de Navel, venint de la cort del rey, nostre senyor, y essent passat per Tortosa ab la gramalla e insígnies de conseller, isqueren a rebre'l los senyors concellers acompanyats com acostumen, però no isqueren los senyos deputats ni oïdors.

Dilluns, a XVIII. En aquest die, per indisposició de Luýs Rufet, scrivà major del General, fou donada licència a mossèn Pere Vernet, notari, de servir lo offici de scrivà major.

138*v* En aquest mateix die, en lo procés contra lo abbat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova, sobre la firma de dret per ells feta en lo Real Consell, fou feta provisió que los cartells y manaments de la Real Audiència, perquè no.s fes extracció de oïdor militar, eren nul·les y de ningun effecte, y que aquells, no obstant lo consistori de la Deputació, havie de procehir contra los perturbants lo General.

En aquest mateix die fou elecció de la devuytena a setze del corrent elegida, en la qual foren fetes les delliberacions y pagues que en los actes d'ella se contenen.

Dimars, a XVIIII°. En aquest die en lo procés contra Valentí de Vilanova, qui ere oïdor militar, sobre la sua menor edat, fou publicada sentència, y declarat que fos dit Vilanova desenseculat del lloch de oïdor militar per la vegueria de Gerona en lo qual ere enseculat. En aquest mateix die fou feta delliberació de ser dita sentència executada.

En aquest mateix die lo reverent misser Honofre Pau Cellers féu la relació, que en llibre de delliberacions és continuada, del que per part dels senyors de- // 139*r* // putats ere anat a dir als doctors de la tercera sala, sobre la contrafacció de les constitucions per la requesta feta als germans Cruÿlles de tornar-se en la presó.

En aquest mateix die fou general congregació de les persones dels tres staments, sobre la elecció de nou persones que se havien de fer, per a fer enseculació dels llochs que vaguen de oïdors militars, en cas que se offereix de extracció per mort de micer Pere Aymerich, qui ere oïdor militar, y en la forma deguda del nou redrés, fou feta elecció de les nou persones següents, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel Tormo, ardiacha Fivaller, canonge Garcés; per lo stament militar, los senyors don Bernat de Pinós, Gabriel Cassador, Joan Miquel Pons; per lo stament reyal, los senyors Galceran de Navel, conseller en cap, Conrat d'Oms, Bernat Vilana.

139*v* Los quals, encontinent, en la forma deguda procehiren a fer la enseculació dels llochs de oïdors militars que vagaven, segons està continuada en aquesta jornada del libre de Delliberacions.

En aquest mateix, en deguda y legítima forma de capítols de Cort y pràtica de la Deputació, fou procehit a fer extracció del loch de oïdor militar, que vagave per mort de micer Pere Aymerich, e fou extret a la sort lo senyor Abdon Honofre Comelles, donzell, en la vila de Perpinyà domiciliat. Y perquè ere present, quant se feye dita extracció, jurà encontinent, y prengué possessió de son offici de oïdor, com més llargament se diu en los actes que de tot en dit libre són continuats.

En aquest die, per execució de la sentència dels

a. a continuació ratllat elecció.

visitadors, feta entre altres contra don Joan de Queralt, fou feta commissió de anar a executar don Garau de Queralt, senyor de Sancta Coloma de Queralt, y Guillem Ramon de Pons, senyor de Monclar, fermanses de dit don Joan.

Dimecres, a XX. En aquest die // 140*r* // fou congregació de la devuytena, a setze del corrent elegida, ha ont se determinà la paga dels officials de la taula de la ciutat.

E aprés fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, per determinació de la qual, sobre les occorrençes de les contencions ab los virey y doctors de la tercera sala, se scrigueren cartes al rey, nostre senyor, als sereníssims príncep, emperatriz, infanta donya Ysabel, als duc de Cardona, comte de Chinchón, vici-canceller, don Hieròmim Corella, regents, excepat lo regent Terça, advocat fiscal, secretari Gassol, confessor de sa magestat, Matheu Vásquez, don Joan de Cardona, Joan Ruiz de Velazco, y als vuyt embaxadors qui ab lo duc de Cardona foren tramesos. E més se feren delliberacions de diverses pagues de gastos tocants als negocis d'esta devuytena.

Dijous, a XXI. En aquest die, mossèn Miquel Campllonch, síndich del General, referí als senyors deputats lo que, de part de ses senyorias, havie dit als doctors de la tercera sala, sobre la execució contra don Garay y don Gilabert de Cruÿlles y ses fermanses, y lo que li havien respost.

En aquest mateix die fou scrit y ordenat al[a] // 140*v* // deputat local de Perpinyà lo que havie de fer per impedir la execució que, de part del Real Consell, se presumie fer en los béns del senyor Francesch de Grimau, deputat militar, per les dos mil lliures de pena que li havien imposat, perquè no acceptàs lo càrrech de deputat militar.

En aquest mateix die, mossèn Miquel Moxó, paher de la vila de Cervera, referí als senyors deputats en consistori la rebuda de la carta de ses senyorias, sobre occórrer aquella universitat a Nostre Senyor Déu y al rey, nostre senyor, per remey dels treballs en què està lo General y tot lo Principat, dient per part de aquella universitat les pregàries que ja.s feyen y offerint a despeses d'ella enviar a sa magestat sempre que ses senyorias volrien y assenyalarien pus que ere en benefici del General y de tot lo Principat. E los senyors deputats li agrahiren molt la offerta.

Divendres, a XXII. En aquest die fou congregació de les persones dels tres staments, generalment convocades, y fou-los proposada la presentació dels cartells, íntimes y manaments del Real Consell de la tercera sala, a tots los senyors deputats y oïdors, exceptat al oïdor militar, y // 141*r* // als officials de la present casa de la Deputació, y a alguns altres de les cases de la Bolla y del General, demanant-los consell del que per remey d'ell se havie de fer, y fou també proposada la elecció de devuytena, que se havie de fer per a pagar los assessors, notari y altres officials de la visita, attesa la interpretació, de setze del corrent feta, dels dubtes que aserca de assò occorrien, segons que més llargament se diu en la proposició. E havent comensat a votar, per ésser hora molt tarde de migdie, de voluntats de tots, anaren uns aprés altres a dinar, ab orde de tornar encontinent, continuant-se sempre la dita congregació.

En aquest interval fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y tractant en ella, ab molta maduresa y consideració, sobre lo que vuy, de matí, és estat proposat al ajust de persones dels tres staments, fou determinat ésser ajustat a la proposició de matí, si serie bé fer una embaxada al senyor loctinent general, per a què fos servit remediar y reparar los agravis, que en dita proposició se diuen, de la presentació de dits cartells y manaments, y que se li presentàs una supplicació ab què se li digués tot lo que se entenie dir en[a] la embaxada, y quant no.u fes, si.s farie una provisió per los assessors del General, o l'altre d'ells, y doctors applicats, // 141*v* // revocant y annul·lant tots los dits cartells o manaments, y executar dita provisió ab tot effecte, y quant assò no bastàs, si.s farie *laudamentum curie*, ab deguda execució d'ell, contra los dits doctors de la tercera sala.

E per la major part de aquest ajust fou aconsellat que.s fes tot lo sobredit, y que per aquest effecte la dita general congregació restàs continuant-se ordinàriament.

Devuytena per a pagar los assessors, notari y altres de la visita. Y per l'altre cap de pagar los assessors, notari, y altres de la visita, fou feta elecció de la devuytena següent, so és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel de Tormo, ardiacha Fivaller, canonge Cassador, canonge Garcés, canonge Aguilar, comanador Junyent; per lo stament militar, los senyors don Miquel de Agulló, don Bernat de Pinós, // 142*r* // don Gisper de Guimerà, Galceran Cohors y de Soler, Miquel Joan Pons, Miquel de Montagut; per lo stament real, los senyos con-

a. a continuació ratllat el.

a. a continuació ratllat el.

seller Galceran de Navel, Francesch Ferrer y Despuig, Federich Vilana, Joan Dusay, Conrat d'Oms, Francesch Cornet.

E perquè aquest die no.s pogué haver hora del senyor lloctinent general, se dexà de fer dita embaxada, com més llargament se diu en los actes de aquest ajust.

Disabte, a XXIII. En aquest die fou feta al senyor lloctinent general la embaxada que haïr se determinà, la qual fou de nou per- // 142*v* // sones, ordenada en scrits, segons en aquesta jornada és continuada, ab la resposta de sa excellència, rèpliques y altres coses que allí passaren.

Dimecres, a XXVII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la // 143*r* // jurisdicció y altres coses del General, per determinació de la qual se pagaren gastos dels negocis d'ella, y se scrigué als absents de dita devuytena per a què tornassen ab la brevedat possible.

Aprés fou requerit Antoni Joan Ferrer de Busquets, sots-veguer de la present ciutat, de anar a executar deutors del General, y passà serca de assò lo que.s conté en l'acte que se'n fou continuat aprés de dita congregació.

En lo mateix die, hora molt tarde de la nit, fou altra congregació de la matexa devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, en lo qual fon determinat que, per a prevenir y provehir els casos y coses occorrents de les differències que són entre aquest consistori y lo Real Consell de la tercera sala, determinaren que officials y ministres del General, lo endemà de matí, anassen a les cases dels doctors de la tercera sala, y de part dels senyors deputats, oïdors y devuytena, los diguessen y representassen de paraula y extrajudicialment lo contengut en una scriptura que per aquest effecte fou ordenada, segons és continuada al peu de l'acte d'esta congregació.

En aquest die, mossèn Sebastià Costa, secretari del senyor lloctinent general, en lo consistori dels senyors deputats, ha donat de part de sa excel·lència // 143*v* // als senyors Francesch de Grimau y Hieònim Çaconomina, deputats militar y real, y en mans de dit senyor Francesc de Grimau, ha dexat en presència dels senyors oïdors de comptes y del magnífich micer Jaume Pineda, altre dels assessors del General, dites cartes ubertes del rey, nostre senyor, sobre propri ús de moneda de sa magestat, una dirigida al senyor lloctinent general, y altra als senyors deputats. E rebudes dites cartes, lo dit senyor Francesch de Grimau, deputat militar, digué a dit secretari Costa, que els mirarien y determinarien lo que.s porie fer.

Dijous, a XXVIII. En aquest die los officials del General de la nominació y orde del die de haïr referiren lo que feren per son càrrech ab los doctors del Real Consell de la tercera sala y lo que ells repongueren.

En aquest mateix die Antoni Ferrer de Busquets, sots-veguer de la present ciutat, féu a saber als senyors deputats que ere allí, per lo que ses senyorias lo havien enviat a sercar, y entrat en consistori, del que abans havie fet y en aquesta // 144*r* // entrada de consistori féu en deservey del General y dels senyors deputats, fou corregit y reprimit, segons apar en l'acte d'esta sua vinguda.

Divendres, a XXVIIIIº. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per determinació d'ella foren pagats gastos dels negocis del General, que.s tracten ab dita devuytena, y fou scrit als canonge Bonet y micer Ferrer lo que llavors occorrie, en resposta de sues y en havís y orde de altres coses que se offerien.

En aquest mateix die, en lo procés fet en consistori dels senyors deputats contra lo abat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova, sobre los procehiments que, per part d'ells, són instats en lo Real Consell sobre la extracció de don Francesch Grimau, deputat militar, y altres coses, és provehit que los cartells y manaments de dit Real Consell, fets en prejudici de la extracció y del offici de deputat, y tots altres procehiments de dit Real Consell, eren nul·les, y que dit don // 144*v* // Francesch Grimau ere ben extret y havie de ésser tingut per deputat militar, y que eren vàlidos los actes d'ell.

Disabte, a XXX. En aquest die, en lo propdit procés, fou feta altra provisió sobre los cartells y manaments del Real Consell, perquè no fos cancel·lat lo nom de Valentí de Vilanova en la matrícula de oïdor de comptes, y no.s procehís a inseculació de altre, ni.s tingués per ben feta la extracció de Abdon Honofre Comelles en oïdor militar, en lloch de dit Vilanova, privat y desenseculat de dit offici de oïdor, en la qual provisió és declarat que, dits manaments y altres procehiments del Real Consell, eren perturbatius al General y axí nul·les, y que dit Abdon Honofre Comelles ere[a] ben extret en oïdor militar, y per tal, havie de ésser tingut, y

a. a continuació ratllat n.

los actes seus de oïdor militar, y tot lo demés que serca de assò se fa y farà en lo consistori de la Deputació, ésser vàlido.

145r Agost MDLXXXVIII

Dilluns, lo primer de agost. Festa de sant Pere y sant Feliu.

En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, ha ont se determinà que se scriguès als embaxadors, novament tramesos, que se'n tornassen, exceptat lo senyor duc de Cardona, qui ere passat havant anant a sos estats, y exceptat també lo canonge Bonet, qui havie ya parlat ab sa magestat y havie de restar per continuar los negocis de dita embaxada, a fi que tornassen los set restants, qui per orde de ses senyories se detenien en lo camí, per ésser-los manat de part de sa magestat que isquessen de sa real cort, y axí.ls fon scrit.

E també, per dita determinació, se scrigué a sa magestat sobre lo sentiment, que.s deye havie fet, de no haver obeït, los senyors deputats, a les sues reals cartes.

En aquest mateix dia fou congregació de persones dels tres staments, generalment convocades, e fou-los en effecte proposat que reberen, disabte proppassat, carta del senyor canonge Bonet, embaxador, y misser Joseph Ferrer, advocat de la embaxada, últimament tramesa a sa magestat, sobre haver explicat a sa magestat los negocis de la // 145v // embaxada, y sobre la resposta, segons la carta que en dita congregació fou legida.

E que tenien entès que lo senyor lloctinent general enviarie vuy officials a requerir als senyors deputats donassen la persona de don Joan de Queralt, quant no, que ell hy vindrie en sa persona a demanar-la, y quant no la.y volguessen donar, la pendrie de fet, y que dits senyors los aconsellassen lo que en tal cas deguessen fer.

E fou, per la major part, aconsellat que se scrigués a sa magestat, una y moltes vegades, donant-li larga rahó del que assí passave, y supplicant-lo fos servit remediar tals agravis, y fos acceptada la lletra que los senyors consellers de la ciutat offerien scriure a sos embaxadors, perquè intercedissen ab sa magestat en estos negocis, y se enviassen vuyt cavallers de confiansa per Cathalunya, repartits de dos en dos ab lletra de crehensa per les universitats, Capítols y cavallers, per a donar-los rahó de stos treballs, y supplicar-los que vinguessen assí per aconsellar, lo que més convingués. Y entretant, se executàs lo *laudamentum curie* y aconsellaren encara altres coses, segons en l'acte que se'n rebé són continuades, al intent del qual consell fou scrit a sa magestat.

146r Dimars, a II. En aquest die, de matí, fou també congregació de persones dels tres staments, per general convocació del mateix die, en la qual congregació fou dit als senyors deputats y oïdors, que venien en la casa de la Deputació ab masses altes los senyors micer Miquel Cordelles, regent la Real Cancellaria, y don Henrich de Cardona, portantveus de general governador en Cathalunya, acompanyats de officials y ministres de la règia cort, y que venien per a portar-se'n, dels càrcers de la Deputació, la persona de don Joan de Queralt, y sobre assò se féu y passà lo que llargament és contengut en l'acte que de tot se rebé, continuat en libre de Delliberacions, en lo qual apar que, aprés de larc discurs del die y diverses consultes, los dits senyors regent y governador se'n tornaren, restant lo dit don Joan de Queralt en los càrcers de la Deputació, hont abans estave.

En aquest mateix die los senyors consellers de la present ciutat tingueren Consell de Cent sobre les differències occorrents, entre lo consistori de la Deputació y lo Real Consell de la tercera sala, per la captura de don Joan de Queralt, feta per part del General, y los senyors consellers y tot lo dit Consell feren embaxada al senyor lloctinent general sobre dites differèn- // 146v // cies, en lo qual Consell fonc feta la proposició conclusió y en dita embaxada fou dit y respost com se conté en los actes que.n foren rebuts, per lo scrivà major de dit Consell continuats en la scrivania major de la casa de la ciutat, tots los quals actes són del tenor següent:

«Dimars, a dos de agost, any MDLXXXVIII.

Lo present Consell de Cent jurats ajustats y congregats dins la instància y sala gran de les cases del honorable Consell, en lo modo y forma acostumats per negocis y afers importants.

E, primerament, quant al que és estat proposat, com lo die de haïr, tart, foren dits magnífics consellers enviats a sercar per lo senyor lloctinent general, ha ont són anats, y referit en lo present Consell lo que per sa excel·lència los és estat dit, com tenie intent de enviar al regent la Cancellaria y al governador a sercar y traurer de la Deputació, ab clau de comte, a don Joan de Queralt, y aprés, ell, fent-los resistència, hy anirie, dient a dits consellers que estiguessen juncts en la present casa, y[a] apunt per a quant

a. *a continuació ratllat* y.

[1588]

los enviarie a sercar, com llargament és estat // 147r // per dits magnífics consellers en plen Consell dit y referit, y que per so han manat ajustar dit Consell, per a què veje y dellibere lo que aparexerà se deu fer y determinar, al servey de Déu y de sa magestat, y benefici de la present ciutat».

Lo dit Consell, entesa la dita proposició per dits magnífics consellers feta, y també oïda una lletra de sa magestat per lo lloctinent general, ajustant-se lo present Consell, embiada, la data de la qual és de vint-y-quatre de juliol, féu delliberació y conclusió que los magnífics consellers y Consell de Cent, tots juncts, vagen hara mateix al virey, dint y aconsellant-li que pare y no procehesca en los procehiments cominats y comensats, per los grans perills e inconvenients que se porien seguir, protestant que tot lo que.s seguirà sie a culpa de sa excel·lència y de son Consell, y no de la present ciutat, y lo que més aparega dir y aconsellar y que se'n lleve acte.

E inseguint la dita delliberació, per excecució de aquella, encontinent, anaren dits magnífics consellers y Consell, so és, dos consellers devant y dos consellers darrera, del modo se va a votar ab juy de prohòmens, a casa sa excel·lència, a presentar-li la scriptura del tenor següent:

«Lo Consell de Cent de la present ciutat, estant congregat en la casa de la ciutat, ha entès los procehiments que vostra excel·lència ha manats // 147v // fer en la casa de la Deputació, y lo més havant que comine vostra excel·lència fer, y com tinga dit Consell molt gran compte en la pau y quietut de la present ciutat y Principat, y que no.s seguescan scàndols, com sa magestat ab sa particular lletra los ho encarregà, vehent al ull las inquietuts danys y mals que de dits procehiments se han de seguir, y los grans perills que en assò concorren, ha determinat que, los magnífics consellers y dit Consell de Cent, tots juncts, vinguessen a vostra excel·lència per a supplicar-lo y aconsellar-lo que cesse y mane parar los dits procehiments, dels quals se ha de seguir grandíssims danys. Altrament protestant que tot vingue a càrrech y culpa de sa excel·lència y de son Real Consell, y no de la present ciutat, que ha fetes totes les diligències en remediar dits danys, en quant ha pogut, y axí ab la present, per excecució de dit Consell, ho suppliquen, aconsellen y requereixen, requerint-ne sie llevat acte per son descàrrech».

E presentada la dita scriptura y tornats dits magnífics consellers y Consell dins la sala gran del honorable Consell, feren delliberació y conclusió que se scriga a sa magestat donant-li rahó de tot lo que ha passat en la present jornada, y també, satisfent a la queixa que lo lloctinent ha donada, de ser-se trobat lo conseller en cap a la Deputació, y de tot lo que convé dar-li rahó, molt llargament, y a la clara y segons aparrà se deu fer y deduir, // 148r // y del stat y perill en què està lo present Principat, y vaja lo correu de la present ciutat, y per so sie despès lo que serà mester y expedides les cautheles necessàries.

149v Dimecres, a III. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per determinació de la qual se scrigue al rey, nostre senyor, donant-li larga rahó de tot lo succés del die de haïr, en la vinguda dels senyors regent y governador per a portar-se'n, dels càrcers de la Deputació, la persona de don Joan de Queralt.

Per altra determinació, en dita devuytena, y per les occorrences de aquella, foren convocades en aquell punct, que eren les tres hores de la tarde, les persones dels tres staments. Y feta proposició que lo senyor lloctinent general vindrie en esta casa de la Deputació, per a pendre y portarse'n la persona de don Joan de Queralt, demanaren consell de quina manera se havien de // 150r // regir y portar, en cas que sa excel·lència vingués. E feta també proposició de un billet de don Joan de Queralt, trobat a un seu patge, demanaren axí mateix consell, del que per ell se havie de fer.

E fonc aconsellat, concordament, que.s tingués gran compte en la custòdia de don Joan de Queralt, y quant se li portarie lo menjar, no.y entràs criat ni patge seu, sinó les guardes assistint-hy dos cavallers de confiansa, y que si llevàs lo tinter y ploma, per desviar que no pogués scriure semblants ni altres billets, ni pogués saber lo que.s tractave.

E aprés, foren, generalment convocades ab pública crida, les persones dels tres staments, per al die següent, a les sis hores de matí.

Dijous, a IIII. En aquest die, de matí, lo senyor bisbe de Barcelona és vingut en la casa de la Deputació, y los senyors deputats y oïdors de comptes, ab la cerimònia acostumada, lo isqueren a rebre. Y entrats tots en consistori, de la sala nova de la Deputació, y congregats allí, los senyors de la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, o la major part de aquella, y aprés de moltes cortesies entre ells, explicà, dit senyor bisbe, la causa perquè ere vingut, y digué que per lo offici y càrrech pastoral // 150v // que té, y per veure les coses occorrents d'esta casa en lo perill y treball en que estaven, de son propri motiu y també instigat y excitat per algunes persones religioses, zelants

lo servey de Déu y de sa magestat, y la quietut de aquest poble, anà, lo die de haïr, a parlar ab lo senyor virey sobre estes coses, y que li havie dit, molt llargament, lo perill en què estaven y la obligació que sa excel·lència tenia en mirar quina forma se podie donar en lo assiento d'elles. Y, assenyaladament, li digué que fos servit mirar que aquelles paraules que lo senyor regent Cordelles havie dites als senyors deputats, quant vingué a esta casa ab lo senyor don Henrich de Cardona, portantveus de general governador, dient que donassen la persona de don Joan de Queralt, certifficant als senyors deputats que no exirie dels càrcers comuns que no hagués prestada la caució, que tenia prestada a dotze de maig, mes proppassat, y que.s tornassen les coses com estaven en dita jornada, eren molt ambigües, y que tot lo poble havie concebuda una opinió que aquelles paraules volien dir, que.s revocàs tot lo fet contra don Joan de Queralt, des de dit die de dotze de maig, y que això importave, que dit don Joan de Queralt, restarie impunit de sos delictes y culpes perquè los visitadors passats ja no tenien jurisdicció y los qui // 151*r* // vindrien en lo trienni següent, no.n porien conèxer. Y que assò tenie tant scandalizat lo poble que no.u podien sentir, y que per so sa excel·lència fos servit manarles declarar y sobreseure en dits negocis, perquè.s pogués pendre algun assiento.

Y que dit senyor virey, oïdes estes y moltes altres rahons de dit senyor bisbe, dix y respongué que prenie molt gran pler del offici que sa senyoria feya, y que se obrís algun camí per hont se pogués comensar a tractar lo assiento que en estes se podrà donar, que ell ho desijave molt, y que axí hy pensaria y.u tractaria ab los del Real Consell. Y que aquest matí, dit senyor bisbe, ere tornat a parlar ab dit senyor virey, tornant-li a posar al devant la obligació que tenia en scoltar algun tracte y assiento en estes coses, y que, assenyaladament, li havie dit que sa excel·lència havie tractat de *rebeldes* als deputats y a les persones que estaven en esta casa, per deffensa de la jurisdicció y auctoritat del General, y que estaven tant irritats y sentits de aquelles paraules de *rebeldes* que no tractaven ni parlaven de altra cosa, y que com los cathalans se precien més que ninguns altres pobles de ser fidelíssims a son rey y senyor, lo poble per currillos y conversacions no parlaven de altra cosa, sinó de aquella injúria que sa excel·lència los havie feta, tractant-los de *rebeldes*. Y que aprés de haver-li dit, dit senyor bisbe, moltes // 151*v* // coses sobre lo particular de dites paraules, respongué dit senyor virey que el no sabia lo lenguatge d'esta terra, y que ell ho entenia com en Castella ho entenen, que *rebelles* vol dir inobedients, y que aprés de moltes paraules y rahons dites per dit senyor bisbe y virey, dix, dit senyor bisbe, que ell no ere anat a parlar ab sa excel·lència com embaxador dels deputats, sinó de son propri motiu y com a pastor, y que a ell li aparexie que sempre que los senyors deputats dexarien a don Joan de Queralt a manleuta, sa excel·lència se'n podrie tenir per satisfet, y que dit senyor virey li havia respost, que ell prenie molt gran contento del que sa[a] senyoria feya, y que.l pregave que.n continuàs, emperò que pendrie pler, que vingués de part dels senyors deputats, y que en assò lo senyor bisbe respongué que ell no sabie la voluntat dels deputats, y que ell los parlarie y tornarie resposta a sa excel·lència. Y en assò dit senyor bisbe supplicà als senyors deputats fossen servits de considerar que, perquè prengués assiento en aquest negoci, essent vingut en lo punct en que estaven, se havie de tractar molt llanament y se havia de dissimular alguna cosa, y que a ell li parexia que donant dit don Joan aquesta // 152*r* // manleuta, restava lo General reintegrat. Y declarat que hagué lo senyor bisbe sa intenció y lo que ha passat ab lo senyor virey, li fonc respost, per los senyors deputats y algunes persones de dita devuytena, que agrahien molt a sa senyoria lo treball que havie pres, y que mostrave quant bon pastor ere, y quant bé feye son offici, dient-li moltes altres paraules de molt gran agrahiment, y satisfent el que per part de dit senyor bisbe ere estat offert en son nom y de si mateix al senyor virey y al que ell deye de la manleuta de don Joan de Queralt, que ells ho tractarien, perquè no podien fer sens donar-ne rahó a les persones a qui tenien obligació y que tornarien resposta a sa senyoria.

Y, encontinent, se'n anà a sa casa a dinar, perquè ere ya les dotze hores tocades de migdie, y restants dits senyors deputats, oïdors de comptes y devuytena en lo mateix lloch, tractant entre si madurament de la resposta que havien de tornar a dit senyor bisbe; fonc resolt entre ells que, attès que ab vot y parer de tots los tres staments, unànimes y concordes, havien resolt y determinat a dos dels corrent mes, quant vingueren en la present casa los senyors regent y portantveus de general governador, que se li enviàs a dit senyor bisbe // 152*v* // la mateixa resolució perquè ells no podien fer altra resposta. Y axí fonc feta còpia de dita resolució y fonc tramesa a dit senyor bisbe per los senyors Benet Oller, canonge de Barcelona, Gaspar Pons de Ribelles, donzell, en Barcelona domiciliat, y Hieròn im Vila, ciutedà de Barcelona.

En aquest mateix die, en lo consistori dels senyors deputats, mossèn Montserrat Tarasco, cònsol y síndic de la vila de Torroella de Mon-

a. a continuació ratllat excel·lència.

grí, donà a ses senyories una carta del consell de dita vila, en sa crehensa, que en effecte era sentir molt aquella vila los treballs que assí.s tenien en la deffensa dels privilegis del General y de tota Cathalunya y benefici públic de[a] aquella, y offerint si ere necessari enviar síndic a sa magestat, conforme los senyors deputats los tenien scrit, y servir en tot lo que porien, y fos servey de Nostre Senyor Déu y de sa magestat y benefici públic d'esta terra.

En aquest mateix die fou congregació de la devuytena, a setze de juliol proppassat elegida, en la qual fou determinat lo que llavors occorrie sobre la recuperació de la sobrecol·lecta de levant, lo offici de la qual sobrecol·lecta llavors vagave per ésser-ne privat mossèn Honofre Ciurena.

153*r* En aquest mateix die los senyors consellers de la present ciutat tingueren Consell de Cent sobre les differències corrents entre lo consistori de la Deputació y lo Real Consell de la tercera sala, per la captura de don Joan de Queralt, feta per part del General, y los senyors consellers y tot lo dit Consell feren embaxada al senyor lloctinent general sobre dites differències, en lo qual Consell fonch feta la proposició conclusió, y en dita embaxada fou dit y respost com se conté en los actes que.n foren rebuts per lo scrivà major de dit Consell, continuats en la scrivania major de la casa de la ciutat, tots los quals actes són del tenor següent:

«Dijous, a IIII de agost, any MDLXXXVIII.

Convocat y congregat lo present Consell de Cent, en lo lloc, modo y forma acostumats, per negocis y affers importants, enteses les proposicions per dits magníffichs consellers, absent lo conceller en cap, fetes, han fetes les delliberacions y conclusiones següents:

E primerament, quant al que és estat proposat, com per delliberació del present Consell se digué y supliqué a sa excel·lència, conforme lo memorial que inseguint la dita delliberació se legí a sa excel·lència, lo qual entès dit memorial respongué que, essent // 153*v* // lo que li deyen cosa grave e important, ell ho tractarie en consell y respondrie.

Aprés haïr, a tres del corrent, trameté a sercar los magnífics consellers, als quals dix que li diguessen y responguessen si volien fer-li assistència, y anar ab ell per traurer de la Deputació la persona de don Joan de Queralt, y que li diguessen sí o no, y més los dix que havie entès, com lo conseller se ere trobat en la Deputació, al temps que lo governador y regent eren anats, y que trobant-se allí ere consentir en la rebel·lió que allí se feya, y que la Deputació ere un presidi contra sa magestat, y los que consentien en allò eren també *rebelles* y mereixien càstic, y mil altres coses, tractant de infels als cathalans, y dient mil injúries, cosa que may los reys de gloriosa memòria, ni sos loctinents passats, han dit. Y com estes coses no sien dignes, ni és rahó se dissimulen y passen per alt, les proposen en lo present Consell per a que dellibere y determine, axí en la assistència que dit lloctinent demane, com també en lo que se deu dir y respondrer al dit lloctinent, en lo modo y tracte que.ns fa de inobedients y *rebelles*, y en tot fasse la delliberació que ben vista li serà.

Lo dit Consell féu delliberació y conclusió que los magníffichs consellers y lo Consell de Cent // 154*r* // vagen ab embaxada a sa excel·lència, y li diguen y responguen que, lo dit Consell ha delliberat se respongué y digué a sa excel·lència que no tenen obligació, ni acostumen los consellers, assistir ni fer assistència a ninguns officials reals, per executar provisions que lo consell fasse, ni may tal han fet, ni poden ni deuen fer, conforme són estats aconsellats en semblants occasions per molts doctors, y entre altres, per micer Francesch Fort y micer Jaume Mir, que al present són del Real Consell, y per altre del Real Consell Civil, los quals, micer Fort y micer Mir, al que se entén, aconcellen hara a sa excel·lència que dits consellers ho poden y deven fer, contra lo primer vot que han fet. Emperò, sempre y quant, a vostra excel·lència aparega que los consellers són bons per medianers y tractar pau y concòrdia, ells estan prests y aparellats de fer tot lo que convinga, y segons sos predecessors han fet, com ya en la resposta que lo die de haïr se donà a sa excel·lència, se offeriren. Y, en lo demés, tocant a la fidelitat o infidelitat y rebel·lió de la qual sa excel·lència tracte als cathalans, ha determinat se diga y responga que ya la ciutat no pot tollerar més que sa excel·lència los tracte com fins assí, com los cathalans no tenen necessitat que, sa excel·lència, los abone ni.ls reduesca a la memòria la fidelitat llur, com aquella sie innata y molt coneguda per los reys y senyors nostres, y axí suppliquen a sa excel·lència dexe de tractarlos // 154*v* // més per térmens de infels o *rebelles*, perquè si a sa excel·lència, per tenir lo càrrech de lloctinent de sa magestat, fins assí se ha çuffrit y dissimulat, és per tenir respecte al càrrech té per sa magestat, y sàpia sa excel·lència, que si altra persona los ho digués, abans de partir del lloc ha ont se'ls digués, perdrien y perdran llurs vides y quant tenen, y que sie axí com pretenen ho ha pogut ben entendrer sa excel-

a. a continuació repetit de.

lència y tot lo món. Per so, havent sa excel·lència llevat a dits cathalans sos aliments, dexant y permetent y donant licències de traurer los blats y manteniments del present Principat, y per consegüent, llevant-los llurs viures, y donant occasió a què vuy lo blat valega al doble més del que valdrie si no.s fossen donades tals licències, han callat y dissimulat, y no han fet ni dit cosa alguna per la qual se'ls puga notar un punt de infidelitat. Y és també molt cert y notori, que may los cathalans són estats traydors ni *rebelles*, ni cabut en comunitats com moltes altres nacions han fet, com las històrias antigas estan plenas, y perquè sa magestat entenga estes coses, se li scriga y don avís de tot, perquè mane provehir lo que més sie de son real servey, y esta ciutat y tot lo Principat reste reintegrada».

155*r* Disabte, a VI. En aquest die fon congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, ha ont fou determinat ésser pagats gastos dels negocis de dita devuytena.

E aprés fou determinat, en dita devuytena, ésser executada la sentència de *laudamentum curie* feta contra micer Francesch Sans, doctor del Real Consell de la tercera sala y advocat fiscal, miçer Jaume Mir, hu dels tres jutges, y Pere Alòs, procurador fiscal de la règia cort, en lo procés contra ells instruït en aquest consistori.

Foren més havant, per determinació de dita devuytena, expedides lletres requisitòries per als governador, balle y altre officials reals de Perpinyà, de no assistir al comissari real, qui de part de la règia cort pretenie executar béns del senyor Francesch de Grimau, deputat militar, per preteses penes de haver acceptat lo offici de deputat.

155*v* E fou també expedida crida que se hagués de publicar en Perpinyà y per tot Rosselló, per a què ningú gosàs comprar béns de dit senyor Francesch de Grimau, en y per dita execució, y per lo mateix effecte foren expedides altres letres.

Dilluns, a VIII. En aquest die, en lo procés contra lo abat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova, sobre la firma de dret, per part d'ells interposada en lo Real Consell de la tercera sala, dels procehiments contra ells fets, fou publicada sentència de *laudamentum curie* contra misser Francesch Sans, advocat fiscal, misser Jaume Mir, hu dels tres jutges, y Pere Alòs, procurador fiscal de la règia cort, los quals foren condemnats, so és, cada hu de dits misser Sans y misser Mir, en dos mília lliures ab lo doble, y lo dit Pere // 156*r* // Alòs, ab mil lliures ab lo doble, a execució de les quals fou procehit per determinació de dita devuytena, inventariant en les cases de dits condemnats, retenint-se los salaris de les terçes de sos officis, y un censal de preu de mil lliures de dit misser Sans, y fent altres coses. Y, assenyaladament, en casa de dit micer Sans, ab auctoritat y presència del senyor doctor Ferrando Fivaller, oïdor ecclesiàstich, y de altres notables persones dels tres staments, qui per pretensió de impediment dels qui eren en dita casa de micer Sans, acudiren allí per part del General, fent passar havant la excecució.

En aquest mateix die, per altra determinació de dita devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, foren fetes delliberacions per provehir als casos occorrents, sobre estos negocis en Perpinyà, com se diu en dit libre.

Dimars, a VIIII°. En aquest die los senyors deputats manaren traure dels càrcers de la present casa a don Joan de Camalonga, regent la vegueria de la present ciutat, lo qual ere estat pres y capturat per deutes del General alguns mesos fa.

156*v* En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa determinació se respongué y.s despachà correu per al senyor canonge Bonet, embaxador, y micer Joseph Ferrer, advocat de la embaxada del General. En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de la elecció de 16 de juliol proppassat, per determinació de la qual foren pagats los assessors, advocat, notari y altres ministres de la visita.

Dimecres, a X. Festa de sant Lorens. En aquest die, per cartes de Roma se entengué en la present casa de la Deputació que, a onze de juliol proppassat, sa Sanctedat de Sixto Quinto canonizà a sant Diego de Alcalá, a petició del rey, nostre senyor. Ell intercedesca ab Déu omnipotent que sie servit remediar los treballs que tenim en la present casa.

Dijous, a XI. En quest die fou congregació de la devuytena de la embaxada del canonge Vila, don Pedro de Queralt y Henrich // 157*r* // Terré, en la qual se donà forma quant comensa a córrer la paga de les dos-centes lliures, que.s donen cada mes, per cada hu dels dits embaxadors.

Disabte, a XIII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdic-

[1588] ció y altres coses del General, per determinació de la qual se scrigué als sereníssims imperatriz, príncep e infanta, per intercessió ab sa magestat en los occorrents negocis, e se scrigueren més havant a altres sobre'l mateix, y també als embaxadors qui.s detenien en Çaragossa, perquè se'n tornassen.

Dilluns, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

157v Dimars, a XVI. Festa del gloriós sant Roch.

Dimecres, a XVII. En aquest die fou congregació de la devuytena, a setze del passat elegida, per determinació de la qual foren pagats gastos comesos a dita devuytena.

Dijous, a XVIII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa determinació, y per trobar lletres o altres scriptures del abat de Poblet en lo monastir de Natzaret, tocants per los negocis de les differències occorrents, fonc fet scorcoll, de part de aquest consistori, en lo dit monastir de Natzaret, y altres parts, hont passà, succehí y.s trobà lo que.s diu en los actes de aquest scorcoll, continuats en libre de Delliberacions.

158r En aquest die mateix fou feta paga als doctors y altres, qui havien treballat y servit per negocis de dita devuytena.

Divendres, a XVIIIIº. En aquest die, aprés migjorn, los senyors deputats manaren al ajudant de scrivà major y al procurador del General que ab altres anassen, com de fet anaren, al dit monastir de Natzaret, y allí donassen y lliurassen, al prior de dit monastir, algunes lletres y cartes de les que lo die de haïr eren estades appreses y portades a la Deputació, attès que aquelles no tocaven a negocis ni affers del General. Y essent en dit monastir, y donant les dites cartes com los ere estat manat, lo dit prior digué que no volie acceptar dites scrpitures, sinó que li donassen y tornassen totes[a] las que lo die de haïr li prengueren de dit monastir, al que li fou respost que les scriptures que convenien y eren de negocis del General se havien detengut los senyors deputats, que aquelles que eren de negocis particulars li tornaven. Y recusant dit prior acceptar aquelles, per los dits officials del General foren dexades dites scriptures en presència de dit prior, dins dit monastir, levant acte del que allí havie passat, y axí.u referiren a dits senyors deputats.

a. totes *interlineat.*

158v En aquest mateix die fou congregació de la devuytena dels negocis de Roma, ha ont fou determinada la tornada de Joan Palau, tramès per dits negocis, elegint en lloch seu misser Ramon Cornet, ab salari de trenta lliures per cada mes.

Disabte, a XX. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per determinació d'ella fou scrit als embaxadors y advocat del General, canonge Bonet y misser Joseph Ferrer, en havís del scorcoll fet en lo monastir de Natzaret, a devuyt del corrent. E foren pagats gastos dels negocis de dita devuytena.

Diumenge, a XXI. En aquest die, los senyors deputats y oïdors, sabent que en les galeres que haïr arribaren[a] en la plaja d'esta ciutat vingué lo reverendíssim bisbe de Oriola, don Christòphol Robuster de Samant, natural de Tarragona, lo enviaren a visitar de sa part per misser Honofre // 159r // Pau Cellers, canonge de Barcelona, y don Miquel Blan, los quals li donaren, de part de dits senyors deputats, la benvinguda, y li agrahiren la mercè y favor que en diverses occorrençes havie fet al General y a tot aquest Principat, essent oïdor de Rota Romana, y li offeriren tota correspondència y servey, lo que dit senyor bisbe agrahí molt, y se offerí de nou per a tot lo que fos benefici del General y de tot aquest Principat, per la obligació que com a natural cathalà hy té.

Dilluns, a XXII. En aquest die entrà en consistori dels senyors deputats mossèn Raphael Albert, notari públich, secretari y del consell de la ciutat de Gerona, y donà a dits senyors deputats una carta dels jurats de dita ciutat de vint del corrent, en crehença sua, y explicant aquella digué que aquella ciutat farie sempre tot lo que de justícia li serie lícit y permès en totes coses convindrien al servey de Déu, de sa magestat y de tot aquest nostre Principat, y axí bé a la conservació y defensió de les leys, privilegis generals, constitucions, capítols y actes de Cort de aquell, certifficant a ses senyories com havien sentit viva- // 159v // ment estos negocis, com és rahó, y que restaven supplicant a Nostre Senyor, continuament, se servís donar en tota cosa lo assiento més convenient a son sanct servey, y que aquella ciutat no faltarie en tota cosa li tocàs per a semblants effectes.

En aquest mateix die foren expedides sis lletres per als cònsols y consell de la ciutat de Vic, jurats y consell de Gerona, cònsols de Perpinyà y Puigcerdà, consellers y universitat de Manresa, y per als jurats y universitat de Vilafrancha de

a. arribaren *interlineat.*

Panadès, en resposta de les sues sobre les occorrents differències entre lo General y Real Consell de la tercera sala.

Dimars, a XXIII. En aquest die fou presentat y lliurat als senyors deputats y oïdors de comptes, en son consistori, lo procés de la visita feta en virtut del nou redrés del General, contra los qui lo trienni proppassat foren deputats, oïdors y assessors, y contra altres officials del General.

160*r* Dimecres, a XXIIII. Festa del gloriós sant Berthomeu. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per determinació de la qual se scrigué al rey, nostre senyor, donant-li rahó de diverses coses que novament occorrien, per les differències en què estan ab los doctors de la tercera sala de son Real Consell, y també se scrigué al vici-canceller y altres senyors del Supremo Consell.

Dijous, a XXV. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa determinació se scrigué als doctors Miquel Bonet y misser Joseph Ferrer, en resposta de moltes sues, y trametent-los quatre cartes per a sa magestat y les del die precedent per los doctors del Real Consell.

Divendres, a XXVI. En aquest die, a la tarde, arribaren y se apearen en la present casa de la Deputació los senyors Francesch // 160*v* // Cosma Fivaller, donzell, y Perot Amat, ciutedà de Barcelona, los quals, ab altres, eren estats tramesos ab embaxada al rey, nostre senyor, en Madrit.

Disabte, a XXVII. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, y per sa determinació foren pagats treballs de scriptures y altres coses dels negocis de dita devuytena.

E per altra determinació se scrigué als canonge Bonet y micer Ferrer que procurassen desviar que sa magestat no mane altra vegada que sie donada la persona de don Joan de Queralt.

Diumenge, a XXVIII. Festa del gloriós sant Agustí. En aquest die, a la tarde, arribaren y se apearen en la present casa de la Deputació los senyors Joan Luýs Cornet y Francesch Terré, ciutedans de Barcelona, los quals, ab altres, eren estats tramesos ab embaxada al rey, nostre senyor, en Madrit.

161*r* Dilluns, a XXVIIIIº. Festa de la Degollació de sant Joan.

Dimars, a XXX. En aquest die vingueren en la present casa de la Deputació los senyors Raphael d'Oms, ardiacha y canonge de Tarragona, y Balthezar de Rajadell, canonge de Leyda, los quals eren arribats en la present ciutat lo die de haïr, a hora de la tarde, y ab altres eren estats tramesos ab embaxada al rey, nostre senyor, en Madrit.

En aquest mateix die fou congregació de la devuytena de la defensa de la visita, per determinació de la qual són pagades quatre-centes lliures a mossèn Pere Pellicer, qui ere sots-veguer de la present ciutat, per serveys de la visita en dita delliberació specificats.

Dimecres, a XXXI. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per determinacions de la qual són pagats gastos dels negocis de dita 18a.

161*v* E al rey, nostre senyor, se scrigué, donant-li rahó del scrutini y apprehensió de les lletres, billet y pedrenyals que.s féu a 18 del corrent en lo monastir de Natzaret d'esta ciutat, per més instrucció del procés que.s fa contra lo abat de Poblet, don Joan Dança y Valentí de Vilanova; també se scrigué al canonge Bonet y micer Ferrer, en resposta de sues y avisant del que occorrie.

Setembre

Dijous, lo primer. En aquest die fou congregació de la devuytena de la conservació de la jurisdicció y altres coses del General, per la qual foren pagats gastos dels negocis que ab ella se tracten.

Divendres, a II. En aquest die fou congregació de persones dels tres staments, generalment convocades, y entre altres, lo // 162*r* // reverendíssim bisbe de Barcelona, lo prior de Cathalunya, lo conseller en cap de la present ciutat, lo vescomte de Rochabertí y lo vescomte de Canet, entre los quals, so és, entre lo dit prior y vescomtes, hy hagués difficultat sobre la precedència y assientos que entre ells havien de tenir en dit ajust, y fou resolt, per los senyors deputats, que primer se assentàs lo dit senyor bisbe, y aprés de ell lo dit conseller en cap, y aprés lo dit vescomte de Rochabertí, perquè les dites tres persones representaven en dit ajust los presidents dels dits tres staments, ecclesiàstich, militar y real, y que aprés de dit vescomte segués lo prior de Cathalunya, y aprés del prior lo

[1588] vescomte de Canet, y aprés los que.s seguien sens guardar altre orde y en la forma sobredita estigueren assentats. Y aprés de feta per los senyors deputats la proposició sobre la anada de vuyt cavallers, que ab altra general congregació, del primer del corrent, fou aconsellada, votaren tots los del dit ajust, mostrant restar-ne molt contents del orde se ere posat entre dits senyors, y en effecte aconsellà, la major part, que les instruccions fetes o faedores per la anada, que.s diu en dita proposició, se comunicassen als senyors consellers d'esta ciutat de Barcelona, com digué lo senyor conseller en cap // 162*v* // en son vot, y també se comunicassen als tres brassos o persones dels tres staments, generalment convocades e convocadores, perquè axí millor se poguessen tots determinar sobre dita anada. E fou, aprés, lo dit ajust porrogat per aprés dinar del mateix die, en lo qual aprés dinar fou determinat fer de nou altra general convocació per al die següent, a les set hores de matí.

Disabte, a III. En aquest die fou congregació de les persones dels tres staments, generalment convocades, ha ont fou dit, per los senyors deputats, que aquesta general congregació ere feta perquè stigués continuament, nit y die, en la casa de la Deputació, per aconsellar sobre los negocis occorrents, que són dels més àrduos que fins hara sien offerts, aserca de les differències que.s tenen ab lo Real Consell de la tercera sala, y que axí ses senyories la continuen, y ab los qui seran presents la continuaran, nit y die, fins altra cosa los parega convenir, la qual continuació nottificaren a tots los presents, per a què la nottifficassen als absents y fossen en son consistori contínuos los qui de tots staments ser-hy volrian.

163*r* Diumenge, a IIII. En aquest die, aprés migjorn, los senyors deputats manaren juntar la devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, y essent junta, digué lo senyor deputat militar que lo mateix die li havie dit lo senyor Galceran Cohors y de Soler, de part del reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, que en casa de dit senyor bisbe eren estats lo senyor regent Cordelles y lo pare Prado del orde de la companyia de Jesús y, en effecte, li havien dit que per ser de tanta importància los negocis occorrents, entre los senyors deputats y doctors de la tercera sala del Real Consell, al servey de Déu, de sa magestat y quietut de tot lo Principat, convenie prenguessen algun bon assiento, y que per so, lo havien pregat que dit senyor bisbe, per son offici pastoral, se volgués interposar en dits negocis y procurar, ab los millors medis sabés, que entre lo excel·lentíssim lloctinent general y dits senyors deputats se prengués sobre dites coses algun bon assiento, perquè.ls[a] parexie que aquesta ere molt bona occasió y que no.s devie perdrer, y que a dit senyor bisbe no li havie paregut interposar-se en elles, fins entendrer, de dits senyors deputats y devuytena si gustarien que ell si interposàs, la qual relació oïda fóra determinat, per dits senyors deputats y devuytena, que responguessen com respongueren a dit senyor bisbe que li besaven les mans per lo cuydado tenie de fer-los mercè y procurar lo remey y quietut de dits negocis en los quals rebrien molt gran mercè y contento que sa senyoria volgués tenir les mans e interposar-se // 163*v* // com bé sabie y tenie acostumat en negocis de tal qualitat, y la dita resposta donaren al dit senyor deputat militar perquè la donàs al dit senyor<s> Cahors, y.l pregàs que la tornàs a dit senyor bisbe lo mateix die, lo que dit senyor Cahors executà encontinent, com li ere estat dit.

Dilluns, a V. En aquest die, ans de migjorn, vingué en la present casa de la Deputació lo reverendíssim bisbe de Barcelona, y digué als senyors deputats y devuytena de la conservació de la jurisdicció del General, que estava juncta, que ell ere estat lo die present ab lo senyor virey, y li havie dit en effecte que mogut per son offici pastoral e incitat també per algunes persones religioses y altres de respecte, supplicava a sa excel·lència fos servit de voler scoltar algun bon tracte y assiento per la quietut dels negocis del General y que sa excel·lència li havie respost que li parexie molt bé la diligència que dit senyor bisbe feye, perquè ell desijave fer tot lo bé que podrie a esta terra per la afecció que li tenie, en tant que sinó fos castellà desijarie ser de nació cathalana, y que per a millor poder-ho demonstrar haurie pres plaer // 164*r* // que dita diligència, que feye dit senyor bisbe, se fos feta per part dels deputats perquè, venint-li ab lo respecte y decència que deuen vassalls a son rey, y obrint ells tantet los ulls, dit senyor virey obririe y exemplarie los brassos, y li havie dit moltes altres paraules de gran importància, en demonstració de què tenie gana de scoltar tracte y donar algun bon assiento en estos negocis, a les quals paraules havie respost dit senyor bisbe que li aparexien també, y que eren de tanta importància per al negoci que serie molt convenient les entenguessen los dits deputats y devuytena, y que per so, lo supplicà, fos servit sa excel·lència donar-li licència per a referir-les, y que pus le.y havie donada, ho havie volgut referir.

Los dits senyors deputats agrahiren molt, a dit senyor bisbe, lo treball y cuydado que tenie en dits negocis y los bons advertiments los havie

a. perquè.ls...perdrer *interlineat al marge esquerre.*

donats per direcció de aquells. Y, encontinent, determinaren enviar una embaxada de tres persones al dit senyor virey, y elegiren, per so, per lo stament ecclesiàstich a don Miquel de Tormo, per lo militar a Galceran Cahors y de Soler, y per lo real a Francesch Ferrer Dezpuig, los quals, a les quatre hores, aprés migjorn, anaren a casa dit senyor virey, sens alguna cerimònia ni portar masses, per a dir a sa excel·lència, de part de dits senyors deputats y devuytena, lo contengut en una scriptura del tenor següent:

164*v* «Divendres proppassat, estant les persones dels tres staments congregades en la casa de la Deputació, lo reverendíssim bisbe de Barcelona digué en la dita congregació, y vuy en lo consistori dels deputats y devuytena ha tornat a referir, en effecte, que, per son offici pastoral, havie supplicat a vostra excel·lència fos servit que, en los negocis occorrents entre lo Real Consell de la tercera sala y la Deputació, se pogués ab vostra excel·lència per a què se ves si.s porie pendre algun apunctament y bon assiento, qual convingués al servey de Déu y del rey, nostre senyor, benefici y quietut de aquest Principat y comtats, y que vostra excel·lència li havie respost que serie molt content de obrir-hy porta, y los brassos oir-ho de bona gana. Y com los deputats y persones dels tres staments del principi d'estos negocis, sempre ho hagen axí desijat y molt procurat, y per aquest fi hagen enviat embaxadors al rey, nostre senyor, y li hajan scrit ab humils supplicacions moltes lletres, y lo mateix, algunes vegades, hajan supplicat a vostra excel·lència en scrits y de paraula, per so, han tengut a gran mercè de haver entès lo que dit reverendíssim bisbe los ha referit, de la bona intenció y ànimo de vostra excel·lència, per lo qual dits deputats, y nosaltres de sa part y en son nom, besam a vostra excel·lència les mans y ab tota humilitat lo supplicam, extrajudicialment, sie servit que, ab tot effecte, se done principi al sobredit // 165*r* // y que no.s dexe de prosseguir fins a tenir tant bon effecte, de manera que, Déu y lo rey, nostre senyor, y vostra excel·lència resten servits, y lo General de aquest Principat y comtats pugan restar sens violació y lesió de les constitucions, capítols de Cort, privilegis y libertats, per sa magestat y vostra excel·lència solemnement jurades, com sempre vostra excel·lència ha dit no ésser altra sa intenció sinó guardar aquelles, que de asò rebran dits deputats y tot lo Principat y comtats mercè molt particular de sa magestat y de vostra excel·lència».

E tornats, aprés, dits embaxadors en consistori referiren haver dit, en effecte, al dit senyor virey lo contengut en dita scriptura, y que sa excellència respongué que havie pres gran plaer en la embaxada y que.n pendrie també molt gran per la part que tenie de natural d'esta terra, que sa voluntat y lo que ell desijave fer y complaurer en aquesta ciutat y Principat en quant pogués fer, no sols ho haguessen entès per persona tant principal com lo senyor bisbe, sinó que.s sabés també per totas las plassas y que desijave fer offici de pastor en recollir lo bestiar, quant va en perill de despenyar-se, y en quant desijaven que nostres constitucions, privilegis y libertats restassen il·leses, ere estada y ere la voluntat de sa magestat y la sua, de dit senyor virey, la matexa, y que també ere rahó que lo que.s devie a sa magestat y sa jurisdicció fos conservada y que no creye fos // 165*v* // altra la intenció d'esta terra y que estas cosas estaven en opinions y aprés ya sabie lo que sa magestat havie manat y scrit que li donassen un memorial del que pretenien, que ere estat fet contra constitucions y que en lo demés que se li havie dit que ell ho veurie. La qual relació feta per dits embaxadors en consistori a dits senyors deputats, oïdors y devuytena, determinaren que los matexos embaxadors anassen en casa del senyor bisbe y li referissen dita embaxada y resposta y li diguessen també que haver demanat lo senyor virey dit memorial y no haver dit que sa senyoria continuàs lo dit tracte y la comparació que havie fet del bestiar y pastor eren coses differents del que pensaven que havie de respondrer y que.ls aparie no havie declarat son ànimo en voler que.y hagués tracte, y que per so supplicaven a sa senyoria que, ab lo mateix bon zel que havie comensat, tornàs *ex officio* al senyor virey, y entengués d'ell si ere servit obrir la porta al tracte perquè.s pogués pendrer algun bon assiento en dits negocis, nomenant per so alguna persona tal que per son medi se servís a Déu y a sa magestat y se fes benefici en aquest Principat. Lo que dits embaxadors aquest mateix die feren, y lo dit senyor bisbe prengué a son càrrech de tornar a parlar ab dit senyor virey lo die següent // 166*r* // y enviar la resposta als dits senyors deputats, oïdors y devuytena.

Dimars, a VI. En aquest die, ans de migdie, estant ajustats los senyors deputats, oïdors y dita devuytena, vingué lo reverendíssim senyor bisbe de Barcelona, y referí que ell lo mateix die ere estat a parlar ab lo senyor virey, y li havie senyalat alguna admiració de la resposta que havie fet lo die de haïr als dits embaxadors, different en alguna cosa del que li havie dit a ell dit senyor bisbe, y lo havie de nou pregat que volgués perseverar en la primera determinació de obrir porta al tracte, y que dit senyor virey, aprés de haver-li dit moltes paraules, en gran demonstració de voluntat que tenie que estes coses prenguessen assiento, en effecte, li digué que creye que com ell parlave en castellà y los

[1588] vocables eren differents del cathalà, los dits embaxadors no havien ben entesa sa voluntat, la qual ere obrir porta al tracte y desijar que ab tot effecte se assentàs bé, y que per so y perquè lo mateix die se havie de partir per a Nostra Senyora de Monserrat, ans de anar-se'n nomenarie persona que en son nom, y per dit senyor virey, tractàs aquest negoci, y que en // 167r // haver-la elegida la.y enviarie a dir a dit senyor bisbe, y dit senyor bisbe offerí, en la hora, fer a saber dita nominació a dits senyors deputats, oïdors y devuytena, los quals li agrahiren molt tant bon zel y cuydado.

Lo mateix die, ans de migjorn, serca de una hora aprés que dit senyor bisbe se'n fou anat del consistori, envià a dir a dits senyors deputats, oïdors y devuytena, per un capellà seu, que lo senyor regent Cordelles ere estat en sa casa y li havie dit, de part del senyor virey, que per a tractar dit negoci dexave nomenada la persona de dit senyor regent, dient que per so serie bé, per los dits senyors deputats, oïdors y devuytena, se fes nominació de altra persona per a facilitar lo dit tracte. Y, encontinent, los dits feren elecció per a tractar, extrajudicialment, y referir dit negoci de la persona de don Miquel de Agulló y de Pinós, hu dels de dita devuytena, la qual nominació feren a ssaber a dit senyor bisbe y al dit senyor regent, al qual enviaren a dir també que, per quant entenien dits senyors deputats que per occasió dels negocis concorrents en la tercera sala del Real Consell, eren estades fetes y provehides moltes regalies y captures // 167r // a diverses persones, de les que tractaven los negocis del General, volien saber primer, de dit senyor regent, si lo dit don Miquel y altres persones que anassen en sa casa o en altres parts, per occasió de dit tracte, podien anar segures y sens recel, y dit senyor regent respongué que tots los dies que durarie dit tracte podie lo dit don Miquel, y les persones que serien nomenades per dits senyors deputats, anar de die y de nit sens ningun recel ni perill de ser preses, per tota la present ciutat, però que pendrie plaer y.ls pregave que no fossen moltes les dites persones. Tenint aquesta resposta y havent enviat a demanar hora, dit don Miquel al dit senyor regent, aquest die, aprés migjorn, anà a sa casa, y aprés de haver-li dit lo contento y confiança que.s tenie de la nominació de sa persona, li digué també, *ex officio*, que pus dit senyor regent sabie y ere estat present en tots los procehiments y torbs que la dita tercera sala havie fet y causat als drets y jurisdicció del General, y tenie notícia de la violació que se havie fet a moltes constitucions, capítols, actes de Cort y privilegis del present Principat, y dels grans danys, treballs e inquietuts que per dits procehiments y torbs se causave al General, a la present ciutat y a tot lo Principat, lo pre- // 167v // gave que, com a persona de tanta rectitut y christiandat, hy volgués procurar algun bon remey y assiento, certifficant-lo que, los qui tractaven les coses del General, no desijaven sinó la quietut del Principat y conservació de les dites constitucions, capítols y privilegis, y dit senyor regent li correspongué ab moltes paraules que senyalaven gana de procurar dit assiento, y en[a] conclusió li digué que, per a millor poder-se tractar dit negoci, desijave entendrer de quines coses se sentie agraviat lo General y quin remey li apparrie que serie convenient, al que dit senyor don Miquel respongué que los agravis eren a tots prou notoris, explicant-li'n molts de paraula y reduint-los-hi a la memòria, y que per so desijave, dit don Miquel, saber de dit senyor regent lo remey que lo senyor virey hi voldrie donar, però que pus no.l volie donar, fins per part del General se hagués specífficadament dit lo que[b] pretenie, que ell ho consultarie y li tornarie resposta. Y axí se'n anà de casa dit senyor regent, y tornat en dit consistori, en presència de dits senyors deputats y devuytena, referí les coses sobredites.

168r En aquest mateix die, per part dels cònsols de la Lonja, entraren en consistori los defenedors de la Lonja, acompanyats de alguns mercaders y dels porters de la Lonja, y convidaren y pregaren als dits senyors deputats y oïdors fossen servits anar lo dijous següent a la festa que celebra la Lonja per la Nativitat de Nostra Senyora.

Dijous, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora. Los senyors deputats militar y reyal, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, y senyors oïdors de comptes qui lo die proppassat eren convidats per part dels cònsols de Lonja, a la festa del offici que.s fa en aquest die en Lonja, són anats y han assistit en dita festa, a ont eren los magnífics concellers de la ciutat. Y estigueren assentats com costumen en les esglésies, a ont se troben tots, y ninguns offeriren, encara que los concellers acostumen offerir en semblant festa quant los senyors deputats no.y són.

En aquest mateix die se junctaren, aprés migjorn, les persones dels tres staments en la present casa per a tractar y[c] aconsellar als senyors deputats, los quals aparexie se havie de demanar al senyor regent, per reparo dels torbs y agravis fets al General, y resolgueren segons en libre de Deliberacions està largament contengut.

a. en *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ell.
c. *a continuació repetit* y.

En lo temps, emperò, que dites persones de general convo- // 168v // cació se congragaven, se tingué ajust de la 18a. de la conservació de la jurisdicció del General, per determinació de la qual se scrigué al senyor don Bernat de Boxadors, hu del número d'ella, qui lavors era en sa baronia de Vallmoll, que vingués per los negocis de dita 18a. perquè tenien necessitat de sa presència.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die don Miquel de Agulló torne la resposta al senyor regent del que pretenien los senyors deputats, oïdors y 18a. que havien de fer per reparo dels agravis fets y causats al General, y aprés referí que respongué, en effecte, dit regent, que lo senyor virey tornarie prest de Montserrat y ell li consultarie lo negoci, y que cert pendrie plaer per major facilitat del tracte, que si sabien altre remey que le.y aportassen. Y fou-li respost per dit don Miquel, que lo que ell demanave ere lo remey que en semblants casos donen los capítols de Cort y privilegis, y que per ço se havia resolt se demanàs aqueix, que no.n sabie ni tenir orde de dar-ne altre, que dit senyor regent ho tractàs y ves y procuràs lo bon assento que convé, que ell, dit don Miquel, tornarie per la resposta.

En aquet mateix die fou congregació de la 18a. de la conservació de la jurisdicció del General, y per sa determinació se expediren letres als doctors canonge Bonet y misser Joseph Ferrer, sobre lo que lavors se offerie de les occorrents differències ab los doctors de la tercera sala y altres coses. E foren fetes pagues de gastos per los negocis de dita 18a.

169r Disabte, a X. En aquest die, per orde dels senyors deputats, oïdors y 18a. lo dit senyor don Miquel de Agulló anà en casa del senyor bisbe de Barcelona, y li féu relació de tot lo que havia passat ab lo senyor regent y del estat en què tenia lo tracte sobredit, y dit senyor bisbe ne restà molt content, y digué que ell se veurie ab lo senyor regent per ajudar a la bona direcció d'estos negocis, segons que axí aprés lo dit senyor don Miquel de Agulló ho referí en consistori.

Dimars, a XIII. Devuytena per lo torb de Puigcerdà. En aquest die fou congregació de persones dels tres staments, generalment convocades, a les quals fou proposat lo torb y impediment que en Puigcerdà se feya al General per les coses contengudes en una carta de Joan Bru, porter reyal, de 9 del corrent en l'acte d'esta congregació insertada. E la congregació elegí 18a., ço és, // 169v // per lo stament ecclesiàstic, los senyors, fra don Hadrià Maymó, prior de Catalunya; Raphael d'Oms, ardiaca major y canonge de Tarragona; Miquel Joan Fivaller, ardiaca de Vilaseca y canonge de la dita Seu de Tarragona; Balthesar de Rajadell, Hieònim Pau Garcés, canonges de Leyda; fra don Federic Meca, comanador de Vilafranca de Penadès. Per lo stament militar, los senyors, don Francesc de Agullana y Calders, don Gispert de Guimerà, don Bernat de Pinós, Miquel Joan Pons, Perot de Tamarit, Francesc Cosma Fivaller. Per lo stament reyal, los senyors, Galceran de Navel, conceller en cap, Joan Luís Cornet, Perot Amat, Conrat d'Oms, Hieònim Vila, Bernat Vilana.

170r Dilluns, a XVIIIIº. En aquest die misser Hieònim Fivaller és proveït de l'offici de altre dels assessors ordinaris del General, per ésser-ne privat misser Raphael Sans, qui per ésser ecclesiàstic no podia ésser-ne proveït, segon capítol del nou redrés.

171r Dimecres, a XXVIII. En aquest die mossèn Joan Serra, mercader, és proveït del offici de exactor del General, havent-lo comprat en lo encant públic en descàrrec de deute de Pere Arles, deutor del General, del qual Arles era lo dit offici.

Dijous, a XXVIIII. En aquest die morí lo senyor de Favara, Marc Antoni de Monsuar y de Arinyó, qui era de moltes 18as. Nostre Senyor lo tinga en lo cel.

171v Octubre MDLXXXVIII

Dilluns, a III. En aquest die los senyors deputats han fet embaxada al senyor virey perquè mane enviar a ses senyorias acte de la nominació dels ladres que són en Cathalunya per perseguir, conforme la constitució de l'última Cort que sobre açò disposa, com més largament se diu en libre de Delliberacions.

Dimars, a IIII. Festa del benaventurat pare sant Francesc. Los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y senyors oïdors de comptes, convidats lo die abans, com és acostumat, són anats, consistorialment y acompanyats, al offici y festa del gloriós pare sant Francesc en lo monastir de Barcelona.

Dijous, a VI. En aquest die mossèn Pere Pellicer, mercader, és proveït de l'offici de sobrecollidor del General en la sobrecol·lecta de levant, havent-lo comprat en lo encant públic en descàrrec de deute de Honofre Ciurana, deutor del General, del qual Ciurana era lo dit offici.

172r Dilluns, a X. En aquest die a 10, aprés dinar, vingué als senyors deputats, en la casa de la Deputació, lo senyor marquès Desta, embaxador

del sereníssim duc de Savoya, qui tornava de donar a la magestat del rey, nostre senyor, lo parabé del nét a sa magestat, fill de dit sereníssim duc y de la sereníssima infanta dona Isabel. Los senyors deputats, acompanyats de molts cavallers y ab los porters devant ab les masses majors, lo reberen al cap de la escala ab gran cortesia y compliment, y.l portaren y assentaren en la sala nova, y regraciant molt, los senyors deputats a sa senyoria, les mercès y favors que en la cort de sa magestat havia fet als embaxadors del General y al Principat, sobre los negocis de les contencions que concorren, y offerint-se a tot servey de sa senyoria féu semblant regraciament als senyors deputats de les que, de ses senyorias, en esta terra havia rebut, y se offerí servir-los en tota occasió. Per esta vinguda // 172*v* // fou parada y ornada la dita sala nova de cortines, de domassos, cadires de respecte y bones ab sos bancals, y se obriren les portes foranes de la casa, que per causa de dites contencions acostumaven estar tancades, y la capella y altar estava també tot molt ben parat y ornat. Y tornant-se'n, lo acompanyaren los senyors deputats fins a ont lo havien rebut, y molts cavallers fins al peu de la scala.

Divendres, a XIIII. En aquest die és feta deliberació de pagar los doctors y altres molts qui serveixen al General, per les contencions que són entre ell y la tercera sala del Reyal Consell.

173*v* Disabte, a XXII. En aquest die, als senyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y senyors oïdors de comptes, havent entès lo aggravi devall scrit, paragué fer al senyor loctinent general embaxada de tres persones, una de quiscun stament, ab què.s diga, a sa excel·lència, lo contengut en una scriptura del tenor següent:

«Per constitucions de Cathalunya és prohibida la multiplicació de officials bastoners y per les últimes Corts del any 1585, en la constitució, capítol 50, està expressament prohibit que los comissaris reyals no puguen portar bastó larc y, no obstant aquesta tant notoria prohibició, los magnífics misser Francesc Ubac, Jaume Mir y Joseph Mur, jutges de cort, són partits de la present ciutat anant fora de aquella aportant en lur companyia molts commissaris reyals ab bastó larc cadaú, contrafent a dita constitució de l'any 1585, y a altres, les quals per sa excellència y per tots los officials reyals són estades jurades, per ço, se ha de supplicar a sa excel·lència, per part dels senyors deputats y oïdors com a protectors de les constitucions y leys de la terra, que mane per observansa de dita constitució a dits commissaris que dexen los bastons que porten».

173*r* Dimars, a XVIII. Festa del gloriós sant Luc, evangelista.

E per fer dita embaxada nomenen los senyors canonge Rajadell, Galceran Caors y de Soler y Bernat Vilana. Los quals, encontinent, anaren, y pos aprés tornats en consistori referiren que sa excel·lència los ha respost a dita embaxada que no tenia notícia de aqueixa constitució de l'any 1585, capítol 50, y que la voluntat de sa magestat és que les constitucions sien[a] irrevocablement observades // 174*r* // y sa excel·lència junctarie lo Consell y procurarie que les constitucions fossen observades, que aqueixa és també sa voluntat.

Dimecres, a XXVI. En aquest die és congregació de braços per continuar lo tracte comensat del assento de les differències occorrents.

Divendres, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Judas.

175*r* Dimars, a VIII. En aquest die és congregació de braços per continuar lo tracte del assento de les occorrents differències y contencions.

Dimecres, a VIIIIº. En aquest die és altra congregació sobre dit assento.

Divendres, a XI. Festa del benaventurat sant Martí, bisbe y confessor.

175*v* Dilluns, a XIIII. En aquest die, entre les tres y quatre de la tarda, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la ciutat y vegueria de Barcelona, y senyors oïdors de comptes, consistorialment y acompanyats com acostumen, són exits a rebre lo senyor cardenal don Joan de Mendoça, germà del duc del infantazgo, qui ve de Castella y va a Roma; han trobat a sa senyoria reverendíssima entrant en lo empedrat de la Creu Cuberta, y per no ésser-hy lo senyor deputat ecclesiàstic, los altres, ço és, militar y real, l'an posat en mig, anant lo deputat militar a la mà dreta y lo reyal a la esquerra, y los senyors oïdors anaven devant, y devant ells los porters de la Deputació ab les massas majors. Y anant d'esta manera poc discurs de camí són arribats los senyors concellers de la present ciutat, y lo en cap s'és posat a la mà esquerra y los altres devant per son orde. Y anant axí és arribat lo senyor virey y posat a la mà dreta del dit senyor cardenal, y anant sa senyoria reverendíssima en mig del senyor virey y conceller en cap, són entrats en la present ciutat.

176*r* Dimars, a XV. En aquest die los senyors depu-

a. sien *interlineat.*

tats y oïdors, acompanyats consistorialment com acostumen, són anats a visitar lo dit senyor cardenal, en casa lo senyor virey. Sa senyoria reverendíssima los isqué a rebre fins al portal del primer aposento a la part del carrer, y rebe'ls ab gran cortesia, y entrats en lo aposento, segueren tots en cadires de respecte guarnides de vellut.

176*v* Dilluns, a XXI. Festa de la Presentació de Nostra Senyora. En aquest die, cerca les dotze de migdie, lo senyor Abdon Honofre Comelles, oïdor militar, és partit de la present ciutat anant a sposar-se en la vila de Hostalric.

En aquest mateix die de 21 és procura de don Joan de Queralt per a renunciar als recorsos de proceïments del General per ell posats en lo Reyal Consell, y és feta esta renunciació.

Divendres, a XXV. Festa de santa Catherina. En aquest die los senyors deputats y oïdors, consistorialment acompanyats com acostumen, són anats al offici y sermó del monastir de Santa Catherina, per a què foren convidats lo die abans.

179*r* En aquest mateix die, per orde y manament dels senyors deputats, y per medi del síndic y altres officials del General y per satisfer lo que disposa la constitució de l'última Cort que parla de la liberació dels condemnats a galera qui han cumplit son temps, són fetes moltes diligències perquè lo senyor virey, don Manrique de Lara, y lo senyor don Pedro de Leyda, general de les galeres de Sicília, que de present són en la plaja d'esta ciutat, fossen servits manar ab effecte restituir y libertar la persona de Miquel Bòria de Perpinyà, posat en la patrona de dites galeres, a ont ha servit més del que era obligat en virtut de sentència de la règia cort de Cathalunya que auctèntica és exhibida del tenor següent: «*Die nona maii*», etcètera, sie insertada, segons és ací cosida[a].

Per part del qual Bòria se ha donat sobre açò supplicació als senyors deputats dient que, pus lo temps de la condemnació és més depassat y sos serveys són més de complits, lo manen ses senyorias fer libertar. E tenint de açò los senyors deputats bona resposta del senyor virey y del dit General, no és alcansada en aquest die la liberació de dit Bòria.

Disabte, a XXVI. En aquest die per orde dels senyors deputats son continuades les diligències de haïr, perquè Miquel Bòria de Perpinyà, condemnat y posat en les galeres de Sicília, qui ha més de complit lo temps de sa condemnació, fos ab effecte tret y libertat de dites galeres y restituït en sa libertat. Y discorrent tot aquest // 179*v* // die ab demandes y respostes del síndic y altres officials del General y del senyor don Pedro de Leyda, general de dites galeres, y sos officials arribant a hora tarda del vespre que les galeres estaven per a partir y fer son viatge, y.s comprenie que no traurien lo dit Bòria, lo síndic y los officials qui cullen los drets y altres officials del General, per orde y manament dels senyors deputats, ab convenient assistència de officials reyals, detingueren en lo portal del Mar moltes provisions y molts officials, esclaus, soldats y altres persones de les matexes galeres que no passaren y ab tot que.s donaven pressa y.s congoxaven perquè les galeres estaven per a partir no.ls dexaren exir fins tingueren la persona de dit Bòria, que en aquesta hora fon treta y liurada al síndic del General y ab companyia del síndic vingué a la Deputació y besà les mans als senyors deputats per la mercè, y aprés se'n anà líberament.

Diumenge, a XXVII. Primera Dominica de l'Advent.

Dimecres, a XXX. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu.

180*r* Decembre MDLXXXVIII

Dilluns, a V. En aquest die és congregació de braços sobre lo assento de les occorrents differències.

Dimars, a VI. En aquest die és altra congregació de braços sobre dit assento.

Dimecres, a VII. En aquest die, de matí, lo senyor oïdor militar és tornat de Hostalric, a ont los dies atràs era anat per sposar-se y, encontinent, vingué en consistori. En aquest mateix die és congregació de braços sobre lo assento de les occorrents differències y relació de embaxada sobre açò feta al senyor virey.

180*v* Dijous, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dimars, a XIII. Festa de santa Lúcia, verge.

181*r* Disabte, a XVII. En aquest die és feta deliberació de pagar los doctors y molts altres qui serveixen en la Deputació per les contencions occorrents.

Dimecres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 4, pàg. 758.

[1589]

Divendres, a XXIII. En aquest die, de matí, lo senyor oïdor militar és partit de la present ciutat anant a Hostalric per sos negocis.

181v

Mudament de any y segueix MDLXXXVIIII

Diumenge, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dilluns, a XXVI. Festa de sant Steve, prothomàrtir.

Dimars, a XXVII. Festa de sant Joan, apòstol y evangelista.

Dimecres, a XVIII. Festa dels Sants Innocents.

Disabte, a XXXI. Festa de sant Silvestre, papa y confessor.

Janer.

Diumenge, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor.

172r Dimars, a III. En aquest die lo senyor oïdor militar és tornat de Hostalric a ont a 13 del passat ere anat per sos negocis.

Divendres, a VI. Festa de la Epiphania de Nostre Senyor. En aquest die los senyors deputats militar y reyal y oïdors de comptes ecclesiàstic y militar són anats consistorialment al offici y sermó de la església parrochial del Pi y foren convidats lo die abans per los obrés.

183r Dimars, a XVII. Festa de sant Antoni. En aquest die los senyors deputats per ésser-se queixat lo procurador del General que estos dies proppassats són parades en la casa de la Ballia del General dos peçes de setí negre sens haver-les manifestades, ni pagat per elles lo dret de bolla y axí ésser en frau del General y que aprés les dites dues peçes de setí són portades en les cases del canonge Sans y de Mamble, notari, y de Pere Santa Pau, causídic, o en alguna d'elles, han enviat a sercar los magnífics mossèn Joseph de Bellafilla y Francesc Cornet, officials del General, los quals entrats en consistori, los senyors deputats los han dit que en companyia de altres officials, encontinent, anassen en dites cases del canonge Sans, Mambla y Santa Pau, y cada una d'elles, per a regonèxer-les y trobar dites pesses de setí, y trobades les portassen en consistori. Y, encontinent, los dits Bellafilla y Cornet acceptant dit manament anaren en dites cases per al effecte sobredit.

E tornats en consistori han referit a ses senyorias que ells ab altres officials del General són anats en dites cases y les han regonegudes y no han trobat dites peçes de setí, ni altra cosa que degués dret al General.

183v Divendres, a XX. Festa de sant Fabià[a] y Sebastià. En aquest die per quant lo senyor loctinent general, don Manrique, a XVIII del corrent ha manat publicar per los locs acostumats de la present ciutat de Barcelona la crida del tenor següent: «Crida. Ara oiats», etcètera, sie insertada segons còpia d'ella és açí cosida[b]. Los senyors deputats y oïdors de comptes, tractant en son consistori ab los assessors y advocats ordinaris del General y altres doctors applicats de dita crida per ser feta y publicada contra constitucions[c], privilegis y libertats del present Principat, han determinat fer embaxada a sa excellència per a què sie servit manar remediar-ho y fer que dita crida no tinga effecte; ab la qual embaxada se li diga y explique lo següent:

«Excel·lentíssim senyor.

Los deputats han entès que per orde de vostra excel·lència, com a capità general, se publicà despús haïr dimecres una crida per la present ciutat contenint, en effecte, que tots los castellans estranys y habitants en la present ciutat de qualsevol stament o condició fossen, exceptats ecclesiàstics y religiosos, que dins tres dies primervinents del die y hora que dita crida se publicà compareguessen devant vostra excel·lència, e o devant Mathias de Carcamo, son secretari, a descriure's y registrar-se sots pena de qui lo contrari farie si ere cavaller de servir a les galeres de sa magestat // 185r // militant, y si ere de qualsevol altre stament de servir a les dites galeres remant, per lo temps a vostra excel·lència ben vist y altres penes majors o menors a vostra excel·lència reservades. E com dita crida sie contra constitucions, privilegis y libertats del present Principat, per ço, y altrament supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, de part de dits deputats que sie servit manar remediar-ho y fer que dita crida no tinga effecte».

E per a fer la dita embaxada a sa excel·lència los senyors deputats elegiren los senyors don Miquel de Lantorn, comanador del orde de Sant Joan, don Miquel Andreu Blan, Francesc Cornet, ciutedà. Los quals tres embaxadors, en aquest mateix die, aprés dinar, haguda licència y hora de sa excel·lència anaren a fer la dita em-

a. Fabià *interlineat.*
b. *a continuació una crida transcrita a l'Apèndix 4, pàg. 758.*
c. *a continuació ratllat* de Cathalunya.

baxada, acompanyats de officials del General ab los porters devant ab les masses altes, com és acostumat.

E tornats aprés los dits embaxadors en consistori han referit als senyors deputats haver feta la dita embaxada y ab aquella haver dit a sa excel·lència lo que dalt és dit. E que sa excel·lència en effecte ha respost que lo que l'à mogut a fer dita crida és estat causa haver entès que molts soldats se'n són vinguts fugitius de la armada, entre.ls quals plàcia Déu no ni haja molts de ladres en dany de la terra, y com açò sie cosa tocant a la milícia, li havia aparegut com a capità general manar fé dita crida per recollir dits soldats y manar castigar dits ladres, no entenent que fos en prejudici de les constitucions de Cathalunya y usatges, y quant ho fossen que los doctors // 185*v* // de la casa de la Deputació que li feçen un memorial del que y com dita crida és contra dites constitucions que ell ho manarà remediar encontinent.

Disabte, a XXI. En aquest die és feta embaxada al senyor virey sobre lo assento de les differències occorrents.

Dimars, a XXIIII. En aquest die per manament dels senyors deputats és vingut en son consistori Jaume Claramunt, fuster, ciutedà de Barcelona, y allí demanant-li ses senyorias si ell havia fet o feya algunes caxes de pedrenyals y per a qui les ha fets o fa, ha dit lo següent, ço és, que haurà dos mesos poc més o manco que.l enviaren a sercar per a què anàs a casa del capità Valensuelo, y axí hy anà, y quant fou allí, lo dit capità Valensuelo lo envià en casa del senyor virey per a tractar de fer dues caxes de pedrenyals que volia li fes, y axí dit Claramunt hy anà y quant[a] // 186*r* // fou allí, no pogué parlar ab sa excel·lència, y tornà-se'n a casa, y molts dies aprés enviaren a sercar lo dit Claramunt sobre lo mateix negoci de part de sa excel·lència perquè anàs allí, y anà primer en casa del dit capità Valensuelo, y dit Claramunt li digué que no podia fer aquexes caxes de pedrenyals perquè ere cosa prohibida conforme les constitucions, y ell dit Claramunt ho sabia. Y axí dit Claramunt demanà que li feçen un manament en scrits per son descàrrec si volien que les fes, y aleshores dit capità Valensuelo li digué que anàs en casa del virey, y parlaria ab lo majordom, que ell li donaria l'orde que hauria de tenir per poder fer dites caxes de pedrenyals. En la hora mateixa lo dit Claramunt anà a palàcio y parlà ab lo dit majordom de sa excel·lència y digué-li dit Claramunt que ell no podia fer les dites caixes de pedrenyals sens manament o licència en scrits de sa excel·lència, y dit majordom respongué que no tenia necessitat de tal licència ni manament a la hora que lo comte le.y manava, y dit Claramunt li replicà que passava molt gran perill que mentre farie les dites caxes no vingués algun official y.l portàs a la presó, y dit majordom li digué que no tenia ningun perill de ningun official, perquè.u manava sa excel·lència, y que mentre sa excel·lència era en Cathalunya ere senyor y que ningú li diria res, y que quant serien fetes les caxes sa excel·lència li farie un acte que ningú per ningun temps li pogués dir ninguna cosa per haver-les fetes, y leshores dit Claramunt se'n anà a sa casa, y.u ha allergat fins ara de fer dites caxes, excusant-se que no tenia fusta per a fer-les. Y aprés, altra vegada, enviaren a sercar lo dit Claramunt per un alabarder de sa excel·lència que anàs a casa del senyor virey que.l de- // 186*v* // manaven, y quant fou allí lo mateix majordom de sa excel·lència li digué que perquè no feya les caxes, y dit Claramunt li digué que no tenia fusta per a fer-les, que en Vallvidrera ne tenia un home de ginyoler, y dit majordom sense més digué al alabarder que anàs en casa de Garcia per a què dassen una mula a dit Claramunt per anar allí y axí hy anà. Y aprés de ser tornat de Vallvidrera li han donat molta pressa y encara haïr, de matí, y vuy de matí, li és vingut lo capità Valensuelo a donar-li pressa que fes dites caxes, y axí dit Claramunt com a forçat les fa y ja.n té començada una, perquè li amenassen que sa excel·lència lo farie posar en presó ab cadena al coll sinó les feya.

Dimecres, a XXV. Festa del benaventura sant Pau. En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats[a] trameteren per mossèn Jaume Losada, official de la Deputació, al senyor loctinent general don Manrique de Lara, lo memorial del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor.

La crida, manada publicar per vostra excel·lència a 18 del corrent mes de janer 1589, per los locs acostumats de la present ciutat de Barcelona, ab la qual com a capità general mana, vostra excel·lència, a tots y qualsevol passatgers, axí hòmens com dones, de qualsevol stament o condició sien, cavallers, mercaders, menestrals, soldats, negociants y altres qualsevol, vuy habitants y estants en la present ciutat de Barcelona, que sien castellans, exceptades persones eccle- // 187*r* // siàstiques y religioses, que dins tres dies primersvinents comptadors del die y hora de la publicació de dita crida comptadors, comparegan devant vostra excel·lència, e o devant

a. a continuació ratllat fou.

a. deputats *interlineat.*

[1589] son secretari Mathias de Carcamo, a descriure's y registrar-se sots pena per al qui lo contrari farà, si serà cavaller, de servir a les galeres de sa magestat militant, y si serà de qualsevol altre stament de servir a les dites galeres per lo temps a vostra excel·lència ben vist, y altres penes majors o menors a vostra excel·lència reservades, és contra moltes constitucions de Cathalunya, y assenyaladament contra los següents:

Primo, en quant vostra excel·lència com a capità general en dita crida comprén no sols los soldats estipendiats, sinó també altres qualsevol, axí hòmens com dones, de qualsevol stament o condició, vuy habitants y estants en la present ciutat de Barcelona que sien castellans, és contra la constitució feta en l'any 1534, capítol 2, comensant «Ítem, statuïm y ordenam», per la qual està disposat que lo capità general del present Principat no use ni puga usar de alguna jurisdicció, sinó en quant de dret y per constitucions del present Principat li és permès, y és certa resolució y disposició de dret comú que lo capità general no pot fer edictes semblants ni altres proceïments en aquest Principat y comtats que comprengan los provincials.

Secundo, en quant vostra excel·lència mana dins tres dies registrar y descriurer tots los sobredits ab les dites penes, és contra les libertats, usos y costums del present Principat y comtats, per les quals líberament és concedit a qualsevol persona passar, estar y habitar en Cathalunya, sens tenir obligació de descriurer y registrar-se y per consegüent és contra la constitució del rey en Jaume Segon, en la[a] Cort de Barcelona, capítol 29, comencant «Encara statuïm y volem», y del rey en Joan 2 en la Cort de Montsó, capítol 53, comensant «Ítem // 187*v* // senyor com la potíssima» sotstítol de observar constitucions, y del rey en Pere 2, en la Cort de Barcelona, capítol 1, comensant «Com a la reyal excel·lència» sotstítol de privilegis, y contra altres constitucions ab les quals està disposat que les libertats, usos y costums del present Principat tenen força de constitucions y han d'ésser de la mateixa manera observades.

Tercio, en quant la dita crida comprén los estants y habitants en la present ciutat és contra lo privilegi de Barcelona insertat en lo cors de les constitucions generals vulgarment dit «*Recognoverunt proceres*», en lo capítol comensant «*Item quod quicunque forenses*», confirmat ab molts altres privilegis reyals per los quals està disposat que qualsevol estranger, havent estat y habitat un any y un die en la present ciutat és tingut per ciutedà de Barcelona y gaudeix de tots los privilegis, libertats, immunitats, usos y costums del present Principat.

Quarto, en quant se diu ab dita crida que los qui se hauran de registrar comparegan devant Mathias de Carcamo és contra les constitucions que prohibeixen ésser criats nous officials o comissaris ab jurisdicció o sens jurisdicció ab qualsevol nom, per qualsevol causa o raó, assenyaladament, contra la constitució del rey Alfonso 4, en la Cort de Sant Cugat, començant «Ítem, per tolre vexacions» y de la reyna Maria, en la Cort de Barcelona, capítol 28, començant «Contra constitucions» és sotstítol que novells officials no sien posats.

Quinto, per no ser dit Carcamo cathalà y ésser // 188*r* // estranger del present Principat, és contra les constitucions que disposen que tots los officials en Cathalunya hajan d'ésser cathalans, assenyaladament, contra la constitució de rey Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona, capítol 12, comensant «Approbants», sotstítol que tots los officials en Cathalunya sien cathalans, confirmada en les Corts del any 1534, capítol 17, començant «E, com per la constitució».

Al qual mossèn Losada los senyors deputats donaren orde de dir a sa excel·lència que li aportava aquell memorial de part de dits senyors deputats, y que no le.y havien enviat abans per haver entès que sa excel·lència estava indispost.

E, poc aprés, tornat lo dit mossèn Losada ha referit haver portat a sa excel·lència lo dit memorial y paper y que sa excel·lència li ha dit que los ho agraïa molt y que.l posàs sobre lo lit a ont sa excel·lència estave, que no tenia mans per a pendre'l y que se'l faria legir per son secretari y enviarie la resposta lo més prest porie.

188*v* Diumenge, a XXVIIII°. De la Septuagèsima.

Dimars, a XXXI. En aquest die per la gràcia de Déu estan ya del tot resolts y concordats los caps y apunctaments fets per conclusió y fi de les differències y contencions del General y Reyal Consell, y ab solemne embaxada és fet saber als senyors concellers de la present ciutat.

Febrer

Dimecres, lo primer. En aquest die és congregació de braços a ont se donà raó del apunctament y resolució del assento de les differències que han occorregut.

a. a continuació ratllat segona.

Dijous, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

189r Divendres, a III. En aquest die és la caució feta per don Joan de Queralt sobre les coses per les quals és detingut en la casa de la Deputació.

Dilluns, a VI. En aquest die és la renunciació del recors de don Joan de Queralt, don Joan Dansa y Valentí de Vilanova.

Dimars, a VII. En aquest die és la firma del acte del assento fet per lo senyor virey, deputats, oïdors y 18a. sobre les differències que són estades, y don Joan de Queralt és libertat de la Deputació, y són fetes diverses altres coses que.s contenen en libre de Deliberacions, a ont també són altres de què.s fa menció en jornades atràs.

Dimecres, a VIII. En aquest die és deliberació per pagar los qui han servit en la Deputació per les dites differències.

189v En aquest die lo senyor Comelles, oïdor militar, és partit[a] en la present ciutat anant a sa casa que té en Hostalric.

Divendres, a X. En aquest die los senyors Antoni Vilademat, abbat de la Portella, president del orde de Sant Benet, don Bernat de Cardona, abbat de Camprodon, fra Pons, pabordre de Ager, fra Antoni Molner, prior de Sant Miquel de Coxà, fra Raphael Sapta, cellerer de Sant Pere de Rodes, fra Raphael Çaconomina, camarer de Sant Pere de Rodes, de part dels religiosos claustrals de Sant Benet, han supplicat los senyors deputats en son consistori sien servits favorir ab sa carta per al summo Pontíffice los negocis que en Roma entenen tractar perquè.s proveescan les moltes abbadies de dita religió que de present vaccan y per altres coses a la matexa religió occorrents.

190r Dimars, a XIIII. Die de Carnestoltes.

Dimecres, a XV. Die de la Cendra.

Disabte, a XVIII. En aquest die són fetes tres embaxades, una per los senyors don Francesc de Agullana y Calders, don Alexandre de Lantorn, Pere Amat, Federic Roig y de Soler, altra, de part del Capítol dels canonges de la Seu, per los senyors canonges Pla, Rovirola y Cordelles, e altra de part dels concellers de la present ciutat per los senyors Gaspar de Pons de Ribelles, Hieròmim de Prat de Bigues, y tots han representat los agravis que.s fan a les religions claustrals de Sant Agustí y Sant Benet, per les abbadies moltes de dita religió que vaccan en Catalunya, supplicant los senyors deputats se servescan procurar lo remey de dit agravi. E los senyors deputats y oïdors han respost que tindran cuydado de fer lo que sie de son càrrec y offici per aquest remey.

190v Diumenge, a XVIIIIº. En aquest die lo senyor Comelles, oïdor militar, és tornat de Hostalric, a ont era anat per sos negocis.

Dimars, a XXI. Devuytena per los remey dels agravis fets als monastirs claustrals de Sant Benet y Sant Agustí y altres. En aquest die és congregació de braços sobre los gastos faedors per remey dels agravis fets als monastirs claustrals de Sanct Benet y Sanct Agustí, y sobre altres gastos occorrents, y també sobre dubtes proposats a cerca la paga dels officials de la visita y de dietes del drassaner per obres de la Dressana, y per tot és elegida 18a., ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors prior de Cathalunya, don Bernat de Cardona, don Miquel Tormo, prior de Santa Anna, comanador Lantorn, comanador Junyent; per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimerà, don Pedro de Clariana, Francesc Cosme Fivaller, Gaspar Pons de Ribelles; // 191r // per lo reyal, los senyors Joachim Sentantí, conceller, Joan Luís Cornet, Miquel d'Oms, Perot Amat, Federic Roig y de Soler, Julià de Navel. Y fou feta interpretació sobre los dubtes proposats.

191v Dilluns, a XXVII. En aquest die los senyors abat Sant Just, fra Antoni Molner, prior de Sant Miquel de Cuxà, fra Pons de Monclar, pabordre de Ager, de la religió de Sant Benet, en lo consistori dels senyors deputats y en la congregació de la 18a. elegida a 21 del corrent per tractar y favorir los negocis de dita religió que allí.s diuen, han fet moltes gràcies y besat les mans a ses senyorias per la determinació feta estos dies en favor de la religió de Sant Benet, supplicant la continuació d'estes mercès.

Mars

Dijous, a II. En aquest die lo senyor Francesc de Grimau, deputat militar, dexà de venir en consistori per no estar ab salut.

192r Disabte, a IIII. En aquest die, aprés dinar, los senyors don Miquel de Lantorn, don Miquel Àngel de Mijavila y Julià de Navel, de part dels senyors deputats y per embaxada de ses senyorias, són anats al senyor virey per a dir-li lo contengut en la scriptura d'esta embaxada del tenor següent:

a. *a continuació repetit* és partit.

[1589]

«Excel·lentíssim senyor.

Per diversos capítols de Cort està permès a totes y qualsevol persones de qualsevol grau, stament o condició poder traurer líberament del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, monedes, axí de or com de argent, pagant primer lo dret al General, y tal és la pràctica y observació que no.y ha memoria de hòmens en contrari. Y, com tingan entès los deputats que don Luís de Lupià, procurador reyal de dits comtats de Rosselló, hauria a 23 de janer proppassat preses en la plaja de Copliure set mil vuyt-centes sexanta-dos liures, ab peçes de vuyt y quatre reyals, de Bernadí Francesc y Gaspar Granollacs, cavaller, y de altres ciutedans de la present ciutat, y que aquelles se detindria no volent-les dexar traurer del present Principat y que tindria capturat lo patró qui dites monedes aportava, volent aquell castigar, havent ya dits Granollacs y tots los altres pagat lo dret al General de dites monedes, y axí no podent persona alguna impedir ni destorbar no.s traguessen dites[a] monedes del present Principat, y com deternir-se dit procurador reyal sie molt gran dany y prejudici de la exacció dels drets del General, suppliquen, per ço, a vostra excel·lència extrajudicialment dits deputats, mane, per los medis a vostra excel·lència ben vist, a dit procurador reyal restituesca dita moneda y relaxe lo dit patró».

192*v* Tornat aprés en consistori han referit haver respost sa excel·lència que no estave informat del negoci y que los deputats informassen al regent y a micer Quintana y micer Sans y a tots los de la tercera sala, y que lo síndic li aportàs un memorial per sa informació, y que.u manarà remediar com no fos en prejudici y contra los drets de sa magestat y pragmàtiques del regne, que ell desitjave que en son temps no.s fes cosa en prejudici del General.

Dimecres, a VIII. En aquest die lo senyor deputat militar és tornat en consistori a ont havia dexat de venir a 2 del corrent per no estar ab salut. En aquest mateix die de vuyt de mars són fetes dues embaxades als senyors deputats, una de part del // 193*r* // stament militar per los senyors don Federic Dezpalau, Joseph de Bellafilla, Miquel d'Oms, menor, altra de part dels senyors canonges del Capítol de la Seu de Barcelona, per los senyors canonges Cassador, Cordelles, Setantí, Berthomeu, supplicant a ses senyorias en effecte, sien servits continuar lo bon pensament que tenen de procurar que.s tingan deu galeres en los mars de Cathalunya.

a. dites monedes *interlineat al marge esquerre.*.

193*v* Dimecres, a XV. Festa de santa Madrona. En aquest die, de matí, lo senyor deputat reyal és partit de la present ciutat anant a Gerona per sos negocis.

Divendres, a XVII. En aquest die és congregació de braços sobre agravi fet en haver lo virey don Manrique de Lara enviat un algutzir al banc de[a] Puigjaner per traurer moneda de manament de sa excel·lència, sens consell de canceller, regent, ni altre.

Disabte, a XVIII. En aquest die és altra congregació de braços sobre lo aggravi precedent y són fetes embaxades al senyor virey, e són proposats dubtes sobre a qui toca la execució de les sentències de les visites y altres coses, y són també proposats altres caps.

194*r* Dilluns, a XX. 18a per interpretar y[b]... En aquest die és altra congregació de braços sobre les eleccions de 18as. una per interpretar y altra per los altres caps de proposicions de devuyt del corrent. Són elegits per interpretar, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Bernat de Cardona, canonge Roquer y Aleta, canonge Cassador, canonge Rovirola, comanador Lantorn, comanador Meca; per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, don Federic de Cabrera, don Bernat de Pinós, don Pedro Clariana, Hieònim Delbosc, don Emanuel de Rajadell; per lo reyal, los senyors Joachim Setantí, conceller, Federic Roig y de Soler, Conrat d'Oms, micer Cornet, Bernat Vilana, Julià de Navel.

194*v* Altra 18a., e per los altres caps, són elegits, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors canonge Rovirola, canonge Cassador, canonge Reart, comanador Lantorn, comanador Meca, comanador Junyent; per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Jayme de Pinós, Perot de Tamerit, Hieònim Delbosch, Miquel Baptista Falcó; per lo reyal, los senyors Joachim Setantí, conceller, Federic Roig y de Soler, Perot Amat, Conrat d'Oms, Julià de Navel, Bernat Vilana. E fou feta la interpretació dels dubtes.

195*r* Dimars, a XXI. En aquest die és tornat en la present ciutat lo senyor deputat reyal qui a 15 partí per anar a Gerona, per sos negocis.

Dijous, a XXIII. En aquest die és partit lo senyor deputat militar anant per sos negocis a Perpinyà. En aquest mateix die és portat en congregació de deputats, oïdors y 18a, acte auctèntic

a. a continuació ratllat Puigcerdà.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.

de renunciació del senyor virey feta de proceïments de traure moneda del banc de Puigjaner y és cosit en los actes de aquest die.

Disabte, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

Diumenge de Rams, a XXVI.

195v Abril

Diumenge, a II. Pascha de Resurrecció de Nostre Senyor Jesuchrist.

196v Dimecres, a XII. Devuytena per interpretar sobre dubte de remuneracions. En aquest die és congregació de braços sobre remuneracions y dubte d'elles resultant, lo qual és declarat per devuytena elegida dels següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, don Bernat de Cardona, don Miquel de Tormo, canonge Cassador, canonge Garcés, comanador Meca, comanador Junyent; per lo militar, don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Jayme de Pinós, Perot de Tamarit, Hieònim Delbosc, Miquel Baptista Falcó; // 197r // per lo reyal, Joachim Setantí, conceller terç, Joan Luís Cornet, Federic Roig y de Soler, Conrat d'Oms, Hieònim Vila, Julià de Navel.

197v Dimecres, a XVIIIIº. Devuytena sobre agravis contra pare y fill Martins. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. sobre agravis contra Francesc Martí y Hieònim, son fill, resultants del assento de les differències entre lo General y la tercera sala del Reyal Consell, y són elegits, per lo stament ecclesiàstic, los senyors prior de Tormo, canonge Rovirola, canonge Cassador, canonge Garcés, comanador Meca, comanador Junyent; per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Gisper de Guimerà, don Jayme de Pinós, Perot de Tamerit, Hieònim Delbosc; per lo reyal, los senyors Vicens Castelló, conceller segon, // 198r // Joan Luís Cornet, Perot Amat, Federic Roig y de Soler, Conrat d'Oms, Julià de Navel.

Divendres, a XXI. En aquest die és embaxada al senyor virey sobre los agravis del pare y fill Martins.

Disabte, a XXII. En aquest die se feren en los corredors de la casa de la Deputació les primeres vespres y a hora tarda completes de la festa del gloriós sant Jordi, ab la solemnitat acostumada de cantòria, música, tabals, trompetes, sacabutxos, luminària y altres festes y alegrias y la casa de la Deputació estava molt ornada y parada de tots sos paraments.

Diumenge, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die, en dits corredors, se féu l'offici y sermó y segones vespres de la festa // 198v // del gloriós sant Jordi, fou ab offici y sermó, lo senyor virey don Manrique de Lara qui per estar impedit de la gota vingué fins alt en una cadira, y no.s posà en son acostumat loc, a ont era lo estrado, sinó que estigué ab la mateixa cadira cerca dels senyors deputats, devant los magnífics assessors del General, y aprés de la missa anà a la sala nova ab la mateixa cadira, y los deputats y oïdors lo acompanyaren sempre, y.l dexaren al cap de la escala a ont lo havien rebut[a].

Dimars, a XXV. Festa del gloriós sant Marc, evangelista. En aquest die a les tres hores, aprés migdie, los senyors deputats reyal y oïdors ecclesiàstic y militar, los senyors deputats ecclesiàstic y militar absents de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y l'oïdor restant en la Deputació perquè haïr, aprés migdie, lo senyor don Manrique de Lara, loctinent general de sa magestat, per Sebastià Costa, son secretari, féu a saber als senyors deputats y oïdors que estava de partida per a Castella y que volia veure a ses senyorias y dir-los lo que.l occorie acerca la sua anada, y que per ço fossen ab sa excel·lència en aquesta hora del die de vuy. Són anats, // 199r // consistorialment, los dits senyors deputat reyal y oïdors ecclesiàstic y militar a sa excel·lència, acompanyats dels officials del General y ab los porters devant ab les massas altes. E, arribats devant sa excel·lència, ab molta cortesia, sa excel·lència los ha rebuts corresponent a ella, ab tot compliment y ab paraules de molta amor y affecció al Principat y comtats y al General en comú, y en particular los ha donat raó de la sua partida y de la licència de dos mesos que té de sa magestat per absentar-se de Cathalunya, per provar si porà cobrar la salut que de molt temps ensà li falta en esta terra, y aprés de moltes altres paraules de compliments y offertes de sa excel·lència los senyors deputats li han respost, parlant lo senyor deputat real, en effecte, que bessaven les mans a sa excel·lència de les mercès los feya en fer-los a saber la partida y de les offertes, y que ses senyorias de part del General y de ells tots se offerien a servir a sa excel·lència en tot lo que fos servey de sa magestat y sua.

Dimecres, a XXVI. En aquest die, de matí, los senyors embaxadors canonge Vila y Henric Terré de Picalquers qui són vinguts de la cort de sa magestat sens lo senyor don Pedro de Queralt, són vinguts en consistori y han fet relació de sa

a. en l'assentament corresponent a dilluns, dia XXIIII, es llegeix ratllat Festa del gloriós sant Marc, evangelista.

embaxada. En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors són tornats al senyor virey sobre la occorrença d'esta relació de embaxada. En aquest mateix die, a XXVI, aprés dinar[a] // 199v // lo senyor virey don Manrique de Lara partí de la present ciutat per anar a Castella.

Devuytena sobre dubte de gastos de justa de sant Jordi. En aquest mateix die és congregació de braços sobre supplicacions de remuneracions y dubte de gastos de justa de sant Jordi y elecció de 18a. en la qual elegiren, per lo stament ecclesiàstic, don Miquel Tormo, canonge Rovirola, canonge Cassador, canonge Garcés, comanador Lantorn, comanador Junyent; per lo militar, vescomte de Rochabertí, don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Jayme de Pinós, Perot de Tamarit; Hieròmim Delbosc; per lo reyal, conceller Castelló, Federic Roig y de Soler, Perot Amat, Conrat d'Oms, Julià de Navel, Bernat Romeu.

200r Divendres, a XXVIII. En aquest die, de matí y aprés dinar, és congregació de braços sobre supplicacions de remuneracions.

Maig

Dilluns, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimars, a II. Revocació feta per lo senyor loctinent general. En aquest die és portat als senyors deputats en són consistori acte auctèntic de revocació feta per lo senyor loctinent general de regalia contra los pare y fill Martins, y és cosit y insertat en libre de Deliberacions.

Dimecres, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

200v Dijous, a IIII. Duas devuytenas, una per fer remuneracions y altra per fer galeres. En aquest die és congregació de braços per eligir dues 18as. una per fer remuneracions de supplicacions diverses en precedents congregacions de braços y altra per regonèxer memorials de fer galeres y per les remuneracions són elegits, per lo stament ecclesiàstic, don Miquel Tormo, canonge Garcés, canonge Rovirola, canonge Roquer, canonge Cassador, comanador Junyent; per lo militar, don Bernat de Boxadors, don Bernat de Pinós, don Jayme de Pinós, Perot de Tamerit, Francesc Cosme Fivaller, Hieròmim Bosc; per lo reyal, Vicens Castelló, conseller segon, Federic Roig y de Soler, Perot Amat, Conrat d'Oms, Julià de Navel, Bernat Vilana.

a. a continuació ratllat Dijous a XXVII.

201r Devuytena per lo negoci de les galeres. E per lo negoci de les galeres són elegits, per lo stament ecclesiàstic, lo prior de Cathalunya, comanador Junyent, canonge Cassador, comanador Meca, canonge Garcés, comanador Fortuny; per lo militar, vescomte de Rochabertí, don Bernat de Boxadors, don Joachim Sentelles, don Bernat de Pinós, don Berenguer d'Oms, don Jayme de Pinós; per lo reyal, Joachim Setantí, Federic Roig y de Soler, Perot Amat, Conrat d'Oms, Julià de Navel, Bernat Vilana. En aquest mateix die són fetes moltes remuneracions.

201v Dimars, a VIIII°. En aquest die és larga deliberació de deputats, oïdors y 18a. per a passar avant en tota Cathalunya la reducció de les mesures, pesos y mides. En aquest mateix die és presentada a deputats la renunciació del recors, per part del abbat de Poblet, interposat dels proceïments de deputats, oïdors y 18a. que contra ell eren fets.

Dijous, a XI. Festa de la Assensió de Nostre Senyor.

202r Divendres, a XII. En aquest die vingué en consistori lo senyor Francesc de Grimau, deputat militar, qui dix que despús haïr, deu del corrent, era tornat de Perpinyà, per a ont partí a 23 de mars proppassat.

Dilluns, a XV. Novena per la ensaculació. En aquest die és congregació de braços per elegir novena per la ensaculació y són elegits, per lo stament ecclesiàstic, don Miquel Tormo, canonge[a] Cassador, comanador Junyent; per lo militar, vescomte de Rochabertí, don Federic de Cabrera, don Gisper de Guimerà; per lo reyal, conceller Castelló, Perot Amat, Julià de Navel. Y fou proceït a fer ensaculació.

202v Dimars, a XVI. En aquest die fou acabada la ensaculació haïr començada.

Dimecres, a XVII. En aquest die lo senyor oïdor militar partí de Barcelona per anar per sos negocis a Hostalric.

Diumenge de Penthecostes, a XXI.

203r Dimecres, a XXIIII. En aquest die lo senyor oïdor militar és tornat de Hostalric a ont era anat a 17 del corrent.

Divendres, a XXVI. En aquest die partí de la present ciutat lo senyor deputat reyal per anar a Gerona, per sos negocis.

a. a continuació ratllat Rovirola.

Dilluns, a XXVIIIIº. En aquest die partí de la present ciutat lo senyor oïdor militar per anar a Hostalric, per sos negocis.

Dimars, a XXX. En aquest die saberen //203v// los senyors deputats que lo senyor balle general, don Joan Ycart, per coses de sa jurisdicció ha fet posar en los càrcers reyals d'esta ciutat la persona de Joan Rius, droguer de la matexa ciutat, qui com a deutor de Francesc Gomis, deutor del General, està arrestat per la present ciutat de part dels senyors deputats, y feren a saber al dit balle general aquest deute y arrest.

E lo mateix die vingué als senyors deputats mossèn Junyent, scrivà de la cort de la Ballia General, y de part del dit senyor balle general, digué que ses senyorias dels senyors deputats trametessen un porter als càrcers reyals y faria-li donar lo dit Rius perquè.l portàs en la Deputació y.l dexàs a orde de ses senyorias.

Juny

Dijous, lo primer. Festa del Sereníssim Cors de Nostre Senyor Jesuchrist.

205r Dijous, a XXII. Duas devuytenas per a interpretar. En aquest die és congregació de braços sobre dubtes y negocis proposats y elecció de dues 18as., una per interpretar, y són elegits, per lo stament ecclesiàstic, don Miquel Tormo, canonge Rovirola, canonge Cassador, canonge Garcés, canonge Babau, comanador Junyent; per lo militar, vescomte de Rochabertí, don Federic de Cabrera, don Gispert de Guimerà, don Bernat de Pinós, don Jayme de Pinós, Perot de Tamarit; //205v// per lo reyal, Vicens Castelló, conceller, Joan Luís Cornet, Perot Amat, Federic Roig y de Soler, Conrat d'Oms, Julià de Navel.

Altra devuytena és elegida per los negocis proppasats, entre los quals és lo de les cent liures dels doctors del Reyal Consell per constitució de l'última Cort, augmentats, y són, per lo stament ecclesiàstic, don Miquel Tormo, canonge Rovirola, canonge Cassador, prior de Santa Anna, canonge Garcés, comanador Junyent; per lo militar, don Federic de Cabrera, don Jayme de Pinós, don Gispert de Guimerà, don Bernat de Pinós, Perot de Tamerit, Miquel Baptista Falcó; per lo reyal, Joachim Setantí, conceller ters, Joan Luís Cornet, Julià de Navel, Federic Roig y de Soler, Perot de Tamarit, Conrat d'Oms.

206r Disabte, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

Dijous, a XXVIIIIº. Festa dels benaventurats apòstols sant Pere y sant Pau.

206v Juliol MDLXXXVIIIIº

Diumenge, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

Dilluns, a[a] III. En aquest die deputats, oïdors y 18a. sens assessors, han fet provisió de laudament de Cort contra lo procurador del patrimoni reyal de Perpinyà y sos ministres, per haver exigit dret de exida de moneda que havia pagat lo dret del General.

Dimars, a IIII. En aquest die és resolució o consell de cas de consciència sobre dubte de deputat y oïdor ecclesiàstics en los premis de persecució de ladres.

Divendres, a VII. En aquest die lo senyor deputat reyal vingué de Gerona a ont era anat per sos negocis a 26 de maig.

207r Dimars, a XI. En aquest die lo senyor Comelles, oïdor militar, partí de la present ciutat per anar a Hostalric, per sos negocis.

Divendres, a XIIII. En aquest die los senyors canonge Bonet y micer Joseph Ferrer, tornats de la embaxada del General per ells feta a la magestat del rey, nostre senyor, són vinguts en lo consistori dels senyors deputats y han donat les cartes de la resposta de sa embaxada.

207v Disabte, a XV. En aquest die los dits canonge Bonet y micer Ferrer als senyors deputats, oïdors y 18a. dels negocis de sa embaxada han fet larga relació del succés d'ella.

Disabte[b], a XXII. Festa de la benaventurada santa Magdalena.

208r Dilluns, a XXIIII. Pesta en Barcelona. En aquest die los senyors deputats y oïdors començaren preparar-se per prorrogar y mudar lo consistori fora de la present ciutat, per causa de la peste que de cadal die augmentava en la ciutat, com apar en libre de Deliberacions.

Dimars, a XXV. Festa del gloriós apòstol sant Jaume.

Dimecres, a XXVI. Festa de la gloriosa santa Anna.

Dijous, a XXVII. Porrogació del consistori per la

a. a continuació ratllat V.
b. disabte *interlineat, damunt de* divendres *ratllat.*

ciutat de Vic. En aquest die és la porrogació y mutació del consistori per a XV de noembre següent en la ciutat de Vic per causa de la pesta de Barcelona, com largament se diu en libre de Deliberacions.

208v Agost MDLXXXVIIII

Dimars, lo primer. Festa dels Lligams de sant Pere.

Divendres, a IIII. Festa del benaventurat sant Domingo.

Disabte, a V. Festa de Santa Maria de la Neu.

209r Dijous, a X. Festa del benaventurat sant Lorens.

Dimars, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dimecres, a XVI. Festa del benaventurat sant Roc.

209v Dijous, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

210r Dimars, a XXVIIIIº. Festa de la Decol·lació de sant Joan Baptista.

Setembre

Divendres, lo primer. Festa de sant Lop.

210v Divendres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Dijous, a XIIII. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

211r Dijous, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol.

211v Dimecres, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Miquel, archàngel.

Disabte, a XXX. Festa de sant Hierònim.

212r Octubre MDLXXXVIIII

Dimecres, a IIII. Festa del benaventurat pare sant Francesc.

212v Dimecres, a XVIII. Festa del benaventurat evangelista sant Luc.

213r Disabte, a XXVIII. Festa dels benaventurats sants apòstols sant Simon y Juda.

213v Noembre

Dimecres, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dijous, a II. Commemoració de Tots los Faels Defuncts.

214r Disabte, a XI. Festa del benaventurat bisbe y confessor sant Martí.

214v Dimecres, a XV. Vic. En aquest die és congregat lo consistori dels senyors deputats en la ciutat de Vic. Y fou allí lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, qui per les differències passades era absentat molt temps. Y esta congregació de consistori és continuada los dies y temps següent.

215r Disabte a XXV. Festa de la benaventurada verge santa Catherina.

Diumenge, a XXVI. En aquest die los senyors cabiscol, canonge Bonet, canonge Bergada y canonge Vidal de la Seu de Vic, de part del reverent Capítol dels canonges de dita Seu, han visitat los senyors deputats y són fetes entre ells moltes offertes.

Dilluns, a XXVII. En aquest die lo senyor deputat reyal partí de la present ciutat de Vic per anar a Gerona, per sos negocis.

215v Dijous, a XXX. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu.

Decembre

Diumenge, a III. Primera Dominica de Advent.

216r Dimecres, a VI. Festa del benaventurat bisbe y confessor sant Nicholau.

Divendres, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dilluns, a XI. En aquest die los senyors concellers de Vic han visitat los senyors deputats y de una part y altra són fetes moltes offertes. Los senyors deputats los reberen y tornaren al cap de la escala de la casa de la cabiscolia, a ont tenian la Deputació; anaren los dos primers, un a la mà dreta y altre a la esquerra dels deputats, y los altres dos un a la dreta y altre a la esquerra dels oïdors.

216v Dimars, a XII. Devuytena per a interpretar dubtes. En aquest die en la ciutat de Vic és congregació de braços sobre dubtes occorrents y són interpretats per 18a. elegida, ço és, per lo stament ecclesiàstic, per los senyors bisbe de Vic,

sacristà Ferreres, degà Pons de Ribelles, ardiaca Mas, canonge Bonet, canonge Bergada; per lo militar, Gaspar Pons de Ribelles, don Pedro Clariana, don Pedro de Paguera, Joan de Gualbes, Joan de Prat, major, Joseph Ferrer; per lo reyal, conceller en cap, Pere Ferreres, Raphael Vivet, Gervasi Çapila, Joan Bas, Francesc Vilana.

217r Dimecres, a XIII. Festa de la benaventurada verge santa Lúcia.

Disabte, a XVI. Devuytena per gastos occorrents. En aquest die és congregació de braços en Vic, per gastos occorrents y és elegida 18a., ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, sacristà Ferreres, ardiaca Granollacs, ardiaca Mas, cabiscol Bonet, canonge Bonet, canonge Bergada; per lo militar, don Pedro de Clariana, don Pedro de Paguera, Gaspar Codina, Joan de Prat, major, Joan Granollacs, Joseph Ferrer; // 217v // per lo reyal, conceller en cap, Pere Ferreres, Raphael Vivet, Joan Bas, Francesc Vilana, Sagimon Ferreres.

Dimars, a XVIIIIº. En aquest die, aprés dinar, són vinguts ab embaxada de part del Capítol de la Seu de Vic los senyors canonge Rexac y Company, y de part de dit Capítol han dit en effecte als senyors deputats y oïdors, los deputats ecclesiàstic y reyal absents, ço és lo ecclesiàstic del consistori y lo reyal de la present ciutat y vegueria de Vic, que entenien que alguns officials reyals havien romput y rompien algunes constitucions de Cathalunya y que supplicaven ses senyorias com a protectors d'elles les manassen fer guardar y observar. Los senyors deputats y oïdors los respongueren en effecte que estaven promptes de fer-les servar y que axí farien lo que per son offici los tocaria.

Aprés vingueren don Pedro de Paguera y Antoni Vila y Sevessona y de part del stament militar digueren a ses senyorias, per part de dit stament, que venien a ses senyorias per a // 218r // fer-los saber com per part dels doctors del Reyal Consell y altres officials reyals se permet públicament a algunes persones a portar pedrenyals, lo que és contra constitucions de Cathalunya feta en l'última Cort, y a altres castiguen per portar-ne, del que és molt agravi de la terra, per compendre les generals constitucions en les últimes Corts fetes a tots igualment. Supplicaren a ses senyorias que com a protectors de dites constitucions hy volguessen proveir de algú opportú remey y que.s servàs igualtat ab tots. Respongueren ses senyorias que haurien parer de sos assessors y proveirien lo faedor per a què dites constitucions fossen servades, com ses senyorias ho desijan, y sempre han desijat.

Aprés vingueren per part dels concellers d'esta ciutat mossèn Pere Ferreres y Gervasi Çapila, y de part de dits concellers han dit y supplicat a ses senyorias, en effecte, lo que és dit per part del stament militar, y ses senyorias los han respost lo mateix que han respost als del bras militar.

Dimecres, a XX. En aquest die lo senyor Comelles, oïdor militar, partí de la ciutat de Vic per anar a Hostalric, per sos negocis.

Dijous, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sant Thomàs.

218v

Mudament de any y segueix
MDLXXXX

Dilluns, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dimars, a XXVI. Festa del benaventurat prothomàrtir sant Steve.

Dimecres, a XXVII. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Joan.

Dijous, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtirs Innocents.

219r Diumenge, a XXXI. Festa del gloriós sant Silvestre, papa y confessor.

Janer

Dilluns, lo primer. Festa de la Circuncissió del Senyor.

Dimars, a II. En aquest die és deliberació que lo magnífic micer Hieònim Fivaller, assessor y mossèn Camplonc, síndic del General, vajan a Leyda a ont és lo senyor portantveus de General governador y lo Consell Reyal, sobre lo agravi dels pedrenyals que.s diu en dita deliberació.

219v Disabte, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Dilluns, a VIII. En aquest die los senyors deputats han començat encantar los arrendaments de les bolles en la plaça del Mercadal de la ciutat de Vic, a hont són anats consistorialment.

220r Disabte, a XIII. En aquest die lo senyor deputat reyal és vingut en consistori y dix que haïr vespre, tornant de Gerona, arribà en esta ciutat de Vic.

Diumenge, a XIIII. En aquest die lo magnífic miçer Hieònim Fivaller, assessor, y mossèn

Miquel Camplonc, síndic del General, són partits de la present ciutat de Vic, anant a Leyda, per a dir allí al senyor portantveus de general governador y al Reyal Consell, que per la pesta de Barcelona resideixen en aquella ciutat, lo contengut en una scriptura que los senyors deputats los han manat donar del tenor següent,

«A 19 de decembre proppassat per les persones dels tres staments que.s troban en Vic fonc en effecte representat als senyors deputats lo prejudici y desigualtat que.s fa al present Principat, permetent a algunes persones portar pedrenyals y castigant a altres per lo port de aquells, lo que és molt gran agravi de la terra per compendre les generals constitucions en les últimes Corts fetes a tots igualment, y que supplicaven a ses senyorias com a protector de les constitucions de Cathalunya hy volguessen proveir de algun còngruo remey. Y veen ses senyorias lo gran y notable dany que pare resultar de què dites coses se tollerassen, me han manat me conferís en la present ciutat per a representar a vostra senyoria lo sobredit, y de part de ses // 220v // senyorias lo supplicàs extrajudicialment fos servit manar-ho remediar, perquè altrament serien forçats per descàrrec de sos officis de fer tot allò que més convindrà al servey de Déu y de sa magestat, y bé universal de aquest Principat».

Dilluns, a XV. Devuytena per a remuneracions. En aquest die de 15 en la ciutat de Vic és congregació de braços y elecció de 18as. per remuneracions, y són fetes[a] com en libre de Deliberacions.

Dimars, a XVI. En aquest die lo senyor Comelles, oïdor ecclesiàstic, és tornat en la ciutat de Vic, venint de Hostalric, a ont era anat per sos negocis a 20 de decembre.

Dimecres, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

221v Febrer

Divendres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

222v Dimecres, a XIIII. En aquest die és porrogat lo consistori dels senyors deputats del primer de mars en avant y mudat per als 26 del mateix en Barcelona, que ya està ab molta salut y sinó en Gerona.

Divendres, a XVI. En aquest die lo senyor Grau, oïdor reyal, partí d'esta ciutat de Vic per anar per sos negocis a la torre que té cerca de Barcelona.

223r Dijous, a XXII. En aquest die lo senyor Miquel Bonet, canonge de la Seu de Barcelona, embaxador per deputats, oïdors y 18a. dels negocis de les encomandes de Sant Joan, elegit per anar al rey, nostre senyor, sobre dits negocis, és partit de la present ciutat de Vic, anant a sa magestat ab tot lo despaig y recaptes de sa embaxada. En aquest mateix die de 22 lo senyor comanador Junyent, ab commissió de deputats, oïdors y dits 18a. partí de la mateixa ciutat de Vic per anar a Ulldecona y altres parts de les dites encomandes de Sant Joan.

Divendres, a XXIII. En aquest die lo senyor Grimau, deputat militar, és partit de la present ciutat per anar a sa casa que té en Perpinyà.

Disabte, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sant Machià.

224r Mars MDLXXXX

Dimecres, a VII. Primer die de Quaresma.

225r Diumenge, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

Dilluns, a XXVI. Barcelona. En aquest die lo consistori dels senyors deputats és tornat, congregat y continuat en la present ciutat de Barcelona, que per la gràcia de Déu està ab molta salut.

Dijous, a XXVIIII°. En aquest die lo senyor comanador Junyent en lo consistori dels senyors deputats, en congregació de 18a. dels negocis de les encomandes de Sant Joan, ha fet relació del que per lo General ha tractat y fet en les encomandes de la castellania de Amposta, per commissió de ses senyorias y 18a. a ell feta essent en la ciutat de Vic.

226r Abril MDLXXXX

Dilluns, a VIIII°. En aquest die los senyors deputats han enviat a pregar los senyors concellers, per mossèn Joan Pau Ciurana y Francesc Cornet, officials de la Deputació, sien servits abreviar lo temps de donar pòliças de la[a] salut d'esta ciutat, pus gràcias a Déu està ben assegurada, certificant a ses magnificiències que lo General pateix molt de estar lo commersi detingut en la present ciutat fins dites pòliças se donen. E tornats en consistori han referit que ya estan los senyors conçellers

a. a continuació ratllat fetes.

a. la *interlineat.*

tractant com se puga fer lo que los senyors deputats demanen.

Dijous, a XII. Devuytena per interpretar dubtes. En aquest die és congregació de braços sobre dubtes proposats y elecció de 18a. y interpretació d'ella.

226v Disabte, a XIIII. En aquest die són vinguts en lo consistori dels senyors deputats los senyors Henric Terré de Picalquers y Miquel d'Oms, menor, ciutedans, y de part dels senyors concellers han dit a ses senyorias que, per la gràcia y misericòrdia de Déu, la salut d'esta ciutat va sempre augmentant en bé y que.u scriuran a sa magestat y a les universitats de Cathalunya, y passades les pròximes festes de Pascha donaran pòliças de salut, si Déu és servit continuar la que també està posada y encaminada com és notori. Y los senyors deputats estimaren molt tant bona nova y besaren les mans als senyors concellers per la mercè de fer-la'ls a saber.

En aquest mateix die, aprés dinar, los senyors deputat reyal y oïdors ecclesiàstic y[a] militar són anats, consistorialment, a casa del senyor deputat reyal y li han donat lo pèsame de la mort de sa muller.

Diumenge de Rams, a XV.

227r Diumenge, a XXII. Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XXIII. Segona festa de Pascha y festa del gloriós sant Jordi, y fou transferida a 29 del mateix.

Dimecres a XXV. Festa del gloriós evangelista sant Marc.

227v Disabte, a XXVIII. *Te Deum laudamus* per haver cessat la pesta en Barcelona. En aquest die, de matí, se cantà en la Seu de Barcelona *Te Deum laudamus* y.s féu solemne professó com lo die de Corpus, excepto que no anaren les banderes y panons, per gràcias de haver cessat la pesta en Barcelona y estar ab molta salut. En aquest mateix die, aprés dinar, se digueren primeres vespres de la festa del gloriós sant Jordi en la present casa de la Deputació, ab la solemnitat y orde acostumat, y a la tarda les completes.

Diumenge, a XXVIIII. En aquest die se féu[b] solemne offici y sermó y segones vespres de la festa de sant Jordi, també ab l'orde acostumat en la casa de la Deputació.

a. a continuació ratllat reyal.
b. a continuació ratllat la festa de sant Jordi.

228r Maig MDLXXXX [1590]

Dimars, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimecres, a II. En aquest die, de matí, és vingut en consistori lo senyor deputat militar, don Francesc Grimau, y ha dit que dilluns a 30 del passat tornà de Perpinyà. En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats y oïdors són anats consistorialment a la Lonja de la present ciutat y allí han[a] continuat lo encantar y fer los arrendaments de les bolles que foren començats en la ciutat de Vic.

Dijous, a III. Festa de la Invenció de la Santa Creu.

Divendres, a IIII[b]. En aquest die se feren en totes les esglésies de Barcelona vespres y matines per tots los defuncts, axí com lo die ordinari de Commemoració de Morts.

Disabte, a V. En aquest die se feren y celebraren misses, officis ab soltes y sufragis per tots los defuncts com lo dit die de Commemoració de Morts. En aquest mateix die lo senyor Comelles, oïdor militar, anà a Hostalric per sos negocis.

228v Dilluns, a VII. En aquest die los senyors concellers de la present ciutat començaren a donar pòlisses de haver-hy bona salut en Barcelona, sens sospita de pesta ni altre mal contagiós.

229v Dilluns, a XXI. En aquest die lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, venint de Poblet, arribà en la present ciutat per a continuar son càrrec de deputat.

230r Dijous, a XXXI. Festa de la Assenció de Nostre Senyor.

Juny

Dimars, a V. En aquest die és congregació de braços sobre diversos caps y supplicacions de remuneracions, y són porrogats per al die següent.

230v Dimecres, a VI. Devuytena per fer remuneracions. En aquest die és altra congregació de braços sobre lo mateix y elecció de 18a., y són fetes remuneracions.

Diumenge, a X. Festa de Penthecostes.

a. a continuació ratllat començat.
b. a continuació ratllat En totes les esglèsies.

Dilluns, a XI. Segona festa.

Dimars, a XII. Tercera festa.

231r Disabte, a XVI. Festa de la Sereníssima Trinitat.

Dilluns, a XVIII. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Dimars, a XVIIIIº. La continuació del moll. En aquest die los senyors deputats y oïdors, exceptat l'oïdor militar qui és absent, convidats per los senyors concellers de Barcelona, són anats consistorialment al offici que en lo arenal del mar, devant lo moll, és fet ab gran solemnitat per posar la primera pedra de la continuació de dit moll, que aprés del offici és posada per lo conceller en cap.

231v Dijous, a XXI. Festa de *Corpore Christi*.

Divendres, a XXII. En aquest die són presentats als senyors deputats en son consistori los comptes de l'administració de mossèn Gaspar Peyrat qui lo trienni 1584 fou deputat local de Perpinyà.

Disabte, a XXIII. En aquest die lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, dexà de venir en consistori per indisposició de sa persona.

Diumenge, a XXIIII. La Nativitat de sant Joan Baptista.

Dilluns, a XXV. En aquest die, essent en lo consistori de la casa de la Deputació los senyors deputats militar y reyal y oïdor de comptes ecclesiàstic, los altres absents, són ab licència de ses senyorias entrats en son consistori los senyors don Joan Burguès y de So y Federic Roig y de Soler y han dit que ells y lo senyor Joseph de Bellafilla tenen orde del stament militar[a] // 234r // de fer embaxada a ses senyorias, sobre los negocis que açí diran y perquè lo dit Bellafilla no està ab salut per a poder ésser açí en esta hora, ells dos de part del dit stament militar diuen que «Lo bras militar», etcètera, sie insertat lo que aprés a mi, scrivà major, donaren en scrits y açí és cosit. Los dits senyors deputats y oïdor ecclesiàstic digueren, en effecte, que faltava en consistori número complit y que consultarien aquesta embaxada ab los absents per a poder millor determinar lo que.s dega fer. Lo mateix die són vinguts en lo consistori dels senyors deputats, per part dels senyors concellers de la present ciutat sobre lo mateix, los senyors Galceran de Navel y Benet Marlés, y los dits senyors deputats y oïdor presents han respost en effecte lo mateix que havien respost a la embaxada del stament militar.

234v Dijous, a XXVIII. En aquest die, de matí, és vingut en consistori lo senyor Comelles, oïdor militar, y digué que haïr vespre tornà de sa casa que té en Hostalric.

Divendres[a], XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau.

Disabte, a XXX. En aquest die és tornat en consistori lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, qui a 13 del corrent dexà de venir per no estar ab salut.

Juliol

Diumenge, lo primer. Los senyors deputats del General de Cathalunya y los senyors deputats de comptes, sabent que en aquest matí estan los senyors concellers y Concell de Cent congregats en la casa de la present ciutat, han pregat los senyors Balthezar de Rajadell, canonge de la Seu de Leyda, Joan Lull, donzell, y Julià de Navel, ciutedà de Barcelona, que per part de ses senyorias vajan als dits concellers y Consell, y.ls digan la embaxada que.ls és donada ordenada del tenor següent.

«A vostres mercès, senyors de molta providència y savi consell representen los senyors deputats del General de Cathalunya // 235r // de quant gran importància és la conformitat entre aquesta casa de la ciutat y la casa de la Deputació, al servey de Déu, del rey, nostre senyor, y benefici públic. E com vejam que en aquesta concelleria del corrent any en les convocacions y congregacions generals dels tres staments y particulars de algunes 18as. en la casa de la Deputació congregades sobre coses del General y altres públiques y comunes a tota Cathalunya de molta importància no sie vingut, ni haja assistit, com és acostumat, lo senyor conceller en cap, qui ara és ciutedà, per respecte, segons han entès, de algunes deliberacions o conclusions que en esta casa de la ciutat són fetes y vejan també lo notable dany que de aquí resulta a la present ciutat y al General y a tota la república de Cathalunya, representen a vostres mercès aquest gran dany, supplicant-los sien servits donar orde que dit senyor conceller d'ecí avant vaja y entrevinga en totes les [...]cacions y congregacions generals de braços y en les 18as, per les quals és y serà elegit per conformar-se en açò, com és dit, en lo que se acostuma y convé al servey de Déu, de sa magestat y benefici pú-

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 4, pág. 758.

a. dijous *al manuscrit.*

blic y axí no.s perdà en aquest trienni dels senyors deputats tant loable y necessari costum».

Són anats los dits tres senyors portant dita embaxada. Y tornats en consistori han referit haver-la fet[a] en congregació dels senyors concellers y Consell de Cent y responent lo senyor conceller en cap ha dit, en effecte, que en aquell Consell se tractaria lo que.s paria fer al servey del General y de la Deputació.

235v Dilluns, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

236r Diumenge, a XV. Novena per la ensaculació y 18a. per interpretar. En aquest die és congregació de braços per elecció de novena ab què.s puga fer la ensaculació, y feta primer interpretació per 18a. elegida en la mateixa congregació, és feta la novena y ensaculació.

236v Dijous, a XVIIII. En aquest die és comensada la habilitació dels qui poden concorre en la pròxima extracció de deputats y oïdors y és continuada los altres dies següents.

Disabte, a XXI. Devuytena per interpretar. En aquest die és congregació de braços per dubtes proposats sobre lo concurs de officials reyals y del Sant Offici de la Inquisició per a deputats o oïdors y sobre altres caps, y és elegida 18a. per interpretar y és feta la interpretació.

Diumenge, a XXII. Extracció de deputats y oïdors. Festa de santa Maria Magdalena. En aquest die és feta extracció y elecció de deputats y oïdors per lo trienni primervinent y són elegits y extrets: Deputats: don Jaume Cassador, bisbe de Gerona, Joan Granollacs, cavaller en Barcelona domiciliat, Jaume Fortunyó, ciutedà de Tortosa. Oïdors: Jaume Cordelles, prior de Sant Pere del Mont, bisbat de Vic, canonge de Barcelona, Marc Lentes, donzell en Barcelona domiciliat, Pere Çaconomina, ciutedà de Gerona.

237r Dimecres, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dijous, a XXVI. Festa de la gloriosa santa Anna.

Dilluns, a XXX. En aquest die los senyors // 237v // don Joan Burguès y de So, Joan de Monsuar y Joan Benet Codina, de part del stament militar, han dit als senyors deputats y oïdors de comptes en son consistori en effecte lo contengut en scriptura del tenor següent: «Com una de les més importants y necessàries coses», etcètera, sie insertada segons és açí cosida. Los senyors deputats han respost que sempre han procurat y procuraran servar los capítols de Cort y del nou redrés. En aquest mateix die, aprés del sobredit, per part del magnífic miçer Federic Cornet és presentat als senyors deputats en son consistori l'acte auctèntic del tenor següent: «*Die lune, trigesima mensis juli, anno a Nativitate Domini* MDLXXXX», etcètera, sie insertat segons és açí cosit.

Dimars, a XXXI. En aquest die los senyors don Garau de Marimon, miçer Joseph Ferrer y Bernat Romeu, de part del stament militar, han dit en effecte als senyors deputats, en son consistori, que lo stament militar està y persevera en la embaxada de haïr sobre no[a] elegir lo magnífic miçer Cornet en assessor del General per les matexes raons que en aquella embaxada són dites, no obstant l'acte de dit stament que lo dit miçer Cornet ha portat lo die present del que haïr aprés dinar passà en aquell stament militar.

Los senyors deputat<s> militar y oïdors han 1dit que, per faltar ara en consistori los senyors deputats ecclesiàstic y[b] // 242r // reyal, tornaran resposta aprés dinar que tots ne hauran tractat.

Fi.

a. a continuació ratllat a.

a. a continuació repetit no.
b. a continuació dos documents transcrits a l'Apèndix 4, pàgs. 759-760.

1590-1593

De 1590 a 1593, de 93 a 96, de 96 a 99

1r Dietari de la scrivania major del General de Cathalunya en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor MDLXXXX.

Essent deputats los senyors don Jaume Cassador, bisbe de Gerona, Joan Granollacs, cavaller en Barcelona domiciliat, Jaume Fortunyó, ciutedà de Tortosa.

Oïdors de comptes los senyors, Jaume Cordelles, prior de Sant Pere del Mont en la diòcesi de Vic, canonge de la Seu de Barcelona, Marc Lentes, donzell en la ciutat de Manresa domiciliat, Pere Çaconomina, ciutedà de Gerona.

Scrivà major, Luís Rufet, notari de Barcelona.

2r Any de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist MDLXXXX.

Agost

Dimecres, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere. En aquest die, de matí, a la costumada hora, aprés de oïda en la capella de Santa Eulàlia de la Seu de Barcelona, en companya dels qui foren deputats y oïdors lo trienni proppassat y de molts altres senyors de tots staments, la missa del Sperit Sant, a ont consistorialment eren anats ab semblant cerimònia y companya a la de altres triennis, han jurat, en lo modo y forma que se acostuma, los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdors de comptes novament extrets.

Dijous, a II. 18a. y tres jutges per la visita. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. y de tres jutges per la visita dels deputats y oïdors predecessors y officials del General.

Disabte, a IIII. Festa del benaventurat sant Domingo. En aquest die quatre pares del monastir de Santa Catherina han convidat los senyors deputats y oïdors per l'offici de sant Domingo que.s farà demà a V en la església de aquell monastir.

2v Diumenge, a V. Festa de Santa Maria de la Neu.

Dimars, a VII. En aquest die lo senyor Jaume Fortunyó ha jurat en la casa de la Deputació en la forma costumada. En aquest die, aprés dinar, lo senyor Lentes, oïdor militar, és anat per sos negocis a sa casa que té en Manresa.

Divendres, a X. Festa del benaventurat sanct Lorens.

3r Disabte, a XI. En aquest die, lo senyor deputat militar ha deixat de venir en consistori per sa indisposició corporal.

Dilluns, a XIII. En aquest die és partit de la present ciutat mossèn Jaume Bosc, ajudant de racional, anant a Nostra Senyora de Montserrat, per collir los drets de les entrades y exides del General en les octavas de Nostra Senyora, conforme capítol del nou redrés.

Dimars, a XIIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor oïdor militar y dix que haïr vespre arribà de Manresa. En aquest mateix die foren presentats los comptes de l'administració de mossèn Joan Amil, qui lo trienni proppassat era deputat local de Tarragona.

Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

3v Divendres, a XVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar.

4r Divendres, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

Dimars, a XXVIII. Festa del benaventurat sant Agustí. En aquest die los senyors deputats y oïdors són anats, consistorialment, al offici de sant Augustí en son monastir, essent convidats lo die abans per quatre pares del mateix monastir.

4v Dimecres, a XXVIIII. Festa de la Decol·lació de sant Joan Baptista.

Dijous, a XXX. En aquest die són presentats en consistori los comptes de la administració en lo trienni proppassat de mossèn Francesc Despuig, de Gerona, y de mossèn Francesc Alzina, de Berga, deputats locals.

Setembre

Dilluns, a III. Devuytena per fer galeres. En aquest die és congregació de braços per continuar lo tracte y assento de deu galeres per remuneracions, pagues y altres caps; y fou elegida Devuytena solament per lo cap de les galeres.

5r Dimars, a IIII. En aquest die són presentats en consistori los comptes de misser Luís Vilaplana, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Leyda.

Dimecres, a V. En aquest die són presentats en consistori los comptes de misser Clement Fuster, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Cervera.

Dijous, a VI. En aquest die són presentats en consistori los comptes de mossèn Joseph Vinyes, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Manresa.

Disabte, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

6r Dimars, a XVIII. En aquest die és congregació de braços, y admissió de supplicacions per remuneracions.

Dimecres, a XVIIII. Devuytena per remuneracions. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. per remuneracions; y són fetes. En aquest mateix die lo senyor don Garau de Marimon, ab comissió dels senyors deputats, oïdors y 18a. dels negocis de les encomandes de Sant Joan, que són de la castellania de Amposta dins Cathalunya, partí de la present ciutat anant a la encomanda de Ulldecona.

Divendres, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

6v Dilluns, a XXIIII. En aquest die són presentats los comptes de l'administració de Antoni Clarella, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Camprodon. E los de Galderic Casasús, qui lo mateix trienni fou deputat local de Puigcerdà.

Dimecres, a XXVI. En aquest die són presentats en consistori los comptes de mossèn Hieònim de Calders, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Perpinyà.

Dijous, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

Divendres, a XXVIII. En aquest die són presentats en consistori los comptes de Francesc Mir, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Tàrrega. En aquest mateix die és embaxada de part del stament militar, perquè los senyors deputats convoquen braços per interpretar lo capítol 13 de la visita del General, per los dubtes que.s tenen sobre qui poden ser assessors y officials de la visita.

7r Disabte, a XXVIIII. Festa de la Dedicació de sant Miquel, archàngel.

Diumenge, a XXX. Festa de sant Hieònim.

Octubre

Dimars, a II. En aquest die és embaxada de part del stament militar als senyors deputats, replicant lo mateix de la embaxada de 28 del passat.

Dijous, a IIII. Festa del benaventurat sant Francesc.

7v Divendres, a V. En aquest die és embaxada del stament militar sobre lo mateix de les embaxades de 28 del passat y 2 del corrent. En aquest mateix die és elecció de dotze doctors advocats per aconsellar als senyors deputats sobre differències entre lo stament militar y la 18a. de la visita.

En aquest mateix die són presentats en consistori los comptes de Miquel Sans, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Tortosa. També són presentats los comptes de Martí Sobirà, qui dit trienni fou deputat local de Viella y Vall d'Aran.

Disabte, a VI. En aquest die és embaxada de la 18a. de la visita perquè no.s convoquen braços

per fer la interpretació que demana lo stament militar. En aquest mateix die és embaxada del stament militar perquè.s convoquen dits braços. E altra embaxada de la 18a. de la visita insistint perquè no.s convoquen.

En aquest die de 6 són presentats en consistori los comptes de Aniol Solà qui, part del trienni proppassat, fou deputat local de Castelló de Empúries.

Dilluns, a VIII. En aquest die lo stament militar y la 18a. de la visita han perseverat en ses pretensions de tenir o no tenir braços.

8r Dimars, a VIIII. En aquest die és convocació de braços sobre les differències entre lo stament militar y 18a. de la visita.

8v Dijous, a XVIII. Festa del benaventurat evangelista sant Luc.

9v Diumenge, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Juda.

Novembre

Dijous, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Divendres, a II. Commemoració de Tots los Faels Defuncts.

10r Dilluns, a V. En aquest die deixà de venir en consistori lo senyor deputat reyal, per causa de sa malaltia de la cama.

10v Diumenge, a XI. Festa del benaventurat bisbe y confessor sant Martí.

Dilluns, a XII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat reyal.

Dimecres, a XIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat reyal, per causa de sa malaltia.

11r Dimars, a XX. En aquest die són presentats en consistori los comptes de mossèn Hieònim de Pons, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Balaguer.

11v Dimecres, a XXI. Elecció de 18a. per la captura de Hieònim Cardona y altres. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. sobre agravis de la captura de Hieònim Cardona, de T. Colomer de Besalú, de Bernadí y Antoni Granollacs, y sobre agravis de don Pedro de Cardona, portantveus de general governador, fets en la ciutat y parts de Gerona en nom de capità general, y sobre altres caps y negocis.

Divendres, a XXIII. Captura de Baptista Çorita, pretès official reyal. En aquest die la congregació de deputats oïdors y 18a., elegida a XXI del present per los agravis de sa elecció, ha determinat ésser capturat y portat en los càrcers de la Deputació, Baptista Çorita, pretès official reyal per la mala captura que féu de les persones de dits germans Granollacs. Y axí fou fet.

Disabte, a XXIIII. En aquest die quatre pares del monastir de Santa Catherina han convidat los senyors deputats y oïdors per al offici y sermó de la festa de sancta Caterina, que lo endemà se farà en lo dit monastir.

12r Diumenge, a XXV. Festa de la benaventurada verge y màrtir santa Catherina.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, per deliberació de deputats y oïdors, ab consell de persones dels tres staments, sobre precedència pretesa per lo senyor vescomte de Rochabertí, és feta graduació de seure en congregació de braços y de 18a.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die lo senyor Lentes, oïdor militar, és vingut en consistori y ha dit que haïr vespre arribà en Barcelona, tornant de Manresa y de sa casa.

Divendres, a XXX. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu.

12r Decembre MDLXXXX

Dilluns, a III. En aquest die és presentat lo compte de la administració de Honofre Grenyó, qui lo trienni proppassat era deputat local de Montblanc.

Dijous, a VI. Festa del benaventurat bisbe y confessor sant Nicholau. En aquest die los senyors deputats y oïdors són anats al offici y sermó de la festa de sant Nicholau en lo monastir // 13r // de Sanct Francesc, y foren convidats lo die abans per los majorals de la confraria de sant Nicholau y per los pares de dit monastir.

Disabte, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dilluns, a X. En aquest die és tornat en consistori lo senyor deputat reyal qui per sa malaltia havie dexat de venir. En aquest mateix die són presentats en consistori los comptes de mossèn Francesc Ferran, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Vic.

Dimars, a XI. En aquest die lo senyor deputat reyal, deixà també de venir en consistori per son gran mal de la cama.

13v Dijous, a XIII. Festa de la benaventurada verge santa Lúcia.

Dilluns, a XVII. En aquest die ha tornat venir en consistori lo senyor deputat reyal.

14r Dimecres, a XVIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat reyal per causa de son mal de la cama y altre mal que li ha sobrevingut.

Divendres, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sant Thomàs.

14v Mudament de any y segueix MDLXXXXI

Dimars, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dimecres, a XXVI. Festa del benaventurat prothomàrtir sant Steve.

Dijous, a XXVII. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Joan.

Divendres, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtirs Innocents.

15r Dilluns, a XXXI. Festa del gloriós sant Silvestre, papa y confessor.

Janer

Dimars, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

15v Diumenge, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Dimars, a VIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat reyal per causa de sa malaltia. En aquest die, aprés dinar, lo senyor Lentes, oïdor militar, ab molta companya, és partit de la present ciutat anant a Gerona, ab comissió de deputats, oïdors y 18a. dels agravis de don Pedro de Cardona, en nom de capità general, per pendre informació de dits agravis.

16r Dimecres, a XVI. En aquest die són presentats en consistori los comptes de l'administració de mossèn Francesc Veynat, notari, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Castellbò.

16v Dijous, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

Diumenge, a XX. Festa dels benaventurats màrtirs sant Fabià y sant Sebastià.

17v Febrer

Disabte, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

18r Divendres, a VIII. En aquest die, de matí, lo magnífic misser Francesc Puig, doctor del Reyal Consell, ha portat als senyors deputats en son consistori carta de sa magestat y del mestre de Montesa, ab los privilegis de la loctinència y capitania general de Cathalunya per a dit mestre.

18v En aquest mateix die són presentats en consistori los comptes de Joan Arcolell, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Tremp y Pallars.

19v Disabte, a XXIII. En aquest die lo senyor Lentes, oïdor militar, tornant de Gerona, a ont ere anat per negocis del General, és arribat en la present ciutat ab los de sa companya.

Dilluns, a XXV. Festa del benaventurat apòstol sant Machià.

20r Dijous, a XXVIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat reyal, qui per sa malaltia havia dexat de venir molts dies. Aquest mateix die és vingut en consistori lo senyor don Garau de Marimon, tornant de Ulldecona, a ont era anat per comissió de deputats, oïdors y 18a. dels negocis de Sant Joan, y féu relació de les coses de sa anada.

21r Mars MDLXXXXI

Dilluns, a XI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, consistorialment, són exits a rebre lo senyor virey, lo mestre de Montesa, qui en aquest die és entrat en Barcelona y ha jurat en la Seu, com és acostumat.

Dimars, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors són anats a visitar lo senyor virey, y ab molt compliment li han donat la benvinguda, y sa excel·lència los ha respost també ab molt compliment.

21v Dijous, a XIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, tramesos a demanar per lo senyor virey, són anats a sa excel·lència, qui.ls ha dit, sobre los negocis de les encomandes de Sant Joan, lo que tenia en creença y orde de sa magestat.

22r Dilluns[a], a XXV. Festa de la Anunciació de Nostra Senyora.

23r Abril MDLXXXXI

Dilluns, lo primer. En aquest die, de matí, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, és partit de la present ciutat anant a la sua església de Gerona.

23v Diumenge de Rams, a VII. En aquest die, a hora tarda del vespre, és entrat en la present ciutat lo sereníssim duc de Savoya, qui ha desembarcat en la costa y és arribat per terra. E los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent de la ciutat, són exits, consistorialment, a rebre sa altesa.

Dilluns, a VIII. En aquest die, a les quatre hores aprés dinar, los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent, són anats a visitar lo sereníssim duc de Savoya, y a donar la benvinguda a sa altesa.

Dimars, a VIIII. En aquest die per determinació de deputats, oïdors y 18a. del negoci de les galeres és feta embaxada a sa altesa del sereníssim duc de Savoya, perquè sie servit favorir lo negoci de l'assento de les deu galeres que per part del General se suplica a sa magestat. Y són anats per embaxadors d'esta embaxada los senyors prior don Miquel Tormo, don Federic de Cabrera y Miquel d'Oms. En aquest mateix die, nou de abril, és congregació de braços sobre differències de gastos de la visita del General.

24v Divendres, a XVIIII. En aquest die, de matí, lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, tornant de Gerona, és arribat en la present ciutat.

Dilluns, a XXII. En aquest die és feta en la casa de la Deputació la costumada festa de les primeres vespres y completes del gloriós sant Jordi, y foren-hy los senyors concellers.

25r Dimars, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die és feta la festa costumada de offici y sermó del gloriós sant Jordi en la casa de la Deputació. Digué la missa lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic. Foren-hy lo senyor virey y concellers. Y aprés dinar, a la hora costumada, se digueren les segones vespres.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die, aprés dinar, és publicada, en la sala nova de la casa de la Deputació, la sentència de la visita contra los officials del General qui són fora Barcelona.

Dijous, a XXV. Festa del benaventurat sant Marc, evangelista.

Divendres, a XXVI. En aquest die la sentència de la visita contra los officials del General qui són en Barcelona és publicada en la dita sala nova.

Disabte, a XXVII. En aquest die la sentència de la visita contra los deputats, oïdors y assessors del[a] trienni proppassat és publicada en la dita sala nova.

25v Maig

Dimecres, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Divendres, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

26r Divendres, a X. 18a. per dubtes, gastos y remuneracions. En aquest die és congre[gació] [...] sobre diversos caps [...], remuneracions, p[...] [...] y altres coses per les quals fou feta 18a. [...] remuneracions.

26v Dimecres, a XV. Novena per ensacular. En aquest die és convocació del braços, elecció de 9a. per ensacular, y ensaculació dels locs vaccants de deputats y oïdors.

27v Divendres, a XXIIII. 18a. per la intentada captura[b] del deputat militar. En aquest die, tocades les 12 hores del migdie[c], Pau de Fluvià, alguatzir reyal ordinari, en companyia de[d] criats de la casa del senyor virey y de altres, ha volgut pendre en lo carrer de Montcada y portar en los càrcers reyals de la present ciutat, lo senyor Joan Granollacs, deputat militar. E per aquest fet és, encontinent, congregació de braços y elecció de 18a. y de doctors, y ha succeït lo demés que.s diu en aquest die, y.s dirà en molts altres aprés en libre de Deliberacions y en lo present dietari.

Disabte, a XXV. En aquest die és congregació de braços sobre la intentada captura del deputat militar.

28r Dimars, a XXVIII. Desorde del marquès de Torrijo, fill de Joan Andrea Dòria. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. sobre lo

a. Diumenge *al manuscrit.*

a. *a continuació ratllat* General.
b. *a continuació ratllat* do.
c. die *interlineat.*
d. de criats *interlineat.*

desorde del marquès de Torrijo, fill de Joan Andrea Dòria, qui ab set galeres és arribat en la plaja d'esta ciutat y ha presumit no saludar la ciutat com se acostuma y és degut, y detenint-se més enllà de Sant Bertran per no saludar, per molt que.n fos advertit, los concellers li feren tirar ab bales, com se diu en la proposició d'estos braços.

28v Juny MDLXXXXI

Diumenge, a II. Festa de Penthecostes.

Dilluns, a III. Segona festa.

Dimars, a IIII. Tercera festa.

29r Diumenge, a VIIII. Festa de la Santíssima Trinitat.

Dimars, a XI. Festa de sant Barnabé, apòstol. En aquest die és arribat en la present ciutat lo sereníssim senyor duc de Savoya, tornant de la magestat del rey, nostre senyor. Y, per no poder exir lo consistori a rebre sa altesa, han enviat quatre cavallers en son loc ab orde de excusar lo consistori, com se diu en libre de Deliberacions.

29v Dijous, a XIII. Festa de *Corpore Christi*.

30v Dilluns, a XXIIII. La Nativitat de sant Joan Baptista.

Disabte, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau.

31r Juliol MDLXXXXI

Dilluns, lo primer. En aquest die lo senyor Pere Çaconomina, oïdor reyal, és partit de la present ciutat, anant a sa casa que té en Gerona.

Dimars, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

31v Divendres, a XII. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. sobre lo agravi proposat en altra elecció de braços de 10 de maig proppassat, per ésser tret dels càrcers de la present ciutat y remès en lo regne de Castella un pres flamenc que diu Guillem.

32r Dijous, a XVIII. En aquest die és congregació de braços y és-los donada larga raó del que fins ara és fet per remey del agravi de la captura que [volgué fer del] deputat militar.

33r Dijous, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Divendres, a XXVI. Festa de santa Anna.

33v Agost MDLXXXXI

Dijous, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere. En aquest die és congregació de braços sobre la conclusió feta per lo senyor virey y lo Reyal Consell de porrogar les audiències fora la present ciutat, per lo que.s diu en actes de aquest die en libre de Deliberacions.

Divendres, a II. En aquest die és congregació de braços sobre lo mateix del die de haïr y elecció de 18a.

Dilluns, a V. Festa de Santa Maria de la Neu. En aquest die és congregació de braços sobre diverses coses resultants de la captura a què.s volgué fer del deputat militar, y de la prorrogació de les audiències fora de la present ciutat.

34r Disabte, a X. Festa del benaventurat sant Lorens.

34v Dijous, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

35r Disabte, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sant Barthomeu.

35v Dijous, a XXVIIII. Festa de la Decol·lació de sant Joan.

37v Setembre MDLXXXXI

Divendres, a XX. En aquest die lo senyor don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, Joachim Setantí y Joseph de Bellafilla, de part del stament militar, qui en esta hora està congregat en lo Capítol de la Seu, han referit als senyors en son consistori la gran multitut de ladres y mals hòmens qui van divagant y fent grans mals de robos, homicidis y altres molt enormes en les parts de Urgell, supplicant a ses senyorias sien servits procurar lo remey de tant grans mals, per benifici del General y del Principat. E los senyors deputats, ab demonstració del molt pesar que.n tenen, han respost que tractaran de dit remey y procuraran com per son offici són obligats.

38r Dimecres, a XXV. En aquest die és congregació de braços sobre les differències de la captura que.s volgué fer del deputat militar, y sobre la porrogació dels Reyals Consells y exida del senyor virey ab dits Consells per a residir fora de Barcelona.

38v Octubre MDLXXXXI

Dimars, lo primer. En aquest die lo senyor

Pere Çaconomina, oïdor reyal, és vingut en consistori, essent tornat de sa casa que té en Gerona.

Divendres, a IIII. Festa del gloriós sant Francesc.

39v Divendres, a XVIII. Festa del benaventurat sant Luc, evangelista.

40r Dijous, a XXIIII. En aquest die lo senyor Lentes, oïdor militar, és tornat de Manresa, y ha començat a succeir en loc y poder del deputat de son stament, qui ha molts dies que deixà de venir en consistori per no estar ab salut.

40v Dilluns, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Judas.

41r Noembre MDLXXXXI

Divendres, lo primer. En aquest die los senyors deputats han rebut del senyor virey, lo senyor mestre de Montesa, qui era en Tarragona, la carta que en libre de Deliberacions en esta jornada és originalment cosida y insertada, ab la resposta del matex die, sobre haver manat sa magestat entrar y posar en Aragó son reyal exèrcit, fins fos cobrat lo respecte que en aquell regne era perdut al Sant Offici de la Inquisició, per proceïments contra Antonio Pérez.

Dimars, a V. 18a. per les occorrences de Aragó. En aquest die los senyors deputats han rebut[a] carta y còpia de requesta dels deputats del regne de Aragó sobre les desventures en què estan per haver manat sa magestat enviar son reyal exèrcit en aquell regne, com més largament se diu en libre de Deliberacions a esta jornada, a ont dita carta y requesta són insertades. En aquest die de VI és congregació de braços y elecció de 18a. sobre les occorrences de Aragó, y són originalment cosides, la carta y requesta que.s diuen, en lo die precedent y altra [...] lo present die.

41v Disabte, a VIIII. En aquest die los senyors deputats, ab determinació feta en congregació de 18a. han respost a les cartas dels deputats de Aragó, rebudes a 5 y a 6 del corrent, y també han scrit a sa magestat com en libre de Deliberacions a esta jornada, y és a saber que, essent estes cartas ordenades diversament, ha paregut a la major part de la congregació sien expedides y trameses les que són en dit libre de Deliberacions, y a molts altres de la matexa congregació de molta intel·ligència paria que se expedissen y enviassen conforme les minutes açí cosides.

Diumenge, a X. En aquest die a X los senyors deputats han rebut embaxada y carta del senyor archabisbe y Concili Provincial de Tarragona, sobre las desgràcias de Aragó, y altra carta dels deputats de Aragó mostrant l'affligció de la entrada del exèrcit de sa magestat, totes les quals cartas y successos de aquest negoci són y seran en esta y altres jornades del libre de Deliberacions.

42v Dilluns, a XXV. Festa de la gloriosa sancta Catherina, verge y màrtir.

43r Disabte, a XXX. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu.

43v Decembre MDLXXXXI

Divendres, a VI. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu.

44r Dimecres, a XI. En aquest die és la primera entrada en la present ciutat del senyor don Joan Terés, archabisbe de Tarragona, y los senyors deputats isqueren, consistorialment, a rebre sa senyoria il·lustríssima.

44v Dijous, a XII. En aquest die los senyors deputats són anats a visitar lo dit senyor archabisbe y donar-li la benvinguda.

Divendres, a XIII. Festa de santa Lúcia, verge y màrtir.

45r Disabte, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sant Thomàs.

45v Mudament de any y segueix MDLXXXXII

Dimecres, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dijous, a XXVI. Festa del gloriós sant Steve, prothomàrtir.

Divendres, a XXVII. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Joan.

Disabte, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtyrs Innocents.

46r Janer MDLXXXXII

Dimecres, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

a. a continuació ratllat còpia.

Dilluns, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor[a].

51r Divendres, a XVII. Festa del benaventurat sant Antoni. En aquest die en la ciutat de Çaragossa és publicat lo perdó que, estampat y ací cosit, és del ternor següent: *«Perdón»,* etcètera. Sie insertat.

51v Dilluns, a XX. Festa de sant Fabià y Sebastià.

Dijous, a XXIII. En aquest die és publicada en la ciutat de Çaragossa la crida y provisió reyal[b], que estampada ab altres coses y ací cosida, és tota la estampa del tenor següent: *«Perdón»,* etcètera. Sie insertada[c].

52r Disabte, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

Dijous, a XXX. En aquest die lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, és partit de la present ciutat anant a Nostra Senyora de Montserrat, per la consecració de la església nova

52v Febrer MDLXXXXII

Diumenge, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

53r Divendres, a XII. Die de la Cendra.

54v Dimars, a XXV. Festa del apòstol sant Machià.

55r Mars MDLXXXXII

Dilluns, a II. En aquest die lo magnífic misser Francesc Bonet, advocat fiscal del General, ha referit als senyors deputats lo contengut en la scriptura sua del tenor següent: «Só anat a casa de sa excel·lència y li ha representat, de part de ses senyorias, com tenien entès un agravi que.s feya al General, a instància de Julià Cabestany, en voler passar avant en la Real Audiència, a relació del magnífic misser Francesc Descamps, doctor del Real Consell, una causa que aporta contra lo senyor Joan Granollacs, deputat militar, no havent-hi dit cosa alguna després que és deputat, y que havent-ho enviat a dir de lur part a dit Descamps que no volgués passar avant, per lo que, conforme capítols de Cort, privilegis, usos y costums[d] de[e] la present casa, los senyors deputats no poden, durant lur trienni, ésser citats, convenguts, ni passar avant contra d'ells, y que dit misser Dezcamps, no sols no havia parat en dita causa, però que com a assignat a sentència, y que axí, dits senyors deputats, lo supplican que fos servit manar no dar loc a dit aggravi, ans que aquell sie reparat, y que en dita causa no fos ni sie passat avant, pus, acabat lo trienni, la podrà passar avant. Y lo dit excellent senyor loctinent, en effecte, respongué que dirie vuy al senyor regent, y que desitjava molt servir als senyors deputats».

56v Dijous, a XVIIII. Festa del gloriós sant Joseph.

Divendres, a XX. En aquest die és mort lo mestre de Montesa, loctinent de sa magestat. Nostre Senyor lo tinga en lo cel.

Disabte, a XXI. En aquest die los senyors deputats y los concellers d'esta ciutat de Barcelona, ab conformitat, han scrit y enviat correu a sa magestat ab avís de la mort del mestre de Montesa, son loctinent general, com apar en lo libre de Deliberacions a esta jornada.

57r Dimecres, a XXV. Festa de l'Anunciació de Nostra Senyora, transferida a VI de abril.

57v Diumenge. Pascha de Resurrecció de Nostre Senyor Déu Jesuchrist, a XXVIIII.

Dilluns, a XXX. Segona festa de Pascha.

Dimars, a XXXI. Tercera festa de Pascha.

58r Abril MDLXXXXII

Dilluns[a], a VI. En aquest die és[b] feta la festa de l' Anunciació de Nostra Senyora, que essent a XXV del passat és transferida en aquest die.

Dimars, a VII. 18a. per perseguir ladres. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. per persecució de ladres.

58v Diumenge, a XII. En aquest die, de matí, és arribat en la present ciutat mossèn Joan Palau vingut de Roma, a ont fou tramès per los negocis de les encomandes de Sant Joan.

59r Disabte, a XVIII. En aquest die començaren differències entre deputats, oïdors y 18a. de persecució de ladres, de què resultaren congregació de braços y divisió del consistori de deputats y oïdors y personas dels tres staments, per la qual divisió, lo deputat militar y moltes persones de les altres dels tres staments se congregaren en la

a. a continuació un perdó imprès transcrit a l'Apèndix 5, pàgs. 761-764.
b. a continuació ratllat ab al.
c. a continuació un perdó imprès transcrit a l'Apèndix 5, pàgs. 764-767.
d. a continuació ratllat capítols.
e. a continuació ratllat Cort.

a. Dilluns *interlineat, damunt de* Diumenge *ratllat.*
b. a continuació ratllat festa.

Deputació, y los deputats ecclesiàstic y reyal y oïdors de comptes, ab moltes altres persones dels tres staments, se congregaren en casa lo deputat ecclesiàstic, com apar en esta jornada del libre de Deliberacions.

Diumenge, a XVIIII. En aquest die perseveren les divisió y congregacions diverses del die de haïr.

Dilluns, a XX. En aquest die perseveren també les divisió y congregacions diverses dels precedents dies.

59v Dimars, a XXI. En aquest die persevera també la divisió de congregacions diverses dels precedents dies.

Dimecres, a XXII. En aquest die, perquè lo senyor deputat militar, 18a. y altres que estaven retirats en la Deputació se'n anaren de Barcelona, los deputats ecclesiàstic y reyal y oïdors de comptes, anaren a tenir consistori en la Deputació.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós <de> sant Jordi. En aquest die no.s feren los officis de sant Jordi, per causa de les differències y conflictes dels dies passats.

Disabte, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

60r Maig MDLXXXXII

Divendres, lo primer. Festa dels apòstols Philip y sant Jaume.

60v Dijous, a VII. Festa de la Assenció del Senyor.

61v Diumenge de Penthecostes, a XVII.

62r Diumenge de la Santíssima Trinitat, a XXIIII.

62v Dijous, a XXVIII. Festa de *Corpore Christi*.

64v Juny MDLXXXXII

Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

65r[a] Dilluns, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

65v Juliol MDLXXXXII

Dissapte, a IIII. En aquest die, tocades les quatre horas de la tarda, les senyors deputats, lo militar absent de la present ciutat y vegueria de Barcelona, y los senyors oïdors de comptes, acompanyats de tots los officials del General, qui residexen en la present ciutat, portant devant los tres porters ordinaris de la Deputació, ab les masses majors altas, són exits per a rebre lo senyor duc de Maqueda, virey y loctinent y[a] capità general de sa magestat en aquest seu Principat, en los comtats de Rosselló y Cerdanya, novament proveït, que ya havia jurat en la ciutat de Leyda y ha de jurar en la ciutat de Barcelona, y perquè sa excel·lència partí en aquest die y a hora tarda del loc del Spitalet, arribaren a sa excel·lència ses senyorias estant ya més ensà de la carniceria de Sancts, // 66r // que portava a la mà esquerra lo senyor regent la Real Cancellaria, los magnífics doctors y officials del Reyal Consell anaven detràs de dos de dos, per son orde de ancianitat, y feta per los senyors deputats y oïdors deguda cortesia, en demonstració de gran contento de sa vinguda, són estats per sa excel·lència semblantment rebuts, y lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, s'és posat a la mà dreta, y senyor deputat reyal y senyor oïdor ecclesiàstic anave davant[b], y devant ells, los senyors oïdors militar y reyal, y devant d'estos senyors anaven los verguers del Reyal Consell, y devant ells los dits porters de la Deputació, y devant tots los officials del General, qui acompanyaven los senyors deputats, y també anaven los de la companya de sa excel·lència y los cavallers que eran exits a recebí'l, y d'esta manera són anats fins que arribaren los magnífics concellers de la present ciutat, en la juncta dels quals, los senyors deputats y oïdors se despartiren de sa excel·lència ab la deguda cortesia y acatament, y se'n tornaren en la casa de la Deputació, acompanyats com eran anats.

És emperò de saber que lo senyor bisbe de Gerona, deputat ecclesiàstic, per error se posà a la mà dreta de sa excel·lència, pensant que lo senyor deputat reyal, en dita absència del militar, se havia de posar a la mà esquerra, y axí restà en ella lo senyor regent, també per error, perquè essent-hy los senyors deputats y lo ecclesiàstic posat a la mà esquerra, lo senyor regent se havia de retirar en son loc [detràs los] senyors del Reyal Consell, axí com ha fet quant los senyors concellers són arribats.

67v Dimecres, a XXII. Festa de santa Magdalena.

68r Disabte, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

68v Agost MDLXXXXII

Disabte, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere.

a. els folis 65 a 68 estan intercalats entre els folis 80 i 81.

a. y capità *interlineat.*
b. a continuació ratllat dlls.

69r Dijous, a VI. Festa de la Transfiguració del Senyor.

Dilluns, a X. Festa de sant Lorens.

70v Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

71r Disabte, a XXVIIII. Festa de la Decol·lació de sant Joan Baptista.

71v Setembre MDLXXXXII

Dimars, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

72v Dilluns, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

73r Dimecres, a XXIII. Festa de santa Tecla.

Disabte, a XXVI. En aquest die mossèn Sulla, donzell de la sots-vegueria de Pallars, ha presentat als senyors deputats en son consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors, Thomàs de Ager, donzell, fill de Honofre de Ager, donzell, lo qual com a tal fonc ensaculat en oïdor militar, conforme consta en lo libre de les Insaculacions de la present casa, // 73v // la qual ensaculació se exhibeix per dit effecte, és estat pres y capturat per lo balle de Conques de la baronia del baró de Erill, qui no tenie jurisdicció alguna en sa persona, si y segons se veu occularment, per y en la constitució del sereníssim senyor rey don Pere 2, en la Cort de Barcelona any 1283, capítol 41, y en la nova compilació, capítol 4, sots títol «De jurisdicció de tots jutges», libre 3, en lo volum de les constitucions de Cathalunya, volum primer, y per la constitució del mateix sereníssim rey don Pere 2, en la matexa Cort, capítol 52, y en la nova compilació, capítol 2, títol «De dret del fisc», en lo mateix volum. Y aportat en la present ciutat és estat condemnat a mort, de quartos de sa persona, açotat y exorellat, y que fos tormentat. E com molt il·lustres senyors, per privilegis militars e assenyaladament per lo privilegi del sereníssim rey en Pere 3, començant, «*Notum sit cunctis*», foli 265, y en la nova compilació de les pragmàticas y altres drets de Cathalunya, títol «De torments», capítol 1, en lo volum 2 de dita nova compilació, ningun militar puga ésser tormentat, a mort tant ignominosa ésser condemnat, e per consegüent dita sentència sia expressament contra sèrie y tenor de dites constitucions, privilegis reyals y altres drets municipals del present principat de Cathalunya, y vostres senyories tenen obligació de defensar y sumir-se la defensa de dites leys y privilegis reyals que en la observansa de aquella, per part formada, conforme disposa la constitució de la sereníssima reyna dona // 74r // Maria en lo any 1422, capítol 27, y en la compilació capítol 8[a], títol «De observar constitucions», y la constitució del sereníssim rey don Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona, any 1481, capítol 22, y en la nova compilació, capítol 11, sots lo matex títol, y lo capítol 15 del mateix títol, volum 1 de les constitucions. Supplica, dit Thomàs Ager a vostres senyories, sien servits, conforme constitucions y styl de la present casa, manar al síndic del General que, per observansa de les dites constitucions, faça instància y part, representant ab supplicacions, axí al excel·lentíssim loctinent general com als magnífics doctors de la tercera sala, lo sobredit, a effecte les dites constitucions y reals privilegis als militars concedits sien conservats, y los dits proceïments y sentència contra les sobredites constitucions y privilegis ésser revocada, y revocar requerir el magnífic misser Francesc Puig, doctor del Real Consell de la tercera sala, als senyors magnífics doctors de dita sala en la execució de dita sentència sobresega, supplicant sobre lo deduït ésser justícia, ab compliment ministrat. L'offici de vostres senyories implorant, *que licet,* etcètera. *Altissimus,* etcètera».

E ultra de la presentació, elecció, supplicació, molts dels cavallers que devall se nomenan han supplicat als senyors deputats lo mateix de dita supplicació, y lo remey que més prompte sie, per lo gran perill que.s en la tardança. Y los senyors deputats, // 74v // encontinent, han tramès ab la matexa supplicació los magnífics misser Hieròlim Guialmar y misser Francesc Cescases al senyor loctinent general, per a supplicar a sa excel·lència lo que.s diu en la supplicació. Són aprés, estos magnífics assessors, tornats en consistori, a ont, ab[b] los dits senyors deputats y oïdors, estan congregats los cavallers següents: don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, don Bernat de Boxadors, don Francesc de Agullana y Calders, don Francesc de Erill, Federic Pol, Francesc Argensola, don Galceran de Cardona, don Bernat de Jossa, Joseph de Ferrera, don Garau de Marimon, don Federic Despalau, Joan Dusay, don Christòphol de Prado, don Pedro de Clariana, Honofre de Argensola, Francesc Vilana, Pere Bernat Codina, don Francesc de Rocabertí, Miquel d'Oms, major.

75r Y han referit, en esta congregació, que, havent dit y supplicat a sa excel·lència, de part dels se-

a. a continuació repetit capítol 8.
b. ab *interlineat.*

nyors deputats, lo contengut en dita supplicació, sa excel·lència los ha respost, en effecte, etcètera. Sie insertada segons dits assessors la donaran en scrits. Esta[a] resposta no és donada per dits assessors.

Oïda per los senyors deputats, oïdors y cavallers la precedent resposta, han supplicat als senyors deputats sien servits anar, consistorialment, al senyor loctinent general, y supplicar a sa excel·lència mane remediar lo aggravi que en la preinserta supplicació se diu.

Dimars, a XXVIIII. Festa de la Dedicació de sant Miquel, archàngel.

75v Octubre MDLXXXXII

Diumenge, a IIII. Festa de sant Francesc.

76r Dimecres, a VII. 18a. contra ladres en lo castell de Arsèguel. En aquest die és congregació de brassos y elecció de 18a. en persecució de ladres retirats en lo castell de Arsèguel.

76v Diumenge, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

77v Dimecres, a XXVIII. Festa de sant Simon y Juda.

78r Noembre MDLXXXXII

Diumenge, lo primer. Festa de Tots Sants.

78v Dimecres, a XI. Festa de sant Martí.

80r Dimecres, a XXV. Festa de santa Catherina.

Dilluns, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

80v Decembre MDLXXXXII

Dimars, lo primer. 18a. per embaxada a sa magestat. En aquest die és congregació de braços y elecció de 18a. per a enviar embaxada a besar les mans a sa magestat, qui és en Aragó, y supplicar-lo vinga a visitar Cathalunya y tenir-nos Corts.

81r Dimars, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora. En aquest die partiren de la present ciutat los senyors embaxadors canonge Cordelles, senyor de les Pallargues, y Galceran de Navel.

Dimecres, a VIIII. En aquest die se féu la festa de sant Nicholau, que fou a VI del corrent.

a. Esta...assessors *anotació al marge esquerre.*

81v Dilluns, a XIIII. Festa de santa Lúcia.

82r Dilluns, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Mudament de any y segueix MDLXXXXIII

Divendres, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

82v Disabte, a XXVI. Festa de sant Steve, prothomàrtir.

Diumenge, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents Màrtirs.

83r Janer MDLXXXXIII

Divendres, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

84r Divendres, a XV. En aquest die, per los senyors deputats, oïdors y 18a. de persecució de ladres, és concordat ab lo senyor loctinent general, lo assento del sou de dos-cents hòmens ab son cap, pagats de diners del General, per a adjutori de la persecució de dits ladres, que.s fa per orde de sa magestat, com en libre de Deliberacions.

84v Dimecres, a XX. Festa de sant Fabià y Sebastià.

85r Divendres, a XXVIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputat ecclesiàstic y oïdors de comptes, militar y reyal, són exits de la present casa de la Deputació, ab los tres porters devant ab les masses grosses altes y a cavall, acompanyats de tots los officials del General y de la Bolla, són anats fins a la Creu Cuberta a rebrer los senyors Jaume Cordelles, oïdor, Honofre de Argensola, senyor de les Pallargues, // 85v // y Galceran de Navel, embaxadors del General de Cathalunya, que venen del rey, nostre senyor, per a dar a sa magestat lo parabé de la sua reyal vinguda en estos regnes de la sua corona de Aragó, y aprés de rebuts, són entrats en la present ciutat, anant tots per son orde y en la forma acostumada.

Febrer MDLXXXXIII

Dimars, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

87v Dilluns, a XXII. En aquest die lo senyor duc de Maqueda, loctinent general de sa magestat, presentà als senyors deputats la suspensió dels

capítols del nou redrés, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

88r Mars MDLXXXXIII

Dimecres, a III. Die de la Cendra.

90r Dimars, a XXIII. En aquest die fou feta extracció de oïdor de comptes reyal per mort del quòndam mossèn Pere Çaconomina, y fon extret mossèn Raphael Cerdà, mercader de Gerona.

92r Abril MDLXXXXIII

Diumenge de Pascha de Resurrecció de Nostre Senyor Jesuchrist, a XVIII.

Dilluns, a XVIIII. Segona festa.

Dimars, a XX. Tercera festa.

92v Dilluns, a XXVI. En aquest die és la festa de sant Marc, evangelista, que fou haïr.

93r Maig MDLXXXXIII

Disabte, lo primer. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dilluns, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

95r Dijous, a XXVII. Festa de la Assenció de Nostre Senyor.

Divendres, a XXVIII. En aquest, de part dels senyors deputats, anaren ab embaxada al senyor virey, lo senyor duc de Maqueda, fra don Miquel de Lentorn de l'orde de Sant Joan, don Joan de Erill y Galceran de Navel, per a representar a sa excel·lència lo següent: «Excellentíssim senyor, entenent, los deputats del General de Cathalunya lo prejudici se havia fet al stament militar en manar // 95v // posar lo cap de la persona de Philip de Queralt, militar, en una gàbia de ferro, y aquell penjar entre los portals de la devallada de la[a] presó de la present ciutat. Aprés de haver consultat dit aggravi ab los assessors ordinaris del General y altres graves doctors advocats de la present ciutat, enviaren a vostra excel·lència misser Cescases, altre de dits assessors, per a representar a vostra excel·lència dit prejudici y rompiment de constitucions, specificant aquelles a vostra excel·lència, y supplicar fos servit manar tornar-ho a loc.

a. *a continuació ratllat* present.

E com tinguen entès, dits deputats, que dit agravi y rompiment de constitucions no.l haurà manat tornar a loc, vostra excel·lència, per ço, nos han manat vinguéssem a vostra excel·lència a supplicar-lo fos servit manar reparar dit agravi y rompiment de constitucions, que, ultra que serà attendre a la observansa de dit privilegi militar, constitucions y capítols de Cort y altres leys del present principat de Cathalunya, conforme de vostra excel·lència se confie per lo jurament en lo introït de son offici prestat, dits deputats ho rebran a gran mercè».

Tornats poc aprés en consistori, han referit que sa excel·lència, en effecte, ha respost que quant manà posar lo cap de Philip de Queralt, militar, ho consultà ab lo Consell, y no és vingut per altra cosa per servar y fer servar les constitucions de Cathalunya, que sempre que li amostraran altra cosa, ell ho manarà remediar. Y dits senyors embaxadors, replicant que ya sa excellència estava informat per un dels assessors de la casa de la Deputació, y sa excel·lència ha respost que [axí era] de paraula, que sempre que le.y amostraran per ont, que ell ho manarà revocar.

96r Y aprés, tornats dits embaxadors en lo consistori dels senyors deputats, referiran a ses senyorias lo susdit.

96v Juny MDLXXXXIII

Diumenge de Penthecostes, a VI.

97r Diumenge de la Santíssima Trinitat, a XIII.

98r Dijous, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

98v Dimecres, a XXVIIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Pere y sant Pau.

Juliol MDLXXXXIII

Dimecres, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

100r Dijous, a XV. En aquest die lo senyor loctinent general ha presentat als senyors deputats la suspensió de la interpretació de no poder concórrer a deputats y oïdors, officials reyals y del Sant Offici, com en libre de Deliberacions.

100v Dijous, a XXII. Festa de santa Magdalena. En aquest die és extracció de deputats y oïdors per lo trienni que començarà lo primer del pròxim mes de agost, en la qual són extrets, com largament se diu en libre de Extraccions, ço és, per a deputats los senyors Miquel de Agullana, ar-

[*1593*]

diacha de Empurdà, canonge de la Seu de Gerona, prior de Santa Maria de Tarrassa en lo bisbat de Barcelona. Don Honofre de Lantorn, senyor de Seró y en Barcelona domiciliat. Misser Francesc Bonet, doctor en drets, ciutedà de Barcelona.

101*r* Per oïdors de comptes: misser Julio Cordelles, doctor en drets, prior de Sant Pere de les Maleses, cabiscol y canonge de la Seu de Barcelona. Pere Ausiàs Marc, donzell, en la vegueria de Cervera y en Barcelona domiciliat. Barthomeu Piquer, mercader de Perpinyà[a].

a. a continuació, entre els folis 101v i 1r un memorial illegible.

1593-1596

1r Estància número 62

Dietari de la scrivania major del General de Cathalunya en lo trienni que ha començat lo primer de agost, any de la Nativitat de Nostre Senyor MDLXXXXIII.

Essent deputats los senyors, Michael de Agullana, doctor en drets, ardiaca de Empurdà, canonge de la Seu de Gerona, prior de Santa Maria de Tarrassa en lo bisbat de Barcelona; don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, en Barcelona domiciliat; misser Francesc Bonet, doctor en drets, ciutedà de Barcelona. Oïdors de comptes los senyors, misser Júlio Cordelles, doctor en drets, prior de Sant Pere de les Maleses, cabiscol y canonge de la Seu de Barcelona; Pere Ausiàs Marc, donzell, en Barcelona domiciliat; Barthomeu Piquer, mercader de la vila de Perpinyà.

Luís Rufet, scrivà major del General de Cathalunya.

1v Agost MDLXXXXIII

Diumenge, lo primer. En aquest die los senyors deputats y oïdors novament extrets han jurat, com en libre de Eleccions y Extraccions de deputats y oïdors. Lo mateix dia començaren ha tractar de la visita de sos predecessors.

Dilluns, a II. En aquest dia es congregació de persones eletes de tres estaments per a tractar de la visita dels predecessors.

Dijous, a V. Festa de Santa Maria de la Neu.

Divendres, a VI. La Transfiguració del Senyor.

Dilluns, a VIIII. En aquest dia ha dexat de venir en consistori lo senyor de Saró, deputat militar, per causa de sa indisposició corporal.

2r Dimarts, a X. Festa del beneventurat sant Lorens.

Diumenge, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dilluns, a XVI. Festa del beneventurat sant Roch. En aquest dia tornà venir en consistori lo senyor de Saró, deputat militar, qui a nou del corrent havia faltat per sa indisposició.

2v Disapte, a XXI. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mestre Machià Sabata, doctor en medicina, qui lo trienni proppassat era deputat local de Leyda.

Dimarts, a XXIIII. Festa del benaventurat apòstol sant Berthomeu.

Disabte, a XXVIII. Festa de sant Agostí.

3r Setembre MDLXXXXIII

Dijous, a II. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de Joseph Baptista Chivelli, qui lo trienni proppassat era deputat local de Tortosa.

Divendres, a III. En aquest dia lo senyor de Saró, deputat militar, dexà de venir en consistori per lo desastre que li seguí en lo cavall que anava.

Dimecres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Dijous, a VIIII. En aquest dia és arribat en consistori lo senyor don Bernat de Boxadors qui dimarts a set vingué de la embaxada, de part del General per ell feta, a sa magestat. E féu relació y donà la carta que és en libre de Delliberacions.

3v Dimars, a XIIII. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

Dilluns, a XX. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de Onophre Banquer, qui lo trienni proppassat era deputat local de Manlleu. E los comptes de Miquel de Granell, deputat local de Balaguer.

4r Dimarts, a XXI. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Matheu.

Divendres, a XXIIII. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de Pere Desbac de Orriols, qui lo trienni proppassat era deputat local de Gerona. E los de Jaume Sala, doctor en medicina, deputat local de Tremp y Pallars. E los de misser Hugo Montaner, deputat local de Cervera.

Dimarts, a XXVIII. En aquest dia lo senyor de Saró, deputat militar, gorit del desastre que.s diu a tres del corrent, tornà en consistori.

En aquest matex dia són presentats en consistori los comptes dels deputats locals del trienni proppassat següents, ço és, de mossèn Maurici Calvo de Manresa, Joan Moralló de la Vall de Aran, Bernat Moner de Camprodon, Pau Real de Fontclara de Gerona, Jaume Rossell de Tarragona.

4v Dimecres, a XXVIIII. Festa de la Dedicació de sant Michael, arcàngel.

Octubre MDLXXXXIII

Divendres, lo primer. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Francesc Miquel, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vilafranca de Penadès.

Disabte, a II. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Genot de Raset, qui lo trienni proppassat era deputat local de Puigcerdà.

Dimars, a V. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Francesc de Montserrat, qui lo trienni proppassat era deputat local de Tarragona.

5r Dilluns, a XVIII. Festa del benaventurat sant Luc, evangelista.

5v Dijous, a XXVIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Simon y Judas.

Noembre MDLXXXXIII

Dilluns, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Dimars, a II. Commemoració dels Defuncts.

Dimecres, a III. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Galceran Vilaseca, qui lo trienni proppassat era deputat local de Perpinyà.

6r Dijous, a XI. Festa del gloriós sant Martí, bisbe y confessor.

6v Disapte, a XX. En aquest dia és presentat en consistori lo compte de la deputació local de Conflent.

Dijous, a XXV. Festa de santa Catarina, verge.

Divendres, a XXVI. En aquest dia mossèn Joan Sala, notari de Barcelona, síndic de la present ciutat, ab licència dels deputats, és entrat en son consistori y, de part dels senyors concellers, ha dit lo següent: «Que com per los cònsols del Pont del offici de parayres de la present ciutat sie estat dit als senyors concellers que, havent ells, dits cònsols, tengut notícia que certs draps foresters que estaven en la botiga de mossèn Rifós, botiguer de comandes, eren falcificats de nombre, entrant en aquella nombrats de vint-y-dozens y essent aprés venuts ab lo mateix nombre a mossèn Francesc Moro, mercader droguer, essent com són realment setzens, tenint, com és dit, notícia de açò, dits cònsols anaren en cerca de dits draps, y trobant aquells //7r// en casa de un baxador, los segellaren ab lo segell y armes de la ciutat, com és pràtica antiquíssima de dit offici de cònsols del Pont de offici de parayres, segellar los tals draps accusats de falsos ab segell y armes de la ciutat en la faixa de dits draps, manant al baxador que aquells no liuràs al amo dels draps sens que primer no fossen anats al Pont per fer lo examen sòlit de aquells. E aprés fet per ells aquest exercici entengueren, dits cònsols, que lo defenedor del General havia manat al dit baxador, a pena de mil ducats, que no donàs los dits draps a persona alguna, y que per ço los senyors concellers me han manat representar a vostres senyories aquest fet, perquè.s servescan manar al dit defenedor que no impedís dits cònsols en dit son exercici».

Los senyors deputats han respost que.u manarien veure y entendre, axí del defenedor com dels magnífics assessors d'esta casa, y del que entendrien, tornarien reposta als senyors concellers.

Lo mateix die, per orde dels senyors deputats y oïdors, és anat als senyors concellers mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, instruït de la reposta del sobre dit negoci, y tornat en consistori ha referit als senyors deputats y oïdors que, de part de ses senyorias, ha dit als

senyors concellers que lo defenador del General no havia fet apprehensió dels draps que.s diuen en la embaxada del síndic de la ciutat, per conèxer si los draps eren falsos o no, sinó que ha trobat cera en dits draps, la qual cera no era del General, y com està prohibit per capítols de Cort que ningú puga posar cera en draps sinó la bolla // 7v // del General de Cathalunya, que per conèxer dit defenedor, per lo que li toca per rahó de son offici, la bondat o falsedat de la cera ha fet apprehensió de dits draps com li és permès per capítols de Cort. E los senyors concellers respongueren que.ls havien informat al revés.

Y quant fuý fora de la estància a ont estaven dits senyors concellers, me tornaren cridar, y parlant lo conceller quart digué, en effecte, que los cònsols del Pont, per ordinacions fetes en casa de la ciutat, acostumen y han acostumat quant troben los draps que són falsos, axí en casas de botiguers de comandes com en cases de baxadors, acostumen de posar a la simolsa o en la faxa un poc de cera ab les armes de la ciutat, en loc de empara, fins que hajan conegut de la falsedat dels draps, y que, servant aquexa consuetut, los dits cònsols han posat dita cera per dit effecte y no per levar la jurisdicció als senyors deputats, ni al defenedor, ni al General.

Dilluns, a XXVIIII. En aquest dia mossèn Joan Sala, síndic de la ciutat tramès als senyors deputats, los digué en son consistori que los senyors concellers feyen gran mara- // 8r // vella del que havia fet lo defenedor de ses senyorias, lo qual tenint en açò les mans, vostres senyorias y los senyors concellers, y estant en sa possessió de segellar los draps acusats per falsos los cònsols del Pont, hage, lo dit deffenedor, tret los draps de casa del baxador a hont estaven sagellats, per fer de aquells regonexensa en la casa del Pont, y axí li havien manat vingués a representar-ho a ses senyorias, y.ls digués fossen servits de manar a dit defenedor que restituís los dits draps en lo dit loc.

E los senyors deputats respongueren que ells enviarien a cercar lo deffenedor y manarien entendre aquest negoci, perquè ni ses senyorias volrien que los drets del General fossen frustrats, ni tampoc entenien que los privilegis de la ciutat fossen prejudicats, sinó que desijaven donar contento a dits senyors concellers.

Dimars, a XXX. Festa del beneventurat apòstol sant Andreu.

Decembre MDLXXXIII

Divendres, a III. En aquest dia mossèn Joan Sala, síndic de la ciutat tramès als senyors deputats, los digué que venia // 8v // per a cobrar la resposta del que per part de dits senyors concellers los havia reportat. Y ses senyorias respongueren que, com per part del defenedor se donen tantes dificultats que ab si tenen necessitat de discursar, que ses senyories tendrien per bé que los senyors consellers mirassen si volrien cometre aquest negoci als advocats de la casa, a soles e ab altres persones, que ses senyories ho cometrien als assessors de aquesta casa, a soles ab altres, segons entendran ab la elecció que hauran feta los senyors consellers.

Dilluns, a VI. Festa del gloriós sant Nicholau, bisbe y confessor.

Dimars, a VII. En aquest dia mossèn Miquel Campllonc, síndic del General, ha refferit als senyors deputats en son consistori que ell lo dia present, de part de ses senyories, ha dit al reverent Capítol dels canonges de la Seu de Barcelona, lo contengut en una scriptura sua del tenor següent: «Il·lustre y molt reverent senyors, lo síndic de aquest molt reverent Capítol és vingut aquest matí en consistori, dient, per part de vostres mercès, que encara que no sie de rahó ni justícia pagar al senyor cabiscol les distribucions diuturnes y nocturnes, que, sols per correspondre a la voluntat dels senyors deputats // 9r // y de aquell consistori, havien vostres mercès determinat de què.s pagassen de la manera que.l senyor cabiscol demanaria, justa sa conciència del que aquells senyors ne han fet lo sentiment qual tenien obligació de fer-ne, per no ésser estat may de sa intenció demanar a ningú, ni manco en aquest reverent Capítol, cosa que sia contra raó y justícia, ni lo senyor cabiscol les rebria encara que les hi donassen, ni à paregut cosa pròpria de un Capítol, tant insigne y tant reverent com aquest, atorgar ni consentir coses que sien contra raó y justícia, majorment en distribucions de rendes ecclesiàstiques, ni entenen que.s puga dir que sia contra raó y justícia la expedició dels breus concedits per los summos pontífiçes, y axí supplican a vostres mercès se servescan pendre resolució en si és de justícia pagar dites distribucions».

Dimecres, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

Dijous, a VIIII. En aquest dia mossèn Joan Sala, síndic de la ciutat tramès per los senyors concellers, à dit als senyors deputats en son consistori, com los senyors concellers havien feta elecció dels magnífics misser Hieònym Guialmar y de misser Jaume Pineda, advocats de aquella casa, y que ses senyorias fossen servits

manar-los avisar de les persones que ses senyorias, per aquest effecte, seran servits anomenar. E los senyors deputats li respongueren que nomenen los magnífics misser Joseph Ferrer y misser Francesc Cescases, assessors del General.

9v Dilluns, a XIII. Festa de la benaventurada santa Lúçia, verge y màrtir.

Dimecres, a XXII. Festa del benaventurat apòstol sant Tomàs.

10r Mudament de any y segueix MDLXXXXIIII

Disapte, a XXV. La Nativitat de Nostre Senyor Jhesucrist.

Diumenge, a XXVI. Festa del gloriós sant Esteve, prothomàrtir.

Dilluns, a XXVII. Festa del benaventurat apòstol y evangelista sant Joan.

Dimars, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

Divendres, a XXXI. Festa de sant Silvestre, papa.

10v Janer MDLXXXXIIII

Dijous, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Divendres, a VII. En aquest die són presentats en consistori los comptes de mossèn Gabriel Despujol, qui lo trienni proppassat fou deputat local de la ciutat y col·lecta de Vic.

11r Dilluns, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

Dijous, a XX. Festa de sant Fabià y sant Sebastià.

Dimars, a XXV. La Conversió de sant Pau.

11v Febrer MDLXXXXIIII

Dimecres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

12v Dimecres, a XXIII. Dia de la Cendra.

13r Mars MDLXXXXIIII

Dijous, a III. En aquest dia los senyors misser Luýs Sans y misser Paulo Pla, canonges de la Seu de Barcelona, comissaris de la gràcia apostòlica de la Santa Cruzada, ab licència dels senyors deputats, són entrats en son consistori y han dit, en effecte, que vuy los és vingut a notícia tenien ses senyorias gran quexa de Machià Vidal, receptor de les bulles de dita gràcia, y de Perot Guiu, notari de la ciutat de Urgell, perquè, havent los guardes del General qui residexen en aquella ciutat pres a un mosso de dit Vidal, receptor de la Cruzada, una capa de pastor en frau del General, y denunciat aquest frau al deputat local, lo dit Vidal ha proceït contra les persones de dits guardes ab manaments penals perquè dins sis dies compareguessen devant dits senyors commissaris, y lo dit Guiu ha posats dits manaments en les portes de les cases dels matexs guardes, y en haver-ho entès, dits senyors comissaris, han tengut y tenen molt gran pesar del atreviment y temeritat gran de dits Vidal y Guiu // 13v // y de qualsevol altre qui en tal deservey del General haja sabut, assegurant a ses senyorias que no.u han fet ab orde ni voluntat alguna de ells, dits comissaris, qui molt bé saben la jurisdicció y auctoritat del General y de ses senyorias per a pendre y castigar dit frau y altres, contra totes persones ecclesiàsticas y seculars, exemptes o no, y que.ls ne castigaran molt bé, ultra lo càstic que ses senyorias seran servits donar-los-ne. E, perquè entenen també, dits senyors comissaris, que ses senyorias dels senyors deputats expedexen officials per a inquirir o fortificar la enquesta contra dits Vidal y Guiu en la dita ciutat y parts d'Urgell, qui, en estos dies en què som de la Quaresma, estan en lo exercici de la publicació y expedició de dites bulles, y proceir en aquest temps contra ells a captura alguna per part del General o, altrament, seria en gran dany d'esta publicació y expedició, supplican, los dits senyors comissaris a ses senyorias dels senyors deputats, quant més encaridament poden, que per a fer a ells molt particular y singular mersè, y a la expedició de dites bulles benefici molt gran, sien servits parar la tramesa de dits officials y la captura de dits Vidal y Guiu, y fortificació de sa enquesta en aquelles parts, durant los dies d'esta Sancta Quaresma, offerint a ses senyorias que, ab tot effecte, faran se representen en aquest consistori de ses senyorias y.s posen en sa mà // 14r // y poder lo primer die jurídic passats los feriats de la pròxima festa de Pascha de Resurrecció, perquè ses senyorias los pugan castigar líberament, supplicant altra vegada esta mercè, axí per la necessitat que en aquest temps se té de ses persones en aquesta terra, com també per la intercessió y supplicació de dits senyors comissaris, qui en tota occasió han servit y desitjen servir aquest consistori y a ses senyorias, en comú y particular.

Los senyors deputats los han respost ab quanta raó havien de proceir a condigne càstic de tal delicte contra lo General, y sa auctorithat y jurisdicció, y que tractarien del que.s porie fer per

a correspondre a la intercesió y voluntat dels dits senyors comissaris, y als beneficis que esta casa de la Deputació costuma rebre de ses mersès.

En aquest mateix dia mossèn Jaume Losada, official de la present casa de la Deputació, ha referit als senyors deputats lo contengut en una scriptura sua del tenor següent:

«Jo, Jaume Losada, mercader, ajudant del racional de la casa de la Deputació y del General de Cathalunya, y comprovador de las bollas, so anat per orde y manament de vostres senyories en companyia de mossèn Michael Camplonc, síndic de dit General, dels senyors canonges Paulo Pla y Luís Sans, co- // 14v // missaris de la Santa Crusada, y dit mossèn Camplonc los digué, ço és, primer a dit senyor canonge Pla, com vostres senyorias li havien manat anàs allí per dir-li si fóra possible que Machià Vidal, receptor de las bullas de dita Santa Crusada, vingués dins vuyt o deu dias, y que lo deputat local està obligat a pagar las deu liures de pena per lo frau, per haver dexat anar lo fadrí que aportave la capa, sens lo orde de justícia, y, que sinó havia de ésser dany de la Santa Cruzada ni pesar a dits senyors, folgarien de què dit Vidal vingués dins dits vuyt o deu dias, y donar orde al dit deputat local que procuràs en pendre lo fadrí aportave la capa o assegurar-se de les deu[a] liures de pena lo millor que pogués, y que si havia de ésser dany a la Santa Crusada ni desgust a sas mersès farian tot allò que a ses mersès los aparegués estar bé, y que també, per no estar per a vuy informats plenament del cas y quin notari ha fets lo manament al deputat local, volrian vostres senyorias enviar allí per a rebre'n plena informació, sinó havia de ésser desgust a sas mercès. Y lo dit senyor canonge Paulo Pla, encontinent, respongué que besave les mans a vostres senyorias per la mersè, y, que si vostres senyorias eran servits, ells farian venir lo dit Vidal, però que seria gran dany de la Santa Crusada, la una perquè la gent com no.u entenen se'n escandalitzarian, y l'altra que se haurian de comptar totas las bullas, però per a Paschua, // 15r // o vuyt dias aprés, acabarà dit Vidal son exercici, y ells ajudarian a vostres senyories en castigar-lo, y que molt en hora bona scrigan vostres senyories al deputat local lo que dit mossèn Camplonc los ha dit de pendre lo fadrí aportave la capa, o asegurar-se de la millor manera puga de les deu liures de pena; y quant al pendre informació del cas y quin notari ha fets los manaments al diputat local, li apar molt acertat y ho desitge ell. Y aprés anàrem a casa lo senyor canonge Luís Sans, y dit mossèn Camplonc li digué lo mateix que havia dit al senyor canonge Pla, lo qual senyor canonge Sans respongué lo mateix que dit senyor canonge Pla havia respost, y per estar dit mossèn Camplonc occupat me ha donat càrrec fes per ell la present relació a vostres senyories».

a. *a continuació repetit* deu.

15v Dimecres, a XVI. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Joan Antoni Gorcs, qui lo trienni proppassat era deputat local de Vilafranca de Conflent.

16r Divendres, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

16v Abril MDLXXXXIIII

Dimars, a V. En aquest dia partí lo senyor de Saró, deputat militar, per anar a sa casa de Saró.

Diumenge de Pascha de Resurrecció, a X.

Dilluns, segona festa de Pascha, a XI.

Dimars, a XII. Tercera festa.

17r Disapte, a XVI. En aquest die tornà lo senyor de Saró, deputat militar, venint de sa casa.

Dimars, a XVIIII. En aquest die Ferrando de Paredes, thesorer de la Santa Crusada en Cathalunya, tramès segons ha dit per los senyors Paulo Pla y Luís Sans, doctors en drets, canonges de la Seu de Barcelona y comissaris de la Santa Crusada, ha presentat, de part de dits comissaris als senyors deputats en son consistori, les persones de fra Hierònym Aznar del orde de Sant Agustí predicador, y Machià Vidal, receptor de la Santa Cruzada en la vereda de la Seu d'Urgell, per a què ses senyorias sien servits satisfer-se d'ells sobre lo que los dies passats foren enculpats de haver torbat y impedit lo exercici del General en la Seu d'Urgell.

Los senyors deputats los han manat detenir-se fora lo // 17v // consistori y, havent tractat aprés de aquest negoci, han manat ésser dit, de part de ses senyorias per mi, scrivà major, al mateix comissari que per ara lo dit frare se'n podia anar, però que.s detingués en la present casa de la Deputació lo dit Machià Vidal fins tinga altre orde de ses senyorias. E açò és, encontinent, per mi, scrivà major, referit al dit comissari, y ell y lo frare se'n són anats y lo dit Machià Vidal és restat en dita casa per a fer la voluntat y manament dels senyors deputats.

Divendres, a XXII. En aquest die foren les primeres vespres y altres solemnitats de la festa de sant Jordi, segons en semblants dies és acostumat.

Disapte, a XXIII. Festa de sant Jordi. En aquest die se féu la festa de sant Jordi ab les solemnitats acostumades.

Dilluns, a XXV. Festa del beneventurat sant Marc, evangelista.

18r Dijous, a XXVIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor misser Francesc Bonet, deputat real, per causa de sa indisposició corporal.

Maig MDLXXXXIIII

Diumenge, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimars, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

Dijous, a V. En aquest dia tornà en consistori lo senyor misser Bonet, deputat real.

18v Disapte, a VII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor misser Bonet, deputat real, per causa de sa indisposició corporal.

Dimars, a X. En aquest dia, al vespre, arribà en la present ciutat lo senyor Júlio Cordelles, oïdor de comptes ecclesiàstic, tornant de la cort de sa magestad, a hont era anat per la embaxada del General.

Dijous, a XII. En aquest dia, de matí, és vingut en consistori lo senyor Júlio Cordelles, oïdor de comptes ecclesiàstic.

Divendres, a XIII. En aquest dia tornà en consistori lo senyor misser Bonet, deputat real. En aquest mateix dia lo senyor Júlio Cordelles, oïdor de comptes ecclesiàstic, féu relació de la embaxada per la qual era anat ab dos altres qui allí resten.

19r Dimecres, a XVIII. Festa de la Assenció del Senyor.

Diumenge, a XXII. En aquest dia lo senyor Júlio Cordelles, oïdor de comptes ecclesiàstic, se'n tornà a la cort de sa magestat per continuar la embaxada ab los altres dos embaxadors qui allí restan.

19v Diumenge, a XXVIIII. Pascha de Sperit Sanct.

Juny MDLXXXXIIII

Diumenge, a V. Festa de la Santíssima Trinitat.

20r Dijous, a VIIII. Festa de *Corpus Christi*.

20v Disapte, a XVIII. En aquest dia són presentats en consistori los comptes de mossèn Pere Oliveres, qui lo trienni proppassat fou deputat local de Castelló d'Empúrias.

Divendres, a XXIIII. La Nativitat de sant Joan Baptista.

Dimecres, a XXVIIII. Festa dels benaventurats apòstols sant Pere y sant Pau.

21r

Juliol MDLXXXXIIII

Disapte, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

Divendres, a VIII. En aquest dia és vingut en consistori lo senyor Berthomeu Piquer, oïdor reyal, qui tornà haÿr de Perpinyà.

21v Divendres, a XXII. Festa de la gloriosa santa Magdalena.

Disapte, a XXIII. En aquest dia los senyors deputats y senyor oïdor de comptes militar, los altres absents, han pregat los senyors don Miquel de Aymeric, abbat de Lavaix[a], Honofre de Argensola, senyor de les Pallargues, y Galceran de Navel, ciutedà, presents en consistori, que, de part de ses senyorias, vajan ab embaxada al senyor virey, y a sa excel·lència digan que, de part de don Alvaro de Valdés de Xerez, cavaller del regne de Castella, los és presentada supplicació dient, en effecte, que per manament de sa excel·lència //22r// dit don Alvaro, sens instància alguna de part, és estat pres y posat en los càrcers comuns de la present ciutat y que, per ésser feta esta captura contra cavaller y sens instància de part, y sens regalia ni procés algú precedent, és contra privilegi del rey en Pere Terç, comensant *«Sit notum cunctis»*, y altre del rey en Joan, comensant «Més sie de mercè vostra», y contra constitució del rey don Ferrando, any mil sinc-cents y deu, comensant «Lo stament militar del nostre principat de Cathalunya», y supplicant que los deputats se opposen a la defensa d'esta contrafacció, per ço, los deputats supplican a sa excel·lència sie servit manar servar y fer servar dits privilegis y constitució.

E més digan a sa excel·lència que, ab particular constitució de l'última Cort, és disposat

a. Larraix *al manuscrit.*

que listes no.s puguen fer en Cathalunya sinó les de la extracció de deputats, per proveir al gran dany de la gent popular que, per posar en listes, se acostuma enpobrir y destruir, y nobstant açò, se fan moltes listes públiques en Barcelona, dient y nomenant les joyes que són del mateix effecte de les listes, en gran dany y destrucció del poble y, assenyaladament, de la gent pobra, y axí suppliquen a sa excel·lència sie servit manar remediar aquest dany, servant y fent servar la dita constitució.

22v Són anats, encontinent, dits senyors embaxadors ab lo càrrec de dita embaxada, haguda primer per lo síndic del General hora de sa excel·lència. Y poc aprés, tornats en consistori han referit als senyors deputats y oïdor militar que, havent fet dita embaxada a sa excel·lència, los ha respost, en effecte, que quant al pres no li consta ni pot constar que sie cavaller, y quant ho sia sa excel·lència servarà los privilegis y constitucions, com bé acostuma, y al altre cap de les listes o joyes ha respost també, en effecte, que no ha donat licència alguna per a fer-ne, perquè féu mirar la constitució de l'última Cort y, entenent que sa magestat leva la libertat a son loctinent, no ha donat tal licència, y que los qui trauen les listes o joyas ho fan ab licència de sa magestat, y seria bé que los deputats ho scrigan a sa magestat, que ell hi ajudarà de bona gana, per parer-li que són en gran dany de la pobre gent.

Dilluns, a XXV. Festa del benaventurat apòstol sant Jaume.

Dimars, a XXVI. Festa de la benaventurada santa Anna.

23r Divendres, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, havent entès que sa excel·lència del senyor duc de Maqueda, loctinent general de sa magestat, vol manar posar en les galeres de Espanya los qui són condemnats a galera per les coses de les contencions del General que foren en lo trienni passat, per les quals foren posats en los càrcers reyals, a ont encara estan, són anats a sa excel·lència, consistorialment, acompanyats com acostumen, y han supplicat, en effecte, sie servit revocar esta sa voluntat, per fer-ne gràcia y mersè molt singular a ses senyorias dels senyors deputats y a tot lo Principat.

Sa excel·lència respongué, en effecte, que desitja complaure als senyors deputats, però que està obligat a seguir lo curs de la justícia y los manaments de sa magestat, y veurà lo que.s porà fer.

Disapte, a XXX. En aquest die el magnífic mossèn Gabriel Olzina, secretari del senyor virey, lo senyor duc de Maqueda, en lo consistori dels senyors deputats ha dit, en effecte, a ses senyorias y als senyors oïdors de comptes, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, que sa excel·lència, en resposta de la embaxada de haïr, fa a saber a ses senyorias que detindrà de posar en les galeres // 23v // los presos fins al darrer die que las galeres hajan de partir-se de la platja de la present ciutat, perquè, si entretant vindrà orde de sa magestat, puga seguir y cumplir aquell.

Agost MDLXXXXIIII

Divendres, a V. Festa de Santa Maria de la Neu.

Disapte, a VI. Festa de la Transfiguració del Senyor.

24r Dilluns, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dimars, a XVI. Festa del gloriós sant Roc.

24v Dimecres, a XXIIII. Festa del benaventurat sant Berthomeu, apòstol.

Setembre MDLXXXXIIII

Disapte, a III. En aquest die los senyors deputats // 25r // del General de Cathalunya y senyors oïdors de comptes, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, han pregat los senyors comanador, don Miquel de Lentorn y don Francesc de Agullana y de Calders, presents en lo consistori, que, de part de ses senyorias, vajan ab embaxada al senyor virey, lo senyor duc de Maqueda, y, de part de ses senyorias, suppliquen a sa excel·lència sie servit manar remediar lo aggravi de la supplicació, lo dia present a ses senyorias presentada, del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, per generals constitucions de Cathalunya y en particular per la constitució de la reyna dona Maria en les Corts de Barcelona en lo any 1422, capítol 2, comensant «Volents», etcètera, y per lo privilegi del rey en Pere Terç, concedit a la ciutat de Barcelona, la data del qual fou en Çaragoça en l'any 1350, y per lo privilegi del rey en Pere 3, dat en Barcelona a denou de maig 1380, y per lo privilegi del rey don Joan, concedit al stament militar, y per altre privilegi del rey don Ferrando en les Corts de Monsó en l'any 1510, capítol 1, està statuït y ordenat que ninguna causa que sia comensada en alguna vegaria o ballia de Cathalunya, o alguna persona capturada, no pugan ditas personas y causas ésser extretas del present

[1594]

Principat. E com, molt il·lustres senyors, don Alvaro de Valdés y de la Serna sia estat capturat alguns dos mesos fa, per orde y manament de sa excel·lència sens tenir, // 25v // dit don Alvaro, instància de part, ni procés algú per raó del qual pogués ésser detingut en dits càrcers, ni en lo dit temps no se li ha exigida la deposició ni fets alguns proceïments, y ara tinga certa notícia que lo excel·lentíssim loctinent en lo present Principat ha donat exprés orde de enbarcar ab les galeres que són en la platja de la present ciutat al dit don Alvaro, per aportar-lo fora del present Principat, no obstant les dites constitucions y lo dit privilegi, y la declaració de dit privilegi y constitucions feta per lo rey don Ferrando Segon, a 24 de agost 1512, per la persona de T. Matali. E com a vostres senyories toque lo fer guardar y observar las constitucions y privilegis del present Principat, per ço, y altrament lo dit don Alvero de Valdés a vostres senyories supplica sian[a] servits manar donar orde que ell no sia embarcat conforme està ordenat, no essent condemnat en la present ciutat, com dit és, lo que redundaria en notable detrimén del stament militar, supplicant en tot ésser-li administrat compliment de justícia. Lo offici, etcètera, *licet* etcètera. *Altissimus,* etcètera. Aroles».

Són anats, encontinent, los dits senyors dos embaxadors. Y tornats poc aprés en consistori han referit haver deduït a sa excel·lència lo que.s diu en la preinserta supplicació, y supplicat fos servit manar remediar lo aggravi de dita supplicació, per observansa de les // 26r // constitucions y privilegis que en ella se diuen. E que sa excel·lència los ha respost que ha fet pendre aquest home y que no és son intent donar-lo a les galeres per a què sie castigat en altra part, sinó que en Castella, per cosa molt fea, fou condemnat en vista y revista en lo any 1589 a servir en les galeres per temps de sis anys, y que en lo any 1591 fugí de les galeres y li resten quatre anys per a complir lo temps a què fou condemnat, y que de la matexa manera que qualsevol galiot que ve de Aragó o altra part se dóna a les galeres perquè cumpla la pena a què és estat condemnat, axí li par és justa cosa se faça de aquest, y que té así les sentències ab què appar de la dita condemnació, en les quals no.l nomenen don Alvaro, sinó simplament Alvaro de Valdés, y no entén en manera alguna donar-lo per a què.l castiguen en altra part, sinó per a què acabe de complir lo temps de sa condemnació, y que desitja summament donar tot contento als senyors deputats.

a. a continuació repetit sian.

26v Dijous, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

27r Dimecres, a XXI. Festa del benaventurat sant Matheu, apòstol.

Divendres, a XXIII. En aquest dia dexà de venir en son consistori lo senyor de Seró, deputat militar, per causa de sa indisposició corporal.

Dijous, a XXVIIII. Festa de la Dedicació de sant Miquel, arcàngel.

Divendres, a XXX. Festa del benaventurat sant Hieronym.

27v Octubre MDLXXXXIIII

Dimars, a IIII. Festa del benaventurat sant Francesc.

Divendres, a VII. En aquest dia, de matí, lo senyor de Saró, deputat militar, tornà en consistori.

28v Divendres, a XXVIII. Festa de sant Simon y Juda.

Noembre MDLXXXXIIII

Dimars, lo primer. Festa de Tots los Sants.

Dimecres, a II. Commemoració de Tots los Defuncts.

29r Divendres, a XI. Festa de sant Martí, bisbe y confessor.

29v Divendres, a XXV. Festa de santa Catarina, verge y màrtir.

Dimecres, a XXX. Festa del benaventurat apòstol sant Andreu. // 30r // En aquest die és feta extracció dels consellers de la present ciutat y són extrets: Janot Gualbes de Bonaventura, donzell, conceller en cap; misser Francesc Bonet, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, deputat real del General, conceller en segon; Joan Dusay, ciutedà de Barcelona, conceller terç; Miquel Onyós, mercader de Barcelona, conseller quart; Francesc Magrinyà, caputxer, conceller quint.

Decembre MDLXXXXIIII

Dijous, lo primer. En aquest die, aprés dinar, lo senyor misser Francesc Bonet, deputat reyal y conseller segon de Barcelona, novament extret, vingué en consistori ab les insignes de conceller y ab son verguer devant, com se acostuma.

30v Dimars, a VI. Festa del benaventurat sant Nicholau, bisbe y confessor.

Dijous, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

Dimecres, a XIIII. Festa de la benaventurada santa Lúcia, verge y màrtir.

31r Dimecres, a XXI. Festa del benaventurat apòstol sant Thomàs.

Mudament de any y segueix MDLXXXXV

Diumenge, a XXV. La Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Dilluns, a XXVI. Sanct Steve, prothomàrtir.

31v Dimars, a XXVII. Festa de sant Joan, apòstol y evangelista.

Dimecres, a XXVIII. Festa dels Sants Màrtirs Innocents.

Disapte, a XXXI. Festa de sant Silvestre, papa.

Janer MDLXXXXV

Diumenge, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor.

32r Divendres, a VI. Festa dels tres Reys de Orient.

Dimars, a XVII. Festa del benaventurat sant Antoni.

32v Divendres, a XX. Festa dels benaventurats màrtirs sant Fabià y sant Sebastià.

Dimecres, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

33r Febrer MDLXXXXV

Dijous, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

Dimecres, a VIII. Dimecres de la Cendra.

33v Divendres, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

34r Mars MDLXXXXV

Dimecres, lo primer. En aquest die los senyors don Garau de Lentorn, Federic Pol y Federic Vilana, de part del stament militar, són vinguts en consistori y han supplicat, ab molt encaridament, la continuació de les bones diligències que acostumen per lo negoci de les encomandes de Sant Joan que aragonesos y valencians tenen usurpades en Cathalunya.

Dijous, a II. En aquest die los senyors Francesc de Olivo, ardiaca de Santa Maria de la Mar, y don[a]... de Paguera, canonges de la Seu d'esta ciutat de Barcelona, de part del reverent Capítol de dita Seu, són vinguts en consistori y han supplicat lo matex que haïr fou supplicat de part del stament militar per lo negoci de les encomandes de Sant Joan.

34v Diumenge, a XVIIII. Diumenge de Rams.

35r Disapte, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora, que és transferida a III de abril.

Diumnege, a XXVI. Pascha de Resurrecció del Senyor.

35v Abril MDLXXXXV

Dilluns, a III. En aquest die se féu la festa de la Annunciació de Nostra Senyora, transferida com se diu a XXV de Mars.

36r Diumenge, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi.

Dimars, a XXV. Festa del benaventurat sant Marc, evangelista.

36v Maig MDLXXXXV

Dilluns, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Phelip y sant Jaume.

Dimecres, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

Dijous, a IIII. La festa de la Assenció del Senyor.

Dijous, a XI. En aquest die mossèn Miquel Camplonc, síndic del General, ha referit als senyors deputats en son consistori, lo contengut en una scriptura sua del tenor següent:

«En aquest die, de matí, a les set hores tocades, me manaren los senyors deputats, estant en lur consistori, a mi, Miquel Camplonc, notari de Barcelona e síndic del General, que anàs a casa del senyor virrey, duc de Maqueda, y, de part de ses senyorias, li digués que los senyors deputats havien // 37r // entès que los pares inquisidors havian manat fer uns cadafals en mitig de la sala real, a hont se acostumen de ajuntar tots

a. a continuació un espai en blanc d'uns 40 mms.

los qui pledegen en Cathalunya y tots los notaris qui aporten les causes de dits plets y altres ministres, y en dita sala estigan recondits dits processos y altres actes que importen la major part dels patrimonis dels poblats en Cathalunya, en uns armaris y taulells que, de peccúnias del General, se són fets per dit effecta, per orde y comanda de dita sala real tenen los senyors deputats de sa magestat y de la Cort General de Cathalunya, y vent dits senyors deputats que dits inquisidors, sens preceir ningun género de cortesia y zelant dits deputats no.s fes alguna novedat en dita sala o en dites scriptures o processos, han feta alguna maravella de semblant novetat, y que tenint dits deputats la comanda de dita sala y tenen un official per a què, per dits deputats, tingan càrrec de tancar y obrir dita sala real y mirar si y falta res, perquè lo exercici de dits plets no par en ninguna manera, y faltant-hi alguna cosa, encontinent, dits deputats ho manen remediar de peccúnies del General, que per ço supliquen a sa excellència mane remediar un agravi tant gran, que altrament dits deputats serian forçats de dexar la custòdia y comanda de dita sala real, y parar lo despendre en aquella ninguna cosa de peccúnies del General.

Y lo senyor duc de Maqueda me respongué que los // 37v // pares inquisidors li havian dit que volien fer dits catafals en dita sala real, y que dit senyor virrey ho havia tractat ab lo consell de la tercera sala, y que li havien amostrat un exemplar en lo any 1542 se havia fet un semblant acte en dita sala real, que per ço havia manat que.y anàs lo Consell Criminal, tot junt, y que ell pensava que pus se era fet altra vegada no.y havia inconvenient algú, y jo li repliquí dient a sa excel·lència que aqueix exemplar no feia al cas, perquè era abans que los notaris tinguessen lo exercici dels processos en dita sala, ni los deputats tinguessen dita comanda de dita sala real de sa magestat y de la Cort, y dit senyor virrey respongué que si hi hagués hagut temps que ell ho hauria manat remediar, però que ara, en aquesta hora ja gran en lo exercici, y no.y ha ningun remey, y que bé sab ell que los deputats ajuden molt en lo exercici y bona administració de la justícia, ço és, en fer los bufets, campanilles y altros gastos que han manester los doctors del Consell y la dita sala real per administrar la justícia, y que sa excel·lència desijava donar tot contento a dits senyors deputats y a tota aquesta província».

38r Diumenge, a XIIII. Die de Pentecostes.

Diumenge, a XXI. Festa de la Santíssima Trinitat.

Dijous, a XXV. Festa de *Corpus Christi*.

39r Juny MDLXXXXV

Divendres, a VIIII. En aquest die misser Pau Cervera, doctor en drets de la ciutat de Tortosa, en lo consistori de la Deputació, ha donat als senyors deputats una carta dels procuradors de la ciutat de Tortosa, de sinc del corrent, sobre la fàbrica de tres torres que.s diu ésser necessari sien fetes en la costa del coll de Balaguer y Sant Jordi, y ha mostrat, y a mi, scrivà major, ha donat authèntic lo syndicat que.s diu en dita carta, y aprés de paraula, en virtut de dit syndicat, y en nom de dits procuradors y de la universitat de Tortosa, ha dit als senyors deputats lo següent, ço és, que per quant en la dita carta se fa particular menció del sindicat tramès a ell, dit Cervera, que per ço fossen servits ses senyories manar remirar dit sindicat perquè, per lo tenor de aquell, més extensament apparia de la offerta feia dita ciutat a cerca de la fàbrica y conservació de dites torres, y que en tot lo que dita ciutat supplicava a ses senyorias fossen servits fer mercè a d'aquella ciutat.

E aprés lo dit syndicat és açí originalment cosit.

39v Disapte, a XVII. En aquest die lo magnífic mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, secretari del senyor virey, lo senyor duc de Maqueda, en lo consistori de la Deputació, ha dit als senyors deputats y oïdors de comptes, l'oïdor ecclesiàstic absent del consistori, que certifica y fa fe a ses senyorias com en lo mes de marts proppassat sa excel·lència del senyor virey li féu mersè de mostrar-li una carta de la magestat del rey, nostre senyor, de devuyt del mateix, en la qual, entre altres capítols, és un ab que li ordena que prohibesca y no permeta en aquesta província que alguna persona porte ni use de pedrenyal, sinó tant solament aquella o aquelles que tindran consemblant número de archabussos de metxa.

40r Disapte, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

Dilluns, a XXVI. En aquest die los senyors don Francesc de Agullana y Francesc Pons, anats de part dels senyors deputats a sa excel·lència, y han dit a sa excel·lència lo següent:

«Que los senyors deputats feyen a saber a sa excel·lència com, procurant de complir ab la obligació de sos // 40v // càrrecs, y havien enviat a Tortosa al magnífic misser Sagarra, altre dels assessors del General, per a informar lo senyor bisbe de allí de la justícia gran que aquest Prin-

cipat té en lo del[a] plet y qüestió que.s té ab los del regne de Aragó y València, sobre lo de les encomandes de la religió de Sant Joan, y les moltes nullitats que concorren en la pretesa declaració feta per lo nunci de Hespanya sobre dit negoci, per a què, informat dit senyor bisbe, proceesca ab la maduresa y ten[or] que convé en la execució del breu de dit senyor nunci sobre dit negoci és estat presentat a dit senyor bisbe, y que aprés se ha entès seria esta diligència de poc fruyt perquè ya dins Barcelona són los officials de dit senyor bisbe, los quals han volgut presentar als senyors deputats les letres poveïdes per dit senyor bisbe de Tortosa, sobre dit negoci, y axí havien los senyors deputats junctat los doctors qui solen tractar estos negocis, los quals los han aconsellat que ymporta se faça una ferma de dret per lo procurador fiscal de la règia cort, devant de sa excel·lència y del Real Consell, attesa la *litis pendentia* que penja en la Real Audiència sobre dit negoci en la sala del magnífic regent la Cancellaria de aquest Principat, a relació del magnífic misser Celidoni Valencas, y que havent // 41*r* // trassat la supplicació de dita ferma de dret, havien los senyors deputats enviat al magnífic micer Cescases, assessor del General, ab dos altres doctors, per a informar lo Real Consell sobre aquest particular, y arribats prop casa de sa excel·lència havien ya trobat los del Real Consell fora de aquell y desajunctats, y perquè par serie de gran ymportància la diligència en aquest negoci se li feia tot a saber a sa excel·lència, per a què, si li paregués, manàs junctar esta tarde la sala del regent per a tractar sobre aquest particular, y sa excel·lència ha respost que per ser aquest negoci de la ymportància y gravedat que és, li parie convenie tractar-ho ab totes les sales, lo qual se podrie fer demà a la hora acostumada, y procurarie en tot fer justícia».

Dimars, a XXVII. En aquest die és presentada als senyors deputats,en son consistori,la supplicació del tenor següent: «Molt il·lustres senyors, les universitats de Reus, Vilaseca, lo Mas Ricart y la Canonja, ha moltíssims anys patexen grans vexacions y danys dels moros, turcs y cossaris que, recullint-se en lo port y cales de Salou y en les ca- //41*v*// les del coll de Balaguer, que.y són moltes, gran y molt capasses, donen sobre nosaltres, axí en la mar com en la terra, y.ns roben y captiven de ordinari y fan altres danys ynormes, com de tot se ha pres informacions per horde del excel·lentíssim senyor loctinent del rey, nostre senyor, y axí està vuy la major part de aquella terra herma o mal cultivada, y per la mar no.y ha qui gose negociar ni tractar, y encara que per moltes voltes, axí dites universitats com altres, sian acudits al senyor loctinent y a vostres senyories, fins avuy per nostres peccats no ha tingut effecte lo que.s desige y supplica, que és se efectue lo remey que.s donà en les últimes Corts de Monsó, de què la costa de aquest Principat fos defensada ab les fortaleses y torres necessàries, y com vuy les sobredites universitats hagen entès que el rey, nostre senyor, ha manat scriurer al senyor virey y a vostres senyorias que se effectuen dites hobres y lo diner que per a dit effecte està destinat se emplee en ellas, com a personas tan gravades de dites vexacions nos han manat acudíssem a supplicar a vostres senyorias sien servits procurar per tots los medis possibles que, effectuant-se com se té per cert se effectuarà dita hobra, se fortifique dita fortalesa de Salou y.s fassa una torra en la punta de la montanya de aquell, per deffensa de les cales y à en aquella, y junta- //42*r*// ment se fassen les torres necessàries per a deffensa de les cales y ports y a en lo coll de Balaguer, del qual, com ne siam veïns, rebem de contínuo grans danys, per no dexar-nos tractar per mar ni per terra, y axí per a remey de tan gran necessitat, sens la occasió tant precisa, acudim a vostres senyorias com a protectors y refugi de aquest Principat, supplicant-los se servescan procurar lo sobredit, que a més de ser tant gran servey de Déu, del rey, nostre senyor, y general benefici de aquest Principat, les dites universitats particularment ho rebran en singular mersè de vostres senyorias».

Dijous, a XXVIIII. Festa dels benaventurats sant Pere y sant Pau.

42*v* Juliol MDLXXXXV

Dijous, a VI. En aquest die yo, Luís Rufet, scrivà major del General de Cathalunya, per orde dels senyors deputat militar y oïdors de comptes del dit General, só anat al senyor duc de Maqueda, loctinent general de sa magestat, y a sa excel·lència, de part d'estos senyors deputat militar y oïdors, he dit que supplicaven a sa excel·lència fos servit pendre, sobre les obres de les fortaleses y torres, lo apunctament que.s diu en una scriptura que a sa excel·lència legí del tenor següent:

«Sa excel·lència del senyor virey, ultra les fortalesas y torras ya nomenades, sie servit nomenar les altres que és son intent sien fetes, y manar ésser fetes les trasses y los assentos, ab les universitats que voldran ajudar a la obra y se encarregaran la custòdia y conservació, y ésser donats los preufets, y que sie comensada la obra y no se'n lleve mà. Los deputats, en la ciutat, vila

a. del *interlineat.*

o loc a ont sa excel·lència // 43r // manarà pagar les obres, proveescan la moneda que de les vuytanta-sinc mília liures que restan sie menester per cada una de ditas fortalesas y torres, y tinguen allí persona que pague les obres conforme les trasses, preufets, assentos y altres coses apunctades».

E sa excel·lència de dit senyor duc de Maqueda, havent-me oït ab molt amor y rebut de mi la còpia que jo a sa excel·lència de dita scriptura, me respongué, en effecte, que desitjava molt donar contento als senyors deputats en tot lo que tingués loc, y dubtava que les dites vuytanta-sinc mil liures bastassen a més obres de les fortaleses y torres ja nomenades, y que no tenia orde de sa magestat de nomenar-ne altres, però que.u consultaria a sa magestat ab molt desitig de assentar y passar avant aquest negoci, com més convingués al servey de Déu y de sa magestat y benefici comú d'esta província.

43v Dimecres, a XVIIII. En aquest die Jaume Junyent, scrivà de la Batlia General, en lo consistori dels senyors deputats, ha dit a ses senyorias, de part del senyor batlle general, lo que aprés ha continuat de mà sua en una scrip- // 44r // tura del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, la real magestat del rey, nostre senyor, reb y acostuma de rebre cert dret real en los safrans entren o hixen de Cathalunya, e com a instància dels arrendadors de dit dret real per lo que se recusava pagar aquell certes bales de safrans se eren enbarcades ab la nau de mossèn Serra, fonc provehit per lo senyor batle general se penyoràs una bala de dit safrà, la qual, essent despatchada de General, fonc penyorada y treta de dita nau, perquè dit dret real fos satisfet a dits arrendadors, la qual aprés fonc detinguda per la guarda de vostres senyorias, ab motiu que devia lo dret al General lo qual se entenia era pagat, a ont no se offerien de present pagar aquell. E com se entenga lo ànimo de vostres senyories no ésser perturbar en manera alguna la exacció de dit senyor batlle general, supplica a vostres senyories se servescan manar soltar dita bala, satisfet lo dret de la Generalitat, a effecte que los arrendadors pugan cobrar dit dret real».

E los senyors deputats li han respost que entendran de sos officials lo que és, y veuran lo que.s dega fer.

44v Dimars, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dimecres, a XXVI. Festa de santa Anna.

45r Agost MDLXXXXV

Dimars, lo primer. Festa dels Ligams de sant Pere.

Disapte, a V. Festa de Santa Maria de la Neu.

Dimecres, a VIII. En aquest die és presentada en lo consistori dels senyors deputats la supplicació del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, encara que les universitats y poblats en lo Camp de Tarragona, coll de Balaguer y altres de la costa y marina de Cathalunya, haja molts anys continuen de supplicar, axí als vireys per sa // 45v // magestat en aquest Principat com a vostres senyories y a sos predecessors, sien servits manar exequutar la real voluntat del rey, nostre senyor, y de la Cort General de dit Principat, quant en lo que toca a la defensa de la costa y marina sobredita, fortificant les fortaleses y manant edificar les torres que per a dita defensa són necessàries, per al qual en les últimes Corts de Monsó se senyalaren y designaren cent mília liures, fins avuy no hage tingut degut effecte, lo que és estat causa de què los turcs y cossaris continuen damnificar-nos, no dexant-nos conrear, captivant-nos y fent-nos tant grans y inormes danys, com per les informacions donades, axí a vostres senyories com a sa excel·lència, clarament tenen entès, y encara quatre dies ha han encativat en lo mig del coll de Balaguer, exint de les cales y en dit coll, una barca ab gent de la vila de Cambrils, y és cert que si dites fortaleses y torres no.s fan per defensa dels ports y cales tenim en dita costa, aniran los cossaris de contínuo augmentant los robos y danys nos fan, axí que, havent entès estos dies atràs les universitats de Cambrils, Vinyols y Tivissa que lo rey, nostre senyor, s'és servit manar scriurer a sa excel·lència y vostres senyories exequutassen la real voluntat y la de la Cort General, manant fer // 46r // dita fortificació, nos han manat acudíssem a supplicar a vostres senyories sien servits procurar per totes les vies posibles se exequute y se pose en obra dita fortificació, per a defensar-nos dels danys rebem, axí dels ports com de les cales hi ha en totes les costes que tenim vehines, de les quals rebem los majors danys, que estos últims captivats en dit coll són de la vila de Cambrils, y los que estan poblats en Tivissa ni podem conrear lo terme, ni valer d'ell, ni casi gosam exir sens notori perill de nostres cases, per ser tot lo coll en nostre terme y estar, com qui diu, a les portes de Alger, per lo qual, quant humilment podem, supplicam a vostres senyories, com emparo que són y refugi de Cathalunya, procuren rellevar-nos de tant grans perills, procurant se fassen torres en les cales y port y ha

en dit coll y envers lo riu de Tortosa, a ont se enclouen ports y cales de gran ymportància, y la vila de Cambrils, particularment, supplica a vostres senyories que, attento per sa part ha acudit en tot lo que li és estat possible per a dita deffensa, y a ses costes té feta torra a la marina, la qual està ab alguna defensa encara que no és tal qual necessita fa grandíssims beneficis, salvant-nos sols lo tracte y comers de aquella vila, lo que és en útil de sa magestat y de // 46*v* // aquesta casa, més encara se defensen vaxells que fugen dels moros se reparen en dita torra, e com dita vila no tinga possibilitat de posar la dita torra com convé, supplicam a vostres senyories, sien servits procurar se'ls fasse merçè de donar-los de les dites cent mília liures per una pessa grossa que per dita torra es necessària, puis tot lo demés tinga a son càrrec dita vila, lo qual ademés que serà un importantíssim y singularíssim servey de nostre senyor, les dites universitats ho rebran a particular merçè de vostres senyories. Lo offici, etcètera. *Altissimus,* etcètera. Vidal. Pineda».

Dijous, a X. Festa del benaventurat sant Lorens.

Divendres, a XI. En aquest die, sobre los negocis de les encomandes de Sant Joan, són fetes als senyors deputats les tres embaxades que.s diuen en tres scriptures del tenor següent:

«En lo consistori dels senyors deputats comparegueren don Francesc de Agullana y Calders y Francesc Pons y, de // 47*r* // part del senyor comte de Quirra y de les demés persones del bras militar, deduïren que, procurant les persones del bras militar acudir ab lo zel acostumat a les coses universals de aquest Principat, vent en lo stat tant mal en què estos dias atràs havian arribat les coses de les encomandes de la religió de Sant Joan, de què no sols haguessen de ser obtingudes per personas fora de aquest Principat, però encara que les persones del mateix Principat haguessen de ser prohibides de poder gozar d'elles, sent una cosa no sols de tant gran dany per a tot aquest Principat, però encara de molt gran menyspreu, y vent que ab constitucions y capítols de Cort estave ordenat que axí dites encomandes com totes les demés dignitats y beneficis ecclesiàstics no.s pugan obtenir sinó per naturals del present Principat, y considerant que si lo de les encomandes se executave conforme estos dias atràs se senyalave, seria molt fàcil camí per a què lo mateix se fes en les demés dignitats y beneficis ecclesiàstics, cosa tant danyosa y prejudicial a les persones de tots los tres estaments de aquest Principat que, per a obviar a tant gran dany y prejudici, se havia pensat en aquell bras que si bé veyen ab lo cuydado y zel que los senyors deputats havien attès a d'aquest // 47*v* // negoci, per lo qual ere arribat lo particular de les encomandes de Sanct Joan a tant bon punt com vuy estave, ab la letra missiva que Francesc de Meya, ab lo orde que tenia dels senyors deputats, havie enviat del cardenal Aldrobandino de part de sa Santedad per al núncio de Spanya, per a què paràs en la execució comensada de les dites encomandes de Sant Joan, que sa Sanctedat desijave posar asiento en dit negoci, qual més convingués. Y considerant en dit bras esta bona occasió y sahó, se havia pensat de enviar a supplicar als senyors deputats que, ab nou cuydado, atenguessen en dit negoci a effecte de procurar que les constitucions y capítols de Cort que ordenan no poder-se obtenir en Cathalunya les dignitats y beneficis ecclesiàstics y les dites encomandes de Sanct Joan sinó per naturals de dit Principat, fossen conformats per la Sede Apostòlica, y per dit effecte, per part de dit bras, venien los dos de sobrenomenats; y attenent també lo bon offici que en aquest particular havie fet Francesc de Meya, lo dit bras supplicave també als senyors deputats fossen servits de satisfer-li sos treballs, axí com sempre havia acostumat la Deputació a les persones que havien fet semblants officis en negocis de aquest // 48*r* // Principat, y vent també que, per aquest mateix negoci de les encomandes, havia residit en Madrit Francesc Gualbes de Corbera molt temps per orde de deputats y de la Devuytena elegida per dit negoci, y axí bé, per lo mateix orde de deputats y Devuytena era estat enviat a Madrit don Bernat de Boxadors, per lo bon asiento de las personas de tots staments que patian per negocis de la Deputació, y com als dits Francesc Gualbes de[a] Corbera y don Bernat de Boxadors se'ls restaven a pagar algunas quantitats del que se'ls donave per son entreteniment, de part del mateix bras militar se suplica als senyors deputats manassen fossen pagats encontinent, que altrament seria retir[...] que no.s acudís a les coses que ymporta a la Diputació ab lo cuydado que convé».

Relació de la embaxada que, per part del reverent Capítol y canonges de la Seu de Barcelona, feren lo doctor Raphael de Rovirola y Jaume Ferrer de Busquets, canonges, als senyors deputats dins lo consistori de ses senyories:

«Lo reverent Capítol y canonges de la Seu de Barcelona supplican a vostres senyories per instància que los ne és estada feta ab una embaxada de tres cavallers, enviada // 48*v* // per lo bras militar, sien servits de tenir per molt recomanat lo negoci de les encomandes de Sanct Joan, de manera que aquest Principat, en sa pretensió,

a. a continuació ratllat Cordell.

[1595]

que tant conforme a justícia té, obtinga son intent y lo que tant convé per lo benefici dels cavallés de dit orde naturals d'esta terra y que, puis ab letra particular del senyor cardenal Aldobrandino, nebot de sa Sanctedat, han obtingut per ara sobrecehiment per al senyor núncio apostòlic qui resideix en Madrit, que també vostres senyories sien servits proseguir la tant bona occasió que entre mans tenen, per lo bon èxit de dit negoci, y que seria molt al propòsit que en esta occasió, per part de vostres senyories, se alcansàs de sa Sanctedat confirmació apostòlica de la ley municipal d'est Principat, que beneficis ni comandes d'esta província no puguen ser obtingudes sinó per naturals, axí com se observa en los demés regnes de Hespanya, que per als regnículos ne redundarà gran benefici y a vostres senyories notable honra.

E perquè se entén que la dita letra de sobreceïment s'és obtenguda en Roma per solicitació de Joan Meya, y és just que qui emplea tant bé sos treballs sie satisfet, supplican a vostres senyories que en esmena de sos treballs sien[a] servits manar-lo pagar y satisfer, com és lo costum de aquexa casa».

49r Axí mateix ab dita embaxada foren informats que a Francesc Gualbes y de Corbera, qui per lo de les dites encomandes de Sant Joan fonc, per orde dels predecessors de vostres senyories, enviat en la cort del rey, nostre senyor, y a don Bernat de Boxadors, qui també per orde de aquest consistori y dels predecessors de vostres senyories anà en Madrit a tractar ab sa magestat los negocis dels cavallers, estaven apartats y. sguardaven que, de les dietes ho salaris que.ls foren promesos, encara se'ls deurien algunes quantitats, supplican axí mateix a vostres senyories sien servits manar que.ls paguen, encara que lurs serveis sien estats fets en differents temps.

A 11 de agost, per part dels senyors concellers de la present ciutat fonc feta embaxada als senyors deputats, sent los embaxadors Jaume Alòs Colom, donzell, y Francesc Pons, ciutedà honrat, los quals explicaren dita embaxada en la forma que.s segueix:

«Per part del bras militar se ha fet entendre als senyors concellers quant convé al benefici de aquest Principat que.s vajé continuant lo negoci que.s pretén, per part de dit Principat, de les encomandes, endemés havent-se entès ara està molt ben encaminat ab la letra missiva de sobreceïment que Meya ha tramesa de Roma, lo qual és molt just sie satisfet conforme lo negoci requer, // 49v // y que sia fet lo mateix ab Gualbes de Corbera, que per dit effecte ha estat algun temps en la cort del rey, nostre senyor, y també sia satisfet don Bernat de Boxadors, que per altres negocis tocants al bé del present Principat fonc tramès en dita cort, y açò ha fet entendre dit bras militar a dits senyors consellés perquè, per sa part, ho supplican a vostres senyories. Y, per dit respecte, los senyors concellers nos han manat, de sa part, ho supplicàssem a vostres senyories ho vullen manar fer, axí que, ha demés que és cosa molt justa y posada en raó que los qui servexen aquest Principat sien satisfets condignament, ne rebran particular merçè».

Dimars, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dimecres, a XVI. Festa del gloriós sanct Roc.

50r Dijous, a XXIIII. Festa de sant Berthomeu, apòstol.

50v Dimars, a XXVIIII. Festa de la Decol·lació de sant Joan.

Dimecres, a XXX. En aquest dia los senyors deputats reberen la carta de sa magestat del tenor següent:

«A los venerable, nob(l)e y amados nuestros, los diputados del General del nuestro principado de Cathalunya.

El rey. Diputados, aviendo de passar el sereníssimo cardenal Alberto, archiduque, nuestro muy caro y amado sobrino, por esse nuestro principado de Cathalunya para yr a Flandes a governar aquellos estados, y deseando que conosca con obras la comodidad y cortesia que halla en todos nuestros reynos y senyoríos en los drechos de la Generalidad, y particularmente en esse dicho Principado, donde ha de ser su salida, en la qual querríamos que quedasse con buen gusto, nos ha parecido encargaros y rogaros mucho // 51r // que, conforme a la buena costumbre de que siempre havéis usado con nuestras cosas en la franquesa dellas, os ayáis de la misma manera con el dicho sereníssimo archiduque, dando orden que no se le lleven drechos algunos a la entrada ni salida, ni a las personas que en su servicio por acompanyamiento fueren, dándolo todo por de proprio uso, que por tener sus cosas por tan proprias como son, lo estimaré en el grado que es razón, y nos haréis en ello muy accepto plazer y servicio. Dada en San Lorenço a XXII de Agosto, MDLXXXXV. Yo el rey.

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Covarrubias, regens.

a. a continuació ratllat satisfet.

Vidit Munyos, regens. Vidit Baptista, regens. Vidit Sans, regens. Vidit dominus Petrus Sans, fisci advocatus. Gassol, secretarius».

52r Setembre MDLXXXXV

Dijous, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol.

Disapte, a XXIII. En aquest dia entrà en la present ciutat lo sereníssim senyor cardenal Alberto, archiduc d'Àustria, nebot de sa magestat.

52v Diumenge, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats no pogueren anar a visitar sa altesa del sereníssim cardenal Alberto, per just impediment dels deputats y oïdor reyal.

Dilluns, a XXV. En aquest die, de matí, los senyors deputats ecclesiàstic y militar, consistorialment[a] acompanyats, són anats a visitar sa altesa del sereníssim cardenal; lo deputat reyal dexà de anar-hi excusant-se ab lo càrrec de conceller de la present ciutat. Sa altesa los rebé ab molts compliments y digué'ls tres vegades que.s cobrissen, y cobriren-se. Anaren dits deputats ab intent de cobrir-se en cas que sa altesa se fos descuydat de dir-los que.s cobrissen, considerant sobre açò los exemplars del germans de sa altesa y del sereníssim duc de Savoya. Emperò, quant sa altesa los respongué, estigueren descuberts.

En la qual visita, segons lo senyor deputat ecclesiàstic aprés en consistori ha referit, passà lo contengut en una scriptura de mà del dit senyor deputat ecclesiàstic, que.s del tenor següent:

«Sereníssim senyor, molt gran contento ha cabut a est // 53r // Principat de la vinguda de vostra altesa en esta terra, vulla Nostre Senyor donar felice y pròspera navegació a vostra altesa, y.l dexe arribar ab molta salut en los estats de Flandes, los quals puga vostra altesa governar com convé al servey de Déu y de sa magestat y bé de la cristiandat. Reste supplicar a vostra altesa se servesca manar-nos emplear en cosas de son servey que, com ha fidelíssims vassalls de sa magestat, procurarem de complir ab nostra obligació, y emplear-nos ab moltes veres en tot lo que tocarà al servey de sa magestat y de vostra altesa». Respongué: «*Yo les agradesco la buena voluntad y satisfacción an tenido de mi venida, en lo que yo podré favorescer a este Principado y interceder por él con su magestat lo aré de muy buena gana*». Replica-se-li, «Besam les mans a vostra altesa de tanta mersè ab esta confiansa, sempre que.s oferesca occasió acudirem a supplicar a vostra altesa nos fasa merçè com a emparo y protector de aquest Principat».

Dimecres, a XXVII. Al mitigdie de aquest present lo sereníssim senyor cardenal Alberto se ambarcà en vint-y-sis galeres, y partí d'esta ciutat per anar a les parts de levant.

53v Octubre MDLXXXXV

Dimecres, a IIII. Festa del gloriós sant Francesc.

54r Dimecres, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

54v Disapte, a XXVIII. Festa de sant Simon y Judas, apòstols.

55r Noembre MDLXXXXV

Disapte, a XI. Festa de sant Martí, bisbe y confessor.

56r Disapte, a XXV. Festa de santa Catarina, verge y màrtir.

Dijous, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

56v Decembre MDLXXXXV

Dimecres, a VI. Festa de sant Nicholau, bisbe y confessor.

Dimecres, a XIII. Die de santa Lúcia, verge y màrtir.

57r Divendres, a XV. En aquest die, per part dels senyors deputats són anats, ab embaxada de ses senyorias al senyor virey, los senyors ardiaca Olivo, don Garau de Lentorn, Galceran de Navel, ab orde de dir a sa excel·lència lo contengut en una scriptura del tenor següent, la embaxada faedora al senyor virey consisteix en lo següent:

«En representar-li com en dies passats se li notificà y féu a saber per los senyors deputats, com en lo consistori de ses senyorias se havia presentada una supplicació per part de Miquel Barber del regne de Aragó, dient en aquella que, estant detengut y pres en los càrcers reals de Leyda, encara que sens culpa alguna, que.l volien liurar y remetre a officials del regne de Aragó, concloent que açò era contra constitucions de Cathalunya, les quals foren contades en dita supplicació y que dita supplicació fonc presentada a sa excel·lència, segons lo stil de la Deputació, y per sa excel·lència fonc respost y offert que manaria guardar ditas constitucions.

a. *a continuació ratllat* són anats.

[1595] Y rebuda dita resposta, per acudir del tot a lur obligació, dits senyors deputats donaran orde que, a major cautela, lo deputat // 57v // local de Leyda donàs una requesta als paers y altres officials de la dita ciutat, a hont estava pres, que en manera alguna no donassen, ni liurassen, la persona del dit Miquel Barber a official algú, a effecte que aquell fos remès als officials del dit regne de Aragó, com en effecte la dita requesta fonc feta ab accusació de les penes imposades als contrafaents a les constitucions, y fonc respost, per lo sots-veguer de dita ciutat, que dit Barber tenia encomanat ab bones penes per sa excel·lència. Y ara novament se ha entès que lo aguazil Loselles hauria tret lo dit Miquel Barber de dita vegaria de Leyda, y el ha entregat a officials del dit regne de Aragó, y com tot açò redunde en notable detriment de les constitucions del Principat, la observansa de les quals sa excel·lència té per tant cara y encomanada, lo.y representen per a què *infuturum* conste que los deputats no consenten en dita extracció ni remissió de dit Barber, ans bé suppliquen a sa excel·lència mane fer-ne sentiment, rebent informació de les persones que.l hauran tret, asistit o consentit en dita remissió, manant-los castigar com ha contrafactors de constitucions y provisions, y haurà hagudes per a dita remissió, mane aquelles revocar, cassar y anul·lar, y de sos origi- //58r // nals borrar, manant haver les còpies de aquell tretes per no fetes, y que no.s puga al·legar en conseqüència, y manar restituir dit Barber en son prístino loc, y que, ultra que en açò farà sa excel·lència lo que té acostumat per dita observansa, tot lo Principat lo rebrà a particular mersè.

Ítem, se ha de representar a sa excel·lència que en dita supplicació que li fonc presentada, segons lo stil de la Diputació, no.s representà a sa excel·lència sinó la constitució de la reyna Maria, comensant «Volents», a hon clarament és prohibida la remissió dels que són presos en Cathalunya, entenent que dita constitució bastaria per ésser tant clara. Y ara se li representa una constitució del rey Ferrando Segon, en la primera Cort de Barcelona, 1481, capítol 5, en la qual fonc donat orde y statuït que los delinqüents presos en Cathalunya, havent comès lo delicte en Aragó, València o Mallorca, la enquesta se haja de instruir dins trenta dies, e si dins dit temps no serà publicada la enquesta o serà just no deure's publicar, haja de ésser relaxat lo tal pres, de manera que, en lo haver remès lo dit Barber, no sols se ha fet contra dita constitució de dita dona Maria, però encara contra la dita constitució del rey don Ferrando Segon, en la qual, claríssimament, se dispon que les causes dels que han delinquit en Aragó, o en altra part, com sien estats presos en Cathalunya, //58v // han de ésser diffinidas en Cathalunya, y per consegüent, se ha de dir que dita remissió no se ha pogut fer».

E sa excel·lència ha respost lo contengut en altra scriptura del tenor següent:

«*Que a instancia del señor duque de Alburquerca, lugartiniente por su magestat en el reyno de Aragón, mandó prender a Miquel Barber, y que es mucha verdad que los deputados le advertieron deste caso, y que les respondió que haría guardar las constituciones, y que assí lo hizó, mandando mirar sobre ello, y que le han dicho que, en remitir este preso, no se contrahazía a constituciones, y que por esso le mandó remitir, y que en lo de adelante lo mandará mirar mejor*». Y esta és la substància de la sua resposta.

59r Dimecres, a XX. En aquest die són fetes dues embaxades, una de part del stament militar, y altra de part del Capítol dels canonges de la Seu, solicitant y supplicant lo remey, ab altres embaxades demanat, sobre los aggravis de les encomandes de Sant Joan.

Dijous, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Disapte, a XXIII. En aquest die és portada en la scrivania major de la casa de la Deputació la sentència stampada que per mi, scrivà major, açí cosida és, del tenor següent:

«*Sentencia pro domino Ferdinando ab Aragonia, duce Villeformose, et cetera, et eius bona memoria.*

Jesuchristi euisque gloriosissime Virginis Marie nominibus humiliter invocatis. Pateat cunctis quod nos, Philippus, Dei gracia rex Castelle, Aragonum, Legionis utriusque Sicilie, et cetera. In causa que penes nos et nostrum sacro Suppremo Re- //59v // gium Aragonum Consilium ducta fuit, primo ad sustanciam fisci et patrimonii nostri regii procuratoris adversus dominum Ferdinandum de Gurrea et Aragon, quondam, ducem de Villahermosa, et postea fuit prosequuta et prosequitur ad instanciam eiusdem fisci procuratoris contra ipsius memoriam et bona super crimine lese majestatis, ac aliis causis et racionibus in processu ipsius cause contentis. Visa commissione per nos concessa et facta in nostra civitate Burgorum, decima quinta die mensis septembris anni millesimi quingentesimi nonagesimi secundi, spectabilis, magnificis et dilectis consiliariis nostris vicecancellarie et regentibus Cancellariam in dicto nostro Supremo Consilio, presentibus et futuris, de presenti causa et aliis omnibus criminibus, sedicionis, perdueliconis, rebellionis et lese majestatis in civitate nostre Cesarauguste, et aliis dicti regni Aragonum locis, annis retro elapsis patrata concer-

nentibus. Necnon eciam commissione facta magnifico et dilecto consiliario Didaco de Covarruvias, juris utriusque licenciato, alteri ex dictis, Regiam Cancellariam regentibus, die 24 maii anni 1593, ad colligendum et referendum ac super intermediis et aliis oportunis debite providendum. Visis accusacionibus factis dicto quondam duci, tam ex vivente in ipsius personam per viam onerum ex officio die octavo mensis junii anni 1592, quam post ipsius // 60*r* *// mortem ad instanciam fisci procuratorum per viam peticionis et demande die 18 januarii anni 1593, acusando illum de criminibus perduellionis, rebellionis et lese majestatis, supra dictis petentium ducis memmoriam damnari et bona confiscari, similiter que omnes et quoscumque sua interesse putantes citari ad dicendum et allegandum cum supradicta, fieri non debeant aut valeant provisionibusque ac intimacionibus subsecutis. Visis propriis confessionibus dicti quondam domini Ferdinandi de Gurrea et Aragon et illius defensionibus ac testium depositionibus, produccionibus et reproduccionibus instrumentisque, documentis, literis ac aliis scripturis, tam pro parte fisci procuratoris quam dicti quondam ducis exhibitis et fide factis et illorum publicacionibus in processu consutis. Visis eciam preconitzacionibus et citacionibus factis omnibus et quibuscumque sua interesse putantibus in ipsius bon[is], et decretacione tutoris facta filiabus dicti ducis, et apponentium pretensionibus una cum testibus instrumentis ac aliis documentis pro eorum parte respective presentatis in processu insertis et aliis diligentiis usque ad conclusionem in causa ducis, etiam assignacionibus ad relacionem et ultimo ad sentenciam in hac causa proferendam ad diem sabbati, vigesima tercia presentium mensis et anni, et illius intimacione. Visis denique tam presenti processu coram nobis et*[a] *//* 60*v* *// in hoc nostro sacro Supremo Regio Aragonum Consilio quam aliis ni hunc cumulatis in diversis partibus et coram judicibus et commissariis diversis per nos deputatis factis et actitatis. Visisque aliis videndis et attentis, attendendis, auditis partibus et eorum advocatis et procuratoribus in iis omnibus quae dicere et allegare voluerunt, factaque relacione de presenti causa et eius meritis in dicto nostro sacro Supremo Consilio, tam publice coram partibus quam alias, per dictum magnificum et dilectum consiliarium ac nostram Regiam Cancellariam regentem, Didacum de Covarrruvias, juris utriusque licenciatum, huiusmodi causae relatorem, et conclusionem in eo sumptam insequendo, factaque assignacione ad hanc nostram sentenciam audiendum ad presentem diem, quam ad cautelam iterum assignamus, sacrosanctis Evangeliis coram nobis possitis et illis reverenter inspectis, ut de divino vultu nostrum rectum procedat judicium et oculi mentis nostre cernere valeant aequitatem, pronunciamus, sentenciamus et declaramus in hunc qui sequitur modum:*

Attento quod et si per fisci regii procuratores don Ferdinandus ab Aragonia, dux Villafermosae, fuerit accusatus viginti duos oneribus ei factis, de septem generibus delictorum principaliter // 61*r* *// ad quae dicta onera reducuntur. Alterum, quod in negociis quae don Enricus de Mendoça, marchio de Almenara, nomine nostro in civitate Cesarauguste tractabat, tam circa prosecucionem litis tunc pendentis inter regium fiscum et regnum Aragonum, in curia justiciae super antiqua controversia an in dicto regno, possemus nominare locumtenentem generalem alienigenam et forensem quam circa concernencia privilegium, vulgo dictum de Veinte, super quo erat exorta magna altercacio in dicto regno, dictus don Ferdinandus, motus odio quo nos ex certis et suspicatis causis prosequebatur, fuerit sequutus partes oppositas et servicio nostro contrarias. Alterum, quod Madriti existens promisisset se multa factiorum in beneficium Antonii Perez si fugam arripiendo se contulisset in regnum Aragonum, et quod sequuta de inde fuga eundem foverit, tam in judicio quam extra, ut deliberacionem quoquomodo a carceribus, tam Sancti Officii Inquisicionis quam manifestatorum in quibus detinebatur, ut re vera, vi et violencia sediciosorum liberatus fuit, consequeretur. Tercium, quod machinatus fuit necem perpetratam in personam marchionis de Almenara, procuratoris nostri. Quartum, quod fuerit unus ex sediciosis et socius sediciosorum author et caput omnium tumultum et sedicionum //* 61*v* *// que suscitate fuerunt Cesarauguste, et cum quidam sediciosi attentassent facere regnum Aragonum rempublicam, illudque subtrahere a dominio nostro, et hoc narratum fuisset dicto duci, id laudaverit et approbaverit. Quintum, quod juvaverit justiciam et diputatos et plebem facientes exercitum contra nos et exercitum nostrum, cum tormentis bellicis sive artilleria ex villa de Pedrola extractis et emissis. Sextum, quod nominatus ad consilium guerre factum pro preveniendo exercitu, ad oppugnandum exercitum nostrum, et illum expellendum a finibus regni Aragonu, istud munus acceptavit et post eius acceptacionem consensit, tam in nominacione officialium guerre ad faciendam resistenciam dicto exercitui nostro quam in convocacione universitatum regni et aliis deliberacionibus. Septimum, quod cum se recepisset in villa Epile, in comitatu comitis de Aranda, et requisitus fuisset per quendam justicie commissarium, quod assisteret et cum armis, vassallis et famulis ad defendendum, quod regius exercitus non intraret regnum Aragonum, et si oportuisset resistendum, ei responderit se presto et paratum ad serviendum dicto justiciae pro viribus, ut parerat et debuerat, omni hora et quando haberet //* 62*r* *// congregatas universitates regni et eiusdem proceres titula-*

a. a continuació, en foli 60v, repetit et.

[1595]

tos, ut omnes eundem effectum prestarent, cum omnes equaliter essent dejuncti et obligati, et quod in eodem comitatu existens, receptavit justiciam et diputatum fugientes ab exercitu, et cum eisdem convenit quod facerent quoddam chartellum causarum ob quas deservissent suum exercitum, et illud mitterent ad quasdam civitates cum literis, ad effectum eas iterum congregandi et cogendi ad deliberandum circa occurrencia, et in super quod scriberentur litere locumtenentibus justicie et diputatis regni, quod recederent a civitate Cesarauguste, quod ibi non esset libertas, propter existenciam exercitus nostri cum sciret eo per nos fuisse missum, ut vires preberet officialibus nostris ad justiciam faciendam quem impediebat sediciosorum insolencia. Tamen, cum ex dictis, septem generibus delictorum omnino defecerint dicti fisci regii procuratores in probacione quatuor priorum et secundum racionem naturalem scriptam, accusatore non probante, reus veniat absolvendus dicendum est, absolvendam fore et esse memoriam dictis ducis ab impetitis, cum dictis quatuor generibus delictorum, casu quo, post mortem dicti ducis de ipsis aut ipsorum, aliquo ceptum judicium jure instaurari potuerit. Attento ulterius quod eciam si respectu quinti ordinis seu generis delictorum // 62*v* *// fuerit per eosdem fisci regii procuratores probatum, predicta tormenta bellica fuisse dicto duci petita per diputatos dicti regni mediante don Ludovico de Torrellas, et dicta tormenta demandata dictorum diputatorum ad dictam civitatem adducta, et per quendam famulum dicti ducis in villa de Pedrola sediciosis quibusdam tradita, non tamen constitit eo modo quo constare debuerat, de voluntate et consensu dicti ducis tradita et exportata fuisse, quinimo constitit et constat dictum ducem ut primum dicta tormenta ab eo petita fuere, statim curassse pro viribus et posse me dicta tormenta ad manus diputatorum aut sidiciosorum pervenirent, tum scribendo epistolam pro ut scripsit don Francisco ab Aragonia, fratri suo, cum qua ut ex originali aparet cerciorem fecit de predictis. Et mandavit, ut ipse id exponeret don*[a] *Alfonso de Vargas, duci nostro, ut cum militibus qui prope dictam villam Pedrolae hospitati erant ea defenderet et acciperet, quia ipse ad id viribus carebat propter potenciam sediciosorum quod ad implevit dictus don Franciscus debito tempore, ut aparet ex relacione facta per dictum don Alfonsum et alios. Tum eciam, mandando Martino Labaçuy, eius famulo, quod illa inutilia seu ut vulgo dicitur Enclavada, //* 63*r* *// si illorum tradicionem effugere et evitare non posset traderet, ne sediciosi illis uti possent, quod et evidencius ex eo fit manifestum quod tempore quo dicta tormenta bellica dicto duci petita fuere, decreverat uxorem et liberos mittere, pro ut misit, ad dictum don Alfonsum et ad nos et curiam nostram usque in dicta civitate Cesarauguste gerebantur, manifestaret, qua occasione captata sediciosi predictam ducissam egredi civitatem non permiserunt, nisi comitatam multitudine eorundem sediciosorum qui eam veluti pro obside detulerunt et comitati fuerunt, nec dimiserunt donec dicta tormenta bellica illis in villa Pedrola tradita fuere, quo facto, dicta ducissa cum liberis suis ad dictum don Alfonsum et exercitum nostrum profecta predicta et alia eidem exposuit, ut ea manifestacione obviaretur finibus dictorum sediciosorum ex quibus colligitur manifeste dicti ducis innocencia in tradicione dictorum tormentorum belli, cum ea modo predicto facta violenta potuis quam voluntaria censenda, sit et ab omni dolo et malo animo libera, non enim est credendum dicta tormenta belli tradita fuisse, ut cum illis opugnaretur noster exercitus, ad quem ipse dux, uxorem et liberos miserat in quibus ipsi turbari naturaliter magis debebat, quam in persona propria. Attento preterea quod et si pro parte eorundem fisci regii procuratorum probatum //* 63*v* *// fuerit dictum ducem munus consiliarii Gurrea acceptasse et deliberacionibus in eo factis, uti talem interfuisse tamen cum secundum racionem naturalem scriptam, voluntas et propositum distinguant maleficio et non tam facta, quam animus et propositum in maleficiis et dilectis sint expectanda, et animus et propositum dicti ducis in acceptacione dicti muneris et immiscuicione facta cum aliis consiliariis dicti consilii guerre, probetur fuisse, non ut adhereret eorum errori sed ut si quando iniquum aliquod aut impium adversus nos molirentur vel ipsos reprimeret et retardaret vel nos et ministros nostros cerciores faceret, ut obviaretur eorum finibus, id que approbacione vicerregis nostri precedente, dicendum est de jure non rebellem, sed fidelem judicandum facetur enim vicerrex ipse, quod cum dictus dux eum esset super re hac allocutus respondit, quod nedum conveniens, sed necessarium existimabat quod similes persone assisterent in illo consilio ad manifestanda eorum secreta, ad reprimendas eorum deliberaciones et finibus eorum occurrendum, quod et opere implevisse dictum ducem et suum animum factis ipsis et operibus plene declarasse sufficienter constat, manifestavit enim vicerregi ipse quecumque in dicto consilio tam die quam noctu gesta fuere, ut ex relacione ipsius vicerregis et aliorum innotuit, et cum intras- //* 64*r* *// set in dictam guerre consilium die tercia mensis novembris post meridiem, die quarta immediate sequenti, cum in dicto consilio factum fuisset acordium, ut miterentur duo milia hominum ad locum qui dicitur del Cinto de Tarraçona, ut impedirent ne regius noster exercitus intra[ret] regnum aut differrent illius ingresum ut interim sediciosorum exercitus incrementum et vires caperet predictus dux in dicto consilio guerre summa ope curavit eos avertere ab hoc proposito et deliberacione, prout ex legitima testium probacione constat, et in super cercio-*

a. a continuació ratllat Alonso.

rem fecit dictum generalem nostrum ut impediret ne dicta duo hominum millia pervenirent ad dictum locum quod probatur per dictam epistolam productam in processu et relacionem ipsis generalis et secretarii illius et aliorum testium, deinde cum in dicto guerre consilio nominarentur capitanei ad resistendum exercitui nostro,ipse dux nominatos avertebat ab acceptacione dicti muneris don Joannem enim de Paternoy a dicto consilio guerre nominatum in prefectum genti factae in dicta urbe Cesarauguste admonuit ut a civitate recederet nec munus acceptaret, ut re vera discessit nec fuit capitaneus. Preterea in dicto consilio factum fuit acordium de convocandis noviter conversis, ut arma summerent contra regium nostrum exercitum et dux ipse e contra precedente deliberacione cum dicto nostro generali et inquisitoribus heretice pra- // 64v // vitatis dederat unum ex eis nominatum zaydejos eius vassallum qui plurimum gracia et authoritate inter eos poterat ut eosdem quietos et pacificos teneret, et cum in ipso tempore in quo tractabatur de facienda dicta resistencia dictus zaydejos Cesaraugustam intrasset, curavit dictus dux ut ab ea statim decederet ne conscii dicti sediciosi illus adventus ipsum occiderent et muneri commisso de esset. Adhec in dicto consilio guerre fuit concordatum de investigandis et preoccupandis instrumentis ad bellum ut pote [fune] tormentaria sulfureo pulvere, plumbo seu ut vulgo dicitur, cuerda, pólvora y plomo, per omnes domos dicte civitatis et alibi ut constat et registro dicti consilii et dux ipse per contrarium eodem tempore, per mediam personam dicti seu fratris qui de illius mandato ut primum dictus generalis cum exercitu pervenit ad confines regni Aragonum ei assistebat, preoccupavit predicta instrumenta que reperta fuere in suis oppidis et villis et ea misit exercitui nostro ut ipse generalis et eius secretarius deponunt et per proprias epistolas per eos illo tunc scriptas et nunc recognitas affirmant in super in dicto guerre consilio facta fuit deliberacio de tollendis libariis, vulgo dictis vituallas, exercitui nostro et e contra ipse dux // 65r // per mediam personam dicti don Francisci, cum dictis libariis veluti tritico, pane cocto, ordeo, carnibus et aliis rebus necessariis, cum bestiis onerariis, que vulgo dicuntur bagajes, subvenit exercitui nostro, eciam in ipso tempore quo celebrabatur dictum consilium guerre, ut patet ex epistolis dicti generalis scriptis, diebus quarta et sexta mensis novembris dicti anni millesimi quingentesimi nonagesimi primi, ac tandem in dicto guerra consilio fuit ordinatum ut non hospitarentur nec occiperentur milites nostri in terris regni Aragonum, et tamen de ordine et mandato dicti ducis fuerunt hospitati et recepti in populis et villis quarum ipse dicebatur dominus ut affirmant ipse generalis et eius secretarius quinimo apparuit tam tempore quo facta fuit declaratio per dictum justiciam, ut oppugnaretur exercitus noster quam eo quo tympana per civitatem Cesaraugustam sonabant ad convocandos homines, ut pro ficiscerentur ad dictam oppuganacionem dictum ducem publice et vicibus geminatis, cum multis acclamacionibus avertisse plebem a dicta resistencia. Quin potius a die que de mandato nostro epistola ei directa et scripta die decima mensis julii, civitatem Cesarauguste fuit ingressus nihil ab eo fuisse dictum aut factum quod non concerneret servicium nostrum, et signanter die vigesima quarta mensis septembris, qua Antonius Perez fuit liberatus per sediciosorum violenciam a mani- // 65v // bus officialium, tam nostrorum quam inquisitorum hereticae pravitatis, nedum personam propriam et quingentorum hominum vassallorum ipsius posuisse in discrimen vite pro servicio nostro, sed eius domum fuisse tutissimum refugium eorum omnium qui nobis serviendo damnum aliquod passi fuerunt, ex quibus colligitur manifeste non solum dictum ducem non fuisse rebellem, quod interfuerit dicto consilio guerre, sed extitise fidelem, et casu quo delictum aliquod in dicta acceptacione dicti muneris commisisset, quod non comisit, venia et indulgencia dignum fore et esse, cum de jure eciam is qui usus fuerit faccione si vel sero incognita tamen adhuc consiliorum arcana pate fecerit absolucione ac venia dignus haberi debeat. Attento denique quod et si per fisci regii procuratores fuerit deduetum predictum ducem ad fuisse Epilae, dum predicta in septimo et ultimo onere delictorum contenta gerebantur et habuisse noticiam quod dicti justicia et diputatus decreverant facere predictum chartellum et epistolas, tamen cum non fuerit probatum, predictos justiciam et diputatum id decrevisse cum consilio et acordio dicti ducis aut dictum ducem chartellum et epistolas ordinasse recognovisse aut emmendasse sed nudam tantum et simplicem habuisse noticiam quod dicti justicia et diputatus decreverant scribere chartellum causarum quibus moti fuerant ad recipiendum se // 66r // Epile et desserendum vexilium regni quod ut fieret aut non fieret non admodum intererat servicio nostro, inspecto rerum statu, quia eo tempore iam exercitus noster erat in civitate Cesarauguste, cum quo sufficienter consilium fuit punitioni sediciosorum et quieti dicte civitatis et regni et delictorum que inerant in dicto chartello et epistolis, commissorum per eos qui illud et illas decreverant, ordinaverant et recognoverant, aponendo verba tendencia ad prosecucionem oppugnacionis exercitus nostri non constat conscium aut participem fuisse dictum ducem dicendum est, intencionem dictum fisci procuratorum respectu eciam horum delictorum remanere improbatam, prout improbata eciam remanet respectu pretense responsionis facte per dictum ducem, requisicioni facte per dictum justicie commissarium, comiti de Aranda, existenti Epila, licet enim scripta reperiatur a notario responsio facta dicte intimacioni nomine dictorum ducis et comitis simul, in rei tamen veritate facta fuit

[1596]

dicta responsio a solo comite in suo omnino et ignorante duce, ut deponunt omnes testes instrumentarii concordes, quibus potius in facto recenti et occurrenti, quam notario standum est, signanter cum dicti testes deponant vero similia cum enim dicta requisitio esset directa per dictum justiciam soli comiti et ei soli fuisset per dictum comissarium intimata et concerneret res per agendas per solum comitem in ponte Epile, et aliis locis suorum oppidorum in congrua fuisse ducis responsio, cum non conveniat interrogacioni seu requisicioni. Idcirco // 66v // et alias meritis presentis processus diligenter inspectis et mature consideratis, pronunciamus, sentenciamus et declaramus intencionem dictorum fisci regii procuratorum pretendencium predictum ducem commisisse crimina perduellionis, rebellionis et lese majestatis, non remanere probatam nec justificatam, ac per consequens illius memoriam absolvendam fore et esse, prout cum presenti absolvimus ab impetitis licet ex his que exprima facio probacionum factarum per eosdem fisci procuratores circa non nulla onera contra eum posita, sufficiens resultaverit causa ad illius capturam et in carceribus detencionum usque ad dicto obitus illius que omnia per probaciones contrarias postea supervenientes in eius defensionibus omnino fuerunt elisa, mandantes, prout cum presenti mandamus, in premissorum consequenciam quod a moto regio sequestro vel quocumque alio impedimento bona que quondam possidebat dictus dux dentur et tradantur successori vel successoribus illius, ad quem vel quos de jure pertinent et spectant, et neutram partem in expensis condemnamus.

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Baptista, regens. Vidit Covarruvias, regens.

Lata et promulgata fuit huiusmodi sentencia per nos, seu in nostri personam, per expectabilem Simonem Frigolam, vicecancellarium nostrum, et // 67r // de nostro seu ipsius mandato lecta et publicata per dilectum alumnum et scribam mandati nostrum, et huiusmodi causarum, Petrum Navarro, notarium publicum, in quadam camera nostri regii palacii quod in presenti oppido Madriti in parrochia Sancti Egidii fovemus, ubi dictum nostrum Supremum Consilium celebrari solitum est, assistentibus supradictis magnificis regentibus et commissariis, die videlicet, sabbathi vigesima tercia mensis decembris, ad dictam sentenciam assignata, anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, regnorumque nostrorum, videlicet, Citerioris Siciliae et Hierusalem quadragesimo secundo, Castelle autem Aragonum, ulterioris Sicilie, et cetera, instante et dictam sentenciam ferri et publicari humiliter supplicante Augustino Justa et Pont, fisci regii procuratore, presentibus eciam et dictam sentenciam audientibus Michaele Angelo Soriano, procuratore illustris ducise de Villahermosa, nominibus quibus agit, et Hieronymo Gatuelles ac Joanne Valentino, procuratoribus dicti nobilis don Francisci ab Aragonia. Necnon presentibus pro testibus magnificis regie majestatis consiliariis et secretariis Petro Franquesa, Augustino Villanueva et Dominico Ortiz, ac eciam Joanne de Espinosa, Josepho Lopez, Joanne Baptista Galindo et Gas- // 67v // pare de Bolea, portariis dicti Supremi Consilii et aliis quam plurimus et multitudine copiosa».

Mudament de any y seguex
MDLXXXXVI

Dilluns, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Dimars, a XXVI. Festa del gloriós sant Steve.

Dimecres, a XXVII. Festa del gloriós apòstol y evangelista sant Joan.

Dijous, a XXVIII. Festa dels benaventurats Màrtirs Innocents.

68r

Janer MDLXXXXVI

Dilluns, lo primer. Festa de la Circuncició del Senyor.

Dimecres, a III. En aquest die, de matí, essent ja en son consistori los senyors deputats y los senyors oïdors de comptes, militar y reyal, lo magnífic mossèn Gabriel Olzina, secretari del senyor virey, lo senyor duc de Maqueda, de part de sa excel·lència, los ha dit que, per a tractar ab ses senyorias lo que occorre al servey de sa magestat, se servissen anar a sa excel·lència a les honze hores de aquest matí.

E axí, a esta hora, són anats consistorialment ab massas altas acompanyats de sos officials, y arribats y rebuts ab sòlites cortesies, sa excel·lència del senyor virey los ha donat raó de la licència de tres mesos que té per anar a sa magestat y a sa casa, y que serà en breus dias la partida, y sobre açò à dit, y lo senyor deputat ecclesiàstic li ha respost, les paraules de offertes y compliments que per tals occasions de despedida se acostumen.

Dijous, a IIII. En aquest die, per embaxada dels senyors deputats, són anats al senyor virey lo senyor duc de Maqueda, los senyors ardiaca Olivo, don Joan Bur- // 68v // guès y de So y Miquel Joan Çarrovira, ab orde de dir a sa excel·lència, de part dels senyors deputats, lo contengut en una scriptura del tenor següent:

«Excel·lentíssimo senyor, ab orde y manament de vostra excel·lència, foren publicades unes crides en los mesos proppassats, ab las quals se prohibia y manava que ninguna persona de qualsevol grau o condició que fos gosàs portar arcabús, pedrenyal, ni tenir-lo en sa casa, ab sciència y paciència sua, ni en algun altre loc públic, ni secret, sinó tenint realment y de fet y sens frau alguna en sa casa per cada arcabús, pedrenyal, altre arcabús de metxa larc, ab tal emperò pacte y condició que agen primer manifestat aquells en poder del veguer, balle o altres ordinaris respectivament lurs, y ab plena prova de com són lurs, y també, entre altres coses, se prohibeix y manà que de semblant licència no puga alegrar-se'n persona alguna que estiga processada de regalia, o estigué obligada a la justícia per delicte tal per lo qual se li hage feta provisió de captura, o segons mèrits del procés se li puga fer, sots las penas contengudas en las constitucions de Cathalunya que parlen dels pedrenyals, etcètera.

De las quals cridas, si segons la sèrie y tenor d'elles, axí de la forma, com del mencionat orde y commissió real, com de tot lo tenor ab què són scrites y // 69r // publicades resulta notòria contravenció a les constitucions generals, y demés de açò, si se posan en execució, resultarian molt grans danys, prejudicis y inconvenients a tots los poblats en lo present Principat y comtats, y violació de moltas constitucions de Cathalunya, per quant lo haver de manifestar y registrar és coacció y compulsa, y contra la libertat que tenen tots los habitants en aquest Principat de anar líberament, y estan per constitucions de Cathalunya prohibits tots destrenyament.

Ítem, que per al registrar y manifestar dits arcabussos y donar plena prova com són lurs propris de necessitat se offeriria haver de pagar algunas quantitats, axí per a la recepció de dita plena prova, com per a la continuació de dita manifestació y descripció, lo que redundaria en molt gran dany dels poblats en aquest Principat y[a] comtats, y seria introduir una exacció de un dret nou contra diversas constitucions de Cathalunya molt notòrias.

Ítem, de dita manifestació redundarian cada.l dia grans inconvenients acerca si haurian manifestat o no, y si haurian donada plena prova, y si portaven albarà o certificatòria de dita descripció y manifestació, y seria en effecte illaquear als incolas y habitadors del Principat, y posarlos en grandíssimas confusions, y causar-los molt grans vexacions y treballs, les quals vexacions // 69v // estan per diversas constitucions de Cathalunya prohibidas.

També és prejudicial dita crida en quant se prohibeix i.s mane que de semblant licència de portar y tenir pedrenyals no puguen alegrar-se los processats de regalia, o que estigan obligats a la justícia per delicte tal per lo qual se li hage feta provisió de captura, o segons mèrits del procés se li puga fer, pus seria molt gran desigualtat y contra la libertat pública que los tal no poguessen gosar ni fruir de semblant facultat y permís, y per aquesta occasió no menys inconvenients y vexacions los ne resultarian als dits poblats que del demuntdit, y seria viure ordinàriament ab grandíssima incertitut.

Supplican per ço los deputats, sia, vostra excellència, servit manar no.s pose en exequució lo contengut en ditas cridas, ans bé, aquelles mane revocar, y revoque aquelles y mane borrar-les y levar-les de ses registres y locs originals, y les còpies per casses nulles y per no fetes, de tal manera que no pugan ésser tretes en conseqüència».

Tornats, aprés, en consistori, estos senyors embaxadors han referit lo següent:

«La resposta de sa excel·lència a esta embaxada, aprés de diverses rèpliques, per una part y per altra, sobre tots los caps principals d'ella, és estada últimament ab // 70r // resolució que sa excel·lència diu y pretén que ninguna persona li pot portar aventatge en lo amor que té a esta terra, y que ha fet tot lo que ha pogut per lo bon govern d'ella, y que en ninguna manera és son intent, ni serà may, de violar ninguna constitució, y que no és la intenció sua, ni de les crides, que ningun official real, ni notari, ni altra persona reba un maravedí per lo registre ni bolletes, ni altrament, ans bé, si tal se porie provar que.s rebessen los manarie castigar a tots rigurosament, y que si bé no.s pot viure en esta vida sens molts llassos, y no és possible posar remey a tot, que en lo que toca a coses de justícia, dient- ho per lo contengut en esta embaxada, la justícia hi tindrà tant bon compte com és raó, de manera que ningú se puga queixar, però que, en ninguna manera, revocarà les crides publicades y fetes ab la forma deguda, però que si és manester, farà altres crides encara que.s sapia de tenir per axò, manant que no.s puga rebre diner algú per causa dels dits registres de informacions y bolletes, y que los senyors deputats, per qualsevol official, li envien memorial apunctant-li los caps que ell puga remediar, perquè ho farà ab molta voluntat».

Disapte, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

a. a continuació ratllat pobblats.

70v Dilluns, a VIII. En aquest die lo senyor virey, duc de Maqueda, anant per mar en Castella, partí de la present ciutat ab vuyt galeres.

Dimecres, a XVII. Festa del benaventurat sant Antoni.

71r Disapte, a XX. Festa de sant Fabià y Sebastià.

Dimecres, a XXIIII. Festa de la Conversió de sant Pau.

71v Febrer MDLXXXXVI

Divendres, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

72v Disapte, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

Dimecres, a XXVIII. Die de la Cendra.

73r Mars MDLXXXXVI

Disapte, a VIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor de Seró, deputat militar, per causa de sa indisposicó corporal.

73v Dimars, a XVIIII. Festa del gloriós sant Joseph.

74r Dilluns, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

Dimars, a XXVI. En aquest die tornà venir en consistori lo senyor de Seró, deputat militar.

74v Abril MDLXXXXVI

Dimecres, a III. En aquest die, de matí, és feta embaxada solemne de nou persones, de part del consistori dels senyors deputats de Cathalunya, als senyors arcabisbe de Tarragona y bisbe de Vic en les cases del priorat de Sanct Joan, estant en son tribunal de la comissió apostòlica sobre la execució de la remissòria de sa Santetad, a effecte de la canonització del gloriós sant Ramon de Penyafort, y fou ab los porters de la Deputació ab ses massas altas, conforme devant los senyors deputats acostumen anar, per a la qual embaxada foren elegits, ço és, per lo stament ecclesiàstic los senyors, ardiaca Olivo, canonge Saleta, lo doctor y camarer Aranxapi; per lo stament militar los senyors, don Barenguer d'Oms, Galceran Cahorts y de Soler, don Manuel de Rajadell; // 75r // per lo stament reyal los senyors, Miquel d'Oms, Miquel Joan Çarrovira, Hierònym Vila.

Refferint estos embaxadors, de part dels senyors deputats, a dits senyors prelats, largament, com ja ab embaxada particular de dos cavallers a ses senyorias reverendíssimas, era lo contento que los senyors deputats havien tingut y tenien de què ses senyorias reverendíssimas fossen arribats a esta ciutat per occupar-se, com se occupaven, en negoci tant sanct y tant desitjat, y de tant gran lustre y honra de tota esta terra. Digueren també que los senyors deputats, per impediments de malalties de molta part del consistori, no havien pogut anar consistorialment a mostrar a ses senyorias aquest contento, y que se offerien a tot lo que en comú y particular podrien servir-los, ab gran pesar de no tenir poder y facultat de gastar per la canonització del benaventurat sanct Ramon de Penyafort, y que per capítols de Cort y altrament estan coertats, de manera que, per esta causa, no poden despendre, y axí no poden fer aquella offerta que ab tot effecte hagueren feta si tinguessen libertat de gastar, emperò que tot aquell favor y intercessió que fer puguen en bé del negoci de dita canonització, la faran ab // 75v // molta voluntad, com han fet sos predecessors, avantatjant-se en tot allò que pugan, tant quant lo arbitrari se puga estirar.

Respongué lo senyor arcabisbe, largament y ab molta discreció, y la sustància de la resposta és, que sa senyoria reverendíssima y lo senyor bisbe de Vic estant molt certs de la voluntat dels senyors deputats en tota cosa que a ses senyorias convingués, y particularment en la de aquest beneventurat sanct, que.s comuna y desitjada de tots, y que sabien los impediments de malalties havien tingut estos dies les persones del consistori dels quals confien tota intercessió, calor y favor, que per aquest negoci sie necessària, intercedint ab cartes y ab tots los medis convenients y necessaris, axí com sos predecessors y dit consistori han acostumat, y que molt bé se sab no tenen facultat per a gastar, y axí no han pretès del consistori altra cosa que lo dit auxili, intercessió y favors de què estan molt confiats, y los par que no faltave altra cosa per lo bon progrès y effecte de la dita remissòria apostòlica, sinó que los senyors diputats fessen cara al negoci axí com de present feyen y com també sa magestat y la ciutat de Barcelona havien fet y continuaven de fer, y que açò venie a molt bon temps, encara que del haver tardat a fer-ho havien mostrada alguna quexa, fins a què entengueren que // 76r // per les dites indisposicions y poca salut del consistori se era differida està demonstració, de la qual restaven molt satisfets y contents, offerint-se a tot lo que convingués als senyors deputats y en particular a cadaú, dient-ho tot ab gran compliment y demonstració de estar molt satisfets y contents de la voluntat y offertes dels senyors deputats.

Diumenge, a VII. Diumenge de Rams.

76v Diumenge, a XIIII. Paschua de Resurrecció de Nostre Senyor Jhesuchrist.

Dilluns, a XV. Segona festa de Pascha.

Dimars, a XVI. Tercera festa de Pascha.

Disapte, a XX. En aquest die los senyors deputat militar y oïdors de comptes, militar y reyal, en lo consistori de la casa de la[a] Deputació manen a Jaume Forges, notari qui serveix en la scrivania major, que, encontinent, vaja a casa del senyor deputat ecclesiàstic, y sinó és en sa casa allà a ont entendrà que sia, y li diga que ses senyorias han determinat que en ninguna manera se porrogue la festa pròxima del gloriós sant Jordi, sinó que.s faça y.s celebre lo mateix die ab la so- // 77r // lemnitat acostumada, y si ha donat orde en apercebir los qui han de celebrar los officis. Lo qual, fent lo manament de ses senyorias, és anat, encontinent, a casa del senyor don Francesc Agullana a ont ha entès que estava lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés de haver-lo fet avisar per un patge que era allí, de part de ses senyorias, li ha tornat resposta que se aguardàs. Y, a cap de una estona, és exit, y dit Forges li ha refferit lo que dalt és dit, y lo senyor deputat ecclesiàstic ha respost que sobre lo mateix ha donat son vot y parer en consistori lo die de haïr, y que tota hora y quant seran juncts en consistori dirà son parer, y que, per ser la festa tant cerca, en ninguna manera té temps de apercebir los qui han de celebrar los officis.

Diumenge, a XXI. En aquest die los senyors deputat militar y tres oïdors de comptes, en son consistori, manen a Bernabé Ycart, altre dels tres porters ordinaris de la casa de la Deputació, y a Francesc Estopinyà, sabater, qui serveix per indisposició corporal de Philip Besturs, altre dels dits porters, que vajan, encontinent, ço és, lo dit Ycart a casa del senyor deputat ecclesiàstic, y lo dit Estopinyà a casa del senyor deputat reyal, y.ls digan, de part de ses senyorias, que sien servits venir en consistori, a ont ses senyorias estan juncts, per a tractar lo que convé la celebració de la festa del gloriós sant Jordi.

77v Poc aprés, tornats en consistori, han referit haver fet lo manament de ses senyorias, y haverlos respost, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic, per un patge que entrà dins la cambra fent-li a saber com dit Ycart era allí de part de ses senyorias, per a què fos servit venir en consistori, que havia tingut mala nit y estava molt de mala gana; y lo senyor deputat reyal que lo die de haÿr sobre lo mateix digué ya son parer en consistori.

Los dits senyors deputat militar y tres oïdors de comptes, oïdes dites relacions, delliberen que la festa del gloriós sant Jordi no sie en manera alguna porrogada, sinó que.s celebre lo mateix die, ab la solemnitat acostumada, y que per los officials de la present casa, Bolla y General, sien convidades les persones per semblant festa convidar acostumades, y.s faça tot lo que més avant convinga.

Dilluns, a XXII. En aquest die se feren les primeres vespres de la festa de sant Jordi ab la solemnitat acostumada, y no.y foren los senyors deputats ecclesiàstic y reyal.

Dimars, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu la festa del gloriós sant Jordi ab la solemnitat acostumada, y dexaren de venir-hi los senyors deputats ecclesiàstic y reyal.

78r Dijous, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista

Maig MDLXXXXVI

Dimecres, lo primer. Festa dels benaventurats apòstols sant Felip y sant Jaume.

Divendres, a III. Festa de la Invenció de Santa Creu.

79r Dijous, a XXIII. Festa de la Assenció del Senyor.

79v Juny MDLXXXXVI

Diumenge, a II. Festa de Pentecostes.

80r Diumenge, a VIIII. Festa de la Sanctíssima Trinitat.

Dimars, a XI. Festa de sant Bernabé.

Dijous, a XIII. Festa de *Corpus Christi*.

80v Dilluns, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

Disapte, a XXVIIII. Festa dels benaventurats sant Pere i sant Pau.

81r Juliol MDLXXXXVI

Dimars, a II. Festa de la Visitació de Nostra Senyora.

81v Dijous, a XXV. Festa de sanct Jaume, apòstol.

Divendres, a XXVI. Festa de santa Anna.

a. a continuació repetit casa de la.

1596-1599

Dietari trienni de MDLXXXXVI a 99

1r Agost MDLXXXXVI

Dijous, lo primer. Festa de sant Pere y sant Feliu y Nostra Senyora dels Àngels. En aquest die juraren los senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militar y real per lo trienni següent com en libre de Juraments.

Diumenge, a IIII. Festa del gloriós pare sant Domingo.

Dilluns, a V. Festa de Nostra Senyora de la Neu.

1v Dimars, a VI. Festa de la Transfiguració del Senyor.

Disabte, a X. Festa de sant Lorens.

2r Dimars, a XIII. En aquest die és concell de doctors del Real Consell y assessors acerca la íntima se havia de fer als senyors Luís de Tamarit, deputat militar, y don Federich Meca, per oïdor ecclesiàstic, novament extrets, dient se'ls havia de intimar en ses cases com en libre de Deliberacions.

Dijous, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

3r Divendres, a XXIII. En aquest die és embaxada dels senyors deputats, per los magnífics assessors, a sa excel·lència sobre lo dret nou de alemanys y niçarts.

Disabte, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu.

3v Dimecres, a XXVIII. Festa del gloriós pare sant Augustí.

4v Setembre MDLXXXXVI

Dijous, a V. En aquest és concell de doctors per lo dret dels nissarts, com en libre de Deliberacions.

Diumenge, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

5r Disabte, a XIIII. Festa de la Exaltació de Santa Creu.

5v Dijous, a XVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors proveïren lo offici de regent los comptes del General en persona de mossèn Joan Pau Serra.

6r Divendres, a XX. En aquest die fou ajust de doctors del Consell sobre les íntimes dels deputats y oïdors, com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

Diumenge, a XXII. En aquest die jurà lo senyor Luís de Tamarit, deputat militar.

Dilluns, a XXIII. Festa de santa Tecla.

6v Dimecres, a XXV. En aquest die fou deliberació y consell sobre dels drets dels nissarts.

Divendres, a XXVII. Festa de sant Cosme y sant Damià.

Diumenge, a XXVIIII. Festa de sant Miquel.

7r Dilluns, a XXX. Festa de sant Hieròn im.

Octubre MDLXXXXVI

Divendres, a IIII. Festa del gloriós pare sant Francesc.

8v Divendres, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

9r Dilluns, a XXI. Festa de les Onze Mil Verges.

Dimecres, a XXIII. Festa de la Translació de santa Eulàlia.

9v Dijous, a XXVI. En aquest die se féu embaxada al senyor loctinent general per lo dels pedrenyals.

Dilluns, a XXVIII. Festa de sant Simon y Juda.

10r Noembre MDLXXXXVI

Divendres, lo primer. Festa de Tots los Sants.

Disabte, a II. Comemoració dels Defuncts.

10v Dimecres, a V. Festa de sant Sever, bisbe.

11r Dilluns, a XI. Festa de sant Martí, bisbe.

11v Dilluns, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

12r Dimars, a XVIIII. Festa de santa Elizabet.

Disabte, a XXIII. Festa de sant Climent, papa.

12v Dilluns, a XXV. Festa de santa Catherina.

13r Disabte, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

13v Decembre MDLXXXXVI

Dimecres, a IIII. Festa de santa Bàrbara. En aquest die fou ajust de doctors en leys y teologia sobre certa excomunicació pratenien eren cayguts los senyors deputats per lo de les encomandes de Sant Joan, com en libre de Deliberacions.

Divendres, a VI. Festa de sant Nicholau, bisbe.

Disabte, a VII. Festa de sant Ambrós.

Diumenge, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

14r Dimars, a X. Festa de santa Eulàlia, verge.

Divendres, a XIII. Festa de santa Lúcia.

14v Dimars, a XVII. En aquest die fou convocació de persones dels tres staments en la casa de la Deputació, sobre les encomandes de Sant Joan y consell d'elles, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a XVIII[a]. Festa de Santa Maria de la O. //15r// En aquest mateix die fou feta embaxada de nou persones dels tres staments al excel·lentíssim loctinent general per lo negoci de les encomandes de Sant Joan, com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

15v Mudament de any y segueix MDLXXXXVII

Dimecres, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

Dijous, a XXVI. Festa de sant Steve, prothomàrtir.

Divendre, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Disabte, a XXVIIII. Festa dels Sants Innocents.

16r Dimars, a XXXI. Festa de sant Silvestre, papa.

Janer MDLXXXXVII

Dimecres, lo primer. Festa de la Circuncisió de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

17v Divendres, a III. En aquest die fon feta crida, de part del excel·lentíssim loctinent general, prohibint màscaras y balls per la mort de un fill del duc de Maqueda, y fon revocada a instància de deputats y concellers, com en libre de Deliberacions[b].

18v Divendres, a XVII. Festa de sant Antoni.

19r Diumenge, a XX. Festa dels gloriosos màrtirs sant Fabià y sant Sebastià.

19v Disabte, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

20v Febrer MDLXXXXVII

Diumenge, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

Dilluns, a III. Festa de sant Blasi, bisbe. En aquest die fou ajust de doctors sobre una sup-

a. intercalat ratllat X.
b. en l'assentament corresponent a dimarts, dia VII, *es llegeix ratllat* En aquest die per la relació del corredor del General que és del tenor següent, Joan Sever Verdaguer, etcètera, sie cosida, se féu la capitulació de la obra nova de la casa de la Deputació, devant Sant Jaume, com en libre de Deliberacions.

plicació havie donat lo baró de Erill, acerca de la capitània de soldadesca havia tinguda del General per expel·lir los lladres de Cathalunya y remeteren-le-y a Corts.

21v Dimecres, a XII. Festa de santa Eulàlia, verge.

22r Dimars, a XVIII. Die de Carnestoltes.

22v Disabte, a XXII. Festa de la Cadira de sant Pere.

Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Matheu, apòstol.

23v Mars MDLXXXXVII

Divendres, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

24r Dimecres, a XII. Festa de sant Gregori, papa.

24v Disabte, a XV. Festa de santa Madrona, verge.

25r Dimecres, a XVIIII. Festa de sant Joseph.

Dijous, a XX. En aquest die fou congregació de persones eletes en la casa de la Deputació, per lo de les encomandes de Sant Joan, com en libre de Deliberacions; y embaxada al loctinent general de 9 persones, ab masses grosses.

Divendres, a XXI. Festa de sant Benet, abbat.

Disabte, a XXII. En aquest die fou embaxada al excel·lentíssim loctinent general de 9 persones per lo de les encomandes de Sant Joan, com en libre de Deliberacions.

25v Dimars, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

26r Dilluns, a XXXI. En aquest die reberen los senyors deputats letra de sa magestat ab què.ls diu paren les obres fan devant Sant Jaume, que ell vol vèurer primer, y axí ho feren y enviaren una embaxada y lo [mestre] de la obra, y aprés sa magestat envià a dir passassen avant, com apar en libre de Deliberacions.

26v Abril MDLXXXXVII

Diumenge, a VI. Festa de Pascha de Resurrecció de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dilluns, a VII. Patró de les armes se fan en les mesures noves y forma d'elles, com en libre de Deliberacions.

27r Dimecres, a VIIII. En aquest die fou feta embaxada de 9 persones per lo de les obres devant Sant Jaume, com en libre de Deliberacions.

Dijous, a X. Altra embaxada semblant feta a dit loctinent general per dit effecte.

Divendres, a XI. Altra embaxada semblant feta per dit effecte.

Disabte, a XII. En aquest die és convocació de persones dels tres staments per dit effecte y consell de doctors, com en libre de Deliberacions.

28v Dimecres, a XXIII. Festa del gloriós cavaller sant Jordi.

Divendres, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

29r Maig MDLXXXXVII

Dijous, lo primer. Festa de sant Philip y sant Jaume.

29v Disabte, a III. Festa de Santa Creu.

30v Dijous, a XV. Festa de la Assumpció de Nostre Senyor Déu Jesuchrist. En aquest mateix die fon convocació de brassos per la ensaculació y Novena per habilitar, com en libre de Deliberacions.

31v Diumenge, a XXV. Festa de Pascha de Sperit Sant.

32r Dimecres, a XXVIII. En aquest die és convocació de persones eletes per lo de les encomandes de Sant Joan y embaxada al excel·lentíssim loctinent general.

Disabte, a XXXI. En aquest die fon convocació de persones dels tres staments en la Deputació per lo de les encomandes de Sant Joan.

32v Juny MDLXXXXVII

Dijous, a V. Festa del Cors preciós de Jesuchrist.

33r Dimecres, a XI. Festa de sant Bernabé.

34r Dimecres, a XVIII. En aquest die és consell de doctors en theologia y leys sobre lo dubte proposat de la excomunicació de les encomandes de Sant Joan.

34v Dimars, a XXIIII. Festa de la Nativitat de sant Joan Baptista.

35r Diumenge, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Pere.

36r Juliol MDLXXXXVII

Dijous, a X. Festa de sant Christòphol[a].

37r Dimecres, a XVI. En aquest die renuncià mossèn Luís Rufet, scrivà major del General de Cathalunya, són offici de scrivà major, y fonc proveït Pere Pau Vidal, notari. Lo mateix die fonc feta embaxada, molt solemne, al excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, per part dels senyors deputats, per certs agravis fets per un mestre de camp, per garrots donà al moll a tres soldats, y per les licències de vitualles se fa pagar en la thesoreria, com més largament apar en libre de Deliberacions a esta jornada.

37v Dimars, a XXII. Festa de la gloriosa santa Magdalena.

38r Divendres, a XXV. Festa del gloriós sant Jaume.

Dimars, a XXVIIII. En aquest die vingué // 38v // en consistori lo senyor Gaspar Sagarra, doctor en drets, oïdor real, lo qual havia molts dies (era) fora ciutat, en Tortosa y altres locs de les encomandes de Sant Joan de la castellania de Amposta, per orde de consistori.

Dimecres, a XXX. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor Jaume Riu, deputat real, ab licència del consistori, prenent-se dos mesos per a veure sa casa en Perpinyà.

Dijous, a XXXI. En aquest die anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general tres persones de tots los staments, per les licències de vitualles se fan pagar en la thesoreria, és en libre de Deliberacions a dita jornada.

Agost MDLXXXXVII

Divendres, primer. Festa de sant Pere y sant Feliu.

39r Dimars, a V. Festa de sant Domingo.

Dimecres[b], a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

39v Diumenge, a X. Festa de sant Lorens.

Dilluns, a XI. En aquest die manaren // 40r // los senyors deputats manaren[a] posar a T. Castellví, capdeguayta del veguer, en la més estreta presó de la present casa de la Deputació, per haver llevades dos espases a dos criats del senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, lo vespre abans, lo qual, molt poc aprés que fou en la presó, les envià en consistori y li donaren una bona maneta.

Dimecres, a XIII. En aquest die enviaren los senyors deputats embaxada a sa excel·lència de tres persones dels tres staments, ab masses altes, per lo negoci dels cavallers y altres patexen encara per la intentada captura del deputat militar, Joan Granollacs, com appar en libre de Deliberacions, lo matex die.

40v Divendres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Disabte, a XVI. Festa del gloriós de sant Roc.

Dilluns, a XVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor Jaume Riu, deputat real, lo qual ere anat en Perpinyà per vèurer sa casa.

41r Dijous, a XXI. Guerra. En aquest die, de matí, vingué un canonge de Elna dit mossèn Pontiano Paulet y donà una carta als senyors deputats dels cònsols de Perpinyà, la qual és cosida y continuada en libre de Deliberacions a la present jornada, ab ella se diu com ab molts altres avisos tingueren en aquest die, que lo camp dels francesos se'n entrava per Rosselló y los danys feyen en ell.

Dit die los senyors deputats y oïdors per dita causa feren fer crida per les persones dels tres staments que, encontinent, fossen en casa de la Deputació, la qual fonc feta ab sos trompetes en virtut de deliberació del matex die.

Lo matex die envià lo excel·lentíssim loctinent general als senyors deputats lo senyor comte de Quirra, ab embaxada fent-los a saber dit negoci de Rosselló, pregant-los que de sa part fecen lo que.s pogués al servey de Déu, de sa magestat y benifici del Principat, dient-los com aquell mateix die partie per a // 41v // la volta de Rosselló, dits senyor loctinent y comte de Quirra y altres, al que fou respost, per ses senyorias, que farien lo que.s poria y que ya manaven junctar les persones dels tres staments.

Dit die se junctaren les persones dels tres staments en casa de la Deputació, foren-hy lo senyor bisbe de Barcelona, lo senyor comte de Quirra y lo conceller en cap de Barcelona, lo

a. en l'assentament corresponent al dimecres, dia XVI, es llegeix ratllat En aquest die feren embaxada los senyors deputats de 9 persones al excel·lentíssim loctinent general per certas contrafaccions de constitucions, ço és, per haver sentenciat un capità, tres soldats en la arena contra forma de constitucions, y per lo nou impòsit de les licències de comprar blats, com en libre de Deliberacions.
b. Dimars *al manuscrit.*

a. manaren *interlineat.*

conceller en cap estigué en mig de dit senyor bisbe y del dit comte, aconsellaren als senyors deputats com en libre de Deliberacions en la corrent jornada està més largament contengut.

Lo mateix, los senyors deputats y oïdors, inseguint lo consell y per les causes de dita deliberació, deliberaren fossen fets dos mil infants ab sou del General, ab deu capitans, un mestre de camp o coronell y son sargento major. E feta dita deliberació enviaren als senyors don Francesc de Agullana y de Calders y Francesc Cornet, ciutedà, per fer a saber a sa excel·lència la deliberació se era feta de dita gent y officis, supplicant-lo donàs y concedís a d'aquells les *vices regias*, ço és, als dits coronell, sargento y capitans demuntdits les patents acostumades. E també'l supplicassen que, per la concorrença de dits negocis tant graves y perquè, ab més ànimo, se faça // 42*r* // lo que convindrà per los cavallers estan encara ab treballs y ab guiatges per les contencions passades, que los guiats sien remesos del tot, y los no guiats sien guiats, y en tot voler fer merçè a d'aquest consistori, los quals, dits senyors, anaren a fer dita embaxada, sens cerimònia alguna per estar dit senyor loctinent de partida y ab les botes calsades.

E tornats dits dos senyors embaxadors de dita embaxada referiren, en suma, com sa excellència havia fet gran demonstració de agreïment de una tant bona y sancta deliberació se era feta, dient-los moltes paraules de compliments y que ell ho scriurie a sa magestat. E, que quant al de dits cavallers estan ab treball e guiatges, que ell ho tractarie ab sa magestat, y farie ab ells lo que porie com a natural de aquest regne.

Dit die vingué en consistori, per part de dit senyor loctinent general, lo senyor comte de Quirra, sobre de la nominació de dits coronell, capitans y sargento major, entenent sa excellència tocave a ell, y dits senyors deputats que no, sinó a ells, y sobre açò hy hagué algunes anades y vingudes, y sobre la forma se havia d'estar. E poc aprés, vingué en dit consistori lo magnífic misser Francesc Ubac, del Real Consell de la tercera sala, qui dix venir per part de sa excel·lència per rematar dits negocis, y axí fonc resolt allí que les dites eleccions y nominacions facen los senyors deputats, pus ells feyen // 42*v* // lo gasto, y que sa excel·lència los daria les *vices regias*, les patents reals, a quiscú d'ells. E que dit coronell estaria a orde y disposició del dit loctinent general, y no de altri, y axí dix se acontentave sa excel·lència. Y axí, ab dita resolució y conclusió, se féu nominació de capitans, sargento major y coronell, y aquella se envià a dit senyor loctinent general.

Dit die los senyors deputats feren fer crida per la soldadesca acudissen a casa del senyor coronell, com és en registre.

Divendres, a XXII. En aquest die enviaren embaxada los senyors deputats als senyors concellers y Concell de Cent, pregant-los que.ls dexassen mil arcabussos y sinc-centes piques per los dos mil hòmens han deliberat fer los senyors deputats per lo socorro de Rosselló, ab la qual anaren los següents, ab les masses grosses devant ab molts officials del General, y altres, ço és, per ecclesiàstic, mossèn Honofre Pau Cellers, degà y canonge de la present Seu, misser Paulo Pla, canonge de dita Seu; per militars, don Francesc de Agullana y de[a] Calders, mossèn Federic Pol; per[b] real, Alexandre Cordelles, Bernat Romeu. E tornats de dita embaxada referiren, en suma, que dits magnífics concellers y Concell de Cent desijaven condescendre a la voluntat de ses senyorias y que allí ho tractarien y farien lo possible.

E, poc aprés, vingueren en consistori mossèn Pons de Peramola, donzell, y Hieònim Fivaller, ciutedà y doctor en drets, // 43*r* // dient com los concellers y Concell havian resolt de dexar dits arcabussos y piques, com per ses senyorias era estat demanat, y que desijaven donar-los tot contento en lo que sien servits, y servar la correspondència acostumada.

Disabte, a XXIII. En aquest die vingué en consistori mossèn Joseph Carbonell, síndic de la vila de Perpinyà, ab letra de creença dels cònsols de dita vila, que haïr arribà a la posta y passava a dar avís al rey, nostre senyor, y referí en consistori lo gran excés y dany havia fet lo exèrcit francés, a 19 del corrent en Rosselló, y com miraculosament aquella vila s'ere guardada, y lo molt poder del exèrcit francés y gran número se sperava y lo imminent perill estaven tots, supplicant-los de remey.

Dit dia arboraren lo stendart de la Deputació sobre del portal major, ab trompetes y música, y estigué allí fins se anà lo senyor coronell de la present ciutat. En las nits emperò l'on levaren.

43*v* Dimecres, a XXVII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats al Born en casa del senyor don Federic Meca, oïdor ecclesiàstic y coronell del exèrcit, y per allí speraren les dos companyas de don Joan Dansa y Josep de Bellafilla, y feren allí sa mostra en lo Born, anant tots molt ben armats y dits capitans ab ells.

a. de *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ecclesiàstic.

Dijous, a XXVIII. En aquest die s'en anà de la present ciutat lo dit senyor don Federic Meca, oïdor de comptes y coronell de dit exèrcit del General, al qual acompanyaren los senyors deputats y oïdors, ab molts cavallers y molts officials de la casa de la Deputació y General, ab molta música de menestrals, atambors y trompetes devant, ab los tres porters devant ab ses cotes y masses, tots a cavall ab la forma següent:

44r Primo, anà lo bagatge devant ab sos rebosters, més anà devant la companya de Joseph de Bellafilla, ab ses armes tots y bandera molt apunct, y ab ells don Miquel de Lantorn, sargento major, a cavall. E aprés de dita companya anaren los tabals, trompetes y menestrils, a cavall. En aprés lo estandart de la confraria de sant Jordi lo qual aportava don Philip Albert, prior de la confraria, armat en blanc en un bell cavall. En aprés anaven los tres porters de la Deputació, ab les robes de tafeta y masses grosses. En aprés anava lo patge de [cavall] ab la rodella. E aprés lo senyor deputat ecclesiàstic al costat de dit coronell, y dit coronell anava a mà dreta. E aprés los senyors deputats, militar y real. E aprés los senyors oïdors, militar y real. E aprés lo hu dels assessors y don Federic Dezpalau, dreçaner, anant dit assessor a la mà dreta. E aprés consecutivament molts cavallers y officials del General.

Y ab aquest orde exiren de la Deputació y se'n anaren per la plassa de Sant Jaume, Regomir, carrer Ample, Cambis, lo Born, carrer de Moncada, capella d'en Marcús, Sant Agustí, portal Nou fins a la capella de Nostra Senyora del Socors, a ont se depar- // 44v // tiren, y los dits deputats ab los atabals, trompetes, menestrils y estandart se'n tornaren dret a la Deputació, ab l'orde que acostumen de anar los deputats.

En aquest mateix die morí lo canceller misser Luís de Copons.

Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Degollaci*.

45r Setembre MDLXXXXVII

Dilluns, lo primer. Festa del gloriós sant Lop.

45v Disabte, a VI. En aquest die reberen los senyors deputats carta del senyor don Federic Meca, oïdor y coronell del exèrcit del General, y dins ella un billet de sa excel·lència, ço és, lo original ab què havie desfet la soldadesca y licenciat a tothom, lo qual és en libre de Deliberacions a dita jornada cosit. Y cobrada la resposta de dit coronell, al peu d'ell, y féu-se a saber tot a sa magestat, príncep y als demés en cort, com a par en registre.

Dilluns, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

46r Dimars, a VIIIIº. En aquest die vingueren en consistori don Alex Albert, per part dels cavallers de Rosselló, misser Miquel Subirà, doctor en drets, y mossèn Andreu Reart, síndics de la vila de Perpinyà, ab letres de creença dels cònsols de dita vila y dels cavallers de Rosselló, fent-los a saber la gran necessitat en què estava dit comtat y la entrada del enemic se tenia per cerca. E los senyors deputats los han respost lo que havien y desijan fer, e com sa excel·lència havia revocat y desfet tot quant havien fet, fent-los-ho veure. Y en aprés, a 13 de dit mes, respongueren los senyors deputats ab ses cartas als dits, com a par en registre.

46v Divendres, a XII. En aquest die vingué en consistori Pedro López, secretari dels senyors deputats de Aragó, ab carta d'ells, de moltes offertes per lo de la guerra de Rosselló, com consta en libre de Deliberacions, font-los respost lo matex die ab molts agreïments, com a par en registre.

Dilluns, a XV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Pere Ausiàs Marc, donzell, y misser Hieònim Oller, ciutedà, doctor en drets, explicant-los, de part de dits senyors concellers, // 47r // les relacions y noves tenen de l'estat de Perpinyà y del exèrcit francés, y com sa excel·lència los envià a cercar la nit passada, pregant-los y exortant-los li valguessen a la defensa de dita vila y grans perills se troba aquella, donant-los raó, com ells y la Vint-y-quatrena per dits negocis anomenada, havien deliberat esta nit de fer mil hòmens per la defensa de dita vila, y axí supplicaven a ses senyorias fossen servits de passar avant en la deliberació se ere feta del dos mil hòmens que seran molt importants, offerint en fer y intercedir tot lo que convindrà per la bona direcció de dit negoci.

E los senyors deputats han respost que, per ser lo negoci tant grave y necessitar aquell de consell, ho veuran y demà, per tot lo die, se'ls tornarà resposta.

Dimecres, a XVII. En aquesta setmana hagué jubileu pleníssim per nostre santíssim p[relat] pape Climent VIII, y en aquest die se féu la professó per la present ciutat, féu la volta de Corpus.

47v Dijous, a XVIII. En aquest die los senyors deputats tornaren resposta als magnífics consellers de la embaxada havien fet a 15 de dit, a la qual anaren mossèn Hierònim Prats de Bigues y Federic Pol, donzells, dient-los, en effecte, com dies havia dits senyors deputats havien dada raó de dites coses a sa magestat y als de son Consell, y que sperant resposta y sens ella no podien ben determinar-se, certificant la gran gana tenen de contentar-los y conservar la correspondència com fins ací.

Divendres, a XVIIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor fra[a] Ramon de Berga, comanador de Sant Joan, embaxador de la ciutat y regne de Mallorca, ab letra dels jurats del dit regne per fer offertas als senyors deputats per lo de la guerra de Rosselló. Fonc-los respost ab molt compliment. És la carta en registre. La letra d'ell és cosida en libre de Deliberacions.

Disabte, a XX. En aquest die és mort lo senyor Joan Vila, bisbe de Vic.

Diumenge, a XXI. Festa del gloriós sant Matheu.

48r Dimars, a XXIII. Festa de la gloriosa santa Tecla. En aquest die vingué en consistori mossèn Joseph Carbonell, burgès de la vila de Perpinyà, que arribà leshores a la posta de Perpinyà, ab letres de creença de la vila, també vingué en dit consistori mossèn Andreu Reart, síndic de dita vila, ab altra letra de dita vila de 20 y 21 del corrent, és en plica, demanant ajuda y favor per lo que lo exèrcit enemic francés estave per entrar en la ciutat de Rosselló, y en gran perill.

48v Divendres, a XXVI. En aquest die los senyors deputats[b] han enviat los senyors misser Honofre Pau Cellers, degà y canonge de la Seu de Barcelona, Federic Pol, donzell, y Antoni Ferrer, burgès de Perpinyà, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, sobre la captura feta per officials reals de la persona de don Christòphol Belda, valencià, sense instància de part. És la embaxada ab la resposta de sa excel·lència en libre de Deliberacions. En aprés en noembre de dit any fonch tret dels càrcels, líbero.

En aquest matex die lo excel·lentíssim loctinent general envià a demanar per son secretari los senyors deputats, y quant foren allí los amostrà una carta tenie de sa magestat de Sant Lorens, a 10 del corrent, la qual és buydada en libre de Deliberacions a la jornada corrent, y donà'ls aquella per a què.n poguessen pendre còpia, ab la qual sa magestat vol que lo senyor príncep firme en loc seu en tots los despaigs y letres.

Disabte, a XXVII. Festa dels gloriosos metges, sant Cosma y sant Damià.

49r Dilluns, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Miquel.

Dimars, a XXX. Festa del gloriós sant Hierònim.

49v Octubre MDLXXXXVII

Disabte, a IIII. Festa del gloriós sant Francesc.

50r Dilluns, a XIII. En aquest die vingué en consistori lo doctor Paulo Beni, auditor del il·lustríssim nunci de sa Santetad en los regnes de Hespanya, ab letra del senyor nunci, // 50v // per tractar y apunctar sobre los negocis de les encomandes de Sant Joan, en la castellania de Amposta, com més largament apar en libre de Deliberacions.

Dijous, a XVI. En aquest die partiren de la Deputació don Jayme Boteller y de Oliver y misser Sagarra, doctor en drets, embaxadors[a] del General per a sa Santetad per negocis de les encomandes, y prestaren lo jurament acostumat en mans del deputat ecclesiàstic.

51r Disabte, a XVIII. Festa del gloriós sant Luc, evangelista.

51v Dijous, a XXIII. Festa de la Translació de santa Eulàlia.

Divendres, a XXIIII. En aquest die vingué en consistori una embaxada de la ciutat de Barcelona per los negocis de Perpinyà. És en libre de Deliberacions. En aquest matex die vingué altra embaxada en consistori, per part del bras militar, supplicant a ses senyorias proveescan armas per las grans guerras se esperan, com en dit libre de Deliberacions se conté.

Dilluns, a XXVII. Festa dels gloriosos apòstols sant Simon y Judas. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, per anar a Poblet.

52r Dimars, a XXVIII. En aquest dia vingueren ab embaxada, per part del Capítol de la Seu de Barcelona, los reverents senyor Bernat Oliver, y T. Farrer de Busquets, [...][b]per supplicar-los fossen, ses senyorias, servits de provehir-se de ar-

a. fra Ramon de Berga *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* en.

a. embaxadors...encomandes *interlineat.*
b. [...] *interlineat.*

mes conforme los és estat supplicat per part del bras militar. E fonch-los respost que ells ho conciderarien e farien lo que convindria. Esta[a] embaxada feye assentar lo die abans a 27 de dit mes.

52v Noembre MDLXXXXVII

Disabte, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Dilluns, a III. En aquest die se féu lo die dels Morts, per ésser lo die ans diumenge.

53r Dijous, a VI. Festa del gloriós sant Sever.

Divendres, a VII. En aquest die han enviat los senyors deputats al Concell de Cent, ab masses altes, ço és, misser Honofre Pau Cellers, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Federic Dezpalau y Bernat Romeu, ciutedà, per a tornar-los resposta de una embaxada se'ls ere estada feta, per lo dit Concell de Cent, a 24 de octubre proppassat, com apar en libre de Deliberacions en dita jornada.

En aquest mateix die vingué en consistori mossèn Francesc Carles, cònsol quart de la vila de Perpinyà, en companya de quatre pròmens de dita vila, ab letra de creença de sos companyons, dient y explicant als senyors deputats, en summa, primerament fent-los gràcias de les mercès los havien feta, estos dies passats, en la invasió havien volgut fer los francesos en dita vila, del que ells y tota la vila ne restan en perpètua obligació y junctament los feyen a saber lo estat dels dits negocis de aquella vila y comtat, y lo perill en què estaven, y com havien determinat de enviar a dit cònsol, acompanyat de dits sos companyons, per a tractar dits negocis ab sa magestat, y suplicar-lo se servesca[b] emparar aquella vila com a tant fidelíssima a son rey. Y // 53v // axí supplican a ses senyorias los facen merçè de afavorir y valer-los en dita cort, y allí ont convinga, com bé ses senyorias tenen acostumat.

E los dits senyors deputats los respongueren que ells estaven prets en donar-los contento, y fer per aquella vila tot lo que.ls sie possible.

Disabte, a VIII. En aquest die los senyors deputats han enviat al auditor del il·lustríssim nunci los senyors Federic Pol, Pere Ausiàs Marc y los magnífics assessors, per explicar-li, de part de ses senyorias, lo contenguda de una scriptura continuada en libre de Deliberacions a la present jornada, ab la resposta de dit auditor.

a. anotació escrita al marge superior.
b. a continuació ratllat y.

Dimars, a XI. Festa del gloriós sant Martí. Fins en aquest die fonc pagat lo auditor del senyor nunci de sa Santetad en Hespanya, per deliberació de ses senyorias del primer de decembre 159[7], y eren-li pagats ya quinze dies per tornar-se'n.

54r Dijous, a XIII. En aquest die vingueren ab embaxada en consistori, per part del bras militar, don Berenguer de Paguera, Philip Roger de Calella y Bernat Romeu, per lo de les armas y negocis dels mals y danys fan los francesos en Cathalunya, com en libre de Deliberació en la present jornada.

Divendres, a XIIII. En aquest die vingueren, ab semblant del bras militar, los sobredits per lo mateix effecte, com apar en libre de Deliberacions a la present jornada, y de la resposta dels senyors deputats. Altra per lo Capítol de la Seu de Barcelona per lo matex.

Disabte, a XV. En aquest die fonc feta semblant embaxada per los concellers de la present ciutat, la qual feren mossèn Federic Pol y Gervasi Capila, suppplicant lo matex que dit bras militar, com en libre de Deliberacions a la jornada corrent.

En aquest mateix die fonc feta embaxada per lo bras // 54v // militar y en ella vingueren don Gispert de Guimerà, T. Ferrús, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, supplicant-los proveexen de armes, y per ara dos mil arcabussos los[a] vendia la ciutat, los quals feren offerta per los senyors deputats de vendre'ls a les universitats de Cathalunya, com apar en libre de Deliberacions a esta jornada.

Dimars, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

55r Disabte, a XXII. En aquest die vingué nova com la sereníssima infanta dona Catherina, filla del rey, nostre senyor, y muller del sereníssim duc de Saboya, morí de part en octubre proppassat, y també vingué nova com lo duc de Ferrara és mort.

55v Dimars, a XXV. Festa de la gloriosa santa Catherina.

Divendres, a XXVIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, qui ere arribat de dit son monastir.

56r Diumenge, a XXX. Festa del gloriós sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de

a. los *interlineat.*

concellers en casa de la present ciutat, y foren extrets los següent, ço és, mossèn Miquel Joan Pons, cavaller, 1. Misser Gaspar Montaner, doctor en drets, 2. Misser[a] ... Illa, 3. Francesc Comelles, mercader, 4. Hierònim Talavera, notari de Barcelona, 5. Y per obrés foren extrets, Marc Antoni Carreras, donzell, Gervasi Querol, apothecari.

56v Decembre MDLXXXXVII

Dimecres, a III. En aquest die enviaren los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent general una scriptura del assento y resolució havien apunctada per lo negoci de les encomandes de Sant Joan.

Disabte, a VI. Festa del gloriós sant Nicholau. En aquest die se enmalaltí lo senyor Luís de Tamarit, deputat militar.

57r Dilluns, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora. En aquest die, de matí, entre les sinc y sis hores de matí, donà la ànima a Déu lo dit senyor Luís de Tamarit, deputat militar, aprés de haver rebut tots los sagraments de Santa Mare Església, *eius anima requiescat in pace, amen.*

Dit die, després dinar, estant ajustats los senyors deputats, ecclesiàstic y real, y los oïdors de comptes, ecclesiàstic y militar, en son consistori de la Deputació per a mirar y veure lo que.s sol y deu fer per la mort y funeràries de dit senyor deputat militar, arribaren en dit consistori los senyors Luís de Boxadors, donzell, y Gervasi Çapila, ciutedà, los quals, per part del senyor Perot de Tamarit, pare de dit senyor deputat militar defunct, són vinguts a fer a saber als dits senyors deputats y oïdors la mort de dit senyor deputat, supplicant-los fossen demà, que serà dimars, al soterrar e o dol, com ses senyorias fossen servits. E dits senyors deputats los respongueren com havien sentit en estrem la dita mort y que ells acudirien conforme tenen acostumat.

Dit die ajunctaren los senyors deputats los magnífics asessors e sinc doctors, ço és, misser Honofre Pau Cellers, degà y canonge de Barcelona, misser Aylla, misser [...], misser Joan Pla y misser Jaume Pau Janer, als quals fonc consultat, per los senyors deputats y oïdors, lo que poden fer acerca de la mort de dit senyor deputat militar, e axí dits magnífics doctors, vist lo capítol 3 y 7 del nou redrés y alguns exemplars sobre açò, aconsellen als // 57v // senyors deputats y oïdors que, attès lo capítol 7 està suspès y ab aquell se done la forma del capítol 3, són de vot y parer que no.s deu estar a d'aquell fins se pugue tornar a servar lo dit capítol 7, y axí resta a arbitre de ses senyorias en fer lo que.ls apparrà a sa bona coneguda.

Dimars, a VIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, ecclesiàstic y real, ab los senyors oïdors de comptes, ecclesiàstic y militar, ab los magnífics assessors y advocat fiscal, ab molts officials del General, ab los porters devant ab les massas xiques, anant dits porters ab gramalles negres de dol y los demés sens dol algú per no tenir gramalles, a les nou horas de matí, anaren en la casa de mossèn Perot de Tamarit, pare de dit deputat militar, a ont era mort dit senyor deputat, son fill, y allí tingueren lo cap del dol, estant assentats en lo enfront, y al cap de la sala del carrer se tenie lo dol, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic al cantó y los demés consecutivament per son orde, y al costat de dit senyor deputat ecclesiàstic, en lo altre cantó de dita estància, estava lo dit mossèn Pere de Tamarit, pare de dit deputat militar, axí que lo senyor deputat ecclesiàstic tenia lo cantó principal y dit mossèn Tamarit l'altre cantó, al costat de dit, com dit és. Y allí estigueren cerca de una hora y mija en dit dol, fins los endolats havien acompanyat lo cors a la església de Sant Miquel foren tornats, y arribats se despediren del dit mossèn Tamarit y se'n tornaren per lo matex camí eren vinguts a la casa de la Deputació, y de la matexa manera eren anats. E dit die se digueren en la capella de la Deputació totes les misses se pogueren dir aquell matí, y axí mateix // 58r // los dos dies següents, ab moltíssimes candeles dintre y dos atxes grogues. E devant dita capella estava una tomba o cors present, molt alt y ab dos escalons al rededor tot cubert de drap negre vayeta, ab vint-y-quatre atxes grogues al rededor ab ses brandoneras de fusta, y no cremaren fins al derrer die, se féu un offici solemne com avall se dirà. Nostre Senyor lo tinga en sa glòria y a nosaltres com serà hora, amén.

Dimecres, a X. En aquest die, de matí, los senyors deputats, ecclesiàstic y real, y oïdors de comptes, ecclesiàstic y militar, ab hu dels magnífics assessors y altres official del General, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, ab los porters devant ab les robes morades de drap y masses grosses, per haver-los enviats a cercar despus haïr lo dit excellentíssim loctinent general, com dit és, y per ésser estat lo die de haïr lo soterrar de dit senyor deputat militar, no.y pogueren anar fins vuy, haguda primer, en aquest die, hora de part de ses senyorias per lo síndic del dit General. És ver que per pluja se posaren dits senyors depu-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

tats y oïdors[a] y assessors en un cocho fins a porta de palàcio, y los porters y officials ab masses sota la exella se'n anaren primers a la porta de palàcio y allí speraren dits senyors deputats y oïdors. Y de allí se'n pujaren tots juncts, consistorialment. Y arribats allí, dit senyor loctinent general, los dix de paraula com allí tenia una carta de sa magestat per a dits senyors deputats en agraïment del que havien fet en lo dels dos mil infants ab què en dies passats havien determinat socórrer als de Rosselló e Perpinyà, y quant bé ho havian fet, ab gran servey seu y benifici del Principat, pregant-los que, pus la ciutat de Barcelona los havia també feta tant bona obra // 58v // en valer al dit comtat de Rosselló en mil hòmens, y per estar tan empenyada y enderrerida no tenia remey en mantenir tant gasto, fossen servits de passar avant y pagar aquells per alguns mesos. E com los dits mil hòmens estiguen ya despedits y no.y haja remey en açò, serie de[b] molt gran utilitat y serie occórrer molt a la necessitat present de aquell comtat y vila de què dits senyors deputats pagassen una companya de cavalls, que serien dos-cents o poc més, y una de infanteria[c], y fer sia ab menys gasto del que se'n serviria molt a Déu y a sa magestat y a tot lo Principat. E donà'ls la carta de sa magestat la qual, per lo senyor deputat ecclesiàstic, fonc presa, y aprés, per ell, allí liurada a Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General. E dit senyor deputat ecclesiàstic, rebuda aquella, ab molta cortesia li respongué que en consistori ho tractaria y se proveiria en fer lo que.s porie. E axí se'n tornaren.

E dit die, tornats en consistori, desclogueren allí dita letra, la qual és del tenor següent: *«A los venerables y amados nuestros»*, etcètera. És buydada y insertada en libre de Deliberacions.

Dijous, a XI. En aquest die, de matí a les nou hores, se féu lo cantar de dit senyor deputat Tamarit ab diaca y sots-diaca, a cant de orgue, ab la capella de la Seu, en la dita capella de la Deputació; assistint a ell los dits senyors deputats y dos oïdors, cremant fora la capella, mentres se digué dit offici, les demuntdites vint-y-quatre atxes y la fi // 59r // li feren una absolta molt solemne. Digué l'offici lo senyor canonge Oliva de la present Seu, *cuius anima requiescat in pace, amen*. E los senyors deputats manaren donar[d] lo drap del túmol als tres porters.

Dit die, després dinar, arribà en consistori mossèn Josef Carbonell, burgès de la vila de Perpinyà, per part de la dita vila, ab letra dels cònsols de 8 del corrent, avisant-los dels grans treballs y apretos se sperave veure dita vila y comtat sinó eren socorreguts, com en dita letra se conté, la qual és en plica.

Divendres, a XII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori, per part del bras militar, sis cavallers y ciutedans per los negocis occorrents de Rosselló, com apar en libre de Deliberacions en dita jornada.

Dit die hy hagué convocació de les persones dels tres staments en la casa de la Deputació, per fer la Novena de la habilitació per fer la extracció de deputat militar.

Diumenge, a XIIII. Testimonis nou-cridats per deputats per acabar de fer la ensaculació de deputat militar, com en libre de Deliberacions.

59v Dimecres, a XVII. En aquest die se féu extracció de deputat militar en la sala gran, per mort de dit mossèn Luís de Tamarit, per lo restant de dit trienni, y fonc extret mossèn Honofre Bruguera, cavaller en Barcelona domiciliat. Dit die jurà y oí sentència de excomunicació en lo loc acostumat del taulell de la scrivania major.

60r Disabte, a XX. En aquest die hy hagué ajust en la present casa de certes persones de tots staments per los negocis de la guerra, com en libre de Deliberacions. Dit die, després dinar, se'n anà de la present casa lo senyor deputat ecclesiàstic per a Tarragona.

Diumenge, a XXI. En aquest die començan les fèries de Nadal, y és festa del gloriós apòstol sant Thomàs.

60v Comença lo any 1598

Dijous, a XXV. Festa de Nadal.

Divendres, a XXVI. Festa de sant Steve, prothomàrtir.

Disabte, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Diumenge, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

61r Dimecres, a XXXI. En aquest die tornà lo senyor deputat ecclesiàstic de Tarragona que havien allí publicada, lo arcabisbe de Tarragona y ell, la sentència del repartiment del bisbat de Solsona.

a. a continuació ratllat al.
b. de *interlineat.*
c. a continuació ratllat y fer ere ab més gasto.
d. a continuació ratllat de.

Janer MDLXXXXVIII

Dijous, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

61v Dimars, a VI. Festa de la Epiphania del Senyor.

Dimecres, a VII. En aquest die vingué en consistori lo reverent senyor Paulo Beni, auditor del senyor nunci de sa Santetad, y allí absolgué los senyors deputats, oïdors y officials y tots los demés per los negocis de les encomandes de Sant Joan, com apar en libre de Deliberacions.

62r Dilluns, a XII. En aquest die hy hagué ajust de persones eletes y doctors per los negocis de Rosselló y fronteras en la Deputació, y donaren lo consell que està a esta jornada en libre de Deliberacions.

62v Dimars, a XIII. En aquest die hi hagué ajust de dites persones eletes en consistori, y donaren als senyors deputats lo consell per lo Rosselló y fronteras com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

63r Dimars, a XX. Festa de sant Sebastià. En aquest die partí de la present ciutat lo senyor Francesc de Gàver, oïdor militar, per a la volta de Rosselló y fronteras de Cathalunya, per mirar y vèurer les taules del General y regonèxer los danys causen y han causat los francesos y altres.

Dijous, a XXII. Festa de sant Vicens.

63v Diumenge, a XXV. Festa del gloriós sant Pau. En aquest die fou lo torneig del General en lo Born, anaren-hy los senyors deputats, tots tres, y un oïdor, ço és, lo ecclesiàstic, tots a cavall ab los porters devant, anant los deputats ecclesiàstic y militar a la primera filera, y aprés lo deputat real y oïdor ecclesiàstic a la segona, y aprés los assessors y demés officials, tots a cavall.

64v

Febrer MDLXXXXVIII

Dilluns, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

Dimars, a III. Die de Carnestoltes.

Dimecres, a IIII. Die de la Cendra.

65r Dimars, a X. En aquest die los senyors deputats y hoÿdor ecclesiàstic, los altres absents de la present ciutat y vegaria, feren dos partits de mil arcabussos per sors, com en lo paper assí cosit.

65v Dijous, a XII. Festa de la gloriosa santa Eulàlia, cors sant de Barcelona.

Divendres, a XIII. En aquest die tornà en la present ciutat lo senyor Francesc de Gàver, oïdor miliar, que era anat a les part de Rosselló per lo dels francesos y per visitar les taules del General, y altres negocis y afers del General, y féu relació en consistori largament del que passa en França, y donà lo memorial de relació de tenor següent, sie cosit[a].

68v Disabte, a XXI. En aquest die vingueren en consistori dos hòmens del Camp de Tarragona los quals referiren com eren estats presos en França deu legües dins, y que.y estaven molt mal a plaer, ab moltes bastonades, y hansen pagat de rescat per tots [vuit[b]-cents] ducats, y que allí se deya públicament que en la primavera volien entrar en Cathalunya, ço és, en los comtats de Rosselló y Cerdanya, y se volien apoderar de un loc bo d'ells, y que fins a les dones estaven comagudes en armes per contra Cathalunya, y que per ara no.y havia gent juncta, que ells sabessen, sinó alguns doscents, més que estava en sa mà junctar-ne sempre que volien, perquè ningú treballa ni fa res, tot son intent és robar.

69r Dimars, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

69v

Mars MDLXXXXVIII

Dimars, a III. En aquest die, de matí, vingué en consistori mossèn Philip Cosma Clauses, veguer de Rosselló y Vallespir, qui demanà perdó a ses senyorias sotsmetent-se a ells y demantant-los misericòrdia per haver pres un pedrenyal al magnífic misser Jaume Pau Janer, que servie de assessor del General al senyor oïdor militar en Perpinyà, dient que ignorantment hy ere caygut, y restituí-li aquell, y donà també supplicació en scrits, continuada en lo procés se li era fet per dit effecte.

70r Disabte, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino. En aquest die, entre nou y deu de matí, hy hagué ecclipsi de sol. Durà cerca de tres quarts, no fou molt gran.

Dimars, a X. En aquest die ajustaren los senyors deputats advocats per les crides dels pedrenyals, y *evocata causa* feta per los doctors de la Real Audiència, per entendrer en lo agravi se diu se farà d'elles molt gran.

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 6, pàgs. 768-769.
b. a continuació ratllat y.

70v Dimecres, a XI. En aquest die se'n anaren de la present ciutat[a] lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, per a son monestir, y lo senyor oïdor Ganer ab ell.

Dijous, a XII. Festa de sant Gregori, papa.

Diumenge, a XV. Die de Rams, entre los feriats de Pascha. Festa de la gloriosa santa Madrona.

71v Disabte, a XXI. Festa de sant Benet, abbat.

Diumenge, a XXII. Pascha de Resurrecció del Senyor. En aquest die reberen ses senyorias letres dels cònsols de Perpinyà de la presa del castell y loc de Opol feta per los francesos, y dels grans perills estave aquell comtat.

Dilluns, a XXIII. Segona festa de Pascha.

Dimars, a XXIIII. Tercera festa de Pascha.

Dimecres, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

72r Dijous, a XXVI. En aquest die tornà en la present ciutat lo senyor oïdor militar, mossèn Francesc de Gàver, qui ere anat fora, a Poblet.

Dilluns, a XXX. En aquest die féu la festa de la Annunciació de Nostra Senyora, y no fou feriat sinó per la església, de matí.

72v En aquest mateix die anà embaxada de nou persones al excel·lentíssim loctinent general, tramesa per ses senyorias, per lo dels pedrenyals y bolletes d'ells, per lo dels guiatges dels cavallers y per lo de les causes de Rosselló, perquè.s porroguen per la guerra, com apar en libre de Deliberacions.

Dit die vingueren en consistori mossèn Andreu Reart, burgès de Perpinyà, y T. Taquí, cavaller de dita vila, per part dels cònsols y cavallers de dita vila ab letres de creença d'ells, per representar a ses senyorias les necessitats de aquella terra y los perills en què estava y la poca experiència se podia tenir de sa defensa, sinó són socorreguts.

Abril MDLXXXXVIII

Dimecres, lo primer. En aquest die vingueren en consistori los senyors ardiaca Duran, canonge y ardiaca de la Seu de Urgell, e lo senyor T. Castelló, canonge y síndic de dita Seu, ab letra de creença // 73r // del Capítol de dita Seu y dels cònsols de dita ciutat, los quals explicaren a ses senyorias los grans perills estava aquella terra y los imminents danys se speraven seguir, per la gran multitut de francesos que allí se speraven y estan per entrar, supplicant-los de remey opportú y socors. E font-los respost per los senyors deputats que ells ho tractarian y veurian lo faedor.

Divendres, a III. En aquest die vingué en consistori, per part dels cònsols de la vila de Perpinyà, ab letra dels cònsols de dita vila, mossèn Francesc Reart, burgès de dita vila, y de paraula explicà la gran necessitat que té aquell comtat de socors, y los grans danys fan los francesos, y los que.s fortifican en lo castell de Opol han ya reedificat, supplicant a ses senyorias de remey qual convé e en dites letres se supplica.

73v Diumenge, a V. Festa de sant Ambrós, doctor de la Església.

Dilluns, a VI. En aquest die vingué en consistori lo senyor abbat de Poblet, deputat ecclesiàstic, qui era anat a son monastir de Poblet ans de la Setmana Sancta.

Dimars, a VII. En aquest die vingueren, ab embaxada per part dels magnífics consellers de la present ciutat, Federic Pol, donzell, y Francesc Cornet, ciutedà de Barcelona, per los negocis de Perpinyà, com en libre de Deliberacions. Dit die vingué en consistori, per part del excellentíssim loctinent general, lo magnífic misser Joan Castelló, doctor del Real Consell Civil, per los matexos effectes de Perpinyà, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a VIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor don Henric de Cardona, per sos negocis, y los senyors deputats y oïdors[a] lo exiren a recebir al cap de la escala, ab los porters // 74r // devant ab ses masses, y al tornar-se'n lo acompanyaren axí mateix.

Dijous, a VIIII. En aquest die vingué en consistori lo secretari de sa excel·lència, T. Duran, lo qual, per part de sa excel·lència, explicà a ses senyorias lo dany feren los francesos, disabte y diumenge proppassat, en Rosselló en loc de Salses, escalant aquell, y en la vila de Spirà de l'Aglí entrant en ell y [...] vitualles y moble [...] y altres danys [...].

Dit die vingué en consistori mossèn T. Taquí, cavaller de Perpinyà, y Francesc Reart, burgès, síndic de dita vila, ab letres de creensa dels cònsols de dita vila de 5 y 6 del corrent, que són en plica, y explicaren als senyors deputats lo que

a. *a continuació ratllat* de la present ciutat.

a. *a continuació ratllat* al cap de la escala.

[1598] passa en Rosselló, y los grans danys fan allí los francesos y lo poc socors o [...] fins [vuy].

74v Dilluns, a XIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor baró de Erill y de Orcau, mossèn Jaume Sulla, senyor de [Sepoyra], y mossèn Martí Pallarès, per part dels cònsols y regidors de les universitats de Pallars, ab letra dels dits de [...] explicant a ses senyorias la gran necessitat [...] [montanyes], y supplicant a ses senyorias lo socors y remey. E los senyors deputats los respongueren que ells desijan [...]-los en lo que pugan, y que.y estan ya [entenent].

Dit die vingué en consistori, per part dels de la Vall de Aran, lo noble don Francesc d'Erill, supplicant [a ses senyories] sien servits donar socors als de dita vall[a], com bé tenen acostumat.

75r Dimecres[b], a XV. En aquest die anaren los senyors deputats a casa del excel·lentíssim loctinent general, acompanyats de sos assessors y officials del General, ab los tres porters devant ab les masses grans, cridats primer per ell per son secretari, y arribats allí, dit senyor loctinent general, en suma los digué com ell, per los negocis de França, se'n anava dins sinc o sis dies en Perpinyà, y axí.ls prega que posen en execució lo que sa magestat ab sa carta y ell per sa part los ha dit algunes vegades de socórrer aquell comptat de Rosselló, perquè ab lo que sa magestat envia y enviarà, faran en ell algun bon effecte, y poran expel·lir d'ell lo enemic.

E també los dix que de aquelles quaranta-sinc mília liures estan dedicades de les cent mília liures de les torres y fortalesas assignades per lo senyor rey y la última Cort, per fortificació de fortalesas, per quant ell té de visitar aquelles fortalesas de Rosselló y castell de Perpinyà, y té necessitat de reparo que, pus ell va allí, se cumple la offerta per a què.s face dita fortificació.

E més los donà una letra de sa magestat del rey, nostre senyor, de propri ús de sinc caxes de relíquies són vingudes de les parts de Flandes, de sa magestat, la qual és buydada en libre de Propris Usos.

E los senyors deputats, e per ells lo senyor deputat ecclesiàstic, li respongué que ells desijan y procuran en servir en tot lo que poden a sa magestat y a sa excel·lència, e que ells ho tractaran.

75v En aquest mateix die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc de Aguilar, Bernat Romeu, los quals, per part de dit stament, han supplicat a ses senyories sien servits de fer embaxada al senyor loctinent general de què.s servesca donar libertat a molts cavallers estan guiats per lo de la Deputació, y en cas que dit senyor virey no.u faça, o per no voler, o no poder, que.s servescan ses senyorias de enviar un cavaller al rey, nostre senyor, y supplicar-li la dita mercè, y de allí no.s mogue fins sie alcansat y que.s procuren letres de dit senyor loctinent en recomendació de dit negoci per al rey, nostre senyor, per a què ab més libertat dits cavallers pugan acudir al que convé al servey de Déu, del rey nostre senyor y benifici del Principat.

E los senyors deputats respongueren que ya havian fetes moltes diligències y feyen, y que mirarien en lo que convindria al que.s demanava per dit bras.

Lo mateix die se'n anà, a migdie, lo senyor oïdor militar, a Nostra Senyora de Montserrat.

76r Dimecres, a XXII. Vigília del gloriós sant Jordi. // 76v // En aquest die se feren solemnes vespres en la casa de la Deputació, y los senyors deputats enviaren a convidar lo senyor loctinent general. Y anà-y lo senyor oïdor ecclesiàstic, don Federic Meca, per ésser los altres dos fora ciutat, y altres officials anaren a convidar los demés que acostuman.

Dit die vingueren en consistori los sinc cavallers eren anats en Rosselló, y feren relació als senyors deputats del que allí passava, aportant ab ells dos francesos, com apar en libre de Deliberacions.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu la festa de dit gloriós sant en la casa de la Deputació, ab molta solemnitat, axí de música com altrament, en la forma acostumada.

Divendres, a XXIIII. En aquest die se féu solemne[a] aniversari en la casa de la Deputació, en lo mateix loc se féu la festa de sant Jordi, ab capella a cant de orga, ab túmol y vint-y-quatre aches grogas, per les ànimes dels confrares de sant Jordi y deputats y oïdors, officials del General, ab absolta general, en lo qual assistiren los deputats, oïdors y molts officials, y al offertori offeriren tots ciris grocs. Dit die se enmalaltí lo senyor deputat militar.

a. a continuació ratllat a.
b. Dimecres *interlineat, damunt de* Diumenge *ratllat.*

a. a continuació unes lletres ratllades.

77r Disabte, a XXV. Festa del gloriós sant Marc, evangelista. En aquest die vingué en casa del senyor deputat militar, a ont estava ajustat lo consistori per tractar alguns negocis, lo senyor canonge Castelló de la Seu de Urgell ab letra del Capítol de dita Seu, per representar a ses senyories los grans inconvenients y danys se speran a d'aquella ciutat, per les invasions se speran en ell dels francesos, per lo quant estan falta de remey si per ses senyorias no és remediat y socorregut. E los senyors deputats los respongueren que farien lo que bonament podrien.

Diumenge, a XXVI. En aquest die se féu la justa de la confraria de sant Jordi en lo Born, anaren-hy los deputats y oïdors consistorialment a cavall, ab sos assessors y officials a cavall.

Dit die enviaren los senyors deputats una scriptura o memorial a cerca los mil hòmens de soldadesca entenien alsar per lo General, per expel·lir lo francés de Opol, apar en libre de Deliberacions. En aquest die vingué ab lo mantenidor lo senyor oïdor militar, y estigué també en lo cadafal dels senyors jutges en loc de dit senyor deputat militar.

Dilluns, a XXVII. En aquest die tornaren dits cavallers en casa del senyor loctinent general per lo matex effecte. *// 77v //* En aquest matex die se'n anà lo excel·lentíssim loctinent general per a Rosselló, per lo dels francesos, y expel·lir als qui estan apoderats de Opol.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die vingueren ab embaxada per part de la ciutat de Barcelona, mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, Julià de Navel, ciutedà, per a supplicar a ses senyorias valgan als de Rosselló en lo que pugan. Y fonclos respost que faran lo que poran, com en libre de Deliberacions. Dit die vingué ab embaxada mossèn Francesc Taquí, per part dels cavallers de Perpinyà, com apar en libre de Deliberacions.

Dijous, a XXX. Festa de la Assenció de Nostre Senyor. En aquest die embaxada del bisbe de Barcelona y Capítol per lo de Perpinyà, com en libre de Deliberacions. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, dit Berenguer de Paguera, Joan Francesc de Copons de la Manresana y Francesc Cornet, ciutedà, los quals, per part de dit bras, explicaren a ses senyorias la necessitat tant gran de la vila de Perpinyà y Rosselló, com tots saben y les noves tenen vuy del excel·lentíssim loctinent general, y axí supplican a ses senyorias sien servits de acudir a dites necessitats y valer-los.

78r Maig MDLXXXXVIII

Divendres, primer de maig. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume. En aquest die reberen los senyors deputats letra de sa magestat per lo de Rosselló y socorro d'ell, ab altra del excellentíssim loctinent general, són cosidas en libre de Deliberacions en dit die.

Disabte, a II. En aquest die reberen los senyors deputats una letra del loctinent general, ab lo(s) originals dels apunctaments fets entre los senyors deputats y ell, per lo de la soldadesca de Rosselló, com apar en libre de Deliberacions.

Dimars, a V. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia estat malalt.

78v Diumenge, a X. Festa de Sinquagèsima.

79r Dilluns, a XI. Segona festa de Sinquagèsima.

Dimars, a XII. Tercera festa de Sinquagèsima.

Dijous, a XIIII. Crida de convocació de braços per la ensaculació faedora a 15 del corrent. Consell donat per los doctors de la Audiència y assessors sobre certs dubtes de voler desensacular un prior per haver mudat de priorat, és en libre de Deliberacions.

Divendres, a XV. En aquest die fonc ajust de braços per la ensaculació y acte d'ella.

79v Disabte, a XVI. En aquest die deixà de venir en consistori lo senyor abbat de Poblet, per sa indisposició. Dit die se féu crida de la soldadesca féu lo General per lo socorro de Rosselló o castell de Opol.

Diumenge, a XVII. En aquest die, entre la una y les dos passada mijanit, donà la ànima al Senyor lo senyor abat de Poblet, deputat ecclesiàstic, *cuius anima requiescat in pace, amen*. Los tres dies aprés digueren misses de rèquiem en la capella, com és acostumat ara fer, y al tercer die un offici ab cantòria ab túmol y drap de dol, e 24 aches cremant lo derrer die al temps se féu lo offici solament.

Dimars, a XVIIII. Festa del gloriós sant Yvó.

80r Dijous, a XXI. Festa de *Corpus Christi*.

Divendres, a XXII. En aquest die entraren los francesos en Puigcerdà, per sequejar algunes viles, tres mil o més, los de la terra los serviren també, que entre morts y presos ni restaren més de mil-y-cent, y de la terra sols hy moriren tres.

Diumenge, a XXIIII. Crida de braços per la extracció faedora de deputat ecclesiàstic.

80v Dilluns, a XXV[a]. Convocació de braços y elecció de Novena y ensaculació y habilitació per la extracció faedora de deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XXVI. Extracció de deputat ecclesiàstic, feta en la sala nova, del senyor Francesc Oliveres, canonge de Gerona, per lo residuu del trienni.

81r Juny MDLXXXXVIII

Dilluns, primer. En aquest die jurà lo senyor Francesc Oliveres, canonge de Gerona, deputat ecclesiàstic.

Dimars, a II. En aquest die presentaren los senyors deputats en consistori a mossèn Joan Safont, canonge de la Seu de Barcelona y prior de Corbera, la compulsa de Roma per compulsar los actes de les encomandes de Sant Joan.

81v Dilluns, a VIII. En aquest die enviaren los senyors deputats dos cavallers a visitar lo comissari de la Cambra de sa Santetad // 82r // qui lo die abans ere arribat de Madrit, per tornar-se'n a Roma, al qual supplicaren la bona expedició y sa intercessió de nostra justícia en lo de les encomandes de Sant Joan, lo qual féu moltes offertes y agreí molt lo bon tracte del camí fet y cortesia en aquest Principat.

Dijous, a XI. Festa de sant Bernabé, feriat.

Divendres, a XII. En aquest die se'n anaren Francesc Montalt, síndic del General, y Montserrat Rialp, notari de Barcelona, y Francesc Moragues, porter, per lo negoci de les encomandes en Aragó, València y altres parts.

83r Dimars, a XXIII. En aquest die se publicà en Perpinyà la pau entre França y Hespanya, és cosida en libre de Deliberacions a 27 de dit.

83v Dijous, a XXV. Festa de la Nativitat del gloriós sant Joan Baptista.

Disabte, a XXVII. En aquest die vingué letra del excel·lentíssim loctinent general com la pau entre França y Hespanya és feta, y envià la crida d'ella, y també com havia licenciada la gent del General, per no ésser més menester, y envià una carta de sa magestat agreint lo de dita soldadesca, com apar en libre de Deliberacions en dita jornada.

a. a continuació ratllat crida de braços.

84v Juliol MDLXXXXVIII

Dimars, a VII. En aquest die arribà en la present ciutat lo excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, qui havia dies se'n ere anat en Rosselló per lo de les guerres de França.

85r Dimecres, a VIII. En aquest die lo magnífic misser Lorens Jover y misser Francesc Ferrer, assessors del General, (anaren) al excel·lentíssim loctinent general, per informació dels agravis ha fet lo loctinent de capità general, don Bernat de Boxadors, per lo de les carretes, y supplicant-li lo remey. E respongué'ls que ho mirarie, y procurarie no.s fecen agravis en lo que.s porie, y que desijave donar-hy algun bon assiento.

85v Dimars, a XIIII. En aquest die és feta embaxada al excel·lentíssim loctinent general per lo de les carretes y altres agravis fets per lo loctinent de capità general, és en libre de Deliberacions en dita jornada.

Dimecres, a XV. En aquest die és fet ajust de doctors en la present casa de la Deputació per lo de les carretes.

86r Dijous, a XVI. En aquest die los doctors ajustats en la casa de la Deputació han donat són vot, en scrits, per lo de les carretes y altres agravis de allí resultants y supplicació presentada al excellentíssim loctinent general per execució de dit vot, com apar en libre de Deliberacions a dita jornada.

86v Dimecres, a XXII. Festa de santa Magdalena.

87r Dimars, a XXVIII. En aquest die arribà Francesc Montalt, síndic, y los demés eren anats ab ell, de València y Aragó, per los negocis de les encomandes de Sant Joan.

87v Agost MDLXXXXVIII

Disabte, lo primer. Festa de sant Pere y sant Feliu y Nostra Senyora de la Neu.

88r Dimecres, a V. Festa de sant Domingo. En aquest die anaren los senyors deputats ab lo oïdor ecclesiàstic, tots ab una filera a Santa Catherina, ab los porters devant ab les masses grans, ab molts officials detràs, y com foren allí hy trobaren ya lo senyor loctinent general; y aprés de feta oració li anaren a donar lo bon die ab sa deguda cortesia. Partiren de casa del senyor deputat ecclesiàstic y tornaren aprés allí.

88v Disabte, a VIII. En aquest die, entre onze y dotze de migdie, donà la ànima a Nostre Senyor lo molt il·lustre y reverendíssim senyor

don Joan Dimas Loris, bisbe de Barcelona, *cuius anima requiescat in pace*. Fou gran prelat, y morí molt sanctament. Estigué lo cors tres dies en lo túmol en sa casa, com és costum.

Dilluns, a X. Festa de sant Lorens, màrtyr.

Dimars, a XI. En aquest die vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers, lo síndic de la ciutat per convidar a ses senyorias per la sepultura del dit senyor bisbe, serà demà de matí. // 89*r* // Dit die vingueren en consistori, per part dels parents de dit senyor bisbe, deu capellans endolats, qui eren arribats a la entrada a cavall, y convidaren a ses senyorias per dita sepultura.

Dimecres, a XII. En aquest die se féu la sepultura del dit senyor bisbe en la Seu, y feren-li capella ardent; feren-li la volta de la professó de Corpus al revés; anaren-hy totes les ordes y parròchias, e los concellers derrera ab lo loctinent general y marquès de Aytona y molts altres; féu-se-li molt cèlebre sepultura; sermonà-y lo pare Prado. No.y anaren los senyors deputats perquè no.s trobà que.y anassen altres vegades.

Dijous, a XIII. En aquest die lo inginyer de sa magestat donà als senyors deputats la trassa de les torres se han de fer en Cathalunya. Y dit die fou feta la deliberació fossen fetes preceint la voluntat de sa excel·lència, com apar en libre de Deliberacions en dita jornada.

Divendres, a XIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats han enviat al excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general, a mossèn Francesc // 89*v* // Montalt, síndic del General, per a representar-li cert agravi han feta dos ministres de la Capitania General a Joan Prats y Montserrat Nadal, mestres de axa, los quals són estats capturats per la Capitania General en la Dressana de la present ciutat, sens ésser stipendiaris sinó sols jornalers y treballadors y provincials, lo que és contra diverses constitucions de Cathalunya, y axí supplica a sa excel·lència se servesca remediar dit aggravi, tant manifest, y revocar aquell y traure'ls de la presó [de dita] Dressana, y si culpa tenen manar castigar aquells ab la via ordinària. Lo qual, tornat de dita embaxada, referí en consistori com sa excel·lència ha dit que «*está bien, yo lo miraré*».

E també ha referit en consistori com és anat diverses vegades a dit loctinent general, per recordar-li de manar reveure lo que.ls havia offert de per raó de la revocació se li ere supplicat, per part dels senyors deputats, a[a]... de juliol proppassat y altres vegades, per lo negoci de les carretes. Lo qual li ha fet resposta *«que lo mandaría ver per tres o quatro doctores de la Real Audiencia»*, y me ha fet sempre esta raó y may ho ha acabat de resolre.

Disabte, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

90*r* Diumenge, a XVI. Festa de sant Roc.

Dilluns, a XVII. En aquest die se féu la festa de sant Roc, y féu la Seu la professó, y fou feriat.

Dimars, a XVIII. En aquest die mossèn Francesc Montalt, síndic del General, referí en consistori com ell ere anat al excel·lentíssim loctinent general, de part de ses senyorias, conforme per ses senyorias li era estat manat, supplicant-li fos servit de fer traurer de la presó a Montserrat Nadal y Joan Prats, als quals havien posats en la presó per la capitania general, essent provincials, conforme li fonc ya supplicat a 14 del corrent. E sa excel·lència li respongué que ya.ls havia manat fer traurer lo matex die, y que desijava dar contento als senyors deputats.

En aquest matex die Gabriel Rovira, sombrarer, féu relació en consistori com a 14 del corrent, a la tarda, Montserrat Nadal y Joan Prats, per los quals // 90*v* // era estat dit en consistori, per supplicar a ses senyorias lo fecen traurer de la presó, anaren a casa de dit Rovira y li digueren que ya.ls havien trets de la presó, sens pagar ninguna cosa de escarcellatge y altra cosa.

Disabte, a XXII. En aquest die, de matí, entre una y dues, hy hagué terratrèmol en la present ciutat y fora d'ella.

91*r* Diumenge, a XXIII. En aquest die, de matí, partí de la present ciutat lo senyor deputat militar qui se'n anà fora.

Dijous, a XXVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui era estat fora.

91*v* Divendres, a XXVIII. Festa de sant Agustí. En aquest die anaren los senyors deputats, consistorialment, a la yglésia de Sant Agustí, convidats lo die abans per los frares. Y partiren de casa del senyor oïdor Meca, y aprés hy tornaren.

En aquest mateix die los senyors concellers enviaren ab embaxada als senyors deputats, en casa de dit senyor comanador Meca, mossèn Francesc Pons, donzell, y Miquel d'Oms, ciutedà, donant-los raó de una embaxada havien feta a sa excel·lència per cert pesquí, o cartell, se havia

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

trobat ficat al portal de la casa de la ciutat, algun tant malsonant al que és de nostra nació y impertinent, supplicant-lo inquirís y castigàs los culpables, y offerint-se-li ajudar en lo que convingués. Y axí ne feyen part a ses senyorias perquè fecen lo mateix y usàssien de sa bona correspondència. E entesa per dits senyors deputats dita embaxada, los fonc respost que ells desijan servar tota bona correspondència y que faran de sa part lo que toca a ells.

E axí dit die, los dits senyors deputats enviaren ab embaxada, al dit excel·lentíssim loctinent general, don Federic Dezpalau y mossèn Hieònim de Gàver, donzell, fent-li offertas y offerint-se-li en tot lo que convinga per raó // 92*r* // de dit negoci, que los culpables sien punits. Los quals, aprés tornats en lo consistori de la Deputació, referiren com havien feta dita embaxada a sa excel·lència y que, en effecte, los respongué que ningun cuydado se'ls havia de dar axò, perquè ell no.n tenia ningú, perquè lo qui ho havia fet ya tenia la pena del cuydado en què estaria que no.s sabés perquè no fos castigat, que en coses de més importància estava molt confiat de aquest regne, per la gran fidelitat que té sempre a son rey, y que procurarà se facen diligències per a què sie castigat lo qui.u ha fet.

Disabte, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Degollaci*.

92*v* Setembre MDLXXXXVIII

Dimars, lo primer. Festa de sant Lop.

Divendes, a IIII. En aquest die feren relació, en consistori, los devall scrits corredor y mestres de cases per la obra devant Sant Jaume, conforme és ací cosida, la qual és del tenor següent[a].

97*v* Disabte, a XII. En aquest die se'n anà fora la ciutat lo senyor Honofre Brugera, deputat militar.

98*r* Dimecres, a XVI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar.

Disabte, a XVIIII. En aquest die los senyors deputats enviaren solemne embaxada al excellentíssim loctinent general y elegiren[b], per a fer aquella, los senyors Honofre Pau Cellers, degà y canonge de la Seu de Barcelona, don Federic Dezpalau, y mossèn Francesc Reart, burgès de Perpinyà, als quals, per instrucció del que han de dir y // 98*v* // supplicar a sa excel·lència, los és donada la scriptura que, per los magnífics assessors y advocats ordinaris del mateix General, és ordenada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència que, havent-se presentada a 24 de juliol passat una appel·lació a vostra excel·lència, per part de Joan Rostano, genovés, per occasió de una sentència que com a capità general proferí contra d'ell y en favor del fisc de la capitania, vostra excel·lència respongué a la presentació de dita appel·lació que.s remetés la supplicació de appel·lació a Salvador Capella, notari de la capitania general, per a què la posàs en procés y.s prosseguís la causa en la capitania, ont toca la decissió d'ella y, que de altra manera, no donava per admesa dita appel·lació.

Y que havent dit Rostano tornat a presentar a vostra excel·lència altra supplicació a 4 de agost passat, per a què fos servit manar comutar en millor la sobre dita sentència contra d'ell proferida, vostra excel·lència decretà que cometra esta causa en grau de supplicació al doctor misser Pere Joan Ortolà, com a pretès assessor de la capitania general. De ont resulta manifestament no voler vostra excel·lència donar loc a què, de las sentències proferidas per lo capità general, se puga appel·lar al loctinent general, sinó que se'n conega en forma y grau de supplicació en la matexa capitania general, fent de aquell consistori tribunal supremo, // 99*r* // lo que és contra moltes constitucions de Cathalunya, conforme les quals, vostra excel·lència, com a loctinent general y alter nos de sa magestat, és superior al capità general y, per consegüent, se pot appel·lar de las sentències, per vostra excel·lència en dit nom de capità general proferides, al loctinent general y alter nos de sa magestat.

2. Perquè ab los sobredits proceïments vostra excel·lència, com a capità general, ve apendre's més jurisdicció de la que per constitucions y altrament de dret li competeix y una de les més supremes regalias de sa magestat, al qual, y a son loctinent general, toca conèxer en forma y grau de supplicació de les sentències per ells proferidas.

3. Són també dits proceïments contraris a la consuetut y pràtica de aquest Principat, la qual té força de constitució y ley, y a una declaració feta per lo molt reverent canceller ab intervenció dels doctors del Real Consell a 23 de agost 1555.

Y finalment són també contraris a moltes altres

a. a continuació dos memorials transcrits a l'Apèndix 6, pàgs. 769-771.
b. elegiren *interlineat.*

constitucions, per ser estada la causa comesa a dit misser Pere Joan Ortolà, natural de la isla y regne de Serdenya y fill de pare natural de dita ysla, y per consegüent, incapàs de poder ser assessor y de tenir offici algú, perpètuo o temporal, ordinari o extraordinari, major o menor, ab jurisdicció y sens jurisdicció, conforme ab dites constitucions se pot veurer, y com a tal demana naturalesa de cathalà, y en la casa de la Deputació privat de un offici que.y tenia. Per ont supplican a sa excel·lència sie servit manar revocar // 99*v* // tots los dits proceïments fets per occasió de no voler admetre dita appel·lació.

Y semblantment revocar qualsevol commissions fetes a dit misser Hortolà, privant y sotspenent aquell del offici de assessor de la capitania general, com no.n puga tenir algú en Cathalunya».

E aprés tornats estos tres senyors en consistori han referit haver fet dita embaxada, y sa excellència haver-los respost, en effecte, que està prompte en servar y fer servar les constitucions generals, com sempre ho ha procurat, y que li donen memorial que ell ho consultarà ab sa magestat que lo negoci és grave.

Y que[a] en lo negoci de misser Ortolà fins ara no.n sabia, y que estava prompte en fer servar les constitucions, y que tenia algunes pretensions que sos pares o passats eren cathalans, y que ell ho manaria veure, y que.s guardassen les constitucions.

100*r* Dilluns, a XXI. En aquest die vingué nova ab letres de Madrid com la magestat de nostre rey y senyor, don Philip, era passat d'esta vida par a la glòria a 13 del corrent, a les sinc horas de matí, *cuius anima requiescat in pace*.

Dit die se ajustaren los senyors deputats en la casa de la Deputació per a tractar de dits negocis, y ajustaren molts advocats ab consell dels quals, vists diversos exemplars y scriptures en semblant cas, enviaren al excel·lentíssim senyor duc de Feria una embaxada per los senyors don Federic Dezpalau y mossèn Joachim Setantí, la qual fonc determinat per ses senyorias ab dit consell se fes primer, anant sempre ab conformitat ab la dita ciutat y ab la bona correspondència antiga tenen y han tingut les dites dos cases, y per no trobar-los juncts fonc [donada] al senyor conceller en cap en sa casa, lo qual dix que ell ho consultaria ab sos companyons, y aprés anaren a dit senyor duc de Feria, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya nos han donat orde que vinguéssem aquí per a fer a saber // 100*v* // a vostra excel·lència com vuy han rebuda una carta de 15 del corrent ab què.ls avisan com a 13 del corrent Nostre Senyor fonc servit de portar-se'n a la sua santa glòria la ànima del rey, nostre senyor, y que també són arribades altres cartas de Madrid per a alguns particulars ab què scriuen lo mateix, del que estan ab molt gran aflicció y sentiment, y axí nos han donat càrrec vinguéssem aquí, per a què.ns fes vostra excellència mercè de fer-nos a saber lo que en açò sab y té entès».

Sa excel·lència, en effecte, ha respost, segons dits embaxadors han referit a ses senyorias en son consistori, que ell no tenia letres ni de sa magestat, ni de particulars, y que no sabie més del que li han dit y diuen per aquí, que en tenir-ne certitut avisarà, y per ser hora tarda, fonc per ses senyorias dit que p[...] havien entensa dita resposta, que en la nit pensa[rien] en lo faedor y demà, a les nou hores, tots [juncts en consistori], per millor acertar al [que convinga] al servey de Déu, de sa magestat y benefici de aquest Principat.

Dimars, a XXII. En aquest die los senyors deputats enviaren al senyor duc de Feria los senyors Jaume de Aguilar, Peralta // 101*r* // y Camporrells y mossèn Federic Vilana, ciutedà de la present ciutat, per a dir y explicar a sa excel·lència lo següent:

«Los deputats del General de Cathalunya, tenint com tenen notícia de la mort del rey, nostre senyor, que Déu tinga en la sua santa glòria, y ésser aquella pública y notòria en la present ciutat, per complir a la obligació de son càrrec, nos han donat orde vinguéssem a notificar-la a vostra excel·lència. Y entenent que vuy ha manat junctar los consells, nos han encarregat representàssem a vostra excel·lència fos servit abstenir-se de fer actes de jurisdicció, conforme sos predecessors en semblant cas han acostumat, fins que sobre açò se haya donat orde en lo faedor, per evitar los inconvenients que se'n porien seguir».

E lo dit senyor duc de Feria, en effecte, respongué que la nova és molt certa de la mort de sa magestat, encara que no tenia carta expressa per orde de sa magestat, la qual estava sperant per horas. E que si bé vuy s'és ajustat lo concell, e si per avant se ajustarà, no és per exercir ninguna jurisdicció, perquè ya entén que seria nulla, sinó per donar raó al no aportar dol.

101*v* Òbit del rey don Felip Segon.

a. a continuació ratllat en lo.

[1598] Dijous, a XXIIII. En aquest die, de matí, mossèn Gabriel Olzina, cavaller, scrivà de manament, vingué en consistori y allí, per part del excel·lentíssim duc de Feria, portà a ses senyorias, y liurà en son consistori, una letra de nostre rey y senyor, don Phelip, rey y successor nou vuy benaventuradament regnant, per mort de la magestat de don Philip, son pare, de gloriosa memòria, dient y encarregant a ses senyorias, per part de dit senyor duc de Feria, que, lo més prest los fos possible, acudissen en sa casa per lo que tenia necessitat de tractar ab ells, per negocis occorrents al servey de sa magestat en creença de dita letra. E rebuda aquella, ab lo respecte que.s deu a sa magestat, manaren aquella legir, encontinent, per Pere Pau Vidal, notari, scrivà major de dit General. E legida aquella digueren, ses senyorias a dit mossèn Olzina, digués a dit senyor duc de Feria que ells procurarien de tornar-li resposta breument, la qual letra és cosida originalment en libre de Deliberacions a la corrent jornada.

E, encontinent, dits senyors deputats y oïdors tractant a cerca del que poden y deuen fer per dits negocis y, particularment, [sobre] la forma han de tenir en anar en casa de dit senyor duc de Feria, per no ésser vuy encara loctinent general, per no haver jurat, com també per lo modo se han de regir essent allí, determinan cridar diverses persones dels tres staments, ço és ecclesiàstic, militar y real, dels que.s troban en Barcelona, manant als porters de la present casa conviden aquelles per a les dos horas després dinar, les quals seran designades més avall.

E fet açò, han enviat ses senyorias als magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Francesc Montalt, síndic del General, // 102r // per donar-los raó de la letra que han rebuda y enviant-los aquella originalment, perquè la vejan y entengan, y del què han resolt, offerint-se servar ab ells y ab la ciutat aquella correspondència tenen acostumat y convé al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic. E tornat dit síndic de dita embaxada ha referit a ses senyorias com ell los ha explicat dita embaxada y à mostrat dita letra. E li han respost que besan les mans de ses senyorias y que estan molt promptes en servir a ses senyorias y usar la correspondència deuen y tenen acostumada. E que ells estan congregant en aquest punct lo Concell de Cent per millor poder decernir lo faedor.

Lo matex die són congregades en la casa de la Deputació les persones dels tres staments que ses senyorias han manat convocar, les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, abbat de Sant Cugat, abbat de Banyoles, ardiaca Agullana, canonge Cordelles, canonge Delpàs, sacristà Junyent, ardiaca Sentís, fra don Miquel de Lantorn, ardiaca Lantorn, comanador Junyent. // 102v //Per lo militar, los senyors, comte de Quirra; don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Bernat de Boxadors, don Luís de Queralt, don Plegamans de Marimon, don Miquel Meca, senyor de Favara; don Federic Despalau, Jaume Alòs Colom, Copons de la Manresana, don Joan de Erill, Bernat Pau de Belloc, don Hieònim Cassador, don Antoni Dezpalau, don Gispert de Guimerà, don Miquel de Cruÿlles, don Joan de Vilanova. Per lo reyal, los senyors, Federic Vilana, Francesc Cornet, Gervasi Çapila.

103r Als quals, per ses senyorias, fonc proposat la embaxada se'ls és estada feta lo die de vuy, de matí, per part del senyor duc de Feria, y la dita letra de sa magestat, la qual fonc allí legida per lo scrivà major del dit General, originalment, y com sa excel·lència los envià a demanar per tractar-los coses del servey de sa magestat, y en creença de dita letra y lo modo tindran en anar, o si hy enviaran, per no ésser vuy loctinent general jurat encara.

E la major part de dita congregació ha resolt y aconsellà[a] als senyors deputats que ells, ab tot lo consistori, y poden y deuen anar ab la forma y modo se acostuma quant van al loctinent ya jurat.

E per tractar y vèurer dits negocis e per millor poder acertar en la bona resolució d'ells, han[b] manat, ses senyorias, convidar los doctors següents: misser Pi, misser Pere Aylla, misser Miquel Pomet, misser Henric Serra, misser Hieònim Ollers, misser Hieònim Rubió, misser Jaume Cordelles, misser [Fumàs], misser Fargues Coxí, misser Francesc Olzina, misser Pau Mohet, misser don Joan Dezpalau, misser Vilaseca.

103v En aquest matex die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, acompanyats de sos officials ab los porters devant ab les masses grosses y robes acostumades de tafetà, inseguint lo consell a ells donat per les dites persones eletes de la congregació del matex die, haguda primer hora per lo síndic, són anats a casa del excel·lentíssim senyor duc de Feria, y quant foren prop de sa casa han entès que lo un conceller de la present ciutat ab promenia eran allí per part del Consell de Cent, y axí són anats molt a plaer y a son pas, fins que fossen exits de casa de dit duc de Feria, y vists exir aquells, dits senyors depu-

a. a continuació ratllat t.
b. a continuació ratllat cridat.

tats hy entraren, y[a] han trobat aquell ab gran dol, ço és, capús larc, clos de bayeta ab capilla al cap. E axí dit senyor loctinent general los dix, en effecte, lo contengut en la carta de sa magestat y lo desig gran té de fer-nos mercè y venir a visitar estos regnes, y que entenia ésser-hy prest per negocis de contento, ço és, per casament d'ell y de la sereníssima infanta, sa germana, y que ell tenia allí lo privilegi de sa magestat ab què li manava servís lo càrrec de la loctinència, lo qual esta tarda los enviaria, y axí.ls pregava que acudissen a les coses de sa magestat y de son servey, y com a tant bons y faels vassalls y ab diligència, per lo que la justícia pateix en est Principat. E los dits senyors deputats han respost que ells ho tractaran en consistori ab la brevedat possible, y serviran en allò que poran a sa magestat y a sa excel·lència, com tenen acostumat y la obligació de sos officis los hy acompanyen, y axí se són despedits ab molta cortesia.

E poc aprés és vingut en consistori dels senyors deputats misser Joan Sala, notari de Barcelona, síndic de la present, // 104*r* // per part dels magnífics concellers de la present ciutat, y allí ha portat la original letra, també han rebuda de sa magestat per dit senyor duc de Feria, dient y explicant lo que per part de dit senyor duc de Feria los era estat explicat, y offerint, per part de dits senyors concellers, la matexa correspondència han tingut fins açí, la qual letra, legida en consistori, es trobat que, en effecte, és del matex tenor de la de ses senyorias. Al qual és respost, per ses senyorias, digués als senyors concellers com ells farien lo matex, ab moltes paraules de compliments y agreïments.

E poc aprés, essent ya quasi fosc, són vinguts en consistori, per part de dit senyor duc de Feria, lo magnífic misser Salvador Fontanet, doctor en quiscun dret del Real Consell Civil y regent la Thesoreria Real, ab dit mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, y allí, de part de sa excel·lència, los ha donat lo privilegi real de sa magestat de sa loctinència, originalment, dient-los mirassen aquells ab la diligència possible, lo qual aportava còpia simple, la qual còpia, per manament de ses senyorias, fonc comprovada per lo scrivà major del dit General, per quant [digueren], dits senyors misser Fontanet y misser Olzina, tenien de tornar-se'n lo original perquè axí.u havien fet ab la present ciutat[b] y tenien necessitat d'ell.

En aprés han manat dits senyors deputats als porters de la present casa conviden a dites persones eletes dels tres staments y los advocats per dits negocis ya applicats los dies proppassats perquè, [demà de] bon matí, a les set hores, sien en la present casa de la Deputació, per ser hora molt tarda y set hores o més de la nit, per a consellar-los en dit negoci lo que poden y deuen fer a cerca dites coses.

104*v* Divendres, a XXV. En aquest die, de matí, és vingut en consistori mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, per part del excel·lentíssim duc de Feria, dient-los com sa excel·lència vol anar a jurar en la Seu a les onze hores de aquest matí, y que si volen enviar son síndic que lo.y envien.

E los senyors deputats li han respost que encara no se ha presa resolució en dit negoci, que prest se pendrie y, presa aquella, le.y enviaran.

E poc aprés, los senyors deputats han enviat lo síndic del General als magnífics concellers per fer-los a saber dita embaxada, de dit mossèn Olzina, y la resposta per ells feta, usant de la bona correspondència és en dites cases, y que tenen los advocats ajunctats en la Deputació per dit effecte.

E [tornat] dit síndic de dita embaxada, referí com los senyors concellers li havien dit com haïr lo Concell de Cent havia resolt de fer una Vint-y-quatrena, los quals, ab lurs advocats y ab los de la casa de la Deputació, en conformitat, vejan y miren lo faedor, y que ara los estan junctant, e que ells no enviaran lo síndic al jurament que no estigan resolts tots.

Los senyors deputats y oïdors, lo real absent, y persones dels tres staments devall scrites y lo die de haïr ya congregades per tractar los negocis de dita proposició y donar bon assiento en ells, en la qual foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, elet de Elna, // 105*r* // abbat de Sant Cugat, abbat de Ripoll, abbat de Banyoles, ardiaca Olivo, ardiaca Agullana, canonge Cassador, ardiaca Lantorn, fra don Miquel de Lantorn, canonge Delpàs. Per lo militar, los senyors, comte de Quirra, don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Bernat de Boxadors, don [Gispert] de Guimerà, don Luís de Queralt, don Francesc de Eril, don Miquel Meca, Francesc Copons de la Manresana, don Hieronim Cassador, Miquel Baptista Falcó, don Joan de Erill, don Plegamans de Marimon, don Federic Dezpalau, // 105*v* // Marc Antoni Monsuar y de Arinyó, senyor de Favara; don Alex Albert, don Joan de Vilanova, don Anton Dezpalau, Benet Marlès. Per lo reyal, los senyors, Pere Ferreres, Joachim Setantí, Miquel d'Oms, Gervasi Çapila, Francesc Cornet, Francesc Reart.

a. a continuació una lletra ratllada.
b. ciutat *interlineat.*

[1598] Entretant se feyen les dites coses y embaxades, y aprés de ésser-se ajunctades [les] persones dels tres staments en dita sala gran, estaven ajustats també los doctors y advocats en estos negocis applicats en una estància de la present casa de la Deputació, dita lo Racional, mirant lo dit privilegi de dit senyor duc de Feria, y lo demés feya mirar, y essent ya les deu de matí tocades, y no essent-se encara resolts, estant dins los senyors deputats y oïdors ab les persones eletes de tots staments en la sala gran, esperant dita resolució, enviaren un dels tres porters a dits juristas, per a dir-los si estaven encara resolts, los quals enviaren a dita congregació al magnífic misser Francesc Ferrer, assessor del dit General, lo qual dix que ells estaven mirant ab molta diligència dit negoci, més com // 106*r* // era negoci de mirar molts privilegis y exemplars y de discució, no.s podia resolre tant fàcilment.

E entesa per dits senyors deputats dita relació de dit misser Francesc Ferrer, feren relació als senyors de dita congregació de la embaxada, o anada, havien fet haïr al dit senyor duc de Feria, y del que.ls digué, y de la vinguda del magnífic misser Fontanet ab lo privilegi de sa excellència, y de la embaxada havie fet vuy mossèn Olzina per part de sa excel·lència. Y estant en aquesta relació, sens haver-la acabada, prengué un desmayo al deputat ecclesiàstic que caygué en terra y perdé la paraula, y al cap de una estona se'l ne aportaren de allí, ab una cadira, havent cobrat un poc y no de tot.

Poc aprés, vingué lo síndic de la ciutat, mossèn Joan Sala, de part dels concellers, dient-los com allí se havia determinat que anàs una embaxada al senyor duc de Feria, per a què fos servit dilatar lo jurament, attès sos advocats no estan allí resolts, ni han tingut temps de mirar-ho tot, per ser[a] negocis de molta importància y de gran discusió. E també que havian determinat de elegir dos persones per a reportar açí y explicar lo que allí se faria, supplicant-los fecen ací lo mateix per anar ab conformitat, com bé estes dos casas tenen acostumat. Al qual fonc respost, per ses senyorias, que ells ho tractarien y li tornarien resposta.

E lo mateix matí vingueren, per part de dita ciutat y Vint-y-quatrena per dits negocis eligida per lo Concell de Cent, los senyors Pere Ausiàs Marc, donzell, y Julià de Navel, ciutedà, ab embaxada, ab la qual referiren als senyors deputats y als demés de dita congregació, com venien a donar-los raó de una embaxada havien // 106*v* // feta al senyor duc de Feria, ab la qual li havien explicat com, per part de la ciutat, se estava mirant molt de veres son privilegi y los demés privilegis y exemplars faents per consemblants negocis, y per ço tenien molts doctors en drets applicats, y que, per ser lo negoci tant grave y de tanta importància y discusió, no havien encara feta la resolució en ell, y axí supplicaven a sa excel·lència no volgués tant precipitar dit negoci, que tots desijan acertar en ell.

E lo dit senyor duc de Feria los respongué, en effecte, que ell ho veya molt llano, més perquè ho vejan y resolgan lo faedor ell se esperarà fins a demà a les deu hores, y no més. A la qual hora ell acudirà per a jurar, e si volran anar-hy que.y vajan, perquè fent lo contrari, no farien lo que sa magestat ha manat, perquè com passen correus cadal die, dubte no.u sàpie y no tinga que quexar-se d'ell per haver dexat de jurar y obeir son manament. Y axí supplicaven dits concellers y 24a. fecen ses senyorias lo mateix ab la matexa correspondència havien fet fins ací, y que los advocats de la ciutat y los de la Deputació se conferescan y resolgan lo faedor.

Als quals fonc respost, per ses senyorias dels senyors deputats y oïdors, com besaven a ses magnificiències les mans per lo avís y bona correspondència, que ells ho tractarian ab los senyors de la congregació tenien aquí ajustats, per a què, ab tant cèlebre consell, pugan acertar en lo faedor, y hagut aquell los tornarien resposta de sa deliberació.

E axí, encontinent, fonc proposat per lo senyor deputat militar, als senyors de dita congregació, si's faria dita embaxada al senyor duc de Feria, conforme la havia feta la ciutat, y si dits doctors se conferirien y // 107*r* // tractarien dit negoci, ab conformitat juncts.

E aprés de haver votat quiscú per son orde, y haver discutit molt dits negocis, la major part de dit ajust resolgué que aconsellaven a ses senyorias que en lo de veure's los doctors d'esta casa ab los de la ciutat que és bé se vejan ab diligència. E també que sie feta embaxada al senyor duc de Feria donant-li raó com estan entenent en dit negoci, sens alsar-ne la mà, y que de tot se done raó a la ciutat ab embaxada.

E, encontinent, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent del consistori per sa indisposició, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, lo real absent, per execució de dit consell anomenaren per embaxadors, per anar al excellent duc de Feria y als magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Bernat Pau de Belloc, donzell, Miquel d'Oms, ciutedà. Donant-los orde de fer dites embaxades, enconti-

a. ser *interlineat.*

nent, a dits senyor duc de Feria y als magnífics concellers, com esta apunctat.

E tornats aprés lo mateix dia, després dinar, dits dos senyors de dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien explicada dita embaxada al dit senyor duc de Feria, lo qual, en effecte, respongué que no sabie perquè tardaven tant, y que no.y havia que regonèxer, ni[a] mirar, papers, y que lo privilegi no.l envia per a què lo accepten o dexen de acceptar, sinó perquè entengan que sa magestat ha proveït ya loctinent, y que axí no pense aguardar resposta, sinó que demà, de matí, pus ell no ve fora lo regne, // 107v // pense anar-se'n a la Seu a jurar, a ont poran los senyors deputats y concellers enviar sos síndics, com acostuman; y que no tenen que reparar, perquè en fi sa magestat és rey, a qui se ha de obeir.

E axí mateix han fet la embaxada als magnífics concellers conforme lo havien ordenat ses senyorias, los quals han respost que.ls agreïen la continuació de tant bona correspondència se havien tinguda sempre aquestes dues cases, y axí.ls pregan continuen aquella, y també hy envien los doctors los apparrà per a què, junctament ab los de aquella casa, pugan pendre la resolució que a negoci de tanta importància convé, pregant-los que.ls envien allí unes constitucions noves.

En aquest matex die, després dinar, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent per sa indisposició, e senyors oïdors, lo real absent, inseguint lo consell de les persones del die present, ordenaren y digueren als magnífics assessors y vuyt advocats més antics anassen en casa de la ciutat per tractar, ab los magnífics advocats y doctors de dita casa, dits negocis, perquè poguessen tractar y ben vèurer tots juncts dit negoci, y ab conformitat resolrels, ab què aprés los de la ciutat, a la segona juncta, vingan ací en la Deputació. E mentre estavan ajunctats los doctors en casa de la dita ciutat, que fou per cerca de tres horas, discutint y mirant dit negoci, estavan los senyors deputats ab dites persones dels tres staments junctades en dita casa de la Deputació. E aprés determinaren, dits doctors de dita ciutat, y fent relació los magnífics assessors del que havian passat allí, vingueren, per part de dita ciutat, los senyors Pere Ausiàs Marc, donzell, Julià de Navel, ciutedà.

108r Los quals digueren a ses senyorias com los magnífics doctors de aquella casa estaven resolts que se admetés lo privilegi del excel·lent loctinent general, lo senyor duc de Feria, ab les salvetats particulars y generals, conforme per dits doctors seran ordenades, y no altrament. E que ses senyorias los fecen a saber de la resolució dels doctors de la dita casa de la Deputació. E més que sa excel·lència los ha enviat a dir per lo secretari Olzina, que si demà, de matí, no estavan resolts, que ell jurarie nobstant que ells, o son síndic, no.y sien, e que los advocats de ses senyorias facen les protestacions y apunctaments de dites protestacions y les salvetats són menester, y aquelles consulten ab los de la ciutat. E que sie feta per ses senyorias embaxada a sa magestat, vingue a visitar aquest son Principat y a jurar.

Als quals fonc respost, per ses senyorias, que besaven a ses magnificiències les mans per la bona correspondència[a], y que ells tenen entesa dita embaxada y ho tractarian e tornarien resposta.

E aprés de haver tractat dits senyors deputats ab dits senyors de dita congregació dites coses, fonc resolt que per dos cavallers se anàs ab embaxada als magnífics concellers, fent-los també a saber com los assessors y advocats de la casa applicats estaven també resolts, y tots conformant, uns ab altres, ab los de la ciutat, y que demà, de matí, se ajustassen los advocats de la ciutat ab los del General en la casa de la Deputació, per apunctar les dites protestacions y salvetats, per la qual embaxada foren elegits los senyors don Francesc de Erill, Miquel d'Oms, ciutedà.

108v E tornant de dita embaxada, referiren a ses senyorias y a la dita congregació com havien explicada sa embaxada. E que dits magnífics concellers e 24a. havien rebut molt gran contento y mercè de tant bona y conforme resolució. E que demà, de matí, ells farien ajustar Consell de Cent perquè ells no tenen poder de resòlrer, y axí[b] ells no poden fer res sens ell, y resolt aquell, los avisaran de sa resolució. E dits senyors deputats pregaren a dits senyors y persones eletes y doctors que per a demà, de matí, tornassen en dita casa de la Deputació.

Disabte, a XXVI. En aquest die los senyors deputats, lo ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent del consistori, y senyors oïdors de comptes, y persones eletes devall scritas dels tres staments, congregades en la sala gran dels reys de la casa de la Deputació, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, elet de Elna, ab-

a. ni mirar *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* ells tenen entesa.
b. *a continuació ratllat* el.

[1598]

bat de Sant Cugat, abbat de Banyoles, abbat de Ripoll, ardiaca Olivo, ardiaca Lantorn, fra don Miquel de Lantorn, canonge Cassador, ardiaca Agullana. // 109r // Per lo militar, los senyors, comte de Quirra, don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Bernat de Boxadors, don Plegamans de Marimon, don Luís de Queralt, Jaume Alòs Colom, Francesc de Copons, senyor de la Manresana; don Alex Albert, don Francesc de Erill, don Miquel Meca, don Anton Despalau, don Hieònim Cassador, don Gispert de Guimerà, senyor de Favara, don Joan de Vilanova, Bernat Pau de Belloc, Miquel Baptista Falcó. Per lo real, los senyors, Pere Ferreres, Joachim Setantí, Francesc Cornet, Miquel d'Oms, Gervasi Çapila, Francesc Reart.

109v Als quals, en effecte, fonc explicat per ses senyorias, per orga de dit senyor deputat militar, com ya ses senyorias y mercès han oït lo die de haïr lo vot de tots los magnífics doctors acerca del privilegi del excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, y los exemplars, actes y scriptures allí legides y tocades acerca de dit negoci, y junctament fonc allí llegit una scriptura feta per los magnífics assessors y advocats del dit General y de casa de la ciutat, tots ab conformitat, acerca de les protestacions y salvetats se havian de fer ab lo jurament de dit loctinent general.

Y estant en açò, vingueren, per part de la ciutat, mossèn Pere Ausiàs Marc y Julià de Navel, per fer a saber a ses senyorias com lo Consell de Cent havia determinat de admètrer lo privilegi conforme los doctors han aconsellat ab les protestacions y salvetats. E vista dita embaxada feta per part de la ciutat y lo parer de sos doctors, y tots conformes ab los dels doctors de la present casa. E axí tots, los dits senyors de dit ajust o congregació, aprés de haver quiscú ab son vot molt ben discutit dit negoci, tots conformes sens discrepar ningú. E axí mateix los assessors y doctors applicats aconsellaren als senyors deputats y oïdors que lo dit privilegi del dit excel·lentíssim senyor duc de Feria, de loctinent general, deu ésser [acceptat y...] ab les protestacions y salvetats apunctades per dits magnífics doctors, y axí deu anar lo síndic del dit General, com és acostumat, al dit jurament de sa excel·lència, fent allí dites protestacions y fent llevar acte de aquelles, conforme li serà ordenat per dits magnífics assessors y advocats.

E més que vajan dos cavallers dels de dita congregació als magnífics concellers y Concell de Cent està de present ajustat per dits negocis, per fer-los a saber dita resolució, y axí mateix los matexos vajen al excel·lentíssim senyor duc de Feria, fent-li a saber lo mateix[a].

115r E dits senyors deputats y oïdors, per execució de dit consell, deliberaren fos executat tot lo a ells aconsellat en dit consell y, per dit effecte, anomenaren lo senyor don Francesc de Erill y Miquel d'Oms, ciutedà, per a què anassen als magnífics concellers y Concell de Cent, estant leshores ajustat, y al dit excel·lentíssim senyor duc de Feria, per fer-los a saber la dita resolució y deliberació de ses senyorias y dites persones eletes, en conformitat, donaren orde exprés a dits senyors embaxadors de fer a dit senyor duc de Feria la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats de Cathalunya nos han donat orde diguéssem a vostra excel·lència de com havent ajunctat persones dels tres staments dels més graves de Cathalunya, acerca lo negoci concorrent, tots unànimes y concordes, han resolt que lo síndic del General [assistesca] al jurament prestador, sempre y quant vostra excel·lència serà servit, ab les protestacions y salvetats acostumades y altres, supplicant a vostra excel·lència sie servit acceptar aquelles en quant són conformes als drets, usos y costums y privilegis del present Principat».

E tornats dits embaxadors[b] de dit senyor duc de Feria, feren relació en dita congregació com sa excel·lència, en effecte, los respongué, y quasi en les matexes paraules, envien al síndic del General que assistesca al jurament, que ell pren pler que se augmenten los privilegis de Cathalunya.

E també feren relació de la embaxada[c] havien feta als magnífics concellers, los quals agrehien molt de la bona correspondència y unió ab moltes paraules de compliments.

115v Diumenge, a XXVII. Festa dels gloriosos metges, sant Cosme y sant Damià. En aquest die Philip Ferrandis, correu del General, partí per a Madrid ab despaig de ses senyorias per a la magestat del rey, nostre senyor, per lo pèsame de la mort de la sacra, catòlica real magestat del rey don Philip, son pare, y donar-li avís de la admissió del privilegi del duc de Feria en loctinent general, com largament apar en lo registre del corrent trienni.

Dimars, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Miquel.

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 6, pàgs. 771-772.
b. dors *interlineat.*
c. da *interlineat.*

Dimecres, a XXX. Festa del gloriós sant Hierònim.

116r Octubre MDLXXXXVIII

Disabte, a III. En aquest die enviaren los senyors deputats a don Federic Dezpalau y mossèn Joachim Setantí al excel·lentíssim loctinent general, per supplicar-lo fos servit de intercedir per la entera libertat dels cavallers y altres patexen per les coses passades de la Deputació, y pus sab ab quantes veres han fet tot lo que sa magestat ha manat, axí ab lo de la guerra de Rosselló, com axí ab lo de sa excel·lència ab son privilegi, com de sa excel·lència se confia.

Lo qual respongué, en effecte, que ell ho havia escrit algunes voltes al rey mort, y que havia fet de sa part lo que havia pogut ab ell, y que ara encara no.y havia scrit al rey nou, ço és, a sa magestat, y que li apparia // 116v // era massa prest perquè, com havie tant poc és entrat y té tanta diversitat de negocis, estarà demasiat occupat, y axí li appar és massa prest.

Diumenge, a IIII. En aquest die anaren a la yglésia de Sant Francesc de la present ciutat convidats los senyors deputats[a], lo ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent del consistori, y senyors oïdors de comptes, lo real absent de la present ciutat y vegueria, acompanyats ab los porters y officials, ab sos dols ordinaris sens gramalles, anaren ab les masses xiques cubertes de dol per la mort del senyor rey don Philip, y allí se posaren en son lloc acostumat, nobstant que no.y hagué cavallers, partiren de la Deputació y[b] tornaren-hy també.

Dilluns, a V. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al senyor loctinent general don Federic Dezpalau, dressaner[c], y mossèn Joachim Setantí, ciutedà, per a dir a sa excellència que si sa excel·lència no.ls donave loc competent en lo altar major de[d] la Seu, com tenien abans, no tenen remey de anar a les funeràries e capella ardent de la magestad de nostre rey y senyor don Philip, que sie en glòria, que.s faran divendres primervinent, y axí sa excellència los porà tenir per excusats, que en la casa de la Deputació tindran // 117r // son dol y faran dir allí les misses y sacrificis per dit senyor rey, com bé tenen acostumat, tenint viva pena de[e] no poder acudir allí, com desijaven; als quals, en effecte, referí dit senyor loctinent que sentie molt que un tribunal tant principal no pogués anar allí, y que desija trobar forma per a què.y puguan anar.

En aquest matex die porrogaren los senyors deputats fins disabte primervinent, per lo del dol y funeràries se han de fer per lo senyor rey.

En aquest matex die los senyors deputats convidar(en) a tots los assessors, advocat fiscal y officials per a què, los quatre dies primervinents, vajan acompanyar los senyors deputats y oïdors per a venir ací en la present casa de la Deputació, repartits quiscú per son deputat o oïdor, manant-los a[...] [pen]dre la gramalla, y los qui tenen salari de pendre una terça, acuden quiscú al que li serà assenyalat.

Dimars, a VI. En aquest die se comensà de tenir lo dol de dit senyor rey en la casa de la Deputació, ciutat y altres parts; tingués ací en la sala gran dels reys, vingueren-hy los senyors deputats, acompanyats de sos officials, ço és, quiscú molts d'ells repartits entre tots los senyors deputats y oïdors, ab los tres porters ab les masses xiques, ço és quiscú en lo seu, cubertes de negre; als senyors deputats y oïdors aportavan la falda, y lo qui la aportave la falda anava ab gramalla, y[a] los demés ningú ne aportava; lo(s) hoïdor(s) no aportaren masses sinó los deputats, y tots ab gramalles rossegants y lo cap cuberts.

117v En aquest matex die vingueren, per part de la ciutat ab embaxada, los senyors Joseph de Bellafilla, Miquel Baptista Falcó, misser Masnovell y misser Berart, acompanyats de alguns officials de dita ciutat, los [quals], per part de dits magnífics concellers, feren a saber a ses senyorias com estos tres dies se tenia en casa de la ciutat lo dol del senyor rey, com tenian acostumat, y axí.ls supplicaven que fecen també, ses senyorias, lo que és acostumat.

E poc aprés los dits senyors deputats enviaren als magnífics concellers de la present ciutat quatre cavallers, ço és, don Federic Dezpalau, mossèn Joan [Palau], Hieròlim de Gàver, donzell, y [Joachim Setantí], acompanyats de alguns officials de la present casa menestrals, per explicar-los, de part del consistori, com ací se tenia lo mateix dol de dit senyor rey se té allí, y que ells anirien allí de molt bona gana, com és acostumat, donant-los, emperò, loc decent.

E tornats dits senyors embaxadors de sa embaxada referiren, en effecte, com los senyors concellers los havien dit lo gran pesar tenien de què ses senyorias no anassen en aquella casa per lo

a. a continuació ratllat y oïdors.
b. a continuació ratllat partiren-hy tan.
c. a continuació ratllat y mossèn.
d. de la Seu *interlineat.*
e. de no *interlineat.*

a. a continuació repetit y los demés ningú.

[1598] dol, y que ells tenien dietaris antics y orde, com se aportan allí en semblants occasions, y que en tot allò que podian servir a ses senyorias ho faran de molt bona gana, y.ls donaran lo mateix loc donen als magnats, Real Consell y altres quant van allí, que és lo loc dels cavallers y ciutedans quant hy ha Concell[a], hy ab algun aventatge.

118r E los dits senyors deputats y oïdor[b] ecclesiàstic[c], ab alguns cavallers en açò applicats, aprés de haver consultat entre ells dit negoci y ben discutit y vist, e legit allí lo dietari de l'any 1580 del dol de la senyora reyna dona Anna, apunctaren que los magnífics assessors, acompanyats de alguns officials de la casa, anassen altra vegada als magnífics concellers per a explicar-los, de part de ses senyorias, lo exemplar tenien de dit any 1580, y la pretenció de ses senyorias que és que lo loc condecent entenen se'ls ha de donar és la meytat del frontespici, ço és, que lo senyor conceller en cap y lo deputat ecclesiàstic vinguen los dos a seure sota de la Verge Maria és allí, estant costat per costat, y los demés deputats y oïdors y assessors ab alguns officials arreu envers lo ort, y altres en sos locs condecents, y d'esta manera hy aniran de molt bona gana.

Los quals [tornats de] dita embaxada, referiren a ses senyorias com havien fet lo [que.ls] era estat manat, que ells havian vist y mirat lo loc en lo qual estava assentat lo veguer, qui preçehia als concellers, lo qual estava tot just devall la Nostra Senyora y, en effecte, dits concellers los digueren la molta gana tenien de condecendre a la voluntat de ses senyorias, y lo quant los pesarà si dexaven de anar-hy, e que ells los darien lo dit loc los havien offert, a ont seyen, com és dit, los magnats y altres, emperò venint algun magnat ells li donen loc, y també ses senyorias li'n haurien de donar.

E estant ab aquestos tractes, y mirant los dietaris, y lo que.s porie fer, vingueren en consistori, per part de dits senyors concellers, misser Francesc Gamis y misser Jaume Dalmau, ab alguns officials de la dita ciutat, los quals, en effecte, tornaren a explicar la molta gana tenien ses magnificiències de servir-los y lo pesar tenien de què hajan de deixar de anar allí, offerint-se de fer tot lo que.s puga // 118v // y alguna cosa més, y aprés de algunes dades y resposta tengudes allí entre dits senyors deputats y dits embaxadors o doctors, restaren de acort que los senyors deputats anassen lo mateix die, després dinar, al dit dol se tenie en dita casa de la ciutat, y allí se'ls donaria lo[a] loc que demanen ses senyorias, y també donarien orde que al temps serien allí ses senyorias, no.y hauria altra persona a qui haguessen de fer loc dits senyors deputats y ab aquest concert, dits senyors embaxadors, se'n anaren ab la deguda cortesia, y ab la matexa foren acompanyats per molts officials de dita casa fins al cap de la escala.

En aquest matex die, aprés dinar, los dits senyors deputats y oïdors, ab sos porters devant ab les masses xiques endolades, ab tots los officials o ministres del General, que[b] [...] anassen a casa de la ciutat, per visitar lo [...]ers, com dit die de matí era estat apunctat. Y arribats allí foren molt ben recebits, ço és, a mija escala dels officials de dita casa y al cap de la escala de molts cavallers, tots ab gramalles. E, entrats en la estància del Concell de Cent, se posaren al costat del conceller en cap, tenint los senyors concellers la meytat del frontespici y los senyors deputats l'altra meytat, estant lo deputat ecclesiàstic ab lo conceller segon, per ser mort lo cap, sota la Verge Maria, y axí aprés, consecutivament, los senyors deputats, oïdors, assessors y alguns officials envers l'ort, e altres officials en sos locs condecents de dita estància. [Y] al cap de una bona estona hagueren estat ab dit dol que fou per més de un bon quart o cerca de mija hora, los tres porters de ses senyorias ab les masses altes se'n vingueren devant de ses senyorias com acostuman, y aquí mateix se alsaren dits // 119r // senyors deputats, y ab molt aplauso y cortesia de uns y altres, se despediren acompanyant a ses senyorias molts cavallers y officials de dita casa, ço és, los cavallers fins al cap de la escala, y los officials fins baix a la entrada.

E ab lo mateix orde que eren vinguts ses senyorias se'n tornaren a la casa de la Deputació, y en la sala gran, a ont estigueren una [...], y de allí se'n tornaren tots juncts [fins] a la [...], de ont se departiren quiscú, ab sos officials, del modo eren vinguts lo matí y després dinar.

Dimecres, a VII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors acompanyats de sos officials vingueren en la casa de la Deputació ab gramalles y masses devant, com lo die de haïr, y estigueren a la sala gran dels reys, a ont se tenie lo dol, per més de una hora, y de allí se'n tornaren a ses cases ab l'orde eren vinguts, anantse'n, emperò, plegats[c] [...] de qui se despediren [...] partits.

a. a continuació ratllat dient
b. a continuació ratllat s.
c. a continuació ratllat s.

a. lo *interlineat.*
b. a continuació un espai il·legible de 65 mms.
c. a continuació un espai il·legible de 75 mms.

E dit die se començaren de dir en la present casa en quatre altars havien ses senyorias manat fer en la claustra, ab son dosser de drap negre y tot son guarniment y apparell [...], com se [...] dir [...] de puncta de die fins a 12 horas, per deversos religiosos de totes religions y alguns capellans, per la ànima de dit senyor rey, y fonc cosa molt sumptuosa y [de gran] contento per a tots. En cada altar cremaven do[tze] aches grogues y ciriets. Y axí mateix se féu los tres dies aprés següents.

119*v* Dit die, després dinar, tornaren los senyors deputats y oïdors en dita casa de la Deputació y sala gran ab la matexa forma dels altres dies.

Lo mateix, després dinar, los dits senyors deputats y oïdors, havent primer son síndic Francesc Montalt, acompanyat ab quatre officials, tots ab gramalles y cap cubert, per fer a saber sa anada, tornaren a fer altra visita als magnífics concellers de la present ciutat, en casa de la ciutat, a ont se tenia dol, del mateix modo està dit del die de haïr, y allí foren molt ben acullits y recebits y segueren en lo mateix loc del die de haïr, ab tots sos officials que.y anaven ab ells, y a tots acomodaren molt bé per sos locs y trats, conforme [...] allí los staments, y al cap de un quart bo [se'n] tornaren ab gran acompanyament fins a la porta, y de allí se'n tornaren en la casa de la Deputació, y en son consistori o sala gran, y de aquí se'n tornaren com les [altres vegades].

En aquest mateix die [...] manaren los senyors deputats[a] [...] que, de part del consistori, diguessen a tots los monastirs de frares de la present ciutat y territori que divendres primervinent, que serà despús demà, a migdie, y aprés lo disabte, tot lo die, tocassen molt solemnement totes les campanes de ses [...] que lo dit die de disabte, de matí, fossen [ab] tots sos [...] en la casa de la Deputació, fent allí una absolta general, pregant a Déu per la ànima de un tan gran e bo e cathòlic rey, senyor e pare, havem perdut [...], e aquell reba en sa glòria, amén. E axí matex diguessen que les parròchias tocasen les campanes.

120*r* Lo dit die, manaren los senyors deputats al síndic del dit General, que ell, en companya de alguns officials del dit General, anassen a convidar als senyors marquès de Aytona y comte de Quirra per a disabte, de matí, en la present casa de la Deputació per lo aniversari general se celebrarà dit matí en dita casa de la Deputació, per la ànima de dit senyor rey, anant dits convidadors ab ses gramalles, ab lo cap cubert. Y també als magnífics consellers. E axí mateix manaren a Francesc Font, andador de la confraria de sant Jordi, convidàs a tots los cavallers y ciutedans per a dit anniversari.

Dijous, a VIII. En aquest die, de matí, vingueren los senyors deputats y oïdors acompanyats quiscú dels officials y[a] [...], ab la forma los dos dies atràs, y tingueren lo dol en la matexa sala gran dels reys. E lo dit matí fins a migdie se celebraren en la dita casa de la Deputació, o en los quatre altars de les claustres, misses com se pogueren dir.

En aquest matí vingueren en consistori, per part dels senyors concellers de la present ciutat, misser Miquel Çarrovira, advocat [...] de la present ciutat, ab alguns officials de aquella, los quals, per part de dits senyors concellers, explicaren a ses senyorias com tenien molt gran gana en què ses senyorias anassen en dita capella ardent, y per dit effecte, y perquè tinguessen son loc condecent, estaven mirant y apunctant quin loc més comodo se'ls podria // 120*v* // donar. E que lo loc més còmodo que fins ací podrian trobar era que estiguessen juncts entremesclats, tenint lo cap del banc lo conceller en cap, y entre conceller y conceller un prohome e un deputat. E aprés de algunes dades y preses que allí tingueren, fonc resolt, per ses senyorias, que ells ho tractarien y.ls ne tornarien resposta. E axí se'n anaren ab lo sòlit acompanyament.

Encontinent, los dits senyors deputats manaren convidar, per després dinar, a les tres hores, les persones devall scrites per aconsellar-los lo faedor acerca de dites coses, junctament ab los assessors, advocat fiscal y [cavallers] tenen en la present casa, los quals foren convidats per los porters de dita casa. E fet açò dits senyors deputats se'n tornaren en ses cases ab sos cotxos, per haver plogut molt dit matí.

Lo matex die, de matí, los senyors concellers de la present ciutat feren fer crida que lo die de demà, que serà divendres, [sie colt] [...] capella ardent se [celebrarà en la Seu].

En aquest matex die, de matí, los senyors canonges misser Paulo Pla y Pere Pau [Cassador], canonges de la Seu de Barcelona, vingueren ab embaxada en lo consistori de ses senyorias, de part del reverent Capítol de dita Seu, dient y explicant-los, en effecte, que en lo que per part de ses senyories era estat enviat a dir a dit reverent Capítol que, per a demà a migdie fins lo disabte a migdie, se tocassen les campanes de la dita

a. a continuació un espai il·legible de 85 mms.

a. a continuació un espai il·legible de 65 mms.

[1598] Seu dobles y ab gran solemnitat, per raó del anniversari general y obsèquies que[a] dits senyors deputats entenien celebrar, lo dit die de disabte // 121r // primervinent en la casa de la Deputació, lo dit reverent Capítol havia molt vist y mirat lo dit negoci y diversos exemplars, particularment de vireys y persones principals eran mortas en Barcelona, y que may la Seu havia volgut tocar per ninguns que no.s fecen les obsèquias en dita Seu. E que si dits senyors deputats eran servits se [fesen] en dita Seu lo aniversari, ells se offerien en fer aquell, sens pagar dits deputats ninguna cosa, que altrament no fent-se allí, no.s trobava forma ni tenia remey en fer-ho, y axí.ls supplicava, dit Capítol, los tinguessen per excusats.

Als quals respongueren, dits senyors deputats, que ells ho tractarian y enviarian resposta. E axí se'n anaren dits embaxadors.

E tractant dits senyors deputats dit negoci ab los assessors y alguns cavallers y altres officials de dita casa de la Deputació, resolgueren que.s tornàs resposta al Capítol que ells [...] dit anniversari sinó en la casa de la Deputació, com és de raó y està ya assenyalat lo die, y convidat per a ell al excel·lentíssim loctinent general, con[cellers, magnats] y altres. E que les raons y excusas donades per ells són de poca subsistència, perquè [...] tots los exemplars que ells al·legan són de inferiors y de vassalls de sa magestat, y no té que fer [...] que és per nostre rey y senyor, al qual tots som [obligats] servir y respectar e pregar per ell, y fent[-se] en la Deputació, que és loc públic y cap del regne, molt bé podia la dita Seu fer los tocs, y lo que tenia [obligació], essent per nostre rey y senyor, com dit és.

La qual embaxada o resposta ordenaren dits senyors deputats fos feta per los senyors don Federic Dezpalau y Hierònim de Gàver, donzell, officials de General.

121v E tornats dits senyors embaxadors de dita sa embaxada referiren en consistori com havian feta aquella, en lo modo y forma los era estat ordenat y dit.

En dit matí, estant dits senyors deputats ab sos officials en dit dol vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Joseph de Bellafilla, Miquel Baptista Falcó, misser Masnovell, misser Berart, acompanyats de alguns officials de la casa de la ciutat, los quals vingueren per a convidar a ses senyorias, com de fet los convidaren, per demà de matí, a la Seu, per la capella ardent o funeràries se celebraven allí per la ànima de la magestat real del rey don Philip de immortal memòria, als quals, en effecte, fonc respost per ses senyorias que besaven les mans de vostres magnificiències, y que ells [faran lo que en semblant] occasions era acostumat.

Lo mateix die, de matí, lo senyor Francesc de Gàver, oïdor militar, en companya dels senyors don Federic Dezpalau, Hierònim de Gàver, donzell, Joan Palau, cavaller, y Joachim Setantí, ciutedà, ab voluntat y [consentiment] dels senyors deputats y oïdor ecclesiàstic, ab altres officials y ministres del General, tots ab gramalles largues y cap cubert, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general per convidar-lo y supplicar-lo fos servit, [sa excel·lència], en venir a la dita casa de la Deputació per raó de les obsèquias y anniversari general se celebrarà despús demà, de matí, que serà disabte, en dita casa, per la ànima de nostre rey y senyor don Philip que sie en glòria.

Los quals tornats en consistori, referí dit senyor oïdor militar, // 122r // en effecte, com sa excel·lència los havia repost que ell hy vindrie de molt bona gana.

Dit die, després dinar, los dits senyors deputats y oïdors, acompanyats de sos officials, tornaren en consistori y sala gran ab lo matex modo y forma que eren vinguts los dits dos dies atràs, estant ajustats en dita sala gran, entrà allí mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament e secretari de dit senyor loctinent general, lo qual, en effecte, explicà a ses senyorias lo que desijave que poguessen acudir y assistir en dita capella ardent, y que ell ho estava tractant y mirant lo loc se'ls podrie donar per tenir lo Consell Real, lo que tocava a dits deputats abans, y veuria si.ls podria fer acomodar en lo banc està cerca d'ell, dit dels magnats, o lo millor que.s podrie.

Al qual, per ses senyorias fonc, en effecte, respost que besaven les mans de sa excel·lència y que axí.u [...]. Y en aprés acudiren en dita sala gran los [...] manats convidar lo die present per aconsellar-los acerca dels negocis sobredits, y arribats en dita sala manaren ses senyorias exir d'ella los officials tenien allí lo dol, exceptat los assessors, advocat fiscal y cavallers, les quals persones eletes són les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors elet de Elna; misser Paulo Pla, misser Pere Pau Cassador, Bernat Oliva, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo militar, los senyors don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; // 122v // don Berenguer de Paguera, Federic Pol, Jaume Alòs Colom. Per lo real, los senyors Pere Ferreres, Federic Vilana, Alexandre Cordelles, Joachim Setantí.

a. *a continuació ratllat* per.

E junctament ab ells los magnífics assessors y advocat fiscal, don Federic Dezpalau, Joan Palau y Hieònim de Gàver, officials cavallers de dita casa. Als quals fonc ex[plicat y] referit per ses senyorias lo sobredit, [y] los dubtes e inconvenients resultan de anar y dexar de anar ses senyorias lo die de demà a la Seu, per la capella ardent, a ont són convidats per los magnífics concellers de la present ciutat. E aprés de haver molt discutit e tractat entre si, e quiscú per son vot, tots los dits senyors de dita congregació, e havent primer vists y oïts diversos exemplars, per lo scrivà major de dit General, en dita congregació aportats y legits, faents per semblants occasions y negocis, aconsellaren a ses senyorias que.s devia enviar una embaxada als senyors concellers ab quatre cavallers per a dir y explicar-los que, per quant ses magnificiències los havien convidats per a demà a la Seu per dita capella ardent, sien servits de assenyalar-los loc competent per poder estar.

A la qual embaxada foren enviats per ses senyorias los senyors don Federic Dezpalau y Joan Palau, Hieònim // 123*r* // de Gàver y Joachim Setantí ab altres officials de dit General qui.ls acompanyaven, tots ab ses gramalles y cap cubert.

Los quals, tornats en consistori, referiren a ses senyorias y a dita congregació, en effecte, que dits senyors concellers en presència de molts cavallers o prohòmens tenien allí, los havien respost com dits senyors concellers deyen que diguéssem a ses senyorias que sien servits de anar demà, de matí, en casa de la ciutat, y de allí en fora los agraduaran y aniran agraduats, perquè aprés quant fossen a la Seu no.y hagués novedats y quefers.

E oïda la dita resposta, per dits senyors deputats y persones eletes, e fent molt gran admiració d'ella, com a cosa tant nova, extraordinària y malsonant, hagut primer madur col·loqui entre ells, fonc resolt se [...] al excel·lentíssim loctinent general una [embaxada] per dos senyors de dita congregació, per a dir y explicar a sa [excel·lència la] resposta, y lo gran pesar y sentiment tenia aquell consistori de no poder anar a la capella ardent se feya demà en dita Seu, com [aquells] qui tant desijaven servir a son rey y senyor. [E tenint] tant dolor de la mort de dit senyor rey, son pare, si ya sa excel·lència [...] a son càrrec en procurar se'ls donàs loc convenient, donant poder a dits embaxadors de explicar ab sa excel·lència tractar ab ell lo que convinga fer acerca de dit negoci, ab expressa facultat de què sa excel·lència pogués tractar ab dits concellers, que si ells pretenen que lo banc que sa excel·lència entenia donar a dits [senyors deputats] [...] està cerca de la cadira de sa excel·lència, és millor y més preeminent loc que lo que tenen dits concellers, dits deputats se acontentaran de pèndrer lo loc de dits concellers, y sa excel·lència podrie donar a dits concellers lo dit banc, pus diuen és millor y més honrós, perquè entenga sa excel·lència quant deveres desijan // 123*v* // servir a sa magestat y a sa excel·lència y acudir a dites obsèquies.

E tornats de dita embaxada feren relació a dits senyors deputats y persones eletes com havien explicada la dita embaxada a sa excel·lència, y aprés de explicada aquella, los digué que se assentassen tots y que tractassen lo dit negoci llanament y despay, y aprés de discutit aquell y haver enteses, sa excel·lència, les justes causes y raons tenien los senyors deputats, y lo que se acontenten de pèndrer lo siti o banc de dits concellers, y que ells que prenguessen lo dit banc que [pretenen] dits concellers és més honrós y de grandes que lo que ells seuen. En effecte, los dix, com ell estave molt satisfet de la gran satisfacció [donaren] dits deputats y estava molt certificat del honor y voluntat [...] servien a sa magestat y a les coses[a] [...], certificant-los que per sa part ho [scriurà] y.n donarà llarga raó a sa magestat, dient-li com no ha estat per dits deputats ni per sa culpa de acudir en dita capella ardent, ans [...] s'és procurat acudir-hy per totes les vies possibles. E que entretant d'esta nit ell [procu]rarà [de] enviar y tractar ab dits concellers y veure si.s pot remediar y concertar. E que en molt més estimava sa magestat y ell que los deputats assistissen allí, attès representan tot lo Principat que no un marquès, ni un compte, que eran personas particulars y axí no tenen de què reparar, dits concellers, dient que[b] [...] marquesos y altres prohò[mens] [...].

E haguda dita resposta, los dits senyors deputats se'n anaren quiscú en ses cases. E axí mateix les persones eletes, manant que fossen tots los officials, de matí, en les cases de dits deputats y oïdors per acompanyar-los de matí a la Deputació.

124*r* Dit die manaren los senyors deputats convidar a totes les religions de la present ciutat y territori que, per a disabte, de matí, primervinent, vinguessen a fer absolta general en dita casa de la Deputació y tocassen les campanes de ses yglésias y monestirs, començant a tocar demà a migdie, y axí mateix a les parròchias.

Divendres, a VIIII. En aquest die se feren les obsèquias o capella ardent en la Seu, per lo dit se-

a. a continuació un espai il·legible de 55 mms.
b. a continuació un espai il·legible de 75 mms.

[1598] nyor rey. E no.y anà[a] lo consistori de la present casa per no tenir-hy loc condecent y tenir-los occupat lo loc lo Concell Real. E per altres raons en la jornada de [8] del corrent més largament contengudes, [e per les] matexes causes dexaren de anar-y en los anys 15[...], 15[...], o en semblants occasions, emperò estigué lo consistori en la casa de la Deputació, a ont tingueren son dol, venint, estant y tornant-se'n del modo que los tres dies proppassats. E celebraren-se, dit die en dita casa, en los quatre altars s'i havien fetes tantes misses com se pogueren celebrar per diversos los religiosos y capellans, y [...] [gran] lo concurs de la gent acudí en dita [casa per veure les dites obsèquies] y misses se deyen en ella, com en la matexa Seu, e com si fóra lo die de sant Jordi.

Dit die, [a migdie], comensaren a tocar diverses yglésias y monestirs per lo dit anniversari se ha de celebrar lo die de demà en [dita casa] de la Deputació.

124v Disabte, a X. En aquest die, de matí, [...] anniversari o obsèquies en la casa de la Deputació, per dit senyor rey don Philip Segon, de gloriosa memòria, digué lo offici lo senyor canonge Reart, elet de Elna, ab diaca y sots-diaca y bona cantòria, fou-hy lo excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general, concellers, comte de Quirra y moltíssims cavallers, y gran número de altra gent. Sermonà lo pare Emanuel del orde de Sant Augustí. Al dit senyor loctinent general, venint y tornant-se'n, lo acompanyaren los senyors deputats y oïdors fins al cap de la escala. Als [concellers], emperò, y al dit comte no.ls acompanyaren los senyors deputats ni oïdors fins al cap de la escala sinó los assessors, advocat fiscal y scrivà major. Estaven sempre tots [...] ni los demés ab ses gramalles, ab lo cap cubert. Lo dit senyor loctinent hy vingué a cavall, ab molts cavallers, y tots també a cavall y ab gramalles los demés. Tot lo dit matí fins a migdie se digueren en los quatre altars de dita claustra tantes misses baixes com se pogueren dir, y hagué.y gran luminària de atxes y [...] per les claustres, y lo offici se f[...] en lo matex [dia] de la festa de sant Jordi.

Los òrdens vingueren tots ab ses creus en forma de professó y quiscú féu la absolta general devant del túmol, y tot aquest [de matí] los monastirs y parròchias tocaren [...] per dit anniversari, com ya havien tocat lo die abans de migdie en avall.

Los senyors deputats vingueren en la casa de la Deputació y se'n tornaren acompanyats de sos officials, del matex modo y forma eren venguts los dies proppassats.

125r Lo de la campaneta de les ànimes per orde de ses senyorias, cridà a cavall en la forma següent: «Devots christians y christianes, los senyors deputats los pregan que digan un «Pater Noster» y una «Ave Maria» per la ànima de la sacra, catòlica real magestat del rey don Philip, senyor nostre, que.s passat d'esta vida en l'altra, [de Déu] sia ell». Y començà de cridar dins la entrada de la Deputació a les nou hores de dit matí y seguí la ciutat, y a les 12 hores de migdie [tornà a cridà] altra vegada axí mateix, dins dita entrada. Fonc la gent hy vingué grandíssima, com si fore lo die de sant Jordi, y lo bé se li féu molt gran, *eius anima requiescat in pace, amen*[a].

125v Diumenge, a XVIII. Festa del gloriós sant Luc, evangelista.

126r Dilluns, a XVIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

Dimars, a XX. En aquest die estant los senyors deputats y oïdors en consistori aportà en dit consistori mossèn T. Duran, secretari de cambra del excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general y, de part de sa excel·lència, donà a ses senyorias una carta de sa magestat closa, la qual fonc allí legida y publicada per lo scrivà major del General, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros, los diputados del General en el nuestro principado de Catalunya.

El rey. Diputados, bien creído tengo que el sentimiento que os queda del fallecimiento del rey, mi señor y padre, que haya gloria, y todo lo demás que a este propósito me representáis, corresponde al amor que con tanta razón tenía a esse Principado y condados, y que la voluntad y promptitut de ánimo con que todos havéis acceptado al duque de Feria por mi lugartiniente y capitán general, es verdadero testimonio de la que os queda, para todo lo que se offresciere de mi servicio, como el mismo duque, con encarescimiento de palabras, me lo significa y assegura, lo qual estimo en lo que se deve y os lo agradesco mucho. // 126v *// Y esto mismo y el amor que os tengo y desseo de visitaros me incitan para que me dé tanta mayor prissa para desembarassarme de las occupaciones precissas destos reynos, y daros contentamiento con mi presencia, y recebirle yo como de tan buenos y fieles vassallos, y en hazeros favor y merced en todo lo que huviere lu-*

a. a continuació una lletra ratllada.

a. en l'assentament corresponent a disabte, dia 17, es llegeix ratllat Festa del gloriós sant Luc, evangelista.

gar. Dada en Madrid a 11 de Octubre 1598. Yo el rey.

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Covarruvias, regens. Vidit Guardiola, regens. Vidit don Petrus Sans, fisci advocatus. Vidit Batista, regens. Vidit Clavero, regens. Gassol, secretarius».

127r Divendres, a XXIII. Festa de la Translació de la gloriosa santa Eulàlia. En aquest die enviaren los senyors deputats a mossèn Francesc Montalt, síndic del General, als magnífics concellers de la present ciutat per fer-los a saber com ells havien enviat a mossèn Jaume Losada, mercader, official del General, qui estos dies és estat extret en lo offici de regint lo libre major de la Taula de la ciutat, supplicant-los se servescan de aguardar-lo per lo que està occupat per ells y negocis del General. E tornat de dita sa embaxada, féu relació a ses senyorias, en effecte, que los senyors concellers besaven a ses senyorias les mans y que ells aguardarien lo que serien servits, si bé molta falta a la dita Taula dit official. En aquest mateix die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, de matí, entrà en consistori lo secretari de sa excel·lència, mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, haguda primer licència de ses senyorias, y de part de sa excel·lència los ha donat una letra de sa magestat fent-los // 127v // a saber ab ella de sa vinguda entenia fer dins breus dies a esta ciutat, per les festes de son casament, y dexant lo demés en creença del dit senyor loctinent general, la qual és buydada y cosida en libre de Deliberacions de la corrent jornada. E dix-los també que sa excel·lència, en creença de dita letra, té necessitat de tractar ab ses senyorias, y que porien, per a després dinar, acudir en son palau, la qual és del tenor següent:

«A los venerables y amados nuestros, los diputados del General en el nuestro principado de Cathalunya.

El rey. Diputados, al duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general scrivo que, de mi parte, os diga la resolución que he tomado en mi partida y en ir a jurar a essa ciudad y casarme en ella, y lo que acerca de esto y otras cosas se havrá de hazer, y assí remetiéndome en ello en esto no terne que diziros más de encargaros que, dándole entera fee y creencia, os mostréis en la execución y cumplimiento dello, los que yo confío y havéis acostumbrado, y tanto más en esta occasión, pues lo devéis todo al amor que os tengo y desseo de favorescer y hazer merced a essa provincia en todo lo que le tocare y fuere de su beneficio, como lo meresce su gran fidelidad y buenos servicios. Dada en Madrid a 20 de Octubre 1598. Yo el rey.

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit Guardiola, regens. Vidit don Petrus Sans, fisci advocatus. Vidit Baptista, regens. Vidit Clavero, regens. Gassol, prothonotarius».

128r En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, ab los porters ab les masses xicas cubertes de dol, y dits porters ab gramalles de dol, sens cubrir lo cap, y los dits senyors deputats y oïdors sens gramalles, són anats a casa del dit senyor loctinent general, y arribats allí, per orga del senyor deputat ecclesiàstic, fonc referit per ses senyorias lo grandíssim contento y mercè rebrà tot aquest Principat de la vinguda de sa magestat en aquest Principat y ciutat, y voler celebrar en ella son casament y festas com sa magestat ab dita carta ho significa.

E dit senyor loctinent general los digué, en effecte, com sa magestat li ha donat orde de ferlos a saber lo matex que en dita carta, y que per la gran amor y voluntat té en aquest Principat ha determinat de fer ací les festes, y que sa vinguda serà breu perquè partirà a 20 o a 22 del qui ve, y que vindrà junctament ab la sereníssima infanta per a celebrar, tots ací, les festes de sos casaments, y sa magestat jurar. Pregant-los y exortant-los, de part de sa magestat y sua, fecen com bé tenen acostumat, y molt més ab excés, per ser les occasions tals com may sien estades. E que lo dol no.l calrà dexar fins al die de la boda, y la gala faran que fos moderada, sens brodadura de or, ni plata, y en lo de entrar la roba de sa magestat y de la reyna se[a] fes tot lo bon tracte, donant per propri ús, que no fossen molestats los que la aportaran.

E los senyors deputats, per orga de dit senyor deputat ecclesiàstic, respongué, en effecte, que agreexen molt a sa magestat y a sa excel·lència tant gran mercè se.ns fa a tots, y quant grandíssima alegria y contento ne reb aquest Principat y tots los habitants en ell, y lo que estan tots apparellats y ab desig de servir a sa magestat ab moltíssimes veres, restant en memòria perpètua per tant[b] sobrades y singulars mercès.

129r Noembre MDLXXXXVIII

Dimecres, a IIII. En aquest die entrà en consistori de ses senyorias Luís Polinyà, sots-veguer de Leyda, qui havia pres un guarda del General

a. se *interlineat.*
b. tant *interlineat.*

[*1598*] y[a] li havia llevat un pedrenyal, y per dit effecte se li féu [*laudamentum curie*] per ses senyorias, lo qual demanà misericòrdia a ses senyorias, y se submeté aprés de haver tret dita guarda y haver restituït lo pedrenyal, y donà supplicació, com dit procés appar.

130*r* Divendres, a XIII. En aquest die vingué[b] en consistori, per part de sa excel·lència, son secretari de cambra, Andres Duran, y ell, de part de sa excel·lència, los donà una carta closa de sa magestat y còpia de un capítol de una carta de sa magestat, acerca de la entrada y festas faedores per sa magestat, en particular dient en nom y per part de sa excl·lència, com allò és capítol de la carta original ha rebut sa excel·lència, lo qual capítol és del tenor següent,

130*v* «*Còpia del capítol de la carta de sa magestad para el duque de Feria [...] del Pardo a 5 de noviembre 1598.*

Quanto al hábito y vestidos con que han de salir los concellers y diputados a recebirme, guardarán ellos y los que los acompanyaren lo que se ha acostumbrado, no embargante que sea tiempo de luto, y los que salieren con ellos, que hagan cuerpo de ciudad o Deputación, podrán también seguir la costumbre, y los demás guardarán la orden dada, pero podrán vestir de las colores que quisieren, y esto mesmo podréis advertir a la ciutat de [Lérida] y a la Deputación que la justa la hagan con la gala que les paresciere, de manera que sea luzida».

131*r* Dimecres, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

131*v* Dimars, a XXIIII. En aquest die tingueren los senyors deputats, en la casa de la Deputació, congregació de persones dels tres staments.

132*r* Dilluns, a XXX. Festa del gloriós sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers en casa de la ciutat y foren extrets mestre Pere Soler, doctor en medecina, Pau de Fluvià, donzell, misser Lorens, doctor en drets, Raphael Antic, mercader, y Guerau Haones, mariners. E obrés, mossèn Honofre Bruguera, cavaller ara deputat militar, e[c] ... Fortí, barber.

133*v* Decembre MDLXXXXVIII

Dimars, lo primer. En aquest die juraren los dits magnífics concellers y lo obrer artista.

a. y *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* r.
c. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.*

Dimecres, a II. En aquest die anà a jurar a casa de la ciutat lo senyor Honofre Bruguera, obrer, per cavaller, qui vuy és deputat militar, lo qual fonc acullit en casa de la ciutat y jurà entre lo conceller primer y terç.

Divendres, a IIII. En aquest die és congregació de persones eletes en la present casa de la Deputació, les següent, ço és, per lo bras o stament ecclesiàstic, los senyors, abbat de Ripoll, // 134*r* // Honofra Oluja, prior de Gualter; misser Honofre Pau Cellers, degà, canonge de la present ciutat; misser Paulo Pla, canonge de Barcelona; don Miquel de Lantorn, comenador de Sant Joan. Per lo militar, los senyors, excel·lentíssim duc de Cardona, comte de Quirra, don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Pedro de Queralt, don Bernat de Boxadors, don [...] Burguès, don Plegamans de Marimon, don Federic Dezpalau, senyor de Favara, don [...], Jaume Alòs Colom. Per lo real, los senyors, Pere Benet Soler, [doctor en medicina], conceller en cap de la present ciutat; Federic Vilana, Joachim Setantí, Alexandre Cordelles, Francesc Canet, Julià de Navel,[a] ... Costa

134*v* Als quals fonc proposat per los senyors deputats, y per ells manades [...]a proposició que és del tenor següent, la qual fonc allí, per lo scrivà major del General legida, e o, per un scrivent seu:

«Per una de las cartas nos ha fet mercè sa magestat de scriure'ns, entenguérem sa real voluntat de què donàssem fe y creença al que nos explicaria son loctinent y capità general, la qual, a més del que nos significà en particular la forma y manera lo havien de rèbrer, nos digué que dins breus dies, ço és, a 20 de noembre, havia de partir sa magestat de Madrid per venir açí, en esta ciutat, per a consumar son felicíssim matrimoni, lo que fonc bastant y sufficient causa perquè nosaltres no enviàssem a sa magestat lo pèsame de la mort de la magestat el rey, nostre senyor, de benaventurada recordació, la dichosa successió de sos realmes, y junctament regraciar-li la [...] assenyalada mercè fa a tot aquest Principat [...] [tornar-nos] tant aventjadament en [...] a casar a esta ciutat, emperò, veent ara nosaltres que la paraula y vinguda de sa magestat s'és tant dilatada que vuy no sabem no solament lo particular die, emperò ni quin mes tindrà per bé de venir, y essent avisats per letres de [...] [Henric de Blanes] y de Miquel Ardèvol, agent nostre, y de molts altres [...] los regnes no solament de Aragó y València, emperò los demés altres han enviat a dir-li lo pè-

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.*

same y també lo parabién de la successió en sos realmes, perquè no siam carregats com diuen, no.s culpen per no ser aquest regne de deterior condició, offerint-se tant gran y opportuna // 135r // occassió de supplicar-lo sie servit de tenir-nos Corts, de les quals tenim tant extrema necessitat, podent acudir ab una anada a tantes coses y tant importants, per nostron major descàrrec havem determinat de supplicar a vostra excel·lència, senyories y mercès se servescan de aconsellar-nos si, inseguint los exemplars de nostres antepassats, tenim obligació de enviar a sa magestat de la manera los demés vassalls de sa magestat han fet fins ací, los quals exemplars letres y respostes són a vostra excel·lència, senyorias y mercès apparrà poran oir y entendre».

E legida aquella, manaren legir al scrivà major de ses senyorias les letres havien rebudes de sa magestat acerca de dites coses en octubre y noembre proppassats, y les respostas fetes a d'aquelles, e los exemplars faents per dits negocis, lo que fonc tot axí matex allí legit.

Enteses y oïdes per dits senyors de dita congregació dita proposició, letres, scriptures y exemplars. E aprés de haver votat y dit quiscú son parer, la major part de dit ajust fonc de parer y aconsellan a ses senyorias, en effecte, que.s vaja promptament a sa magestat y se li done lo parabién, [regraciant-li] la mercè tant gran fa a.n aquest Principat en venir-se a casar a esta ciutat, y que a bé no.y haja, ni.s tròpie exemplar que sien anats a donar lo pèsame, que tindrà per molt acertat que las matexas personas que aniran a donar lo parabién donen junctament lo pèsame, y en lo que toca a la forma del anar y en la nominació de les persones // 135v // [...] e són de parer se dexe a major deliberació.

Dimars, a VIII. Festa de la Purísima Concepció de Nostra Senyora.

Dimecres, a VIIII. En aquest die és congregació de doctors del Real Consell, regent y canceller per lo de donar lo pèsame y parabién a sa magestat.

136r Dijous, a X. En aquest die és la matexa congregació del precedent.

137r Dilluns, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Dimars, a XXII. En aquest die vingué ab correu la forma se ha tingut en Milà en lo recebiment de la senyora reyna, del tenor següent:

«Entrada de la reyna de Hespanya dona Margarida, en Milà, a 30 de noembre 1598.

Dilluns, a 30 de noembre a les quatre hores de la tarde entrà la reyna dona Margarida en esta ciutat, y al entrar de la primera porta li feren una salva de artilleria que durà mija hora, portava per devant guàrdia, una companya de arcabussers, a cavall, vestits de dol, tras d'estos venian tres companyes de llancers, la primera ab armes blancas y les altres dos ab armes negres, y // 137v // cada companya portava sos colors, ço és, a les banderes del cap de lança y a la cimera, que totes eran de garsotes blancas y plomes de les colors de la librea. Tras d'estos cavalls, venian dotze trompetas ab un atabal, com lo dels negres. Venian després molts cavallers de Milà, que eren exits per acompanyar-la, y ab estos anava el condestable. Tras d'estos anaven sis trompetas ab les maçes del cardenal Aldobrandino que, des de Ferrara, sempre acompanyà la reyna. Y tras de les masses y trompetas, venian cent sinquanta cavallers vestits de blanc ab calces recamades de or, y anaven en cors ab los sombreros en les mans, ab un venable, y anaven en lo loc dels alabarders. Y tras d'estos anaven trenta cavallers, tots senyors titulars, vestits de carmesí y or, y aportaven una gineta en les mans, y anaven alrededor del tàlem a ont anava la reyna y lo cardenal Aldobrandino, nebot del Papa, vestit de pontifical. Anaven tras del tàlem la mare de la reyna y lo archiduc Alberto, y tras d'estos la duquessa de Gandia y son fill. Venian després les carrossas de les dames, descubertas, y després venia una companya de atxers, y després quatre companyas de cavalls, ab ses libreas que espantaven, y d'esta manera anaren fins a la Seu, y de allí a palàcio».

138r Dimecres, a XXIII. En aquest die enviaren los senyors deputats als magnífics assessors del General al excel·lentíssim loctinent general, per informar-lo de la contrafacció se fa a les constitucions per la presa de don Francesc Dardena, per ser pres sens instància de part, y detingut en presó més de quatre mesos sens publicar-li enquesta ni pèndrer-li deposició. E aprés tornats de dita embaxada, e o informació, referiren a ses senyorias com, en effecte, los dix que estava prompte en guardar les constitucions, y que no entén que fins vuy n'i haja de rompudes.

Dijous, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al dit senyor loctinent general, per dit effecte, les persones següents[a], ço és, lo senyor canonge Paulo Pla, don Joan Burgès y de So y Joachim Setantí. Los quals, tornats aprés en consistori, referiren com sa excel·lència los respongué que no

a. *a continuació ratllat* per lo matex effecte.

era de sa intenció ròmprer les constitucions y que li donen ab un paper dits caps, que ell ho consultarà ab lo Consell.

138v Mudament de any y segueix MDLXXXXVIIII

Divendres, a XXV. Festa de Nadal.

Disabte, a XXVI. Festa de sant Steve.

Diumenge, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

139r Janer MDLXXXXVIIII

Divendres, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

139v Dimecres, a VI. Festa dels tres Reys de Orient. En aquest die los senyors deputats han rebut carta de sa magestat en creença del duc de Feria, son loctinent y capità general, y han manat, encontinent, junctar persones dels tres staments, com se diu largament en libre de Deliberacions a esta jornada.

Dijous, a VII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdor ecclesiàstic, per ésser los altres absents, acompanyats de sos officials // 140r // y ministres ab les masses xicas ya no endolades, anaren a la Lonja de la present ciutat, per començar de arrendar, com és acostumat, les bolles del General; partiren de la Deputació y anaren per la Libretaria, Argenteria, Caputxers, y allí estigueren fins cerca les dotze y començaren de fer son exercici los corredors. Estavan los setis endolats en loc de draps de ras, per lo dol de sa magestat.

Dit die, de matí, dits senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors don Miquel de Lantorn,[a] ..., Joachim Setantí, ciutedà, per fer-li a saber la deliberació del die de haïr de ses senyorias de enviar embaxada a sa magestat de tres persones, enviant-li a dir los noms d'ells, y que.ls fes mercè de scríurer y afavorir los negocis de sa embaxada.

E tornats de sa embaxada referiren com sa excel·lència hy havia folgat molt y havia offert de fer-ho ab moltes veres lo que li ere supplicat, tornant a refermar lo del die de haïr de les Corts, si ací se procurava en què se abreviassen.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 40 mms.

Dit die, després dinar, vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors don Pedro de Queralt, Pons de Peramola y Devallterra, donzell, y Francesc Cornet, ciutedà, y haguda licència de ses senyorias per entrar, explicaren // 140v // a ses senyorias en consistori, per part del excel·lentíssim duc de Cardona y de tot lo stament militar, en effecte, lo següent, ço és, que lo excel·lentíssim duc de Cardona y bras militar havia entès que ses senyorias havian deliberat enviar ab embaxada a sa magestat, per los negocis occorrents, lo sacristà Descamps, baró de Erill y misser Hierònim de Ollers. Y com aquells bras tinga entès que dits sacristà y baró de Erill no convenen per anar a dita embaxada, per ser dit sacristà Descamps, segons diuen, excomunicat, y dit baró de Erill ésser official real, com és loctinent de governador y criat de sa magestat, y altrament, y axí supplicaren a ses senyorias ne anomenassen altres que tinguessen les qualitats necessàrias.

E entesa per dits senyors deputats dita embaxada los fonc respost que ells ho mirarien y tractarien y farien lo que.s porie al servey de Déu, de sa magestat y benefici del Principat.

E poc aprés, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, vingueren en consistori ab embaxada los senyors Federic Pol, donzell, Federic Vilana y Joachim Setantí, ciutedans, y en effecte, per part de dits magnífics concellers explicaren lo que per part del bras militar los era estat supplicat, acerca de la nominació feta per ses senyorias de embaxadors // 141r // ecclesiàstic y militar, remetent-se a dita embaxada per entèndrer que també la han ses senyorias oïda, supplicant-los per part de dita ciutat, e o de dits senyors concellers, vullen entèndrer, mirar y considerar les dites coses y la importància del negoci se tracte, al que per ses senyorias fonc respost que ells estavan ya leshores entenent en dit negoci de moltes veres, y per dit effecte tenien allí convocats sos assessors y advocat fiscal y, ab tot, pensaven ajustar-n'i més, y que no.n llevarien la mà per lo que desijan acertar, per no fer agravi a ningú. E ab dita resposta se'n anaren dits embaxadors.

E, encontinent, los senyors deputats manaren convidar los magnífics doctors devall scrits per a què, junctament ab dits magnífics doctors y advocat fiscal, los aconsellassen lo que podien y devien fer acerca dites coses, per descàrrec de sos officis y per no agraviar ni afrontar a ningú, sens justa causa, ço és, los magnífics, misser Miquel Pomet, mossèn Henric Serra, misser Fumàs, misser Miquel Rollan, misser Pere Aylla.

Divendres, a VIII. En aquest die, de matí, vin-

gueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Pedro de Queralt, Pons de Peramola y Devallterra, // 141*v* // donzell, y Francesc Cornet, ciutedà, los quals, en effecte, referiren en consistori als senyors deputats, ecclesiàstic y real, y oïdor ecclessiàstic, los altres absents per ésser lo deputat militar malalt, e los dos oïdors absents de la present ciutat, com lo excel·lentíssim duc de Cardona y bras militar los havien manat vinguessen a ses senyorias per la resposta del que se'ls era estat supplicat lo dia abans.

E los dits deputats y oïdor, per orga del dit senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, respongué que per aquell effecte estaven ajunctats allí junctament ab los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats, que estaven allí presents per a resolre lo que se havia de fer, y que no llevarien mà del negoci que no fos determinat.

Lo matex de matí, los dits senyors deputat y oïdor enviaren a mossèn Francesc Montalt, síndic del General, al dit excel·lentíssim senyor duc de Cardona y bras militar, que estaven ajunctats en lo Capítol de la Seu, per a dir-los que los dits senyors deputats estavan ajustats en lo negoci de la embaxada que.s tracta que, per ser negoci de tanta importància, ho estaven mirant y tractant ab la maduresa qual convenia dit negoci, y que no llevarien mà de dit negoci que no sie resolt.

E tornat de sa embaxada referí a dits senyors deputats com havia fet lo que li era estat manat, y que dit excel·lentíssim duc de Cardona li respongué, en effecte, que estava molt bé y besava les mans als senyors deputats.

142*r* Dit die, després dinar, los dits senyors tres embaxadors del bras militar tornaren en consistori y, per part de dit senyor duc y bras militar, referiren, en effecte, a dits senyors deputats y oïdor com lo bras militar havia determinat de enviar un cavaller en Madrid a sa magestat, per coses tocants al servey de Déu y de sa magestat y bé de aquell bras, y dit cavaller és don Alexandre de Lantorn.

E los dits senyors deputats respongueren, en effecte, que tenien entès la dita embaxada.

Lo mateix die, després dinar, los senyors deputats, tots tres, y oïdor ecclesiàstic, ajustats en casa del dit senyor deputat militar per sa indisposició corporal, enviaren a dit mossèn Francesc Montalt, síndic, al dit excel·lentíssim duc de Cardona, en sa casa per ser tart, supplicant-lo sie servit de ajustar lo bras militar, perquè los senyors deputats los havien [de enviar] una embaxada.

E tornat dit síndic referí a ses senyorias que dit senyor duc li respongué que ell no ajustarie en ninguna manera lo bras que no li envien a dir que és lo que haurie de proposar al bras, perquè no.s sol ajustar lo bras sens dir al president per què se ha de ajustar.

E poc aprés los dits senyors deputats y oïdor envia[ren] [...] dit síndic altra vegada al dit excellentíssim senyor duc [de Cardona], per a dir-li que la embaxada li entenen [...] bras militar, és per tornar-los resposta [...] embaxades los han fetes, haïr y vuy.

E tornat dit síndic de la dita embaxada referí, // 142*v* // en effecte, a ses senyorias com dit excellentíssim duc li ha dit que les respostes han de donar al dit bras ya les han donades als dits embaxadors de dit bras, y que no havent-hy altra cosa nova no tenia per a què ajustar lo bras.

Dijous, a[a] VIII. En aquest die los magnífics misser Lorens Jover, assessor, y misser Pere Aylla, misser Henric Serra, misser Christòphol Fumàs y Desplà, misser Miquel Pomet y misser Miquel Rollan, doctors en drets, aprés de haver molt mirat y discutit, en presència de ses senyorias, los dubtes y suspites posades per lo bras militar en la nominació feta [dels] senyors sacristà Descamps [y] baró de Erill, per embaxadors del General, per anar a Madrid a 7 del corrent, de diversos tractes y col·loquis sobre açò tinguts y diversos exemples acerca dits negocis vists, és trobat que dits dubtes y suspites són de poca subsistència per quant dit sacristà Dezcamps, encara que pretenguessen fos excomunicat per certas fransas havia fetas, és cert no.u era perquè havia appel·lat y aportavan causas en la Real Audiència y havia fets depòsits, y may se ere absentat ni amagat sinó que sempre ha estat públicament y ha assistit en les [esglésias] y officis [...] ni [...] ses dit tal fins [ara], y ab tot a major cau[...] [...]ent se li apposa una calúmnia tal per dar [...] satisfacció d'ell matex, ha concertat ab les parts [y] pagat, com appar ab actes amostrats en consistori lo die present, // 143*r* // y de les absolucions a ell fetes a major cauthela y altrament.

E quant al pretès de dit senyor baró de Erill, és vist ésser clarament raons y suspites molt frívoles, per quant si bé era loctinent de governador, com pretenen, dit càrrec servia per don Henric de Cardona, governador, qui era absent abans, y vuy se entén és en Cathalunya ya, y aquell ser-

a. a continuació ratllat X.

[1599]

via sens salari ni utilitat alguna, quant més, que a sis del corrent, havia ya renunciat aquell, que fou lo die abans fonc nominat per embaxador, segons en féu fe de sa renunciació mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, secretari de sa excel·lència ab sa certificació. E semblants renunciacions són [bones] y molt vàlidas y com a tals admeses en [la pr]esent casa de la Deputació, encara que fossen de officis de vides, axí per concórrer a deputats, oïdors y altres càrrecs. E en lo que.s diu ésser criat de sa magestat no ha constat ni consta de tal, y dat cas ho fos, no obstaria, com no ha[a] obstat a altres ni a extraccions de deputats ni altres officis, axí per no tenir jurisdicció alguna, com per no ésser dits officis reals, y axí altres ho són estats, com en lo senyor don Alonso de Erill, son pare, y altres concorregueren sempre a deputats sens renunciar, y foren en tots los ajusts y concells de la casa de la Deputació, y may foren tinguts per officials reals. E lo matex don [Alonso] de Erill, son pare, fonc embaxador del General en cort de sa magestat, tot sol, essent criat de sa magestat, com diuen, y may se li apposà ni se li féu obstacle algú, per no haver-n'i. E en lo // 143v // demés son coses frívoles y de poca subsistència y sens fonament algú, y axí forem aconsellats, per dits magnífics assessors, doctors y altres persones als senyors deputats que no se havia de haver raó alguna de dites suspites, sinó que dita nominació ere molt bona, donant son consell en scrits per ells firmat[b], lo qual<s> és ací originalment cosit y també insertat del tenor següent:

«En lo fet consultat per los senyors deputats acerca de les excepcions se han opposat per part del bras militar devant ses senyorias contra lo senyor Joan Francesc Dezcamps, sacristà de Elna, y don Philip de Erill y de Orcau, baró de Erill, anomenats per dits senyors deputats per embaxadors a la magestat del rey, nostre senyor, a effecte de què dita nominació fos revocada y feta [elec]ció de altres persones, los assessors del General y doctors applicats són del vot y parer que.s segueix: primerament, en lo que té respecte a la persona de dit senyor sacristà Dezcamps, contra del que se havia advertit que estava excomunicat per algunes causes de la cort romana, per execució de les quals penjava o penjaven algunes causes en la Real Audiència de invocació del bras secular. Attès que dit senyor sacristà ha mostrat ab solucions de dites excomunicacions ab actes y ha pagat les quantitats se demanaven en dites causes, de manera que les parts estaven satisfetes per estes y altres causes y raons, són de vot y parer que les [dites excepcions] y impediments no proceexen ni són bastants, en via de dret, per a inhabilitar la persona del dit senyor sacristà per embaxador.

144r Y quant a les coses apposades contra lo baró de Erill, és a saber, de què és official real, ço és, loctinent de don Henric de Cardona, portantveus de general governador, durant sa absència, y que és criat de sa magestat, y de sa boca, y per haver dites en conversació, estant dinant ab lo senyor virey, algunes paraules tocant al modo y forma de celebrar les Corts Generals, en absència de sa magestat en Catalunya, segons se deye, y que eran prejudicials a la terra. Attès que dit senyor baró no és official real, axí perquè no era sinó loctinent del dit senyor don Henric de Cardona, en sa absència, y és pública forma que dit don Henric de Cardona, governador, és ya en Cathalunya, y assenyaladament per haver renunciat lo dit senyor baró lo dit càrrec de loctinent ya abans de ser nomenat en embaxador. Y attès també encara que fos criat de la boca de la magestat del rey Phelip 2, de gloriosa memòria, no.u és de la magestat del rey, nostre senyor, vuy benaventuradament regnant. Y attès també que no és averiguat que dit senyor baró digués les paraules dalt referides, devant lo senyor virey, scientment y ab ànimo determinat, per ésser paraules dites en conversació y de les quals ses senyorias han tingut bastant satisfacció, són de vot y parer que dites coses no obstan en via de justícia al dit senyor baró de Erill, ni a la nominació que és de sa persona vostres senyories han feta per embaxador.

Jover, assessor. Pomet, consulens. Aylla, consulens. Serra, consulens. Rollan, consulens. Fumaz et Despla, consulens».

144v E axí, dits senyors deputats y oïdor, vistes dites altres raons, exemplars y consells, tant qualificats, resolgueren com estaven y perseveraven en la dita nominació de dits tres embaxadors per ells feta, com a molt bona y legítima, y axí no tenen loc dites frívoles suspites, ni raons del bras militar.

Diumenge, a X. En aquest die juraren dits tres embaxadors de mà del senyor deputat ecclesiàstic, tenint consistori en casa del senyor deputat militar, per sa indisposició corporal, en la forma acostumada, y comensà'ls de córer dit die son salari.

Dilluns, a XI. En aquest die se'n anaren per la posta dits embaxadors.

145r Diumenge, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

a. ha *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* s.

145v Dimecres[a], a XX. Festa del gloriós màrtir, sant Sebastià.

Disabte, a XXIII. En aquest die enviaren los // 146r // senyors deputats, ab embaxada al excellentíssim loctinent general, ab porters y masses, los senyors don Miquel de Lantorn, don Berenguer de Paguera y Joachim Setantí, per supplicar-lo fos servit remediar dos agravis se fan a les constitucions, lo primer de haver-se assumida la Capitania General una causa de ferma de dret de unes cases té llogades la senyora Claris a misser Anton Ferrer, havent-li fet manament en la cort del veguer de Barcelona, com dita senyora Claris no sie del for de la Capitania, l'altre és per un manifest agravi fet a mossèn Vila de Cevessona, de certes citacions li han presentades lo fer anar a Madrid per certa causa, lo que és contra constitucions de Cathalunya. Los quals, tornats, referiren com sa excel·lència, en effecte, los respongué que en lo de dita Claris manarà guardar les constitucions y que en lo de dit Vila acuden a misser Oliba, relador.

147r Febrer MDLXXXXVIIII

Dilluns, lo primer. En aquest die tornà en la present ciutat, lo senyor oïdor militar.

Dimars, a II. Festa de Nostra Senyora, dita la Presentació, àlias la Candelera.

Dimecres, a III. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor oïdor militar, qui havia dres[...] de fora.

147v Dimars, a VIIII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat militar, qui havia dies no.y venie per sa indisposició.

148r Dijous, a XI. En aquest die hy hagué ajust de persones dels tres staments en la present casa de la Deputació, ab crida precedent per demanar-los, ses senyorias, consell acerca altra carta rebuda de sa magestat, com apar en libre de Deliberacions en la corrent jornada.

Divendres, a XII. Festa de la gloriosa verge y màrtir santa Eulàlia, patrona de Barcelona.

Disabte, a XIII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats y oïdors als senyor don Joan Burguès y de So y mossèn Roger de Lúria, donzell, ab embaxada als magnífics concellers de la present ciutat, dient-los com tindrien necessitat de tractar ab lo Consell de Cent algunes coses tocants y concernents al servey de Déu y de sa magestat y benefici del Principat, y axí era necessari ab la brevedat possible lo ajustassen.

Dit die, després dinar, vingué en consistori mossèn Joan Sala, síndic de la ciutat, y aportà una letra de sa magestat en resposta de la embaxada han fet lo conceller en cap de la present ciutat, la qual vista, en effecte, és lo matex de la nostra. E també dit síndic // 148v // digué a ses senyorias, de part de dits magnífics concellers, que ells estan promptes en oir y tractar ab ses senyorias lo que seran servits, emperò que no tenen per a què ajustar lo Concell de Cent, perquè la letra de sa magestat no va sinó als concellers, y ells, diu, tenen poder en tractar y fer dites coses, al que per dits senyors deputats fonc respost que besan les mans a ses magnificències, que ells los tornaran resposta, y prest.

E los senyors concellers, en effete, respongueren que ells desijaven prosseguir conformitat de aquesta casa, conforme fins ací, y que en lo que toca al junctar lo Concell de Cent, és cosa de consideració per lo que desijan se acerte lo que toca al benefici de aquest Principat, y que ells aquest matí ho tractaran y del que faran ho farien a saber a ses senyorias.

Dit die los senyors deputats enviaren altra embaxada als magnífics concellers, los senyors don Joan Burguès y Joseph de Bellafilla, enviant-los la carta de sa magestat han rebuda, e dient-los que.ls diguen son parer acerca del contengut en dita carta, per a què.s puga respondre a sa magestat ab la brevedat que lo negoci requereix.

E tornats dits dos senyors de sa embaxada, referiren que los senyors concellers han respost, en effecte, que ses senyorias sien servits respondre a la carta de sa magestat, si.ls apparrà fer-los mercè de consultar-la, per a què ells pugan dir son parer, y que la que ells respondran // 149r // a sa magestat a altra que.n tenen rebuda, conforme la matexa de consistori faran lo matex, y[a] que a ells los appar que consultés, al cap y a la postre, vindrien a fer resolució que a coses impossibles és també la resposta molt impossible.

149v Diumenge, a XXI. En aquest die se féu l'offici del torneig en la sala gran de la present casa de la Deputació, y aprés fonc porrogat per al primer Diumenge de Quaresma.

150r Dimecres, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol, primer die de Quaresma.

a. Dimecres *interlineat, sota de* Diumenge *ratllat.*

a. *a continuació repetit* y que a ells los appar.

[*1599*]

150*v* Diumenge, a XXVIII. En aquest die se féu lo torneig de la confraria de sant Jordi.

151*r* Mars[a] MDLXXXXVIIII

Diumenge, a VII. Festa de sant Thomàs de Aquino.

Dilluns, a VIII. En aquest die se féu altre torneig en la matexa plaça del Born, y los senyors deputats pagaren la música, plaça y llanses.

151*v* Dijous, a XI. Festa de sant Gregori, papa.

152*r* Dilluns, a XV. Festa de santa Madrona.

152*v* Dimars, a XXIII. En aquest die vingué en consistori, per part del excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, son secretari, dient, per part // 153*r* // de sa excel·lència, com los feye a saber que tenia avís cert, per propri correu, que la magestat de la senyora reyna y senyora nostra ha ya passat lo golf y és arribada en Roses, ab armada de galeras, y que dins breu temps serà per ací, y axí que.s posen apunct, y lo matex die vingueren diversos avisos com les galeres venien ensà.

Dit die los senyors deputats enviaren ab embaxada ab lo senyor comte de Quirra a la volta de la senyora reyna, acompanyat de dotze officials de la present casa, molt ben ornats y ataviats, per donar-li la benvinguda y fer-li les offertes sòlites, y per supplicar-la fes mercè a est Principat de reposar en esta sua ciutat o almenys alojar-se en ella per algunes horas, los quals se embarcaren ab tres barques armades molt enbanderades y arreades ab son estandart de domàs, y se'n anaren en la matexa nit a la volta de les galeras eren envers Palamós.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y assessors, acompanyats ab sos porters ab les masses grosses, acompanyats dels assessors, advocat fiscal y de tots los officials de la casa de la Deputació y altres de la present ciutat, molt ornats y ataviats, inseguint lo que feyen lo excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, y los concellers de la present ciutat, a les set hores de la nit, partiren de la casa de la Bolla, a ont havien estat tot lo die ab molta música, alt y tot enbanderat per les alimàries se feyen, per lo passatge se feye devant d'esta ciutat de la senyora reyna // 153*v* // y senyora nostra, qui venie de les parts de levant de casa de sos pares y anava a consumar son felice matrimoni en València, ab nostre rey y senyor. Y de allí, y de dita Bolla, se'n anaren al moll ab moltíssimes aches, a ont se embarcaren ab una galera hy havia de la religió de Sant Joan, ab los músics y trompetes, ab les vestes del General, y de allí se'n anaren ab la galera bon tros enllà, y al cap de una bona hora arribà ab una galera lo dit senyor comte de Quirra, qui lo die ans ere anat per besar les mans a la senyora reyna, com dit és, y allí referí a ses senyorias, en la dita galera estaven, en effecte, lo següent, segons aprés per dit senyor comte de Quirra me fou donat en scrits a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major del General, com se segueix: «*Yo el conde de Quirra*», etcètera. Sie insertada, segons és ací cosida.

E entesa per ses senyorias dita relació, se'n tornaren de dita casa de la Bolla, a ont tota la nit se feren grans alimàries de teya ab graelles y música. E lo matex feye la ciutat per les muralles, ab altres artificis de focs y la Lonja.

Dijous, a XXV. Festa de Nostra Senyora[a].

156*r* Dilluns, a XXVIIII. En aquest die se[b] ajustaren en la casa de la Deputació los senyors canceller Rovirola, regent Mur, regent Oller y misser Oliba y misser Salbà del Real Consell Civil, per a què, junctament ab los magnífics assessors de la present casa, los aconsellassen lo que podien y devien fer per lo anar a dar lo parabién a la magestat de nostre rey y senyor y de la senyora reyna[c], per les benaventurades noces celebren en València, y si hy aniran dos de // 156*v* // consistori o més, e si se porà porrogar lo consistori per uns quants dies, los quals, tots concordes, ab los magnífics misser Lorens Jover[d], assessor[e], y misser Henric Serra, deservint l'offici de assessor per malatia de misser Francesc Ferrer, assessor. E aprés de haver vist y sentit lo capítol 8 de les Corts 1452, y també alguns exemplars y altres anades fetes en semblants occasions, aconsellaren als senyors deputats y oïdors allí presents, lo oïdor real emperò absent del regne, en effecte, que.s podie porrogar dit consistori per uns quants dies per anar a un acte tant cèlebre y de tanta honra y reputació del Principat, y que ab dit acte se havia de tractar lo General ab gran reputació y grandesa, per honor del Principat, y attès allà ont va y lo perquè va, y la multitud de gens principal acudirà allí de totes parts. E dits doctors offeriren en donar lo dit vot en scrits, firmat d'ells; emperò, com pocs dies aprés entengueren que lo bras militar, ciutat de Barcelona y Capítol feyen gran contrari a dita porrogació y embaxades, y los senyors deputats y oïdors, atteses dites embaxades no se-

a. a continuació ratllat febrer.

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 6, pàgs. 772-774.
b. a continuació ratllat q.
c. a continuació ratllat y.
d. a continuació una lletra ratllada.
e. a continuació ratllat He.

guint son consell, axí també dexaren de donar dit son consell en scrits com per altres coses a ell ben vistes.

157r Dimars, a XXX. En aquest die dexà<ren> de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició corporal, qui havia algun die estave indispost, segons relació de [Besturs] y del síndic.

Abril MDLXXXXVIIII

Dijous, lo primer. En aquest die dexà de venir en consistori dit senyor deputat ecclesiàstic, en consistori, per dita raó y relació del síndic.

Divendres, a II. En aquest die dexà de venir en consistori dit senyor deputat ecclesiàstic, per dita raó y relació del síndic.

Disabte, a III. Dit die dexà de venir en consistori dit senyor deputat ecclesiàstic, per dita raó y relació del síndic y altres.

157v En aquest matex die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Bernat de Boxadors, Federic Pol y Federic Vilana, ciutedà, los quals, en effecte, supplicaren, [per] part de dit bras a ses senyorias, fossen servits de no permètrer en ninguna manera que lo consistori de ses senyorias se porrogue, com tenen entès ho volen fer, per la embaxada se ha de fer a sa magestat per a donar-li lo parabién de son felice casament, com és molta raó se faça, emperò que sie de manera que no hajan de porrogar, perquè entenen no.s pot fer, y ne podrie resultar gran dany als habitants en lo present Principat.

E los dits senyors deputats, en effecte, los respongueren que ells ho mirarien y procurarien de correspondre en tot, segons la obligació tenen per raó de sos officis.

En aquest matex die vingueren ab embaxada, per part dels concellers de la ciutat, mossèn Pere Ferrera y Miquel d'Oms, ciutedans, y explicaren a ses senyorias lo matex que dalt és dit del bras militar. E los senyors deputats los respongueren lo matex[a].

Lo matex die vingueren en consistori, per part del Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors ardiaca major y canonge Oliva, explicant lo matex que dalt és dit. E los senyors deputats los feren la matexa resposta.

158r Dilluns Sant, a V. En aquest die, després dinar, se ajustaren los senyors deputats y oïdors, y vingué.y lo senyor deputat ecclesiàstic. Dit die se partí lo senyor Honofre Bruguera, deputat militar, ab un coche per donar lo parabién a sa magestat del casament; y la gent y recambra partí aprés.

158v Diumenge, a XI. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XII. Segona festa de Pascha.

Dimecres, a XIII. Tercera festa de Pascha. En aquest die partí tota la gent y càrregas que han de anar ab lo senyor deputat militar en cort.

159v Dilluns, a XVIIII. En aquest die començaren los dies jurídics. No vingué en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per estar mal, y molt dies atràs y los aprés com constarà avall. Y anavese-li pendre paraula en sa casa per lo scrivà major del que.s feye en consistori, per no ésser sinó tres en consistori.

Dijous, a XXII. En aquest die se feren les vespres de la vigília de sant Jordi, ab molta música. Acudí molta gent de galera havien comandada. No.y fou lo deputat ecclesiàstic perquè estava mal.

160r Divendres, a XXIII. En aquest die se féu la festa de sant Jordi molt solemne. No.y hagué sinó un deputat y dos oïdors, per estar mal lo deputat ecclesiàstic y los demés ésser fora.

Diumenge, a XXV. Festa del gloriós sant Marc. En aquest die reberen letra[a] los senyors deputats de sa magestat, de 22 de dit, avisant-los de sa vinguda, y de creença per lo excel·lentíssim loctinent general, al qual anà lo senyor don Federic Meca, oïdor ecclesiàstic, per no poder-hy anar lo consistori, y allí li explicà la creença tenia de sa magestat. Lo qual tornat, referí als demés de consistori estaven junctats en casa de dit senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició, com sa excel·lència li havia dit lo matex que diu la letra, y que.ls advertia que sa magestat folgaria molt se fecen totes les festes, gales y regosijos apunctats // 160v // y començats ab gran compliment del que sa magestat ne gustarà molt, y serà en molt gran honor del Principat y del General, encarregant-los la prestesa y diligència, com més largament apar en libre de Deliberacions a la corrent jornada, la qual letra és continuada y cosida en dit libre de Deliberacions.

Dit die respongueren los senyors deputats a la

a. *a continuació ratllat* lo matex die se féu la deliberació de la embaxada.

a. *a continuació ratllat* s.

magestat del rey, nostre senyor, y a dita sa carta, ab gran agreïment. E al senyor marquès de Dénia, vici-canceller y duc de Cardona, enviant per propri correu, com en registre corrent.

Dilluns, a XXVI. En aquest die començaren de fer les festes y gales per la vinguda de ses magestats.

Dimars, a XXVII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die ajustaren los senyors deputats, en son consistori, les persones dels tres staments següents, ço és, // 161r // per lo stament ecclesiàstic, los senyors, ardiaca Olivo, ardiaca Lantorn, don Miquel de Lantorn, comenador, canonge Babau, canonge Cassador; per lo militar, los senyors, comte de Quirra, lo senyor de Seró, don Pedro de Queralt, don Luís de Queralt, Federic Pol, Francesc de Argensola; per lo real, los senyors, Pere Benet Soler, conseller en cap; Federic Vilana, Pere Ferreres, Francesc Cornet, Julià de Navel, Miquel d'Oms, Andreu Reart, burgès de Perpinyà.

161v Als quals fonc proposat lo contengut en una scriptura que ací per mi, scrivà major, fonc legida del tenor següent:

«Proposició.

Vostres senyories y mercès havian tingut notícia com la magestad del rey, nostre senyor, ha manat despedir letres dirigides a molts prelats y persones ecclesiàsticas, y a molts barons y persones militars, y a ciutats, viles y llocs de Cathalunya, nottificant-los de com ha delliberat de prestar son jurament lo primer de maig propvinent, per a què assistescan a la prestació de aquell, y perquè desijam acertar en lo faedor, acerca de dit negoci, y acudir a la obligació que, per raó de nostres officis, tenim, havem junctat a vostres senyories y mercès per a què vejan lo faedor en dit negoci y, ab son bon consell, pugam acertar en negoci de tanta importància».

E axí matex manaren legir la carta de sa magestad, de 22 de abril corrent, la qual és continuada en libre de Deliberacions y buydada en libre de Lletres de Reys.

E aprés de haver dit quiscú, per son orde de dites persones eletes, son parer acerca de dites coses proposades, y haver tractat madurament lo que convé fer acerca de aquelles, per ben acertar y posar apunct los dits negocis, com convé, aconsellaren ab molta conformitat a dits senyors deputats y oïdors, que los senyors deputats anomenen sis persones, dos de quiscun stament, les quals junctament ab los assessors de la present casa // 162r // y altres advocats facen diligències en sercar y mirar los juraments passats de reys, y vists y examinats aquells, que.s tornen ajunctar les persones eletes, per a entendre la resolució de aquells. Per execució del qual consell, los dits senyors deputats y oïdors, en presència de dites persones eletes, anomenaren dites sis persones, ço és, los senyors, ardiaca Olivo, canonge Cassador, comte de Quirra, senyor de Seró, Pere Ferreres, Francesc Vilana, tots de dita congregació.

162v Maig MDLXXXXVIIII

Disabte, lo primer. Festa dels gloriosos apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dilluns, a III. Festa de Santa Creu.

163r Divendres, a VII. En aquest die reberen letra de sa magestat los senyors deputats de agreïments, en resposta de la de ses senyorias de 25 del passat, és en libre de Deliberacions.

Disabte, a VIII. Festa de sant Miquel. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada los senyors Federic Pol, donzell, y Julià de Navel, ciutedà, al senyor don Pedro de Mèdicis, per fer-li gràcias de les mercès havia fet a d'aquest Principat y consistori en cort de sa magestat, y en tota occasió, fent-li molts compliments y offertes per part del General. Los quals tornats, referiren com han fet dita embaxada, y lo gran gust y contento y agreïment havie rebut d'ella, offerint-se en tota occasió en tot lo que sie de servey del Principat y de ses senyorias.

163v Dimecres, a XII. En aquest die, després dinar, entrà en la present ciutat lo senyor deputat militar, Honofre Bruguera, qui venia de València de donar lo parabién a la magestat del rey, nostre senyor, y de la senyora reyna, donya Margarita, muller sua, filla del sereníssim archiduc de Àustria, de son felice casament, conforme és costum. E isqueren a rebre'l los senyors deputat real y oïdors ecclesiàstic, militar[a] y real, ab les tres masses grans devant, que per estar de mala gana lo senyor deputat ecclesiàstic, qui en aquest die no vingué en la Deputació, o altrament, que a ell no li paregué anar-hy, acompanyant-los molts officials, tots a cavall, y partiren de la Deputació anant per la plaça Nova, carrer de la Portaferrissa y tot dret fins a la Creu // 164r // Cuberta; a ont, poc aprés hy foren, arribà dit senyor deputat militar, molt ben acompanyat de molts cavallers, axí dels que

a. militar *interlineat.*

se'n eren anats ab ell, com de altres de ací eren exits, y ab molts altres venien ab ell, ab les càrregas y atzembles devant, y ab molts rebosters, y allí sonà tota la música aportava dit senyor deputat militar y la trompeta, y aprés de haver-se donades lo uns als altres la benvinguda, començaren de caminar per[a] la ciutat, anant primer totes les càrregas, y aprés los demés venien ab dit senyor deputat y los cavallers y officials eren exits a rebre'l, assessor y advocat fiscal, y en aprés los porters ab les masses, y aprés los senyors deputats, militar y real, y aprés los senyors oïdors, ecclesiàstic y militar, aprés los patges a cavall ab ses lureyes molt apunt, sonant la música devant algunes estones. E axí se'n vingueren per lo portal de Sant Antoni y per lo carrer del Hospital, Boqueria, plaça de Sant Jaume fins a la Deputació, a ont se'n entraren los senyors deputat<s> real y oïdors. Y lo dit senyor deputat militar, aprés de ser-se despartit de la entrada de la Deputació de dits senyors deputat<s> y oïdors, se'n anà a sa casa, ab la gent era vingut y los demés lo eren exits a rèbrer, ab les dos masses devant y la música.

164*v* Divendres, a XIIII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat militar, mossèn Honofre Bruguera, que havia molts dies ere fora per ésser anat a besar les mans a sa magestat en València, y donar-li lo parabién de son casament, y donà a mi, scrivà major, la relació de son camí, com ací serà cosida.

En aquest die la magestad del rey don Philip 3, nostre senyor, ab la senyora reyna, infanta dona Isabel y son marit, el archiduc de Àustria, arribaren a la plaja de la present ciutat ab quarantaquatre galeres, molt ben armades y apunt, y totes arribaren al moll de la present ciutat, y ans que arribàs la de sa magestat y infants, ne arribà un estol, de matí, a les dues hores per aquí, y la ciutat y tota la[b] artilleria los saludà ab una bella salva y resalva, y axí matex saludaren les galeras molt bé. En aprés, les demés arribaren al dit moll, y després dinar, a les quatre horas per aquí, ses magestats y dits senyors desembarcaren al moll ab un pont de barcas fet en la arena, perquè no anaren al moll. Y isqueren los concellers a rebre'l a cavall. E los senyors deputats també hy anaren, consistorialment, a peu, molt ben acompanyats y ornats tots ab sos officials, ab les masses grans. Y en exir ses magestats y infanta del port feren allí y donaren-los la benvinguda ab lo acatament acostumat, besant-los la mà a ses magestats y infanta, fent-li gràcias de la molta mercè rebien en sa vinguda. // 165*r* // Anaren-hy sols los deputats ecclesiàstic y militar y dos oïdors, ecclesiàstic y militar. Foren molt ben rebuts de ses magestats. Y fet açò se despediren. E sa magestat se'n pujà ab un bell cavall molt adressat, e lo conceller en cap se posà al seu costat, y axí se'n entraren, e la senyora reyna e los demés anaven detràs ab sos cotxos.

Al portal de Mar havia molta música, axí del General com de la ciutat. Sa magestat se'n anà dret a palàcio, per la muralla, y se'n entrà per lo pont, que no volgué cerimònia aquell die, esperant-la per aprés, com avant se dirà.

Dit die los senyors deputats y concellers començaren de tenir quiscun, devant palàcio de sa magestat, un catafal de músics, ab ses vestidures de seda molt ben ornats, y ab moltes graelles enceses per tot lo carrer Ample y derrera palàcio y entorn d'ell.

Disabte, a XV. En aquest die y en la nit sonaren devant palàcio de sa magestat les dos cobles de jutglars, com està dit en la precedent jornada, y axí matex en la nit.

Diumenge, a XVI. En aquest die los senyors deputats donaren orde al síndic del General que procuràs hora ab lo senyor marquès de Dénia, // 165*v* // per anar a besar les mans a sa magestat, lo qual referí aprés a ses senyorias com havie parlat ab dit senyor marquès, y dit marquès lo remeté al senyor vici-canceller. E dit vici-canceller li dix que sa magestat juraria en lo pla de Sant Francesc, dimars primervinent, y aprés, lo divendres següent, jurarie en la sala dels notaris, com és costum, y que fins hagués sa magestat acabat de prestar dits juraments no entenia oir embaxades algunes, ni dar loc a elles.

Dilluns, a XVII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Bernat de Boxadors, Miquel Pol, donzell, y Francesc Cornet, ciutedà, los quals en effecte, referiren com lo bras militar, ajustat en lo Capítol de la present Seu, supplicant a ses senyorias que attès sa magestat és vuy en Barcelona, com tots havem tant desijat, que sien servits supplicar-lo se servesca celebrar-nos Corts, conforme sos predecessors de gloriosa memòria han acostumat y tenen supplicat tots a sa magestat.

E dits senyors deputats, en effecte, han respost lo gran desig tenen de què les Corts tingan lo effecte desijat. E axí ells hy fan per sa part quant se pot, y que ningú los ha llevat la mà en açò, donant-los raó de la diligència havien feta ab los senyors marquès de Dénia y vici-canceller, per haver hora y fer sa embaxada, y en particular

a. a continuació ratllat a.
b. a continuació una lletra ratllada.

[1599]

per dit effecte, y tenen resposta que fins sie // 166r // passat divendres primervinent, que sa magestat haurà acabat de jurar, no vol oir embaxada alguna, significant-los la molta gana y afecció han tinguda y tenen acerca de dites coses, y en tot lo que convinga al servey de Déu, benefici del Principat y del General.

Dit die vingueren ab altra semblant embaxada, en consistori, per part del il·lustríssim senyor archabisbe de Tarragona y persones del bras ecclesiàstic ajustades, supplicant lo matex que per lo bras militar, als quals, en effecte, fonc respost per ses senyorias lo matex que als de dit bras militar.

Dit die los senyors deputats donaren orde a Francesc Montalt, síndic del General, procuràs, per part d'ells ab los senyors marquès de Dénia y vici-canceller, hora per anar a besar les mans a sa magestat y per fer-li una embaxada per la molta necessitat ne tenen.

Dit die los senyors deputats y oïdors ajustaren en la casa de la Deputació les persones eletes següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Cugat, ardiaca Lantorn, canonge Babau, camarer Lantorn; per lo militar, los senyors comte de Quirra, // 166v // senyor de Seró, don Pedro de Queralt, Francesc Argensola; per lo real, los senyors Federic Vilana, Francesc Cornet, Julià de Navel.

Als quals, en effecte, fonc proposat com les sis persones eletes en virtut del consell a ells donat a 28 de abril proppassat, havien vists y mirats los juraments y scriptures a ells comeses, junctament ab los assessors de la present casa, los quals facen relació allí, oïts aquells, los suppliquen los donen son consell acerca del faedor y també en lo de supplicar a sa magestat per lo de les Corts.

Entesa per dits senyors de dita congregació, dita proposició y la relació feta per los magnífics assessors y persones eletes, aconsellaren als dits deputats, ab conformitat, que en la embaxada han de fer a la magestat del rey, nostre senyor, se li supplique que.ns faça mercè de convocar Corts, per lo que tant importa al servey de Déu, de sa magestat y de la general administració de aquest Principat, que, en lo discurs de quatorze // 167r // anys que ha, no se són celebrades, se són offer[tes], que necessiten lo que a vostra magestat se supplica y en elles prestar lo jurament acostumat, conforme han fet los cathòlics rey don Philip y emperador Carlos, pare y avi de vostra magestat, de gloriosa memòria, y altres predecessors de vostra magestat, del que rebrà tot aquest Principat, de vostra magestat, singular mercè de sa real mà.

Dimars, a XVIII. En aquest die, després dinar, la magestat del rey, nostre senyor, entrà en la present ciutat en la forma següent, ço és, que ans de dinar se isqué d'ella ab un cotxe, secretament, per lo portal de la Dressana, y se'n anà al monastir de Valldonzella, a ont dinà, y aprés de dinar, a les tres horas, o per aquí, sa magestat vingué fins al portal de Sant Antoni ab un cotxe, y ab molts altres cotxes y senyors lo acompanyavan, y quant fou cerca del portal, prop de la Creu, devant lo camí va a dit monastir de Valldonzella, los concellers de la present ciutat, ab sos prohòmens y ab molts qui.ls acompanyaven, lo isqueren a recebir a peu, des del portal, y vingueren fins prop lo portal ab sa magestat, ço és, lo conceller en cap al[a] costat de sa magestat y los demés devant. E sa magestad se posà en un bell cavall, molt adressat y ornat, y quant fou al portal devallà una grua, molt pintada y adobada, y al cap d'ella havia un globo, rodó com una magrana, y al temps sa magestat fou en aquell endret, lo dit globo devallà y se obrí tot com una magrana, // 167v // y de dins d'ell isqué un minyó de uns deu anys, o per aquí, vestit com a àngel, molt ornat ab dos claus daurades en la mà, ab un bell cordó de seda, y restà en l'ayre. E axí donà a sa magestat les dites claus, besant primer aquelles y dient quatre versos molt gentils, al temps les hy donave. E sa magestat rebé aquelles ab mostres de gran contento y donà aquelles, encontinent, al conceller en cap li aportava la regna del cavall, que ere lo doctor Pere Benet Soler, doctor en medicina, y fet açò los demés concellers ab dos pròmens prengueren lo tàlem, que estava sota de dit portal apparellat molt ric, y restà sa magestat sota d'ell, y posaren dos cordons molt larcs de seda al fre del cavall y a cada cordó anaven dotze pròmens de tots staments, ben ornats. Y axí, ab dit concert, se'n entraren y vingueren per lo carrer del Hospital, Rambla y devant la Dressana, fins al Pla de Sant Francesc; devant sa magestat anaven los ataballs y trompetes reals y los de la ciutat y música d'ella, tots a cavall[b], tota la cavalleria de Barcelona qui eren anats a rebre'l ab lo duc de Feria, qui ans de entrar sa magestat ere loctinent general, ab molts senyors y grandes, ab diverses lureyas, molt costosas y de excessius preu, ab la guarda de peu de sa magestat, en aprés venien les quatre masses del rey, nostre senyor, e aprés los quatre reys de armes, e aprés de tots lo senyor marquès de Dénia, cavaller major, a cavall, ab un bell cavall, ab lo estor nu al coll, y aprés sa

a. al *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* s.

magestat sota del dit tàlem, com dit // 168r // és, y en aprés tota la guarda de sa magestat de cavall, que ere cosa de vèurer, ab altres criats.

Arribats que foren al Pla de Sant Francesc, sa magestat se'n pujà en un bell catafal que la ciutat havia allí fet, com és acostumat, y sobre del cadafal un cadafalet ab ses grades per tot molt bones, sobre dit cadafalet havia una cadira molt rica, ab la qual sa magestat se assentà, y los concellers y grandes eren vinguts ab sa magestat estavan allí en lo cadafal gran de peus, a la part del carrer Ample, e dit senyor marquès de Dénia, ab lo estor en lo coll, estava a l'altra part vers la Dressana. E estant axí, aportaren devant sa magestat un bell dosser ab una taula, y posaren aquell devant ell, ab un missal de sobre, e aquí matex vingué lo guardià de Sant Francesc, revestit portant la Vera Creu, y alguns frares ab ell, ab dos candeleros, y lo dit guardià posà la Vera Creu sobre dit dosser, e sa magestat posà la mà sobre d'ella y féu allí lo jurament acostumat, que.s diu de la ciutat, y per les Illes, y fet lo dit jurament llevaren, encontinent, dit dosser, e los magnífics concellers y pròmens, havian aportat lo tàlem, pujaren a besar la mà sa magestat. E fet açò, al cap de un poc, començaren de venir totes les confraries, ab ses banderes, tots molt ataviats y ornats. Moltes confraries feren allí diversos jocs y regosijos, particularment, los julians de molt venado, cavalls y cassa, ab gran gasto; los mariners ab una bona nau; pescadors ab barca; llansant tots diverses coses, axí confitura, pex y flós, y altres coses; los pagesos y ortolans ab diverses // 168v // invencions. E alguns altres per lo matex, que fonc cosa de molt gran regosijo y contento per a tots ab diversa música y alegria. Lo pla estava de cadafals dins Sant Francesc tot ple, y la gent ere infinida. Y axí, fet tot açò, sa magestat, ab lo matex orde y acompanyament, se'n anà per lo carrer Ample, Canbis, carrer de Moncada, Bòria, Calsateria, y devant la Deputació e plassa de la Seu, y allí se'n entrà en dita Seu, per lo portal major; dit portal estava ben empaliat ab un dosser al costat ab un missal, y allí lo exí a rèbrer lo Capítol y clero, cantant lo Tedèum, etcètera, y lo senyor archabisbe li prengué allí lo jurament per lo Capítol, y axí se'n entraren en la Seu, la qual estava hornada y ataviada quant dir se puga, y se havien fetes dins ella alimàries grandíssimes, majors que may fossen fetes, axí de lanternes com de candeles, y lo demés, y de allí se'n pujà al altar major y aprés baxà en santa Eulàlia, a ont féu altre jurament acostumat.

E fet tot açò, sa magestat se'n tornà per lo matex portal era entrat, y de aquí devant lo palau del bisbe, Deputació, Regomir y carrer Ample, fins a son palàcio, a ont lo dexaren dits concellers y los demés lo havien acompanyat, ab gran goig y contento.

En la Rambla, devant la Dressana, havia fet // 169r // lo General un arc triumphal, molt sumptuós, lo qual no pogué ésser del tot acabat per la molta diligència havia tingut sa magestat de venir per mar. Havia sobre d'ell diversos càrmens y enigmes en alabansa de dit senyor rey, y ab les banderes del General dalt.

En la matexa nit comencaren de fer-se les alimàries molt sumptuoses per tots los tribunals, ab gran alegria y contento.

Dimecres, a XVIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, haguda primer hora per son síndic, anaren a besar les mans de sa magestat y de la reyna, nostra senyora, partint de la Deputació a peu, ab les masses grosses devant ab los porters aportavan aquelles ab cotes de setí forrades de vellut morat, ab los assessors, advocat fiscal y officials del General, molt ornats y ataviats; tots anaren per lo Regomir, y quant foren prop palàcio entengueren que sa magestat no ere vestit encara, y axí se'n anaren a la yglésia de Nostra Senyora de la Mercè, a ont oïren missa tots, y aquella oïda se'n anaren a palàcio, y allí esperaren una estona, que sa magestat los donàs audiència, estant ab ells los senyors duc de Feria, // 169v // duc de Nágera y altres senyors. Y sa magestat, per lo que estava oint missa en sa capella y rebre lo Sant Sagrament, envià a dir que anassen a visitar la senyora reyna. E axí ho feren. Y entrats en son aposiento, aprés de fet lo acatament y[a] reverències, li besaren ses reals mans, y molts dels officials eren vinguts ab ells, y li explicaren, per orga del senyor deputat ecclesiàstic ere allí, lo gran contento y mercè que aquest Principat rebia de sa felice vinguda, pregant al Senyor pugan, per molts y felices anys, fer-los semblants mercès.

E la dita senyora reyna, en sa lengua, que aprés, encontinent, explicà són faraut, que ella desijava de fer-los mercè en tota occasió, perquè havia pres particular amor y afecció a esta terra, per ésser la primera havia tocat aprés de sa navigació y vinguda en estos regnes, y axí havia procurat ab sa magestat vinguessen a ell, y en tota occasió ella intercediria per ells, com a tant bons y faels vassalls, e ab altres paraules de gran demonstracció de amor, contento y agreïment. E fet açò, ab lo acatament degut, se'n anaren.

E, encontinent, anaren dits senyors deputats als aposientos de sa magestat, a ont se'ls donà bona entrada y grata audiència, al qual explica-

a. a continuació ratllat tots tres y.

ren, en effecte, per orga del dit senyor deputat ecclesiàstic, lo gran contento que aquest Principat tenia de sa felice vinguda // 170r // de sa magestat, y de haver-nos fet mercè de visitar aquell, supplicant al Senyor que, per molts anys, nos puga fer semblants mercès, y també lo supplicaren fos servit de celebrar-nos Corts, segons sos predecessors han acostumat, del que ne resultarà molt gran servey a Déu, a sa magestat y benefici públic, y tots ne rebrem particular mercè de mà de sa magestat.

E sa magestat, en effecte, los respongué ab paraules de molt gran amor y contento.

Dit die feren, axí mateix, les alimàries de nits y de dies y diversos balls y sons.

Dijous, a XX. En aquest die se continuaren, axí matex, les alimàries y festes per Barcelona. Dit die los senyors deputats y oïdors, ab sos assessors, officials y porters, anaren ab embaxada, haguda primer hora per son síndic del General, als sereníssims senyors infanta, dona Isabel, germana del rey, nostre senyor, muller del sereníssim archiduc de Àustria, e al dit senyor archiduc.

E arribats que foren allí, entraren primer al aposento de dita sereníssima infanta, aprés del acostumat acatament, li besaren les mans, e li explicaren la gran mercè y contento que aquest Principat havie rebut en la felice vinguda de ses magestats y de ses altesas, offerint-se'ls en lo que sie de son servey, e pregar al // 170v // Senyor los done pròspero camí y viatge. E la matexa embaxada feren a dit senyor archiduc. Los quals, en effecte, respongueren ab paraules de grandíssima afecció y contento demonstraren tenir, offerint-se molt prompte en valer y afavorir est Principat, y desijant se offerís occasió perquè poguessen veure per la obra sa gran amor y voluntat los tenen, y ab altres notables paraules de grandíssim compliment.

Dit die, a la tarde, les galeres feren grans alimàries, essent-se'n pujades alta-mar, y ses magestats ab elles. Fou cosa nunca vista, axí lo de la mar com de la terra, y lo gran regosijo y festa hy hagué. En aquest die anaren ses magestats y altesas a la Seu, al offici.

Divendres, a XXI. En aquest die se feren alimàries per ciutat de graelles y balls y no de lanternas. Anaren los balls devant palàcio de sa magestat.

Dit die, després dinar, la senyora reyna se'n anà a Montserrat, ab cotxos, acompanyà-la sa magestat un tros y aprés se'n tornà al tart en ciutat.

171r Disabte, a XXII. En aquest die sa magestad anà a la sala gran dels notaris per prestar son jurament, a la qual anà ab la música de tabals y trompetas, ab gran acompanyament, ab les masses reals y reys de armes devant. En dita sala havien fet fer los senyors deputats un cadafal molt gran que tenie dues[a] arcades de dita sala, ab deu o dotze escalons de la llargària del catafal, de sobre dit cadafal havia altre cadafal xic, y sobre d'ell una cadira real, ab son dosser molt ric, lo cadafal estava tot enpaliat, en terra y de costats, de draps vermells y grocs del General, y les parets de brocadellos, emperò de sa magestat, y lo dosser y entorn del catafal, en terra estava tot de bancs llarcs y nus en los quals estaven, ço és, a la part dreta, vers la plassa del Rey, lo bras ecclesiàstic en lo qual presidie lo archabisbe de Tarragona, y sinc bisbes ab ell, ço és, de Urgell, Vic, Solsona, Gerona y Elna y altres diversos ecclesiàstics, en gran número; y en l'altra part estava lo bras militar presidint en ell lo senyor duc de Cardona, marquès de Camarasa, Aytona, comte de Quirra, e altres barons, senyors y cavallers, en grandíssim nombre; e en lo banc de front del cadafal, y prop de la porteta se entra en dita sala, prop la yglésia de Santa Agatha, estaven assentats los magnífics concellers de la present ciutat, ab un banch, y tras d'ells los síndics de les ciutats, viles y llocs reals del present Principat. Y estant tots ab sos llocs vingué sa magestat ab gran acompanyament. // 171v // E los magnífics concellers lo isqueren a rèbrer, sols posant-se al costat lo conceller en cap y los demés devant, y axí'l acompanyaren fins al peu del cadafal, y de allí se'n anaren a son lloc. E sa magestat se'n pujà en lo dit cadafal y se assentà en son assento real, y allí li aportaren un dosser ab una taula o bufet, cubert de un bell drap de seda, y llevaren-ne lo drap de sobre ell, restà la Vera Creu sobre lo dosser ab un missal, y estant axí lo vici-canceller se alsà de peus ab un costat de cadafal y ab alta veu dix, en effecte, la mercè que sa magestat los entenia fer en jurar-los sos costums, privilegis, capítols de Corts, libertats, usos y costums y tot lo demés que sos predecessors han acostumat jurar, e que també ells, com a tant faels vassalls, li prestassen los juraments y homenatges acostumats prestar per vassalls. E fet lo dit raonament, lo dit vici-canceller se'n anà a son lloc, que era als peus de sa magestat, en los escalons. E aquí matex, lo senyor archabisbe de Tarragona se'n pujà dalt, en lo cadafal gran, y allí, per part de tots los staments, féu gràcias a sa magestat de la gran mercè que.ls feya y que estaven[b] promptes en fer lo que sa magestat los demana. E, encontinent, se alsaren tots e sa magestat també, e lo

a. a continuació unes lletres ratllades.
b. a continuació ratllat en.

secretari de sa magestat, don Pedro Franquesa, legí allí lo jurament que sa magestat prestave ab alta veu, e legit aquell, sa magestat posà la mà sobre la Vera Creu y jurà, com en lo acte de // 172r // dit jurament se conté.

E, encontinent, llevaren[a] lo dit dosser ab la Vera Creu y missal de devant de sa magestat, y posaren aquell en lo cadafal gran, a la part dels ecclesiàstics, y començaren de pujar en dit cadafal lo dit senyor archabisbe, lo qual féu devant sa magestat les reverències acostumades y anà en dita taula y dosser estava la Vera Creu y missal y, agenollat, posà allí la mà, y aprés a sa magestat y li besà la mà, fent son degut acatament, y axí aprés tots los demés consecutivament per orde, ço és, tots los ecclesiàstics primer, y aprés los militars, y aprés los del bras real, encara que en los principals dels brassos hy havia orde y en los demés anaven com podien. A les escales grans del catafal estavan, ço és, a la una part lo senyor canceller ab los doctors de sa sala y en l'altra part lo senyor regent ab los de sa sala y de la tercera, als peus de sa magestat estavan alguns officials seus, ço és, en los escalons, y dit vici-canceller e lo marquès de Dénia, qui estava també allí en un costa dret, ab lo estoc alt, y en lo cadafal gran estavan de peus los reys d'armes y maças de sa magestat. En la sala y plaça del Rey estava tot ben enramat de diverses flors, y en la dita plaça havie dos cadafals ab la música y trompetas del General que feren molta festa.

Fet tot lo demuntdit sa magestad se'n devallà del catafal y los concellers foren allí que.l acompanyaren fins a la escala, y de allí se'n tornaren dins, y aprés se'n anaren tots. // 172v // De allí enfora sa magestat se'n anà a la Seu, y allí prengué possessió de son canonicat, com és acostumat, y aprés se'n tornà a palàcio, per devant la Deputació, a ont havia molta música y enpaliada de fora dels brocats y banderas.

Dimars, a XXV. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat militar, per malaltia.

173r Divendes, a XXVIII. En aquest die, després dinar, vingué en consistori lo deputat militar, y malalt estigué un poc en consistori.

Disabte, a XXVIIII. En aquest die no vingué en consistori dit deputat militar, per malaltia. En aquest matex die se cridaren per Barcelona les Corts per a dos de juny primervinent, ab los atabals y trompetas de la ciutat.

a. a continuació repetit llevaren.

Dimecres, a II. En aquest die començà la Cort General en la present ciutat, y.s féu per sa magestat la proposició d'ella en lo fòlio, com apar en lo procés de Cort. Los senyors deputats enpaliaren entorn lo catafal de draps de lana y pagaren, los senyors deputats, lo que la Cort demanava, y també los enviaren los libres demanaren per mà del regent los comptes del General.

174r Dilluns, a VII. En aquest die se embarcaren los senyors archiduc de Àustria y sereníssima infanta dona Isabel per anar-se'n en Flandes, ab vint-y-dues galeres, acompanyà'ls sa magestat fins a la galera de dins.

Dimars, a VIII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat militar. Dit die dexà de venir lo ecclesiàstic, per sa indisposició.

174v Dijous, a X. Festa del Cors preciós de Jesuchrist. En aquest die se féu solemne professó, com és costum, y molt més solemne; la magestad del rey, nostre senyor, anava detràs del Sant Sagrament, ab una acha encesa en la mà, y axí mateix molts senyors, cavallers y doctors del Consell Real, la professó passà devant palàcio, y aprés per la carniceria d'en Sors. La senyora reyna y les dames estaven en ses finestres, la miraven.

Divendres, a XI. Festa de sant Bernabé.

175r Dijous, a XVII. Cap de octava del Santíssim Cors preciós de Jesuchrist. // 175v // En tots estos dies de aquesta octava anaven sa magestat ab la senyora reyna visitant les iglésias de Barcelona, ab gran aplauso y contento de tot lo món, per vèurer tanta christiandat y bon zel del servey de Déu en gent tant jove. Nostre Senyor los done bon perseverar per a glòria sua y augment de nostra religió cristiana.

176r Dijous, a XXIIII. Festa del gloriós sant Joan Baptista. En aquest die se féu en lo carrer Ample, devant del palàcio de sa magestat, una festa molt principal a costa del General de Cathalunya, que.s deye lo desafiu de la justa, fou de les deu de la nit fins a les dotze tocades, foren quatre quadrilles de cavallers de dotze quiscuna, la meytat ginets y l'altra bridons, los uns turcs, altres geníssaros, altres inglesos y hespanyols, quiscuna ab ses divises de telilles y altres sedes, molt ornats y en orde; acompanyaren-los siscents hòmens, tots ab vestits de la divisa dels cavallers ab sa atxa // 176v // quiscú, cada quadrilla aportava un carró triumfal, en lo qual anava sa reyna, ab les dames molt ornades y apunct, y

[1599] eren tots minyons cavallers; devant de quiscun carro anava una cobla de música ab sa carrossa, molt pintada y ornada, y ultra d'ells molta música devant de trompetes y atabals, los carros eren de [manta] art y magestad, que estave admirat tot lo món; havie-y quatre mestres de camp qui ordenaven dita festa, lo mantenedor de la justa derrera tots, ab lo cors de armes molt apunct y apressa, ab un criat detràs d'ell qui aportava lo altre cavall. Posaren lo desafiu de la justa devant palàcio de sa magestat, allí corregueren los cavallers moltes carreras, uns ab atxes enceses en la mà, altres lladriolades. Fonc una festa molt principal y de les millors se són vistes en estos regnes molts anys fa, y molt lloada per los forasters y naturals. Los deputats se havian fet fer un cadafalet devant lo carreró de la Taverna, a ont estigueren y veren de allí dita festa.

177r Disabte, a XXVI. En aquest die, de matí a les onze hores, és anat l'oïdor militar, Francesc de Ganer, en companya de sis cavallers en lo palàcio de sa magestat, y allí, aprés de haver fet lo acostumat acatament, digué a sa magestat lo següent: «Los deputats del General de Cathalunya supplican a vostra magestat sie de son real servey anar a honrar la festa, la qual han deliberat fer per servey de vostra magestat y de la reyna nostra, demà en lo Born, y axí matex supplican dits deputats a vostra magestat sie de son real servey fer nominació de jutges per a què, junctament ab lo deputat militar, assistescan conforme és costum, lo que reputaran los deputats a singular contento y mercè».

E sa magestat respongué: «*Que esta fiesta se hazía con grande contento de su magestat, y que le recibiría major assistiendo en ella*». Y axí matex, encontinent, anà dit oïdor a la magestad de la reyna, nostra senyora, en lo matex palàcio, y essent en son aposento y estant los plats per a haver de dinar, manà «*que se quitassen las mesas y que entrasse el oidor*». Y entrat, aprés de haver fet lo degut acatament, dix a sa magestat lo matex[a] que havia dit a la magestad del rey, nostre senyor. E la dita senyora reyna, per orga de donya T. de Cardona, respongué, «*que todas las fiestas hechas por orden de los diputados le havían sido muy gratas y que, en particular, havía desseado la jornada de manyana, y que assistiendo su magestat, que también acudiría*». Y tots fent grans demonstracions de contento.

En aquest mateix die, per lo senyor regent Mur, fonc reportat per part de sa magestat lo devall scrit, dient que no.y hagués rèplica, y que sa magestat // 177v // gustarie molt d'ell y que ell de sa part los ho encarregava, y és: que sa magestat diu, «*que lo senyor arçopispo venga a la Diputación y de aquí los diputados y oidores vajan con su senyoría a las ventanas que tienen en la plaça, y que el duque de Cardona vaya con el mantenedor y sea juez, y que el deputado militar vaya con los otros deputados y arçobispo, y si ell conceller en cap, como cabeça del brasso real, quiere ir con los diputados y arçobispo que vaya, y sino quiere dexar la ventana dels concellers que haga lo que quisiere*».

E dits senyors deputats, en effecte, respongueren al dit senyor regent que ells feyen la dita festa per donar tot gust y contento a sa magestat, com sempre le.y havien desijat donar, y axí estan promptes y apparellats en fer lo que sa magestat mana, que de qualsevol manera estaven resolts en dexar-ho en mà de sa magestat.

Dit die anaren moltes dames y cavallers al palàcio de sa magestat, ab una caputxada, y dansaren dalt, devant d'ell, molt; y fou-los molt accepta.

Diumenge, a XXVII. En aquest die, després dinar, se féu en lo Born una festa molt principal, a gasto del General, ab un mantenedor y dotze aventurers, dos mestres // 178r // de camp y dos de las llanes, ab sexanta padrins, tots molt ornats y ataviats, ab molta aperia de plata. Lo mantenedor entrà ab tres cavalls, sens lo seu, molt adressats, com lo que ell anave, a gasto del General tot. Dit mantenedor ere don Federic Meca del orde de Sant Joan de Hierusalem, de present oïdor de comptes per lo bras ecclesiàstic. Entrà en lo Born venint de la Deputació, ab lo excel·lentíssim duc de Cardona; aportave lo estandart lo senyor de Seró e dotze padrins qui.l acompanyaven; los venturers entraren de dos en dos, ab ses divises, tots de una manera ab sos padrins quiscú, molt adressats tots. E los padrins apportaven les calses y mànegues de la divisa dels justadors acompanyaven. En lo cadafal dels jutges estigueren los senyors duc de Feria, duc de Cardona, duc de Nágera, comte de Fuentes y dit senyor de Seró, que havia aportat lo estandart. Corregueren-se molt bones llanses. Guanyà lo pris de millor justador mossèn Miquel Baptista Falcó, donzell, y los demés com en libre de la Justa, y no.s declarà allí, sinó aprés, lo diumenge aprés següent, sa magestat ho declarà en sa casa y envià a cercar los cavallers guanyaven, y donaren lo pris a les dames de la senyora reyna en un serau se feya leshores en palàcio.

Los tres presidents dels braços de la Cort se celebrave anaren al Born ab los senyors deputats y oïdors, ab molta companya de abbats, cavallers

a. a continuació ratllat die.

y officials del General, y tots estigueren en les finestres acostumades de la casa del Born.

Sa magestad y la senyora reyna, ab les dames y altres, // 178v // estavan en un catafal que.y havia molt gran devant lo enfront de la casa de Meca, fet per los deputats y adressat per sa magestat, estava tot lo Born tant fornit y ornat, quant dir se pogués, y tot molt ben envelat. Llevaren totes les teules de les barbacanes per no fer mal. Fou festa molt bona y regosijada.

Dimars, a XXVIIII. Festa del gloriós sant Pere. En aquest die vingueren en la casa de la Deputació les magestats dels senyors rey y reyna, sens guarda, a les set de la tarda a la sorda y sols, y isqueren a rebre'ls lo deputat militar, scrivà major y altres officials se trobaren en casa de ventura. Isqueren fins a la porta, cercaren tota la casa, entraren en la capella, sala gran y lo demés.

179v Juliol MDLXXXXVIIII

Dijous, a VIII. En aquest die se tingué lo sòlio en lo monastir de Sant Francesc, a les sinch hores de matí, per sa magestat, y se clogueren les Corts.

Disabte, a X. Festa del gloriós sant Christòfol. // 180r // En aquest die feren los concellers la festa a ses magestats en Lonja, ço és, lo serau y col·lació.

Dimars, a XIII. Festa de santa Margarida. En aquest die se'n anà sa magestat y la senyora reyna a la volta de València, partiren a la tarda.

180v Dijous, a XV. En aquest die hagué en la present casa ajust de braços per la elecció de Novena per la ensaculació, com en libre de Deliberacions.

181r Dimars, a XX. En aquest die hagué ajust de doctors del Real Consell en la present casa per la habilitació, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a XXI. Dit dia continuà dit acte.

Dijous, a XXII. Festa de santa Magdalena. En aquest die foren extrets en deputats y oïdors per lo trienni propvinent los senyors deputats don Jaume Cordelles, doctor en drets, prior de Sant Pere del Mont del bisbat de Vic, canonge de la Seu de Barcelona; don Joan de Vilanova, senyor de Molig en Perpinyà domiciliat; Andreu Reart, burgès de Perpinyà. Oïdors: Honofre Pau Cellers, doctor en drets, degà y canonge de la Seu de Barcelona; don Joseph de Castellbell, en Leyda domiciliat; Matheu Falguera, doctor en drets, ciutedà de Balaguer.

181v Diumenge, a XXV. Festa del apòstol sant Jaume.

Dilluns, a XXVI. Festa de santa Anna.

1599-1602

Estància número 64.
Dietari trienni MDLXXXXVIIII a 1602

1r Dietari trienni MDLXXXXVIIIIº

Agost

Diumenge, lo primer. Festa de sant Pere y sant Feliu. En aquest die juraren en la casa de la Deputació, en lo taulell gran de la scrivania major, los senyors deputats y oïdors, tots sis, prengué'ls lo jurament y sentència de excomunicació misser Júlio Cordelles, canonge de Barcelona, vicari general del reverent Capítol de la Seu de Barcelona, sede vaccante, e lo sagrament y homenatge, mossèn Joan Dusay, veguer de Barcelona, com en libre de Juraments. Y aprés de haver jurat se'n entraren en consistori los nous y vells, y allí los vells se despediren dels nous, y donaren-los les claus del armari de l'Ànima y lo testament e los libres de sa administració, dits triennals, y axí.s despediren, y allí se li (donà) per lo scrivà major una supplicació, y fou remesa als magnífics assessors en senyal de possessió ans de jurar. Axí los nous com los vells anaren a la Seu per oir la missa a Santa Eulàlia, ço és, al anar los vells a mà dreta, y al tornar a mà esquerra.

1v Dimars, a III. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

Dimecres, a IIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo dit senyor deputat ecclesiàstic.

Dijous, a V. Festa del gloriós sant Domingo. En aquest die anaren los senyors deputat militar y tres oïdors al monestir de Santa Catherina, convidats lo die abans per los frares, ab los porters devant ab los officials de la present casa, y allí se assentaren en son lloc acostumat.

2r Divendres, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

Disabte, a VII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dilluns, a VIIIIº. En aquest die vingueren, ab embaxada per part del bras militar, los senyors Honofre de Argensola, Marc Lentes y Bernat Romeu, ciutedà, per supplicar a ses senyorias sien servits de solicitar lo de les constitucions, redrés del General, galeres y altres letras y scriptures, ofertas per la última Cort, y també // 2v // a causa de certs agravis se entén fan a Loselles, donzell, per la règia cort. Als quals fonc respost per ses senyorias, en effecte, primer die vingueren en consistori han esmençat ab moltes veres en entèndrer en dits negocis, y no se'n lleva mà, y en lo de Loselles que, per dit effecte, tenen en aquell punt doctors applicats per entèndrer en dit negoci, y si lo que dit Loselles pretén és agravi o no, e si.s pot y deu abrassar.

Dit die fonc donat consell per molts doctors, advocats y un assessor, per lo de les letres de la cort, de coses de gràcia, com en libre de Deliberacions.

3r Diumenge, a XV. Festa de la gloriosa Assumpció de Nostra Senyora. En aquest die no.y hagué professons per Barcelona, per la pesta és en molts llocs de Cathalunya.

Dilluns, a XVI. En aquest die del gloriós sant Roc no.s féu la professó, per lo matex.

3v Divendres, a XX. En aquest die, de matí, se ajustaren en la casa de la Deputació les persones eletes dels tres staments següents, ço és, per lo[a] ecclesiàstic[b], los senyors comanador Fortuny, don Miquel de Lantorn, don Federic Meca, abbat Santjust; // 4r // per lo militar, los senyors

a. a continuació ratllat stament.
b. a continuació ratllat militar.

comte de Quirra, don Berenguer de Paguera, don Plegamans de Marimon, Federic Pol, don Federic Dezpalau, don Ramon d'Oms, don Nofre d'Oms, don Alexandre Cordelles, Honofre de Argensola, Francesc de Argensola, don Emanuel de Rajadell, don Luís de Queralt, Jaume Alòs Colom, don Gispert de Guimerà; per lo real, los senyors, Joachim Setantí, Julià de Navel.

Als quals fonc proposat per los senyors deputats, per orga del senyor deputat ecclesiàstic, dient, en effecte, a // 4*v* // dita congregació que ell(s), desijant complir ab son offici com deuen, lo segon die de agost, deliberaren enviar persona a sa magestat, per supplicar-lo sie de son real servey enviar-los les constitucions, redrés del General, letres y lo demés, y lo de les galeres, com a tant convenients al benefici públic, y a la justícia del present Principat. Y, com hajan entès serien ya açí les constitucions, han parat de enviar. Y axí supplican a ses senyorias y mercès sien servits de aconsellar-los en lo que.ls apparega degan fer, perquè ab son bon consell pugan acertar al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, y particularment en lo que degan fer acerca de les galeres, y poder proveir aquelles en temps.

Entesa dita proposició per dits senyors de dita congregació, e tractant entre ells madurament les coses de dita proposició, la major part de dit ajust, aconsellà als senyors deputats y oïdors que, per ara, sia feta letra a sa magestat y altres convinga, supplicant-lo sie servit enviar dites constitucions, capítols de Cort, letres y scriptures offertes en ella, y també sie servit en donar licència de què pugan comprar les quatre galeres de Espinola, per lo que entenen sa magestat ne té la fadiga, y si aquexes no.s poden haver, procurar-ne de comprar de altra part, les que poran, fins a les dites quatre, allà ont se trobaran.

5*r* Disabte, a XXI. En aquest die jurà lo excel·lentíssim senyor duc de Feria, per loctinent y capità general. Partí de sa casa.

Dilluns, a XXIII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors a casa del excel·lentíssim loctinent general ab cotxos fins a la porta de son palàcio, y de allí se'n pujaren alt, ab los porters devant ab ses masses, ab los officials y ministres del General, y quant foren allí, li donaren lo parabién de sa nova y bona elecció, offerint-se-li per part del Principat. E lo dit senyor loctinent general, ab molts compliments, respongué ab paraules de agraïments.

Dimars, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

5*v* Divendres, a XXVII. En aquest die dexà de venir en consistori, per sa indisposició corporal, lo senyor deputat ecclesiàstic.

Disabte, a XXVIII. Festa de sant Agustí. En aquest die partí mossèn Phelip Ferrandis, correu del General, a ses jornadas, per anar a sa magestat per portar un despaig de ses senyorias.

Diumenge, a XXVIIIIº. Festa de sant Joan *Decollacii.* // 6*r* // En aquest die se'n anà de la present ciutat per sos negocis, ab licència del consistori, lo senyor oïdor militar per a cercar sa muller y casa.

Dilluns, a XXX. En aquest die enviaren los senyors deputats als magnífics assessors al excellentíssim loctinent general, per supplicar-lo fos servit demanar remediar que no.s tingan verbals per los canceller y regent, que per no ésser-hy encara les constitucions de la última Cort, se'n porian seguir grans inconvenients y los deputats no.s porian opposar a les contrafaccions de constitucions, si algunes se'n rompien. E sa excel·lència, en effecte, respongué que.s ves y que.s tracte ab dits canceller y regent, y que ell desija donar-los tot contento y no rompre res de constitucions.

6*v* Setembre MDLXXXXVIIIIº

Dimecres, lo primer. Festa de sant Lop.

Dijous, a II. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Divendres, a III. En aquest die referí en consistori lo magnífic misser Francesc Olsina, assessor, com lo magnífic misser Aylla, assessor, y ell, havian tractat los negocis se'ls són encomanats per ses senyorias ab los senyors canceller y regent, y discutint aquells ab ells, y diguerenlos que ells los tornarien resposta y.n farien paraula en consell de sa pretensió. Y tornats allí aprés, los referiren que ells han tractat dit negoci ab les sales, y que allí se ha resolt que no és contra constitució ni inconvenient ningú de anar dits verbals, ans bé és molt necessari y convenient, y que aquesta resposta podien donar als senyors deputats. En aquest matex die, després dinar, se'n anà lo senyor deputat ecclesiàstic en sa terra, a Sant Cugat.

s.n.*r*[a] Dimars, a VII. En aquest die fou feta crida de

a. foliació errònia, foli sense numerar a l'original.

part del excel·lentíssim loctinent general sobre los pedrenyals.

Dimecres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

s.n.v Dilluns, a XIII. En aquest die lo qui fou deputat local lo trienni proppassat de Puigcerdà presentà, en consistori, los comptes de sa administració.

Dimars, a XIIII. Festa de Santa Creu.

Dimecres, a XV. En aquest die lo qui fou deputat local de Castelló de Empúries presentà, en consistori, los comptes de sa administració.

7v Dimars, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

Dimecres, a XXII. En aquest die los magnífics assessors del General y doctors applicats sobre lo negoci de les crides dels pedrenyals donaren a ses senyorias son consell en scrits[a], que.s en libre de Deliberacions cosit.

Dijous, a XXIII. Festa de santa Tecla.

Divendres, a XXIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui estava fora certs dies havia.

8r Dilluns, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

Dimecres, a XXVIIIIº. Festa de sant Miquel.

Dijous, a XXX. Festa de sant Hierònim.

8v Octubre MDLXXXXVIIIIº

Dilluns, a IIII. Festa de sant Francesc.

Dimars, a V. En aquest die dexà venir en consistori, per sa indisposició corporal, lo senyor deputat ecclesiàstic.

9r En aquest mateix die, per orde dels senyors deputats, anaren al senyor duc de Feria don Federic Despalau y Joachim Setantí, a representar-li com los han dit que los del Real Consell havian mirades les constitucions y comprovades, y que passava perill que n'i hagués algunes de trastocades y afegides, que seria molt gran dany de la Generalitat y de la justícia, y que seria posar en occasió al General de molts gastos, y que axí supplicavan a sa excel·lència fos servit en mirar y ordenar que vajan ordenades y assentades, conforme la Cort General ha ordenat. Respongué lo senyor duc de Feria que havia alguns dies que *«las estavan mirando el canceller y regente y thesorero y misser Oliba, y que le parescía que yva todo muy bien y que se hallava presente quando las miravan, y si alguna falta hay, en particular, que se lo avisen, que él lo remediará, porque él no desseava sino servar las constituciones de Cathalunya como lo tenía jurado»*.

10r Divendres, a XV. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia estat mal.

Disabte, a XVI. En aquest die se'n anà fora ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic, a migdie. En aquest mateix die referiren en consistori los magnífics assessors del General com ells són estats algunes vegades en casa del excel·lentíssim loctinent general y del senyor regent, sobre lo de les crides dels pedrenyals, y si bé s'és molt discutit dit negoci, no se ha pogut pendre apuntament ab ells, ab tot que dits assessors los digueren, com ací en la Deputació, se tenia resolució, ab consell de graves doctors, que dites crides no.s podian fer y se han de revocar[a].

Dilluns, a XVIII. Festa de sant Luc.

11r Dimecres, a XXVII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia dies ere estat fora.

Dijous, a XXVIII. Festa dels apòstols sant Simon y sant Jaume.

11v Disabte, a XXX. En aquest die són anats ab embaxada al senyor loctinent general los senyors Joan Francesc Descamps, sacristà d'Elna, mossèn Jaume de Aguilar, Julià de Navel, los quals tornats en consistori han referit com han explicada a sa excel·lència[b] la embaxada següent:

«Embaxada. Los deputats del General de Cathalunya, entenent estos dies passats que, per manament de vostra excel·lència com a loctinent general de sa magestat, havia manades publicar certas cridas acerca del port dels pedrenyals, feren vèurer ditas cridas per los assessors ordinaris de dit General, y altres molts advocats que per dit effecte foren applicats, los quals tots concordes, aprés de vistes dites crides y feta discució sobre de aquellas, feren relació a dits deputats que ab aquellas se contrafeya a moltes constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, com més largament los dits assessors

a. *a continuació ratllat* del.

a. *en l'assentament corresponent a dimarts, dia* XVII, *es llegeix ratllat* En aq.
b. *a continuació ratllat* lo següent.

del General ho han referit de paraula a vostra excel·lència, y perquè al càrrec de dits deputats toca instar la observansa de dites constitucions, capítols y // 12r // actes de Cort, nos han ordenat que, de llur part, vinguéssem a representar dites coses a vostra excel·lència, y supplicar-lo, extrajudicialment, per a què sia servit manar habilitar dites cridas, a fi y effecte, no.s faça contrafacció alguna a dites constitucions, capítols y actes de Cort, ans bé resten aquelles y aquells sens violació alguna, com bé té vostra excel·lència sempre acostumat».

Sa excel·lència los ha respost, en effecte, que com les dites crides se feren, no se entengué que contenguessen contrafacció de constitucions algunes de Cathalunya, y que del ajunctament que los assessors ordinaris d'esta[a] casa havian tingut sobre dit negoci, ab los senyors regent[b] la Cancelleria y advocat fiscal de sa magestat, eren restats de acordi, emperò que ell ho manarie vèurer y guardar les constitucions de Cathalunya.

Noembre MDLXXXXVIIII°

Dilluns, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Dimars, a II. Commemoració dels Defuncts.

12v Dimecres, a III. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats, ab les masses grosses ab los officials, a visitar lo senyor cardenal don Ferrando Niño de Guevara qui[c] lo die de haïr, venint per mar ab quatre galeres, arribà al moll de la present ciutat, y posà en casa del excel·lentíssim loctinent general, lo qual venie de Roma y va en cort de sa magestat per inquisidor general y president del Consell de Castella, y arribats en sa estància, los rebé ab molta cortesia y tots se assentaren ab cadires. E lo deputat ecclesiàstic li dix, en effecte, lo gran contento havia tingut de sa felice vinguda, offerint-se-li en lo que fos de son servey. E fonc-los respost, ab gran agreïment y offertes y ab paraules de molta cortesia, y aprés los acompanyà fins a la sala del cap de la escala, sens voler-se aturar. Y axí, al anar com al tornar, los senyors deputats y oïdors anaren ab un cotxo, per estar lo senyor deputat ecclesiàstic indispost, y a la porta passen les masses devant.

En aquest matex die, després dinar, enviaren los senyors deputats, ab embaxada al dit senyor cardenal, los senyors don Miquel de Lantorn, del orde de Sant Joan de Hierusalem, y don Federic Despalau, ab los magnífics assessors de la present casa, per a supplicar y informar-lo de les letres y confirmacions havia offertas sa magestat en les Corts passades, per los negocis de la Inquisició, supplicant-lo de la bona direcció, de les // 13r // quals referiren en aprés com havian fet dita embaxada, y que.ls havia fet molta cortesia y offertas, oïdas primer les parts.

Dijous, a IIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

Disabte, a VI. Festa de sant Sever.

13v Dilluns, a VIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a VIIII°. En aquest die dexà de venir en consistori lo dit senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

14v Dijous, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya y senyors oïdors de comptes, lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició corporal absent del consistori, e lo senyor oïdor[a] militar absent de la present ciutat y vegueria, tramesos a demanar, de part del excellentíssim loctinent general, a les quatre hores després dinar, anaren, consistorialment acompanyats com acostuman, fins allà a ont estava sa excel·lència, y arribant allí, ab lo respecte y cortesia deguts, y rebuts axí matex per sa excellència, los digué sa excel·lència, en effecte, que, per sa magestat, li era estat tramès lo volum auctèntic de les constitucions y actes de Cort fets en la última Cort, les quals tenia allí molt remirades y ben apunctades per lo senyor vicicanceller, secretari Franquesa y altres, y també abans ací estavan aquelles firmades y auctenticades y molt ben expedides, dient-los com tenia orde de presentar-los aquelles, donant-los una carta de sa magestat per a dit effecte, y dient-los que lo redrés no venia per ara, perquè estavan scrivint-lo, més que molt prest se'ls enviaria y que fins vuy no era estat possible altra cosa, dient-los sa excel·lència, ab paraules y demonstració de ànimo de molta afecció y voluntat, y compliments en favor de dits senyors deputats y d'esta terra y els poblats en aquella, se offerí valer y afavorir en tot lo que pogués y lo quant convenia a ella y a la administració de la justícia de aquella, se posen per obra ab la brevedat possible dites constitucions y se entenga en la estampa d'elles, com altrament y axí'ls ho en- // 15r // carregà, de part de sa magestat, re-

a. a continuació una paraula ratllada il·legible.
b. a continuació una paraula ratllada il·legible.
c. a continuació repetit qui.- qui...y *interlineat al marge esquerre.*

a. oïdor *interlineat.*

[1599] metent-se en lo demés a la dita letra de sa magestat que allí donà a ses senyorias en mans del senyor don Joan de Vilanova, deputat militar. E per los dits senyors deputats y oïdors, parlant lo dit senyor don Joan de Vilanova, deputat militar, fonc respost, en effecte, que besavan a sa excel·lència les mans per esta mercè, per la qual tenen per molt cert que ha molt valgut devant sa magestat la intercessió y favor de sa excel·lència. E fet açò, dit senyor loctinent general manà a mossèn Gabriel Olzina, cavaller y scrivà de manament e son secretari, qui era allí present, donàs y lliuràs lo dit volum de constitucions en pergamí a dits senyors deputats, y que de dita presentació ne llevàs acte. E lo dit secretari Olzina liurà aquellas devant sa excellència y dels demés estaven allí presents, y aquelles, per ses senyorias foren preses, y per ells, per mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, en presència de dits senyors deputats y oïdors; al que fonc respost, per dits senyors deputats y oïdors, parlant dit senyor don Joan de Vilanova, que ells se junctarien en la casa de la Deputació per a mirar-les, y mirades, tornarien resposta a sa excel·lència. Y despediren-se de sa excel·lència ab la deguda cortesia y tornaren-se'n a la casa de la Deputació.

E arribats en la casa de la Deputació, y en son consistori, desclogueren la carta de sa magestat, la data de la qual és del primer de noembre corrent, la qual és ací originalment, ací cosida, y és del tenor següent:

«Al venerable nobles y amados nuestros los deputados del General de Cathaluña y condados de Rossellón y Cerdaña.

El rey

Diputados, he firmado las constituciones, capítulos y actos de Corte que, con acuerdo y voluntad de los tres brassos de esse mi Principado y condados, se stablescieron en las Cortes que les hize merced de celebrar en essa mi ciudad de Barcelona, en los meses de junio y juliol deste año, y el spectable mi vicicanceller ha firmado los capítulos de Corte, como es de costumbre, y por su propria persona ha assistido a la comprobación, assí de las constituciones como de los capítulos de Corte, conque estoy satisfecho de que van con la punctualidad, fidelidad y verdad que se deve, he los mando remitir al ilustre duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general, con orden de que os las entregue y vosotros las recibáis de su mano, con el reconoscimiento que se acostumbra, y por ser tan conveniente como necessario para la administración de la justicia su publicación, os pido y encargo que, dando entero crédito al duque, sin perder ningún tiempo, las hagáis publicar y imprimir, que por el benefycio universal de esse mi Principado y condados, en effectuarlo assí, demás de cumplir con vuestra obligación me haréis muy accepto servicio, y en avisarme dello. Dada en Madird, a primer de noviembre MDLXXXXVIIII°. *Yo el rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Don Petrus Franquesa, secretarius»[a].

16r Y oïda y considerada aquella, tractant del faedor acerca de dites coses, junctament ab los magnífics assessors y advocats de dit General, determinen que, per ser lo negoci de tanta importància y pes, fossen convidades y elegides vint-y-quatre persones dels tres estaments, graves y de moltes parts, per a què, ab son bon consell y parer, poguessen millor acertar en lo faedor, al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic. Y per ser ya molt tart y de nit se'n anaren, restant que per demà, de bon matí, fossen allí tots, y fossen fetes altres diligències com en dita jornada se dirà.

Divendres, a XVIIII°. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, ço és, los quatre, los altres absents com dit és, manaren convidar vint-y-quatre persones eletes per ells, per a consellar-los en los negocis occorrents de les constitucions lo die de haïr a ells presentades, los quals en dit negoci acudiren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors Honofre de Oluja, prior de Gualter, Joan Francesc Descamps, sacristà de la Seu de[b] Elna; misser Pere Pau Cassador, misser Paulo Pla, misser[c] ...Palau, canonges de la Seu de Barcelona; don Miquel de Lantorn, comanador del Masdeu del orde de Sant Joan de Hierusalem. // 16v // Per lo stament militar, los senyors Federic Pol, Pons de Peramola y Devallterra, Jaume de Aguilar, don Honofre de Argensola, senyor de las Pallargues. Per lo real, los senyors Pere Ferreres, Julià de Navel, misser Galceran Miquel, misser Steva Monfar y Sorts, Antoni Ferrer, burgès de Perpinyà, Joan Coronell, burgès de Perpinyà.

A les quals persones, axí convocades en consistori, fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat militar, lo com lo excel·lentíssim loctinent general los envià a demanar lo die de haïr, y com anaren allí, e lo que dit senyor loctinent los explicà y digué, y la presentata los féu de les constitucions de la última Cort y de la letra que.ls donà de sa magestat, com en la jornada del dit ans de 18 del

a. a continuació ratllat Aprés arribats en la casa de la Deputació y en son consistori.- *a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 775.*
b. a continuació ratllat Bar.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 17 mms.

corrent, més largament apar. Manant al scrivà major de dit General fos legida allí dita letra, y axí ho féu encontinent, y referint també la resposta fonc feta a sa excel·lència per ells, pregant-los que ab son bon consell y prudència los aconsellassen lo que devien y poden fer acerca dites coses, al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic y del Principat. E axí matex los feren part de una scriptura o minuta // 17r // havian apparellada de una embaxada, que ab consell de sos assessors, los aparie fos feta a dit senyor loctinent general, encontinent, per lo que lo negoci aportava molta pressa y se entenia que lo die de demà, que serà disabte, estava determinat que comensarien de anar les audiències, sens ésser acceptades d'ells les dites constitucions en la forma acostumada, ni comprobades ni mirades, lo tenor de la qual embaxada fonc també allí legida per mi, dit scrivà major.

Entesa per dits senyors la dita congregació, dita proposició, letra y tenor de dita embaxada, e aprés de haver quiscú dit son parer y discutit per sa tanda quiscú dits negocis, segons la qualitat de dits negocis requerien, tots conformes, aconsellaren a dits senyors deputats y oïdors, que, per ser dit negoci de molt pes y consideració, se havia de mirar en ell y fer lo possible, y que dites constitucions y actes ere raó fossen comprovades primer y mirades, per lo que de aquí se'n porien seguir molts inconvenients. E tots resolgueren se fes embaxada al dit senyor loctinent general, encara que alguns de altra manera mudant o dexant algunes paraules d'ella, la major part emperò resolgué, aconsellà que.s fes de la manera estava ordenada.

E, encontinent, los dits senyos deputats y oïdors elegiren nou persones per fer dita embaxada, ço és, los sacristà Descamps, canonges Pla, Palau, mossèn Federic Pol, Pons de Peramola, Jaume de Aguilar, Pere Ferreres, Julià de Navel y mossèn Antoni Ferrer, los quals, haguda primer hora del dit senyor loctinent general, anaren ab embaxada ab la forma acostumada, portant masses grans y officials ab ells. Y arribats allí, saludant ab la sòlita cortesia // 17v // li digueren, en effecte, parlant dit senyor sacristà Descamps, lo següent:

«Ans que sa magestat fes mercè a.n aquest Principat de manar enviar les constitucions, que vostra excel·lència lo die de haïr manà liurar als deputats del General de aquest Principat, molts particulars de aquell, diverses vegades, han dades queixas a dits deputats que les demés constitucions, essent vingudes alguns dies abans, haurian rebuda alguna alteració en aquella, y que no admetessen dites constitucions, ni fecen aquellas estampar, fins que fossen comprobades ab los originals dels processos de les Corts, a ont dites constitucions són estades celebrades, y perquè dits deputats, per descàrrec de llurs officis y càrrec, volen y entenen fer dita comprobació ab lo modo y forma que aquella y.s sol fer, per ço nos han ordenat que vinguéssem de llur part a representar estes coses a vostra excel·lència, y supplicar-lo extrajudicialment per a què, en lo entretant que.s farà dita comprobació, manque dites constitucions no.s posen en ús y pràctica, offerint manaran fer dita comprobació ab la diligència los serà possible».

E sa excel·lència, en effecte, respongué que és molt just miren y regonegan y comproven dites constitucions, com tenen acostumat fer, e que en lo de les quexes de alguns particulars, no entén ell hi haja cosa alguna no.s dega que, sempre y quant se trobarie[a] // 18r // tal, lo que no.s creu ell, procurarà de fer-ho remediar y dient ab altres paraules de compliments.

E tornats dits senyors nou embaxadors en consistori, referiren a dits senyors y als demés de dits elets dita resposta. E per ser ya migdie, se'n anaren a dinar; dits senyors deputats pregaren a dits elets que després dinar a les dos hores tots allí.

Lo mateix die, de matí, vingueren en consistori los senyors canceller y regent la Cancellaria, los quals foren rebuts per los senyors deputats molt bé, amb masses ab la forma acostumada, y entrats en consistori donaren a ses senyorias una carta de sa magestat de 30 de octubre proppassat, closa e segellada, dient als senyors deputats fecen legir aquella, y aquella legida, ells explicaren la creensa d'ella, la qual és ací originalment cosida. E, encontinent, de manament de ses senyorias, fonc allí legida per mi, dit scrivà major, e aquella legida, fonc explicada la creença d'ella per dits senyors canceller y regent, ab moltes y largas paraules y raons en favor de aquella y del negoci se tracte en ella, y ab moltes paraules de compliments, dient, en effecte y remate, que ells no venen allí per pregar-los, ni induir-los, per a què façan lo que diu sa magestat en dita carta, sinó per a què com a tant bons y faells vassalls de sa magestat entengan que aquexa és sa voluntat, y que en ella serà servit y que és cosa molt justa, y lo quant se'n deserviria dexant-se de fer, y ab altres paraules molt largues.

Al que fonc respost per ses senyorias, parlant dit senyor deputat militar, // 18v // que ells acceptaven la carta de sa magestat, ab lo acato y reverència que.s deu de sa magestat, y que tots

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 775.

[1599] desijen servir-lo encontinent com a tant bons y fels vassalls de sa magestat, e en lo demés que sa magestat diu en dita carta, ells ho tractaran y miraran, y procuraran de servir a sa magestat en tot allò que.ls sie possible. E fet açò se'n anaren, dits senyors canceller y regent, acompanyant-los part del consistori fins al cap de la escala, ab molta cortesia com és acostumat.

Dit die, després dinar, los senyors deputats y oïdors e dits elets de la present jornada de dematí, y a més d'ells, los senyors comte de Quirra, don Francesc de Olivo, ardiaca major de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona y abbat de Sant Lorens del Mont, canonge Babau, ardiaca Duran y don Alexandre Cordelles e don Chistòphol Gallart, qui a la dita juncta de dematí no foren per no haver-los trobats, si bé eran ya estats elegits per ses senyorias, ajustats en lo consistori de dita casa de la Deputació, fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant dit senyor deputat militar, la embaxada feta lo die present a sa excel·lència y resposta d'ella, y tornada a legir allí dita letra de sa magestat per dit scrivà major, tornant-los a supplicar los donassen son consell acerca del que havian de fer en dites coses, e entesas, per dits senyors de dita congregació, dites coses, y ben considerades, e aprés de haver votat y dit quiscú son parer acerca de dites coses, fonc aconsellat a ses senyorias, per tots unànimes y concordes, que sie feta altra embaxada al dit excel·lentíssim loctinent general, la qual fou allí ordenada del tenor següent:

19r «Los deputats de aquest principat de Cathalunya han entès que vostra excel·lència havia manat que los doctors de la Real Audiència començassen a fer negoci y que passassen avant en fer causes lo die de demà, que serà disabte, lo que si.s feya serà molt gran inconvenient y dany molt irreparable per tot lo dit Principat, perquè havent dits doctors ab la prossecució de dit negoci de servar les últimes constitucions, per la magestat del rey nostre senyor celebrades en lo monestir de Sant Francesc de la present ciutat, que dites constitucions se praticassen y.s posassen en ús y observansa, ans de ésser aquelles acceptades per dits deputats, y ans de ser-se feta la comprobació sòlita que de aquelles se ha de fer, y axí dits deputats supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, que sia servit manar que sie sobresegut en lo negoci de dita Real Audiència, entén fer fins a tant sie feta dita comprobació, per fer la qual estan ya anomenades les persones que.y han de entrevenir, la qual se acabarà ab la diligència y brevedat possible».

E per fer dita embaxada elegiren, dits senyors deputats y oïdors, los senyors don Francesc de Olivo, ardiacà major de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona, abbat de Sant Lorens del Mont; don Honofe de Argensola, senyor de les Pallargues, misser Steve Monfar y Sorts, ciutedà.

19v Los quals, haguda primer hora de sa excel·lència, anaren a dita embaxada, y feta aquella, sa excel·lència ha respost, en effecte, que digan als deputats que «yo so testimoni de com se són comprobades estes constitucions ab sos processos de Corts, y estan faelment escrites, y lo matex diu sa magestat ab sa carta, y si bé ha alguns mesos que ha oït dir sa excel·lència, hy havie algunes quexes generals sens exprimir cosa particular en lo tocant a les constitucions, està prompte y apparellat a procurar lo remey convenient ab aplauso y satisfacció de tots, y de què sien castigats los qui en alterar res hauran entrevingut, y en lo que toca a detenir lo curs de les causes, ya ho miraré y guardaré en tot les constitucions, façan los deputats lo que deuen y los apareixerà». Y explicant-li dits senyors embaxadors fos servit sa excel·lència de advertir que, si altrament se feye serie irreparable lo dany se porie seguir, respongué sa excel·lència «yo no he trobat encara aqueix dany, més yo ho miraré».

E tornats en consistori referiren, dits embaxadors, dita embaxada y resposta, com dit és.

Entesa per dits senyors dita resposta, tractant entre si del que.s devia fer acerca estes coses, se resolgué y apunctà que.s comensàs de entendre en mirar y regonèxer dites constitucions. Y axí, dits senyors deputats y oïdors anomenaren y elegiren, per mirar y conbinar y comprovar aquelles ab los processos dels tres braços, los dits senyors, ço és, // 20r // per lo stament ecclesiàstic, don Francesc de Olivo, ardiaca, sacristà Dezcamps, canonge Cassador, canonge Palau, canonge Babau, don Miquel de Lantorn. Per lo militar, los senyors don Honofre de Argensola, don Alexandre Cordelles, Pons de Peramola, Federic Pol, Jaume de Aguilar, don Christòphol Gallart. Per lo real, los senyors Pere Ferreres, Julià de Navel, misser Monfar, misser Miquel; Anton Ferrer, Joan Cornell, burgesos de Perpinyà.

E també als magnífics misser Pere Aylla y misser Miquel Olzina, assessor de dit General, e don Joseph Quintana, advocat fiscal, e a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà // 20v // major de dit General, junctament ab los tres notaris dels tres staments de dita última Cort, ço és, Cendra, Sala y Calopa.

E fet açò, los dits senyors deputats y oïdors ab dites persones, assessors, advocat fiscal y nota-

ris, exceptat lo dit Cendra qui no era encara en ciutat, començaren de mirar y regonèxer dites constitucions, cotejant aquelles ab altres originals antics y de les Corts, y fent un memorial de les notes y dels apunctaments, lo qual serà ací cosit.

E a cap de una estona se'n anaren en sa casa, restant que per demà de matí a les vuyt hores, hy fossen tots. Havien també convidat al senyor conceller en cap, per dites congregacions, y alguns altres senyors, y dit conceller envià a dir que, per estar occupat en la ensaculació se fa en la casa de la ciutat, ara de present no té remey de venir.

Disabte, a XX. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori, y persones eletes del die de haïr després dinar, congregades en lo consistori de la casa de la Deputació, per continuar lo començat lo die de haïr de tractar-se, y apunctaren de enviar una embaxada als magnífics concellers de la present ciutat, usant ab ells de la bona correspondència que aquestes dos cases han sempre tinguda, y fent-los a saber tot lo que ha passat. E axí dits senyors *// 21r //* deputats y oïdors anomenarem als senyors Pons de Peramola y misser Galceran Miquel, per fer dita embaxada, los quals, tornats, feren relació com havian feta sa embaxada als dits senyors concellers y, en effecte, los han respost com agrehien molt sa bona correspondència y que ells farien part de dites coses a sos advocats, y en tot correspondrien y valrien com aquella casa té acostumat.

E poc aprés, per part dels dits magnífics concellers, vingueren ab embaxada los senyors Federic Pol y Miquel Joan Pons, donzells, los quals referiren, en effecte, als senyors deputats y oïdors y persones eletes estavan juncts, com ells han fet embaxada, de part de dits concellers, al excel·lentíssim loctinent general, supplicant-lo fos servit mirar en no fer coses noves, sinó fer com és fet fins ací, en lo publicar y posar per ús les constitucions, que altrament se'n faria gran dany als poblats en aquest Principat. Y sa excellència, en effecte, respongué que allí s'ere molt mirat, y que no trobaven causes o raons per dexar-ho de fer, y sempre que.s pretengués agravi o no estigués bé, ell procurarie lo remey, emperò no entén tal, perquè ell matex, diu, ha assistit en comprovar-les. E per part de dita ciutat han offert en servar esta bona correspondència.

E poc aprés, dits senyors de dita congregació aconsellaren als senyors deputats y oïdors de què.s fes altra embaxada a sa excel·lència, de baix al die present continuada, per a la *// 21v //* qual los dits senyors deputats y oïdors anomenaren, per embaxadors, los senyors don Miquel de Lantorn, don Alexandre Cordelles, misser Galceran Miquel, ciutedà.

Los quals, tornats de dita embaxada, referiren com han explicada dita embaxada, en effecte, del tenor següent:

«Per part dels deputats de aquest Principat és estat supplicat a vostra excel·lència, extrajudicialment, dos vegadas, que fos servit manar sobresèurer en los negocis que la Real Audiència entenia fer, y que no.s passàs avant en aquells, fins fos feta comprobació de les constitucions que per vostra excel·lència foren liurades a dits deputats, y perquè dits deputats han entès que, no sols vostra excel·lència no ha manat sobreseure en dits negocis, per ço encara se passa avant en ells, y los doctors de dita Real Audiència fan provisions y lo demés que concerneix l'orde judiciari, y perquè és molt gran inconvenient y dany molt irreparable a tot lo dit Principat, que no essent encara dites constitucions acceptadas per dits deputats, ni aquellas publicades ab la forma que se ha de publicar, y sens ser feta dita comprobació, la qual ab molta diligència se està fent, se pas avant en fer negoci, majorment essent com és mudat l'orde judiciari ab dites noves constitucions, a part de aquell. Per ço, dits *// 22r //* deputats, per descàrrec de sos officis, y perquè se entenga que sobre dit particular fan les diligències que convenen, tornen altra vegada a supplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment, que sia servit manar que no sia passat avant en dits negocis, fins sie feta dita comprobació, com ya és estat supplicat».

E tornats dits senyors de dita embaxada, referiren com havien feta dita embaxada a sa excellència y.ls havia molt bé escoltats. E responent-los dix que aquest negoci havia molts dies que.s ere tractat en lo consell, y que no havia trobat raons bastants per a què dexassen de continuar lo negoci, y que la acceptació de les constitucions se entenia ser lo die del sòlio, y la publicació d'elles lo die que les liurà als deputats, y que folgaria que advocats lo informassen y donassen raons bastants.

En aquest matex die tornà en consistori lo senyor oïdor militar, don Joseph de Castellbell, qui havia molts dies ere fora la present ciutat.

22v Dilluns, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren embaxada al senyor loctinent general los senyors Jaume de Aguilar y Joseph de Bellafilla y, de part de ses senyorias,

digueren a sa excel·lència, en effecte, que lo styl y consuetut és quant se envian les constitucions, se envia junctament ab elles lo procés comú, y la falta que feya a tot aquest Principat, y en particular al govern de la present casa de la Deputació, no haver enviat lo redrés y que, per la bona direcció dels negocis de la Inquisició, breu y encomandas, havia offert sa magestat cartas per lo bon assiento de dits negocis, y que supplicaven a sa excel·lència fos servit procurar que totes estes coses vinguessen ab diligència, que per acudir a la obligació de sos officis, feyen totes estes coses notable falta. Respongué sa excel·lència que la demanda era molt justa, y que ho scriuria a sa magestad, y que quant al redrés que ya havia dit que se acabaria de posar apunt, y que tenia per cert dins molt pocs dies seria ací.

Dimars, a XXIII. En aquest die se començà de fer la comprobació en la sala gran de les constitucions y capítols de Cort per les 18 persones elegides, atràs scrites, y per los assessors, // 23*r* // advocat fiscal y scrivà major de la present casa y tres notaris dels brassos, y en loc del canonge Babau, qui era extret, fonc anomenat lo canonge Serrià, y attès mossèn Alexandre Sendra, notari qui fou del bras ecclesiàstic, fou arribat. En aquest matex die los senyors deputats manaren ajustar y convidar a les persones eletes per a consellar-los en lo de les constitucions, los senyors canonge Serrià de la present Seu, canonge Vila de Vic, don Ramon Blanes, don Federic Dezpalau, mossèn Gaspar Montaner y Gaspar Romeu, ciutedans.

23*v* Dimars, a XXX. Festa del gloriós sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers en casa de la ciutat, ço és, Miquel Montserrat Grau, ciutedà per cap, mestre[a]... Rossell, doctor en medicina, mossèn Joan Dezperes, donzell, mossèn Pau Ferrer, mercader, mestre Joan Fonts, chirurgià, y obrers misser Illa, doctor en drets, mossèn Cebrià Caralps, mercader.

24*r* Decembre MDLXXXXVIIII

Dijous, a II. En aquest die enviaren los senyors deputats als magnífics assessors, advocat fiscal y síndic al excel·lentíssim loctinent general, per supplicar-lo fos servit, per levar contencions y tractar los negocis de bé a bé, fos servit de manar remediar certs drets nous imposats per lo balle general, en Mataró, a certes mercaderies, ço[b] és roldor, que no pot imposar. Y, en effecte, respongué, ab demonstració de contento, que ho farà vèurer y tornarà resposta ab altres paraules de compliments.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mms.
b. ço és roldor *interlineat al marge esquerre.*

24*v* Dilluns, a VI. En aquest die los senyors deputats feren gràcia al veguer de Ribes, attesa sa submissió de les penes era estat condemnat en lo laudament de cort contra d'ell fet, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

Dijous, a VIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia molts dies no.y era estat per sa malaltia.

Divendres, a X. En aquest die foren donats // 25*r* // a mossèn Pere de Fontdevila, receptor del General de Tremp y Pallars, dos encunys per ésser-se perduts y cremats per los francesos en l'any 1598, y firmà àpocha d'ells presents per testimonis mossèn Jaume Forges y Antoni Malagarriga. Dit dia se acabà de fer en la casa de la Deputació la comprobació de les constitucions y capítols de Cort ab los processos familiars.

Disabte, a XI. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya, lo ecclesiàstic per sa indisposició absent[a], y senyors oïdors de comptes e persones devall scrites, eletes per los negocis de errors de les constitucions, ajustats en la sala gran, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors prior Oluja, sacristà Dezcamps, don Miquel de Lantorn, canonge Palau, canonge Vila de Vic; per lo militar, los senyors lo excellentíssim duc de Cardona, comte de Quirra, Federic Pol, don Federic Dezpalau, Jaume de Aguilar, // 25*v* // don Honofre de Argensola, don Christòphol Gallart, don Ramon Planes, Pons de Peramola. Per lo real, los senyors, Miquel Montserrat Grau, conceller en cap; Pere Ferreres, Julià de Navel, Bernat Romeu, misser Monfar, misser Miquel, ciutedans de Barcelona; Antoni Ferrer, Joan Cornell, burgesos de Perpinyà.

Als quals fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant dit senyor deputat militar, dient-los, en effecte, com des del die que anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, lo senyor duc de Feria, enviats a demanar, y allí los foren liurades y presentades les constitucions y capítols de Corts fets en la última Cort General, ab les respostes y rèpliques de dita jornada, han assistit contínuament les persones anomenades per ells y fer la comprobació d'elles en la present casa, junctament ab los tres notaris dels tres braços de dita Cort, assessors y altres, y vistes aquelles, y comprobades ab dits

a. absent *interlineat.*

processos, se són[a] // 26r // trobats diversos errors en elles, particularment, en lo dels capítols de Cort, com apar ab un memorial que allí estava y de la relació entendrien dels magnífics assessors allí presents, supplicant-los que, oïda aquella y lo que ha passat, los aconcellen en lo que deuen fer, per millor acertar en benefici del Principat y del General y descàrrec de sos officis. E que de açò, lo magnífic misser Aylla, altre dels assessors del dit General, féu relació, en[b] effecte, allí, de alguns errors que se havien trobats en dites constitucions y capítols de Cort, y de algunes diligències s'eren fetes per lo consistori al excel·lentíssim loctinent general, y de ses respostes.

Entesa per dits senyors de dita congregació, dita proposició y relació, e aprés de haver discutit dit negoci ab molta maduresa y ponderació, votant y dient quiscú per sa tanda son parer, com és acostumat, la major part del dit ajust, en effecte, aconsellà a dits senyors deputats y oïdors que, per remey de dites coses, se acuda a dit senyor loctinent general, supplicant-lo procure de remediar dits errors y, com ell no.u faça, que se acuda a sa magestat ab embaxada, supplicant-le-y ab moltes veres.

E fet açò, dits senyors de dita congregació se'n anaren despedint-se de dits senyors deputats ab molta cortesia, y dits senyors deputats acompanyaren a dit senyor duc de Cardona, comte de Quirra y conceller fins al cap de la escala, com és acostumat.

26v Diumenge, a XII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, ab los assessors y officials del General, ab los porters devant y masses grosses, tots a cavall, anaren a rebre lo reverendíssim senyor don Alfonso Coloma, bisbe de Barcelona, qui venia de la part de València, novament per exercir son bisbat, anant fins prop de la riera de Sants, a ont lo trobaren ab lo reverent Capítol de la Seu qui venie ab ell, y en ésser arribat allí, dit Capítol se despedí, y lo senyor deputat ecclesiàstic se posà al costat del dit senyor bisbe, donant-li tots lo parabién de sa bona elecció, pregant al senyor regesca per molts anys ab augment de majors títols, parlant dit senyor deputat ecclesiàstic, e lo dit senyor bisbe, en effecte, respongué lo contento tenia de servir un càrrec tant principal y en tant bona terra, offerint-se ab paraules de cortesia en tot lo que porie. Y ans de arribar allí, lo correu del General anava y venia a la posta de pèndrer hora de dit senyor bisbe y saber a ont era.

a. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 7, pàgs. 776-777.
b. en effecte *interlineat.*

Dilluns, a XIII. Festa de santa Lúcia. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, ab los assessors y officials ab les masses grans devant, anaren en casa del senyor bisbe de Barcelona per fer-li visita, com és acostumat, ab les sòlites offertes, parlant lo senyor deputat militar per no ésser-hy lo ecclesiàstic, e foren rebuts // 27r // ab molta cortesia per dit senyor bisbe, ab paraules de molts compliments los offerí tota bona correspondència y voluntat, y al despedir los acompanyà fins al cap de la escala. Y ana-y primer lo síndich per pèndrer hora. Dit die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

Dimecres, a XV. En aquest die los senyors deputats manaren ajustar en la present casa, per los negocis occorrents dels errors trobats en les constitucions y altres d'ells resultants, los magnífics misser Pomet, misser Pi, Lavaneres, Tristany, sacristà Descamps, don Joan Despalau, misser Magí Font, inseguint en açò lo parer dels magnífics assessors qui, per millor poder-los aconcellar, ho supplicaren. Y axí se ajustaren tots, exceptat dit misser Pi, que no.y fou, y aprés consecutivament fins a[a]... de dit mes.

27v Dimars, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. Entren los feriats de Nadal.

28r Dimecres, a XXII. En aquest die hy hagué consistori y vingué, lo deprés dinar, lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia molts dies no.y venia.

MDC

Disabte, a XXV. Festa de Nadal.

Diumenge, a XXVI. Festa de sant Steve.

28v Dilluns, a XXVII. Festa de sant Joan.

Dimars, a XXVIII. Festa dels Innocents.

29r Janer MDC

Disabte, lo primer. Festa de la Circunsisió de Nostre Senyor.

29v Dijous, a VI. Festa dels Reys de Orient.

Divendres, a VII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició qui tenie la gota en la mà y en lo bras.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mms.

[1600]

Disabte, a VIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició, e oïdors enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors prior Oluja, Jaume de Aguilar, misser Steve Monfar y Sors, ab les masses grans y ab los officials de la present casa y altres, com és acostumat, per a explicar-li sa embaxada del tenor següent:

«Embaxada. Los deputats del General de aquest principat de Cathalunya, havent regonegut lo quadern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, per vostra excel·lència a ells liurat en dies passats, y conbinat[a] aquell ab los tres processos dels tres notaris dels braços de dita última Cort, ab intervenció de algunes persones dels tres staments, han trobat los errós de descuyts que ab memorial apart són apunctats, y ab // 30r // tot que, entenén que dits errós no.s poden remediar sinó per sa magestat y de sa real mà, supplican a vostra excel·lència, los dits deputats, sie servit, en continuació de les moltes mercès fetes per vostra excel·lència en aquest Principat, intercedir y procurar ab sa magestat lo remey de dits errós. E supplican també a vostra excel·lència sie servit supplicar a sa magestat mane enviar lo redrés del General, fet per la última Cort, per la molta falta que la tardansa d'ell fa al General».

E tornats de dita embaxada referiren als senyors deputats y oïdors com ells han feta y explicada dita embaxada a sa excel·lència, e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que, quant al primer cap, havia dit ya als deputats que si tenien alguna difficultat o dubte que lo.y advertissen, y que s'és mirat y fet[b] mirar aquest negoci, tant per menut y per persones tant graves que no sab que falta hy puga haver, ni error, per poder-ho scríurer a sa magestat, y quant al segon cap del redrés diu que ell ho té ya scrit y supplicat a sa magestat, y que haïr ho tornà scríurer, y tenia per cert que vindrie prest, y sinó fos estat la més necessitat que.y havia de les constitucions que tot plegat fóra vingut.

E entès per dits senyors embaxadors la resposta del primer cap de sa excel·lència, dient que no tenia que scríurer a sa magestat, leshores dits senyors embaxadors, per mans de dit senyor prior Oluja, li donaren lo memorial de dits errós, còpia del qual és ací cosida, dient-li que aquell és lo memorial dels errós, la qual còpia per dits senyors deputats és estada donada a dit embaxador, per donar aquella a sa excel·lència si la demanava o entenien convingués donar-la.

a. a continuació ratllat s.
b. a continuació un signe il·legible ratllat.

E sa excel·lència prengué aquell de ses mans pròprias.

30v Dilluns, a X. En aquest die, de matí, vingueren en consistori los[a] magnífics misser Antoni Oliba y misser Joan Castelló del Real Consell Civil, dient y explicant-los, en effecte, de part del excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, com acerca del memorial dels errós trobats en les últimes constitucions, a ell donat per los embaxadors de ses senyorias en la última embaxada de disabte proppassat, sa excel·lència desija correspondre ab aquest consistori, com té acostumat, diu que, perquè se entenga millor dit negoci y lo de dit memorial, y per lo remey de què aquest consistori anomenàs algunes persones doctes de sa part, que ell ne anomenaria altres tants, perquè d'esta manera se porie, per ventura, millor assentar dit negoci, y no.y havia necessitat de embaxadas a sa magestat, ni fer gastos. E los senyors deputats, en effecte, los respongueren, per orgue del senyor deputat militar, que besan a sa excel·lència les mans per les mercès los ha fet y fa, e que ells tractaran ací lo negoci y tornaran resposta, si d'ella hy haurà necessitat.

Dit die, després dinar, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, e oïdors enviaren al excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, los senyors // 31r // Pons de Peramola y Jaume de Aguilar, donzells, per tornar resposta a sa excel·lència del que, per part sua, los magnífics misser Oliba y Castelló lo die present los han explicat; la qual embaxada per resposta fonc la següent:

«Excel·lentíssim senyor, havent entès los deputats del General de Cathalunya y aquell consistori, lo a ells explicat lo die present per part de vostra excel·lència, per los magnífics misser Antoni Oliba y Joan Castelló del Real Consell, acerca del paper dels errós liurat a vostra excel·lència per part de dits deputats, disabte proppassat per sos embaxadors, diuen que besan a vostra excel·lència les mans per la molta mercè los ha feta sempre y fa, emperò, com aquest negoci se tracte se ha de remediar de necessitat de mà de sa magestat, y no.s puga remediar per altra via, y tenen també molt gran necessitat de enviar a sa magestat per altres negocis concernents lo benefici de dit General y de aquella casa, per tant, supplican a vostra excel·lència sia servit intercedir-los ab sa magestat, y ab los demés convinga, com bé vostra excel·lència té acostumat y esperam de vostra excel·lència, com ya ho supplicaren a vostra excel·lència dit die de sa última embaxada».

a. a continuació ratllat senyors.

E tornats de dita embaxada, referiren com ells han explicada dita sa embaxada a sa excel·lència, en effecte, la qual ha escoltada molt bé, e que sa excel·lència los ha respost, en effecte, // 31*v* // aquells senyors són savis y prudents y tenen ya assessors, y que ell devia molt emplear-se en aquella casa, més com no entén haver-hy errós alguns, no té occasió de scríurer a sa magestat, emperò que en tota cosa que convinga no dexarà de fer sos bons officis.

Dimars, a XI. En aquest die, de matí, fonc trobat com lo senyor deputat ecclesiàstic se havia fet portar a la present casa de la Deputació, malalt, y posàs al guarda-roba ab son llit.

Divendres, a XIIII. En aquest die jurà // 32*r* // don Christòphol Gallart y de Traginer, embaxador elegit per ses senyorias al rey nostre senyor, y partí d'esta ciutat.

Dilluns, a XVII. Festa del gloriós sant Antoni.

32*v* Dijous, a XX. Festa de sant Sebastià.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die, després dinar[a], // 33*r* // los senyors deputats, lo ecclesiàstic emperò qui per sa indisposició restà en la casa de la Deputació, e oïdors, ab los porters devant ab ses masses grans y ben acompanyats dels officials del General, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats a demanar primer per ell, y en ésser arribats allí, los explicà, en effecte, lo contingut en la devall scrita carta, e ab algunes paraules més, dient-los com havie rebut per propri correu dita carta de sa magestat per dits deputats, la qual tenia allí, y aquella donà al deputat militar, per no ésser allí lo ecclesiàstic. E los dits senyors deputats, per orgue de dit senyor deputat militar, ab lo degut y acostumat, respongueren que besaven a sa magestat les mans y de sa excel·lència, e que ells mirarien en son consistori la dita carta, y tractaran dit negoci y tornaran resposta, la qual carta és del tenor següent; sie inserta dita carta de sa magestat segons és ací cosida.

Dimars, a XXV. En aquest die a les deu hores de matí, per los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic essent de altre parer, com en altres actes atràs té dit y deduït, se envià ab embaxada al excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general, tinguda primer hora de ell per lo síndic del General, ab les masses grans devant, ab la forma costumada, los senyors don Francesc de Olivo, ardiaca de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona y abbat de Sant Lorens del Mont, Jaume de Aguilar, donzell, misser Steve // 33*v* // Monfar y Sors, als quals fonc donat orde de explicar-li sa embaxada, del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, havent entès los deputats del General de Cathalunya lo contengut en la real carta de sa magestat de 17 del corrent, per vostra excel·lència a ells donada haïr tart, y la creença per vostra excel·lència explicada, nos han donat orde vinguéssem a tornar resposta a vostra excel·lència del contengut en dita carta. E primerament, quant al que.s mana ab ella no vaja la embaxada, ha ya deu dies que nostre embaxador don Christòphol Gallart és partit, lo qual tenim per molt cert és ya allí, al qual havem enviat sol per fugir gastos, si bé la embaxada aporta y diversitat de negocis, ne requeria molt més número. Y ell se'n aportà lo matex qüern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, com altres vegades s'és acostumat. Y entenem que, les hores de ara, és ya ab sa magestat. Ab tot, pot estar vostra excel·lència cert que aquell consistori, de molt bona gana, fóra acudit a vostra excel·lència per remey de dits negocis de dita embaxa(da), com altres vegades hy han acudit y vostra excel·lència los ha fet sempre tota mercè, com ya hy acudiren per supplicar-lo los intercedís ab sa magestat, emperò sabent primer y essent molt certificats de dit remey se havia de haver de necessitat de mà de sa magestat, y no de altri, és estat necessari acudir allí. Y axí supplican a vostra excel·lència los faça mercè que, attesa sa disculpa y lo desig gran que sempre aquell consistori ha tingut de servir a vostra excel·lència, los faça mercè de intercedir-los ab sa magestat, pus lo embaxador // 34*r* // és allí, y ab lo poc gasto és anat y la necessitat que.y ha que los negocis aporta se rematen allí, com és acostumat, com de vostra excel·lència speran y bé té acostumat».

E tornats de dita embaxada, referiren, lo matex dematí, al dit consistori de ses senyorias, lo deputat ecclesiàstic absent de dita estància, com havien feta la embaxada per ses senyorias a ells ordenada fer, y aquella, en effecte, li havian referida.

E sa excel·lència, en effecte, los ha respost que, en lo que toca de haver enviat a don Christòphol Gallart, que ya ell ho havia entès y havia scrit a sa magestat, que si bé ací se havia determinar de enviar embaxada de major número, totavia per perdonar gastos, la havian reduïda a hu sol, lo qual, encara que fos partit tants dies ha, totavia ell ha sabut que les instruccions són anades poc ha, essent-se detingut dit don Christòphol en una torre del camí, y per ço, que consideren los deputats si en totes estes coses

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàgs. 777-778.

cumplen ab sos officis y càrrecs, y ab lo jurament que tenen prestat y ab sa consciència, y ab la visita, y miren si açò s'és fet ab consell de doctors, que com se vulla sie, ell no dexarà de scríurer y de intercedir ab lo breu despaig de dit don Christòphol, axí com li demanen, y en tot lo que puga ell acudirà a les coses convenients y al benefici de aquella casa de la Deputació.

E replicant-li dits senyors embaxadors, en lo article que sa excel·lència ha dit sobre si havian pres consell de doctors, respongueren conforme l'orde que ya tenien dels senyors deputats sobre aquex punct, si acàs ne parlava sa excel·lència, dient que ha- // 34v // vent los senyors deputats demanat en totes les occasions, y particularment en les presents occorrences[a], consell y parer a sos assessors ordinaris, com no res manco, dits assessors no.ls han volgut donar parer, ans bé sempre se'n són sostrets y excusats, de tal manera que fou necessari donar-los-ne requeriment en scrits, y nobstant axò no.ls han volgut aconsellar, de tal manera que és estat necessari demanar y haver parer ab altres doctors, lo consell dels quals han seguit.

Divendres, a XXVIII. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya e oïdors de comptes del dit General, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori y està en certa estància de la Deputació malalt, qui en estos negocis // 35r // no consent per ser de altre parer, per lo que té dit ab sos actes y vot de trenta del passat y de 13 del corrent, y persones devall scrites eletes per los negocis dels errós trobats en lo qüern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, y per les coses devall scrites de la devall proposició, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, don Francesc de Olivo, abbat de Sant Lorens del Mont, ardiaca de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona; Joan Pla, canonge de la Seu de Barcelona, Antoni Vila, canonge de Vic, Dionís Babau, canonge de Leyda, Joan Francesc Dezcamps, sacristà de Elna, don Miquel de Lantorn, comanador de Sant Joan. Per lo militar, los senyors comte de Quirra, don Joan de Josa, don Honofre de Argensola, don Federic Despalau, don Alexandre Cordelles, // 35v // Jaume de Aguilar, Pons de Peramola, Federic Pol, Hierònim Bosc. Per lo real, los senyors Miquel Montserrat Grau, conceller en cap, Pere Ferreres, Julià de Navel, Bernat Romeu, misser Steve Monfar y Sors, misser Galceran Miquel; Antoni Ferrer, Joan Cornell, burguesos de Perpinyà.

Ab los quals fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant dit senyor deputat militar, lo contengut en la proposició devall scrita, la qual, de manament de dits senyors deputats y oïdors, fou allí legida per Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del dit General, la qual és el tenor següent:

36r «Proposició. Aprés de la última congregació feta en aquest loc de moltes persones eletes dels tres staments de les quals hy són vuy les demés, la qual fou a onze de decembre proppassat, a la qual fonc feta relació, per nosaltres y per nostres assessors, dels errós trobats en la comprobació feta del qüern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, vingut de sa magestat ab los tres processos originals dels tres notaris que foren dels braços de dita Cort, inseguint en aquella la forma se havia tinguda altres vegades, y lo consell de persones eletes, y com havian també proceït diverses embaxades fins en aquell die, com en lo dietari corrent de la present casa està tot designat y continuat, y rebut lo consell y parer de dita congregació, procuraren en sercar y regonèxer los exemplars de atràs en semblants occasions y en particular de les Corts abans de 1585, ab lo qual trobàrem que, aprés de feta la comprobació del qüern auctèntic ab los tres processos originals per los deputats y devuyt persones que per dit effecte nomenaren, e inseguint dit consell primer, acudírem ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, lo senyor duc de Feria, // 36v // ab lo memorial de dits errós, supplicant-lo fos servit de procurar ab sa magestat se remediassen dits errós.

E dit senyor loctinent general respongué que ell no entenia hy hagués errós, de manera que entenguérem que aquest negoci de necessitat requeria acudir-se ab sa magestat, y haver-hy persona qui ho solic(i)tàs, perquè quasi era impossible de remediar-se, attès majorment que altres vegades s'i ha enviat y aportat allí lo qüern original, perquè, sens tenir-lo allí, mal se prodrie remediar, com de fet era impossible lo remey, attès que sa magestat e lo secretari ha fet lo acte, y lo senyor vici-canceller y tots los demés firmaren en ell, són en cort, la qual comprobació se féu ab sciència de dit senyor loctinent general, com apar de les embaxades a ell fetes, y de ses respostes són en dietari.

Y axí tractaren de enviar una persona sola per fugir gastos, axí per la necessitat tenim de assentar dits negocis, com per assentar del tot los negocis de la última Cort General, com tenim obligació, y en particular lo dits capítols de la Santa Inquisició, breu apòstolic, encomandes de Sant Joan y de les galeres, com també per procurar vingués lo redrés del General, que di-

a. a continuació ratllat a.

verses vegades havem instat, axí ab embaxades a sa excel·lència com per correus y letres a sa magestat, com altrament, y sa excel·lència moltes // 37r // vegades nos ha offert que molt prest hy serie y que se estava comprobant, y han passat ya més de sis mesos y encara no.l havem pogut obtenir, com també per obtenir lo procés comú de dita Cort y perquè vingués lo visitador per als officials reals en dita Cort offert per sa magestat, los quals caps y diversitat de negocis de tanta importància, de necessitat requereixen no sols una persona de intel·ligència y importància per solicitar y procurar-los, més encara molts més, emperò considerant que lo General està vuy tant apretat y les pagas se han de fer, axí a sa magestat com als demés, són grans, havem determinat anàs hu sol. Y estant tractant de açò, nos envià a dir lo dit senyor loctinent general, per dos doctors del Real Consell, que anomenàssem algunes persones o doctors, que ell ne anomenaria altres tantes, perquè.s tornassen a vèurer dits errós, y vists aquells, millor si pogués procurar lo remey.

E veent nosaltres que allò és sols un cap de nostra embaxada, y que dits errós se eren ací molt ben vists per moltes persones, graves y doctes, y ab la forma és acostumada, y que lo remey sols se podie obtenir de mà de sa magestat, tornàrem resposta a dit senyor loctinent general, ab molt gran cortesia y respecte, dient-li que dit negoci no.s pot remediar ací, sinó que de necessitat ho ha de remediar sa magestat, supplicant-lo sempre nos intercedís // 37v // ab sa magestat. E axí, a 14 de janer corrent, partí de la present ciutat per dita embaxada don Christòphol Gallart, per entendre és persona molt intel·ligent y de bones parts y confiansa, y qui ha entrevingut sempre en dits negocis, axí en la Cort com aprés en la present casa, y per dits effectes li férem les instruccions, letres són en lo registre, per lo de les galeres havem fet diverses diligències, perquè tingan son degut effecte, com a cosa molt útil y necessària, axí per trobar solans com per lo demés, y havem fet scríurer y acudir a Florença, Gènova e Alemanya, y altres parts, y abans de tot havem acudit en Madrit, y ara últimament tenim avís del senyor comanador Fortuny que tindrie alguna speransa que sa magestat nos acomodarà ab vuyt-cents esclaus. En aprés, a 24 del corrent mes de janer, nos envià a demanar dit senyor loctinent general y, arribats allí, nos donà una carta de sa magestat y explicant-nos la creença d'ella y algunes coses més ab molt sentiment, la qual carta és del tenor següent, com en dietari sie legida. E aprés, al sendemà, enviàrem la resposta d'ella a sa excel·lència, ab una embaxada, la qual y resposta d'ella és en lo dietari corrent, y tot ab gran satisfacció y acato.

E considerant lo tenor de dita carta, y voler-nos privar sa magestat del major y més // 38r // principal remey tenim en nostres adversitats, agravis y afers, que és acudir a nostre rey y senyor, com és propri de vassalls y súbdits, y sempre aquest Principat ha acostumat, y per los predecessors de sa magestat de gloriosa memòria són estats oïts, y per sa magestat axí matex fins açí; y veent que sa magestat ab dita sa carta vol que sols se do fe a son secretari, com a notari de les dites Corts, y no als altres notaris que foren dels braços de dita Cort, havem scrit a sa magestat y a dit nostre embaxador ab gran sentiment de dolor y tristesa, per tals coses com ací se són legides, e com dites coses sien de gran pes y consideració, supplicam a vostres senyories y mercès que, ab son tant principal y bon consell, nos digan y aconsellen son parer acerca del més avant se dega fer per nosaltres en dites coses, per millor acertar al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic y del General, e per descàrrec de nostres officis»[a].

E aprés de dita proposició, foren legides en dita congregació, per dit notari y scrivà major, la dita letra de sa magestat del 17 del corrent y la resposta feta en aquella, a 26 del corrent, y la resposta feta al excel·lentíssim loctinent general, y a 25 del corrent ab la resposta de dit senyor loctinent general.

Oïda per dits senyors de dita congregació les dites proposició, letres y embaxada, allí legides per lo // 38v // scrivà major de dit General, votant quiscú y discutint dit negoci ab molta maduresa, tots unànimes y concordes, en effecte, digueren y foren de parer que tot lo fet[b] fins ací per lo consistori estava molt bé y molt acertat, com a de persones de tant bon discurs y zel, y que en lo faedor, attès que don Christòphol Gallart, son embaxador[c], se entén és ya en cort, per ara no tenen que dir-hy ni aconsellar-los fins que.y haja altra cosa nova. E fet açò se'n anaren dits senyors elets ab la sòlita cortesia y acompanyament.

39r Febrer MDC

Dimecres, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

40r Dimars, a XV. Die de Carnestoltes.

40v Dimecres, a XVI. Primer die de Quaresma.

a. a continuació ratllat Oïda per dits senyors de dita congregació.
b. fet *interlineat, damunt de* que *ratllat.*
c. a continuació ratllat s.

Dijous, a XVII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor don Joan de Vilanova, deputat militar, per sa indisposició corporal.

41r Dilluns, a XXI. En aquest die, després dinar, se'n anà de la present casa de la Deputació y consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimecres, a XXIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar qui havia estat malalt alguns dies.

Divendres, a XXV. Festa de sant Machià, apòstol.

42r Mars MDC

Dijous, a II. En aquest die dexà de venir en consistori y casa de la Deputació lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa infirmitat.

42v Dimars, a VII. En aquest die vingué còpia de una sentència dada en Roma ab què declara ésser nul·lo lo matrimoni del rey de França Henric 4 ab la reyna Margaritta, com és ací cosida.

43r Dilluns, a XIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, de matí.

Dimecres, a XV. Festa de santa Madrona.

43v Dijous, a XVI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

44r Dimecres, a XXII. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia alguns dies estava mal.

En aquest die, aprés dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, exceptat lo senyor deputat ecclesiàstic que, per estar mal de les camas y no poder-se tenir, no.y pogué anar, tramesos a demanar de part del excel·lentíssim senyor loctinent general, a les tres hores per aquí, anaren consistorialment a sa excel·lència, en sa casa, acompanyats com acostumen. Y arribats allí, ab deguda y sòlita cortesia, y axí matex rebuts, los digué sa excel·lència, en effecte, que per lo rey, nostre senyor, li era estat tramès lo redrés del General, fet en la última Cort celebrada en la present ciutat en lo any proppassat 1599, lo qual tenie allí dient-los també com ell tenia una carta de sa magestat, còpia de la qual dix tenia, ab la qual advertia sa magestat que usassen de dit redrés y de les mercès que sa magestat los feya ab molta maduresa y sens abusar d'elles, procurant-ho en lo que.ls fos possible en lo demés, com en dita carta més largament se diu, a la qual se referí; la qual, e lo dit redrés, liurà en mà del senyor deputat militar. // 44v // E lo dit senyor deputat militar lo liurà a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major del dit General, allí present.

E, per los dits senyors deputats y oïdors, parlant lo dit senyor deputat militar, fou respost, en effecte, que besaven a sa excel·lència les mans per esta mercè, per la qual tenen per cert ha valgut molt devant sa magestat la intercessió y favor de sa excel·lència, y que ells mirarien y comprovarien aquell, com s'és acostumat fer en semblants occasions, y havent-hy occasió tornaran resposta a sa excel·lència. Y despedits de sa excel·lència ab deguda cortesia, se'n tornaren a la Deputació, acompanyats com eran anats.

E poc aprés, arribats en consistori, desclogueren la dita letra de sa magestat y aquella feren legir per mi, dit scrivà major, la qual és del tenor següent, sie insertada dita carta de sa magestat, segons és ací cosida.

E aprés miraran sumàriament dit redrés e alguns exemplars en semblants occasions y en particular de les Corts, axí de les proppassades, ço és, de les de 1585, y l'orde també que.s servà en noembre proppassat quant los foren liurades les constitucions. E aprés de haver ben discutit primer y mirat dits exemplars y negoci, considerant que de necessitat se ha de fer la comprobació ab los tres processos originals dels tres notaris que foren dels braços de dita Cort, com fins açí se és acostumat y.s deu fer. E com mossèn Alexandre Cendra, notari que fou del bras ecclesiàstic, és en Tarragona, a ont resideix y té allí son[a] // 45r // procés, y sens ell no.s pot fer res, se deliberà, encontinent, fos enviat a sercar per home propri. E, com divendres proppvinent de la corrent setmana comencen ya les fèries de la Setmana Santa y de Pascha de Resurrecció, los quals són dedicats per la ànima, y ab ells tampoc no.s porà fer res sens dit Cendra, se féu resolució que per lo primer die aprés de les fèries fos ací dit Cendra, y se comensa de fer dita comprobació sens llevar-ne mà, ab les persones que aprés assenyalaran y nomenaran.

Dijous, a XXIII. En aquest die, després dinar, dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal, y aprés consecutivament.

Divendres, a XXIIII. En aquest die dexà de venir en consistori per sa indisposició corporal. En aquest matex die los senyors deputats, aprés de haver conegut dels delictes comesos per Ga-

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 778.

briel Saloni contra la Generalitat, y proferida sentència contra de aquell, de consell dels magnífics assessors del General, ab la qual és estat condemnat a deu anys de desterro de tot lo present principat de Cathalunya, volent ses senyorias // 45v // tenir correspondència ab lo senyor duc de Cardona, remeteren dit Gabriel Saloni al balle de Móra, per los delictes per ell comesos en lo comtat de Prades, sens emperò prejudici ni derogació alguna de dita sentència per dits senyors deputats donada.

Dissapte, a XXV. Festa de Nostra Senyora.

Diumenge, a XXVI. De Rams[a].

46v Abril MDC

Diumenge a II. Festa de Pascha de Resurreció.

Dilluns, a III. Segona festa de Pascha.

Dimars, a IIII. Tercera festa de Pascha.

47r Disabte, a VIII. En aquest die arribà mossèn Alexandre Cendra, notari de Tarragona, scrivà del bras ecclesiàstic de la Cort General, cridat per ses senyorias.

Dilluns, a X. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, y dit die començaren los dies jurídics.

Dimars a XI. En aquest die, de matí, los // 47v // senyors deputats enviaren als magnífics assessors y advocat fiscal del General al excel·lentíssim loctinent general, per supplicar-lo fos servit de manar-los enviar en la casa de la Deputació a tres lladres, que.s diu són sentenciats a mort per cert robo feren de un drap de lana en la Setmana Santa proppassada, partint-se aquell entre ells y altres socis seus, en notable dany del General y fraudant aquell. Y, altrament, dient a sa excel·lència que, en havent-los exigida sa deposició se'ls ne porien tornar, encontinent, del que ne resultaria gran servey a Déu y a sa magestat y al Principat; y perquè poguessen millor procurar los còmplices, y fer castigar aquells, conforme en altres occasions diverses vegades s'és acostumat fer.

E tornats en consistori dits magnífics assessors y advocat fiscal, en effecte, referiren com ells havian feta sa embaxada a dit senyor loctinent general y, acerca de dit negoci, havien passat algunes dades y respostes ab ell y ab alguns magnífics doctors de la tercera sala, y al fi los tornaren de resposta que, per quant als dits ladres los havian de sentenciar a mort lo die present, y se divertirien si.ls enviaven a la Deputació, que anassen los dits assessors a exigir-los la deposició en la presó, que ya diu hy són anats altra vegada. E replicant dits assessors[a] com ells entenien que si venie a la Deputació al·legant los exemplars de molts, digueren que també sabien ells hy eren anats los assessors a la presó.

48r E poc aprés, los senyors deputats enviaren a dir a dits magnífics doctors de la tercera sala per Melchior Pagès, official de la present casa, si sabien ho diguessen per quins reos eren anats a la presó los assessors del General, per exigir-los la deposició, a effecte poguessen trobar dits exemplars; respongueren que no.ls recordava per qui era, emperò sabien s'i era anat.

Entesa per dits senyors deputats, oïdors, assessors y advocat fiscal dita resposta y [...] entre ells madurament dits negoci y inconvenients se'n seguirien, y per no fer semblants exemplars, determinaren que per ara no convenie s'i anàs, y que, attès encara vuy ha en la presó real alguns altres còmplices en dit cas, que encara no són condemnats, aprés se tractarie y se procurarà haver-ne raó qual convé.

Dit die, de matí, los senyors deputats y oïdors manaren convidar los senyors bisbe de Barcelona, duc de Cardona, comte de Quirra e conceller en cap de la present ciutat, e trenta persones dels tres staments, per aconsellar-los lo faedor acerca del nou redrés que han rebut pocs dies fa, ab una carta de sa magestat. Y per dit effecte manaren convidar-los per després dinar, a les dos horas del matex dia.

Dit die, després dinar, de les dites persones eletes manades convidar lo die present, de matí, acudiren y foren en la sala gran de la casa de la Deputació les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Cugat, // 48v // prior Oluja, sacristà Descamps, canonge Babau, canonge Delpàs, cabiscol Cordelles, canonge Serrià, canonge Vila de Vic; per lo militar, los senyors comte de Quirra, don Gispert de Guimerà, don Ramon Blanes, don Francesc de Erill, don Emanuel de Rajadell, don Francesc de Lupià, don Francesc de Argensola, don [Ramon] de Vilanova, Joan Palau, Miquel Baptista Falcó; per lo real, los senyors Montserrat Grau, conceller en cap de Barcelona, // 49r // Pere Ferreres, Joachim Setantí, misser Ollers, misser Monfar, Magí

a. *a continuació una carta i una àpoca transcrites a l'Apèndix 7, pàgs. 778-779.*

a. *a continuació ratllat* com.

Grau, misser Miquel, Anton Ferrer[a], ciutadans de Barcelona, Joan Coronat, Julià de Navel, burgesos de Perpinyà.

Als quals fonc proposat per los dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, com havien rebut lo dit redrés del General, a 22 de mars proppassat per mans del excel·lentíssim loctinent general, junctament ab una carta de sa magestat, y del que allí passà, com apar atràs en dita jornada en lo present any.

E que per ser dos dies ans de la Setmana Santa y haver de menester també per poder-se fer la comprobació d'ell acostumada, los notaris dels processos dels braços de dita Cort, la hu dels quals és mossèn Cendra, notari de Tarragona, qui leshores era en Tarragona, al qual enviaren a cercar encontinent, y en ésser estat vingut, han procurat de convocar ses senyories y mercès per donar-los-ne raó de dita //49*v*// rebuda del redrés, y axí supplican a ses senyorias y mercès sien servits de aconsellar-los lo que deuen fer cerca dites coses, perquè ab tant cèlebre y madur consell, pugan millor acertà en lo que.s deu al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic del Principat y del General.

Entesa per dits senyors de dita congregació la dita proposició, e votant quiscú per si, e discutint dit negoci ab molta maduresa, tots conformes, aconsellaren als senyors deputats que, pus tenia la forma del com s'ere fet en les Corts de 1585, al temps reberen dit redrés, y també del que s'és fet ara poc ha quant se reberen les constitucions, que.s serve lo mateix ab ell se servà al temps de rebre dit redrés, per la comprobació y conbinació d'ell.

E entès lo dit parer y consell, y entès que los senyors de dita congregació desijaven oir y entèndrer dita letra de sa magestat, manaren fos legida aquella per mi, Pere Pau Vidal, scrivà major del dit General, com de fet fou legida. E fet açò, los dits senyors de dita congregació ab la sòlita cortesia se despediren del consistori, restant los senyors deputats, oïdors y assessors.

E molt poc aprés, arribà en la present casa lo senyor bisbe de Barcelona, lo qual ere estat convidat també per dit ajust, al qual isqueren a recebir los senyors deputats, //50*r*// com és acostumat. Y assentat en consistori, los senyors deputats li donaren molta satisfacció de com no.l havien esperat, entenent que sa senyoria no vindrie, y axí li donaren raó del proposat per ells y del consell tenen de dites persones eletes, e li comunicaren la carta de sa magestat fent-la-y legir allí. Lo qual dix que.u tenia tot per molt acertat, e com a de persones tant sàvies, e se despedí del consistori ab la sòlita cortesia.

E encontinent, los senyors deputats y oïdors, inseguint lo dit consell y dits exemplars dels anys 1585 y del noembre proppassat, nomenaren les persones devall scrites per assistir en fer dita comprobació del nou redrés, junctament ab los magnífics assessors, advocat fiscal y scrivà major de la present casa, ab los tres notaris dels tres braços de dita Cort, ab sos processos originals, donant orde als porters conviden aquells, per a demà de matí a les vuyt hores, y aprés consecutivament sens llevar-ne mà, les quals persones elegides són les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Cugat, misser Júlio Cordelles, cabiscol y canonge de la Seu de Barcelona, misser Joan Francesc Descamps, sacristà de Elna, Pere Delpàs, canonge de Elna, //50*v*// Galceran de Serrià, Joachim Palau, canonges de Barcelona; per lo militar, los senyors don Ramon de Vilanova, don Emanuel de Rajadell, don Francesc de Argensola, don Ramon Planes, Miquel Baptista Falcó, Joan Palau; per lo real, los senyors Joachim Setantí, Julià de Navel, misser Hierònim Ollers, Magí Grau, misser Steve Monfar y Sorts, Antoni Ferrer, burgès de Perpinyà[a].

51*r* Dimecres, a XII. En aquest die, de matí, se ajustaren en consistori les dites 18 persones ab los dits assessors, advocat fiscal, scrivà menor y tres notaris, començaren de fer la comprobació del nou redrés. E axí matex després dinar, continuaren la matexa comprobació la major part d'ells.

Dijous, a XIII. En aquest die, de matí, se junctaren, y també lo després dinar, en la casa de la Deputació les persones dedicades per a continuar la comprobació del nou redrés, e o la major part d'elles.

En aquest matex die mossèn Francesc Montalt, síndic del General de Cathalunya, a instància del síndic de la vila de Mataró anà en casa del excel·lentíssim loctinent general, y allí li presentà la supplicació, ab cap y cua, en la forma acostumada, per lo negoci de la Ballia General, acerca del nou dret de roldor volen exigir los de la Ballia General, proveïda per los magnífics assessors del General de Cathalunya de la qual ne rebé acte mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, y de aquell ne liurà còpia, la qual és del tenor següent: *«Noverint universi»,* etcètera; sie insertada segons és ací cosida.

a. a continuació ratllat misser Fivaller.

a. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 7, pàgs. 779-780.

51v Divendres, a XIIII. En aquest die, després dinar, se ajunctaren en la casa de la Deputació les dites persones eletes. Dit die dexà de venir lo senyor deputat ecclesiàstic en consistori, per sa indisposició.

Disabte, a XV. En aquest die, de matí y deprés dinar, ab les demés persones de dit ajust se continuà la dita comprobació y se acabà, ab la qual se troban los errós, discrepàncies y omissions continuats en lo qüern ací cosit.

Dilluns, a XVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XVIII. En aquest[a] die los senyors // 52r // deputats e oïdors, lo real per sa indisposició absent de la present casa de la Deputació, e persones devall scrites eletes dels tres staments ajustades en la sala gran de la present casa de la Deputació, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, don Francesc Olivo de Alvèrnia, ardiaca de la Mar; canonge Pla, canonge Delpàs, sacristà Descamps, canonge Vila de Vic, canonge Cassador, canonge Serrià, canonge Babau. Per lo militar, los senyors comte de Quirra, don Joan de Josa, don Ramon Blanes, don Emanuel de Rajadell, Miquel Baptista Falcó, don Francesc de Lupià, // 52v // don Gispert de Guimerà, Joan Palau, don Joan de Erill, Pere Pau de Belloc, don Francesc de Argensola, Pau Moradell. Per lo real, los senyors Miquel Montserrat Grau, conceller en cap, Pere Ferreres, Joachim Setantí, misser Hieònim Ollers, misser Hieònim Fivaller, Magí Grau, misser Hieònim Miquel, misser Steve Monfar y Sorts, Julià de Navel; Antoni Ferrer, Joan Coronat, burgesos de Perpinyà.

A les quals persones, per dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, fonc proposat en effecte lo següent, com ya per ells ere estat ordenat:

53r «Proposició. Inseguint nosaltres lo consell de vostres senyories y mercès de la última congregació de 11 del corrent mes, anomenàrem devuyt persones dels tres staments per fer la comprobació del qüern auctèntic del nou redrés del General, ab los tres processos originals de dita Cort, junctament ab los assessors, advocat fiscal y scrivà major de dit General, e los tres notaris de dits processos de dita Cort, ab los quals ab la major part d'ells, han feta y continuada en presència nostra la dita comprobació, y aquella és ya acabada de fer ab molta punctualitat, y en ella se són trobats los errós y discrepàncies y omissions continuats a part, en un qüern de paper scrit per nostre scrivà major, lo qual qüern és ací present. Y axí supplicam a vostres senyories y mercès sien servits de aconsellar-nos lo que degam fer acerca de dites coses, per millor acertar al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic y del General».

E feta la dita proposició fonc per dits senyors deputats y oïdors manat a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major de dit General, legís lo memorial de les discrepàncies y omissions trobades en dita comprobació, la qual fonc encontinent allí legida, si y segons en aquell se conté, y com està continuat e o cosit ací, lo qual és del tenor següent, «Memorial», etcètera.

E legit dit memorial fonc axí matex manat a mi, dit notari y scrivà major, legís una supplicació donada // 53v // per part del reverendíssim bisbe de Solsona y del Capítol de dita yglésia, de la qual també[a] encontinent fonch legida[b], la qual és ací cosida y és del tenor següent: «Molt il·lustres senyors. Per lo capítol 98 del nou redrés», etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

Entesa per dits senyors de dita congregació les dites proposició, memorial de discrepàncies, omissions e supplicació de dits senyor bisbe y Capítol de Solsona, votant quiscú per sa tanda e dient son parer e discutint dits negocis, ab gran consideració y prudència, fonc trobat que la major part de dita congregació y més de les dos parts, en effecte, aconsellaren als dits senyors deputats y oïdors que.s done raó al senyor loctinent general de dits errós y discrepàncies, y supplicant-lo de sa intercessió ab sa magestat, y per ço se acude a sa magestat ab ells per lo remey.

E fet açò, los senyors de dita congregació se despediren dels senyors deputats y oïdors ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Entès per dits senyors deputats y oïdors dit consell, e consultat aquell ab lo senyor Matheu Folguera, oïdor real, qui per sa indisposició, com dit és, ere absent del consistori, proceint a la execució de aquell, com a de persones de tanta importància y qualitat, feren nominació de tres persones dels tres staments[c] // 54r // per fer la embaxada al excel·lentíssim loctinent general y per a portar-li les discrepàncias y omissions lo die present. E axí anomenaren los

a. a continuació ratllat es.

a. també *interlineat, damunt de* també *ratllat.*
b. legida *interlineat, damunt de* feta còpia *ratllat.*
c. a continuació un memorial, actes notarials i suplicació transcrits a l'Apèndix 7, pàgs. 780-785.

senyors abbat de Sant Cugat, don Ramon de Vilanova, Joachim Setantí, als quals fonc donat orde de representar a sa excel·lència dita embaxada y de reportar-li lo memorial de[a] discrepàncies, e per dit effecte los fonc ordenada la scriptura de dita embaxada del tenor següent, que en llur presència fonc legida una y dos vegades per mi, dit scrivà major, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de aquest principat de Cathalunya, havent regonegut lo quadern auctèntic del nou redrés del General, per vostra excel·lència a ells liurat en dies passats, y conbinat aquell ab los tres processos dels tres notaris dels braços de dita última Cort, ab intervenció de algunes persones dels tres staments, han trobat los descuyts, discrepàncies y omissions que ab memorial apart són apunctats, los quals són continuats en lo present memorial que apart se dóna a vostra excel·lència. Y entenent que dites coses no.s poden remediar, sinó per sa magestat y de sa real // 54*v* // mà, supplican a vostra excel·lència los dits deputats sie servit, en continuació de les moltes mercès fetes per vostra excel·lència a.n aquest Principat, intercedir y procurar ab sa magestat lo remey de dits errós, com de sa excel·lència esperan».

Lo matex die, després dinar, los dits senyors tres embaxadors, ab la forma costumada, anaren a casa de dit senyor loctinent general molt ben acompanyats dels officials del General, y ab les massas grans. E tornats en consistori referiren lo següent, parlant lo senyor abbat de Sant Cugat, essent los senyors deputat y oïdor real absents de la casa de la Deputació, dient de *verbo ad verbum* y continuant-ho yo, dit Vidal, notari y scrivà major, com se segueix, com ells, en effecte, han feta la embaxada que.ls és estada encomanada, y li han dit com allí en aquell memorial havian apunctat discrepàncies y falta de síl·labes, y ab tot los havia paregut fer-ne notas per a què sa excel·lència ho representàs a sa magestat, supplicant-lo fos de son real servey remediar-les de sa real mà. E sa excel·lència en effecte ha respost que sempre havia procurat de scríurer a sa magestat que fos servit de manar despachar lo nou redrés y les constitucions, per la falta que feyen en aquest Principat y al govern, però la occorrència de molts negocis ere estada la causa de allargar-ho lo que s'ere allargat, y que no havent-hy sinó[b] dissonàncias y falta de sýl·labas en les paraules // 55*r* // ere cosa de poca importància, y no sabrà que poder scríurer sobre de axò, y que a ont hy havia tantes persones de prudència y letres ho podien assentar, però que ell miraria lo paper y diria lo que li.n apparria.

a. de *interlineat.*
b. sinó *interlineat.*

Dimecres, a XVIIII°. En aquest die enviaren los senyors deputats los senyors cabiscol Cordelles y a don Gispert de Guimerà per donar la benvinguda al senyor nunci de sa Santedad, qui venia de Castella y se'n torna a Roma, y fer-li offertes per part del consistori.

Disabte, a XXII. Vigília de la festa de sant Jordi, // 55*v* // y feren-se solemnes vespres y aprés completes, foren-hy los senyors deputats y oïdors. En aquest matex die se'n anà dit senyor nunci de sa Santedad, e los senyors deputats hy enviaren, per acompanyar-lo, mossèn Antic Vidal, official de la present casa.

Diumenge, a XXIII. En aquest die se féu la dita festa del gloriós sant Jordi. Féu lo offici lo senyor bisbe de Barcelona, y en haver-lo acabat y despullat, se'n pujà a la trona y féu lo sermó. Fou-hy lo senyor loctinent general, concellers y molts cavallers y dames y poble, ab molta música y festa, y al després dinar se feren les vespres.

Dilluns, a XXIIII. En aquest die, de matí, se féu lo offici o aniversari per les ànimes dels deputats, oïdors y officials y dels confrares de sant Jordi, foren-hy los senyors deputats y molts officials ab cantòria, com és acostumat.

Dimars, a XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

56*r* Dijous, a XXVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

56*v* Maig MDC

Dimecres, a III. Festa de Santa Creu.

Dijous, a IIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

57*r* Disabte, a VI[a]. En aquest die los senyors deputats donaren licència a mossèn Alexandre Cendra, notari, de anar-se'n a sa casa, qui havia dies ere vengut de Tarragona cridat per ses senyorias, per negocis de la última Cort.

Dimars, a VIIII°. En aquest die, després dinar, foren congregades les persones eletes devall scrites dels tres staments en la sala gran de la present casa // 57*v* // de la Deputació, cridades primer per los senyors deputats, ço és, per lo

a. VII *a l'original.*

stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, abbat de Sanct Cugat, don Francisco de Oliver, ardiaca de la Mar; fra Honofre de Oluja, prior de Gualter[a]; canonge Vila de Vic. Per lo militar, los senyors duc de Cardona, comte de Quirra, don Joan de Josa, don Ramon Blanes, don Miquel de Cruÿlles, Pere Pau de Belloc, don Gispert de Guimerà, don Joan de Erill, // 58*r* // don Francesc de Argensola, Miquel Baptista Falcó, don Ramon de Vilanova, don Federic Dezpalau, don Emanuel de Rajadell. Per lo real, los senyors Joachim Setantí, Julià de Navel, Bernat Romeu, misser Monfar y Sorts, Magí Grau, misser Hieònim Ollers, Francesc Ferrer, misser Sabata de Leyda, Antoni Ferrer.

A les quals persones fonc proposat per los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació y en açò també consentint, // 58*v* // consultat primer lo matex die ab ell per mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, parlant lo senyor deputat militar, en effecte, lo contengut en la devall scrita proposició, la qual, per manament llur, fonc per mi, dit scrivà major, allí legida, la qual és del tenor següent:

«Proposició. Inseguint aquest consistori lo consell tant cèlebre de la última congregació de 18 de abril proppossat, enviàrem al excel·lentíssim loctinent general, ab una embaxada ab la forma costumada, lo memorial de les discrepàncies, omissions y descuyts que en dita congregació foren legits, com en dita embaxada està contengut a la qual se ha relació. E dit senyor loctinent, en effecte, respongué com en aquella se conté. E enviant aprés al síndic del General, per cobrar la carta de dit senyor loctinent general, per sa magestat, li respongué, en effecte, que ell no sabia què scríurer conforme ab la resposta de dita embaxada havia dita. Entesa aprés per nosaltres dites respostas, havem procurat fer mirar dits errós o discrepàncies e omissions, per vèurer y considerar bé quins eren de subsistència y quins no, y de aquells fet fer memorial que aprés se legirà. E axí, vistes y enteses dites coses, e considerant que nou fet requereix nou consell, supplicam a vostra excel·lència, senyorias y mercès // 59*r* // sien servits de aconsellar-nos lo que pugam y degam acerca de dites coses, per a què ab tant principal consell pugam millor acertar lo que convé al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic y del General, o descàrrec de nostres officis».

E legida dita proposició y embaxada feta a dit excel·lentíssim loctinent general y resposta d'ella, en dita proposició mencionades, e també lo memorial de dits errós y discrepàncies en ella designat y ací originalment cosit, los dits senyors de dita congregació, votant quiscú e dient son parer per son orde, preceint lo dit senyor bisbe de Barcelona, axí en lo parlar y votar com en lo sèurer, e discutint tots dit negoci ab molta maduresa y prudència, fonc trobat que la major part de dita congregació y més de les dos parts, aconsellen als senyors deputats y oïdors que, attès que dits errós o discrepàncies són de poc fonament y subsistència, aconsellan que nobstant aquells sia publicat dit nou redrés, servant lo matex orde y styl que.s servà en l'any 1585 ab la publicació del nou redrés del General fet en la Cort General de dit any, e en lo que toca al capítol falta del bisbe y iglésia de Solsona, que.s supplique a sa magestat ho remedie y envie dit capítol auctèntic, attès consta de la veritat d'ell, y del com és estat passat y admès // 59*v* // per sa magestat per la Cort General, segons del matex original d'ell consta, lo qual és vuy en poder de Alexandre Cendra, notari scrivà que fou del bras ecclesiàstic de dita Cort.

E mentre que passaven dits vots, y en lo discurs d'ells, fonc aportada en dita congregació una supplicació per part del senyor bisbe de Solsona la qual, per orde y manament de dits senyors deputats, fonc allí manada legir, la qual és ací originalment cosida y és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors. Per lo capítol 98 del nou redrés del General», etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

Dimecres, a X. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, per sa indisposició corporal, y en açò consentint, consultat ab ell per mi, Pere Pau Vidal, scrivà major de dit General, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab la forma costumada, los senyors, // 60*r* // prior Oluja, don Gispert de Guimerà, Julià de Navel.

Als quals fonc donat orde referissen a sa excellència la embaxada següent, que ab un paper los fonch scrita:

«Excel·lentíssim senyor. Havent los deputats del General de Cathalunya entesa la resposta de vostra excel·lència feta a la embaxada que últimament feren a vostra excel·lència, acerca dels errós y discrepàncies trobats en lo quadern auctèntic del nou redrés del General, han fet mirar de nou dits errós o descuyts per algunes persones. Y attès y considerat que les dites discrepàncies són de poca substància y que ací se poden remediar, com en altres occasions aprés havem trobat s'és fet, inseguint lo dit advertiment que

a. a continuació ratllat Joan F.

vostra excel·lència los féu mercè donar y lo consell de diverses persones eletes dels tres staments, han deliberat de publicar dit nou redrés, ab la forma costumada de l'any 1585. Y axí sols los resta supplicar a sa magestat sie de son real servey enviar lo capítol número 98 // 60*v* // falta en dit nou redrés, de la insaculació del bisbe de la yglésia de Solsona, lo original del qual és ací ab lo decret de sa magestat y placet dels braços. Y axí supplican a vostra excellència los faça mercè de intercedir[a] ab sa magestat perquè, ab la brevedad possible, se puga cobrar dit capítol y fer-los tota mercè, com sempre als ha feta».

E tornats de dita embaxada, referiren a dits senyors deputats y oïdors com ells han feta sa embaxada al excel·lentíssim loctinent general, conforme los és estat ordenat. E dit senyor loctinent general, en effecte, los ha respost «molt bé me apar la determinació dels senyors deputats per no perdre temps en lo govern de aquella casa. En lo demés, encara que yo no.y haja entrevingut, yo scriuré a sa magestat supplicant-lo per lo que se li demana».

Dijous, a XI. Festa de la Assenció de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

61*r* Divendres, a XII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dilluns, a XV. En aquest die hy hagué ajust de braços y extracció de habilitadors, conforme lo nou redrés de 1599, com en libre de Deliberacions.

Dimars, a XVI. En aquest die dexà[b] de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició, si bé se'n anà a dos hores de matí.

61*v* Dimecres, a XVII. En aquest die se[c] començà de fer la habilitació de les persones han de concórrer a visitadors, y foren nomenats per fer-la sis persones de tots staments y sis advocats ab los assessors y advocat fiscal, com en libre de Deliberacions.

Dijous, a XVIII. En aquest die se continuà dita habilitació.

Divendres, a XVIIIIº. Festa del gloriós sant Yvó.

Disabte, a XX. En aquest die hy hagué ajust de braços y extracció de visitadors, com en libre de Deliberacions.

a. *a continuació ratllat* los.
b. dexà *interlineat.*
c. se *interlineat.*

Diumenge, a XXI. Festa de Sinquagèsima.

62*r* Dilluns, a XXII. Segona festa de Sinquagèsima.

Dimars, a XXIII. Tercera festa de Sinquagèsima.

Dijous, a XXV. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia dies no.y venia per sa indisposició.

62*v* Dilluns, a XXVIIIIº. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició corporal.

63*r* Juny[a] MDC

Dijous, lo primer. Festa de *Corpus Christi*.

Diumenge, a IIII. En aquest die se féu la crida de convocació de braços per al sendemà, per la extracció de dos visitadors faltaven.

Dilluns, a V. En aquest die se féu ajust // 63*v* // de braços en la casa de la Deputació y extracció de dos persones per visitadors faltaven per no ésser arribats a la jornada com en libre de Deliberacions dedicada, y no.s posen los qui foren en braços per certes causes lo ànimo dels senyors deputats movents.En aquest matex die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia estat mal.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

64*r* Dilluns, a XII. En aquest die vingué en consistori lo senyor duc de Cardona, al qual isqueren los senyors deputats a recebir ab masses. Y arribà en consistori, se assentà al mig del deputat ecclesiàstic y militar, y allí se offerí, en effecte, la necessitat hy havia en Roma de una persona de intel·ligència, lo quant convé a tots los de aquest Principat hy haja persona de qualitat y confiança a dits negocis, e de quanta qualitat és. E los senyors deputats, en effecte[b], li respongueren que ells ho mirarien y tractarien, y procurarien de fer lo que més convinga al benefici del Principat y del General.

Dit die vingueren lo defenedor del General y los officials de la Bolla y General en consistori, cridats per los senyors deputats, als quals en effecte, fonc dit per los senyors deputats donat orde y nottificat lo nou redrés del General fet en la última Cort General de 1599, y que quiscú d'ells, respectivament, servassen aquell

a. juny *interlineat, damunt de* maig *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* e de quanta qualitat és.

en tot lo que tocava a son càrrec y offici, donant per dit effecte a quiscú d'ells una còpia dels capítols toquen a sos càrrecs y a la exacció dels drets. Dit die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

64v Disabte, a XVII. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor hoÿdor militar, ab licència del consistori.

65r Dilluns, a XVIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

65v Disabte, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

66r Dimecres, a XXVIII. En aquest die partiren per les col·lectes, dos, per fer servar lo redrés del General fet en la última Cort, ab còpies d'ell.

Dijous, a XXVIIII. Festa del(s) gloriosos apòstols sant Pere y Pau.

Divendres, a XXX. En aquest die enviaren a cercar los senyors deputats a mossèn Comes, receptor del General en les taules fora Barcelona y de la col·lecta de aquella, y li donaren[a] còpies del nou redrés per donar als taulers.

67r Juliol MDC

Dilluns, a X. Festa del gloriós sant Christòfol.

67v Dijous, a XIII. Festa de santa Margarida.

Divendres, a XIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren una embaxada als senyors canonge Cassador, don Guillem Yvorra, misser Steve Monfar y Sors, als quals fonch ordenada la present embaxada per a què, en effecte, representen aquella al senyor loctinent general, la qual és del tenor següent:

68r «Excel·lentíssim senyor. Pocs dies fa los deputats del General de Cathalunya, per los assessors de aquella, supplicàrem a vostra excel·lència se servís no.s fes agravi, ni.s contrafés a constitucions de aquest Principat, en la causa se aporta entra don Alexandre[b] de Llantorn y dona Àngela, muller sua, contra la Cambra Apostòlica, acerca de certs breus o monitoris per part de dita Cambra com se diu obtinguts, per raó de certs censals fa dita Cambra, y axí ab dita instància y de altres, representant de nou a vostra excel·lència dites coses y lo notable dany y agravi ne esperen rèbrer, no sols dits cònjuges de Lantorn, més encara moltes comunitats, iglésies y víudes, y altres, supplican a vostra excel·lència sie servit manar tenir mirament en dites coses, y no permete se faça contrafacció a les constitucions jurades per sa magestat y per vostra excel·lència, com de vostra excel·lència se espera y bé té acostumat».

E tornats en consistori, referiren a ses senyorias com han feta dita embaxada y que, en effecte, los respongué que ya se entén en dit negoci, y que ja.u té scrit a sa magestat, y que entén se remediarà y no.s farà cosa prejudicial.

Disabte, a XV. En aquest die, de matí, los senyors deputats liuraren // 68v // als senyors[a] Raphael Balle, canonge de Gerona, Bonaventura Bolet y Vilar, donzell, y Luís Buget, burgès de la vila de Perpinyà, altres dels visitadors del General de Cathalunya y los tres que tenen càrrec de fer los processos de dita visita, y a petició sua, lo libre del Ànima que està recondit en lo armari de l'Ànima de la present casa, lo qual reberen dits senyors visitadors en consistori de mà de ses senyorias y firmaren àpocha de aquell, presents per testimonis mossèn Joan Pau Serra, regent los comptes del General, Jaume Ferriol y Bernabé Icart, porters de ses senyorias.

En aprés, a XXX de j[aner] MDC[I] los senyors deputats y hoÿdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori, reberen dit libre de la Ànima per mà de mossèn Francesc Palau, scrivà de dits visitadors en consistori presents [...] mossèn Pere Mas, procurador del General, y don Josef [Quintana]. E aprés, poch aprés, vingué dit senyor deputat ecclesiàstic en consistori y [res]cancel·laren dita àpoca.

69r Disapte[b], a XXII. Festa de santa Maria Magdalena.

Dimarts[c], a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

69v Dimecres[d], a XXVI. Festa de santa Anna.

Dijous, a XXVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar qui havia molts dies ere estat fora ciutat[e].

70r Dilluns[f], a XXXI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havie

a. a continuació ratllat algunes.
b. a continuació ratllat Cendra.

a. a continuació ratllat deputats
b. sapte *escrit damunt de* umenge.
c. dimarts *interlineat, damunt de* dilluns *ratllat.*
d. dimecres *interlineat, damunt de* dijous *ratllat.*
e. en l'assentament corresponent a diumenge, dia XXX, es llegeix ratllat En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar, qui havia molts dies ere estat fora ciutat.
f. lluns *escrit damunt de* mars.

[1600] molts die ere estat fora per sa indisposició corporal, y demanà licència a sos condeputats y oïdors per anar fora ciutat, a convalescer, y axí le.y donaren[a].

Agost MDC

Dimars, lo primer. Festa de sant Pere y sant Feliu y Nostra Senyora dels Àngels. En aquest die se'n anà fora lo senyor deputat ecclesiàstic.

70v Disabte, a V. Festa del gloriós sant Domingo.

Dimars, a VIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent, acompanyats de sos officials[b], // 71r // ab los porters ab les masses, ab la forma acostumada, anaren al excel·lentíssim loctinent general, cridats primer per ell per son secretari mossèn Gabriel Olzina, y arribats allí, dit senyor loctinent general los donà la carta de sa magestat de 2 de agost corrent, la qual és ací originalment cosida, explicant-los, de part de sa magestat, la necessitat gran té de dit diner y lo contento ne rebrà de la breu dispidició, ab paraules de molt encariment. E també.ls donà altra carta de sa magestat per lo de les sis mil liures de la coronació de sant Ramon, que ací també és originalment cosida, dient-los com lo de aquesta aprés ho tractarien, que de la primera és la molta necessitat per al present. E los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat militar, dix que en son consistori ho tractarien y tornarien resposta a sa excel·lència, y axí se'n anaren ab lo sòlit acatament.

Dijous, a X. En aquest die los senyors deputats manaren ajustar en la present casa los priors del col·legi dels notaris de Barcelona, qui eren Nicholau Lentisclà y Montserrat Rialp, notaris de Barcelona, y los tres notaris //71v// dels tres staments de la última Cort, als quals foren amostrats los sindicats envià de Madrit don Christòphol Gallart, closos per don Pedro Franquesa, secretari de sa magestat, perquè veessen y mirassen si estarien conformes als demés, attès se pose alguna difficultat en ells. E los dits priors y notaris, junctament ab mi, Pere Pau Vidal, scrivà major de dit General, nos junctàrem tots en una instància y allí miràrem y regoneguérem dits sindicats, e molts altres antics y nous fins ací fets, y vists y examinats aquells y lo tenor de dits sindicats nous, feren dit die relació en consistori com dits sindicats no estaven en la forma que los demés fins ací, y que era novedat, y axí tenie necessitat de remey[a].

Divendres, a XI. En aquest die los dits senyors deputats y oïdors enviaren ab embaxada, ab la forma costumada, al senyor loctinent general los senyors don[b] Francesc Olivo, ardiaca de Santa Maria de la Mar y canonge de la Seu de Barcelona, don Federic Dezpalau y Julià de Navel, ciutedà, per a representar-li, en effecte, la embaxada del tenor següent, la qual primer fonc per ses senyorias ordenada a consell dels assessors, y a dits senyors embaxadors donada per relatar aquella, la qual és del tenor següent:

72r «Excel·lentíssim senyor. Los deputats de aquest Principat nos han ordenat que, de part de aquell consistori, vinguéssem a representar a vostra excel·lència que, moguts del què vostra excel·lència los ha representat per execució de la carta de sa magestat, y de les raons contengudes en dita real carta, en lo matex instant han posat mà en dit negoci, ab intent de donar gust y fer servey a sa magestat, emperò perquè lo General no té pecúnies comptants per a pagar a sa magestat, y per ço ésser necessari de pendre aquelles a censal, per la facultat donada per la Cort General, és estat forçat regonèxer lo acte del sindicat y poder per notaris y persones expertes, los quals aprés de haver vist dit sindicat, concordament, han resolt que no està com ha de estar, axí per ésser diferent de tots los demés sindicats fets fins ací, com també perquè dit acte havia de ser firmat tant solament de tots los tres notaris dels tres staments, per los quals és estat rebut, per ont és cert que no habilitantse aquell no.s trobarà ningú qui vulla donar diners a censal al General, y axí nos han ordenat dits deputats que.u representem a vostra excellència, per a què sie servit manar se do orde en la habilitació de dit acte, que essent habilitat aquell, encontinent dits deputats serviran a sa magestat y procuraran en donar-li tot gust y contento».

E tornats en consistori referiren a dits senyors deputats y oïdors, com ells, en effecte, han explicat la embaxada per ses senyorias ordenada, e sa excel·lència en effecte, ha respost //72v// [c] que bé entenie que als deputats los pesava de no haver pogut acudir tant prest a fer aquest servey a sa magestat, y que mirassen si hy havia remey de acomodar-se ací la scriptura, y que.u mirassen altra volta, y no havent-hy altre remey ho re-

a. a continuació ratllat En aquest matex die tornà en consistori lo senyor oïdor.
b. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 785.

a. a continuació ratllat En aquest matex die los dits senyors deputats y oïdors.
b. don *interlineat.*
c. a continuació ratllat com ells, en effecte, han explicat la embaxada per ses senyorias ordenada. E sa excel·lència,en efecte, ha respost.

presentarie a sa magestat, y per a què no se erràs altra volta la habilitació del acte, veessen la forma ab què havia de estar y li'n donassen avís.

Disabte, a XII. En aquest die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general los senyors don Federic Dezpalau y Julià de Navel, per tornar-li resposta del que digué lo die de haïr a la embaxada li ere feta per ses senyorias, dient-li com havien fet ben mirar los sindicats y que no.s troba forma que ací se puguen remediar, sinó que se ha de tornar a posar lo decret de sa magestat allí, y aprés los han de clòurer ací los tres notaris dels tres staments. E també per supplicar a sa excel·lència dient-li com tenen relació que Joan Nadal, guarda del General, y T.[a]... Castelló, company seu, estan presos en los càrcers reals de la present ciutat per raó de certa brega tingueren ab uns carolans, e que dit negoci se féu anant dit Nadal y son soci en seguiment de un frau de sal del General y per defensió de dit frau, y axí offi- // 73r // ciant son offici y fent-los, los contraris, resistència. E axí supplican a vostra excel·lència sie servit relaxar y dexar líberament a dita guarda y son company, a cognició de dits senyors deputats, que a demés que en açò se farà lo que.s deu y és acostumat, dits senyors ho reputaran a singular gràcia y mercè.

E tornats dit die los dits senyors de dita embaxada referiren en consistori com ells han feta dita embaxada, en effecte, a dit senyor loctinent general, lo qual, en effecte, los ha respost que quant al cap dels sindicats diu que ell ho scriurà a sa magestat; e quant al de les guardas que lo advocat fiscal del General se veja ab misser Oliba, per a què averiguen millor los inconvenients que.y ha, y que entén que dit cas no s'és succeït officiant dites guardas.

Dilluns, a XIIII. En aquest die, per orde dels senyors deputats, vist que lo senyor virey, per moltes voltes se li demanà per lo síndic del General, fos servit demanar se traguessen de les // 73v // galeres del rey, nostre senyor, tres forçats que havien complit lo temps, los quals se diuen fra Genís Gaffa de Figueres y Joren Gil, francès, y Joan Gràcia Simon de Olesa, lo que dit senyor virey differís en donar lloc de fer repressàlies. Y vist los senyors deputats que les galeres se'n havien de anar lo matex die, manaren que lo síndic del General que fes repressàlies de moros, officials de galera e capitans, y ab assistència de officials reals, los quals li assistiren lo algutzir ordinari Franc y lo sots-balle de Barcelona, Joan Uguet Verdet, y quatre porters. Y, en effecte, se féu repressàlies, co és, de T.[a]... capità genovès de quatre galeras de Espinola, y dos capitans altres de dues galeres, y un scrivà y bombarder y dos altres officials, los quals foren detinguts y posats en los càrcers de la present casa de la Deputació, ço és, al consistori vell de la part del ort, a ont foren detinguts fins a tant hagueren libertats los susdits tres forçats, y ans de ésser estos fora ya lo dit síndic ne havia trets de les dites galeres los següents, Bernat Falguera, Arnau Auges, T.[b]..., àlias Blanquet, Arnau Moles, àlias Poblet, petit, T.[c]... de Vilafranca de Penadès, Miquel Ferrer, Joan Domingo, escudeller de Barcelona, Miquel Puig, Climent Polit, Pau Prunera del Vendrell, Jaume Devesa de Serrià, Joseph Garcia, aragonès, Joan Artigas, Domingo Cirià de Fuentes, aragonès, sens deu o dotze més que ací no estan continuats.

74r Dimars, a XV. Festa de Nostra Senyora.

Dimecres, a XVI. Festa de sant Roc.

74v Dilluns, a XXI. Relació per lo de les obres dels Alfacs, és en libre de Deliberacions a dit die.

Dimars, a XXII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia dies no.y ere estat.

Dijous, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

75r Divendres, a XXV. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, excepto lo deputat ecclesiàstic qui per sa indisposició no.y anà, y lo senyor oïdor militar qui és fora ciutat, ab la forma costumada, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats primer per ell, y arribats allí, los donà una carta de sa magestat de 17 del corrent y.ls explicà la creença d'ella, ab molta aspresa, legint-la ab un paper per ser molt larga. E oïda aquella, dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat militar, dix que en son consistori mirarien dita carta. Y ab la sòlita cortesia se'n anaren.

Dilluns, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dimars, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollaci*.

75v Dijous, a XXXI. En aquest die anaren ab embaxada, per part del consistori al excel·lentíssim loctinent general, los següents: misser Paulo Pla, canonge de la Seu de Barcelona, Marc Lentes, donzell, Jaume Riu, burgès de la vila de

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mms.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 6 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 11 mms.

Perpinyà. Als quals fonc dat orde de fer-li la embaxada del tenor següent, conforme se'ls donà ab un full de paper scrita, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya, havent vista y legida la carta de sa magestat de 17 del corrent, que per vostra excel·lència los és estada liurada y explicada la creença d'ella, ne han fet y fan gran sentiment de dolor y afflicció, majorment, per estar molt líberos e immunes del que se'ls imputa ab la sinistra informació que a sa magestat se és donada per quant, com bé vostra excel·lència ha entès acerca de la paga del servey, a 17 del corrent, respongueren a sa magestat, // 76r // per propri correu, com estan promptes y apparellats de acudir a ell y a tot lo de son real servey, tornat que sia lo sindicat ab son degut decret per a manlevar, necessari perquè sens ell no tenien remey, per no tenir lo diner y de necessitat se han de manlevar a censal. E quant al que scrigueren a sa magestat ab sa carta de 28 de juliol, fonc per lo gran desig tenien de servir a sa magestat, y per servar tot scrúpol dels qui havien de dexar lo diner y facilitar lo negoci.

E quant al que.s diu en ella no volen pagar als doctors del Real Consell los salaris de les sentències dels de la tercera sala, no se'ls deu cosa alguna dels salaris acostumats rèbrer ans de la dita última Cort, y lo demés serà per quant sien acabades les constitucions, en les quals tenen per cert serà la forma de la dita paga, les quals confien no tardaran, ab la gran certitut que sa magestat los done ab dita sa real carta de enviarles ab brevedat, pus los papers que per ço són enviats a demanar són ya allí, y si se ha retardat de enviar aquells no és estat per sa culpa, sinó per no haver volgut lo notari donar los originals fins que, ab manaments penals, lo matex notari és estat forçat de anar-hy y aportar aquells.

E quant al de no ésser estats pagats los habilitadors nomenats per part de sa magestat, no és per culpa de dits deputats, qui molts dies fa donaren orde se despedís dit negoci, ans bé és estat per haver-ho poc solicitat los qui hy tenien interès.

76v E quant al que sa magestat mostrà tenir queixa en no haver pagat les remuneracions en les últimes Corts assenyalades, los dits deputats diuen que sumament desijan en aquest particular y en tota cosa donar contento y acudir a la real voluntat de sa magestat, y ho hagueren fet si no.ls haguessen impedits los dissentiments que en coses de gràcia y en spècie sobre dites remuneracions foren posats per moltes persones de les que entrevingueren en les dites Corts, ab los quals, restant aquells en peu, se són closes y licenciades dites Corts, acerca de la qual cosa, per lo que sa magestat y vostra excel·lència los tenen tant encarregat, procuraran ab la brevedat possible pendre-y resolució, qual convé al servey de Déu y de sa magestat, y benefici públic de aquest Principat.

E besan a sa magestat ses reals mans per la mercè los fa en offerir-los que prest los enviarà dites constitucions, y a vostra excel·lència de la intercessió y mercè los n'à fet ab sa magestat, supplicant a vostra excel·lència les vaja continuant, com de vostra excel·lència speran y bé té acostumat».

E tornats en consistori, referiren als senyors deputats com ells havien fet la dita embaxada al senyor loctinent la qual, per ser molt larga, legí aquella allí lo senyor canonge Pla, e dit senyor loctinent general, entesa aquella[a], dix que si li podien dexar lo paper estave scrita. E dits senyors embaxadors li respon- // 77r // gueren que ab tot que no tenien tal orde, per servir a sa excel·lència, ho farien, y axí le.y dexaren, y dit senyor loctinent general los dix que ell ho mirarie.

És a saber emperò, que al temps se resolie de fer dita embaxada, lo senyor deputat ecclesiàstic, en presència de sos condeputats y dels oïdors ecclesiàstic y real, y de Jaume Ferriol y Bernabé Icart per testimonis en acò cridats, requirí a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, llevàs acte de son vot y parer, conforme és ací cosit, lo qual comença «Don Jaume Cordelles», etcètera.

Setembre MDC

Divendres, lo primer. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Olivo, Jaume de Aguilar y Julià de Navel per explicar a sa excel·lència, en effecte, la embaxada conforme fou en un paper scrita del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya nos han ordent que, de llur part, vinguéssem a representar // 77v // a vostra excel·lència com estos dies passats enviaren embaxada a vostra excel·lència per a què fos servit de remetre'ls les persones de Joan Nadal y Joan Castelló, detinguts en los càrcers reals de la present ciutat, a relació del magnífic misser Cescases, jutge de cort, attès són guardas del General y estan presos y capturats per coses que

a. *a continuació ratllat* e dita.

exercien per raó de llurs officis de guardas del General, y axí, conforme a capítols de Cort y privilegis concedits a la casa de la Deputació, la conexensa de dit cas toca a dits deputats. Fonc respost per vostra excel·lència que se acudís al dit magnífic misser Cescases, que aquell donarie la resolució de dit negoci. Y havent-se acudit, per part de dits deputats, a dit misser Cescases, ha respost que se havia feta resolució que lo Consell Real passàs avant en dit negoci, y que no remetès aquell a dits deputats, sinó que si volien per llur interès conèxer de dit negoci se'ls permetrie, que se'ls darie licència perquè exegissen la deposició als presos, y perquè de dita resposta y resolució resulta notòria contrafacció a dits privilegis y capítols de Cort, y axí molt gran prejudici y dany a dita Generalitat, per ço, los dits deputats supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, que sie servit no permètrer que.s faça semblant contrafacció a dits capítols de Cort y privilegis, ans bé, per la observansa de aquells, mane vostra excel·lència remètrer dits Nadal y Castelló, guardas del dit General, a dits deputats, per a què pugan conèxer de dit negoci, si y segons per dits capítols, pri- //78r// vilegis y observansa antiga los és lícit y permès».

Disabte, a II. En aquest die los senyors deputats manaren ajunctar sis doctors advocats per lo de les crides dels pedrenyals, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal; los quals misser Pi, Henric Serra, Francesc Gamis, Pere Lavaneres, Joseph Jover, Francesc Tristany, e aprés pocs dies, hy ajustaren misser Aguiló, los quals se ajustaren dit die y alguns aprés per dit negoci.

80r [a]Dimecres, a VI. En aquest die fou congregació de les persones eletes devall scrites dels tres staments, cridats per los senyors deputats en la sala gran dels reys, y allí foren les següents, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Olivo, don Miquel de Lantorn, canonge Pla, canonge Vila de Vic, canonge Palau, canonge Pons, canonge Cornet, sacristà Dezcamps; per lo militar, los senyors don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Berenguer de Paguera, Federic Pol, Jaume de Aguilar, don Ramon Blanes, //80v// don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla, don Francesc de Erill, don Federic Dezpalau, don Pedro Clariana, Joan Palau, Marc Lentes, don Francesc de Lupià, Francesc de Argensola; per lo real, los senyors misser Çarrovira, Pere Ferreres, misser Jaume[a] Dalmau, misser Monfar, Jaume Riu, Joachim Montalt, misser Hieònim Ollers, Luís Baget, misser Hieònim Miquel, Francesc Ferrer, Julià de Navel.

Als quals fonc proposat per lo senyor deputat, //81r// per ésser absent de la casa de la Deputació lo senyor deputat ecclesiàstic, la proposició següent, la qual fonc legida per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició. Aprés de la última congregació tinguda en aquest lloc a 9 de maig proppassat, en la qual molts de vostres mercès assistiren, y havent executat nosaltres lo consell que allí nos fou donat per la major part, acerca de la acceptació del nou redrés com a consell de persones tant cèlebres, donàrem raó de dita acceptació a sa magestat y al excel·lentíssim loctinent general y, junctament de cadaldie, som anats solicitant ab letres y ab embaxades lo de les constitucions fetes en la última Cort, y tenint relació ab letres de nostre embaxador, don Christòphol Gallart, que lo dit negoci tenia necessitat per a resolre's que mossèn Cendra, que fou notari del bras ecclesiàstic de dita Cort, donàs o enviàs los originals tenia dels capítols se troben les discrepàncies, lo qual recusà y no volgué donar aquells per ser originals, y axí ab molta força y ab manaments penals se'ls feren anà en consistori ab dits originals. Y procuràrem també que ans vingués la paga del servey fet a sa magestat per la Cort General, ço és del juliol proppassat, posar a punt los sindicats que la dita Cort ha dexats per manlevar a censal, com no tingam de altra manera forma de acudir a dita paga, sinó és manllevant a censal, los quals enviàrem en Cort, trets en sa pública forma, per a què allí se posàs lo dret y segell de sa magestat, //81v// com fins ací s'és acostumat, y aquells aprés poguessen clòurer los tres notaris que són estats dels tres braços de dita Cort. E dolent-nos nosaltres summament d'esta falta gran fan dites constitucions y capítols de Cort, y la necessitat gran hy ha d'elles, e desijant també servir a sa magestat y en particular acudint-li al servey a ell fet per dita Cort, y per llevar tot gènero de dubtes als qui han de dexar lo diner, a 20 de juliol scriguérem a sa magestat la carta que aprés se legirà, y tot ab gran zel del servey de sa magestat y no per dilatar dita paga. E aprés, a 8 de agost proppassat, rebérem una de sa magestat de 2 del mateix ab la qual nos dave orde de la dita paga y a qui se havia de fer. E vista per nosaltres la real voluntat de sa magestat, y lo quant nos encarrega ab ella acudíssem a la dita paga per lo que era necessari, volguérem donar-hy orde y

a. a continuació ratllat vilegis y observansa antiga los és licit y permès.

a. Jaume *interlineat, damunt de* Joseph *ratllat.*

conclusió, y axí miràrem los dits sindicats y férem regonèxer aquells per persones expertes, y trobàrem que aquells havia closos y auctenticats don Pedro Franquesa com a secretari de dites Corts y com a rebuts en son poder, y axí contra forma de tots los demés expedits fins ací. E vist açò, a 11 del mateix, tornàrem resposta al dit excel·lentíssim loctinent general conforme en lo dietari està contenguda la qual aprés se legirà. E a 12 del mateix li tornàrem altra resposta ab embaxada en resolució del que.ns havia replicat, com en lo mateix dietari està contengut. E en aprés, a 17 de dit, per propri correu del General, scriguérem a sa magestat donant-li raó de la falta o descuyt havia hagut en dits sindicats, y lo quant promptes estan en scriure a sa magestat y a tot lo de son real servey, y de acudir a dita paga, remediats // 82r // que sien primer dits sindicats, perquè de necessitat se havia pèndrer lo diner a censal y sens remediar-se no.y ha forma per fer-se, y per dit effecte ne tornàrem a copiar ací altres, y.ls enviàrem tots ab dit correu, junctament ab diversos exemplars faents per dit negoci. E en aprés, a 25 de dit mes de agost, per part de dit excel·lentíssim loctinent general y cridats per ell, acudírem en sa casa y allí nos donà y liurà una carta de sa magestat de 17 de dit mes, molt aspra y de gran sentiment de dolor y afflicció per aquest consistori[a], explicant-nos la creença d'ella ab alguna aspresa y contra la forma que fins ací aquest consistori y tant fidelíssims vassalls de sa magestat són estats tractats, y regalats majorment per sinistres informacions y no conforme nostre bon zel e intent. Y feta molta discució per nosaltres acerca dites coses nos aparegué, per lo que sa excel·lència dix que lo correu aguardava la resposta, li tornàrem aquella com a molt necessària ab embaxada, com aprés se legirà tot. E com del tenor de dita letra restan molt afligits y carregats y sia cosa inaudita per aquest consistori, e sa magestat amostre ab ella estar desgustat de nosaltres, dient que per interessos particulars no havem acudit a les coses que ab sa[b] real carta nos explica, nos ha paregut ajunctar a vostres mercès per donarlos raó de dites coses per a què entengan lo que acerca de açò passa y que no entenem haver fet cosa que meresca semblant indignació de sa magestat, supplicant a vostres mercès sien servits en aconsellar-nos lo que degam fer acerca de dites coses al servey de Déu y de sa magestat, bé públic y per descàrrec de nostres officis, perquè ab tant principal consell millor pugam acertar com la importància y qualitat del negoci requereix».

a. a continuació ratllat y tant fidelíssims vassalls de sa magestat.
b. a continuació ratllat magestat.

82v E legida dita proposició foren axí matex legides totes les letres, embaxades y respostes en dita proposició designades.

Oïda la dita proposició, letres, embaxades y respostes per los dits senyors de dita congregació, y ponderant dites coses una y dos vegades ab gran attenció y discurs, e votant y tractant dit negoci quiscú per si, tots unànimes y concordes, lloaren y approvaren tots los dits proceïments fets per los senyors deputats y[a] com a de persones tant pròvides y zeloses de sos càrrecs y officis, y la major part d'ells y de les tres parts més de les dos aconsellaren que los senyors deputats y oïdors anomenassen algunes persones de tots staments, a ells ben vistes, perquè, junctament ab elles, trassen y apunten la resposta per sa magestat y façan lo que més convinga per la bona direcció de dit negoci y reparo de dita carta.

Divendres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

Disabte, a VIIIIº. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició. // 83r //En aquest matex die anaren ab embaxada al senyor loctinent general, per part del consistori, los senyors sacristà Ferrer, Jaume de Aguilar, Gaspar Càrcer, acompanyats dels officials del General y ab les masses grans en la forma acostumada. Y arribats devant sa excel·lència li explicaren lo contengut en la scriptura del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Ab altra embaxada és estat supplicat a vostra excel·lència, extrajudicialment per part dels deputats del General de Cathalunya, que fos servit vostra excel·lència manar-los remetre lo negoci de les guardas del General, los quals estan presos en los càrcers reals de la present ciutat, a relació del magnífic misser Cescases, jutge de cort, attès dites guardas estavan presas per negocis de la Generalitat y perquè vostra excel·lència havia remesa la resposta a dit misser Cescases, lo qual ha respost que no.s podia restituir dit negoci a dits deputats de la qual resposta resulta gran prejudici al dit // 83v // General per contrafer-se com se contrafà ab dita resposta a capítols de Cort, constitucions de Cathalunya, indults apostòlics, privilegis concedits a dita Generalitat, per ço dits deputats nos han ordenat que vinguéssem a representar a vostra excel·lència les dites coses y supplicar a vostra excel·lència extrajudicialment per a què sia servit, per observansa de dits capítols, constitucions, indults y privilegis, manar que dit negoci los sia remès juncta-

a. y...persones *interlineat.*

ment ab los dits presos, a fi y effecte pugan en dit negoci proceir conforme los és lícit y permès».

E tornats de dita embaxada referiren com sa excel·lència, en effecte, los ha respost com ell ha fet tractar dit negoci en consell, la hu en sa presència y lo altre en sa absència, y que misser Cescases y misser Aylla ho han tractat, y que entén que dits hòmens no han delinquit officiant, emperò que ell ho manarà revèurer per conservar les constitucions y statuts de Cathalunya.

85*r* Dimars, a XII. En aquest die, després dinar, anaren ab embaxada per part del consistori los senyors Paulo Pla, canonge de la Seu de Barcelona, Jaume de Aguilar, donzell, y Joachim Montalt, ciutedà, ab la forma costumada, ab masses, per explicar-li la embaxada conforme està ací scrita del tenor següent:

«Los deputats del General de Cathalunya novament han entès que, per manament de vostra excel·lència, serien estades publicades certes crides o edictes ab los quals generalment se prohibeix lo port y detenció de pedrenyals, les quals crides són contràries a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, y diversos privilegis, usos // 85*v* // y consuetuts del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, y axí nos han ordenat dits deputats que, de llur part, vinguéssem ab embaxada a representar dites coses a vostra excel·lència y, de llur part, extrajudicialment, supplicar-lo que, per observansa de dites constitucions, capítols, privilegis y consuetuts, sie servit vostra excel·lència manar evocar dites crides o edictes, o saltim habilitar aquelles o aquells de manera que no.n rest ninguna contrafacció ni violació de aquells».

E tornats de dita embaxada referiren en consistori com han fet dita embaxada, en effecte, com per ses senyorias los està ordenat.

E sa excel·lència, en effecte, los ha respost dient que, entenent que havia de anar allí embaxada per part dels deputats, nunca haguera pensat que era per coses de pedrenyals, sinó era en effecte de fer-li gràcias de haver-los llevats com a cosa tant convenient al Principat, y que li pesava com la constitució de les Corts 1585 no ere passada en execució, y no s'ere confirmada en estes últimes Corts, per ésser tant sancta y bona, y que no entén ell haver fet cosa en rompiment de constitucions, capítols de Cort y privilegis, e que ell ho farie mirar.

Consell de doctors per lo dit negoci dels pedrenyals que està ací originalment cosit.

Dimecres, a[a] XIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori per sa indisposicó corporal, inseguint lo consell a ells donat per los senyors[b] // 86*r* // de la congregació de 6 del corrent, los senyors Paulo Pla, Joan Palau, canonges de Barcelona, don Miquel de Requesens y de Cruÿlles, Jaume de Aguilar, don Ramon Blanes y Centelles, Jaume Riu, burgès de Perpinyà, y Joachim Montalt, ciutedà, als quals consultaren y comunicaren per respondre a sa magestat y los demés negocis de dita resposta, y tots junctament, los dits senyors deputats y oïdors apunctaren y acabaren de remirar y resolre dita letra per sa magestat, tots molt unànimes y concordes conforme serà en registre.

Divendres, a XV. En aquest die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general los senyors Ausiàs Marc, donzell, y Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, per supplicar a sa excel·lència acerca de les crides de pedrenyals poc ha fetes per sa excel·lència per les quals és estat supplicat per ells les mane revocar, com a contra constitucions, com entenen que té un pres en los càrcers reals per lo de la dita crida dels pedrenyals lo qual prengueren en Granollers y li volen fer la causa, y que dits deputats tenen parer de molts doctors en drets que dites crides són contra constitucions, y axí supplican a sa excel·lència, extrajudicialment, // 86*v* // com ya ho tenen supplicat pocs dies fa ho mane remediar, e no passar avant en lo de dit pres. E també tenen entès que pocs dies ha uns alabarders de sa excel·lència prengueren uns fadrins a les pedrades sens official real, lo que és contra constitucions, y axí supplican a sa excel·lència, extrajudicialment, ho mane remediar y revocar.

E tornats disabte, a 16 de dit mes, referiren en consistori com ells han fet a sa excel·lència dita embaxada, e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que quant al dels pedrenyals ell pensava li'n havien de fer gràcias los deputats, que ell ho consultarie ab lo consell y si és contra constitucions ell ho manarà remediar. Quant al segon cap que sos predecessors ho han fet y fet pendre per alabarders, y si és cosa sie contra constitucions ell ho manarà remediar.

Disabte, a XVI. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general, mossèn Francesc Montalt, síndic del General, per supplicar a sa excel-

a. a continuació ratllat XIII.
b. a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 7, pàg. 785.

lència sie servit en tornar-los resposta si à fet mirar lo dels pedrenyals y dels de les pedrades, conforme per part d'ells li fou supplicat hair per dos cavallers, per part de dits deputats.

E tornat en consistori referí com sa excel·lència li ha repost, ço és, quant al primer cap dels pedrenyals que ell entén ho ha pogut fer y que manaria castigar als qui hy caurien.

87r E quant als de les pedrades que també entén los podie fer pendre de la finestra enfora estava, emperò que ell ho manarie vèurer.

87v Dijous, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol.

Divendres, a XXIII. Festa de santa Tecla.

88r Dimecres, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

Divendres[a], a XXVIIII. Festa del gloriós sant Miquel.

Disapte[b], a XXX. Festa del gloriós sant Hierònim.

88v Octubre MDC

Dimars, a III. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic,qui havia molts dies havia estat mal y no era vingut.

89v Dijous, a XII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

Divendres, a XIII. En aquell die se'n anà de la present ciutat lo senyor oïdor militar, per a sa terra, de licència del consistori.

Disabte, a XIIII. En aquest die reberen los senyors deputats una letra de don Christòphol Gallart, embaxador del General, la qual és ací originalment cosida per orde del consistori o de la major part.

90r Dilluns, a XVI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XVII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

Dimecres, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

a. divendres *interlineat, damunt de* dimars *ratllat.*
b. disapte *interlineat, damunt de* dimecres *ratllat.*

Divendres, a XX. En aquest die, després dinar, se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic en companyia de sos companys.

90v Disabte, a XXI. Festa de les Verges.

Dilluns, a XXIII. Festa de la Translació de santa Eulàlia.

91r Dilluns, a XXX. En aquest die reberen *//91v //* los senyors deputats, en son consistori, la carta de sa magestat de 20 del corrent la qual los aportà lo secretari Olzina, la qual és del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña.

El rey.

Diputados, con lo que los días passados me scrivistes que la paga caída del servicio se pagaría con brevedad y el duque de Feria me ha avisado que ya el dinero está en la tabla dessa ciudad para que se puedan librar a quién fuere servido, y con lo que agora me scrivís con vuestra carta de diez deste, que en esse consistorio se havía determinado que al duque de Lerma se pagasse la remuneración que se le assenyaló en las Cortes que celebré a essa provincia, quedo muy assegurado, como siempre lo he estado, que havíades de acudir con gran voluntad a todas las cosas de mi servicio y a las que os pidiere, y lo que acerca desto havéis determinado no sólamente lo apruevo y tengo por bien pero os lo agradezco mucho, y tengo en accepto servicio, y todo lo demás que me offrescéis con tanta voluntad es devido a la que con razón tengo a essa provincia y confio que, pues las mismas causas militan en los demás que speran las remuneraciones que se les offrescieron por los braços, haréis lo mismo con ellos, como os lo encargo mucho, y porque podría ser que los que, tan voluntariamente han querido contradezir tan justa y honrada deliberación, y la que espero haréis con los demás pues todo es una[a] //92r // misma causa, pretendiessen calumniar esto, con motivo de que se os pidirá en la visita, o otramente, aunque no creo que havrá ninguno tan mal intencionado que, en cosa passada por los braços, y approvada por mí, y mandádola cumplir, y por consiguiente hay obligación para que se haga, y de castigar a quien lo contradixesse se atreva a intentarlo pero, en caso que le huviesse, donde agora tomo este negocio por mío, para sacaros a paz y a salvo y assegurar, como asseguro, vuestras personas y haziendas, para que en ningún tiempo podáis sobrello recibir daño, ni ser molestados sino amparados y favore-

a. a continuació dues cartes transcrites a l'Apèndix 7, pàgs. 786-787.

cidos como lo merece vuestra voluntad, y la justificación del negocio y el zelo que mostráis a las cosas de mi servicio, de que me quedará la memoria que es razón para hazeros la merced y favor que merecéis. Dada en San Lorenço, a 20 de octubre MDC. *Yo el rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Gassol, prothonotarius».

En aquest matex die los senyors deputats[a] reberen altra letra de don Christòphol Gallart, embaxador del General en Madrit, la qual és del tenor següent, sie insertada, segons és ací cosida.

Dimars, a XXXI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

92v Noembre MDC

Dimecres, lo primer. Festa de Tots Sants.

Dijous, a II. Die dels Morts.

93r Dilluns, a VI. Festa de sant Sever, bisbe de Barcelona.

Dijous, a VIIIIº. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

93v Dilluns, a XIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

94r Disabte, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu de Barcelona.

Dilluns, a XX. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

94v Dijous, a XXIII. En aquest die anaren los senyors deputats y oïdors, ab masses ab la forma acostumada, a visitar lo senyor cardenal Ascanio Colona, qui era vingut de Roma y anave en cort de sa magestat, qui posava en casa del senyor loctinent general, y allí los rebé a pas y acompanyà ab gran aplauso, fent-se moltes cortesies. No.y anà lo deputat ecclesiàstic per sa indisposició, ni lo oïdor militar per ser absent. En aquest mateix die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

95r Dimars, a XXVIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, per sa indisposició.

95v Dijous, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die fonc extracció de conçellers en la casa de la present ciutat y foren extrets mossèn Miquel Ferrer, cavaller, misser Esteve Monfar, ciutedà y doctor en drets, misser Joan Aroles, doctor en drets, mossèn Raphael Jordà, mercader, Joan Torres, manyà; obrers, mestre Germasi Gori, doctor en medicina, Pau Castellar, notari de Barcelona.

96r Decembre MDC

Dilluns, a IIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar qui havia dies era fora ciutat.

97v Dimecres, a VI. Festa de sant Nicholau.

Dijous, a VII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Divendres, VIII. Festa de la Puríssima e Immaculada Concepció de Nostra Senyora[a].

98r Dijous, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Mudament de any y segueix MDCI

Dilluns, a XXV. Festa de Nadal.

98v Dimars, a XXVI. Festa de sant Steve. En aquest die reberen correu los senyors com la pontona del General ere presa de moros en los Alfacs, per quatre fustes, y axí ho feren a saber encontinent al excel·lentíssim loctinent general per lo síndic del General. E dit senyor loctinent féu partir lo matex die sis galeras de Gènova hy havia en lo moll de la present ciutat, per anar-los en la saga, y també donaren orde per propri correu de rescatar-la, com en libre de Deliberacions appar; emperò no.y foren a temps dites galeres ni.s pogué rescatar perquè, ab la resistència los feren los de Alcanar, de còlera, hy posaren foc los moros y la cremaren tota.

Dimecres, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

a. deputats *interlineat.*

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 7, pàgs. 787-788.

Dijous, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

99r Janer MDCI

Dilluns, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

99v Disabte, a VI. Festa de la Adoració dels Tres Reys de Orient.

Dimecres, a X. En aquest die, després dinar, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia molts dies estava fora del consistori per sa indisposició.

100r Divendres, a XII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

100v Dimars, a XVI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimecres, a XVII. Festa de sant Antoni. En aquest die hagué certa contenció entre mossèn Bernat Taverner del deffenedor del General y altres ministres y officials del General, anant en cerca de un frau de çafrà que[a] anava ab dues bales, y trobaren aquell entre lo Regomir y casa de la ciutat, prop de la casa de mossèn Joseph de Bellafilla, donzell, y feren apprehensió de aquell posant-lo dins la casa de dit Bellafilla, ab assistència de dos officials del General per guarda de aquell. Y, entretant, anà dit defenedor a la Deputació per consultar ab lo senyors deputats a ont volien se aportàs dit çafrà. E quant foren tornats allí, trobaren que mossèn Joan Dusay, clavari de la present ciutat, ab alguns officials y ministres seus, se'l ne havia aportat per força y llevat de mà de les guardes y officials del General, ab gran força y tropell de gent, fent obrir les portes de dita casa per força, y entès açò per dits senyors deputats, y veent un tant gran y manifest prejudici y torb se fa a la Generalitat y drets de aquell, de consell de sos assessors, manaren rèbrer informació de dites y altres coses que, per raó de dit negoci, lo die present se són seguides, y rebuda aquella de consell de dits assessors feren *laudamentum curie* al dit clavari y a tots los qui eren ab ell, com appar en lo procés de aquell // 101r // recondid[b] en la scrivania major, lo qual fonc intimat a tots los qui fou declarat.

Dijous, a XVIII. En aquest die, de matí, mossèn Gabriel Olzina, cavaller, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim loctinent general, digué y replicà als senyors deputats en[c] son consistori, en effecte, que sa excel·lència tenia entès que entre los concellers de la present ciutat y aquest consistori havia algunes contensions, y axí desijave se remediassen[a], per ço.ls pregava que per fugir escàndols y avalots se aportassen ab térmens blans, y que lo matex havia enviat a dir als magnífics concellers.

E los dits senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, respongueren que besaven a sa excel·lència les mans per la mercè los feye, e que per raó de dits negocis estaven ells allí juncts, y com se[b] apportaven y proceïen en dit negoci per via de justícia y ab los remey més blans podien, y sens escàndol ningú, y tal era y és estat sempre son intent.

Divendres, a XVIIIIo. En aquest die, de matí, vingué en consistori lo noble don Joseph de Mur, regent la Real Cancellaria, al qual isqueren a rèbrer ab les masses fins prop de la escala, y en consistori se assentà entre lo deputat ecclesiàstic y militar, com és acostumat, y deduí, en effecte, com sa excel·lència del senyor duc de Feria, loctinent general, en aquest particular desijant que les qüestions y debats són entre aquest consistori y los concellers de la present ciutat se assentassen, venia allí, per part de sa excel·lència, per a què fossen // 101v // servits de dexar-ho en sa mà, que lo matex fa y té offert la ciutat per a què ab dit assento hy hagués quietut y pau y lo General restàs desagraviat y, entretant[c], uns y altres sobreseguen en lo negoci. E los senyors deputats li respongueren que besaven les mans de sa excel·lència y de sa mercè, per la mercè se'ls feya y bons officis, e que ells tractarien dit negoci y tornarien resposta a sa excel·lència.

E poc aprés, lo matex regent anà a casa de la ciutat en Consell de Cent que, per dites qüestions, estava ajunctat y féu la matexa embaxada a dit Consell y concellers.

E lo matex matí, los senyors deputats, e abans de rèbrer dita embaxada, havien ya deliberat y manat fer crida de braços per aquell de matí, per a què vinguessen en la casa de la Deputació per a concellar-los acerca dites coses, com en libre de Deliberacions. E lo matex die se cridaren.

E poc aprés y lo matex dematí, los senyors deputats enviaren als magnífics assessors de la present casa per tornar la resposta al excel·lentíssim loctinent general, dient-li, en effecte, que los deputats no havien entès que lo secretari Olzina hagués dit al consistori, de part de

a. a continuació ratllat diu.
b. a continuació ratllat a.
c. en son consistori *interlineat.*

a. a continuació ratllat. y
b. se *interlineat.*
c. a continuació repetit y entretant.

sa excel·lència, que dexàs dites contencions en sa mà, sinó tant solament haver dit que en los proceïments que farian que no fossen escandalosos, sinó que.s fecen ab lo millor terme que.s poguessen fer, y que confiats que sa excel·lència tractaria dits negocis de manera que lo General no restàs agraviat ni prejudicat, que encara que dits deputats tinguessen remeys rigurosos per a proceir contra los culpables en dit negoci conforme capítols de Cort, privilegis reals y antiga observansa en la casa de la Deputació, totavia per estar sa excel·lència en lo mig se'n acontentan.

102*r* Lo matex die, després dinar, foren ajustades en la sala nova gran les persones devall scrites dels tres staments, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, abbat de Sant Miquel de Cuxà, sacristà Dezcamps, canonge Balle, prior de Santa Anna, ardiaca Duran, Matheu de Calders, ardiaca de Urgell; canonge Babau, canonge Delpàs.

Per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, comte de Çavallà; don Berenguer de Paguera, don Plegamans de Marimon, don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lantorn, // 102*v* // Francesc de Gualbes, don Joan de Erill, don Hieònim Torres, Pere Solanell de Ribes, don Hieònim Vila, don Federic Vilana, Raphael Casamijana, Pau Joachim Nicholau, don Francesc Marlès, Antoni Granollacs, Salvador Domènec, Bernat Taverner, Pere Granada, Melchior Bertrolà, misser Henric Serra, misser Miquel de Ribes, Henric Amat de Palou, Bonaventura Bolet, Francesc del Orde y de Cellent, don Alexandre Cordelles[a], // 103*r* // Jaume Valls, Gregori Dezprats, don Miquel de Tamarit, Francesc de Vallgonera, Pere Galceran Deztorrent, Joan de Foix, Julià de Pallars, don Joan de Junyent, Anton Dezcallar, Antoni Ros, don Joan de Boxadors, don Francesc Vilena, don Francesc de Rocabertí, Francesc Cosma Fivaller, don Francesc de Argensola, Joan de Gualbes, Joseph de Vallgonera, don Francesc de Erill, don Ferrando de Erill, // 103*v* // Joan Pau Serra, Federic Pol, don Galceran de Paguera, misser Francesc Ferrer, Joseph Miquel Moradell, Jaume de Aguilar Peralta y Camporrells, Francesc Costa, don Joan Amat, Bernat Çaportella, Gabriel Puig de Salit, Miquel Puigjaner.

Per[b] lo real, los senyors Pere Ferreres, Pere Cervera, Raphael Vivet, Luís Baget, Joachim Setantí, Cebrià Caralps, Joachim Montalt, misser Hieònim Ollers, Luís Paulet, Pau Mas, burgès, Joan Ba[...], Cebrià de Raurola.

a. *a continuació ratllat* Miquel Puig de Sellet.
b. Per...Raurola *interlineat al marge esquerre.*

Als quals fonc proposat per los senyors deputats y oïdors, començant a parlar lo senyor deputat militar per ser absent del ajust lo senyor deputat ecclesiàstic, lo de les qüestions y contencions tenien ab los concellers de la present ciutat, donant la informació de dit negoci als magnífics assessors per a què referissen lo que havia passat, los quals allí presents encontinent ho referiren,en effecte, conforme ab les precedents jornades y ab la present de sobre està continuat, y axí supplicaren a ses senyories y mercès los aconsellassen lo que convenia fer més acerca de dit negoci, per reparo de dit General y de la jurisdicció de aquell.

E los dits senyors de dita congregació, aprés de haver oït y ben entesa la dita relació y votant quiscú // 104*r* // per si, e dient son parer ab molta maduresa y discurs, discutint dit negoci y considerant la gran importància de dit negoci y lo que dit General y sa jurisdicció resta vuy lesa, la major part d'ells, loant y approvant lo fet fins ací per aquest consistori, ab tant gran y madur consell y bon zel, y la bona resolució se havia presa en posar dit negoci en mà de dit senyor loctinent general, en lo modo sobredit, y axí digueren no tenien que aconsellar-los més per[a] ara, fins tinguen la resposta de sa excel·lència, procurant tots en la pau y quietut d'estes dos cases y benefici comú[b], solicitant ses[c] senyories dita resposta. E fet açò, se despediren dits senyors de dita congregació ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Divendres[d], a XVIIII°. En aquest die los senyors deputats enviaren als magnífics misser Pere Aylla, assessor del General, y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, al excel·lentíssim loctinent general, per cobrar la resposta de sa excel·lència dels negocis occorrents, los quals tornats referiren a ses senyorias com sa excel·lència los havia respost que, per certas occupacions, no havia pogut entèndrer en dit negoci y que vuy ajunctaria la sala y.u tractarie.

Disabte[e], a XX[f]. En aquest die, de matí, vingué en consistori per part del senyor regent // 104*v* // la Cancellaria, Joan Montaner, verguer de la Real Audiència, y en consistori referí com lo senyor regent, per orde de sa excel·lència, per los negocis occorrents de la contenció entre la ciutat y lo General, té necessitat de oir los magnífics assessors del General per oir y entèndrer d'ells plenament la intenció del General, y axí

a. per...excel·lència *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* y.
c. ses senyories *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* disabte.
e. *a continuació ratllat* diumenge.
f. *a continuació ratllat* I.

sien ses senyorias servits de què vuy, una hora o altre, anassen en sa casa per dit effecte, y axí concertaren per al matex die a les dos hores.

Dit die, després dinar, los magnífics assessors y advocat fiscal refferiren en consistori com ells són estats aquest després dinar, conforme és estat apunctat vuy de matí, en casa del regent la Cancellaria, y allí lo havien informat plenament de tota la pretensió y justícia del General, lo qual dix estava satisfet de aquella y de sos privilegis y capítols de Cort, y que ell estava aguardant los advocats de la ciutat, y oïts aquells, refferiria a sa excel·lència y als demés convindria les pretensions de les parts, dient que ell no té orde sinó de oir a les parts per a què aprés se puga donar lo assento qual convé a dits negocis. E dits assessors y advocat fiscal lo pregaren procuràs y intercedís ab sa excel·lència que dit negoci se abreviàs perquè lo General estigués reintegrat, com és raó[a].

105r Dijous, a XXV. Festa de sant Pau. En aquest die, de matí, los magnífics assessors del General feren relació en consistori, com haïr tart, lo excellentíssim loctinent general los envià acercar, y arribats allí, lo trobaren en sa sala ab los senyors canceller y regent y molts doctors de les tres sales, y allí sa excel·lència los digué, en effecte, com estant tractant ab dits doctors // 105v // de les contencions entre los deputats del General de Cathalunya y los concellers de la present ciutat, havia entès que aquest negoci no.l havien dexat los dits deputats líberament en mà y poder de ell, dit loctinent general, del modo que.u ha fet la ciutat, y axí no li està bé, ni li és auctoritzat entrevenir en dit negoci[b], ell se'n ix del mig y que fecen lo que.ls apparegués, que quant seria menester ell, com a president, y son consell si posaran per fer justícia en lo que convindrà, per servey de sa magestat y benefici públic. E los magnífics assessors li referiren de nou lo matex que a 19 del mateix li havien referit per part dels deputats.

Divendres, a XXVI. En aquest die se féu crida de brassos per lo negoci de la contenció entre aquest consistori y los[c] concellers[d] d'esta ciutat, per a vuy després dinar.

Dit die, després dinar, hy hagué ajust de braços en la sala gran dels reys, en la qual foren les persones següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona; // 106r // misser Lorens de Junyent, sacristà de Tortosa; comanador Junyent, ardiaca Olivo, canonge Oliva, canonge Pla, ardiaca Vilana, canonge Mas, canonge Dalmau, canonge Palau, canonge Garcia, canonge Machià de Calders, comanador Hospital, don Alonso de Cruÿlles.

Per lo militar, los senyors don Bernat de Boxadors, comte de Savallà; don Berenguer de Paguera, Federic Pol, don Francesc de Erill, don Francesc de Argensola, Francesc del Orde y de Cellent, Francesc de Gualbes, // 106v // don Alexandre de Lantorn, Francesc Costa, Luís Osset, Philip Joan de Castells, Francesc Pons, Martí Joan Dezpuny, don Federic Vilana, Francesc Cornet, don Francesc de Rochabertí, Luís de Boxadors, Gervasi Çapila, don Joan de Boxadors, don Miquel de Tamarit, don Francesc de Camòs, Francesc Codina, Anton Dezcallar, Joan Francesc de Castellarnau, Francesc Fivaller, Bernat Taverner, don Ramon de Blanes, don Garcia Macip, // 107r // Francesc Traginer, Bernat Taverner, menor, Raphael Antic, Augustí Polit, Honofre Torres, Galceran Claramunt, Francesc Lentes, misser Henric Serra, don Luís de Claramunt, don Francesc de Lanuça, Pere Dezbac, Pere Pau de Belloc, Jaume Ferrer, Jonot Tort, Philip Clauses, Sever Senespleda, Emanuel de Tort, Miquel Puigjaner, Joseph de Bellafilla, Francesc Nicholau, Julià de Pallars, don Philip de Copons, // 107v // Miquel Baptista Falcó, misser Miquel de Ribes, don Hierònim Vila, don Alex Albert.

Per lo real, los senyors Julià de Navel, Jaume Sala, Pere de Rovirola; Luís Paulet, Luís Baget, burgesos de Perpinyà[a]; Joseph Ylla, Pau Mas, burgès de Vilafranca de Penadès.

Als quals fonc feta la proposició per los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y referint-se a d'aquella, la qual fonc legida per manament de ses senyorias per mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, la qual és del tenor següent:

«Proposició. En la última congregació de 19 del corrent // 108r // mes de janer tinguda en aquest lloc, en la qual molts de vostres senyories y mercès foren, se féu relació larga del succés y estat de la contenció se té entre los magnífics concellers de la present ciutat y aquest consistori, acerca del frau de çafrà y proceïments fets per dits consellers. E com lo excellentíssim duc de Feria, loctinent general per sa magestat en aquest Principat, s'i ere posat en lo mig per assentar aquelles a petició sua y ab son bon zel de la resposta se li féu per aquest

a. a l'original el foli 105 és cosit entre els folis 109 i 110.
b. a continuació ratllat que no tingués lo plen poder dels deputats y [...]-ho.
c. a continuació ratllat General.
d. concellers d'esta ciutat *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació ratllat Raphael.

consistori, ab la forma y limitació que en dita proposició se referí, per ésser vuy lo General lo qui resta les y en gran manera prejudicat. Y axí se li digué que de dos remeys tenia lo General, los uns blans y altres rigurosos per reparo de dits agravis, se proceiria per los remeys més blans. E com aprés hajan volgut oir altres assessors en casa del noble regent la Cancellaria, de nostra justícia y pretenció, y aquells hajan plenament deduït de aquella y dels capítols de Cort y privilegis té esta casa, y entretant, durant aquest tracte y sperant dita resposta no és estat possible fer més proceïments per aquest consistori, dimecres lo senyor virey envià a cercar los assessors del General en la sala a ont se té lo Consell Criminal ab lo canceller, regent y alguns magnífics doctors del Real Consell, los digué a dits assessors que.ls havia enviats a cercar a causa que, estant tractant lo negoci de dites contencions, se li havia assenyalat com los senyors deputats no li havian // 108*v* // deixat dit negoci líberament sinó ab alguna limitació, y que per ço volia entèndrer de dits assessors lo que passava sobre dit particular; los quals assessors punctualment li referiren lo que li havian dit a sa excel·lència per part de dits senyors deputats, conforme fonc referit ab la última congregació que se tingué en esta casa, y havent entesa aquella, dit senyor virey digué que no era auctoritat sua ni de son càrrec que se li deixàs dit negoci ab semblant limitació, y que per ço no tenia per a què pendre resolució en aquell, sinó que quant se offerís occasió que ell, per son descàrrec, faria lo que convindria. Y axí attesa per nosaltres dita resposta, y attès lo concell que vostres senyories y mercès lo dit die de 19 del corrent nos donaren de sperar aquella, y les moltes y grans difficultats que de dita resposta se'ns ne resulten, per lo que és molt cert, y veem clarament que fent lo que se'ns demana és del tot abdicar-nos la potestat y jurisdicció plena tenim en dits negocis, y fer jutge a altri del que.u és aquest consistori y ningú ne pot conèxer sinó nosaltres, conforme la disposició de diversos capítols de Cort y privilegis reals, y és vuy lo agraviat y prejudicat lo General y jurisdicció, e com dites coses sien de gran pes y consideració, supplicam a vostres senyories y mercès sien servits en aconsellarnos lo que degam fer acerca de dites coses, y ab quina forma y manera porà restar // 109*r* // reintegrat lo General y la jurisdicció de aquell, perquè ab tant principal parer y consell, pugam millor proceir en lo faedor al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic y del General».

Entesa dita proposició per dits senyors de dita congregació, e votant quiscú per si y dient son parer ab molta discució, aconsellaren als dits senyors deputats que, per la bona[a] direcció de dit negoci, sien anomenades per los dits senyors deputats y oïdors, persones eletes dels tres staments, com és acostumat en semblants occasions per tractar aquestos negocis. E fet açò, se despediren ab la sòlita cortesia.

Disabte, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors feren nominació de persones eletes, per execució del consell de braços proppassat, com avall seran continuades.

109*v* Dimars, a XXX. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones devall scrites y eletes dels tres staments, elegides per los senyors deputats per execució del consell a ells donat per los braços a 16 del corrent, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors ardiaca Homs, sacristà Descamps, canonge Pla, canonge Delpàs, canonge Babau, canonge Palau, don Federic Meca, comanador Junyent; per lo militar, los senyors don Berenguer de Peguera, don Honofre de Argensola, don Plegamans de Marimon, don Francesc de Erill, don Alexandre de Lantorn, don Miquel de Cruÿlles, don Francesc de Argensola; // 110*r* // per lo real, los senyors Raphael Vivet, Luís Paulet, Francesc Ferrer, Luís Baget.

Als quals fonc proposat per los senyors deputats y oïdors, ajustats en lo consistori vell de la present casa, lo que aprés de la última congregació de braços ensà se havia fet, y les diligències y embaxades que lo senyor bisbe de Barcelona[b], de part sua, té[c] fetes acerca dit negoci, y perquè los aconsellen ab quina forma los appar se haja de proceir per restar reintegrat lo General y la jurisdicció de aquell. E entesa dita proposició per dits senyors de dita congregació, e havent votat quiscú y dit son parer en dit negoci ab molta maduresa y consideració, aconsellaren als senyors deputats que.s fes embaxada al dit senyor bisbe de Barcelona, fent-li a saber lo gran dany pateix esta casa y quant danyosa és la dilació en dit negoci, y lo demés com a ses senyorias apparrà haver-se-li de dir. E fet açò se despediren ab la sòlita cortesia.

E los dits senyors deputats y oïdors, entès lo dit consell de dites persones eletes, anomenaren als magnífics misser Pere Aylla, assessor del General, y a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, per a què, per part de ses senyorias, diguessen al senyor bisbe de Barcelona la embaxada següent: «Inseguint los senyors deputats lo parer dels braços // 110*v* // han feta nomina-

a. *a continuació ratllat* dits.
b. *a continuació una lletra ratllada.*
c. té *interlineat.*

ció de les persones per a què los aconsellen com han de proceir acerca del torb pretén lo procurador del General s'és fet per la ciutat, y los senyors deputats, per estar vostra senyoria de per mig, són estats de parer, ans de aconsellar-se y de passar avant en lo present negoci, se avisàs a vostra senyoria lo dany tant gran pateix esta casa de la Deputació en detenir-se la resolució d'ell, perquè vostra senyoria sia servit advertir lo prejudici d'esta dilació».

E tornats de dita embaxada, referiren com havien trobat a sa senyoria en lo llit y de malagana, y axí li havien referida dita embaxada, lo qual los explicà la molta gana y desig té de què aquestos negocis se assenten y la gran confiansa[a] té que[b], en estar bo, los ha de assentar, e que dins dos dies confie estarà remediat ab la ajuda del Senyor, ab altres paraules de compliments, e que ell no.n alsarà la mà.

Dimecres, a XXXI. En aquest die vingué en consistori, per part del reverendíssim bisbe de Barcelona, misser Paulo Pla, canonge de la Seu de Barcelona e vicari general de dit senyor bisbe, dient a ses senyorias per part de sa senyoria reverendíssima que, desijant ell que dits negocis tinguen lo asiento qual convé, convindrà se anomenen alguns tractadors de les persones eletes, o altres, a ses senyories ben vistes, per tractar dits negocis, y ab lo menys nombre se puga perquè millor se pugan ajustar, abreviar y resolre's.

111r Dit die vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Martí Joan Dezpuny, donzell, y misser Jaume Dalmau, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, y per part de dits concellers digueren a ses senyorias com ells, per deliberació del Concell de Cent de la present ciutat, estaven resolts de fer algunes alimàries y festes per la canonització del gloriós pare sant Ramon, en ésser arribada ací la nova de sa canonització, y axí supplican a ses senyorias facen lo matex per ser tant gran sanct y natural de aquesta ciutat y regne. Als quals fonc respost que ells ho tractarien y procurarien en correspondre en tot lo que.s porie, com ere de raó.

Febrer MDCI

Divendres, a II. Festa de Nostra Senyora Candalera.

111v Dimars, a VI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

a. *a continuació ratllat* que.
b. *a continuació ratllat* aquestos negocis se assenten.

112r Diumenge, a XI. En aquest die y alguns altres estigué indispost lo senyor bisbe de Barcelona, y axí no.s pogué entendre en dits negocis, y alguns dies aprés encara ab alguna competència ab los concellers de la present ciutat, si bé per part del consistori se li solicità dits negocis.

Dimars, a XIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia dies estava mal y no.y ere vingut.

112v Disabte, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, exceptat lo senyor deputat ecclesiàstic qui per sa indisposició restà en consistori, acompanyats de sos officials y porters ab les masses, com és acostumat, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats primer per ell per son secretari mossèn Gabriel Olzina. Y arribats allí, sa excel·lència los dix en effecte, conforme referí lo senyor deputat militar aprés tornats en consistori, com sa magestat li havia tornades enviar les constitucions fetes en la última Cort General y que no.s havian pogudes enviar abans, per lo que don Christòphol Gallart, embaxador del General, havia representat algunes faltes y descuyts d'elles, en lo que se havia vagat algun temps per remirar y vèurer, y axí pus les tenen ací que.s facen estampar. E girant-se //113r// al dit mossèn Olzina, secretari, les manà donar al senyor deputat militar, lo qual les hy donà, estant dins una capsa de launa. E dit senyor deputat militar respongué, per orga dels demés, que besaven les mans de sa magestat per la mercè, y de sa excel·lència per la bona intercessió y favor los haurà feta ab sa magestat, e que ells ho mirarien en son consistori.

E lo mateix matí, arribats en consistori, desferen lo dit plec estava dins dita capsa, y en ell trobaren les dites constitucions eren estades enviades de ací enfora, sols ab algunes coses y postilles emendades de poca importància, y també dins dita capsa una carta closa de sa magestat dirigida a dits deputats ab lo real segell, la qual és del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña.

El rey.

Diputados, don Christóval Gallart me dió una carta de treze de henero del año passado 1600, y por ella y lo demás que nos ha dicho y informado a los de mi consejo y scripturas y papeles que ha presentado, se ha entendido lo que pretendéis que se deve reparar en el volumen de las constituciones, capítulos y autos de Corte que os entregó don Pedro Franquesa, que hizo el officio de scrivano de dichas

Cortes, por ausencia de nuestro prothonotario, y haviéndolo mandado mirar con grande consideración y cuydado y deseo de daros satisfacción en quanto se pudiere, como lo meresce vuestra fidelidad y el amor que mostráis a mi servicio, havemos mandado tomar en ello la resolución que entenderéis del duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado y condados, a quien daréis entera fe y crédito en lo que de mi parte acerca // 113*v* // *esto os dixere, confiado que como personas de tanta experiencia y buen zelo, que entenderéis que se ha hecho lo que se podía, devía y convenía al beneficio y quietud desse Principado y condados, cuyo bien, conservación y augmento tengo tan presente, como nos lo tienen merescido tan buenos y fieles vassallos. Dada en Valladolid, a* X *de henero 1601. Yo el rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Monserrat de Guardiola. Vidit Batista, regens. Vidit don Joan Sabater, regens. Gassol, protonotarius».

E vistes y considerades dites coses y dita carta, per ser ya gran die y les dotze tocades, y lo die de demà molt occupat per ser diumenge, y ferse unes festes en la plaça de Santa Anna, dexaren lo present negoci per a diluns.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, en la nit, hy hagué en la plaça de Santa Anna una festa de torneig feyen cavallers particulars, y en special lo senyor duc de Turci, foren-hy cridats los senyors deputats, acudiren allí y estigueren ab son cadafal.

114*r* Dimars, a XX. En aquest die, després dinar, hy hagué en la present casa de la Deputació ajust de persones dels tres staments o brassos, ab pública crida precedent convidats, en la qual assistiren les persones següents: per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, abbat de Besalú, abbat de Ripoll, abbat de Camprodon, abbat de Arles; don Alonso de Cruÿlles, abbat de Jau; don Honofre de Lantorn, ardiaca de Benasc; ardiaca Homs, canonge Delpàs, comanador Hospital, canonge Dalmau, canonge Garcia, canonge Mas, canonge Paulo Pla, canonge Pons, comanador Junyent, pabordre Calders.

114*v* Per lo stament militar, los senyors, don Bernat de Boxadors, comte de Savallà; don Pedro de Perapertusa, vescomte de Joc; don Honofre de Lantorn, senyor de Seró; don Federic Vilana, don Hieònim de Lantorn, don Hugo de Tamarit, Jaume Christòphol de Guimerà, Jaume Rossell, Bernat Taverner, Luís Miquel Pol, don Philip de Copons, Joan Joachim Dezpuig, Luís Osset y de Castellví, don Francesc Marlés, Anton Dezcallar y Roset, Joan Dezpujol, Francesc Cornet, Julià de Pallars, don Alexandre Claramunt, Francesc Traginer, don Bernardí Torres, don Joan Grimau, Luís Lull y de Boxadors, // 115*r* // don Alexandre de Lantorn, don Francesc de Pau y de Rochabertí, Honofre Tarròs, Miquel Puigjaner, Miquel Cortit, misser Miquel Rollan, misser Joan Francesc de Vilaseca, Honofre de Cortit, Jaume Casadamunt, Francesc Lentes, Hieònim de Gàver, don Joan Burguès y de So, Joseph Bou, Carles Bou, misser Antoni Bou, misser Pere de Bellet, Martí Gener, Miquel Amell, Federic de Caramany, Jaume de Aguilar, Pere Pau de Belloch, don Miquel de Cruÿlles, don Plegamans de Marimon, Miquel Baptista Falcó, Francesc de Gualbes, don Francesc de Argensola, // 115*v* // don Honofre de Argensola, don Alex Albert, misser Joan Graell, don Guerau Dezpalau, Francesc de Vilaseca, Martí Joan Dezpuny, don Miquel Dezpalau, Joan Pau Ciurana, Hieònim de Loselles, don Bernat de Fluvià, don Joseph de Lordat, misser Hugo Montaner, Philip Ramon Desplanes, misser Francesc Ferrer, Miquel d'Oms, Henric Albanell, Sadorní de Òdena, Luís Gualbes, don Alexandre Cordelles, don Galceran de Peguera, don Francesc de Camòs y Amat, Francesc Hieònim de Babau, Emanuel de Tort, Joseph Cescases, // 116*r* // don Francesc de Lupià, don Joan de Lupià.

Per lo real, los senyors misser Steve Monfar, conceller segon de Barcelona; misser Miquel Çarrovira, misser Dimas Montaner, misser Joseph Ylla, Joan Bas, Jaume Sala, Joachim Montalt, Magí Guerau, misser Jaume Dalmau, Bernat Romeu, misser Hieònim Ollers, Luís Paulet, Pere Joan Miravet, Cebrià Caralps.

Als quals, per los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic y oïdor real absents del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, fonc feta la proposició següent, la qual fonc legida per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, de manament de ses senyorias, ab la carta y altres scriptures devall scrites, la qual proposició és del tenor següent:

116*v* «Proposició. Ab diverses congregacions és estat donat raó a vostres senyories y mercès de les diligències, per nosaltres fetes, acerca dels negocis occorrents del qüern auctèntic de les constitucions que per nosaltres fou tornat a enviar a sa magestat ab nostre embaxador don Christòphol Gallart, per supplicar lo remey dels errós y discrepàncies trobats en ells, ab la comprobació feta ab la forma acostumada ab los processos familiars dels tres notaris de la última Cort General, y de les respostes y rèpliques que

[1601] acerca de dits negocis hi ha hagudes, enviant-hy també aprés lo notari del bras ecclesiàstic de dita Cort que demanaren hy anàs. E com ara últimament, a XVII del corrent, lo excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general per sa magestat, en sa casa enviats a cercar per ell, nos donà y liurà lo dit qüern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, en una capsa de launa, dient-nos fécem estampar aquelles. E vist y regonegut aquell en nostre consistori, y vista també una letra de sa magestat que dins dita capsa havem trobada, la qual aprés ací serà legida, havem vist que los dits errós, per nosaltres supplicats, no.s són remediats, sinó en alguns mots y coses de poca importància, com axí serà vist. Y axí, atteses les dites coses y la gran importància de dit negoci, supplicam a vostres senyories y mercès nos aconsellen lo que degam fer acerca de dites coses, perquè ab tant principal consell pugam millor acertar lo faedor al servey de Déu, de sa magestat, benefici públic y del General».

117r E legida dita proposició, fonc, encontinent, allí legida la carta de sa magestat de 10 del corrent, la qual és continuada atràs a la jornada de 17 del corrent. E axí matex foren legits lo que és estat afegit y fet nota al peu de dites constitucions per don Pedro Franquesa, secretari de sa magestat, a la fi del qüern auctèntic de les constitucions, que és lo que s'és adobat en elles. E també lo memorial dels errós y discrepàncies se trobaren en dites constitucions en la comprobació se féu d'elles en noembre proppassat, continuades en dietari corrent.

Entesa per dits senyors de dita congregació les dites coses, y aprés de haver tractades y considerades aquelles ab molta maduresa y ponderació, votant quiscú e dient son parer, la major part de dit ajust aconsellà a ses senyorias que, vista la carta de sa magestat y lo que en ella ordenà y manà, que attès lo negoci que.s tracta és àrduo y requereix discució, y attès que en la comprobació de les constitucions se apuntaren los errós se trobaven en lo quadern, y segons los errós adobats en la fi del volum s'és rebut, se veu la correcció de molts d'ells y no.s pot, al present, per la brevedad de temps, mirar los que restan per adobar de quanta consideració e importància sien que, per a millor deliberar sobre de aquest fet y donar conclusió en lo que sa magestat ordena y mana, que per ço, dins lo més breu temps sie possible, los senyors deputats ho facen vèurer per algunes persones, per a què facen relació perquè sobre d'ella se puga aconsellar als senyors deputats lo que més con- // 117v // vinga al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, y en lo ínterim se faça una embaxada a sa excel·lència donant la raó del dalt dit, supplicant-lo sie de son servey, y tenir a bé se faça lo dalt dit, per a què millor se puga pendrer resolució en lo negoci y servir a sa magestat. Y fet açò se'n anaren tots ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Dimecres, a XXI. En aquest die foren ajustades en lo consistori de ses senyorias les persones eletes devall scrites, inseguint lo consell dels braços del die de haïr. Per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Cugat, abbat de Ripoll, ardiaca Lantorn, pabordre Calders, canonge Palau, comanador Junyent; per lo militar, los senyors comte de Sevallà, senyor de Seró, // 118r // don Miquel de Cruÿlles, Pons de Peramola, don Honofre de Argensola, Miquel Baptista Falcó, Francesc Cornet; per lo real, los senyors Pere Ferreres, Bernat Romeu, Luís Paulet, Raphael Vivet, Cebrià Caralps, Francesc Ferrer.

Als quals fonc manat legir per ses senyorias lo consell dels braços del die de haïr, y també lo memorial dels apuntaments dels errós y discrepàncies del qüern de les constitucions y altres scriptures fetes per dits negocis, y les matexes constitucions y capítols. Y axí fonc fet allí, en presència de tots, la combinació y comprobació ab dit qüern auctèntic de dits errós ab lo que s'és remediat en cort de sa magestat en dit qüern, y axí s'és trobat que los remediats són los següents conforme ací estan en un full de paper scrit que ací serà cosit, lo qual és[a] [del tenor següent]: «Memorial», etcètera, *inseratur*[b], y les que resten per remediar, axí matex, en lo matex paper en dit[c] altre full. E vists y considerats per dits senyors la gran // 118v // importància de dits negocis y los molts capítols restan encara, votant quiscú y dient[d] son parer ab molta maduresa, consideració y discutint dit negoci, aconsellaren a ses senyorias, tots, que attès los capítols restan per remediar en dit negoci són de molta importància, y no poden estar en dit qüern auctèntic com estan[e], y de les constitucions y capítols corregits se veu claram[ent][f] dels errós y descuyts havia en elles, y no és inconvenient ans bé molt acostumat y necessari replicar a sa magestat una y dues y moltes vegades, y com a rey y senyor nostre tant christianíssim, attès y considerat lo que passa y de nostra justícia y enterat bé de aquella, no dexarà com bé té acostumat de condecendre a nostres supplicacions, y axí que sien representats de nou a sa magestat y supplicat lo remey

a. és [del tenor següent] *interlineat.- a continuació ratllat* comença.
b. inseratur *interlineat.*
c. dit *interlineat.*
d. *a continuació repetit* y dient.
e. *a continuació ratllat* t.
f. *a continuació ratllat* s.

d'ells ab embaxada, y per ço, per ses senyorias sien revists, si'ls apparrà, dits errós, y donades les raons d'ells per los quals no.y degan estar-y altrament.

E consultat aprés per dits senyors deputats y oïdors si de dit consell y de dites coses, conforme lo consell dels braços, se'ns donarà raó[a] als braços o no. E los dits senyors de dita congregació, aprés de haver votat y dit quiscú son parer, digueren y aconsellaren a ses senyorias que, attès axí los dits consells com de dits braços són tots consultius, axí està en mà de ses senyorias en fer-ne lo que més ben vist los serà.

119r Dit[b] die XXI. En aquest matex[c] die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real absents del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, inseguint lo consell a ells donat per les persones dels tres staments lo die de haïr, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, obtinguda primer hora per lo síndic del General, ab masses y officials [que acompanyaven] los senyors don Bernat Aymeric, abbat de Sant Cugat, Pons de Peramola y de Vallterra, Francesc Ferrer, ciutedà de Barcelona. Als quals fonc donat orde, per ses senyorias, de referir la embaxada a sa excel·lència que ab un paper fonc ordenada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya, havent rebut lo qüern auctèntic de les constitucions y capítols de Cort, que per vostra excel·lència los fonc liurat a 17 del corrent, y la carta de sa magestat que venie dins dites constitucions, per descàrrec de sos officis y per complir a sa obligació conforme tenen acostumat, lo die de haïr ajustaren en la casa de la Deputació les persones dels tres staments, per donar-los raó de dites coses y perquè.ls aconsellassen lo que acerca d'elles havien de fer, al servey de Déu y de sa magestat, benefici públic y del General, la qual congregació resolgué que, per millor acertar en dits negocis y perquè se veja quins errós són los remediats en dites constitucions y capítols y quins ne restan, y si són de subsistència los que restan per a remediar, sien anomenades persones ab brevedat per a què.u miren y apunten, y axí ells tenen la mà en dit negoci que no la.n llevaran fins sie // 119v // mirat lo que.s farà ab breu temps, y fet, tornaran resposta a vostra excel·lència, confiats que vostra excel·lència los farà tota mercè com sempre han rebuda de vostra excel·lència».

a. raó *interlineat.*
b. Dit die XXI *interlineat, sota de* Dijous, a XXII *ratllat.*
c. *a continuació ratllat* En aquest.

E tornats de dita embaxada referiren en consistori com han fet dita embaxada conforme li és estat ordenat, y sa excel·lència, en effecte, los ha respost que li aparie no havien presa los deputats bona resolució y que [...] sa magestat tant madurament havie fet mirar a sos consells y al Consell Supremo de Aragó, particularment, y los consells de ací de Cathalunya havien fet lo mateix, no tenien per a què detenir-se ni allargar que lo en anar a don Christòfol Gallart per a què stos negocis tiran per a tornar a replicar ere cosa àrdua y que ell no pot fer sinó seguir l'orde que sa magestat le ha donat.

Disabte, a XXIIII. Festa de sant Machià, apòstol.

120r Diumenge, a XXV. En aquest die se féu lo torneig en lo[a] Born per lo General de Cathalunya per [raó] de la confraria de sant Jordi, com en libre de la confraria. Foren-hy lo loctinent general, canceller, doctors del Real Consell y molta cavalleria y altra gent. Y de matí se féu l'offici acostumat en la sala gran dels reys, y fou-hy lo duc de Turci y posaren-lo al costat del deputat militar, preceí al dit deputat que no.y ere lo deputat ecclesiàstic.

Dilluns, a XXVI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició corporal.

120v Mars MDCI

Disabte, a III. En aquest die se acabaren de publicar les sentències de la visita en la sala gran dels reys, no.y foren los senyors deputats en res.

121r Dimecres, a VII. Primer die de Quaresma e festa de sant Thomàs de Aquino. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dijous, a VIII. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori lo magnífic misser Antoni Oliba y misser Joan Castelló, doctor en drets del Real Consell, y advocats fiscals de sa magestat, y allí, per part de sa excel·lència y de son Real Consell, explicaren als senyors deputats y oïdors, lo deputat militar absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, representant-los, en effecte, la gran necessitat té lo Principat de què les constitucions se imprimesquen y se pos en ús tot lo disposat en elles, y los grans danys que de aquí se'n resulte y la poca notícia se té d'elles fora. E que si bé se donen tres mesos per estampar-se, són aquells per fer y acabar dita estampa y no per a

a. *a continuació ratllat* General.

començar-la, y axí entretant que.u cometen a persones com és acostumat per fer les rúbricas y títols, y com sa magestat y son Consell Supremo // 121v // y vici-canceller han ya mirat ab tanta maduresa y en tant spay de temps, y discutit aquell, y vists tots los papers y scriptures se són donades per dit negoci, axí per lo embaxador del General don Christòphol Gallart com altrament, y axí representant-los dites coses los encarregan, com aquells desijan la pau y quietut del Principat y bé comú, passen avant en dit negoci y en la impresió d'ellas, com a cosa tant convenient y necessària per a tot lo Principat y habitants en ell, y tant del servey de Déu, de sa magestat y benefici públic.

E fonc-los respost per ses senyorias que besen les mans a sa excel·lència y que ells ho tractaran y tornaran resposta ab brevedat a ses mercès. Y faltà dit die lo senyor deputat ecclesiàstic en consistori.

Divendres, a VIIII. Festa de sant Pacià, bisbe de Barcelona, de manament del reverendíssim bisbe de Barcelona.

122r Dimecres, a XIIII. En aquest die, de matí, los magnífics misser Pere Aylla y misser Francesc Olzina, assessors del General, referiren en consistori com ells, aquest matí, han feta la embaxada al excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, que per tot lo consistori los fonc manat lo die de haïr tart anassen a referir-li, dient-li, en effecte, com ses senyorias besaven les mans de sa excel·lència, e que fins ara no han pogut tornar resposta a sa excel·lència del que se'ls envià a dir per los magnífics advocats fiscals, a VIII del corrent, per no ésser estat possible pèndrer resolució encara en dits negocis, e procuraran ab la brevedat possible enpendre-le-y.

E que sa excel·lència, en effecte, los ha respost com bé té entès que.y (ha) divisió en dit negoci en lo consistori, y que són tres a tres, y que diga de sa part als tres que obeexen // 122v // al que sa magestat mane que.s faça, que per part de sa magestat y sua se'ls agreex molt, y als demés que ell avisarà de tot a sa magestat los mane castigar conforme ses persones y no per sos officis.

E mentrestant dits assessors feyen dita relació, vingué en consistori lo magnífic misser Gabriel Olzina, secretari del excel·lentíssim loctinent general, y digué en consistori, obtinguda primer licència de entrar, com sa excel·lència tenia necessitat de tractar ab ells certs negocis encontinent, y que fossen a sa casa, y axí manaren cridar los porters y officials per anar-hy.

En aquest matex die los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, ab les masses com és acostumat, y arribats allí, sa excel·lència los donà una carta de sa magestat, closa ab son real segell, y féu llevar acte de la presentata de aquella a son secretari mossèn Gabriel Olzina, la qual serà ací baix continuada, y aquella prengué en ses mans lo senyor deputat militar. E dit senyor loctinent general los explicà allí la creença d'ella, an algunes paraules ben carregades y molt més que les de dita carta. E dit senyor deputat militar, en effecte, li respongué que en son consistori legirien dita carta y se veurie y tractarie lo contengut en ella, y besaven les mans de sa magestat y de sa excel·lència.

E arribats en consistori desclogueren dita carta, la qual és del tenor següent:

123r *«A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General del principado de Cathaluña y condados de Rossellón y Cerdaña.*

El rey.

Diputados, presuponiendo que el duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general, los havrá entregado las constituciones y capítulos de Corte que concedimos a esse nuestro Principado, y que no faltarán algunos inquietos y amigos de novedades de quereros persuadir que devéis replicar sobrello, o hazer de nuevo alguna embaxada, a la qual espero que no daréis lugar, escrivo al dicho duque que de mi parte os diga lo que del entenderéis, que en effecto es que en ninguna manera la embiéis, ni insitáis más en lo que no [puede][a] haver novedad, y assí os encargo y mando que dándole entera fee y creencia lo hagáis assí, como de vosotros lo confio por ser esta mi voluntad y de lo contrario quedaría deservido. Dada en Valladolid, a primer de março MDCI. Yo el rey.

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Gassol, prothonotarius».

123v Divendres, a XVI. En aquest die, de matí, vingué en consistori ab embaxada mossèn Marc Lentes y misser Hieròmim Ollers, ciutedà, doctor en drets, y, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, digueren y explicaren, com haïr, estant junctat lo Concell de Cent de dita ciutat, lo excel·lentís-

a. [puede] *interlineat.*

sim loctinent general los envià a cercar dientlos que no.s desgregàs lo Concell fins fossen tornats, y arribats allí los donà la carta devall scrita y explicà la creença d'ella. E tornats en dita casa de la ciutat y feta part a dit concell de dita carta y creença, deliberaren que fos feta la present embaxada als senyors deputats per a què entenguessen en què estaven dits negocis, lo que passave acerca d'ells, perquè haguda relació de aquells se pogués tornar ajustar lo dit Consell, la qual letra és del tenor següent:

«A los amados y fieles nuestros los concellers Consejo de Ciento y hombre buenos de la nuestra ciudad de Barcelona.

El rey. Amados y fieles nuestros, presupuesto que en las Cortes que celebré en essa ciudad hize en beneficio de esse Principado y condados todo lo que huvo lugar, y les concedí las constituciones y capítulos de Corte que en ellas se acordaron, y que sobre la réplica que los diputados hizieron acerca algunas discrepancias que pretendieron havía en algunas cosas, mandé que fuessen oídos por medio de don Christófol // 124r // Gallart y que con madura deliberación se viesse lo que en aquello se podía hazer, y desseando darles satisfacción, como lo merescen tan buenos y fieles vassallos, resolví de imbiarles las dichas constituciones reparadas en la forma que havréis entendido, con desengaño que no innovaría otra palabra alguna y orden para que las imprimiessen, para que todo el Principado y condados gozassen del beneficio de dichas leyes. Y teniendo por cierto que con ésta las abrassarían y agradescerían lo que se havía hecho, he entendido muy fuera de lo que esperava que de nuevo tratan de embiar embaxada para replicar otra vez sobre lo que estan desenganyados,y porque esto sabe mucho a desacato y si lo quisiessen poner por obra me obligarían hazer sobreello alguna demostración exemplar para que aprendan como han de obedescer a mandamientos tan justos, y sabiendo yo el amor grande con que essa ciudad mira las cosas de mi servicio y que tocan a mi auctoridad y preeminencia real, y que por su parte no dará lugar a que se haga cosa en contrario, como yo tan poco lo he de consentir, me ha parescido advertiros dello y de como les mando que enbíen la dicha embaxada tan voluntaria y fuera de propósito, y sobre que por ninguna cosa ha de haver mudança, para que essa ciudad lo tenga entendido y en conseqüencia desto haga en lo que se offresciere de mi servicio lo que acostumbra y yo confío, y devéis al amor que os tengo y todo lo demás que de mi parte os representará el duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general, a quién daréis entera fee y crédito, que dello quedaré muy servido y me quedará la memoria que es razón, para hazeros merced en todo lo que huviere lugar. Dada en Valladolid, a 4 de março MDCI. Yo el rey.

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Monyos, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Gassol, prothonotarius».

124v Entesa dita embaxada y oïda dita carta los dits senyors de consistori, començant a parlar lo senyor deputat ecclesiàstic, y aprés los demés, referiren com estan acerca dits negocis en paritat y que los tres volem se admeten y estampen y los altres són de altre parer, y axí uns aprés altres digueren quiscú sa raó y pretensió, conforme[a] és ya largament designat y continuat en lo present dietari, y en particular lo senyor deputat militar dix que des que han rebuda la última carta de sa magestat no se ha parlat més de fer embaxada a sa magestat, sinó que estan tractant lo faedor y moltes altres raons, axí uns com altres, designades en sos vots y dissentiments. E entesas dites raons de uns y altres, dits embaxadors se'n anaren ab la sòlita cortesia.

Disabte, a XVII. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, los magnífics misser Francesc Gamis, donzell y doctor en drets, y misser Hieònim Ollers, ciutedà de Barcelona, y en consistori referiren la embaxada devall scrita, la qual, aprés de haver-la explicada, la donaren en scrits que aportaven, la qual és del tenor següent:

«La ciutat de Barcelona ha procurat en totes les occasions que se són offertes ha mostrat la gana e voluntat que té de què entre les coses del General y de la ciutat hy haja unió y conformitat, y particularment en lo que ha tingut respecte a la exacció y cobransa dels drets, y per ço, en lo any 1583, per llevar camins a debats y qüestions, adherí a la concòrdia y concert que acerca de // 125r // la regonexensa faedora de les mercaderies que deuen y paguen drets a la ciutat y General se féu, encara que fos en alguna manera prejudicial a la ciutat, de la qual tenen vostres senyories notícies per estar scrita dita concòrdia y assentat dit concert en los libres de la casa de la Deputació, lo qual, si bé no fonc fermat per los senyors deputats qui leshores eren, emperò conforme lo contengut y apuntat en aquell se posà en execució y observà des de dit any 1583 fins molts pocs mesos ha, que no se dóna lloc a què les cauquilles de la present ciutat estiguen en la casa del General y assistescan a la regonexensa de les mercaderies com se feya, per raó de la qual novedat los senyors concellers enviaren a vostres senyories diverses vegades a exposar y representar-los lo dany que no

a. a continuació ratllat

sols dita ciutat rebia, però lo que al matex General redundava, advertint quant convenia que dites cauquilles de la ciutat tornassen a fer dita personal assistència en lo General, y últimadament en la vinguda de aquesta nau, que és en lo moll, y com may vostres senyories se sien determinats, y la present ciutat reba grans danys y los drets vajan en gran diminució, per conservació dels quals com degam mirar, los senyors concellers proposaren en lo Concell de Cent, celebrat a 14 del corrent, lo que fins a la present jornada havia passat y les diligències que ab vostres senyories havian fetes, per a què lo dit Concell determinàs lo que fos més convenient per lo benefici universal y conservació de la pau y unió entre les dos cases deguda. E per lo dit Concell és estat deliberat que, de part dels senyors conceller y de dit Concell, fos feta embaxada a vostres senyories tornant-los a representar y advertir lo dany que la ciutat reb en no estar en lo General les cauquilles de la present ciutat, com fonc apuntat y concordat lo any 1583, y que vostres senyories sien servits tenir per bé y acontentar-se que se tornen les coses en lo estat que des de dit any 1583 en fins ara estaven, per a què la dita ciutat no haja de donar nova forma en la regonexensa y exacció faedora dels drets que ha imposats // 125*v* // o imposarà, com en effecte no venint vostres senyories a la dita concòrdia serà forçada de donar y proveir de còngruo remey, com abans del dit any 1583 se feya y té facultat de fer-ho, y que la present embaxada fos donada en scrits a vostres senyories».

Dimars, a XX. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, enviaren als magnífics concellers de la present ciutat ab embaxada per explicar-los la embaxada següent, la qual fonc donada en scrits, ab orde los dexassen la còpia aportaven perquè no.s prengués bescompte en les paraules, la qual és del tenor següent:

«Los senyors deputats han sempre mirat tant per lo benefici, unió y concòrdia d'esta casa de la ciutat y aquella de la Depu- // 126*r* // tació que.s estada molt deguda qualsevol diligència per esta occasió haja tingut e tinga la ciudad en correspondència del cuydado han mostrat los senyors deputats, y axí tenen per cert son exadvertiment, causa que no passàs avant la concòrdia se al·legue, si acàs se'n tracta alguna, la qual no.s troba ni saben, per ser lo que.s diu està contengut en ella molt danyós tant als drets del General y exacció de aquells com també prejudicial als d'esta ciutat, conforme vostres magnificiències diuen, per ont no havent-hy haguda concòrdia alguna, com és cert, pus encara que.s fos intemptada no havent-hy consentit los senyors deputats no pogué tenir effecte, ni ésser posada en execució, y axí vent los senyors deputats y considerant lo que per vostres magnificiències los és estat demanat, per satisfer al desig tenen ses senyorias de què entre estes dos cases hy haja tota conformitat y correspondència, havent-se interposat lo senyor bisbe de Barcelona en les altercacions dels negocis corrents, no volent los senyors deputats usar del rigor de sos privilegis, per lo que fóra apartar-se del que.s deu a la unió tan antiga d'esta casa de la ciutat y de la Deputació, anomenaren per sa part persona idònea perquè.s conferís ab lo senyor bisbe y tractassen esta avinensa junctament ab la anomenadora per esta ciutat, lo qual tracte no ha tingut effecte per no haver esta ciutat fet, per sa part, lo que tenia obligació de fer, y axí no.s perd per culpa dels senyors deputats, però com sempre sie estat son ànimo fer lo possible en què esta ciutat tinga obligació quan deveras procuran dar contento a esta casa de la ciutat y conservar la antiga amistat de les dos, estan molt promptes // 126*v* // en fer tot allò que pugan per esta ciutat, tant com de son offici los serà permès». Y.ns han ordenat donàssem en scrits esta embaxada a vostres magnificiències.

E tornats de sa embaxada referiren en consistori com ells han fet dita embaxada conforme los és estat ordenat, e que los magnífics concellers, en effecte, los han respost que ells ho tractaran ab lo Concell de Cent, que demà se ha de ajunctar, passant allí algunes rèplicas y respostes.

Disabte, a XXIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició corporal.

127*r* Diumenge, a XXV. Festa de Nostra Senyora.

Dilluns, a XXVI. En aquest die, de matí, se feren los officis de Nostra Senyora per la yglésia y no fou feriat.

Dimecres, a XXVIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren als magnífics concellers, qui estaven junctant lo Concell de Cent per los negocis occorrents de les constitucions, a mossèn Francesc Montalt, síndic del General, ab los parers, papers y memorials de quiscú d'ells, y lo fet fins ací en dit negoci, com havien demanat ab sa embaxada. Lo[a] precedent fuyt assentat assí.

127*v* Dissapte[b], a XXXI. En aquest die, de matí, vin-

a. Lo...assí. *interlineat, posteriorment, al marge inferior.*
b. *a continuació ratllat* s.

gueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers[a] y Concell de Cent de la present ciutat, los magnífics mossèn Pere Ferreres, ciutedà, y Marc Llentes, donzell, y en effecte han explicat a ses senyorias com aquell Concell havie mirats y regonegut los papers que, per part de aquest consistori de ses senyories, los foren enviats, y axí aquell Concell havie deliberat conforme està contengut en un paper que aportaven scrit, lo qual liuraren en consistori a ses senyorias y posaren en mà de mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, lo qual fonc allí per mi, dit notari, encontinent legit, lo qual és del tenor següent:

«Y lo Consell ha feta deliberació que, de part de aquest Concell, se faça una embaxada als senyors deputats dient-los que aquest Concell ha vistes y entès llurs differències, axí unes com altres, les quals són estades en lo present Concell legides y que a d'aquest Concell li appar que les dites constitucions se deuen acceptar y estampar ab les protestacions que ha advertit lo senyor degà Cellers, oïdor ecclesiàstic, ajustant-hy també altra protestació, ço és, que en les primeres Corts se haja primer raó de les discrepàncies trobades ab lo quadern de les constitucions auctèntic conbinat ab los que tenen los scrivans dels processos familiars de les Corts, y que no.s puga passar avant en dites Corts, quant se celebraran, que primer no sia // 128r // haguda raó de dites discrepàncies, y altres protestacions y salvetats que a dits senyors deputats apparexerà convingan».

E legit aquell, dits embaxadors digueren de paraula a ses senyorias, per part de dits concellers y Concell, en effecte, fossen servits de admetrer dites constitucions, ab les dites protestacions y altres que a ses senyorias apparrà, y estampar aquelles de què se'n resultarie gran servey a Déu y a sa magestat y benefici públic. E los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició, en effecte, los respongueren que ells procurarien en fer tot lo que convindria al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic de aquest Principat.

En aquest matex die, després dinar, vingueren ab embaxada per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc de Aguilà, donzell, Bernat Romeu, ciutedà. E referiren en consistori als senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent de dit consistori y casa de la Deputació per sa indisposició, y lo oïdor real també absent del consistori y casa de la Deputació, com attès que fins vuy no entén lo bras militar per quina causa se ha dexat de executar, per ses senyorias, lo vot de les 24 persones eletes per resolució dels últims braços, per la comprobació que últimament s'és feta // 128v // de les constitucions, sien servits ses senyorias manar executar aquella determinació, attès fou feta ab tanta conformitat y parer de la ciutat de Barcelona, lo qual vot fonc fet després que lo volum de les constitucions últimadament fonc enviat als senyors deputats, y havent don Christòphol Gallart fet totes les diligències que ha pogudes y degudes fer acerca de dit negoci, y dit bras militar ha determinat junctar-se cada die per a ajudar y acudir al que convinga y pugan valer en estos negocis, com sie cosa sia al servey de Déu, de sa magestat y conservació y augment del present Principat.

E ses senyorias, en effecte, respongueren que ells procurarien en fer en aquest particular tot lo que convindria al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic de aquest Principat.

La qual embaxada per dits tres senyors feta, en aprés, fon dictada[a] a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major, de mot a mot en lo taulell de la scrivania major y per mi allí scrita y continuada.

129r Abril MDCI

Dilluns, a II. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic. En aquest matex die, després dinar, tornaren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Joan Burguès y de So, Francesc de Aguilar, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, y explicaren a ses senyorias fossen servits tornar-los la resposta de la embaxada feren a 31 del passat. E fonc-los dit per ses senyorias se aguardassen fora que ells los darien la resposta. Los senyors deputats y oïdors, tractant de tornar resposta als tres embaxadors del bras militar de la embaxada feren a ses senyorias a 31 del passat, la qual en aquest punt són anats de part del dit bras per cobrar la resposta de sa embaxada. E lo senyor deputat ecclesiàstic, començant de votar, dix «mon vot és que.s respongue a dits embaxadors que agrahie[b] molt el cuydado que tenen dels negocis occorrents sobre la acceptació de les constitucions, y que procuraran en fer lo que més apparexerà convenir al // 129v // servey de Déu y de sa magestat, y bon govern y útil del present Principat y comtats». E lo senyor deputat militar dix que «attès que per aquestos negocis que concorren de les constitucions se són ajunctats braços, prevalent lo vot de la ciutat, nos aconsellaren que fecen nominació de persones eletes

a. concellers *interlineat.*

a. a continuació una paraula ratllada.
b. a continuació ratllat n.

dels tres[a] braços, y per a aconsellar-nos lo que havíem de fer sobre dites coses férem nominació de 24 persones, ço és, vuyt de quiscun stament, per a què aquelles nos aconsellassen, y essent aquest negoci de què ara se tracta lo matex y deppendent de aquell, só de vot y parer que sien cridades y convocades les matexes persones eletes, per a què.ns aconsellen lo que podem y devem respondre a la embaxada que se'ns és estada feta per lo bras militar lo die de despús-haïr, que ere a 31 del passat mes de mars, attès majorment que per part de dit bras ho insisten a què.ls façan resposta a la dita embaxada, y supplica a estos senyors condeputats y oïdors se adheresquen a d'aquest mon vot». E lo senyor deputat real dix que «és molt justa cosa se torne resposta al dit bras militar, attès la demanen, adherint-se en lo demés al parer de dit senyor deputat militar».

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que «és del matex vot y parer del senyor deputat ecclesiàstic y se adhereix a.n aquell». E lo senyor oïdor militar dix que «és del matex // 130r // vot y parer del senyor deputat militar». E lo senyor oïdor real dix que «és del matex vot y parer del senyor deputat ecclesiàstic, supplicant a dits senyors deputats militar y real y oïdor militar, attès que nostre vot està approvat per lo Concell de Cent de la present ciutat, conforme la embaxada feta per la present ciutat a 20 del passat, sien servits de adherir-se a d'aquest nostre vot».

E fets los dits vots cridaren als dits tres embaxadors, e los dits senyors deputats ecclesiàstic y militar los digueren quiscú d'ells, ço és, lo senyor deputat ecclesiàstic los vots dels dits senyors oïdors ecclesiàstic y real y seu, e lo senyor deputat militar son vot y de dit senyor deputat real y oïdor militar, dient que no feyen consistori ni uns ni altres, y axí no podien respòndrer consistorialment res. E oïts dits vots, dits senyors embaxadors se'n anaren.

Dimars, a III. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

130v Dilluns, a VIIII. En aquest die, després dinar, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

131r En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori per sa indisposició, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general ab la forma acostumada, y enviats a sercar primer per ell, per son secretari. Y arribats allí los donà la carta de sa magestat de 2 del corrent devall continuada, y aquella liurà en mà del senyor deputat militar, fent-ne llevar acte a son secretari y explicà la creença d'ella ab poques paraules y ab asperesa, dient que no.u deye a tots sinó als qui ya.l entenien. E lo senyor deputat militar dix que ells tractarien y consultarien dit negoci en son consistori, y sa excel·lència dix en effecte, que no.y havia consulta ni *haún con sí mismo*, sinó que obeïssen. E fet açò, se'n anaren ab la sòlita cortesia.

Dimars, a X. En aquest die, després dinar, enviaren ab embaxada los senyors deputats y oïdors al excel·lentíssim loctinent general als senyors don Berenguer de Paguera y Jaume de Aguilar, donzell, per tornar-li resposta de la carta que lo die de haïr los donà sa excel·lència y de la creença los explicà, dient-li, en effecte, com ells han tractat dit negoci y que en ell, y en lo faedor acerca de dites coses, estan tres a tres, ço és, que lo senyor deputat ecclesiàstic y oïdors ecclesiàstic y real són de parer que se obeesca y se accepten les constitucions ab les protestacions en sos vots expressades, per ells fets lo die de vuy, y que imprimescan, y axí han nomenat ya persones per a què entrevinguen en la estampa y en lo faedor en ella. // 131v // E los senyors deputats militar y real y oïdor militar són de parer que, per a què millor pugan acertar lo faedor al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic, que.s juncten braços com és acostumat, per a què.ls aconsellen lo faedor com en sos vots del die present està més largament contengut. Y axí, per no tenir ni uns ni altres bras complit, no poden fer res ni deliberar.

E tornats de dita embaxada referiren en consistori com ells han explicat sa embaxada, en effecte, y que sa excel·lència ha respost *«yo lo tengo entendido, ya les dixe hayer lo que havían de hazer, yo no tengo que responder»*.

Dimecres, a XI[a]. En aquest die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Gispert de Guimerà,[b]... Masdovelles, donzell, Bernat Romeu, ciutedà. E arribats en consistori referiren, en effecte, la embaxada del tenor següent, que poc aprés per ells fonc dictada en lo taulell de la scrivania major del tenor següent:

«Lo senyor don Gispert de Guimerà y Luís Masdovelles y Bernat Romeu, per part del stament militar, supplican a vostres senyories sien servits de posar en execució la determinació de les vint-y-quatre persones eletes per la comprobació que últimament s'és feta de les constitu-

a. a continuació ratllat staments.

a. a continuació ratllat I.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 29 mms.

cions, ab tanta conformitat y parer de la ciutat de Barcelona, la qual deliberació // 132r // fou feta després que lo volum de les constitucions últimament fonc enviat a vostres senyories, y havent don Christòphol Gallart fetes les diligències que ha pogudes y degudes fer acerca de dit negoci, supplicam a vostres senyories, per part de dit stament, sien servits posar en execució dita determinació ab la prestesa y conformitat que lo negoci requereix, que aquell stament entén serà fer-ne grandíssim servey a Déu y a sa magestat, y.n redundarà grandíssim benefici a tot aquest Principat, y que ademés, que appar en aquell stament faran vostres senyories lo que toca a sa obligació, ho rebrà a particular mercè.

E los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat militar, per ser absent del consistori y casa de la Deputació lo deputat ecclesiàstic, respongué, en effecte, que assí.s tractarà y farem lo que tenim obligació per descàrrec de sos officis.

Disabte, a XIIII. En aquest die dexà de venir en consistori, per sa indisposició corporal, lo senyor deputat ecclesiàstic.

132v Diumenge, a XV. Diumenge de Rams y entren los feriats de Pascha Resurrecció.

133r Diumenge, a XXII. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XXIII. Segona festa de Pascha. En aquest die fou la festa de sant Jordi y, per ser en tal die com ere y tant occupat, no.s féu la festa de sant Jordi en la present casa, sinó lo diumenge propvinent; ab tot, per lo jubileu, és tingut la capella y casa parada y féu-se la crida del jubileu, y vingué molta gent en ella per guanyar dit jubileu.

133v Dimars, a XXIIII. Festa de sant Marc.

Disabte, a XXVIII. En aquest die se feren les vespres de la vigília de sant Jordi molt solemnes en la present casa, y foren-hy los concellers, convidaren al excel·lentíssim loctinent general y als demés, com és acostumat.

134r Diumenge, a XXVIIIº. En aquest die se féu la festa de sant Jordi en la present casa. Digué lo offici lo senyor bisbe de Barcelona, y acabat lo offici sermonà. Fonc-hy lo senyor loctinent general, concellers y molts cavallers y damas y persones de tres staments, y aprés, després dinar, se feren les vespres solemnes ab lo sòlit acompanyament. E los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor militar no.y foren per ésser la hu mal y l'altre absent.

Dimars, lo primer. Festa dels Apòstols. En aquest die se feren ciutedans en casa de la ciutat, y no se'n féu sinó hu, qui fou misser Joan Gàllego del Real Consell Civil.

134v Dijous, a III. Festa de Santa Creu.

135r Dimars, a VIII. Festa de la Apparició del gloriós sant Miquel, archàngel.

Dimecres, a VIIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori ab embaxada, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent, mossèn Francesc Cosma Fivaller, donzell, Julià de Navel, ciutedà, los quals referiren a vostres senyories, en effecte, com dits concellers y Concell de Cent, desijant servar la bona correspondència y germandat que aquella casa sempre ha tingut ab aquesta, suppliquen a ses senyorias se vaja assentant lo negoci corrent de les cauquilles y çafrà, y attès se està per poca cosa en acabar-se de assentar, se vaja allenant ab la brevedat possible. E dits senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent de consistori y casa de la Deputació, digueren a dits embaxadors, en effecte, la molta gana tenen en servar la matexa bona correspondència y que ell(s) los tornaran resposta.

Dit die vingueren en dit consistori, per part del excel·lentíssim loctinent general y Real Consell, mossèn Melchior Largués, procurador fiscal de la règia cort, y Miquel Joan Amat, y en effecte digueren com los enviaven per rèbrer allí un acte del que dit procurador fiscal deye de sa part, y axí dit mossèn Amat supplica a ses senyorias li donassen licència per rèbrer dit acte, y que també rebe aquell lo scrivà major de ses senyorias.

135v E dits senyors deputats y oïdors, aprés de haver tractat entre ells y sos assessors y vist lo negoci y los exemplars en semblants occasions fets, donaren dita licència per a què fet dit acte per dit mossèn Amat y per son scrivà major y per quiscú d'ells *in solidum*, com appar en lo manual comú de la scrivania major de la present casa.

Dijous, a X. Sant[a] Ramon de Penyafort. Nova de la canonització del gloriós pare sant Ramon de Penyafort del orde de predicadors. En aquest die, de gran matí, arribà un criat del excel·lentíssim duc de Cessa, embaxador de sa magestat en Roma, despatxat per ell a la posta ab tota diligència ab despaig per als senyors de-

a. Sant...predicadors *interlineat al marge esquerre.*

putats, fent-los a saber de la canonització del gloriós pare sant Ramon de Penyafort al qual canonitzà sa Santedad a vint-y-nou de abril proppassat, diumenge, ab grandíssima festa y cerimònia, com de dita canonització y festa appar ab la relació vingué ab dit despaig, que ací serà cosida. E // 136r // axí mateix reberen semblant avís los magnífics concellers d'esta ciutat.

E encontinent, los senyors deputats se ajunctaren en son consistori y los concellers en sa casa de la ciutat y lo senyor bisbe y Capítol en son Capítol, per tractar acerca del faedor en dit negoci, y tots ab molt gran contento y alegria de la dita nova havien rebuda de la dita canonització, fent gràcias a Nostre Senyor de la mercè nos havia fet de gozar en nostre temps de tanta felicitat de tenir en lo cel un tan principal patre cathalà y d'esta ciutat e diòcesi. Y axí encontinent se determinà per dits concellers que, per ara, se tingués molta música en dita casa y que anàs ab ells a ont volrien anar, ço[a] és, tabals, trompetes y menestrils. Y en la Deputació los senyors deputats deliberaren lo mateix, inseguint lo que dita ciutat feye, com és acostumat. E lo dit Capítol deliberà se fes una professó per lo entorn de dita yglésia la qual se féu ab gran solemnitat, acudint a ella lo excel·lentíssim loctinent general, concellers y persones moltes, de tots staments, ab molta música.

E lo mateix de matí, tot lo die, hagué en la present casa, en los corredors sobre lo portal de la dita casa, molta música de trompetes, atabals y menestrals ab què lo poble se regosijave molt. Lo matex de matí, entre onze y dotze, dits magnífics concellers anaren acompanyats de sos prohòmens, ab tota la música devant, ab ses vestes, a la yglésia de Santa Catharina, a peu tots per fer oració al // 136v // gloriós sant a ont és lo seu sant cors. Y allí cantaren los frares lo *Te Deum laudamus* ab los goigs de dit sant. Y fet açò, se'n tornaren en casa de la ciutat ab la matexa música.

Dit die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors, consistorialment, lo deputat ecclesiàstic emperò absent per sa indisposició corporal, a la yglésia de Santa Catherina ab les masses grosses devant, com és acostumat, y ab los officials y ministres del dit General, molt ben acompanyats, y devant de tots los tabals y aprés les trompetes y menestrils ab les vestes del General, sonant contínuament y fent molta música, partint de la Deputació y anant per la plaça de Sant Jaume, Libreteria y per la Bòria, Samoleres y entrant-se'n per lo patí del monastir en lo qual, ya a la primera porta, los isqueren molts frares del dit monastir, dels més principals, y.ls acompanyaren fins al altar major de dita iglésia a ont feren oració tots, y de allí anaren a la capella del dit gloriós sant Ramon. Cantaren los frares *Te Deum laudamus* y acabat lo dit *Te Deum laudamus* cantaren uns goigs del dit gloriós sanct. E fet açò, los dits senyors deputats y los demés anaren adorar la relíquia del gloriós sant tenie allí un frare sacerdot, y de aquí se'n tornaren ab lo mateix acompanyament fins a la porta del pati, fent tirar los frares molts mascles, axí al entrar com al exir de dit pati, y de aquí se'n tornaren per lo // 137r // carrer dels Mercaders, font de Sant Joan, escales de la Seu, plassa Nova, y de aquí a la Deputació.

Arribats en consistori de la Deputació, vingué don Joan de Erill per part del bras militar, fent-los a saber com dit stament havie deliberat que, per ara, sie feta esta nit matex una encamisada de molts cavallers, ab ses atxes y divises quiscú com millor pogués; y axí.ls pregaven los dexassen los músics ab les vestes del General que los músics ells los pagarien. E dits senyors deputats, attès dites festes tan justes y degudes, manaren que fos fet com ere demanat. Y axí dita festa se féu en la matexa nit, començant a les deu hores y foren cerca de quaranta cavallers ab sos bons cavalls, molt ben adressats ab robes de telilles de or y plata, ab ses atxes tots blanques en les mans, ab la dita música davant. Y partiren de casa del senyor comte de Savallà, se'n anaren dret al dit monestir de Santa Catherina, y entrant per la porta del pati arremetien de dos en dos ab sos cavalls fins a la porta de la yglésia, y allí feyen son degut acatament y de aquí se'n anaren per l'altre portal del pati, per lo carrer dels Mercaders, plassa de Santa Anna y carrer Ample y altres carrers, fent molt regosijo y festa per la tant bona y santa[a] nova. E corregueren molts cavalls en la plassa de Santa Anna, al carrer Ample, emperò devant lo senyor loctinent general no.y corregueren perquè no fou a les finestres que.s diu ere ya en lo llit. E la dita nit, en dita yglésia, // 137v // axí dins com fora, hy havia gran luminària y alimàries, e la iglésia ben enbellida y adressada de molta seda.

Divendres, a XI. En aquest matí se féu per lo reverent Capítol de la present Seu una solemne professó, ab la qual anaven les parròchias y clericia y Capítol de dita Seu, e lo senyor bisbe vestit de pontifical e los concellers ab gran multitut de gent; y partint de dita Seu anaren per devant del palau de dit senyor bisbe y de la Deputació y per lo Regomir, carrer Ample, per lo Born, carrer de Moncada, Bòria y de aquí se'n

a. ço és *interlineat, damunt de* de *ratllat.*

a. a continuació ratllat Anna.

entraren per les Semoleres en dita yglésia de Santa Catherina, a ont se féu per tots oració en la capella del gloriós sant; y lo senyor bisbe y demés anaven ab ell se'n pujaren al altar major, a ont se celebrà lo offici molt solemne y ab molta música, dient la missa dit senyor bisbe. Y acabada la missa se llevà la casulla y se'n puja a la trona major de dita yglésia, ab los qui li ajudaven de diaca y sotsdiaca, a ont sermonà ab gran fervor les alabanses de dit y gloriós sant y de sa vida y canonització, y fet açò se'n tornà la professó en la Seu per lo carrer dels Mercaders, per la Bòria, plassa del Rey y per detràs la Seu. E mentre que la dita professó passà per devant la present casa de la Deputació, estava tota la música sobre lo portal al corredor, fent molt gran regosijo, y estant tot lo enfront empaliat de domassos, ab moltes banderes y estandarts del General. E aprés enviaren dita música al pati de Santa Catherina la qual, quant // 138*r* // dita professó entrà, la recebí molt bé ab gran regosijo. E de aquí se'n vingué dita música a la casa dels senyors deputats a la plaça del Rey, y de allí feren molta festa y regosijo quant dita professó passava.

Dit die, aprés dinar, lo exel·lentíssim loctinent general, ab tot lo Real Consell, anaren ab cerimònia a la dita yglésia de Santa Catherina, ab gran acompanyament, per fer oració al dit sant, a ont feren axí matex oració.

E lo matex die, després dinar, hy hagué molta música en la present casa y en los corredors, y axí mateix en la casa de la ciutat, y axí mateix en la nit en la yglésia de Santa Catharina moltes alimàries, axí sobre d'ella com dins.

Dit die, enviaren los senyors deputats al síndic del General per convidar als magnífics concellers de la present ciutat, per a la justa se ha de fer en lo Born, diumenge primervinent, per la confraria de sant Jordi, y també digueren al síndic de dita confraria donàs orde de convidar al excel·lentíssim loctinent general y als demés se sol convidar.

Disabte, a XII. En aquest die, després dinar, anaren a la dita yglésia de Santa Catherina los cònsols de la Lonja de la present ciutat, ben acompanyats, ab masses y molts mercaders, a ont foren axí mateix ben rebuts y festejats, e axí mateix anaren moltes confraries y monastirs ab música y luminària, abans y aprés ab gran devoció, y axí matex moltes viles y parròchias de fora vingueren ab professons molt devotes a visitar dita iglésia, y altres tribunals.

138*v* Diumenge, a XIII. En aquest die se féu la justa de la confraria de sant Jordi[a] en lo Born y, de matí, lo offici en la sala gran com és acostumat.

Dilluns, a XIIII. En aquest die se féu crida de braços per la ensaculació del die de demà. En aquest matex die anaren moltes professons axí de la present ciutat com de fora a la iglésia de Santa Catherina, ab molta música; y hagué.y música en la present casa als corredors; y dit gloriós sant féu en tots los dits dies y los aprés grandíssims miracles, cobrant salut en sa capella coxos, tollits, segos y altres gèneros de malalties, com appar en lo libre dels miracles de dit gloriós sant que al present se va estampant.

En aquest mateix die vingué a la casa de la Deputació lo senyor deputat ecclesiàstic, y.s posà al guarda-roba ab son llit, perquè estava mal, y des de allí feye y entenie en negocis.

Dimars, a XV. En aquest die se tingué ajust de braços en la sala gran nova de la present casa, per fer la extracció de habilitadors conforme lo capítol 8 del nou redrés // 139*r* // del General, la qual fonc feta en la forma costumada, com apar en lo libre de Deliberacions a la corrent jornada. E també se proposà a les persones de dita congregació que.ls aconsellassen lo faedor acerca de les festes y regosijos faedores per la nova de la canonització del gloriós sant Ramon, y font resolt per la major part y quasi per tots que, per dita causa, se gastàs de diners del General, y per trassar les festes y lo faedor sien nomenades algunes persones eletes per los senyors deputats, com en dit libre de Deliberacions més largament appar. Lo matex die se féu la enseculació de tots los llocs vaccants dels enseculats a deputats y oïdors, com apar en dit libre de Deliberacions, ab la forma dispose lo nou redrés.

Dimecres, a XVI. En aquest die, de matí, se acabà la enseculació dels llocs de deputats y oïdors, com apar en libre de Deliberacions. En aquest matex die feren nominació los senyors deputats de persones eletes per tractar lo de les festes y regosijos per lo gloriós pare sant Ramon, ço és, de XXI persones, com apar en libre de Deliberacions, y entre elles hy foren los tres presidents.

Dijous, a XVII. En aquest die hy hagué ajust de persones eletes per lo de les festes del gloriós sant Ramon, y fonc presa la resolució se fecen les consertades en libre de Deliberacions.

139*v* Disabte, a XVIII. Festa del gloriós sant Yvó. En aquest die se feren dos professons de donzelles

a. a continuació ratllat y de sant Jordi.

les més solemnes y de mirar que may haguessen vistes, ço és, de matí, la una partint de la iglésia de Santa Maria de la Mar, y en ella anaven més de dos mil donzelles ben areglades y ab bon orde, totes ab guirlandes de roses y flors y vestides de blanc, y altra se féu lo després dinar, partint de la iglésia del Carme, ab lo matex bon orde, que foren cerca de mil, axí matex com les dites altres ornades y ataviades, axí xiques com de grans, y totes anaren ab molta música a la iglésia de Santa Catherina, y allí adoraren lo reliquiari del gloriós sant Ramon, y ere tanta la multitut de gent hy anave per vèurer-les, que no restava ningú per les cases a ont no passaven. Fonc una vista molt gran y de lloar al senyor, al qual lloaven y beneïan tots de la mercè nos ha fet en nostres temps, y en particular les dites donzelletes conformants al lo que diu la scriptura «*ex ore infantium*», etcètera. Lo matex die arribaren algunes professons de les parròchias del bisbat, ço és, de Sant Joan Despí y Sant Andreu de la Barca y de Martorell, totes molt bé y ab molta música y luminària e devoció, y en particular la de Martorell que ere de mirar, y los dies atràs de la present setmana, ne havien axí matex vingudes moltes de les parròchies de defora y també de la present ciutat, axí de minyons com de minyones, anant tots a visitar la iglésia de Santa Catherina, a ont ere lo cors del gloriós sant, lo qual pagave bé les visites li feyan perquè de cada die feye molts miracles, ab gran multitut, que posar-los ací serie // 140*r* // may acabar y qui.ls volrà vèurer se estamparà ya un libre d'ells, lo qual se va ordenant y component, plasent al Senyor. Y tots los dits dies no parave la música en la present casa, ni en casa de la ciutat, fins dites festes sien acabades, sien atades, com se dirà.

Diumenge, a XX. En aquest die se continuà la música en la casa de la Deputació per les moltes professons passaven.

Dilluns, a XXI. En aquest die se continuà dita música per lo matex respecte.

Dimars, a XXII. En aquest die se continuà axí matex la música en la present casa y en casa de la ciutat, com los passats, y se feren moltes professons de minyons y minyones de la present ciutat, anant tots de blanc vestits ab guirlandes de roses y luminària, y en particular se'n féu una de més de tres-cents minyons com a pelegrins, ab molta música dansant, que era pler de vèurer. Y tots anaven a la dita iglésia de Santa Catherina y feren oració al gloriós sant Ramon. Y axí matex arribaren diverses professons de les // 140*v* // parròchies del present bisbat, totes ab molta música y ornades y ataviades de clerizia, pelegrins, com del demés.

Dimecres, a XXIII. En aquest die se continuà xí matex la música en dites cases, y vingué gran concurs de professons, axí de fora com de la present ciutat, y en particular ne vingueren dos, la una de Terrassa ab gran gent, axí de hòmens com dones, pelegrins, banderes y tabernacles, clericia y luminària que passaven quatrecentes atxes, y la última de totes fou la de Mataró, que si bé fou la derrera fou la més principal, y entre altres coses hy venien set banderas molt grans y principals, música, axí de tablas, trompetes y clarins, ab gran còpia, ab un número de gent grandíssim, ab luminària que aportava, tothom estava admirat beneint al senyor y fent-li gràcias y al gloriós sanct, que tenie suspesos los ànimos de tots, lo qual continuava de cadal dia en fer grans miracles y socorrie als qui de bon cor lo invocaven, axí en les ànimes com en los cossos, perquè en dits dies se feye molt poc mal y apenes gens, havent-hy tanta multitut de gent qui de contínuo anaven, axí de nits com de dies, los carrers plens, y ans de dites festes se'n feye tant que ya no.s podia anar essent de nit, ni en les cases estava la gent segura de die, y lo matex fora ciutat, com en libre de dits miracles se pot clarament vèurer.

En aquest matex die se féu una solemne professó per los criats de cavallers, cosa inaudita, a ont anaven com a pelegrins los més ab més de setanta atxes // 141*r* // y ab molta música y clericia, partiren de la iglésia de Sant Miquel ab la creu y custòdia de dita iglésia, aportaren un ciri al dit gloriós sant, molt gran, e ab molta música y bon orde, que ere per a lloar al Senyor.

Dit die, després dinar, los magnífics concellers de la present ciutat, anaren ab cerimònia a la plassa de Sant Jaume ab tota la música, com se acostume la vigília de Corpus, y de aquí la música, drac y brívia, diablots, gigants y cavalls cotoners eren també vinguts allí, se'n anaren fer la volta de la professó general se ha de fer demà, com aprés se dirà.

Dijous, a XXIIII. En aquest die se començaren a fer les festes y alimàries del gloriós sant Ramon y de sa canonització, e fonc dit die manat per la ciutat y per lo bisbe. En aquest matex die, de matí, se féu la festa en Santa Catherina, digué lo offici lo il·lustríssim y reverendíssim senyor archabisbe de Tarragona, don Joan Terés, en lo altar major; a la part del evangeli estaven sinc bisbe<s>, ço és, de Barcelona, Leyda, Urgell, Vic y Solsona, y tots assentats ab cadires de vellut, e a la part esquerra los sinc concellers també ab ses cadires de repòs de vellut y ab gramalles de domàs folrades de telilla

de or; sermonà lo reverendíssim bisbe de Barcelona; féu-se lo offici ab gran música y molt solemne ab grandíssim concurs de gent.

Lo matex die, després dinar, se féu la professó general de dit gloriós sant, partí de la Seu per lo portal major y de aquí anà per devant la Inquisició, plasseta // 141*v* // de la Seu, devant del palau real, estan los deputats, plassa del Rey y per la Bòria fins al carrer dels Mercaders, y de allí se'n entrà per lo carrer de front Santa Catherina y entrà dins la iglésia de Santa Catherina, a ont prenen lo cors del gloriós sant Ramon y ixen per lo portal de Sant Jacinto, y de aquí se'n van devant la capella d'en Marcús, carrer de Moncada, per lo Born, Cambis, carrer Ample, carrer de la Carniceria d'en Sors fins la proa de misser Quintana y Roda, per lo carrer del Pa, qui va devant del marquès de Aytona, plassa de Santa Anna, carrer Condal, riera de Sant Joan, carrer d'en Copons, dels Cellers, plassa Nova, devant de la Deputació, Calseteria, Bòria avall, Samoleres, tornà a la dita yglésia de Santa Catherina.

Los adressos, altars y paraments y retratos eren per los carrers era cosa que espantava, y entre altros en lo carrer Condal estava tot empaliat y envelat y un bellíssim altar ab la figura de sant Ramon, com passava la mar. Devant Jonqueres hy havia axí matex un bell altar de diversos retratos y plata, y sobre lo portal del dit monastir de la plassa gran havien fet un corredor de gelosies, a ont estaven les monjas de dit monastir per vèurer la dita professó, y altre altar molt bell havia al portal de la Deputació. E devant de sa excel·lència, axí matex, altre molt ric per diverses altres parts que no tenen fi ni compte, que era cosa may vista i inaudita.

La dita professó anava en la forma següent, ço és, tot primer los cavalls cotoners, diablots, gigant y gigantessa, la brívia y lo drac. En aprés[a] venien los atabals de la ciutat ab les trompetes conforme van a la professó de Corpus. // 142*r* // En aprés venia la bandera de la ciutat ab lo cavall de santa Eulàlia aportave un capellà com lo die de Corpus, acompanyat de capellans y persones de tots staments. Y tras d'ella un gigant o salvatge de bulto. E aprés los ganfanons de la Seu y parròchias. E tras d'ells los ciris de la ciutat, y aprés lo ciri del Sant Sperit ab sa luminària. E aprés venia la mulassa y sobre lo cap d'ella un monjuïch de bulto y sobre d'ella un sant Ramon passave la mar, ab moltes barques soles, y aprés les banderes dels perayres y fusters ab música, y aportaven tots atxes blanques que eren com cent y vint-y-tres. En aprés venia la confraria dels blanquers ab un leó molt gran daurats y molts diablots ab cuets, aportaven vint-y-quatre atxes blanques. E aprés dos banderes de fadrins ortolans ab atxes y molt ciris. E aprés la bandera dels traginers de mar ab molts ciris grossos. En aprés venia la dels bastaixos de capsana ab dos àngels demunt y santa Tecla molt ornada de molts ciris. Aprés la bandera dels daguers ab molts ciris grossos y atxes. Aprés la bandera dels garbelladors ab 12 atxes e molts ciris. Aprés venian tres banderas dels barquers, descarregadors y mariners ab una nau devant que passave la mar ab molta música, ab 28 atxes blanques. Aprés venie la bandera dels pescadors ab 12 atxes y molts ciris grossos. Y molts minyons pelegrins cantaven cobles y llaors del gloriós sant Ramon. E axí matex moltes minyones pelegrines y detràs sant Pere y sant Andreu[a].

142*v* E aprés venia la bandera dels espasers ab música de arpas y un tabernacle molt gran, ab sant Bernadí y onze atxes y molts ciris. Aprés venie la bandera dels corredors de bèsties ab molts ciris. Aprés la de sant Miquel dels revenedors ab 14 atxes y molts ciris y un sant Miquel armat en blanc. Aprés la bandera dels corders ab 26 atxes y molts ciris. Aprés la dels flassaders ab 26 atxes. Aprés la dels boters ab[b]... atxes y un tabernacle molt gran ab la image de bulto de sant Joan Baptista ab quatre qui.l portaven ab sos [arnits]. Aprés la dels matalasers aportaven un tabernacle ab un sant Ramon. Aprés la dels taverners y hostalers ab 40 atxes. Aprés la dels caputxers ab 10 atxes. Aprés dues banderes de ortolans de 40 atxes y devant un minyó vestit com un àngel ab los caps de sant Abdon y sant Nen, y altres dos minyons com àngels ab spases. Més la dels spasers ab molts ciris y derrera un sant Pau. Aprés la bandera dels carnicers ab [22] atxes y molts ciris. Més la dels texidors de lana ab molts ciris. Més la dels passamaners ab 24 atxes. Aprés la dels julians ab [10] atxes, // 143*r* // ab cassadors derrera ab falcons y mussols y un tabernacle gran ab sant Ramon molt gentil, y derrera ab quatre fadrins qui cassa [ja]uen ab sinquanta liures cada una y molta música. E aprés dos minyons vestits com àngels. E aprés venia la dels calsaters ab 40 atxes y un tabernacle ab un sant Sebastià de plata. Aprés la dels cotoners ab 12 atxes. Aprés la dels assaonadors ab 24 atxes y molt ciris. Aprés la dels texidors de li ab sis atxes y molts ciris. Aprés la dels jovens texidors de li ab 16 atxes. Aprés la dels mestres de cases ab 32 atxes. Aprés la dels escudellers ab molta música y devant a modo de un carro y de sobre una dama que anave depeus sobre la esphera del món, ab

a. a continuació ratllat venia.

a. a continuació repetit y sant Andreu.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mms.

[1601] molts personatges y lansave rètols que deyan *«Yo la noble Barcelona madre indigna y muy dichossa pondré esta suerte gloriosa sobre la torida [...]»* aportava 25 atxes. Més la dels ollers ab 26 atxes. Més la dels ferrers y calderers aportaven 26 atxes. Més la dels flaquers aportave 4 atxes y molts ciris. Més la dels jovens sastres aportan 26 atxes. Més la dels traginers ab molts ciris. Més la dels manyans ab molts ciris y 32 atxes y un tabernacle ab les columnes de tots los sants de l'orde de predicadors, y llansant molts tillets differents.

143*v* Aprés la dels sabaters, mestres y jovens, aportan 80 atxes. Més duas banderas, la una dels sastres, l'altra dels freners, aportan devant un sant Steve ab una palma y una santa Magdalena ab un pot, ben adressats, aportan 63 atxes. E aprés venian los infants orphens. Y aprés les creus de la Seu, parròchias y monastirs, les dels monastirs ab moltes invencions de diverses maneres, les millors y més aventajadas que may se sien vistes en Barcelona, y entre elles la del Carme y sant Agustí, molt aventajades y eren totes les creus deset. E aprés venian los capellans de les parròchias tots ab sos ciris. E aprés venian los frares descalsos aportavan una santa Catherina màrtir, alta, ab cinera molt ben adressada ab set àngels alrededor ab atxes. Aprés los frares de santa Madrona aportaven una santa Catherina de Cena[a] ab 4 minyons ab atxes, ben adressada. E altre tabernacle ab Nostra Senyora ab molts frares del orde de Santa Madrona de bulto ab 6 atxes. E aprés venian los frares caputxins, y entre ells aportaven alta cinera y de sobre un sant Hyacinto adornat de moltes creus de or ab dos angelets ab ses atxes. E aprés los frares de Sant Francisco de Pàula, y entre ells anava una cinera ab un sant Vicens Ferrer // 144*r* // de sobre molt adornat y molt gran, ab quatre minyons vestits com àngels ab ses atxes. Més los trinitaris ab un tabernacle molt gran, molt adressat, ab un sant Antoni de bulto, ab sinc angelets vestits de telilla de or ab atxes. Més los mercenaris aportaven la història de la institució del convent de Nostra Senyora de la Mercè, y com sant Ramon donave lo hàbit, y també aportaven lo rey en Jaume instituïdor del orde. E aprés venian los frares del Carme y de Sant Agustí juncts, y entre ells una cinera ab un sant Agustí y sant Thomàs de Aquino, de bulto, ab quatre minyons vestits com àngels alrededor, ab atxes. E més aportaven un tabernacle, molt gran, que.y ere lo Monte Carmelo, ab Nostra Senyora al capdemunt ab los sants de la religió entran. E aprés venian los de Sant Francesc y Santa Catherina, y entre ells molts minyons vestits com àngels, vestits ab telilla de or, ab atxes; y aportaven un tabernacle ab un sant Pere Màrtir molt gran. E més un altre tabernacle, molt gran y ric y sumptuós, en què.y ere sant Domingo y sant Francesc que aportaven la iglésia en pes, e baix los peus los heretjes. E aprés venian los capellans de la Seu, y aprés los rectors y canonges y dignitats ab capes, eren més de 200. E aprés aportaven un tabernacle ab sant Ramon molt gran.

144*v* E aprés moltes atxes blancas y moltes vergues que portaven de tots staments. E aprés 24 atxes del General, ab 24 capellans. E aprés los reys y los àngels ab molta música. E aprés lo estandart de sant Ramon aportava lo comte de Sanulla, acompanyat de molts cavallers ab vergues. En aprés molts capellans ab ciris grossos y atxes. E aprés frares de Santa Catherina ab atxes. E aprés los verguers dels concellers y derrera d'ells los verguers de la Real Audiència, ab ses masses tots. E aprés venia lo cors del gloriós sant Ramon, lo qual aportaven frares del matex orde e tots ab casulles. Lo tàlem aportaven los sinc concellers y lo virey. E aprés venian los alt anomenats bisbes y archabisbes, vestits tots de pontifical. E aprés tots los doctors del Real Consell ab dos fileres, anaven primer los senyors canceller y regent. E aprés alguns cavallers, juristes, mercaders, notaris y de altres staments, tots ab atxes blancas que eren cerca de cent. En aprés molta infinitat de gent axí hòmens com dones[a].

145*r* La dita professó començà a les dos hores després dinar, y durà fins a les onze de la nit. Havie graelles per tot allà ont passave, al tart enseses, y molts llums. Lo enfront de la Deputació estava molt enpaliat dels domassos y brocadellos ab moltes banderas, y al cantó de la obra nova havia una cobla de sacabutxos ab un catafal alt, los havia fet ben empaliat de robosters del General; al temps la professó passà devant dita casa de la Deputació isqueren 24 ab 24 atxes blanques que tenien tot lo enfront devant la Deputació, y aquí havia ab molta música de tota sort, devant lo altar molt bell, ric y sumptuós havien fet en lo portal major de dita casa. Y en ser de nit se comensaren de fer per tota la present ciutat les alimàries per iglésias, monastirs y campanars, y per les cases comunes, ço és, per la present casa de la Deputació, General y Bolla, ciutat y altres parts, ab gran abundància y contento e ab molta música. Fou la dita professó la cosa més rara e inaudita se sie feta may en aquest Principat, e hagué.y tant gran concert de gents forasteres que no cabien en hostals y les cases de particulars estaven plenes, y no sols del present Principat, més de altres regnes, axí de França,

a. a continuació ratllat ab gatels.

a. a continuació dos memorials transcrits a l'Apèndix 7, pàgs. 788-789.

Aragó y altres parts, ab gran glòria del Senyor y del gloriós sant, honra y reputació de nostra província.

145v Lo matex die féu dos miracles grans dit gloriós sant, com appar en lo libre dels miracles.

Divendres, a XXV. En aquest die se continuaren les festes y alimàries del gloriós sant Ramon en lo de matí. Hy hagué gran offici y molt solemne en la iglésia de Santa Catherina, a ont assistiren los senyors archabisbe y quatre bisbes e los magnífics concellers, ab la forma que lo die abans. Digué la missa lo senyor bisbe de Barcelona y predicà lo senyor bisbe de Urgell, ab una cadira sobre unes taules altes li havien posades al canto del cor, devant lo rexat del altar major. Acabada la missa anaren tots los dits senyors archabisbe, bisbes graduats, per orde, ab los dits concellers a la capella de dit gloriós sant Ramon, ço és, los bisbes a la dreta y los concellers a la esquerra, ab molta música y regosijo, y de aquí los dits concellers los acompanyaren fins al portal de dita iglésia.

Lo matex die, a la tarda, se continuaren les alimàries en la present ciutat ab gran abundància y fervor, que ere cosa de mirar, ab molta música y fochs, cuets, tirs de arcabussos y feyan-ne moltíssims // 146r // de diners seus propris, sens los que pagaven les comunitats, e duraven que eren més de 12 de la nit. Y en la present casa se feyen sumptuoses com les que feren per la vinguda y casament del rey nostre senyor en l'any 1599, y ab molta música de tota sort.

Disabte, a XXVI. En aquest die se continuaren les matexes alimàries y festes del gloriós sant Ramon. En aquest die, de matí[a].

Diumenge, a XXVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats feren fer un solemne offici y sermó en la iglésia de Santa Catherina a llaor del gloriós sant Ramon, conforme se fa lo die de sant Jordi en la casa de la Deputació, ab tota la música de la casa de la Deputació. Digué la missa lo reverendíssim don Luís Sans, bisbe de Solsona, e sermonà lo senyor don Ildefonso Coloma, bisbe de Barcelona, fonch-hy lo senyor duc de Feria, loctinent general, convidat per lo consistori lo die abans, per lo oïdor militar qui ben acompanyat hy ere anat. Los senyors deputats y oïdors estaven a son banc despallares a la part de la epístola, dins lo altar mayor, y aprés d'ells lo senyor comanador don Federic Meca, gran conservador de la religió de Sant Joan y dos altres comanadors vells, y tras ells // 146v // molts bancs ab moltes persones del tres staments, ecclesiàstics militars y reals en gran número que ere bellesa, y ultra[a] dels bancs tota la iglésia ne estave plena y les claustres. Lo dit excel·lent loctinent general estave a la part del evangeli ab un dosser y cadira, y tras ell ab alguns bancs cavallers, en la tribuna estaven alguns bisbes, cancellers y inquisidors qui leshores no tenien lloc, y lo die abans los senyors deputats s'eren excusats ab los senyors archabisbe y bisbes y concellers, dient-los que ya veyen lo lloc ere allí y que.ls tinguessen per excusats com no.ls convidaven. Hagué.y en dita festa gran multitut de gent y en particular principal de cavallers y damas los quals eren vinguts molt adressats perquè també eren vinguts ab atxes blanques, tras per raó de la professó se havia de fer aprés del offici, la qual no.s pogué fer per la gran aygua féu tot aquell matí, y finalment havien hagut los senyors, per fer aquella, molts ornaments de la ciutat de la professó de Corpus que fore estat bellesa vèurer-la, y axí fonc dexada per altra occasió. Los dits senyors deputats y oïdors anaren a dita festa acompanyats de molts officials y de alguns cavallers ab les masses grans devant, y devant de tot tota la música, atabals, cavalls cotoners y altres, al exir emperò se'n anaren sens cerimònia, entrant-se'n en la claustra per raó de la aygua, fora que foren de la dita iglésia los dits senyors deputats y oïdors, axí al venir de dit loctinent general com al anar-se'n, // 147r // lo acompanyaren sempre, posant-se lo deputat militar a la esquerra, per no ésser-hy lo ecclesiàstic per estar mal. Y lo consistori pagà tota la luminària de dita iglésia dit die y la festa.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, de matí, se féu la professó de les letanies acostumada per lo Capítol de la present Seu. En aquest die, de matí, se féu per lo convent de Sant Francesc una gentil professó la qual anà a la iglésia de Santa Catherina ab molta música, luminària y ben ornada, ab son bell tabernacle y creu y banderes y altres coses, y feren lo offici en dita iglésia del gloriós sant Ramon.

Dimars, a XXVIIII. En aquest die, de matí, se féu, axí matex per lo Capítol de la Seu de la present ciutat, la costumada professó de les letanies. E lo matex matí anà la professó del Carme a la iglésia de Santa Catherina ab molta música, luminària, tabernacle, banderes y creu, bella y solemne, y feren allí son offici solemne.

Dimecres, a XXX. En aquest die anà la professó de la Santa Trinitat a la dita iglésia de Santa Catherina, ab molta música, luminària y gent.

a. text inacabat.

a. a continuació ratllat de la iglésia.

[*1601*] 147*v* Dijous, a XXXI. Festa de la Assenció del Senyor.

Juny MDCI

Divendres, lo primer. En aquest die la professó de[a] Santa Maria de la Mar anà ab gran solemnitat ab moltes banderes, pelegrins de minyons y minyones, molta luminària y atxes, música y gran concurs de gent, a la iglésia de Santa Catherina, y ere molt major professó de la que solen fer per a Corpus en dita parròchia, y feren l'offici y sermó en la iglésia de Santa Catherina.

Disabte, a II. En aquest die se féu semblant professó per la parròchia del Pi, com la que féu lo die de haïr Santa Catherina de la Mar, y encara major. Feren lo offici y sermó en dita iglésia de Santa Catherina, ab gran solemnitat.

Diumenge, a III. En aquest die, // 148*r* // després dinar, se feren en lo Born de la present ciutat per los cavallers de la present ciutat, per la alegria de la canonització del gloriós sant Ramon, de les més principals y majors festes que vuy los nats hajan may vistes, axí per la multitut de cavallers, adressos, divises, com per tot lo demés. La música y lo de la plassa pagave lo General de Cathalunya. La entrada fonc bellíssima ab gran orde, allí corregueren primer algunes quadrilles de cavallers ab cavalls fent lo caragol, en aprés[b] corregueren ladriolades, e romperen lanses en terra, e aquí també ab un estaferm, y aprés hy hagué torneig de peu, apeant-se alguns dels armats anaven a cavall. Y havie.y una torre feta de fusta en dit Born ben pintada, y al cap d'ella un pel·licano y tres cavallers guardaven y defensaven aquella, los quals tots tres tornejaren contra hu qui ere mossèn Miquel Baptista Falcó, lo qual los vencé y entrà en la torre, y en ella se posà foch de molts cuets havia dintre, y cremàs lo pel·licano y lo de la suma d'ella, y aprés se obrí una magrana gran havia al peu de dit pel·licano de la qual isqué un home vestit del hàbit de sant Ramon ab un Christo en la mà qui dave la benedicció a tots; y fet açò tornaren dits cavallers a córrer lanses y galejar per lo Born, y se'n anaren ab lo matex concert eren vinguts, lo modo y forma dels qui vingueren en dita festa és lo següent: primerament entraren quatre mestres de camp, ab sos cavalls molt adressats // 148*v* // de ses divises molt bones de gentils telilles de or y plata, per fer fer plassa, aprés d'ells venien los atabals, trompetes y menestrils de la present casa, tots a cavall ab les vestes del General, aprés d'ells quatre quadrilles de ginets, los embaxadors, los reys de armes, los macers, los dos cavallerisos majors ab los estocs, los lacayos, los dos reys, los dos patges ab los [guian], los majordoms dels reys, los de consell de estat, los de la *«llave dorada»*, una cobla de menestrils, dos cavallerizos de les reynas, los lacayos de las reynas, les dos litteras de les reynas, los majordoms y las camareras de las reynas, los cavallés ab ses dames, don Pedro Clariana y Fluvià, una cobla de trompetes, lo puesto dels bridons, los cassadors, la casa, les alcancies, lo estaferm lo torneig.

149*r* Dimecres, a VI. En aquest die, de matí, féu la parròchia del Pi una gran y solemne professó ab moltes banderes, tabernacles y gran número de pelegrins, minyons y minyones, e més de doscentes atxes y molta música, anaren a la yglésia de Santa Catherina a ont feren un molt solemne offici y sermó.

Dijous, a VII. En aquest die, de matí, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic. En aquest mateix de matí se féu una molt solemne y gentil professó per la parròchia de Sant Pere ab moltes banderes, tabernacles, música, pelegrins, axí minyons com minyones, ab diverses invencions de àngels, sants y santes y ab molta luminària, axí de atxes com altra, que ere pler y glòria de veure.u, anaren a la dita yglésia de Santa Catherina, a ont se féu solemne offici y sermó.

En aquest die, després dinar, se féu un torneig en lo Born per los cavallers ab laor y per regosijo de la canonització del gloriós sant Ramon, foren-hy dos mantenedors los quals aportaven les armes pintades del orde de sant Domingo; tornejaren molts y molt bé; hagué.y molts prisos de or, y los més donaren a sant Ramon los guanyadors. Los senyors deputats pagaren la música y prisos bons. Y acabat lo torneig se'n anaren tots a la iglésia de Santa Catherina, y entraren dins, y allí feren oració y presentaren dites joyes.

149*v* Dit die vingué de Caldes una molt bella y solemne professó ab molta música y sinc banderes y sinc tabernacles, ab gran luminària y ab més de cent-sinquanta atxes, y ab molts pelegrins y pelegrines, axí grans com xics, y devant d'ella anava una carrossa enrodada de rama y en ella aportaven molts barrals grans de vi plens de aygua-ros, y regaven-ne los carrers per allà a ont havia de passar la professó y també a la gent ho mirave, y fonc una de les més gentils y belles professons se sien fetes de les de defora, que era contento y alegria de vèurer y gran glòria[a] del Senyor y del sant.

a. a continuació repetit de Santa.
b. a continuació repetit en aprés.

a. a continuació ratllat y.

Disabte, a VIIII°. En aquest die enviaren ab embaxada, per part d'esta ciutat, los senyors Francesc Cosma Fivaller, donzell, Julià de Navel, ciutedà, los quals, per part dels concellers y Concell de Cent de dita ciutat, explicaren com per les contencions occorrents són entre esta ciutat y los pares inquisidors // 150*r* // se han trencades moltes constitucions y contrafet a molts privilegis reals per dits inquisidors, y axí supplican a ses senyorias que com a conservadors que són de dites constitucions, leys y libertats de la terra, fecen en açò part, axí acudint ab sa magestat y a son loctinent general com als demés convinga, e també que usen de la bona correspondència se tenen estes dos cases scriguen a sa magestat de sa justícia, com estes dos cases tenen acostumat, y li suppliquen lo remey de sa real mà. E los senyors deputats, en effecte, los respongueren que ells tractaran dits negocis y.ls tornaran resposta. E lo matex die los dits senyors deputats enviaren a dits magnífics concellers los senyors don Miquel de Cruÿlles y Hierònim del Bosch, donzell, per tornar-los resposta de dita embaxada del die de vuy, als quals, en effecte, los digueren que diguessen a dits senyors concellers que.ls envien en un paper les constitucions y privilegis romputs y con(tra)fets en dit negoci y també còpia de la carta scriuen a sa magestat, perquè pugan millor determinar lo faedor y servir a la ciutat com tenen acostumat.

Diumenge, a X. Pascha del Sant Sperit. En aquest die los senyors inquisidors anaren a la iglésia de Santa Catherina molt acompanyats // 150*v* // ab sos familiars, que de molt luny ne feren venir, y allí feren dir un offici molt solemne ab molta música. Y estaven los dits senyors inquisidors ab cadires devant la porta de la sacristia en lo altar, y los familiars en altra part del altar ab banchs.

Dilluns, a XI. Segona festa de Pascha. Festa de sant Bernabé. Dit die se féu molt solemne offici en dita iglésia de Santa Catherina per los juristas axí de la Audiència com advocats. Digué la missa lo reverent bisbe de Leyda y sermonà lo de Barcelona. Fon-hy lo loctinent general lo qual estave assentat[a] en son lloc, y en lo banc arrimat a la rexa y a la siniestra estaven los doctors de la Audiència, per son orde, y a l'altra part estaven tots los advocats.

Dimars, a XII. Tercera festa de Sinquagèsima. En aquest die se féu una solemne festa en dita iglésia de Santa Catherina per los cònsols de Lonja y mercaders, vingueren ab molta múscia axí de tabals, trompetes y clarins, y vestiren-los ab cotes de tafeta blau, largues, com les de la ciutat. Vingueren dits cònsols, ab dita música devant, des de la dita Lonja fins a dita iglésia, molt ben acompanyats del stament mercantívol. Estigueren assentats al altar major // 151*r* // ab bancs per son orde tots y los concellers segueren a la part de la sacristia ab ses cadires de vellut, y féu-se un solemne offici, digué'l lo ardiaca Olivo de Santa Maria de la Mar y sermonà lo reverendíssim de Barcelona.

Disabte, a XVI. En aquest die, de matí, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia dies no.y ere estat per sa indisposició. // 151*v* // En aquest mateix die, de matí, se féu una professó molt solemne per la parròchia de Sant Just y Sant Pastor de la present ciutat, anant a la iglésia de Santa Catherina a ont feren un bell offici a llaor del gloriós sant Ramon, ab molta música y cantòria, sermonà lo pare Serrano del orde de Nostra Senyora del Carme. La dita professó anà molt bé com les demés, ab molta música, banderes, tabernacles, luminària que passava de cent-quaranta atxes, pelegrins de minyons y minyones, y altres vàries invencions de xics ab vestits de telilles de or, com àngels y sants, y diverses invencions, y ab lo clero de dita iglésia de Sant Just[a], ab gran orde y concert, que ere per a lloar al Senyor i al gloriós sant.

Dit die, després dinar, los pares de Bethleem, dits de la companya de Jesús, anaren en dita iglésia de Santa Catherina y allí tres hermanos feren quiscú sa oració en latí, molt elegant y eloqüent en llaor del gloriós sant Ramon, y aprés sinc o sis minyons molt ben ataviats representaren allí, ab un catafal en dita iglésia, alguns col·loquis y adagis tot en llaor del gloriós sant. Y assistiren allí lo reverendíssim bisbe de Barcelona, concellers de Barcelona y molts doctors y cavallers y gent popular en número infinit, y allí ho judicaren y donaren los prisos de qui millor havia compost // 152*r* // y dit en llaor del gloriós sant, axí en vers com en prosa, letí y cathalà, que eren estats molts los qui havian scrit y bé, y també qui millors y més gentils eren, y tabernacles, pagant la ciutat los prisos de or y bons, y acabaren ben tart que eren bé les deu de la nit.

Diumenge, a XVII. Festa de la Santíssima Trinitat. En aquest die, de matí, los doctors y estudiants de la universitat del studi de la present ciutat anaren a la iglésia de Santa Catherina y feren allí un solemne offici y a mig offici una oració en llaor del gloriós sant Ramon, la qual féu lo doctor Núnyez, cathedràtic retòric de dita

a. assentave *a l'original.*

a. *a continuació ratllat* y.

universitat, lo qual offici se féu ab molta música y cantòria y digué dit offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, qui ere vingut ab dits doctors y sexanta ab ells. Vingueren en dita iglésia ab la forma següent, ço és, que partiren tots del studi nou a ont s'eren aplegats, y ab los tabals de la ciutat devant y aprés les trompetes y aprés tots los studians per son orde, primer los de gramàtica y aprés los demés per son orde, en dos fileres ben areglats, y aprés de tots ells la música de menestrils y los vedells de dit studi ab ses masses y aprés los doctors, ço és, primer los mestres en arts ab ses borles morades y flocs morats als barrets, com és acostumat en ses doctorats, y aprés venien los doctors en medicina, axí mateix ab ses borles grogues y flocs grogs com tenen acostumat en sos doctorats, y aprés // 152*v* // d'ells los juristas y canonistas, axí mateix ab ses borles y flocs, ço és, los en leys vermells y los canonistas verts, y aprés d'ells venien los theòlecs, axí mateix ab ses borles y flocs blancs, y entre ells hy havia canonges, rectors, capellans y frares de totes les religions dels més graves e importants de Barcelona que era glòria y [magnitut] veure.u, y tras de tots venie lo reverendíssim bisbe de Barcelona don Alfonso Coloma y al seu costat a la esquerra lo rector de dit studi, lo canonge Pons, lo canonge de Barcelona y cathedràtic en theologia de dit studi, y ab la matexa forma acabat dit offici se'n tornaren fins al palau episcopal de dit senyor bisbe a ont lo acompanyaren. Dit matí acudí[a] en dita iglésia lo major concurs de gent may hy sie estat. Lo excel·lentíssim loctinent general també fou allí y estigué a la tribuna per no occupar lo lloc de dits doctors. Los doctors de theologia se posaren en dos bancs a la part del evangeli prop del altar, los doctors en medicina a la matexa part, des del portal de la sacristia fins al portal major de dit altar major, los juristes y canonistas en los bancs de la part de la epístola y tras d'ells los doctors en arts, fonc una festa molt solemne y regosijada.

En aprés, lo després dinar, los matexos doctors y ab ells lo senyor bisbe de Barcelona, ab tota la música, anaren ab cavalcada per // 153*r* // tota Barcelona, ab lo mateix orde e insígnies, y passaren també per lo Born, que s'i feyen també justas per regosijo del sant y de sa canonització, y passaren també per dita iglésia de Santa Catherina. E lo mateix die se feren per alguns ve ynats professons de minyons anant a la dita iglésia ab ses banderes, ganfanons y creu, y mulasses y tabals y ab bon concert, que.s pot verament dir-se lo que diu la scriptura «*ex ore infantium per fecisti laudem*», y ere tanta y tan gran la devoció de uns y altres, axí de grans y xics, que ere més miraculosa que feta naturalment, y més dels xics encara y de mamella.

Lo matex die, després dinar, com dit és, se féu una justa partida en lo Born en llaor y regosijo de dit gloriós sant, y foren sinc a sinc. Entraren tots juncts en lo Born, quiscú per son cap ab molta música de menestrils, atabals y trompetas que pagava lo General de Cathalunya, ab los prisos y plaça com havien offert, y ab estandarts quiscú del gloriós sant Ramon, y la una quadrilla que ere de don Miquel de Clariana anaven ab la divisa de blanc y negre del hàbit de sant Domingo, y los altres que ere lo cap don Miquel de Calders, senyor de Segur, anaven de altra divisa molt bona. Y allí.s corregueren moltes lances y bé.

153*v* Y acabada la festa se'n anaren per lo carrer de Moncada y passaren devant dita iglésia de Santa Catherina. En dita festa foren lo excel·lentíssim loctinent general, deputats, concellers, inquisidors, Real Consell y molt gran número de cavallers y dames y altres persones dels tres staments en gran número.

Dilluns, a XVIII. En aquest die se féu una professó molt solemne per la parròchia de Sant Miquel de la present ciutat, anà a Santa Catherina y feren allí un solemne offici y sermó a honor de sant Ramon gloriós, hagué.y molta música, moltes atxes, pelegrins y minyons y minyones com a santas, y fou una professó molt bona y bella. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimecres, a XX. En aquest die los senyors deputats y hoÿdors, lo[a] deputat ecclesiàstic absent de consistori, donaren licència a mossèn Anton Farrer, desernint lo offici de racional de la present casa durant la absència de mossèn Ribot de [...]nevol qui per sos negocis va fora, y assò sens salari algú del General, qui acceptà y jurà en la forma acostumada.

154*r* Dijous, a XXI. Festa del Sant Sagrament. Féu-se la professó acostumada.

Divendres, a XXII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

Disabte, a XXIII. En aquest die se'n anà fora ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic a sa torre prop lo monestir de Sant Cugat de Vallès, ab licència de sos condeputats.

Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

a. a continuació repetit acudí.

a. lo...absent *interlineat al marge esquerre.*

Dilluns a XXV. En aquest die se féu una // 154v // solemne professó per lo convent de Santa Madrona, anaren-hy molts pelegrins minyons y minyones ab diverses invencions de sants y santas com en lo demés, música, luminària, anaren a la iglésia de Santa Catherina y feren un solemne offici en llaor de sant Ramon. Y a més de dites professons tant solemnes que, com dit és, se són fets fins ací, los minyons de sos carrers ne feyen ab gran concert, aportant quiscun carrer un ciri molt bo al dit gloriós sant Ramon, anant ab molta música y ab diversos ornaments de professó. Y per les ciutats y viles del present Principat y comtats se feren grandíssimes festes y professons per dita canonització, les majors may nats hajan vistes ni se sparan vèurer, y particularment en la ciutat de Manresa, a ont se feren moltes fonts de vi y donaren a menjar y bèurer a tots lo qui venien per vèurer les festes y professons, y també en Perpinyà, Leyda y Balaguer.

155r Divendres, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Juliol

Diumenge, primer. Gira lo full[a]. En aquest die, lo[b] primer de juliol, després dinar, se féu una molt gentil festa en lo Born en llaor del gloriós sant Ramon y per festejar sa canonització per lo stament militar, ço és, corrent allí una sortija, y estava una campanilla al canto de un pal, y los qui passaven la lança sobre la corda estava la sortija, en penitència, tocaven la campana, y en aprés corregueren dos estaferms, dits faquins, ço és, hu en quiscuna part a la entrada; vingué lo mantenedor ab la divisa blanca y negra del hàbit de sant Ramon y devant ells tota la música de la present casa, aprés un aposentador com a negre y portaven un tabernacle molt enbanderat y de remallets y dins ell estave un negre de alguns dos anys, o per aquí, tot nu, anave de peus fent figues y lengües a tots. Y aportaven dit tabernacle quatre negres ab ses vestes y divises molt al propòsit, ab sos instruments de música de cascavells, cantant y ballant a la negrina cansons en llaor de sant Ramon. En dita festa se corregueren moltes sortijas bones, y se la.n portaren molts, y també se romperen en lo estaferm moltes llances y bé, y a la fi feren una folla ab los estaferms molt gentil y de vèurer. Los prisos y música y apparells de la plaça pagave lo General. Guanyaren lo pris de la sortija don Joan Ferran y del estaferm mossèn Jaume Spuny. Assistiren en dita plassa lo loctinent general, concellers, deputats y lo Real Consell y gran número de gent, axí de cavallers y dames com altra gent. Feren-se dit die diverses professons per minyons aportaven ciris grossos a dita iglésia, que era de vèurer y per a lloar al Senyor.

Dilluns, a II. Festa de santa Elizabet. // 155v // En aquest die se'n anà de la present ciutat per a sa casa lo senyor Matheu Folguera, oïdor real, ab licència de ses senyorias.

156r Dit die dilluns, a II. En aquest die, de matí, se féu fer un solemne offici en la iglésia de Santa Catherina per les dames d'esta ciutat, y estaven totes a la part de la epístola dins lo altar major, y a la part del evangeli lo lloctinent general. Digué la missa y predicà lo reverendíssim bisbe de Barcelona; hagué.y molta música y les dames molt adressades y apunt.

157r Dimars, a X. Festa de sant Cristòphol.

Dijous, a XII. En aquest die, de matí, // 157v // los senyors deputats militar y real y oïdors ecclesiàstic y militar, los deputat ecclesiàstic essent absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, e lo real absent de la present ciutat y vegueria, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats primer per ell, per son secretari, anant ab la forma acostumada. Y arribats allí los dix com sa magestat li havia scrit los explicàs y digués la creença de sa magestat, y féu legir a son secretari la creença d'ella que allí tenia ab un paper scrita, manantli ne llevàs acte, la qual legida, ne féu dar còpia als dits senyors deputats, que allí tenie apparellada, lo tenor de la qual carta y scriptura és lo següent:

«*A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General del nuestro principado de Cathaluña. Barcelona.*

El rey.

Diputados. Del duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general, entenderéis la última resolución he mandado tomar, mando os que acudáis a él, y le déis en todo crédito a todo quanto en razón desto de mi parte os dixere y obedezcáis en quanto os mandare, que esta es mi precissa y determinada voluntad. Dada en Valladolid, a XXX de junio MDCI. Yo el rey.

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit don Joannes Sabater, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Nunyez, regens. Vilella, secretarius».

158r E lo de dita scriptura, lo següent:

a. el text, com diu l'anotació, fou escrit als folis 155v i 156r.
b. lo primer de juliol *interlineat al marge esquerre.*

[1601]

«*El rey nuestro señor me ha enbiado essa carta para vuestras mercedes en que, como verán, se remite a que crean lo que les dixere y cumplan lo que les mandare, y assí digo que su magestad ha sperado tantos días después de haver visto la desenfrenada obstinación de los remitentes sin venir al castigo que como rey era obligado, por darles lugar a reconoscerse y ha usado de una merced y benignidad tan levantada, sobretodo quanto sus consejeros y ministros le podíamos dezir que no podía caber en otro lugar sino en el benigno ánimo de sa magestad, y visto que aquesto no havrá tenido el effecto devido les mando, de parte de su magestad, que dentro de tres días comiencen a imprimir las constituciones en la forma que yo los entregué ultimamente a 17 de hebrero, sin variar una tilde, y no alsen la mano dello hasta acabado, compliendo dende luego las cosas que en las constituciones se contienen en que hasta aquí han faltado, y en caso que en aquesto huviesse más porfía, que no es de creer, se procederá al castigo exemplar en personas y bienes que a semejante caso se deve conforme a justicia. A mí me pesa en el alma de verme en este caso con algunas personas de tan preeminente officio, pero en effecto de verdad yo no dexaré exemplo de que la jurisdicción y mandamientos reales sean menos obedescidos y reverenciados de lo que se deve a ellos por estar en mis manos*».

E oïda dita carta y creença, lo senyor deputat militar dix, en effecte, com ells no desijan altre sinó acertar en lo que convé al servey de Déu y de sa magestat, y descàrrec de sos officis, y axí se'n anaren ab la sòlita cortesia.

E arribats en dita casa de la Deputació desclogueren dita carta de creença y legiren dita scriptura, e comunicaren dit negoci ab los magnífics assessors de dit General y advocat fiscal // 158*v* // allí y en tot presents, y de la forma se tindrie en la reintegració y reparo dels agravis rebie lo consistori en dits manaments y scriptura. Y per ser gran die y tocades ya les dotze y lo negoci de la qualitat és, se dexà per major deliberació y consell.

Divendres, a XIII. En aquest die, de matí, los dits senyors deputats, oïdors y assessors e advocat fiscal se ajustaren en la casa de la Deputació per tractar de dits negocis. Y per tractar dits negocis y per ser de la qualitat e importància són determinaren de enviar a cercar al senyor oïdor real, qui ere en Balaguer, y de ajunctar-se vuy en casa del senyor deputat ecclesiàstic per estar en son llit. E arribats, dit die després dinar tots en dita casa del senyor deputat ecclesiàstic, e tractant de dit negoci de dits manaments y scriptura, vista la importància y qualitat de dit negoci, elegiren sis doctors en drets per a què, junctament ab dits magnífics assessors y advocat fiscal, vejan lo faedor al servey de Déu y de sa magestat, benefici públic y del General, los quals doctors per ells anomenats són los següents: misser Salvador Pi, misser Lorens Jover, Joan Francesc Dezcamps, sacristà de Elna, misser Miquel Tristany, misser Hierònim Miquel, misser Pere Aymeric, als quals manaren convidar per a de matí, a les set hores.

Disabte, a XIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo real absent de la present ciutat y vegueria, // 159*r* // e lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, y en açò consentint y adherint, consultat ab mi, <per> Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat de Sant Cugat, Jaume de Aguilar, donzell, Bernat Romeu, ciutedà, molt ben acompanyats de molts officials y ministres del General y altres molts, ab los tres portes de la casa devant ab les masses grans, com és acostumat, ço és, Jaume Ferriol, Bernabé Icart y Francesc Estopinyà. E arribats allí, ab la sòlita cortesia, digueren y explicaren a sa excel·lència de dit senyor loctinent general, en effecte, sa embaxada del tenor següent; explicà aquella lo dit senyor abbat, en presència de tots los dits y moltes altres persones.

«Los deputats del General de Cathalunya envien a estos cavallers y a mi per tornar resposta a vostra excel·lència del manament que, per vostra excel·lència, los fonc fet a 18 del corrent, la qual resposta està ací en dos scriptures que són ací, la una és dels dos y l'altra dels tres, y axí supplican a vostra excel·lència los mane legir per lo scrivà major del General que ací és present. E, encontinent, de licència de dit excellentíssim loctinent general yo, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, comensí de legir la una de dites dos scriptures, ço és, la més gran que és dels senyors deputats militar y real y oïdor militar, y legida aquella un tros y cerca de mija pàgina, dix dit senyor loctinent general, en effecte, «basta, yo la tinc per legida, ve molt mal ordenada». Vingué l'altra, ço és, la del deputat y oïdor ecclesiàstic, la qual per mi, dit notari y scrivà major, fonc encontinent allí legida. E oïda aquella dix sa excel·lència «esta yo la tinc per accepte // 159*v* // y en lo que he dit ab dita creença ho he dit per los dits tres». E dits senyors embaxadors supplicaren a sa excellència, per part del consistori, fos servit donar licència al secretari Olzina continuàs aquella al peu del dit manament y ne llevàs acte, y sa excel·lència respongué, en effecte, «aquí no esta dit Olzina, facen ells allí lo que.ls apparrà». E demanà que li dexassen dites scriptures y respostes dits embaxadors aportaven, les quals li

donaren y liuraren encontinent, les quals respostes y scriptures són del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya, aprés de haver, ab lo degut acato y cortesia que.s deu, rebuda la real carta que sa magestat és estat servit manar-los scríurer, y legida aquella junctament ab la scriptura que vostra excel·lència, explicant la creença de dita real carta, fonc servit donar-los als 12 del corrent mes, hagut madur tractat y col·loqui entre si acerca de les coses en dita scriptura contengudes, don Joan de Vilanova, deputat militar, Andreu Reart, deputat real, don Joseph de Castellbell, oïdor militar, ab lo degut acato y cortesia que.s deu a sa real magestat y a vostra excel·lència, diuen que, en quant la dita scriptura conté en si manaments als deputats del General de Cathalunya cominatoris de penes personals y en béns tocants al exercici y líbero vot y parer y administració de llurs officis, creuen que no se'ls haurie pogut presentar ni extrajudicialment ni en forma de judici, segons les disposicions de diversos privilegis reals, capítols, constitucions, actes de cort y altres drets de la terra concedits per los serenissims reys de Aragó a la Generalitat de Cathalunya, per sa real // 160*r* // magestat y per vostra excel·lència jurats, contenints y disposants que los deputats del dit General, per les coses dalt referides, no deuen ésser convinguts ni impetits devant los lloctinents generals o altres officials per dita Cort anomenats, com llur offici y auctoritat dependesca de tota la Cort General, juncta y congregada, de la qual és cap sa magestat, com appar per lo capítol de cort de les Corts de Cervera de l'any 1359 que comença «Ítem, que sean eletes quatre persones», y per lo capítol de cort de les Corts 1365 que comença «Ítem que si algú o alguns», en què diu que lo senyor rey, per fet de la Deputació, no puixa inquirir ni punir alguns dels deputats sinó a requesta dels altres deputats romanents. Y com s'és vist en les últimes Corts que essent-se proposat un greuge devant sa magestat ab què.s pretengué, per part dels tres braços, que en certa occasió eren estats violats dits privilegis y leys de la terra, manà sa magestat revocar tots los dits proceïments, ordenant que en lo esdevenidor no.s poguessen tràurer en conseqüència. Y axí, perquè conforme a constitucions de Cathalunya a ningú, encara que no sie deputat, no.s pot fer cominació de confiscació de béns, creuen no ser la intenció de vostra excel·lència, ab dita scriptura, voler que.s contravinga ab les dites constitucions, privilegis, capítols y actes de Cort per sa magestat y vostra excel·lència jurades, ni als manaments reals contenguts en lo decret y declaració real del dit greuge, majorment que ab lo capítol de Cort de les Corts de l'any 1376 que comença «Ítem, que vos senyor o lo senyor duc», los dits deputats tenen franca libertat e arbitre de ordenar, o de fer ab acabament, totes y sengles coses pertanyents a llurs officis e a la dita Deputació, e aquells o aquella tocants, sens empatxament, torb o embarg algú que lo senyor rey o sos officials puixen metre; los quals // 160*v* // capítols y privilegis foren aprés confirmats per lo infant don Martí ab son real privilegi expedit en la present ciutat a 20 de juny de l'any 1391[a], y aprés per lo rey don Ferrando Primer, en les Corts celebrades en lo any 1413. Y axí, per observança de dits privilegis y leis de la terra, supplican extrajudicialment ab tota humilitat a sa excel·lència sie de son servey manar considerar dites coses y, per la contrafacció sobredita, sobresèurer y, en quant menester sia, revocar ditas cominacions penals, y no-re-menys diuen que en lo que té respecte a la impressió del volum de les constitucions moltes y diverses vegades se són recomants molt deveres a nostre Senyor Déu per a què los encaminàs y inspiràs lo que era de son sanct servey sobre la acceptació del volum de dites constitucions, y que essent-se moltes voltes confessats y comunicats ab molta devoció y examen de llurs consciències, y consultat secretament ab moltes persones religioses y sàvies en leys divines y humanes de la present ciutat y fora d'ella, sempre és estat servit Nostre Senyor inspirar y assentar en llurs enteniments y consciències que en los sinc capítols sobrenumeraris, que per la Cort General ne eran estats consentits y approbats, y endeguda forma stabilits y firmats, havia notòria violació de constitucions de Cathalunya si.s publicaven sens exprés orde y manament de tota la Cort juncta y congregada, y que per ço, havent en tot proceït tant madura y sanctament, no han merescut paraules tan insòlites y tant reguroses contra llur innata fidelitat y amor devers del rey, nostre senyor, y axí accudint a la obligació de llur càrrec y offici estan promptes y apparellats fer imprimir, encontinent y sens dilació alguna, les constitucions que per sa real magestat ab consentiment y // 161*r* // approbació de la última Cort General són estades fetes y firmades y complir, guardar y observar lo contengut en elles, emperò per quant los capítols de Cort parlant del port dels pedrenyals, y altre de les armes del stament militar, y altre de la immunitat de imposicions, y los dos parlants del augment dels salaris, no són estats reportats ni acceptats per la dita Cort General, ni designats e insertats en la forma sòlita y acostumada en los tres processos familiars de dita Cort, y per altres justes causes y raons no.ls és lícit y permès consentir a la impressió de dits sinc capítols sinó és

a. a continuació ratllat per.

[1601]

ab exprés incorriment de la sentència de excomunicació y violació del jurament, sagrament y homenatge han oït y prestat en lo introit de llurs officis, certificant vostra excel·lència que sempre han desijat y desijan sumament acudir al servey de sa magestat y al bé, pau y quietut d'esta sua província, junctament a la obligació de llur càrrec y offici, y creuen del christianíssim y real ànimo de sa magestat que restarà molt servit que aquestos humils y fidelíssims vassalls seus, ab profunda humilitat y reverència, lo supplican sia de son real servey enterar-se de llur bona y sancta intenció, y axí bé confian que vostra excel·lència se servirà fer-los mercè de ser llur intercessor y medianer ab sa magestat que per son medi e intercecció los faça mercè assanear son real ànimo de la llur puresa y sinceritat, com humilment a vostra excel·lència, pus ab diverses constitucions y privilegis dels sereníssims reys de Aragó y particularment ab la constitució del rey don Ferrando 2, en les Corts de 1481, capítol 22, és estat concedit que a les cartas y rescriptes reals emanats en violació y contrafacció de constitucions de Cathalunya se puga replicar y consultar moltes voltes fins que sa real magestat reste enterat de la veritat del fet, per ço en tot cas que en lo // 161*v* // esdevenidor se haja de tractar y conferir en qualsevol manera, per vostra excel·lència, cosa alguna tocant o spectant al negoci de dites constitucions ab los magnífics doctors de la Real Audiència, attès y considerat ésser cosa molt pública y notòria lo notable interès tenen en dit negoci los reverent canceller y noble regent la real Cancellaria y los magnífics misser Joseph Ferrer, misser Joseph Cescases y misser Joan Magarola, jutge de cort, per tractar-se de augmentar los salaris de llurs officis la meytat més del que vuy tenen y reben, y lo noble don Luís de Peguera, per ésser oncle maternal del magnífic misser Ferrer, sie servit vostra excellència no consultar ni tractar cosa alguna ab les sis persones dalt anomenades, ni qualsevol de aquelles, ni donar lloc en permètrer entrevingan en dit negoci com per dret divino, humà y municipal estiga prohibit y disposat que persona alguna no puga entrevenir ni aconsellar, *etiam* extrajudicialment, en coses de son profit o interès. Supplicant a vostra excel·lència sie servit manar a Gabriel Olzina lleve acte de la present resposta e inserte aquella al peu de la scriptura dalt referida, de la presentació de la qual, per manament de vostra excel·lència, retingue acte».

«Lo deputat y oïdor ecclesiàstic diuen y són de vot y parer que.s torne resposta al senyor duc de Feria ab embaxada de tres persones, una de cada stament, sobre la letra y explicació de creença que sa excel·lència nos explicà a 12 del present mes de juliol de part de sa magestat, y se li diga que ells, dits deputat y oïdor ecclesiàstic y lo oïdor real, que de present és fora de la present ciutat, són estats de parer que se estampassen y se posassen en ús y pràctica les constitucions y capítols de // 162*r* // Cort, que sa magestat, en estes últimes Corts de l'any 1599 celebrades en la present ciutat de Barcelona, és estat servit de concedir-nos, com ab la present dits deputat y oïdor ecclesiàstics estan y perseveran en aquest vot ab les protestacions y rettencions de poder consultar ab sa magestat, segons que en aquell està continuat, y que de aquest nostre vot sie donada còpia per dits embaxadors a sa excl·lència».

E fet açò se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

E lo matex die y ya la tarda, cerca de les vuyt hores de nit, vingué en consistori lo secretari de sa excel·lència, Gabriel Olzina, y ab ell Pere Alòs, procurador fiscal, aportant les còpies de dites dos respostes que per dits embaxadors foren donades y liurades aquest després dinar a sa excel·lència, [dient] com venien a saber si aquelles eren les matexes còpies li havien liurades per poder-ne llevar acte. E los dits senyors deputats li digueren, vistes y mirades dites scriptures, com són les matexes li liuraren, e axí.l requeriren continuàs aquelles al peu del manament a ells fet per sa excel·lència a 12 del corrent, del qual ell dit secretari ne havia llevat acte y no done còpia de dit manament sens inserta de dites respostes. E dit Olzina se'n tornà dites respostes, presents en açò yo, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, Pere Pau Besturs, ajudant ordinari de dita scrivania major, Jaume Ferriol, porter de ses senyorias, y altres.

162*v* Diumenge, a XV. En aquest die entrà en Barcelona un embaxador del rey de Pèrsia, dit lo Sophí, qui venie de sa Santedad y de la cort del emperador e va a la cort del rey nostre senyor, lo qual se diu Hozain Halibech, ere home molt grave, aportave quatre cavallers y sis criats anaven a la turquesca, isqueren-lo a rèbrer lo governador de Cathalunya y molts cavallers, y venie acompanyat ab la guarda de cavall de Perpinyà y sa Santedad lo manà acompanyar des de Roma fins a cort per un canonge de la present Seu qui.s diu[a]... Guasc, y donà diners a dit canonge per fer lo gasto fins a la cort de sa magestat, ve per demanar liga als prínceps cathòlics contra del turc, y offerint-se de fer-se cathòlic y demanà predicadors.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 19 mms.

Dilluns, a XVI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo real absent de la present ciutat y vegueria y lo deputat ecclesiàstic del consistori y casa de la Deputació, y en açò consentint, enviàrem ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general per explicar-li la embaxada devall scrita, co és, acompanyat dels tres porters de la present casa y de altres officials y ministres del General, com és acostumat, los següents: // 163r // canonge Palau, don Gervasi Junyent, misser Hierònim Oller. La qual los fonc donada en scrits del tenor següent:

«Com disabte passat als 14 del corrent mes de juliol, per part de don Joan de Vilanova, deputat militar, y de Andreu Reart, deputat real, y de don Joseph de Castellbell, oïdor de comptes del General de Cathalunya, sia estada tramesa a vostra excel·lència una resposta a la scriptura que dijous proppassat, als 12 del matex mes, los fonch presentada per vostra excel·lència en suplicació de la creença de la carta real de sa magestat dels 30 de juny proppassat, en y ab la qual resposta los dits deputats y oïdor, acudint a la obligació de llur càrrec y offici, digueren com estaven promptes y apparellats fer imprimir, encontinent y sens dilació alguna, les constitucions que per sa real magestat, ab consentiment y approbació de la última Cort General, són estades fetes y firmades, y complir, guardar y observar lo contengut en elles, emperò que los sinc capítols de Cort en dita resposta specificats no.ls era lícit ni permès consentir a la impressió de aquells, sinó ab exprés incorriment de la sentència, excomunicació y violació del jurament, sagrament y homenatge han oït y prestat en lo introit de llurs officis, per les justes causes y raons en dita resposta dites y assenyalades, per ço, humilment // 163v // supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència sie de son servey manar fer-los entèndrer si la real voluntat de sa magestat y de vostra excellència és que dites constitucions se imprimescan com està dit y assenyalat ab dita resposta, deixant a part los dits sinc capítols que no.s troban continuats en ningun dels processos familiars de la Cort General, perquè encontinent, sens mora ni dilació alguna, faran deliberació per la impressió de les dites constitucions fetes, loades, approvades y acceptades per tota la Cort General, de la qual sa magestat és cap y los tres staments són membres. E don Jaume Cordelles, deputat ecclesiàstic, y lo degà misser Honofre Pau Cellers, oïdor ecclesiàstic, semblantment supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, lo matex que ya s'és suplicat a vostra excel·lència ab altres embaxades y vots seus. E semblantment, per lo que los dies passats se'ls envià a dir per part de vostra excel·lència que los càrcers comuns d'esta ciutat tenien necessitat de ser remediats y reparats, concordament tots estan promptes de fer-ho, com ya tenien donat orde al mestre de cases de fer-ho molts dies ha, y aquell té ya vist, apunctat y trassat lo faedor en dita obra».

E tornats de dita embaxada referiren en consistori com sa excel·lència, en effecte, los ha respost «ya tinc respost altres vegades que en lo que toca en lo de imprimir les constitucions se han de imprimir conforme mane sa magestat, sens faltar una tilla, y en lo que toca en lo de la obra de les presons que los deputats farien lo que tenen obligació fer, y que ab axò com en lo demés tenien obligació de complir la voluntat de sa magestat».

E tornant-se'n dits embaxadors aprés de haver fet lo degut acato, los tornà a cridar y.ls dix que li donassen lo paper de la dita embaxada perquè son secretari, Gabriel Olzina, ne llevàs acte. E axí le.y donaren encon- // 164r // tinent en presència de dit Olzina y li digué que llevàs acte.

Dijous, a XVIIIIº. En aquest die los senyors deputats anomenaren los advocats següents, per los negocis occorrent del manament fet per lo lloctinent general de 12 de juliol corrent, lo ardiaca Vilana, canonge Cornet, misser Carrera, misser Henric Terça, misser Rubió, sacristà Dezcamps, canonge Cassador, misser Francesc Sala, don Francesc de Aymeric, misser Pau Moet, canonge Palau, als quals manaren cridar per lo matex die després dinar, y per faltar-ni alguns no.s féu res.

Divendres, a XX. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor real qui havia molt era fora ciutat.

164v Disabte, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors Jaume de Aguilar, donzell, Bernat Romeu, ciutedà, per explicar a sa excel·lència en effecte y supplicar-lo fos servit de scriure y intercedir ab sa magestat sie servit de concedir-los les tres galeres los té offert de dexar-los ab sos diners de Nàpols y Sicília, y aquelles que vinguen ací y que.y haja persona per fer ací lo tracte y concert del preu, perquè haver-les de fer allí s'i havrà de enviar y serà ab altre tant gasto com valrien, y també sie sa excel·lència servit de acomadar-los a son preu una de les galeres noves són en la Dressana de la present ciutat, del que ne resultarà gran servey a Déu y a sa magestat y benefici públic.

E tornats de sa embaxada referiren com sa ex-

cel·lència, en effecte, los ha respost com en lo de les galeras de Sicília y Nàpols per ara entén que no.y ha remey perquè les dites galeres són en levant, emperò en lo que toca a la de la Dressana que ell ne scriurà a sa magestat y que confie ho farà, y que ell té molta gana en fer-ho.

165r Dilluns, a XXIII. En aquest die los senyors deputats ajustaren als advocats, elets a 19 del corrent, misser Salvador Pi e misser Pere Aymerich.

Dimars, a XXIIII. En aquest die, després dinar, se'n anà de la present ciutat lo senyor oïdor militar, don Joseph de Castellbell, de licència dels senyors condeputats y conoïdors seus. Dit die se ajustaren los advocats, e o la major part de aquells, per tractar de dits negocis.

Dimecres[a], a XXV[b]. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dijous, a XXVI. Festa de santa Anna.

166r Agost MDCI

Diumenge, a V. Festa de sant Domingo. Feriat.

166v Divendres, a X. Festa de sant Lorens.

167r Dimars, a XIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia molts dies era fora.

Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

167v Dijous, a XVI. Festa de sant Roch.

Disabte, a XVIII. En aquest die, de bon matí, arribà una galera de Gènova en la plaja de la present ciutat tirant molta artilleria, y portà nova com la armada de sa magestat ere arribada des de Mecina y ere en Mallorca y Menorca, venint ab intent de conquistar Alger ab molta soldadesca y artificis de guerra, ab més de vuytanta galeres[c].

Diumenge, a XVIIII. Festa de sant Magí.

Dilluns, a XX. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

168r Divendres, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

a. Dimecres *interlineat, damunt de* Dijous *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* I.
c. *a continuació ratllat* y quaranta naus.

169r Setembre MDCI

Disabte, lo primer. Festa de sant Lop. En aquest die començà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia molts dies no.y venia.

170r Dimars, a XI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Divendres, a XIIII. En aquest die presentaren los senyors oïdors ecclesiàstic y real en consistori lo memorial dels errós han trobat en la comprobació, per ells feta, dels libres del racional.

170v Dimecres, a XVIIII°. En aquest die fonc publicada la crida de mossèn Benet Pi, receptor del General, fallit, per los llocs acostumats de la present ciutat de Barcelona ab veu de sis trompetas.

Dijous, a XX. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat // 171r // ecclesiàstic y lo oïdor militar[a] absent de la present ciutat, anaren a casa del excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, ab les masses xicas y ab los officials, per donar-li lo pèsame de la mort de son sogre, lo duc del Infantado, y anaren-hy sens dol y depeus estigueren tots.

Divendres, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

171v Dijous, a XXVII. Festa de sant Cosma y sant Damià.

Disabte, a XXVIIII. Festa de sant Miquel.

172r Diumenge, a XXX. Festa de sant Hieròrnim.

Octubre

Dijous, a IIII. Festa del gloriós pare sant Francesc. En aquest die vingué letra // 172v // de sa magestat del naximent de sa filla primogènita la qual és del tenor següent:

Naximent[b] de la Infanta primogènita donya Anna Maria Maurícia.

«*A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña.*

El rey.

Diputados hoi sábado, a 22 de setiembre, entre lo

a. *a continuació ratllat* real.
b. Naximent...Maurícia *interlineat al marge esquerre.*

duc entre la una y las dos horas de la manyana fue nuestro senyor servido de alumbrar a la serenissima reyna, mi muy chara y muy amada muger, de una hija, y siendo el contentamiento que dello nos queda tan grande como es razón, y sabiendo la parte que como tant buenos y fieles vassallos hos ha de caber por el beneficio grande que speramos ha de resultar a todos nuestros reynos y senyoríos, no havemos querido dexar de avisároslo con ésta, y de como entrambas quedan buenas, y encargaros que dándole en processiones solemnes y devotas infinitas gracias por ello, y supplicándole les guarde para su sancto servicio, hagáis juntamente las luminarias y alegrías que se acostumbran y deven, para que desta manera su divina magestat, de cuya mano procede todo el bien, sea glorificado y el pueblo regosijado, que en ello recibiremos muy accepto plazer y servicio. Dada en Valladolid, a 22 de setiembre MDCI. *Yo el rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Clavero, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Munyos, regens. Agueda, secretarius».

173*r* Divendres, a V. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada al senyor loctinent general los senyors Paulo Pla, canonge de la Seu de Barcelona, don Guillem Ramon de Pons, senyor de Monclar, y Bernat Romeu, ciutedà, als quals, per millor explicar aquella a sa excel·lència fonch donada la scriptura següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputats de aquest Principat nos han ordenat, que de llur part, vinguéssem a representar a vostra excel·lència com novament han entès que lo alcayt o castellar del castell de Leó de la vall de Aran és estranger y no natural ni nadiu en lo dit Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, lo que és prohibit per particular disposició de la constitució feta en les últimes Corts celebrades per sa magestat en lo monastir de Sant Francesc de la present ciutat, capítol 35, començant «Com per generals constitucions», e axí matex tenen novament entès que Antonio de Tàpia, seria capità de la força de Roses y T.[a]... Heredia, alcayt del castell de la Trinitat de Roses, los quals són estrangers y axí prohibits de poder obtenir semblants officis y càrrecs, obstant per en açò diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y particularment la constitució de la sereníssima reyna Maria, començant «Per proveir», y la constitució següent del rey don Joan 2, de felice recordació, y en la constitució del rey don Ferrando 2, de gloriosa memòria, començant «Approbants, loants», y les següents y altres semblants, títol «Que tots los officials en Cathalunya» en la nova compilació, libre I, lo capítol 46 de dites últimes Corts començant «Item, // 173*v* // plàcia a vostra magestat» y perquè al càrrec de vostra excel·lència toca y pertany servar y fer servar dites constitucions, capítols y actes de Cort, per ço, per part de dits deputats, extrajudicialment supplicam a vostra excel·lència sia servit manar revocar los dalt dits de dits officis y càrrecs, y los proceïments que per dita occasió són estats fets, a fi y effecte no resten violades dites constitucions, capítols y actes de Cort».

Anaren estos tres senyors a casa de sa excel·lència a fer dita sa embaxada, ab la cerimònia que en semblants se acostuma. E tornats aprés en consistori referiren com en effecte havien explicada dita embaxada a dit excel·lentíssim loctinent general, e que sa excel·lència en effecte los ha respost lo següent: que en lo que toca al de la vall de Aran dix que no toca a ell sinó a sa magestat, y que acudissen ab sa magestat perquè aqueix lloc se entén se proveex de Aragó. E en lo de Roses que ya.u ha trobat de aquexa manera que ell no ha innovat ninguna cosa, y que ell ho scriurà a sa magestat y los deputats que façan lo matex.

164*r* [a]Dimars, a VIIII. Concell de elets. En aquest die los senyors deputats y oïdors han manat convocar en son consistori les persones eletes dels tres staments per lo naximent de la infanta, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a X. En aquest die, ab licència dels senyors deputats y oïdors de comptes entraren en son consistori los senyors don Gispert de Guimerà, Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu y, de part del stament militar, explicaren a ses senyorias sa embaxada que ab un full de paper portaven scrita del tenor següent:

«Lo stament militar del present principat de Cathalunya ab la captura se ha feta de les persones dels senyors Honofre Pons, Luís Sayol y Francesc Salaverdenya ha sustentat y patit molt gran agravi, per ço que, no podent proceir contra dites persones sens instància de part y provisió de jutge, cessant la qual instància de part, no pot ser continuada per lo fisc, segons los privilegis del rey Ferrando 2, concedit al stament militar als 9 de octubre 1481, capítol 2, y en Montsó a la Cort General de l'any 1510, als 2 de setembre, capítol 1, y en les // 164*v* // constitucions del matex rey Ferrando 2, la una a les Corts Generals de Barcelona de l'any 1503, ca-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 7 mms.

a. foliació errònia, després del foli 173 continua el foli 164, repetint la numeració.

[1601] pítol 33, y l'altra en les Corts de Montsó de l'any 1510, capítol 52, no.s poden posar en presó dites persones militars, y axí com a notable agravi fet a dit stament se ha de proveir de remey opportú, y axí ha deliberat dit stament militar de sa part que suppliquem, com supplicam, a vostres senyories sien servits manar proveir lo que.s deu fer en conservació y observansa dels dits privilegis y constitucions e violació de aquells».

E los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat militar, respongueren que ells ho tractarien y mirarien.

Divendres, a XII. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat de Sant Cugat, Jaume de Aguilar, donzell, y Gaspar Càrcer, ciutedà, per a explicar a sa excel·lència lo[a] contengut en la scriptura, que per ço los fonc donada, del tenor següent:

165r «Excel·lentíssim senyor. Los deputats del General de Cathalunya tenen entès que, per manament de vostra excel·lència y sens instància alguna de part, serien estats capturats y posats en los càrcers comuns de la present ciutat de Barcelona Luís Sayol, Honofre Pons y Francesc Salaverdenya, cavallers y gaudidors del privilegi militar, les quals captures y proceïments, per dit respecte fets contra dits militars, són directament contraris als privilegis reals concedits al stament militar, los quals són incorporats en lo volum de les constitucions de Cathalunya entre les pragmàticas reals, per ço los dits deputats nos han ordenat que de llur part vinguéssem a representar dites coses a vostra excel·lència, extrajudicialment, perquè sia servit revocar, o manar revocar, dits proceïments fets contra dits militars, a fi y effecte no resten violats dits privilegis y resten aquells en sa viril observança».

Anaren estos senyors ab la forma y cerimònia acostumada a fer sa embaxada a sa excel·lència, e tornats de aquella referiren en consistori com havien explicada sa embaxada, y que sa excel·lència en effecte los ha respost que[b] li era[c] molt notori los privilegis y constitucions dels militars que prohibien lo que.s deya, però que ell havia tingut en son pit algunes coses per les quals ho havia fet, que ningú com ell desijava conservar privilegis y constitucions, que sabia ne feya gran servey a sa magestat y que de ací al devant en altres occasions ho remediarie. // 165v // E dits embaxadors li replicaren que los senyors deputats li supplicaven remediàs la violació de dits privilegis. E sa excel·lència ha respost «*ya lo oygo*».

En aquest matex die los senyors don Gispert de Guimerà, Francesc Gamis, Bernat Romeu, en nom y per part del bras militar, són vinguts en lo consistori dels senyors deputats y a ses senyorias han exposat com en lo bras militar se havia representat lo agravi que a dit bras resultava de la crida que lo senyor loctinent general havia manada fer lo die de dimecres, a deu del corrent, de què prometia a qualsevol gènero de persones de qualsevol estat, grau o condició que sia, que pendria les persones de Silvestre Sayol y Bernat Monrodon, militars, tres-centes liures per cadaú de ells dos y traure dos hòmens de mal, axí per ser dita crida contra los privilegis al stament militar concedit, lo qual prohibeix que ningun militar puga ser pres sinó es preceint informació y provisió de jutge ab instància legítimament feta, als quals privilegis no se entén sia estat derogat per la constitució que dóna forma com se poden fer captures *de mandato*, perquè sols té o pot tenir respecte a altres persones que no són militars, com també perquè dita crida dóna general comissió de poder capturar dites persones militars, que és contra les constitucions disposants que ningun official de jurisdicció puga exercir-la dins la present ciutat que no haja prestat lo jurament y sagrament // 166r // y homenatge degut, y oïda sentència de excomunicació, y també los qui prohibeixen creació de nous officials, com també perquè edictes en Cathalunya no.s poden ni deuen fer sens ferma del regent la Real Cancellaria, advocat fiscal y thesorer, y axí contra lo styl, ús y observansa fins ací inconcussament servada la qual té força de ley, y que axí supplicaven a ses senyorias fossen servits, com a protectors de les constitucions y dels privilegis al stament militar concedits, interposar sa auctoritat per lo reparo de dits agravis, y procurar se emenden que en ningun temps pugan ser tretas en conseqüència.

E los senyors deputats, parlant lo senyor deputat militar, respongueren que ells ho tractarien y mirarien y farien tot lo que toca a son càrrec.

166v Dilluns, a XV. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors canonge Busquets y don Henric de Paguera, los quals supplicaren a ses senyorias, per part de dit Capítol, fecen part y manen remediar la contrafacció y violació feta per lo excel·lentíssim loctinent general, pocs dies fa, en la captura per ell manada fer de alguns cavallers y també de certa crida ab premis

a. *a continuació ratllat* embaxada.
b. *a continuació ratllat* sa.
c. *a continuació ratllat* estat.

sens provisió ni firma alguna de jutge, sinó de paraula, conforme per lo bras militar és estat supplicat com tenen acostumat. E dits senyors deputats los respongueren com estan promptes y apparellats en fer lo que tocarà a ells.

Dimecres, a XVII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors // 167*r* // Martí Joan Dezpuny, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, los quals representaren en consistori a ses senyorias, per part de dits magnífics concellers, com tenen entès la contrafacció y violació se ha fet a les constitucions de Cathalunya y privilegis del stament militar per lo excel·lentíssim duc de Feria, loctinent general, en la captura per ell manada fer, pocs dies fa de alguns cavallers sens instància de part y de una crida manada fer per lo lloctinent general de paraula, ab premi sens ferma de canceller o regent, ni de jutge algú, conforme per lo dit stament militar és supplicat; y axí supplican a ses senyorias se opposen a la defensa d'elles com és acostumat, offerint-se dita ciutat per sa part en tot lo que convinga per la bona direcció de sos negocis.

E los dits senyors deputats los respongueren que besaven les mans a ses magnificiències y que ells farien lo que tocave a ells en dits negocis y confian farien ells lo matex.

En aquest matex die, de matí, anaren ab embaxada al excel·lent loctinent general, per part de ses senyorias ab la forma acostumada, los senyors ardiaca de Benasch, don Gispert de Guimerà, misser Miquel Çarrovira, ciutedà, per explicar la embaxada següent los fonc donada en scrits per a què la.y poguessen donar, perquè ab ella veés millor les constitucions y privilegis se ha contrafet, la qual és del tenor següent:

167*v* «Excel·lentíssim senyor. Los deputats de Cathalunya tenen novament entès que a 10 del corrent mes, per manament de vostra excel·lència, fonc publicada una crida pública per la present ciutat de Barcelona, la qual en effecte contenia que qualsevol gènero de persones, de qualsevol gènero o condició que fos, que pendria o capturaria a Silvestre Sayol y a Bernat Mont-rodon, persones militars, se li donarie, per occasió de dita captura, per cadaú de aquells tres-centes liures y dos hòmens per a traure.ls de mal, les quals crides no sols són prejudicial al stament militar però directament contràries a diverses constitucions de Cathalunya, capítols de Cort y privilegis reals, per moltes causes y raons, y entre altres per les següents: primerament, perquè essent com són dits Sayol y Mont-rodon militars, no podie proceir contra de ells ab semblant crida o altrament sens preceir instància de part, la qual en la present y corrent cas no ha preceït, y axí directament se ha contrafet als privilegis del sereníssim rey don Ferrando 2, la hu del(s) quals fonc dat en la present ciutat de Barcelona a 9 de octubre 1481, capítol 2, y l'altre en la vila de Monçó a 2 de setembre 1510, capítol 1. Secundàriament, perquè essent com és la dita crida negoci que toca a respecte a interès de part y a execució, no podie vostra excel·lència manar publicar aquella que primer no fos signada o firmada de canceller o vici-canceller, o en sa absència del regent la Real Cancellaria, com ho disponen los capítols de Cort del sereníssim rey Martí, fets en la Cort de Barcelona en l'any 1409, capítol 1 y 2, sots lo títol «De canceller, vici-canceller» etcètera, y també la constitució del sereníssim rey Ferrando feta en la segona Cort de Barcelona, any 1483, capítol 43, començant «Més statuïm y ordenam» sots lo títol "De prothonotari". Tercerament, // 168*r* // perquè dita crida, en cas se hagués de fer ans de la publicació de aquella, havia de preceir conclusió del Real Consell Criminal, ab la qual conclusió se han de clòurer y determinar les causas criminals, com expressament ho disposa la constitució del sereníssim rey Ferrando 2, feta en la 2 Cort de Barcelona, any 1493, capítol 4, començant «Encara proveïm», y també la constitució feta per la sereníssima reyna dona Germana, com a loctinent general del sereníssim rey don Ferrando 2, en la Cort de Montsó, any 1512, capítol 7, començant «Statuïm més avant». Quarto, perquè donant-se com se dóna ab dita crida facultat que qualsevol persona puga pèndrer y capturar los dits Mont-rodon y Sayol és crear nous officials, lo que directament contradiu a la constitució feta per la sereníssima reyna dona Maria, consort y loctinent general del sereníssim rey Alfonso 4, en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 28, començant «Contra constitucions». Quinto, perquè ab la facultat donada ab dites crides no sols, com dit és, se crean nous officials però encara es dóna facultat a dits nous officials que exercescan jurisdicció per medi de dites captures, sens haver oït sentència de excomunicació a la cort ecclesiàstica de la present ciutat de Barcelona, y sens servar la demés forma que disposan les generals constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort, y assenyaladament la constitució del rey Jaume Primer, feta en la Cort de Leyda en l'any 1257, capítol 12, començant «En nom de Jesuchrist», en lo [...] tercer, en lo capítol de Cort del sereníssim rey Joan 2, fet en la Cort de Montsó any 1470, capítol de Cort 73, començant «Com la potíssima» y també la constitució del sereníssim rey Ferrando 2 en la 1 Cort de Barcelona, any 1481, capítol 22, començant

[1601]

«Poc valdrie», y finalment donant-se, com se dóna, facultat ab dita crida a qualsevol persona que puga fer dites captures es crear officials // 168v // del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya y que no són domiciliats en aquell, la qual facultat y generalitat de dita crida directament impugna la constitució del sereníssim rey Jaume 2, feta en la primera Cort de Barcelona, any 1291, capítol 1, començant «A supplicació de dita Cort», y la constitució del sereníssim rey Pere 3, feta en la Cort de Cervera, any 1559, capítol 10, començant «Part açò, confirmant»; per ont dits deputats nos han ordenat que, de llur part ab esta embaxada, vinguéssem a representar a vostra excel·lència estes coses y a supplicar de llur part a vostra excel·lència extrajudicialment que sia servit revocar, e o manar revocar, dites crides y proceïments per occassió de aquella, fets ab lo modo y forma que disposen les generals constitucions de Cathalunya, a fi y effecte no resten violades y prejudicades dites y altres constitucions, capítols y actes de Cort y privilegis reals, y costum y styls, inconcussament observats, als quals y als quals ab dites crides se ha contrafet».

E tornats de dita embaxada referiren en consistori haver explicada la embaxada que ses senyorias los havian ordenat, y també li havien donada dita embaxada per a què millor pogués vèurer y entèndrer quines constitucions hy ha rompudes.

E sa excel·lència diu, respongué, en effecte, que tots tenim obligació de guardar les constitucions de Cathalunya y ell lo primer, y que per haver-hy en aquest negoci algunes il·lacions y per no haver-hy scrits porie ser se hagués pres algun engany en lo fet, axí pendrie pler algun advocat anàs a informar-lo, a sa excel·lència o al magnífic regent[a].

169r En aquest mateix die, de matí, anaren los magnífics misser Pere Aylla, assessor, y misser Joan de Prat, deservint l'offici de advocat fiscal, al excel·lentíssim loctinent general per dir y supplicar-li com tenen notícia que los pares inquisidors demanen un pres que té sa excel·lència en los càrcers reals, dit Esteve Amblat, qui estave pres per certs delictes y no per coses de la fe. E com dits inquisidors conforme lo capítol 30 de les noves constitucions no.n puguen conèxer sinó de delictes tocants a la fe, axí supplican a sa excel·lència no permete donar dit pres, com la conexensa d'ell toca ell y a son Real Consell y no a dits inquisidors.

a. a continuació ratllat Dit die.

E tornats de dita embaxada referiren com ells havien feta dita embaxada a sa excel·lència e que en effecte los ha respost que ell ho tractaria ab son consell.

Dijous, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

Disabte, a XX. En aquest die anaren ab embaxada, // 169v // per part dels senyors deputats, als pares inquisidors los senyors don Gispert de Guimerà y misser Francesc Gamis, doctor en drets y donzell, per explicar-los la embaxada que en scrits los fonc donada que és del tenor següent:

«Los senyors deputats de aquest Principat tenen entès que essent estat relaxat dels càrcers reals de la present ciutat Esteve Amblat, provincial de dit Principat, per execució de una provisió feta per lo magnífic misser Magarola, jutge de cort, relador de dita causa, ab la qual proveït que fos relaxat dit Esteve Amblat de dits càrcers ab sagrament y homenatge a pena de vint-y-sinc liures, la qual provisió en via de dret té força de absolució, per orde y manament de ses senyorias, en lo mateix instant y punt que dit Esteve Amblat exia de dits càrcers fonc aportat en los càrcers de vostres senyories, a ont vuy està detingut no per coses que tingan respecte a la santa fe cathòlica, sinó per lo mateix respecte y causa per la qual estigué capturat en dits càrcers reals y aprés, com dit és, relaxat y absolt, y axí matex tenen dits senyors deputats entès que vostres senyories procurarien en fer traurer dit Esteve Amblat del present Principat y aportar aquell en lo regne de Aragó, per a conèxer dels pretesos delictes de aquell, del que han feta y fan molta admiració dits senyors deputats, per <a> què no essent com no són dits pretesos delictes, per los quals dit Esteve Amblat està detingut en los càrcers de vostres senyories, que tingan respecte a coses de la fe, ans bé essent com són delictes comuns y ordinaris, no podien ni poden vostres senyories conèxer de aquell obstant com obsten per a dit diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, y particularment lo capítol de Cort 30 de les últimes Corts celebrades per la magestat del rey nostre senyor en lo monastir de Sant Francesc de la present ciutat de Barcelona, // 170r // per lo qual Capítol és expressament disposat que vostres senyories no pugan conèxer de ninguns delictes comesos per ningunes persones, sinó tant solament de aquelles que tenen respecte a les coses de la santa fe, de la qualitat dels quals no són los pretesos delictes per los quals està capturat dit Esteve Amblat, mayorment havent ya de dits pretesos delictes conegut lo excel·lentíssim loctinent general del present Principat y dit Real Consell, y de dret és

prohibit que de[a] uns matexos pretesos delictes no.s puga conèxer dues vegades, majorment en diversos tribunals, y axí mateix per les matexes constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort és prohibit que ninguna persona puga ésser treta del present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya per a conèxer de ses culpes y delictes, per ont los dits senyors deputats nos han ordenat que ab esta embaxada vinguéssem de llur part a representar estes coses a vostres senyories, extrajudicialment, y particularment la contrafacció de dites constitucions, capítols y actes de Cort de les quals y dels quals dits senyors deputats són protectors. Y axí mateix que de llur part requeríam a vostres senyories que fossen servits de revocar dita captura, de dit Esteve Amblat, y los demés proceïments per dita occasió fets, tornant dit Esteve Amblat en sa prístima libertat, per no estar, com dit és, capturat per coses de la santa fe, y axí mateix no attempten vostres senyories ni posen en execució de tràurer aquell del present Principat, a fi y effecte no resten violades ni en ninguna manera prejudicades dites constitucions, capítols y actes de Cort, perquè altraments dits senyors deputats serien forçats de proceir en dit negoci, y per al reparo de dites constitucions y capítols de Cort y per descàrrec de llurs officis conforme per les disposicions de dites constitucions y capítols de Cort, y altrament de dret los és lícit y permès».

E tornats de dita embaxada referiren com ells havien // 170*v* // [b] feta dita embaxada y li havien donada dita còpia, e que eren exits en una sala gran, per no haver volgut dexar dit don Gispert de Guimerà la espasa per entrar en lo secret, e que en effecte los respongueren conforme per dits embaxadors fonc dictat y scrit del tenor següent:

«Los dits don Gispert de Guimerà y Francesc Gamis en la casa de la Deputació han fet relació als senyors deputats que, havent explicada als senyors inquisidors la embaxada que ses senyorias los havien ordenat que fecen, y dexat en llur poder lo paper a ont dita embaxada estava continuada, dits senyors inquisidors, tots tres, lo hu aprés del altre, los havian respost que era tanta la gana y voluntat que tenian de donar tota satisfacció als senyors deputats y mostrar la affecció que a la conservació de la pau, confederació y unió entre los senyors deputats y Principat y lo tribunal del Sant Offici era deguda y de llevar occasions de inquietuts y dissencions que volien donar a dits deputats y, en nom llur, a dis embaxadors larga raó de la causa y modo de la captura de dit Esteve Amblat per a què, sabuda per los senyors deputats, vessen ab quant justa causa, raó y occasió se eren moguts a manar-lo pèndrer, la qual era estada per haver rebudes unes enquestes fetes en lo tribunal del Sant Offici de la Inquisició del regne de Aragó, y per elles constava que dit Esteve Amblat havia mort, y podria ser que fos proditòriament més de un any y mig ha, y axí abans de les Corts, a un familiar del Sant Offici, y havent tinguda de molt pocs dies a esta part relació que lo dit // 171*r* // Esteve Amblat estava pres en los càrcers de la present ciutat, enviaren al senyor virey per a què fos servit manar-los liurar dit pres sens poder-lo castigar de dits delictes. Y que aprés de haver consultat dit senyor virey dita embaxada ab lo Real Consell los havia enviat a dir que ell lo trauria de la presó y dits senyors inquisidors lo fecen pèndrer com exiria de la presó y que per ço, sobre concert y tracte entre dit senyor virey y inquisidors tingut, lo havian fet pèndrer, ajudant per a d'açò lo mateix escarceller o guardas de les presons comunes a fer senyals y advertiments als officials del Sant Offici quant lo dit Esteve Amblat exia de la presó per a què.l prenguessen, y que en lo Real Consell no se ha conegut de delictes de dit Amblat, perquè ni ha comparegut en dit Consell instància contra d'ell, ni se ha vista enquesta, ni presa deposició y *facta causa* a dit Esteve Amblat, y que axí és cert no és estat dit Esteve Amblat fins ara judicat, però que ab tot eran tant zelosos de la conservació de les constitucions y afectats a tota correspondència deguda a dits senyors deputats que mirarien molt en no fer cosa que pogués saber a rastre de agravi, y si trobaven que no poguessen o deguessen conèxer de dit Esteve Amblat, per no poder ser una persona per un mateix delicte dos vegades punit, no.u farian. Y que en lo tenor de què no traguessen a dit Esteve Amblant del present Principat y portar en Aragó asseguràssem y diguéssem a ses senyorias que tal intent ne havian tingut, ni farian tal cosa, perquè bastava ser contra constitucions per a què ells no.u facen, la conservació de les quals desijaven y procuraven en tot lo que.ls era possible, y axí ho certificàssem de llur part a ses senyorias als quals desijaven molt de veres servir y dar tot contento».

171*v* Dimecres, a XXIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui havia molts dies n.y ere estat.

172*r* Divendres, a XXVI. En aquest die partí lo correu del General per la Cort de sa magestat ab la letra del consistori per donar lo parabién de la senyora infanta y princessa, com en registre. Dit

a. a continuació repetit de.
b. a continuació ratllat havien.

die dexà de venir en consistori[a] lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició.

Disabte, a XXVII. En aquest die anaren ab embaxada, per part dels senyors deputats, al excellentíssim loctinent general los següents senyors, canonge Delpàs, Jaume de Aguilar, Joachim Setantí, per explicar-li les embaxades que ab dos fulls de paper los fonc ordenada, que són del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Entenent los deputats de aquest Principat, estos dias proppassats, que los reverents pares inquisidors havian supplicat a vostra excel·lència que fos servit donar-los y liurar la persona de Esteve Amblat, provincial del dit Principat, lo qual estava detingut en aquell temps en los càrcers reals a relació del magnífic misser Magarola, jutge de cort, perquè dits inquisidors poguessen conèxer dels pretesos delictes, dels quals dit Amblat estava inculpat, fonc supplicat a vostra excel·lència, per part de dits deputats extrajudicialment, perquè fos servit de no // 172*v* // permètrer que dit Amblat fos liurat a dits inquisidors pus los pretesos delictes dels quals dits inquisidors volien conèxer no eren per coses de la santa fe ans bé eren dels actes comuns y ordinaris, attès per constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y assenyaladament per lo capítol de Cort 30 de les últimes Corts celebrades per sa magestat, estava prohibit que dits inquisidors no podien conèxer de dits pretesos delictes, a la qual supplicació fou respost per vostra excellència que «*lo mandaría ver*». Y com aprés haguessen entès dits deputats que los dits inquisidors tenien pres y capturat en sos càrcers al dit Esteve Amblat y que conexien de dits pretesos delictes, dels quals ya vostra excel·lència y Real Consell havian conegut, enviaren dits deputats una embaxada a dits inquisidors nottificant-los dits casos y requerint-los que per observansa dites constitucions, capítols y actes de Cort no coneguessen de dits pretesos delictes del dit Amblat, ans bé relaxassen la persona de aquell, a la qual embaxada fonc respost per dits reverents inquisidors, en effecte, que ells desijaven donar tot contento a dits deputats y guardar dites constitucions, capítols y actes de Cort, emperò que si ells tenien pres y capturat lo dit Amblat fonc perquè havien ells supplicat a vostra excel·lència que fos servit y donar-los y liurar dit Amblat per a què poguessen conèxer de ses culpes, per lo que pretenien havia aquell mort a un familiar del Sant Offici, fonc per vostra excel·lència respost que.l manaria tràurer de dits càrcers y que en exint de aquells lo fecen capturar dits inquisidors, y axí que, per concert y tracte fet entre vostra excel·lència y dits inquisidors, lo ha- // 173*r* // vien ells fet pèndrer, ajudant per dit effecte lo mateix escarceller y guardas de la presó, advertint als officials del Sant Offici quant lo dit Amblat exie de la presó per a què lo prenguessen, com més largament ab la dita resposta feta per dits inquisidors a la dita embaxada està contengut, de la qual resposta resulte contrafacció de constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y particularment la contrafacció de dit capítol de Cort 30 de dites últimes Corts. Y axí dits deputats nos han ordenat que ab esta embaxada vinguéssem a representar estes coses a vostra excel·lència, supplicant-lo extrajudicialement de llur part que sia servit per observansa de dites constitucions, capítols y actes de Cort revocar, e o manar revocar, los dits proceïments que per dita occasió eren estats fets, y no-res-menys manar donar orde per a què dits reverents inquisidors relaxen la persona de dit Amblat y que no conegan de les preteses culpes de aquell, pus no són per casos de la santa fe, a fi y effecte no resten violades dites y altres constitucions, capítols y actes de Cort».

E l'altra és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Per part del General de Cathalunya estos dies passats fonc feta embaxada a vostra excel·lència y ab ella fonc vostra excel·lència supplicat extrajudicialment que fos servit revocar, o manar revocar, les crides havia manades publicar contra les persones de Silvestre Sayol y de Bernat Monrodon, militars, y tots los proceïments que per // 174*v* // occasió de aquellas eran estats fets, attès dites cridas eran directament contràrias a diversas constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y a diversos privilegis al stament militar concedits, y també als usos y costums de aquest Principat inconcussament observats, com més largament ab dita embaxada fonc explicat a vostra excel·lència per part dels embaxadors, y ab ella foren designades y exprimides moltes constitucions de Cathalunya, capítols de Cort y privilegis a les quals y als quals fonc contrafet ab dites crides y proceïments. A la qual embaxada fonc respost per part de vostra excel·lència, en effecte, segons referiren los dits embaxadors, que tots tenen obligació de guardar les constitucions de Cathalunya y vostra excel·lència lo primer, y que per haver en aquest negoci algunes il·lacions, per no haver-hy scrits, poria ésser se hagués pres algun engany en lo fet, y que vostra excel·lència pendria pler que algun advocat anàs a informar a vostra excel·lència e al magnífic regent. Y axí, per occassió de dita resposta de vostra excel·lència anaren dos vegades los assessors y advocat fiscal del dit General a tractar so-

a. a continuació ratllat per donar lo parabién.

bre dit negoci ab lo noble don Luís de Peguera, vuy regint lo offici de regent la Real Cancellaria, y a bé que entre ells se haja largament tractat y discorregut sobre dit negoci, totavia en ell no se ha presa ninguna resolució, y com dits deputats de les hores ensà sien estats interpel·lats per part del bras militar, Capítol de la Seu y de la present ciutat de aquest Principat, a fi y effecte instàssem lo reparo de dites constitucions, // 174*r* // capítols de Cort y privilegis reals a les quals y als quals se ha contrafet ab dites crides, per ço, dits deputats nos han ordenat que, de llur part ab esta embaxada, vinguéssem a tornar a supplicar a vostra excel·lència extrajudicialment per a què fos servit de revocar, e o manar revocar, dites crides y proceïments per occasió de aquelles fets, de manera que no resten violades y prejudicades les dites constitucions, capítols de Cort y privilegis reals, a les quals y als quals ab dites crides fonc prejudicat y se ha contrafet».

E axí mateix los donaren una còpia de la resposta feta per los pares inquisidors per donar a sa excel·lència.

E tornats de dita embaxada referiren com han fet dita embaxada al excel·lentíssim senyor loctinent general, conforme los és estat ordenat, dexant-li sa embaxada y còpia de la resposta dels pares inquisidors. E primer, quant al cap de Esteve Amblat dix que ja.u havia dit a misser Aylla que justificasen la captura[a]. E quant al segon cap de la crida dels cavallers dix que entenie guardar les constitucions.

Diumenge, a XXVIII. Festa dels apòstols sant Simon y Juda. En aquest die se començaren de fer en la present ciutat // 174*v* // les alimàries per lo felice naximent de la sereníssima infanta y princessa nostra donya Anna Maria Maurícia, e per lo felice deliurament del part de la magestat de la reyna y senyora nostra y mare de dita princessa. Feren-se ab gran solemnitat y molta música y festa, axí per aquesta casa com per les demés, com és acostumat, y aprés los dos dies següents. Dit die, després dinar, se féu solemne professó en la present ciutat de gràcias, per dita raó, cantant *Te Deum laudamus*, y féu-se com la del die de Corpus, y ab la matexa volta. Anaren-hy també les atxes del General. Y havie.y gran música en la present casa y entorn d'ella.

Dilluns, a XXVIIIIº. En aquest die se continuaren les alimàries com lo die abans, y féu-se un solemne offici en la present casa com se sol fer lo die de sant Jordi, digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona y sermonà a mig offici assegut en una cadira ab la mitra vestit de pontifical. Fou-hy lo lloctinent general, concellers y molta gent de tots staments.

Dimars, a XXX. Dit die se continuaren les alimàries y balls.

175*r* Noembre MDCI

Dijous, lo primer. Festa de Tots Sancts.

Divendres, a II. Commemoració dels Defuncts.

Disabte, a III. En aquest die los senyors deputats tots sis e les persones eletes devall scrites, ajustades en lo consistori del yvern de la present casa de la Deputació, que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors abbat de Sant Cugat, // 175*v* // don Júlio Cordelles, cabiscol y canonge de la Seu de Barcelona, misser Paulo Pla, canonge de dita Seu, misser Palau, canonge de dita Seu, comanador Copons, del orde de Sant Joan; per lo militar, los senyors don Berenguer de Paguera, don Joan Burguès y de So, don Francesc de Erill, don Guillem de Yvorra, mossèn Pau de Fluvià, Francesc de Argensola; per lo real, los senyors Joachim de Setantí, Joan Dusay, Joachim Montalt, Gaspar Càrcer, Julià de Navel, ciutedans de Barcelona.

Als quals fonc proposat per dits senyors deputats // 176*r* // y oïdors, parlant lo dit senyor deputat ecclesiàstic, com alguns dies ha que ells, desijants posar en effecte lo de les galeres ordenades de fer per la última Cort General, han fet diverses diligències en elles, axí ab sa magestat com en altres parts, y no han trobat ningun expedient millor que és ab les galeres que vuy té lo senyor duc de Maqueda, que són tres y bones y ben armades de molt bona xusma y del demés, com tenen plena informació, e com hajan fetes algunes diligències si les vol vèndrer y tingan resposta[a] que sí, emperò que no les vol enviar ací per fer lo tracte d'elles sinó que.y vajan allí per fer lo tracte, e com dits deputats desijan effectuar y que tingan effecte les galeres conforme per dita Cort està ordenat, attès majorment que han ya imposats los drets de dites galeres y aquells se van rebent, axí suppliquen a ses mercès los aconsellen lo que.ls appar degen fer acerca de enviar a fer dita compra y acerca de dites coses.

E los dits senyors de dita congregació, aprés de haver entesa dita proposició y haver discutit dit negoci e votant y dient quiscú son parer, la major part de dita congregació e sols hu essent en

a. actura *a l'original.*

a. *a continuació ratllat* açò.

certa manera de altre parer, aconcellaren als senyors deputats y oïdors que poden y deuen ses senyorias enviar persona o persones per tractar y effectuar dita compra de dites[a] tres galeres, ab les instruccions que ses senyorias o algunes persones hàbils de dits negocis que a ses senyorias si'ls apparia volran applicar. E també aconsellen a ses senyorias que.n donen raó al senyor loctinent general, axí per a què afavoresca dit tracte com per lo demés.

176v E los dits senyors deputats y oïdors, per execució de dit consell, enviaren al dit excel·lentíssim loctinent general mossèn Joachim Setantí, ciutedà, per donar-li raó de dites coses y demanant-li son favor. E per tractar y fer dites instruccions elegiren y nomenaren los senyors don Berenguer de Paguera, don Joan Burguès y de So, don Francesc de Erill, Joachim Setantí.

Diumenge, a IIIIº. En aquest die, després dinar, lo senyor Joachim Setantí, ciutedà, referí en consistori com ell ere anat, per orde de ses senyorias, al excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general, dient-li y donant-li raó com haïr ses senyorias resolgueren, ab ajust de moltes persones de tots staments, enviar en Sicília algunes persones per a tractar ab lo senyor duc de Maqueda si volia vèndrer les galeres té pròpries, ab comissió de poder clòurer la compra de aquelles, que per ço supplicavan a sa excellència fos servit afavorir ab ses cartas al General de Cathalunya en aquesta pretensió, y ser medi per a què lo senyor duc de Maqueda se accomodàs en la venda de dites galeres y en totes aquelles coses que, per // 177r // part de dit General, acerca de açò se li demanaria. E lo dit senyor duc de Feria respongué, en effecte, que li apparia molt bé la resolució que los senyors deputats hauran presa perquè les galeres del duc de Maqueda van molt ben armades y en tot són molt bones, emperò que los senyors deputats no havian de voler que lo duc de Maqueda perdés en la venda y que bastava als senyors deputats comprassen bones galeres y ben armades, que en lo preu de aquelles era lo duc de Maqueda persona tant posada en raó que tenia per cert no.s desavendrien, que ell scriuria conforme los senyors deputats li enviaven a dir, y que ab molta voluntat afavoriria aquest particular, perquè entenia també seria molt servey de sa magestat.

Dimecres, a VII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

177v Disabte, a X. En aquest die, de matí, anaren ab embaxada, ab la forma acostumada, los senyors don Honofre de Lantorn, ardiaca de Benasc, Jaume de Aguilar Peralta y Camporells y Raphael Cervera, ciutedà, a explicar al excel·lentíssim loctinent general, lo senyor duc de Feria, la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor. Havent vostra excellència, a 26 de agost de l'any 1600, manades publicar en la present ciutat de Barcelona y altres llochs del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya unes crides generals, manant y prohibint que ninguna persona de qualsevol grau y condició fos pogués aportar ni tenir ninguna manera de pedrenyals, // 178r // y havent los deputats del General de Cathalunya feta contradicció a la publicació de dites crides, pretenent que aquelles eren contra diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y als usos y costums dels dits Principat y comtats. Aprés, a 5 del mes de setembre, mes proppassat, moderant y limitant dites crides, manà vostra excel·lència se publicassen altres ab les quals se donà facultat que.s poguessen portar pedrenyals com aquells fossen de quatre palms de canó, mida de Barcelona, y successivament aprés, ço és a 27 de octubre, mes proppassat, ha manades vostra excellència publicar altres crides ab les quals dóna vostra excel·lència paraula que qualsevol persona que pendrà algú que aportarà pedrenyal o pedrenyala de menor mida de dits quatre palms, y aquell, axí pres, posarà en mà y poder de la justícia, que en premi de dit servey puga anomenar una de les persones condemnades, o que per avant se condemnaran, per sa excel·lència y Consell Real y altre qualsevol official dels dits Principat y comtats a desterro o relegació en una ysla per temps de sinc anys o manco, a la qual persona axí nomenada se li farà larga y bastant remissió y relaxació de dita pena, y que lo matex premi se donarà en aquell o aquells qui pendran o capturaran y posaran en mà de la justícia qualsevol persona que aportarà pedrenyal o pedrenyala de quatre palms de canó, mida de Barcelona, que serà processat[a], gitat de pau y treva, y publicat per enemic de la règia cort, o citat *ad fines banni* per processos fets en la règia cort, o en altres corts, axí reals com de barons, o pendran y capturaran y posaran en mans de la règia cort qualsevol altres persones de qualsevol grau, estat o condició que sien, que aportaran dits pedrenyals o pedrenyales de dits quatre palms de canó, per ciutats o viles y altres llocs poblats, o en aplecs, festes majors, fires, mercats, ballades y altres ajusts de gents; les quals cridas, axí les que foren publicades dit die de 5 de setembre // 178v // com les que últimada-

a. *a continuació ratllat* coses.

a. *a continuació ratllat* de regalia.

ment són estades publicades a 7 de octubre, mes proppassat, entenen los deputats del General de Cathalunya que són contra diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort per moltes causes y raons y entre altres per les següents: e primerament, perquè totes les dites crides són y contenen en si edictes generals, les quals vostra excel·lència, ab lo degut acato parlant, no pot fer, prohibint-ho com ho prohibeix la constitució del sereníssim rey don Ferrando 2, feta en la primera Cort de Barcelona, any 1481, capítol 2, començant «Revocant», etcètera, y la constitució del sereníssim rey en Pere 2, feta en la Cort de Barcelona, any 1283, capítol 14, començant «Volem, statuïm, ordenam». Secundàriament, perquè ab dites últimes crides se dóna facultat y licència a qualsevol persona que puga pèndrer, capturar y posar en mans de la justícia los contrafents dites crides, lo que és directament contrari a la constitució feta per la sereníssima reyna dona Maria, consort y loctinent general del sereníssim rey Alfonso 4, en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 28, començant «Contra constitucions». Tercerament, perquè ab la facultat donada ab dites últimes crides no sols, com dit és, se crean nous officials, però encara ab elles se dóna facultat a dits nous officials que exercescan jurisdicció per medi de dites captures, sens haver oïda sentència de excomunicació en la cort ecclesiàstica y sens servar la demés forma que disposen les generals constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, y assenyaladament la constitució del sereníssim rey en Jaume Primer feta en la Cort de Leyda, any 1287, capítol 20, començant «En nom de Jesuchrist», en lo [llibre] 3, y lo capítol de Cort del sereníssim rey Joan 2, fet en la Cort de Montsó, any 1470, capítol de Cort 83, començant «Com la potíssima», y també la constitució del sereníssim rey Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona, any 1481, capítol 22, començant «Poc valdria» y finalment donant, // 179*r* // com se dóna, ab dites crides facultat a qualsevol persona que puga fer dites captures és crear y fer officials que no són naturals dels dits Principat y comtats, ni domiciliat en aquells, lo que és directament contra la constitució del sereníssim rey en Jaume 2, feta en la primera Cort de Barcelona, any 1291, capítol 1, començant «A supplicació de dita Cort», y a la constitució del sereníssim rey en Pere 3, feta en la Cort de Cervera, any 1399, capítol 20, començant «Part acò confirmant», per ont dits deputats nos han[a] ordenat que de llur part ab esta embaxada vinguéssem a representar estes coses a vostra excel·lència y, particularment, la contrafacció que ab dites crides se fa a dites y altres constitucions, capítols y actes de Cort, y que de llur part, extrajudicialment, supplicàssem a vostra excel·lència que fos servit revocar e manar revocar dites crides en quant són contràries a les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y styls dels dits Principat y comtats, a fi y effecte en ninguna manera dites constitucions, capítols y actes de Cort y usos y costums resten violats ni prejudicats».

a. a continuació ratllat donat.

«Excel·lentíssim senyor. Ab diverses embaxades a vostra excel·lència fetes per part dels deputats del General de Cathalunya és estat supplicat a vostra excel·lència, extrajudicialment, que fos servit revocar, e o manar revocar, los proceïments que per manament de vostra excel·lència sien estats fets tant acerca de les captures que sens instància de part eran estades fetas contra Luís Sayol y Honofre Pons, militars, y també acerca de les crides eran estades fetas per manament de vostra excel·lència contra les persones de Silvestre Sayol y de Bernat Monrodon, també personas militars, y no-res-manco, que també fos servit vostra excel·lència revocar, o manar revocar, los proceïments se an estats fets acerca de la captura feta per manaments dels reverents inquisidors // 179*v* // de aquest Principat contra la persona de Esteve Amblat, provincial de aquest Principat, per lo que dits inquisidors, ab la resposta havian feta a la embaxada los era estada donada per part de dits deputats, havian respost que havian feta dita captura sobre concert fet entre vostra excel·lència y dits inquisidors, y ab les dites embaxades se[a] exprimiren moltes constitucions, capítols de Cort, privilegis reals, usos y costums, als quals ab dites captures y crides y proceïments se havia contrafet, y com fins vuy dits proceïments no sien estats revocats ni manats revocar per vostra excel·lència ans per raó de aquells restan violades dites constitucions, capítols de Cort, privilegis reals, usos y costums, per ço los dits deputats nos han ordenat que, de llur part, vinguéssem a representar altra vegada a vostra excel·lència les dites coses y particularment les dites contrafaccions y violacions, y a supplicar a vostra excel·lència, extrajudicialment de llur part, que sia servit revocar o manar revocar dits proceïments conforme vostra excel·lència té obligació, a fi y effecte no resten violades ni prejudicades dites constitucions, capítols de Cort, privilegis reals, usos y costums predits».

E aprés tornats de dita embaxada referiren en consistori com havien explicades dites embaxades a sa excel·lència conforme los fonc ordenat. E sa excel·lència dix que estave al cap de tot y que ell manarie guardar les constitucions de

a. es *al manuscrit.*

Cathalunya y que se ha turat les còpies de dites embaxades.

180r Dilluns, a XII. En aquest vingueren en consistori de ses senyorias ab embaxada del stament militar los senyors don Guillem de Yvorra, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, y explicaren als senyors deputats y oïdors de comptes, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, que, per part de dit stament militar, tenien orde de supplicar a ses senyorias sien servits, ab tota la brevedat possible, proveir lo remey necessari a cerca de un memorial donat per lo molt reverent Capítol de la Seu de Barcelona de agravis fets per la Cambra Apostòlica y, junctament ab ells, un agravi particular de don Alexandre de Lantorn, que axí ab uns com ab altres rebran particular mercè ho emparen baix de sa protecció, com bé tenen acostumat en semblants occasions.

E los senyors deputats respongueren que tenien molt gran gana de acudir al que convenia al benefici públich, com sempre, y que per açò havian donat lo memorial que, per part del Capítol de Gerona, se'ls era presentat, // 180v // als magnífics assessors del General per a què.l mirassen y.ls aconsellassen lo que devian fer acerca les coses en aquell contengudes.

Los dits senyors deputats y oïdors, aprés de ésser fora los dits dos senyors de la embaxada, han applicat als assessors del General per a dites coses los magnífics doctors següents: misser Francesc Gamis, misser Lorens Jover, sacristà Dezcamps, misser Francesc Aguiló, misser Salvador Pi, misser[a]... Molí, misser Francesc Tristany, misser[b]... Rollan, misser Sebastià Ylla, misser Pau Molet, misser[c]... Ramona.

Dimars, a XIII. En aquest die vingueren en consistori de ses senyorias, per part del molt reverent Capítol de la Seu de Barcelona, // 181r // los senyors Miquel Ferrer de Busquets y Pere Tarroja, canonges del dit Capítol, y han supplicat a ses senyorias lo mateix, en effecte, que per part del stament militar lo die de haïr fonc supplicat acerca dels agravis fets per la Cambra Apostòlica. E los senyors deputats los han respost, en effecte, que ells estan entenent en dit negoci y que per açò han nomenat onze o[d] 12 doctors, y que en aquest particular desijan donar tota satisfacció a dit molt reverent Capítol.

a. a continuació un espai en blanc d' uns 30 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 21 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.
d. o 12 *interlineat.*

En aquest mateix die entraren ab embaxada en lo[a] consistori de ses senyorias, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Jaume de Aguilar Peralta y Camporrells, Magí Grau, y supplicaren a ses senyorias lo mateix que per los staments ecclesiàstic y militar, lo die de haïr y vuy, està, respectivament, supplicat acerca de dits agravis fets per la Cambra Apostòlica. E los senyors deputats los respongueren que ya.s feyen les diligències possibles en dit negoci y les anirien continuant, y acudirian en tot lo que convinga per dit negoci.

181v Diumenge, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

Dilluns, a XVIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

182r Dimars, a XX. En aquest dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal.

Divendres, a XXIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor ecclesiàstic.

182v Diumenge, a XXV. Festa de santa Catherina.

183r Divendres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die foren extrets en concellers de la present ciutat, mossèn Luís Salaverdenya, Joseph de Bellafilla, misser Balthezar Morell, doctor en drets, Pere Pau Rifós, mercader, Roig, apothecari. Obrers: Cuberta, doctor en medicina, Puigvert, notari de Barcelona.

Decembre MDCI

Disabte, lo primer. En aquest die hy hagué jurament de concellers en casa la ciutat y la Seu.

Diumenge, a II. En aquest die se féu un torneig // 183v // per lo General, per regosijo de la nativitat de la sereníssima princessa dona Anna Maria Maurícia, en la plassa de la Reyna ab tres mantenedors y 18 aventurers, molt ben ornats a gasto del General. Primer lo senyor don Joseph de Castellbell, senyor de Mayals, oïdor militar. Hagué.y gran concurs de gent e lo lloctinent general, concellers y molts cavallers y dames. Havien fet fer los senyors deputats un catafal per a dames que tenie lo enfront del pallol y havien-les fet convidar de part del senyor deputat militar.

Dilluns, a III. En aquest die hy hagué corre de toros en dita plassa per lo naximent de la sereníssima princessa, estaven en la forma del die

a. a continuació ratllat matex.

de haïr ab moltes dames en son catafal. Fou-hy lo lloctinent general, concellers y los demés tribunals, hagué-y un toro enmantat de molts cuets y piules, no.y prengué mal ningú, laors al Senyor, y hagué.y lo major concurs de gent que may hy sie vist.

184r Disabte, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

184v Dijous, a XIII. Festa de santa Lúcia.

Divendres, a XIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Disabte, a XV. En aquest die dexà de venir en consistori lo dit senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

185r Dimecres, a XVIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dijous, a XX. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

185v Divendres, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

Dimars, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuchrist.

186r Dimecres, a XXVI. Festa de sant Esteve, prothomàrtir.

Dijous, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Divendres, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

186v[a] Començament de any y segueix MDCII

Janer MDCII

Dimars, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

207r[b] Diumenge, a VI. Festa dels tres Reys de Orient.

Dilluns, a VII. Festa del gloriós sant Ramon de Penyafort, y és festa nova. Anà la professó de la Seu a la iglésia de predicadors y allí feren lo offici molt solemne. Y digué dit offici y sermonà lo reverendíssim bisbe de Barcelona.

a. el foli 187 es correspon al foli 207, intercalat al mes de març.
b. foli intercalat entre els folis 206 i 207bis corresponents al mes de març d'aquest mateix any.

Dimecres, a VIIII°. En aquest die tornà en concistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dijous, a X. En aquest die dexà venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

207v Divendres, a XI. En aquest die enviaren los senyors deputats a mossèn Joan Palau, cavaller, y Bernat Romeu, ciutedà, a la excel·lentíssima duquesa de Cardona per a visitar-la y donar-li la benvinguda, la qual ere arribada pocs dies fa en la present ciutat. E tornats de sa embaxada referiren com eren estat molt ben rebuts y.u agrahie molt e besà les mans a ses senyorias.

Dilluns, a XIIII. Clau del sepulchre del gloriós sant Ramon de Penyafort concedida als senyors deputats. En aquest die vingueren en consistori lo pare prevendat fra Francesc Vilanova del orde de // 188r // predicadors, qui ab cartas de ses senyorias de 13 de setembre proppassat és anat a Roma per fer gràcias a sa Santedat de la canonització de sant Ramon, a nostre santíssim Pare y als demés, lo qual referí a ses senyorias lo per ell explicat a sa Santedat del tenor següent:

«Beatíssimo Padre. Lo principat de Cathalunya[a], a ont Nostre Senyor influeix les sues divinas misericòrdias y entre ellas el conservar lo enteríssim en la fe y obediència de la Santa Sede Apostòlica Romana, ha vist lo singular benefici que de vostra Santedat ha rebut en la canonització del seu natural fill, y ara gran pare y patró, sant Ramon de Penyafort, y aprés de haver fetas infinitas gràcias a Déu per esta tan senyalada mercè, celebrant-la ab innumerables festas spirituals y temporals, les fan immensas a vostra Santedat, y per aquest ministeri los pares de la pàtria, los regidors y deputats de aquell Principat, ya que per raó del seu govern no poden acudir personalment a besar los peus a vostra Santedat, me han manat a mi, per ser de la matexa religió y convent del sant, que yo, de part sua, offerís a vostra Santedad la sua voluntat, las suas làgrimas y devoció, y per tant gran benefici li besàs los seus sancts peus y doni-li la carta de vostres senyories».

E sa Santedat, en effecte, respongué no[b] era necessari que lo principat de Cathalunya me fes gràcias per la canonització de sant Ramon perquè ella se fundava en justícia, y temí yo devoció[c] de canonitzar-lo per los seus grans mèrits y perquè ab ells fou penitencier major y auditor de Rota, com yo, però ab tot axò he rebut molt gran contento que haja tinguda memòria de

a. a continuació ratllat ha dit.
b. no era necessari *interlineat al marge esquerre.*
c. devoció *interlineat, damunt de* canonització *ratllat.*

grahir-me dita canonització, y me han obligat molt y mire aquell Principat ab bons ulls per a fer-li tota mercè.

188v E axí mateix donà als senyors deputats la carta del general de l'orde de sant Domingo, en resposta de la de ses senyorias, per lo de la clau del sepulcre del gloriós sant Ramon, dient també de paraula com dit general era molt content se'ls donàs, la qual carta és del tenor següent:

«Als[a] molt il·lustres senyors los senyors deputats del principat de Cathalunya.

La de vuestras señorías recebí con el parabién del officio el qual muy en particular le[b] precio, por lo que es haver succedido en a tan illustre sancto como el glorioso padre sant Ramón de Penyafort y por el parabién beso a vuestras señorías las manos, Dios me favoresca con sus dones para que acierte a complir con mis obligaciones, en el particular de la llave del sepulchro del glorioso padre sant Ramón, soy yo muy contento que una dellas esté en poder de vuestras señorías, que haviéndolo hecho en todo lo que se ha offrescido tant generosamente, tengo de confiar que será para muy particular patrocinio de lo que por la orden, y en bien della, se offresciere, y con esta[c] confiansa supplico a vuestras señorías se sirvan dar trassa como el padre nuestro Lot, pagado lo que aquí se deve, pueda bolver a su convento haviendo servido en este ministerio del qual, con el favor de Dios, ha resultado tan glorioso fín, y haunque el gasto ha sido más de lo que se pensava pero todo ha redundado en servicio del sancto, honra desse reyno, con satisfacción de su Santedad y desta corte, y como yo tenga tanta experiencia de quan honroso es esse reyno en todas sus empresas, y que en cosas de menos qualidad que ésta no han reparado ni reparán en interesses, me puedo offrescer que en ésta no [permitirán] // 189r *// que este padre este acá, como en renes, citándole muchas vezes y el peligro evidente que no den con él en una cárcel pública, que haunque fuera de Cortes se que no puedan vuestras señorías disponer con la larguesa de sus ánimos, pero queriendo la una occasión como ésta, no faltará expediente para ésto y mayores cosas de lo que todos quedaremos muy obligados. Guarde Dios a vuestras señorías, de Roma a XVI de noviembre 1601. Fra [G...] Xavieru, general de Sancto Domingo».*

189v Diumenge, a XX. Festa de sant Sebastià y primer diumenge; fonc prorogada la festa y professó per a dimars primervinent, die de sant Vicenç.

a. carta transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 790; i està intercalada entre els folis 207 i 207bis del present dietari.
b. a continuació ratllat recibo.
c. a continuació ratllat occasión.

Dimars, a XXII. Festa de sant Vicenç y féu-se la festa y professó del gloriós sant Sebastià.

190r Divendres, a XXV. Festa de la Conversió de sant Pau.

Disabte, a XXVI. En aquest die començà de servir al defenedor del càrrec de porter seu per orde dels senyors deputats Montserrat Martí, porter real, de la manera, modo y forma han servit fins ací los altres.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

190v Dimars, a XXVIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Febrer MDCII

Disabte, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

191r Diumenge, a III. Possessió[a] de clau del sepulcre del gloriós sant Ramon donada als senyors deputats. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real absents per ses indisposicions, anaren a la iglésia del monastir de predicadors, per lo effecte devall scrit, ben acompanyats de sos officials ab les masses devant, com és acostumat, y en dita yglésia y pati d'ella tenien ya tota la música de la Deputació ab les vestes de domàs, ço és, tabals, trompetes y dos cobles de menestrals. Y entrant per lo pati dits senyors desparà tota la música y molts mascles que en dit pati havia, sobre del portal de la iglésia estava lo estandart del General ab uns rebosters del General desota. La iglésia està tota molt ben adornada de les sedes de la Deputació y ab molta luminària y miranda. Los deputats se assentaren al altar major, a la part de la epístola, per ésser son lloc acostumat, ab cadires de vellut y alguns cavallers ab cadires de cuyro; e los officials a la part de la secrestia, ab bancs ben entepissats. Foren rebuts per los pares de dit convent, provincial y prior al portal d'ella, ab gran aplauso y cortesia. Feren fer allí, dits senyors deputats, un offici cantat, molt solemne, ab la música y cantòria en honor del gloriós sant Ramon de Penyafort. Digué lo offici lo pare mestre Serrià, provincial de dit sagrat orde[b], y sermonà lo pare Lopis, prior de Calathayut, predicador principal y famòs. Los porters ab les masses devant, al venir los pares que deyen l'offici de la secrestia al altar major y aprés al tornar-se'n, sempre.ls acompanyaren, y axí matex

a. Possessió...deputats *interlineat al marge esquerre.*
b. orde *interlineat.*

al pare predicador quant anà[a] a la trona per a predicar y al tornar d'ella. Acabat que fonc dit offici los dits pares lo havian celebrat, juntament ab lo // 191v // pare prior de dit monastir y los demés pares de dit convent devant, anaren ab creu alsada a la capella del dit gloriós sant Ramon, e dits senyors deputats y oïdors e officials tras ells ab les masses, y arribats allí feren allí la comemoració del sant y la oració.

E fet açò, encontinent, en presència de mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General de Cathalunya, y dels testimonis devall scrits, los senyors deputats e oïdors, parlant lo senyor deputat militar, don Joan de Vilanova, dix, en effecte, als dits pares provincial y prior y als demés pares que eren allí presents, que eren molts y quasi tots los del convent, com lo reverendíssim general de dit orde de predicadors havia feta mercè a dits deputats y a sos successors de concedir-los una clau de les del sepulchre del dit gloriós sant Ramon, com appar ab sa letra, còpia de la qual auctèntica tenien allí present, y aquella liuraren a dit pare provincial, dient-los y pregant-los obeïssen y executassen aquella y que.ls fos entregada la dita clau per la gran devoció que tot aquest Principat y en particular aquell consistori han tingut y tenen a dit gloriós sant, desijant en gran manera continuar aquella, la qual carta presa per dit pare provincial ab la sòlita cortesia y acato, manà legir aquella per un religiós tenia al costat, la qual encontinent fonc legida y és del tenor següent: «Al molt il·lustres senyors», etcètera, sie insertada segons està buydada e cosida atràs, a la jornada de 14 del passat mes de janer en lo present dietari.

Entesa per dits pares provincial, prior y convent // 192r // dita carta y lo tenor d'ella y rebuda aquella, ab lo acato y cortesia acostumat, parlant dit pare provincial, dix, en effecte, com ell y tot lo dit convent havian ya abans tractat en son Capítol y ben considerat lo tenor de dita carta, que ya tenian ans entesa, y la voluntat del reverendíssim general de son orde y son bon ànimo y de tots, y la devoció gran de aquest consistori y de tot lo Principat, y lo quant tenen gran confiansa dita devoció ha de anar ab gran augment y que ajudarien al culto de la capella y ornato de dit gloriós sanct, la qual capella se ha de fer ara y se va ya preparant lo necessari per ella, y axí, obeint de bona gana tots a la dita carta de dit reverendíssim general y desijant condecendre a una tant pia y santa petició y voluntat, estan allí tots promptes y apparellats per liurar-los dita clau dient allí moltes altres paraules de edificació y en devoció de dit gloriós sant, la qual clau tenia en ses mans dit pare provincial y volent liurar aquella a dits senyors deputats y oïdors la feren primer assejar al pany d'ella, que està sobre la caxa o tomba de dit gloriós sant, fent tancar y obrir dit pany, lo qual pany està a la part dreta de dita caixa, ab les armes del General esculpides en dit pany, daurades y ben gravades. E fet açò, dits pares provincial y prior y los demés pares liuraren aquella a dits senyors deputats y oïdors y aquella reberen ells per lo dit senyor deputat militar, la qual és daurada ab un gentil cordó de or y seda y una gentil bossa del mateix, de les quals coses en la forma sobredita passades y seguides requeriren // 192v // a mi, dit notari y scrivà major, mossèn Francesch Montalt, cavaller y síndic del General, y los dits pares provincial y prior ne llevàs acte públic y continuàs aquell y ne donàs còpia auctèntica a quiscú d'ells, respectivament, y als demés de qui sia interès. Presents en tot per testimonis don Joan Burguès y de So, senyor de Thalavera, don Luís de Claramunt, senyor de la Figuera, mossèn Joan Palau, Marc Antoni Carreres, cavallers, en Barcelona domiciliats, Anton Ferrer, burgès de la vila de Perpinyà, y altres de tots staments, axí hòmens com dones en multitut molt copiosa.

E fet açò, los dits convent ab dits deputats y demés se'n tornaren al altar major ab la matexa forma eren vinguts, y aprés de ésser-se despullats los pares havian dit lo offici, acompanyaren a dits senyors deputats fins a la porta de la iglésia, com és acostumat, sonant sempre tota la música y desparant molts mascles. E los dits senyors se'n tornaren a la Deputació per lo matex camí y ab la forma eren vinguts. E tot lo die, també després dinar, sonà la música en dita iglésia, acudint en ella de contínuo grandíssim concurs de gent per lloar al Senyor.

Dilluns, a IIII. En aquest die feren deliberació los senyors deputats que la dita clau del sepulchre del gloriós sant Ramon per millor custòdia d'ella sie tancada en lo armari de l'Ànima.

193r Dimars, a V. En aquest die se'n anà de la present ciutat per sos negocis a sa casa, lo senyor deputat real.

193v Dimars, a XII. Festa de la verge y màrtir santa Eulàlia.

194r Divendres, a XV. En aquest die mossèn Francesc Montalt, síndic del General, en consistori de ses senyorias ha referit que ell, per orde del consistori, és anat tres vegades a casa del excellentíssim loctinent general, lo senyor duc de Feria, per a supplicar a sa excel·lència fos servit manar tràurer de la galera capitana de don Car-

a. anà *interlineat.*

los Doria, que al present està surta en lo moll de la present ciutat, la persona de Barthomeu Molins, àlias Poca-roba, de Vilamajor, lo qual havia acabat lo servey de son temps y tres mesos més, poc més o manco, conforme la sentència de sa condemnació, la qual los dies atràs havia donat ell, dit síndic, en mans de sa excel·lència. E sa excel·lència respongué a dit síndic, en esta última supplicació, que lo dit forçat havia pres diners del rey y se ere fet bonavoya y que per aquest respecte no podie ésser tret que no hagués complit lo temps del diner havie pres. E dit síndic replicà a sa excel·lència que lo dit forçat no havia pres diners del rey, ni manco de officials seus, sinó que, segons la part instant, ha dit a ell, dit síndic, és que estant en galera un moro a la dispensa y mudant-se aprés dit moro en altra galera, digué lo dit moro al capità de galera que lo dit Molins li devia set o vuyt ducats, y aquells li atorgà dit Molins y.ls prometé pagar al dit moro o al qui ell volria ací en Barcelona, ab son interès, y que encontinent lo capità de dita galera tragué diners y pagà al dit moro lo que dit Molins li devia y se retingué // 194*v* // aquest deute, y que per ço dit capità pretén y fingeix que són diners de bonavoya. E lo dit senyor duc de Feria respongué a dit síndic que *«estava bien y que el mandaría llamar los officiales de galera y lo vería»*. E dit síndic replicà a sa excel·lència que, per los diners que dit forçat devia, estava prompta la part de pagar-ho tot integrament.

195*r* Dimars, a XVIIII. Die de Carnestoltes.

Dimecres, a XX. Die de la Cendra.

195*v* Diumenge, a XXIIIIº. Festa de sant Machià, apòstol.

Dilluns, a XXV. En aquest die mossèn Joachim Montalt, ciutedà de Barcelona, servint lo offici de síndic del General per indisposició de mossèn Francesc Montalt, cavaller, son germà, ha referit en consistori de ses senyorias que ell, en dit nom, per orde de ses senyorias, anà lo disabte passat 23 del corrent a casa del excel·lentíssim loctinent general, lo senyor duc de Feria, y digué a sa excel·lència que, per tres o quatre vegades, los deputats havian supplicat a sa excel·lència fos servit de manar fer tràurer de galera un forçat que és en la de don Carlos Doria, que havia complit lo temps, y sa excel·lència li digué *«ya se anda en esso»*, y dit Montalt li replicà que los officials de la galera se posaven entorn, y que lo dit forçat deya no havia pres diners per servir de bonavoya, ni tal constava, sinó que se havia fet emprestar de un moro ab sos interessos, y sa excel·lència li digué altra volta que *«ya se anda en esso»*, y dit Montalt li replicà que los deputats supplicaven a sa excel·lència fos servit demanar fer-lo tràurer o que fos servit de donar licència de poder-se valer dels remeys ordinaris. E sa excel·lència digué que «*los remedios ordinarios eran hazer justicia*» y que ell «*la haría y que no se atraviessen los deputados, ni ningún deputado, de hazerlo que me sentiría dello*».

196*r* Mars MDCII

Disabte, a II. En aquest die aportaren lo cors de la gloriosa santa Madrona ab professó de la Seu per pluja.

196*v* Captura[a] del deputat militar y oïdor militar.

En aquest mateix die a les dotze hores de migdie o per aquí, mossèn Philip de Sorribes, regent la vegueria de Barcelona, y Joan de Encontra, algutzir real ordinari, en companya de altres officials reals, anaren en casa dels senyors deputat militar y oïdor militar, la qual és en la plaça del Rey y en lo palau dit del Rey a ont residien y habitaven, y de allí, ab orde, segons se diu, del excel·lentíssim senyor loctinent general, los prengueren y capturaren y d'allí se'ls ne aportaren en los càrcers comuns de la present ciutat y aquells tancaren, ço és, al senyor deputat militar don Joan de Vilanova a la torreta, e lo senyor don Joseph de Castellbell, oïdor militar, en la estància dita la enfermeria.

E encontinent, entès açò per los senyors deputat ecclesiàstic e oïdors ecclesiàstic y real se ajunctaren en casa de dit senyor deputat ecclesiàstic, per ço com estava mal y en lo llit, e lo senyor deputat real ere for<m>a de la present ciutat, los quals, enteses les dites coses y la gran importància d'elles, encontinent enviaren a sercar los assessors ordinaris de dit General y advocat fiscal y també a molts dels officials del dit General. E axí mateix enviaren[b] a Jaume Ferriol, porter ordinari de ses senyorias, als dits càrcers comuns, perquè parlàs ab lo scarceller de dites presons reals y que sabés d'ell los deputat y oïdor militars si estaven en la presó y si acàs hy estaven que sabés per orde de qui hy estaven. E tornat de dita sa consulta o manament referí a dits senyors deputat ecclesiàstic y oïdors ecclesiàstic y real, com ell ere estat en dits càrcers conforme li és estat manat, y parlat ab dit scarceller, dient-li lo deputat militar y oïdor militar si estaven presos en la presó, y lo scarceller li respongué que don Joan de Vilanova y don Joseph // 197*r* // de Castellbell estavan presos en la presó y que ya sabie tothom que eren deputat y oïdor, y que per orde de sa

a. Captura...oïdor militar *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació una paraula ratllada.*

excel·lència li havien manat que.ls tancàs, la qual relació féu dit Jaume Ferriol en presència de dits senyors y continuant aquella Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General.

E axí mateix los dits senyors deputat ecclesiàstic y dos oïdors enviaren a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, ab mossèn Joan Pau Serra, regent los comptes de dit General, als magnífics concellers de la present ciutat, per fer-los a saber la dita captura y que ells estaven per dit effecte junctats en casa de dit senyor deputat ecclesiàstic. E tornats de dita embaxada referiren com los magnífics consellers, aprés de haver-los referit lo que.ls era estat ordenat, en effecte, los han respost que ells tenen entès lo de dita captura de dits deputat y oïdor militars, y que esta tarde se ajuncta Concell de Cent y allí ne faran relació, y en tot faran lo que.s porà per servey del General, usant de la bona y antiga correspondència que sempre han tinguda estes dos cases de la Deputació y ciutat, y besen a ses mercès les mans del avís.

E lo mateix die, després dinar, los dits tres senyors deputat y oïdors enviaren al síndic del General, o son loctinent mossèn Joachim Montalt, ciutedà, al reverent Capítol de la present Seu, per a fer-los a saber lo mateix que havien enviat a dir als magnífics concellers, lo qual tornat de sa embaxada referí com ell havia fet conforme li és estat manat, e que havia trobat dit Capítol congregat, los quals li respongueren en effecte que.ls pesava del treball de aquexos senyors e que ells ho tractarien.

E poc aprés vingué, en dita casa del dit senyor deputat ecclesiàstic a ont estavan congregats los dits senyors, mossèn // 197*v* // Collandres, pabordre de dita Seu y síndic de dit reverent Capítol, y de part de dit Capítol referí a dits senyors en effecte com aquell Capítol se ere congregat y havia entès la dita captura y estan promptes y apparellats en fer lo que tocarà a ells, com tenen acostumat per servey de ses senyorias, y que.ls pesava molt de dites captures, besant les mans a ses senyorias del avís.

E axí mateix, encontinent, enviaren los dits senyors deputat y oïdors a dit mossèn Joachim Montalt, deservint dit offici de síndic del General, al bras militar, que de present està junctat en lo Capítol de la Seu de Barcelona, per fer-los a saber de dita captura, los quals respongueren, per veu del president d'ells, com ya.u sabien e que per dit effecte estavan allí congregats, y que besan les mans a ses senyorias del avís.

Lo mateix die, després dinar, vingueren en dita casa de dit senyor deputat ecclesiàstic y en sa congregació los senyors don Joan Burguès y de So, Martí Joan Despuny, donzell, y misser Hieònim Ollers, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, embaxadors per part del bras militar, dient y expplicant[a]-los en effecte com aquell bras havia fet gran sentiment y admiració de la dita captura dels dits deputat y oïdor militar, y ab molt gran raó com a cosa tant impensada, y besan les mans a ses senyorias del avís los han donat, supplicant-los, per part de dit bras, que ab aquest negoci, per ser de la importància y qualitat que és, may sie estat major, arrostren aquell y façan les diligències possibles que semblant cas requereix, certificant-los com aquell bras farà lo mateix ab moltes veres, y se anirà junctant de contínuo per entendre en aquell ab moltes veres, y procurar los remeys com la importància y qualitat de dit negoci ho requereix, // 198*r* // supplicant a ses senyorias facen lo mateix com d'ells se espera. Als quals fonc respost en effecte per dits senyors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, que ell y los dos senyors oïdors ab los magnífics assessors y advocat fiscal estan juncts per aquest negoci, y que per part sua no faltaran [...] quant poran per la bona direcció d'ells y de dit General y per descàrrec de sos officis.

Dit die, ya ben tart a les sis hores, vingueren en casa del dit senyor deputat ecclesiàstic, estaven encara allí dits senyors oïdors ecclesiàstic i real, per part de dit stament militar ab embaxada, los senyors don Joan Burguès y de So y don Gispert de Guimerà, per fer-los a saber com aquell bras havia fet embaxada als magnífics concellers de la present ciutat y Consell de Cent acerca dits negocis occorents y també havian determinat que cada die, de matí y després dinar, se ajunctarà dit bras militar, y axí supplican a dits senyors deputat y oïdors façan lo mateix ab moltes veres com d'ell se confiava, la importància y qualitat de dit negoci requeria, y també.l supplicaven que.ls dexassen vèurer per sos advocats alguns libres, privilegis y scriptures de la casa de la Deputació, per apunctar dits negocis y per la bona direcció d'ells, y si apparia hy entrevingan los assessors del General també ho porian.

E dits senyors deputat y oïdors los respongueren, parlant dit senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, com ells estan entenent en dit negoci molt de veres, y que ya veuen fins a quina hora han estat y estan allí juncts per dit negoci, y que no.n alçaran la mà y la molta gana tenen que estos negocis tingan bon èxit,

a. ex *interlineat, damunt de* su *ratllat.*

[1602]

y en lo demés, demà de bon matí, manaran cridar sos assessors per a què.ls aconsellen lo faedor y hagut aquell los tornaran resposta.

E tot aquell després dinar, los dits senyors deputat, oïdors, // 198v // assessors y advocat fiscal, ab alguns officials de la casa, estigueren tractant y considerant les dites coses y forma se podria tenir en ella, particularment per la matèria del gastar, y per ser ya molt tard y perquè en la nit tots hy poguessen fer algun studi y reflecció, ho dexaren per al sendemà, de matí, y axí se'n anaren.

Diumenge, a III. En aquest die, de matí, ajustats los dits senyors deputat ecclesiàstic y oïdors ecclesiàstic y real en casa del dit senyor deputat ecclesiàstic, ab los magnífics assessors, advocat fiscal y altres officials del General, e acerca dels negocis occorrents de la captura de dits senyors deputat militar y oïdor militar, e tractant acerca del que haïr los fonch demanat per dits senyors del bras militar per lo de les scripturas, actes y privilegis hauran menester, manaren a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, que en presència sua y en la casa de la Deputació los amostràs y comunicàs tot lo que hauran menester y també que.ls ne do còpia auctèntica si la demanaran. E axí matex manaren a Jaume Ferriol, altre dels porters ordinaris de dit General, que anàs a don Joan Burguès y de So y que de sa part li digués la dita determinació y axí acudissen ab dit scrivà major en lo que.ls convindria, lo qual aprés referí com havia fet lo que li era estat manat.

E poc aprés, per la bona direcció de dits negocis occorrents, primer los dits senyors a Nostre Senyor Déu perquè ab sa ajuda los dits negocis tingan en tot bon assiento y fi, y axí donaren orde a mossèn Joan Pau Serra, regent los comptes del General, que anàs de sa part als monastirs devall scrits per a què preguen al Senyor y tingan encomanats // 199r // en ses oracions dits negocis, ço és, al monestir dels Àngels, Santa Elizabet, Descalses, Montesion, Hieronimes, Magdalenes, Caputxines y Pedralbes. E axí mateix manaren fer dir cent misses en los monastirs dels Caputxins, Jesús, Sant Francesc de Paula, Descalsos y Santa Madrona, ço és, vint en quiscú, pregant al Senyor per la bona direcció de dits negocis.

E més per a què ab major y més sa consell se puga proceir en dits negocis resolgueren de ajunctar los doctors en drets devall scrits perquè, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de dit General, los aconsellen lo que.s pot y deu fer en ells, los quals són los següents: misser Salvador Pi, misser Miquel Pomet, misser Henric Serra, misser Lorens Jover, misser Francesc Gamis, misser Hieronim Miquel, misser Pere Aymeric, misser Pau Mahet, misser[a]... Lorens, misser[b]... Areny. Los quals manaren convidar per los porters // 199v // de la present casa per a les dos horas després dinar de aquest mateix dia.

E més donaren orde a mossèn Joachim Montalt, qui serveix lo offici de síndic del General per malaltia de Francesc Montalt, síndic, per a què anàs al excel·lentíssim loctinent general a effecte de demanar-li hora per fer-li una embaxada per llur part, y per dit effecte anomenaren nou embaxadors debaix nomenats, als quals manaren convidar que per les dos horas després dinar fossen en la casa de la Deputació del die present, per explicar-li la embaxada devall scrita que allí fonc ordenada, restant de concert que los dits senyors oïdors ecclesiàstic y real acudissen a la dita casa de la Deputació per a enviar aquella de allí enfora, attès que dit senyor deputat ecclesiàstic no.y podia anar per estar en lo llit molt de malagana.

En lo mateix die, després dinar, se ajunctaren en la dita casa de la Deputació y en la[c] instància dita lo consistori del ivern lo senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y real, y allí acudiren tots los dits doctors per ells convidats y cridats lo die present, los quals poc aprés de llur ordinació se ajunctaren ab los magnífics assessors y advocat fiscal en la sala gran de la present casa dita dels Reys, per tractar de dits negocis y aconsellar-los lo[d] faedor cerca d'ells, al servey de Déu y de sa magestat, benefici públic y del General.

E també arribaren los embaxadors per ells convidats lo die present, los quals són los següents, los senyors abbat de Lantorn, ardiaca Duran, canonge Palau, // 200r // don Alex Albert, don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, Julià de Navel, misser Hieronim de Ollers, Bernat Romeu. Als quals fonc donat orde expplicassen a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor. Los deputat ecclesiàstic y oïdors de comptes ecclesiàstic y real han sentit en molt gran extrem les captures del nobles don Joan de Vilanova, deputat militar, y don Joseph de Castellbell, oïdor militar, axí perquè dites captures són contràries a diversos privilegis concedits a la casa de la Deputació y a

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
c. la instància dita *interlineat.*
d. lo *interlineat.*

molts capítols de Cort, per vostra excel·lència jurats, com també perquè, per occasió de dites captures, cessa tota la administració del General y de dita casa de la Deputació, de ont se causen prejudicis y danys irreparables, han nos ordenat que, de llur part ab esta embaxada, vinguéssem a representar a vostra excel·lència, extrajudicialment, estes coses per a què, considerades per vostra excel·lència ab la maduressa y prudència acostuma, sie servit manar libertar líberament dits nobles deputat y oïdor, a fi y effecte no resten prejudicats ni violats dits privilegis y capítols».

E tornats dits nou embaxadors de dita embaxada // 200*v* // referiren[a] a dits senyors oïdors, qui[b] estaven en dita estància del consistori vell, com ells en effecte havian explicada aquella al dit senyor loctinent general en sa casa, ab la sòlita cortesia, lo qual en effecte los respongué dient que en lo que toca a la presa dels tres tenia tant pesar[c] o més que aquexos senyors, perquè ells se eren tant mal governats tant de temps que és estat forçat fer una regalia molt grave, no sols contra d'ells però contra tots los fills de perdició que.ls han ajudat, e que ell procurarie en breu despachar sa causa per a què en breu se pogués acudir a la administració de la casa de la Deputació, y que en lo que tocava als privilegis y constitucions que ell ho manarie vèurer. La qual embaxada se féu ab la forma acostumada, ço és, ab los porters de la casa devant ab les masses grosses, acompanyant-los molts officials y ministres del General y altres.

En aquest matex die, després dinar, vingueren ab embaxada en dit consistori, per part del bras militar, los senyors don Alexandre de Lantorn, Francesc Cornet, cavaller, Bernat Romeu, ciutedà, los quals en effecte, per part del dit bras militar, supplicaren a dits senyors oïdors fossen servits de tractar als deputat y oïdor militar, que de present estan presos en los càrcers reals, ab la matexa forma[d], ydalguia y larguesa que foren tractats los deputats y oïdors en l'any 1569, estant presos, restant sols en la Deputació los deputat y oïdor ecclesiàstics y altres occasions com en los exemplars de la Deputació se trobaran. E axí mateix los supplican que en les demés coses facen com de ses senyorias confian y.ls tenen supplicat ab altres embaxades.

201*r* E los dits senyors oïdors los respongueren lo gran desig han tingut y tenen del bon succés de dits negocis, y ab quantes veres van procurant lo bon succés de aquells, referint-los y donant-los raó especificadament de tot lo per ells fet fins ací y del que van fent, y lo quant estan promptes y esvellats en fer tot lo que.ls sie possible per la bona direcció d'ell.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada en dit consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyor Francesc Cosma Fivaller,[a]...Llassera, cavaller; Raphael Laudes, Raphael Cervera, ciutadans de Barcelona. Los quals en effecte han proposat, per part de dits magnífics concellers, y supplicat lo matex que lo die present ab la precedent embaxada és estat supplicat per part del bras militar. E fonc-los respost referit y relatat lo mateix que als del bras militar, fent-los gràcias dels avisos.

E en aprés, entenent dits senyors oïdors que lo reverendíssim bisbe de Barcelona en aquell punct ere arribat de la província de Tarragona, enviaren al dit Montalt, loctinent de síndic, per donar-li la benvinguda de sa part y fer-lo a saber lo de dites captures.

E fetes les dites coses y aprés de diversos tractes y col·loquis tinguts entre dits senyors oïdors, assessors y alguns dels dits doctors applicats, los dits senyors oïdors junctament ab dit scrivà major se'n anaren en la casa de dit senyor // 201*v* // deputat ecclesiàstic y allí li referiren tot lo que havia passat en aquest després dinar.

E los dits senyors deputat y oïdors, aprés de haver tractat entre si y los magnífics assessors qui també poc aprés allí vingueren, manaren convidar y apuntar les persones eletes devall scrites dels tres staments, y aconsellar-los lo que poden y deuen fer en dits negocis y per millor acertar en ells, al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, con fins ací s'és acostumat fer, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors bisbe de Barcelona, abbat Lantorn, abbat Montagut, ardiaca Duran, canonge Oliva, canonge Pla, canonge Vila de Vic; per lo militar, los senyors don Berenguer de Paguera, don Joan de Erill, don Francisco de Erill, Marc Lentes, Joan Pau Ciurana, Bernat Pau de Belloch, don Anton Vila y Sevessona; // 202*r* // per lo real, los senyors conceller en cap, Julià de Navel, misser Hieròmim Ollers, Gaspar Càrcer, Francesc Ferrer, Raphael Laudes,[b]... Bals. Als quals fonc manat convidar per a demà a les nou hores de matí, a la casa de la Deputació, co és, als dits senyor bisbe y conceller per lo síndic y als demés per los porters ordinaris.

a. a continuació ratllat en consistori.
b. qui.. vell *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació ratllat com és.
d. a continuació una paraula ratllada.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

[1602]

Dilluns, a IIII. En aquest die, de matí, se ajunctaren en la casa de la Deputació y en lo consistori vell d'ella los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y real y advocat fiscal e les persones devall scrites de les anomenades lo die de haïr, que són les següents: abbat Lantorn, abbat Montagut, canonge Oliva, don Berenguer de Paguera, don Joan de Erill, don Francisco de Erill, // 202v // Marc Lentes, don Antoni Vila y de Sevessona, Joan Pau Ciurana, Raphael Laudes, Francesc Ferrer, Raphael Bals.

E aguardant los dits senyors los demés convidats acudissen, essent ya cerca de les dotze hores del migdie y essent-se'n anats alguns dels dits y alt anomenats, ço és, dos o tres, vingueren ab embaxada, per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors canonge Prats y canonge Pla, menor, de dita Seu, dient y explicant a dits senyors oïdors en effecte com attès lo die present se'ls era enviat a dir a dit reverent Capítol fossen servits en manar-los enviar alguns canonges de dita yglésia per venir-los aconsellar y assistir en lo que convindria en aquella casa acerca dels negocis occorrents, aprés de haver molt tractat y considerat dit negoci entre ells, y vist que.y faltava bras militar en la casa de la Deputació, per estar los deputat y oïdor militars presos, y per consegüent no.y podia haver consistori, han determinat que no s'i enviàs ningun canonge de dita yglésia, si ya no era particularment que.n cridassen algú per consell, y axí los han manat que.ls ho vinguessen a dir y representar.

E los dits senyors oïdors los respongueren en effecte que les persones ells havien ajunctades ho havien fet per descàrrec de sos officis, com també desijant condecèndrer al dit Capítol, bras militar y a la present ciutat, los quals ab embaxades los havian enco- // 203r // manat y encarregat dit negoci y la defensa d'ell, com és de raó, com appar ab les embaxades continuades atràs a dos y tres del corrent. Y si bé han ajunctades dites persones, aquelles no les han junctades per fer deliberacions ni actes alguns, ni com a fent consistori, sinó en nom y per part dels deputat ecclesiàstic y oïdors ecclesiàstic y real, per aconsellar-los lo que podian y devian fer en dits negocis, attès majorment les moltes difficultats hy havia en ells, y axí mateix dels advocats o doctors que lo die de haïr havien ajunctat per los matexos negocis speravan son bon consell de tots com en altres occasions s'és fet. E axí pregàrem a dits[a] dos senyors canonges, eren vinguts per a fer dita embaxada, sien servits de venir-los aconsellar en dits negocis particularment quant los cridarien en particular.

a. a continuació ratllat doctors.

E poc aprés vingueren en dit consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Jaume de Aguilar, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, los quals, per part de dits magnífics concellers, explicaren a dits senyors que com per sa part lo síndic del General fos anat a convidar lo conseller en cap de aquella ciutat, per venir a la dita casa de la Deputació, y en aquella casa se sia molt mirat y vist ab consell y parer de moltes persones graves que no sols no.y pot ni deu venir per no haver-hy consistori, attès no.y ha bras militar, més ni tampoc s'i pot fer ni tractar res, y axí.ls diuen y nottifican dites coses y també que se abstingan de fer negocis com no.ls pugan fer[a].

E fonc-los respost per dits senyors oïdors lo mateix que respongueren als de dit Capítol de la Seu y ab més explicacions y raons.

Lo mateix die, de matí, vingueren ab embaxada, // 203v // per part del bras militar, don Joan Burguès y de So, Martí Joan Despuny, donzell, y Magí Grau, ciutedà, los quals explicaren a dits senyors, per part de dit bras militar, en effecte, com tenen entès que en la present casa de la Deputació se fan per ells ajucts y congregacions sens tenir consistori, ni poder fer aquelles, per no haver-hy bras militar, y axí per part de dit bras militar se'ls fa a saber que no facen enantaments alguns ni cosa alguna com no.s pugan ni degan fer, dient que ells y la ciutat ho faran y entendran com sie a càrrec d'ells.

E los dits senyors oïdors los respongueren lo matex que als demés embaxadors del Capítol y ciutat havian respost, y les justes y moltes causes han tingut y tenen de haver fet y fer lo que fan, axí per les obligacions de sos officis, usos y styls de la present casa, y instats per part de dit bras militar diverses vegades y altres, ab molts grans y vives raons, y particularment sercant modos y formas com poden regalar los dits senyors deputat y oïdor militars presos, y ab dites embaxades de dit bras militar y dels altres apparia los volian tancar la porta per a què no.u pugan fer. E sobre açò hy hagué moltes rèpliques, dades y respostes que per ser llargas verbalment dites, y no fer molt al cas, se dexen de continuar.

E anats que se'n foren dits embaxadors, los dits senyors oïdors digueren y pregaren com a persones particulars a dites persones cridades allí presents, que sempre que.ls cridassen per a consellar-los en dites coses los fecen mercè de venir-hy, los quals si offeriren tots de bona gana.

a. a continuació ratllat y fonc.

204r En aquest die, després dinar, se ajunctaren en casa del senyor deputat ecclesiàstic los senyors oïdors ecclesiàstic y real, assessors y advocat fiscal y altres officials de la casa, e allí tractaren dels negocis occorrents y de les embaxades fetes lo die present per lo bras militar, Capítol y ciutat, y axí tots conformes resolgueren que, no obstant les dites embaxades, se devia enviar cada die lo síndic del General als deputat y oïdor militars per saber que fan y si volen res. E axí mateix que tornassen ajunctar, per demà de matí, algunes persones dels tres staments, comunicant-los dites embaxades y que.ls aconsellen lo faedor, vistes aquelles.

E axí[a] lo dit síndic del General anave continuant cada die en visitar dits presos, parlant ab les guardes d'ells perquè ab ells no.ls dexaven diu parlar. E també feyen dits senyors deputats y oïdors algunes diligències particulars, axí ab lo reverent bisbe de Barcelona com ab altres, procurant la libertat de dits senyors deputat y oïdor militars, attès majorment la administració del General estava del tot suspesa y les obres, propris, usos y les demés coses pararen, exceptat les de les cases del General y Bolla, que aquexos se continuaren.

Dimars, a v. En aquest die, després dinar, en casa del deputat ecclesiàstic, essent allí ab ell los senyors oïdors ecclesiàstic y real, assessors y advocat // 204v // fiscal[b], tractant[c] entre ells com porien regalar als deputat y oïdor militar presos y de què manera se'ls porie proveir y enviar lo menjar y altres coses, com és acostumat, vingueren allí, per part del bras militar, los senyors don Gispert de Guimerà, Francesc Cornet, cavaller, e mestre Vicens Castelló, ciutadà e doctor en medicina, als quals ab embaxada representaren en effecte lo contengut en la embaxada següent, la qual donaren a mi, Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, perquè continuàs aquella ab un full de paper scrita, la qual és del tenor següent:

«Ab altra embaxada feta per part del stament militar és estat advertit a vostres senyories don Jaume Cordelles, deputat ecclesiàstic, misser Honofre Pau Cellers, misser Matheu Folguera, oïdors ecclesiàstic y real del present Principat de Cathalunya, que com per lo capítol 17 de les últimes Corts de l'any 1599, celebrades en la present ciutat de Barcelona, estiga disposat que no.s puga fer deliberació alguna per los deputats del present principat de Cathalunya que en dita deliberació no entrevinguen quatre persones, o més, del dit consistori y que entre elles hy haja haver una de cada stament, y que com estiguen vuy detingudes les persones dels dits don Joan de Vilanova y don Joseph de Castellbell, deputat y oïdor militars, y per consegüent no pugan assistir ni assistescan en lo consistori de la casa de la Deputació, que per ço y no haver de contravenir a la disposició de dit capítol y altres molts sobre açò disposants, y per lo que.s podrie dir que les persones a qui toca la conservació dels capítols de Cort són los qui violen aquelles, se abstinguessen de ajunctar-se // 205r // en forma de consistori y de tractar coses algunas, ni fer deliberacions tocants a coses de la Generalitat. E com haja entès dit stament y bras militar que, no obstant dita embaxada en dit capítol de Cort fundada, vostres mercès tenen intenció de fer deliberacions de ajunctar persones dels tres staments y axí bé advocats per tractar, resòlrer y determinar coses tocants al General, per ço y altrament, per a què conste del bon zel que dit stament té de la conservació y observansa dels capítols y actes de Cort, tornen advertir a vostres mercès que, per observansa de dits capítols de Cort, se abstinguen de fer semblants junctas, y que en ninguna manera façen actes de deputats ni oïdors consistorialment perquè, abstenint-se de dites coses, compliran ab la obligació de llurs officis y càrrecs y ab lo que per sa magestat ab tota la Cort General junctament està statuït, ordenat y proveït, per lo bon regiment y govern de les coses de la Generalitat. Y axí bé los matexos senyors del stament militar fan entèndrer les matexes coses a les persones dels tres staments que tenen vostres mercès ací junctades, per a què en consideració del que està dit se abstinguen de aconsellar cosa alguna essent persones privades, pus lo és axí bé prohibit, majorment estant juncts los tres staments, ab los quals, si dits senyors deputat y oïdors voldran, podran consultar lo que se'ls offerirà».

E los dits senyors deputat y dos oïdors respongueren, per orga de dit senyor deputat ecclesiàstic, dient en effecte com ells no entenen haver contrafet ni contrafer cosa al- // 205v // guna del que per los capítols de Cort està ordenat, sinó servar aquells com tenen obligació per observança del jurament per ells prestat, dels quals deuen estar certs los senyors de dit bras militar que no excediran en cosa alguna, y en lo que en dita scriptura se diu de juncta de persones fins ací no entenen haver-ne junctades per los fets occorrents sinó en quant per les persones del dit bras militar a ells y ab sa embaxada y per los senyors concellers, per sos embaxadors a la casa de la Deputació a ells enviats, és estat demanat y instat, a effecte de guardar la bona correspondència que deuen als dits magnífics se-

a. a continuació ratllat anà.
b. a continuació ratllat vingué.
c. a continuació ratllat ab.

nyors concellers y persones del bras militar, y als deputat y oïdor militar que estan presos, y que axí en junctar persones com en lo demés no entenen apartar-se del que per los capítols de Cort està statuït y ordenat. E aprés de ésser-se'n anats dits embaxadors, dits senyors deputat y oïdors, yo, Pere Pau Vidal, notari i scrivà major de dit General, consultí la dita resposta ab dits senyors deputat y oïdors, los quals digueren ere aquesta sa intenció y que estava conforme al que havien respost. Y aprés, veent dites embaxades y lo que havia passat, se'n anaren sens tractar res més per dites raons y causes.

Los[a] consellers y Consell de Cent van a casa del excel·lentíssim loctinent general. Dit die feren embaxada los magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat al excel·lentíssim loctinent general per dits negocis, com en lo paper és ací cosit, lo qual comença «*In Dei nomine*»[b].

206*r* Dimecres, a VI. En aquest die, després dinar, partí lo magnífic conceller segon d'esta ciutat, mossèn Josep de Bellafilla, donzell, acompanyat de tres prohòmens, y ab gran cavalcada dels altres concellers y molts cavallers qui.l acompanyaven fins al portal de Sant Antoni, per los negocis occorrents de la captura dels deputat y oïdor militars, y anaven en cort de sa magestat.

E dits dies y altres aprés se feyen y continuaven diverses embaxades al dit senyor loctinent general, per part dels reverent Capítol de la Seu, ciutat de Barcelona y bras militar, per la libertat de dits presos.

206*v* Diumenge, a X. En aquest die los dits senyors deputat ecclesiàstic y real, en la casa del senyor deputat ecclesiàstic, considerant que los negocis del General estan en lo estat qual tothom veu y que fins vuy, que per més que per la ciutat, bras militar, Capítol de la Seu y altres, e altres, se sie instada a sa excel·lència la libertat de dits deputats y oïdors militars, lo que no han pogut alcansar fins vuy, ni menys afluxar-los de presons, y attenent que dit negoci està de molt mala manera en gran dany del General, y se li espera molt major, per no poder-se fer los arrendaments per lo trienni propvinent, ni la exacció, y estar tota la administració del General suspesa, lo remey de les quals coses sols se espera de mà de sa magestat, y axí, moguts del zel, del servey de Déu y de sa magestad, benefici públic y del General e descàrrec de llurs officis, feren a sa magestat la carta que ací, còpia de aquella, serà cosida, y altra per a Miquel y Hierònim Ardèvols, per a què donen aquella y soliciten dit negoci, còpia de la qual axí matex serà ací cosida, fent donar aquelles al correu de la ciutat per a què aportàs aquelles, les quals foren donades per dit scrivà major, y aparegueren molt bé a tots los qui les veren y en particular a dits magnífics concellers.

207*v* *bis*[a] Divendres, a XV. Festa de santa Madrona y féu-se festa en Barcelona, e féu-se molt solemne professó en la Seu, anant-hy les parròchies, monastirs y confraries, aportaven lo cors de la gloriosa santa Madrona, féu la volta de Corpus, de matí, supplicant al Senyor[b] nos done pluja.

207*v* *bis* Diumenge, a XVII. En aquest die anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general tres síndics de la ciutat de Leyda, per supplicar-li la libertat dels deputat y oïdor militars, y representar-li la contrafacció se feye als capítols de Cort y estar la administració del General suspesa, patint en gran manera lo Principat. E sa excel·lència, en effecte, diuen respongué com als demés, que està remès a justícia dit negoci.

Dilluns, a XVIII. En aquest die anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, per los negocis occorrents, dos canonges y síndics del reverent Capítol de la Seu de Leyda, vinguts des de allí per dit effecte. E lo mateix die hy hagué Concell de Cent per dits negocis y cada setmana, com estava deliberat n'i havia per dit effecte.

s.n.*r* Disabte, a XXIII. En aquest die los senyors oïdors ecclesiàstic y real scrigueren al il·lustríssim archabisbe de Tarragona los treballs està vuy lo General per estar sens bras militar, supplicant-li sa intercessió y favor com a cap del bras ecclesiàstic, tremetent lo despag al deputat local, còpia de les quals letres són ací cosides, enviant-les per home propri.

Diumenge[c], a XXIIII. En aquest die lo síndic de la Seu d'Urgell anà al excel·lentíssim loctinent general, vingut per dit effecte, per supplicar-li lo remey de dita captura y representant-li los inconvenients grans ne porien seguir.

Dilluns, a XXV. Die de la Annunciació de Nostra Senyora. En aquest mateix die los magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciu-

a. Los... General *interlineat al marge esquerre.*
b. *embaxada transcrita a l'Apèndix 7, pàg. 789.*

a. *el foli 207 es correspon al mes de gener de 1602, i està transcrit entre els folis 186 i 188 del present dietari. Entre els folis 207 i 207bis s'intercalen dues cartes transcrites a l'Apèndix 7, pàgs. 790-791.*
b. *a continuació ratllat* no.
c. Diumenge,a XXIIII *interlineat al marge esquerre.*

tat anaren ab embaxada // s.n.v // al excel·lentíssim loctinent general per los negocis occorrents de la captura del deputat y oïdor militar, còpia de la qual y de sa resposta és ací continuada ab lo paper ací cosit. E la matexa nit, a mijanit, despatxaren correu dits concellers al conceller segon, qui és en cort per dits negocis, fent-li a saber lo estat d'ells y tot lo que s'és fet des què ell és fora. Dit die partí ab embaxada, per part del bras militar, don Alexandre de Lantorn per al rey nostre senyor, per dits negocis, y sa excel·lència no li volgué donar cavalls y haguessen anar ab mules, contrafent a la constitució de la última Cort General.

Dimars, a XXVI. En aquest die T.[a]... Cartellà, síndic de la ciutat de Gerona, anà ab embaxada, per part de dita ciutat, al excel·lentíssim loctinent general, per lo remey de dites captures dels deputat y oïdor militars, representant-li los inconvenients y fracció de privilegis y leys de la terra.

Dimecres, a XXVII. En aquest die partiren tres embaxadors d'esta ciutat per al il·lustríssim archabisbe de Tarragona, ço és, per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona mossèn Pere Pau Cassador, canonge de dita Seu, per part del bras militar don Joan Burguès y de So, y per part de la ciutat mossèn Bernat Romeu, ciutedà, per fer-li a saber en effecte lo que ha passat acerca de dites captures y enantaments se són fets, y supplicar-li sa intercessió y favor e que juncte Província com a cap que és del bras ecclesiàstic.

208r Divendres, XXVIIIIº. En aquest die hy hagué Concell de Cent Jurats per los negocis occorrents y féu-se embaxades al virey, y ana-hy una a mijanit. Tingué'ls dit virey moltes respostes y no volgué que lo notari dels concellers llevàs actes de res, ans bé lo féu diu exir fora[b].

Disabte, a XXX. En aquest die y tornà haver Concell de Cent per dits negocis y enviaren correu a la cort, per fer a saber tot lo que havia passat ab dit lloctinent general y ab lo demés de dits negocis.

Diumenge, a XXXI. Diumenge de Rams.

Abril MDCII

Dimars, a II. En aquest die arribà la resposta del senyor archebisbe de Tarragona de la carta se le féu a 23 de Pascha, la qual és en plica.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 4 mms.
b. a continuació unes paraules ratllades.

208v Divendres, a V. En aquest die, després dinar, anaren tres síndics de la vila de Perpinyà ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, per supplicar-li la libertat dels deputat y oïdor militar presos contra capítols de Cort, segons diuen, y sa excel·lència los tingué mal terme y usà de dolentes respostes ab ells, com ab altres havia fet, y lo matex féu un cavaller, per part del bras militar de dita vila, y féu-se-li semblant resposta.

Disabte, a VI. En aquest die anaren ab embaxada dos canonges del Capítol de Elna, per part de dit Capítol, a dit senyor loctinent general per las sobreditas capturas dels deputat y oïdor militar, y féu-se-li la resposta que als demés.

209r Diumenge, a VII. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dijous, a XI. En aquest die se féu solemne professó en Valladolid per la // 209v // canonització del gloriós sant Ramon de Penyafort, en la qual assistí sa magestat y tota la grandesa de la cort. Aportà lo estandart del dit gloriós sant lo conceller segon d'esta ciutat de Barcelona, qui.s trobava en cort per los negocis occorrents de la captura dels deputats, lo qual anava ab ses masses devant y gramalles, axí ell com sos verguers, y aprés en la yglésia se li donà un boníssim y honrat assiento, com en lo dietari de la casa de la ciutat està més largament contengut.

Diumenge, a XIIII. En aquest die entrà en la present ciutat lo il·lustríssim y reverendíssim senyor don Joan Tarés, archabisbe de Tarragona, qui venia elet per virey de Cathalunya y loctinent general, no.y isqueren los concellers perquè no havien vist encara son privilegi, ni los deputats perquè los militars estaven presos. Isqueren lo senyor duc de Feria, encara loctinent general, y lo bisbe de Barcelona y molts cavallers.

210r Dimecres, a XVII. Protesta[a] feta per lo síndic de la present ciutat al jurament prestat per lo loctinent general de sa magestat don Joan Tarés, archabisbe de Tarragona. En aquest die jurà en la Seu lo senyor archabisbe de Tarragona, don Joan Tarés, com a virey. Assistí lo síndic de la ciutat al jurament y los consellers de Barcelona y no.y assistí lo síndic del General per no haverhy consistori, per estar presos los deputat y oïdor militar. Y féu-se una bona protesta per dit síndic de la ciutat, hagut primer parer del bras militar y del Concell de Cent, la qual aprés serà ací cosida, cobrada que sia.

a. Protesta...Tarragona *interlineat al marge esquerre.*

[1602] 210v Dimars, a XXIII. Festa de sant Jordi, y dit die no.s féu la festa ni se empalià res sinó la capella, dient-hy misses baxes per lo jubileu, y açò perquè no.y ha consistori.

211r Dijous, a XXV. Festa de sant Marc.

211v Maig MDCII

Dimecres, lo primer. Festa dels apòstols sant Philipi, sant Jaume.

Divendres, a III. Festa de la Invencció de Santa Creu.

212r Dimecres, a VIII. Festa de sant Miquel, archàngel.

213r Diumenge, a XVIIII. Festa de sant Yvó.

213v Divendres, a XXIIII. En aquest die arribà de la cort del rey nostre senyor don Alexandre de Lantorn, embaxador del bras militar, qui[a] ere anat per los negocis occorents de les captures dels deputat y oïdor militars.

213r bis Diumenge, a XXVI. Festa de Sinquagèsima, sive Pascha de Sperit Sant.

Dilluns, a XXVII. Segona festa de Pascha. En aquest die, després dinar, anaren en casa del excel·lentíssim loctinent general, qui ere lo senyor archabisbe de Tarragona, dit don Alexandre de Lentorn y Pere Pau Vidal, notari scrivà major (del) General, per tractar allí ab ell dels negocis occorrents de dites captures que, per sa magestat, foren remesos a ell. Y allí, en presència sua y de don Jaume Franquesa y del thesorer y doctor Terés que, per sa part, eren estats nomenats per tractar dits negocis, se discutí aquell amostrant-los diversos papers y scriptures y los dissentiments estan en peu encara de dits negocis, tenint allí moltes dades y preses, y fonc-li donada gran satisfacció de la justícia del Principat y al que aparegué ne restà molt satisfet. E poc aprés arribaren allí los magnífics concellers de la present ciutat qui per part de la ciutat, o Concell de Cent, foren elegits per tractar dits negocis. E per part del bras militar, axí mateix, vingueren los senyors don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, president de dit bras, don Joan Burguès, don // 213vbis // Aleix Albert y[b]... elets per dit bras militar, los quals aprés dit die se junctaren ab dit senyor archabisbe per pendre los apunctaments y concertar dits negocis, y aprés de haver ben disentit dit negoci y començat a fer alguns apunctaments se'n anaren.

Dijous, a XXX. En aquest die se concertaren los apuntaments fets entre dit senyor loctinent general y dites persones eletes per ell, ciutat y bras militar, y enviaren-se a la cort per propri correu, anant y venint per haver lo plau de sa magestat.

214v Juny MDCII

Dijous, a VI. Festa de *Corpus Christi*.

215r Dimars, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol. Dit die entrà en la present ciutat lo conceller segon, mossèn Joseph Bellafilla, donzell, qui venia de la cort de sa magestat per los dits negocis de les captures; isqueren-lo a rèbrer los concellers, sos companys, ab molts cavallers; venia acompanyat de tres prohòmens qui sempre eren anats ab ell, fonc molt regalat y ben tractat per sa magestat y per tots los pobles y ciutats passà, y en particular per los de Çaragossa y València, conforme referí.

Dimecres, a XII. En aquest die hy hagué Concell de Cent de esta ciutat y dit conceller Bellafilla féu relació de dita sa embaxada y, en effecte, ve remès lo negoci al loctinent general, com dalt és dit. Y també se legí una carta de sa magestat ab què.ls feye a saber la vinguda dels infants de Saboya y que.s fecen per ells festes y alimàries. Y féu dit Concell bona determinació en favor dels negocis occorrents d'esta casa, per als deputats no.s donà letra per ara, per no haver-hy consistori, si bé diuen ne era vinguda, com aprés se dirà.

Dijous, a XIII. Octava de Corpus. Feren-se grans professons, com és costum.

215v Dilluns, a XVII. En aquest die hy hagué Concell de Cent, per los negocis occorrents de dites captures y vist que no.s remediaven y que lo remey may venia, deliberà dit Concell de enviar vuyt persones, ço és, dos de quiscun stament, per solicitar dits negocis a la posta y ab tota diligència, y axí foren elets per dit Consell, per scrutini, mossèn //216r// Miquel Lassera, cavaller, e mossèn Bernat Romeu, ciutadà, e per mercaders mossèn Narcís Avalla y[a]... Riera, mercaders, e per artistes Pau Duran, droguer, y[b]... Ponsic, apothecari, e per menestrals Bernat Gori, matalafer, y[c]..., sabater. E axí mateix deliberaren se fes embaxada al excel·lentíssim loctinent general fent-li a saber dita deliberació

a. a continuació ratllat a.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 63 mms.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 18 mms.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mms.

y elecció, supplicant ho remedie perquè altrament no pot dexar de anar-hy dita embaxada. E axí mateix lo bras militar, dit die, deliberà enviar en cort un embaxador per dit negoci, y semblant embaxada al excel·lentíssim loctinent general.

Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Joan.

216v Disabte, a XXVIIIIº. Festa de sant Pere, apòstol.

217r Juliol MDCII

Dilluns, lo primer. En aquestos dies hy hagué molts ajusts de braços y Concells de Cent per los negocis de la captura dels deputat y oïdor militars y libertat d'ells, anant ab gran calor tots.

217v Disabte, a VI. En aquest die, al toc de la Ave Maria, isqueren de la presó los senyors deputat y oïdor militars, vingué'ls a fer exir lo veguer y ab ell lo magnífic misser Hieònim Astor del Real Consell Civil, per orde de sa excel·lència; isqueren líberament y sens provisió alguna, segons se entengué, y ans que.ls traguessen una hora anaren a la presó, per tractar ab dits deputat y oïdor, los concellers en cap y terç rebossats, y fonc ordenat un concert per traure'ls ab la dita ciutat si bé lo bras militar no.y volgué del tot adherir, que és com devall serà continuat. Anaren-se'n ab moltes atxes y ab gran gent qui.ls acompanyave y molts cavallers, y fonch gran alegria y contento aquella tarda en Barcelona; lo qual memorial és del tenor següent: lo que ab sa excel·lència se ha apunctat y tractat és que se imprimescan les constitucions ab los sinc capítols, y que aquells no.s posaran en execució fins que sie declarat sobre los debats que acerca de aquells se té, y que ell com a loctinent de sa magestat, ans que dites constitucions se estampen, // 218v // donarà paraula real que dits sinc capítols no.s posaran en execució, com ya està dit, y consentirà que de dita paraula y consentiment real se'n lleve acte y que aquell se estampe y pose en lo volum de les constitucions.

Diumenge, a VII. En aquest die se començà de[a] ajustar lo consistori en la present casa de la Deputació y enviaren los senyors deputats una embaxada al Concell de Cent, que estava ajustat dit die, fent-li gràcias del que havien fet en lo de la libertat de dits deputat y oïdor militars, y altra al bras militar, y altra al reverent Capítol de la present Seu. E los dits les tornaren ab gran compliment, donant-los parabién de dita libertat.

a. a continuació ratllat tractar.

218v Divendres, a XII. En aquest die hy hagué en consistori ajust de persones eletes dels tres staments y foren les següents: per lo stament ecclesiàstic, los senyors don Miquel de Aymeric de Sant Cugat, misser Paulo Pla, mossèn Pere Pau Cassador, canonge de la Seu de Barcelona, mossèn Bernat Oliva, mossèn Pere Delpàs, canonge d'Elna, sacristà Junyent de Tortosa; per lo militar, los senyors senyor de Seró, don Joan Burguès, don Ramon Blanes, don Francisco de Erill, // 219r // don Francesc de Argensola, don Guillem Yvorra, mossèn Joan Pau Ciurana, mossèn Joseph de Tormo; per lo real, los senyors conceller en cap Luís Salaverdenya, misser Steve Monfar y Sorts, Cebrià Caralps, Gaspar Càrcer, Jaume Bru,[a]... Rovira de Tortosa.

Als quals fonc proposat, en[b] effecte, los grans treballs presos per moltes persones cerca de la captura dels senyors deputat y oïdor<s> militars y libertat d'ells y de quiscú d'ells, y de[c] dits senyors y del senyor deputat real qui per tot lo dit[d] temps és estat[e] absent de sa casa y ha gastat diverses quantitats en correus y altres coses, supplicant-los los aconsellassen lo faedor. E los dits senyors deputat y oïdor militars se'n anaren de dita congregació per tractar-se de interès d'ells en altre part del ort. E los dits senyors de dita congregació, en aprés de haver molt tractat y discutit dit negoci, han votat, quiscú per son orde y dit son parer, com és acostumat, tots conformes, en effecte aconsellaren als senyors deputats // 219v // com dits negocis ab molta raó han de ser satisfets de pecúnies del General, tots los qui han patit y treballat en ells, dexant la satisfacció y lo quant se ha de dar als senyors deputats y oïdors, emperò quant als tres de consistori qui han patit per dites occasions, ço és, als dits senyors deputat y oïdor militars y deputat real, fonc trobat que lo vot que prevalgué fonch que se'ls done deu[f] liures a quiscú per die, per tot lo que han gastat al temps de dita presó, attès[g] gastaren del seu per no haver-hy consistori que.ls fes lo gasto, y axí matex al senyor deputat real, per lo que en tot lo dit temps per quant se guardà estant absent de sa casa y fent molts correus, y per lo que en tot havia fet sos bons officis y se reposat als matexos perills que dits sos companyons. Y ultra de açò, que.ls donen mil liures a quiscú de dits tres senyors per los danys han rebuts per dita causa.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 13 mms.
b. en effecte *interlineat.*
c. de ... del *interlineat, damunt de* lo *ratllat.*
d. dit *interlineat.*
e. a continuació una paraula ratllada.
f. deu *interlineat.*
g. attès *interlineat, damunt de* y açò *ratllat.*

[1602]

E mentre que.s tenia dita congregació vingueren dos embaxades, la una dels magnífics concellers de la present ciutat y l'altra del bras militar, dient-los en effecte, de part d'ells, y encarregant-los en què satisfecen als qui havien patit y treballat en dits negocis de dites captures, com és de raó y esta casa té acostumat fer. Als quals fonc respost que ells entenien en dits negocis y ab altres complements.

220r Diumenge, a XIIII. En aquest die se féu crida de convocació de braços per la enseculació.

Dilluns, a XV. En aquest die hy hagué ajust de braços en la present casa per fer la extracció de les nou persones per fer la habilitació, com se féu, com appar en libre de Deliberacions.

220v Dilluns, a XXII. En aquest die, festa de santa Magdalena, se féu extracció de deputats y oïdors, com en libre de Deliberacions.

Dimars, a XXIII. En aquest die vingueren // 221r // ab embaxada de part del bras militar los senyors don Joan Burguès y de So, mossèn Hierònim Bosch de la Vilagayà y Raphael Cervera, ciutedà, lo quals suplicaren a ses senyorias que, per quant don Carlos Pons està detingut en los càrcers reals sens instància de part, pres per certes armas aportava, y com sia contra constitució y dels privilegis dels [...], sien servits en fer part en dit negoci y opposar-se a dites contrafaccions. E los senyors deputats los respongueren que.u mirarien y manarien donar orde.

Dit die vingué una embaxada dels cònsols de Lotge supplicant a ses senyorias que, attès vuy no.y ha galeres y los drets d'elles no poden anar que no ni hage, sien servits en mirar-ho y alsar-los, als quals fonc respost que ells ho mirarien.

Dijous, a XXV. Festa del gloriós sant Jaume, apòstol. En aquest die vingueren ab embaxada los senyors don Joan Burguès y de So, don Joan de Lupià, mossèn Hierònim Bosch y Francesc Cosma Fivaller, Ber- // 221v // nat Romeu y lo pubill Codina, los quals explicaren a ses senyorias[a], per part del dit bras, com ya saben ses senyorias los grans gastos ha fets la present ciutat en los negocis passats de la captura del deputat y oïdor militars, y ab quantes veres ho hajan aportat ab gran gasto, y és molt just sien satisfets y pagats, y axí ho supplican a ses senyorias los manen satisfer. E també per lo de don Carlos Pons que encara no és fora de la presó. E fonc-los respost per ses senyorias que en lo de la ciutat ells ho mirarien y en lo de don Carlos Pons, que ells hy han enviat ya los assessors a sa excel·lència, e que no.n lleven la mà.

Divendres, a XXVI. Festa de santa Anna.

a. *a continuació ratllat* com.

1602-1605

1r

Libre del dietari trienni MDCII

Agost, 1602

Dijous, lo primer. En aquest die los senyors deputats y oïdors novament extrets prestaren lo jurament acostumat, com se diu en libre de Deliberacions y Execucions. Dit die se féu provisió de nou assessor don Climent de Cardona per no haver-la feta los passats. Dit die se féu crida de braços per la visita. En aquest die se féu embaxada, per part del bras militar, per lo de la captura de don Carlos Pons, pres en los càrcers reals per certes armas aportava, pres sens instància de part, e fonc-los respost per ses senyories que enviassen lo advocat de la part per informar y donen supplicació

1v Disabte, a III. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, don Joan Burguès y de So, mossèn Francesc Cornet y mossèn Bernat Romeu y, en [eff]ecte, digueren a ses senyorias, com ya ab altres se havia representat de part de dit bras, lo agravi se havia fet y feyia a tot lo bras militar en lo de la captura de don Carlos Pons, per a que fossen servits ses senyories de attendre al reparo de aquell y que axí ho supplicaven altra volta a ses senyorias, attès hy havia en dita captura contrafacció de constitucions per ser capturat sens instància de part, provisió de jutge ni specie de delicte algú. E axí mateix deduexen, per part de dit bras, los bons officis havia fets la present ciutat en lo agravi de la captura dels deputat y oïdor militars, attenent al reparo de aquell ab gran zel del servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, gastant diverses quantitats de pecúnies, per no poder aquelles gastar esta casa, attès no·y havia consistori, y que per ço ses senyories se servissen de tenir consideració a estos gastos y en ells tenir la correspondència se deu ab dita ciutat, y també en remunerar les persones, que per lo servey d'esta casa han patit y treballat, que en tot dit bras militar ne rebrà molt particular mercè. Y que ses senyories sien servits de lloar y approvar y tenir per bé lo assiento se féu en estes coses per dita ciutat. E la matexa embaxada, en effecte, tenint // 2r // respecte al del agravi de dita captura, gastos y remuneracions referits, fonc feta per part del reverend Capítol de la Seu de Barcelona, per los reverends canonges Prats y Ferrer de Busquets de dita Seu. E ses senyorias, en effecte, los respongueren que mirarien y tractarien les coses que se·ls eren representades, segons tindrien obligació conforme sos càrrechs y officis. E poc aprés dits senyors deputats donaren càrrech a mossèn Francesc Montalt, síndic del General, anàs de part d'ells al bras militar, perquè se servissen de que dits senyors deputats tinguessen tots los papers, axí del assiento referit, com de qualsevol altres proceïments, per dit respecte havia fets la present ciutat des del principi de dita contenció. E que quant al de don Carlos Pons no se havia passat avant en tractar-ho, perquè encara per part de dit bras ni de dit Pons no se havia dada supplicació al pressent consistori, cotant y deduint la contrafacció de dites constitucions. E lo matex orde se donà al dit síndic referís al dit Capítol, excepto del de dit Pons. E lo dit síndic, tornat en consistori, y referí com no havia trobat dit bras ni Capítol ajustats, y que axí havia referit la embaxada als presidents d'ells, ço és: al senyor Pere Plà, del dit Capítol, y al senyor de Seró, del bras militar, y que dit senyor de Seró li havia dit que li donàs dita resposta en scrits.

2v Diumenge, a IIII. Festa de sant Domingo. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels concellers d'esta ciutat, misser Miquel Çarrovira y mossèn Miquel Lassera, los quals, per part de dits magnífics concellers, dexaren a ses senyories los originals papers dels negocis y contencions passades, e supplicaren a ses senyories fossen servits en deliberar conforme lo concert fet entre lo excel·lentíssim loctinent general y dita ciutat a 4 de juliol proppassat. E

ses senyories los respongueren que·u mirarien y tractarien e que·ls tornarien resposta.

Dimars, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor y de la Transfiguració.

3r Divendres, a VIIII. En aquest die feren los senyors deputats la deliberació y acceptació del concert fet entre lo excel·lentíssim loctinent general y los magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, com apar en libre de Deliberacions. En aquest matex die, de matí, los senyors deputats y oïdors, tots conformes, feren deliberació fos acceptat lo concert fet entre lo excel·lemtíssim loctinent general y la present ciutat a 4 de juliol proppassat, per los negocis ocorrents de les constitucions, com appar en libre de Deliberacions. E lo matex matí enviaren, ab embaxada, don Gispert de Guimerà y Julià de Navel, ciutedà, als magnífics concellers, Capítol y bras militar, fent-los a saber dita deliberació, y agreint-los molt los bons officis havien fets fins ací en dits negocis. E lo matex matí enviaren al síndic del General a sa Excellència per a pendrer hora, per lo que li havien de explicar[a] una embaxada, e tornat de dita resposta dix que a les sinc horas de la tarda. Dit die, després dinar, los dits senyors deputats y oïdors anaren en casa del excel·lentíssim loctinent general, lo senyor archabisbe de Tarragona, ab los porters devant ab ses masses grans y altres molts // 3v // aprés en la forma acostumada, y arribats allí, ab la sòlita cortesia, li explicaren, en effecte, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic, la deliberació havien feta vuy de acceptar lo dit concert, supplicant a sa excellència fos servit de acabar de effectuar aquell, com de sa excel·lència speraven. E sa excel·lència, en effecte, respongué que lo dit concert ell ho havia consultat ab sa magestat y que no ne havia hagut resposta fins ara, la qual tenia allí, y encontinent, féu legir una carta de sa magestat tenia allí, per son secretari mossèn Gabriel Olzina, que dix ere en creença de una carta de sa magestat de 24 de juliol proppassat, que dit senyor archabisbe donà a ses senyorias allí, junctament ab la còpia de dita creença, dient-los apart, dit senyor archabisbe, en effecte, feien lo que sa magestat manava, del que·n restaria molt servit, com a de tant faels vassalls se sperava y tenian acostumat. E los dits senyors deputats li digueren, en effecte, que besaven a sa magestat y a [sa[b]] excel·lència les mans y que ells ho mirarien y tractarien en son consistori, e ab la sòlita cortesia se'n anaren. Les quals carta y creença d'ella són del tenor següent:

a. a continuació ratllat la.
b. magestat y a [sa] *al marge esquerre.*

«A los venerables, noble y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.

El Rey
Diputados. Al arçobispo de Tarragona, // 4r // mi lugarteniente general, escrivo, que ya que se ha començado a mejorar en algo el medio que os propuso para que imprimiessen las constituciones con los sinco capítulos sobre que es la differencia, le acabéis como buenos y fieles vassallos, en la forma que os dirá, encargo os que dándole entera fee y creencia lo hagáis assí como yo confío y devéis por tantos respectos, que dello quedaré muy servido. Datum en Valladolid a XXIIII de julio MDCII. El Rey.
Yo el Rey

Vidit Covarrubias vicecancellarius, vidit Clavero, regens, vidit Nuñez, regens, vidit don Montserrat de Guardiola, vidit don Joseph Sabater, regens. Gassol, secretarius».

[a]Copia de un capítulo de la carta que escrivió su magestad al arçobispo de Tarragona, su lugarteniente y capitán general en el principado de Cataluña y condados de Rossellón y Cerdaña, en 2 de junio, 1602.

«Que se impriman las constituciones en la forma que agora están, y les daréis vuestra palabra que no se pornán en execución los sinco capítulos sobre que se debate, hasta que por mi se declare si quedan o no en pie los dissentimientos que ellos pretenden y lo demás que convenga».

4v *[b]Copia de otro capítulo de otra carta que escrivió su magestad al dicho su lugarteniente en 24 de julio, 1602.*

«Y considerando de quanto inconveniente podría ser ésso y que se deviera passar por lo que se os escrivió, deseando que ésto se ataje, os encargo procuréis de acabar de acentarlo, conforme se os escrivió, offresciéndoles que no se usará de aquellos sinco capítulos hasta que por mi sea declarado, conforme al stylo y costumbre que en semejante caso se suele tener, y viniendo en esto lo acceptaréis y acabaréis y quedaréis muy advertido de no consentir[c], por ningún caso, que nadie prejudique a mi jurisdicción y regalías, sino que se castigue con severidad qualquier acto que supiere y oliere a lo contrario».

*[d]*Lo que sa excel·lència ha dit, en effecte, als deputats, a 9 de agost, 1602.

a. a continuació un signe que pot ser vidit.
b. a continuació un signe que pot ser vidit.
c. a continuació repetit de no consentir.
d. a continuació un signe que pot ser vidit.

«Yo he representat a sa magestat lo medi, que los concellers de Barcelona me mogueren, acerca de la impressió de les constitucions y l'é supplicat, ab les veres possibles, que fes mercè a est Principat de contentar-se'n. Ha'm respost lo que veuran ab lo capítol de la carta, còpia del qual los done junctament ab còpia de altre capítol de la carta de 21 de juny proppassat, per a que vejan la voluntat de sa magestat, y obeescan de la manera que és servit, y regonegan la molta mercè que sa magestat //5r// los fa, y per ço los done esta carta de sa magestat de creença».

Diumenge, a XI. En aquest die los senyors deputats e oïdors de comptes e persones eletes devall scrites dels tres staments, ajustades en la present casa de la Deputació y en el corredor o consistori del styu del ort de dita casa, que foren los següents:

Per lo stament eclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, balliu de Mallorca, ardiacha Lentorn, sacristà Junyent, prior Oluja, don Henric de Paguera, Pons, canonges de la Seu de Barcelona.

5v Per lo militar, los senyors: don Honofre de Lentorn, senyor de Seró, don Ramon de Vilanova, don Gispert de Guimerà, Pons de Peramola, Francesc Cosma Fivaller, misser Henric Serra.

Per lo real, los senyors: mossèn Luís Salaverdena, conceller en cap, Julià de Navel, Bernat Romeu, Mossèn Steve Monfar y Sors, Francesc Palau, Raphael Cervera, Raphael Laudes, Gaspar Carcer.

Als quals fonc proposat per los senyors deputats lo següent:

«Proposició.
La ciutat de Barcelona, estos dies passats, //6r// ab embaxada, nos féu entendrer que sobre la contenció que se portava ab los officials reals sobre lo estampar los sinc capítols sobrenumeraris, havia concertat ab lo senyor virey lo que vostres senyories y mercès miran ab est paper, per a que mirassem aquell y si'ns apparexia bé nos adherissem a ell.Y axí, hagut madur consell ab doctors y altres persones, y anarem a certificar al senyor virey de nostre adheriment, supplicant-li fos servit manar-lo posar en execució. Y després lo senyor virey nos donà una carta de sa magestat y còpia de dos capítols de altra carta de sa magestat, que són estos, ab los quals sa magestat diu ésser sa voluntat different del que son loctinent general havia tractat y promès,[a] axí ab dit paper, com per medi dels magnífics misser Hierònim Astor y misser Miquel Salba, doctors del Real Consell, que foren enviats per sa part al Concell de Cent, per a que acceptassen lo que sa excel·lència los havia offert. Y com est negoci sie de la importància que vostres senyories y mercès saben, y tenim de tornar resposta al senyor virey, supplicam a vostres senyories y mercès nos aconsellen les diligències, que per part de aquest consistori se deuen fer, perquè dit concert y deliberació, en conformitat de la present ciutat feta, tinga son degut effecte y axí se faça lo que és convenient al servey de Nostre Senyor Déu, del rey, nostre senyor, y descàrrech de nostres consciències y benefici de nostra pàtria».

Y aprés de legida dita proposició fonc també legida per Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, la letra de sa magestat de 24 del passat y la creensa del excel·lentíssim loctinent general, conforme estan ya continuades a la jornada de 9 del corrent en lo present dietari.

6v E los senyors de dita congregació, aprés de haver oïdes dites proposició, letra y creensa, y havent tractat entre ells dit negoci, y votant y dient quiscú son parer, ab molta maduresa y consideració, per son orde, la major part de dit ajust e de les tres parts més de les dues, en effecte, aconsellà a ses senyories que, attès que los magnífics concellers y Concell de la present ciutat han fet los officis en aquestos negocis que tot lo món sab, y ells han tractat lo concert ab sa excel·lència, y és raó servar ab ells molt gran correspondència, que sie feta embaxada al dit Concell de Cent donant-los raó del que passa y de dites letra de sa magestat y creença del senyor loctinent general, però que tots juncts procuren lo remey, qual convé en dit negoci al servey de Déu y de sa magestat y del benefici públic.

Dilluns, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors ajustaren, per los negocis occorrents, los doctors següents, ço és: misser Francesc Gamis, misser Henric Serra, misser Domingo Fargues Coyxí, misser Lorens Jover, misser Jaume Joan Areny, misser Joan Aroles, misser Cristòfol Fumaz, misser Pere Aymeric, misser Jaume Aymeric, misser Francesc Aguiló, misser Dimas Montaner. Doctors applicats als assessors y advocat fiscal de la present casa.

7r Als quals per ses senyorias fonc proposat lo següent:

«A vostres mercès havem enviat a cercar perquè se servescan de mirar una real carta de sa magestat tenim rebuda dels vint-y-quatre de juliol, y

a. *a continuació ratllat* si.

[1602] també còpia de dos capítols de altres dos reals cartas nos ha donades lo senyor virey a 9 del corrent quant anarem a sa excel·lència ab embaxada. Y també miren vostres mercès lo assiento, fet y tractat per la present ciutat, sobre lo debat dels sinc capítols e impressió de aquells, y vejan si entre dit assiento y dits dos capítols hi ha contrarietat e o differència alguna en part substancial, de tal manera que dits dos capítols sien prejudicials a les constitucions, privilegis y libertats del present Principat y a la Generalitat, perquè nosaltres en tot desijam, ab lo bon parer de vostres mercès, acertar en lo servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, com tenim obligació per descàrrec de nostres consciències y officis. Y feta esta resolució, per quant tenim de tornar resposta a sa excel·lència, se servescan també, hagut lo parer en lo sobredit, de tractar y aconsellar-nos sobra dita resposta se ha de fer».

Dimars, a XIII. En aquest die los magnífics assessors y doctors, devall scrits, donaren a ses senyories, a cerca dites coses, lo consell següent, segons que ací està buydat y cosit, firmat de mà de quiscú d'ells.

7v «Jhesús Maria

En lo fet de la proposició, per los senyors deputats y oïdors feta als assessors y advocats, devall scrits, sobre lo assiento y concert per la impressió dels sinc capítols de que se té debat; vist lo apunctament y tracte fet per los concellers y Concell de Cent de la present ciutat ab lo excellentíssim loctinent general, lo qual és del tenor següent: lo que ab sa excel·lència se ha apuntat y tractat és:

Que se imprimescan les constitucions ab los sinc capítols, y que aquells no·s posaran en execució fins que sie declarat sobre los debats que acerca de aquells se té, y que ell, com a loctinent de sa magestat, ans que dites constitucions se estampen, donarà paraula real que dits sinc capítols no·s posaran en execució, com ya està dit, y consentirà que de dita paraula y consentiment real se'n lleve acte, y que aquell se estampe y pose en lo volum de les Constitucions.

E vistes les còpies dels dos capítols, donats per dit execel·lentíssim loctinent general als dits senyors deputats y oïdors, de les cartas que sa magestat ha scrites a dit loctinent, la una de les quals de 21 de juny y l'altra de 24 de juliol proppassat, del tenor següent: Capítol de la carta de 21 de juny:

Que se impriman las constituciones en la forma que agora están y les daréis vuestra palabra que no se pornan en execución los sinco capítulos sobre que se debate hasta que por mi se declare si quedan o no en pie los dissentimientos que ellos pretenden y lo demás que convenga.

Capítol de la carta de 24 de juliol:

Y considerando de cuanto inconveniente[a] // 10r // *podría ser ésto y que se devría passar por lo que se os escrivió, desseando que ésto se ataje, os encargo procuréis de acabar de assentarlo, conforme se os escrivió, offresciéndoles que no se usará de aquellos sinco capítulos hasta que por mí se haya declarado, conforme al stylo y costumbre que en semejante caso se suele tener, y viniendo en ésto lo acceptaréis y acabaréis y quedaréis muy advertido de no consentir, por ningún caso, que nadie prejudique a mi jurisdicción y regalías, sino que se castigue con severidad qualquier acto que supiere y oliere a lo contrario».*

Los assessors y devall scrits doctors són de vot y parer que lo assiento y concert fet entre lo dit excel·lentíssim loctinent general y la present ciutat, que és molt conferent per la conservació de la auctoritat real, privilegis y libertats del present Principat, y que ab molt justa occasió los dits senyors deputats y oïdors se són adherits a dit concert, ab la deliberació feta a 9 del corrent. Y que dit concert, per la dita ciutat ab lo dit loctinent fet, és molt divers dels apunctaments que per lo dit loctinent general són estats representats ab los dos capítols de les reals cartas alt mencionades, y seria notable prejudici a la Generalitat y a tot lo Principat si los dits dos capítols de dita real carta se admetien, perquè seria donar per constant que de debats resultants de afers, constitucions, capítols y actes de Cort, majorment dubtant-se si són estats fet o no, e o[b] si tenen, los requisits necessaris, com són los de que al present se tracte, lo rey, nostre senyor, sol, fos jutge de aquells, havent- // 10v //ho de ser junctament ab la Cort General y no altrament. *Don Clemens a Cardona, assessor, Don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus, Gamis, consulens, Serra, consulens, Fargues Coyxí, consulens, Jover, consulens, Jacobus Joannes de Areny, consulens, Aroles, consulens, Aymerich, consulens, Fumaz y Desplà, consulens, Jacobus Aymerich, consulens, Aguiló, consulens».*

Dimecres, a XIIII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats als magnífics concellers de la present ciutat, supplicant-los fossen servits de ajunctar Concell de Cent, per lo

a. a continuació un vot, transcrit a l'Apèndix 8, pàgs. 804-805.
b. e o *interlineat.*

que tenen necessitat ses senyories de fer una embaxada per los negocis occorrents.

E tornat aprés, referí que dits magnífics concellers // 11r // li havien respost que per ser ya migdie y demà festa de Nostra Senyora no·s porie junctar estos dos dies, més que despús demà se ajusctaran y tornaran resposta. Aprés de ésser estat allí aguardant-la fins a migdie, e tornat allí aquest, després dinar, li han dit que per ser tart los apparexia que lo concell nos poria ajunctar y que demà es la festa de Nostra Senyora y que despús demà ells se junctarien y ho tractarien y tornarien resposta.

Dijous, a XV. Festa de Nostra Senyora.

Divendres, a XVI. Festa de sant Roc. En aquest die juraren vuyt visitadors del General, com en libre de Deliberacions. Dit die se publicà crida de braços per fer extracció de un visitador havia renunciat.

Disabte, a XVII. En aquest die hy hagué // 11v // ajust de braços y extracció de un visitador ecclesiàstic havia renunciat, com en libre de Deliberacions.

Dit die enviaren los senyors deputats una embaxada al Concell de Cent, ab masses y ab la forma acostumada, foren embaxadors los senyors: abbat de Banyoles, Luís de Gualbes y Julià de Navel, ciutedà. Als quals fou donada en scrit la embaxada del tenor següent:

«Molt il·lustres y molt magnífics senyors, los deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya tenen particular contento y han rebut molta mercè de entendrer ab lo zel y prudència que vostres magnificències y savi concell se són opposats a la defensa de la Generalitat sobre les differències y debats occorrents. Y axí, en lo introit de sos officis, supplicaren als senyors concellers se servissen de enviar-los còpia de tots los proceïments fets en dit particular y assiento, tractat y pactat ab lo excel·lentíssim loctinent general. Y vists aquells per dits deputats e oïdors y feta la discució convenient per la obligació de sos càrrecs y officis, ab madur consell, ab deliberació feta als 9 del corrent, se adheriren a dit assiento, fet per est savi concell, y ho feren a saber a vostres magnificències, y ab embaxada supplicaren a sa excel·lència fos servit posar-ho en execució. Y si bé dits deputats feren sa deguda diligència, aprés de haver representat lo // 12r // demunt dit, sa excel·lència, en presència de dits deputats, manà legirlos, per lo secretari Olzina, una carta de sa magestat de 24 del passat, y·ls donà còpia de dos capítols, hu de dita carta y altre de una de 25 de juny, dient-los de paraula tinguessen a bé lo que sa magestat en elles advertia, y que sa magestat entenia lo assiento tractat seria prejudicial a sa real jurisdicció, y apparia no·s estigués a ell, oïdes dites coses dits deputats respongueren era cosa nova y contrària al tractat, y que ho tractarien. Y aconsellant-se ab cèlebres doctors, ab vot y parer de aquells, han entès dits capítols de les reals cartas ser contraris a dit assiento, y no deure ni poder-se adherir a ells per ser prejudicials a les constitucions, capítols y actes de Corts y a tot lo present Principat. Y a més de açò, la resposta feta per sa excel·lència ha causat y causa molt gran admiració, perquè dits deputats sempre han entès y entenen dit assiento era cosa feta entre esta ciutat y savi Consell y senyor virey y que se ha de estar a ell, pus aparegué bé a sa excel·lència y convenir axí al servey de sa magestat, lo qual, y també los predecessors reys de gloriosa memòria han acostumat sempre de loar, abonar y approvar les coses fetes y tractades per sos loctinents generals, per graves e importants que sien estades, y per consegüent se veu, y certament se ha de creurer, que lo real ànimo de sa magestat està sinistrament informat. Per ço, dits // 12v // deputats e oïdors supplican a vostres magnificències y savi concell se servescan de procurar, ab una instància, que dit assiento tinga son degut assiento, com convé al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, com estes coses més plenament veuran ab los papers, còpia dels quals se dexen ab la present. A més dels quals, se supplica a est savi concell se servesca manar legir las firmas de diversos cèlebres doctors en un memorial, en dret transumpto auctèntic del qual se té en esta casa, tret del archiu de la Deputació, ab lo qual veurà est savi concell, que tot lo aconsellat per los advocats y doctors applicats de la present ciutat y casa de la Deputació és conforme y lo matex que en aquell temps aconsellaren dits cèlebres doctors, molt número dels quals són estats del Real Consell d'est Principat y del Supremo de Aragó. E axí matex dits deputats y oïdors diuen que tots ells y casa de la Deputació restan molt obligats a la present ciutat, ab los bons officis té fets y los que per avant en tot cas sie necessari, speran [certificant] vostres magnificències y mercès tenen y tindran d'ells tant viva memòria, satisfacció y deguda correspondència, com veuran en lo que de present se offereix y de més occasions que per avant poden offerir».

E tornats de dita embaxada, referiren en consistori com ells havian expplicada sa embaxada conforme los era estat ordenat, y aprés han donat lo paper al dit Concell e, en effecte, los respongueren que·u // 13r // mirarien y responrian a ses senyories.

En aquest matex die, després dinar, per part del bras militar, se[a] aportà en consistori lo consell devall scrit, referint lo gran agravi se feya a dit stament al dit cartell, supplicant a ses senyories ho mirassen y se opposassen a la defensa d'ell, lo qual cartell és del tenor següent:

«Carceller, no detingau per la règia cort a Carles Pons de Ribelles, donzell, lo qual ix relaxat attès la larga detenció que ha estat en dits càrcers, la qual se li cedeix en lloc de pena per conclusió feta en la regia visita lo die present y devall scrit. Datum en Barcelona a 12 del mes de agost, 1602. *De Agullana, regens thesaurariam, Sabater, notarius*».

E ses senyories li respongueren digués als senyors del bras que ells ho mirarien y farian son offici. E axí, encontinent, donaren orde als magnífics assessors de la present casa vejan dit negoci y·n facen relació.

13*v* Dilluns, a XVIIII. En aquest die enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: Pere Pla, canonge, don Plegamans de Marimon, Julià de Navel, ab la forma acostumada, per explicar-li la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, als 17 de juliol proppassat no dubtà Jaume Sunyer, sots-veguer de la present ciutat, de fer prendrer y capturar la persona de Carlos Pons y de Ribelles, sens haver comès delicte algú ni tenir instància de part ni provisió[b] de captura, y posar aquell en los càrcers reals, a ont encara està detingut a relació del magnífic misser Francesc Cescases, jutge de la regia cort. Y aprés, als 29 de dit mes de juliol, li és estada publicada una pretesa enquesta, instant lo procurador fiscal. Y als 17 del corrent en la regia visita se ha feta provisió contra dit don Carlos per a que fos relaxat, cedint-li dita presó en lloc de pena. Tots los quals proceïments són contra diversos privilegis y libertats concedits als militars del present Principat per los reys de Aragó, de felice recordació, y en particular del rey en Pere 3, en la Cort de Barcelona als 19 de maig, 1380, e axí mateix contra diversas constitucions de Cathalunya, ab les quals estan prohibits tots edictes generals. Per ço los deputats del General, representant estas cosas a vostra excel·lència, // 14*r* // extrajudicialment, lo supplican sie servit manar cassar , revocar y annullar dits proceïments de captura e provisió y altres, de manera que dit Carles sia liberament relaxat, sens violació dels dits reals privilegis y constitucions, com de vostra excel·lència se confia. Majorment pus sobre est particular vostra excel·lència era estat servit se tractàs ab dit magnífic misser Cescases, y no podent-se fer, per ser absent de la present ciutat, contra lo real ànimo de vostra excel·lència s'és feta dita provisió de 17 del corrent, y axí entenen dits deputats no proceir de la real voluntat de vostra excel·lència y per consegüent ho manarà remediar com se supplica».

E tornats de dita embaxada, referiren en consistori com ells, en effecte, han explicada dita embaxada a dit excel·lentíssim loctinent general. E que sa excel·lència, en effecte, los ha respost com no és de sa intenció contravenir ni contrafer a constitucions algunes de Cathalunya, privilegis y libertats de la terra, y que ell ho manarà mirar.

Dit die entengueren los senyors deputats com lo Concell de Cent, celebrat a 17 del corrent, havia resolt que los advocats de aquella casa y de aquesta se conferissen y tots miren lo faedor en dit negoci, desijant tots acertar ab gran conformitat en dits negocis al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic, y axí se ajustaren moltes vegades aprés.

Dimarts, a XX. Festa de sant Bernat, feriat.

14*v* Dimecres, a XXI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers, mossèn Julià de Navel y Bernat Romeu, ciutedans, y de part dels magnífics concellers explicaren a ses senyories, en effecte, lo gran dany reb dita ciutat y també lo General per la deliberació o orde se donà lo trienni passat als officials del General de fer prestar caució als qui aportan robes y mercaderies, diguen que·s fan los diners y donen responsió del que han venut, supplicant-los ho remedien com a molt danyós y contra lo libero comerci. Y també per lo dels concerts fan los de la leuda, y que entre tots vejan ab lo de la leuda quin orde se porà donar. E ses senyories los respongueren, en effecte, que ho mirarien y tornarien resposta e que·ls desijan servir.

Divendres, a XXIII. En aquest die // 15*r* // enviaren a dir a ses senyories los magnífics concellers, per son subsíndic, mossèn Sabata, com per los negocis de la leuda los havian supplicat, havien nomenat, per sa part, mossèn Francesc Cosma Fivaller y Julià de Navel. E per lo manifest de les monedes lo donant de la present ciutat y[a] ... E per lo de la execució de Lunell misser Çarrovira y misser Francesc Gamis.

Dit die enviaren ab embaxada, ses senyories, als

a. se *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* alguna.

a. *a continuació un espai en blanc.*

magnífics concellers y Concell de Cent, los senyors: don Honofre de Lantorn, ardiacha de Benasch, Francesc Cornet, cavaller, y Francesc Palau, ciutedà. Als quals fonc donat orde explicassen la embaxada següent:

«Los deputats del General de Cathalunya, desijant proceir ab tota conformitat ab vostres magnificències y savi Concell de Cent en la conclusió del assiento pres entre lo excel·lentíssim loctinent general de sa magestat y dit savi Concell, y acertar en tot com desijan, han deliberat que se enviàs a vostres magnificències y al savi Concell de Cent la resposta que allí ha aparegut se deuria fer a sa excel·lència, per a que vostres magnificències y lo savi Concell, ab la maduresa que sempre ha acostumat, los aconsellen sobre dita resposta, y que apparexent bé sian servits, continuant los bons officis que fins ací han fets, representen a sa excel·lència, en conformitat dels dits // 15*v* // deputats y oïdors, lo mateix que dita scriptura y resposta conté, de la millor manera que a dit savi Concell apparexerà se deu fer, la qual, firmada de mà de molts advocats, se dexa en mà de vostres magnificències».

E la de dits advocats es del tenor, segons ací es originalment cosida y buydada.

«Responent los assessors ordinaris del General y doctors infrascrits al segon cap de la proposició a ells feta per los senyors deputats y oïdors de comptes a[a] ... del corrent, són de vot y parer se responga al senyor loctinent general en la forma següent:

Excel·lentíssim senyor, los deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya, pocs dies aprés del introit en sos càrrecs y oficis, reberen embaxada per part de la present ciutat, ab que s'els digué volguessen adherir-se al assiento y concert fet per dita ciutat y savi Concell ab vostra excel·lència, y lo matex fou representat per part del reverend Capítol y bras militar, per ser convenient al servey de Déu, de sa magestat y benefici públich, y tenint dits deputats aquest ànimo y zel, preceint la discusió convenient, ab deliberació feta a 9 del present, se adheriren al dit assiento y personalment supplicaren a vostra // 16*r* // excel·lència fos servit posar dit concert en execució, prometent-se en est particular dits deputats molt gran contento, pus ab consentiment universal cessaran tots debats, y més liberament, attenent a les coses de la Generalitat, podrian emplear-se del servey del rey, nostre senyor. Y vostra excel·lència, condesijant lo matex die aprés de haver-los vostra excel·lència oïts, fou servit manar-los legir, per lo secretari Gabriel Olzina, una carta de sa magestat de 24 del passat, donant-los còpia de dos capítols, hu de dita carta y l'altre de altra de 25 de juny, junctament ab una real carta de creença, en virtut de la qual digué de paraula vostra excellència tinguessen a bé lo que en elles sa magestat encarregave. Oïda dita carta de 24 y vist la còpia de dits dos capítols y altres coses conferents per dit negoci, dits deputats y oïdors hagut llarc tractat ab persones eletes dels tres staments e madur consell de doctors, y entenent per molts dies en la bona direcció del que·s tracta, han vist y entès los molts inconvenients se seguirien si no·s posava en execució dit assiento, lo qual, ab gran punctualitat, té respecte a la conservació de la real jurisdicció de sa magestat, prerogatives del present Principat y privilegis de aquell. Per ço dit deputats y oïdors supplican a vostra excel·lència se servesca fer mercè a tot aquest fidelíssim Principat que dit concert tinga son degut effecte ab tot compliment, com de vostra excel·lència se confia, perquè pus dit assiento ha apparegut bé a vostra excel·lència, és cert la execució d'ell no serà ni és contrària al real ànimo de sa magestat, lo qual y sos sereníssims predecessors, // 16*v* // de gloriosa memòria, han acostumat sempre de loar, abonar y approvar les coses fetes y tractades per sos loctinents generals en negocis, per graves e de importància que sien. *Don Clemens a Cardona, assessor. Josep Quintana, fisci generalis advocatus. Montaner, consulens. De Areny, consulens. Fumaz y Dezpla, consulens. Aymerich, consulens. Aguiló, consulens. Gamis, consulens. Serra, consulens. Fargues Coyxi, consulens. Jover, consulens. Aroles, consulens. Jacobus Aymerich, consulens».*

E tornats de dita embaxada referiren que havien feta dita embaxada segons los és estat ordenat, e que ells havien respost que ells ho tractarien y mirarien y tornarien resposta a ses senyories.

Disabte, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

16*r* [a]Dilluns, a XXVI. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, los senyors: Pons de Peramola, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, dient, en effecte, a ses senyories com lo dit Concell havia vist, lo últim Concell, los papers que ses senyories havian enviats, los estaven molt bé y havian resolt de fer a sa excel·lència la matexa embaxada en conformitat, aprés de haver feta aquella ses se-

a. a continuació un espai en blanc de 10 mm.

a. foliació errònia.

nyories, apparrà que·ls manen avisar quan la hajan feta.

Lo matex die, de matí, los dits senyors deputats enviaren a sa execel·lència lo síndic per a pendrer hora per fer-li una embaxada, donà-la per a les quatre de la tarda.

Dit die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, acompanyats de sos ministres y officials, ab les masses grans com és acostumat, anaren a casa de dit excel·lentíssim loctinent general y li explicaren, en effecte, la embaxada següent, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic. Y explicada aquella, li·n dexaren còpia, per aportar-la ab un full de paper scrita, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor». Sie buydada segons és continuada atràs, a la jornada de 23 del corrent, sens emperò firmes de advocats.

E sa excel·lència, entesa aquella, dix y respongué, en effecte, que lo que se li responia ho consultaria ab sa magestat.

16v [a]Dimarts, a XXVII. En aquest die enviaren a dir los senyors deputats[b] als magnífics concellers, per lo síndic del General, com ses senyorias havian anomenat[c] per sa part, per tractar lo negoci de la leuda micer Henric Serra, mossèn Raphael Cervera, mossèn Bernat Taverner y Jaume Losada. E per lo negoci de la execució de Lunell, los magistrats e[d] assessors ordinaris de la present casa. Dient-los veessen quant y volen se ajuncten ab los anomenats per ells.

Dimecres, a XXVIII. Festa de sant Agustí, feriat.

Dijous, a XXVIIII. Festa de sant Joan *Decollati*.

17r Setembre, MDCII

Diumenge, lo primer. Festa de sant Lop.

Dijous, a V. En aquest die // 17v // vingué lo advocat fiscal del Sant Offici, per a convidar los senyors deputats per lo acte se ha de fer a 8 del corrent, supplicant-los assistissen a ell.

Diumenge, a VIII. Festa de Nostra Senyora. En aquest die se féu acte de la Santa Inquisició en lo Born d'esta ciutat. Anaren-hy los deputats a cavall, molt acompanyats y ab les masses com és acostumat, convidats primer per ells, foren-hy lo[a] senyors loctinent general, qui ere lo il·lustríssim archebisbe de Tarragona, concellers y molta gent que admirava tanta multitut. Durà des de les hores de matí fins a les quatre de la tarda per aqui.

18r Dilluns, a VIIII. En aquest die feren publicar, los senyors deputats, per los llocs públics de la present ciutat, les ordinacions dels drets nous de les galeres.

19r Disapte, a XXI. Festa del gloriós sanct Matheu, apòstol.

19v Dimars, a XXIIII. En aquest dia vingueren en concistori dels senyors deputats los senyors canonge Fivaller y don Francesc Grimau, altres dels visitadors del General, acompanyats de alguns officials y ministres de dits visitadors, y referiren, en effecte, una embaxada de part dels senyors visitadors, la qual contenia, en effecte, estes o semblants paraules: «Que vista la embaxada que per part de vostres senyorias s'era feta per lo negoci del scrivà major, que ells desityaven donar tot contento a vostres senyorias, he com lo negoci era tan grave y per altres respectes no havian pogut traurer de les presons al dit scrivà major, y que ab brevedat farien lo que porien. Y que axí també, entre altres coses, representaren a ses senyorias que procurassen de assegurar la bolla de Gerona, trienni corrent, per quant entenian que lo dit arrendament patia alguns defectes de nul·litat, y també que assegurassen aquella, com convenia axí al bé y útil del General».

Dit dia, després dinar, vingué en lo concistori de ses senyorias micer Lorens Jover ab companya de Jaume Font, major de dies, mercader, y allí dit micer Jover representà a ses senyorias que per complir lo dit Font y mirar per la honra de son fill, entenia donar, com de fet donà, un memorial de fiansas en loc y per lo que se havian de obligar tals Roures de Blanes, fermanses de la bolla de Gerona, trienni corrent, y que ademés de axò, dit Font faria carta de indempnitat al principal de dites bolles, y ses senyories prengueren lo dit memorial dient que mirarien lo que convindria fer.

Dit dia, després dinar, vingueren en concistori de ses senyories don Gispert de Guimerà, Francesc Hieròmim Babau y lo doctor Joan Castelló, ciutedà honrat de Barcelona, explicant a ses senyorias // 20r // una embaxada de part del bras militar, contenint, en effecte, lo gran agravi feyen en aquell bras y stament militar los officials reals en moltes maneres, y en particular en

a. foliació errònia.
b. deputats *interlineat.*
c. a continuació repetit havian nomenat.
d. y assessors *interlineat.*

a. a continuació ratllat s.

la captura havian fete Pere Alós, procurador fiscal, y un porter real de la persona de don Francesc Vilalba, al qual anant-se'n de camí ab son cavall y un criat també ab altre cavall, tots ab sos pedrenyals, dels quals deyen eran de tres palms o més. Y també de la matexa manera, en la plana de Vic[a] ... Tarroga, comissari real, també prengué a la persona del senyor Hieònim de Montagut y Vallgornera, anant a cavall per son camí real, y s'el ne aportaren a Vic, y allí lo tingué pres dit comisari, fins atant donà e o prestà caució de 500 lliures, que dins sert temps se representarie en los càrcers reals de la present ciutat, fent hostenció dits embaxadors de una letra missiva de don Francesc Agullana, tresorer, per al dit Vallgornera y ses fermanses, que si dins deu dies no·s posava en dits càrcers executarien ha ell y a ses fermanses. Y axí dit stament militar supplicave a vostres senyorias fossen servits, ab embaxada, representar-o a sa excel·lència y aprés a sa magestat, attès constava de la contrafacció de privilegis, constitucions y capítols de Cort.

E dits senyors diputats respongueren a dits senyors embaxadors que ells ho mirarien.

20v Dijous, a XXVI. En aquest die enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: canonge Babau, don Miquel de Cruïlles y Julià de Navel[b], los quals referiren a sa excel·lència la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya novament han entès que, ha 13 de maig proppassat, per manament de vostra excel·lència, serian estades publicades certes crides o edictes generals, ab los quals generalment se prohibex lo port y detenció de pedrenyals menors de mida de quatre palms, les quals crides són contràries a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y diversos privilegis, usos y costums del present principat de Catalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya. Y axí nos han ordenat, dits deputats, que de lur part vinguessem ab embaxada a representar dites coses a vostra excel·lència, y de lur part, extrajudicialment, supplicar que per observansa de dites constitucions, capítols, privilegis y consuetuts, sia servit vostra excel·lència manar revocar dites[c] crides y edictes, com ha contràries a les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y stils del present Principat y comtats, a fi y effecte que en ninguna manera resten violats ni prejudicats».

a. a continuació un espai en blanc de 10 mm.
b. a continuació ratllat als quals.
c. a continuació ratllat coses.

Als quals los fou respost, per dit senyor loctinent general, que estave prompte en servar les constitucions de Cathalunya.

21r Disapte, a XXVIII. En aquest dia enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: canonge del Pas, don Guillem Ivorra, mossèn Raphael Cervera, ab la forma acostumada, per explicar-li com un comissari real havia pres al senyor Hieònim de Montagut e Vallgornera y avuy detingut en los càrcers reals, per haver-lo trobat ab un pedrenyal de tres palms y mig o més de largària, anant a cavall per son camí, y que fos servit sa excel·lència manar-lo traurer de dits càrcers, per quant no tenia instància de part, com per altres causes que són en prejudici de molts privilegis, constitucions y capítols de Cort.

E sa excel·lència respongué que ell hauria volgut posar mà en abollir y levar una arma tant inútil y proditòria com eran los pedrenyals, y que pus los deputats ho volian tant, que ell servaria les constitucions de Cathalunya.

21v Octubre, MDCII

Dimars, lo primer. En aquest dia vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors: don Gispert de Guimerà, Francesc de Aguilar y mossèn Romeu, dient, en effecte, com venien per part de dit bras altra volta, com ya moltes voltes y eren estats, representant-los los grans agravis que los officials reals feyan als del stament militar, y en particular ab lo que havian fet ab don Carlos Pons, Hieònim de Montagut y Vallgornera, don Francisco Vilalba y altres, y les embaxades que per part de vostres senyorias foren fetes a sa excel·lència y lo quant poc aprofitaven. Que per so, aquell bras supplicaven a ses senyorias fossen servits manar fer embaxada per a sa magestat, representant-li los dits agravis, que fent-se axí entenen se alcansarà de sa magestat algun remey.

E dits senyors diputats respongueren y digueren a dits senyors embaxadors que ho mirarien y farien lo que tenien de obligació.

Dit dia anaren ab embaxada, per part dels senyors diputats y oÿdors de comptes, al senyor loctinent general, los senyors: canonge del Pas, don Gispert de Guimerà y Raphael Cervera, referint, en effecte, la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència que, a 24 del mes passat, anant-se'n don Francisco de Vilalba d'esta ciutat a una baronia sua a cavall,

[1602]

fonc pres en lo carrer del Call d'esta ciutat per Pere[a] Alós, procurador fiscal, per so que // 22r // portava un pedrenyal de menor mida de quatre palms, donada en les crides, per manament de vostra excel·lència manades publicar, y que vuy està detingut en los càrcers reals a relació del magnífic misser Francesc Cescases, jutge de cort, y que lo bras militar ha feta quexa de dita captura, per ésser aquella contra los privilegis militars ab los quals és estat concedit, als que gosan de dits privilegis, que no pugan ésser presos per propri motiu, sinó *tantum* ab instància de part privada, y per ésser dita crida y edicte general contra diverses constitucions, y per ésser dita crida contra la llibertat que tenen los militars en Cathalunya de poder portar qualsevol gènero de armes, y per no ésser dit procurador fiscal dels officials que poden fer capturas, ans bé ésser quant al dit effecte persona privada, y que supplicassem a vostra excel·lència, extrajudicialment, se servesca, per observansa de dites constitucions y privilegis concedits al stament militar y del jurament per vostra excel·lència prestat en lo introit de son offici, manar revocar dita captura y los procheïments fets, manant-lo relaxar liberament, y axí bé relaxarà Hieònim de Montagut de Vallgornera, per la matexa causa pres, y revocar dites crides com ya ab altres dos embaxades ho an supplicat a vostra excel·lència».

E dit senyor loctinent general ha respost que los diputats deurian ajudar en llevar una arma tant proditòria com són los pedrenyals, y que sempre que li amostrarian constitució e o privilegi que los militars pugan portar differens armes que les del poble, que ell ho remediarie.

En aquest dia vingué en consistori mossèn Montserrat Llavaneres, clavari de la present ciutat, de part dels senyors concellers, y digué que ses senyories fosen servits de girar als senyors concellers los diners del gasto que dita ciutat ha fet en la embaxada que lo conceller Bellafilla ha feta, e dits senyors deputats respongueren que ells ho mirarien.

22v Divendres, a IIII. Dia de sant Francesc. En aquest dia enviaren, ab embaxada al excellentíssim loctinent general, nou persones dels tres staments, acompanyats de molts officials y ministres del dit General, ço és, per lo bras ecclesiàstich, los senyors: canonge del Pas, canonge Busquets, canonge don Henric de Paguera. Per lo militar, los senyors: don Miquel de Cruïlles, Francesc Cornet,[a] ... Montornés y Pla. Per lo real, los senyors: Julià de Navel, Raphael Cervera, misser Prexana.

Als quals los fonc donat orde, per los senyors diputats, de fer la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, és tant propri dels deputats del present Principat opposar-se e instar lo reparo de agravis, ací particulars com generals, causats per vostra excel·lència y altres officials reals // 23r // a dit Principat y poblats en aquell, que dexar de fer o diferir en dit particular totas diligències, segons constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos, stils de la casa de la Diputació, seria contra del jurament tenen prestat y sentència de excomunicació hoïda en lo introit de sos càrrechs y officis. Y axí han tingut y tenen, zelant lo servey de sa magestat y benefici públich, viva pena y sentiment que en lo govern de vostra excel·lència, y en tant breu temps, haya permès vostra excellència y deliberat diversos procheïments en notable violació de les constitucions de Cathalunya y contra també les libertats ecclesiàstiques. Per dit respecte y per dits deputats y de part sua se son fetes diverses embaxadas, ço és, a denou del mes de agost proppassat, per a que manàs revocar la captura y procheïments contra de Carles Pons; a 26 de setembre per revocació de les crides y edictes generals dels pedrenyals, últimament manades publicar per vostra excel·lència; a vint-y-vuyt del mateix se instà e supplicà lo reparo del agravi de la captura de Hieònim Montagut y Vallgornera; al primer del corrent per lo reparo de captura de don Francisco de Vilalba. Y de totes les sobredites embaxades, fins lo dia de vuy, no ha resultat fruit algú, sinó augmentat de majors agravis e perjudicis, no havent revocats dits procheïments, ans ab maior instància perseverant en la detenció de dits militars. Y la qualitat del dit stament militar, en tota occasió molt affavorit de sa magestat y sos predessesors, de gloriosa memòria, no causa ni ha causat ella sola ditas embaxadas, sinó la contrafacció de les dites constitucions. Y per occasió de dita contrafacció dits deputats ab molta igualtat, inseguint sos predessesors, se opposen sempre són requests, y altrament tenen notícia a la deffensa dels poblats, axí militars com plebeos, en persona dels quals y en particular de: Pere Massana, pagès, Jaume Falgués, pera yre, Lorens Ferran, del loc de Benayeras, comdempnats a galeras; y de Miquel Mulet de Montargull y An- // 23v // toni de Soler, manlleutats; y Sadorní Corbera de Vallromana, pres, y tots los dits per haver-los trobats, segons se assereix, ab

a. a continuació ratllat Colom.

a. a continuació un espai en blanc de 9 mm.

pedrenyals de menor mida de quatre palms, se ha contrafet a diverses constitucions. Y pus vostra excel·lència sab que en les últimes Corts dits pedrenyals, per lo que a dita Cort General aparegué no·s llevaren ni prohibiren, molt menys se pot affectuar ab remeys contraris a constitucions y capítols de Cort, y axí se deu vostra excel·lència manar revocar dites condempnacions y procheïments a totas estas cosas. Y sobrevenint, que sent les llibertats y excepcions ecclesiàstiques lloades y aprovades y haver-se de guardar segons constitucions de Catalunya y de la jurisdicció del breu, resultar en lo present Principat notables excessos per procheir en casos y ab modos no permesos. Y altrament, com vostra excel·lència sab, no sols com ha loctinent general, però també per ser cap de la Isglésia metropolitana, ha detingut vostra excellència, estos dies passats, en son palacio, la persona de don Sabastià Vilalba, comanador de la comanda de Orla y Bon Pas del orde de Sant Joan de Hierusalem, per cert pretès delicte, no donant-se lloc de oir los que de part del prior de Catalunya, son ordinari, lo demanaven, y axí en dit palacio, contra constitucions de Cathalunya, fonc dit comanador pres y capturat per lo consistori del breu y ab assistència de officials reals, donada per vostra excel·lència, apportant en los càrcers reals de la present ciutat, en los quals està detingut. Y havent lo prior de Catalunya y[a] esemblea, per concervació de sa jurisdicció, nomenat en concervador lo reverend doctor Ramon Cornet, canonge de la seu de Barcelona, per dit pretès comissari del breu, se ha procheït a captura de sa persona, y lo dia de vuy està detingut en dits càrcers, donant vostra excel·lència assistència de molts officials reals per dit effecte en gran número. Totas[b] les quals cosas referides són en manifesta violació de les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, majorment no havent volgut lo secretari Gabriel Olzina presentar, per dits effectes y altres a instància del síndic del General, diverses scriptures a vostra excel·lència, convenients //23r //[c] a la Generalitat y conservació de la jurisdicció y drets de aquella. Per ço, los deputats, ab intervenció dels oÿdors de comptes, supplican, extrajudicialment, a vostra excellència se servesca manar revocar y reparar dits agravis, perquè ells no poden dexar de instar aquells a vostra excel·lència, y differint-se supplicar dit reparo a sa magestat, del que se seguiran molts grans gastos, en temps que lo General, ab diverses quantitats de pecúnies, té de acudir al servey de sa magestat, donant en les últimes Corts. Y axí confien vostra excel·lència tindrà molt gran compte en lo que·s represente, pus és lo que convé al servey de Déu, del rey, nostre senyor, benefici públic y de la Generalitat».

a. *a continuació ratllat* sembla.
b. *a continuació ratllat* ab les.
c. *foliació errònia.*

E sa excel·lència, en effecte, los ha respost que son intent no ere ni és estat rompre constitucions ni capítols de Cort de Catalunya, y que los senyors diputats porien ajudar en levar y prohibir una arma tan probatòria y de poc fruit com són los pedrenyals, per los grans danys se fan ab ells, y que ab paraula de sa magestat, que donava, procurarie de evitar contencions.

Disabte, a V. En aquest dia vingueren ab embaxada, per part del reverent Capítol de la Seu[a], los senyors: canonge Busquets, canonge Saleta, don Henric de Paguera, canonge Saura, cabiscol Cordelles, canonge Regàs. Los quals referiren a ses senyorias la embaxada del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, per expresses constitucions de Cathalunya estan en lo //23v //[b] present Principat lloades y approvades les llibertats y excepcions ecclesiàstiques, y per consegüent se deuen guardar, y vostras senyories instar la deguda observansa de aquellas, sempre se succehesca contrafacció e o violació. De cada·l dia se veuen los notables excessos los pretesos comissaris del breu cometen en dit particular, procheint en casos no permessos y ab modos scandalosos, donant-los la justícia secular assistència per dits effectes y ab est indirecte entremetre's de persones ecclesiàstiques y exemptes, tenint aquells en los càrcers reals en perjudici de la jurisdicció dels ordinaris. Com de present s'és fet ab molt gran scàndol en persona de don Sebastià Vilalba, comanador del orde de Sant Joan de Hierusalem, y lo molt reverent doctor Ramon Cornet, canonge de la Seu de Barcelona, concervador de la dita religió, los quals sens haver comès delicte algú, ni ser de la jurisdicció de dit pretès comisari, los té detinguts en los càrcers reials de la present ciutat. Axí que les persones religioses y ecclesiàstiques en lo present Principat són indegudament vexades y molestades en ses persones y també en los reddits beneficials, pus que personas estrangeras obtenen y los usurpen, axí comandas com beneficis seculars, contra constitucions del present Principat. Les quals coses nessesiten en gran manera de remey condecent, procurant-lo vostres senyorias, com en semblants cassos la casa de la Diputació y General té acostumat, per ço, lo molt reverenc Capítol suppliquen a vostres senyorias se servescan en estes

a. *a continuació ratllat* y del bras ecclesiastic.
b. *foliació errònia.*

[1602] coses interposar ses parts, axí en enviar embaxador a sa Santedad com en altres diligències apparran convenir, en observansa de les constitucions de Cathalunya y benefici de aquest Principat».

E dits senyors diputats los respongueren que farian tot lo que convindria per la concervació de dites constitucions, com sos predessesors an acostumat de fer.

Dit dia vingueren ab embaxada, per part del bras mi- // 24r // litar, los senyors: don Miquel de Cruïlles, don Gispert de Guimerà, Luís de Boxadors, Alexandre de Claramunt y de Aguilar, Raphael Cervera, Jaume Sala. Los quals referiren a ses senyorias la embaxada següent:

«Molt il·lustres senyors, per expresses constitucions de Cathalunya, estan en lo present[a] Principat lloades y aprovades les llibertats y excepcions ecclesiàstiques, etc.» *Fiat ut in proxima usque ad finem.*

E dits senyors diputats los respongueren que farien tot lo que convindria per la concervació de dites constitucions, com sempre han acostumat y per sos predessesors s'és fet.

Dit dia vingueren, de part de la present ciutat, ab embaxada, los senyors: Cosme Fivaller y Bernat Romeu, supplicant a ses senyorias de part de dita ciutat fossen servits de opposar-se en lo emparo y deffensa de don Sabastià Vilalba, comanador de Sant Joan, y ab la del senyor canonge Romeu Cornet, acerca de ses captures, com sian fetas contra diverses constitucions de Catalunya.

E los dits senyors diputats, en effecte, los han respost que faran tot lo que convindrà per la bona direcció de dits negocis y captures, com sempre an acostumat sos predessesors y esta casa ha sempre fet en semblants y altres occasions.

24v Dimars, a VIII. En aquest die los senyors diputats e oÿdors de comptes e persones eletes, devall scrites, dels tres staments, ajustades en la present casa de la Diputació y en lo concistori de dita casa, que foren los següents:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: lo senyor prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, sacristà Junyent, ardiacha Alentorn, canonge Vilana, canonge del Pas, canonge Busquets, canonge don Henric de Cardona y Paguera.

a. present *interlineat.*

Per lo stament militar, los senyors: senyor de Ceró, don Miquel de Cruïlles, // 27r // don Jayme de Cardona, don Gispert de Guimerà, Hieròn im Bosch, Jaume de Aguilar, Pons de Peramola, Francesc Cosma Fivaller.

Per lo stament real, los senyors: Luís Salavardenya, conceller en cap de la present ciutat, Julià de Navel, misser Miquel Çarrovira, Bernat Romeu, Gaspar Carser, Francesc Palau, Raphael Cervera, Raphael Laudes.

Als quals fonc proposat per los senyors diputats lo següent:

«Proposició.
Des del introhit en nostres càrrechs y officis fins lo dia present, se ha entès en esta casa de la Diputació de encaminar la direcció dels negocis se són offerts al servey de Déu, de sa magestat y benefici del Principat, procurant, ab moltas veras, de evitar totas conten- // 27v // cions ab sa excel·lència, doctors del Real Concell y altres officials reals. Y quant més s'és vist en execució est nostron ànimo y voluntat, som estats y som tant desdixats que de cada·l dia se són fets a tot lo Principat y poblats en aquells, notables agravis y perjudicis, y si bé, ab embaxades a sa excel·lència y altrament, nos som opposats a la reintegració de dits agravis, no havem pogut alcansar remey algú, sinó augment de majors prejudicis, fets y causats a militars, plebeyos y fins a personas religiosas, en contrafacció de les constitucions de Cathalunya. Axí que les coses estan en tal terme que par nessesita en gran manera, per lo reparo d'ellas, sens dilació se envie de part del General embaxada a sa magestat y a sa Santedad, com vostres senyorias y mersès més largament veuran ab la embaxada se féu a sa excel·lència als quatre del corrent, de la qual no han resultat effectes alguns bons, com speravem, y per ço supplican a vostres senyorias y mersès nos aconcellen que devem fer, estant les coses en tal estat».

E votant dits senyors elets quiscú, fou trobat prevaler lo vot que·s vage ab embaxada solempne a sa Santedad y també a sa magestat, supplicant-los sien servits manar revocar los agravis representats.

28v Disapte, a XVIIII. En aquest dia vingueren en concistori los senyors: don Miquel de Aymerich, abbat de Sant Cugat de Vallès, don Joan Burguès y de So y Francesc Terre de Picalques, embaxadors del General de Cathalunya, prestaren lo jurament, acostumat prestar, de haver-se bé y llealment en los negocis de sa embaxada, conforme les instruccions que per ses senyorias los són estades donades.

29r Dilluns, a XXI. Festa de les Onse Mília Verges. En aquest die vingué, en concistori de ses senyorias, Montserrat Llavaneres, clavari de la present ciutat, lo qual refferí a ses senyorias lo següent: «Los senyors concellers me han manat que vostres senyorias fossen servits manar-los[a] girar los dinés que la ciutat ha gastats en les embaxades per los debats y captures del deputat y oÿdor militars lo trienni proppassat, com altres voltes ho ha supplicat, perquè la ciutat té gran nessesitat de dites monedes».

En aquest dia lo senyor Miquel de Junyent, del orde de Sant Joan de Hierusalem, comanador de la encomanda de Cervera, en lo concistori de ses senyorias, ha prestat lo jurament acostumat que se havia bé y llealment en lo exercici de tractador y agent del General en lo negoci de les encomandes y altres del General se li ordenaran ab les instruccions.

En aquest dia los senyors diputats, acompanyats de sos officials y ministres del General, anaren a sa excel·lència, enviat primer a demanar per ell, y arribats allí, // 29v // dit senyor loctinent general los donà dos cartes, la una de sa Santedad y l'altra del senyor duc de Cessa, y de paraula los digué y splicà com restaven encara a pagar, dels gastos de la canonització de sant Ramon, sis mília ducats en Roma, y que per dit effecte sa santedad[b] havia manat mirar lo procés de dita canonització, per saber qui havie instada dita canonització, y trobant que se hera instada per part del rey, nostre senyor, del General de Catalunya y de la ciutat de Barcelona, y que cada una d'estes tres parts havie pagat sis mília ducats, resolgué sa santedad que per cada una d'estes tres parts fossen pagats dos mília ducats més, y així los encarregave molt acudissen a dita paga, y que convenie molt a la honra de aquest Principat. Y dits senyors diputats, ab lo accato que·s deu, prengueren dites cartes y, ab lo mateix acompanyament, se'n tornaren en son concistori.

Dimecres, a XXIII. Festa de la Translació de santa Eulàlia.

30r Divendres, a XXV. En aquest dia los senyors diputats del General de Cathalunya y senyors oÿdós de comptes, acompanyats de sos officials y ministres del General, anaren concistorialment ab embaxada a sa excel·lència, y arribats allí li explicaren, per orge del senyor diputat ecclesiàstic, com havien vistes y llegides les cartes de sa Santedad y del senyor duc de Cessa, y que havien procurat de veure en complir en lo que s'els manava de la paga dels dos mil ducats de la canonització de sant Ramon, y que no trobaven forma de poder-ho fer, per estar atacats a molts capítols de Cort, y que ya havian complit ab les sis mília lliures que la Cort per dit effecte havia offertes, y que los frares de predicadors podien suplir en pagar-ho, pus tenian forma de hont podian pagar, y que a tots los pesave com no·u podien fer, per estar subjectes a visita.

30v Dilluns, XXVIII. Festa del apòstol sant Simon y Judas.

Divendres, lo primer de noembre. Festa de Tots los Sants.

31r Disapte, a II. Dia dels Morts.

31v Dijous, a VII. En aquest dia enviaren ab embaxada[a] al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: Ferrando Fivaller, canonge de Tortosa, don Gispert de Guimerà y Bernat Llaudes, ab la forma acostumada, acompanyats de molts officials, y li explicaren la embaxada, del tenor següent: «Los diputats, havent entesa la captura feta de la persona de Hierònim Montagut de Vallgornera, per haver-lo trobat anant camí ab pedrenyal de tres palms y mig contra los edictes generals per vostra excel·lència manats publicar, supplicaren a vostra excel·lència manàs relaxar al dit Montagut per ésser dits edictes generals contraris a moltes constitucions de Cathalunya, lo que fins vuy no és estat fet, ans bé, an entés que havent dit Montagut opposada *formiter exceptio*, que essent militar no pot ésser detingut, ni pot ésser passat avant en sa causa a sola instància del fisch, y que ha de ésser relaxat, pus no té instància de part, se hauria feta declaració que fos passat avant en la causa, no obstant la excepció opposada, la qual declaració és directament contra lo privilegi militar, lo qual parla molt clar y disposa que per propri motiu, sens instància de part, no pot ésser detinguda persona militar. Y és una provisió molt nova y contrària a la observansa de dit privilegi, que és servat des del principi d'ell. Y com dita declaració, essent contra dit privilegi, sie nul·la, supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit manar que sia dita provisió, encontinent, revocada, y no permès que sie passat avant en sa causa, perquè seria més confirmar dit agravi y ajustar als que fins ací se són fets acerca de dit<s>particular. Ítem, supplican a vostra excel·lència sie servit donar loc que sie // 32r // presentada a vostra excel·lència la supplicació ab cap y cua, conforme la Diputació ha acostumat».

a. a continuació ratllat pagar.
b. a continuació trencat [ha...].

a. a continuació ratllat lo.

E tornats de dita embaxada refferiren a ses senyorias lo següent: Que sa excel·lència ha respost que en totes les occasions que li havian representat aquest negoci de aquest cavaller, havia manat a son concell que guardassen les constitu(cions), capítols y actes de Cort, y que ara de nou, ab lo que se li representave de part dels senyors diputats, tornarie ha manar a son concell de nou, y que sempre que la supplicació de cap y cua vingués com se acostume, donarie loc que se li presentàs.

33r Dilluns, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu.

33v Dilluns, XXV. Festa de sancta Catherina.

34r Dimecres, XXVII. En aquest die fonc pactat per los senyors diputats, ab intervenció dels senyors oÿdós de comptes, ab mossèn Raphael Nadal, mercader ciutedà de Barcelona, que fasse pagar en Roma, cada principi de mes, a fra Miquel de Junyent, cavaller del àbit de sant Joan, cent ducats cathalans, valents cent y vint lliures. Y dits senyors diputats los hy pagaran ací a lletra vista, venints raonats de Roma a raó vint-y-set sous per ducat, que·s aurà pres en Roma per raó de ses mesades.

Dijous, a XXVIII. En aquest die vingué a notícia de ses senyorias que mossèn Joan Despares, donzell, balle de Barcelona, havia[a] renunçiat lo offici o càrrech de balle en mà y poder del senyor loctinent y capità general, per poder concòrrer a la sort de cònsol de Palerm, y en no ésser extret son rodolí, procurà de cobrar lo bastó y excercir lo dit offici. Y així ses senyorias donaren orde a mossèn Francesc Montalt, cavaller, síndic del General de Cathalunya, per a que anàs a sa excel·lència y, de part de ses senyorias, li representàs com // 34v // dit Despares no podia ni devia excercir lo dit offici de balle, que primer no hagués purgat taula conforme les generals constitucions de Cathalunya y capítols de Cort, y sa excel·lència respongué a dit síndic que ell ho manaria mirar per los doctors del Real Concell y que tornàs demà per la resposta.

Divendres, a XXVIIII. En aquest dia, de matí[b], anà mossèn Francesc Montalt, cavaller, síndic del General, a casa de sa excel·lència, per saber la resposta que lo dia de hair li digué sa excel·lència li donaria, y li dix com ya havia manat al dit Despares dexàs lo bastó de balle y que no excercís més dit offici, com de fet no·l excercí més.

a. a continuació repetit havia.
b. a continuació ratllat tr...

Disapte, a XXX. Festa del apòstol sant Andreu.

Dezembre, MDCII

35r Dimecres, a IIII. En aquest die enviaren, ab embaxada al execel·lentíssim loctinent general, los senyors: mossèn Miquel Busquets, canonge de la Seu de Barcelona, don Gispert de Guimerà y misser Miquel Çarrovira, ciutedà honrat, ab la forma acostumada, acompanyats de molts officials y ministres del General, ab los porters y masses grosses devant, y fet lo degut accatament y cortesia, explicaren a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, ab embaxada y també ab suplicacions e scripturas de part dels diputats del General de Cathalunya, alguns dies fa, se ha representat a vostra excel·lència lo notable agravi causat a tot lo Principat y stament militar en la captura feta de la persona de Hieròmim Montagut y de Vallgornera, y molt major en estar detingut tant temps en los càrcers reals de la present ciutat, en violació y prejudici de diverses constitucions de Cathalunya y privilegi militar. Y sperant, ab molt gran certitut, dits deputats vostra excel·lència manarie remediar dit fet, per ser tant notori la contrafacció de dites constitucions y privilegi, y ser estat així sempre entès per los doctors més sèlebres, // 35v // que han estat y vuy estan es servey de sa magestat, de la ferma dels quals consta en la casa de la Diputació, an entès se ha feta declaració y comdempnació en lo Concell Criminal contra dit Hieròmim Montagut de desterro ha Itàlia per a set anys, de la qual pretesa condempnació han feta y fan dits deputats molt gran admiració, y tenen viva pena y sentiment que vostra excel·lència haya donat lloc a dit procheïment, tant per ser en violació del dit privilegi militar y diverses constitucions, com també per ser dit Hieròmim Montagut y Vallgornera, cavaller, quiet, virtuós, de qualitat y bonas parts. Y tenen dits deputats, per lo remey d'est y altres agravis, embaxadors en la cort del rey, nostre senyor, lo qual y sos predessesors, de gloriosa memòria, en tota occasió an acotumat de honrar y fer mersè en la observansa de sos privilegis als militars del present Principat, los quals, ab destrucció de sos patrimonis e scampament de sanch, acudiren y saben en tot acudir, com és notori, al servey de sa magestat, y an sprimentat y entès tots los loctinents del present Principat. Per ço dits deputats supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca manar dita comdempnació contra dit Hieròmim de Montagut no tinga effecte, ans bé, aquella ab tots sos incidents dependents y emergens, per observansa de dit privilegi y constitucions, ser cassada, revocada y annul·lada com se confie».

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias lo que sa excel·lència los respongué, y és lo següent: que ell havie encarregat als doctors del Real Concell mirassen // 36r // per dit negoci de dit Vallgornera y en la observansa de constitucions, privilegis y actes de Cort, y que entenia havian fet justícia sens haver-hy contrafacció de constitucions ni privilegis, y que no se ha de creurer altra cosa de semblants personas tant doctas, savies y discretes, y que ab tot això procurarie de que·s vés altra volta hi·ls ho encarregarie molt.

Divendres, a VI. Festa de sanct Nicholau.

Diumenge, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

36v Dimars, a X. Festa de sancta Eulàlia.

Dimecres, a XI. En aquest dia lo senyor fra Miquel Xammar, del orde de sanct Joan de Hierusalem, en lo concistori de ses senyorias, ha prestat lo jurament acostumat que se haurà bé y llealment en lo excercici de tractador y agent del General en Roma, en lo negoci de les encomandes y altres del General, conforme ses instruccions.

Divendres, a XIII. Dia de santa Lúcia. En aquest dia los senyors diputats ajus- // 36r //[a] taren en la present casa de la diputació les persones eletes següens:

Per lo stament ecclesiàstich, los senyors: prior Oluya, sacristà Junyent, canonge Vilana, comanador Copons.

Per lo militar, los senyors: don Honofre de Lantorn, senyor de Ceró, don Miquel de Cruïlles, don Plegamans de Marimon, Joseph de Bellafilla.

Per lo real, los senyors: misser Çarrovira, misser Hieònim Fivaller, mossèn Bernat Romeu, mossèn Julià de Navel.

Als quals los fonc proposat si ses senyorias, concistorialment, // 36v //[b] anirien a donar la benvinguda als excel·lentíssims compte y comptesa de Benavent, per les moltes obligacions los tenie aquest Principat. E entesa y conciderada per dits senyors elets dita proposició, resolgueren y foren de parer, la major part d'ells, que attès les mersès que aquest Principat havia rebut dels dits excel·lentíssims senyors compte y comptessa de Benavent, y en particular quant anà lo senyor diputat Bruguera a València a donar lo parabien a ses magestats del rey y reyna, senyors nostres, anassen concistorialment a donar dita benvinguda als dits excellentíssims senyors.

Dilluns, a XVI. En aquest dia, de matí, vingué en la present casa de la Diputació, la excel·lentíssima senyora comptesa de Benavent, acompanyada de moltes dames, comptes y cavallers principals, a la qual reberen los senyors diputats // 37r // al cap de la scala de dita casa, ab molta cortesia, estant dita casa y capella parada y entapisada com lo dia de sant Jordi, ab molta música de menestrills, cornetes, trompetes y atabals sonant y fent molta demostració de alegria. E dita excel·lentíssima senyora contesa, en companyia dels senyors diputats, anant ab les masses devant, sercaren tota la casa y la acompanyaren fins al cap de la scala, despedint-se de dita excel·lentíssima senyora ab la matexa cortesia y aplauso.

Dit dia, després dinar, los senyors diputats del General de Catalunya y senyors oÿdós de comptes, acompanyats de molts officials y ministres del General, ab los porters devant ab les masses grosses, anaren al Palau de la Comptesa, ha ont staven los excel·lentíssims comte y comtesa de Benavent; y arribats allí, lo senyor compte, acompanyat de molts cavallers, isqué a rebrer ha[a] dits senyors diputats a la primera sala de dit palau, y se'n entraren en son aposento, ha ont li donaren la benvinguda y offerint-se en tot lo que serie de son servey. Y poc aprés dit senyor compte de Benavent, acompanyant als dits senyors diputats, anaren al aposento hont stava la senyora comtesa de Benavent, acompanyada de moltíssimes dames, y allí li donaren dits senyors diputats la benvinguda, fent-li les matexes offertes. Y després dit senyor comte de Benavent acompanyà dits senyors diputats fins al cap de la scala, y allí se despediren ab molta cortesia, y dits senyors diputats, ab lo mateix acompanyament, se'n tornaren a la Diputació.

37v Dissapte, a XXI. Dia de sant Tomàs, apòstol.

38r Dimecres, XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Jesuchrist.

Dijous, a XXVI. Dia de sant Steve.

Divendres, XXVII. Dia de sant Joan.

38v Disapte, XXVIII. Festa dels Innocents.

a. foliació errònia.
b. foliació errònia.

a. ha *interlineat.*

Jener, MDCIII

Dimecres, lo primer de jener. Dia de la Circunsisió de Nostre Senyor, MDCIII.

39r Disapte, a IIII. En aquest dia vingué, en la present casa de la Diputació, lo excel·lentíssim comte de Benavent, acompanyat de molts cavallers principals, al qual reberen los senyors diputats al cap de la scala de dita casa ab molta cortesia, estant dita casa y capella parada y entapisada com lo dia de sant Jordi, ab molta músicha de menestrills, cornetes, trompetas y tabals sonant y fent molta demostració de alegria. E dit excel·lentíssim senyor comte, en companya dels senyors diputats, ab les masses devant, sercaren tota la casa y l'acompanyaren fins al cap de la scala, despedint-se de dit excel·lentíssim senyor ab la matexa cortesia y aplauso.

39v Dilluns, a VI. Dia dels Reys.

Dimars, a VII. Dia de sant Ramon.

Dijous, a VIIII. Dit dia lo racional de la present casa ha lliurat lo [Ferrando] Paga als senyors diputats, lo que no pogué fer abans per tenir los llibres los visitadors.

40r Disapte, a XI. En aquest dia, lo senyor loctinent general envià ha demanar a ses senyorias, los quals, acompanyats de sos officials, lo mateix dia, després dinar, anaren en casa del dit senyor loctinent general; y arribats allí y feta la sòlita cortesia, dit senyor loctinent general los digué com sa magestat era estat servit de voler passar per lo tracte, que sa excel·lència havia fet y concordat ab los magnífics concellers, acerca dels debats dels sinch capítols de les noves constitucions.

40v Divendres, a XVII. Dia de sanct Antoni.

41r Dilluns, a XX. Dia de sant Sebastià.

Dimecres, a XXII. Dia de sant Vicents.

41v Disapte, XXV. Dia de la Conversió de sant Pau.

42r Febrer, MDCIII

Diumenge, a II. Dia de la Purificació de Nostra Senyora.

43r Dimecres, a XII. Dia de santa Eulàlia.

43v Disapte, a XV. En aquest dia los senyors diputats enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: Pere Plà, canonge de la Seu de Barcelona, Jaume de Aguilar Peralta y de Camporrells y Bernat Romeu, ab la forma acostumada, y fet lo degut acatament y cortesia explicaren a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya, ab diverses embaxades, han representat ha vostra excel·lència lo notable agravi fet en la captura de Hieònim de Vallgornera, en violació de les generals constitucions del present // 44r // Principat. Y molt major fou ab la sentència contra ell proferida en lo Concell Criminal. Tendentes dits diputats vostra excel·lència hauria manat se declaràs en la causa de appel·lació de dita sentència, se ha fet intimà a dit de Vallgornera, suplican dits deputats se servesca vostra excel·lència en no donar loc a semblant declaració, ans bé, aquella, en cas sie feta, y tots los dits actes revocar y annul·lar com ha fets contra constitucions. Majorment que ab les instruccions enviades als embaxadors en la Cort del rey, nostre senyor, entre altres se representa esta contrafacció y se aguarda resposta de la real mà de sa magestat».

A la qual sa excel·lència ha respost que la sentència de dit Vallgornera stava confirmada y que la execució d'ella estava en sa mà, y que ell procurarie de servir als senyors diputats y a <d> aquest concistori.

44v Disapte, XXII. Dia de la Cadira de sant Pere.

45r Dilluns, a XXIIII. Dia de Santa Maria.

45v Mars, MDCIII

Dimars, a IIII. En aquest dia los senyors diputats y senyors oÿdós de comptes enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: Pere Pla, canonge de la Seu de Barcelona, mossèn Francesc Cornet, cavaller, y Hieònim de Ollers, ciutedà honrat de Barcelona, los quals representaren a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, per mossèn de Ager, donzell, en nom y per part de la // 46r // ciutat de Leyda, se ha presentada als deputats una supplicació, deduhint en ella com ha relació del magnífic Joseph Ferrer, altre dels jutges de la règia cort, se haurie rebuda informació e o enquesta contra la persona de Pere Joan Miravet, paher de la dita ciutat per algun pretès delicte durant dit offici, lo qual vuy[a] en dia obté, y que ab dita inquisició se haurie contrafet a alguns

a. a continuació ratllat obté.

privilegis, ço és, del sereníssim rey Ferrando y infant Henric, y declaracions obtessos en favor dels paers de dita ciutat. Y així los diputats, representant estas cosas, supplican a vostra excellència, extrajudicialment, se servesca manar sien observats dits privilegis y declaracions de aquells, no donant loc, en ninguna manera, se contrafasse al tenor d'ells.

Ítem per[a] ... de Vic és stat representat que Bernat Joan de Tord, veguer de la vegueria de Manressa, y que sens haver purgada taula ni haver obtinguda diffinició dels jutges de aquella, aurie pressa possesió de la vegueria de Vic, lo que fer no·s pot, per estar disposat per constitució de Cathalunya que lo que és estat veguer de una vegueria no pot obtenir altra vegueria, que primer no haya purgada taula y obtinguda diffinició. Per ço los diputats representan a vostra excel·lència dita contrafacció de constitucions y supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, sie servit manar al dit Tord que no continue lo exercici en dita vegueria de Vic, que primer no haya obtinguda dita diffinició».

E tornats dits senyors de dita embaxada, refferiren en concistori com sa excel·lència los ha respost que entenia servar les constitucions de Cathalunya y privilegis // 46*v* // concedits al present Principat, així en general com en particular, y que no entenia se hagués pres informació alguna contra ningun paer de Leyda, y que ell o farie mirar y remediar, si cosa alguna serà feta de contrafacció de dits privilegis. Y en lo que toca al negoci de Joan de Tord, respongué sa excel·lència que los jutges de taula li havian feta relació que no havian demanat cosa alguna a dit Tord per lo temps havia excercit lo càrrech de veguer de Manressa, y que per ço fonc provehït en lo residu del trienni proppassat de Vic y aprés, ara de nou, per la relació dels bons officis[b] feya, lo obligà representar a sa magestat li fes mersè de nou, donar-li lo privilegi de vaguer de dita vegueria de Vic.

Divendres, a VII. Dia de sant Tomàs de Aquino.

47*r* Dimecres, a XII. Dia de sant Gregori.

47*v* Disapte, a XV. En aquest dia vingueren en concistori, ab embaxada per part del bras militar, los senyors: don Gispert de Guimerà, mossèn Francesc Cornet, cavaller, y mossèn Raphael Cervera, ciutedà honrat, en Barcelona populats. Y arribats en concistori de ses senyorias representaren a ses senyorias, de part del stament y bras militar, la[a] [següent] embaxada, del tenor següent, ací originalment cosida: «Molt il·lustres senyors, a notícia del bras militar és pervingut, etc».

E oÿda y entesa per dits senyors diputats y oÿdós de comptes la dita embaxada, los fonc respost que·u mirarien y delliberarien lo que convindria[b].

52*r* Dilluns, a XVII. En aquest dia vingueren en concistori de ses senyorias, ab embaxada per part del bras militar, los senyors: don Philip Copons, en nom de síndic del stament y bras militar, don Gispert de Guimerà y mossèn Francesc Cornet[c], cavaller, en Barcelona populats, y arribats en concistori de ses senyorias representaren y donaren de part del bras y stament militar la suplicació que és ací originalment cosida y és del tenor següent: «Molt il·lustres senyors, a notícia del bras militar és pervingut, etc».

Dimars, a XVIII. En aquest dia determinaren los senyors diputats que·s donàs còpia als assesors y advocat fiscal del General de la supplicació presentada per lo bras militar, per a que fessen studi sobre d'ella.

Dimecres, a XVIIII. Dia del gloriós sant Josep, spós de Nostra Senyora.

52*v* Dijous, a XX. En aquest dia, los senyors diputats feren venir en concistori als assessors y advocat fiscal, per a que·ls aconcellassen lo que devien fer acerca de la supplicació presentada per lo bras militar.

Divendres, a XXI. Dia de sant Benet. En aquest dia, després dinar, manaren ajuntar los assessors y advocat fiscal, per saber d'ells si havien fet studi acerca de la supplicació del bras militar.

Disapte, ha XXII. En aquest die tornaren a ajuntar dits assessors y advocat fiscal, per saber d'ells si staven resolts acerca lo contengut en la supplicació presentada per lo bras militar.

Dilluns, a XXIIII. En aquest dia se juntaren los senyors diputats, y part d'ells, ab los assessors y advocat fiscal y scrivà major, muntaren al arxiu, y allí sercaren los privilegis de governadors y de doctors del Real Concell y alguns exemples fahents per dit negoci.

a. a continuació un espai en blanc de 24 mm.
b. a continuació ratllat fey la

a. següent embaxada *interlineat, damunt de* embaxada *ratllat.*
b. a continuació dos suplicacions, transcrites a l'Apèndix 8, pàgs. 805-807.
c. a continuació ratllat ciutedà.

53r Dimars, XXV. Dia de la Anunciació de Nostra Senyora. En aquest dia anaren, per part de ses senyories, a sa excel·lència, los senyors: don Guillem de Yvorra, Luís de Boxadors y don Joseph Quintana, advocat fiscal, los quals, de part de ses senyorias, representaren a sa excel·lència la scriptura següent:

«De part del bras militar s'és donada una supplicació en concistori dels senyors diputats, advertint-los que sa magestat havie remogut del càrrech de governador de Cathalunya a don Henric de Cardona y provehït aquell en persona de don Joan de Queralt. Y perquè dita remoció y nova provisió de càrrech, troba dit bras militar ésser fetes contra diverses constitucions de Cathalunya, los instan se opposen a la deffensa de aquelles, conforme tenen obligació, sobre lo qual los han fetes moltes embaxades. E perquè dits senyors diputats desitjan en tot assertar ha fer lo que toca al servey de Déu y del rey, nostre senyor, y benefici de aquest son Principat y comtats, supplican a vostra excellència sia servit fer-los ha saber lo que entén ésser fet o resolt acerca de les dites provisions per sa magestat o per son Real Concell, per a que pugan provehir, ab la justificació que deuen, en cosa de tant gran importància».

53v Dimecres, a XXVI. En aquest dia, los senyors don Guillem de Yvorra, Luís de Boxadors, en Barcelona populat, y don Joseph Quintana, advocat fiscal del General de Cathalunya, qui de part dels senyors diputats y oÿdós de comptes són anats lo dia de air a parlar, de part de ses senyorias, al excel·lentíssim loctinent general, trobant-lo en lo monastir de Sant Hieroni de l'Abron, prop de la present ciutat de Barcelona, al qual han dit de paraula, de part de ses senyorias, lo que està contengut en una scriptura a la jornada de 25 del corrent, acerca de la remossió que·s diu del offici que té don Enric de Cardona de governador de Cathalunya y provisió de dit offici en persona de don Joan de Queralt, y dit senyor loctinent general, en effecte, respongué a dits tres senyors embaxadors lo següent: Que ab certitut no podia assegurar res, que sols y havia lo que per carta del senyor vice-canceller, de part de sa magestat, havia dit a don Enric de Cardona, governador de Cathalunya, ço és, que sa magestat li feya mersè del salari mateix de governador en sa casa sobre Mallorcha, y que havia provehït lo càrrech de governador en don Joan de Queralt, al qual no se li'n havia dit res fins ara y que no sabia si·u acceptaria, lo dit don Joan de Queralt.

54r Diumenge, XXX. Dia de Pascua de Resurrecció de Nostre Senyor.

Dilluns, a XXXI. Segona festa de Pasqua de Resurrecció de Nostre Senyor.

Abril, 1603

Dimars, lo primer de abril. Tersera festa de Pasqua de Resurrecció de Nostre Senyor.

54v Dimecres, a II. Festa del gloriós pare sanct Francisco de Paula.

Divendres, a IIII. En aquest dia los senyors diputats, lo ecclesiàstic abcent del concistori, com en llibre de Deliberacions a la present jornada està llargament contengut, delliberen que lo senyor deputat real y lo senyor oÿdor Paulo Pla representasen al senyor loctinent y capità general la present scriptura, la qual és del tenor següent:

«Després de haver los diputats enviada una embaxada a vostra excel·lència a XXV de mars, contenint, etc., a la qual vostra excel·lència fou servit respondre com ya està dit a sa jornada. Vist que de la[a] dita resposta pot col·legir-se estar les dites provisions en punt que per a posar en total effecte sols falta la acceptació de don Joan de Queralt, y perquè del bras militar són estats diverses // 55r // vegades requerits que se opposassen a la deffensa de les dites constitucions, conforme tenen obligació per raó de son càrrech, desitjant emperò summament desviar, en quant los sia possible, la causa y la matèria de noves contencions, abans de fer los procheïments de que són instats, los ha paregut advertir y supplicar a vostra excel·lència, com lo supplican, sia servit representar al rey, nostre senyor, los inconvenients que de les dites provisions poden seguir-se, en perjudici de son real servey y de la quietut y sosiego de aquest son Principat.

Principalment los appar que deu vostra excellència posar en consideració com a la provisió de la persona de don Joan de Queralt en lo càrrech de governador de Cathalunya està ya opposat en contrari lo bras militar, lo qual ab gran instància demana còpia de la sentència y altres actes del proçés contra d'ell fulminat en lo any[b] ..., en que fonc condempnat en no poder tenir offici ni càrrech en algun temps.

Que en lo fer del dit proçés y sentència entrervingueren lo bras ecclesiàstic, militar y real, que foren moltes voltes juntats en la Diputació, y molts doctors, que ara són del Real Concell, y los més antichs advocats, y per ço públicament

a. la *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'11 mm.*

mostren estar ab rezel y tenen per suspecte a dit don Joan, per haver de governar Cathalunya. Com ya vostra excel·lència aurà entès, que per ésser home de parcialitat y a qui particulars interessos podrien judicar-lo a vengar-se de persones principals, so color de administrar justícia, podrien seguir-se molts grans alteracions y vàndols, que nessesàriament se haurien de stendre per tota Cathalunya. Y perquè los diputats temen que·s seguirien aquestos y altres inconvenients, desijan [scusar], en quant los sia possible, noves differències y debats, los à paregut // 55*v* // acudir a vostra excel·lència ab estos advertiments, y suplicar-lo que·ls reba d'ells, com de persones que desigan encaminar les coses al servey de Déu y del rey, nostre senyor, no faltant en res a la obligació de son càrrech.

Y perquè lo tocant a don Enric de Cardona, tenen entès que ya vostra excel·lència à scrit al rey, nostre senyor, confian que sa magestat manarà provehir com no sien violades les constitucions».

Dilluns, a VII. En aquest dia se féu la festa de la Anunciació de Nostra Senyora, per no ésser-se poguda fer en son dia, per ésser en la Semmana Sancta.

56*r* Disapte, a XII. En aquest die, los senyors diputats y oÿdós de comptes, aprés de haver sercats y fets sercar per alguns dies, per los magnífics assessors y advocat fiscal, en lo archiu tots los llibres, processos, // 56*v* // privilegis y altres papers, que·ls ha aparegut ésser al propòsit necessari veurer per a tractar y entendrer la justícia de les contrafaccions de constitucions, pretén lo bras militar resultar de la revocació de don Enric de Cardona, governador de Cathalunya, y de la nominació de la persona de don Joan de Queralt en dit offici, y de haver hoÿt lo parer dels magnífics assesors y advocat fiscal; attès y conciderat que los han supplicat fossen servits, per ésser dit negoci de gran importància y qualitat, juntar alguns advocats per a que ab ells tractassen la justícia de dit negoci per a poder, ab més seguretat, pender resolució; y attès que quant per major número de doctors y per més ulls[a] és mirat qualsevol negoci se asserta millor, delliberen y anomenan dotse magnífics[b] doctors, que són los següents: misser Rollan, misser Palmerola, misser Jaume Aymeric, misser Prexana, misser Bernat Sala, misser Pere Aymeric, misser Gaell, misser Raphael Aguiló, misser Jaume Joan Areny, misser Costa y Soldevila, misser Dimas Montaner, misser Francesc Tristany.

a. a continuació repetit ulls.
b. magnífics *interlineat, damunt de* dotze *ratllat.*

57*r* Dilluns, a XIIII. En aquest dia se tornaren ajuntar los doctors devall scrits en lo concistori de ses senyorias, y se'ls donà una còpia a cada hu de la suplicació presentada a ses senyorias per lo bras y stament militar, y foren los següents: Misser Rollan, misser Sabastià Illa, misser Jaume Aymeric, misser Prexana, misser Bernat Sala, misser Pere Aymeric, misser Gaell, misser Raphael Aguiló, misser Jaume Joan Areny, misser Costa y Soldevila, misser Dimas Montaner, misser Francesc Tristany. E ses senyorias, dades dites còpies, los digueren fessen studi particular de les coses contengudes en dita supplicació.

E aquest dia, després dinar, los senyor diputats y senyors oÿdós de comptes ajuntaren en la present casa de la Diputació les persones eletes següents:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: Don Christòfol de Queralt, canonge Cassador, canonge Sarrià, // 57*v* // canonge Çafont, canonge Vila, ardiacha Duran, canonge Oliva, fra don Miquel de Lantorn.

Per lo militar, los senyors: don Guillem Yvorra, don Anton Despalau, don Guerau de Marimon, don Philip Roger, Hierònim Bosch, don Francisco de Erill.

Per lo real, los senyors: Julià de Navel, Joan Dusay, Bastida, misser Carrovira, Raphael Laudes, lo senyor Bals, misser Pere Aymeric.

Als quals fonc proposat, per orge del senyor diputat ecclesiàstic, que vists y entesos los grans abusos que·s són fets en las jornadas de las insaculacions en la present casa de // 58*r* // la Diputació en los dinars y sopars se fan, així en los gastos superfluos com del que se'n aporten de la Diputació, que eccedeix quiscuna vegada en gran summa y quantitat, y que sien servits de aconcellar-los lo que poden y deuen fer sobre dit negoci. E dits senyors elets, vists y entesos los grans abusos y gasto extraordinari se fa en dites jornades, són de vot y parer la majors part de ells que a cada hu dels senyors diputats y oÿdós y senyors de la novena se'ls don a quiscun sinquanta reals per cada menyar.

Dimecres, a XVI. En aquest dia tornaren ajuntar los dotse doctors en la casa de la Diputació sobre dit negoci.

Dijous, a XVII. En aquest die[a] se juntaren los matexos en la present casa sobre dit negoci.

a. die *interlineat.*

58v Divendres, a XVIII. En aquest dia se juntaren los matexos doctors en la present casa sobre dit negoci.

Disapte, a XVIIII. En aquest dia fonc lo mateix ajust de doctors en la present casa per lo mateix negoci.

Dilluns, a XXI. En aquest dia se tornaren ajuntar en la present casa los matexos doctors per dit negoci.

Dimecres, a XXII. En aquest dia se juntaren dits dotse doctors en la present casa per lo mateix effecte.

59r Dimecres, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi.

Dijous, a XXIIII. En aquest dia vingué en lo concistori dels senyors diputats lo secretari de sa excel·lència, y de part de sa excel·lència donà en mans dels senyors diputats dos lletres de sa magestat, la una de 18 de jener del corrent any y l'altra de nou de mars proppassat, ab les quals sa magestat és servit ordenar que reban als prínceps de Saboya, hi donen propri ús en lo modo y forma que està contengut en ditas lletras, que seran en registre de Lletres del Rey.

En aquest dia, de matí, vingueren ab embaxada per part del bras militar, los senyors: don Berenguer de Paguera, don Bernat de Pinós, don Gispert de Guimerà, Martí Joan Despuny, Francesc Cornet, Francesc de Aguilar, Bernat Romeu, Raphael Cervera, Raphael Llaudes. Los quals representaren a ses senyorias com, per manament // 59v // de sa excel·lència, la vigilia de sant Jordi se eran fetas y publicades unas cridas e o edictes generals sobre la prohibició del pedrenyals, ab certes penes en aquelles contengudes, les quals són en contrafacció de moltes constitucions y capítols de Cort. Y que per ço supplicaven a ses senyorias, de part de dit stament y bras militar, fossen servits de opposar-se a la deffensa de dites constitucions y fer embaxada a sa excel·lència per a que revoque aquelles, y en cas de recusació, fer embaxada a sa magestat, e o scriurer als embaxadors tenen en cort per a que representen dits agravis a sa magestat, supplicant- lo sia servit manar-ho remediar.

Als quals, per los senyors diputats, los fonc respost que farian tot lo que convindria per a representar-o ho a sa excel·lència, y després a sa magestat, y açò ab moltes veres.

Divendres, a XXV. En aquest dia sa excel·lència envià ha demanar als senyors diputats, los quals, acompanyats de sos officials y ministres del General, ab les masses grosses y porters devant, anaren a casa de sa excel·lència. Y arribats allí los explicà de paraula la crehensa de unas lletres de sa magestat, dient-los que sa magestat era servit que en lo recebiment se ha de fer als prínceps de Saboya, la vinguda dels quals se spera prest, fer-se demostracions de alegries, conforme se feren en la vinguda del duc de Saboya, llur pare, y los lliurà còpia de un capítol de una carta del rey, nostre senyor, lo qual és del tenor següent:

«Y porque el principal recibimiento y regalo y servicio que se les ha de hazer en essa ciudad de Barcelona converná que prevengáis a los concelleres della y a los diputados, // 60r // que lo hagan con el cumplimiento que de vos y dellos se confía y que el recibimiento sea en la misma forma y manera que hizieron al duque de Saboya, su padre, y guardándoles en las demás seremonias el mismo decoro que se tuvo con él, y en caso que ellos vinieren a desembarcar en la playa desta ciudad, ordenen que primero se haga la salva de tierra muy complida, y que tengan hecha la puente y los demás aparatos que en semejantes cosas se[a] *suelen hazer y se hizo con el dicho duque, y encargándoles mucho que todo sea con tant gran cumplimiento como deseamos y ellos acostumbran y saben hazer. Y pera que todo lo susodicho se haga assí se les scrive y también a las demás ciudades y villas y a la de Perpinyán, Rossas y Palamós y al obispo de Gerona y abbad de Montserrat, donde por ventura harán noche, las cartas que serán con ésta, para que cada uno, por lo que le toca, haga por su parte no sólo lo que se acostumbra y se deve a sus personas de dichos príncipes, por todos los respectos que se representan, empero todo lo demás que se pudiere. Assimismo, scrive a los diputados desse Principado encargándoles mucho que en lo que ha respeto a las cosas de la Generalidad que podrían pretender de los dichos príncipes y de todos los demás, que con ellos vinieren, sean tratados de la misma manera que suelen mis cosas proprias, pues tengo éstas por tales, y esto preverneys luego, de manera que antes*[b] *que lleguen ahí, esté concertado para que ni en la entrada ni en la salida desse principado reciban vexación ni molestia alguna, ni se les pida ni lleve drechos algunos de qualquier chalidad que sean, dándol todo por de proprio uso, ni los caten ni squadrinyen, pues como personas estrangeras y no acostumbradas a esta vexación sentirían mucho qualquier que en esta parte // 60v // se les hiziere, y lo ganareys todo de manera que todo se acomode bien y a poca costa y que ellos y los suyos conoscan el amor con que son recibidos y servidos».*

Disapte, a XXVI. En aquest dia los senyors dipu-

a. *a continuació ratllat* se.
b. *a continuació repetit* que antes.

tats y senyors oÿdós de comptes enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general nou persones dels tres staments, acompanayats de molts officials y ministres del dit General, ço és[a]:

Per lo bras ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, don Miquel de Lantorn, Francesc de Castellbell.

Per lo militar, los senyors: don Gispert de Guimerà, Francesc de Aguilar, Francesc Cornet.

Per lo real, los senyors: misser Miquel Çarrovira, Julià de Navel, Bernat Romeu.

Als quals los fonc donat orde, per los senyors diputats y oÿdós, de fer a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

61r «Excel·lentísssim senyor, per lo excel·lentíssim duc de Feria, loctinent del present principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, predessesor de vostra excel·lència, fonc manat, a XXVI de agost del any MDC, publicar en la present ciutat de Barcelona y altres lochs del dit Principat y comtats unes crides generals, manant y prohibint que ninguna persona, de qualsevol grau y condició fos, pogués apportar ni tenir ninguna manera de pedrenyals. Y havent los diputats del General de Cathalunya feta contradicció a la publicació de dites crides com a contràries a diverses constitucions, capítols y actes de Cort y als usos y costums dels dits Principat y comtats, aprés, a V del mes de setembre de dit any, dit loctinent, moderant y llimitant dites crides, manà se publicassen altres ab les quals se donà facultat que·s poguessen portar pedrenyals, com aquells fossen de quatre palms de canó, mida de Barcelona. Y successivament aprés, ço és, a XXVII de octubre de dit any, se'n publicar(en) altres, ab les quals se donava y assenyalave premi a qualsevol persona que prenguès y posàs en mà y poder de la justícia algú que portàs pedrenyal de menor mida de dits quatre palms. Las quals crides, així les que foren publicades dit dia sinch de setembre, com las que foren publicades a XXVII de octubre, entengueren los diputats que són contra diverses constitucions, y així se féu contradicció a elles ab embaxada als deu de noembre, MDCI, y la matexa contradicció se féu a les que vostra excel·lència manà publicar a XIII de maig, MDCII, ab embaxada feta a XX[b]VI de setembre de dit any. Y si bé estos agravis y prejudicis, en notòria violació de diverses constitucions, capítols y actes de Cort, justament ab altres se sian representats a sa magestat y, per dit effecte, lo die de vuy tingan embaxada en sa reial cort sperant y aguardant lo // 61v // remey d'estes y altres afflicions pateix lo present Principat, vostra excel·lència ha manades publicar altres crides prohibint lo port dels pedrenyals ab riguroses penas, fins a mort natural inclusive. La publicació de les quals crides fou als XXII del corrent, vigilia del gloriós sant Jordi, patró del present Principat, y han causat viva pena y sentiment a tots los habitants en la present ciutat y poblats en lo present Principat, los quals com ha obedientíssims y fidelíssim vassalls desitgen ses persones y vides no ser ab inconvenients destruïdes, ans bé afavorides per poder acudir, com ho tenen acostumat, a las cosas del servey de sa magestat, y ab dites crides ab facilitat restaria impedit dit son bon ànimo y ferverós zel, y les més voltes serian vexats, molestats les persones més quietes y passíficas, y per ventura ab indirectas e deposicions de enemichs, pus que ab dites crides se posa penes, no sols al qui seran trobats portar dits pedrenyals, però als que·ls provara haverlos portats o tinguts en sa casa. Quant més que dites crides contenen en si diverses contrafaccions de constitucions de Cathalunya, tant per ser edictes generals y així contra la constitució del rey don Ferrando Segon, feta en la primera Cort de Barcelona, any 1481, capítol 2, comensant: «Revocant» y la constitució del sereníssim rey Pere Segon, feta en la Cort de Barcelona, any 1283, capítol 14, comensant: «Volem, statuïm y ordenam». Y donar-se en elles facultat y licència a qualsevol persona de pendrer y capturar los contrafahents a dites crides, lo que és directament contra la constitució feta per la sereníssima reyna dona Maria en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 28, comensant: «Contra constitucions» y moltes altres que foren representades ab la sobredita embaxada de deu de noembre, 1601. Com també perquè dites crides són directament contra diversos privilegis y llibertats con- // 62r // cedides als militars del present Principat per los reys de Aragó, de felice recordació, y en particular del rey en Pere Ters, en la Cort de Barcelona, als 19 de maig, 1386. Per ço dits diputats nos han ordenat que, de sa part, vinguessen representar estes coses a vostra excel·lència y extrajudicialment supplicassem sia vostra excel·lència servit revocar eo manar revocar dites crides com ha contrarias a les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y stils dels dit Principat y comtats».

E sa excel·lència, responent a la embaxada feta lo dia present, en effecte, ha dit que succehint cada·l dia en aquest Principat de Cathalunya tantes morts, robos, insults a causa dels pedrenyals, stà tant infamada nostra nació per tot lo

a. a continuació ratllat per lo bras.
b. a continuació ratllat VII.

món, que aquest rumor y fama era arribada a notícia de sa magestat y de son Concell Supremo. Y que sa magestat, com a príncep tant selós del bé y quietut de sos vassalls, ha scrit diverses voltes manant se li representassen medis per a poder stirpar los pedrenyals del Principat, per ser ells la causa de les moltes morts y danys que cadal dia se fan en ell. Y també los del Concell Supremo moltes voltes han demanat als embaxadors, que per los diputats estaven en la cort, quin medi se podrie trobar per a remediar les morts y altres danys que a causa dels pedrenyals se seguexen en Cathalunya. Y que sa excel·lència, per hobeir al manament de sa magestat, diverses voltes havia tractat ací ab los concells quin medi se porie donar per a remediar lo dany dels pedrenyals, y que últimament havian enviat a sa magestat los remeis que ací havian aparegut convenie, y que allà sa magestat y son Concell Supremo // 62*v* // hans havian affigit que llevat al que ací se havia apuntat, y que així li havia enviada la crida s'era publicada, manant-li en continent publicar aquella, no essent contra constitucions de Cathalunya, y que per est effecte sa excel·lència havia manat juntar les tres sales, en les quals *nemine discrepante* s'era resolt que dites crides no eran contra constitucions, capítols de Cort y costums de Cathalunya, y que per ço, inseguint l'orde de sa magestat la havia manada publicar. Y que entenia de sa magestat que era sa real voluntat que·s guardassen les constitucions de Cathalunya y capítols de Cort y que ell, aprés que governava, en ninguna cosa havia posat més cuydado que en guardar les constitucions, més que entenia que la voluntat de sa magestat era llevar del tot los pedrenyals, y que per a que tingués son degut effecte havia scrit a sa[a] Santedat, per a que provehís se llevassen los pedrenyals hi·s prohibissen a les persones que eren exemptes de la jurisdicció de sa magestat, com se tenia per cert que sa Santedat ho provehire. Més que ell faria mirar si les dites crides eran contra constitucions, com nosaltres representavem, perquè essent-ho, no sols supplicaria a sa magestat ho manàs remediar, més encara ell así faria les diligencies convenients per entendre si era contra constitucions, y que esent-ho procurarie se remediàs, y vostres mercès concideren quin medi se porie trobar per açò.

65*r* Maig, MDCIII

Dimecres, a XIIII. En aquest die, després dinar, se publicà la crida de convocació de brassos per fer extracció de habilitadors per la insaculació fahedora de quinse de maig del present y corrent any.

a. a continuació ratllat magestat.

Dijous, XV. En aquest die fonc feta extracció de habilitadors y feta ensaculació dels lochs vaccaven de deputats y oÿdós, conforme llargament está continuat en llibre de Delliberacions.

65*v* Disapte, a XVII. En aquest dia lo senyor don Bernat de Cardona, deputat ecclesiàstich, diu que les causas de sospita contra don Climent de Cardona, assesor ordinari del General, a instància, segons se diu, del bras militar, la qual ara de present, entèn, vol declarar misser Miquel Olzina, altre dels assesors, assistint don Joseph Quintana, advocat fiscal, com ha causa en la qual és estat citat és de molta concideració e importància, per las diverses raons ab certa scriptura, extrajudicialment, té representades dit don Climent per son descàrrech, de la qual ha de haver raó dit misser Olzina, segons la decretació feta en la supplicació donada per dit bras y la provisió feta al peu d'ella, y se tracta de notori interés en conseqüència nessesària y altrament de tots los doctors del Real Concell y altres officials reals, que tenen sos privilegis durant la mera libera voluntat del senyor rey, per ço dit don Bernat és de vot y parer que no·s declar lo dia de vuy en dita causa, majorment sent dit misser Miquel Olzina fill del secretari Olzina, y lo noble don Joseph Quintana, nebot del magnífic misser Joan Castelló, doctor del Real Concell, y així en grau tant propinch dels dit officials reals, ans bé diu que la present causa, per lo deduït ser de tanta[a] // 68*r* // calitat, se consulte ab los dotse doctors, los quals són estats applicats en estos negocis de comun concentiment de tots los del present concistori, y que no·s passe avant en cosa alguna, así en la present causa com en lo negoci principal, sens que primer se sia tractat ab dits dotse doctors applicats, los quals, ab lectura de diversos actes e asistència de molts dies, estan en tot enterats, requerint lleve acte de la present scriptura.

Dit die vingueren ab embaxada en lo present concistori, per part del bras y stament militar, los senyors: don Miquel de Cruïlles, mossèn Bernat Romeu y Magí Grau. E aquest mateix dia ses senyorias enviaren al senyor loctinent general los senyors: canonge Palau, don Miquel de Cruïlles[b] y Magí Grau, los quals, arribats allí, explicaren la embaxada a sa excel·lència, de part dels senyors diputats, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, a notícia dels deputats del General de Cathalunya és pervingut que

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 8, pàgs. 807-808.
b. a continuació ratllat mossèn Bernat Romeu.

don Gaspar de Gavara, capità, segons se diu, de dos companyies de soldats de cavall, en virtut de unes lletres, per vostra excel·lència manades despaxar, haurie dies anirie per lo present principat de Cathalunya ab dites companyies de[a] cavalls fent di- // 68v // versos manaments penals, així despedits per dit de Gavara com per Pau Cesse Brills, comissari apporte en sa companya, manant y ordenant als còncols y jurats de les viles y lochs, així reals com de barons, que alogen, tinguen y recepten los habitants en dites viles y lochs als soldats, cavalls y regaxos de sa companyia, aquells fent, per molts dies en un mateix loc, per los habitants sustenir, mantenir y alimentar de tots manteniments y aliments sens voler pagar cosa alguna. E lo que piyor és, que ultra dels alogaments, manteniments y alojaments que·s fan prestar, ab bravates y amenasses y ab molts indirectes fan prestar als dits poblats e contribuir en grans summes de dinés, segons asserexen, per al sustento de dites companyies, fent insòlites extorcions y vexacions als dits poblats. Com ara poch fa, ser·s vist en los hòmens y vassalls dels nobles don Bernat de Camporrells, senyor de Bioscha, don Miquel de Calders, senyor de [Segur], don Francesc Aguiló, senyor de Bellvehý, e de Francesc de Vilallonga, senyor de Staràs, dels quals dits de Gavara y sos soldats han pressos molts manteniments, aliments e alogaments, sens pagar cosa alguna e a extorquides diverses summes de moneda de importància. E com los dits procheïments fets per dits de Gavara y per lo comissari, va en sa companya, sien, de dret en dret, contra diverses constitucions de Cathalunya, y signantment contra la constitució del senyor rey don Philip en la Cort de Barcelona, any 1564, capítol 21, en la qual se statuí y ordenà que los soldats, anirien per Cathalunya, en los lochs aont no aurà castells reals o ostals, aptes per a recollir-los, sien allogats per les cases dels particulars y hagen de pagar lo que despendran, // 69r // e contra la constitució del senyor príncep don Philip, en la segona Cort de Monsó, any 1553, capítol 29, en la qual està disposat, al excel·lentíssim capità general no ser lícit ni permès, per si ni per ministres alguns, directament ni indirectament, palesament o amagadament, ab qualsevol motiu o potestat, fer exegir dels habitants en lo present Principat algun dret, ni aquells fer contribuir en gastos alguns. Per ço dits diputats supplican a vostra excel·lència sie servit manar revocar dits excessos y procheïments dalt mencionats, y manara dit de Gavara y Brills no passe avant en dit procheïments. E per reintegració y conservació de dites constitucions, sie servit vostra excel·lència manar y ordenar paguen y restituescan, o pagar y restituir fassen als soldats, tots los manteniments rebuts e pecúnies extorquides per composició o qualsevol altre motiu de aliment, o alogament o altre qualsevol, de quiscú los auran rebuts e exigits».

a. a continuació ratllat soldats.

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias, com sa excel·lència los ha respost que estava enterat dels molts excessos y agravis fets per dit de Gavara en lo Empurdà y li ha scrit, y també o ha scrit a sa magestat que li envie dinés, perquè per falta d'ells deu fer això, y que també à tornat a scriure vuy mateix, ademés del que té scrit a sa magestat del mateix negoci, y al dit de Gavara. Y que no tenia cosa que més pena li donàs, després era virrey, que era aquexas cosas fa dit Gaspar de Gavara.

69v Dimars, a XX. En aquest dia fonc feta extracció de justadors y tornejadors per l'any 1604, com apar en lo llibre de la confraria de Sant Jordi.

70r Dilluns, a XXVI. En aquest dia lo senyor diputat ecclesiàstic, de paraula, digué lo següent: «Jo, don Bernat de Cardona, stich y persever en mon vot, fet a XVII del corrent, no obstant la declaració feta per lo magnífic misser Miquel Olzina, la qual sempre he duptat y dupte sia poguda fer y pres. No obstant mon vot, se vol anomenar assosiat a don Climent de Cardona, altre dels assessors, no apartant-me del deduït, pus consta de mon descàrrech, anomenaré juntament ab vostres mercès, requerint lleve acte». Testes: Jaume Ferriol y Bartomeu Altoriba, vergués de ses senyorias.

70v Dimecres, a XXVIII. En aquest dia vingueren en concistori lo canonge Miquel Ferrer de Busquets, mossèn Francesc de Marimon, mossèn Francesc de Argensola, diguere(n) que supplicaven a ses senyorias fossen servits manar donar orde en que·s cobre lo dret de les marques, per quant patexen molt los creedors censalistas, per no poder rebrer aquells, entre los quals és lo hospital general de Sancta Creu y la confraria de la Immaculada Concepció, entenent la constitució, feta en lo any 1599, no impedir-o.

Dijous, a XXVIIII. Dia de Corpus.

71r Juny, MDCIII

Dimars, a III. Vots de doctors per lo negoci de don Joan de Queralt[a]. En aquest dia los doctors devall scrits, applicats acerca de la nominació feta per sa magestat de la persona de don Joan de Queralt per governador de Cathalunya, diuen y són de parer: ço és, misser Gaell y

a. anotació escrita al marge esquerre.

[1603]

misser Miquel Joan Costa[a] diuen y són de parer, que los senyors diputats scriguen a sa magestat en la millor forma a ses senyorias aparexerà, supplicant a sa magestat se vulla servir fer nominació de altra persona per governador, y que si apposen, attès hi ha contrafacció de constitucions. Misser Philip Dimas Montaner, misser Miquel Rolan, misser Sebastià Illa, misser Francesc Tristany, misser Bernat Sala, misser Domingo Prexana y misser Olzina són de vot y parer que no se opposen en lo negoci, per quant no·y ha contrafacció de constitucions. Misser Areny //71v// és de parer en lo primer capítol de misser Costa y en lo segon de misser Montaner. Misser Aguiló en lo primer capítol diu que·y ha contrafacció y en lo segon no. Misser don Joan de Vilalba diu que en lo primer capítol y ha contrafacció de constitucions y en lo segon del bando no està determinat.

En aquest mateix dia, per part de sa excel·lència, són estats enviats a demanar los senyors diputats, per medi de Alexandre Cendra, secretari de sa excel·lència, entre les deu y onse, abans de migdie dient-los que per a les tres ores aprés migdie, los aguardave per cert negoci los havie de comunicar.

Y aprés, després dinar, tocades les tres ores, los senyors diputats, ab solempnitat acostumada, acompanyament de molts officials, anaren a sa excel·lència, y allí arribats los digué, estant en una sala que moltes voltes los havia representat de part de sa magestat, tinguen a bé donar propri ús dels dinés havian passats en nom de sa magestat, que·ls passava per pagar los soldats a Itàlia, y per raó de las quals quantitats han girat a la taula, per ço, per ser moneda de sa magestat, se servescan manar restituir dita quantitat, affirmant-los que no és moneda de particulars, perquè sent-ho no la hagueren passada per ací, dita moneda, sinó per lo regne de València com acostumen, com bé poran veure-ho ab sa real carta, la qual lliurà em mà del senyor diputat ecclesiàstic, la qual carta pressa, dix, dit senyor diputat, que ya ho havien mirat y que ells o veurien.

Y després sa excel·lència los representà, de part de sa magestat, que per quant tenian las constitucions stampades, adobats los tres capítols conforme sabia, per lo que se ha tractat //72r// de comprar-los las galeres y veurer no·s passa avant lo effectuar dita compra, de manera que no·s paguen los drets com se deurien, ni collectan los col·lectors ab calor, pus no veuen galeres, que tinguen a bé de passar avant dita compra, que serà fer molt gran benefici a tota Cathalunya y animar que totom pague lo dret, y los col·lectors exigescan aquells. Y açò los representava de part de sa magestat, per haverlo-y scrit moltes voltes, y ell també ho avie solicitat, y ara de nou o torna a encarregar-los perquè de nou los té scrit sa magestat, com també o podien veure ab la carta real de sa magestat, que·ls done, la qual dexa en mà de dit senyor diputat ecclesiàstich, per a que la llegissen, y aquella prengué y dix que se havia feta la diligència posible en mirar-o, y que havian de veurer com se farie, que tinguessen galeres y no tinguessen per poder-las mantenir.

Y, encontinent, sa excel·lència los representà que la duquesa de Maqueda té tres galeras, que los senyors diputats passats enviaren a Cicília per a comprar-les, y que ara ne aurien més comoditat. Y lo dit senyor diputat dix que.u tractarien.

72v Diluns, a VIIII. En aquest die fonc feta proposició per los senyors diputats del General de Cathalunya cerca del negoci de don Joan de Queralt, y ha representat lo bras militar acerca de dit negoci, per ser estats differents de parer. Lo senyor[a] ... Don Bernat de Cardona, deputat ecclesiàstic, diu que segons la //73r// relació feta en lo present concistori per lo magnífic misser Miquel Olzina, assesor ordinari del General, y don Joan Vilalba, assosiat a don Climent de Cardona, altre dels assesors, y per los demés doctors applicats sobre las supplicacions presentades per lo bras militar, pretenent ser contra les generals constitucions de Cathalunya la nominació feta per sa magestat de la persona de don Joan de Queralt en governador de Cathalunya, veent per dit misser Olzina y la major part de dits doctors, que són: misser Montaner, misser Rolan, misser Illa, misser Tristany, misser Sala, misser Prexana, misser Olzina, assessor, se ha resolt no haver-hy contrafacció alguna de constitucions, així per descàrrech de sa conciència y de son offici y evitar voluntàries contencions ab sa magestat, se adereix a dit vot y resolució de la major part, principalment sent de dit parer misser Olzina, assesor ordinari que està subyecte a visita, y don Joan Vilalba ser assosiat, y de sa part tant solament quatre doctors, que són: misser Graell, misser Costa, misser Areny y misser Aguiló. Per ço no concent dita pretesa contrafacció per lo bras militar, attès no prohibeix, per lo que està dit, y altrament se admeta en lo concistori ni·s fassan diligències algunes, que sols se deuen y poden fer segons la constitució de la reyna Maria, y altres sobre açò disposant, en los casos és vist ser-se contrafet a constitucions y privilegis del pre-

a. Costa *escrit damunt de* Rocha.

a. a continuació un espai en blanc.

sent Principat, lo que no és en lo vuy occorrent, y lo que està dit y deduït, protestant en cas se fassa lo contrari d[...] lícit y permès, requerint a vos, notari, ne lleveu acte.

Lo senyor deputat militar és de parer que attès a la divisió dels doctors, se fassa elecció de persones expertas y que sien estades deputats y oÿdós, y de altres // 73v // persones savies, per a que aconcellassen lo fahedor.

Lo senyor deputat real vol còpies en scrits, y aprés de oït lo vot del oÿdor Rubí se adereix en aquell.

Lo senyor oÿdor ecclesiàstic, attès que la supplicació donada per lo síndic del bras militar, se ha comunicat ab doctors per a que mirassen y fessen discurs si y havia contrafacció de constitucions, y vist lo que en concistori han referit la major part de aquells, juntament ab misser Miquel Olzina, assesor ordinari, diuen no haver-y contrafacció de constitucions, per ço y per altres raons, deduïdes al vot y parer del senyor deputat ecclesiàstic, y és del vot y parer de aquell.

«Vistas y conciderades las supplicacions nos són estades presentades per lo síndic del bras militar, firmades per lo noble don Joan Despalau, advocat ordinari del dit bras, ab la qual representava que la nominació, per sa magestat feta, de la persona de don Joan de Queralt per al offici de portantveus de general governador de Cathalunya, era contra diverses constitucions de Cathalunya, en ditas supplicacions al·legades, y que per procheir ab maduresa y prudència en dit negoci, remeterem las ditas supplicacions als magnífics assesors, perquè·ns aconcellassen lo fahedor[a], y que los dits assesors demanaren los aplicassem doctors per a tractar ab ells dits negoci, y que los dits doctors y assesors votaren en nostra presència, y que lo noble don Joan Vilalba, assesor anomenat en dit negoci, per lo impediment del noble don Climent de Cardona, votà que dita // 74r // nominació, per sa magestat feta, era contra les constitucions de Cathalunya, en dita supplicació al·legades, y que a són vot se aderiren los magnífics misser Gaell, misser Costa y Soldevila, misser Jaume Joan de Areny y misser Aguiló, los quals, a mon entendre, fundaren molt doctament son vot y parer, y que los altres que votaren, que foren set entre tots, eren los demés molt jòvens y que no an entrevingut en altres negocis de la Diputació, lo que és necessari, per ço que les cosas de la Diputació són leys particulars que no se apprenen en los studis, y que per a resprondrer a les constitucions, per dit bras al·legades, y soltar la forsa d'elles donan interpretacions, serebrinas, divinatòries, ajustant paraulas a las disposicions de ditas constitucions, lo que no és interpretar, sinó adulterar las disposicions, cosa molt abominada per tots lo hòmens doctes, perquè si los doctors podian llevar o ajustar paraules interpretant, no hy auria en lo dret *antinomius* ni·s servaria última voluntat, ni disposició humana, y així bé que volgueren fer differenciar entre los officis de jutges de taula y de visitadors y donar més auctoritat y jurisdicció y major effecte a las sentències per ells fetas que a las que farà lo visitador del rey, nostre senyor, y de la terra y als nou visitadors de la Diputació, que tenen lo poder absolut concedit per lo rey, nostre senyor, y per la cort, y altrament digueren com vostras[a] mercès oyren altres raons tant contràries als privilegis de la Diputació, que lo advocat fiscal no ha pogut disimular, ans bé en presència de tots los advertí llur error, al qual no respongueren, y conciderat que en semblants divisions de doctors, lo stil y pràticha de la Diputació, inconcussament observat, és estat y és, y així bé de qualsevol home intel·ligent, ans de pendrer resolució de fet, // 74v // fundar en scrits als doctors lurs vots, per a poder-ne després fer millor judici, concultar-ho secretament ab altres doctors o altrament, de la qual diligència tenim nessesitat los que no tenim perícia de la sciència legal. Y així bé considerat que lo advocat fiscal de la Diputació ha sempre votat en las contencions se són offertas y fermat són vot, y així fonc declarat en la última contenció tingué lo General acerca dels sinch capítols, en la qual fonc declarat avia de votar y fermar lo advocat fiscal. Vists primer los exemplars d'esta casa del temps del conceller Copons, de misser Bonet y altres que foren advocats fiscals d'esta casa, y així vota dit Joseph Quintana, advocat fiscal en dita contenció y firma son vot, lo que és molt singular prerogativa d'esta casa, que tinga lo advocat fiscal en dits casos vot com lo tenen també en la Ballia General y Concell Real.

Y attès y considerat, que essent-se dividits y encontrats los vots dels assessors, tenim obligació de seguir lo vot del hu o del altre, y que en esta matèria no·s concidera major ni menor número, sinó la part més sana, la qual[b] avem de reputar ésser la que declara que·ns opposem a la contrafacció de constitucions que resulta de dit fet, y que nosaltres som procuradors de la terra y que nostron offici és representar las quexas que se'ns representan y las supplicacions que se'ns donan, essent fermadas per advocats, com

a. a continuació repetit fahedor

a. a continuació ratllat senyories.
b. a continuació repetit la qual.

[1603] ho disposa la capital constitució «Statuïm», 16 en orde del títol de «Observar constitució» y no tancar la porta als que·s quexan, los quals és ben cert no n'an de restar ab satisfacció, com nostra obligació sia representar las quexas se fan // 75r // al excel·lentíssim loctinent general, y conforme lo que respon solem donar satisfacció a les parts que·s quexan. Conciderant que dita quexa no és de un sol particular, sinó de tot lo bras militar, que és hu dels més importants de Cathalunya, y que nos han acusades las penas del capítol 5 del nou redrès, en las quals se disposa que certificats de contrafacció ab supplicació fermada per la part tenim obligació de fer las diligències convenients, y que en semblants casos de elegir opinions, acostuman los diputats, per llur seguretat y per assertar en lo que és benefici públic, juntar elets que són estats deputats y altrament persones tenen perícia y esperiència de les coses y negocis de la Deputació. Per ço só[n] de vot y parer, que ans de votar sobre los mèrits de la justícia, adherint-se a la opinió de altre dels assessors, tenim obligació de ordenar als dits assessors que quiscú d'ells ab companya dels doctors que an seguit son vot, nos lo done en scrits fundat, y que ans de votar nosaltres, lo vega lo advocat fiscal y nos diga son parer y se sotascriga al parer que li aparexerà més just; y que fetas las ditas dos diligències elegiam 24 persones eletes que sian estats deputats y altres vellas per a què, oÿt lur parer, pugam pendrer resolució, adeherint-me al vot dels senyors deputats militar y real. Y perquè lo bras militar ni altri no·m acuse las penas del capítol 5, ni en visita ni altrament no se me'n fassa càrrech, requeresch que d'est mon vot se lleve acte, y se'n done còpia auctèntica d'ell. He per quant los senyors diputats militar y real y los senyors oÿdós militar y real són tots concordes, los quals volen que ans de votar sobre los mèrits de la justícia del article // 75v // que·s tracta, presehescan las ditas diligències, per a què millor se asserte en lo que se ha de fer, supplican als senyors diputat ecclesiàstich y oÿdor ecclesiàstic y en quant és menester los requerexen se aderescan a est vot y parer, altrament los protestan de tots los danys he inconvenients que poden resultar, tant a dits deputats y oÿdós y casa de la Diputació de la nominació de dit don Joan de Queralt y execució d'ella, com altrament al principat de Cathalunya y a quiscun particular de dit Principat, los quals vingan a càrrech de vostres mercès y no a càrrech nostre, requerint se'n lleve acte y se'ns done còpia».

E aprés del vot del senyor oÿdor militar, lo dit senyor oÿdor ecclesiàstic diu que ha votat conforme la proposició feta en conformitat de tots, y està y persevera en son vot, suplicant y, en quant sie[a] mester, requerint als dits senyors deputats militar y real que se aderescan als dits vots y parer dels dits senyors deputat ecclesiàstic, per parexer ésser conforme més a justícia segons que fonch lo vot de la major part dels doctors y per evitar los gastos protestant de aquells. Aprés lo senyor deputat ecclesiàstic diu se attera temps per a respondre y li sia dada còpia. Lo senyor diputat Setantí, qui havia votat, prengué son vot, que de sa mà havia fet en scrits, y se aderí al vot fet per lo senyor oÿdor Robí, y lo senyor oÿdor Martí se aderí al mateix vot del senyor oÿdor Rubí. Presents per testimonis: Barthomeu Altariba y Barnabé Ycart, vergués de ses senyorias.

76r Dimecres, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

76v Dimars, a XVII. En aquest dia Gaspar Serrena, síndic de la vila de Perpinyà, entrà en lo concistori de ses senyorias y donà allí una carta, representant-los los agravis fets a dita vila per don Carlos Coloma, capità de la guarda de dita vila. Y ses senyorias li digueren que dexàs los papers y instruccions aportave, y així los dexà, y ses senyorias los donaren als assesors per a que·ls mirassen.

Dijous, a XVIIII. En aquest dia los senyors diputats del General de Cathalunya enviaren, ab embaxada a sa excel·lència, los senyors: Miquel Palmerola, abbat de Nostra Senyora de Yau, don Guillem de Yvorra, Bernat Romeu, ciutedà, los quals explicaren a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, lo síndic de la fidelíssima vila de Perpinyà ha representat, en lo concistori dels deputats del General de Cathalunya, // 77r // diversos agravis y prejudicis en violació de reals privilegis y diverses constitucions del present Principat, causats per don Carles Coloma, loctinent de capità general, y en particular los següents: *Primo*, que dit don Carlos ha fets diversos procheïments e enquestes contra provincials, no tenint ni podent tenir jurisdicció, sinó de los stipendiaris, per ser los demés de la jurisdicció ordinaria del senyor rey, e així mateix impedint que tal Tintanyé, provincial, no fos castigat, lo qual havia delinquit en aver tallats y devestats molts fruits y splets, fins haver ab mà armada no ab poch scàndol traure de fet dit delinqüent de dites càrcers. *Secundo*, que al portal fa pendrer diverses vitualles per los soldats y aportar aquelles en lo castell, sens pagar las sisas e imposicions concedides a dita vila. *Tercio*, té en dit castell fleca, taverna y carniseria, contra reals privilegis confirmats ab

a. sie mester *interlineat.*

privilegi dat en Barcelona, a 13 de juliol de 1599. Estas cosas són contra del real privilegi del sereníssim rey don Alfonso, dat en Nàpols, any 1454, y del capítol de Cort fet per lo rey don Joan en la Cort de Monsó, any 1470, capítol 29, y de la constitució del sereníssim príncep don Philip, feta en la Cort de Monsó, any 1553, capítol 15, y altres. Per ço los diputats, extrajudicialment, supplican a vostra excel·lència se servesca, per observansa de dits privilegis y constitucions de Cathalunya, manar revocar los dits procheïments per dit don Carlos Coloma fets, y que de ací al devant cesse de aquells, com de vostra excel·lència se confie».

E sa excel·lència, en effecte, los respongué que sentia molt que per dit don Carlos se fossen fets semblants agravis en rompiment de constitucions y privilegis, y que ell no·n havie tingut notícia, ni per part de la dita // 77*v* // vila ni de don Carlos. Y que fer s'à molta maravella com dita universitat no havia acudit a notificar-li semblants agravis, perquè havent-ho fet, aguera consultat ab lo concell, provehint lo de justícia perquè no·s rompessen constitucions ni privilegis, per no ésser de sa intenció. Emperò, pus ara li ere vingut a notícia, de part dels senyors diputats, que·ll ho consultarie ab son concell y miraria y provoirie lo de justícia, per a que dit don Carlos no fes ninguns agravis en rompiment de constitucions y privilegis, fent molt sentiment del que si li representave de part de dits senyors diputats.

E arribats en concistori, dits tres embaxadors referiren a ses senyorias lo dalt dit, y ses senyorias manaren cridar lo dit síndic de Perpinyà, per a que oys dita resposta de sa excel·lència.

Disapte, a XXI. En aquest dia, de matí, entrà en concistori misser Pere Ferrer, mestre de cases del General, dediint a ses senyorias com en aquest mateix punt lo seu carrater li havia dit que venint ab la // 78*r* // carreta carregada de pedra per a portar a la pressó, per la obra se fa allí, per orde dels senyors diputats, mossèn Joseph Miquel de Moradell, cavaller, altre dels obrés de la present ciutat, li ha fet pendrer lo rossí de la carreta y fet aportar a la guarda. Y encontinent, per lo procurador fiscal, que estave allí, fonch donada una supplicació, narrant tot lo fet y deduint tot lo sobredit y demanant més avant en dita supplicació que attès feya torp a las cosas del General dit Moradell fos capturat. Encontinent los senyors diputats manaren a mi, Francesc Vidal, notari de Barcelona, regint la scrivania major del dit General, que cometès la provisió acerca de dites coses fahedora als magnífics assesors de la Diputació, la qual fonc, encontinent, comessa y per dits assesors provohida y encontinent se posaren a rebrer informació. Y estant rebent aquella per los dits assesors entrà un verguer dient que de fora estave dit Moradell, que demanave licència per entrar en concistori, y així entrà en companyia de mossèn Galceran Sever Pedralbes, notari de Barcelona y scrivà de las obras de la present ciutat, y entrats, digueren que ells venian de part dels senyors concellers de la present ciutat, per donar raó a ses senyorias de com dit Moradell, per haver trobat un rossí ab una carreta de misser Pere Ferrer, que anave per los carrers empedrats de la present ciutat, essent prohibit, fiu pendrer dit rossí y aportar-lo a la guarda, emperò com aprés hagués entés que aportave pedra per a la pressó, per la obra la qual se fa per orde dels senyors diputats, venia per a saber si era així, y certificat per dits senyors diputats com era[a] veritat que aportave la pedra per dita obra, se'n anà en continent a fer traurer dit rossí de la guarda, perquè no entenia // 78*v* // en ninguna manera tenir-lo[b] ni torbar cosa que fos de la Diputació, y així se'n anà y féu traurer dit rossí de la guarda. Encontinent, fou manat per dits senyors diputats que no·s passàs més avant contra dit Moradell.

Dilluns, a XXIII. En aquest dia, de matí, vingué nova que los sereníssims prínceps de Saboya venian ab quatre galeres de la religió de Sant Joan, tres de sa Santedat y dues de Saboya. Y sabuda la nova, los senyors deputats, que encara estaven en llurs cases, acudiren a la Diputació y ajuntaren concistori, al qual faltà lo senyor diputat militar per sa indisposició, y allí comensaren a tractar del que se havia de fer, y aparegué a ses senyorias que·s elegissen tres cavallers per a que anassen a las galeras a donar la benvinguda a ses altesas, y encontinent foren elegits los senyors: don Francisco de Erill, don Guillem de Yvorra, don Aleix Albert. Y encontinent, feta dita nominació los enviaren a sercar, y arribats en concistori acceptaren lo càrrech de dita // 79*r* // embaxada, y restaren de concert que per al després dinar del mateix dia stiguessen a la Casa de Télo General al Portal de Mar, per a que de allí se partissen per a anar a donar la benvinguda a ses altesses. Y així manaren encontinent a mossèn Joan Pau Serra, regent los comptes del General, que tingués dues barques apunt per a anar dits embaxadors. Y feren també nominació, per a acompanyar dits embaxadors, de les persones de don Guerau Despalau, mossèn Joan Palau, mossèn Bernat Tavarner, Hieònim Gaver, March Antoni Carreres, Pere Pau Bestrers y Pere Mas, los quals manaren avisar, y avisats tots, sinó lo dit Joan Palau,

a. a continuació unes lletres ratllades.
b. a continuació ratllat y.

acodiren a la dita casa y assenyalaren que tocades les tres ores se embarcarien ab dites dues barques, la una apunt per los embaxadors. E després, lo mateix dia cerca de les vuyt ores de la nit, dits embaxadors, ab dits que·ls acompanyaren, desembarcats tornaren en dita casa del General. Y dit don Francisco de Erill, en presència dels demés digué com eran anats per mar fins a ont estaven las galeras, ab las quals venian los prínceps, y arribats tingueren llicència de entrar a la popa de la Galera la patrona de Malta y allí feren sa embaxada, donant-los la benvinguda y dient quant se eran alegrats dits senyors diputats y tot lo principat de Cathalunya de la vinguda de ses alteses, y com dits sereníssims prínceps no entenian lo llenguatge, los qui estaven allí, que venien ab ells, digueren que agrahien ses altesas molt lo bon recort y memòria tenian, fent molta demostració de alegria. Y arribaren ab dites galeres dits sereníssims prínceps entre les set y vuyt ores després migdie en la platga de la present ciutat, y la artilleria // 79*v* // de la ciutat, que estave per tota la muralla y tots los baluarts, tiraren molts tiros grossos y pesses, y les galeres, per lo mateix y féu lo salva molt bona, ab molta arcabusseria y alegria de tots.

Dimars, a XXIIII. Dia del gloriós sant Joan Baptiste.

Dimecres, a XXV. En aquest dia los senyors diputats, concistorialment, ab masses y los porters devant, anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, a ont estaven los sereníssims prínceps de Saboya, ab gran acompanyament de sos officials de la casa y del General y altres. Y allí entrats en una instància molt dintre de palacio, a la part de la marina, trobaren los sereníssims prínceps de Saboya, que estaven devall de un dosser de spalles a la paret, de peus y tots arrenglats, estant lo major en lo mig, lo segon a mà dreta y lo més xich a mà squerra. Y allí arribats, lo senyor diputat ecclesiàstic los donà la benvinguda, dient-los: «vosses alteses sien molt benvinguts, nosaltres y tot lo Principat nos som molt alegrats de la vinguda de vostres alteses, y així venim que si vosas altesas nos manen que·ls serviam en ninguna cosa, per a fer-ho». Y lo major dels dits sereníssims prínceps donà alguna resposta que // 80*r* // no·s pogué compendre. Y encontinent, se departiren y estigueren dits sereníssims prínceps amb la gorra en les mans descuberts, y tots fins a ser fora de la estància. Y quant foran passats algunes estàncies enviaren que volien tractar ab ses senyorias, y arribat lo marquès d'Este allí, lo qual havia estat present quant los senyors diputats entraren, y digué que venie de part de ses alteses fer-los gràcies de la embaxada.

Disapte, a XXVIII. En aquest dia comensaren los tres dies de les alimàries, se ordenaren fer per la vinguda dels sereníssims prínceps y estada aparellada tota la casa de la Diputació en lo mode se acostume lo dia de sant Jordi.

80*v* Diumenge, dia de lo gloriós sant Pere. En aquest dia també y agué alimàries y ha las vuyt ores de la nit se ajuntà lo concistori dels senyors diputats en la present casa, per tenir nova que venien a veurer la casa los sereníssims prínceps. Y així, a las nou tocades, feren aparellar moltes atteas y arribaren a la present casa dits sereníssims prínceps a cavall, e los senyors diputats los isqueren a rebrer, ab les masses grosses, al replà debaix de la scala, y se'n muntaren. Y entraren, la primera cosa, a la capella, la qual estave aparellada, y devant lo altar y havie un strado de vellut carmesí ab tres coxins també del mateix y allí se agenollaren y feren oració, aprés de haver-los dada aigua beneyta. Y de aquí isqueren ab molta lluminària y anaren a la sala gran, la qual estave aparellada ab lo dosser de brocat de tres altos y las parets de brocats, y rodaren tota la sala, comensant, y en lo entrant primer los amostrà lo senyor diputat ecclesiàstic la magestat dels reys, ço és son honcle de sos avis predessesors de ses altesas, y dits prínceps stigueren molt mirant, fent[a] alguna manera de sentiment de ser tant important la sala y aparells y gran demostració de contento. Y de aquí anaren a la sala més prop, que·s fabrique novament, y aprés entraren per lo corredor y entraren al concistori vell, y isqueren en la scrivania major y aprés isqueren als corredors y·ls rodaren, y se'n baxaren, y los senyors diputats los acompanyaren fins al mateix replà, y allí stigueren fins que foren pugats a cavall y se'n foren anats. Y los senyors diputats se'n tornaren dalt, a hont stigueren alguna estona y aprés se'n anaren.

81*r* Dilluns, a XXX. En aquest dia se acabaren de fer les alimàries.

Juliol, MDCIII

Dimecres, a II. Dit dia se féu crida de brassos per part dels senyors diputats.

Dijous, a III. En aquest dia los senyors diputats, enviats a cercar per sa excel·lència. Y així se ajuntaren després dinar, a las quatre ores, y se posaren dins de un coxo tots los senyors diputats y oÿdós y anaren a palacio y a la porta desembarcaren del cotxo, y estant allí los tres vergués, ab les masses grosses, se'n muntaren a palacio. Y sa excel·lència los digué que ya·s re-

a. a continuació ratllat molta meravella.

[cor]daven que·ls havia dit, // 81v // dies havia, que·s servissen tenir cuydado de que tingués lo fer de les galeras. Y que entenia que per part dels senyors diputats no se perdie punt, perquè pensava feyan totas las diligències se podien fer, perquè tingués effecte dit negoci. Y així·ls ho tornave a representar, de part de sa magestat, de que tinguessen cuydado de fer totas las diligències posibles, perquè fent-las entenia que·s cobrarian molts drets que·s dexan de cobrar, y per ventura abastarien, y quant faltassen per poder mantenir las galeras per ventura sa magestat donarie algun orde, de tal manera que se darie algun remey. Y també que·ls havia dit ya altra volta que de aquells dinés, que havian fet pagar lo dret que eran de sa magestat, que de part de sa magestat los deya que mirassen que sa magestat no paga dret y que li fossen restituïts[a].

Divendres, a IIII. En aquest dia los senyors diputats e oÿdós de comptes e persones dels tres estaments, ajustades en la present casa de la Diputació y en la sala gran, dita dels reys, de dita casa, que foren los següents:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: Prior [...] Costa de Sant Joan Sesfons, Pere Pla, canonge de la Seu de Barcelona, canonge Boldo[b], Campana, canonge de Tarragona, canonge Babau,[c] // 90r // canonge Pons, de la Seu de Barcelona, canonge Çafont, de la dita Seu.

Per lo stament militar, los senyors: don Berenguer de Paguera, senyor de Linàs, Jaume de Aguilar, don Enric Blanes, don Guillem Yvorra, don Jayme Camps, Francesc de Aguilar, Luís de Boxadors, don Bernat de Fluvià, Joan de Santmartí, Antoni Frigola menor, Bernat Tavarner, Hieònim Lloselles, Joan Pau Serra, Francesc Montalt, don Gispert de Guimerà, don Alexandre de Lantorn, don Francisco de Erill, Francesc Cornet, Joan Pla de Montornés, Bernat Tavarner major, // 90v // Francesc de Marimon de Caldes, Miquel Montagut de Vallgornera, don Fedric Vilana, Gabriel Puig de Sellit, Joseph de Bellafilla, Martí Joan Spuny, Francesc Gualbes, Pau Benet de Fluvià, don Bernat de Paguera, don Anton Despalau, don Hieònim Torres, Francesc de Montserrat, don Climent de Cardona, Luís de Searrer, Miquel Pol.

Per lo stament real, los senyors: Conceller en cap de la present ciutat, misser Miquel Çarrovira, Bernat Romeu, misser Domingo Prexana, misser Calvo, Francesc Dalmau, Raphael Llaudes, Joan Coronat, burgès de Perpinyà.

Als quals los fonc proposat per los senyors diputats, // 91r // y per lo scrivà major llegit lo contengut en tres papers o scriptures[a], senyalades ab aquestes tres lletres: A, B, C, los quals papers o scriptura és ací originalment cosida y són del tenor, com ab ells és de veure.

Los quals papers y scriptura, llegida per dit scrivà major, y entesa per dits senyors de dit ajust, digué lo senyor conceller en cap que volia anar a concultar lo vot, havie de fer, a casa de la ciutat, y així se'n anà y se'n aportà la dita scriptura, y tornat, portà son vot en scrits y és del tenor següent:

«Conciderant lo quant està avansada la obra y los gastos que fins avuy són estats fets per la construcció de aquella, y lo ser estada approvada per sa magestat y la Cort General, y los danys y inconvenients que resultarien de enderocar-se dita obra, y per altra part los remeys que·s pot haver en habilitar o remediar en alguna manera alguns deffectes que pateix dita obra, és de parer la ciutat que no·s enderroch dita obra nova».

Al qual vot y als demés que allí votaren preferí[b] y prevalgué lo vot del senyor prior Costa, y és que·s remeté als senyors diputats y oÿdós, per a que veigen si·s enderrocarà dita obra o si·s passarà avant.

91v Disapte, a V. En aquest dia fonc presentada per part de don Joan de Vilanova, don Joseph de Castellbell y Andreu Reart en lo concistori de los senyors diputats, la supplicació o scriptura[c] que és ací originalment cosida.

En aquest dia, en lo que per part de don Joan de Vilanova, de don Joseph de Castellvell, Francesc Reart se supplique, don Bernat de Cardona, deputat ecclesiàstic, és de parer que es fassa nominació de sis cèlebres doctors, los quals diguen lo que deuen y poden fer y ab quin modo y forma en lo que per part dels dits se supplique, segons capítols de Cort[d], usos y stills de la casa de la Diputació, perquè entès lo parer y vot de dits doctors, se puga millor assentar en benefici del General, y també cridats

a. a continuació ratllat y que.
b. a continuació un espai en blanc de 7 mm.
c. a continuació dos memorials i una suplicació, que ocupen els folis 82r-88v del dietari, transcrits a l'apèndix 8, pàgs. 808-811

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 8, pàgs. 808-811.
b. a continuació ratllat lo vot.
c. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàgs. 811-812.
d. al marge esquerre Diumenge, a VI.

24 persones electes dels tres staments, los quals hagen també de dir ab los doctors seran nomenats, per a que segons lo parer de aquells puguen millor aconcellar, y que als doctors y persones elegides los sia[a] legit lo vot del senyor[b] diputat Setantí, per a que vist y oÿt aquell, pugan aconcellar lo fahedor. Lo senyor don Ugo de Tamarit, deputat militar, és del mateix vot, lo senyor deputat Setantí és del vot que ací serà originalment cosit, senyalat ab aquest senyal[c], lo senyor oÿdor Pla és del mateix vot, del qual vot també són lo(s)[d] senyors oÿdors militar y real.[e]

96r Dijous, a X. Dia del gloriós sant Cristòfol. En aquest dia, entre quatre y sinch ores després dinar, morí lo excel·lentíssim loctinent del present Principat don Joan Teres, archabisbe de Tarragona, rebuts primer los sagraments de la santa mare isglésia, *cuius anima requiescat in pace.*

Lo mateix dia, després dinar, se ajuntà lo concistori y ajustat vingué, per part de la ciutat, Francesc Sabata, notari de Barcelona, sots-síndic de la ciutat, y digué a dits senyors diputats que los senyors concellers li manaren vingués a representar als senyors diputats com en la casa de la ciutat trobaven en dietari que sempre que morís lo loctinent de sa magestat se havia de enviar a fer-ho a saber a sa magestat, y per açò avia de anar lo correu de la ciutat a comunes despeses del General y de la ciutat. Oÿda dita embaxada, lo senyor diputat ecclesiàstich digué que lo concistori o veurie y tornarie resposta. Y tantost enviaren ses senyorias a Francesc Vidal, regint la scrivania major del General, que·s conferís en casa de la ciutat y ves, en lo dietari tenen, lo que·y estave continuat a la jornada de XXI de febrer de MDLXXXXII, lo que·s seguí per la mort del capità general mestre de Montesa. Y entre altres coses com per lo síndic del General fonc dit als senyors concellers, per part dels senyors diputats, que attès se era acostumat fer en la casa de la Diputació en lo any 1524 y 1555, estaven aparellats per a pagar los gastos. Y açò mateix fonc amostrat en lo mateix llibre per lo senyor diputat // 96v // ecclesiàstic, en sa casa, lo qual li fonc aportat per Miquel Llargues, altre dels vergués de la casa de la ciutat. Y també lo mateix dia fonc tramés mossèn Francesc Montalt, síndic del General, a mossèn Alzina, scrivà de manament, per a que li digués que ses senyorias havien entès que ell havia rebut un acte, lo dia present en son poder, de certa nominació feta de la persona de don Hieònim de Argensola per lo excel·lentíssim loctinent y capità general.

97r Dimars, a XV. En aquest dia, ajustat lo concistori dels senyors diputats en una estància de la Diputació, són arribats los senyors don Gispert de Guimerà, don Batista Falcó y Raphael Cervera, embaxadors per part del bras militar y han dit que lo dit bras, havent tinguda notícia que don Hieònim Argensola, pretès governador de Cathalunya, lo dia de ha r, que comptaven a 14 del corrent, havie feta publicar una crida general prohibit los pedrenyals y lo port de aquells, ni tenir-los en sa casa, a pena de la vida y altres, s'era ajuntat lo dit bras militar lo dia de[a] avuy y havie trobat ésser dita crida contra constitucions de Cathalunya, privilegis del bras militar, usos y costums y llibertats, que per so havia delliberat supplicar a vostres senyorias fossen servits opposar-se a dites contrafaccions, ab la diligència y cuydado que coses de tanta importància requerexen, hi·ns han manat que de llur part supplicassem a vostres senyorias. E los dits senyors diputats respongueren, que avent tingut notícia lo dia de ha r, lo concistori se ajuntà encontinent ab los // 97v // assesors, y delliberaren se presentàs una requesta al dit don Hieònim de Argensola, per a que revocàs dita crida, y que faran les diligències seran possibles per a fer fer dita revocació.

En aquest dia fonc demanada licència per los assesors per anar fora estos feriats per negocis propris, y en lloc d'ells an anomenat, ço és, lo senyor misser Miquel Olzina a mísser Hieònim Ollers, doctor en drets, y lo senyor don Climent de Cardona a misser Gaspart de Prat. Y asò de la facultat donada en lo capítol LI de la Cort 1599 y altres, y·ls és estada concedida.

Dijous, a XVII. En aquest dia, ajustat lo concistori, vingué don Francesc Agullana, thesorer, Gabriel Olzina, scrivà de manament, y donaren al senyor diputat ecclesiàstich una lletra del rey nostre senyor, del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya, etc.

El Rey.
Diputados, teniendo presente la calidat y impor-
// 98r // tancia desse Principado y condados y el amor que con tanta razón les tengo, por lo que su fidelidad y buenos servicios merecen, y aviéndome supplicado el arsobispo de Tarragona, que con tanta satisfacción mia ha servido el cargo de mi

a. a continuació unes lletres ratllades.
b. al marge esquerre dilluns, a VII.
c. a continuació el senyal ⋕.
d. al marge esquerre dimarts, a VIII.
e. a continuació una suplicació, i un vot escrit, transcrits a l'Apèndix 8 pàgs. 812-813.

a. a continuació ratllat ha r avuy.

lugarteniente y capitán general en ellos, lo fuesse en exonerarle dél para que pueda mejor acudir a las obligaciones de su isglesia, he puesto tanto major cuydado en nombrarle successor, y assí he hecho elección de la persona del duque de Monteleón, por ser de la calidad y méritos que se sabe con entera confiansa que en todo corresponderá a la opinión y concepto que de su prudencia y otras buenas partes tengo, y que essa provincia será no menos[a] *bien governada que deffendida. Y pues el tiempo que tuviere el dicho cargo ha de representar la mia, os encargo y mando que de más de admitirle y acudir a la jura, de la manera que se acostumbrado hazer con los otros lugartenientes generales que han sido hasta aquí, le honréis, respetéis y obedescáis en todo y por todo conforme a los poderes que de nos lleva, y a lo que sois obligados, procurando por vuestra parte todo lo que convenga para la deffención, beneficio, quietud y seguridad desse nuestro Principado y condados y extirpación de tantos malhechores como en ellos hay, que alende questo importará mucho para que en essa tierra la justicia sea bien administrada y se viva con la pas y reposo, que es menester será hazer de vuestra parte lo que es tan proprio de vuestros officios, y en ello recibiré muy accepto y senyalado servicio. Datum en Buytrago, a XIX de mayo MDCIII.*
Yo, el rey.

Vidit Covarrubias vicecancellarius. Vidit Clavero, regens. Vidit Nunnez, regens. Gassol, protosecretario. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joseph Sabater, regens».

98*r* En aquest mateix dia, aprés de ésser-se'n anats de concistori, lo senyor deputat ecclesiàstic, don Bernat de Cardona, envià a sercar a sa casa[b] Francesc Vidal, regint la scrivania major, y allà li donà la scriptura que és ací originalment cosida.

99*r* «A 17 de juliol, 1603.

Venerabilis et magnificis [procuratoribus] Generalis Cathalonie [...][c]

Responent don Bernat de Cardona, abbat del monastir de Sant Miquel de Cuixà y deputat del General de Cathalunya lo trienni corrent, a una scriptura ab modo de vot y requeriment presentada per lo senyor misser Rafel Rubí y Coll, oïdor militar, a la qual se són adherits los senyors don Hugo de Temarit, Joachim de Setantí, deputats militar y real, Honorat Martí, oÿdor real, la qual comença: «Vistas y consideradas, etc.» y acaba «se'n lleve acte y se'ns done còpia, etc»[a]. Diu que una de les coses han y deuen procurar los qui com ha deputats y oÿdors estan ocupats en servey de la república de tot lo principat de Cathalunya és tractar los negocis se offereixen de la Generalitat en dit Principat ab madur y prudent tractat, dexades proprias affeccions, aconsellant-se en los que són de justícia y observança de generals constitucions y lleys de la terra ab los magnífichs assessors del General y altres doctors graves, com sempre s'és acostumat, y així se asserte al servey de Déu, de sa magestat y benefici públich, no donant lloc a gastos excessius, fomentant voluntàrias contencions contra los ministres de sa magestat, rey y senyor nostre. Y esta obligació a bé que sia comuna de tots l'à tinguda dit don Bernat, y té per molt pròpria, pusque en lo introhit en son offici té prestat son iurament y oÿda sentència de excomunicació. E inseguint est ànimo y zel saben vostres mercès molt bé que per poder-se millor tractar de las pretensions ha tingudas ab ses suplicacions lo bras militar, cerca la provisió feta de la persona del noble Juan de Queralt en portantveus de general governador de Cathalunya, dit don Bernat fou de parer se sercassen y mirassen diversas scripturas y privilegis recòndits en lo archiu de la Deputació, perquè ab diligència se pogués fer la nominació y elecció que·s féu de dotse doctors, los quals ab los assessors ordinaris reberen molt gran contento de estar interats en ditas scripturas, actes y privilegis, fent cerca d'ells molta discussió. Y dits doctors per molts dies se són ajuntats en la present casa de la Deputació, tractant de dit negoci y constitucions al·legades per part de dit bras militar, en presència y assistint sempre en ditas consultas dos del consistori per son torn. Y havent ja assenyalat y dedicat dia per a dar-se resolució en lo que ab tant llarch discurs tenen tractat, se offerí que per part de dit bras militar se donaren causas de suspita contra don Climent de Cardona, assessor ordinari del General, per occasió del deute y parentiu té ab dit don Juan de Queralt, y si bé se tingué alguna difficultat en la admissió de ditas suspitas contra assessors ordinaris y en matèria de contrafacció de constitucions de Cathalunya y per haver lo bras militar consentit don Climent hi entrevingués com havia fet per spay de molts dias, declarant // 99*v* // son parer y vot, segons estas y altras coses per son descàrrech té deduhit ab una scriptura, de la qual consta en dietari a[b] ... del mes[c] de mars proppassat, emperò fou declarat ditas causas de suspita procedere, y axí en lloch de dit don Climent fonc assosciat don Joan Vilalta, lo qual y

a. a continuació ratllat governada.
b. a continuació ratllat don.
c. anotació escrita al marge esquerre.

a. vot escrit copiat en els folis 73v-75v del dietari.
b. a continuació un espai en blanc de 6 mm.
c. mes de mars prop- *interlineat.*

[1603]

lo magnífich micer Miquel Olzina, assessor ordinari, ab dits doctors applicats anaren tractant cerca la pretesa contrafacció de constitucions al·legada per lo bras militar. Y ha[a] ... del mateix[b] votaren en consistori, ab molta discussió, que era la una hora passat migdie, y la major part de dits doctors, entre dels quals és dit magnífic micer Olzina, assessor ordinari, foren de vot y parer en la provisió feta de la persona del noble don Juan de Queralt en governador de Cathalunya no haver-hi ni poder-se considerar contrafacció alguna de constitucions com ab doctes y conclohents rahons y expressas disposicions de constitucions resolgueren, y axí deputats y oÿdors han fet son descàrrech. Y segons lo capítol 5 del nou redrés y constitució de la reyna dona Maria no deuen ni poden opposar-se al que·s pretén per part de dit bras militar, pusque ditas diligències son lícitas y permeses en cas sia vist haver-se contrafet a privilegis, usatges y constitucions del present Principat, lo que cessa en lo cas occorrent, segons la resolució de dits doctors. Y molt menys deuen, tenint dit vot y parer, cercar elecció y nominació de personas eletas, y ab dit modo procurar en suscitar contencions voluntàries, al que dit don Bernat no consent, ans expressament dissent, adherint-se en tot al vot y parer del magnífich misser Miquel Olzina, assessor ordinari, y demés doctors applicats, que en la provisió feta de don Juan de Queralt en portantveus de general governador de Cathalunya no y ha contrafacció alguna de constitucions. Y dit don Bernat aguera rebut molt particular mercè y contento que lo senyor oÿdor Rubí, ab son vot y scriptura, fos estat servit de no dir que dits doctors donen interpretacions divinatòrias a ditas constitucions y que la major part «d'ells són joves y que no han entrevingut en altres negocis de la Deputació», perquè los que ab sa doctrina, zel y christiandad, com dit magnífic misser Miquel Olzina y demés doctors applicats servexen al General, deuen y han acostumat sempre de ser honrats per las personas de consistori, tenint en gran compte sos studis, doctrina y parts, lo que merexen ab gran compliment los dits micer Olzina y doctors applicats. Perquè micer Phelip Dimas Montaner té denou anys de pràtica en la Real Audiència, és estat cathedràtich de cànones en Lleyda en l'any 82 y 83, y en la universitat de Barcelona ha llegit setse anys, en lo qual temps ha obtingudas // 100*r* // las càtedras menors y las dos majors de lleys y cànones, és estat dos voltes conceller de la present ciutat en l'any 1590 y 1598 y és estat sempre applicat en tots los negocis graves de la casa de la ciutat y en la Deputació molt ordinàriament, és de edat de[a] ... anys. Micer Miquel Rollan és persona militar de edat de 40 anys, doctor en lleys de la Real Audiència en l'any 1587, y axí té deset anys de pràtica, ha legit en la universitat de Lleyda com a substitut ordinari de una chàtedra de lleys per spay de sis mesos, lo bras militar li ha consultat tots los demés negocis graves y en particular los de las contencions passadas, fent ell las instruccions y demés coses convenients per la embaxada féu lo noble don Alexandre de Alentorn, és estat applicat en dits negocis y altres de importància diversas voltas en casa de la Deputació. Micer Sebastià Illa és persona ecclesiàstica, en segrats ordes constituït, de edat de 40 anys, ha dotse anys és doctor y pratica en la Real Audiència, és estat official dels reverendíssims bisbes de Barcelona y també sede vaccante y fou advocat en las últimas Corts per lo bras ecclesiàstich y ha entès moltes voltes en negocis del General. Micer Francesch Tristany és de edat de[b] ... anys, doctor de la Real Audiència en l'any 1593, té deu anys de pràtica, ha llegit en Leyda tot l'any 90 com ha substitut ordinari de la càtedra de tercera de doctor en lleys, en la universitat de Barcelona obtingué una càthedra en competència de dos altres doctors en l'any 93, ordinàriament de sis anys a esta part applicat en tots los negocis de la Deputació y casa de la ciutat, insiculat a deputat real de Cathalunya. Micer Bernat Sala és doctor de la Real Audiència en l'any 1597, té sis anys de pràtica applicat en diversos negocis graves de la ciutat y Diputació y obtinguda una càthedra de cànones en la universitat de Barcelona ab opposició, la primera volta de quatre doctors, y l'altra de dos, és de edat de trenta-dos anys. Micer Domingo Prexana és ciutedà honrat de Barcelona de edat de[c] ... anys, doctor de la Real Audiència en lo any 1598, té sis anys de pràtiga, cathedràtich de lleys y cànones ab opposició en la universitat de Barcelona, per temps de tres anys applicat en negocis de la Deputació moltes voltes. Lo magnífic misser Miquel Olzina és assessor ordinari del General, de edat de 37[d] anys, molt pràtic y expert en negocis de la Generalitat y privilegis del present Principat, celós de la justícia y propria consciència, lo[e] qual té més de deu anys de pràtica y ha llegit dos anys de canones en Lleyda. Y axí, attès doctors tant cèlebres y ab gran discussió y studi són estats y són de parer que en la provisió en persona de dit don Juan de Queralt no y ha contrafacció alguna de // 100*v* // constitucions, diu don Bernat que molt justa y sanctament ell y lo senyor oÿdor eccle-

a. a continuació un espai en blanc de 8 mm.
b. mateix *interlineat, damunt de* passat *ratllat.*

a. a continuació un espai en blanc de 7 mm.
b. a continuació un espai en blanc de 6 mm.
c. a continuació un espai en blanc de 3 mm.
d. 37 *corregit damunt de* 47.
e. lo qual ... Lleyda *interlinat al marge esquerre.*

siàstich se són adherits a dit vot y parer, per descàrrech de ses consciències y no fomentar voluntàriament contencions, ab excessius gastos, ab lo rey, nostre senyor, y sos ministres. Per ço dóna la present per resposta, requerint a vos notari lleveu acte de la present scriptura y aquella continueu al peu de la que fonc presentada per dit senyor oÿdor Rubí, perquè en tot temps puga constar de la veritat del fet y dels officis cada hu fa en son magistrat».

101r Dimars, a XXII. Dia de santa Magdalena.

Divendres, a XXV[a]. Dia de sant Jaume apòstol. En aquest mateix dia manaren scriure a sa magestat una carta y altra als embaxadors de la cort, com en registre.

101v Diumenge, a XXVII. En aquest dia, volent pendre lo veguer de la present ciutat, per portar a la presó, lo infant Ribes, devant la mateixa presó dit Ribes féu molta resistència y pegà un colp a la mamella dreta de dit veguer, del qual colp morí.

Dijous, a XXXI. En aquest dia, entre les quatre // 102r // y sinch ores després dinar, los senyors diputats y oÿdós, abcent de la present ciutat lo senyor oÿdor militar, isqueren a cavall ab los tres vergués devant ab les tres masses[b] grosses y ab molts officials los acompanyaven, y isqueren per lo portal Major y giraren devés Sant Jaume y baixaren per lo Call, carrer de la Boqueria, carrer del Hospital y isqueren fora del portal de Sant Antoni, y caminant dret camí arribaren fins passada la carnisseria de Sans y allí trobaren lo excel·lentíssim don Hèctor Pignatello, duc de Monteleon, lo qual venia a la present ciutat per a jurar son càrrec de loctinent, y arribats, lo senyor diputat ecclesiàstic se acostà a sa excel·lència.

Agost, MDCIII

Divendres, al primer[c]. En aquest die los senyors diputats y oÿdós, lo senyor oÿdor militar abcent de la present ciutat y vegueria, se ajuntaren a la tarda en la casa de la Diputació y de allí, al punt de las sinch ores després dinar, se partiren ab serimònia dels tres vergués devant ab las masses grosses altes, acompanyats de molts officials del General. Anaren a palacio al carrer Ample haont està lo excel·lentíssim duc de Monteleon, y allí arribats, lo<s>senyor[d] deputat ecclesiàstic féu son raonament, donant-li la benvinguda com se acostuma ab molt contento, y sa excel·lència també // 102v // respongué, agraint la visita li feyan, dient-los paraules de molta cortesia y així despediren y se'n tornaren a la Deputació.

Dimars, a V. Dia del gloriós sant Domingo.

103r Diumenge, a X. En aquest dia sa excel·lència envià a cercar los senyors // 103v // diputats, y així se juntaren en la casa de la Diputació y aprés de haver oÿda missa baixa en la capella de la Diputació, encontinent, tocades las deu ores abans de migdie, lo senyor oÿdor militar com dit és abçent, se partiren dits senyors diputats y oÿdós ab los vergués devant, ab les masses grosses altes devant, acompanyats de molts officials que·ls seguien. Arribaren a palacio ha ont stava sa excel·lència dins de una cambra, y arribats allí, entraren dins dita cambra y sa excel·lència, encontinent, manà que totom isqués de allí, y així isqué tothom restaren sa excel·lència y dits senyors diputats y oÿdós, allí stigueren ab la portalera baxa tancada un quant y aprés isqueren y se'n tornaren a la Deputació y se'n entraren en concistori y se assentaren y entre ses senyories se tractà alguna cosa y se'n anaren.

105r Diumenge, a XXIIII. Dia de sant Bartomeu, apòstol.

Dimecres, a XXVII. En aquest dia lo excel·lentíssim duc de Monteleon envià a cercar los senyors diputats, los quals se ajuntaren a la Deputació, se'n anaren ab los vergués devant ab serimònia ab les masses altes, acompanyats de molts officials que·ls anaven darrere, arribaren a palacio y entraren en un aposiento ha ont estava sa excel·lència, los digué en effecte que·s effectuàs lo de fer les 4 galeres que ordena lo capítol 63 y que·s cobrassen los drets, que no havent-hy galeres no·s podien cobrar los drets.

105v Setembre, 1603

Dilluns, lo primer de agost. En aquest dia los senyors Miquel // 106r // Ferrer de Busquets[a], canonge de la Seu de Barcelona, mossèn Francesc de Aguilar, donzell, mossèn Bernat Romeu, ciutedà, per part de ses senyories y del concistori, anaren a sa excel·lència, entre quatre y sinc ores després dinar, acompanyats de molts officials y ministres del General, ab los portés devant ab les masses grosses, y arribats allí y feta la cortesia acostumada representaren a sa excel·lència la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, havent los diputats

a. *a continuació ratllat* en aquest.
b. *a continuació ratllat* altes.
c. *a continuació ratllat* de.
d. *a continuació ratllat* -s.

a. de Busquets *interlineat.*

[1603]

del General de Cathalunya feta contradicció a les cridas, manades publicar per los loctinents predessesors de vostra excel·lència, acerca de la prohibició del port dels pedrenyals, entenent aver en dites crides diverses contrafaccions capítols y actes de Cort, privilegis, usos y stills del present Principat y comptats, a observansa de les quals, per obligació y descàrrech de sos officis, se són apposats, y tenen per dit effecte embaxadors en la cort de la magestat del rey, nostre senyor, sperant y aguardant lo remey opportú. Y ara novament an entès que, a 22 del passat mes de agost, per manament de vostra excel·lència, serian estades publicades certes crides o edictes generals, ab les quals generalment se prohibeix lo port dels pedrenyals, prohibint que ninguna persona de qualsevol grau o condició sia puga aportar aquells, ni tenir en sa casa en públic ni secretament; imposant differents penas fins a mort natural inclusive; donant facultat a qualsevol persona de capturar y pendrer los contrafahents en // 106*v* // ditas crides, encara que no sian officials reals, sens haver oÿda sentència de excomunicació ni servadas las constitucions de Cathalunya, ni actes, ni capítols de Cort; dant occasió als que no són naturals del present Principat pugan excercir jurisdicció; perjudicant també tots los privilegis en lo present Principat, ab prohibició del llibero comers; fent edictes generals en lo present Principat, lo que és directament contra diverses constitucions, privilegis, llibertats, consuetuts, usos y costums del present Principat. Per ont los dits diputats nos an ordenat, que de llur part, ab la present embaxada, vinguessem representar estas cosas a vostra excel·lència y de llur part, extrajudicialment, supplicar per observan(ça) de las constitucions, capítols y actes de Cort, costums, usos y stils y privilegis del present Principat, sia vostra excel·lència servit manar revocar dites crides, a ffi y effecte que dites constitucions, capítols y actes de Cort, usos y costums y privilegis no resten violats y perjudicats».

E sa excel·lència, en effecte, los respongué que assegurava que en est Principat no y havia personas desigassen més conservar las constitucions y capítols de Cort que sa excel·lència, y que ell ho manaria veure si hy ha contrafacció per poder-ho provehir.

Dimars, a II. En aquest dia vingué Jaume Puig, perayre de Tarrasa, y deduí a ses senyories que la sentència que contra d'ell // 107*r* // han feta los visitadors del General és nul·la, per les causes y raons per ell allí deduïdes. E los dits senyors diputats enviaren a representar dites coses als dits visitadors, los quals se aturaren serts dies per a tornar resposta de dit negoci.

E lo senyor deputat ecclesiàstich és de parer que se aguarden los dits dies se han aturat los visitadors per a respondre a las scripturas los han presentades. Lo senyor diputat militar és de parer que, encontinent, se provohescan tots los officis vagans per raó de la visita. E los senyors diputat real, oÿdor ecclesiàstich y oÿ(d)ors militar y real són del parer del senyor diputat ecclesiàstic.

Dijous, a IIII. En aquest dia, per part de ses senyorias, fonc enviada a sa excel·lència còpia de[a] la delliberació feta per ses senyorias a tres del corrent, la qual és en llibre de Deliberacions en dita jornada.

Divendres, a V. En aquest dia feren nominació dels advocats següents, per lo negoci de Jornet y Oliveres: misser Jover, misser Prexana, misser Sala, misser Montaner, misser Areny, misser Tristany.

107*v* Disapte, a VI. En aquest dia vingué mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament, en concistori, y anant-se'n digué que aquell mateix dia havia dexat en mà y poder de mossèn Francesc Montalt, síndic del General, lo acte que és ací originalment cosit.

108*r* *«Noverint universi quod, anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo secundo, die vero trigesima mensis augusti intitulata, presente et in his vocato me Gabriele Olzina, sacra cesarea et regia magestatis mandati scriba, illiusque auctoritate notario publico Barcinonae populato, presentibus etiam Augustino Fores, scriba mandati, et Ludovico Riera, regio virgario, pro testibus ad ista vocatis et assumptis constitutus personaliter coram excelentisimo domino Joanni Teres, miseratione divina archiepiscopo Tarrachonensi, sacre cesaree et regie magestatis consiliario locumtenentis et capitaneo generali in principatu Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae, reperto et existenti in quadam aula sui palatii, quod fovet in eadem civitate in vico Lato eiusdem Franciscus Montalt, sindicus Generalis Cathaloniae, qui habens praemanibus suis quandam papiri scripturam eam obtulit et presentavit ac per me, dictum scribam mandati, presentari fecit sue excelencia, que est tenoris sequentis:* Excel·lentíssim senyor, als deputats del General de Cathalunya és estada presentada la scriptura següent: Molt il·lustres senyors, no obstant que per molts y diversos privilegis y libertats per los reys de Aragó, de felice recordació, passats y per lo rey, nostre senyor, vuy benaventuradament regnant, en les Corts últimes tingudes en la present ciutat de Barcelona en lo any 1599, confir-

a. còpia de *interlineat.*

mats, concedits als cavallers de Cathalunya e o al bras y stament militar per molts y diversos serveys, y ab escampaments de sanchs, destrucció de llurs patrimonis y haziendes, fets a dits sereníssims reys per augment, conservació y ampliació de la corona real. E entre altres fonch servit lo senyor rey en Pere Terç en la Cort de Barcelona, als 19 de maig, 1380, concedir y atorgar al dit stament militar privilegi que per lo dit senyor rey ni sos successors no fos *ex officis* provehit, ni a instància del procurador fiscal, contra ninguna persona del dit stament, a captura ni a fer procés o enquesta, que no fos ab legítima instància de part privada, lo qual privilegi és estat sempre per los successors reys, de felice recordació, confirmat y observat fins lo dia present. // 108*v* // Lo qual privilegi no obstant y viril observança de aquell, dimars, que comptaven a 17 de juliol, no ha dubtat Jaume Sunyer, sots-veguer de dita ciutat, sens pus ni més, de fet pendrer y capturar la persona del noble don Carles de Pons y de Ribelles, sense haver comès dit don Carles delicte algú, ni sense tenir instància de part, ni procés fet ni provisió, de captura y posar aquell dins los càrcers reals de la present ciutat, ahont encara stà detingut, a relació del magnífich micer Francesch Cescases, jutge de la regia cort, lo qual ha presa y exigida la deposició al dit don Carles y·l ha interrogat sobre una pretesa enquesta ordinària, feta a instància del procurador fiscal, la qual, instant dit procurador fiscal, és estada publicada al dit don Carles als 29 de juliol del any proppassat concedint-li licència de advocat y procurador per a deffensarse, la qual pretesa enquesta se féu [es] [fulmina] aprés de ésser pres y detingut en dits càrcers don Carles, ab la qual lo impeteix lo procurador fiscal que poch abans de dita captura, havent pres y capturat lo dit sots-veguer a Salvador Mariscots, pretenent que dit Mariscots aportava una espasa, rodella y pistola e o pedrenyal curt, y que lo dit don Carles, aprés d'ésser pres dit Mariscots demanà a dit sots-veguer li restituís dita espasa, rodella y pistola, lo que per part de dit don Carles se diu no ser ver ni tal se li és provat, que may ell haja demanat dita pretesa pistola, sinó tant solament la espasa y rodella, que eran sues, quant més que jatsia lo dit don Carlos agués demanat dita pretesa pistola, lo que nega expressament, és cert y ver que per ço no podia ésser pres ni capturat lo dit don Carles, perquè essent com és persona del stament militar del present Principat de Cathalunya, no li prejudicava ni·l podian prejudicar les crides y edictes generals, manats publicar en lo present principat de Cathalunya per sa excel·lència, als 13 de maig proppassat, tant per ésser dits edictes generals fets a instància del procurador fiscal ab una *evocata causa*, que no pot compendrer ni prejudicar a ningú del stament militar, per lo sobrecalendat privilegi, com també per ésser dits edictes generals fets y publicats contra disposició expressa de constitució de Cathalunya, feta en la primera Cort de Barcelona per lo sereníssim senyor rey don Ferrando // 109*r* // lo any 1481, capítol 11. Y lo que pijor és, que en mayor violació de dit privilegi y constitucions, a 17 del corrent se ha feta provisió per dit magnífich relador, en la visita de la presó que dit dia s'és feta, en y ab la qual està provehit que dit don Carles fos relaxat[a] de dits càrcers en les quals estave y està vuy encara detingut, attesa sa llarga detenció, la qual se li cedeix en lloc de pena, com consta per lo manament expedit en virtut de dita provisió firmat per lo noble regent la real secretharia, lo original del qual posà en mà de vostres senyories. Y com dits procehiments, captura y provisió feta contra dit don Carles, parlant ab lo degut acato, són nul·les y com a tal hajan d'ésser cassats y revocats y anullats y a vostres senyories, per disposició expressa de la constitució feta en la Cort de Barcelona, any 1422, per la senyora reyna Maria, consort y lloctinent general del senyor rey Alfonço Quart, tocàs, com altrament per rahó del offici de vostres senyories, opposar-se a la contrafacció de privilegis, tant generals com particulars, y violació de constitucions de Cathalunya. Per tant y altrament dit procurador del General, representant a vostres senyories la predita violació y[b] contrafacció del privilegi sobredit, concedit al dit stament militar, y a la constitució que prohibeix los edictes generals, sobrecalendada, supplica a vostres senyories sien servits de fer embaxada a sa excel·lència, notificant-li dits agravis y rompiment de constitució y privilegi, perquè sa excel·lència sia servit manar revocar los procehiments de dit don Carles, captura y provisió fets contra de sa persona, manant-lo restituir en sa primera libertat, y al dit magnífich relador de dita causa y als demés que convindrà requerir-los revoquen dits procehiments y captura, segons disposició de la constitució feta per lo senyor rey Ferrando Segon en la primera Cort de Barcelona, any 1481, capítol 22, y axí y altrament, y per tots los remeys, modos y formes que vostres senyories en semblants casos han y tenen acostumat, y segons lo stil del consistori de vostres senyories, lo offici, etc. *Que licet, etc. Altissimus, etc. Don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus.* A la qual supplicació és estada feta la decretació y provisió següent: *Oblata vigesima* // 109*v* // *prima augusti millesimo sexcentesimo secundo in consistorio et domini deputati remiserunt predicta magnificis assessoribus dicti Generalis, qui super sup-*

a. a continuació ratllat en les.
b. a continuació ratllat constitució.

[1603]

plicationes debite provideant Petrus Paulus Vidal, scriba mayor generalis Cathaloniae, [recepta] dicta die provident quod fiat et ordinetur supplicatio directa excelentisimo domino locumtenenti generali, et praesentetur per sindicum Generalis Cathaloniae cum insertione presentis juxta stilum. Olzina, assessor. Don Clemens a Cardona, assessor. E com als dits deputats pertanga, per esguardar-se a llur offici, opposar-se a la deffensa de la observansa de les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, privilegis, axí comuns com particulars, usos y costums y stils del present Principat, lo síndic del General, en nom y per part de dits deputats, humilment supplican a vostra excel·lència sia de son servey servar y manar servar les dites constitucions, capítols y actes de Cort, com per vostra excel·lència és estat solemnement jurat y promés servar lo offici, etc. *Altissimus, etc. Olzina, advocatus Generalis Cathaloniae. Don Clemens a Cardona, advocatus Generalis. Quam quidem papiri scripturam ego idem notarius ad manus meas accepi et cum eam legere vellem sua excelencia, verbo dixit,* que la tenie per legida *et que erat paratus servare et servari facere constitutiones generales Cathaloniae, et fuit tradita copia de quibus sic gestis et secutis, sua excelencia mandavit et dictus sindicus requisivit quatenus ego idem Gabriel Olzina, presens conficerem instrumentum, quod fuit actum Barcinonae, die, mense, anno et loco predictis, presente me, dicto notario, et testibus predictis, ad praemissa vocatis et assumptis. Signum Gabrielis Olzina, sacre, cesaree et regie magestatis mandati scriba, illiusque auctoritate notarii publici Barchinonae populati, qui premissis una cum prenominatis testibus presens interfuit eaque scribi fecit et requisitus clausit.*

Solvit syndicus Generalis II lliures. Solvit sindicus Generalis [II lliures.][a]»

111r Dijous, a XI. En aquest dia foren presentades en concistori de ses senyorias les supplicacions següents:

«Molt il·lustres senyors, a la pretenció del fisch del General està respost ab supplicació a vostres senyorias, presentada, a 27 del mes de agost proppassat, y referint-se a les coses en aquella deduïdes y al capítol 59 també al·legat, Simon Jornet y Simon Oliveres suppliquen a vostres senyorias sien servits, juxta la disposició del dit capítol, cometre la present causa a tres nous assesors, que del gravament fet a dits supplicants coneguen, ab tot compliment de justícia, pus és cert que lo capítol no parla de certes causes ni specie conforme lo[b] fisch pretèn, sinó indefinitivament, y així de qualsevol causes con del tenor de aquell és de veure, attès que la dilació a dits supplicants los és molt gran prejudici, per no poder assistir en ses cases y a sos affers, sinó proseguint la present causa en tot, lo offici, de vostres senyorias humilment implorant, *que licet, etc. Altissimus, etc.* Massaguer».

E l'altra supplicació és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, Simon Jornet, sabater, y Simon Oliveres, fuster, ciutedans de Barcelona, quant humilment poden y deuen, suppliquen a vostres senyorias sien servits, iuxta la disposició del capítol 59 de les últimes Corts, manar-los admetre la causa de supplicació per ells interposada de una sentència o provisió, per lo // 111v // magnífic misser Miquel Olzina, altre del assesors del General, proferida, com axí sia de justícia compliment de la qual, etc. *Que licet, etc. Altissimus, etc.* Massaguer».

E los dits senyors diputats, volent provehir en dit negoci, feren nominació del doctors següents: misser Jover, misser Prexana, misser Sala, misser Montaner, misser Areny, misser Tristany. Los quals referiren en concistori que la sentència donada per lo magnífic misser Olzina és nul·la per faltar-li comissió, que no y és de la Cort, y també perquè en cas que y fos, és nul·la per ser comessa a dos, y que los processos són nul·les, conforme lo vot que és ací cosit, firmat de mà de dits doctors. Y la de dit Albanell es també nul·la, per haver-la feta la sentència tot sol, essent feta la comissió als dos.

Disapte, a XIII. En aquest dia anaren ab embaxada a sa excel·lència per part de ses senyorias los senyors:[a]

114r P(e)re Plà, canonge de la Seu, Francesc Cosme Fivaller, cavaller, Julià de Navel, ciutedà. Los quals, tocades 4 hores després dinar, ab los vergués devant ab les masses altes, acompanyats de molts officials, anaren a sa excel·lència y aprés de ésser tornats a la present casa, dit senyor canonge referí, devant de tots los demés embaxadors, dient que entenia sa excel·lència féu les crides prohibit los pedrenyals y edictes generals, y que li havien feta embaxada per dit effecte. Y que això no obstant, dos dies fa se executà a un pastor, que, perquè aportave pedrenyal, lo an condempnat a fer la passada y a deu anys de galera. Majorment que per dit effecte tenien embaxadors a la cort de sa magestat. Y dit senyor loctinent general ha respost dient que desigava acudir al que demanaven, y que

a. anotació escrita al marge inferior.
b. a continuació ratllat offici.

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 8, pàg. 813.

dit negoci era cosa de justícia que·n havia de tractar en lo concell, y que ell ho faria mirar y que desigava ab molta voluntat guardar las constitucions, ab molta demostració de gana de fer-ho.

En aquest mateix dia los senyors diputats, per los negocis occorrents de la visita, feren nominació dels doctors devall scrits: Primo, lo senyor canonge Palmerola, misser Jaume Joan Areny, misser Francesc Tristany, misser Sala, // 114*v* // misser Domingo Prexana, misser Aguiló, misser don Joan Vilalba. Als quals fou proposat que los visitadors fessen subastar lo offici de credencer dels salaris de la Real Audiència.

115*r* Divendres, a XVIIII. En aquest dia vingueren en concistori misser Aroles, advocat fiscal de la visita, y mossèn Puigmigà, procurador fiscal de dita visita, demanada primer licència, entraren en concistori y referiren a ses senyorias com los senyors visitadors desitgaven la conformitat, es raó y de açò se ha feta embaxada, y desitgant correspondre han vist los capítols de Cort, molts doctors an juntats han resolt que la venda de dit offici y subastació de aquell toca als visitadors, y la sola nominació y approbació als senyors diputats, emperò per lo que son differents en vots, ço és, lo doctors an aplicat los senyors diputats ab los de la visita que·s servesquen que·s junten uns y altres, per a què·u erigen.

E, encontinent se'n fou anat dit magnífic misser Aroles, fonc determinat per ses senyorias que estava bé que los uns advocats y los altres se juntassen y tractassen dit negoci y per ço que·s anàs a la casa del magnífic // 115*v* // misser Fivaller, ha ont estan ajuntats los de la visita, a tornar-los resposta que estaria bé que·s poguessen veure y tractar dit negoci, los uns y los altres advocats se ajunten per a demà, que serà disapte, a les tres ores després migdia, a la sala gran dels reys de la Diputació, y així fonc tornada dita resposta y acceptada de manera que quiscú a cride dels advocats.

116*r* Dimecres, a XXIIII. En aquest dia vingué en concistori mossèn Puigmigà, procurador fiscal de la visita, y digué per part de ses senyorias se havia dit que se ajuntassen los visitadors, y que vuy no·s troben en la present ciutat, sinó quatre, que los demés són fora, que per ço venia de part dels quatre ací per a donar raó y que per al semdemà seran aribats y que en ser arribats se ajuntaran.

Divendres, a XXVI. En aquest dia mossèn Puigmigà vingué en concistori de // 116*v* // ses senyorias, y refferí com los senyors visitadors estaven ajuntats, y que axí ell o feye a saber a ses senyorias, per lo que·ls ho havia promès.

E lo mateix dia, per los senyors diputats y oÿdós, foren enviats a dits visitadors los magnífics misser Miquel Olzina y misser Joan Gaspar de Prat, assesors, en[a] companyia de Francesc Vidal, notari de Barcelona, regint la secretaria major del General, e arribats en una sala de las casas del magnífic misser Fivaller, lo dit magnífic misser Olzina digué que com en dies passats ell se trobàs fora ciutat, y per ço servia són càrrech de assesor lo magnífic Hieònim de Ollers, juntament ab lo dit magnífic misser de Prat, se féu una declaració en la casa de la Diputació, que per no ésser-hi trobat no·u referia com faria dit senyor misser de Prat, que·s troba en dit negoci, y axí dit magnífic misser de Prat digué y referí a dits senyors visitadors aquestes o semblants paraules: «Senyors, com sempre los senyors deputats hagen desitgat y desitgen tenir correspondència ab ses mersès en tota occasió an sempre procurat, y axí per lo que acerca del offici de credencer dels salaris del magnífics doctors del Real Concell s'an seguit debats, y avent-se ajuntats per part de vostres mercès los advocats, y axí mateix per part dels senyors deputats y oÿdós, per ser-se trobats differents aprés foren ajuntats tots junts en casa de la Diputació, ço és los anomenats per los senyors diputats y també los anomenats per los senyors visitadors, en la sala gran, y aprés de haver-se ajuntats los uns ab los altres e romangue- // 117*r* // ren cada huns ab sos papers, y axí vist lo dupte, los senyors diputats ab los senyors oÿdós y assesors han declarat lo dupte, lo qual se·ls darà». Y respongué lo senyor canonge Fivaller, altre dels visitadors, que ells agraïen molt la bona correspondència y que·u mirarien, e lo mateix dia fonc lliurat lo dit acte de declaració a mossèn Pere Carbonell, notari de la visita.

117*v* Octubre, MDCIII

Dijous, a II. En aquest dia vingueren en concistori, convidats primer per ses senyorias, los senyors: canceller Rovirola, regent Castelló, misser don Luís de Paguera, misser Salba, misser Santjust y misser Bonet, doctors de la Real Audiència. Als quals fonc proposat per lo senyor deputat ecclesiàstich lo que s'és fet acerca dels procheïments[b] // 124*r* // per los senyors visitadors, y·ls foren llegits los vots dels advocats ajustats, així per part de ses senyorias com

a. a continuació ratllat compa.
b. a continuació tres documents inserts en els folis 118r-122r transcrits a l'apèndix 8, pàgs. 813-815.

per part dels visitadors, y també los fonch llegit lo acte de declaració fet per ses senyorias y assessors, y lo capítol primer del nou redrès, dit de la visita, y lo capítol 39 de les últimes Corts de 1599. Los quals acte de declaració y vots dels advocats són ací[a] cossits y són conforme en ells està contengut.

124v Dimecres, a VIII. En aquest dia ses senyorias enviaren, ab embaxada a sa excel·lència, los senyors: abbat Palmerola, Pons de Peramola, misser Miquel Çarrovira. Los quals, arribats devant sa excel·lència, feta la cortesia acostumada, li representaren, de part de ses senyorias, los molt grans y excessius agravis feyen los soldats de cavall a tot aquest Principat, y en particular // 125r // als naturals y habitants en la vila de Sarrià, y també lo de la captura se ha feta de la persona de Pere de Ragadell, persona militar, sens provisió de jutge y instància de part. Y sa excel·lència los respongué que sempre y quant amostraran los soldats faran excessos hy provehirà ab cuydado, y en lo de la captura de Pere Rayadell que ell ho manarà mirar y provehirà.

125v Dimars, a XIIII. En aquest dia, los senyors diputats y oÿdós ab los magnífics assessors, advocat fiscal, ajuntats en lo present concistori, arribaren los molt magnífics senyors Raphael de Rovirola, canceller, Joan Castelló, regent la Real Cancelleria, misser don Luís de Paguera, misser Miquel Salba y de Vallseca, misser Hieònim Sentjust y misser Francesc Bonet, los quals ya a dos del corrent foren cridats per a consultar y demanar concell acerca lo fahedor per lo negoci de la visita, y així ajuntats en lo concistori lo senyor diputat ecclesiàstich digué estas y semblants paraules: «nosaltres havem supplicat a vostres senyorias y mersès nos fesen mersè de venir ací per a concellar lo fahedor // 126r // acerca del negoci de la visita, que a dos del corrent fonc consultat ab vostres senyorias y mersès», e oÿda dita proposició, lo senyor canceller, fet lo degut acato, respongué aquestes y semblants paraules: que ell havia entès lo que era estat consultat y vist los papers y capítols de Cort, lesores foren llegits, y en lo discurs del negoci los ha apparegut que ere de molta qualitat y discusió, y que per ço los aparexia que, ab licència de sa excel·lència, se applicassen més doctors del concell, per a millor poder-se determinar, y així tots los demés, regent la cancelleria y doctors, foren de mateix parer, y així, acabat de votar lo dit magnífic misser Francesc Bonet, qui era lo darrer en vot, se alsaren y se'n anaren acompanyats dels senyors oÿdós ecclesiàstic y militar, ab les masses altes, fins al cap de la scala y allí se despediren, y se ajuntà altra volta lo concistori dels senyors diputats y oÿdós, y ajuntats digueren y resolgueren que attès demanen més doctors n·i fossen applicats altres sis, y així anomenaren los següents: misser Maguerola, misser Fontanet, misser Joseph Ferrer, misser Benach, misser Pineda, misser Torner.

127v Dijous, a XVI. En aquest dia són arribats en lo present concistori los senyors don Francesc de Erill y don Guillem de Yvorra, acompanyats de alguns ganaders, y digueren aquestes y semblants paraules, les quals referí dit don Francisco de Erill, ço és, que ells venien a donar raó a ses senyorias lo gran dany que lo present principat de Cathalunya reb de la compra fa la present ciutat dels bestiars compren de francessos, enviant en Fransa molts milanars per a dites compres, dexant de comprar lo bestiar que·s en Cathalunya, que és molt, y lo que és en Serdanya, de manera que si dexan de comprar serà forsat haver de plegar lo bestiar, y aprés serà molt gran dany de Cathalunya, faltant dit bestiar, perquè faltaran carn, llanes y los dinés, que van en Fransa.

Disapte, a XVIII. Dia del gloriós evangelista sanct Lluc. En aquest dia, de matí, tocades les nou ores, se ajuntaren los senyors diputats y oÿdós, y per ses senyorias foren // 127r // enviats, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: abbat Palmerola, don Guillem de Yvorra, Bernat Romeu, ciutedà. Los quals anaren, ab los vergués devant ab les mases grosses, y acompanyats de molts officials de la present casa y del General, los quals aprés de ésser tornats de la embaxada digueren en concistori, parlant lo senyor abbat Palmerola, y digué com sa excel·lència los havie refferit que tenia carta de sa magestat, contenint en ella dos o tres caps, y que duptave de poder-ho tractar ab ses senyorias per estar molt occupat per lo que aguardava aquest dia lo marquès de Santacrus, que a d'entrar vuy, y que tenie molta gana de tractar ab los diputats, per poder-ho assentar a gust de dit senyors diputats.

127v Dimars, a XXI. En aquest dia, després dinar, los senyor diputats y oÿdós, enviats a cercar per sa excel·lència, acompanyats ab los vergués devant ab les masses grosses y ab molts officials, anaren a casa de sa excel·lència y arribats allí en una instància que estava sa excelència, y arribats allí sa excel·lència los digué estes y semblants paraules: «jo desigava parlar ab vostres mercès y pens vostres mercès desitgaven parlar ab mi», y replicant que diguessen los senyors diputats, lo senyor diputat ecclesiàstich dix que no tenien que dir, sinó sperar la resposta de sa excel·lència, y així dix que quant en lo primer cap dels

a. a continuació ratllat origi.

que li's volia dir és que sa magestat ha pres resolució en lo de las galeras, conforme delliberaren y podran veurer ab la carta de sa magestat, la qual donà en mà del senyor diputat ecclesiàstic. Y en lo del segon cap, que donen orde que vinguen los embaxadors, perquè tenen orde que se'n vinguen, y seran fora de allí, ell dirà lo que sa magestat ha resolt acerca de la embaxada han feta.

Dimecres, a XXII. En aquest dia los senyors diputats y oÿdós enviaren ab embaxada a sa excellència los senyors: abbat de Besalú, don Plegamans de Marimon, Julià de Navel, ciutedà. Los quals acompanyats de molts officials y ministres // 128r // del dit General, ab los porters devant ab les mases grosses, anaren a la casa de sa excel·lència, y de part de ses senyories, explicaren la embaxada que·s del tenor següent:

«Los deputats del General de Cathalunya, ab les últimes cartes de 29 de setembre y 10 de octubre de sos embaxadors residents en la cort del rey, nostre senyor, tenen avís com vostra excellència té la resolució y resposta als caps de sa embaxada, y orde de sa magestat per a publicarla. A 18 del present, ab embaxada supplicaren a vostre excel·lència no·ls diferís dita mersè, y fou vostra excel·lència servit respondre que en dit particular tenia carta de sa magestat y molta gana de tractar-ho ab dits deputats y assentar-ho a gust d'ells, y que no podia en aquell dia per sperar lo marquès de Santacrus. Lo die de haïr, demanats per vostra excel·lència, acudiren personalment ab molt gran contento y demostració de alegria de tota esta ciutat, sperant y aguardant, en execució del real ànimo de sa magestat, los donaria la resposta als caps de sa embaxada, segons las intruccions de sos embaxadors, del que vostra excel·lència no fou servit, dient-los publicaria la resolució y assiento se havia pres en dits caps ab que primer donassen orde a dits embaxadors se'n vinguessen y fossen fora de la cort. No podien significar ab paraules lo sentiment, dolor y viva pena los ha causat dita resposta, y a tots los del present Principat an tingut notícia d'ella, que per saber un [succés] dichos en observansa de las generals constitucions y privilegis, aparegué convenient hagan de aguardar que los embaxadors de aquest Principat sien abcents de la real pre- // 128v // sència de son rey y senyor. Per ço dits deputats supplican a vostra excel·lència sia servit de publicar-los la resposta de sa magestat als caps de dita embaxada, que a més serà evitar los gastos an de fer y faran dits embaxadors en la real cort, tindrà son degut effecte la confiança sempre an tinguda de vostra excel·lència en benefici de la Generalitat, al que ha conegut y coneix vostra excel·lència an acudit de servir-lo, y

així supplican done lloc a dilació, majorment tractant-se[a] de reparos de agravis formentats per ministres de ací».

E tornats de dita embaxada, lo dit senyor abbat de Besalú ha referit a ses senyorias que sa excellència a respost molt benignament[b], desitgant-ho fer ab benefici de la terra, y que ell no tenia orde de publicar-los dita resolució que los embaxadors no fossen fora de la cort, y que si los senyors diputats volian scriure a sa magestat, ell també scriurà de conformitat, supplicant a sa magestat vulle publicar, ans que vinguen los embaxadors, y que lo concistori scrigué a sa magestat per lo de les galeres enviant persona.

129r Disapte, a XXV. En aquest dia los senyors diputats enviaren a convidar persones dels tres staments, per a que vinguessen aquest mateix die després dinar, y així convidats per los vergués, vingueren a la present casa los següents, ço és:

Per lo bras ecclesiàstich, los senyors: fra Onofre de[c] Oluya, prior de Gualter, abbat de Besalú, abbat Palmerola.

Per lo militar, los senyors: don Miquel de Cruïlles, don Plegamans de Marimon, don Gispert de Guimerà, Jaume de Aguilar, Pons de Peremola, Francesc Cossma Fivaller.

Per lo real, los senyors: conceller en cap de la present ciutat, misser Miquel Çarrovira, mossèn Julià de Navel, Gaspar Càrcer, // 129v // Raphael Cervera, Raphael Llaudes.

Als quals per ses senyorias los fonc proposat lo següent:

«A 20 del corrent rebérem carta dels embaxadors tenim en cort, ab la qual nos scrivien que lo senyor virrey te ací la resolució que sa magestat ha pressa en los caps de la embaxada li tenim feta, y que an obtinguda una carta del rey nostre senyor per sa excel·lència, ab la qual diuen li donà orde no·s publique dita embaxada. Dimars nos envià ha demanar lo senyor virrey, hi'ns digué que tenia dita resolució y que fésem venir los embaxadors, que entenent eran fora de la cort publicaria dita resolució. Dimecres replicàrem a sa excel·lència nos fes mersè de publicar-nos dita resolució, ab embaxada li férem, respongué que no tenia orde de poder-la publicar, que los embaxadors no fossen fora de la cort, y que desityava donar-nos contento, y que

a. *a continuació ratllat* de repos.
b. *a continuació ratllat* ab.
c. *a continuació ratllat* Lantorn.

si'ns aparexia supplicar al rey li donàs orde de publicar, ans de exir los embaxadors de la cort, nos afavorirà ab cartes. Duptam si convé supplicar a sa magestat, que done orde de publicar dita embaxada, ans de moure's dits embaxadors de la cort, o si convé més scriurer als embaxadors que se'n vingan y procurar de saber lo que sobre dita embaxada ha determinat sa magestat. Supplicam a vostres senyorias mercès nos fassen mersè de aconcellar-nos sobre est fet així com nos feren mercè de aconcellar-nos quant enviarem la embaxada».

E oÿda dita proposició per dits senyors de dit ajust, aconsellaren a ses senyorias que's scrigués als embaxadors que no vinguessen que primer no sie publicada la resolució ha pressa sa magestat en los caps de la embaxada, perquè no essent la resolució qual convé, seria gran inconvenient haver de fer altra embaxada.

130r Diumenge, a XXVI. En aquest dia los senyors diputats enviaren, ab embaxada al molt reverend Capítol de la Seu de la present ciutat, los senyors: don Guillem de Ivorra, misser Miquel Çarrovira. Los quals arribats allí representaren al dit reverend Capítol, de part dels senyors diputats lo següent:

«Als senyors diputats los pesa molt que·s sia offerta occasió de differències entre aquest molt reverend[a] y insigne Capítol y la ciutat, y per la obligació que tenen de desitjar la quietut y repós de les coses de aquest Principat, així en general com en particular, nos envien per a que de sa part suppliquem ad aquest molt reverend[b] e insigne Capítol los fassa mersè de fer a saber si tindran a bé que ells se interposan, ab ànimo y fi de concertar les dites differències, per a que ab la ajuda de nostre senyor vayan procurant fer les diligències y bons officis que per a dit effecte sien nessesaris, y entre tant suppliquen ad aquest reverend y insigne Capítol sien servits que no·s pas avant en fer nous procheïments que puguen-mes impedir aquesta bona intenció».

E tornats dits senyors de dita embaxada, refferiren en concistori com lo dit reverend y insigne Capítol besan a ses senyorias les mans de la mersè de voler-se posar medianers de las differè(n)cies y ha entre la ciutat y dit Capítol, y que per ara no poden posar-ho en ses mans, perquè sa excel·lència si és posat y pus si és posat no poden per ara fer, y que podent-se fer, ells ho rebran a mersè hy·ls agraexen molt la mersè de la offerta los han feta, donant raó dels procheïments fets, dient que·ls han fets ab molta maduresa y // 130v // per haver-los llevada l'aygua y altres coses, que ellas mateixes obligan al que an fet.

Dit dia los dits senyors, de part de ses senyorias, foren envia(t)s a la ciutat, concellers y Concell de Cent, y arribats allí, representaren a dits senyors concellers y Concell de Cent y arribats allí representaren a dits senyors concellers y concell de Cent lo mateix que al Capítol s'és representat. Y poc aprés vingueren ab embaxada de part de dit Capítol los senyors: canonge Joachim Palau, canonge Pons. Los quals, entrats en lo concistori, representaren a ses senyorias que venien a fer gràcies a se senyorias de la offerta los han feta y per fer-los a saber com sa excel·lència s'era posat y que en venint occasió la rebran de la mà de ses senyorias.

E poc aprés tornaren dit don Guillem de Ivorra y misser Miquel Çarrovira, ab la resposta dels senyors conceller y Concell de Cent, y an refferit com dits concellers y Concell de Cent han molt agraït la embaxada y com los havien dexada la dita embaxada en scrits.

Dilluns, a XXVII. En aquest dia vingueren en concistori mossèn Jaume de Aguilar, donzell, y mossèn Francesc Palau, ciutadà, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, y entrats en concistori, lo dit mossèn Aguilar dix que venian de part dels senyors concellers a besar les mans a ses senyorias de la mersè los han feta en fer-los la embaxada y offerta feren lo dia de aïr, y que estan ab tracte y que ara lo senyor canceller havia de enviar per les persones del tracte, y que del que faran ne daran raó a ses senyorias.

E, encontinent, lo senyor deputat ecclesiàstic digué que // 131r // besaven les mans als senyors concellers y que estaven promptes a tot allò que concertarien per la pau y quietut convenient.

131v

Noembre, MDCIII

Disapte, al primer de noembre. Dia de Tots Sants.

Dilluns, a III. Dia dels morts.

Dimars, a[a] IIII. En aquest dia los senyors diputats y oÿdós enviaren, ab embaxada al reverend y insigne Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors: don Guillem de Ivorra, Joan Pla de Montornés, // 132r // los quals arribats allí, fe-

a. *a continuació ratllat* capítol.
b. *a continuació ratllat* capítol.

a. *a continuació ratllat* qu.

ren y representaren de part de ses senyories la embaxada següent:

«Los senyors diputats, aprés de haver entès per part de vostres mercès que las contencions susitades entre la ciutat y aquest molt reverend y insigne Capítol se tractaven de concordar-se ab intervenció y ab lo bon medi del senyor canceller elet bisbe de Barcelona, han entès que lo Concell de Cent ha delliberat trametrer embaxadors a Roma y a la cort, lo que ha donat causa als senyors deputats de pensar que en lo tracte del senyor canceller no·s deu haver pres assiento ni resolució alguna majorment, com veuen que lo entredit encara dura, no sens molt gran pesar y sentiment de aquell concistori. Per ço los senyors diputats, continuant lo bon desig y voluntat tant certa que ya han offerta a vostres mercès, de nou se offerexen a tot lo que aquest molt reverend y insigne Capítol los volrà emplear, supplicant a vostres mercès sien servits fer sabedors a ses senyorias del estat en que està lo negoci, per a que[a] aparexent bé a vostres mercès, los dits senyors diputats pugan fer los officis, que en ben avenir y compondrer aquestos debats convinguen, assegurant que, ab moltes veres o faran, com ho deuen a las mersès que aquell concistori ha rebut sempre de aquest molt reverent y insigne Capítol, y convé al servey de Déu y de sa magestat y al bé, repós y sosiego de tots».

E aprés ésser tornats, digué dit senyor don Guillem de Ivorra que lo molt reverent y insigne Capítol besa les mans de ses senyorias de la mersè los han feta los senyors diputats y que ells ho mirarien y tractarien y enviarien[b] embaxada a ses senyorias.

132*v* E aprés, lo mateix dia, de matí, vingueren en concistori los senyors canonge Pere Pau Cassador y Pere [...] Pla, ab embaxada, per part del molt reverent Capítol de la Seu, y demanada licència, la qual obtingueren, encontinent, y entrats en concistori, fet lo degut acato, se assentaren y dit senyor canonge Cassador digué aquestes y semblants paraules: «Molts il·lustres senyors, los canonges y Capítol d'esta isglésia agraexen molt a vostres senyorias los hagen enviat una embaxada tant bona, que l'an enviat per las personas tant calificades, y besan les mans a vostres senyorias y diu que per part del Capítol venen a donar raó de com sent-se'n exit lo senyor canceller, bisbe elet de la present ciutat, rebian a molt particular mersè se interposen en concertar aquest negoci, y que vegen ses senyorias com manen se pose en tracte, que los dits senyors canonges Casador y Pla son per part del Capítol elegits per aquest negoci y que ells per part del Capítol ho tindran a mersè». E, encontinent, digué lo senyor deputat ecclesiàstic besaven les mans en aquest Capítol y estaven promptes en tot lo que·ls fos servey.

Dit dia los senyors diputats y oÿdós enviaren, ab embaxada als senyors concellers en casa de la ciutat, los senyors: don Guillem de Ivorra, Hierònim Çaconomina, los quals, arribats allí, feren la embaxada del tenor segënt: «Los senyors diputats y oÿdós de comptes, desitgant que las contraversias que esta ciutat té ab lo reverent Capítol de la Seu se assenten com convé al servey de nostre senyor Déu, de sa magestat y benefici públic, y per servey d'esta ciutat y Capítol, an fetas a vostres magnificències altres embaxades, y així // 133*r* // bé al Capítol, supplicant-los fossen servits de acontentar-se que com ha medianers tractassen les pretencions que entre esta ciutat y Capítol causan ditas contravèrsias, y de la última resposta que vostres magníficències feren, entengueren que vostres magnificències gustarien que continuassen les diligències a est propòsit fetas, y del reverent Capítol an entès que són contents que dits senyors diputats se interposen en dita contravèrsia, y que sempre los aparega entraran en tracte y nomenaran las personas que serà convenient per a tractar lo que se offerirà, y entès est bon desig del Capítol los ha aparegut enviar-nos a representar-ho a vostres magnificències y supplicar-los se servescan de acontentar-se de que se entre en tracte, que essent certs de la voluntat de vostres magnificències, comensarian dits senyors diputats de tractar ab quin modo y forma se podria donar principi a tractar de las ditas pretencions».

E aprés de haver feta dita embaxada, tornats, dit senyor don Guillem ha refferit que los magnífics concellers han respost, ço és, lo magnífic conceller en cap misser Pere Aylla, que besaven les mans a ses senyorias del bon offici feyan en voler-se posar a tractar aquest negoci, y que ells no podien en ninguna manera posar-ho en tracte, perquè ells tenian conclusió del Concell de Cent y així no podien fer res sens lo Concell.

Dimecres, a v. En aquest die són vinguts de part dels magnífics concellers ab embaxada, los senyors: Julià de Navel, ciutedà, y Francesc de Aguilar, donzell, y han explicat a ses senyorias lo següent: «Los senyors concellers han manat venir a vostres senyories per a respondre a la embaxada s'els féu lo die de haïr, que en lo primer cap de sobreseure diuen que no està en mà d'ells per ser deliberació de Concell // 133*v* // y que no podien sino executar-ho, y en lo segon

a. a continuació ratllat ab moltes veres.
b. a continuació ratllat ab.

[1603] cap que diuen de pujar-ho a Concell de Cent, que no poden en ninguna manera apunctar-lo que no preceesca alguna manera de tracte, y que si tracten ab lo reverent Capítol alguna cosa del negoci y ells ho posen en tracte, de tal manera que parega posar-se ab algun tracte o apunctament, ells ho representaran al Concell de Cent». E aprés los dix lo senyor deputat real que diguen als senyors concellers que si tenen poder de tractar-ho que donen lo si de que·s pose en tracte y si no·l tenen que ajuncten Concell de Cent, perquè·ls volen fer embaxada.

134v Disabte, a XV. En aquest die enviaren los senyors deputats una embaxada al Concell de Cent, qui estava ajustat per la contenció és entre la ciutat y reverent Capítol de la Seu d'esta ciutat, enviant-le-y per embaxadors: don Plegamans de Marimon y mossèn Raphael Laudes, ciutedà, als quals fonc ordenada la embaxada devall scrita, que per ser llarga fos demanat sia legida allí, la qual és del tenor següent: «Il·lustres y de molta magnificència senyors, los deputats y oïdors del General de Cathalunya, dolent-se y lastimant-se de la controvèrsia suscitada entre esta ciutat y lo Capítol, y desijant lo assiento y bon éxit d'ella, la penúltima volta que·s junctà lo Concell de Cent, ab embaxada, representaren a vostres mercès est bon zel, offerint son cuydado y diligència y que de molt bona gana pendrian qualsevol treball per a poder assentar dita controvèrsia, y per vostres mercès fonc respost que lo molt reverent canceller entrevenia en lo negoci y que si no se assentava y dit molt reverent canceller era fora del mig, que leshores podria tenir lloc la dita offerta. Y després, havent entès que lo dit molt reverent canceller era fora del mig, feren embaxada al Capítol, supplicant-li lo mateix, y respongué que li estava molt bé que se interposassen en dit negoci y anomenaren dos canonges per a anar de uns a altres, y ferem altra embaxada als magnífics concellers representant-los lo mateix y la offerta del Capítol, supplicant-los tinguessen a bé de entrar en tracte. Respongueren ses magnificències que eren mers executors del que lo Concell de Cent havia deliberat, que no podian tractar de altre, al que se replicà fossen servits de junctar lo Concell de Cent perquè volian fer-li embaxada, al que se respongué que primer digués lo Capítol lo que volia fer y leshores tractarian si·ls estava bé, al que replicà lo consistori que primer se havia de assentar si estava bé a la ciutat que lo consistori fos tercer y se posàs de per mig, que després entraria tractar de les pretensions de les parts, tornant a pregar junctassen //135v// lo Concell de Cent, lo que no se pugué obtenir. Y havent entès que ha vingut correu y que porta suspensió de censures per algun temps, y que entretant han de enviar lo procés al nuncio, de forma que passats los pocs dies de la suspensió ha de restar plet y devant jutge ecclesiàstic y fora d'esta província, considerant dits deputats y oïdors que dita controvèrsia ha de causar molta inquietut y gastos a tots los poblats en esta ciutat, y que seria per molt gran servey a nostre senyor y molt gran benefici a tots que se evitàs plet tant odiós, nos han manat vinguessem a representar a vostres mercès tot lo fet fins ací, y per a que supplicassem a vostres mercès vejan y tracten si seran servits que se assente per via de concert dita controvèrsia y que dit consistori se interpose com a tercer per a assentar-ho, que de nou offereixen a vostres mercès que ab molt cuydado y diligència procuraran lo bon èxit y fi d'esta contenció». E tornats de dita embaxada referiren en consistori, com ells havien feta la embaxada los era estat ordenat, y que lo paper contenia aquella se era legit allí en Concell de Cent, y assí·ls havien respost, per orgue del senyor conceller en cap, que aquell Concell agrahie dits bons officis feyen los senyors deputats y que ells ho tractarien y tornarien resposta.

Dilluns, a XVII. En aquest die vingueren ab embaxada al //135v// consistori, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent, los senyors Julià de Navel, ciutedà, y mossèn Alexandre de Aguilar, donzell, los quals, en effecte, referiren lo que la dita ciutat y savi Concell agrahien a ses senyorias lo bon zel han tingut de posar-se per medianers en los negocis y contencions són entre ells y lo Capítol, y de la bona correspondència ere estada y és entre ells, aportant en scrits la resolució que lo Concell de Cent havia presa en dit negoci, la qual fonc legida en consistori per lo scrivà major del General, la qual és del tenor següent:

«E continuant a votar dit fet proposat sobre la embaxada feta per part dels senyors deputats, lo dit Concell féu deliberació y conclusió que los senyors concellers, demà o despús demà, com millor los aparexerà convenir, envien una embaxada per dos cavallers als senyors deputats, regraciant-los de part de la ciutat lo bon cuydado, zel, voluntat y desig han mostrat y mostren tenir y las offertas han fetas a la present ciutat, que totte correspondència al amor y unió sempre han tingut entre sí esta casa y la de la Deputació y que bé estan certs que·s dolen he dits senyors deputats de veurer la ciutat posada en semblants inquietuts y quant desijan veurerles assentades, dient-los que sempre y quant per part del reverent Capítol se offerirà tracte que parega estar bé y convenir a la present ciutat, aquell se scoltarà y se representarà al present Concell, perquè sobre dit tracte delibere lo fahedor, y que no entenen en manera alguna

durant dit tracte se pare en la prossecució de la causa de la appel·lació té introduïda devant lo il·lustríssim // 136r // y reverent nunci, resident en Hespanya, sinó que aquella se passe avant remetent lo demés a la bona discreció dels dits senyors concellers».

Als quals fonc respost, per ses senyorias, en effecte, significant-los la gran affecció tenien de servir a la ciutat y de llevar totes dissencions, y majorment entre naturals tant principals y de tanta qüalitat, e que per ells no·s perdria, ans bé ho procurarien ab moltes veres.

Dimars, a XVIII. Festa de la Edificació de la Seu de Barcelona.

Dimecres, a XVIIII. En aquest die vingueren en consistori los senyors canceller y regent y deu doctors del Real Consell, ab lo devall scrit paper designat, y donaren a ses senyorias lo vot en un paper, de mà de quiscú d'ells al peu firmat, lo qual per mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General, fonc[a] allí legida, la qual és ací originalment cosit[b] y buydat, dient ésser les firmes del peu de dit memorial de mà de quiscú d'ells respectivament, y ésser aqueix son vot, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet a nosaltres, devall scrits doctors del Real Consell, proposat per los senyors deputats del General de Cathalunya, oïda la proposició per dits senyors a nosaltres feta a 14 de // 136v // octubre del corrent anys 1603, y també la informació a nosaltres feta per los magnífics assessors y advocat fiscal de dits senyors deputats, vistos los tots los capítols de Cort per a dit fet al·legats y faents, y tots los papers que per intel·ligència de aquell nos són estats donats, attesa la serie y disposició del capítol 39 del nou redrès, fet en les últimes Corts del any 1599, som de vot y parer que la interpretació y declaració feta per dits senyors deputats ab dits assessors, a 20 de setembre del capítol primer del nou redrès, ésser-se poguda fer per dits senyors deputats y aquella ésser vàlida.

Rovirola, cancellarius, don Luis a Paguera, Josephus Benac, Jacobus Pineda, Michael Salba et de Vallseca, Franciscus Bonet, Joannes Castello, regens, Josephus Ferrer, Salvator Fontanet, Hieronimus Torner, Hieronimus Santjust, Joannes Magarola».

Dit die vingueren ab embaxada en consistori, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, mossèn Julià de Navel y Alexandre Aguilar, y explicaren a ses senyorias les oppressions y sinistres informacions fa lo reverent Capítol a esta ciutat, aportant còpia dels memorials donats contra d'esta ciutat y supplicant-los, que com a cap són ses senyorias d'est Principat, miren en dites coses y·ls ajuden, conforme la ciutat ha acostumat fer ab esta casa. Los quals memorials són ací cosits[a].

145r E fonc-los respost per ses senyorias, en effecte, que·lls ho mirarien y legirien dits memorials y farien lo que·s porà per servey de la ciutat.

Dijous, a XX. En aquest dia los senyors diputats, enviaren ab embaxada als magnífics concellers: don Guillem Yvorra y mossèn Joachim Montalt, ciutedà, als quals fonc donada la embaxada, ab un full de paper scrita, del tenor següent:

«Los senyors deputats han mirada la còpia del memorial que vostres magnificències los enviaren, contenint los motius ab que·s diu haver supplicat, de part del reverent Capítol, al il·lustríssim nuncio de sa Santedad, residint en la cort del rey nostre senyor, que revocàs la provisió que havia feta de suspendre les censures posades ací per lo official ecclesiàstic de aquest bisbat sede vaccant, y també han legit lo paper en que estan notats los puncts en què·s diu que differeix aquella informació de la veritat del fet, y desijant acudir a tot lo que al servey de Déu y benefici de aquesta ciutat convinga, considerant que en les presents differències, per ara ninguna cosa pot ésser de major importància, ni que més convinga a la pública utilitat, que procurar algún assiento per via de concert y de concòrdia, supplican a vostres magnificències y al savi Concell de Cent, per orde del qual los són estades enviades les dites scriptures, sien servits fer-los a saber si és sa voluntat que se interposen per a dit effecte, conforme lo reverent Capítol per sa part los ne ha donada comunicació, perquè estan apparellats y se offereixen a fer les diligències y bons officis que·ls sia possible per a alcansar // 145v // aquest fi, sperant en Déu que prest y sens dilació se trobaran medis convenients y al propòsit, ab que podran excusar-se los gastos y les inquietuts que poden seguir-se de semblants inquietuts».

E los dits senyors embaxadors, tornats en consistori, referiren com los magnífics concellers los han dit que besaven les mans a ses senyorias per la mersè los fan de continuar sos bons officis, supplicant-los que·ls passen avant, perquè

a. fonc ... buydat *interlineat al marge esquerre.*
b. cosit *corregit damunt de* cosida.

a. a continuació un vot i dos memorials transcrits a l'Apèndix 8, pàgs 815-818..

[1603] lo Concell de Cent los ha donat lloc per a que se pugués tractar tota cosa de concert, dient los senyors deputats lo com se porà assentar lo dit negoci y ells poder-ho representar al savi Concell de Cent y que no dexen de fer-los mercè de continuar sos bons officis.

Divendres, a XXI. En aquest die enviaren, ab embaxada los senyors deputats als magnífics concellers de la present ciutat: don Guillem de Yvorra, mossèn Joaquim Montalt, ciutedà, per explicar-los la embaxada següent:

«Los senyors deputats diuen que per a posar en effecte la comissió que vostres magnificències y lo reverent Capítol los ha donada de sercar forma ab que pugan restar assentades les diferències corrents, tenen necessitat de saber abans lo que·s pretén per cada una de les parts, per ésser lo principi y fonament de tot lo negoci, y axí supplican a vostres magnificències los facen a saber quals són les coses que de part de la present ciutat se pretenen contra la opinió de dit Capítol y los motius ab que té fundada dita pretenció».

146r E tornats dits embaxadors de dita embaxada, referiren que ells han fet dita embaxada conforme los és estat ordonat, y han-los respost que besan les mans de ses senyorias per la mercè que·ls fan de passar avant en aquestos negocis y que lo molt reverent Capítol és lo que ha mogudes les contencions y és actor en aquest negoci y pus és actor que diga ses pretensions, perquè la ciutat no ha fet més de defensar en aquestos negocis.

Disapte, a XXII. En aquest die enviaren los senyors deputats una embaxada al reverent Capítol de la Seu de Barcelona, ço és, als senyors don Alexandre de Lantorn y a mossèn Joachim Montalt, ciutedà, als quals fonc ordenada la scriptura següent perquè la referissen allí, del tenor següent:

«Los senyors deputats diuen que per a posar en effecte la comissió que vostres mercès y los magnífics concellers los han donada, de sercar forma ab que pugan restar assentades les difficultats corrents, tenen necessitat de saber abans lo que·s pretén per cada una de les parts, per ésser lo principi y fonament de tot lo negoci, y axí supplican a vostres mercès los facen a saber quals són les coses que per part de aqueix reverent Capítol se pretenen contra la opinió de dita ciutat y los motius ab que té fundada dita pretenció».

E tornats en consistori referiren com aquell reverent Capítol besave les mans a ses senyorias de la mercè los fan y bons officis, e que ells ho tractaran allí y enviaran los memorials demanen.

146v En aquest mateix die vingueren en concistori los reverents senyors: Pere Pau Cassador y Pere Pla, doctors en drets y canonges de la Seu de Barcelona, per part del reverent Capítol de dita seu, los quals per part de dit Capítol, digueren a ses senyorias y explicaren, en effecte, com aquell reverent Capítol agrahie molt les mercès que aquest consistori los feye en posar-se per medianés en les contencions són entre dit Capítol y la present ciutat, per lo que ne besaven les mans a vostres senyories. E havent vist y entès lo que per part de ses senyorias lo die de vuy los és[a] estat enviat a dir ab sa embaxada, han determinat de enviar los caps dels agravis y quexes tenen per a que·s tornen a lloch, les quals són en un paper aporten allí, lo qual liuraren a ses senyorias y també còpia de la sentència o provisió feta per lo il·lustríssim nuncio, per a que entenguen ses senyorias com jurídicament se ha proveït. Y també se ha resolt en dit Capítol y han anomenat a ells dits dos canonges per reportar les consultes y apunctaments faedors acerca de dits negocis, offerint-se de entendre en aquells sens alsar la mà d'ells, per lo que desijan la quietut de tots y de les ànimes.

E los dits senyors deputats reberen los dits papers y·ls digueren en effecte que ells desijan en estrem la quietut de tots, y faran en dit negoci quant los sie possible y per dit effecte estan ací ajunctats y estaran sens perdonar a treballs de ses persones ni a vigílies.

E rebuts los dits papers, encontinent, los dits senyors deputats, enviaren als magnífics concellers y Concell de Cent, que estava ajustat, essent ya de nit, als senyors don Alexandre // 147r // de Lantorn y Joachim Montalt, ciutedà, per a explicar-los la embaxada devall scrita y ultra d'ella, donant-los orde de dir-los lo gran desig ha tingut y té aquest consistori de allanar dites contencions, y lo quant estan posats, ab moltes veres, sens perdonar a treballs de ses persones ni a vigílies, de entendre-y, la qual embaxada, ab un full de paper los és donada en scrits, és del tenor següent:

«Los senyors deputats per a continuar los bons officis que han emprès de fer, procurant que·s prengue assento en les differències suscitades entre aquesta insigne ciutat y lo molt reverent Capítol de la Seu, enviaren lo die de haïr una embaxada a vostres magnificències, supplicant-los fossen servits fer-los a saber lo que·s prete-

a. és *interlineat.*

nia de part de aquesta ciutat contra la opinió de dit Capítol, y perquè vostres magnificències respongueren que per ésser lo molt reverent Capítol actor en aquest negoci se li havian demanar primer ses pretensions, seguint aquest orde y parer les han demanades y lo dit Capítol los ha enviat un paper de ses pretensions al consistori, y de paraula s'els ha dit que han nomenat dos persones de dit capítol per reportar lo que se offerirà per al effecte del negoci, y per ço supplican a vostres magnificències y savi Concell sien servits manar-los enviar a dir, ab la matexa forma o altra forma, lo que la present ciutat pretén, per a que pugan fer les diligències que desijan en sercar los medis convenients per a compondre les dites differències ab brevedat y excusar los gastos e inquietuts que solen seguir-se de semblants contencions».

E tornats en consistori, referiren a ses senyorias com han repor- // 147*v* // tada la dita embaxada als magnífics concellers y Concell de Cent de la present ciutat, conforme los és estat ordenat y dexada allí la còpia, la qual fonc allí legida per lo scrivà del dit Concell, e lo conceller en cap, en nom del Concell, en effecte, los respongué que sempre havien tingut per molt cert aquella ciutat que ses senyorias havien de posar la mà en assentar estos negocis y havien tingut y tenien molt gran confiansa, que per medi de ses senyorias pendrie lo assento en las differències occorrents més convenient y que allí se tractarie lo que per ses senyorias los era estat representat y pendrien deliberació.

Entenent ses senyorias de dits embaxadors com dit Concell encara estava ajustat y tractava dits negocis, se detingueren dits senyors deputats y oïdors en consistori fins a les vuyt hores o cerca de la nit, sperant la resposta y perquè entengueren aprés, de alguns de dit Concell, que serie molt tart quant haurien resolt, y ésser hora tempestuosa y freda y haver-hy algunes persones en lo consistori de molta edat, se'n anaren de consistori, restant concertats de venir demà de matí en dit consistori, no (o)bstant, que sie diumenge, per entendre la resposta de dita ciutat y aprés veure lo faedor en dit negoci.

Diumenge, a XXIII. En aquest die, de matí, se ajustaren los senyors deputats en consistori per a sperar dita resposta de la ciutat y entendre en lo faedor.

148*r* En aquest mateix die vingueren en consistori los senyors Julià de Navel, ciutedà y Joan Pau Rifós, mercader y racional de dita ciutat, los quals, per part dels magnífics concellers y Concell de Cent de dita ciutat, explicaren a ses senyorias la molta mercè havie rebut dita ciutat y Concell ab la embaxada s'els féu lo die de hair per part de ses senyorias, y de les demés atràs y dels bons officis y zel de ses senyorias, com bé tenen acostumat estes cases, offerint-se aquella en lo matex en tota occasió, com té acostumat. Y també referiren com lo Concell havia determinat, acerca de la contencions occorrents entre ells y lo reverent Capítol de la present ciutat, lo contengut en la scriptura, que ací aportaren còpia, de la qual ací està cosida, dient de paraula com se[a] havia nomenats a ells, dits senyors Julià de Navel y Rifós, per reportar les consultes y apunctaments de dits negocis, los quals entendrien de nit y de die en dits negocis.

E los senyors deputats los respongueren com ells estan sempre prests en fer lo que tocarà a ells, tant en dits negocis com en lo demés s'els offeria, e que non llevaran la mà sens perdonar a treballs de ses persones ni a vigílies.

Dilluns, a XXIIII. En aquest dia, de matí, vingueren en consistori los dits canonge Cassador y Pere Pla, persones eletes per dit Capítol, y mossèn Julià de Navel y Joan Pau Rifós per part de la ciutat y allí, los uns aprés altres, tractaven y apunctaven de les pretensions de les parts y concòrdia, de matí y després dinar, fins a les set hores de la tarde.

148*v* Dimars, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir, y no fou feriat. Dit die vingueren en consistori, de matí, los dits tractadors del reverent Capítol y estigueren allí molt bona estona y aprés a la tarda.

Dimecres, a XXVI. Dit dia vingueren dits tractadors en consistori per dita raó.

Dijous, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren, consistorialment, a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats primer per ell per son secretari, y arribats allí, en effecte, los dix lo contenguda en la carta de sa magestat, continuada en lo libre de[b] Letres de Rey, y acerca del contracte de les galeres a la excel·lentíssima duquessa de Maqueda, e los dits senyors deputats, en effecte, li respongueren, aprés de rebuda dita carta, ab lo sòlit acato y respecte que·s deu, que ells ho tractarien en son consistori.

Divendres, a XXVIII. En aquest die los senyors // 149*r* // deputats enviaren, ab embaxada al[c] excel·lentíssim loctinent general, ab la forma costumada, los senyors: prior Oluja, don Gis-

a. se *interlineat, damunt de* dit concell *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* deliberacions.
c. al *interlineat, damunt de* ab lo *ratllat.*

[1603]

pert de Guimerà y misser Domingo Prexana, ciutedà, als quals fonc ordenada la embaxada següent:

«Los deputats del General de Cathalunya tenen entès que vostra excel·lència a[a] ... de[b] ... mes del corrent any, ha manades publicar unes cridas, en les quals, en effecte, se prohibeix y mana a totes y qualsevol persones de qualsevol stament, grau o condició sien, que de la publicació de aquelles en avant, per via directa o indirecta, públicament ni secreta, en manera alguna, pugan traure del present principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, axí per mar com per terra qualsevol blats, vins, olis, civades y altres vitualles, sots les penes contengudes en dites crides, a les quals se ha relació sens approbació de aquelles. E com excellentíssim senyor, en lo present Principat y comtats sie líbero lo comers de vitualles y la prohibició feta en dites cridas sia general, sens motiu de charestia y sens limitació ni prefixió de temps, ni excepció de persones, del que notoriament resulta contrafacció de diverses constitucions y en particular del rey en Jaume 2º en la tercera Cort de Barcelona, any 1299, capítol 10, y del matex en la Cort de Leyda, anys 1301, capítol 7, en lo títol «De vectigals» y de Pere 3, en la Cort de Perpinyà, any 1351, capítol 3, en lo títol «De comercis», per ço nos han manat, extrajudicialment, representessem, con representam, a vostra excel·lència dites contrafaccions, per a que vostra excel·lència se servesca manar revocar dites crides, per observansa de dites constitucions, con de vostra excel·lència se confia».

E tornas de dita embaxada, referiren com ells havien feta dita embaxada, conforme los és estada ordenada, y que sa excel·lència los ha respost que ell ho veurà.

149v En aquest mateix die los consultors advocats, devall scrits, donaren a ses senyories lo vot, devall scrit, fermat y sota scrit per ells, conforme és ací originalment cosit y és del tenor següent:

«Sobre lo fet de la consulta per los molts il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes del trienni corrent, feta als doctors consultors baix subsignats de y sobre lo que conforme a capítols de Cort y styl de la casa de la Deputació, per descàrrech de llurs officis y complir ab llur obligació, deuen y poden proveir y manar, acerca de una supplicació presentada en lo consistori dels dits senyors deputats a instància del procurador del General, en y ab la qual ha deduït y assenyalat molts y notables danys, detriments y diversos fraus, que en lo present principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya qüotidianament se cometen per les persones que són tingudes en pagar los drets del General, y així bé, per los taulers y altres officials y ministres a qui toca la exacció dels drets de la dita Generalitat, y moltes contrafaccions de diversos capítols de Cort y molts descuyts, omissions y negligències que·s cometen en les ditas exaccions dels dits drets, y que·n resulten moltíssims inconvenients y prejudicis per a la dita Generalitat, y que com necessitan de prompte y convenient remey, demana ésser proveït en tot compliment de justícia, com més largament en dita supplicació se conté; vista per dits consultors la dita supplicació; vist un memorial sens firma ni peu intitulat «Memorial dels caps que fan redressar y assentar en benefici del General, conforme a capítols de Cort», vista una relació en scrits, firmada de Francesc Tarragó, racional, Luc Thalavera, Miquel[a] // 152r // Orpí, Pere Moreig, Marc Antoni Carreras, Joan Serra, Jaume Losada y Jaume Elra, tots officials de la dita casa. Vist altre memorial presentat y firmat per Joan Antoni Martí, guarda del General ordinària; vista una deliberació feta per los dits senyors deputats y oïdors de y sobre les coses en dita supplicació assenyalades; vist lo vot en scrits dels magnífics assessors ordinaris de la dita casa de y sobre la consulta que los senyors deputats y oïdors de comptes los havien feta sobre les matexes coses; vist lo capítol de Cort del libre dels Quatre Senyals que comença «Ítem com experiència», de les Corts del any 1452, y axí bé los capítols 13, 34, y 84 de les últimes Corts del any 1599; que per dits magnífics assessors en dit vot són estats mencionats y cotats; los infrascrits consultors, hagut entre sí madur tracte y feta privadament y en comú llarga discució de totes les sobredites scriptures y de les coses en elles contengudes, attenent en tot a la deguda observansa dels capítols de Cort y al que per ells està ordenat y disposat, y finalment atteses totes les coses que se han de attendre y assenyaladament attesa la dispossició del dit capítol de Cort del any 1452, començant «Ítem com experiència», són de vot y parer, que per observansa del dit capítol, los molt il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes, si bé no deuen ni poden, per occasió del dits danys y detriments del General, fer comissió general per fer cerca o visitació per tot lo Principat y comtats, emperò tenint notícia o relació que en alguna part del dit Principat y comtats necessita remey per obviar y remediar dits danys y altres desordes, poden y deven trametrer a la part al-

a. a continuació un espai en blanc de 4 mm.
b. a continuació un espai en blanc de 5 mm.

a. a continuació un vot transcrit a l'Apèndix 8, pàg. 819.

gun official o ministre de dita casa a llur conexensa, com no sia del consistori ni dels assessors ordinaris, entès emperò que lo tal official o ministre, en lo que tindrà respecte a punició de culpas no puga fer processos ni exercir jurisdicció, com per capítols // 152*v* // de Cort, en la casa de la Deputació de Barcelona y en totes les deputacions locals hy haja deputats, assessors y advocats fiscals, als quals specta fer dits processos y administrar justícia.

Descamps, consulens. Tristany, consulens. Prexana, consulens. Vidit Pomet, consulens. Palmerola, consulens. Bernardus Sala, consulens».

Diumenge, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest dia se féu extracció de concellers y obrés, y foren extrets:

Misser Francesc Gamis, donzell[a], doctor en drets; mossèn Archàngel Queralt, doctor en medicina; Magí Grau, ciutedà; Pau Albaret, mercader; Jaume Hernandis, apothecari.

Obrers: misser Balthezar Morell, doctor en drets; Bosser, mercader[b].

158*r* Decembre, MDCIII

Dilluns, lo primer. En aquest die juraren en casa de la ciutat los novells concellers y no anaren a la Seu per respecte del entredit hy havie, com apar atràs.

Dit die anà lo consistori, en la forma acostumada, a casa del excel·lentíssim loctinent general per sa magestat, cridats primer per ell per son secretari, y arribats allí, ab lo sòlit acatament, los dix, en effecte, com sa magestat li havia donat orde ab sa real carta los digués la resolució que se era presa en los caps de la embaxada se li ere estada feta de sa part, per sos embaxadors, que són vuy en cort, donant-los una carta de sa magestat tenie en mans, y dientlos que perquè lo contengut en dits caps ere cosa molt llarga, havia resolt de fer-ho legir per son secretari, lo qual ho legí allí, y aprés de legit, los dix que ell los ne manarie donar còpia, la qual fonc aprés aportada en consistori per dit son secretari mossèn Gabriel Olzina, cavaller y scrivà de manament, conforme és ací cosida iunctament ab dita real carta.

Dimars, a II. En aquest die mossèn Francesch Montalt, cavaller, síndich del General, referí en consistori com ell és anat, per orde de ses senyorias, al excel·lentíssim loctinent general vuy per a que manàs revocar una comissió feta en lo mes de maig proppassat per lo senyor archabisbe de Tarragona, loctinent general, son predecessor, // 158*v* // en la persona de don Gaspar de Gavara, capità de dos companyias de cavall, les quals van per Cathalunya, la qual és contra constitució, e lo dit senyor loctinent general ha respost al dit síndic en effecte que ell no sabia lo que·s ere, perquè no s'és fet en son temps, y que ell se'n informarie y u manarie veure.

E també lo mateix die ha supplicat a sa excellència, de part dels senyors deputats, sie servit manar revocar una crida feta per sa excel·lència a 28 de noembre proppassat, sobre forments y altres vitualles, e dit senyor loctinent ha respost al dit síndic, que entenia que no havia rompiment de constitucions, y que se'n ere molt ben informat y estava ben fet.

Dit die se féu crida de braços per a demà, a les dos hores, per a consellar a ses senyorias lo que·s dega fer acerca del contengut en dit memorial y resposta de dita embaxada.

Dimecres, a III. En aquest die hy hagué ajust de persones dels tres staments en la sala gran de la present casa, preceint la crida del die de haïr, y enviaren ses senyorias una embaxada de tres persones, ab masses, al Concell de Cent, qui estave ajustat leshores, supplicant los fossen servits de enviar-los allí un conceller, com era costum, per lo que tenia necessitat de tractar alguns negocis de pes y consideració. E fonclos respost, en effecte, que en haver jurat los concellers y Concell procurarien en dar contento a ses senyorias. Y estant, bona // 159*r* // estona aprés, sperant y veent que ya era de nit los senyors deputats, inseguint lo parer de les dites persones dels staments, prorogaren dita congregació per a demà a les dos hores, les quals persones hy foren per no haver-se encara proposat res, no són continuades sinó les del die següent.

Dijous, a IIII. En aquest die, després dinar, inseguint la porrogació de braços feta lo die de haïr per ses senyorias, hy hagué ajust de braços o persones dels tres staments en la sala dita de la scrivania major de dita casa, ab la qual foren les presents les persones següents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat Montagut, abbat Codina, sacristà Junyent, ardiaca de Benasch, abbat Palmerola, prior de Calaf, prior Costa, canonge Saleta.

Per lo militar, los senyors: don Berenguer de

a. donzell *interlineat.*
b. a continuació un memorial i una carta, transcrits a l'Apèndix 8, pàgs. 819-821.

Paguera // 159*v* // don Joan de Josa, don Plegamans de Marimon, don Guillem Yvorra, Francesc de Marimon, Jaume de Aguilar, Martí Joan Dezpuny, don Guerau de Marimon, Francesc Dezllor, Francesc Puig, Martí Gener, don Bernat de Paguera, Cipion de Vallgornera, don Ramon de Vilanova, Marc Lentes, don Jaume Camps, don Gispert de Guimerà, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, don Joan de Lupià, don Alexandre de Lantorn, Pons de Peramola, // 160*r* // Francesc Cosma Fivaller, Francesc Gualbes, don Hieròmim Vila, Riambau de Corbera, Balthezar Miquel Pardina, don Alex Albert, don Joan Amat, don Pedro Bosch, don Henric Salba, Pere Granada, Francesc de Monrodon, Silvestre Sayol, misser Pere de Bellet, Francesc Costa, Miquel Hieròmim [Labarí], don Bernat Salba, Francesc Montalt, don Philip Roger, don Bernat de Pinós, Francesc Lentes, Miquel Francesc Pol, Francesc Puig y de Sellent, // 160*v* // don Francisco de la Nuça, Miquel Lasseres, Joan Pla de Montornés, don Federic Meca, Perot de Tamarit, don Miquel de Cruÿlles, Philip de Sorribes, don Félix Malendrich y de Sinisterra.

Per lo stament real, los senyors: mossèn Magí Grau, conceller terç, misser Miquel Çarrovira, Raphael Cervera, Gaspar Carcer menor, Joachim Montalt, Castelló, doctor en medicina, Francesc Ferrer, Joan Coronat, burgès de Perpinyà, misser Jaume Dalmau, Francesc Dalmau, Bernat Romeu, Julià de Navel, // 161*r* // Joan Pau Puigjaner, misser Hieròmim de Ollers.

Als quals fonc proposat per ses senyorias, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo contengut en la proposició devall scrita, que allí fonc manada legir a Pere Pau Vidal, scrivà major de dit General, que és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, en lo introit de nostres càrrecs y officis, per reparo de molts agravis ha patit y continuament pateix lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, determinarem ab consell y parer de moltes persones eletes, de enviar tres embaxadors a la cort del rey nostre senyor, los quals stan[a] en dita cort més de un any ha, y ab les últimes cartas reberem d'ells, nos donaren avís tenien orde de publicar-nos la resposta als caps de dita embaxada lo excel·lentíssim senyor duc de Monteleon, vuy loctinent general en est Principat,[b] y aguardant en aquest particular tot felice y bon succés, com appar, sa magestat nos significà ab sa real carta, dada en Valladolid a 24 de setembre proppassat, ab les respostes fetes per dit loctinent general al primer del corrent, nos appar ne han resultat y resultan majors agravis y notòria contrafacció de diverses constitucions, capítols y actes de Cort, usos y stils de la casa de la Deputació, lo que nos ha causat y causa viva pena y sentiment, y ha de causar molt gran afflicció a tot lo present Principat y poblats en aquell. Y no sols estam affligits en les // 161*v* // coses referides, però en les que de cada·l die, segons som informats se van continuant e innovant, y en particular en permetrer que diverses tropes de cavall, que estan alojats per lo present Principat, vajan composant com composen les viles y llocs y particulars de aquells y fent-se hospedar y alojar, sens voler pagar cosa alguna, y fent diverses altres extorcions, y si bé sobre de açò se ha fet embaxada a dit loctinent general, no cessan dits prejudicis e contrafaccions, e axí per ésser estes coses de tanta qualitat y tant universals, nos ha paregut convocar a vostres mercès, per a què se servescan de aconsellar-nos que devem y podem fer per nostre descàrrech, en benefici de la Generalitat y bona direcció del que·s tracte, com veuran vostres mercès ab los papers a de part se legiran».

E legida dita proposició, foren, encontinent, legides allí, per dit scrivà major, la carta de sa magestat y respostes en dita proposició designades, les quals estan cosides atràs, a la jornada del primer del corrent mes de decembre.

Entesa dita proposició per dits senyors de dita congregació, lo dit senyor conceller terç mossèn Magí Grau, ciutedà, dix, que ans de votar havia de anar a casa de la ciutat per dar raó de dites coses, com és de costum, demanant los dits papers perquè allí se poguessen veure, los quals li foren donats, e encontinent[a] // 166*r* // se'n anà ab molt acompanyament, y poc aprés tornà de dita casa de la ciutat, y aprés de haver votat quiscú, ab molta maduresa y consideració, fonc trobat com totes les persones de dita congregació, unànimes y conformes, *nemine discrepante*, aconsellave a dits senyors deputats que ells dits senyors deputats, ab intervenció de les persones que·ls apparexerà applicar-hy, miren los caps del memorial proposat y apunten los que tindran necessitat de reparo, fundant en que consisteix lo agravi de aquells per a què fets dits apunctaments se pugan representar en braços, los quals, per dit effecte seran servits dits senyors deputats de junctar y se puga pendre la resolució qual convé.

Divendres, a v. En aquest die les persones ele-

a. stan *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* que a.

a. *a continuació un memorial transcrit a l'Apèndix 8, pàgs. 821-822.*

tes per la ciutat y Capítol foren en consistori per tractar lo negoci acostumat.

Disabte, a VI. En aquest die, després dinar, los deputats y oïdors anaren a fer visita y donar la benvinguda a la excel·lentíssima duquesa de Monteleon, muller del senyor duc de Monteleon, loctinent y capità general per sa magestat, en sa casa, la qual ere vinguda tres dies havia de Nàpols ab moltes galeres. Anaren-hy molt acompanyats dels oficials del General, ab les masses devant, y allí foren molt ben rebuts d'ella, y dóna'ls cadires per a seure, a ont estigueren algun quart y havia-y[a] moltes dames en la matexa sala.

166*v* Dit die se passà avant lo tracte entre dita ciutat y Capítol.

Diumenge, a VII. En aquest die se continuà lo tracte entre dita ciutat y Capítol, essent los deputats en consistori.

Dilluns, a VIII. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

Dimars, a VIIII. En aquest die hy hagué ajust de persones eletes en la present casa de la Deputació, per los negocis occorrents de la embaxada de Valladolid, ab lo qual foren les següents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Gerona, abbat Palmerola, prior Oluja, // 167*r* // canonge Pere Pla, canonge Paguera, sacristà Junyent, ardiaca Lantorn, sacristà Dezcamps.

Per lo militar, los senyors: don Honofre de Lantorn, senyor de Seró, don Gispert de Guimerà, Pons de Peramola, don Berenguer de Paguera, don Guillem Yvorra, Francesc de Marimon de Caldes, don Plegamans de Marimon.

Per lo real, los senyors: Archàngel Queralt, conceller segon de Barcelona, misser Miquel Çarrovira, Julià de Navel, Bernat Romeu, Laudes, Raphael Cervera.

167*v* Als quals fonc proposat per los senyors deputats la proposició, scriptures y vot feren los braços proppassats, tinguts en la present casa a[b] ... del corrent mes, per mi, Pere Pau Vidal, notari, los fonc allí legit, supplicant-los veessen y apuntassen lo faedor acerca de dits negocis.

Entesa per dits senyors dita proposició y scriptures, votaren, y discutint quiscú per son orde dits negocis, la major part del vot que prevalgué en dit ajust fonc, en effecte, y aconsellà que abans de pendre resolució en negocis tan graves, se ligen les instrucciones dels embaxadors y los memorials y que cerquen los exemplars que convindran per a fortificar la justícia que·s pretén, per part de aquest Principat, acerca dels caps de la embaxada, que encara sa magestat no ha fet mercè de manar-ho remediar com se li és supplicat, y que sia vist per los doctors de aquesta casa y altres que·s troben ara en aquest ajust, los quals ne facen aprés relació als senyors deputats y persones eletes, per a que millor aprés se faça resolució qual convé.

Y en lo dels cavalls, que sie feta embaxada per los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent general ab brevedat, per a què sia servit de remediar-ho.

Dit die vingué en consistori, per part del excel-lentíssim loctinent general, mossèn Fores, scrivà de manament, y dient a ses senyorias, en effecte, com sa excel·lència havia entès que lo deputat local de Perpinyà, havent pres un home le·y llevaren los soldats del castell, y axí ha resolt sa excel·lència que sens tractar per ara de altra cosa, manara que·l torne, encontinent, per a què lo negoci reste en lo estat que estave, ans que dits soldats executassen lo que feren sens orde de son loctinent.

168*r* Dijous, a XI. En aquest die anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab porters y altres en la forma acostumada, los senyors abbat Palmerola, mossèn Jaume de Aguilar, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, als qual fonc ordenada la embaxada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya han entès que per vostra excel·lència és estat manat capturar la persona de Joan Coronat, burgès de la vila de Perpinyà, lo qual està avuy detingut en los càrcers reals de la present ciutat sens instància de part, sinó sols de manament de vostra excel·lència. Y axí com dita captura sia contra diversos privilegis reals al stament militar concedits, dels quals dit Coronat goza com a burgès que és de dita vila, per çò los dits deputats supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència li sia de mercè manar relaxar dit Coronat de dits càrcers reals, per observansa[a] de dits privilegis reals per vostra excel·lència jurats, y revocar dita captura. E axí bé han entès que entre la vila de Perpinyà y don Carlos Coloma, loctinent y capità general en

a. a continuació ratllat moltes.
b. a continuació un espai en blanc de 7 mm.

a. a continuació repetit lo dit Coronat de dits càrcers reals per observansa.

los comtats de Rosselló y Cerdanya, se haurian suscitades algunes differències acerca de poder tenir fleca, taverna, carniceria en lo castell major de dita vila per sustento dels soldats, y que a instància del síndic de dita vila se [ha] alcansada una carta de sa magestat, passada per lo Consell Supremo de Aragó, ab les solemnitats en semblants coses // 168v // posar acostumades, conforme constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, ab la qual se ordena a vostra excel·lència que decidesca dites differències ab vot y parer de alguns doctors de la Real Audiència, y que per lo contrari, a instància de dit don Carlos Coloma se ha alcansada altra carta de sa magestat, passada per lo Consell de Guerra, ab la qual se ordena tot lo contrari del que està ordenat ab dita carta del Consell de Aragó, e, com dita carta del Consell de Guerra, sia contra diverses constitucions de Cathalunya, y en particular contra lo capítol 1, títol «De offici de canceller», ab la qual està disposat que no·s pugan emanar letras ni cartas per sa magestat en Cathalunya, en cosas de justícia, sinó són firmades per lo canceller o son regent la Real Cancellaria, y altres solemnitats allí expressades, y contra la constitució 3 y 4, títol «Si contra dret y utilitat pública», ab les quals està disposat que cartas contra cartas no·s devien despatxar. Per ço los dits deputats, per la obligació que tenen de instar que les constitucions sian ab tot effecte observades y guardades, supplican a vostra excellència, també extrajudicialment, li sia de mercè de decidir dites difficultats, conforme al orde donat per sa magestat ab dita letra passada per lo Consell de Aragó, sens tenir consideració a la carta passada per lo Consell de Guerra, com aquella sia contra dites[a] constitucions per vostra excel·lència servar jurades».

E, tornats de dita embaxada, referiren en consistori // 169r // vell del yvern, a ont trobaren los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor real, que los demés no eren arribats encara, com ells havian feta dita embaxada al excel·lentíssim loctinent general conforme los és estat ordenat, e com sa excel·lència, en effecte, los ha repost, que tenia entès y restave ben informat del que se li havia referit per part dels deputats e, que ell procurarie, ab lo cuydado que acostumava, que·s guardassen los privilegis y constitucions.

En aquest die se partí de la present ciutat lo senyor deputat militar, anant per sos negocis a la volta de Tarragona.

Divendres, a XII. En aquest die los senyors deputats entengueren molt ab la concòrdia entre lo reverent Capítol de la Seu, y vingueren-hy algunes vegades los tractadors de la dita ciutat y alguns capitulars, donant-se'ls alguns memorials per dits senyors deputats a uns y altres, per lo bon assiento de dits negocis y debats.

Disabte a XIII. Festa de santa Lúcia.

169v Dimars, a XVI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar qui havia alguns dies era fora.

Dimecres, a XVII. En aquest die vingué en consistori mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament y secretari del excel·lentíssim loctinent general, dient-los per part de sa excel·lència, en effecte, com ell havia scrit y donat orde al capità general de Perpinyà que liuràs al deputat local de dita vila lo pres tenia allí, que havia delinquit contra del General, per lo de les capes de pastor y altres, lo qual havia demanat y repetit lo deputat local, y que encara no tenie respost, emperò entenie ho haurie ya fet y axí·ls enviave a donar dita raó.

Dit die los senyors deputats enviaren embaxada al excel·lentíssim loctinent general, ab la forma acostumada, y foren los següents: los senyors abbat Palmerola, Jaume de Aguilar y Bernat Romeu, ciutedà, als quals fonc ordenada la embaxada següent:

170r «Excel·lentíssim senyor, per lo capítol 21 de les Corts de Barcelona, any 1564, celebrades per la magestat del rey don Philip, senyor nostre, que està en la glòria, es té expressament disposat que anant soldats per la terra, si arribaran en algun lloc a ont haurà hostals y castells reals, a ont pugan ésser alojats, hajan y sian alojats en dits hostals o castells y en ninguna manera pugan ésser alojats en casa de particulars, sinó en defecte de hostals y de castells, y hajan de pagar lo que despendian. E com haja cerca de quatre anys que van per Cathalunya don Gaspar de Gavara, capità de cavalls, y altres ab companyas de cavalls, y havent-hy abundància de hostals y castells a ont poden ésser alojats, no han volgut aposentar-se en dits hostals y castells, ans bé se són aposentats en les cases dels particulars, y no sols se son acontentats de pendrer dites posades, però encara se han fet donar a menjar y beure, sens voler pagar cosa alguna, y les ciutats, viles y llocs, a ont no són estats, han composats en grans quantitats de monedes, del que ha rebut tot est Principat notabilíssims danys, y cada·l die los reben y venen grans quexes de particulars cadaldie a la Deputació. Per ço supplican a vostra excel·lència, extrajudicialment, los deputats, sien servits manar castigar dits excessos y esmenar los danys als qui han patit, y a dits capitans y soldats, que guarden dita y altres

a. dites *interlineat.*

constitucions sobre açò disposants, perquè cessen tant[a] notables danys».

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells, en effecte, han explicada dita embaxada, e que sa excel·lència, en effecte los ha respost que en lo que tocava // 170v // al passat, que les parts agreviades acudissen a ell que farie justícia, y que en lo pervenir, procurarie ab molta diligència que les constitucions sien guardades ab molta punctualitat, conforme té obligació.

Dijous, a XVIII. En aquest die anaren los senyors deputats, consistorialment, preceint deliberació feta en consistori a 17 del corrent, a visitar los excel·lentíssims duc de Sessa y Soma y la senyora duquesa sa muller, qui eren vinguts de Roma, y allí foren molt ben rebuts, y lo dit duc los recebí a la primera sala y assentaren-se tots ab cadires, y de aquí anaren al aposiento era dita senyora duquesa.

Divendres, a XVIIII. En aquest die reberen los senyors deputats, del deputat local de Perpinyà, la letra que ací és cosida y insertada.

«Als[b] molt il·lustres senyors deputats del General del principat de Cathalunya. Barcelona.

Molt il·lustres senyors, divendres passat, que comptaven a 13 del corrent, Gaspar Menyolla, algutzir de la capitania general, per orde de don Carlos Coloma, entregà y posà en la presó ordinària de la present vila per compte del General a[c] ... Polalla, y per acudir al que tinc obligació done aquest avís a vostres senyories, cuyas molt il·lustres personas Nostre Senyor guarde. De Perpinyà, a XV de decembre, 1603.

Molt il·lustres senyors. Besa a vostres senyories les mans son [major] servidor. Francisco Reart»[d].

172r Disabte, a XX. En aquest die hy hagué ajust de persones eletes en la present casa acerca dels negocis occorrents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Gerona, prior Oluja, sacristà Junyent, ardiaca Lantorn, abbat Palmerola, canonge Pere Pla, sacristà Dezcamps.

Per lo militar, los senyors: don Honofre de Lantorn, senyor de Serò, don Gispert de Guimerà, don Alexandre de Paguera, don Plegamans de Marimon, Francesc de Marimon, Pons de Peramola, don Guillem de Yvorra.

Per lo real, los senyors: mossèn Archàngel Queralt, conceller segon de Barcelona, // 172v // misser Miquel Çarrovira, Julià de Navel, misser Miquel Sala, Bernat Romeu, misser Amell, Raphael Laudes.

Als quals fonc tornat a proposar, per ses senyorias, les diligències havien fetes acerca de les respostes fetes per sa magestat en los caps de la embaxada y del que s'ere fet en lo de les tropes de cavalls, manant legir allí les instruccions y embaxades fetes a sa excel·lència. E, aprés de haver votat tots y dit son parer, la major part de dit ajust aconsellà a ses senyorias que ses senyorias se servescan que per a tractar dels caps de la embaxada juncten de les persones que estan en esta congregació, les quals ab los magnífics assesors, advocats, doctors[a] de aquesta [casa] vejen aquest negoci y si alguna cosa serà menester fortificar o ajustar a dites instruccions ho façen y ho referescan al consistori.

En lo cap dels cavalls, és de parer que·s guarde la constitució del any 1553, títol «De nous vectigals».

E fet açò, los fonc proposat per ses senyorias dient-los que attès lo rey, nostre senyor, ere fora de cort y se'n venie a València, si·ls apparrie que dits embaxadors seguissen la cort o que·ls aparie se devie fer en est negoci, per la bona direcció d'ell y llevar lo General de gastos.

173r E aprés de haver votat tots y de son parer quiscú ab molta maduresa, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que los embaxadors vinguen per ont sa magestat està o per ont millor apparexerà als senyors deputats, no alsant la mà al negoci que de present se tracta, ans bé se continue conforme està determinat per lo que los dits embaxadors puguen fer los officis que sian més convenients per la bona direcció, per a poder escusar altra embaxada que de las rèplicas podrien resultar, remetent-ho als senyors deputats.

Diumenge, a XXI. Festa de sant Thomàs, y entren los feriats de Nadal.

Dilluns, a XXII. En aquest die anaren los senyors deputats, consistorialment, a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats pri-

a. tant *intelineat.*
b. Als ... Barcelona *intelineat al marge esquerre.*
c. *a continuació un espai en blanc.*
d. *a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 8, pàg. 822.*

a. doctors *intelineat.*

mer per ell, y arribats allí los donà la carta de sa magestat de[a] ... del corrent, continuada en registre de Letres de Reys, com en aquell se conté, e los dits senyors deputats reberen aquella ab la sòlita cortesia, explicant-los dit senyor loctinent aquella de paraula, e dits senyors deputats li respongueren en effecte que ells ho tractarien en son consistori y tornarien resposta.

173v Dimecres a XXIIII. Mudament de any y segueix MDCIII.

Dijous, a XXV. Festa de Nadal.

Divendres, a XXVI. Festa de sant Esteve.

Disabte, a XXVII. Festa de sant Joan.

Diumenge a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

173r [b]Dimecres, a XXXI. En aquest die vingueren los excel·lentíssims senyors duc y duquessa de Sessa a la present casa de la Deputació per veure la casa, aont foren molt ben recebits ab molta música de trompetes y menestrils. Anaren-los a rebre los senyors deputats al cap de la escala, ab les masses y molts cavallers al peu de la escala, cercaren tota la casa y estigueren assentats bona estona en la sala gran ab cadires. Vingué primer lo senyor duc, y aprés al cap de mija hora, la senyora duquessa. Anaren-se'n molt contents y·s despediren ab molta cortesia.

173v [c]Janer, MDCIIII

Dijous, lo primer. Festa de la Circuncisió[d].

176r Dimars, a VI. Festa dels Tres Reys de Orient.

Dimecres, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

Dijous, a VIII. En aquest die se començà de fer negoci, per ser fora los feriats.

Divendres, a VIIII. En aquest die don Guillem Ivorra presentà en consistori la supplicació següent, conforme és ací cosida.

Disabte, a X. En aquest die enviaren los senyors deputats al // 176v // excel·lentíssim loctinent general ab embaxada, al(s) senyors: abbat Palmerola, Jaume de Aguilar y Bernat Romeu, ciutedà, ab masses, en la forma acostumada, als quals fonc donat orde de explicar la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, a notícia dels deputats del General de Cathalunya ha pervingut que havent-se conegut en lo Real Consell de una causa entre lo síndic y actor de la religió de Sant Joan de Hierusalem, agent, y lo noble don Guillem de Yvorra, defenent, de altre part, a relació del magnífic misser Joseph Dalmau, doctor de dit Real Consell, sobre la interpretació de un privilegi concedit a dit don Guillem Yvorra per lo rey, nostre senyor, vuy benaventuradament regnant, y que estant en lo decret de execució per part del dit síndic de dita religió, se ha intimat una inhibició emanada de la cort romana al dit magnífic relador y citació a dit don Guillem Yvorra, y que per occasió de dita citació e inhibició no·s passa avant en la expedició de dita causa, lo que notòriament és contra expresses constitucions generals de Cathalunya y pracmàtiques reals y assenyaladament contra la constitució 2, 13, 14, 19, sots lo títol «De jurisdicció de tots jutges», y la pragmàtica 2 del sereníssim rey don Martí, sots lo títol «De appellacions y nul·litats», en las quals expressament se disposa que les causes no·s pugan traure de Cathalunya, manant y prohibint que ningun notari puga presentar citació, e inhibició, ne lliurar acte de la execució d'ella, encara que sia de cort romana, ni los jutges obeir dites inhibicions, sots graves penes. Per ço los deputats, extrajudicialment, supplican a vostra excel·lència // 177r // que per observança de dites constitucions y pragmàtiques, attès que la dita causa és patrimonial, y es tracte de interpretació de privilegis reals, y en ella lo dit síndic és estat actor, y per via de reconvenció, y per dits y altres respectes la conexensa d'ella se specta al Real Consell, sie servit manar que per reparo y remey de dites contrafaccions y per observansa de dites constitucions y pragmàtiques, se proceesca contra los instants, conforme lo tenor de dites constitucions y pragmàtiques ab la promptitut que la qualitat del negoci demane, com se spera de vostra excel·lència».

E, tornats de dita embaxada han fet relació a ses senyorias que ells han explicat dita embaxada a sa excel·lència, conforme los és estat ordenat, y que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que ya per part de don Guillem Yvorra estava informat, y que ell procurarie ab tota punctualitat que·s guardassen les constitucions, que aqueix és lo seu desig.

Dilluns, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, per execució del consell a ells donat per les persones eletes dels tres staments de 20 de decembre proppassat, ajustaren en con-

a. a continuació un espai en blanc.
b. foliació errònia.
c. foliació errònia.
d. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàgs. 822-823.

sistori als senyors: abbat Palmerola, sacristà Junyent, sacristà Descamps, misser Pere Pla, canonge, Julià de Navel, misser Miquel Sala, ensemps ab los magnífics assessors y advocat fiscal del dit General, los quals eren estats // 177*v* // cridats en lo present mes algunes vegades en les festes de Nadal, y per no acudir sinó molt pocs no·s pogué tractar res, essent cridat ab ells lo senyor de Seró, que per trobar-se de present indispost no és pogut venir ara, als quals fonc proposat y dada raó del vot y consell donat per dites persones eletes, y com ells, per seguir aquell, los havien allí ajustats per a què·ls digan son parer y vejan lo que·s puga y[a] dega fer acerca de dits negocis y bon èxit d'ells, narrant-los allí algunes diligències s'eren fetes per raó de dits negocis y lo que havien fins ací trobat acerca d'ells.

E, los dits senyors assessors, doctors y persones eletes, aprés de oït y entès dit negoci, la major part d'ells aconsellà a ses senyorias que per a què dit negoci vaja ben qualificat y com de anar que los magnífics assessors y los dits senyors abbat Palmerola, sacristà Dezcamps y misser Sala estudien en ell, vejen y apuncten y facen memorials quiscú d'ells, e que per dit effecte los sien donades per lo scrivà major de la present casa còpies de les respostes de sa magestat y de les instrucciones se enviaren a sa magestat, ço és a quiscú d'ells.

E, tractant aprés acerca del gran agravi se fa per la gent de cavall està alojada per Cathalunya als poblats en lo present Principat y comtats, tenint-ne grans quexes ses senyorias y lo poc que han aprofitat les embaxades fetes a sa excel·lència per dit effecte, la major part de dit ajust aconsellà a ses senyorias, que per millor fortificar dit negoci y perquè millor conste de dits agravis y del torb se fà al General en dits negocis, que vaja alguna persona del consistori fora per rebre informació de dits negocis, com en semblants occasions s'és acostumat fer, perquè // 178*r* // aprés rebuda aquella millor se puga aconsellar a ses senyorias y ells proveir en lo que convindrà fer-se.

Dimars, a XIII. En aquest die los senyors deputats enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: abbat Palmerola, Jaume de Aguilar y Raphael Laudes, ciutedà, y explicaren a sa excel·lència lo següent:

«Los deputats del General de Cathalunya tenen entès que Francesc Castellarnau, exercint l'offici de governador del vescomtat de Castellbò, mogut per particulars consideracions, capturà en lo mes de juny proppassat la persona de Joan Fiter, del lloc de Guils, prenent-lo sens informació antecedent, crim fragrant, ni provisió de jutge o assessor, contra la constitució del rey don Ferrando 2 en la 3ª Cort de Barcelona, capítol 33, y veent-se dit Castellarnau sens modo de poder-lo castigar, augmentant dit excés per fer lo més patir, lo ha portat en los càrcers reals de la present ciutat, sens regalia, ni *evocata causa*, contra expressa constitució de la reyna dona Maria en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 2, començant: «Volents» y en la nova recopilació, constitució 13, en lo títol «De jurisdicció de tots jutges». Y en los dits càrcers està detingut, dit pobre home, des de 4 de juliol proppassat, sens haver-se-li demanat res ni presa la deposició ni assignat jutge algú, contra la constitució del mateix Ferrando 2 en la primera Cort de Barcelona, capítol 5, començant: «Més statuïm» y en la nova recopilació, constitució 5, en lo títol // 178*v* // «De acusacions». E, com los dits proceïments sien notòriament en violació de dites constitucions, privilegis y libertats de dit Principat, per ço dits deputats, extrajudicialment, supplican a vostra excel·lència sie servit manar-los cassar, revocar y annul·lar, y lo dit Joan Fiter, liberament, ser relaxat franc de escarcellatge e qualsevol altres gastos, com de vostre excel·lència se confie».

E tornats dits senyors de dita embaxada han referit a ses senyorias en son consistori que aprés de haver explicada a sa excel·lència dita embaxada, los ha respost que estava bé que ell pren plaer lo hajan informat, e que ell procuraria se guarden les constitucions.

Dijous, a XV. En aquest die, després dinar, vingué lo senyors fra don Antic de Cabrera, de la religió de Sant Joan, comanador de la encomanda de la Spluga de Francolí y balliu de Mallorca, dient y explicant a ses senyorias que com en aquella vila de Francolí hy haja una tropa de cavalls aposentats per les cases de dita vila, menjant y bevent dels bens dels pobres // 179*r* // y habitants de dita vila y sens pagar, havent-hy hostals en dita vila, lo que es contra diverses constitucions del present Principat, y axí supplica a ses senyorias sien servits fer remediar dit negoci y opposar-se a la dita contrafacció, conforme tenen acostumat, y per dit effecte donà a ses senyories una letra del balle y jurats de dita vila de 12 del corrent, la qual és ací originalment cosida y buydada y és del tenor següent:

«Al molt il·lustre y molt reverend senyor fra don Antic de Cabrera, balliu de Mallorca y comanador de la Spluga de Francolí.

a. puga y *escrit al marge esquerre.*

[*1604*]

Molt il·lustre y molt reverend senyor.
Balliu, ací són arribats una companyia de soldats de cavall [per] a on nos inquieten molt lo poble en moltes occasions y may no estan contents. Supplicam a vostra senyoria, puix està en mans de senyoria en veure ab lo archiu de la religió si haurie alguns privilegis fossen ab defensa dels vassalls de la religió, en què no fossem axí vexats dels soldats, y si acàs ni ha senyoria nos fasa tota mercè de enviar, per lo present portador tot l'orde, com y de què manera nos porem regir y governar, y si acàs no.y havie res ab lo archiu de la religió, los senyors de jurats y tot lo consell supplica a senyoria ne comunicàs al senyor virey en què los soldats isquen d'esi de la vila, perquè ya vuyt dies ha que estan ací, ab molt gran dany dels vassalls de senyoria, y si acàs senyoria no·u remedie està en camí d'estar ací molts dies. Nostre Senyor augmente per molts anys de vida a senyoria. De la Spluga de Francolí, de janer, als 12 de 1604.

Molt il·lustre senyor Balliu.

Besa les mans de vostra senyoria los balle de senyoria, jurats de la Spluga de Francolí.

Lo senyor mossèn Oseres tinrà a memòria lo negoci del racional»[a].

179*v* E, fonc-li respost per ses senyories que ells procuraran en lo remey de dit negoci y agravi, com han fet fins ací, y per dit effecte serie de molta importància que·s rebés una informació per lo balle de dita vila de dites coses, y rebuda aquella, vingue còpia auctèntica ab brevedat possible, per a què millor pugan proveir y determinar lo faedor.

Disabte, a XVII. Festa de sant Antoni.

180*v* Dimars, a XXVII. En aquest die reberen los senyors deputats una carta de la Vall d'Aran, la qual és del tenor següent:

«Als il·lustríssims senyors deputats del Principat de Cathalunya, residents en Barcelona.

Il·lustríssims senyors, tots los que se conjuraren per a recusar al capità Joan Maurici de Vallseca de l'offici de castellà y governador de aquesta vall, a quinze del present, despacharen un correo per a sa magestat, per a què los fes mercè manar al capità Joan Gómez, castellà que era, que torne a residir en son gobernament, y si dit Gómez no pot tornar, que sa magestat proveesca dit càrrec en altre persona natural del regne de Aragó. Tota aquesta ne- //181*r*// gociació devalla de subornaments procurats de persones iniqües y remitents a la recta administració de justícia, los quals tenen gran mà en lo concell general de aquesta vall, y los pareix a ells que si lo castellà és cathalà serà més istruït del dret de sa pàtria que no lo estranger y que no·l podran embabucar ab tanta facilitat com fan al estranger, lo qual és tabula rassa en aquell particular. Y també los pareix que si lo castellà és cathalà tindrà respecte als excel·lentíssims vireys del Principat, y axí no serà tan libre per a poder-se entendre ab ses males obres, y quant lo dit castellà ho volgués per la partida interessada se retirarie als vireys de Cathalunya, per la facilitat que haurie per ésser pròpria pàtria. Y per moltes altres consideracions van desviant la execució de la constitució sobre aquest càrrec feta, y pus vostres senyories tenen la vigilància de millorar la condició als cathalans, y aquest càrrec és dels més relevants del Principat fora de la governació general, y la constitució és atorgada, y cosa tan justificada, supplicam-los nos perdonen de la molèstia solicitació, y que en utilitat dels militars de dit Principat y de aquestos sos súbdits sie observada dita constitució y nos rebran en son amparo y protecció.

Ací entenem que lo despaig a sa magestat fet va despatxat en nom de tota la vall, per quant nos han tancat lo archiu hont teniem lo segell, y per a què no·s puga corre alguna decepció o frau contra dita constitució, havem despatxat a vostres senyories y al senyor virey, per a què obvien la falsedat del scriure.

Il·lustríssims senyors, per charitat los supplicam sien servit donar //181*v*// pressa al negoci, el castellà passat, que ere Joan Gómez, deixà quant se'n anà tan ben culta la vinya que lo matí partí podia smosarsse de un home havien mort y dos travessats, y de quatre bandos formats, los quals van de augment, y si no se remedie tots los pacífichs se hauran de ausentar y tancar ses portas de casa, per çò hagen pietat de aquesta pàtria súbdita a vostres senyories, als quals Nostre Senyor done llarga vida y en estats augmente y il·lumine per a acertar lo seu sant servey. De aquesta vila de Salardú y Vall d'Aran, a 20 de janer, 1604.

De vostres senyories fills súbdits.

Lo prior del terço y concell de Pugol y conceller del terço de Ardies y Garòs».

Vista aquella, donaren orde ses senyorias al magnífic misser Francesc Olzina, assessor del General, per a què de part de ses senyorias anàs representar al excel·lentíssim loctinent general dit agravi tant manifest.

a. anotació escrita al marge esquerre.

E tornat dit misser Olzina de sa embaxada referí com ell havia explicat a ses senyorias lo que li és estat ordenat com dit és, e que li ha respost, en effecte, com ell per sa part no faltarà en lo que porà ab sa magestat, y ajudarà en tot a la bona direcció de dit negoci com té fet fins ací.

182r Febrer, MDCIIII

Dilluns, a II. Festa de la Purificació de Nostra Senyora.

183r Dimars, a X. En aquest die los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, y oïdors de comptes e les persones eletes devall scrites, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: prior Oluja, sacristà Dezcamps, sacristà Junyent, ardiaca Lantorn, canonge Pere Pla, abbat Palmerola.

183v Per lo militar, los senyors: don Berenguer de Paguera, don Guillem Yvorra, don Gispert de Guimerà, don Ramon de Vilanova, Pons de Peremola, Francesc de Marimon.

Per lo real, los senyors: conceller Grau, misser Francesc Sala, misser Bernat Romeu, misser Pere Amell, misser Raphael Laudes.

Als quals fonc proposat per los senyors deputats les diligències han fetes los doctors applicats y assessors del General acerca dels negocis occorrents los fonc encomanat en la última congregació se tingué, y fonc allí legit lo memorial o instrucció feta acerca de dit negoci, lo qual comença: «Instruccions per don Bernat Aymerich, etc.» Són ací cosides.

184r Entesa dita proposició per dits senyors elets y oït lo dit memorial, tractant tots dits negocis y votant quiscú ab molta discució, la major part de dit ajust aconsellà a ses senyorias que dit memorial y diligències fins ací fetes sien representades en braços, per a què allí ab més ple consell se veja lo faedor.

Dimecres, a XI. En aquest die hy hagué crida de convocació de braços.

Divendres, a XIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes, ab crida pública precedent de onze del corrent, ajunctaren les persones dels tres staments en la present casa de la Deputació, en la sala del foc, en què foren les següents:

184v Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: sacristà Dezcamps, ardiaca de Benasc, sacristà Junyent, prior Sala, canonge Pere Pla.

Per lo militar, los senyors: don Joan de Vilanova, don Bernat de Pinós, don Pedro de Pinós y Sant Climent, Francesc Cornet, Joan Pla y Montornés, don Guillem de Lordat, Bernat Taverner major, Joachim Dezvalls, Riambau de Corbera, senyor de Linars, don Berenguer de Paguera, Francesc Cosma Fivaller, // 185r // don Hieròn im Torres, Antoni Frigola, Francesc de Aguilar, don Honofre de Argensola, don Hieròn im de Lantorn, don Joan de Vilalba, don Bernat de Aymeric, Francesc Montalt, Jaume de Aguilar, Marc Lentes, Francesc de Monrodon, Puig de Salit, Hieròn im Palol, don Gispert de Guimerà, Luís Gualbes, Raphael Pau Vilossa, Henric Amat de Palou, don Federic Vilana, don Guillem Yvorra, Francesc de Merles, Salvador Domènec, Miquel Pol, // 185v // don Alexandre de Lantorn, don Joan de Junyent, don Jaume Camps, Hieròn im del Bosch, Luís de Boxadors, Perot de Tamarit, Miquel Ribes, Francesc de Marimon, Joseph de Bellafilla, Bernat Taverner menor, don Hieròn im Vila, Hieròn im Lentes, Jaume de Casademunt.

Per lo real, los senyors: Magí Grau, conceller terç de Barcelona, Bernat Romeu, Raphael Bals, Jaume Sala, misser Miquel Çarrovira, Bertran Dezvalls, Quintana, burgès de Perpinyà.

186r Als quals fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic y per lo scrivà major del dit General, allí legit la proposició del tenor següent, y aprés d'ella foren legides allí encontinent les scriptures y papers en dita proposició designats.

«Proposició.

Per lo senyor duc de Monteleon, loctinent general en lo present Principat, en dies passats nos foren donades les resposes sa magestat és estat servit fer als caps de la embaxada se li és representada per nostres embaxadors residints en sa real cort, de les quals respostes no sols no se ha succeït lo reparo y remey de les contrafaccions de constitucions y prejudicis causats als privilegis concedits a tota la terra per sa magestat y predecessors, de gloriosa memòria, però encara de dites respostes han resultat molt majors contrafaccions y prejudicis. Y axí attesa la qualitat, gravedat e importància de dites coses, se convocaren braços a 13 de desembre proppassat y fonc presa resolució que se nomenassen persones eletes, les quals entenguessen en lo que de nou se ha de supplicar cerca dites respostes a sa magestat, y per dit effecte, aprés de

ésser-se fetes, ab scriptures, diligències per algunes de dites persones eletes, de totes elles, prenent-ne tant solament lo útil y convenient a la Generalitat, se són ordenades les instruccions de present se legiran. En dites instruccions no·s dedueixen los excessos fets per les tropes de cavalls estan alojats en lo present Principat, perquè attès és // 186*v* // matèria «De nou vectigals», lo General, per capítols de Cort, té tanta jurisdicció que·s podrà entendre en lo remey de dits excessos y perquè conste d'ells se han scrites cartas a diverses ciutats y viles del tenor següent: *legatur*, y les respostes de les quals s'esperen. Los agravis pateix aquest Principat en les captures de persones militars y altres fan los loctinents generals de mandato, nos done orde se representen a sa magestat si bé se van continuant tant notòriament, com vostres mercès veuen, per ço sobre estas cosas supplicam a vostres mercès se servescan de aconsellar-nos y ab lo modo y forma se deuen executar, de manera se entenga en la bona direcció d'elles, en servey de Déu, de sa magestat y benifici del present Principat».

E, legides dites scriptures y papers, dix lo senyor conceller terç, qui ere allí, que volie anar a consultar lo vot havie de fer en casa de la ciutat, com és acostumat, y axí se'n anà y se'n aportà les dites scriptures, y tornat aportà son vot en scrits, lo qual fonc allí legit y publicat.

E, aprés de haver votat tots los de dita congregació y haver discutit dit negoci ab molta maduresa y[a], consideració, la major part de dita congregació fonc de parer y aconsellaren als senyors deputats: que dels apunctaments fets per les persones eletes, represetats per los senyors deputats en la proposició lo die present feta, se'n faça un memorial y se envie als embaxadors, que per lo General de Cathalunya estan en cort de sa magestat, per a què aquell expliquen a sa magestat y·l suppliquen per lo reparo dels prejudicis que // 187*r* // ab dit memorial se adverteixen, y fer mercè en aquest Principat, com de sa magestat se spera y la innata fidelitat de aquest Principat ho mereix, y també se supplique al senyor loctinent general en lo present Principat afavoresca dit negoci y ajude e intercedesca ab sa magestat per la bona direcció de aquells.

Diumenge, a XV. En aquest die se féu lo torneig de la confraria de Sant Jordi en lo Born, com apar en lo libre de la confraria.

188*r* Dimars, a XXIIII. En aquest die vingueren en consistori, per part del senyor regent Clavero, visitador general de la visita se fa contra dels officials reals, lo notari y procurador fiscal de dita visita, fent a saber a ses senyorias, de part de dit senyor visitador, com ell havia suspés a mossèn Pere Alós, procurador fiscal de la règia cort, del offici y exercici y salaris de dit offici, fins altrament per ell fos proveït a dit Alós. Y axí u feye a saber a ses senyorias. Fonc-los respost per ses senyorias com ells ho tenen entès, y en ésser fora donaren orde als qui despedeixen les àpochas de dits salaris que no les despedescan, fins tingan altre orde.

Dimecres, a XXV. Festa de sant Mathià, en aquest die per ésser any de bisext.

188*v* Disabte, a XXVIII. En aquest die se féu un torneig a cavall y sortí ja armada al carrer Ample[a], devant sa excel·lència, y joc de canyes y altres festes, anaren-hy los senyors deputats a una finestra, feren-la cavallers particulars.

Mars, MDCIIII

Dimecres, a III. Primer die de Quaresma.

189*v* Divendres, a XII. Festa de sant Gregori, feriat.

190*r* Dilluns, a XV. Festa de santa Madrona.

191*r* Dimecres, a XXIIII. En aquest die enviaren los senyors deputats a casa de mossèn Joan Serra, exactor del General, a Barthomeu Altariba, deservint lo offici de porter de ses senyories, per a què li digués vingués a servir son offici, per lo que ere necessari al General. E tornat referí en consistori com ell ere estat en casa de dit Serra, y que allí li han dit no és en casa, ni saben a ont és.

Disabte, a XXVII. En aquest die mossèn Pere Pau Besturs, notari ajudant ordinari de la scrivania major, féu relació en consistori com lo procés de la execució se feye contra dels béns de Antoni Escales, mercader, y la opposició de sa muller, s'és perdut y no·s troba, lo qual dix ésser-se perdut en casa de don Joseph Quintana, // 191*v* // advocat fiscal. Lo magnífic misser Joan de Prat, deservint lo offici de advocat fiscal per dit don Joseph, malalt, essent allí present, dix que dit don Joseph no té tal procés, ni en son poder s'és perdut, e dit Besturs, replicant, dix que lo que té dit és veritat y que·u sab la matexa part y lo procurador.

Dimecres, a XXXI. En aquest die, per part de la

a. a continuació ratllat discreció.

a. Ample *interlineat.*

vila de Cambrils, fonc presentada en lo consistori del senyors deputats la supplicació següent:

192r «Molt il·lustres senyors, la vila de Cambrils y singulars habitants en ella y sos tèrmens, segons tenor de un real privilegi a ells concedit per lo sereníssim rey don Alonso, de digne recort, dat en Gaeta lo any 1457, ha de ser regida y governada en tots fets y actes de jurisdiccions civils y criminals per lo carlà y balle de dita vila, ab prohibició expressa que ningun governador general ni procurador real ni comissari algú ni algutzir puga excercir en ella alguna specie de dites jurisdiccions, sots les penes en dit privilegi contengudes. E com, molt il·lustres senyors, lo spectable y noble don Joan de Queralt, portantveus de general governador en lo present Principat, estos dies passats se sie conferit en la vila de Cambrils y de facto exercesca tota jurisdicció en ella y sie estat request ab obtensió de dit privilegi que·s abstingués de exercir alguna jurisdicció, no sols ha recusat y recusa de fer-ho, com tenia obligació, més encara haja volgut dar interpretació e intel·ligència ell y son magnífic assessor a dit privilegi, a son modo ab raons no subsistents y contra notòries disposicions de dret, que diuen que la interpretació dels privilegis toquen a qui·ls concedí, y no a inferiors, y per ço secundo sie estat request y replicat a ses pretensions, haja recusat y recusa abstenir-se, en manifesta violació y contrafacció de dits privilegis. Per ço y altrament lo síndic de la vila de Cambrils, occorrent a vostres senyories com a protectors dels privilegis de la terra, axí generals com particulars, supplica sien servits supplicar al excel·lentíssim loctinent general que mane a dit don Joan de Queralt, portantveus de governador general, y al dit son assessor, que guardant dit privilegi a la ungla, pare de exercir més jurisdicció en dita vila y tèrmens y revoque lo fins a vuy fet, // 192v // a effecte que dit privilegi no romanga violat. Y per a què sa excel·lència millor reste enterat del demuntdit junctament, ab la present se fa ostensió a vostres senyories de dites requestes y de la clàusula de dit privilegi *prout [ecce]*, supplicant que junctament ab lo present ho manen presentar per lo síndic del General, lo offici, etc. *Et licet, etc.* Pomet».

Oïda la dita supplicació per dits senyors deputats, donaren orde als magnífics assessors ordinaris del dit General que mirassen aquella, y vista, los fecen relació del que·ls apparrie se haurie de fer acerca del que·s demane en ella. E vista per dits magnífics assessors dita supplicació y lo contengut en ella, feren relació a ses senyorias dels que·ls apparrie y havia de fer per remey de dites coses supplicades, ço és, la embaxada devall scrita. E axí dits senyors deputats e oïdors, oïda la relació y parer dels dits magnífics assessors del General, donaren orde al magnífic misser Francesc Olzina, altre de dits assessors, anàs a representar al excel·lentíssim senyor duc de Monteleon, loctinent general per sa magestat en lo present Principat, en effecte, la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya tenen entès, per lo síndic de la vila de Cambrils, ab supplicació per ells presentada, que lo spectable y noble don Joan de Queralt, portantveus de general governador, entendrie exercir jurisdicció en la vila de Cambrils, lo que segons per dit síndic se refereix, // 193r // seria contra los privilegis concedits a dita vila, assenyaladament contra lo privilegi del sereníssim rey Alfonso, de digne recort, dat en Gayeta lo any 1457, en lo qual està concedit que ningun governador ni altre official real puga exercir jurisdicció en dita vila, sinó tant solament lo carlà emsemps ab lo balle. E com dits proceïments sien notòriament en violació dels privilegis concedits a dita universitat, a la observancia dels quals, per la obligació que tenen de instar sien guardats los privilegis tant generals com particulats, per ço, los dits deputats, extrajudicialment, supplican a vostra excel·lència sie servit manar se guarden dits privilegis y manar al spectable portantveus de general governador cesse de dits proceïments y los fets revoque, per la observansa dels dits privilegis concedits a dita universitat, com de vostra excel·lència se confia».

E tornat aprés dit misser Olzina de dita embaxada referí en consistori com ell havia explicada a sa excel·lència la dita embaxada, en effecte, com per ses senyorias li és estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, li ha respost com ell està prompte de servar los privilegis, axí en general com en particular, però que acudissen al senyor regent per a què més se informassen de la justícia de les parts. E entesa dita resposta de sa excel·lència, y consultada aquella ab los senyors deputats, dit magnífic Olzina, assessor, anà al senyor regent per entendre d'ell lo faedor e informar-lo del que passa en dit negoci, lo qual li dix que ell mirarie dit negoci y que extrajudicialment folgarie oir les parts. // 193v // Y axí aprés hy és anat lo síndic de dita vila de Cambrils ab son advocat misser Pomet per informar-lo.

Abril, MDCIIII

Divendres, a II. En aquest die lo magnífic misser Francesc Olzina, assessor del General, referí a ses senyorias en son consistori com ell és tor-

nat en casa del dit senyor regent per entendre lo que se havia de fer en dit negoci, e, que dit senyor regent, en effecte, li ha respost que ya lo comissari havia rebuda allí informació en virtut de la regalia y que no ere segons se pensaven, que en tot hy havia ya donat orde lo senyor virey, y que entenien ya que lo governador era fora de Cambrils, y que bastava a la universitat haver donades les requestes que havien donades y que ells tenien ya tots los privilegis de dita universitat, y digué també que no tenie altre orde del Consell de respondre altra cosa.

194r Disabte, a III. En aquest die vingueren en concistori los senyors canceller y regent la Real Cancilleria, cridats per los senyors deputats, per lo dubte hy ha de les cent-quatorze mília liures del senyor duc de Lerma li ha consignades sa magestat sobre del servey de la última Cort.

Dilluns, a V. En aquest die tornaren en consistori dits senyors canceller y regent per dit effecte y donaren son parer en scrits, firmat per ells, lo qual és del tenor següent:

«En lo fet a nosaltres, devall scrits, proposat per los senyors deputats y oïdors del General de Cathalunya, sobre la forma y modo se deu fer la paga de les cent-y-quatorze mil liures que sa magestat ha consignades al il·lustríssim y excellentíssim senyor duc de Lerma sobre lo servey se féu al rey, nostre senyor, en les últimes Corts, que foren celebrades en la present ciutat de Barcelona en l'any 1599, sobre la paga que fonc a terme a 8 de juliol del any 1603. Vistes les letres patents de dita consignació, que foren des- //194v// pachades en Montejo de la Vega a 9 de abril, 1603, en la forma acostumada, vistes altres semblants consignacions y entesa la forma ab que se és feta la paga de aquelles, som de vot y parer que los senyors deputats y oïdors poden y deuen pagar dita quantitat a dit senyor duc de Lerma, en virtut de les dites letres de consignació, guardant aquelles y cobrant àpocha de rebuda, que ferme dit senyor duc de Lerma o son legítim procurador, girant-li dita quantitat en la taula dels cambis o depòsits de la present ciutat de Barcelona, a effecte que dit senyor duc de Lerma emplee aquella en benefici y augment del majorazgo de la casa de Lerma en lo regne de València, o en lo de Castella, com sa magestat manà en dita consignació, sens ésser menester posar-hy solta ni entremetre's dits senyors deputats que dit empleo se faça, com açò no vinga a llur càrrech ni aparega ser estada la intenció de sa magestat voler-los encarregar ni cometrer lo cuydado de dit empleo.

Rovirola, *cancellarius*. Castelló, *regens*».

195r Diumenge[a], a XI. Die de Rams, y entran los feriats de Pascha.

196r Dijous, a XXII. Vigília de sant Jordi, feren-se solemnes vespres, féu-les lo senyor oïdor Paulo Pla, foren-hy los concellers y molts cavallers y altra gent.

196v Divendres, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu la festa del dit gloriós sant Jordi en la present casa en la forma acostumada, féu lo offici lo senyor oïdor Paulo Pla. Foren-hy los senyors virey, concellers y molta altra gent de tots staments, ab gran regosijo y contento. Y al després dinar vingueren a vespres dit senyor virey ab sa muller y tota sa família molt adressats y a punt de festa.

Diumenge, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Dilluns, a XXVI. En aquest die començaren de tenir concistori, y entraren los dies jurídichs.

197r Dijous, a XXVIIII. En aquest die vingueren en consistori don Joan Burguès y de So y mossèn Francesc Terre, embaxadors del General vinguts de la cort de sa magestat, y feren relació del que havien fet acerca dita embaxada breument, com ya està continuada atràs en la resolució y respostes donà sa magestat d'elles en dies proppassat.

Maig, MDCIIII

197v Diumenge, a II. En aquest die se féu en la Seu de la present ciutat la consecració del reverendíssim bisbe de Barcelona don Raphael de Rovirola.

Dilluns, a III. Festa de Santa Creu. En aquest die se féu la justa de la confraria de Sant Jordi en lo Born. Anaren-hy los senyors deputats y oïdors, fou-hy lo senyor loctinent general y sa muller y fills e concellers. Féu-se de matí lo offici en la present casa y per no poder-se acabar dit die, per ser molt tard, fonc prorrogada per altre die.

198r Diumenge, a VIIII. En aquest die se féu y acabà en lo Born la justa que ere estada prorrogada a tres de dit, y acabada aquella hy hagué una justa partida molt bona, com en libre de la Justa.

Dilluns, a X. En aquest die anaren los senyors

a. Diumenge *interlineat al marge esquerre. A continuació, ratllat* dilluns.

deputats ab cavalcada a recebir lo senyor bisbe de Barcelona, qui se'n era anat fora lo die abans, per entrar ab cerimònia per son jurament, isqueren molts tribunals com és acostumat.

198*v* Dimars, a XI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar essent de altre parer, enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, als senyors: abbat de Palmerola, Jaume de Aguilar y Jaume Bru, ciutedà, als quals donaren orde de explicar-li, en effecte, la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, per part de Pere Mazó de Parets és estada presentada una supplicació als deputats del General de Cathalunya, fentlos ostensió de un guiatge a ell concedit per lo doctor Diego Clavero, regent del Consell Supremo de Aragó, visitador general dels officials reals del present Principat, en prejudici del qual és estat capturat dins lo temps de dit guiatge, per orde de vostra excel·lència, y lo die de vuy és detingut en los càrcers reals de la present ciutat, en notòria contrafacció de les generals constitucions de Cathalunya, disposant en matèria de guiatges y jurisdicció de dit visitador. Per ço dits deputats supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca, attès dit guiatge, manar liberament relaxar de dits càrcers a dit Pere Mazó, per observansa de dites constitucions, com de vostra excel·lència se confia».

E tornats de dita embaxada, referiren en consistori als senyors deputats com ells havien explicat a sa // 199*r* // excel·lència sa embaxada y que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que les raons que·y havia en aquest negoci per una part y per altra les sabien en aquest consistori y que les advertissen y considerassen bé, que ell farie lo mateix ab desig y gana de acertar.

Dimecres, a XII. En aquest die se proveí en consistori un càrrech o offici de duaner e guarda del General de Palamòs, y prengué'l per torn lo senyor deputat real, vaccave per renunciació que havia molts mesos ere feta, y proveís com si per mort, conforme lo capítol del nou redrès y ab los motius en dita deliberació, perquè lo que·l tenia abans no·l volgué més servir per ser escolta de Pere Vileta.

Dit die anaren los senyors deputats y oïdors, consistorialment, ab masses, a visitar lo senyor bisbe de Barcelona, don Raphael de Rovirola. Foren rebuts ab molta cortesia, exint-los a rebre al cap de la escala y molts capellans al peu, y estigueren assentats ab ell a la resala molt bona estona y axí mateix se despediren.

199*v* Disabte, a XV. En aquest die hy hagué braços per lo de la enseculació.

200*r* Disabte, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar essent de altre[a] parer, enviaren, ab embaxada al senyor loctinent general, los senyors: Sebastià Balle, canonge de Gerona, Francesc Cosma Fivaller, Joan Miquel Çarrovira, los quals explicaren a sa excel·lència lo següent:

«Excel·lentíssim senyor, als 11 del corrent, los deputats del General de Cathalunya, per observansa de les generals constitucions, ab embaxada supplicaren a vostra excel·lència fos servit manar liberament relaxar dels càrcers la persona de Pere Mazó, attès // 200*v* // és estat capturat tenint guiatge del doctor Diego Clavero, regent en lo Supremo de Aragó, y visitador general dels officials reals en lo present Principat y Comtats de Rosselló y Cerdanya, y fins lo die de vuy no se ha pogut obtenir ni·s obté de vostra excel·lència dita relaxació, com se confiava y sperava. Y diuen dits deputats que en son consistori no han trobat ni troban raons algunes que pugan difficultar lo que·s supplica, ni obligar-los a cessar de officis tant justs, conforme són tenguts per sos càrrechs y officis, perquè en les últimes Corts, sa magestat, junctament ab la Cort General, és estat servit ordenar y statuir visita per als officials reals, y ha manat venir per dit effecte dit regent Clavero, lo qual, de present, està occupat en dit exercici a gastos de la Generalitat, y per la bona direcció de dita visita pot y deu concedir y atorgar qualsevol guiatges a qualsevol delinqüents, etiam regaliats y altrament, y axí ho ha practicat ab notòria sciència y approbació de vostra excel·lència, sens constar de contradicció alguna, en diverses persones, y per consegüent, no pot ni deu dit Pere Mazó, ab paraula de sa magestat donada per dit visitador, ser decebut ni de deterior condició que los demés, majorment essent vingut dit Mazó, com vostra excel·lència sab, compellit ab manaments, segons se entén, a testificar contra alguns magnífics doctors del Real Consell, lo que és de molt gran effecte y consideració. Per ço dits deputats, continuant sa obligació, supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca manar liberament relaxar // 201*r* // de dits càrcers a dit Pere Mazó, perquè en tot sien les generals constitucions de Cathalunya observades y aquelles no sien en manera alguna violades, com de vostra excel·lència se confia».

E tornats estos tres senyors de dita embaxada han referit en consistori a ses senyorias haver explicat aquella a sa excel·lència, y que sa excel-

a. a continuació ratllat em.

[1604] lència los ha respost, en effecte, que ell manarà fer justícia.

201v Dijous, a XXVII. Die de la Assenció del Senyor.

202r Juny, MDCIIII

Dimecres, a II. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren los senyors: ardiaca Lantorn, don Joan Burguès y de So y Bernat Romeu, ciutedà, ab embaxada al senyor loctinent general, al qual explicaren lo següent:

«Los deputats del General de Cathalunya tenen entès que, per orde de vostra excel·lència, als 20 del passat són estades publicades unes crides, ab les quals, en effecte, se dóna facultat a qualsevol persona, de qualsevol grau o condició que sie, de pendre y posar en mans de la règia cort qualsevol saltejador de camins o ladre públic, constituint cert premi al qui tal farà, lo que és contra diversas constitucions de Cathalunya, ab les quals està disposat no·s pugan crear officials nous y que los creats no pugan exercir son offici sens primer haver oïda sentència de excomunicació. Y axí supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència sia servit manar revocar dites cridas, com a fetes contra dites constitucions. E axí mateix dits deputats han entès que de la cort romana seria vingut un breu dirigit al reverendíssim bisbe de Barcelona, contra lo monastir y convent de les senyores religioses de Santa Clara y del monastir de Sant Pere de la present ciutat y Sant Daniel de Gerona, volent dits monastirs estigan subjectes al ordinari y // 202v // altres coses riguroses, que seria retardar filles de cavallers per entrar en dita religió, lo que redundaria en gran dany de tot lo present Principat, y és cert, si sa Santedad hagués estat informat, no·s fóra feta tal concessió. E com dits deputats entengan ab totes veres opposar-se a la defensa de dits monastirs y senyoras religiosas, supplican a vostra excel·lència sia servit axí en sa Santedad com ab lo rey, nostre senyor, intercedir, perquè no sien dites religioses vexades per los ordinaris, pus tenen presidents y monastirs de Sant Benet, als quals estan subjectes, y los ordinaris tenen sos monastirs, en los quals per descàrrec de son offici pastoral poder entendre, que dits deputats ne rebran molt particular mercè, com de vostra excel·lència se confia, etc».

E tornats de dita embaxada, han referit com ells han representat a sa excel·lència, en effecte, la dita embaxada conforme los és estat ordenat per ses senyorias, e que sa excel·lència en effecte los ha respost, ço és, quant al primer cap de les crides dels lladres, que ell desija lo mateix que lo consistori en procurar traurer los lladres de Cathalunya, y axí se eren fetes les crides pensant acertar. Si alguna cosa s'és feta contra constitucions, les quals desija molt de veres guardar, ho farà mirar y remediar.

E quant al segon cap, del breu apostòlic en dita embaxada designat, diu que ha mostrat sempre a tots los qui li són vinguts a parlar per dit negoci, com és per part del bras militar y altres, la molta voluntat té de acudir a tot lo que sie en benefici de dit negoci, y particularment intercedint-ho lo consistori ho empendrà ab moltes veres y farà sos officis ab sa magestat, que ab sa Santedad no porà fins tinga orde de sa magestat, y procurarà ab los bisbes lo que sie possible per entretenir lo negoci, que en tot desije donar molt gust al consistori.

203r Diumenge, a VI. Festa de Pascha de Spirit Sant.

Dilluns, a VII. Segona festa.

203v Dimars, a VIII. Tercera festa.

Dijous, a X. En aquest die enviaren los senyors deputats, ab embaxada ab la forma acostumada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: prior Oluja, Francesc Cornet, cavaller y Bernat Romeu, ciutedà, a explicar-li la embaxada següent, que ab un full de paper los fonc ordenada, la qual és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, ab diverses embaxades tenen representat a vostra excel·lència los deputats del General de Cathalunya lo notable agravi s'és fet y fà a Pere Mazó, per ser estat capturat y estar lo die de vuy detingut en los càrcers reals de la present ciutat, tenint guiatge del doctor Diego Clavero, regent en lo Supremo de Aragó, visitador per sa magestat dels officials reals del present Principat y comtats. Y a bé que aparegués a sola ostensió de dit guiatge, havie de ser per vostra excel·lència relaxat liberament, per observansa de les generals constitucions de Cathalunya. No s'és pogut obtenir cosa tan justa, ans bé en violació de dites constitucions, als 4 del corrent, havent dit Pere Mazó opposada la excepció del guiatge y mala captura, se ha feta per lo magnífic misser Magarola, altre dels jutges de la règia cort, ab conclusió feta en lo Real Consell, una provisió que, no obstant dita excepció del // 204r // guiatge al·legat, se proceesca avant en la causa, de la qual excepció se haja raó, qual de dret se deu haver, en la sentència diffinitiva proferidora o ans de la prolació de[a] aquella. De la qual provisió resulta major contrafacció de dites constitucions, pus és cert e indubitat que dins trenta

a. *a continuació ratllat* lla.

dies se deu declarar sobre la validitat o invaliditat de dit guiatge, y remetent la provisió, aprés de dits trenta dies, no és declarar diffinitivament, com per constitucions està ordenat, restant a càrrech de dits deputats en dit cas altres diligències, les quals per son descàrrech, tindran obligació de posar en deguda execució. Per ço supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca manar revocar y annul·lar dita provisió, com a feta contra constitucions de Cathalunya, y dit Pere Mazó ser liberament relaxat, com de vostra excellència se confia».

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells han representat a sa excellència la dita embaxada, conforme los és estat ordenat, y li han dada una còpia ne tenien, e que sa excel·lència en effecte los ha respost que dies ha que té comès aquest negoci a justícia, e que ell procurarà en què·s guarden les constitucions.

204*v* Dimecres, a XVI. En aquest die, per orde del consistori, foren ajustats en la present casa los doctors devall scrits, junctament ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa, per a tractar acerca de la contrafacció se pretén s'és feta per los doctors del Real Consell Criminal, ab la provisió per ells feta contra Pere Mazó, a 5 del corrent, la qual és del tenor següent:

205*r* «*Die quarta junii 1604. Visa supplicacione oblata die [...] maii proxime lapsi per Bartholomeum Moragues, agricolam parrochiae Sancti Stephani de Parets, procuratorem Petri Masó, agricola eiusdem parrochiae, qua opposint exceptionem malae capturae in vim guidatici in eadem supplicacione exhibiti, visis videndis et toto processu meriti illius attentis, insequendo conclusionem in Regio Consilio, die presenti factam, providet et declarat quod procedatur ad ulteriora in causa in Regio Consilio, non obstante pro nunc excepcione guidatici allegati pro parte dicti Petro Masó, de qua tamen habeatur ratio qualis de jure habenda sit in sententia diffinitiva proferenda, vel ante illius prolationem interrogatus.*

[Vidit] Magarola.

Quae fuerunt interrogatus et nottificatus dicto Petro Masó personaliter repertus intus regios carceres Barcinonae die quinto predictis mensis et anni per Petrum Oriol, regium portarius, sic [reppertus]».

Los quals doctors applicats foren los següents: misser Lorens Jover, misser Fargues Coixí, misser Francesc Tristany, misser Jaume Areny, misser Bernat Sala y misser Prexana.

Dijous, a XVI(I). Festa del Sant Sagrament, y dit die no·s féu la professó per la pluja, y féu-se lo diumenge aprés següent.

Divendres, a XVIII. En aquest die vingueren altra vegada en la present casa los magnífics doctors de 16 del corrent.

205*v* Disabte, a XVIIII. En aquest die tornaren a venir en la present casa los sobredits sis doctors applicats per lo negoci de Pere Masó, los quals, ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, aprés de molt tractat y discutit dit negoci entre ells, feren la resolució següent, segons la referiren en consistori los dits magnífics assessors del General, dient com havien resolt que dita provisió feta per lo dit Real Consell, de sobre continguda a la jornada de 16 del corrent, era y és contra les generals constitucions de Cathalunya.

Diumenge, a XX. En aquest die, després dinar, se féu la professó de Corpus en la Seu per no ésser-se poguda fer lo dijous proppassat per la gran aygua féu.

Dimecres, a XXIII. En aquest die, de matí, // 206*r* // vingueren en consistori, per part del senyor regent Clavero, visitadors dels officials reals, mossèn Alexandre Cendra, notari de dita visita y mossèn Francesc Blanc, notari de Barcelona, procurador fiscal de dita visita, y de part de dit senyor visitador digueren y notificaren a ses senyories lo contengut en un paper o scriptura que per ells fonc liurada a ses senyories, la qual és ací originalment cosida y buydada, del tenor següent:

«Lo senyor doctor Diego Clavero, del Consell del Rey, nostre senyor, y regent sa Real Cancellaria en lo Supremo de Aragó, visitador general de tots los oficials reals[a] (no subjectes a purgar taula) del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, ab sa provisió lo die de haïr, que comptaven vint-y-dos del mes de juny 1604, feta en lo procés de dita visita y per les causes[b] y raons en ella contengudes, ha suspesos als doctors misser Joan Castelló, exercint l'offici de regent la Real Cancellaria, misser Jaume Pineda, advocat fiscal, de la règia cort, misser Francesc Bonet, exercint l'offici de jutge de cort, y misser Joan Magarola, altre dels jutges de cort, doctors de la Real Audiència dels dits Principat y comtats, y a

a. a continuació entre parèntesi no... taula.
b. a continuació repetit y per les causes.

[*1604*] quiscú d'ells del exercici de dits sos officis reals, axí de doctors de la dita Real Audiència, com dels altres sobredits que respectivament tenen, manant-los que en aquells de ninguna manera entrometan fins a tant que altra cosa per dit senyor visitador sia proveït, com més llargament en dita provisió se conté.

Alexandre Cendra, notari y secretari de la visita».

206*v* Dijous, a XXIIII. Octava del Sant Sagrament y festa del gloriós sant Joan Baptista.

Divendres, a XXV. En aquest die se'n anà de la present ciutat per al seu [monestir] lo senyor deputat ecclesiàstic ab licència del consistori.

207*r* Dimars, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Dimecres, a XXX. En aquest die, de matí, lo senyor don Climent de Cardona, altre dels assessors, donà y liurà en consistori als senyors deputat real y oïdors de comptes un vot y parer seu en un full de paper scrit, dient que aquell és son vot acerca del que per ses senyorias li fou consultat despús haïr, supplicant a ses senyorias aquell ésser continuat per son descàrrech, lo qual és del tenor següent:

«Lo die de dilluns, que comptavem als 28 del corrent mes de juny, fonc proposat verbalment per los senyors deputats del General de Cathalunya als magnífics assessors que, considerades les coses de les quals consta en los registres de la casa de la Deputació sobre lo guiatge concedit per lo senyor doctor Diego Clavero, regent en lo Supremo de Aragó y visitador general en lo present Principat dels officials reals, e axí mateix les suspensions proveïdes per dit visitador notificades a dits deputats, contra los magnífics misser Joan Castelló, regent la Real Cancellaria, Jaume Pineda, advocat fiscal, Francesc Bonet, doctor de la tercera sala, y Joan Magarola, altre dels jutges de la règia cort, y per no // 207*v* // haver nomenat fins lo die de vuy lo senyor virey altres que regescan los officis de regent y advocat fiscal durant dits impediments, reste parada la administració de la[a] justícia, no poder-se cometre causas, proveir capturas, relaxar pobres carcerats, punir e o condemnar los delinqüents, entendre en los verbals, ni en les visitas del disapte en la presó, digan dits magnífics assessors que poden y deuen fer dits senyors deputats per son descàrrech. Per ço don Climent de Cardona, altre dels assessors, corresponent a sa obligació y consciència, major-

a. a continuació ratllat present.

ment en negoci tant universal, és de vot y parer, que attès lo senyor duc de Monteleon, loctinent del present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, en totes occasions és estat servit fer mercè y mostrar lo cuydado y zel gran té en la observansa de les generals constitucions de Cathalunya, axí que en qualsevol negocis de importància pot esta casa tenir molt gran confiansa de sa excel·lència, se li faça embaxada de tres persones, para que se servesca durant dites suspensions anomenar en lloc del magnífic misser Joan Castelló altre que exercesca lo offici de regent y lo matex en persona del magnífic misser Jaume Pineda, advocat fiscal, com moltes voltes s'és usat y practicat, perquè no resten violades les constitucions de Cathalunya, sots títol de Audiència y Consell Real y moltes altres, com de sa excellència se spera, e axí mateix se scriga a sa magestat, supplicant-lo se servesca la jurisdicció y auctoritat del visitador estiga en sa força y valor com per constitucions està ordenat, perquè·s puga passar avant en la visita, en servey de Déu, de sa magestat y benefici públich, sens contradiccions e impediments alguns. *[Vidit] don Clemens a Cardona, assessor Generalis Cathaloniae».*[a]

212*r* E lo magnífic misser Francesc Olzina, altre de dits assessors, en dit consistori diu que havent lo consistori verbo a dits magnífics assessors que estudiassen y mirassen si havia contrafacció de constitucions en los negocis que de present se tracten, que·u mirassen y que responguessen lo que havien de fer, vist dit assessor que falta proposició general en scrits per los senyors del consistori, haïr a 29 del corrent s'és posat estudiar dit negoci, y ara de present diu als senyors deputats y·ls supplique sien servits de manar proposar-ho en scrits, que ell està prompte en donar son consell, ab que emperò, que per ser lo negoci de tanta importància y molt grave, supplique a ses senyorias sien servits de manar junctar[b] consultors en dit negoci, per a que millor puga acertar, en servey de Déu, de sa magestat y del benefici públich del present Principat.

E poc aprés, lo procurador del General donà y presentà en consistori una supplicació[c] acerca de dits negocis, conforme és ací cosida[d].

E los senyors deputat real y oïdors, absents del consistori y de la present ciutat los senyors de-

a. a continuació un vot escrit i una suplicació, trancrits a l'Apèndix 8, pàg. 824.
b. a continuació ratllat conslu.
c. a continuació una suplicació, transcrita a l'Apèndix 8, pàg. 824.
d. a continuació ratllat y buydada.

putats ecclesiàstic y militar, feren deliberació en dit negoci, com en libre de deliberacions.

E vista per dits senyors deputats y oïdors la supplicació donada per lo procurador del General, y vist lo que lo magnífic misser Olzina, altre de dits assessors, demane la proposició de dit negoci en scrits y còpia d'ella, determinen que sie donada dita supplicació als assessors del General en lloch de proposició, perquè·ls pugan aconsellar lo faedor acerca de dit negoci.

En aquest mateix die, ab licència de ses senyorias, entrà en //212*v*// son consistori lo secretari de sa excel·lència, y digué que sa excel·lència havia entès volien junctar braços per a tractar les difficultats que resultaven de la carta de sa magestat, que últimament los havia donada tractant del negoci de les galeres, que·ls feye a saber que acerca les sobredites difficultats havie consultat ab sa magestat y que entenia que de la resposta havia resultar la clarícia de aquelles y que per ço entretant li apparexia que·s porrogàs la juncta dels braços, fins a què sabés la resolució de sa magestat.

E los senyors deputats, considerant que la juncta dels braços havia de ser per a consultar-los les dites difficultats, respongueren al dit secretari que digués a sa execel·lència que prorrogarien la dita juncta de braços, fins a saber la resolució que sa magestat haurie presa sobre dita consulta.

Juliol, MDCIIII

213*r* Disabte, a III. En aquest die vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors: Joseph de Bellafilla, donzell, e Julià de Navel, ciutedà, los quals referiren en consistori que ha molts dies que son molestats los senyors concellers per los cònsols de Lotja y moltes confraries de la present ciutat, com per occasió del dret de les galeres està quasi del tot llevat lo comers de la present ciutat y de tot lo Principat, y que també los drets de la ciutat per dita occasió valen molt poc, segons valien, per ço supplican a ses senyorias sien servits manar llevar dit dret, pus lo capítol de Cort done la forma de llevar-se no tenint effecte les galeres, y la experiència ha amostrat, des de que dit dret està posat, no ésser bastant a poder-les sustentar.

E dits senyors deputats respongueren que ells ho mirarien y tractarien y·ls tornarien resposta.

213*v* Dijous, a VIII. En aquest die vingué[a] en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Joan Sala, síndic de dita ciutat, y referí a ses senyorias com entenent la mort de Joan Serra, exactor del General, fossen servits manar vendre lo offici de dit Serra, en satisfacció del que deu axí al General com a la ciutat y altres particulars, e per los senyors deputats fonc respost que dit offici estava ya proveït en persona hàbil y de molta satisfacció.

E aprés, són vinguts en consistori los senyors misser Jaume Dalmau y misser Philip Dimas Montaner, advocats de dita ciutat, junctamant ab dit mossèn Joan Sala, síndic, dient com los magnífics concellers havien entès que dit offici lo volien proveir o estava proveït, y que·ls supplicaven no passassen avant en fer dita provisió, ni en donar possessió de aquell, ans bé representaven y instaven que dit offici se venés en satis- //214*r*// facció, axí dels deutes del General com de la ciutat y altres, y lo mateix instave y representave dit síndic, per ço que constàs de ses diligències.

E los senyors deputats respongueren que, com ya tenien dit[a] offici, està proveït y liurada possessió de aquell a don Climent de Cardona, la qual provisió entenen haver feta segons capítols de Cort, usos y stils de la casa de la Deputació y observansa de aquells, y al que estaven tinguts y obligats per obligació de sos càrrechs y officis, y si res en contrari pretén axí dita ciutat, com altres, los senyors deputats estan promptes, ab la forma sòlita y acostumada, conforme capítols de Cort, usos y styls de la Deputació, administrar justícia.

Dit die, ans de migdie, vingueren en consistori, per part de dits magnífics concellers, los senyors: Joseph de Bellafilla e Julià de Navel, ab mossèn Bruniquer, notari de Barcelona, dient a ses senyorias, en effecte, com venien per la resposta del negoci dels drets de les galeres, conforme los representaren a[b] ... del corrent, per lo que la gent pateix molt y tenen grans quexes. E ses senyorias los respongueren, en effecte, com ells no han tornat resposta encara, sperant que havien ajunctar braços per tractar de dits negocis, e com sa excel·lència los ha enviat a dir que ell spera per hores la resposta de dit negoci de sa magestat, que és de importància, y axí han dexat de ajunctar-los, y en havent haguda dita resposta procuraran ab tota diligència enviar-los la resposta.

214*v* Disabte, a X. Festa de sant Cristòfol.

a. a continuació ratllat ren.

a. a continuació repetit dit.
b. a continuació un espai en blanc de 7 mm.

[*1604*]

215*r* Dijous, a XV. En aquest die entraren los feriats ordenats per la Cort de 1599.

216*v* Agost, MDCIIII

217*r* Dijous, a V. Festa de sant Domingo.

Divendres, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

218*r* Diumenge, a XV. Festa de Nostra Senyora.

218*v* Disabte, a XXI. En aquest die començaren los dies jurídichs y se tornà a venir en consistori en la Deputació[a].

227*r* Divendres, a XXVII. Concell de assesors y altres papers, assí cosits, sobre lo negoci de don Joan de Queralt, governador.

Disabte, a XXVIII. Festa de sant Agustí, feriat.

227*v* Setembre, MDCIIII

Dimecres, lo primer. Festa de sant Lop.

228*r* Divendres, a III. En aquest die anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, per part de ses senyorias, a la qual anaren los senyors: canonge Çafont, don Guillem Yvorra, e Raphael Laudes, ciutedà, als quals fonch donat orde de representar la embaxada següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya tenen entès que, a 14 de juliol proppassat, vostra excel·lència haurie manades publicar unes cridas, ab les quals, en effecte, se prohibeix lo port de pedrenyals que no sien de certa mida, ço és, de quatre palms, y encara dels dits que no.n pugan portar sinò hu, e com dites prohibicions sien contra diverses constitucions de Cathalunya, com diverses voltes se ha representat a vostra excel·lència, per ço dits deputats supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca manar revocar dites cridas, per observansa de dites constitucions, com de vostra excel·lència se confia».

E tornats de dita embaxada, referiren als senyors deputats militar y real y oïdor real, per no haver'n-i més en consistori, com sa excellència, en effecte, ha respost que ab la matexa punctualitat que ell desijava la observansa de les constitucions, manarà considerar lo que per part dels senyors deputats se li representava.

a. a continuació quatre documents transcrits a l'Apèndix 8, pàgs. 824-826.

228*v* Dilluns, a VI. En aquest die vingueren los de la Lonja, ab la forma acostumada, a convidar los senyors deputats per la festa.

Dimecres, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

229*r* Divendres, a X. En aquest die anaren los senyors deputats, consistorialment ab les masses grosses y ab los porters ab les cotes de tafetà, a donar lo pésame al excel·lentíssim loctinent general, lo senyor duc de Monteleon, de la mort del duc de Terranova, son cunyat, y entraren també a la senyora duquessa y allí feren visita una estona, assentats ab cadires. Y lo die abans ere estat en consistori don Plegamans de Marimon per fer-los a saber de dita mort, per part de sa excel·lència.

Disabte, a XI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, los senyors deputat ecclesiàstic y militar absents de la present ciutat y vegueria, enviaren, ab embaxada al reverendíssim bisbe de Barcelona, los senyors: Francesc Cosma Fivaller y Julià de Navel, per a explicar-li la embaxada següent:

«Molt il·lustre y reverend senyor, a instància e humil supplicació de Pere Masó y Umbert, detingut en los càrcers reals de la present ciutat, se ha representat als deputats del General de Cathalunya que havent al·legada la immunitat de la yglésia devant vostra senyoria, per a què fossen despedides letres en la forma acostumada, no ha pogut ni pot alcansar de vostra senyoria, ni sos vicaris generals, cosa tan justa e ordinària en lo present Principat. Lo que és la notòria violació de la concòrdia de la reyna dona Eleonor y cardenal de Comenje y libertats ecclesiàstiques e constitucions del present Principat, e causa major sentiment tenint vostres senyories junctament lo càrrec pastoral e offici de canceller, axí que ab més veres se deu y pot entendre en la administració de la justícia, sens poder-se attribuir a altres fins. Per ço dits deputats supplican a vostra senyoria, extrajudicialment, com a bisbe interpel·len, se servesca de admetre // 229*v* // dita contenció y manar despedir dites letres sens dilació alguna, descarregant-se dits deputats de qualsevol penes e altres inconvenients se poden succeir de retardar vostra senyoria en proveir cosa tant justa».

E en aprés, a 13 de dit mes de setembre, lo dit senyor Francesc Cosma Fivaller referí en consistori com ell ere estat en companyia del senyor Julià de Navel en casa del senyor bisbe de Barcelona e que lo dit senyor bisbe, en effecte, los dix que a ell tocava més que a ningú defensar les libertats ecclesiàstiques, y que si en nin-

guna cosa havie fet reparar son vicari general ere ésser tan notori com ere estat capturar en lo carrer Ample, cerca de la casa del senyor virey, y que·s tindrie molta consideració en què no se li fes ningun agravi, en particular dient-li-y los senyors deputats ab molta demonstració de molts compliments.

230r Divendres, a XVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havie molts dies ere fora ciutat.

Dilluns, a XX. En aquest die tornà en consistori lo senyor oïdor militar, qui havia molts dies ere fora.

230v Disabte a XXV. En aquest die anaren los senyors deputats, consistorialment, a casa del excellentíssim loctinent general, //231r// cridats per ell per son secretari, y arribats allí los donà dos cartas de sa magestat, de 20 de juliol y de 4 de agost, continuades en Libre de Letres Reals, per lo de les galeres ordenades fer per la última Cort General, explicant-los ab molt effecte la creensa d'elles, y entre altres coses dient-los, en effecte, lo gran servey se farà a nostre senyor Déu y a sa magestat y benefici públich en effectuar-ho com la Cort ha disposat, y les rèplicas té ya oïdes y vistes sa magestat sobre dit negoci. E los senyors deputats li respongueren, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, que·s mirarie y procurarie en fer lo que per sos càrrechs estan obligats.

Dilluns, a XXVII. Festa dels gloriosos metges.

Dimecres, a XXVIIII. Festa del archàngel sant Miquel.

231v Dijous, a XXX. Festa de sant Hierònim.

Octubre, MDCIIII

Divendres, lo primer. En aquest die fou presentada en consistori dels senyors deputats, per part de[a] ... Moner,la supplicació, que ací originalment cosida és, del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, a Benet Subirana, etc.» Sie insertada segons és ací cosida originalment.

Vista dita supplicació y per orde de ses senyorias mirada per los magnífics assessors del dit General y feta discució sobre d'ella ab tota diligència, segons lo cas requereix, y també per haver representat dit procurador de paraula que y havia perill en la tardansa, feren relació dits magnífics assessors concordament, que segons les coses deduïdes ab dita supplicació, lo cas de que·s tracta los apar y són de vot y parer no ser contra constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort.[a]

234r Dilluns, a IIII. Festa de sant Francesch.

Dimecres, a VI. En aquest die fonc feta relació en consistori per lo magnífic assessor misser Francesc Olzina y misser Miquel Pomet, consultor cridat per ses senyorias en dit negoci, per ésser-se'n abstingut lo noble don Climent de Cardona, altre assessor, a les supplicacions donades per part del procurador del General y de Benet Subirana, les quals són ací originalment //234v// cosides, y és la dita resolució ací també cosida y del tenor següent:

«Vista la provisió y conclusió feta per los senyors deputats, intervenint los senyors oïdors de comptes, de consell dels magnífics assessors ordinaris del General, a[b] ... del corrent mes de octubre, y les coses que en contrari d'ella se al·legan, y vistes totes les coses devant los dits senyors deputats, ab dita intervenció, y de consell dels dits magnífics assessors y de Miquel Pomet, doctor en drets, ciutedà honrat de Barcelona, deliberen y declaran deurer-se estar y perseverar en dita declaració, segons que ab la present estan y perseveren en ella, ajustat y declarat, per llevar dubte, que les constitucions parlants de tortures irrogadores als reos impetits de alguns delictes, y disposant que no·s puga proveir, sinó dades defenses, no tenen lloc quant la tortura se infligeix contra testimoni variant y fent deposicions contràries, attès que sobre aquesta particular tortura hy ha special disposició del sereníssim don Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona, del any 1481, capítol 7, començant: «Encara proveïm» posada en títol «De torments», la qual formalment fa differència entre las torturas que·s inffligeixen contra los testimonis per raó de *variati* y les que·s infligeixen contra lo reo per indicis, e jatsia dita constitució don forma com se ha de proceir en dites tortures per variacions, no parla del visitador, sinó de la Real Audiència, portantsveus de general governador y veguers o altres officials inferiors, y la forma no és applicable[c] //242r// al visitador, per lo poder té del senyor rey y de la cort, y per estes y altres causes, que applicar-se porien, dits senyors deputat estan y perseveren en dita deliberació.

a. a continuació un espai en blanc de 8 mm.

a. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàgs. 826-827.
b. a continuació un espai en blanc.
c. a continuació tres suplicacions i una resolució transcrites a l'Apèndix 8, pàgs. 827-829.

[1604] *Vidit Olzina, assessor. Vidit Pomet, consulens».*

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militat essent de altre parer, enviaren, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: canonge Mas, de la present Seu de Barcelona, don Guillem de Yvorra, Julià de Navel, ciutedà, als quals fonc donat orde de explicar la embaxada següent a sa excel·lència:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya, ab diverses embaxades, han supplicat a vostra excel·lència fos servit manar liberament relaxar dels càrcers reals de la present ciutat, en los quals està detingut, a Pere Mazó y Umbert, de la parròchia de Parets, y açò per la observansa de les generals constitucions de Cathalunya y guiatge a ell concedit per lo doctor Diego Clavero, visitador dels officials reals[a] del present Principat y regent en lo Supremo de Aragó, y no sols no s'és pogut obtenir cosa tant justa, ans bé en major contrafacció és estat condemnat a tortura y mort natural, en prejudici de dit guiatge, per los magnífics doctors del Consell Criminal, que han de ser y són visitats per dit Clavero, y contra alguns dels quals dit Mazó tenia donades quexes y querelas, cosa molt llastimosa. Dita sentència e o altres decla- // 242*v* // racions no causen ni poden causar no estiga de la matexa manera en sa força dites contrafaccions. Per ço dits deputats suplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència, per observansa de dit guiatge y constitucions, los faça mercè en pendre resolució de que dita sentència de tortura y mort no sien executades, relaxant de dits càrcers liberament a dit Mazó, ab la prestesa que lo cas requereix. Certificant a vostra excel·lència, que differint-se ab la matexa, estaran obligats de acudir a sa magestat per lo remey de dit agravi».

E tornats dits senyors de dita embaxada referiren en consistori com ells havien explicada aquella a sa excel·lència y que sa excel·lència ha respost, en effecte, que sempre havia tingut ulls a fer justícia, y en aquest negoci en particular, y que si cosa nova se offeria, digne de consideració, que·u tornarie més a mirar y procurar que·s fes justícia.

Y de dit negoci hy hagués supplicació[b] precedent de part de dit Masó, la qual és ací cosida.

Dijous, a VII. En aquest die, ya ben tard, los senyors deputats, lo militar en açò essent de altre parer, com apar en libre de Deliberacions, e senyors oïdors enviaren a mossèn Francesc Montalt, síndic del General, al excel·lentíssim loctinent general per a saber la resposta del negoci de Pere Masó, si havie manat remediar-ho com se li ere suplicat.

En aprés, lo die aprés, a 8 de dit mes, dit mossèn Francesch Montalt // 243*r* // referí en consistori com ell era estat a casa de sa excel·lència, conforme li era estat manat, e que sa excel·lència, en effecte, li ha respost que ell manaria fer justícia.

Divendres, a VIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors enviaren al excel·lentíssim loctinent general los senyors: canonge Pere del Pas d'Elna, don Joan de Luna y Bernat Romeu, ciutedà, per fer-li la embaxada devall scrita, que ab un full de paper los fonc ordenada. A la qual lo senyor don Hugo de Tamarit diu, sens prejudici, novació ni derogació de les protestacions y actes per ell fets acerca de dit negoci fins lo die present, y estant y perseverant en ells, diu que·s contenta per ara [vaja] dita embaxada, per tractar-se en ella del modo y forma se han de sustentar les galeres, la qual embaxada és del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya, tractant lo negoci de la compra de les quatre galeres que sa magestat y la Cort General ordenaren se comprassen, conforme sa magestat y vostra excel·lència los manaren ab la última carta que vostra excel·lència los donà y féu mercè de explicar la creença, diuen que han trobat haver rebudes dos cartas de sa magestat, la una de 24 de setembre de l'any passat, y l'altra de 6 de maig del any corrent. Y que ab la primera sa magestat los feya mercè de acceptar la deliberació havian feta a 3 de setembre de dit any 1603, ab la qual havien deliberat que se comprassen les galeres, si a sa magestat li aparexia no obstant la impossibilitat que ab ella si representava, per respecte de no poder los drets nous bastar a sustentar-les, fent-los sa magestat mercè, // 143*v* // en cas que no bastassen dits drets nous a sustentar-les, de cobrar-los per lo mateix preu haurien costat. Y ab la de 6 de maig veuen que sa magestat diu que entén ésser obligats al sustento de dites galeres, no sols los drets nous de les galeres, però també los drets vells de la Generalitat, y ésser estada la intenció de la Cort que tots hy fossen obligats. E com en lo tractat y deliberat fins ara, sempre los deputats hajan entès que los drets vells no són obligats al dit sustento, sinó tant solament los drets nous, entenent que los capítols de Cort ho parlen clar y que seria la total ruïna y destrucció de la Generalitat de Cathalu-

a. reals *interlineat.*
b. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàg. 829.

nya si los drets vells havian de ésser obligats al sustento de les galeres, per ço que no podrien pagar los censals y altres càrrecs que lo General fa, ni lo servey a sa magestat en les occassions se offeriran, com han fet en les passades, y perquè seria de gran inconvenient passar avant a tractar de dita compra que primer sa magestat y los deputats no estiguen conformes en aquest particular, la qual difficultat causada per dita última carta, representaren ya a vostra excel·lència, y vostra excel·lència los féu mercè de pendre a son càrrech y de tornar a consultar dit negoci, supplican a vostra excel·lència que si ha cobrada resposta de dita consulta la mane vostra excel·lència donar, o altrament se servesca ferlos mercè de consultar dita difficultat ab sa magestat, que entenent lo real ànimo de sa magestat continuaran de tractar dit negoci y procuraran de descarregar la obligació de llurs officis, conforme los capítols de Cort los obligan».

E tornats de dita embaxada, referiren com ells, en effecte, han explicada dita embaxada, conforme los és estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, ha respost ab gran sentiment de admiració de que los senyors deputats no haguessen ya comprades les galeres, que axò és lo que manave y disposava lo capítol de Cort y que ell ya'n havia scrit a sa magestat les difficultats que se li representaven ara, y altres, y que axí ell aconsellave, com // 244*v* // a duc de Monteleon, als senyors deputats que comprassen les galeres y aprés se tractarà del sustento d'elles y si se haurien de sustentar dels drets nous o vells, y axò era lo que·ls obliga lo capítol de Cort, y que ell no·s atrevirie de scriure a sa magestat, que no sabie com ho pendrie.

244*v* Dimecres, a XIII. En aquest die envià lo consistori als magnífics concellers de la present ciutat los senyors: Pons de Peramola y Francesc de Marimon, los senyors deputat ecclesiàstic y militar essent de altre parer, com en libre Deliberacions, als quals fonc donat orde de explicar la embaxada següent:

«Haïr, de matí, los senyors Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu arribaren al consistori dels senyors deputats y, com a embaxadors de vostres magnificències, digueren que vostres magnificències havien entès que lo die abans havian feta deliberació sobre la materia de les galeres y que desijaven vostres magnificències veure la deliberació y tenir-ne còpia, perquè volian convocar Concell de Cent. Y lo dit mossèn Romeu se allargà a dir que la volian veurer en Concell de Cent, perquè no se'n acabàs d'anar ayguavall lo Principat, del que han feta molta admiració, y si no hagueran considerat era embaxador de vostres magnificències haurien proceït contra sa persona, com merexia semblant cas. Y quant al que per vostres magnificències és estat demanat, diuen que ya tractaran, ans de rebrer dita embaxada, de avisar a vostres magnificències de la resolució havian feta y lo temps breu no·ls havia donat lloch per a posar-ho per obra, y que esta és la còpia de la deliberació, la qual han feta després de haver-ho molt considerat y ab lo zel de acertar a fer lo servey de Déu, de sa Magestat y de aquest Principat, com acostuman, de la qual deliberació també donaran còpia a totes les altres universitats de Cathalunya, sempre que la demanaran».

E tornats, referiren com han explicada dita embaxada, en effecte, als senyors concellers, y, en effecte, los han respost // 245*r* // que ells han desijat y desijan tenir sempre correspondència ab esta casa, com sempre s'és tinguda, y que ells han tingut y tenen molt gran pena y desgust de les paraules que mossèn Bernat Romeu ha dites en aquest consistori, les quals ni han proceït de orde ni voluntat de dits concellers, ni en tal han pensat, y que sols ere a effecte de saber la deliberació havie feta lo consistori en matèria de les galeres, per tenir dita casa ab esta la correspondència ordinària en les occasions se offereixen y per a donar satisfacció a la Lonja, confraries y a molts altres, que desijaven se sabés, y que no deliberaren ni han deliberat de tenir Concell de Cent, ni estan restrets a tal, sinó que, mirada la deliberació, faran lo que més convindrà, com tenen acostumat.

Disabte, a XVI. En aquest die partí lo senyor don Hugo de Tamarit, deputat militar, per al dol de la senyora sa mare.

245*v* [a]Divendres, a XXII. En aquest die los senyors deputats, lo militar com és dit absent, y senyors oïdors de comptes anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general a visitar y dar la ben- // 246*r* // vinguda al il·lustríssim senyor cardenal Doria, qui venint de la cort de sa magestat ere arribat a esta ciutat per a passar a Roma. Y entrant en lo apartament a ont dit senyor cardenal estava, foren per ell rebuts ab la cortesia que entre persones de tal qualitat y preeminència se sol y acostuma, y aprés de assentats en ses cadires y tingut algun ratto de conversació se despediren estos senyors ab la matexa cortesia.

Disabte, a XXIII. Festa de la Translació de santa Eulàlia, verge y màrtir.

a. en l'assentament corresponent a dimars, dia XVIIII, es llegeix ratllat En aquest die partí lo senyor don Hugo, deputat militar de la present ciutat, per al dol de la senyora sa mare.

[*1604*]

246*v* Dijous, a XXVIII. Festa de sant Simon y Juda, apòstols.

Divendres, a XXVIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar.

247*r* Noembre, MDCIIII

Dilluns, lo primer. Festa de Tots los Sants.

Dimars, a II. Commemoració dels Defuncts.

247*v* Dimars, a VIIII. En aquest die enviaren los senyors deputats, ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: ardiacha Lantorn, mossèn Pere Pons de Peramola y Julià de Navel, als quals fonc donat orde de explicar la embaxada següent:

«Los deputats del General de Cathalunya tenen entès que, per orde de vostra excel·lència, és estada manada publicar una crida, als 20 de octubre proppassat, ab la qual, en effecte, se proroga lo temps dels // 248*r* // pedrenyals per spay de sis mesos tant solament, e com la prohibició del port de pedrenyals y semblants edictes sien contra les generals constitucions, per ço supplican, extrajudicialment, a vostra excel·lència se servesca manar revocar dita crida, per observansa de dites constitucions, com de vostre excel·lència se confie».

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells han feta dita embaxada, conforme los és estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, ha respost que manarà mirar dit negoci, com ya altres vegades ho ha manat mirar y havent-se de fer provisió nova, procurara se guarden les constitucions de Cathalunya punctualment.

249*r* Divendres, a XVIIII. En aquest die, després dinar, lo reverent fra Damià March, conventual y ecònomo del monastir y convent de Sant Hieròn im de l'Abron, prop Barcelona, és vingut en consistori y ha liurades les claus de la torre, que ere de Miquel Lunell, y aquelles ha restituïdes per haver entès que lo senyor oïdor Martí, per orde del consistori, lo[a] die de haïr se ere conferit a dita torre y les havia demanades, a effecte que lo consistori dispose d'elles y de la torra com millor los aparega, no entenent emperò per ço fer prejudici al dret que tenen en ella, per ésser-los estada liurada per est consistori en lo encant públic, del qual dret ne penja lite en est consistori.

E los dits senyors deputats e oïdors, lo deputat[b] militar absent de la present casa de la Deputació, vista y considerada la dita restitució de claus, bona fe y llanesa del dit monastir y convent, per la confiansa que tenen del dit monastir y religiosos d'ell, que tindran en molt bona custòdia y guarda la dita torre e miraran per la conservació y augment // 249*v* // d'ella, y que en son cas y lloc donaran bo, vertader y leal compte y restituiran ab puctualitat los fruyts que hauran collits, entre tant que lo consistori no pot pendre resolució del que ha de ésser de dita torre, perquè no reba dany, la encomanen a dit monastir y convent y liuren les claus de aquella al dit ecònomo, per a que les se'n torne y mire per ella, com fins ací. Y se confia ab que se obligue en dit nom de restituir dites claus y dexar vàcua la dita torre, y donar compte y raó dels fruyts y restituir lo *reliquum*, sempre y quant per lo consistori serà demanat. E lo dit ecònomo en dit nom accepta dites claus y se ofereix y obliga tenir en custòdia dita torre y mirar per lo bé y utilitat d'ella, y restituir les claus y dexar la possessió d'ella, y donar bon compte y raó dels fruyts y restituir lo *reliquum*, sempre que li serà demanat per est consistori, sens ànimo, emperò, de apartar-se de la reservació de sos drets, feta en lo principi del present acte, los quals vol li sien salves sots obligació dels béns de dit monastir. Presents per testimonis Bernabé Icart y Barthomeu Altarriba, porters de ses senyorias.

250*r* Dijous, a XXV. Festa de santa Catherina, verge.

Divendres, a XXVI. En aquest die don // 250*v* // Francisco de Lupià, en Barcelona y Rosselló domiciliat, féu en consistori la relació següent, donant aquella en scrits:

«Per la pragmàtica dels cavalls, que·s intentà en temps del prior don Ferrando, no·s justa en Cathalunya en molts anys, e com en les Corts de 1585 se tornàs en son lloc dintre tres[a] anys, se demanà per mi, que per estar dirruïts en Perpinyà la tela y ensajador, fossen servits los senyors deputats de aquell temps donar diner per a reedificar dites coses, attès que los exercicis militars y armigeros sien tan necessaris en frontera, los quals lliuraren la quantitat del diner que fou menester a mossèn Raphael Antoni Deví, protector del bras militar de la confraria de Sant Jordi de Perpinyà, en aquell any, y féu fer la obra a gastos del General, y yo baix firmat fas la present relació per haver-ho tractat y vist a 26 de noembre, 1604.

Francesc de Lupià y d'Olms».

a. a continuació ratllat die.
b. deputat *interlineat.*

a. a continuació ratllat mesos.

251r Dimars, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers y obrés en la casa de la ciutat, foren extrets los senyors:

Joachim Setantí, ciutedà, qui vuy és deputat real; Martí Joan Despuny, donzell; Pau Puigjaner, ciutedà; Pau Jordà, mercader; Castellar, daguer.

Obrés: Misser Gabriel Antoni Bosser, doctor en medicina; Planes, droguer.

251v Decembre, MDCIIII

Dissabte, a IIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real. En aquest die mossèn Arnau, tauler del General en la vila de Mataró, presentà en consistori la supplicació del tenor següent, y és axí originalment cosida: «Molt il·lustres senyors, etc.»

E oïda dita supplicació y attesa aquella, los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat real absent de la casa de la Deputació[a], // 254r // vist y considerat lo contengut en ella subsistir y ésser de molta consideració y ésser-se trobats los diners faltarien diu en ella, manaren a Jaume Ferriol, porter de dita casa, soltàs y dexàs anar de la present casa al dit Arnau, y per ser hu dels officials més antich y abonats del General.

En aquest mateix die deixà de venir en consistori lo senyor deputat real.

Dimecres, a VIII. Festa de la Puríssima Concepció de Nostra Senyora.

254v Divendres, a X. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Disabte, a XI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real.

Dilluns, a XIII. Festa de santa Lúcia, feriat.

255r Dimecres, a XV. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dijous, a XVI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real.

255v Dilluns, a XX. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dimars, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol.

a. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàgs. 829-830.

256r Disabte, a XXV. Festa de Nadal.

Diumenge, a XXVI. Festa de sant Esteve.

Dilluns, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dimars, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

256v Janer, MDCV

Disabte, lo primer. Festa de la Circunsisió del Senyor.

257r Dijous, a VI. Festa dels Tres Reys de Orient.

257v Divendres, a VII. Festa del gloriós sant Ramon de Penyafort.

Disabte, a VIII. En aquest die tornaren los senyors deputats en consistori, per ser fora los feriats, y anaren a les deu hores de matí a la Lonja per arrendar les bolles. Anaren ab les masses y ab los officials, anant per la Llibreteria, Argenteria y Cambis.

Dilluns, a X. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dimars, a XI. En aquest die aportaren lo cors de santa Madrona.

258r Dimecres, a XII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real.

258v Dilluns, a XVII. Festa de sant Antoni, feriat.

Dijous, a XX. Festa de sant Sebastià.

259r Disabte, a XXII. En aquest die, de matí, anà lo consistori a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell per mossèn Miquel Joan Amat, scrivà de manament. Y arribats allí los donà la carta devall scrita de sa magestat, explicant la creença d'ella ab molta efficàcia, y encarregant la execució de dit negoci y brevedat d'ell, com a molt convenient al servey de Déu y de sa magestat y benefici públic, la qual és del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya.

El rey.

Diputados, he visto por vuestra carta de 11 de octubre passado, y por lo que el duque de Monteleon me ha scrito, la deliberación que havéis hecho de que se haga la compra de las quatro galeras, que en

[1605]

cumplimiento de lo que está dispuesto por capítulos de corte estávades obligados a hazer. Y que para este effecto, en virtut del poder y sindicado que os dió la corte, se tomen a censo sobre todas las rentas del General las ochenta mil libras que para ello están senyaladas. Y aunque en ésto no se ha hecho más de lo que teníades obligación precissa, todavía os lo tengo en servicio, y accepto dicha deliberación en la forma que en ella se contiene, confiado que nunca faltaréis de acudir a las cosas de mi servicio, y a lo que fuere en beneficio universal desse principado y condados, con la demonstración, voluntad y obras que hasta quí. Y pues con esto queda ya rematado este negocio y no falta sino la execución de buscar con gran cuydado el dinero y rattificar la compra, que el vicicanciller hizo por mi orden de las galeras de la duquessa de Maqueda, y attender con cuydado a todo lo demás que desto depende, como más en particular lo entenderéis de mi lugarteniente general, a quien daréis entera fee y crédito, en ésta no queda que dezir sino confiar, // 259*v* *// como os lo encargo mucho, os desveléis en el cumplimiento dello, con tantas veras que la brevedad supla la dilación que hasta qui ha havido, para que comiencen a servir dichas galeras y se consigan los buenos effectos que se pretenden, que en que assí se haga recibirá muy accepto servicio. Datum en Valladolid, a 10 de henero* MDCV.

Yo, el rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit don Joseph Sabater, regens. Vidit don Joseph Lanyaros, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philippus Tallada, regens. Gassol, protosecretario».

Dimars, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau.

260 Dilluns, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats, lo real absent del consistori y casa de la Deputació, y senyors oïdors de comptes ordenaren al senyor Raphael Rubí y Coll, oïdor militar, acompanyat de mossèn Joan Pla de Montornés, regent los comptes del General, y de mossèn March Antoni Carreras, ajudant de racional, anàs ab embaxada al senyor regent Clavero y a sos conjutges[a] y advocat fiscal y explicàs lo següent:

«Los senyors deputats encara que[b] tenen per molt cert que vostres mercès havian tengut sempre memòria que en lo introit de sos officis juraren y oïren sentència de excomunicació de guardar les constitucions de Cathalunya, capítols, actes de Cort, usos y costums del present Principat y comtats y que com a jutges, tant christians, eminents y doctes, axí en lo proceir com en lo judicar hauran tingut molts particular compte en guardar-les, punint y castigant als officials reals que hauran trobat haver-les violades, ab les penes de la constitució de la observansa y altres condegnes, de forma que en lo esdevenidor no se atreviran altres officials reals a violar-les y cessaran axí los grans debats, danys y excessius gastos que los Principat y comtats han patit ab les contencions passades, causades per haver contrafet // 260*v* // los officials reals a dites constitucions, y axí se alcansarà lo fi principal que lo rey, nostre senyor, y la Cort General tingueren quant disposaren y ordenaren aquest remey de visita. Ab tot, per lo que estos dias han vingut moltes persones a representar-los que per los visitats se fan ab vostres mercès grans diligències, per medi de persones de gran auctoritat,[a] preeminència y poder, procurant en les causes que resten a judicar-se contra alguns officials que·s diu han violades moltes constitucions de Cathalunya, no imposen vostres mercès les penes que per constitucions estan disposades, perturbant axí la libertat de sos officis[b], si bé creuen que ab vostres mercès valran molt poc semblants intercessions y medis, totavia, per descarregar llur[c] obligació y donar raó y satisfacció als que·s queixen, supplican a vostres mercès se servescan, en lo judicar, guardar les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y costums del present Principat, imposant les penes als que seran trobats haver-les violades, que per les matexes constitucions està disposat y altres condignes y en cas que en ací hy hagués algun descuyt lo que no[d] creuen, adverteixen a vostres mercès, senyor doctor Porter, advocat fiscal, que appel·le de dites sentències, perquè ab lo remey de la appel·lació per altre més convenient, puga lo consistori representar a sa magestat lo fet y supplicar lo remey convenient».

E tornat aprés dit senyor hoïdor[e] militar de dita embaxada, referí[f] // 261*r* // a ses senyorias en consistori que havia explicada a dit regent Clavero y sos conjutges y al doctor Porter, advocat fiscal, los quals havia trobats juncts en casa de la excel·lentíssima duquessa de Cardona, y en presència de dits mossèn Montornés y March Antoni Carreras, y respongueren primer dit regent Clavero y després quiscú dels al-

a. t *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* y.

a. *a continuació ratllat* encara que creuen.
b. *a continuació interlineat* encara que tenen.
c. llur *interlineat, damunt de* nostra *ratllat.*
d. *a continuació ratllat* cru.
e. hoïdor *interlineat.*
f. *a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 8, pàg. 830.*

tres conjutges, tots conformes, que agrahïen molt als senyor deputats lo bon advertiment los havien fet, propri de persones zeloses del benefici públich, y que procurarian de guardar les constitucions de Cathalunya ab molta punctualitat.

Dimars, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau.

Divendres, a XXVIII. En aquest die Gabriel Valerot, pagès de Olesa, obtenint l'offici // 261v // de altre dels collidors, guardas y credencers en dita vila, ha presentat en consistori la supplicació del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors, Gabriel Valerot, pagès de Olesa, obtenint l'offici de altre dels collidors, guardas y credencers de dita vila, per acudir a certs negocis propris de molta importància, en los quals y bona direcció de aquells li va la conservació y ésser de sa casa y hazienda, no pot satisfer a les obligacions requereix lo dit offici y càrrec. Per ser de tant poc valor lo dit offici y desijant veure·s sens aquells, per millor poder mirar per sí y per sa casa, renúncia dit offici en mà de vostres senyories, supplicant sien vostres senyories servits manar admetre-li dita renunciació, lo que tindrà a molta mercè, no entenent servir més aquell, lo offici, etc. *Altissimus, etc. Besturs. Oblata XXVIII januarii, MDCV in consistorio*».

262r Febrer, MDCV

Dimecres, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

Divendres, a IIII. En aquest die vingué en consistori lo senyor deputat real.

Disabte, a V. En aquest die s'en anà lo senyor deputat militar, de licència de sos condeputats y oïdors, fora ciutat per negocis de sa casa.

262v En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real.

Dijous, a X. En aquest die mossèn Bernat Icart, porter de ses senyories, féu // 263r // relació a mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major de dit General, y de sa part féu manament de paraula a mossèn Francesc Blanc, notari de Barcelona, que donàs còpia auctèntica de un acte de regonexensa feta per Luís Rovira, principal de la bolla de Montblanch, trienni corrent, a Bernat Corts y Francesc Joli, lo qual ha lliurat encontinent auctèntic.

Disabte, a XII. Festa de santa Eulàlia. En aquest die morí lo senyor Honorat Martí, burgès de Perpinyà, oïdor real, *cuius anima requiescat in pace. Amen.*

Diumenge, a XIII. En aquest die los senyors deputats ecclesiàstic[a] y oïdors ecclesiàstic y militar anaren al dol de dit senyor oïdor Martí, consistorialment ab llurs massas, molt acompanyats de officials engramallats.

Dilluns, a XIIII. En aquest die, y los dos aprés, // 263v // se digué, en la capilla de la present casa, un trentanari de misses per la ànima del dit senyor oïdor Martí, y posà's un túmol devant la capella ab dosser de velut negre.

Dimecres, a XVI. En aquest die se féu anniversari en la capella a cant de orgue ab vint-y-quatre atxes.

Dijous, a XVII. En aquest die se tingueren braços y feren extracció de enseculadors, com en libre de Enseculacions, per la enseculació y la enseculació dels llochs vaccants de oïdor real foraster, com en libre de Deliberacions.

Dit die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui ere anat fora.

Divendres, a XVIII. En aquest die hy hagué braços per traure habilitadors per la extracció de oïdor real.

264r Dilluns, a XXI. En aquet die se féu extracció de oïdor real per tot lo restant del corrent trienni, per mort de mossèn Honorat Martí, y fonch extret mossèn Raphael Albert, notari de Gerona, lo qual no vingué a jurar perquè morí lo matex die que fou extret.

264v Divendres, a XXV. En aquest die vingué nova com mossèn Raphael Albert, notari de Gerona, qui a 21 del corrent ere estat extret en oïdor, és mort.

Disabte, a XXVI. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo real defunct, tractant dels negocis devall scrits, feren quiscú son vot, los quals manaren ésser continuats ací en dietari, del tenor següent:

Lo senyor abbat, vist lo vot dels consultors y assessors, és de parer del mateix vot.

Lo senyor deputat real és de parer, que lo vot fet per dit magnífic assessor y doctors applicats sie consultat ab lo magnífic misser Olzina, també assessor, y vist son parer se resolrà lo fae-

a. *a continuació ratllat* y militar.

dor, e també ab lo magnífic advocat fiscal del General, per a que veja y diga si hy té alguna cosa que dir en benefici del General.

E lo senyor deputat militar dix que és del dit parer del senyor deputat real[a].

275r E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que ell és del mateix parer del senyor abbat.

E lo senyor oïdor militar és de parer y dix: considerat que lo procurador fiscal presentà en aquest consistori una supplicació advertint que al regent Clavero no se li haver de pagar salari del temps que estigué en Barcelona sercar casa per estar, y dels dies que·s pretenia havie retarda la publicació de les enquestes, pretenent ésser contra del capítol de les Corts del any 1599; considerat que per part del consistori foren consultades dites difficultats ab dit regent Clavero, desiderant entendrer lo fet y raons d'ell, lo qual envià després un paper al consistori donant raons particulars; y considerat que lo consistori, per acertar en la resolució de dit negoci, deliberà que fossen junctats los magnífics assessors y altres doctors, als quals fonc proposat y consultat dit fet, donant-los axí lo paper del fiscal com lo del regent Clavero, y que Altariba, porter, féu relació que feta la diligència possible, no havia trobat a misser Olzina, y que per absència sua, se consultà ab l'altre assessor y doctors junctats, los quals aconsellaren lo que està contengut en llur vot; és de vot y parer que·s faça conforme aconsellen dit assessor y doctors consultats y que no·s differesca la execució de dit vot, attès que per part del regent Clavero vuy nos és estat representat que vol partir demà, y no li apar sie just se haja de detenir, per no pagar-li lo consistori sos salaris, y no voldria que per raó de dita detenció se hagués de pagar salari al regent Clavero, si per dit respecte se ha de detenir. Y perquè li apar que fet lo vot per assessor y doctors consultats se deu aquell seguir y nos deven fer noves junctas ni novas consultas, // 275v // perquè de ellas resultan gastos de dietas, que en alguna manera es nota dels doctors y assessor que han aconsellat sobre dit negoci, los quals són dels més graves d'esta ciutat, majorment no offerint-se, a son entendrer, cosa de consideració que a tal obligue. Y que en la supplicació que vuy ha portada a est consistori don Joseph Quintana, advocat fiscal, attès que és sobre lo mateix negoci y representa lo mateix fet, que s·i responga que ya se ha proveït en dit negoci, adherint-se al vot dels senyors deputat y oïdor ecclesiàstic que en substància és lo mateix que aquest.

a. a continuació quatre documents transcrits a l'Apèndix 8, pàgs. 830-834.

Y junctament són ací cosits les dites certificació de dit senyor visitadors y consell de doctors en dits vots designats, són del thenor següent: «Senyor Joan Pla [...]

Diumenge, a XXVII. En aquest die és crida de braços per la enseculació del lloch de oïdor real.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die és convocació de braços y enseculació de dit lloch y extracció de habilitador per dita extracció. Crida de braços per a demà per a traurer habilitador.

Mars, MDCV

Dimars, lo primer[a]. Convocació de braços y extracció de habilitadors per la extracció de oïdor.

276r Dijous, a III. Extracció de oïdor real per lo restant del corrent trienni, per mort de mossèn Raphael Albert, qui era estat extret y ans de jurar morí, y fonch extret mossèn Hieònim Bosch, mercader de Perpinyà.

277r Dilluns, a XIIII. En aquest die jurà lo senyor oïdor real mossèn Hieònim Bosch, mercader de Perpinyà, novament extret per lo restant del corrent trienni, y oí la missa en la capella de la present casa y jurà en la sala de la scrivania major.

Dimecres, a XVI. Festa de santa Madrona.

277v Dilluns, a XXI. En aquest die anà lo consistori a casa del excel·lentíssim loctinent general per visitar lo senyor cardenal Capata, qui anà a Roma.

278r Dimecres, a XXIII. En aquest die tornà la professó de la Seu lo cors de la gloriosa santa Madrona a sa casa, aprés de haver-nos recaptada molta pluja, com ni hagués molta necessitat.

Divendres, a XXV. Festa de Nostra Senyora.

278v Dimars, a XXVIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, per sa malaltia.

279r Abril, MDCV

Diumenge, a III. De Rams, y entren los feriats de Pascha de Resurrecció.

Dimars, a V. En aquest die envia- // 279v // ren los senyors deputats[b] y oïdors, lo senyor deputat real essent absent del consistori y casa de la

a. a continuació ratllat crida.
b. a continuació ratllat al excel·lentíssim loctinent general.

Deputació per sa indisposició corporal, al excel·lentíssim loctinent general ab embaxada, los senyors: ardiaca de Benasch, don Joan Burguès y de So, y Julià de Navel, per a supplicar a sa excel·lència que fos servit que entès la necessitat hy havia en esta terra de blats, intercedís ab sa magestat per a que no tragués blat de Cathalunya, o almenys differís la treta, que sa magestat demana ab sa real carta, en fins atant que la present ciutat de Barcelona restàs proveïda.

E tornats de dita embaxada, referiren com ells havien explicada dita embaxada, e que sa excellència, en effecte, los respongué lo molt que desijava acudir al que li supplicaven, com ya, en effecte, havie fet diverses diligències per a què sa magestat excusàs traure blats de aquest Principat, emperò les necessitats que se offerien eren tant grans que era impossible poder excusar-ho, totavia que ell procurarie de fer tot allò que porie dar contento a la ciutat, majorment per intercessió de aquest consistori, y que si feye poch serie per no poder fer més, tenint l'orde de sa magestat molt precís y no estar en sa mà.

280*r* Diumenge, a X. Festa de Pascha de Resurrecció.

280*v* Dimecres, a XIII. En aquest die reberen los senyors deputats letra del senyor duc de Lerma avisant-los del naximent del príncep, qui nasqué a VIII del corrent, a les nou y mija de la nit, divendres, ab gran contento de tots y de la christiandat. Dit die se féu *Te Deum laudamus* en la Seu, fou-hy lo excel·lentíssim loctinent general y los magnífics concellers.

281*r* Dilluns, a XVIII. En aquest die mossèn Francesc Montalt, síndic del General, lliurà en consis. tori als senyors deputats quatre libres de quern, dos de manifest y dos dels drets del General de la taula de Canet, los dos de 1604 y los dos de 1605, y una plica de albarans de guia y remesa, lo que havia rebut en Canet de Juan Rohes, fill de Francesc Roes, tauler de dita vila.

En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dimars, a XVIIII. En aquest die, de matí, reberen ses senyorias, per mans del secretari de sa excel·lència, la carta de sa magestat del avís de felice naximent del príncep, la qual és del tenor següent:

«A los venerables, nobles y amados nuestros. Los diputados del General de Cathalunya.

El rey.

Diputados, hayer viernes ocho de abril, entre las nueve y las diez horas de la noche, fue Nuestro Señor servido alumbrar a la serenísima reyna, mi muy chara y muy amada muger, de un hijo varón. Y siendo el contentamiento que dello nos queda tan grande, como es razón, y sabiendo la parte que como tan buenos y fieles vassallos os ha de caber, por el beneficio grande que speramos ha resultar a todos nuestros reynos y señoríos, no havemos querido dexar de avisároslo con ésta, y de como dicha serenísima // 281*v* // *y príncipe quedan buenos. Y encargaros que dándole con processiones solemnes y devotas oraciones infinitas gracias por ello, y supplicándole los guarde para su santo servicio, hagáys junctamente las luminarias y alegrias que se acostumbran y deven, para que desta manera su divina magestad, magestad de cuya mano procede todo el bien, sea glorificado y el pueblo regosijado, que en ello recibiremos muy accepto plazer y servicio. Datum en Valladolid, a 9 de abril, 1605.*

Yo el Rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Ferro pro generalis thesaurarius. Vidit don Joseph Sabater, regens. Vidit don Joseph Guado, regens. Vidit don Montserrat Guardiola, regens. Vidit Montaner, regens. Vidit don Philippus Tallada, regens. Gassol, protosecretario[a]*».*

282*r* Divendres, a XXII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones eletes dels tres staments convocats en lo consistori vell de la present casa de la Deputació, en què·y foren los següents:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat Lantorn, lo ardiaca de Benasch, degà Cellers, canonge Pere Pla, canonge Pere Pau Cassador.

Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Plegamans de Marimon, Pons de Peramola, don Guillem Yvorra, don Luís de Queralt, don Alexandre Lantorn, don Alex Albert, don Gispert de Guimerà, don Henrich Blanes, don Philip Roger, Francesc Cornet, // 282*v* // Pau de Fluvià, misser Pere de Bellet, Joseph de Bellafilla, don Climent de Cardona.

Per lo real, los senyors: Julià de Navel, misser Monfar, Joan Dusay, Gaspar Càrcer, Jaume Beu.

Als quals fonc proposat com per raó de la carta han rebuda de sa magestat, de 9 del corrent y abans del excel·lentíssim duc de Lerma, avisant-los del felice naximent del sereníssim prín-

a. a continuació una crida pública impresa transcrita a l'Apèndix 8, pàg. 834.

[1605] cep y primogènit de dita real magestat, continuades atràs, a 13 y a 19 del corrent mes, les quals foren allí legides de manament de ses senyorias per lo scrivà major del General, foren servits ses mercès, per millor acertar en lo faedor acerca de les festes faedores per dita causa, de aconsellar-los lo que·s deu fer en demonstració de tanta alegria y contento en dites festes, perquè ab tant cèlebre consell pugan deliberar lo faedor al servey de Déu y de sa magestat. Y junctament, per millor acertar, fonc feta relació a dits senyors per ses senyories de alguns exemplars hy havie en la present casa en semblants occasions, los quals tenien allí presents.

283r Entesa per dits senyors de dita congregació la dita proposició, e oïdes dites letres y relacions dels dits exemplars, y aprés de haver votat tots y discutí tots dit negoci ab molta maduresa y consideració, tots conformes, aconsellaren a ses senyorias que per demonstració de tan gran y singular gràcia y mercè ha rebut aquest Principat y tots de una tan felice nova, sien primer fetes infinides gràcies a nostre Déu y Senyor per tant singular benefici y mercè, y per ço sie feta una molt solemne festa en la present casa, conforme se sol fer lo die de sant Jordi, fent també la vigília de gràcies ab un *Te Deum laudamus* molt solemne e les alimàries acostumades ab gasto del General. E més, la major part de dita congregació aconsellaren a ses senyorias que, ab gasto del General, sie festa una justa partida, per demonstració de dit gran contento, per a la qual gasten ses senyorias conforme lo temps que és lo gasto gran y conforme lo per qui·s fa, donant als justadors y padrins lo que a ses senyorias apparrà, advertint que los padrins isquen de les colors de les quadrilles dels justadors, y si·ls apar a ses senyorias fer alguna altra festa que la facen com està dit de la dita.

Entès per ses senyorias dit consell tornaren a proposar a dits senyors de dita congragació, agraint la mercè los havien feta de dit consell los havien donat, emperò com en lo de la dita justa, axí per lo de la quantitat com per lo nombre dels justadors y padrins hy tenen alguna dificultats, axí en la quantitat s'els ha de donar[a], vist lo temps corre vuy y los exemplars passats, com en lo nombre // 283v // d'ells, han supplicat a ses mercès sien servits de aconsellar-los y dir-los quina quantitat se porie donar a quiscú de dits justadors y padrins y quants porien ser.

E los dits senyors de dita congregació, aprés de haver votat quiscú y dit son parer, la major part aconsellan a ses senyorias y són de parer que los justadors sien dotze ab dos quadrilles y los padrins vint y quatre, ço és, a quiscun justador dos padrins e més dos mestres de camp, e que als justadors sie donat a quiscú trescentes liuras barceloneses per tot lo gasto, axí d'ells com dels criats, y als padrins doscentes lliures a quiscú.

En aquest mateix die, en la nit, se féu un torneig en lo Born, ab gasto del General, ço és de atxes, teya, prisos, música y guants, conforme lo que·s fa per la confraria de sant Jordi, per lo contento de dit felice naixement.

Disabte, a XXIII. Festa de sant Jordi. Féu-se la festa molt solemne, digué lo offici lo senyor bisbe, vingué lo excel·lentíssim loctinent general y molts cavellers.

284r Dilluns, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Dimars, a XXVI. En aquest die se celebrà lo aniversari acostumat en la present casa, ab sermó y molta cantòria.

Divendres, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones devall scrites dels tres staments, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic: abbat de Lentorn, // 284v // ardiaca Lantorn, degà Cellers, canonge Cassador, canonge Pere Pla.

Per lo militar, los senyors: don Plegamans de Marimon, don Joan Burguès y de So, Peramola y de Vallterra, don Guillem Yvorra, don Gispert de Guimerà, don Luís de Queralt, don Francesc de Lupià, don Alexandre Lantorn, don Climent de Cardona, don Philip Roger, Francesc Cornet, misser Pere de Bellet.

Per lo real, los senyors: Joan Dusay, Gaspar Càrcer, Bernat Romeu, misser Monfar.

285r Als quals fonc proposat, per los senyors deputats y oïdors, com la justa aconsellada fer per ells a 22 del corrent, per la alegria del naximent de nostre[a] sereníssim príncep, s'els offerien moltes difficultats en ella, axí per haver-se'n feta ya altra ordinària lo diumenge proppassat y lo com tots veiren, anà axí per la falta de bons cavalls, com altrament per los excessius gastos se offerien en ella, y per altres causes que allí representaren, y axí si aparie a ses mercès fer algunes altres festes no tan costesas y lusidas, en demonstració de tan gran contento.

Entesa per dits senyors de dita congregació dites coses, aprés de haver votat quiscú y dit son

a. a continuació ratllat com en lo nombre dells.

a. a continuació ratllat senyora.

parer ab molta maduresa, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que, per poder trassar y apunctar bé dites festes, fossen nomenades per ses senyorias sis o vuyt persones militars y ab ells trassen y concerten dites festes, e axí dits senyors deputats y oïdors, entés dit consell, anomenaren encontinent les persones següents de dita congregació, ço és: don Joan Burguès y de So, don Guillem Yvorra, don Luís de Queralt, don Alexandre de Lantorn, don Gispert de Guimerà, don Climent de Cardona.

Disabte, a XXX. Festes de sant Jordi, alimàries y altres festes deliberades fer per ses senyorias, ab consell de alguns elets, per dit felice naximent, com en libre de Deliberacions a dita jornada.

285*v* Maig, MDCV

Dimecres, a IIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones eletes dels tres staments, per ells elegides lo die present per consultar-los acerca dels negocis devall scrits, en que hy foren los següents, per ells concordament elegides, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: sacristà Junyent, // 286*r* // degà Cellers, prior Calders, canonge Pere Pla.

Per lo militar, los senyors: don Plegamans de Marimon, don Guillem de Yvorra, don Joan Burguès y de So, Joseph de Bellafilla.

Per lo real, los senyors: Francesc Ferré, Jaume Bru, Pere Salaverdenya.

Als quals fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo següent, conforme fonch allí legit, de orde y manament d'ells, per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, del tenor següent:

«Proposició.
En lo principi de nostre trienni trobarem que en les últimes Corts fonc fet un capítol, que és 63 en número, ab lo qual fonc disposat que lo General de Cathalunya armàs quatre galeres, y per sustentar-les foren imposats nous drets. Y axí bé trobarem que los deputats predecessors nostres havian posada en execució la exacció dels dits drets nous y havian enviat a don Francesc de Argensola a Sicília, per a comprar les galeres de la duquessa de[a] Maqueda, // 286*v* // las quals no comprà, perquè no·s pogueren concertar del preu. Y per ço encontinent[b] lo rey, nostre senyor, continuà de interpel·lar-nos executassem lo dit capítol de Cort y comprassen dites galeres. E per haver trobat que los drets nous no importaven lo que sa magestat y la cort havian pensat, representarem a sa magestat la impossibilitat de poder-las substentar, supplicant-lo que aquella attesa, fos servit de tenir a bé que no posassem dit capítol en execució. Sa magestat respongué dita impossibilitat resultant de no haver comprades les galeres, perquè los que havien de pagar los drets fraudaven aquells, per ço que pretenian que no havent-hy galeres no tenian obligació de pagar los drets, y que comprassem les galeres no obstant, dita difficultat, que en tenir-las pagarien voluntariament y los drets bastarian. Després, a 10 de maig, 1603, reberem una carta de sa magestat ab la qual no·s escrigué que los drets nous eren estats imposats tant solament per subvenció, y que los drets antics del General eren també obligats al sustento de dites galeres. E nosaltres, vistes difficultats per evitar (lo) dany que[a] lo General podia patir, nos aparegué deliberar y offerir a sa magestat que passariem avant en lo tracte de la compra de dites galeres, ab condició que sa magestat nos fés mercè de declarar son real ànimo acerca de la intel·ligència de dit capítol, y que ab dita declaració se conformàs ab la intel·ligència que de aquell nosaltres tenim, ço és que los drets antics no y son obligats y ab condició que en cas no bastassen los dits drets nous a sustentar-les que sa magestat nos prometés de cobrar-les per lo matex preu, no obstant la dita carta que sa magestat nos scrigué a 10 de maig. A la qual deliberació sa magestat respongué a 10 de janer passat, dient que acceptava dita deliberació ab les condicions en aquella contengudes. Ha'ns aparegut que dita carta és molt genèrica y compendiosa y que ab ella sa magestat no'ns respon a les condicions de dita deliberació ni'ns promet cosa alguna, y que tenim obligació de replicar a dita carta, ans de passar avant a altre article de dit ne- // 287*r* // goci havem feta la letra que vostres mercès oiran, rebrem mercè la consideren y·ns digan si·ls apar que dita letra estarà bé en resposta y rèplica de dita carta de sa magestat, perquè nosaltres pugam ab més satisfacció nostra tractar est negoci».

Entesa per los dits senyors de la dita congregació la dita proposició, y oïda la dita letra en ella mencionada y altres scriptures y capítols de Cort faents per dits negocis, aprés de haver discutit y tractat dit negoci entre si, ab molta consideració y maduresa, y votat quiscú y dit son parer, la major part d'ells, y quasi tots foren de parer com la dita letra a ells legida, ordenada per enviar a sa magestat, estava molt bé y axí

a. *a continuació ratllat* Cardon
b. *a continuació repetit* encontinent.

a. dany que *interlineat.*

aconsellan a ses senyorias que·s devia enviar ab brevedad a sa magestat.

Disabte, a VII. En aquest die se feren solemnes vespres y completes en la present casa, conforme se fan la vigília de sant Jordi, donant gràcies al senyor de la mercè havien rebuda del felice naximent del sereníssim príncep. Foren-hy los magnífics concellers y molta altra gent.

287v Diumenge, a VIII. En aquest die se féu solemne offici y sermó en la present casa, y la matexa festa se fa lo die de sant Jordi, per dit naximent, fonc-hy lo senyor loctinent general y molts cavallers, dames y altres.

Dilluns, a VIIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor Hieròlim Bosch, oïdor real, qui havie estat mal y lo deputat real no·y fou, y ya dos dies atràs no·y ere estat.

288v Dijous, a XVIIII. Festa de la Assenció de Nostre Senyor Déu Jesucrist.

Diumenge, a XXII. En aquest die se féu solemne professó, conforme la de Corpus Cristi, per donar gràcias al senyor del naximent del sereníssim príncep, féu-la fer la ciutat.

289r Dimars, a XXIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat militar essent de altre parer per les raons que té ya dites y deduïdes atràs en sos vots y scriptures, digueren e donaren orde als magnífics assessors ordinaris del General que mirassen la constitució número 63 de la última Cort de 1599, y que mirassen lo acte del sindicat, firmat per dita Cort, y que veessen com se ha de firmar lo acte de la manleuta, y vist, fecen relació en consistori.

Dimecres, a XXV. En aquest die, de matí, los molt reverent y magnífic misser Miquel Palmerola, doctor en drets, abbat de Nostra Senyora de Jau, y misser Francesc Olzina, assessors ordinaris del General, feren en consistori la relació següent, a cerca del negoci devall scrit, los fonc encomanat per lo consistori de ses senyorias, lo senyor deputat militat essent de altre parer per lo que té dit en sos vots, que vist lo capítol de Cort 63 de les constitucions, últimament celebrades en lo any 1599, e lo sindicat firmat per los tres brassos de dita Cort, són de parer y aconsellen que en les vendes y obligacions de dits censals se han de manllevar se facen dites manleutes y obligacions segons la forma, serie y tenor de dit sindicat.

Vidit Olzina, assessor. Vidit abbas Palmerola, assessor.

289v Disabte, a XXVIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, y los següents.

Diumenge, a XXVIIII. Festa de Pentecostés. En aquest die fonc batejat en cort de sa magestat, en Valladolid, lo sereníssim príncep, en la ygléssia del monastir de Santo Domingo de dita ciutat, ab gran magestat y cerimònia, posaren-li nom Philip Diego Victorio, foren padrins lo sereníssim infant de Saboya y la infanta filla major de nostre rey y senyor, batejà'l lo il·lustríssim archabisbe[a] // 290r // de Toledo, assitiren-hy quatre bisbes, fonc batejat ab un tros de la pila ont fonch batejat lo gloriós sant Domingo. Nostre Senyor lo faça en gran christià.

Dit die se començaren assí les alimàries per dit felice naximent y los dos dies aprés.

Dilluns, a XXX. Segona festa de Pascha de Sperit Sant. Dit die se continuaren les alimàries molt regosijades.

Dimars, a XXXI. Tercera festa de dita Pascha. Dit die se continuaren dites alimàries.

Juny, MDCV

Dijous, a II. En aquesta die se féu en lo Born // 290v // una festa per demonstració de alegria del sereníssim príncep, de una bola corregueren y estaferm, foren 24 los cavallers que corregueren ab quatre quadrilles, donà-se-li a quiscú setanta lliures de pecúnies del General per ajuda de costa dels ornaments, y als padrins, mestres de camp y jutges, deu lliures a quiscú per a guants.

291r Dimars, a VII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dit die se féu una justa partida en lo Born, per regosijo y alegria del naximent del senyor príncep.

Dimecres, a VIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, y los següents.

Disabte, a XI. Festa de sant Bernabé, feriat.

292r Disabte, a XVII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dimars, a XXI. En aquest die dexà de venir en

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 8, pàgs. 834-835.

consistori lo senyor deputat real, y los següents.

292v Divendres, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

Disabte, a XXV. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

En aquest die foren presentades en consistori les supplicacions, ací cosides, per part de Joan Canals. Los senyors deputats, aprés de haver tractat dit negoci ab los magnífichs assessors y advocat fiscal, enviaren als senyors inquisidors al senyor abbat Palmerola, per entendre dit negoci y lo que passa. Y entesa la relació anomenaren sis doctors, qui junctament ab dits assessors y advocats fiscal [...]aconsellen[a] lo faedor. Foren los dits doctors misser Gaell, misser Steve Monfar y Sorts, misser Jaume Areny, misser Lorens Jover, misser[b] [Damona], misser Domingo Prexana, los quals aprés se conferiren en la present casa molts dies y tractaren dit negoci.[c] Las quals suplicacions són del thenor següent: *insertum*.

Diumenge, a XXVI. En aquesd[d] die lo senyor abat Palmerola a ses senyorias referí, en consistori, com ell, en effecte, [...] explicat a dits senyors inquisidors lo que li era stat ordenat, ço és, per saber com ere stat lo dels dits assessors y perquè. E los dits senyors inquisidors, en effecte, li respongueren que ells no havien prosehit de la manera havien informat als senyors diputats, sinó molt bé y confirmant dret y a justícia, com sol aquell tribunal, donant advocat y [...] a la part y sempre per deffensar-se[e].

297r Dilluns, a XXVII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real. Dit die dexà també de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, per sa indisposició corporal, y los següents.

Dimecres, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau.

Dijous, a XXX. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

297v Juliol, MDCV

Dimars, a V. En aquest die, de matí, vingueren // 298r // ab embaxada, per part del bras militar, los senyors: don Guillem[a] de Yvorra y Hieònim Bosch, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, los quals, en effecte, per part de dit bras, representaren a ses senyorias[b] lo manifest agravi se havie fet y feya a Joan Canals, pagès, per los pares inquisidors, contra forma de diverses constitucions de Cathalunya, en dit negoci, supplicant a ses senyorias hy vullen mirar y ab moltes veres abrassar dit negoci, com estan obligats.

E ses senyorias los respongueren, en effecte, que ells tenen en aques punt y alguns dies ha molts doctors ajunctats per dit negoci, y que ells procuren en acudir a sa obligació en quant poden, y del que resolran los ne avisaran.

Dit die los dits magnífics assessors, advocats fiscal y sis doctors, per dits negocis applicats, feren relació en consistori com ells havien molt discutit y mirat dit negoci per diverses junctes y fet estudi en ells, y tots concordes feren relació com en dit negoci hy havia contrafacció de constitucions[c], y que·ls apparexie que lo remey serie, per ara, fer una embaxada als dits pares inquisidors per a que ho remedien y revoquen, y com no vullen que se acuda al excel·lentíssim loctinent general.

Lo mateix die, després dinar, enviaren a ses senyorias als magnífics asessors y advocat fiscal a dits senyors inquisidors per dita occasió. E tornats en consistori, referiren com ells, en effecte, havian representat y dit als senyors inquisidors que en aquest consistori se havien // 298v // donades dos supplicacions a instància de Joan Canals de Vilamajor, ab les quals representaven uns proceïments que contra d'ell s'eren fets en lo tribunal del Sant Offici, ab notòria contrafacció de constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort. Per observansa de dites constitucions s'els digué revocassen dits proceïments y restituissen la persona de dit Joan Canals a son ordinari, per a què si mereix ésser castigat lo castigàs son ordinari.

E los dits senyors inquisidors respongueren, en effecte, que lo negoci ere de molta importància y gravedat, y que per a respondre era menester que pensassen ab la matexa maduresa que en aquest consistori lo havien pensat, y que presa resolució responrien.

299v Dijous, a XIIII. En aquest die se féu la crida per

a. [...] aconsellen *interlineat, damunt d'una paraula ratllada.*
b. *a continuació un espai en blanc de 4 mm.*
c. *a continuació ratllat* o en aques lo matex.
d. En aquesd *interlineat, damunt de* en aquest *ratllat.*
e. *a continuació dos suplicacions transcrites a l'Apèndix 8, pàg. 835.*

a. *a continuació ratllat* Queralt.
b. *a continuació ratllat* en effecte.
c. *a continuació ratllat* conforme lo vot d'ells és ací cosit y buydat.

[1605]

la convocació de braços per la enseculació faedora.

Divendres, a XV. En aquest die se tingueren braços y·s féu extracció de novena per la habilitació de la enseculació, com en libre de Deliberacions.

En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Disabte, a XVI. En aquest die se continuà y clogué dita enseculació y habilitació.

En aquest die se feren certs actes per lo senyor deputat real y per mossèn Joan Miquel Savarrez, los quals estan ací cosits.

En aquest mateix die se féu crida de convocació de brassos per al endemà, per traure habilitadors per la extracció de deputats y oïdors.

Diumenge, a XVII. En aquest die se féu convocació de brasos y féu-se extracció de habilitadors[a].

a. a continuació 4 documents transcrits a l'Apèndix 8, pàgs. 836-837.

307*r* Dilluns, a XVIII. En aquest die juraren los habilitadors com en llibre de Deliberacions.

Dimars, a XVIII. En aquest die és vot de doctors del Real Consell, per qüestió y havia entre los habilitadors y deputats y assessors, com en paper ací cosit, y lo senyor deputat militar dix no si adheria, dexant-ho[a] a major discució, lo qual vot és del thenor següent: «En lo fet, etc[b]».

Dimecres, a XX. En aquest die se començà la habilitació, que per la qüestió dels dies atràs no se era poguda començar.

Divendres, a XXII. Festa de santa Magdalena. Extracció de deputats y oïdors per lo trienni primer vinent, com en libre de Deliberacions.

307*v* Dilluns, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dimars, a XXVI. Festa de santa Anna.

a. a continuació ratllat a majo.
b. a continuació un vot escrit transcrit a l'Apèndix 8, pàgs. 836-837.

1605-1608

Dietari de la present casa de la Deputació, trienni MDCV

1r Dietari trienni MDCV

Dilluns, lo primer de agost, 1605. En aquest die juraren los senyors deputats y oÿdors, tots sis, com en libre de Juraments.

Dit die, després dinar, anaren a visitar al excel·lentíssim lochtinent general acompanyats dels officials y nobles, ab les massas grans, com és acostumat.

Dit die se féu la crida de braços per traure visitadors, conforme lo capítol del nou redrés.

Dimars, a II. En aquest die·y hagué ajust de braços en la sala gran dels Reys y extracció de visitadors, com en libre de Deliberacions.

Dimecres, a III. En aquest die vingueren los reverents prior y convent de Santa Catherina per convidar a ses senyorias per la festa de demà en dit monestir.

Dijous, a IIII. Festa de sant Domingo, feriat. No anaren los senyors deputats a Santa Catherina.

1v En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

Disabte, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor, feriat. Dit die tornà en consistori lo senyor deputat real.

Dilluns, a VIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per indisposició.

2r Dimecres, a X. Festa de sant Lorens, màrtir.

Disabte, a XIII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real.

2v Dilluns, a XV. Festa de la gloriosa Assumpció de Nostra Senyora.

Dimarts, a XVI. Festa de sant Roch. En aquest die juraren los senyors visitadors del bras militar y real, com los del bras ecclesiàstic haguessen dexat lo càrrec y no ésser volguts venir.

Dit die se féu crida de braços per al sendemà, per fer extracció de visitadors ecclesiàstics per renunciació de dits.

Dit die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, y los següents.

Dimecres, a XVII. En aquest die es extracció de visitadors ecclesiàstics ab braços, com en libre de Deliberacions.

3r Dit die, després dinar, se féu solemne professó en la Seu com la de Corpus, ab la mateixa volta, per lo jubileu, com lo del any sant concedit per sa Santedat.

3v Diumenge, a XXI. En aquest die arribà un nunci de sa Santedat per anar en cort, ab dos galeres, per lo die següent. Y enviaren los senyors deputats dos cavallers per donar-li la benvinguda y fer-li affertes, com és acostumat.

Dilluns, a XXII. En aquest die, de matí, lo excel·lentíssim lochtinent general envià per son secretari de cambra als senyors deputats una letra de sa magestat, com de baix serà continuada. Y aprés d'ésser-se'n anat del consistori fonc legida aquella per ses senyorias. Y aprés de haver tractat dit negoci y mirat y consultat ab los assessors donaren orde al síndic del General anàs a pendre hora de sa excel·lència, per lo que tenien necessitat de fer-li una embaxada. E tornat dit síndic referí que per a les tres horas del mateix die, de la tarda, hy podien anar.

La qual carta és del tenor següent:

[1605]

«A los venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya

El rey.
Diputados: Al duque de Monteleón, mi lugartiniente y capitán general en esse Principado, he mandado scrivir lo que dél entenderéis sobre lo que tengo resuelto acerca del particular de Pedro Masó. Seré muy servido y os encargo mucho que dándole entera fee y creencia en lo que cerca desto de mi parte os dixere considero en lo que os tocare a que se haga lo que // 4r *// fuere de justicia, pues véis que es lo que más conviene al servicio de Dios y mío y bien y quietud dessa tierra. Dada en Lerma a 13 de julio,* MDCV.
Yo el rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joan Sabater, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Joseph Banyos, regens. Vidit don Philip Tallada, regens. Gassol, protonotarius».

E donada aquella explicà en certa manera la creença d'ella.

E lo mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo deputat real absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, anaren ab embaxada ab la forma acostumada a casa de dit excel·lentíssim lochtinent general, y arribats allí ab la sòlita cortesia li explicaren en effecte lo següent, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic:

«La carta que vostra excel·lència lo die de vuy nos ha enviada de sa magestat és en creença de vostra excel·lència, y axí com a tant faels vassalls de sa magestat y desitjants servir a vostra excel·lència som ací per a entendre dita creença».

E sa excel·lència en effecte los respongué com sa magestat, aprés de haver molt considerat y fet mirar lo negoci de Pere Masó ab tant discurs de temps, li havia dat orde[a] executàs la sentència feta contra d'ell.

E lo senyor deputat ecclesiàstic replicant li dix en effecte que aquest consistori supplica humilment a sa excel·lència sie servit de no executar per a la dita sentència, per entendre que és contra constitucions y feta ab vots en[b] paritat dels doctors del consell qui entrevingueren en ella y per algunes persones que no podien entrevenir // 4v // en ella per ser, diuen, suspectes, tenint dit Masó un guiatge del regent Clavero, visitador general dels officials reals en aquest Principat y comtats, y havent estat dit negoci tants mesos suspès, e ara que són los primers dies de son trienni se vulle executar dit negoci. Y altrament y axí·l supplica usàs de sa gran benignitat y clemència liberant aquell y fen-los mercè com sempre té acostumat fer en aquest consistori.

E sa excel·lència en effecte respongué que dubtave estigués en sa mà, per lo que serie tant remirat dit negoci en cort y oït allí lo embaxador del General y tenint orde de sa magestat, y dient-los que era mentira lo de la paritat y que ell no havia votat en ell ni passave un tal y que són raons de vulgo y altres semblants paraules.

Dimars, a XXIII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Francesc de Lupià, Luís Gualbes y Bernat Romeu y en effecte explicaren a ses senyorias com lo cas tant mirando de Pere Masó, lo qual segons se diu sentencian vuy, no obstant un guiatge del regent Clavero, visitador general de aquest Principat, ha obligat al bras militar ha supplicar a vostres senyories ab aquesta embaxada de que en dit negoci sien servits ses senyorias de fer tot lo que·s puga fer conforme la gravedat del cas y brevedat del temps requereix.

E ses senyorias los respongueren que ells han fet y fan en aquest negoci lo que·s porà per la bona direcció d'ell.

Entesa dita embaxada, los dits senyors deputats y oïdors // 5r // demanaren consell als magnífics assessors de la present casa, allí presents, acerca del què·s podie y devie fer en dit negoci. Dits magnífics assessors los supplicaren que per ser lo negoci molt arduo y de gran importància sien servits de anomenar alguns advocats per a millor acertar en lo dit negoci. Y axí anomenaren ses senyorias micer Càncer, micer Jaume Aymerich, micer Pere Aymerich, micer Aguiló, micer Fumaz, micer Ramona, micer Cabrer, als quals enviaren a sercar perquè encontinent vinguessen.

En aquest mateix die los dits magnífics doctors applicats y (en) açó conformes aconsellaren a ses senyorias que·s fes la embaxada devall scrita al excel·lentíssim lochtinent general, y també se'n donàs raó als magnífics concellers de la present ciutat per a què ab conformitat fecen lo mateix, com és acostumat.

E encontinent enviaren a demanar hora a sa excel·lència per dita embaxada. E foren nomenats per fer aquella los senyors ardiaca de Benasch, don Berenguer de Paguera, Julià de Navel.

a. *a continuació ratllat* la.
b. en paritat *interlineat, al marge esquerre.*

5v Als quals fonch[a] donada en scrits la ambaxada, del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor.
En lo trienni passat los deputats representaren a vostra excel·lència que en los proceiments fets contra la persona de Pere Masó se havia contrafet a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, y supplicaren a vostra excel·lència lo reparo d'ellas, y després acudiren ab la matexa supplicació a sa magestat y fonc servit manar suspendre la execució de dits proceiments, y ha parat per spay de quinze mesos o cerca. Haïr reberen una carta de sa magestat sobre dit fet, de fe y creença, y entengueren de vostra excel·lència qui volia executar sentència de mort contra dit Pere Masó. E com dits deputats, per descarregar la obligació de sos officis, majorment essent negoci tant grant y que ha estat tant de temps suspès, y en lo qual se ha pretès y pretén rompiments de constitucions, capítols y actes de Cort y que succeeix lo primer die de exercici de sos officis, tingan obligació de tractar est negoci y donar raó d'ell als braços, los quals han deliberat encontinent juntar. Entenent que vostra excel·lència hauria manat executar vuy dita sentència nos ha manat supplicàssem a vostra excel·lència sie de son real servey, attès que la execució de dita sentència serie irreparable e intractable, manar differir la execució entretant que sobre est fet se pendrà consell».

E axí mateix enviaren als magnífics consellers los senyors don Gispert de Guimerà y Raphael Cervera per a representar los dits negocis y lo consell que los assessors y doctors applicats los havian donat, enviant los capítols de dita supplicació.

6r E tornats dits senyors de dita embaxada del excel·lentíssim lochtinent general referiren en consistori com havien feta dita embaxada conforme los fonch ordonat, donant-li lo paper de dita embaxada.

E que sa excel·lència en effecte los ha respost que sab quant enterat està sa magestat d'estos negocis de Pere Masó, y que tenint ara de nou orde de sa magestat de executar la sentència, y que no militant més les raons de aquesta embaxada de les que haïr digueren los senyors deputats, li pese de veure·s apretat, com ja·s veu, de no poder dar gust y contento als senyors deputats, com desitja en tota accasió. Y encontinent lo senyor ardiaca de Benasch li donà en ses mans la sobredita embaxada en scrits, y sa excel·lència respongué que no la legirie, pus ya le·y havie explicada lo senyor ardiaca també.

E poc aprés, tornats dits senyors don Gispert y mossèn Cervera dels magnífics concellers, referiren en consistori com ells havien explicat als magnífics concellers lo que·ls fou encomanat. E los magnífics concellers en effecte los han respost que en aquella casa fins ara may s'és pres parer del rompiment de constitucions que·y à en la execució de la sentència de Pere Masó, ni de sos advocats ni de altres juristes, y que axí no podien, conforme desijan, mostrar la correspondència que tenen ab esta casa anant-hy ells. Però que havien resolt de enviar per sa part a sa excel·lència algunes persones que li diguen que han entès, per part de aquest consistori, que en dita execució hy ha molts rompiments de constitucions y capítols de Cort, y que sie servit manar suspendre dita execució fins aquest veja la diterminació de aquest consistori y donar lloc que·s pugan tenir primer braços, per a què pugan millor determinar lo que se haurà de fer per la bona direcció de aquestos negocis.

E fet açò, los senyors deputats, inseguint lo parer dels magnífics // 6v // assessors y doctors cridats, deliberaren ésser feta crida de convocació de braços per a vuy, després dinar, per pendre consell del faedor acerca dit negoci per la bona direcció d'ell.

E axí foren fetes y publicades crides poc aprés, com en registre.

E mentre que les persones dels tres staments se ajustaven en la present casa vingué nova com ja portaven al supplici dit Pere Masó.

E tantost, los dits senyors deputats y oïdors feren la proposició a les dites persones dels tres staments, convocades en la sala gran dels Reis ab veu de pública crida lo die de vuy, en que·y foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: ardiaca Lantorn, canonge Miquel Cassador, sacristà Junyent. Per lo militar, los senyors: comte de Vallfogona, don Gispert de Guimerà, don Berenguer de Paguera, don Baptista Falcó, don Francesc de Lupià, // 6bisr // Marc Llentes, don Philip de Copons, don Bernat Aymerich, Luís Valls, don Francesc de Junyent, don Francesc de Rebolledo, Philip Sorribes, Raphael Graell, Puig de Salit, Alexandre Aguilar, don Miquel de Tamarit, don Miquel Palau, don Federich Meca, don Carlos Olivo, don Joan de Paguera, Luís Gualbes, Hieròn im Rovira, Galceran Dezllor, Hieròn im Cardona, Joseph de Bellafilla, don Luís de Aragall, // 6bisv // don Alexandre Lantorn, don

a. fonch *interlineat.*

[1605] Francesc Sagarriga, Miquel Joan Granollach, Francesc Montalt. Per lo real, los senyors: conceller en cap Joachim de Setantí, Joan Coronat, burgès de Perpinyà, Raphael Cervera.

La qual proposició de llur manament fou allí legida per lo scrivent ordinari de la scrivania major, del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors.
Vostres senyories y mercès tindran plena notície que lo trienni passat, per occasió de la captura que sa excel·lència manà fer de la persona de Pere Masó, estant guiat per lo regent Clavero, visitador general, los diputats passats, estant certificats que de dita captura resultava rompiment de diversos usatges, constitucions, capítols y actes de Cort situat baix lo títol de guiatges, acudiren a sa excel·lència representant-li dits rompiments y supplicant-li lo reparo de aquells, e per recusació de sa excel·lència acudiren a sa magestat ab la matexa supplicació. Y entenent sa magestat que se havia procert contra dit *//7r//* pres fins a sentència diffinitiva fonc servit per sa real clemència fer mercè a est Principat de manar sobreseure en dita causa, y se ha parat en ella per spay de quinze mesos o serca. Ha succeït que lo die de haïr, primer de la nostra administració, vingué de matí a est consistori lo secretari de sa excellència y de sa part nos donà una carta de sa magestat, de fe y creença, dient en ella que son llochtinent general la explicaria, y ere esta:

A los venerables nobles y amados nuestros
los diputados del General de Cathalunya.
El rey.
Diputados: etcètera. Sie insertado segons és a XXII del corrent.

E vist que sa excel·lència no·ns enviava a demanar per a explicar-nos dita creença, entenent ésser cosa nova e insòlita y contrària al que sa magestat en dita carta nos diu, que sa excel·lència explicaria dita creença, ne férem admiració. Y per ésser sobre lo fet de dit Masó y enténdrer que sa excel·lència tractava de passar avant en la execució de dita sentència y que lo temps era molt breu y preciós, per convenir era de la voluntat de sa magestat, forem forçats enviar demanada hora a sa excel·lència. Y concedida, anàrem y li supplicàrem nos fes mercè de explicar-nos dita creença. Respongué que per excusar-nos treball havia enviat al secretari per a explicar ditas creenças. Y per ésser com és dit contra l'orde de sa magestat y contra lo que sempre se ha acostumat, que personalment explica lo lochtinent les creensas, parexent-nos que·s *//7v//* gran prejudici de aquest Principat y dirreputació de aquest principal consistori, representam a vostres senyories y mercès est fet. Ítem, després de haver explicada sa excellència dita creença li supplicàrem fos servit fes mercè a est Principat de conmutar la sentència a dit Masó, y per a mòurer son ànimo a clemència li diguerem diverses raons pias, y en particular que públicament se havia entès que en lo votar los magnificències doctors del Real Consell lo dit guiatge tres doctors eran estats de parer que dit guiatge ere vàlido, y altres tres que no. Respongué sa excel·lència «*mentira es esso*». Y després, dient-li que dels tres doctors que havian votat contra los dos eran estats donats per suspectes per dit Masó, respongué sa excel·lència «*esso no es verdat*», del qual terme som restats molt affligits per ésser insòlit y altrament. Ítem, essent la resolució que sa magestat ha presa en dit negoci de cap de la embaxada que nostre embaxador té a son càrrech a la cort representat per ésser contra diverses constitucions, vuy havien supplicat a sa excel·lència fos servit sobresèurer en la execució de dita sentència, per ésser aquella irreparable e irretractable, perquè haviam deliberat de juntar a vostres senyories y mercès per a comunicar-los dit fet y demanar- los consell de que se hauria de fer, no és estat servit de sobresèurer per esta tarda, ans com vostres senyories y mercès han vist, hair féu ja tormentar dit pres, ans de explicar-nos la carta de creença, e a les tres horas vuy ha fet penjar a dit Masó. E per nostre descàrrech y perquè se reparen en bona forma dits agravis supplicam a vostres senyories y mercès nos aconsellen lo que·ls apparexerà més convenir al servey de Déu, de sa magestat y de aquest Principat acerca de dits tres agravis».

8r Entesa la dita proposició y aprés de haver votat tots y discursat dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà als senyors deputats que per reparo de dits agravis sie feta una solemne embaxada a sa magestat, gastant per ella lo necessari, e que sien anomenades dotze persones o més, les que apparrà als senyors, per fer les instruccions ab los senyors deputats, oïdors, assessors y advocat fiscal, y que no·s nomenen altres doctors.

Dimars, a XXIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo deputat real absent del consistori y casa de la Deputació per sa indisposició corporal, inseguint lo consell de les persones dels tres staments ajustades lo die de haïr en la present casa, feren nominació de dotze persones dels tres staments[a], ço és, quatre de quiscun stament, per tractar y apunctar ab elles conforme lo consell de dits brassos lo faedor acerca

a. a continuació ratllat ajustades lo die de haïr.

de dits negocis, les quals foren manades convidar per al mateix die. Y foren-hy les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic[a], los senyors: ardiaca Lantorn, ardiaca Sentís, Miquel Cassador (i) Mathià Amell, canonges de la Seu de Barcelona. // 8v // Per lo militar, los senyors: don Berenguer de Paguera, Jaume de Aguilar, Pons de Peramola, March Lentes. Per lo real, los senyors: Francesc Ferré, Julià de Navel, ensemps ab dos altres qui no vingueren.

Dit die se determinà se fes embaxada per dits negocis a sa magestat, com en libre de Deliberacions.

Dijous, a XXV. En aquest die se tornaren junctar en la present casa dits elets.

Divendres, a XXVI. En aquest die vingueren en consistori per part del excel·lentísim lochtinent general los senyors don Luís de Paguera, don Francesc de Agullana, thesorer, micer Gabriel Olzina, scrivà de manament. // 9r // Los quals referiren en consistori, en presència dels magnífics assessors y advocat fiscal y de mi, devall scrit notari y scrivà major, com venien allí de part de sa excel·lència ab la embaxada continuada en aquest paper, la qual havien presa en scrits y axí la donaven de la mateixa manera la havien presa, per no fiar-se en la memòria, la qual fonch legida en consistori per dit senyor don Luís de Paguera. La qual és del tenor següent:

«Su excelencia ha entendido que se ha tratado en consistorio y en los braços que el otro día juntaron vuestras senyorias de enviar embaxada a su magestad, y como por el lugar en que está le incumbe obligación de padre desta provincia y le tiene amor y afición de tal, ha querido advertir a vuestras senyorias lo que se le offresce sobre este hecho. Y así nos ha mandado que lo hagamos en su nombre para que paresciéndoles excusen tan excessivo gasto a la Generalidad, que está tan exhausta y empenyada como se save, y que deve a su magestad del servicio lo que le deve, specialmente siendo el punto essencial en que según ha entendido fundan la dicha embaxada tal, pues la pretención que dizen tiene el consistorio de que se haya contravenido a constitución en la justicia que se hizo de Pedro Masó ha sido negocio en que por más de un año ha hecho el consistorio con su magestad todas las diligencias possibles, de suerte que no lo es que se hagan otras mayores ni que pueda ventilarse más.

También dize su excelencia que ha entendido que con esto quieren junctar otros dos puntos de quexa que obligan harto menos a esta resolución, pues dezir que no embió // 9v // a llamar al consistorio para darles la carta de su magestad, que embió por su secretario a 22 deste mes a las nueve horas de la manyana, y dezirles de palabra lo que en su nombre les dixo, ya entonces referió la causa dello, después, quando vuestras senyorias le fueron a hablar la repetió diziendo que no le parecía el negocio tal que obligasse a desacomodar el consistorio de otros de más peso que devía de tener entre manos.

El otro punto, le han dicho a su excelencia es de que haya dicho al consistorio que no dezía verdad, y verdaderamente este le ha hecho maravillar mucho y haún dize que no puede dexar de quedar dello con grande sentimiento por muchas causas. La primera, de que hayan dado tan differente sentido a las palabras que dixo: pues dezir que era mentira el haver havido paridad, de ninguna suerte pueden sonar otra cosa que dezir que quien se lo havía referido no havía dicho verdad, tanto más haviendo después dicho al señor diputado ecclesiástico que pues no se havía podido hallar presente que creyesse no era assi. La secunda causa de sentimiento es porque collige de aquí su excelencia que tiene el consistorio muy mal conoscido su voluntad y afición, pues ha podido persuadirse a que estima en tan poco su auctoridad y decoro. Pero no da con todo su excelencia a vuestras señorías toda la culpa, pues save que como el negocio principal de Masó ha tenido tantos atizadores, los mismos, dize, que por ventura havrán querido assumirse officio de intérpretes y lo havrán sido como mejor se les accomodava quizá a ellos, pero que lo que importa es que vuestras senyorias, como cabeças desta Generalidad y personas a quien toca el mirar por ella, no oyan ni attiendan a fines particulares de nadie, poniendo solamente // 10r // los ojos en lo que será más conviniente, excusando gastos tan excessivos y excusables, como lo serian, sin duda, los desta embaxada, antes de executar la qual ha querido por medio nuestro ponerles a vuestras senyorias esto en consideración, y si todavía perseveraren en su resolución havrá cumplido a lo menos con la obligación de su officio, con la voluntad que a esta provincia tiene, y para con Dios y con su magestad quedará descargado.»

E fonc-los respost per ses senyorias, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, que lo negoci era grave y axí merexia consultar-lo ab les persones eletes.

E poch aprés, essent-se'n anats dits senyors enviats per sa excel·lència, tractant lo faedor acerca dites coses, resolgueren de fer convidar les dotze persones eletes ya per ells anomenades dos dies fa ab altres tantes més devall scrites, per a consellar- se ab elles del faedor acerca de dites coses. Y axí encontinent foren manades convidar per al die de vuy després dinar.

a. *a continuació repetit:* per lo stament ecclesiàstic.

[1605] Lo mateix die, després dinar, en la sala gran dels Reys, los dits senyors deputats y oïdors, assessors y advocat fiscal y persones eletes dels tres staments, que foren los següents, ço és[a], per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, sacristà Junyent, ardiaca Lantorn, canonge Vila de Vic, canonge Mathià Amell, canonge Miquel Cassador, canonge Paguera. // 10*v* // Per lo stament militar, los senyors: don Berenguer de Paguera, Pons de Peramola, Jaume de Aguilar, March Llentes, don Gispert de Guimerà, don Luís de Aragall, Luís Gualbes. Per lo real, los senyors: Joaquim Setantí, conseller en cap, Francesc Ferré, Francesc Palau, Gaspar Càrcer, Francesc Ferrer, Raphael Cervera.

Als quals fonc proposat per los dits senyors deputats y oïdors, parlant dit senyor deputat ecclessiàstic, lo que se havie fet després de la última congregació dels brassos en lo negoci per ells proposat y la scriptura enviada per lo excel·lentíssim lochtinent general, la qual fonc legida en dita congregació junctament ab la proposició del die dels brassos.

E oïda per dits[b] senyors dites proposició y scriptura y considerades dites coses ab molta maduresa y discurs, e aprés de haver votat quiscú y dit son parer acerca de dites coses, la major part de dita congregació fonch de parer que attès que de // 11*r* // la proposició de ses senyorias resultaren tres agravis: lo primer, la execució de la sentència de Masó, lo segon, la creença de la carta de sa magestat feta per son secretari, lo terç, les paraules que se entenia eren gravatòries al consistori. Que quant al primer cas ya los senyors deputats passats han fetes les diligències ab sa magestat de representar les contrafaccions de constitucions; en lo segon, ya sa excel·lència done satisfacció ab lo paper, y quant aquella no parega sufficient se porie supplicar a sa excel·lència no·s tragués més en conseqüència explicar creença sinó en presència del consistori; en lo tercer, entén que en cas resultàs algun agravi de les paraules de sa excel·lència als senyors deputats entén que per lo paper que sa excel·lència ha fet restà lo consistori molt reintegrat en sa reputació y honor, y que creu que si los senyors dels brassos que molt justament determinaren se fes embaxada, que si ells veyen lo paper de sa excel·lència que també seria de parer que lo consistori resta reintegrat y que no·y haurie occasió de fer embaxada. Y per ço, són de vot y parer, salvat sempre lo parer de ses senyorias, que no·y ha occasió en les coses ací representades de fer embaxada per ara a sa magestat.

Dissabte, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, tractant dels negocis de dita embaxada, prengueren apunctament que per ara, attès dit consell y parer de les persones eletes y scriptura de sa excel·lència, no pas avant dita embaxada. Lo senyor deputat militar, emperò, fonc de altre parer, dient que se'n do raó de tot en braços.

11*v* Diumenge, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dilluns, a XXVIIIIº. Festa de sant Joan Decollati.

Dimecres, a XXXI. Jurament dels senyors visitadors del General, com en llibre de Deliberacions.

Setembre MDCV

Dijous, lo primer. En aquest die foren creats per los senyors visitadors del General certs officials per dita visita, com en paper assí cusit.

12*r* Diumenge, a IIII. En aquest die morí lo senyor Andreu Sentís, deputat real, a les onze horas ans de migdie, y lo després dinar per part de sa muller convidaren als senyors deputats al soterrar.

Dilluns, a V. En aquest die, de matí, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment, ab gramalles y massas, al dol de dit senyor deputat. Soterraren-lo en la yglésia de Sant Jaume. *Eius anima requiescat in pace.*

Digueren-se-li en la capella de la present casa les misses y offici acostumat, ço és, un trentanari, y al derrer die un offici cantat ab un túmol.

12*v* Dijous, VIII. Festa de Nostra Senyora de setembre.

Divendres, VIIIIº. Crida de brassos per a demà, X de dit.

Dissapte, X. Ajust de brassos y extracció de habilitadors per la enseculació, com en libre de Desliberacions.

Dit die se féu crida de brassos per a demà, per a traure habilitadors per la enseculació de deputat real.

13*r* Diumenge, XI. En aquest die fonch ajust de brassos en la present casa y foren trets habilitadors per habilitar los qui havian de concorre a diputat real, com en llibre de Deliberacions.

a. *a continuació ratllat* lo bras ecclesiàstic los señors.
b. dits senyors *interlineat.*

Dilluns, XII. En aquest die se féu la habilitació per traure deputat real, hoïren los habilitadors extrets lo die de ahir sentència de excomunicació y juraren, com en llibre de Desliberacions.

Dimars, XIII. En aquest die se féu extracció de deputat real per lo restant del corrent trienni per mort de mossèn Andreu Sentís, ciutedà de Tortosa, y fonch feta extracció en la sala gran dels Reis, de matí, en la forma acostumada. Fonch extret lo senyor Lluís Llobera, burgès de Perpinyà.

Dimecres, XIIIIº. Festa de Sancta Creu.

14r Dimecres, XXI. Festa de sant Matheu, apòstol y evangelista.

Divendres, XXIII. Festa de santa Tecgla, feriat.

Dissapte, XXIIIIª. En aquest die se comensà la contenció ho debat entre los senyors deputats y magnífics concellers, com assí concecutivament per ses jornades serà continuat, del thenor següent.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors enviaren ab embaixada als magnífics consellers de la present ciutat, los senyors don Joseph Quintana, advocat fiscal, y don Bernat de Paguera, per a explicar y dir-los de part de ses senyories com havent-se trobat debitor al[a] General Jaume Bosch en deute líquit de dos mília[b] ... lliures barceloneses han vulgut fer execució en lo inventari se havia // 14v // pres de sos béns per lo General, part dels quals se era encomanat a mossèn Calopa, prevere, per haver-se trobat en poder seu. Y que havent vist que una arquilla e lligador estava cauquillat per la ciutat, havent-hy habans cauquilla per lo General, no havian vulgut llevar aquella sinó que se havie fet apprehensió del que se havia trobat del inventari per a dar-ne rahó a ses magnificències ans de llevar la cauquilla, perquè ans de fer altres procehiments se ves ab bona conformitat y correspondència qual sempre se hera usada en casa de la Diputació y de la ciutat qual de las dos hera primera y millor en dret en dits béns, perquè trobant-se ser la ciutat primera estavan los senyors deputats determinats de restituir lo que se havia pres de dits béns ab molta conformitat y voluntat. E los dits don Joseph y don Bernat tornaren de resposta que seran molt maravellats de que sens havisar-los primer ny altrament se agués fet una novedat com aqueixa, y que tenian per molt sert que no hera estada feta de voluntat dels senyors deputats ny de consell de sos assessors sinó que lo exactor, fent son offici, no sabent que aquells béns de Jaume Bosch estaven emperats per la ciutat, havia procehït de fet, y que axí creyan que ses senyorias ho farian tornar al lloch hont estava abans y com estava per usar ab aqueixa casa tota la conformitat, y axí·ls ho supplicaven fossen servits de fer-ho. E los mateixos, de part dels senyors deputats, refferiren als senyors concellers, ab embaxada, que la quexa que ses magnificències tenian dels procehiments se heran fets devia de ser de no estar ses magnificències ben entarats en lo fet, que si queixa·y havia de haver seria més justificada la que los senyors deputats podrian tenir de aquella casa, però que la // 15r // amistat y conformitat que sempre procuraven hi agués entra las dos no dava lloch a queixar- se sinó a dissimular, encara que en perjudici de la jurisdicció y pretensions dels senyors deputats, perquè al temps morí Jaume Bosch se prengué inventari per los senyors deputats de tots sos béns, y entre altres dels que·s trobaren en poder de mossèn Calopa, encomanant-los·y *in forma camere* y cauquillants-los ab la cauquilla del General, y que havent passat tant havant los senyors deputats en fer rèbrer ab inventari per los crèdits tenia en los dits béns la ciutat, no considerant quant primera era estada la Diputació sobre cauquilla del General, posà lo seu sagell y emparà aquells y traslladà lo inventari estava en casa de la Diputació de dits béns, y axí·ls referiren estas cosas a sas magnificències perquè estiguessen advertits de llur justifficació y que per ser la cosa de tanta importància no se atravien ha donar altra resposta a ses magnificències fins consultar aquella, perquè ab madur consell puguessen desliberar lo que porien fer en servey de aquella casa conservant tota conformitat. Los quals, tornaren de resposta que·lls pensaven que ses senyorias serien estats servits de tornar les cosas com estavan abans y que pus determinaven junctar brassos que ells veurian lo que porian fer en servey de aquella casa.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat micer Francesc Saragossa y micer Hieroni Ollers, y en effecte explicaren a ses senyorias com dits concellers havian entès que havian ses senyorias enviat a cercar y volien tràurer de casa de[a] capellà Calopa alguns mobles o roba y plata estava allí cauquillada per la ciutat y inventariada, y axí supplicaven a ses senyorias no·s mogués ninguna cosa per la bona correspondència·y havie agut sempre entre // 15v // estes dos cases fins a tant que aquest negoci fos vist, perquè altrament no podrien deixar de fer lo que convindrie. E los senyors de-

a. al General *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.*

a. *a continuació ratllat* la.

putats en effecte, aprés de tractat aquest negoci entre si, los respongueren que aquesta casa desitja moltíssim conservar la bona correspondència que sempre s'és observada ab aquella casa, e que dita roba és ja assí en casa bona y cauquillada ab cauquilla de la ciutat, la qual cauquilla·y és estada molt aprés de la de aquesta casa, y dies aprés[a] inventariat per esta casa. Y essent lo dèbit d'esta casa primer y més privilegiat que lo de la ciutat y axí preservar dita correspondència, aquesta casa la tindrie com a custòdia d'ella y no mourà res ni les cauquilles fins a tant sie vist qui és primer, y assò per la de dita correspondència.

En aprés, dit die, hoint-se la campana de Consell de Cent per dits negocis, los senyors deputats manan cridar brassos per a la mateixa tarda, los quals foren cridats en continent ab pública crida, com és acostumat.

En lo mateix die, a la tarda, vingué ab embaixada per part del excel·lentíssim lochtinent general don Lluís de Paguera, del Real Consell, y lo secretari Alzina, y de part de sa excel·lència digueren a ses senyories en effecte com sa excel·lència havia entès la compatència·y havie entre ells y los concellers de la present ciutat y com aquell, qui desitja molt la tota quietut y bona pau com a germans, y axí y en lo que ell porrà ser y bo en ben avenir los farie ab moltes veres.

E fonch-los respost per ses senyorias en effecte com besaven les mans a sa excel·lència per tanta mercè, y estan molt certs // 16r // que en tota occasió los ha de fer tota mercè com sempre, y axí faran tot lo que·ls sie possible per la quietut de tots, y allí se tingueran alguns.

E poch aprés, dit die, al tart, vingueren ab embaxada per part del bras militar[b] los senyors don Francesc de Erill, don Francesc Cassador y Clarà y Francisco Gualbes, dient en effecte y com lo bras militar se offeria en posar-se per medianer d'estos negocis, y que ells procurarian ab moltes veres de concertar-ho y remediar-ho per la gran correspondència era estada sempre entre dites cases y tribunals, y lo mateix havem scusat a la ciutat per ses senyorias. Los fonch respost que ells no desijen sinó tota quietut y pau y que estiman molt dita offerta com tenen ja offert altra vegada a sa excel·lència y a la ciutat.

Dit die, a les nou hores de la nit, vingué en consistori mossèn Hieroni Lucià, mercader, y dix a ses senyories com mitja hora ha, o per aquí, que lo conceller ters mossèn Pau Puigjaner ab molts de companya és anat en sa casa y per forsa se ly n.à aportats los llibres del banch de Ysern que tenia en comanda per los senyors deputats, dient-li que·ls donàs, altrament que per forsa se'ls ne aportarien. E lo dit Llucià diu li ha replicat que ell no·ls podie donar sens orde de ses senyories y que si·ls volien veure que ell tenie orde de dits senyors deputats que·lls mirassen allí com ja·ls havian mirats allí lo mateix die. E no obstant lo que·ls ha dit se'ls na·n aportats, del que se ha llevat acte per mossèn Pareja y Arada venien ab ell, y axí per descàrrech seu és vingut a donar rahó a ses senyories del que passe.

En aquest mateix die, al tart, y agué ajust de brassos // 16v // en la sala gran dels Reis, ab crida presedent del die de vuy, acerca dels dits negocis y devall scrits. Y per ser molt tart y les onze de la nit y les moltes embaixades·y hagué, axí del excel·lentísim senyor lochtinent general com del bras militar, y esperant si·s podria pendre alguna bona resolució, no·s féu proposició alguna, sinó que de voluntat de dits brassos foren porrogats per ses senyories per a demà de matí, a les vuyt hores.

Lo mateix die y molts dies apprés·y hagué Consell de Cent, y les embaxades del bras militar anaven allí y al present consistori y junta.

Diumenge, XXV. En aquest die, de matí, se juntaren les persones dels tres estaments en la sala gran dels Reis de la present casa, presedent la crida de hair y porrogació, en que foren les següents. Per eclesiàstics, los senyors: abat de Ripoll, ardiacha de Benach, sacristà Junyent, comanador Junyent, canonge Oliva, canonge Cornet, // 17r // canonge Cassador. Per militars: don Francisco de Erill, don Alexandre del Antorn, don Gispert de Guimerà, don Berenguer de Paguera, Francesc de Marimon, don Hieònim del Antorn, Francesc de Gualbes, don Jaime Camps, Luís de Gualbes, don Guillem de Rocabertí, don Miquel de Tamarit, don Joan de Llupià, Anthoni Ros, Hieònim Llentes, Francesc Tamarit, Francesc Montalt, don Francesc de Llupià, don Baptista Falcó[a], ... Montagut, March Llentes, // 17v // Francesc Llentes, Joan Pla de Montornés, Amat de Palou, don Francesc Junyent. Per real: Joan Coronat, burgès de Perpinyà.

Als quals fonch feta la proposició devall scrita per los senyors deputats y aquella allí llegida, la qual és del thenor següent:

a. a continuació ratllat de la.
b. a continuació ratllat y vingueren.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.

«Proposició.
Molt il·lustres senyors:
Jaume Bosch, com a substitut de Joan de Gualbes, sobrecollidor en la sobrecol·lecta de ponent, exigí diverses quantitats en dita sobrecol·lecta, de la qual resta deutor en dos mília nou centes y[a] ... lliures. Y per a cobrar-les esta casa, ha vint del mes de juny de 1601, féu execució en los béns de dit Bosch. Y·s prengué inventari per lo exactor del General. Y després, tenint notícia que en casa de mossèn Miquel Calopa tenia dit Bosch molts béns mobles de plata y altres de valor, dit exactor continuà també aquells en inventari, i·ls // 18r // encomanà a mossèn Calopa, lo qual se obliga de tenir aquells en custòdia per lo General y restituir-los sempre y quant li serien demanats ab clàusules llarguíssimes *in forma camere* y altres. E havent vuy de matí enviat officials a casa de dit Calopa per a reconèixer dit inventari, dit Calopa los ha dit que molta part de dits mobles de plata tenia fora de sa casa y aquells havia empanyats per socòrrer ses necessitats. E havent feta relació los officials de dita resposta, per a prevenir que en los restants mobles no succehís lo mateix inconvenient, havien manat als officials tornassen a sa casa y prenguessen los restants mobles y aquells portassen a esta casa. E tornats dits officials a sa casa de dit Calopa han trobat la porta tancada, y requerint obrís en nom del General ho ha recusat fer, y tenie tancat a un porter d'esta casa que dits officials en aquella havien deixat entretant eren vinguts a donar raó. Y per a entrar és estat menester que molts officials reals·y acudissen y cominassen rompre les portes. Y entrats en dita casa[b] han trobat un lligador, una archimesa que era de dit Bosch inventariada en la qual estaven dits mobles, y aquella han portada a esta casa. En lo punt que dits officials estaven fent dit exercici són vinguts a esta casa los magnífics micer Çaragossa y micer Ollers a representar de part dels magnífics consellers que tenien dits béns inventariats, pretenent ésser creadors en la heretat de dit Bosch, y que aquells tenien comanats en poder de dit Calopa, pregant-nos no moguessen aquells de dita casa. Y en lo punt que acabaven dita embaxada dits officials són entrats ab dita // 18v // archimesa y ligador, y vist que dits mobles eran ja en esta casa havem enviat als senyors concellers dos cavallers a representar lo dit fet y que no se havia tinguda notícia que la ciutat tingués dits béns inventariats, y que per haver vist lo ligador cauquillat ab les armes de la ciutat, per bona cortesia, no usant de son poder y jurisdicció, no obririen ni se invocarie cosa alguna que primer no fos vist quina de las dos cases era primera per a que la que·n seria passàs avant la execució y axí se guardàs la correspondència que entre estas dos cases se sol tenir. A la qual embaixada han respost los magnífichs concellers no·ls estave bé, sinó que volien que ans de totes coses tornassen dita archimesa y ligador a la casa de dit Calopa, fundant queixa en que la haguessen treta de dit lloch tenint-la dita ciutat inventariada. Ha-se'ls replicat que advertissen que esta casa era primera en crèdit y primera en inventari, y que si la queixa se podia fundar la havia de tenir esta casa de ses magnificències, de que aguessen volgut posar la mà en cosa que primer la havia appresa y cauquillada esta casa, la qual tracta de cobrar de deutor per raó de recepció de pecúnies, en lo qual cas és esta casa tant privilegiada que té fisch. E que fossen servits considerar-ho, pus no·s tractava de fer prejudici a la ciutat quant més que se havia entès que dita ciutat no havia pres inventari, sinó que lo notari de aquella casa ere vingut a pèndrer còpia del inventari que aquesta casa havia fet.

E no obstant lo sobredit havia estat y perseverat en la mateixa pretensió, y han juntat // 19r // Consell de Cent, haven deliberat junctar brassos a effecte que vostres senyories y mercès entenguen lo que en est fet ha passat y·ns fassen mercè aconsellar-nos lo que·ls apparexerà fahedor, advertint també a vostres senyories y mercès que en lo trienni passat de cortesia se feren excencions ab conformitat per estes dos cases, y entraren molts millenars en la taula en nom comú, ab confiansia que després de fetes les execucions mirarien quin crèdit serie primer. Y després de ésser estat lo diner en la taula, encara que moltes voltes esta casa haja supplicat a dits magnífics concellers assenyalassen jornada per a juntar-se llurs advocats ab nostres assessors, per a averiguar quina de les dos cases era primera en temps per a[a] poder, la que·n seria, cobrar lo diner y traure·l de compte doble, may s'és pogut obtenir, ans bé, lo magnífich clavari pensant que nostre verguer tenia encara en son poder algun diner del executat, li féu punt en son compte propri essent al revés, que ans bé lo diner hy havia fora de la taula era en poder dels de la ciutat».

Hoïda la dita proposició per los dits senyors de la dita congregació, y apprés de haver votat tots y dir son parer ab molta meduresa y discusió, la major part de dita congregació aconsellà als senyors deputats lo següent:

«Com sie cosa molt certa que per benefici del principat de Cathalunya ninguna cosa importa

a. a continuació un espai en blanc d'uns 12 mm.
b. a continuació repetit casa.

a. a continuació repetit per a.

[1605]

més que la correspondència entre esta casa y la de la ciutat, y que per so convé evitar tota compatència per a poder conservar la dita unió, y havent prossehit vostres senyories tant justificadament en aquest negoci com appar de la proposició, se à // 19*v* // de témer que algunes persones ab segones intencions no procuren y somicasen dites compatències y que per so me appar que vostres senyories deven prosseguir en aquest negoci ab la maduresa que sempre acostumen, procurant unió ab la casa de la ciutat salvant sempre la reputació y honra d'esta casa, y que per a assó vostres senyories anomenen persones dels tres staments, los quals, juntament ab los magnífichs assessors, aconsellen a vostres senyories lo que més convinga per la quietut y auctoritat d'esta casa».

E los dits deputats e hoïdors, inseguint lo dit consell y parer de dites persones dels tres staments, ellegiren y anomenaren en elets per dits negocis los senyors, per ecclesiàstics: abat de Ripoll, ardiacha Alentorn, canonge Oliva, canonge Miquel Cassador, fra Miquel de Junyent, sacristà Junyent. Per militars: don Barenguer de Paguera, don Francesc de Erill, don Alexandre del Antorn, don Gispert de Guimerà, don Joan de Llupià, don Francesc de Lupià. // 19bis*r* // Per lo real: mossèn Francesc Farrer, Julià de Navel, Raphel Cervera, Francesc Farrer, Joan Coronat. Als quals, ho a la major part d'ells allí presents, fonch tornada llegir la proposició damunt scrita feta als dits brassos, y també per los senyors deputats los fonch referit lo succehït aprés, lo que entès y considerat per dits senyors de dita congregació la major part d'ella aconsellà a ses senyories que sie feta embaixada al excel·lentíssim lochtinent general, agrahint-li molt la mercè los havie feta en enviar-los lo dia de haïr a dir per don Luís de Paguera. Y axí mateix sie feta altra embaixada al bras militar agrahint-los las mercès y bons officis feyan en estos negocis y dient-los com lo consistori ho deixaria en ses mans conforme ho havian offert a la ciutat, ab que sie ell llisament y sens ningun pacta e ab igualtat tots.

E poch aprés, los dits senyors deputats, inseguint lo dit consell y parer, determinaren ésser fetas les dites embaixades. Y per a fer-la al bras militar ellegiren los senyors don Gispert de Guimerà y Julià de Navel, los quals, tornats d'ella referiren com havia feta dita embaixada conforme los era estat demanat. E que los senyors de dit bras los havien respost que ells procurarien en quant porien en servir a ses senyories y aquest consistori.

E per a fer la dita embaixada al excel·lentíssim lochtinent general anaren // 19bis*v* // los senyors devall scrits ab masses e ab la forma acostumada: abat de Ripoll, don Berenguer de Paguera, Raphel Cervera. Los quals, tornats de dita embaixada, refferiren com ells havien explicada en effecte a sa excel·lència dita embaixada conforme per ses senyories los era estat ordenat, y dient-li que dit negoci serà comés per sa part al bras militar que serà posat per medianer en aquest negoci. E sa excel·lència en effecte los ha respost lo gran contento tenie que est negoci vingués a concòrdia y com a germans se igualassen. E que en tot lo que ell porie ajudar-hy ho farie ab moltes veres o ab moltes altres paraules de compliments y afficció.

Dimars, XXVII. En aquest die, estant los senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat militar absent per sa indisposició y lo real qui encara no ha jurat, y les persones eletes devall scritas dels negocis occurrents, en que foren los següents, ço (és), per ecclesiàstich, los senyors: abat de Ripoll, ardiacha de Benasch, sachristà Junyent, // 20*r* // comenador Junyent. Per militars: don Berenguer de Paguera, don Gispert de Guimerà, don Francisco de Erill, don Hieroni del Antorn, don Joan de Lupià, don Francisco de Lupià. Per reals: Julià de Navel, Raphel Cervera, ciutadans de Barcelona, Joan Coronat, burgès de Perpinyà.

Als quals, estant axí ajuntats per part del bras militar, fonch enviada una embaixada del thenor següent, la qual reportaren los senyors Pere Ausies March, March Llentes y Joseph de Bellafilla, los quals en effecte per part del dit bras explicaren a ses senyories com lo die present havien rebuda una embaixada dels magnífichs concellers ab que se'ls havie enviada la resolució del Consell de Cent prengué lo die de hair, conforme en lo full de paper aportaven està continuada, la qual és del thenor següent:

«Lo savi Consell de Cent ha deliberat que·s faça una embaixada de part del dit Consell al bras militar, dient-li que aquesta ciutat tindrà per bé y a molt gran contento que aquell bras tinga la mà en // 20*v* // compòndrer aquest negoci, y que després demà se tinga altra volta Consell de Cent, perquè segons lo que dit bras militar haurà tractat y apunctat sobre dit particular puga dit Consell deliberar lo que li apparexerà convenir ab benefici y auctoritat de la present ciutat».

E donada aquella digueren a ses senyories y als de dita congregació que confiaven dit negoci tindria bon exir com de ses senyories esperaven.

E fonch-los respost per dits senyors deputats que ells enviaran la resposta.

E aprés de ésser-se'n anats dits embaixadors tractaren dits senyors de dita congregació dits negocis y de la resposta d'ells fahedora a dita embaixada. E aprés de haver molt discutit y tractat dit negoci e votats tots fonch resolt per tots concordament fos enviada la resposta al dit bras, la qual anave ab un full de paper scrita del thenor següent:

«Los senyors diputats han deliberat de consell de les persones eletes que·s fassa una embaixada de part de son consistori al bras militar, dient-li que los senyors deputats tindran per bé y a molt gran contento que lo bras militar tinga la mà en compòndrer aquest negoci, y que demà se juntaran en la casa de la Deputació ab les persones eletes, perquè segons lo que dit bras militar haurà tractat y apuntat sobre dit particular pugan los senyors diputats juntament ab dites persones deliberar lo que apparexerà era convenient al *bene sui* y auctoritat del consistori».

La qual fonch reportada per los senyors don Francesc d'Erill y mossèn Joan Coronat per part del consistori y de dita congregació.

21*r* Dimecres, XXVIII. En aquest die, després dinar, jurà y hoí sentència d'excomunicació lo senyor Luís Llobera, burgès de la vila de Perpinyà, deputat real novament extret per mort de mossèn Andreu Sentís per lo *residuum* del corrent trienni, y assò en lo lloch y forma acostumats, com en llibre de extraccions de diputats y oÿdors.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors y persones eletes dels tres staments devall scrites, que foren les següents per los negocis concorrents, per ecclesiàstichs: abat Ripoll, sacristà Junyent[a], ... Junyent, canonge Cassador, canonge Oliva. Per lo militar: don Berenguer de Paguera, don Gispert de Guimerà, don Joan de Lupià, don Francesc de Lupià, don Francesc de Erill. //21*v*// Per lo real: Joan Coronat, Rafel Cervera.

Y estant junts en la sala gran dels Reis per dits negocis occurrents vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Bernat de Pinós, Francesc Cornet, Jaume Casademunt, los quals de part dit bras donaren la embaixada ab un full de paper scrita del thenor següent:

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.

«Lo bras militar bessen les mans a vostres senyories per la merçè los han fet en confiar d'ells, los han de servir en lo que en lo dia de ahir per los senyors don Francisco d'Erill y Joan Coronat los representaren de part de vostres senyories, y essent-se trobat en lo bras gran número de cavallers en lo punt que se ha tingut commissió de les dos parts ab grandíssima voluntat assertar an discutit y molt treballat inquirint camins y formes per les quals s·i arribàs al fi que·s desitje, ab satisfacció y aplauso de totes les parts. Y ha apparegut a tot lo bras en conformitat que era molt convenient y necessari supplicar a vostres senyories fossen servits ferlos mercè de entregar-los y posar en ses mans la arquilla, lligador y altres coses, si les hi ha, les quals per orde de vostres senyories foren apportades de casa de Miquel Calopa a la present casa de la Diputació, per a que arribats a mans de dit bras servescha dita entrega per benefici de dit negoci, a lo que al dit bras li apparrà convenient. Y aprés de alcansat dels senyors concellers y Consell de Cent altra merçè de cosa dependent del mateix negoci y contencions que se'ls demane puga dit bras disposar //22*r*// de elles en tot allò que les apparrà convenient per a la bona direcció y assiento de las diffarències y contencions occorrents, en les quals lo bras militar procurarà ab tota la vigilància y cuidado possible conservar y mantenir la auctoritat de les dos cases, tant unes entre elles y tant una mateixa cosa ab lo bras, com a qui tractarà de son interes y honor propri. Y per a més acertar y ab més promptitut y facilitat arribar al fi que desitge ha feta nominació y elecció de persones per a enténdrer en lo assiento de dits negocis, que són lo protector y officials del bras que no estàn occupats ni per vostres senyories ni per lo savi Consell de Cent y los senyors Pons de Peremola, Ozias March, Miquel Riambau de Corbera, senyor de Llinàs, Jaume de Aguilar, Hierònim del Bosch, Francesc Cornet, Bertran Desvalls y Raphel Llaudes».

Divendres, XXX. En aquest dia, després dinar, los senyors deputats e oÿdors, lo real absent del consistori y casa de la Diputació, e persones devall scritas eletes, ajustats en la sala gran dels Reis, en que foren los següents, ço és, per ecclesiàstichs los senyors: abat de Ripoll, //22*v*// sacristà Junyent, canonge Oliva. Per militars: don Gispert de Guimerà, don Joan de Lupià, don Francisco d'Erill. Per reals: Julià de Navel, Joan Coronat, Raphel Cervera. Los quals, aprés de haver tractat y discutit dit negoci entre si ab molta maduresa y consideració, se determinà per ses senyories ab consell de dites persones eletes enviar al bras militar la embaixada següent, la qual fonch reportada per los senyors don Gispert de Guimerà y Julià de Navel:

[1605]

«Los senyors diputats estaven molt posats en condesèndrer en tot lo possible ab la voluntat del bras militar, però entesa la resolució de Consell de Cent ser molt diffarent del que per est bras serà demanat, suspengueren la ressolució de la resposta per vèurer si restava porta oberta per complàurer a aquest bras. Y vist que lo Consell de Cent no·s determinava cometent est negoci a que·s tractàs ab los concellers y persones per ells anomenadores, juntament ab los anomenats per est bras, han determinat, perquè est negosi se fasse ab la // 23r // auctoritat y enteresa convé, anomenaran les persones convenients per a prosseguir est tracte».

Los quals, tornats de dita enbaixada, referirent a ses senyories com havian explicada dita enbaixada conforme els era estat hordenat, y en effecte els fonch respost que ells ho tractarian y tornarian resposta a ses senyories.

E poch aprés vingueren ab enbaixada per part del dit bras militar los senyors: don Bernat de Pinós, Francesc Cornet, Jaume Espuny.

Los quals en effecte explicaren a ses senyories la enbaixada següent: «Lo bras militar ha determinat que·s fassen dos enbaixadas, la una per als senyors diputats y l'altra per als senyors concellers, fent-los a saber com dit bras ha donat poder de nou als senyors elets. Per a què dits elets, axí ab los senyors diputats com ab los senyors concellers y elets anomenats per y totes parts procuren per tots los medis que·ls apparrà convenients assentar lo negosi corrent fins que tinga lo effecte que·s desitge, y també fa a saber a vostra senyoria com los senyors concellers an anomenats elets per a tractar dit negosi».

E axí los dits senyors deputats, concellers y·l bras militar, per tractar dits negocis y concordar aquells, anomenaren certas personas, ço és, los senyors diputats sis, ço és, dos de cada estament, e los magnífichs concellers vuit persones, ço és, dos de cada estament de dita ciutat, e lo bras militar[a] ... personas del dit bras, los quals alguns dies aprés se anaren juntant y tractant de dits negocis y // 23v // del bon èxsit d'aquells juntant-se diverses voltes.

Octubre

Dilluns, III. En aquest dia, aprés dinar, los senyors deputats e oïdors, cridats per lo excel·lentíssim lochtinent general per son secretari, y ha arribats allí, los donà la carta devall scrita de sa magestat y explicà la crehensa d'ella fent llegir la relació baix scrita, las quals són del thenor següent:

«A los venerables noble y amados nuestros los diputados del General del Principado de Cathalunya.

El rey.
Diputados. Don Miguel de Aymerich, abat de Sant Cugat, embiado por esse consistorio medio vuestra carta de 13 // 24r *// de março del año pasado y dixo lo que de vuestra parte tenía en comissión, y desseando complaceros en quanto aya lugar, he tomado sobre ello la resolución que entenderéis del duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general, seré muy servido que dándole entera fee y creencia en lo que cerca desto os dijere nos satisfagáis en todo y creáis de mi voluntad que será la que hasta aquí, para haceros merced en quando se pudiere y fuere beneficio dessa provincia y como merecen vuestra fidelidad y el zelo con que acudís a lo que es de mi servicio. Y pues a todo se ha satisfecho no es justo que se entretenga más por acá ni que hagan más gastos de los que hasta aquí, le he ordenado se buelva. Dada en Lerma a* XXVIII *de julio,* MDCV.
Yo el rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Campi, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philip Tallada, regens. Gassol, protonotarius.

Relación de lo que han supplicado a su magestat las personas embiadas a esta corte por los diputados del General de Cathalunya y de que han dado memorial en este consistorio de Aragón y lo que a cada uno de los capítulos dél parece que se devíe responder.

Primo, que el Arçobispo de Tarragona, lugarteniente y capitán general de aquel Principado, a sola instancia del fisco tuvo muchos dias pressos a Carlos Pons de Ribellas y a don Francisco de Villalba y a Gerónimo Montegut, cavalleros, y oy lo están, y dicho Vallgornera, condenado a destierro, siendo contra el privilegio concedido por el serenísimo rey don Pedro Tercero en el año 1380 a los cavalleros y que gozen privilegio militar en Cathalunya, que no lo pueden estar sin instancia de parte formada, // 24v *// los contenidos en él han sido pressos por haver contravenido a los pregones reales que prohiben llevar pedreñales, y en este casso no les vale el dicho privilegio, el qual no comprehende casos de regalía ni causas en las cuales de su naturalesa no puede haver instancia de parte como hasta aquí se ha observado.*

2º. Que el duque de Feria, siendo lugarteniente y capitán general de aquel Principado en el año

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.

1601, hizo pregonar cierto pregón por Barcelona sin ser decretado por el consistorio criminal, infirmado por el canciller ni regente la Cancillería, offresciendo premio de trescientas libras y libertados hombres a qualquier que prendiesse a Silvestre Sayol y Bernardo Monrrodón, cavalleros, el qual pregón dizen que es contra constituciones y capítulos de Corte.

Su magestad ha mandado buscar en los registros para entender el thenor del pregón que dizen por no haverse presentado por parte de los diputados, y no ha allado hasta aora, y manda que si se halla y está hecho de manera que sea contra las constituciones que apuntan se haga borrar del registro y se tenga por no hecho.

3º. Que el mismo duque de Feria, siendo lugarteniente general, hizo prender en el año 1601 a Onofre Pons, Luís Sayol y Francisco Salavardenya, cavalleros, sin instancia de parte, y por muchas embaixadas que los diputados le hizieron para que los soltasse no lo hizo, antes procedió contra ellos con mayor rigor.

Su magestad ha mandado hazer diligencia para saber la causa porque fueron pressas las personas en este capítulo contenidas, por no dezirse por parte de los diputados. Y solamente se halla haver sido pressos de mandato del virrey a 9 de octubre 1601, y sueltos a 10 del mismo sin expresión de causa, y mandará que constando que les predieron // 25r *// contra constituciones y privilegios lo remedie y revoque.*

4º. Que no les permiten a los diputados presentar escripturas al lugarteniente general de su magestad, actos officiales ni ministros que primero no los vean y aprueven en el canciller o regente la Cancillaria, cosa nueva y nunca usada, siendo con la decencia que se deven dar a ministros de su magestad y están obligados los scrivanos de mandamiento a pressentarlas y darles fee de la pressentación conforme lo dispuesto por constituciones de aquel Principado.

Su magestad mandará a su lugarteniente general que en las scripturas que se presentaren a él o a los demás officiales reales se guarde lo que las constituciones sobre esto disponen, quitados todos abussos y siniestras interpretaciones encaminadas a que se difiera el recivirse luego aucto de dicha presentación.

5º. Que en las Cortes de Barcelona del año 1599 la Corte General capituló de que se remediarían los agravios que el tribunal de aquella Inquisición haze a los habitantes en aquel Principado por cosas que no son de fee, y supplican a su magestad manda interceder con su Santidad y el Inquisidor Mayor para que se pongan en execución los capítulos de Corte sobre esto.

Que ya sobre esto mandó su magestad scrivir a Roma y también al Inquisidor General, como lo saven, y de nuevo tornará a insistir en ello.

6º. Que los mismos agravios reciven del juez del breve en Cathalunya y de los ministros de aquel tribunal, porque procede contra personas ecclesiásticas y exemptas y por causas leves les prenden, y supplican a su magestad mande scrivir a su Santidad y al duque de Sessa, su embaixador, que se procure el remedio.

Que también sobre esto mandó su magestad escrivir a Roma y siendo necessario tornará a escrivir.

7º. Que su magestad mande embiar el visitador para los ministros y officiales reales de aquella provincia, como se les offreció // 25v *// y conviene para remedio de los excessos que hazen.*

Que entendiéndose que las constituciones están impresas mandará que vaya en la brevedad posible.

8. Quanto a lo que los dichos deputados escrivieron con carta de primero de mayo deste año 1603 diziendo que a los 22 de abril el arçobispo de Tarragona, lugarteniente general, hizo publicar ciertos pregones, y que en ellos hay contrafacción de diversas constituciones y se siguirían dello grandes inconvenientes, y después han dicho lo mesmo también de la publicación que ha hecho de los dichos pregones el duque de Monteleón y en particular del de los pedreñales, se responde que dichos pregones no contienen contrafacción de constituciones ni inconveniente alguno y son en mucho beneficio para la seguridad y quietud pública y de la vida de los hombres, de más de que se han hecho en conformidad de lo que de tiempo inmemorial hasta aora está observado».

26r Dijous, VI. En aquest dia, de matí, los senyors deputats y oÿdors de comptes foren ajustats en la sala gran dels Reis, y les persones eletes devall scrites dels tres staments juntament ab los senyors deputats y hoÿdors, lo real absent del consistori per sa indesposició, en que foren los següents, ço és, per los ecclesiàstichs, los senyors: sachristà Junyent, canonge Oliva, canonge Cassador, canonge Junyent, comte de Guimerà, comte de Erill. Per lo militar: don Berenguer de Paguera, don Francesc de Lupià, don Joan de Lupià, don Francesc de Erill, mossèn Trinyach. Per lo real: mossèn Joan Coronat, burgès de Perpinyà.

Los quals, estant congregats com dit és per

[1605]

tractar dels dits // 26v // negossis y affers de dittas competències e pretencions són entra la present casa y la casa de la present ciutat, vingueren ab enbaixada per part del bras militar los senyors Pere Ausias March, Jaume de Aguilar, Onofre Cardona.

Per los quals fonch feta la embaixada següent, conforme per ells fonch donada en scrits, del thenor següent:

«Lo bras militar supplique a vostres senyorias sian servits manar-los enviar la arquilla y altres cosas tretas de la casa de Miquel Calopa, sempre y quant los senyors consellers y savi consell los enviaran los llibres y altres coses tretes de casa de Hieròn im Lucià y donaran libertat a Hieròn im Genovès, a ffi y effecte que lo bras puga posar dittas cosas en loch y estat que vostres senyories desijan, la forma com és intent del bras fer-la de tal manera que no sia prejudici algú a ninguna de les parts, sinó sempre restant íntegres les dites coses sens anterioritat ni prioritat de una ni altra part en concedir ho entregar ditas cosas, sinó que las rebrà totes en un mateix punt o instant, y axí mateix entén li seran entregades. E més, que si la forma que dit bras pretén tenir en restituhir les coses en lo estat susdit no acontenta a les parts, restituhirà les coses a cada una de elles sens executar en res son intent, per quant sempre lo ha tingut firmíssim de anar disponent y component dittes coses ab intelligència y gust de les parts».

Entesa dita enbaixada per dits senyors de dita congragació, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories // 27r // los fos feta la resposta devall scrita. E dits senyors deputats y hoïdors, entès lo dit consell, determinan enviar la resposta següent, y per aportar aquella foren ellegits los senyors don Francisco d'Erill y mossèn Joan Coronat, de dita congregació, la qual los fonch ordenada en scrits, del thenor següent:

«Aquest consistori, attesa la confiansa que se ha de tenir del bras militar y que en lo negossi que·s tracte à de mirar per la justícia, reputació y auctoritat de la casa de la Diputació, ab parer y consell de les persones eletes se acontente de condecendre a la voluntat del bras militar y de posar la arquilla y lligador en son poder, ab les salvatats, modo y forma contenguts en la scriptura que ab enbaixada del bras los és estada enviada».

Dit dia, aprés dinar, los dits senyors deputats y hoÿdors y persones devall scrites, ajustades en la mateixa sala y loch, en que foren les següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich, los senyors: abat de Ripoll, canonge Oliva. Per lo militar, los senyors: compte d'Erill, compte de Guimerà, don Gispert de Guimerà, don Francesc d'Erill, don Joan de Lupià, don Berenguer de Paguera, // 27v // don Francesc de Lupià, mossèn Trinyach. Per lo real, los senyors: Julià de Navel, Joan Coronat.

E tractant de dits negossis, vingueren ab enbaixada per part del bras militar don Plegamans de Marimon y Jaume de Aguilar, donzell, y en effecte han explicat a ses senyories y a dita congregació com aquell bras, havent entès lo parer del Consell de Cent de la present ciutat, supplicaven a ses senyories fossen servits lliurar-los lo lligador y caixeta.

Entesa per dits senyors deputats y hoÿdors en congregació dita embaixada, y aprés de haver tractat entre ells dit negossi ab molta maduresa y consideració, fonch resolt que ha integrada dita caixeta y lligador al dit bras militar y que li sia feta enbaixada, fent-los a saber com estan presents y apparellats de restituhir-los dita caixeta y lligador ab las salvetats en la enbaixada per dit bras feta lo de present contengudes. E per aportar dita enbaixada al dit bras foren anomenats per ses senyories los senyors don Gispert de Guimerà y mossèn Rafel Cervera, ciutadà.

Los quals, tornats de dita enbaixada, referiren en effecte com havia feta la dita enbaixada al dit bras, y en effecte los respongueren que besavan a ses senyories les mans e que ells enviarian a dir lo fahedor.

E poch aprés vingueren ab enbaixada per part del[a] // 28r // dit bras militar los senyors Pons de Peramola y Ausias March, donzells, y de part de dit bras explicaren a ses senyories com ells, com a tenint plen poder de dit bras per estas cosas a ells concedit lo die present en poder de mossèn Joan Pereya, notari de Barcelona y scrivà de dit bras, segons allí ne fonch feta fe, venian per a aportar-se'n la dita arquilla y lligador, conforme era estat apuntat. Y axí los fonch manada lliurar en presència de dita congregació y del notari y testimonis devall scrits, y de aquella firmaren àppocha los dits enbaixadors en dits noms en la forma següent:

«Los dits senyors Pons de Peramola y Pere Ausias March, com a tenint plen poder del dit bras militar, com dalt apar, firman àppocha als dits senyors deputats y hoÿdors de comptes allí presents de la dita[b] caixeta y lligador a elles lliu-

a. a continuació un full en blanc.
b. dita *interlineat.*

rat, realment y de fet, en presència del notari y testimonis devall scrits, e inseguint les enbaixades y resolucions del dia present y per execució d'elles conforme lo inventari fet de assò. Rebut en la scrivania major de dit General, abans lo qual fou allí conprovat, y lo lligador que estava cauquillat ab duas cauquillas. Presents en assò per testimonis Joan Pla de Montornés, donzell, Francesc Montalt, cavaller, Pere Pau Besturs, notari, e Pau Estalella, scrivent en Barcelona. E dit Pera Pau Vidal, notari y scrivà major del dit General, present, stipulant. E per part de dit Joan Pereya, scrivà del dit bras militar, la stipula tambe dit Pau Stelella, scrivent, com a substitud seu».

E fet assò dits embaixadors se'n anaren aportant-se'n dita caixeta y lligador.

E poch aprés se entengué com los magnífics consellers havian ja enviat los llibres del banch de Isern al dit bras militar y també havian donat orde y llibertat a Hieroni Genovès, llibrater, qui estava pres per ells per dit effecte, y assó tot en un mateix instant.

28*v* Divendres, VII. En aquest dia, després dinar, per dits senyors deputats foren ajuntades en la sala gran dels Reis les persones devall scrites eletes dels negossis occurrents, en que foren les següents, ço és, per lo bras ecclesiàstich, los senyors: abat de Ripoll, ardiacha de Benac, sachristà Junyent, ardiacha Vilana, canonge Miquel Cassador. Per militars, los senyors: compte d'Erill, don Gispert de Guimerà, don Joan de Lupià, don Francisco d'Erill, don Hieroni del Antorn, Francesch Trinyach. Per reals, los senyors: Rafel Cervera, Francesc Farrer, ciutadans, Joan Coronat, burgès de Perpinyà.

Als quals fonch proposat per ses senyories pregant-los acerca del que convenia fer per los negossis ocurrents ab la present ciutat, referint allí de nou tot lo que havia passat lo dia de l'ahir.

29*r* Los dits senyors de dita congregació, aprés de haver tractat y discutit molt dit negossi, aconsellaren a ses senyories que per la dilació y remato de dits negossis se fes enbaixada per part de ses senyories al dit bras militar, conforme baix serà continuada, la qual fonch ordenada fer inseguint lo dit consell, la qual és del thenor següent en effecte:

«Los senyors diputats, inseguint lo parer y consell de les persones eletes dels tres staments, la nit passada posaren en mà y poder de aquest bras militar la archimesa y lligador conforme aquest bras avia apparegut aver-se de fer y avia demanat ab enbaixada, y perquè no pasant-se avant en est negossi restaria lo General dempnificat, així en la jurisdicció que té de executar sos deutors com en que perdria la quantitat per la qual se feya la execució y la pretensió del General y casa de ciutat acerca de la cobransa de sos crèdits restaria indecisa y quiscun die podrien succehir las mateixas difficultats, supplican a vostres mercès, pus tenen les coses appresas en llur poder, los fassan mercè de continuar lo tractat est negossi entre les parts, per a que dins deu dies o altre breu termini tinga est negossi assiento y resten las parts ab certitut del que se ha de fer».

La qual enbaixada fonch reportada al bras militar per los senyors.

Dissapte, VIII. En aquest dia, de matí, vingueren ab enbaixada per part del bras militar los senyors don Garau de Marimon y Luís de Boixadós, donzell, los quals per part de dit bras en effecte explicaren a ses senyories com han rebuda la // 29*v* // enbaixada enviada per ses senyories y axí desijen que estos negossis tingan son degut effecte, y per ço han feta enbaixada als magnífichs concellers.

E fonch-los respost per ses senyories que·ls agrah yan molt son bon zel.

En aquest mateix die vingueren ab enbaixada de part dels magnífichs concellers los magnífichs micer Joseph Dalmau y micer Hieroni Fivaller, advocats de dita ciutat. Los quals en effecte esplicaren de part dels magnífichs concellers de dita ciutat com dits senyors concellers tenen molt gran desig de acabar de enllestir y averiguar lo de les execucions comensades de Serres, Bosch y Isern, mixtas entre aquella casa y esta, y axí perquè pugue averiguar ab brevedat suppliquen a ses senyories sien servits donar orde que los magnífichs assessors y racional d'esta casa y los de aquella casa se veyen junts ab los actes y obligacions fahents per dits negossis, per a que vists aquells pugan discutir qui és primer en dret y a qui se à de fer la execució d'ells, y assó sumar la molta conformitat és estat sempre entre estas dos casas.

E los senyors deputats en effecte los respongueren que ells desijen com sempre[a] tota correspondència, y axí ells tractaran dit negossi y tornaran resposta a dits magnífichs concellers.

En aquest mateix dia los dits senyors deputats acerca de ditas cosas ajuntaren en la ditta istàn-

a. a continuació ratllat dita.

[1605]

cia dels Reis les dites[a] persones eletes y següents, ço és, per los ecclesiàstics, los senyors: abat de Ripoll, // 30r // canonge Cassador. Per militars, los senyors: comte de Erill, comte de Guimerà, don Barenguer de Paguera, don Gispert de Guimerà, don Francesc de Erill, Trinyach. Per lo real, los senyors: Gaspar Càrcer, Jaume Bru, Francesc Farrer.

Als quals fonch feta per los senyors deputats la proposició següent:

«Los advocats de la ciutat, de part dels magnífichs consellers d'esta ciutat, vuy de matí, en est consistori, an explicada una enbaixada dient que per orde dels senyors conselles havian dits advocats posat a punt tots los actes y scriptures que feyen al cas per la pretenció del negossi occurrent, y axí, que los senyors diputats manassen als assessors y advocats d'esta casa fessen la mateixa diligència en tenir prestos tots los papers fan per lo que se pretén per est consistori, perquè ab conformitat los uns y los altros se conferescan axí en esta casa com en la de la ciutat, perquè ve ya qui és primer y millor en dret, per // 30v // que se puga, lo qui serà, passar avant la execució. No havem volguda tornar resposta perquè duptam se faria preiudici a la commisió que té lo bras militar de aquesta y aquella casa, y per ço havem supplicat a vostres senyories y mercès nos fassen mersè de aconsellar-nos lo que parexerà avem de respòndrer a la ciutat».

Entesa la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, la major part aconcellà a ses senyories se fes la enbaixada devall scrita, y axí per execució de dit consell fonch determinada fer per ses senyories als magnífichs concellers de la present ciutat. Y aquella fonch reportada per los magnífichs micer Rafel Rubí y Coll, assessor de la present casa, don Joseph Quintana, advocat fiscal, y mossèn Pere Mas, procurador fiscal, lo dia devall scrit de deu del corrent, que per ser esta nit ja molt tart y no ésser fora los senyors concellers de la casa de la ciutat y lo dia de damà diumenge fonch determinada fer lo dilluns aprés.

Dilluns, X. En aquest dia fonch feta als dits magnífics concellers de la present ciutat la sobredita enbaixada determinada fer a VIII del corrent, la qual és del tenor següent:

31r «Los senyors deputats, oïdors de comptes y persones eletes dels tres staments, en el fet de la enbaixada feta per los magnífics concellers lo dia de vuy y proposada, són de vot y parer se responga a la ciutat que lo dia de ahir aquest consistori féu enbaixada al bras militar, pregant-lo fos servit, attès que ja las cosas appresas per estas dos casas estaven en llur poder, passassen avant en tractar las pretencions de les parts. Y respongueren ho farian ab lo cuydado y diligència que fins assí, y per ço los appar que tindria inconvenient tractar de dits negossis ab altra forma, y que procuraran que los assessors de esta casa y racional apunten los papes que fan per a dit negossi, que·l tractaran ab los advocats y racional de la ciutat en presència del bras militar e persones eletes de aquell, per a que en lo que seran discordes pugan ser tercers y tractar ab les parts».

Explicada dita enbaixada per orde dels senyors deputats per los dits magnificències micer Rafel Rubí y Coll, assessor ordinari, y per don Joseph Quintana, advocat fiscal, y por mossèn Pere Mas, procurador fiscal, a 10 de octubre, respongueren ses magnificències que no tenien orde del Consell de Cent per a tractar est negossi per medi del bras militar, y que parexia que podian aquell tractar los magnífichs advocats de aquella casa ab los magnífichs assessors de la Diputació y assentar·o, y que pus axí avui à paregut als senyors deputats o aurian de tractar ab lo Consell de Cent.

Dimars, XI. En aquest dia, després dinar, los senyors deputats y hoÿdors, lo senyor deputat[a] ecclesiàstich absent del consistori y casa de la Deputació, e persones devall scrites // 31v // eletes dels tres staments, per dits negossis ajustades en la present casa de la Deputació, en la sala gran dels Reis, en que foren los següents, ço és, per ecclesiàstichs, los senyors: abat de Ripoll, ardiacha Alentorn, sachristà Junyent, canonge Miquel Cassador, comanador Junyent. Per militars, los senyors: don Berenguer de Paguera, don Francesc de Lupià, don Joan de Lupià, don Francisco de Erill, Francesc Trinyach. Per reals: Rafel Cervera, Joan Coronat. Als quals fonch proposat per ses senyories tot lo que havia passat estos dias proppassats acerca de les embaixades fetes per los magnífichs concellers al consistori y les // 32r // fetes per part del consistori a dits concellers, y altres scriptures continuades atràs a 7 y a 8 del corrent, les quals, aprés de ésser llegides en dita congregació y haver votat tots ab molta maduresa y consideració, la major part d'esta congregació aconsellà a ses senyorias fos feta la enbaixada devall scrita al bras militar, la qual poch aprés los dits senyors deputats y oïdors determinaren fer inseguint lo dit consell. La qual és del thenor següent:

a. dites *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* real.

«A 8 del corrent mes de octubre los magnífichs concellers enviaren al consistori una enbaixada, ab la qual en effecte diuhen que los magnífichs assessors de la Diputació posaren a punt los papers tenia la Diputació en las pretencions de les execucions de Serra, Isern y Bosch, que ells tenian ja donat orde als seus advocats per a que fessen lo mateix los senyors deputats, attès que a vostres mercès tenim feta una enbaixada supplicant los passassen avant en lo tracte de les presents contencions.» Feren nova enbaixada als senyors concellers del thenor següent:

«Los senyors diputats, oÿdors de comptes y persones eletes dels tres staments, en lo fet de la enbaixada feta per los magnífichs concellers lo dia de vuy y proposada, són de vot y parer se responga a la ciutat que lo dia de ahir aquest consistori féu enbaixada al bras militar, pregant-lo fos servit, attès que ja las cosas appresas per estas dos casas estaven en llur poder, passassen avant en tractar les pretencions de les parts. Y respongueren ho farian ab lo cuydado y diligència que fins assí, y per ço los apar que tindria inconvenient tractar de dits negossis ab altra forma, y que procuraran que los assessors d'esta casa y racional apunten los papers que fan per a dit negossi, // 32v // y·l tractaran ab los advocats y racional de la ciutat en presència del bras militar e persones eletes de aquell, per a que en lo que seran discordes pugan ser tercers y tractar ab les parts».

A la qual han respost los dits concellers la enbaixada següent:

«Explicada dita enbaixada per orde dels senyors diputats per los magnífichs micer Rafel Rubí y Coll, assessor ordinari, y per don Joseph Quintana, advocat fiscal, y per mossèn Pere Mas, procurador fiscal, a 10 de octubre corrent, respongueren ses magnificències que no tenian orde del Consell de Cent per a tractar est negossi per medi del bras militar, y que parexian que podian aquell tractar los magnífichs advocats de aquella casa ab los magnífichs assessors de la Diputació y assentar-ho, y que pus axí avie apparegut ab los senyors deputats ho haurian de tractar ab lo Consell de Cent.

E vist y considerat per los senyors deputats que los senyors consellers par vullen exclòurer al bras militar del present tracte, y apparexent ser assò gran novedat, no·ls ha apparegut tornar resposta a dits senyors concellers sens que primer fessen entendre a vostres mercès los termes en que estas cosas estan, y que ne fessen a saber si lo Consell de Cent se era acontentat de que lo bras militar fos tercer en tot lo assiento d'estas contencions ho solament en pendre la arquilla y lligador en ses mans, perquè sabut lo fi de aquest negossi lo consistori puga pèndrer resolució en lo fahedor».

La qual enbaixada fon-hi reportada al dit bras per don Berenguer de Paguera y mossèn Rafel Cervera.

33v Dimars, XVIII. Festa de sant Luch, evangelista.

Dimecres, XVIIIIº. En aquest dia, després dinar, vingueren ab enbaixada de part del bras militar los senyors don Berenguer de Paguera y Ausias March, Francesc Cornet, donzells, los quals en effecte explicaren a ses senyories la enbaixada següent, deixant aquella ab un full de paper scrita. La qual és del thenor següent:

«Lo[a] que deliberà lo bras militar a 15 de octubre 1605.

Que·s fassan duas enbaixadas, la una als senyors deputats y altra als senyors consellers, fent-los a saber com lo bras militar en ninguna manera és[b] los de poder entrevenir en lo tracte y assiento de las diffarències són entre las dos casas de la ciutat y General, y que puix los advocats de casa la ciutat y assessors de la Diputació ja se són ajuntats per a tractar lo assiento d'estas diffarències, // 34r // se'ls digue que dits assessors y advocats vajan continuant lo assiento d'est negossi, y que encar que en alguna cosa sobre dit assiento dits assessors y advocats diffarencien que lo dit bras se offereix, com sempre s'és offert, medianer, y que en lo que la una casa y l'altra voldrà manar al present bras ho farà com en altres accasions ha fet.

Lo[c] que ha deliberat lo bras militar a 19 de octubre 1605.

Que·s fassa una enbaixada als senyors diputats fent-los a saber lo que la ciutat ha fet y fa y la forma té en donar lo bollatí que ha imposat acerca del blat podrit y molt gastat, y que avent fet lo bras militar enbaxada als senyors concellers supplicant-los fossen servits mudar la forma de donar dit bollatí, lo que fins assí no han fet, ni tampoch se entén que per ço sien servits dits senyors diputats abrassar aquest negossi com se confia de ses senyories, y vullan juntar brassos per a tractar de aquest fet tan important no tant solament als habitants de Barcelona però a tots los poblats de Cathalunya». E los senyors deputats los respongueren que

a. lo que deliberà ... octubre 1605 *interliniat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* axí.
c. lo que ha deliberat ... octubre 1605 *al marge esquerre.*

ells ho mirarian y tornarien resposta[a] lo més prest que·ls serie possible.

En aquest mateix die féu relació en consistori mossèn Francesc Tarregó, racional de la present casa, com mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General de la part de llevant, no devie cosa alguna per rahó de sa col·lecta, y que així los senyors deputats ly porien firmar lo llibre de la Creuheta sempre que fossen servits, y attesa la dita relació desliberaren fos despedida y firmat dit libret per los qui se acostuma firmar.

35r Divendres, XXVIII. Festa dels apòstols sant Simon y Juda.

35v Noembre MDCV

Dimars, al primer. Festa de Tots Sancts.

36r Divendres, IIIIº. En aquest die los senyors deputats y oÿdors anaren consistorialment en casa del excel·lentíssim lochtinent general, cridats per ell per son secretari. Y arribats allí sa excel·lència los donà una carta de sa magestat acerca dels propris usos de monedes. Demanà sa magestat per son real servei, com apar de la carta de sa magestat recondida en lo llibre de propris usos, explicant-los com sa magestat volie fer mercè donà al present Principat de passar per ésser la moneda va en llevant y lo molt que ell o ha supplicat y instat y lo gran contento que ell ha rebut per ser enterat de dit Principat y habitants en ell. E fonch-li respost per sas senyories que ells ho tractarien y en tot lo que porien servir a sa magestat y a sa excellència ho farien ab moltes veres, com a tant fidelíssims vassalls de sa magestat y los de aquest Principat y d'esta casa tenen ben acostumat.

36v Dilluns, VII. En aquest die los senyors visitadors del General enviaren als senyors deputats, fent-los a saber com havien suspès a mossèn Pere Oller, credenser del General, y a Rafel Graell, receptor, y que manen ses senyories anomenar altres persones ydòneas en sos llochs.

Dimecres, VIIIIº. Festa de la edificació de la Seu de la present ciutat y de la yglésia de Roma.

37r Divendres, XI. Festa de sant Martí, bisbe.

38r Dijous, XXIIIIº. En aquest dia deixà de venir en consistori lo senyor deputat militar per la indisposició y aprés mort de don Baranguer de Paguera, son para.

38v Divendres, XXV. Festa de santa Catharina, verge y màrtir.

Dimars, XXVIIIIº. En aquest dia los senyors deputats y oïdors, després dinar, anaren a visitar al senyor deputat militar, qui tenia lo dol en sa casa per la mort de don Berenguer de Paguera, son para, qui era mort en Barcelona lo die abans. Y aportaren-se'l-ne a Mantresa y així no·y anaren al dematí an así ab gran acompanyament de officials, tots ab gramallas, y los porters axí mateix ab les massas xiques. Isqueron-los a recebir molts cavallers al cap de la escala y axí mateix los acompanyaren al tornar-se'n.

39r Dimecres, XXX. En aquest die fonch feta extracció de consellers y obres en la casa de la ciutat. Foren extrets los següents. Los consellers: micer Steva Montfar y Sorts, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, cap, mossèn Joachim Montalt, ciutedà, micer Pere Ballet, cavaller, mossèn Honofre Boixadós, mercader, mossèn Llorens Pasqual, notari real. Obres: mossèn Pons de Peramola y de Vallterra, mossèn *talis* Cabes, droguer.

39v Desembre. MDCV

Dissapte, III. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori, cridats per ses senyories, los magnífichs micer don Luís de Paguera, micer Miquel Celba y de Vallsecha, micer Joseph Benach, micer Francesc Bonet y micer[a] ... Puigmitjà, tots del Real Consell, per a aconsellar a ses senyories acerca dels dubtes a ells proposats y continuats havant a la jornada del 14 del corrent, com allí aparrà ab lo vot d'ells.

Dilluns, V. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar[b].

40r Dijous, VIIIº. Festa de la Concepció de Nostra Senyora.

40v Dimecres, XIIIIº. En aquest die vingueren en consistori los magnífics sinch doctors del Real Consell continuats atràs, a la jornada de tres del corrent, los quals donaren a ses senyories son vot en scrits ab un full de paper per ells firmat, conforme serà assí[c] originalment cosit, lo qual comensa «Los dubtes sobre los quals» y acaba

a. *a continuació ratllat* en aquest die féu relació en consistori mossèn.

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.*
b. *a continuació una suplicació, transcrita a l'apèndix.*
c. *a continuació ratllat* buydat.

«exercici de son offici», ab las firmas d'ells apreses.

En aquest mateix[a] dia, de matí[b], lo senyor deputat real essent absent del[c] consistori per sa indisposició[d], vingué de part[e] // 40bisr // dels senyors visitadors del General lo magnífich micer Jaume Aymerich, doctor en drets, assessor de la dita visita, y ab ell mossèn Hieroni Bosch, scrivà de dita visita, y Joan Abril, procurador fiscal. E lo dit micer Aymerich de part de dits senyors visitadors ha dit que tenie orde de tractar ab ses senyories alguns negocis, ly havien ordenat que digués isquessen del consistori los senyors deputat militar y oïdor militar, assessors y advocat fiscal, y exits fora explicarie·y la embaixada.

Fonch-los respost per ses senyories, lo senyor deputat real com dit és absent de consistori, que·u tractarian y aprés tornarien resposta.

E poch aprés fonch-los respost per los dits senyors deputats que essent persones tant occulades y circunspectes y que tenen tanta notícia de les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y stils de la casa de la Deputació, y que volent tractar negoci y explicar embaixada al consistori demanava que isquen del consistori los senyors deputat y oïdor militars, sabent com saben, no han de saber, que si lo deputat y oïdor militars se exien del consistori no·y restarie consistori ab que poder tractar ni explicar embaixada, ni qui la pugues hoir ni tornar-los resposta, quant més que sabent molt bé que ninguna persona de consistori se pot donar per suspecte en ningun negosi que·s tracte, y en lo que toca als assessors y advocat fiscal són contents que se'n isquen.

40 *bis* Dijous, a XV. En aquest dia, de matí, los senyors deputats e oÿdors, lo deputat real absent del consistori y casa de la Deputació, tractant acerca les coses devall scrites, los senyors deputat militar e los tres oïdors de comptes, lo senyor deputat ecclesiàstich emperò dissentint y essent de altre parer com consta de dit son vot ab una scriptura donà y presentà en consistori ab tres fulls de paper scrita, la qual comensa «Lo senyor deputat ecclesiàstic» y acaba «lícitas y útils de protestar et cètera.» y conforme és assí originalment cosida, foren del vot y parer següent:

a. mateix *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* vingueren en consistori.
c. del consistori *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* per part dels.
e. *a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 838.*

«Per quant en la supplicació donada als senyors deputats y oïdors en lo consistori firmada de sis advocats se dedueix y se posa que los visitadors an usada y feta contrafacció al capítol 1 del nou redrés y no·s pose per via de dubte, sinó per cosa molt clara y observansa del capítol V del nou redrés, és de parer que·s fassen les sòlites diligències, y és que los visitadors sien requestos e interpel·lats de part dels diputats que cassen y revoquen qualsevol proseehiment y actes si alguns ne haurà fets contra la disposició del dit capítol primer, segons que en la supplicació s'és representada en lo consistori dels diputats, la qual sia incertada. Y feta sta diligència podrà ser que per part dels dits visitadors se responga y se deduesquen tals rahons ho que no·y aurà lloc o dubte ni debat, y si acàs ne resultara algú que se forme lo dubte sobre les paraules dubtoses[a] // 41r // que tindran necessitat de interpretació y que les hores se prenga y se fassa deliberació per los senyors diputats sobre les paraules dubtoses, conforma la disposició del capítol 39 del dit nou redrés, requerint a vos no·y ne lleveu acte y de aquell nos doneu còpia auctènctica juntament ab dita requesta».

Lo thenor de les quals supplicacions desobre mencionades són assí originalment cosidas[b] ab un full de paper scritas.

E consultades totes les dites coses ab lo senyor diputat real en sa casa per mi, Pera Pau Vidal, notari y escrivà major del General, dix com ell se adressà en tot y per tot y era del sobredit parer dels dits senyors deputat militar y oïdors de comptes.

E poch aprés, tractant dits senyors deputats y oïdors lo fahedor, per execució y bona direcció del dit vot havie prevalgut resolgueren en enviar una embaixada als dits senyors visitadors. Lo dit senyor diputat ecclesiàstic emperò essent de altre parer per lo que té dit en dita sa scriptura. Y estant y perseverant en ella y per reportar aquella, donaren càrrech al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del dit[c] General, qui en companyia del escrivà major y del procurador del General reportà aquella conforme ab un[d] full de paper fonch ordenada, y donà-li orde exprés los dexàs còpia d'ella ab altra de la supplicació presentada en consistori. Y sobredittas han arribats a la casa de dita visita los dits advocat fiscal y procurador major y procurador del General, // 41v // y aprés de explicada per dit senyor don Jo-

a. *a continuació tres memorials, una suplicació, un nomenament de procurador i una lletra, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 838-845.*
b. *a continuació ratllat* quiscuna.
c. dit *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* fil.

seph Quintana ditta sa embaixada als tres jutges del procés, advocat fiscal y assessors eran allí presents, respongueren que se aguardassen un poch fora, que ells los tornarien resposta. Y poch aprés los tornaren a cridar y digueren que ells tornarien resposta als senyors deputats prest. La qual embaixada és del thenor següent:

«Que havent-se donada una supplicació en lo consistori de ses senyories del thenor següent. *Inseratur*. Per la qual sien estats certificats de que serie contrafacció de capítols de Cort la porrogació feta per vostres mercès, com més llargament en ella se refereix per observació del capítol V del nou redrés 1599, lo qual los obliga hajen de fer les diligències ordinàries, certificats per la part de dita contrafacció, han determinat supplicar a vostres mercès sien servits revocar y annul·lar la contrafacció si ditas n·y haurà alguna del capítol se pretén en dita supplicació, per satisfacció de les parts y ses consciències y los següents».

Dit die deixà de venir en consistori lo senyor deputat real per sa indisposició.

42*r* Dilluns, a XVIIIIº. En aquest die, de matí, vingué en consistori mossèn Hieròmim Bosch, notari dels senyors visitadors del General de Cathalunya, y allí féu fee de una scriptura portava de part de dits senyors visitadors com a feta y rebuda en son poder, del thenor següent:

«A 17 de noembre, 1605, deliberaren los senyors fra Honofre de Oliva, prior de Gualter, fra Francesc de Oluja, fra Esteve de Marimon, Joan Coronat y micer Francesc Corts, visitadors constituïts, que lo magnífich micer Jaume Aymerich, assessor de la visita, juntament ab mi, Hieròmim Bosch, scrivà de la visita, vagen als senyors diputats y se'ls diga que per ara se servescan de girar dos mília lliures barceloneses al regent los comptes del General de Cathalunya per als gastos y demés coses concernents y tocants a la present visita».

Dimars, a XX. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo deputat real com dit és atràs absent del consistori per sa indisposició // 42*v* // corporal, enviaren ab embaixada al senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, en companyia del scrivà major y procurador del General, als senyors visitadors del General dient en effecte que les parts que havien donada la supplicació pretenent la contrafacció del capítol primer de la visita, lo qual havien representat a ses mercès, instaven contínuament la resposta de aquella y que així fossen servits de respòndrer a dita supplicació per a que los senyors deputats puguessen dar rahó a dites parts del que se ha fet en diligència de sa pretenció. E també per lo que tenen molts llibres en la visita y processos que era occasió de impedir-se y no passar havant la exacció y administració del General. Al que fonch respost per los senyors visitadors que avuy se'ls donarie la resposta a ses senyories, la qual estaven ja copiant, y que en lo demés dels llibres y processos se demanave que ells ho tractarien y darien resposta a ses senyories ab brevedat.

E poc aprés, en aquest mateix die, de matí, vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del General lo magnífic micer Jaume Aymerich, doctor en drets, assessor ordinari de dita visita, y ab ell mossèn Hieròmim Bosch, notari de dita visita y altres procurador fiscal, y ufferiren a ses senyories lo contengut en la scriptura devall scrita que aportaven, la qual fonch allí llegida, que és del thenor següent:

«Lo noble advocat fiscal del General ab orde de vostres senyories als 15 del corrent explica una embaixada[a] // 43*r* // en scrits als senyors visitadors del General de Cathalunya, contenint en effecte fossen servits dits senyors visitadors revocar y anul·lar la contrafacció, si acars n·y havie alguna, del capítol primer del nou redrés, com se ha pretès devant de vostres senyories ab una supplicació presentada per lo assert procurador dels deputats y oïdors del trienni proppassat subjectas a la present visita. En resposta de la qual embaixada diuen dits visitadors que no entenen en manera alguna haver contrafet a dit capítol primer ni ha altres capítols o actes de Cort y leys del present Principat, y ab tot de qualsevols pretencions que dits o altres interessats en dita visita que en lur descàrrech volran deduhir devant dits visitadors, se offerexen promptes en son cars y lloch haver-ne la rahó que de dret y justícia se haurà de haver, supplicant a vostres senyories quant encaridament poden que ab conformitat de lur consistori los ajudan y prestan son favor y auxili en lo progrés y bona direcció de dita visita».

E aprés de llegida ditta scriptura digueren en effecte que en lo dels llibres que·s fes memorial dels que serien més menester per ara, y que·l fessen apportar als senyors visitadors per los officials a[b] qui stan a càrrech dits llibres, perquè vist aquell puguen resoldre lo fahedor.

En aprés, lo mateix die, després dinar, los fonch reportat lo memorial de dits llibres per mossèn Francesc Tarragó, racional, y per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit Ge-

a. a continuació ratllat als.
b. a *interlineat.*

neral, y fonch fet de resposta en per dits // 43v // visitadors que després demà s·i tornan·y serie resolt lo que·s poria restituyr.

Dimecres, XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren los feriats de Nadal.

Diumenge, XXV. Festa de Nadal.

44r Dilluns, XXVI. Festa de sant Esteva.

Dimars, XXVII. Festa de sant Joan.

Dimecres, XXVIII. Festa dels Innoscents.

44v Janer MDCVI

Diumenge, lo primer. Festa de Ninou.

Dimars, a III. En aquest dia·y agué consistori y tornà en ell lo senyor deputat real, qui havie molts dies qui no·y era estat per sa indisposició.

45r Divendres, a VI. Festa dels Tres Reys de Orient.

Dissapte, VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

45v Divendres, XIII. En aquest die vingueren en consistori ab embaixada per part del bras militar los senyors don Joan Burguès y de Ço, Luís Gualbes, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, los quals en effecte explicaren a ses senyories lo gran agravi reb lo estament militar per rahó de una spasa presa a mossèn Joan Francesc Codina, ciutedà, per un official real, contrafent[a] a capítols de Corts y privilegis concedits a dit stament, com més llargament per dit Codina és stat representat a ses senyories ab supplicació. E suplicant a ses senyories sien servits de opposar-se a dita contrafacció y manar-ho remediar com bé tenen // 46r // acostumat y per capítols de Cort està disposat. E los dits senyors deputats, en effecte, los respongueren que en haver rebuda la dita supplicació han donada aquella als magnífichs assessors y advocat fiscal de dit General per a què·ls aconsellen lo fahedor en dit negoci, com és acostumat, y així procuraran de que ab brevedat ho miren y vist los fassen relació.

Dimars, a XVII. Festa de sant Antoni.

46v Dimecres, a XVIII. En aquest die és presentada en consistori, per part dels deputats y oïdors del trienni proppassat, la supplicació que ací és originalment cosida.

a. a continuació ratllat ab.

Divendres, a XX. Festa de sant Sebastià.

Diumenge, a XXII. En aquest die se féu lo tornex de la confraria de sant Jordi en lo Born en la forma acostumada, y demà·y ha lo offici en la casa de la Diputació.

47r Dimecres, a XXV. Festa de sant Pau.

47v Dilluns, a XXX. En aquest die vingueren en consistori cridats, lo senyor deputat eclesiàstic emperò essent de altre parer per lo que té dit y deduït atràs en sos vots en esta matèria, los senyors canceller y regent micer don Luís de Paguera, micer Joan Gallego, micer Joseph Ferrer, micer Francesc Bonet y micer don Pedro Soler. Y per ses senyorias los fonc propposat per lo senyor deputat ecclesiàstic lo següent, conforme estava ab un full de paper scrit, y junctament fonc legida la supplicació conforme és ací cosida originalment, del que fonc donada còpia a quiscú, la qual proposició és la següent:

«Los deputats y oïdors del trienni passat han donat y presentat a aquest consistori la supplicació que vostres senyories y mercès veuran, y per ser lo contengut en ella grave, per més acertar, havien supplicat a vostres senyories y mercès que per a que·s servescan de aconsellar-nos lo que podem y devem fer en aquest cas per a complir ab la obligació de nostres officis[a]».

48r Dimars, a XXXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors cridaren en la present casa los doctors devall scrits a petició dels assessors de la present casa, per aconsellar-los lo faedor acerca de alguns debats hy havia entre lo consistori y los senyors visitadors del General, com appar ab lo vot baix insertat a les jornades següents. Y foren cridats lo sacristà Dezcamps, micer Joan Pla, micer Luís Besturs, micer Aroles, micer Francesc Nogués, micer Pau Benet Cabrer.

Febrer MDCVI

49r Dijous, a VIIIIº. En aquest die los senyors deputats enviaren a don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, als senyors visitadors, dientlos en effecte com han fet y fan molta admiració de que mossèn Bosch, notari de dita visita, clogue y auctentique molts actes dels libres de la present casa y consistori, y·ls ha fets comunicar, axí del racional com de la scrivania major, lo que és contra disposició de capítols de Cort, ús y styl de la present casa y en dany patent de tercers, y axí·ls ho han volgut fer a saber. E tornat dit senyor don Joseph de dita embaixada referí en ef-

a. a continuació una relació, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 845.

fecte a ses senyorias que ells no·y saben res en dit negoci y que ells ho manaran remediar, que ells no volen se lleve res a ningú y que·s serven los capítols de Cort, y que·u faça a qui toca fer-ho. Y entesa dita relació manaren ses senyorias que·s cobren los actes se són closos per dit Bosch, scrivà de dita visita, y que auctentique aquells, ço és, quiscú de la present casa a qui toca fer-ho.

Divendres, a X. En aquest die los magnífics // 49*v* // doctors y advocats devall scrits donaren a ses senyorias son vot en scrits acerca del que·ls fonc proposat a 31 del passat per ses senyorias, lo qual és lo següent:

«En lo fet de la citació emanada del consistori del senyors visitadors del General de Cathalunya als 19 del mes de janer proppassat a instància del procurador fiscal del dit consistori contra del noble don Galceran de Paguera, deputat militar del dit General en lo corrent trienni, de y sobre la causa que el dit procurador fiscal aportà en dit consistori contra dels òlim deputats y oïdors de comptes que foren del dit General en lo trienni proppassat sobre la provisió del offici dels ploms del dit General, que el dit noble don Galceran de Paguera, expedida ab la clàusula que comparega en dit consistori a respondre a la supplicació per dit procurador fiscal presentada *si sua putaverint interesse* ab cominació que altrament se proceirà en dita causa *eius contumacia in aliquo non obstante*. En lo qual fet, per deliberació del consistori dels senyors deputats y oÿdors de comptes del corrent trienni, són estats applicats y consultats los magnífics doctors en drets, ço és, micer Joan Francesc Dezcamps, sacristà de Elna, micer Joan Pla, micer Pau Benet Cabrer, micer Joan Aroles, micer Francesc[a] Nogués, micer Luís Besturs, als quals[b] y per lo molt reverent micer Miquel Palmerola, abbat de Jau, assessor ordinari del dit General, ab intervenció del noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del mateix General, és estada feta proposició als 31 del dit mes de janer per a veure si la dita citació era prejudicial al dit noble don Galceran de Paguera, deputat militar predit, y en cas que li fos prejudicial quina se havia de usar per a que no restàs aqueix exemplar a los deputats y oïdors de comptes qui per temps són del dit General se pugan citar devant dels dits visitadors encara que sie en la forma sobredita.

E los dits magnífics doctors consultors, aprés de haver largament discutit per tractat, y disputat, lo dit fet, aprés de dos junctes // 50*r* // entre ells en presència del dit molt reverent assessor ordinari y del noble advocat fiscal en la present casa del dit General tingudas, finalment, en la tercera juncta, tinguda vuy divendres als 20 de febrer 1606, los sinc dels dits magnífics consultors, quant al primer punct, són stats de vot, parer y opinió que la dita citació era prejudicial al dit noble don Galceran de Paguera, deputat militar predit, y axí ho han firmat quiscú de llur mà pròpria.

Dezcamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Aroles, consulens. Franciscus Nogues.

Quant al restant punt, tots unànimes y concordes són estats de vot y parer que per part del consistori dels senyors deputats fos tramesa una embaxada per lo dit molt reverent assessor ordinari y lo noble advocat fiscal al consistori dels dits senyors[a] deputats visitadors, que contengués en effecte manassen cassar y annul·lar la dita citació feta contra del dit noble don Galceran de Paguera, deputat militar, de tal manera que per lo avenir no·s puga d'ella traure exemplar ni conseqüència y que se'n llene acte, y la relació sia continuada en lo dietari del consistori dels senyors deputats, e assí ho han firmat quiscú de llur mà pròpria.

Descamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens.

E més, dels dits magnífics consultors la major part són estats de vot y parer que si cas era que los dits magnífics senyors visitadors no condescendien ab dita embaxada, que en tal cas fossen contra d'ells expedides lletres en la forma acostumada en dit consistori quant algun deputat o oïdor de comptes de Cort General, durant lo trienni de llur regiment, // 50*v* // són citats per llurs coses pròpries y familiars devant de algun official real o altre qualsevol jutge o tribunal, e axí ho han firmat de llur mà propria.

Descamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Besturs, consulens».

E axí mateix se segueix altre vot devall scrit y originalment cosit que és del tenor següent:

«En lo fet de les citacions emanades del consistori dels senyors visitadors del General de Cathalunya, als 31 del mes de janer proppassat, a instància del procurador fiscal del dit consistori contra don Joan Baptista Cassador, exactor del dit General, y de Joan Pla de Montornés, regent los comptes, y de Raphael Rubí, ajudant

a. a continuació ratllat Besturs.
b. a continuació ratllat per.

a. a continuació ratllat deputats.

del racional, y de Miquel Rubí, guarda del portal de Sant Antoni, de y sobre les causes que el dit procurador fiscal aportà en dit consistori contra dels òlim deputats y oïdors de comptes que foren del dit General en lo trienni proppassat sobre les provisions dels dits officis que dits officials posseexen, expedides ab clàusules que comparegan en dit consistori a respondre a les supplicacions per dit procurador fiscal presentades *si sua putaverint interesse* ab cominació que altrament se proceirà en dita causa *eorum absencia in aliquo non obstante, verum contumacia exigente*. En lo qual fet, per deliberació del consistori dels senyors deputats del corrent trienni, són estats applicats y consultats los magnífics doctors en drets, ço és, micer Joan Francesc Descamps, sacristà de Elna, micer Joan Pla, micer Joan Pau Cabrer, micer Joan Aroles, micer Francesc Nogués y micer Luís Besturs. Als quals per lo molt reverent micer Miquel Palmerola, abbat de Jau, assessor ordinari del dit General, ab intervenció del noble don Joseph Quintana,[a] // 51r // advocat fiscal del mateix General, és estada feta proposició als 31 del dit mes de janer per a veure lo que acerca dites citacions se havia de fer y lo consell que sobre d'elles se podia donar per dits magnífics consultors.

E los dits magnífics doctors consultors, aprés de haver largament discutit entre si lo dit negoci, los baix subsignats han resolt y són estats de parer y han aconsellat que per part dels dits quatre officials se presentàs una supplicació en lo consistori dels dits senyors deputats en que deduïssen la *litis pendencia* que era sobre dits officis en dit consistori entre dits officials y les persones agents en los processos de dites causes. Y com lo judici de aquelles estava començat en dit consistori, perquè la jurisdicció de conèixer de dites causes tocava per capítols de Cort y leys de la terra als dits senyors deputats, y que ya los processos de dites causes estan molt instruïts y que la continència de dites causes no·s pot dividir, ni dits officials poden ni deven ésser cridats devant de differents jutges sobre una matexa cosa, y que si dites causes se tractassen devant differents jutges ne podria resultar un gran absurdo de sentències contràries, y que per ço sien servits los senyors deputats certificar al consistori dels senyors visitadors de la dita *litis pendencia* exortant y requerint-los que manen sobreseure en dites causes y no passar avant en ellas y que sien expedits cartells certificatoris de dita *litis pendencia* y exortatoris y requisitoris sobreseïment. *Descamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer. Besturs, consulens*».

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 846.

En aquest mateix die, després dinar, anaren ab // 51v // enbaixada per part de ses senyories als senyors visitadors del General los senyors abbat Palmarola, assessor, y don Joseph Quintana, advocat fiscal del dit General, per representarlos de part ses senyories lo devall scrit. E tornats en consistori referiren com ells havien explicat a dits senyors visitadors lo que·ls era estat ordenat per ses senyories acerca de la manifesta contrafacció se fa per ells dits visitadors als privilegis y capítols de Corts.

52r Dimars, XIIIIº. En aquest die, de matí, essent vingut a notícia dels senyors diputats [...] fasses conforme [...] así en lo paper cusit[a].

53r Dimecres, XXII. En aquest die, després dinar, vingueren ab enbaixada per part del bras militar los senyors don Francisco de Erill y Joseph de Bellafilla, representant a ses senyories lo agravi se feya per la règia cort a don Federich Bellver, en no voler fer y admetre unes lletres de contento de la cort ecclesiàstica, contrafent en assò a diverses constitucions de Cathalunya y a llibertats de la terra, conforme per los advocats de dit Bellver seran informats ses senyorias. Als quals fonch respost per dits senyors diputats que ells ho mirarian y farian tot lo que era a son càrrech.

E poch aprés vingueren en consistori los advocats y procurador de dit Bellver. Y informant a ses senyories y als magnífics assessor y advocat fiscal de dit General de dits negocis, los quals entesos per ells per ser lo negoci grave y molt precís per lo que li ajudaran ja a ben morir, manaran ajuntar encontinent en ditta casa de la Deputació los doctors devall scrits, juntament ab los magnífichs micer Pere Illa y micer Jaume Areny, los quals, aprés de haver molt tractat y discutit dit negoci ab los advocats de dit Bellver, la major part d'ells resolgué y fonch de parer si y segons que en lo vot que assí originalment és cosit més llargament se conté, lo qual comensa *Infacto contrafaccionis atque firmat* e sotascrit de la major part d'ells.

53v Dijous, XXIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats e oïdors de comptes manaren a micer Pere Pau Vidal, notari y scrivà maior de dit General, continuàs en lo present dietari lo següent: y és que com per mossèn Francesc Tarregó, notari racional de la present casa, sie, és supplicat a ses senyories que per alguns fins y effectes útils y necessaris té necessitat de que conste per lo esdevenidor de que la ditta de la Bolla de Castelló d'Empúries dóna son germà als corrados, y ab aquella s'és lliurada, y que se-

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 847.

ria lliurador per manco preu del que fonch lliurades abans. E com ses senyories saben, ell ha procurat en que s'acabàs d'arrendar així dita Bolla com altres per orde de ses senyories en octubre mes proppassat, y aprés y en particular las de Cervera y de Montblanch, que restaven fer arrendar ny forma de poder-se assegurar. E vist per ses senyories lo que dit mossèn Tarregó deduheix ésser molt conforme al que ha passat y la veritat del fet, y haver estas ditas coses ab orde y voluntat de ses senyories y en ben effecte gran del General, per tant, manant ésser-se'n feta la present nota perquè en lo esdevenidor ny altrament no·s pugue fer càrrega alguna acerca de dits negocis a dit mossèn Tarregó com no la tinga, y que conste del fet sempre.

Divendres, XXIIIIº. Festa de sant Mathià, apòstol.

54*v* Mars MDCVI

Dijous, II. En aquest dia anaren ab enbaxada als senyors visitadors del General los senyors abbat Palmarola, assessor, don Joseph Quintana, advocat fiscal, y Pere Pau Vidal, notari y scribà maior de dit General, per part de ses senyorias, y en effecte los explicaren que los senyors deputats sempre havian procurat conservar la conformitat y correspondència d'aquell consistori y dels senyors deputats visitadors, y que així, ans de fer ninguns proscehiments, havian ab maduresa considerat y pres consell de persones pèrites sobre del dany podia resultar a les prerrogatives de la casa de la Deputació y deputats, a la derrogació dels capítols de Cort, usos y stils y pràctiques de ditta casa, y vist ser perjudicial a tot lo sobre dit la citació feta al noble don Galceran de Paguera, vui deputat militar, per lo consistori de dits senyors visitadors, havian resolt de advertir y representar los dits danys y per retardació y deffugi del reparo de aquells presentar-los las lletras se'ls eran presentades emanades d'aquest consistori. Y los senyors diputats sempre estan molt posats en que tornant-se les coses en son lloch y repercusió per indici que és molt gran, d'usar conformitat y amistat que entre estos dos consistoris // 55*r* // y ha hagut. Però quant al cap de dexar aquesta difarència en mà dels senyors del consell que per ser article cent un per tant a les prerrogatives de la casa de la Diputació, y en alguna manera perquè sa magestat s'abdique lo conèixer dels diputats durant lo exercici de son offici, no era bé posar en dubte preheminència tant important. Y a la declaració de ministeri de sa magestat, que en tot havien sempre de prefferir la superioritat de la suprema regalia y que així ses magestats fossen servits, puix notoriament se veya ser la citació s'havia feta per ses mercès a dit noble don Galceran, aduïts prerrogatives y privilegis, revocar aquella com a més obligats aniran per lo augment y honor de la casa de la Diputació com a part d'aquella, y per no dar citació que per altre consistori ho tribunal fossen ni quietut ab semblants prosechiments, dient-los altres dues rahons en confirmació de esta pretenció.

En aquest mateix die se comensaren de ajuntar en la present casa los advocats y racional de la casa de la ciutat ab los magnífics assessors y racional de la present casa, per orde de ses senyories y dels magnífics consellers, e usant de la molta correspondència·y ha haguda entre estes dos cases per veure y assentar qui és primer en los dèbits de Serras y Jaume Bosch, debitors a dites dos cases, los quals comunament se van executar, y en aprés an de anà a la casa de la ciutat, com és acostumat.

Divendres, III. En aquest die, de matí, de part del senyor batlle general, // 55*v* // vingueren en lo present consistori lo notari de dita ballia ab un substitut seu, representant als senyors deputats, com per ocasió de la enquesta comensada en aquest consistori contra los arrendadors de la lleuda de Tortosa sobre l'acció dels drets, s'eren juntats en lo Capítol de la present Seu de Barcelona los magnífics assessors y advocat fiscal de dita ballia y los de esta casa de la Diputació, ab la qual junta havia lo balle general justificat sa pretenció ab moltes actes y scriptures havian feta ostenció als assessors d'esta casa, y que pus dels dits actes y escriptures constava clarament de la justícia tenian los dits arrendadors en l'exacció de tres fors y quatre per carga de bacallars fessen ses senyories servits no se'ls impedís per est consistori l'exacció de dits drets. Fos-los respost que s'aguardassen defora, y que oirien als magnífics assessors d'esta casa, y ab llur informació deliberarian lo fahedor. Y encontinent referiren los dits magnífics assessors com havian vistes les scriptures y actes feyan per los drets de la lleuda y que d'ells constava podian dits arrendadors exigir del modo exigien. Y així fonch deliberat per los senyors deputats se paràs en la dita enquesta, y fou respost al senyor balle general que podia fer exigir com fins assi.

Dissapte, IIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren per lo senyor abbat Palmerola, assessor, don Joseph Quintana, advocat fiscal, ab mi Pere Pau Vidal, scrivà maior del dit General, y Pere Mas, procurador del General, als senyors[a] // 56*r* // visitadors del General, per enténdrer d'ells si Pere Figueres,

a. *a continuació ratllat* als senyors.

guarda del General, Joan Pi, guarda de la Bolla, y Agustí Polit, guarda del portal del Àngel, tenen enquestes algunes en la ditta visita, així generals com particulars, per lo que tenen necessitat saber-ho. Y los dits senyors visitadors, ço és, los tres dels processos que heren allí presents y lo notari de dita visita, confirmaren com dits tres officials no tenen enquesta alguna en dita visita ny se'ls ha publicada enquesta alguna. Y així tornats en consistori refferiren lo mateix a ses senyories.

Dilluns, VI. En aquest die, després dinar, los senyors diputats enviaren a Jaume Ferriol, son porter ordinari, per a parlar ab Pere Figueres, guarda ordinària del General, y en entendre d'ell si hera sa voluntat de renunciar de son offici en favor de Juan Pineda, son cunyat, per quant heran estats allí sos procuradors per fer ditta renunciació. E tornat dit Ferriol en consistori refferí com ell haurà trobat al dit Figueres en la presó del rey, tancat a la gorguera y ab una cadena al coll, y dient-li lo que és sobredit respongué dient que no és sa voluntat de posar die ni fi ny renunciar aquell // 56*v* // en favor de dit Pineda, sinó que·s venga.

Divendres, X. En aquest die féu relació en consistori Jaume Ferriol, porter de ses senyories, com era estat a les presons comunes d'esta ciutat y allí havia parlat ab Pere Figueres, guarda ordinària del General, que està allí pres per lo Real Consell, y molt estret, dient-li s·i ha sa voluntat que·s pas son offici en cap de Joan Pineda, com ja li era stat demanat. Lo qual Figueres dix y respongué // 56bis*r* // que tot lo que don Batista Falcó diria que·s fes, se fassa. E poch aprés lo dit don Batista arribant en consistori dix als senyors deputats que és sa voluntat y de dit Figueras que dit offici repòs en cap de Joan Pineda.

Dimars, XIIIIº. En aquest die vingueren ab embaixada de part del bras militar los senyors don Francisco d'Erill, Luís de Gualbes, donzell, y Magí Grau, ciutadà. En // 56bis*v* // effecte explicaren a ses senyories de part de dit bras com havian entès que los visitadors del General ere estada feta una citació al senyor don Galceran de Paguera, deputat militar, lo que és cosa molt perjudicial a aquest consistori. Y així suppliquen a ses senyories miren en dit negoci y no permeten que reste un exemplar enormal per est consistori y contra privilegis d'ell, y ab tot que tenen entès que a ses senyories han comensat de entendre en dit negoci per lo reparo d'ell suppliquen a ses senyories ho vajen continuant com confien de ses senyories y bé tenen acostumat.

E los senyors deputats y oÿdors, per orgue del senyor deputat ecclesiàstich, en effecte respongueren que agrahian molt ab aquells senyors dits advertiments e que ells faran lo que tocha a la obligació de sos càrrechs.

Dimecres, XV. Festa de sancta Madrona, verge i màrtir.

Dijous, XVI. En aquest die, de matí, lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, refferí en consistori com haïr lo excelentíssim senyor duch de Monteleón, lochtinent general, // 57*r* // lo enviaren a cercar dient-li fos a la torra de Santa Madrona, a hont lo trobaria per lo que tenie necessitat de parlar-li. Y arribat allí dix que digués als senyors deputats com per donar-los contento havie resolt que los senyors concellers y regents y doctors cridats en dies çessats per ells, per los dubtes los consultaren vayen en la casa de la Deputació. Y allí quiscú en consistori digué son vot y parer sens aportar res en fer res en la forma antiga y conforme here demanat.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren en consistori los senyors canceller, regent, y sis doctors del Real Consell aplicats per dits senyors deputats, ço és, los magnífichs micer don Luís de Paguera, micer Gallego, micer Joseph Ferrer, micer Francesc Bonet, micer Puigmitjà e micer don Pedro Soler, los quals, arribats en consistori y assentats tots a la part vers la loja del hort del consistori vell, en filera, y los senyors deputats y oÿdors y assessors enfront d'ells a l'altre part de la instància, com és acostumat, y tractaren dits negocis de que foren consultats. Y quiscú de dits senyors canceller, regent, y doctors del Consell dix son vot y parer ab moltes rahons y tot verbo sens aportar ny donar res en scrits.

Divendres, XVII. En aquest die foren promulgades per los llochs acostumats de la present ciutat les crides novament estampades dels bestiars y altres coses, per desliberació de ses senyories de 13 de dezembre proppassat, ab sis trompetes segons orssori Joan Sever Verdaguer, corredor y trompeta del General.

57*v* Dissapte, XVIII. En aquest die féu relació en consistori a les onze hores de matí Francesc Basturs, porter ordinari de ses senyories, com ell ahir y vuy és anat diverses vegades a la casa hon se té la visita del General, que és al costat de la present casa de la Diputació, per a presentar als senyors visitadors les lletres emanades de aquest consistori per lo impediment se fa al senyor don Galceran de Paguera, deputat militar, acerca de la citació a ell feta per dits senyors visi-

tadors. Y dix que no·ls ha trobats ny se són ajustats en dita casa de la visita ahont se sabran ajustar.

Diumenge, XVIIII. En aquest die entraren les fèries de Pasqua de Resurrecció del Senyor per ser diumenge de Rams[a].

Dimars, XXI. En aquest die, de matí, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Gispert de Guimerà, mossèn Hieroni Cardona y micer Joan Castelló, ciutadà doctor en medicina, // 58r // los quals en effecte explicaren a ses senyories que com a conservadors de les constitucions y capítols de Cort de aquest Principat sien servits en mirar y posar-se a la defensa de diverses constitucions entenen·y hauria rompudes en lo negoci de la unió scrits per la present ciutat, fent molts d'ella diversos excessos quontra molts cavallers y altres, com més llargament los serà deduhït ab un memorial que aprés aportaran.

E fonch-los respost per ses senyories en effecte, per orga del senyor deputat ecclesiàstic, que ells los miraran y consultaran ab ses senyories, y que estan promptes en fer lo que tocarà a sos càrrechs conforme estàn obligats.

E poch aprés enviaren lo memorial de dits apuntaments, lo qual fonch lliurat al magnífich assessor y advocat fiscal.

Dimecres, XXII. En aquest die convigueren ab embaixada, per part del bras militar, los senyors don Francesc de Lupià, Lluís Gualbes, Bernat Romeu. Los quals en effecte explicaren a ses senyories de part del dit bras com, havent entès aquell bras los procehiments fets per ses senyories y visitador del General acerca de la citació feta per dits visitadors al senyor don Galceran de Paguera, deputat militar, supplique a ses senyories sien servits de sobreseure aquest negoci fins a dimecres provinent de la setmana qui ve, per ser estos dias tant sancts y de la Setmana Sancta y festas de Pasqua. Y passat aquells lo dit bras procurarà lo bon assiento de dittes coses com té acostumat, y que quiscú reste ab ses perrogativas y autoritat y altres coses que allí dedueixen.

E fonch-los respost per ses senyories, per orga del deputat ecclesiàstich, que ells ho tractarien y aguardessen fora en la scrivania maior un poch. Y aprés de tractar // 58v // entre si dit negoci los cridaren y tornaren resposta. En effecte que aquest consistori agrahia molt ad aquest bras sos bons officis y que eran contents de aguardar y sobrescrits dits vuit dies per hara.

Dissapte, XXV. Festa de Nostra Senyora de mars, y dit dia la Isglésia no féu la festa sinó lo poble. Y hagué lo offici major.

Diumenge, XXVI. Festa de Pasqua de Resurrecció.

59r Dimecres, XXVIII. En aquest dia vingueren ab embaixada per part del senyor bisbe de Barcelona y Capítol del dit los senyors canonge Prats y canonge Pons, canonges de la Seu de Barcelona. Y en effecte referiren a ses senyories lo de les constitucions, tensions o debats han entenén contra aquest consistori y lo de la visita, acerca de ses pretencions y jurisdicció. Y així sa senyoria reverendíssima y Capítol se offereixen en fer tot lo que tocarà a ells per lo bon assiento y quietut de dits tribunals, com tenen obligació y tenen acostumat.

E fonch-los respost per ses senyories com agrahian molt a dits senyors bisbe y capítol son bon zel y cuidado, e que ells tractaran dit negoci y tornaran-los alguna resposta tractat que·u haien. Y així se isqueren fora del consistori.

E alguna estona aprés d'haver tractat estos negocis exiren y cridaren a dits senyors embaixadors. Y fonch-los respost en effecte que entenent ses mercès que dits visitadors // 59v // se acontenten que dit negoci se tracte, y que per medi de sa senyoria y mercè se done algun bon assiento, aquest consistori se'n acontentarà que dits senyors·y entrevingan, y entratant pararan los procehiments que per lo consistori seran comensats de fer contra dits visitadors. E fonch-los respost per dits senyors embaixadors que tenen ja relació d'ells y orde que són contents en que dit senyor bisbe y Capítol·y entrevingan en dit negoci.

Dit dia, de matí, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Guillem Yvorra, Lluís de Gualbes, Julià de Navel. Y de part de dit bras refferiren en effecte lo mateix que per part de dit reverendíssim bisbe y Capítol. Y fonch-los respost per ses senyories en effecte que vuy los estada feta semblant embaixada per part del reverendíssim bisbe y Capítol. Y en effecte se li ha respost com de sobra està continuada, y que agrahexen molt a ses senyories de dit bras son bon zel y que rebran contento de que ells juntament ab dit il·lustríssim bisbe y Capítol entrevenguen en dits negocis.

a. en l'assentament corresponent a dilluns XX es llegeix, ratllat En aquest die, de matí.

60r Abril MDCVI

Dilluns, III. En aquest die se féu la festa de l'Encarnació de Nostre Senyora, y fou feriat.

60v Dimars, IIII. Festa de sant Ramon de Penyafort, fonch feriat.

Dimecres, V. En aquest die los senyors deputats anomenaren sis advocats per veure si en lo de la unió·y ha contrafacció de constitucions. Y foren nomenats los magnífichs sachristà Descamps, micer Pere Illa, mossèn Salso Farrer, micer *talis*, micer Areny y micer Ripoll, los quals se ajuntaren molts dies per dit negoci.

Divendres, VII. En aquest die se'n anà fora ciutat lo senyor deputat militar, per sos negocis, a sa casa té a Mantresa, ab licència del consistori[a].

61r Dimecres, XII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori per part del reverendíssim bisbe de Barcelona y Capítol de ditta Seu y del bras militar los senyors canonge Çafont y mossèn Pere Pau de Bell-lloch, donzell, acerca de les diffarències·y havia entre aquest consistori y lo de la visita, los quals los apuntaments conforme són assí cosits ab un full de paper originalment. E los senyors deputats los respongueren en effecte dient que besaven // 61v // les mans a tots aquells senyors de sos bons officis y diligències, e que ells ho mirarian y tornarian resposta.

La qual, aprés, enviaren per lo senyor abbat Palmerola conforme en aprés havant serà continuada.

Dijous, XIII. En aquest die vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors: don Joan Burguès y de So, March Llentes, Honofre Cardona, don Gispert de Guimerà, Bernat Romeu, Magí Grau, Francesc Junyent, Francesc de Tamarit. Los quals en effecte explicaren a ses senyories lo gran agravi reb lo stament militar per rahó de la unió firmada per la present ciutat sens lo dit bras, y les moltes molèsties y vexacions se fan per los de ditta visita al dit stament militar, contrafent a diverses constitucions y privilegis dels de dit bras, supplicant a ses senyories sien servits manar-ho remediar y posar la mà com tenen acostumat.

E fonch-los respost per ses senyories en effecte com est haja alguns dies tenen ajuntats alguns // 62r // doctors, juntament ab los magnífics assessors de la present casa, per vèurer y tractar dits negocis, y com procuraran de que ab la brevedat possible ho miren y resolguen per descàrrech de sos officis y per donar contento al dit bras.

Dilluns, XVII. En aquest die vingueren ab embaixada per part del reverendíssim bisbe de Barcelona y Capítol y del bras militar los senyors canonge Çafont y Pere Pau de Bell-lloch, ab la conclusió dels // 62v // apuntaments y desliberació s'havia de fer acerca del alliento de les diffarències eran entre lo present consistori y lo de la visita, y axí fonch feta la desliberació, com en llibre de Deliberacions, lo die present.

Dimars, XVIII. En aquest die covingueren ab embaixada, per part del bras militar, sis cavallers y ciutadans dels anomenats atràs a la jornada de XIII del corrent. Y en effecte explicaren a ses senyories fossen servits de que los advocats de dit bras militar se ajuntassen ab los de la present casa per tractar acerca de les contrafaccions en dita embaixada de XIII del corrent contengudes, y que dits advocats fossen hoy assí en consistori. E fonch-los respost per ses senyories en effecte aprés de haver tractat entre si dit negoci alguna estona. Y essent fora del consistori dits embaixadors, y cridats poch aprés, com sempre, que dits advocats vullen venir per informar a ses senyories y al consistori en presència dels assessors y advocats aplicats, que hoiran de bona gana.

En aquest mateix die lo senyor Pere Pau Cassador, canonge y deputat ecclesiàstich, requirí verbo a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, lo següent y segons està assí continuat, del thenor següent, y ab la relació feta per Jaume Ferriol, porter de ses senyories en consistori, del thenor següent, requirint a mi, Pere Pau Vidal, notari y scribà major de dit General, lo continuàs en lo present dietari.

Jaume Ferriol, porter de ses senyories, referí en consistori, interrogat per ses senyories, com ell havia emparado una sort de roÿa o lo procehït de aquella per orde dels senyors[a] // 63r // deputats del trienni proppassat a mossèn Gregori Rifós, la qual roja era de tal Gibert, y no té recort que la havia alçada dita empara.

En aprés, lo senyor Pere Pau Cassador, canonge de la Seu de Barcelona, deputat ecclesiàstic del General de Cathalunya, vingué ab mi, Pere Pau Vidal, notari major del General, continuàs lo seguiment Joan Baptista Cassador, exactor del General, se·l requeresch per rahó de son offici y meu, que ejecute a mossèn Gregori Rifós, mey

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 849.

a. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 849-851.

y botiguer de draps, que veguí als senyors deputats y en compte llur certa forma de roÿa o lo procehint d'ella, que en son poder foren emparades per Jaume Ferriol, porter de ses senyories, de *talis* Gibert, de Figueres, debitor del General per la Bolla de Figueres, trienni 1590, la qual quantitat no obstant fou segrestada o lo procehint d'ella. La gira dit Rifós a Joan Pau Serra per lo banch dels hereus de Joan Milsocos y Joan Sermiera, la partida a 21 de noembre de 1602, y lo dit Pau Serra no las ha girades. E lo dit Pere Joan Baptista Cassador dix que·stà prest y apparellat en fer lo que serà de justícia. Presents per testimonis Bernabé Icart y Francesc Basturs, porters de ses senyories.

E lo senyor deputat real dix que ell se aderia a dita requesta, present en tot dit Ferriol y dits testimonis.

Dimecres, XVIIIIº. En aquest die vingueren en consistori alguns cavallers y ciutedans y advocats per part del bras militar, y en consistori informaren a ses senyories y als magnífichs assessors y advocats aplicats acerca de les preteses contrafaccions se fan a diverses constitucions y privilegis reals per lo de la unió, com axí ab lo memorial és assí cosit.

Dijous, XX. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havia molts dies era estat fora per sos negocis.

63v Dit die tornaren en consistori dits cavallers y doctors del bras militar per dit effecte de la unió, com dalt està dit, per a acabar de informar a sas senyorias y als assessors y doctors aplicats.

Divendres, XXI. En aquest die vingueren ab ambaixada per part del senyor bisbe y Capítol y del bras militar los senyors canonge Çafont y Pere Pau de Belloch, donzell, acerca del concert entre lo present consistori y lo consistori de la visita, aportant la desliberació havien feta los senyors visitadors, la qual és assí originalment cosida; que és del thenor següent, closa y autenticada per los notaris de ditta visita:

«Die Jovis vigessima mensis aprilis anno a Nativitate Domini MDCVI.

Los senyors fra Onofre d'Oluja, prior de Gualter, fra Francesc d'Oliva, comanador de la comanda de Tortosa, y Jaume Çaconomina, canonge de la santa Isglèsia de Gerona, per lo bras ecclesiàstich; Anton Cella y de Tafurer, Francesc de Marimon y Serafí Sunyer, donzells, en las ciutats de Barcelona y Gerona y vila de Perelada respectivament domiciliats, per lo bras militar; Joan Coronat, burgès de la vila de Perpinyà, micer Francesc Corts, en drets doctor, ciutadà de Barcelona, y Miquel Artós, ciutadà de Tortosa, per lo bras real, visitadors del General de Cathalunya, en la sala del consitori de les cases del reverent canonge Guasch, ahont de present se fa la visita, constituïts, per quant les deliberacions fettas per lo present consistori acerca de les coses devall scrites los dias de deset y denou del corrent mes y any no han sortit son degut effecte, attès[a] // 64r // lo consell, vot y parer del molt il·lustre reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y los elets per lo insigne Capítol de la Seu de la present ciutat, y del bras militar, deliberaren que la citació ab clàusula *si sua putaverit interesse* feta al noble don Galceran de Paguera a denou de janer mil sis-cents y sis, com a obtenint lo offici dels ploms del General, y la relació de la presentació d'ella fetta a vint-y-sis del mateix, e buydada en lo[b] procés de la querela sobre dit offici, sie haguda per revocada y per no feta, juntament ab tot lo d'aquí subseguit y aventat fins a la present jornada contra la persona de dit don Galceran de Paguera, per ésser al present diputat militar, y que sia borrada del registre y fetta nota en lo original de dita enquesta, y que no sie feta altra intima segons sèrie y thenor de dit consell y parer, attès són sertificats que los senyors deputats fan lo mateix quant als procehiments per ses senyorias fets per rahó de dit cartell citatori e intima.

Premissi proprii in manu scriptis extractis ab actis visiti Generali Cathaloniae fidem facit Hieronimy Bosch, notarius publicus civis Barchinone et scriba major dicti visiti Generali Cathaloniae, hic propria de manu dicti dominorum visitacionum subscribet».

Dissapte, XXII. En aquest die, de matí, los senyors deputats entenent que lo excel·lentíssim senyor lochtinent general lo duc de Monteleón no era en la present ciutat per quant deyen se'n era anat al // 64v // monestir de Sant Hieroni, lo enviaren a convidar per la fèria de demà del gloriós Sant Jordi per dos cavallers a la posta, ço és, Joan Pla de Montornés y Joan Baptista Cassador, ab lo correu del General y un postilló. Y axí·l trobaren y·l convidaren per dita festa. E enviaren dos cavallers per a convidar a la senyora virreyna y sa mara y duquessa de Terranova, qui està en sa casa, y al síndich al senyor bisbe, als magnífichs concellers y alguns senyors que heran principals. E a altres officials ab dames, cavallers y demés, com és acostumat. Vingueren dits, després dinar, a les vespres los

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 851.
b. en lo *interlineat damunt* ab *ratllat.*

senyors concellers[a] ab molta altra gent ab lo sobre recebiment.

Diumenge, XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die se féu la dita festa en la present casa ab gran solempnitat. Acudiren a ella lo excel·lentíssim lochtinent general y los concellers, y molta gent de tots estaments stigueren en sos llochs acostumats. Lo reverendíssim bisbe de Barcelona, don Rafel de Rovirola, digué lo offici, sermonà lo pare Comes. Féu-se la festa ab gran solempnitat de música. Y altrament en aprés, al després dinar, vingueren a vespres la senyora virreina y sa mara la duquesa de Terranova ab moltes dames. Y espararen-les per a les vespres y fins que foren arribades no·s comensà; isqueren-les a rèbrer los senyors deputats, y acabades les vespres cercaren la casa.

Dilluns, XXIIIIº. En aquest dia se dexà de fer lo aniversari acostumat per certes causes a ses senyories ben vistes y porrogat per a divendres primervinent.

65*r* Dimars, XXV. Festa de sant Marc, evangelista.

Divendres, XXVIII. En aquest die se féu lo aniversari se acostuma fer lo sendemà de sant Jordi, molt solempne. Hagué·y sermó y sermonà fra Francesc, del orde de Sant Francesc.

Dit die, després de matí, los senyors deputats y oïdors, consistorialment ab la forma acostumada, anaren // 65*v* // (a) casa del excel·lentíssim lochtinent general, cridats per ell per son secretari. Y arribats allí los donà la carta de sa magestat, que és vuy dada en libre de lletres de Reis de[b] ... proppassat. Y en effecte explicà molt llargament la crehença d'ella, donant-los rahó que si havia aguardat tant en donar-la·ls era estada la causa sa indisposició com bé saben. Y que de dificultats algunes se'ls offeriran en dit negoci que lo·y envien a consultar per los assessors de la Deputació y altre qualsevol persona, que ell procurarà d'allanar-las y d'entendre en dit negoci ab moltes veres, per lo que veu y entén ne ha de resultar de ell gran servei a Déu y a sa magestat y benefici públich de tot lo Principat, encarregant-los molt la resolució d'ell y brevedat, per lo que té necessitat y deté un correu per dar-ne rahó a sa magestat.

Diumenge, XXX. En aquest die se féu la justa de la confraria de sant Jordi en lo Born, y de matí se féu lo offici acostumat dins en la casa de la Deputació antes dites justes. Assistiren los senyors virrey y virreina, concellers y Real Consell, convidats per ses senyories com és acostumat, ço és, el senyor virrey y virreina // 66*r* // per lo síndic de la confraria de sant Jordi y els demés per lo síndic del General dos dies abans.

a. a continuació tres paraules ratllades il·legibles.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mm.

Maig MDCVI

Dilluns, lo primer. Festa dels gloriosos apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dimecres, III. Festa de Santa Creu.

66*v* Dijous, IIII. Festa de l'Assenció de Nostre Senyor.

Divendres, V. En aquest die féu relació en consistori mossèn Francesc Tarragó, racional, com en Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General en la part de llevant, havia comptat y pagat tot lo que devia de sa col·lecta, y axí se li podie firmar lo llibre dit de la Creueta per poder anar a col·lectar ab ell.

Dit die presentaren en consistori los senyors oïdors de comptes y dit racional lo llibre dit Ferrando Paga, dient que per haver tingut los visitadors del General occupats los llibres dit racional no havia pugut igualar ni donar fins ara.

Dissapte, VI. En aquest die féu relació en consistori mossèn Francesc Tarragó, racional, y Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General, com lo deputat local de la col·lecta de la Vall d'Aran havia ja presentat en consistori lo present trienni com fos disposició del capítol de Cort[a].

67*r* Dilluns, VIII. Festa de sant Miquel, arcàngel.

Divendres, XII. En aquest die, y ja altre abans, vingué en consistori per part del excel·lentíssim lochtinent general lo senyor secretari del excel·lentíssim lochtinent // 67*v* // general, sol·licitant resposta del negoci de les galeres, per lo que té necessitat de donar-ne rahó a sa magestat y per dit effecte deté un correu que se'n té de anar. Fonch-li respost per ses senyories que ells procurarien de pendre·y resolució ab brevedat, perquè estan mirant hara los papers de dits negocis que són molt llarchs.

En aquest mateix dia, després dinar, los senyors deputats[b] enviaren ab enbaxada al excel·lentíssim senyor duch de Monteleón, lochtinent general, los senyors abat Sant Just, don Joan Burguès y de So, Rafel Cervera, ciutedà,

a. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix 9, pàgs. 852-854.
b. a continuació una crida que porta al f. 68 r., on segueix l'assentament corresponent a aquest dia fins al f. 69 v.

[1606]

als quals fonch ordenada explicar la embaixada ab un full de paper a ells ordenada, la qual és del thenor següent:

«Excel·lentíssim senyor:
Avent-se en dies passats feta embaixada a vostra excel·lència per los deputats del General de Cathalunya per lo que //68v// havian entès que havent-se conegut en lo Real Consell d'una causa entre lo síndich y actor de la religió de San Joan de Hierusalem, agent, y lo noble don Guillem de Ivorra, deffenent d'altra part, la relació del magnífic senyor Joseph Dalmau, doctor de dit Real Consell, sobre interpretació d'un privilegi concedit a dit don Guillem de Ivorra per lo rey nostre senyor, vuy benaventuradament regnant, y que estant en lo decret d'execució per part de dit síndich de ditta religió se havia instituït una emanada de la Cort Romana al dit magnífic relador y citació al dit don Guillem Ivorra per occassió de dita cosa, lo que notòriament era y és contra expreses constitucions generals de Cathalunya y *pragmáticas reales* y assenyaladament contra la constitució 2, 13-14, sots lo títol «De jurisdicció de tots jutges», y la pragmàtica 2 del sereníssim rey don Martí sots lo títol «De apel·lacions y nul·litats», en les quals expressament se deia que les causes no·s puguen traure de Cathalunya, manant y prohibint que ningun notari puga prestar citació e inhibició ne lliurar acte de la execució d'ella encara que sia de Cort Romana ni los jutges obeir dittes inhibicions sots graves penes. No obstant embaixada, los doctors del Real Consell per tenir segons se creu de les censures recussen de passar ha la execució de dita real sentència manifesta contrafacció de dites constitucions y pragmàtiques. Per ço, los deputats, extrajudicialment supplican a vostra excel·lència que, per observansa de dites constitucions y pragmàticas, attès que la ditta causa és patrimonial pacte de interpretació de privilegis reals y en ella lo síndich és estat actor, y per via de reconversió y per altres respectes la coneixensa d'ella se spectare al consell, sia servit manar que per repòs y remei de dittes contrafaccions y per observansa de constitucions y pragmàticas, se proceisca contra //69r// instants, conforme lo tenor de dites constitucions y pragmàticas que la qualitat del negoci demana perquè dita sentència sia ab tot effecte executada.

E també, com per orde de vostra excel·lència tinguen entès sie manat publicar una crida als 14 de desembre proppassat ab la qual en effecte se porrogà lo temps dels pedranyals per spay de sis mesos tantsolament, e com la prohibició del port dels pedranyals y semblants edictes sien contra les generals constitucions, per ço, supplican extrajudicialment a vostra excel·lència se servesca manar revocar ditta crida per observansa de dittes connstitucions com de vostra excel·lència se confia».

E tornats de dita embaixada referiren a ses senyorias com ells han explicada a sa excel·lència dita embaixada conforme los és estat ordenat, deixant-li còpia d'ella. E que sa excel·lència en effecte ha respost que tràurer causes de Cathalunya no sols era contra constitucions y privilegis de aquest Principat, però encara contra la jurisdicció y auctoritat de sa magestat, que en manare assí que·s passàs havant com seria de justícia y que farie diligències, com també las tenie fetes en Cort Romana, y ab la magestat, per a que dita Cort Romana no pugués tenir ningún impediment.

E al segon capítol dels pedranyals à respost en effecte que sempre havie procurat no contravenir a constitucions y privilegis de Cathalunya y que lo mateix procurarrà en aquest negoci.

La qual crida dels pedranyals és assí originalment cosida.

67v Dissapte, XIII. En aquest die se féu crida de brassos per XV del present, per fer l'estracció d'habilitadors per la enseculació.

Diumenge, XIIIIª. Festa de Sinquagesima.

Dilluns, XV. Segona festa de Sinquagesima. En aquest die se féu l'extracció d'habilitadors y enseculació de llochs vaccants, com en llibre de Deliberacions.

Dimars, XVI. Tercera festa de Sinquagesima.

69v Dilluns, a XXII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors, consistorialment, ab masses, ben acompanyats d'officials, al senyor marquès d'Aytona, embaxador de Roma novament elegit per sa magestat, qui posava en casa del excel·lentíssim lochtinent general, per donar-li lo parabién y fer-li visita. Y arribats allí isqué dit marquès a la primera sala per a rebre·ls, y entrats en sa cambra s'assentaren ab cadires estant un quarto per aquí. Y d'aquí se'n entraren en la cambra estave la marquesa per visitar-la. Y lo dit senyor marquès anantse'n los acompanyà fins al cap de l'escala ab molta cortesia y compliment, tractant als senyors del consistori de senyors y dits senyors deputats al dit marquès d'excel·lència. Y abans que·y anassen a fer dita visita enviaren al síndic del General a pendre hora.

70r Dijous, a XXV. Festa del Sant Sagrament.

En aquest die se féu la professó del sanct Sagrament ab gran solemnitat, com és acostumat, y l'octava fonc tota molt regosijada, com és acostumat, en músicas y officis.

70v

Juny

Dijous, lo primer. Octava del Sant Sagrament.

71r En aquest die los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando Paga[a].

72r Dimecres, a XIIII. En aquest die vingueren en consistori per part dels senyors visitadors los assessors y notari, per dir a ses senyorias en effecte los girassen dos-centes lliures que los resten a pagar per gastos de la visita, y també per veure si volran acceptar //72v// execució de les sentències de la visita. Fonc-los respost a ses senyories que en lo dels diners hy darien recapte, y en lo demés ho mirarien y farien lo que per capítols de Cort estan obligats fer y està acostumat fer, y que aprés los torna resposta. La qual resposta és assí cosida.

«En aquest die» etcètera. Són ací cosits en paper[b].

73r Dijous, a XXII. En aquest die los senyors oïdors de comptes del General de Cathalunya, en consistori, presentaren als senyors deputats, en consistori, la scriptura devall scrita, la qual fonc allí legida encontinent per mi, Pere Pau Vidal, notari y escrivà major del General, del tenor següent.

E los senyors deputats, inseguint los dits capítols de Cort en scriptura mencionats, diuen que estan promptes y appar de observar y fer observar los dits capítols, e que per ço han manat a Jaume Elra, sobrecollidor, com ab lo present se li digue que dins vuit dies del dit present en avant comptadors se ha de conferir y conferesca en lo racional de la present casa de la Deputació, a hora de consistori, per a comptar ab los senyors oïdors y racional. Y comptat gira·i lo diner en tant lo altrament passat dit termini *nunc pro tunc* sie suspès son offici, conforme disposa dit capítol de Cort, y per ço li intimat per hu dels porters de la present casa. E los senyors oïdors se absereixen a dit manament y resposta.

Resposta de Jaume Elra.

«Satisfent Jaume Elra» etcètera. Sie cosit.

a. a continuació un memorial i una crida pública, transcrits a l'Apèndix 9, pág. 854.
b. a continuació una resposta, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 855.

Disabte, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

74r Dijous, a XXVIIIIº. Festa dels gloriosos sant Pere y sant Pau, apòstols.

Divendres, a XXX. En aquest die vingueren en consistori los cònsols de línia ab ses masses y ben accompanyats per supplicar a ses senyories una carta de creença per ses senyories per lo dels cambis. Y altrament fonch-los respost ho mirarien y tractarien y tornarien resposta.

Juliol MDCVI

74v Dimecres, a V. En aquest die, de matí, los magnificències doctors applicats duren en consistori la scriptura per lo que·ls ere stat consultat per la unió, la qual és del tenor següent:

«Los magnificències doctors» etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

Entesa dita scriptura y parer donaren orde als senyors assessors y advocat fiscal per a que representassen dites coses al lochtinent general, magnífics concellers donant-los còpia d'ella.

En aquest mateix die, de matí, los senyors oïdors presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando Paga, com és acostumat.

75v Dimars, a XI. En aquest die, de matí, los senyors abbat Palmerola, assessor, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, feren relació en consistori, on són estats per part de ses senyories, al excel·lentíssim lochtinent general y als magnífichs concellers de la present ciutat. Y en effecte los han explicat la embaxada que per ses senyorias los és estada donada. E que lo excel·lentíssim lochtinent general los ha respost que ell ha procurat y desija ab molt de veres y procurat en servar y fer servar les constitucions y privilegis del present Principat y que no·s faça agravis a ningú, y axí en lo que toca a la unió que sempre que se són quexas a ell de agravi hajan fets los d'ella los ha manat remediar, y fasa sempre que li vingan a notícia ab moltes altres paraules de gran compliment. E axí mateix los magnífics concellers los han respost que ells desijan servar tota bona correspondència ab esta casa y ab lo bras militar, y axí han procurat de fer remediar alguns desordres feyen los de la unió y cap d'ella, revocant-ne alguns y mudant-los, y faran ab molt de veres en lo que tocarà a ells sempre que·ls vindrà a notícia ab moltes altres paraules de compliment.

Dimecres, a XII. En aquest die, de matí, lo senyor comanador Xatmar, agen que ere dels senyors deputats en Cort Romana, referí en lo

[1606] que ha fet en los negocis aportava a son càrrech, segons és continuat en la scriptura que ací està cosida per ell donada, la qual comença «En la causa» etcètera. *Inseratur*, segons està cosida[a].

76r Disabte, a XV. En aquest die entren los feriats del estiu.

Dilluns, a XVII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori ab embaxada per part del bras militar los senyors don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, don Alexandre de Lantorn, // 77v // Joseph de Bellafilla, Pere Pau de Belloch, Pere Pau de Ribes y de Terrades, Joachim de Pons y Bernat Romeu; Julià de Navel, Raphael Cervera, ciutadans de Barcelona.

Y en effecte explicaren a ses senyories de part de dit bras los grans inconvenients se havien seguit y anaven seguint-se de cada die per lo de la unió, axí de fora de la present ciutat y per tota Cathalunya com dins d'ella, y lo quant poc remey se ha obtingut en dit negoci per més que·n hajan supplicat axí a ses senyorias com al excel·lentíssim lochtinent general y als demés, y los grans inconvenients se speren seguir si en açò no se dóna algun bon assiento, dient com aquell bras y tots volen unió y ajudar a ella, més que si aquella porà ajudar a la bona direcció de la justícia y als officials de sa magestat y no de la manera va vuy essent contra diverses constitucions y molt differents de les que fins ací hy ha hagudes y de les que són en altres regnes. Y per dit effecte liuraren a ses senyories uns memorials de agravis y apunctaments los quals estaran ací originalment cosits, y dient com lo mateix havien fet ab los magnífichs concellers de la present ciutat, havent-los protestat de la contrafacció de diverses constitucionns hy havia hagut hy ha en dits negocis y de dits eminents perills.

Entesa per dits senyors deputats dita embaxada respongueren a dits senyors embaxadors en effecte que ells havien mirat dits negocis ab moltes veras a sos assessors, advocat fiscal y a molts doctors applicats, los quals han fet en dits negocis alguns apunctaments y resolucions per ara, y aquells han manat executar encontinent. Y estan promptes y apparellats en fer lo que convinga per la conservació de les constitucions,[b] // 78r // leys y libertats de la terra, a servir de Déu y de sa magestat y benefici del Principat, certificant-los que no alsaran la mà de dits negocis ni han perdut punt ni perdran en quant los sia possible y trobaran de justícia faedor.

E poc aprés que se'n foren anats dits embaxadors[a] los senyors deputats manaren als porters de la present casa convidassen als assessors, advocat fiscal y sis doctors applicats per dits negocis per a vuy, després dinar, en la present casa, per tractar de aquells y péndrer alguna resolució en ells. En lo qual die, després dinar, y vingueren per tractar de dits negocis.

Dimars, a XVIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors don Joan Burguès de So, don Gispert de Guimerà, don Alexandre de Lantorn, Joseph de Bellafilla, Pere Pau de Belloch, Pere Pau Ribes y Terrades, Joachim de Pons y de Icart, Julià de Navel, Raphael Cervera, don Pedro Reguer, Francesc Aguilar.

Y en effecte explicaren a ses senyories lo mateix que lo die de hair, // 78v // y que fossen servits de manar continuar lo deduït per ells ab dits memorials presentats pocs dias ha per lo síndic de dit bras. E fonc la resposta per ses senyories en effecte lo mateix que lo die de haïr, y les diligències per ells aprés de la embaxada fetes en dits negocis, donant orde al scrivà major del General assente en dietari les dites scriptures y embaxades per ells aportades conforme estan dalt continuades o cosidas.

Divendres, a XXI. En aquest die anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment a casa del excel·lentíssim lochtinent general, ab les masses devant grans y ben acompanyats en la forma acostumada. Y arribats allí sa excel·lència los explicà la creença de la carta de sa magestat de 10 del corrent acerca de la vinguda dels sereníssims prínceps de Saboya, dient-los ab moltes veres en effecte lo gran servey se faria a sa magestat y particular contento de què fossen regalats dits // 79r // prínceps y festejats com de aquest consistori y Principat spera y bé tenen acostumat, de què rebrà dit senyor lochtinent general també particular merçè per entendre ésser axí lo gust y contento de sa magestat. La qual carta és del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya. El rey.

Diputados, siendo los príncipes de Saboya, mis sobrinos, personas de tan gran dignidad y grado,

a. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 856-859.
b. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 860-862.

a. a continuació repetit E poc aprés que s'en foren anats dits embaxadors.

como sabéis, y tan conjuntos a nos en sangre por ser hijos de la sereníssima infanta doña Cathalina, mi muy chara y muy amada hermana, que haya gloria, y haviendo de passar por esse Principado para ir a sus estados, deseamos que sean recebidos, servidos, honrados y regalados con toda la demonstración de amor que ser pudiere y se acostumbra. Y haún que soy bien cierto que por vuestra parte no faltará a cosa alguna, todavía, para que entendáis el accepto servicio que recebiremos en que lo hagáis con el cumplimiento que de vosotros se confía, no he querido dexar de significarlo con esta y encargaros y rogaros que para que esto se heche más de ver por la obra y la comodidad y cortesía que por esse Principado se les haze en los drechos de la Generalidad os hayáis con todas las cosas que llevaren y tocaren a los dichos Príncipes y a los suyos, conforme a la buena costumbre que havéis usado siempre en las cosas propias dándolas por de proprio uso y sin llevar drechos algunos, y no permitáis que por esta causa sean molestados como más en particular lo entenderéis de mi lugarteniente general a quien daréis entera fee y crédito, que en ello recibiré de vosotros muy accepto plazer y servicio. Dada en Madrid a 10 de julio MDCVI. *Yo el rey.*

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Campos, generalis Thesaurarius. Vidit Monter, regens. Vidit Philipus Tallada, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Josephus Banyatos, regens. Gassol, protonotarius.

79*v* Entesa per dits senyors deputats dita creença respongueren en effecte a sa excelència que ells ho tractarien en consistori y procurarien en quant ere possible en servir a sa magestat y a sa excelència, y axí se'n anaren ab la sòlita cortesia.

Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Jordi y alcancies ordenades fer per ses senyories a gasto del General per la vinguda dels sereníssims prínceps de Saboya, com en libre de Deliberacions. Y foren fetes a saber al excelentíssim lochtinent general per son secretari ere vingut allí les hores per altres negocis, qui aprés le·y tornà enviar agraint-ho molt per part de sa magestat.

80*v* Dilluns, a XXXI. En aquest die los senyors deputats enviaren a don Joan de Erill y a mossèn Raphael Cervera, ciutedà, a la porta ab lo correu del General y sengles criats als sereníssims prínceps de Saboya, que eren ya a Martorell, per donar-li de sa part la benvinguda a esta ciutat y Principat. Los quals aprés referiren com havien fet dita embaxada de par de ses senyorias y lo quant ben rebuts foren d'ells, com appar en lo paper és ací cosit.

Entrada[a] dels sereníssims prínceps de Saboya.

Dimars, lo primer. En aquest die, després dinar, entraren los dos sereníssims prínceps de Saboya en la present ciutat. Isqueren a rebre'ls los senyors deputats y oïdors ben acompanyats de tots sos officials, ab los porters devant ab ses masses grans. Isqueren fins prop de Sants, a ont trobaren a dits sereníssims infants que venien ab lo excel·lentíssim duc de Monteleón, lochtinent general, y ab lo reverendíssim de Barcelona y reverent Capítol[b]. Y en arribat lo consistori dits senyors bisbe y Capítol feren lloch y se'n tornaren. E lo senyor deputat ecclessiàstic restà a la mà dreta del infant maior, e lo senyor deputat militar del menor, donant la benvinguda a dits sereníssims prínceps, dient-los en effecte les paraules següents, parlant dit senyor deputat ecclessiàstic. E los demés senyors deputats real y oïdors y assessors y advocat fiscal se posaren devant per fileres ab les masses devant d'ells, sens haver-hy ningú entre les masses y dits sereníssims prínceps sinó dites persones del consistori. És ver que alguns senyors de títol se volgueren posar aprés de les masses, y no·s suffrí hy estiguessen y axí passaren devant[c] // 81*r* // d'elles. Los demés officials anaren devant les masses per fileres, y axí anaren bon tros de camí, y tantost foren aquí los magnífics concellers ab molt acompanyament. Y arribats, lo consistori se'n anà ab la sòlita cortesia, restant dits concellers ab lo mateix lloc d'ells, tornanssen per lo mateix camí entraren dits prínceps fins a la present casa de la Deputació. Estaven apparellades sinquanta atxes blanques per tal tornar dits senyors deputats, y no foren menester fins que foren prop de la present casa. Cerca de la Creu Coberta tenie la ciutat sinc companyies molt apercebides ab sa arcabusseria y mosquets y altres arreus de guerra, estaven ab gentil orde y feren una molt bona salva. Al temps arribaren al portal de Sant Antoni, també hi havia molta música y artilleria y tot féu la salva per lo camí dins ciutat. També tenia la ciutat algunes cobles. Entraren de nits ab més de 200 atxes blanques, ab bon orde. Vingueren per lo carrer del Carme y del Marquès de Aytona, y devant de la present casa per la Bòria, carrer de Montcada, Born y carrer Ample. En la present casa hy havia molta música per los corredors y finestres y totes les banderes ab moltes graelles per tot lo entorn de casa. Arribaren a palacio que eren ya més de deu ho-

a. Entrada dels sereníssims prínceps de Saboya, *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* foren.
c. *a continuació una relació, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 862.*

res de nit, ab gran contento y aplauso de tothom. Al temps que los senyors deputats anaren al dit recebiment passaren devant del palau del reverendíssim bisbe, y allí estaven encara en la entrada lo Capítol, y los demés anaren ab ells. Y vist que encara no eren partits per haver de anar primer, anà lo consistori per lo carrer de la Palla y del Pi y de la Rambla molt a plaer, y en lo entretant dits bisbe y Capítol passaren per lo carrer del Marquès de Aytona, y tingueren de fer sa embaxada com és acostumat abans del consistori.

Dimecres, a II. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats ab les masses y ben acompanyats //81*v*// a casa del excel·lentíssim lochtinent general per donar la benvinguda y visitar a dits sereníssims infants, haguda primer hora per lo síndic del General per medi de dit senyor lochtinent general. Y arribats allí ab la sòlita cortesia, y estant de peus y axí uns com altres de consistori y cuberts, féu lo raonament lo senyor deputat ecclesiàstic, dient en effecte lo següent.

Divendres, a IIII°. Festa de sant Domingo, feriat.

Disabte, a V. Festa de sant Just y sant Pastor.

Diumenge, a VI. En aquest die se féu la //82*r*// festa de sant Jordi en la present casa de la mateixa manera se sol fer la de sant Jordi, per festejar la vinguda de dits sereníssims prínceps de Saboya y pregar al sant los dóne bona navigació. Vingueren-hy molt adressats, estigueren dins la capella se'ls féu y aportaren ells sa cortina. Y anats·y estigueren dins ella y acolliren-hy lo excel·lentíssim lochtinent general lo duc de Monteleón. Los senyors deputats estigueren en son mateix lloc. Los concellers no·y vingueren, si bé foren convidats. Féu-se la festa molt solemne. Digué lo offici lo reverendíssim de Barcelona. No·y hagué sermó per la gran calor. Quant vingueren los isqueren a recebir fins baix al replà de la escala y altornassen axí mateix.

Dit die se féu una festa en lo carrer Ample per dits sereníssims prínceps a gasto del General ab vint-y-quatre cavallers, ço és, alcancias, y corregueren atxes y hagué·y moltes atxes y luminària, si bé durà poc perquè hagué·y saco en les atxes. Féu-se'n aprés per ses senyories molt sentiment. Capturaren-ne alguns dels qui·u havien fet.

Dilluns, a VII. En aquest die, de matí, com los senyors deputats y oïdors se fossen junctats per certs negocis, ha succeït que en lo pati gran de la present casa s'és mogut un gran rumor y avalot de crits per occasió que un tal Joan Bernic, mestre de cases, amb a sert nom de soldats que·s diuen de la unió, ab assistència de dos o tres altres consemblants hòmens dits de la unió, havia pres y capturat Gabriel Barrera en virtut de un cartell que aportava del tenor següent: «A tots y sengles officials reals, per provisió feta vuy a 6 de agost, 1606, per lo magnífic micer Sala, jutge de cort, prenen y capturan y dins los càrcers reals de la present ciutat emancipan la persona de Gabriel Barrera. Hieònim Macip, notari». Y com dit excés comès per dit Joan Bernic en capturar al dit Gabriel Barrera //82*v*// dins la present casa fos grave, que ningun official real no·l haguera gosat atrevir per no violar los privilegis e immunitat de dita casa, han manat los senyors deputats y oïdors de comptes ab consell dels assessors ordinaris que lo dit Joan Bernic fos pres, capturat y mancipat en los càrcers de la present casa, lo que encontinent s'és fet y executat per los verguers ordinaris de la Deputació, y dit Gabriel Barrera s'és deixat en sa libertat.

Dimars, a VIII. En aquest die, a les sis hores de la tarda, se embarcaren los sereníssim prínceps de Saboya ab molta música y artilleria. Acompanyà·ls lo senyor lochtinent general y aquí mateix feren son bon viatge per a sa casa. Los senyors deputats estaven dalt a la bolla, mirant-s-o. Anaren-se'n ab 14 galeres, donà-se'ls de propri ús tot lo que demanaren.

Dimecres, a VIIII°. Vuy de matí, estant junctats los senyors deputats y oïdors consistorialment, interessens los assessors ordinaris y advocat fiscal, ha comparegut en dit consistori micer Vallalta, subsíndic de la ciutat, ab una embaxada de part del magnífic conceller en cap de la present ciutat, dient que lo dit magnífic conceller havia sabut com per orde de ses senyories estava pres y capturat en los càrcers de la present casa Joan Bernic, mestre de cases, per cert excès y desacato que el pres hair havia comès. Y atenent dins d'esta casa de que havia sentida molta pena y que supplicava a sas senyories fossen servits que li fecen mercè de relaxar-lo per fer-se lo sentiment degut. E dits senyors deputats y oïdors oïda dita embaxada y hagut col·loqui sobre lo cas concorrent, tots unànimes y concordes, ab parer dels dits assessors y advocat fiscal, han resolt que per honra de dita embaxada y per bona correspondència ab la ciutat se condescendí ab lo que dit senyor conceller supplicava y que per ço fos líberament relaxada y extreta la persona del dit Joan Bernich. Y encontinent s'és manat[a] a Jaume Ferriol que·l relaxàs del dit

a. manat *interlineat.*

// 83r // càrcer, y axí s'és fet y executat ab effecte, y al dit subsíndich se li és tornada resposta, conforme a dita deliberació.

Dijous, a X. Festa de sant Lorens.

83v Dimars, a XV. Festa de l'Assumpció de Nostra Senyora.

Dimecres, a XVI. Festa de sant Roch.

84r Dilluns, a XXI. En aquest die tornaren los dies jurídics de la audiència y consistori y tornaren a porrogar tots vuyt dies per lo sant jubileu per les coses de Venècia.

Dimars, a XXII. Feriat per lo sant jubileu y los sis dies aprés[a].

Dijous, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

84v Divendres, a XXV. En aquest die, després dinar, se féu en Barcelona solemne professó per lo sant jubileu. Féu la volta de Corpus ab totes les religions y parròchias.

Dilluns, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dimars, a XXVIIIº. Festa de sant Joan Decollati.

En aquest die tornaren los dies jurídichs.

85r Setembre MDCVI

Dissabte, a II. En aquest die, després dinar, se'n anà fora de la present ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic.

85v Dilluns, a IIII. En aquest die los senyors deputats reberen carta de sa magestat de 26 del passat avisant-los del naximent de una filla sua y del bon succés del part, y va l'aportà lo secretari de sa excel·lència, la qual és del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.
El rey.

Diputados, viernes a diez y ocho deste mes, a las nueve horas de la noche, fue nuestro señor servido alumbrar a la serenísima reyna, mi muy chara y muy amada muger, de una hija, quedando buena gracias a su divina magestad, como también lo está la infanta rezien nascida, de que os he querido avisar. Por lo que soy cierto que como tan buenos y fieles vassallos míos os holgaréis mucho, y para rogaros y encargaros juntamente que dando por ello las gracias que se deven a Dios, hagáis, como es justo, la demostración que en estos casos se ha acostumbrado hazer. Dada en San Lorenço a XXVI de agosto MDCVI.
Yo el rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Ferro, generalis thesaurarius. Vidit Monter, regens. Vidit don Philip Tallada, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Josephus Banyatos, regens. Gassol, protonotarius»[a].

86r Dijous, a VII. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic, qui havia alguns dies ere fora.

Dit die vingueren en consistori don Pedro Terreros, veguer de Vic, y Joan Bonsom, sotsveguer de la dita ciutat, los quals per part de ses senyories foren citats pocs dies fa ab penes que compareguessen ací, per aver preses y capturades dos guardas del General ab sos pedrenyals. Sotsmetent-se a ses senyorias y demanant misericòrdia y que ells no havien pensat ni imaginat agraviar en res al General y dient com ells havien fet tràurer dites guardas y restituïts los pedrenyals, aportant-ne acte rebut en poder de Joan Morera, notari de Puigcerdà, a 2 del corrent, que és ací originalment cosit. E los dits senyors deputats y oïdors, atesa sa submissió, y usant del que és acostumat y a ells lícit y permès de usar en misericòrdia ab dit veguer y sotsveguer, donant-los primer una molt bona maneta, y donaren-los licència que se'n anassen attès los havien també arrestats per la present ciutat. Són les citacions d'ells y proceiments en registre corrent.

86v Divendres, a VIII. Festa de Nostra Senyora.

Dilluns, a XI. En aquest die féu relació en consistori mossèn Tarragó, racional de la present casa, com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General, ha comptada la terça de octubre, noembre y dezembre proppassat y girada aquella, y axí poden los senyors deputats firmar-la en lo libre de la Creueta per les atiades aprés.

87v Dilluns, a XVIII. En aquest die y com en paper assí cosit.

Dimars, a XVIIIIº. En aquest die y *fiat ut input*.

Dimecres, a XX. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers micer Jaume Dalmau y micer Francesc Ga-

a. en l'assentament corresponent a dimecres, a XXIII es llegeix, ratllat, Festa de sant Barthomeu, apòstol.

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 863.

mis, y en effecte explicaren la embaxada contenguda en la scriptura devall scrita, la qual per orde de ses senyories fonc legida en consistori per lo scrivà major del General. Y entesa aquella, fonc-los respost per ses senyories que ells enviarien sa[a] resposta en[b] scrits. E après, a XXV del matex mes, los fonc enviada la resposta per los senyors abbat[c] // 88r // Palmerola, assessor, y don Joseph Quintana, advocat fiscal. La qual embaixada (i) resposta són açí cosides.

88v Dilluns, a XXV. En aquest die mossèn Lorens Forn, balle de Granollers, qui havia pres cert guarda del General, vingué en consistori y demanà vènia sotsmetent-se a ses senyories. Y vista sa submissió usaren ab ell de misericòrdia y.l dexaren anar.

Dijous, a XXVIII. Festa de sant Miquel Archàngel.

89r

Octubre MDCVI

Dilluns, a II. En aquest die, de matí, los senyors oïdors de comptes y racional presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando paga, per a que façan executar los debitors del General. E los senyors deputats encontinent manaren a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, allí present, execute tots los dèbits continuats en dit libre sens excepció ni mora alguna tots respectes postposats sots les penes apposades per capítols de Cort. E lo dit exactor respongué que està prompte y apparellat en fer tot lo que tocarà a ell, conforme a capítols de Cort, y axí mateix dits deputats digueren lo mateix.

89v Divendres, a VI. En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Llana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General en la part de levant, ha comptat y pagat fins al primer de abril proppassat lo que devie de sa sobrecol·lecta y axí se li pot firmar lo libre per anar a col·lectar.

90v Dimecres, a XVIII. Festa de sant Luc, feriat.

Dijous, a XVIIIIº. En aquest die fonc anomenat per los senyors deputats y oïdors Miquel Barba, corredor de coll, per servir als senyors deputats y al General en tot lo que convinga de corredor per[d] los negocis de dit General, y açò durant sa mera y libera voluntat y de sos successors.

a. sa *interlineat.*
b. en *interlineat.*
c. a continuació el text de l'assentament corresponent al dia 18 de setembre, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 863.
d. per los negocis *interlineat.*

92r Dilluns, a XXX. En aquest die, de matí, los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats los memorials trobats en la comprobació feta per dits senyors oïdors y sos officials de les dates y rebudes del trienni proppassat, com appar en libre de Deliberacions en la corrent jornada. E los senyors deputats feren fer certs manaments com allí appar.

Noembre MDCVI

Dimecres, lo primer. Festa de Tots los Sancts.

Dijous, a II. Commemoració dels defuncts.

92v Dilluns, a VI. Festa de sant Sever.

Dimecres, a VIII. En aquest die Jaume Ferrer, // 93r // porter de ses senyories, per orde d'ells féu emportà y sequestre a Pere Peligrí, barrater, de tots y qualsevol diners dega a Pere Losada, fill de Jaume Losada, debitor del General.

Divendres, a X. En aquest die, després dinar, los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats en son consistori lo Ferrando paga igual, instant-los fassen executar los dèbits són en ell com per capítols de Cort estan obligats. E los dits senyors deputats respongueren que estan promptes y apparellats en fer tot ço y quant tocarà a ells com han fet fins ací, y encontinent presentaren aquell a mossèn Joan Baptista Cassador[a], exactor de dit General, allí present, requirint-lo execute dits dèbits com per son offici està obligat; y a més del libre li presentaren los memorials següents havie trets lo racional, perquè fes executar aquells de prompte, ço és, per les Bollas de Tremp y Pallars, triennis 1587, 1590, 1596, 1599, 1603, per Tàrrega, triennis 1578, per Vic, 1575, per Gerona, 1581, despedint comissions als de fora y als de dins los execute. E dit exactor res prengué dient que està prompte y apparellat en fer-ho conforme ha fet fins ací y no·s pert ni·s perdrà per ell, y axí supplica a ses senyories li manen fer expedir les commissions per anar executar fora. E dit senyors deputats respongueren estar promptes y apparellats en fer-ho. Presents per testimonis Bernabé Icart y Francesc Besturs, porters de ses senyories.

93v Disabte, a XI. Festa de sant Martí, feriat.

Dimars, a XIIII. En aquest die féu relació en consistori mossèn Hieònim de Llanas, racional, com micer Francesc Naves, qui serveix lo càrrec de sobrecollidor del General de la part

a. Cassador *al marge esquerre.*

de ponent, ha comptat en lo racional tots los libres ha aportats de sa col·lecta y ha pagat tot lo comptat.

99v Dijous, a XXIII. En aquest die, per quant per orde del consistori fou ordenat al advocat fiscal se conferís en casa del magnífic Hierònim Sant Just, doctor del Real Consell, relador, de la causa de execució que s'aportave en la Règia Audiència a instància de *talis* Montserrat, cavaller de Cervera, vers y contra lo noble don Luís Terre de Picalques, i (en) effecte que dit magnífic relador tingués notícia extrajudicialment de la[a] // 100r // execució que lo General de Cathalunya feia contra los béns de dit don Luís per crèdit anterior y fiscal, y que per ço sobreseguès dita execució, manant a les parts acudissen devant del consistori de ses senyories aont de dins de son crèdit y se'ls farie justícia ab compliment. Y axí, per haver-se-li axí ordenat per dit consistori al advocat fiscal, se conferí en dita casa de dit magnífic relador, al qual extrajudicialment li representà dites cosas, les quals cosides y ben advertides per dit magnífic relador encontinent respongué que sobreseurie en dit negoci y que manarie al notari de la dita execució que era *talis* no passàs avant en aquella, ans bé que digués a les parts acudissen denant ses senyories a deduir son drets, a ont se'ls faria compliment de justícia.

100v Dijous, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers y clavari en la casa de la ciutat, y foren extrets concellers: mossèn Joan Antoni Bosser, micer Hierònim Ollers, mossèn Pau Hyspano, micer Pau Ferrer, micer Joan Balis; obrers: mossèn Pere Font, doctor en medicina, mossèn E. Sobrebals, mercader.

101r Desembre MDCVI

Disabte, a II. En aquest die començà de exercir Melons, corredor, son càrrec, nomenat per los senyors deputats[b].

102r Dillus, a XI. En aquest die etcètera. Són en los papers cosits.

103r Dijous, a XXI. Festa del gloriós sant Thomàs. Y en aquest die entren los feriats de Nadal.

Comença lo any MDCVII

Dilluns, a XXV. Festa de Nadal.

a. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix, 9, págs. 863-865.
b. a continuació dos memorials, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 865-866.

103v Dimars, a XXVI. Festa de sant Steve.

Dimecres, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dijous, a XVIII. Festa dels sants Innocents.

104r Janer MDCVII.

Dilluns, lo primer. Festa de la circuncisió del Senyor.

104v Disabte, a VI. Festa dels Tres Reys de Orient.

Diumenge, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

Dilluns, a VIII. En aquest die tornaren los dies jurídics.

105r Disabte, a XIII. En aquest die anaren los senyors deputats consistorialment a casa del excel·lentíssim lochtinent general, cridats per ell per son secretari. Y allí los donà la carta de sa magestat acerca del assiento de les quatre galeres ordenades fer per la última cort, com en libre de registre de Letres de Reis, dient-los en effecte lo gran servey se feye a sa magestat en dit negoci y lo que sa magestat y ell de part sua ho agrahïen. Y·ls encarregà la diligència en dits negocis qual convé ab moltes altres paraules de compliment.

105v Dimecres, a XVII. Festa de sant Antoni.

Disabte, a XX. Festa de sant Sebastià, màrtir.

108r Dimecres, a XXIIII. En aquest die los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando Paga, instant-los facen pagar los debitors del General continuats en dit libre. E los dits senyors deputats encontinent presentaren dit libre al exactor del General allí present fes executar dits dèbits. E dit exactor respongué que està prompte y apparellat en fer-ho com té fet fins ací.

108v Dijous, a XXV. Festa de sant Pau, apòstol.

109r Febrer MDCVII

Divendres, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

109v Dimars, a VI. En aquest die los senyors inquisidors feren acte en la sala gran dels notaris reals, obtinguda licència dels senyors deputats per la sala, y no·y foren los senyors deputats. Condemnaren a cremar dos bujarrons.

110v Divendres, a VIIIº. En aquest die los magnífics

[1607]

assesors, ço és, los senyors abbat Palmerola y sacristà Dezcamps, feren relació en consistori de la causa de fraus de monedes dels arriers presa pocs dies fa prop lo portal de Sant Antoni. Y foren diversos en vot, ço és, dit senyor abbat absolent-los y dit sacristà al encontrari. E los senyors deputats y oïdors militars y real se aderiren al vot del senyor abbat Palmerola, y lo senyor oïdor ecclesiàstic al del senyor sacristà Dezcamps. Y axí fonc executada la provisió de dit senyor abbat Palmerola com en dit procés com és acostumat, no obstant[a] dit contrari parer de dit senyor oïdor ecclesiàstich y del sacristà Dezcamps.

Disabte, a X. En aquest die anaren al excellentíssim lochtinent general los senyors abbat Palmerola, assessor de la present casa, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, per supplicar-lo en effecte lo reparo del gran agravi s'és fet a don Joan de Lupià en Rosselló, prenent-li un cavall los de la Capitania General y un capellà y un criat[b] contra constitució, sens ésser ells de la Capitania General, y trobant-los venint de la part de França y no anant. Y altrament com ab la supplicació per ells donada appar supplicant lo mane restituir dites coses y junctament manar revocar dits proceiments y reparar aquells.

E tornats aprés en consistori referiren com sa excel·lència los havia feta molt bona resposta y que ell estava aguardant la informació de dit negoci e vinguda aquella proveirie lo faedor prenent esta resolució en dit negoci.

En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Lana, racional de la present casa, féu relació en consistori com mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la part de ponent, ha comptat en dit racional la terça de sa col·lecta de abril, maig y juny // 110*v* // proppassat y ha girat tot lo que ha comptat y no deure·s d'ella, y axí porà tornar a col·lectar sempre que ses senyorias sien servits.

En aquest mateix die per Antoni Pagès, batlle de Palamós, fonc presentada en consistori la supplicació següent:

«Molt il·lustres senyors:
Matheu Pagès, balle de la vila de Palamós, detingut en los càrcers de la present casa, sotsmet a vostres senyories y ab las presents los supplica sie de son servey manar-lo relaxar de dits càrcers, que ell se offereix pagar los gastos y despesas que vostres senyories manaran y fer lo que a vostres senyories apparexerà y rebrà a singular mercè. Lo offici etcètera. *Altissimus. Altissimus. Carreras*».

E los dits senyors deputats y oïdors, attesa la dita submissió, manaren relaxar al dit balle de dit arrest[a] com en semblants occasions és acostumat de usar de misericòrdia als qui axí se sotsmeten. Y axí fonch relaxat encontinent.

Diumenge, a XI. En aquest die se féu lo torneig de la confraria en lo Born. Foren molts los tornejadors. Fonc la festa regosijada assistint a ella lo excel·lentíssim lochtinent general, muller y fills, concellers y altres militars, y los senyors deputats y oïdors·y anaren consistorialment com és acostumat. Al matí se féu l'offici en la casa com és acostumat. Lo demés és en libre de la confraria.

Dilluns, a XII. Festa de santa Eulàlia, verge y màrtir.

111*r* Dimecres, a XIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat militar per sa indisposició.

Diumenge, a XVIII. En aquest die, després dinar, se volgué fer y estava concertat // 111*v* // fer un torneig de desafiu que és dins la octava del torneig de la confraria, y eren-se concertades moltes quadrilles. Y axí, estant ya en la plaça del Born los senyors deputats, concellers y Real Consell y molts altres senyors y dames, començà de entrar la una quadrilla. Y com entraren, per no ésser·hy lo excel·lentíssim lochtinent general en la plaça, saludaren als jutges y no saludaren los senyors deputats, qui estaven en sa finestra acostumada. Havent rodat la plassa y passant devant d'ells dos vegades, segons digueren, y sentint-se dits senyors deputats molt enaltits[b], cridaren a alguns dels mestres de camp dient-los quin desacato ere estat aquell que no essent-hy lo president se hagués fet un tan gran desacato, passant-los tantes vegades de devant sens fer menció d'ells com és acostumat. Y algú de dits senyors mestres de camp respongué que ells entenien que ningú d'ells havien pretès ni creyan fos intent llur de agraviar a ningú de dits senyors deputats, sinó que ere estat descuyt, y axí ells ho procuraran de fer-ho remediar. E aprés d'ésser anats y vinguts als tornajadors y als jutges, y aprés de[c] moltes anades y vingudes, no·s pogué acabar res per dits mestres de camp ni altres s·i posaren en lo mig, fessen dits tornejadors eren entrats

a. a continuació ratllat com.
b. segueix ratllat contra.

a. a continuació unes paraules ratllades i il·legibles.
b. enaltits *interlineat sota* de dit desacato *ratllat.*
c. a continuació ratllat ésser anats.

primer lo que tenen obligació aprés, segons referiren los mestres de camp, de haver-los dit y exortat que·u fecen. Y vist açò manaren los senyors deputats parar la música y no dar-se llances algunes per quant lo General ho pagave, per ésser[a] dins la octava del[b] torneig ordinari de la confraria. Y aprés de moltes rebudes y dates fonc vespre, y axí·s restà sens tornejar anantse'n tots dexant-ho per altre die. Los jutges qui assistiren en lo cadafal d'ells foren lo senyor deputat militar, lo prior segon y clavari de dita confraria, e dos cavallers anomenats per lo senyor deputat militar y lo síndic de la confraria se fa en les festes ordinàries de la confraria, los quals dos cavallers jutges fossen don Joan de Sorribes, donzell, y don Joan de Puguer.

112*r* Dimecres, a XXI. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori mossèn Luís Claramunt, cavaller, y ab ell lo senyor don Joan de Santmenat y don Miquel de Clariana, y en effecte explicaren a ses senyorias lo contengut en la devall scrita supplicació apportaren. Y allí fonc legida, supplicant a ses senyorias que com a protectors de les constitucions del present Principat abrassen dit negoci y se opposen a la defensa de dites constitucions com per sos offcis estan obligats. La qual supplicació és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors:
Per Francesc Palau y *talis* Castellet, comissaris reals, foren presos y capturats dijous proppassat Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, Carla de Sancta Testa, de la vila de Benivarri del regne de Aragó, la hu en la ciutat de Leyda y l'altre // 112*v* // en la vila de Os, abbadiat de les Avellanes, y aquells foren lliurats al spectable governador de Cathalunya, per orde dels quals estan los dits detenguts en los càrcers de dita ciutat de Leyda. Y com la notícia de dits Joan Gil y Luís Llavassuy haja pervingut que lo dit spectable governador o los dits comissaris cominarien passar-los en lo regne de Aragó y entregarlos a la justícia de aquell regne, lo que se diria en gran menyspreu y violació de generals constitucions de Cathalunya y lleys, privilegis, immunitats de la terra y sería contra lo ús, styl en lo present principat de Cathalunya de temps immemorial inconcussament. Per tant lo comparent, per dit Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, supplica sie de son servey de vostres senyories manar interposar ses parts y auctoritat a effecte de que los dits no sien extrets del present principat de Cathalunya per observansa de dites generals constitucions, leys, privilegis, immunitats de la terra, usos y styls fins ací observats, la conservació y observansa dels quals toca de directo a vostres senyories, y per ço mana fer embaxada al excel·lentíssim lochtinent general de sa magestat notificant-li lo demunt dit, usant de altres remeys conforme lo ús, styl y pràctica del present consistori. Lo offici etcètera.
Altissimus. Joseph Ramon».

Oïda dita supplicació per dits senyors deputats y oïdors, lo senyor oïdor real absent del consistori y casa de la Deputació, tractant entre si aquell y comunicant-lo ab los magnífics assessors ordinaris y advocat fiscal del dit General, y aprés de vistos diversos exemplars acerca de semblants negocis, constitucions, capítols de Cort y privilegis, resolgueren tots // 113*r* // conformes de que dit negoci se havia de emparar y defensar per lo present consistori com fins ací en semblants occasions se és acostumat fer, per ésser de la importància y qualitat que lo mateix negoci en si amostra. E axí encontinent se resolgué ab gran conformitat de enviar embaxada a lo excel·lentíssim lochtinent general, supplicant-li lo remey de dit negoci y fent-li a saber la gran contrafacció se faria a les constitucions de Cathalunya y privilegis reals, fent-se tal extracció de dites persones. E perquè dit excel·lentíssim lochtinent general fos més plenament informat de dites coses determinaren ses senyorias de enviar-li als dits magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa. Los quals, aprés de tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte havian explicat a sa excel·lència lo que·ls ere estat comanat, posant-li al devant moltes causes y raons per les quals sa excel·lència ho devie remediar y no permetrerse contrafés a les constitucions y privilegis reals e moltes altres coses. E que en effecte respongué aprés de moltes rèplicas y respostas que li aportassen cotades en memorial la contrafacció de dites constitucions, y vist haver-ni ell ho consultarie y manarie remediar. E axí mateix dits senyors deputats y oïdors, ab parer de dits magnífics assessors y advocat fiscal, feren fer letres al deputat local de Leyda per a que se oppose a la defensa de dita contrafacció de constitucions ab los medis possibles, y per dit effecte presente requestes convindran a qualsevols officials reals y altres per reparo y remey de dit negoci, la qual letra li fonc enviada encontinent per propri com appar en lo registre corrent a la present jornada enviant ab ella les requestes ordenades.

E fet açò, aprés de haver tornat a tractar dit negoci entre si dits senyors deputats y oïdors, assessors y advocat fiscal, y mirat de nou diversos exemplars acerca de semblants negocis, resolgueren de fer una embaxada al excel·lentíssim // 113*v* // lochtinent general de tres persones

a. ésser *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* confraria.

[1607]

dels tres staments ab les masses en la forma acostumada, cotant en ella las constitucions y privilegis que·s contrafà a les dites coses, la qual serà continuada a la jornada següent.

E per fer dita embaxada anomenaren dits senyors deputats y oïdors les persones devall scrites dels tres staments per fer dita embaxada, ço és, lo senyor abbat de Ripoll, don Joan Burguès y de So, Julià de Navel.

Dijous, a XXII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats la devall scrita embaxada al excel·lentíssim lochtinent general, la qual és del tenor següent, ab la resposta d'ella al peu:

«Excel·lentíssim senyor:
La Deputació del General de Cathalunya, haïr que comptàvem a 21 del present y corrent mes de febrer, feren a saber a vostra excel·lència per los assessors ordinaris de la casa de la Deputació com en lo consistori de dits deputats se representà que per orde y manament de vostra excel·lència estaven capturades en los càrcers reals de la ciutat de Leyda les persones de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, aragonesos, y que per orde de vostra excel·lència los voldrien extràurer de la ciutat de Leyda y del present principat de Cathalunya y remètrer al regne de Aragó. La qual extracció y remissió seria contra generals constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y styls fins ací inconclussament observats. Per ço, extrajudicialment fonc supplicat a vostra excel·lència // 114*r* // fos servit per observansa de dites constitucions y privilegis que no·s permetés se fes dita extracció y remissió. E fonc per vostra excel·lència respost que assenyalassen les constitucions, capítols y actes de Cort als quals se pretenia que ab les dites extraccions se feya contrafacció, perquè manarie vostra excel·lència que no·s fes contrafacció alguna a dites constitucions. E per dit effecte los dits deputats y oïdors desijant donar satisfacció a vostra excel·lència y per descàrrech de la obligació de llurs officis nos han ordenat que representàssem a vostra excel·lència com la dita extracció y remissió de les dites persones si·s feya seria expressament contra disposició de la constitució del sereníssim rey en Pere Segon en la Cort de Barcelona del any 1283, capítol 2, començant «Totes les causes[a]», y del mateix en lo capítol 12, de les mateixes Corts, commençant «Les causes de la vegueria». Y de la del sereníssim rey en Jaume Segon, son fill, en la 3ª Cort de Barcelona del any 1321, capítol 6, començant «Ordenam». Y particularment contra disposició de la constitució de la sereníssima reyna Maria, muller del rey Alfonso Quart feta en la Cort de Barcelona 1422, començant «Volents». Y ultimadament contra la disposició del capítol 70 dels capítols y actes de Cort en las Corts últimament celebrades en Barcelona per lo rey nostre senyor en l'any 1599. E contra disposició de un privilegi concedit per lo sereníssim rey en Pere Tercer a la ciutat de Leyda en l'any 1360. Ab les quals constitucions y privilegis està expressament statuït y ordenat que totes les causes axí criminals com civils y també les persones que a instància del procurador fiscal ni de algun altre no poguéssen ser tretes de la vegueria o ballia de Cathalunya dins la qual haurà comès lo delicte o seran presos, e que totes y qualsevols letres, scrits o altres coses fetes y faedores en contrari sien *ipso facto* nul·les e que per ningun official o altra qualsevol persona no sien obeïdes. E per quant se han fet alguns abusos contra dites constitucions és estat servit lo rey nostre senyor en lo dit y sobre calendat capítol revocar dits abusos y manar que dites constitucions sobre dita extracció y remisió disposants // 114*v* // sien guardades, volent sa magestat per sa gran clemència y rectitut que los actes fets encontrari no·s poguesen tràurer en conseqüència. E per ço, los dits deputats extrajudicialment supplican a vostra excel·lència sie servit guardar dites constitucions y privilegis y no permètrer que los dits Joan Gil y Joan Luís Llavassuy sien extrets del present regne ni remesos a altre, lo que confien farà vostra excel·lència com a tan gran ministre de justícia y zelós de la gran observansa de les generals constitucions y privilegis del present Principat com sempre ha acostumat».

La qual embaxada fonc reportada per los senyors abbat de Ripoll, don Joan Burguès y de So, Julià de Navel.

E tornats de dita embaxada referiren com havien representada a sa excel·lència dita embaxada y li havien dexat còpia d'ella. E que sa excel·lència en effecte ha respost que ell havie demanat les constitucions y privilegis en virtut de les quals se pretenia que no·s podie fer remissions de presos a regnes estranys, perquè desijava fer-ho mirar y guardar punctualment les constitucions y privilegis de aquest Principat, com havia acostumat fins vuy que no·u podie més encarir.

E aquest mateix die, de matí, vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Aleix Albert, Joseph de Bellafilla y Joan Coronat, burgès de Perpinyà, y en effecte explicaren a ses senyorias, de part de dit stament, sien servits de posar-se ab moltes veres, com tenen acostumat, la contrafacció se entén a diverses

a. a continuació ratllat vegueria.

constitucions de Cathalunya y privilegis reals en voler fer extràurer lo excel·lentíssim lochtinent //115r// general del present Principat, segons se entén, Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, aragonesos, lo que ha defensat sempre a aquest Principat y la cort general fins ací ab moltes veres com a cosa molt chara a est Principat.

E los dits senyors deputats en effecte los respongueren y explicaren les diligències per ells fetes en dit negoci, continuades en lo present dietari a la jornada de ahir y de vuy, y las embaxades fetes al excel·lentíssim lochtinent general y la que en est hy han enviada, donant-los una copia d'ella perquè allí se puga més plenament vèurer de les diligències fetes y de la justícia del Principat. Lo que entès per dits embaxadors agraïren molt a ses senyorias sos bons officis y diligències.

E poc aprés vingueren en dit consistori ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat lo senyor Pau de Fluvià, donzell, explicant-los lo mateix que dit bras militar ab la sobre dita embaxada, offerint-se per part de dita ciutat que dits senyors concellers ajudarien y afavoririen en tot lo que·ls fos possible a la bona direcció d'estos negocis com tenen acostumat, per ser aquella ciutat cap del bras real y incumbir-li semblants officis ab la fervor que convé.

E los dits senyors deputats los respongueren y donaren raó de tot lo que havien fet fins ací en dit negoci y donaren còpia de la embaxada havien feta, pregant-los que de sa part fecen lo mateix axí ab sa excel·lència com ab los demés conviga per la bona direcció d'est negoci, com bé tenen acostumat.

Divendres, a XXIII. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim lochtinent general, per cobrar la resposta de la embaxada se li féu hair, //115v// los senyors abbat de Ripoll, don Joan Burguès y de So, Julià de Navel.

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells havien feta dita sa embaxada com los és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost que ha fet ya alguna diligència acerca del negoci y que en lo passat ni en lo present ni en lo esdevenidor no entén trencar ninguna constitució encara que s·i atravessàs la vida del comte, y que en tot desijave tenir correspondència ab los senyors deputats com no se encontràs ab coses del servey de sa magestat y càstic de malfactors.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo real absent per sa indisposició, y ab parer dels magnífics assessors del dit General, vista la dita resposta del excel·lentíssim lochtinent y la poca resolució se ha pres en dit negoci, manaren se fes una embaxada als magnífics concellers de la present ciutat, fent-los a saber la resposta de sa excel·lència havie donada vuy, fossen servits fer les diligències possibles en dit negoci axí junctant lo Consell de Cent, embaxades y altres com tenen acostumat, enviant-los còpia de sa dita resposta. Y per fer dita embaxada cridaren als senyors don Gispert de Guimerà y Joseph de Bellafilla, los quals, tornats de dita embaxada, referiren com ells havien feta dita embaxada a dits senyors cancellers conforme los és estat ordenat, y que·ls han respost que ells han fet y van fent per sa part en dit negoci lo que toca a ells, y que ya hair feren embaxada a sa excel·lència per dit negoci y continuaran ses diligències usant de la correspondència que sempre han acostumat.

116r E poc aprés, lo mateix die, de matí, vingueren en consistori per part del bras militar los senyors don Alexandre de Lantorn, Pere Pau de Belloch, donzell, y Raphael Laudes, ciutedà de Barcelona, y de part de dit bras supplicaren a ses senyorias fossen servits de continuar los bons officis han fets y van fent en lo dels presos de Leyda, y que per donar més calor al negoci y millor acertar sien servits de ajunctar braços per a vuy després dinar en la present casa.

Fonc-los respost per ses senyorias com ells no han alsat la mà de dit negocis un punt y van continuant en quant poden ses diligències, donant-los raó de tot lo fet fins en aquest punct. Y quant en lo de ajunctar braços, que ells en est punt han resolt de enviar vuy una solemne embaxada al dit lochtinent general per nottificar-li també la violació se feye a les constitucions, per haver entès que dits presos són estats capturats de mandato, y feta dita embaxada y entesa la resposta d'ella se acudirà en tot lo faedor ab molta punctualitat y diligència sens pèrdrer un punct.

E en aprés y en lo mateix matí vingueren en consistori, per part del reverent capítol de la present Seu, los senyors canonges Ferrer de Busquets y[a] ... Esquerrer, y de part de dit reverent Capítol supplicaren a ses senyorias fossen servits de continuar los negocis occorrents dels dos presos són en Leyda, si bé entenen fan ab moltes veres lo que toca a ses senyorias. Offerint-se per part de dit capítol tot lo que conviga per la bona direcció de dits negocis y reparo de la contrafacció de dites constitucions

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

[1607]

com tenen acostumat. E fonch-los respost per ses senyorias y dat raó de tot lo fet fins ací, agraint-los ses perfertes y que ells no alsaran la ma de dits negocis.

Dit die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim lochtinent general los senyors // 116v // abbat de Ripoll, don Joan Burguès y de So, Julià de Navel, canonge del Pas, don Gispert de Guimerà, Raphael Laudes, canonge Boldo, Joseph de Bellafilla, Joan Coronat, als quals fonc donat orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent que ab un full de paper los fonc ordenada, la qual és del thenor següent:

«Excel·lentíssim senyor:
A 21 del present mes se representà a vostra excel·lència per part dels deputats del General de Cathalunya, ab los assessors ordinaris de aquella casa, la contrafacció y violació que·s faria a les constitucions generals de Cathalunya, capítols y actes de Cort, privilegis y libertats del present Principat si·s feya extracció y remissió de les persones de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, aragonesos, del present regne per al de Aragó. Y fonch respost per vostra excel·lència que li cotassen les constitucions y privilegis als quals se pretenia se feya contrafacció, perquè vostra excel·lència consultaria, y si contrafacció alguna s·i feya vostra excel·lència no permetie se fes. Y hair a 22 del corrent, ab embaxada de tres staments, se donà a vostra excel·lència cota de les constitucions a les quals se contrafarie si·s permitia dita extracció y remissió, supplicant extrajudicialment a vostra excel·lència no permetés que dites constitucions fossen violades. Y fonch per vostra excel·lència respost que havia demanat dites constitucions per a fer-les mirar // 117r // y guardar particularment com havia acostumat, que·s servís de fer a saber la resolució havia pres en lo negoci. Y per vostra excel·lència se ha respost que havia fet alguna diligència acerca del negoci y que en lo passat ni en lo present ni en lo esdevenidor no entén trencar constitució alguna encara que s·i atravessàs la vida del comte, y que en tot desijave tenir correspondència ab los deputats, com no se encontràs ab coses del servey de sa magestat y càstich de malfactors. E per quant los dits deputats desijan per descàrrech de llurs officis acertar en tot y donar satisfacció a tots los staments dels quals han tingut embaxades, com són del capítol y canonges de la Yglésia de Barcelona, stament militar y ciutat de Barcelona, per ser també lo negoci de la importància que·s dexa entèndrer y vèurer, y ab la dilació de la resolució de vostra excel·lència se porie pèndrer algun gran dany y prejudicar axí ab les persones capturades com també a les constitucions, privilegis y libertats del Principat, estan certificats que vostra excel·lència desija tenir correspondència ab aquell consistori, los ha paregut supplicar a vostra excel·lència extrajudicialment, com supplican, sie servit que en lo entretant que vostra excel·lència pren resolució y d'ella ne avise a dits deputats se servesca donar orde que dita extracció y remissió no·s faça, majorment que en dit negoci de nou se ha advertit altre notable prejudici y violació de constitucions y privilegis per entendrers que la captura de dit Gil y Llevasuy seria feta de mandato de vostra excel·lència estant vostra excel·lència dins de Barcelona, lo que se porie ser fet sens notòria contrafacció de dites constitucions, libertats del present Principat, lo que ne aguardan de vostra excel·lència per ser lo que·s demana molt conforme al servey de Déu, de sa magestat y benefici universal y quietut pública».

117v E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells en effecte havien explicada dita embaxada conforme los és estat ordenats. E que sa excel·lència en effecte los ha respost que en tres anys y mig o més que governe han pogut conèxer los senyors deputats lo cuydado que ha tingut en guardar les constitucions, y que ya havie tractat del negoci, y en lo que de nou se li advertie, axí la una cosa com l'altra ho consultarie y tractarie ab les persones que sa magestat li ha donades per son consell, y breument tornaria la resposta als senyors deputats.

E lo mateix die, després dinar, los dits senyors deputats y oïdors, per millor acertar en dit negoci, anomenaren als magnífics doctors devall scrits: micer Francesc Nogués, micer Jaume Aymeric, micer Pere Aylla, micer Monserrat Ramon, micer Jaume Areny, micer Pere Moher. Los quals se conferesquen en la present casa ab los magnífics assessors y advocat fiscal per entendre en dit negoci demà de matí a les vuyt hores.

En aquest mateix die, després dinar, y cerca de les sinch hores, vingué en consistori mossèn Gabriel Olzina, scrivà de manament y secretari de sa excel·lència, dient a ses senyorias com sa excel·lència tenie necessitat de parlar y tractar ab ses senyorias y axí fossen servits de anar en sa casa esta tarde. E fonc-li respost que ells acudirien encontinent, y axí manaren cridar los porters de la casa y officials per a acompanyar-los.

118r E poc aprés vingueren en consistori per part del bras militar los senyors don Gispert de Guimerà, Honofre Cardona y Raphael Laudes, supplicant a ses senyorias de part de dit bras fossen servits de ajunctar les persones dels tres

staments per reparo de dits agravis, y attesa la tardança de la resposta e resolució d'ells per ésser molt danyosa. E també fossen servits enviar lo síndic del General a Leyda per presentar requestes y fer los actes convindran fer acerca de dites coses, y letra per als paers de allí ajuden a la bona direcció de dits negocis. Fonc-los respost per ses senyorias que ells havien de anar primer en casa del excel·lentíssim lochtinent general per haver-los enviats a cercar, y vist lo que·ls dirie tornaran resposta al dit bras militar, feta primer reflecció en dit negoci.

E encontinent dits senyors deputats y oïdors, assessors y officials, ab molts cavallers y altres persones que·ls acompanyaren, anaren ab la forma acostumada en casa de dit senyor lochtinent general. Y arribat los explicà lo següent[a] en effecte, ço és, que ab diverses embaixades havia entès lo que en llur consistori era estat representat sobre la remissió de dos aragonesos presoners en la ciutat de Leyda que·s recelava se havia de fer al regne de Aragó, y que en lo punt de dita remissió sobre si era contra constitucions de Cathalunya o no, que per no fer cosa que fos contra dites constitucions ho havia tractat una, dues, tres y quatre vegades ab los doctors de son consell que sa magestat li té assenyalats per a consultar semblants coses, perquè sab que la mente y voluntat de sa magestat és que no·s faça cosa que sia contra dites constitucions, y que per ço la observansa de aquelles l·à tinguda y té tant chara com la vida de son fill propri, exagerant y encarint molt lo gran compte que sempre havia tingut y tenie en no fer cosa que fos en contrafacció de aquelles. Y que los dits doctors de son consell havian resolt que la remissió dels dits aragonesos estrangers // 118*v* // del present Principat no era contra dites constitucions, y que quant al punt que al consistori dels senyors deputats era estat assenyalat que dits aragonesos eran estats presos y capturats de mandato, que ell los assegurava y li feya entèndrer que dita captura no era estada feta de mandato, sinó ab provisió de jutge per delicte que los dits aragonesos havian comès dins del present Principat, y que aprés que·ls era estada feta la causa de dit delicte havia sobrevinguda la instància de que dits presos fossen remesos al regne de Aragó per ocassió de un assassinament que havian perpetrat en la persona de un clavari thesorer de sa magestat. Y que presupposat que en dita remissió no s·i atravessava contrafacció de constitució de Cathalunya ni violacions de privilegis reals y que aquella li fos arbitrària ab gran voluntat hauria instat o inclinaria en no concedir dita remissió tant per a mostrar la inclinació que ha tingut sempre y té de donar gust y contento a tot aquest Principat quant perquè li parexia cosa molt raonable que dites remissions no·s fecen de un regne y província a altra per cosas de delictes que·s cometen ab fragilitat humana, perquè los tals delinqüents no desesperassen de remey en los tals casos. Però que en lo cas concorrent dels dits aragonesos dos cosas lo impedian de no poder usar de dit arbitre: la una era la gran gravesa del dit delicte comès per dits presos, que forsava que per gran benefici públic fos punit y castigat y que semblants delinqüents no tinguéssen confiansa ab la denegació de dita remissió perquè estiguessen més reparats en cometre delictes tant atroces. L'altra era perquè ab carta de sa magestat del[a] mes de noembre proppassat, per lo gran zel que té de la pau y quietut de sos regnes, li havia encarregat molt que·s tingués gran correspondència ab los regnes de Aragó y de València en lo que tocava a dites remissions com no fossen contra constitucions, // 119*r* // y que per ço, no atravessant-s·i en est negoci contrafacció de constitucions, y que en lo que tenia respecte a son àrbitre s·i atravessava complir ab lo servey de sa magestat y la atroçitat y gravesa del delicte li pesava molt no poder acudir ab lo desig que sempre ha tingut y té de donar-los contento.

E tornats dits senyors deputats, oïdors y assessors en son consistori, aprés de tractat entre si dit negoci y la resposta de dit senyor lochtinent general y lo quant[b] lluny estaven dits negocis de remey, deliberaren cridar braços esta nit mateixa per a demà dematí a les vuyt hores, y enviaren al síndic del General, mossèn Francesc Montalt, al dit bras militar per fer-los a saber dita deliberació, com de dita crida appar en registre corrent a la present jornada, la qual fonch publicada ya de nit ab atxes. Y també donaren orde a dit síndich convidàs los bisbes, comtes y conceller, segons és ciutedà, per ser en cap caballer.

E fet asò tornaren altra vegada per part del bras militar ab embaxada los propdits tres senyors supplicant lo mateix de enviar lo síndic a Leyda y scriurer als dits paers. Los fonch respost per la maior part que attès que demà de matí hy ha de haver braços se determinarà lo faedor ab més consell, y attès ya han donat orde al deputat local de donar les escriptures y requestes demanades, lo que anà per propi ab molta diligència.

Disabte, a XXIIII. En aquest die, de matí, abans de ajustar braços, los senyors deputats manaren

a. *a continuació ratllat* ço és.

a. del mes de noembre proppassat, *interlineat, al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* est.

[1607]

enviar a la posta ab tota diligència don Joseph Quintana, advocat fiscal, y ab ell mossèn Melchior Pagès, com a síndic del General, y Pere Pau Besturs, ajudant ordinari de la scrivania major, per anar a Balaguer per donar requestes als officials de dits presos per // 119*v* // haver entès eren en Balaguer. Y per dit negoci feren sindicat per a tots plets a dit Pagès, per no ésser-hy pogut anar lo síndic per estar de mala gana.

En aquest mateix die, de matí, se junctaren braços en la present casa de la Deputació ab crida precedent del die de haïr. Y vingueren los senyors bisbes de Gerona y Barcelona, y poc aprés vingué lo conceller segon. Y abans de venir se consultà allí ab moltes persones velles y pràtiques, y consultant-ho ab ells aont havie de sèurer dit senyor conceller, arribat que fos, y axí resolgueren que havia de sèurer al mig dels dos bisbes perquè no·l podia preceir sinó hu. Y vista esta resolució lo senyor bisbe de Barcelona, qui seye en segon lloc, se alsà y se'n anà de la istància pretenent no·l podia preceir dit conceller. Y anant-se'n dit bisbe de Barcelona se'n anà també lo senyor bisbe de Gerona, y estigueren ab instància en la present casa una estona, poc aprés se'n anaren. E arribat que fonch dit senyor conseller segon se posà en son lloc y comensaren los braços.

En aquest die los dits doctors cridats ab los assessors se ajunctaren en una istància de la present casa tractant de dits negocis.

Disabte, a XXIIII. En aquest die, de matí, les persones dels tres staments, ajustades y congregades ab veu de pública crida lo die de hair feta per los llocs acostumats de la present ciutat, en la sala gran dita dels Reis de la present casa, foren los següents, ço és, // 120*r* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, abbat Codina, don Honofre de Lantorn, ardiaca de Benasch, canonge Delpàs. Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, Pons de Peramola, Ausias March, Jaume de Aguilar, don Bernat de Camporrells, Francesc de Vallgornera, Jaume Joan Spuny, don Philip de Copons, don Feliciano Cordelles, Joan Baptista Cassador, don Joan de Lupià[a], ... Fivaller, fill de micer Hieònim, Raphael Graell, Pere Pau de Belloch, don Pedro de Pinós, Miquel Oliver, Jaume Valls, Cristòfor de Guimerà, micer Pau Masnovell, Luís Cassador, // 120*v* // Francesc Cosma Fivaller, don Henric Blanes, Miquel d'Oms, don Francisco de Garriga, Fort de Cacerres, don Guerau Dezpalau, don Joan Sentmenat, don Luís Callar, Jaume Alemany de Callar, Michael Pol, Bertran Dezvalls, don Miquel Baptista Falcó, Joseph de Bellafilla, Michael Joan Granollachs, Alexandre de Castella, Bertran Fivaller, don Jaume Cassador, Joachim Valls, don Francisco de Robolledo, don Miquel de Calders, Francesc Gualbes, don Francesc de Marlès, March Lentes, don Ramon Blanes, Joachim Puig, Hieònim Cardona, don Bernat Salba, // 121*r* // don Miquel Clariana, Philip Sorribes, don Francisco de Pau, Francesc de Tamarit, Hieònim Cardona, Alexandre de Cartella, Luís de Alamany, don Luís de Aragall, don Hieònim Vida, don Miquel de Sentmenat, don Francisco de Erill, don Bernadí Torres[a], ... Cescomes senyor de Malacaia, don Alexandre de Lantorn, don Carlos de Calders, don Jaume Camps, Francesc Montalt, Balthezar Pardina, Miquel Joan Amat, Miquel Granollachs, Jaume Casademunt[b], ... Salavert[c], ... Junyent, Pere de Ballet, don Bernat de Paguera. Per lo real, los senyors: conceller segon de Barcelona micer Gironi de Ulleres, // 121*v* // Julià de Navel, Hieònim de Navel, Francesc Cornet, Francesc Prinyac.

Als quals en effecte fonc proposat per los senyors deputats y oïdors, lo senyor oïdor real absent del consistori y casa de la Deputació, les diligències per ells fetes acerca de la supplicació a ells presentada a 21 del corrent per part de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, per voler-los extràurer del present Principat al regne de Aragó, y les embaxades per ells ordenades fer al excel·lentíssim lochtinent general per dit effecte continuades en lo present dietari, dit die de 21, 22 y 23 del mateix, e les respostes fetes per sa excel·lència e moltes altres diligències per ells fetes en dit negoci. Les quals embaxades y respostes a dita supplicació foren legides en lo bras per manament de ses senyorias, supplicant a ses mercès sien servits de aconsellar-los lo que deven fer per la bona direcció de dits negocis, perquè ab tant principal y madur consell dits negocis pugan pèndrer lo bon assiento y fi desijat al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic.

Entesa la dita proposició y oïdes les dites escriptures y embaxades, lo senyor conceller segon, micer Hieònim Ollers, dix havia de anar a casa de la ciutat per a consultar dit negoci. E aprés, tornat al cap de una bona estona, féu son vot. Y aprés d'ell votaren tots los de dit bras, tractant dits negocis ab molta maduresa. Y dit açò y aprés de votat tot y dit son parer, fonc trobat que la major part de dita congregació fonc

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

de vot y parer que attès que del cas de remissió y extracció de aquest regne a altres que vuy se tracta és estat representat a sa excel·lència conforme la proposició feta haver-hy contrafacció de constitucions, y ab altres casos consemblants // 122r // haver ya resolució de molts advocats consultats per dit effecte, haver resolt ser contrafacció de constitucions y en la constitució última d'estes Corts últimes per lo rey nostre senyor, haver dit y fet mercè de que los abusos fets en coses de remissió y extracció fossen nul·les y no·s poguessen tràurer en conseqüència y per dret comú les dites remissions y extraccions ser en favor de dita pretensió, són de vot y parer que·s faça embaxada a sa magestat representant-li lo dit agravi y rompiment de constitució que en dita remissió y extracció se faria a dites constitucions, per lo qual ya sa excel·lència té declarat son ànimo de voler-lo fer ab la resposta que hair féu als senyors deputats. Y junctament se represente a sa magestat lo notable agravi y altres agravis y rompiment de constitucions que sa excel·lència fa en lo pèndrer persones de mandato, que són moltes les persones que ha tingudes preses ab esta forma molts mesos sens fer nominació de jutge. Y que dites coses sien representades als senyors concellers per a què juncten lo Consell de Cent per a què ajuden al reparo de dits rompiments de constitucions, com convé al benefici públich en lo qual és fer lo servey de Déu y de sa magestat.

Lo qual vot fonc publicat encontinent en la dita congregació per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, y per mi per mon scrivent ordinari. Y fet açò se'n anaren totes les persones de dits staments restant allí los senyors deputats y oïdors de comptes.

E en aprés, lo mateix die, los senyors deputats enviaren als magnífics concellers de la present ciutat còpia del dit vot del bras havia prevalgut per micer Francesc Montalt, síndic del General, enviant-los a dir que per a demà de matí fossen servits de tornar a junctar sos advocats, // 122v // que ací en la Deputació se faria lo mateix dels que tenen ajunctats y aprés se tractarie lo faedor.

Diumenge, a XXV. En aquest die, de matí, se ajunctaren en la present casa los magnífics assessors y doctors applicats y junctament ab ells los doctors y advocats tenie ajunctats la ciutat per tractar de dits negocis y resolre la contrafacció hy ha en dit negoci de constitucions.

Dilluns, a XXVI. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Alexandre de Lantorn, Honofre Cardona, Raphael Laudes. E explicaren a ses senyorias en effecte sien servits demanar executar ab brevedat possible lo que últimament per la maior part del bras se resolgué com a molt convenient y necessari y attès lo perill hy ha en la tardansa.

E també suppliquen a ses senyorias sien servits manar al síndic se interpose en donar scriptures als reverent y doctors y del Consell per dites contrafaccions, per quant dubten los del Consell admètrer les scriptures los són presentades per fer-los difficultat que no·y havian legítima persona per presentar scripturas.

E los senyors deputats los respongueren en effecte que ells estan entenent en lo negoci y no perden punt, perquè de matí y després dinar cada die se són ajustats y se ajunctan. E que ara en aquest punt los doctors applicats han aportat lo vot. E quant en lo de les scriptures ells ho resoldran y[a] ells avisaran de sa resolució.

123r Dimecres, a XXVIII. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori ab embaxada per part del bras militar los senyors don Aleix Albert, Joseph de Bellafilla, Bertran Dezvalls. E fonc referit en effecte a ses senyorias, de part de dit bras, que aquell bras supplicava a ses senyorias fossen servits de executar la embaxada aconsellaren les persones dels tres staments en la última juncta, supplicant-los que dita embaxada sie solemne lo més que·s puga y si és possible que sie de nou persones que·u sie, o almenys de tres, y per dit effecte per poder acudir a coses tant necessàries que·s sarsenen obres, galeres y altres coses, y també que·s faça lo que·s puga en lo de les scriptures al senyor regent y doctors del Real Consell acerca del reparo de dits agravis.

Als quals fonc respost per dits senyors deputats en effecte com ells se són ajunctats cada dia y les diligències han fet fins vuy y fan en dits negocis, y en lo demés de les scriptures que ací ho consultarien ab los assessors de la present casa, y hagut son parer proveiran al faedor.

En aquest mateix die reberen letra ses senyorias de don Joseph Quintana, advocat fiscal, de 25 del corrent, de Balaguer, com los presos eren a fora del regne de Cathalunya.

En aquest die los magnífics assessors donaren als senyors deputats lo vot firmat per ells y doctors applicats acerca dels negocis occorrents, lo qual és ací originalment cosit y buydat del tenor següent:

«Los assessors ordinaris del General de Catha-

a. a continuació repetit y.

[1607]

lunya y doctors devall scrits en lo fet consultat per los senyors deputats si per observansa de les generals constitucions y altres leys y privilegis, usos, // 123v // consuetuts y libertats del present principat de Cathalunya y axí per la obligació de sos officis deven fer y continuar totes les diligències y proceiments possibles y convenients a effecte de que lo excel·lentíssim senyor duc de Monteleón, lochtinent general de sa magestat, no mane fer la extracció y remissió de les persones de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, naturals del regne de Aragó, y capturats en lo present principat de Cathalunya, que entén mana fer del present Principat per al dit regne de Aragó, remetent aquells al lochtinent general de sa magestat en lo dit regne de Aragó per a que sien castigats y punits per pretesos delictes en aquell comesos y assenyaladament per pretès delicte de assassino, y a effecte de que se revoquen y restituescan en son prístino stat tots los proceiments, si acàs se seràn fets, per occasió de dita pretesa extracció, vistes moltes y diverses constitucions de Cathalunya, vistos molts exemplars trobats en lo archiu de la casa de la Deputació y moltes procures presents per semblants casos, fets per los predecessors de dits senyors deputats, vist un vot de molts doctors firmat en dit archiu trobat acerca de la extracció y remissió se féu de la persona de Pere de Mur, aragonès, en l'any 1593, a effecte de impedir-la y de que se revocassen los proceiments de aquella com a contenints contrafaccions de dites constitucions y altres leys de Cathalunya, vistes les constitucions y altres coses en dit vot designades, vistes y enteses les embaxades fetes a sa excel·lència acerca del present cas per part dels senyors deputats y les respostes fetes per sa excel·lència, de les quals consta com dits Joan Gil y Joan Lluís Llavassuy són estats capturats en lo present Principat per raó de una causa criminal de delicte comès en Cathalunya, y que per haver comès en dit regne de Aragó delicte de assassino y ser cas atrós, y per tenir lletres també de sa magestat volie fer dita extracció y remissió, dient també que la dita causa criminal per la qual foren capturats ere extincta y finida, y entès també com per part dels // 124r // presos se han donat requestes al magnífic regent, la Real Cancellaria y al magnífic micer Lorens Jover, jutge de cort, perquè se'ls publicàs la enquesta y per a defensar-se de dit delicte, volent se'ls faça la causa, per la qual foren presos, vist lo procés dels greuges y revocació de aquells demanada per la Cort General del any 1599 acerca de les extraccions y remissions de dit Pere de Mur per al regne de Aragó y de Gaspar Navarro per al regne de València y altres, vistes y ben considerades les demés coses se havian de vèurer y considerar, attès que per disposició de la constitució del sereníssim rey Pere Segon feta en les Corts de Barcelona, any 1283, capítol 2, començant «Totes les causes», y del capítol 12 de les mateixes Corts, començant «Les causes de la vegueria», y de la constitució del sereníssim rey Jaume Segon feta en la Cort de Barcelona, 1321, capítol (6), començant «Ordenam», y assenyaladament per la constitució de la sereníssima reyna dona Maria, consort y llochtinent general del sereníssim rey Alfons Segon, començant «Volents», capítol 2, y també de la constitució del sereníssim rey Ferrando Segon, de les primeres Corts de Barcelona, any 1481, capítol 3, començant «Clarificant», totes situades y col·locades de baix de títol «De jurisdicció de tots jutges» en lo volum de les constitucions de Cathalunya, y per altres disposicions, està generalment prohibida la extracció de Cathalunya no sols de les causes axí civils com criminals però encara de les persones, de tal manera que no sols aquestes no·s pugan extràurer del present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya però encara ni de la vegueria o ballia aont seran presas, y attès que les constitucions que generalment parlen y disposen generalment se han de entendre·s y no poden rèbrer interpretació restrictiva en los casos que no són exceptuadas per les mateixes e altres constitucions, y particularment attès que per disposició del capítol 70 de les últimes Corts celebrades per la magestat del rey nostre senyor en Barcelona en lo any 1599 està dita extracció de persones preses en lo present Principat més individualment prohibida, aontsevulla que hajan delinquit, o dins lo present Principat o fora d'ell, // 124v // y confirmant les constitucions sobre açò disposats, llevats tots abusos en lo qual capítol la Cort General ha tingut per ferma y constant que per constitucions de Cathalunya ya estave disposat lo mateix y per ço volgué fossen confirmades, per les quals y altres raons y causes molt madurament considerades són de vot y parer que la dita extracció y remissió de les persones de dit Joan Gil y Joan Lluís Llavassuy, capturades com és dit en lo present Principat, si·s feye remitent aquelles al regne de Aragó y extrahen-les de Cathalunya serie contra la disposició de dites constitucions y altres leys, consuetuts, styls y libertats de la terra, les quals axí[a] són estades sempre enteses, practicades y usades en la present casa, y que per ço poden y deuen los senyors deputats, per la obligació de sos officis a ells encomanats per les constitucions de la observansa fer y continuar totes les diligències y proceiments necessaris y convenients y segons los és lícit y permès y han acostumat en semblants coses per la dita observansa, a effecte de que no se faça dita pretesa extracció y remissió, y en cas se fos feta se revo-

a. a continuació ratllat foren.

que y se restituescan los dits presos al present Principat, y també a effecte de que se fossen fets per occasió de dita extracció y remissió.

Abbat Palmerola, assessor. Aylla, consulens. De Areny, consulens. Jachme Aymeric, consulens. Nogues, consulens. Ramon, consulens. Moher, consulens. Dezcamps, assessor. Fumaz et Despla, consulens».

125*r* E rebut dit consell donaren orde al magnífic micer Prats, qui serveix de advocat fiscal, aporte una còpia d'ell als magnífics concellers, lo qual en aprés, al sendemà, referí lo·y havia portat y·l habien rebut molt bé.

En aquest mateix die, vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Gispert de Guimerà, don Francisco de Erill, don Miquel de Calders, Miquel d'Oms, Luís de Boxaders, Honofre Cardona, Magí Grau, Bernat Romeu, Francesc Codina, los quals en effecte explicaren a ses senyorias y supplicaren de part de dit bras a ses senyorias sien servits demanar executar la última resolució o conçell fet per los braços en la present casa, de anar embaxada a sa magestat per reparo dels agravis se tracta y lo gran perill hy ha en la dilació d'ella, dient a ses senyorias com aquell bras havia determinat de tractar-se cada die de matí y després dinar fins dit negoci tinga la resolució desijada com per dit bras és demanat.

Fonch-los respost per ses senyorias en effecte que ells // 125*v* // estan cada die y ara en aquest punt ajuctats per dit negoci y per la bona direcció d'ells y axí no·n llevaran la mà.

Mars MDCVII

Dijous, lo primer. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors determinaren se faça embaxada en cort de sa magestat per los negocis occorrents, attès dits consells de doctors y de braços y dites contrafaccions reparades.

En aquest mateix die, de matí[a], vingueren en consistori per part del bras militar los senyors don Joan de Lupià, don Carlos de Calders, Bernat Romeu. E arribats en consistori referiren per part de dit bras a ses senyorias lo contengut en una escriptura que aportaven, la qual fonc legida en consistori.

Entesa la dita escriptura, los digueren que se aguardassen un poc fora y tornar-los hyen resposta. Y al cap de un poc, aprés de haver tractat entre si dits negocis ab los magnífichs assessors y micer Gaspar de Prat, que serveix de advocat fiscal, fonc resolt se'ls tornàs resposta que habilitassen primer dita scriptura per estar en alguns capítols no ab la decència que·s deu. Y axí cridats aprés los digueren dita resposta, tornant-los // 126*r* // dita scriptura perquè la habilitassen. Y no la volgueren pèndrer dient no tenien tal orde, y axí se'n anaren. Y los senyors deputats y oïdors no volgueren dita scriptura fos continuada fins que tornàs habilitada y decent com és raó.

En aquest mateix die després dinar, reberen nova los senyors deputats per letra de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, com los dits presos se'n havien portats en Aragó los havien dat un garrot en un bosch, com apar de dita sa carta que açí serà cosida.

Dit die se féu deliberació en consistori de enviar embaxada a sa magestat per dits negocis, com apar en libre de Deliberacions.

En aquest mateix, després dinar, vingueren en consistori, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Jaume de Aguilar, Hieònim Fivaller, referint en effecte com, per part del bras militar, los és estat supplicat que, attès los senyors deputats havien fet mirar a sos assessors y advocats lo negoci occorrent y la contrafacció se feya a les constitucions en ella, y també los magnífics advocats y doctors applicats de dita ciutat havien fet lo mateix, y axí envian a ses senyorias lo vot dels advocats y doctors de dita ciutat, havent rebut ya ells lo d'esta casa y tots molt conformes offerint la conformitat que sempre han tingut dites cases. Còpia del qual és ací cosida.

E poc aprés, los dits senyors deputats digueren a mi, dit notari y scrivà major, continuàs com ells havien enviat als magnífics concellers mossèn Joan Pla de Montornés, donzell, // 126*v* // regent los comptes del General, y micer Joan Gaspar de Prat, qui serveix de advocat fiscal del General, per dir y representar-los en effecte com ells, vista la contrafacció se feya a les constitucions de Cathalunya en los negocis occorrents, com ab los vots de tots los doctors applicats dit bras militar havien vist, han determinat de enviar embaxada a sa magestat per supplicar-li lo remey dels negocis. E que·s representàs en Consell de Cent, supplicant-los ajuden la bona direcció d'estos negocis com tenen acostumat fins ací en altres semblants occasions.

E tornats de sa embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte havien explicat a dits magnífics concellers lo que·ls és estat ordenat, e que·ls han respost en effecte que lo conceller

a. a continuació ratllat los senyors deputats y oïdors.

[1607]

en cap vuy no·y ere y axí no se·ls podie tornar resposta ab resolució, e que ells procurarien en correspòndrer en lo que·ls fos possible com tenen acostumat.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan Burgués y de So, don Alexandre de Lantorn, Honofre Cardona, don Pedro de Pinós, don Joan de Setmenat, Gaspar de Calders, Joseph de Bellafilla, Joan Coronat, burgès de Perpinyà, *talis* Trinyac, burgès de Perpinyà, Raphael Laudes[a], ... Sala, // 127r // y en effecte explicaren a ses senyorias, de part de dit bras, lo gran dolor y afflició havien tingut y tenen los de dit stament de la desastrada y prompta execució y rigor se havia usada ab dits presos, y lo manifest agravi y contrafacció se havie fet a les constitucions, y lo quant ere estada danyosa la tardansa del remey en dits negocis, y lo exemplar tant mal y danyós reste en peu en dits negocis sinó s·i done prompte remey. Y axí, per dit effecte, supplican a ses senyorias, de part de dit bras, fossen servits de enviar ab prestesa la embaxada demanada y aconsellada per les persones dels tres staments, supplicant-los que tornen a junctar braços per pendre conçell d'ells, com se ha de demanar ab dita embaxada lo reparo de un agravi tant notable y tant danyós a tot lo Principat.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte com ya se estan ordenant les instruccions de la embaxada ha de anar de aquest consistori y no·s pert punt per ells. Y per no ésser-hy tots los de consistori, ara no se'ls donarà la resposta fins demà de matí consultat, y fonc-los també dit les diligències havien fetes.

Divendres, a II. En aquest die, de matí, los senyors deputats anomenaren les persones eletes següents, perquè, ab ells y ab los assessors y advocat fiscal, entenguen en fer y apunctar les instruccions se han de fer per la embaxada faedora en cort de sa magestat. Y foren los següents, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, ardiaca Lantorn, canonge del Pas, canonge Çafont. // 127v // Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Pons de Peramola, Ausias March, March Lentes. Per lo real, los senyors: Julià de Navel, Francesc Terre, Joan Coronat, Jaume Sala.

E fonc donat encontinent orde al síndic del General de fer a saber dita nominació a les persones del bras militar, que és la forma més breu y ordinària.

E axí mateix fonc manat als porters de la present casa conviden per a les dos hores després dinar dites persones eletes. Dit die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Alex Albert, Pere Pau de Belloch, Francesc Codina, ciutedà. Los quals en effecte referiren a ses senyorias, de part del bras, la mercè que vuy havien rebuda tots en fer-los a saber per lo síndic del General com havien determinat fer embaxada a sa magestat per los negocis occorrents, per lo que besan a ses senyorias les mans, supplicant-los passen avant dit negoci com de ses senyorias se spera, y que ells, ab lo que lo die de hair demanaren se tingués ajust de braços no ere perquè·s fes en ells les instruccions, perquè ya veuen és quasi impossible, mas com // 128r // ere cas tan àrduo, que vessen de quin millor modo se podie deduir y representar. Y pus veuen que ses senyorias ho fan ab tant bon conçell, que·ls suppliquen ho continuen y passen avant com dit és. Y també supplican als senyors concellers juncten Consell de Cent per representar dites coses, per lo que se entén que ells no·u han ben comprès se·ls ho haja representat.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte donar-los raó de tot. Y que ell(s), com tots hy sien, per no ésser-hy tots, ho tractaran y resolran lo més se haurà de fer y referir lo que se té fet ab la ciutat.

En aquest die mateix, després dinar, se ajunctaren les persones eletes en la present casa y en consistori per tractar-se de fer dites instruccions. E fonc-los representat per ses senyorias lo perquè·ls havien cridats y ajudassen en lo que convindrà per la bona direcció de dites instruccions y embaxada. Y axí se'n entraren ab altra sala gran ab los magnífics assessors per tractar de dits negocis y apunctar aquelles.

Disabte, a III de mars. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren als magnífics concellers de la present ciutat los senyors Pons de Peramola y Vallterra, donzell, Julià de Navel, ciutedà, als quals fonc donat orde en effecte per ses senyorias representassen a dits magnífics concellers fossen servits de ajuntar lo Consell de Cent de la present ciutat per donar-los raó dels negocis occorrents, perquè, ajunctats, los pugan // 128v // fer una embaxada los han de fer, com ya ab altra embaxada havien enviat a dir si bé no la·ls havien explicada tant extensament, perquè, entesa la contrafacció se fa a les constitucions de Cathalunya, se puga proceir al reparo d'elles per tots com és acostumat.

E tornats de dita embaxada, referiren en effecte a ses senyorias com ells han feta dita embaxada conforme los és estat ordenat. E que los se-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15mm.

nyors concellers los han respost que, per estar ara molt occupats en lo jurament dels taulers que de present tenen entre mans, no·ls poden tornar tant prest resposta, e que, fet dit acte, procuraran ab brevedat pèndrer resolució en dit negoci y prest enviaran resposta.

Dilluns, a V. En aquest die, de matí, féu relació en consistori don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, de tot lo que se havia fet en dita anada de Balaguer, y acabà de aportar tots los actes fossen rebuts allí, que són ací originalment cosits.

En aquest die, de matí, vingueren en consistori ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan de Lupià, Pere Pau de Belloch, donzell, Magí Grau, ciutedà, los quals, per part de dit bras, supplicaren a ses senyorias sien servits de abreviar la embaxada aconcellada a ses senyorias per les persones dels tres staments a 24 del passat y que la tardansa porie ésser molt danyosa, y aprés de anada la embaxada se poran enviar per correu les instruccions. E que manen junctar les persones eletes d'estos negocis anomenades per ses senyorias // 129*r* // per acabar de resolre y apunctar los demés agravis fets des de les últimes Corts ensà, y sien servits procurar ab los concellers ajunctar lo Consell de Cent.

Fonc respost per ses senyorias com ells estan entenent en dit negoci de la embaxada y que breument pendran resolució. E quant en lo dels concellers, ya dos vegades los ho han enviat a dir y encara no·n tenen resposta. Y en lo de les persones eletes, que ja·ls han donat càrrech de què facen memorials o apuntaments del que trobaran hy haja agravi, e que entenen procurar en correspondre a ses obligacions y tornar a junctar-los.

Dimars, a VI. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori, per part del bras militar, los senyors don Joan de Lupià, Pere Pau de Belloch, Magí Grau, ciutedà. E de part de dit bras, en effecte supplicaven a ses senyorias fossen servits de resolre la embaxada ab la brevedat possible, perquè lo negoci ho requereix, y també sien servits de manar junctar les persones eletes per acabar de resolre alguns altres caps de dita embaxada de agravis, agreint a ses senyorias la mercè los havien fet en dits negocis. E més, que sien servits de donar còpia auctèntica al dit bras del vot dels assessors y advocats applicats acerca d'estos negocis. E fonch-los respost per ses senyorias en effecte, lo senyor deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, que, en lo de la embaxada hy estan entenent y no·n lleven la mà. E en lo de ajunctar les persones eletes // 129*v* // ya estan junctes per dits negocis y, si allí tindran algunes coses, les poran reportar. E quant a la còpia demanen assí·s tractarà y·s farà lo styl acostumat y tornar-se'ls la resposta.

En aquest, després dinar, se féu nominació en consistori ab molta conformitat de embaxada per a la cort, elegint al noble don Joan Burguès y de So, baró de Thalavera, com en libre de Deliberacions.

Divendres, a VIIII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, mossèn Rimbau de Corbera, senyor del Mas, y micer Jaume Dalmau, advocats de la ciutat, y en effecte explicaren a ses senyorias com dits senyors concellers, desijant tenir tota bona correspondència ab esta casa y en particular en los negocis occorrents, desijan saber quina embaxada és la que volen fer al Consell de Cent aprés de junctat, com per ses senyorias és demanat, perquè, vist y entès, puguen deliberar lo faedor y dar gust y contento a ses senyorias com desijen. Fonch-los respost per los senyors deputats en effecte que lo que volen proposar en effecte a dit concell és lo mateix que los advocats d'esta casa són restats conforme ab los de aquella casa, y axí ya tenen allí lo que volen fer part a dit Concell.

130*r* Divendres, a XVI. En aquest die jurà en consistori lo senyor don Joan Burguès y de So, embaxador del General per anar en cort de sa magestat.

130*v* Dimecres, a XXI. En aquest die enviaren los senyors deputats ab // 131*r* // embaxada al Concell de Cent, estant ajuntat, los senyors don Alex Albert y mossèn Cornell, burgès de Perpinyà, molt acompanyats y ab les masses grans, per a representar-los en effecte lo fet fins ací en lo negoci de la execució de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, enviats en Aragó per sa excel·lència, y la contrafacció se fa en dit negoci a les constitucions de Cathalunya. Fonc-los respost en effecte que ells ho mirarien y tractarien y farien lo que toca a ells.

Dijous, a XXII. En aquest die aportaren lo cors de la gloriosa santa Madrona en la Seu, per haver-hy falta de aygua, ab solemne professó.

Diumenge, a XXV. Festa de Nostra Senyora de mars.

132*v* Abril MDCVII

Diumenge, a VIII. Die de Rams y entren les fèries de la Pascha.

[*1607*] 133*r* Disabte, a XIIII. En aquest die se ajunctaren los senyors y oïdor ecclesiàstic en la Deputació per admetre una renunciació de un official del General estave mal, y proveir en aquell, com en libre de Deliberacions.

133*v* Diumenge, a XV. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XVI. Segona festa de Pascha.

Dimars a XVII. Tercera festa.

134*r* Disabte, a XXI. En aquest die los senyors deputats manaren convidar per a demà a les primeres vespres y per lo die següent, die de sant Jordi, als senyors concellers, bisbe y demés persones titulars se trobaven en Barcelona, cavallers y dames, per diversos officials del General com és acostumat. Y convidaren lo mateix die, excepto al senyor loctinent General, qui no ere en ciutat per ser una torre prop de Bellsguart. Junctaren los senyors deputats sis persones velles, cavallers, per concertar lo dels assientos axí per los senyors concellers, persones ecclesiàstiques, cavallers y altres en la forma deguda.

Diumenge, a XXII. En aquest die se feren les primeres vespres de la vigília de sant Jordi en la capella gran de la present casa, que leshores se ere posada a punt per dit effecte y restave del tot adobada. Fonch adressada molt bé de tapiceria, quadros y altres ornaments. Feren-se les vespres ab gran solemnitat de cantors y música. Foren concertats los assentos per als concellers ecclesiàstics, militars y reals ab consell de les persones per açò cridades lo die de hair en la forma següent, ço és, que al costat del altar, a la part de la epístola, entre pilar y pilar, se posaren dos banchs de sala y allí se assentaren los magnífics concellers, ço és, lo punt més prop del altar y los demés consecutivament, y tras d'ells havia molts banchs de cavallers y altres persones militars y reals. En la // 134*v* // matexa part de la epístola, estaven axí mateix tres banchs de sala com los dits, vanovats, arrimats lo primer al pilar ve devant de l'altar, y allí estaven per son orde los senyors deputats y oïdors, assessors y officials. A l'altra part, devant de dits senyors deputats, estaven axí mateix altres banchs en los quals estaven assentats al costat dels senyors deputats ecclesiàstics. Estaven altres banchs de través fins a la paret per los magnats y persones militars conforme estaven abans. En los corredors les persones ecclesiàstiques y, entre dits ecclesiàstics y lo altar, restave lloch per lo excel·lentíssim loctinent general y, tras d'ell, molts banchs per cavallers y altres persones. Al temps, arribaren los senyors concellers. No se'ls isqué a recebir al cap de la escala com ere acostumat, sinó a la porta de la capella, y ans de entrar en ella[a] ... lo excel·lentíssim loctinent general, eren ya sis hores de la tarde, y no ere arribat encara en Barcelona per ésser anat fora com dit és, y axí no s'ere convidat encara. Y per ço, fonch donat orde per ses senyorias que, si a sis hores de la tarda no ere arribat, hy anassen a la porta lo síndic amb un cavaller y lo correu del General per convidar-lo per la festa. Emperò, com aprés arribà[b], hy anà lo senyor oïdor militar com és acostumat ab quatre cavallers convidant-lo, y los dits cavallers convidaren també la senyora vireyna.

Dilluns, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi.

En aquest die, de matí, se féu l'offici ab gran solemnitat en dita capella nova. Vingué-hy // 135*r* // dit senyor loctinent general, lo duc de Monteleón, concellers y molta gent de tots staments. Sermonà un pare de predicadors havie predicat la Quaresma en la present Seu[c] dit lo pare Vega, fent l'offici canonges de la Seu per estar de mala gana lo senyor bisbe. Al senyor loctinent general isqueren a rèbrer fins prop de la escala, y als demés y al balliu de Mallorca a la porta de la capella al corredor. Al balliu isqueren dos oïdors ab dos masses. La nit abans y lo dit die hy hagué tanta gent com yamés s·i fos vista. Estava tota la casa molt ornada y parada y de diverses músicas e instruments.

Dimars, a XXIIII. En aquest die, de matí, se féu lo aniversari acostumat en dita capella gran ab molta cantòria y sermó. Sermonà lo mateix pare Vega de aïr, y tot lo dematí hy hagué moltes misses en la capella vella de la casa.

En aquest mateix die, després dinar, tractant los senyors deputats y oïdors acerca del agravi devall scrit, feren los vots y relació següent:

«Lo senyor deputat ecclesiàstic és de vot y parer que los senyors abbat Palmerola, assessor, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, se conferesquen en casa de sa excel·lència per a respresentar-li los agravis y prejudicis grans que *talis* Lloscos, cavaller, ha referit assí en consistori, axí de haver-li presa la spasa los de la unió y, sens haver-hy official real, haver-lo portat a la presó sens voler-lo aportar en casa de ningun jutge de Cort, en la qual és estat // 135*v* // detingut moltes hores. Y aprés, per orde de sa excel·lència, lo han tret, fent-li pagar vint-y-quatre reals. Y axí suplican a sa excel·lència mane reparar dits excessos fent-li tornar la spasa y sa-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 70 mm.
b. arribà *interlineat, al marge esquerre.*
c. Seu *interlineat.*

tisfer lo que ha pagat y manar castigar als qui han fet dits excessos perquè de aquí al devant no·s facen semblants excessos.

Lo senyor deputat militar és del vot y parer, vista y oïda la informació feta per dit Lloscos, en lo consistori, dels agravis que los de la unió la vigília de sant Jordi li feren, essent militar, y los agravis se li són fets ésser de manera que no creix reparo, y com ab scriptura no·ns consta ninguna cosa d'estos agravis, que sempre y quant los representara ab scriptura, que los senyors assessors y advocat fiscal nos aconsellen lo que devem y podem fer per al reparo de dits agravis ha representat dit Lloscos per a que després se proceesca ab los remeys convenients.

Lo senyor deputat real és del mateix vot del senyor deputat militar.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és del mateix parer del senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor oïdor militar és del mateix parer de dit senyor deputat ecclesiàstic, ajustant-hy que sempre y quant dit Lloscos presentarà supplicació demanant agravis que se li farà justícia.

E lo senyor oïdor real dix que és del mateix vot y parer de dit senyor deputat ecclesiàstic.

E axí dits senyors deputat ecclesiàstic y tres oïdors manen ésser feta dita embaxada».

En aquest die, lo abbat Miquel Palmerola, altre dels assessors ordinaris, és anat, per orde dels senyors deputats, a representar a sa excel·lència com havien enviat a demanar // 136*r* // manar a Miquel Orpí, notari y scrivà de la *evocata causa* del port dels pedrenyals de Joan Gil y Joan Luís Llavassuy, aragonesos, per a que donàs còpia auctèntica del dit procés y de la remissió que se entén havia fet sa excel·lència de dit cas. Y que dit Orpí havia respost que lo procés no ere en son poder y que·l tenia lo magnífic micer Lorens Jover, jutge de Cort y relador de dita causa. Y que també havien enviat al dit magnífic micer Jover per a que donàs dit procés, y que respongué que tenia orde de sa excel·lència de donar-lo al secretari Olzina y que no podia donar-lo a altra persona y, per quant del dit procés y remissió tenien necessitat per instrucció de la embaxada que tenen feta a sa magestat, se servís sa excel·lència manar donar-los còpia auctèntica de dit procés y remissió. Y dit abbat ha referit que ha representat a sa excel·lència tot lo sobredit y demanat que manàs lliurar dita còpia de procés y remissió, y que sa excel·lència ha respost que, per algunes justes consideracions, no li apparexia donar orde que dita còpia de procés y remissió se lliuràs, però que assegurava al consistori que tot lo que demanaven ho havia ya enviat a sa magestat.

Dimecres, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

136*v* Divendres, a XXVII. En aquest die los oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando paga igual, dient y exortant als senyors deputats facen executar y cobrar los dèbits contenguts en ell. E los senyors deputats respongueren com estan promptes en fer-ho, com ho han fet fins ací, y axí manaren al exactor del General, allí present, sots les penes contengudes per capítols de Cort, execute y face girar aquelles, lo qual dix està prompte en fer lo que és de son càrrech y lo de justícia.

137*r* Maig MDCVII

Dimars, lo primer. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume.

Dijous, a III. Festa de Santa Creu.

137*v* Dimars, a VIII. En aquest die, després dinar, mossèn Hieònim de Llana, racional de la present casa, féu relació en consistori com en lo racional mossèn Francesc Naves, mercader, deservint lo offici de sobrecollidor en la part de ponent, havie comptat en dit racional la terça de abril, maig y juny de l'any proppassat 1606 havie col·lectada y ha girat tot lo que per raó d'ella està carregat en lo racional.

Dit die, los senyors deputats enviaren a mossèn // 138*r* // Pere Mas, procurador del General, al col·legi dels juristes en lo Studi General, per ço com no volien fer present al senyor deputat ecclesiàstic en les propines de un doctor se passe vuy. Y axí li respongueren que ells farien lo que toque a ells y no agraviarien en res al senyor canonge Cassador, deputat ecclesiàstic.

Dimecres, a VIIIIº. Dit die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per ses justes occupacions y alguns dies aprés.

138*v* Dilluns, a XIIII. En aquest die se féu la crida de braços per los llochs acostumats de la present ciutat per la enseculació faedora lo die de demà, com en libre de Deliberacions.

Dit die, tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XV. En aquest die se tingué convocació de braços en la present casa per fer la extracció de habilitadors per la enseculació se féu lo

dit die dels llocs vaccants de deputats y oïdors, com appar en libre de Deliberacions aquesta jornada.

Dimecres, a XVI. En aquest die se clogué l'acte de enseculació.

139r Disabte, a XVIIIIº. Festa de sant Yvó.

139v Dimecres, a XXIII. En aquest die los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando paga igual, dient y encarregant-los facen executar los dèbits contenguts en ell. E los senyors deputats respongueren que estan prests y apparellats en fer lo que toca a sos officis, com ya han fet fins ací. Y axí encontinent presentaren aquell a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, present en dit consistori, requerint-lo execute dits dèbits com per son offici està obligat. E lo dit exactor respongué que farà lo que serà just.

Dijous, a XXIIII. Festa de la Assenció del Senyor.

Divendres, a XXV. En aquest die mossèn Francesc Castellar, notari, ajudant ordinari de la scrivania major, en consistori de ses senyorias, féu la relació que ací és originalment cosida.

Disabte, a XXVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats, oïdors, assessors y advocat fiscal[a] feren certs vots y consells sobre de la renunciació del offici de defenedor del General conforme són açí cosits: «Los senyors deputats et cètera»[b].

140r Dimecres, a XXX. En aquest die los senyors deputats[c] cridaren en consistori als magnífics micer Joseph Ferrer, micer Hieònim Santjust y micer Raphael Rubí y Coll per pèndrer consell d'ells lo faedor acerca de la renunciació féu mossèn Bernat Taverner, defenedor. Y foren legits en consistori per Pere Pau Vidal, scrivà major del General, lo que fonc proposat a 26 de dit mes als assessors y lo vot de dits assessors, y axí restaren que se'ls enviàs còpia de tot y ho mirarien, y axí fou fet. E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que ell no consentia en dites coses sinó que estave y perseverave al que ab sos vots de 26 del corrent. Y foren-los enviades dites còpies.

140v Juny MDCVII

Disabte, a II. En aquest die los magnífics conce-

a. a continuació ratllat feyen.
b. a continuació dues relacions, una suplicació i un assentament corresponent al dissabte, 26 de maig, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 866-868.
c. deputats *interlineat.*

llers de la present ciutat enviaren ab embaxada a ses senyorias mossèn Pau de Fluvià, donzell, y micer Jaume Dalmau dient-los, per part de dits senyors concellers, en effecte com havien sentit molt que se'ls fos demanat resposta en memorial lo del bollar sens dir-los-ne res abans, y que ere estat descuyt gran dels qui·u havien fet. Emperò, los feyen a saber com sa excel·lència y lo senyor bisbe, inquisidors y los demés ne havien pres y ses senyorias que·n facen lo que sien servits.

Diumenge, a III. Festa de Sinquagesma.

Dilluns, a IIII. Segona festa.

Dimars, a V. Tercera festa[a].

141r Dimecres, a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors elegiren y anomenaren a mestre Pere Ferrer, mestre de cases, ciutedà de Barcelona, per a que en effecte de part de ses senyorias y del General mire y estime, junctament ab lo mestre de cases anomenador per mestre Pere Blay, les millores y lo demés que dit Blay pretén haver fet en la obra fa de present en la present casa a preu fet devant la yglésia de Sant Jaume , a demés del que per dit preu fet estava obligat fer conforme la capitulació de dita obra feta a[b] ... de janer 1597.

E lo dit mestre Pere Blay anomenà lo mateix die per lo mateix effecte per sa part a mestre Raphael Plansó, mestre de cases, ciutedà de Barcelona.

E lo dit mestre Ferrer jurà y prestà en mà y poder del deputat ecclesiàstic de bé y lealment haver-se en dit exercici.

Vots de assessors y memorials del bras militar com en papers assí cosits, ab vots dels senyors advocats.

Divendres[c], a VIII. En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Lana, racional de la present casa de la Deputació, féu relació en consistori, cridat per ses senyories e interrogat de les coses devall scrites, // 141v // en la forma següent:

«Molt il·lustres senyors,
Yo trobe com los fraus de les bolles dels sis mesos de janer, febrer y mars, abril, maig y juny, 1606, són comptats a 16 de setembre de dit any

a. a continuació un memorial i dues respostes, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 868-874.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.
c. Dimecres *al manuscrit.*

1606, e los dels sis mesos de juliol, agost y setembre, octubre, novembre y dezembre de dit any són comptats a 3 de abril, 1607, e los del General són comptats los mateixos dies y any. E los per a condemnar no se'm ha donat compte, y després ensà que ell té dit offici de racional may ha vist venir per donar compte al defenedor personalment sinó al receptor de fraus y al scrivà del defenedor».

Dilluns, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Dimars, a XII. En aquest dia se'n anà fora ciutat lo senyor deputat militar.

142*v* Dijous, a XXI. En aquest die, de matí, mossèn Hieròlim de Lana, racional de la present casa de la Deputació, féu relació en consistori, instat per ses senyorias que, després que ell té l'offici de racional, no ha vist que mossèn Bernat Taverner, del General òlim, aportàs lo libre de les Faltes dels Officials que havie de aportar, conforme lo capítol de Cort número 71, cort 1599, per a que se defalcassen de les terças de dits officials les faltes que havien fetes durant dites terças.

143*r* Diumenge, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

143*v* Divendres, a XXVIIII°. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Dissabte, a XXX. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada en consistori dels senyors deputats, per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona, los senyors Miquel Joan Boldó y Raphael Riera, canonges de la Seu de Barcelona, // 144*r* // y de part del dit reverent Capítol supplicaren a ses senyorias que, per obviar lo dany y prejudici que reb lo stament ecclesiàstic, specialment en lo bisbat de Tortosa, en la col·lecta que los ministres y executors de la gràcia del escusadó han presumit executar en nova forma contra la concòrdia que sobre la exacció de dit escusadó la província de Tarragona té firmada ab sa magestat, sien servits ses senyorias manar fer embaxada dels tres staments al senyor virey, supplicant-lo sie servit que, axí com ha manat se sobresega dit modo de col·lectar en lo districte del principat de Cathalunya, vulle també fer y procurar se sobresega en tots los llochs que lo bisbat de Tortosa té en lo regne de València, scrivint per açò al virey de València en conformitat del que sa excel·lència ha fet açí, y també per a que sien servits ses senyorias de junctar braços per a que en ells se puga tractar tot lo que més convindrà per la bona direcció y assiento de aquest negoci.

Fonch-los respost per ses senyorias en effecte com ells faran lo que toca a sa obligació ab moltes veres com han fet fins ací.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics consellers de la present ciutat, los senyors Jaume de Aguilar, Pau de Fluvià, donzells, y en effecte explicaren a ses senyorias lo mateix que dit reverent Capítol, supplicant a ses senyorias sien servits de opposar-se a la defensa de dites coses com bé tenen acostumat, offerint-se que ell(s) de sa part no faltaran en lo que convindrà com tenen acostumat.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte lo mateix // 144*v* // que al dit reverent Capítol, y donaren-los raó del tractat ab ells.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Hieròlim de Lantorn, senyor de Seró, Francesc de Aguilar, donzell, y en effecte explicaren a ses senyorias lo mateix que dit reverent Capítol y ciutat, supplicant ses senyorias sien servits junctar braços per ser dit negoci de la importància és.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte lo mateix que als dits reverent Capítol y ciutat, donant-los raó del que havien tractat ab ells y com havien resolt de valer-se de sa excel·lència en dits negocis y fer-li una molt solemne embaxada per dit effecte y que en tot faran lo que tocarà a ells.

En aquest mateix die vingué altra embaxada per part del bras militar en què foren los següents[a]: ...

145*r* Juliol MDCVII

Diumenge, lo primer. En aquest die la maior part del consistori deliberà sie llansada en mar la galera és en la dressana d'esta ciutat té offerta sa magestat per la armasó de les quatre galeres ordenades fer per la última Cort General, y en ella ésser posats los galiots són en la presó vuy, com en dita deliberació més llargament se conté, preceint en açò lo consell de molts doctors, theòlechs, los més graves se pugan trobar en Barcelona, conforme està ací originalment cosit aprés de haver discutit en consistori dit negoci quiscú per sí ab vives raons, com apar també en libre de Desliberacions.

Dilluns, a II. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general les persones de-

a. a continuació la resta del foli en blanc.

[1607]

vall scrites de tots staments, ab les masses grans en la forma acostumada, que foren los següents: abbat de Ripoll, canonge Busquets, camarer Boteller, Pons de Peramola, Jaume de Aguilar. don Ramon de Camporrells, Julià de Navel, Raphael[a] Cervera, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, // 145v // als quals fonc donat orde de explicar la embaxada en un full de paper scrita los fonch donada del tenor següent:

«Excel·lentíssim senyor.

En lo consistori de la Deputació del General de Cathalunya se ha representat, per part del Capítol de la Iglésia de Barcelona, bras militar y concellers de la matexa ciutat, lo just sentiment que la província de Tarragona té de què, estant assentades en tota Castella les coses del escusadó en la conformitat y concòrdia que se assentaren en lo primer quinqueni de la concessió de dit escusadó, y que en esta província se vulle alterar y pèndrer altra resolució contrària a la última concòrdia que·s féu en lo setè quinquenni, lo qual encara no és acabat, y la qual concòrdia fonc feta entre lo rey nostre senyor y la província de Tarragona, y que apar cosa molt justa que, volent sa magestat apartar-se de dita concòrdia, se tracte en la província, perquè en ella se puga pèndrer resolució de representar a sa magestat que no mereix esta província ni regne, per ser tant feels y leals vassalls y que ab tanta liberalitat han acudit al servey de sa magestat en moltes occasions que per ser notòries no·s refereixen, se altere ni se innove en coses del escusadó lo que en les províncies de Castella no s'és alterat ni innovat. E per ço, los dits deputats, per descàrrec de llur offici e per ser cosa que universalment toca a tota la província, se van prenent los fruyts y assenyalant les cases desmeres contra la forma y tenor de dites concòrdies y de dits proceïments ne ha de resultar notable dany a tota la província, los ha apparegut extrajudicialment supplicar a vostra excel·lència, com ho suppliquen, que sie de son real servey manar scríurer al rey nostre senyor y supplicar humilment que, per sa innata clemència, sia de son real servey manar suspèndrer los proceïments que·s fan en lo dit bisbat de Tortosa acerca de la cobransa del dit escusadó y assenyalar les dites coses desmeres, y que·s continue la concòrdia // 146r // que tenen feta fins a tant que, ajunctada la província, se prengue en dites coses la resolució y assiento que més convinrà al servey de Déu, de sa magestat y al benefici universal de tota la província, lo que confien ho farà vostra excel·lència ab la liberalitat que sol y acostuma empèndrer y afavorir les coses que són en benefici de aquest regne».

a. a continuació ratllat Carreras.

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyorias com ells en effecte havien explicada a sa excel·lència dita embaxada com los és estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte los ha respost com ell ya, a petició del Capítol de la Seu, ha fetes algunes diligències en dit negoci y anirà continuant aquell<s>ab moltes veres, axí ab sa magestat com ab lo virey de València y ab los demés convinga, offerint-se molt llargament ab grans compliments.

Dimecres, a IIII. En aquest die se digué missa en la galera del General estave en la Dressana, y fonc beneÿda. Posaren-li nom Jordi. Hagué·y molta música de trompetes y sacabutxos. Fonc averada lo mateix matí. Llansà-la en mar la galera de Saboya. Assistí allí sempre lo consistori. Nostre Senyor li done bona sort. Foren-hy aportats en aprés los galeots estaven a la presó y posats soldats de guarda.

146v Disabte, a VII. Capitulacions de les fonts, com en paper assí cosit[a].

147r Dimars, a X. Festa de sant Christòfol.

Disabte, a XIIII. Relacions de mestre Pere Farrer, mestre de cases del General, elegit per ses senyorias, e per mestre Rafel Plansó, mestre de cases, nomenat per mestre Pere Blay, per les millores de la obra de la capella conforme assí cosides fes ab jurament.

En aquest die[b] lo abbat Palmerola y don // 147v // Joseph Quintana refferiren en consistori dels senyors deputats, per orde dels quals senyors deputats eren anats a representar al senyor virey los agravis se pretenien ser fets y·s feyen per alguns ministres de sa magestat, dient que, en lo cap se ere representat del agravi feyen los capitans y companyies de soldats de peu y de cavall, sa excel·lència respongué que individuassen en particular los[c] agravis se pretenien y·ls manarie castigar y remediar, perquè ell no·ls sabie y que, los que havie sabut, los havie manat castigar y reintegrar ab molta satisfacció dels quexosos, y que ere en tant la satisfacció[d] que desijave dar en aquest Principat en tot, y en particular acerca de la oppressió solen fer los soldats, que dava orde que, a ont se vulla se alojàs alguna companyia, se publicàs ab crida la obligació que, per constitucions de Catalunya, tenien los poblats de dar als soldats, perquè, per error o ignorància, no·ls donassen més del què per constitucions y capítols de Cort ere

a. a continuació unes capitulacions, tres relacions, una lletra i una suplicació, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 875-884.
b. die *interlineat, damunt de* consistori *ratllat.*
c. los *interlineat, damunt de* quins *ratllat*
d. a continuació repetit y que ere en tant la satisfacció.

disposat, refferint en particular alguns càstics fets per excessos fets per capitans y soldats de algunes companyies, sens voler perdonar-los, no obstant ho supplicàs la part agraviada.

En lo cap tocant emperò al agravi per una crida se pretenie se ere publicada per sa excel·lència en què·s disposave no·s pogués tràurer blat de Rosselló, sa excel·lència respongué que no sabie ni entenie tal crida se hagués fet per son orde, que bé ere veritat que, per vèurer la necessitat que·y havie en aquell comtat, se tenie paciència en passar, per lo que lo governador de dit comtat observave en no donar lloc se tragués blat de dit comtat, // 148*r* // y que may se havie presa resolució acerca de la dita extracció, si bé se féu *evocata causa* cerca de les vitualles y·s rebé informació y·s consultà ab tot lo consell, y que sols se havie donada licència ab letra missiva a un particular al principi, y després paregué no continuar aquelles llicències per la necessitat tenie refferida.

En lo cap del agravi se pretenie feye sa excel·lència en no voler tràurer de la presó moltes persones després de feta la conclusió per lo Real Consell de què fossen libertades dels càrcers en què estaven, sa excel·lència respongué que no sabie tal, que li diguessen què persones tenien en son favor conclusió del Consell, que sa excel·lència estave apparellat a executar aquella encontinent. Y que se advertís que, en lo que los del consell sols tenien vot consultiu y no decissiu, com en los casos de pactar ab algun dels presos, que estava en mà de sa excel·lència passar per aquell vot o elegir que·s fes justícia conforme se trobaria dels mèrits del procés. Y que tinguessen per cert los senyors deputats en totes occasions havia desijat acudir a sa obligació dar tota satisfacció en aquest Principat, y que en ninguna manera havia permès en ninguna contrafacció de constitucions de Cathalunya y capítols de Cort, y en què ab lo mateix ànimo y voluntat lo trobarien en tota occasió.

Diumenge, a XV. En aquest die tornen los feriats del estiu de la Cort de 1599.

149*r* Dimecres, a XXV. Festa del gloriós apòstol sant Jaume.

Dijous, a XXVI. Festa de santa Anna.

150*r* Agost MDCVII

Dijous, a II. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havie molts dies ere estat fora.

Disabte, a IIII. Requestes entre los senyors oÿdors y deputats y respostes [...] per part del bras militar y respostes. Són assí cosides.

150*v* Dijous, a VIIII°. En aquest die, després dinar, mossèn Anton Ferrer, burgès de la vila de Perpinyà, vuy en Barcelona residint, regint l'offici de defenedor del General, per deliberació de ses senyorias, féu relació en consistori com, inseguint lo manament a ell fet per ses senyorias dimars proppassat, que comptàvem a 7 del corrent mes, entre les onze y dotze hores de matí, manant-li fes diligències en mirar e informar-se // 151*r* // si Gaspar Aguilera, guarda ordinària del General, que estave en lo llit malalt, si devie ni havie delinquit en son offici contra del General. E axí diu y fa relació a ses senyorias, en virtut del jurament que té prestat, que ell ha regonegudes les scriptures y papers són en la Bolla, en la estància del offici de defenedor, y no[a] ha trobat cosa ninguna de delicte haje comès dit Aguilera. Y axí mateix ha feta particular inquisició e informació, informant-se de molts botiguers y del cònsol de francesos y altres nacions estrangeres y de corredors de orella y altres persones, y de totes elles té relació e informació que dit Aguilera no ha comesa cosa[b] alguna en lo offici de guarda que sie contra lo General, ans tengut en opinió de molt home de bé. Y esta és la relació que fa per virtut del jurament té prestat les diligències hair tard acabà de fer.

Divendres, a X. Festa de sant Lorens.

151*v* Dimars, a XIIII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat real, y molt aprés passat se tornà.

Dimecres, a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora.

Dijous, a XVI. Festa de sant Roch.

Divendres, a XVII. En aquest die se'n tornà anar lo senyor deputat militar fora.

152*r* Disabte a XVIII. En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Lana, racional[c], féu relació en consistori instat per ses senyorias com dels libres comptats en lo racional de la[d] col·lecta de ponent reste debitor en lo racional mossèn Jaume Elra, sobrecollidor de dita col·lecta, del que se li ha pogut liquidar de sos comptes fins ací, vist y examinat tot lo ha girat per dita raó fins a 13 del corrent nou-centes sexanta-tres lliures, sous y malla. E més féu relació en con-

a. no ha trobat *interlineat, al marge esquerre.*
b. cosa *interlineat.*
c. *a continuació repetit* racional.
d. *a continuació ratllat* present casa.

sistori com falten per a comptar los libres y taules següents.

Dit die, tart, se'n anà lo senyor deputat militar fora[a], qui encara no se'n ere anat per causa dels negocis concorrents [...].

Diumenge, a XVIIIIº. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat real[b] per sos affers.

152v Dijous, a XXIII. En aquest die, de matí, Antoni Blasi, porter real, ha fet relació als senyors deputats en consistori que tenie inventariat en lo lloc de Cabanabona algunes quantitats de grans proceït de una heretat de Antoni Escales y del delme y primícia de dit terme, los quals grans són en part de Antoni Escales, debitor del General, y part del rector de Cabanabona, axí mateix debitor per raó de una comanda per los dits senyors deputats al dit rector feta. E per quant, per part de Antoni Escales, se ha representat en consistori que la execució no podie passar avant attès hy havie una provisió de sobreceïment, los senyors deputats encontinent enviaren a cercar als assessors y advocat fiscal y·ls han representat si en procés hy havie causa per la qual hagués de parar la dita execució e si constave de tal sobreceïment en lo procés. E los dits assessor y advocat fiscal han respost que, fins avuy, no constave de tal provisió en procés, y que, fins a tant que per los assessors fos proveït que·s paràs en la dita execució, que dits senyors deputats la poden continuar. E dits senyors deputats, attesa la dita relació, han deliberat que dit porter torne a continuar dita execució y per dit effecte fonch donat per lo advocat fiscal una instrucció al dit porter.

Divendres, a XXIIII. Festa de sant Bartomeu, apòstol.

153r Dimars, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

Dimecres, a XXVIIIIº. En aquest die, de matí, // 153v // los senyors deputat ecclesiàstic y tres oïdors de comptes anaren consistorialment ab les masses y officials al palacio del excel·lentíssim lochtinent general cridats per son secretari, mossèn Gabriel Olzina. Y arribats allí los donaren carta de sa magestat en sa creensa de 2 de agost corrent, la qual és del tenor següent:

«*A los venerables, noble y amados nuestros los diputados del General de Cathalunya.*
El rey.

Diputados. Don Joan Burguès me dió una carta de 13 de março próxime passado y dixo lo demás que trahía en instrucción sobre la remissión que se hizo de los dos delinqüentes de Aragón para que fuessen castigados en aquel reyno donde cometieron los delictos. Y haviendo muy bien mirado las constituciones que tratan desto y oído al dicho don Joan en lo que ha querido dezir, he tomado en esto la resolución que entenderéis del duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, a quien daréis entera fee y creencia en todo lo que os dixere, asegurándoos que he de favorecer y hazer merced a esse Principado en quanto huviere lugar y fuere justo. Y con esto he ordenado a don Juan se buelva, por no hazer más gasto a essa Generalidad. Dada en Madrid, a dos de agosto MDCVII.

Yo el rey.
Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Clavero, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens.Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Johannes Sabater, regens. Vidit don Josephus Banatos, regens. Gassol, protonotarius».

154r Dient-los sa[a] excel·lència, en virtut de dita creença, en effecte com sa magestat havie fet mirar lo negoci de la extracció dels dos aragonesos li és estat representat per don Joan Burguès y de So, embaxador de dits senyors deputats, y aprés de ben vist y considerat per son Consell Supremo de Aragó, se ere resolt en ell com no·y havia contrafacció alguna[b] de constitucions, y axí havie donat licència a dit don Joan Burguès per a que se'n tornàs. Fonch-li respost per ses senyorias en effecte que ho mirarien en consistori y que havien de remètrer altres negocis al dit don Joan Burguès, y axí supplicaven a sa excel·lència los fes mercè de ajudar-los a la justícia y bona direcció d'ells. E respongué en effecte sa excel·lència ho farie de molt bona gana, com ya sabien sa voluntat. E axí mateix los fonc donada una carta de sa magestat del mateix die per lo de les galeres, en agreïment de la que havien llansada en mar, com appar en registre de Letres de Reys. E axí se'n tornaren ab la sòlita cortesia.

154v Setembre MDCVII.

Dilluns, a III. En aquest die, de matí, los senyors deputat ecclesiàstic y oïdors de comptes, los senyors deputats militar y real absents de la present ciutat, ajunctaren en son consistori les persones eletes devall scrites dels tres staments, en què foren les següents, ço és, per lo stament

a. fora *interlineat.*
b. real *interlineat, damunt de* militar *ratllat.*

a. sa excel·lència *interlineat.*
b. alguna *interlineat al marge esquerre.*

ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, ardiaca Lantorn, don Francesc Terre, degà de la Seu, canonge Çafont. // 155r // Per lo militar, los senyors: Pere Ausias March, March Lentes, Jaume de Aguilar, Pau de Fluvià. Per lo real, los senyors: Hierònim de Ollers, conceller segon de Barcelona, Julià de Navel, Raphael Cervera. Als quals fonc proposat per los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, la carta que lo excel·lentíssim loctinent general los donà de sa magestat de 2 de agost proppassat. La creença d'ella los explicà dit loctinent, continuada en lo present dietari a 29 del passat, y lo que havie passat acerca de dites coses, legint-los la dita carta de sa magestat, supplicant-los fossen servits de aconsellar-los lo que devien fer acerca de dites coses per millor acertar ab son principal consell al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic y per la bona direcció de dits negocis. Entesa la dita proposició per los dits senyors de dita congregació y aprés de haver tractat dit negoci y discutit aquell ab molta maduresa dient quiscú // 155v // son parer, lo concell que entre dits senyors prevalgué, entre altres coses, fou que·s supplique a sa magestat per raó de dita resposta per ser de la importància y qualitat que és y que·s representen a sa magestat los demés agravis se són ací referits per ses senyorias fan a representar, y per ço sien despedides les letres e instruccions convenients per dits negocis.

E los magnífics assessors y advocat fiscal foren del mateix vot y parer.

Dijous, a VI. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat militar, qui havie dies ere fora ciutat.

156r Divendres, a VII. En aquest die tragueren de la presó los senyors deputat ecclesiàstic y oïdors de comptes a mossèn Jaume Elra, sobrecollidor del General, attès consta per relació del racional, com havie pagat tot lo que estava carregat en lo racional de son dèbit, ço és lo líquit. E lo senyor deputat militar dix que ell no·y ere estat y axí no·y deye res.

Disabte, a VIII. Festa de la Nativitat de Nostra Senyora.

156v Divendres, a XIIII. Festa de Santa Creu.

157r Divendres, a XXI. Festa de sant Matheu, apòstol.

157v Dilluns, a XXIIII. En aquest die reberen letra de sa magestat los senyors deputats de 17 de dit mes, dient-los com a 9 de dit mes la sereníssima reyna havie parit un fill y fou bon part. No·s féu sinó resposta a sa magestat donant-li lo parabién. En la Seu feren los concellers y capítol *Te Deum* alguns dies aprés.

Dimecres, a XXVI. En aquest die, don Joseph // 158r // Quintana, advocat fiscal del General, féu la relació següent en consistori:

«A 10 de agost 1607, fonc presentada supplicació als senyors deputats de Cathalunya, en consistori, per part de Lorens Ferrer y de Busquets, cavaller, fill del senyor Jordi Ferrer, senyor del Rourell, del camp de Tarragona, lo qual supplicava fossen servits dits senyors deputats de liberar a Baptista Ferrer y de Busquets, que per sobrenom se diu Tarida, son fill, del rem en què està en la galera de la Deputació, attès és cavaller.

Ítem, a 11 de dit mes, donà dit Lorens Ferrer y de Busquets plena prova ab sos privilegis al senyor micer Ripoll, per orde de dits senyors deputats, com dit Baptista Ferrer y de Busquets, àlias Tarida, era son fill y de com és cavaller.

Ítem, a 13 del mateix mes, se féu embaxada a sa excel·lència per orde de dits senyors deputats. Foren los embaxadors lo senyor don Ramon d'Oms e lo senyor micer Ripoll, com assessor de dits senyors deputats, y dit a sa excel·lència, proveí a la embaxada que, attento que lo dit Baptista Ferrer y de Busquets ere cavaller, conforme consta ab la embaxada, fos deliurat del rem de la galera en què estava, y servís lo temps que li faltava de gentilhom de galera, ab libertat de passejar y de exir en terra com los demés soldats, a coneguda y licència del senyor don Ramon d'Oms o del capità de dita galera.

Ítem, a 14 del sobredit mes, fonc feta la relació de la embaxada als senyors deputats en consistori per lo senyor micer Ripoll.

Ítem, a 17 del predit mes, desliurà y donà libertat lo senyor don Ramon d'Oms a dit Baptista Ferrer y de Busquets del rem y galera a ont estava com a forçat, la qual de la hora en avant fes lo servey de soldat y gentilhom de galera, y manà li fos donada recció de soldat com als demés soldats y pogués saltar en terra y passejar liberament y francament com tots los demés ab licència del dit senyor // 158v // don Ramon d'Oms o del capità de dita galera. Lo qual Baptista Ferrer y de Busquets vuy passeja. Y per ser veritat lo demunt dit, supplica dit Lorens Ferrer de Busquets als dits senyors deputats se servescan fer assentar en los libres de la Deputació o allí a ont se acostuma de assentar y continuar les predites coses per descàrrech de sa excel·lència:

Molt il·lustres senyors.
En dies passats, portaren de Mallorca en la present ciutat la persona de Joan Baptista Tarida, fill de Lorens Ferrer de Busquets, per sobrenom dit Tarida, donzell, condemnat en pena de servir en les galeres de sa magestat per temps de tres anys. Lo qual dit Joan Baptista Tarida, en la occasió que lliuraren y entregaren en la galera de Cathalunya los galeots eren en los càrcers reals de la present ciutat, fou també portat y liurat a dita galera y posat en un banch per a remar. Y com dit Baptista Tarida no estiga condemnat per haver de remar sinó simplement en haver de servir en dites galeres, en les quals hy ha molts altres exercicis en què·s poden emplear, servint axí de soldats com altrament, y essent com és dit Tarida cavaller, apparexeria indecent cosa posar-lo en exercici tant vil, y *in dubio* en via de dret se hauria y ha de entèndrer que hauria de servir en exercici de menor pena. Supplica, per ço, a vostres senyories dit Lorens Ferrer de Busquets, per sobrenom dit Tarida, pobre cavaller, sien servits fer embaxada a sa excel·lència y representar-li la qualitat de dit Joan Baptista y de dit supplicant y la indecència de emplear-lo en offici y exercici tant vil, supplicant-lo sie servit manar-lo tràurer del lloc a ont lo tenen per haver de remar // 159*r* // y emplear-lo en lo exercici que més ben vist sia a sa excel·lència fora del rem, majorment no essent condemnat per semblant effecte, del qual rebrà dit supplicant molt singular mercè. L'offici etcètera.
Altissimus. Advocatus pauperum. Garcia».

Disabte, a XXVIIIIº. Festa de sant Miquel.

Diumenge, a XXX. Festa de sant Hierònim.

159*v* Octubre MDCVII

Divendres, a V. En aquest die, després dinar, // 160*r* // los senyors deputats anaren consistorialment, ab les masses grans, ben acompanyats, a fer visita al il·lustríssim cardenal Melin, qui venie de la cort de sa magestat ab nova gràcia del capell, y arribats allí, se assentaren en cadires y, al tornar-se'n, los acompanyà fins al cap de la escala del excel·lentíssim loctinent general, a ont primer de matí hy era anat lo síndic per pèndrer hora. No entrà en Barcelona ab cerimònia sinó a la sorda.

160*v* Disabte, a XIII. Actes de les fonts, com en aquí és cosit.

Diumenge, a XIIII. En aquest die, de matí, morí[a] // 161*r* // un inquisidor qui ere don Francisco de Olivo, ardiaca de Santa Maria de la Mar. Morí molt prompte, de una basca, *cuius anima requiecat in pace*. Lo sendemà lo soterraren en la Seu.

161*v* Disabte, a XX. En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Gispert de Guimerà y Joseph de Bellafila, y de part de dit bras supplicaren a ses senyorias sien servits de fer embaxada al senyor cardenal Melino per a que face mercè al Principat de valer y afavorir en Roma los negocis del Principat, y en particular la causa de les encomandes de Sant Joan, axí per via de gràcia com de justícia. Fonch-los respost que·u farie de bona gana.

162*r* Dijous, a XXV. En aquest die féu relació micer Hierònim de Lana, racional de la present casa, com micer Orpí, sobrecollidor del General de la sobrecol·lecta de levant, ha pagat tot lo que estave carregat en los libres del racional.

162*v* Disabte a XXVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren als senyors inquisidors de la present ciutat y Principat al magnífic micer Montserrat Ramon, doctor en drets, deservint de assessor del General, y ab ell, Pere Pau Vidal, notari y escrivà major de dit General, devall scrit, Amador Pedrolo, notari de Barcelona, y Jaume Estrada, notari, ciutedà de Barcelona, per al effecte devall scrit. Y arribats en lo palau de dita Santa Inquisició, obtinguda licència primer, entraren tots en son consistori dit lo secret. Y allí, dit magnífic micer Ramon explicà als dits senyors inquisidors que estaven allí, ço és, consistorialment, de part de dits senyors deputats, lo següent en effecte: que los senyors deputats tenien molta necessitat de dos sentències són estades proferides en aquell tribunal de la Santa Inquisició, la una contra don Benet de Fluvià y l'altra contra de Joan Canals, pagès, y axí supplicaven a ses senyorias fossen servits de manar-los donar còpia auctèntica d'elles.

Fonc respost per dits senyors inquisidors en effecte que no se costuman donar semblants sentències ni actes de dit tribunal sens consulta del consell suprem de dit Sant Offici. Y que ells ho consultarien y, haguda licència, ho farien de molt bona voluntat, per lo que desijan servir a vostra magestat.

E replicant, lo dit micer Ramon dix que dit negoci és molt precís y tenen en la Deputació molta // 163*r* // necessitat d'ell y per tant se supplica a ses senyorias hy manen donar orde ab la brevedat possible.

a. a continuació unes capitulacions, transcrites a l'Apèndix 9, págs. 884-885.

Respongueren dits senyors inquisidors que ya tenien dit lo que podien fer y que ells procurarien la resolució lo més prest los fos possible.

E tornats aprés en consistori dits magnífics micer Ramon ab los dits sos companyons, féu relació de les sobredites coses, com dalt estan continuades.

Oïda dita relació per dits senyors deputats, manaren y requeriren a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major de dit General, llevàs acte de aquelles conforme havie passat, y assí està continuat per ésser-hy estat present en tot ab dits testimonis, y de aquell los ne sie dada còpia auctèntica o al procurador del General. Y axí, obehint a dit manament, és fet y continuat lo present acte, die y any sobredit, presents los dits Amador Pedrolo y Jaume Estrada, notaris, per mi, dit y devall scrit notari y scrivà major de dit General, en fe y testimoni de dites coses.

Lo mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al senyor cardenal Melino, ab les masses grans y ben acompanyats, als senyors don Bernat Aymerich, abbat de Sant Cugat, don Alexandre de Lentorn y Julià de Navel, als quals donaren orde de representar-li y supplicar-li faça mercè al consistori y al Principat de intercedir ab sa Santedat y en sa cort ajudar a la bona direcció dels negocis de aquest Principat y en particular en la // 163*v* // causa de les encomandes de Sant Joan, com per lo assessor d'esta casa serà més largament informat, sempre que sa senyoria serà servit. E tornats en consistori, referiren com havien feta dita embaxada conforme los és estat ordenat. E que dit senyor cardenal los ha respost ab molt compliment y fetes moltes offertes y que oirà sempre que vullen a dits assessors del General.

Dilluns, a XXVIIIIº. En aquest die, de matí, vingué en consistori mossèn Pau Fuster, secretari del Sant Offici, y per part dels senyors inquisidors en effecte[a] dix als senyors deputats y oïdors de comptes com les dos sentències de don Benet de Fluvià y Joan Canals los havien enviat a demanar per micer Ramon, son assessor, no tenen remey per ara de donar-les sens consulta y licència del senyor inquisidor general e que·ls pesava no poder servir per ara a ses senyorias[b].

164*r* Dimars, a XXX. En aquest die, de matí, lo senyor Gaspar Molera, oïdor militar, presentà en consistori als senyors deputats les dos scriptures que ací estan originalment cosides, les quals foren allí legides a instància d'ell. E oïdes aquelles, los senyors deputats respongueren que·s aturaven lo temps de la constitució per a respondre y que no·ls corregués fins los sie dada còpia. Presents en açò micer Hieònim de Lana, racional, micer Montserrat Ramon y micer Nicasi Ripoll. Són les respostes assí cosides, fetes a 27 de novembre de dit any.

En aquest die, féu relació en consistori micer Hieònim de Lana, racional, com la Bolla de Perpinyà, trienni 1572, està del tot closa ab la partida s'és feta vuy de 553 lliures, sous[a], diners.

Dit die, micer Montserrat Ramon, deservint de assessor del General, féu relació en consistori com ere estat al senyor cardenal Melino ab dos cavallers y havie informat plenament al il·lustríssim cardenal Melino sobre del negoci de les encomandes de Sant Joan.

165*v* Noembre MDCVII

Dijous, lo primer. Festa de Tots los Sants.

Divendres, a II. Commemoració dels Defuncts.

Disabte, a III. En aquest die lo magnífic micer Nicasi Ripoll, assessor del General, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, feren relació en consistori com són anats per part de ses senyorias, com los és estat ordenat, al excel·lentíssim duc de Monteleón, loctinent general, per representar-li lo agravi fet per los administradors del hospital general en aquella casa acerca dels açots havien fet donar dins dit hospital a[b] ... , viuda, sens intervenció de jutge ordinari y contrafaent en dit negoci a constitucions de Cathalunya, conforme dita dona ab sa supplicació los ha representat.

E sa excel·lència respongué en effecte que havia manat fer regalia al cas que havie tractat en lo consell y que, per no constar de qui ho havie manat fer, no·s passave avant, y que ho manarie vèurer de nou y procurarie manar que se observassen les constitucions en tot y que no·s fes agravi a ningú y manarie fer justícia.

166*r* Dimars, a VI. Festa de sant Sever, bisbe y màrtir.

166*v* Divendres, a VIIIIº. En aquest die, de matí, mossèn Jaume Mas, rector de fraus y de les taules de la present col·lecta de Barcelona, referí en consistori com dimecres proppassat, que

a. en effecte *interlineat.*
b. a continuació dos memorials, una relació i una resposta, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 885-888.

a. sense indicació de sous ni diners.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

comptàvem a set del corrent mes de noembre, a les nou hores de matí poc més o manco, li vingué[a] ... , gendre de mossèn Hieròmim Pla, tauler del General, de la vila de Granollers, y li demanà què ere lo que li devie dit son sogre per raó de la terça de abril, maig y juny proppassat, perquè ell volie pagar. Y axí trobà dit Mas com devie dit tauler cent setanta-tres lliures, y axí digué si se acontentarie que lo pubill Milsocos lo pagàs. Y dit Mas li respongué que ere molt content, sempre y quant ell mateix li digués que ere content. Y axí anaren los dos en sa casa encontinent y parlaren ab dit Milsocos y li amostraren lo dèbit que ere lo sobredit. Y ell, vist dit dèbit, recusà y dix que ell ne feye bona la meytat de dita quantitat y que cercassen altri qui fes bo lo demés. Y axí lo dit gendre de dit tauler li digué que ell sercarie a mossèn[b] ... Thalavera, que li farie bona la altra meytat. Y axí encontinent anaren per a vèurer si·l trobarien. Y·l trobaren en casa de mossèn Gregori Rifós, botiguer de comanda, y li digué si li pagarie la dita altra meytat de dit dèbit, perquè lo pubill Milsocos abans de prometre-lo-y. Y axí dit Mas los dexà y dix que ells que se'n concertassen, que quant ells li haurien girat, ell se tindria per pagat. Y fins haïr que comptàvem a 8 del corrent mes, a les deu hores de matí poc més o manco, li vingué lo senyor Pere Pau de Belloch y li digué assentàs la partida de les 173 lliures, perquè lo pubill Milsocos les havie girades // 167r // en son banc a dit Mas. E dit Mas li dix que ell ho sabrie després dinar y que ell ho assentarie. Y axí li digué que no tenie que reparar que aquí tenie la partida bona y treta auctèntica, y aquella li amostrà, feta a dit die de 7 del present mes. Y no obstant acò, anà lo després dinar hair per vèurer si estave feta y en son compte, y digueren-li que sí, y no·y sab altra cosa.

Disabte, a X. En aquest die, de matí, vingué en consistori embaxada per part del reverent Capítol de la Seu de Barcelona, y en effecte supplicaren a ses senyorias, de part del dit Capítol, fossen servits manar remediar lo de les cases del dit Capítol, que està junt al terraplé de la present casa, y en particular la del cantó de la Devallada de Santa Eulàlia, per lo que està inhabitable y ab gran perill de enderrocar-se, y per dit effecte en lo trienni de 1599 hy hagué ya una visura y estima ab la qual estan obligats los senyors deputats de fer-ho com ab ella poren vèurer dexant lo calendari d'ella.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte que ells ho mirarien y en lo que porien procurarien en donar contento a dits senyors y fer lo que toca a son càrrech y obligació.

167v Dilluns, a XII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, acompanyats de sos officials y porters ab les massas grans, anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell per son secretari, mossèn Gabriel Alzina. Y arribats allí, los donà la real carta de sa magestat ací buydada y explicà la creença d'ella, en effecte com serà ací buydada. E oïda dita creença y rebuda dita carta, dits senyors deputats se despediren ab la sòlita cortesia, la qual carta y creença és del tenor següent:

«*A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya.*
El rey.

Deputados. Al duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, he mandados escrivir lo que dél entenderéis sobre lo que, en vuestras cartas de 25 de agosto y 3 de septiembre, me havéis supplicado y don Joan Burguès me ha referido de vuestra parte. Mas en particular acerca de la remissión de los dos aragoneses y prisiones y castigos que los inquisidores desse Principado hazen en los casos que no son de fee y que la provisión del officio de regente de Mallorca sea natural cathalán, seré muy servido le déis entera fee y creencia en todo lo que acerca desto de mi parte os dixere, quedando muy ciertos que he de hazer merced y favor a esse // 168r *// Principado en quanto huviere lugar, y meresce vuestra fidelidad y el buen zelo que tenéis a mi servicio. Y pues con asseguraros desto no queda más que dezir, he ordenado a don Juan se buelva para evitar gastos. Dada en Madrid, a* XIIII *de octubre* MDCVII.
Yo el rey.

Vidit Covarrubias, vicecancellarius. Vidit Ferro, pro thesaurario generalis. Vidit Clavero, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Johannes Sabater, regens. Vidit don Josephus Banatos, regens. Gassol, protonotarius».

Còpia de la creença explicà lo excel·lentíssim loctinent general en sa casa als senyors deputats, en virtut de la letra de creença de sa magestat de 14 de octubre proppassat, vuy a 12 de noembre 1607:

«*Que después de bien mirado de nuevo con particular attención a esto, ha parescido que, por la dicha remisión, no se contravino a las dichas constituciones, y que su voluntad y intención es que se observen y guarden, y que por ninguna via se haga cosa contra ellas, pues se vee quanto importa esto a*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.

todos // 168v // y que para el remedio de los agravios que pretenden que reciven de los inquisidores en lo sobredicho, se ordenará al inquisidor general que tenga la mano en remediar los excessos que se huvieren hecho y que de aquí adelante no se hagan más ni amplíen su jurisdicción en lo que no la tuvieren. Y en quanto a lo que también pretenden sobre la provisión del officio de regente de Mallorca, se les assegura que, offreciéndose occasión, tendrá memoria de hazerles toda la merced que huviesse lugar, como lo meresce su fidelidad y el amor con que le sirven y les tiene»[a].

169r Disabte a XVII. En aquest die, de matí, mossèn Francesc Tarragó, mercader, deservint l'offici de racional de la present casa, féu relació en consistori, cridat per ses senyorias, com ell ha mirat y regonegut en lo dit Racional y en los libres de Vàlues lo compte de Jaume Elra, sobrecollidor del General en la part de ponent. Y en dit son compte, des que és official fins al die present, trobe que ha pagat tot quant deu y encara és cobrador dues lliures, set sous, nou diners y malla, y que de dit son temps falten a cobrar y comptar los libres que ab un memorial a part se ha donat. Sie cosit.

E lo dit mossèn Jaume Elra, essent aprés vingut en consistori y vist dit memorial li fou amostrat, dix que li donassen un porter per executar acerca dits libres falten com és acostumat.

170r Diumenge, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir, feriat.

170v Dijous, a XXVIIII. En aquest die són un(s) papers ací cosits.

Divendres, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol.

En aquest die se féu extracció de concellers de la present ciutat en casa d'ells y foren extrets los següents: micer Pere Aylla, doctor en drets, per cap, mossèn Francesc de Aguilar, donzell, micer Jaume Aymeric, doctor en drets, mossèn Gabriel Rius, mercader, mossèn Galceran Francesc Calopa, notari de Barcelona. Obrers: micer Miquel Francesc Olzina, donzell, doctor en drets[b], ... Pons, chirurgià[c].

171r Decembre MDCVII.

Dimecres, a V. En aquest die los senyors deputats anaren consistorialment, ab ses masses y oficials, a casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell per son secretari. Y arribats allí, los donà la carta devall scrita de sa magestat y explicà la creença d'ella, legint-los aquella com baix estarà continuada. La qual carta y creença és del tenor següent:

171v *«A los venerables, nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathalunya.*
El rey.

Diputados. He recibido vuestra carta de primero de octubre, la qual me ha dado don Joan Burguès, y explicado la creencia o instrucción acerca las prisiones de mandato, assí de personas militares como de otras, que ha hecho el duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, a quien he ordenado hos diga la resolución que en esto he mandado tomar. Seré muy servido que, dándole entera fee y creencia en lo que os dixere, os asseguréis que con particular cuydado se os guardaran los privilegios y constituciones de esse Principado, como es justo y meresce vuestra fidelidad y el zelo con que acudís a mi servicio, si bien devíades, antes de scrivirme sobrello, acudir al dicho duque representándole las causas que teníades de queixaros para que él lo remediara, siendo justo como se ha acostumbrado hazer en semejantes casos y es bien que en occasiones tales guardéis el mismo stylo que hasta aquí, que tal es mi voluntad y en ello me serviréys. Dada en Madrid, a 4 de noviembre MDCVII.
Yo el rey.

Vidit Clavero, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Johannes Sabater, regens. Gassol, protonotarius».

172r Còpia de la creenca explicà dit loctinent general als senyors deputats en son palacio a 5 de dezembre 1607, en haver-los donada la sobredita carta:

«Y haviéndose visto el negocio en este mi Supremo Consejo, ha parescido, sin embargo, de lo que confio y tengo experiencia de la prudencia y zelo con que me servís y encargaros mucho como hago, que las prisiones de mandato se hagan tantsolamente de la manera y en los casos y occasiones que según las constituciones y privilegios dessos mis principados y condados convinieren y fueren permitidos, sin dexar de senyalar juez al preso con la brevedad que el cumplimento dellas pidieren, tiniendo particular quenta que, en todo lo que se offresciere, se guarden las dichas constituciones con puntualidad como de vos confio, y desto me tendré por muy servido».

Dijous, a VI. Festa de sant Nicholau.

Disabte, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

a. a continuació una relació, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 888.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mm.
c. a continuació una relació, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 889.

[*1607*] 172*v* Dilluns, a X. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada en consistori, per part dels senyors archabisbe y província de Tarragona, los senyors abbat Santjust, ardiaca Homs, y en effecte explicaren a ses senyorias lo quant apreten al bras ecclesiàstic los officials de sa magestat per lo dit escusadó, volent-los pèndrer ara de nou una casa de cada parròchia, lo que serie en grandíssim dany del dit stament ecclesiàstic y de tot lo Principat. Y acò se volrie, no obstant diverses capitulacions y concòrdies fetes entre lo pare de sa magestat, de gloriosa memòria, y dit stament ecclesiàstic, aprés de diverses embaxades y actes fets sobre dit negoci, havent més de trenta anys està assentat dit negoci. Supplicant a ses senyorias fossen servits de emparar dit negoci y supplicar a sa magestat y a son loctinent general lo bon èxit d'ell com fins ací[a] tenen acostumat, lo que rebran a molt particular mercè.

E los dits senyors deputats los respongueren que ells han fet ya algunes diligències en dit negoci y continuaran aquells ab moltes veres, com tenen acostumat.

173*r* E axí, per execució de dites coses, lo mateix die dits senyors deputats anaren consistorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general y·l supplicaren dues[b] coses ab moltes veres y efficàcia y[c] representant-li lo gran dany ne resultarà al Principat de alterar-se[d] dita forma y concert, y los grandíssims milenars de ducats ha costat dit negoci ab embaxades féu lo General axí a sa Santedat com a sa magestat, e no poran dexar ara de fer lo mateix si dit negoci no·s remedia, supplicant a sa excel·lència sie servit de intercedir-los ab sa magestat com bé té acostumat.

E lo dit excel·lentíssim loctinent general en effecte los respongué que ell ha fet ya algunes diligències per lo bon èxit de dits negocis, y que anirà continuant-los per la molta gana té en donar gust y contento als senyors deputats y al Principat.

Dijous, a XIII. Festa de la gloriosa santa Lúcia.

173*v* Dilluns, a XVII. En aquest die féu relació en consistori mossèn Francesc Besturo, porter reial, com, essent anat a casa micer Ferrandis, receptor de la Bolla, y de part de ses senyorias, li ha dit que anàs a servir son offici, altrament li alsen lo salari del surrogat y que no le·y pagaran. Ha respost que està encara molt flac y perdut y que no·s pot tenir y ab indisposició de no poder-hy anar.

174*r* En aquest die féu relació en consistori micer Bernadí Roma Falqués, doctor en medicina, cridat per ses senyorias, com ha quinze dies o per aquí que ell no ha visitat a micer Jaume Joan Ferrandis, receptor de la Bolla, ni sab què fa, e que lo darrer die que·l visità estava algun tant de mala gana.

Dimarts, a XVIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats manaren junctar en la casa de la Deputació y convidar sis doctors advocats vells de la present ciutat devall scrits acerca de les pretensions de don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, pretenent que la nominació feta de micer Jaume Areny en assessor del General, surrogat en lloc del senyor abbat Palmerola per revocació de micer Nicasi Ripoll, qui abans ere estat surrogat en son lloc, és nul·la. Los quals foren los següents: micer Càncer, micer Montserrat Ramon, micer Christòfol Fumat y Desplà, micer Joan Baptista Gori, micer Francesc Aguiló, micer[a] ... Bertran, als quals foren enviats per ses senyorias memorials de dits dubtes en scrits, los quals se ajunctaren en la present casa aprés algunes vegades acerca dites coses y restaren de acord aportarien son vot en scrits.

Dit vot se liuraren los senyors deputats y no·l donaren.

En aquest die vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors don Joan de Lupià, mossèn Francesc Cornet y Raphael Cervera, ciutedà, los quals en effecte explicaren a ses senyorias, per part de dit bras, com tenie entès aquell bras que lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, estave arrestat en sa casa per orde de ses senyorias per haver fet dit don Joseph son offici opposant-se a d'algunes contrafaccions de constitucions y capítols de Cort fetes en son consistori, y com lo fisch sie molt privilegiat // 174*v* // y no·s puga proceir contra d'ell sinó ab gran causa e informació precedent. Per tant, supplican a ses senyorias li manen alsar dit arrest, que altrament no poden dexar de molestar y supplicar-ho a ses senyorias ab diverses embaxades venint-hy tot lo bras, y per dit effecte se legí la embaxada portaven. Fonc-los respost per ses senyorias que ells han proceït y proceexen ab dit negoci y en lo demés ab molta maduresa, y axí faran lo mateix de ací enllà.

a. ací *interlineat.*
b. dues coses *interlineat.*
c. y representant-li *interlineat.*
d. alterar-se *interlineat, damunt de* altarar *ratllat.*

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mms.

Dimecres, a XVIIII. Dit die féu relació en consistori Bernabé Ycart, porter de ses senyories, de com havie arrestat al noble don Josep Quintana, advocat fiscal, a pena de D lliures, sous[a], per orde de ses senyorias fins altrament que per ses senyorias fos ordenat. Y de aquest negoci y havien alguns papers, los quals feyen assí cosir. Més, per tenir-los ses senyorias y no haver-los restituhïts, no·y són encara, los quals papers són lo concell donà dies atràs lo advocat fiscal al procurador del General acerca la nominació de micer[b] Areny y revocació de micer [...] en lo offici de assessors y[c] la determinació de arrestar a dit don Josep per dit respecte y relasió féu Jaume Strada, notari, acerca dittes coses y altres. Lo del concell és atràs a 29 de novembre de dit any. Donà dit senyor fiscal del General n·i fasse còpia.

175r *Incipit* MDCVIII^O

Dimars, a XXV. Festa de la Nativitat del Senyor.

Dimecres, a XXVI. Festa de sant Steve.

175v Dijous, a XXVII. Festa de sant Joan.

Divendres, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

176r Janer MDCVIII.

Dimars, lo primer. Festa de la Circuncisió del Senyor.

176v Dilluns, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

Dimars, a VIII. En aquest die començaren los dies jurídics.

En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, de part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors March Lentes, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, y en effecte explicaren a ses senyorias, de part de dits concellers, supplicant-los alsassen lo arrest tenien posat al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, si bé creuen que han proceït ses senyorias madurament. Y que si apparrà a ses senyorias que ells se posen per medianers en dits negocis, ho faran de molt bona gana com han acostumat en altres occasions. E dits senyors deputats los respongueren en effecte que besan les mans a ses magnificències y mercès, e que ells han tractat dits negocis y los demés tenen a son càrrech ab molta maduresa, y axí se aportaran de ací enllà y tractaran aquell com a official que és dit don Joseph del General.

177r Dijous, a X. En aquest die los senyors deputats, lo real essent de altre parer y dissentint en açò per lo que avall se dirà aprés, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, manaren anar a casa de mossèn Jaume Elra, sobrecollidor del General, y allà a ont més convinga per lo exactor del General ab lo senyor veguer y altres officials d'esta casa per pèndrer los libres y scriptures de mossèn Jaume Elra, sobrecollidor, per negocis concernents al benefici del General y a la exacció dels drets d'ell, y aquells aportaren en la present casa per investigar la veritat del que cerquen en gran benefici del General.

E lo senyor deputat real dix que ell dissent que no·s faça dita execució contra de dit Jaume Elra, attès que no és debitor del General ni està obligat[a] per Francesch Naves en ningunes pecúnies, y axí dissent a dita apprehensió de libres y scriptures.

E los senyors[b] demés deputats y oïdors digueren y manaren que, no obstant dit contrari parer, se vaja a fer dita apprehensió.

E axí manaren tots ab conformitat se prenguen los //177v// libres, diners y papers de Francesch Naves, qui servie de sobrecollidor del General junctament ab mossèn[c] ... .

En aquest mateix die lo senyor Joan Baptista Cassador, exactor del General, féu relació en consistori com aquest migdie és anat en companyia del senyor Julià de Navell, regent la vegueria de Barcelona, y ab mossèn Pere Pau Besturs, ajudant ordinari de la scrivania major de la present casa, en casa mossèn Jaume Elra, sobrecollidor del General, conforme per ses senyorias li ere estat manat lo die present. Y allí han regonegut tots los libres y scriptures que han pogut trobar en dita sa casa, no dexant-hy cosa alguna. Y li ha demanat que·ls amostràs lo libre major y manual del any 1607, y ell ha respost que estave comptant ab don Joan de Vilanova y que no·ls tenie. Y dit exactor ha replicat a ont los tenie, y dit Elra dix que non tenia de ninguna manera més de un recort que li amostrà, lo qual és de poca consideració. Y yo li he dit com un home que feye negoci no tenie altre libre, y ell ha respost que ell havie molt temps que no feye negoci, que los senyors deputats lo havien impossibilitat. Y també continuant la re-

a. sense indicació de sous.
b. micer *interlineat.*
c. a continuació ratllat en lo.

a. a continuació repetit ni està obligat.
b. a continuació ratllat dep.
c. a continuació un espai en blanc fins a la fi de la línea.

gonexensa feyen en sa casa y en lo estudi d'ella havem regonegut los plecs de les lletres missives, y no trobant lo plech del any 1607, li ha dit a ont ere lo plech de dit any, y ell ha respost que no tenie ninguna letra per ço que ell no feye negoci com dit és. Y també se'n ha portat un libre de la botiga de Francesc Mercer y Francesc Naves.

En aquest die, després dinar, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors // 178r // don Alexandre de Lantorn, don Francisco de Erill, Francesc Cornet, don Miquel de Calders, Miquel d'Oms, Philip Sorribes, Bernat Romeu, Magí Grau, Raphael Cervera, y en effecte supplicaren a ses senyorias, per part del bras militar, lo següent:

«Lo bras militar, entenent que lo fisch no pot ser capturat ni arrestat per coses tocants a son offici ni per qualsevol scriptura que presente a ses senyorias, principalment representant-los contrafacció de constitucions y nul·litats se podrien fer en dit consistori, per ser aqueix son offici propi, y per altre capítol estiga disposat que no·s pot fer proceïment contra lo fiscal o altra persona alguna sinó rebuda primer informació instada per part o per fisch, sien servits ses senyorias manar alsar lo arrest al noble don Joseph Quintana, axí per dites raons, com per lo que, estant lo advocat fiscal arrestat, no·s pot fer negoci algú y ésser contra dites constitucions y capítols de Cort, que lo bras ho rebrà a mercè de ses senyorias».

178v E los senyors deputats en effecte respongueren que continuant la maduresa sempre en est consistori s'és acostumada usar en tots los proceïments, majorment ab los officials d'esta casa, y per ço digan de sa part als senyors del bras militar que, en lo negoci de don Joseph Quintana, se ha proceït ab molta maduresa y clemència y per molts differents causes y occasions de les que han referides per part de dit don Joseph.

179r Dimars, a XV. En aquest die[a], després dinar, mossèn Jaume Elra, mercader, sobrecollidor del General de la part de ponent, féu la relació següent en consistori dient:

«Molt il·lustres senyors.
Yo so anat en dezembre proppassat a col·lectar dues terças de dita col·lecta, ço és la de octubre, noembre y dezembre de 1606 y la de 1607, per orde de vostres senyorias, ab lo libre de la Creueta firmat en la forma acostumada, dels senyors deputats tots tres despedit, a 28 de noembre proppassat. Les quals terças sabia yo eren degudes al General, perquè d'elles no se havia dat orde per ses senyorias de col·lectarles. Y ab dit libre, me'n aní dreta via a Tarragona. Y arribat allí, no·y trobí a micer Gabriel Salvador, receptor del General, ab qui havia de conferir. Y per no trobar-lo, dexí dit en sa casa que yo me'n anava a Tortosa, y que al tornarme'n tingués prest libres y diners. Y de aquí passà a Tortosa y·m presentí en casa de mossèn Raphael Torres, receptor del General, y diguí-li que'm donàs los libres y diners de dues terças que anava a col·lectar. Y allí me'n tragué dos terças de sobre la taula que tenie en son poder. Y mirades aquelles, viu que no eren aquelles les que yo tenia en orde per col·lectar, y axí no les volguí. Y li diguí què havie fet les altres dos terçes sobredites, y·m respongué que les havie donades a mossèn Francesch Naves. Y yo li responguí com les havie donades, perquè los senyors deputats no·n sabien ninguna cosa y que, per descàrrec meu, que·u assentàs en lo libre de la Creueta // 179v // que yo aportava, y axí ho féu. Y d'aquí me'n torní en Tarragona y no·y trobí al dit Salvador[a] y lo envií a cercar. Y arribat que fonc, demaní les dites terças, y respongué lo mateix que dit Raphael Torres, dient que les havie donades a mossèn Naves. E yo le diguí com les havie donades, que los senyors deputats no·u sabien ni li havien donat tal orde y que haurie mal pagat. Y leshores yo posí la mà a la ploma y scriguí una letra als senyors deputats sota plec de Antoni Baldric, parayre, ab altre de dit Raphael Torres[b] que anave a dit Baldrich, en que li deye lo que ell y yo havíem passat, encarregant-li la donàs encontinent als senyors deputats, avisant-los de tot lo que havia succeït, la qual letra ere de 15 de dezembre proppassat. Y aguardí en Tarragona fins a la vigília de Nadal la resposta, y ab ella deye me avisassen si passarie avant o si me'n tornarie. Y vist que no tenie resposta, me'n torní per fer festes en casa. Y lo tauler de Vilanova me dix que li havie dat la terça de octubre, novembre y dezembre. Y lo de Tàrrega me ha dit lo tauler ací en Barcelona que li ha dat una de dites terças. Y en les demés col·lectes yo no·y sóc estat, perquè veya no avansava ninguna cosa, pus que les principals eren llevades. Y també volguí primer donar raó de tot a ses senyorias per pèndrer orde nou del faedor».

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general als senyors March Lentes y Joan Pla de Montornès, donzell, per representar-li en effecte y supplicar-lo sie servit de manar publicar y fer la

a. die *interlineat.*

a. *a continuació repetit* Salvador.
b. *a continuació ratllat* a dit.

causa de micer Hierònim de Lana, racional de la present casa, qui per certs negocis entenen està arrestat, attès la molta necessitat tenen d'ell y endemés ara per los arrendaments, lo qual ha ya molts dies està axí, a[a] alsar-li dit arrest, lo que rebran mercè.

E tornats en consistori, referiren com ells han representat a sa excel·lència en effecte lo que per ses senyorias los és estat ordenat, //180r// e que sa excel·lència los ha respost que ell ho farie mirar y procurarie de donar tot gust y contento als senyors deputats.

180v Dilluns, a XXI. En aquest die, després dinar, en consistori, lo senyor deputat real requirí a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, continuàs lo següent, y és que en consistori, en presència dels senyors condeputats seus y oïdors de comptes, dix a dits senyors deputats y oïdors qui havie fet capturar a mossèn Jaume Elra, sobrecollidor del General, lo qual ha entès està vuy en la presó de la present casa detingut, y s·i estave per deliberació de consitori. E los senyors deputats ecclesiàstic y militar respongueren que per orde de ells dos lo havien fet pèndrer, y les causes per les quals lo han fet pendre y capturar per lo veguer de Barcelona les deduiran aprés largament quant serà necessari.

E encontinent, lo senyor deputat real dix e requerí a mossèn Hierònim de Lana, racional de la present casa, present en consistori, que faça relació y digue si dit Jaume Elra està carregat en los libres de Vàlues del Racional y en quant està carregat. E lo dit racional responent dix que ell ha regonegut lo llibre de Vàlues y que no trobe que dega res en dit libre, e axí no sab que dega res. E lo dit senyor deputat real dix que attès que per dita relació de dit racional dit Jaume Elra, sobrecollidor del General, no consta que dega res al dit General ni que estiga obligat per Francesc Naves, no ha consentit ni consent que dit Jaume Elra estiga capturat ni que fos //181r// capturat. Presents en açò per testimonis los magnífics assessors y advocat fiscal del General y dit racional.

Divendres, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau, apòstol.

181v Dimars, a XXVIIII. En aquest die los senyors deputats ecclesiàstic y militar han manat capturar. Sie insertada u cosida[b].

a. a continuació ratllat axí.
b. a continuació una relació i un memorial, transcrits a l'Apèndix 9, pág. 890.

Diumenge, a III. En aquest die se féu en lo Born lo tornex de la confraria de sant Jordi en la forma acostumada, y de matí se féu lo offici en la present casa.

Dimars, a V. En aquest die lo senyor deputat real presentà en consistori als senyors deputats ecclesiàstic y militar la scriptura següent, y a altra jornada de paraula y en scrits etcètera. Sie cosida.

182v Divendres, a VIII. En aquest die, després dinar, los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats, en son consistori, lo memorial de les col·lectes resten a col·lectar conforme estarà ací cosit, dient-los sien servits de fer col·lectar y executar aquell. E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que ell està prest y apparellat en fer-ho.

E los senyors deputats militars y real diuen y responen que se aturen lo temps de dret per a respondre e que·ls sie dada còpia, y no·ls carrega lo temps fins los sie dada dita còpia. La qual còpia los fonc donada lo sendemà en consistori[a].

183r Diumenge, a X. En aquest die se féu joch de canyes [...] y feta fèria en lo Born, anaren-hy los senyors deputats, que segueren en ses sòlites finestres.

Dimars, a XII. Festa de santa Eulàlia, verge y màrtir.

184r Dijous, a XXI. En aquest die, després dinar, lo senyor Luís de Lobera, deputat real, en consistori de dits senyors deputats, essent allí presents los senyors deputats ecclesiàstic y militar e los senyors oïdors de comptes ecclesiàstic y militar, y en presència dels devall scrits, lo senyor oïdor real absent del consitori y casa de la Deputació, requerí a mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà maior de dit General, legís y continuàs la scriptura devall scrita que per dit senyor deputat real me fonch allí donada, y de aquella ne llevàs acte públic. Y açò aprés de legida una supplicació presentada en dit consistori per part de mossèn Jaume Elra, sobrecollidor del General, y de la decretació o resposta feta per tots los dits senyors deputats y oïdors al peu d'ella, còpia de la qual serà aprés ací cosida. La qual scriptura és del tenor següent:

184v «Per lo capítol 5 del nou redrés» etcètera. Sie

a. a continuació una relació i una resposta, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 891-892.

cosida. Oïda la dita scriptura los senyors deputats ecclesiàstic y militar digueren que se'ls fos dada còpia d'ella per poder respòndrer, y que se aturaven lo temps de la constitució per a respòndrer, e que no·ls corregués dit temps fins se'ls liure dita còpia.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix «yo no·l é fet posar en presó ni he sabut res en sa captura ni se dege ninguna cosa de present. Y axí dic y so de parer que dit Elra no sie detingut en les presons, y si alguna cosa constarà que dega o tindrà algunes culpas que sie procert contra d'ell civil o criminalment, conforme de raó o justícia». Present en dites coses per testimonis Jaume Mall y Francesc Besturs, porters de ses senyorias[a].

187r Dilluns, a XXV. Festa de sant Mathià, apòstol. Per ésser any de bisest.

Dimecres, a XXVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats ecclesiàstic y militar donaren en consistori la scriptura y resposta devall scrita, la qual de manament de ses senyorias fonc allí legida per lo scrivà maior del General. La qual és del tenor següent: «Responent los senyors deputats eclesiàstic y militar a la supplicació» et cètera. Sie cosida ab les demés[b] acerca de dits negocis.

187v Mars MDCVIII

Disabte, lo primer. En aquest die, de matí, lo senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, presentà en consistori la scriptura e resposta devall scrita, la qual fonc legida en dit consistori en presència dels senyors deputats y oïdors, lo senyor oïdor real absent del consistori y casa de la Deputació, en presència dels testimonis devall scrits. La qual és del thenor següent: «Responent lo advocat fiscal» etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

E los magnífics assessors respongueren dient que·ls aporten los actes, que ells estan promptes en fer justícia. Presents per testimonis Pere Moreig, mercader, y Joan Mall, porter de ses senyorias.

Dimars, a IIII. En aquest die, de matí, mossèn Joan Antic Martí, notari, com a procurador de mossèn Jaume Elra,[c] // 188r // sobrecollidor del General, presentà en consistori de ses senyorias, lo senyor oïdor real absent de dit consistori y casa, la supplicació devall scrita, la qual fonc legida allí encontinent de manament de ses senyorias. Que és del tenor següent:

«Molt il·lustres senyors:
Jaume Elra» etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

E aprés de legida dita supplicació y haver respost a ella com dit és, lo senyor deputat real dix y requerí a mi, dit y devall scrit notari y scrivà maior de dit General, legís y continuàs la scriptura devall scrita. Y aquella dix nottificave als magnífichs assessors y advocat fiscal allí presents per a que li diguen y aconsellen lo que deu fer acerca d'estes coses, la qual scriptura fou encontinent legida en dit consistori per mi dit scrivà maior y és del tenor següent:

«Lo senyor deputat real» etcètera. Sie insertada segons és ací cosida.

E los magnífics assessors allí presents respongueren dient que ells estaven promptes y apparellats en fer justícia.

E lo senyor advocat fiscal dix que·s remet a la scriptura per ell donada al primer del corrent mes.

Encontinent los dits seyors deputats y oïdors manaren a mi, dit scrivà maior, done còpia de dites scriptures al procurador del General per a que aporte aquelles a dits magnífics assessors y advocat fiscal.

En aprés, a sis de dit mes, foren donades dites còpies a dits assessors y advocat fiscal[a].

190r Dimars, a XI. En aquest die, de matí, los senyors deputats ecclesiàstic y militar presentaren en consistori, absent d'ell lo senyor oïdor real y de la present casa, en presència dels magnífichs assessors, advocat fiscal y procurador fiscal y de Bernabé Icart, porter de ses senyorias, y de Francesc Estopinyà, sabater, les escriptures devall scrites, requirint a mi, Pere Pau Vidal, notari y escrivà major de dit General, legís allí aquelles y d'elles ne lliure acte. Les quals foren allí encontinent legides per mi, dit notari y scrivà major, y són del tenor següent. Les quals són ací cosides.

E aprés de legides ditas scripturas lo senyor deputat real y procurador fiscal digueren que se'ls donàs còpia d'elles y se ature lo temps de la constitució per a respòndrer. Lo qual temps

a. a continuació una lletra, dos memorials i una resposta, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 892-893.
b. a continuació ratllat de dit dia.
c. a continuació una resposta, transcrita a l'Apèndix 9, págs. 894.

a. a continuació tres respostes, un memorial i una suplicació, transcrits a l'Apèndix 9, págs. 894-896.

no·ls correga fins los sie dada dita còpia. Presents en dites coses los sobredits senyors y testimonis.

En aprés, a XIII de dit mes y any, foren dades còpies de dites scriptures per dit scrivà maior a dits deputat real y procurador fiscal.

Són les respostes de dit procurador fiscal y advocat fiscal assí cosides fetes a 13 y a 20 de dit.

190*v* Dimecres, a XII. Festa de sant Gregori, Papa.

Dijous, a XIII. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori los reverents prior y sotsprior del monastir de Santa Catherina de la present ciutat, ab alguns frares del dit monastir en sa companyia. Y arribats en consistori digueren y representaren a ses senyorias, de part de dit convent, com havien tractat de transladar lo cos y relíquia del gloriós pare sant Ramon de Penyafort del lloc a la capella nova li han feta. Y per dit effecte, com és de rahó se ha de celebrar lo die y professó de dita translació ab gran solemnitat, y serie molt alt propòsit sie en lo mes de maig primer vinent axí per lo de les flors temps opportú, y altrament y per haver-se de trobar ací en dit temps tots los bisbes per la consecració del senyor bisbe de Mallorca. Y axí supplicaren a ses senyorias sien servits solemnizar dita festa ab les demonstracions de alegria, axí espirituals com corporals, com bé tenen acostumat, aprovessen particularment la jornada que'ls estarà bé per dita festa.

Als quals fonc respost per ses senyorias en effecte que ho mirarien y tractarien.

191*r* Divendres, XIIII. En aquest die, de matí, vingueren ab embaixada, per part dels magnífics concellers de la present ciutat, los senyors Jaume de Aguilar y Joseph de Bellafilla, donzells, y en effecte explicaren a ses senyorias, de part de dits senyors concellers y Consell de Cent de dita ciutat, com lo die de hair s'ere resolt en dit Consell de que·s fes la transladació del cors y relíquies del gloriós sant Ramon de Penyafort del lloc està vuy a la capella nova se ha feta. Y açò la tercera dominica de maig primer vinent, que comptàvem a 18 de dit mes, per ser dit die molt acomodat per moltes causes. Y altrament y per dit effecte havien resolt se fessen la professó y festes molt solemnes, axí spirituals com temporals, en honor de dit y alimàries conforme se feren en lo any 1601, com vingué la nova de sa canonització, y maiors si·s poran fer, com és de raó. Y axí, per part de dits senyors concellers y Consell de Cent, se supplica a dits senyors deputats sien servits de acudir y assistir a dita festa y fer les demonstracions de contento y regosijos, axí spirituals com temporals, com bé tenen acostumat y un tan gran sant natural de aquest Principat mereix a glòria de Nostre Senyor Déu y de dit sant y honor de nostra nació. Y també referiren en consistori, per part de dits magnífics concellers, com acceptaven la offerta dels forçats per lo adobar lo moll, com per ses senyorias los és estat offert. E que ells farien per sa part lo que tocarà a ells.

Fonc-los respost per ses senyorias en effecte que besaven les mans de vostres ses magnificències y que ells per sa part, usant de la bona correspondència s'és tinguda sempre en estes cases, faran lo que tocaran a ells, com bé és acostumat, y que ací·s tractarà lo faedor.

191*v* Disabte, a XV. Festa de santa Madrona.

Dilluns, a XVII. En aquest die, després dinar, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Francesc de Erill, Joseph de Bellafilla, lo doctor Vicens Castelló, ciutedà, los quals en effecte representaren a ses senyorias, de part de dit bras, com per part del prior y convent del monastir de predicadors de la present ciutat y dels magnífics concellers y Consell de Cent d'esta ciutat los ere fet a saber la transladació ere resolta fer del cos del gloriós sant Ramon de Penyafort per als 18 de maig primer vinent, per ser lo temps còmmodo y molt al propòsit. Y axí suppliquen a ses senyorias de part de dit bras sien servits ses senyorias de fer les demonstracions // 192*r* // de festes y regosijos, axí spirituals com temporals, per honor de un tan gran sant, com bé té aquesta casa acostumat fer, perquè entesa la resolució pendrà aquest consistori aquell bras farà també lo que tocarà a ell, com bé té acostumat.

E los dits senyors deputats los respongueren en effecte que ells tractarien dits negocis y farien lo que tocarie adaquest consistori ab paraules de compliment.

E après que se'n foren anats dits embaixadors, los dits senyors deputats y oïdors tractant acerca de dites coses, feren elecció y nominació de les persones eletes devall scrites per tractar ab elles de dites coses y pèndrer concell, y aquelles manaren convidar per los porters de la present casa per a demà, després dinar, a les tres hores. Que són les següents, continuades a la jornada següent.

Dimars, a XVIII. Elets[a] per la festa de sant Ramon. En aquest die, després dinar, los senyors

a. Elets per la festa de sant Ramón *interlineat al marge esquerre*.

[1608] deputats y oïdors de comptes, lo real absent del consistori y casa de la Deputació, e persones eletes devall scrites dels tres staments ajustades en la sala gran dels Reys de la present casa, en que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, abbat de sant Cugat, // 192v // ardiaca Pere Astor, ardiaca Paulo Pla, canonge Busquets, canonge Serrià, canonge Dalmau, canonge Peguera, canonges de la Seu de Barcelona. Per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lentorn, don Guillem Ivorra, don Francisco de Erill, don Joan de Lupià, Jaume de Aguilar, March Lentes, senyor de sant Jordi, Joseph de Bellafilla, Luís Cassador. Per lo real, los senyors Raphael Cervera, micer Vicens Castelló, Francesc Bru, Bertran Desvalls, ciutedans de Barcelona, Joan Coronat, Francesc Trinyac, burgesos de Perpinyà.

193r Als quals fonc proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte lo següent:

«Proposició.
Per part dels senyors concellers y Consell de Cent, bras militar, y dels prior y convent del monastir dels pares predicadors d'esta ciutat nos és estat representat y fet a saber ab diverses embaixades la transladació se ha de fer dels ossos y relíquies del gloriós pare sant Ramon de Penyafort, del loch ont està vuy a la capella nova molt sumptuossa se li és feta en dita iglésia, y lo die de dita transladació, que serà a 18 de maig primervinent y del present any, y com dita festa se ha de solemnitzar moltíssim axí ab una professó molt solemne conforme se féu per la canonització de dit gloriós sant y ab altres festes, alimàries y regosijos, axí spirituals com temporals, que per al dit die estant preparant-se assenyaladament per la dita ciutat y altres tribunals d'ella. Exortant y supplicant-nos ab moltes veres façam lo mateix, com bé tenim acostumat fer en honor de dit gloriós sant, per ser natural de aquest Principat y ses festes tant alabades per tot lo món, e canonitzat en nostres temps, y les mercès y grans miracles que per sa intercessió se són vists y rebuts. E axí[a], atteses les dites coses, desijant nosaltres acertar en lo que tant nos toca al honor de dit sant y del Principat, axí per ésser de dit Principat com dit és y estar los óssos y relíquies d'ell a protecció nostra y tenir aquest consistori la custòdia d'ell, per tenir una clau de la tomba està dit sant, us supplicam a vostres senyories y mercès sien servits de aconsellarnos lo que degam fer acerca de dites coses al servey de Déu y de dit sant, honra y reputació del Principat y d'esta casa com en altres occasions és acostumat».

E axí mateix foren encontinent allí legides, de orde y manament dels senyors deputats, per dit scrivà major, lo memorial de les festes, alimàries y altres coses se feren en // 193v // dites festes de la canonització de dit gloriós sant, conforme estan continuades en libre de Deliberacions, trienni 1599, del mes de maig de 1601, com allí appar.

Entesa la dita proposició per los senyors de dita congregació, e aprés de haver tractat dits negocis entre si y discutit aquells ab molta maduresa y consideració, e après de haver votat tots y dits son parer, la maior part de dita congregació y quasi tots, sens haver-hy vot contrari de ningú de dita congregació dels devall scrits, foren de parer y aconsellaren als senyors deputats lo següent, ço és, que attesa la dita proposició y vists y oïts los dits exemplars y considerant la obligació té gran aquesta casa, molt major que may, en festejar y honrar a dit gloriós sant Ramon y dita festa per tenir vuy una de les claus de la caxa on estan los ossos de dit gloriós sant, y axí ésser protectors los senyors deputats de dites relíquies, y ésser lo sant cathalà y de gran devoció y veneració, y de dita transladació ne ha de restar memòria perpètua axí en la Iglésia com per tot lo món, y axí per dites raons y moltes altres que allí se discursaren largament, aconsellen a ses senyorias y són de parer que·s face tot conforme se féu per la canonització del dit gloriós sant Ramon. Y més si[a] més serà possible fer-se. Y per ço sien anomenades algunes persones ab poc número per concertar y apunctar dits negocis e que procuren de concertar lo del lloc per poder-hy anar los senyors deputats a la iglésia y professó, e que reste allí en la capella alguna memòria perpètua d'esta casa, per tenir-hy una de les tres claus lo consistori de la casa de la Diputació en honor de dit sant y del Principat.

193 bis E aprés de dits vots y parers los senyors de dita congregació se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament, dient los senyors deputats com demà anomenarien algunes persones de dita congregació per apunctar y concertar dites coses conforme dit consell, e que·ls fecen mercè de acudir quan los cridarien.

Dimecres, a XVIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats anomenaren les persones devall scrites inseguint lo vot de les persones eletes del die de haïr per tractar, apunctar y con-

a. *a continuació ratllat* desijant.

a. *a continuació ratllat* menester.

certar los negocis de dites festes y professó com allí està contengut. E foren anomenats los senyors devall scrits de dita congregació, ço és: lo reverendíssim bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, abbat de sant Cugat, don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lantorn, don Francesc de Lupià, Raphael Cervera, Bertran Desvalls, Francesc Trinyach.

Los quals manaren convidar per a demà, després dinar, a les tres hores.

193 *bis* Dijous, a XX. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo senyor oïdor real absent del consistori, e persones devall scrites nomenades y cridades per ses senyorias, convocades a 18 del corrent mes per les persones eletes, continuat en dietari corrent, acerca de les festes axí spirituals com temporals faedores per la transladació del gloriós sant Ramon de Penyafort, e segons lo consell de dites persones, en que foren los següents: lo reverendíssim bisbe de Barcelona, abbat de sant Cugat, don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lantorn, don Joan de Lupià, Raphael Cervera, Bertran Dezvalls, ciutadans de Barcelona, y Francesch Trinyach, burgès de Perpinyà. Als quals, aprés de haber-los fet legir lo consell de dites persones eletes de la sobredita congregació y lo que·s féu en l'any 1601, quant vingué la nova de dita canonització y altres exemplars en altres casos semblants, aconsellaren en effecte a dits senyors deputats y oïdors de comptes com lo consell y parer de dites persones eletes ere molt al propòsit. Y axí se podie executar o deliberar per ses senyories per ara particularment en lo temporal per tenir temps de prevenir-se les coses necessàries per dites festes, conforme se féu en dit any 1601. Y millor // 194*r* // si millor se porà fer com en dit consell se diu. E que per concertar lo dels llochs per anar los senyors deputats a la professó y a la iglésia de santa Catherina que los senyors deputats poran anomenar una persona o dues per tractar-ho, axí ab lo excel·lentíssim lochtinent general com ab los demés convinga.

E axí, dits senyors deputats y oïdors encontinent, per execució de dit consell, anomenaren als dits senyors don Joan Burguès y de So, don Alexandre de Lantorn, per vèurer y apunctar com dit és lo de dits llochs, los quals facen relació del que entendran se porà fer y facen relació primer del que havian tractat sens clòurer res.

194*v* Dilluns, a XXIIII. En aquest dia dexà de venir en consistori lo senyor deputat real per indisposició, y los següents.

Dimars, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

195*r* Disabte, a XXVIIII. En aquest die se deliberaren fer les alimàries y festes temporals per la transladació de sant Ramon, com en libre de Deliberacions, y enviàs a dir al bras militar per don Joan Burguès y de So y don Alexandre de Lantorn.

Diumenge, a XXX. En aquest die, diumenge de Rams, entren los feriats de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XXXI. En aquest die, després dinar, lo senyor deputat militar, per orde del consistori junctà en la present casa los cavallers confrares de la confraria de sant Jordi, per fer-los a saber la deliberació de les festes de sant Ramon deliberades a 29 del corrent.

195*v* Abril MDCVIII

Dimecres, a II. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat real, qui havie dies no·y ere estat per sa indisposició.

Dijous, a III. En aquest die partiren dos correus per lo General, lo hu per mar l'altre per terra, ab los despaigs de sa magestat per fer venir les tres galeres de Nàpols y Sicília per lo General. Partí de matí com ab lo despaig y deliberació del die de haïr.

196*r* Diumenge, a VI. Festa de Pascha de Resurrecció del Senyor.

Dilluns, a VII. Segona Festa.

Dimars, a VIII. Tercera Festa.

196*v* Dilluns, a XIIII. En aquest die, de matí, vingué en consistori mossèn Gabriel Olzina, cavaller secretari del excel·lentíssim duc de Monteleón, lochtinent general de sa magestat en est Principat, y en effecte explicà a ses senyories de part de sa magestat com sa excel·lència, zelós del benefici del present // 197*r* // Principat y habitants en ell, y desijant fer mercè a est consistori com ab moltes occasions han pogut vèurer ha sempre procurat, en quant li és possible, lo benefici de aquest Principat y habitants en ell, y axí ha rebut una carta de sa magestat en resposta de la que sa excel·lència havie scrit diverses vegades per lo del escusadó, com per los senyors deputats li és estat tant encarregat y per la província, ab la qual resposta se veu com dit negoci està molt ben assentat tot en favor del consistori y de la província. La original de la qual carta fonch legida

en consistori y aquella copiada per lo scrivà maior de la present casa, la qual serà ací insertada.

Entesa dita carta per dits senyors, digueren a dit secretari que de part de ses senyories besan les mans de sa excel·lència per la mercè feye y per la bona intercessió, e que no speraven menys de sa excel·lència, com ab altres occasions havien ben vist y experimentat. Y axí restan molt agraïts de tanta mercè, offerint-se en tota occasió que sie de son servey fer lo mateix en quant los sie possible, la qual carta és del tenor següent:

El rey.
Ilustre duque, primo nuestro, lugarteniente y capitán general, he recebido vuestra carta de 20 de ffebrero próximo passado con los papeles que embiais acerca de las diligencias que haveis hecho para que essa província de Tarragona augmentase sobre las siete mil libras que ha pagado hasta haora en cada año por el escusado en los quinquennios passados, y entendido las razones de tanta consideración que hay para no tratar d'este augmento si no // 197v // continuar con la concordia acostumbrada como a vos también os paresce, y se me ha supplicado por vuestra parte y la suya. He tenido por bien de condescender en ello y encargaros y mandaros, como lo hago, que en conformidad de lo que hasta aquí se ha hecho se firme en mi real nombre la concordia del subsidio y escusado para este nuevo quinquennio en virtud de los poderes que teneis míos sin innovar cosa alguna, significando de estimar siempre en lo que es razón el buen zelo con que me sirven. Dada en san Lorenço a 6 de abril 1608.
Yo el rey.

Vidit Clavero, regens. Vidit Philippus Tallada, regens. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Joseph Sabater, regens. Vidit Gassol, protonotarius.

En aquest mateix die reberen los senyors deputats les cartas de sa magestat per lo de les tres galeres de Nàpols y Sicília, les quals són continuades com en libre de Letres de Reis.

En aquest die, després dinar, los senyors diputats y oïdors de comptes del General, tractant acerca de les coses devall scrites per lo dels sobrecollidors del General y col·lectar los dèbits de dites col·lectes, feren los vots següents. E començant de votar lo senyor deputat ecclesiàstic dix que attès mossèn Miquel Orpí, notari sobrecollidor del General de la part de levant, està impedit y arrestat en Barcelona // 198r // per provisió feta de consell dels magnífichs assessors, en la enquesta criminal contra d'ell feta a instància del procurador fiscal, y altrament per lo que ya tenie deduït en ses scriptures a 27 de febrer proppassat, continuades en Dietari, diu y és de vot y parer que sie anumerada persona per anar a la dita col·lecta durant lo impediment de dit Miquel Orpí, y així mateix és de parer sie anomenada persona per anar a col·lectar la collecta de ponent durant lo impediment de mossèn Jaume Elra, sobrecollidor de dit General, attès està pres y detingut en los càrcers de la present casa per dèbits del General, y altrament com ab dits sos vots sobredits havie representat y deduït.

E lo senyor diputat militar diu que és del mateix parer del dit senyor diputat ecclesiàstic, com ja tenie dit ab sa scriptura a 27 de febrer proppassat, continuada en dietari corrent, y referint-se en aquella.

E lo senyor diputat real dix que pus los magnífics assessors del General han declarat que mossèn Miquel Orpí, sobrecollidor del General, té impediment de no haver de anar a col·lectar, és de vot y parer que se anomene persona per anar a col·lectar sa col·lecta de levant. Y en lo que té respecte de Jaume Elra, sobrecollidor de la part de ponent, dix que sempre y quant se haja declarat haver-hy just impediment en la causa de dit Elra que ell donarà son vot.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que en lo que té respecte al que dit Orpí que és del parer dels dits senyors diputats; y en lo que té respecte al de dit Elra, sobrecollidor de ponent, attès que·y ha precissa necessitat de anar a sobrecol·lectar per dèurer-se fins al die present vuyt terces, és de parer que s·i envie persona per a sobrecol·lectar, sens emperó prejudici y approbació de la captura de dit Jaume Elra ni de les coses deppendents y emergents de aquells.

198v E lo senyor oïdor militar dix que és del mateix parer del senyor oïdor ecclesiàstich.

E lo senyor oïdor real dix que és del mateix parer del senyor oïdor ecclesiàstic.

E axí encontinent los dits senyors deputats y oïdors de comptes, per execució de dits vots, tots concordes anomenaren a mossèn Francesc de Plou, cavaller, absent en açò, per a sobrecol·lectar la dita col·lecta de levant durant tot lo impediment de dit Miquel Orpí axí tot lo degut com devedor prestada primer per ell *idonea caucio,* com és acostumat.

E així mateix los senyors diputats y oïdors, lo senyor deputat real essent de altre parer com dalt té ya dit, e los senyors oïdors de comptes,

ab les dites protestacions y salvetats, anomenaren don Henrich Amat de Palou, donzell, absent, per a sobrecol·lectar de la dita col·lecta de ponent durant lo impediment de dit Jaume Elra, axí tot lo degut com devedor prestada primer per ell *idonea caucio,* com és acostumat.

Dimecres, a XVI. En aquest die matí vingueren en embaixada per part del bras militar los senyors don Guillem Ivorra, March Llentes, // 199*r* // donzell, y Raphael Llaudes, ciutedà, los quals en effecte explicaren a ses senyories la quexa que tenia de part de don Alonso de Cruïllas, abat de Vallbona, acerca dels beneficis, officialats y dignitats ecclesiàsticas que lo reverendíssim bisbe de Gerona de cada die anave proveint a persones extràneas y no naturals de aquest Principat, contrafent a diverses constitucions de Cathalunya y axí supplicaven a ses senyories que com a conservadors de dites constitucions se opposen a la[a] contrafacció d'elles fent observar aquella com bé tenen acostumat.

Als quals fonch respost per sas senyories en effecte y donada llarga rahó de les diligències que fins assí han fetas y estant fent en dits negocis axí en Roma com en altres parts y aquell està com és vuy als magnífichs assessors de la present casa per a què·ls aconsellen lo que poden·y dehuen fer acerca ditas coses y així continuaran ses diligències en quant los sia possible.

Divendres, XVIII. En aquest die féu relació en consistori Francesc Besturs, porter de ses senyories, com té arrestat per orde de la maior part del consistori // 199*v* // per tota la present ciutat a pena de mil ducats a mossèn Raphael Gelient, mercader de Perpinyà, fins tinga altre orde del consistori.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo real absent, anaren consistorialment ab la forma acostumada ab las massas grans y acompanyament al palau del excel·lentíssim lochtinent general. Y arribats allí ab la sòlita cortesia feren les degudes gràcies y la mercè los havia feta y a tot lo Principat y província de Tarragona acerca del excusadó y de la bona resolució que sa magestat per son medi, favor y intercessió ha pres dits negocis, com apar altres cartas continuadas atràs a XIIII del corrent, de lo que·n restan molt agrahïts y obligats y ab altres paraules de grans compliments. Als quals fonch respòs per dit excellentíssim lochtinent general ab paraules de grans compliments y voluntat, offerint-els molt prompte en tota occasió com sempre ha desijat y desije en quant li sia possible.

200*r* Dilluns, XXI. En aquest die, després dinar, los senyors diputats y oïdors, lo real absent de la present casa, ajustats en lo consistori vell del quern de la present casa, en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, ardiacha Stor, canonge Paguera, canonge Busquets. Per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Guillem Ivorra, don Alexandre Alentorn, Jaume de Aguilar, Joseph de Bellafilla, Miquel d'Oms, don Francisco de Arill, // 200*v* // Henrich Amat de Palou, March Llentas, Lluís Cassador. Per lo real, los senyors: Raphael Servera, ciutedà de Barcelona, Joan Coronat, Fransesch Trinyach, burgesos de Perpinyà.

Als quals en effecte fonch proposat per dits senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, y donant rahó de les diverses embaixades, tractes y rahonaments que en los dies passats y present mes se són tinguts, axí ab sa excel·lència com ab los magnífichs consellers d'esta ciutat y altres, acerca del lloch competent adaquest consistori per anar[a] a la professó del gloriós sant Ramon y los llochs y asientos que en ella s·i troben, y també algunes difficultats·y ocorren acerca dites coses.

E aprés de haver votat tots y dits sos parers, discorrent dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congragació aconsellà a ses senyories que ses senyories fassen tornar resposta als senyors consellers dientlos que sempre y quant als senyors deputats y oïdors se'ls donarà la part squerra del // 201*r* // excel·lentíssim lochtinent general y del Consell Real, fent dit lochtinent general y son consell una filera a la part dreta y anant al cap d'ella dit senyor virey, y no altrament, dits senyors deputats aniran en la professó, altrament per no trobar-se altre lloch convenient a dits càrrechs no entenent anar-hi.

E encontinent los dits senyors deputats anomenaren per fer dita embaixada als senyors don Joan Burguès y de So y don Alexandre del Antorn.

E fet òlim los dits senyors de ditta congregació se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

Dimars, XXII. Vigília de sant Jordi. En aquest die se feren les primeres vespres en la capella

a. a continuació ratllat observan.

a. a continuació repetit anar.

[1608]

nova gran de la present casa, ab molta música y càntics. Foren-hy los magnífichs consellers y comte de Perelada e moltes persones de tots staments foren convidats. Al dematí, com és acostumat.

Dimecres, XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die fonch feta festa molt solemna en dita casa y capella gran, fonch-hy lo excel·lentíssim lochtinent general, consellers // 201*v* // y molts ecclesiàstichs titulars e cavallers y dames y molta altra gent. Digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona don Raphael de Rovirola e féu lo sermó lo doctor Ramon, ab gran aplauso y satisfacció de tots los qui lo ohïren. Al venir y tornar se'n foren rebuts y acompanyats com se acostuma. Lo després dinar y agué axí mateix solemnes vespres y per tota la casa gran música.

Dijous, XXIIII. En aquest die se féu en dita capella nova y celebrà lo aniversari son acostumat per les ànimes dels deputats, officials y confrares de sant Jordi, ab sermó predicay lo ministre de la Sanctíssima Trinitat, y agué·y molta gent.

Dit die vingueren ab embaixada, per part del bras militar, lo senyor don Gispert de Guimerà y Pere Pau de Belloch, donzell,y en effecte explicaren a ses senyories les diligències havia fetas y ha anat fent aquell bras en procurar que ses senyories tinguen en la professó de sant Ramon son degut loch y assiento, exortant-los fassen lo mateix, perquè altrament los de dit bras hauri-en de dexar de anar-hi, no tenint dits senyors deputats llochs desents[a].

Als quals fonch respost per ses senyories ab paraules de molt agrahïment, donant-los rahó del que havian de fer en dites coses y anaven fent[b].

202*r* Divendres, XXV. Festa de sant March, evangelista.

Diuenge, XXVII. En aquest die se féu en lo Born la justa de la confraria de sant Jordi en la forma acostumada. Foren-hi lo senyor llochtinent general, concellers y demés tribunals. De matí se féu, com sol, l'offici en la casa.

Dilluns, XXVIII. En aquest die, de matí, lo senyor deputat real presentà en consistori als senyors condeputats seus y oïdors de comptes la scriptura següent: «Si bé del thenor de la scriptura» etcètera. *Inseratur ut in papiro hic cosito.*

a. a continuació ratllat y altrament.
b. a continuació una resposta, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 897.

E aprés de llegida per lo scrivà major de dit General dita scriptura en consistori los senyors deputats y oïdors respongueren que se'ls done còpia de dites scriptures, atturant-se lo temps de la constitució, per a respòndrer, lo qual no·ls correga fins que tinguen dites còpies. E lo mateix // 202*v* // lo advocat y procurador fiscal presents en consistori. Y en dites coses presents per testimonis Bernabé Icart y Francesch Besturs, porters de ses senyories.

En aprés, a 29 de dit mes y any, foren donades dites còpies a dits senyors les demanaven per dit son scrivà major.

A VI de maig de dit any la resposta de dit oïdor fiscal.

Dimars, XXVIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats e oïdors, a petició de micer Francesc Descamps, assessor de dit General, anomenaren als magnífics micer Jaume Areny, Francesch Aguiló[a], Pau Benet Cabrer y Joan Baptista Gori, doctor en drets, per aconsellar junctament ab dit assessor lo fahedor acerca y per reparo dels agravis insta don Alonso de Cruïlles causats per lo reverendíssim bisbe de Gerona, com appar atràs en lo present libre y present mes.

Dimecres, XXX. En aquest die, de matí, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors: don Gispert de Guimerà, don Pedro de Pinós, don Miquel Calders, Francesch Cornet, cavaller, // 203*r* // Joan Christòfol de Guimerà, donzell, Mathià Vilar, ciutedà de Barcelona.

Los quals en effecte explicaren a ses senyories y feyen a saber de part de dit bras militar les diligències feye y havie[b] determinat fer dit bras perquè dits senyors deputats y oïdors vayen a la professó de sant Ramon y tinguen a la iglésia son lloc condesent, conforme requereixen sos càrrechs, fent a saber a ses senyories com ells, per part de dit bras, havian de anar als magnífichs consellers de la present ciutat y al senyor bisbe de Barcelona, y que si accars no se'ls dóna lloch competent, com és just, suppliquen a ses senyories que no donen la clau del cors del gloriós sant, puix la tenen tant justament y jurídicament y està dit sant cors a protecció sua; que aquell bras estarà sempre y està molt esvellat y prompte en feriar a ses senyories com és de rahó, perquè no anant-hi ses senyories, dit bras y los particulars d'ell hauran també de dexar de anar-hi.

a. a continuació ratllat Pere.
b. a continuació ratllat fet.

Fonch-los respost per dits senyors deputats en effecte que agraexen molt a dits senyors ses bons officis y cuydado e que ells junctaran les persones eletes y tornaran resposta.

203v Maig MDCVIII

Dijous, lo primer. Festa dels apòstols sant Phelip y sant Jaume.

Divendres, a II. En aquest die, després dinar, foren juntades les persones eletes devall scritas elegidas per ses senyorias dias fa per los negocis concorrents de les festes y professó del gloriós sant Ramón. En que foren les següents, ajuntades en la sala gran dels Reis, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abat de Sant Colgat, abat de Ripoll, canonge Sarrià, canonge Paguera, canonge Dalmau. Per lo militar: don Joan Burguès y de So, don Alexandre del Antorn, // 204r // Jaume Aguilar, March Lentes, Joseph Bellafilla, Miquel d'Oms, don Joan de Llupià. Per lo real: Raphael Cervera, Francesch Trinyach, mossèn Castelló, ciutedà, Bertran Desvalls, als quals en effecte fonch proposat per ses senyories, y dada llarga rahó de les embaixadas havien tingudes, axí de la ciutat com del bras militar, y dels tractes havien passat acerca dels negocis concorrents del lloch an de anar ses senyories y lo bras militar en la professó del gloriós sant Ramon.

E aprés de haver votat tots y dit son parer la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories que, // 204v // per més acertar lo fahedor y ab major consell, que·s juncten les persones dels tres staments y allí se'ls do rahó de dites coses, perquè ab son consell pugan millor assertar lo fahedor al servey de Déu, benefici y honrra del present consistori y del Principat. Y fet assò se despediren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

En aquest mateix die, per execució de dit consell, fonch deliberada per ses senyories y feta fer crida de brassos ab la forma acostumada per a demà després dinar, a les deu hores, y fonch dat orde al síndich convidàs per dit effecte al reverendíssim bisbe de Barcelona, conseller en cap y als demés acostumen convidar.

Dissapte, a III. En aquest die, després dinar, les persones dels tres staments ajustades en la present casa de la Deputació, en la sala gran dels Reys, ab veu de pública crida del dia de ahir, en que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: reverendíssim bisbe de Barcelona, degà Terrer, // 205r // don Ramon Ivorra, sachristà y canonge de la Seu de Barcelona, *talis* Taverner, ardiacha d'Endorra y canonge de Urgell, ardiacha Vilana, canonge Cornet, canonge Dalmau. Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Alexandre del Antorn, don Guillem Ivorra, Jaume de Aguilar, don Lluís de Claramunt, March Llentes, *talis* Llentes fill, // 205v // don Pedro de Pinós, don Jaume Camps, Francesch Cornet, don Miquel Falcó[a], ... Costa, don Francesch Argensola, Nicholau, don Hieònim Vila, don Gispert de Guimerà, don Henrich Blanes, don Bernat de Paguera, Fransesch de Planella, Fransesch Cornet, Lluís Gualbes, don Lluís de Cruÿlles, don Hieònim Delbanell, don Baranguer d'Oms, don Joan Amat, // 206r // don Baptista Falcó, *talis* Llosellas, Miquel d'Oms, don Pedro Reguer, don Jaume Camps, *talis* Masdovellas, Hieroni de Babau, don Hieroni Torres, don Bernadí Torres, Alexandre de Aguilar, Baptista Cassador, Lluís Puig, don Hieònim Falcó, Francesch Tamarit, Martí Joan d'Espuny, don Miquel Caldes, don Pedro Bosch, Pere Pau de Belloch, *talis* Perdina, Puig de Sallit, // 206v // don Carles de Vilademany, Joan Christòfol Guimerà, *talis* Casamajor, don Francesch Ivorra, *talis* Bertrolà, *talis* Moradell menor, don Carles Tormo, Francesch Montalt, Joseph Medoxer, *talis* Taverner, micer Miquel Rollent, *talis* Polt, don Joan Despalau, Joseph de Bellafilla, Joachim Valls, *talis* Güell, Joan Pla, *talis* Lluch, Rafel Graell, Guillem Llacera. E per lo real: micer Pere Ailla, doctor en drets, conseller en cap, // 207r // Magí Grau, *talis* Amell, *talis* Pexau, Gaspar Càrser menor, Joachim Montalt, Bernat Romeu, *talis* Relat, Raphael Servera, micer Cardella, ciutedans de Barcelona, Joan Coronat, Francesch Trinyach, burgesos de Perpinyà.

Als quals fonch proposat per los senyors deputats y oïdors, lo real absent del consistori y casa de la Diputació, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte lo següent:

«Proposició.
Havent los senyors concellers de la present ciutat convidats a les persones de aquest consistori per anar en la solemna professó que ha deliberat lo savi Consell de Cent se fes a 18 del corrent per la translació // 207v // del gloriós cors de sant Ramon de Penyafort de la antiga a la nova capella, y havent també los del dit consistori assistir en la translació per tenir acomanada de sa Sanctedat una de les tres claus de la tomba ahont està recòndit lo sant cors, se'ls envià a dir per part de aquest consistori que convenie saber quin lloch havie de tenir en dita professó antes de offerir de anar en aquella. Y los senyors consellers entenen que lo Reyal Consell volia

a. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mm.

anar també en dita professó respongueren que anaven tractant ab lo excel·lentíssim senyor lochtinent general de sa magestat lo lloch que·s podrie assenyalar al consistori. Y aprés, havent-ho tractat los dits senyors consellers una y moltes vegades, han[a] enviat a dir que ves lo present consistori si li starie bé aportar lo tàlem en llur companyia o anar derrera de la professó a mà squerra del Real Consell[b]. Y lo dit consistori, attenent que lo present fet ere tant important, féu elecció de trenta persones dels tres staments, per a què aconsellassen lo que devie resolre. Y aprés de haver-ho madurament considerat és estat lo vot y parer de la major part que pretenent sa excel·lència lo cornial de la mà dreta, juntament ab lo consell, que se podrà acceptar dit lloch. Y després fonch feta embaxada per lo bras militar, dient-nos que si al consistori no se li donave lo lloch que li competie que no anàs en la professó ni donàs la clau de la tomba. Per ço nos ha aparegut, per ésser lo negoci tant àrduo // 208r // convocar a ses senyories y mercès perquè ab son madur y savi consell assertassen lo fahedor. Y axí, supplicam a vostres senyories y mercès se servescan aconsellar-nos que·s lo que podem y devem fer».

Hoïda la dita proposició per los dits senyors de dita congregació, y aprés de haver votats tots quiscun per si e discurregut dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació fonch de vot y parer y aconsellà als senyors deputats que·s supplique ab moltes veres al senyor virey sie de son servey de voler fer mercè de pèndrer la mà dreta a los senyors del Real Consell, perquè a l'altra mà pugan anar los senyors deputats y consecutivament lo bras militar. Y que no tenint aquest lloch en esta forma que los senyors deputats no vagen a la professó ni donen la clau. Y que per aquest effecte se féu embaxada als senyors consellers per a que junten Consell de Cent, lo qual juntat, se junten també los presents brassos,per que ab més facilitat se conserte lo fahedor.

E aprés encontinent fonch publicat dit vot en dita congregació; y publicat aquell se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament.

208v Diumenge IIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo real absent, inseguint lo consell y parer de la major part de les persones dels tres staments convocades lo die de ahir en la present casa, enviaren a mossèn Francesch Montalt, cavaller, síndich del General, als magnífichs consellers de la present ciutat, pregant los sian servits de ajustar-se vuy allà hont millor[a] los apparrà perquè tenen necessitat de enviar-los una embaxada.

E tornat dit síndich dix com ells serien en casa de la ciutat y allà els rebrien.

E axí, dits senyors deputats y oïdors, per fer dita embaixada, anomenaren los senyors don Gispert de Guimerà y don Guillem Ivorra. Als quals donaren còpia de tot de dit bras, continuat a la jornada de tres del corrent, y supplican los fossen servits juntar Consell de Cent per lo que tenian de fer-los una solemna embaxada al dit Consell.

Dilluns, a V. En aquest die los senyors don Guillem Ivorra y don Gispert de Guimerà feren relació en consistori // 209r // com ells lo die de hair anaren en casa de la ciutat y explicaren als senyors consellers de la present ciutat, que trobaren en la istància nova del consell ordinari d'ella, la embaixada que per ses senyorias los fonc ordenada explicar lo die de haïr. Y tornaren-los la còpia del vot dels braços dexant aquella en mà del conseller en cap, qui aquella prengué en presència dels demés.

Los quals respongueren en effecte que lo conseller quint no·y ere hores, y que en ésser arribat tractarien dit negoci. Y procuraran de assentar dits negocis en quant poran, per lo que ho desijaven molt. Y tractat donaran avís a ses senyorias.

En aquest mateix die vingueren ab embaxada als senyors deputats, estant en lotja arrendant les bolles, lo senyor Francesc Cosma Fivaller y Luís de Boxadors per part dels magnífics concellers. Y en effecte explicaren a ses senyories com los senyors concellers, desijant assentar est negoci que·s tracte, que ells lo han tractat ab sa excel·lència junctament ab lo senyor bisbe de Barcelona. Y que després de haver tractat y apuntats molts medis los apperie que estave bé acontentassen los senyors deputats que sa excel·lència anàs derrera lo gremial, y los senyors deputats prenent la mà dreta y esquerra després, y sa senyoria en lo mig, y los senyors del Consell entre lo tàlem y lo gremial, y que si apparie tractar est negoci ab los elets que·ls juctassen y fecen sabedors del que aparie.

E encontinent los senyors deputats y oïdors, lo real absent, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, respongueren que los braços que lo die abans se eren tinguts havien aconsellat lo vot que en scrits s'és enviat // 209v // als senyors consellers, y que no podien exir d'ell fins que

a. han enviat a dir *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* Real.

a. millor *interlineat.*

los senyors consellers los trovassen resposta del que ab dit vot se'ls havie representat per part del consistori.

Dimars, a VI. En aquest die los senyors don Guillem de Ivorra y don Gispert de Guimerà han fet relació que són estats als senyors concellers d'esta ciutat, de part dels senyors diputats, a dir-los segona volta fossen servits de junctar Consell de Cent, perquè al mateix temps los[a] senyors deputats entenen fer una embaxada al dit Consell de Cent se junctaran braços, los quals estant juncts, poran millor procurar allanar les difficultats acerca de la professó de sant Ramon.

Respongueren los senyors consellers que ells estavan tant ganosos de procurar lo remey més convenient, y que per açò no perdien punct, perquè se eren junctats moltes voltas ab lo senyor virey y senor bisbe perquè lo vot que havie prevalgut en los braços los obligave que ans de tenir Consell de Cent procurassen lo remey y lloc que estigués bé als senyors deputats, y que axí havien estat aquella nit ab dit senyor virey y senyor bisbe fins a les onze hores de la nit cercant formes y maneres de com se pogués assentar. E aprés de moltes dades y preses lo senyor virey no ha volgut pèndrer resolució alguna sinó scriure a sa magestat, y axí despachà un correu en lo mateix punt anant y venint scrivint a sa magestat, representant-li // 210*r* // los inconvenients que·y podie haver. Y que axí, pus lo correu no havie de tardar sinó nou o deu dies, se servissen ses senyories de voler aguardar la resposta, que quant no podrie ser lo Consell de Cent tant en dany com en benefici del que ells desijen com és de dar gust als senyors deputats y bras militar y tenir tot bon succés.

Dimecres, a VII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaixada als magnífics concellers de la present ciutat als senyors don Guillem de Ivorra y don Gispert de Guimerà, dient-los en effecte que explicassen a dits senyors consellers fossen servits de ajunctar lo Consell de Cent conforme ab dos embaxades los han supplicat ab consell de les persones dels tres staments, y axí estan ligats de poder fer ni insistir en altre cosa, y que si no·s podie ajunctar lo Consell de Cent que ells[b] no poden dexar-ne raó als brassos y donar-los raó del que ses magnificències han enviat a dir.

Los quals, tornats de dita embaxada, referiren en effecte com han feta dita embaxada e que los magnífichs consellers los han dit la molta gana y afecció tenen en assentar dit negoci y les grans diligències tenen fetes y fan en ell, y axí tenen apunctat algunes coses per via de pensament del que los fassen sabidors vuy, y no aguardant-los que ells junctaran lo Consell de Cent com ya bé ho tenen offert.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren en consistori per part dels magnífics consellers de la present ciutat los senyors Pau de Fluvià y micer Steve Monsar y Sorts, los quals de part de dits senyors consellers referiren en effecte a ses senyorias com dits senyors consellers han pensat // 210*v* // que si anirie lo Real Consell aprés del gramiel a les dos parts, anant los més jòvens devant y los senyors consellers y regent detràs de tots, y aprés junctament sa excel·lència en lo mig fent com una qunia, y aprés d'ell dit senyor virey, que vingué lo consistori a totes dos parts y tras d'ells lo bras militar, com millor ells se'n concordaran, y que si açò no·ls acontentarà, que ells estan posats en dar gust y contento a ses senyorias, y que ells ajunctaran Consell de Cent conforme los és estat demanat pregant-los envien resposta ab brevedat.

Fonc-los respost per ses senyorias que falten dos persones del consistori, ço és, lo senyor deputat militar y oïdor real. E que ells procuraran de junctar-los promptament y tornar resposta.

E en apres, los dits senyors deputats y oïdors, apres de haver molt tractat y discutit dit negoci ab molta maduresa, determinaren de tornar resposta als magnífichs consellers que dit nou pensament no·ls està bé, ans bé és molt prejudicial al consistori, y axí suppliquen sien servits de junctar lo Consell de Cent conforme han supplicat y per lo consell dels braços, del qual y per dit effecte cridaren als senyors don Guillem Ivorra y don Gispert de Guimerà per fer dita embaxada.

E poc aprés, cridats dits senyors de dita embaxada, referiren com ells han feta dita embaxada com los ere estat ordenat y supplicat tingan demà Consell de Cent. E fonc respost per los magnífics consellers en effecte que aquest negoci[a] és cosa grave y que ells ho tractarien ab gran maduresa.

211*r* Dijous, a VIII. En aquest die, després dinar, les persones dels tres staments, convocades en la present casa de la Deputació, en la sala gran dita dels Reys, ab veu de pública crida del die de hair, com és acostumat, en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los se-

a. los senyors ... Consell de Cent *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* dexan.

a. *a continuació ratllat* grave.

nyors: abbat de Ripoll, ardiaca Lentorn, sacristà Junyent, canonge Boldo, canonge Dalmau, canonge Cornet, comanador Hospital, abbat Lentorn, lo prior Copons de Sant Cugat. Per lo stament militar, los senyors: comte de Perelada, don Joan Burguès y de So, don Guillem de Ivorra, don Gisper de Guimerà, Francesc Cornet, // 211v // Jaume de Aguilar, Miquel d'Oms, don Jaume Camps, don Joan de Lupià, Luís de Gualbes, don Miquel de Calders, don Baptista Falcó, Balthezar Pardina, Pere Pau de Belloc, Bernat Bertrolà, Francesc Casademunt, Miquel Joan Granollacs y de Prat, Miquel Joan Granollachs, Raphael Graell, Luís Puig, Francesc de Tamarit, Balthesar Miquel Pardina, Joachim Desvalls, don Francisco de Josa, don Luís de Tormes, Pere Granada, don Luís de Vilafranca, Francesc Nicholau, don Pedro Bosch, // 212r // Luís de Masdovelles, don Carlos de Vilademany, Miquel Pol, Jaume de Aguilar, Martí Joan Despuny, don Bernat de Rebolledo, Galceran de Agullana, Francesc de Vergós, Francesc de Vallgornera, don Luís de Aragall, don Francesc de Argensola, don Luís de Claramunt, Jaume Christòphol de Guimerà, Joan Pla de Montornés, don Berenguer d'Oms, don Francesc Vilana, don Joan Carrera, don Hieròmim Albanell, Francesc Costa, Gabriel Puig de Salit, Luís de Alemany. Per lo stament real, los senyors: micer Hieròmim Fivaller, Raphael Cervera, // 212v // Joan Coronat, Jaume Sala, Joan Francesc Codina, Bertran Desvalls, Agustí Pexau, Joseph Montaner, Francesc Homs.

Als quals fonc proposat per ses senyorias y donat raó de les diligències per ell fetes en los negocis occorrents dels llocs per la professó de sant Ramon, y com havien molt instat als magnífichs consellers fessen junctar lo Consell de Cent, com ab lo vot dels braços de 3 del corrent està contengut, y axí, vuy los han enviat a dir com havien deliberat junctar per esta tarda dit Consell, com de fet se està ya convocat, y per dit effecte per execució de dit vot dels brassos havien fet ordenar la embaxada devall scrita per al dit consell, reportadora per nou persones dels tres staments ab les masses grans, la qual fou allí legida en dita congregació y aquella approvada per ells. La qual és del tenor següent:

«Molt il·lustres molt magnífics y savis senyors: Havent est savi Consell y ciutat determinat de jurar y solemnitzar la professó de la translació del benaventurat sant Ramon de Penyafort, natural del // 213r // present Principat, fonc estos dias passats tramesa una embaxada, de part dels senyors consellers, als senyors deputats de Cathalunya per a que fossen servits honrar aquella santa professó ab ses persones. E dits senyors deputats, agraint la mercè y honra que per part d'esta ciutat se'ls era offerta, volent en tot proceïr ab maduresa, fecen nominació de persones eletes dels tres staments per a que·ls aconsellassen lo que acerca de dita embaxada havien de fer. E dites persones eletes los aconsellaren que attès que en semblants occasions de professions ocorren succeir difficultats en les presedències y llocs, enviassen embaxada als senyors consellers, dient-los que ses magnificències fossen servits de assenyalar-los quin lloc entenien donar-los, perquè essent qual se convenia per a la dignitat y preeminència del consistori dels senyors deputats se acudirien ab solemnitat de dita festa ab les circunstàncies degudes y necessàries, y perquè sobre el assenyalar el lloc y assiento sobredit se han fet molts tractes y discursos y no s'és presa ninguna resolució en ells. Y entretant, per part del bras militar, s'és feta una embaxada als senyors deputats, dient en ella que sempre que al consistori fos assenyalat loc decent y convenient a la auctoritat y preeminència dels senyors deputats, que tot lo bras militar aniria a honrar y acompanyar als senyors deputats y ab festes públicas de cavaleria festa, y farien la dita festa en servey y honra d'esta ciutat, y que altrament no entenien anar en dita professó ni fer demonstració de festa alguna. Per les quals coses, veent los senyors deputats que essent estats convidats a la dita professó per part d'esta ciutat y que en molts dies no·ls ere estat ab effecte assenyalat lloc que a les persones eletes paregués convenient a la auctoritat y preeminència del dit consistori deliberan de fer convocació general dels tres staments per referir en ells // 213v // totes les sobredites coses y demanar-los consell del que devian fer. Y perquè los braços resolgueren que·s fes embaxada als senyors consellers perquè supplicassen a sa excel·lència fos de son servei fer mercè de pèndrer la mà dreta ab los senyors del Real Consell, a fi que en altra mà pugan anar los senyors deputats, y consecutivament lo bras militar, y que no rebent aquest lloc en dita forma que no anassen los senyors deputats a la professó ni donassen la clau de la caxa de les relíquies, y que per dit effecte se fes embaxada als senyors consellers per a que juntassen Consell de Cent, y que com fos junctat·y juntassen també los dits braços. Per ço, los senyors deputats, inseguint la dita deliberació, nos han manat que de llur part vinguessen a representar totes estes coses a est savi consell y li diguessen que aquell consistori té en lo compte que és raó la mercè que per part d'esta ciutat los han feta en convidar-los per a la dita professó, y que per llur part no faltarà en solemnitzar ab lur personal interessència la festivitat de dita translació, però que est savi Consell sie servit assenyalar-los el dit lloc que los braços desijan per la honra y preemi-

nència del dit consistori, perquè ab lo parer dels dits braços creuen hauran complit ab la obligació de lurs càrrecs».

Per reparar la qual embaxada foren elegits per ses senyories los senyors: abbat de Ripoll, ardiaca Lantorn, canonge Boldo, don Guillem de Ivorra, // 214r // don Gispert de Guimerà, don Miquel de Calders, Raphael Cervera, Joan Coronat, Jaume Sala.

Los quals, tornats de dita embaxada, referiren a dita congregació com havien feta dita embaxada conforme los ere estat ordenat y dexat còpia d'ella, acompanyant-los ab sòlita cortesia axí al venir com al tornar-se'n. Y aprés de explicada aquella per tots nou los fonc respost per lo conseller en cap que allí se tractarie en consell, y del que·s resolrie ho enviarien a fer a saber a ses senyorias.

En aprés, lo mateix die, y ben tart, deu hores de nit, estant encara dits braços juncts, vingueren per part dels magnífics consellers los senyors Jaume de Aguilar, Antoni Granollachs y micer Hieònim de Ollers, los quals donaren en dits braços a ses senyories lo vot de dit Consell de Cent. Lo qual és del tenor següent:

«Que tot aquest fet, ab ses incidents y emergents, sia comès segons que lo present consell ho comet als senyors consellers, per a què agraduen les persones que hauran de anar a la professó com bé tenen de costum, agraduant tots en la forma que millor parexerà a dits senyors consellers».

214v Divendres, a VIII. En aquest, després dinar, vingueren ab embaxada, per part dels magnífics consellers, los senyors Pau de Fluvià y micer Monserrat Monfar, y en effecte digueren a ses senyories sien servits en vèurer y dexar-se trobar dos o tres d'ells, o tots, allà ont ses senyorias volràn y en lo modo volran, que ells acudiran allí mateix per poder tractar y concertar acerca dels negocis occorrents del lloc de la professó de sant Ramon. Aprés de algunes dades y respostes fonc resolt de que lo senyor deputat ecclesiàstic y oïdor militar bajen a Sant Francesch, y allí fonc tornada resposta per los senyors don Guillem Ivorra y don Gispert de Guimerà, essent en açò de vot contrari lo senyor deputat militar. Y axí hi foren y tractaren allí.

En aquest mateix, després dinar, mossèn Miquel Calopa donà en consistori y presentà una supplicació acerca de una causa aportava contra Hieònim Genovés, librater, com a hereu de mossèn Jaume Bosch, devant del senyor conseller. Y com los senyors tinguen en notícia de dita causa poc ha enviaren al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal en la present casa, al dit senyor conseller, dient-li que dita causa havia de venir ací per ço com los béns de dit Bosch estan inventariats per lo General y estan en execució per dit General, y que si dit Calopa ni altres hi pretenen res han de acudir açí. Y aprés de haver dada raó a dit conseller al Real Consell, segons ací, entengueren digué a la part que acudirà açí en la Deputació, que açí se havie de tractar dit negoci. Y com dit Calopa acudí ací per demanar justícia ab supplicació, lo qual li // 215r // fonc remesa encontinent als magnífics assessors aportés la causa baix en la scribania major.

Dilluns, a XII. En aquest die, de matí, lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, donà en consistori la resposta ací cosida. Presents per testimonis Joan Mall, porter de ses senyorias, y Francesc Moragues, porter real.

La qual fonch legida en consistori per lo scrivà major, y és també axí insertada del tenor següent:

215v «Per satisfer lo advocat y procurador fiscal a una scriptura presentada en consistori de 28 de abril proppassat per lo senyor diputat real, en y ab la qual requereix a dit procurador del General faça per sa part les degudes diligències en lo tocant a dita scriptura diuen que en lo negoci de Jaume Elra tenen ja fet, tot lo que los senyors deputats y oïdors y en particular per los senyors deputat ecclesiàstic y militar s'els és dit, y com per ses senyories sols se'ls haja advertit que en poder de dit Elra se trobaven moltes quantitats de pecunia, les quals eren proceïdes dels diners del General de la receptoria de Naves, en les quals quantitats ere creador dit Naves, debitor del General, per raó de son offici, y restava debitor dit Elra a dit Naves com constava ab moltes partides de diversos banchs, los quals foren manades donar per ses senyories al dit procurador del General perquè per elles pugués cobrar lo General de dit Elra lo que dit Naves devia per raó de son offici. Per execució del qual, dit procurador del General ha donat ja supplicació a ses senyories demanant fos donat calculador de dites scriptures. Y aquell, anomenat per ses senyories, haja ja fet lo càlcul, lo qual diu està en poder del senyor deputat ecclesiàstic junctament ab lo procés, està per ço impedit dit advocat fiscal y procurador del General de poder passar avant en la pretensió que vostres senyories advertiran de dites partides, conforme ya en altra ascriptura té largament res-

post dit advocat fiscal donada en consistori[a] ... proppassat, a la qual també se refereix. En lo cap emperò de la contrafacció de constitucions dit Elra pretén se són fetes y·s fan en la captura y detenció de sa persona, que per lo senyor deputat real se insta // 216r // lo reparo de dita contrafacció, diu que no pot fer proceiments alguns per observansa del capítol quint del nou redrés que primer no sie declarada si ha contrafacció per los senyors assessors, los quals ha molts dies tenen per orde del consistori los papers tocants a la pretensió de dit Elra y del senyor deputat real. Y que·l procurador del General ha instat a dits assessors per a que fecen dita declaració. Y per part de Elra té entès se'ls és donada requesta, y si sols resta que·l consistori ho mane, pus veuen que no basta la instància del procurador del General, perquè per sa part, junctament ab lo advocat fiscal, tant en lo negoci dels crèdits se pretenen contra Elra com en la pretensió de la contrafacció de les constitucions, tenen complit ab la obligació de dits sos officis».

216v Dimars, a XIII. En aquest die, de matí, fonc feta crida de braços per a les vuyt hores de aquest mateix matí per aconsellar a ses senyories acerca del que·ls serà proposat.

En aquest die, de matí, ajuntades les persones dels tres staments, en la sala gran dels Reys de la present casa de la Deputació, en que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, prior Sala, monjo Copons, ardiaca de Benasch. Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, don Baptista Falcó, don Jaume Camps, don Miquel de Calders, don Benet de Fluvià, // 217r // don Joan de Lupià, don Hieònim de Erill, Henric Amat de Palou, don Pedro Bosch, don Francesc de Ivorra, Martí Joan Dezpuny, Francesc de Tamarit, Miquel Pol, Francesc Lentes, Francesc Costa, don Alexandre de Lantorn, Balthesar Pardina, don Hieònim de Peguera, don Francesc de Erill, don Joseph de Torme, Joseph Cescases, Miquel Amat, don Joan de Josa, Jaume de Aguilar, don Anton Dezpalau, don Luís de Aragall, Francesc de Vallgornera, don Bernadí Torres, Miquel Joan Granollachs, Gaspar Graell, don Guillem de Ivorra, lo senyor de Linars, // 217v // Francesc Cornet, don Fèlix Malendrich, don Joan de Agullana, Sadorní Planes. Per lo real, los senyors: Bertran Desvalls, Anton Ferrer, Jaume Sala, Francesc Trinyach, Honofre Pexana, Joan Coronat, Francesc Coronat, Vicens Castelló.

Als quals en efecte fonc proposat per los senyors deputats, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo contengut en la scriptura devall scrita, la qual axí mateix fonc allí legida, que és del tenor següent, y en ella donà raó de les diligències y junctes havien fetes y tingudes acerca d'estos negocis, la qual scriptura és del tenor següent:

«Proposició.
Aprés que lo savi Consell de Cent envià a vostres senyories // 218r // y mercès y a est consistori la resolució havia presa sobre la agraduació faedora per la professó del gloriós sant Ramon de Penyafort, cometent aquella plenament als magnífics consellers, ses magnificències ab algunes embaxades instaren que lo present consistori se junctàs privadament en lo lloch que millor nos aparegués ab ses magnificències per a tractar y conferir personalment la dita graduació. E a nosaltres apparegué no escusar la dita juncta, però que[a] bastaven dues persones del nostre consistori ab altres dues de ses magnificències. Y axí elegírem lo lloch de la juncta en una celda de sant Francesch, aont se junctaren los senyors conseller primer y quart y los senyors deputat ecclesiàstic y oïdor militar. En la qual juncta, aprés de haver referit y discorregut molts tractes, finalment lo senyor conceller en cap respongué que ells havien últimament pensat en lo tractat que si estave bé al present consistori que lo agradarie se fes en esta forma, ço és, que los magnífics del Consell Real anassen devant del tàlem, y los magnífics consellers aportassen lo tàlem, y lo present nostre consistori ab lo bras militar anassen tras lo gremial. Y que nosaltres ho tractariem entre nosaltres, que axí consemblantment ells ho tractarien ab los restants magnífics concellers y·ns avisarien del que haurien tractat. Y los senyors deputats ecclesiàstic y oïdor militar los respongueren que ere tracte digne de consideració per quant ere conforme a la agraduació que·s féu en la professó de Corpus del any 1599, en la qual sa magestat el rey nostre senyor anà[b] personalment aprés del gremial y los senyors del Consell de Cent anaren devant del tàlam, y tots los grandes y militars després de la persona real, però que ses magnificències ne prenguessen resolució y la·ns fecen a saber per comunicar-la a les persones dels presents tres staments, ab consell de les quals prenguessen resolució. Estant aguardant la resposta de dita resolució nos han tramès ab una embaxada lo paper // 218v // que·s legirà, dient que mon senyor de Barcelona lo havie enviat a ses magnificències. Per ço, havem deliberat fer la present convocació dels tres estaments, per donar-los raó del que

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 70 mm.*

a. *a continuació ratllat* no.
b. *a continuació ratllat* aprés.

ha passat y sien vostres senyories y mercès servits de aconsellar-nos lo que en est negoci havien de fer y qual lloc apparexerà convenir més y los medis que·s poran usar per alcansar aquell».

E aprés de legida esta escriptura fonch manada legir en dita congregació la scriptura devall scrita en dita proposició mencionada. La qual és del tenor següent:

«Ultra dels dos expedients que diguí hair a vostres mercès que sa excel·lència se offeria consentir per als senyors deputats, dic ara a vostres mercès que a més de aqueixos ne offereix altres dos, y que si los senyors deputats volran anar aprés del capítol cerca la custòdia que·y vagen, y que si de axò no se acontentan que vagen los senyors deputats dins las varas, aportant les relíquies del sant, y serie imitar lo que se féu en la translació de santa Eulàlia. Vegen vostres mercès tot lo que pugan estos expedients».

E aprés de legides dites scriptures, dits senyors de dita congregació votaren tots y digueren son parer quiscú per si ab molta maduresa y consideració. E aprés de haver votat y dit son parer, la major part de dita congregació fonc de parer y aconsellà a ses senyorias que·s faça embaxada als senyors concellers y Consell de Cent donant-los raó de tots los tractes que se han tengut ab los senyors consellers acerca de la forma de anar a la professó, e com los magnífics concellers, // 219r // en la última vista tingueren ab los senyors deputats, prengueren ressolució dits senyors consellers y de que no volien pèndrer[a] a son càrrec la resolució d'ells sinó a parer del savi consell. Per ço, representaran que dels llocs que eren presentats y tractats ab los senyors deputats que dels que millor paren és lo de que lo Consell Real nàs davant del tàlam y aprés anirien los senyors deputats aprés del gremial, inseguint aprés lo stament militar, y açò appar ser més de abrassar per ser lloch que ya lo Real Consell·y stigué en la professó de Corpus que·s féu ací essent-hi la persona del rey nostre senyor. E que sa excel·lència se servesca estar en lo lloc que sa magestat anà que fou detràs lo gremial en lo any 1509.

E encontinent, aprés de feta dita resolució y consell, los senyors deputats y oïdors, per execució de dit consell, anomenaren los embaxadors deguts per fer dita embaxada a dits senyors consellers y Consell de Cent, que foren los següents: abbat de Ripoll, prior Sala, monjo Copons, don Joan Burguès y de So, don Guillem de Ivorra, don Gispert de Guimerà, Jaume Sala, Bertran Desvalls, Francesc Trinyac.

Los quals, ab les masses grosses y ben acompanyats, anaren a referir dita embaxada, donantlos ses senyorias còpia de dit vot perquè la dexassen allí. E tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias y a dites persones dels tres staments qui encara estaven congregades com havien explicada // 219v // dita embaxada a dits senyors concellers y savi Consell de Cent, e que se'ls ere respost per lo senyor conceller en cap que allí se tractarie y anviarien resposta.

E aprés, a les dos hores, després dinar, vingueren en dita congregació per part de dits senyors concellers y Consell de Cent los senyors Francesch Comes Fivaller y Bernat Romeu, ciutedà, los quals en effecte referiren a ses senyorias y als dits braços la resolució que dit savi consell havie pactat en dits negocis, y ab la voluntat que havien procurat de servir est consistori y braços usant de la bona correspondència ere estada sempre en dites casas, lo qual vot aportaren en escrits. Lo qual fonch legit en dita congregació, que és del tenor següent:

«Que los doctors del Real Consell vajen davant lo consistori y los deputats y bras militar vajen derrera dels bisbes del gremial, conforme anaren dits doctors del Real Consell en lo any 1599 a la professó de Corpus, anant en ella lo rey nostre senyor, supplicant a sa excel·lència sie servit pèndrer lo mateix lloch en que anà sa magestat en dita professó de dit any 1599».

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren al bras militar los senyors don Gispert de Guimerà, don Guillem de Ivorra, fent-los asaber en effecte la resolució havie pres lo die present lo savi Consell de Cent acerca dels negocis occorrents del lloc de la professó de sant Ramon, dient-los sien servits en fer festes y altres regosijos com bé tenen acostumat.

E tornats de dita embaxada referiren en effecte com dit // 220r // bras militar agrahïe a ses senyorias la mercè, e que ells farien lo que tocare a ells y tornarien resposta.

E aprés, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Alexandre de Lantorn, Francesc de Vallfogona, Jaume Sala. Los quals en effecte referiren a ses senyorias la gana que aquell bras tenie en festejar la festa y translació del gloriós sant Ramon, emperò desijan primer saber dit bras en quin lloc porà anar a la

a. a continuació una línea de text ratllada il·legible.

[1608] dita professó. Y axí, supplican a ses senyorias los ne tornen resposta.

Fonc-los respost en effecte que ells ho tractaran y tornaran demà la resposta.

Dijous, a XV. En aquest die foren junctats braços per ses senyorias en la present casa, per los negocis occorrents, en la sala gran dels Reys, ab veu de pública crida, en la forma següent, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat de Ripoll, ardiacha de Benasch // 220*v* // comanador Oliva, comanador Hospital, sacristà Junyent, don Francesc de Aymeric, canonge y cabiscol de Gerona. Per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Gispert de Guimerà, don Guillem de Ivorra, lo senyor de Linars, don Miquel de Calders, Jaume de Aguilar, Martí Joan Despuny, don Baptista Falcó, Joseph de Torme, Miquel Joan Granollacs y de Prat, don Joan de Lupià, don Hieròmim Vila, don Alexandre de Lantorn, Miquel Oliver, Balthezar Miquel Pardina, don Guerau de Paguera, Luís Puig, Francesc Lentes, Hieròmim de Gaver, // 221*r* //Domingo Moradell, Luís Miguel Pol, don Barnat de Paguera, don Jaume Camps, Joachim Valls, don Francesc de Argensola, Miquel Joan Granollachs, don Hieròmim de Paguera, Luís de Boxadors, don Francesc Amat, don Carlos de Tormo, Francesc de Vallgornera, Antoni Frigola, don Anton Despalau, Raphael Graell, don Joseph de Barthomeu, don Berenguer Doms, don Fèlix Malendrich, Luís Gualbes, Pere Pau Belloch, don Hieròmim de Albanell, don Pedro Bosch, don Francisco de Erill, don Pedro de Reger, Joseph Cescases, don Federic Meca, Miquel Planes, don Luís de Claramunt, // 221*v* // don Federic Terre, don Carlos de Vilademany, Gaspar Agullana y Duzay, Francesc de Vilanova, Francesc Casademunt, don Hieròmim de Erill, don Francesc de Ivorra, Francesc de Caramany, Pere de Granada, don Francesc Vilana, Bernat Bertulà, Joan Frigola, don Francisco de Rebolledo, don Francisco de Josa, Francesc Puig de Salit, Hieròmim de Vilanova, don Jaume Carbonell, Francesc Cornet, Francesc Xatmar, Francesc Ramon Fivaller. Per lo real, los senyors: Bertran Dezvalls, Joan Coronat, Anton Ferrer, Francesc Coronat, micer Jaume Coronat, Francesc Codina, // 222*r* // Francesc Dalmau, Francesc Homs, Agustí Pexau, Francesc Trinyac, Raphael Çafont, Jaume Sala, Hieròmim de Navel.

Als quals, en effecte han proposat lo contengut en la scriptura següent:

«Proposició.
Per part dels senyors concellers y savi Concell de Cent se reportà en lo die de hair una embaxada als tres staments estaven convocats en la present casa y al present consistori, fent-nos a saber com aquell savi Consell de Cent havia feta la graduació de la professó del gloriós pare sant Ramon de Penyafort en la forma a tots vostres senyories y mercès havia apparegut convenient. Y com per esta determinació tant justa tingam entès haja lo capítol porrogada la professó, de la qual porrogació se offereixen moltíssims inconvenients y danys, y per esta occasió se juncte lo Consell de Cent, supplicam a vostres senyories nos aconsellen si apparexerà convenient se envia una embaixada per part dels tres staments y d'est consistori en agraïment de la bona determinació féu aquell savi Consell lo die de hair en la graduació de la professó, y junctament per quant tenim entès la causa per que·s juncte aquell savi Consell offerir-nos promptes y apparellats en tot lo que serem bons, per la bona direcció del present negoci, ab la correspondència y conformitat que sempre ha tingut esta casa ab la de la ciutat».

E aprés haver tractat dits negocis ab molta maduresa // 222*v* // y consideració la major part de dita congregació aconsellà a ses senyorias sien servits fer les embaixades devall scritas, la una[a] al reverendíssim bisbe y altra al reverent Capítol y l'altra al Consell de Cent, leshores congregat per dits negocis.

E fonc reportada la embaixada següent al excel·lentíssim lochtinent general per los senyors abbat de Ripoll, ardiaca Lantorn, cabiscol Aymerich, don Guillem de Ivorra, don Gispert de Guimerà, Luís de Gualbes, Joan Coronat, Joan Francesc Codina, Joseph Dalmau.

Havent los deputats y persones dels tres staments, convocades en la casa de la Deputació, enviat una embaixada al reverent capítol de Barcelona representant en ella los molts danys e inconvenients podien resultar e resultarien de la porrogació de la professó del gloriós pare sant Ramon, y que fossen servits per excusar aquells se fes la professó en lo die assenyalat de 18 del present conforme estave concertat per tots, per part del reverent Capítol se ha respost que «per vostra excel·lència se'ls ere demanat se porrogue la professó per evitar escàndols, del que fan molta maravella, y no poden considerar que en aquest negoci hi puga haver scàndol algú en un Principat tant feel a sa magestat, y quant hy fos, lo que no·s creu, los deputats junctament ab totes les persones dels staments se offereixen estar en // 223*r* // tot y per tot per

a. a continuació ratllat al excel·lentíssim lochtinent general l'altra

a servir a vostra excel·lència, supplicant per ço a vostra excel·lència sie servit, per remediar aquestos inconvenients, se face la professó en lo die assenyalat die diumenge propvinent, lo que redundarà en molt gran benefici y contento universal de aquest Principat y ciutat».

E tornats de dita embaixada referiren en dita congregació com havien feta la dita embaixada conforme los ere estat ordenat, e que sa excel·lència en effecte ha respost que està molt certificat y pot fer bon testimoni de la fidelitat de aquest Principat, y que en les paraules de scàndols no eren per haver-les de dir[a] sa excel·lència, ni en lloc ni occasió de haver-les de dir, y eren trastocades, sols havie dit inconvenients, y en lo que se li demanave de que fos la professó per al die assenyalat considerave ara los mateixos inconvenients que abans. Quant entenga no·ls hi haja, donarà consuelo als deputats y a les persones dels tres staments com en tota occasió ho ha fet en coses maiors, quant més en coses mínimes.

L'altra embaixada fonc reportada per part de ses senyorias y persones dels tres staments per los senyors don Joan Burguès y de So y don Guillem Ivorra al reverendíssim bisbe y reverent Capítol d'esta ciutat. Les quals són del tenor següent:

«Los senyors deputats, junctament ab les persones dels tres staments, junctades en la casa de la Deputació, entenen lo reverent Capítol haurie porrogada la professó que de voluntat del reverent Capítol y savi Consell de Cent se ere determinada fer per a diumenge primer vinent, que comptam a 18 de maig, y com de dita porrogació se pugan seguir molts grans inconvenients y inquietuts supplican per ço, dits senyors deputats y braços, sien servits considerar aquelles y estar a la primera determinació se ere feta ab tanta maduresa y voluntat de tots, adherint-se de nou al que per la ciutat y vostres mercès se ere primerament ordenat».

223*v* E tornats de dita embaixada referiren en effecte que han fet dites embaixades conforme se'ls és estat ordenat. Y primerament lo senyor bisbe ha respost que lo senyor virey li presentà una scriptura representant y requerint-li que suspengués la professó que estava assenyalada per resultar molts inconvenients, los quals, haventlos considerats sa senyoria, li havia mogut lo ànimo a porrogar-la, y que la scriptura que el senyor virey li havia presentada la havia enviada a sa magestat, y que lo differir la professó serie de pocs dies y no de dany lo allargar-la.

a. a continuació ratllat y eren trastocades.

E que lo reverent Capítol ha respost que tractarien lo negoci conforme la embaixada se'ls ere dita, y que del que resolrien tornarien resposta als senyors deputats y persones dels tres staments que als estan ajunctats. [*1608*]

En aquest mateix die vingueren en dita congregació, per part de dit reverent Capítol, los senyors canonge Prats de Bigues y canonge Garcia, y per part de dit reverent Capítol explicaren la embaixada següent:

«Lo reverendíssim senyor bisbe y reverent Capítol, oïda la embaixada feta per part de vostres senyories y tres staments y legida la scriptura per dits embaixadors donada, responien que no obstant que ab conformitat y consentiment del reverendíssim senyor bisbe, reverent Capítol, magnífics consellers y savi Consell, sie estada assenyalada la jornada de diumenge propvinent que comptarem a 18 del present y corrent mes de maig per a celebrar la professó faedora de la translació del gloriós sant Ramon, y que sobre aquest fonament //224*r*// hajan lo reverendíssim senyor bisbe, reverent Capítol, magnífichs concellers y savi Consell fet asaber dita jornada a sa magestat als reverendíssims bisbes, Capítols y magnats de aquest Principat. Però com per part de sa excel·lència se sie representat al reverendíssim senyor bisbe y reverent Capítol, interpellant-los axí de paraula com en scrits, volguessen porrogar la dita professó fins que se entenga la voluntat de sa magestat acerca de les diferències són entre los senyors doctors del Real Consell y consistori de vostres senyories y stament militar, posant a càrrec del reverendíssim senyor bisbe y reverent Capítol tots los danys, scàndols e inconvenients que porian succeir no porrogant la dita professó, per ço, com és propri a les persones ecclesiàsticas evitar y levar occasió de tots los scàndols e inconvenients podrian succeir per la celebració de dita professó, han determinat, quant a ells, de porrogar-la com de present porrogan, oferint-se que sempre y quant dittes differències per algun medi estaràn allanades celebraran concordanment dita professó en lo die promès y assenyalat, altrament determinan aguardar la voluntat de sa magestat, entenent que dites differències ne ha fet per part a sa magestat sa excel·lència».

En aquest mateix die, per part dels senyors deputats y persones dels tres staments, se féu embaixada al Consell de Cent de nou persones, tres de cada stament, ab la forma acostumada de masses grans y bon acompanyament, referint-los les dites coses y tota correspondència com sempre y que per dit effecte estaven juncts dits braços. Los quals, aprés de tornats de dita

embaixada, referiren com la havien feta, e que lo senyor conceller en cap micer Pere Aylla los respongué per part de tots que allí se tractarie en lo savi consell y avisarien de sa resolució.

En aprés lo mateix die, dits magnífichs concellers y consell enviaren ab ambaixada als dits senyors deputats y persones dels tres staments mossèn Francesc Montalt, cavaller, y micer Pau Montalt, doctor en drets, enviant-los còpies dels vots en dit Consell de Cent havien prevalgut y de les // 224v // embaixades fetes per part de dit Consell, que són les següents:

«Que de part de aquest Consell se envie una embaixada de dos cavallers al reverendíssim bisbe de Barcelona y reverent Capítol, redivintlos a la memòria de com ab tracte y concert y ab voluntat de tots és estada assenyalada la jornada de diumenge pròxim per a la professó faedora de la translació de sant Ramon. Y que sobre de aquest fonament la ciutat ha escrit a sa magestat y als bisbes y magnats y a moltes altres persones de qualitat y a tota Cathalunya y Corona de Aragó y la festa és publicada per a dit die, y que per ço cada die acut y acudirà per a la jornada molta gent de lustre per a vèurer y solemnizar la festa, y que en raó de açò la ciutat ha fet y fa grandíssims gastos, y que axí serie gran nota que la professó no·s fes a dita jornada. Y per dita raó aquest Consell fa molt gran sentiment que hajan porrogada dita professó sens dar-ne part a la ciutat, y que per ço los pregan molt que tinguen a bé de que·s faça dita professó per a dit die, advertint-los que la ciutat no per ço cessarà de continuar y posar apunt les coses necessàries per a fer la professó dit die assenyalat per dits reverendíssim bisbe y reverent Capítol, ordenant que lo present Consell no·s disgregue fins saludà la resposta per a que entesa puga deliberar lo que més convinga.

Que·s faça embaixada al consistori dels senyors deputats y als tres staments congregats en agraïment de tanta bona voluntat com han offerta, y donant-los avís de la deliberació que aquest consell ha feta lo die de vuy de fer embaixada al reverendíssim bisbe y Capítol, per a que aquell consistori y staments pugan fer las diligències y officis que en benefici de aquest negoci los apparexerà fer.

Que los senyors concellers, acompanyats de sis personas de cada stament del present consell, esta nit matexa[a] // 225r // vajan al senyor virey y li donen raó de la resposta que ha feta lo reverent Capítol, en la qual se diu que sa excel·lència, per evitar scàndols, los ha demanat porrogassen la professó, y que aquesta ciutat no considera que en aquest negoci hi puga haver escàndols, y que com hy fossen, lo que no·s pensa, los dits magnífics concellers y tota la ciutat estarian tot y per tot a ajudar y servir a sa excel·lència, supplicant a sa excel·lència, que com a príncep tant christià que és, sie servit remediar aquestes cosas y vulla se faça la professó, y que per a demà se juncte consell per saber la resposta y puga deliberar lo que més convinga».

Fonc-los respost per part de dits senyors deputats que besaven les mans a tots aquells senyors per la mercè y bona correspondència.

Divendres, a XVI de maig. En aquest die, de matí, fonc enviat als senyors deputats per part dels magnífichs concellers la resolució prengué lo Consell de Cent lo die de hair acerca dels negocis occurrents.

En aquest die, de matí, foren ajustades les persones dels tres staments en la present casa de la Deputació, ab veu de pública crida, per part de ses senyorias, publicades lo die present en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, sacristà Junyent, // 225v // abbat de Sant Cugat, abbat Lantorn, ardiaca de Benasch, cabiscol Aymerich. Per lo militar, los senyors: comte de Montagut, don Joan Burguès y de So, don Guillem de Ivorra, don Joan de Lupià, Riambau de Corbera, don Baptista Falcó, don Miquel de Calders, Francesc Cosma Fivaller, don Hieònim de Erill, Pere Pau de Belloc, Jaume de Aguilar, Martí Joan Despuny, Luís de Gualbes, don Pedro de Pinós, Pere de Bellet, don Anton Despalau, don Luís de Aragall, Gaspar Graell, Gabriel Salavert, // 226r // don Alexandre de Lantorn, don Hieònim Torres, Alexandre de Aguilar, March Lentes, Joan Milsocos, don Gispert de Guimerà, don Joan de Agullana, don Bernat Salba, Raphael Graell, Miquel Oliver, don Carlos del Tormo, Miquel Pol, don Pedro Bosch, Francesc Fivaller, Miquel Joan Granollachs, Miquel Joan Granollachs de Prat, Luís Puig, don Francesc Vilalba, Balthezar Miquel Pardina, don Fèlix Malendrich, don Francesc de Josa, micer Gaspar Joan de Prat, Joachim Valls, don Luís del Tormo, don Jaime Carbonell, Hieònim Vilana, Ramon Despuny, don Benet de Fluvià, // 226v // Joseph de Torme, Miquel Planes, Jaume Christòfol de Guimerà, don Francesc de Ivorra, Miquel Oliver, don Pedro Bosch, don Baptista Terre, Alexandre de Toralla, don Joseph de Barthomeu, Domingo Moradell, Francesc de Tamarit, don Jaume Camps, Hieònim de Ganer, don Joan de Josa, don Fèlix Malendrich, don Francesc Amat, Francesc Joan de Vergós, don

a. a continuació un memorial, transcrit a l'Apèndix 9, pág. 898.

Baptista Terre de Picalquers, Francesc de Tamarit, Joan Frigola, Francesc Costa, Jaume Casademunt, Bernat Bertrolà, don Philip de Ferrera, Miquel Joan de Tamarit, don Henrich de Blanes, // 227r // don Francisco de Rebolledo, Pere Pau de Bellver, Francesc Dezgüell, don Carlos de Vilademany, Federic de Tamarit, don Luís de Claramunt.

Per lo real, los senyors: conceller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, Magí Grau, Francesc Dalmau, Bertran Desvalls, Francesc Coronat, micer Hierònim Fiveller, micer[a] ... Ollers, Anton Ferrer, Francesc Trinyac, Agustí Pexau, Joan Francesc Codina, Joan Dusay, Pere Saurí, Francesc Homs, Dionís Amell y Lobregat, Hierònim de Navel.

Als quals fonc proposat per los senyors deputats // 227v // y oïdors allí presents, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo següent:

«Proposició.
Per part dels senyors concellers y savi Consell de Cent» etcètera. Sie insertada conforme és a la jornada de hair. Supplicam per ço a vostres senyories y mercès nos aconsellen lo que tenim de fer en corformitat y bona correspondència de la ciutat.

Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació, y aprés de haver discutit dit negoci y tractat ab molta maduresa y consideració y aprés de haver votat quiscú per son orde, fonc trobat que la maior part de dita congregació aconsellà a ses senyorias que se elegissen tres persones, una de cada stament de pit y parts per a conformar-se ab la elecció que los senyors concellers y savi consell han feta en la persona del conceller en cap, y que ab la mateixa conformitat representen a sa magestat lo que en aquest negoci[b] concorrent y altres se ha fet y·s fa per part dels qui destorben lo faedor.

E aprés de publicat dit vot o consell, los senyors comte de Montagut y conseller en cap ab alguns de dita congregació se'n anaren d'ella, restant los dits senyors deputats y oïdors y los brassos essent la una hora aprés migdie.

En aquest matex die, y ya a la una hora aprés mig die, aprés de ésser-se'n anats dits senyors comte de Montagut, conceller en cap, y alguns de dits braços, restant molta part de dits braços ajunctats, los fonc proposat per los dits senyors deputats y oïdors, // 228r // parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, que és lo que a ses mercès los appar acerca del faedor en enviar a cercar la resposta al reverent capítol de la embaixada los fonch feta hair per ses senyories y per los braços, per ço, com havien offert que aquest matí tornarien la resposta, que per estar occupat mon senyor de Barcelona haïr no·y havie hagut remey, y com veyen que no l·an tornada supplican a ses mercès que·ls aconsellen si la enviaràn a cercar.

E aprés de haver tractat dit negoci, los restants senyors de dita congregació com dit és y votat tots per son orde, aconsellaren a ses senyorias que no se·ls envie a demanar la resposta a dit reverent Capítol, que a queixa de si mateix la havien de fer per lo respecte se deu al consistori dels senyors diputats, y que axí són de parer y aconsellen a ses senyorias que se·ls luescan tots los censals tenen los del Capítol en la present casa y tots los capitulars d'ell, y també lo que reb don Raphael Casamitjana, nebot del senyor Bisbe, y que los dits capitulars y reverendíssim bisbe no sien deixats concòrrer en la extracció de deputats y oïdors se farà a santa Magdalena, per los senyors deputats y oïdors.

E fet açò, fonc proposat a dits senyors de dita congregació si·ls apparexie que facen a saber als magnífics concellers y Consell de Cent axí juncts com separats la sobredita resolució y agraint-los la bona deliberació havien presa lo die de hair per los negocis occorrents.

Fonc aconsellat per los propdits senyors que dits senyors deputats deuen fer dues embaixades, ço és, una solemne al Consell de Cent, de nou persones, quant stiguen junctats, y altra als magnífichs concellers, de algunes persones, fent-los a saber les dites resolucions y agraint-los molt la deliberació de haïr ab molts agraïments y offerint tota bona correspondència.

228v E fet açò los senyors deputats y oïdors de comptes, per execució de dits consells, determinaren de enviar a dir a dits magnífichs concellers y donat raó de la embaxada se era resolta de enviar en cort a sa magestat per representar-li dits agravis, com ab lo sobre dit consell se conté, en conformitat de la ciutat y por la bona correspondència se té y desija tenir ab ella. Y per fer dita embaxada elegiren als senyors don Joan Burguès y de So e mossèn Bertran Desvalls. E axí mateix determinaren de enviar nou persones dels tres staments per lo mateix effecte al Consell de Cent, quant stiga ajunctat, ab gran agraïment de la bona resolució del die de haïr.

E tornats aprés dits dos embaixadors en consistori de dita embaixada, essent ja fora les dites

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.
b. a continuació ratllat tot.

persones dels tres staments havie bona estona y hores, que ells han feta dita embaixada als senyors concellers conforme los és estat ordenat en effecte. E que·ls han respost en effecte que besan les mans a ses senyorias e que ells en tota occasió correspondran com sempre.

La dita embaixada emperò deliberada fer al Consell de Cent, per no estar ajunctat dit die, no·s féu fins al die següent, com aprés se trobarà a la següent jornada[a].

229r Disabte, a XVII. En aquest die, hi hagué braços en la present casa en la sala gran acostumada, ab veu de publica crida precedent, en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat de Ripoll, abbat Lantorn, ardiacha de Benasch, prior de Pons, fra don Miquel Tort, fra don Bernat Tort, comanador Hospital, comanador de Lantorn, comanador Junyent. Per lo stament militar, los senyors: comte de Montagut, Riambau de Corbera, senyor de Linars, don Joan de Lupià, don Alexandre de Lantorn, don Guillem de Ivorra, don Miquel de Calders, don Luís de Tormo, // 229v // don Galceran de Oliva, don Hieònim Tort, don Miquel de Rocabertí, don Hieònim de Paguera, don Francesc de Josa, don Hieònim Torres, don Miquel de Camporrells, don Berenguer d'Oms, don Hieònim Albanell, don Berenguer de Paguera, don Joan Çarriera, don Bernat de Paguera, don Hieònim de Monsuar, Luís Puig, Jaume Christòfol de Guimerà, Alexandre de Toralla, Joan Joachim Puig, Francesc Dezgüell, Luís Lull y de Boxadors, Federic de Caramany, Gabriel Puig de Salit, Francesc Lentes, // 230r // Miquel Cortit, Henrich Alemany, don Guerau de Marimon, don Hieònim de Erill, don Anton Despalau, don Francesc de Argensola, Francesc de Vallgornera, Francesc Bru y de Oliva, Francesc Grimosach, don Jaume Carbonell, don Baptista Falcó, don Francesc de Junyent, Miquel Pol, Francesch de Tamarit, Jaume de Aguilar, don Francesc de Aymerich, don Gispert de Guimerà, Bernat Bertrolà, don Philip de Ferrera, Domingo Moradell, don Bernardino de Monsuar, Gabriel Salavert, don Hieònim Vila, Galceran de Vilalonga, Cebrià Loscos, don Federic Terre, // 230v // don Benet de Fluvià, Luís Canter, Francesc Joan de Vilaseca, don Luís de Barthomeu, don Francesc Amat, Francesc de Labau, don Carlos de Vilademany, Francesc Doms, don Francesc de Yvorra, don Hieònim Falcó, Joachim Valls, don Christòfol Larutell, Francesc Traginer, Francesc Vilana, Joan Gabriel Labot, Francesc Soler, don Luís de Cruylles, don Philip de Lantorn, Miquel Joan Taverner, Joseph Cescases, Joachim Bolet, Joan de Oliva, Francesc Joan de Vergós, // 231r // Hieònim Joan de Vergós, Hieònim de Gaver, Francesc Costa, don Luís Descallar, don Pedro Bosch, don Luís de Aragall, Joseph[a] de Bellafilla, don Francisco de Rebolledo, Luís de Corbera[b]. Per lo real, los senyors: Bertran Desvalls, Joan Francesc Codina, Hieònim de Navel, Agustí Pexau, Jaume Sala, Federic Exerrat, Francesc Saurí, Francesc Dalmau, Francesc Trinyac, Anton Ferrer, Luís Amell, Joan Coronat, // 231v // don Bernat Salba, don Guillem de Rochabertí, Joan Joseph Miquel Moradell, Joseph de Torme, Luís de Toralla, don Feliciano Cordelles.

Als quals en effecte proposat per los senyors deputats y oïdors, parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, lo següent:

«Molt il·lustres senyors:
Per quant sa excel·lència vuy nos ha vingut a demanar per comunicar-nos una carta de sa magestat, y en ésser arribats en sa casa consistorialment nos ha fet legir ab alta veu la dita carta, i junctament nos ha donada altra carta de sa magestat de fee y crehensa per a nosaltres, i aprés nos ha tramès per un scrivà de manament una còpia de la dita carta real per a sa excel·lència, havent-la nosaltres vista y considerada, havem determinat convocar a vostres senyories y mercès per a comunicar las ditas cartas, que són del thenor següent, les quals foren allí llegidas conforme estan continuadas en libre de lletres de Reys.

Del thenor de la qual han vist vostres senyories y mercès sa magestat mal informat ab motiu de que per los consellers d'esta ciutat havian advertit que los diputats del principat de Cathalunya no tenian loch en les professons generals, tenint nosaltres exemplars encontrari, y que per esta // 232r // occasió dexaven de convidar lo Real Consell, proveheix y mana los llochs en ditta carta senyalats levant del tot la graduació a esta ciutat als diputats lo lloch en les demés professons se faran exclohent lo bras militar en esta y en les demàs, supplicam per ço a vostres senyories y mercès nos aconsellen lo que havem de fer sobre los negocis occorrents».

Entesa la dita proposició, letra y crehensa per

a. en l'assentament corresponent a dissabte XVII de maig, es llegeix, ratllat, En aquest die, de matí, los magnífichs concellers de la present ciutat enviaren per lo sotsíndich de la dita ciutat als senyors diputats en son consistori la deliberació del Consell de Cent del die de vuy, lo qual és del tenor següent: «Lo dit Consell et cètera». Conforme serà assi cusit.

a. Joseph de Bellafilla, don Francisco de Rebolledo, Luís de Corbera *afegits al marge inferior del full.*
b. a continuació ratllat Damià de Montserrat.

los senyors de dita congregació y oïdas aquellas, aprés de haver tractats dits negocis y discutit aquells ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congragació aconsellà a ses senyorias que·s fassa una embaixada als magnífichs consellers y savi consell, representant-los lo que haïr determinaren los senyors deputats y estaments. Y més se·ls diga lo agravi gran s'és fet al consistori y stament militar en lo que lo senyor virey los ha dit vuy de part de sa magestat, y que en la professó de demà vajen en las varas per esta volta per lo que no tenen loch ni costum de anar, y que lo stament militar no vaje, per no tenir loch de anar, les quals coses tenen acostumat dit consistori y stament militar, com appar ab molts exemplars y aquells amostraran als magnífichs consellers y savi consell, y deduhint a sa magestat per las personas de la embaixada. Però lo que més s'entén és lo agravi que·s fa a ses magnificències y[a] savi consell en lo llevar-los lo del fer las agraduacions en totas les professons y altres serimonials, y axí per dits agravis y reparo d'ells estan juncts per a fer en conformitat los senyors deputats y stament militar per acudir al que a ses magnificències y savi consell apparrà ser convenient fer per lo reparo de dits agravis.

Y axí mateix que·s fassa una embaixada al senyor virey dient-li que lo consistori dels senyors diputats tenen de costum tenir loch en cosas de serimonials, y que de ells ne tenen molts // 232v // exemplars, y axí mateix lo stament militar, y de més antichs que al Real Consell, lo qual sols de pochs anys ensà va ab coses de festes serimonialment. Y que en las treslacions de sants que·y ha hagut en la present ciutat no·s trobe ser-hy anats los del consell, y dels diputats y personas militars se trobe totes les que·y ha hagudas. Y és cert que si sa excel·lència ho hagués entès o haguera scrit a sa magestat, y per consegüent el rey nostre senyor no hauria scrit a sa excel·lència digués als diputats lo que·ls ha dit en lo tocant al consistori y axí mateix al stament militar, sinó que·s servirie de honrar al consistori y stament militar com sempre ha acostumat y mereixen los grans serveys que han fet sempra a sa magestat y als reys antecessors de sa magestat, de immortal memòria, y per ditas rahons se servirà sa excel·lència de remediar-ho en que no·s fassen prejudicis als senyors deputats y stament militar, per lo que·ls ha dit vuy sa excel·lència acerca del de la professó.

E fet assò desliberaren ses senyories enviar al savi Consell de Cent, que estave ajunctat per dits effers, la embaixada següent, ab massas grans, en que foren los següents, ço és, los senyors: abat de Ripoll, ardiacha Alentorn, cabiscol Aymerich. Militars: don Joan Burguès, don Guillem Ivorra, // 233r // don Gispert de Guimerà. Reals, los senyors: Bertran Desvalls, *talis* Codina, Francesc Trinyach. Als quals fonch donat orde de explicar allí lo contengut en dit vot y consell del dia present y los exemplars se són trobats en favor d'esta casa y stament militar. Los quals, tornats de dita embaixada, refferiren en dita congregació com ells havian feta dita embaixada conforme los és estat ordenat. Y feta ostenció dels dits exemplars respongué lo conseller en cap en nom de tot lo consell que allí se mirarie tot y los exemplars havian aportats, y vist tot se tractarie lo fahedor en dit Consell de Cent.

E axí mateix, inseguint lo dit consell del die present, dits senyors diputats enviaren altra embaixada al excel·lentíssim lochtinent general de dites nou persones ab la forma acostumada, als quals fonch donat orde de representar a sa excel·lència lo que ab dit consell y vot sobredit està contengut. E tornats de dita embaixada referiren en dita congregació lo següent, que sa excel·lència los ha respost en effecte dient:

Resposta de sa excel·lència:
Que ell havie fetas diligències, les que moralment podie, // 233v // per a tenir notícia si lo consistori dels diputats acostumave de anar y assistir en professons, y que no havia tingut noticia que may lo consistori dels diputats·y fos anat, que si agués tinguda ho haguera scrit a sa magestat. Y que no havia demanat al consistori dels diputats si tenien exemplars de ésser anats a les professons perquè no havia tractat d'estos negocis ab lo consistori dels deputats, y que també los deputats eran molt scrupulosos de comunicar scripturas. Y que sa excel·lència no podia mudar ni fer altra cosa del que sa magestat li manava ab sa real carta, y que sa magestat ne serà mogut per sa resolució sola a ordenar lo que li avia manat, sinó que com sa magestat era rey ans que ell no fos virey que·n devia ja tenir notícia, y també que en lo Consell Supremo de Aragó residian dos regents cathalans los quals tenian notícia de totes estes coses, que lo que ell podia fer és representar a sa magestat lo que en nom del consistori li deian.

Entesas las ditas embaxadas per dit savi Consell de Cent, vists dits exemplars y altres moltes que ells tenen allí, deliberà dit savi consell de anar tot lo Consell de Cent, junt ab los magnífichs consellers, en casa de sa excel·lència per representar-li dits agravis y supplicar lo remey d'ells. Com de fet.y hanaren encontinent ab la

a. a continuació ratllat Consell.

forma acostumada, ab dos fileres y dos consellers ab sas massas devant y los restants detràs. Y vist que no aprofità dita embaxada // 234r // desliberaren lo següent y devall scrit, que per dos cavallers enviaren als senyors deputats y ajust de braços, fent-los asaber ab còpia de dita desliberació que·s lo següent: que per ara se sobrecegue en lo de la professó en quant a la ciutat, attesos los prejudicis que resultan de la carta de sa magestat, y que la embaixada deliberada per a la cort vaja encontinent ab tota diligència ab los exemplars y scripturas que per remey de aquestos prejudicis convingan, segons que ab altra deliberació feta a 15 del corrent està deliberat.

Diumenge, XVIII. En aquest die comensaren de elegir embaixada los senyors diputats per a la cort de sa magestat y execució de dits consells de brassos, com en libre de Desliberacions.

Dilluns, XVIIII. Festa de sant Ivó, feriat.

234v Dissapte, XXIIII. III. Elecció de embaixadors per a la cort de sa magestat, com en libre de Desliberacions.

Diumenge, XXV. Festa de sanct Quogesma.

Dilluns, XXXVI. Segona festa de sanct Cogesma.

235r Dimars, XXVII. Tersera festa de sant Cogesma[a].

Dijous, XXVIIIIº. En aquest die juraren en consistori en la forma acostumada en mà y poder del senyor deputat ecclesiàstich los senyors don Honofre del Antorn, ardiacha de Benasch, canonge de la Seu de Leyda, March Llentes, donzell, en Barcelona domiciliat, y Francesc Trinyach, burgès de la vila de Perpinyà, embaixados del General de Cathalunya elegits per los senyors deputats y oïdors de comptes per al rey nostre senyor per los effectes sobre dits.

236r Juny MDCVIII

Dijous, V. Festa del Santíssim Sagrament. En lo qual die se féu la professó acostumada en la Seu. Y en lo dit die, y tots los demés de dita octava, se feren grandíssimes festes en honor del Sant Sagrament en Santa Maria de la Mar y en Santa Maria del Pi y en altres isglésies.

Divendres, VI. En aquest die, de matí, los senyors deputats, enviats a buscar per lo excel·lentíssim lochtinent general, anaren consistorialment en son palacio ab la forma acostumada. Y arribats allí los donà una carta de sa magestat de 30 del passat y explicà la crehensa d'ella. La qual està continuada en lo libre de Lletras de Reys y a la // 236v // jornada següent cosida. Rebuda dita carta per ses senyories y oïda dita crehensa respongué lo senyor deputat ecclesiàstic per tots que en consistori se tractarie[a] dits negocis, y així se despediren ab la sòlita cortesia.

En aquest mateix die per los magnífichs consellers fonch enviada a ses senyories la deliberació y vot del Consell de Cent celebrat lo die de vuy acerca dels negocis occurrents. La present és del thenor següent: *Fiat* conforme és buydada en libre de lletras de Reys y aprés a la jornada següent és ací cosida.

Dit die fonch feta crida de brassos per a demà de matí a les vuyt hores per dit effecte, com en registre.

Dissapte, VII. En aquest die, de matí, ab veu de pública crida del die de ahir precedent, foren congregades en la present casa de la Deputació, en la sala gran dels Reis, les persones dels tres staments. En que foren les següents, ço és, per lo bras ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, // 237r // sachristà Junyent, Cornet Junyent, comanador Spital. Per lo militar, los senyors: don Joan Burguès, Jaume de Aguilar, Joseph de Bellafilla, Martí Joan Despuny, don Luís de Claramunt, don Francesc Junyent, Francesch Tamarit, Joachim Valls, don Francesc de Erill, don Gispert de Guimerà, don Pedro Bosch, don Miquel Caldes, Francesc Cornet, // 237v // Francesc Montalt, don Luís de Aragall, Francesc Llentes, Joan Baptista Cassador, Jaume Casademunt, Alexandre Artella, Francesc Vallgornera y Senjust, don Baptista Falcó, don Ramon de Guimerà, don Francesch de Josa, don Carlos Copons, Vicens Antich, Hieroni de Mana, don Carlos Oliva, don Francisco Aiguaviva y Tamarit, don Hieroni Albanell. Per lo real, los senyors: conceller ters, Raphael Cervera, // 238r //Joan Coronat, Francesch Dalmau, Hieròni Desvalls.

Als quals fonch fetta en effecte la proposició segúent: «Avent rebut los senyors deputats una carta de sa [b]magestat, per mans de sa excel·lència, y altra dels embaixadors tenian enviat a sa magestat per lo negoci de la professó, las quals de present se llegiran a vostres mercès juntament ab la deliberació s'és feta per lo Consell de Cent acerca de consemblant carta de sa magestat, supplicam a vostres mercès nos

a. en l'assentament corresponent a dimecres XVIII *es llegeix, ratllat,* En aquest die.

a. a continuació ratllat per tots.
b. a continuació ratllat excel·lència.

aconsellen lo que tenim de fer per los negocis occorrents».

E llegidas las lletras de sa magestat dirigides a dits senyors deputats y als embaixadors del General, y la enviada per dits embaixadors a ses senyories, les quals assí seran originalment cosides, y axí mateix fonch allí llegida la deliberació feta per lo Consell de Cent de la present ciutat acerca estes coses, aportada por mossèn Vilalta, sotsíndich de dita ciutat, continuada en la jornada de haïr, y feta la proposició en effecte següent. E aprés de haver oïda la dita proposició, lletras y deliberació del Consell de Cent, los dits senyors de dita congregació, // 238v // y aprés de haver votat tots per son orde y dit son parer ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyories que deven, obeint a la casa real de sa magestat, enviar ab tota diligència un correu als embaixadors tramesos per ses senyories, qui·s detenen en la ciutat de Çaragossa, y dar-los orde se'n tornen a la present ciutat; excepto lo senyor ardiacha de Benasch, al qual se ordene que ab tota diligència ab les matexas instruccions y papers se'n aportaven de embaixadors continue y passe havant dita embaixada, scrivint de nou a sa magestat y a les demes persones a qui convingue, per la nova ocasió se ha offert per les cartes de sa magestat. Y que procuren vostres senyories que lo correu partesque ab tota diligència, y si és posible per tot lo die de vuy. E que·s represente a sa magestat que est negoci, per ser seremònia y prerogativa de la ciutat y Principat, és de gran consideració y stima, y que confiats los senyors deputats de les bones esperanças dóna sa magestat ab sa real carta de reparar los agravis ha rebut y reb esta ciutat y Principat sobre los negocis occurrents, abehexen al que per sa magestat se'ls mane enviant tant solament una persona sola, y que per ser lo negoci de que·s tracta de tanta reputació y estima no podien dexar de fer una embaixada solempne quant sa magestat no·ns fes la mercè, sperant tota via per a servir a sa magestat, aconsellen enviar una persona sola ab sperança de que sa magestat repararà los agravis reb esta ciutat y Principat conforme ab sa real[a] // 239r // carta offereix, que altrament nos podria dexar de tornar-los a supplicar a sa magestat ab més solempnitat.

E fet assò se'n anaren los dits senyors de dita congregació ab la solita cortesia y acompanyament.

Dimecres, XI. Festa de sanct Bernabé, apòstol. Feriat.

a. a continuació una deliberació i tres lletres, insertes a l'Apèndix 9, págs. 898-899.

239v Dijous, XII. Octava de Corpus.

240r Dimars, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats requeriren a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, executàs les fermanses són en Barcelona de Francesc Naves, òlim servint de sobrecollidor del General, qui dix està prompte en fer son offici.

240v Dimars, a XXIIII. Festa de sant Joan Baptista.

241r Divendres, a XXVIII. En aquest die mestre Hieònim Martí y Pere Ferrer, mestre de cases, feren relació en consistori de les fonts, com en paper.

En aquest die los senyors deputats junctaren y cridaren sis doctors per a consellar-los per lo de les vint-y-tres mília liures de propri ús del rey nostre senyor, com en libre de Deliberacions.

241v Juliol MDCVIII

Divendres, a IIII. En aquest die lo consistori dels senyors deputats dix a mossèn Joan Baptista Cassador y de Aguilar, donzell, exactor del General, anàs a casa del magnífich micer Raphael Rubí y Coll, doctor del Real Consell, y li digués de part del dit consistori que sobreseguès y no passàs avant en los manaments fets a Francesc Cassany, mercader de Leyda, debitor de Antoni Costa, Antoni Pruiat y Francesc Vilar, per a que deposàs aquelles 428 lliures, 11 sous, en la taula de la ciutat, a altre dels verguers de la Real Audiència, aquelles 1428 lliures, 11 sous, que deu a dits Costa, Vilar y Pruiat, proveïts dits manaments lo primer als 21 de juny de dit any y l'altre al primer de juliol de dit any, notari de dita causa Raphael Vila, a // 242r // instància de Magdalena Vilara, muller de dit Francesc Vilar, en la causa que aporta a relació de dit micer Rubí Coll contra diversos creadors, attès que dits senyors deputats tenen les mans en est negoci y tenen secrestades dites 1428 lliures, 11 sous, per execució que fan en aquelles com a debitors que són dits Costa, Vilar y Pruiat a diversos debitors del General, com apar del secrest y manament fet per dits senyors deputats a dit Cassany a 15 de juny de dit any, per a què gire y pague en la taula de la present ciutat dita quantitat, y axí a ont tenen los deputats les mans han de cessar tots los tribunals. Y lo dit micer Raphael Rubí y Coll respongué al dit mossèn Joan Baptista Cassador que no passarie avant en dit manament ni causa.

242v Dijous, a X. Festa de sant Christòfol.

Disabte, a XII. En aquest die, de matí, féu relació en consistori mossèn Hieònim de Lana, ra-

cional, que vist y examinat per ell los comptes de mossèn Raphael Graell, òlim receptor del General de la present ciutat, trobà com dit Graell restà devent per raó de dit offici 148 lliures, 17 sous, fent-se-li bones 4 lliures, 17 sous, se li han de fer bones en son compte y carregades a mossèn Honofre Arcos, qui ha regit dit offici alguns mesos per quant foren carregades a dit Graell indegudament.

243r Dimars, a XV. Enseculació de deputats y oïdors y braços, com en libre de Deliberacions.

Dijous, a XVII. Braços y extracció de habilitadors, com en libre de Deliberacions.

243v Divendres, a XVIII. En aquest die se començà de fer la habilitació. Estigueren tots en la sala gran dels Reys, y aprés de algunes dades y rebudes estigué lo consistori en son lloc acostumat, y los habilitadors tots en una rengla[a] a la part de les finestres del carrer y los assessors y advocat fiscal a l'altra, y axí devant d'ells tots ab cadires, estant, ço és, primer los ecclesiàstics, aprés los militars, aprés los reals. Los qui entraven a informar estaven al costat del advocat fiscal.

Disabte, a XVIIIIº. En aquest die se convidà per part dels senyors deputats al excel·lentíssim lochtinent general, concellers, comtes y ecclesiàstics y abbats per la festa del estandart y benedicció d'ell, faedora lo die següent en la Deputació.

Diumenge, a XX. En aquest die se havie de fer la festa y benedicció del estandart y per justes causes se porrogà per al die següent.

244r Dilluns, a XXI. En aquest die se féu en la casa de la Deputació, en la capella gran, solemne festa y offici com lo die de sant Jordi, ab la música, ramellets y tot lo demés se sol fer en dit die. Digué lo offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, y acabat l'offici féu la benedicció del estandart de les galeres del General, lo qual tenie en mans lo noble don Ramon d'Oms, general de dites galeres. Foren en dita festa lo excel·lentíssim lochtinent general, lo duc de Monteleón, concellers y molts cavallers. Arribà en la Deputació lo dit general ab lo dit lochtinent general, ab gran acompanyament.

En aprés, lo després dinar, aportaren dit estandart a les galeres eren en lo moll de la present ciutat. Aportave'l lo dit General, y anaven-hy lo dit senyor lochtinent general, deputats y concellers en la forma següent: tots a cavall, ço és, que primer anavan los caballs de la Deputació y tota la música, y aprés los officials y molts cavallers, aprés d'ells venien porters y verguers de concellers y deputats, anant lo verguer de concellers a mà dreta y lo de la Deputació a mà esquerra, y aprés venien los dos porters de deputats y lo de concellers, anant lo de concellers en lo mig y los demés als extrems. // 244v // En aprés, venie lo conceller quint a la mà dreta del oïdor militar, per no ésser-hy lo oïdor real, e axí venien consecutivament los demés fins al conceller segon, qui anave axí mateix al costat del deputat militar. E aprés d'ells venie detràs lo dit General de les galeres ab un bell cavall aportant arborat lo dit estandart, de domàs carmesí ab les armes reals de la corona de Aragó en lo mig y baix dos armes del General.

Aprés de dit estandart venien lo excel·lentíssim lochtinent general, deputat ecclesiàstic y conceller en cap, anant lo conceller a mà dreta y lo dit senyor lochtinent en lo mig y lo deputat ecclesiàstic a la esquerra, y concertàs tot axí perque los senyors deputats los qui convidaven. Y aprés venien alguns officials del General, y entre altres lo escrivà major.

Arribats al moll, y volens entrar en la galera ab un pont de fusta se havie fet des del moll a la galera, féu la ciutat y tots los baluarts una bella salva de artilleria. Y lo mateix feren les galeres, y també vint galeres de Nàpols que en dita occasió s·i trobaven, que fonc una bella vista. Entrant en la galera los dits senyors virey, concellers y deputats ab dit general de galeres, y allí dit General prestà los homenatges en mà de dit lochtinent general. Y fet açò se arborà //245r// lo estandart en la capitana del General ab gran musica y artilleria. Y fet açò se'n tornaren en la forma eren venguts acompanyant al senyor lochtinent en sa casa, y de aquí se'n vingueren tots fins a la plaça de sant Jaume, aont se departiren. Nostre Senyor dóne bona sort y bonaventura, amen.

En aquest mateix die, los senyors deputats y oïdors anomenaren los officials de les galeres tocants a ells anomenar, com en libre de Deliberacions.

Dimars, a XXII. Festa de santa Magdalena.

En aquest die se féu extracció de deputats y oïdors per al trienni següent en la forma acostumada. Y foren extrets, ço és, en deputats, los senyors: don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasch, canonge de la Seu de Leyda; don Gispert de Guimerà y Papiol, en Barcelona populat; micer Francesc Ferrer, ciutedà de Gerona. // 245v // En oïdors de comptes, los senyors: don Dimas de Josa, ardiaca de Cerdanya, canonge

a. rengla *interlineat damunt de* stància *ratllat.*

de la Seu de Urgell; Gaspar de Calders, donzell, en la vegeria de Cervera domiciliat; micer Hierònim Soler, de la vila de Perpinyà.

Dimecres, a XXIII. En aquest die los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori lo memorial dels erros trobats en les comprobacions. Lo qual sie cosit ací.

Divendres, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

246r Disabte, a XXVI. Festa de santa Anna.

Dijous, a XXXI. Assí feye assentar lo memorial de galeres és avant a la fulla següent, conforme és en libre de Deliberacions.

246v Agost MDCVIII

Divendres, primer de agost. En aquest die, de matí, a la hora de jurar los senyors deputats nous, vingueren ab embaixada per part del bras militar los senyors don Joan Burguès y de So y Joseph de Bellafilla. Y en effecte explicaren a ses senyorias com tenien entès que micer Hierònim Soler, de la vila de Perpinyà, novament extret en oïdor real, ere vingut en la present casa per a jurar y exercir són offici. E com tingan notícia que estarie pres per lo Sant Offici, axí supplican a ses senyories sien servits de no admètrer-li ara dit jurament fins sie plenament vist lo que passa, perquè se'n porie seguir grans inconvenients e contencions entre dits tribunals, lo que convé molt evitar e ab altres raons.

Fonc-los respost en effecte que ells estan entenent en dit negoci ab moltes veres y dada raó de les diligències y scriptures entenen fer ab los pares inquisidors.

E axí mateix vingué en consistori lo senyor don Gispert de Guimerà, deputat militar novament extret, y en effecte referí de part de sos companys lo mateix y tractarien de la forma s·i havia de tenir en dit negoci. Y lo consistori li donà raó del faedor y com havien enviat a cercar los assessors y advocat fiscal per dit effecte, part dels quals eren ya allí.

E aprés de arribats tots fonc resolt s·i anàs ab embaxada als dits pares inquisidors, y en scrits levar-ne acte lo scrivà major del General, la qual fonc allí ordenada del tenor següent:

247r «Molts il·lustres senyors:
A notícia dels senyors deputats és vingut que micer Hierònim Soler, extret a oïdor real del principat de Cathalunya, està impetit en aquest tribunal y que la causa vuy en dia està pendent. Y com en lo consistori de la Deputació, attenent de respecte y reverència se deu a un tribunal tant sant com aquest, no·s volria estorbar ni perturbar la jurisdicció de vostres senyories, lo que seria contingent si després de haver dit Soler jurat volien vostres senyories proceir contra sa persona per raó del que està vuy en dia impetit, supplican a vostres senyories los facen mercè de dir-nos si dit Soler està impetit y que de la resposta que vostres senyories donaran leve acte lo notari ve ab nosaltres, advertint a vostres senyories que, si[a] per la resposta de vostres senyories en cas fos de que dit Soler no està impetit se li admetrà lo jurament, no·s darà[b] lloc en ninguna manera que se proceesca contra sa persona durant lo trienni de la Deputació vinent perquè ab la resposta de vostres senyories restarà libre de tot lo que podria estar impetit lo die de vuy».

E après de ordenada aquella fonc comunicada als senyors deputats nous y embaixadors del bras militar, als quals apparegué bé. E foren anomenats per reportar aquella los dos assessors de la present casa y advocat fiscal, junctament ab lo scrivà major de la present casa. Los quals, arribats allí y haguda hora, explicaren dita sa embaixada y legí·s allí dita escriptura en presència dels senyors inquisidors, tots tres supplicant-los fossen servits dexar-ne levar acte per lo notari major del General aportaven junctament ab la resposta que ses senyorias farien, del que foren molt contents. Y aprés de oïda dita embaixada y scriptura respongueren // 247v // per dos vegades dient que dit micer Soler està vuy líbero y absolt de tot y no se li demana res. E que alguns dies ha lo havien fet venir per certa qüestió havie tinguda en Perpinyà ab alguns ecclesiàstics, emperò ya és fora de tot y no se li demana res y és absolt de tot. Presents en açò dits magnífichs assessors y advocat fiscal, Jaume Estrada, notari, y Pere Miquel, porter real. E dit Pere Pau Vidal, notari y escrivà major del General. *De quibus et cetera*.

E tornats de dita embaixada referiren als senyors deputats nous y embaixadors del bras militar lo que havie passat. Y axí encontinent se'n anaren a la Seu tots per oir la missa del Sperit Sanct en la forma acostumada. Y tornats prestaren lo sòlit jurament y caució com en libre en lo taulell de la escribania major, estant los nous deputats a la part dels armaris ab filera y los vells a l'altra part, e lo veguer y officials al cantó vers lo carrer[c].

a. si per *interliniat.*
b. *a continuació ratllat* en.
c. *a continuació una relació, transcrita a l'Apèndix 9, pág. 899.*

1608-1611

Dietari. Trienni MDCVIII. Estància número 67.
1608

1r Agost MCVIII. Divendres lo primer. En aquest die, de matí, ya tocades les dotze hores juraren en la present casa de la Deputació los senyors don Gispert de Guimerà y Papiol, misser Francesc Ferrer, ciutadà de Gerona, deputat del General de Catalunya novament extrets per lo trienni primer vinent que comença lo die present, juntament ab lo senyor don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasc y canonge de Leyda, absent, y que és en cort de sa magestat com a embaxador del General, don Dimas de Josa, ardiaca de Cerdanya, canonge de la Seu d'Urgell, Gaspar de Calders, donzell en la vegueria de Cervera [domiciliat] y misser Hierònim Soler, doctor en dret de la vila de Perpinyà, oïdors de comptes del dit General, los quals juraren en la forma costumada com appar en libre de Juraments. Anaren primer a la Seu com és acostumat, y no.y anà lo senyor deputat ecclesiàstic per ésser absent lo nou. Al anar van los deputats vells a la dreta y al tornar a l'esquerra. Al taulell de la scrivania major se assentaren los nous, arrimats als armaris ab filera, començant al cap lo deputat ecclesiàstic o militar quan lo ecclesiàstic no.y és vers la finestra, y a l'altra part, així mateix, los deputats vells, al cap del taulell vers la finestra se assenten lo official lig la sentència de excomunicació y lo veguer o altre oficial del bisbe a mà dreta abans de fer-se dit jurament hi hagué alguns contraris feyen a un oïdor, com appar en lo dietari precedent.

Lo mateix die anaren dits senyors diputats i oïdors ab les masses grans ben acompanyats a casa de l'excel·lentíssim loctinent general, lo duc de Monteleon, com és acostumat, per fer la visita y les solites offertes y cortesies, als quals fonc respost per sa excel·lència, axí mateix, ab moltes cortesias y offertes.

Lo mateix die anaren per lo mateix effecte a casa de l'il·lustríssim bisbe de Barcelona fent lo mateix, lo qual los acompanyà[a] //1v// al anar-se'n fins al cap de l'escala y sos capellans fins baix, al venir isqué fins a la porta de la istància de escala y los capellans a mija escala.

Dit die se feu crida de braços per tràurer visitadors del General per al die següent.

Dissabte a II. En aquest die se tingueren braços per tràurer visitador só en libre de Deliberacions.

Dilluns a IIII. Festa de sant Domingo. En aquests dies lo senyors deputats anaren consistorialment a la iglésia de Sant Domingo que foren convidats per los pares de aquell monastir. Segueren al cor a la part de la trona com és acostumat, estant allí vingué aprés lo senyor loctinent general y arribat anaren al altar major ab les masses altes, donant-li la benvinguda.

Dimars a V. Festa de sant Just y sant Pastor.

2r Dimecres a VI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor diputat real per indisposició de la qual prest morí.

Disabte a VIIII. En aquest die morí lo senyor Francesc Ferrer, deputat real, *cuius anima requiescat in pace.*

Diumenge a X. En aquest die vingueren //2v// los deutes de dit senyor deputat real per fer saber a ses senyories la mort de dit senyor deputat real y lo que eren servits se fes, perquè tenien intenció de soterrar-lo a Gerona. Fonc-los respost que fecen lo que.ls apparrie y axí se'l ne aportaren y no.s tingué ningun dol en la casa. E ses senyories manaren se fecen les obsèquies y túmol acostumades fer en la present casa per dita causa y axí se li digué un trentanari de misses,

a. *a continuació ratllat* y fins.

los tres dies, y lo derrer die un offici de rèquiem, cantat molt solemne ab vint y quatre atxes y un túmol gran devant la capella, los tres dies.

Dilluns XI. En aquest die se començaren les misses y túmol per al dit senyor deputat real.

Dimars XII. En aquest die se continuaren les misses del dit senyor deputat real.

Dimecres a XIII. En aquest die se féu un solemne offici de rèquiem en la capella ab lo túmol, com dalt és dit, per dit senyor deputat real, en què. y assistiren los senyors deputats y officials.

3r Dit die, després de dinar, manaren junctar ses[a] senyories les persones electes devall scrites que foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: canonge del Pas, sacristà Junyent, comanador Junyent, canonge Coll, canonge Dalmau; per lo militar los senyors: don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, don Joan Amat, don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla; per lo real los senyors: misser Hierònim de Ollers, misser Vicens Castelló Jaume Sala, misser Hierònim Fivaller, misser Francesc Dalmau // 3v // als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories com lo senyor ardiaca Lenton, com tots saben, ere estat extret en deputat ecclesiàstic al qual per ésser embaxador del General se ere scrit per los predecessor de ses senyories lo sendemà de la extracció per propri a la posta, e com fins vuy no tingan resposta alguna y aprés hajan ses senyories rebuda una carta de dit senyor ardiaca de 25 de juliol ab què se avise del que havie fet fins en aquella hora en los negocis de sa embaxada, les quals cartas foren allí legides per lo scrivà major del General, supplicant a ses missers sien servits de aconsellar-los lo que poden y deven fer acerca de dits negocis y de dita embaxada, perquè ab tant principal consell pugan millor acertar lo faedor en benefici de dits negocis.

Oïda la dita proposició y letres per los senyor de dita congregació y aprés de haver-ho discutit y tractat ab molta maduresa y cosideració y votat quiscú persona de la major part de dita congració, fonc de parer y aconsella a ses senyories que sie feta letra al dit senyor ardiaca per propri correu ab diligència que dexades totes coses se'n torne <ab la> brevetat possible per acceptar son càrrec de deputat y jurar, dexant allí los papers de sa embaxada ab alguna persona a ell ben vista d'est Principat sens salari ni paga alguna, lo qual si a dit senyor ardiaca apparrà y haia necessitat de solicitar la despedició d'ells ho puga fer com a ell apparrà, y arribat que sie se tractarà del factor acerca dits negocis de sa embaxada.

Dijous, a XIIII. En aquest die hy hagué braços y extracció de habilitadors per la enseculació dels llocs reals com en libre de Deliberacions.

4r Divendres a XV. Festa de Assumpció de Maria. Senyora.

Disabte a XVI. Festa de sant Roch. En aquest die hi hagué convocació de braços per tràurer dos visitadors ecclesiàstics faltaven com en libre de Deliberacions y dit die juraren los visitadors com en dit libre.

Diumenge a XVII. En aquest die hi hagué braços per traurer habilitadors per habilitar los qui podrien concòrrer en deputat real per mort de dit misser Francesc Ferrer y extradició de dits habilitadors com en libre de Deliberacions.

Dilluns a XVIII. En aquest die juraren y oiren sentència de excomunicació los nou habilitadors extrets per dita habilitació de traurer deputat real en la sala gran dels Reys, estaren assentats, ço és, a la part de les finestres tots ab una rengla, ço és, los ecclesiàstics // 4v // primers prop de ses senyories y aprés los militars y aprés los reals. Lo consistori estava en son acostomat loc devant dits habilitadors, a l'altra part estava lo advocat fiscal ab una cadira y al seu costat tres o quatre cadires buides per los qui venien informar, y al costat de dites cadires buides la taula de scrivà major y aprés la del racional y procurador fiscal no.y vulgueren los assessors, perquè no.y eren necessaris.

Dimars a XVIIIIº. En aquest die se feu extracció de deputat real en la sala gran dels Reys per lo residuum del present trienni en la forma acostumada per mort de dit misser Francesc Ferrer en presència de nou testimonis dels tres staments, abans de fer-se dita extracció los senyors deputats militar y oïdors ecclesiàstics donaren les requestes, ací cosides, dient que los assessors no.y podien estar, los quals aprés se'n anaren. Y així fonc extret en deputat real per lo residuum del presesent trienni: il·lustríssim Antic Raphael Raset y de Trullàs, ciutadà de Girona.

En aquest die los visitadors del General enviaren a dir a ses senyories fossen servits girar al regent de comptes del General quatre mília liures per los gastos de dita visita y perquè puga passar

a. ses senyories *interlineat.*

avant. Fonc-los respost que ells ho tractarien y farien lo que tocava a ells[a].

7r Diumenge a XXIIII. En aquest die hi hagué convocació de braços ab crida del die de haïr precedent per traurer un visitador faltava per lo bras ecclesiàstic y fonc extret en forma costumada mossen Jaume Bergadà, canonge de la Seu de Vic, fen-se //7v// la extracció en l'ort entre los torongés, devant la porta va a la devallada de Santa Eulàlia. En la taula estavan los senyos deputats y oïdors y novena dels testimonis y lo advocat fiscal que.y estava al costat del senyor oïdor real y no.y hagué assessors, appar de dita extracció en libre de Deliberacions.

Dijous a XXVIII. Festa de sant August.

8r Divendres a XXVIIII. En aquest die, de matí, jurà en lo taulell de la scrivania major lo senyor Antic Raphael de Raset y de Trullàs, ciutadà de Gerona, deputat real extret per mort de misser Francecs Ferrer per lo residuum de lo present trienni. Al jurament estigué en son loc acostumat al costat del senyor deputat militar y al venir a la Deputació vingué sens massa, com és acostumat, y entrassen a la capella a ont oí missa sol ab molts cavallers, y exint de la capella los senyors deputats y oïdors lo prengueren al portal de l'ort y se'n entraren ab ell al taulell de l'escrivania major per jurar y aquí se'n entraren tots en consistori.

Lo mateix die jurà en consistori y oí sentència de excomunicació lo senyor Jaume Çaconomina, canonge de Gerona, visitador del General com en libre de Deliberacions, estava al loc dels assessors, al entrar y exir lo acompanyaren los officials eren en consistori y lo scrivà major.

Disabte, a XXX. En aquest die se enmalaltí lo dit senyor deputat real y estigué molts dies sens venir en consistori.

Setembre MDCVIII

Divendres, a V. En aquest die jurà en consistori y oí sentència de excomunicació lo senyor canonge Bergadà de Vic, visitador del General, com en libre de Deliberacions.

9r Disabte, a VI. En aquest die los defenedors de la Lonja acompanyats de alguns mercaders ab les masses vingueren a convidar a ses senyories per la festa de Nostra Senyora en Lonja. Foncdos dada bona resposta y no.y anaren perquè entengueren que lo señor loctinent general hi anave, y los consellers y axí no.y tenien loc.

Dilluns a VIII. Festa de Nostra Senyora.

Dimars a VIIII. En aquest die tornà lo senyor deputat real en consistori que havia dies no.y ere estat per sa indisposició.

9v Disabte, a XIII. En aquest die, de matí, jurà en la casa de la Deputació lo senyor don Honofre de Lentorn, deputat ecclesiàstic, en lo loc acostumat del taulell de la scrivania major y al venir se'n entrà a la capella y allí oí missa y al exir lo prengueren al mig lo senyor deputat militar y real y aprés lo senyors oïdors ab les masses y de allí se'n anaren al taulell de la scrivania major y allí seguiren en filera arrimats als armaris y al cantó lo official //10r// del senyor bibe de Barcelona qui promulgà la sentència de excomunicació y de aquí aprés se'n anaren en consistori ab la forma acostumada.

En aquest mateix die, després dinar, en la plassa del Rey desgraduraren un capellà. Havie.y molts catafals, lo excel·lentíssim loctinent general anà al palau dels senyors deputats y també hy anaren consistorialment ab masses lo consistori y quant vingué sa excel·lència lo isqueren a rébrer al cap de la escala y axí mateix al tornar-se'n hagué.y grandíssima gent de tots staments.

10v Disabte a XX. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors havien cridades les persones electes devall scrites dels tres staments en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat Codina, sacristà Junyent, prior Oluja, canonge del Pas, paborde Calders; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So //11r// don Joan de Lupià, Pere Ausias March, Perot de Tamarit, don Miquel de Cruÿlles, don Hieònim de Lentorn, Pau de Altarriba; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, misser Vicens Catelló, Raphael Laudes als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories, parlant lo senyor diputat ecclesiàstic com tenien entès que lo excel·lentíssim duc de Cardona estava cerca d'esta ciutat per entrar-hi com entrà la primera entrada, tenien entès, hi haurie obligació exir-lo a rebrer per ser cap del bras militar, conforme se sol fer ab lo il·lustríssim y reverendíssim arcabisbe de Tarragona, més com los dietaris de la present casa van algun tant breus y no.s trobe tal exemplar y hayan fetes dilingències en casa de la ciutat per cercar-ho allí estan també per lo matex effecte, pertant, supplica a ses missers sien servits d'aconsellar-los lo que

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàg. 901.

deven fer en dit negoci, perquè ab tant major consell pugan acertar lo faedor.

Entesa la dita proposició per los senyors de dita congregació e aprés de haver tractat y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, la major part // 11v // de dita congregació aconsella a ses senyories que.s seguesca a la ciutat e que.s procur de saber lo que resolran en dit negoci.

E poc aprés los dits senyors deputats, per execució de dit consell, enviaren als senyors consellers, lo senyor Pere Ausias March, donzell, y Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, fent-los a saber per part de ses senyories com estaven allí juncts ab moltes persones eletes dels tres staments, acerca de la entrada de l'excel·lentíssim duc de Cardona y del recebiment se li pot y deu fer per ser la primera entrada en esta ciutat com a duc, y per dit effecte estan cercant alguns exemplars y fins ara no'ls troben, sinó de algunes altres persones titulars y axí supplican a ses missers que si tenen alguns exemplars los ho facen a saber y també de sa determinació de dites coses perquè.s servi la conformitat que en tot estas cosas tenen acostumat.

E tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories, en effecte, com ells han fet dita embaxada, e que dits senyors concellers com los ere estat ordenat, e que dits magnífics consellers, en effecte, los han respost que ells estan també tractant dit negoci e que fins ací no troben res al propòsit e que ells faran a saber a ses senyories lo que trobaran y del que resolran.

Diumenge, a XXI. Festa de sant Matheu. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors juntaren en consistori les persones eletes del die de haïr als quals fonc porposat lo següent proposició:

Per lo que haïr restàrem de què se aguardàs la resolució pendrien los senyors concellers en lo de la entrada del senyor duc de Cardona, nos ne anàrem a nostres cases y supplica- // 12r // càrem a vostres missers nos fecen mercè de venir avui a les nou hores a esta casa, haïr tard a les set hores, los senyors Philip Sorribes y Joseph de Bellafilla a casa del deputat ecclesiàstic a fer-li a saber com los senyors concellers ab parer de persones eletes havien resolt de exir ab la cerimònia acostumada a rébrer lo senyor duc de Cardona, per ço que.n fes a saber dit deputat a tots los del consistori, lo que féu encontinent dit deputat eclessiàstic y vuy a les vuit de matí és anat lo subsíndic de la ciutat al dit deputat ecclesiàstic a fer-li a saber de part dels senyors concellers com havien entès era ya entrat lo senyor duc de Cardona en esta ciutat y pus ere en sa casa no.y haurie loc per a exir-lo a rébrer y havien resolt anar-lo a visitar en sa casa, que esta resolució se fes a saber als demés de consistori lo qual supplique a vostres missers nos aconsellen lo que deven fer.

E, aprés de haver votat tos y dit son parer ab molta maduresa y consideració la major part de dita congregació aconsella a ses senyories que seguesca a la ciutat y procuren de saber-lo com hi aniran, y en dita congregació estaven tots los ecclessiàstics assentats devant les finestres de la sala gran arrimats a ells y lo consistori en son lloc y los demés senyors aprés a una part y altra y la taula del scrivà major devant lo portalet enfront del consistori.

Los senyors concellers hi anaren dit die a donar la benvinguda y los senyors deputats al sendemà com se dirà.

Dilluns a XXII[a]. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes anaren a visitar consistorialment ab les masses y molt ben acompanyats // 12v // al excel·lentíssim duc de Cardona obtinguda primer hora de matí d'ell per mossen Francesc Montalt, cavaller y síndic del General, y arribats en sa casa los isqué a rébrer al portal de sa primera sala y entrarensen a la resala en vers l'ort y se assentaren una estona ab cadires estant dit senyor duc al mig del senyor deputat ecclesiàstic y militar y allí se feren molta cortesia y se li donà la benvinguda. E en aprés se despediren de sa excel·lència y dit senyor duc los acompanyà fins al cap de la scala y sos cavallers y criats fins a la entrada.

Dimars, a XXIII. Festa de santa Tecla. Feriat.

Dimecres, a XXIIII. En aquest die, després dinar, enviaren ses senyories al excel·lentíssim loctinent general ab embaxada los senyors abbat de Sant Cugat, don Miquel de Requesens y Cruÿlles, misser Hieònim Fivaller, ciutedà, als quals fonc donat orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

Excel·lentíssim senyor,

per part dels cavallers de la confraria de Sant Jordi de la vila // 13r // de Perpinyà, és estat representat en lo consistori dels deputats del General de Catalunya com en lo comtat de Rosselló se fa impediment per los officials reals y cònsols de dita vila a la embarcació dels blats y ordis que s'embarcan per a portar per al present Principat lo que redunda en rompiment y vio-

a. a continuació ratllat de.

lació de constitucions de Cathalunya per ço nos han manat que.n representassem extrajudicialment a vostra excel·lència perquè sie de son servey manar-ho remediar.

E tornats de dita embaxada referien a ses senyories com ells han explicada dita embaxada com per ses senyories los és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost que ell està prompte en guardar les constitucions del Principat y que si aportaven dita embaixada en scrits y respongueren-li que no.

Dita embaxada fonc feta precedent una supplicació que ací es originalment cosida.

En aquest mateix dia los dits senyors deputats manaren convidar les persones en la jornada següent y l'atres per aconsellar-los lo en dit vot contengut y entre altres per lo síndic del General als senyors bisbe de Barcelona, duc de Cardona y conceller en cap y als demés per los porters de la present casa per a demà de matí a les nou hores.

Dijous, a XXV. En aquest die de matí per fer grandíssima pluja tot aquest de matí a penes vingué ningú de dits eletes // 13*v* // y així los senyors deputats enviaren per lo síndic del General als dits senyors duc, bisbe y conceller, dient-los que per causa del temps no era estat possible ajunctar-se en la Deputació les persones convidades y que fossen servits de acudir-hy lo després dinar si.ls aparie, y, així mateix, als demés per los porters.

En aquest mateix die després dinar vingueren en la sala de la Deputació les persones eletes devall scrites cridades per ses senyories, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, comanador Junyent, canonge del Pas, paborde Calders, prior Olvera; per lo stament militar, los senyors: duc de Cardona, don Miquel de Cruÿlles, don Joan de Lupià, senyor de Seró, Luís de Gualbes, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: misser Pere Aylla, conseller en cap, // 14*r* // Bernat Romeu, Bertran Desvalls, Jaume Sala, Anton Ferrer. E, abans que se'ls fes la proposició per dits senyors deputats arriba en consistori lo senyors duc de Cardona lo qual se assentà en front del senyor deputat ecclesiàstic qui estava lo consistori del yvern, y al cantó de la filera per ço com dits elets estaven a la part del guardaroba, y los senyors deputats al altra part. Y arribant lo senyor bisbe de Barcelona dit senyor duc no.s mogué, y així assentats dit senyor bisbe al costat, y entenent dit senyor bisbe que en aço se li feie agravi, abans que arribàs lo magnífic conceller en cap se'n anà y aprés d'ell lo senyor abbat de Sant Cugat y los demés eclesiàstics aprés. Y aprés los militars a la una y a l'altra, y los reals aprés. E lo advocat fiscal seye al costat del oïdor real. E estant axí junts, fonc feta la proposició següent, la qual fonc allí legida.

Proposició: per la Cort General de 1599 fonc ordenat se armassen quatre galeres per los deputats, imposant per al sustento de aquelles tantsolament nous drets y imposicions, conforme és de véurer del capítol 63 y del capítol 64 de dita última Cort y com per nostres predecessors se trobàs alguna possibilitat per a sustentar-les, representen poc muntaria lo exigit de dits drets, representaren a sa magestat qui ab molta importància donava pressa al armar de dites galeres, fos servit considerar est inconveniet, y attento aquell no.s posàs en excecució dits // 14*v* // capítols y veent que sa magestat repararia en què la exacció no se era feta bé, ni.s podia fer compte d'ella fins la experiència mostràs la impossibilitat, la qual experiència era necessari se fes, effectuant lo de les galeres, la suspensió de les quals ere occasió que la gent no sols no pagava com devien, ans bé ab studi defraudaven dits drets y los confessors los absolien pus les galeres no navegaven últimament, se prengué resolució fent concert a sa magestat y los deputats passat conforme és de veurer ab la deliberació feta a 30 de juliol 1605. En execució d'esta deliberació los deputats del trienni passat, principiaren a armar dites galeres lansant a la mar una sola, armant-la del menester sperant les tres se aguardavan de Nàpols y Sicília y com dites tres galeres tardaven y estiguessen desconfiats de les dos de Sicília, de la duquessa de Maqueda, sa magestat dóna orde als dits deputats se donassen de la Tarassana dos galeres al mateix preu le costaven, perquè se armassen aquelles mentres venia la de Nàpols que.s tenia per cert serie ací molt prest, ab estos tres bucs abans de ésser apunct prengueren resolució los dits deputats enarbolar lo estandart y posar en possessió al General de aquelles e a més de açò proveiren tots los officis tocaven a proveir als deputats per raó de dits capítols com si aquelles estiguessen ya actualment per fer algun effecte armades de tot lo menester y per exir a la defensa y offensa de enemichs y per assegurar los salaris y emoluments de sos officis després de haver arbitrat a son profit lo salari de dits officis giraren quaranta-sinc mília liures ab una nova firma y extraordinària y com los deputats qui vuy som, hajam trobat les coses tan avansades, y empenyada la autoritat y reputació d'esta Generalitat y Principat, havent a més de això rebut una carta de sa magestat encarint y encarregant molt deveres se tinga cuydado en armar, provenir y sustentar dites galeres // 15*r* // que és de 30 de agost proppassat perquè

l'effecte de les galeres y execució de aquelles fos més profitós y duradora veent que per açò ere necessari se evitassen los gastos superfluos fins que le galeres fossen per alcansar lo fi desijava la Cort y que tenir molt diner recollit per dit temps y procurar de recollir-ne en lo que vindrà era lo únic remey fent que la exacció de dits drets se cobràs ab puntualitat, diligència y cuydado havien tingut per bé, ans de totes coses, revocar tots los officis donats per los deputas passat com, en effecto, los havien revocats usant en açò del beneplacit concedit als deputats en dits capítols en la provisió y revocació de dits officis, perquè axí millor se pogués cobrar lo girat per dits deputats a dits officials y es pogués péndrer assiento en la administració de dites galeres, supplicant a vostra excel·lència i missers fossen servits ajunctar-se en esta casa y consellar-nos la forma y modo més útils en lo gasto y administració de dites galeres y la exacció de sos drets, perquè ab lo madur consell de vostra excel·lència y missers la exacció dels drets y administració de dites galeres vaja a ben encaminada ab fi que.s pretén en execució de la intenció de la Cort.

Oïda la dita proposició per dits senyors de dita congregació y les deliberacions y letres en ella mencionades y altres acerca dits negocis que allí foren legides, e aprés de haver votat tots y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació[a] fonc de parer y vot que per poder millor acertar en aconsellar lo faedor haurien de veurer primer los comptes del que valen los drets de dites galeres y lo que ha pujat lo gasto d'elles.

15*v* E entès per ses senyories dit parer supplicaren a sa excel·lència y missers fossen servits d'ésser demà després dinar en lo mateix loc per lo mateix effecte y donaren orde al racional y regent los comptes de la present casa tingen los dits comptes apunt per a demà.

E, aprés se'n foren anats fonc donat orde al síndic del General torne a convidar per a demà, després de dinar, als dits senyors duc y conseller en cap.

E, aprés de ésser se'n anats molts senyors de dita congregació y dit senyor y conseller y restant encara bona part d'ells los fonc proposat per ses senyories que.ls appareix acerca del que ere estat del senyor bisbe de Barcelona y que.ls aconsellassen lo que apparexie se dega fer en dit negoci perquè millor se puga acertar en ell.

E, aprés de haver votat tots y dit son parer y discutit dit negoci la major part de dit ajust aconsella a ses senyories que per millor acertar en dit negoci se procuren de vèurer los exemplars se trobaran en la present casa y també en casa de la ciutat perque vists aquells millor se puga resolre lo faedor.

Divendres, a XXVI. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren los senyors sacristà Descamps, assessor, y don Joseph Quintana, advocat fiscal, als magnífics concellers de la present ciutat per veures ympplicar los fecen cercar si trobaran allí alguns exemplars acerca de dits negocis dels senyors duc de Cardona // 16*r* // y bisbe de Barcelona estant juncts e tornats de dita embaxada referiren en consistori, en effecte, com no se ha trobat res fins ací. E vist açò per ses senyories y que los comptes de galeres encara no estan del tot a punt enviaren a desconvidar les persones eletes del dia de haïr que ses senyories avisaran com estaran ya apunt.

Dit die, després dinar, vingueren en consistori les persones devall scrites cridades per ses senyories en què foren les següents, ço és:

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, balliu de Mallorca, canonge del Pas, pabordre Calders, prior Olmera; per lo militar los senyors: don Joan Burguès i de So, don Joan de Lupià, don Miquel de Cruÿlles, senyor de Serò // 16*v* // Luís Gualbes, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Jaume Sal, Bertran Dezvalls, doctor Castelló, ciutadans de Barcelona, Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, als quals fonc referit per ses senyories, en effecte, lo que havie passat haïr del reverendíssim bisbe de Barcelona y la quexa tenie de dit negoci sa senyoria y per dit effecte manaren legir allí un exemplar del dietari del trienni de 1599 que és de maig 1590 y algunes altres scriptures.

E, oït tot lo sobredit per dits senyors de dita congregació y aprés de haver votat tots y dit son parer, ab molta maduresa y discreció, la major part de dita congregació fonc de parer y aconsellà a ses senyories que ses senyories procurassen de compondres dit negoci de dits assuntos y precedències de la millor manera poguessen axí amostrant a sa execel·lència los exemplars com altrament del millor modo los apparrà, lo dit senyor abbat de Sant Cugat estant al cap de la filera devant dels senyors deputats, e lo consistori en son loc acostumat, devant la finestra, e lo balliu de Mallorca a l'altra part al cap de l'altra filera.

E, fet açò, dits senyors se'n anaren ab la sòlita cortesia.

a. a continuació repetit la major part de dita congració.

17r E los senyors deputats donaren càrrech a tres cavallers procurassen de assentar dit negoci ab lo senyor duc de Cardona amostran-li per dit effecte lo exemplar se.s trobat en esta casa.

Disabte, a XXVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim duc de Cardona los senyors don Joan Burguès y de So, Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu, ciutedà, als quals, en effecte, donaren ses senyories orde de dir y tractar ab sa excel·lència acerca del que havie passat en la última congregació de 25 del corrent en què fou sa excel·lència cridat en consitori y lo reverendíssim bisbe de Barcelona y lo anar-se'n lo dit senyor bisbe de dita congregació de la manera se'n ere anat, abans de començar lo negoci pretenent tocava a ell la precedència y fent molta quexa de què no se li donàs com li toca y la molta que aquell consistori tenia en què sa excel·lència los fes mercè de assistir en aquella casa y en particular en los negocis occorents per ésser graves y de la qualitat que són y axí per dit effecte s'avien fetes moltes dilingències en cercar y averiguar dites coses y que s'an trobat per dit effecte molt al proposit de nou de maig de l'any 1600, continuat en dietari de dit trienni, ab lo qual consta com essent lo senyor Duc de Cardona y reverendíssim bisbe de Barcelona convidats en dita casa de la Deputació ab un ajust de persones eletes y asssitint en ell dits senyors bisbes y duc, lo dit senyor bisbe preceí en lo votar y seure y per dit effecte manares al scrivà major de dit General anàs ab dits senyors embaxadors y ab dit dietari per a què sa excel·lència occularment ho pogués veurer. E arribats allí dits senyors embaxadors, inseguint l'orde que ses senyories los havien donat, explicaren sa embaxada com per ses senyories los ere estat ordenat ab molts compliments y bon terme y amostrant-li y legint-li dit exemplar.

17v E sa excel·lència, en effecte, los respongué amb molta maduresa y voluntat que ell desija acudir amb moltes veres a les coses del present Principat com han fet sos passats e que ell no sols al dit bisbe, mes a qualsevol sacerdot, darie la mà de bona gana sens, voler levallals y que havie sols feta admiració que dit senyor bisbe se'n fos anat axí sens dir-li res ni donar-li ninguna raó, y axí acudirà sempre que sie menester a les coses de aquella casa y del present Principat emperò, com al present se tropie indispost y ab poca salut per ara no creu hy puga anar que per avant y tenint salut acudirà a elles ab molta voluntat.

Dit die, després dinar, los senyors deputats cridaren en consistori les persones eletes devall scrites dels dies proppassats en què foren los següents, elegides per ses senyories, inseguint lo consell de dits elets, en què foren los següents: abbat de Sant Cugat, balliu de Mallorca, comanador Junyent, don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, Raphael Cervera, als quals manaren convidar per lo mateix die y arribats en consistori estigueren tractant y apunctant dits negocis y lo modo com se ha de reformar lo gran gasto tenen vuy dites galeres y per millor poder resoldre y vèurer quina gent se pot arriar y quina estar y ab quines pagues serie convenient se anàs a les dites galeres y allí vèurer millor lo faedor.

E més tractaren y apunctaren que serie molt convenient per forcar molts gastos y salaris que les tres galeres se reduissen // 18r // per ara a dues, posar tots los galeots y soldadesca en les dos, y que la restant sols hi resten uns quants mariners per la conservació d'ella.

E, fet açò, los senyors deputats pregaren a dits senyors de la novena que accudissen ab ses senyories a les dites galeres per los effectes sobre dits quant los enviarà a demanar, los quals si offeriren ab molta voluntat.

Diumenge, a XXVIII. Festa de sant Miquel.

Dilluns, a XXVIIII. Festa de sant Hierònim.

Octubre, MDCVIII

Dimecres lo primer. En aquest die los // 18v // senyors deputats manaren convidar les nou persones eletes per lo de les galeres y reformació dels gastos d'ellas en què foren totes elles y aprés de haver tractat ab elles acerca de les coses proposades y apunctaments y pensaments se havien tenguts en gran benefici de dits negocis se resolgué per la major part de què se anàs a elles tots, y allí se veurà occularment qui haurien de harriar y qui restarie per la conservació d'elles. E proposant-los ses senyories si'ls apparrie fecen girar al pagador y demés officials d'elles, tots los diners los havien girat los deputats del trienni proppassat, per ser una quantitat molt excessiva de quaranta-sinc mília liures o lo que'n tenen vuy, majorment havent-los ya revocats y aprés de oïda dita proposició y haver tractat dits seyors elets dites coses resolgueren y aconsellasen a ses senyories que ere molt convenient se fes y encontinet enviaren a cercar libres y diners y axí dits senyors deputats per execució de dit consell lo posaren per obra en continent y feren venir en consistori dits libres y procuraren ab lo demés amb molta diligència, enviant a cercar dits officials y estant en consistori fins a les vuit hores de la tarda o més los quals arribats allí offeriren de fer-ho.

Dijous, a II. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori lo doctor Mathià Sabata, vice-rector de la universitat de Leyda acompanyat de molts studiants de dita universitat y de tres consellers dels tres regnes de dit studi e donaren a ses senyories la carta de dita universitat que és del tenor següent, sie insertada segons és ací cosida.

Y explicaren la creença d'ella ab vives làgrimes. Fonc-los respost, en effecte, per ses senyories ab gran sentiment y dolor de sa aflicció y treball dient-los que aquest consistori no faltarà en lo que tocarà a ell ab moltes veres com tenen obligació.

19r Divendres, a III. En aquest die, de matí, los senyors deputats cridaren a dits senyors de la novena y arribats en consistori vell del yvern aprés de molts pensaments y tractes dits senyors de la novena aconsellaren a ses senyories que per lo bon regiment de dites galeres y estalviar moltes quantitats en lo present yvern en elles serie molt útil y convenient lo següent:

Primer, que en la galera que restarà desarmada y sens galeots, que resten per conservació d'ella un cabo y set mariners y només per ara fins altrament hi sie proveït.

E, en lo de la galera capitana aconsellen a ses senyories lo següent, ço és, que.y resten vint-y-quatre soldats y deu mariners y un cabo fins a tant que.y haja capità; patró; comit; sotacomit; alguatzil; cap d'esquadra; boter; barber o chirurgià; capellà que servesca per a totes les galeres; un doctor en medicina per a totes les galeres; advertint que tots los officials que pendran ara enterament lo sou se hajan de obligar a anar ab les galeres quant navegan, que per exa causa no se'ls leve res del sou en lo temps que no navegen, advertint també que lo de portar las dietas se acomane al barber ab tal que sie també chirurgià.

Quant al de l'auditor, que reste, advertint al senyor general tracte ab sa excel·lència seria bé pus no navegan dites galeres, que bastarien deu ducats, y notari y fiscal que resten.

Quant a l'agutzir real los senyors deputats advertescan al senyor general de les galeres que, pus aquelles armades ni navegan, sia un salari moderat.

En la patrona lo mateix que a la capitana salvo dos mariners.

Al general de dites galeres que sols se li pague lo sou assenyalat per la Cort.

19v E, més, que per ara no.s paguen racions a ningú, sinó son sou conforme serà taxat, attès dites galeres no navegan encara ni al general ni a sos soldats. E que per ara no se li admetan criats ni plaças mortes.

En aprés a 6, 7 y 8 de dit mes de octubre dits senyors deputats y oïdors y novena, e, o la major part d'ella, anaren a dites galeres y allí pagaren en sa presència als soldats y mariners d'ella y molts officials, y aviaren-ne molts, y posaren en execució moltes coses de les sobredites, com apar en libre de Pagaments de dites galeres manaren portar per ara al racional y regent los comptes de la present casa y resolgueren allí que no donen reccions algunes als qui reben paga ab diners, per ara.

Disabte, a IIII. Festa de sant Francesch. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren al síndic del General fins a Roses ab letra del consitori per al senyor duc[a] de Tursis qui ere passat per ací ab les galeres de la esquadra a Gerona y no toca ací perquè donàs un forçat havia acabat ya lo temps conforme a la nova constitució e no'l aconseguí ni a ell, ni a ses galeres, per ésser-se ya anat com fou allí.

En aquest mateix die los dits senyors deputats y oïdors anaren consitorialment a la iglesia de Sant Francesc, convidats per los pares de dit monastir, y estigueren allí assentats a la part de la Epístola en la forma acostumada.

E més que per ara no es paguen racions a ningú sinó son sou conforme se.s taxat, attès dites galeres no navegan encara ni al general, ni a sos soldats, e que per ara no se li admetan criats ni plaças mortes.

20r Dilluns a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones eletes dels negocis de galeres de la novena anaren ab cotxos tots consitorialment ab molts officals y los porters de la casa ab les vestes de tafetà a les dites galeres y allí pagaren als soldats y ab alguns officials, despediren-ne molts y sarcenaren altres com appar en libre de dits Pagaments los quals pagaments se feren en presència de dits senyors.

Dimars, a VII. En aquest die tornaren en dites galeres dits senyors, així mateix com lo die abans, per fer lo mateix exercici com appar en dits libres.

Dimecres a VIII. En aquest die junctaren ses senyories les nou persones eletes de la novena per lo de les galeres y feren alguns apunctaments de

a. duc *interlineat.*

paraula, mirant y regonexent algunes coses per elles y aconsellaren que al capità general // 20v // no se li passen ninguns criats ni plasses mortes fins altrament sigui proveït.

En aquell mateix die[a] vingué en consistori lo excel·lentíssim duc de Cardona per tornar a ses senyories la visita li havien feta y devallaren-lo a rebre fins a la entrada molts officials y al cap de la escala los senyors deputats ab les masses y assentaren-lo en consitori en lo mig dels senyors deputats militar y real per no ésser-hi lo senyor deputat ecclesiàstic y molts cavallers venien ab ell ab cadires als costats de la istància y aprés de haver estat allí mig quart o per aquí se'n tornaren ab[b] lo mateix acompanyament.

Dijous a VIIII°. En aquest die, de matí, anaren ab embaxada al excel·lentíssim lochtinent general per part de ses senyories, lo senyor comanador Junyent, don Joan Burguès de So y Bernat Romeu, ciutedà als quals donaren orde de explicar lo següent, los quals anaren ab masses:

Lo doctor Mathià Sabata, vice-rector de la universitat de Leyda en dies passats amb embaxada per part de dita universitat representa als deputats del present Principat com per la unió de la ciutat de Leyda fou mort lo doctor Matheu Martí, rector de dita universitat, que anava per a repetir uns studiants presos per dita unió, y explica en dita embaxada lo sentiment tenia de un cas tant atrós, y lo quant convenia per la quietut d'ella y de la dita ciutat, fossen castigats los culpables. Y axí considerant los deputats la gravetat del dit cas y molts altres perpetrats per los de la unió, han determinat que de sa part vinguessen a supplicar a vostra excel·lència extrajudicialment los faça mercè de manar ab la prestesa possible castigar dit cas y altres excessos comesos per los de la unió, que de açò, dits deputats, ne rebran // 21r // particular mercè y molt major en què vostra excel·lència man donar forma com de aquí al devant no.s facen semblants excessos tant prejudiciales al present Principat y comtats.

E tornats de dita embaxada referint en consistori com, en effecte, havie explicat a sa excel·lència lo que per ses senyories los és estat ordenat.

E sa excel·lència, en effecte, los ha respost que havie tingut grandíssim sentiment del dit cas y que aqueix havia mostrat, perquè abans que per part de la dita universitat se fes instància alguna havie manat fer diligències sobre dit negoci y havia enviat a Leyda al magnífic misser Sala, jutge de cort y que lo home que estava indiciat de haver fet dit cas està en les pressons de la present ciutat y que se anirien continuant les diligències y es procurarie sens levar-ne mà de fer en lo negoci lo que convingués y que agrahie molt al consistori lo bon cuydado que de la administració de la justícia tenien y en lo demés de donar firma no.s fecen semblants excessos de ací al devant no.y ha respost cosa alguna.

Divendres, a X. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes ajustaren en son consitori les persones dels tres staments eletes de la novena de les galeres del General, exceptat lo senyor balliu de Mallorca que fou absent de dita congregació, continuant los apuntaments y redrés de tatxes de salaris per ells començats de apuntar en lo corrent mes. Feren los apuntaments següents: // 21v // E primerament, quant al salari de l'assessor de dites galeres, misser Dezpujol, y està la supplicació per ell presentada, dits senyors de la novena, e, o la major part d'ells aconsellaren a ses senyories que de pecúnias de dites galeres sien pagades a dit assessor, ço és, per lo mes passat de setembre vint liures y per lo restant mes y esdevenidors, fins altrament sie proveït per ses senyories, a raó de dotze liures lo mes y açò per son salari y comprès tot.

E més, a misser Jaume Strada, notari, y altre dels notaris o scrivans de dites galeres que.ls sie pagat a raó de sinch liures lo mes, axí dels dos mes proppassats com dels esdevenidors fins altrament sie proveït per ses senyories y açò per tot axí reccions com salaris y que no.y haja altre notari.

E més, a Bernat Gils, notari, qui fou de l'auditor de dites galeres, per tot lo que ha servit en dit corrent, ço és, des del primer de agost proppassat que comença a servir fins a 24 de setembre del mateix any fou revocat a dit, a raó de sinch liures lo mes y de aquí enllà que no servesca més que per tot és.

E més, a misser Pau Ferrer, algutzir de dites galeres, a raó de sis liures lo mes axí per tot lo que ha servit com per lo que servirà fins altrament per ses senyories sie proveït y açò per son salari y reccions.

22r E més, a Jaume Mariner, procurador fiscal de dit auditor, axí per lo temps que ha servit com per lo que ha de sevir, a raó tres liures lo mes per tot axí per reccions com salari y fins altrament per ses senyories sie proveït.

E més, a misser Francesc Guitart, capellà major

a. *a continuació repetit* vingueren.
b. ab *interlineat.*

de dites galeres, per tot lo que ha servit en elles fins al dia present a raó de sis liures lo mes y que sie despedit.

E quant a la supplicació donada per Bernabé Ycart, porter de ses senyories, per lo que és anat cada festa y diumenges de matí a punta de die a dites galeres per a portar tots los ornaments per dir missa en elles que li sie pagat y satisfet com es raó attès non és estat satisfet y que ses senyories li donen lo que millor los apparrà.

E quant a la supplicació donada per Tomàs Montagut, soldat de dites galeres, per lo que se resta a déurer que ses senyories ho facen véurer y vist lo satisfacen com millor los apparrà.

22*v* Més que lo dressaner del General face per ara demoniciones per estar levat salari al monicioner.

23*r* Dijous, a XVI. En aquest die, de matí, vingué en consistori lo fill major de sa excel·lència loctinent general acompanyat del marquès de la Palleta, per péndrer comiat de ses senyories de part sua y de la senyora duquesa que se'n van a Nàpols, sa terra. En consistori los assegueren en mig dels senyors deputats ecclesiàstic y militar, ysqueren-lo a rebrer dos oïdors al cap de la escala y, axí mateix, le.y acompanyaren al tornar-se'n, estaven en consitori alguns cavallers quant vingué y restaren allí al marquès de la Palleta donaren-lo cap de la filera a la porta de l'ort.

Disabte, a XVIII. Festa sant Luc, evangelista.

23*v* Dimars, a XXI. En aquest die se féu crida de braços per al sendemà.

En aquest die los senyors deputats y oïdors convidaren ab embaxada al excel·lentíssim lochtinent general los dos magnífics assessors de la present casa donant-los orde de explicar a sa excel·lència lo contengut en la deliberació feta en consistori lo die de haïr acerca del privilegi del capità Sabater y deppendets d'ell, com appart en libre de Deliberacions a la jornada de 20 de dit que és del tenor següent, sie insertada segons és en dit libre. E tornats dits magnífics assessors de dita sa embaxada referiren en consistori com ells, en effecte, havien explicat sa embaxada e que sa excel·lèntia, en effecte, los dix lo següent, ço és: que desijaria donar gust al consitori y que per sa intercessió creya que le luziria al don Francisco Sabater, y que per lo que toca al entrego de la galera aguardaria que vingués lo marquès de Santa Cruz, per informar-se del stil que.s té en lo entrego de les galeres en Nàpols.

24*r* Dimecres, a XXII. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic per sa indisposició.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes havient convocades les persones dels tres staments devall scrits ajustades en la sala gran del Reys ab veu de pública crida del die precedent en què foren los següents, ço és: per lo bras ecclesiàstic, los senyors.

Per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat Codina, sacristà Yvorra, ardiaca Vilana, comanador Junyent, comanador Hospital, prior Olmera; per lo militar, los senyors: vescomte de Joc, don Joan Burguès y de So, Francesc de Marimon, Andreu de Marlés, don Ramon de Camporrells, Joseph de Bellafilla, don Luís de Claramunt, don Francesc de Junyent, // 24*v* // Francesc Cornet, don Jaume Camps, Francesc de Yvorra, don Baptista Falcó, Pere Granada, Francesc de Tamarit, Jaume Valls, don Francesc de Josa, don Benet de Fluvià, Henric Amat de Palou, Quirich Malars; per lo real, los senyors: conceller en cap, Raphael Cervera, Bernat Romeu, Bertran Dezvalls, als quals fonc proposat per ses senyories conforme allí fonc legit del tenor següent: com en lo principi de nostre trienni hajam trobades moltíssimes bolles per arrendar y que fins al die de vuy no se'n han arrendades sinó tant solament nou, que son les següents: Castellbò y Seu d'Urgell, Tremp y Pallars, Puigcerdà, Leyda, Camprodon, Vic, Figueres, Castelló d'Empúries y Perpinyà de les quals nostres predecessors ne arrendaren tres, ço és, Leyda, Perpinyà y Castelló d'Empúries y nosaltres havíem arrendades les altres // 25*r* // sinc y encara restan per arrendar totes les altres que són les següents: Ripoll, Sant Joan Cesbadesses en la qual no.y ha dita sinó de 1200 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 1520 lliures y en lo trienni abans de 1602 estigué arrendada en 1500 lliures y en lo trienni de abans de 1599 estigué arrendada en 1601 lliures.

Més la bolla de Vilafranca de Penadès en la qual no.y ha dita sinó de 4000 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 6000 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué arrendada en 6550 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 6375 lliures.

Més la bolla de Berga y de Bagà en la qual no.y ha dita sinó de 415 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 600 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué

[1608] abans[a] de l'any 1599 en 602 lliures y en lo trienni abans de l'any 1599 estigué arrendada en 600 lliures.

Més la bolla de Manresa y Cardona en la qual no.y ha dita sinó de 4000 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 6000 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 6600 lliures y en lo triennni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 7201.

Més la bolla de Tàrrega en la qual no.y ha dita sinó 600 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 750 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué arrendada en 941 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 113 lliures.

Més la bolla de Olot en la qual no.y ha dit sinó 2000 lliures que en lo trienni propassat estigué arrendada en 3100 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué arrendada // 25v // en 3804 lliures en lo trienni de abans del any 1599 estigué arrendada en 3802 lliures.

Més la bolla de Gerona en la qual no.y ha dita sinó de 14200 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 1600 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué arrendada en 18451 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 17823 lliures.

Més la bolla de Tortosa en la qual no.y ha dita sinó de 1900 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada 3701 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 3669 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 3459 lliures.

Més la bolla de Tarragona en la qual no.y ha dita sinó de 7650 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 10300 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1602 estigué arrendada en 11377 lliures y en lo trienni de abans de l'anys 1599 estigué arrendada en 11101 lliures.

Més la bolla de Montblanch y Prades en la qual no·y ha dita sinó de 1700 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 2000 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 3650 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigué arrendada en 4189 lliures.

Més la bolla de Cervera y Santa Coloma de Queralt en la qual no.y ha dita sinó de 2005 lliures que en // 26r // lo trienni estigué arrendada en 2804 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 3407 lliures y en lo trienni de abasn de l'any 1599 estigué arrendada en 3406 lliures.

Més la bolla de Balaguer en la qual no.y ha dita sinó 1200 lliures que en lo trienni proppassat estigué arrendada en 2000 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigué arrendada en 2500 lliures y en lo trienni de abans de 1599 estigué arrendada en 2762.

Més lo arrendament dels çafrans de Cervera en lo qual no.y ha dita sinó de 1000 lliures que en lo trienni proppassat estigueren arrendats en 1680 lliures y en lo trienni de abans de 1602 estigueren arrendats en 2000 lliures y en lo trienni de abans de l'any 1599 estigueren arrendats en 1402 lliures.

Vists y considerats com les dites dels preus dels sobredits arrendaments eren molt baxes del que en los tres triennis proppassats eren estats arrendats, nosaltres non som poguts resòldrer en liurar dits arrendaments ab tant pèrdua dels preus acostumats en dits triennis y perquè los dits arrendaments han de començar del primer de juliol proppassat en avant y axí han ya discorregut quasi quatre mesos en los quals los drets de dites bolles se són exigits per diversos collidors respectivament anomenats per nostres predecessors y per nosaltres y deputats locals lo que no pot ser ni redundar en útil y profit dels dits drets de bolla y attenent y considerant que per molta solicitut y cuydado que hajam tingut en encantar dites bolles fins al die de vuy los corredors qui encanten les dites bolles nos han referit que ha ya sis mesos que.ls donaren les dites dalts specificades y que ya més aprés si és feta offerta major alguna.

26v Per ço, veent y considerant los grans danys que immineixen al General de Catalunya no prenent-se una resolució o altre en lo fet de dits arrendaments havien determinat supplicar a vostra senyoria il·lustríssima, a vostra excel·lència, a vostra senyories y missers fossen servits acudir a est ajust dels tres staments per fer relació del estat y coses del dits arrendaments y juntament supplicar-los nos facen mercè de aconsellar-nos lo millor expedient que.ls apparexa péndrer en lo fet de dits arrendaments en benefici y útil del General de Cathalunyan y de la cossa pública y si serà millor arrendar-las en los preus que.s troban o collectar-les per compta del General que.n tindrem a singular mercè.

Oïda dita proposició per los senyors de dita

a. abans de l'any 1599 *interlineat.*

congregació y aprés de haver votat tots per son orde y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració la major part fonch de parer y aconsellà a ses senyories: que attès lo resoldre ací en los tres staments congregats si se hauran de arrendar les bolles o collectar podrie ésser dany a la Generalitat, que per ço los senyors deputats ab intervenció de les persones que per açò los apparra més al propòsit ab lo secret, maduresa y consideració que solen prengan la resolució en dit negoci que més convinga al benefici de la Generalitat.

En dita congregació seye primer lo senyor bisbe de Barcelona y aprés lo senyor conceller en cap y en aprés lo senyor vescompte de Joc y aprés lo senyor abbat Codina, abbat de Sant Feliu y don Joan Burguès y los altres aprés següents.

Al senyor bisbe y conceller al venir[a] y anar lo anaren a recibir dos dels senyors oïdors ab masses. Lo senyor conceller en cap aprés de feta la proposició y havent votat lo senyor bisbe se'n anà a consultar a casa de la ciutat y tornà aprés ab lo vot. Lo dit abbat Codina pretengué preceví al dit vescomte de Joc y estigueren en açò un quart o més, emperò *//27r//* persones antigues y vist que lo senyor bisbe de Barcelona precebie ya per lo bras ecclesiàstic se prengué resolució per ses senyories ab consell de dites persones antigues que dit vescomte havie de preceir com ho féu per ser allí cap de bras militar.

27v Dimarts, a XXVII. Festa dels apòstols Simon y Judas.

Dimecres, a XXVIIII. En aquest die tornà lo senyor deputat ecclesiàstic qui havie estat mal alguns dies.

En aquest die anà lo consistori a casa del excel·lentíssim lochtinent general ab ses masses acompanyament com és acostumat, per visitar la senyora duquesa, muller de dit senyor loctinent general qui se'n volia anar a Nàpols y foren rebuts ab molta cortesia assentant-se al costat d'ella per son orde y lo fill de dits ducs los acompanyà al tornar-se'n de fins al pont y lo virrey isqué a la segona sala quant se'n tornaven fent-los molt agraïment y cortesia de dita visita[b].

32r Novembre, MDCVIII

Disabte, lo primer. Festa de Sancts.

a. a continuació ratllat i repetit al venir-lo.
b. a continuació actes i requestes transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 28r, 30r-31v.

[1608]

Dilluns, a III. En aquest die se féu lo die dels morts per ésser estat lo die de haïr diumenge

Dimecres a V. Actes y requestes entre los senyors deputats militars y son condeputat, son ací cosides.

32v Dilluns, a X. En aquet die se féu la estima de la galera de Nàpols per les persones expertes, com en libre de Deliberacions.

33r Dimars, a XI. Festa de sanct Martí. Feriat.

Dijous, a XVIII. En aquest die se ajunctaren en consistori per orde de ses senyories la major part de les persones eletes per lo de les galeres, ço és, de la estima y allí aprés de ésser-los proposat per ses senyories lo que.ls apparrie se fes acerca de la galera vella de Nàpols y de la xusma y soldats d'ella. E aprés de haver discutit molt dit negoci aconsellen a ses senyories que dita galera ere necessari se netejàs y orejàs molt bé per haver hy hagudes malalties y que.s passàs a la galera nova, estava buyda, restant allí alguns mariners y pocs per en tenir aquella y que en la dita galera nova hi sie posat lo mateix número de soldats y mariners que en la patrona per conservació y guarda de la gent d'ella e dit consell ha paregut bé a ses senyories y axí manaren executar aquell.

33v Dimecres, a XVIIII. En aquest die mossèn Arnau *//34r//* de Lau, procurador fiscal de la visita corrent del General, de part dels senyors visitdors dix y explicà a ses senyories com dits senyors visitados havien suspès per ara i fins a tant per ells altrament sie provehit a misser Jaume Joan Ferrandis, receptor de la bolla de Barcelona, y axí ses senyories per lo interin poran nomenar alguna persona per dit càrrec a ses senyories ben vista.

Dijous, a XX. En aquest die los senyors deputats anaren en embaixada al excel·lentíssim loctinent, los senyors comanador Junyent, don Joan Burguès y de So y Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, als quals, en effecte, fonc donat orde de explicar la embaxada següent: excel·lentíssim senyor: per part dels cònsols y universitats de la vila de Perpinyà són estats representats en lo consitori dels deputats de Catalunya molts agravis y contrafaccions de privilegis reals concedits per sa magestat y altres sereníssims reys de Aragó a la dita universitat, sobre que en lo castell de dita vila no.s puga tenir carniceria, ni fleca, ni taverna y que los soldats y gent de guerra hajan de pagar les cisas y imposicions de la dita universitat y axí moltes contrafaccions de la consitució del rey don Philip 2 en les Corts de 1553 sobre les provisions y vitualles

que los soldats prenen en los portals de dita vila y que en lo any 1603 dita universitat recorregué a sa magestat representant-li los òrgans y contrafaccions // 34v // que don Carlos Coloma cometia en aquella vila y que sa magestat remet a vostra excel·lència que remediassen dits desordens qui quiscun die van creixent, y axí han supplicat als dits deputats que respressentassen a vostra excel·lència les dites contrafaccions, per ço los deputats nos han manat que de llur part ho representassem a vostra excellència y extrajudicialment lo supplicassen sia servit manar remediar ab prestesa dites contrafaccions.

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicat a sa excel·lència la dita embaxada e que sa excel·lència, en effecte, ha respost que ell desijarie que les constitucions de aquest Principat fossen guardades y que ell recorrerie la memòria en dites coses perquè temie molta voluntat ad aquella vila de Perpinyà y desijava donar-los tot contento, majorment per entrevenir-hi la intercessió dels senyors deputats[a] a qui desijava donar gust y contento.

Divendres, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment ab masses a casa de l'excel·lentíssim loctinent general cridats per ell per son secretari y arribats allí lo dóna la carta devall scrita de sa magestat en resposta de la professó de sant Ramon que és en creença de una que sa magestat ha scrit a dit senyor loctinent general y, en effecte, explica a ses senyories que sa magestat havie resolt de què la Deputació prengue hu dels sinch llocs,o, caps que per dit senyor loctinent general los fonc offert alguns dies abans se fes la professó, dient-los algunes altres paraules de compliments y oïda dita relació dits senyors deputats respongueren que ells ho miraven y tractar-ho.i, en son consistori y axí se despediren ab sa sòlita cortesia[b] // 38r // la qual carta és del tenor següent sie insertada segons és continuada en Libre de Letres de Reys.

E, així mateix, se seguí la relació feta per dit senyor excel·lentíssim loctinent general còpia de la qual enviaren a ses senyories del tenor següent, sie insertada segons hera ací cosida.

Dilluns, a XIIII. En aquest die vingueren ab embaxada per part de la religió de sant Benet.

38v Dimecres, a XXVI. En aquest die los senyors deputats manaren a misser Pera Pau Besturs, notari y ajudant de la scrivania major, qui té encàrrech los processos de dita scrivania y en particular lo procés de la causa de Joan Prou, y lo procupador del General aporte en consistori dit procés lo qual dix que ell no'l té perquè los senyos visitadors del General ha dies lo tenen y lo.y demanaren.

Divendres, a XXVIII. En aquest die vingueren ab embaxada per part del bras militar don Miquel de Cruÿlles, misser Francesc Cornet, donzell, representant a ses senyories lo agravi reb la religió de sant Benet y ad aquest Principat en lo paper està ací cosit y fonc-los respost per ses senyories que ells faran tot lo que tocara a ells en dit negoci.

Disabte, a XXVIIII. En aquest die, de matí, los senyors visitadors del General enviaren a dir a ses senyories per lo procurador fiscal de dita visita, misser Arnau de Lau com havien suspès al sacristà Dezcamps, altre dels assessors del General, fins a tant que per ells altrament los proveït de l'exercici de dit son offici y axí ses senyories per lo interim poran nomenar altre assessor[a].

47r Diumenge, a XXX. Festa de sant Andreu, apòstol. En aquest die se féu extracció de concellers, los següents: mossén Francesc Palau, misser Joseph Dalmau, mossen Aranxapi y Torres misser Luc Balanera, mercader, [Anton] Magí Bassa, ferrer.

Desembre, MDCVIII. Dilluns, lo primer. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Guillem Yborra, don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, donzell y Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, los quals, en effecte, explicaren a ses senyories la embaxada següent, còpia de la qual dexaren en consistori, la qual és del tenor següent, embaxada.

Memorial del excessos, etc. sie insertada segons és en paper ací estava cosit.

Entesa dita embaxada per ses senyories los fonc respost, en effecte, que ells faran lo que tocarà a ells en dit negoci ab moltes veres en tot lo que.s porà.

47v Dimars, a II. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors Inquisidors los senyores comanador Junyent y Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, als quals, en ef-

a. deputats *interlineat.*
b. a continuació una carta i embaixada transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 35r-36v.

a. a continuació embaxada, carta i memorial transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 39r-41r i 44r-46v.

fecte, los enviaren a dir lo agravi reb lo present Principat y alguns particulars com en paper serà ací cosit. Y tonats de dita embaxada referiren lo que ells havien representat y, en effecte, los digueren que ells ho tenien entès y ho mirarien.

Disabte, a VI. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren a Sant Francesc[a] // 51r // ab masses y ab la cerimònia acostumada posaren-se al cor a la part de la Epístola com és acostumat.

Dit die feren crida ab premi per un forçat era fugit de les galeres del General.

Dilluns, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora. Dit die se féu la dita festa en la Seu molt solemne los senyors deputats hi prestaren la tapiceria com és acostumat anys ha, fen-se la professó com se sol.

51v Disabte a XIII. Festa de Santa Lúcia. Feriat. En aquest die, de matí, los senyors deputats deliberaren fer crida de braços per al després de dinar.

En aquest die[b], de matí, vingueren en consistori ab embaxada per part dels magnífics consellers y misser Pere Aylla fent a saber a ses senyories, de part dels dits conellers, com vuy ha Consell de Cent y entén tractar allí dels negocis de la professó de sant Ramon y axí usant de la bona correspondència hi havie hagut sempre entre dites cases los ho feyen saber, y ses senyories los respongueren com los ho agrahien molt y que ells farien lo mateix y juntaven braços.

En aquest mateix die, després dinar, se ajunctaren en la present // 52r // casa de la Deputació les persones devall scrites dels tres staments en què foren los següents, ço és, per lo stament eclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat Codina, sacristà Junyent, canonge Cornet, canonge Cella, comanador Hospital, comanador Oliria; per lo stament militar los senyors: don Joan Burguès y de So, Pere Ausias March, Jaume de Aguilar, don Guillem Yvorra, don Pedro de Pinós, Pere Pau de Belloch, don Francisco de Rebolledo, don Joan de Paguera, don Federic Meca, don Francesc Junyent, Joan Pla de Montornès, don Miquel de Cruÿlles, don Francesc Grimau, // 52v // don Luís de Claramunt, don Ramon de Camporrells, don Benet de Fluvià, don Jaume Carbonell, Francesc de Tamarit, Miquel Oliver, Pere de Bellet, Luís Cassador, don Luís Tormo, Luís Copons, don Miquel de Calders, Balthesar Pardina, don Guerau de Marimon; per lo stament real los senyors: conceller en cap de Barcelona, Bertran Dezvalls, Joachim Montalt, Hieònim de Manel, Gaspar Càrcer, Amell y Lobregat, Francesc Dalmau, Bernat Romeu, Anton Ferrer, a les persones com dit es ajunctades fonc proposat per ses senyories lo contengut en la scriptura següent la qual fonch allí legida.

53r Proposició:

En la última juncta dels tres staments se.s tinguda en esta casa per los negocis de la professó del gloriós pare sant Ramon y graduació de aquell feta per los concellers y savi concell de la present ciutat, se resol que anàs don Honofre de Lentorn, ardiaca de Benasch en conformitat del que la ciutat havia determinat, anàs Cosma Fivaller per embaxador de part d'est Principat y ciutat, per lo que sa magestat asssenyalava ab sa real carta de 31 de maig 1608 a tractar ab sa magestat lo reparo dels danys y inconvenients se seguia de no executar-se la graduació feta per dita ciutat y lo que se havia seguit de la porrogació de dita professó y per les letres se són rebudes en lo present consistori de dit senyor ardiaca som estats enterats de les diligències y bons officis feya sa mercè, en lo proseguir nostra pretensió fins que per ser extret dit senyor ardiaca per deputat ecclesiàstic ab orde del consistori se comanaren los papers y instruccions tenia dit senyor ardiaca al dit Fivaller. Estant los negocis en est estat y sperant sa magestat seria servit fer-nos la mercè se li supplicava y tant justa, havem rebut una carta de creença de sa magestat per lo senyor virey la qual explicada per lo senyor virey qui per est effecte nos envià a cercar, nos donà un paper en los quals estan los caps que sa magestat declara se devien tirar en la graduació de dita professó, lo qual de present se legirà, y com estes coses sien de tanta importància y fins ací se sian prosseguidas ab lo madur consell de vostres missers hans apparegut consultar ab vostres missers la dita resposta de sa magestats, al temps // 53v // lo savi Concell de Cent estava junct lo qual a instància nostra ab embaxada per dit effecte se és feta ses porrogas per aquest després dinar segons nos és estat respós per part de dit Concell de Cent ab altra embaxada perquè ab conformitat de tots se prengués una bona resolució en lo faedor.

Y també foren legides les dos letras de sa magestat conforme estan buydades en libre de Letres de Reys y la creensa del senyor loctinent gene-

a. a continuació cartes transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 48r-49v.
b. a continuació ratllat després dinar, convocades les persones dels tres staments.

[1608]

ral la qual sie insertada segons és[a] cosida a XX del corrent.

Oïda dita proposició, letres reals y scriptures sobredites lo senyor conceller en cap misser Francesc Palu, ciutedà que ere allí present se'n anà a casa de la ciutat per a consultar dites coses com acostumat en dita casa.

E aprés de bona estona los dits senyors deputats, veent que dit senyor conceller no tornava haven passat bon rato que lo Concell de Cent estava junct, proposaren a dits senyors de dita congregació de enviar als magnífics concellers y Concell de Cent, que les hores estava junct, la embaxada devall scrita la qual fonc legida allí y apparegué a la major part molt bé per a la qual enviaren ses senyories los següents ab la forma acostumada de masses grans, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, sacristà Junyent, canonge Cornet; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Joan de Lupià, don Francesc Junyent // 54r // per lo stament real los senyors: misser Steve Monfar, Bernat Romeu, Anton Ferrer als quals fonc ordenada la embaxada següent y primer legida en dita congregació y approbada, la qual és del tenor següent: Embaxada. Lo desig gran han tingut sempre los de aquell consistori y les persones dels tres staments és estat causa de aguardar esta occasió de què vostres missers tenen lo savi concell junct per a tractar de la resolució se ha de péndrer de la que sa magestat ab carta de creença per al senyor duc de Monteleón se entén ha presa en la embaxada se féu de part de aquesta ciutat y de aquell consistori, venim ací per a oferrir a vostres missers y aquest savi concell la antiga y contínua correspondència de aquella casa ab aquesta y que allí estaran juncts lo consistori y persones dels tres staments aguardant la resolució que vostres missers y lo savi consell pendran per la bona direcció de aquest negoci.

E tornats dits nou senyos de dita embaxada referiren a ses senyories y a la dita congregació com havien feta sa embaxada conforme los ere estat ordenat, e fonc-los respost per los senyors concellers que ells tractarien dit negoci e que de la resolució se pendrie en ell per lo savi concell ho farien a saber.

54v E aprés essent ya molt tart y vuit hores de la nit vingueren a dita congragació per par dels magnífics concellers y Concell de Cent, micer Miquel Joseph Moradell, cavaller, y Raphael Laudes, ciutedà, dient, en effecte, que aquell savi consell no tenia remey en péndrer resolució encara en dit negoci per los molts quefers hi havie de negocis importants e extraccions de officis y axí ses senyories ni los de la congregació no tenien que aguardar que després demà, que serà dilluns, tornaran resposta de la resolució se havia presa en dit negoci, e vist açò dits senyors diputats y los senyors de dita congregació se'n anaren y ses senyories deliberaren se fes crida de braços per al sendemà.

Diumenge, a XIIII. En aquest die se feu crida de braços per a demà.

Dilluns, a XV. En aquest die les persones dels tres staments ajustades en la casa de la Deputació ab veu de pública crida del die de hair de ses senyories prosseguiren continuant los brassos[a] acerca de la proposició feta a 13 de dit en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat; // 55r // per lo stament militar, los senyors[b] comte de Rocabertí, don Joan Burguès y de So, Jaume de Aguilar, don Miquel de Cruÿlles, don Joan de Lupià, don Alexandre de Lentorn, Luís Boxadors, don Guillem Yvorra, don Miquel de Calders Balthesar Pardian, don[c] Hieroni de Lentorn Francesc Cornet, Luís Cassador, Joachim Valls, Carles de Calders, don Francisco Junyent, Luís Puig, don Guerau de Marimon, don Hiròn im de Erill, don Gismundo Vila; per lo real, los senyors: conceller en cap, Magí Grau, Anton Ferrer, // 55v // Bernat Romeu, Luýs Salavardenya, Raphael Cervera, Hieròn im de Mavel.

E, per no ésser-hi estat leshores lo senyor comte de Perelada li foren a mostrats los papers y proposició de dit die y arribat lo senyor conceller en cap dit senyor comte féu son vot y aprés d'ell lo dit senyor conceller aportà lo vot que a dit die de 13 ere anat a consultar y aprés de haver votat dit senyor conceller votaren tots los demés per son orde.

E, aprés de haver votat tots y dit son parer y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració la major part de dita congregació y quasi tots foren de parer y aconsellaren a ses senyories: Que attento aquest negoci que ara se tracta és sempre ab conformitat ab la ciutat y savi concell que se aguarde la resolució pendrà dit savi concell y entesa aquella pugan ací resoldrer lo que més convinga en benefici del negoci y que no.s desagregan los braços fins a tant tingan resolució del savi consell.

a. *a continuació ratllat* ací.

a. brassos *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ves.
c. *a continuació ratllat* Luís

E, fet açò, lo senyor conceller en cap se'n anà al Concell de Cent se estave junctament, restant los braços juncts, e poc aprés los senyors deputats ab parer dels braços enviaren una embaxada al Concell de Cent ab masses com és acostumat, que foren los senyors abbat de Sant Cugat, don Gullem de Yvorra y Anton Ferrer als quals fonch donat orde de respresentar als senyors concellers y Concell de Cent la resolució sobre dita se havia presa //56r// en dits braços envian tres còpies del dit vot y com estaven dits braços juncts sperant la resolució se pendrie allí, e tornats de dita embaxada referiren com, en effecte, havien explicada dita embaxada conforme lo és estat ordenat y han-los respost que allí se tractarien y presa la resolució se'ls ho farie a saber.

En la matexa nit, e ya ben tart, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers y Concell de Cent, misser Hierònim Fivaller, ciutedà e doctor en drets e misser Raphael Laudes, ciutedà, y explicaren a ses senyories lo per los magnífics concellers y Concell de Cent ere estat deliberat fer acerca del negoci corrent, apportant y liurant a ses senyories la scriptura següent dient que de nou se torna a demanar a sa magestat per medi de cartas, axí per sa magestat com per les demés persones de quallitat y graves de cort que convingan, remetent-les a misser Francesc Cosma Fiualler, embaxador, y ab aquella representar-li de part de aquesta ciutat que si abans ere estada prejudicada en voler-la privar de fer la agraduació de la professó dela translació de sant Ramon de Penyafort que ara ha rebut molt major prejudici per lo esdevenidor ab aquelles paraules de la real carta de sa magestat per ara y axí bé supplicar-lo que per sa benignitat clemència sia de son real servey reintegrar-la en lo dit prejudici y axí bé se faça una embaxada de part de aquest savi consell a sa excel·lència perquè per fer mercè a esta ciutat vulla intercedir ab sa magestat y supplicar-lo ab conformitat sobre lo dit prejudici ha rebut dita ciutat en no fer dita agraduació de la manera ha sempre acostumat y restituir-la en la possessió la memòria que té y sempre ha tinguda de fer semblants agra- //56v// duacions de què és estada privada, encarregant a dit misser Francesc Cosma Fivaller que ab les veres y diligència que la importància del cas requereix solrer-se la expedició de dit negoci y que les cartas vajan ab tota diligència.

Entesa la dita resolució per dits senyors de la congregació y votant-los qui eren en ella leshores y dit son parer la major part de dita congregació y quasi tots foren de parer y aconsellaren a ses senyories que sie enviada embaxada a sa magestat en conformitat de la ciutat ab les instruccions apparrà convenir ab un embaxador per tornar-li a representar dites coses y supplicar-li si e de son real servei advertir lo molt prejudici reben est Principat y ciutat en lo que per sa magestat ultimament est estat determinat ab sa carta levant-li ses prerogatives contra lo costum antiquíssim fins ací obtingut per dita ciutat y supplicar a sa magestat los face mercè de intercedir ab sa magestat per la bona direcció d'ella y altra als magnífics consellers donant-los raó de dites coses.

Dimars, a XVI. En aquest die los senyors deputats inseguint lo consell y parer de les persones dels tres staments continuat atràs a la jornada de 15 del corrent enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor loctinent general los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat Codina, prior[a] //57r// y per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Joan de Lupià, don Francesc Junyen; per lo real, los senyor: Bernat Romeu, doctor Castelló, Anton Ferrer, als quals fonc ordenat per ses senyories explicassen, en effecte, lo següent: Excel·lentíssim senyor, havent los deputats considerant lo que per vostra excel·lència en creença de una de sa magestat los és estat explicat, havent pres madur consell de les persones dels tres staments han deliberat supplicar altra vegada a sa magestat enviant per anar un embaxador en conformitat de la ciutat sia de son real servey advertir los molts prejudicis reb est Principat y ciutat en lo que per sa magestat últimament és estat determinat, tant en levar en esdevenidor a la ciutat la prerrogativa té de graduar en semblants occasions, com també en assenyalar los llocs als deputats y altres contra lo costum antiquíssim han fins ací obtingut y per a què millor[b] sa magestat los faça esta mercè, supplican a vostra excel·lència sia servit en conformitat valer-los en tan justa pretensió ab sa magestat ab cartas y altres medis convenients, segons a vostra excel·lència millor parrà al servey de Déu y de sa magestat y honra de aquest Principat.

57v E tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicada dita embaxada conforme per ses senyories és estat ordenat e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost, ço és, quant al enviar embaxada demostrat tenir-ne gran sentiment dient que ses senyories que.n miren y repensen bé primer, e com resolguen que no.s puga fer altra cosa que ell los afavorirà en lo que porà per la molta voluntat y affecció los té y ab altres paraules de compliment.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
b. a continuació ratllat puga.

[1608]

En aquest mateix die enviaren dits senyors deputats ab embaxada als magnífics concellers de la present ciutat als senyors don Joan Burguès y de So y misser Luís de Boxadors, donzell, als quals donaren orde, en effecte, los fecen a saber la resolució havie presa lo die present[a] aquest consistori inseguint lo consell de les persones dels tres staments del die de haïr y conformant-se en tot ab lo dit parer y consell y la molta unió y correspondència han tingut sempre estes dos cases offerint-se tenir la matexa.

Dimecres, a XVII. En aquest mateix die los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats en consistori lo Ferrando Paga per a què que facen exececutar los débits del General.

E los senyors deputats manaren al exactor del General, allí present, faça lo que té obligació per raò de son offici que ells estan promptes en fer lo que toca a ells. E lo exactor respongué que esta prest y apparellat en fer son offici com ha fet fins ací.

Dijous, a XVIII. En aquest die vingueren ab embaxada en lo present consistori de ses senyories per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors: // 58r // Ausias March, senyor de Linàs, Bernat Romeu, ciutadà, los quals, en effecte, explicaren a ses senyories de part de dits magnífics concellers que com ells desijen que lo de la professó de sant Ramon se vingue assentar ací sens fer més gastos y actes los molts se'n son fets y speren fer axí per dits senyors deputats com per la ciutat havien pensat un expedient si a ses senyories apparra y és que los senyors deputats y concellers aportase'n lo tàlem, anant los senyors concellers a la dreta y los senyors deputats a la esquerra y lo real consell tras lo gramiel a la part dreta en filera y lo bras militar a la esquerra y axí ses senyories que miren y tracten dit negoci perquè vist se puga pendre ser aprés lo assiento convenient.

58v Dilluns, a XXII. En aquest die, després dinar, vingué en consistori misser Bruniquer, síndic de la present ciutat, y, en effecte, explicà a ses senyories com los senyors concellers li havien manat vingués a donar raó de sa part a ses senyories com ells han nomenat per sa part als senyors Pere Ausias March, Pau de Fluvià, Luís Salaverdenya y Bernat Romeu per tractar los negocis occorrents de la professó de sant Ramon y veurer si se porie péndrer alguna relació. E que ses senyories fossen servits de anomenar altres tantes y anomenats se ajustassen en algun lloc com en sembants és acostumat per conferir-se y tractar lo faedor.

Entesa la dita resolució y embaxada per ses senyories a ells feta per part dels magnífics concellers, los dits senyors deputats y oïdors de comptes lo senyors deputat militar en açò dissentint y essent de altre parer per lo que té dit ab ses scriptures, apart resolgueren de anomear quatre persones, ço és, los senyors abbat de Ripoll, don Miquel de Cruÿlles, mossèn Francesc Cornet y misser Vicens Castelló, ciutadà y doctor en medicina, per a tractar ab los dits quatre eletes anomenats per los senyors concellers o ab los que millor apparrà convenir per lo de la dita professó de sant Ramon y aquells donen raó al present consistori abans de resoldre res per a què allí se veya lo que més convinga se dega fer y dar raó a qui.ls apparrà per a què ab madur consell se done lo assiento més convenient al servey de Déu y de sa magestat, honra y benefici de aquest Principat y no prenent-se breument resolució ab lo assiento que.s deu que se envie embaxador a sa magestat conforme està ya deliberat inseguint lo consell dels braços.

E, fet açò, enviaren ses senyories a convidar a dits tractadors y feren a saber als senyors concellers dita nominació // 59r // e fou concertat ab tots, acudissen dit tractadors, demà de matí, en lo capítol de la Seu com en semblants occassions és acostumat.

Dimars, a XXIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes, lo senyor deputat militar essent de altre parer per lo que té dit ab sos vots a part, cridaren en consistori les persones eletes lo die de haïr acerca del tracte here mogut per los senyors concellers d'esta ciutat per veurer si's porie trobar algun assiento acerca de la professó de sant Ramon com per ells s'és mogut y axí foren en consistori los senyors: don Miquel de Cruÿlles, mossen Francesc Cornet, lo doctor Vicens Castelló, ciutadà, als quals fonc donat raó per ses senyories de les embaxades a ells fetes per part de la ciutat continuades en lo die de haïr y altres atràs per lo de la professó de sant Ramon y lo pensament que dits senyors concellers han tingut y axi'ls donaren orde que.s (veessen) ab los senyors que per los magnífics concellers són estat deputats en lo capítol de la Seu y del que allí tractarien fecen relació en consistori que per dit effecte estarie junt sperant la resposta.

Al cap de alguna hora tornaren en consistori dits quatre senyors y referiren en consistori com ells se són vists ab los demés senyors anomenats per los senyors concellers y, en effecte,

a. *a continuació ratllat* lo Concell de Cent.

los han mogut los matexos apuntaments que havien enviat a dir dits senyors concellers, // 59v // ço és, que los senyors deputats y oïdors anassen ab lo tàlem ab los senyors concellers anant dits concellers a la dreta y los doctors del Real Consell ab lo senyor regent devant ab filera, tots a la part dreta tras del Gramiel, y los senyors del braç militar a la esquerra ab filera y dignes allí que los senyors titulars, ço és, si ni haurà porien anar ab lo standart, e dient-los los senyors deputats sabessen ab les quatre persones elegides per part de dits senyors concellers aquests tractes quin fonament tenien y per qui y com se movien, respongueren que ells tornarien resposta lo després dinar perquè tinguessen de consultar ab los senyors concellers y que per entendre esta resposta se trobarien tots a les dos hores després dinar vuy al dit capítol de la Seu.

En aprés lo mateix die, després dinar, le dites quatre persones eletes per part de dits senyors deputats vingueren en consistori y feren relació com ells se eren vist aquella tarda ab les quatre persones eletes per part dels dits senyors concellers e que ells havien tractat ab ells los dits apuntaments que.ls havien dit que lo fonament de dits tractes és pensament d'ells y bon zel de algunes persones ben entencionades per fugrí compentències y gastos e que ab dita manera entenen que aprés de dar raò al Consell de Cent se assentarien dites coses al servey de Déu y de sa magestat y benefici públich.

E los dits senyors deputats y oïdors aprés de ésser-se'n anades dites quatre persones eletes per ses senyories anomenades, vist la incertitut gran de dites coses y tractes y lo poc fonament d'elles y ésser demà vigília de Nadal, resolgueren que se aguardàs // 60r // fins a dilluns primervinent que seran passades les quatre festes tant occupades y celebrades que si leshores no se'n té alguna resolució ab certitut que sie anomenat per ses senyories un embaxador conforme ya esta deliberant y per les persones dels tres staments aconsellat.

MDCVIII

Dijous, a XXV. Festa de Nadal.

Divendres, a XXV. Festa de sant Esteve.

Disabte a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Diumenge, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

60v Dimecres a XXXI. En aquet die los senyors deputats y oïdors anomenaren en embaxada per anar a la cort del rey don Joan de Sentmenat, com en dit libre de Deliberacions.

En aquest die, cerca les hores de vespre, anà misser Miquel Rollan a casa del senyor oïdor ecclesiàstic a ont entenia ere lo senyor deputat ecclesiàstic y digué a dit deputat ecclesiàstic la presa havien feta lo president de la religió de Sant Benet ab altres abbats de dita religió de la persona del abbat Juallar, hu dels visitadors de la visita que vuy en dia se fa y que axí fa tant hu dels visitadors que no.y havie bras ecclesiàstic y per conseguent no poder-se deliberar cosa alguna en la visita per ço ere torb manifest a la Generalitat y axí ho feye a saber al dit senyor deputat ecclesiàstic per a què ajustan lo consistori done raó del dit cas y axí encontinet dit senyor deputat ecclesiàstic envia a convocar lo consistori y a les vuyt hores de la nit // 61r // estigué junt en casa del dit senyor oïdor eclesiàstic a ont enviaren a cercar lo assessor y advocat fiscal y el scrivà major del General y per ser cas grave associaren per a dit cas al doctor misser Luís Bertran al qual li ho pregaren dits senyors deputat y oïdors se ves junctament ab lo doctor misser Francesc Aguiló per a què mirassen lo que en aquest cas se pogués fer junctament ab lo advocat fiscal.

En aquest die després dinar los senyors deputats enviaren a misser Pau Moet de servint lo càrrec de síndic del general per infirmitat de Francesc Montalt, síndic, als senyors concellers de la present ciutat, fent-los a saber com vuy han resolt y anomenat en embacada per enviar a sa magestat per los negocis occorents de la professó de sant Ramon a don Joan de Sentmenat, senyor de Sentmenat, y axí visant de la bona correspondència és estada sempre és entre la casa de la ciutat y esta los ho feyent a saber y que si voran scriurer que son embaxador tenen allí y dit don Joan se conferescan per la bona direcció de dits negocis ho pugan fer.

E també que si les quatre persones eletes per dits senyors concellers y les quatre per part de ses senyories los appar se degan junctar per tractar dits negocis, com serà tractat, ho poran axí mateix fer y del que.s tractarà fer aprés relació y açò n'obstant dit embaxador sia partit y altrament desijants en tot tenir la correspondència ab dits senyors concellers sempre.

E tornats de dita embaxada referí a ses senyories com havie fet lo que per ses senyories li ere estat manat y ordenat // 61v // e per no estar juncts en ses cases li respongué lo conceller en cap com ells se junctarien després mirar que per ésser demà die de cap d'any no.y eren, y allí

[1609] tractarie lo faedor y tornarien reposta a ses senyories.

Janer, MDCVIIII

Dijous lo primer. Die de la Circuncisió del Senyor. En aquest die, després dinar, per magnífic misser Miquel Rollan, assessor de la visita corrent del General, fonc presentada als senyors deputats y oïdors de comptes del dit General en ses cases segons referiren la scriptura següent, excepto als senyors deputat real, per quant se diu no'l trobaren en sa casa, la qual scriptura és del tenor següent:

Los visitadors militar y real, instructors dels processos de la visita del General del present principat de Cathalunya, han entès que fra Barthomeu de Montagut, abbat de Banyoles, (assert) president de la religió de Sant Benet ab instància de fra Francesc Pons, abbat de Ripoll y de fray Francesc Sentjust, abbat de Arlès, prengueren y capturaren esta nit propassada la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Canigó, convisitador e instructor dels procesos y aquell axí pres aportaren al monastir de sant Pau de la present ciutat del qual monastir han entès que l'han tret y aquell axí pres aportarien en lo Regne de Aragó, e com per la dita captura se haya fet manifest torb a la dita visita y per conseguent al General per çò que per la absència de dit abbat visitador no's poden deliberar coses algunes en lo dit consistori de la visita per benefici de aquella y axí vuy per la dita captura // 62*r* // no haja bras en visita per deliberar lo que convé fer acerca del torb que se ha fet ad aquella, per çó y altrament nottificant a vostres senyories los dits visitadors militar y real dites coses per descàrrec de dit offici supplican a vostras senyories, axí en particular com en comú, que sien servits prestar lo favor y ajuda convenient y axí junctar-se encontinent consistorialment y deliberar lo que més convindrà per reparar lo notori agravi que se ha fet al General del present Principat com axí toque y specte al offici de vostras senyories per observansa del capítol primer del nou redrés y altrament per moltes constitucions y capítols de Cort està statuït y ordenat. Al qual fonc respost per ses senyories, ço és, per quiscú d'ells conforme referiren que vuy no.y ha consistori per ésser lo die que és de capdany que demà ho trataran en son consistori com ya han començat lo die de haïr de tractar-ho y comes als assessors ho veian.

Divendres a II. En aquest die, de matí, los senyors deputats del General de Cathalunya ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, attès que després haïr, entre set y vuyt de la nit, tingueren notícia de la captura de fra Àngel Juallar, abbat de sant Martí de Canigó, visitador del General, se ajunctaren per dit effecte en casa del senyor oïdor ecclesiàstic encontinent // 62*v* // per a tractar lo que convenia en benefici del General y allí resolgueren los magnífics assessors y advocat fiscal del dit General mirassen lo dit negoci per tot lo die de haïr y féu relació lo die present en lo present consistori y attès [...] també que lo die de haïr, die de cap d'any, ab embaxada del magnífic misser Miquel Rollan, assessor de dita visita per part segons dix dels visitadors del dit general, a la vesprada foren supplicats dits senyors deputats y oïdors se ajuntassen per a tractar lo que comvé acerca del favor y ajuda que demanen per occasió de la captura se ha fet de fra Àngel Juallar, abbat de Canigó, convisitador y instructor dels processos de dita visita havent tret aquell del present Principat en lo Regne de Aragó, deliberen que encontinent se nottifique a dits visitadors que lo present consistori junct per dit effecte y tractar tot lo que convinga en benefici de dits negocis y dir-los que envien persones per informar a ses senyories del que passa perquè millor se puga acertar a fer lo que convinga al benefici públic.

E encontinent per execució de dita deliberació fonc tramès Francesc Besturs, porter ordinari de ses senyories, als dits visitadors dient-los lo que conté la dita deliberació del die present.

E tornat dit Francesc Besturs de dit recaudo féu relació en consistori com ell ho ha dit a misser Lorens Callar, visitador, y a misser Areny, advocat fiscal, no havent-ni trobat altres lo que per part de dits senyors deputats li és estat dit e que li han respost que ya haïr nottificarien a dits senyors deputats la // 63*r* // captura de dit abbat Juallar y que per ara no tenen més que dir.

Y per ésser arribat en aquesta jornada lo senyor abbat de Ripoll per part de la religió de Sant Benet en aquest consistori y haver referit que la captura de dit fra Juallar hera feta ab moltes justes causes segons apparexeria ab los processos criminals contra de aquell fets, offerint-los a mostrar a la persona que serie designada per los senyors deputats y que los delictes de aquells requeriren prompta punició y que no entenien traurer a dit abbat Jurallar de Cathalunya encara que lo haguessen tret de Barcelona perquè sols lo havien aportat al monastir de Sant Salvador de Breda per tenir-lo allí ben custodiat y que estiguessen certs dits senyors deputats y oïdors que la captura de dit abbat Juallar no serà feta ab ànimo de impedir o torbar la visita pus sens aquell se podia fer comodament, y fossen servits no impedir la justícia que dita religió

entenia fer de dit abbat Juallar de sos delictes, pus amb comoditat se podia fer la visita sens ell, pus ja altres visites se eren fetes ab vuit persones y axí manaren a misser Pau Moet regint l'offici de síndic del general anàs a dir a dits visitadors com los senyors deputats havien sabut per persones dignes de fe com lo dit abbat Juallar ere en Cathalunya y que lo president del orde y altres que tenien la mà en dita captura no'l volien traurer de Cathalunya y que ell los ho feya a saber y nottificave de part dels senyors deputats en aquella hora que ere entre deu y onze, y que.ls digués que en lo present dietari se assentarie la hora que.l havien tramès y que estaven ses senyories juncts en consistori per a enténdrer en dits negocis y // 63*v* // que los magnífics misser Rollan y misser Arenys, assessor y advocat fiscal de la visita, vinguessen en la casa de la Deputació en consistori a ont estaven ajunctats dit senyors deputats ab los magnífics assessors y advocat fiscal y per a dir-los que volien se fes per la direcció de dit negoci al que se offerian promtes i aparellats.

E aprés torna en consitori dit misser Pau Moet y digué que havia explicat dites paraules que ses senyories li havien manat al visitador callar y a misser Arenys, advocat fiscal, a ttrobat en la casa de la visita y que havian respost que ya havien dit als senyors deputats y oïdors ab scriptura lo que tenian a dir y que tornarien la resposta als senyors deputats.

E entesa dita relació de dit misser Pau Moet y de dit Besturs per ses senyories tornaren enviar a dit misser Pau Moet ab un ajudant de la scrivania major dos vegades a llevar actes acerca dites coses devant de dit misser Miquel Rollan, assessor, per no haver volgut venir en consistori ni obeir al que per ses senyories era estat ordenat per benefici del dit negoci los quals tornats referiren lo que havie passat com en dits actes appar los quals són del tenor següent sian insertats segons seran ací cosits.

E, aprés vist per ses senyories dits actes y relacions y tot lo que ha passat acerca dels dits negocis en presència de dits magnífics assessors y advocat fiscal deliberaren donar raó de totes les dites coses a les persones dels tres staments les quals deliberaren convocar ab veu de pública crida ab la forma costumada per avuy després dinar a les dos hores per a què los aconsellen lo que poden y deven fer acerca de dits negocis al servey de Déu y benefici públich per a què ab tant principal consell puguen millor deliberar lo faedor[a].

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 10, pàgs. 64r-64v.

66*r* En aquest mateix die, aprés de mig die, les persones dels tres staments ajustades y congregades en la present casa de la Deputació y en la sala gran d'ella, dita dels Reys, en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, abbat Sant Just, sacristà Yvorra, ardiaca de Santa Maria de la Mar, ardiaca Vilana, lo cabíscol Castelló, canonge Guasch, canonge Boldó, canonge Çafont, canonge Amell, canonge Cornet, canonge Busquets; per lo stament militar, los senyors: Riambau de Corbera, senyor de Linars, Pere Ausias March // 66*v* // Perot de Tamarit, don Pedro de Pinós, lo varvessor Toralla, misser Miquel de Ribes, don Joan Amat, Francesc de Ayilar, don Francisco de Rebolledo, Baptista Cassador, don Federic Terre, Philip Sorribes, Francesc Vilana, Joan Granollachs, Jaume Casademunt, Joan Miquel Granollachs, Francesc Cornet, don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Guerau de Marimon, don Miquel de Calders, don Joan de Paguera, Jaume Valls, Alexandre de Aguilar, Joan Frigola, Francesc Traginer, Luís Cassador, Joan Pla de Montornès, Jaume Spuny // 67*r* // Francesc de Marimon, Gaspar Codina, don Luís Aragall, don Luis de Claramunt, Luís de Boxador, Pere Pau de Belloch; per lo real, los senyors: conceller en cap, ciutedà, Dionís Amell y Llobregat.

A les quals persones dels tres staments, com dit és, convocades fonc proposat per los senyors deputats y oïdors parlant lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, lo contengut en la proposició devall scrita que aprés de sa proposició fonc legida en dits braços la qual és del tenor següent:

Proposició: Després, haïr tart, vigília de capdany que comptaven a 31 de dezembre proppassat, a les set hores de la nit, estant lo senyor deputat ecclesiàstic en casa del senyor oïdor ecclesiàstic vingué allí lo magnífic misser Miquel Rollan, assessor de la visita corrent del General de Cathalunya, fent-los a saber la presa se ere feta per lo president de la religió de Sant Benet de la persona de fra Àngel Juallar, visitador del dit General per lo bras ecclesiàstic y lo manifest // 67*v* // torb e impediment que per dita causa se feya a dita visita com appar de sa embaxada que aprés serà legida, continuada número 1, y de les diligències que per dit senyor deputat ecclesiàstic se feren encontinent com al peu de dita embaxada appar. E com aprés haïr tart lo dit misser Rollan ab alguns officals de dita visita sien anat en les cases de dits senyors deputats y oïdors nottificant-los altre vegada dites coses y com se'n aportaven presidents a la persona de dit fra Àngel Juallar fora del present

[*1609*]

Principat, contrafent ad algunes constitucions lo que entès per ses senyories aprés de haver tinguda notícia que no se'l ne aportaven fora del Principat donaren orde de nou que vuy de bon matí fossen en la prensent casa de la Deputació los magnifics assessors ordinaris, advocat fiscal del dit General y altres officials dels dit General per tractar lo faedor acerca dites coses y arribats en consistori tots aprés de haver tractat y discutit dit negoci y tinguda plena relació del senyor abbat de Ripoll y visitador de l'orde de Sant Benet assaneant-nos com no se'n aportaven fora del Principat a dit abbat Juallar, sinó que'l tenien en sant Salvador de Breda per sos delictes com en sa relació appar, supplicant-nos que li desassen ministrar justícia que per faltar ell nos feye impediment a la visita feren la deliberació següent: *legatur deinde* número 2, la qual deliberació fon aprés per ses senyories enviada a nottificar als visitadors del General o als que residian en la casa de la visita, primer per Francesc Besturs, porte de ses senyories, y aprés per lo síndic del General a la qual fonc respost per micer Lorens Dezcallar visitador qui fonc trobat sol en dita visita y en la present ciutat y per lo advocat fiscal que no en tenien dir més en dits negocis y replicant-los que vinguessen algun d'ells en consistori per enténdrer d'ells dits negocis lo que recusaren fer, com aprés per las relacions seran ací legides, continuades al peu de la deliberació per ses senyories feta lo die present y encontinent aprés que per part *// 68r //* de un visitador qui vuy és sol a Barcelona si feyen alguns proceiments i gastos grans en dits negocis sens modo ni forma per no haver-hi vuy ningú dels tes visitadors dels processos y sols un visitador en Barcelona dels demés visitadors per ser lo negoci grave y de la importància que és, havem deliberat de convocar a vostres senyories il·lustríssimes supplicant-los nos facen mercè de aconsellar-nos lo que devíem fer acerca de dites coses perquè ab tant principal paper pugam millor acertar lo faedor al servey de Déu y benefici públich.

Encontinent aprés de legida dita proposició foren legides totes les dites scriptures en ella mencionades.

Oïda la dita proposició per los senyors de dita congregació actes y scriptures en ella designades, votant quiscú de dits senyors assistian en dit ajust y dient per son orde son parer e discutint dits negocis ab molta maduresa, votant primer lo dit il·lustríssim bisbe de Barcelona y aprés d'ell dit senyor conceller en cap lo qual, abans de explicar ni dir son vot, se'n anà a casa de la ciutat per consultar allí ab los demés concellers y proòmens com és acostumat a portant-se per dit effecte los dits papers y proposició o còpia d'ells y aprés de tornat en dits braços acabant de votar tots unànimes y concordes aconsellaren ses senyories:

Que los senyors deputats sien servits anomenar persones eletes qui junctament ab ses senyories tracten y veian aquest negoci applicant-hi los doctors que'ls apparexerà per a vèurer si hi ha torb o cosa que sia contra constitucions, privilegis, fent a saber als senyors visitadors esta determinació, perquè en conformitat se puga assentar y resoldre aquest negoci a servei de Déu, bé y honra de tots tribunals entre los quals es raó hi haja molta conformitat y bona correspondència.

68v E, fet açò, los senyors de dita congragació se n'anaren ab la solita cortesia y acompanyament.

E los dits senyors deputats y oïdors de comptes poc aprés, inseguint lo dit consell de les persones dels tres staments, feren nominació de dotze persones eletes dels tres staments, devall scrits, e de les doctors en drets, devall scrits, per aconsellar a ses senyories ab los assessors del general y advocat fiscal conforme dit vot y parer y lo que.s deu fer a les scriptures presentades a ses senyories per part d'els de la visita e per la bona direcció de dits negocis les quals y dits doctors seran designats a la fornada següent.

Disabte, a III. En aquest die los senyors deputats y persones, devall scrites, eletes, inseguint lo consell de les persones dels tres staments del die de haïr, assessors, advocat fiscal y tres doctors, devall scrits, ajustades en lo consistori vell de la present[a] casa de l'yvern, en que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacrità don Ramon Yvorra, canonge Coll de Urgell, comanador Junyent; per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès de So, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem Yvorra, junctament ab misser Francesc Cornet, absent; *// 69r //* per lo real, los senyors: conceller en cap, misser Vicens Castelló, Bernat Romeu, Raphael Laudes.

E los dits doctors applicats foren allí presentats: misser Pere Aylla, misser Jaume Aymeric, misser Montserrat Ramona, misser Francesc Aguiló, assessor, misser Luís Bertran, assessor per dit negoci associat, lo advocat fiscal don Joseph Quintana, als quals fonc proposat per ses senyories lo mateix que en la congragació dels braços del die de haïr y fet legir les matexes scriptures del die de haïr y també lo vot dels dits braços y les dos scriptures presentades a ses

a. a continuació ratllat ciutat.

senyories al primer y 2 del corrent, per part dels visitadors eren ací supplicant-los los fecen mercè de aconsellar-los lo que poden y deven fer en dits negocis al servey de Déu y benefici públic, conservació de capítols de Cort y constitucions.

E aprés de haver oïda dita proposició y scriptures // 69v // comenaçaren de votar dits senyors elets, ço és, qui seu per son orde, ço és, primer lo senyor bisbe y aprés lo senyor conceller en cap, y aprés lo senyor don Joan Burguès y apres consecutivament los demés conforme estaven assentats y aprés de haver votat tots foren de parer y aconsellaren a ses senyories que, ans de totes coses, que los magnífics assessors y altres doctors applicats ací presents los assanean primer ans de totes coses y facen relació acerca dels negocis occorrents si.s fa contrafacció a constitucions o capítulo de Cort y a quins se contre fa.

E, fet açò, donaren orde ses senyories als dits assessors fiscal y doctors applicats entengan en dit negoci y fecen relació aprés del que haurien trobat ésser faedor y de son parer y axí dits doctors se'n anasen fora del consistori per dit effecte

E aprés de ésser-se'n anats fora en una istància de la casa dits doctors y aprés de haver molt discursat y tractat dits negocis, enviaren a dir a ses senyories y als senyors de la congragació que aquest matí no tenian remey de péndrer resolució en dit negoci, que ells procuraran en prendre-la-y vuy per tot lo die y entesa dita relació se n'anaren tots los de dita congregació.

E en aprés lo mateix die després dinar los magnífics doctors, ço és, los assessors, advocat fiscal y doctors applicats se ajunctaren en la present casa y en dit consistori vell de l'yvern, exceptat lo magnífic misser Jaume Aymerich que no.y fonch allí perçò com per part de ses senyories li fonch dit no.y vingués attenien ere part y molt supecte en dits negocis y en son lloc hy anomenaren misser Tristany, e per tota aquella tarda estigueren tractan de dits negocis dits assessors y doctors applicats[a].

76r Diumenge, a IIII. En aquest die, després dinar, se ajuntaren en la casa de la Deputació los senyors deputats, oïdors de comptes y persones eletes per lo de la captura del abbat Juallar, visitador, ab los assessors y doctors applicats. E estant tractant acerca dits negoci vingueren en dita juncta los senyors abbat de Ripoll y abbat Codina aportant allí una letra original han rebuda en aquest mateix die de 3 del corrent del senyor abbat de Sant Salvador, la qual és del tenor següent: al abbat de Banyoles president del orde de Sant Benet en Barcelona a les vuyt hores, etc. (sie insertada segons és aci cosida) supplicant a ses senyories sien servits en procurar que no.y haja escàndols en dits negocis y mirar per la justícia de la religió, pus són ya informats d'ella y se són offerts, com se offereixen, en què alguna persona a ses senyories apparrà miren los processos criminales fets contra dit abbat, offerint-se, com ya se són offerts, en dexar-ho en mà de ses senyories com de nou se offereixen, ço és, que si no'l podien péndrer ell estant promptes en donar-lo e junctament donaren en dít consistori una supplicació, donant per suspecte al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal, supplicant, en effecte, a ses senyories anomenen altre en dit negoci, attès té quereles en dita visita y axí no és raó hy entrevinga.

E aprés de oïdes per dits senyors de dita congregació dites scriptures, letres y supplicació y aprés de haver oït los assessors y doctors applicats, votant quiscú y dient son parer ab molta maduresa, la major part de dita congregació fou de parer y aconsella a ses senyories // 76v // que attesa s'és legida en consistori del abbat de Banyoles y los inminents perills se porien seguir si de prompte no.s remedien, y la informació feta per los senyors abbat de Ripoll y abbat Codina acerca dites coses y la supplicació per ells donada donat per suspect a don Joseph Quintana, advocat fiscal, per subrecte a la visita, que lo síndic del General vaja ab tota diligència a dit monastir de Sant Salvador de Breda ab scriptures ben ordenades per los assessors del General, nottifficant ab ella, axí al sotsveguer de Gerona, com als visitadors del General y son assessor qui seran allí, que no innoven cosa alguna acerca dits negocis fins a tant sia vist lo que se havie de fer acerca dit negoci com en dites scriptures més largament se deduirà. E, quant a las suspitas de Joseph Quintana, és de parer que per dites raons se'n abstingue per ara y que en son lloc se anomene altra persona per dits negocis.

Que se envie algun cavaller o altra persona al senyor loctinent general fent-li a saber los scàndols se speren seguir y los proceiments se son fets ací acerca de dites coses per la bona direcció de dits negocis.

E poc aprés los senyors deputats y oïdor militar, seguint lo consell, deliberen lo que en ell y en la deliberació del die corrent se conté, essent los senyors oïdors ecclessiàstic y real de altre parer, com en dita deliberació appar, dexant lo de

a. a continuació una carta i embaixada transcrita a l'Apèndix 10, pàgs. 70r-74v.

[1609] dites suspites de don Joseph Quintana a major deliberació y parer dels assessors.

E, axí mateix, enviaren al excel·lentíssim loctinent general //77r// qui esta tarda és arribat de Nostra Senyora de Montserrat lo noble don Joan Burguès y de So per lo effecte en dit vot y deliberació.

Lo qual tornat de dita embaxada referí a ses senyories com ell havie feta la embaxada com per ses senyories li ere estat ordenat e que sa excel·lencia en effecte ha respost[a] que ell tractarà demà dit negoci en lo Real Consell y que agrahie dits avisos y que ell no sabie res de dites coses per ser arribat esta nit fora ciutat y que lo metge Rossell anà a Montserrat per demanar-li un official per certa assistència li demanaven y no le.y ha volgut donar sens passar-ho per consulta ab son Real Consell y axí no la.y dóna.

Lo mateix dia, després dinar, estant junts los dits senyors deputats y oïdors y persones eletes, vingué misser Noguer ab un procurador de dit abbat Juallar lo qual informa allí plenament de la justícia de dit abbat Juallar y de sa mala captura. Fonch-li respost aprés de ben oït que per dit effecte estan convocats y molts dies ha, e que non llevaran la mà per lo que desijan la bona direcció de dits negocis y de dita visita y afavorir y ajudar a ella.

Dilluns, a V. En aquest die se ajunctaren en la casa de la Deputació per orde de ses senyories los assessors y doctors applicats per tractar sobre dits negocis y fonch-hi affigit lo magnífic misser Bernat Sala, doctor en drets, qui ya és estat cridat per ses senyories.

77v Dimars, a VI. Festa dels tres Reys de Orient.

Dijous, a VIII. En aquest dia se ajunctaren en consistori los senyors deputats y oïdors y persones eletes dels negocis de la visita en què.y foren tots exceptuat lo senyor conceller en cap, als quals senyors de dita congregació fonch explicat y dat raó per ses senyories la embaxada feta vuy en aquest consistori per misser Miquel Rollan, assessor de la visita, conforme ací és cosida, e també la carta de misser Pau Moet, de 6 del corrent, ací tambe cosida, y los actes rebuts en Sant Salvador de Breda per dit misser Moet com a síndic del General que ací seran originalment cosits e un memorial de scripures, demanen los dits visitadors les mes importants de la casa lo qual també sera ací cosit als //96r// quals fonc respost per ses senyorie los tornaran resposta han manat fer lo die present per Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del General. E axí atteses dites coses de tanta importància y qualitat han supplicat a ses senyories y missers se ajuncten en la present casa per a què vist y considerat dites coses aconsellen lo que deu fer per la bona direcció de dits negocis al servey de Déu y benefici públic.

E, aprés de oïts dits papers y scriptures y legits aquells en dita congregació, tots conformes, aconsellaren a ses senyories que per millor aconsellar acerca dites coses a ses senyories que los magnífics assessors y doctors applicats diguen primer son parer ací sobre dites coses proposades, legides, com acerca dels caps que als primers dies los fonch proposat, e axí ses senyories donaren orde al noble advocat fiscal que entretinga en dit negoci y mire dits papers sens votar, sinó entrevenir-hi per ser advocat fiscal.

E, aprés de haver oïts dits doctors applicats y assessors votant acerca dits negocis y dient son parer per son orde aconsellaren a ses senyories responga a dita scriptura de dits senyors visitadors per los magnifics assessors del General y doctors applicats conforme per elles serà ordenada la qual és de tenor següent: lo consistori dels deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya sie insertat segons és ací cosit.

Inseguint lo vot que és ací cosit del tenor següent, que los senyors advocats applicats posen en bell, etc, sie insertat segons és ací com és dit cosit[a].

96v Divendres, a VIIIIº. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren als senyors visitadors del General, la escriptura ordenada lo die de haïr y continuada a la present jornada, la qual reporta lo magnífic misser Luís Bertran, doctor en drets, de servint de assessor del General en estos negocis acompanyat de alguns officials de la present casa, lo qual tornat a consistori referí com los havie presentada en son consistori.

En aquest mateix dia, després dinar, lo magnífic misser Areny, advocat fiscal de la visita, vingué en consistori y aportà a ses senyories la escriptura, de part de dits visitadors explicant verbo lo contingut en ella, la qual és del tenor següent: Los visitadors del General de Catalunya, etc, sie insertada segons és ací cosida.

E, oïda dita scriptura digueren ses senyories a dit misser Areny que los doctors tenen allí applicats se posan junctar ab los de la present casa,

a. a continuació ratllat en effecte.

a. a continuació unes cartes i memorials transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 78r-87v.

y en la present casa, y enxí és restat de concert demà de matí, hi fossen.

En aquest mateix die los senyors deputats dexaren als dits visitadors alguns processos y scriptures demanaven, com appar en libre de Deliberacions, y los restants que no podien exir de la casa, se'ls oferiren a mostrar-los en casa a qui ordenarien.

Disabte, a X. En aques díe, de matí, y aprés dinar, se junctaren los doctors de la present casa, ab los doctors de la visita en la sala dels // 101*r* // Reys de la present casa y allí tractaren per molts hores dits negocis y no.s resolgue res sperant al sendemà, després dinar, de tornar-se junctar en la present casa per lo mateix effecte se eren junctats.

Diumenge, a XI. En aquest die los dits doctors applicats, ni de la visita, no foren junctats en la present casa, per ço que per part dels abbats de Sant Benet se supplica a ses senyories fossen servits de porrogar dit die fins demà, per ço que havien de venir informar lo consistori y persones eletes acerca dites coses ans de pendrer resolució en elles y axí supplicaren que les junctassen.

Dilluns, a XII. En aquest die de matí se junctaren les dotze persones eletes dels dies precedents en lo consistori vell de la Deputació, assessors y advocat fiscal y doctors applicats per esta casa, y estant axí juncts vingueren en consistori los senyors abbat de Ripoll y abbat Codina y, en effecte, explicaren a ses senyories y a la dita congregació com ells en dies passats per part dels presidents de la dita religió de Sant Benet havien offert a ses senyories y dexà en ses mans que sempre y quant aquest consistori declararia que dit abbat Juallar no serie ben pres, lo tornarien a ses senyories, emperò com tingan entès que dit article se tracta vuy per los doctors[a] // 101*v* // casa y per los de la visita junctament y que los de la visita són molts més que los d'esta casa y los demès d'ells, advocat del pres y parents y molt acostats de alguns dels visitadors y don Joseph Quintana, advocat fiscal d'esta casa, al qual han donat per [suspecte] dits abbats ab supplicacions, y axí representat a ses senyories y missers dites coses, diuen que no remedia açò ses senyories y no fent-se la declaració per los doctors d'esta casa com estava començat de fer-ho no entenen estar al que tenien offert de traurer dit abbat.

Estant dits senyors de dita congregació com dits juncts vingueren ab embaxada per part dels dits visitadors de General los senyors ardiaca Paulo Pla, don Francesc de Erill y Gaspar Càrcer y, en effecte, representaren en consistori la embaxada continuada en la scriptura devall scrita que per no trastocar les paraules ne dexaren allí còpia, la qual és del tenor següent: Los visitadors del General de Cathalunya sie insertada segons esta ací cosida. És atras a la presedent fulla.

Entesa dita embaxada per dits senyors deputats y persones eletes los respongueren que ho mirarien y tornarien resposta.

Oïda dita embaxada y scripturada d'ella y de dits assessors, dits senyors de dita congregació aprés de haver discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració y oïts los doctors d'esta casa y aplicats per ses senyories que los doctors d'esta casa y de la visita se tornen a junctar en esta casa y vuy mateix y que vajen tractant dits negoci y apunctant, y dels que tractarà allí facen relació en est consistori perquè oïda aquella se puga millor deliberar lo faedor.

102*r* E, poc aprés, dits senyors deputats inseguint lo consell de les persones eletes enviaren a misser Luís Bertran, doctor en drets, a dits senyors visitados dient-los la resolució se havie presa y que.l vinguessen esta tarda los doctors de dita visita a esta casa.

Lo mateix die, després dinar, se ajunctaren en la present casa de la Deputació y en la sala dels Reys los dits doctors applicats de la visita ab los d'esta casa, y los de la visita pretengueren que la major part de dits doctors resolvie se haurie de estar al vot d'ells y sobre açò hi hagué algunes dades y rèpliques y, al fi, los fonch respost per ses senyories que no entenen exir del vot y consell dels elets y axí que tracten dits negocis y vajan fent sos vots y quiscú d'ells face relació en son consistori del que se haurà tractat allí o apunctat, y axí fonc donada dita resolució al magnífich misser Aguiló, assessora per representar aquella a la dita juncta com ho féu.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren en consistori ab embaxada per part dels magníchs concellers de la present ciutat los senyos Pere Ausias March y Luís Salaver devan los quals, en effecte, explicaren a ses senyories com los senyors concellers han entès les competències són entre dits senyors deputats y los visitadors del General, e com dits concellers desijen tant la pau y quietut entre los d'esta ciutat y tribunals d'ella, particularment de dits senyors deputats y visitadors, y axí.ls ha paregut representar-ho a ses senyories y que d'esa part se offerissen que en lo que ells seran bons per lo as-

a. a continuació repetit d'esta.

[1609] siento de dits negocis y poran ésser medianers ho faran ab molta liberalitat y voluntat com tenen acostumat y axí serie bo dit negoci se posàs en mà de persones elegidores. Fonc-los respost per part de ses senyories, que.ls besaven les mans a dits senyors concellers per tant merçè, e que acís tractarie en consistori y.ls tornarien resposta.

102v E los dits doctors estigueren bona estona junctats en la matexa instància dels Reys fins a les deu hores de la nit.

Dimars, a XIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori misser Jaume Areny, advocat fiscal de la visita de part dels senyors visitadors de dit General, essent allí y a pres ya presents alguns senyors de la dotzena eleta per la captura del abbat Juallar, y entre ells hi era ya monsenyor de Barcelona, y de part de dits visitadors supplica a ses senyories giren tres mil liures per dita visita conforme havie ya supplicat altres vegades y demanat, y per dit effecte dóna una scriptura aportave acerca dites coses dient que sens diners no podie passar avant en dita visita y la obligació si tenie conforme lo capítol primer del nou redrés en girar-ne, la qual scriptura és del tenor següent: Ab altres embaxadas és estat representat sie insertada segons és ací cosida.

Fonc-los respost per ses senyories, en effecte, la gana tenen en girar los diners y les diligències han fetes per poder-ho fer axí ab lo exactor com altrament y la falta tenen de diners per no haver-ni vuy y no poder pagar censals ni salaris ni lo servey de sa magestat que.s demana cada die y axí procuraran fer tot lo que puga ab moltes veres.

En aquest mateix die, de matí, se ajunctaren en casa de la Deputació y en la instància del consistori del yvern d'ella les persones eletes per lo de la captura de l'abbat Juallar junctament ab los magnifichs assessors, advocat fiscal y doctors, applicats en presència dels senyors deputats y oïdors de comptes y, estant ajustats tots, com dit és per a tractar acerca de dits negocis vingueren en dita // 103r // congregació lo senyor abbat de Ripoll ab dos advocats per informar a la dita congració de la justícia de sa religió y de les justes causes havien tingut y tenen per fer la captura de dit abbat Juallar y com per raó de aquella no entenien se hagués fet torb algú al General ni tal se podrà inferir hi hagués, esforsant-ho ab moltes raons y doctrines supplicant a ses senyories y missers fossen servit mirar per la molta justícia de dita religió.

Oïda dita informació per dits senyors de dita congregació fonc proposat per ses senyories a dits senyors elets la embaxada a ells feta lo die present per dits senyors visitadors y los tractes y diverses embaxades y junctes de doctors se eren fetes diverses vegades en la present casa, axí d'els de la visita com d'esta casa y la poca resolució que de elles havie resultat, tenint quiscuns sa opinió, ço és, los applicats per ses senyories dient y confirmant que si en dita captura hi ha torb algu fet al General que toca la conexensa a ses senyories, com dies ha los havien dit, y refent y no als dits visitadors, e los doctors de dits visitadors, per lo contrari, diuen y affirmen tocarie a dits visitadors; e també fonc proposat per ses senyories a dits senyors elets los grans danys e gastos resultan al General per raó de dites coses que passen de més de cent ducats per quiscum die y la molta necessitat que ha vuy en la present casa de diners y lo poc que.s camine en dits negocis axí per no tenir resolució dels doctors com altrament y també fonch proposat per ses senyories la embaxada feta per los senyors concellers d'esta ciutat en aquest consistori lo die de haïr acerca que aquestos negocis se posassen en mà de persones per a concordar-los com en dita embaxada se conté.

E aprés de oïda per dits senyors de dita congregació dita // 103v // proposició y altres coses sobre dites y havent discutit y tractat tots dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació fou de parer y aconsella a ses senyories, ço és, que en lo que toca al consell dels doctors y resolució d'ells, que dits doctors posen en scrits y donen son vot firmat del que fins ací tenen resolt y, fet açò, si a ses senyories apparra per millor y ab més ple consell poder- se aconsellar del faedor acerca de dites coses que juncten les persones dels tres staments per a representar tot lo fet fins ací y los inconvenients y danys y grans gastos se fan y se speren fer y seguir acerca de dites coses per a què ab tant principal consell se puga millor acertar en lo faedor.

E quant en lo de les tres mil liures demanen dits visitadors per dita visita, la major part de dits senyors elets aconsella a ses senyories que, si.s porà girar alguna partida sèrie bé se'ls giràs si serà possible e com nos puga fer que se facen diligències y que se'ls done raó com si procura.

E[a], aprés lo mateix die, després dinar, los senyors deputats, oïdors de comptes, lo senyor oïdor ecclesiàstic abssent del consistori y casa de la Deputació, per execució del sobradit concell y parer de dits senyors elests enviaren a dit senyos visitadors la embaxada següent la qual

a. a continuació ratllat lo.

reportaren los senyors Francesc Cornet y Bernat Romeu, la qual és del tenor següent: los deputats del General de Cathalunya nos han donat orde al senyor Romeu y a mi per a què vingués a aquest consistori per a dir a vostres missers com lo consistori dels dits deputats està prompte y apparellat per a proceir y inquirit y fer tot lo que sia // 104*r* // de justícia contra los que constara haver fet torb contra lo General, y com sia de tanta impotència se proceesca y passe avant la visita conforme lo capítol de Cort de dita visita ordena y corregan los tres mesos de la defensa, supplican a vostres missers procuren no.y haja millitats en dita visita y aquella se faça si y conforme dit capítol de visita ordena y és voluntat de la cort per lo qual diuen dits senyors deputats fan tota la diligència possible per a que en la taula hi haja quantitat per a poder girar al regent los comptes per a que conforme ordena dit capítol de visita pugan vostres missers gastar.

Los quals embaxadors tornats de dita sa embaxada referiren com havien feta dita embaxada, en effecte, com per ses senyories los ere estat ordenat dexant-los còpia d'ella e que dits senyors visitadors, en effecte, los han respost que ells ho tractarien y tornarien resposta.

E, axí mateix, los dits senyors Francesc Cornet y Bernat Romeu anaren encontinent ab embaxada depart de ses senyories als senyors conceller de la present ciutat en resposta de la que per dits senyors concellers los fonc feta la qual és del tenor següent: los senyors deputats de Cathalunya nos han donat orde al senyor Romeu y a mi vinguessen a besar les mans a vostres magnífichs per la mercè feren ab la embaxada de hair en aquell consistori que no esperaven menys de la bona correspondència que sempre ha tingut aquesta casa ab aquella casa entre ells y los visitadors y com lo senyor conceller en cap tinga entera notícia ab quanta maduresa y consell se proceex en dit consistori ho remeten a la relació farà dit senyor conceller, y sempre y quant en dit consistori // 104*v* // se represente cosa que ab parer de les persones eletes y als demés estan junctats en dita congregació apparegue ser útil conforme als usos y costums de aquella casa ho rebian a molt singular mercè y contento poder dar lo assiento convenient a aquest Principat.

E, tornat de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicada la embaxada a dits senyors concellers conforme los és estat ordenat e que dits senyors concellers, en effecte, los han respost ab grans compliments de la bona correspondència tenien sempre estes dos cases de sa resposta com de ses senyories se speran y axí estan molt promptes y apparellats en servir a ses senyories en quant los sie possible y en fer tots los bons officis que convindrà fer per lo assiento y bona direcció de dits negocis.

E també los magnífichs assessors y doctors applicats donaren son vot en scrits a ses senyories del tenor següent:

Jhesús, Maria.

En lo fet consultat per los senyors deputats del General de Cathalunya acerca de la captura se ha fet del abbat fra Angel Juallar, altre dels visitadors y instructors dels processos de la visita que al present se està fent és a saber de qui és la jurisdicció y a qui toca lo proceir contra d'els qui l'han capturat, en cas de que per dita captura se haja fet torb al General, vist lo capítol seté del redrés del General de l'any 1574 y los capítols 63 y 82 de l'any 1326 y lo privilegi del rey don Martí concedit a 20 de juny 1391 dels quals se fa menció en dit capítol 7, vist molts altres capítols del redrés del General y diverses constitucions contra diversos jutges, axí seculars com ecclesiàstichs, per[a] // 111*r* // haver comès torb contra lo General y en particular vist lo procés fet en lo consistori dels senyors deputats y de vuytena de conservació de la visita contra dels que feren torb al General per haver torbada la jurisdicció de la visita o dels visitadors en lo any *1588*.

Attès que per dits capítols y privilegis és concedida la jurisdicció de proceir contra los turbants la Generalitat y altrament delinquints contra del General als senyors deputats, privant-ne a qualsevol altres officials y jutges o y encara al senyor rey mateix a effecte que los turbants fossen com convé reprimits per lo tribunal que té la superintendència y ministeri de tota la Generalitat y major auctoritat y poder que tots los altres del General.

Attès també que dits senyors deputats a soles han usat sempre de dita jurisdicció y han proceït de temps immemorial contra dels turbants la Generalitat sens permétrer ni consentir que ningun altre offcial o jutge se entremetés de tals fets, no sols per causa de torbs fets al General en respecte de impedir la exacció dels drets de la Generalitat o la jurisdicció dels senyors deputats, més encara per causa de torbs fets al General en respecte de impedir a qualsevol officials del General axí deputats locals (comtumblers) y guardas o y encara en respecte de impe-

a. a continuació unes cartes i embaixades transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 105r-108v.

[1609] dir la jurisdicció dels visitadors com se féu en l'any 1588 que.s procés contra de don Joan de Queralt, misser Pere Calvo y altres, per los senyors deputats havent ya en aquell any tribunal de visita separt del consistori dels senyors deputats com ara[a] ho és.

Attès més avant que en lo capítol primer del reddrés del General de l'any 1599 en lo qual se dóna jurisdicció als visitadors se'ls dóna expresament sols la que és menester per a fer los processos y judicar aquells, // 111v // y no de poder proceir contra los turbants la Generalitat lo que ere menester expressar en cas que la Cort hagués vulgut concedir tal jurisdicció per causa de competir aquella aleshores a dit senyos deputats privative a tots los altres officials de dit special y privilegiat al qual may se entén derogar tàcitament.

Y attès encara que del tenor de dit capítol primer se colligeix que la Cort no tingue intenció de comunicar tal jurisdicció a dits visitadors axí perquè no'ls posa necessitat de residir ni de convocar-se o congregar-se tots los nou mesos que dura la visita, sinó sols tres mesos, a effecte de fer les sentències y ab salari molt tènuo, com per disposar que proceesquen sens haver de seguir vot algun de lletrat lo que és molt necessari per causa de ser ordinariament tals turbants jutges poderosos y de tribunals graves y los casos difficultosos de declarar segons se veu en los processos que.y ha de torbs, lo que no haguera ordenat dita Cort si hagués entès que dits visitadors havien de proceir contra los qui fan torb, per haver-se de ocupar ab tals proceiments molt temps y haver-se de menester molt poder.

Attès finalment que fent-se torb a la visita se diu fet al General, qui és lo qui reb lo major dany y menyscap de dit torb y en la estimació de dany que ha de fer-se ha de tenir compte y respecte al General y no a la visita y no pos considerar ésser la jurisdicció de la visita altra sinó la matexa del General, ni.s pot dir distincta o separada de la jurisdicció del General, encara que sia transferida dels senyors deputats qui la tenien antes als visitadors que la tenen, perquè.s veu al ull és dita jurisdicció com una rama que.s deriva del tronc de la jurisdicció del General que resideix en dits senyors deputats de la qual són protectors y defensar ells matexos com a persones que tenen tot lo menester per a tal acte.

Los assessors ordinaris de la present casa de la Deputació y los doctos infrascrits són de vot y parer que en cas se haja fet torb al General // 112r // en la captura de dit abbat Juallar, visitador, toca y pertany la jurisdicció de proceir contra los qui havien fet lo torb als senyors deputats o a son consistori, proceint ab la forma costumada, encara que los torbants sien religiosos o al senyor deputat ecclessiàstic a soles o ab assistència dels altres senyors deputats, proceint ab censures com a delegat apostòlic en virtut del indult per lo sanctíssim papa Clement a dit vulgarment la Clementina y no pot tocar ni pertànyer a dits visitadors, encara que per disposició de dret concedint-se una jurisdicció se entenga també tàcitament concedida la que és menester per a proceir contra los turbants y impedints aquella, perquè aqueixa dispoció se entén quant no.y ha jutge special més poderòs que aquell a qui de nou se dóna dita jurisdicció al offici del qual incumbesca de necessitat deffensar aquella jurisdicció que de nou se dóna, perquè aleshores és ncesessari que ell se la deffense, y tàcitament se entén concedida, pus altrament no la podrie exercir, emperò quant aquell jutge a qui.s dóna nova jurisdicció de jutge especial més poderòs que ell per a defensar la sua jurisdicció al ofici del qual incumbeix de necessitat tal deffensa com en aquest cas incumbeix al offici dels senyors deputats no és necesari que lo tal jutge a qui.s dóna la jurisdicció nova de la deffensa, y faltant aleshores la raó de la disposició ha de cessar aquella y per ço tàcitament no se li entén concedia jurisdicció de proceir contra los impediments y axí ho aconsellen salvat sempre, etc.

Bertran, assessor; Aguiló, assessor; Tristany, *consulens*; Aylla, *consulens*; Bernardus Sala, consulens; Ramon.

112v Dimecres, a XIIII. En aquest die, de matí, vingueren en consistori lo senyor abbat de Ripoll y abbat de Sant Just y dexaren en consistori la scriptura devall scrita que per part dels visitadors del General los és estada presentada fent gran sentiment d'ella, posant-lo sots lo amparo y protecció de ses senyories dient, en effecte, que ells se senten poderosos per defensar-se de dits visitadors, mes com ya hajen posat dits negocis en mans de ses senyories y de les persones del tres staments, no entenen mourer res sens son orde y axí supplican a ses senyories sien servits atténdrer a dites coses donant-hi lo remey qual convé y de ses senyories speren.

Fonc-los respost per ses senyories, en effecte, que ells faran en dit negoci lo que tocarà a ells com han fet fins ací y axí si.l donaran raó a les persones dels tres staments que han deliberat convocar per avuy, després dinar, per a què ab consell d'elles se puga millor acertar en lo faedor. La qual scriptura es del tenor següent: Als

a. a continuació una paraula ratllada.

reverents fra Barthomeu de Montagut, sie insertada segons és aci cosida.

En aquest mateix die, de matí, vingueren en consistori per part dels senyors visitadors del General los magnífichs misser Miquel Rollan y misser Jaume Areny, assessor y advocat fiscal de la dita visita, los quals, en effecte, explicaren a ses senyories la embaxada següent, còpia del qual dexaren en consitori, que és la següent, als quals fonc respost per ses senyories que ho mirarien y procurarien en tornar resposta la qual es la següent: Los visitadors sie insertada segons és ací cosida[a].

117r En aquest mateix die los dits senyors deputats y oïdors deliberaren girar per compte de dita visita al reverent los comptes de dit General, tres mil liures barceloneses, a bon compte dels gastos y despeses fetes y faedores per dita visita com en Libre de Deliberacions.

En aquest die, després dinar, les persones[b] dels[c] tres staments, devall scrites, ajustades y congregades en la present casa de la Deputació y en la sala gran, dita dels Reys, ab veu de pública crida del die present y los senyors: bisbe de Barcelona, concellers en cap y capítol de la Seu, convidats per lo síndic del General per orde de ses senyories en què foren los sesgüents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, sacristà Junyent, ardiaca Navel, canonge Serrià, canonge Garcia, canonge Cornet, canonge Guasch; per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, // 117v // don Bernat de Pinós, don Hierònim de Lentorn, don Luís de Claramunt, Gabriel Puig de Salit, don Alexandre de Lentorn, Francesch Cornet, Francesch Casadamunt, Miquel Joseph Moradell, Joachim Valls, don Joseph de Castellbell, Luís de Foxà, Jaume Christòphol de Guimerà, Cebrià de Loscos, don Miquel de Calders, don Francesc de Rebolledo, don Guerau de Marimon, don Francesc de Josa, don Gismundo Vila, Balthesar Pardina, don Hierònim de Erill, don Pedro de Pinós, don Francesc de Junyent, Miquel Pol, don Henric de Blanes, Joseph de Bellafilla, // 118r // Jaume Spuny, don Miquel de Cruÿlles, don Joan de Lordat, Riambau de Corbera, senyor de Linars Miquel Joan Beguet, Luís Cassador, Anton Frigola don Carlos de Tormo, Joan de Sant Martí, don Ramon Blanes, Seraphí del Viner, don Joan de Vilanova, Pere de Millars, Joan Frigola, Francesc de Tamarit, Pere de Bellet, don Luís de Aragall, Luís de Toralla, don Joan Palau, Pere Pau de Belloch, don Francesc Argensola, Miquel Joan Granollachs, Joan Baptista Cassador, don Bernat de Paguera, misser Gaspar de Prat, don Hieronim Vila // 118v // Francesc de Aguilar, don Miquel Clariana, Francesc Puig, Joan Francesch Bosch, Francesc Soler; per lo real, los senyors: conceller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, Hierònim de Mavel, misser Hierònim de Ollers, Dionís Amell y Llobregat, Raphael Cervera, Bertran de Valls, Raphael Laudes, Francesc Dalmau, a les quals persones, com dit és convocades, fonch feta per ses senyories la proposició devall scrita la qual és del tenor següent, o axí mateix manaren legir les embaxades y scritpures en dita proposició mencionades.

Proposició: Per ésser lo cas de la captura del abbat Juallar visitador del General, cosa nova y desijar aquest consitori acertar en lo que ha de fer, per raó de son offici, inseguint lo consell que vostres senyories y missers nos ferem mercè de donar a 2 del mes // 119r // corrent, se feu nominació de persones eletes y doctors y se'ls consulta lo cas, y apparexent als doctors que la resolució que.s havia de fer tenia difficultats, anaren disputant aquelles y mirant capítols de Cort, del redrés, constitucions, processos, privilegis y altres scriptures y aconsellaren que primer se havia de declarar a qui tocava la jurisdicció de proceir contra los qui havien capturat a dit abbat Juallar, en cas que haguessen fet torb al General, antes que.s declaràs si se havia fet torb, perquè la declaració, si se ha fet torb, ha de ser per a proceir encontinet contra los torbants y ha de fer aquella declaració lo tribunal a qui toca la jurisdicció y no altre, y seria de gran inconvenient, que declarant lo tribunal a qui toca la jurisdicció del cas, una cosa ne declaràs altra lo tribunal a qui no toca, y per ço aconsellant en aquest acte foren de vot que la jurisdicció de declarar si se ha fet torb al General o no y de proceir en cas que se haja fet torb, toca d'est consistori y no al tribunal de la visita y, attès lo consell de dits doctors, les persones eletes nos aconsellaren ho férem a saber a la visita, a effecte que.s entengués expectar la jurisdicció y conexensa a est consistori y offerissen donar lloc a conferir y disputar lo cas ab los doctors, que per a consultar lo mateix tenien junctats allí, y axí se feu, y aprés de haver conferit y disputat tot lo fet entre dits doctors, se ha entès ab embaxada tramesa lo die present que lo tribunal de la visita no sols pretè que li toca la jurisdicció y que de poder proceir contra los que fan torb a la visita, però encara que no toca ad aquest consistori y ha declarat ya haver-se fet torb // 119v // al General y començat a proceir

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 113r-114r.
b. a continuació ratllat eletes.
c. dels tres staments *interlineat.*

[1609]

contra los president de la religió de Sant Benet y altres abbats, y com de la declaració que se ha de fer en aquest consistori acerca del torb, al qual consistori de justícia toca fer-la y de la que se és feta en la visita a qui no toca, se podrien seguir grans y excesius gastos y danys a la Generalitat, y és just evitar aquells y molt necessari ho representam a vostres senyories y missers supplicant-los se servescan aconsellar que és lo que de ha fer aquest consistori.

Oïda la dita proposició, embaxades, vots de doctors y altres scriptures en dita proposició designades per los senyors de dita congregació y oït plenament la informació fer en dita congregació per los senyors abbat de Ripoll, abbat de Sant Just y abbat Codina y també la informació feta en ella per misser Jaume Areny, advocat fiscal de dita visita, y don Joan Vilalba per part dels visitadors del General y oït també los magnífichs assessors de la present casa, y aprés de ésser-se'n anat dit senyor conceller a casa de la ciutat per consultar son vot com és acostumat, e aprés de haver votat tots los dits senyors y discutit dits negocis amb molta maduresa y consideració, la major part aconsellà a ses senyories: que per quant per los doctors applicats y magnífichs assessors y persones eletes per en aqueix effecte han resolt y donat per constant toca la cognició del torb, si.u és o no als senyors deputats, que se envie embaxada o, altrament, als visitadors // 120r // revoquen, casen y annul·len, tot lo fet fins a la present jornada per ser fet sens jurisdicció ni tocar a ells la declaració, y que los senyors deputats passen arrant en la declaració de dit torb, si.u és o no, ni appar si a auctoritat del consistori dels senyors deputats, per via de prec, facen restituir dit abbat al president de la religió pus tenen jurisdicció, quant se declare, per a proceir contra de dits turbants, y, si entre tant que.s fan dits proceiments, se trobara algun expedient per a les persones eletes, o, nomenadores, si més ne voldran nomenar, se puga péndrer, sempre que sie ab auctoritat de aquest tribunal.

E, tot açò, los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la solita cortesia y acompanyament.

E, encontinet los senyors deputats y oïdors de comptes inseguint dit vot o consell feren elecció de nou persones eletes dels tres staments per tractar dits negocis junctament ab les demés tenien ya anomenades y doctors applicats, que són les següents, ço és los senyors; sacrità Junyent, canonge Prat de Bigues, Canonge Cornet per lo stament ecclesiàstic; don Bernat de Pinós, don Alexandres de Lentorn per lo militar; Joseph de Bellafilla per lo militar; // 120v // Raplael Cervera, Magí Grau per lo real; Anton Ceragut, burgès de Perpinyà als quals donaren orde de convidar per a demà, de matí, a les nou hores.

Dijous, a XV. En aquest die, de matí, foren junctades en la present casa de la Deputació les persones eletes devall scrites y doctors applicats per orde de ses senyories, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, canonge Garcia, canonge Coll, canonge Cornet; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem de Yvorra, don Bernat de Pinós don Alexandre de Lentorn, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: conceller en cap de Barcelona,[a] // 124r // Bernat Romeu, misser Vicens Castelló, Raphael Cervera, Çeragut, burgès de Perpinyà, misser Pere Aylla, misser Ramon a les quals fonc proposat per ses senyories la suppicació presentada lo die present per part del senyor abbat de Sant Benet de les suspites per ells donades de don Josep Quintana, advocat fiscal, que és del tenor següent: Molts il·lustres senyors, lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal d'esta cas és molt suspecte sie insertada segons serà ací cosida.

E les causes que per ses senyories foren exprimides en dita congregació de les suspites tenen d'ell, per ço com vuy en dia se tracte de la jurisdicció de aquest consistori y del de la visita esforçant quiscú la sua tant contra la auctoritat de aquest consistori y lo quant veuen té occasió en afavorir a dita visita per les moltes causes hi té com tenor vist per la obra.

E, considerat per ses senyories les dites coses y dita supplicació la major part de dita congració aconsella a ses senyoriés que dita causa de suspites se faça formalment ab los assessors com és acostumat.

E, aprés fonc proposat per ses senyories lo vot prevalgue lo die de haïr en los braços fent legir aquell suppllicant // 124v // sien servits en aconsellar-los acerca dites coses lo faedor.

Y estant tractant a cerca de dites coses vingueren ab embaxada per part dels magnífichs concellers de la present ciutat, los senyors Pere Ausias March, donzell y Luís Salavardenya, ciutedà, y, en effecte, representaren a ses senyories lo desig gran tenien, dits senyors concellers, com ya ab altres tenen explicat a ses senyories y als senyors visitadors que aquestos negocis occorrents se assenten y haja tota quietut y

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 121r-123r.

unió entre dits tribunals, y com vejan que dits senyos visitadors han passat avant en proceiments contra dels abbats de Sant Benet y que ses senyories tingueren haïr braços y estant juntant-se de cadaldie per dits negocis y axí supplican a ses senyories lo mateix que.ls ha supplicat y que anomenen persones per al tracte que lo mateix offici fan ab dits visitadors per evitar contencions y gastos que ells no faltaran en lo que li sie possible, fonch-lo respost per ses senyories, en effecte, que agrahien a ses missers son bon zel y mercè e que ells tractarien dit negoci y tornarien resposta.

E tractant aprés dits senyors de dita congregació acerca de les sobredites coses a ells proposades y de dita embaxada dels senyors concellers la major part de dita congregació, aprés de discutit dits negocis ab molta maduresa, aconsellaren a ses senyories que face a saber y nottifique als senyors visitadors de les persones dels tres staments del die de haïr dient-los revoquen los proceiments per ells fet fins ací contra los abbats y presidents de la religió de Sant Benet com en dit vot se conté y també que.s passe avant en la declaració dels doctors del torb, si ni ha o no, y que tome resposta als senyors consellers de la present ciutat acerca de la embaxada per ells enviada lo die present ab molts agraiments y donant-los raó del vist dels braços y del que se ha enviat a dir a dits visitadors.

125*r* E los dits senyors deputats per execució de dits vots e inseguint aquells enviaren al síndic del dit General o algun de serveix vuy dit son offici per sa indisposició qui és misser Pau Moet, doctor en drets, ab la scriptura següent, la qual le donasen orde dexar a dits senyors visitadors, la qual es del tenor següent:

Los deputats del General de Cathalunya convocaren hair les persones dels tres staments y.ls donaren raó dels proceiments que vostres misser han fet la captura del abbat Juallar, son convisitador, y.ls demanaren los aconsellassen que devien fer, y la major part aconsella que attès la jurisdicció de proceir contra los turbants encara que.s faça torb a la Generalitat toca a dits deputats tant solament y no a altri com ya molts dies abans los assessors del General y doctors applicats ho havien resolt, y aprés s'és notificat a vostres missers ab dos embaxades, enviaren a dir a vostres missers que revoquen, cassen y annul·len tot lo fet fins la present jornada per ser fet sens jurisdicció ni tocar a vostres missers la declaració y axí los senyors deputats inseguint lo vot y parer de les persones dels tres staments han deliberat que vinguessen a dir y nottifficar a vostres missers que cassen, revoquen y annul·len tots los proceiments fets per vostres missers contra los presidents y abbats de la religió de Sant Benet y de dita revocació se facen en son consistori dels dits senyors deputats.

E, axí manaren als porters de la present casa convidassen per vuy, després de dinar, als assessors y doctors applicats per passar avant dits negocis y tenir-los apunt.

125*v* E, tornats de dita embaxada dit síndic referie en consistori com havie dexada dita scriptura als dits senyos visitadors y.ls havie[a] explicat lo que li ere estat ordenat, y dits senyors visitadors respongueren que mirarien la scriptura que per par de ses senyories, dit síndic, los havie donada y mirarien lo que acerca d'ella se haurie de fer.

E, en aprés per dits senyors deputats foren enviats ab embaxada a dits senyors concellers los senyors Francesc Cornet y Bernat Romeu per a tornar-los resposta de la embaxada per ells enviada lo die de vuy y per donar-los raó de la embaxada feta per part a dits visitadors y del vot dels braços y persones eletes. E lo que desijan servir a ses magnífics en quant los sie possible, emperò que posar en tracte dits negocis y en mà de persones sens primer revocar los visitadors los proceiments han fet contra dits abbats serie en gran prejudici d'esta casa y de la jurisdicció d'ella y contra lo parer dels braços y axí ans de totes coses és molt necessari facen dita revocació.

E tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicada dita embaxada a dits senyors concellers, cap y segon, per ço que tenien trentenari y no podien dexar tots aquell, e dits senyors concellers los han respost, en effecte, que supplicaven a ses senyories que nos fes ninguns enantaments que lo mateix procuraven ab los senyors abbats y visitadors supplicant-los que anomenassen persones per dit negoci, que ells procurarien fecen los altres lo mateix, que ells en tot ajudaven en la bona direcció de dit negoci.

126*r* E los dits senyors deputats aprés de entesa la dita resposta, y essent fora de la present casa ya per ésser tart los senyors oïdors ecclesiàstic y real, donaren orde y pregaren a dits senyors embaxadors tornassen a dits senyors concellers per a dir a ses magnífichs com aquest consitori los desijave molt servir, emperò que ells no poden deliberar cosa alguna que no juncten les persones eletes y també no poden dexar de seguir la deliberació dels braços y axí és necessari

a. a continuació ratllat supplicat.

[1609] que revoquen primer dits visitadors los proceiments per ells fets contra dits abbats perquè altrament restaria frustrada la jurisdicció del General.

E tornats de dita embaxada y replicàs d'ella referiren a ses senyories que los senyors concellers supplican a ses senyories sien servits de voler-los fer mercè en anomenar persones les que seran servits per a tractar dit negoci y, que tenint lo sí de ses senyories, faran que los visitadors facen lo mateix, y quant no, que ells faran sa scriptura dels officis han fets y fan per lo assiento de dit negoci, perquè tot lo món entenga que han fet son descàrrec y que ya tenen lo sí dels senyors abbats.

E aprés lo mateix die, després dinar, fonc portada en lo consitori dels senyos deputats per par de dits senyors abbat la supplicació següent: Molt il·lustres senyors, per a què millor se entaga sie insertada segons és ací originalment cosida.

126v Divendres, a XVI. En aquest die, de matí, se junctaren en lo consistori vell del yvern de la present casa de la Deputació les persones eletes, devall scrites, dels tres staments per lo de la captura del senyor abbat Juallar, essent allí present los senyors deputats y oïdors de comptes en què foren los següents, ço ès, per lo stament eclessiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacrità Yvorra, canonge Garcia, canonge Cornet, comanador Junyent; per lo militar los senyors: don Joan Burguès y de So, don Bernat de Pinós, don Guillen Yvorra, don Alenxandre de Lentorn, don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet; per lo real los senyors: Francesc Palau, conceller en cap, Bernat Romeu[a] // 133r // als quals fonc proposat per ses senyories les diligències per ells fetes acerca dels negocis occorrents y embaxades fetes als senyors concellers de la present ciutat y als visitadors de dit General y altres respostes d'ells les quals foren allí legides conforme estan continuades atràs a la precedent jornada de 15 corrent.

E, axí mateix fon manada legir en dita congregació una súpplica aportada per part del senyor abbat de Ripoll lo die present la qual és del tenor següent: Molt il·lustres senyors, a notícia del abbat de Ripoll, sie insertada segons és ací originalment cosida.

Oïda dita proposició y scriputres per dits senyors de dita congregació y estant tractant y ponderant les dites coses, vingueren ab embaxada per part dels senyors concellers d'esta ciutat los senyors Pere Ausias March, donzell, y Luís Salaverdenya, ciutedà, los quals explicaren, en effecte, a ses senyories essent allí present la congregació de les persones eletes per los negocis occorrents de la captura del abbat Juallar, altre dels visitadors del General, com ab dos embaxades de part de ses senyories lo die de hair y de vuy los ere estat representat lo estat de dits negocis y la resposta per ses senyories feta acerca del anomenar persones per a tractar y concordar dits negocis, y axí tornaren de nou a supplicar a ses senyoriés sien servits anomenar dites persones // 133v // que los mateixos officis han fet y fan ab dits visitadors del General y ab los senyors abbats de Sant Benet, de les quals tenen ya lo sí y en lo entretant que no.s facen proceiments alguns per ses senyories ni dites parts oferint-se posar-se per medianers en dits tractes per lo bon assiento y quietut de tots supplicant a ses senyories los tornen resposta.

Fonc-los respost per ses senyories que besen les mans de dits senyors concellers per tanta merçè e que ara estan ab dits senyors elets ací junctats e que tratarien de dites coses y presa resolució tornaran resposta.

E, aprés de tot lo sobre dit tractant dits senyors de dita congregació y votant acerca dites coses per son orde, com és acostumat, la major part fonch de parer y aconsella a ses senyories que per a millor acertar en dites coses y senyir lo vot de les persones eletes de 14 del corrent, que.s tornen junctar les persones dels tres staments vuy mateix per donar-los raó de dites coses y embaxades, perqué ab son consell se puga deliberar lo faedor, e que.s torne resposta als senyors concellers ab molts agraïments per los bons officis fan y de la resolució se ha prés en est ajust y que entretant los doctores tengan a punt lo del torb, si ni ha, o no.

E, encontinent los senyors deputats ab intervenció dels senyors oïdors de comptes inseguint lo dit conçell y parer deliberaren ésser feta y ordenant crida de braços per junctar-se en la present casa per avuy a les dos hores aprés migdie.

134r En aquest mateix dia, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes deliberaren ésser feta crida de braços per los locs acostumats de la present ciutat per avuy mateix a les dos hores, aprés de migdie, y donaren orde al síndic de dit General convide per a dits braços als senyors bisbe de Barcelona, conceller en cap y capítol de la Seu, acerca dels que.ls serà proposat per ses senyories.

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 127r-129v.

En aquest mateix die, després dinar, les persones dels tres staments convocades y congregades en la present casa de la Deputació y en la sala gran, dita dels Reys, en la forma sobre dita en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, canonge Garcia, comanador Junyent, canonge Guasc, sacrità Junyent; per lo militar, los senyors: Pere Ausias March, don Joan Burguès y de So, don Hieròmim de Lentorn, don Bernat de Pinós, don Luís de Aragall, // 134*v* // don Francesc Junyent, Francesc Cornet, misser Miquel de Ribes, don Henric de Blanes, Gabriel de Salavert, don Gabriel de Malla, Joseph Maduxer, Jaume Casadamunt, Pere de Bellet, Seraphí de Viver, Pere de Millars, Joan Baptista Cassador, Miquel Joan Roquet y de Labau, Joan Granollachs, don Alexandre de Lentorn, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem Yvorra, Martí Joan Despuny, Joseph de Bellafilla, Agustí Polit, don Miquel Clariana, don Luís de Torno, don Francesc de Ayguaviva, don Guillem de Rochabert, don Ramon de Calders // 135*r* // Miquel Joan Granollachs, Luís de Foxà, don Joachim de Reguer, don Miquel de Calders, don Hieròmim de Erill, Joan Francesc Bosch, don Carlos de Tormo, Jaume Chistòphol de Guimerà, Francesc Tamarit, Anton Frigola, Joan de Sant Martí, don Henrich Blanes, als quals fonc proposat per los senyors deputats e oïdors de comptes de dit General, en effecte, la proposició devall scrita la qual és del tenor següent: Proposició. Inseguint lo consell que vostres senyories y misser nos feren mercè de donar a 14 del corrent, haïr que comptavem a 15, enviarem a dir per lo síndic del General de paraula y ab un paper als visitadors que recassen, cassassen y annul·lassen los proceiments que fins en aquella jornada havien fet en prejudici de la jurisdicció de aquest consistori acerca de la captura del abbat Juallar // 135*v* // y de paraula li respongueren que mirarien la scriptura que.ls havie donada lo síndic y veurien lo que acerca d'ella se hauria de fer y fins avuy no han feta altra resposta y aconsellant-nos les persones eletes que fecem declarar als magnífics doctors applicats en esta casa, si per dita captura se ha fet torb al General o no, havem rebudes dos o tres embaxades de part dels senyors concellers de la present ciutat dient-nos que desijaven conpóndrer aquest fet y que anomenàssem persones per nostra part y los visitadors també les anomenarien per medi de les quals entenien assentar aquest fet de manera que estigués bé a la auctoriat del consistori y que entretant no passàssem avant en cosa alguna, com més largament se veurà en les embaxades que estant scrites y legiran y perquè a les persones eletes y a est consitori ha paregut ere just se fes a consell de vostres senyories y missers havem supplicat nos fecen mercè de acudir a esta casa y aconsellarnos que és lo que havem fer.

Aprés de legida dita proposició foren encontinent legides les dites embaxades y scriptures en ella designades y la scriptura presentada lo die present en consitori per los senyors abbat de Ripoll continuada o cosida atràs en lo present dietari.

136*r* Entesa la dita proposició per dits senyors de dita congregació y altres coses sobre dites y aprés de haver discutit y tractat[a] entre si dits negocis ab molta maduresa y consideració e votats tots ab la forma acostumada, la major part de dita congregació y de les tres parts d'ella, més de les dues, fonc de vot y parer que aconsellen a ses senyories lo seguent, ço és: que havent los senyors deputats proceït ab tantat maduresa és estat causa que los senyors de la visita han fets proceiments los quals són dignes de revocar y aquesta ha de ésser supplicants als senyors concellers que pus fan tanta mercè voler posar sa auctoritat en voler-los concertar y llevar tots debats se servescan la primera cosa com ses missers e.o sabran ben fer que revoquen, cassen y annul·len los proceiments fins ací fets en lo consistori de la visita y com de la dilació ne naxen danys se servescan que de ací a dilluns per tot lo die sien annul·lats dits proceiments, y fet açó, los senyors deputats anomenen persones ab poder de refferir als braços lo que se haurà concertat, y aprés no faent-ho són de parer que en ser passats los dits tres dies, ço és, lo endemà que serà dimars primervinent, a les nou hores, ans de mig die, los senyors deputas en nom // 136*v* // seu propri y de les persones dels tres staments que estan ací ajustades envien lo síndic del dit General als dits visitadors, lo qual los nottifique que revoquen per tot lo dit die tots los proceiments que han fets per raó de dita captura, pus altrament no restaria reintegrada la auctoritat del consistori dels senyors deputats, y si per tot lo dit die no hauran feta per fer dits visitadors a dits senyors deputats de dita revocació que proceescan dits senyors deputats contra dits senyors visitadors com a persones que han usurpada la jurisdicció als senyors deputats y fan torb a la Generalitat.

E, feta acó los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la cortesia y acompanyament acostumats restant en dita sala los dits senyors deputats y oïdors de comptes, los quals inseguint dit vot y parer de dites persones dels tres staments del dit die de vuy determinaren se envie embaxada als senyors concellers de la present ciutat lo que dit vot conté, y passats los tres

a. a continuació repetit y tractat.

[1609]

dies no havent revocat, cassat y annul·lat los visitadors tots los procehiments han fets o faran fins a dit die per la captura del abbat Juallar, se'ls notifique per lo síndic lo que dit vot diu, quant emperò en lo haver de proceir contra los visitadors sie ab // 137*r* // les vies y modos se trobarà de justícia ab parer dels assessors.

En aquest mateix die, etc, *est in pagina,* sie cosida.

Disabte, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada als concellers de la present ciutat la embaxada devall scrita, la qual reportaren los senyors don Guillem de Yvorra y Joseph de Bellafilla, la qual los fonc donada en scrits que és del tenor següent: los senyors deputats nos han donat orde al senyor de Bellafilla y a mi que de sa part besàssem a vostres magnífics les mans y explicàssem com ya ab altres embaxades han significat la estimació gran en què aquell consistori ha tingut sempre y té lo gran amor ab què aquesta casa de la ciutat procura interposar-se per excusar invonvenients y que regonexen la gran obligació que.s roman de servir a vostres magnífics la mercè que.ls fan de voler procurar la pacificació de les differències occorrents y pus tenen certa confiansa que no haguesen permès vostres magnífics se tractàs de medi algú, que antes de totes coses no revocassen los visitadors los proceiments que han fet en tant gran prejudici de la jurisdicció del consistori, hagueren ya anomenades persones com per part de vostres magnífics los és estat tramès a dir per dit effecte, sinó interessaren tant en lo prejudici les persones dels tres staments per consell y vot dels quals enviaren a dir dits visitadors que revocassen dits proceiments attento toca dita declaració, si és torb o no al consistori dels senyors deputas, y fins ara no'ls ha paregut encara fer-ho, emperò veent ere molt just se fes ab consell de dits staments los ho porposaren haïr y demostrant tots gran contento de què vostres magnífics fecen tant bons officis aconsellaren se fes la nominació de les persones per a tractar lo assiento d'estes coses ab la autoritat y prudència de // 137*v* // vostres magnífics, emperò que fos aprés de què dits visitadors hauran revocat dits proceiments donant per averiguat que pus vostres magnífics entenen convenir axí a la reputació de dits staments y consistori y tenen la auctoritat y parts que requereixen per est effecte ho alcansaren de dits visitadors, y axí de part de dits senyors deputats offerim a vostres magnífics que anomenaran persones per lo effecte ya dit, si de ací a dilluns per tot lo die los dits visitadors, com tenen per cert, los revocaran ab la intercessió de vostres magnífics.

Diumenge, a XVIII. En aquest die vingueren ab embaxada de parts dels magnífichs concellers de la present ciutat los senyors Pere Ausias March, donzell, y Luís Salaverdenya, ciutedà, y donaren a ses senyories en son consistori la scriputra següent: los senyors concellers de la present ciutat de Barcelona continuant lo desig y gana que tenen que les differències que entre vostres senyories i los visitadors del General de Cathalunya se són suscitades se compongan al servey de Déu y benefici de aquest Principat, representaren lo die de ahir la embaxada que per vostres senyories los fou feta per lo noble don Guillem de Yvorra y Josep de Bellafilla persuadint-los tinguessen a bé de concedir al que en ella per dits embaxadors los fonc explicat, faent-los molt gran demostració de la gana y voluntat gran de què dits senyors concellers tenien de què dit negoci se assentàs y no passàs avant, a la qual embaxada per part de dits visitadors los fonc respost lo die present per refferiments dels magnífics missers Francesc Rollan, assessor de dita visita, y misser Jaume Joan de Areny,[a] // 144*r* // advocat fiscal de la dita visita, dient, en effecte, que supplicaven a dits senyors concellers fossen servits fer attendrer als senyors deputats que sempre y quant los dits senyors deputats dexaran lo assento de ditas differències en mans dels senyors concellers sens condició alguna, conforme dits visitadors ho han dexat, que abans de entrar en lo tracte, ordenant-ho axí dits senyors concellers, faran tot lo que per ses magnífics los serà ordenat, sens emperò prejudici de què pugan després dits senyors concellers, oïdes les parts, declarar tant sobre lo que los serà estat ordenat, com sobre altres pretensions, entre dits dos consistoris, y axí nos han donat orde que ho vinguéssem a representar a vostres senyories y supplicar-los sien servits péndrer resolució en dit negoci, pus ara està en mà de vostres senyories donar-hi bon assento en ell, y los dits senyors concellers tenen molt gran confiansa que essent vostres senyories personas tant christianas y tant principals, podent com poden obviar los grans gastos y danys que passant avant dites distensions se podrian causar al present Principat, ab tota la brevedat possible ho façan, del que Nostre Senyor ne restarà molt servit y dits senyors concellers ho rebran a molt gran merçè.

Oïda dita embaxada, fonc-los respost per ses senyories que.n mirarien y tornarien resposta.

Dilluns a XVIIIIº. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes enviaren ab embaxada als senyors concellers de la present ciutat

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 138r-143r.

// 144v // los senyors Pere Ausias March, donzell, y Bernat Romeu, ciutadà, ab orde de explicar a ses magnífics lo contingut en la scriptura del tenor següent:

Los senyors deputats agraexen a vostres missers la solicitud, diligència y cuydado tenen en procurar lo assiento de la dissenció tenen ab los visitadors y envian a vostres missers còpia del parer dels braços y deliberació que lo consistori prengué sobre de aquell, segons la qual diuen, que no poden condecendir ab lo que los visitadors han supplicat a vostres missers per no ser la auctoritat de aquell consistori reintegrada y confiam que en tota occasió rebran de vostres missers mercè y particularment en procurar que dits visitadors revoquen, cassen y annul·len los proceiments per ells fets en prejudici de la jurisdicció de dits senyors deputats, offerint encontinent que dita revocació serà feta, anomenen persones per a tractar lo assiento de dit negoci encaminant-ho tot al servey de Déu y de sa magestat y utilitat pública.

Dimars a XX. Die de festa del gloriós sant Sebastià[a].

149r Dimecres a XXI. En aquest die, de matí vingueren ab embaxada als senyors deputats de part dels magnífichs consellers de la present ciutat, los senyors Pere Ausias March, donzell, y Bernat Romeu, ciutadà, y, en effecte, explicaren a ses senyories lo contengut en les devall scrites scriptures, còpia de les quals dexaren a ses senyories, les quals a una aprés altra són del tenor següent, ço és la una: Los concellers de la present ciutat de Barcelona continuant lo desig y gana que tenen de què se assenten les differències, etc. sie insertada segons serà ací cosida. L'altra: Los visitadors del General de Cathalunya considerant lo molt que deven a vostres missers, etc. sie insertada segons serà ací cosida.

Als quals fonch respost per ses senyories que.u tractarien y mirarien y tornarien resposta a ses magnífics.

Dijous, a XXII. En aquest die, de matí, les persones eletes devall scrites de la captura del abbat Juallar, ajunctades en lo consitori vell de la present casa, en presèntia dels senyors deputats y oïdors de comptes que foren los següents, ço és, // 149v // per lo stament ecclessiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, canonge Garcia, canonge Cornet, sacristà Junyent; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem Yvorra, Francesc Cornet, don Alexandre de Lentorn, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Magí Grau misser Castelló, Raphael Laudes, Francesc Ceragut, als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories tot lo que ha passat ab los senyors concellers y visitadors del General des de la última juncta dels braços ensà, així embaxada, com lo demés, legint allí dites scriptures y també donant-los raó de les diligències han fetes y // 150r // fan en girar diners als dits visitadors per dita visita y les moltes pagas han de fer, axí a sa magestat hospitals y convents, com altres, y estant tractant acerca dites coses vingueren en dita congregació los senyors abbats de Ripoll y abbat Codina referint a ses senyories o a la dita congregació les novetats fetes per dits senyors visitadors, anant a executar les penes del torb han declarat contra dels abbats de sant Benet y los proceiments fan contra constitucions de Cathalunya deduint largament se'ls fa a la administració de la justícia y càstic dels malfactors.

Y també aprés vingueren allí misser Rollan y misser Arenys, assessors y advocat fiscal de la visita, supplicant a ses senyories, en effecte, sien servits en girar-los les tres mil liures, deliberades girar per los gastos de dita visita, que altrament no saben com passar avant y los temps son precisos.

Enteses y oïdes per dits senyors de dita congregació les dites coses y scriptures aprés de haver tractat entre si dits negocis y votat tots y dit son parer acerca d'ells ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsella a ses senyories y fonc de parer:

Que attento en los ultims braços se considera y determina tant madurament lo que convenia a la auctoritat de aquesta casa y beneficiés de la visita havent elegit per lo assiento de les coses lo terme més auctoritzat y convenient a tots, y considerat que la revocació que.s demane facen los senyors visitadors és preceint tantes junctas y decla- // 150v // racions y vot y parer dels elets y bracos y necessària per a arribar al fi que tos desijam, és de parer que.s faça embaxada als senyors concellers supplicant-los sien scrits fer enténdrer als senyors visitadors quant justa cosa és que revoquen lisament conforme la dita última resolució dels braços a la qual no appar se'ls pot replicar, ni tampoc se ha de desijar facen dits braços altra resolució per ser tant sancta y bona, y que, feta dita revocació, aquest consitori està prompte y apparellat de anomenar persones per a fer y tractar los officis que ab dit vot y determinació dels braços està delibe-

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 145r-148v.

[1609]

rat, y, en tot y per tot, seguir-lo com en aquell se conté, agraint a dits senyors concellers molt los treballs y officis fins ací presos y supplicant-los sien servits péndrer-los en lo que resta fer, que, encara que sie fàcil a dits senyors visitadors, aquest consistori ho rebrà a singular mercè de ses magnífics, y en lo dels diners que demanen los visitadors que los senyors del consitori facen les diligències de ajustar diner com diuen y, tenint-les, vajan pagant per son orde y acuden a tots sempre que pugan.

E, en aprés, los dits senyors deputats y oïdors, inseguint lo consell y parer de dites persones eletes, enviaren una embaxada als magnífics concellers de la present ciutat la qual reportaren los senyors: don Joan Burguès y de So, Joseph de Bellafilla, Raphael Cervera, ciutedà, per no innovar la última resolució que en los braços se prengué, ha determinat lo consitori de [los] senyors deputats ab vot y parer de les persones eletes que.s faça la present embaxada als senyors concellers supplicant-los sien servits fer enténdrer als [dits] senyors // 151*r* // visitadors quant justa cosa és que revoquen lisament los proceiments fets per occasió de la captura del abbat Juallar, oferint que, en ésser feta dita revocació, nomenaran persones per a tractar y referir los medis convenients a tota utilitat y benefici del General y confiats que ab medis de tanta auctoritat se conseguirà lo fi que.s desija han volgut de nou supplicar a vostres magnífics tingan a bé de péndrer aquest treball, pus d'ell ne resulta tant bé al servey de Nostre Senyor, servey de sa magestat y benefici de tot lo present Principat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han explicada dita embaxada conforme los és estat ordenat y han-los respost que.n mirarien

Divendres, a XXIIII. En aquest die vingué en consistori dels senyos deputats missers Rollan, assessor de la visita, y de part dels senyors visitadors dóna a ses senyories la scriptura següent:

Los visitadors del General de Cathalunya aprés de dues scriputres presentades a vostres senyories, etc. sie insertada segons serà ací cosida.

Fonc-los repost per ses senyories, en effecte, que no està per ells que fan lo que.s pot en procurar diners e que ells tornaran resposta.

151*v* Disabte, a XXIIII. En aquest die vingueren ab embaxada de part dels senyors visitadors los magnífics misser Rollan y misser Areny, assessors y advocat fiscal, respectivament de la visita, y presentaren a ses senyories en consistori la scriptura següent: Per aquella visita puga passar avant, etc. sie insertada segons serà ací cosida.

Fonc-los respost per ses senyories, en effecte, que no està per elles y que ells tornarian resposta [...] la present.

En aquest mateix die los senyos deputas del General de Cathalunya, en haver entès que vostres missers havien menester tres mília liures per coses de la visita, deliberaren que fossen aquelles girades al regent los comptes conforme disposa lo capítol primer del nou redrés y manaren despedir lo albarà com se acostuma, y si fins ara no se aportat a la taula és perquè no.y ha los diners que serien menesters y encara que se sien firmats altres albarans és perquè no poden excusar-ho per causa de ésser de diverses quantitats degudes a persones que no se'ls pot dir que no tinga diner lo General, y altrament tenen obligats tots los drets de aquell, com són part del que.s deu al duc de Lerma per consignació li'n ha fet lo rey nostres senyors sobre lo servey se li feu en les últimes Corts par del que.s deu al hospital general y a altres acreadors y no appar tinguen vostres senyories occasió de dir que la visita haurà de parar[a], // 156*r* // per causa de no tenir degut effecte molt prest la dita deliberació perquè segon vostres missers matexos han dit, o, enviat a dir moltes vegades en consistori, dexen de passar avant y continuar dita visita per causa de faltar en ella lo abbat Juallar y segons van entrant diners en la taula és indubitat que pres tindrà effecte dita deliberació, y estiguen certs vostres missers que sempre y quant volran continuar la visita y passar avant aquella no estaran per falta dels diners, perquè en enténdrer que faltant aquells hagués de parar un punt, la visita, farem les diligències possibles y entretant[b] fan y faran tot lo que.ls és possible, però que entren diners a la talula per a pagar los albarans firmats entre los quals és lo dit de tres mília liures, y advertint a vostres missers que en lo gasto que faran se conformen ab la disposició dels capítols de Cort sens excedir.

Lo mateix die fonc reportada la present scriptura als dits visitadors del General per misser Pau Mohet, doctor en drets, de servint lo offici de síndic del General, lo qual referí aprés com las havie donada consistorialment a dits senyors visitadors, los quals havien respost que

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 152r-156r.
b. a continuació ratllat faran.

los diners havien demanats dits visitadors eren negocis tocants a la visita y que la dita scriptura la mirarien y respondrien a ses senyories lo que seria de justícia.

Diumenge, a XXV. Festa de sant Pau, apòstol.

156v Dilluns, a XXVI. En aquest die, després dinar, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Pere Ausias March y Bernat Romeu y donaren als senyors deputats en son consistori la scriptura del tenor següent:

Los senyors concellers representaren als senyors visitadors del General de Cathalunya lo que per vostres [senyories] ab las última embaxada que de part de vostres senyories los fon feta per lo noble don Joan Burguès, Joseph de Bellafilla, donzell, y Raphael Cervera, ciutadà, los fon explicat que ab tots les veres possibles los persuadíssem lo que en ella se'ls ere dit, que era que sensillament y sens ninguna reserva renunciassen als proceiments per ells fets, los dits visitadors los han, lo die de vuy, respost dient que de fer dita renunciació de la manera que los senyors deputats volian y dits senyors los pregaven ne resultaven molts inconvenients y dany, axí al dit General de Cathalunya com a dits visitadors, y axí que pus la havien feta per intercessió de dits concellers de la manera y ab la justificació en ella contenguda, supplican als senyors deputats se acontentassen de aquella y que.s pasàs avant en la nominació de les persones per lo bon asiento de dit negoci, pus ells ho havien dexat en mà de dits senyors concellers, y supplican dits senyors concellers a vostres senyories ho façan, que entenen dita reserva no és de ningun prejudici per a la Generalitat y benefici de aquells al qual deuen totes les parts atténdrer y no a altra pretensió[a] // 159r // que per las personas, axí per un tribunal com al altre, se poden preténdre dits senyors concellers han pres lo treball que vostres senyories han vist per poder concertar dit negoci molts dies fa, y fins vuy no han vist se.i ha posat ninguna cosa que sia estat a profit de dit General en execució, y axí supplican a vostres senyories se servescan contentar-se de la renunciació per dits visitadors feta y comensar a enténdre en lo principal que és lo que importa que ells no dexaran de continuar lo que.ls tocarà a fer de sos bons officis per lo assento de dit negoci, y també de què.s entere per qui convindrà lo que per ells se ha fet, perquè no pugan ésser culpats de que semblants debats en llur ciutat suscitats no'ls hajan procurat de aquietar.

Oïda dita embaxada fonch-los respost per ses senyories, en effecte, que ells ho miraran y tornaran resposta.

Dimars, a XXVII. En aquest die, de matí, les persones eletes devall scrites en la captura del abbat Juallar ajunctades en lo consistori vell de la present casa, en presència dels senyors deputats, oïdors de comptes, que foren los següents, ço és, // 159v //per lo stament ecclesiàtic, los senyors, bisbe de Barcelona, sacristà Yvorra, canonge Coll, canonge Cornet, canonge Garcia; per lo militar, los senyors, don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Alexandre de Lentorn, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, don Bernat de Pinós; per lo real, los senyors, conceller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, Raphael Leudes, Francesc Ceragut, burgès de Perpinyà, als quals, en effecte fonch proposat per ses senyories, essent absent del consistori lo senyor deputat real y casa de la Deputació, y fet[a] // 178r // legir la última resolució e vot fet per les persones eletes y la embaxada feta per ses senyories inseguint dit vot als magnífics concellers y també la resposta feta per los senyors concellers lo die de haïr a dita embaxada.

E, entesa la dita proposició y scriptures per los dits senyors de dita congregació la major part fonch de parer y aconsellà a ses senyories que sien junctades les persones dels tres staments y que se'ls do raó de dites coses per a què ab son consell se puga determinar lo faedor al servey de Déu y benefici públich.

Dit die són actes y scriptures envia los senyors dels consistori conforme són assí cosides.

Dijous, a XXVIIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y los doctors, etc, com en los papers assí cosits.

178v Disabte, a XXXI. En aquest die, després dinar, feu relació en consistori misser Jaume Mas, receptor de fraus, com té en son poder quatre mília y sinc centes lliures barceloneses les quals té rebudes ab reals de vuyt, de quatre y de dos de misser Joan Serinyana, y són per aquella semblant quantitat que ab acte rebut en la scrivania major, a 10 de dezembre proppassat, misser Anton Ferrer, tauler del General de Arenys, se ere obligació a ses senyories en donar-las a dit Mas y dit Serinyana les paga per dit Anton Ferrer.

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 10, pàg. 157r.

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 160r-177v.

179v Febrer MDCVIIII

Dilluns a VIIII°. En aquest die de venir (en) consitori los senyor deputat real per sa indisposició.

En aquest die llevaren los senyors deputats lo original de una requesta a misser Raphael Pastor, notari real, la qual havie presentada lo procurador de misser Joan Pau Serra a misser Pere Mas, procurador del General, y féu-se se ab parer dels assessors y advocat fiscal per ésser axí de styl y haver-se de presentar per notari de la casa.

Dimars, a X. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent lo duc de Monteleón qui ere en Sant Hieònim de Labron, don Joan Burguès y de So y don Joseph de Bellafilla per donar-li lo pèsame de la mort de sa mare, dóna Hieònima qui és morta en lo regne de Nàpols y arribà ahir la nova[a].

182r Dijous, a XII. Festa de la verge y màrtir, santa Eulàlia, cors sant de Barcelona. En aquest die se ere concertat un estaferm en la plaça de Santa Anna per cavallers particulars y foren convidats los senyors deputats y anaren-hi y estigueren en les finestres de misser Mijans.

182v Diumenge, a XV. En aquest die se féu lo torneig ordinari de la confraria de Sant Jordi en lo born y no.y fou sa excel·lència, ni lo Consell Real, per lo dol[b] de dona Hieònima Colona, mare de dit virey, de matí se feu lo offici en la present casa com és acostumat, estavan assentats a la part del Evangeli lo senyor deputat militar y aprés d'ells consecutivament y respectiva los senyors oïdors y los demés, conforme largament se diu en lo llibre de les Festes y Torneig de la confraria de sant Jordi.

Dimars, a XVII. En aquest die, després dinar, se junctaren en lo consitori de ses senyories les persones eletes devall scrites dels negocis de les galeres del General en què foren los següents, ço es; per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat // 183r // balliu de Mallorca, comanador Junyent; per lo militar, los senyors: don Miquel de Requesens y Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors:Bernat Romeu Raphael Cervera, als quals fonch proposat per ses senyories lo contengut en lo memorial, que és ací cosit y buÿdat en llibre de Deliberacions, lo qual vist y considerat per dits senyors de dita congregació aconsellaren lo mateix que per ses senyories, lo mateix die, e encontinent fonch deliberat y assentat en llibre de Deliberacions, a 19 de dezembre.

183v Divendres, a XX. En aquest die, després de dinar, anaren los senyors deputats y oïdors, lo deputat real y oïdor ecclesiàstic absents del consistori y casa de la Deputació, al excel·lentíssim loctinent per donar-li lo pèsame de la mort de dona Hieònima Colona, sa mare y, anaren sens dol los porters, emperò anaven ab gramalles de dol y les masses xiques, y los officials sens dol y arribats allí ab la sòlita cortesia li donaren pèsame y estigueren tots axí uns com altres de peus y fet se dependiren ab la sòlita cortesia, enviaren primer lo síndic per demanar hora.

En aquest mateix die, de matí, vingueren en consistori, cridats per ses senyories, les persones eletes, devall scrites, per los negocis de les galeres en què foren los següents, ço es, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, comanador Junyent; per lo militar los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla; // 184r // per lo real los senyors:Bernat Romeu, Anton Ferrer y essent-los proposat per ses senyories, lo senyor oïdor ecclesiàstic absent del consistori, acerca de la major deliberació se ere reservada en lo capítol[a] del memorial del ajust tinguda tingut a 17 del corrent mes del donar raons, e com aprés tingan relació ses senyories, axí del proveedor de les galeres, com altres, que per moltes raons és molt útiles y necessari se donen racions majorment per estar tan cerca la primavera y tenir moltes coses comprades per aquelles que.s van perdent, e, entesa dita proposició per dits senyors de dita congregació y aprés de haver feta discució acerca dites coses la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories que per millor acertar lo faedor en dits negoci que se anomenen tres persones les quals se veien ab lo general de dites galeres y ab lo proveedor, perquè entre tots pugan apuntar y trassar lo que més convinga y quines racions y sou se haurà de dar als soldats y mariners per ara. E, axí dits senyors deputas entès dit consell per execució d'ell, anomenaren als senyors comanador Junyent, Joseph de Bellafilla y Anton Ferrer, allí presents, donatlos dit càrrech.

184v Dilluns, a XXIII. En aquest die, de matí, misser Pere Uller, mercader, credencer del General, de la present ciutat, migensant jurament per ell prestat en consistori, feu la relació se-

a. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 10, pàg. 180r.
b. a continuació ratllat de dol.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 30 mms.

güent, devant ses senyories, y en son consitori, ço és:

Que en tots los mesos de octubre y novembre pròxim passats no ha trobat en lo libre de Manifest de les entrades del General, que comença a 3 de juny de 1606 y acaba a 19 de novembre de 1608, que.y haja ningun partit ni despaig de corals vinguts de la ylla de Serdenya aportats per lo partró Pujades ni altre patró per compte de Pau del Rosso, Joan Serinyana, Francesc Ferrer, ni per altra persona // 185r // alguna, y per lo mateix jurament que té prestat diu que ell com acollidor del General no ha donada llicència verbal, ni in scrits, als dits del Rosso, Serinyana, Pujades, Ferrer, ni altra persona de què en lo moll de la present ciutat de Barcelona poguessen trebalsar, ni mudar, de un vexell a altre en los sobredits mesos de octubre y novembre proppassats ningunes caxas ni sorts de corals vinguts de Serdenya ni de altra part. Jo Pere Oller[a], lloc y afirme tot lo sobredit.

En aquest die los tres elets de les galeres feren relació acerca de les racions dels de les galeres, com en libre de Deliberacions.

186r Mars, MDCVIIII

Dimecres[b], a IIII. Die de Cendra.

Divendres, a VI. En aquest die se publica en la present ciutat la crida dels juraments de diversos botiguers y altres officials, deliberada a 20 del present.

186v Dimecres a XI. En aquest die comencà dit senyor Miquel Rossell [...] lo offici de janer per albaraner del General duran sa malaltia qui accepta i jura en la forma acostuma

187r Diumenge, a XV. Festa de santa Madrona, verge y màrtir.

Dilluns a XVI. En aquest die se féu la festa de santa Madrona per a sser estada haïr y anà la professó de la Seu a sa casa.

Dimars, a XVII. En aquest die, després dinar, misser Hieònim de Lan, racional de la present casa, féu relació en cosistori com ell ha mirat lo llibre de Vàlues, són en la instància del racional, y troba que mossèn (Nuri) Joan de Sorribes, quòndam, donzell, deu al General, ço és, per la fermansa feta en la bolla // 187v // de Cervera, trienni 1572, deu 530 lliures, 5 sous, 6 diners. E per la fermansa de la bolla de Tremp y Pallars, trienni 1575, 283 lliures, 12 sous, 4 diners. E per la fermansa feta a misser Hieònim Galceran, Serapio de Sorribes per la bolla de Gerona, trienni 1578, com appar en libre dels Concerts, en foli 27, 300 lliures. E per un quint és partícip en la bolla de Puigcerdà, trienni 1584, toca a sa part per lo quint 114 lliures, 2 sous que tot pren suma de mil dos-centes vint-y-set liures de nou sus y deu 1227 lliures 17 sous 10. E, més demanant-li ses senyories faça relació en son consistori que és lo que deu de les bolles de Berga y Bagà que estan en hubert de tots los triennis passats dix y féu relació que en la dita bolla de Berga y Bagà, trienni 1584, se deu 450 lliures. Y en la bolla de Berga y Bagà[a], trienni 1596, se deu 275 lliures. Y en la bolla de Berga y Bagà, trienni 1602, se deu 816 lliures, 6 sous.

Y en la bolla de Berga y Bagà, trienni 1605, se deu per lo qui és y a caygut 650 lliures que per totes dites quatre bollas suman 2191 lliures, 5 sous.

188v Dimecres, a XXV. Festa de la Annunciació de Nostra Senyora.

199v Abril MDCVIIIIO

Divendres a III. En aquest die, de matí, se junctaren les persones eletes de les galeres, és los senyors abbat de Sant Cugat, balliu de Mallorca, comanador Junyent, don Joan Burguès y de So, Joseph de Bellafilla, Benat Romeu y Anton Ferrer y allí ab los senyos deputats y oïdors tractaren de alguns apunctaments acerca del posar de tot a punt les galeres del General y soldadesca d'ella y officials y altres coses acerca d'elles necessàries legint allí alguns apunctaments y memorials fets y aprés de haver molt discutit dit negoci, la major part de dita congregació, aconsellà a ses senyories, en effecte, que anomenassen algunes persones expertes per tractar y fer los apunctaments y memorials convenients per dits negocis perquè de aquells se puga deliberar lo faedor.

E, axí aprés dits senyors deputats anomenaren per a dits effectes los senyos balliu de Mallorca, comanador Junyent y Joseph de Bellafilla, e, lo senyor general de les Galeres.

Disabte a IIII. Festa de sant Ambrós, feriat[b]. // 212r // En aquest die, de matí, y després dinar se junctaren en la casa de la Deputació dits se-

a. a continuació una paraula ratllada.
b. Dimarts *al manuscrit.*

a. a continuació ratllat se deu 275 lliures.
b. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 189r-198v.

[1609] nyos elets propdits, axí de matí, com després dinar per a tractar y apunctar dits negocis.

Dilluns, a VI. En aquest die faces com en los papers seran ací cosits.

Dimars a VII. En aquest die faces com en los papers seran ací cosits. A.

Dimecres, a VIII. En aquest die de matí, com en los papers seran ací cosits. B.

212v Diumenge, a XII. Diumenge de Rams y entraren los feriats de Pascua.

Dilluns, a XIII. En aquest die, de matí, //213r// vingueren en consistori de part del excellentíssim senyor duc de Monteleón loctiment general de sa magestat en lo present Principat y comtats, los senyors don Joan Burguès y de So y Joseph de Bellafilla, donzell, los quals explicaren a ses senyories la embaxada següent, lo senyor diputat ecclesiàstic absent de la present casa.

Per part del senyor duc de Monteleón són arribats ací en cosistori los senyors don Joan Burguès y de So y Josep de Bellafilla dient per part de sa excel·lència com tenia en son poder y cas una relíquia de la sanc del gloriós sant Jordi y que aquella estimarian y precisaria com era raó y l'obligava una joya de tant gran valor y que havia determinat en demostració del amor tenia a tot aquest Principat donar-la als senyors deputats, que com a portectors de tot lo Principat la tinguessen en son poder y aquella honrassen y venerassen com ella merexia, que sent lo gloriós sant Jordi, amparo, defensor y patró de tot lo Principat y comtats li havia paregut privar-se del consuelo tenia d'ella per a què tota esta terra gozàs de una reliquia tan gran y que mirassen la forma que aparexeria bé per portar-la ab la decència que convenia que en la que los senyors deputas determinarien tindria sa excel·lència per assertada.

E, los senyors deputats oïda dita embaxada, han respost ab la major demotració de contento que pot dir, dient besaven sa excel·lència les mans de tan senyalada mercè y que consultarien la forma se havia de tenir per a révrer ab la solemnitat que requeria una relíquia de tan gran estima per a tot aquest Principat, y presa resolució avisarien a sa excel·lència de la determinació, offerint servir a sa excel·lència una mercè tan assenyalada en totes occasions com devien y tenien obligació.

213v En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, y senyors oïdors de comptes de dit General e persones eletes devall scrites dels tres staments elegides per ses senyories per los negocis devall scrits en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, comanador Junyent, canonge Mathià Amell, sacristà Yborra, sacristà Junyent; per lo militar, los senyors: don Bernat de Pinós, don Joan Burguès y de So, don Guillem Yvorra, don Joan Amat, don Aleix Albert, don Alexandre de Lentorn, Josep de Bellafilla, Francesc Cornet; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, //214r// Jaume Sala, Magí Grau, misser Vicens Castelló, Raphael Laudes als quals fonc proposat lo contengut de la embaxada enviada lo die de vuy per lo excel·lentíssim senyor duc de Monteleón, loctinent general, acerca de la relíquia de sant Jordi fa mercè en donar a esta casa com ab sa embaxada del die de vuy és estat representat a ses senyories per don Juan Burguès de So y Joseph de Bellafilla supplicant-los sien servits de aconsellar a ses senyories lo que poden y deven de fer acerca de dits negocis, perquè ab tant principal y madur consell pugan millor deliberar lo faedor.

E, aprés de oïda la dita proposició per los dit senyors de dita congregació aconsellaren a ses senyories que attento que la relíquia que sa excel·lencia ha presentada als senyors deputats del gloriós màrtir sant Jordi és de tanta estimació y creu que pus lo senyor virey l'à tinguda y té per relíquia de sant Jordi y l'a venerada com a tal que deu tenir probalitat alguna certa o versemblant que és del gloriós màrtir, perquè com axí no fos se'n haurie de fer lo examen que lo Concili de Trento disposa. Y estant aqueixa probabilitat o tradició tant certa, aconsellà als senyors deputats que al temps que resolvia rébre-la sia aportada en esta casa ab molta veneració y de manera que lo poble ho entenga y la tinga per tal, y per ço que sa excel·lència sie servit que la dita relíquia sia deposa dins alguna iglésia, la que als senyors deputats elegiran, y que de allí se transferesca a la casa //214v// de la Deputació y perquè tot vaja mes concertat y que ab més consideració se faça, tant cosiderant lo que sobre açó disposa lo dret canònich y lo Concili de Trento, li appar que ses senyories envien a nomenar alguna comissió de més pocas persones de les que ací són congregades per a tractar y assentar lo que sobre açò se haurie de fer a honra y glòria de Nostre Senyor y servici del sant y decoro de la relíquia.

En[a] aquest mateix dia, després dinar, los se-

a. En aquest mateix dia després dinar los senyors deputats lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, e senyors oïdors de

nyors deputats, lo ecclesiàstic absent de la present ciutat, e senyors oïdors de comptes del dit General e persones eletes devall scrites dels tres staments elegides per ses senyories per los negocis, devall scrites, en què foren los següent ço és, per lo stament ecclesiastic, los senyors.

E, dits senyors deputats inseguint lo dit consell anomenaren elets per a tractar y apuntar dits negocis als senyors: abbat de Ripoll, canonge Amell, sacristà Junyent, don Joan Burguès de So, don Alexandre de Lentorn, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, Raphael Cervera, micer Jaume Sala. // 215*r* // als quals manaren convidar ses senyories per lo endemà que serà dimars per a després dinar.

Dimars, a XIIII. En aquest die, després dinar, les dites persones eletes prop dites de poc número ajustades en lo consistori dels senyors deputats, aprés de haver tractat dit negoci entre ses senyories y ells, se resolgué anassen dits senyors elets a casa del reverendíssim senyor bisbe de Barcelona per concertar allí dits negocis y de la certitut de dita relíquia y approbació d'ella y axí se'n.i anaren de dos en dos. Se partiren anant sens cerimònia alguna.

Dimecres XV. En aquest die, després dinar, se junctaren en lo dit consitori los dits elets y tractaren acerca del faedor de dita relíquia lo que havien tractar lo die de hair allí y del que se apunctarà acerca dites coses.

Dimecres, a XVII. En aquest die, després dinar, se junctaren en lo dit consistori dits senyors elets y referiren a ses senyories com havien tractat y molt considerat dits negocis de dita relíquia y pres // 215*v* // acerca d'ella ab monsenyor de Barcelona los apunctaments y memorials que ací serà buydat lo qual és del tenor següent[a] inseratur al peu d'esta, dient com sa senyoria reverendíssima havie fetes les diligències degudes en dit negoci conforme disposa lo sagrat Concili de Trento, e, que ha trobat com dita relíquia és vertadera y los actes d'ella bons y approvats y axí poran ses senyories mirar dit memorial y considerar aquell y aprés de vist y considerat deliberen lo que millor a ses senyories apparra.

Memorial dels apunctaments del elets: Lo que appar seria convenient fer acerca del portar la relíquia del benaventurat sant Jordi, donada per lo senyor duc de Monteleón als senyors deputats del General de Cathalunya, és lo següent: Lo depositar la dita relíquia en la cathedral sia a càrrec de monsenyor reverendíssim.

E, perquè dita relíquia vaja ab aquella decència y religió que convé, que per part dels senyors deputats se faça una embaxada al reverent Capítol y canonges sien servits la vigília de sant Jordi a tres hores després dinar, quant seran acabades vespres ab professó de la manera que.s sol fer lo die de la Concepció y de la Assumpció de Nostra Senyora aportar dita santa relíquia en la casa y capella de la Deputació y que dita professó se faça ab la forma següent: per lo portal major exirà de la Seu y pendrà per la part de la casa de la Inquisició, per la plaça del Rey, // 216*r* // carrer de la Libreria, plaça de Sant Jaume y entrarà per la porta de la Deputació del carrer principal, pujarà dalt en la dita casa de la Deputació y entrarà dins la capella per lo portal gran y arribarà fins al altar a ont dexaran dita santa relíquia y dita professó se'n podrà tornar per la última anada de dita capella y per lo portal d'ella se'n anirà per lo corredor y per lo terraplè dels taronges y per la porta de dit temple qui baixa a la obra nova, la qual se farà posar y ornar de la manera convé y exirà devant del portal de santa Eulàlia, passant per devant lo palau Episcopal y entrarà en dita Seu per lo mateix portal major per on és exida.

Los senyors deputats appar que han de ser convidats: primero al senyor bisbe, 2 al senyor virrey, 3 als senyors concellers, 4 convidaran tots los títols y demés persones acostumades convidar per la festa de sant Jordi.

Enviaran los senyors deputats ciris per tot lo dit capítol y clero de la Seu, ço és, als senyos canonges ciris de mija liura y als demés beneficiats y capellans ciris de tres onçes, tot cera blanca. E, més la distribució dels senyors canonges podrà ser dotze reals cada u y la del clero podia ser tres reals. E, més han de enviar los dits senyors deputats tota la música que serà convenient per la decència y honra de dita professó. E, més enviaran vint-y-quatre atxas blancas per a què vajan devant la dita relíquia les quals aportaran // 216*v* // beneficiats y capellans de dita Seu, donat-los un real més per lo treball de portar dita atxa. Lo demés dexà a la voluntat y deliberació de dits senyors deputats.

E, los senyors deputats ab totes les persones dels tres staments que tindran convidades rebran a la porta del carrer la proffessó.

Diumenge, a XVIIIIº. Festa de Pascha de Resurrecció del Senyor. En aquest die, després dinar,

comptes del dit General e persones eletes devall scrites dels tres staments elegides per ses senyorias per los negocis, devall scrites, en què foren los següent ço és, per lo stament ecclesiastic, los senyors: *paràgraf barrat.*
a. a continuació ratllat dient com sa excel·lència reverendíssima.

[1609]

lo consistori se ajuncta en casa del senyor deputat ecclesiàstic acerca dels negocis de la relíquia del gloriós sant Jordi y feren allí la deliberació acerca dit negocis continuada en libre de Deliberacions a esta jornada.

Dilluns, a XX. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori ab embaxada del bras militar los senyors: // 217r // don Guillem Yvorra, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu los quals, en effecte, explicaren a ses senyories lo que per lo sindic del General los ere estat dit y convidat, per lo de la professó y festa de la relíquia de sant Jordi y a les difficultats que de aquí ne porien resultar y axí per a proveir y ordenar aquelles en temps serie bé tractar-ho y considerar-ho y aprés de algunes rèplicas y tractes se prengué apunctaments que algunes persones de dit bras vinguen ací y si aparrà lo protector d'ell.

E, poc aprés vingueren en consitori per part del dit bras militar los senyors: don Bernat de Pinós, protector de dit bras, Martí Joan Despuny, clavari, don Francesc de Yvorra, don Francesc de Gilabert, don Miquel de Calders, don Baptista Falcó, Raphael Cervera, ciutedà, y arribats en consistori assentant-se dit protector en cap de filera on seuen los embaxadors y lo consistori en son propi lloc y allí tractaren acerca dels negocis occorrents y per ses senyories los fonc donada larga raó de tot y de la intenció del consistori del que havien dit al síndic del General com sols los havien fets convidar per venir ací en la casa // 217v // y que de ací sinquanta o sexanta cavallers, si apparrà, porien anar ab atxas a la professó per més festejar aquella y lo protector del bras anirie devant aprés de ses senyories ab los cavallers a la porta de la casa baix per a rébrer la relíquia y professó com millor ací entre tots se porie consultar y dels inconvenients ne porien resultar per voler insistir en açò y aprés de algunes replíquies y respostas restaren que demà ne darien raó al bras, per ço que ells no aportan orde de resoldre sinó de tractar y aprés referir al bras.

Dimars, a XXI. En aquest die, després dinar, misser Francesc Montalt, cavaller, síndic del General, féu relació en consistori com ell lo die abans, després dinar, ere estat de part de ses senyories al bras militar y estave junct en lo capítol de la Seu y lo dix, en effecte, com lo senyor virey y duc de Monteleón havie fet mercè ad aquest Principat de donar relíquia que és un xic de la sanc del gloriós sant Jordi y que entenie que lo vespre mateix o lo sendemà de matí aportarien dita relíquia en la Seu secretament, y que de allí lo senyor bisbe ab professó la aportarien a la casa de la Deputació y axí los senyors deputats han manat vingués a supplicar a ses mercès sien servits que després demà que serà la vigília de sant Jordi venir en la casa de la Deputació per aprés dinar, a las dos hores, en forma de bras militar que de açò ne rebran mercè.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiastic absent de la present casa, enviaren ab embaxada al bras militar que estave junctat los senyors Francesc Cornet y Joseph de Bellafilla, donzells, per a donar // 218r // raó al dit bras y dir-los, en effecte, lo que ab alguns cavallers de dit bras havien tractat y és, en effecte, que lo consistori no ha tingut intenció de convidar per lo síndic al dit bras en forma de bras per a la professó sens que vinguessen ací en la Deputació y axí sempre y quant y volran venir los rebran ab massas, conforme reben als comptes o companyant-los los senyors deputats militar y oïdor militar y explicant al bras algunes justes raons y causes per la bona direcció de dits negocis.

E, aprés de tornats en consistori referiren, en effecte, com ells havien referida dita embaxada a dit bras militar e que, en effecte, los respongueren que ells ho tratarien y tornarien resposta a ses senyories.

E, poc aprés de enviada dita embaxada y abans de ésser tornats dits senyors embaxadors d'ella vingueren ab embaxada de part de dit bras militar los senyors: don Miquel de Calders, March Leutes, donzell, misser Vicens Castelló, ciutedà y doctor en medicina, los quals, en effecte, explicaren a ses senyories dient com aquell bras havia entès lo que per part de ses senyories los era estat referit per dits senyos Francesc Cornet y Joseph de Bellafilla, y aquell bras aprés de haver tractat dit negoci, havie resolt la major part d'ell en què fossen servits ses senyories de què dit bras anàs en forma de professó ab ella, conforme per ses senyories los ere estat enviat a dir la primera vegada per lo síndic del General, y no volent ses senyories se fes axí, sien servits en que.s porrogue dita professó per altra jornada del que se'n seguirà molt gran vitalitat y servei al dit bras y al General. Al que fonc replicat per ses senyories com ells may havien // 218v // entès tal que lo síndic los hagués convidats per a la professó sinó per a què vinguessen ací en la casa ni lo síndic diu tal, axí aprés de algunes rèplicas y respostes dits embaxadors se'n anaren ab la sòlita cortesia.

E, en aprés y poc aprés los dits senyors deputats tractant en son consistori acerca de dites coses y del que se havie de respondre al dit bras militar enviaren a cridar als senyos don Francesc de Gilabert y Francesc Cornet, donzell, als quals, en effecte, los donaren orde de què de part de ses

senyories diguen y expliquen als senyors de dit bras com ells desijan tant lo bon assiento de dites coses y en particular en benefici de dit bras, com se puga dir y que estos negocis segons entenen que nos perden sinó per entendres bé y considerar los danys y inconvenients se'n poden seguir per los negocis concorrents se tracten vuy en Cort cerca dits negoci y axí per millor poder-se enténdrer y considerar sien servits enviar y nomenar algunes persones de aquell bras per vèurer tots los papers y actes y lo demés faent per dits negocis perquè vist aquells se puga millor resolrer lo faedor.

E tornat de dita embaxada referiren a ses senyories, en effecte, com ells han feta dita embaxada conforme per ses senyories los estat ordenat e, en effecte, los han respost que han rebut dita embaxada molt bé y que per dit effecte han anomenat sis o vuyt cavallers per tractar dits negocis ys conferesquen ab ses senyories per prendre alguna bona resolució.

En aquest mateix die són diversos actes y scriptures entre dits senyors deputats y oïdors conforme són ací cosits. A[a].

227r Dimecres a XXII. En aquest die, després dinar, vingueren en consistori per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Pau de Fluvià y Bernat Romeu y, en effecte, explicaren a ses senyories com vuy han rebut una embaxada de tres persones, enviades per lo bras militar, supplicant-los facen mercè de interposar-se per la bona direcció d'estos negocis de la professó de la relíquia del gloriós sant Jordi y bona direcció de dits negocis, e los magnífics concellers los han dat càrrech tornassen resposta al dit bras y referissen a ses senyories lo mateix que.ls han de referir y és que dits senyors concellers han mirat molt dit negoci y com lo temps és tan breu y no.y ha temps per a tractar per ara ni assentar dits negocis com desijan, que sie tornada resposta al dit bras que per ara y per esta vegada sien servits de abstenir-se dit bras de anar a la dita professó, per ço que dita anada podie ésser danyosa molt a les embaxadas que la ciutat y lo General tenen en Cort de sa magestat y altrament, e que ses senyories sien servits de enviar-los-ho a supplicar lo mateix ab embaxada y que no convé diferir-se de dita professó.

Fonc-los reposts per ses senyories, en effecte, com besaven les mans de ses magnífics per son bon zel y cuydado, e que ells los tornaran resposta, detenint-se fora un poc. E los dits embaxadors se'n isqueren fora de dit consistori, e poc aprés cridats per ses senyories los digueren com havien resolt de enviar una embaxada a dit bras militar per a dir y suplicar-los lo mateix que ses magnífics han enviat a dir, excepto emperò lo senyor deputat militar que dix que són parer és que s'i envie embaxada dient-los lo que los senyors concellers han enviat a dir, emperò que en lo dexar de anar a la professó que no se'ls digue axí, sinó que.u miren y considerent tot.

227v E, poc aprés dits senyors deputats, ço és los dits com dit és, lo senyor deputat militar essent del sobredit parer, enviaren ab embaxada a dits senyors del bras militar, los senyors Francesc Cornet y Joseph de Bellafilla, enviant-los a dir, en effecte, lo que per part de dits senyors concellers los és estat dit y explicat ab embaxada del que rebian molta mercè per ser ací molt convenient per benefici gran dels negocis occorents com ya los és dit y explicat altres vegades.

En aquest mateix die, després dinar, se feren les vespres y completes de la vigília de sant Jordi ab gran solemnitat y abans de les vespres vingué lo capítol y clero de la Seu d'esta ciutat ab solemne professó en la present casa, aportant la relíquia del gloriòs sant Jordi que lo excel·lentíssim lochtinent general la semmana passada havie donada com appar en dierati conrrent, partí dita professó de la Seu y vingué devant la Inquisició, plaça del Rey, carrer Llibreteria y entra per lo portal Major de la part de la Seu y puja dalt, entrant per lo portal de la capella gran y aprés isqueren per lo portalet d'ella y se'n torna per la devallada de Santa Eulalia. Y devant lo bisbe y se'n torna en la Seu en la dita professó ananven los cavalls cotoners, àliga, àngels, músichs y tota la música de corda, trompetes y menestrils de la present casa, lo tàlem aportaven los magnífics concellers, sa excel·lència anava tras lo gramiel.

Quant fou en la capella gran, lo senyor bisbe posa la santa relíquia sobre lo altar y dita la oració ab molta música la dexaren allí. La relíquia està molt ben guarnida dins un canonet de vidre que és un poc de la sanch del gloriós sant Jordi ab una santa Madrona al costat y al altre santa Eulàlia de plata bancha conforme està designada en lo acte de donació és en libre de Bulles y Privilegis. Y fet açò los dits senyors deputas y oïdors anaren a rébrer la professó y relíquia baix // 228r // al portal Major y isqueren al càrrec ab les masses grans, acompanyats de moltes persones dels tres staments y axí se posaren ab sa excel·lència acompanyant-lo y los porters devant ab los dels concellers com és acostumat, al temps posa lo reverendíssim bisbe dita relíquia sobre lo altar los senyors de-

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 219r-223r.

putats acceptaren aquella ab gran amor y voluntat, essent presents en tot açò los dits senyors lochtinent general y los magnífics concellers, e lo bisbe de València, del delfinat de França, don Philip de Erill y de Orcau, comte de Erill, abbat de Ripoll, abbat de Arlés, abbat Codina, don Miquel Meca, don Francesc de Gilabert Ausias March, don Joan de Vilanova, don Bernat de Paguera, misser Joan Baptista Cassador, don Joseph Torme, e molts altres persones de tots staments en multitut copiosa.

E, fet tot lo sobre dit se començaren les vespres essent tornats los magnífics concellers de la professó y aprés les completes y en la nit hi hagué molta música y festa y dansa l'àliga.

Dijous, a XXIII. Festa del gloriós sant Jordi. En aquest die que fou la festa de sant Jordi se féu solemne offici y sermó en la capella gran com és acostumat. Foren-hi lo reverent bisbe de Barcelona qui digué lo offici, y sermona fra Serrano, provincial del Carme. Foren-hi lo excel·lentíssim loctinent general, concellers, comtes, axí de ací com de estranys, un bisbe francès y molta gent de tots staments en gran multitut, estigueren en sos banchs acostumats y ab lo recibiment acostumat.

228*v* Divendres, a XXIIII°. En aquest die, de matí, se feu lo anniversari acostumat en la capella gran, hagué.y molta gent dels tres staments y hagué.y sermó, predicà lo doctor Paulassó, predicador molt famós de Aragó.

En aquest mateix die se ajuncta la novena de les galeres del General per a tractar de negocis y afers d'elles com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Dilluns, a XXVII. En aquest die lo magnífic misser Jaume Areny, assessor de la visita, reporta als senyors deputats y oïdors en son consistori la embaxada següent, los visitadors, etc, sie ací cosida[a].

231*r* Dijous, a XXX. En aquest die los senyors deputats enviaren al bras militar als senyors comanador Junyent y Joan Baptista Cassador als quals fonc donat orde explicar-los la embaxada següent: Lo consistori del senyors deputats desijant la conformitat que sempre ha tinguda ab lo bras militar ha volgut enterar-se si havia donada occasió al bras militar de disgustar-se per haver de fer la embaxada en scrits que per don Baptista Falcó, Francesc de Tamarit[a], Montaner se lo féu la vigília del gloriós sant Jordi de part del bras militar y vist los papers, deliberacions y embaxadas se feren per lo consistori al bras militar en convidar-lo per a rébrer ab dits senyors deputats en la casa de la Deputació la relíquia, que lo senyor virey havia feta mercè de donar ad aquest Principat, no ha pogut considerar // 231*v* // causa y occasió de disguts conforme senyalava la dalt dita embaxada y perquè dits senyors deputats desijan tota conformitat ab lo bras militar, per ço nos han ordenat vinguéssem a representar a vostres missers lo desig y gana tenen de tota bona corespondència ab lo bras militar y junctament aportassem a vostres missers los dits papers y actes per dita occasió fets, per a què vostres missers vots aquells se enteren y assenean de quant justificadament han proceït dits senyors deputats en dit negoci, y.s servescan que en tots los negocis se offeriran no.y haja disgusts alguns, ans se façan ab tota la conformitat y correspondència han experimentada sempre del bras militar.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicada a dit bras dita embaxada e que lo bras tractaria lo negoci y responrie a ses senyories.

En aquest die són vinguts en consistori de dits senyors deputats per part del bras militar, los senyors don Francesc de Gilabert, Pere Pau de Belloch y Magí Grau y explicaren a ses senyories la embaxada següent: Molt il·lustres senyors, al bras militar són vinguts los senyors comanador Junyent y Baptista Cassador y de part de vostres senyories han representat lo desitg que aquest consistori té de què.s conserve la bona correspondència y unió que entre ell y aquell bras semmpre han tinguda, aquest han mostrat vostres senyories ab obres, pus se són servits de manar donar còpia auctèntica de tots los proceiments que en lo discurs del tracte // 232*r* // del modo de rébrer la relíquia del gloriós sant Jordi hi haguts, pensant al que.s creu ere d'ells dada la última resolució que en lo bras se prengué, y si bé alguna incertimitat d'ells feu algun effecte, no fon aquest la causa principal, sinó la obligació que aquell bras té de conservar ses preeminències, y en particular en aquesta occasió, que.s tracte de la declaració d'elles sent aquell bras molt deures haja causat a vostres senyories pesar algú aquella determinació y estime en lo que és raó la mercè que vostres senyories li fan en haver-los-ho notificat, per lo que cansen de vèurer que com a cap del cor de aquest Principat tenien de la conservació dels membres cuydado, acte molt conforme a tant

a. a continuació una embaixada transcrita a l'Apèndix 10, pàg. 229r.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

prudents ministres, reste de aquell bras agraïdíssim y obligat a servir ad aquest consistori al qual de sa part supplicam que en les occasions se offeresquen en coses del servey d'ell no reparen vostres senyories en manar-les que procur axí ab la bona correspondència abonar la offerta fa.

Maig. MDCVIIII°.

Divendres, lo primer de maig. Festa de sant Philip y sant Jaume. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors ajunctats tots en lo consistori de la casa de la Deputació y persones eletes devall scrites dels tres staments, les següents, ço és, per lo stament[a] ecclesiàstic, los senyors, bisbe de Barcelona, // 232v // abbat de Sant Cugat, comanador Junyent, canonge Cella, sacristà Yvorra; per lo militar los senyors: don Aleix Albert, don Alexandre de Lentorn, don Joan Burguès, don Francesc de Lupià, don Joan de Lupià, don Guillem Yvorra, don Francesc de Gilabert; per lo real los senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, Anton Ferrer, Anton Ceragut, Raphael Cervera, Raphael Laudes, Magí Grau, als quals fonc feta la proposició següent: desijant lo consitori dels senyors deputats tota conformitat ab lo bras militar per evitar desgusts de algunes antecedències, en lo die de hair féu una embaxada al bras militar a la qual fonch per dit bras militar respost ab molta corres- // 233r // pondència conforme podran vostres senyories y missers veurer de dita embaxada y resposta que després se legirà.

En lo mateix die de haïr, a les tres hores, després dinar, se juncta la confraria de Sant Jordi en la qual fonch feta deliberació que en lo die de la justa que se ha de fer, lo mantenedor y aventurers instants no saludassen al consistori de dits senyors deputats, sinó és inclinant lo cos y lansa sens tràurer-la de la cuixa, salut ordinària de qualsevol particular, y con semblant deliberació considerat majorment lo sperit d'ella sie en gran desauctoritat, emulació e injuria de dits senyors deputats, pe ço havem supplicat a vostres senyories y missers nos fecen mercè de convocar-se en la present casa de la Deputació per a que.ns aconsellen lo que devem fer per la conservació de la reputació del consistori.

En aquest mateix die los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya tractant acerca de les coses devall scrites feren los vots següents: lo senyor deputat ecclesiàstic diu, que inseguint lo consell donat de persones tan graves y per mirar per la auctoritat de aquest consistori com tenim obligació, és de parer se envien a cridar tots los officials d'esta casa que entrevenen en lo de la justa y se'ls notifique y mane per part del consistori no paguen ni facen cosa sie de gasto de la Generalitat, ni dexen cosa sie del General, ni assistesquen en fer-les, ni fer-les fer, sots privació, axí de sos salaris, com de officis de la manera se trobarà se puga fer de justícia, y açò sie fins a tant delibere altra cosa lo consistori, y axí que no.s // 233v // convide al senyor virey ni altres tribunals.

Lo senyor deputat militar diu que esta prompte de fer tot lo que te obligació acerca de la justa de la confraria del gloriós sant Jordi, conforme està ordenat per constitucions de Cathalunya y ordinacions de la confraria de sant Jordi, y si algunes difficultats appar al consistori ya perquè fer no.s dega dita justa, so de parer que.s juncten braços per a què aconsellen lo que devem fer, y no consent, ans bé dissent en lo vot del senyor deputat ecclesiàstic, y requeresch al scrivà major que lleve acte de mon vot.

Lo senyor deputat real diu que és del parer del senyor deputat ecclesiàstic. Lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que és del parer del senyor deputat ecclesiàstic. Lo senyor oïdor militar diu que és del parer del senyor deputat eclesiàstic. Lo senyor oïdor real diu que és del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E, axí los dits senyors deputats ecclesiàstic y real y tres oïdors de comptes deliberen que, no obstant lo parer y vot contrari y dissentiment de dits senyor deputat militar, sie executat lo dit vot y parer de dit senyor deputat ecclesiàstic y deliberen lo en ell contengut.

234r Dilluns, a IIII. En aquest dia, després dinar, los senyors deputas y oïdors, lo senyor deputat ecclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors fra don Miquel de Aymerich, abbat de Cugat del Vallers, don Miquel de Cruÿlles y de Requesens y Raphael Cervera, ciutadà de Barcelona, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent, donant-la'ls en scrits.

Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya // 234v // han entès com Lorens Roig y Miquel Palomeres, naturals del regne de València estan presos y detenguts per alguns delictes per ells comesos dins lo present Principat en los càrcers de la ciutat de Tortosa y que lo beguer y procurador de dita ciutat per tenir la jurisdicció mixta voldrien remétrer y haurien offert remétrer a dits Lorens Roig y Miquel Palomeres al virey de València per a què allí fossen castigats y que per dit effecte voldrien ex-

a. a continuació ratllat següent.

[1609] tràurer aquell de dita ciutat de Tortosa y del present Principat. Y com dita extracció y remissió en cas que.s fes, fos y seria contra generals constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y stils fins ací inconcussament observats y en particular contra disposició de la constitució del sereníssim rey en Pere 2 en la Cort de Barcelona, de l'any 1283, capítul 2, començant: «Totes les causes» y del mateix en lo capítul 22 de les mateixes Corts començant: «Les causes de la vegueria», y la de la del sereníssim rey en Jaume 2 en la 3 Cort de Barcelona, de l'any 1381, capítol 6, començant: «Ordenam» y de la constitució de la sereníssima reyna dona Maria feta en la Cort de Barcelona, en l'any 1422, comencant: «Volents» y contra la disposició del capítol 70, dels capítols y actes de Cort en les Corts últimament celebrades en Barcelona per lo rey nostre senyor en l'any 1599, ab els quals constitució està expressament statuït y ordenat que totes les causes, axí criminals com civils, y tamtbé les persones que a instància del procurador fiscal o de qualsevol altre, no poguessen ser tretes de la vegueria o ballia de Cathalunya dins la qual hauran comès lo delicte y seran preses, e que totes y qualsevol letres, escrits o altres coses fetes y faedores en contrari sien *ipso facto* nulles, // 235r // e, que per ningun official o altra qualsevol persona no sien obeïdes, e per quant se han fet alguns abusos contra dites constitucions és estat servit lo rey nostre senyor en lo sobredit capítol revocar[a] dits abusos y manar que dites constitucions sobre dita extracció y remissió disposants sien guardades, volent sa magestat per sa gran clemència y rectitut que los actes fets en contrari no.s poguessen tràurer en consequència. Per ço los dits deputats extrajudicialment supplican a vostra excel·lencia sie servit guardar y manar guardar dites constitucions, capítols y actes de Corts y no permétrer ni donar lloc que los dits Lorens Roig y Miquel Palomeres sien extrets del present Principat, ni remesos a altre, y per dit effecte manar a dits veguer y procuradors de la dita ciutat de Tortosa que de ninguan manera remeten al dit virey de València, dit Lorens Roig y Miquel Palomeres, ni extraguen aquells de dita ciutat de Tortosa lo que confian vostra excel·lència com a tan gran ministre de justícia y zelòs de la observa fa de les generals constitucions, capítols y actes de Cort del present Principat, com sempre ha costumat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories, com ells, en effecte, han explicada dita embaxada com per ses senyories és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost que no sabia cosa ninguna, mes avant que li scrivien de Tortosa que havien presos dos va- // 235v // lencians per suspitas leves y de poc momento y que com a cavaller assegurans que no.y sabie res que fos cosa que fos de ninguna consideració y que scriuria una letra promptament al veguer y procurador per a què li donassen raó punctualment del que passava, y no fecen cosa sobre de aquexos presos sens donar-li raó y tenir orde de sa excel·lència, y dexassen allí persona per pendre la letra que ell scriurie encontinent.

236r Disabte, a VIIII°. Elests de galeres y juncta d'ells com en libre de Deliberacions.

Dilluns, a XI. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat de Sant Cugat, don Miquel de Cruÿlles y Raphael Cervera al qual de part de ses senyories explicaren lo següent: // 236v // Excel·lentíssim senyor, per haver tingut notícia dels que los senyors deputats tenen enviat a Tortosa que lo virey de València feya moltes diligències per a què de Cort sa magestat donàs orde de què se li donassen los valencians tenen presos en Tortosa, determinaren ab tota diligència enviar ab embaxada tenen per altres effectes en Cort, perquè allí asseguràs en lo Consell Supremo de Aragó no.s fes tan gran prejudici ad aquest Principat y perquè sa magestat estiga enterat de la molta justícia tenen en sa pretensió, supplican a vostra excel·lència sia servit intercedir ab sa magestat en què sie servit manar-nos donc lloc en semblant agravi en contrafacció de moltes constitucions, perquè ab lo medi de vostra excel·lència sia més segura la mercè se supplica a sa magestat.

E, tornat de dita embaxada referiren a ses senyories, en effecte, com han explicada dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat, e que sa excel·lència los ha respost, en effecte, que encara no té resposta de la carta envia allí a Tortosa, y que en haver-la rebuda la manarà avisar y si a cas dits senyors deputats la.y envien y entén que la tardança de dita resposta deu ser que ab sa carta demanara li enviassen còpia del proceiments y enquestes s'eren fets allí contra de dits presos.

237r Dimecres, a XIII. Enviaren en aquest die los senyors deputats al excel·lentíssim loctinent general los senyors devall scrits ab embaxada en la forma costumada per explicar-li lo devall scrit y anaren los següents: don Miquel de Aymerich, abbat de Sant Cugat, don Miquel de Requesens y Cruÿlles, Raphael Cervera, ciutedà, los quals tornats referiren a ses senyories com, en effecte, han explicat a sa excel·lència com los senyors deputats besaven a sa excel·lència les mans per

a. *a continuació repetit* revocar.

la mercè que.ls havia feta enviant-los a dir dits senyors, don Miquel de Aymerich y don Miquel de Cruÿlles com havia scrit a sa magestat y relatat lo que havia scrit ab molt gran compliment y per haver rebut aquexa mercè havien resolt de enviar un correu ab tota diligència per a portar la carta de sa excel·lència a sa magestat y la reberen molt gran, que sa excel·lència manàs scriurer a Tortosa, que no innovassen ni moguessen cosa alguna allí, ni innovassen res fins que tingan resposta de sa magestat.

E, sa excel·lència, en effecte, los ha respost que ya tenia feta dita letra y l'ans ha donada per a sa magestat la qual aprés han liurada en mans de ses senyories, y que en lo particular de Tortosa ya havie respost per lo matex peó que ere vingut donant orde als procuradors y veguer que fortificassen contra los presos de les coses que havien comeses en Cathalunya y aquells tinguessen molt ben presos y aguardats, y si // 237*v* // volien còpia de la matexa letra per enviar-la per algun correu, que restàs allí algú, que la manaria donar, per a què los senyors deputats la poguessen enviar per qui volguessen, y axí dits embaxadors han fet estar allí Raphael Rubí per cobrar dit duplicat de la carta y que rebrie mercè que no despatxassen lo correu fins demà de matí per què ell tinga temps en acabar de fer un despaig tenia mig fet.

Divendres, a XV. En aquest die vingue en consistori per part dels senyors visitadors del General lo magnífic misser Areny, assessor de dita visita, y aporta les sentències de dita visita, ací cosides.

Disabte, a XVI. Requestes envia los senyors del consistori, són así cosides.[a].

244*r* Dilluns, a XVIIIº. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes manaren a misser Joan Baptista Cassador, exactor del General, execute los devitors del General conforme estan continuats en lo Ferrando Paga, e lo dit senyor exactor respon que està prest y apparellat en fer son offici.

Dimecres, a XX. En aquest die, de matí, vingueren en consitori per part dels senyors visitadors del General misser Jaume Areny, advocat Fiscal de la visita, y misser Corvera, notari de la dita visita del General, dient dit magnífich advocat fiscal, primerament, que no venie per levar acte algú ab dit notari, sinó que, aportave aquell per acompanyar-lo, y fet açò dit misser Areny explica la embaxada aportava que és que ses senyories fossen servits de executar les sentències de dita visita fetes en dita visita, la un del offici de // 244*v* // dressaner en favor de don Joan Dezpalou, y l'altre del tauler y collidor de Granollers en favor de Bartomeu Maymó, conforme estava continuada ací en lo paper aportaven. Font-los respost per lo senyor deputat militar, lo ecclesiàstic absent del consitori y casa de la Deputació, que tornarien resposta tractat y vist dit negoci.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que està prompte y apparellat de obeir lo que los visitadors ordenen y de afavorir lo capítol primer del nou redrés, y axí és de parer dit senyor oïdor que se executen les sentències donades per dits senyors visitadors requirint se'n leve acte.

E, lo senyor deputat militar diu que éssent lo negoci tant grave com és y requereix molta discussió, que ans de votar vol que lo consistori, ple y los assessors y advocat fiscal se tropien en consistori, perquè offerint-se alguna difficultat millor se puga allanar.

E, lo senyor deputat real dix que és del mateix parer de dit senyor deputat militar, puix no.y corre temps.

E, lo senyor oïdor militar dix que és del mateix parer del dit senyor deputat militar y que està prest y apparellat en servar justícia a qui la té.

E, lo senyor oïdor real diu que és del mateix parer del senyor deputat militar.

E, los magnífics assessors del dit General donaren los vots en scrits acerca dites coses conforme són ací buydats y cosits.

245*r* Divendres, a XXII. En aquest die, de matí, vingué en cosistori lo magnífic misser Jaume Areny, advocat fiscal de la visita del General, lo qual de part de dits senyors visitadors referí lo contengut en la scriptura devall scrita la qual és del tenor següent: los visitadors del General de Cathalunya ab embaxada a vostres senyories tramesa estos dies passats per lo doctor Jaume Joan de Areny, advocat fiscal de la visita, nottificaren a vostres senyories la declaració que se havia feta en son consitori de la visita acerca dels officis de dressaner del General y de tauler de la vila de Granollers y com entre altres coses havian declarat que per vostres senories fossen lo noble don Joan Dezpalau, posat en la real y actual possessió de dit offici de dressaner, y Barthomeu Maymó en la possessió real y actual de dit offici de tauler de dita vila de Granollers, e com los dits don Joan Dezpalau y Barthomeu Maymó hajen representat al dit consistori de la

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 229r-243v.

[1609]

visita, que si bé havian supplicat a vostres senyories fossen servits en execució de les dites sentències y decret de execució de aquelles fet donar-los la possessió de dits officis respective y pendre'ls lo sòlit y degut jurament // 245v // que no.u havien pogut obtenir de vostres senyories, per ço y altrament supplican a vostres senyories que sien servits per observansa del capítol primer del nou redrés donant favor y ajuda a la execució de les dites sentències, donar als dits noble don Joan Dezpalau y Barthomeu Maymó la possessió dels dits officis respectivament conforme altra vegada tenen a vostres senyories supplicat.

Entesa la dita embaxada per dits senyors deputats, respongué lo senyor deputat ecclesiàstic, en effecte, que.n tractarien y tornarien resposta.

E essent-se'n anat del consistori dit misser Areny, los senyors deputats y oïdors tractant de dits negocis feren los vots següents: lo senyor deputat ecclesiàstic diu que attès aquest negoci és molt gran que nomenen doctors applicats als magnífics assessors, com és acostumat, y que'ls aconsellen lo faedor.

Lo senyor deputat militar dix és del mateix parer del senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor deputat real dix que per quant està disposat en lo capítol primer del nou redrés de les últimes Corts que los deputats e oïdors de comptes y demés officials, tant de la Generalitat com reals, per dits visitadors requisits tots la pena de privació de sos officis dels de la Deputació o General, la qual o les quals procuracions de officis pugant fer dits visitadors, lo que los senyors visitadors han determinat conforme lo que en lo susdit capítol està disposat y aquest és mon vot y parer.

246r E, lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que és del mateix parer de dit senyor deputat real estant y perseverant en lo vot que feu despús haïr.

E lo senyor oïdor militar dix que és del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor real dix que és del mateix parer del senyor deputat ecclesiàstic

E, lo senyor deputat ecclesiàstic en presència dels magnífics assessors del General, ací presents en consistori, diu que per quant ha molts dies y mesos que los visitadors en lo negoci de la captura del abbat Juallar usurparen la jurisdicció del consistori, declarant loament de la Cort contra dels presidents y abbats que capturaren la persona de dit abbat Juallar, essent molt cert y averiguat que la dita declaració de loament de Cort y altres proseiments fets de fet per dits visitadors tocave y spectave als senyors deputats privative als dits visitadors y qualsevol altre official, y fins vuy may se ha presa resolució en dit negoci, no obstant que moltes vegades ho haja encarregat lo consitori als magnífics assessors qui estan presents, per ço és de parer que sie manat als magnifichs assessors que axí en lo dit negoci de usurpació de jurisdicció predits visitadors feta, com també en lo negoci del torb, si a cas algu se'n ha fet per los presidents y abbats de la religió de sant Benet ab la captura del abbat Juallar, visitador, que sobre de les informacions sobre quiscú de dits casos rebudes facen deguda provisió qual apparexerà de justícia, fent-ne primer paraula y relació en lo consistori.

246v E, lo senyor deputat militar dix que.s del mateix parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E, lo senyor deputat dix que és de parer que declare lo torb fet contra dels visitadors y dels abbats.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic se'n fou.y anat y axí no tornà.

E, lo senyor oïdor militar diu que és del mateix parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor real dix lo mateix que dit senyor deputat ecclesiàstic.

Lo doctor infrascrit assessor ordinari del General, vista la informació rebuda contra de fra Francès de Pons, abbat de Ripoll, y altres abbats de Sant Benet per causa de la captura feta de la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Canigó y visitador del General, vistes les supplicacions que donaren dits abbats, quant personalment comparegueren devant dels senyors deputats en lo present consistori dient se posaven en mà y poder de ses senyories, vist lo vot fet per dit assessor acerca dels mèrits de dita informació y supplicacions ab lo qual ha dit que per haver-se presentat personalmet dits abbats en lo present consistori són haguts per presos, y no està per ells que no u sien, y axí no.s pot proceir contra d'ells per via de loament de Cort, sinó que s'ha de passar avant en la causa criminal contra de ells instituïda per lo procurardor del General, deixant-los entretant a manleuta per observansa de les constitucions de Cathalunya per obtemperar al que per los senyors deputas és estat de libertat acerca de proveir degudament sobre dita informació, diu és de vot que.s faça la provisió conforme ha dit en son vot lo qual ha

donat en escrits en dies passats. Aguiló, assessor[a].

253r Lo doctor Miquel Carreras, altre dels assesor ordinaris del General, vista la informació rebuda a instància del procurador de dit General contra fra Barthomeu de Montagut, abbat de Banyoles, fra Francesc de Pons, abbat de Ripoll y fra Franscesc Santjust, abbat de Arlés, per raó de la captura feta de la persona del abbat fra Àngel Juallar, visitador y instructor dels processos de la visita de dit General, y attesa la consulta feta per misser Pere Aylla, misser Francesc Tristany, misser Bernat Sala y misser Montserrat Ramon y misser Luís Bertran los quals per orde dels senyors deputats sobre dit fer son estats cosultats, és de vot y parer que attès per dits tres abbats en capturar dit abbat Juallar, visitador, se ha fet torb al General y és estada impedida la jurisdicció de dita visita, se proceesca contra ells y qualsevol d'ells com a torbants y impedints la jurisdicció del General, y de dita visita per via de loaments de Cort, segons y conforme és de ús y styl del present consistori y tribunal, y.s declare dita captura ésser estada mal feta, no obstant, dits abbats ab supplicació per ells donada en dit consistori se sien personalment presentats, pus dita presentació no és estada admesa, ni ha tingut effecte algú. De mà pròpria, als 26 de maig, 1609. Carreres, assessor.

Lo doctor infrascrit, assessor ordinari del General, vista la informació rebuda contra dels visitadors del General a instàntia del procurador del General per preténdrer que s'han usuparda la jurisdicció del present consistori en haver // 253v // fets proceiments criminals per via de loament de Cort contra los abbats de Sant Benet que han capturat a fra Àngel Juallar, abbat de Sant[b] Martí de Canigó, son convisitador, attès que notòriament consta estar al present dits visitadors y ésser los terminis de aquella precissos y peremptoris y del tot improrogables, y no poder-se fer proceiments alguns contra de ells, sinó torbant y impedint dita visita, és de vot que la provisió faedora sobre dita informació sia differida per al temps que los terminis de la visita donat per lo capítol de Cort seran passats en lo qual temps se offereix proveir degudament sobre dita informació, si provisio se haurà de fer ab tot los merits de aquella. Aguiló, assessor.

Lo doctor Miquel Carreras altre dels assessors ordinaris del General, vista la informació rebuda a instància del procurador de dit General contra los visitadors de la visita de dit General, pretenent haver-se dits vistadors usurpada la jurisdicció dels senyors deputats per aver fet alguns proceiments per via de loament de Cort contra fra Barthomeu de Montagut, abbat de Banyoles, fra Francesc Pons, abbat de Ripoll y fra Francesc Senjust, abbat de Arlés, per haver capturat a fra Àngel Juallar, abbat de Sant Martí // 254r // de Canigó son convisitador, e altre dels instructors del processos de dita visita, vists aguns exemplars de la present casa de la Deputació, y vist lo que havia véurer, és de vot y parer que attès dits visitadors han proceït per loament de Cort contra dits abbats per defensar la jurisdicció de dit General del qual dita visita és part principal y per repetir la persona de dit fra Àngel Juallar, son convisitador, no.s facen proceiments alguns per dita causa y occasió per lo present consistori contra dits visitadors. De mà pròpria, als 26 de maig, 1609. Carreras, assessor.

Disabte, a XXVIII. En aquest dia, de matí, vingué en consistori per part dels senyors visitadors lo magnífic misser Jaumer Areny, assessor de la visita, y de part de dits visitadors presentà a ses senyories, lo senyor deputat eclesiàstic absent del consistori y casa de la Deputació, lo contengut en la scriptura deball scrita, còpia de la qual dexà a ses senyories, que és del tenor següent: los visitadors del General de Cathalunya, ab dues embaxades a vostres senyories trameses per lo advocat fiscal de la visita, han supplicat a vostres senyories que fossen servits en execució de les sentències en lo tribunal de la visita proferides y decrets de execució de aquelles fetas, donar y liurar la possessió real y actual del offici de dressaner de la present ciutat al noble don Joan Dezpalau, // 254v // y del offici de tauler de la vila de Granollers a Barthomeu Maymó, com axí sia estat en dit consistori declarat y proveït, a les quals embaxades no sols no han vostres senyories respost, però encara han entès dits vistadors per diverses supplicacions que en son consistori los són estades presentades per part de dit don Joan Dezpalau y Barthomeu Maymó que no entenen vostres senyories posar en execució, ni effectuar lo que ab ditas sentències és estat declarat, y a vostres senyories per part del consitori de la visita supplicat, e com per lo capítol primer de lo nou redrés de les Corts, de l'any 1599, estiga disposat que les sentències de las visitas han y deven ésser ab tot effecte executades, y, en quant menester sia, los senyors deputats e oïdors de comptes y demés officals del General requests per dits visitadors los hajan de prestar tot lo favor y ajuda necessari a pena de privació de sos officis, per ço desijant los dits visitadors que les dites sentències en son consistori proferides no sien elusò-

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 247r-252v.
b. ant Martí de *interlineat.*

ries, ans bé[a], tingan la deguda execució y effecte, usant del poder que ab dit capítol de Cort los és estat donat, requereixen a vostres senyories que ab effecte donen y liuren la possessió dels dits offcis als dits noble don Joan Dezpalau y Barthomeu Maymó respective, si y conforme per dit capítol primer deven y estan obligats.

E, poc aprés vingueren ab embaxada per part del bras militar los senyors don Guillem Yvorra, Luís de Boxadors, donzell y Bernat Romeu, ciutedà, los quals, en effecte, supplicant a ses senyories sien servits en donar possessió a don Joan Dezpalau del offici de dressaner del General, y a Barthomeu Maymó del offici de tauler de Granollers, conforme // 255r // està declarat per los visitadors del General ab sa sentència que a demés que és de justícia del bras militar ho supplica a ses senyories y ho rebran a singular mercè.

Fonc-los respost per ses senyories, en effecte, que desijan servir ad aquell bras y que.s farà en son servey lo possible y que ací se tractara y tornaran resposta.

E, poc aprés vingué en consistori don Joan Dezpalau y ab ell don Francisco de Erill y don Miquel Meca y dit don Joan supplicà a ses senyories se li fes mercè de posar-lo en possessió del offici de dressaner conforme per los visitadors del General és estat declarat que, a demés, és de justícia, dit supplicant ho rebrà a singular mercè.

Lo senyor deputat militar dix que son parer és que.s torne resposta a les embaxades y scriptures dels senyors visitadors sometent als magnífics assessors que.y diguen son parer en açò en scrits.

E, lo senyor deputat real dix és del matex parer.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que és del mateix parer és estat fins ací y axí està y persevera en ell y que se executen les sentències de la visita encontinent.

E, poc aprés los dits senyors deputats y oïdors deliberen sien fetes les provisions de dits officis y posats en possessió aquells com apar en libre de Deliberacions, com de fet ho foren, y fet açò enviaren a dir als senyors visitadors per don Joachim Carbonell deservint de advocat fiscal del General com ya havien posat en possessió.

255v Dit die se dóna possessió a don Joan Dezpalau del offici de dressaner per execució de la sentència de la visita.

Dimars, a XXVI. En aquest die reberen los senyors deputats carta de sa magestat avisant-los del naxement de un fill y del bon part de la senyora reyna. Féu-se en la Seu lo sendema de Te Deum. Foren-hy los concellers y sa excel·lència, no.y anaren deputats. Feren dir los tres dies misses, en la capella d'esta casa, de gràcias y enviaren a sa magestat lo parabien ab carta, com en regne. Cartes y scriptures son ací cosides. A[a].

260v Juny, MDCVIIIIº.

Dilluns lo primer. En aquet die féu relació en consistori misser Joseph de Bellafilla com ell és anat als senyors inquisidors ab un assessor del General per part de ses senyories, y, en effecte, los ha explicat lo agravi se fa als de Verges per lo de voler posar la mà en coses de mostasaf y bans d'ell, essent contra diverses constitucions y de las concòrdias tenen fetes en lo any 1512, e que dits senyors inquisidors, en effecte, li han respost que ells desijan tota correspondència ab los senyors deputats, e que ses senyories hi posen alguna persona perquè ho tracte, que ells ni posaran altra.

Dimars, a II. En aquest die, de matí, lo senyor don Gispert de Guimerà y Papiol, deputat militar en consistori, en presència de sos condeputats y oïdors de comptes, absent lo senyor deputat ecclesiàstic del consitori y casa de la Deputació, requerí a don Joachim Carbonell, de servint lo offici de advocat fiscal de dit General, per absència de don Josep Quintana, advocat fiscal, que faça y done supplicació en consistori demanant ab ella restitució *in integrum* per raó de aquella venda se féu a don Pedro Soler de la casa té vuy en la carniceria d'en Sorts que ere de Joan Saurí, deutor del General, attès s'és liurada per molt manco preu del que valia, y dit Saurí deu molt més del que s'és venuda. Y també que faça // 261r // instància y demana que no.s publique sentència ninguna en dit negoci fins a tant estiga lo procés com deu estar y sie feta relació en lo present consistori. Altrament protesta de tots los danys ne patia lo General, requirint, etc.

Divendres a V. En aquest die aportaren lo[b] combregar al senyor oïdor ecclesiàsstic y anaren vint-y-quatre atxes de la Deputació, blancas.

a. a continuació ratllat sempre.

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, págs. 256r-259v.
b. a continuació ratllat contengut.

Disabte, a VI. En aquest die, de matí, lo deputat militar //261v// en consistori requerí a mí Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, continuàs lo següent, ço és que vuy haja entès y vista una deliberació feta per los senyors deputats del trienni proppassat de 18 de janer, 1607, ab la qual se ordena que no.s done propri ús algú de coses que toquen als drets de galeres sens deliberació expressa del consistori tot y fent menció de dita deliberació, y axí requereix als senyors condeputats seus y oïdors militar y real allí present que no.s done propri ús algu de dites coses fins que sie vist y declarat per los magnífichs assessors del General si se pot exigir dret de or y plata per lo sustento de dites galeres o no, attès entén que dit dret, ni és imposat per la Cort, ni és en los memorials dels capítols 63 - 64 de dites galeres, y sie redressat lo que.s deu pagar conforme acte instruït y ordenat en dites Corts de 1599.

E, lo senyor deputat ecclesiàstic dix que per haver trobat una tarifa per virtut de la qual de molts anys a esta part se exigexen molts drets com en aquella se conté, que per a llevar dits drets se haja de fer ab molt madur consell per a veurer si hi ha drets que no.y sien poguts imposar, y si lo intent de la Cort és estat aqueix y hay de haver molta discreció per a dita declaració, y axí, és de vot y parer que als magnífichs assessors se'ls appliquen sinc o set doctors del Real Consell o altres doctors, perquè vejen lo dit negoci que haven-hi alguns drets que contra lo intent y voluntat de la Cort se sien posats en dita tarifa, no consent se paguen, fins que açò sie declarat, se pague lo que fins vuy és acostumat.

262r E, lo senyor deputat diu que considerat que en lo introït de son offici y càrrec haja jurat de tenir y servar los usos y costums de aquest consistori, és de vot y parer conforme lo senyor deputat ecclesiàstic ha dit en son vot.

E, lo senyor oïdor militar diu que attès que està en ús y costum de molts anys a esta part de pagar-se lo que ab dites tarifas està mencionat, és de parer que pac com fins ací se ha pagat y és de parer que los magnífichs assessors que ací són presents que.u vejan y miren si és just que pague o no.

E, lo senyor oïdor real dix que attès que des de les Corts de l'any 1599, y en virtut del capítol 63 - 64 de aquelles, fins lo die de vuy s'és exigit lo dret de galeres de la plata y demés coses contengudes en una tarifa estampada, per orde, segons se creu, dels predecessors deputas que.s trobaren aprés de dites Corts, la qual exacció per dit temps y spay de deu anys importa consuetut interpretativa de dits capítols, y per consegüent té força de ley, per a desfer la qual és necessari y forçat proceir ab molta maduresa y discució, examinant bé les difficultats que en dits cassos se ofereixen resolrer, per ço és de vot y parer que dit dret de galeres, axí en la plata com en tot lo demés que està contengut en dita tarifa, se continue y se exigesca conforme fins ací és estat acostumat, no res manco per a llevar difficultat proposada y per assanear-se lo consistori del que.s de justícia, és de vot y parer que.s faça lo[a] que lo senyor deputat ecclesiàstic ab son vot ha votat.

262v E, lo senyor deputat militar dix replicant que attès y considerat que aqueixa pretesa tarifa no és conforme los capítols 63 - 64 de les Corts y excedeix en algunes coses y particularment en lo del or y de la plata y que dita pretesa tarifa no està registrada, ni còpia d'ella, en los libres d'esta casa de ont se veu clarament que és estada cosa supposada per algunes persones per les quals deven tenir alguns interès en lo que feyen, y per dita supposició han delinquit gravement, y axí conforme sos demèrits han de ser punits y castigats gravement, y per dit effecte requereix al advocat fiscal, que ací està present, faça instància y part formada y done una supplicació per part del procurador fiscal del General que sie rebuda informació de dit delicte per a què sien casitats los delinqüents conforme serà trobat ser de justícia, y en lo que toca exigir-se o no lo drets de or y plata és cosa que ab molta facilitat los magnífics assessors la poden vèurer y aconsellar-nos lo que deguen fer y exigir, y responent al que diu dit senyor oïdor real, diu que ha poc temps, segons li digué Pere Oller, que los deputats del trienni proppassat los donaren orde que exigissen dites coses, y axí ha pochs anys per ésser cosa feta en dit trienni proppassat y que encara que hagués deu anys que dites coses se exigissen, no tindrien força de ley, per ser cosa feta contra capítols de Cort, y axí aqueix ús y costum no tindria ninguna força y no.s pot dir ús, sinó abús, per ser contra capítols, y axí diu als senyors assessors que ací estan presents //263r// que.n aconsellen lo que debem fer.

En aquest mateix die lo senyor oïdor ecclesiàstic, don Dimas de Josa, finí[b] sos dies en Barcelona y sos deutes, convidaren los senyors deputats per al sendemà per a la sepultura, fonch soterrat en Sant Agustí, los senyors deputats anaran al dol en sa casa, ab los presents devant, ab dol, senyors y officials ab les masses xiques.

Diumenge, a VII. En aquest die anaren los se-

a. lo que *interlineat.*
b. finí sos dies en Barcelona y sos deutes, *interlineat al marge inferior.*

nyors deputats consistorialment a casa de dit senyor oïdor al dol, ab les masses altes xicas, ab la forma sòlita, y dit die se digueren misses en la Deputació.

Dimars, a VIIII°. En aquestos tres dies se feren les misses ab lo túmol y lo anniversari ab vint-y-quatre achas y canteria.

263v Dimecres, a X. En aquest die se feu crida de braços per tràrer enseculades per extraurer habilitadors per a enseculacó. En aquest die se feu lo anniversari per la ànima de dit senyor oïdor al vint-y-quatre atxes.

Dijous, a XI. En aquest die fou ajust de braços y extracció de habilitadors per ensecular lo lloc de oïdor ecclesiàstic com en libre de Deliberacions.

Divendres, a XII. En aquest die se feu exctracció de habilitadors per habilitar los que podie concòrrer en orde, com en libre de Deliberacions.

Disabte, a XIII. En aquest die se feu extracció de oïdor ecclesiàstic, per mort de don Dimas de Josa, en la sala de Reys, y fonch extret don Cristòfol de Queralt, canonge de Tarragona.

264r Dilluns, a XV. En aquest die los senyors deputats junctaren en la present casa lo senyor canceller y regent misser Gallego, misser Santjust, misser Magarola y Stor per lo dels drets de galeres de plata y or y dóna-se'ls còpia de les tarifes y deliberacions de deputas per a què.u mirassen.

264v Dilluns, a XXII. En aquest die, de matí, vingué nova com[a] Blanes hi havie fustes de moros y axí donaren licència al General d'elles, anàs allí ab les galeres y que tornàs encontinent per assentar lo que reste per assentar.

265r Dimecres, a XIIII. Festa de sant Joan Baptista.

Disabte, a XVII. En aquest die se junctaren // 265v // en la casa de la Deputació les persones eletes devall scrites en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Ripoll, abbat de Sant Cugat,balliu de Mallorca, comanador Junyent, canonge Coll, sacristà Yvorra, canonge Busquets, don Francesc Terré, canonge Cornet, prior Oluja, camarer Bru; per lo militar, los senyors: comte de Savalla, lo senyor de Seròs, don Alexandre de Lentorn, don Aleix Albert, don Francesc de Gilabert, don Francesc de Rochabertí, don Joan Burguès y de So, // 266r // don Miquel de Cruÿlles, don Francesc de Lupià, don Miquel de Calders, Joseph de Bellafilla, Pere Ausias March; per lo real, los senyors: conceller en cap de Barcelona, Bernat Romeu, doctor Castelló, Raphael Cervera, Anton Ferrer, Anton Ceragut, Raphael Laudes, Gaspar Carcer, Francesc Bru, Miquel Joan Bastida, Francesc Frinyat, Magí Grau, als quals fonc proposat per ses senyories la letra de sa magestat de la professó de sant Ramon continuada atràs, y lo de venir sa magestat ací per tenir parlament. E aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y cosideració y oïda dita letra y creença de sa excel·lència la major part // 266v // de dita congregació aconsella a ses senyories y fou de parer: que és molt just y convenient que.s responga a la carta de sa magestat.

E, quant al primer cap que és de la professó del gloriós sant Ramon, essent negoci com és de la present ciutat y Consell de Cent, no apar que toque res al present consistori, sinó a dita ciutat y son Concell.

Quant al segon capítol, de voler venir sa magestat en aquest son Principat y comtats que ab lo terme més convenient y degut se responga a sa magestat estimant-hi en molt esta mercè.

Quant al tercer capítol del que ab sa real carta diu y ab la creença de son loctinent general de haver fet y a enténdrer, y de nou tornar ara a reiterar que vol fer parlament, consideren ses senyories la protesta que lo excel·lentíssim duc de Cardona féu en la jornada de 15 de febrer de 1599, militar, per a què cumplen ab sos officis fent enténdrer a sa magestat y a son loctinent general en la forma aparega, que cosa de Corts no.s tractan sinó essen la Cort General juncta y no.s caygués en un absurdo tan gran com serie que sa magestat arribàs en aquest son Principat y comtats ab different confiansa que vassalls tan faels a son real servey com són los de aquest Principat y comtats y no és raó attengam ni mirem altra cosa, sinó lo servey de Déu y del rey nostre senyor y benefici d'estos sos Principat y comtats.

267r Dilluns, a XXVIIII°. Festa de sant Pere y sant Pau.

267v Juliol, MDCVIIII°

Disabte, a IIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats anaren consistorialment a la casa del excel·lentíssim loctinent general, cridats per ell primer per son secretari y arribats allí los donà sa excel·lència una carta de sa magestat, de 14 de juny proppassat, la qual serà ací baix continuada, y explicà la creença d'ella, dient, en effecte, com sa magestat y son Real

a. a continuació una paraula il·legible.

Consell havien oït a don Joan Semmanat, embaxador del General, acerca de la extracció dels dos presos de Tortosa, y axí havien resolt de què per ésser molt facinorosos e inculpats de molts delictes que.ls havien de tràurer y aportar en València per instar-ho molt lo virey de allí y axí, la hu se haurà de tràurar per ara per quant l'altre ha allegada contenció, la qual primer se entén se haurà de declarar dient-li pesava com no podia dar en açò contento a dits senyors deputats, com ha desijat sempre, y axí que.s donàs orde als officials del General són en Tortosa no facen contrari a dita extracció.

Fonc respost per ses senyories que u mirarien en son consistori y tractarien, y axí se'n anaren ab la sòlita cortesia.

268r E, aprés de arribat dits senyors deputas y oïdors legiren dita real carta y considerada aquella y la creença d'ella ab molta maduresa y consideració daterminaren enviar encontinent una embaxada al excel·lentíssim loctinent general y, per a explicar aquella, anomenaran als senyors abbat de Sant Cugat, don Aleix Albert y Francesc Dalmau, ciutedà, la qual los fonch ordenada, que és del tenor següent: excel·lentíssim senyor: los deputats del General de Cathalunya de la explicació de la crença de sa magestat per vostra exclel·lència feta han vista la resolució que sa magestat ha presa en lo negoci de Lorens Roig y Miquel Palomeres, vuy presos en la ciutat de Tortosa, manat ab sa real carta que dits Roig y Palomeres sien remesos al virey de València y com dits deputats entengan que dita remissió és contra diverses constitucions, usos y consuetuts de Cathalunya, la observansa de les quals particularment incumbeix a la obligació de llur offici, per ço nos han ordenat vinguéssem a supplicar a vostra excel·lència extrajudicialment sie servit manar sobreseurer la execució de dit orde per a què entretant pugan supplicar e informar de nos a sa magestat més largament ab solemnne embaxada de sa justícia al menys fins sa magestat sie vingut en aquest Principat que segons diu ab sa real carta serà prest lo que serie escusar los gastos que en dita embaxada se farian.

E, tornats dits embaxadors de dita embaxada referiren a ses senyories com han explicat a sa excel·lència // 268v // dita embaxada conforme los és estat ordenat. E, sa excel·lència, en effecte, los ha respost que ninguna persona pot dir millor los officis que ell ha fets en aquest particular, que vostre misser dit abbat que vingué ab la primera embaxada sobre de aquexos presos y los oficis que yo fui en detenir los presos que no'ls traguessen de Tortosa, y per part dels senyors diputats ha representat allí a sa magestat llur embaxada lo mateix que hara se demana y sa magestat ha presa resolució qual han vista y axí se trobe molt suspès de dexar de executar lo que sa magestat mana, y tras de axò desija donar contento al consistori.

E, oïda dita resposta determinaren ses senyories cridar braços per a demà a les deu hores de matí, per donar-los raó de dites coses y péndrer consell del faedor y també determinaren enviar a misser Aguiló en Tortosa per lo correu del General ab diligència, perquè allí facen les diligències convenen en dits negocis, lo qual partí encontinent.

La qual letra de sa magestat és del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de Catalunya.
El Rey.

Deputados, al duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general en esse Principado, he mandado que os diga lo que del entendereis sobre lo que me scrivistes a 9 de mayo passado por // 269r // Lorenço y Miquel Palomeres presos en la ciudad de Tortosa, seré muy servido que dándole entera fe y creencia a los que cerca d'esto está de mi parte os dixere proveais i deis orden que assí se execute y cumpla por ser lo que más conviene al servicio de Dios y mío y bien d'essa provincia. Dada en Sant Lorenço, a XIIII de junio, MDCVIIII°. Yo, El Rey.

Vidit Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don Johannes Sabater, regens. Vidit don Jacobus Banatos, regens. Vidit [Montserrat Guardiola, regens. Vidit Philip Tallada, regens. Gassó, protonotarius».

Diumenge, a V. En aquest die, de matí, foren junctades per orde de ses senyories y ab veu de pública crida del die present les persones devall scrites dels tres staments en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat Codina, sacristà Yvorra, comanador Hospital, canonge Garcia, canonge Guasch; // 269v // per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Francesc de Lupià, don Aleix Albert, don Miquel de Santmenat, Joseph de Bellafilla, don Miquel de Calders, Pere Pau de Belloch, Joachim Valls, don Philip de Ferrera, misser Masnovell, Philip Sorribes, Miquel Ciurana y Pau, Jaume Casadamunt, Francesc Cornet, Joan Baptista Cassador, Raphael Graell, don Francesc Ivorra, Foxà, don Ramon de Calders, don Francisco de Rebolledo, don Pedro de Reguer, Francesc de Tamarit, Bernat Ber-

[1609]

tula, don Joan de Lentorn, Pla, Luís de Boxadors, don Luís Terré, don Joan Sarriera, // 270r // don Joan Cervera, March Lentes, don Miquel de Cruylles, don Bernat de Bagueras; per lo real, los senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, misser Steve Monfor, Gaspar Carcer, Hierònim de Navel, Francesc Pexau, Bertran Dezvalls, Francesc Dalmau, misser Fivaller, als quals fonc proposat per dits senyors deputats, lo senyor oïdor militar absent del consitori y la casa de la Deputació, la proposició següent la qual fonch legida en dita congregació.

Haven entès aquest consistori a 4 de maig proppassat com volien extràurer del present Principat per al regne de València dos presos dits Lorens Roig y Miquel Palomeres los quals estaven en la ciutat de Tortosa, y encontinent attenent que en açò se contrafeya a diverses constitucions, // 270v // privilegis y libertat de aquest Principat, acudirem ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, nottificant-li dita contrafacció y suplicant-li manàs remediar dites coses, la qual embaxada y resposta d'ella serà després ací legida y, así mateix, encontinet enviarem a dita ciutat de Tortosa lo procurador fiscal d'esta casa ab un notari y veguer per a donar requestes y levar actes als officials y als demés convingués per a què no.s fes dita extracció com en semblants occasions és acostumat fer. Y poc aprés enviarem per al mateix effecte al magnífic misser Francesc Aguiló, assessor de dit General, y, axí mateix, donaren orde a nostre embaxador don Joan Semmanat, qui ya era en Cort per altres negocis del General, entengués ab moltas veras ab lo reparo de dita contrafacció y suplicàs lo remey d'ella, enviant-li per dit effecte alguns exemplars y actes faents per dit negoci lo qual aprés de algunes dades y respostes y estant ab confiansa de que dit negoci havia de tenir bon succés si no fora la gran contradicció que en dits negocis feya lo síndic de Tortosa, que per dit effecte era en dita Cort, allegant certa concòrdia feta entre los de dita ciutat y los del maestrat de Montesa acerca dites extraccions, pretenent que en virtut de dita concòrdia se podran fer.

Y axí entent nosaltres dites coses e que dita concòrdia no podrà fer prejudici a les constitucions y leys del Principat per moltes raons, y no poder-se comprénder en aquest cas donarem part de dites coses als senyors concellers de la present ciutat y al bras militar los quals ab molta voluntat y diligència feren letres als procuradors y concell de dita ciutat de Tortosa per la bona direcció de dits negocis y per a què manassen parar la instància se feya en Cort per son síndic, y la matexa diligència havien fet nosaltres ab algunes cartas, y com haïr, // 271r // que comptàvem 4 del corrent mes de juliol, lo senyor loctinent general nos envia a demanar, y arribats allí nos dóna la carta de sa magestat, que ací després serà legida, i explicada la creença d'ella del que restàrem admirats, y vista y considerada dita carta y creenças d'ella y qualitat de dit negoci enviaren encontinent una embaxada a sa excel·lència la qual junctament ab la resposta se legirà. Y aprés encontinent se envia correu a Tortosa, donant orde a nostre assessor fes allà les diligències possibles que ací farem lo mateix, y per ço havíem deliberat convocar a vostres senyories y missers per a què nos aconsellen lo que podem y devem fer acerca de dites coses al servey de Déu y de sa magestat y benefici públich.

E, feta la dita proposició foren legides en ella les embaxades, letra y scriptura en dita proposició designades. Entesa dita proposició per los senyors de dita congregació y oïdes les scriptures en ella mencionades votaren tots y diguieren son parer, discutint dit negoci ab molta maduresa y consideració. E aprés de haver votat tots y dit son parer la major part de dita congregació fonc de parer y aconsella a ses senyories: que vaja una persona de consistori en Tortosa y com no.y puga anar, obstant-ho capítols de Cort que.y envien ses senyories una persona principal y de valor ab bastants comissions y que.s faça embaxada solemne al senyor virey, supplicant-lo que sobresega la extracció, supposat que.s contrafà a tantes constitucions, y que per un correu ab tota brevedat que s'envien tots los exemplars y recaptes per est negoci a don Joan de Semmanat, donant-li orde represente // 271v // lo agravi a sa magestat que.s desensecular los llocs de deputats y oïdor de Tortosa, traent-ne les persones que hauran consentit en la extracció, y axí executar los debitors, y fent embaxada als senyors concellers fent-los gràcia de la offerta, y al Concell de Cent donant-li larga raó de l'estat del negoci, perquè se servesca de fer bons officis y que.s luescan los censals de la universitat de Tortosa y dels particulars qui hi hauran consentit.

E, fet açò los senyors de dita congregació se'n anaren ab la sòlita cortesia y acompanyament y en lo votar tingueren lo mateix orde que fins ací, anant lo conceller en cap a consultar en casa de la ciutat com és acostumat y estigué bé dos hores a tornar per ésser mig die.

E, poc aprés los dits senyors deputats y oïdors inseguint lo dit consell de les persones dels tres staments determinaren fer dites embaxades al excel·lentíssim loctinent general de nou persones dels tres staments, y als senyors concellers y savi Concell de Cent de tres persones, segons

que ací seran aprés continuades. E per fer dita embaxada a dit savi consell anomenaren als senyors comanador Junyent, don Aleix Albert y Bernat Romeu als quals fonch ordenada la embaxada següent: los deputats del present Principat nos han donat orde vinguéssem a donar part a vostre magnífic y savi concell // 272r // del estat en que està lo negoci de la pretensió té lo virey de València en tràurer de Cathalunya dos presos tenen lo veguer y procurador de la ciutat de Tortosa, y per a què estenguen vostres missers y savi concell tot lo que en dit negoci se ha fet y la resolució ha pres sa magestat, se envia la proposició feta vuy per dits deputats a les persones dels tres staments, junctament ab los papers que allí se són legits, resta aquell consistori obligadíssim com sempre a les mercès reb y ha rebut de aquesta ciutat, particularment de la que vuy ab son vot y parer ha offert fer a aquell consistori lo qual per defensa de les constitucions, capítols y actes de Cort, usus y costums de aquest Principat acudirà ab tots los remeis a ells possibles y com la intercessió y tràurer la mà, vostres missers y savi consell si de gran auctoritat y importància, supplican los dits deputats a vostres magestats y savi concell sien servits ab correspondència se guien estos negocis com més convingue al servey de Déu benefici del Principat y se servescan brevedat de enviar una embaxada al senyor virey de part de vostre magnífic y savi concell supplicant-lo sie servit de no executar lo orde té de sa magestat fins a tant sa magestat haja oït a nostre embaxador que ara de nou se li done orde vaja ab diligència ab molts papers y exemplars, axí de aquesta casa com de la Deputació se li envien, o al menys se sobresega en dita execució fins a que sa magestat ab sa real presència en aquest Principat nos haja oïts y per alcansar de sa magestat lo que.s demane, sie servit sa excel·lència donàs carta per a sa magestat en conformitat del que se li supplica y lo mateix sien servits vostre magnífic y savi concell scriurer a sa magestat e fer les demés diligències y officis que a vostres missers y savi concell apparrà per la bona direcció de dits negocis que en tot conplau rébrer mercè com sempre han acostumat.

272v E, axí mateix havien ya enviat abans de dita embaxada al execel·lentíssim loctinent general misser Melchor Pagès, mercader, official de la present casa, per demanar-li hora per fer-li una embaxada. E tornat referí com sa excel·lència no ere en sa casa, y axí no li havie pogut parlar y per ser tart y tement que lo Concell de Cent no.s separàs feren primer dita embaxada dits senyors concellers y savi concell, restant ací en la casa los embaxadors havien nomenats per fer dita embaxada a sa excel·lència.

[1609]

En aquest mateix y molt tart anaren ab embaxada a casa de dit lochtinent general los senyors abbat de Sant Cugat, canonge Busquest, canonge Garcia, don Aleix Albert, Francesc Cornet, Joan Pla de Montornès, Bernat Romeu, Anton Ferrer y Raphael Rubí, burgès de Puigcerdà, als quals fonc ordenada fer la embaxada següent: excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya després de entesa la resposta que vostra excel·lència feu a la embaxada en lo die de haïr per part de aquest consistori se feu a vostre excel·lència han fetes moltes diligències de la obligació de llur offici, axí en veurer exemplars en casos com semblants y del que ha acostumat aquell consistori de fer y servir, com també en assegurar-se que la resolució que sa magestat ha presa en manar que Lorens Roig y Miquel Palomeres, presos en la ciutat de Tortosa, se remeten al virey de València és notoriament contra constitucions, usos y costums de Cathalunya, y aquest parer han trobat en exemplars // 273r // antics fimats de molts y dels més graves doctors que en aquella occasió se trobavan en Cathalunya dels quals molts ni ha presos del Consell Real de vostra excel·lència y altres del Supremo de Aragó. Y appareixent que en ús tan grave necessitaven de consell, han ajunctades les persones dels tres staments, han deliberat fer aquest solemne embaxada, y axí nos han ordenat que de part de aquell consistori extrajudicialment supplicassen a vostre excel·lència sie de son servey sobresèurer en la execució del dit orde de sa magestat, fins a tant que ab nous papers y exemplars per llur embaxada hajan informat a sa magestat de justícia o almenys fins que sa magestat sie arribat en est Principat com ab molta brevedat té offert ab sa real carta, entenent y confiant que suspenent vostre excel·lència dit orde sa magestat serà servit fer mercè a est Principat en una pretensió tan justa com és la que se li supplicarà per nostre embaxador, que a demés que vostre excel·lencia farà molt senyalada mercè a tot aquest Principat y comtats serà, evitar grans gastos, per la qual serà forcat acudir al rey nostre senyor ab solemne embaxada per requerir-ho la gravedat del negoci.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han fet dita embaxada a sa excelència conforme los és estat ordenat, e sa excel·lencia, en effecte, los ha respost que li pesava molt no poder condecendir a la voluntat dels senyors deputats perquè té orde de sa mangestat, com ya té dit, y que desijava molt donar-los contento si estigues en sa mà.

273v En aquet mateix die vingueren ab embaxada papers dels senyors concellers y Concell de Cent los senyors Francesc de Marimon y Fran-

cesc de Aguilar y en consistori explicaren a ses senyories dels senyos deputats lo següent: lo Concell de Cent ha deliberat que de part de dit consell se faça embaxada a sa excel·lència de dos cavallers anomenadors per los magnífics concellers representant-li lo gran agravi y prejudici e fa a tot lo present Principat en la extracció y remissió se vol fer de les persones de Lorens Roig y Miquel Palomeres, valencians qui estan capturats en la presó de Tortosa, per ser com se entén són contra constitucions, capítols y actas de Cort de aquest Principat, supplicant-lo sie servit per fer mercè a la present ciutat parar en la execució de dite remissió y extracció fins a tant que sa magestat sia novament informat. Y també ab conformitat ab dita ciutat y los senyors deputats scriurer y supplicar a sa magestat lo mateix, y axí bé, se scriga de part de aquesta ciutat a sa magestat sobre dit particular en confirmitat dels dits senyors deputats per la bona direcció de dit negoci.

Als quals respongueren ses senyories que besaven les mans a ses magnífics y al senyors del concell per dita mercè y offerta y que la matexa correspondència tindrien ells com fins ací han tingut en lo que sie de son servey y axi'ls feren companyar ab moltes atxes.

274r Dilluns, a VI. En aquest die, de matí, los senyors oïdors ecclesiàstic y real, lo militar absent, presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando Paga, notificant-los facen exigir les restes y dèbits són en dit libre. E, los senyors deputas respongueren que estan prests y aparellats en fer son offici com han fet fins ací y axí manaren al exactor del General, allí present, execute dits debits, e dit exactor respongué que està prest y aparellat en fer son offici com ha fet fins ací.

En aquet mateix die enviaren ses senyories al excel·lentíssim senyor loctinent general la embaxada següent:

Los senyors deputats del General de Cathalunya supplican a vostra excel·lència sie servit scriurer a sa magestat que la execució de posar en possessió los capitans de les galeres nomenats per sa magestat la faça lo consistori de la manera que apparra millor convenir, attento que la armasó y sustento de dites galeres és de la hazienda del General.

Dimecres, a VIII. En aquest die, de matí, feu relació en consistori misser // 274v // Hieròn im de Lana, racional com misser Miquel Orpí, notari, sobrecollidor del General de la part de ponent, no està carregat en res en lo racional per haver pagat tot lo que estave carregat y axí no troba hi degué res y axí pot anar a collectar.

E, més manaren a Francesc Armant receptor del General, present en consitori, que si vuy per tot lo die no gire les quinzenades deu, faran seurer lo extractor del General lo qual dix girarie una quinzenada y que ací en la casa té àpochas per l'atra deu y que en girar-li ses senyories ell girarà encontinent.

Dijous, a VIIIIº. En aquest die se féu crida de braços per a demà. En aquest die, de matí, vingueren ab embaxada, per part del bras militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Francesc Cornet, Jaume Sala, ciutedà, y explicaren a ses senyories que lo stament militar ha entés que hu dels presos que estan detinguts en Tortosa lo havien liurat per orde del senyor virey // 275r // al virey de València lo qual és estat cosa de gran agravi per al present Principat, majorment estant en lo estat que ses senyories saben, y que axí supplican a ses senyories que ab tota calor y promptitut isquen al reparo de dit agravi, per al qual lo dit stament offereix acudir a servir a ses senyories en tot lo que convingue.

E, los senyors deputats respongueren que.ls agrahïen son bon zel y que han determinat junctar braços per aquest després dinar, a les tres hores.

Divendres, a X. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors ab veu de pública crida y altrament com és acostumat convocaren les persones dels tres staments en la sala gran dels Reys ni que foren los següents, ço és, per[a] lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, canonge Busquets, comanador Junyent; per lo stament militar los senyors: don Joan Burguès y de So, don Aleix Albert, don Joan de Vilanova, don Miquel de Cruÿlles, Joseph de Bellafilla, Philip Sorrives, don Jaume Carbonell; // 275v // Luís Valls, don Baptista Falcó, don Bernat de Plegamans, don Ramon del Camporells, misser Masnovell, don Joan Amat, don Federic Ferré, don Hieròn im Blanes, don Bonet de Fluvià, Martí Joan Despuny, don Cristòfol Doix, don Francesc Ivorra, don Miquel de Calders, don Luís Tormo, Francesc de Aguilar, Antic Frigola, Raphael Graell, Pere de Bellet, Francesc Cornet, Joan Baptista Cassador; per lo stament real, los senyors: conceller en cap, Francesca Dalmau, Rahael Laudes, Bertran Desvalls, Joseph Montaner, Dionís de

a. per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, Canonge Busquets, Comanador Junyent, *interlineat al marge esquerre.*

Belli; // 276r // als quals fonc feta y legida la proposició següent: a 4 del corrent, com vostres senyories y missers entengueren, nos dóna lo senyor de Monteleón la carta de sa magestat y explica la creenca en lo de tràurer de aquest Principat les persones de Lorens, Roig y Miquel Palomares, presos en la ciutat de Tortosa, la qual carta y creença se legí a vostres senyories y missers y los demés papers convenien per a dit effecte, lo mateix die de y del corrent poques hores després de haver rebuda dita carta, enviaren ab tota diligència Phillip Ferrandis, nostre correu, a Tortosa donant avís al doctor Francesc Aguiló, nostre assessor, de tot lo que passare, donant-li orde del que havia de fer, enviant-li les cartas que los magnífics concellers d'esta ciutat y lo bras militar scriuen als procuradors de la ciutat de Tàrrega y altres que aquest consitori los scrive per observança de les constitucions, privilegis, usos y costums, de aquest Principat, lo qual correu arriba en la ciutat de Tortosa al temps que lo veguer de aquella ciutat executava lo traurer a Miquel Palomares de aquest Principat, per entregar-lo als qui tenien orde del virrey de València, com vostres senyories y missers entendran ab la carta de dit misser Aguiló la qual aprés se legirà, y inseguint lo parer y consell vostres senyories y missers nos donaren se féu embaxada solemne al senyor loctinent de sa magestat y als concellers y savi concell les quals junctament ab les respostes se legiran, y per lo que se temia del que havem vist, la execució prompta de traurer lo dit Palomeres abans de què.y fos pogut arribar en aquella ciutat // 276v // algú d'els de consistori se determina anàs ab tota diligència altre correu, encontinet que foren tinguts los braços, a Tortosa, scrivint a nostre assessor ananà hu de consistori per auctoritzar nostra pretensió com ya estava resolt y que avisà si tendrie temps de arribar allí ans se effectuàs la extracció de la persona de Miquel Palomares de aquest Principat, y que avisàs ab esta diligencià. Açó per lo que poria fou estat desauctoritzat de aquest consistori anàs persona d'ell y sabés per lo camí o quant arribàs en Tortosa si ere ya feta dita extracció. E, axí mateix se despatxa correu ab tota diligència don Joan Sentmenat, embaxador, per a què, a ont se vulla se trobàs, acudís a ont sa magestat seria, enviant-li cartes per a sa magestat del senyor duque de Monteleón, d'esta ciutat y del consistori y també se scrigué al senyor duc de Lerma, de Feria y de Penyaranda, y se li envien alguns examplars y vots firmats per molts graves doctors. Y per haver rebuda vuy la carta de nostre assessor, ab la qual dóna avís del que en Tortosa se'ls fet conforme veuran ses senyories y missers en dita carta, per ço se'ls ha supplicat fossen servits juntar-se en esta casa per aconsellar-nos lo que en negocis de tanta importància convé fer.

E, aprés de legides dites scriptures y proposició dita congregació y haver tots usats y discutit dit negoci ab molta maduresa y discusió la major part de dita congregació y quasi tos foren[a] // 281r // de parer y aconsellaren a ses senyories que ses senyories representen a sa magestat lo agravi que se's fet an aquest Principat en la remissió de Miquel Palomeres, supplicant-lo se servesca de restituir-lo en aquell com altres voltes ha fet y que, pus ses senyories tenen en cort a don Joan de Setmanat per embaxador, se li remeta lo present negoci y se li scriga lo solícite ab moltes veres.

Y, axí mateix, que se conferesca ab brevedat una persona del present consitori en la ciutat de Tortosa y allí reba informacions del que ses senyories nos han representat que per algunes persones se serien fetes algunes coses en prejudici del General de Cathalunya, y rebuda dita informació ses senyories proceescan contra dels culpables conforme serà de justícia.

Y, per a què no se haja de tenir cada dia juncta de braços, se faça nominació de algunes persones ab qui ses senyories se pugan aconsellar, los quals tingan la matexa auctoritat que tenen los braços.

E, fet açó se anaren dits senyors ab la solita cortesia y acompanyament, restant los senyors deputats y oïdors en consistori per tractar dits negocis, y axí inseguint lo consell de les persones eletes dels tres staments conforme al concell de dits braços, los quals seran continuats a la següent jornada, y aquells manaren convidar per a demà al matí a les vuit hores.

281v Disabte, a XI. Dels[b] negocis de Tortosa. En aquest die, de matí, los senyors deputas y oïdors, inseguint lo consell de les persones dels tres staments del die de haïr, junctaren les persones eletes anomenades per ses senyories en a què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, lo balliu de Mallorca, comanador Junyent, sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Amella, canonge Coll; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès de So, don Miguel de Cruÿlles, don Bernat Camporells, Ausiàs March, don Aleix Albert, don Joan de Vilanova, don Joan Amat y Dezfar, don Miquel de Calders, Joseph de Bellafilla; // 282r // per lo stament real, los

a. a continuació dues cartes transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 277r-278r.
b. els negocis de Tortosa *interlineat al marge.*

[1609] senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, Raphael Cervera, doctor Castelló, Jaume Sala, Anton Ferrer, Anton Saragut, Gaspar Carles, als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories, parlant lo senyor deputat eclesiàstic, què és lo que deu fer acerca de la anada per a Tortosa de una persona del consistori conforme [fonc] aconsellat lo die de haïr per les persones dels tres staments y la forma se ha de tenir en dita anada y també acerca del que convinga fer per estos negocis d'estes extraccions.

E, la major part de dita congregació aprés de haver discutit dits negocis tractats [abans] ab molta maduresa y consideració, aconsella a ses senyories:

Quedat per suppòsit que està determinat, inseguint lo vot de la ciutat que vaja persona de consistori a Tortosa per reprimir y posar orde en algunes insolències perpetrades en menoscabo de la auctoritat del General de Cathalunya, és de parer que esta persona consistorial vaja ab les galeres perquè a més de ésser gran comoditat y descans se forrarà gran gasto y vaja acompanyada de algunes persones a vostres senyories ben vistes, a més del assessor // 282v // y advocat fiscal y altres ministres de la present casa, y se li do tota aquella auctoritat y poder que per lo consistori dar se li puga, y que.s donen a sa excel·lència scriptures al cap y cua, contenint no sols la retenció y excusació de remissió de la persona de Lorens Roig, vuy pres en Tortosa, com també la restitució de la persona de Miquel Palomeres, en violació de diverses constitucions extret, perquè en virtut de aquestes scriptures consta de les diligències han fetes vostres senyories per a excusar dit rompiment de constitucions y resten les persones a qui seran presentades, interpel·lades y obligades a no traurer lo que resta.

E, que se scriga a don Joan Sentmanat, que represente y supplique a sa magestat ab les majors veres y calor que porà, procurant favor y acompanyament dels grandes y altres persones que allí le faran mercè en respecte de aquest consitori, la reparació del agravi rebut ab la extracció de la persona de Miquel Palomares de aquest Principat per al regne de València supplicant per remey de açò y reintegració de les constitucions violades, mane restituir aquell en lo present Principat y axí bé mane que la persona de Lorens Roig, vuy pres en Tortosa, no se incente ni presumesca traurer de Cathalunya y també és de parer que la persona del consistori que anirà, considerant lo poc respecte han tingut en Tortosa axí lo verguer com procuradors y altres, als òrdens y scriptures de aquest consitori, perquè ab més auctoritat entre la dita persona en Tortosa se'n porte de ací, si mijansant justícia lloc hi haurà, provisions fetes ya de loament de Cort execucions de penes, axí personals com pecuniàries, contra de aquells que ab dites informacions trobara trobar-se culpables y que per excusar la extracció de la persona de Lorens Roig li facen tots aquells proceiments de posar guardas, manaments penals y totes les demés diligències que de justícia y servades les constitucions y capítols de Cort se poran fer.

283r Dilluns, a XIII. En aquest die, de matí, lo senyor deputat militar don Gisper de Guimerà requerí al magnífic misser Luís, Besturs assessor del General, present en consistori, que no face ni publique la causa és entre Francesc Magrinyà y lo procurador del General, fins a tant que lo procurador fiscal haja fornit bé lo procés attès és de gran importància per la general dita causa.

Dimars, a XIII. En aquest die, de matí, foren convocades ab veu de pública crida del die precedent en la present casa y en la sala gran dels Reys les persones dels tres staments que foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, comanador Junyent, fra don Galceran Turell; // 283v // per lo stament militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Calders, misser Miquel de Ribes, Joachim Dezvalls, don Alex Albert, Gaspar de Prat, don Hieònim Vila, Joan Baptista Cassador, don Miquel de Santmenat, Miquel Granollachs, Francesc de Tamarit, Francesc Gaver, Francesc Cornet, Francesc de Marimon, Joseph de Bellafilla, Alexandre de Aguilar, Philip Sorrives, don Joan de Erill, don Francesc Junyent, Francesc Vilana, Luís de Boxadas, Joseph Maduxer; per lo real, los senyors: conceller en cap, Raphael Cervera, // 283v // Bernat Romeu, Hieònim de Navel, Barthomeu Salas, Joachim Montals, als quals fonc feta per ses senyories y manada legir la proposició següent proposició: Lo síndic de la ballia de Verges per // 284r // execució de algunas imposicions y talls se eren fets per utilitat de la cosa pública de dita ballia, volgué executar entre altres alguns familiars del Sant Ofici, los quals han pretès no poder ser executats sens assistència de algún comissari del Sant Ofici, y per a d'açó acudiren als Pares Inquisidors per a què manassen al balle, assessor y síndic, de la dita ballia, parassen en manant, parassen en dita execució, com, en efecte, foren despedits manaments del Sant Ofici, manant passassen en aquella, lo que entenent ser contra constitucions, y de la concordia feta entre la Cort General y lo bisbe de Leyda com a inquisidor (del) General, confirmada per lo (papa Leó Dezè) y per lo cardenal Hadrià, bisbe de Tortosa en lo any 1520, trobant-se inquisidor general dit sín-

dic recorregué al consistori de la Deputació per a què se opposàs a la dita contrafacció com ho feu, enviant embaxada als dits Pares Inquisidors, per a què sobreseguesen en dits manaments donant-los en un memorial per los quals al cap d'alguns dies enviaren en aquest consistori resposta de dita embaxada, at altre memorial també en scrits en resposta del que se'ls ere donar, al qual per par de aquest consistori // 284*v* // se dóna plena satisfacció y pensant est consitori que dits Pares Inquisidors estarien desenganyats, sens donar altra resposta proceïren ab nous manaments contra lo balle y síndic dita ballia, los quals tornaren a recórrer a est consistori y se féu juncta de doctors per part de aquest consistori los quals, unànimes y conformes, resolgueren ser dits proceiments per dits Pares Inquisidors fets contra dites constitucions et signantar contra la dita concòrdia, y anant lo diumenge més proppassat, per orde de aquest consitori los assessors ordinaris d'esta casa a dits Pares Inquisidors per a referir-los fonaments y raons per les quals se entinia haver-se a dites constitucions y la obligació que incumbia en aquest consistori per a opposar-se a dita contrafacció no se'ls dóna lloc per dits Pares Inquisidors fent-los de resposta que per ser die de festa y no ésser allí lo secretari no.ls podien oir però que si de hu en hu volien entrar que ells los oirien y per no tenir dits assessors orde, se'n tornaren sens explicar sa embaxada y lo die de haïr. Y torna lo síndic de dita ballia donant nova quexa en aquest consistori de dits Pares Inquisidors per haver manat a dits balle y síndic compareguessen en los penes de excomunicació major y de dos-cents ducats per cada hu d'ells ab altres manaments imposades, y lo que també se adverteix és que dits Pares Inquisidors han proceït a fer dits proceiments aprés de haver comparegut dit síndic en aquest consistori a fer tan justa queixa de dits proceiments.

285*r* Oïda dita proposició per los senyors de dita congregació, y tot lo contengut en ella, y aprés de votat tots y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part aconsella a ses senyories: que lo cas tracta la proposició han fetes y ab embaxades y altrament ab los senyors inquisidors lo que de voluntad y de quealsevol altra manera convenia per a què no passassen avant a la contrafacció de constitucions que per ordre de aquell tribunal se havien fetes contra lo balle y altres persones de Verges, és de vot y parer que per a què tot lo que convé fer per indemnitat del General, anomenen ses senyories persones eletes ab vot y parer dels quals applicant-hy los doctors ya applicats y altres, si.ls apparexera, faran tot lo que convindrà en beneficis del General, de manera que.s repare la contrafacció de constitucions que en lo present negoci lo síndic del General preté se ha feta.

E, poc aprés, inseguint lo consell y parer enviaren una embaxada al excel·lentíssim loctinent general per los senyors comanador Junyent, don Joan Burguès y de So y Bernat Romeu, als quals donaren orde explicar la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, per haver lo balle de Verges a instància del síndic dels llocs situats en dita ballia executat alguns familiars del Sant Offici residint en aquella // 285*v* // per lo que recusaven pagar alguns imposicions, los Pares Inquisidors han proceït contra dits balle y síndic ab diversos manaments, y recorrent dits balle y síndic al consitori dels deputats del present Principat per a què se opposassen en dit negoci per la contrafacció de les constitucions de Cathalunya y senyaladament a la constitució del rey don Joan II de la Cort de Montsó de, l'any 1470, capítol 29 y als capítols 11, 19, 37, de la concòrdia feta entre don Joan,bisbe de Leyda, inquisidor General, y la Cort de l'any 1512 confirmada per lo papa Leó X, entenent dits deputats ésser dita contrafacció notòria, la han ab embaxada representada a dits Pares Inquisidors los quals, n.obstant los advertiments per dit deputat a ells fets, han passat avant contra dits balle y síndic ab comminació de penes pecuniaries y censures, y per evitar contencions y debats, los dits deputas, lo die de diumenge, que comptavem als doze del corrent mes de juliol, enviaren los assessors ordinars de la Deputació a dits inquisidors per advertir-los de dites contrafaccions, y demanat licència ab inquisidor més antic no volgué oirlos en forma de embaxada, sinó de hu en hu, que per ser cosa inusitada, recusaren dits assessors fer, y se'n tornaren sens explicar sa embaxada que ha causat gran admiració als dits deputats los quals, per lo que toca a lur offici, continuaran en què dita contrafacció se repare y procuraren, per dites constitucions sien servades, y per a dit effecte, lo die de vuy han fet ajunctar en la casa de la Deputació les persones dels tres staments y alguns doctors, y ha aparegut dar-ne raó a vostra excel·lència de les sobredites coses per a què vostra excel·lència les sàpia y tinga notícia d'elles.

286*r* E, tornats dits senyors d'esta embaxada, referiren a ses senyories en son consistori que sa excel·lència los ha respost que al que havia comprès d'ella era que havien feta los senyors deputats dita embaxada per a justificar sa causa y que si ell se posava de per mig en lo negoci, si dexaven los senyors deputats de fer proceiments. Al que se li respongué que no tenien comunicació de poder respondrer en axó, quant més que los Pares Inquisidors havien començat

de fer-ne contra la part, y sa excel·lència digué que ell se assegurarie que no passarien avant y que quant volguessen passar que ell avisarie al consitori.

En aquest mateix dia, després dinar, se junctaren en la casa de la Deputació y sala dels Reys les persones eletes devall scrites dels negocis de Verges y senyors inquisidors, essent allí present los senyors deputats y oïdors, lo ecclessiàstic absent, que forent los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat Aymerich, balliu de Mallorca, sacristà Yvorra, comandor Junyent, canonge Coll, canonge Amell, canonge Busquets; // 286*v* // per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Pere Ausiàs March, don Aleix Albert, don Miquel de Calders, Joseph de Bellafilla, don Joan Vilanova, don Ramon de Camporells, don Joan Amat, don Miquel de Cruÿlles; per lo real, los senyors: Raphael Cervera, Bernat Romeu, Jaume Sala, Anton Ferrer, doctor Castells.

E, axí mateix dit die, després dinar, vingueren en consistori los síndich doctors següents, misser Gaell, misser Gaspar de Prat, misser Montserrat Ramon, misser Bertran, misser Nogues, y per dits negocis vingués[a] misser Jaume Aymerich per part de dita vila de Verges informa largament a cerca de dita contrafacció, als quals fonch de nou dada raó per ses senyories del proposat die de vuy a les persones dels tres staments // 287*r* // acerca dits negocis de dits senyors inquisidors y per major intel·ligència de dits negocis dit magnífic misser Jaume Aymerich, advocat de dita vila de Verges, lo qual vingué en consistori, informa de nou a ses senyories y a dits senyors de dita congregació y feu relació de tot lo que ha passat fins vuy en dits negocis supplicant-los que.ls aconsellen lo faedor.

E, aprés oïda dita relació per dits senyors de dita congregació, y enteses y considerades dites coses, y oïts a dits doctors applicats y assessors aconsellaren a ses senyories:

Que faça embaxada a sa excel·lència representant-li lo agravi que.s fa per los Pares Inquisidors en lo tocant al síndic de Verges, donant-li molt entera raó de tot lo fet, axí en lo tocant als proceiments fets contra del síndic y altres persones de Verges, com també de no haver volgut escoltar los Pares Inquisidors la embaxada que los senyors deputats los enviaren, dient que de dites coses fa gran sentiment lo consistori y que ha de exir ab tota calor a la defensa que per dit negoci tenen obligació per les contrafaccions que.y ha de moltes constitucions y que per a què no puga sa excel·lència carregar-los de què no han donat raó a sa excel·lència y l'informen de dites coses en les quals confien que sa excel·lència serà servit fer-los mercè de afavorir y ajudar a dit negoci, tras de què dels proceiments fan dits Pares Inquisidors en dit negoci ne redunda usurpar-se jurisdicció los Pares Inquisidors de la de sa magestat.

E, axí mateix, se faça embaxada als senyors // 287*v* // concellers informant-los de tot lo fet, supplicant-los que en dit negoci per sa part acodescan en fer mercè en valer al consistori en dit negoci com sempre tenen acostumat.

En aquest mateix die, don Joachim Carbonell de servint lo offici de advocat fiscal per absència de don Joseph Quintana, feu relació en consitori dels senyors deputats com de part de ses senyories és anat a nottificar als senyors don Pedro Soler, jutge de cort, com aquell deute de mil quatre-centes devuit liures, onze sous y sinch, que a 20 del passat havia fet manament a Francesc Cassany, Anton Costa, Francesc Vilar y Anton Privat, girassen a solta sua en la taula de la present ciutat: està dit deute en execució per lo General, en virtut de un mananent a ells y altres de Leyda fet per dits senyors deputats, y axí ha de parar qualsevol tribunals, attès són debitors de debitors del General.

Dimecres, a XV. En aquest die, després dinar, inseguint lo consell de les persones eletes dels tres staments, se'n anà a Tortosa lo senyor oïdor ecclesiàstic acompanyat de tres persones dels tres staments, ço és, les senyors sacristà Junyent, don Miquel de Cruÿlles y Bernat Romeu, y anassen ab les galeres del General, ab lo regent, los comptes y junctas lo consitori a la casa del General en lo portal del Mar y de allí los acompanyaren ab cotxos fins ab moll ab les masses en cotxos, y isqueren les masses y lo consistori y lo acompanyaren fins en galera ab gran salva de artilleria y arcabuseria y molta música.

288*r* Dijous, a XVI. En aquest die de matí, després dinar, los senyors deputats ordenaren cridar les persones eletes devall scrites dels negocis de Tortosa en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, balliu de Mallorca, sacrità Yvorra, canonge Busquets, comanador Junyent, canonge Amell, canonge Coll; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Pere Ausiàs March, don Bernat de Camporrells, don Joan Amat, don Miquel de Calders, Joseph de Bellafilla; per lo real, los se-

a. a continuació ratllat per informar.

nyors: conseller en cap, Raphael Cervera, doctor Castelló, Jaume Sala, Anton Ferrer, Antont Çaragut, Gaspar Carcer, // 288v // als quals, en effecte, fonc proposat lo estat en què estan vuy los negocis de Tortosa y manaren allí legir les cartas de misser Francesc Aguiló, de 7 y de 10 del corrent, y les de València de misser Raphael Torres y Matheu Codina, les quals seran ací cosides.

E, axí enteses y considerades dites coses per dits senyors de dita congregació, la major part d'elles aconsella a ses senyories que se scriga als deputats, concellers, clavari de València y als demés apparra als senyors deputats, agraïnt-los los bons officis han fet en favor de aquest Principat en lo que Matheu Codina y Raphael Torres los han explicat y, que sempre y quant se entenga, que no han fet justícia de Miquel Palomeres se scriga a don Miquel de Cruÿlles perquè no fen molta falta sa persona en la assistència y companyia que fa al senyor oïdor se conferesca en València y allí faça los officis convenients, axí a lo virey com ab los demés tribunals, procuran que, fins a tant sa magestat haja oït la embaxada de aquest Principat, no se execute la sentència contra dit Palomeres o, altrament, procure ab dit virey per medi de dits tribunals restituescan lo dit Palomeres.

És la execució de dit concell en libre de Deliberacions [...]

Disabte, a XVIII. En aquest die jura en consistori misser Josep de Bellafilla embaxador del General[a].

297v Disabte, a XXV. Festa de sant Jaume, apòstol.

Dilluns, a XXVII. En aquest die, lo senyor don Joan Burguès y de So vingué en consistori de ses senyories lo qual dix de què estava concordat lo negoci dels Pares Inquisidors de manera que la part estava satisfeta com se deduirà per part del síndic de Verges a vostres senyories y també ab més larguesa puntualitat ho havia dit a misser Ripoll y que sa excel·lència estava molt content de haver concordat est negoci y sevit a ses senyories lo que ere molt de sa voluntat y gust de ajudar y valer a est consistori en tota occasió.

298v Agost, MDVIIIIº

Disabte, primer. En aquest die, de matí, foren junctades per ses senyories y cridades les persones eletes devall scrites dels negocis[a] entre los senyors inquisidors y los de la vila de Verges en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Sant Cugat, sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Coll, comanador Junyent; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Pere Ausias March, don Bernat de Camporrells; per lo real, los senyors: conceller en cap Raphael Cervera, doctor Vicens Castelló, Anton Ferrer, Raphael Laudes; // 299r // als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories tot lo que s'és fet des del die dels braços ensà, que foren a 14 de juliol proppassat, acerca dits negocis y legides les embaxades fetes a sa excel·lència y resposta d'ellas y la supplicació donada per lo síndic de Verges que ací serà aprés baix cosida y buydada ab los demés papers devall scrits y le embaxades y relacions continuades atràs en lo present mes, supplicant a ses senyories y mercès sien servits en aconsellar-los lo que degan fer acerca dites coses en benefici de dits negocis y per conservació de les constitucions y leys del present Principat.

Los quals papers y scriptures són del tenor següent: Relació dels assessors. A 27 de juliol proppassat lo senyor virey envià a sercar lo magnífic misser Acasio Anton de Ripoll, assessor del General, al qual digué que lo negoci dels Pares Inquisidors estave ya concordat ab satisfactió bastant de la part y que estave ab molta reputació del consistori pus se eren adherits a què.s fes lo pretès per lo síndic de Verges en pagar los familiars íntegrament les imposicions y per quant entenia sa excel·lència que lo consistori estava algún tant decebut de què no haguessen oïda la emmbaxada que últimament los era estada aportada de part del consistori per los magnífics assessors ordinaris de la casa de la Deputació, en nom de dits Pares Inquisdors digué que digués al consistori estes paraules següents, les quals féu scriurer en sa presència de mà de dit magnífic assessor les quals són del tenor següent: *«los inquisidores dizen que quando los assessores allegaron a darles el recaudado fue entre una y dos de la tarde, y que // 299v // el inquisidor Heredia les hizo responder que quando los señores diputados les querían imbiar embaxada primero imbiavan un portero a pedir hora, y para la que asseñalavan se hallavan después junctos y que entonces no lo estavan y que se sirvirán volver a la tarde o a la mañana que lo estarían en el secreto que en esto no pensaron en hazerles digusto, pues no siendo justo recebir semejante embassada sinó estando juntos era de menor inconveniente lo sobredicho que hazerles aguardar, y que ellos siempre han tenido cuenta particular de oir los que van*

a. a continuació unes cartes transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 290r-294v i 296r-296v.

a. a continuació ratllat de Verges.

de parte de los señores deputados con grande gusto, cortesía y cuydado, y que ací lo continuarán con entera voluntad».

Supplicació presentada en consistori per lo síndic de Verges com de son sindicat consta en poder de Pere Pujol, notari de Verges, a 8 de agost 1607.

Molt il·lustres senyors, ab occasió de la embaxada que vostres senyories los dies proppassats maneren fer a sa excel·lència representant-li les quexes molt justes que lo síndic de la ballia de Verges havia feta en lo consitori de vostres senyories contra los molts reverents Pares Inquisidors, per voler-se entremétrer de les imposicions y col·lectes de dita ballia en favor de alguns familiars que resideixen en aquella, ha procurat sa excel·lència posar-se per medianer en aquest negoci y se ha pres un assiento que està molt bé al síndic de dita ballia y satisfacció molt gran de vostres senyories com hajan manat que la pretensió de dit síndic tinga son degut effecte com la té vuy, per ço dit síndic representant a vostres senyories dit assiento y concert los besa moltes voltes[a] // 301r // les mans de las diligències y bons officis han empleat en aquest negoci per los quals ha tingut tan bon succès com de mà de vostres senyories se podrà sperar lo offici etc, *que licet etc. Altissimus Aymerich [pro] Jaume Aymerich oblata*[b] *28 julii 1609 etc.*

Resposta dels senyors inquisidors: *«Los inquisidores dizen que quando los assessores allegaron a darles el recaudado fue entre una y dos de la tarde, y que el inquisidor Heredia les hizo responder que quando los señores diputados les querían imbiar embaxada primero imbiavan un portero a pedir hora, y para la que asseñalavan se hallavan después junctos y que entonces no lo estavan y que se sirviran volver a la tarde o a la mañana que lo estarían en el secreto que en esto no pensaron en hazerles digusto, pues no siendo justo recebir semejante embassada sinó estando juntos era de menor inconveniente lo sobredicho que hazerles aguardar, y que ellos siempre han tenido cuenta particular de oir los que van de parte de los señores deputados con grande gusto, cortesía y cuydado, y que ací lo continuarán con entera voluntad».*

E, oïdes dites scriptures y axí mateix fonch legida aprés la relació y resposta del excel·lentíssim loctinent general, de 27 de juliol proppassat, y la resposta debba[c]. E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, tots conformes agraïren molts a ses senyories los bons officis han fets en dits negocis y lo bon assiento d'ell, lloant y approvant aquell, e axí aconssallen a ses senyories facen gràcias al excel·lentíssim loctinent general de la mercè que en dits negocis los ha // 301v // feta, ab embaxada y que sie continuat en dietari tot.

E, poc aprés, inseguint dit consell de les dites persones eletes, enviaren ses senyories al excel·lentíssim senyor loctinent general la embaxada devall scrita per los senyors comanador Junyent, don Joan Burguès y de So y lo doctor Vicens Castelló, la qual és del tenor següent, ab la resposta d'ella:

Excel·lentíssim senyor: per part de vostra excel·lència representa estos dies passats lo noble don Joan Burguès y de So lo assiento que per medi de vostra excel·lència se havia pres en lo negoci que lo síndic de la ballia de Verges tenia ab los Pares Inquisdors lo que aprés ab supplicació donada en lo consistori dels deputas per lo dit síndic se ha deduït largament lo que és ben cert, que ab los bons officis que vostra excel·lència ha fet, ha tingut tan bon succès, per lo qual restan molt obligats per la mercè vostra excel·lència los ha fet de que besan a vostra excel·lència les mans, tenint sempre confiansa que en les occasions que.s offert la rebian de mà de vostra excel·lència, offerint-se aquell consitori en sevir-ho a vostra excel·lència en les occasions que se offerescan.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories com ells han feta dita embaxada a sa excel·lència conforme per ses senyories los és estat ordenat e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost com ell desija // 302r // molt acontentar a ses senyories y és de son gust y que en tota ocasió correspondrà ad aquest consistori y Principat com és sa voluntat, agraint la embaxada li feyen y altres compliments.

Dimars, a IIII. Festa de sant Domingo.

En aquest die anaren los senyors deputats y oïdors consitorialment ab les masses a la iglesia de Santa Catherina convidats lo die abans per los pares de dit monastir y arribats allí trobaren ja ere lo excel·lentíssim // 302v // loctinent general y aprés de feta oració anaren al altar major a ont dit senyor loctinent general estava y le donaren lo bon die com és acostumat, y aprés se'n tornaren en son lloc que és a la part de la trona.

Dijous, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

303r Dimars, a XI. En aquest die a la tarde, arribaren

a. a continuació una suplicació transcrita a l'Apèndix 10, pàg. 300r.
b. oblata 28 julii 1609 etc. *interlineat al marge esquerra.*
c. a continuació ratllat continuada en dietari a dita jornada.

les galeres del General de la part de Tortosa y ab elles los senyors don Christòfol de Queralt qui, per los negocis occorrents de Tortosa, ere anat allí per lo General. Entraren ab gran gallardia, començant de saludar en dret de la dressana y anaven fent sinch o sis saludes de arcabusseria y dos de artilleria, desenbarcaren en lo moll y allí estaven los senyors deputats ab les masses y ab molts cavallers y officials sperant-lo, y de allí se posaren en cotxos y l'acompanyaren fins a la casa esta, que.s al pla de Sant Francesc. Eren deu cotxos los qui anaven juncts. Fou una molt gentil entrada y loada per tot los forasters y naturals.

303*v* Divendres, a XIIII. En aquest die, de matí, foren junctades per ses senyories les persones eletes devall scrites per lo negocis de Tortosa en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Junyent, sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Amell; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Bernat de Camporrells, don Miquel de Calders; per lo real, los senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, Anton Ferrer, Raphael Laudes, doctor Castelló; // 324*r* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, sacristà Junyent, sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Amell; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Bernat de Camporrells, don Miquel de Calders, per lo real, los senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, Anton Ferrer, Raphael Laudes, doctor Castelló, als quals fonch proposat per ses senyories y manat legir los papers devall scrits y també se li feu relació per lo senyor oïdor ecclesiàstic del que s'és fet en Tortosa al temps hi és estat y del demés fet allí acerca d'estos negocis. Y donat-los raó de tot ab relació en scrits que ací sera cosida supplicant a ses senyories y missers sien servits aconsellar-los lo faedor acerca dites coses al servey de Déu, de sa magestat y benefici públich.

E, aprés de oïts dits papers y scriptures y relació, la major part de dita congregació fonc de parer y aconsellà a ses senyories que sie fet un memorial de les persones culpables en dits negocis, y, fet aquell, sien junctades per ses senyories les persones dels tres staments y se'ls do raó de tot, perquè ab consell tan cèlebre se puga millor passar avant en lo faedor en benfici de dits negocis.

Disabte a XV. Festa de la Assumpció de Nostra Senyora[a].

a. a continuació unes cartes transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 304r-321v.

324*v* Diumenge, a XVI. Festa de sant Roc y per ser diumenge féu-se al sendemà.

Dilluns, a XVII. En aquest die se feu la festa de sant Roch y féu-se la professó acostumada a sant Roch.

Dimecres, a XVIIIIº En aquest die los senyors deputas y oïdors tenint notícia per part de don Joan de Sentmenat, embaxador del General en Cort de sa magestat, que sa magestat dins pocs dies vindrà a Monsó per tenir Corts als tres regnes de la corona y per altres vies se té la matexa relació y axí considerant // 325*r* // ésser molt convenient sien fets alguns preparatoris y apunctaments per dita Cort. Per tant, determinaren sien elegides les persones devall scrites dels tres staments per tractar ab ells dites coses, y.ls aconsellen lo faedor acerca dites, que són los següents, ço és, per lo stament eclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, balliu de Mallorca, abbat de Sant Cugat, abbat de Ripoll, sacristà Yvorra, sacristà Junyent, comandor Junyent; per lo militar, los senyors: comte de Sanalla, don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Bernat de Pinós, don Alexandre de Lentorn, Pere Ausias March, Francesc Argensola, Philip Sorribes; // 325*v* // per lo real, los senyors: conceller en cap, Bernat Romeu, Raphael Cervera, Miquel Joan Bastida [ciutedà de Barcelona], Gaspar Càrcer, doctor Vicens Castelló [ciutedà de Barcelona], Anton Ferrer, burgès de Perpinyà, als quals fonc per ses senyories manat cridar ab la forma acostumada per a demà, de matí, a les nou hores.

Dijous, a XX. En aquest die, de matí, foren junctades les persones eletes devall scrites cridades per ses senyories del die de hair per los negocis de les Corts en què foren los següents, ço és, per lo stament eclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, sacristà Yvorra, sacristà Junyent; // 326*r* // per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, Philip de Sorribes; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Raphael Cervera, Anton Ferrer, als quals fonc, en effecte, explicat per ses senyories lo contengut en la resolució feren haïr de convocar les persones eletes sobre dites los quals aprés de oïda dita proposició y tractant y considerant dites coses ab molta maduresa y consideració, y aprés de haver votat tots y ddit son parer, tots confomes, foren de parer y aconsellaren a ses senyories que per ésser lo negoci de tanta qualitat y tant grave que se sper aquest negoci per altra juncta que.y haja major número de persones de les que ya ses senyories han anomenades per haver-ni vuy pocas, y perquè entre tant tingan temps de considerar stos negocis, agraint molt a ses senyories son bon zel y cuydado.

Divendres, a XXI. En aquest die, de matí, los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats // 326v // allí presents lo Ferrando Paga nottificant a ses senyories facen cobrar y executar los débits de dit libre.

E dits senyors deputats respongueren que està prests y apparellats en fer-ho y axí manaren al exactor del General allí present execute aquells.

E, dit exactor respongué que està prest y apparellat en fer son offici, com ha fet fins ací, y supplique a ses senyories sien servits manar al racional, mossèn Hieònim de Lana, tragué los memorials de principal y fermanses, perquè despedés que.n comissions conforme dit exactor designara. E, dits senyors deputats manaren a dit racional tragué dits memorials de tot lo que és degut fins lo die present.

E, dit mossèn Hieònim de Lana, racional, dix que està prest y apparellat per a traurer tots los memorials de tots los débits estan en libre de Vàlues com ha fet fins ací ab temps comptens que.ls donen.

Dilluns, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu, apòstol.

327r Dimars, a XXV. En aquest die fonc proveït de síndic del General, mossèn Barthomeu Sala, ciutedà de Barcelona

Divendres, a XXVIII. Festa de sant Agustí. En aquest die anà lo consistori a la iglèsia de Sant Agustí convidats per los pares de aquell monestir y estigueren allí en la forma aconstumada.

Disabte, a XXVIIIIº. Festa de sant Joan *Decollati*.

327v Setembre, MCDVIIIIº

Dimecres, a II. En aquest die, de matí, vingué en consistori misser Pere Saurí, ciutadà, y supplicà a ses senyories fossen servits de manar-li despedir sa causa, ço és, de la casa té vuy don Pedro Soler y dient lo manífich misser Francesc Aguiló, hu dels assesors d'esta casa, que no podia entrevenir-hi per ésser estat advocat contrari del dit Saurí, li digué lo senyor oïdor eclesiàstic al dit Saurí que si tenia alguns advocats per suspectes ho digués pus se'n havia de nomenar hu en // 328r // loc de dit misser Aguiló, y dit Saurí respongué que ses senyories lo anomenassen, que aprés ell diria si.l tindrie per suspecte o no, y dit Saurí se'n anà fora de consitori y ses senyories nomenaren al manífich misser Luís Bertran qui junctament ab lo magnífic misser Besturs, altre assessor, expediessen dita causa y per ses senyories de[a] la present casa de la Deputació fou enviat a Bernat Gili, notari scrivent de la scrivania major a dit Saurí, lo qual troba en lo ort y li digué com ses senyories havien anomenat a dit misser Bertran y si.l tenia per suspecte y digué que no.l tenie per suspecte, que sols volia despedició de dita causa.

Disabte, a V. En aquest die misser Barthomeu Sala, síndic del General, féu relació en consistori com és anat al excel·lentíssim loctinent general per part de ses senyories y li explicà, en effecte, lo següent: // 328v // Francesc de Tuxent ha exercit lo trienni proppassat lo offici de veguer de Agramunt de Carnestoltes, ensà continua lo mateix offici en evident y notòria contrafacció de les constitucions de Cathalunya que prohibexen la continuació de officis de jurisdicció triennals, representàs a vostra excel·lència y applicàs extra judicialment per part del consistori de la Deputació per descàrrec de son offici se sirva manar reparar dita contrafacció y que de vuy al devant no exerca dit Tuxent dit offici.

E tornat referí com sa excel·lència li ha respost, en effecte, que ell ho manarà mirar y que és ben cosa contra constitució ab molt gust ho manarie reparar.

En aquest mateix die Benet Martí, porter real, feu relació en cosistori com és estat en Tarragona y ha presentat lo manament de supensió aportava a misser Gabriel Salvador de Tarragona y al deputat local en lo acte ací continuat que és del tenor següent: Benet Martí, porter real y comissari dels molts il·lustres senyors deputats del General de Cathalunya, és arribat en Tarragona, dijous a III de setembre de 1609, diem a tres, y ha presentat les letres patents de dits senyors deputas, dirigides al deputat local de Tarragona o a son loctinent, acerca de la responsió del offici de receptor del General en Tarragona que obté misser Gariel Salvador y sie acomanat a misser Pau Colon, fins a que lo dit Salvador haja pagat lo que déu al General el magnífich Hieònim Ciges, en leys doctor, assesor ordinari y loctinent de deputat local, entre les sis y set hores de matí, y també ha presentat lo manament portava de dits senyors al dit mossèn Gabriel Salvador // 329r // personalemt trobat en sa casa dit die en dita hora.

Scrivà de la Deputació Local de Tarragona. March Rull, notari. Diumenge, a VI.

Dimecres, a VIIIIº. En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Lana, racional, presenta en

a. de la present casa de la Deputació *interlineat*

Consistori de Cent y quatorze memorials de bolles ha trets dels libres de Vàlues conforme // 329v // per ses senyories li és estat ordenat per executar debitós. E, poc aprés los senyors deputas los donaren al exactor per a què.n fes executar

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers y Concell de Cent los senyors: comanador Junyent, don Joan Burgues, Raphael Cervera, als quals donaren orde de explicar la embaxada següent:

Per conservació de nostres constitucions, privilegis, usos y costums de aquest Principat, ha fet lo consistori de la Deputació los gastos y diligències que vostres magnífichs y savi concell tenen entès y se'ls donà molt larga raó de tot y.ns feren mercè en offerir-se ent tot lo que en aquest particular convingués de què no.s traguessen de aquest Principat persones ni causes, com sempre los deputats hi han tret la mà y esta ciutat ho ha afavorit per al bon succès de aquest negoci, tenen los deputats per embaxador a Joseph de Bellafilla en Valènsia, lo qual té en molt bon punt lo negoci y ab gran confiansa de tenir lo assiento, desijam si de part d'esta ciutat se scriu en recomendació de dit negoci als jurats de Valènsia tractant-los de senyoria, conforme dita ciutat en totes occasions ha tractat a esta ciutat, lo que apar se deu fer en bona correspondència e de les ciutats que són caps de aquest regne de la Corona de Aragó, particularment donat-los aquix títol tots los grandes y titulats de Hespanya y totes les persones que tracten ab aquella ciutat, y per a què un negoci de tanta importància tinga lo fi que desija, han resolt los deputas de scriurer als jurats de // 330r // Valènsia tractant-los de senyoria y supplican a vostres magnífichs y savi consell sien servits ab la matexa correspondència manar scriurer als dits jurats que és molt just se done semblant títol a les ciutats són caps de regne, com en altres occasions se's fet ab la ciutat de Çaragossa.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com els han explicada dita embaxada conforme los és estat ordenat y los han respost que ells ho tractarien y tornarien resposta.

Divendres, a XI. En aquest die vingueren en consistori ab embaxada per part dels magnífics concellers a Concell de Cent los senyors Martí Joan Despuny, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà, tornant resposta a la embaxada feta a dit concell per ses senyories a nou del corrent y, en effecte, respongueren que lo concell havia resol que no podien mudar de styl y axí.ls pesa no poder acudir al que ses senyories los demanen.

En aquest dia, després dinar, entrà en la present ciutat lo il·lustríssim reverendissim senyor cardenal de Surdis, archabisbe de Burdeus, francès, lo qual venia de franca a peu per a Nostra Senyora de Montserrat, lo senyor loctinent general isqué a rébrer fora ciutat ab un cotxe y entra ab ell fins a Palacio, a ont posa no isqueren ses senyories ni los demés tribunals per entrar sens cerimònia y ésser vingut a peu.

330v Disabte, a XII. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialmet a peu ab masses grans acompanyats de officials del General a casa del excel·lentíssim loctinent general per a visitar a dit il·lustríssim reverendíssim senyor cardenal de Surdi y arribat allí los isqué a rebrer en la sala gran ab molta cortesia y de allí se'n entraren en un aposiento vers lo carrer y allí se assentaren tots ab ses cadires y assentats ab paraules de molta cortesia li donaren ses senyories la benvinguda y per part del Principat y del General li feren les offertes degudes a tot lo que sa senyoria il·lustríssima correpongué ab paraules de semblants cortesies y compliments y despedint-se dits senyors deputas de sa senyoria il·lustríssima se posa axí mateix devant e isqué fora la instància estaven y allí se posa al mig dels senyors deputats eclesiàstic y militar y anant-se'n vers la sala gran eixí al portal de dita sala se despedieren ab molta cortesia, e dits senyors deputas se'n tornaren ab lo modo y acompanyament y camí eren anats.

Lo dit die dimars enviaren ses senyories al síndic del General per a demanar hora al dit il·lustríssim cardenal per anar-lo a visitar, donant-li orde parlàs al excel·lentíssim loctinent general per a péndrer d'ell la hora com és acostumat. E tornat, dix havie hagut hora per mà de dit senyor loctinent general per a les tres, després dinar.

331v Dilluns, a XXI. Festa de sant Matheu.

Dimars, a XXII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors // 332r // de comptes anaren consitorialment a casa del excel·lentíssim loctinent general, enviats primer a cercar per son secretari acompanyats dels assessors, advocat fiscal y del official del General ab les masses grans en la forma acostumada. Y arribats allí, aprés de haver-lo saludat ab la sòlita cortesia y axí mateix sa excel·lència a ses senyories dins la sala gran de son palau, sa excel·lència los donà la carta de sa magestat, que ací aprés serà buydada, y explica la creença d'ella dient-los, en effecte, com tenie orde de sa ma-

gestat de dir-los com sa magestat havia anomenat per generalíssim de la armada, de ses galeres havia manades junctar en los Alfachs, al senyor don Pedro de Toledo les quals estan ya casi totes allí, y axí'l deya y pregava de part de sa magestat donassen orde que les galeres del General de Catalunya anassen en los Alfachs a ont són les demés galeres per anar allà a ont dit generalíssim ordenarà en gran benefici de la christiandat, encarregant-lo moltíssim la diligència com requeria la importància de dit negoci, y ésser esta la primera anada feyen estes galeres ab armada real, axí ell de sa part los ho pregava y encarregaria molt per a què se comence de gozar del fruit d'elles y alegrar-se dels treballs se son presos per tots per arribar al que estan vuy, e més lo dix sa excel·lència com lo secretari de sa magestat havia pres algun descuyt en la dita carta allà ont diu que.ls havia manat scriurer per consell de guerra a dits deputats que estiguessen a punt ses galeres, com ya sa excel·lència havia avisat que dites galeres estarien ya a punt y que abans sols les tres ho estaven, y que aprés l'altra se ere acabada de posar a punt, y los senyors deputats li respongueren per orgue del senyor deputat eclesiàstic // 332v // que ells ho tractarien en son consistori y pendrien resolució ab prestesa y en tot lo que porien en servei a sa magestat y a sa excel·lència ho farien ab moltes veres com tenien acostumat.

E, aprés de arribats en consistori desclogueren dita carta la qual és del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros los diputados de los nuestros principado de Cathaluña, condados de Rossellón y Cerdaña.

El Rey.

Venerables y amados nuestros, deputados de los nuestros principados de Cathaluña, de Rossellón y Cerdaña, los días passados os mandé scrivir por el mi consejo de guerra que tuviéssedes con orden vostras galeras por si se offreciesse occasión en que occuparlas est verano, y porqué la podría haver de emplearse con las de la esquadra d'Espanya que ha mandado passen al mar Mediterráneo. Os encargo mucho déis orden que quando el marqués don Pedro de Toledo Osorio os lo avisaren, acuden manden ajunctarse con ellas a la parte os advertiere, y que el que las trae a cargo cumpla las ordens que le diere el dicho don Pedro, a que estoy acierto que acudiréis con el amor y buena voluntad que siempre lo havéis hecho en las occasiones de mi servicio en que le reciviere de vosotros muy agradable como más particularmente lo entenderéis del duque de Monteleón por cuya mano reciviréis esta. De Segovia, a 4 de agosto, 1609. Yo, el Rey. Andrés de Prado».

333r E, legida aquella aprés de haver tractat dit negoci deliberaren enviar dos barcas o vaxells a les parts de Mallorca, Menorca y Yvisa, ab letra y orde per al senyor don Ramon d'Oms, general de dites galeres del dit General, perquè vaja als Alfachs a ont trobarà a dit don Pedro de Toledo, general·líssim, los ordes del qual complirà y seguirà fins que la jornada sie executada y finida y per çò li sie feta letra com en registre. De la qual deliberació fonc encontinent manada donar raó per ses senyorias al excel·lentíssim loctinent general y per dit effecte hi enviaren al magnífic misser Francesc Aguiló, assessor, y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, los quals, tornats de dita embaxada, referien a ses senyories com sa excel·lència ho havia agraït molt, y no.n havia confiat menys, y que li fecen mercè de enviar-li tercera còpia de dit despaig per al dit generalíssim perquè si acàs les dites galeres arribaven per aquelles mars le.y puga donar, y axí fou manat per se senyories se li envie. La qual compra de galeres fou feta per haver resolt sa magestat de traures dels regnes de València y Castella tots los moriscos com de fet se féu aportant-los a barbaria ab moltes galeres y naus per molt justes causes. Moriscos[a].

Dimecres, a XXIII. Festa de santa Tecla.

333v Divendres, a XXV. En aquest die vingué en consistori don Joan de Sentmenat, qui arribà de sa embaxada de la cort de sa magestat y féu en consistori relació devall scrita de sa embaxada conforme per ell aprés font donada a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major del General, ab un full de paper del tenor següent: Il·lustres senyors: partí de Barcelona, a 9 de janer, per orde vostres senyories, arribí a Madrid a 29 de dit, a ont me alcansà lo correu de vostres senyories ans de entrar en Madrid. A 24 de febrer besí la mà a sa magestat y li doní la embaxada següent: los deputats de Cathalunya me envien a besar la mà a vostra magestat y donar esta carta y memorial, supplica tot aquell Principat a vostra magestat sia de son real servey manar entendre la justícia que los deputas y bras militar tenen en pretendrer que han de anar en lo lloc que se les està assenyalat per los concellers de Barcelona en la professó que se ha de fer de la traslació del cos de sant Ramon de Penyafort, y no permeta vostra magestat se faça un prejudici tan notable a la estimació gran en què sempre són estats tenguts los deputats y bras militar en aquella província y a la prerrogativa major que los concellers de Barcelona tenen de agraduar, pus de ella ne ha de resultar una afflicció universal a tots los poblats en aquell Princ- // 334r // -ipat, vassalls de vostra magestad, los quals y la molta

a. Moriscos *interlineat al marge.*

sanc han derramada y aventajats serveys han[a] fet la magestad dels reys passats de gloriosa memòria, han merescut ser vist en tota occasió que.ls ho han supplicat y ho confiam ser de vostra magestad, com a rey y senyor tant clement y benigne en esta occasió y altres, si està enterat de la justa causa que.y ha en tornar a supplicar altra vegada y juntament ab lo gran prejudici se fa en aquell Principat fent-se la unió de la abadia de Sant Martí de Canigó com entendia vostra magestad de la carta y memorial he donat a vostra magestad. Respongué que lo mandaria ver.

Y lo que ha resultat de dit negoci és lo següent:

En lo que toca a la professó de sant Ramon donaren una carta al senyor Francesch Cosma Fivaller, embaxador de la ciutat, sens voler dir lo que ere la substància hauran ya sabut vostres senyories.

Lo que toca en lo negoci de la abbadia de Sant Martí de Canigó se alcansa una letra per lo embaxador de Roma per a què.s sobresegués en lo negoci lo qual envii a vostres senyories per dupplicat.

Ab la carta de vostres senyories de 19 de[b] se'm donà orde que demanàs les licències per a tràurer los diners de Castella y blat de Sicília, doní memorial a sa magestat, manàs despatxar les licències, alcansí la licència de tràurer los diners ab molt poca difficultat la qual tinc açò y done a vostres senyories. En lo de la licència del blat me.s estat forçat donar tres recuerdos al Consell de Aragó per a què sa magestat manàs al condestable la despatxàs y no.y ha hagut remey fins lo die abans, de Madrit me envià a dir estava despatxada, resta a càrrech de Francisco Baster lo cobrar-la // 334*v* // y enviar-le ací, lo qual me ha scrit no la.y volian donar, conforme lo capítol de Cort y que li ere estat forçós haver los de mostrar las constitucions y que li havian assenyalat hauria de pagar mil sinc-cents escuts.

Ab la carta de 13 de maig me manaren vostres senyories donar la carta que anava per lo rey a don Francisco Gassol per a què informàs los senyors del consell com ho féu.

Ab la carta de 27 de juny me manaren vostres senyories donar memorial a sa magestat com la y doní conforme me ordenaren y me donaven licència per a venir-me'n y que deixàs lo negoci comanat a Nicholàs Mença y per no poder tenir dit Mença lo negoci lo coman a Francisco Baster.

Ab la carta de 7 de juliol me manaren que tornàs en la cort y que anàs a ont lo rey seria y que.m valgués de tots los medis me aparegués poguessen aprofitar, rebrí la carta a dos jornades des de Madrid y tornat a Madrid féu diligències en haver cartas per lo duc de Lerma y don Rodrigo Calderón a mi, a Segòbia, fiu les diligències possibles en lo duc y doní memorial al rey demanant que manàs restituir la persona de Miquel Palomares y me cometé lo negoci al vicecanceller que ya estaven despatxat y que lo senyor duc de Monteleón tenia ya la carta li havian scrit y li tornarien scriurer y que allí sabrian l'orde del que se hauria de terminar.

Ab la carta de 14 de febrer me donaren orde vostres senyories que valgués al abbat y procurador de Nostra Senyora de Montserrat, feren-se les diligències necessàries y se assentà lo negoci conforme vostres senyories han entès per carta del abbat.

335*r* Disabte, a XXVI. En aquest die dexà de venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Dimars, a XXVIIII. Festa de sant Miquel.

Dimecres, a XXX. Festa de sant Hierònim.

335*v* Octubre, MDCVIIII°

Dijous, lo primer. En aquest die se comença de fer festa manada de l'Àngel Custodi per manament del reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y de la ciutat féu-se professó lo de matí a la Seu y féu la volta de la Concepció.

Dilluns, a V. En aquest die vingué en consistori misser Joseph de Bellafilla qui ere anat // 336*r* // ab embaxada en València per negocis del General y féu relació de sa embaxada.

336*v* Diumenge, a XI. En aquest die, ya tart en la nit, dóna la ànima a Nostre Senyor Déu lo reverendíssim senyor don Raphael de Rovirola, bisbe de Barcelona, *cuius anima requiescat in pace, amen*. Feren-se-li los tres dies aprés en son palau les obsèquies, anant-hi tots los òrdens y parròchies com és acostumat, estava lo cors en la sala gran de dit palau ab un túmol ab sis atxes y tres altars a ont se deyent misses, allí arriba grandíssima gent qui li besaven la mà, los senyors concellers tenien lo dol ab una sala de dit palau ab los parents de dit bisbe.

Dimars, a XIII. En aquest die torna en consis-

a. han fet *interlineat al marge.*
b. *a continuació un espai en blanc de 20 mms.*

tori lo senyor oïdor ecclesiàstic qui havie dies ere fora ciutat.

337r Dijous, a XV. En aquest die, de matí, vingueren en consistori lo síndic y sot-síndic de la present y de part dels senyors concellers convidaren a ses senyories per a la sepultura de dit reverendissim bisbe que.s farà demà, de matí, supplicant a ses senyories sien servits fer-los mercè de venir-hi com bé tenen acostumat, fonc-los respost, en effecte, per ses senyories que u tractarien y veurien y aprés de vists alguns exemplars acerca semblants enterros y entès que sa excel·lència hi serie y axí no.y haurie lloc competent resolgueren de no anar-hi per ara com per dita causa en semblants occasions se és dexat anar.

En aquest mateix die, després dinar, vingueren en consistori los senyors canonges Pere Pla y Pere Dalmau, de la Seu de Barcelona, y de part del reverent Capítol referiren a ses senyories, en effecte, e com lo reverent col·lector de la cambra apostòlica recusà de pagar los gastos de la sepultura del reverendíssim bisbe de Barcelona, don Raphael de Rovirola, que se ha de fer demà lo qual és mort intestat y axí dit col·lector se ha pres tot lo que ha trobat de dit bisbe y en semblants occasions ho acostuma de pagar dit col·lector y per dit effecte aportaren en consistori y legiren un memorial del que se ha de gastar per // 337v // dita sepultura y capella ardent y també una requesta havien presentada a dit col·lector ab la resposta d'ella, supplicant a ses senyories sien servits de aconsellar-los lo faedor y fer-los tota mercè en dit negoci com de ses senyories confien y bé tenen acostumat perquè serie gran infàmia y desauctoriat se dexe fer dit entierro ab la solemnitat que los demés són acostumats fer, fonch-lo respost per ses senyories que.u tractarien y tornarien resposta y faran lo que.ls sie possible.

E, poc aprés enviaren a dit reverent Capítol a don Henric Blanes per tornar-los resposta, dient-los que ses senyories fan y faran en dit negoci tot lo que poran y per dit effecte han enviat a sercar al senyor col·lector de la cambra y faran les més diligències possibles. E, poc aprés vingué ab lo col·lector de dita cambra, lo canonge Garcia d'esta Seu de Barcelona, y tingueren diversos tractes y parlament acerca dits negocis, y a la fi dix a ses senyories que ell anave a tractar lo mateix ab lo senyor virrey y que ell desijava dar contento a ses senyories en lo que li fos possible y ell no·n puga rébrer dany.

Divendres, a XVI. En aquest die, de matí, vingueren en consistori per part del molt reverent Capítol los dits canonges Pla y Dalmau, fent gràcias a ses senyories de la mercè los han feta en dit negocis y feren-los a saber com lo dit entierro estave ya concertat per est matí y axí suplicant a ses senyories sien servits de acudir a ell.

338r Dit die se féu lo enterro de dit reverendíssim bisbe.

338v Divendres, a XXIII. Festa de la primera Translació de la gloriosa santa Eulàlia.

339v Novenbre, MDCVIIIIº.

Diumenge lo primer. Die de Tots Sants.

Dilluns, a II. Die dels Morts.

340r Divendres, a VI. Festa de sant Sever.

Disabte, a VII. En aquest die, de matí, féu relació en consitori misser Hieònim de Lana, racional, com misser Miquel Orpí sobrecollidor del General en la sobrecol·lecta de levant ha pagat tot lo que havia pres de sa col·lecta y pagat tot lo que estava carregat en lo racional.

Dimars, a X. En aquest die, de matí, // 340v // vingué en consistori Luís de Vera, secretari del molt excel·lentíssim senyor duc de Monteleón, loctinent general de sa magestat en lo present Principat, y amostrà a ses senyories la carta, devall scrita, de sa magestat legint aquella y explicant de paraula a ses senyories lo contengut en ella y lo quant sa excel·lència le havia encomanat dit negoci, y pregà a ses senyories molt encaridament sien sevits en dar remate en dit negoci ab breveddat per ser de sa magestat y de son real servey y ésser-li tant encomanat per sa magestat.

Fonch-li respost per ses senyories que dexàs dita carta si la podie dexar, perquè ab ella se pogués veurer lo faedor, lo qual dix que no tenia orde de sa excel·lència per dexar-la, emperò, que ell ho consultarie encontinent y tornarie resposta a ses senyories. Y axí se'n anà de consistori y poc aprés tornà ab dita carta y dexà aquella a ses senyories, la qual es del tenor següent:

«Al ilustre duque de Monteleón primo nuestro, lugarteniente y capitán general en los mis principado de Cathaluña y condados de Rossellón y Cerdaña.

El Rey

Ilustre duque primo nuestro, lugarteniente y capitán general por parte de Joan Lucas Palavesin, me ha sido hecha relación que haviendo embiado a Italia ciento y veinte mil ducados poco más o menos

con licencia mía y para cosa de mi real servicio, los diputados del[a] // 343r // *general d'esse Principado no los quisieron despachar en virtud de los passaportes que les presento mios diciendo que no estavan en su caveza y que, perteneciéndole por cessiones de otras personas, no podía usar d'ellos y assó le hizieron depositar a razón de ciento porciento mientras no truxesse nuevos passaportes en su caveça, los quales se le diera, como avreis visto, en catorze de junio mas cerca passado y, aviéndoselos presentado, tanpoco han querido darle el propio uso del dicho dinero hasta que los assessores de la Diputación a quienes han cometido el conocimiento d'esta causa declaren lo que será de justicia y tan solamente concedieron que se embarcasse la resta, dexándolos cinco por ciento depositados hasta la determinación de la causa, supplicándonos sea servido mandar que se le buelva el dicho depósito y se cumpla lo contenido en dichos passaportes que ha presentado, pues son justificados y en la forma acostumbrada, y el dinero que se embiava era para cosa de mi servicio, y aunque ya sobresto mismo os mandé escrivir a instancia del dicho y de otros en dos de mayo proxime passado encargándoos mucho tuviéssedes la mano con los dichos diputados que en estas materias no hagan novedad ni vexación alguna a los interessados, todavía viendo que lo dilatan, y la razón que ay de no permitir que nadie tenga justa*[b] *occasión de quexarse, y lo que importa que estos passaportes surtan su devido effecto y encargo, y mando hagáis de nuevo muy apretados officios con los dichos diputados y sus assessores para que no entretengan más la resolución y cumplimiento deste negocio, y al supplicante le den bueno y buen despacho allanando de una vez estas dificultades tan voluntarias para que no se ponga estorvo en la saca del dinero que yo embiare para cosas de mi servicio, como era esta, que en ello le recibiré muy particular. Datum en Madrid a* XX *de setiembre* MDCIX. *Yo, El Rey.*

Vidit don Didacus Clavero, vicancellarius. Vidit don Montserrat Guardiola, regens. Vidit don Joan Sabater, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Josephus Bonyatos, regens. Vidit don Philip Tallada, regens. Don Francisco Gassol, protonotari. In diversorum VII foleo, CCVII».

343v Dimecres, a XI. Festa de sant Martí.

Divendres, a XIII. En aquest die se juncta la novena de galeres com en libre de Galeres.

344r Dimecres, a XVIII. Festa de la Edificació de la present Seu.

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 10, pàgs. 341r-341v.
b. a continuació ratllat queixa.

344v Disabte, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consitorialment a la iglésia de Montesyon que.s feye la festa dels quinze graons, convidats per los obrers de dit monastir, y estigueren dalt al altar major a la part del evangeli ab les cadires de vellut de consistori y coxins, anaren-hy ab molts cotxos no.y foren los concellers ni virrey.

Dimars, a XXIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat de Ripoll, don Guillem Yvorra, y Rhaphael Cervera, ciutedà, ab les masses grans en la // 345r // forma acostumada als quals donaren orde de supplicar a sa excel·lència, en effecte, la embaxada següent:

Los deputats de Cathalunya nos han donat orde representassen a vostra excel·lència los danys y molts gastos han rebut los monastirs de Poblet y Santes Creus, los abbats dels quals monastirs són, ço és, lo de Poblet, capellà major, y lo de Santes Creus, almoyner dels reys de Aragó, y tenen lloc en la casa de la Deputació y sent en dits monastirs les sepultures dels reys de Aragó y magnats de aquest Principat, los mou a dits deputats a representar a sa magestat lo quant convé a aquest Principat la conservació de dits monastirs, y per ço supplicar lo molt humilment sia de son real servey manar que lo visitador de dits monastirs sie algun prelat o persona constituïda en dignitat d'aquest Principat per aquest ab[a] menys gasto se face dita visita, pus ab la vinguda ha fet un criat del reverendíssim núncio ha causat molt excessius gastos sens que se entenga su estada de algun profit, y manar remediar la citació personal s'és feta de la persona del abbat de Santes Creus devant del reverendíssim núncio que serie causa de acabar del tot les rendes del dit monastir y, per dit effecte, se supplica a vostra excel·lència sie servit intercedir ab sa magestat en conformitat del que entén supplicar-li aquest consistori.

Y més nos han donat orde supplicassen a vostra excel·lència extrajudicialment manar observar la constitució primera, títol «Que officis temporals no sien continuats», y com lo veguer de Agramunt haja acabat son trienni y continue son offici se déu manar-li que no.l continue per observansa de la dita constitució.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells han explicat dita embaxada a sa excel·lència, en effecte, // 345v // los ha respost que en lo de dits monastirs de Poblet y Santes Creus, ell procurarà en dar contento a

a. a continuació ratllat major.

ses senyories com té acostumat, y en lo del veguer de Agramunt que en trobar persona que ho vulla ell anomenarà encontinent.

Dimecres, a XXV. Festa de santa Catherina, verge y màrtir. En aquest die anaren los senyors deputats a la iglésia de Santa Catherina consistorialment ab les masses, y allí se asssentaren a la part de la trona no.y foren los concellers, fonc-hi lo virey y lo consistori lo isqué a rèbrer y acomparen com se acostuma.

346r Diumenge, a XXVIIIIº. En aquest die los senyors deputats manaren péndrer y posar en presó un domer de la Seu, qui.s diu misser Mas, y un forner per haver llevades les banderes del General de una lenya. Estigueren tres dies en presó y aprés se sotsmeteren y foren trets.

Dilluns, a XXX. En aquest die se feu extracció de concellers y obrers de la present ciutat, ço és, obrers: Alexandre de Aguilar, misser Rius, apothecari, concellers: misser Hierònim Bosch de Vilagaya, donzell, Joan Francesc Rossell, doctor en medicina, misser Francec Aguiló, doctor en drets, Montserrat Mora, mercader, Gaspar Massaguer, chirurgià.

347r Desembre, MDCVIIIIº,

Diumenge, a VI. Festa de sant Nicholau. En aquest die, anaren ses senyories consistorialment a la iglésia de Sant Francesch, al offici, convidats per los frares y obrés, estigueren en son lloch acostumat de la part de la Epístola.

Dimars, a VIII. Festa de la Puríssima Concepció de Nostra Senyora en la Seu de Barcelona. Féu-se la professó, de matí, y en la forma acostumada en la Seu.

347v Disabte, a XII. En aquest die los senyors deputats del General de Cathalunya, absent lo deputat ecclesiàstic del consistori y casa de la Deputació, y senyors oïdors de comptes, tractant acerca les coses devall scrites, feren los vots y scriptures següents:

Lo senyor deputat militar és de parer que no sie guiat Francesc Naves, debitor del General, en ninguna manera, ans bé, se faça execució contra sa persona y béns y ses fermanses de tot lo que consta ésser debitor, dit Frances Naves, al General y açò se faça tant per execució de la sentència donada per lo visitadors de la última visita, acerca de la execució de dit Naves y ses fermanses a la qual sentència se refereix y, axí, diu a misser Pere Pau Vidal, scrivà major, que despedesca (manament) al exactor que executi a dit Naves y a ses fermanses fins lo General sie íntegrament pagat de tota la quanctitat dit Naves deu, altrament protesta de tot lo liat y permès de protestar y requereix a dit misser Vidal lleve acte del present vot y li.n done còpia auctèntica d'ell, perquè en tot temps se'n puga valer y conste de haver fet son descàrrech per a raó de son offici y les sobredites coses se facen segons que per capítols y actes de Cort es permès y no altrament.

348r Lo senyor deputat real diu que és del mateix parer del senyor deputat militar, y que en ninguna manera consent que sie guiat y que sie executat dit Naves y ses fermanses conforme la visita més propossada y altrament és estat declarat y axí tot y per tot és del vot de dit senyor deputat militar.

Lo senyor oïdor ecclessiàstic diu que.s faça concert sempre, que.s facilite y cobre la hazienda y lo que deu al General, mirant en tot y per tot al bé y utilitat de dit General, conforme per capítols de Cort és permès que axí.u faria si era hazienda sua.

Los senyor oïdor militar diu que és del parer del senyor oïdor ecclessiàstic en tot y per tot.

Lo senyor oïdor real diu que attès que Francesc Naves ha demanat al consistori concert per a pagar la quantitat que resta debitor de la col·lecta per ell feta de la part de ponent y entre altres pactes ha offert de donar de present vuycentes liures, y dins quatre mesos dos mília, y mil cadany, lo qual concert se pot fer de la iglésia a ont està retirat sens guiar-lo. Per ço és de vot y parer que dit Naves no·s guie sinó que.s faça lo concert per ell offert pus hi ha gran evidència y versemblansa que lo General ab més facilitat cobrarà que no havent de executar a dit Naves, ni a ses fermanses, assegurant, com offer assegurar, les quantitats per ells offertes ab idòneas fermanses sens desobligar a les primeres per ell donades y sens derogasió y novasió de la primera obligasió y que aquest concert és de parer se faça segons per capítol y actes de Cort és permès y no altrament.

348v Dilluns, a XIIII. En aquest die, de matí, vingué en consistori misser Hierònim de Heredia, veguer de Tortosa, lo qual molts mesos fa estava pres y arrestat per la present ciutat per orde de ses senyories per haver dexat de obeir en dita ciutat de Tortosa als ordes y manaments a ell fets per los ministres del General en Tortosa, y altrament com en la enquesta acerca dites coses rebuda contra dit veguer recondida en la scrivania major de dit General consta plenament, sotsmeten-se a ses senyories y demanat misericòrdia y que ell no havie pensat ni imaginat

agraviar en res al General com en la supplicació per ell presentada en consistori, a XI del corrent, més largament se conté la qual ací serà originalment cosida y baix buydada. E los senyors deputats y oïdors de comptes attesa sa submissió y usant del que és acostumat y a ells lícit y permès usar de misericòrdia, e inseguint lo consell y parer dels magnífics assessors y advocats ordinaris de dit General, a ells donat a 12 del corrent mes, que axí ací serà originalment cosit y baix buydat usant de misericòrdia ab dit Hieònim de Heredia, veguer, donant-li primer una molt bona maneta, donant-li licència de anar-se'n a sa casa y exercici, cassant y amullant la manleuta de dit arrest tenie prestada, manant si menester serà ésser feta certificació y altres cautheles les de la present.

Molt Il·lustres senyors, Hieònim de Heredia, donzell y veguer de Tortosa[a], // 351*r* // ha sinch o sis mesos que, per orde de vostres senyories, està pres y detingut en la present ciutat de Barcelona fent molta falta, no sols al regiment de son offici y servey de sa magestat, però també a les coses de sa casa, muller y família, y ha patit molts gastos en tant larga[b] detenció. I com may sia estat intenció sua de deservir a vostres senyories ni a la Generalitat de Cathalunya, ans bé estiga promte y aparellat de emplear totas ses forças i persona en lo que li vullen amanar y de servir-los ab molta voluntat y cuydado en tot lo que puga y per dits respectes entenga no tenir culpa alguna en lo que és estat impetit, supplica per ço a vostres senyories que en consideració de ditas cosas sien servits usar ab ell de la gràcia y clemència acostumada[c] y per ço se presenta devant vostres senyories y se posa en los càrçers de la Diputació per a què de aquell manen fer lo que.ls parezga, supplicant que.l manen relaxar de dits càrçers y detenció y li manen donar libertat complida perquè se puga tornar a su casa que dit supplicant o rebrà a singular gràcia y mercè de la mà de vostres senyories. Lo offici *est que licet. Altissimus* Berart.

Vistas algunes deliberacions per lo consistori dels senyors deputats en diversos temps fetas, et signanter a 7 de setembre, 1606, en favor del veguer y sotsveguer de Vic, los infrascrits assessors són de vot y parer que los senyors deputats poden usar ab Hieònim de Heredia, veguer de Tortosa, de la matexa benignitat y misericòrdia ab que se ha proceït ab dits veguer y sotsveguer de Vic y altres officals reals, attesa majorment la voluntària presentació de la persona, feta en les presons de la present casa.

Besturs, assessor. Raphael Aguiló, assessor.

351*v* Dimars, a XV. En aquest die enviaren ses senyories a les presons real d'esta ciutat per a vèurer y regonèxer les obres necessàries diuen hi ha en elles.

Dimecres, a XVI. En aquest die anaren los senyors deputats y oïdors a dites presons reals ab masses grans per vèurer dites obres són menester en elles.

352*r* Dilluns, a XXI. Festa de sant Thomas, apòstol, dit die entren les feries de Nadal.

352*v* Divendres, a XXV. Festa de Nadal.

Disabte, a XXVI. Festa de sant Steve.

Diumenge, a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dilluns, a XXVIII. Festa dels Sants Innocents.

353*r* Dijous, a XXXI. En aquest die, vingueren en consistori per part dels senyors concellers de la present ciutat los síndic y sots-síndic de dita ciutat y de part de dits concellers convidaren a ses senyories y al consistori per a demà die de Ninou per a la cavalcada solen fer, supplicant a ses senyories los facen mercè de acudir a ella.

Fonch-los respost per ses senyories, en effecte, que desijan servir a la ciutat y a ses missers y que ell ho tractaran y procuraran de fer lo que toca a ells.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors cridaren y manaren convidar a les persones eletes devall scrites per donar-los raó de dita embaxada de la ciutat y del que.ls aparie degan fer acerca dita anada y lloc han de tenir en ella y axí foren en lo consitori vell del yvern les persones eletes següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic los senyors: abbat de Ripoll, comanador Junyent, // 353*v* // degà, don Francisco Terré, don Ramon Yvorra, ardiaca de Santa Maria de la Mar, canonge Busquets, canonge Pla, ardiaca Pla; per lo stament militar los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Joan Burguès, don Guillem Yvorra, Joseph de Bellafilla, Francesc Aguilar, Jaume de Aguilar, Francesc Cornet, don Hieònim Vila, don Joan Amat; per lo real, los senyors: Francesc Terré, Bernat Romeu, doctor Castelló, Raphael Cervera, Raphael Laudes, Gaspar Carcer, Francesc Bru; // 354*r* // als quals fonc proposat per

a. a continuació unes cartes transcrites a l'Apèndix 10, pàgs. 349r-350v.
b. a continuació ratllat dest.
c. a continuació ratllat presos.

ses senyories tot lo sobredit, los quals, aprés de vista dita proposició y vists diversos exemplars en semblants casos, la major part de dita congregació aconsella a ses senyories que.i poden anar ab dita cavalcada, prenent los senyors deputats tots tres la primera filera, anant lo senyor deputat ecclesiàstic en lo mig dels deputats a més acostumat y que al un corn anàs lo conceller en cap y en l'altre lo canceller o altra persona y, axí mateix, en la segona filera vajen los senyors oïdors de comptes com dit és, y los porters devant ab les masses grans mesclades ab les dels magnífics concellers com és acostumat.

Y axí, entès lo concell y parer, enviaren ses senyories als dits concellers, enviant-los a dir dita resolució al que anaren los senyors Joseph de Bellafilla y Francesc de Aguilera, los quals tornats referiren a ses senyories com los estava bé y que desijavan dar contento a ses senyories.

Janer, MDCX

Divendres, lo primer. Die de Cap d'Any.

En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, inseguint lo consell y parer de les persones eletes del die de haïr, se ajunctaren en la present casa de la Deputació per anar a la cavalcada fa dita ciutat, y axí aprés que estigueren ya apunt de partir dits concellers en la plaça de Sant Jaume a ont se solen congregar per dita cavalcada, los senyors deputats y oïdors // 354*v* // aconmpanyats dels officials del General ab los porters devant ab les masses grans, partiren de la present casa y isqueren per lo portal major y de aquí se'n anaren en dita plaça y, arribats allí, se posaren a la part de la present casa de la obra nova devant de dits concellers y molt poc aprés se partiren tots en la forma següent, ço és, los tabals, trompetes y música de dita ciutat se posaren devant per la Libraterie y Bòria y aprés d'ells venien los veguers de la Lonja ab ses masses, y aprés d'ells dos veguers de la present casa y hu dels veguers dels concellers en lo mig, y en aprés lo altre veguer de dits concellers a la mà dreta y lo de la present casa a la esquerra y tots ab ses masses altes, y en aprés d'ells venien los dos veguers del conceller ab ses masses altas, y aprés venian los senyors deputas tots tres anant lo senyor deputat ecclesiàstic en lo mig y lo militar a la dreta y lo real a la esquerra com acostuma y al corn dret anava lo senyor[a] conceller[b] lo ardiaca Agullana y a la esquerra lo conceller en cap y a la segona Filera anaven los tres oïdors de comptes ab la matexa forma dels deputats, anant en lo mig y al corn dret, anave lo concellers segon y a l'esquerra don Alexandre de Lentorn y aprés venien les demés fileres ab los demés concellers y cònsols de Lonja y altres ab la forma aconstumada y d'esta manera anaren tot lo camí y tornaren en dita plaça y arribat allí se despedieren ab la sòlita cortesia.

a. senyor *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* en cap.

355*r* Dimecres, a VI. Festa dels tres Reys de Orient. // 355*v* // Dit die anaren los senyors deputats consistorialment a la iglésia del Pi convidats per los obrers y assentaren-se en lo cor a la part de la Epístola, foren-hi també los senyors concellers al altra part.

Dijous, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

Divendres, a VIII. En aquest die entraren los dies[a] [jurídichs].

356*r* Dimecres, a XIII. En aquest die, de matí, los senyors oïdors de comptes, lo militar absent del consistori y casa de la Deputació, presentaren als senyors deputats en consistori lo Ferrando Paga, dient-los y exortant-los facen executar los debitors contenguts en ell com per capítols de Cort estan obligats. E, los senyors deputas respongueren dient que estan promptes y apparellats en fer-ho y axí manaren a misser Joan Baptista Cassador, exactor del General, present en consistori, face lo que te obligació y execute dits debitors y per çò sien despedides totes les letres y comissions sien menester. E dit exactor respongué dient que esta prompte y apparellat en fer-ho com té fet fins ací.

356*v* Dijous, a XVIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors lo militar absent del consistori y casa de la Deputació, per sa indisposició y persones eletes devall scrites en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Ripoll, ardiaca Pla, canonge Pere Pla, canonge Coll, lo degà don Francisco Terrè, ardiaca de Santa Maria; per lo militar, los senyors: don Francisco de Erill, Jaume de Aguilar, don Hieònim Vila, Francisco Cornet, don Joan Amat, don Guillem de Yvorra; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Magí Grau, // 357*r* // Gaspar Càrcer, Anton Ferrer, Raphael Laudès, als quals fonc proposat per ses senyories lo notable agravi y rompiment de constitució se entén fer en la nominació feta per sa magestat segons se entén en haver[b] nominat per lo càrrec y dignitat de mestre d'escuelas de Leyda en favor T. Victorian, aragonés, contrafent en açó a diverses constitucions y en particular a la constitució feta en lo any 1585, capítol 2, sup-

a. *a continuació ratllat* feria.
b. *a continuació ratllat* manat.

plicant-los sien servits en aconsellar-los lo faedor acerca dites coses en benefici del Principat y observansa de les constitucions.

E, los dits senyors de dita congregació aprés de haver tractat dit negoci y discutit aquell ab molta duresa y consideració, y vistes y oïdes les dites constitucions, aconsellaren a ses senyories que ses senyories se opposen a la contrafacció de dites constitucions ab moltes veres acudint a sa magestat y a sa excel·lència y als demés convinga per la bona direcció de dits negocis.

E, poc aprés los dits senyors deputas y oïdors inseguint dit consell y parer de dites persones eletes determinaren enviar la embaxada devall scrita al excel·lentíssim loctinent general y per aquella nomenaren al senyor abbat de Ripoll, don Guillem Yvorra y Bernat Romeu, ciutedà, als quals fonch donat orde representassen la embaxada següent, y donaren orde al síndic del General obtingués hora, y obtinguda aquella anaren allà en la forma acostumada, ço és, ab masses y acompanyament la qual embaxada és del tenor següent:

357*v* Embaxada: Los deputats del General del principat de Cathalunya nos han ordenat representassen a vostra excel·lència com han entès que sa magestat ha proveït la mestrescolia de Leyda en persona de (...) Victorian[a] natural del regne de Aragó la qual provisió és feta contra la constitució 2, en lo títol de Studis Generals en les Corts de 1585 en la qual se conté que.ls mestrescuelas del studi de Leyda haja de ser cathalà, y contra moltes altres constitucions y assenyaladament contra la onzena y tot lo títol que los officials en Cathalunya hajan de ésser Cathalans per tenir, lo dit mestrescuelas, jurisdicció ordinària privative [adalios] ordinarios y ferme contencions com ordinari, lo qual no podrie fermar sinó tingués jurisdicció ordinària y també és contra contra les constitucions y títol que los strangers no pugan tenir beneficis ecclesiàstic, judicialment los dits deputats los faça mercè de scriurer a sa magestat en conformitat del que ells scriuran, representant a sa magestat los inconvenients que resultan d'esta nominació y lo rompiment de tantes constitucions la observança de les quals, per raó de son offici, toca als deputats supplicar a sa magestat y a vostra excel·lència extrajudicialment sien inviolablement observades y dita nominació ésser revocada per ser feta contra la tenor de tantes constitucions.

E, tornats de dita embaxada dits embaxadors referiren ses senyories com ells han explicada dita sa embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat y sa excel·lència, en effecte, los ha respost que ell no té encara notícia de dites constitucions y que ells ho manaren mirar y essent axí ne scriurà a sa magestat ab moltes veres y ajudarà al Principat com té acostumat y li appar que encara que no.y // 358*r* // hagués constitucions que disposen lo contrari és de equitat lo que ses senyories demanen[a].

Diumenge, a XVII. Festa de sant Antoni.

358*v* Dimars, a XVIIIIº. En aquest die, de matí, per part de Jaume Riera fonc presentada en consistori la supplicació següent: Molt il·lustres senyors, Jaume Riera, ferrer i morador en la present ciutat de Barcelona, diu que lo diumenge, mes proppassat, passant dit Riera per la plaça del Rey, a les quatre hores, després dinar, veu que un moço renyia ab dos minyons y los pagava ab dos pedras y com veu lo perill que.y havia que no matàs ab elles algú dels dits minyons, se abrassà ab ell no conexent-lo de ninguna manera ni manco lo senyor a qui servia y per ser de la unió lo prengué y.l aportà a la presó del rey y com després entengués que lo dit moço era criat de un senyor deputat de vostres senyories, encontinent[b] anà a la dita presó y soltà a dit moço y pensant que dit Riera havia feta dita captura ab malícia y de certa sciència de com era dit pres criat de hu de vostres senyories fonc prés y capturat, com de fet al present lo està en la presó d'esta Deputació y és pobre y casat ab fills y filles. Per tant, per estar nafrat y ab gran perill de sa vida, supplica a vostres senyories molt humilment sien servits de manar-lo soltar de dita presó en què està librement y perdonar-li si caygué en algun descuït que.n rebra a molt particular mercè y caritat de vostres senyories, a la folia, etc., *que licet* etc., *altissimus Prat.*

Y, oïda dita supplicació y attesa sa pobresa, lo manaren relaxar dels càrcers de la present casa, y lo mateix supllicà a ses senyories misser Alexandre Aguilar, centener de la unió, e o servint dit càrrech que ell també lo havie fet traurer de la presó per dites causes.

359*r* Dimecres, a XX. Festa de sant Sebastià.

Dijous, a XXI. Ajust de galeres com és en dietari.

Disabte, a XXIII. En aquest die enviaren, ses senyories als magnífichs concellers ab embaxada,

a. a continuació ratllat aragonès.

a. a continuació ratllat e, tornats de dita embaxada referiren a ses senyorias com ells han explicada dita sa embaxada conforme los és estat ordenat.
b. a continuació ratllat a la.

los senyors don Francec Erill y Joan Baptista Cassador per vèurer quin orde se porie donar per ells per a què del banch de la ciutat se poguessen girar en la taula les partides entrarien a deputats // 359v // y respongueren que ells ho tractarien en trentanari y veurien lo remey, que nos podie fer sinó en trentanari, y aprés tornarien resposta per dos cavallers que no.y havie hagut remey de fer-se per molt justes causes y axí havie resolt lo trentenari.

Dilluns, a XXV. Festa de la conversió de sant Pau.

360r Diumenge, a XXXI. En aquest die se féu per los cavallers en la plaça de Santa Anna un estaferni per los cavallers, fonch-hy convidat lo consistori y los concellers foren-hy ab finestres logades com és acostumat.

360v Febrer. Dilluns, lo primer. En aquest die los tres magnífics[a] doctors devall scrits cridats per ses senyories per a consultar-los acerca les coses devall scrites donaren son vot en scrits firmats per ells que és del tenor següent:

«Infacto duby propositi per dominos deputados doctoribus infrascriptis. Visa supplicatione oblata per Ludovicum de Lobera, die undecima januarii, proxime lapsi decretationesque sue provisione eidem supplicationi facta sub die 21, mensis janauarii, qua dictum fuit supplicat non procedere visis duabus supplicationibus per predictum de Lobera oblatis dicta die 21 decretationibus seu provisionibus factis quibus dictum fuit, iam fuisse debite provisum eadem die in alia supplicatione visa ultimo loco supplicatione ab eodem Lobera oblata. Viso toto processu, cause visique videndis dicti infrascripts doctores sunt boti quod supplicationi dictis dominis deputatis ultimo loco presentate fuit decretatio seu provisio, quod stant et perseverant in provisis 21 januarii eo attento quod per generales constituiones a declaratione provisione seu sententia facta in causa supplicationis confirmatoria provisionis facte super intermedio seu alias non est licitum supplicare, provocare, recurrere, vel appellare etiam per beneficium restitutionis in integrum, vel alio quovis modo eo etiam attento quod donimis deputatis per relationem scribe cause et portariorum domus[b] // 363r // diputationis ad instantiam nobilis Bernadi de Peguera receptam plene constitit nullos proparte dicti Lobera citatos et juratos intra decem dies contrarii imperii fuisse testes, obidque locum no esse supplicationi per dictum Lobera in predictis supplicationibus inter posite nec nullitati ab ipso in eisdem allegate, omni in predictis dubio cessante».

Dimars, a II. Festa de Nostra Senyora Candelera.

363v Diumenge, a VII. En aquest die se feu lo torneig de la confraria de sant Jordi en lo Born com és acostumat ab lo catafal nou se féu per los tornejadors, de matí se féu l'offici en la Deputació en la forma acostumada.

Dimars, a VIIIIº. En aquest die los senyors deputats y oïdors han ajustat les persones eletes següents, dels tres staments, ajustats en la gran dels Reys en què foren los següents, ço és, // 364r // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: balliu de Negroponte, abbat de Ripoll, ardiaca Pla, canonge Pere Pla, abbat de Cerrateix, abbat Codina, ardiaca Abell, sacrista Yvorra, don Francesc Terré, canonge Çafont; per lo militar, los senyors: comte de Montagut, don Joan Burguès y de So, don Francisco de Erill, don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, don Joan Amat, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, don Hieròmim Lentorn, don Hieròmim Vila, don Alonso de Erill; // 364v // per lo real, los senyors: Raphael Cervera, Bernat Romeu, Guerau Benet Laudes, Bertran Dezvalls, Joachim Montalt Francesc Benet Codina, als quals fonc proposat per ses senyories, en effecte, les diligències per ells fetes fer en Cort per son agent Francesc Baster acerca de la provisió de mestrescolia de Leyda en favor del doctor Victorian, aragonès, y la resposta que se ha fet per sa magestat en dits negocis y la poca confiansa se té del bon éxit del dit negoci attesa dita resposta y legit los memorials y rèplicas fetes a sa magestat per dit agent. La major part de dita congregació y tots los d'ella, exceptat hu, foren de vot y parer y aconsellaren a ses senyories que attès per constitucions de Cathalunya consta clarament com dita mestrescolia se ha de proveir en natural del principat de Cathalunya que ses senyories se posen a la defensa de dites coses ab tots los medis pugan y per dit effecte enviaren a sa magestat dita confrafacció y supplicar-i lo remey com de rey y senyor tant christianíssim se spera, los quals memorials y letra són ací cosides.

365r E, poc aprés, oït lo dit consell per dits senyors deputats y oïdors de comptes e inseguint aquell, determinen sie feta embaxada al excel·lentíssim loctinent general, concellers de la present ciutat y reverent Capítol, fent-los a saber lo estat d'estos, supplicant-los son favor y auxili y sien fetes letres als concellers y Capítol de Leyda per al mateix effecte, e més anomenen als senyors abbat de Ripoll, comanador Ju-

a. a continuació repetit magnífics.
b. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 10, pàg. 361r.

nyent, balliu de Negropont, don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, Bernat Romeu y Raphael Cervera per aquests junctament ab los magnífichs assessors y advocat fiscal d'esta casa facen les instruccions y memorials convinga per la bona direcció de dits negocis y justícia del Principat.

E, axi mateix, lo mateix die enviaren embaxada de dos cavallers als magnífics concellers, bras militar y Capítol de la Seu fent-los a saber dits negocis y supplicant[a]-los[b] que ajuden a la bona direcció de dits negocis, y tots aprés tornaren resposta ab ses embaxades com farien lo que tocarie a ells com ha fet fins ací, usant de la bona correspondència sempre han tinguda.

En aquest mateix die, després dinar, anaren ab embaxada al execel·lèntíssim loctinent general los senyors abbat de Ripoll, don Guillem Yvorra y Bernat Romeu als quals fonch donat orde representassen a sa excel·lència lo que passa acerca dits // 365*v* // negocis de la mestresscolia de Leyda, supplicant a sa excel·lència los faça mercè de ajudar a la justícia del Principat axò ab sa magestat com ab los demés convinga.

E, sa excel·lència ha respost que ell acudirà a sa obligació y scriurà molt de veres segons la molta gana té de servir y dar contento a ses senyories y al Principat.

Divendres, a XII. Festa de santa Eulàlia, verge y màrtir, patrona de Barcelona.

366*r* Dimecres, a XVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors feren sindicat al senyor Francesc de Pons, abbat de Ripoll, embaxador, elet per ses senyories en Cort de sa magestat per véndrer les trates de moneda de[c] Castella, com en registre, y elegiren en embaxador al dit abbat per anar a sa magestat per los negocis de la mestrescolia de Leyda, com apar en libre de Deliberacions, e lo mateix die jurà en consistori la dita embaxada.

366*v* Disabte, a XX. En aquest die partí lo senyor abbat de Ripoll, embaxador, per a la cort de sa magestat.

367*r* Dimecres, a XXIIII°. Festa de sant Mathià, apòstol, y primer dia de Quaresma.

Dijous, a XXV. En aquest die vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors: Francesc Cosma Fivaller, Francesc de Aguilar, donzells, los quals, en effecte, explicaren a ses senyories de part de dits senyors concellers com aquells senyors havien fetes y fan algunes diligències acerca de les monedes corren tant dolentes per remediar un tan gran dany y per ço tractaren de fer-ne de nova alguna bona suma, desfent[a] les pessas de vuyt, fent-ne reals ab certa forma o moderació, y per dit effecte havien junctades algunes persones y axí supplicaven a ses senyories sien servits en ajudar-los en dits negocis com de ses senyories confian y bé tenen acostumat. Fonc-los respost per ses senyories, en effecte, que ho mirarien y tractarien.

367*v* En aquest mateix die, després dinar, se ajustaren en consistori les persones eletes devall scrites en presència dels senyors deputats y oïdors y cridats per ell, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: balliu de Negroponte, ardiaca Astor, ardiaca Pla, degà Terré, sacristà Yvorra; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, Francesc Cornet; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Raphael Cervera, Guerau Benet Laudes, Anton Ferrer, Hieònim de Raset, // 368*r* // als quals fonc proposat per ses senyories, en effecte, lo contengut en la embaxada feta a ses senyories lo die següent per part dels magnífics concellers. E aprés fonc allí legida la constitució feta per la reyna dona Eleonor, feta en la Cort de Tortosa, any 1365, capítol 6, que comença: «Sanament», etc. E, axí mateix los foch legit lo privilegi real de dita ciutat de fer monedes, lo que vist y considerat tot per dits senyors de dita congregació, aprés de haver votat tos y considerat dits negocis ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories que per ser lo negoci de molta maduresa y consideració lo facen primer mirar per doctors si.s contrafà a constitució, o no, y entretant que.s torne resposta als senyors concellers que n'estan mirant y procuraran, tornan-los resposta ab la més brevedat se porà. E fet açò se'n anaren dits senyors ab la sòlita cortesia.

E, poc aprés, los dits senyors deputats insegint lo dit consell anomenaren sis doctors en drets per aconsellar-los en dits negocis als quals manaren convidar per a demà, de matí, en la present casa, los quals foren: micer Càrcer, misser Jaume Aymerich, misser Montserrat Ramon, misser Joseph Ramon, misser Joan Gaspar de Prat, misser Pere Aylla.

a. a continuació ratllat fent.
b. a continuació ratllat a saber.
c. a continuació ratllat Sicília.

a. a continuació ratllat ne.

[*1610*] 369*r* Mars, MDCX

Diumenge, a VII. Festa de sant Thomas de Aquino.

Dimecres, a X. En aquest die los senyors deputats donaren licència a Salvador [...] de servar lo offici Joan Alba, de la Bolla, qui accepta[a].

369*v* Dilluns, a XV. Festa de santa Madrona.

370*r* Dimecres, a XVII. En aquest die, de matí, los senyors deputats ab intervenció dels senyors oïdors de comptes han congregat per aconsellar les presones devall scrites, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: sacristà Junyent, ardiaca Pla, sacristà Yvorra, canonge Coll; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles don Guillem Yvorra, don Hierònim Vila, Francesc Cornet, don Alexendre de Lentorn; // 370*v* // per lo stament real, los senyors: Bernat Romeu, Guerau Benet Laudes, lo doctor Castelló, Anton Ferrer, als quals fonc proposat per ses senyories les diligències per ells fetes en lo de la moneda, conforme los fonch representat per part dels magnífics concellers de la present ciutat, com en la última juncta se conté, y per dit effecte han ajustat molts doctors en drets, los quals han resolt que fent-se lo que la ciutat demana hi ha contrafacció de constitucions y axí desijan ses senyories trobar alguna forma en lo de les monedes per lo que lo General ne pateix molt y no pot cobrar dels debitors lo que se.ls deu, y també supplican a ses missers sien servits en aconsellar-los lo que.ls apparrà acerca si serà bé fer los pagaments de les pensions fa lo General en banc y en particular en la de la ciutat que està vuy assegurat per la ciutat, supplicant a ses senyories los vullen aconsellar lo faedor per millor acertar al servey de Déu, de sa magestat y benefici del Principat y del General.

Entesa la dita proposició per los senyors de dita congregació y aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories, en effecte, que quant al primer capítol demana dita ciutat, attès que los doctors han aconsellat y són de parer que és contra constitucions que.s pas per lo de dit consell, y en los demés capítols que per sé cosa àrdua y molt de pensar que.s dexe a major determinació y consell y que entretant hy pensen tots y se anomenen per ses senyories algun número de persones // 371*r* // de tots staments per a tractar y apunctar-ho, y aprés facen relació en juncta de més persones del que apart se haurà de fer.

a. a continuació una línia i mitja il·legible.

E, també aprés los fonch proposat per ses senyories si convindrà tornar la resposta a la ciutat acerca de la embaxada havie feta y del que s'és ací s'és resolt per los doctors.

E, tots los de dita congregació aconsellaren a ses senyories que ab embaxada se responga als magnífics concellers usant de son bon terme y bona correspondència, dient-los lo que s'és fet en son negoci y se fa y les diligències se fan en ells y entén fer.

371*v* Dimars,a XXIII. En aquest die los senyors deputats inseguint lo consell de les persones eletes de 17 del present mes, ajunctaren en la present casa y en son consitori les persones eletes devall scrites, balliu de Negroponte, ardiaca Pla, don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, Bernat Romeu, misser Vicens Castelló, // 372*r* // als quals fonc proposat per ses senyories lo tractat en dita congregació y la elecció per ses senyories feta de dites sis persones per tractar y apunctar dits negocis o alguns d'ells ab los magnífics assessors y advocat fiscal de la present casa los quals tenen ya fetes algunes diligències en dits negocis y allí legiren alguns capítols de Cort, actes de arrendaments y de manleutes de censals y alguns exemplars trobats acerca dits negocis, lo que vist tot y considerat, aconsellaren a ses senyories que vista la temporada occorrent de la dolenta moneda corre y lo gran treball que tenen los debitors del General en posar diners en taula per poder pagar los arrendaments de bolles y la gran imposibilitat tenen de cobrar a dita causa les monedes del General y acudir als càrrechs, fa lo General que ses senyories poden per ara anomenar algun banch segur, ço és, lo de la ciutat per ésser tant segur com la taula per tenir allí lo compte dels arrendaments de bolles y pagar les pensions de censals, attès que en los actes d'ells no.y ha clàusula se hajan de girar en taula y açò ab los motius y causes que a ses senyories apparrà convenir.

E, poc aprés los dits senyors deputats inseguint lo dit consell donaren orde als magnífics assessors y advocat fiscal ordenen la deliberació de dits negocis.

Dijous, a XXV. Festa de la Incarnació del Fill de Déu.

372*v* Disabte, a XXVII. En aquest die y alguns aprés los senyors deputats ajunctaren en la present casa molts doctors cèlebres, axí en theologia com en cànones, los més doctes pogueren trobar en la present ciutat y donaren-los los papers de dubtes y contes, ací cosits, perquè estudien y digan sobre ells. Y diuen son vot en scrits, los

noms dels quals seran continuats a 2 de abril del present any en lo present llibre.

Dimars, a XXX. En aquest die se feren certs // 373r // proceiments y provisió en un procés se aporta en consistori per lo procurador del General contra don Galceran de Agullana, procurador de la excel·lentíssima senyora comtesa de Benavent, qui feye, de fet, en lo riu de Llobregat certa resclosa en terra y terme del senyor Gispert de Guimerà, deputat militar, com en dit procés és de viurer recóndit baix en la scrivania major del General.

Abril, MDCX

Dijous lo primer. En aquest die, de matí, mossèn Hieònim de Lana, racional de la present casa, feu relació en consistori que misser Miquel Orpí, sobrecollidor del General de la par de levant y misser Joseph Soler, mercader qui serveix lo càrrech de sobrecollidor de la part ponent, de dit General, no deven vuy res del que estaven carregats en dit racional per ses anades de dites col·lectas.

373v Divendres, a II. En aquest die, després dinar, los doctors theòlecs y canonistas devall scrits, acerca del que.ls fonc proposat per ses senyories, a 27 de mars proppassat, lo qual és del tenor següent:

«Resolució y resposta a la proposició dels senyors deputats per los senyors doctors, dignitats, canonges y pares infrascrits:

Tots los drets del General, bolla y galeras que vuy en dia se pagan a la Deputació del present principat de Cathalunya, essent com són legítimament imposats, y per causes justíssimes com són: acudir als donatius y serveys a sa magestat en les Corts y salaris dels ministres de justícia en aquest Principat; sustentar quatre galeres per defensa de la costa de mar contra los piratas y corsaris infels enemics de nostra fe cathòlica que tan gran dany porien fer si ab dites galeres no fossen enfrenats y repel·lits; acudir axí mateix a les necessitats de entrades de enemics, que venint de súbito porian // 374r // moltíssim aquest Principat; tenir també recollit en son temps un competent thesor per les dites y altres necessitats com semblants y acudir a les obligacions ordinàries de pagar molt grossas quantitats de pensions de censals antiquíssims y nous, los preus dels quals han servit per socòrrer a nostre rey en graves necessitats y subvenir a les sobredites necessitats, y finalment per conservació de les constitucions, privilegis, prerrogatives y costum del Principat són drets justíssims fundats en ley natural, divina y en leys humanes, leys municipals preceptivas y obligacions fetes y promulgades per los reys y braços ecclesiàstic y militar y real en moltes Corts y ab facultat apostòlica de molts pontífices, particular del papa Clement VII en una bulla data a Rome.

Y estan en observansa y, com no pagants dits drets, se veya danys gravíssims y irreparables contra lo bé universal de tota Cathalunya y contra dites leys naturals divinas y humanas no.s podria acudir al que dites leys nos obligan y al per a què dits drets estan destinats, com dalt està referit, és cosa certa y averiguada que dites leys que obligan a totes persones de qualsevol estat, grau y condició que sien a pagar dits, no son leys purament penals, ço és, que solament obligan a pagar la pena pecuniaria o altra temporal per elles posada, sinó que obligan també en consciència a culpa mortal de furt si'ls defrauden y a restitució dels drets defraudats.

374v E, més que per quant los col·lectors, guardas, ministres y altres con semblats officials del General tenen prestat jurament de fidelità, ço és, de bé y lealment demanar, cobrar y exigir dits drets y denunciar los fraus y altres coses semblats concernents a la justa cobrança d'ells, que, si los tals fan lo contrari o per ommissió advertida y voluntària dexen de fer lo que han jurat, cometen pecat mortal de perjuri contra lo jurament de fidelitat que ha prestat, y si per llur causa y culpable negligència los dits drets del General són defraudats, cometen peccat mortal y són obligats a restituir los danys que per dits fraus haurà patit lo General y molt més són obligats a restituir aquells mals y desleals officials los quals en mercaderies y cosas pròprias defraudan al General y que per parentiu, amistat o per sos interessos, premis y dàdivas scientment consenten y de secret donen traçes y modos com se dissimulen dexen de pagar y defrauden dits drets del General per lo qual merexen graves y exemplars penas. E, més que los parayres, baxadors, drapers, botiguers, sastres y sos jovens, pellers, caputxers y giponers, calsaters, costurers, argenters, bareters, tintorers, corredors de coll, y de orella y altres, los quals per manament de les Corts de 1481 y 1533 presten jurament de no passar robes y mercaderies sens denunciar-les primer y posar ploms y altres coses conforme sos officis com // 375r // en los juraments està posat als quals se ha relació, són-los tots obligats en consciència a prestar y fer dit jurament ab tota intenció, y ab veritat y rectitut cumplir-lo, conforme son tenor ab tota punctualitat y, si no'l cumplen scientment, cometen peccat mortal de prejuri contra dit jurament y, si los predits a més de no complir son jurament cohoperan y son causa

que altres defrauden al General cometen peccat mortal de furt, peccant contra justícia y són obligats a la restitució dels drets defraudats.

Finalment resolgueren que per quant lo papa Clement es té en la bulla dalt mencionada, dóna auctoritat per imposar y exigir dits drets dels ecclesiàstics que totes les persones eclesiàsticas tant seculars com regulars són obligades a pagar dits drets, en consciència, de la mateixa manera que dalt està expressat conforme la concessió de dita bulla, raons, causa, leys y constitucions de Cathalunya sobredites.

Lo doctor Paula Pla, ardiaca de Penadès, cononge de Barcelona, vicari general y official per lo molt reverent y insigne Capítol de dita iglèsia, seu vaccant.

Lo doctor Francesc Pons, canonge de la Seu de Barcelona.

Fray Francisco Gaçó, provincial de la orden del padre Sant Francisco.

El maestro fray Joseph Serrano, provincial del Carmen.

El maestro fray Hierónimo Canot, provincial de Sant Augustín.

El maestro fray Joan Vicente de Santo Domingo.

375*v* Pedro Gil, doctor theòlec de la Companyia de Jesús y calificador del Santo Offici.

Fra Francesc Ferrando del orde de Sant Francesc, calificador del Sant Offici.

Fra Salvador Pous, cathedràtic de scriptura de la universitat.

Raphael Riera, doctor en theologia y canonge de la Seu de Barcelona.

El maestro Francisco Antonio Tafalla, ministro de la Serenísima Trinidad.

El maestro fray Pedro Morales del orden de la Sereníssima Trinidad.

El presentado fray Ambrosio March del orden de Nuestra Senyora de la Merced.

Raphael Guerau de la Companyia de Jesús, lector de theologia.

Fray Pablo Bruguera del orden de Nostra Senyora de la Merced.

El maestro fray Joan Andreu, calificador del Santo Officio.

El maestro fray Marco Antonio Miravall del orden de la Trinidad.

El maestro Fray Hierónimo Sanahuja, provincial del orden de la Santísima Trinidad.

Fray Gil Ximenez de Castillo, provinical del glorioso padre santo Francisco.

«Digo yo el[a] *Gaspar Ram que haviendo sido consultado y no me haviendo podido hallar en la junta de los señores doctores que dieron*[b] // 380*r* // *lo tengo por cierto y sin difficultad. El doctor Gaspar Ram».*

380*v* Diumenge, a XI. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a XII. Festa segona.

381*r* Dimars, a XIII. Tercera festa.

381*v* Dilluns, a XVIIIIº. En aquest die entraren los dies jurídics aprés de les fèries de Barcelona.

Dijous, a XXII. Vigília de sant Jordi.

382*r* En aquest die se feren les vespres y completes en la capella gran de la present casa ab molta solemminat com és acostumat, foren-hy los magnífics concellers y molts altres senyors de tots staments.

Divendres, a XXIII. En aquest die se féu la festa de sant Jordi en la present casa y foren-hi lo senyor loctinent general, concellers y moltíssims altres en gran multitut.

Diumenge, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

382*v* Maig MDCX

Disabte, lo primer. Festa dels apòstols sant Philip y sant Jaume.

387*r* Dilluns, a III. Festa de santa Creu.

Divendres, a VII. En aquest die enviaren ses senyories als cònsols de Llonja y en Concell de Vint a dir lo contengut en la scriptura que ací serà cosida.

a. a continuació ratllat doctor.
b. a continuació un document transcrit a l'Apèndix 10, pàgs. 376r-378v.

387v Disabte, a VIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, lo senyor deputat ecclesiàstic absent de la present casa, donaren orde a Joan Torrelles, Francesc Moragues, Gabriel Pellicier y Joan Serra de guardar los presos estan en la present casa en les presons, attès los molts presos hi ha vuy criminosos y la casa està uberta per raó de les obres. En aprés a 13 de dit fonc manat per ses senyories a dits y Joan Torrellas, Francesc Moragues y Joan Serra no guardassen més a dits presos.

Dilluns, a X. En aquest die vingueren en consistori per part del excel·lentíssim loctinent general los magnífics misser Joseph Ferrer y misser Magarola del Real Consell civil los quals explicaren a ses senyories la embaxada següent:

Que havent entès sa excel·lència que per occasió de la expulsió dels moriscos de Aragó, los de Cathalunya feyen algunes prevencions procurant que lo consitori los amparàs ab motiu de la observansa del capítol de Cort, posat sots títol de sarrains fet en les Corts de 1503, recelant lo gran dany que poria resultar d'estas diligències per ço que los de Aragó que són deset mil casades ans més que manco, vent amparats los de Cathalunya y refrats del port dels Alfacs, tan abte per a // 388r // rébrer qualsevol socorro de enemics, porien facilment intentar alguna novedad per impedir o differir lo bon effecte que.s spera d'esta expulsió, en què consisteix la quietut y seguretat de tos los regnes de Spanya, havia tingut per bé de prevenir ab temps al consistori y advertir-lo de les raons per les quals li paria no tenir lloc la disposició del dit capítol de Cort, ans bé cessar tots los motins y fonaments de aquell axí per haver molt crescut y multiplicat lo número dels moriscos ab lo discurs de més de cent anys passats de leshores fins ara, com per lo gran y evident perill que la habitació y reynat d'ells amenassava al estat de sa magestat y al benefici universal de tota la corona per ser estats generalment convençuts y declarats per apòstatas y rebeldes a las magestats divinas y humana per lo que sa magestat podria castirgar-los en la vidas y las haziendas los quals casos no poden ser compresos en dit capítol de Cort y cessar, per consegüent, d'ells les utilitats que los barons podian sperar de semblants vassalls y concòrrer en la expulsió d'ells tan notori be públic que fa pérdrer lo ser y la força a totas las civils disposicions que s'encontran ab ell.

E, en aprés los dits senyors deputats y oïdors enviaren al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, per tornar al[a] excel·lentíssim loctinent general la resposta següent de la prop dita embaxada y advertiment.

Los diputats han vist lo capítol de Cort del rey don Ferrando II en la 3 Cort de Barcelona del any 1503, capítol 1, títol de sarrains, dis- // 388v // posant sobre la expulsió y extracció dels moros del present Principat, han considerat les raons y fonaments de aquell y la embaxada de vostra excel·lènca i appar al consistori, que dit capítol no obsta a la extinció dels christians nous o moriscos y axí en tota occasió estar-na molt acvertits en tot lo que convindrà al servey de Déu, del rey nostre senyor, y benefici públic.

E, tornats de dita embaxada referí a ses senyories havie feta aquella conforme per ses senyories li ere estat ordenat y dalt està dit.

Dimecres, a XII. En aquest die los senyors deputats y oïdors de comptes y persones eletes, devall scrites, ajustades en la sala gran dels Reys en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat Codina, // 389r // ardiaca Pla, sacristà Junyent, degà Terré, ardiaca Manuel, canonge Çafont, canonge Pla; per lo stament militar, los senyors: comte de Montagut, conceller en cap, misser Hiònim Bosch, donzell, don Alexandre de Lentorn, don Joan Burguès y de So, don Guillem Yvorra, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Raphael Cervera, Joachim Montalt, Francesc Dalmau, als quals fonc proposat per ses senyories, en effecte, y fetes legir les cartas han rebudes lo die present // 389v // per propi correu del abbat de Ripoll, embaxador del General en cort de sa magestat, acerca los negocis té a son càrrech y en particular de la mestrescolia de Leyda, y la del senyor duc de Lerma y marquès de Almaçan y vist lo bon estat de dit negoci, y la molta mercè que en açò tenen feta al Principat dits senyors y també lo senyor duc de Monteleón, virey de ací, y les diligències y bons officis han fet en benefici d'est negoci y dels demés del General, Francesc Baster agent de ses senyories en cort de sa magestat del que se spera tindrà lo negoci lo fi desijat.

Los quals aprés de oïdes y considerades dites coses y lo bon succés se'n spera, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories que.s scriga als dits senyors duc de Lerma, marquès de Almaçan, agraint-los molt los bons officis han fet fins ací y supplicant-los vajan continuant aquells com de ses excel·lències se spera y també se scriga al dit senyor abbat de Ripoll y que lo dit misser Baster sie sa-

a. a continuació repetit al.

tisfet per ses senyories bé, com és acostumat en semblants occasions, attès lo gran fruyt ha fet en dit negoci.

E, poc aprés los dits senyors deputats inseguint lo consell y parer de dites persones eletes enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat Codina, don Guillem Yvorra y Bernat Romeu, ciutedà, als quals donaren orde que // 390r // de part de ses senyories li facen grans de la molta mercè y bons officis ha fets ab sa magestat en estos negocis supplicant-lo vaja continuant aquells, los quals anaren ab les masses grans ben acompanyats y ab la forma acostumada.

Los quals tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han feta dita embaxada conforme per ses senyories los fonch ordenat y sa excel·lencia, en effecte, los ha respost com ell ha sempre desijat dar gust y contento als senyors deputats y al Principat y que ell no ha fet res en los dits negocis conforme la voluntat té fer-los tota mercè y axí ho continuarà quant serà fora de ací y en tota par se trobarà.

E, poc aprés los dits senyors deputats y oïdors inseguint dit consell deliberaren scriurer dites cartas y satisfer a dit Baster com en Libre de Deliberacions.

Disabte, a XV. En aquest die hi hagué juncta // 390v // de braços per fer la extracció de habilitador per la enseculació en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: sacristà Junyent, paborde Calders, canonge Almer, prior Olmera, Francesc Tarragó, canonge; per lo militar, los senyors: don Joan Burguès y de So, don Miquel de Cruÿlles, don Alexandre de Lentorn, Pere Ausias March, don Francisco de Pau, March Leutes, Alexandre de Aguilar, Francesc de Aguilar, don Bernat de Beguera, Joseph de Bellafilla, Joan Pla de Montornès, Joan Gabriel Babot, Carles de Calders, don Francesc Grimau, // 391r // Bernat Bertula, Francesc Leutes, don Joan Amat, don Ramon de Calders, Luís Corbera[a], Christòfol de Guimerà, Joaquim Dezvalls, Francesc Gualbes, Joan Cescomes, don Ramon Blanes, Pere de Bellet, don Hieònim de Lentorn, don Gismundo Vila, Luís Casadamunt, don Federic Terré; per lo real, los senyors: Raphael Cervera, Jaume Sala, Hieònim de Raset, Joseph Bou, Jaume Bru, Jaume Regàs, Jaume Ferrer, misser Puigvert; // 391v // als quals ans de fer-se la extracció de habilitadors fonc proposat per ses senyories la forma que.s porie tenir per poder saber los habilitadors les qualitats dels nomenadors per ésser enseculats y perquè pugan ésser[a] servats los capítols de Cort tracten acerca d'estos negocis perquè ab tant principal consell pugan millor acertar lo faedor.

E, aprés de oïda dita proposició pel dits senyors de dita congregació y aprés de votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració aconsellaren a ses senyories que totes les persones que poden entrar en braços pugan estar en la sala se fassa la inseculació, perquè pugan vèurer y enténdrer quines persones seran anomenades per lo llochs vaccants per a què pugan advertir los contraris o inconvenients o defectes que algú dels nomenats poria venir y que la hu dels dos officials qui acompanya lo procurador haja de dir ab alta veu ara va tal en tal lloc de deputat o oïdor per mort de un tal.

Diumenge, a XVI. En aquest die se consagrà lo reverendíssim bisbe de Barcelona en la Seu d'esta ciutat, ço és, lo senyor don Joan de Moncada, féu-se gran festa y solemnitat. Foren a dita consagració los senyors bisbes de Gerona, Leyda y Vic.

392r Dijous, a XX. Festa de la Assenció de Nostre Senyor Déu Jesucrist. En aquest die, deprés dinar, entra lo senyor don Joan de Moncada, bisbe de Barcelona, com a bisbe novament elet y isqueren-hi los senyors // 392v // deputats y los demés tribunals acostumats de exir. Los senyors deputats enviaren primer lo correu del General per saber la hora estave al Spitalet y isqué lo mateix die, de matí, de la present ciutat y sabuda la hora per a les sinch de la tarde isqueren ben acompanyats de molts officials ab los porters devant ab les masses, y isqueren per devant lo Palau Episcopal, plaça Nova, porta Ferrissa y de allí tot dret fins cerca la carniceria de Sans y allí trobaren a dit senyor bisbe qui venie ab tot lo Capítol de la Seu, qui.l exien a recebir, y arribats dits senyors deputats, dit Capítol se'n tornà, y los senyors deputas tots tres se posaren al costat de dit senyor bisbe posant-lo al mig, ço és, entre lo senyor deputat ecclesiàstic y militar y devant ells los senyors oïdors de comptes, y devant ells los assessors y advocat fiscal y devant de tots los tres porters anaven los demés officals del General y d'esta manera vingueren fins prop de la Creu Cuberta y allí trobaren los magnífics concellers d'esta ciutat y dits senyors deputats se departiren ab la sòlita cortesia, tornant-se'n per lo mateix camí y acompanyament eren anats fins a la present casa.

393r Divendres, a XXI. En aquest die anà lo consistori a després dinar a fer visita al dit senyor

a. a continuació ratllat don Luis de Le.

a. a continuació ratllat enseculats.

bisbe, estigueren allí bona stona assentats ab cadires, isqué.ls a rébrer al cap de la escala y los capellans baix a la entrada y, axí mateix, al tornarse'n anaren ab masses y bén acompanyats com és acostumat.

Dit die anomenaren los senyors deputats per sa part per estimar les pintures de la capella gran de la present casa lo pare fra Damià del orde de Sant Hieònim de la Murtra y lo pare fra Luís Pasqual anomenà, per sa part, Francesch Ribalta, pintor resident en València.

393*v* Dimars, a XXV. En aquest die los senyors deputats y oïdors tractant[a] acerca dels negocis devall scrits feren los vots següents:

Lo senyor deputat ecclesiàstic dix, per quant les execucions se facen ab lo manco dany se pugan, és de parer que se accepten les sinc-centes liures offertes per part dels administradors dels béns de don Guillem de Santcliment ab sa supplicació presentada lo die present y en lo que diuen de les mil liures de un censal esmersat per dit don Guillem que reb sobre lo General de Cathalunya és de parer que aconsellant los magnífics assessors y advocat fiscal que segurament se pot péndrer un censal de aquexos, se accepte y se execute, y quant a dits assessors no.ls apparega sia ab seguretat com convé per aquesta casa se responga als administradors, que pagant tota la quantitat que deuen se tornaran dits bauls y robes y no de altra manera, attento s'és feta la execució en los dits béns y robes per lo exactor del General a instància de part.

E, lo senyor deputat militar dix y és de parer que lo exactor del General ab orde de dit senyor deputat militar féu apprehensió que attès que lo exactor del General féu apprehensió dels bauls plens de sedes de dit senyor don Guillem de Santcliment per mil y sinc centes liures que don Guillem // 394*r* // de Santcliment deu al General com a fermansa de una bolla, los quals bauls y sedes estan inventariats y les sedes estan canades y que hi haurà bastantíssimament comoditat de cobrar les dites mil y sinc-centes liures venent-se en lo encant públic, y axí és de parer que aquestes sedes sian venudes al encant, attès majorment que dona Philippa Clariana fa instància de què sien venudes y no los censals per estar-li adjudicats a ella, los quals censals estan litigiosos y no és de raó executar censals, podent executar mobles, y axí és de parer que ara encontinent vingué lo exactor y pas avant la execució.

E, lo senyor deputat real és de parer que, puix lo senyor deputat militar insta que dites sedes sian venudes al encant, és del mateix vot y parer.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic dix y és de parer que la dit dèbit sia executat ab lo menys gasto que puga a utilitat del General servat e tot lo capítol de Cort.

E, lo senyor oïdor militar dix que és del vot y parer en tot del senyor deputat ecclesiàstic.

E, lo senyor oïdor real dix que és del vot y parer del senyor oïdor ecclesiàstic.

394*v* Dijous, a XXVII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anomenaren sis doctors per tractar los negocis dels agravis pretén dóna Hieònima Codina acerca de certs familiars de la Santa Inquisició, los quals foren los següents: misser Francesch Tristany, misser Pere Aylla, misser Gaspar de Prat, misser Montserrat Ramon, misser Miquel de Ribes, misser Fontanella y acò a petició dels magnífics assessors d'esta casa.

Expulsió de moriscos[a]

En aquest die lo senyor virey envia a Miquel Joan Amat al consistori dels senyors deputats lo qual lo digué anassen encontinent a casa de sa excel·lència perquè los tenia que parlar un negoci de molta importància de part de sa magestat al qual se li respongué per part dels senyors deputats que aurien en la hora mateixa per // 395*r* // saber lo que sa magestat los manava. Poc aprés ab les massas y acompanyament acostumat dels officials anaren a casa de sa excel·lència, lo qual los estava aguardant, y rebent-los ab molt alegres cortesias los digué com lo rey nostre senyor per molt llarch de temps havia procurada la conversió dels christians nous del regne de Aragó y de València y les moltes diligències que per instruir-los en la fe se eren fetes, lo poc que hauran aprofitat, pus de cadaldia crexia lo número dels castigats per lo Sant Offici de la Inquisició a més de molts altres robos y morts que havian comès contra los christians vells y que no contents ab tant graves excessos per remate d'ells havian procurat y tractat de conspirar contra la corona real y estos regnes, que si bé podrà sa magestat castigar-los en les vidas y haziendas perquè la notorietat y continuació de sos delictes y la gravedat y atrocitat de aquells los tenia convençuts de heretges, apòstatas y proditors de lesa magestat divina y humana conforme estava assegurat en consciència per molts doctes y sancts hòmens

a. a continuació ratllat del.

a. anotació escrita al marge.

[1610]

totavia desijant reduir-los per medis suaus y blans y escarmentar-los ab lo que se havia fet ab los de sa nació en altres regnes se havia contemporitzat ab los del regne de Aragó y aquest Principat per vèurer es podia excusar la expulsió de aquells, però perquè a més del que d'ells se havia entès ara ultimament per lo derrer auto de fe que.s celebrà en Çaragossa y per altres certas y diverses vias se havia entès que ans y després havian continuat y continuaven ab majors veres dita conspiració y delictes, considerant sa magestat tot lo que està dit, desijant complir ab la obligació de son offici en procurar la puresa de la fe, conservació y seguretat de sos regnes // 395*v* // y principalment de aquest Principat y de sos bons y fels súbdits per ser en aquell més eminent perill y perquè cesse del tot la postasia de tant mala gent, se havia resolt ab parer del Consell de Estat, prelats de molts doctes hòmens y personas molt christianas, prudents y celozos del servey de Déu que.s traguessen del regne de Aragó y de aquest Principat tots los moriscos que.y ha sens moltas altres causes y raons, las quals ya dies ha sa excel·lència los havia fet explicar en consistori per los magnífics misser Joseph Ferrer y misser Joan Magarola y que axí sa excellència per execució de tan justa determinació, inseguint la conclusió per lo Real Consell feta, havia determinat manar fer una crida ab les moderacions y consideracions que en aquella se contenen y altres de les quals ab informació secreta pensava usar de moderació per los moriscos que ab probabilitat se podria entendrer viurien com a bons christians, de tot lo que sa magestat primer los ne hauria volgut donar raó y avisar axí perquè ho entenguessen, com també, perquè ab los medis que.ls apparrie més convenients ajudassen y cooperassen en la facilitació y breu expedició de un fet de tant importància encarregant-los molt la bona correspondiència ab don Augustin Mexia, general dels exercits se forman en Hespania, al qual està comesa la execució, tenint-ho per molt agradable servey y de què enviassen als Alfachs les galeres de aquest Principat per a dit effecte com més largament entenderan ab la real carta de sa magestat y que tinguessen a molta glòria y honra que en son temps y en son govern y ab lur ajuda y favor se hagués acabada y excutada una cosa de tant importància al // 396*r* // servey de Déu, nostre senyor, y de sa magestat y benefici públic. Y en acabant sa excel·lència estas raons, los donà la carta de sa magestat la qual prengué lo senyor deputat ecclesiàstic ab la deguda reverència, responent legiran aquella en consistori y que en tot lo que podran acudir al servey de sa magestat, com sempre havian acostumat. E de partits del senyor virey anaren a casa de la Deputació y entrats en consistori legiren la carta de sa magestat la qual és del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros los deputados del General del nuestro principado de Cathalunya».

El Rey.

*Venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de nuestro Principado de Cathalunya, ya saveis lo que por tant largo discurso de años se ha procurado la combersión de los christianos nuevos del reyno de Aragón y esse Principado, los edictos de gracia que se les concedieron, las demás diligencias que se hizieron para instruirlos a nuestra Santa Fe y lo poco que todo ello ha aprovechado, pues no se ha visto que ninguno se haya conbertido sino antes crescudo de dia en día su obstinación en grande menosprecio y offensa de Dios Nuestro Señor, como se ha visto por la multitud dellos que se han castigado por el Santo Officio de la Inquisición. De más de lo qual han cometido muchos robos y muertes contra los crhistianos viejos y no contentos con esto, han desseado y tratado de conspirar contra mi corona real y estos reynos y ahunque el peligro y irreparables daños que de dissimular con ellos podían succeder se me repesentó años ha por muchos muy doctos y sanctos hombres, exortándome al breve remedio a que en consciencia estava obligado para aplacar a Nuestro Senyor que tan offendido estava de essa gente, assegurándosme que podia sin ningún escrúpulo castigarlos en las vidas y haziendas porqué la notoriedad y continuación // 396*v* // de sus delictos y la gravedad y atrocidad dellos los tenía convencidos de hereges, apóstatas prodictores de lesa magestat divina y humana, y haún que siendo ésto assí, pudiera proceder contra ellos con el rigor que sus culpas mereserán todavía, deseando reducirlo por medios suaves y blandos y también escarmentarlos con lo que se ha hecho con los de su mención en otras partes d'estos reynos se ha ido contemporiçando con los del dicho reyno de Aragón y esse Principado para ver si se podía escusar el sacarlos, pero porqué demás del que se entendió contra ellos en el aucto de fee que últimamente se celebró en la ciudad de Çaragossa, se ha savido antes y después por diversas y muy ciertas vías que los dichos moriscos de Aragón y esse Principado passavan a delante con su dañado intento pues al mismo tiempo que se tratava de su reducción se han mostrado más inquietos, solicitando, como se ha presumido de muy behementes indicios, el socorro y ajuda del turco yendo y biniendo personas imbradas por ellos a este effecto y esta misma diligencia hizieron con otros príncipes de quien se prometían ajuda offresciéndoles sus personas y haziendas y, demás desto, milita contra ellos la sospecha de todos los dichos delictos pues no se halla que ninguno de los susodichos haya venido*

a revelar en tantos años ninguna cosa de sus màquinas y conspiraciones, antes los han siempre encubierto y negado que es clara señal que todos han sido de una misma opinión y voluntad contra el servicio de Dios y mío y vien d'estos reinos. Considerando pues todo lo dicho y que la razón de bueno y // 397r // christiano govierno obliga en consciencia a expeller de los reynos y repúblicas las cosas que causa escándalo, daño a los buenos súbditos y peligro al Estado y sobre todo offensa y deservicio a Dios Nuestro Señor, y deseando complir la obligasión que ací tengo de procurar la conservación y seguridad de los dichos mis reynos y en particular la de esse Principado y de los buenos fieles súbditos dél, por ser más eminente su peligro y que cesse la heregía y apostasía de essa mala gente de que Nuestro Senyor está con tan offendido, después de haver bien encomendado y echo encomendar mucho este negocio confiado en su divino favor per lo que importa a su honra y gloria, me he resuelto comparecer del mi Consejo destado, prelados y de[a] *muchos doctos hombres y de otras personas muy christianas y prudentes, zelosas del servicio de Dios y mío que se saquen del dicho reyno de Aragón y desse Principado, todos los moriscos que hay en él en la forma que allà entenderéis como quiera, que quando algún grave y detestable crimen se comete por algunos de algún collegio o universidad, es razón que el tal collegio o universidad sea dissuelto y anichilada y los menores por los mayores y los unos por los otros sean punidos y aquellos que pervierten el bueno y honesto bivir de las Repúblicas y de sus ciudades y villas, sean expellidos de los pueblos porqué su contagio no se pegue a los otros de que os he querido avisar para que lo tengáis entendido y procuréis por vuestra parte facilitar la execución d'ello, dando a entender a los dichos moriscos por los medios que mejor os pareciere que, pudiéndolos castigar en las vidas y haziendas, es mucha merced la que les hago en dexar los 12 y que puedan llevar de sus bienes muebles los que pudieren sobre sus personas solas para ayuda a su sustento lo // 397v // qual se ha de executar sin que por ningún caso ni respecto se admita otro medio, y porqué yo he cometido la execución de hazer conduzir essa gente a los puertos donde se ha de embarcar a don Agustín Mexia del mi consejo de guerra y mi maestro de campo, general de los exércitos que se formaren en Hispania, os encargo mucho tengáis con él muy buena correspondencia y le hagáis assistir en lo que os advertiese que conviene que yo reciviere en ello de vos muy agradable servicio y en que imbiéis a los Alfaques de Tortosa las galeras de esse Principado para que ayuden a la expulsión, y en lo que toca a la execución de los demás, me remito ab que entenderéis del duque de Monteleón. De Valladolid a 17 de abril de 1610. Yo, El Rey.*

a. a continuació repetit y de.

Antonio de Aristegui».

[*1610*]

Legida aquella, per ser ya hora tarda, determinaren que pensassen lo que havian de respondrer y fer acerca lo contengut en dita carta.

Dit die, després dinar, sa excel·lència manà publicar las cridas acerca la repulsió dels moriscos. E, los senyors deputats manaren al síndic del General per la // 398r // obligació de son offici, hagués còpia auctèntica de aquells perquè se pogués acabar de pendre resolució. Deliberaren que los assessors y advocat fiscal vessen si en lo que sa magestat scriu ab sa real carta, com també ab les cridas publicades per sa excel·lència, hi havia alguna contrafacció de constitució y consuetut de aquest Principat per lo[a] qual per descàrrec de sos officis tinguessen obligació de contradir-hi.

Diumenge, a XXX. Die de Pascha de Sperit Sant, després dinar, a les dos hores tocades, se junctaren los senyors deputats en la Deputació ab los assessors y advocat fiscal y demanant lo consitori diguessen son parer dits assessors y advocat fiscal foren del vot y parer següent: Vista la deliberació per los senyors deputats, feta als 29 del corrent mes de maig, ab la qual volen ses senyories que los assessors ordinaris de la present casa y advocat fiscal, baix scrits, los aconsellen si ab lo que sa magestat demana ab sa real carta, de data de 17 de abril proppassat, a dits senyors deputats tramesa acerca de la expulsió dels moriscos poblats en lo present Principat, y ab lo que lo senyor duc de Monteleón, virey y capità general, ha manat publicar ab ses cridas // 398v // dit die de 29, se contrafà a constitucions de dit Principat, usos, praticas y styls de aquell, vista la real carta, vista també la real crida, attès que per ditas reals cartas y crida consta los dits moriscos poblats en lo present Principat haver conspirat contra la corona real y ésser cómplices ab los desmés moriscos de Hispanya en haver apostatat y com és crim de lesa magestat divina y humana, contra dels quals consta haver-se proceït en la règia cort del dit Principat, preceint supplicació del procurador fiscal de aquella y comissió feta al magnífic don Pedro Soler, jutge de dita cort, inseguint-se provisió de aquell y conclusió en lo sacro consell del dit Principat en virtut de la qual dita crida s'és publicada y la expulsió de dits moriscos se ha de fer axí que ab la forma acostumada, los dits assessors y advocat fiscal són de vot y parer que ditas expulsió y crida no són contra constitucions del dit Principat, usos, pràtigas y styls de aquell y

a. a continuació ratllat càrrec.

[1610] que los senyors deputats no tenen obligació de opposar-se a ditas crida y expulsió.

Vidit, Raphael Aguilo, assessor. Vidit, Besturs, assessor. Vidit, don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus.

399r E, los senyors deputats entesa la resolució y parer de dits magnífics assessors y advocat fiscal deliberaren se fes una embaxada ab molts compliments a sa excel·lència en la forma següent y que també se scrigués a sa magestat ab moltes demostracions de contento y alguna y offertes conforme requeria un fet de tanta importància.

Embaxada: Los deputats han tingut a molt gran mercè la que sa magestat ha fet a aquest Principat en fer-li saber ab tan compliment la determinació ha pres en la general expulsió dels moriscos tant en servey de Déu, de sa magestat y benefici de tota la christiandat y de aquest son Principat per lo que besam a sa magestat la mà infinitas vegadas, offerint-se prompte y apparellats que en tot lo que sia del servey de sa magestat y en benefici y facilitació de una obra tan eroica y digna de perpètua y gloriosa memòria, acudiran ab totas ses forças y ab unanimitat prompte, donat orde al general de les galeres de aquest Principat perquè acude als Alfacs y que seguesca los ordes que donarà don Pedro de Leyva, generalíssim de les esquadres, y si per seguretat de aquest desijat effecte serà menester face lo consistori alguns altres officis, acudiran ab molta voluntat com a sa magestat millor apparra que convé y per capítols de Cort los és lícit y permès conforme esta embaxada han determinat scriure a sa magetat y axí supplican // 399v // a vostra excel·lència en conformitat scriga a sa magestat assegurant-li la continuació de nostra fidelitat y voluntat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com havien explicada dita embaxada conforme los ere estat ordenat, y que sa excel·lència los respongué ab paraules de gran agreïment y compliment lo quant ell ho sperava axí de dits senyors deputats com sempre ne havia tingut experiència y que de sa part ho scriurie a sa magestat ab moltes veres ab conformitat de dits deputats, la qual feren los senyors abbats de Sant Cugat, don Guillem Yvorra y Raphael Cervera.

Dilluns, a XXXI. Sengona festa de Sinquagessima.

Primer de juny, MDCX

408v Dimars, a VIII. En aquest die don Joseph Quintana, enviat lo die abans per altres negocis a parlar ab lo senyor virey, digué y referí al consistori, trobat junt en la torre del senyor deputat ecclessiàstic, absent lo oïdor eccessiàstic, a ont ab companyia de molts cavallers ere arribat de fer visurar per experts la obra de les fonts, que lo senyor virey havia entès del senyor comte y comtesa de Lemos y comtesa de Gelves que en aquella occasió tenia ospedats en casa, que lo die del Corpus que era lo altre endemà gustarian ses excel·lències y senyoria anar a vèurer la casa de la Deputació y en ella veurer la professó del Corpus y que perquè los senyors deputats estiguessen previnguts los ne acusava lo qual an vis. Entès lo consistori juntà al senyor abbat Codina, sacristà Yvorra, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem Yvorra, don Joan Amat, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, Gregori Prats, y Francesc Tamarit y al dit don Joseph Quintana, advocat fiscal, qui allí se trobaren presents als quals lo senyor deputat ecclesiàstic proposà lo que tenia entès lo consistori per part del senyor virey, demanat los parer y consell del que devian fer en dit negoci per los quals tots unànimes y concordes fonc aconsellat que lo consistori tenia obligació de rébrer a dits senyors comte y comtesa de Lemos y comtesa de Gelves sent les personas de la qualitat que són, gendre y filla respectivament del senyor duc de Lerma de qui lo consistori, en lo negoci de la mestrescolia de Leyda que de present corre ha rebut lo favor, mercè que notòriament se sab, y de qui en altres negocis spera rebrer majors, ab la matexa // 409r // cortesia que se acostuma de rébrer lo duc de Cardona y que per aqueix effecte tenia obligació de adressar de adressos y paraments la casa y prevenir una merienda qual convenia a la grandesa y magestat de las personas qui la rebian y a la reputació de la casa que la donava y que per dit effecte aconsellavan se gastàs lo que convindria.

Dimecres, a VIIII. En aquest die los senyors deputats manaren convocar personas eletas de tos los tres staments[a] en la present casa, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: balliu de Negroponte, don Francisco Terré, sacristà Yvorra, ardiaca Navel, canonge Coll; per lo militar, los senyors: senyor Linars, don Alexandre de Lentorn, Francesc Cosma Fivaller, Joseph de Bellafilla; // 409v // per lo real, los senyors: Anton Ferrer, Raphael Cervera, als quals per los senyors deputas, parlant lo senyor deputat ecclessiàstic, fonc proposat que lo consistori tenia entès que lo senyor comte y comtesa de Lemos y comtesa de Gelves volian lo endemà dia de Corpus y que supplicave a sa senyoria y mecers se servissen de aconsellar lo que podian y devien fer en dit negoci per los quals, aprés de

a. a continuació ratllat ço és al balliu de Negroponte.

oïda dita proposició y haver tractat y discutit dits negocis ab molta madduresa y consideració y votat tots y dit son parer, fonc aconsellat que la casa se adressàs com convenia y que.s previngués una merienda y que per a rébrer la comtesa se convidassen algunes damas principals a àrbitre y coneguda dels senyors deputats. Y encontient per dits senyors deputats, inseguint lo consell de ditas personas eletes, fonc determinat conforme per dites persones eletes los era estat aconsellat y assegurats que ses excel·lències vindrien a veurer la professó en dita casa de la Deputació per a complir a la obligació y cortesia a semblants personas se devia ab parer de algunes determinaren se enviàs ambaxada a dits senyors comte y comtesa convidant-los per al endemà, dia de Corpus, per a veurer la professó en dita casa de la Deputació y per dit effecte foren anomenats, per a fer la embaxada de part del // 410*r* // consistori al senyor comte y comtesa de Lemos, lo senyor de Seró y don Guillem Yvorra, los quals tornant de dita embaxada referiren en consistori com lo senyor comte y comtesa de Lemos y de Gelves havian amostrat gran gust y contento de la embaxada offerint de anar de boníssima gana en dita casa de la Deputació y conseguentment fonc donat orde se convidassen les damas que per eix effecte foren posades en memorial y junctament lo consistori encomana a vint cavallers ancians, ço és, a, etc, per a què.ls endemà assitissen en dita casa de la Deputació y donassen orde en assentar la taula de la merienda y previnguessen y fecen posar en orde y concert qual convenia tot lo que per dit effecte fos necessari.

Dijous, a X. En aquest die estant la casa de la Deputació adressada de adressos, paraments y ornaments rics, a las sinc horas de la tarde arribà lo senyor comte de Lemos acompanyat de molts cavallers principals, y los senyors deputas ordenaren a deu o dotze cavallers lo baxassen a rébrer al cap de la scala y ells, dits senyors deputats y oïdors ab les tres masses, lo reberen al cap de la escala dalt y reberen també a la senyora comtesa de Lemos y a la comtesa de Gelves ab molt gran cortesia y de aquí se'n entraren lo comte y comtesa a la capella xica que està al cap del corredor de la scala a fer oració y després los acompanyaren a la capella gran a la porta de la qual isqueren la comtesa de Erill y de Montagut, dona Maria de Guimerà, donya Ana de Lentorn y altres dames a rebre dita senyora comtesa y de aquí se'n entraren a la istància // 410*v* // que.s al costat de dita capella gran, al corredor, que per eix effecte se era fet a vèurer la professó, la qual passada, los senyors deputats acompanyaren al senyor comte amostrant-li la casa y les dames acompanyaren a la senyora comtesa y tots se assentaren en la taula que estava posada en lo hort dels tarongers a ont al cap de poc arribà lo senyor duc de Monteleón y rebut per dits senyors deputats se assentà també en la taula junctament ab les dames convidades y berenaren. Y acabada la merienda dits senyors comte y comtesa de Lentorn y senyor duc de Monteleón se'n anaren amostrant gran satisfacció.

Divendres, a XI. Festa de sant Bernabé, apòstol.

Diumenge, a XIII[a].

413*r* Divendres, a XVIII. En aquest die vingueren // 413*v* // at embaxada per part del bras militar, los senyors don Miguel de Cruÿlles, Francesc Cornet, cavaller, y Jaume Sala, ciutedà, los quals de par de dit bras explicaren a ses senyories lo gran agravi y perjudici se fa a molts dels habitants en la present ciutat en violació de diverses constitucions ab lo rompiment de portas, finestres se fa per la règia cort a diverses persones y manaments penals que no tornen a reedificar aquelles, supplicant a ses senyories se posen a la defensa de dites[b] coses com tenen obligació y tenen acostumat fer, fonc-los respost per ses senyories que ells estan pretenent en dit negoci y donat part de aquelles a ses assessors y advocat fiscal y no llevaran la mà d'ells.

Dilluns, a XX. En aquest matí // 414*r* // vingueren ab embaxada per part del reverent Capítol de la Seu de la present ciutat, don Ramon Yborra y canonge Oller, dient lo mateix que per part del bras militar a 18 del corrent; y fonc-los respost lo mateix que als del bras militar y dada raó[c] de les diligències se fan en dits negocis y dels doctors tenen applicats per dits negocis.

Dit die se junctaren cridats[d] per ses senyories los doctors applicats, los cual foren: misser Jaume Cancer, misser Montserrat Ramon, misser Joan Gaspart de Prat, don Joan Dezpalau, misser Luís Beltràn, misser Pere Fontanella junctament ab los assessors y advocats fiscal per a tractar acerca de dits negocis ajuntant-se alguns dies per a dit efecte.

Dimars, a XXII. En aquest dia, de matí, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors: Rimbau de Corbera, senyor de Linars y Joseph de Bellafilla, donzell y, en efecte, explicaren a ses senyories lo mateix que part del reverent Capítol y

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 10, pàgs. 411r-411v.
b. a continuació ratllat constitucions.
c. a continuació paraula interlineada il·legible.
d. cridats per ses senyories *interlineat.*

[1610]

bras militar dalt[a] és dit, fonc-los respost lo mateix que ha dits senyors. // 414*v* // Dit die se feu crida de brassos per a demà, de matí, a les vuyt hores.

Dimecres, a XXIII. En aquest die se tingueren braços en la sala gran dels Reys preceïnt la crida del die de hair en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: degà don Francesc Terré, abbat Graell, canonge Busquets, canonge Amell, sacristà Yvorra, paborde Calders, canonge Guasch; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Alonso de Eril, don Guillem Yvorra, Francesc Cosma Fivaller, // 415*r* // Martí Joan Despuny, Joan Baptista Cassador, Joachim Valls, don Francesc Junyent, Francesc de Tamarit, Luís Puig, Pere de Bellet, lo senyor de Linars, Jaume Camps, Joseph de Bellalfilla, Philip Sorribes, don Bernat de Baguera, Francesc Pol, Francesc de Aguilar, Joan Pla de Montornés, don Antich de Fluvià, don Ramon de Camporrells, don Joan de Lupià, don Luís de Claramunt, misser Gaspar [de Prat], Joachim Valls, don Hieònim de Eril, Francesc Pla, Miquel Puigjaner; per lo real, los senyors: conceller segon de Barcelona, // 415*v* // Bernat Romeu, Paxau, Julià de Navel, misser Ollers, als quals fonc feta la proposció següent parlant primer lo deputat ecclesiàstic.

Proposició: Havent-se representat en nostre consistori axí per la ciutat, bras militar y Capítol, com també per alguns interessats de què per orde y provisió en lo Real Consell feta, un official o comissari real havie llevades les portals dels portals y finestres de algunes cases, fent després manaments penals, los quals aprés se legiran, de no poder tornar dites portas sens nou orde de sa excel·lència per descàrrec y obligació de nostres officis, havem consultat ab los assessors, advocat fiscal y altres doctors, lo fet de dit rompiment y manaments per a què veesen si aquells eren fets contra constitucions los quals assessors, advocat fiscal y doctors, unànimes y conformes són estat del vot y parer que aprés se legirà. Y com ab dit rompiment de portas se ha contra fet a moltes constitucions, // 416*r* // per ço se ha deliberat supplicar a vostres senyories y missers vinguen a esta casa per a què ab son consell pugam millor acertar en negoci tant important al benefici públic.

E, axí mateix foren legits allí los manaments y vots dels doctors, devall scrits, los quals són del tenor següent:

Còpia de dit manament.

a. dalt és dit *interlineat.*

De part del excel·lentíssim senyor loctinent y capità general en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rossellò y Cerdanya, e per ordinació feta per lo magnífic misser Joseph Miralles, comisari real, ciudedà de Barcelona, fets manament com ab lo present se fa a Francesc Figueres, pagès de la parròchia de Sant Julià de Altura del terme de Terrassa y a Mariana, sa muller, que en manera alguna facen, ni per altres persones fer permeten, portas ni finestres, ni tanquen lo portal y finestres de sa casa, dels quals lo die present y devall scrit inseguint una provisió en lo sacre Real Consell feta, són estades remogudes, extrets y spallades, per a què dites portas y casa estigan patents y obertas a quasevol personas qui de dia o de nit dins dita llur casa voldrien entrar. Y açò façan a pena de doscentes liures, moneda barcelonesa, de llurs béns en cas de contrafacció rigidores y als cofrens reals de sa magestat applicadores com a deutes fiscals y reals y altres penas corporals a àrbitre de sa excel·lència y Real Consell ben vistes, fins tingan altre orde de sa excel·lència com axí convinga al servey de sa magestat lo qual manament se fa a instància del procurador fiscal de la règia cort datada en lo mas y casa del dit // 416*v* // Figueres en dita parròchia de Sant Julià de Altura, terme de Terrassa, dels catorze de juny del any MDCX. Senyoria Joannes Oriol, *notari publicus civis barcinone.* Concell de doctors.

En lo cas consultat per los senyors deputats y oïdos de comptes sobre los proceiments fets per lo Real Consell criminal y manaments fets a Francesc Figueres y a Mariana, sa muller, de la parròchia de Sant Julià de Altura, del terme de Terrassa, y a altres persones, en virtud dels quals los són estades espallades y derrocades las portas y finestres de ses casas y les és estat manat estigan patents y ubertes a qualsevol personas que de dia y de nit dins dites ses cases voldran entrar y exir, y que no·n pugan fer altres, sots pena de dos-centes liures als cofrens reals aplicadores y altres penes corporals a àrbitre de sa excel·lència y Real Consell previstes, inseguint certa pragmàtica real feta a 31 de mars, 1505, y sobre que los dits rompiments de portas y finestres són estats fets sens preceir citació ni monició de tals personas ni publicació de enquestes que contra aquelles sien estades fetes. Vista dita real pragmàtica y, en particular, vist lo capítol disposant // 417*r* // sobre lo rompiment de les portas de les cases dels receptors y fautors de ladres y bandolers, vists los exemplars de la present casa que són estats amostrats, y vistes les demés coses que.s havian de veurer y considerar. Attès dita real pragmàtica no.s troba insertada en lo volum de les constitucions de Cathalunya ans nos és estat amostrat

que per lo General de Catalunya ab embaxades y aprés en les Corts de 1599 per los tres staments és estada contradita y impuganda, y attès del tenor de aquella y capítol disposant sobre lo dit rompiment de portas, consta dita Real Pragmàtica contenir disposició general y no obstant sia anomenada pragmàtica, ésser estada, emperò, feta *in modum legis* y tenir lo mateix effecte que de les leys y constitucions generals, les quals, conforme les matexes constitucions, salvo reverència, sus magestats no.s poden fer sinó en Corts, attès, axí mateix, segons lo modo y forma dels proceiments de dits rompiments de portas y finestres, la dita pena és estada imposada y executada sens ésser oïda ni citada la part, ni preceir publicació de algunas enquestas, ni ésser estat donat lloc a defensas ab que lo rompiment de portas y finestras sia pena grave y notable. Atteses moltes altres coses que.s devian atténdrer y considerar, los doctors infrascrits són de vot y parer los dits proceiments y rompiment de portas y finestres ésser estats fets contra generals constitucions de Cathalunya y que per ço los senyors deputats y oïdors tenen obligació de fer les diligències necessàries y acostumades per revocació de dits proceiments.

Raphael Aguilo, assessor. Don Josephus Quintana, fisci, generali advocatus. Ramon Bertran. Luis Besturs, assessor. Cancer de Prat. Don Josephus Dezpalau. Fontanella.

417*v* Oïda dita proposició per dits senyors de la dita congregació, y aprés de haver-se'n anat dit senyor conceller a casa la ciutat per a consultar ab sos companys y tornat d'ella, y aprés de votat tots y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració aconsellaren, tots conformes, a ses senyories que los senyors deputas façan una embaxada solemne al senyor virey supplicant-lo se servesca manar revocar los proceiments ab los quals se han llevades les portas dels portals y finestres de algunes cases del present Principat per ésser fets contra generals constitucions de Cathalunya, mencionant y specificant aquelles, y aprés de feta dita embaxada, si serà necessari passar avant en aquest negoci, los senyors deputats facen les diligències possibles y convenients per reparo de aquest agravi, a consell[a] y parer de les persones eletes que seran servits anomenar. E, fet açó, se'n anaren ab la solita cortesia.

Dijous, a XXIIII. Die de sant Joan Baptista. En aquest die enviaren ses senyories ab embaxada, inseguint lo consell de les persones eletes dels tres staments celebrat lo die de haïr, al excel·lentíssim loctinent general les persones següents: //418*r*// per lo stament eclessiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, canonge Busquets, canonge Amell; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Magí Grau, Raphael Laudes als quals fonc donat orde per ses senyories explicaren a sa excel·lència la embaxada, devall scrita, y donaren orde als magnífics assessors y advocat fiscal anassen a informar a sa excel·lència acerca d'ests negocis y tots anaren, y anaren a les tres per péndrer dit die, y dits assessors y advocat fiscal anaren una estona aprés que foren fora la[a] qual embaxada és en la següent fulla en aquest senyal. E, tornats de dita embaxada a ses senyories com, en effecte, havien explicada dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat y sa excel·lència digueren los ha respost, en effecte, //418*v*// que ho ha mirat ab tot lo cuydado ho podie mirar y desig de acertar y que sempre que li conste que sie contra constitució, capítols de Cort y usatges gustarà dar consuelo al consistori perquè.n desija y ell lo rebrà també y asseguran al consitori que no li fos permés li seria gran disgust, y desconsuelo, y que agrahïa molt lo que de part del consitori se li offeria y faria la estimació que era raó y que oiria de molt bona gana als assessors totes les hores que volria, y replicant lo senyor abbat de Sant Cugat que aquí fora estaven los assessors, los ha respost que entrassen luego, que los oiria de molt bona gana.

Embaxada[a]: Excel·lentíssim senyor, en lo consistori dels deputas s'és representat per part de la ciutat, Capítol de la Seu y bras militar y altres interessats, com per orde de vostra excel·lència ab provisió del Real Consell, se havian espallades y rompudes les portas y finestres de la casa de Francesc Figueres y altres y, junctament, fet manament als hamos de aquelles, de què per ells ni per interposades persones no fossen tornades a fer mi posar, a pena de dos-centes liures barceloneses y altres, fins per vostra excel·lència altre fos ordenat, fent-se segons[b] se ha entès dit manament en virtut de una //419*r*// pragmàtica promulgada per lo rey, nostre senyor, de bona memòria, Philip I, en la vila de Madrid, en l'any 1563, y com dit manament y execució de aquell conforme nos han aconsellat molts doctors y advocats de la casa per a ço applicats sien contra moltes y diverses constitucions y en particular en quant se pretén haver-se de seguir y observar dita pragmàtica en lo que disposa en forma de statut y ley comprenent generalment a tots, se contrafà a la constitució vo-

a. *a continuació repetit* a consell.

a. Embaixada... senyor *interlineat al foli següent*
b. *a continuació repetit* segons.

[1610]

lum 2, del títol de usatges y a la constitució, revocant, 7, del dret del fisc, constitució 51 en algú, 2 llibre interposició de usatge, per les quals constitucions està disposat que sa magestat de potestat abdicada, parlant ab la deguda reverència, no pot fer status, ley, ni edictes generals, encara que sie per esmenar, affigir o declarar alguna ley, sinó en Corts Generals. Y en quant lo dit manament y execució de rompiment com a pena s'és executada sens ser oïda la part, ni publicar-se enquesta, se contrafà expressament al usatge altre noble, 1 del dret del fisc y a la constitució 1 llibre de fautores per lo qual se disposa que.l rey, nostre senyor, en Cathalunya haja de judicar ab coneguda de causa, oïda la part, sens moltes altres constitucions a les quals se contrafà ab dita pragmàtica y manament que, per no cansar a vostra excel·lència, no.s referexen y com als deputats per descàrrec de llurs officis estigan precissament obligats a instar ab totes veres se guarden les constitucions, capítols de Cort, uso y costums de la terra, nos han ordenat de sa part vinguessen a representar a vostra excel·lència la violació de dites constitucions, supplicant a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit per observansa de dites constitucions y altres, manar revocar dits manaments ab // 419*v* // refecció dels danys patits com a fets contra la disposició de diverses constitucions, offerint-se dits deputats que en la persecució de bandolers y fautors de aquells, fent-se en la forma disposan las constitucions, capítols de Cort y costums de la terra, per ajudar a dita persecució acudiran ab moltes veres en tot lo que.ls és lícit y permés.

E lo mateix die, després dinar, tornaren en consitori los magnífics assessors y advocat fiscal y referiren a ses senyories com sa excel·lència los havie oït ab molta voluntat y que, en effecte, los havie dit que lo que s'ere fet, ere estat ab gran conformitat y acuerdo de tots, y que ell desijave ésser doctor per poder respòndrer y demostrà tenir gana en què los de son consell oïssen sa informació, emperò, no'ls ho digué clarament dient-los algunes paraules de compliment y demostració, dient en certa manera que extrajudicialment serie bé informassen los del consell.

Divendres, a XXV. En aquest die, després dinar, per orde dels senyors deputas foren ajustades en la present casa de la Deputació y en la sala gran d'ella, dita dels Reys, // 420*r* // les persones, devall scrites, eletes dels tres staments inseguint en açò lo consell dels braços, de 23 del corrent mes, y convidaren-ne moltes més y sols hi foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, balliu de Negropont, paborde Calders, canonge Busquets, sacristà Yvorra, ardiaca de Navel, canonge Amell, ardiaca Astor, Pere Pla; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, Francesc Cosma Fivaller, don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, Francesc Aguilar, Francesc Cornet; per lo real, los senyors: conceller segon de la present ciutat // 420*v* // Bernat Romeu, Joachim Montalt, doctor Castelló, Raphael Laudes, Francesc Dalmau, Francesc Bru, als quals fonc proposat per ses senyories, donadas raó de la embaxada per ses senyories feta al excel·lentíssim loctinent general, lo die de hair, y de la informació havien feta a sa excel·lència los assessors y advocat fiscal y de la resposta de sa excel·lencia, legint-ho tot en dita congregació, junctament ab lo consell dels doctors, proposant y dient-los que conforme lo que sa excel·lencia respongué als assessors fossen servits en aconsellar-los si dits assessors y advocat fiscal aniran a informar extrajudicialment al regent la cancelleria y doctors del Real Consell, acerca dites contrafaccions y negocis com per sa excel·lència ere estat significat.

E, los dits senyors de dita congregació, aprés de oïdes les dites coses y proposició y aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa, la major part de dita congregació aconsellà a ses senyories y fou de parer:

Que lo que aquesta casa ha costumat fer és presentar a sa excel·lència los agravis que occoren y aquexos *viva voce* los hoir sa excel·lència tenint a son costat los canceller, regent, advocat fiscal o altres doctors, que a sa excel·lència li apar, per a què entengan los fonaments de rompiment de constitucions que se allegan // 421*r* // y pugan aconsellar a sa excel·lència lo que.s deu resolre, y que en casa se acostumave no donar paper de ninguna manera, però, perquè no's trastocassen raons, al·legacions, o fonaments, de algun temps a esta part se solen donar uns memorials de les constitucions, capítols y actes de Cort romputs, y estos no en forma de petició sinó que subvenir a la memòria y extrajudicialment y que ara se havia seguit aqueix mateix acte. Y axí, són de parer que no's faça novedad alguna en anar informar a ningun doctor del consell sinó que, encara que sa excel·lència se servesca de oir *viva voce* altra volta als assessors, se offerix de part dels senyors deputas que los dits assessors aniran en la forma que són anats lo die de haïr y informaran a sa excel·lència en presència dels doctos que sa excel·lència serà servit tenir a son costat, extrajudicialment, ab les salvetats acostumades.

E, poc aprés los senyors deputats y oïdors de comptes inseguint dit consell y parer anomena-

ren al senyors comanador Junyent, balliu Negropont, don Guillem Yvorra, misser Vicens Castelló, per fer dita embaxada al excellentíssim loctinent general y a misser Francesc Cornet y Joseph de Bellafilla, per anar ab embaxada, als magnífics concellers, capítol y bras militar per donar-los raó del fet y perquè ab conformitat tots facen lo mateix.

Disabte, a XXVI. En aquest die, després dinar, los senyors deputats //421*v*// enviaren una embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: comanador Junyent, don Guillem Yvorra, doctor Castelló, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

Ab altra embaxada, se ha supplicat a vostra excel·lència fos servit manar tornar a lloc lo agravi que aquest Principat havia rebut en lo rompiment de les portes y finestres y, ab ella, se representa a vostra excel·lència com, per dit rompiment, serà contrafet a diverses constitucions, supplican a vostra excel·lència los deputats sia de son servey manar tornar a lloc dit agravi, y per quant los assessors y advocat fiscal havian referit als deputats que vostra excel·lència los havia dit que, informant lo Real Consell, se allanarian més les difficultats que en dit negoci hi ha, havian resolt de què, sent vostra excel·lència servit, enviarian los assessors y advocat fiscal a informar altra volta a vostra excellència y que podrian en presència de vostra excel·lència los doctors del consell oir la pretensió i raons que per part dels deputats se són representades a vostra excel·lència, com en semblants negocis per lo passat s'és acostumat fer.

Y tornats en consistori referiren a ses senyories, en effecte, com sa excel·lència respongué que desijava consellar als senyors deputas en tot lo que fos possible perquè axí, com a loctinent de sa magestat, com també com a duc de Monteleón, estave molt obligat de procurar //422*r*// de donar-los gust en tot lo que fos possible y que ell havia dit als dits assessors que se'n anassen a informar al consell perquè millor s'entengués qual de les parts rebia engany en aquest negoci, perquè ab les rèpliques se entendrie mallor la veritat, lo que no podia ser informant lo consell públicament, al que se'ls respongué que la casa de la Deputació may havia costumat de enviar als assessors per semblants negocis a informar als doctors del Real Consell, y que lo que se havia acostumat era lo que serà referit a vostra excel·lència.

E sa excel·lència respongué que ya tenia dit la causa que havia mogut a dir que anassen los assessor a informar als del consell, però puix se deya que no se havia acostumat, que si apparexia als senyors deputas enviar altra volta los assessors a informar-lo, que.l fecen avisar per lo síndic, però que entenia que millor se deslindaria lo negoci sercant altra forma com se pogués tractar.

En aquest mateix die los senyors deputas enviaren ab embaxada misser Francesc Cornet y Joseph Bellafilla al bras militar, ciutat i Capítol, donant-los orde expliquen la embaxada següent:

Que inseguint los senyors deputats lo vot de les persones eletes que tenian junctas acerca dels negocis corrents, ço és per (orde) de sa excel·lència y per provisió del Real Consell sobre la pragmàtica de llevar portas y finestres, que fossen servits enviar cada hu d'ells una embaxada al senyor virey, attès que tos los staments intercedian per aquest negoci, fos servit fer mercè ad aquest Principat del que.s demanarà y fonch respost per tots que de molt bona gana farian //422*v*// lo que per part de ses senyories los era enviat a dir y encontinent feren nominació de persones per dita embaxada los quals aprés de tornats de dites embaxades referiren a ses senyories haver fettes aquelles y nos respongueren acudiran ab moltes veres.

Dilluns, a XXVIII. En aquest die, després dinar, junctaren ses senyories las persones eletes dels tres staments en què foren les següents y a anomenades atras, ço és, per lo stament eclesiàstic, los senyors: degà Terré, ardiaca de Santa Maria, canonge Pla, canonge Amell, canonge Busquets; //423*r*// per lo stament militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, don Francisco de Erill, don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, Francesc Cornet, Francesc Aguilar, don Bernat de Camporrells; per lo real, los senyors: conceller segon de Barcelona, doctor Castelló, Bernat Romeu, Francesc Dalmau, Francesc Bru, Pexau, Joachim Montalt, Raphael Laudes, //423*v*// als quals proposaren ses senyories lo fet fins ací acerca dels negocis occorrents del rompiment de portas y finestres y axí de diverses constitucions y, en particular, les embaxades y respostes fetes per ses senyories, a 26 del corrent, supplicant-los sien servits en aconsellar-los lo faedor en dit negoci per lo benefici públic y d'esta casa.

Los quals, aprés de oïdes dites coses y aprés de haver discutit aquelles y votat tots per son orde y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació y quasi tot aconsellaren a ses senyories:

[1610] Que los magnífics assessors d'esta casa y advocat fiscal ab algunes persones eletes de poc número, que a ses senyories apparrà, vajan a tractar estos negocis ab un lloc comú com és acostumat, ço és, en la Seu, Sant Francesc o la Mercè, y açò que.s faça a saber a sa excel·lència perquè sa excel·lència puga anomenar los doctors li apparrà per assitir a la dita juncta y açò que.s faça per via de tracte com és acostumat.

En aquest mateix die, ab crida precedent del die present, foren junctats braços en la present casa en la forma acostumada en què foren los següents, ço és, // 424r // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: canonge Busquet, canonge Amell, ardiaca Campana; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, Jaume de Aguilar, Francesc de Aguilar, Francesc de Junyent, don Joan de Lupià, don Joachim Reguer, don Anton Ros, Senyor de Linars, Francesc Cornet, don Guillem Yvorra, Luís Puig, Joan Baptista Cassador, don de Paguera, Philip Sorribes, don Francesc de Erill; // 424v // per lo real, los senyors: conceller segon de Barcelona, Bernat Romeu, doctor Castelló, Guerau Benet Laudes, Joachim Montalt, Francesc Bru, misser Monfar, Hieònim de Navel, Joseph Montaner, als quals fonc proposat per ses senyories lo contengut en la relació feta lo die present a ses senyories per Joan Cubells, tauler del General de la vila de Batea, baix continuada, y també manaren legir un acte de requesta per ell donat a[a] Christòfol Rossell, comissari real, y dos letres missives, continuat tot en lo procés de dita causa se aporta en lo consistori de ses senyories, la qual relació és del tenor següent:

Joan Cubells, negociant, natural de la vila de Batea y tauler del General en aquella, diu que el dimecres y dijous de la semmana passada, estant exercint son offici de tauler en la dita vila, // 425r // arribaren los moriscos dels llocs de Ixar, Sant Pere y Casp del regne de Aragó, y volent yo que aquells despatxassen les monedes que aportaven axí de paga o albarà deguía com tenia obligació y s'és sempre acostumat despatxar en la taula de dita vila per ser la primera de aquest Principat, Christòfol Rossell, comissari real, a càrrech del qual venian dits moriscos, impedí que aquells no despatxassen cosa alguna, y veent dit tauler que alguns christians vells amichs de dits moriscos aportaven la moneda de aquells y que no la denunciaven requerí al dit Rossell, comissari, li fes assistència per regonèxer aquells y posar-li penas pecuniarias, recusà fer-ho, y encontinet envià un correu a don Agustín Mexía, mestre de camp, lo qual li scrigué una carta dient dexàs passar los moriscos sens manifestar que altrament enviarie sis companyias sobre la vila, y dit tauler respongué que ell ho farie sempre que los senyors deputats lo.y manassen y entenent per letra de Pere Ferrús, síndic de Batea, y altrament que dit mestre de camp procehie de fer contra dit tauler, aquell acudí al deputat local de Tortosa, lo qual dix que acudís a ses senyories perquè ma vida[a] estava en perill per lo que dit mestre de camp anave tras y feie diligències per a pendren y axí no poguí exercir mon offici, y los moriscos se'n anaren sens despatxar en gran dany del General per los molts diners se'n aportaren que seran més de trenta mília liures, les quals tenian dits moriscos dins dita vila de Batea, y axí me'n aní per temor que tenia sens haver pogut despatxar dites monedas y joyas.

425v Oïda la dita proposició, letres y scriptura per los senyor de dita congregació y després de haver votat tots y dit son parer de molta maduresa y consideració, y essent anat primer lo senyor conceller segon en casa de la ciutat per consultar son vot ab sos companys, com és acostumat, tots los de dita congregació aconsellaren a ses senyories ab gran conformitat: que quant al que toca al impediment o torb que s'ha fet a Joan Cubells, official del General de la taula de Batea, a la exacció dels drets, se proceesca per via de justícia, com pot y té acostumat lo consistori dels senyors deputats, y que per a fer les diligències convenients per a péndrer lo frau notable que s'ha fet en la vila de Batea per los christians nous de las parròchias de Yxar, Sant Pere, y Casp y també per a donar orde, bastant y convenient, que ninguna persona faça semblant impediments als officials del General en la exacció dels drets y altres diligències que s'han de fer ab los demés christians nous del regne de Aragó que han de passar per Batea o altre lloc de Cathalunya, sia tramesa una persona del consistori, lo que als senyors deputats apparexerà ab tota diligència y bastant poder y que per dit effecte y per totas les demés cosas poran succeir, los senyors deputats elegescan personas ab qui.s pugan aconsellar, y que.s faça embaxada a la ciutat ab agraïments.

426r E, fet açò, se'n anaren dits senyors dels braços ab la sólita cortesia y acompanyament, e los senyors deputats y oïdors, inseguint dit vot, manaren convidar y anomeraren persones eletes per a demà, a les tres hores, allí continuades. Y feren altres diligències per dit effecte com en registre y libre de Deliberacions.

Dimars, a XXVIIIIº. Festa de sant Pere y sant Pau. En aquest die, després dinar, per orde de

a. a continuació ratllat Miquel.

a. a continuació ratllat en j.

ses senyories foren junctades en la sala gran dels Reys les persones eletes, devall scrites, dels tres staments en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, comanador Junyent, balliu de Negropont, abbat de Sant Cugat, canonge Pla, ardiaca Astor, degà Terré, ardiaca de Santa Maria, sacristà Yvorra, ardiaca Campana, canonge Busquets, canonge Amell; //426v// per lo stament militar, los senyors: don Ramon Blanes, don Joan de Lupià, don Alexandre de Lentorn, Francesc Aguilar, Josep de Bellafilla, Francesc Cornet, don Francisco de Erill, don Guillem Yvorra, Jaume de Aguilar, don Bernat de Camporrell; per lo real, los senyors: Conceller segon, misser Christòfol Rossell, Bernat Romeu, Francesc Bru, misser Vicens Castelló, Joachim Montalt, misser Monfar, Raphael Laudes, Francesc Dalmau, als quals fonch proposat per ses senyories y fet legir //427r// lo consell, donat lo die de haïr, per los braços y també foren fets legir tots los papers y letres legits en dits braços y, inseguint dit vot, supplican a vostres senyories y missers sien servits en aconsellar-los lo modo y forma se ha de executar dit vot. Y abans de votar dits senyors vingueren en dita congregació per par del excel·lentíssim loctinent general, los magnífics missers Joseph Ferrer y misser Joan Magarola, doctors en drets del Real Consell civil, y de part de sa excel·lència explicaren (a vostres senyories) com en lo negoci occorrent de don Augustín Mexía per lo del tauler de Batea se ha pres allí algun bescompte y dit tauler no havie ben informat del que passa, supplican a ses senyories que ans de totes coses se enteren bé del cas y per dit effecte amostraren una carta, de 25 del corrent, de dit Aleix de Marimon y daren moltes altres raons y causes.

E, aprés de oïda dita proposició y vot y dits actes y scriptures y haver votat tots per son orde ab molta maduresa y discreció, la major part de la congregació aconsella a ses senyories y fonc de parer: que la forma que appar se ha de tenir en la execució del parer y consell que en lo die de haïr donaren los braços en lo negoci occorrent del torb fet en la exacció dels drets del General en la vila de Bathea, és que, promptament, se faça execució contra lo comissari per lo torb que ha fet al General y, ab la matexa prestesa y promptitut, se envie una persona a rébrer informació en la ciutat de Tortosa del fet com ha passat y del estat en què estan los negocis perquè millor se puga vèurer ab quina forma y manera deu anar la persona del consistori.

427v Juliol, MDCX

Dijous, lo primer. En aquest die partiren per a la ciutat de Tortosa lo magnífic misser Luís Besturs, assessor del General, y mossèn Pere Mas, procurador fiscal, Pere Pau Besturs, ajudan de la scrivania major, y Francesc Besturs, porter de ses senyories, ab altre porter real, per a rébrer informació acerca los negocis occorents ab comissió de ses senyories, e inseguint lo consell de les persones eletes, de 29 del passat, com en registre y Deliberacions.

Divendres, a II. En aquest die, després dinar, per orde de ses senyories foren convidades y junctades en la sala gran dels Reys de la present casa les persones eletes següents, ço és: per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, ardiaca de Santa Maria, ardiaca Astor, sacristà Yvorra, canonge Pere Pla, canonge Busquets, canonge Amell; //428r// per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, don Juan de Lupià, don Francisco de Erill, don Ramon de Blanes, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Joachim Montalt, misser Hierònim Ollers, doctors Vicens Castelló, Raphael Laudes, Francesc Dalmau, Francesc Bru, als quals fonch proposat per ses senyories lo següent: parlant lo senyor deputat ecclessiàstic per a què vostres missers entengan lo estat en què estan los negocis occorents se ha supplicat nos fecen mercè de venir a esta casa.

Quant al negoci del agravi se fa en levar les portas y finestres de alguns poblats ad aquest Principat, //428v// s'envià a dir a sa excel·lència fos servit nomenar persones y assenyalar lloc a ont se ajunctassen aprés que en aquest consistori se assenyalarien. Respongué sa excel·lència pensarà en lo negoci y tornaria resposta, y lo die aprés la tornà dient havia momenat al regent, advocat fiscal, relador que era don Pedro Soler y al més antic de la sala, misser Bonet, y que fos lo lloc en sa casa, en sa presència y que advertia y no se enviàs allí persona alguna que no li hagués de dar cadira.

En aquest consistori se determina anassen tres persones, ço és, una de cada stament, y per haver nomenat sa excel·lència quatre doctors per a què nomenaran a més dels tres doctors d'esta casa al doctor Montserrat Ramon, al qual a ssenyalat sa excel·lència no li donaria cadira y com en una de les persones que.s momenave per los tres staments hy haja hagut impediment y algunes difficultats y lo anar persona anomenada per aquest consistori, appar, seria nota no dar-li cadira y a més de açò, havent convingut enviar al doctor misser Luís Besturs, assessor d'esta casa, instruït en lo negoci, ha paregut donar raó de tot a vostres missers. Y també com esta matinada és tornat lo primer correu havien enviat a

[1610]

Tortosa lo qual ha portat la carta del deputat local de dita ciutat y lo que don Agustín Mexia scrigué al tauler de Batea, les quals ací se legiran, supplicam a vostres senyories sien servits // 429r // aconsellar-nos en un negoci y altre lo que apparega més convenient al servey de Déu y benefici públic.

E, aprés de oïda dita proposició per dits senyors de aquest[a] ajuts y haver tractat y discutit dits negocis ab molta maduresa y consideració la major part de dit ajust aconsella, ço és: Quant el primer capítol, que.s supplique a sa excel·lència sie servit donar lo mateix assiento a misser Ramon que als assessors, attès va allí per lo mateix effecte que los assessors y és anat per est tribunal ab los demés. Quant al segon capítol, que s'espere la informació de misser Besturs, assessor, pus és anat allí per dit effecte.

429v Dimars, a VI. En aquest die, després dinar, enviaren a casa del excel·lentíssim loctinent general, los senyors: comanador Junyent, balliu Negroponti, don Alexandre de Lentorn, Bernat Romeu, ciutadà, elets per ses senyories per los negocis occorrents ab los magnífics assessors y advocat fiscal del General, y arribats allí estigueren ab una sala en què ere dit senyor loctinent general y ab ell lo regent la Cancellaria, advocat fiscal, don Pedro Soler y misser Francesc Bonet de la tercera sala, los quals tots estigueren ab cadires sentats y açò aprés de algunes consultes y rèpliques y allí se tractà y per les unes parts y altres se deduí, ço és, los del General de la violació y contrafacció se feya a les constitucions y leys del Principat en lo de la fractura de les portas y finestres, y dits doctors del Real Consell defensant sa pretensió dient, entre altres coses, que per leys de bon govern convenien se fes, dient y asserint que sa magestat estava en possessió de dita pragmàtica y que may se havie fet contrari algú a ella. Al que fonch molt ben respost y replicat per dits assessors y advocat fiscal, y aprés de haver discutit // 430r // y disputat dit negoci, se prengué allí resolució se fecen apunctaments y memorial perquè per la primera juncta se puga millor péndrer alguna bona resolució, y axí ab esta resolució se'n anaren.

E tornats en consistori referiren a ses senyories lo que havia passat en dita juncta e, entès per ses senyories, tornaren convidar per a demà, de matí, los doctors applicats per estos negocis per a què acudissen a la present casa per a tractar y apunctar dits memorials y del demés faedor.

Dimecres, a VII. En aquest die los senyors deputats y oïdors anomenaren a mestre Hieònim Matxí, mestre de cases, en tercer per la estima se ha de fer de la obra de mestre Blay devant Sant Jaume, attès los experts nomenats estan discordes, lo qual jurà en consitori en la forma costumada.

Divendres, a VIIIIº. En aquest die los senyors deputats donaren orde // 430v // a mossèn Joan Pla de Montornès, regent de comptes del General, de péndrer lo paper y plomes y tinta de allò on li apparexerà per temps de sis mesos primervinents y no més y perquè Hieròmim Genovès, librater del General, faça tots los libres y altres coses com fis ací.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputas enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab masses y ab la forma acostumada, los senyors: comanador Junyent, balliu de Negropont, don Alexandre de Lentorn, Bernat Romeu, ciutadà, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

Embaxada: Los dias passats per part dels deputas, los assessors y advocat fiscal en presència del magnífic regent la Cancellaria y altres magnífics doctors del Real Consell, acerca la justa pretensió tenen en la contrafacció de constitucions s'és feta en ròmprer las portas y finestras de alguns pretesos fautors y, si bé ab dita informació resta molt clara la justícia de aquest Principat, per major justificació de aquella // 431r // y en satisfacció del que se respongué y se podria respóndrer nos han manat donassen a vostra excel·lència lo memorial s'és fet en resposta de les rèplicas fetes y les còpias de les contradiccions que en differents temps se són fetes a la real pragmàtica en virtut de la qual s'és feta la provisió de dit rompiment, supplicant a vostra excel·lència, extrajudicialment, sia servit que pus restan allanades les difficultats ab dit memorial y còpias pretenian dits magnífics regent y doctos, sie aquest Principat reintegrat en dites contrafaccions y, los proceiments per ells fets, revocats, y refets los danys conforme speran del amor y integritat de vostra excel·lència.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com havien referida dita embaxada conforme per ses senyories los ere estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, los havia respost que nos alsava la mà de dits negocis y que prest se pendrie resolució en ells, y que desija donar-los gust y contento y que li pesave no fos a gust dels deputats.

Disabte, a X. Festa de sant Christòfol.

a. a continuació ratllat consistori.

Dilluns, a XII. En aquest die los senyors deputats //431v// y oïdors enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab massas y forma costumada los senyors: abbat Garrover, don Alexandre de Lentorn, Bernat Romeu, als quals donasen orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

Excel·lentíssim senyor,

A notícia dels deputats novament és vingut que vostra excel·lència, com a loctinent general, de sa magestat haurà manat publicar certas cridas, als 28 de maig proppassat, acerca del port dels predrenyals y pedrenyales, han fet vèurer aquelles per los assessors ordinaris de dit General y altres molts advocats que per dit effecte són estat applicats, los quals tots concordes, aprés de vistes dites cridas y feta discució sobre aquellas, han fet relació a dits deputats que ab aquella se contrafeya a moltes constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, per les raons ya representades a vostra excel·lència en les últimes embaxades y altres que de paraula més largament los han referit, supplican a vostra excel·lència, dits deputats, extrajudicialment, sie de son servey manar habilitar dites cridas a fi y effecte no's faça contrafacció alguna a ditas constitucions, capítols y actes de Cort, ans bé resten aquells y aquellas sens violació alguna, com de vostra excel·lència s'espera.

432r E més, supplican los dits deputas de la matexa manera, sia vostra excel·lència servit manar desagraviar aquest Principat en lo que ab moltes embaxades y memorials se ha representat a vostra excel·lència en lo haver fet derrocar portas y finestras contra moltes constitucions que, en tot, confian rébrer mercè y favor de mà de vostra excel·lència.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells han explicat dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost, ço és, quant al primer capítol dels predrenyals que és cosa nova açò per a ell y que ell ho manaràs mirar y essent contra constitució ho manarà remediar.

E, quant al segon capítol dix que poc ha lo síndic del General li ha donat uns papers acerca dits negocis y ara li.n porten altres y axí ell ho manarà mirar sens alsar-ne la mà, y que desija dar contento als deputats y li pesarie no poderlos donar.

En aquest mateix die se junctaren los advocats y doctors applicats per dits negocis y donaren a ses senyories lo memorial han fet acerca dits negocis conforme ací serà cosit.

Dimars, a XIII. En aquest die, de matí, foren junctades per ses senyories en consitori les persones eletes devall scrites dels tres staments en la sala gran dels Reys en què foren les següents, ço és, //432v// per lo stament ecclisiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, sacristà Ivorra; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, Pere Pau de Belloc, Francesc de Tamarit; per lo real, los senyors: conceller segon, Bernat Romeu, Raphael Cervera, doctor Vicens Castelló, als quals proposaren ses senyories la carta reberen hair de sa magestat, aportant aquella misser Joseph Ferrer y misser Joan Magarola, doctor en drets, y la creença d'ella continuada en dietari lo die de hair supplicant-los sien servits aconsellar-los lo faedor acerca de dites //433r// [coses] per a què ab tant principal consell, pugan millor acertar lo faedor al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic.

E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració la major part de dita congregació aconsella a ses senyories que procuren per totes les vies possibles en facilitar la dita embarcació y exacció dels drets del General, y per dit effecte convindrà molt donar molts ajudants als officials del General de Tortosa y taules cerca per poder fer los despaig ab brevedat.

En aquest mateix die, de matí, los senyors deputas enviaren ab embaxada al excel·lentíssim senyor loctinent general ab masses, com és acostumat, los senyors: sacristà Yvorra, Joseph de Bellafilla, doctor Vicens Castelló, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

Embaxada: Excel·lentíssim senyor,

Los deputats reberen haïr la carta del Rey, nostre senyor, que vostra excel·lència los envià per los magnífics misser Joseph Ferrer //433v// y misser Joan Magarola, en la qual han entès, sa magestat se té per servit en lo que se li offerí acerca de de la expulsió dels moriscos, del que ha resultat gran contento a dits deputats y no manco lo han rebut en lo que han entès per los dits magnífics doctors, que s'offereix occasió de poder perseverar en servir a sa magestat en dita expulsió y axí nos han ordenat vinguessen a representar a vostra excel·lència dit contento, y fer a saber a vostra excel·lència com vuy han junctat personas eletes per a que.ls aconsellassen lo que podrien fer per servir al rey, nostre senyor, en dit negoci, ab consell dels quals han determinat de scriurer al deputat local de Tor-

tosa, done orde als taulers de sa col·lecta que cada hu d'ells pose un bon número de taulas, a ont se pugan despachar los moriscos de manera que no sien detinguts, ans bé pugan embarcar-se ab prestesa y evitar los inconvenients que de la tardansa podrian resultar, y per facilitar més dita expulsió y la exacció dels drets del General, supplican a vostra excel·lència extrajudicialment, los deputats, los faça mercè de manar scriurer als officials reals y als de la Capitania General, donen favor y ajuda y façan assistència als officials del General per a tot lo que convinga en dit negoci que.n rebran particular mercè. També supplican extrajudicialment a vostra excel·lència los deputats los faça mercè de manar revocar, cassar y annul·lar, tots los proceiments fets acerca de haver derrocat y romput algunes portas y finestras de les cases de alguns pagesos y reparar los danys com a cosa feta contra moltes // 434r // constitucions de aquest Principat, com ya ho tenen supplicat ab altres embaxades a vostra excel·lència, y, axí mateix, manar habilitar la crida feta prohibint lo port dels pedrenyals y pedrenyales per ésser dita crida contra moltes constitucions del Principat.

E, tornat de dita embaxada referiren en consistori a ses senyories, lo senyor deputat ecclesiàstic absent, com han explicada dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat y que sa excel·lència, en effecte, los ha respost, ço és:

Quant al primer, respongué sa excel·lència que estava molt cert lo consistori ab totes les occassions accudian en servey de sa magestat y que estava molt cert, que el rey, nostre senyor, tenia la mateixa certitut, y que per facilitar les coses occorents, que la carta per al deputat se scrigués ab gran fervor, y que per açò si ací despedian, que avisassen perquè si ell tenia occasió avisaria, y que esta pressa la donava perquè era molt del servey de sa magestat y benefici de aquest Principat; y quant al segon capítol de portes y finestras que desijava donar consuelo al consitori però com tenia hamo a qui tenia obligació de dar raó y eren coses comeses a justícia que no podrà dar resolució ab la promptitut desijava, y que si la podrà donar la donarie, y quant no assenyalaria acudissen a prendre el consuelo del qu.il podrà donar. Y quant al tercer capítol dels pedrenyals ha respost que si lo agravi que donaven era sobre edictes generals ya ne estava al cap, però si ere altra cosa nova que ab un paper per lo síndic lo avissassen que ell lo faria mirar.

434v Dijous, a XV. En aquest die sa excel·lència envia a dir al consistori per lo síndic le enviassen a misser Raphael Aguiló, assessor, y a don Josep Quintana, advocat fiscal, als quals conferint-se en la casa los digué lo següent:

Que acerca del que dies atràs per part del consistori se li havia presentat se havien fetes algunes contrafaccions de constitucions acerca dels proceiments fets per provisió del Real Consell en rómprer portes y finestres de alguns particulars, sa excel·lència de nou havia comunicat ab lo Real Consell tots los papers y memorials que per part del consistori no podie en consciència partar-se del que havia proveït, y en lo capítol que té respecte a la real pragmàtica sent esta pretensió molt antiga del Principat a la qual sa magestat may ha volgut consentir, que tampoc estarie bé a sa excel·lència sens voluntat de sa magestat per alguna cosa nova ni abstenir-se del que ab ella sa magestat ordena, y que sempre que sa magestat li ordenàs altra cosa, se offeria molt prompte al que sa magestat li manarie, y en lo altre capítol, en què.s pretén contrafacció de constitucions per haver proceït a rómprer portas y finestres sens ésser citada i oïda la part que en cas se pogués preténdrer agravi algú serie per ser los proceiments millos y axí que sempre que les parts de la manera y medis que de dret los és permès dirien de nul·litat dels dits proceiments, sa excel·lència manaria se'ls // 435r // fes justícia y que en lo que té respecte al que per avant se esdevindrà estant sempre perenment causa que ha dat occasió al Real Consell ha fer dits proceiments, sa excel·lència no promet ninguna cosa, però que desija y tindrà molt gran contento de què Rochaguinart en lo que farà no l'obligue a passar avant en dits proceiments.

435v Disabte, a XXIIII. En aquest die, los senyors deputats enviaren ab embaxada ab masses y forma acostumada al excel·lentíssim loctinent general, fra Miquel de Junyent, comanador de Sant Joan y balliu de Negropont, del orde de Sant Joan, misser Jaume de Aguilar, donzell, y Bernat Romeu, ciutedà als quals fonc donat orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

436r Embaxada: En lo any 1606, per causa y occasió del decret que féu sa magestat, pujaren los cambis a tan excessiu preu que arribaren a trenta y quaranta per cent, de ont a més de què foren molts mercaders y negociants forsats de rómprer y absentar-se de lurs cases, no res manco lo comerci y negociació patí tanta deterioració que quasi fonc del tot perduda. Per reparo del qual dany y remey de aquell, fonc vostra excel·lència servit lo any passat manar ab decret y provisió duradora per lo temps de un any, que los interessos de dits cambis no poguessen excedir lo preu de deu per cent ab lo qual, no sols

se ha dat remey als danys passats, però se ha de aquell seguida tanta utilitat, que y la demasiada codícia dels negociats és estada refrenada, y la contractació y comerci augmentat quant, per la experiència s'és vist y experimentat, y com lo temps del dit decret y provisió de vostra excellència per passament de l'any haja spirat, y los cambis se sian ya alterats de preu y segons lo que.s pot presumir essent com són pocs mercaders los que donan dits cambis per repetit ser la plaça curta y pobra de moneda ab gran facilitat concertant-se poden augmentar-se a grandíssim y excessiu preu, de ont en alguna manera ne han de patir los drets del General y galeras notable diminució, perquè diminuint-se la negociació y comerci, necessàriament se han de disminuir los dits drets del General y galeras, per çò los deputats nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència tot lo sobredit y supplicar-lo extrajudicialment sia de son servey manar de nou proveir que los interessos de dits cambis no pugan excedir dit preu de deu per cent, //436*v*// que en axò farà vostra excelència particular servei a Déu Nostre Senyor, y acudirà a la conservació del bé y utilitat pública y a dits deputats farà particular mercè. E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories com han feta dita embaxada com per ses senyories los és estat ordenat, e sa excellència los ha oït ab gran gust y, en effecte, los ha respost que ho miraria y que desija dar gust als senyors deputats y procurar lo benefici comú en quant puga.

Diumenge, a XXV. Festa de sant Jaume apòstol.

Dilluns, a XXVI. Festa de santa Anna, feriat.

347*v* Agost, MDCX

Dimecres, a IIII. Festa de sant Domingo. En aquest die anaren los senyors deputats a la iglésia de Santa Catherina ab masses y forma acostumada.

Dimecres, a VI. Festa de sant Just y sant Pastor.

438*r* Dimars, a X. En aquest die, després dinar, cridaren los senyors deputats les persones eletes, devall scrites, dels tres staments en la (sala) gran dels Reys de la present casa de la Deputació en què foren les següents, ço és[a], per lo stament ecclesiàstic, los següents: abbat de Sant Cugat, don Francesc Ferra, degà, sacristà Ivorra, canonge Busquets; //438*v*// per lo militar, los senyors: Jaume de Aguilar, don Henric Blanes, Joseph de Bellafilla, Philip de Sorribes; per lo real, los senyors: conceller segon, misser Vicens Castelló, Raphael Cervera, Raphael Laudes, Francesc Bru, als quals fonc per ses senyories feta la proposició següent: Proposició:[a] //439*r*// Que tenint notícia que sa excel·lència, en virtut de crides de port de pedrenyals, volie condennar a mort a don Dimas Macip, pres en los càrcers reals per port de pedrenyal, les quals crides com sien contra diverses constitucions y, axí mateix, dita sentència lo que té necessitat de remey prompte. E, axí mateix, tenin notícia que sa magestat haurie fetes y fa moltes mercès a persones estranyes y no naturals d'est Principat de pensions sobre bisbats, en lo que se contrafà a diverses constitucions y és grandíssim dany dels naturals del present Principat. Per tant, supplican a ses mercés sien servits en aconsellar-los lo que deven fer per reparo y defensa de dits agravis y constitucions en benefici del Principat.

Oïda dita proposició per dits senyors de dita congregació y aprés de haver tractar dits negocis ab molta maduresa y consideració, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració, la major part de dita congregació aconsella a ses senyories:

Que quant al primer capítol de les cridas y de don Dimas Macip, que ses senyories emparen y deffensen dits negocis amb moltes veres per ésser hu dels més importants se són seguits y, per dit effecte, que.s facen embaxades al excel·lentíssim loctinent general, molt solemnes, y que los assessors y doctors façan sobre açò les scriptures y apuntaments convingan y, si a ses senyories apparrà, que junten braços per donarlos raó de dits negocis y, no remediant-ho sa excel·lència, que.s represente a sa magestat axí ab lo embaxador és allí com ajunctant-hi més embaxadors per ésser de la qualitat que és lo negoci, y fent en dit negoci quant se puga fer y convinga.

439*v* Quant al capítol de pensions, que se scriga a l'abbat de Ripoll, és en cort, y se seguesca lo mateix que se ha fet en lo de la mestrescolia de Leyda.

Dimecres, a XI. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren embaxada al excel·lentíssim loctinent general inseguint lo consell de les persones eletes del die de hair, los senyors: abbat de Sant Cugat, don Francesc Ferré, degà, canonge Busquets, Jaume de Aguilar,

a. a continuació ratllat Dimecres, a XI i Dijous, a XII.

a. a continuació ratllat los deputats tenen notícia que, per orde y manament de vostra excel·lència, en dies passats foren pulicades unes crides en un capítol de les quals se prohiven part dels pedrenyals curts a qualsevol género de persones, comprenent en dita prohibició les persones militars y que gozan de privilegi dege.

[1610] Joseph de Bellafilla, Philip Sorribes, Vicens Castelló, Raphael Laudes, Francesc Bru, als quals fonc donat orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent:

Embaxada: Los deputats tenen notícia que, per orde y manament // 440r // de vostra excel·lència, en dies passats foren publicades unes crides en un capítol de les quals se prohibeix lo port dels pedrenyals curts a qualsevol género de persones, comprenent en dita prohibició les persones militars y que gozen de priviligi de generositat, arbitrant la pena per als contrafaents fins a mort natural inclusive per execució, de la qual han entès que don Dimas Macip, persona militar y generosa, pres y detingut en los càrcers reals per dit delicte de port de pedrenyal curt, vol vostra excel·lència y son Real Consell condemnar ab la pena en dit capítol de cridas imposada, y com dites crides axí en la prohibició com en la imposició de la pena quant al interès de les persones militars y plebeas sien contra constitucions de Cathalunya, y per consegüent ho sia y a més al execució de aquella, per çò nos han ordenat vinguessen a representar a vostra excel·lència dita contrafacció de constitucions y supplicar-lo extrajudicialment sie servit manar revocar dit capítol de dites crides, tocant al interès de dites persones generoses y plebeas, y no permétrer que en persona de dit don Dimas Macip, ni altre de dit stament militar, se pose en execució, la qual per ser pretensió tant justificada tenen confiansa que vostra excel·lència los ha de fer mercè ab gran compliment com sempre ha acostumat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com havien explicada dita embaxada com per ses senyories los ere estat ordenat, e sa excel·lència, en effecte, respongué: que en lo de les cridas, si havia alguna cosa contra constitucions o no, ho manaria mirar ab molt // 440v // acord y essent axí ho manarie remediar. Que en lo particular de don Dimas Macip, juraria com a cavaller no se havia parlat res en ell, ni pensat que don Joan Pimentel lo.y havia demanat ab moltas veras y com era cosa que dependia de sa voluntat y alvedrio creia que no podria dexar de fer-ho segons lo.y demanava ab molta instància, y que erem en dies feriats y no.s podia tractar de aqueix negoci que no fossen fora dels feriats, y axí hauria temps de complir lo que don Joan Pimentel li demanava ans de poder passar los dits feriats per haver de posar en execució lo que los senyors deputas pretenian, però que los assegurava en fe de cavaller que no se havia pensat ni parlat en ell, que desijava dar tot lo contento possible que estigués en sa mà als senyors deputats y principat de Cathalunya com sempre ho havia desijat.

Divendres, a XIII. En aquest die anaren // 441r // a visitar los senyors deputats consistorialment ab les massas als senyors comte y comtesa de Benavent qui venien de Nàpols de ser virey y anaven a la cort. Féu-se ab molta cortesia y isqueren a rebre'l al cap de la scala, estigueren allí tots assentats ab cadires tots bona estona.

Diumenge, a XV. Festa de Nostra Senyora.

Dilluns, a XVI. Festa de sant Roc.

442r Dimars, a XXIIII. Festa de sant Barthomeu.

442v Disabte, a XXVIII. Festa de sant Agustí.

443r Setembre MDCX

Dijous, a II. En aquest die, los senyors oïdors de comptes presentaren en consistori als senyors deputats lo Ferrando Paga, justant-los executen tots los débits conforme en dit Ferrando Paga com per capítols de Cort estan obligats.

E, los senyors deputats respongueren que estan prest y apparellats en fer-ho, manant al exactor del General, present en consistori, execute tots los débits, continuats en dit libre, e dit exactor respongué que està prest y apparellat en fer-ho, com ya fins a ací ho ha fet.

Disabte, a IIII. En aquest die, després dinar, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab les masses y forma acostumada, los senyors: // 443v // abbat Codina, don Guillem Yvorra, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent:

Execel·lentíssim senyor: Estos dies passats se representa a vostra excel·lència ab embaxada de part dels deputats fos servit manar revocar uns edictes o cridas generals, publicats en lo present Principat per manament de vostra excel·lencia, prohibint a tothom generalment lo port de pedrenyal curt y llarch ab les penas en dites cridas contengudas, les quals, per moltres raons ya representades a vostra excel·lència, són contra lo tenor de moltas constitucions de Cathalunya, axí per ser dites cridas edictes generals com per compendrer-se ab ellas las personas privilegiadas y, no obstant lo que ya se ha representat a vostra excel·lència, tenen los dits deputats entès que avuy en dia se fan alguns proceiments contra la persona de Andreu Sala y Cahors, cavaller de la ciutat de Mallorca, pres y detingut en los càrcers reals per manament de vostra excel·lència per port de pedrenyal curt,

segons se diu en execució de dites crides. Supplican per ço extrajudicialment a vostra excel·lència sia de son servey manar revocar dites cridas e o edictes com a fets // 443r // contra constitucions de Cathalunya, y que nos passe avant en los proceiments se cominen contra la persona de dit Sala y Cahors en execució de ditas cridas, lo que per ser tan fundat en raó y justícia tenen confiansa que vostra excel·lència los ha de fer mercè ab molt compliment com sempre ha acostumat.

E, tornats de dita embaxada, referiren a ses senyories com han explicat dita embaxada a sa excel·lència conforme per ses senyories los és estat ordenat, e que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que dit negoci és estat molt ventilat ací y en cort y en ell se prengué resolució ya per sa magestat y tornada la resposta, e al temps han feta dita embaxada sa excel·lència estava en lo lit y dóna'ls cadires ab les quals se assentaren.

443v Dimecres, a VIII. Festa de Nostra Senyora.

444r Dimecres, a XV. En aquest die, de matí, los senyors deputats cridaren en consistori les persones eletes devall scrites en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: lo abbat de Sant Cugat, lo abbat Codina, canonge Busquets // 444v // canonge Pere Pla, canonge Amell, canonge Coll; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Joan Amat y Dezfar, Philip de Sorribes, Francesc Cornet, don Alexandre Cordelles, Jaume de Aguilar, don Hieròmin Vila, don Miquel de Cruÿlles, don Guillem Yvorra; per lo real, los senyors: doctor Vicens Castelló, Raphael Laudes, Raphael Cervera, Francesc Bru, Francesc Dalmau, Anton Ferrer, // 445r // als quals, en effecte, fonc proposat per ses senyories lo contengut en la carta rebuda dels concellers de Manresa que fonc allí legida, del tenor següent:

Molts il·lustres senyors,

Com lo consistori de vostres senyories estiga junt y cifrat tot lo poder y auctoritat de la província y lo propri càrrec de vostres senyories sia lo amparo y protecció de aquell, açò mateix obligà a tos los que en Corts Generals la representan a què en ses oppressions y agravis acudan a vostras senyories, y axí esta ciutat de Manresa ha determinat occórrer a vostres senyories en esta occasió perquè, ajudada del consell y favor de vostres senyories, puga satisfer honrosament a sa obligació y seguretat. Jaume Alboques, bandoler de la quadrilla de Rocaguinarda, ha desafiat als concellers d'esta ciutat en personas y béns, si dins sis dies no li donaven dos mília liures, amanassant-nos que romperia la sèquia, que és la riquesa y sustento d'esta terra. Que los bandolers perdin lo respecte als particulars venen ser cada dia tantes experiències, que ya com a cosa molt usada no porta ab si la admiració y sentiment que deuria, però que arriben a perdre'l a les persones públicas y que governan les ciutats populoses de aquest Principat, és atrevir-se als magistrats, lo qual ordinariament ve a ser principi de grandíssims inconvenients y de universal destrucció y ruïna del benefici públic. Esta ciutat és part y molt principal del bras real, que és hu dels tres que vostres senyories representan y en los quals consisteix tot lo ser y forças de aquest Principat, y axí, par que la causa d'ella és pròpia de vostres senyories veuse en aquest conflicte tant extraordinari y // 445v // que requereix molt extraordinari remey, supplicam a vostres senyories servescan fer-nos mercè de advertir-nos lo que devem fer y de ajudar-nos en tot lo que vostres senyories pugan per a què, d'esta manera, se acerte millor en lo reparo y càstic de un insult tan inaudit y escandalós. Lo conceller en cap d'esta ciutat va de part de tota ella ab sis jurats del concell a representar estes coses a vostres senyories que per ser tan graves ha paregut fiar les de altra persona, servescan-se vostres senyories donar-li entera fee y creença. Guarde nostres senyor les molts il·lustres persones de vostres senyories. Manresa, y setembre als 7 de 1610.

Molt il·lustres senyors, besem les mans de vostres senyories, sos majors servidors, los concellers de la ciutat de Manresa.

Lo desafiu de Jaume Alboques. Als senyors concellers de Manresa que Déu guarde.

Senyors concellers, per lo que vostres missers se traten tant de nostres coses anant tapant los passos de Lobregat per los ponts, som haguts a passar a la sèquia y axí som-nos recordats de les mercès que.ns fan, des de ara los desafio en béns y en persones y en particular a la pubilla que, si // 446r // no.ns donen dos mília liures dintre sis dies en mans del rector de Avinyó o nostres, que.s tingan per desafiats y, com dich, la pubilla li tallarem les camas que no pugia arribar a la ciutat y perquè conega que nons burlam volem començar esta nit, a 29 de agost, 1610. Jaume Alboques.

Oïda la letra dels concellers de Manresa y lo de desafiu de Jaume Alboques, bandoler de la quadrilla de Rocaguinart, tots los de dita congregació conformes són estats de vot y aconsellan als senyors deputats que deven acerca de aquest particular supplicar a sa excel·lència done lo re-

[1610] mey convenient, a que tan gran desorde se remedie y no puge a major ruïna, y que los officials preeminents y altres facen sa obligació y càrrec com en altres o semblants occasions han acostumat de fer y que.s miri en esta casa los exemplars que en semblants se són presos y que axí se acude al servey de Déu, de sa magestat y benefici públic de aquest Principat y comptats.

446v Disabte, a XVIII. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors abbat Codina, Francesc Cornet, doctor Vicens Castelló, als quals,inseguint lo consell de les persones eletes, de 15 del corrent, donaren orde de explicar la embaxada següent:

Excel·lentíssim senyor,

Per part dels concellers de la ciutat de Manresa es estat representat als deputats de Cathalunya, de com Jaume Alboques, home facinorós, enemic de sa magestat, y de la quadrilla de Rocaguinarda, los ha desafiat en béns y en personas, si dins sis dies no li donaven dos mília liures, amanassant de ròmper la síquia de dita ciutat, com se entén la hauria rompuda, demanant a dits deputats consell, ajuda, y favor per alcansar lo reparo de un insult tan escandalós, y ab que los deputats tingan larga y certa experiència de la vigilància perpètua, solicitut y cuydado, ab que vostra excel·lència procura la quietut de aquest Principat // 447r // y la persecució dels qui aquell, sens haver-hi necessitat de recordar-ho, però com aquest atreviment y excès sie tant gran y inaudit per ésser comès contra una ciutat y part principal del bras real, que és un dels tres que representan lo present Principat, en demostració del sentiment tenen de aquell y de la gana y desig de què los delinqüents sien severa y exemplarment castigats segons la atrocitat del delicte requereix, supplican a vostra excel·lència per part de dit Principat, sie servit ab la brevetat possible manar posar les diligències necessàrias y més extraordinàries que.s puga, que semblants insolències se remediés, offerint-se aquest consistori promptes en ajudar y valer en la bona direcció de dit negoci en quant los és lícit y permès.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyoiras com havien feta dita embaxada conforme per ses senyories los ere estar ordenat, e sa excel·lència los ha respost que ell va treballant, procurant est negoci per lo que li toca y que ho farà molt més per dar gust als deputats.

447v Dijous, a XXIII. En aquest die dexa venir en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui és anta fora ciutat per sos negocis.

Divendres, a XXIIII. En aquest die vingueren en consistori ab embaxada per part del bras militar los senyors: don Guillem Yvorra, misser Marc Leutes, y misser Vicens Castelló, y, en effecte, explicaren a ses senyories per part de dit bras lo notable agravi reben molts // 448r // barons del Principat en lo dels familiars per fer-ne en alguns llocs, molts contra la disposició de diverses constitucions, levant-los vassalls tenen y voler-los eximir de sa jurisdicció, supplican a ses senyories sien servits en posar-se ab defense de dites coses per observança de dites constitucions. Fonc-los respost per ses senyories que ells hy entenen ya y faran les diligències possibles com tenien obligació.

Disabte, a XXV. Diumenge. En aquest die tornà en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic.

Diumenge, a XXVI. En aquest mateix die, després dinar, lo defenedor del General ab alguns officials del General y guardas ab assistència del balle de Barcelona, anaren a una de les galeres de Nàpols estava [scrita] en lo moll de la present ciutat, dita la Patrona, de la qual és capità fra Joan Mestril, de l'orde de Sant Joan de Hierusalem, per regonèxer un frau los ere estat accusat havie en ella sens pagar lo dret, y arribats allí no.ls dexaren entrar en dita galera y fent-los resistència, dexaren allí cerca ab una barca algunes guardas y dits defenedor y balle se'n vingueren a la present casa de la // 448v // Deputació per donar raó a ses senyories de dites coses los quals se ajunctaren encontinent, y ajustats se'n anaren a la casa del General de Mar y de la Bolla, y arribaren allí algunes guardas del General dient com la barca ere estada allí ab les guardas, les ne feren anar a predrades des de la galera en fora y, vist açò per ses senyories, manaren fer péndrer tots los forçats que de dites galeres entraven y exien que foren trenta, o, per a qui entenés de dit negoci fins lo General fos íntegrament satisfet y reintegrat de dit agravi tant notable los quals foren tancats sobre la instància de la Bolla, y, axí mateix, enviaren a misser Joan Pla de Montornès, donzell, regent los comptes del General al excel·lentíssim loctinent general per a donar-li raó de dita resistència y excessos, supplicant-lo ho mane remediar y donar la assitència que convé per la exacció dels drets del General, e, tornat dit regent los comptes, referí com ell havia explicat a sa excel·lència lo que per ses senyories li ere estat ordenat, e que sa excel·lència li havia respost que molt bé saben los senyors diputats la molta gana ha tinguda sempre y té de valer y afavorir les coses del General, y que si li haguessin dada raó ell ho haguera remediat com en altres occasions ha fet, y axí dóna orde encontinet al capità de sa guarda anàs a dites galeres ab los offi-

cials del General, per a que regoneguessen dites galeres, conforme per dits senyors deputats los serie ordenat.

449r E, axí anaren encontinent a fer dita regonexensa en companyia de dit capità y del defenedor, balle y altres officials del General, y aquella feren ab molta quietut.

E, també manaren convidar ses senyories alguns cavallers, assessors y advocat fiscal, de dit General abans de arribats los sobredits de dita regonenxa per aconsellar-se del faedor en benefici del General y reparo de dit agravi.

E, dits senyors deputas, oïdors, aprés de haver oït lo parer de dits senyors elets, inseguint aquell, determinaren que dit capità de dita galera, no obstant que haja aprés obeït, vingués en consistori per fer la submissió acostumada.

Poc aprés dit senyor loctinent general envia a dir al consistori fossen servits de donar-los los sclaus tenien, attès havien obert y no.y ha frau algú.

E, lo dit capità de dita galera aprés y a les deu hores de la nit vingué en consistori y supplicà a ses senyories fossen servits de restituir-lo dits sclaus y que sa intenció no ere estada ni ere donar desgust algú a ses senyories ni defraudar al General, sinó de servir-los, y que lo que se ere fet no ere estat sinó per aguardar l'orde del general de les galeres sotsmetent-se a la benignitat y clemència de ses senyories.

E, axí dits senyors deputats y oïdors, vista y oïda la relació de dits defenedor y officials y que no.y havia frau algú y aprés de rebuda informació de dits coses recondida en la scrivania major, manaren libertar dits sclaus.

449v Dijous, a XXX. Festa de sant Hieròn[a].

450r Octubre, MDCX

Divendres, lo primer. Festa de l'Àngel Custodi, feriat de precepte. En aquest die lo senyor duc de Monteleón, loctinent general, feu a saber a ses senyories per son secretari com lo príncep prior de Castella, fill del senyor duc de Saboya, entra demà en la present ciutat a la tarda. E, ses senyories respongueren que besaven a sa excel·lència les mans per lo avís, y que ells farien lo que tocarie a ells conforme tenen acostumat.

E, poc aprés los dits senyors deputats, lo ecclesiàstic absent, manaren convidar persones eletes per consultar y tractar ab elles lo modo y forma se haurie de tenir en dita entrada y recibiment aprés de vist alguns exemplars.

Disabte, a II. En aquest die lo senyor deputats feren convidar per los porters de la casa les persones eletes dels tres staments en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat Codina, canonge Pla; //450v// per lo militar, los senyors: don Joan de Lupià, Joseph de Bellafilla, Philip de Sorribes, Francesc Cornet; per lo real, los senyors: conceller segon, lo doctor Rossell, Bernat Romeu, Francesc Bru, Francesc Dalmau, als quals fonc proposat per dits senyors deputats lo que per part de sa excel·lència los és estat enviat a dir de la entrada de dit senyor príncep y del que a ses missers appar se dega fer acerca de dites coses.

E, aprés de haver tractat dites persones eletes dit negoci y dit son parer, quiscú per son orde, la major part de ses senyories aconsellà a ses senyories que facen lo que millor los apparra fer.

E, axí dits senyors deputats y oïdors per execució de dit consell determinaren que.s vaja a dit recebiment com és acostumat[a]. E, axí //451r// mateix determinaren que primer hi anassen a la porta per a donar-li la benvinguda los senyors don Alexandre de Lentorn y don Francesc de Argensola, com en altres occasions s'és fet.

E, lo mateix die a la tarda isqué lo consistori ab ses masses grans y officials per a rébrer dit senyor príncep arribant fins al Clot, y allí trobaren dit senyor príncep venint ab ell, ço és a la part dreta lo excel·lentíssim senyor duc de Monteleón, loctinent general, y a la esquerra lo il·lustríssim bisbe de Barcelona, y arribats allí, un poc ans, dit senyor bisbe se'n vingué y lo senyor deputat ecclessiàstic se posa en son loc y los demés senyors de consistori devant ells, ab les masses devant, com és acostumat, donant-li dits senyors deputats la benvinguda per orgue de dit senyor deputat ecclesiàstic ab moltes paraules de compliment y cortesia, responent ab les matexes dit senyor príncep y axí se'n vingueren fins que los magnífics concellers hi foren arribats, y arribats allí dits senyors concellers, los senyors deputats se'n anaren, despedint-se ab molta cortesia y ab lo mateix acompanyament eren vinguts, y dits magnífics concellers se posaren en lo mateix lloc de dits senyors deputats restant lo senyor conceller en cap en lo

a. a continuació ratllat Divendres lo I.

a. a continuació ratllat anant hy los senyors concellesrs com es acostumat.

lloc de dit senyor deputat ecclesiàstic y d'esta manera entraren en Barcelona per lo portal Nou fins a palacio, aportaven dits concellers cent atxes enceses per se ja molt nit y los senyors deputats havien fetes amenir moltes atxes y per ésser die no se encengueren.

451*v* Diumenge, a III. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors anaren en consistorialment a visitar dit senyor príncep qui posare en casa del excel·lentíssim loctinent general, y arribats allí los rebé ab molta cortesia y féu assentar ab cadiras, y allí li feren visita dient-li algunes paraules de molts compliments com és acostumat y dit senyor príncep respongué ab grans compliments, fent-los acompanyar per lo senyor marquès de la Palleta fins al pont.

Dilluns, a IIII. Festa del gloriós sant Francesc. En aquest die los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment a la iglésia de Sant Francesc convidats per los pares de dit monastir y allí estigueren en lo cor, en son lloc acostumat, de la part del orga, y al anant-se'n los acompanyaren los pares de dit monastir junctament ab los concellers, ço és, los uns de una part y los altres de la part altra, exint quiscú per son portal, anaren y vinguren ab cotxos per ser lo die plujós.

452*r* En aquest die se'n anà lo dit senyor príncep ab lo excel·lentíssim loctinent general qui l'acompanyà fins fora la ciutat.

Dimecres, a VI. Relacions de metge y barber de galeres per certs forçats com en dietari de Galeres.

Divendres, a VIII. Relació de metge y barber de galeres per certs forçats, és en dietari de Galeres.

452*v* Dilluns, a XI. Elets de galeres com en dietari de Galeres.

Dimecres, a XIII. En aquest die los magnífics assessors y doctors applicats donaren son consell en scrits als senyors deputats aprés de moltes junctes fetes acerca d'estos, lo qual és del tenor següent[a]:

455*r* Los doctors infrascrits, vistes les supplicacions presentades en lo consistori dels senyors diputats sobre los casos en aquellas contenguts acerca la quexa se té dels senyors inquisidors per pretendres que conforme les concòrdias y confirmació de la Sede Apostòlica, insertades en lo volum de les constitucions y altres decretacions del cardenal Spinosa y constitucions de Catalunya, no poden dits senyors inquisidors fer los proceiments fan en los casos narrats en ditas supplicacions, vistes dites concòrdies, decretacions y constitucions, y vist molts altres exemples de la casa de la Diputació en senblans y altres casos, fets aquesta madura consideració y fet studi particular sobre les coses occorrens, són de vot y parer que los senyors deputats per descàrrech de son offici tenen obligació de interpel·lar y requerir a dits senyors inquisidors, y que observen dites concòrdies, confirmacions, decretacions y constitucions en la forma acostumada en la present casa, y, senblantment, fer totes les dilgències que millor aparrà convenir per alcansar la observanca de dites concòrdies, confirmacions, decretacions y constitucions.

Besturs, assessor, Raphael Aguilo, assessor, don Josephus Quintana, Michael de Ribes, fisci generalis advocatus, Jacobus Aymerich, Ludovicus Bertran, Petrus Boix, Gaspar Cancer, Petrus Pineda

455*v* Dijous, a XIIII. En aquest die enviaren los senyors deputats, lo síndic del General en companyia de altres officials de la present casa, als senyors inquisidors per a presentar-los per part del General una scriptura, y arribats dits síndic y officials del General al palau de la Inquisició de la present ciutat, entre les quatre y cinc hores de la tarda demanaren a un porter que estava a la porta de la sala del Secret, loc per poder entrar a parlar ab dits inquisidors, y dit porter los digué que estaven en consulta dits inquisidors ab dos doctors del Real Consell, que no se podia entrar y aguardaren-se dits síndics y officials del General. Y aprés de un poc tocaren les sinc hores y dits inquisidors isqueren del secret y dit síndic del General se acercà a ells y les digué que tenia que dir-los de part dels senyors deputats un[a] y dits senyors inquisidors respongueren que muntassen dalt a ont hi havia cadires y'ls diria lo que.ls havia de dir, y axí tots junts se'n muntaren y entraren en una sala gran a ont hi havia moltes cadires y se asseguerien dits inquisidors, y al mig d'ells feren aseurer al dit síndich y aprés tots los altres officials del General y lo dit síndic los digué de part dels senyors deputats lo perquè era tramès y fets llevar acte públic al notari del General que en sa companyia anava de la scriptura prescrita a dits inqui- // 456*r* // sidors, lo qual acte és en lo manual de la scrivania major de baix de la qual scriptura se'ls ne dóna còpia com appar en dit acte a la present jornada, y aprés ab la deguda cortesia dits síndic y officials del General se despediren de dits

a. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 10, pàg. 453r.

a. a continuació una paraula il·legible.

inquisidors, los quals ab la matexa acompanyaren a dits síndic y officials fins a la porta de dita scala.

Disabte, a XVI. En aquest die, després dinar, anaren los senyors deputats y oïdors consistorialment ab le massas xicas y los porters ab gramalles de dol a casa del excel·lentíssim loctinent general, lo duc de Monteleón, per donar-li lo pèsame de la mort de son fill, qui morí pocs dies fa en Nàpols. Dits senyors deputats anaven sens dol, així mateix, los officials, y arribats allí sa excel·lència féu assentar a dits senyors deputats y oïdors, y axí ses assentaren, e lo senyor deputat ecclesiàstic parlant en nom de tots los senyors deputats li dix lo següent: visita sovint Nostre Senyor a vostre excel·lència ab les //456*v*// majors tribulacions y proves de paciència, que és cert senyal de predestinació, pus dóna semblants tocs als seus, confiam que de mà, de qui venen estas, cosas donarà a vostra excel·lencia força salut y ànimo per a passar per ellas ab la discreció y chistiandat se solen péndrer les que veneen de mà de Nostre Senyor, y és cert servirà de consuelo esta consideració en demés en subjecte tant chistianíssim com lo de vostra excel·lència a tot lo consistori ha cabut molta part de aquest sentiment com a tant servidors de vostre excel·lència, supplicam a sa Divina Magestat done a vostre excel·lència lo consuelo que tots desijam.

Y respongué lo senyor virey ab moltes paraules de agraïment y christiandat, mostrant en ellas estar molt consolat ab la voluntat de Nostre Senyor, agreint ab moltes veras la demostració que lo consistori havia fet, confessant sentir-se molt obligat ara de nou a més de les obligacions tenia al consistori axí en general com en particular y que a ont se vulla que.s trobàs, acudirie ab moltes veras a tot lo que convingués en benefici del Principat per la molta amor que li té y que.l com té son fill tenia la matexa affecció y entent la hagués continuada si Nostre Senyor li hagués donat vida, més que creya estava en part a ont podria intercedir ab Nostre Senyor per los bons successos de aquest Principat.

457*r* Dilluns, a XVIII. Festa de sant Luc, evangelista.

Dimars, a XVIIII. En aquest die vingueren en consistori per part dels senyors inquisidors d'est Principat lo secretari y misser Gibert, notari de Barcelona, y de dit Sant Offici y de part de dits senyors explicaren a ses senyories, en effecte, y referiren lo següent en resposta de la scriptura a ells presentada, a 14 del corrent.

Quant a les concòrdias del cardenal Spinosa que no tenen obligació de servir-las, pus lo Principat no les observe ab molts capítols que estan bé als senyors inquisidors y que lo bisbe de Segorb vingué per orde de sa magestat en aquest Principat per a concordar algunes differències que.y havia entre dit Principat y los senyors inquisidors y després de moltes dades y presas no.s pogueren concordar: //457*v*// Que los senyors inquisidors tenen gran compte en què los familiars tingan les parts requisidas per semblant càrrec sien gent pacífica y honrada que és lo que se ha de tenir més compte que en tot lo demés.

Que en Ripoll no.y ha més de tres familiars y un comissari y que.ls appar son menester.

Que en Balcereny és veritat han fet un familiar en ser la parròchia de sinquanta-quatre casas que.ls appar que és menester.

Que en Pons no.y ha més de sis familiars, que és vila ont se replegan cadany per Nostra Senyora de setembre molts francesos y axí importa haver-hi molts familiars.

Quant en lo negoci del balle de Pons ha dit que havent-se un familiar de dita vila comprat un tros de terra regant que era de la vila, féu allí un pou de gel y de neu lo qual anave venent, y lo balle de Pons anà a dit pou ab gent armada ab tres o quatre pedrenyals y prengué-les y havent-hy fet altre pany y clau lo familiar, lo balle altra vegada ho desfeu y per ço los inquisidors citaren lo dit bisbe lo qual confessà tot lo sobredit y per ço los inquisidors lo condemnaren a tots los danys y despeses que fes al familiar lo que valia la neu, los dos anys que durà lo plet, y lo balle supplicà y apel·là als senyors inquisidors generals a ont condemnaren al balle en vista y revista, y lo dit balle aprés fer mà de dret en audiència a relació de misser Puigmijà y que ell, //458*r*// lo dit secretari, anà de part dels senyors inquisidors a dir-li que no passàs avant, y axí para en dit negoci lo dit Puigmijà y com en la sentència se havien reservat los senyors inquisidors la liquidació de dits interessos y fruyts, està la causa en aqueix punt.

Quant al negoci de Perpinyà que havent renyit un francès ab un familiar, lo francès de part de tras pega un bufet al dit familiar, que lo governador prengué al dit francès y cada mes lo dexava anar en la casa a dormir y a passejar essent pres sols fictament, per ser criat de un cunyat seu, per ço entenent lo cas, los senyors inquisidors enviaren un comissari per a pendre'l perquè no diguessen los francesos qui estan tant cerca de Perpinyà que la Inquisició en Hispanya ya anava a sobre de tejados, y anant a Perpinyà dit comissari, trobant lo francès que.s pas-

sejave y axí'l prengué y com saberen los senyors inquisidors lo tenia pres lo governador lo dexaren anar y renyiren molt lo familiar y com la captura era ficta lo dexà anar lo governador y que no era just lo consistori vulguès se dexàs de castigar un cas com aqueix.

Quant al civil han respost que per haver-ho enviat a dir de part de aquest consitori han fetes diligències en sercar si hi havia alguns processos, y no han trobat ningu ni pensan en tremetres en semblants causas.

Quant a la jurisdicció criminal de proceir contra persones que injurien als senyors inquisidors, comisaris o familiars del Santo Ofici que.n poden fer y que n'han fet y refan y perseveraran que no'ls obsta la concòrdia del bisbe de Leyda, inquisidor general, // 458*v* // confirmada per lo papa Leó Desè per quant lo dit inquisidor general se'n absolgué del jurament, com és notori a tots.

Y a més de açò que los familiars tenen les matexes exempcions per motu propri de la Sede Apostòlica que tenen *curie signatos*, als quals ningú podia offendre'ls ni danyar-los y que per molts motius propris de molts pontífices se havia concedit als senyors inquisidors que poguessen conèxer dels qui offenen als familiars y officials de la Inquisició y que lo rey don Ferrando ab privilegi concedit al Tribunal de la Inquisició concedia lo mateix y que axí ab justa raó proceïen contra los provincials que offenian als de la Santa Inquisició, encara que no fos la offensa per causa de fe, ni dependent d'ella, ni impedint lo exercici de la Santa Inquisició, sinó per rixas particulars.

Dimecres, a XX. En aquet die los senyors deputats donaren orde a misser Bartholomeu Sala, síndic del General, que de part de ses senyories anàs als senyors inquisidors y.ls digués lo següent: per part de vostres senyories és vingut lo secretari per a respòndrer al que per part dels senyors deputats extrajudicialment se ha representat ab una scriptura larga y // 459*r* // com aquella contenga molts capítols y per descàrrec de sos officis tenen de tenir satisfacció d'ells certa y que conste me han manat supplicar a vostres senyories fossen servits, que lo que se ha dit de paraula, se'ls done en scrits.

E, tornat dit síndic feu relació a ses senyories com ell havie dit als senyors inquisidors lo que per ses senyories li és estat manat y dits senyors inquisidors han respost: *«Que besan las manos a los señóres diputados y que respuestas con papeles nunca les son acostumbradas de dar sin consultarlas con el inquisidor general y que esta procuravan en la brevedad possible, procurando en todo la buena correspondencia de los senyores diputados».*

Disabte, a XXIII. Festa de la Transladació de la gloriosa Eulàlia.

459*v* Dijous, a XXVIIII. Festa dels gloriosos apòstols sant Philip y sant Jaume.

460*r* ## Novembre

Dilluns lo primer. Festa de Tots Sants.

Dimars, a II. Commemoració dels Defunts.

460*v* Divendres, a V. En aquest die, de matí, misser Hieònim de Lan, racional, féu relació en consistori a ses senyories com misser Joseph Soler servie lo offici de sobrecollidor del General de Cathalunya en la col·lecta de ponent ha pagat y girat tots los libres, que té comptats de dita sobre col·lecta, fins al die present.

En aquest mateix die, després dinar, los senyors deputats y oïdors anaren consistorialment ab les massas grans ab molts officials y tots ab cotxos a casa del excel·lentíssim loctinent general per a visitar al condestable de Castella y sa muller qui va per gonvernador de Milà, y açò per saver molt afavorit lo present Principat y esta casa en diverses occasions en cort de sa magestat // 461*r* // per ésser ella germana del duc de Cardona y[a] aprés visitan al duc de Osuna y a sa muller qui va per virey de Sicília per haver-lo menester esta casa per lo de les tratas dels blats de Sicília per les galeres del General, y tots posaven en casa del excel·lentíssim loctinent general, y primer anaren al dit condestable, y allí se assentaren una estona y digueren algunes paraules de compliments y offertes, respongueren dits senyors lo mateix y lo mateix feren ab dits duc y duquessa y axí uns com altres isqueren a la porta de la instància estave y al anar-se'n los aconpanyaren fins dita porta y aprés fins al cap de la escala alguns cavallers.

Dit die, després dinar, los senyors diputas enviaren a visitar a un deputat ecclesiàstic del regne de Aragó qui ere vingut ací per anar[b] a Cerdenya, per visitar lo virey y demés officials reals de aquell regne, lo qual posave en lo monastir de la Santa Trinitat, anaren-hi los senyors abbat de Sant Cugat, misser Francesc Cornet, cavaller, qui de part de ses senyories li feren moltes offertes y darà la ben vinguda, e los senyors de-

a. *a continuació ratllat* també.
b. anar *interlineat.*

putas havien rebuda letra lo die abans dels deputats de Aragó, fent-los a saber de sa vinguda y en recomendació sua, e lo dit senyor deputat los féu molts compliments y ans de anar-hi enviaren lo síndic del General per péndrer hora ab tots los dits.

461*v* Disabte, a VI. Festa del gloriós màrtir sant Sever, bisbe de la present ciutat.

Dilluns, a VIII. En aquest die, de matí, los senyors diputats, vista una supplicació presentada lo die present en consistori per Miquel Requesens, Pere Cruÿlles, la qual comensa[a] a : «molt il·lustres senyors. Ab la constitució» y acaba: «inseratur segons serà ací originalment cosida», y consultada aquella ab los magnífics misser Aguiló, assessor y advocat fiscal de dit General per a que.ls diguessen si lo negoci que.s tracta en dita supplicació és contra constitució de Cathalunya, y axí vista aquella per dits assessor y advocat fiscal, aconsellaren a ses senyories que se havia de acudir al excel·lentíssim loctinent general per reparo de dita contrafacció de constitucions. E, oït dit consell los senyors deputas donaren orde al dit[b] mangnífic[c] // 464*r* // misser Aguiló, assessor, y a don Joseph Quintana, advocat fiscal, anassen al excel·lentíssim loctinent general de part de ses senyories supplicant-lo extrajudicialment sie servit en manar remediar dit agravi, y fins a tant que sie remediat no permetre se publique la provisió o sentència en dita supplicació mencionada.

E, tornats de dita embaxada feren relació a ses senyories que sa excel·lència havia respost que per ser causa civil que no tractava en presència sua, no estava al cap de dit negoci que ell procuraria de informar-se del que ere y que procuraria se guardassen les constitucions ab molta puntualitat.

Dimars, a VIIIº En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors ardiaca Paulo Pla, Joseph de Bellafilla y Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: excel·lentíssim senyor: per la constitucions 8 y 9 baix del títol de Recusació de tots Jutges, està proveït y ordenat que lo advocat que tindrà en la Real Audiència, pare, sogre, oncle y germà o cunyat, entenen etiam per cunyats, marits de dues germanes, en les causes que dit advocat haurà aconsellat no puga votar y entrevenir a dit pare, sogre, oncle, germà, // 464*v* // o, cunyat de dita Real Audiència com més largament està disposat en dites constitucions, no obstant lo que se ha referit ab supplicació presentada en lo consistori dels deputats per lo noble don Miquel de Cruÿlles, que lo magnífic misser Mijavila hauria votat y entrevingut en una causa que dit don Miquel aportà contra los pares de la Companyia en la qual causa de molt temps ensà li és advocat misser Joseph Roca, cunyat de dit magnífic misser Mijavila, y havent-se per part de dit don Miquel de Cruÿlles informat a dit magnífic misser Mijavila del impediment li obstava per a votar y entrevenir en dita causa y entre los advocats que anaren per dit effecte ser-hi dit misser Rocha y dit Mijavila sens oir la informació, respost que ell no podia entrevenir en les causes, que dit Roca ere advocat per obstar-li dites constitucions, ab tot, al cap de dos o tres dias sens ser avisada la part de dit don Miquel, dit misser Mijavila ha votat y fet provisió contra disposició de dites constitucions, e com excel·lentíssim senyor als deputats toca instar la observansa de les constitucions, capítols y actes de Cort, supplicant extrajudicialment a vostra excel·lència sia servit no donar lloc a què dita provisió se publique o execute com a feta per jutge impedit en aqueixa causa per observansa de dites constitucions.

E, tornats de dita embaxada referieren a ses senyories com han feta y explicada a ses senyories la dita embaxada, conforme per ses senyories los és estat ordenat, e, que sa excel·lència, en effecte, ha respost que al present no està misser Mijavila en la present ciutat y que té ordenat que en la part que ara bé acude ab ell per a fer-li a saber lo que per part dels deputats se li ha representat y desijants ell de acudir a tota observansa de constitucions com té obligació, gustarà // 465*r* // de què informen per part de don Miquel de Cruÿlles als de la sala a ont se tracta dita causa y ell manarà proveir tot lo que sie de justícia, que no.y haja rompiment de constitucions que en les sales del Civil hi feye poca assistència com en ells se tractaven cosas a justícia de parts, y axí se entremetre poc, perquè de ordinari estava occupat en la Sala Tercera del Criminal.

En aquest mateix die lo consistori dels senyors deputats anomenà per a estimar la pintura de la capella nova de la present casa, per part del General, misser Joan Morer, beneficiat de la Seu de Barcelona, e, per part de fra Pasqual, fonc anomenat misser Joan Desí, prevere de Tortosa, als quals fonc rebut lo jurament.

Dijous, a XI. Festa de sant Martí.

a. comensa ... segons *interlineat al marge.*
b. dit *interlineat.*
c. a continuació una carta transcrita a l'Apèndix 10, pàg. 462r-462v.

[*1610*] 466*v* Dimars, a XXIII. En aquest die, de matí, misser Joan Morer, prevere, y misser Joan Dessí, prevere i pintor, experts nomenats per judicar la pintura feta per fra Luís Pasqual en la capella gran de la present casa, anomenats, ço és, dit Morer per los senyors deputats y oïdors y dit Joan Dessí per part de dit fra Pasqual feren la relació següent, en virtut del jurament tenien prestat quant los fonc comès, la qual és del tenor següent:

Per la nominació feta a 9 de novembre, 1510, en lo consistori de la Deputació del present principat de Cathalunya en experts y àrbitres de nosaltres Jan Morer, prevere y beneficiat en la seu de Barcelona y pintor, per part dels molts il·lustres senyors deputas de una, y de Joan Dessí, també prevere y pintor de Tortosa, a trobat en Barcelona, per part altra, per a fer la tassació de la pintura feta per lo pare don Luís Pascual de la orde de la Cartuxa en la capella nova de dita Deputació, foren convocats y s'ens mana entrar en lo consistori devant la presència de dits senyors deputats a fi de jurar com de fet jurarem a Nostre Senyor Déu Jesuchrists y sos quatre Sants Evangelis, posant la mà dreta sobre nostres pits per ser los dos sacerdots en poder de dits senyors deputats de judicar bé y justament lo valor preu de dita pintura, sens passió de ànimo, amistat o altres respectes humans y fetes en dita capella nova bastides per a fer la visura y judicatura comodament // 467*r* // nosaltres Joan Morer y Joan Dessí, com a àrbitres nomenats y approbats per les sobredites parts y en dit nom, començam la visura y judicatura de dita pintura perseverant en ella per temps de deu dies, mirant-la ab la consideració deguda y sos quadros y ses històries altercant en cascú de aquells sobre son just valor fins a concordar-nos los dos en ell.

Vist lo acte de concòrdia fet entre dites parts rebut per lo discret Pere Pau Vidal, notari major de la Deputació, vist lo artificiós apparell sobre lo qual se ha pintat dita pintura, vistes y regonegudes les colors de aquella y a trobades ser fines y bones, vista la admirable composició de les històries y sa extraordinària manera y valentia, vista la imitació de la naturaleza tan aventajada axí en los desnusos com en los ropatjes y la estranyesa tan apassible y pròpria dels escorsso com en lo donayres y gràcia de les figures, vista la valentia y tan artificiosa com necessària proporció tan ben guardada en les figures edificis y lexos que fan en cada història tan deguda consonància, essent les unes de les altres tant differents que ab dita proporció arriben les històries a sa deguda perfecció y bondat, vista la divina art de la prospectiva que en lo lloch a ont estan pintades tan consideradament se ha guardat, vist lo colort tan bell axí en los leixos com en les figures de prop y luny, // 467*v* // vist també lo apparell se és donat al simbori, lo cost de aquell y los treballs de donar-lo, vista també la incomoditat ha tengut lo pintor de pintar ab bastidas y pena ha tengut cascun die de sa casa a la Deputació y pujar a les bastidas a fer sa pintura[a], vist lo gran y fatigós studi ha tengut en la invenció y disposició de les històries dit pintor, vista la necessitat del servici ha tengut y sutentat de un fadri per a dar-li recaptes de colors y apparells, vist finalment tot lo que convenia mirar y advertir per a bé y justament fer la judicatura y pren de sobre dita pintura, que tota la pintura al oli prenen suma de set arrades y mija y los quatre Evangelistas, tenint Nostre Senyor Déu devant los ulls de nostra consideració y enteniment y advertint lo jurament per los dos prestat, nosaltres los sobredits Joan Morer y Joan Dessí, preveres y pintors experts y àrbitres nomenats y approbats per les sobredites parts, en dit nom declaram, arbitram, judicam y estimam tota la sobredita pintura de la quadra nova de la Deputació pintada fins al die de vuy per lo dit pare don Luís Pasqual, valer quatre mil tres-centes // 468*r* // quaranta-sinc liures, moneda barcelonesa, y en la sobredita quantitat de quatre mil tres-centes quaranta-sinch liures de dita moneda los dos sobredits experts y àrbitres la estimam y judicam y en fe de dita estimació y judicatura firmam les pressents, de nostra propria mà, vuy a 23 de novembre de 1610, yo Joan Morer, sobre dit, y Joan Dessí, sobredits[b].

Dijous, a XXV. Festa de santa Catherina. En aquest dia anaren los senyors deputats consistorialment a la iglésia de Santa Catherina convidats lo die ans per los pares de dit monastir, estigueren en son loc acostumat de la part de la trona, no.y foren concellers ni virrey.

Disabte, a XXVII. En aquest die, després dinar, entrà en la present ciutat lo senyor bisbe de Tortosa per virrey del present Principat, dos dies ans envià son privilegi real per lo tresorer don Christòfol Gallart, y vist y regonegut per los magnífics assessors, fonc trobat estar en la forma acostumada, y axí fonc registrat en son libre y lloc acostumat, vingué sens jurat en ninguna part sinó ací en la Seu de la present ciutat, isqueren a rebre'l los senyors deputats, com és acostumat fins prop de Sans, y acompanyaren-lo fins que vingueren los concellers y arribats se'n tornaren per lo mateix eren anats y

a. a continuació ratllat vist lo gran y fatigós estudi ha tengut y sustentat de un fadrí per a dar li recaptes de colors y apparells, vist finalment.
b. a continuació ratllat Dijous a XX.

dits concellers lo acompanyaren fins a la Seu, a ont se rebé lo jurament, fonc a ell lo síndic del General y de la ciutat ab les sòlites protestes, lo síndic del General estigué a mà dreta, mes lo de la ciutat parla primer, com en dit jurament en poder de Gabriel Alzina, secretari de sa excel·lència, més largament se conté.

Al mig die anà lo correu del jurament per saber la hora volie sa excel·lència entrar y haguda, avisa y aprés anave venint y tornant per saber a ont era.

Diumenge, a XXVIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors anaren consitorialment ab la forma acostumada a casa del excel·lentíssim loctinent general // 469*r* // y haguda primer hora per lo síndic per donar-li la benvinguda y fer-li la visita acostumada y compliments, y arribats allí foren ben rebuts al cap de la scala per alguns canonges y gentils hòmens y axí mateix al tornar-se'n foren acompanyats y rebuts per sa excel·lència ab molta cortesia y compliments.

Dimars, a XXX. Festa del gloriós apòstol Andreu. En aquest die se feu extracció de concellers en casa de la ciutat y foren extrets, ço és, en concellers: misser Hierònim de Ollers, doctor en drets, ciutedà, misser Miquel Puigjaner, cavaller, misser Jaume Ortoneda, doctor en medicina, misser, Honofre Palau, mercader, Francesc Broca, sabater; obrers: mossèn Philip Sorribes, donzell, mossèn Montserrat Mora, mercader.

Dezembre

469*v* Dimecres, lo primer. En aquest die, de matí, enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: abbat Codina, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència lo següent: excel·lentíssim senyor, a nou del mes de novembre proppassat, fonc feta embaxada per los deputats del General de Cathalunya al excel·lentíssim duc de Monteleón, les hores loctinent general de sa magestat en aquest Principat, supplicant-li lo següent: per la constitució 8 y 9 baix del títol de Recusació de tots jutges, etc, sie insertada segons es continuada a nou de novembre proppassat.

E, més supplican a vostra excel·lència que com poscs dies ha lo senyor virrey de Aragó haja enviats ací per les galeres del General cerca de quarenta forçats, los pares Inquisdors d'esta ciutat y Principat se'n han aportats quatre a la Inquisició dient com eren dels que havian condemnats a galeras los inquisidors del regne de Aragó y aquells han liurats a les galeres de Sicília que estan vuy en lo molt de la present ciutat, y com axò sie cosa molt[a] inusitada i nova y que no s'és feta des que lo General (té) galeres, per tant supplican a sa excel·lència sie servit manar remediar y fer restituir dit esclaus a les galeres del General ab la brevedat que la qualitat del negoci requer, majorment per estar dites galeres, de Sicília per anar-se'n.

470*r* E, tornats de dita embaxada referien a ses senyories com ells havien explicada a sa excel·lència dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, e, sa excel·lència los ha respost: que desijava en tot acudir a la embaxada que per part de dits deputats se demana, y que axí ho mirarie ab la puntualitat y brevedat que lo negoci requeria, y açò tant en lo cap del negoci de don Miquel de Cruÿlles com en lo que se'ls representava en lo cap dels sclaus que los senyors inquisidors havian manat posar en les galeres de Sicília.

Dijous, a II. En aquest die los senyors deputas enviaren al excel·lentíssim loctinent general los magnífics misser Luís Besturs, assessors y misser Joan Gaspar de Prat, donzell, deservint de advocat fiscal supplicant a sa excel·lència lo mateix que lo die de haïr se li era estat supplicat y per cobrar la resposta d'ella. E, sa excel·lència, en effecte, los dix les diligències havie fetes ab los pares inquisidors y que no havie pogut acabar res ab ells dient que tenien orde del inquisidor general, y que a dit senyor inquisidor lo movie per enténdrer que los deputats daven licència ad alguns forçats anaven en ses galeres per inútils, sens orde d'ells y allí tingué moltes rèplicas y a la fi los dix sa excel·lència que ell, per sa part, ne scriurie a sa magestat y al inquisidor general y de una vegada se assentarien. E dits assessors li replicaren que sa magestat ab ses reals cartas ere stat servit concedir als senyors deputats per ses galeres los forçats de València, Mallorca // 470*v* // y Yviça y que dels de Aragó com a cosa ya molt acostumada y sempre feta no s'ere demanada ni si hy havia pensat per estar en pacífica possessió des que lo General ha tingudes galeres y axí sa excel·lència los digué que ell ajudarie a sa justícia en quant pare.

Divendres, a IIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputas envien ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los següents, ço és, los senyors: balliu de Negropont, don Aleix Albert, Vicens Castelló, doctor en medicina, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència[b] sie servit en manar guardar y fa orbser-

a. a continuació ratllat justificada.
b. a continuació ratllat lo següent.

[1610]

var la constitució número[a] feta en les últimes Corts que tracta de la prohibició de tota manera de listas y en particular lo gran excés que fan de dites coses los familiars del Sant Offici, anant prenent publicament y sens tenor algú, y a dita causa entenen se fan algunes persones familiars de dit Sant Offici per poder gozar de dites libertats y axí supplican a sa excel·lència mane remediar dits excessos.

Sa excel·lència ha respost que agrehia lo advertiment que se li havia fet de part de dits senyors deputats y que estant un inquisidor haïr ab ell y entenent ya que alguns familiars del Sant Offici prenien y asseguravan // 471r // a la lista, li digué que tenie orde de sa magestat de què.s guardàs la constitució que prohibeix les listes y seguretats, y que axí sent persones que volien ser tant respectats en son tribunal era raó no perturbaven lo bé públic y la conservació de les constitucions de Cathalunya, y que dit inquisidor digué que no ere vingut a sa notícia y que dos, o, tres anys ha que saberen que un familiar prenie seguretat lo castigaren, y que axí, y u farien ara venint-los a notícia; y més digué sa excel·lència que havie tractat de dit negoci en lo consell y que havia dat orde que.s rebessen informacions contra los culpables, de ont resultava també lo saber-se que los familiars que havian pres també a dites listes contrafent a dites constitucions.

Disabte, a IIII. En aquest die, de matí, los majorals de la confraria de sant Nicholau en Sant Francesc y lo guàrdia de dit monastir vingueren a convidar a ses senyories per la festa de sant Nicholau en aquella yglésia. Fonch-los respost hi acudirie com és acostumat y ab la forma acostumada.

Dilluns, a VI. Festa de sant Nicholau. En aquest die los senyors deputats oïdors anaren consitorialment a la iglésia // 471v // de Sant Francesc, convidats per lo convent de dit monastir y majorals de la dita confraria, estigueren en lo cor a la part del orga, en la forma costumada, y axí al donar-los la pau com al tornar-se'n isqueren frares igualment a ses senyories y als magnífics concellers.

Dimecres, a VIII. Festa de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

472r Dilluns, a XIII. Festa de santa Lúcia.

Dimars, a XIIII. En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors de comptes foren junctats en la present casa y en la sala gran dels Reys les persones eletes dels tres staments en què foren les següents, ço és: // 472v // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: prior de Cathalunya, abbat Codina, canonge Busquets, canonge del Pas, sacristà Yvorra, ardiaca Pla, ardiaca Sentís, sacristà Junyent; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla, Calders, don Henric Blanes, Pere Ausias March, don Francisco de Erill, don Francisco Junyent, don Pedro Dezbosch, don Joan Amat, don Aleix Albert; // 473r // per lo real, los senyors: Luís Salaverdenya, Julià de Navel, Gaspar Càrcer, misser Miquel, Joan Francesc Codina, Garau Benet Laudes, Raphael Cervera, Bernat Romeu, misser Steve Monfar, Francesc Bru, Antoni Ferrer, als quals fonc feta per ses senyories la proposició següent, per orgue del senyor deputat ecclesiàstic y aprés legida del tenor següent:

Proposició: Alguns mesos ha, se junctaren en esta casa moltes persones electes dels tres staments a les quals se supplicà pensassen lo remey més convenient per a donar-lo a tant gran dany com se spera y va de augment cadaldie si no.s pren una bona resolució en lo de les monedes y com ara estigam en gran aprieto y quasi impossibilitats de cobrar los dret del General y bollas, axí en esta ciutat com per tota Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya a ont és major lo dany, y havent-hi tres bollas no arrendades o se ha de deixar de bollar, o, péndrer diner curt los que tenen càrrec de col·lectar-les, lo qual, los sobrecol·lectors no volen rébrer per obligar-los lo capítol // 473v // sobre açò disposant, posen lo diner de les sobrecol·lectas en la taula, y per çò acuden ací los receptors a demanar-nos vejam lo que deven fer per trobar-se ab molt diner curt, per çò sent lo negoci de tanta importància y lo remey tant convenient generalment a tot lo Principat y comtats, se ha resolt en nostre consistori supplica a vostres senyories y missers fossen servits junctar-se en esta casa per a consellar-nos lo que devien fer per acertar al servey de Déu y benefici universal de aquest Principat y comtats, fent-se les junctas que convindran per a negoci de tant importància.

E, oïda dita proposició per los dits senyors de dita congregació y aprés de haver votat tots y discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyories que per ser lo negoci de la qualitat y importància que és y de molta discusió, sien anomenades per ses senyories algunes persones de tots staments en poc número per a què junctament ab ses senyories ajunten y vejen lo que.s podrà fer per la bona direcció de dits negocis.

E, poc apres los dits senyors deputats y oïdors

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

inseguint lo dit consell y parer anomenaren los senyors: abbat Aymerich, sacristà Junyent, sacristà Yvorra, don Alexandre de Lentorn, don Aleix Albert, Joseph de Bellafilla, // 474r // Julià de Navel, Bernat Romeu, Francesc Bru, per a tractar y apunctar dits negocis com dalt esta dit.

Divendres, a XVI. En aquest die los senyors deputas y oïdors anaren a casa del excel·lentíssim loctinent, enviant a cercar primer per sa excel·lència, y allí los donà una carta de sa magestat acerca del negoci de les galeres del primer del corrent continuada en libre de Letres de Reys, y explicà la creença d'ella dient[a], en effecte, que sa magestat restaria molt servit que les galeres se mantinguessen y sustentassen per lo molt que importaven al servey de Déu, de sa magestat y benfici públic de aquest Principat fins a les primeres Corts que serien molt prest, que a les hores se donarie remey per a què.y hagués ab què mantenir-les, y que per nostra part hi fecem les diligències possibles, y que sa magestat farie per sa part lo que.s podrie en què dites galeres se mantinguessen y que açò ho encarregava moltíssim per ser tant del gust de sa magestat.

474v Dilluns, a XX. En aquest die, després dinar, enviaren ses senyories ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab masses y ab la forma acostumada los senyors: sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Coll, don Aleix Albert, Joseph Maduxer, Baptista Cassador, Bernat Romeu, Raphael Cervera, Francesc Dalmau, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent: // 475r // Excel·lentíssim senyor, a 9 de novembre pròxim passat ab embaxada enviada per los deputas al excel·lentíssim senyor duc de Monteleón, predecessor de vostra excel·lència, en observansa de la constitució 9 y baix del títol «De recusació de tots jutges», fonc extrajudicialment supplicat se servís sa excelència manar que lo magnífic misser Francesc Mijavila, relador de la causa que lo noble don Miquel de Cruÿlles aportà en lo Real Consell contra los pares de la companyia de Jesús, se abstingués se entrevenir y fer provisió alguna interlocutòria o diffinitiva en dita causa, per quant misser Joseph Roca, cunyat de dit Mijavila, ere advocat de dit don Miquel de Cruÿlles. Y al primer del corrent ab altra embaxada supplicaren a vostra excel·lència lo mateix, y com dits deputats hajan entès que dit Mijavila, obstant-li la observansa de dites constitucions haja feta provisió en dita causa, lo que és en notòria violació y rompiment de aquelles a la observansa de les quals estan dits deputats per obligació de llurs officis obligats instar, per çò nos han ordenat vinguéssem a representar a vostra excel·lència lo dit rompiment de constitucions y extrajudicialment supplicar-lo sia servit manar revocar tot lo que contra les constitucions predites serà estat fet y reparat lo prejudici que en això se faria al present Principat que de vostra excel·lència com sempre speram rébrer esta y altres majors mercès.

També nos han ordenat[a] representàssem a vostra excel·lència les grans incommoditats y danys notables que causa a tot lo Principat y a la exacció dels drets del General, en particular la moneda falsa curta y cercenada que corre en ell, que a bé que tenen certitut de la vigilància, solicitut, cuydado que vostra excel·lència té en lo remey de aqueix // 475v // negoci com a hu dels de major importància que de present occorren, perquè dits deputas estan per moltes causes obligats instar un remey tant convenient per al bé universal y comú en descàrrec de llur obligació, nos han ordenat supplicàssem a vostra excel·lència extrajudicialment sia servit manar ab la brevedat possible donar remey a semblant dany que a més de fer vostra excel·lència en això un servey molt particular a Déu Nostre Senyor y a sa magestat, farà també un notable benefici a tot est Principat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells, en effecte, han explicat dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat, y que sa excel·lència, en effecte, los ha respost, quant al primer capítol, que ell farà mirar son consell y essent contra constitució ho manarà remediar.

En lo segon capítol dix que ací los senyors deputats hi facen les diligències possibles, que ell per sa part farà lo mateix.

Dimars, a XXI. Festa de sant Thomàs, apòstol. En aquest die entraren les feries de Nadal conforme a la nova constitució.

476r Y segueix-se l'any MDCXI

Disabte, a XXV. Festa de la Nativitat de Nostre Senyor Déu Jesuscrist.

Diumenge, a XXVI. Festa de sant Esteve

Dilluns a XXVII. Festa de sant Joan, evangelista.

Dimars, a XXVIII. Festa dels Sants Innoncents.

a. dient, en effecte, *interlineat.*

a. Ordenat *interlineat.*

476v Jamer, MDCXI

Disabte, lo primer. Festa de la Circuncissió del Senyor.

477r Dilluns, a XIII. En aquest die los senyors deputas del General de Cathalunya y senyors oïdors de comptes, lo ecclesiàstic absent del consistori, manaren que Miquel Fontana, altre dels verguers de la present casa de la Deputació, sia arrestat en sa casa a pena de dos-cents ducats, fins altrament sia per ses senyories ordenat, y açò attès que com a tenint càrrec de les presons de la present casa de la Deputació ha dexat exir de dits càrcers a Miquel Àngel Salavert, mercader, qui en ell és pres per deute del General en dits càrcers, sens licència de ses senyories y[a] que les guardas que té acostas del General per custòdia dels dits presos encontinent se despedescan y no guarden més en dits càrcers per compte del General, ni per orde de ses senyories, la qual deliberació y manament de ses senyories li fonc nottificat encontinent per mi, Pere Pau[b] Besturs[c], notari, altre dels ajudants de la scrivania major per absència de misser Pere Pau Vidal, scrivà major, lo qual Miquel Fontana dit die ha prestat sacrament y homenantge a pena de dos-cents ducats de tenir dit arrests en sa casa conforme dits senyors deputats manen en poder de Damià Calp, altre de dits porters.

En aprés a VI de dit mes de janer per dits senyors deputats fon calsat dit arrest a dit Fontana per haver complit dit Salavert al que li ere estat ordenat y estat encara en les presons de la present casa y axí manat soltar d'elles per ses senyories, attesa la cantió per ell prestada, y haver girat part de son dèbit.

477v Dijous, a VI. En aquest die, de matí, los senyor deputats y oïdors anaren consistorialment en la forma solita a la iglésia del Pi convidats per los obrers en ses cases per no haver-hy consistori y allí estaven en son lloc, ço és a la part de la Epístola, y al dar de la Pau y anar-se'n foren tractats ab igual dels concellers, com és acostumat.

Divendres, a VII. Festa de sant Ramon de Penyafort.

478r Dilluns,a X. En aquest die, després dinar, los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors: abbat Codina, don Joan de Lupià, Raphael Cervera, ciutedà, als quals donaren orde de explicar a sa excel·lència la embaxada següent: excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya novament // 478v // han entès que per manament de vostra excel·lència son stades publicades unes cridas o edictes a 3 de dezembre, mes proppassat, ab les quals generalment se prohibeix lo port y detenció y factura de pedrenyals, y altres a deset del mateix mes, prohibint generalment lo port, ús y detenció de les spases largas y quadrades de gra de ordi y ab lengueta Mallorquina y lo fabricar y netejar dites spases, les quals cridas són contràrias a diverses constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y diversos privilegis, usos y consuetuts del present principat de Cathalunya y comtas de Rosselló y Cerdanya, y axí nos han ordenat que vinguéssem a representar a vostra excel·lència estes coses ab embaxada y extrajudicialment supplicar-lo que per observansa de dites constitucions, capítols, privilegis y consuetuts sie vostra excel·lència servit manar revocar dites cridas o edictes, o, a lo menos habilitar aquelles de manera que no rest contrafacció ni violació de dites constitucions, capítols, privilegis, consuetuts.

Tambe.ns han ordenat recordàssem a vostra excel·lència la necessitat precissa que.y ha de remediar los danys grans, que causan per tota Cathalunya les monedes dolentes que corren per causa de les quals entenen estan impossiblitades les bolles de poder-se arrendar, per a què vostre excel·lència se servesca manar-hy donar remey promptament per lo que ya dites bolles se són posades al encant com més largament ab altra embaxada se ha supplicat a vostra excel·lència.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han explicada la embaxada dient que lo senyor virrey ha respost que manarà junctar les salas // 479r // perquè vejan si dites cridas són ni tocan en res contra constitucions, ni pragmàticas, y sent contra constitucions ni pragmàtica ho manarà remediar y adobar, y quant al negoci de les monedes ha dies que procura lo remey d'elles y té les sales junctas y ho ha scrit a sa magestat sobre dit negoci y que entén si pendrà prest resolució.

Divendres, a XIIII. En aquest die, de matí, los // 479v // senyors deputats y oïdors de comptes tractant a cerca de les coses devall scrites feren vots y scriptures següent: Lo senyor deputat militar diu que en dies passats se scrigué a sa magestats[a] ab consell dels magnífics assessors del General supplicant-los fos servit de enviar visitador per a què visitas los officials reals, con-

a. y que ... Pere Pau *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* Vidal.
c. Besturs *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* supplicant-lo.

forme està deduït y ordenat en les últimes Corts, y axí diu que és de parer se envien enbaxadors a sa magestat conforme està ordenat per la Cort, y açò diu per complir ab lo jurament que té prestat en lo introit de son offici, y axí requereix a mi Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, que lleve acte de dit son vot y que li done còpia de aquell, perquè en tot temps se'n puga valer per sa defensa.

Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que, en tot y per tot, desija y vol se faça lo que la Cort General té ordenat, particularment en la matèria que.s tracta de la visita dels officials reals, y com en lo capítol de Cort 5 y 6 de les últimes Corts ordene de què manera se ha de manar lo visitador, diu dit senyor deputat que té dos dubtes, lo hu és quant finí la última visita, pus des de allí se han de comptar los sis anys, y lo altre és que no té notícia aquest consistori de que.s sie donada la carta a sa magestat per a poder comptar los dos mesos que aprés de haver demanada la visita se havie de enviar embaxadors y com se puga també contra fer al capítol, enviats dits embaxadors, y fer gastos voluntaris abans del que lo dit capítol ordenà, com també en tardar a enviar segons dit capítol, és de vot y parer que junctats los assessors ordinaris, ad- // 480*r* // vocat fiscal vejan los processos de la visita del capítol de Cort y tot lo demés que convindrà per dit negoci perquè.ns aconsellen lo que deven feer per a descàrrech llur y complir ab lo que lo capítol de Cort té ordenat y si dits assessors y advocat fiscal tenen algun dubte se apliquen altres doctors per a què restem mes assaneats y axí requeresch a dit misser Vidal, notari y scrivà del General, lleve acte de dit mon vot.

Lo senyor deputat real diu és del vot y parer de dit senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és de vot y parer de dit senyor deputat eclesiàstic.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és de vot y parer que.s guarden los capítols 5 y 6 de les Corts últimes de 1599 y per quant hi ha dubte des de quin die se han de comptar los sis anys y aquest dubte se ha tingut ací y lo han tingut en Cort, conforme ha scrit lo abbat de Ripoll, y la deliberació que.s feu a 5 de octubre proppassat de scriurer a sa magestat, se féu de vot y parer dels assessors, lo qual vot no.s troba en scrits, ni firmat de llur mà, per tant és de parer que los magnífics assessors y advocat fiscal encontinent ho tornen a mirar, axí los dits capítols 5 y 6, com lo procés de la visita, y que aconsellen lo que tenen obligació de fer per observança dels dits capítols. Y donat son vot y firmat de llur mà, que.s pos en execució y que.s facen les diliegències te obligació lo present consitori requerí a mi dit Vidal y lleve acte de dit son vot.

E, lo senyor oïdor militar diu és de vot y parer dels senyors deputats ecclesiàstic y oïdor ecclesiàstic.

E, lo senyor oïdor real diu que attès que en lo capítol 6 de les Corts de l'any 1599 sa magestat prometé de nomenar visitador de sis en sis anys per a visitar los officials // 480*v* // reals ab obligació que los deputats deguessen recordar a sa magestat la nominació de dit visitador ab carta particular per dit effecte y si sa magestat dins dos mesos aprés de scrita dita carta no feya nominació de dit visitador, dits deputats tinguessen obligació de nomenar embaxadors per a què supplicassen a sa magestat la dita nominació de visitador ab la forma en dit capítol contenguda, y com de present se difficulte, si los dits sis anys de la dita visita son finits, y fins vuy los magnífics assessors no estiguen resolts, en dit cas no obstant que lo consistori los haja manat que mirassen dit negoci y prenguessen resolució sobre ell, per ço és de parer que sie altra vegada manat a dits assessors que vejan y miren lo procés de dita vista y lo dit capítol de Cort y que prenguen resolució y diguen ab vot en scrits si los dits sis anys de la dita visita passada son finits y discorregut los dos mesos y dient que són finits, és de parer que.s faça nominació de dits embaxadors y que se envie a sa magestat per dit effecte per observansa de dit capítol de Cort, requeriments, etc.

En aquet mateix die vingue en consistori T. Malet, parayre, dezener de la unió, acerca de una spasa larga havia presa de un criat de una guàrdia ordinària del General de la present ciutat, dit Oliver, y demana perdó a ses senyories del que havia fet y dóna molta raó a ses senyories com per justes occupacions no ere pogut venir haïr quant lo havien enviat a demanar, offerint-se restituir dita spasa o altra millor com no puga haver aquella matexa, sotsmeten-se a la benitat i clemència de ses senyories, y axí attesa dita submissió, y attès que per part de sa excel·lència y dels magnífics concellers se havie intercedir per ell lo dexaren anar donant-li una fraterna y ab què acontentàs al hamo de la spasa.

481*r* Dilluns, a XVI. Festa de sant Anton.

Dijous, a XVIIIIº. Festa del gloriós sant Sebastià.

482*r* Disabte, a XXVIIIIº. En aquest dia, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes tractant acerca les coses devall scrites en son consistori feren los vots y scriptures següents: Lo senyor

[1611]

deputat militar diu que és cosa de gran làstima que patescan tant com se pateix en les galeres de aquest Principat per falta dels aliments, perquè conforme uns soldats han informat lo present consitori lo die present, ha dotze dies que en la capitana y patrona no donaven porció de vi y mes ha feta relació lo metge de dites galeres, que no.y havia vi per als malats y que la xusma estava despullada y que patia molt y que convenia se donàs orde ab la prestesa possible per a remediar los danys se porien succeir dexant-se de proveir, y axí considerades aquestes coses és de parer que.s faça molta força y // 482v // diligència en cobrar los drets imposats per lo sustento de les galeres y particulament en què.s cobre lo que deu Grabriel Salvador de Tarragona, lo qual deu moltes quantitats dels drets ha exigit y té en son poder del dret de galeres. E, com la experiència haja mostrat que sempre y quant són anats allí porters a executat al dit Salvador no han fet cosa alguna sinó és cobrar ells sos dietes. Per tant diu és de parer que lo procurador fiscal pas avant una causa introduïda contra dit Salvador y també que se envie un porter per a què venga los béns de dit Salvador fins que íntegrament haja pagat lo que deu al General, axí del dret ordinari com de les galeres requerint a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major, lleve acte de dit son vot y li sie donada còpia.

Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que axí per acudir a moltes quantitats que deven de les galeres com també per la necessitat que lo die present se ha representat en consistori de no haver-hy vi per als soldats ni per als malats y patir molt los forcats y sclaus, és de parer se faça tota la diligència possible promptament en veurer lo diner hi ha del dret de galeres en poder dels collectors y los demés que tindran los officials y se execute, axí Gabriel Salvador de Tarragona com a qualsevol altres constarà deurer de dret de galeres, y quant al deute de dit Salvador se veja una súpplica donada per don Joseph Quintana, advocat fiscal, lo que demane en ella y se mane al procurador fiscal de consell de son advocat proceesca ab lo rigor que segons capítols de Cort, // 483r // usos y costum de aquesta casa se pot proceir y lo demés se faça contra aquells seran remitents a pagar los dits drets, y axí essent dit procurador fiscal present lo.y requeresch que faça ab la brevedat possible y a mi dit Pere Pau Vidal, notari y scrivà major, lleve acte.

E, lo dit senyor deputat militar és del mateix parer en tot y per tot.

Lo senyor deputat real diu que considerant los grans danys que patexen los soldats y forçats de les galeres és del matex parer del dit senyor deputat ecclesiàstic y que.s facen totes les forces possibles per a cobrar les quantitàs se deven per lo dret de dites galeres y ent tot y per tot com en dit vot de dit senyor deputat ecclesiàstic, requerint, etc.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que està y presevera en lo vot que feu a[a] del corrent mes y que.s lleve del gasto que.y ha vuy en les galeres limitant-ho a tot lo manco que serà possible y que.s facen totes les diligències possibles, axí de Salvador, com de Amat de Palou, dels çafrans y de altres qualsevol que sien y que.s proceesca de una matexa manera, y ab una matexa igualtat, axí contra uns com contra altres, requerint al advocat y procurador fiscal y a dit notari lleve acte.

E, lo senyor oïdor militar diu que en tot y per tot se adhereix al vot del senyor deputat ecclesiàstic y que ara de present se facen les diligències possibles, per subvenir a les necessitats que a les galeres concorre de proveir-les de vi y de roba per a subvenir a la necessitat que los forçats y esclaus tenen conforme se ha representat en consistori.

E, lo senyor oïdor real diu, que attès que lo consistori // 483v // per a cobrar de Gabriel Salvador, devitor del General, com a official pecuniari en la collecta de la ciutat de Tarragona, inseguint la disposicio del capitol 5 de les Corts 1599, ha fetes les diligències possibles en enviar porter per executar a dit Salvador y a ses fermanses, y ha vist per la experiència que no ere remey efficàs, perquè en lo discurs de dos anys passats los porters que són estats enviats se són entrevingut en dita ciutat de Tarragona, rebent sos salaris sens que hajan venudas ningunas proprietats per ells inventariades, present per motiu que no.s trobarien dites de ninguna manera, y attès que lo consistori ha de proveir de major remey sempre que té experiència que lo donat per capítol de Cort, no obstant majorment contra officials pecuniaris com és dit Gabriel Salvador per estar a càrrec dels deputats y oïdors los dits deutes de semblants officials pecuniaris, per ço és de vot y parer que se envie un official de la casa ab comissió del consitori per a executar al dit Gabriel Salvador y les fermanses donant exprés orde al procurador fiscal, que attès que no.s troban dites en les proprietats inventariades, y encantades que si diga alguna dita en son nom y en son compte.

Y en lo que té respecte al sustento de les galeres és de parer que.s facen diligències en cobrar de tots los demas officials, debitors y altres perso-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.

nes que tindran diners de dites galeres y que vejan los comptes de aquelles y constant que los diners del sustento de aquelles són acabats, y que los drets no abastan en mantenir-les, és de parer que.s vege la carta que sa magestat scrigué, al consistori que és en lo armari de l'Ànima y que.s veja lo concert que feren los deputats predecessors nostres ab sa magestat quant arrivaren en dites galeres, y que.s facen les diligències que convenen en execució de dit concert axí ab embaxades a sa excel·lència com altrament en lo que apparexerà convenient. // 484*r* // Present en tot per testimonis Magí Quer, notari, y misser Joan Gaspar de Porta, doctor en drets.

En aquest die, després dinar, los senyors deputats y oïdors, enviaren ab enbaxada al excel·lentíssim loctinent general en la forma costumada los senyors: sacrità Yvorra, Francesc Aguilar, donzell, Jaume Sala, ciutedà, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, a 10 del corrent mes per part dels deputats se representà a vostra excel·lència y extrajudicialment fou supplicats que per observansa de les generals constitucions, capítols, privilegis y consuetuds fos vostra excel·lència servit manar revocar o a lo menos habilitar les crides o edictes fets per manament de vostra excel·lència a 3 de dezembre, més proppassat, ab les quals fonc prohibit lo port, detenció y factura de pedrenyals i altres, a 17 del mateix, prohibint generalment lo port, ús y detenció de les spases llargues y quadrade de gra de ordi y ab lengüeta mallorquina, y lo fabricar i netejar dites spasas, el que vostra excel·lència respongué manare junctar les sales per a veurer la contrafacció que tindrien y en cas les tinguessen ho manarie remediar, y així supplican a vostre excel·lència extrajudicialment ha servit manar-ho mirar lo més prest sie de son real servey. Junctament nos han ordenat, a més, de inseguir la obligació // 484*v* // tenen per raó de sos officis per ser instats a instància de part, repressentassen vostre excel·lencia com per diverses constitucions generals de Cathalunya sots títol que tots officials en Cathaluna y Mallorques sien cathalans, particulament per la primera del dit títol que fou del rey don Jaume 2 en la primera Cort de Barcelona, any 1291, e per la onzena que fou del rey don Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona, en lo any 1481, e per la 12 del mateix títol y generalment per les constitucions en aquell contengudes, sie ordenat que ningú que no serà cathalà no puga tenir offici algú en Cathalunya tant de jurisdicció com sens ella, que essent misser Pere Joan Ortolà assessor de la Capitania General no sent natural cathalà se contrafaria a dites constitucions, supplicàssem a vostre excel·lencia extrajudicialment que en lloc de dit misser Ortolà sie proveir altre doctor per a què les constitucions sien observades y se guarden com és de servey de sa magestat.

Y junctament com per les constitucions 8 que fou de la reyna dona Maria, en la Cort de Barcelona, any 1422, y per la que fore del rey don Joan, lo any 1470, de títol demunt dit, sie disposat que no pugan ser proveïts en offici de castellania, garda de les forces e castells, ni de capitanies sinó seran persones nadius e naturals, poblades de fet e sens dispensació en lo present Principat, y vuy los capitans dels castells de Opol y Roses y del castell de Vaall d'Aran que vuy té Joan Gómez, de la ciutat de Huesca, no sien catalans sinó estrangers, que axí mane reparar dites coses y que los dits sen trets de sos officis y aquells proveïts en persones de les qualitats specificades en dites constitucions, que a més de ser de justícia y servey de sa magestat los deputats ho rebian a singularíssima gràcia y mercè com de vostra excel·lencia confian.

485*r* E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han fet dita embaxada a sa excel·lència conforme los és estat ordenat y sa excel·lència, en effecte, los ha respost:

Quant al capítol dix que havia junctat los consells y que per ser cosa grave no havien pogut péndrer fins a sa resolució, que manaria se tornassen a junctar y prenguessen resolució y la que pensarien tornarien resposta als senyors deputats.

Quant als altres dos capítols dix que no podia dexar de tenir sentiment de què en son temps se mogués aquesta contradicció havent passant alguns antecessors sens, sens haver-la feta, y que ho scriurà a sa magestat y junctaria los consells per veurer lo que sobre aço sa haurie de fer y que de tots tornaria resposta.

Diumenge, a XXX. En aquest die se féu lo tornex que com en la següent fulla.

Febrer

485*v* Dimars, lo primer. En aquest die se féu lo torneig de la confraria de Sant Jordi en lo born y lo matí lo offici fonc al Born lo excel·lentíssim loctinent general, concellers, deputats y los demés cavallers y damas.

Dimecres, a II. Dit dia los deputas y[a] los demés del consistori donaren llicència a misser Fran-

a. y los demés del consistori *interlineat.*

[1611] cesc Massoner de servir lo offici de mossèn[a] de Gaver[b] lo qual acceptà y jurà de forma acostumada.

486r Dilluns, a VII. En aquest die vingué en consistori misser Gabriel Olzina, cavaller, scrivà de manament y secretari del excel·lentissim loctinent general y referí de part de dit senyor loctinent general com sa excel·lència li ha manat vingués a donar raó y tornar resposta a ses senyories de tres embaxades li són estades fetes per part de dits senyors deputats, la una acerca los pares inquisidors recusaven donar los que condemanven a galera a les galeres de Cathaluna y que sa excel·lència ho havia scrit a sa magestat y al inquisidor general dels quals tenia resposta, que havien ordenat als dits senyors inquisidors que acerca los que condemnarien a galeres los entregaren a los de Cathalunya com, en effecte, s'és fet.

Al segon de les cridas s'eren fetes dels ports de pedrenyals, que sa excel·lencia se ere molt enterat axí en lo Real Consell com al Supremo y que li havien respost que altres voltes se eren fetes //486v// y no repugnança a les generals constitucions de Cathalunya y que per elles per part de dits senyors deputats se havie recorregut al rey y que pus no contravenien a constitucions, capítols y actes de Cort, estaven ben fetes y se podien fer.

Al tercer que alguns que no eren naturals de Cathalunya tenien officis y carreos en ella y que era contra constitució, que sa excel·lència ho haurà scrit a sa magestat y que tenint-ne resposta la donarà a ses senyories.

Dimars a VII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes del General de Catalunya tractant acerca de les coses devall scritas feren los vots y scriptures següents:

Lo senyor deputat ecclesiàstic dix que attento que la ciutat ha enviades dos embaxades al present consistori dient que per la temporada que corre y falta de monedes explicave en aquest consistori fossen servits que dita moneda en spècia se posse en la taula sempre que menester sia, y així considerada la temporada que som y la molta falta hi ha de monedes, és de vot y parer, seguint la forma del capítol 63 del nou redrés, que dita moneda de la que stà, sie deposada en la taula de la present ciutat a compte del recaptor dels fraus, sempre y quant los senyors concellers hauran assegurat lo que han enviat a dir ab ses embaxades.

a. a continuació una paraula il·legible.
b. a continuació una paraula il·legible.

Lo senyor deputat militar que los magnífics assessors que son presentats en consistori aconsellen lo que deben fer en benefici del General y conforme està disposat per capítols de Cort y usos y styls de aquesta casa, y que açò sie encontinent per llevar de tot perill la moneda del frau que de present se tracte.

487r Lo senyor deputat real diu és del parer del senyor deputat militar.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que aquesta casa de la Deputació té los capítols y ordinacions per a governar-se y té creats officis cada u per al ministeri y servei d'ella y que per als fraus té un receptor, com és públic y notori, al qual se solen encomanar los fraus, fins a tant que los assessors han declarat si és frau o no, y axí se és acostumat sempre de fer, y que lo capítol 66 de les Corts del any 1599 ha proveït com se ha de fer en semblants occasions, y axí és de parer se guarde lo dit capítol, attento que lo receptor ha donat frau s'és y que lo que han offert los concellers, exits los que vuy són los que vindran no.n sabran res, y no serien obligats aguardar y serie contra la forma de dit capítol, y axí és de parer que.s pose en taula a compte de dit receptor en compte de joyes.

Lo senyor oïdor militar diu és en tot i per tot del parer del senyor deputat eclessiàtic.

Lo senyor oïdor real diu, que attès que per lo capítol 66 de les Corts 1599 està disposat que tots los fraus que seran presos dins de la ciutat de Baracelona, o sa col·lecta, hagen de ser posats en mà de receptor de dits fraus, y per axò sie feta una caxeta en la casa de la bolla, si ya aquells no fossen de molta summa y que aquells fossen disposats per lo dit receptor en la taula de la ciutat y en compte seu y de fraus de la disposició del qual consta que resta en libertat y facultat de dit receptor del fraus de posar la quantitat en frau appresa en dita taula de la ciutat o tenir-lo en dita caxeta de la bolla, per ço per observansa del dit capítol de Cort, és de parer que les quatre mil i cinch-centes liures poc més o manco que ara novament són estades appreses en frau sien donats y entregats en mà y poder de dit receptor dels fraus, fermant-ne àpocha y obligant-se a restituir aquella de la matexa manera la rebrà dexant-li a son àrbitre de la moneda //487v// que lo capítol disposa de posar-les en taula o tenir-los en la caxeta de la bolla.

E, los magnífics assessors diuen que aconsellen a dits senyors deputats que tenen obligació de manar posar los diners de dit frau en mà del receptor dels fraus de la present collecta no obs-

tant se sie pres fora de la col·lecta perquè s'és pres per orde dels senyors deputats y se ha de regonèxer en primera instància com si fos pres en la present col·lecta, lo qual receptor los té de guardar conforme diu lo capítol 66 del redrés de l'any 1599 y poden los senyors deputats manar a dit receptor lo que.ls apparexerà convenir en benefici del General segons la suma del diner. Aguiló, assessor. Besturs, assessor.

Dijous, a X. En aquest die, de matí, vingueren en consistori per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors Joseph de Bellafilla y Francesc Aguilar, donzells, y, en effecte, supplicaren a ses senyories de part de dits senyors concellers lo mateix que ya altra vegada los tenien supplicat ab dos embaxades y declarant aquella dient com rebian mercè en què lo diner del frau tenen aquí en moneda grossa, offerint de girar // 488r // la mateixa quantitat, a qui ses senyories ordenaran de la matexa spècie de moneda se deposaran en dita taula y per ço faran dits senyors concellers la deliberació que a ses senyories apparra.

E, dits senyors deputats respongueren quals tornarien resposta ab la brevedat possible.

Divendres, a XI. En aquest die, de matí, vingueren en consistori per part del excel·lentíssim loctinent general y lo ardiaca[a] Sentís, y de part de sa excel·lència feya a saber a ses senyories la molta gana y afecció tenie de servir a est consistori com sa magestat li havia fet mercè de archebisbat de Çaragossa, y axí allí com en tota altra part estiga, servirà a ses senyories, fonc-li respost per ses senyories ab gran compliment lo quant restan obligats per la mercè que sa excel·lència los ha feta en fer-los a saber dita nova, y que ells acudiran ab sa obligació.

E, poc aprés los senyors deputats enviaren al síndich del General a dit senyor excel·lentíssim loctinent general per a demanar-li hora per ferli embaxada, e tornats de aquella dix que per a després dinar si porie anar.

E, lo mateix die, després dinar, los senyors deputas y oïdors anaren consistorialment ab les masses grans y acompanyats de son official en casa de dit senyor loctinent general, y arribats allí li donaren lo parabién de dit archebisbat y li feren moltes offertas. E sa excel·lència los respongué ab molt aplauso[b] y agreïment y ab noves offertas, y axí se despediran ab la solita cortesia.

a. ardiaca Sentís *interlineat.*
b. aplauso *anotació al marge.*

En aquest mateix die los magnífics assessors ordinaris // 488v // de dit General donaren a ses senyories en son consistori lo concell devall scrit demanat per ses senyories, lo qual és del tenor següent: per lo capítol 6 de les Corts de l'any 1599 està disposat que finida la primera vista de sis en sis anys, sa magestat ha de ésser servit nomenar visitador per a visitar los officials reals que no purgan taula, y no havent sa magestat anomenat, tingan obligació los senyors deputats de recordar-ho a dita sa magestat y si dins dos mesos aprés no serà nomenant, sien obligats enviar embaxadas a sa magestat per a supplicar-lo sie de son real servey nomenar dit visitador, y que los embaxadors que seran enviats hagen continuament de seguir la Cort de dita sa magestat fins a tant sia anomenat visitador, a pena de privació de tots los salaris, dits senyors deputas tenen en son trienni, en la qual pena hajan de ésser condempnats per los visitadors. Los assessors devall scrits són de vot y parer que per quant per los processos de la visita últimament feta, recondits en lo archiu de la present casa de la Deputació, consta que aquella finí a 9 de febrer de 1605 los dits sis anys se són complits a 9 del corrent mes de febrer de 1611, axí que tenen ya obligació dits senyors deputats a recordar a sa magestat mane anomenar dit visitador y si fins a 9 de abril pròxim vinent no és anomenat, enviar embaxada a sa magestat per al dit effecte. Aguiló, assessor. Besturs, assessor.

Disabte, a XII. Festa de santa Eulàlia verge, màrtir, patrona d'esta ciutat.

489r Dimecres, a XVI. Die de la Cendra, primer de Quaresma, feriat.

489v Divendres, a XVIII. En aquest die començaren de anar los senyors deputats y oïdors consistorialment al sermò de yglésia de Sant Just, de les nou a les deu, ab massas grans y officials de la casa, y aprés consecutivament en dita Quaresma sermonava un gran predicador de l'orde de Sant Francisco de Paula, dit fra Francisco Tamayo.

Dilluns, a XXI. En aquest die vingueren ab embaxada de part del reverent capítol de la present de Barcelona, los senyors sacristà Yvorra y canonge Amell, de dita Seu, y de part de dit capítol supplicaren a ses senyories se'ls fés merçè de fer les letres de favor per a sa magestat, nunci y embaxador del General per cert drap emperial del bisbe mort y per licència de les cases volen véndrer al consistori, y fonc-los manar concedir, com en registre.

490r Dijous, a XXIIII. Festa de sant Mathià, apòstol

[*1611*] 490*v* Diumenge, a XXVIII. En aquest die, després dinar, anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors: sacristà Yvorra, Joseph de Bellafilla, doctor Vicens Castelló y de part de ses senyories explicaren a sa excel·lència la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, com estiga lo principat de Cathalunya y comtats de Rossellò y Cerdanya ab tant precissa necessitat de remey per la falsa y curta moneda com ab altres embaxades han representat los deputats a vostra excel·lència y per no haver-hi donat remey fins ara, haja de cessar la exacció dels drets del General y no.s pot arrendar ningut dret, axí de bollas com de galeres, lo comerci se acaba del tot en Cathalunya, nos han donat orde dits diputats suppliquem a vostra excel·lència // 491*r* // extrajudicialment sie servit manar donar orde se remedie tant general dany ab la brevedat possible offerint dits deputats ajudar al bon succès en tot lo que.ls sia lícit y permès.

E, tornats de dita embaxada referir a ses senyories com ells han explicada dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat.

E, sa excel·lència ha respost, en effecte, que des que assisteix en aquesta torra com a virey, que ningun negoci li ha donat tanta pena com aquest en procurar donar-hi remey que dintre breus dies enten donar-lo-y.

Març

Dijous, a III. En aquest die vinguesen ab embaxada de part del bras militar los senyors don Joan de Lupià, don Galceran de Agullana y misser[a] Pol, // 491*v* // los quals per part de dit bras explicaren a ses senyories la embaxada següent donant-los còpia d'ella.

En lo capítol de les monedes apuntan que lo tardarien donar remey y assiento en elles de cada die y per momentos va augmentant tant lo dany públich y universal del present Principat que.s gran consciència y gran càrrega per a tots, perquè se veu al ull, que ve a carregar tot lo dany a la pobre gent simple, pagesos y altres que no saben los intents ni les resolucions que.s prenen en la present ciutat, ni los tractes se fan acerca dels abatiments de les monedes y ab aqueixa ignorància los donen per lo preu de ses mercaderies, o vitualles tota la mala moneda com s'és fet ab les peças de vuyt y de quatre, y diu molt clarament que de cadaldie, traven per a dit effecte molt grans quantitats de diners, pagant y comprant virtualles en lo present Principat, y axí.s requereix sia remediat de prompte.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mms.

Y en lo que se entén se tractaria de abàtrer les peças de dos y testons, donant orde que aqueix en sien rebuts tantsolament per lo pes que pesaran, y que los reals sensillos restarien, entenent que de aqueixa manera la ciutat tindria comoditat de rébrer a ses mans tota la moneda curta al pes per a poder-ne fabricar altra de nova y bona, se adverteix y per la experiència s'és ya vist en lo que.s feu de abàtrer les peças de vuyt y de quatre, que entenent, axí mateix, que tota la dita moneda havia de arribar en mans de dita ciutat dit intent és estat fraudat per los monaders y boscaterts, los quals les han comprades pagant-ne sobre lo mateix valor, de dita peça de vuyt interès per fabricar-ne reals falsos, y axí és molt fàcil y creïble que faran lo mateix de les pesses de dos y testons augmentant en grandíssima suma la quantitat dels reals falsos que.y ha en Cathalunya.

492*r* Ítem se adverteix que ordenant que les peças de dos y testons tantsolament sien abatudes y preses per lo pes que pesaran los particulars que.s trobaran ab elles a quaranta per cent y abans que dels reals ruïns hi haurà, se hauran també de abàtrer, y axí mateix tornaran los mateixos particulars a pérdrer a més de sinquanta o sexanta per cent y de açò serà causa fer dos voltes abatiment de moneda, y axí a par se ha de demanar instantíssimament als senyors deputats que demanen al senyor virey que se abate de una vegada tota la moneda y que prenga per la justa valor que pesaran que per lo súbdit se veu, evidentment, que de abatres en dos voltes lo dany és més de doblat.

Ítem se adverteix que demane també als senyors deputats, que facen una embaxada als senyors concellers, y també de aquest bras se faça embaxada a dits senyors concellers dient-los lo mal que fa y causa, axí al benefici públic com a la reputació d'esta ciutat, lo que.s fa en lo contrats en lo quilat de la plata y de l'or, que és consentint-hi posen liga de manera que ve ésser de manco quilat del que la marca de Barcelona demana que.s servescan demanar-ho mirar y remediar que la prova es falsíssima.

Item, que.s supplica als senyors deputats facen embaxadas a dits senyors concellers, y aquest bras faça lo mateix, representant-los la penúria que hi ha de moneda bona per pagar los drets y pagar a carnicers y general y bolla, com vuy en ninguna botiga donan ni volen donar a ningú les robes quant paguen ab reals grans, lo que és menester per a pagar lo dret del general y bolla, y no pagant-se vuy les pensions de la ciutat, ni general, per la taula de la ciutat, sinó per los banch, no.y ha de ont traurer moneda bona, appar ésser molt justa cosa, que fins tant la mo-

neda sia remediada, admeten les pagas de tots los sobredits drets per poliças de particulars en son banch de la ciutat.

492v Font-los respost per ses senyories com ells entenen també en dit negoci y han fet ya dos embaxades al senyor loctinent general y no.n lleven la mà.

Divendres, a IIII. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo ecclesiàstic absent, y[a] persones del tres staments congregades ab veu de pública crida en la forma se acostuma en la sala gran dels Reys en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, prior de Cathalunya, abbat Aymerich, abbat de Lentorn, abbat de Camprodon, sacristà Junyent, degà de la Seu, canonge Busquets, canonge Castellbell, ardiaca Astor, canonge Amell, canonge Pere Pla, sacristà Yvorra; // 493r // per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, Pere Ausias March, Francesc Cosma Fivaller, don Francisco de Rebolledo, Joseph de Bellafilla, don Gereau de Marimon, don Joan de Lupià, Francesc Aguilar; per lo real, los senyors: Joachim Montalt, Raphael Laudes, Amell y Lobregat, Anton Ferrer, Julià de Navel, Bertran Dezvalls, als quals fonch feta per ses senyories la proposició següent: Proposició. Per lo que se veya clarament molt temps ha la gran necessitat nos haviam de vèurer en aquest Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya per occasió de la falsa y curta moneda se representen a vostres senyories y mercès lo any passat dos vegades ab braços y persones eletes lo gran dany se'n sperava, pus ab difficultat se podien cobrar los drets del General, y com lo dit dany haja anat sempre de augment, som ya en estat que en lo general ni en la bolla // 493v // se cobren drets alguns de consideració y lo comerci se va del tot acabant y lo major dany que no.y ha persona vulla arrendar les bollas, fins a que sie donat lo remey convenient en lo de les dites monedes. Per ço se han fetes dos embaxades al senyor virey les quals ací se legiran, per a què fos servit sa excel·lència manar donar prompte remey a tant general dany, y també rebérem una embaxada de part del bras militar ab un memorial de advertiments lo qual també se legirà, y com nos veem ab tant apreto ha paregut a aquest consistori donar-ne raó a vostres senyories y missers per a què.ns facen mercè aconsellar-nos lo que en aquest particular devem fer per a poder millor acertar al que més convinga per lo benefici públic de aquest principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya.

a. y persones ... acostuma *interlineat al marge.*

Feta dita proposició, fonc manat legir la embaxada y apuntaments enviat a ses senyories lo die de hair per lo bras militar, continuat a la precedent jornada, y les embaxades y diligències per ses senyories en dits negocis fetes, oïda la dita proposició y scriptura per los dits senyors de dita congregació la major part aconsellà a ses senyories que per millor tractar y apunctar dits negocis y ab mes brevedat, y ésser de la importància y qualitat que són, sien anomenades per ses senyories algunes persones eletes de tots staments ab poc número per vèurer lo faedor acerca dits negocis ab ses senyories.

E, poc aprés los dits senyors deputats y oïdors inseguint lo dit consell anomenaren los senyors: abbat de Sant Cugat, sacrità Junyent, sacristà Yvorra, don Alexandre de Lentorn, Joseph de Bellafilla, Francesc Cosma Fivaller, Julià de Navel, Bernat Romeu, Raphael Cervera.

494r En aquest mateix die ab consell y parer de les nou persones eletes lo die de vuy o de le major part d'elles, determinaren enviar al excel·lentíssim loctinent general la embaxada següent que foren los senyors abbat de[a] Sant Cugat, don Alexandre de Lentorn y Raphael Cervera, als quals fonch ordenada la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, ab altres embaxades se ha supplicat a vostra excel·lència per part dels deputats fos servit manar péndrer resolució en lo que és tant convenient per aquest Principat de donar remey en totes les monedes curtas y falsas, ara de nou, nos ha ordenat tornàssem a representar y supplicar extrajudicialment lo mateix a vostra excel·lència mane péndrer la resolució que millor apparexerà a vostra excel·lència en benfici de tot lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, manant aquella se publique generalment tot en un mateix die, axí en la present ciutat com en les demés, y caps de vegueries dels dits Principat y comtats.

E, tornats de dita embaxada referieren a ses senyories com han fet dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, e sa excel·lència, en effecte, ha respost que ell procurarà y mirarà tot lo que.s podrà fer ab tant voluntat y desig com pugan sperar d'ell que desija acertar en tot en servir a la Generalitat y als senyors deputats y que té entre mans dit negoci y lo va tractant.

495r Divendres, a XI. En aquest die, de matí, los experts devall scrits mijansant jurament feren en consistori la relació següent: molt il·lustres se-

a. a continuació ratllat Ripoll.

nyors, nosaltres, Hieònim Matxí, Perè Ferrer y Joan Pexau, mestres de cases havem mirada la obra fa mestre Pere Blay en la present casa de la Deputació, ço és, un[a] portal que va frabricant ara de present, per lo qual se ha de entrar a la nauada del mig de la capella nova, feta a la part de Sant Jaume, y axí oït lo que per vostres senyories nos és estat dit, ço és, que veéssem y miràssem un arch botant que.y ha en lo claustro de la present casa, si's pot llevar, perquè fa nosa per poder acabar de assentar dit portal y com se pot fortificar dit claustro que resot ferm y segur y sens perill, levant-se dit axí.

E, axí diem que vist y considerat tot lo que vostres senyories nos han manat y vist lo effecte y força fa dit arc, y vist un altre arc que li carrega de desobre que pren les ayguas de les teuladas, y vist un altre arc alt a la instància a ont treballen los fusters que ha fet moviment y ha rebentada una pedra, y vists altres moviments en les parets y arcs y pilars del claustro de la present casa, tots unànimes y conformes diem que per ara lo sobre dit arc botant no.s lleve ni.s toque de ninguna manera, y en lo portal que si acaben de assentar totas las pedras si poran assentar // 495*v* // sens tocar en ninguna manera dit arc y clourer molt bé la part sobre dit arc, y lo respalla de aquell y que per ninguna manera no.s mogan, que si.s desfan passa molt gran perill lo claustro de la present casa de algun notable moviment, y fent-se de la manera està dit diem estarà segur y ferm per lo die de sant Jordi y molts dies aprés y aquest és nostre vot y parer tots conformes, firmat de nostres mans pròpries, vuy a 10 de mars, 1611. Hieònim Matxi, Pere Ferrer, Joan Pexau.

En aquet mateix die, dresprés dinar, anaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors: abbat de Camprodon, don Guillem Yvorra, Raphael Cervera, y de part de ses senyories explicaren a sa excel·lència la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat que supplicàsem a vostra excel·lència extrajudicialment de part de tot aquest Principat y comtats, fos servit manar donar remey en què no correga moneda dolenta y curta, attès que per la prohibició feta en la última crida de les peças de dos y testons // 496*r* // curts, no se ha remediat lo dany, antes bé la gent de negoci se reté y.s va retirant de comerciar per los dolents reals que.s baltexen y és causa que lo General no pot arrendar les bolles ni rébrer drets, per lo que no va lo comers y causa alguns incovenients que a de part estan notats en un memorials los quals necessiten de prompte remey.

a. un portal *interlineat.*

E, tornants han referit a ses senyories que havien explicada a sa excel·lencia la dita embaxada y que sa excel·lència, en effecte, ha respost que ell desijava summament dar assiento en lo fet de les monedas y que se esvellava en procurar tots los medis possibles per lo reparo de aquellas, y que molt bé entenia y havia vists los incovenients que havien resultats de la crida y remey que pensaven haver donat en lo de les peças de dos y testons, y que axí no sols ab gran cuydado y vigilància procuraria ajudar al remey que tan precís demanava la occasió, sinó que també desijava que los senyors deputats se desvellassen y veessen alguns advertiments per ajudar al bon succés de dites monedes, y que convienia fes també embaxada als concellers fent gran instància per la brevedat que requerix cosa tan grave, y que per sa part en lo que tocava a fer batre molta moneda havia ajudat vuy, havent tramés un jutge de Cort a facilitar lo invonvenient se tenia ab lo mestre de la seca, per no voler donar noves fiansas, manant-li les donàs de nou.

Memorial dels inconvenients y danys resultan de haver abatuda la moneda doble y dexats los reals sensillos:

Primo que ha donat occasió als monaders de fabricar reals boscaters de dita moneda doble, com ja.s diu que.u fan y és públic que de Barcelona han exit càrregas // 496*v* // de peças de dos y les envian a fabricar reals y.s té per cert que dins breu temps seran convertides en reals totes les peças de dos y reals que corren al present.

Ítem, que s'ha donat occasió de toriscar los reals bons que la ciutat dóna en cambi de les peças de dos y testons, y és públic que ya se comença a conèixer y axí mateix se toriscaran més tots los que per avuy van corrent ya cercenats, y vindran a fer-los molt petits de tal manera que quant se reformaran se perdrà en ells la meytat o més.

Ítem, que per occasió del que lo poble ha perdut en les peças de dos y testons y ab lo tenor que té del que ha de ser dels reals ningú goza contractar los parayres, no volen véndrer draps, y los botiguers no venen res y no pagan la bolla y ningu vol dar dita alguna en los arrendaments de les bolles y los demes comercis estan parats en gran dany de tot lo Principat y gran diminució dels drets del general y de galeres.

Més es causa que tot lo poble menut y poble viu inquiet y.s va avalotant contra los homens poderosos y rics y podria resultar algun gran mal si.s permetia que duràs aquesta divisió o causa de haver ley.

Y a més del sobre dit és cert que posant-se la moneda tota a pes se llevan los monaders y cambiadors de monedes, lo que és gran servey de Déu, del rey, y benefici universal de tots los principats y comtats de Rosselló y Cerdanya.

497r Disabte, a XII. Festa de sant Gregori, feriat.

Dimars, a XV. Festa de santa Madrona.

Dimecres, a XVI. En aquest die, després dinar, se feu crida de braços per lo mateix die.

497v Dit die, després dinar, se ajunctaren les presones dels tres staments en la sala gran del Reys en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: bisbe de Barcelona, abbat de Campordon, sacristà Yvorra, ardiaca de Santa Maria, canonge Marquès, comanador Hospital, sacrista Junyent, canonge Mijans; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, Pere Ausias March, Martí Joan Spuny, don Luís Claramunt, don Francisco Yvorra, don Miquel Meca, don Joan de Lupià, don Francisco de Erill, don Guillem Yvorra, // 498r // don Miquel de Cruÿlles, Miquel de Ones, don Luís de Claramunt, Miquel de Loselles, don Joan de Lentorn, don Francesc Çarriera, don Bernat de Paguesa, Joachím Bolet, Pere Pau de Belloch, Francesc Cosma Fivaller, Miquel de Homedes, Francesc de Tamarit, don Luís de Aragall, don Joan Dezpalau, Francesc Callar, Joachim Valls, don Francesc de Argesola, don Bernat de Camporrells, Luís Valls, Alexandre Aguilar, Luís Puig, Joan Pla de Monotornès, Francesc Aguilar, Don Gismundo Vila, // 498v //[a] Moradell, don Hieònim Vila, don Pedro Desbosch, don Joachim Reguer, don Francisco Junyent, Miquel Pol; per lo real, los senyors: conceller en cap, doctor Vicens Castelló, miser Fivaller, Jaume Sala, Joachim Montalt, Julià de Navel, Raphael Cervera, Francesc Bru, Anton Ferrer, Barthomeu Sala, Bertran Dezvalls, Bernat Romeu, Hieònim de Navel, als quals foren proposades per ses senyories les diligències fetes per ells en lo negoci de les monedes y les embaxades fetes acerca dits negocis al excel·lentíssim // 499r // loctinent general continuades en dietari y les grans quexas y supplicacions tenen de la ciutat de Gerona y capítol de Vic representant lo gran dany y avalots resultan de les cridas fetes del abatiment de les peças de dos y testons, y se'n spera seguir majors en lo dels retals y també foren legits un memorial de apunctaments a ells donats per certa persona particular acerca dits negocis y representaren los gran danys ne reb lo General y drets d'ell y ne spera rébrer majors y a dita casa no.s poden arrendar les bolles y, si no.s remedie breument, estan impossibilitats de poder-se arrendar, supplicant a ses senyoriés y missers sien servits de aconsellar-los lo que poden y deven fer acerca dits negocis per ésser de la importància y qualitat que són.

E, aprés oïda dita proposició, embaxades y scriptures per dits senyors de dita en congragació y aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració y ésser anat lo conseller a consultar en casa de la ciutat, com és aconstumat, la major part de dita congregació y quasi tots aconsellaren a ses senyories:

Que attenent y considerant que lo dany que la ciutat de Gerona, Capítol de Vic y altres universitats de Cathalunya han representat a vostres senyories y les demés coses proposades són de tant qualitat y importància que necessiten de moltas junctas per pendre.y bona resolució, per çò aconsellan a ses senyories sien servits anomenar algunas personas de tots tres staments per a què // 499v // ab llur bon consell se puga veurer lo que més convé.

E, fet açò tots los dits senyors de dita congregació se'n anaren ab la solita cortesia y acompanyament.

E, los dits senyors deputas y oïdors inseguint lo dit consell anomenaren les persones eletes devall scrites per tractar dits negocis, als quals manaren convidar per los porters de la present casa, per a demà de matí, en què foren los senyors, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, sacristà Junyent, sacristà Yvorra; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Guillem Yvorra, Francesc Coma Fivaller; per lo real, los senyors: Julià de Navel, Bernat Romeu, Raphael Cervera.

500r Dijous, a XVII. En aquest die, després dinar, vingué en consistori de part del excel·lentíssim loctinent general, lo ardiaca Sentís y de part de sa excel·lència dix a ses senyories com sa excel·lència tenie moltes quexas de universitats y altres de defora acerca de les cridas s'eren fetes de les peças de dos y testons, y dit negoci requerie prompte remey, l'imperò com tinga entès que haïr junctaren ses senyories brassos per dit effecte y estaven tractant de dits negocis y axi'ls deye que si en açò se feyen alguns apunctaments los hi conunicassen ab la brevedat possible per lo que ell desija donar algun bon assiento en dits negocis ab brevedat. Fonch-li respost per ses senyories que besaven a sa excel·lència les mans per la mercè s'els feye y que

a. a continuació un espai en blanc d'uns 22 mms.

[1611] ells tornarien resposta a sa excel·lència ab brevedat.

En aquest mateix die estigueren junctades tot lo die les dites nou persones eletes en consistori tractant de dits negocis, y aprés de molta discusió enviaren al dit senyor loctinent general alguns apunctaments o advertiments havien ordenats acerca dits negocis a la qual anaren ab la forma costumada y ab masses, los senyors: sacrità Yvorra, don Alexandre de Lentorn, Raphael Cervera.

Divendres, a XVIII. En aquest die y los següents se junctaren los elets en consistori // 500*v* // y foren nomenats per ses senyories tres de més, ço és, lo conceller en cap, Joseph de Bellafilla y canonge Busquets y dit conceller en cap no.y vingut per estar occupat en casa de la ciutat y los demés elets se conferiren algunas vegades ab los de la ciutat allí per tractar de dits negocis y anaren y vingueren diverses embaxades una casa ab altra acerca dits negocis.

Dimars, a XXII. En aquest die, després dinar, // 501*r* // los senyors deputats anaren consistorialment en la forma costumada a casa del loctinent general cridats per ell per son secretari, y arribats allí los dóna la carta de sa magestat del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathaluña.
El Rey.

Diputados, al obispo de Tortosa, mi lugarteniente y capitán general, he mandado scrivir o que del entendiereis sobre.l socorro que se puede dar por agora para el sustento de les galeras d'esse Principado, seré muy servido que dándole entera fee y creencia en lo que acerca d'esto de mi parte os dixere creais de mi voluntat que es y será de favoreceros en toda las occasiones que se offrescieren en quanto huviere lugar, como lo merece vuestra fidelidad y el amor con que me servís. Datum en Madrid a diez de Marzo de MDCXI. Yo el Rey.

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don Montserratus de Guardiola, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Josephus Bañatos, regens. Vidit Philipus Tallada, regens. Don Francisco Gassol, protonotarius».

Y, en effecte, explica a ses senyories lo contengut en lo decret de sa magestat acerca d'ella que és del tenor següent:

501*v* *«Yo vine en socorrerlos por agora con darlos prestados los fletes del dinero que passare a Italia este año con que al fin del haga la qüenta de lo que esto huviere muntado y también los drechos nuevos que estan applicados para el sustento destas galeras».*

Dient-los ab mes paraules lo quant sa magestat desijava que dites galeres se conservassen y la mercè que per dit effecte ab dits fletes los entenia fer, que segons entenia, dits fletes són de tot est any que serien vint-y-sinc mília liures o per aquí, y pories fer lo compte aprés.

Dijous a XXIIII. En aquest die los senyors deputats y oïdors y persones[a] convocats en la forma acostumada ab veu de pública crida del die present en què foren les següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat de Sant Cugat, abbat de Serrateix, // 502*r* // abbat de Camprodon, sacristà Yvorra, canonge Busquets, canonge Amell, canonge Moragues de Vic, canonge Cella, canonge Esquerrer; per lo stament militar los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Joan de Lupià, don Miquel de Cruÿlles, don Jaume Camps, don Joachim Reguer, misser Cardona, Joseph de Bellafilla, Puig de Salet, Ciurana, don Francisco Argensola, Calders, Vilalonga, don Francesc Amat, don Miquel de Setmenat, Miquel Pol, Calders, Martí Joan Spuny, don Francisco de Erill, // 502*v* // Puig de Salit Menor, don Francesc de Argensola, Pere de Bellet, misser Coradell, don Francisco Junyent, Francesc de Taverner, misser Francesc Soler, Casademunt, don Miquel Baptista Falcó, Francesc Pla Boxadors, don Joan Palau, don Pedro Desbosch, don Ramon de Calders, don Francesc Vilalba, Joachim Valls, Joan Pla de Montornès, Luís Puig, don Francesc Cassador, Joan Baptista Cassador, Luís Claramunt, don Henrich Blanes, don Francisco de Rebolledo; per lo real, los senyors: conceller en cap de Barcelona, misser Ollers, misser Miquel // 503*r* // Francesc Bru, misser Pineda, Francesc Dalmau, Barthomeu Sala, Raphael Cervera, Joan Dusay, Julià de Navel, Bernat Romeu, misser Codina, als quals fonc feta per ses senyories la proposició següent: a 16 del corrent mes de mars se representa a vostres micers los grans danys causa la falsa y curta moneda y se legiren les embaxades eren fetes a sa excel·lència y la resposta d'elles, y lo vot que prevalgué fora se anomenassen elets y ab poc número per a millor tractar lo negoci, y inseguint dit vot foren dit die nomenats nou eltes y a 17 se junctaren en esta casa y pilotejan lo negoci se resolgué lo que vostres micers oiran, en lo paper así.s legia. Y dit die se envià[b] embaxada a sa excel·lència representant-li quant convenia manàs pendrer resolució conforme lo dit pa-

a. una paraula il·legible, *interlineada*, eletes *ratllat*.
b. *a continuació repetit* embaxada a sa excel·lència representant-li quant convenia.

per, a la qual embaxada respongué sa excel·lència li parien molt bé tots los apunctaments que en dit paper hy havia, hi manaria veures y péndrer prompte resolució. La matexa embaxada se feu als magnífics concellers desant-los còpia de dit paper, responent-los parie cosa venie de Déu que allí havien tingut lo mateix pensament que.l tractarian ab les persones eletes y aprés los dits senyors concellers nos enviaren lo paper que ací.s legirà, número 2.

Y entenent en aquest consistori no s'ere tractat ab la setzena lo que lo dit paper contenia a 22 del present mes se enviaren dos // 503*v* // cavallers als senyors concellers y setzena que estava juncta per a dir-los les raons que movian a aquest consistori per a supplicar a sa excel·lència se fes lo que en dit paper està continuat, a la qual embaxada respongueren los senyors concellers y setzena lo que.s conté en lo paper que aci se legirà, número 3.

Y apparent que en lo dit paper no.y havia respostes subsistents per haver de mudar aquest consistori y les persones eletes la resolució tenien presa, se torna ab altra embaxada a replicar fossen servits que tots conformes se supplicàs lo que en lo primer paper està notat.

A la dita rèplica respongueren los dits senyors concellers y setzena lo que se conté en lo paper que axí.s legirà y que per a dita resolució estaven determinades junctar lo Consell de Cent, número 4.

Y vent la dita resolució de dits senyors concellers y setzena se.ls tornà enviar altra embaxada representant-los los molts inconvenients hy havia per haver de conformar esta casa ab lo que allí havian resolt, y per ço no podien dexar de insistir ab sa excel·lència prengués resolució en dit negoci conforme lo primer paper per la gran necessitat.y havia de prompte remey y la molta instància nos feyen les universiats que de cadaldia arriben síndics.

Lo die present entenent aquest consistori y les persones eletes estava junct lo Concell de Cent, han procurat concordar-se ab lo parer de la ciutat en tot allò que.ls és estat possible, enviantlos una embaxada de persones dels tres staments, ab los apuntaments que ací.s legiran, *legantur* número 5.

504*r* Lo mateix paper que ací se és legit se.s enviat ab embaxada lo qual respongué, oïda aquella, que: «*desdel die que havia entrado en el govierno hasta ahora, ninguna cosa le havia desvelado más, que el cuydado de remediar el daño de las monedas, y que havia procurado satisfazerse de lo que sería más a propósito y que hallava que lo que se le representava por parte de los diputados era muy convenient y la forma que se podia dar, y que havía procurado se dispusiessen las cosas para llegar al punto que todos desseavan y que hyría haziendo todo lo que podría para remediar tan grandes danyos y librar al Principado de los gran trabajos que padesce*».

Y anirà ya tart ab embaxada de part dels senyors concellers, nos enviaren la resolució presa en lo Concell de Cent que és que ací.s legirà del tenor següent: les[a] quals scriptures són assí originalment cosides.

Y com la resolució presa per lo Consell de Cent en lo capítol de què se haja de préndrer tota la moneda curta sie tant prejudicial com vostres senyories y missers tenen ya considerat y oït moltes vegades en aquestos ajunctaments, que per no cançar ab més larga scriptura, sols se dirà que.s veu est consistori impossibilitat de poder cobrar drets alguns de la Generalitat ni arrendar las Bolles y del tot acabar-se lo comerci, pus ningú voldrà portar mercaderies tant mala y ruin moneda en Cathalunya, y les haziendas de tots los tres staments restaran molt anichiladas y de cada dia reben cartas dels receptors que no cobren ninguns drets per lo que no'ls donen la moneda que lo subcol·lector acostuma rébrer per a posar-la en la taula de la present ciutat y que han dat orde a totes les taulas no reben ninguns diners fins a tenir orde de aquest consistori del que deven fer; ha paregut a aquest consistori ab vot // 504*v* // y parer de les persones eletes supplicar a vostres senyories y missers se ajustassen a esta casa per a donar-los raó de tot lo que fins a esta hora se ha fet y procurat y per aconsellar-nos en negoci tant grave y de tanta importància lo que paregue convenir més en benefici universal de tot aquest Principat y los medis que per alcansar aquell convindrà péndrer.

Oïda la dita proposició y scriptures per dits senyors de la dita congregació, y aprés de haver discutit dit negoci ab molta maduresa y consideració, tots los senyors de dita congragació unànimes y concordes, exceptat lo senyor conceller en cap qui fou de altre parer, aconsellaren a ses senyories que attesses les coses y causes tant urgents com se són representades en diverses voltes, axí en lo braços com en les junctes dels eletes y la notòria impossiblitat que los senyors deputats tenen en lo stat present de arrendar ni exigir los drets del General y lo notable dany y confusió universal que causa a tot lo Principat y comtats la mala moneda, que los senyors deputats ab embaxadas de nou perso-

a. les quals ... cosides *interlineat*.

[1611]

nes supplicant a sa excel·lència mane péndrer resolució en remediar lo dit abús y confusió de monedes, manant donar ley certa y universal a tots los del present Principat y comtats del que han de servar per al comers y contractació comuna y manar proveir ab pública crida que tots los reals falsos y boscateres sien abollits y tallats conforme ya per los senyors deputas y consellers ho és estat supplicat, y axí mateix mane declarar que tota la moneda que no sia fraudada és toriscada o deshonesta sia rebuda generalment per tos y que tot pagament fet ab semblant spècie de moneda sia tingut per bo y verdader pagament y que[a] // 519r // no resmenys mane sa excel·lència declarar que tota la moneda fraudada, estoricada y desonesta, com a cosa que ya ha perdut lo privilegi de moneda per no haver consevat lo estat de son significat, no correga per moneda, ni tinga obligació algun de péndrer-la per tal, ni ningun pagament fet ab semblant spècie de moneda sia tingut per bo, ni verdader pagament, que ab aquesta declaració resta proveït a tots los demés capítols que.s han tractats y que insistescan los senyors deputats ab sa excel·lència tant quant pugan procurant alcansar aquest remey, y en cas fos menester lo que no.s creu se procure lo remey de sa magestat per la via y modo que lo General té acostumat en engocis de tant gran qualitat y importància.

E, encontinent los dits senyors deputats y oïdors de comptes inseguint lo dit consell y parer de les dites persones dels tres staments derminaren enviar al excel·lentíssim loctinent general una embaxada de nou persones per a fer-li a saber lo dit vot y supplicar-li extrajudicialment lo remey de dits negocis, y pregaren a dites persones dels tres staments restassen en lo present bras fins sie tornada dita embaxada per enténdrer la resposta d'ella, per fer la qual embaxada anomenasen als senyors: abbat de Sant Cugat, sacristà Yborra, canonge Busquets, don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Erill, Josep de Bellafilla, Bernat Romeu, Raphael Cervera, Joan Francesc Codina, // 519v // als quals donaren orde que de part de dits senyors deputats y oïdors y persones dels tres staments allí congregades explicassen dita embaxada.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells han explicada dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, e, sa excel·lència, en effecte, ha respots que agrehie molt als deputats y a la juncta los advertiments y que ell ho desijava com a sa salut dar-hi lo assiento que convenia y que ho procurara ab tota la diligència y promptitut possible, la qual embaxada sobredita és la següent: Excel·lentíssim senyor, los deputas y persones dels tres staments del present principat de Cathalunya y comtats de Rossellò y Cerdanya en la casa de la Deputació congregades, nos han ordenat representassen a vostre excel·lència que com la falsa y mala moneda tinga impossibilitats als dits deputats de arrendar y exigir los drets del General, y la confusió universal que dita mala moneda causa en tot lo dit Principat y comtats, tinga inquiet a tot lo dit Principat, y axí per una y altra causa se necessite de prompte remey, supplican per çò extrajudicialment a vostra excel·lència sie de son servey manar péndrer resolució remediar lo dit abús y confusió de monedes, per a què ab ley certa y segura se puga tractar y començar en tot lo dit Principat, manant ab pública crida que tots los reals falsos y boscaters sian abullits y tallats conforme per los deputats y concellers de la present ciutat és estat supplicat a vostra excel·lència. E, així mateix, mane vostra excel·lència // 520r // declarar que tota moneda que no sie fraudada, estoriscada o deshonesta sia rebuda generalment per tots y que tot pagament fet ab semblant spècie de moneda sia tingut per bo y verdader pagament, y que no resmenys mane vostra excel·lència declarar que tota moneda fraudada, estoriscada o deshonesta, com a cosa que ya ha perdut lo privilegi de moneda per no haver conservat lo estat de son significat, no correga per moneda, ni tinga obligació algú de péndrer-la per tal, ni ningun pagament fet ab semblant spècie de moneda sia tingut per bo, ni verdader pagament, que ab aquesta declaració reste proveït a tots los demes capítols que se han tractats que sent esta pretenció tant justificada, convenient per al bé públic de tot lo Principat, confian dits deputats y los tres staments, manarà vostra excel·lència pendre-y prompta resolució.

Diumenge, a XXVII. En aquest die entraren les feries de Pascha de Resurrecció.

520v Dimars, a XXVIIIIº. En aquest die enviaren los senyors deputats ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general los senyors sacristà Junyent, don Guillem Yvorra, Bernat Romeu, als quals fonc donat orde explicassen a sa excel·lència la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor: ab diverses embaxades se ha supplicat de part dels deputats extrajudicialment a vostra excel·lència fos sevit remediar los innumerables danys que per tot lo present principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, causa la mala y ruin moneda que en ell corre y donant a vostra excel·lència apunctaments per dits deputas ab consell de les persones del tres

a. a continuació uns documents transcrits a l'Apèndix 10, pàgs. 505r-505v; 508r-509v i 512r-513r.

staments, madura y apensadament presos, y com de la dilació de semblant remey nasqué majors y intolerables danys, perquè lo General, axí en la cobransa y exacció de sos drets, com també en los arrendaments de les bolles que se han de fer, patesca gran disminució de ses rendas, per çò dits[a] deputats nos han ordenat vinguéssem a supplicar // 521r // extrajudcialment a vostra excel·lència sia de son servey manar que ab la brevedat possible se prenga resolució qual convé al servey de Déu y bé públic en dit negoci, conforme ho tenen supplicat, advertint a vostra excel·lència que dits deputats detén un correu que despatxen a Cort per a què pugan donar per complir ab sa obligació la raó que deven a sa magestat.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com ells han explicada dita embaxada al excel·lentíssim loctinent general conforme per ses senyories los és estat ordenat. E que sa excel·lència, en effecte, los ha respost molt largament ab grans compliments, dient que des del principi d'estos negocis se és molt esvellat en ells y s'és molt tractat, y per tenir dit negoci no sols moltes difficultats però impossiblilitats, no se ha pogut encara péndrer resolució en ell y que.u està procurant ab moltes veres y farà sens llevar-ne mà, y que enviant correu se allarga y differeix més aquest negoci perquè allà tindran més difficultats que ací y que en aquest negoci se ha de caminar per camins tants estrets que qualsevol cosa que falte té impedit lo èxit d'ell.

Abril

521v Diumenge, a III. Festa de Pascha de Resurrecció.

Dilluns, a IIII. Segona festa.

Dimars, a V. Tercera festa. // 522r // En aquest die enviaren los senyors deputats[b] als senyors don Francisco de Erill y misser Xamar de Gerona, al senyor duc de Cardona per dona-li la benvinguda per ésser arribat novament de la cort de sa magestat, y per ésser estat altres vegades ací, no.y anà lo consistori.

522v Dilluns, a XI. En aquest die començaren los dies jurídics aprés de les fèries de Pascha de Ressurrecció.

Dijous, a XIIII. En aquest die, de matí, // 523r // los senyors deputats y oïdors ab veu de pública crida del die precedent se junctaren en la sala gran dels Reys de la present casa en què foren los següents, ço és, per lo stament ecclesiàstic, los senyors: abbat Codina, abbat Camprodón, degà Terré, sacristà Ivorra, ardiaca de Navel, canonge Ferrer de Busquets, canonge Çafont, canonge Garcia, canonge Font, Canonge Amell, canonge Guasch, canonge Cella; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Francisco de Argensola, don Guillem de Yvorra, Pere Ausias March, Luís Puig, don Joachim de Beguer, // 523v // Pere Pau de Belloch, Domingo Moradell, don Luís de Aragall, Martí Joan Despuny, don Miquel Quintana, don Francesc Grimau, don Hieronim Torres, don Baptista Falcó, Jaume Casadamunt, March Leutes, Joachim Valls, Puig de Salit, don Francesc de Argensola de les Pallargues, don Jaume Camps, Pau Francesc Nicholau, don Luís Claramunt, don Joan de Claramunt, Pere de Bellet, don Jaume Carbonell, Raphael Nadal, Joan Pla de Montornès, don Joan de Baguera, don Francisco de Erill, don Guerau de Marimon, don Pedro Bosch y de Sant Vicens, don Feliciano Cordelles, misser Rubió, don Joan de Sant Menat, // 524r // Raphael Xatmar, Francesc de Marimon de Caldes; per lo stament real, los senyors: conceller en cap de Barcelona, misser Hierònim de Ollers, Pere Saurí, Raphael Cervera, Francesc Codina, Dionís Amell y Lobregat, misser Corts, misser Pau Pineda, Francesc Dalmau, Barthomeu Sala, Bernat Romeu, misser Puigvert, Anton Ferrer, als quals fonc feta per ses senyories la proposició devall scrita y manat legir la embaxada en dita proposició mencionada la qual és del tenor següent: Proposició. Des del mes de janer, mes proppassat, ensà se són encantades totes les bolles del General, y fins ara no se ha trobat qui haja dit cosa alguna en ninguna de ellas, antes bé, algunes persones nos han dit que tenien ganas de arrendar, més que no dirian cosa alguna al encant que no fos assentat y remediat lo de les monedes, y axí haven fetes // 524v // les diligències possibles en que.s prengués resolució convenient al comerci, com se ha vist en los papers que.s legiren ací, la última congregació y del que aleshores se determinà fou se fes embaxada a sa excel·lència, la qual se legirà ab dita determinació, y no és estat possible acabar-ho. Y com de no arrendar-se les dites bolles se seguescan tant gran danys al General com a vostres senyories y mercès és notori y també de no poder-se cobrar los drets del General y bolla per causa de la ruin moneda, y a nostra obligació toca sercar expedients per evitar dits danys, nos ha aparegut lo millor supplicar a vostres senyories y mercès se servescan aconsellar-nos què és lo que devem o podem fer acerca de dits arrendaments de bolles per a què aquells tinguen effecte acerca de exigir dits drets a benefici del General.

a. a continuació ratllat senyors
b. a continuació ratllat al excel·lentíssim loctinent general.

[1611]

Legida dita proposició y scriptures lo senyor conceller en cap, qui en açò ere[a] present se'n anan a casa la ciutat, com és acostumat, per consultar allí aquell; y mentre que dit senyor conceller en cap ere fora del bras vingué en dita congregació lo senyor comte de Erill, lo qual se assentà en son lloc acostumat al cap del banch y estant sperant al dit conceller féu son vot lo dit senyor comte.

Entretant dit senyor conceller estava en casa la ciutat, és arribat en la present casa lo subsíndic de la ciutat y ha explicat al senyor oïdor real que venie a saber si lo senyor comte de Erill venia per assistir als braços o no, perquè si venia per assistir determinarian una cosa y sinó determinarian altra.

Poc aprés vingueren ab embaxada, per part dels magnífics concellers, misser Joseph de Bellafilla, donzell, y misser Francesc Dalmau, ciutedà, y de part de dit senyors concellers referiren a ses senyories que tenien entès que quant lo senyor // 525*r* // conceller en cap ha estat en los braços, que de present estan juntats, éssent-se feta la proposició per lo senyor deputat ecclesiàstic no.y havia persona qui.l preceís y que ha presa la dita proposició y se'n és anat en casa de la ciutat per a péndrer lo parer de aquella, després ha entès que los senyor comte de Erill és arribat en dits braços y que ha votat del que feyen los senyors concellers, maravella per ser cosa inusitada, perquè sempre ha acostumat lo conceller havent-hy persona en braços que.l preceesca y que haja de votar primer, aportasen lo parer del primer, votant junctament ab la proposició, y que per çò los han manat vinguessen a saber ab vostres senyories si dit conceller ha de estar ab la forma que ha estat en lo temps s'és feta la proposició, que estant de aquella manera vindrà, y quant no entenien donar-me raó al Consell de Cent.

Y, també, lo síndic del General ha referit que éssent ell anat en casa de la ciutat a reportar una embaxada als senyors concellers explicant lo vot havia fet lo senyor comte de Erill, y que no'l havien volgut oir ni dexar entrar dins lo concell ordinari ha ont estaven ajunctats dits concellers.

Oïdes dites embaxades foren proposades aquells per los senyors deputats a les persones de dit bras per que.ls aconsellassen lo faedor acerca de dites coses, y aprés de votat tots, lo dit conceller en cap emperò essent absent com dit és, la major part aconsella a ses senyories:

Que attento que los styls d'esta casa sempra los senyors deputats los han servats y guardats y tenen força de capítols de Cort y, a aquells dits senyors deputats estan obligats per son jurament en lo introït de son offici prestat servar, y com en lo cas corrent sempre hajan preceït en braços los titulars al conceller en cap, y sie molt gran deservey de sa Magestat fer cosa nova ni mudar los styls antics, per çò aconsellan a vostres senyories que representen tot lo susdit als senyors concellers // 525*v* // y senyors servescan fer-los mercè que lo senyor conceller vingue aconsellar-los per a què los braços passen avant en lo negoci comencat y quant lo senyor conceller no vinga, que.s passe avant en los braços y.s done raó al senyor loctinent general de tot lo que ha passat.

E poc aprés los dits senyors deputats y oïdors inseguint lo dit consell y en presència de dites persones enviaren les embaxades devall scrites al excel·lentíssim lochtinent general y concellers de la present ciutat, y per al senyor virrey enviaren als senyors: abbat Codina, don Alexandre de Lentorn, Bernat Romeu, als quals donaren orde se li representàs la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, vent-se molt carregats los deputats de no haver arrendades les bollas y altres drets del General, han volgut donar raó a les presones dels tres staments les diligències tenen fetes y demanar-los consell del que deven fer per a remey de tant grandíssim dany, y estat juncts los braços se ha feta la proposició y com en aqueixa hora no.y havia persona pogués preceir al conseller en cap, se'n és anat dit conceller a la casa de la ciutat per a consultar // 526*r* // allí lo vot devia fer conforme la proposició com acostuma dit conseller en semblants ajunctaments, y estant absent dit conseller és vingut en dits braços lo comte de Erill al qual junctament ab los demés comtes havia convidat lo consistori acudís a dits braços, y com sia ús y styls de aquella casa de la Deputació que los títols, al menys hu d'ells, preceix al conceller en cap, se ha legit la proposició al dit comte y ha dit son parer aguardant tots los demés tornàs lo conceller per a dir son vot. Y per part dels concellers és vingut lo subsíndic de la ciutat a saber del consistori si lo comte ere vingut a assistir en los braços, y tornant-los resposta ab lo síndic del General, y portant-los lo vot del comte, no han volgut los concellers oir dit síndic, ni veurer lo paper, sinó que.ns han enviat una emmbaxada dient en ella que al temps se ere feta la proposició presidia lo conceller en cap y que aprés han entès ere vingut lo comte de Erill, y havie votat lo que.ls parie cosa nova, y axí si lo conceller havia de presidir, tornarie ab son vot, quant no, ne donarien raó al Concell de Cent. Ha apparegut a les persones

a. a continuació ratllat de

del tres stments ere cosa molt nova y contra tots styls, ús y costum de aquella casa fins vuy observat lo que per part dels concellers se demana, per çò nos han donat orde los deputats y oïdors ab consell de les persones dels tres staments vinguessem a fer relació a vostra excel·lència de tot lo sobre dit y com des de les nou fins ara estan juncts los braços, y ab dos embaxades se ha enviat a dir al conceller en cap, vingués a dir son vot, per lo que les persones de dits braços se cansarian de aguardar tant, y lo dit conceller ha respost, no podie venir fins hagués consultat ab lo Concell de Cent que ara anava junctant //526*v*// y com totes estes coses sien novetats y nunca vistes en aquella casa de la Deputació han resolt se passar avant en los vots en ser tornats nosaltres d'esta embaxada.

E, tornats d'esta embaxada referiren a ses senyories com han explicada dita embaxada a sa excel·lència conforme per ses senyories los és estat ordenat.

E, que sa excel·lència, en effecte, los ha respost que en lo que tocaria al passar avant los vots sobre del proposat que pus los senyors deputats y braços havien fetes les cortesias y dligències sobre dit fet ab los senyors concellers que li parexia molt bé que los deputats passassen avant en dit negoci proposat, y que en lo que tocava en la pretensió de la ciutat y dels comtes, que ell procuraria a enténdrer la difficultat y procuraria allanar-la y assentar-la y quant no scriurie a sa magestat que.y donc lo assiento que convinga.

E, als dits senyors concellers enviaren per los senyors don Joan Amat y Dezfar y Raphael Cervera la embaxada següent: los deputats y oïdors del present Principat ab vot y parer de les persones dels tres staments que allí estan junctats, nos han donat orde vinguéssem a respòndrer a la embaxada han portat a aquell consistori Joseph de Bellafilla y Francesc Dalmau de part de vostres senyories que en aquella casa se desija ab moltes veres tenir tota correspondència ab vostres magnífics y supplican que lo senyor conceller en cap acude a fer-los mercè en ella, per a què ab son vot pugan millor acertar a negoci de tant importància y pugan passar avant //527*r*// los vots en la proposició s'és feta y en lo cap de la precedència del comte de Erill, diuen que los usos y costums de aquella casa són tinguts en ella per ley y se troba que los títols hu d'ells preceex al conceller en cap, y no és just llevar-los lo que sa magestat los ha donat, y per çò supplican a vostres magnífichs no vulen se faça novedat en semblants actes.

E, tornats de dita embaxada referiren a ses senyories com han fet dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, y dits senyors concellers los han respost que miraran y tractaran y veuran lo que se haurà de fer.

E, los dits senyors deputats y oïdors digueren de nou als dits senyors de dit ajust que passassen los vots acerca de la primera proposició dalt continuada, per ser ya molt tart, y les vuyt de vesprada.

E, aprés de haver votat tots y dit son parer ab molta maduresa y consideració la major part aconsella a ses senyories:

Que per quant les persones eletes junctades moltes voltes ab determinació també dels braços han resolt se supplicàs a sa excel·lència fos servit donar remey en los danys tant grans se patie en lo present Principat per les monedes falsas, ruins y curtas ab moltes embaxades, y no donant sa excel·lència remey de prompte se representàs al rey nostre senyor per medi del embaxador del present Principat en la Cort de sa magestat li representàs los presents danys per a què.s servís donar remey a danys tant grans, y com fins a die present sa excel·lència no haja donat remey a dits danys, continuen de cadaldie ab embaxades, supplicant lo sie servit donar-hi remey molt de prompte y no pas se haja de tractar de enviar embaxada a sa magestat fins a tant se //527*v*// tinga resposta de la resolució haurà pres sa magestat, ni tampoc par sia necessari tenir persones eletes, pus se veu clarament so se poden trobar altres remeys dels que se son trobats per les persones son estades eletes ab continuació de molts dies.

Divendres, a XV. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general ab masses grans y forma costumada los senyors: abbat Codina, don Alexandre de Lentorn, Bernat Romeu, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència y li supplicassen lo remey de les dolentes y falses monedes com altres vegades li tenen supplicat representant-li lo gran dany ne reb lo General per no poder-se arrendar les bolles per dita causa ni poder ésser pagats dels debitors, y officials del General com tenen necessitat y tothom pateix molt.

E, tornats de dita embaxada referen a ses senyories com han fet dita embaxada, conforme per se senyories los és estat ordenat y que sa excel·lència los ha respost dient-los, en effecte, la molta pena li done est negoci, la major que may haja tingut de negoci algú, y la gana que té en què se assente, y axí està procurant ab moltes veres lo assento de dit negoci y no'n lleve la mà.

[1611] 528r Dilluns a XVIII. En aquest die enviaren los senyors deputas al excel·lentíssim loctinent General ab embaxada los senyors: sacristà Yvorra, don Guillem Yvorra y Joachim Montalt, als quals donaren orde explicassen a sa excel·lència lo mateix que en altres embaxades de les dolentes monedes y curtas, supplicant-li la expedició de dit negoci per la gran necessitat ne té tot lo Principat, y en particular esta casa.

Y, tornat de dita embaxada referiren a ses senyories com han explicada dita embaxada conforme per ses senyories los és estat ordenat, e sa excel·lència, en effecte, los ha respost que té viva pena de dit negoci y està procurant lo remey ab moltes veres y non llevarà la mà.

528v Divendres, a XXII. En aquest die vigília de sant Jordi se celebraren solemnes vespres en la present casa, y no.y foren los concellers per la qüestió tenien y deliberació del Consell de Cent per la precedència dels comtes si be.ls feren convidar per lo síndic tres dies abans y per dos vegades ab rèplicas y respostas.

Disabte, a XXIII. Festa de sant Jordi. Ab gran solemnitat digué l'offici lo reverendíssim bisbe de Barcelona, fou-hy lo excel·lentíssim senyor loctinent general y[a] alguns comtes y moltes altres persones dels tres staments, no.y foren los concellers per dita raó.

529r Dilluns, a XXV. Festa de sant March, evangelista.

Dimars, a XXVI. En aquest die se celebrà en la capella gran de la present casa en la forma costumada lo anniversari, sermona lo Pare Tamayo del orde de Sant Francisco de Paula, predicador famós. Foren-hy molts cavallers ab lo protector del bras militar, vingué dit protector ben acompanyat de molts cavallers y ciutedans, ysqueren-lo a rébrer dos oïdors ab massas, al cap de la scala y al tornar-se'n lo acompanyaen axí mateix.

Dimecres, a XXVII. En aquest die son vinguts en consistori los senyors don Guillem Yvorra, Joseph de Bellafilla, Jochim Valls, militars, y Raphael Laudes, ciutedà, los quals de part del bras militar han referit a ses senyories que inseguint aquell bras la consuetut y costum tenen de posar-se per lo mig sempre se offereix cas de contencions y debats entre los tribunals d'esta casa de la Deputació y la ciutat y altres, havien deliberat vinguessen al present consistori y, de pat de aquell bras, offerissen a ses senyories que si ses senyories gustaran de que aquell bras se pos de per mig en tractar // 529v // y concordar lo que convinga en benefici de pau entre la casa de la Deputació y la ciutat, ho farà ab molta voluntat y gana, y que dit bras militar havia feta nominació de ses persones per a tractar y apunctar lo que convindrà en benefici de dit negoci, als quals fonc respost que lo consistori agrehia molt ad aquell bras lo bon zel tenia y que essent a acabat de ajunctar lo consistori, se proposarà lo que per part de dit bras militar se ha representat.

E, poc aprés, tornats los dits embaxadors, los fonch respost que lo consistori se prometie que posant-se lo bras militar y persones eletes de per mig en dit negoci, se obtindrà lo assiento y conformitat se desija entre la present casa de la Deputació y la casa de la ciutat, y rebran mercè que lo bras militar y persones eletes se posen per mig en dit negoci.

E, aprés de dita resposta los dits quatre embaxadors de dit bras militar per a començar a tractar y posar per obra lo concert y assiento de dit negoci, han referit a ses senyories quexas que té la ciutat que son les següents:

Primer que essent anat lo conceller en cap a portar la proposició se ere feta en braços a casa de la ciutat per a portar lo vot de la ciutat, fos arribat lo senyor comte de Erill en braços y li haurie pres lo lloc, y que havie votat en sa absència, y que havia enviat son vot en casa de la ciutat sens haver aguardat que tornàs.

Segon per les paraules contengudes en lo paper que dits senyors embaxadors han enviats en consistori que és del tenor sengüent: los deputats, etc, *inseratur* // 530r // segons està ya insertat a la jornada de 14 del corrent.

Tercero per la embaxada se envia al senyor virey per haver algú dels embaxadors excedit a la embaxada fora de la comissió que tenien per a què ses senyories se servissen procurar en tractar y facilitar lo negoci ab los medis que a ses senyories apparexerà millor convenir. Ses senyories los han respost que ells tractaran y procuraran per sa part facilitar-lo en tot lo que.ls serà possible, perquè desijan molt tota conformitat.

Dijous, a XXVIII. En aquest die per los senyors deputas fonc liurat als dits senyors Don Guillem Yvorra, Joseph de Bellafilla, Joachim Valls y Raphael Laudes, presents en consistori la scriptura baix scrita que és en resposta de les queixes té la ciutat com en ella se conté del tenor següent:

De ésser arribat lo senyor comte de Eril en bra-

a. y alguns comtes *interlineat escrita al marge.*

ços no.s deuen queixar los senyors concellers dels senyors deputats, perquè se fa la convocació dels braços preceint crida pública y està en facultat de les persones del tres staments acudir-hy o dexar de trobar-si, ni de haver lo comte de Erill pres lo assiento que troba vàcuo, que no'ls hauria estat bé als senyors deputas, havent convidades les persones dels tres staments, dir-li que no se assentàs en aquell loc que trobava desocupat, no havent-hy persona que li fes contrari, pretenent-lo. Lo de haver votat lo comte en absència del senyor conceller, fonc, havent vista la proposició, // 530*v* // vota encontinent, sens dir-li lo consistori votàs, y axí fonc acció del comte, y no del consistori. Lo de enviar lo vot del comte, no fonc ab orde del consistori, fonc de persona particular d'ell en respostas de recaudo particular y secret, que a la tal persona de consistori, havia abans enviat dit senyor conceller.

Al segond se respon que lo ànimo tingueren los senyors deputats ab les paraules de sa embaxada fonc advertir als senyors concellers, ab vot y parer de les persones dels tres staments, que se pretenia, per part dels comtes, estar en possessió de preceir a ses magnífichs y lo que en la Deputació se trobava observat ab styl y exemplars antics per a entendrer dels senyors concellers si tindrian styl y exemplars contraris, o no tenint-los per a alcansar de ses missers se servissen asssitir lo senyor conceller en cap en aquell lloc, en occasió de tractar-se de cosa tan grave y no perquè entenguessen ab dita embaxada fer prejudici a ninguna de les parts.

Al tercer, que lo senyor virrey sperava ab gran desig saber la resolució que pendrian los braços en lo fet per que.s junctaran, y havent incidit la qüestió de la precedència que differí tractar- se del fet principal, essent de matèria tan grave y convenient a tota la província, fonc forcat donar raó a sa excel·lència que.s diferia la resolució del bras per lo article de la qüestió que se havia suscitat per no tenir tant son ànimo suspès.

531*r* En lo que.s diu de excès de embaxador no tenen notícia de tal ans desijan saber lo que fonch per a fer lo que convindrà.

Disabte, a XXX. En aquest die los senyors deputats enviaren ab embaxada al excel·lentíssim loctinent general, los senyors: sacristà Yvorra, don Joan de Lupià, Raphael Laudes, als quals fonc donat orde expliquen a sa excel·lència la embaxada següent: Excel·lentíssim senyor, ab diverses embaxadas se ha supplicat de part dels deputats, extrajudicialment, a vostra excel·lència fos servit remediar los innumerables danys que per tot lo principat de Cathalunya y comtats de Roselló y Cerdanya causa la mala y ruin moneda que en ell corre, y quant impossibilitada està la exacció dels // 531*v* // drets del General, axí per no poder arrendar les bolles y drets de galeres, com los demés drets que los receptors han de cullir, hajan de parar lo exigirlos per no concórrer moneda per a poder posar en la taula d'esta ciutat com per capítols de Cort està ordenat y a més dels dits danys, se'n speren altres en aquest Principat y comtats per haver-se entès se han fet crides en lo regne de Aragó, y essent axí estant aquest Principat tant veï, és cert passaran tota la ruin moneda o molta part d'ella, del regne de Aragó en aquest Principat y comtats, esmersant-la ab mercaderies o altrament, per çò los deputats de aquest Principat supplican a vostra excel·lència extrajudicialment sie servit remediar ab la brevedat possible los danys hi ha y se speran de cadaldie majors per causa de la curta y falsa moneda que a més de fer-se servey de Déu, de sa magestat y benefici públic ho rebran a molta mercè de mà de vostra excel·lència.

E, tornats dits senyors embaxadors han referit com ells han explicat a sa excel·lència la dita embaxada y que sa excel·lència, en effecte, ha respost, que lo dany ere molt vell y la difficultat molt gran y que ab tot ell procuraria donar-hy lo remey ab la promptitut que porà.

532*v* ## Maig

Disabte, a VII. En aquest die los senyors deputats y oïdors, lo oïdor real absent del consistori y casa de la Deputació, donaren la resposta següent als senyors don Guillem Yvorra y Joseph de Bellafilla per reportar aquella als magnífics concellers de la present ciutat, la qual és del tenor següent: los deputats del General de Cathalunya nos han ordenat vinguéssem a certificar a vostres magnífics que lo haver permès, als 14 de abril, que lo comte de Erill votàs en braços en absència del senyor conceller en cap, no entengueren donar algun desguts a la ciutat, y en lo esdevenir en semblants occasions nos permetrà vote persona alguna entre tants que lo senyor conceller anirà a pendrer lo vot, y axí supplican los deputats a vostres magnífics sien servits ajunctar lo Concell de Cent y proposar en ell aquesta embaxada, perquè desijan continuar la correspondència y conformitat que sempre hy hagut entre estes dos casas.

533*r* Dimecres, a XI. En aquest die, de matí, vingué en consistori misser Hierònim Talalvera, deservint de síndich de la ciutat, y de part dels magnífics concellers feye a saber a ses senyories com ells inseguint la deliberació del Concell de Cent del die de haïr anirien a la justa, conforme

són estats convidats per ses senyories y a les demés parts estarien ses senyories y en lo demés que rest la deliberació de 14 de abril en sa força y valor.

533v Dimecres[a], a XVIII. En aquest die, matí, porroga lo consistori per tota esta setmana per causa de la reducció de les monedes

534r En aquet mateix die, de matí, anaren los senyors deputats consistorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general cridats per ell, per son secretari, y dona'ls la carta de sa magestat de 3 del corrent, continuada en libre de Letres de Reys y explica la creença d'ella, allí continuada y fonc respost per ses senyories que ells ho mirarien y tractarien en consistori.

Dijous, a XVIIIIº. Festa de sant Yvó.

Divendres, a XX. En aquest die los senyors deputats y oïdors votaren acerca la nominació faedora de embaxador militar per a la Cort y foren tres a tres, y axí no.s féu res dit die.

Diumenge, a XXII. Festa de Sinquagesma.

534v Dilluns, a XXIII. Segona festa de Sinquagesma

Dimars, a XXIIII. Tercera festa.

535r Dimars, a XXXI. En aquest die juraren en consistori los senyors don Joan Amat y Dezfar y misser Hiònim Raset y Trullàs, embaxadors elets per ses senyories per a la cort de sa magestat, junctament ab los senyor abbat de Ripoll.

En aquest mateix die los senyors deputats enviaren los magnífichs assessors del General al excel·lentíssim loctinent general per dir y tornar-li resposta acerca la carta de creença de sa magestat // 535v // en lo que demana la casa del Palau per a la vescomtesa de Perelada que lo consistori per disposició de capítols de Cort, usos y styls sempre observats en la present casa, los quals serveixen de ley, no pot deixar res ni emprestar ninguna cosa de la Generalitat, ni menos donar, y que la dita casa, si no és que sa magestat trobant-se en Barcelona o los loctinents generals la vullan per son servey, no se ha vist may sie estada occupada per ninguna persona sinó per deputas y oïdors y que se continue en les instruccions dels embaxadors van a la cort per a què ho representen a sa magestat.

Juny

Dijous, a II. Festa del Santíssim Sagrament.

a. Dimars *al manuscrit.*

Divendres, a III. En aquest die se'n anà de la present ciutat lo senyor deputat ecclesiàstic a Seró per sos negocis de licència del consistori.

536r Disabte, a IIII. En aquest die misser Francesc Besturs, porter de ses senyories, féu relació en consistori, com ahir que comptaven a 7 del corrent mes de juny, per orde de ses senyories, ha fet un manament de paraula a[a]... Granya que a pena de sinquanta ducats vingués encontinent devant ses senyories y en son consistori per negocis y afers del General de Cathalunya.

536v Disabte, a XI. Festa de sant Bernabé, feriat.

Dilluns, a XIII. En aquest die los libraters, devall scrits, mijansant jurament feren la relació següent: // 537r //nosaltres, Raphael Nogués y Miquel Manescal, libraters de la present ciutat, fem fe com per orde o manament dels molts i l·lustres senyors deputats y oïdors del General de Cathalunya haviem registrades totes les decissions del *quondam* senyor don Luís de Baquera doctor del Real Consell, lo segon volum y aquells havem trobats bons y complits, y los que no ho són estats los havem complits en testimoni del qual ne fem la present firmada de nostras mans, en Barcelona, a 12 del mes de juny, 1611, la qual relació fem mijansant jurament. Miquel Manescal, Raphael Nogués. Així que dits libres trobam ésser tres-cents y noranta dos sens equadernar y vuit enquadernats que ab tots quatre cents libres. Miquel Manescal, Raphael Nogués.

En aquest die torna en consistori lo senyor deputat ecclesiàstic qui ere fora dies ha.

Dijous, a XVI. En aquest die los senyors deputats y // 537v // oïdors anaren a casa del excel·lentíssim loctinent general ab massas y forma acostumada, cridats per ell, per son secretari, y arribats allí los dóna la carta devall scrita de sa magestat, de 8 de juny, y explica la creença d'ella la qual és del tenor següent, y rebuda aquella se despediren ab la solita cortesia dient-li que en son consitori ho tractarien.

«A los venerables noble y amados nostros, los diputados del General de Cataluña.
El Rey.

Diputados, al arzobispo de Çaragossa, mi lugarteniente y capitan general en esse Principado, he mandado escrivir lo que del entendereis en respuesta de lo que por vuestra parte me ha supplicado acerca del socorro que se puede dar por agora para el sustento de las galeras, seré muy servido que

a. *a continuació un espai en blanc d'uns* 25 mms.

dándole entera fee y creencia a lo que de mi parte os dixere, proveais y deis orden que se disponga esto como se advierte y conviene a mi servicio que le recibiré de vosotros muy accepto. Datum en Madrid, a dos de Junio, MDCXI. *Yo, el Rey.*

Vidit don Didacus Clavero, viccecancellarius. Vidit don (Montserratus Guardiola), regens. Vidit don Josephus Bañatos, regens. Vidit don Philipus Tallada, regens. Don Francisco Gassol, protonotarius.

La creencia de su magestat de dos de Junio deste presente año de 1611 declarada a los diputados por su excel·lencia sobre materia de galeras es la siguiente: // 538*r* *// que su magestat que sería muy servido que dichas galeras se sustentassen por todas las causas o raçones que havrá para dessearlo y procurarlo y que para este effeto estava su magestat muy dispuesto de ayudarles, ya que por su parte se le havia representado la tenuidad de los drechos del nuevo imposito para poder cumplir con el sustento de dichas galeras, y que la forma más conviniente de poder su magestat socorrerlos era la que ya por otra su real carta tenía dada, que es hazerlos merced entretanto que del todo no se pueda probehir del remedio necessario, servirse su magestat de que se valiessen de los fletes del dinero que passasse a Italia en todo este año con que al fin del se haga la quenta de lo que esto huviere montado para sustento de dichas galeras, y que su excelencia entendía que el real ánimo de su magestat era quererlos ayudar en la mejor manera que agora pudiesse, y que el mandar que se haga la qüenta de los dichos fletes paresce que es dar a entender que no llegando ellos y los drechos del nuevo imposito a lo que fuere menester para dicho effeto que su magestat mandara pensar nuevo arbitrio para ayudarlos y que assí mismo paresce que en caso que sobrasse no ere la intención de su magestad querer que se approbechassen d'ello para otros effetos».*

Divendres, a XVII. En aquest die los senyors deputas aneren consitorialment en casa del excel·lentíssim loctinent general enviats a cercar per son secretari, y arribats allí, los dóna la carta devall scrita de sa magestat y explica la creença d'ella, que baix serà tot continuat, del tenor següent:

«A los venerables nobles y amados nuestros, los diputados del General de Cathaluña.
El Rey.

Diputados, al arzobispo de Çaragossa, mi lugarteniente // 538*v* *// y capitán general en esse Principado, he mandado escrivir lo que d'el entendereis sobre.l nombramiento que está hecho en persona del regente Don Josepe Bañatos en visitador de mis officiales reales d'essos Principados y condados de cuyas partes, letras y entereza estoy bien cierto que hará la visita con muy gran satisfacción, y assí os encargo y mando ordeneis luego a Don Joan Amat y a Hierónimo Roset que haveis nombrado según entiendo para venir aquí a supplicarlo, que no vengan, y si ya huvieren salido se buelvan, pues cessa la causa y no es justo que se hagan gastos voluntarios, y que ni estos ni otros algunos vengan sobrello, que tal es mi voluntad y en que seré de vosotros muy servido. Datum en Madrid, a ocho de Junio,* MDCXI. *Yo, El Rey.*

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don (Montserrat de Guardiola), regens. Vidit don Philip Tallada, regens. Don Franciscus Gassol, protonotarius».

Aprés de haver-los donada dita real carta, los dix, en effecte, lo contengut en ella y que sa magestat havie ya nomenat al regent Banyatos en visitador, y axí scriguessen, se'n tornassen dits embaxadors, com ya'ls té manat sa magestat. Fonch respost per ses senyories a dit senyor loctinent general que tractarien lo negoci en son consistori y axí.s despediren ab la sòlita cortesia.

Disabte, a XVIII. En aquest die los senyors deputats junctaren en la present casa de la Deputació les persones eletes, devall scrites, en la sala gran dels Reys en què foren los següents, ço és, los senyors: // 539*r* // per lo stament ecclesiàstic, los senyors: prior de Cathalunya, abbat de Sant Cugat, abbat Codina, sacristà Yvorra, degà Terre; per lo militar, los senyors: don Alexandre de Lentorn, don Joan de Lupià, don Guillem Yvorra, Francesc Cornet, Joseph de Bellafilla, don Bernat de Camporrells; per lo real, los senyors: Bernat Romeu, Anton Ferrer, Raphael Cervera, Benet Laudes, misser Hierònim Fivaller, Francesc Bru, Beltran Dezvalls. // 539*v* // als quals fonc feta [...] per ses senyories la proposició següent y manaren legir los actes y scriptures en dita proposició mencionades, la qual proposició és del tenor següent: Proposició. Sa magestat ab carta de creença del primer de decembre de 1610 scrigué al consistori se animàs en sercar medis y formas per a sustentar les galeres com tenia obligació de fer-ho sent en benefici general y particular d'est Principat y dels natural d'ell, fins a les primers Corts en les quals se donaria certa forma, offerint tenir prest aquelles, desijant lo consistori la conservació y sustento de les galeres, vent la poca confiansa que.s podia sperar dels drets de aquelles, repongué a sa magestat per medi de l'abat de Ripoll, son embaxador, fos de son real servey donar alguna ajuda de costa per al sustento y consevació de aquellas, y en resposta isqué un decret de sa magestat del tenor següent, *yo*

[1611] *verne, legatur*, y considerant los deputats la impossibilitat que dit decret tenia, axí per estarlos prohibit per capítols de Cort péndrer diners prestats com també per no declarar sa magestat ab dit decret son real ànimo, de ont se havien de pagar los drets dels fletes, replica a dit decret donant les sobredites raons y altres que impossibilitarien la execució de aquell, sobre de la qual replica ha sa magestat scrita una carta al consistori de fe y creença sots data de 2 de juny, la qual és del tenor següent: El Rey *Legatur*, en explicació de la qual sa excel·lència vuy ha dit al consistori lo que està contengut en lo paper que de present se legirà, que és del tenor següent: *legatur,* y com de la dita carta y explicació de aquella no estigan soltades les difficultats que los deputas tenien ni.s sia satisfet en tot ni en part ad aquelles, per ço han deliberat supplicar a vostres senyories y missers sien servits ajuntar-se y aconsellar-los lo que deven y poden fer sobre un negoci de tanta importància com és aquest.

540r Mes en observansa del capítol 65 de les Corts de 1599, havent lo consistori feta nominació de les persones de don Joan Amat, per lo bras militar, y de Hierònim Raset, per lo real, en embaxadors de aquest Principat per a què en nom de aquell junctament ab lo abbat de Ripoll qui per altres negocis està en la Cort, supplicassen a sa magestat la nominació de visitador per als officials reals qui no purgan taula essent arribats en la vila de Arissa del regne de Aragó reberen una carta de sa magestat, que és del tenor següent: *El rey Legatur número 2*, y haïr sa excel·lència nos manà anar a palacio y allí.ns dóna altra de sa magestat sobre del mateix negoci, en effecte, conté la matexa sustància com del tenor de aquella se veurà, que és del tenor següent: *Legatur número 3.* Estan dits embaxadors detinguts en dita vila de Arissa aguardant la resolució del consistori conforme consta de llur carta, la qual se legirà que és del tenor següent: *legatur número 4,* y com dits embaxadors aportassen a son càrrech la solicitació y sustància de tots los negocis que aquest Principat té, que estan vuy indecissos conforme consta de les instruccions que se'ls donaren del tenor següent, etc, supplican a vostres senyories i missers sien sevits axí sobre lo un negoci com de l'altre consellar-los lo que deven fer.

E, aprés de legides y oïdes dites proposició, actes y letres en dita proposició mencionats, la major part de dits elets aconsella a ses senyories, ço és, quant al primer capítol de les galeres que.s serven los capítols de Cort y actes sobre açò fets, y que ses senyories anomenan algunes persones en poc número per apuntar y consertar la forma se haurà de tenir en dit negoci.

E, quant al sengon capítol dels embaxadors, que attès que sa magestat haja nomenat visitador y enviada resolució de dites galeres y axí los capítols principals per les quals són estats enviats, aconsellen a ses senyories que se'ls scrigue que se'n tornen.

540v *«[a]A los noble y ambados nuestros don Joan Amat y Hierónimo Raset personas nombradas por los diputados del General de Cathaluña para venir a esta Corte y a qualquier d'ellos.*
El Rey.

Noble y amados nuestros, tengo entendido que estais nombrados por los diputados del General d'esse Principado para venir a esta Corte a supplicarme les haga merced de nombrar visitador de mis offiiales reales d'essos Principado y condados y porqué para esto queda hecho en persona de don Josepe Banyatos, regente d'este Consejo de Aragón, he querido significarlo con encargaros y mandaros que si no huvieredes partido para este effecto, no vengais, y si a cas esta os hallare en el camino, os bolvais de qualquier parte, toda réplica y consulta cessante, pus ni he de dar lugar a gastos voluntarios, ni es justo que se hagan, como también he mandado scrivirlo a los dichos diputados que tal es mi determinada voluntad y en que seré de vosotros muy servido. Datum en Madrid a ocho de Junido MDCXI. *Yo, El Rey.*

Vidit don Didacus de Clavero, vicecancellarius. Vidit don (Montserrat de Guardiola), regens. Vidit Philipus de Tallada, regens. Don Franciscus Gasso, protonotarius».

541r Dilluns, a XX. En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors tractant acerca les coses devall scrites fer en lo vot del tenor següent:

Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que com per molts capítols de Cort estigan obligats los deputats de fer executar les quantitats que.s deven al General, particularment les terças caygudes de les bollas, conforme està ordenat en les últimes Corts y també en les penúltimes de l'any 1585, y de les bolles no arrendades, les quals en aquest trienni són les de Tarragona, Tortosa y Castelló de Empuries y també la col·lecta del çafrà, no arrendat requeresch a misser Baptista Cassador, exactor del General, que ací és present, per descàrrec de mon offici execute tot lo que ve a son càrrec encontinent, axí de les coses sobre dites com de tots los receptors, segons la serie y tenor està ordenat per capítols de Cort, requerint, etc. Y si hy haurà alguns deutes dels sobredits que no tocaran de

a. a continuació ratllat A los venerables nobles y amados nuestros los diputados del General de Cathaluña. El Rey.

executar-los a dit exactor, delibere y és de vot y parer se tragan encontinent execucions dels dèbits que per capítols de Cort són obligats, requirint a mi, Pere Pau Vidal, que de dites coses lleve acte y li'n do còpia auctèntica. E, lo dit Baptista Cassador dix que està prompte y apparellat de fer son offici com ha fet fins ací.

En aquest die, de matí, los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats lo libre dit Ferrando del corrent trienni per a què façar executar los devitors contenguts en dit libre, en particular los officials pecuniaris, bolles no arrendades y altres officials // 541*v* // y debitors estan obligats fer executar per capítols de Cort.

E, lo senyor deputat ecclesiàstic diu y requereix a dit misser Baptista Cassador, ací present, que execute lo contengut en lo libre que se li presente, dit Ferrando Paga, liurat per los senyors oïdors de comptes junctament ab lo que lo die present la requirit.

Los senyors deputat militar y real són del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

E, lo dit misser Baptista Cassador repon que està prompte y apparellat de executar la deliberació per ses senyories feta, y que lo temps és molt impossibilitat per la cobransa de dits dèbits per no estar acabat de assenatr lo negoci de les monedes y córrer-ni molt pocas requirint li'n sie donada còpia.

Dimars, a XXI. En aquest die los senyors deputats y oïdors anomenaren les persones devall scrites per a tractar del assento y forma de com se poran mantenir les galeres del General ab poc gasto per consevar los forçats, fins a tant sa magestat haja donat forma de rébrer aquelles o ajudar al sustento d'elles, attès que vuy no.y ha diners ni forma com sustentar-les del modo estaven y foren anomenats los següents, los quals manaren convidar per avuy després dinar en la present casa, prior de Cathalunya, balliu de Negropont, don Joan de Lupià, don Francisco de Erill, Joseph de Bellafilla, Bernat Romeu, Vicens Castelló, // 542*r* // als quals fonc feta per ses senyories la proposició següent, los senyors oïdors militar y real essent absents del consistori y de la present casa.

Proposició. Inseguint lo vot y parer de les persones eletes de la última juncta en lo negoci de les galeres, ha paregut per a millor acertar tractar lo modo y forma se ha de fer lo que en dita juncta se resolgue tractar-ho ab manco número, per çò se ha supplicat a vostres senyories y missers nos fecen mercè venir a esta casa, per a què, oïts los papers que ací se legiran, nos aconsellen lo que apparra ser més convenient y la forma se ha de tenir per a què ab lo manco gasto sia possible, tingam seguretat de què no.s puga seguir algun sinistre en dites galeres, y en tot aconsellar-nos lo que més convinga en benefici de aquest Principat, conforme les constitucions, capítols de Cort, actes y pactes fets entre sa magestat y aquest Principat per lo dit negoci de galeres.

Oïda dita proposició y demés scriptures de la proppassada congregació y altres aprés de haver votat tos dits negocis ab molta maduresa y consideració, aconsellaren a ses senyories que per ara se reformen dites galeres, restant en elles poca gent, fins a tant que sa magestat les haja rebudes, o haja feta mercè de alguna bona ajuda de costa per sustentar-se lo que se haurà de fer dins pochs dies, per estar tant enderrerides y no haver-hy forma de ont haver diners.

Primer en cada galera se poden posar per guarda de aquelles, fins en número de trenta persones, ço és, comit, sotacomit, patró, algutzil, sotaalgutzil y capellà y vint-y-quatre entre mariners y soldats, y los demés soldats y officials sien despedits que no'ls correga sou. Y que aquesta determinació sie intimada y nottificada als general, capitans y officials.

542*v* Dimecres, a XXII[a]. En aquest die després dinar los senyors deputats donaren orde a misser Barthomeu Sala, síndic del General, que anàs a presentar al excel·lentíssim loctinent General la supplicació devall scrita ordenada y firmada per los magnífichs assessors del General y vista, legida y aprobada per los senyors deputats y oïdors en son consistori obtinguda primer licència de sa excel·lència per a presentar-li[b] aquella, la qual ere del tenor següent:

Excel·lentíssim senyor.

Dubtant los deputats del present Principat, predecessors nostres, de armar les quatre galeras que la Cort General de l'any 1599, capítol 63, havia ordenat armar-se, per vèurer a la clara los drets que per la sustento de aqueles eren novament imposats no ésser bastants y sufficients, foren diverses rèplicas y contraris al que per part de sa magestat y del duc de Monteleón, a les hores loctinent seu, se'ls era estat ordenat acerca de la compra de dites galeres y armazó d'elles, fins a tant que per sa magestat als 16 de maig de 1605 fou ab sa real carta encarregat a

a. a continuació ratllat En aquest die misser Bartomeu Sala, síndic del General.
b. li *interlineat*

dits deputas posassen en execució lo contengut en dit capítol 63, offerint que no bastant los drets nous per al sustento de dites galeres manaria péndrer-les a son compte y servey per lo mateix preu que lo General de Cathalunya ne hauria pagat, y veent los deputats que vuy són serca de un any ha que los dits drets no eren bastants, ni sufficients, per a mantenir dites galeres, desijant la conservació de aquelles y condolent-se moltíssim per veures impossibilitats de poder-les sustentar, per lo que ab elles podian screvir a sa magestat y mostrar lo molt amor y gana té aquest Principat de acudir a son real servey en totes les occasions, com han fet en les que se han offert, y per lo benefici gran ne redundaria ad aquest Principat, axí ab lo que la gent jove se exercitava // 543r // en la milícia y se occupava honestament y a profit comú en lo exercici de aquello, com també per lo que.s reparava a lo notable dany se reben en tota la costa de aquet Principat y comtats que fan los corsaris y pirats enemichs, en gran de servey de Déu y de sa magestat y dany ne resultava ad aquest Principat, ho nottificaren al dit duc de Monteleón no.s pugue péndrer resolució covenient y per çò.y fou necessari notificar-ho a sa magestat ab carta scrita, a 16 de dezembre, 1610, y altra a 26 de mars proppassat y donar orde al abbat de Ripoll, embaxador del General que resideix en Cort, represtas a sa magestat y.l supplicàs de part de aquet Principat fos de son real servey manar advertir estes conveniències y vèurer en la forma y manera podrian beneficiar-se ab alguna ajuda de costa, perquè se poguessen seguir tots exos effectes, y aprés, axí mateix, han supplicat a vostra excel·lència fos de son servey intercedir ab sa magestat per a què ab brevedad se prengués resolució acerca de dit negoci, perquè la tardansa impossibilitava per a sempre lo remey, y com ab carta de creença que vostra excel·lència los dóna de sa magestat de data del primer de dezembre de 1610, declara vostra excel·lència la voluntat de sa magestat ésser que dites galeres se sustentassen fins a les primeres Corts, dits deputats respongueren a sa magestat y enviaren instruccions al dit abbat, a 16 de dit mes, mostrant clarament quant impossiblitades estavan dites galeres de sustentar-se ab los dits drets nous, y enviaren los comptes, axí del que se ha rebut cada any de dits drets, com del que.s ha gastat ab dites galeres, sa magestat fou servit de fer mercè ad aquest son Principat de socórrer-les per ara en dar-los prestats los fletes del diner que passaria a Itàlia aquest any de 1611, ab què a la fi del any se fes lo compte del que dit flete hauria montat ab lo dret de dies galeres, conforme consta del real decret sa excel·lència los féu mercè donar. Los deputats acceptant esta mercè supplicaren a sa magestat, attento dits deputas no poden péndrer prestat ni bestraurer, fos servit manar que lo valor de dits fletes se consignàs sobre lo que restava a déurer-lo General de Cathalunya del servey de sa magestat en les últimes Corts, per a què ab més facilitat y certesa poguessen ésser socorregudes les galeres y pevingudes les provisions que a temps commodo se havia de fer per al sustento de tot l'any de aquelles, lo que sa magestat no és estat servit concedir, com appar ab carta de sa magestat de data de 8 del corrent y creença per vostra excel·lència a dits deputas explicado del tenor següent: «*dize su magestat que daría muy servido que dichas galeras se sustentassen por todas las causas y razones que havía para dessearlo y procurarlo y que para este effeto estava su magestat muy dispuesto de ayudarles ya que por su // 543v // parte se le havía representado la tenuidad de los derechos del nuevo imposito para poder complir con el sustento de dichas galeras, y que la forma conveniente de poder su magestat socorrerles era lo que ya por otra su real carta tenía dada, que es hazerles merced entretanto que del todo no se pueda proveer del remedio necessario, servirse su magestat de que se valiessen de los fletes del dinero que passasse a Italia en todo este año con que al fin d'el se haga la qüenta de lo que esto huviere montado, y juntamente de los drechos nuevos que están applicados para sustento de dichas galeras, y que su excelencia entendía que el real ánimo de su magestat era quererles ajudar en la mejor manera que agora pudiesse, y que el mandar que se haga la qüenta de los dichos fletes paresce que es dar a entender, que no llegando ellos y los drechos del nuevo imposito a lo que fuere menester para dicho effeto, que su magestad mandará pensar nuevo arbitrio para ajudarlos, y que assí mesmo paresce que, en caso que sobrasse, no era la intención de su magestad querer que se aprovechassen d'ello para otros efectos.* Y axí veent y considerant los deputas que per part de sa magestat no se'ls enviant lo socorro era necessari y que del tot estant impossibilitats de sustentar dites galeres, han deliberat ab consell de persones eletes per aquest effecte entregar a sa magestat dites galeras, supplicant a vostra excel·lència judicialment sia servit, en compliment de la[a] paraula real que sa magesta se serví donar ab dita carta del primer de dezembre, 1605, manar aquelles péndrer per compte de sa magestat y anomenar estimadors, perquè junctament ab fra Francesc de Copons, balliu de Mallorca, y fra Miquel de Junyent, balliu de Negropont, nomenats per dits deputats se puga fer la estima del valor de aquelles y se sàpia lo que sa magestat haurà de donar a la Generalitat del present Principat, y no'ls correga la obligació de sustentar-les, ans lo sustento de aquelles sie a compte de sa magestat, requerint al

a. a continuació ratllat manera.

notari lleve acte de la present scriptura. *Altissimus. Aguiló, assessor Generalis. Besturs, Assessor Generalis.*

544*r* E, tornat dit síndic en consistori lo mateix die ya a la tarda, referí a dits senyors deputas, en effecte, dient com ell ere anat a misser Miquel Joan Amat, scrivà de manament, perquè anàs ab ell dit síndic, per presentar dita supplicació al excel·lentíssim loctinent general, obtinguda primer licència, de sa excel·lència per fer dita presentació. E dit Miquel Amat li dix que primer havie de consultar dita scriptura ab lo senyor regent la cancellaria, perquè ves si estava ab la decència qual convenia, y aprés de haver-li replicat dit síndic una y dos vegades, dient-li com estava ab la forma deguda, perquè de aquell consistori no solen exir coses ni scriptures indecents y essent firmades del assessors de dita casa, estigué y perservera en què no.u podie fer sinó conforme té dit.

Oïda per dits senyors deputats dita resposta y relació feta per dit síndic, y aprés de consultades estes coses ab los magnifics assessors de dit General, maneren al dit síndic y a Pere Pau Vidal, notaris y scrivà major de dit General, anassen ab dos testimonis per a presentar ab lo acato que.s deu al dit senyor loctinent general dita scriptura, com per constitucions de Cathalunya, usos y stils de la present casa està disposat y permès, y arribats allí y demanada primer licència a sa excel·lència per presentar-li dita supplicació sa excel·lència dix, en effecte, que ell no volie ni sufririe se li pesentàs dita scriptura, que primer no sie vista per lo regent la cancellaria, per lo que té entès que axí és acostumat, perquè veye si estave ab la decència que.s devie a sa magestat y a ell com a respesentant sa persona, fonc-li respost per dit síndic ab algunes rèplicas com los deputats may han consultat semblants coses ni scriptures al regent, ni canceller, per lo que se'n porien segir de aquí grans danys y que si sa excel·lència la volie primer veurer, si estava ab la decència deguda com és cert ho estava per venir de[a] un consistori tant supremo y zelòs del servey de sa magestat, que sa excel·lència la ves primer y habilitàs si havia cosa no li estigués bé. Y axí de fet la mira y se legí en sa presència, y, oïda aquella, dix estava molt bé tot ab que si posàs, o se fes menció de la última carta de sa magestat y de la crensa d'ella per ell explicada acerca dits negocis en lo present més de juny y ab açò la admetrie. En les quals coses //544*v*// foren presents Miquel Fontana, porter de ses senyories, y Magí Quer, notari, ciutedà de Barcelona. E, tornat en consistori refereiren dit síndic y scrivà major lo que havie passat acerca dites coses, y axí cridats primer dits magnífics assessors y ab parer d'ells, manaren se adobàs y se afigís ab dita scriptura, lo que sa excel·lència demanava se afigís, com de fet se féu encontinent, y per ésser ya hora molt tarda y de nit no si torna enviar leshores, dexant-ho per al sedemà de matí.

Dijous, a XXIII. En aquet die, de matí, lo dit misser Barthomeu Sala, síndic del General, ab lo dit y devall scrit notari y scrivà major del Generall, y testimonis devall scrits, tornaren a casa del excel·lentíssim loctinen general per presentar-li dita supplicació ya habilitada com està dit, y arribats allí di síndic li dix com ya estava dita supplicació del modo sa excel·lència havia dit y axí ere aquí per llevar acte de dita presentació per part dels deputats.

Respongué sa excel·lència com ell havie consultat dit negoci ab lo regent y altres, y que no permetrie se li pesentàs sens un scrivà de manament, y aprés de moltes rèplicas dient-li lo ús y styls de aquesta casa y que sa excel·lència si volie que.y hagués scrivà de manament per sa part que estava bé, que.y fos, emperò, que de part dels senyos deputats son scrivà major llevarie l'acte com és acostumat, y lo mateix se féu quant se posaren en mar les dites galeras, y, oïdas per sa excel·lència dites respostas y rèplicas, envià a sercar a misser Miquel Joan Amat, scrivà de manament, per llevar dita acte ab lo scrivà major, qui ya ere allí (com entengueren), y arribat allí y dient-li la voluntat de sa excel·lència dix volie primer entrar a consultar ab sa excel·lència, qui estava en una resala, y aprés de haver consultat isqué fora a ont eren dit síndic y los demés y dix com ell no podie presentar, ni llevar acte de dita supplicació, sinó ell sol y sens intervenció //545*r*// de dit scrivà major, y que primer se habilite per dit senyor regent dita scriptura, dient que ere orde de sa magestat, y vist que dit scrivà de manament estava y perseverava en sa pretensió, havent-se tingudes algunes rèplicas devant de sa excel·lència acerca dites coses, sa excel·lència manà enviar a cercar lo senyor regent la Cancellaria, lo qual arribat allí y oït a dits síndic y Amat y als demés, dix que ell en ninguna manera aconsellaria que dita scriptura se presentàs a sa excel·lència, sinó per dit scrivà de manament, sol y vista primer y habilitada per ell, dit regent, y, per més rèplicas se li fecen, estigueren y perseveraren en ello, y axí se'n tornaren dit síndic y testimonis en consistori, los quals foren Magí Quer, notari, y Yvó, segon escrivent. E arribats en consistori refereren a ses senyories tot lo que havia passat y oït, enviaren a convidar per a després dinar als magnífics assessors i advocat fiscal de la casa per aconsellar-los lo faedor, y aprés de consultat ab

a. a continuació repetit de.

[1611] ells ordenaren que ab embaxada de tres persones dels tres staments se vaja ab la forma acostumada al dit senyor loctinent general y que en forma de embaxada se li represente lo contengut en dita supplicació, attesa la necessitat hi ha vuy de representar-le. y y no sufre dilació, y se li faça queixa del passat la qual embaxada estava ordenada del tenor següent: Excelentíssim senyor. Inseratur conforme ya estava dit y continuat atràs, y aprés se ha de ajustar.

E per quant dijous, de matí, per orde de dits deputats lo síndic del General vulgué presentar a vostra excel·lència una scriptura acerca del mateix effecte al que vostra excel·lència no és estat servit dar lloc que primer no fos habilitada per lo magnífic regent la Cancellaria, lo que és contra lo ús y styl sempre servat per no haver-se may habilitat les tals scriptures als predecessors de vostra excel·lència y magnífics doctors de la Real Audiència per part del General presentades, no sols perquè no.s troba disposat per constitucions del present Principat, però també que del consistori dels deputats en lo qual se proceex ab tota prudència y maduresa, no se ha de crèurer pugan exir scripturas desacatades y que tingan necessitat de ser habilitades màxime tractant-se les demés vegades negocis de tant pes y qualitat que en aguardar // 545v // la habilitació de tals scripturas se'n seguirà notable inconvenient y dany irreparable per lo gran perill hy hauria en la tardansa, per çò supplica a vostra excel·lència sie servit tenir per bé en què dita scriptura se li present sens que aquella sia per dit magnífic regent habilitada, la qual embaxada reportaren los senyors: abbat Codina, don Joan de Lupià, misser Vicens Castelló.

E, tornat de dita embaxada referiren a ses senyories com ells havien explicat a sa excellència, en effecte, lo que deye la dita scriptura, ço és, al fi d'ella, y que sa excel·lència fos servit de oir o rébrer dita còpia per ésser cosa larga, y sa excel·lència los dix que no volia oir dita scriptura, ni que se li lija, sinó ab scrivà de manament, y per més replicas se li fecen y deduir styls de sa casa no.s pugue alcansar res, y axí se'n anaren ab la solita cortesia.

Disabte, a XXV. En aquest die, després dinar, los enyors deputats enviaren al excel·lentíssim loctinent general en son palacio ab embaxada, ab masses, y ab la forma costumada los senyors: don Ramon de Yvorra, sacristà de la Seu se Barcelona; Joseph de Bellafilla, donzell; Bernat Romeu, ciutedà de Barcelona, als quals donaren orde de dexar-li'n còpia per ser larga si la voldrà péndrer, la qual és del tenor següent:

546r Excel·lentíssim senyor. Dubtant los deputats, etc, *fiat ut in alia continuata retro 22 junii currentis usque,* sia compte de sa magestat, *et postea dices.* E per quant dijous de matí proppassat per orde, etc, *et postea diexes*, conforme lo decret que lo loctinent de sa magestat explica a 3 de octubre de 1605 en virtut de una carta de sa magestat, dada en Lerma a 28 de juliol, 1605, la qual és del tenor següent: *«su magestad mandará a su llugarteniente general que las scripturas que se presentaren a él y a los demas officiales reales guarde lo que las constituciones sobre esto disponen quitados todos abusos y siniestras interpretaciones encaminadas a que se defiera al recebirse luego aucto de dicha prentación».*

E, tornats de dita embaxada referiren a dits senyors deputats com ells han explicada dita embaxada a dit senyor loctinent general, dexant-li còpia de aquella, lo qual, en effecte, ha respost, ço és, quant al primer capítol, tocant y que té respecte a les galeres que ya ho havia scrit sa magestat y que de nou ho tornave scriurer, y en tenir-ne resposta, avisarie del orde que sa magestat donaria, y al segon capítol acerca de presentar-li scriputra que son intent ere que.s presentassen scriptures en la forma que havien acostumat a sos predecessors y que prenie la còpia de la embaxada en scrits per sa memòria.

546v Dimecres, a XXVIIII. Festa de sant Pere y sant Pau, apòstols.

Las hojas que faltan en este dietario se quitaron por ser blancas. José Oliveres.

Apèndix 1

Ara[a] ojats tothom generalment que.us notifiquen e fan a saber de part del excel·lentíssim senyor don Ferrando de Toledo, prior de Castella, del orde de Sanct Joan de Hierusalem, conseller, loctinent y capità general de la sacra cathòlica y real magestat en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, que, com per informació rebuda a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, haja constat dels preus excessius dels forments y altres vitualles, de tal manera que, sinó.s donave orde en què no.s traguen los blats y altres vitualles, seria donar occasió de què, essent vuy en tant excessiu preu y trahent-se de la terra, pujaria en tan gran manera que seria en molt gran dany dels poblats en lo present Principat y comtats. Per tant, desijant sa excel·lència donar orde y provehir al demuntdit, conformant-se ab les constitucions generals de Cathalunya sobre assò disposants y, assenyaladament, ab la constitució del rey don Jaume Segon, de digna memòria, ab la qual és disposat que puga ésser vedada la treta dels forments y altres vitualles per la necessitat y carestia de la terra, segons en aquella, a la qual se fa relació, largament se conté.

Volent per ço, sa excel·lència, relevar los poblats en los dits Principat y comtats de tots danys, no derogant les prohibicions y vedes, tant per la prefata sacra catòlica y real magestat com per los il·lustres òlims loctinents generals, a humil supplicació del procurador fiscal de dita règia cort emanades y publicades, y sens perjudici de les penes en què hauran incorregut los contrafahents, abans stant y perseverant en aquelles, y en totes y sengles coses en dites crides ja publicades, segons la llur sèrie y tenor quant ha effecte de punir y castigar y exequtar als qui en aquelles hauran contrafet, feta primer paraula en lo sacre real Consell Criminal per lo magnífich y amat conseller de la prefata real magestat micer Damià Osset, en drets doctor y del dit Real Consell, al qual per sa excel·lència és stat comès lo present negoci, precehint delliberació y conclusió en lo dit Real Consell sobre assò feta.

1. Ab tenor de la present pública crida, a humil supplicació del dit procurador fiscal de la règia cort, sa excel·lència prohibeix y veda que no.s traguen fora dels dits Principat y comtats, axí per mar com per terra, forments, mestalls, speltes, ordis, // 87v // civades, garrofes, mills, faves y altres llegums, arrossos, vins, oli, moltons, ovelles, crestats, e altres bous, vaques, porchs, carns salades, lenyes, carbons, de qualsevol natura que sien, ni altres vitualles de qualsevol qualitat que sien.

2. Y diu y manà a tothom generalment de qualsevol grau o condició que sien no puguen agabellar, ni comprar vitualles y altres coses sobredites, més del que hauran menester y tindran necessitat, quiscú per la provisió de sa casa, per temps de un any.

3. Exceptats emperò los qui tenen colles y botigues ubertes de revenderia que compraran dites coses per portar aquelles ab dites colles o vaxells o barques, en la present ciutat de Barcelona y altres ciutats, viles y locs de dits Principat y comtats.

Y los tals qui compraran dites vitualles o senyalaran aquelles per dita provisió hajen dins un mes, aprés que les hauran comprades, aportarles a les parts per a les quals les compraren, o hauran comprat, y aquelles hajen de tenir y exposar públicament, venals y no secretes, ni amagades, de manera que les dites ciutats, viles resten provehides.

4. E la present prohibició e veda sia duradora fins al temps de les messes propvenidores del any mil sinch-cents vuytanta.

a. crida inserta en els folis 87r a 90v del trienni 1578-1581.

[1579]

E lo qui contrari farà en qualsevol de les coses predites y dalt specifficades incorrega en pena de perdre les vitualles y altres coses sobredites, y les fustes o navilis e bèsties ab què aquelles aportaran, y encara de mil florins d'or de Aragó als cofrens reals applicadors, y dels béns de cada hu, dels qui en les coses contengudes en la present prohibició o veda o alguna d'elles contrafarà, irrimisiblement exhigidores sots la pena, encara, de ésser bandejats de dits Principat y comtats y altres penes corporals majors, o menors, a arbitre de sa excel·lència reservades, segons la qualitat de les persones.

5. E per obviar tota manera de fraus, quals fins assí se són comesos y per avant se poguessen cometre, diu y mana sa excel·lència que ninguna persona de qualsevol grau o condició sia no puga portar, ni fer portar, trahent de altra part dels dits Principat y comtats, per mar o per terra, blats, ordis, civadas, ni altres vitualles, ni arrossos, ni altres coses sobredites y alt specificades, en alguns lochs, viles marítimes ni altres viles y lochs que són en los límits y confins de dits Principat y comtats, sens que primer no hajen denunciat al magnífic regent la Thesoraria, y de dit regent hauran // 88r // aguda y cobrada pòliça de carregament, en la qual se haje de posar lo nom de les persones que volran aportar, o fer portar, dites vitualles y altres coses sobredites per mar, y la quantitat d'elles, y lo loch o lochs a hont las volran aportar.

6. Entenent que en alguns altres lochs marítims ni altres confins y límits de dit Principat y comtats se puguen aportar y fer aportar dites vitualles y altres coses sobredites, sinó en los lochs següents: Primo Canet, Coblliura, Llançà, La Selva, Cadaqués, Roses, Empúries, Torroella de Mongrí, Pals, Palafrugell, Lloret, Tossa, Palamós, Sanct Feliu de Guíxols, Blanes, Arenys, Mataró, Barcelona, Sitges, Vilanova de Cubells, Tamarit, Torradenbara, Tarragona, Vilaseca, Cambrils, Tortosa, Torres de Segre, Seròs, Aytona, Alcarràs, Leyda, Balaguer, Tremp, Talarn, La Pobla de Salàs, Sorts, Rialp, Castellbò, La Seu de Urgell, Bellver, Puigcerdà, Vilafrancha de Conflent, Prada, Vinçà, Illa, Nioir, Ceret, Arles y Prats de Molló.

7. Axí, emperò, que los blats que devallaran per lo riu de Ebro no puguen ésser més dels que seran necessaris per la provisió de la ciutat de Tortosa, viles y llochs de la vegueria de aquella, los quals no seran provehits de sa pròpria cullita.

8. E que dits blats, per qualsevol causa que serà, carregats no puguen passar per dit riu més avall de la ciutat de Tortosa.

9. E no-res-menys, mana y veda sa excel·lència que dits forments no puguen ser carregats per dit riu de Tortosa en avall, ni per la mar, encara que fos per a portar-los en qualsevol ciutat, viles o lloch del present Principat, per provisió de aquelles, ni altrament, sots les penes en la present crida posades.

10. Y en tots los llochs dalt nomenats dites persones que dites vitualles ni altres coses sobredites hauran aportades, o fetes aportar, dins un dia natural aprés que les vitualles predites sian dins lo loch e vila, per provisió de la qual se aporten, hajen també a denunciar dites vitualles als veguers, si serà cap de vegueria, balle o jurats de dits lochs, los quals hajen també continuar a un libre a de part, és[a] a saber, los tals blats, vitualles y altres // 88v // coses sobredites, designant les persones per qui se aporten, y a qui van remeses, y de hont les han tretes y portades, y per quina causa les han aportades allí.

11. Y ninguna persona que tinga en los límits y confins, torra, botiga, magatzem, sitges o cases fora de dits llochs dalt designats, puga recaptar ni recullir en dites ses cases, torres, botigues, magatzems ni sitges, los dits forments ni altres vitualles, ni coses sobredites, sots les penes matexes alt contengudes.

12. Y dins tres mesos aprés que hauran carregat per mar dites vitualles hajen de portar respondio y certificatòria auctèntica com han descarregat, y en dita pòlissa se haje de exprimir la quantitat, pes o mesura que hauran descarregat en dits lochs de dites vitualles y altres coses dalt designades.

13. E més, mana sa excel·lència, ab tenor de la present pública crida y sens derogació de la prohibició dalt feta, ço és, que ningú no puga comprar més vitualles de les que hauran menester per sa provisió que qualsevol persona de qualsevol stament, grau o condició que sia, encara que fos carnicer o altrament que tingués carniceries o carniceria, arrendada o arrendades, que volrà comprar bestiar de llana o altre bestiar per a revendre aquell, y si és que.n comprarà més del que haurà menester per sa carniceria, haje aquell a pasturar en ses herbes pròpries, o aprés comprades o arrendades, al menys per spay de quatre mesos, sots les penes contengudes en la present pública crida, e altres penes a arbitre de sa excel·lència reservades.

a. és a *interlineat.*

14. E més diu y mana sa excel·lència que, qualsevol mercader o altra persona que vendrà blat y altres vitualles y coses sobredites prohibides a persona que ell sàpia o versemblant, se puga presumir que vol traure dites vitualles del present Principat y comtats, o les vol agabellar, incidesca en les penes que incidexen aquells que agabellen y los qui trauen vitualles de dits Principat y comtats.

15. E més diu, prohibeix y mana sa excel·lència que ningun mariner, ni altra qualsevol persona, en ningun vaxell, puga carregar ningun gènero de vitualles ni altres coses de les dalt nomenades, sots pena de perdrer lo vaxell si seu serà, e sinó // 89*r* // sera seu perquè se'n sia desexit, o altrament, en frau de present prohibició haurà donat auxili o favor al caregar y traure del regne dites vitualles y altres coses sobretides, axí per mar com per terra, incorrega en les matexes penes dalt imposades.

16. E perquè millor, de les contrafaccions y fraus presents y altres prohibicions fetes se puga saber la veritat, y los contrafahents y culpables puguen ésser castigats, promet sa excel·lència, y en bona fe y paraula real, a qualsevol persona, encara que sien officials reals, o de barons, qui denunciarà lo frau o fraus que seran stats comesos fins assí, contra les prohibicions y crides sobre dites extraccions ja fetes y donarà proves complides, li serà donada la quarta part del que restarà, deduhides les despeses de les sobre[a] dites penes per la règia cort fetes.

17. Manant sa excel·lència a totes y qualsevol persones de qualsevol stat, grau o condició que sien que, encontinent que sabran o tindran notícia que alguna persona o persones trauran dels dits Principat y comtats, axí per mar com per terra, o carregaran o volran carregar en qualsevol vaxells de dites vitualles o lenyes y carbons y altres coses sobredites, per traure de dits Principat y comtats, encontinent sien tingudes en manifestar, denunciar y notificar al official del loch més propinch al loch[b] a[c] hont y[d] per hont dites vitualles, lenyes o carbons y altres coses sobredites se carregaran o volran traure o carregar, sots pensa de dos-centes lliures barceloneses, applicadores tres parts als cofrens reals, y la quarta part al qui ab effecte denunciarà los contrafahents a la present pública crida, de manera que.s puguen executar.

a. a continuació ratllat les.
b. a continuació ratllat per hont.
c. a continuació ratllat d.
d. y per hont *interlineat.*

18. E no-res-menys, diu y mana sa excel·lència sota la matexa pena, axí mateix applicadora ultra les contengudes en les prohibicions dites, a qualsevol veguers, balles, sots-veguers, sots-balles, consellers, jurats, pahers, cònsols, procuradors y pròmens, de qualsevol universitats e atres qualsevol officials, axí reals com altres en dits Principat y comtats constituhits o constituhidors, los[a] requiridors[b] requerint aprés que la notícia del que alt és dit los serà donada // 89*v* // o altrament, o sabran sens dilació alguna, hajen de pendre a ses mans y detenir y sequestrar dites vitualles, lenyes, carbons y altres vitualles y coses prohibides demunt specificades que.s trauran, o traure voldran, y les bèsties y vexells y carretes ab què aquelles aportaran, assegurant-se molt bé de les persones que aquelles volran traure, y encontinent donar-ne avís al magnífich y amat conseller y regent la Thesoreria[c] de sa magestat perquè se puga provehir com convinga.

19. Manant, axí mateix sots las matexes penes, a qualsevol veguers de dit Principat y comtats y als balles dels llochs dalt designats, y en son cas y lloch, cònsols, pahers y jurats, que quiscú d'ells, en sa cort, tinga un libre en lo qual hajen de ésser continuades, per lo notari o scrivà de sa cort, tos temps que request ne serà, les sobredites denunciacions per los qui dites vitualles volran aportar segons lo orde sobredit, per les quals denunciacions no puguen rebre ni exhigir, ço és, lo scrivà de dites corts més de un sou per quiscuna de dites denunciacions de qualsevol quantitat o suma que sien, certificant los accusants y scrivans de dites corts seran, sens dubte ab tot effecte com en dites prohibicions se conté, remunerats perquè serà feta rigurosa execució contra los contrafahents.

20. E perquè ab major facilitat se puga provehir contra les persones que agabellen les dites vitualles, y se puga provehir als fraus que per les tals persones se fan, ordena, proveheix y mana sa excel·lència a tothom generalment, de qualsevol grau o condició que sien, habitants en dits Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, qui tindran oli, forment, ordis, civades y altres grans, que dins spay de vuyt dies aprés que la present crida serà publicada, o tindran notícia de aquella, immediadament següents, mitgensant jurament y sens frau algú, designen y manifesten en poder del veguer, balle, cònsols, jurats o de la persona qui tindrà en dit loch la administració de la justícia, tots los for-

a. a continuació ratllat requirits.
b. a continuació ratllat re.
c. thesoreria *interlineat, damunt de* Cancellaria *ratllat.*

ments, olis, ordis, civades y altres grans que tindran en lurs cases o altres parts, o culliran o hauran cullit tant de lur collita pròpria, com de arrendaments y de altra qualsevol manera, lo present any, sots pena de perdre los dits grans // 90r // e altres vitualles, en la present crida contengudes, que tindran e manifestat no hauran y de altres penes, axí corporals com pecuniàries, a arbitre de sa excel·lència y Real Consell infligidores y reservades.

21. E per lo semblant mana sa excel·lència a tots los balles, sot-balles y altres officials que, passats vuyt dies dins lo qual temps los poblats y habitants dins lo present Principat y comtats han de manifestar los dits blats, olis y altres grans, dins sis dies, immediatament següents, hajen y sien obligats de aportar en poder del veguer, en la vegueria del qual seran poblats y domiciliats, lo manifest que en sa ballia o territori hauran pres, designant en aquell les persones que no hauran manifestat conforme la sèrie y tenor de la present crida, los quals manifests, axí liurats als dits veguers dintre vuyt dies, immediatament següents aprés dels vuyt y sis dies dalt specificats, a les persones que han de fer dit manifest y balles y officials respectivament concedits, haje de enviar y fer realment liurar aquells al magnífic regent la Thesoraria en la ciutat de Barcelona, advertint també en aquells que també anomenen los balles, que en la lur vegueria hauran dexat de portar los manifests predits, y seran stats negligents en les coses contengudes en la present pública crida, certifficant-los que contra los tals officials axí negligents se procehirà contra d'ells, tant a privació de lurs officis com també ha exequció de altres penes, a arbitre de sa excel·lència y Real Consell infligidores, conforme a la qualitat del negoci y fet requerrà.

E perquè dites coses sien a tothom manifestes, y no.s puga de aquelles ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, y de les altres ciutats, viles y llochs de dits Principat y comtats. Y guart-si qui gaurdar-si ha. El prior don Hernando.

Vidit Vilana, regens. Vidit Codina, regens Thesaurariam. Vidit Puig, profisci auditor. Vidit Osset. Sebastianus Costa.

Registrata in Firmarum et Obligacionum XI, *foleo* CCXXVIII.

90v Foch feta y publicada la present pública crida per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona y per mi, Pera Serra, corredor y trompeta real, ab so de dos trompetas corredor y legidor, vuy a quatre del mes de juny MDLXXVIIII.

Molt[a] il·lustres senyors.

Francesch Mas, valer y tender, antich official del General, sempre que se és offerta occasió de dols o alegries per les quals se ha donat vestiari, se li ha donat egualment conforme als altres officials mecànichs, com mossèn Pere Pau Vidal, scrivà major de la casa de la Diputació ho ha trobat ab desliberacions, que pot fer relació, y com en la present occasió del dol del rey don Felip, senyor nostre, no sia estat connumerat ab los altres officials als quals se ha donat per a vestir-se de dol, per ço y altrament lo dit Francesc Mas, humilment suplica a vostres senyories, sien servits manar remediar la omissió de la persona de dit Mas feta, y desliberar li sia donada per al effecte sobredit la ygual quantitat és estada donada als altres officials mecànichs, lo que tindrà a singular merçè, a més que axí se és fet sempre. Lo offici, etcètera. *Altissimus* Aymerich.

Molt[b] il·lustres senyors.

Jaume Àngel Tàpies, prevere, mestre de cant de la Seu de Barcelona, és estat advertit com vostres senyories, en les occasions que se mor alguna persona real com la que vui tenim present de la mort del rey nostro senyor, acostumen senyalar y fer fasen demostrasió de dol los officials qui a vostres senyories servexen en la casa de la Diputació, y en particular als officials en ella asalariats, y com dit Tàpies sie official y en lo llibre dels salaris continuat, y en qualsevol offici tocant a la Diputassió, axí en la festa del gloriós sant Jordi com encara en lo offici del dia se fa la justa y tornetx de la confraria, aniversaris, funeral y qualsevol altres officis en dita casa de la Diputassió celebradors, a dit mestre de cant toquen y com a official d'ella demanen sens tracte ni preu algú, sinó ab lo salari acostumat y en dit llibre dels salaris continuat. Per tant, humilment suplica a vostres senyorias sie de son servey manar-li donar lo que als demés officials se acostuma per fer la deguda demostrassió del dol, que no an de ser preferits a ell los altres músichs y altres officials més inferiors que si fins vui no és estat en ús, entén ser causa lo descuit y negligènsia de sos passats, *quam licet et cetera. Altissimus et cetera.*

a. carta inserta al final del trienni 1578-1581.
b. carta inserta al final del trienni 1578-1581.

Apèndix 2

62r

Crida[a] de les vitualles del any 1582, publicada a VI de matig dit any.

Ara ojats tothom generalment que.us notifiquen y fan a saber de part del excelentísimo senyor don Carlos de Aragó, duc de Terranova, príncep de Castellvetrano, marquès de Avola, comte de Burgeto, gran almirant y gran condestable e del Consell de la sacra catòlica y reial magestat en lo regne de Sicília, conseller, loctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, que volent sa excel·lència que en lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya no.y haja necessitat alguna, abans los poblats en aquells hagen abundància de forments, vitualles e altres coses necessàries, per ço sa excel·lència, per les dites consideracions, attesa la charestia de blats y vitualles que sol ésser en dits Principat y comtats los més anys, y que la matexa podrie ser en lo present any si líberament fos permès poder traure dits blats y vitualles de dit Principat y comtats, inseguint la mente y disposició de la constitució del sereníssim rey en Jaume, en la segona Cort de Barcelona començant: "Ítem que lo capítol", etcètera, volent provehir en lo esdevenidor, a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, proveheix y ab veu de la present pública crida mana que no sia persona alguna de qualsevol stat, ley o condició sie que gose ni presumesca traure forments, ordis, civades, speltes, olis e qualsevol altra natura de blats e vitualles dels dits Principat y comtats, encara que les traguessen de qualsevol // 62v // viles, locs de baronies per a portar aquelles e traure dels dits Principat y comtats axí per mar com per terra. E que no sie persona alguna que gos comprar y vendrer sientment los dits blats, olis e altres coses per a portar aquelles e traurer per mar o per terra fora dels dits Principat o comtats, ne sie persona alguna que sia patró o senyor de qualsevol nau o naus, galeres, calaveras, lenys, barques o qualsevol altres navilis de qualsevol nacions qui gos ni presumesca carregar ni rebre dits blats, ni olis, ni altres vitualles que en los dits navils o barques algunes o altres vexels gosen ni presumescan carregar aquells per portar fora dels dits Principat y comtats, imposant axí als compradors com als venedors scientment contrafaents pena de perdre los dits blats e vitualles, e ultra aquelles pena de mil florins de or; als barquers qui hauran carregat dits blats, olis e altres vitualles, pena de perdre les barques e de cent florins, e de altres penes a arbitre de sa excel·lència imposadores e dels béns de qualsevol dels contrafaents irremissiblement exhigidores, e als cofrens de sa reyal magestat applicadores. Ítem sa excel·lència, per obviar a la frau que.s podria fer, diu, notiffica y mana que qualsevol // 63r // persona que per negociació y mercaderia per mar volrà portar qualsevol vitualles de una part a altra dels dits Principat y comtats, haja de prestar caució en la règia cort, que totes les vitualles que embarcarà y posarà en mar per mercaderia y negociació, les desembarcarà dins los dits límits de dit Principat y comtats, y aquelles no traurà fora, sots pena que si algú serà trobat o provat haver embarcat qualsevol gènero de vitualles per negociació o mercaderia sens prestar dita caució, incidesca en totes les penes sobredites que incidexen los qui seran trobats o provat haver tretes vitualles del present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya. Tots los altres emperò habitants en dits Principat y comtats puguen líberament per mar y per terra comprar y fer comprar y aportar o fer aportar sens impediment algú, ni prestar alguna caució, ni obtenir licència, y que sia duradora la present crida fins a las primeres messes, que seran al primer de juny 1583. E perquè dites coses, totes y sengles sien a tothom notòries y algú de aquelles no puga ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la

a. crida inserta en els folis 62r-63r del trienni 1581-1584.

[1582] present pública crida per los locs acostumats de la present ciutat de Barcelona y de altres qualsevol ciutats, viles y locs dels dits Principat y comtats ont mester sie.

64r Ara[a] hojats tothom generalment que.us notiffiquen y fan a saber de part del excelentísimo senyor don Carlos de Aragó, duc de Terranova, príncep de Castellvetrano, marquès de Avola, comte de Burgeto, gran almirant y gran condestable e del Consell de la sacra cathòlica y real magestat en lo regne de Sicília, conseller, lloctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, que volent sa excel·lència que en los present Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya no.y havia necessitat alguna, abans los poblats en aquella hajen abundància de forments, vitualles e altres coses necessàries, per ço sa excel·lència, per les dites consideracions, attesa la carestia de blats e vitualles que sol ésser en dit Principat, y comtats los més anys, y que la matexa podrie ser en lo present any si líberament fos permès poder traure dits blats y vitualles de dit Principat y comtats, inseguint la mente y disposició de la constitució del serenissim rey en Jaume, en la segona Cort de Barcelona comensant, "Ítem que lo capítol", etcètera, volent provehir en lo sdevenidor, a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, proveeix y ab veu de la present pública crida mane que no sia persona alguna de qualsevol stat, ley o condició sie que gose ni presumesque traure forments, ordis, civades, speltes, olis, ne qualsevol altra manera de blats e vitualles dels dits Principat y comtats, encara que les traguessen de qualsevol llocs, viles, baronies, per aportar aquelles e traure dels dits Principat y comptats, axí per mar com per terra. E que no sie persona alguna que gos comprar y vendre scientment los dits blats, olis e altres coses per aportar aquelles e traurer per mar e o per terra fora de dit Principat y comptats, ne sie persona alguna que sie patró o senyor de qualsevol nau o naus, galeres, calaveras, llenys, barques o qualsevol altres navilis de qualsevol nacions qui gos ni presumesque carregar ni rebre dits blats, ni olis, ni altre vitualles que en los dits navils o barques algunes o altres vexels gozen ni presumesquen carregar aquelles per portar fora de dit Principat // 64v // y comptats, imposant axí als compradors com als venedors scientment contrafahents pena de perdre los dits blats o vitualles, e ultra aquelles pena de mil florins de or; y als barquers qui hauran carregat dits blats, olis e altres vitualles, pena de perdre las barchas e de cent florins e de altres penes a arbitre de sa excel·lència imposadores e dels béns de qualsevol dels contrafahents irremissiblament exhigidores, e als coffres reals de sa magestat applicadores. Ítem sa excel·lència, per a obviar a la frau que.s podria fer, diu, notiffique y mana que qualsevol persona que per negociació y mercaderia per mar volrà apportar qualsevol vitualles de una part a l'altra dels dits Principat y comptats, haje de prestar caució en la règia cort que totes les vitualles que enbarcarà y posarà en mar per mercaderia y negociació, les desembarcharà dins los dits límits de dits Principat y comptats y aquelles no trauran fora, sots pena que, si algú serà trobat y provat haver enbarcat qualsevol gènero de vitualles per negociació y mercaderia sens prestar dita caució, incidesque en totes les penes sobredites que incidexen los qui seran trobats o provat haver tretes vitualles del present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya. A tots los altres emperò habitants en dits Principat y comptats puguen líberament per mar o per terra comprar o fer comprar y aportar o fer aportar sens impediment algú, ni prestar alguna caució, ni obtenir llicència y que sia duradora la present crida fins a las primeres messes, que seran al primer de juny del any mil sinc-cents vuytanta-ytres. E perquè dites coses totes y sengles sien a tothom notòries y algú de aquelles no pugue ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona // 65r // y de altres qualsevol ciutats, viles y llochs dels dits Principat y comptats ha hont menester sie. *Carlos de Aragón.*

Vidit Cordelles, regens. Vidit Franquesa, fisci advocatus et pro regente Thezaurariam. Gabriel Olzina, que quidem preconitzatio fuit publicata per loca solita presentis civitatis Barcinone per Petrum Serra, regium tubicinam voce duarum tubarum, die duodecimo mensis may, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, sic refferentem.

Exemplum huismodi aliena licet manu fideliter tamen scriptum sumtum fuit a quodam regio regesto Firmarum et Obligacionum locumtenentis XI intitulato, in Regia Cancillaria recondito exhistente et cum eius originali fideliter correctum et comprobatum per me, Alvarum Fort, sacra catholica et regie magestatis domini regis regesti scribam eiusque auctoritate notarium publicum civem Barcinone, ut igitur huic exemplo veluti dicto suo originali in judicio et extra fides indubia adhibentur. Ego, dictus Alvarus Fort, notarius et scriba predictus, hic me subscribo et meum solitum artis notarie appono signum.

E més avant l'original d'esta matexa crida fonch publicat per los llochs acostumats de Barcelona per Pere Serra, corredor y trompeta

a. crida inserta en els folis 64r-65r del trienni 1581-1584.

real, ab so de dos trompetes, corregidor y legidor, a VIIII° de juny MDLXXXII.

69r *Die[a] veneris, sexta mensis aprilis anno a Nativitate Domini MDLXXXII, in turri de la Gonguera, Barcinone.*

Michael Utrolis, baynerius civis Barcinone, condemnatus ad mortem, medio juramento per ipsum ad Dominum Deum et euis sancta quator Evangelia manibus suis corporaliter tacta in manu et posse magnifici Benedicti Pons, regii algutzirii ordinarii, in exonerationem suae conscientae tradidit michi Mathia Mur, notarii, infrascriptam scripturam manu sua propria ut asseruit scriptam que est tenoris seguentis: «En nom de Déu, dich jo, Miquel Utrolis, per descàrrech de ma consciència per lo compte que he de donar a Déu, en special dels falsos testimonis que en mes deposicions contra uns y altres he dit. Primerament estant yo una volta pensatiu com me podria remediar, me aportà lo dimoni aquest pensament: lo prior està ab grans differències dels interessos ab los Cassadors, diré que m'an donat càrrec los dits que matàs al prior. Y per fer-ho versemblant y mesclí el senyor misser Franquesa, lo qual tot és fals e invenció mia diabòlica, y aprés perquè tingués effecte de arribar a les orelles del prior diguí a Barthomeu Mas com ab gran secret me havien dat T. y T. càrrech, no descubrint-li que fos invenció mia y la matexa manera fou en mon germà de modo que yo may no he descubert a ningú, sinó ara per mon descàrrech, ni a ma muller, ni mare, y axí totes quantes deposicions he fetes reffermant açò són estades falses. E més de açò, vehent que no havia conseguit mon intent y anant-se'n lo prior a Madrid, yo restí tant pobre, vingué'm al cap si poria guanyar los premis de les crides de la ciutat als qui dirian la veritat, arrimim als parents y amichs dels Cassadors, dientlos com yo los havia llevat aquexa maldat, per persuasió del prior y dels magnífichs miçer Puig y de miçer Osset y del secretari Costa Salbà, lo qual tot és tant fals e invenció mia com lo damuntdit, y axí los actes fermats a Tamarit de Llitera y en Jesús són estats falsos. Últimament quan me aportaren pres referrin les primeres deposicions, les quals eran falsas, y més en las darreras deposicions que fiu davant lo comte de Aytona, contra lo inquisidor Copons, Pere[b] Aymar y de mossèn Mongay, y del pubill Bolet y de Agullana y de Gaspar Riera y Pau Franquet y mossèn Copons, dient que aquestos sobredits me aconsellaven que digués contra lo prior y los senyors del Reyal Consell y de Costa y Salbà de Vallsecca, com està dit, lo qual tot és fals, perquè ningú d'ells me ha aconsellat tal cosa, abans fonch invenció mia y, per quant mes desposicions són estades causa dels danys de tantes persones, supplique a sa excel·lència y al Real Consell prenguen aquesta mia retractació en descàrrech de tota la veritat y no patesca ningú injustament y sens culpa per ma maldat, y en particular los qui avuii estan en mal per açò, axí que dich, devant de Nostre Senyor y jure per lo trespàs que he de fer, que totes les deposicions que he fetes són falses y la veritat és //69v// la que ací és escrita y fermat de mà mia pròpria aprés de haver confessat y combregat, estant per a morir, per salvar la mia ànima. Miquel Utrolis».

Fuit sibi lectum et perseveravit, presente magnifico Benedicto Pons, regio algutzirio ordinario.

De premissis in precedenti pagina et partim in presenti aliena manu fideliter scriptis extractis ab eius originali posito in originali processu criminali ducto in Regio Criminali Consilio contra Petrum et Franciscum Cassadors, fratres, ad instantiam fisci procuratoris regie curie penes Mathium Mur, notarium regium dicti Consili Regii, et penes, [cum] adservatum fidem facio ego, Joannes Soler, regii mandati scriba regieque auctoritatis notarius publicus, hic me propici subscriberi manu requisitus et vigore mandati regii mihi verbo facti per magnificum regentem Cancellaria die XXI junii MDLXXXII, cum supra positis in linea XXV prime precedentis pagina ubi legitur «y Pere Aymar».

72r Ara[a] hojats tothom generalment, de part del excel·lentíssim senyor don Carlos de Aragó, duch de Terranova, príncep de Catelldevetrano, marquès de Avola, compta de Burgueto, gran almiran, gran condestable del regne de Sicília, de la sacra catòlica y real magestat en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, que volent sa excel·lència que en lo present Prinsipat no.y haja necessitats algunes, abans los poblats en aquell hajan abundància de forments, vitualles e altres coses necessàries, per ço sa excel·lència, per les dites consideracions e altres son ànimo movents, proveheix e ab veu de la present pública crida, mana que no sia perçona alguna de qualsevol estat, ley o condició sia que gos ni presumesca traurer forments, ordis, sivades, speltes, olis o qualsevol altra natura de blats del dit Prinsipat, encara que.ls tragués de qualsevol viles, llochs, baronies per a portar aquelles e traure del dit Principat, axí per mar com per terra, e que no sia persona alguna que gos comprar ni vendre los dits blats, olis e altres coses per a portar

a. declaració inserta en el foli 69r-69v del trienni 1581-1584.
b. Pere Aymar *interlineat.*

a. crida inserta en els folis 72r-73r del trienni 1581-1584.

aquelles e traurer, per mar o per terra, fora del dit Principat, ne sia persona alguna que sia patró o senyor de qualsevol nau, o nau, o naus, galeres, calaveres, llenchs, barques o de qualsevol altres navilis de qualsevol nacions qui gos ni presumesca carregar ni rebre dits blats, ni olis ni altres coses, que en los dits navilis ni barques algunes gosan, ni presumescan carregar aquells per portar fora del dit Principat, imposant axí als compradors com per als venedós contrafahents pena de perdrer los dits blats e coses e, ultra aquells, pena de mill florins de or, y als barqués qui hauran carregats dits blats, olis e altres coses pena de perdrer les barques // 72v // e de cent florins e de altres penes, a arbitre de sa excel·lència imposadores e dels béns de qualsevol dels contrafahents irremissiblament exhigidores, sens alguna mercè e[a] als còfrens de sa real magestat applicadores. Ítem sa excel·lència, ab tenor de la present pública crida, revoca y per revocades vol haver totes y qualsevol llicències fins al dia present concedides a qualsevol persona y en qualsevol manera per a traurer del dit principat de Cathalunya o compats de Rosselló y Cerdanya, y passar y portar en altre qualsevol regne, per mar o per terra, qualsevol summa o quantitat de blats, olis y sivades. Axí de la publicació de la present pública crida en avant ningú puga usar ni exequutar licències si algunes los ne fossen estades concedides, sots incorriment de les penes en lo precedent capítol contengudes y altres a arbitre de sa excel·lència o del judicant imposadores, segons la qualitat de la persona o del fet requerran, y sens novació ni derogació de les altres crides per conservació y augment de les provisions y vitualles fins así fetes. E perquè dites coses totes e sengles sien a tothom notòries y algú de aquelles no puga ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona[b] y de altres qualsevol ciutats, viles y llochs dels dit Principat y comtats hon menester sia. Carlos de Aragón.

Vidit Cordelles, regens. Vidit Franquesa, fisci advocatus et pro regente Thesaurariam. Gabriel Olzina.

Exemplum huiusmodi aliena licet manu fideliter tamen scriptum sumptum fuit a quodam regio regesto Firmarum et Obligacionum locumtenentis // 73r // XIII° intitulato, foleo CXIIII, in Regia Cancellaria recondito exhistens, et cum eius originali fideliter[c] correctum et comprobatum per me Alvarum Fort, sacra catholica et regie magestate domini regis regesti scribam et eius auctoritate notarium publicum civem Barcinone, de premissis fidem facientem me subscribentem meumque solitum artis notarie apponentem signum.

a. a continuació ratllat altres.
b. a continuació repetit y de altres qualsevols ciutat de Barcelona.
c. a continuació ratllat scrip.

73v Còpia de la crida de les prohibicions de extracció de vitualles del present regne. Fonch publicada per Serra a XIIII de març MDLXXXII.

75r Ara[a] hojats tothom generalment que.us notiffiquen y fan a saber, de part del excel·lentíssim senyor don Carles de Aragó, duch de Terranova, príncep de Castellvetrano, marchès de Avolo, compte de Burgeto, gran almirant y gran condestable e del consell de la sacra cathòlica y real magestat en lo regne de Sicília, conseller loctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, que volent sa excel·lència que en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya no.y aja necessitat alguna, abans los poblats en aquells ajan abundància de forments, vitualles e altres coses necessàries, per ço sa excel·lència, per les dites consideracions, attesa la carestia de blats y vitualles que sol ésser en dits Principat y comptats los més anys, y que la matexa poria ésser en lo present any, si líberament fos permès poder traure dits blats y vitualles de dit Principat y comptats, inseguint la mente y disposició de la constitució del sereníssim rey en Jaume, en la segona Cort de Barcelona, comensant, «Ítem que lo capítol», etcètera, volent provehir en lo esdevenidor, a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, proveheix y, ab veu de la present pública crida, mana que no sia persona alguna, de qualsevol grau o condició que sia, que no gose ni presumesca traurer forments, ordis, civades, espeltes, olis e qualsevol altres natura de blats e vitualles dels dits Principat y comtats, de qualsevol llochs, viles, baronies, per a portar aquelles e traurer de dits Principat y comtats, axí per mar com per terra, e que no sia persona alguna que gos comprar y vendrer scientment los dits blats[b], olis e altres coses per aportar aquelles e traurer, per mar o per terra, fora de dit Principat e comtats, ne sia persona alguna que sia patró de qualsevol naus, galeres, calaveras, lenys, barques o qualsevol altres navilis, qui gos ne presumesca carregar ni rebrer dits blats ni olis ni altres vitualles, que los dits navilis o barques algunes gosen ni presumescan carregar aquells per portar fora de dits Principat y comtats. Imposant, axí als compradors com als venedors, scientment contrafahents, pena de perdrer los dits blats e vitualles, e ultra aquelles, pena de mil

a. crida inserta en el foli 75r-75v del trienni 1581-1584.
b. a continuació ratllat ord.

florins de or, y als barquers que hauran carregats dits blats, olis e altres vitualles, pena de perdre les barques e de cent florins, e de altres penes, arbitre de sa excel·lència posadores, e dels béns dels contrafahents exhigidores irremissiblement, e als còfrens reals de sa magestat applicadores. Ítem, sa excel·lència, per evitar los fraus que.s podrian fer, diu, notiffica y ma- // 75v // na que qualsevol persona qui per negociació y merchaderia per mar volrà aportar qualsevol vitualles, de una part a altra de dits Principat y comptats, aja de prestar caució a la règia cort que totes les vitualles que enbarcarà y posarà en mar per merchaderia y negociació, les desembarcarà dins los dits llímits de dits Principat y comptats, y que aquelles no traurà fora, sots pena que si algú serà trobat o provat trobat haver enbarcat qualsevol gènero de vitualles y merchaderia sens prestar dita caució, incidescha en totes les penes sobredites que incidexen los qui seran trobats o provat haver tretes vitualles del present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, tots los altres emperò abitants en dit Principat y comptats pugan líberament, per mar y per terra, comprar y fer comprar y portar y fer portar sense impediment algú, ni prestar alguna caució, ni obtenir alguna llicència. E que sia duradora la present crida fins a las primeres messes, que seran lo primer de juny del any mil sinch-cents vuytanta-ytres. E perquè dites coses, totes y sengles sien a tothom notòries, y ningú de aquelles no puga ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, e de altres qualsevol ciutats, villes, e llochs a hont menester sia. *Carlos de Aragón.*

Vidit Cordelles, regens. Vidit Franquesa, fisci advocatus et regens Thesaurariam. Gabriel Olzina. Registrata.

Huiusmodi pre comune regium, de mandato magnifici Francisci de Barbera, domicelli, Villefranche Penitensis domiciliati et vicarii eiusdem ville pro sacra catholica et regia magestate, cui ad huius effecttum fuit presentatum, fuit publicatum per loca solita et assueta eiusdem ville per Joannem Çapera, curritorem publicum et juratum dicte ville, existente lectore Joanne Pons, sutore habitatore eiusdem ville, presentibus pro testibus Joannis Negrell, sutore, et Jacobo[a] Rossell, etiam sutore eiusdem ville, die videliter vigesimo quinto mensis maii anno a Nativitate millesimo quinqentesimo octuagesimo secundo, prout retulit dictus curritor.

Copia huiusmodi in hoc presenti foleo scripta fuit a suo vero originali sive regestro curie magnifici viccarii Villefranche Penitensis, liber comunis numcupato et ut eidem copie propia manu scripte, in judicio et extra, fides plenaria et indubia ab omnibus tribuatur. Ego, Petrus Llorens, notarius civis Barcinone in dicta villa populatus, dominus utilis atque propietarius respective dicte curie, scribanie et notarie dicti magnifici vicarii, hic me subscribo et meum quo utor in publicis claudendis instrumentis hic appono, signum.

a. a continuació ratllat Pinell.

76r Aran[a] ojats tothom generalment que.us nottiffiquen y fan a saber de part del excel·lentíssim senyor don Carlos de Aragó, duch de Terranova, príncep de Castellvetrano, marquès de Avolo, comte de Burgeto, gran almirant y gran condestable y del consell de la sacra cathòlica y real magestat en lo regne de Sicília, conseller, loctinent y capità general en lo principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, que volent sa excel·lència que en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya no.y aja necessitat de forment, vitualles y altres coses necessàries, per ço sa excel·lència, per les dites consideracions, attesa la carestia de blats, vitualles que sol ésser en dits Principat y comtats los més anys y aquella matexa poria ésser en lo present any, si líberament fos permès poder traurer dits blats y vitualles de dits Principat y comtats, inseguint la mente y disposició de la constitució del sereníssim rey don Jaume en la segona Cort de Barcelona, comensant, «Ítem, que lo capítol», etcètera, volen provehir en lo esdevenidor, a humil supplicació del procurador fiscal de la règia cort, proveheix y, ab veu de la present pública crida, mana que no sia persona alguna, de qualsevol estament, ley o condició que sia, que gose ni presumescha traurer forments, ordis, civades, espeltes, olis e qualsevol altres maneres de blats e vitualles dels dits Principat y comptats, encara que les tragessen de qualsevol viles, llochs, baronies, per a portar aquelles e traurer dels dits Principat y comtats, axí per mar com per terra, e que no sia persona alguna que gos comprar ni vendre scientment los dits blats, olis e altres coses per a portar aquelles e traurer, per mar o per terra, fora de dits Principat y comptats, no sia persona alguna que sia patró o senyor de qualsevol nau o naus, galeres, calaveres, lenys, barques o qualsevol altres navilis de qualsevol nacions, qui gos ni presumescha carregar ni rebrer dits blats ni ollis ni altres vitualles que los dits navilis o barques algunes o altres vexells gosen ni presumescan carregar aquelles per portar fora dels dits Principat y comptats. Imposant, axí als compradors com als venedors, scientment contrafahents, pena de perdrer los dits blats e vitualles, e ultra aquelles, pena de mil flo-

a. crida inserta en els folis 76r-77r del trienni 1581-1584.

[1582] rins de or, e als barqués que hauran carregat dit blat, olis e altres vitualles, pena de perdrer les barques e de cent florins de or e de altres penes a arbitre de sa excel·lència imposadores. E dels béns de qual- // 76v // sevol dels contrafahents irremissiblement exhigidores e als còfrens de sa magestat aplicadores. Ítem, sa excel·lència per a obviar al frau que.s poria ffer, diu y notiffica y mana que qualsevol persona qui per negociació y mercaderia per mar volrà portar qualsevol vitualles de una part a altra dels dits Principat y comptats, aja de prestar caució a la règia cort, que totes les vitualles que enbarcarà y posarà en mar per merchaderia y negociació, les desembarcarà dins los llímits de dits Principat y comptats, y aquelles no traurà fora sots pena que, si algú serà trobat o provat haver enbarcat qualsevol gènero de vitualles per negociació y merchaderia, sens prestar dita caució, incidescan en totes les penes sobredites que incidexen los qui són trobats o provat haver tretes vitualles del present principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya. Tots los altres, emperò abitants en dits Principat y comptats, pugan llíberament, per mar o per terra, comprar o fer comprar, e aportar o fer aportar, sens impediment algú ni prestar alguna caució ni obtenir llicència. E que sia duradora la present crida fins a les primeres messes, que seran al primer de juny del any mil sinch-cents vuytanta-y-tres. E perquè dites coses e totes e sengles sien a tothom manifestes, y algú de aquelles no puga ignorància al·legar, mana sa excel·lència ésser feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, e de altres e qualsevols ciutats, viles y llochs dels dits Principat y comptats a hont menester sia. *Carlos de Aragón.*

Vidit Cordelles, regens. Vidit Franquesa, fisci advocatus et regens Thesaurariam. Gabriel Olzina. Registrata.

Huiusmodi pre comune regium de mandato magnifici Francisci de Barbara, domicelli, Villefranche Penitensis domiciliati et vicarii eiusdem ville, pro sacra catholica et regia magestate cui ad huius effecttum fuit ex parte excellencie presentatum, fuit publicatum per loca solita presentis ville, sono duarum tubarum prius emisso per Joannem Çapera, curritorem publicum et juratum dicte ville, lectore existente Joanne Pons, sutore et eiusdem ville habitatore, presentibus pro testibus Michaele Pla, pedrenyaleris, et Petro Guels, sutore, die videlicet decimo quinto mensis junii anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, prout retulit et fide fecit dictus curritor juratus.

Copia huiusmodi in presenti foleo scripta manu propria sumpta fuit a suo vero originali sive registro curie magnifici viccarii Villefranche Penitensis, comunis liber numcupato, per me Petrum Llorens, auctoritate regia notarium publicum civem Barchinone, dicte ville populatum, dominum utilem atque respective proprietar- // 77r // rium ac scribam dicte curie et ut eidem copie tamquam dicto originali sive regestro, in judicio et extra, fides plenaria et indubia ab omnibus tribuatur. Ego idem Petrus Llorens, notarius memoratus, hic me subsribo et meum solitum artis notarie quo utor in publicis claudendis instrumentis hic meum appono signum.

88r Nos[a] don Joan Dymas Loris, per la gràcia de Déu y de la Sancta Sede Apostòlica, bisbe de Barcelona, commissari apostòlich a les coses infrascrites, deputat per letres emanades de nostre santíssim pare Gregori XIII, sots data de tres de abril del present any MDLXXXII, com per sa Santedad sie estat manat corregir y renovar lo chalendari vell perpètuo, y manat a tots los prelats que, quiscú en sa diòcesi ab auctoritat sua apostòlica, facen guardar y observar la dita correcció y revocació sots graves censures y penes en dites letres apostòliques contengudes, y com lo principi de la dita correcció y deposar-la per obra ve ha caure en lo dia cinquè del mes següent de octubre, y no sia possible de prompte donar-ne notícia per còpies stampades tantes com serien menester per a tota la present diòcesi, ayxí per lo que sa Santedad té manat en les dites letres apostòliques, a les quals se ha relació, com també per la brevedat del temps per aver poch que en aquestes parts se'n ha tinguda notícia, y ayxí parexent que per estar tant propinch lo dia del principi de la dita mutació no sols se deu donar notícia de tot lo sobredit que sa Santedat en lo dit nou chalendari, al qual se ha relació, té manat guardar y observar com és degut, que en tot y per tot íntegrament y punctualment se guarde y cumpla, però que també per donar camí a la introducció del dit nou chalendari, tant per aquesta yglésia com per totes les demés, ayxí seculars com regulars de la present diòcesi, se entengue per tots lo principi de la dita mutació y cànon ordenat, en particular y ab dinumeració dels dies per tot lo que restarà del dit dia cinquè de octubre fins a la fi del present any MDLXXXII, com se porà veure per la còpia del dit cànon y dinumeració scrita de mà, la qual se trobarà en la sacristia de la present yglésia cathedral, y en les altres sacristies, ayxí de les parrochials, com dels monastirs de la present ciutat. Se notifica ab lo present edicte la summa del principi de la introducció del dit chalendari, que en effecte és que lo dia que comptarem cinch de octubre que serà divendres, aquell dia se an de traure o llevar los deu dies següents, y com se comptaria cinch de

a. notificació inserta en el foli 88r-88v del trienni 1581-1584.

octubre aquell dia, diran y comptaran quinze, y les festes que se esdevindran en los dits deu dies que.s llevaran, estan ja repartides per sa Santedad, com veuran per dita còpia en los dies que.y ha de quinze de dit mes fins al XVII del mateix, que serà lo diumenge nomenat *Dominica XVIII post Penthecosten* y tercera de octubre, lo qual diumenge, per causa de la dita correcció y mutació caurà en la letra C y se mudarà la letra dominical, de manera que ayxí com fins a les hores serà estada y aquell dia de deset y per tot lo present any serà C, y de allí avant que serà lo dia de sant Lluch, a XVIII com solia sempre ser en dit dia, no.y ha que mudar del chalendari per tot lo temps que en la dita còpia està especificat, y per evitar lo perill que senyaladament poria ser per los ecclesiàstichs, sinó guardaven lo sobredit, de no cumplir en la celebració dels officis y misses a que són obligats, si aprés de la present publicació altrament los celebrassen o rezassen, y perquè sia ayxí mateix notori a totes y qualsevol persones tant ecclesiàstiques y religioses com layques o seculars, de qualsevol stament, dignitat, grau o condició sien, per lo que a quiscú respectivament toca o tocar pugue aver de guardar y complir lo sobredit, avem manat per la sobredita apostòlica auctorirat publicar lo present edicte. Dada en lo nostre palau episcopal de la present ciutat de Barcelona, a XXVIIIIº de setembre, any MDLXXXII. *Episcopus Barchinone commissarius apostolicus providictus.*

Fuit publicatum per me Petrum Serinyenam, hebdomedarium sedis Barchinone, die 30 mensis septembris 1582.

De manament del dit molt il·lustre y reverendíssim senyor commissari apostòlich, expedit per mi Joan Prinyonosa, notari, qui del sobredit y de la dita commissió apostòlica fas fe de mà mia pròpria. La Seu.

89r

Canon[a]. In chalendarium Gregorianum correccionis anni MDLXXXII.

Anno domini MDLXXXII utendum est antiguo kalendario quo ad hanc usque diem ecclesia romana usa est usque ad 4 nonas octobris, hoc est usque ad festum sancti Francisci inclusive, deinde vero assumendum est fragmentum hoc kalendarii continens tres ultimos menses, quorum october mutilus etiam est cum dies dum taxat XXI complectatur, quoniam enim ut aequinoctium vernum ad diem XXI marcii, quo ipsum patres Concilii Niceni deprehenderunt et a quo jam X circiter dies versus inicium marcii recessit restituatur sancitum est a Gregorio XIII, pontifex maximum, ut post IIII nonas octobris omittantur X dies transihendum statim erit a 4 nonas octobris ad idus, ita ut celebrata festivitate sancti Francisci dies sequens dicatur idus octobris sive dies XV octobris in eoque celebretur festum sanctorum Dionissi, rustici, et Eleutherii, martirum, cum commemorat sancti Marci, pape et confessore, et sanctorum Sergii, Bachi, Marcelli et Apuleii, martirum, die vero proxima que est XVI octobris dicitur que XVII kalendas novembris dies festus agatur sancti Calisti, pape et martiri, die deinde sequenti que est XVII octobris diciturque XVI kalendas novembris dicatur officium et missa de Dominica XVIII post Pentecostem que erit dominica 3a. octobris mutata litera dominicali G in C, XVIII vero die octobris sive XV kalendas novembris celebretur festum sancti Luce, evangeliste, et ab hac die inclusive reliqui festi dies agantur, ut sunt in kalendario descripti usque ad finem anni MDLXXXII postquem fragmentum hoc kalendari nullum usum amplius habebit, sed kalendarium perpetuum ad ciscendum erit in quo omnes XII menses integri descripti sunt. Itaque post detraccionem X diurum de mensa octobris anni 1582 litera dominica erit C adeo ut ubicunque in hoc fragmento kalendarii repetitur litera C ibi dies dominicus celebretur.

89v *Anno Domini MDLXXXII*

Litera dominicalis C.

Dominice post Pentecostes XXIII.

Prima Dominica Advent XXVIII.

October

Cuide sunt decem dies pro correccione anni solaris

Litd.	*kal.*	*dies*	
A	*kal.*	*1*	*Remigii, episcopi et confessoris.*
b	*VI*	*2*	
c	*V*	*3*	
d	*IIII*	*4*	*Francisci, confessoris, duplex.*
A	*idibus*	*15*	*Dionissi, Rustici et Eleutherii, martirum, semiduplex cum commemoracione sancti Marci, pape et confessoris, et sanctorum Sergii, Bachi, Marcelli et Apuleii, martirum.*
b	*XVII*	*16*	*Calisti, pape et martiris, semiduplex.*
c	*XVI*	*17*	
d	*XV*	*18*	*Luce, evangeliste, duplex.*
e	*XIIII*	*19*	
f	*XIII*	*20*	
g	*XII*	*21*	*Hilarionis, abbatis, et commemoracione sanctarum Ursule et [alia]rum virginum et martiris.*

a. correcions al calendari insertes en els folis 89r-92r del trienni 1581-1584.

90r	A	XI	22	
	b	X	23	
	c	IX	24	
	d	VIII	25	Chrisanti et Darie, martirum.
	e	VII	26	Evaristi, pape et martiris.
	f	VI	27	Vigilia.
	g	V	28	Simonis et Jude, apostolorum, duplex.
	A	IIII	29	
	b	III	30	Vigilia.
	c	prid.	31	
	November			
	d	kal.	1	Festum Omnium Sanctorum, duplex.
	e	IIII	2	Commemoracio Omnium Defunctorum, et de octava Omnium Sanctorum.
	f	III	3	De octava.
	g	prid.	4	De octava et commemoracio sanctorum Vital et Agri, martirum.
	A	non.	5	De octava.
	b	VIII	6	De octava.
	c	VII	7	De octava.
	d	VI	8	Octava Ommium Sanctorum, duplex, et commemoracio sanctorum quatuor coronatorum, martirum.
90v	e	V	9	Dedicacio Basilice Salvatoris, duplex, et commemoracio sancti Theodori, martiris.
	f	IIII	10	Triphonis, Respici et Nymphe, martirum.
	g	III	11	Martini, episcopi et confessoris, duplex et commemoracio sancti Menne, martiris.
	A	prid.	12	
	b	idibus	13	
	c	XVIII	14	
	d	XVII	15	
	e	XVI	16	
	f	XV	17	Gregorii, traumaturgi, episcopi et confessoris.
	g	XIIII	18	Dedicacio Basilice Petri et Pauli, duplex.
	A	XIII	19	Pontiani, pape et martiris.
	b	XII	20	
	c	XI	21	
	d	X	22	Cecilie, virginis et martiris, semiduplex.
	e	IX	23	Clementis, pape et martiris, semiduplex et commemoracio Felici, martiris.
	f	VIII	24	Chrisogonii, martiris.
	g	VII	25	Catherine, virginis et martiris, duplex.
	A	VI	26	Petri Alexandri, episcopi et martiris.
	b	V	27	
	c	IIII	28	
91r	d	III	29	Vigilia et commemoracio sanctis Saturnini, martiris.
	e	prid.	30	Andree, apostolis, duplex.
	December			
	f	kal.	1	
	g	IIII	2	Bibiane, virginis et martiris, commemoracio.
	A	III	3	
	b	prid.	4	Barbare, virginis et martiris, commemoracio.
	c	non.	5	Sabbe, abbatis, commemoracio.
	d	VIII	6	Nicholaii, episcopi et confessoris, semiduplex.
	e	VII	7	Ambrosii, episcopi et confessoris et ecclesie doctori, duplex.
	f	VI	8	Concepcionis Beate Marie, duplex.
	g	V	9	
	A	IIII	10	Melchiadis, pape et martiris, commemoracio.
	b	III	11	Damasi, pape et confessoris, semiduplex.
	c	prid.	12	
	d	idibus	13	Lucie, virginis et martiris, duplex.
	e	XIX	14	
	f	XVIII	15	
	g	XVII	16	
	A	XVI	17	
91v	b	XV	18	
	c	XIIII	19	
	d	XIII	20	Vigilia.
	e	XII	21	Thome, apostolis, duplex.
	f	XI	22	
	g	X	23	
	A	IX	24	Vigilia.
	b	VIII	25	Nativitas Domini Nostri Jesuchristi, duplex.
	c	VII	26	Stephani, protomartiris, duplex et commemoracio octave Nativitatis.
	d	VI	27	Joannis, apostoli et evangeliste, duplex et commemoracio octave.
	e	V	28	Sanctorum Innocentium, martirum, duplex et commemoracio octave.
	f	IIII	29	Thome Cantuorensis, episcopi et martiris, semiduplex et commemoracio octave.
	g	III	30	De Dominica infra octava Nativitatis vel octava cum commemoracione aliarum octavarum.
	A	prid.	31	Silvestre, confessoris, duplex cum commemoracio octave.

Anno Domini MDLXXXIII
Litera dominicalis G
Septuagesima *6 februarii*
Dies Cinerum *23 februarii*
Pascha *10 aprilis*

92r *Ascensio* *29 maii*
Pentecostes *29 maii*
Corpus Christi *9 junii*
Dominice postpentecostes *25*
Prima Dominica Adventus *27 novembris*
Scriba Prinyonosa notarius.

120r Còpia[a] per lo secretari del senyor loctinent general donada a mi, scrivà major

Lo que su magestad manda en quanto a que por observancia de la constitución hecha en las últimas Cortes de 64, para que la recopilación nueba de los usatges y constitucione s desta provincia se acaven y ymprima, que se ynbie el libro original de las dichas constituciones, que está firmado por los doctores Montaner, Lobregat y regente Pla, y que por faltar en él las firmas del canónigo Guerau, Vilana, de micer Cella, Tafurer y de micer Benet Ferran, electos por los brazos para hazer la dicha recopilación, conforme al capítulo 24 de las dichas Cortes, se haga firmar el mesmo libro que se ynbió a los 28 diputados, de los sobredichos Vilana y Cella, y que estos dos hagan relaçión en poder del escribano de la Diputación de como el dicho Benet Ferrán, ya difunto, intervino y se conformó con ellos en la dicha recopilación, y se ynbie a su magestad autto desta relaçión, juntamente con el dicho libro, y demás de desto copia auténtica de la nominación que se hizo por su magestad y por los brazos de las dichas seis personas para hacer la dicha recopilación, para que visto por su magestad, mande proveer en ello lo que convenga.

a. còpia inserta en el foli 120r del trienni 1581-1584.

Apèndix 3

Còpia[a] de la proposició feta per la sacra, catòlica real magestat del rey don Felip, nostre senyor, en les Corts per sa magestat convocades en la vila de Monsó, a XXVIII de juny MDLXXXV.

Són estats tants y de tant gran pes los successos de les coses públiques y particulars que se han ofert de aprés ensà que en lo any passat de sexanta-tres celebrí Corts en aquestos mos regnes, encara que ninguna cosa haja yo desijat més que visitar-los moltes vegades per rebrer y donar-los contentament corresponent al gran amor que yo us tinch y se que vosaltres me teniu, no ho he pogut fer abans de ara, y encara que los dits successos sien notoris y per so se poguera excusar de referir-los vos, però, perquè és just que.ls sapiau més particularment se us diran ací los de més importància que, encadenant-se los uns ab los altros, són estats la causa de aquesta tan llarga absència y han impedit mon bon desig, diferint-lo per lo que podia resultar en major benefici de la christiandat y de aquestos regnes, que és en lo que jo principalment he tingut ull, no havent dexat en aquest endemig ab tota la vigilància y cuydado que m'és estat possible, com a rey que tant vos ame, de anar prevenint y provehint tot lo que podie ésser convenient, axí a la conservació de la religió y fe cathòlica y obediència de la sancta iglésia romana que en ells, per la bondat de Déu, ab tanta puritat se conserva y florex, com ha tot lo demés que tocava al bon govern, administració de la justícia y a la pau, benefici, conservació, seguretat y deffensa d'ells, y axí tenint sempre present aquest intent, com ha propri de ma obligació, y considerant poch aprés de les últimes Corts los mals, robos y danys que los turchs y cossaris del Penyó de Velez feyen en estes coses y les demés de mos regnes y lo que.s pogueren augmentar y dexant-los arraygar y fortificar allí, determiní de embiar la mia armada sobre aquella plaça. Y axí se féu, y fonch expugnada de què va resultar y resulta lo benefici y seguretat ha estos regnes que.s veu. Tenint aprés avís que lo turch, enemich comú de nostra sancta fe cathòlica, venia ab poderosa armada y exèrcit sobre la isla de Malta la qual és de la importància que sabeu, y veent yo quant faltos estaven de socors lo mestre y religió de Sant Juan per a defensar-se del enemich tan poderós y que portava tant extraordinaris aparells de guerra, volent yo obviar aquell perill y dany y tornar per la causa pública y lo que era tant en servey de Déu, honra y reputació dels prínceps christians, no solament maní provehir ab temps de gent de guerra, vituallas y municions però considerant la estretura en què la tenien posada, maní juntar la mia armada per a socòrrer-la, com se féu, forçant lo enemich ha que alçàs lo siti ab gran pèrdua sua, del qual ne resulta no manco reputació y honra a mos regnes, que benefici públich ha tota la christiandat, restant lo turch sentit, irritat de aquest succés y veent la resistència que la mia armada li feya ab lo ànimo danyat que sempre ha tingut, y té, de perseguir y molestar als christians, va formar un potent exèrcit per acometre les terres del emperador, mon germà, y quasi un matex temps los heretges y // 33v // rebelles de França comensaren ha molestar ha son rey, mon germà, y per no faltar a ma sanch y, principalment, la causa pública de la christiandat y de nostra santa fe cathòlica, vaig socórrer a tots dos y ab número de gent y diners, diferents vegades al dit rey, lo que li fonch de tanta importància que per medi d'ells, essent general del exèrcit son germà que vuy és rey, ven-se en batalla als rebelles y heretges, en aquest endemig havent succehit los moviments, alteracions y turbacions que saben en los meus estats de

a. proposició de Cort impresa inserta en els folis 33r-34v del trienni 1584-1587.

Flandes, jatsia que ab tot lo cuydado y solicitut que.n fou possible procuràs de quietar y pacificar ab amor y blanura los mals y danys que estaven presents y prevenir als sdevenidors, però no podent-se alcançar açò per la malícia y pertinàcia de alguns que estaven infectes en les coses de la religió, considerant la gran importància dels dits stats y lo dany universal que del sobredit resultave y podie resultar ha mos regnes, he a tota la christiandat, y particularment a les coses de la religió cathòlica, les quals sobre totes me obliguen, me fonch forçat ab ma armada no restant-me altre remey per a proveir y acudir ha dits estats, sustentant tants anys la gent y exèrcits que sabeu, y perseverant de entretenir-los com al present se fa fins acabar-los de reduyr a la obediència de la santa iglésia(sia) cathòlica romana y mia, com confie en Déu que.s farà pus és sua la causa. En aquest endemig los nou convertits del regne de Granada, aprofitant-se de la occasió de veure'm tant occupat en provehir les coses de Flandes y fer cara a les forces del turch, que tan poderosament armave per mar, se rebel·laren com és notori y per obviar al dany que poguera causar, me resolguí de anar-me'n atansant a d'aquell regne y donar color ha negoci que.l poguera fer important la dilació del remey. Y ab ésser anat yo en persona a la Andaluzia fonch Déu servit que tot se remediàs y posàs en pau, restant ab la quietut y seguretat que convenie. Tantost aprés de açò per a divertir lo turch que tant despert està per a danyar aquestos regnes de Espanya y als demés, y per a acudir a la causa pública del christiandat per la qual com a cathòlic príncep, tanta major obligació tinch de tornar y amparar-la quantes majors mercès he rebut de sa divina magestat, determiní de formar y fer juntar una molt gran armada de galeras y altres vexells necessàries per a què, juntament en lliga ab la de sa Santedat y de la senyoria de Venècia, com se féu, essent capità general d'ella don Juan d'Àustria, mon germà, anassen cercar la del enemich comú, y combatissen, com ho feren, envestint-la y guanyant ab lo divinal adjutori una de les més insignes y memorables victoris que en molt temps se ha guanyat ab gran honra y glòria de la christiandat y singular renom dels súbdits, vassalls; y encara que de aquest tant ditxos succés poguera yo traure algunas utilitats particulars les postposí per les universals de la christiandat y prosseguí lo any següent la lliga començada, reformant yo la mia armada de tot lo necessari, y ab açò fonch forçat lo enemich per no gosar venir altra vegada ha batalla de encloure y fortificar-se en ses fortalezes, desfeta la lliga y veent yo que continuave en crèxer lo número de la sua armada, per a impedir-li que no pogués fer dany a la christina y per altros designes fonch necessari entretenir la mia y reforçar de gent, vituallas y monicions tots los ports y terres marítimes; y també per a conservar la pau de Itàlia, que ab les dissensions de Gènova estigué molt prop de perturbar-se y acabara de rompres si yo no posara la mà en remediar-ho, ab lo cuydado que sempre he tingut y tinch de que dure la dita pau en Itàlia, la qual és estat Déu servit que se haje conservat per més temps de vint-hi-cinch anys, cosa no may vista en altres ni tanta aparencia de què ha de durar molts altres més, mijensant lo divinal adjutori de hont tan gran bé y utilitat y seguritat resulta ha tota la christiandat y bona part de aquestos mos regnes. Assentades que haguí les dites coses y altres de molta importància, doní orde ab lo desig que tenie de venir ha estos mos regnes que.s fessen les lletres convocatòries per ha tenir-vos Corts, y estant ya fermades y jo tant a punt de partir-me con teniu entès succehí la jornada y mort del rey don Sebastià, mon nebot, que fonch bastantíssima causa per a deternir leshores mà partida y que.s hagués de fer cara a les coses de Àfrica, y llevar la occasió als enemichs de intemptar altres que hagueren feta major la pèrdua, y prevenir-ne algunes que hagueren causat novetat en los regnes de la corona de Portugal, com poch aprés la experiència ho va mostrar pus aportant-se'n nostre senyor lo rey don Henrich, mon oncle, encara que los dits regnes me pertanyien tant de dret com és notori, alguns reboltosos comensaren ha inquietar-los y procuraren favor y ajuda de nacions y forces estrangeres ab intent de impedir o allargar la mia // 34r // legítima succesió y, per a obviar als danys que la falta de prevenció sol causar en semblants coses, fuý forçat fer los aparells que són notoris, y acudir yo matex en persona a negoci tant important, y axí ab la mia presència y ésser la causa tan justa com era fonch Déu servit de afavorir-la de manera que ab breu temps se reduhí y quietà tot, y aprés se acabaren de vencer les illes dels assorts, ab la qual tingué fi la jornada, y vingueren a juntar-se tots los regnes de Espanya y les Índies, lo qual per la seguretat y grandeza d'ella, conservació y augment de nostra sancta fe cathòlica, y poder yo millor resistir y ofendre ha sos enemichs és estat de gran importància. Dexant yo les coses de aquells regnes de Portugal en lo estat que se us ha referit y jurat en ells en absència y ab molt contentament lo príncep don Phelip, mon fill, tractí de disposar les de la mia partida per a.n aquesta, y jatsia que mon desig era de venir en la hora matexa ha visitarvos, però per la absència que havia feta dels de Castella y la necessitat que y havia de compondre algunes coses en ells, y també per a jurar per los naturals de aquella corona al príncep, mon fill, com ho feren ab gran demonstració de amor, fonch necessari de deternir-me en ells fins ara, encara que no.s tractaren ab tant espay

[1585]

com ho requeria la qualitat y importància dels negocis per a acudir als de aquests meus regnes y per lo molt que jo us ame, he volgut portar en ma companyia al príncep, mon fill, encara que és de tan poca edat y tan tendre y delicat, per a què ell y vosaltres vos conegau, y des de ara ell vos prenga la afició que yo desije que us tinga y vosaltres rebau contentament que no dubte haureu tingut de veure'l, y aquesta matexa afició me mogué a què també aportàs mes filles y que.s celebràs en ells lo casament de la infanta dona Catharina ab lo duch de Saboya.

Y pus del que dalt se ha dit, tindreu enteses les causes justes que se han offert per a no haver pogut yo abans de ara visitar aquest meus regnes, havent-ho desijat summament, lo discurs y progrès de mes coses, lo estat present d'elles y de les públiques de la christiandat, sols restarà pregar y encarregar-vos que pus mon principal intent de visitar-vos és fer ofici de pare, senyor y rey natural vostre, y com a tal y que tant vos ame tractar lo vostre bé públich, bon govern de aquestos regnes y llevar les occasions que poden causar contenció, discòrdias y malas voluntats y facilitar que.s visque en ells ab la justícia, pau, repòs y quietut que convé a vosaltres com ha tant bons bassalls, vos disposen ha mirar y tractar de tot lo que aquest propòsit y mon servey convindrà y persuadir-vos que per a què tot lo que dalt està dit y lo demés que us tocarà y serà de vostro benefici, lo qual sempre tinch per meu propri, trobareu en mi tota la voluntat poreu desijar e ho merex vostra gran y antigua fidelitat y lo entranyable amor que sempre me haveu tingut y se que.m teniu, etcètera.

Estampat en Barcelona en casa de Hubert Gotart. Venen-se en casa de Joan Cortey.

Als[a] molt il·lustres senyors los diputats de Cathalunya, mos senyors.

Molt il·lustres senyors. Lo capítol de Cort de «Delmar en garba», que.m fou comès a mi per a fer-lo decretar en presència del senyor conde de Miranda y del senyor conde de Chinchón que.u manaren, lo decretà Pedro Franquesa y jo.l me'n aportí y.l amostrí a mon senyor de Barcelona y mossèn Mullola, notari del stament ecclesiàstic, lo copià perquè lo.y pregrí, tement-me que no.s perdés per los molts contraris que.ns y feyan y aprés de copiat lo torní, jo matex, en mans de Pedro Franquesa, en mà de qui estaven los originals de altres constitucions y capítols y me'n aturí una còpia, la qual tinc y la enviaré a vostres senyories esta semmana. De altres coses no me ha restat còpia ninguna, pus no havia pres càrrec d'elles. Y guarde Nostre Senyor les molt il·lustres persones de vostres senyories com sos servidors desigam. De Moyà, 20 de matig 1586.

Molt il·lustres senyors, de vostres senyories, major servidor que les mans los besa, don Miquel de Aymeric.

L'original[a] d'esta letra que assí estava cosida se ha hagut a trametre al senyor don Miquel de Agulló, embaxador del General en cort de sa magestat, per les causes de la carta dels senyors deputats del primer de noembre del corrent any. Y així se'n ha fet y cosit assí la present còpia.

A[b] los muy illustres señores, los señores deputados del General del principado de Catalunya.

Muy illustres señores.

Por la de vuestras señorías de XVI deste y por la relación que me ha hecho mossén Batista Mullola he visto la necessidad que se offrece de que buelva luego aý, con el processo original de las últimas Cortes que está a su cargo y con los demás papeles y copias de constituciones que le quedaron en Monçón para que, juntamente con lo que está en poder de los otros dos escrivanos de los braços, se comprueven con el volumen quel protonotario ha embiado, y se averigue la sospecha que se tienen, y assí, por ayudar a negocio de tanta importancia y que cumple tanto al bien común y buena paz y quietud de todos, como porque se salga de duda y se entienda la verdad, le he permitido que vaya luego con todo lo que tienen cerca desto y sirva a vuestras señorías en quanto fuere menester, assegurados que es persona de mucha bondad y confiança y que ha muchos años que yo la hago del, por su grande fidelidad, y assí suplico a vuestras señorías le tengan por muy encomendado y con la presteza que fuere possible se le de licencia para bolver a servir esta corte ecclesiástica por la falta que haze en ella su presencia. Beso las manos de vuestras señorías, en Tarragona a XX de mayo MDLXXXVI.

Servidor de vuestras señorías. A. A. archiepiscopus Tarraconensis.

Del senyor archabisbe de Tarragona a 20 de matig. Rebuda a 22.

---

a. carta inserta en els folis 73rv i 83rv del trienni 1584-1587.

a. text escrit, amb posterioritat, al marge esquerre superior.
b. carta inserta en els folis 74rv i 82rv del trienni 1584-1587.

Als[a] molt il·lustres senyors los senyors deputats del principat de Catalunya, etcètera, [...] residents.

Molt il·lustres senyors.

Lo senyor canonge Thomàs, donador d'esta, nos ha comunicada una de vostres senyories de 16 del present ab la qual li demanen envie les scriptures tindrà de les Corts passades celebrades en Monsó, y com dit canonge Thomàs, leshores síndich nostre, en arribant de Monsó nos comunicàs les constitucions y capítols de Cort que allí se eran fetes y acceptades del que restaren molt satisfets de la sua bona diligència y ara estiguessen en poder nostre, havem determinat que no solament les vessen vostres senyories però que anàs ab elles dit senyor perquè si acars vostres senyories se volguessen informar de paraula, si mester serà, del que ha passat y se recorda, com sie estat hu dels elegits, axí bé en lo fer de dites constitucions com en les concordàncies d'elles fetes en los brassos, ans se presentassen a sa magestat, ho pugan fer y també que si altres scriptures tenia per la clarícia, vostres senyories demanen les aportàs a vostres senyories, donat-li orde aquelles aprés se'n seran servits nos torne, com en lo coern de dites constitucions hi hage no sols les acceptades per los brassos emperò altres que per altre vegada poran ser lum per al síndich se enviarà. Vostres senyories se servescan de la voluntat y ànimo tant prompte y aparellat com ab tots nosaltres se troba y de manar-nos lo que més los serà servey, cuyas molt il·lustres persones Nostre Senyor guarde. De Gerona, a 21 de maig 1586.

Molt il·lustres senyors, besen les mans a vostres senyories, sos servidors, los canonges y Capítol de la santa yglésia de Gerona.

Del Capítol y canonges de Gerona, a 21. Rebuda a 23.

Al[b] molt il·lustres senyors, los diputats de Catalunya, mos senyors. Barcelona.

Molt il·lustres senyors.

Lo que yo puc certificar a vostres senyories, en resposta del que són estats servits scriurem ab llur carta de 16 del corrent, és que la nit abans del dia que sa magestat nos tingué lo sòlio en Bineffa per orde dels brassos, lo senyor canonge Cellers per lo eclesiàstic, y jo per lo militar y mossèn Algaró, síndic de Lleyda, per lo real, nos conferírem ab lo senyor Pedro Franquesa, lloctinent de prothonotari, per combinar las decretacions de sa magestat sobre los capítols li foren presentats que los brassos havian acceptades y conforme aquellas reduir los dits capítols en forma de constitució o de capítol de Cort, y quant agueren discorregut tots los capítols que de la primera volta foren presentats, li donaren dos capítols més, que la nit abans eran estats ordenats y fets en la sagristia ab acord dels senyors tractadors y de tres persones de cada stament per dit effecte nomenades, la hu dels quals era sobre la admissió de les fermas de dret o recorsos interposadors per los provincials dels procehiments dels capitans generals, y l'altre era sobre la treta dels cavalls, y perquè a ningú d'ells havia leshores decretació alguna no.ls volgué continuar en lo coern de les altres. Y així lo sendema de matí[a], lo mateix dia que.s tingué lo sòlio, lo dit mossèn Algueró y jo acudírem al senyor canceller per donar-li rahó com no s'eren admesos los dits dos capítols per faltar en ells la decretació y lo senyor canseller o féu tant bé que, encontinent, se'n vingué ab nosaltres en la casa de dit Franquesa, en presència y oÿda nostra, lo certificà com los dits dos capítols s'eren fets en la sagristia, com tinc dit, y leshores dit Franquesa los decretà // 75v // posant de sa mà al peu de quiscú d'ells, plau a sa magestat, simplement, i jo.ls me posí en los pits y, encontinent, fuí de aquells una còpia de ma mia y los originals, així com tinc dit, decretats, doní en Bineffa a mossèn Mullola, notari del estament eclesiàstic, per a què.l posàs en lo procés de dit estament y ne lliuràs còpias als notaris dels altres brassos y també a dit Pedro Franquesa per a què la cosissen quiscú d'ells en llur procés, que yo, per venir-me'n de Bineffa en fora, no.y puguí tenir més compta, per no tenir yo vistas las constituciones se són stampadas no puc dir a vostres senyories lo que.y falta, vostres senyories seran servits manar fer veure si les dites dos constitucions són ab les imprimides conforme la dita còpia que.m aturí, la qual va ab esta y sinó procuren que mossèn Mullola done rahó d'ellas, com té obligació. Fas gràcies a Nostre Senyor que no.m porà negar que les hi age comanades perquè lo senyor canonge Thomàs, síndic d'esta chatredal, me ha dit que dit Mullola las comunicà y que ell ne prengué també còpia, hem senyalat que dit Mullola li digué les havia comanades a mossèn Cellers, notari del bras real, per a què, aprés de haver-se'n aturada còpia en son procés, la conferís ab dit Franquesa, porie ésser se'n fos decuydat y que encara fos lo mateix original en poder de dit Cellés. Si vostres senyories manan regonèixer ses escripturas pora ser se tropien entrelles, y[b] a mi me manen si en altra cosa los puc

a. carta inserta en els folis 75rv i 81rv del trienni 1584-1587.
b. carta inserta en els folis 76rv i 80rv del trienni 1584-1587.

a. a continuació ratllat q.
b. y... servir *interlineat.*

servir. Nostre Senyor las molt il·lustres persones de vostres senyories, guarde y prospere com desijem. De Gerona, ha 22 de maig 1586.

Molt il·lustres senyors, besan les mans ha vostres senyorias, llur servidor, Joan Cella y Taffurer.

De misser Joan Cella y de Tafurer, a 22 de matig. Rebuda a 24.

Per[a] llevar contencions suplica ha vostra magestat, la present Cort, que, ab llur aprovació y consentiment, li plàcia statuir y ordenar que les fermes de dret, o recorsos, que se interposaran per los provincials dels procehiments fets per capitans generals, o sos ministres o officials, al lloctinent general y Real Audiència, sien admeses, o admesos, quant al article de la jurisdicció, lo qual se hage de declarar haver lloc o no dita ferma de dret o recors, per tres doctors, hu de cada sala, lo més antic, y ab lo canceller si serà causa civil, y ab lo vici-canceller, y en son cas regent la Cancellaria, si serà causa criminal, lo qual article de jurisdicció agen de declarar los sobredits dins deu dies aprés de instruït lo procés, lo qual se age de instruir, si serà dins la vegueria a hont serà l'Audiència Real, dins sis dies, y si serà fora la vegueria dins vint dies precisos y peremptoris, y que lo capità general, y sos ministres y officials, presentades les lletres o cartells citatoris e hinibitoris agen de parar, encontinent, la execució de sos procehiments si ya la tardansa de la execució de aquells en les causes civils no havie de causar algun dany molt notable, y que la present constitució sie duradora fins a la conclusió de les primeres Corts. Plau a sa magestat.

Per obviar als abusos o danys se fan de traure cavalls dels presents Principat y comptats de Rosselló y Cerdanya, suplica a vostra magestat, la present Cort, que, ab llur aprovació y consentiment limitant la constitució del rey en Jaume Segon, en la segona Cort de Barcelona, capítol 10, li plàcia statuir y ordenar que ninguna persona de qualsevol grau o condició que sia, no puga traure, de dits Principat y comptats per a passar en lo regne de Fransa, ningun cavall de mida de set palms, o més; ans si algú o alguns seran trobats passar cavalls de tal mida en Fransa dins d'espay de una llegua de la// 77v // ralla, perdan lo tal, o tals cavalls, los quals sien dels qui l'aurà pres dins dita llegua y per tal delicte sien perpetualment deportats en una vila nomenadora per vostra magestat, o per son loctinent general, sens speransa de ser composats, y en la mateixa pena incorregan aquells contra los quals serà plenament provat que hauran tret y passats en dit regne algun cavall de la dita mida, y la present constitució sia duradora fins a la conclusió de les primeres Corts. Plau a sa magestat.

a. còpia de capítols de Cort inserta en el foli 77 del trienni 1584-1587.

Delmar[a] en Garba.

Com per la experiència se veyen los fraus que.s fan de cada dia en lo pagar de les dècimes y premícies dels fruits que Nostre Senyor Déu dóna en les terres, e per abreviar a la perdició de les ànimes dels qui, oblidats de lur salut, cometen dit frau e greu pecat, com sia de dret statuït dècimes o premícies deure ésser, degudament e sens frau, dades e pegades, tota dilació e frau cessant, suppliquen per ço los braços ecclesiàstic y militar en la present Cort congregats, plàcia a vostra magestat statuir y ordenar que, de ací al devant en los presents Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, les dècimes y premícies de forment, ordi, civada, faves y altres grans, puguen-los, als quals dites dècimes e premícies pertanyen, axí ecclesiàstics com seculars, rebre e o delmar, e exigir en guarba salvada la consuetut en la cota de pagar aquelles, e que les dites guarbes no puguen ésser tretes del camp sens que no sien comptades devant lo senyor o collector de dites dècimes y de dites premíssies, e si molts seran davant la major part de aquells e si iguals seran devant lo hu d'ells o altre per ells, e si per tot lo die assignat lo senyor de les dècimes o premícies o altre per ell no anirà a veure comptar y assenyalar les dites garbes en lo camp posades, sia lícit y permès al senyor de aquelles comptar y assenyalar les dites garbes devant dos hòmens, caps de família de la parròchia o terme, los quals sens frau testifiquen al senyor de la dècima o premícia la veritat. E si per alguns serà contrafet al present capítol sien tinguts y reputats // 78 // *ipso facto* per fraudedors de dites dècimes y premícies e incorreguen *ipso facto* en les penes que de dret stan imposades als fraudedors de aquelles, no levant per ço en cas permès de dret la excecució als bisbes e o lurs officials y vicaris generals proceir axí per censures contra los contrafahents, com altrament, y que los jutges y barons e qualsevol officials ayen a proceir contra los delinqüents conforme a dret de justícia. Plau a sa magestat.

Lo[b] original de aquest capítol, que assí estava cosit, se ha hagut a trametre al senyor don Miquel de Agulló, embaxador del General en cort de sa

a. còpia de capítols de Cort inserta en els folis 78r-79v del trienni 1584-1587.
b. anotació escrita al marge superior esquerre.

magestat, per les causes de la carta dels senyors deputats del primer de noembre del corrent any y axí se'n ha fet y cosit assí la present còpia.

Memorial[a] de las constitucions que.s affirma ésser estadas decretadas, y per descuyt no.s troban en lo pergamí vingut de Cort.

Primo, la constitució de la Capitania General.

Secundo, la constitució sobre lo extraure cavalls per a Fransa.

Las quals dos constitucions originalment són estades trobadas ab lo decret de mà pròpria de Pedro Franquesa, loctinent de prothonotari, las quals són trobadas en poder de Miquell Cellés, notari del bras real, las quals constitucions conformen ab les respostas que fa sa magestad als agravis generals y en conformitat se troban en poder dels tres notaris dels braços.

Tercio, se pretenia faltava la constitució prohibint evocar las causas de cabrevació a la Real Audiència.

De esta se troba la constitució y la decretació, però ab notas dels notaris se troba, de mà dels comprovadós, que no fonc acceptada dita constitució, y també en la acceptació de las decretacions consta que no fonc acceptada.

Quarto, quant al acte de Cort sobre lo «Delmar en garba» concedida[b] a supplicació del bras ecclesiàstic y militar.

Se troba que és estat atorgat per sa magestad y decretat per lo loctinent de prothonotari com ne fa fe mossèn Mullola en son procés del bras ecclesiàstic. Y diu lo abad Aymeric, ab una letra de sa mà, que ell lo prengué, originalment, de mà de Pedro Franqueza per dar-ne còpia als notaris de dits braços, com ho féu, y diu més que, aprés de dada còpia a mossèn Mullola, la tornà ell de ses pròprias mans al mateix Pedro Franquesa, y altra sertitut no se'n té.

Quinto, en los caps de la Inquisició se troban las decretacions que sa magestad féu de mà del prothonotari, ho de sos ajudants, en què diu que la Cort, ho los diputats, envien personas per a concordar // 85*v* // lo que més largament està contengut en las decretacions que són originalment en poder de tots los notaris del braços, y assò és lo que la Cort acceptà, com també appar en los processos familiars.

Quant al redrés del General, attès que assí no se'n és vist ninguna cosa se apunta que pus per lo demés se ha de acudir ab sa magestad, los qui aniran per lo demés lo fassan aportar.

a. memorial insert en el foli 85 del trienni 1584-1587.
b. a continuació repetit concedida.

Memorial[a] de las constitucions que.s troban differents ab los processos y decretacions y per no trobar-se ab los processos familiars.

Primo, la constitució feta sobre lo augment dels salaris de la Audiència de la qual no.n trobam còpia en poder de ningú dels[b] notaris dels braços, ni certitut alguna de las personas que.y an entervingut que tal constitución se sia feta, lo que.s troba és que.s desliberà en lo bras militar que fossen crescuts dits salaris de C lliures, sous, a quiscú. En lo real se determinà lo mateix, llevats los dissentiments per sos principals dins trenta dies, y que si no.s llevaran per sos principals romangan, dits dissentiments, en sa força y valor. Y en lo procés del bras ecclesiàstic no.s troba desliberació sobre assò, ans se troban dissentiments del ardiacha Terça y de misser Ferrando Quintana.

Secundo, sobre la constitució de la almoyna del spital, concorden que.s desliberà en los tres braços que.s fes la almoyna conforme la quantitat està continuada en la constitució, però no.s troba que de tal desliberació se fes constitució, sinó és per relació de mossèn Oller, procurador del hospital, lo qual diu que la ordenà y la passà per los braços[c], i.s decretà per lo prothonotari[d], y a instància sua y de mossèn Ferreras y de mossèn Cellés se presentà a sa magestad, conforme a una còpia que ell ne donà a mossèn Mullola, la qual se troba en poder de mossèn Mullola, com ell diu la dita constitució no està ab la forma que deu estar perquè no diu ab loació y approbació de la present Cort.

a. memorial insert en el foli 86 del trienni 1584-1587.
b. dels *interlineat.*
c. a continuació ratllat y.
d. y... Cellés *interlineat al marge esquerre.*

[1586]

Tercio, en la constitució que parla que los cavallés no.s pugan obligar ab scriptura de ters en la persona, no trobam que lo bras real y aja consentit ni dissentit, y lo bras ecclesiàstic y consentí ab què fos en actes voluntaris, emperò fonc de parer que lo que tracta del jurament romangués en sa força, però trobam que la constitució està different de la decretació feta per sa magestad, acceptada per lo bras militar.

Quarto, sobre la constitució que parla de la extincció del Concell Criminal, se troba conforme a las decretacions donadas per lo prothonotari a tots los tres braços conformes, que a la fi de la constitució allà hont //86*v*// a de dir, «y que la present constitució quant a la[a] erecció nova de la dita terçera sala y forma de dessidir las causas criminals y civils de la tercera instància sia duradora fins a la conclusió de las primeras Corts», diu, «e que la present constitució així en respecsa de la extincció del Concell Criminal com de la erecció de la tercera sala sia duradora fins a la conclusió de las primeras Corts».

Memorial[b] dels errós que.s són trobats en lo volum de les constitucions de pregamir que és lo original aucthèntich que lo protonotari ha enviat als senyors diputats, axí de paraules que faltavan, com de paraules que.y avia de més.

En la constitució que comença, «Ítem, com no obstant», que és en número VII[c] de les constitucions de pregamí, que són lo original autèntich del protonotari, en la línea XI falten les paraules següents, «se possarà en mà y poder del jutge ecclesiàstic», les quals paraules són en la còpia de paper firmada per lo vice-canceller de la qual és treta la estampa, y axí són en les constitucions estampades y també en los processos dels notaris dels brassos militar y real, y revera són paraules que.y han de estar.

Ítem, en la constitució que comença, «Considerant», que és en número X de les dites[d] de pregamir, en la línea VII, se ha de mudar la paraula «encara que» y dir, en loc de aquela, «encas», y axí està en la dita còpia de paper, en los processos dels dits notaris y en les estampades.

En la mateixa constitució, en la línea XVI, se trobe ésser la paraula de «daus» la qual falta en la còpia de paper y en les còpies dels processos dels notaris y en la estampa.

En la matexa, en la línea XXIII, falta la paraula «o carta girada» en les de pregamir, còpia de paper y estampa, la qual és en los processos dels notaris, tant solament.

En la matexa, en la línea XXIIII, en les de pregamir, falta la paraula «axí», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

89*v* En la matexa, en la línea última del foli 2, en les de pregamir falta la paraula «se», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

En la matexa, en la línea VI, del foli 2, pàgina 2, de les de pregamir, falta la paraula «que», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Per refrenar», que és en número XVI, en la línea última de les de pregamir, se ha de mudar allí hon diu «la altra meytat al official», que en loc de «official» à de dir, «al hospital» conforme la còpia de paper, processos dels notaris y estampa.

Ítem, en la constitució que comença, «Com les commissions», que és en número XVIIII, en la línea última de les de pregamir se ha de adobar allí a hon diu «feta», que en loc de dir «feta» à de dir «fer», conforme a la còpia de[a] paper y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, attès», que és en número XXI, en la línea primera de les de pregamir y en los processos dels notaris fa adobar allí a hon diu «24», que à de dir «23», conforme la còpia de paper y estampa, y revera à de ésser y és «23».

Ítem, en la constitució que comença, «Com per constitució feta», que és en número XXV, en la línea VIIII, foli 5, pàgina 1, de les de pregamir, fa adobar la paraula allí a hon diu «estava», que à de dir «estarà» conforme la còpia de paper, estampa y processos de Cort, y revera à de ésser, y és, «estarà», à de dir «estarà».

Ítem, en la constitució que comença, «Com sia», que és en número XXXVIIII, en línea penúltima de les de pregamir, fa adobar la paraula

a. *a continuació una paraula ratllada il·legible.*
b. *memorial insert en els folis 89r-92v del trienni 1584-1587.*
c. VII *interlineat.*
d. dites *interlineat.*

a. de *interlineat.*

«vots», que à de dir «vot», conforme la còpia de paper estampa y processos de Cort, y revera à de ésser y dit «vot».

Ítem, en la constitució que comença, «Ajustant», que és en número XXXXI, en la línea dècima, de les de pregamir[a], falta // 90r // «de Cort», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Perquè servint», que és en número XXXXIII, en la línea II[b], en les de pregamir, fa adobar allí a hon diu «procurant», que à de dir «procuren», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Com per lo sacre», que és en número XXXXVII, en les de pregamí, és de massa la paraula «les» y axí fa a borrar, la qual no és tampoch en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

En la matexa constitució, en la línea penúltima de les de pregamir y còpia de paper y estampa se ha de adobar la paraula «provehir», y allí a hon diu «provehir», à de dir «proçehir», conforme en los processos dels notaris.

En la matexa constitució y en la matexa línea de les de pregamir se ha de adobar y levar la paraula «per», y en loch de aquela posar «contra», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Per provehir», que és en número XXXXVIII, en la línea antepenúltima, foli 28, pàgina dècima, se à de adobar la paraula «està», y à de dir «estan», en les de pregamir, estampa, còpia de paper, conforme en los processos dels notaris, y axí à de estar y dir «estan» y no «està».

En la mateixa constitució, en la línea última, pàgina dècima, foli 28, en les de pregamir, còpia de paper, estampa, falta la letra «y», conforme en los processos dels notaris, y axí ha de[c] estar y deu estar.

Ítem, en la constitució que comença, «Encara que», que és en número LI, en la línea dècima[d] en les de pregamir, són differents les paraules «per a la breu expedició de les causes», ab les de la còpia de paper, estampa y processos, com en aqueles diga en loc de dites paraules[e], les paraules següents, «per les constitucions fetes per lo cathòlich rey».

a. a continuació ratllat fa adobar.
b. a continuació ratllat fa.
c. de *interlineat.*
d. a continuació ratllat en.
e. a continuació ratllat y en.

90v Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm y ordenam», que és en número LVIIIIº, en la línea penúltima, pàgina 1, foli VIIII, en les de pregamir falten les paraules «e provisió», les quals són en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Més avant», que és en número XVI, en la línea última, en les de pregamir fa adobar allí a hon diu «axí», que à de dir «assò», conforme la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXII, en línea II, en les de pregamir, falten les paraules «de fer», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXX, en la línea I, pàgina 2, foli 10, en les de pregamir, falta la paraula «lo», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Y per quant», que és en número LXXI, en la línea VIII, en les de pregamir, falta la paraula «lo contrari», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «En les causes emperò», que és en número LXXIIII, en la línea VII, foli XI, pàgina 1, en les de pregamir, falta la letra «e», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXXVI, en la línea final, foli XI, página dècima, en les de pregamir, allí a hon diu «a bonar», à de dir «a bonos» conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Més avant», que és en número LXXVIII, en les de pregamir[a] en la línea[b] ... y en la còpia de paper y estampa falta la paraula «les», la qual és en los processos dels notaris, y és necessària.

91r Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXXXI, en la línea VII, en les de pregamir, faltan les paraules «se admetian», les quals són en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXXXVI, en la línea

a. a continuació ratllat fa a.
b. a continuació un espai en blanc d'uns 10 mms.

II de les de pregamir, falten les paraules «de la sentència deffinitiva proferidora», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «E per quant», que és en número LXXXVIII, en la línea final, en les de pregamir, fa adobar la paraula «comensant», que à de dir «comensen», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Per quant és inconvenient», que és en número LXXXX, en la línea 1, de les pregamir, fa adobar allí a hon diu «y», que à de dir «o», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, perquè», que és en número CVI, en la línea IIII, en les[a] de pregamir, falta la letra «s», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos.

En la matexa constitució, en la línea final de la pàgina dècima, foli XIIII, en les de pregamir, falta la paraula «grau», la qual és en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Per quant», que és en número CXIII, en la línea IIII, en la pàgina X, foli XV, en les de pregamir, se à de adobar allí a hon diu «fer-se», que à de dir «fent-se», conforme en los processos, còpia de paper y estampa.

En la matexa, en la línea VII, pàgina II, foli XV, en les de pregamir, se à de adobar allí a hon diu «dessissiu», que à de dir «quisqú», conforme en los processos, còpia de paper y estampa.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statu ym» que és en número CXIIII, en la línea última, fa adobar allí a hon diu «dexant» en les de pregamir, que ha de dir «dexave», conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

91*v* Ítem, en lo capítol de Cort que comença, «Primerament», que és en número 1, en la línea IIII, en les de pregamir, fa adobar allí a hon diu «és», que à de dir «serà», conforme en la còpia de paper, estampa y processos.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, encara», que és en número III, en les de pregamir, fan adobar les paraules «statuir y ordenar» que se'n ha de levar la letra «r», y dir «statuí y ordenà», conforme en la còpia de paper, estampa y processos.

Ítem, en la constitució que comença, «Y per facilitar», que és en número VI, en la línea XIII, en les de pregamir, faltan les paraules «y en ella legir» conforme en la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Més avant», que és en número VII, en la línea IIII, fa adobar allí a hon diu «passar» que à de dir «passats» en les de pregamir, conforme en les de còpia de paper, processos dels notaris y estampa.

En lo matex capítol, en la línea II, pàgina 1, foli XVIII fa també adobar en les de pregamir, allí a hon diu «lo procés» que ha de dir «los processos», conforme la còpia de paper, estampa y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Com per», que és en número VIII, en la línea VIIII, en les de pregamir falta la paraula «se», conforme en los processos dels notaris y còpia de paper.

Ítem, en la constitució que comença, «E jatsia» que és en número VIIII, en la línea II en les de pregamir fa adobar allí a hon diu «1547», que à de dir «1542», conforme en les de còpia de paper, estampa y processos dels notaris[a].

Ítem, en lo capítol que comença, «E perquè», que és en número X, en la línea 1, en les de pregamir, fa adobar allí a hon diu «haje a mostrat», y à de dir «ha mostrat», conforme en la còpia de paper y estampa y processos.

En lo matex, en la línea III, en les de pregamir, allí a hon diu «obviar» se à de adobar y dir «abreviar», conforme en la còpia de paper, processos y estampa.

92*r* Ítem, en lo capítol que comença, «E per quant», que és en número XI, en la línea VI, en les de pregamir, se'n ha de levar la paraula «tots», conforme en la còpia de paper, processos dels notaris y estampa.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, suppliquen» que és en número XII, en la línea X, en les de pregamir, allí a hon diu «caygués», à de dir «caygué», conforme en los processos dels notaris, estampa y còpia de paper.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, per rellevar», que és en número XIIII, en les de prega-

a. a continuació ratllat primeres Corts.

a. a continuació ratllat en lo matex, en la línea VIIII, com si no fos.

mir, en la línea final, se à de adobar allí a hon diu «se entenga» y ha de dir «se estenga», conforme los processos, estampa y còpia de paper.

Ítem, en lo capítol que comença, «E per quant la speransa», que és en número XVI, en les de pregamir, en la línea III, falta les paraules «de açò», conforme los processos, estampa y còpia de paper.

Ítem, en lo matex, en la línea IIII, en les de pregamir, fa adobar allí a hon diu «tanta», que ha de dir «tota», conforme los processos dels notaris.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, plàcia», que és en número XVII, en la línea penúltima, en les de pregamir, allí a hon diu «ordonar a tot», ha de dir «ordenar-ho tot», conforme los processos y estampa.

Ítem, en lo capítol que comença, «Per quant no és», que és en número XX, en les de pregamir, en la línea XXIIII, a hon diu «quant», à de dir «quants», conforme los processos.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, com los cridats» que és en número XXI, en la línea III, a hon diu «pretès crim» falta «o crim», conforme los processos y estampa.

En lo matex, en la línea VIIII, en les de pregamir, a hon diu «cumple», ha de dir «cumplien», conforme los processos.

Ítem, en lo capítol que comença, «Més avant», que és en número XXII, en les de pregamir, en la línea VIII, se ha de adobar allí a hont diu «reservant», que ha de dir «ressecant», conforme en los processos.

Ítem, en lo capítol que comença, «Com per no ésser», que és en número XXIIII, en la línea V, en les de pregamir, faltan les paraules següents, «que en la present Cort», conforme en la estampa, còpia de paper, procès de Mullola, per no ésser-y lo present capítol en los altros processos.

92v Ítem, en lo capítol que comença, «Perquè», que és en número XXV, en les de pregamir, diu «per lo gran número», y en la stampa y processos diu «perquè lo gran», y axí falta en lo pregamir «que».

Ítem, en lo capítol que comença, «Per quant», que és en número XXVI, en les de pregamir, en la línea 1, a hon diu «està ordenat que los offiçials», ha de dir «que tots los», y axí falta en lo pregamí, «tots».

Ítem, en la offerta, en les de pregamir, en la línea VII, pàgina 1, foli XXIIII, fa adobar allí a hon diu, «part» y à de dir «pagua», conforme en los processos dels notaris.

Ítem, en la matexa offerta, en les de pregamir, en la línea VIIII, pàgina 1, foli XXIIII, fa adobar allí a hon diu «aurian» y ha de dir «auran», conforme en los processos dels notaris.

Ítem, en la matexa, en la línea XVIII, pàgina 1, en les de pregamir, falta la paraula «o jutges», conforme los processos.

Ítem, en la matexa, XXVI, foli LIII, en les de pergamir fa a levar «lo sindicat», com no sia en los processos dels notaris.

Ítem, en la constitució qui comença, «Són estats», que és en número CX, en la línea II, en les de pregamir, falta les paraules «y no aquadrilats», conforme en lo procés ecclesiàstic, còpia de paper y estampa.

Ítem, en la constitució que comença, «Per major», que és en número CXVI, en les de pregamir, en la línea penúltima, fan adobar les paraules «en respecte en», fins a la fi, y ha de dir en loc de aqueles «quant a la erecció nova de dita tercera sala y forma de decidir les causes criminals y civil de terçera instància sie duradora fins a la conclusió de les primeres Corts», conforme les decretacions donades als brassos les quals tenen los notaris excepto lo notari del bras militar.

Memorial[a] dels errós que.s són trobats en lo volum de les constitucions estampades de paraules que.y faltaven y de paraules que.y avia de més.

En lo capítol primer és la decretació.
Capítol 39/29 del any 1535/1553, sie porrogat. Errat de nombre en les decretacions.

Capítol 3 de les últimes Corts, sie porrogat. La constitució del any 1547/1558, capítol si sie perpetuada. Errat de no en les decre(tacions).

Capítol 10/2 de les constitucions de 1564/1547 sie porrogat. Errat de no en les de (cretacions).

Capítol 17 de les constitucions de 1564 sie por-

a. memorial insert en els folis 97r-99r del trienni 1584-1587.

[1586]

rogat fins a la conclusió de les primeres Corts. No és estat demanat.

En lo capítol XV de les constitucions estampades se trobe que en algunes de les allí a hon à de dir «y un batxiller», que és en la penúltima línea, diu «o un baxiller» que se ha de adobar, y en loc de dir «o» que diga «y un baxiller».

Ítem[a], en la constitució que comença, «Ítem, attès», que és en número XXI, en les de estampa[b] en la línea XXI, fa adobar allí a hon diu «administració» a de dir «admissió», conforme la còpia de paper, processos dels notaris y pregamir.

Ítem en la constitució que comença, «Car sovint», que és en número XXIII, en la línea XV, de les estampades, falta la paraula «àpocha» la qual és en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris, militar y real.

Ítem, en la constitució que comença, «Com per constitucions», que és en número XXIIII, en la línea primera de les estampades, allí a hon diu «1554» se ha de adobar lo «4» y posar «3», ço és, «1553», conforme està en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «Per quant», que és en número XXVII, en la línea primera, de les estampades, allí a hon diu «ii», se ha de adobar y a de dir «iz», conforme està en les de pregamir, còpia de paper y processos de notaris.

97v Ítem la constitució que comença, «Com la esperiència», que és en número XXVIII, en línea 29, allí a hon diu «les hores» en les estampades, à de dir «les terses», conforme les de pregamí, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «Com sia», que és en número XXXVIIII, en línea III, a hon diu «constitució», à de dir «constitucions», conforme les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

En la matexa, en la línea XI, allí a hon diu «aportaran» que à de dir «aporten».

En la matexa, en la línea última, allí a hon diu «alguna» que à de dir «ninguna», conforme en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «Perquè sovint», que és en número XXXXIII, en la línea VIII, en la estampa y còpia de paper falta la paraula «ja», la qual és en les de pregamir y processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «Per provehir», que és en número XXXXVIII, en línea XVI, en la estampa, allí a hon diu «altrament», que ha de dir «altre tant», conforme les de pregamir[a], processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «Més avant statuïm», que és en número LVI, en la línea última, en la estampa falta la paraula «emperò», la qual és en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, la constitució que comença, «En les causes emperò», que és en número LXXIIII, en la línea X, en les de estampa fa adobar allí a hon diu «aliment», que à de dir «aliments», conforme les de pergamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, statuïm», que és en número LXXVII, en la línea X, de les de estampa, fa adobar allí a hon diu «cars», y à de dir «altercat», conforme en les de pregamir y còpia de paper, processos dels notaris.

En la matexa, en la línea última, en les de estampa fa adobar allí a hon diu, «constitució» y ha de dir «conclusió», conforme en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Ítem, ab loació», que és en número LXXVIIII, en la línea[b] VIIII°, en les de estampa, falten les paraules // 98r // «supplicació inter», conforme en les de pregamir, còpia de paper, processos de notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Considerant», que és en número CIII, en la línea XIII, en les de estampa, falta la paraula «grau», conforme en les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Ítem, en la constitució que comença, «Són estats» que és en número CX, en la línea VIII, en les de estampa fa adobar allí a hon diu, «parian», y à de dir «podrian», conforme en les de pregamir, còpia de paper.

En la matex, en la línea VIII, fa adobar allí a hon diu, «serian», y à de dir «ser», conforme lo pregamir y còpia de paper.

a. Ítem... pregamir, *interlineat a final del document.*
b. *a continuació ratllat* que és en.

a. *a continuació ratllat* còpia.
b. *a continuació ratllat* ulti.

Ítem, en la constitució que comença, «Per quant», que és en número CXIII, en la línea XIIII, en les de estampa, falta la paraula «tres», conforme les de pregamir, còpia de paper y processos dels notaris.

Comensant[a] los capítols de Corts.

Primo, en lo capítol de Cort que comença, «Per quant», que és en número IIII, en la línea XI, en les de estampa, fa adobar la paraula «provehex», y à de dir «procehex», conforme les de pregamir, processos de Cort y còpia de paper.

Ítem, en lo capítol de Cort que comença, que és en número IIII, en la línea XXII, en les de estampa, fa adobar allí a hon diu «cassos», y à de dir «cosas», conforme les de pregamir, processos dels notaris.

Ítem, en lo capítol que comença, «Y per facilitar», que és en número VI, en la línea IIII, en les de estampa, allí a hon diu «suspecció» fa adobar y ha de dir «inspecció», conforme les de pregamir, processos y còpia de paper.

98*v* Ítem, en lo capítol que comença, «Com per la poca», que és en número VIII, en la línea XV, en les de estampa, falta la dicció «se», conforme los processos dels notaris.

Ítem, en lo capítol que comença, «E jatsia», que és en número VIIIº, la línea VIIII, en les de estampa y és de més la paraula «dites», conforme les de pregamir y processos dels notaris dels brassos.

Ítem, en lo capítol que comença, «E perquè la experiència», que és en número X, en la línea 1, en les de estampa, fa adobar allí hon diu, «que», y à de dir «quant», conforme en les de pregamir, processos dels notaris y còpia de paper.

En lo matex capítol, en la línea XIII, en les de estampa fa adobar la paraula «descidir», y à de dir «deduir», conforme les de pregamir, processos y còpia de paper.

Ítem, en lo capítol que comença, «E per quant», que és en número XI, en la línea 1, en les de estampa, allí a hon diu «servian», à de dir «escriuen», conforme les de pregamir, processos dels notaris y còpia de paper.

En lo matex capítol, en la línea final, en les de estampa, se'n ha de levar la paraula «dit», conforme en les de pregamir processos y còpia de paper.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, suppliquen», que és en número XII, en les de estampa falta la paraula «via», conforme les de pregamir, processos dels notaris.

Ítem, en lo capítol que comença, «E per quant» que és en número XVI, en la línea VIII, en les de estampa y còpia de paper, à de adobar allí a hon diu «tanta», y à de dir «tota», conforme los processos dels notaris.

En lo matex capítol, en la línea final, falta[a] de dir [...], conforme les de pregamir.

99*r* Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, plàcia», que és en número XVII, en la línea XI, en les de estampa, se ha de adobar allí a hon diu «offici», que à de dir «official», conforme les de pregamir y processos[b].

Ítem, en lo capítol que comença, «Per[c] conservació», que és en número XVIII, en la línea XIIII, en les de estampa a hon diu «causes seran criminals» se'n ha de levar «seran», conforme les de pregamir y processos.

Ítem, en lo capítol que comença, «Per quant no és» que és en número XX, en la estampa, en la línea XXIIII, a hon diu «quant» à de dir «quants», conforme los processos.

Ítem, en lo capítol que comença, «Ítem, per los cridats», que és en número XXI, en la línea VIIII, en les de estampa, a hon diu «cumple» à de dir «cumplien», conforme los processos dels notaris.

Ítem, en lo capítol que comença, «Més avant», que és en número XXII, en les de estampa, en la línea XI, en les de estampa a hont diu «reservant» ha de dir «ressecant», conforme los processos.

Ítem, en la offerta, en la línea XXVII, pàgina 2, foli LII, en les de estampa, fa adobar allí a hon diu «part», que à de dir «pagua», conforme los processos.

En la matexa offerta, en la línea XXXII, pàgina 2, en les de estampa, fa adobar allí a hon diu «auriem», y à de dir «auran», conforme los processos.

a. comensant *interlineat, damunt d'una paraula ratllada il·legible.*

a. a continuació una paraula ratllada il·legible.
b. a continuació ratllat Ítem en lo capítol que comença "Per quant" que és en número XX en la línea XXIIII en les de pregamir, fa adobar allí a hon.
c. a continuació ratllat quant que és en número.

[*1586*]

En la matexa, en la línea VIIII[a], pàgina III, en les de estampa[b] falta la paraula «jutges», conforme los processos.

En la matexa, en la línea XI, pàgina III, en les de estampa, fa adobar «cosas» y à de dir «Corts passades», conforme los processos.

En la matexa, en la línea XXVI, foli LIII, en les de estampa, ne fa a levar «lo sindicat», com no sia en los processos.

Pragmática[c] en que se da la orden y forma que se ha de tener y guardar en los tratamientos y cortesias de palabra y por escrito, y en traer coroneles y ponellos en qualesquier partes y lugares.

(escut)

En Madrid. Por Pedro Madrigal, año de 1586. Está tassada a cinco maravedís el pliego. Véndese en casa de Blas de Robles, librero del rey, nuestro señor.//

Tassa.

Yo Juan Gallo de Andrada, escrivano de cámara de su magestad, doy fee que los señores del Consejo de su magestad dieron licencia y mandaron imprimir esta Pragmática, y tassaron cada pliego della a cinco maravedís, y que a este precio y no más se pueda vender y que la dicha Pragmática vaya firmada de mi nombre. En Madrid, a treze del mes de Octubre de mill y quinientos y ochenta y seys años. Juan Gallo de Andrada.

121*r* *Don Felipe, por la gracia de Dios, rey de Castilla, de León, de Aragón, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galizia, de Mallorcas, de Sevilla, de Cerdeña, de Córdova, de Córcega, de Murcia, de Jaén, de los Algarves, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canaria, de las Indias orientales y occidentales, islas y tierra firme del mar Oceano, archiduque de Austria, duque de Borgoña, de Bravante y Milán, conde Abspurg, de Flandes y de Tyrol y de Barcelona, senyor de Vizcaya y de Molina, etcétera. Al príncipe, don Felipe, nuestro muy charo y muy amado hijo, a los infantes, prelados, duques, marqueses, condes, ricos hombres, priores de las órdenes, comendadores y subcomendadores, alcaydes de los castillos y casas fuertes y llanas y a los del nuestro Consejo, presidentes y oydores de las nuestras audiencias, alcaldes, alguaziles de la nuestra casa y corte y chancillerias y a todos los corregidores, assistente, governadores, alcaldes mayores y ordinarios, alguaziles, merinos, prebostes y a los concejos y universidades, veintiquatros, regidores, cavalleros, jurados, escuderos, officiales y hombre buenos y otros qualesquier súbditos y naturales nuestros, de qualquier estado preeminencia o dignidad que sean o ser puedan de todas las ciudades, villas, lugares y provincias de nuestros reynos y señoríos, realengos, abbadengos y de señorío, assí a los que aora son como a los que seran de aquí adelante, y a cada uno y qualquier de vos, a quién esta nuestra carta y lo en ella contenido toca y puede tocar en qualquier manera, salud y gracia, sepades que aviéndosenos supplicado por los procuradores de Cortes de las ciudades y villas destos nuestros reynos, en las que mandamos celebrar en la noble villa de//*121*v*// *Madrid el año passado de mil y quinientos y ochenta y tres y se dissolvieron y acabaron el de mil y quinientos y ochenta y cinco, fuessemos servido mandar proveer de remedio necessario y conveniente, cerca de la desorden y abuso que avía en el tratamiento de palabra y por escrito, por aver venido a ser tan grande el excesso y llegado a tal punto que se ayan ya visto algunos inconvenientes y cada día se podían esperar mayores, sinó se atajasse y reformasse, reduziéndolo a algun buen orden y término antiguo, pues la verdadera honrra no consiste en vanidades de títulos dados por escrito y por palabra, sinó en otras causas mayores, a que estos no añaden ni quitan. Y aviéndose diversas vezes tratado y platicado por nuestro mandado por los del nuestro consejo, y consultado con nos, avemos acordado, proveýdo y ordenado en lo susodicho, lo que por esta nuestra carta y provisión se declara, provee y ordena.*

Primeramente, como quiera que no era necessario tratarse en esto de nos, ni de las otras personas reales, todavía porque mejor se guarde, cumpla y observe lo que toca a los demás, queremos y mandamos que de aquí adelante, en lo alto de la carta o papel que se nos escriviere, no se ponga otro algun título más que señor, ni en el remate de la carta más de, «Dios guarde la cathólica persona de vuestra magestad». Y assí mismo no se ponga en la cortesía de abaxo cosa alguna, más de la firma del que escriviere la tal carta, ni en el sobrescrito se pueda poner ni ponga más de tan solamente, «Al rey, nuestro senyor».

Que a los príncipes herederos y successores destos nuestros reynos se les escriva en la misma forma, mudando tan solamente lo de magestad en alteza, y lo de rey en príncipe, y al remate y fin de la carta, «Dios guarde a vuestra alteza».

a. VIIII... III *interlineat, damunt de* XI pàgina III ratllat.
b. *a continuació ratllat* falta dobar.
c. *pragmàtica impresa inserta en els folis 120r-123v del trienni 1584-1587.*

Que con las reynas destos nuestros reynos se guarde y tenga la misma orden y estilo que con los reyes dellos, y con las princesas destos dichos reynos, la que, está dicho, se ha de tener con los príncipes dellos.

Que a los infantes y infantas destos nuestros reynos solamente se llame alteza, y se les escriva en lo alto, señor, y en el fin de la carta ha de poner, «Dios guarde a vuestra alteza», sin otra cor- // 122v // tesia y en el sobrescrito, «Al señor infante don N» y «A la senyora infanta doña N». Pero quando se dixere o escriviere absolutamente su alteza, se ha de atribuyr a solo el príncipe heredero y successor de estos nuestros reynos. Declarando, como declaramos, que lo contenido en este capítulo no se ha de entender, ni es nuestra intención y voluntad que se entienda con la emperatriz, doña María, mi muy chara y muy amada hermana, aunque sea infanta de Castilla, pue está claro que se le ha de llamar y escrevir, magestad, y ponerle en el sobre escrito, «A la emperatriz mi señora». Y a sus hijos, hermanos del emperador, nuestro muy charo y muy amado sobrino, se hará el mismo tratamiento de palabra y por escrito, que, está dicho, se ha de hazer a los infantes destos reynos, y también a los archiduques, sus tíos.

Que a los yernos y cuñados de los reyes destos nuestros reynos, se haga el tratamiento que a sus mugeres y a las nueras y cuñadas de los dichos reyes, el mismo que a sus maridos.

Y quanto al tratamiento que las dichas personas reales han de hazer a los demás, no entendemos innovar cosa alguna de lo que hasta agora se ha acostumbrado y acostumbra.

Que el estilo usado en las peticiones que se dan en nuestro Consejo, y en los otros Consejos y Chancillerias y tribunales y el que se acostumbra de palabra quando estan en Consejo, se guarde como hasta aquí, en todo lo que no fuere contrario a esta nuestra carta y provisión, excepto que en lo alto se pueda poner, «Muy poderoso senyor», y no más.

Que en los refrendatas de todas las cartas, cédulas y provisiones nuestras, pongan nuestros secretarios, «Del rey, nuestro senyor», en lugar de «su magestad», y en las refrendatas de los nuestros escrivanos de cámara se haga lo mismo.

Que en todos los otros juzgados, assí realengos como qualesquier que sean y de qualquier qualidad y forma, ora se hable en particular o en público, las peticiones, demandas y querellas, se comiencen en ringlón y por el hecho de que se huviere de tratar, sin poner en lo alto ni en otra parte título, palabra, ni señal de cortesia alguna, y al cerrar y concluyrse podrá dezir, «Para lo qual el officio de vuestra señoría o de vuestra mercé, imploro», según fueren las personas y juezes con quien se hablare, y los escrivanos solamente diran, «Por mandado de N., juez», poniendo el nombre y sobrenombre solamente, y podran también poner el nombre del officio de la tal persona o juez, y la dignidad o grado de letras que tuviere y no otro título alguno.

122v *Que a ninguna persona de qualquier estado, condición, dignidad, grado y officio que tenga, por grande y preeminente que sea, se pueda llamar por escrito, ni palabra, excellencia, ni señoría illustríssima, ni assí mismo se pueda llamar señoría reverendíssima a ninguno, sinó a solos los cardenales y al arçobispo de Toledo como a primado de las Españas, aunque no sea cardenal.*

Que a los arçobispos y obispos y a los grandes y a las personas que mandamos cubrir, sean obligados todas las personas destos nuestros reynos a llamarles señoría, y también al presidente del nuestro Consejo Real.

Que a los marqueses y condes y comendadores mayores de las órdenes de Sanctiago, Calatrava y Alcántara y presidentes de los otros nuestros Consejos y Chancillerías se pueda llamar y escrivir señoría por escrito y de palabra, y no a otra persona alguna, excepto a las ciudades cabeças de reynos, y cabildos de yglesias metropolitanas, que se les podrá llamar en sus ayuntamientos, donde huviere costumbre dello, y también escrivirsela.

Que a los embaxadores que tienen assiento en nuestra capilla se pueda assí mismo llamar y escrivir señoría.

Que en lo que toca al escrivir unas personas a otras generalmente, sin ninguna excepción, se tenga y guarde esta forma: Començar la carta o papel por la razón o por el negocio, sin poner debaxo de la cruz en lo alto, ni al principio del ringlón, ningun título, ni cifra, ni letra, y acabar la carta diziendo, «Dios guarde a vuestra señoría, o a vuestra mercé» o «Dios os guarde». Y luego la data del lugar y del tiempo, y tras ella la firma sin que preceda ninguna cortesia. Y que el que tuviere título le ponga en la firma y de donde es el tal título.

Que en los sobrescritos se ponga al prelado la dignidad ecclesiástica que tuviere, y al duque, marqués, o conde, el de su estado. Y a los otros cavalleros y personas su nombre y sobrenombre, diziendo, «Al cardenal», «Al arçobispo», «Al obispo de tal parte». Y de la misma manera, «Al duque», «Al marqués», «Al conde de tal parte». Y a los demas, «A don N.» o a «N.», poniendo el sobrenombre y a cada uno de los nombrados en este capítulo se podrá poner la dignidad, officio o cargo, o grado de letras que tuviere.

[1586]

Que desta orden no se pueda exceptar, ni excepte, el vasallo escribiendo al señor, ni el criado a su amo, pero los padres a los hijos, y los hijos a los padres, podran sobre el nombre proprio añadir el natural, y también entre marido y muger, señalar el estado // 123*r* *// del matrimonio si quisieren, y entre hermanos el tal deudo.*

Que el tratamiento a las mugeres, y entre ellas mismas, por escrito y de palabra, sea el mismo que, está dicho, se ha de hacer a sus maridos.

Que a los religiosos de las órdenes no se llame ni escriva sinó paternidad o reverencia, según el cargo que tuviere. Y en el sobreescripto se pueda poner con su nombre el cargo o grado de letras que tuviere, en las órdenes que los usan.

Que lo que en estra nuestra carta y provisión se ordena y manda se guarde por todos en estos nuestros reynos, y assí mismo escriviendo en los absentes dellos.

Otrosí, por remediar el gran desorden y excesso que ha avido y ay en poner coroneles en los escudos de armas de los sellos y reposteros, ordenamos y mandamos que ninguna, ni algunas personas, puedan poner, ni pongan, coroneles en los dichos sellos, ni reposteros, ni en otra parte alguna donde huviere armas, excepto los duques, marqueses y condes, los quales tenemos por bien que los puedan poner y pongan, siendo en la forma que les toca tan solamente, y no de otra manera. Y que los coroneles puestos hasta aquí se quiten luego y no se usen, ni traygan, ni tengan más.

Y porque mejor se guarde, cumple y excecute lo susodicho, ordenamos y mandamos que los que fueren o vinieren contra lo contenido en esta nuestra carta y provisión o cualquier cosa o parte dello, cayan y incurran cada uno dellos por cada vez, en pena de diez mil maravedís, repartido en esta manera, la tercia parte para el denunciador y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare, y la otra tercia parte para obras pías, y que esto se execute sin remissión alguna.

Porque vos mandamos a todos y a cada uno de vos, según dicho es, que veáys esta nuestra carta y provisión y lo en ella contenido, lo qual queremos que tenga fuerça de ley y pregmática, sanción, hecha y promulgada en Cortes, y como talla guardéys, cumpláys y executéys, y hagáys guardar, cumplir y executar en todo y por todo, según y como en ella se contiene, y contra su tenor y forma no[a] *váys ni passéys, no consintáys yr ni passar en tiempo alguno, ni por alguna manera, solas penas en que caen y incurren los que passan y quebrantan cartas y mandamientos de sus reyes y señores naturales y so pena de la nuestra merced, y de los sobredichos diez mil maravedís a cada uno que lo contrario hiziere. Y porque lo susodicho venga a noticia de todos y ninguno pueda pretender ignoran-* // 123*v* *// cia, mandamos que esta dicha nuestra carta y provisión sea pregonada públicamente en nuestra corte. Y lo en ella contenido se guarde, cumpla y execute precissa y inviolablemente, desde primero día del año venidero de mil y quinientos y ochenta y siete, y los unos ni los otros no fagades, ni fagan, ende al por alguna manera so las dichas penas. Dada en San Lorenço, a ocho días del mes de octubre de mil y quinientos y ochenta y seys años. Yo el rey.*

El conde de Barajas. El licenciado, Juan Thomás. El licenciado, don Lope de Guzmán. El licenciado Ximenez Ortiz. El licenciado, don Pedro Porto Carrero. El licenciado, Mardones. El licenciado, Guardiola. El licenciado, Nuñez de Boorques.

Yo, Juan Vázquez de Salazar, secretario de su cathólica magestad, la fize escrevir por su mandado.

Registrada. Jorge de Olaal de Vergara. Chanciller mayor, Jorge de Olaal de Vergara.

Pregón

En la villa de Madrid, a diez días del mes de otubre de mil y quinientos y ochenta y seys años, delante de palacio y casa real de su magestad, y en la puerta de Guadalajara de la dicha villa, donde es el comercio y trato de los mercaderes y officiales, estando presentes el doctor don Alonso de Agreda y los licenciados Martín de Espinosa y Pedro Bravo de Sotemayor, alcaldes de la casa y corte de su magestad, por pregoneros públicos, se pregonó la ley e pragmática contenida en el pliego antes deste, con trompetas, a lo qual fueron presentes los alguaziles de cortes, Múxica, Velázquez y Francisco de Oro, y otras muchas personas. De lo qual doy fe, Juan Gallo de Andrada. Concuerda con la pragmática original. Juan Gallo.

a. El modo como se a describir a cada uno, *anotació al marge esquerre.*
b. a continuació repetit.

Apèndix 4

De[a] part del excel·lentíssim senyor don Manrique de Lara, de la sacra cathòlica y real magestat conceller, loctinent y capità general en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Serdanya, e per provisió, lo dia present y devall escrit, inseguint la conclusió en lo Real Consell feta per lo magnífich y amat conseller de la real magestat, misser Jaume Mir, en quiscun dret doctor y jutge de la règia cort, relador, per sa excel·lència elegit y nomenat en la causa de rocors, devant sa excel·lència y Real Consell interposat per Miquell Lunell, mercader, ciutadà de Barcelona, de uns procehiments contra[b] ell fets per los visitadors que visiten los deputats, oÿdors de comptes y altres officials del General de Cathalunya, fets manament, segons ab lo present se fa, als amats de la real magestat los visitadós que visitan los deputats, oÿdors de comptes y altres officials del General de Cathalunya y altres officials a qui se especte, que dins sis dies aprés que lo present cartell los serà presentat, continuame[nt] següents, donen y lliuren còpia auctènticha y fefahent de totes y qualsevol enquestes que devant d'ells, y de quiscú d'ells, se sien fetes contra dit Miquel Lunell, y aquelles lliuren al dit magnífic misser Jaume Mir, relador de dita causa. E entretant, no fassau ni innoveu cosa alguna contra la persona y béns de dit Miquel Lunell, si la gràcia de sa magestat tenen cara, y en la pena de sinchcents florins de or de Aragó als cofrens reals de sa magestat applicadors y de sos béns exhigidors, desijen no incórrer, lo qual cartell se'ls fa ha instància y humil supplicació de dit Miquel Lunell. Dada en Barcelona, als XVIII de janer MDLXXXVIII.

Secretari Pelliser. M. Orpi, notari.

a. carta inserta en els folis 61r-62v del trienni 1587-1590.
b. a continuació repetit contra.

Molt[a] il·lustres senyors.

Miquel Rabassa, mariner, natural[b] de la vila de Tossa y habitant y domiciliat en aquella, patró de la barca o llondró Santa Maria y Sant Christòphol, venia lo die de haÿr, que comptàvem tres del present mes, de la dita[c] vila de[d] Tossa a la present ciutat, carregat de llenya per provisió del hospital general y essent en vista de la present ciutat, lo prengué mal temps, de manera que fonc forsat anar al cap de Llobregat per reparó del mal temps, y anant-se'n de la platja per la mateixa causa las galeras del Adelantado a la volta de la Murta, fonc tant fort lo vent que aportà dit llondró per lo mateix lloc per hont passaven les ditas galeras[e], y llansaren-lo junt a una de ditas galeras ab tanta fúria que rompé lo esperó de una galera, la qual rompé també a dit llondró la popa, y no tenint consideració hu dels capitans de una de ditas galeras que era estat cas fortu yt y que podien rebre mayor dany los marinés de dita barca, que no lo que havia rebut la galera, féu posar en una galera a dit patró y a Joan Bonet, mariner de[f] de la matexa vila, posant-los en cadena y rapant-los la barba ab molt gran violència y vuy encara esta en cadena dit Rabassa, rapada la barba y molt mal aparellat, e[g] com per constitucions de Catalunya molt notòries y altrament sie prohibit condemnar algú sens conexensa de causa y que capitans axí generals com particulàs de provincials perquè persones estrangeres exercescan jurisdicció dins lo present Principat, toca a vostres senyorias la defensa de aquestos agravis per haver-se contrafet a moltas constitucions generals, asenyaladament, a la constitució

a. carta inserta en els folis 123r-124v del trienni 1587-1590.
b. natural... aquella *interlineat.*
c. dita *interlineat.*
d. a continuació ratllat ta.
e. a continuació ratllat ab tanta júric.
f. de... vila *interlineat.*
g. a continuació ratllat com.

[1588]

del rey en Jaume Segon, capítol 25, en lo títol de penas corporals, en lo libre 9, la qual disposa que algun hom no sia condemnat sens coneguda de jutge, y a la constitució del any 1534, capítol 2, la qual disposa que capitans de guerra, así generals com particulars, no usen jurisdició sinó en quant de dret e per constitucions de Catalunya los és permès, y a la constitució del rey en Jaume, en lo capítol primer, y ab moltas altras constitucions en lo primer libre en lo títol «Que tots los officials en Catalunya sien catalans», y ab moltas constitucions en lo títol «Que novells officials», etcètera, en lo libre 3, supliquen per so dits Rabassa y Bonet, manen vostres senyorias ab la forma acostumada // 123v // donar orde que, per observansa de ditas constitucions, sien reparats dits agravis ab refecció y esmena de tots los danys y despesas que *licet, etcètera, Altissimus*, etcètera. Henric Serra.

Oblata IIII *julii* MDLXXXVIII *in consistorio et domini deputati remiserunt predicta magnificis assessoribus dicti Generalis qui super supplicatis debite providerunt. Ludovicus Rufet, scriva major Generalis Catalonie.*

Registrata dicta die facto verbo in consistorio providet quod ordinetur supplicacio[a] *cum insercione presentis*[b] *et presentetur excelentissimo domino locumtenenti generali juxta stilum*[c]*... Aguilo, assessor.*

Die[d] *nona maii* MDLXXXII *presidente sua excellencia interfuerunt magnifici Michael Quintana, Franciscus Puig, Martinus Joannes Franquesa, fisci advocatus, Damianus Osset, Michael Ferrero, Franciscus Fort et nobilis Ludovicus Apagaria. Infacto fisci procuratoris regia curia contra Petrum Corts, et cetera.*

Infacto fisci procuratoris regie curie contra Michaelem Boria, Perpiniani, minorem viginti annis, delatum et inculpatum quod ipse una tantum die coadunatus cum aliis armatis arcabusiis de pedrenyals incesserit per presentem principatum Cathalonie contra constituciones Cathalonie, pragmaticas et regias preconitzaciones in quorum comitiva posuitse prope crucem, vulgo dictam de Fronsiach, que scita est in camino regio quo itur a loco Hospicii, vulgo dicti de la Belladona, ad civitatem Gerunde, animo et proposito derrobandi itinerantes in quo camino fuit per justicia familiam captus quod ipse sponte confessus fuit, facta relacione per Paguera // 127v // fuit conclussum quod condemnetur ad servicium regiarum trirrennum ad quinquennium.

Exemplum huismodi aliena manu fideliter scriptum sumptum fuit a quodam libro Conclusionum Regii Concilii Criminalis presentis principatus Cathalonie anni videlicet MDLXXXII, *in regio archivo Barcinone recondito. Et cum eodem adverbum comprobatum per me, Sebastianum Costa, sacre catolica regia magestatis mandatis scribam et archivarium eiusque auctoritate notarium publicum Barchinone populatum. Ut igitur eidem exemplo in judicio et extra ubique ab omnibus fides plenissima adhibeatur ego, dictus Costa, hic me subscribo et meum quo in publicis utor appono signum.*

A liber Conclusionis Regii Consilii Criminalis, anni 1582, foleo 50.

Ara[a] hojats tothom generalment que us notifican y fan a saber de part del excel·lentíssim senyor don Manrique de Lara, de la sacra, catòlica, real magestat conseller, lloctinent y capità general en los principat de Catalunya y comptat(s) de Rosselló y Cerdanya, que sa excel·lència, com ha capità general, per certes y justes causes, son real ànimo movents, mana a tots y qualsevol passatgers, axí hòmens com dones, de qualsevol estament o condició, sien cavallers, mercaders, menestrals, soldats, negociants y a altres qualsevol, vuy habitants y estants en la present ciutat de Barcelona, que sien castellans, exceptades persones ecclesiàstiques y religioses, que dins tres dies primersvinents comptadors del dia y hora que la present pública crida se publicarà, comparegan davant sa excel·lència, e o davant son secretari Mathias de Carcamo, a descriure's y registrar-se sots pena per al qui lo contrari farà si serà cavaller de servir a les galeres de sa magestat militant, y si serà de qualsevol altre estament de servir a les dites galeres remant, per lo temps a sa excel·lència ben vist, y altres penes majors o menors a sa excel·lència reservades. E guart-si qui guardar sia que, etcètera. Don Manrique de Lara.

Vidit Carrera, fisci advocatus[b].

Fonc publicada dimecres, a XVIII de jener MDLXXXVIIII per Vicens Serra, trompeta, ab so de quatre trompetes.

Dilluns, a 25 de juny 1590.

Lo[c] bras militar desiyant que en tot se concerne

a. a continuació una paraula ratllada il·legible.
b. a continuació ratllat inn.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.
d. document insert en els folis 177r-178v del trienni 1587-1590.

a. crida inserta en el foli 184r-v del trienni 1587-1590.
b. a continuació ratllat ad.
c. document insert en el foli 232r-v del trienni 1587-1590.

lo útil y concernent al bé públic y comú se juntà dissapte proppassat en lo Capítol de la Seu, en lo qual se proposà que pochs dies ha fou manat ab lletres de part de don Pedro de Cardona, que.s diu ser capità general del present Principat, manant ab pena de cinch-centes lliures a Miquel Rianbau de Corbera, senyor de Llinàs, de què no conegués de qualsevulla causa de la perçona de Antich Vila, vasall de dit senyor de Llinàs, atento era cap de squadra de una companyia, morta y sens salari, y com dit manament sie en perjudici de la jurisdicció dels barons y en general de tots los poblats del present Principat y comptats y en ell y aya contrafacció de constitucions, capítols y actes de Cort, nos an manat suplicassen a vostres senyories fosen servits, per dit efecte, convocar brassos y també que ab la forma y modo se féu exir y observar los capítols del nou redrés fasan vostres senyories tota la força possible, en què isca y se estampa la constitució feta en la última Cort de Monçó[a], tocant al assiento de las cosas de la capitania general, atès que dita constitució és decretada per lo prothonotari y fermada per lo vici-canceller que de la publicació d'ella à de resultar gran benefici y quietut a tot lo present Principat y comptats.

A 30 de juliol 1594.

Com[b] una de les més importants y necessàries coses per al bé universal de Cathalunya sie fer guardar les constitucions, capítols y actes de Cort, y les interpretacions fetes sobre los dubtes resultants dels capítols del nou redrés, les quals per exprés capítol de Cort han d'ésser observades de la letra tota, excepció remoguda, y en los capítols 28 y 30 del nou redrés estiga expressament ordenat que ningun ecclesiàstic ni official de la Santa Inquisició no dega ni puga ser admès per deputat ni oïdor, ni per poder obtenir ningun altre officis del General de Cathalunya y per obviar als fraus que molts feyen de renunciar dits beneficis y officis, axí reyals com de la dita Santa Inquisició, sie estat en la última interpretació declarat semblants renunciacions no haver d'ésser admeses sinó en cas que fossen fetes un any abans que lo tal renunciant pugués obtenir lo dit offici y dit[c] capítol y interpretacions, no obstants lo bras militar haja entès que per vostres senyories serie nomenat per l'offici de assessor ordinari de la Deputació misser Federic Cornet, lo qual és a tots notori haver fins ací obtingut alguns beneficis ecclesiàstics, // 238v // ser tonsurat y anar ab àbit clerical y tenir, per altra part, un offici en la Inquisició de molta qualitat de consultor[a] ordinari[b] [...] proveït en sa persona ab privilegi del inquisidor major ab salari y emoluments; als quals beneficis y offici jatsie se pretengués dit misser Cornet haver renunciat, todavia com sia cosa certa les tals renunciacions no poder dexar d'ésser molt fresques y fetes sols per effecte de obtenir dit offici y en frau de dits capítols de Cort, per so, considerant que per a la quietut del present Principat no.y ha cosa més necessària que fer guardar totes les leys igualment y de una matexa manera y en virtut de la dita última interpretació han dexat[c] moltes persones principals de concórrer en los officis de deputats y oïdors en esta última extracció y per conseqüent haja de obstar la matexa interpretació a dit misser Cornet y nos ha manat lo bras militar que vinguessen a reportar[d] a vostres senyories esta embaxada per a què, oïda y entesa // 239r // per vostres senyories, advertissen lo que.s deu y pot fer en la provisió de dita assessoria, conforme la obligació que.y tenen per raó de son offici, que revocant dita nominació en cas fos feta quant no se entén passar avant en tot lo que.ls sie lícit y permès conforme les propostes del nou redrés e interpretacions.

a. a continuació ratllat alb.
b. document insert en els folis 238r-239v del trienni 1587-1590.
c. a continuació ratllat s.

Die[e] lunes, trigesima mensis julii anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo LXXXX, *post meridiem ipsius diei.*

Convocat y congregat lo bras o stament de les persones militars en la casa capitular del molt reverent Capítol de la Seu de la present ciutat de Barcelona, en las claustras de dita Seu de Barcelona construhida, a hont per consemblants y altres negossis les persones del dit stament se acostumen de convocar y congregar, feta la proposició per lo noble don Federich de Cabrera contenint en effecte que obit lo que misser Federich Cornet, doctor en drets, ha dit y refferit en lo present bras representant en aquell los servicis que ell té fets, axí a la casa de la Deputació com en aquest bras, proposava al present bras que si apparexia haver de sperar la resposta de la embaxada se era vuy de matí desliberada se fes als senyors deputats o embiar en aquells cavallers a qui era estada comesa dita embaxada, dient-los de part de aquest bras que sinó la havian feta que no la fassan sinó que tornen per a consultar ab aquest bras, y que sobre assò digue si en lo que més convingués haver-se de fer.

E lo dit bras, oïda la dita preposició, féu desli-

a. consultor *interlineat, damunt de* consultor *ratllat.*
b. a continuació una linea interlineada il·legible.
c. a continuació ratllat de.
d. a continuació ratllat esta.
e. deliberació inserta en el foli 240r-v del trienni 1587-1590.

[*1590*]

beració y conclusió que, vists y entesos los servicis que dit micer Federich Cornet ha fets en aquest bras y a la casa de la Deputació, per ser aquells tant notoris, que se embie als cavallers qui són estats tramesos ab embaxada als senyors deputats dient-los, de part de aquest bras, que sinó han feta la dita embaxada que no la fassan ans bé tornen al present bras per a consultar, y assí legir seha la interpretació últimadament feta del capítol trenta del nou redrés y del capítol qui tracta qui poden ser elegits en officials, diputats y ohidors de la casa de la Deputació y determinar seha lo que més convindrà en aquest bras sobre aquest particular.

E encontinent lo dit noble don Federich de Cabrera, en presència de tot lo dit bras allí convocat per execució de dita desliberació, manà a mi, Joan Sala, notari de Barcelona y scrivà del present bras, que, de part de aquell, anàs als dits cavallers, als quals és estada comesa dita embaxada, y.ls digués que per lo present bras se havia // 240*v* // determinat que sinó havian feta dita embaxada que no la fassan ans tornen per a consultar ab lo present bras. E per execució del que me és stat ordenat jo, dit Joan Sala, só anat a la casa de la Deputació y allí demanant dels senyors embaxadors ha Philip Basturs, altre dels porters dels senyors deputats, dit Basturs me respongué que los dits embaxadors estaven dintre concistori ab dits senyors deputats y que prest exirian; y estant ab aquest col·loqui lo senyor don Joan Burguès y Desso, lo senyor Montsuar de Puig-gros y lo senyor Joan Benet Codina, embaxadors per dit bras elegits, isqueren de dit concistory y se'n tornaren concistorialment a dit Capítol, a hont lo dit bras estave ajunctat, y allí refferiren al dit bras, axí com és dit convocat per orgue de dit senyor don Joan Burguès y Desso, la embaxada los era estada comesa, segons per dit bras vuy de matí los era estat desliberat, y la resposta que los senyors deputats los havian feta, ço és que tindrian molt gran compte en guardar en aquest particular y en tot lo demés los dits capítols de Cort del nou redrés, y que poden dits embaxadors assegurar en aquest bras que ninguna cosa més precian ses senyorias que la observança de dits capítols del nou redrés.

De premissis deliberacione et aliis inde subsequtis sicut predicitur per ordinem continuatis manu alienam fideliter scriptis fidem facio ego, Joannes Sala, auctoritate regia notarius publicus Barchinone et brachii seu stamenti militaris scriba creatus, hec propria scribens manu.

Apèndix 5

Perdón[a] publicado por mandamiento de la sacra, católica real magestat del rey, nuestro señor, en la ciudad de Çaragoça, a 17 del mes de enero del año 1592[b].

Impresso en Çaragoça con licencia del excelentíssimo señor don Miguel Martínez de Luna, conde de Morata, lugarteniente y capitán general de su magestad en el presente reyno de Aragón, en casa de Lorenço de Robles, impressor del reyno de Aragón y de la universidad, año 1592.

47v *Nos don Phelippe por la gracia de Dios, rey de Castilla, de Aragón, de León, de la dos Secilias, de Jerusalem, de Portugal, de Ungría, de Dalmacia, de Croacia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorcas, de Sevilla, de Cerdeña, de Córdova, de Córcega, de Murcia, de Jaén, de los Algarbes, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, islas y tierra firme del mar Oceano, archiduque de Austria, duque de Borgoña, de Bravante, de Milán, de Atenas y Neopatria, conde de Abspurg, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rosellón y Cerdaña, marqués de Oristán y conde de Gociano. A todos son notorias las alteraciones, sediciones, graves e inormes delitos que se cometieron en la nuestra ciudad de Çaragoça, en veynte y quatro de mayo, y en veynte y quatro de setiembre deste año, y la salida que se hizo con tan temerario y alevoso fin, como el de resistir a nuestro exército y banderas reales, y la obstinación y pertinacia con que demás destos casos más públicos se an cometido otros hasta el día de oy, y el daño universal que han resultado, con muertes de muchas personas y gran descervicio de Dios y nuestro, y mengua de la autoridad de la justicia y de la Santa Inquisición, del bien público, pacífico y universal de todo esse reyno. También son notorias las muchas diligencias y prevenciones que avemos hecho, y los medios de que avemos usado, para que se reconosciesen y sosegasen, y lo poco que esto ha aprovechado, antes aviéndose procedido y llegado a estado que ni podíamos, ni devíamos disimularlo, cumpliendo con la obligación que a bolver y responder por la autoridad de la justicia y de la Santa Inquisición teníamos, mandamos que fuessen tan exemplarmente, como convenía, castigados las cabeças y autores de los dichos movimientos que, para dar calor a ello, parase el exército que teníamos aprestado para las cosas de Francia, no aviendo bastado todas las diligencias y medios que primero se avían intentado por los ministros desse reyno, para dar calor a la justícia y hazer que tuviesse su lugar, procediendo en el número de las personas, a quién mandamos castigar con mucha benignidad y clemencia, pudiendo como se podía estender, sin exceder los límites della a más personas, y con más demostración. Pero teniendo consideración a la gran fidelidad de los del nuestro reyno de Aragón, y como por algunos buenos, quanto más por tantos, se ayan de perdonar muchos malos, usando de la clemencia y piedad que es natural y tan conforme a nuestra inclinación, y por el amor grande que tenemos al dicho nuestro reyno de Aragón, y a los naturales del, desseando por ellos rescebir y acoger a nuestra gracia y amor a los otros que en esto han prevaricado, confiando que con la fidelidad antigua nos servirán y lo continuarán de bien en mejor, acordándonos de la obligación que tenemos los príncipes de imitar a nuestro Señor Dios, que tantos pecados nos perdona. Considerando ansí mismo que la mayor parte de los que se an mezclado en las turbaciones y sediciones passadas lo an hecho por falsa persuación, violencia, miedo, descuydo y otra fragilidad huma- // 48r // na, avemos acordado y determinado com parecer, acuerdo y deliberación de los del nuestro Supremo Consejo de Aragón, de remitir y perdonar, hazer y conceder la presente nuestra gracia y perdón, por ende, con tenor de la*

a. perdó imprès insert en els folis 47r-50v del trienni 1590-1593.
b. a continuació l'escut d'Aragó.

[1592]

presente, de nuestra cierta ciencia y real autoridad y plenitud de potestad, deliberadamente y consulta, remitimos y perdonamos, damos y concedemos perdón y gracia pleníssima, sin que sea menester sacarla ni pedirla en particular, a todas y qualesquier universidades, ciudades, villas y lugares, y a todas y qualesquier singulares personas, nobles, infançones, escuderos, y otros de qualquier grado y condición que sean, a los pueblos en general y a las personas en particular, que en todo o en parte se ayan hallado, intervenido, asistido, o dado consejo, favor o ayuda, directamente ni indirecta, en las rebueltas, muertes, sediciones y ruydos, y los demás crímines, excesos y delitos que desde dicho veynte y quatro de mayo han sucedido en la dicha nuestra ciudad de Çaragoça, y que hasta el día de la publicación deste nuestro perdón y gracia uvieren sido en qualquier manera culpantes, participantes, aderentes, o conscios de qualesquier culpas, faltas, ofensas, delitos, excesos, crímines y desórdenes de qualquier calidad, grado y especie que hayan sido y sean, tocantes a los dichos tumultos y sediciones y los annejos y dependientes de aquellos, tan solamente y no más, ni en otra manera, ni de otros algunos. Y todas y qualesquier penas corporales, criminales, civiles, pecuniarias, asolamientos de casas, eredades y bienes, y de otras qualesquier penas de qualquier género y calidad que sean en que por razón de las dichas culpas, crímines y delictos que por los fueros y leyes desse reyno, y de otra qualquier manera, ayan incurrido. Y los absolvemos, libramos y quitamos por la presente, y tenemos por absueltos, libres y quitos para siempre jamás de las dichas culpas, crímines y penas, y que por la dicha razón, ni causa en ninguna manera, vía, ni forma puedan ser acusados, inquiridos, demandados, ni molestados en juyzio ni fuera del, por nos ni por nuestros officiales reales, ni de oficio, ni a pedimiento de nuestros procuradores fiscales, ni astrictos, ni de otro ninguno en nuestro nombre, a los quales imponemos silencio y perpetuo callamiento. Y al sereníssimo don Felipe, príncipe de las Asturias y Girona, duque de Calabria y de Monblanc, mi hijo primogénito muy amado, y después de nuestros felices y largos días inmediato eredero y legítimo succesor en todos nuestros reynos y señorios, declarando nuestro real ánimo, dezimos y rogamos, y mandamos al nuestro lugarteniente y capitán general, magníficos y amados consegeros, regente la Cancellería y dotores de la nuestra Real Audiencia, regente el oficio de la general governación y su assessor, justicia de Aragón y sus lugartinientes, bayle general, maestre racional, advogados, y procuradores fiscales, patrimoniales y astritos, çalmedinas, merinos, sobrejuteros, justicias, jurados, alguaziles, porteros, vergueros y otros qualesquier oficiales y ministros nuestros, mayores y menores, en el dicho nuestro r(e)yno de Aragón, constituydos y constituideros, que no procedan ni consientan proceder por causa y razón de las dichas culpas, cometidas en las dichas sediciones y rebueltas de la dicha ciudad de Çaragoça en el dicho tiempo, y las annejas y dependencias de aquellas tan solamente, y no entendemos en más ni de otra manera, ni de otras // 48v // algunas contra las personas ni bienes de los susodichos, ni de alguna parte dellos. Y si necessario es los inhibimos del conoscimiento de las dichas causas, y les prohibimos y defendemos que, sobre estos ni en razón dello, no traten ni conozcan, ni se entremetan, directamente ni indirecta, y a pena de diez mil florines de oro de Aragón de bienes del que lo contrario hiziere, exigideros y a nuestros reales cofres aplicaderos, y de nuestra yra e indignación tengan, guarden y observen, tener, guardar y observar hagan inviolablemente la presente nuestra gracia y perdón, y todo lo en ella contenido desde la primera línea hasta la última, si demás de nuestra yra e indignación en la pena sobredicha dessean no incurrir. Queremos, empero, que sean exceptuadas de la presente nuestra gracia y perdón, y que en ella no sean comprehendidas, las personas siguientes:

Primeramente, Antonio Pérez.
Don Diego de Eredia.
Don Pedro de Bolea.
Martín de Lanuça.
Manuel don Lope.
Don Yuan Coscón.
Don Juan de Torrellas.
Don Antonio Ferriz.
Don Juan de Luna.
Gil de Messa.
Juan Francisco Mayorín.
Thomás de Rueda.
Christóval Frontín.
Francisco de Ayerve.
Juan Luýs Fontova.
Lorenço Calvo.
Fuertes, pelayre.
Juan de Ubieto, pelayre.
Jayme Christóval, labrador.
Antón de Añón.
Soro, espadero.

Otrosí, queremos que en la presente gracia y perdón no sean comprehendidas las personas de las ciudades de Teruel ni Albarrazín, porque lo que a esto toca queda para su tiempo y lugar reservado para regularse y tratarse por differente vía. Item, queremos que no sean comprehendidos, antes bien expressamente exceptados del presente perdón, todos aquellos que estan y estuvieren ya presos en qualquier parte que los tengan, dentro del reyno o fuera del, antes de la publicación deste perdón, no obstante que sus personas y nombres no esten aquí puestos ni expresados. Tampoco se declaran aquí los exceptados de los clérigos y frayles porque he remitido y remito la averiguación de los que deven ser exceptados al tribunal de la Inquisición y a los

juezes ecclesiásticos, ordinarios o subdelegados en su caso, reservando también como reservo para mi real jurisdicción el castigo que me pertenesce mandar que se les de en semejantes delictos. Assí mesmo son exceptados deste perdón todos los letrados que aconsejaron que se podía o devía hazer la resistencia al exército. Tampoco han de ser ni son comprehendidos en el perdón los capitanes que actualmente con compañías de gente salieron con el justicia de Aragón ha hazer su resistencia al exército. Tampoco son comprehendidos en el perdón todos los alférez que llevaron banderas, antes bien excepta- //49r// dos. Y añadiendo a todos los sobredichos, y expresando algunos dellos, han de ser exceptados en particular los siguientes:

Agustín Ximeno, procurador.
Agustín Dalça, ayudante de portero de los diputados.
Ayantegui, guardia de Antonio Pérez.
Avenilla, ciudadano.
Agustín de Santa Clara.
Andia, pelayre.
Araus, cordonero.
Arayz, criado de don Diego de Eredia.
Barrionuevo, labrador.
Valero Daro, notario de la corte del justicia.
Cosme, pariente.
Cavero de Ortilla.
Don Miguel de Gurrea.
Don Juan de Aragón.
Don Juan de Moncayo.
Don Felipe de Castro del ábito de San Juan.
Don Juan de Ferrera.
Domingo del Molino y su camarada.
Don Francisco de la Cavalleria.
Diego de Funes.
Dionysio de Guavas.
Don Antonio Coscón.
Don Luýs de Torrellas, tío de don Juan de Torrellas.
Don Juan de Hurrea, hermano del conde de Aranda.
El doctor Murillo, médico de Antonio Pérez.
Domingo Montañes.
Marquello de Daroca, diputado.
Don Luýs de Hurrea, tío illegítimo del conde de Aranda.
Diego de Eredia, hermano del justicia de las Montañas.
Don Martín de Espes y Alagón, barón de la Laguna.
Estevan de Ardança, padre de huerfanos de Çaragoça.
El maestro Baffante.
Español Niño.
Francisco Pérez de Calatayud y su hermano el soldado.
Francisco de Altarriba y Alagón.
El camarada de Fuertes.
Felipe de Pomar.
Francisco de Aguilar.
Francisco Vallés, secretario de la Inquisición.
Fontova, notario.
Felipe Canelón, mercader.
Francisco Ruíz de Prado, del hábito de San Juan.
Francisco de Luna, labrador.
Gurrea, labrador, su hijo y su camarada.
Gerónymo García, casado con doña Gerónyma de Eredia.
Giraldo, cordonero.
Gerónymo Pérez, capitán.
Gerónymo Pérez, calcetero.
Gerónymo Tafalles, procurador.
Gerónymo Antón, procurador.
Gaudioso la Foz, mercader.
Godofre de Bardaxí.
Gill de Hurroz, mercader.
Hernando de Biota.
Jayme Buil, procurador.
Juan de Bonbau.
Juan Bautista Bello de Daroca.
Juan Ganareo, librero, y su hijo estudiante.
Juan de Alteraque, impressor.
Juan Ramírez, cordonero.
Juan Arines, calcetero.
Juan de Arce, espadero.
Juan de Mendibe, notario.
Juan Miguel de Fonzillas.
Jayme de Urgel, mercader.
49v *Juan Gerónymo de Spes, procurador.*
Juan Bucle de Meteli, jurado.
Juan de Aro, notario de la corte del justicia.
Juan Moles, notario de caxa.
El hermano casado de Fontova.
Juan de la Serna, capitán.
Juan de Lanuça, tendero del mercado.
Juan de Fontova.
Juan de Alayeto, procurador.
Juan Loscos, hermano del prior Loscos.
Juan Baylón, labrador.
Juan del Barco, labrador.
Jayme Francés, labrador.
Juan de Villaverde, menor.
Juan de Gracia.
Juan López de Baylo.
Julián del Conderano, labrador.
Juan Agustín.
Luýs Anton, procurador.
Miguel de Turlan, diputado.
Miguel don Lope.
Matheo Ros.
Mosén Jayme Montañés.
Micer Juan de Bardaxí, lugartiniente.
Micer Josephe Domínguez.
Muniesa Cantor.
Mosén Juan Ximénez.
Miguel Torres.
Martín Rubio, natural de Daroca, estudiante.
Mosén Pedro, estudiante natural de Baguena.

Mosén Oto, cantor.
Méliz.
Mosén Martín Ruyz, cantor de la Seu.
Micer Bartolomé López.
Miguel Luýs de Foncillas, padre de Juan Miguel de Foncillas.
Micer la Serna.
Martín Jayme de Borja.
Miguel de Fuertes, marido de la Contina.
Martín de Herrera, calcetero.
Micer Espinosa, lugartiniente.
Marchueta.
Micer Martínez.
Mosén Juan, criado de don Diego de Eredia.
Micer Baltasar Andrés Barutel.
Miguel de Sese.
Micer Claveria, lugartiniente.
Nicolás Melgas.
Peregrín, alquilador de mulas.
Peco, el Mayor.
Pedro de Mur.
Pericacho y otro su hermano, pelayre.
Pedro Murillo, notario o procurador.
Pedro de Sese.
Simón Rodríguez, nuncio del Santo Oficio.
Sebastián Moles, notario de caxa.
Tomás de Villanueva, ciudadano.
Dos hermanos Villanuevas.

Aunque con los más destas personas tengo intento de usar de benignidad y clemencia, pero, por aver excedido de lo que devían, en estos casos van exceptados para dalles el castigo o corrección con la moderación que me pareciere. Y assí no es mi voluntad que gozen de la clemencia tan estendida y general como la que en este perdón general usamos y concedemos. En testimonio de lo qual mandamos despachar la presente con nuestro sello real común en pendente sellada, y que sea manifestada por los lugares públicos y acostumbrados dessa nuestra ciudad, para que venga a notícia de todos, y que a sus traslados, impresos y rubricados se de entera fé como al original. Dada en la nuestra villa de Madrid, a veyn- // 50*r* *// te y quatro días del mes de deziembre, año del Nascimiento de Nuestro Señor de mil y quinientos y noventa y uno, y de nuestros reynos y señoríos, es a saber, de la Citerior Cicilia y Jerusalem, treynta y ocho, y de Castilla y Aragón, la Ulterior Cicilia y los demás, trenta y seys, y de Portugal, doze. Yo el rey.*

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Terça, regens. Vidit Pellicer, regens. Vidit Clemens pro conservatore Aragonis. Vidit Campi, regens.

Dominus rex mandavit mihi domini Michael Clementi, visa per Frigola, vicecancellarium. Campi, Terça et Pellicer, regentium Cancellerie per conservatore Aragonis.

In curie Aragonis quarto, foleo CXIX.

Yo Gerónymo Secano, escrivano de mandamiento del rey nuestro señor, hago fé y relación como en la presente ciudad de Çaragoça del reyno de Aragón, el deziseteno día del mes de enero del año presente mil quinientos noventa y dos, por orden y mandamiento de la magestad del rey nuestro señor, se publicó mediante Balthasar de Alquenigo, corredor de la Audiencia Real deste reyno, presentes mí, dicho escrivano, y testigos infrascriptos, el presente perdón, alta e inteligible boz, por los lugares públicos y acostumbrados de la presente ciudad, a saber es en la plaça de Nuestra Señora del Pilar, en la calle del Cosso, en la plaça del Mercado y en la plaça de la Seo, començando de la una hora después de mediodía hasta las cinco horas del mesmo día. En testimonio de lo qual hize y testifiqué acto de lo sobredicho, dichos día, mes, año y lugar arriba calendados y especificados, siendo presentes a todo lo sobredicho por testigos, llamados y rogados, Francisco Jordán y Alberto de Cuevas, alguaziles de su magestad, en la dicha y presente ciudad de Çaragoça domiciliados. Gerónymo Secano.

Concuerda con el perdón original de su magestad. Domingo Deynsaurbe.

Pregón[a] y provisión publicado por mandamiento de la sacra católica real magestad del rey, nuestro señor, en la ciudad de Çaragoça, a veinte y tres del mes de enero del año 1592.

Con la carta que escrivieron los de Çaragoça al sereníssimo príncipe de las Españas[b].

Con licencia. Impresso en Barcelona en casa de Pablo Malo y Valentín Villamar, impressores, en la calle del Hospital delante de Jerusalem.

Vendense en casa de Gabriel Lloberes, llibrater.

2 *Nos don Phelippe, por la gracia de Dios rey de Castilla, de Aragón, de León, de las dos Secilias, de Jerusalem, de Portugal, de Ungria, de Dalmacia, de Croacia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorcas, de Sevilla, de Cerdeña, de Córdova, de Córsega, de Murcia, de Jaén[c], de los Algarbes, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canarias, de las Indias Orien-*

a. provisió impresa inserta entre els folis 51v-52r del trienni 1590-1593.
b. a continuació l'escut reial.
c. Joan *al manuscrit.*

tales y Occidentales, islas y tierra firme del mar Oceano, archiduque de Austria, duque de Borgoña, de Bravante, de Milán, de Atenas y Neopatria, conde de Abspurg, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rosellón y Cerdaña, marqués de Oristan y conde de Gociano. A los muy reverendo, reverendos en Christo Padre<s>, venerables, illustres, egregios, nobles, amados y fieles nuestros, arçobispo, obispos, abades, priores, comendadores de qualesquier lugares, iglesias, monesterios y órdenes, duques, marqués, condes, vizcondes, barones, nobles, mesnaderos, cavalleros, infançones, ciudadanos, e hombres de las ciudades, villas, comunidades y lugares, y otras qualesquier personas, ecclesiásticas y seglares del nuestro reino de Aragón en él estantes y habitantes, exemptas y no exemptas, de qualquier estado o condición que sean, salud y dilección, siendo tan públicos y notorios los delictos que esse nuestro reyno de Aragón se han cometidos desde veynte y quatro de mayo del año passado de mil y quinientos noventa y uno acá, en la muerte del marqués de Almenara y en sacar a Antonio Pérez de las càrceles de la manifestación, y de las del Sancto Officio de la Inquisición del dicho nuestro reyno, y en la resi- // 3 *// stencia que se trato de hazer a mi exército, con tan immenso y execrable crimen, contra el servicio de Dios Nuestro Señor, y nuestro, y contra el bien público y universal, y las personas que en esto se han señalado no será menester referirlo aquí, ni las penas graves que por esto merecen, siendo pues esto de la consideración que es, y aviendo mandado castigar las cabeças y causa destas alteraciones y ausentándose mucha parte dellos. Es nuestra voluntad que ninguno de los contenidos en la cédula aparte, que van nombrados en las excepciones de los perdones, se recoja, ampare, inrecepte en ninguna parte, ni por ninguna persona de los desse reyno. Por tanto, con tenor de las presentes, de nuestra cierta sciencia y real autoridad, deliberadamente y consulta, teniendo por notorios traydores, rebeldes y amotinadores a algunos de los que van en las excepciones del perdón general que he mandado publicar por ser como son principales cabeças y causa de las dichas sediciones y motines y que en son error, pertinacia y dureza han permanecido y a lo demás por conscios cómplices o participes en estos delictos, a los que de vosotros se deve requerir y amonestar, requerimos o amonestemos y a los demás fieles y súbditos nuestros, dezimos, encargamos y mandamos que vosotros ni ninguna persona de qualquier estado, orden o condición sean, a pena de la fidelidad a que como rey y señor natural me soys obligados, y de las de que conforme a drecho incurren los que receptan a rebeldes y traydores que se hazen partícipes de sus penas, las quales queremos aquí aver por expressas y repetidas, particularmente la del derrocar y assollar las casas y castillos en que receptaren a los dichos delinquentes, y de nuestra yra e indignación y pena //* 4 *// de diez mil florines de oro de Aragón de bienes del que lo contrario hiziere, exigideros y a nuestros reales cofres aplicaderos, demás y allende de las penas que por los fueros últimos desse nuestro reyno estan contra los receptadores de delinquentes dispuestas y ordenadas, que del día de la data de las presentes en adelante os guardéys atentamente de receptar, dissimular, permitir, ocultar, o favorecer, pública ni secretamente, en general ni en particular, en las ciudades, villas y lugares que estan dentro del dicho nuestro reyno de Aragón, a los sobredichos ni a ninguno dellos, ni a ninguna de las personas que andan en su seguimiento, ni dalles ningún género de bastimiento ni mantenimiento, en poblado ni fuera del, directamente ni indirecta, pagando o no pagando, aunque sean deudos y parientes vuestros. Antes bien tendréys grande y especial solicitud y diligencia cada uno en sus jurisdicciones y términos de reconoscer y buscar los montes, valles, barrancos, cuevas y partes yermas, o donde suelen o pueden acudir semejantes delinquentes para que los dichos, ni los qui los siguen, hallan receptáculo ni abrigo en ninguna parte del dicho reyno, procurando quanto en vosotros fuere de prender a los sobredichos y a cada uno dellos y sus sequaçes y entregarlos a los ministros de la justicia, saliendo contra ellos con vuestros vasallos, los que los tuvieredes, o a lo menos no dexándolos reposar en ninguna partes y dando noticia a los dichos nuestros officiales y ministros de las partes donde se entiende que andan y dándoles favor y ayuda para su persecución. Mandando con el mismo tenor de las presentes, de la dicha nuestra cierta sciencia y real autoridad, a los magníficos y amados consejeros nuestros, regente el officio de la general governación //* 5 *// y su assessor, regente la Cancelleria, y doctores de la Real Audiencia, justicia de Aragón, y sus lugartenientes, calmedinas, merinos, sobrejunteros, justicias, jurados, alguaziles, porteros, vergueros, y otros qualesquier officiales y ministros nuestros, mayores y menores, en el de dicho nuestro reyno de Aragón, constituydos y constituyderos, y a sus lugartenientes y subrogados, que las presentes y todo lo en ellas contenido hagan publicar y manifestar en todos los lugares y partes donde fuere menester y tener, guardar y inviolablemente complir, saliendo los dichos officiales reales personalmente en nuestras ciudades, villas y lugares, en persecución de los dichos delinquentes y haziendo salir a los demás y executando rigurosamente las penas contra los que no obedeciendo a estos nuestros reales mandamientos, receptaren a los dichos delinquentes. En los quales receptadores executen las penas arriba dichas, y particularmente la de la desolación de sus casas y las demás que de fuero y drecho s e deven. Y los unos ni los otros no hagáys ni permitáys que sia hecho lo contrario en manera alguna, si los dichos prelados y ecclesiásticas personas, y los nuestros officiales reales y universales y los demas fieles y súbditos nuestros en las sobredichas penas*

[1592]

de infidelidad y las demás por los furos desse nuestro reyno impuestas desseáys y dessean no incurrir. Y para que con más cuydado se acuda a la persecución de los dichos delinquentes y de cada uno dellos, prometemos en nuestra buena fé y palabra real de que a qualquier persona de qualquier calidad que sea que entregare en manos de nuestros ministros y officiales, alguno y o algunos de los dichos delinquentes, daremos y pagaremos, realmente y con todo effecto, la cantidad o cantidades y concederemos //6 // como desde agora concedemos las gracias y perdón de perdones de delictos que don Alonso de Vargas o el regente el officio de la general governación y el justicia de las Montañas, o otro comissario nuestro en nuestro nombre dirá y señalará. Y porque de las presentes se ha de usar en muchas partes, mandamos que a los traslados dellas auténticos se de tanta fé como al original. En testimonio de lo qual mandamos mandar despachar las presentes con nuestro sello real común en el dorso selladas, y que sean manifestadas con público pregón por las ciudades y lugares acostumbrados desse nuestro reyno. Data en la nuestra villa de Madrid en quatro días del mes de enero, año del Nacimiento de Nuestro Senyor Jesuchristo de mil quinientos y noventa y dos. Yo el rey.

Vidit Frigola, vicecancellarius. Vidit Clemens, pro conservatore Aragonis. Vidit Campi, regens. Vidit Quintana, regens.

Dominus rex mandavit mihi domini Michael Clementi, visa per Frigola, vicecancellarium, Campi, Terça et Pellicer, regentium Cancellarie et me pro conservatore Aragonis.

Vidit Terça, regens. Vidit Pellicer, regens.

In curia Aragonis quarto, foleo CX.

Yo Gerónymo Secano, scribano de mandamiento del rey nuestro señor, hago fé y relación como en la presente ciudad de Çaragoça del reyno de Aragón, a veinte y tres días del mes de henero del año presente, mil quinientos noventa y dos, por orden y mandamiento de la magestad del rey, nuestro señor, se publicó, mediante Baltasar de Alqueñigo, corredor de la Real Audiencia //7 // deste reyno, presentes mí, dicho escrivano, y testigos infrascriptos, la presente provisión, alta e inteligible voz por los lugares públicos y acostumbrados de la presente ciudad, a saber es, en la plaça de Nuestra Señora del Pilar, en la calle del Coso, en la plaça del Mercado y en la Plaça de la Seu, començando entre la una y las dos oras después de medio día hasta las tres oras del mismo día. En testimonio de lo qual hize y testifiqué acto de lo sobredicho, dicho día, mes, año y lugar arriba calendados y especificados, siendo presentes a todo lo sobredicho, llamados y rogados Francisco Jordán y Alberto de Cuevas, alguaziles de su magestad, en la dicha y presente ciudad de Çaragoça domiciliados. Gerónymo Secano.

Don Alonso de Vergas, comendador de Socobos, del Consejo de guerra de su magestad y capitán general del exército.

Cumpliendo lo que su magestad por su real provisión dada en Madrid a quatro deste presente mes de enero, manda y en conformidad della en su real nombre, prometo de dar y pagar y que su magestad dará y pagará, realmente y con effecto, a qualquiera persona o personas que dieren y entregaren presos, y en manos y poder de los comissarios y ministros que para este efecto se nombraren, a qualquiera de las personas que adelante se declararán, por cada una dellas, los premios de dinero siguientes, en esta manera:

Por la persona de Antonio Pérez, seys mil ducados.
Por la de don Juan de Luna, quatro mil ducados.
Por la de don Diego de Eredia, quatro mil ducados.
Por la de don Martín de Lanuça, quatro mil ducados.
Por la de don Pedro de Bolea, quatro mil ducados.
Por la de Manuel don Lope, tres mil ducados.
Por la de don Juan Coscón, tres mil ducados.
8 *Por la de don Juan de Torrellas, tres mil ducados.*
Por la de Gil de Mesa, tres mil ducados.
Por la de Gaspar Burces, tres mil ducados.
Por la (de) Juan Francisco Mayorín, dos mil ducados.
Por la de Christóval Frontín, dos mil ducados.
Por la de Francisco de Ayerve, dos mil ducados.
Por la de Juan Luýs Fontova, dos mil ducados.
Por la de Fortes, pelayre, dos mil ducados.
Por la de Juan de Ubieto, pelayre, dos mil ducados.
Por la de Antón de Añón, dos mil ducados.

Y lo mismo se hará con quién diere noticia de qualquiera de las dichas personas para prenderlos, si dello se consiguiere con effecto la dicha prisión.

Y para que dello conste y a todos sea notorio, lo susodicho se publique en las partes y lugares que convenga, y se imprima juntamente con la dicha provisión de su magestad y al pie della. Fecha en Caragoça, a veynte y tres de enero de mil y quinientos y noventa y dos años. Don Alonso de Vargas, por mandado de su señoría, Domingo Deynsaurbe.

Sereníssimo senyor, un reyno, el más antiguo del mundo, y que más ha dilatado por el fidelíssimamente el nombre de sus reyes, enbuelto aora en las culpas de pocos, respecto del número de los que no han offendido, ni con el pensamiento, a su magestad, se postra hoy a los pies de vuestra alteza y con

verdaderas lágrimas le supplica que con su intercessión lo restituya en gracia de su rey y senyor natural, y porque se atribuya la merced que alcançare de su real ánimo a vuestra alteza, sólo no quiere valerse de rasones, ni lástimas, con que pudiera ablandar qualquiera pecho, quanto más, el de vuestra alteza, criado a imitación de Dios, donde sobre otras virtudes resplandece la misericordia. Para esto embía a don Francisco de Aragón, supplicamos a vuestra alteza, le de la mano para que, en nombre de todo este reyno, la bese y ponga en ella la esperança de nuestro remedio, no desdañándose vuestra alteza de tener en nosotros este mucho drecho, pues seremos suyos de aquí adelante, por misericordia, como de otros por justicia, y guarda Nuestro Senyor la sereníssima persona de vuestra alteza, como la christiandad ha menester.

[*1592*]

Apèndix 6

Relació[a] breu del que lo senyor Francesch de Gàver, oïdor, ha entès aserca dels danys ha patit lo General y terres del comptat de Roselló, per les entrades dels francessos, y de les inteligències ha tingudes de les coses de França y de las majors necessitats de aquella terra.

Los drets de les generalitats han patit y petexen en gran manera per les rahons següent:

Primo, per no haver-hi comers entre França y los de aquell comtat. Més per robar y haver robat gran número de bestiars y major quantitat dels de llana. Més que totes les monedes que.s pagaven per la gent que cadal dia van capturant no pagaven dret algú, y finalment per la mala administració dels que regexen los officis y taules del General, a bé que és veritat que ninguna taula s'és aliada, encara que prengueren lo tauler de Otagell, lo qual anave a robar en França y robaren-lo a ell. Totes les terres de aquell comptat han patit majorment en la entreda del corso, lo qual destruí Santa Maria Lameu a Sant Llorens, Torrelles, Sanct Hipòlit y Vilallonga cremant un campanar y dins de ell gran número de persones, destruint y robant les sglésies y cases dels sobredits llocs. Y estos danys se van continuant de cadal dia per tot aquell comptat per les causes següents: Primo perquè tota aquella terra esta casi despoblada, a lo menos de la gent més principal, la qual s'és retirada ab tots los grans dins Perpinyà, y sols an dexat los moços en los llochs y venint, com quiscun dia venen, sinquanta fins en cent francessos facilment roban lo que troben pues estos, atamoritzats, no.ls fan cara; y demanant com los del comptat no entren a fer represàlies dins França, responen que no se'ls vol donar licència y que si a vegades la donen són tants los interessos y drets que han de pagar als officials reals que no.ls resta res y axí no volen aventurar[a] ses vides. Les inteligències de les coses de França són estades moltes y molt differents però la major part y la més segura concorde que de la entrada *// 66v //* del corso ensà lo major número que és entrat en Rosselló és estat fins en tres-cents francessos juncts, y qui lo contrari ha scrit y entès s'és molt enganyat. Ab coses de artilleria ni se ha pensat de aportar-la des de França en Rosselló, gent feta per a camp com sia haguda, ni se'n troba lo dia present, ni aparell de fer-ne, per causa de ser aquella terra pobre y estar falta de monicions y manteniments[b] des de Aix fins a Aida, compresa la partida de Llenguadoch y part de la Prohensa, y los que poden fer la gent a cas que se'n fasa són los devall scrits: Primo, musur de Daudo, mosur de Mirapeix, lo duc de Jojosa, lo duc de Vantado.

Tots estos units, tot lo que poden fer són deu mil hòmens a tota rigor y quatre-cents cavalls, ço és, sent hòmens de corasa, y los demés rosins de poca importància y los dits deu mília hòmens sinó és de correguda no poden fer entrada de propòsit per estar imposibilitats de artilleria y de diners per a fer provisió de manteniments, y així és versemblant faran algun effecte en lo estiu y temps de las messas y fins a les ores aniran continuant les corregudes pus no y.a qui.ls contradiga ni.ls obvie sos intents, sols auran de pacar per ser-se la gent retirada en Perpinyà, com dalt és dit, y no trobar-se ja bestiars ni altres provisions en tota la plana.

a. memorial insert en els folis 66r i 67v del trienni 1596-1599.

a. a continuació repetit aventurar.
b. a continuació ratllat dci.

També se té per cert que mosur de Monsusa ha de còrrer la plana ab intent<ent> de robar ab dos-cents hòmens, poc més poc manco, de les demés coses que aniran succehint de Franca, per dos persones graves, se'n donarà rahó als senyors deputats.

La vila de Perpinyà té necessitat molt gran de reparar y terreplenar les muralles des del portal de Nostra Dona fins al baluart de Sanct Francisco y de // 67r // allí fins al portal de Sanct Martí.

Y també molta necessitat de fer-se una torra al grau per a resistir al francés y també per evitarnos defraude al General de la manera que.s veu quant dit grau està tancat.

Més per la guarda y conservació de la companya y de tota la terra són menester algunes companyes per los passos perquè les dos companies que són per aquest effecte ço espera guardar los passos de don Bernat d'Oms y de Jaume Calser, perquè no paguen los soldats ni és lo número complit, no són de ningun effecte y no estan totes totalment destruïdes, que si les pagaven elles a soles serien sufficients per a evitar les corregudes dels francessos, attento que són entrats y entren ab poca gent, de manera que aquesta necessitat no és perquè falte lo remey convenient sinó per lo desorde de no ser pagats, segons reffereixen los cònsols de Perpinyà en lo segon memorial donaren al sobredit oïdor.

Després que és estat arribat lo dit senyor oïdor en Barcelona ha rebut lo memorial següent, per una spita enviada per dit senyor oïdor Francesc de Argensola y Francesc Reart des de Perpinyà en França.

«Mosur de Fansoso, lluterà, nebot de Monmoransi, en ajuda de molts cavellers secrets, tirà o volia tirar de la pistola al rey, la causa perquè volia preseguir los lluterans y escapà, se retirà a la ciutat de Menda y lo rey y envià gent, y alguns parents seus y amics y entraren dins Menda y li digueren que estava molt ben aposentat y enviaren-ho a dir al rey y donaren-li 33 mil ducats, y ell se'n hisqué y se'n vingué per lo Llengadoc ab pistolas y aplegà ab sos amics cent de cavall y sinc-cents de peu per a entrar a Espanya, per saquejar y pendre algun lloc y fer-se fort; altres són de parer que vol pendre un for en França per poder córrer a Espanya y tenir la retiransa. Lo dit és estat // 67v // al castell de la Mata y lo governador de Basies ha enviat a dir al capità de la Mata que no lo.y dexàs tornar entrar dins lo castell, sol ni acompanyat.

La gent que dit Fansoso tenie se són retirats a causa de les grans neus y frets, que molts se'n són morts per anar mal vestits y altris als spitals y molts d'ells venian les armes per manjar, y[a] deyen: «malaja l'anada de Spanya», ara és en les montanyes de las [Sevenas] per a tornar ajustar gent per alcansar són designa. Los capitans principals són mosur Guillamí y lo capità Capdet, gran mestre de adobar y posar los morters, y lo capità Soler, aquexos van ab ell sempre.

De [Fures] ni Fuster no ha oït dir res, sinó que avia fet salar porchs y vaques, y havia fet pastar gran cantitat de pa.

Los estats de Besias és que lo governador mosur de Ventador los demana deu mil ducats».

Die[b] IIII septembris, anno MDLXXXXVIII.

Joan Sever Verdaguer, corredor públic y jurat de la present ciutat de Barcelona y corredor y trompeta del General de Cathalunya, en lo consistori de la casa de la Deputació de dit General, en presència de mi, Pere Pau Vidal, scrivà major, y dels testimonis devall scrits, ha referit als senyors Francesc Oliveres, canonge de la Seu de Gerona y prior de Nostra Senyora de Ridaura [...], Honofre Bruguera, cavaller en Barcelona domiciliat, y Jaume Riu, burgès de la vila de Perpinyà, deputats, fra don Federic Meca, comanador de la encomanda de Vilafranca de Penadès de la religió de Sant Joan de Hierusalem, y Francesc de Gàver, donzell en la vegaria de Cervera domiciliat, oïdors de comptes de dit General, presents tots en dit consistori, los quals senyors oïdors són ensemps ab lo senyor Gaspar Sagarra, doctor en drets, ciutedà de Barcelona, absent del present Principat, que ell, dit corredor públic y jurat, per orde y manament dels quòndam abbat de Poblet y Luýs de Tamarit, aprés deffuncts, y dels dits senyors Jaume Riu, fra don Federic Meca y Francesc de Gàver, deputats y oïdors respectivament de dit General, ensemps ab dit Gaspar Sagarra qui també llavors ere absent d'esta ciutat, y conforme les traçes per mestre Pere Blay, architector, fetes de la obra faedora en la casa de la Deputació a la part de Sant Jaume, y conforme lo memorial o capitulació [...] fet que.n resultaria y axí mateix conforme lo albarà del tenor següent: Tothom que ente[...] pendrer a preu fet la obra // 93v // de la casa de la Deputació del General de Cathalunya, designada en lo memorial y trassa que fon ab la present, diga y qui dir-hy volrà que los

a. y deyen *interlineat.*
b. *memorial insert en els folis 93r-94r del trienni 1596-1599.*

[*1598*]

senyors deputats y oïdors liuraran dita obra en lo encant públic a qui per manco y millor la farà com diu lo capítol de Cort vint-y-treze del nou redrés, que tot fou a ell dit corredor donat ha encantat des del die denovè del mes de decembre any mil sinc-cents noranta-sis, fins a tres de janer any mil sinc-cents noranta-set per los locs públics y acostumats de la present ciutat de Barcelona, la dita obra de architector y mestre de cases y fàbrica d'ella faedora, com és dit, en la present casa de la Deputació a la part de Sant Jaume. E que ultra dit públic encant ell, dit corredor, ha notificat la dita fàbrica y obra y les trasses, memorial o capitulació d'ella ha mostrat y comunicat a tots los architetors y mestres de cases de la present ciutat, anant per aquest effecte de hu en altre en particular y venint ells en casa de ell, dit corredor, axí en los dies de festa com en los altres de tot lo temps de aquest encant, de manera que tots ne han tingut molt plena notícia y que a tots públicament y privada, com és dit, ha notificat que per los senyors deputats foren assignades les deu hores de matí del dit die tercer de janer 1597 per a fer liurar la dita fàbrica y obra y que.s liuraria, encontinent, tocades les dites deu hores en la present casa de la Deputació. Y havent dit corredor tingut tres dies de [....] mestres de cases la darrera d'elles fou de mestre Hierònym Martí, mestre de cases, major de dies, qui havia offert // 94*r* // pendre tota la dita fàbrica y obra a preu fet conforme dites trasses, memorial o capitulació y albarà per denou mil y quatre-centas liuras barceloneses. Reffereix més avant, dit corredor, que ell lo mateix die terçer de janer mil sinc-cents noranta-set, aprés de passat lo sobredit, féu relació de paraula de tot als senyors deputats y oïdors en son consistori, que llavors eren los dits quòndam abbat de Poblet y Luýs de Tamarit, aprés deffuncts, y los dits senyors Jaume Riu, fra don Federic Meca y Francesc de Gàver, essent també llavors absent de la present ciutat lo dit senyor oïdor real, Gaspar Sagarra. E perquè dita relació no fou en scrits ni d'ella se rebé acte, per ço ara de present, dit corredor Joan Sever Verdaguer, a petició dels dits senyors deputats y oïdors qui ara són presents en consistori, fa la matexa relació ab lo present acte públic. Presents per testimonis Joan Soldevila, fuster, y [...] Bernat Gili, [...].

Mestre[a] Pere Ferrer, mestre de cases del General de Cathalunya, y mestre Antoni Thomàs, tots mestres de cases d'esta ciutat de Barcelona, en lo consistori de la casa de la Deputació de dit General, en presència de Pere Pau Vidal, scrivà major, y dels testimonis devall scrits, han referit als senyors Francesc Oliveres, canonge de la Seu de Gerona y prior de Nostra Senyora de Ridaura [...], Honofre Bruguera, cavaller en Barcelona domiciliat, y Jaume Riu, burgès de la vila de Perpinyà, deputats, fra don Federic Meca, comenador de la encomanda de[a] Vilafranca de Penadès de la religió de Sant Joan de Hierusalem, y Francesc de Gàver, donzell en la vegueria de Cervera domiciliat, oïdors de comptes de dit General, presents tots en dit consistori, los quals senyors oïdors són ensemps ab lo senyor Gaspar Sagarra, doctor en drets ciutedà de Barcelona, absent del present Principat, que ells, dits dos mestres de cases, per orde y commissió dels quòndam abbat de Poblet y Luýs de Tamarit, aprés deffuncts, y de dits senyors Jaume Riu, fra don Federic Meca y Francesc de Gàver, deputats y oïdors respectivament de dit General, ensemps ab dit Gaspar Sagarra, qui també llavors era absent d'esta ciutat, y mitjensant lo jurament que a tres del mes de janer any mil sinc-cents noranta-set, en mà y poder dels propdits senyors deputats y oïdors, prestaren de bé y lealment judicar sobre les trasses, memorial o capitulació, y tots y sengles caps y articles // 95*r* // d'ella de què en la precedent relació del corredor públic, qui tot ho ha encantat, se fa mensió la quantitat per la qual entenguessen los dits *tunc* senyors deputats y oïdors ésser just que mestre Pere Blay, architector y mestre de cases, natural de Barcelona, llavors resident en Tarragona, enprengués de fer tota la dita fàbrica y obra de dites trasses, memorial o capitulació, caps y articles. Ells, dits dos mestres de cases, a set de janer mil sinc-cents noranta-set, digueren y refferiren a dits senyors *tunc* deputats y oïdors, llavors presents, que en virtut de la commissió, per ses senyories lo sobredit die terçer de dit mes de janer, a ells de paraula feta de visurar y regonèxer tota la dita fàbrica y obra sobre les matexes trasses, memorial o capitulació, caps o articles d'ella, feren ab molta diligència puntualment sobre cada una cosa per si esta visura y regonexensa, y comptaren y combinaren molt per menut lo preu y valor de dita cada una cosa per si, y trobaren segons Déu y ses bones consciències que dit mestre Blay, o altre qualsevol bon architector y bon mestre de cases, per poder-se salvar y no perdre en lo preu de la fàbrica de dita obra, no la podie empendre per manco preu de vint-y-una mília sinc-centas trenta-set liures y deu sous, y que a esta quantitat los dits dos mestres de cases estimaren y judicaren llavors, y ara estiman y judican lo degut y just valor de dita fàbrica y obra del preu fet, per lo qual se podie donar y empendre res- // 95*v* // pectivament. E perquè dita relació no fou en scrits ni d'ella se rebé acte, per ço, ara de present, dits

a. memorial insert en els folis 94v-95v del trienni 1596-1599.

a. a continuació ratllat visto.

dos mestres de cases, Pere Ferrer y Antoni Thomàs, a petició de dits senyors deputats y oïdors, qui ara són presents en consistori, fan la matexa relació, sots lo mateix jurament ab lo present acte públic. Presents per testimonis [...].

En[a] lo fet proposat per los senyors deputats si deuen consentir al jurament entén fer y prestar lo senyor duc de Feria com a loctinent y capità general de sa magestat del rey don Phelip Segon, nostre senyor, en virtut del real privilegi lo qual li és estat concedit en Torre de Lodones als tretze del corrent mes de setembre, aprés seguida la mort del rey don Philip Primer, de felice recordació, com ho assenyale y ordene sa magestat ab sa real carta scrita als dits senyors deputats, dada en Torre de Lodones, die y any predits. Attès y considerat que sa magestat encara no ha prestat lo jurament acostumat de servar los usatges, constitucions, capítols y actes de Cort, usos, costums, privilegis, generals y particulars, de Cathalunya, conforme molts de sos sereníssims predecessors han acostumat fer. Y lo dit rey don Philip Primer, com a pare y legítim administrador, apar ho prometé a la Cort General de Cathalunya, en les Corts del any 1585, com consta ab lo acte del jurament, encara que molts dels sereníssims reys de Aragó, predecessors de sa magestat y la major part de aquells, ans de usar de llur auctoritat y preheminència real en lo present principat de Cathalunya, han acostumat primer de venir personalment a d'aquell y prestar lo jurament acostumat de servar los usatges, constitucions, capítols y actes de Cort, usos y costums, privilegis, generals y particulars, del dit Principat y dels poblats y habitants en aquell, com també apar ho prome- // 110v // té y jurà lo rey don Philip, pare de sa magestat, com a pare y llegítim administrador, a la Cort General de Cathalunya als 14 de noembre 1585, y junctament apar ho asenyale sa magestat ab dita carta dient desija venir a d'aquest Principat y complir ab ses obligacions, emperò, attès y considerats que en los temps passats, havent vingut lo cas de successió de nous reys moltes vegades trobant-se los dits nous reys absents del present Principat, ho occupats en coses graves de sos regnes, de manera que ab brevedat no podien acudir y venir a d' aquest Principat a prestar lo dit jurament, han anomenats ministres y officials seus per a administrar justícia, y aquells foren admesos per la terra, com se veu en la successió del rey don Martí y del rey don Ferrando, lo Primer, y del emperador Carlos Quint, y del rey don Philip, pare de sa magestat, y de altres reys, considerant també que sa magestat ab dita carta dóna causes legítimes y molt justes, les quals per al present no donen lloc a sa vinguda per a prestar lo dit jurament, y de baix sa fe y paraula real, promet que, en donant lloc les coses graves y molt urgents li occorren de la administració de sos regnes y senyories, ab la major brevedat li serà possible, vindrà a d'aquest Principat a complir ab ses obligacions, y per consegüent a prestar lo dit jurament. Considerant també que no consentint al dit jurament lo interim fins sa magestat vinga, patiria molt la administració de la justícia, la qual essent regida y administrada per officials menors no seria tant temuda y reverenciada com serà essent adminis- // 111r // trada per ministres de major auctoritat y grandesa, qual acostumen ésser los loctinents generals de sa magestat en lo present Principat, del que se porien seguir grans danys e inconvenients al bé universal y particular d'esta província y habitants en aquella, los quals inconvenients, advertint y considerant los deputats qui eren en lo any 1518, seguida la mort del rey don Ferrando Segon, y essent en Flandes lo sereníssim príncep don Carlos al qual toca la legítima successió del regne de Aragó y comtat de Barcelona, scrigueren una carta al il.lustríssim don Ferrando de Aragó, archabisbe de Çaragossa, governador general dels regnes y senyories de la corona d'Aragó, durant la absència del dit sereníssim príncep, supplicant-lo fos servit de intercedir ab lo dit don Carles per a què enviàs a esta província algun loctinent general seu per a què regís y governàs la terra, no obstant dit don Carlos no hagués prestat lo jurament acostumat, per evitar los predits y altres inconvenients se porien seguir y per les causes y raons predites y altres. Los assessors del General y doctors applicats infrascrits, haguts entre si y ab los magnífics advocats ordinaris de la casa de la ciutat y altres magnífics doctors en aquella applicats, diversos col.loquis, per al qual effecte per orde dels senyors deputats y magnífics consellers se són ajuntats dits doctors diverses vegades ab la maduresa que un negoci de tanta qualitat e importància, qual lo present, requereix, tots unànimes y conformes han aconsellat y aconsellan als senyors deputats que, per aquesta vegada // 111v // tantsolament y ab les protestacions subsegüents, y no sens aquelles, consenten al dit jurament prestador per lo senyor duc de Feria, com a loctinent y capità general de sa magestat, y manen buydar y continuar lo dit privilegi de loctinent general de sa magestat en los libres de la present casa de la Deputació, conforme se acostumen buidar los demés privilegis, les quals protestacions alt mencionades són del tenor següent: Los deputats del General de Catalunya als 24 del corrent han rebuda una carta de sa magestat, dada en Torre de Lodones als 17

a. memorial insert en els folis 110r-113v del trienni 1596-1599.

[1598]

del corrent, ab la qual junctament ab la creensa que per vostra excel·lència en virtud de dita carta los és estada explicada, han entès com sa magestat és estat servit anomenar a vostra excel·lència per son loctinent y capità general per lo present Principat y comtats de Rosselló y Cerdanya, enviant per a dit effecte son real privilegi de loctinent general, y a bé que dits deputats, probablement an tengut rahó de duptar si, per no haver sa magestat jurat los usatges, constitucions, capítols y actes de Corts y costums de Cathalunya, privilegis, gràcias, concessions y prerogatives que per sos sereníssims predecessors reys de Aragó y comtes de Barcelona són estats concedits y atorgats y jurats als dit Principat y comtats, y a les persones, tant ecclesiàstiques com militars y reals, ciutats, viles y lochs y col·legis de aquells, sa magestat si se hauria de abstenir de la creació y nominació de son loctinent y capità general en lo present Principat y comtats, com bé molts de sos sereníssims predecessors han acostumat fer majorment, // 112*r* // havent la magestat del rey don Phelip de felice recordació, com a pare y legítim administrador del rey don Phelip, senyor nostre y fill seu, vuy benaventuradament regnant als 14 de noembre 1585, jurat y promès en dit nom a la Cort General de Cathalunya y als braços de aquella que ans lo sereníssim príncep, qui leshores era y vuy regna, no usaria de jurisdicció alguna per si ni per interposada persona en lo principat de Cathalunya y comtats, primer sa altesa y vuy magestat no hagués personalment prestat lo jurament prestar acostumat per los sereníssims reys de Aragó, comtes de Barcelona, de observar los usatges, constitucions, capítols y actes de Cort y les demés coses alt exprimides y specificades, com bé apar ho assenyala sa magestat ab sa real carta alt calendada, dient que desija venir en aquest Principat y complir ab ses obligacions, emperò considerant que la dita real magestat ab la matexa carta dóna molt justes causes y legítimes de no poder venir per ara personalment a prestar lo sòlit y acostumat jurament y jurar les dites coses, conforme estan alt especificades, a les quals se referexen, confiats de la seguretat que sa magestat és estat servit donar, seguretat ab dita carta de baix sa paraula real de què, en haver donat assiento a les coses y negocis molt importants de sos regnes, ab la major brevedat y sens perdrer temps, vindrà personalment al present Principat a prestar lo dit jurament y fer tota merçè a d'aquell y als habitants, considerant axí bé que venint ara de present sa magestat en aquest Principat a // 112*v* // prestar dit jurament no.s poria detenir en ell, ans bé hauria de tornar dins breu temps per la concorrència y gravedat dels negocis de sos regnes, de hont lo present Principat y habitants no alcançarien lo fruyt tant desijat de poder gosar de sa real presència per spay de molt temps y ab tota quietut y repòs, per les dites causes y rahons, y per lo molt amor que tenen a sa magestat com a llur senyor natural, per aquesta vegada tant solament y ab què no puga ser tret en conseqüència y sens prejudici ni derogació del capítol 27 comensant «Nostres succeïdors» del rey don Jaume Segon, en la segona Cort de Barcelona any 1299, y del privilegi del sereníssim rey en Pere 3, datat en Barcelona a 14 de las calendas de noembre 1339, y del capítol 22 comensant «Poc valria» del rey don Ferrando 2, en la primera Cort de Barcelona any 1481, si y en quant sien contràries, ho altrament, prejudicials al present acte, y de la promesa per la real magestat del rey don Phelip de gloriosa memòria feta com a pare y legítim administrador de sa magestat a la Cort General del present Principat als 14 de noembre del any 1585, y sens prejudici dels demés usatges, constitucions, capítols y actes de Cort, usos y costums, privilegis, axí reals com particulars, y de qualsevol drets als quals no entenen prejudicar, ans bé volen y entenen que en tot cars romanguen salvos e il·lesos, e en lur força y validitat, y ab tota plenitut e integritat y sens prejudici, lesió y derogació de aquells, los dits deputats concenten al jurament per vostra excel·lència prestat, ab tal emperò que // 113*r* // per lo dit consentiment no sia vist derogar ni prejudicar als dits usatges, constitucions, capítols y actes de Cort y observansa de aquells privilegis, axí generals com particulars, y a les altres coses predites. E supplican e instan que vostra excel·lència sia servit acceptar les predites protestacions y salvetats, en quant són conformes als usatges, constitucions, capítols y actes de Cort y altres drets de la terra, usos y costums de aquella y als privilegis, axí generals com particulars, y a les coses alt referides. E requeren que la present scriptura sia continuada al peu de la prestació del jurament per vostra excel·lència faedor.

Pi, consulens. Fumaz y Despla, consulens. Jover, assessor. Franciscus Ferrer, assessor. Serra, consulens. Honofrius Rubio.

Yo[a] el conde de Quirra, inseguint la instrucció que per los senyors diputats se'm donà, de què anàs als ports de Rosas, Palamós o altre qualsevol lloch de la costa del present Principat, hont se trobàs la reyna, nostra senyora, per a què de sa part besàs a sa magestat les mans, y fes lo demés que en ella se'm ordenave, als 22 de mars,

a. memorial insert en els folis 154r a 155v del trienni 1596-1599.

entre las 11 y 12 horas de la nit, ab tres bergantins armats partí del moll de la present ciutat, y navegant la volta de Mataró, quant fórem demunt del baluart de llevant, descubrírem dos fanals encesos, lo hu dels quals tirava dret devers lo cap de Llobregat y l'altre venia terra a terra, y acostant-nos a ell vérem dos galeras, en les quals sabérem venia don Guillem de Santcliment, embaxador de Alemanya, y per comunicar-li mon camí y representar-li lo que los senyors diputats me havian encarregat y tenir ab certitut novas de sa magestat, entrí en sa galera, a hont los dos resolguérem que, per acertar millor, convenia que ans de bessar les mans de sa magestat, procuràs veure y bessar-les al senyor archiduque Alberto, y per allanar les difficultats e inconvenients que en açò podien offerir-se, me donà quatre cartas, una per a sa alteza del senyor archiduc, altra per al príncep Dòria, altra per a la duquessa de Gandia, camarera mayor de sa magestat, y altra per a don Francisco Diatristan, camarer mayor de sa alteza, ab les quals continuí ma navegació. Y a la que fou dia clar, trobant-me devant de Argentona, serca de Mataró, descubrírem una esquadra de galeras, y regonexent-las ab cuydado, coneguí que no.y era la real, y acostant-nos a la capitana de Sicília, que venia per cap de las demés, parlí ab don Pedro de Leyva, general de las de aquell regne, lo qual me digué que sa magestat dormí aquella tarda en Palamós, de hont se entenia partiria en la matinada, y ab açò determiní que la gent refrescàs en Mataró perquè la veya cansada de vogar tota la nit, y estant allí, la atalaya, que los de la vila tenian en la torra, descubrí las galeras hont venia la reyna, nostra senyora, devers Malgrat o sobre lo cap de Tordera, y partírem, encontinent, seguint la costa a la volta de las galeras que proejaven lo vent fresc de lebeix, que tenian per proa, y arribant a ellas, acudí primer a la capitana del príncep Dòria, hont era lo senyor archiduc, al qual trobí en lo bandiu de la part dreta que mostrava aguardar-me, y ab lo cumpliment que.s devia, li doní la carta dels senyors diputats // 154*v* // i li diguí, los diputats del General de Catalunya bessan a vostra alteza les mans, havent entès la dichosa vinguda de sa magestat y de vostra altesa en los mars de aquest Principat, han resolt enviar-me per a què, de sa part, representàs a sa magestat y a vostra altesa lo contento gran que.n tenen, que.s qual sa innada fidelitat assegura, y aquest vindria a ser sens comparació major del que sabrien desijar, si sa magestat fos servida honrar y alegrar ab sa real presència aquella sua ciutat de Barcelona, a hont ells la poguessen servir com tenen obligació, y axí suplican a vostra altesa se servesca intercedir ab sa magestat per a què.ls fassa esta mercè, que tot aquest Principat la rebrà en açò molt senyalada de vostra altesa, respongué'm: «*yo quisiera mucho que su magestad condescendiera con lo que los diputados piden, más hállolo impossible por tener precisa orden del rey de yr a desembarcar en Binerós, con todo vaya a dar su embaxada a su magestad, que si su magestad se sirviere de hazelles merced, yo correspondere con ella de muy buena gana*». Torní-li a replicar, los diputats suplican a vostra altesa que ya que esta mercè no tinga lloch, que sia vostra altesa servit afavorir-los per a què sa magestat passe siquiera de dia devant de Barcelona, perquè ells pugan exir a bessar a sa magestat les mans y a suplicar-la tinga sempre aquet Principat de baix de son real amparo y protecció. Respongué'm: «*el tiempo es tan por proa que imagino será bien tarde quando se llegará delante de Barcelona, y assí me parece impossible passar de día por ser el viento tan fresco, dígalo a su magestad que yo correspondere con todo lo que su magestad fuere servida*». Y quant a don Francisco Diatristan, a qui també doní la lletra de don Guillem, y manà-li que se'n vingués ab mi a la real, a hont anàrem ab lo mateix bergantí que yo venia, y entrats en ella parlàrem primer ab lo príncep Dòria, y sabent que yo anava de part dels senyors diputats volgué, en persona, venir ab mi a hont estava sa magestat. Y avisats per la duquesa de Gandia, camarera mayor, que ya teníem licència, entràrem en la popa lo príncep Dòria primer y jo tras ell, y lo príncep Dòria digué a la reyna, «*aquí viene el conde de Quirra, de parte de los diputados de Catalunya, a besar a vuestra magestad las manos y a dar a vuestra magestad una embaxada*», y yo, lashoras, ab lo acatament que.s devia, besí la mà a sa magestad y li doní la lletra dels senyors diputats, y sa magestad me manà alçar y.m digué, «*dezí conde*», // 155*r* // y jo li diguí, los diputats del General de Catalunya, besan a vostra magestat les mans, estan contentíssims de què lo viatje de vostra magestat sia estat tant felice, com en tot aquell Principat se desijava, suplican a vostra magestat sia de son real servey venir en aquella sua ciutat de Barcelona a pendre algun alívio, y descanse de les pesadumbres y treballs que la llarga navegació sol ordinàriament acarrear, per a què los diputats y tot aquest Principat, ab lo cuydado y fidelitat ab què sempre han acostumat senyalar-se, en servey de sos reys y senyors, tingan lloch y ocasió de emplear-se ara en lo de vostra magestat, cosa per ells tant desijada. Respongué'm sa magestat, per intèrprete que era un gentil hom italià, dient-me, «*que ella se olgará mucho de poder condescender con lo que los diputados piden y agradeçe la voluntad que muestran a su servicio, que es bien conforme con su fidelidad, más como tiene orden precisa de llegar a desembarcar en Binerós, es impossible parar en su viage, pero que les assigura buscará ocasión de que su magestad, con brevedad, venga a este su Principado para hazelles todo el fa-*

[*1599*]

vor y merced que merecen». Y jo li repliquí, los diputats suplican a vostra magestat se servesca ferlos mercè de passar de dia devant de aquella ciutat de Barcelona, per a què ells pugan exir a besar a vostra magestat les mans, per a gozar, siquiera, d'esta mercè y suplicar a vostra magestat tinga memòria de aquest seu Principat, que ab la real protecció y amparo de vostra magestat las espera rebrer per avant de mà de sa magestat del rey, nostre senyor. Respongué'm lo matex intèrpretre, «*dize su magestat que es ya tan tarde que pareçe impossible hazerse lo que los diputados piden, y que ella representará a su magestad del rey, nuestro senyor, esta voluntad tan grande que los diputados muestran a su servicio, para que les haga merced, como es razón».* Oÿda esta resolució, demaní si podria besar las mans a la senyora archiduquesa, mare de sa magestat, digueren-me que estava en lo llit un poc de malagana, que si li volia enviar algun recado ya le.y dirien, e per lo matex intèrprete li doní, de part dels senyors diputats,la benvinguda. Y despedit de sa magestat, estant parlant ab lo príncep Dòria, me cridà la duquesa de Gandia, camarera mayor, dient-me que sa magestat manava tornàs a entrar dintre, y axí // 155*v* // entrí y en presència de sa magestat me digué, la duquessa de sa part, *«dize su magestad diga a los diputados que no puede responder agora a su carta, pero que en el camino les responderá».* Y jo li torní a besar la mà y me'n isquí fora, y lo príncep Dòria manà que se'm donàs una galera perquè los bergantins no podien seguir, ab la qual vinguí fins cerca[a] del moll de la present ciutat, a hont trobí los senyors diputats consistorialment embarcats ab la galera de la religió de Sant Joan, en la qual entrí y fiu relació a ses senyorias de tot lo progrés de ma embaxada.

a. cerca del *interlineat damunt de* al *ratllat.*

Apèndix 7

Al[a] venerable nobles y amados nuestros los deputados del General de Cathaluña y condados de Rossellón y Cerdaña.

El rey
Diputados, he firmado las constituciones, capítulos y actos de Corte que, con acuerdo y voluntad de los tres bracos de esse mi Principado y condados, se stablecieron en las Cortes que les hize merced de celebrarles en essa mi ciudad de Barcelona, en los meses de junio y julio deste año, y el spectable mi vicicanceller ha firmado los capítulos de Corte, como es de costumbre, y por su propria persona a assistido a la comprobación, assí de las constituciones como de los capítulos de Corte, conque estoy satisfecho de que van con la punctualidad, fidelidad y verdad que se deve, he los mandado remitir al illustre duque de Feria, mi lugartiniente y capitán general, con orden de que os los entregue y vosotros los rescibáis de su mano, con el reconoscimiento que se acostumbra, y por ser tan conveniente como necessario para la administración de la justicia su publicación, os pido y encargo que, dando entero crédito al duque, sin perder ningun tiempo, las hagáis publicar y imprimir, que por el benefficio universal de esse mi Principado y condados, en effectuarlo assí, demás de cumplir con vuestra obligación me haréis muy accepto servicio, y en avisarme dello. Dada en Madrid, a primero de noviembre MDXCVIIII. *Yo el rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Don Petrus Franquesa, secretarius.

Del rey nostre senyor, de primer de novembre 1599. Rebuda a 18 de dit.

A[b] los venerables nobles y amados nuestros los deputados del nuestro Principado de Cathaluña y condados de Rossellón y Cerdaña.

El rey
Diputados, los tres braços de esse mi Principado y condados estando juntos en las Cortes que les hize merced de celebrar en essa mi ciudad de Barcelona, por el zelo, amor y cuydado con que el marqués de Denia y el vicecanceller, como presidentes, y el doctor don Juan Sabater, como regente del Consejo Supremo de Aragón, y mis secretarios Alonso de Muriel y don Pedro Franquesa, como solicitadores, acudieron al buen despacho de las Cortes les señalaron las cantidades que tenéis entendido para quando estuviessen quitados los dissentimientos, y porque he entendido que ya están quitados todos los que se pusieron a la remuneración de los dichos ministros y a las demás cosas de gracia, y que assí ha llegado el caso en que se deve cumplir la voluntad de la Corte, y en cumplimiento della, librarles lo que la Corte les señaló, os pido y encargo que tengáis por bien de librárselos con lo qual tendrá effecto lo dispuesto y ordenado por la Corte, y si quiréis lo que es de razón y justicia, y conforme al exemplar de las Cortes del año de ochenta y cinco donde se augmento el salario a los doctores de la Real Audiencia, para quando estuviessen quitados los dissentimientos, y haviéndose quitado después de fenecidas las Cortes, les pagaron llana y lisamente, como también agora se han quitado después de fenecidas las Cortes, y antes no fue possible, pues la última deliberación que se hizo en el braço real fue la de la dicha remuneración, y en acabándola de hazer, salieron al solio sin tratar de otro negocio, y que la intención de la Corte fuesse essa se vee en que no prefingió término ni lugar, sinó que quiso que tuviesse effecto siempre que estuviessen quitados los dissentimientos, y demás de estar tan justificado lo que se os pide rescibiré en ello muy grato y accepto servicio de vosotros. Dada en Madrid, a XXX *de octubre* MDXCVIIII. *Yo el rey.*

Don Petrus Franquesa, secretarius.

1599. Del rey nostre senyor de 30 de octubre 1599. Rebuda a 19 de novembre de dit, per mans dels senyor canceller y regent [...].

a. carta inserta entre els folis 15v i 16r del trienni 1599-1602.
b. carta inserta entre els folis 17v i 18r del trienni 1599-1602.

Memorial[a] de les discrepàncies trobades per les persones deputades a la comprobació [...] de les constitucions trameses de Cort per sa magestat ab los processos familiars de les constitucions del any 1599.

De les armes defensives y offensives. Capítol L.

Est capítol no s'és trobat en algú dels processos familiars, ni supplicació, ni decret del bras militar, ni que sia stat decretat de sa magestat, ni acceptat per ningun dels tres brassos.

Del ús y port dels pedrenyals. Capítol LXVIII, «Lo stament y bras militar».

Est capítol tampoc s'és trobat en algú dels tres processos familiars, ni súpplica, ni decret de ningun bras, ni decretat de sa magestat, ni transportació, ni acceptació alguna dels brassos.

De immunitat de imposicions per als cavallers. Capítol 77, «Perquè los militars».

Est capítol tampoc no s'és trobat en algun dels tres processos familiars, ni la supplicació, ni decretació de ningun bras, ni decret de sa magestat, ni transportació, ni acceptació alguna.//

En lo memorial dels nou drets de les galeres, capítol 64. «Ítem, tota sort de draps de lana que ix, axí per la terra com per mar, paguen dits draps tres diners més per liura del que acostumaven pagar». Lo sobredit partit s'és trobat en los tres processos familiars en lo memorial dels nou impòsits, y no s'és trobat en lo quern de sa magestat.

De la remissió de bans y penes. Capítol 92, «Los tres staments».

En est capítol no.y foren specificats los comtats de Rosselló y Cerdanya, y fonc decretat en los brassos simplement, tramès a sa magestat, y sa magestat lo decretà lisament. Plau a sa magesat.

a. memorial insert entre els folis 25v i 26r del trienni 1599-1602.

Y quant fou reportat als brassos se advertí que dits comptats no eren specificats en ell, as fonc deliberat en dits braços que.s replicàs a sa magestat, supplican dits comtats fossen compressos en dit capítol, y sa magestat féu de resposta que li plasia, com apar ab los tres processos familiars. En la protesta del bras real donada en lo sòlio quant anomena lo principat de Cathalunya, no specifica ni nomena los comptats de Rosselló y Cerdanya.

En lo original de dit protest que s'és trobat en lo procés real, consta, expressament, que quant anomena lo principat de Cathalunya, anomena los dits comtats de Rosselló y Cerdanya. Dels officials de la Inquisició. Capítol 24, «Ítem, plàcia a vostra magestat», etcètera.

Diu lo decret: «Plau a sa magestat, encarregat al inquisidor y concell de la General Inquisició, a qui toqua la nominació de dits officials, fassa lo contengut en dit capítol». Nota: ací faltan les següents paraules: «Y procurarà ab sa Santedat que axí ho confirme». Les quals paraules se són trobades en conformitat en los tres processos familiars, per ço és bé se represente a sa magestat sie de son real servey manar habilitar lo quern, que stiga ab conformitat ab dits processos familiars.

Del número dels familiars del Sant Offici. Capítol 23, «Ítem, plàcia a vostra magestat», etcètera.

En lo decret diu: «Excusant sempre de anomenar-los en los llocs de barons en quant menester sia». En los tres processos familiars s'és trobat en conformitat que, en loc de dites paraules, «en quant menester sia», diu «en quant sia posible».

Que les constitucions, capítols y actes de Cort no.s puguen revocar, alterar, ni suspendre. Constitució 26, «Per quant les constitucions», etcètera.

Diu lo quadern: «No puguen ésser revocades, alterades, ni suspeses». En los tres processos familiars s'és trobat en conformitat que diu «No puguen ésser revocades, alterades, ni suspeses».//

Del augment dels salaris dels canceller y regent. Capítol 89, «Ítem, supplican los tres brassos», etcètera.

Est capítol no s'és trobat en ningun dels processos familiars de la Cort, sols si és trobada una supplicació decretada en los tres brassos, ço és, en lo bras ecclesiàstic als 21 de juny dient «*Decretum quod sublatis disentimentis*», sie do-

nat y assignat als dits canceller y regent lo matex salari que tenen los altres doctors de la Real Audiència, y sia tant en abcència com en presència de sa magestat y dels loctinents». En lo proçés militar diu: «A 7 de juliol, *Decretum idem sublatis tamen disentimentis»*. En lo proçés real diu *«Idem quod in aliis sublatis tamen disentimentis»*.

Del augment del salari dels tres jutges de Cort. Capítol 90, «Més avant supplican», etcètera.

En est capítol s'és trobada la matexa discrepància que en lo precedent.

Porrogació de la pragmàtica de luïcions del rey don Ferrando y fins a la conclusió de les primeres Corts. Capítol 51, «Supplica a vostra magestat lo bras ecclesiàstic y militar», etcètera.
Est capítol no s'és trobat en lo proçés real, ans en ell consta que fonc votat, y resolt, que no fos admès, y tampoc no s'és trobat en lo procés ecclesiàstic, y si bé consta en ell lo plàcet del dit bras, emperò del plàcet de sa magestat no c onsta, perquè no.y fonc reportat. En lo proçés militar se troba concordant tot ab lo quedern de sa magestat.

Ampliació de dita pragmàtica de les luÿcions. Capítol 52, «Ítem, attès dit sobreceïment», etcètera.

En est capítol se són trobades les matexes difficultats y discrepàncies que en lo precedent, y en ell se han de representar les matexes coses que en lo precedent.

Revocació de la pragmàtica de luïcions del rey don Alfonso 4. Capítol 53, «Ítem, més que attès lo rey Alfonso», etcètera.

En est capítol se han trobat les matexes difficultats que en los dos precedents immediadament següents.

De delmar en garba. Capítol 71, «Per los sereníssims reys», etcètera.

Est capítol no s'és trobat en lo proçés real, y consta en ell que sobre d'ell y los tres precedents de les luÿcions, se troban dissentiments y moltes protestacions per part del dit bras real, ni tampoc s'és trobat en lo procés del bras ecclesiàstic, y lo notari del procés ecclesiàstic diu que al dit bras plagué que passàs per constitució y a la combinació stigue *in dictis* y que, per quant del bras real se reporta un dissentiment que possaven a tots actes si.s tractave del negoci de delmar en garba que, per ço, en dit bras ecclesiàstic, no si féu res més, ni en dit procés s'i troba res més assentat. En lo procés militar se troba que en tot concorda ab lo quadern de sa magestat, de hont, trobant-se tantes discordàncies dels processos comuns ab lo quern del rey, se ha de supplicar humilment a sa magestat, sia de son real servey, manar-o remediar tot.

Aª los venerables noble y amados
nuestros los diputados del
General de Cataluña.

El rey.
Diputados. Por carta del duque de Feria, mi lugarteniente y capitán general, tengo entendido que, tras aver tantos días que está en vuestro poder el original de las constituciones y capítulos de Corte que se os concedieron en las Cortes, que celebramos el año passado en essa ciudad de Barcelona, no solo no se han aún imprimido, ni puesto en execución, lo que causa no pequeño daño al buen govierno y administración de la justicia, pero que, sobre ciertas discrepancias que en ello halláis con los processos de los escrivanos familiares de los braços, pretendéis de recurrir a mi por el remedio, y hazer sobrello embaxada, y que para excusar los gastos y pesadumbres que desto pueden resultar, os avía propuesto que se nombrassen, por él y por vosotros, algunas personas para que entrellas confiriessen que justificación y sustancia tienen vuestra pretensión, para que conforme a ella, se pudiesse tratar del remedio. Y pareciéndome que esto está muy puesto en razón, y lo contrario sería muy voluntario y ocasionado para hazer gastos supérfluos en tiempo que el General está tan exhausto de dinero, y cargado de obligaciones para cumplir con el servicio que se me hizo y otros gastos forçosos, y que cada día se pueden offrecer tocantes a la seguridad y beneficio público dessa provincia, confio que, como personas tan zelosas desto y de mi servicio, seguiréis este camino como más saludable, assí en respecto de dichos gastos como del escándalo que causan estas embaxadas en la provincia, dando con ello a entender al pueblo que se les haze agravio en lo que no le ay. Y para excusar todo esto, escrivo al dicho duque que os represente lo que del entenderéis, encargamos y mandamos os que, dándole entera fee y creencia, hagáis en esto lo que os propuso, pues queriéndolo mirar con buenos ojos, hallaréis que todo lo que está en el quaderno que se os embió es lo cierto y verdadero, y que no ay otro original, ni en aquello puede aver mudança, ni se han de regular el processo y papeles que están en poder del protonotario con los de los escrivanos de los braços, en que de ordinario se hallan tantos descuydos, sinó que estos se han de regular con los otros, que son solos los que hazen fee como de scrivano de las Cortes,

a. carta inserta entre els folis 32v i 33r del trienni 1599-1602.

que, aunque en esto haréis lo que devéis, lo recibiremos de vosotros en accepto servicio. Dada en Madrid, a XVII *de enero* MDC. *Yo el rey.*

Gassol, protonotarius. Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Petrus Sans, regens.

Del rey nostre senyor de 17 de janer MDC. Rebuda a 24 de dit.

A[a] *los venerables noble y amados*
nuestros los diputados del General
en el nuestro principado de Cataluña.

El rey
Diputados. Al duque de Feria, mi lugarteniente y capitán general, embio el redreço del General que en estas últimas Cortes he concedido para que os le entregue y se ponga en execución y aunque confio de vuestra bondad y zelo, y de la obligación que tenéis de tractar los negocios desse consistorio con toda entereza y rectitud, sin que passiones ni amistades os deesvíen de aquello, y que sólo te<r>néis presente el servicio de Dios y también mío, y el beneficio público y conservación dessa provincia, que es para lo que se instituyen los officios y leyes y no para con su auctoridad abusar dellos y dellas, y con color de justicia agraviar y prosseguir a otros y quiça por cosas justas y convenientes, todavía porque podría ser que con el tiempo la malicia y codicia de algunos, que nunca faltan para hazer tropeçar a los buenos, procurassen de abrir camino para querer interpretar a su propósito lo que se ordenó para otro fin, que es lo que causa tantos gastos novedades y desordenes, como la experiencia lo ha mostrado en essa misma casa, y obligado a hazer lo que sabéis, me ha parecido en este principio advertiros dello, y encargaros y mandaros procedáis en la execución y cumplimiento del dicho redreço, con tanta consideración, entereza y puntualidad, que los que os sucedieren en esse ministerio tengan más necessidad de imitaros que de emendaros, y de manera que se cierre la puerta a todo género de desconcierto y desorden, pues quando los aya, sabéis que no puedo apartar de mí la soberanía y suprema potestad que tengo sobre todo, ni faltar a mi obligación para poner remedio en los casos que fueren dignos del, lo qual querría que se excusasse por el amor que tengo a tan buenos y fieles vassallos, y desseo de favorecerlos y hazerles merced en todo lo que huviere lugar. Dada en Toledo, a treze de março MDC. *Yo el Rey.*

Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Gassol, protonotarius. Vidit Batista, regens. Vidit don Petrus Sans, regens.

Del rey nostre senyor, de 13 de març 1600. Rebuda a 22 de dit per mans del excel·lent loctinent general, y en sa casa ab lo redrés del General.

Senyor[a] balle.
Los senyors diputats de Catalunya, aprés de haver conegut dels delictes comesos per Gabriel Saloni[b] contra la Generalitat, y proferida sentència contra de aquell, de consell dels magnífics assessors del General, ab la qual és estat condemnat a deu anys de desterro de tot lo present principat de Cathalunya[c], entenent que, ultra de dits delictes ha comesos altras delictes en lo present comptat de Pradas[d], volent tenir correspondència ab lo(s) senyors duch[e] y duchessa de Cardona, voluntària y espontàneament, donen y lliuren a vostra mercè dit Saloni perquè, si li appareixerà conèixer de dits altres delictes contra de aquell, ho puga fer, ab tal emperò que per lo present lliurament de la persona de dit Saloni no.s fassa prejudici ni derogació alguna a la dita sentència, per dits senyors diputats donada, requerint a vos notari que[f] de ditas cosas ne lleveu deter[g].//

Sit omnibus notum quod ego, Jacobus Pellicer, bajulus et judex ordinarius ville More Iberi, Dertusensis diocesis, pro excelentissimis dominis ducibus Cardone et Sugurbis, dominis dicte ville, gratis et ex mea certa sciencia, confiteor et recognosco vobis, Jacobo Morell et Michaeli Lluça, regiis portariis, quod, in sequentes mandatum et ordinem dominorum deputatorum presentis Cathalonie principatum, tradidistis et liberastis in meis manibus et posse ach intus castrum eiusdem ville More, et ego a vobis dictis nominibus habuisse et recepisse confiteor, cum salvatatibus et preheminenciis infrascriptis et non aliis, persone Gabrielis Saloni, sutoris naturalis dicte ville More, et per me in carceribus eiusdem castri positum et dettentum juxta ordinem et mandatum michi per excelentissimos dominos duces factum, quam confessionem et acceptacionem de personam dicti Gabriele Saloni facio sine prejudicio jurisdiccionis et aliarum facultatum dominorum ducum, et etiam cum

a. carta inserta entre els folis 44v i 45r del dietari.

a. carta i àpoca insertes entre els folis 45v i 46r del trienni 1599-1602.
b. a continuació una lletra ratllada.
c. a continuació ratllat han.
d. a continuació ratllat per tenir.
e. a continuació ratllat de Cardona.
f. a continuació ratllat de tot po.
g. text inacabat.

protestacione et salvetate dictorum dominorum ducum et suorum principalium meorum, quod ullo ungunt tempore tradantur in consequencia hech nech alia facta et faciencia sircha predicta, scilicet liberacione dicti Gabriele Saloni per me, dictum bajulum, dictis dominis diputatibus seu aliis suo ordine facta diebus proxime lapsis. Et ideo renunciando excepcioni predicti Gabrielis Saloni non habiti et non recepti et doli mali accioni infactum in testimonium premisorum presentem vobis facio apocham de dicta recepcione et acceptacione cum salvetate predicta. Actum est hoch in dicta villa More, Dertusensis diocesis, die ultima mensis marcii, anno a Nativitate Domini milesimo sexcentesimo. Signum mei, Jacobi Pellicer, bajuli et judicis predicti qui hech do, concedo et firmo et cetera.

Testes huius rey sunt Bartholomeus Pellicer, fusterius, et Gabriel Roget, alias Carrio, cultor, ville More habittantibus.

Sig+num mei, Joannis Olives, ville de Reddis, Campi Tarracone, pro nunch in villa More Dertusensis diocesis habitatis, apostolica regiaque auctoritatibus nottarii publici regentisque pro discreto Paulo Rossello, nottario curia honorabili bajuli dicte ville More, qui premissis interfiu in hanch formam sumpsi, scripsi et instatus atque requisitus clausi et cetera.//

Àpocha fiu per mossèn Jaume Pellicer, balle de la vila de Mora, de la persona de Gabriel Saloni, per part dels senyors diputats feta.

Noverint[a] *universi quod anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo, die vero decima tercia mensis apprillis, intra presente et adhec vocato me, Gabriele Olzina, sacre catolice et regie magestatis mandati scriba illiusque auctoritate notario publico, Barchinone populato, presentibus etiam Ludovico Puig, domicello, et Petro Rodrigues, portario, Barchinone habitatoribus, pro testibus a dicta vocatis et assumptis constitutus personaliter, coram et ante presenciam excelentissimi domini dompni Laurentii Suarez de Figueroa et de Cordova, ducis Ferie, prefate regie magestatis consiliarii locumtenenti et capitanei generalis principatus Cathalonie et comitatuum Rossilionis et Ceritanie, personaliter reperti et existentis in quadam aula sui palacii quod fovet in presenti civitate Barchinone, in vico lato, eiusdem Franciscus Montalt, sindicus generalis Cathalonie, obtulit et presentavit, ac per me, dictum scribam, mandati presentari et publice legi petiit et requisivit, quandam scripturam tenoris sequentis:* «Excel·lentíssim senyor, als diputats del General de Cathalunya és estada presentada la scriptura següent: Molt il·lustres senyors los officials de la Batlia General en dies passats se conferiren en la vila de Mataró, y de alguns singulars de aquella volgueren exigir cert dret de roldor se carregava en la platja de dita vila, y no volent dits singulars pagar aquell per ésser cosa nova, y dret may pagat, los penyoraren, y com ab los pen[...] [...] [per] dits officials fets se ha contrafet en la constitució[...] lo sereníssim rey don Pere 2, en la Cort de Barcelona, any 1283, capítol 7, en la fi, y altra del sereníssim rey don Jaume 2, en la Cort de Gerona, any 1321, capítol 2. Per ço y altrament, lo síndich de dita vila y los singulars penyorats supplican, attès que consta, per la informació exhibida dels dits penyoraments y ab aquells de dita contrafacció, ésser provehit de remey oportú contra los officials de dita Ballia, conforme en consemblants casos està per capítols de Cort y constitucions de Cathalunya disposat y ab stil del General observat, y que en tot los sia ministrat compliment de justícia. Lo offici, etcètera. *Altissimus,* etcètera. Aymerich.

A la qual supplicació és estada feta la decretació y provisió següents: «*Oblata, XXIIII marcii MDC, in consilio et domo deputati remiserunt predicta magnificis assessoribus dicti Generalis qui super supplicatis debite provideant Petrus Paulus Vidal, scriva major Generalis Cathalonie, registrata dictis die et anno facto verbo, in consilio dominorum deputatorum, provident quod supplicetur excelentissimo domino locumtenentis generali presentis principatus Cathalonie, cum motivis in presenti supplicacione contentis et jure assuetum stillum. Aylla, assessor, Olzina, assessor*». E com a dits deputats pertanga, per esguardar-se a llur offici, opposar-se a la defensa de la observansa de les constitucions, capítols[a] de Cort, privilegis, axí comuns com particulars, usos, costums y stils del present Principat. Per tant, lo síndich del General, en nom y per part de dits deputats, humilment supplica a vostra excel·lència sie servit servar y manar servar les dites constitucions, capítols y actes de Cort, axí com per vostra excel·lència és estat solempnement jurat y promès servar, que *licet et cetera. Altissimus et cetera. Aylla, advocatus dicti Generalis, Olzina, advocatus dicti Generalis, quaquidem papiri scriptura lecta idem excelentissimus dominus locumtenentis generali respondendo dixit «que mandaría guardar las constituciones y que se le diesse copia» quequidem copia fuit per dictum syndicum incontinenti data et tradita cum inpromptu haberet de quibus fuit presens confectum instrumentum quod fuit actum Barcinone die, mense, anno et loco predictis, presente me, dicto re-*

a. suplicació inserta entre els folis 50v i 51r del trienni 1599-1602.

a. a continuació repetit capítols.

[*1600*]

[1600]

gio scriba et notario publico, et testibus predictis ad premissa vocatis, et assumptis [...] principat, ita approbo ego regius scriva mandati inferius.

Sig+num Gabrielis Olzina, sacre catolice et regie magestatis mandati scribe illiusque auctoritate publici Barcinone populati, qui premissis una cum prenominatis testibus presens interfuit eaque scribi fecit et requisitus clausit.

Sobre lo dret del roldor de Mataró. A pagat II lliures, sous.

Memorial[a] de les discrepàncies trobades per les persones deputades a la comprobació del quadern del nou redrés del General, tramès per sa magestat ab los processos familiars dels notaris dels brassos de la última Cort de 1599, y en presència de dits notaris.

En lo capítol primer que tracta de la visita. Primo en dit capítol, en la segona pàgina del primer full de dit quern del rey, línea 12, diu «vuytanta-sis ensà». Y en los tres processos dels tres notaris dels tres brassos de dita Cort diu «vuytanta-sinc ensà».

E més la matexa pàgina de dit capítol, línea 14, en lo quern del rey diu «visitadors» y «feta la extracció de visitadors, com és dit». Lo procés del bras ecclesiàstic concorda ab lo quadern del rey. Los processos del militar y real diuen «y feta la dita extracció, com és dit».

E més en dit capítol, línea 19 de la matexa pàgina, diu lo quern del rey «acudissen dit dia de 16 de agost». Los processos dels brassos ecclesiàstic y real concorden ab dit quern del rey. En lo procés del bras militar falta la dicció de què és entre «dia» y «setza».

E més, en la matexa pàgina de dit capítol primer, línea 23, diu lo quern del rey «degan comensar y seguir». En los tres processos en conformitat diuen «degan comensar y proseguir».

E més en la matexa pàgina de dit capítol, línea 24, en lo quadern del rey diu «precehint primer extracció o rodolí de tres». En los tres processos dels dits notaris diu en conformitat «extracció a rodolí de tres».

En la matexa pàgina de dit capítol primer, línea 30 del quadern del rey diu «ab dites tres persones y una de cada stament». Los tres processos diuen «ab dites tres persones, una de casa stament», de manera que en lo quern del rey y és demés la dita «y».//

E més en la primera pàgina de la segona fulla de dit quern, y en dit capítol primer, diu lo quern del rey «la offensa y los restants tres mesos la deffensa y que sien precisos y peremptoris». Los processos ecclesiàstic y real concorden ab dit quadern del rey. Lo procés del bras militar diu «los tres mesos primers la offenssa y que sien precisos y peremptoris».

E més en lo quadern del rey en dit capítol primer, en diverses parts diu «nous visitadors». E en los tres processos diuen en conformitat «nou visitadors», e axí és la letra «s» de dita paraula «nous» és demés.

E més en dit capítol primer, línea 26 de la primera pàgina del segon full diu lo quern del rey «se ordena y vol que per quiscú dels dits nous». Lo procés del bras ecclesiàstic se conforme ab lo quern del rey dient emperò «nou». En los processos militar y real no.y és la dicció «per» entre dites paraules «que» y «quiscú».//

Capítol 2 «Sobre los gastos», etcètera. E més en dit capítol 2 del quern del rey que tracte sobre los gastos, etcètera, en línea 8 de la primera pàgina de 3 full de dit quern diu, dit quern, «la calitat que el cars requereix». E los tres processos diuen en conformitat «la qualitat del cars requer».

Capítol 7 «De botiguers de teles». En dit quern del rey capítol 7 que tracte de com los botiguers de teles, etcètera, en línea 6 de la segona pàgina de dit capítol del quart full, diu «del present Principat y comtats». Lo procés ecclesiàstic concorde ab dit del rey. Los processos del militar y real diuen «del present principat de Cathalunya y comtats».

Capítol 8. En dit capítol, foli 5, pàgina 2, línea 16 diu lo quern del rey «per als lloc que.ls». E los tres processos concordament diuen «per als locs que.ls».

Capítol 10 «Del advocat fiscal». En dit capítol línea 13, foli 6 de la primera pàgina de dit capítol, diu lo quern del rey «de sa vida natural ab què no puga». E los tres processos concordes diuen «de sa vida natural a bé que no puga».

a. memorial, actes notarials i suplicació inserts entre els folis 53v i 54r del trienni 1599-1602.

Capítol 15 «De la forma de arrendar les bolles». En dit capítol, línea 18 de la segona pàgina del 7 full de dit quern diu, dit quern del rey, «a dits deputats y ésser convenient». En los processos ecclesiàstic y militar no.y és la «y». En lo real conforme ab dit quadern del rey.//

Capítol 18 «De luÿció de censals». En dit capítol, línea 4, pàgina primera, foli 8, que diu «disposant se fa luÿció». Los tres processos conformes diuen «disposant se fasse luÿció».

Capítol 30 «De les obres». En dit capítol, línea 2, foli 11, pàgina primera, diu lo quern del rey «voluntàriament se paguen». E los tres processos dels tres notaris diuen en conformitat «se[a] pagaven».

Capítol 34 «Dels assessors». En dit capítol, línea 15, foli 12, pàgina 2, diu lo quern del rey «Diputats podran gastar». E los tres processos en conformitat diuen «diputats poden gastar».//

Més en dit capítol 34 «Dels assessors», línea 2, foli 13 de la primera pàgina, diu lo quern del rey «les que de nou los remetran». E los tres processos en conformitat diuen «los cometran».

Capítol 35 «Que los ecclesiàstics puguen concórrer». Més en dit capítol, foli 13, línea 9 de la primera pàgina, diu lo quern del rey «y qualsevol altre capítol en contrari». E los tres processos conformes diuen «y qualsevol altres capítols contraris».

Capítol 36 «Que los officials reals». En dit capítol, foli 13 de la segona pàgina, línea 16, diu lo quern del rey «de renunciar ni puga». E los tres processos conformes diuen «de renunciar ni li puga».//

«Capítol 40 «De prohibició de traure monedes». En dit capítol, línea 12 de la 2 pàgina, foli 14, diu lo quern del rey «que estiga firmat». E los tres processos conformes diuen «que no stiga firmat».

E més en dit capítol 40, foli 15, pàgina primera, línea 3, diu lo quern del rey «y pague en pena». E los tres processos conformes diuen «y caygue en pena».

Capítol 43 «De receptor de les avaries de les composicions». En dit capítol, foli 15, pàgina 2, línea 5, diu lo quern del rey «que per res no pugen». E los tres processos en conformitat diuen «que per res no.s puguen».

a. a continuació ratllat pagan.

En dit capítol 43, foli 16 de la primera pàgina, línea 2, diu lo quadern del rey, «en compte dels salaris». Los tres processos conformes diuen «de salaris».

Més en dit capítol 43, foli 16 de la primera pàgina, línea 23, diu lo quern del rey «recuperació». E los tres processos conformes diuen «recepció».

En lo capítol 44 que tracte de execucions fora Barcelona. En dit capítol, foli 16 de la primera pàgina, línea 10 de dit capítol, en lo quern del rey diu «y als porters qui las». Lo procés del bras ecclesiàstic conforme ab dit quern del rey. Los processos dels brassos militar y real diuen «conformes, y als porters a qui las».

Capítol 50 «De tapiceria, plata y altres coses». En dit capítol, foli 17 de la segona pàgina, línea 3 de dit capítol, diu lo quern del rey «los deputats y oïdors». E los tres processos conformes diuen «los deputats ni oïdors».

Capítol 56 «De dret de entrada de calses y altres». En dit capítol, foli 18 en la segona pàgina, línea 3 de dit capítol, diu lo quern del rey «y haver aquells de propri ús». E los tres processos conformes diuen «y haver aquelles de propri ús».

Capítol 60 «Declaracions contra forma de capítols de Cort». En dit capítol, foli 19, pàgina segona, línea primera, diu lo quern del rey «de poc ensà los màrgens». E los tres processos conformes diuen «de poc ensà en los màrgens».

Més en la 2 línea del propdit capítol 60 del quern del rey, diu «de aquells hi han trobades». E los tres processos conformes diuen «s'i han trobat».//

Capítol 61 «De arrendaments dels drets dels çafrans». En dit capítol, foli 20, pàgina primera, línea 7, diu lo quern del rey «dels tals officis assí los diputats». E los tres processos conformes diuen «dels tals officis axí los diputats».

Capítol 63 «De officials del General enseculats». En dit capítol foli 20, pàgina 2, línea 2, diu lo quern del rey «enseculats a diputats, oïdors». E los tres processos conformes diuen «a deputats o oïdors».

Capítol 68 «De pes de mercaderies». En dit capítol, foli 21, pàgina 2, línea 2, diu lo quern del rey «les mercaderies a pes». Los tres processos conformes diuen «les mercaderies ab pes».//

Capítol 70 «De servitut de guardes». En dit capítol, foli 22, pàgina primera, línea 6 de dit ca-

pítol, diu lo quern del rey «de cada cosa». Diuen los tres processos conformes «de cada casa».

Capítol 72 «De salaris dels processos de Cort». En dit[a] capítol, foli 22, pàgina 2, línea 13 de dit capítol, diu lo quern del rey «los notaris reals en lo modo de scriure». E los tres processos conformes diuen «los notaris reals y en lo modo de scriure».

Capítol 75 «Dels mateix(s) desempaixs». En dit capítol, foli 23, pàgina 2, línea 6 de dit capítol, diu lo quern del rey «de la bolla y taulas». E los tres processos conformes diuen «de la bolla de taules.//

Capítol 79 «De la forma com se han de traure las bollas». En dit capítol, foli 24, pàgina 2, línea 13 de dit capítol, diu lo quern del rey «la roba». E los tres processos conformes diuen «sa roba».

Capítol 82 «Que lo deffenedor no puga». En dit capítol, foli 26, pàgina primera, línea 5, diu lo quern del rey «ço és lo que». E los tres processos conformes diuen «ço és los que».

Capítol 83 «Com se han de tractar en los drets de la Generalitat». En dit capítol, foli 26, pàgina primera, línea 8 de dit capítol, diu lo quern del rey «lo present Principat ab la». E los tres processos conformes diuen «lo present capítol ab sa».//

E més en dit capítol, en la matexa pàgina y full, línea 9, diu lo quern del rey «enviar y notificar». E los tres processos conformes diuen «enviar a notificar».

Capítol 86 «De les fermanses dels arrendadors de bolles». En dit capítol, foli 27, pàgina primera, línea 4, diu lo quern del rey «que de assí a devant». E los tres processos conformes diuen «que de assí al devant».

Capítol 87 «De libres de credensers». En dit capítol, foli 27, primera pàgina, línea 7 de dit capítol, diu lo quern del rey «dites terçes». E los tres processos conformes diuen «dues terçes».

Capítol 88 «Salaris de collidors dels drets». En dit capítol, foli 27, pàgina segona, línea 3, diu lo quern del rey «a raó dos sous per liura». E los tres procesos conformes diuen «a raó de dos sous per liura».//

Capítol 89 «Renunciació de officis». En dit capítol, foli 27, pàgina 2, línea 3, diu lo quern del rey «dins la ciutat de Barcelona». Lo procés eclesiàstic conforme ab dit quern. Los processos militar y real diuen «dins la present ciutat de Barcelona».

En dit capítol, foli 27, pàgina 2, línea 10, diu lo quern del rey «los quals officis axí per mort». E los tres processos conformes diuen «los quals officis y axí per mort».

E més en dit capítol, línea 6 de la primera pàgina, foli 28, diu lo quern del rey «y haver». E los tres processos conformes diuen «de haver».

E més en dit capítol 89, línea 8 de la primera pàgina del full 28, diu lo quern del rey «matexa manera en los officis». Y en los tres processos conformes diuen «matexa manera com en los officis».

Capítol 91 «Sobrecollidor de les entrades y exides». En dit capítol, foli 29, pàgina primera, línea 3, diu lo quern del rey «haja de haver y girar». E los tres processos conformes diuen «hage de haver girat».

E més en dit capítol 91, línea 5 de la propdita pàgina, diu lo quern del rey «de aquella anyada». E los tres processos conformes diuen «de aquella anada».

Capítol 92 «Collidor de la taula de Barcelona». En dit capítol, foli 29, pàgina primera de dit capítol en lo títol o rúbrica de dit capítol, diu lo quern del rey «collidors de la taula de Barcelona». E los tres processos conformes diuen «collidors de la taula de la Bolla de Barcelona».

E més en dit capítol en la matex pàgina primera, línea 3, diu lo quern del rey «de la taula de Barcelona». E los tres processos conformes diuen «de la Bolla de Barcelona».

E més en dit capítol 92, pàgina primera, línea 8, diu lo quern del rey «en la recepció dels lurs sos officis». E los tres processos conformes diuen «en la recepció dels dits lurs officis».//

E més en dit capítol 92, pàgina propdita, línea 9, diu lo quern del rey «y axí mateix totes les entrades». E los tres processos conformes diuen «y axí mateix lo de les entrades».

E més en dit capítol 92 y en dita pàgina, línea 10, diu lo quern del rey «y quiscun dia han de tancar». E los tres processos conformes diuen «que quiscun die ans de tancar».

Capítol 93 «Del offici de andador». En dit capí-

a. a continuació ratllat libre.

tol, foli 29, pàgina 2, línea primera, diu lo quern del rey «los deputas». E los tres processos conformes diuen «los deputats».

En dit capítol, foli 29, pàgina 2, línea 4, diu lo quern del rey «les partides que són en dita taula». E los tres processos conformes diuen «les partides que.s fan en dita taula».

E més en dit capítol, en lo mateix foli 29, pàgina 2, línea 9, diu lo quern del rey «com també en apuntar los cavallers». E los tres processos conformes diuen «com també en ajuntar los cavallers».

Capítol 94 «Salaris dels doctors que seran cridats». En dit capítol, foli 30, pàgina primera, línea primera, diu lo quern del rey «E més statueix e ordena». E los tres processos conformes diuen «E més statuhim y ordenam».

Capítol 95 «De la col·lecta de la Torradenbarra». En dit capítol, foli 30, pàgina primera, línea 7 de dit capítol, diu lo quern del rey «sie unida y apegada en la». E los tres processos conformes diuen «sie unida y agregada a la».

En dit capítol en dita fulla y pàgina, línea última, diu lo quern del rey «finit sie lo present trienni». E los tres processos conformes diuen «corrent trienni».//

Capítol 97 «Creacions de officis nous». En dit capítol, foli 30, pàgina 2, línea 2 de dit capítol, diu lo quern del rey «y oïdors de aquells». E los tres processos conformes diuen «y oïdors de aquell».

Més se fa nota com en los dos processos dels brassos ecclesiàstic y real se troba en conformitat un capítol, número 98, consecutiu als dits y ben despedit ab la forma que los demés, lo qual tracte de la enseculació del bisbe de Solsona en loc de deputat ecclesiàstic, axí com los demés bisbats, y de un loc de deputat y altre de oïdor per capitulars de dit Capítol, lo qual comense «Nostre Sant Pare Clement». E lo notari del bras militar dix que ell no.n trobe res en son procés. E estant mirant tots dit negoci, lo dit notari del bras ecclesiàstic, mossèn Alexandre Cendra, tragué y amostrà als senyors de la dita comprobació lo original de dit capítol de Cort, passat per tots los brassos ab lo plàcet d'ells, firmat de mà dels tres notaris, segons tots allí presents referiren ésser de lur mà, e ab la firma del senyor vici-canceller, la qual scriptura per tots los dits senyors de dita comprobació fonch vista y ben regoneguda, y vist ésser lo original// de dit capítol, lo qual original dix dit Cendra li havia donat lo senyor don Nofre de Alentorn, ardiaca de Benasch, que per ser estat hu dels qui tenien càrrec del redrés del General en la última Cort, ere restat en son poder aprés de passat, com en ell se veu. E en lo quern del rey no.y stà continuat dit capítol.

Atestor et fidem facio ego, Alexander Cendra, apostolica ubique regia per totam terram et dicionem domini nostri regi auctoritatibus, notarius publicus Tarracone et stamenti ecclesiastici Cathalonie, ac processus familiaris actorum Curie Generalis per sacre catolice regiam magestatem domini nostri domini Phylippi, Hyspaniarum regis, anno millesimo quingentesimo nonagesimo nono, civitate Barcinone, monesterio Sancti Francisci illius incolibus et habitatoribus presentis principatus Cathalonie et comitatuum Rossilionis et Ceritanie celebrata actitati in dicto stamento ecclesiastico, scriba et secretarius infrascriptus, quatenus in comprobacione et combinacione de mandato adhec illustrissimum dominorum deputatorum Generalis Cathalonie, Barchinone residentium, in [eorum ac aliarum personarum] trium stamentum ad id per dictas suas dominaciones vocatarum et electorum meique, dicti notarii, et scribe ac notariorum et scribanum aliorum stamentorum infrascriptorum, presentis factis de[a] capitulis super reformacione seu novo redressu Generalis Cathalonie, ex decreto dictorum trium stamentorum factis et ordinatis, prefateque regie magestatis presentatis et per eam decretis ac ad dictos [...] deputatos in pubblica auctoritate et solita [forma] remissis cum originalibus processibus// familiaribus dictorum trium stamentorum, penes nos, notarios et scribas infrasciptos respective existens, fuerunt inter dictos originales processsus et dictam copiam auctenticarum, per suam magestatem remissam, reperte et invente dicordancie et discrepancie supra presenti memoriali expresse et [contente] respective quodque in dicto originali processu familiari dicti stamenti ecclesiastici sunt et continentur predicta omnia ex dicto processu desuper relata et de quibus omnibus cum presenti fidem facio, in quorum omnium fidem et testimonium ego, dictus Alexander Cendra, notarius, hic me propria manu subscribo et meum solitum artis notarie apono sig+num.

Ego, Joannes Sala, aucthoritate regia notarius publicus Barcinone et per totam dicionem sacre catholice et regie magestatis processusque familiaris actorum Curie Generalis quam sacra catholica et regia magestas, serenissimi et invictissimi domini Philippi, regis et domini nostri, de anno millesimo quingentesimo nonagesimo nono celebravit incolis et habitatoribus presentis Cathalonie principatus, in monasterio Sancti Francisci presentis civitatis, in stamento seu braquio

a. a continuació uns mots ratllats.

[1600]

militaris dicte Curie [acti]tati scribe, quia premisse comprobacioni et combinacioni de mandato admodum illus trium dominorum deputatorum Generalis Cathalonie, Barcinone residentium, et eorum ac aliarum personarum trium stamentorum, per dictos admodum illustres dominos deputatos voccatorum et electarum, facte de capitulis super reformacione seu novo redressu Generalis Cathalonie ex // decreto trium stamentorum factis conditis et ordinatis prefateque regie magestati presentatis et per eam decretis, ac ad dictos dominos deputatos in publica auctentica et solita forma remissis cum originalibus processibus familiaribus dictorum trium stamentorum, penes me et prescriptuum discretum Alexandrum Cendra ac infrascriptum discretum Franciscum Galcerandum Calopa, connotarium meum publicum Barcinone, receptis et existentibus una cum prescripto Alexandro Cendra et infrascripto Francisco Galcerando Calopa, connotariis meis et dictis personis trium stamentorum presens interfui. Attestor propterea fidemque exploratum facio ego, idem Joannes Sala, notarius memoratus ac processus familiaris intrumento militari dicte Curie Generalis actitati scribaque, inter comprobandum dictos originales processus familiares, cum dicta copia auctentica per suam magestatem remissa, fuerunt reperte et annotate discordancie et discrepancie in supra inserto memoriali annotate et continuate, prout in dicto originali processu familiari in dicto stamento militari actitato predicte discrepancie et discordancie continetur et cerni possuerit. Et ideo, ut premissis discordanciis et discrepanciis sicut prehabetur repertis et in preinserto memoriali continuatis fides ubique in judicio et extra plenaria [adhileu] valeat, ego, idem Joannes Sala, notarius et scriba prefatus, hec propria scripti manu et meum solis artis notarie hic appono sig+num.

Ego, Galcerandus Franciscus Calopa, apostolica atque regia auctoritatibus nottarius publicus Barchinone processusque familiaris actorum Curie Generalis per sacre catolice et regiam magestatem domini nostri domini Philipi, // Hispaniarum regis, anno millesimo quingentesimo nonagesimo nono, in monasterio Sancti Francisci presentis civitatis Barcinone illius incolis et habitatoribus presentis Cathalonie principatus et comittatum Rossillionis et Ceritanie celebrate actitati in stamento seu brachio regali scriba infrascriptus, quia premisse comprobacioni et combinacioni de mandato admodum illus trium dominorum deputatorum Generalis Cathalonie, Barchinone residentium, et eorum ac aliarum personarum trium stamentorum per suas dominaciones vocatorum ellectarum presentia facte de capitulis super refformacione seu novo redressu dicti Generalis Cathalonie ex decreto trium stamentorum factis et ordinatis prefateque regie magestati presentatis et per eam decretis, ac ad dictos dominos deputatos in publica auctentica et solita forma transmissis cum originalibus processibus familiaribus dictorum trium stamentorum, penes me et prescriptos discretos Alexandrum Cendra et Joannem Sala, connotarios meos respective, receptis et existentibus unacum eisdem connotaris meis prenominatis et dictis personis trium stamentorum presens interfui. Attestor propterea exploratamque facio fidem ego, Galcerandus Franciscus Calopa, notarius et scriba prememoratus, que inter comprobandum dictos originales processus familiares cum dicta copia auctentica per suam magestatem transmissa fuerunt reperte et annotate discordancie et discrepancie in supra inserto memoriali descripte et continuate, prout in dicto originali processu familiari in dicto stamento seu brachio regali actitato continentur et cerni possuerit, in quorum omnium fidem et testimonium ego, // Galcerandus Franciscus Calopa, notarius et scriba prenominatus, hic me subscribo et meum quo utor in publicis tabellionandis justiis appono sig+num.

Suplicació del senyor bisbe y Capítol de Solsona.

Molt illustres senyors.
Per lo capítol 98 del nou redrés del General fet en les Corts, últimament celebrades en la present ciutat, està entre altres coses ordenat que la dignitat episcopal de la ciutat de Solsona sia enseculada en la present casa de la Diputació, de la manera que las demés dignitats episcopals del present Principat són enseculades, y axí matex lo Capítol de aquella, donant-li dos llochs, ço és, hu de diputat y altre de oÿdor[a], en los quals llochs y en de ser enseculats los capitulars de aquella en los primers dos llochs de regulars que se offeriran vacar després[b] de la publicació de dites Corts, fent-los participants de les demés prerrogativas[c], privilegis y gràcies que les demés dignitats episcopals y Capítols de esglésies cathedrals del present Principat participen y gosen, com apar del dit capítol de Cort 98, de y sobre dita enseculació fet passar per tots los tres braços ab lo plàcet d'ells, de mà dels tres notaris, ab lo plàcet també de sa magestat de mà pròpia del senyor vice-canceller; lo qual capítol vuy originalment se trobe en poder de Alexandre Sendra, notari del bras ecclesiàstich, bé com se aja entès que ab lo dit nou redrés que.s vingut de Madrid faltaria lo capítol predit de dita enseculació, lo que no.s creu, y encars que falte és cert serà estat descuyt, lo que no pot ni deu danyar ni perjudicar a dita dignitat episcopal ni al Capítol.//

a. a continuació ratllat d.
b. després *interlineat.*
c. a continuació ratllat s.

Per ço y altrament, los procuradors, síndichs o actors de dit reverendíssim bisbe de Solsona y Capítol de aquella, a vostra senyoria supliquen sien servits procurar que dit capítol se pose y continue en lo dit nou redrés, en cars que no.y sia, o altrament que aquell sia posat en deguda execució y observança conforme les demés deslliberacions de la Cort, atès los consta [...] vostres senyories de la voluntat de sa magestat y de dita Cort ab lo original de dit capítol, que en asò faran vostres senyorias lo que toca al descàrrech de llur offici com en altres[a] occasions y casos consemblants bé tenen acostumat. Lo officii, etcètera. *Altissimus Morell. Nogues.*

Oblata, XVIII aprilis MDC, in consilio. Petrus Paulus Vidal, scriva major Generalis Catalonie.

A[b] los venerable, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cataluña.

El rey
Diputados. Aviéndose cumplido, como sabéis, a ocho del mes de julio próxime passado el plaço de las ciento y quarenta mil libras barcelonesas, o lo que más fuere, de la paga del servicio de un millón y cient mil libras barcelonesas con que la Corte General y braços della me hizo en las Cortes que celebré en essa ciudad de Barcelona el año passado de 1599, y siendo la necessidad que desta suma de dinero tengo muy precisa, confiado de vuestra puntualidad y cuydado con que siempre acudís a cosas de mi servicio, he dado poder a la persona que os le presentará de mi parte para la cobrança de las dichas ciento y quarenta mil libras barcelonesas. Seré muy servido y os encargo que sin usar en manera alguna de largas, por no sufrirlo la ocasión presente sinó mucha punctualidad y presteza, proveáis i déis orden que luego se le pague y libre dicha cantidad en reales de a quatro y ocho, y por aver de servir este dinero para socorrer las cosas de Italia, os encargo y ruego déis orden que esta misma la degéis sacar líbremente por qualesquier passos y puertos desse Principado y condados, sin llevar por ella drechos algunos, dándole por de propio uso y servicio nuestro, que demás que con esto cumpliréis con vuestra obligación y lo confió del zelo que tenéis a mi servicio, le recibiré en ello tan accepto como es razón. Dada en Valladolid, a dos de agosto MDC. Yo el rey.

Gassol, protonotarius. Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Petrus Sans, regens.

Rebuda a 8 de agost 1600 en casa del excel·lent loctinent general, concistorialment.

Los[a] doctors baix sotascrits, vistes les crides o edictes publicades y publicats en la present ciutat de Barcelona per manament del excel·lentíssim senyor duc de Feria, loctinent general de sa magestat, ab les quals generalment se prohibeix que ninguna persona de qualsevol grau o condició que sia puga portar ni tenir en sa casa pedrenyals alguns, són de vot y parer que les dites crides y edictes són perjudicials a les constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y a diversos privilegis, per les causes y raons entre altres següents: primerament perquè dites crides són edictes generals, los quals dit senyor loctinent general no pot fer perquè aquells són reservats per ha[b] les Corts, quant sa magestat les celebra, obstant diverses constitucions per les quals semblants edictes generals són prohibits. Secundàriament perquè los militars compressos en dites crides, de temps immemorial a esta part, estan en possessió de portar dits pedrenyals y conforme a diversos privilegis concedits al stament militar, los quals són en lo volum de les constitucions, no.s poden fer crides ni edictes que sien prejudicials als[c] usos y costums de dits militars perquè dits usos y costums són confirmats y approbats ab[d] dits privilegis. Tercerament perquè tenint dits militars dit ús de portar pedrenyals y per aquell acquirit dret, no.s podia levar dit dret ab dites crides sens ésser citats y oÿts aquells. Quartament perquè no sols per constitucions de Cathalunya[e] y capítols de Cort no és prohibit lo port de dits pedrenyals, però encara per les matexes constitucions és permès lo port de aquells saltim implicitament sinó és a certes persones ab les matexes constitucions exprimides. Quintament perquè ab dites crides se prohibeix lo líbero comers y se imposa discret prohibit per leys de Cathalunya.

Olzina, assessor generalis Cathalonie. Jover, consulens. Aylla, assessor generalis Cathalonie. Serra, consulens. Tristany, consulens. Ll. doctor. Levaneras, consulens. Aguilo, consulens.

---

a. a continuació unes lletres ratllades.
b. carta inserta entre els folis 70v i 71r del trienni 1599-1602.

a. escrit insert entre els folis 85r i 86v del trienni 1599-1602.
b. ha *interlineat.*
c. als *interlineat.*
d. ab dits privilegis *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat ni.

[1600]

A[a] los venerable, nobles y amados nuestros los diputados del General de Cataluña.

El rey.
Diputados, con lo que los días passados me escrevistes que la paga caýda del servicio se pagaría con brevedad y el duque de Feria me ha avisado que ya el dinero está en la tabla dessa ciudad para que se pueda librar a quién fuere servido, y con lo que agora me escrivís con vuestra carta de diez deste, que en esse consistorio se avía determinado que al duque de Lerma se pagasse la remuneración que se le senyaló en las Cortes que celebré a essa provincia, quedo muy assegurado, como siempre lo he estado, que aviades de acudir con gran voluntad a todas las cosas de mi servicio y a las que os pidiere, y lo que acerca desto avéis determinado no solamente lo apruevo y tengo por bien pero os lo agradezco mucho, y tengo en accepto servicio, y todo lo demás que me offrecéis con tanta voluntad es devido a la que con razón tengo a essa provincia y confió que, pues las mismas causas militan en los demás que esperan las remuneraciones que se les offrecieron por los braços, haréis lo mismo con ellos, como os lo encargo mucho, y porqué podría ser que los que, tan voluntariamente, han querido contradezir tan justa y honrrada deliberación, y la que espero haréis con los demás pues todo es una misma causa, pretendiesen calumniar esto, con motivo de que se os pedirá en la visita, o otramente, aunque no creo que avrá ninguno tan mal intencionado que, en cosa passada por los braços, y aprovada por mí, y mandádola cumplir, y por consiguiente ay obligación para que se haga, y de castigar a quién lo contradixesse se atreva a intentarlo pero, en caso que le huviesse, desde agora tomo este negocio por mío, para sacaros a paz y a salvo y assegurar, como asseguro, vuestras personas y haziendas, para que en ningún tiempo podáis sobrello recebir daño, ni ser molestados sino amparados y favorecidos como lo mereçe vuestra voluntad, y la justificación del negocio y el zelo que mostráis a las cosas de mi servicio, de que me quedará la memoria que es razón para hazer la merced y favor que merecéis. Dada en San Lorenço, a XX de octubre MDC. Yo el rey.

Gassol, protonotarius. Vidit Covarruvias, vicecancellarius. Vidit Comes, generalis thesaurarius. Vidit don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit Batista, regens. Vidit don Joannes Sabater, regens.

No[b] tinch carta de vostres senyories, desijant resposta a moltes [scri]guí, axí de la audiència tinguí de sa magestad com de la imformació fiu al senyor duc de Lerma, ni de la rebuda del despaig aportà Felip Ferrandis, lo que.m tenia ab molt cuydado però com molta part del bon succés dels negocis depenia de tenir proposició al senyor duc de Lerma y a estos senyors del Consell, me ha tret d'esta y me ha dat molt gran contento entendre de estos senyors la deliberació vostres senyories prengueren acerca de la paga de les deu mil lliures senyalà la Cort al senyor duc de Lerma, que ab ella se ha ubert camí per a la del senyor vici-canceller y don Joan Sabater, y per als secretaris don Pedro Franquesa y Alonso Muriel, sobre les quals sa magestat de nou scriu a vostres senyories y lleva tots los perills y duptes se podien offerir. La ocasió [pers] no pot ser millor perquè ja tots los negocis estan resolts y les constitucions són a firmar al Escurial, posades a present, les lletres de les encomandes stan ja fetes per a firmar, les de la Inquisició estan ja proveïdes se fassen, y se'm entregarà a part còpia de totes les constitucions del Sant Offici per a enviar a Roma per a la confirmació de sa Santedad, y los decrets de les dues constitucions discrepave se són reformats, y semblantment se donà orde en tots los altres despaigs. En lo de les galeres aurà sis dies que tornà la consulta del Consell de Aragó ab lo decret de mà pròpria de sa magestad ab estas paraules: *«Dese esta consulta a don Pedro Franquesa para que la lea en Consejo de Estado y se vea en que forma se puede hazer esto, y dar contento a Catalunya que tanto lo merece»*. Aïr se li entregà y vuy se ha tingut Consell de Estat y pus se serà llegida en ell y pus sa magestad no.ls demana sinó la forma en què.s pot fer, sens falta se vendran a vostres senyories les 4 galeres, yo he informat estos dies a tots estos senyors dels Consell de Estat y tots estan molt bé en lo negoci, y axí confie tindré prest resolució a gust de vostres senyories, tras caminat tant en tan poc temps, des què se ha conegut que vostres senyories se disponien a dar gust a sa magestad, que ab major ocasió me mog a certificar a vostres senyories que, per tenir cumplidament contento de tot lo que supliquen y prompte despaig, no.y pot aver més acertat camí que és continuar lo comensat, y pus les coses que falten a fer tenen un mateix judici y militen en elles les matexes rahons, concloguen vostres senyories ab elles, y ho les lleven davant, que ab les cartes van de sa magestat se veurà quant a propòsit és lo present temps y no.s deu dexar perdre, que.n reportarà gran bé y honra a tot lo Principat. Y esta és estada ma opinió de molts mesos en esta part, com per altra escriguí a vostres senyories, que qui mira los negocis de prop y desija felice succés de ells té obligacio y li toca avisar del que sent per a què les coses se encaminen en aquell fi. Vostres senyories me perdonen la llibertat y la atribuesquen al desig tinc de

a. carta inserta entre els folis 91v i 92r del trienni 1599-1602.
b. carta inserta entre els folis 91v i 92r del trienni 1599-1602.

acertar en son servey. Nostre Senyor me guarde a vostres senyories com jo desije. De Madrid, a octubre als 21, 1600. Don Christòphol Gallart y de Traginer.

Quan[a] en juny passat doní, per orde de vostres senyories, sa carta al senyor duc de Lerma, no restà sens esperances per lo que se li escrivia ans les concebé molt grans de què.s procuraria dar-li contento, lo que assí li han persuadit estos senyors podien vostres senyories librement per tenir ya la voluntat concorde de totes les persones entrevenien en los estaments, y ha estat ab estas esperanses tot aquest temps fins que vent se detardava y de aquí lo senyor lloctinent general que instan tant deveres aquell camí passat, volent les coses ab violència, fou causa se escrigués la carta tan desabrida, y aprés he procurat se proceesca avant en dit negoci que ab aspresa se ha de vencer. Quant jo, entre les altres coses segons lo orde de vostres senyories y instruccions, he agut de dir al senyor duc de Lerma lo particular de les remuneracions y com, per dar gust a sa magestat, vostres senyories tractarien de nou dit negoci y procurarien pendre resolució que fos al servey de Déu y de sa magestat y benefici del Principat, me respongué que *«esse particular sería quando vuestras senyorías fuessen servidos»*, de manera que entenguí de sa boca que no és sa intenció dar pesadumbre a vostres senyories y sí que quant envià la procura se li envià a demanar de a qui[b] se li facilita lo negoci pertinent per aquell camí rematar[c], encara que fos contra lo gust del consistori. Y aprés se ha instat pijors medis, los quals he procurat desviar. Veig aquest negoci en termes que no obrint-se un camí o altre no pararà sens porfiar-se en ell, y axí, ab llicència de vostres senyories, per lo que estant en aquest lloc me toca avisar de tot lo que sent, me atreviré de escriure lo camí per lo qual, millorant molt les coses del Principat, se podria dar contento a sa magestat, que ha escrit ja tres vegades sobre aquest negoci, y tenir proposició al senyor duc de Lerma de qui depenia tot lo govern y té disposició en tot, i a estos altres senyors a qui de contínuo se offereix aver menester les coses assentades en estes últimes Corts, del breu y del Sant Offici de la Inquisició y intercessió per la decissió de la causa de les encomandes y lo de les quatre galeres, suplica a sa magestat nos venga, són de tanta importància y consideració totes que cada una de per si pot causar, diffirint-se en esta ocasió son assiento y cumpliment, molts gastos y restar frustrada la intenció de la Cort y la promesa feta als estaments. Primerament, la del Sant Offici sent estada emplasada en les Corts de 85, ab dues o tres enbaxades se feren per ella, s'i gastaren grans milanats y no reisqué, la del breu apostòlic dels casos atroces se ha comès senblantment en les enbaxades de Roma, y no s'ha agut remei de ell per faltar la intercessió del rey, nostre senyor, que sia en lo cel, que féu se concedís la de les encomandes per no aver-se quant se pogué tart lo breu concedia Sixto Quint, costa infinits milanats, ab lo assiento que en totes se ha procurat si de assí estos senyors nos ajuden són fetes y tindran son cumpliment. Vista la dificultat que vostres senyories tenen en poder-los dar gust, no hi dexat de tentar ab ells si se obriria camí que per ell vostres senyories puguessen allargar la mà y dar per altra via senblant cantitat a la promesa a cada hu de ells, pus està en possessió lo consistori de donar-la com se féu a Joan Ruiz de Velasco, y la tenen vostres senyories per disposició del redrés, per bé de la Generalitat y cosa pública. Y com veig que sens aplauso del senyor duc de Lerma, y de aquestos senyors, a qui la Cort senyalà remuneració, és inposible exir de ninguna cosa de les apuntades, per parexer-me que, prevenint vostres senyories y evitant los molts gastos se'ls poden offerir, differint-se o negant-se los despaigs desijats, deuen com poden, per facilitar tot lo damuntdit, allargar la mà; ab ells he tentat lo pensament se té y intenció en ajudar-nos, y per part que tinch per molt segura, me offerexen que, obrint-se camí per dar aquest gust a estos senyors, serà tan encarida la intercesió se farà ab sa Santetad y lo orde se darà al enbaxador que, sens ninguns gastos de la Generalitat, se aurà la confirmació de las constitucions del Sant Offici y breu, y molt deveres se procurarà la decissió de la causa de les encomandes y que tinga con té ab la justicia té Catalunya. Y axí mateix, per estar impossibilitat lo General, per falta de chusma, de armar les galeres, que faça lo senyor duc de Lerma, a més de totes les dites coses, que sa magestat nos venga galeres; de manera que se'ls obre a vostres senyories camí com donant lo que la Cort senyalà, tinguen lo cumpliment del que la Cort desijà y mogué lo ànimo dels que entrevenien en ella a fer esta gratificació, y acuden vostres senyories al que ab tantes lletres differents sa magestad los ha scrit y molt encarit, y vostres senyories ab esta lletra [daran] se són prendats ab sa magestad de tractar de nou y procurar son contento, y evitar de què no.s atente de proseguir aquest negoci per lo camí que de aquí ha molt se procura, que se intentave recors al Real Concell de la provisió vostres senyories feren los dies passats per denegació de justicia, pretenent que és cas en lo

a. carta inserta entre els folis 96v i 97r del trienni 1599-1602.
b. a continuació una lletra ratllada.
c. a continuació ratllat dat negoci.

qual, per recusar vostres senyories cumplir lo que la Cort ordenà, pot lo senyor rei conèxer d'ells, com si.s detenen vostres senyories en executar aquest negoci, per aquest o altre camí, se atentarà en dins molt breus dies y se'ls comminava per sa magestad en esta última carta si aprés de firmada y volent-me-la entregar jo no agués procurat se mudàs, y no tinguesen vostres senyories altra pesadumbre y podrien ser majors los gastos de posar aquest negoci en disputa y major la pèrdua del General y prejudici de les coses de aqueix consistori tan supremo que volgués la primera aver donat dinés doblats, y a la postre ningun assiento hi aurà si les coses arriben en aquexos térmens, sinó paren en pijor, que no sia pagant, y no seran vostres senyories sols los hauran donat que los diputats de Aragó, per los pochs dies estigué allí sa magestad, sens ser estat tan ocupats estos senyors repartiren trenta mília lliures entre lo senyor duc de Lerma y estos senyors, les quals los han molt aprofitat per al que han pretès. Prospere a vostres senyories tot lo damuntdit ab la llanesa y sensilles de ànimo que dech, suplicant que ab la major brevedat possible sien servits de pendrer resolució en aquest particular, que serà fer molt gran benefici al Principat, que tindrà en molt gran gust a sa magestad y proposisió al senyor duc de Lerma y estos senyors, que tant és menester tenir-los en son grat, los quals tots en conformitat offerexen lo que scrich a vostres senyories que ha de ser en grandíssim bé del Principat, y tot lo món ha de alabar tal deliberació, y no pot ser culpada en ningun temps pus de aquesta manera eviten vostres senyories de fer novedat en negoci dels dissentiments no dant estos dinés en virtut del despaig de la Cort, y estos senyors són contents se seguesca altre camí y que fassa ab beneplàcit y gust de vostres senyories, y ab ells se evitaran los gastos que en estes confirmacions apostòliques, si no les prengués a son càrrech sa magestad, se offeririen, que serien molt majors, y.s podrien assentar estes cantitats en conte de esta enbaxada, provehintlos assí o pagant-los per lletres mies, enviant-me vostres senyories crèdit o orde per a què los prengan per los gastos extraordinaris y bona direcció dels negocis que tant importen, y se scusaran los gastos que vostres senyories assí sustenten en ma residencia, que totes les coses tindran prompta despedició. Y la desijar tant per lo bé del Principat y contento de vostres senyories me ha dat ànimo de escriurer tan llarc sobre aquest negoci, y sosegar la polvoreda se movia ab nova lletra de quexa y desgust, y procurar que.s dexàs aquest particular al cuidado vostres senyories tenen de dar gust a sa magestad y si.s porroga la resolució no podre més y van pijor tant les coses. Nostre Senyor me guarde a vostres senyories com jo desije. De Madrid, octubre als 9, 1600. Don Christòfol Gallart y de Traginer.

MDC. Gallart. De don Christòfol Gallart[a], enbaxador del General. De 9 de octubre MDC. Rebuda a 14 de dit.

Memorial[b] dels caps resten sens remediar apuntats en la combinació feta a 21 de febrer 1601, en presència dels senyors deputats y hoÿdors y persones eletes de les constitucions y [...].

Primo, en foli 25, capítol 50, «De les armes» reste sens remediar y com s'estave.

Més en foli 33, capítol 78, «Del port de pedrenyals» reste sens remediar y com s'estave.

Més en foli 33, capítol 77, «De la inmunitat de les inposicions dels cavallers» reste sens remediar y com se estave.

Més en foli 36, capítol 89 y 90, «Del augment dels salaris dels[c] canceller y regent y jutges de cort» resten sens remediar y com se estaven.

Més en foli 26, capítol 51, «De la porrogació de la pracmàtica de les luÿcions» resten sens remediar y com se estaven.//

Més en foli 26, capítol 52, «De la ampliació de dita pracmàtica de luÿcions» reste sens remediar y com se estave.

Més en foli 27, capítol 53, «De la revocació de la pracmàtica de luÿcions» reste sens remediar y com se estave.

Més en foli 31, capítol 71, «Sobre del delmar en garba» reste sens remediar y com se estave.

Los demés capítols de estos se apuntaren en la comprobació estan remediats.

---

a. a continuació ratllat de.
b. memorial insert entre els folis 144v i 145r del trienni 1599-1602.
c. a continuació ratllat doctors de.

Memorial[a] dels partits se són trobats remediats per sa magestat, e o per son secretari, en lo quern de les constitucions ab la ditta combinació feta a 21 de febrer MDCI, conforme dit quern auctèntich.

Primo en foli 29, capítol 64 del capítol de les galeres, està remediat per sa magestat y per son secretari lo partit faltave de 3 dinés per lliura de dret dels draps.

Més foli 38, capítol 9, està adobat lo que.y faltave en dit capítol, conforme dit quern està contengut.

Més foli 41, en la protesta del bras real donada en lo sòlio se dexaren de[b] dir los comtats de Rosselló y Serdanya, y esta ya remediat per sa magestat ab dit quern.//

Més en foli 20, capítol 24, «De la inquisició», està remediat ab ditta correcció lo que faltave en ell.

Més en foli 21, capítol 23, «Del número dels familiars», està remediat per sa magestat lo que faltave en ell ab la correcció.

Més en foli 5, constitució 18, dient «Per quant les constitucions» està remediat per sa magestat lo que.y feye remediar ab la correcció».

In[c] Dei nomine, noverint universi quod anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo secundo, die vero martis quinti, mensis marcii intitulata persona licet constituti magnifici domini Ludovicus Salavardenya, civis honoratus, Josephus de Bellafilla, domicellus, Balthazar Morell, utriusque juris doctor, Joannes Paulus Rifos, mercator, et Hieronymus Roig, pharmacopola, anno presenti consiliarii presentis civitatis Barcinone, simul cum honorabili Consilio Centum Juratorum dicte civitatis, insequendo deliberacionem et conclusionem dicti Consilii Centum Juratorum die presenti celebrati super infrascriptis factam personaliter in quam constituti intus palacium seu domum excelentissimi domini locumtinentis generalis pro sacre catholice et regia magestate in presenti principatu Cathalonie, sitam in presenti civitate Barchinone et in [vico] lata eiusdem dictus magnificus Ludovicus Salavardenya, consiliarius dicte civitatis in ordine primus, me, notario et domus honorabilis Consilii scriba, et testibus infrascriptis presentibus, exposuit verbis vernaculis sequentia verba, in efectu: Excel·lentíssim senyor, lo Concell de Cent ha deliberat que nosaltres ab tot lo dit Concell vinguéssem a presentar a vostra excel·lència una scriptura o supplicació la qual, si vostra excel·lència és servit donar-nos licència, se presentarà y de aquella se llevarà acte. *Et dictus excelentissimus locumtenens respondendo dixit «que se presente». Et incontinenti dictus magnificus dominus Ludovicus Salavardenya, vice et nomine aliorum magnificorum consiliariorum et totius Consilii Centum Juratorum, tradidit mihi, Francisco Galcerando Calopa, notario publico Barcinone et scribe dicte domus honorabilis Consilii, dictam scripturam seu supplicationem quam ego, dictus notarius, jussit dictorum dominorum consiliariorum et Concilii Centum Juratorum et de licencia dicti excelentissimi locumtenentis presentavi, intimavi et notificavi dicto excelentissimo locumtenenti generali et est thenoris seguentis:* Excel·lentíssim senyor, entenent lo savi Concell de Cent de la present ciutat la extretura de presons ab que estan vuy dia present lo diputat y hoÿdor[a] militars del present Principat y los danys notables que de dites presons resultan a tota la Generalitat, per restar del tot parat lo exercici y negocis d'ella, y ésser estada feta la captura de les persones de dits deputat y hoÿdor contra expressas disposicions de constitucions del present Principat, privilegis, actes y Capítols de Cort per los quals està disposat y ordenat que no.s puga inquirir, ni punir, ningun deputat ni hoÿdor per fets de la Generalitat, com és aquest, per lo qual són estats capturats, sinó a requesta dels altres condeputats emanents, e finalment considerada la qualitat de les persones de dits deputat y hoÿdor los quals, per ésser constituïts en dignitat, vol lo dret que sien tractats de molt different manera que los altres, ha desliberat que, usant de la facultat y possesió en què estan los concellers y Concell de aconcellar a sos reys y senyors naturals y a sos loctinents en lo present Principat, en lo que apar convé al servey de Nostre Senyor y benefici de la present ciutat, vinguéssem los concellers en companyia de tot lo Concell de Cent, que és assí present, a representar y a supplicar a vostra excel·lència sie de son real servey manar liberament relaxar de dits càcercs las personas de dits deputat[b] y hoÿdor, per observansa

a. memorial insert entre els folis 144v i 145r del trienni 1599-1692.
b. de dit *interlineat.*
c. embaxada inserta entre els folis 205v i 206r del trienni 1599-1692.

a. a continuació ratllat s.
b. a continuació ratllat s.

de dites constitucions, privilegis, actes y capítols de Cort, los quals vostra excel·lència, com a christianíssim príncep y zelós del bé de tot aquest Principat, no sols ha guardat y manat guardar però encara augmentar y no permetre la fracció de dites constitucions, privilegis, actes y capítols de Cort, que ab tan gran scampament de sanch y pèrduas de lurs haziendas los poblats en lo present Principat han acquerit, e no-res-menys ha desliberat, dit savi Concell, que de la present scriptura y supplicació se llevàs acte. Y axí, ab lo acato y decència que.s deu se supplica a vostra excel·lència se servesca de donar licència de poder llevar aquell. *Qua lecta de verbo a verbun et presentata traditaque et liberata dicto excelentissimo locumtenenti copia dicte supplicacionis, et per ipsum aceppta et penes se retenta, respondendo predictis dixit: «que estava bien y que por aconsejárselo la ciudad él lo miraría y mandaría mirar, y que lo que hasta hoy havía hecho era por bién público, y que aceptava la dicha scritura y que se hiziesse el auto». De quibus sic actis et sequutis dicti domini consiliarii et Consilium Centum Juratorum requisiverunt insequendo dictam deliberacionem fieri atque confici unum et plura publicum seu publica consimilia instrumenta per me, notarium et scribam infrascriptum, que fuerunt acta Barcinone sub anno, die, mense et loco predictis, presente me, dicto et infrascripto notario et scriba, et presentibus pro testibus magnifico Enrico Amat de Palou, domicello, Barcinone domiciliato, et discretis Stephano Gilaberto Bruniquer et Joanne Pareja, notariis publicis Barcinone, ad premissa voccatis specialiter et assumptis et aliis quam plurimus in multitudine copiosa.*

Als[a] molt i.lustres senyors, los senyors diputats del principat de Catalunya.

La de vuestras señorías recebí con el parabién del officio al qual muy en particular le precio, por lo que es aver succedido en él a tan illustre sancto como el glorioso padre sant Ramón de Penyafort y por el parabién beso a vuestras señorías las manos, Dios me favoresca con sus dones para que acierte a cumplir con mis obligaciones. En el particular de la llave del sepulchro del glorioso padre sant Ramón, soy yo muy contento que una dellas esté en poder de vuestras señorías, que aviéndolo hecho en todo lo que se a offrescido tant generosamente, tengo de confiar que será para muy particular patrocinio de lo que por la orden, y en bien della, se ofresciere, y con esta[b] confiansa supplico a vuestras señorías se sirvan dar traça como el padre nuestro Lot, pagado lo que aquí se deve, pueda bolver a su convento aviendo servido en este ministerio del qual, con el favor de Dios, a resultado tan glorioso fin, y aunque el gasto ha sido más de lo que se pensava pero todo a redundado en servicio del sancto, honrra de su reyno, con satisfacción de su Santedad y desta corte, y como yo tenga tanta experiencia de quan honrroso es este reyno en todas sus empresas, y que en cosas de menos calidad que ésta no han reparado ni reparán en intereses, me puedo ofrescer que en ésta no permitirán que este padre este acá, como en renes, citándole muchas vezes y con peligro evidente que no den con él en una cárcel pública, que aunque fuera de Cortes se que no puedan vuestras señorías disponer con la largueza de sus ánimos, pero queriendo en una occasión como ésta, no faltará expediente para ésto y mayores cosas de lo que todos quedaremos muy obligados. Guarde Dios a vuestras señorías. De Roma, a 16 de noviembre 1601. Fra [...] Xavieru, generali de Sancto Domingo.

a. carta transcrita entre els folis 207 i 207bis del trienni 1599-1602, encara que es correspon al mes de gener de l'any 1602.
b. a continuació ratllat occasión.

A[a] la sacra catòlica real magestat el rey, nostre senyor.

A 2 del present mes de mars, lo duc de Feria, loctinent y capità general de vostra magestat en aquest son Principat y comtats, manà pendra y encarcerar los deputats y oïdor militar del General de aquest Principat, nostres consocis, fenc-los posar separats en diverses istàncies, sens dexar-los parlar ab ningú, per raó de la qual captura restan los privilegis, capítols y actes de Cort violats en gran manera y la administració del dit General suspesa, per quant nosaltres, los qui restan, no podem administrar ni fer cosa alguna, per faltar-nos lo diputat y lo oïdor del bras militar, per estar lo General en aquest Principat instituhit y fundat ab tres staments, ço és, ecclesiàstic, militar y real, y nobstant junts en la casa de la Deputació dels sis deputats y oïdors, quatre al manco, y en ells hu de cada stament, no poden fer los demés ni delliberar cosa alguna, segons disposen dits capítols de Cort y specialment lo capítol de les Corts del any 1599, que vostra magestat nos féu mersè de tenir y celebrar en la present ciutat, y vehent y considerant nosaltres molt clarament lo gran dany reb lo General y violació de dits capítols y privilegis, per estar la administració de aquell suspesa, sens poder-ser fer cosa alguna tocant a nostres officis, lo que açò vindria, si durava, en deservey de vostra magestat per quant estant axí parats los negocis no.s porà acudir ab tanta

a. carta inserta entre els folis 207v i 207rbis del trienni 1599-1602.

punctualitat y prestesa, qual desitjam y convé, a la paga del juliol propvinent del servey fet a vostra magestat per la dita última Cort General, ni trobarem quins dexe a censal la quantitat que.ns resta per a manllevar vehent que no pagam les pensions dels que havem presos a censal, ni salaris, axí nostres com dels officials de vostra magestat y nostres, com no stiga en nostra mà fer-ho per faltar-nos lo bras militar, com dit és, y per la matexa causa se dexen de continuar y fer los arrendaments tenien comensats de fer per[a] lo trienni propvinent, com stam obligats per capítols de Cort, sens los quals lo dit General, ni nostres successors, poran acudir a sos càrrecs y obligacions, ni sustentar aquell. Y axí sentint nosaltres en strem les dites coses encontinent feta la dita captura, moguts de la obligació de nostres officis y càrrecs y del servey de vostra magestat, accudírem ab nostra embaxada al dit loctinent de vostra magestat per a què fos servit libertar als dits deputat y oïdor militar, lo que fins al present no havem pogut obtenir. Per tant, representant a vostra magestat dites coses, prostrats als peus de vostra magestat, humilment lo supplicam sia vostra magestat servit manar soltar liberament als predits diputat y oïdor dels dits càcers, y donar en açò contento y fer mersè a tot aquest Principat, sos fidellíssims vassalls, que en açò sens farà grandíssima y singular mersè y ne resultarà molt gran servey de Déu y de vostra magestat y benefici públic. E Nostre Senyor la sacra catòlica real persona guarde y prospere ab augment de regnes y senyories, com per estos fidelíssims vassalls de vostra magestat és desitjat. De Barcelona, a 10 de mars, any 1602.

Sacra catòlica real magestat, humilíssims y fidelíssims vassalls y criats de vostra magestat, qui ses reals mans besan, lo deputat ecclesiàstic don Jaume Cordellas, lo oïdor ecclesiàstic Onofre Pau Cellers, lo oïdor real, misser Matheu Folguera.

a. per *interlineat.*

Apèndix 8

8r 13[a] augusti, 1602

Jhesús Maria

En lo fet de la proposició, per los senyors deputats y oïdors feta als assessors y advocats devall scrits, sobre lo asiento y concert per la impressió dels sinch capítols de què se té debat. Vist lo apuntament y tracte fet per los concellers y Consell de Cent de la present ciutat ab lo excellentíssim loctinent general, lo qual és del tenor següent: Lo que ab sa excel·lència se ha apuntat y tractat és:

Que se imprimescan les constitucions ab los sinch capítols, y que aquells no·s posaran en execució fins que sia declarat sobre los debats que cerca de aquells se té, y que ell, com ha loctinent de sa magestat, ans que dites constitucions se stampen, donarà paraula real que dits sinch capítols no·s posaran en execució com ha està dit, y consentirà que de dita paraula y consentiment real se'n leve acte, y que aquell se stampe y pose en lo volum de les Constitucions.

E, vistes les còpias dels dos capítols, donats per dit excel·lentíssim loctinent als dits senyors deputats y oïdors, de les cartes que sa magestat ha scrites a dit loctinent general, la una de les quals és de 25 de juny y l'altra de 24 de juliol proppassats, del tenor següent: capítol de la carta de 25 de juny:

Que se impriman las constituciones en la forma que agora están y les daréys vuestra palabra que no se pornán en execución los sinco capítulos sobre que se debate hasta que por mí se declare si quedan o no en pie los disentimientos que ellos pretenden y lo demás que convenga.

Capítol de la carta de 24 de juliol:

Y considerando de cuanto inconveniente podría ser ésto y que // 8v *// se devría passar por lo que se hos scrivió, deseando que esto se ataje, hos encargo procuréys de acabar de asentarlo, conforme se hos scrivió, offreciéndoles que no se usará de aquellos sinco capítulos hasta que por mí se haya declarado, conforme al stilo y costumbre que[a] en semejante caso se suele tener, y viniendo en ésto lo aceptaréys y acabaréys y quedaréys muy advertido de no consentir, por ningún caso, que nadie perjudique a mi jurisdición y regalías, sino que se castigue con severidad cualquier acto que supiere y oliere a lo contrario.*

Los assessors y devall scrits doctors són de vot y parer que lo asiento y concert, fet entre lo dit excel·lentíssim loctinent general y la present ciutat, és molt conferent per la conservació de la auctoritat real, privilegis y libertats del present Principat, y que ab molt justa occasió los dits senyors deputats y oïdors se són aderits a dit concert, ab la desliberació feta a 9 del corrent. Y que dit concert, per la dita ciutat ab lo dit loctinent fet, és molt divers dels apuntaments que per lo dit loctinent general són estats representats ab los dos capítols de las reals cartes alt mencionades. Y seria notable perjudici a la Generalitat y a tot lo Principat si los dits dos capítols de dita real carta se admetien, perquè seria donar per constant que de debats resultants de afers, constitucions y capítols y actes de Cort, majorment dubtant-se si són estats fets o no, e o si tenen los requisits necessaris, com són los de que al present se tracta, lo rey, nostre senyor, sol, fos jutge de aquells, havent-ho de ser juntament ab la Cort General y no altrament. *Don Clemens a Cardona, assessor; don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus; Gamis, consulens; Serra, consulens; Fargues Coxí, consulens; Jover, consulens; Jacobus Joannis de Areny //* 9r *// consulens; Aroles, consulens; Aymerich, consulens; Fumaz y Despla,*

a. vot escrit insert en els folis 8r-9r del trienni 1602-1605.

a. a continuació ratllat se.

consulens; Jacobus Aymerich, consulens; Aguiló, consulens.

48r Molt[a] il·lustres senyors, a notícia del bras militar és pervingut que lo excel·lentíssim loctinent general, dos dies fa, envià a demanar al spectable don Henric de Cardona, governador de aquest Principat, y li notificà que lo senyor vicecanceller li escrivia que sa magestat era estat servit de levar-li lo càrrec y provehir-lo en persona de don Joan de Queralt, les quals revocació y nova elecció, y quiscun acte de per si, que són contra diverses constitucions de Cathalunya. Y primerament la revocació de dit don Henric de Cardona, perquè lo ofici de governador en Chatalunya, encara que lo privilegi estigués ab clàusula durant nostra mera y líbera voluntat, és offici de vida y de consuetut de la casa real, y desde son principi fins vuy ho és sempre estat, y los doctors pràtichs de Chatalunya lo reputan per ofici de vida y dihuen que essent offici de vida no pot lo rey, nostre senyor, en Chatalunya privar d'ell sens haver lo possesor comès delicte y sens ésser primer cridat y oÿt, y que fent-ho altrament, com se entén ho vol fer ab dit don Henric, és espoliar-lo y contrafer a la constitució comensant: «Nós e officials nostres» del títol «De violència y restitució de despullats», la qual en dit propòsit al·legan Jacobo Calís en lo *Extravagatorium Curiarum*, capítol 1, número 106, y lo magnífic Antoni Oliba en lo usatge *Alium namque*, capítol 4, número 49, *cum sequens.* Y essent lo dit offici de governador, com és, creat per la cort, com està llargament en lo títol «De offici de governador», y si bé dites constitucions[b] no li donan facultat de revocar-lo, y és est article de tanta consideració, que essent tant necessari, que los doctors del Real Consell servescan que avent n·i algú de malalt o altrament impedit de perpètua malaltia, que parexia que no·s podia dificultar, que en eix cars, lo rey podia aposar-ne altre en son lloc, *et tamen* no·s pugue fer, y fonc necessari fer expressa constitució, donant-li facultat, no de privar-lo, sinó *tantum* de poder-li donar adjunt, y volgueren que lo impediment fos tal que no pogués més tornar a servir, que podent tornar lo impedit a servir, no vol la cort que se li puguen donar adjunt tot lo títol «Dels impedits de la audiència», si donchs a sa magestat la facultat tant limitada y regulada en los oficis que són de vida y de manco importància, ben cert és que sa magestat, que dit don Henric està de mala gana, no·l pot privar del càrrec, majorment havent-hi ya provehit lo rey y la cort, donant- // 48v // li facultat de poder anomenar substitut quant té la poagra ab la constitució 20 de les últimes Corts.

a. suplicació inserta en els folis 48r-49v del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat donan.

Ítem, la nominació de dit don Joan de Queralt és contra diverses constitucions y en particular és a vostres senyories notori que dit don Joan, havent tingut lo ofici de diputat de Chatalunya, fonc després visitat y ab sentència fonc declarat que fos desenseculat y que fos privat de oficis y beneficis, y encara va dita sentència més larga, com vostres senyories saben. Y essent estat privat, per haver delinquit en son ofici, és cert que no pot ésser governador de Chatalunya, per estar així disposat en la constitució del thenor següent: «Algun oficial que serà condemnat en res, per raó del ofici que aurà tingut, null temps tingue ofici nostre», del títol «De persones prohibides regir oficis».

Ítem, perquè avent feta dita condemnació lo General de Chatalunya, és molt gran inconvenient que ajan de tenir per superior a home que·l condemnaren ab sentència, y lo han de tenir per molt sospitós en totes les coses de la Generalitat, y ninguna sospita y ha en lo dret més legítima que no haver de ésser algú subjecte a aquell que ha condemnat. Y, per consegüent, no pot lo rey, nostre senyor, anomenar persona que sie sospitosa a la terra, com està disposat ab la constitució primera del títol «De persones prohibides a regir oficis» y majorment se ha de sospitar de dit don Joan, perquè vostres senyories han vist quantes inquietuts han causades.

Ítem, que la Diputació paga lo salari al governador y avent-lo privat de rebrer emoluments, ab dita sentència no podria la diputació pagar-lo sens contravenir ha dita sentència.

Ítem, saben que vostres senyories que dit don Joan és home parcialitari y que causarà grans danys e inquietuts en Chatalunya, les quals tenim tots obligació de procurar evitar y conservar la pau y quietut pública, que és la que conserva la república. Y essent home de parcialitat, com ho és, y ha mostrat en totes les occasions que ha pogut, nomenar-lo governador de Chatalunya és contra la constitució «Nós o successors nostres» y com la constitució com segons del títol «De persones prohibides regir oficis».

Per tant, se supplica a vostres senyories, de part de dit bras, se servescan de donar orde als embaxadors que tenen en la cort del rey, nostre senyor, que representen les sobredites coses y lo rompiment de[a] dites constitucions a sa mages-

a. a continuació interlineat dites.

tat, per a que se // 49r // servesca manar reintegrar lo principat de Chatalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya, de tal manera que les constitucions de Chatalunya resten il·leses y sens fracció alguna.

Dysapte, a 15 de mars, 1603. Don Gispert de Guimerà, mossèn Francesc Cornet, cavaller, y mossèn Rafel Cervera, ciutedans honrats en Barcelona populats, de part del stament militar, representaren als senyors diputats y en son concistory la sobredita embaxada. Als quals fonc respost que·u mirarien y deliberarian[a] lo que convindria.

49v Embaxada feta per lo bras militar a 15 de mars, 1603.

50r Molt[b] il·lustres senyors, a notícia del bras militar és pervingut que lo excel·lentíssim loctinent general, dos dies fa, envià a demanar al spectable don Henric de Cardona, governador de aquest Principat, y li notificà que lo senyor vicecanceller li scrivia que sa magestat ere estat servit de llevar-li lo càrrech y provehir-lo en persona de don Joan de Queralt, las quals revocació y nova elecció, y quiscun acte de per si, se entèn que són contra diverses constitucions de Chatalunya. Y primerament la revocació de dit don Henric de Cardona, perquè lo offici de governador de Chatalunya, encara que lo privilegi estigués ab clàusula durant nostra mera y líbera voluntat, és offici de vida y de consuetut de la casa real, y des de son principi fins vuy ho és sempre estat, y los doctors pràtichs de Chatalunya lo reputan per offici de vida y diuen que sent offici de vida no pot lo rey, nostre senyor, en Chatalunya privar d'ell sens haver lo pocessor comès delicte y sens ésser primer cridat y hoït, y que fent-ho altrament, com se entén ho vol fer ab dit don Henric, és spoliar-lo y contrafer a la constitució comensant: «Nós[c] e officials nostres» del títol «De violència e restitució de despullats», la qual en dit propòsit al·legan Jacobo Calís en la *Extravagatorium curiarum*, capítol 1, número 106, y lo magnífic misser Antoni Oliba en lo usatge *Alium namque*, capítol 4, número 49, *cum sequens.* O així bé, tenint dit governador lo offici creat per la cort, com consta en lo títol «De offici de governador» en virtut del privilegi real, revocar-lo sens prevya conexensa de causa[d] e sens ser oïda la part, és contra la constitució primera del títol «Si contra dret y utilitat pública», y en tant és veritat que dita clàusula no·l fa dit offici temporal, que morint com avem vist, lo rey, nostre senyor, lo dit offici de governador no espirà ni provehí de nou, lo que era estat forsós si la dita clàusula fes dit offici temporal, durant la mera y líbera voluntat del rey, com se fa ab altres officials, com lo virrey y altres que han menester privilegi de nou. Seria un gran inconvenient que succehint mort de rey tots los officials serian extints y restaria la terra sense justícia, y si bé dites constitucions donan la facultat de elegir la persona, emperò elegit no li donen facultat de revocar-lo, y és est article de tanta // 50v // consideració, que essent tant necessari, que los doctors del Real Consell continuament servescan que havent-ni algú de malalt o altrament impedit de perpètua malaltia, que aparexia que no·s podia dificultar, que en eix cas, lo rey podia posar-ne altre en son loch *et tamen* no·s pugué fer, y fou necessari fer expressa constitució, donant-li facultat, no de privar-lo sinó *tantum* de poder-li donar adjunt, y volgueren que lo impediment fos tal que no pogués més tornar a servir, que podent tornar lo impedit a servir no vol la cort que se li puga donar adjunt tot lo títol «Dels impedits de la audiència». Si donchs té sa magestat la facultat tan limitada y regulada en los officis que són de vida y de manco importància, ben cert és que sa magestat, ab motiu que dit don Henric està de mala gana, no·l pot privar del càrrech, majorment havent-hi ya provehit lo rey y la cort, donant-li facultat de poder nomenar substitut quant te la poagra ab la constitució 20 de les últimes corts.

Ítem, la nominació de dit don Joan de Queralt és contra diverses constitucions y en particular és a vostres senyories notori que dit don Joan, havent tingut lo offici de diputat de Chatalunya, fonc després visitat y ab sentència fonc declarat que fos desenseculat y que fos privat de officis y beneficis y encara va dita sentència més llarga, com vostres senyories saben. Y essent estat privat, per haver delinquit en son offici, és cert que no pot ésser governador de Chatalunya, per estar així disposat en la constitució del henor següent: «Algun official que serà condemnat en res per rahó de offici que haurà tingut null temps tinga offici nostre» del títol «De persones prohibides tenir officis».

Ítem, perquè havent feta dita condemnació lo General de Chatalunya, és molt gran inconvenient que hajen de tenir per superior a home qui·l condemnaren en sentència, y lo han de tenir per molt suspitós en totes les coses de la Generalitat, y[a] ninguna sospita y ha en lo dret més

a. a continuació repetit -rian.
b. suplicació inserta en els folis 50r-51v del trienni 1602-1605.
c. a continuació ratllat e successors.
d. e sens ser oïda la part *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació ratllat que.

llegítima que no haver de ésser algú subjecte a aquell que ha condemnat. Y, per consegüent, no·s deu[a] anomenar persona que sie sospitosa a la terra, com está disposat ab la constitució primera del títol «De persones prohibides a regir oficis» y majorment se ha de sospitar de dit don Joan, perquè vostres senyories han vist quantes inquietuts ha causades[b].

51r Ítem, saben vostres senyories que dit don Joan és home parcialitari y que causarà grans danys y inquietuts en Chatalunya, les quals tenim tots obligació de procurar evitar y conservar la pau y quietut pública, que és la que conserva les repúbliques, y essent home de parcialitat com ho és y ha amustrat en totes les occasions que ha pogut, anomenar-lo governador de Chatalunya és contra la constitució «Nós o succesors nostres» y contra la constitució com segons del títol «De persones prohibides regir officis». Per ço, representa a vostres senyories, lo síndich de dit bras, les dites contrafaccions de constitucions y supplica a vostres senyories, que per la observansa del capítol quint del nou redrés, y ab la diligència y promptitut que ab dit capítol se ordena, que se opposen a dites contrafaccions[c] y donen orde als embaxadors tenen en la cort per a que ho representen a sa magestat y li suppliquen que fassa mercè a tot lo dit Principat y comptats demanan reintegrar dits Principat y comptats del agravi rebut de les demunt dites coses, de tal manera que les constitucions resten il·leses y sens fracció alguna, que de açò ne rebrà dit bras molt particular mercè. *Et licet, etc. Altissimus etc. Don Joannes Despalau.*

51v *Die 17, mensis martii, 1603.* Per don Felip de Copons en nom de síndic del stament del bras militar ab companya de don Gispert de Guimerà y mossèn Francesc Cornet, cavaler, a Barcelona populat, se presentà la present supplicació als senyors deputats y en son consistori».

66r Lo[d] doctor y canonge Paulo Pla, oÿdor de comptes del General de Cathalunya, vist y considerat lo vot fet per lo senyor don Bernat de Cardona, deputat ecclesiàstic del General de Cathalunya, contenint en effecte que vui no·s declare la causa de suspites donadas per lo bras militar contra[e] don Climent de Cardona, altre dels assessos del General, ans bé que dita declaració sia differida y ans de fer-se consultada ab los dotze doctors[a] [...] foren aplicats en lo negossi principal de la remoció de don Enrich de Cardona del càrrech de governador de Cathalunya y nova provisió de dit offici[b] en persona de don Juan de Queralt, diu: que després de presentada dita supplicació per lo dit síndyc, se tractà[c] y considerà molt com se avian de declarar dites sospitas, y a que se avia de cometrer dita suplicació, [y se trobà] com lo estil d'esta casa ésser que en semblants casos se proseeix judicialment, y que la suplicació de las suspitas se comet al altre assessor, qui no es recusat, y en particular se trobà ésser axí estat fet en la recusació presentada lo trienni passat per los nobles pubills d'Oms contra lo magnífic misser Aylla, y axí ésser disposat per lo capítol «*Si unus de official et potestate judicis delegati in*» ha ont los drets comuns o regla, y per sso tots unànimes y conformes, y ab intervenció de dit senyor abat, se determinàs que dita suplicació fos comesa al[d] magnífic misser Miquel[e] Olzina, altre dels assessors no recusat, per a que vista una escriptura per dit don Climent, extrajudicialment pre- // 66v // sentada, decleràs[f] los mèrits de dita causa de sospita, conforme per via de justícia[g] entendria ésser faedor y se li féu lo remitat en la forma ordinària a[h] ... del corrent[i]; he vist que lo dit misser Olzina, vui de matí, és vingut al consistori y ha representat que[j] lo dia de vui se avia de fer la declaració[k] y provisió en dita causa, per passar los vuit dies[l] dins dels quals proveeix la constitució 2 del títol de «Recusació de tots jutges y causas de sospitas» que se ha de fer la provisió en dites causes de sospites, y que estava prompte per a votar dita causa y fer la provisió, y que se és differit[m] lo votar dita causa[n] per a esta hora tarda, per lo que dit senyor abat ha representat, que per ventura alguna de las parts comparexeria o voldria deduhir alguna cosa; he vist que són serca de las sis horas de tarda y que nigú à comparegut, y que dit misser Olzina à tornat a representar lo disposat en dita constitució, y que estava prompte per a declarar, y que oÿt per dit misser Olzina lo vot de dit senyor abat, interogat, à respost que no tenia necessitat de consell de altres doctós per a declarar dita causa, los quals no se assos-

a. deu *interlineat, damunt de* pot lo rey nostre senyor *ratllat.*
b. *a continuació tres línies ratllades.*
c. donen ... suppliquen *interlineat al marge esquerre.*
d. *vot insert en els folis 66r-67r del trienni 1602-1605.*
e. *a continuació ratllat* don Clem lo senyor.

a. *a continuació una paraula il·legible.*
b. *a continuació unes lletres ratllades.*
c. *a continuació unes lletres ratllades.*
d. *a continuació ratllat* dit.
e. Miquel *interlineat, damunt de* misser Juan *ratllat.*
f. *a continuació ratllat* lo que se ha.
g. *a continuació ratllat* seria faedor.
h. *a continuació un espai en blanc.*
i. *a continuació ratllat* he.
j. *a continuació unes paraules ratllades.*
k. *a continuació unes lletres ratllades.*
l. *a continuació ratllat* que.
m. diferit *corregit sobre* diferida.
n. *a continuació unes paraules ratllades.*

sian sinó és demanant-ho los assessos[a] per no impedir lo curs de la justícia; diu[b] és de vot[c] contrari del senyor abat y diu que son vot y parer és que dit misser Olzina guarde dita constitució y // 67r // fassa la declaració y provisió en dita causa, perquè se eviten nul·litats y que no li appar sie de consideració ésser dit misser Olzina fill del secretari Olzina, perquè así no·s tracta de altres mèrits, sinó de la sospitas de dit don Climent, en los quals no veuen [tenga] interès dit secretari son pare[d], y[e] que los 12 doctors que entrevingueren en la causa principal no an[f] entrevingut en esta y que esta és distincta, diversa y separada dels mèrits de la dita causa principal y que per ésser tant tart no·s podria ayuntar que no fos passat lo temps de la constitució, y perquè en cas se differís dita declaració no puga ser caregat per lo bras militar ni altrament[g], mana a dit misser Olzina diga son vot y fasa dita provisió y requereix que de aquest vot se lleve acte y que se li'n done còpia.

Los senyors deputats militar y real y oÿdós militar y real aderexen al vot y parer del senyor oydor Pla y requereixen, semblantment com està en dit vot, se lleve acta.

Testes Jaume Ferriol y Barnabé Ycart, vergués de ses senyorias.

82r A.[h] Relació declaratòria de la obra que los senyors diputats y oÿdors del principat de Cathalunya fan fer y fabricar en la casa de la Diputació de la ciutat de Barcelona, la qual obra fa y fabrica mestre Pere Blay, mestre de cases, per orde de vostres senyories. Y així, volent vostres senyories que[i] dita obra fos vista y regoneguda per dos personas hàbils y sperimentats en cosa de obras y art de architectura, los aparegué que fos el hu Montserrat Santacana, mestre de casas de la ciutat de Barcelona, y en sa companyia Martín Mendossa, també mestre de casas y mestre en la Seu de la Ciutat de Tortosa. Y junts los dos foran a casa del senyor diputat real, per a que nos informàs y donàs lo orde que se havia de tenir en fer dita visura, y el senyor diputat nos donà la trassa y capitulació, juntament ab un memorial de advertiments del que havíem de fer. Y com dit memorial y capitulació y trassa nos ne anarem a la casa de la Diputació, ahont staven los senyors diputats[a] y oÿdors, y donant dit memorial, que lo senyor diputat nos havie donat, y mirarem cada hu de per si, lo va firmar lo senyor diputat ecclesiàstic, y nos lo tornarem y que mirassem, vist a Déu y nostras consciències, tota aquella obra, si anava conforme la trassa y capitulació, y quina part de la obra stava feta y quina stava per a fer. Y oÿt la present demanda, ab la trassa y capitulació y memorial, nos ne anàrem a dita obra, a mirar y regonèxer si anave conforme la dita trassa y capitulació. Y axí per lo que nos manaren comensàrem a fer la relació següent, conforme lo memorial per vostres senyories dat.

Primerament se respon, conforme lo memorial que han donat vostres senyories, si la obra que mestre Pere Blay fa en dita casa stà edificada, fabricada y assentada conforme la trassa y capitulació. Diem nosaltres, que la havem mirat, canajat y regoneguda, y trobam aquella ab tot lo compliment que havia de tenir conforme a la // 82v // trassa y capitulació y demés, perquè en los fonaments ha excedit en fondària y en gruxa, més que no tenia obligació, y en las parets ni més ni manco.

Segonament, se respon a lo que vostras senyories demanan en dit memorial, que se veja quina part stà per fer, conforme dita capitulació y trassa, y quina part és la que stà feta. An axò se respon que som anats molt dias en dita obra a midar y canar tota la obra feta y per a fer, comptant en la ploma y amidint en lo compàs la trassa y en la matexa obra ab la cana formada, y ben vist y regonegut y comptat moltas voltas, per millor poder declarar la veritat, per cada una de las parts y dar lo dret, vista la molta pedra picada y posada, que havem comptat la pedra que stà per la obra y fora d'ella[b], aparellada y picada, a punt de assentar en dita obra, trobam que dita obra stà feta de sinc parts las tres, y de una de las sinc la sinquena part, y tot lo demés stà per a fer conforme la trassa.

Tercerament, se demana en lo memorial si aquellas finestras baxas són prou grans per a dar claror ab los aposentos ho studis, y si en las finestras altas y en la demés obra y haurà alguna imperfecció per culpa de dit mestre Blay. An axò se respon aserca de las finestras més baixas que stan fetas conforme la trassa. Bé és veritat que a nostre parer starian molt millor que fossen més altas que no són, y parexarian

a. a continuació ratllat y que no és.
b. diu *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació ratllat y parer que dit misser Olzina declare la dita causa.
d. a continuació tres línies ratllades.
e. y ... constitució *interlineat al marge esquerre.*
f. a continuació ratllat tre.
g. a continuació unes paraules ratllades.
h. memorial insert en els folis 82r-83r del trienni 1602-1605.
i. a continuació ratllat en.

a. a continuació ratllat nos havie donat.
b. a continuació ratllada h *de* aparellada.

molt millor per dins y per defora en la obra y la adornarian més.

En lo de las finestras altas, trobam ser més amplas dos palms més que no la trassa, y la alcària crescuda al respecte, y ditas finestras tinran bona proporsió quant sian acabadas. Y en las istàncias baixas trobam no haver-hi ninguna llum y claror, sinó per la porta de ditas istàncias, de manera que seran foscas y raumàticas, per no poder passar lo ayre, que bé se podie haver fet rexas en cada una, desota cada finestra, que prenguessen claror del carrer, encara que és veritat que no stan en la trassa, emperò fóra stat utilitat per las istàncias.

Quartament, se'ns demana en dit memorial digam si la obra // 83r // podia star feta a la tirada de la obra vella, scusant aquella fealdat que ara té per lo carrer de Sant Honorat. En això responem que bé se podia fer a la tirada de la casa vella, puis no són quatre o sinc palms poc més o manco y aquexos se podian compartir en las quatre istàncias, que fóra a un palm per cada una, y no se aguera aparegut aquella fealdat. És veritat que en lo perfil de la trassa se amostra asenyalada y trassada una torreta ab unas finestras, que corresponen a las altras de dita obra, y això deu ser per remediar la fealdat y lo biaix de la paret vella.

Quinto, se'ns demana si havent de continuar aquella paret nova adavant se havia de enderrocar molta part de las istàncias de la casa vella de dita Diputació y de què consideració seria lo dany que resultaria en dita casa. En això, responem que si dita paret passàs endevant seria lo dany molt notable y de gran prejudici per dita casa. Y que digam si mestre Blay ho ha fet hadredas, en això responem que ningú pot entrar ni adivinar lo pensament de altri, més que vehent que se havia de enderrocar tanta part y los millors aposentos de casa, no·s pot creurer se sia fet adredes, lo que·s pot pensar conforme la trassa, que amostra lo perfil se havia de remediar ab aquella torreta, comforme ya stà dit, enderrocant tot lo[a] biaix de la paret vella y quadrar las istàncias per dins de dita casa. Y en assò y en tot lo demés no tenim més que dir, per no star la obra acabada, sinó que en tot lo que tenim dit en la present relació stam y perseveram unànimes y conformes, ni per temor, ni amor y amistat, sinó per la pràtica y experiència, no havem dexat de fer nostre offici que tenim en esta art de architectura, tenim y perquè és la veritat fem la present relació firmada de nostres mans proprias, vuy que compta 21 de febrer, 1603.

Yo, Martín Mendoça digo que es verdad todo lo sobredicho en este memorial.

Yo, Montserrat Santacana firme lo sobredit.

84r B.[a] Molt il·lustres senyors, per orde de vostres senyorias fonc manat a mi Martín Mendoça y a Montserrat Santacana, mestres de cases[b], que miràssem y regoneguéssem la obra que novament fabrique mestre Pere Blay en la Diputació y General de Cathalunya, y com de aquella hayam fet relació a vostres senyorias. Segonament nos fonc manat que miràssem y regoneguéssem de quina forma y manera se poria fer que romangués plassa en dit loc, derrocant la obra o partida d'ella, de quin modo restaria dita plassa. Y així bé, nosaltres susdits miràrem y férem designes de quin modo se poria acomodar per a què reste plassa, enderrocant part de la obra y dexant-ne per a enderrocar, de la qual ne férem trassa, y amostrada a vostres senyorias nos digueren hi'ns manaren que de dita trassa féssem modello, per a què se dexàs millor entendre, per lo qual férem lo primer modello, del modo que vuy se veu fet, del qual hy agué molts parers, qui deyan que stava bé, qui deya que no stave bé. Per ont lo senyor oÿdor Paulo Pla nos amostrà una trassa different del modello, de la qual trassa nos manaren vostres senyorias féssem un deseny o modo de modello, sols per veure com reexaria la dita trassa en obra, per lo qual nosaltres férem lo modello segon, sols de perfil, per a mostrar lo que havia de ésser, y aportat dit modello y vist per vostres senyorias, nos fonch manat de la mateixa invenció, féssem un modello a tot compliment, del modo que avui tenen en dita Diputació, del qual modello nos han manat fàssem compte y diguéssem de quin gasto e cost seria fer la obra que està designada en // 84v // dit modello, y lo que se forraria de la obra que vuy està feta o, per a fer, a la qual demanda responem, nosaltres susdits diem que acabar la obra de la manera que vuy està comensada costarà, y a de preu concertat ab mestre Blay, per lo que li falta acabar, set mília lliures poc més o manco, acabada que fos la obra, sense les millores que avuy són fetas, y per avant se faran que valdran molts ducats, y forraran molta rajola y guix que entrarian en las voltas altas y baxes, y ab los sostros se forrarà molta fusta y mans, que entre tot valdria vint mília lliures, poc més o mancho, y en lo de la pedra se ferà molta cosa, de la que restarà se porà fer molta part de obra en altra part de la casa. Lo que toca lo fer de la

a. a continuació ratllat baix.

a. memorial insert en els folis 84r-85r del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat mestres de cases.

[1603]

obra conforme lo[a] darrer modello, fem lo memorial següent:

Primerament, lo mestre que empendrà dita obra ha de enderrocar tot lo que farà nosa de la obra nova per edificar dita obra de dit modello, y també tot lo que restarà de la obra que vuy és feta y lo biaix de la casa vella, sostros y taulades de la instància de dit biaix, y apartar la manobra que farà nosa per edificar y obrir los fonaments tots de nou, de amplària de sis pams y de fondària dels que vuy són fets, així los de la gallaria com de la casa vella y traure la terra de dit fonament. Més, paredar dits fonaments tots de nou de morter y pedra, fins allà hont han de assentar las vassas y no·s puga servir de ningun fonament fet, si ya no // 85r // és la paret dels corredors que són dintre casa a mà squerra. Més, sobre dits fonaments se han de picar y posar tota la pedra fins la cornisa més alta, tot de pedra picada, així de pedra de Barcelona com de màrmol o pedra negra, conforme en dita capitulació estarà mencionada. Primerament, en la primera, orde dòric, e han de ésser las vassas y capitells de mabre, los pilastres y arquets, alquitrave, frissa y cornisa y lo arasar los arquets ha de ésser de pedra de Barcelona, conforme està en lo modello, ab las alquitraves, ab los arquets y enpostats. Més, sobre dita cornisa se ha de assentar lo segon orde jònich, ço és, vassas, capitells, tots de mabre, y los pilastres de pedra negra, y de sota cada vassa se ha de posar y engastar una barra de ferro o de bronse, ab una regata ha cada costat, per a posar aprés las barras. Y totas las finestras an de ésser ab sa alquitrava de pedra de Barcelona, ab los peus drets y lindas y los grutescos ho talla que en dit modello està senyalat. Y demunt ditas lindas assentar alquitrave, frissa y cornisa jònica, conforme està en dit modello. Més, demunt dita cornisa jònica se ha de assentar lo terser orde quorinti, ço és las vassas y capitells y lo sant Jordi y las armas, que estan en dit modello, an de ésser de mabre y los pilastres de pedra negra y tota la pedra de las segonas finestres y medalles an de ésser de pedra de Barcelona ab sa alquitrava conforme està en dit modello.

85v Més, sobre ditas finestres y medalles se ha de assentar una faxa de pedra negra y sobre dita faxa assentar las terseras finestres, ab les faxes conforme estan en lo modello. Més, sobre dites finestres se ha de assentar la alquitrava, frissa y cornisa de pedra de Barcelona y per de dintre casa posar unas canals per traurer l'aygua al carrer. Més, sobre dita cornisa se ha de posar la teulada de teula italiana ab ses carenes y poms, conforme està en lo modello. Més, fer una scala de rayola de sinch pams de amplària, ab un portal de pedra picada per entrar en lo sostro de la sala de les armes. Y enrayolar lo sostro més alt de rayola comuna, y emblancar tota la instància de cals y guix y posar totas las portas y finestras que seran en dita obra. Més, baix en lo sostro de la gallaria se ha de enrayolar de rayola valenciana, y fer dos portals per entrar en dita gallaria, ab sos pilastres y mollures de pedra picada, conforme està en lo modello, y emblancar de cals y guix tot lo que no serà de pedra picada en dita instància. Més, baix en terra, fer un portal de pedra picada ab sa mollura, conforme està en lo modello. Y picar la pedra que serà menester per empaymentar // 86r // la plassa, y assentar dit payment ab sos vessants, per exir las aiguas que vayen hont estan assenyalades las grimasses. Y en la cornisa més alta se fassen unas màscaras per posar unas canals de bronse, per llansar las aiguas de dita taulada, conforme està en lo modello. Més, picar y assentar los pedrissos, escales, pedriscalls y bollas de la manera que està en dit modello, y en la part de Sant Honorat posar lo portal rodó, y paredar la paret ha tirada de la casa vella, posar-hy finestres y rexes, las que vuy y són en la casa del verger, y tornar ha fer tot lo que se desfarà y emblancar de cals y guix totas las instàncies y perfilar per de fora. Y tota la susdita obra, se entén de mans de mestre de cases, donant lo General tot lo que serà nessesari per a dita obra, la qual obra se acabarà en dos anys, poc més o manco, no faltant dinés ni materials, la qual obra val acabada y assentada a tota perfecció sis mília lliures, poc més o manco. Y açò es nostren vot y parer, tots conformes, feta a X de maig MDCIII. Més, lo mestre que empendrà dita feyna estiga obligat en fer la talla de las llindas y capitells y oscultura conforme està en lo modello, donant vostres senyorias tota la pedra que vuy està en la obra posada y per a posar. Y per lo que lo mestre que empendrà de fer la obra està obligat a fer la talla, que en dita obra se ha de fer, se affegís en lo memorial quatrecentes-y-sinquanta lliures. Y açò és nostren vot y parer, tots conformes.

Yo Martín Mendoça firmo este memorial sobredicho.

88r C.[a] Ja vostres mercès deuen haver conciderat quant voluntària y costosa empresa sia estada la que feren los diputats en lo any 1596, deliberant que·s fés la obra que fins ara ha continuada mestre Pera Blay, apaguada y contigua a la casa

a. a continuació ratllat modello.

a. suplicació inserta en els folis 88r-88v del trienni 1602-1605.

de la Diputació, a la part que affronta a la sglésia de Sanct Jaume, la qual, a més de la grandíssima despesa que aporta en si de pedra, cals y fusta y altres materials, fou donada per la manifectura a dit mestra Blay en 21.532[a] preu fet tant excessiu que sobrepuya la meytat més del just valor, segons la opinió y parer de personas expertas, y assó feren per complacència contra la forma de capítols de Cort.

També auran vostres mercès conciderat y vistos a la clara los notables deffectes de la dita obra contenint, fins al punt que vuy està fabricada: desproporció de pars, falta de claror, aposentos inútils, altres inhabitables per la total privació de sol y ayre, y sobre tot la gran occupació que tan alta y tan massisa màquina causa a la plaça y porcho de Sanct Jaume, cayent sobre los ulls de tal manera que ofèn la vista a qui la està mirant, y per haver-hi tan curta distància d'ella a tan desproporcionat objecta, no·s pot gozar ni alegrar-se de la bellesa de la prospectiva, que és la part més important y lo fi més principal per què·s fa la dita obra.

Les quals coses, avent també nosaltres considerades, y que lo termini en que havia enprés dit mestra Blay de acabar-la era spirat un any havia, y que sempre anaven girant dinés al regent los comptes per aquesta fàbrica, sens conèixer que·s avansàs en cosa notable y que tota la moneda restava en poder de mestra Blay, y specialment conciderant que les persones pràtiques en la art de architectura la condemnaven y a thotom generalment desagradava, abans que passàs més avant y cresquessen més los deffectes y lo gasto, determinarem fer-la vèurer y mesurar a mestres de cases molt experts y desapacionats, per a què·ns fessen relació verdadera del punt en què // 88v // dita obra estava, y de tots los deffectes que en aquella trobarien, los quals mestres de cases, que foren Martín Mendoça y Montserrat Santacana, després de haver preses ab tota punchtualitat les mides y regonegudes les parts de la fàbrica, miyensant jurament, nos donaren la resposta y son parer en scrit, en un paper fermat de mà dels dos, que és lo següent: A.

Després de hoÿda aquesta relació, desiyant nosaltres scusar de tan gran gast al General y trobar alguna traça de obra different, que fos poch costosa y més apasible y alegre a la vista y que pugués deixar descuberta alguna plaça en son enfront, acommodada per a passeig de cavellers y que donàs llustre y prospectiva a la obra, los ordonarem que fessen alguns modellos de fusta, per a que ab aquells, més specifficadament, se pugués veurer y decernir cada cosa de per si, y ab parer de vostres mercès, pendre lo que més agradaria y també que·ns diguessen lo preu en que se empendria de fer la tal obra y lo avans que faria lo General, los quals també en assó respongueren per scrit lo contengut en aquest altre paper: B.

Per aquest effecte avem supplicat a vostres mercès se ajunctassen así en aquest concistori, a qui supplicam nos fassan mercè de aconsellar-nos, si atteses y considerades les coses demunt refferides, los apar que ayam de fer parar del tot la obra que feya mestra Blay, y havent de commutar-la en altra, qual de aquestos modellos y traças serà més convenient que seguíam, per a què ab la prudència y bon discurs de vostres mercès pugam millor acertar a fer nostron descàrrech ab beneffici del General.

92r Molt[a] il·lustres senyors, a 2 de marcs del any 1602 foren capturats los nobbles don Joan de Vilanova, aleshores deputat militar, y don Joseph de Castellbell, oïdor militar, y possats en los càrcers reals de la present siutat y tancats en les pressons més aspres y més dessacomodades, ab guardes de vistas, sens deixar-los parlar ab persona alguna, ha hont foren detinguts per espay de quatre messos y sis dies, ço és, fins a sis de juliol següent; y la causa com és tan notòria com o fou dita captura y lo consert que per occassió de fer lo que devien, en dezcàrrech de son ofisi, se ha fet en lo estampar les constitucions fetes en lo any 1599, per lo que an pattits y suffrits tants danys y dezacomoditats, com se poden esperar de una tant llarga captura y tant estreta, acomulada de molts sobressalts de les manasses se'ls feyen de càstichs regurossos per part dels ofisials reals, mesclant-hi les graves malalties que tingueren y soportaren. Y an gastat tant exsesivament com la ocassió los forsave y obbligave, per tenir los càrrechs tant preminents com tenien, he feren aportar de a menyar epulentment y ab gran fausto, axí com en semblants occassions sol gastar lo General, que per no aver-hi consistori no pogué fer-ho lo General, com sol en semblants occassions, y fonch ab lo compliment que requeria, per aver de dar a menyar als algotzins y sos criatts y portés y escarseller y guardes y moltes altres persones, que en les occassions se encontraven, y als pobres pressos. Y pagant també molts ducats a diversos doctors, que ordinàriament tenien ocupatts per sos

a. a continuació ratllat 22 mília lliures *i* 21.531 mília lliuras *al marge esquerre.*

a. suplicació inserta en els folis 92r-92v del trienni 1602-1605.

afés, y a moltes persones moltes sumes de dinés, a uns perquè tinguessen guarda de nits fora de la pressó, y altres perquè·s occupaven ordinàriament en tenir inteligència de tot lo que·s tractave. De tal manera que encara que se'ls donàs als dos deu mília lliures no se'ls pagaria de grandísima part los grans // 92v // danys y perills y gastos que an soportatts. Supliquen per so a vostres senyories sie de son servey, que inseguint lo que los antesesors de vostres senyories en semblants ocassions han fet, bé y degudament, com los exsemplas de las contencions de la captura dels deputat y oïdors, 1569, y en altres cassos de menor importància, com consta en lo arxiu de la Diputació. Y axí bé, Andreu Reart, diputat real, encara que per trobar-se en la vila de Perpinyà, no fonch capturat, emperò contra d'ell se prosehí ab mateix rigor y patí las matexas molèstias que lo deputat y oïdor militar, ans de la pressa, y a gastat ab correus y ab estar apartat y gordar-se y ab grans descomoditats y danys de sa cassa. Los manen pagar, satisfer y smenar y[a] remunerar los tant grans danys de llurs cass[es] perills y treballs y inmoderats gastos, que per dita ocassió an soportatts, conforme ya per part del Capítol de la Seu de la pressent siutat, ab embaxada feta a[b] ... y de la siutat de Barselona ab embaxada feta als 12 de juliol y per part del bras militar ab embaxada feta lo mateix dia se ha representat, etc. *Liset etc. Altissimus, etc. Aguiló.*

A v de juliol[c].

93r A la proposició feta sobre lo que pretenen don Juan de Vilanova, Andreu Reart y don Josep de Castellbell, responent yo[d], Joachim Setantí, diputat real, dich que atès y considerat que per lo capítol segon de les últimes Corts està proïbit als diputats poder despendre de pecúnies del General, sinó tan solament en aquelles coses en dit capítol specificades, lo qual per a mayor fermesa està repetit altres dos vegades en lo capítol 34 de les matexes Corts, la intenció de les quals se veu clarament éser estada llevar del tot la facultat a diputats de poder donar remuneracions ny satisfacció de traballs o recompensa a si matexos ny als officials del General ny tanpoch a les demés persones que en afers de la Generalitat seran ocupades, conforme expresament se veu en lo capítol 94, tractant de les dietes senalades per als advocats que seran cridats a la Diputació per a afers y negocis de la Generalitat, proibint totalment que debax de aquestos ni altres noms se'l puga donar cosa alguna més de ses dietas o salaris, per la qual disposició restan derogats qualssevol capítols de altres Corts, que disposen poder donar-se remuneracions debax de serta forma. Y perquè los demunt anomenats suplicants demanen tanbé[a] los sia pagat sert pretès gasto, que diuen aver fet en menjar y alimentar-se estant en la presó, dich que si // 93v // algunes vegades estant presos altres diputats y oÿdors los aportaren amenjar de la Diputació, se feya tant solament per a honrrar la autoritat del càrrech en què·s trobaven, y no perquè de allò los ne agués de restar interés ny utilitat alguna, com no sia de raó ny de justícia, ans bé cosa molt contrària al bon govern que de les tals captures puga resultar profit a les persones constituïdes en dits càrrechs, per lo que podria seguir-se procurar alguns matèria y causa de moure contencions y debats, [altrerant] la quietut de la pàtria per sola cobdiçia del particular interès, y per so se'ls enviave lo manjar en espècie y no en moneda, ny may se és vist ny practicat, que estant fora de la presó los sia donada cosa alguna per raó de aliments pasats. Y tanbé considerant que la matexa demanda, feta per los dits suplicants, fou repel·lida per los qui en lo trieni proppasat foren sos condiputats y o(d)ïdors de comptes, com a cosa no lícita ny permesa, lo que dóna més justa causa de aver-o nosaltres de repel·lir, especialment trobant-se com se troba lo General inposibilitat, no sols de poder acudir a la paga de pasades 200 mília lliures que vuy deu al rey, nostre senyor, per raó del servey fet a sa magestat en les últimes Corts, y a la restitució del que ha despès del compte apart de les galeras, però ny a pagar los gastos ordinaris ny les pen- // 94r // cions degudes de censals. Ateses y considerades les demunt dites coses, y vist que la determinació de les diferències y debats, per raó de les quals demanen los pretesos gastos[b] y remuneracions, és estada remesa segons lo tenor del consert a les primeres Corts esdevenidores, som de vot y parer que tot lo que demanan los dits don Joan de Vilanova, Andreu Reart y don Josep de Castellbell, tocant a les dites remuneracions y gastos, los sia tanbé remès a les dites primeres Corts, a ont pugan demanar-o com més los aparega convenir, ab tal enperò que si en lo present consistori podran y voldran demanar-o per via de justícia, los sia comesa la demanda y suplicació als asesors de[c] la present casa, per a què en sa pretenció de-

a. y remunerar *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc de 6 mm.*
c. *vot escrit insert en els folis 93r-94r del trienni 1602-1605.*
d. yo *interlineat.*

a. tanbé *interlineat.*
b. gastos *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* de.

claren lo que trobaran éser just, conforme capítols de Cort. Y suplich a vostres mercès[a] y en quant me sia líçit los[b] requeresch se aderescan en aquest meu vot y parer, altrament proteste de tots los danys y despeses que de fer lo contrari poden resultar al General, los quals sien a càrrech de vostres mercès y no meu, declarant expresament que no consent, ans bé disent a tot y a qualsevol cosa que diran y faran contra aquesta mya deliberació, requerint a vos, notari, que·n lleveu acte del qual me'n doneu còpia en forma autèntica.

112r En[c] lo dubte per los molt il·lustres senyors deputats als infrascrits doctors proposat cerca de les sentències fetes per lo magnífich misser Miquel Olzina, assessor del General de Cathalunya, en les causes que Simon Oliveres y Simon Jornet aportaven contra lo fisch de dit General y Bernat Albanell contra dit fisch, en les quals foren dits Oliveres, Jornet y Albanell condemnats, posant-los silenci perpètuo en ses pretensions y absolent al dit fisch, e si de dites sentències podien dits comdemnats supplicar, conforme los capítols de Cort de dit General, pretenent dits condemnats que podien supplicar, conforme dits capítols, y per ço demanaven a dits senyors deputats nomenassen doctors, los quals coneguessen de dita causa de supplicació y de la injustícia de dites sentències, y de altra part pretenia dit procurador fiscal que de dites sentències no se podia supplicar, segons lo tenor de dits capítols, per ésser causa no de ordinària jurisdicció de dit senyors deputats, sinó de la Cort, la qual ab auctoritat pròpria havia delegada llur jurisdicció als magnífichs assessors de dit General de Cathalunya, y que per ço tant solament se podia apel·lar de dites sentències al delegant, qui era la Cort.

Per al qual dubte decidir, y poder millor aconsellar als dits senyors deputats, veren los infrascripts doctors dits dos processos, y de a hon procehia y abaxava la jurisdicció que tenien dits magnífichs assessors, y en particular veren la supplicació presentada per dits Oliveres y Jornet a la última Cort, celebrada en la present ciutat, y los diferents decrets dels tres braços, dels quals no resulta en tot lo dit procés commissió per als dits magnífichs assessors. Per ço y altrament, per col·legir-se que dita Cort sempre nomenava los assessors de dit General y en dita sentència no haver entrevingut sinò lo dit magnífich misser Olzina, són tots[a] los infrascrits[b] doctors de vot y parer que dita sentència y procés fet per dit misser Olzina és nul·la y nul·le, per defecte de commissió y de jurisdicció, y en cas fora estada per dita Cort comesa a dits magnífichs assessors patir altra nul·litat, per haver-la feta un sol assessor, conforme vàries disposicions de dret.

E quant al procés y causa aportava dit Bernat Albanell contra // 112v // dit fisch, atès que de dit procés consta que la Cort, ço és tots los tres braços concordes, cometien dita causa ab auctoritat pròpria als magnífichs assessors del General, de la qual comissió dit misser Olzina fa viso en dita sentència, y en lo principi de la sentència comença aquella ab nom propri de un assessor, que per ço dita sentència és nul·la com a feta contra la disposició de la comissió, segons axí ho disposen vàries disposicions de[c] dret.

En quant al principal dubte, són axí mateix de vot y parer dits infrascrits doctors, que attès dits magnífichs assessors en dites dos causes exercien jurisdicció delegada de la Cort y no ordinària, segons resalta de dits processos, y en particular de la commissió féu dita cort a dits magnífichs assessors en la causa de dit Albanell, que per ço y altrament, de dites sentències no·s podia supplicar, conforme dits capítols de Cort, sinò apel·lar al delegant, qui era la Cort General, segons comuna disposició de dret.

Montaner, consulens. Jover, consulens. De Areny, consulens. Tristany, consulens. Bernat de Sala, consulens. Prexana, consulens.

118r Nosaltres[d], los diputats y oïdors, junctament ab los magnífichs assessors ordinaris de la Diputació, vist lo dupte proposat per lo procurador fiscal del General y lo contengut en aquell, al qual se ha relació, y considerat y attès que per declaració de ditas pretencions los magnífichs advocats, junctats per nosaltres y per los visitadors del General, són estats de contraris parers y que junctats tots vuy en la casa de la Diputació no·s són poguts concordar, ans bé quiscú resta en lo vot y parer que abans avia tingut, y que per ço la occasió de duptar és major; vist que en dit cas de dupte y debat, resultant de la intel·ligència dels capítols de Cort, lo capítol 39 del nou redrés de las últimas Corts de l'any

a. a continuació ratllat se aderescan en aquest meu vot y parer.
b. a continuació ratllat ho.
c. vot escrit insert en els folis 112r-112v del trienni 1602-1605.

a. a continuació ratllat los.
b. a continuació ratllat dits.
c. a continuació ratllat dret.
d. acte de declaració inserta en els folis 118r-119r del trienni 1602-1605.

[1603] 1599 nos obliga dins vint-y-quatre hores, aprés que serà sucitat algun dupte, fer declaració e interpretació de les paraules sobre les quals és estat sucitat; junctament ab los magnífichs assessors de la Diputació visos, attesos y considerats los dit capítols 24 del any 1512 y los capítols 2, 6, 7, capítol 89[a] de l'any 1599, los quals donan forma a la provisió dels officis y nominació dels officials, donant la facultat als diputats y oïdors, volent que abans de fer ditas nominació y provisió hajen de jurar y oir sentència de excomunicació, que provehiran aquells de persones hàbils y sufficients, y tals que versemblantment se dega presumir que seran útils per lo exercici d'ells, a tot bé y utilitat del General; vist lo capítol 1 del nou redrés de les últimes Corts y considerades les paraules de aquell següents[b]: «y que lo offici y càrrech de visitadors no sie finit ni fenesca fins que les sentències que faran ab dita visita sien en tot effecte exequutades, prestant-los per dit effecte, en quant menester sia, ajuda y costat los diputats y oïdors y demés officials, tant de la Generalitat com reals per dits visitadors acquisits» y les quals paraules que se al[·le]guen no deroguan ni[c] revocan lo disposat ab dits capítols, ni // 118v // donan contrària facultat als visitadors de fer semblants provisions de officis y nominació de officials, ni llevan ni disminuian la jurisdicció, prerogativas y preheminència que abans tenia lo concistori dels diputats, ans bé aquella confirma ab aquelles paraules: «prestant-los per al dit effecte, en quant menester sia ajuda y costat los diputats y oïdors y demés officials, tant del General com reals», volent expressament ab elles la Cort que las exequucions de las sentències, que los visitadors per deffecte de la jurisdicció no poden fer, sien fetes a requesició llur per los officials a qui toca; e axí bé, attès y considerat que la correcció de capítols és cosa molt odiada, axí per lo dret comú com per lo dit capítol 39, y axí bé que las vendas que fins vuy són estades fetes dels officis del General són estades fetes en nom dels diputats, e que fer-se en nom de visitadors seria nova forma, la qual és prohibida en dit capítol 39; considerant que encantar dit offici, lliurar l'acta fiscal, fermar la venda és lliurar la pocessió del offici venut, con té provisió de offici y elecció de nou official, e que son actes de una mateixa jurisdicció y antecedències y conseqüències necessàries la un acte del altre; per ço unànimes y concordes declaram que les paraules del dit capítol 1, dalt referides, no revoquen los dits capítols 24, 2, 6, 7 y 8 ni llevan la jurisdicció, prerogativas y preheminències que ab ells los és estada donada als diputats y oïdors de provehir los officis que de qualsevol manera vagaran, ans bé, que aquells resten en sa forsa y valor y que se han de seguir la forma en ell donada en la provisió de dits officis, com se vulla que vagaran y se hauran de provehir, ara sia per via graciosa // 119r // o per via de venda o altrament, ans bé que las ditas paraules del dit capítol 1[a] (que parexia obstavan) virtualment confirman dits capítols pus, com és dit no vol que los visitadors quant exequutaran ses sentències se usurpen la jurisdicció que·ls faltarà de la que los diputats tenen, ni los officials reals, ans en dit cas remès lo capítol la exequució al official a qui tocarà, ara sia real o de la Diputació, y per consegüent que lo subhastar, liurar, fer la venda y donar la pocessió del dit y qualsevol altre offici del General toca y aspecta al concistori de la Diputació, per ésser nominació de official y provisió de offici, y actes necessaris y inseperables de la nominació de official y provisió de offici.

Fra don Bernat de Cardona, Joachim Setantí, Raphel Rubí y Coll, Ollers, assessor, don Hugo de Tamarit, Paulo Pla, Honorat Martí, de Prat, assessor.

120r En[b] lo fet consultat per los senyors diputats y oÿdós si los visitadors poden fer lliurar lo offici de credencer dels salaris dels magnífichs[c] doctors de la Real Audiència, lo qual obtenia Melchior Orpí, y del qual los dits visitadors, ab sentència diffinitiva lo an privat, donant forma a la provisió de dit offici, declarant que fos venut en lo encant públic y lliurat al més donant y posat en cap del qui serà restat en dita per los senyors diputats y oÿdós, conforme capítols de Cort; los assesors y advocats ordinaris y doctors infrascrits applicats, són de vot y parer, que encara que dits visitadors hayen pogut ab llur sentència diffinitiva privar al dit Orpí de dit offici y posar la forma y modo, que ab dita sentència han assenyalat, en la provisió de aquell, ordenant y declarant que dit offici sia venut en lo encant públic y liurat al més donant, y lo preu d'ell convertit en utilitat del General, emperò la execusió de dita forma y modo, ço és licitar lo offici, lliurar aquell y fer la venda y examen de la idoneïtat de la persona, toca y pertany als senyors deputats y oïdors, com sia cert que la provissió de qualsevols officis vagants, de qualsevol manera, toca y pertany als senyors deputats y oïdors per capítol de Cort, assenyaladament

a. capítol 89 *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació* com *i damunt* y que.
c. ni *interlineat.*

a. *a continuació calderó que indica parèntesi de* que *fins a* obstavan.
b. *vot escrit insert en els folis 120r-120v del trienni 1602-1605.*
c. magníchs *interlineat.*

per los capítols 2 y 6 de la Cort del any 1537, y per lo capítol 89 del nou redrés de les últimes Corts, als quals ni dits visitadors poden derogar ni tampoc han volgut derogar ab dita sentència, ans bé, han volgut conformer en ells, declarant que lo dit offici serà posat en cap del comprador per dits deputats y oïdors, conforme capítol de Cort y, per consegüent, no poden los dits visitadors fer licitar ni liurar dit offici, com la licitació y liuransa sien principi, medi y preparatori de la provisió de dit offici, lo qual ab tots sos deppendents toca y pertany als senyors deputats y oïdors, de la jurisdicció dels quals no poden dits visitadors usar ni impedirlos en lo exercici d'ella, y axí per estas y altres rahons deuen los senyors // 120*v* // deputats y oïdors fer subhastar, liurar y vendre dit offici.

Ollers, assessor. Don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus. Palmerola [V. I.], consulens. Tristany, consulens. Don Joseph Vilalba, consulens. Deprat, assessor. Jover, consulens. De Areny, consulens. Bernardus Sala, consulens. Aguiló, consulens. Prexana, consulens.

122*r* En[a] lo fet de la consulta proposada per los senyors visitadors als advocats infrascrits, vista la sentència proferida per dits senyors visitadors contra Melchior Orpí, credencer dels salaris dels magnífichs doctors de la Real Audiència, vista[b] la taba feta de la venda y subastació de dit offici de credencer per execució de dita sentència, attès que per disposició del capítol primer del nou redrès de les Corts del any 1599 és estada, per lo senyor rey y la Cort General, atribuïda a dits senyors visitadors plena potestat per a deduir, ab tot effecte y execució, les sentències per ells proferides, són de vot y parer que los dits visitadors an pogut fer execució de dita sentència, fer subastar y encantar per lo temps acostumat, y lliurar lo dit offici de credencer al qui és restat en dita, y que poden requerir als senyors diputats li possen en cap dit offici, con sie persona idònea y que tingue les parts requerides per obtenir aquell a coneguda de dits senyors diputats, y que aprés a dits senyors visitadors toca firmar la venda a la dita persona approvada no obstants qualsevols capítols del General, parlants de provisions fahedores dels officis del dit General.

Gamis, [Moriell], Cancer, Hortolà, // 122*v* // *Aroles, Ramo[n], Roca, Aymeric, Jacobus [Aymeric]».*

---

a. vot escrit insert en el foli 122r del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat tan.

137*r* A[a] 19 de novembre, 1603. [*1603*]

En lo fet a nosaltres, devall scrits doctors del Real Consell, proposat per los senyors deputats del General de Cathalunya, ohïda la proposició per dits senyors a nosaltres feta a 14 de octubre del corrent anys 1603, y també la informació a nosaltres feta per los magnífichs assessors y advocat fiscal de dits senyors deputats, vistos los tots los capítols de Cort per a dit fet al·legats y fahents y tots los papers que per intel·ligència de aquell nos són estat donats, atesa la serie y disposició del capítol trenta nou del nou redrès fet en las últimas Corts del any 1599, som de vot y parer que la interpretació y declaració feta per dits senyors deputats ab dits assessors a 20 de setembre del capítol primer del nou redrès, éser-se poguda fer per dits senyors deputats y aquella ésser vàlida.

Rovirola, cancellarius. Don Luis a Peguera, Josephus Benac, Jacobus Pineda, Michael de Çalba et de Vallseca, Franciscus Bonet, Joannes Castello, regens, Josephus Ferrer, Salvator Fontanet, Hieronimus Torner, Hieronymus Senjust, Joannes Magarola.

139*r* Los[b] motius falsos que lo síndich del reverent Capítol ha presos y representats al il·lustríssim nunci, ab la súplica per ell donada, a effecte de revocar lo breu que abans havia concedit a esta ciutat, són los següents:

Primerament, se presuposa ab dita súplica, si bé falsament, que la ciutat s'és alsada ab totas las franquesas que los ecclesiàstichs solian tenir en la present ciutat, y que vuy paguen dret de totes les coses y que per ço dita ciutat se ha usurpada la libertat ecclesiàstica, dient que consta ab informacions rebudas per lo official del reverent Capítol, usant també de paraules y tèrmens mol scusats. Aquesta asserció és falsíssima, perquè la ciutat may ha llevades ni pensades llevar a dits ecclesiàstichs semblants franquesas ni exempcions, ans bé, los ha dadas y dóna aquelles ab molta lliberalitat y consta ab infinitas pòlissas que y à de la concessió de dites franqueses y ab los llibres que estan recòndits en los archius de casa la ciutat.

Segundàriament, diuen ab dita súplica que la ciutat ha fetes crides manant que ningun secular vaja a comprar pa a la canonja y que los canonges són prohibits de poder vendrer los pans

a. vot escrit insert en el foli 137r del trienni 1602-1605.
b. memorial insert en els folis 139r-140r del treinni 1602-1605.

de llurs porcions. Aquesta acerció és també falsa, perquè la ciutat may ha prohibit als canonges que no venessen los pans de llurs porcions, sinó tant solament a prohibit als seculars que no comprassen aquells pans que feyan pastar en la canonja per negociació y ganància.

Tercerament, se precuposa ab dita súplica que los consellers y Consell de Cent han prohibit als canonges y ecclesiàstichs de la Seu les propines que han de rebrer en lo studi de la present ciutat. La qual acerció es també falsa, perquè may tal prohibició és estada feta.

139*v* Quarto, se presuposa ab dita súplica que les dues cadires que·s són llevades a dos canonges eren estades guanyades per opposició. Assò també és fals, perquè sols la cadira del canonge Riera era de opposició, y no l'altra cadira, que tenia lo canonge Pons que se li era donada també de mera[a] gràcia y no per opposició.

Quinto, diuen ab dita súplica que han llevat lo pes de la farina als ecclesiàstichs, los quals, segons diuen, tenen acte de concòrdia, feta ab la ciutat, perquè puguen pesar en dit pes. Aquesta acersió també és falsa, perquè si bé algun temps hi á agut algun acte de concòrdia sobre dit particular cia aquell temporal y ha molt temps que·s finit y axí la ciutat és restada ab sa llibertat de poder-los prohibir dit pes.

Sexto, diuen ab la matexa súpplica que los canonges o Capítol tenen acte de compra de la aygua de les fons. Se respon que la ciutat ha fetes totes les diligències possibles en fer sercar los archius y altres parts y may se és trobat tal acte, ni s'à tinguda ni's té notícia de aquell y axí no s'és trobat, bé és veritat que se ha dit públicament, de pochs dies a esta part, que dits canonges tindrian dit acte, però ab moltes condicions que, per no haver-les servades dit Capítol, seria extinchta y avacuada dita compra y que la ciutat restaria ab plena llibertat de dita aygua.

Septimo, diuen ab la matexa súpplica que la ciutat ha prohibit als mestres de cases que no edificassen edificis[b] de la isglésia cathedral. Se respon que la ciutat no ha fet ni pensat fer tal prohibició, perquè sols ha prohibit als dits mestres de cases que no edificassen una carnissaria en la plassa pública y devant lo portal de la Seu, la qual prohibició ha poguda molt ben fer tant en virtut de pocessió antiga com també en virtut de privilegis reals y indults appostòlics.

Octavo, diuen també que la ciutat ha prohibit als dits // 140*r* // canonges que no entrassen sis moltons en la present ciutat per llur provisió. Assò també és fals, perquè tal prohibició no és estade feta, ans bé és estat manat los dexassen entrar sens pagar dret, y sols s'els ha prohibit que no entrassen les carns per llurs provisions sinó per cert portal de la ciutat destinat per dit effecte, y assò sols és estat per impedir los fraus que·s podian fer si las carns entravan per tots los portals.

Finalment, se presuposa ab dita súpplica, que, aprés de posat lo intredit, la ciutat feya dir missas en la capella de la casa pública de aquella y assó ab més número del que abans se solia dir. Aquesta acerció també es falsa, perquè, encontinent se tingué notícia serta de dit entredit, se dexaren de dir missas en la casa de dita ciutat y no se'n són dites algunes fins és estat alsat dit entredit.

141*r* *Los[a] canónigos y cabildo de la santa yglesia de Barcelona dizen que con muy grande y justo fundamento, o por mejor dezir, con precisa obligación, han instado se procediesse a publicar las censuras por el drecho impuestas contra del clavario, portaleros y otros officiales de la dicha ciudad y después contra de los concelleres y Consejo de aquella, conforme consta largamente de los procedimientos hechos, delante del provisor de la sede vacante en tres instancias y processos de los quales en summa resulta lo siguiente:*

Primeramente, que, a 23 de hebrero de 1602, por muchas personas ecclesiásticas se hizieron grandes quexas delante del provisor del obispo don Alonso Coloma, por respeto y causa que los portaleros, escusándose con el clavario desta ciudad, les[b] hazian grandes vexaciones, porque de todo lo que entravan por provisión de sus personas y sustento de sus casas les forçavan de pagar los pechos y imposiciones como los seglares, contra la disposición del drecho divino y humano y concordias entre el estado ecclesiástico y la dicha ciudad, según el qual son exemptos y francos de las imposiciones y alcabales de las ciudades. Lo que consta[c] en 29 testigos y dos auctos de requirimientos, que a los unos han hecho pagar las imposiciones de la harina, a otros de la carne y a otros del carbón y a otros de leña, çevada y otras cosas. Privándoles de la franqueza que han de gozar y de antes gozavan como a personas ecclesiásticas, y era y és venido a tal término que ja del todo estavan despojados de dichas franquesas et palam

a. mera *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ecclesiàstichs.

a. memorial insert en els folis 141r-143r del trienni 1602-1605.
b. *a continuació* hazian *corregit damunt de* hizieron.
c. *a continuació ratllat* con.

et publice *eran, y están constrechos de pagar dichas imposiciones, por lo qual los*[a] *ecónomos y syndicos de todas las yglesias parroquiales de la dicha ciudad, viendo una cosa tan nueva, inusitada, inaudita, gravatoria y extraordinaria, hizieron lo mesmo que ja de antes havian hecho delante del provisor contra los dichos clavario y portaleros, y después de estar el processo instruydo y haver legítimamente constado de dichos excessos, agravios y perjudicios, con provisión hecha por el provisor de la sede vacante, se despacharon carteles monitorios contra Anthonio Gorí, clavario, n. Ferrer, credencero, Jayme Tarragó, Juan Font, n. Rius, n. Vidal y n. Sala, exactores de los drechos de la dicha ciudad, amonestándoles que // 141v // dentro de seys dias bolviessen y restituyessen los drechos havian extorquidos de dichas personas ecclesiásticas, y les bolviessen las prendas que havian tomado por razón de las dichas imposiciones o que compareciessen passados dichos seys días de las tres horas después de comer, para verse declarar haver incidido en excomunión major y con otras censuras por el drecho statuydas, como más largamente paresce por los dichos carteles monitorios, y aunque dicho provisor procediesse*[b] *jurídicamente y tuviesse como tiene a notorio jurisdicción para proceder en dichos casos, con todo, el*[c] *syndico de dicha ciudad por vexar más a dichos ecclesiásticos y retardar la declaración de dichas censuras y teniendo obligación los consellers de rehazer los dichos prejudicios y agravios y que no passassen adelante, firmaron de derecho en la corte seglar, pretendiendo con muy poco fundamiento de que el conoscimiento de dichas cosas tocava a la dicha corte seglar, por ser dichos clavario y exactores de los dichos drechos e imposiciones personas seglares, y por consiguiente, no subjectas a la jurisdición del juez ecclesiástico, y assí fue forçado firmar contención, la qual por el canceller de Cathalunya era estada declarada, y proveydo no tener lugar la firma de drecho hecha en la corte seglar y el conoscimiento de la dicha causa pertanescer y tocar a la corte ecclesiástica y a su juez ecclesiástico.*

Y no contento dicho síndico del desengaño podía y devía tener de la dicha declaración, haviéndose taxado las cosas hechas en dicha causa por el dicho provisor, y siéndole mandado pagasse aquellas, apeló[d] *el juez ecclesiástico, no differió a ella por ser frívola y en caso prohibido, y ansí passó a la declaración contra los dichos, y después de declaración de dicha excomunión obtuvo una inhibición con motivos obreptivos y subreptivos de la corte metropolitana de Tarragona, y en estos desatentos ha procurado cansar dichas personas ecclesiásticas e impedir todos los medios y remedios con los quales de derecho pueden y deben procurar la conservación de sus franquesas, libertades y exempciones, y en este punto está pendiente el primer processo*[a]*.*

Y después, viendo que passavan adelante y se multiplicavan cada dia los agravios y cometiendo nuevos excessos y que del todo se yvan perdiendo las dichas franquesas, acerca de las imposiciones de la carne determinaron los dichos canónigos y cabildo de tener carnicerías en dicha ciudad, y por dicho effeto hizieron venir seys carneros de fuera, y aunque dos canónigos fueron por algunos días, juntamente con el syndico del cabildo y una patente del vicario // 142r // general a los portales de dicha ciudad, certificando a los portaleros como dichos seys carneros eran para provisión dellos y de las dichas personas ecclesiásticas, diziéndoles las dexassen entrar, no lo quizieron hazer respondiendo que tenían orden del clavario de no dexarlos entrar, y el dicho Anthonio Gorí, clavario, requerido con la mesma parte y certificatoria con las mesmas personas no quizo, como devía, dar orden para que entrassen dichos seys carneros y assí dichos ecclesiásticos han quedado frustrados del dicho remedio, del qual se havian valido por huyr las vexaciones y oppressiones que se les hazen por los dichos exactores.

Por donde los dichos canónigos y cabildo han sido forçados en hazer nueva instancia y processo contra dichos clavario y exactores, y recebida información delante del dicho provisor de los arriba dichos excessos y agravios, fueron despedidos carteles monitorios contra los delinquentes y perturbadores de la inmunidad y libertad ecclesiástica, y passado el término fueron declarados por excomulgados.

De donde claramente se muestra que dichos procedimientos han sido justos y legítimos y por justa y legítima causa, en que las dichas personas ecclesiásticas, no solamente con justas occasiones, más aún forzadas y constreñidas con semblantes agravios han instado se procediesse y fueron declarados haver incidido en las censuras y penas impuestas por la bula In cena domini *y otras canónicas disposiciones, y en este punto está pendiente el segundo processo contra dichos exactores y perturbadores.*

De aquí vino, que teniendo noticia los consellers y Consejo de dicha ciudad de la declaración de dichas censuras contra de dichos clavario y exactores de dichos derechos, no han dudado de determinar junta de congregación, cosas injustas y temerarias y poniendo sus deliberaciones en execución de hecho, quitaron la agua de tiempo immemorial que va a la fuente de la yglesia, dedicada para el servicio de las missas y personas ecclesiásticas, la qual agua de tiempo immemorial, es a saber, del año

a. a continuació ratllat canonigo.
b. a continuació ratllat in.
c. a continuació sindico *corregit damunt de* sindicho.
d. a continuació ratllat ahy.

a. a continuació ratllat y después.

[1603]

del señor de 1355, a 20 de julio, adquirió el cabildo un título de compra de los consellers y Consejo de dicha ciudad y siempre ha estado en su quieta y pacífica possessión, hasta agora, que lo han despojado della de facto. Y más, en día de fiesta solemne de la translación de santa Eulália, patrona desta ciudad, cuya fiesta se celebra a los 23 de octubre y tienen obligación de acudir los consellers a la yglesia, mandaron hazer pregón en las // 142v // públicas plaças que ningún seglar fuesse osado a comprar pan de la casa donde se da el pan a los canónigos y pobres, a pena de 30 reales y el pan perdido, y el qual pregón también pusieron en execución, confiscando el pan que la gente seglar compra, assí de los canónigos como también de la pía limozna, que se da cada día a 300 pobres por orden de los dichos canónigos y cabildo. También mandaron a los pesadores de la harina no pesassen de aquí adelante el trigo y harina de las personas ecclesiásticas, dando ocasión a los molineros para defraudar, y privándoles de su antiga possessión, adquirida con título de concordia, hecha entre los dichos canónigos y cabildo y consellers y Consejo a 4 de abril de 1474 y firmada por las dichas partes con aucto público. También privaron a Joan Soler Ferran, notario de la reverenda camera apostólica y escrivano de las cortes episcopales sede vacante, de todas las honrras y prerrogativas de la casa de la dicha ciudad, de tal manera que por ahora y por a siempre no puede ser puesto y enseculado a ningún officio y cargo de casa de la dicha ciudad, por haver firmado, por razón de su officio, los carteles monitorios y declaración de las censuras promulgadas contra el dicho clavario y exactores de los dichos drechos. Ni más ni menos, también, en emulación de los dichos procedimientos, hechos con tan justas causas y razones por la corte ecclesiástica, privaron de las cáthedras de theología a dos canónigos de dicha yglesia, que las havian ganado por oposición y las proveyeron a dos frayles de las órdenes de Santo Domingo y Carmen, y a los demás canónigos y beneficiados de dicha yglesia, para siempre, de todas las propinas como a doctores que reciban en los grados, y inhibiéndoles para obtener cáthedras y pretender en la Universidad, y a un beneficiado de la yglesia del officio de vicerector y lo proveyeron también a otro. También han hecho otras vexaciones y[a] oppressiones, como es redimir los juros perpetuos que las personas ecclesiásticas y yglesias recivían sobre dicha ciudad, dexándolos de los seglares, y mandar cerrar todas las puertas de la ciudad, sinó dos para más oprimir a dichos ecclesiásticos, y mandando a los albaniles que no labrassen en las obras de la yglesia, causando grandes escándalos, por los quales no han podido los dichos canónigos y cabildo dexar de acudir a las armas de la yglesia que son las censuras ecclesiásticas, y procediendo legítimamente información y nuevo processo, en caso tan grave e importante, instar por su syndico, junto con el fiscal que el dicho provisor a notorio, inseguiendo el drecho canónico y constituciones de Tarragona, declarasse a los consellers y Consejo haver incidido en las censuras y penas estatuydas y promulgadas por dichas constituciones de Tarragona y otras canónicas constituciones contra semejantes delinquentes, y no obstante, que las dichas declaraciones son tan justas y conformes a todo drecho, no dexan por esso los dichos // 143r // ecclesiásticos de ser vexados y opprimidos. Y lo que peor es, y en grande deservicio de Dios y menosprecio de las dichas censuras, oyen públicamente missa en la casa de la ciudad, y en major vilipendio y desacato de las dichas censuras, hazen celebrar muchas missas por frayles de diversos monasterios, del qual desorden, menosprecio y desacato se ha tomado información en la dicha corte ecclesiástica, porque en su tiempo y lugar puedan ser castigados los frayles que tan atroç y grave delicto han comettido.

Y como ilustrísimo y reverendísimo señor, se haya hecha tanta fuerça y violencia a una yglesia cathedral tan principal e ilustre, por ser la magestad del nuestro rey canónigo della y tener ahora el govierno y regimiento de la sede vacante, a vuestra senyoria ilustrísima toca y pertanesce, por su gran zelo y christiandad, que professa y por el cargo y dignidad tan preminente que tiene y representa por nuestro muy santo padre Clemente Papa Octavo y por la Santa Sede apostólica, interponer-se a la deffensa de dichos privilegios, exempciones y libertades de las dichas personas ecclesiásticas, y tomar debaxo de su amparo y protección los dichos canónigos y cabildo y al clero desta ciudad, y no dar lugar en que se suspendan las dichas censuras, ni menos que sean absueltos los consellers y los demás, que primero no obedescan en todo y por todo a la serie y tenor de la sentencia promulgada contra los dichos consellers y Consejo, y también representan los dichos canónigos y cabildo de vuestra senyoria ilustrísima suplicando les sea servido de escrivir a su Santidad en su favor, para que las dichas fuerças y violencias[a] sean reprimidas con castigo exemplar, como es de razón y de justicia, y que tampoco no permitta que negocios tan graves e importantes se traten por via de gracia sino de justicia, que a más era hacer grande servicio a Dios nuestro señor y en mirar por una yglesia y ministros della tan oprimida y oprimidos por sus proprios hijos y hermanos, por las causas y razones ja arriba dichos, los dichos canónigos y cabildo recibirán de manos de vuestra señoría ilustrísima muy particular gracia y merced, y rogarán a su divina magestad por la vida, salud y augmento de vuestra señoría ilustrísima.

a. y oppresiones *interlineat.*

a. a continuació seham *i la h ratllada.*

150r Sobre[a] lo fet de la consulta per los molt il·lustres senyors deputats y oïdors de comtes del trienni corrent feta als doctors consultors baix subsignats de y sobre lo que conforme ha capítols de Cort y a stil de la casa de la Deputació, per descàrrech de llurs officis y cumplir ab llur obligació, deuen y poden provehir y manar asserca de una supplicació presentada en lo consistori dels dits senyors deputats ha instància del procurador del General, en y ab la qual ha deduït y assenyallat mols y notables danys, detrimens y diversos fraus, que en lo present principat de Cathalunya, comtats de Rosselló y Cerdanya, cotidianament se cometen per les persones que són tingudes en pagar los drets del General, y axí bé, per los taulers y altres officials y ministres ha qui toqua la exacció dels drets de la dita Generalitat, y moltas contrafaccions de diversos capítols de Cort y mols descuits, omissions y negligències que·s cometen en les dites exaccions dels dits drets, y que·n resultan moltíssims inconvenients y prejudicis per a la dita Generalitat, y que com necessiten de prompte y convenient remei, demana ésser provehit en tot cumpliment de justícia, com més llargament en dita supplicació se conté; vista per dits consultors la dita supplicació; vist un memorial sens firma ni peu, intitulat «Memorial dels caps que fan redressar y assentar en benefici del General, conforme ha capítols de Cort»; vista una relació en scrits firmada de Francesch Tarragó, racional, Lluch Talavera, Miquel Orpí, Pere Morei[.]x, March Antony Carreres, Juan Serra, Jaume Llosada y Jaume Elrra, tots officials de la dita casa; vist altre memorial presentat y firmat per Juan Antoni Martí, guarda del General ordinària; vista una desliberació feta per los dits senyors deputats y oïdors de y sobre les coses en dita supplicació assenyallades; vist lo vot en scrits dels magnífics assessors ordinaris de la dita casa de y sobre la consulta que los senyors diputats y oïdors de comptes los avian feta sobre las matexas cosas; vist lo capítol // 150v // de Cort del Llibre dels Quatre Senyals que comensa: «Ítem com experiència», de las Corts del any 1452, y axí bé los capítols 13, 34, y 84 de las últimas Corts del anys 1599, que per dits magnífics assessors en dit vot són estats mencionats y cotats; los infrascrits consultors, hagut entre si madur tracte y feta privadament y en comú llarga discusió de totes les sobredites scriptures y de les coses en elles contengudes, attenent en tot ha la deguda observansa dels capítols de Cort y al que per ells està ordenat y disposat, y finalment atteses totes les coses que se han de attendre y assenyaladament attessa la dispossició del dit capítol de cort del any 1452, comensant «Ítem com experiència», són de vot y parer, que per observansa del dit capítol, los molts il·lustres senyors deputats y oïdors de comptes, si bé no deuen ni poden per occasió dels dits danys y detrimens del General, fer comissió general per fer cerca ho visitació per tot lo Principat y comtats, emperò, tenint notícia ho relació que en alguna part del dit Principat y comtats necessita remei per obviar y remediar dits danys y altres desordes, poden y deuen trametrer ha la part algun official ho ministre de dita casa ha llur conexensa com no sia del consistori ni dels assessors ordinaris, entès emperò que lo tal official ho ministre, en lo que tindrà respecte ha punició de culpas, no puga fer processos ni exercir jurisdicció, com per capítols de Cort, en la casa de la Deputació de Barcelona y en totes les deputacions locals y hage deputats assessors y advocats fiscals, als quals specta fer dits processos y administrar justícia.

Descamps, consulens. Tristany, consulens. Prexana, consulens. Vidit Pomet, consulens. Palmerola, consulens. Bernardus Sala, consulens.

a. vot escrit insert en els folis 150r-150v del trienni 1602-1605.

153r

Respuestas[a] de su magestad mandadas a cada uno de los cavos que han suplicado las personas embiadas a la corte por los diputados del General de Catalunya.

Primo, que el arçobispo de Tarragona, lugarteniente y capitán general de aquel Principado, a sola instancia del fisco, tuvo muchos días presos a Carlos Pons de Ribellas y a don Francisco de Villalba y a Gerónimo Montagut, cavalleros, y oy lo están, y dicho Vallgornera condenado a destierro, y siendo contra el previlegio concedido por el serenísimo rey don Pedro Tercero, en el año 1380, a los cavalleros y que goçan previlegio militar en Catalunya, que no lo pueden estar sin instancia de parte formada.

Los contenidos en él han sido pressos por haver contravenido a los pregones reales que prohiven llevar pedreñales y en este casso no les bale el dicho previlegio, el qual no conprehende casos de regalía ni causas en las quales de su naturaleça no puede haver instancia de parte como hasta aquí se ha observado.

a. memorial insert en els folis 153r-154v del trienni 1602-1605.

2º. Que el duque de Feria, siendo lugarteniente y cappitán general de aquel Principado, en el año 1601 hiço pregonar cierto pregón por Barcelona, sin ser decretado por el Consejo Criminal ni firmado por el canciller ni regente de la Cancillería, ofreçiendo premio de 300 libras y libertad a dos hombres a qualquier que prendiesse a Silbestre Sayol y Bernardo Monredon, cavalleros, el qual pregón diçen que es contra constituçiones y capítulos de corte.

Su magestad ha mandado buscar en los registros para entender el thenor del pregón que diçen, por no haverse presentado por parte de los diputados, y no se ha hallado hasta aora y manda que si se halla y está hecho de manera que sea contra las constituçiones que apuntan, se haga borrar del registro y se tenga por no hecho.

153v *3º. Que el mismo duque de Feria, siendo lugarteniente y cappitán general, hizo prender en el año de 1601 a Onofre Pons, Luys Sayol y Francisco Salaverdenya, cavalleros, sin instancia de parte, y por muchas embaxadas que los diputados le hicieron para que les soltasse, no lo hiço, antes procedió contra ellos con mayor rigor.*

Su magestad ha mandado hacer diligencia para saver la causa porque fueron presas las personas en este capítulo contenidas, por no decirse por parte de los diputados, y solamente se halla haver sido pressos de mandato del virrey a 9 de octubre, 1601, y sueltos a 10 del mismo, sin expressión de caussa, y mandará que constando que les prendieron contra constituçiones y previlegios, lo remedie y reboque.

4º. Que no les permiten a los diputados presentar escripturas al lugarteniente general de su magestad ni a otros oficiales ni ministros, que primero no las vean y aprueven el canciller o regente la Cancillería, cosa nueva y nunca usada, siendo con la decencia que se deven dar a ministros de su magestad, y están obligados los escrivanos de mandamientos a presentarlas y darles fee de la presentación, conforme lo dispuesto por constituçiones de aquel Principado.

Conforme a constituçiones, las escripturas que se han de presentar al lugarteniente general y personas del Consejo han de ser con palabras deçentes, y para reconoçer si lo estan, es forçosso que primero sean vistas y reconocidas por el canciller o regente de la Cancillería, como se acostumbra hacer en todos los tribunales bien ordenados, y mandan su magestad que luego que les serán presentadas dichas escripturas, y estando con palabras deçentes, sin dilación alguna, den lugar a dicha presentaçión.

154r *5º. Que en las cortes de Barcelona del año pasado, 1599, la Corte General capituló de que se remediarían los agravios que el tribunal de aquellas Inquisición haçe a los havitantes en aquel Principado por cosas que no són de fee, y suplican a su magestad mande interçeder con su santidad y el inquisidor mayor, para que se pongan en execución los capítulos de Corte sobre estos.*

Que ya sobre esto mandó su magestad escrevir a Roma y también al inquisidor general, como lo saven, y de nuevo tornará a insistir en ello.

6º. Que los mismos agravios reçiven del juez del breve en Catalunya y de ministros de aquel tribunal, porque procede contra personas eclesiásticas y exemptas, y por causas leves les prenden, y suplican a su magestad mande escrevir a su Santidad y al duque de Sesa, su embaxador, que le provea el remedio.

Que también sobre ésto mandó su magestad escrevir a Roma, y siendo neçesario tornará a escrevir.

7º. Que su magestad mande embiar el vesitador para los ministros y oficiales reales de aquella provinçia, como se les ofreçió y conviene para remedio de los exçesos que hacen.

Que entendiéndose que las constituçiones están inpresas, mandará que vaya con la vrevedad posible.

8º. Quanto a lo que los dichos diputados escrivieron con carta de primero de mayo deste año de 1603, diçiendo que a los 22 de abril el arçobispo de Tarragona, lugarteniente general, hiço publicar ciertos pregones y que en ellos ay contrafacción de diversas constituçiones // 154v // y se siguirían dello grandes inconvenientes, y después han dicho lo mismo también de la publicaçión que ha hecho de los pregones el duque de Monteleon y em particular del de los pedreñales.

Que dichos pregones no contienen contrafacción de constituciones ni[a] inconveniente alguno, y son en mucho benefiçio para la seguridad y quietud pública y de la vida de los hombres, demás de que se han hecho en conformidad de lo que de tiempo inmemorial hasta aora está observado.

157r *El[b] rey.*

Diputados. Don Miguel Aymerich, abad de Sant Cugat, don Juan Burguès y de So y Francisco Terre, embiados por esse consistorio, nos dieron vuestras cartas y dixeron lo que de vuestra parte trahian en comissión, conforme a las primeras y segundas instrucciones que tratan de la prohibición de los pedreñales, y aviéndose considerado con

a. ni *interlineat.*
b. carta inserta en els folis 157r-157v del trienni 1602-1605.

particular cuydado, he tomado sobre todo ello la resolución que entenderéis del duque de Monteleon, mi lugarteniente y capitán general, y pues con ello se satisfaze a lo que me supplicastes y no es justo que se entretengan más por acá los sobredichos, ni que hagan más gastos de los que hasta quí, les he ordenado que se buelvan con ésta. Seré muy servido que dándole entera fee y creencia al dicho mi lugarteniente general en lo que acerca desto os dixere, os satisfagáis con ello y creáis de mi voluntad, que será la que hasta aquí, para hazeros favor y merced en todo lo que huviere lugar y merece vuestra fidelidad, y la con que acudís a todo lo que se ofrece de mi servicio. Dattum en Valadolid a XXIIII *de setiembre* MDCIII.

Yo, el rey.

Gassol, protosecretario. Vidit Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joseph Sabater, regens.

157*v* *Nobles y amados nuestros del General de [Catalunya]*

El rey. A 24 de septiembre, 1603. Rebuda[a] al primer de dezembre.

162*r* Còpia[b] de les respostes.

Respuestas que su magestad manda dar a cada uno de los cavos que han supplicado las personas embiadas a la corte por los diputados del General de Cathalunya.

Primo, *que al arçobispo de Tarragona, lugarteniente y capitàn general de aquel Principado, a sola instancia del fisco, tuvo muchos días presos a Carlos Pons de Ribelles y a don Francisco de Vilalba y a Hierónimo Montagut, cavalleros, y hoy lo están, y dicho Vallgornera condennado a destierro, y siendo contra el privilegio concedido por el serenissimo rey don Pedro Tercero, en el año de 1380, a los cavalleros y que gozan privilegio militar en Cathalunya, que no lo pueden estar sin instancia de parte formada.*

Los contenidos en él, han sido presos por haver contravenido a los pregones reales que prohiven llevar pedrenyales, y en este caso no les vale el dicho privilegio, el qual no comprende casos de regalía ni causas en las quales de su naturalesa no pueda haver instancia de parte, como hasta aquí se ha observado.

2º. Que el duque de Feria, siendo lugarteniente y capitán general de aquel Principado, en el año de 1601 hizo pregonar cierto pregón por Barcelona sin ser decretado por el Consejo Criminal ni firmado por el canciller ni regente de la Cancillería, offresciendo premio de trescientas libras y libertad a dos hombres // 162*v* *// a qualquier que prendiesse a Silvestre Sayol y Bernardo Monrodon, cavalleros, el qual pregón dize que es contra constituciones y capítulos de corte.*

Su magestad ha mandado buscar en los registros para entender el tenor del pregón que dizen, por no haverse presentado por parte de los diputados, y no se ha hallado hasta haora y manda que si se halla, y está hecho de manera que sea contra las constituciones que apuntan, se haga borrar del registro y se tenga por no hecho.

3º. Que el mismo duque de Feria, siendo lugarteniente y capitán general, hizo prender en el año de 1601 a Honofre Pons, Luis Sayol y a Francisco Salaverdenya, cavalleros, sin instancia de parte, y por muchas embaxadas que los diputados le hizieron para que les soltasse, no lo hizo, antes procedió contra dellos con mayor rigor.

Su magestad ha mandado hacer diligencia para saver la causa porque fueron presas las personas en este capítulo contenidos, por no dezirse por parte de los diputados, y solamente se halla haver sido presos, de mandato del virey, a 9 de octubre, 1601, y sueltos a 10 del mismo sin expressión de causa, y mandará que constando que les prendieron contra constituciones y privilegios, ho remedie y revoque.

4º. Que no les permiten a los diputados presentar scriptures // 163*r* *// al lugarteniente general de su magestad ni a otros officiales ni ministros, que primero no las vean y appruevan el canciller o regente la Cancillería, cosa nueva y nunca usada, siendo con la decencia que se deven dar a ministros de su magestad y están obligados los scrivanos de mandamientos a presentarlas y darles[a] fe de la presentación, conforme lo dispuesto por constituciones de aquel Principado.*

Conforme constituciones, las scripturas que se han de presentar al lugarteniente general y personas del Consejo han de ser con palabras decentes y para reconoscer si lo están, es forçoso que primero sehan vistas y reconoscidas por el canciller o regente de la Cancillería, como se acostumbra hazer en todos los

a. a continuació ratllat h.
b. memorial insert en els folis 162r-164r del trienni 1602-1605.

a. a continuació ratllat e *de* fee.

[1604]

tribunales bien ordenados, y manda su magestad que luego que les serán presentadas dichas scripturas, y estando con palabras decentes, sin dilación alguna den lugar a dicha presentación.

5º. Que en las Cortes de Barcelona del año passado, 1599, la Corte General capituló de que se remediarían los agravios que el tribunal de aquella Inquisición haze a los habitantes en aquel Principado, por cosas que no son de fee, y supplican a su magestad mande interceder con su Santidad y al inquisidor mayor para que se pongan en execución los capítulos de Corte sobre ésto.

Que ya sobre ésto mandó su magestad scrivir // 163v *// a Roma y también al inquisidor general, como lo saben, y de nuevo tornará a insistir en ello.*

6º. Que los mismos agravios reciben del juez del breve en Cathalunya y de ministros de aquel tribunal, porque procede contra personas ecclesiásticas y exemptas y por causas leves los prenden, y supplican a su magestad mande scrivir a su Santidad y al duque de Cessa, su embaxador, se provea el remedio.

Que también sobre ésto mandó su magestad scrivir a Roma, y siendo necessario tornará scrivir.

7º. Que su magestad mande embiar el visitador para los ministros y officiales reales de aquella provincia, como se les offresció y conviene para remedio de los excessos que hazen.

Que entendiéndose que las constituciones están impressas, mandará que vaya con la brevedad possible.

8º. Quanto a lo que los dichos diputados escrivieron con carta del primero de mayo deste año de 1603, diziendo que a los 22 de abril el arcobispo de Tarragona, lugarteniente general, hizo publicar ciertos pregones, y que en ellos hay contrafacción de diversas constituciones y se seguirán dello // 164r *// grandes inconvenientes, y después han dicho lo mismo también de la publicación que ha hecho de los pregones el duque de Monteleon, y en particular del de los pedernales.*

Que dichos pregones no contienen contrafacción de constituciones ni inconveniente alguno y son en mucho beneficio para seguridad y quietut pública y de la vida de los hombres, demás de que se han hecho en conformidad de lo que de tiempo immemorial hasta hora está observado.

171r Molt[a] il·lustres senyors, divendres passat, que comptaren a 13 del present, Gaspar Menyola, algutzir de la capitania general, per orde de don Carlos Coloma entregà y posà en la presó ordinària de la present vila, per compte del General a[a] ... Polalla, y per acudir al que tinc obligassió, done aquest avís a vostres senyories, cuyas molt il·lustres personas Nostro Senyor guarde. De Perpinyà, a 15 de desembre, 1603.

Molt il·lustres senyors. Besa a vostres senyories les mans son major servidor. Francisco Reart.

171v Als molt il·lustres senyors deputats del General del prinçipat de Catalunya. Barcelona.

a. carta inserta en els folis 171r-171v del trienni 1602-1605.

174r Suplicació[b] del senyor don Guillem Yvorra[c]

Molt il·lustres senyors, los nobles don Miquel de Alentorn, commanador de la Guardia Lada, y don Antic de Cabrera, commanador de la Selma, religiosos de la religió de Sant Joan de Hierusalem, en lo any 1599 comensaren causa y litte en la Real Audiència, a relació del magnífich misser Joseph Dalmau, contra lo noble don Guillem Ivorra, en la qual causa se opposà lo síndic de la dita religió, compare present y agent junctament ab dits commanadors contra dit Ivorra, per ocasió[d] de la concessió del jus luendi de la jurisdicció civil y criminal de la Guardiaallada y altres locs possehits per dit comanadors[e], que la magestat del rey, nostre senyor, li féu mercè[f] en les Corts del any 1599. En la qual causa, avent dit don Guillem de Ivorra reconvengut als dits agents, dins lo temps per constitucions del present Principat prefegit, y avent dits comanadors y síndic de[g] dita religió deduït, al·legat, y provat tot so y quant los aparegut per colorar lur pretenció, y essent en dita causa oïdes les pretencions de les parts ab lurs advocats y aquelles plenament discutides, y essent després proferida sentència en dita causa en favor del dit Ivorra y contra dit agents, he instant-se lo decret de exsequció de dita real sentència, per part del dit Ivorra, han dits commanadors y síndic deduïdes coses impugnants dita real sentència, y en dret no concistents, sols ab ànimo de differir[h] la exequció de dita real sentència. Y finalment, destituïts

a. a continuació un espai en blanc.
b. suplicació inserta en els folis 174r-174v del trienni 1602-1605.
c. anotació escrita al marge esquerre.
d. a continuació ratllat del lo jus luendi.
e. a continuació ratllat fan
f. mercè *interlineat.*
g. a continuació unes lletres ratllades.
h. a continuació unes paraules ratllatdes.

dits commanadors y síndics de tots remeys lícits y permesos, entenent que lur pretenció era sens fonament algú, aïr, que contaven als 8 del present mes de gener, no dubtaren dits comanadors y síndic e [ho] fra Honoffre de Spital, frare de dita religió, com a sert procurador de aquells, en companyhiha de Francesc Galceran Devesa, notari de Barcelona, presentar, com ab effecte presentaren[a], unes asertes letres apostòliques, emanades, segons se diu, de un auditor de la cambra apostòlica, citatòries he inihibitòries al dit magnífich misser Joseph Dalmau, relador de dita causa, estant en [punt] de provehir-se lo decret de exsequció de[b] dita sentència, y en aquesta part del dit Ivorra a notòria obreptícies y surreptícies, deysant de expremir en aquelles, que la dita causa era de covenció y recovenció sobre mera jurisdicció temporal y profana, concedida per lo sereníssim rey de Aragó, ab carta de gràcia, y com la dita sentència era passada en cosa judicada en respecte del interès de dits agents. E com, molt il·lustres senyors, los dits prosohiments y presentació de dites ascertes letres appostòliques sie contre disposicions de diverses constitucions del present principat de Catalunya, y en particular contra la[c] constitució primera *in ordine,* comensant: «Totas las causas», y la 2 comensant: «Las causas de vegueria», y la tretzena comensant: «Volent las constitucions»[d] // 174*v* // y 14, comensant: «Clarificant» y la[e] 19 *in ordine,* comensant: «Per provehir a alguns impediments», y altres scituades sots lo[f] títol «De jurisdicció de tots jutges», ab les quals està expressament prohibit que las caussas de cosas temporals y profanas no·s pugan traure fora del present principat de Catalunya, y per la pragmàtica del sereníssim rey don Martí, comensant: «Entès avem», que es la segona *in ordine*, sots títol «De appel·lacions y nul·litats», stiga expressament prohibida la expedició y presentació de semblants letres apostòliques en causes profanes y merament temporals, vertents[g] e ho descedides en la Real Audiència y altres tribunals, impossant penes pecuniàries y altres penes corporals als notarys que faran semblants presentacions de dites letres apostòliques, y las mateysas penas stan statuïdes[h] he imposades en semblants presentacions als notarys, ab la constitució 9 *in ordine,* comensant: «Per quant en Aragó» sots títol «Que los strangers no puguen obtenir beneficys ni officys eclesiàstics en Catalunya», y ayxí dits prosohiments[a] fets, per fra Honoffre de Spital, sian nul·les[b] com[c] ha perturbants la real jurisdicció y regalias y preminències del rey, nostre senyor, com encara per ésser dits prosohiments fets contra serie y tenor de les dites notòries cons(ti)tucions y pragmàtica real de sobre mencionades, són nul·les y de non gran consideració conforme per diverses constitucions de Catalunya és disposat, y en particular ab la constitució[d] 47 y 9 y altres constitucions, scituades sots lo ttítol «De observar constitucions», y aysí degan voses senyories opposar-se y fer part, conforme a lur offici pertany, que ditas constitucions sian inviolablement observades en lo modo y forma y stil[e] inconcusament observat en[f] la present casa de la Deputació en semblants casos de manifesta violació y contrafacció de constitucions de Catalunya y altres drets del present principat de Catalunya, conforme està disposat per la constitució de Catalunya comensant: «Lo fruyt de las leys», 8 *in ordine*, y la constitució comensant: «Com la potíssima o principal part», 9, *in ordine*, y altres constitucions scituades sots títol «De observar constitucions», y últimament lo mateys sia ordenat ab lo capítol de Cort del[g] General comensant: «Com per experiència» en les Corts últimament celebrades en la present ciutat, any 1599, quint en orde. Per so y altrament lo noble don Guillem de Ivorra, representant a voses senyories la manifesta violació y contrafacció de dites constitucions y altres drets de la terra, en semblants y altres casos inbiolablement observats, del millor modo pot y deu a vostres senyories supplica los sia de mercè manar-se opposar a la deffenció de dites constitucions he instar la observància de aquelles, ab lo modo y forma convenients y acostumats[h], segons lo stil de la casa de la Diputació, y[i] que semblants abusos sian reprimits que ultra que en est particular voses senyories acudiran a la obligació y descàrrec de lur offici, y s'executaran les penes ab las ditas[j] constitucions de observància y[k] capítol de Cort imposades, dit supplicant ho rebrà a particular mercè de voses senyories, lo offici dels quals benignament implora *etc. Altissimus. De Areny.*

a. a continuació ratllat ab gran desacato.
b. a continuació ratllat a que.
c. a continuació ratllat 2, 3, 4.
d. escrit al marge esquerre constitució única in fine [...] de Audiència del príncep.
e. a continuació ratllat se.
f. a continuació ratllat tit.
g. vertents ... tribunals *interlineat al marge esquerre, i a continuació ratllat* y altrament.
h. a continuació unes lletres ratllades.

a. a continuació ratllat sien.
b. a continuació ratllat com ha.
c. com ... prosohiments *interlineat al marge esquerre.*
d. a continuació unes paraules ratllades.
e. a continuació ratllat de la.
f. en la ... Deputació *interlineat.*
g. del General *interlineat.*
h. a continuació ratllat de la.
i. y que ... reprimits *interlineat al marge esquerre, a continuació ratllat* y castigats.
j. ditas *interlineat.*
k. y capítols de cort *interlineat.*

208r Lo[a] die de dilluns, que comptavem als 28 del corrent mes de juny, fonc proposat verbalment[b] per los senyors deputats del General de Cathalunya als magnífics asessors que, concideradas las cosas de les quals consta en los registres de la casa de la Deputació sobre lo guiatge concedit per lo senyor doctor Diego Clavero, regent en lo Supremo de Aragó y visitador general en lo present Principat dels officials reals, e axí matex las suspensions provehïdas per dit visitador, e notificadas a dits deputats, contra los magnífichs micer Joan Castelló, regent la Real Cancellaria, Jaume Pineda, advocat fiscal, Francesch Bonet, doctor de la tercera sala, y Joan Magarola, altre dels jutges de la règia cort, y per no aver nomenat fins lo die de vuy lo senyor virey altres que regescan los officis de regent y advocat fiscal durant dits impediments, resta parada la administració de la justícia, no podent-se cometre caussas, provehir capturas, relaxar pobres carcerats, punir e o condemnar los delinqüents, entendre en los verbals ni en las visitas dels disaptes en la presó, digan dits magnífichs asessors que poden y deuen fer dits senyors deputats per son descàrrech. Per ço don Climent de Cardona, altre dels asessors, corresponent a sa obligació y consciència, majorment // 208v // en negoci tant universal, és de vot y parer, que attès lo senyor duc de Montaleon, lloctinent del present Principat y comptats de Roselló y Cerdanya, en totes occasions és estat servit fer mercè y mostrar lo cuidado y zel gran té en la observansa de las generals constitucions de Cathalunya, axí que en qualsevols negocis de importància pot esta casa tenir molt gran confiança de sa excel·lència, se li fasa embaxada de tres persones, para que se servesca durant dites suspensions anomenar en lloch del magnífich micer Joan Castelló altre que exercesca lo offici de regent y lo matex en persona del magnífich micer Jaume Pineda, advocat fiscal, com moltes voltes s'és usat y practicat, perquè no resten violadas las constitucions de Cathalunya, sots títol de Audiència y Consell Real y moltes altres, com de sa excel·lència se spera, e axí mateix se scriga a sa magestat, supplicant-lo se servesca la jurisdicció y auctoritat del visitador estiga en sa força y valor com per constitucions està ordenat, perquè·s puga passar avant en la visita, en servey de Déu, de sa magestat y benefici públich, sens contradiccions e impediments alguns. *Don Clemens a Cardona, assessor Generalis Cathaloniae.*

a. vot escrit insert en els folis 208r-208v del trienni 1602-1605.
b. verbalment *interlineat al marge esquerre.*

209r Molt[a] il·lustres senyors, a notícia del procurador del General és pervingut lo fet en lo negoci de la visita general del(s) officials[b] reals, qui no stan subjectas a purgar taula, en lo present Principat per lo doctor Diego Clavero, visitador general, y lo exel·lentíssim duc de Monteleon, visreii y capità general en lo dit Principat, en lo qual se troban moltes contrafaccions y violacions de diverses generals constitucions de Catalunya, la violació de las quals se representeran de paraula als magnífics assessors del General, y axí desitgant lo procurador del General, per son descàrrech y per ser lo negoci de tanta importància, continuar y fer lo que deu y té obligació, per rahó de son offici, a vostres senyories suplica sia de son serveii manar proposar en scrits generalment als dits magnífics assessors ordinaris lo que se à y deu fer, vostres senyories, en observansa de las generals constitucions de Catalunya, conforme tenen obligació, contenint la proposició, axí lo fet del doctor Diego Clavero, visitador, com també del excel·lentíssim duc de Monteleon, visreii y capità general, y en tot ser-li administrat compliment de justícia, perquè ditas constitucions no sian violadas, los drets del fisch sempre salvos, offici, etc. *que licet, etc. Altissimus, etc. De Prat pro fi(s)ci advocato Generalis. Oblata* XXX *junii* MDCIIII *incontinenti eidem deputatis visa dicta suplicatione desliberarum quod comitatur magnificis assessores dicti generalis visuque in ea contentis illis consu[lans] //* 209v *// quod juris fuerit et debite provideant et quod deserviat loco propositionis in scriptis petite. Petrus Paus Vidal, scriba major Generalis Cathaloniae.*

219r Attès[c] que per part del spectable don Joan de Queralt, governador del present principat de Catalunya, és demanat que sie satisfet y pagat de salaris acostuma de rebre lo càrrech de governador y al dit don Joan de Queralt li és degut, y per quant en la visita fonch feta en lo any 1588 y sentència proferida per los visitadors contra los diputats, hoÿdors y altres officials del General, consta dit don Joan de Queralt ésser condempnat ab algunes quantitats de diners haver de pagar, per so los senyors deputats y hoÿdors escometen als magnífics assessors, per a que diguen y declaren lo que poden y deuen fer acerca de la solisitació de dinés demana dit don Joan.

a. suplicació inserta en el foli 209r del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat qui no.
c. consulta inserta en el foli 219r del trienni 1602-1605.

220r Divendres[a], a XXVII de agost, MDCIIII.

En aquest die, per orde dels senyors deputats, mossèn Francesc Tarragó, racional de la present casa, féu relació en consistori com lo noble don Joan de Queralt, vuy governador[b] de Catalunya, no està carregat en lo llibre de vàlues del dit racional n·il trobe debitor en ninguna cosa y ni lo que·s diu que està condempnat en la[c] visita del General està impagat, tot alló que estava l·liquit y lo il·liquit[d] no·s pot carregar en dit racional ni executar fins sien executades del tot les fermanses de pau. Vist conforme consta per lo procés.

Francesc Tarragó, racional.

221r Don[e] Juan de Queralt diputat que fonch en lo trienni de 1584, per los visitadors del dit trienni, a 16 de maig 1588 que·s publica dita vessita, fonch condepnat en los caps següents:

Primerament, fonch condepnat en pagar y restituhir al General 331 lliures 5 sous, per la octava part de aquelles 2640 lliures [...] per ell y sos condeputats y oïdors de comptes foren donades per remuneracions als officials del General [...] 331 ll. 5 s.

E més, fonch condepnat en restituhir y pagar al General 123 lliures 5 sous, per la setena part (que li especte) de aquelles [.]63 lliures, per que ell y sos condeputats foren donades segonament per remuneracions y premis[f] de persones injustament foren inculpades [dites] 123 ll. 5 s.

E més, fonch condepnat, *in solidum* ab misser Joan Axarrat y misser Pere Calvo, assessor del General, a 625 lliures 1 sou 6, per diverses despesses y premis que·s donaven per la mort del Borrombio, lo qual gasto s'és resumat y realment no pujen més de 649 lliures 11 sous 6, que per la terçia part, expectant al dit don Joan de Queralt són 213 ll. 3 s. 10 213 ll. 3 s. 10

E més, fonch condepnat en 20 lliures per la mitat de aquelles 40 lliures que ell y misser Pere Calvo foren condepnats pagar al General per tantes ne avien pagades a Joan Carcasona, comissari, per lo que aporta lo cap de Joan de la Boya a [...] lo sastre de la pobla. 20 ll.

E més, fonch condepnat en 300 lliures per lo dret de 6 mília lliures, que lo comanador fra Joan de Moreu y Joan de la Conxa tragueren de Cathalunya sense pagar lo dret que eren de Miquel [Lu]nell 300 ll.

E més, fonch condepnat en restituhir 200 lliures de aquelles 300 lliures li foren donades per vestir sis patges per la vinguda de sa magestat. 200 ll.

E més, fonch condepnat en 24 lliures 14 sous 4, per la tèrçia part de 74 lliures, foren pagades a Sebastià Mascalleres per dietes de anar per fer fer crides per la terra, per tornar la fama als qui indegudament avien cridat per lladres 24 ll. 14 s. 4

1212 ll. 7 s. 9

221v Lo que a pagat don Joan de Queralt en satisfacció del atràs escrit dèbitt.

Primo, a 19 de juny 1589 pagà per ell als senyors deputats dona Lluïsa de Queralt, sa mare, quatreçentes-sinquanta-quatre lliures deu sous y set diners 454 ll. 10 s. 7

E al primer de juliol 1599 pagà per ell dita senyora dona Lluïsa, sa mare, sinchçentes-y-vint lliures 520 ll.

E a 9 de juliol, 1591, girà i pagà per ell dita senyora sa mare dosçentes-trenta-set lliures diset sous y dos dinés 237 ll. 17 s. 2

1212 ll. 7 s. 9

De manera que segons fins lo present assí narrat resten les condepnacions en pecúnia fetes contra don Juan de Queralt pagades y setisfetes y per rahó de aquelles no resten [devent] cosa ninguna.

Comdepnacions il·líquides fetes contra dit don Joan de Queralt.

Primo, fonch comdepnat ell y misser Calvo *in solidum* en pagar tot lo que lo General pagara per fer cridar y publicar les crides del abono de Miquel Font [alias Bor...] y altres, revocant les que contra ells avien feta en lo trienni que ell ere deputat.

E més, fonch comdepnat ell y misser Calvo y misser Axarrat, *in solidum*, en pagar lo cost de

a. document insert en el foli 220r del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat del principat.
c. la *interlineat.*
d. ylliquit *interlineat al marge esquerre. A continuació ratllat* lo qual.
e. document insert en els folis 221r-221v del trienni 1602-1605.
f. a continuació ratllat per *interlineat* de.

les crides [...] y publicació de aquelles, del abono de 32 persones, que foren cridades en lo temps de son trienni, per lladres per la mort del Borrombillo.

E més, fonch dit don Joan condepnat, a soles, en aver de pagar de sos bens al General tota la quantitat que restarà a dèurer Pau [Rius] Rius, per rahó de son offici de receptor de la bolla de Barcelona, feta primer discusió en los béns de dit Rius y ses fermançes, salvant dret al dit don Joan de cobrar dels ereus del quòndam cabiscol Oliver y de misser Magí Pelegrí, dels oïdors Miró, Ferrer y Torres, en aquant algú d'ells aguessen entrevingut en fer libertar a dit Riu de la presó de la manera que fonch libertat, en tal cas fer iguals porçions en los qui provarà per avant ésser restats culpables.

---

222 Satisfent[a] los doctors y assessors infrascrits, en virtut de la comisió ha ells feta per los senyors deputats y oïdors de comptes ha la consulta per dits senyors deputats y oïdors interposada, en la qual se pretendria que lo spectable don Juan de Queralt, portantveus de general governador en lo present principat de Cathalunya, seria debitor al General y que per ço en la solució dels salaris acostuma rebre sobre dit General, per rahó de dit càrrec de governador, que per avuy li són deguts, tindria lloc retenció. Avent mirats los comptes donats per lo regent los comptes del racional de la present casa de la Deputació, y vista la relació per aquell feta ha 27 del corrent mes de agost, y avent vista la sentència comdemnatòria proferida per los magnífics visitadors en la visita del trienni de 1584, publicada als 16 de maig de 1588, de la qual abeque consta que dit noble don Juan de Queralt fonc comdemnat, de una part en aver de pagar al General diversas quantitats, les quals prenan summa de 1212 lliures 7 s. 9, y de altra part totes les quantitats que restaria debitor Pau Rius, per rahó de son offici de receptor de la bolla de Barcelona, feta primer excussió en los béns de dit Rius y ses fermances. Per quant emperò consta ab la certificatòria y relació feta per dit regent los comptes del racional, dit don Juan de Queralt, en dita quantitat líquida de dites 1212 ll. 7 s. 9, tenir clos y soldat lo compte, y aquellas aver íntegrament pagadas. Consta també, axí mateix, ab lo procés de execució feta en los béns de dit Rius no ésser estada integrament feta excussió en los béns de dit Rius y ses fermances, la qual és cert, segons lo thenor de dita sentència se ha de fer primer per a què en subsidi y no tenint béns per a pagar aquells, tinga acció lo General en los béns de dit noble don Juan de Queralt, per lo que com dita quantitat sia il·líquida no·s pot posar en dèbit, y com fins vuy no sia nada ni [orta] acció alguna, no pot tenir lloc // 222v // retenció. Per ço y altrament, attesas las sobreditas cosas y altras que en via de dret se poden considerar, són de vot y parer que dit noble don Juan de Queralt, segons lo estat present no és debitor al General en alguna de las sobreditas quantitats, y que no·i ha lloc de retenció en los salaris que per avuy li són deguts per lo General, per rahó de son càrrec de governador, ans bé aquells han y deuen ésser-li íntegrament pagats y satisfets.

Vidit, Olzina, assessor. Vidit Prexana, assessor assumptus [etc.]

a. vot escrit insert en els folis 222r-222v del trienni 1602-1605.

232r Molt[a] il·lustres senyors, a Benet Subirana,[b] pagès de Marola, detingut en los càrcers reals de la present ciutat, sens culpa alguna sàltim que relavant sia, per orde del senyor regent Clavero, visitador, en la qual ha molts dias que·l té detingut, sens haver-li publicada enquesta ni servat, com té obligació de servar les constitucions, usos, pràtigas, costums, per los quals ha hoït sentència de excomunicació y prestat jurament de servar aquells, no obstant vol sens més torturar ara de present al dit Subirana. Com axí li sie vingut a notícia cosa fora de tota disposició de dret y contra los usos y costums y altros drets de Cathalunya, com sie sert que en Cathalunya sie ús y pràtiga, enconcussament observada, de no poder torturar testimonis ministrats en deffensa, y també que no·s pot procehir a tortura ni a altres procehiments exequutius en la persona del capturat, sens que primer no le sie estada publicada la enquesta y hoïdes ses deffensas, com axí estiga disposat per constitucions de Chatalunya y observat [... de la còpie... de don... en la sua cort... any 1486... ...][c] y altres causes y rahons de dret resultant, per lo tant y altrament lo dit Subirana, o son llegítim procurador, supplican a vostres senyories sie de son servey no permetre que en tant gran y notable prejudici seu, axí de sa honrra y persona com altrament, se fessen semblants procehiments, ni se rompen las constitucions, usos, pràtigas y costums del present principat de Cathalunya jurades per dit senyor visitador, y ab los remeiis de justícia convenients subvenir a dit Subirana, que no sie tant contra dret agra-

a. suplicació inserta en els folis 232r-232v del trienni 1602-1605.
b. a continuació ratllat detin.
c. anotació al marge esquerre.

viat, molestat ni vexat, y manat al procurador fiscal fasa part y instància en dit negoci y fasa tot allò que per constitucions y altres drets està ordenat, y conforme lo still del present consistori, y per dit respecte sie // 232v // provehit de promte y convenient remeii, attès que·y ha perill en la tardança, lo offici, etc. *Altissimus, etc. Nogues.*

235r Molt[a] il·lustres senyors, a notícia del procurador del General és pervingut que lo doctor Diego regent Clavero, visitador general dels officials reals, volria proceir contra la persona de Benet Sobirana de Marola,[b] testimoni administrat en la visita dels officials reals, los quals proceïments de tortura són en lo present Principat cosa inaudita, per ço que may ni en ningun temps se és vist ni oït a dir que en Catalunya se aje turturat ningun testimoni per variar en sa deposició ni *ad cruendam veritatem.* Y aquest ús y costum és de tant temps observat que no y ha memòria de homes en contrari, lo qual ús té forsa de ley y de constitució, pus és jurat per lo senyor rey y [...] sos officials *ad instar constitutionis.* Y axí voler[c] proceir contra de dit Subirana és notòriament contrafer a dita consuetut, jurada[d] la qual té forsa de ley de la terra[e]. Y axí matex voler dit doctor Diego regent Clavero proceir a tortura contra dit Benet Subirana, sens admissió de deguda defenssa, és contravenir a las generals constitucions de Catalunya *et signanter* a la constitució de Alfons Terç, en la Cort de Monblanch, capítol 25, y a la constitució de Alfons 4, en la Cort de Barcelona, capítol 3, y[f] axí u confirma Mi[eres] *prima parte collacio 1, capítulo 13,* Jacobus de [Cal]licio in sua *Mar[garita] fisci* títol «De pena tormento [...], *et* [...]ita est», com no·s puga en Catalunya, sens defensa, proceir contra de persona alguna, per ço que negada la deffensa, axí a reos com a testimonis, és causa en grans obsurdos y inconvenients exorbitantíssims en via dret, com dita defensa sia de dret natural y confirmada[g] y concedida per molt<g>es generals constitucions de Catalunya als habitants al present Principat, sens en manera alguna obstar la constitució de Ferrando Segon, en la primera Cort de Barcelona, capítol 7, la qual a més que la viril observansa de aquella y // 235v // lo ús y still inveterat, a mostrat que proceiria en lo reo y no en lo testimoni, tant poc aquella no exclou la defensa de[a] dit[b] reo ni de testimoni en cas que proceís en lo testimoni, ans bé, vol dita constitució[c] que se entenga, pus no u exclou (*iuris ordine servato*), ço és, donades las defensas, pus la constitució de Alfons Terçer disposave abans de[d] dita constitució, que no·s pogués proceir a tortura sens admetra defensa, pus en dita constitució de dit Farrando segon no y agué clàusula non obstante, etc. Y axí, per dites rahons y altrament, és vist que la declaració feta lo dia de aïr, als 1 del present més, per los magnífics assessors ordinaris del General, ab la qual declaran que dit regent Diego Clavero no auria contrafet a las generals constitucions proceint a tortura contra de dit Benet Subirana, sens donar-li ni concedir-li defensas algunas, és molt perjudicial y gravatòria al dit General de Catalunya, y axí se [a] y deu revocar, cassar y annul·lar, y per ço lo procurador del General *[melior in modo],* tant per via de restitució *in integrum*, lo[e] qual inplora, com altrament de la milor manera li és lícit y permès a vostres senyories suplica sian servits manar que aquella sia[f] per dits magnífics assessors declarada no ser stada intenció de aquells [fer-la], y axí que sia provehit per vostres senyories que *in eventum* ni de present, ni en ningun temps, puga ser treta en conseqüència, ni per exemplar que a més que serà gran benefici universal del present Principat serà fet lo de justícia, compliment de lo qual demana ser-li administrat, los drets del fisch sempre salvos, lo offici, etc. *Que licet, etc. Altissimus, etc. De Prat, pro fi(s)ci advocato Generalis.*

---

236 Molt[g] il·lustres senyors, per Benet Subirana, pagès de Merola, e o per son legítim procurador, fonch presentada a vostres senyories una supplicació, mostrant ab aquella que stant pres per lo senyor regent Clavero, visitador, sens haver-lo hoït ni dades deffensses, lo volia torturar, y de ffet aïr, que comptaven lo primer del present mes de octubre, se conferí dit senyor visitador en dits càrcers per voler torturar aquell, contravenint y contrafent a moltes constitucions, usos y styls y altres consuetuts y drets del present Principat, y senyaladament al usatge «*Alium namque*», posat sots lo títol «Del dret

a. suplicació inserta en els folis 235r-235v del trienni 1602-1605.
b. a continuació unes paraules ratllades.
c. voler *interlineat.*
d. jurada ... terra *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació unes paraules ratllades.
f. y axí ... est *interlineat al marge esquerre.*
g. y confirmada *interlineat, damunt d'una paraula ratllada.*

a. a continuació ratllat aquells.
b. dit ... testimoni *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació unes lletres ratllades.
d. de dita constitució *interlineat al marge esquerre.*
e. lo qual inplora *interlineat al marge esquerre.*
f. sie *interlineat.*
g. suplicació inserta en els folis 236r-236v del trienni 1602-1605.

del fisch» pàgina 528, per virtut del qual està estret sa magestat y tots los demés officials *judicar per directum,* y a la constitució del rey Alfonsso 3, que és tercera, posada sots lo títol «De penes corporals», pàgina 522, ab la qual stà expressament disposat, algú no puga ésser posat a turments, deffensió deguda no admesa, y lo mateix stiga disposat per la constitució de Alfonso 4, que és quarta sots lo títol «De somatent» pàgina 108, que se hage de prossehir ab deguda coneixenssa de causa, en la qual sien les parts en llurs deffensions hoÿdes, y lo mateix stiga disposat per la constitució del rey en Pere Segon, que és 4ª, sots lo títol «De violència y restitució de despullats», pàgina 441, per la constitució de Ferrando 2, que és única, sots títol «De torments»[a], pàgina 520. Y encara que en la prop dita constitució[b], en la segona part, diga que quant se prosseheix a tortura per altres indicis, no·s puga procehir sinó servada la forma y dades deffensions, no per ço se segueix que procehint per variacions no·s degan dar deffenssas com en los demés casos, perquè se seguiria gran absurdo, que és cert, parlant indistinctament dita constitució comprèn tots los casos y totes persones, y axí testimonis com reos, als quals se poria dar tormens sens ésser aquells[c] deffenssats y oïts, y per semblants paraules se hagués derogat a les demés dalt refferides constitucions, que en via de dret no·s permet en Cathalunya, no s'és usat ni se usa, ni los qui vuy són nats han vist ni hoÿt a dir a sos passats que se sia permès torturar testimonis per variacions, sinó tant solament als reos, y tal és lo styl, pràtica y costum de tot lo principat de Cathalunya, que se han axí mateix de servar // 236v // y posats en observança, y de la constitució 6ª de dit don Ferrando Segon, en la dita Cort de Barcelona, que és en lo volum de les constitucions supèrflues, pàgina 15, sots lo títol «De audiència y títol real», sempre lo vertader sentiment que volie en les causes criminals haguessen de entrevenir deu doctors de la Audiència, com la provisió de tortura fos axí mateix criminal, ab la dita constitució 7ª, ordena se puga fer ab sola intervenció de sis doctors, no emperò vol ni diu que·s puga fer sens deffenses, ni tal s'és fet ni servat en Cathalunya que los testimonis de offensa ni deffenssa sien stats torturats. Y també, que considerada la causa que dit Sobirana ha deposat, és sols si ha pagat lo gasto a misser Gallego, que féu al hostal de Ferriols, dat fos provat contra dit misser Gallego, és cert no se li pot, per dit respecte, dar pena de relagació ni altra major, sinó altra ínfima y pecuniària y dit Subirana, en cas hagués deposat fals en favor o contra de dit misser Gallego, conforme lo usatge «Si qui·s falsser» sots lo títol «De falcificadors de moneda», pàgina 464, no és en més obligat lo testimoni, sinó de pagar tant quant son prohisme haguere per dret[a] si veritat contra aquella hagués testificada, y en via de dret no·s pot prossehir a tortura, sinó en cas que·s dega inflingir pena de relagació o major, y no menor. Y també que dit Subirana és home de bé, pagès simple y de bones pràtigues y costums, y entén, donant-li lloch de deffensar-se, com és justícia, mostrarà sa disculpa. Y és cert que si vostres senyories no miren que una cosa tant perniciosa y de tant mal com seria donar lloch que, sens coneguda y deffensses, pugan ser torturats y posats al torment, serà ubrir una porta a molts danys y a coses que nunca se són fetes ni usades. Per stes y altres coses refferides se demostra la contrafacció de moltes constitucions y de altres drets de la pàtria. Per ço y altrament supplica dit Subirana, pobre pagès, a vostres senyories no permeten que en tant gran dany y agravi seu se contrafaça a tantes constitucions y altres drets, ans bé manen fer valer, tenir y observar aquelles, conforme és de sa obligació, y manar al procurador fiscal faça part y instància al dit negoci, y per dit respecte sie fet conforme constitucions y ordinacions del General y conforme lo styl de aquell y en tot ser servada y guardada justícia, lo offici, etc. *Que licet, etc. Altissimus, etc. Nogues. Idem suplicat fi(s)ci procurador Generalis juribus fici semper salvis et pro[...] De Prat, pro fi(s)ci advocato Generalis.*

237r Vista[b] la provisió y conclusió feta per los senyors diputats, intervenint los senyors oÿdors de comptes, de consell dels magnífics assessors ordinaris del General, a[c] ... del corrent mes de octubre, y les coses que en contrari d'ella se al·legan, y vistes totes les dites coses de veurer, los dits senyors diputats, ab dita intravenció, y de concell dels dits magnífics assesors y de Miquel Pomet, doctor en drets, ciutadà honrrat de Barcelona, desliberen y declaran dèurer-se estar y perseverar en dita declaració, sagons que ab la present estan y perseveran en ella, ajustat y declarat, per llevar dupte, que las constitucions parlants de torturas irregadores als reos impedits de alguns delictes, y disposant que no·s pugan proveyr, sinó dades deffensas, no tenen lloc quant la tortura se infligeix contra testimoni variant y fent deposicions contràries, attès que sobre aquesta particular tortura y ha

a. torments *interlineat, damunt de* somatent *ratllat.*
b. *a continuació ratllat* y en.
c. *a continuació ratllat* es.

a. *a continuació ratllat* sin
b. *resolució inserta en el foli 237r del trienni 1602-1605.*
c. *a continuació un espai en blanc d'11 mm.*

special disposició del serenísim don Ferrando Segon, en la primera Cort de Barcelona, del any 1481, capítol 7, comensant: «Encara proveym», posada en lo títol «De torments», la qual formalment fa differència entre las torturas que·s inffligexen contra los testimonis per rahó *de variati* y les que·s infligexen contra lo reo *per iudicis*, e jatsia dita constitució conforma com se ha de proceyr en ditas torturas per variacions, no parla del visitador, sinó de la Real Audiència, portantsveus de general governador y veguers e altres officials inferiors, y la forma no és applicable al visitador per[a] lo poder té[b] del senyor rey y de la cort[c], y per estas y altres causes, que applicar si porian, dits senyors diputats estan y perseveran en dita desliberació. *Vidit Olzina, assessor. Vidit Pomet, consulens.*

240*r* Molt[d] il·lustres senyors, Pere Masó y Umbert, de la parròchia de Parets, alguns dies fa, ab diverses supplicacions, representà a vostres senyories lo agravi notable se li feya y fa de ser detingut en los càrcers reals de la present ciutat, avent-lo pres y capturat tenint guiatge del doctor Diego Clavero, visitador dels officials reals del present Principat, y regent en lo Consell Supremo de Aragó, y entenent los magnífics doctors de la tercera sala que vostres senyorias prenian est negoci debaix de sa protecció y amparo, declararen no tenia lloc dit guiatge ni d'ell aver-se'n de aver rahó alguna, pretenent ab dita declaració cessar la violació de la constitució començant: «Primerament», capítol 5, de les Corts del any 1585, y qualsevol altres. E com, molt il·lustres senyors, en cas dita declaració fos feta dins los trenta dias, segons està disposat ab dita constitució (lo que no s'és fet), resta en sa forsa y valor lo agravi, de aver declarat que dit visitador no pot guiar, avent-ho acostumat ab altres, ab expressa sciència del senyor loctinent general ye Real Consell, y tenint com té una jurisdicció tan suprema, voler no puga guiar, és notori torp e impediment de la visita, e manifesta violació del capítol 5 de la forma de aquella, y poc importaria que los cridats per sa magestat o son loctinent general, o altres officials reals, encara que ab simples lletras missivas, ajen de ser tinguts per guiats, segons la constitució del sereníssim[f] rey don Phelip, capítol 6, en les Corts del any 1585, si dit agravi restàs purgat, // 240*v* // en que dins trenta dies per lo Real Consell se declaràs los tals no gaudir del guiatge, axí que importa molt poc ditas declaracions se fassan dins lo termini si ab ellas se destruexen la forsa y validitat dels guiatges, com s'és fet ab dit pobre Masó, cosa de gran admiració y sentiment en lo present Principat, y que·l causaria molt mayor en gran deservey de sa magestat a qualsevol altres vasalls del rey, nostre senyor, y si dit Masó patia y se executave ab ell la sentència de mort en que ab dit guiatge l'an condemnat, per ço, suplica per vostres senyorias ésser manat provehir en lo degut reparo de dits agravis ab tota diligència y promptitut y ab lo modo que en casos tan graves, com és lo present, acostuma esta casa, supplicant al rey, nostre senyor, ab profunda humilitat y viva pena, per lo remey d'estes cosas, que dit Masó ne rebrà molt particular gràcia y merçè de vostres senyorias. Lo offici, etc. *Que licet, etc. Altissimus, etc. Massaguer*[a].

a. a continuació unes paraules ratllades.
b. té *interlineat, damunt d'una paraula ratllada.*
c. a continuació tres línies ratllades.
d. suplicació inserta en els folis 240r-240v del trienni 1602-1605.
e. a continuació ratllat son.
f. sereníssim *interlineat.*

252*r* Molt[b] il·lustres y molt reverends senyors, tres o quatre dies fa que Gaspar Arnau, altre dels taulés de la vila de Mataró, està pres y detingut en los càrcers de vostres senyories, sens culpa alguna sàltim que llegítima sia, per falsas relació feta a vostres senyories per[c] ... porter, qui anà a la vila de Mataró per fer escorcoll o regonexensa a un vexell, ab lo qual se digué anave embarcada, de[d] alguns mercaders nisarts, algunas summas de monedas, y que per dit Gaspar Arnau li fonch impedit que dit Porter no fés dita regonexensa, essent contra veritat, com és, perquè aquella féu, ab asistència de ell dit Gaspar Arnau y de altres persones que li asistiren, de hont ab falsa calunpnia lo ha volgut carregar, y contra veritat, com bé poden vostres senyories informar-se. També té entès dit Gaspar Arnau que·l han volgut calumpniar de que no avie volguda contar la moneda, que després de la regonexensa feta per dit Porter, se trobà en la mar fora de vexell [ningun] del que fonch request que la contàs, lo que no pasà de aqueixa manera, que así·s deixà de regonèixer-la ni contar aquella, perquè lo notari de la vila de Mataró no·s trobà en dita vila, lo qual dit Gaspar Arnau volie se contàs en sa presènsia perquè·s pogués llevar acte de quanta ni avia ni quina sort de moneda hera, y no essent-hi dit notari en dita vila, encontinent sens traure aquella en terra, se pesà dins la barca ab dita moneda y se'n

a. a continuació la següent anotació escrita en el foli 241v. n.º 10, 81, 96 [...] [...] *de execució sentencie.* Cap. [...] [...] [...].
b. suplicació inserta en els folis 252r-252v del trienni 1602-1605.
c. a continuació un espai en blanc de 8 mm.
d. de *interlineat, damunt de* de *ratllat.*

[1605]

vingué en la present ciutat, a hont arribà a les vuit hores de la tarda y sens desembarcar aquella ni perdre-la de vista envià ha sercar a[a] ... Mas, receptor dels fraus, pensant que posant-la en mans de dit Mas complia a les obligacions que tenie, no pensant cosa[b] que fos en de[...] a vostres senyories, per tenir [...] costum de aportar al receptor los dinés fraus, que altres vegades són estats deposats en ses // 252v // mans per ell dit Gaspar Arnau. E també lo an volgut calumpniar de que dos presos que lo magnífic misser Olzina deixà en mà y poder del balle de Mataró, ell dit Gaspar Arnau, auria fets llibertar aquells, essent contra veritat, perquè dits pressos no li foren acomanats, ni per dit misser Olzina ni altre, ni per ell foren allibertats. E com de dites coses sie inmune de tota culpa, supplica, dit Gaspar Arnau, a vostres senyories los sie de serveii manar-lo llibertar, perquè se'n pugue tornar en sa casa, a la qual fa molta fretura, tant per lo servey de la Generalitat com encara per los afés que en sa casa té propris, y en tot dit supplicant ho rebrà a particular mersè. Lo offici de vostres senyories humilment implorant. *Que licet, etc. Altissimus, etc. Morell.*

Molt[c] il·lustres senyors, Gabriel Valerot, pagès de Olesa, obtenint lo offici de altre dels collidors, guardas y credencers de dita vila de Olesa, per acudir a certs[d] negocis propris de molta importància, en los quals y bona direcció de aquells li va la conservació y ésser de sa casa y hazienda, no pot satisfer a las obligacions[e] requerex[f] lo dit offici y càrrec. Per[g] ser de tant poc valor lo dit offici y desijant veure's sens aquell, per millor poder mirar per si y per sa casa, renúncia[h] dit offici en mà de vostres senyories, supplicant sien vostres senyories servits manar admetrer-li dita renunciació, lo que tindrà a molta mercè[i], no entanent servir més aquel, l'ofisi etc. *Altissimus. Besturs. Oblata* XXVIII *januarii* MDCV *in consistorio».*

265r Senyor[j] Joan Plà de Montornés, regint los comptes del General de Cathalunya, ab esta fas fe a vostra mercè com en poder meu, a dotse de febrer de MDCV, los devall scrits han fermat àpocha als senyors deputats de las quantitas devall scrites, rebudes per mans de vostra mercè, las quals los són degudas per las raons devall contengudas:

Primerament, lo senyor Diego Clavero, regent en lo Supremo de Aragó y visitador general dels officials reals que no purgan taula en lo present principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, de set-centes-y-vuyt liures al dit degudes, ço és 528 lliures per lo salari de quoranta-quatre dies, degut per raó de son offici de visitador, des del primer de janer proppassat fins a tretse del present mes de febrer inclusive, lo qual die finí dita visita, a raó 12 lliures lo die, y las restants 180 lliures per salari dels restants quinse dies del present mes de febrer a dita raó, los quals dies occuparà en tornar-se'n a sa casa 708 ll.

Ítem, lo senyor doctor Pere Gerardo de Solà, altre del conjutges y associats a dit senyor visitador, per a declarar y sentenciar las causas de dita visita, de tres-centes sinquanta liures a ell degudas per las preditas raons, ço és, janer[a] proppassat y febrer corrent, a raó 6 lliures lo die 354 ll.

Ítem, lo senyor doctor Andreu Roig, altre de dits conjutges, de consemblants tres-centes sinquanta-quatre liures a ell degudes per las proppdites raons 354 ll.

265v Ítem, lo senyor doctor Joan Porter, advocat fiscal de dita visita, de dos-centes vint liures a ell degudas per lo salari de quaronta-quatre dies, ço és, per tot lo mes de janer proppassat y fins a tretse del corrent inclusive, a raó 5 lliures lo die 220 ll.

Ítem, jo, Alexandre Cendra, notari y secretari de dita visita, de cent-y-deu liures a mi degudas per los dits quoranta-quatre dies, a raó 2 ll. 10 s. lo die 110 ll.

Ítem, Francesc Blanch, notari de Barcelona y procurador fiscal de dita visita, de vuytanta-vuyt liures, per dits quaranta-quatre dies degudes, a raó 2 lliures lo die. 88 ll.

Ítem, Antoni Roure, notari de Barcelona, altre dels ajudants de secretari de dita visita, de sexanta-sis liures a ell degudas per dits quoranta-quatre dies, a raó 1 lliura 10 sous lo die 66 ll.

a. a continuació un espai en blanc de 3 mm.
b. cosa ... de[...] *interlineat damunt d'unes paraules ratllades.*
c. suplicació inserta entre els folis 260v-261r del trienni 1602-1605.
d. a continuació ratllat seu.
e. a continuació ratllat té.
f. a continuació ratllat a.
g. per ... offici *interlineat al marge esquerre.*
h. a continuació ratllat aquell en.
i. a continuació ratllat officio etc.
j. memorial insert en els folis 265r-266v del trienni 1602-1605.

a. a continuació ratllat y febrer.

Ítem Miquel Martínez, notari y altre de dits ajudants, de consemblants sexanta-sis liures a ell degudas per las propditas raons. 66 ll.

Ítem Balthasar Oliveres, algutzir de dita visita, de setanta- nou[a] liures y quatre sous, a ell degudas per dits quoranta-quatre dies, a raó 1 lliura 16 sous lo die 79 ll. 4 s.

Ítem Hierònym de Soria, porter de dita visita, de vint-y-sis liures y vuyt sous a ell degudas per dits quoranta quatre dies a raó 12 sous lo die. 26 ll. 8 s.

266r Ítem Onofre Saura, també porter de dita visita, de consemblants vint-y-sis liures y vuyt sous, a ell degudas per las propdites raons. 26 ll. 8 s.

Ítem Francesc Oliveres, també porter de dita visita, de consemblants vint-y-sis liures y vuyt sous, a ell degudas per las propditas raons. 26 ll. 8 s.

Ítem Joseph Albanell, també porter de dita visita de consemblants vint-y-sis liures y vuyt sous, a ell degudas per las propditas raons 26 ll. 8 s.

En testimoni de las quals cosas fas la present certificatòria a vostra mercè vuy, die y any sobredits.

De praemissis fidem facio ego. Alexander Cendra, notarius et secretarius, dicta visita, haec propria scribens manu.

266v Certificació de les àpochas del salaris dels oficials de la visita fins a 13 de febrer, 1605, que finí dita visita».

267r *En[b] nueve de noviembre, 1603, llegó en la ciudad de Barcelona el regente Diego Clavero, visitador General de los officiales reales de Cathalunya, y trayendo pensamiento de irse a apear a un mesón, por no tener ninguna cosa aprestada por su quenta, Alexandre Cendra le dixo como la del obispo, por estar la sede vacante, sería a propósito para poder[c], en el entretanto que otra cosa mejor se ofrecía, alojarse y assí lo hizo, y por estar dicha casa muy ocupada por tener mucha parte de ella el fiscal de la cámara apostólica para su vivienda y estar también en otra parte della el spolio del arçobispo de Tarragona, don Joan Teres, dicho regente estuvo con grande incomodidad y huvo de tener por los mesones la gente de su familia.*

Y aunque antes de partir de Valladolid, la Diputación le hizo ofrecimiento de las casas del marqués de Aytona, perno no quiso acceptarlo, por ser dicho marqués maestre racional y estar por dicho officio sujeto a la visita, como los demás officiales dél, y por quitar toda siniestra sospecha pospuso su commodidad (lo que siempre a tenido por muy acertado, mayormente después que ha havido de hazer cargos a los de dicho officio con un processo de tan larga discussión, que no ha havido ninguno en la visita que lo fuesse de mayor y assí pareció muy bien esta resolución y los señores diputados, después de haver llegado la aprobaron, diziéndole que no fuesse a casa de ningún // 267v *// particular, que la del rey la desocuparían los que la habitavan y que podría estar en ella, que sería muy a propósito para el exercicio de la visita, con esto[a] el regente se entretuvo en dicha casa del obispo (hasta que se desembargó la del rey) con tanta incommodidad que apenas se podría dezir.*

En 20 de deziembre, que fue el día que se acabó de desenbarazar la casa del rey, se fué el regente a ella, y aquel día mismo juró el cargo de visitador y cumplió con lo demás que se ofreció para dar principio a la visita.

En 22 nombró los officiales que para el exercicio della eran menester, los quales ocupó hasta los nueve de enero, que se publicó la visita en las prevenciones necessarias para dicho ministerio, señaladamente en reglar y ordenar los pregones, reconocer los processos de las visitas passadas para tener instrucción de lo que en ellas se havia guardado en quanto al modo de proceder (que a esto se ha tenido siempre grande ojo en quanto a sido possible).

Publicose la visita, como está dicho, a 9 de enero de 1604, y hasta los dieziocho de hebrero se fueron recibiendo las querellas, conforme lo dispuesto en el capítulo 5 de las cortes del año 1599, y hasta diezyocho de mayo se fueron instruyendo y fortificando dichas querellas, assí por parte del fiscal como de los demás querellantes.

Y porque dentro dicho tiempo no se pudieron exigir las confessiones de los querellados, porque hasta la última ora de los dieziocho de mayo se podian fortificar los cargos, y assí no se sabía hasta entonçes los que havia para poder sobre ellos interrogar los reos, por no apartar-se de lo que en juizios // 268r *// de visita y en otros està recevido, pareció exigirles las deposiciones passados los dieziocho de mayo, pues no resistia el capítulo de Corte que da*

a. nou *interlineat, damunt de* dos *ratllat.*
b. memorial insert en els folis 267r-270r del trienni 1602-1605.
c. a continuació dos paraules ratllades.

a. a continuació ratllat el senyor *i interlineat* el.

[1605]

forma a la visita, antes bién asistía no prefigiendo tiempo para publicar las enquestas, haviéndolo señalado para todo lo demás, como se collige del mismo capítulo 6, y publicados aquellos carregan altros tres messos[a] *comptadors del día de la publicació de las ofenças [llegides] y assí desde diezyocho de mayo hasta veynte y nueve de julio, que se publicaron las enquestas, se ocupó en exigir dichas confessiones; que pareció cosa impossible lo que en dicho tiempo se hizo, pues en él se hizieron interrogaciones a más de quatrocientos reos y assí se empleó con necessidad forçosa y utilidad evidente, porque también en dicho tiempo se sacaron copias de dichas enquestas, que fue una prevención de grande importancia, porque sino la huviera no se pudieran publicar las querellas, pues no havia copias para comunicar a las partes y el original no era bien se sacasse del concistorio, y con justicia pudiera dezir el reo que no le corriessen los tres meses de su deffensa hasta que se le diese copia de la ofensa, de donde se siguiera que se havia de publicar las enquestas, assí como se fuessen haziendo las copias, que fuera una confusión grande, no haviendo dia cierto en que se publicassen a todos los reos las enquestas. Y assí pareció de gran conveniencia, para quitar muchos inconvenientes, que se pudieran offrecer tomar aquel medio tiempo desde dieziocho de mayo hasta veynte y nueve de julio para exigir en él las deposiciones a los reos y sacar copias de los processos y reglar aquellos, pues es cierto que en ciento y ochenta y seis processos que en la visita se han hecho y instruido a instancia de fisco y partes, hauria que rever y reconocer, para meter cada cosa en su lugar. Y todo esto //* 268*v* *// requirió arto más tiempo del que se ocupó, sino se llevaran las cosas como por la porta con desseo de dar fin a ellas, que esto se haurá claramente conocido.*

Entre otros officiales, que en 22 de deziembre, 1603, se nombraron para el exercicio y ministerio de dicha visita, fue el doctor Joan Porter, natural del reyno de Aragón en quien se proveyó el officio de abogado fiscal, por tener entera satisfacción de que en él se hauria con la entereza ques ración, y aunque se hizo contradicción a su nominación dando en diversas ocasiones peticiones, no solo en el consistorio de la visita pero aún en el de la Diputación, pretendiendo que no podía dicho doctor Porter tener dicho officio, por ser forastero y no originario desta provincia, pero haviéndose mucho mirado antes y después de dicha nominación, pareció que aquella estava hecha muy conforme a constitución, sin que huviesse ninguna que resistiesse por muchas raçones.

Y señaladamente, porque las constituciones que prohiven tener officios los no regnícolas en esta provincia, hablan de los officios que habent annexum usum et exercitium iurisdictionis, *lo que no tiene el abogado fiscal de la visita, pues ni vota las causas con los juezes dellas ni tiene otra jurisdicción ni calidad más de la que tiene un abogado que patrocina causas en qualquier consistorio, solo que por estar éste destinado para patrocinar al fiscal, con juramento que presta y sentencia de excomunión que oye, es criado del rey y en su real nombre el visitador lo nombra como a los demás officiales que son necessarios para el uso y exercicio de su jurisdicción, en fuerça de las comissiones que para esto se le dan y de lo dispuesto por las constituciones que hablan del //* 269*r* *// officio de visitador, y assí no está comprehendido en la regla prohivitiva de la constitución.*

Más, el avogado fiscal de la visita y los demás oficiales della son todos parte del visitador, los quales nombra ratione commodioris, usus et facilioris expeditionis negotiorum ocurrentium, *luego síguese que pues la constitución quiere que el visitador sea forastero y no dize lo contrario ni lo dispone en los ministros, que podrán serlo ellos también, mayormente que si se considera la ración que movió a los que hizieron el capítulo de la visita para ordenar en él que el visitador fuesse forastero, que fue dessear quel visitador no tuviesse dependencia de personas desta provincia, se hallarà que milita la misma* saltim proporcionaliter *en los ministros de la visita, y assí aunque no assista con palabras claras no resiste y la razón es una.*

Más, se dice con confirmación desto que en las constituciones antiguas solo se ordenava que el secretario de la visita huviesse de ser catalán, como lo dize la constitución del año 1547, que es sots-títol «De offici de visitador», pero en respecto de los demás ministros no dispone cosa alguna particular, dexándolo a arbitrio del visitador, para que pudiese nombrar los officiales de donde le pareciesse, haçiendo excepción en el secretario, el qual devía ser catalán.

Más, en el capítulo 5 de las cortes del año 1599, donde se da forma para hazer la visita, sólo se le prohibe al visitador que no pueda proveher ningún officio en persona que sea comisario del Santo Officio, sin que le atte las manos ni quite la facultad que tiene para nombrar los officiales, // 269*v* *// aunque no sean forasteros, pues sólo entra la prohivición en los que son comissarios del Santo Officio, pues la Corte hizo especial nota que los officiales de la visita no fuessen comissarios del Santo Officio, si quisiera que no pudieran personas forasteras y de otra provincia tener dichos officios lo prohiviera, pero no lo hizo, contentándose con que no fuessen comissarios del Santo Officio, y pues sólo es visto en los demás aprobar a los que no tienen dicha calidad, y por el consiguiente los forasteros no solo no*

a. a continuació unes lletres ratllades.

están excluidos, pero están comprehendidos, pues la excepción hizo regla en los casos no excluidos y en lo demás de las calidades de los officiales queda a elección del visitador, fiando dél que la haría en las personas que le pareciesen más convenientes para el beneficio público y buena dirección de las cosas de la visita.

Y assí, haviéndose mucho altercado este punto, por ocasión de la nominación que se hizo de dicho doctor Porter en el consistorio de la Deputación, los assessores della declararon que la nominación no era contra constitución y que la pudo hazer el visitador teniendo para esso ampla facultad.

La nominación de alguazil fue forçosa, assí porque para muchos actos de la visita era necessaria su assistencia, como también porque haviendo tenido alguazil los visitadores passados desta provincia y tenerlo los que visitan otras, no pudiera sin grande nota el visitador dexar de nombrar alguazil, y assí proveyó dicho officio en Baltezar Oliveras, // 270*r* *// por ser persona muy a propósito para servir dicho officio.*

Más, se dize que quando otros visitadores no tuvieron alguazil era precisso y forçosso el haverlo en esta visita, pues en ella se pronuncian los processos por el visitador y las sentencias se han de executar, no obstante apellación, y assí para este efecto era menester que huviesse alguazil, para que fuesse mero executor de dichas sentencias.

El regente Clavero, visitador general.

271*r* A[a] 26 de febrer, 1605.

En lo fet y dubte proposat per los molt il·lustres senyors diputats, ab intervenció dels senyors oïdors de comptes del General de Cathalunya, als assessor ordinari del General y doctors aplicats infrascrists, si les dietes demane lo il·lustríssim senyor don Diego Clavero, regent en lo Supremo Concell de Aragó y visitador general dels officials reals del present Principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya qui no són tinguts a tenir taula, per lo temps s'és occupat per los negocis de la visita de dits officials, se li han de comptar des de nou de nohembre, 1603, en lo qual dia arribà en dita ciutat per a fer dita visita, fins als 13 del corrent mes de febrer, en lo qual dia fineix lo termini de executar les sentències profferides per dit visitador, junctament ab lo temps estigué per lo camí venint a esta ciutat per dit effecte y los dias ha de estar per la tornada; y als magnífichs advocat fiscal, algutzir, notaris, y altres officials de dita visita, segons la serie y tenor de un memorial enviat per dit senyor visitador al concistori de la Diputació, firmat ab son nom y mà; y si a dit memorial y compte de dietes alt refferit, obste lo capítol de Cort 5, de les Corts del any 1599, vist lo dit memorial contenint lo discurs dels procheïments fets per rahó y causa de dita visita, des de nou de nohembre 1603 fins a la publicació de les últimes sentències en dita visita profferides y promulgades, lo qual volen ésser insertat al peu del present vot, com a part de aquell, vistes les coses de vèurer y en particular les causes y rahons, que dit senyor *//* 271*v* *//* visitador donà acerca del temps que affirma s'és empleat y occupat en negocis y affers de dita visita, les quals estan fundades en rahó y justícia, sens lo qual discurs y temps no era possible poder expedir ni fer, ab lo modo convenient, dita visita, ni altrament obste[a] lo dit capítol de Cort, lo qual si bé preffigeix certs terminis quant a la instància y causa de dita visita general, no emperò preffigeix los matexos terminis quant al compte y numeració de les dietes del visitador y altres officials de dita visita, com se colligeix del capítol 7 aprés següent de les dites Corts del any 1599, lo qual, disposant sobre la quantitat y temps se ha de pagar per lo salari del visitador, expressament dispose que lo salari comense a còrrer lo dia que lo visitador exirà de sa casa per fer la visita y dure tot lo temps que se occuparà en ella, de les quals paraules se colligeix que ultra del termini preffigit a la instància ab dit capítol 5, ha pogut dit visitador occuparse per coses de la dita visita, y lo mateix se prova en[b] dit capítol 5, en aquelles paraules corregan altres tres mesos comptadors del dia de la publicació de les offenses, y la disposició general de dit capítol 7 serie de ningun effecte si lo número de les dietes de dit visitador y demés officials de la visita se hauran de comptar segons los terminis prefigits en dit capítol 5, a la instància y causa de dita visita general, per estes y altres rahons, que per cuitar prolixitat se dexen, los infrascrits assessor y doctors són de vot y parer que les dietes contengudes y specificades en dit memorial són justes y degudes y que dits senyors diputats y oïdors, an de comptar aquelles, ço és al dit senyor visitador per lo temps alt contengut, y refferit en la proposició del dubte, y al alguazir, notaris y altres officials de dita visita s'els han de comptar *//* 272*r* *//* segons lo termini y temps contengut en dit memorial.

Y lo mateix diuen quant a les dietes del magní-

a. vot escrit insert en els folis 271r-272r del trienni 1602-1605.

a. obste *interlineat.*
b. en *interlineat, damunt de* ab *ratllat.*

fic don[a] ... Porter, advocat fiscal de dita visita, attès que per los magnífichs assessors del General, en lo principi de dita visita, és estat declarat haver pogut servir dit offici de advocat fiscal, no obstant sia aragonès, y axí entenem ésser de justícia, y aquest és nostre vot y parer, firmat per nosaltres.

Pomet, consulens. Petrus Pla, consulens. De Areny, consulens. Abbas Palmerola, assessor. Don Clemens a Cardona, consulens. Jover, consulens.

273r Molt[b] il·lustres senyors, entès ha lo procurador del General que essent lo il·lustre senyor regent Clavero, visitador, pagat de son salari en molt més quantitat de la que se li deuria, instarie a vostres senyorias en què se li pagassen algunes quantitats indegudes com ja a vostres senyories s'és representat, per ço lo procurador del General supplica a vostres senyories no admeten la dita pretenció de dit il·lustre senyor Clavero, fins a que la del dit procurador del General sie comesa a justícia, lo offici, etc. *Et licet, etc. Altissimus, etc. Don Josephus Quintana, fisci Generalis advocatus.*

Ara[c] ojats tothom generalment que us notifican y fan a saber, de part del il·lustríssim y excelentísim senyor don Hector Pignatello, duc de Monteleon y compte del Borrell y de Sanct Angel dels Lombarts, de la sacra cesarea y règia majestad conseller, loctinent y capità general en los principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya. Que com sa excelència ab sa real crida, publicada en la present ciutat de Barcelona y en altres ciutats, viles y llochs dels dits Principat y comptats, haja prohibit lo ús y port dels pedrenyals y pedrenyales, de qualsevol sort y mida sien, donant emperò licència y temps de quatre mesos per a portar y desfer-se dels pedrenyals y pedrenyales de llargària de quatre palms de canó, cana de Barcelona, com en la dita crida, a la qual se ha relació, és tot llargament deduït y specificat. E aprés ab altra sa real crida, haja prorrogat lo dit temps de quatre mesos, per altres quatre, és a saber, fins per tot lo derrer del mes de abril proppassat; e últimament, ab altra sa real crida haja prorrogat estos prop dits quatre mesos per sis mesos, és a saber, fins per tot lo corrent mes de octubre. Y axí lo temps d'estos últims sis mesos finirà lo dit die derrer del corrent mes de octubre, 1604. Per ço y per les justes causes a sa excel·lència ben vistes y son ànimo movents, ab tenor y veu de la present pública crida, e inseguint la conclusió en lo Sacre Real Consell feta a denou del dit corrent mes de octubre, porroga y per porrogat vol haver y tenir lo dit temps dels últims sis mesos, de assí al derrer dia del mes de abril primer vinent y del any MDCV, inclusive, en lo qual temps se pugan portar y tenir los dits pedrenyals y pedrenyales de llargària y mida de quatre palms de canó, cana de Barcelona, y no altrament, passat emperò lo dit mes de abril inclusive, lo primer die del mes de maig aprés immediatament següent, la dita primera crida de prohibició de tots y qualsevol pedrenyals y pedrenyales, de qualsevol mida y llargària sien, reste en sa força y valor, certificant sa excelència a tothom generalment, que aquella serà contra los contrafaents rigurosament y ab effecte executada, segons sa sèrie y tenor. Entenent emperò y declarant sa excel·ència que per esta present pública crida, no sie fet perjudici ni derogació a altra crida per sa excel·lència manada publicar, ab la qual és prohibit que ningú puga portar més de un pedrenyal de dita llargària de quatre palms de canó. E perquè les dites coses vingan a notícia de tots, mana sa excellència la present pública crida ésser feta y publicada per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona y altres ciutats, viles y llochs dels dits Principat y comptats a hont menester sie.

El duque de Monteleon.

Vidit, Castelló, regens. Vidit don Franciscus de Agullana. Vidit Calders, regens thesaurariam. Vidit Pineda, fisci advocatus.

Gabriel Olzina. In Firmarum et Obligationum, libro XV, foleo LXXX.

Dimecres, a 20 de octubre, 1604. Fou feta y publicada la present pública crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, per mi, Pere Ynnigo, trompeta real.

Dimecres[a], XX[b] julii, MDCV. En aquest die los senyors diputats y hoÿdors de comptes y persones de la novena de la habilitació, que de present se fa conforme a capítol de Cort[c] per

a. a continuació un espai en blanc de 30 mm.
b. suplicació inserta en el foli 273r del trienni 1602-1605.
c. crida pública impresa inserta entre els folis 281v-182r del trienni 1602-1605.

a. document insert entre els folis 289v-290r del trienni 1602-1605.
b. XX *interlineat, damunt de* XXI *ratllat.*
c. conforme... de Cort *interlineat al marge esquerre.*

los qui poran concòrrer a deputats y hoÿdors en la pròxima extracció faedora a 22 del corrent[a] per lo trienni pròxim vinent, enviaren als senyors inquisidors los senyors: canonge [...] Saleta, canonge de la present Seu, misser Pau Moser, doctor en drets, altres de dita novena, y misser Miquel Francesc Alzina, assessor de dit General, per entendre de dits senyors inquisidors si lo senyor abat Palmerola, vuy assessor de dit General, té salari algú de dit Sant Offici de la Inquisició, y si té privilegi algú d'ells, axí de consultor com de altre càrrech de dit offici. E tornats en consistori referiren, com ells havien explicat als senyors inquisidors lo que per ses senyories los ere-hu ordenat y, en effecte, los han respost que dit senyor abat Palmerola no té salari algú // 289 // de dits offici ni privilegi de ningun offici ho càrrech, sinó que com ells lo criden per alguna consulta o per advocar[b] algun pres, o fa de la manera que·y té obligació qualsevol advocat o doctor.

293r Molt[c] il·lustres senyors, a Joan Canals, pagès de la parròchia de Sant Pere de Vilamajor, detingut, pres en los càrcers del Sant Offici de la present ciutat, se ha fet hu dels majors y més notables agravis que may se sia fet a ningú dels poblats en lo present Principat, y és que sent dit Joan Canals en dits càrcers y havent assegurats aquells ab pena de mil ducats, dits senyors inquisidors, ab motiu de que dit Joan Canals havia volgut temptar fugir de dits càrcers, ab molt gran ignonímia y afront, infamant a ell y a tota sa agnació y família, lo han condempnat y fet açotar per la casa ho palau de la Inquisició, sens publicar-li enquesta ni donar-li defensa alguna. Procehiment inaudit y que no·s podia ni devia fer, per ço que tant de dret diví, natural, canònic y civil com per disposicions de generals constitucions del present Principat, y en particular per la constitució del rey en Jaume 2 en la 2 Cort de Barcelona del any 1299, comensant: «Algun hom», y la constitució del rey Alphons 3 en la Corts de Montblanc, any 1333, comensant: «Ordenam» sots lo títol de «Penes corporals», ningú pot ésser condempnat, que primer no·s dóne un termini per a defensar-se, lo que proceheix *etiam* que lo reo confessàs spontàneament lo delicte y renunciàs a la defensa, de hont se veu clara y manifestament la contrària contrafacció y violació que ab dit modo de procehir se ha fet a dites constitucions. E com lo reparo de dites coses toque a vostres senyories, per ço y altrament Pere Canals, germà de dit Joan Canals, representant aquelles a vostres senyories, si menester serà donar informació de aquelles a vostres senyories, // 293v // [a]supplica sien servits, per observança del capítol de Cort 9 del redrés del General de les Corts del any 1599 *ac alias*, manar opposar-se a la defensa de dites constitucions, y fer les deligències que per an açò aparexeran més convenir. Que, ademés que serà fer lo que toca al càrrech de vostres senyories, ell dit Pere Canals ho rebrà a particular mercè, lo offici, etc. *Que licet, etc. Altíssimus, etc.*

294r Molt[b] il·lustres senyors, a Juan Canals, pagès natural de Vilamajor, detingut, pres en los càrcers del Sant Offici per la pretesa mort de Antur Pont, familiar, segons se assereix, del Sant Offici, se ha fet en notabilíssim agravi, y és que estant dit Joan Canals en dits càrcers y avent assegurat aquells a pena de mil ducats, dits senyors inquisidors, ab motiu de què dit Juan Canals avia volgut tentar fugir de dits càrcers, ab molt gran ignonímia y afront, infamant a ell y a tot son linatge, lo an condenpnat y fet asotar per la casa o palau de la Inquisició. Y lo que pijor és que sabent que dits Canals tenia advocat y procurador, qui per part sua avia comparegut y respost a la acusació contra dit Canals formada, no·ls an manat avisar com era de dret y stil, sinó que apretant de[c] presó a dit Canals y carregant-lo de ferro, sens donar-li lloch que pogués parlar ab ningú, li an donat, segons se entén, un advocat secret, y dins dos o tres dies sens saber-ne res dits advocat y procurador ordinaris lo han condempnat, per rahó de dita pretesa o tentada fuga, a asots, fent-los hi pagar, com dit és, per tot lo dit palau. Així que se veu clarament dit Joan Canals, ab molta presipitació sens donar-li deffensa legíttima, ésser estat condempnat, pus que sabent dits senyors inquisidors que dit Canals tenia advocat y procurador elegits y a qui havia comès sa deffensa, no·ls manaren avisar, sinó que li donaren // 294v // un advocat a qui lo dit Canals no coneixia ni gos a fiar sas cosas, tot en manifesta violació de disposicions de generals constitucions del present Principat, y en particular de la constitució del rey en Jaume 2 en la 2 Cort de Barcelona any 1299, comensant: «Algun hom», y de la constitució del rey Alfons 3 en la Cort de Montblanc, any 1333, comensant: «Orde-

a. a continuació ratllat de deputats y hoydors de comptes.
b. a continuació ratllat un.
c. suplicació inserta en els folis 293r-293v del trienni 1602-1605.

a. a continuació repetit si menester serà donar informació de aquelles a vostres senyories.
b. suplicació inserta en els folis 294r-294v del trienni 1602-1605.
c. a continuació ratllat presso.

nam» sots lo títol «De penas corporals», per les quals està disposat que ningú puga ésser condempnat, deffensió legítima no admesa. Y no sols ab dit modo de procehir se ha contrafet a dits y altres constitucions, però encara en aver-lo tingut y tenir pres en dits càrcers, y voler conèxer de ell per rahó de dita pretesa mort, se ha contrafet y contrafa al capítol de Cort 30 de les últimes Corts del any 1599, ab lo qual està statuhït y ordenat que los officials ordinaris y de barons ajan de conèxer dels delictes fets en rinya o cas acordat ab algun familiar o subordinat al tribunal de la Inquisició, axí que en cas dit Canals hagués comès dit pretès delicte (lo que nega) la conexença y punició de aquell tocaria al ordinari y no a dits senyors inquisidors. Per ço y altrament Pere Canals, germà de dit pres e o son legítim procurador, representant a vostres senyories estes coses, supplica sien servits manar e oppossar a la deffensa d'ellas y fer las diligències que per a d'axò aparexeran més convenir, que ademés que serà fer lo que toca al càrrech de vostres senyories, ell dit supplicant o reputarà a singular mercè, lo offici, etc. *Et licet, etc. Altissimus, etc.*

300r *Die*[a] *XVI julii, MDCV.*

Mossèn Joan Miquel Savarres, ciutadà de Gerona, en [...] de ses senyories, sens perjudici de les renunciacions per ell fettes, axí extrajudicial com judicialment, renuncià en mà y poder de ses senyories, en presència dels magnífics assessors y advocat fiscal, al dret y acció li competen en lo lloch de hoÿdor real de Gerona, en què estave enseculat, per rahó de la dita enseculació y assò en favor del fisch, attès que en lo temps de la enseculació no tenia la qualitat requisida per capítols de Cort, la qual [...] y a qualsevol llitte y causa que aportàs per rahó de dita enseculació contra dit fisch y altres. E los senyors deputats admeteren dicta renúncia sie inqu[...], etc. E lo advocat fiscal allí present conech ad aquella. Presents per testimonis mossèn Pere de Bellet, cavaler, y mossèn Pere Plà, canonge de la Seu de Barcelona.

301r *Die*[b] *XVI julii, MDCV.*

Lo senyor Joachim Setantí, deputat real en lo en [...] que·s votava la enseculació de mossèn Pau Puigraner, ciutadà de Barcelona, per puyar-lo de hoÿdor real en lo lloch de deputat real, per mort de misser Miquel Çarrovira, cridà y envià a cercar a mi, Pere Pau Vidal, notari, scrivà major del dit General [...][a]en consistori, me requerí continuàs y llevàs acte com ell dissentia en dita enseculació, per lo que·s feye contra voluntat sua[b], per ço com se deye que dit Puigraner era [debitor] al General y axí no podia concòrrer, lo que encara no està llequit per ser comès son negoci a justícia, y axí no·u té ell per llequit. Per instar com dita enseculació se fa contra sa voluntat sua y dissentiment y ell pus [...] fer publicar y per[...]. E axí matex requirí a mi, dit scrivà major, continuàs com la enseculació que·s feye de mossèn Jaume Lluch, ciutadà de Barcelona, en hoÿdor real és contra seu vot y parer y dissentiment y ell, per ço com dit mossèn Jaume Lluch no és dels ciutadans fets assí en la ferma acostumada, y axí dissent a ella y vol requer se lleva acte de dit seu dissentiment. [...]

301v E no obstant dites requestes dos senyors sinch deputats y hoÿdors manaren se passàs avant en dites enseculacions.

303r *19*[c] *julii, 1605*
[...]

En lo fet dels dubtes proposats per los senyors diputats, si a petició de dits senyors diputats y ohidors poden los magnífichs assesors ordinaris de la Diputació assistir en lo acte de la habilitació fahedora per dits senyors diputats y novena, resultant dit dubte dels capítol 85 del nou redrés fet en las Corts del any 1599.

Y si aquest dubte ha de ser decidit per los dits senyors diputats y ohidors, de parer dels infrascrits doctors, per ses senyories nomenats en lloch dels assessors ordinaris, en aquest cas impedits, ho si toca la dita decisió y nominació a diputats y novena.

Quant ab primer dubte, diem que jatsia que per lo dit capítol 85 estigua disposat que la habilitació dels diputats y ohidors se fassa per los diputats y ohidors y novena y no altres, y per consegüent aparega que per dites paraules estarien exclosos los assessors de entrevenir en ninguna cosa de dita habilitació, però per quant assí no·s demana la assistència de dits assessors per ha votar en dita habilitació, y attès que per lo capítol 34 de dites Corts està ordenat que los asses-

a. document insert en el foli 300r del trienni 1602-1605.
b. document insert en els folis 301r-301v del trienni 1602-1605.

a. a continuació ratllat alli.
b. a continuació una paraula ratllada.
c. vot escrit insert en els folis 303r-304v del trienni 1602-1605.

sors són obligats a consellar als diputats en coses de justícia, sempre que per dits diputats seran demanats, y attès que lo acte y actes de la habilitació són tots de mera justícia, y los senyors diputats y ohidors volen en dits actes de justícia [...] consell de sos ordinaris assessors, lo qual consell no s'els podria commodament donar sens assistir los assessors en dits actes. Per ço y altrament los doctors infrascrits som de vot y parer que dits assessors, per ha consellar tant // 303v // solament a dits diputats y ohidors en[a] lo de justícia conforme ses senyories demanen, poden assistir en dit acte y actes de habilitació [...] y que per dita assistència no·s contrafà a les paraules de dit capítol 85.

Quant al segon dubte, atès que per lo capítol 34 del dit nou redrès està disposat que offerint-se dubte o debat sobre la intel·ligència dels capítols de Cort poden los senyors diputats y ohidors ab los assessors ordinaris de la Diputació fer declaració ho interpretació de dit dubte, y attès que lo dubte oposat és aserca de la intel·ligència de les paraules del dit capítol 85 y en lo cas ocorrent los dits assessors ordinaris estan impedits per tractar-se de llur assistència, per ço som de vot y parer, que la declaració de dit dubte y la nominació dels infrascrits doctors, en lloch dels dits assessors impedits toca a dits diputats y ohidors y sols y no ab la novena.

Don Joannes a Peguera, regens consulens. Josephus Bernat, consulens. Hieronymus Astor, consulens. Michael de Çalba et de Vallseca, consulens.

304v A 19 de juliol, 1605 lo senyor deputat militar essent de altre parer y reserven a ma[...].

a. en lo de justícia *interlineat.*

305r *Die*[a] *XXVII juli, MDCV.*

Jo Pere Aylla com a [...]delor de la novena [...] *tam conjunctim quam divisim* junctament ab los altres senyors de la novena que·s volran aderir, suplique als senyors deputats y hoÿdors de comptes y [amb] lo degut[b] acato par[lant], inste[c], en quant me és possible, sien servits demanar als magnífics misser Francesc Olzina y senyor abat Palmerola, assessors del General que no assistesguen com [...][d] en los actes que·s faran en la prehabilitació, sinó tant solament quant serà cars necessari, que·ls hayen de cridar, per haver-se de aconcellar ab ells, attès per capítols de Cort los està prohibit, conforme ja fou declarat en la última habilitació del trienni més proppassat per los senyors deputats y habilitadors qui·lls [...]eren, diu[e] altrament [...] de la violació // 305v // y contrafacció de dits capítols de Cort y de tot lo demés lícit y permès de deduir[f], y requeresch a vos, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, que de la present scriptura ne lleveu acte[g]

E los senyors canonge Oliva, canonge Vila, canonge Saleta, mossèn Pere de [Temera], mossèn Cescomes y Benet Pau y misser [Pau] [...] se haderexen a la dita scriptura. [...]

E los senyors diputats y hoÿdors, lo real absent, diuen que la [...] y [...] aturen lo temps per a res[...].

a. suplicació inserta en els folis 305r-305v del trienni 1602-1605.
b. degut *interlineat.*
c. inste *interlineat, damunt de dos paraules ratllades.*
d. com [...] *interlineat al marge esquerre.*
e. diu *interlineat al marge esquerre. A continuació una paraula ratllada.*
f. deduir *interlineat, damunt de* protestar *ratllat.*
g. a continuació sis línies ratllades.

Apèndix 9

Molt il·lustres senyors[a]:

Conforme la disposició del capítol 1 fet en las Corts de 1599 deuen vostres senyories opposar-se y fer totas las diligències poçibles per a què·s guarden y observen las constitucions, privilegis, capítols y actes de Cort si y segons en dit capítol és de veurer. E com en ditas Corts de 1599 ab lo primer capítol 1 del redrés del General sia donada forma a la visita que·s fa als deputats, oÿdors, assassors, advocat fiscal y altres officials del General y ab aquell stigan statuïts y prefigits certs terminis per ha fer dita visita, so és, tres mesos para la offensa y tres para la deffensa y altres tres mesos para fer y declarar las causas, los quals nou mesos són precisos y peremptoris y per causa alguna no·s poden porrogar ni acursar, los quals terminis, comensant ha còrrer del dia que·y ha compliment de número de la major part de visitadors, avhent-ni de cada stament com en dit capítol més llargament se conté y és de vèurer, e com los dits tres mesos de fer las offensas sian pasats lo derrer de novembre pròxim pasat, com sia cert que·ls 31 de agost pròxim pasat ja·y avia bastant número de visitadors, com tots nou·y fosen y tots ells aguesen prestat jurament y hoïda sentència de excomunicació[b], del qual dia de 31 de agost comensasen de discòrrer los tres mesos de la offensa, de forma que al últim de novembre proppasat se avian de publicar las enquestas, y sia vingut a notícia que no sols no són publicadas però encara continuan en fer offensas y fer detenir officials forans fins aver-las publicadas, lo que redonda en gran dany del General y manifesta violació de dit capítol de Cort y de moltas constitucions de Cathalunya que limiten los temps y dilacions de judicis, las quals dilacions no·s porrogan ni·s podan porrogar, y ab dit ex(e)mplar després los jutges podria ser las porrogarian en gran dany de la cosa pública y de tots los poblats del principat de Cathalunya, comptats de Rosalló y Çardanya, los quals *in universum* y particularment quiscú té molt gran interès en que dits capítols, constitucions y privilegis sien servats, per so, Francesch Moner, notari, ciutadà de Barçelona, com altre dels naturals y poblats en lo present Principat, representa a vostres senyories ditas contrafaccions de dit capítol de Cort y constitucions *// v //* y supplica a vostres senyories per la observansa de dit capítol 1 sien servits manar posar las diligències necessàrias para la deffensa y observansa de dit capítol 1, fent que[a] sia servat comforme la disposició de aquella altra y tenen vostres senyories jurat y hoÿda sentència de excomunicació en lo dret de sos officis de fer observar aquells y bé tenen acostumat, manant al procurador fiscal del General se oppose a dita contrafacció fent juntament part he instància ab dit suplicant offici etcètera. *Et licet et cetera. Altissimus et cetera. Franciscus Moner, notarius en causa propria.*

a. suplicació inserta entre els folis 39v i 40r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat des.

Los dubtes[b] sobre los quals han de aconsellar los magnífichs doctors del Real Consell als senyors diputats són los següents:

Primo, si disposant lo capítol 1 del nou redrés de les Corts de 1599 que la major part dels visitadors haje de fer y votar les provisions y condemnacions y absolucions resultants dels mèrits dels processos, poden los tres a qui tantsolament està comès la mera instrucció de aque-

a. a continuació ratllat aquell.
b. memorial insert entre els folis 40v i 40bis r del trienni 1605-1608.

lles fer provisions concernents als mèrits de la causa, com són suspensions y altres, abans de les defenses y declaració de tot lo procés.

2º. Com per rahó de la visita sien vinguts molt ha molts officials del General, com són taulers, receptors y credensers, y la detenció de aquells sie molt danyosa del General, per haver restat les taules quasi totes sens officials ni qui regesca, podent-los haver despedits y ser causes que per procurador se poden quasi totes defensar, quin remei tenen los senyors diputats per remediar estos danys reb lo General y agravi pretenen dits officials ab dita detenció, fent-los gastar supèrfluament.

3º. Si dits visitadors poden conèxer de les causes se haporten en lo consistori dels senyors diputats aserca de enseculacions y provisions de officis, ço és, de la validitat ho invaliditat d'elles, y del que·s fa lo present trienni tant per los officials antichs com per los proveïts en lloch dels suspesos per dits visitadors, y ordenar de nou lo fahedor en la administració de llurs officis sobre los quals caps y altros si seran excedints l'orde dels capítols de Cort, supplican los senyors diputats a vostres mercès sien servits aconsellar quin remey poden y deuen usar en descàrrech de la obligació de sos officis.

2r Als dubtes proposats per los senyors diputats y ohidors del principat de Cathalunya, los doctors devall scrits responen lo següent:

Quant al primer, que los tres visitadors extrets per fer e instruir los processos tenen poder de fer suspencions y altres provisions que·ls aparexerà convenir per a la instrucció de dits processos y bona direcció de la visita.

Quant al segon, que·s posen per los senyors diputats altres officials en lloch dels detinguts conforme ha capítols de Cort, y que del agravi que pretenen los detinguts no·s poden entremetre los senyors diputats.

Quant al tercer, que los visitadors poden conèxer de les inseculacions y provisions de officis en quant en aquelles se trobarà dol, delicte, o dany del General ho contrafacció de capítol de Cort, ha effecte de castigar lo delicte y fer esmenar lo dany al General. No obstant, que·y haje causes pendents en lo consistori dels senyors diputats y que los delictes que·s fan en lo corrent trienni, tant per los officials antichs com per los nou provehits en lloch dels suspesos, no·s poden castigar per los visitadors, y que los visitadors no[a] poden ordenar coses noves però poden excitar que los officials del General y Diputació guarden los capítols de Cort y altres ordinacions per lo consistori fetes per lo bon exercisci de son offici.

Vidit don Franciscus de Peguera. Vidit don Çalbador de Vallseca. Vidit Puigmitja. Vidit Benac. Vidit Bonet.

Responent[a] los senyors deputats militars y real y tres oïdors de comptes del General de Cathalunya a un vot y requesta és estat fet y los és estada presentada a deu del corrent per vostra mercè, senyor Pere Pau Cassador, diputat eclesiàstich, comensant «Lo senyor deputat eclesiàstich no consent» y acabant «altrament protesta, així de las penas de dit capítol com de altres qualsevol y de totes y sengles coses assí lícites y útils de protestar etcètera.», diuen que fan molta maravella de las coças deduïdas en dita requesta, per ço que sap vostra mercè molt bé que en lo introit de son offici jurà, oí sentència de excomunicació y prestà sagrament y homenatje de guardar y fer guardar los usatjes, constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, privilegis, usos y costums del principat de Cathalunya y comptats de Roselló y Serdanya. Essent que lo guardar y fer guardar los dits usatges, constitucions, capítols y actes de Cort és una de las més principals obligacions dels officis de deputats y oïdors, conforme és de veure ab la forma de dit jurament, que és en lo libre dels Quatre Senyals, y ab las disposicions dels capítols tercer y quart del dit libre, constitució vulgarment dita «De la observansa», constitució comensant «Confirmants 15 y altres», del títol «De observar constitucions», y del capítol quint del nou redrés, lo qual, ultra de las altres penes imposa als deputats y oïdors negligents eo remitents en guardar y fer-los guardar pena de privació de lurs salaris de un any, al qual jurament, sagrament y homenatje vostra mercè clarament contrafà, incidint en les sensures y altres penes en dit y altres capítols imposades, per so, que essent estades presentades // 1v // diverses suplicacions en consistori y en particular per los deputats y oïdors qui foren lo trienni passat, ab las quals segueixan y representan que los senyors visitadors que de present són contrafan a la disposició del capítol primer del nou redrés, y volent nosaltres fer les degudes diligències per observansa de dits capítols vostra mercè à procurat en diverses maneres sempre impedir-ho, y en particular ab dita requesta, dient que los deputats y

a. no poden ordenar coses noves *subratllat.*

a. memorial insert en els folis 40bis v i 41r del trienni 1605-1608.

[1606]

oïdors no se an de moure a fer diligències per quexa y contrafacció allegada ab suplicació presentada per alguna part, instant lo que és contra lo tenor y expresa disposició dels dits capítols quatorse del libre dels Quatre Senyals y capítol quint del nou redrés, y paraules expresses de aquell Signanter de les següents: «Certifficats dits deputats y oïdors de dita contrafacció ab suplicació firmada per la part o en són per qualsevol persona ajen de fer les diligències etcètera.» Y així bé volent ab dita requesta vostra mercè tot sol interpretar y declarar lo dit capítol primer del nou redrés, contravenint a la disposició del capítol trenta-nou del nou redrés, lo qual dóna la forma de quant, com y per qui se an de fer semblants interpretacions, y lo que pijor és, que diga vostra mercè en sa requesta que no adherint nosaltres[a] a son vot volem causar impediment a la visita, essent lo contrari públich y notori y sabent vostra mercè[b] molt bé[c] que sempre havem procurat ab totas las veras possibles ajudar als senyors visitadors en tot lo que se à offert y estam promptes en fer lo mateix per avant. Per ço, y altrament, requerim a vostra mercè que no impedesqua a las pars lo demanar sa justícia ni al consistori perturbe qui tant solament tracta y desija fer-la, altrament acusan a vostra mercè las contrafaccions de ditas *// 2r //* constitucions, capítols y actes de Corts, penas de sensures y altres en los capítols de Cort contengudes, per las quals en son lo dit temps se prosehirà contra de vostra mercè en lo modo y forma que per dits capítols de Cort, privilegis de la Deputació, usos y costums nos és permès, requerint a vos, notari, que aquesta resposta al peu de la dita requesta incerteu y sens ella no doneu còpia alguna.

Dijous XII de janer MDCVI.

En aquest die, de matí, los senyors deputats militar y real y oïdors de comptes militar y real, en consistori, donaren y lliuraren a mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, la dita scriptura y resposta, requerint-me continuàs aquella al peu de dita requesta com de sobre està dit. Presents per testimonis los senyors abat Palmerola y Jaume Ferriol, per ser de ses senyories, la qual fonch allí legida en presència dels dits senyors y dels senyors deputats y hoÿdors ecclesiàstics. E dits senyor hoÿdor *// 2v //* ecclesiàstic dix que encara no·y avie pres resolució en dit negoci y aprés responrie.

a. altres *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* y.
c. bé *interlineat.*

Molt il·lustres senyors[a]:

Per lo capítol de la visita, primer dels capítols de Cort del any 1599, està disposat que feta la extracció dels visitadors, encontinent se'ls haja de fer a saber als extrets per deputats he oïdors perquè a setze del mes de agost se troben en la casa de la Deputació de la present ciutat de Barcelona, y prestat per aquells lo jurament y oïda sentència de excomunicació debe y lealment haver-se en son càrrec y offici de visitador se puga proceir com convé. Y en cas algú o alguns dels visitadors no acudisen dit dia de 16 de agost, se fasa encontinent en lloch de aquell o aquells semblant extracció ab termini de quinze dies per acudir a dit exercici, fins que lo número estiga complit. Entès emperò que trobant-se la major part dels extrets presents, com n·y haja de cada stament, encara que no·y sian tots, pugan y degan comensar y proseguir dita visita com si tots fosen junts, y que dins spay de sis mesos, so és, los tres mesos primers per la offensa y los restants tres mesos per la defensa que sian precisos y peremptoris, hajan de fer los procesos de la visita tant contra deputats y oïdors quant contra assessors, advocat fiscal y los demés officials del General, axí residents dins Barcelona com fora d'ella, y dins tres mesos aprés hajan de declarar y sentenciar en tots los dits processos, y que lo dit termini dels nou mesos per a fer dita visita no·s puga per causa alguna porrogar ny accursar. Y com havent-se feta segona extracció de visitadors per lo stament ecclesiàstich aprés de 16 de agost passat, en lloch dels qui abans eran estats extrets y no acceptaren, y dins los quinze dies següents essent present la major part dels visitadors, y havent-n-y de cada stament, los dits visitadors ho major part de aquells hajan comensada la visita als 31 de dit mes de agost y feta nominació y creació de officials y rebuts memorials contra los visitadors dins los tres mesos de la offensa, los quals finiren a 31 de noembre proppassat, no sols no hajan exigides las deposicions dels querelats com tenien obligació per ser las deposicions dels dits querelats part de la offensa y la més principal y la major que pot ser la que resulta de la confessió de la part, però encara passats dits tres mesos reban aquellas y actualment les estan rebent y reben memorials y fan processos en lo que han directa y manifestament contrafet a la disposició de dit capítol y al ús y stil inviolablement observat per tots los altres visitadors *// v //* que són estats en las visitas pasades dels deputats y oÿdors y altres officials del General, y no res menys dits procehiments són nul·los

a. *suplicació inserta entre els folis 40bis v i 41r del trienni 1605-1608.*

y nul·lament fets, y sens jurisdicció, per ésser dits tres mesos de offensa precisos y peremptoris sens poder-se prorogar ny accursar y ésser estada donada y preseguida los dits visitadors certa instància per a fer la offensa, lo qual termini passat no tenen més jurisdicció per a rébrer memorials, fer processos y exhigir las deposicions dels querelats ny fer altres actes de offensa, juxta sèrie y tenor del dit capítol de visita, la qual contrafacció per dits visitadors, com és estada ab dos supplicacions per diversas personas a vostras senyorias en lo present consistori representada. Per so y altrament, lo procurador dels nobles don Bernat de Cardona, don Hugo Tamarit y altres deputats y oïdors de comptes del trienni passat, fent fe de son poder, notificant a vostres senyories la dita notòria contrafacció de sobre refferida en lo millor modo y forma que·ls és lícit y permès, supplica a vostras senyorias, per observansa de les constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort, et Signanter per observansa del capítol V de les últimes Corts, manen fer les diligències necessàrias conforme a llur offici toca y pertany, juxta lo stil y observansa del present consistori, y que per so manen se interpose lo procurador fiscal del General per lo reparo de la contrafacció de dit capítol de la visita, y per a què dits visitadors de fet cassen, revoquen y anul·len tots los procehiments de offensa que han fets després del dit die de 30 de noembre, axí com de fet los an fets, y la casació, revocació y anul·lació a vostres senyories notifiquen y cessen y no continuen dits y semblants procehiments com axí sia de justícia. Lo offici.

Altissimus et cetera. Ramon de Arenys. Don Joannes de Palau, don Joannes de Vilalta. Benedictus Sala. Prexana.

Universis et singulis[a] *huiusmodi seriem inspecturis visuris lecturis pariter et audituris attestor fidemque induabiam facio ego Petrus Carbonell, apostolica et regia auctoritatibus notarius publicus Barchinone infrascriptus, quod instrumento apud me in dicta civitate Barchinone recepto et testificato die decima mensis decembris, anno a Nativitate Domini millessimo sexcentessimo quinto, illustres et ad modum reverendi domini dompnus Bernardus de Cardona, abbas monasterii sancti Michaelis de Cuyxa, ordinis Sancti Benedicti, dompnus Hugo de Tamarit, dominus de Rodenya et aliorum locorum, Barchinone populatus, et Joannis Setanti, civis honoratus Barchinone, deputati in triennio proximo preterito pretexto Generalis presentis principatus Cathalonie, Paulus Pla, utriusque juris doctor, canonicus ecclesie Barchinone, et Hieronimus Bosch, mercator ville Perpiniam, auditores computorum eiusdem trienni dicti Generalis, una cum illustre domino Raphaele Rubi y Coll, millite et utriusque iuris doctor, Barchinone populato, dicto nomine. Gratis et cetera. Constituerunt et ordinarunt procuratorem suum et cuiuslibet eorum insolidum tam coniunctim quod decissim certum et cetera. Itaque et cetera. Honorabilis Petrum Santa Pau, causidicum civem Barcinone, licet absentem et cetera. Ad predictis dominis constituentibus et quolibet eorum insolidum, tam coniunctim quam divissim et eorum nomine agendum, diccendum tractandum, procurandum, prosequendum et fine debito terminandum, omnes et quascumque causas sive lites questiones et controversias, tam civiles et criminales, in criminalibus vero citra sanguinis efusionem, quo ad dictos abbatem et canonicum Pla, tam activas quam pasivas, principalis et appellatorias, et tam motas quam movendas, que sunt sive esse sperantur inter ipsos dictos dominos constituentes simul sucmiso litium // v // et tam coniunctum cum aliis quibusvis personis quod divisi, agentes vel deffendentes, ex una et quasvis unitates, comunitates, corpora, collegia et singulares personas, agentes vel deffendentes, partibus ex altera quibusvis rombus ve causis. Et pro his et eorum pretextum ac alias, in quibuscumque curiis audiendiis consistoriis et tribunalibus, et coram quibuscuis dominis officialibus comparendum et interessendum de iure ipsorum dominorum constituencium docendam et cetera. Fiat ad omnes leteras sive causas latissime, cum amplisimo et assueto litium versus et cum facultatibus expressis duabum pena iurandi et cetera. Cauciones quascumque, tam juratorias quam fideiussorias, prestandi supplicaciones, appellaciones et requisiciones quascumque tam verbo quam in scriptis letteras quoque privilegia res scripta, et alias quascumque scripturas, tam publicas quam privatas, quibus opportat presentandi, intimandi et notificandi sive presentaris intimare et notificare ac providere faciendi, petendi instandi et requirendi, presentatisque et requisitis ex adversa respondendi, replicandi, triplicandi, et ultra et inde unum et pluram publicum et publica fueris faciendum petendi et recipiendi instrumentum et instrumenta unumquoque vel plures procurem sui procurens substituendi et cetera. Et generaliter et cetera. Ipse enim et cetera. Promisserunt judicio sisti et cetera. Et habere ratum et cetera. Et non revocare sub bonorum suorum insolidum obligacione pro ut predicta in dicto instrumento. In quo fuerunt testes scilicet quo ad firmam dicti domini Pauli Pla, Joannis Garriga, Valentinus Riu, familiares dicti domini constituentis, et Petrus Valles, scriptor Barchinone. Et quo ad inducti domini Hieronim Bosch, qui firmavit Barcinone die dictus, Petrus Valles et Joannes Stalella, scriptores Barchinone. Et quo ad firmam dicti reverendi domini dompni Bernardi de*

a. nomenament de procurador insert entre el foli 40bis v i 41r. del trienni 1605-1608

[1606]

Cardona, que firmavit Barcinone dicto die[a]*, Franciscus Amell et Petrus Llopis, familiares dicti domini constituentis, et dictus Valles*[b]*. Et quo ad firmam dicti dompni Hugonis Tamarit, qui firmavit Barcinone dicto die*[c]*, // 2r // Valles et Joannes Stadella et Franciscus Castanyer, scriptores Barcinone. Et quo ad firmam dicti domini Joannis Setanti, qui firmavit dicto die Barchinone*[d]*, Franciscus Codes, Petrus Mon, familiares dicti domini constituentis et Petrus Valles, scriptor Barcinone, continentur.*

In quorum fidem ego dictus notarius hic me subscribo meum solitum artis notarie rogatus appono sig+num.

Lo senyor diputat ecclesiàstich[e] no consent, antes dissent expresament, que·s fassan proceiments alguns aserca del supplicat per part del procurador dels nobles don Bernat de Cardona, don Ugo Tamarit y altres diputats y oïdors de comptes del trienni proppassat, attès que per la supplicació presentada per dit procurador no consta de contrafacció alguna del capítol primer del redrés del General del any 1599, com és necessari conste segons la disposició del capítol 5 del dit redrés al·legat en dita supplicació, per a que lo present consitori dega fer las diligències demanades.

Perquè segons se preté per dit procurador, la contrafacció al·legada se funda en que los senyors visitadors del General que estan fent la visita y reben deposicions dels querelats o reos de dita visita y accepten memorials y fan processos del corrent any 1601, y axí passats tres mesos, comptant aquells des de 31 de agost mes proppassat ensà, en lo qual prestaren lo jurament, deduint que dit die se comensà la visita, per a la qual stan designats sols nou mesos precisos y peremptoris, los tres per la offensa y los altres tres per la deffensa y los restants tres per les declaracions, com més llargament en dita supplicació està contengut, del que no està çertificat dit senyor diputat ni lo present consistori encara que o diga dita supplicació, antes bé és públich y notori en la present casa de la Diputació, per fer-se dita visita en ella y conferir cada dia en lo present consistori moltes persones de dita visita, que no comensaren dits senyors visitadors a fer la visita e o los processos dit dia de 31 de agost, sinó a 16 de setembre que publicaren // 1v // les crides, perquè los altres dies[a] antes no s'entén fessen altre cosa sinó la nominació de assessors, notari, procuradors fiscal y altres officials de dita visita, los quals podien y devien fer antes de comensar a fer los processos de aquella, com està disposat en dit capítol 1, y en aquelles paraules preceint primer stracte a rodolí de tres persones, una de cada stament, dels extrets que·s trobaran presents dit dia de 16 de agost, a càrrech de les quals tres persones vingan a fer lo proçés de la visita per effecte de la qual sien elegits a més veus per dits nou visitadors la major part que dit dia se trobaran presents dos assessors, lo hu dels quals sia advocat fiscal de trenta anys de edat y sis anys complits de pràtica del present Principat. Los quals, juntament ab dites tres persones, una de cada stament, dins spay de sis mesos, çón los tres mesos primers la offensa y los restants tres mesos la deffensa, y que sien precisos y peremptoris, hagen de fer los processos de la visita y en aquellas altres paraules y hagen també de anomenar dits nou visitadors, o la major part de aquells, un notari y un procurador fiscal y los demés officials que aparexeran necessaris per a millor fer y proceguir dita visita etcètera. De les quals paraules se collegeix que antes de comensar-se dita visita y abans de fer los processos de aquella se à de fer la extracció de les tres persones y nominació de assessors, notari y altres officials. Lo que tot és preparatori per a fer // 2r // dita visita, y no ja en dit capítol, termini sert y prefigit per a que·s fassa, y per so, encara que des de 31 de agost fins a 16 de setembre se sien detinguts dits senyors visitadors en fer dit preparatori pus no hagen comensat a fer processos fins a 16 de dit mes de setembre com se estén no·s poden dir al present passats los tres mesos donats per a fer las offensas.

Y si dit procurador pretén que lo haver jurat a 31 de agost dits visitadors y aver anomenats assessors, notari, procurador fiscal y altres officials són actes de visita, y que per so són stats vist haver comensat la visita, se à de advertir que dit capítol quant diu que «trobant-se la major part presents deguen comensar y seguir dita visita» no parla de fer los processos, sinó de tots los actes de dita visita, y axí també comprèn los preparatoris. Emperò, quant limita lo temps, sols parla de fer los processos y de les declaracions, axí que en aquells temps limitats no·y estan compresos los altres actes de dita visita, quant més que estan acceptats especificadament, quant diu dit capítol que primer se fassa dita extracció y nominació, lo[b] que també se col·legeix de que el dit capítol que les nominacions les fas-

a. a continuació ratllat sunt.
b. a continuació ratllat et.
c. a continuació ratllat sunt.
d. a continuació ratllat sunt.
e. memorial insert entre els folis 40bis v i 41r del trienni 1605-1608.

a. dies antes *interliniat.*
b. lo que també ... les nominacions *interlineat al marge esquerre.*

sen los nou visitadors o la major part, y los processos sols los tres ab los assessors y notari. Y axí aprés y també se col·legeix de que havent-se de fer los processos per lo notari y a instància de procurador fiscal y ab ministeri de altres // 2v // officials, és sert que se ha de fer la nominació y elecció de aquells antes de comensar los processos, quant més que diu dit capítol que·s fassa dita nominació per fer y proseguir dita visita, y per so se veu que[a] no vol hi entén dit capítol que la visita sia comensada antes de fer dits preparatius necessaris per a ella, los quals de necessitat han de fer antes de comensar la visita e o los processos de aquella, per als quals no·y ha termini prefigit no·s pot dit ésser passat encara que en aquells s'estigués des de 31 de agost fins a 16 de setembre que·s comensa la visita. Y fa poch al cas que dit capítol impose necessitat a dits visitadors de comensar la visita en trobar-se la major part dels visitadors presents, y done sis mesos a fer los processos perquè aquella necessitat se entén obligar y lo termini córrer sempre que hauran fets los preparatoris necessaris primer com o diu lo mateix capítol, en los quals si se han de tenir alguns dies, pus disposa lo capítol que·s fassen, y no prefigeix termini sinó per als processos, y aquell no pot córrer fins a que aquells se comensen a fer.

Si emperò dit procurador preté que dits senyors visitadors han fets processos des de dit dia 31 de agost ensà ha de amostrar aquells, o al menos çertitar-ne lo present consistori, per a què // 3r // conste de la pretesa contrafacció. Y en tal cas offereix fer tot allò que de justícia sia obligat, haguda consideració a què lo capítol 5 de dit redrés, que obliga al present consistori a fer diligències en cas de contrafacció de capítols de Cort, tingue a ull principalment als tribunals fora de la present casa, y no al tribunal de la visita, lo qual erigí dita Cort també[b] com lo present per a fer major observar dits capítols, donant-los tant poder com en dits capítol 1 se veu. Emperò no constant-li de tals procehiments, com al present no li consta[c], és[d] de vot y parer que per ara les coses suplicades per dit procurador no proceeixen y aquiereixen als senyors deputats militar y real y als senyors oÿdors de comptes se aderesquen a son vot y no vullen causar impediment algú al ministeri de la visita, que al present van fent dits senyors visitadors en gran benefici de la Generalitat, a la qual tenen obligació precisa de valer affavorir y aiudar a pena tant grave com és privació de sos officis imposada per dit capítol 1, de la qual se pot col·legir lo intent de la cort en desijar que la visita tingués son degut effecte. Y se servesquen considerar que dits senyors visitadors proveiren ab madur consell de doctors graves, y que sols per una queixa donada ab supplicació sens justificar lo deduït per persones subjectes a sa jurisdicció, que per ventura deven ésser querellades, no és just // 3v // volent-las impedir ni torbar lo que seria sens falta lo present consistori posàs las mans en sos procehiments, perquè és indubitat que dits senyors visitadors se haurien de ajuntar per deffensar aquells y se haurien de discutir dels molts affes que en aquella tenen, corrent sempre los terminis com en dit capítol 1 se conté, altrament protestant axí de les penes de dit capítol com de altres qualsevols y de totes y sengles coses así lícites y útils de protestar.

a. que no *interlineat al marge esquerre.*
b. també com ... dits capítols *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* és de vot y també com lo present per a fer observar dits capítols.
d. és de vot *al marge esquerre, damunt* y así és de vot *ratllat.*

Molts il·lustres senyors[a]:

Ab quatre suplicacions, dues a instància de *talis* Moner y altres dues a instància dels diputats y oïdors, que foren lo trienni pasat presentades, és estat a vostra senyoria representada y notificada la manifesta y notòria contrafacció y violació del capítol primer del nou redrés comesa per los senyors visitadors qui vuy visitan los officials del General ab la porrogació feta del termini de la offensa des de l'últim de noembre fins a setze de desembre, fent durar lo termini de aquella per spay de tres mesos y quinze dias en notable prejudici dels dies suplicants, als quals no se'ls guarda lo dit capítol primer, que dóna la forma a las visitas faedoras, ny la consuetut y stil fins assí observat en las visitas pasadas, en ninguna de les quals lo temps de la offensa à pasat del últim de noembre, ny en la primera que·s féu pasadas las Corts, no obstant que·s visitaren los officials de tres triennis precedents. En lo qual termini porrogat no sols han rebudes les deposicions dels querellats però encara an presos molts memorials de pretesas querellas, venint a regonèxer las caxetas que tenia posades en esta casa y en la de la visita y an procurat de provar aquells, del que ha succeït tanta confusió que havent abastat en la primera visita, que fonch de tres triennis, dos assessors, y en les altres un assessor, en esta se assumiren dits senyors visitadors quatre assessors per spay de molts dies ultra del assessor ordinari, y perquè més evidentment conste de dita vyolació y contrafacció diu esta part y suplica a vostres senyories sien servits advertir en lo fet, que a 31 de agost 1605, trobant-se en esta ciutat y casa de la Diputació la mayor part de dits senyors visita-

a. memorial insert entre els folis 40bis v i 41r del trienni 1605-1608.

[1606]

dors, y havent-n-y de cada estament, en presència de vostres senyories oÿren sentència de excomunicació, juraren y prestaren sagrament y homenatge y feren la extracció a rodolí de les tres personas de dits nou visitadors per a fer los processos, y lo notari de vostres senyories ne levà acte y continuà en dietari.

Ítem, se adverteix que lo endemà posaren en la Diputació una caxeta en la forma acostumada en lo pati, loch públich, per a què qui volgués posar en ella memorials y quexas contra dits officials que avian de ésser visitats, com és a vostra senyoria y a tots notori. Ítem, se adverteix que lo mateix dia y lo endemà, primer de setembre, se juntaren dits senyors visitadors en la sala dels Reys y feren nominació dels officials necessaris per a fer y proseguir la dita visita, y feta dita nominació encontinent se'n anaren los senyors visitadors qui habitan fora d'esta ciutat, y no eren estats extrets per a fer los processos. Ítem, se adverteix que lo primer dia de setembre y los altres dies següents, ans de arribar a quinse de dit, foren donats a dits senyors visitadors memorials de pretesas querelas, y en particular en casa del excel·lentíssim loctinent general ne foren donats públicament a mossèn Joan Coronat, altre de dits senyors visitadors, los quals feren o pogueren fer los dits dias y des del dia que juraren son offici, y no se pot preténdrer que sian estats impedits per persona alguna. Ítem, se adverteix que lo dit capítol primer, qui dóna la jurisdicció a dits senyors // 1v // visitadors y assenyaladament lo temps que ha de durar lo dit judici de la visita, dóna aquell per forma, com resulta de aquellas paraulas que són en lo principi de dit capítol, y per donar bona forma, y de aquí se segueix que no havent guardadas las dilacions de dit capítol se ha pecat contra la forma, y axí no·s pot donar un temps per altre. Ítem, se adverteix que donant lo capítol o qualsevol ley cert y determinat temps, aquell sempre se ha de enténdrer y entén ésser contínuo y se ha de comptar *de momento ad momentum*. Ítem, se adverteix que la instància del dit judici de la visita y dilacions de aquella no sols són contínuas en lo progrés de ellas sinó també en lo principi de quiscuna, las quals tenen jornada asenyalada, des de la qual an de comensar a córrer, y de la una dilació al altra des del principi fins a la fi no vol lo capítol que·y haya intermedi ni intervallo algú de temps, lo qual temps se diu en dret *continue continuum* y provas en moltas parts del dit capítol, e Signanter en lo versículo determina la present cort que lo primer dia jurídich aprés del jurament dels nous diputats, y juntat ab altra vers que és en la fi de dit capítol. *Ibi* e si cas serà que a dos de agost del present any 1599 no seran publicats los capítols del redrés, la extracció se faga vuyt dias aprés que lo redrés serà publicat, dels quals se veu des de quin dia vol lo capítol que comense la visita. Y axí bé ésser dit temps *continue continuum* se prova del vers y feta la extracció de visitadors encontinent se'ls aya de fer a saber et cètera. *Et ibi* perquè a setze de agost se troben en la Diputació et cètera. *Ibi* encara no acudissen dit dia se fassa encontinent et cètera, las quals paraulas encontinent repetidas denotan promptitut y prestesa, sens permètrer intervallo ny intermedi de temps, y axí bé se prova de aquellas paraulas. Entès emperò que trobant-se la major part encara que no·y sien tots, pugan y degan comensar y proseguir dita visita, perquè ninguna causa pot imaginar-se més justa per a prorrogar lo temps del judici que no trobar-se tots los jutges presents a qui està comès un negoci, y avorrí tant la cort la prorogació del temps y volgué que fos tant continuat que per la dita tant legítima y justa causa no volgué que paràs lo judici, ans volgué que poguesen y deguesen los presents comensar y proseguir dita visita. Les quals paraulas *in judice* important necessitatem y volgué dit capítol que fos lo dit temps tant contínuo y sens intervallos, que disposa que lo mateix die de setze de agost, y si no n·y avia de cada estament a 31 del mateix, se fes la extracció dels tres que han de fer los processos. *Ibi*, precehint primer extracció, y lo mateix dia vol que sia feta la nominació de assessor y advocat fiscal. *Ibi*, ho la major part que dit dia *eciam* com en effecte en quiscun trienni és estat observat per los visitadors que són estats y després inmediatament lo dit capítol, y sens permètrer intervallo altre algú ny provehir altras apparatos ny dilacions, disposa que dins spay de sis mesos, precisos y peremptoris, ayan de fer la offensa y defensa, y dins tres mesos aprés hayan de declarar, de hont resulta en detriment que lo dit capítol assenyala quiscun trienni dia cert des del qual té principi la dita visita, y que després ab gran puntualitat proveeix que las dilacions del progrés de aquella sian contínuas, y las va lo mateix capítol continuant y comptant *de momento ad momentum*, sens permètrer intervallo algun. Y axí // 2r // an entès y practicat lo dit capítol com és dit los visitadors pasats, y per consegüent resulta provada la violació feta a dit capítol ab dita prorogació de quinze dies de offensa y que dits senyors visitadors an procehït com a privadas personas per ésser llur jurisdicció delegada y limitada a cert temps, del que resulta altra inconvenient, so és, que fins vuy, que som a 16 de janer, no han lliurada la còpia de la pretesa offensa lo notari de la visita als diputats y oÿdors del trienni passat, per més que sia estada solicitada, y axí auran de porrogar dits senyors visitadors la visita un altre mes perquè los tres mesos de la defensa no correran sinó des del punt que los serà liurada la còpia, las quals prorrogacions en aquest cas que la jurisdicció y instància està limitada ab prefició de cert temps no pot lo jutge

fer las *eciam* de consentiment de las parts. E com dita violació sia manifesta y vostres senyorias tingan obligació de opposar-se a aquella en virtut del capítol quint, lo qual ho encarrega a vostres senyorias, *eciam* ab imposició de pena, y altrament està així disposat y vostras senyorias han jurat y oÿda sentència de excomunicació de servar y fer servar dits capítols. Per so, lo procurador de dits diputats y oÿdors del trienni pasat tersera vegada supplica a vostres senyories sien servits opposar-se a dita contrafacció y fer les degudes diligències, y en cas se pretengués, com se ha entès que pretenen dits senyors visitadors, no haver contrafet al dit capítol ab dita porrogació, pretenent no ésser lo temps de lur jurisdicció he instància del judici contínuo y no comensar a córrer des del dia que juran y oien sentència de excomunicació, eo des de dos de agost, que sia per vostres senyories declarat si los terminis de dit capítol són contínuos ho no y des de quin dia comensan a córrer, que de qualsevol declaració que vostres senyorias faran restarà esta part satisfeta y manat al procurador fiscal que per obligació de son offici se opose a la dita contrafacció conforme ús y styl y pràctica del present consistori. Lo offici etcètera.

Altissimus. Ramon de Areny. Don Joannes de Palau. Bernardus Sala. Don Joannes Vilalba. Prexana.

Senyor Vidal[a]:

Ab esta fas fe a vostra mercè com lo die present y baix escrit en mon poder ha firmat procura lo senyor micer Rubí a mossèn Santa Pau, llohant y aprovant qualsevol cosa que aserca de assò en son nom haje feta per a presentar qualsevol scripturas públicas y privadas, súpplicas, resquestes y appel·lacions, y fer procehir aquelles y per a plets civils y criminals, com en dita procura més llargament se conté de la escrivania a 20 de dezembre, 1605.
Servirà a vostra mercè,
Pere Carbonell, notari de Barcelona.

En aquest die[b], essent vingut a notícia dels senyors diputats que per los visitadors se havien presos y trets de la istància de mossèn March Antoni Carreras, y de alguns armaris de aquella[c], alguns libres, han manat fer embaixada als dits senyors visitadors. La qual fonch feta per orde de sas senyorias per lo magnífic micer Pau Benet Cabrer, refferint-los[a] que en lo present havie tinguda dita[b] notícia havien fet molt gran sentiment de que dits visitadors haguessen attentat de tràurer libres ninguns de dit archiu sens demanar aquells a ses senyories, haver-los correspòs ab molta conformitat en donar-los tots los libres y altres usos que han dits senyors visitadors hagut menester per la execució de la visita, y que per so encontinent los diguessen quins libres havien presos y trets de dit archiu, y que aquells tornassen per a què poguessen reposar-se dits libres en dit archiu y los a hont estaven, offerin-se ses senyories encontinent y sempre que haguessen menester per a dita visita[c] de amostrar y tornar-los aquells y altres qualsevols libres[d]. Feta dita embaxada, digueren los dits senyors visitadors al dits micer Cabrer y mossèn Vidal que isquessen fora[e] de la justícia ahont los fonc feta dita embaxada, y que tantost que haguessen entre ells[f] sobre dita embaxada respondiren an aquell, y aprés de molta por[g] cridaren dits senyors visitadors als dits micer Cabrer y mossèn Vidal, y digueren que en lo punt que micer Bernat Cors, altre dels visitadors, hagué aportat a lo consistori de dita visita uns libres de taules foranas y entenén[h] que no se eren demanats a ses senyorias[i], feren los altres senyors visitadors molta maravella del que dit micer // 1v // Cors havie fet que cause de aquell. Y que respongué dit micer Cors que no fessen maravella, perquè ell havie demanat al dit micer Carreras que vostra mercè se faria de poder treure uns llibres de unes taules foranas que havien menester per la visita, y que dit Carreras los digué que allí, en lo dit armario, eren dits libres, y que li amostrà-se-los o armari ahont eren. Y replicant dit micer Cors que a hont és la clau de dits armaris, respongué dit Carreras que no·y havie de fer sinó arrencar un clau que hy havie clavat en dit armari que·l desliuràs, que ben podie fer, y que per ço el dit micer Cors havie ubert dit armari y trets los dits libres [...] dits senyors visitadors de la relació los havie feta dir micer Cors, y enviaren a sercar al dit Carreras, lo qual los digué ere veritat tot lo que lo dit micer Cors los havie refferit, y que los libres encontinent los havie tornats en dit armari, y que los que[j] assò era lo que responia a la embaxada.

a. lletra inserta entre els folis 40bis v i 41r del trienni 1605-1608.
b. relació inserta entre els folis 47v i 48r del trienni 1605-1608.
c. a continuació ratllat llibres.

a. a continuació ratllat de part de ses senyories.
b. dita *interlineat.*
c. a continuació ratllades tres paraules il·legibles.
d. a continuació ratllat després de.
e. a continuació ratllat y bé.
f. a continuació ratllat respondiren.
g. a continuació ratllat cridaren.
h. a continuació ratllat los.
i. a continuació ratllat digue.
j. a continuació una paraula ratllada i il·legible.

[1606]

E ses senyories, encontinent perquè dit Carreras sens licència de ses senyories havie[a] dexat tràurer libres de la[b] istància que se li estava acomanada y de los armaris de aquell sens clau, y que may los havia feta relació del que havie passat, manaren[c] tornar al dit Carreras en la presó de la Deputació.

En lo fet[d] de la citació emanada del consistori del senyors visitadors del General de Cathalunya als 19 del mes de janer proppassat a instància del procurador fiscal del dit consistori contra del noble don Galceran de Paguera, diputat militar del dit General en lo corrent trienni, de y sobre la causa que el dit procurador fiscal aportà en dit consistori contra dels òlim deputats y hoÿdors de comtes que foren del dit General en lo trienni proppassat sobre la provisió del offici dels ploms del dit General, que el dit noble don Galceran de Paguera posseeix, spedida ab la clàusula, que comparega en dit consistori a respondre a la supplicació per dit procurador fiscal presentada *si sua putaverint interesse* ab cominació que altrament se proceirà en dita causa *eius contumacia in aliquo non obstante*.

En lo qual fet, per desliberació del consistori dels senyors diputats y hoÿdors de comptes del corrent trienni, són estats aplicats y consultats los magnífics doctors en drets, ço és, micer Joan Francesc Dezcamps, sacristà d'Elna, micer Joan Pla, micer Pau Benet Cabrer, micer Joan Aroles, micer Francesc Nogués, micer Luís Besturs. Als quals, per lo molt reverent micer Miquel Palmerola, abbat de Jau, assessor ordinari del dit General, ab intervenció del noble don Josep Quintana, advocat fiscal del mateix General, és estada feta proposició als 31 del dit mes de janer per a veure si la dita citació era prejudicial al dit noble don Galceran de Paguera, diputat militar predit, y en cas que li fos prejudicial quina forma se havia de usar per a què no restàs aqueix exemplar que los diputats y hoÿdors de comptes qui per temps són del dit General se pugan citar devant dels dits visitadors encara que sia en la forma sobredita.

E los dits magnífichs doctors consultors, aprés de haver largament discutit per tractar y disputar lo dit fet, aprés de dos juntes entre ells en presència del dit molt reverent assessor ordinari y del noble advocat fiscal en la present casa del dit General, tingudas finalment, en la tercera junta, tinguda vuy divendres als 10 de febrer 1606, los sinc dels dits magnífichs consultors, quant al primer punt, són estats de vot, parer y opinió que la dita citació era prejudicial al dit noble don Galceran de Paguera, deputat militar predit, y axí ho han firmat quiscú de llur mà pròpria.

Dezcamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Aroles, consulens. H. Nogues, Cabrer consulens. Besturs, consulens.

Quant al restant punt, tots unànimes y concordes, són estats de vot y parer que per part del consistori dels senyors diputats fos tramesa una embaixada per lo dit molt reverent assessor ordinari y lo noble //1v// advocat fiscal al consistori dels dits senyors visitadors, que contengués en effecte manassen cassar y annul·lar la dita citació feta contra del dit noble don Galceran de Paguera, deputat militar, de tal manera que per lo avenir no·s puga d'ella treure exemplar ni conseqüència y que se'n lleve acte, y la relació sia continuada en lo dietari del consistori dels senyors deputats, e assí ho han firmat quiscú de llur mà pròpria.

Descamps, consulens. Joan Pla consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Besturs, consulens.

E més, dels dits magnífichs consultors, la major part són estats del vot y parer que si cas era que los dits magnífichs senyors visitadors no condescendien ab dita embayxada, que en tal cas fossen contra d'ells spedides lletres en la forma acostumada en dit consistori quant algun deputat o hoÿdor de comtes del dit General, durant lo trienni de llur regiment, són citats per llurs coses pròpries y familiars devant algun official real o altre qualsevol jutge o tribunal, e axí ho han firmat de llur mà pròpria.

Descamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Besturs, consulens.

2r En lo fet de les citacions emanades del consistori dels senyors visitadors del General de Cathalunya, als 31 del mes de janer proppassat, a instància del procurador fiscal del dit consistori contra don Joan Baptista Cassador, exactor del dit General, y de Joan Pla de Montornés, regent los comptes, y de Raphael Rubí, ajudant del racional, y de Miquel Rubí, guarda del portal de Sant Antoni, de y sobre les causes que el dit procurador fiscal aportà en dit consistori contra dels òlim deputats y oïdors de comtes que foren del dit General en lo trienni proppassat sobre les provisions dels dits officis que dits officials posseeyxen, spedides ab clàusules que compareguen en dit consistori a respondre a les supplicacions per dit procurador fiscal presentades *si sua*

a. a continuació tres paraules ratllades i il·legibles.
b. a continuació ratllat archiu.
c. a continuació ratllat aquest.
d. memorial insert entre els folis 50v i 51r. del trienni 1605-1608

putaverint interesse ab cominació que altrament se proceirà en dita causa *eorum absencia*[a] *in aliquo non obstante verum*[b] *contumacia exigente*. En lo qual fet, per desliberació del consistori dels senyors deputats del corrent trienni, són estats aplicats y consultats los magnífichs doctors en drets, ço és, micer Joan Francesc Descamps, sacristà d'Elna, micer Joan Pla, micer Joan Pau Cabrer, micer Joan Aroles, micer Francesc Nogués y micer Luís Basturs. Als quals, per lo molt reverent micer Miquel Palmerola, abbat de Jau, assessor ordinari del dit General, ab intervenció del noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del mateix General, és estada feta proposició als 31 del dit mes de janer per ha veure lo que asercha de dittes citacions se havia de fer y lo consell que sobre d'elles se podia donar per dits magnífichs consultors.

E los dits magnífichs doctors consultors, aprés de haver largament discutit entre si lo dit negoci, los baix subsignats han resolt y són estats de parer y han aconsellats que per part dels dits quatre officials se presentàs una supplicació en lo consistori dels dits senyors deputats en què deduïssen la *litis pendencia* que era sobre dits officis en dit consistori entre dits officials y les persones agents en los processos de dites causes. Y com lo judici de aquelles estava començat en dit consistori, perquè la jurisdicció de conèixer de dites causes tocava per capítols de Cort y lleys de la terra als dits senyors deputats, y que ya los processos de dites causes estan molt instruïts y que la continència de dites causes no·s pot dividir, ni dits officials poden ni deven ésser cridats devant de differents jutges sobre una matexa cosa, y que si dites causes se tractassen devant differents jutges ne podria resultar un gran absurdo de sentències contràries, y que per ço sien servits los senyors deputats certificar al consistori dels senyors visitadors de la dita *litis pendencia*, exortant y requerint-los que manen sobreseure en dites causes y no passar avant en ellas, y que sien expedits cartells certificatoris de dita *litis pendencia* y exortatoris y requisitoris sobreseïment.

Descamps, consulens. Joan Pla, consulens. Paulus Benedictus Cabrer, consulens. Besturs, consulens.

In facto contrafaccionis[c] *concordie regine Eleonore et cardenalis conveniarum ac capitulorum Sancti Cucuphatis ac dertusensium et constitucionum pracmaticarum regiarum privilegiorum et aliorum jurium principatus Cathalonie super contencionibus jurisdiccionis inter curias ecclessiasticam et regiam disponencium propositum per tres magnificos advocatos Cancerium Ortolanum et Bernardum Sala, nobilis, don Federici de Bellver, ville Tarrege, ac Bernardi Roig et talis Pena, reorum in carceribus regiis, occasione homicidii per eos ut dicitur in camino regio in personam talis Olivart, eiusdem ville Tarrege, perpetrati detentorum in consistorio illustrissimu ad modum dominorum deputatorum Generalis Cathalonie die* XXI *februarii 1606.*

In qua deducebatur quod quia post formatam contencionem inter curiam ecclesiasticam et regiam super pretensa inmunitate ecclesiastica qua supradicti rei carcerati se gaudere pretendebant unde fuerant violenter per regios officiales extracti ad modum reverendus cancellarius Cathalonie, post 30 dies absque legitimo dictorum reorum carceratorum mandato prorogatos, declaraverat illos dicta pretensa inmunitate illiusque juris privilegio minime gaudere et pro parte dictorum reorum carceratorum pretendebatur, quod ab nullitatem prerrogacionum dicta contencio per lapsum temporis dictorum XXX dierum, ipso iure censebatur declarata in favorem ipsorum et curie ecclesiastice, et quod ob hanc causam de novo pro parte dictorum reorum carceratorum fuerat firmatum jus et de jure in curia ecclesiastica coram vicario generali Barchinonensi, et ab eo fuerant emanate litere stillate directe magnificis regenti regiam cancellariam Cathalonie et relatori cause in et cum quibus monebantur ad observanciam declaracionis resultantis ex lapsu dictorum XXX dierum, in favorem dictorum reorum et curie ecclesiastici alias quod si de premissis dubitarent eligerent arbitrum qui una cum arbitro per dictam curiam ecclesiasticam electo dubitum contencionis huiusmodi declararent. Quibus quidem literis per dictos magnificos regentem et relatorem fuerat literatorie responsum quodiam super presentata inmunitate fuerat firmata contencio et super ea per regium cancellarium declaratum dictos reos carceratos non gaudere dicta inmunitate et quod dicte litere fuerant a dicta curia ecclesiastica ob repticie et subrepticie extorte et monebatur idem vicarius generalis barchinonensis sub conminacionem occupacionis temporalitatum mense episcopalis barchinonesis ut dictas literas revocaret cassaret et anullaret et de his cerciorem redderet eandem curiam regiam et subiungebatur quod quemvis pro parte dictorum reorum carceratorum fuisset presentanta quedam supplicacio eidem reverendo vicario generali ut per alias stillatas literas moneret eosdem officiales regios quantus per observancia dicte concordie capitulorum constitucionum pracmaticarum privilegiorum et aliorum iurium supradictorum eligerent arbitrum ad descidendum dubium de dubio super contencione probabilis vel non probabilis notorieta-

a. absencia *interlineat.*
b. verum contumacia exigente *interlineat.*
c. memorial insert entre els folis 52v i 53r del trienni 1605-1608.

[1606]

tis deffectus et nullitatis dicte firme jurii attamen quia idem reverendus vicarius barchinonensis eandem supplicacionem admittere et providere recusaverat propterea pro parte dictorum reorum carceratorum recurrebatur // 1v // ad supradictos ad modum illustres dominos deputatis quantus ipsi ob et propter contrafaccionem dicte concordie capitulorum constitucionum pracmaticarum privilegiorum et aliorum iurium principatus Cathalonie solitas eorum partes interponerent et alias in omnibus et per omnia facerent que per constituciones Cathalonie ex debito eorum officio facere et prestare tenentur quocies contrafaccio et violacio iurium municipalium per tempore ocurrit.

Et quia eisdem admodum illustris dominis deputatis et auditoribus computorum visum fuit quod agebatur de re gravissima et que patiebatur magnam difficultatem dignati sunt in continenti sex magnificos doctores, jurium peritos, in pleno consistorio convocare et super meritis dicte proposicionis illos consulere videlicet: Joannem, Francisco Descamps, Petrum Ayla,[a] *... Areny, Joanem Aroles, Chistofori Fumaz, et Paulum Moher, quibus convocatis comparverunt denuo dicti tres advocati et eosdem consulentes in pleno consistorio dominorum deputatorum longa oracione in facto et in jure informarunt, quibus ad plenum auditis et visis dicta concordia regine Eleonore et cardinalis convenarum capitulis Sancti Cucuphati dertusensibus pracmaticis sancionibus privilegiis ac constitucionibus et aliis juribus municipalibus in volumine dictarum constitucionum insertis visis eciam dictis literis regiis responsivis a curia regia emanatis tandem visis videndis et inter dictos magnificos habito maturo tractatus et negocio discusso et longa disputacione agitato unus ex eisdem magnificis dominis consulentibus evixe arbitrabatur et erat in voto quod per dictam curiam regiam in et cum dictis literis responsivis in quibus non faciebat eleccionem arbitri nec formabat dubium de dubio veniebat contrafaccio eidem concordie regine Eleonore et cardinalis conminarum nam dicebat ille casu hunc explicite contineri in eadem concordia in illis verbis.* Mas la hon sobre açò y a si pertany la coneyxensa de costuma o dret a la yglésia o al rey, la jurisdicció sobre la qual és dupte, és concordat que sian elegidas comunas personas les quals en dues sian tengudes determinar lo dit dupte. *Iam dicebat quod pro observancia dictorum verborum tenebatur dicta curia regia eligere arbitrum et formare contencionem pro qua curia ecclesiastica monuerat et quod non eligendo veniebat contrafactum eidem concordie.*

Nichilominus tamen reliqui domii cosulentes infrasubsignati una cum magnifico assessore ordinariis Generalis Catalonie fuerunt in voto contrario eo potissimum fundamento quod dicta concordia facta in anno 1372 fuit postea declarata in anno 1418 per pracmaticam regis Alphonsi quarti datam in Sancto Cucuphato in qua continetur capitula vulgariter dicta Sancti Cucuphatis ubi in 2 capitulo declaratur dicta concordia et datur forma observanda quam per aliquam ex curiis pretenditur quod evidenter et notorie iurisdiccio ad suam curiam pertinet quod tunc an notorie ad alteram ex curiis iurisdiccio pertineat de jure vel consuetudine vel non debeant eligi arbitri et terminandum dubium super dicta notorietate vel non pro ut in specie declarat Michael Ferrer in 2ª parte nedum observaciarum capítulo 172 et dicti arbitri dum dicit quod dicti arbitri eliguntur si sit dubium super notorietate jurisdiccionis sed et que fuerit dubium si dubium factum per curiam ecclesiasticam sit probabite vel ne quia tunc in isto dubio de dubio debent eligi arbitri et illis discordantibus cancellarius dirimit que quidem forma per dictum capitulum Sancti Cucuphati tradita expostulabat quod curia ecclesiastica per alias secundas literas eidem curie regie directas monuisset dictam curiam regiam ad formandum dubium super dubio notorietatis dicte jurisdiccionis et quod ad descidendum dubium illud de dubio faceret eleccionem arbitri. Nam quemadmodum que curia ecclesiastica non vult contencionem jurisdiccionis formare nec super dubio de dubio respondere tunc curiam // 2r // secularis domini regis monet bis curiam ecclesiasticam literatorie cum comminacione occupacionis temporalitatum et in ultima assignat certam horam ad videndum declarari super occupacione temporalitatum juxta dictam concordiam seu mensem illius ut formaliter tradit Michael Ferrer in dicta 3ª parte, capitulo 272. Ita majori aut saltim pari racione quando curia regia non vult contencionem jurisdiccionis formare nec super dubio de dubio respondere tunc curia ecclesiàstica debet pari modo monere bis regiam curiam literatorie cum comminacione censurarum dummodo illa non afficiat nec comprenhendat personam exceletissimi domini locumtinetis generalis per ea que tradit idem Michael Ferrer ibidem capítol 174. Cum autem in casu isto curia ecclessiàstica semel dumtaxat literatorie scripssisset et iterum super dubio de dubio rescribere vel negligeret vel aliqua justa de causa recusaret nec ipsa curia eclessiastica de pretensa contrafaccione apud eosdem dominos deputatos conquereretur et materia ipsa seu articulus contrafaccionis constitucionum et aliourum jurium Cathalonie contineat iuse periurium quod ex contrafaccione incurritur contineat eciam incursum excomunicacionum majoris quam officiales regii audiunt in ingressu officiorum suorum contineat eciam mulctam et privacionem salariorum eorundem officialium regiorum et ideo ut domini deputati super premissa contrafaccione huiusmodi suas interponerent partes illa non erat talis que hoc suaderet propterea et alias infrascripti magnifici con-

a. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mm.

sulentes fuerunt unanimiter in voto quod pro nunc nondum erat locus quod domini deputati super dicta asserta contrafaccione suas inter ponerent partes.

Don Joseph Quintana, sisci generali, advocatus. Descamps, consulens. De Areny, consulens. Aroles, consulens. Moher, consulens. Fumaz et Despla, consulens.

Per evitar[a] los grans inconvenients que a la Generalitat han de resultar si passe avant la contenció que al present està pendent entre los senyors diputats del General de Cathalunya y los senyors visitadors de aquell per causa del cartell de citació que, a 19 de janer del corrent any 1606, fonch per lo consistori dels dits visitadors, ab consell de llur assessor, espedit contra lo noble don Galceran de Peguera, en lo present trienni diputat militar, com obtenint lo offici dels ploms per mort del quòndam *talis* Ribes, que abans possehya lo quòndam Antoni Cornellana, y a ell intimat a 26 del mateix per causa de una supplicació en lo consistori dels dits visitadors presentada contra dit don Galceran de Peguera, ab la qual provehyren que fos insertada en procés juntament ab un memorial exibit, y expedides lletres o cartells citatoris dirigits al dit don Galceran, manant-li comparega (ab la clàusula *si sua putaverint interesse*) davant dits visitadors y en dit consistori per a respondre a dita supplicació, y altrament prosseguir y continuar dita causa de querela per son interès fins a sentència diffinitiva y leal execució de aquella, diuen lo reverendíssim bisbe de Barcelona y las personas eletas per lo Capítol de la Seu de Barcelona y bras militar que·s porian fer las cosas següents:

Primo, que lo consistori dels visitadors revoque, cancel·le y anul·le lo dit cartell de cittació contra lo dit don Galceran de Peguera despedit y intimat y la presentació de aquell, y que així mateix tant lo consistori dels diputats com també lo dels visitadors revoquen, cancel·len, anul·len y dels registres lleven tots los altres procehiments, manaments, enantaments, cartells, provisions y qualsevol altres coses hagen fetes provehydes y estiguessen per fer o executar per rahó de dit cartell de citació al dit diputat presentat, y altres no·n fassen.

2º, que tant la causa criminal com la civil, si alguna n·i ha a instància del fisch o altres, contra los diputats y oÿdors de comptes del trienni passat sobre la vàlida o invàlida provisió feren dels officis dels ploms // en persona de *talis* Ribes, quòndam, passe avant en lo concistori de la visita, y que qualsevol causa y pretenció que lo dit fisch y qualsevol altre tinga o pretenga tenir per rahó de dit offici de ploms contra lo dit don Galceran, com a possessor de aquell, no·s tracte ni de aquella se conega en la present visita, sinó que la instància, pretenció, parts, y declaració se remeta a la predita visita que·s farà acabat lo present trienni.

a. memorial insert entre els folis 60v i 61r del trienni 1605-1608.

Memorial dels excessos[a] que per la unió y officials y soldats d'ella an resultat fins la present jornada, ultra dels ja representats.

Primo, a XXVIIII de març, anant lo veguer de Barcelona en la capella de Sant Sabestià, per estar informat que s·i havia recullit certa manera de gent armada ab pedrenyals, y volent exercir son offici per vèurer que gent era, se comensà a mòurer uns grans crits de «Visca la unió!», prenent y capturant un criat de dit veguer. Y dient-los lo veguer «No moura, al rey!», respogueren-li, ab molta descortesia: «Què vol dir, no moura, al rey. Visca la unió!». De modo que li fonch forçat ballar al seu so dient també dit veguer «Visca la unió!», per vèurer la gent tant amotinada contra dit veguer. Sentint que també cridaven ab lo nom de la unió prengueren lo veguer ab veu de trenta o quoranta dels de la unió, trobant-se dins dita capella dos sinquantaners: lo hu anomenat mossèn Mora, botiguer, y l'altre mossèn Johan Ros, mercader, los quals may pugueren acabar que·s asossegassen fins a tant que fonch forçat a micer Jover enviar un notari seu per primera vegada, y no·l obeïren. Envià segona lo sots-veguer, juntament ab dit notari, y no volgueren obeir. De modo que micer Jover anà en persona y tingué prou que fer se asosegassen vehent quant inquiets y descomedits staven. Molta[b] culpa tingué lo veguer que devent conèyxer que eran soldats de la unió no tenia per ha que regonèixer-los sinó assossiar y prestar-los favor ni alsar nom de «no moura, al rey».

Ítem, a XXX del dit més corrent, Massià, cap de guaita, y Pere Andreu, cap de guayta, corregueren un home per haver morta en dies passats una donzella en lo carrer del Call, cridant-li derrera // 1v // «No moura, al rey!», acudint allí lo ve-

a. memorial insert entre els folis 62v i 63r del trienni 1605-1608.
b. Molta ... rey, *interlineat al marge esquerre.*

guer perquè passaren davant sa casa. Sentint grans crits de «No moura, al rey!» isqueren alguns de la unió, particularment hu que·s diu Pujades, y sentint los crits de «No moura, al rey!» no vulgueren hobeir als crits dels officials. Y dient-los lo veguer «Com, axí no·ns haveu detingut aqueix home», respongueren «Aguéssiu cridat visca la unió y aguerem-vos ajudat»[a].

Ítem, a XXVIIII de març, en la plassa de la Llana vingueren alguns de la unió, y trobant a Pere Andreu, cap de guaita, lo empeytaren de rahons aserca de que si·l trobaven a dit Andreu de nit lo aportarien a la presó. Y replicant-los lo dit Andreu «mirareu primer qui sou vosaltres y qui és lo rey», descompongueren-se tant de paraules empertinents que casi forçaren a dit Andreu posàs mà a la spasa. Y passant don Benet de Fluvià per dita plassa, prengué a dit cap de guayta per lo bras dient «seguiu-me y dexau-los estar», vehent que s'amotinaven contra dit cap de guayta[b].

Memorial dels capítols[c] de la unió per los quals se contrafan a diversas constitucions, capítol de Cort y altres drets de la pràctica.

En lo capítol 6 de dita unió, que disposa poder los officials de aquella capturar dins la ciutat de Barcelona y vegaria estreta de aquella y que los capturats no puguen ésser remesos ni composats sinó que se'ls hage de fer la causa, absolent-los o condempnant-los, y que los qui auran dat favor, ajuda de lloch y retirada als dits, y altres en dit capítol especificats, puguen ésser presos per dits officials de la unió, se diu que dit capítol és contrari a moltes constitucions, usatges y capítols de Cort del present Principat de per les causes y rahons següents:

Primerament, perquè en dit capítol se dóna per constant que tots los que serien nomenats per lo exercici de dita unió sian officials, de manera que puguen capturar y posar en los càrcers los que capturaran. De hont resulta notòria contrafacció de la constitució de la sereníssima reyna Maria feta en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 2, comensant «Contra constitucions», que és la primera devall del títol «De nous officials» etcètera. *In nova compilacione*. Per la qual és disposat que en Cathalunya no·y pot haver-nous officials en lo lloch a hont no és acostumat, y altres sots lo mateix títol.

Secundàriament, que en cas tals officials no fossen nous, com realment ho són, per no haver-ni haguts may en Barcelona, los dits pretesos officials no podrien fer dites captures ni exercir jurisdicció alguna que primer no prestassen jurament, en poder del bisbe diocesà, de observar trevas, paus y altres coses, conforme disposa particularment la constitució del rey en Jaume Primer feta en la Cort de Leyda, any 1207, capítol 8, constitució 4, comensant «En nom de Jesuchrist», en lo foli 3, comensant «Ítem atorgam», en lo títol «De les santes iglésies». *In nova compilacione. //*

Tercerament, lo dit capítol és contra la constitució del rey Ferrando Segon en la tercera Cort de Barcelona, any 1503, capítol 33, que és constitució primera, comensant «Statuïm e ordenam», çots lo títol «De capturas», per la qual és disposat que ningú no pugue ésser mès en presó si no serà trobat en crim fregant o ab provisió del senyor rey o de son llochtinent general o del vicecanceller, o en son cars regent la cancelleria, o de jutge de Cort.

Quart, se contrafà al usatge comensant «Car fer justícia» en lo títol «Del dret del fisch», per lo qual usatge se disposa que lo senyor rey y son llochtinent general puguen fer composicions y remissions de qualsevol delinqüent sens obligar-los a què de necessitat hajen de fer-los llurs causes, absolent-los o condempnant-los, mitjensant justícia. Conforme disposa lo dit capítol 6 de la unió no és en serts casos particulars exprimits per la constitució del sereníssim rey Phelip en la Cort de Monçó, any 1585, capítol 9, constitució 7, comensant «Perquè los qui cometen», en lo títol «De composicions», en la nova composició.

Quinto, se contrafà ab capítol de Cort fet en la mateixa Cort de Monsó lo mateix any 1585, capítol 4, comensant «Per quant», en lo títol «De facitòria», per lo qual és disposat que per aver dat a menjar a bandolers y gent facinerosa ningú pot ésser pres sinó és precehint provisió de jutge en scrits.

Quant al capítol 7, ab lo qual se disposa que anant los ministres de la unió en seguiment de algun malfactor, si serà capturat en altre territori o ballia fora de allí a hont serà trobat que aurà fet lo delicte aja de ésser donat per lo ordinari del lloch a hont és estat capturat, perquè sia castigat en lo loch a hont és estat[a] primer trobat o aurà

a. lleugeríssim excés *interlineat al marge esquerre.*
b. lleugeríssim ... guayta *interlineat al marge esquerre.*
c. memorial insert entre els folis 62v i 63r del trienni 1605-1608.

a. a continuació ratllat capturat perquè sia castigat.

comès lo delicte. Y que en tal cars se puguen aplicar al dit delinqüent tots y // 2r // qualsevol processos y enquestes de altres delictes que en altres territoris aurà comesos, perquè conforme aquells puga ésser punit y castigat. La qual disposició és contra a constitucions de Cathalunya, y asenyaladament a la constitució del rey en Jaume Segon en la 3ª Cort de Barcelona, capítol 6, constitució 10, comensant «Ordenam que los capítols», en lo titol «De jurisdicció de tots jutges», per lo qual és expressament disposat que la causa de quiscuna ballia sia tractada y terminada dins la matexa ballia.

Ítem, per la mateixa rahó, lo capítol 8 de dita unió, en quant prohibició que los ordinaris no·s puguen entremetre acerca de les penes en dit capítol imposades sinó tant solament quant a la execució fahedora, se contrafà directament a la mateixa constitució del rey Jaume Segon, comensant «Ordenam» dalt referida, y també a la constitució de la reina Maria, feta en Barcelona, any 1422, capítol 2, constitució 13, comensant «Volents les constitucions», sots lo mateix títol «De jurisdicció de tots jutges», per la qual és expressament disposat que les causes axí criminals com civils se avian de tractar y dicidir devant dels ordinaris; y també a la constitució del rey en Pere Tercer, feta en Monçó, any 1363, capítol 23, constitució 12, comensant «Los officials», sots lo mateix títol, per la qual és disposat que los veguers en llurs vegueries y balles en llurs ballies pugan y ajan a fer justícia als llamats.

Ítem, se contrafà ab lo capítol 9 de dita unió, ab lo qual se disposa que no sia lícit a ninguna persona *eciam* militar recaptar ninguna persona facinerosa en sa casa o castell, ab imposició de penes en dit capítol contengudes. Donant la execució de aquellas als ministres de dita unió a la constitució de la reina Maria, feta en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 25, constitució 1, sots títol «De fautoria», per lo qual és disposat que no·s puga procehir contra // 2v // persona alguna per rahó de fautoria o recepció de mala gent sinó és precehint primer monició ab letres patents.

Quant al capítol 20, ab lo qual se prohibeix que no·s puguen guiar les persones en dit capítol mensionades, se diu ésser dit capítol contrari al capítol de Cort fet en Monçó, any 1585, comensant «Primerament», y al capítol de Cort aprés inmediatament següent, en lo títol «De guiatges», per los quals capítols té facultat lo senyor rey y son llochtinent general de guiar totes y qualsevols persones quels aparexerà.

Quant al capítol 28 de dita unió, en que·s disposa que les armes, diners y robas que seran trobats en poder dels mal factors sian dividits y partits entre los de la dezena, sinquantena o centenar, se contrafà a la constitució del rey Ferrando Segon, en la Cort primera de Barcelona, any 1481, capítol 10, comensant «Statuïm y ordenam», sots títol «De béns dels condemnats», per lo qual està disposat que semblants confiscacions[a] no·s puguen fer ne tenir lloch pres o no pres lo delat.

Die Iovis, vigessima mensis aprilis, anno a Nativitate Domini MDCVI. *Barchinona.*

Los senyors[b] fra Onoffre de Oluja, prior de Gualter, fra Francesch de Oliva, comanador de la comanda de Tortosa, y Jaume Çaconomina, canonge de la santa iglésia de Gerona, per lo bras ecclesiàstich; Anton Cella y de Tafurer, Francesch de Marimon y Serafí Sunyer, donzells, en las ciutats de Barcelona y Gerona y vila de Perelada respectivament domiciliats, per lo bras militar; Joan Coronat, burgès de la vila de Perpinyà, micer Francesch Corts, en drets doctor, ciutedà de Barcelona, y Miquel Artós, ciutedà de Tortosa, per lo bras real, visitadors del General de Cathalunya, en la sala del consitori de les cases del reverent canonge Guasch, a hont de present se fa la visita, constituïts, per quant les deliberacions fetas per lo present consistori aserca de les coses devall scrites los dias de deset y denou dels corrents mes y any no han sortit son degut effecte, attès lo consell, vot y parer del molt il·lustre y reverendíssim senyor bisbe de Barcelona y los elets per lo insigne Capítol de la Seu de la present ciutat, y del bras militar, deliberaren que la citació ab clàusula *si sua putaverit interesse* feta al noble don Galceran de Peguera a denou de janer mil sis-cents y sis, com a obtenint lo offici dels ploms del General, y la relació de la presentació d'ella feta a vint-y-sis del mateix e buydada en lo proçés de la querela sobre dit offici, sie aguda per revocada y per no feta, junctament ab tot lo de aquí subseguit y enantat fins a la present jornada contra la persona de dit don Galceràn de Peguera, por ésser al present deputat militar, y que sie borrada del registre y feta nota en lo original de dita enquesta, y que no sie feta // altra íntima, segons sèrie y tenor de dit consell y parer, attès són certificats que los senyors deputats fan lo mateix quant als procehiments per ses senyorias fets per rahó de dit cartell citatori e íntima.

Premissis propria manu scriptis extractis ab actis visite Generali Cathalonie fidem facit Hieronimus Bosch, notarius publicus civis Barchinone et

a. confiscacions *interlineat damunt* constitucions *ratllat.*
b. memorial insert entre els folis 63v i 64r del trienni 1605-1608.

[1606] *scriba major dicte visite Generali Cathalonie, hac propria de mandato dictorum dominorum visitatorum subscribens manum.*

Die lune, 3 iulii, 1606[a].

[b]Los excessos que apar se an de representar a sa excel·lència per a què los mane remediar, los quals se entén cometen los de la unió.

Primo, se à de manar que los de la unió, quant aniran a efecte de cosa tocant al exercici d'ella, vajen ab quietut y repòs y no ab avalots com van, no mirant lo que fan sinó tot ab grandíssim desconcert. Com succeeix en la presa de don Bernat de Cabrera en la iglésia y monestir del Carme, ahont diuen que romperen portes, maltractaren los pares y religiosos de dit monestir no sols de paraules sinó també ab empentes, y poc acato de la iglésia[c], entrant gran tropell de la gent de la unió ab espases tirades y ab los pedrenyals en les mans ab los gallets acalats dins la iglésia, ab evident perill de seguir-s-i alguna o algunas morts, restant la iglésia pol·luta.

Més, que quant aportaran algun pres lo aporten conforme sa calitat, fent diferència de persones. Y no ab la ignomínia que portaren a don Bernat de Cabrera, sent un home per son pare de tanta calitat, y lo aportaven tot en cos, havent-li llevada la capa y sombrero, y aportant-lo molta gent agafats del coll del gipó, ab molta ignomínia, ab empentes, y rosegant-lo. Y dient uns cavallés que no·l aportassen de aquella manera, que mirassen que era cavaller y noble, los de la unió acalaren los pedrenyals ab los gallets acalats dient que no·ls amoinassen, que·n pasarien quatre pilotes, que no s·i acostassen ni parlassen paraula.

Més, que quant pendran algú en[d] los casos permesos que no·l pugan aportar dreta via a la presó, sinó que·l aporten o a sa excel·lència o a casa algun magnífic jutge de cort, o del ordinari a qui spectava.

1v Més, que no vajen fent manaments penals. Com de fet se antès que·ls à fets Julià de Pallàs als amos dels triquets, que no·y dexen jugar, a bé que Julià de Pallàs dicese que se scusà ab que à vist fer lo mateix a Setantí: anar per los ostals posant penes de cent lliures als possaders[e] que li donassen raó dels forasters que arribarian.

a. memorial insert entre els folis 66v i 67r del trienni 1605-1608.
b. Non placuit mihi *al marge esquerre.*
c. iglésia *interlineat damunt de* Santíssimo Sagrament *ratllat.*
d. en los casos permesos *interlineat damunt* que no sia o crim fragant o regaliat *ratllat.*
e. possaders *interlineat damunt* forasters *ratllat.*

Més, que no pugan fer actes de jurisdicció, com és arrestar la gent per les cases. Com se diu féu Fluvià a un cavaller anomenat[a] ... de Copons, per trobar-lo ab un pedrenyal de la mida, desarmat de canó y roda, y més, donant per predit lo pedrenyal sens que·s sàpia que·s féu, segons diu. Y axí matex, que prenent los de la unió a un foraster una espasa daurada y manant-los lo magnífic mossèn Jover la[b] tornassen, no sols no la tornaren, però encara la rompessen.

Més, manar als de la unió que en tot quant sia fer asistència a oficials reals la fassan, sens pretendre que no cridant en nom de la unió no·y tingan obligació.

Més, que en lo que toca als cavalles y[c] als que gaudeixen de privilegi militar vajen ab comediment y terme y no vajen atropellades les coses. Com en Tarragona, que[d] en haver publicada la unió, ans de no acabar-la de publicar sercaren los criats de los cavallers, y trobant-ne u de don Rafel de Biure lo aportaren a la presó comuna y aprés a la del procurador real per una pretesa spasa llarga.

També prengueren a Galceran Rosell, cavaller germà del procurador real, y lo aportaren a casa de un cònsol, ab grans crits y motí contra cavallers per una pretesa spasa larga.

Més, que regonegueren a don Juan de Cardona, medint-li la spasa. Y perquè alguns cavallers tornaren per ell, foren los de la unió maltractats de paraules y amenassats públicament, dient què havien de dir y fer contra los cavallers etcètera. Del que fou gran ventura no s·i seguís algun desastre, del que se entén que sa excel·lència ne té notícia per dites cartes li escrigueren los cavallés de Tarragona.

2r Més, que los desenés fasen que los soldats de llurs desenes los tingan respecto. Que per no tenir-los ne solen succeir tots los avalots y desacatos se fan a persones que per ses calitats o oficis se'ls deu respecte, axí en lo tracte com en lo fet del portar armes. Y és forçós succeir pesadumbres quant tots los soldats volen ser cap y ordenar com lo matex desener.

Més, que als cavallers ye als qui gaudeixen privilegi militar, y a sos criats anant ab sos amos, no se'ls sian llevades les armes que són permeses a sos senyors conforme privilegis. Com a don Fè-

a. a continuació un espai en blanc de 30 mm.
b. la tornassen ... encara la *interlineat damunt* no la rompessen sens voler-lo obeir la *ratllat.*
c. y als ... militar *al marge esquerre.*
d. a continuació ratllat no fent los cavallers del cos de la ciutat.
e. y als ... militar *al marge esquerre.*

lix de Malendric y a don Francisco de Bluja, los llevaven los broquers que aportaven sos criats. Més, que los oficials de la unió no entren en casas algunas a regonèxer sens que preceesca l'orde que de dret se à de preceyr per a fer dites regonexensas.

Memorial dels capítols[a] de la unió per los quals se contrafan a diversas constitucions, capítols de Cort y altres drets de la pràctica.

En lo capítol 6 de dita unió, que disposa poder los officials de aquella capturar dins la ciutat de Barcelona y vegaria estreta de aquella y que los capturats no puguen ésser remesos ni composats sinó que se'ls hage de fer la causa, absolent-los o condempnant-los, y que los qui auran dat favor, ajuda de lloch y retirada als dits, y altres en dit capítol especificats, puguen ésser presos per dits officials de la unió, se diu que dit capítol és contrari a moltes constitucions, usatges y capítols de Cort del present Principat de per les causes y rahons següents:

Primerament, perquè en dit capítol se dóna per constant que tots los que serien nomenats per lo exercici de dita unió sian officials, de manera que puguen capturar y posar en los càrcers los que capturaran. De hont resulta notòria contrafacció de la constitució de la sereníssima reyna Maria feta en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 2, comensant «Contra constitucions», que és la primera devall del títol «De nous officials» etcètera. *In nova compilacione*. Per la qual és disposat que en Cathalunya no·y pot haver nous officials en lo lloch a hont no és acostumat, y altres sots lo mateix títol.

Secundàriament, que en cas tals officials no fossen nous, com realment ho són, per no haver-ni haguts may en Barcelona, los dits pretesos officials no podrien fer dites captures ni exercir jurisdicció alguna que primer no prestassen jurament, en poder del bisbe diocesà, de observar trevas, paus y altres coses, conforme disposa particularment la constitució del rey en Jaume Primer feta en la Cort de Leyda, any 1207, capítol 8, constitució 4, comensant «En nom de Jesuchrist», en lo foli 3, comensant «Ítem atorgam», en lo títol «De les santes iglésies». *In nova compilacione. //*

Tercerament, lo dit capítol és contra la constitució del rey Ferrando Segon en la tercera Cort de Barcelona, any 1503, capítol 33, que és constitució primera, comensant «Statuïm e ordenam», çots lo títol «De capturas», per la qual és disposat que ningú no pugue ésser mes en presó sinó serà trobat en crim fregant o ab provisió del senyor rey o de son llochtinent general o del vicecanceller, o en son cars regent la Cancelleria, o de jutge de cort.

Quart, se contrafà al usatge comensant «Car fer justícia» en lo títol «Del dret del fisch», per lo qual usatge se disposa que lo senyor rey y son llochtinent general puguen fer composicions y remissions de qualsevol delinqüent sens obligar-los a què de necessitat hajen de fer-los llurs causes, absolent-los o condempnant-los, mitjensant justícia. Conforme disposa lo dit capítol 6 de la unió, no és en serts casos particulars, exprimits per la constitució del sereníssim rey Phelip en la Cort de Monçó, any 1585, capítol 9, constitució 7, comensant «Perquè los qui cometen», en lo títol «De composicions», en la nova composició.

Quinto, se contrafà ab capítol de Cort fet en la mateixa Cort de Monsó lo mateix any 1585, capítol 4, comensant «Per quant», en lo títol «De facitoria», per lo qual és disposat que per aver dat a menjar a bandolers y gent facinerosa ningú pot ésser pres sinó és precehint provisió de jutge en scrits.

Quant al capítol 7, ab lo qual se disposa que anant los ministres de la unió en seguiment de algun malfactor, si serà capturat en altre territori o ballia fora de allí ahont serà trobat que aurà fet lo delicte, aja de ésser donat per lo ordinari del lloch a hont és estat capturat, perquè sia castigat en lo loch a hont és estat[a] primer trobat o aurà comès lo delicte. Y que en tal cars se puguen aplicar al dit delinqüent tots y *//2r//* qualsevol processos y enquestes de altres delictes que en altres territoris aurà comesos, perquè conforme aquells puga ésser punit y castigat. La qual disposició és contra a constitucions de Cathalunya, y asenyaladament a la constitució del rey en Jaume Segon en la 3ª Cort de Barcelona, capítol 6, constitució 10, comensant «Ordenam que los capítols», en lo títol «De jurisdicció de tots jutges», per lo qual és expressament disposat que la causa de quiscuna ballia sia tractada y terminada dins la matexa ballia.

Ítem, per la mateixa rahó, lo capítol 8 de dita unió, en quant prohibició que los ordinaris no·s

a. memorial insert entre els folis 66v i 67r del trienni 1605-1608.

a. a continuació ratllat capturat perquè sia castigat.

puguen entremetre acerca de les penes en dit capítol imposades sinó tant solament quant a la execució fahedora, se contrafà directament a la mateixa constitució del rey Jaume Segon, comensant «Ordenam», alt referida, y també a la constitució de la reina Maria, feta en Barcelona, any 1422, capítol 2, constitució 13, comensant «Volents les constitucions», sots lo mateix títol «De jurisdicció de tots jutges», per la qual és expressament disposat que les causes axí criminals com civils se avian de tractar y dicidir devant dels ordinaris; y també a la constitució del rey en Pere Tercer, feta en Monçó, any 1363, capítol 23, constitució 12, comensant «Los officials», sots lo mateix títol, per la qual és disposat que los veguers en llurs vegueries y balles en llurs ballies pugan y ajan a fer justícia als llamats.

Ítem, se contrafà ab lo capítol 9 de dita unió, ab lo qual se disposa que no sia lícit a ninguna persona *eciam* militar recaptar ninguna persona facinerosa en sa casa o castell, ab imposició de penes en dit capítol contengudes. Donant la execució de aquellas als ministres de dita unió a la constitució de la reina Maria, feta en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 25, constitució 1, sots títol «De fautoria», per lo qual és disposat que no·s puga procehir contra *// 2v //* persona alguna per rahó de fautoria o recepció de mala gent sinó és precehint primer monició ab letres patents.

Quant al capítol 20, ab lo qual se prohibeix que no·s puguen guiar les persones en dit capítol mensionades, se diu ésser dit capítol contrari al capítol de Cort fet en Monçó, any 1585, comensant «Primerament», y al capítol de Cort aprés inmediatament següent, en lo títol «De guiatges», per los quals capítols té facultat lo senyor rey y son llochtinent general de guiar totes y qualsevols persones que·ls aparexerà.

Quant al capítol 28 de dita unió, en que·s disposa que les armes, diners y robas que seran trobats en poder dels mal factors sian dividits y partits entre los de la dezena, sinquantena o centenar, se contrafà a la constitució del rey Ferrando Segon, en la Cort primera de Barcelona, any 1481, capítol 10, comensant «Statuïm y ordenam», sots títol «De béns dels condemnats», per lo qual està disposat que semblants confiscacions[a] no·s puguen fer ne tenir lloch pres o no pres lo delat.

Atès[b] que Gaspar Molera, oïdor militar, moltes y diverses vegades de paraula à requerit a Jaume Elra, sobrecullidor de la sobrecol·lecta de ponent, que donàs compte y rahó de las tersas de octubre, nohembre y desembre del any 1604, e de la tersa de jener, febrer y mars del any 1605, e de la tersa de abril, maig y juny del any 1605, y deposàs en la taula de la present ciutat los diners tenia en son poder procehït de ditas tersas, lo que mai fins avui à pogut acabar, per so, notificant als senyors diputats y[a] los senyors oïdors de comptes las penas contengudas en lo capítol 3 de las Cors del any 1572, lo qual mana als sobrecullidors que quatre dies aprés que seràn tornats de la sobrecol·lecta ajan de deposar en la taula tots los diners procehits de la tersa a pena de privació de son offici, e per la observansa del capítol 91 de las Cors del any 1599, lo qual disposa lo matex, que encontinent manen al dit Jaume Elra, sots las penas en dits capítols contengudes, compte las sobreditas tersas sens mora alguna y depose los diners en la taula de la present ciutat, altrament fent lo contrari sia privat de son offici y sian encontinent executades ses fermanses, conforme la sèrie y tenor de dit capítol.

2r Satisfent Jaume Elra, sobrecullidor del General de la part de ponent al manament que de part de vostres senyories és estat fet a 22 del corrent més de juny 1606, diu y respon que després ensà és tornat de sobre conlectar no à estat per ell lo comptar fora del temps, del impediment que per rahó de la visita del General à estat impedit y ocupat en deffensar-se de las querelles voluntàrias li eren estadas fetas, de les quals, com vostres senyories saben, és estat absolt. Y després ensà à estat y està y starà per al devant, prest y aperallat tota hora, y quant los senyors hoïdors de comptes voldràn y assistiràn en lo racional, tant de dia com de nit, a effecte de comptar les terces, resten y estan per comptar de son temps y anadas aja fetes, per les quals à girat en la taula de la present ciutat tot lo que à cobrat y rebut de aquelles. Y axí mateix se ofereix y està prompte comptat aja fet llegítim compte de girar en la taula de la present ciutat als senyors diputats lo que pore restar devent en las restas debitor en quantitat alguna, donant la present per resposta para descàrrech suplicant ésser-li admesa.

Ara hojats[b] tothom generalment, que us notifiquen y fan a saber de part del il·lustríssim y excel·lentíssim senyor don Hector Pignatello, duc de Monteleón, comte del Borrell y de Sant Àngel dels Lombarts, de la sereníssima cesàrea y real magestat conseller loctinent y capità ge-

a. confiscacions *interlineat damunt* constitucions *ratllat.*
b. memorial insert entre els folis 71v i 72r del trienni 1605-1608.

a. y los senyors oïdors de comptes *al marge esquerre.*
b. crida pública inserta entre els folis 71v i 72r del trienni 1605-1608.

neral en lo principat de Cathalunya y comtats de Rosselló y Cerdanya, que com sa excel·lència ab sa real crida publicada en la present ciutat de Barcelona y en altres ciutats, viles y llochs de dits Principat y comtats haja prohibit lo ús y port dels pedrenyals y pedrenyales de qualsevol sort y mida, sien donant emperò licència y temps de quatre mesos per a portar y desfer-se dels pedrenyals y pedrenyales de llargària de quatre palms de canó, cana de Barcelona, com en la dita crida. A la qual se ha relació és tot llargament deduhït y especificat y sa excel·lència haja últimament porrogat lo temps de dita crida de prohibició de port de pedrenyals y de pedrenyales per sis mesos, és a saber, fins per tot lo corrent més de desembre. Y axí lo temps d'estos sis mesos finirà lo darrer dia del dit corrent més de desembre. Per ço, y per les justes causas a sa excel·lència ben vistes y son ànimo movents ab tenor y veu de la present pública crida e inseguint la conclusió en lo Sacre Real Consell, feta a dotze del dit y corrent més de desembre, porroga y per porrogat vol haver y tenir lo dit temps dels últims sis mesos de assí al darrer dia del mes de juny primervinent y del any mil sis-cents y sis inclusive, en lo qual temps se pugan portar y tenir los dits pedrenyals y pedrenyales de llargària y mida de quatre palms de canó, de cana de Barcelona, // 3*v* // y no altrament. Passat emperò lo dit més de juny primervinent inclusive, lo primer dia del més de juliol aprés inmediatament següent, la dita primera crida de prohibició de tots y qualsevol pedrenyals y pedrenyales de qualsevol mida y llargària sien reste en sa forsa y valor per com si aquesta porrogació no fos feta, certificant sa excel·lència a tothom generalment que aquella serà contra los contrafahents rigurosament y ab effecte executada, segons sa sèrie y tenor. Restant emperò a sa excel·lència facultat de poder revocar la dita crida de port de pedrenyals y pedrenyales, sempre que ben vist haja, no obstant la present porrogació. Entenent també y declarant sa excel·lència que per esta present pública crida no sia fet prejudici ni derrogació a altre crida per sa excel·lència manada publicar, ab la qual és prohibit que ningú puge aportar més de un pedrenyal de llargària de quatre palms de canó. E perquè les dites coses venguen a notícia de tots y ningú puga d'elles ignorància al·legar, ha manat sa excel·lència la present pública crida ésser feta y publicada per los lochs acostumats de la present ciutat de Barcelona y de altres ciutats, viles y llochs dels dits Principat y comtats a hont menester sie.
El duque de Monteleón.

Vidit Torner, regens. Vidit don Franciscus de Agullana et Calders, regens Thesaurariam. Vidit Pineda, fisci advocatus.

Jacobus Pellicer que quidem preconit racio fuit publicata per loca solita in presentis civitatis Barchinone sono quattuor tubarum ante // 4v // et post emisso die decima quarta mensis decembris anno a Nativitate Domini millessimo sexcentessimo quinto, per Petrum Inyigo reguim iubicinam sich in Regia Cancellaria refferentem.

De premissis manu propria scriptis abstractis a regio regestro Firmarum et Obligacionium locumtenente XV folio XXV intitulata, in regia cancellaria recondito et custodito, fidem facit Antonius Piella, serenissima cesarea et regie magestatis regestri scriba ipsiusque regia auctoritate notarius publicus, Barchinona populatus, hec eciam proprio calamo scribere.

E los senyors deputats y oïdors[a], ab consell dels magnífichs assessors, considerant que lo capítol primer de las Corts del any 1599 sobre[b] a la visita del General disposà expressament com se an de executar las sentències per los visitadors proferides, dient que lo offici y càrrech de visitadors no sia finit ni fenesca fins que las sentències que·s faràn en dita visita sien en tot effecte executades, prestant-los per al dit effecte, en quant menester sia, aiuda y costat, los deputats y oïdors y los demés officials, tant de la Generalitat com reals, per dits visitadors requisits, e que los visitadors dels triennis passats en[c] observasió de dit capítol han sempre acostumat executar las sentències en sas visitas proferidas, y no los diputats, los quals per los molts[d] negocis que tenen en son consistori estan[e] sempre molt ocupats, per so, se[f] ha de respondre als[g] dits visitadors que per observansa de dit capítol estan promptes y aparellats de prestar-los[h] ajuda, costat y favor[i] en[j] tot lo que serà menester per la execució de ditas sentències, y demanar a tots los officials[k] de la Deputació y[l] Generalitat que·ls presten tota[m] la ajuda y costat que per dita execució serà menester[n] sempre que per dits visitadors ne[o] seràn

a. resposta inserta entre els folis 72v i 73r del trienni 1605-1608.
b. sobre a la visita del General *interlineat damunt de* en lo títol dotzè *ratllat.*
c. a continuació ratllat declaració.
d. a continuació ratllat estat dels.
e. a continuació ratllat perpètuament.
f. se ha de *interlineat.*
g. als dits visitadors *interlineat damunt de* a la dita escriptura diuan *ratllat.*
h. los *interlineat.*
i. y favor *interlineat damunt de* als dits visitadors *ratllat.*
j. en *interlineat.*
k. a continuació ratllat de las casas eo casas.
l. y Generalitat que·ls *interlineat damunt* los *ratllat.*
m. tota *interlineat al marge esquerre.*
n. a continuació ratllat lo que ara de present los manen.
o. ne *interlineat.*

[1606]

requisits. E la present resposta volen sia insertada al peu de la embaixada[a] verbal per dits visitadors feta[b] en lo present consistori. La qual resposta fonch dita al mateix mossèn Bosch, notari d'elles en consistori.

En la causa[c] de les encomandes de Sant Joan que·s portà en la Cort Romana entre aquest Principat y los comanadors aragonesos, entenent los senyors diputats que leshores eren, predecessors de vostres senyories, aprés de la vinguda de don Jaume Boteller y fra Gaspar Sagarra, los quals com ha embaxadors de aquest Principat los fonch acomanada esta causa, que conforme la relació que dits embaxadors los feren restaria aquest negoci en dolent estat y molt evident perill de mal succés, y que per so hi havie necessitat se enviàs allí qui·u prengués a càrrech, per part de aquest Principat, y volent-ho posar en exequució, los paregué fer elecció de ma perçona, manant-me que jo prengués aquest càrrech. Lo qual, axí per acudir al servey de aquest consistori com per vèurer si atravessava tanta honra y interès de aquest Principat, al qual jo com a natural d'ell tinch tanta obligació, determiní acceptar dit càrrech sens reparar en los perills de ma salut y vida ni altres moltes incomoditats, qui semblants camins solen aportar ab si, com aprés ab lo discurs del temps ho he llargament experimentat, ni tampoc lo consider y vèurer que lo negoci que se'm acomanave estava tant acabat y perdut que de ninguna manera me'n podia promètrer bon succés pogué ser part encara que·y aventuràs ma reputació per a què jo deixàs de acudir a ma obligació. Vista per los senyors deputats ma voluntat, tant aparellada per a tot lo que·m volguessen manar, los paregué prengués també a càrrech altres diversos negocis, lo amparo dels quals tocava al concistori de ses senyories, com eren lo procurar de sa Santedat remey per a evitar los excessos y sobres que en lo present Principat se fan a les persones del stament ecclesiàstich per los jutges del breu, y també procurar aprobació y confirmació de sa Santedat per a les constitucions y capítols se feren en estes últimes Corts celebrades en Barcelona tocants a la Inquisició de Cathalunya. També com acomanaren aprés incidentalment altres negocis, com fou lo estorbar la excomunicació que sa Santedat volia posar contra los que en lo principat de Cathalunya portassen o tinguessen pedrenyals, y així mateix lo donar remey al mateix fet que lo mestre escuela de Lleyda procuraria contra sos estudiants. Y últimament se'm acomanà la deffensa de la justícia de las senyores religioses de Sant Pere, Santa Clara y Sant Daniel de Gerona sobre la visita que novament contra elles se havia intentat. Per a tots los quals negocis se'm donaren les instruccions // 1v // necessàries. Y als 11 de desembre del any 1602 prestí lo jurament acostumat, y als 13 del dit partí per a la Cort Romana, a hont per falta de embarcació presta, encara que la assí a sercar a Coplliura, a hont la pensava trobar, y per alguna indisposició que·m sobrevingué en lo camí, no poguí arribar tant prest com desijava. De manera que al arribar trobí que ja en la Rota se havia donat sentència en lo negoci de les encomandes contra de aquest Principat y en favor dels aragonesos, lo que·m causà molt gran sentiment. Procurí encontinent enténdrer de les persones que les hores tenien lo negoci a càrrech, que eren lo doctor Henrich Terça y lo canonge Mathià Arnell, tot lo succés y estat del dit negoci, als quals doní les cartes los aportava dels senyors deputats y cobrí de ells tots los papers tenien en son poder. Sabí com havien appel·lat de dita sentència, y lo jutge, que ere mon senyor Serafino, los havia donats apòstols refutatius. Vist lo estat en que dit negoci estava, inseguint lo orde dels senyors deputats, aní donant les cartes als senyors duc de Ceza, cardenals y altres persones en recomendada de dits negocis, informant-los de les moltes rahons y fonaments sobre que·s fundava la justícia de aquest Principat. Y al auditor Serafino, jutge de dita causa, representí los agravis notables havia rebut aquest Principat ab dita sentència, donant-li molt gran queixa que·s fos feta ab tanta precipitació que no agués volgut aguardar que jo arribàs, havent-le-y suplicat y estant ja a les portes de Roma, ni haver volgut donar lloc a què·s disputassen la meytat dels dubtes sens cosa contra lo estil de dita Rota. Y per a millor assertar y fer les coses ab lo consell que convenia fiu que mos advocats, persones doctes y versades en negoci y ja instruhydes y al cap de nostres pretensions y justícia y haver-hi tingudes les mans per orde de les persones que havien tingut aquest negoci a càrrech ans que jo arribàs allí, comensassen a fer los memorials necessaris. Y procurí haver audiència de sa Santedat, per a informar-lo llargament de nostres pretencions y donar-li los memorials que per aquest affecte hauria fets fer, demanant dita audiència al mestre de cambra, com és estil. La qual, per estar sa Santedat ab la gota, no pogut obtenir fins als 9 de maig. Y en lo entretant, assí a informar al senyor duc

a. embaixada verbal *interlineat damunt de* escriptura *ratllat.*
b. feta en lo present consistori *interlineat damunt de* als senyors diputats presentada de tal manera que en ningun temps se puga donar còpia de la una sens la altra, y axí la mane a vos, mossèn Pau Vidal, escrivà del present consistori *ratllat.*
c. memorial insert entre els folis 75v i 76r del trienni 1605-1608.

de Ceza ab mos advocats, donant-li un memorial *in facto*, perquè estant ben enterat de nostra justícia pogués fer millor los bons officis que d'ell speràvem y aquest consistori li havia supplicat, e tot lo qual se offerí ab molts compliments.

Als 9 de maig, que fou lo dia assignat en lo qual tinguí audiència, // 2r // entrí a besar los peus a sa Santedat, fent-li la deguda obediència y cortesia de part de aquest Principat, donant-li la lletra de crehensa de ma embaixada y explicant-li llargament mes pretencions y la justícia de aquest Principat, donant-li los memorials havien fets mos advocats sobre dits negocis. Los quals memorials isqueren decretats als 30 de dit mes y en esta forma lo de les encomandes:

Que deto negocio era estato visto con molto maturo concilio et parere de sua Santita.

Vist lo mal servei de aquest negoci, prenguí parer de mos advocats y de altres persones de qui podia tenir molta confiansa per a vèurer quin remey se poria donar. Y alguna de les més calificades y que millor podien donar parer en lo remey de dit negoci me apuntà dos camins que li paregueren, y a mi de la mateixa manera, efficassíssims, los quals per justs respectes no·s posen en la present relació sinó que sols refferiré de paraula a vostra senyoria, y·n apuntí ja alguna cosa als senyors deputats passats quant los anava donant rahó dels negocis me havien acomanats ab cartes de 5 de abril, 5 de maig y 2 de juny de 1603, enviant juntament ab elles còpies dels memorials havia donats sobre dit fet, com més llargament en dites cartes se conté. Ab una de les quals, que és la de per pareixer-me que importava molt al benefici de estos y altres negocis advertí als senyors deputats prenguessen hu dels senyors cardenals per protector de aquest Principat, perquè no podia deixar de redundar-nos moltíssima utilitat, com se'n veu en Roma cada dia experiències, y·ls senyalí prenguessen lo senyor cardenal Burguesio, que vuy és pontíffice, y que jo aguere presa de bona gana esta protecció, y en aquest particular may me respongueren.

En lo negoci del breu se donà memorial a sa Santedat lo dia que tinguí la audiència. Lo qual isqué decreta ab esta decretació:

Que se informasse a la congregacione de la Santa Inquisicione et se provedereble que·l tanto debbe de justicia.

Procurí encontinent escriurer, com ja altres voltes ho havia scrit als senyors deputats, se escrivissen de enviar-me los memorials dels agravis se havien fets a diverses persones per los jutges del breu y les còpies dels breus, juntament ab les demés coses los pareguessen a propòsit de dit negoci, y per a més facilitar-los les // 2v // diligències havien de fer-los. Avisí ab carta de 9 de març de 1604 com moltes persones pràtiques en dit negoci y que entrevenien en ell tenien opinió que dits breus estaven a revocats per lo concili de Trento, y *motu proprio* de Sixto V, y que per ço no se havie de demanar que·s revocassen dits breus, sinó declaració com estaven ja revocats. Y ab carta de 22 de setembre 1603, ansí també com de la cort de Espanya, habien enviat lo memorial dels casos a trossos, los quals, segons entenguí, eren tants que venien a compèndrer tots los delictes. Y per consegüent restaven tots los bisbes de Cathalunya sens jurisdicció ninguna sempre que lo breu se'n volgués entremetre. Y així, per a poder tenir ab que fundar nostra pretenció, avisí als senyors deputats ab carta de 22 de setembre 1604, com en la ciutat de Vich, en poder de Joan Vinyes, notari, o en Barcelona, en poder de Joan Pareja, notari, trobarien un procés fet contra lo canonge Cutius, lo qual procés se comensà en lo any 1588 y se acabà en lo any 1591. En lo qual procés hi ha catorze o quinze breus consecutius y molts exemplars de agravis, que tot era de molta importància per a deffensar nostra pretenció. Y últimament los desenganyí, ab carta de 16 de noembre 1604, dient-los que si no·m enviaren ab que fundar nostro intent, que tenia a conciència s·i fes ningun gasto. Finalment procurí tràurer dit negoci de la congregació de la Santa Inquisició, y posar-la en la dels regulars, per negociar ab més facilitats. Y per tenir lo adversari tant poderós y que li convenia que lo negoci tingués difficultats no fou possible traure'l-ne ni les hores ni aprés se'm envià ningún paper sobre dit negoci, y així agué de restar en aquest estat.

Sobre lo negoci de la Inquisició informí a sa Santedat, lo dia que tinguí la audiència, y li doní lo memorial. Digué'm sa Santedat que era cosa que se havia de considerar molt bé, per ser aquest Principat tant vehí de França, de hont se podia seguir tant dany y les hores sols desenganys, de que lo intent de vostra senyoria y de la Cort General de Cathaluya no era estada ni era voler llevar ni çercenar alguna jurisdicció al tribunal de la Santa Inquisició en les coses tocants a la fe y religió cristiana, sinó que tant solament se demanava y pretenia que no·s entremetés en voler conèixer dels provincials, y que no són de son for en les coses civils y que tocan directament a sos ordinaris y no al tribunal de la Inquisició. // 3r // Donant-li llarga notícia de nostra pretenció, al cap de alguns dies isqué lo memorial decretat, y com és a la congregació

[1606]

la Santa Inquisició, ab les mateixes paraules que lo memorial del breu.

Acudint per occasió de aquest negoci a la dita congregació, me demanaren les constitucions y capítols que voliem fossen confirmats per sa Santedat y los demés papers fessen per aquest negoci, los quals encontinent fiu traduhir de cathalà en llatí y·ls doní al senyor cardenal Burguesio, leshores segretari de la dita congregació y vuy pontiffice. Y assí, procurant entretenir dit negoci fins a tenir tots los recaptes de actes y exemplars havia enviats a demanar als senyors deputats, ab lletres duplicades, pus ab ells havia de constar y estribar nostra justícia y sens ells ni mos advovats podien star instruïts y al cap de dit negoci ni la congregació plenament informada. Pochs dies aprés, havent sabut com ja les constitucions se eren llegides en dita congregació, de consell de mos advocats doní un memorial, demanant dit negoci se remetés a hu dels senyors cardenals de dita congregació, perquè enteníem que d'esta manera se negociaria millor y ab major brevedat que ab tota la congregació junta, per ser tants en número, que passen de 22 o 24 y per esta ocasió esforços vagen los negocis a la llarga.

En lo mes de setembre 1603 rebí una carta dels senyors deputats de 14 de juliol de dit any, que fonch la primera que·m scrigueren. Ab la qual me enviaren los papers de la Inquisició que·ls havie enviats a demanar diverses voltes, encara que no tots los que eren menester. Los quals mostrí a mos advocats per sa instrucció y·ls fiu traduhir per a donar-los a la congregació, a la qual ab dits advocats informí leshores llargament. Y procurant la despedició de dit negoci y solicitant-ho cada dia me digueren los senyors de dita congregació que volien fer los dos negocis junts, y com no tenia armes per a alcansar lo que pretenia del breu per no haver-me-les enviades may los senyors deputats agueren de restar los dos negocis en aquest stat que tinch referit.

En lo mes de juny de 1603 entenguí com per orde del rey nostre senyor se procurara que sa Santedat enviàs una excomunicació major en aquest Principat contra totes les persones que aportarien o tindrien ninguna manera de pedrenyals. Y parent-me que quiçà //3v// de assò ne podia resultar algun notable agravi a les llibertats de Cathalunya, de les quals són vostres senyories deffensors, me paregué encontinent donar-ne avís, com ab carta de 20 de juny de dit any lo doní, perquè si acàs convenia poguessen los senyors deputats procurar ab brevedad lo remey convenient. Los quals, ab sa carta de agost de dit any, me enviaren una instrucció particular sobre aquest fet, ordenant-me que ab les deffenses me enviaven procuràs estorbar que aquest negoci no·s posàs en exequució, com de fet no s·i posà.

En lo negoci de la visita de les senyores religioses de Sant Pere, Santa Clara y Sant Daniel de Gerona me ordenaren los senyors deputats ab carta de 6 de juliol 1604 miràs per dit negoci, enviant-me una carta per a sa Santedat sobre dit fet. La qual carta paregué a mos advocats no·s donàs, sinó que primer se tentàs dit negoci per congregació de regulars si·s poria remediar. Y com no·y agué lloc, procurí la audiència de sa Santedat, la qual obtinguí a 5 de setembre de dit any. Y per millor informació havia portat en ma companyia los advocats, los quals lo informaren llargament. Y li doní un memorial, lo qual isqué als 13 de dit decretat y remès al cardenal Aldiobandino, al qual informí y doní les cartes dels senyors deputats y bras militar, lo qual me fere molt compliment, offerint fer tots bons officis en aquest negoci. Y al cap de pochs dies isqué dit negoci remès a la congregació de regulars, de manera que vuy està en estat que los senyors bisbes que volgueren intentar dita visita no poden mòurer ni innovar cosa alguna sens nova comissió y orde de sa Santedat. Y així aparegué als advocats no·s tractàs més per nostra part de dit negoci, per estar en bon stat, perquè procurant-hi sentència no·s aventura a guanyar més del que ara tenen, y fent al revés se poria perdre molt.

Aserca del negoci del mestre escuela de Lleyda, avisí als senyors diputats ab carta de 3 de octubre 1603 com dit mestre escuela procuraria que sa Santedat posàs una excomunicació major contra los estudiants de la universitat de Lleyda que aportassen en dita ciutat pedrenyals o altres armes. Y tement jo no fos assò en perjudici de les llibertats de Cathalunya, y per consegüent aguessen vostres senyories de exir a la deffensa d'elles, procurí parlar ab lo prcurador de dit mestre scuela, lo que tenia aquest negoci a càrrech, representant-li com //4r// ho havien de sentir en aquest consistori. Y li persuadí y acabí que no passàs avant en assó fins tingués nou orde de son principal, y fin que li scrigués una lletra posant-li difficultat en lo negoci, la qual lletra jo envií als senyors deputats avisant-los del que passava, en lo qual negoci no se ha passat més avant ni los senyors deputats leshores ni aprés me'n han respost paraula.

Aquest és, en summa, lo progrés y discurs de tots los negocis me foren acomanats per los senyors deputats y lo stat en que restaren cadahú d'ells al temps de ma partida, de tots los quals y cadahú d'ells doní avís als senyors deputats que

leshores eren y a vostres senyories ab les cartes citades y altres a les quals me refferesch. I·n doní també plena informació al doctor Joan Graell, a càrrech del qual havien de restar, seguint en tot puntualment lo orde que vostres seyories me enviaren quant me donaren llicència per ma vinguda.

Los magnífichs doctors[a] juristes baix subsignats, aplicats y consultats, de y sobre dos memorials de advertències tocans a les coses de la unió de Barcelona, tramesos ab embaixades als molt il·lustres senyors diputats del General de Cathalunya per part del estament militar, vistos dits memorials, havent en moltes consultes y juntes discutit, y per tractar moltes coses tocants y concernents la bona y saludable direcció de les coses per dit bras militar, ab dits memorials apuntades y advertides y sobre d'elles fets llarchs discursos, finalment, són estats de vot y parer que per ara donant expedient a les coses que aportaven major necessitat de remey mentres se mira si dita unió y capítols de aquella són contra constitucions, capítols y actes de Cort y altres drets del Principat, se fassan dues embaxades per part dels senyors diputats, una al excel·lentíssim senyor llochtinent general de sa magestat y altra als magnífichs senyors concellers d'esta ciutat dels tenors següents:

«Excel·lentíssim senyor:

Alguns dies fa que als diputats del General de Cathalunya, per part del stament militar, són estats tramesos dos memorials de advertències: lo hu de alguns capítols de la unió que diuen són contra constitucions de lleys del present Principat, y altre de algunes coses de alguns desòrdens que cometen los hòmens nomenats per la unió d'esta ciutat, feta ab llicència y decret de vostra excel·lència, que principalment tenen respecte a les violacions dels privilegis reals per los sereníssims reis de Aragó concedits a les perçones del dit staments, conforme als quals no poden ésser capturats y carcerats sinó és per aquells officials reals a qui ells estan subjectes, ni fora dels castos privilegiats poden ésser pressos sens instància de part ni poden ésser desarmats de armes deffensives ni offensives que per constitucions de Cathalunya no sien reprovades, ni les armes que llurs criats avant ab ells los aporten per llur servey los poden ésser llevades, y per consegüent, que no poden ésser compresses baix de paraules generals de *//2v//* dita unió, y així bé dits desòrdens tenen respecte a què los de dita unió excedeixen, entremetent-se en fer manaments jurisdiccionals no especificats en dita unió que no·s pot extendre en més del que·s canta, y així bé en lo que toca al respecte que conforme a lleys divines y municipals en est Principat se deu al crit y nom del rey nostre senyor, los hòmens de dita unió perseguint los malsfactors ab comisió y licència que vostra excel·lència en nom de sa magestat los ha concedida deixant de apellidar lo verdader y acostumat crit de «visca el rey», recusen donar ajuda als officials reals perquè no criden «visca la unió», y també de què los de dita unió, no essent ells officials y essent súbdits als officials reals, se desacomedeixen ab los officials reals bastoners, y perquè los diputats no creuen que la mente de vostra excel·lència sia que per los de dita unió se fassan contra dits militars indegudes y males captures contràries a reals privilegis, ni desarmaments ni altres procehiments prejudicials als privilegis militars, ni que en res excedescan, ni que lo apellido y crit del nom del rey se desmeta, ni se'n introduescan altre, ans bé, dits diputats entenen que la mente de vostra excel·lència en la decretació de dita unió és estada y és y serà sempre que dites coses no sian violades y que en lo ús y observança de dita unió se guarde la quietud, pacificació y assossiego de que ara lo present Principat gosa e lo govern de vostra excel·lència, per ço, mentres se mira si dita unió y capítols de aquella són contra dites constitucions y lleys del present Principat, los ha aparegut representar a vostra excel·lència les dittes coses extrajudicialment[a] y supplicar-lo sia de son servey manar-les considerar y[b] advertir y remediar les necessàries ab les demés altres que les occassions y lo temps li hauran ya descubert y li descubriran per la bona direcció y conservació de la justícia».

«Molt il·lustres senyors:

Alguns dies fa que als senyors diputats del General de Cathalunya, per part del stament militar, ab dos memorials de advertències: la hu de alguns capítols de la unió que diuen són contra constitucions y lleys del present Principat, y altre de algunes cosses comesses per los hòmens *//3r//* de la unió d'esta ciutat, en perjudici y violació dels privilegis reals del dit stament militar, assenyaladament en lo que té respecte en procehir contra les perçones militars y que gozen de privilegi militar, contra forma de dits privilegis y en cassos no permessos, y en lo que se respecte en rompre los armes és impedir-los en lo port de armes deffensives y offensives per

a. memorial insert entre els folis 75v i 76r del trienni 1605-1608.

a. extrajudicialment *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació ratllat advertir.

[1606]

dits privilegis reals permeses y per constitucions de Cathalunya no prohibides, y així bé en lo que té respecte en la persecució dels mal factors reusar de admètrer lo nom y crit[a] del rey nostre senyor, com és de rahó y de bon ús y costum de aquest Principat, y així mateix que los ministres de dita unió fora dels cassos d'ella se entremetan en fer manaments y actes tocants tant solament a officials reals que exereixen jurísdichs, y finalment que los hòmens de dita unió, no essent officials, ans bé súbdits, als officials reals bastoners se desacomedeyxen ab ells y·ls perden lo respecte, y si bé dits senyors diputats entenen y saben que vostres magnificències contínuament van apulint, redresant y posant en bona y deguda forma les cosses de la bona direcció y conservació de la quietud pública, tota via, per satisfer a les dites advertències mentres se mira si dita unió y capítols de aquella són contra dites constitucions y lleys dels dit Principat los ha paregut representar a vostres magnificències les dites coses per a que sien servits manar-les considerar y advertir y remediar les necessàries ab les altres demés que les occassions y lo temps y les relacions de diverses coses zeloses los hauràn descuberts y descubriran per la feliçe direcció y conservació de la quietud pública.

Descamps. Franciscus Ferrer. Aylla. De Areny. Ramon de Ripoll».

Ab la última ambaxada[b] se féu a vostras senyorias de part del bras militar se representaren los mols excessos que de cada dia anaven fent les persones de la unió, en gran prejudici de sa auctoritat y dany del bras militar, y havent vostras senyorias respost y offert ab la resposta ha dita última embaxada que procuraria lo remey dels agravis se'ls representaven y que ab diligència farian embaxades a sa excel·lència y als senyors consellers, representant-los lo rompiment de constitucions que habian trobat se causaven ab dita unió, fan gran sentència de que fins avui se entén no haver posada en execució lo que vostres senyories offeriren, ni estar reparades cosa alguna, ans bé, de cada dia se'n fan moltes y molts exorbitants. Y com la major part d'ellas estiga conexo al càrrech y offici que vostres senyories exercexen y sie constant de aquesta casa en semblants occasions no avisar ni parar fins a tenir alcansat lo reparo de dits rompiments y agravis, y açò acostumat de fer sempre que lo cars o requereix, ab excessius gastos, treballs y despeses de la Generalitat, s'entén molt més que ara que los agravis procehexen i scauen dins la present ciutat de Barcelona, ço és, de dita unió tractada per la present ciutat ab lo excel·lentíssim senyor llochtinent ab tant inusitada y nova forma, introduïda y exercitada ab tans grans excessos violències y abussos com se són representats. Estant lo remey en les mans de dits consellers y de vostres senyorias si usant de son poder se opposen, ab lo calor que lo cas requereix, procurant remediar la forme de dita unió per ésser tractar ni abrassar lo que seria convenient y posada en rahó majorment, ab lo que lo bras militar per sa part sempre ha offert affavorir-la. Que açò no·s fassa y que los agravis y excessos de cada dia se augmenten, com se veu ab lo que succehí dimars proppassat anant don Phèlix Malendrich a cavall, apportant un criat detràs, fonch dit criat pres y desarmat per[a] ... Galiano que·s diu ser desener de la unió, y es llevà una spasa, lo qual, acudint a son amo quant arribà a casa, li digué lo que havia passat ab dit Galiano. Y dit don Phèlix anà a parlar ab dit desaner y demanà-li ab tota cortesia tornàs la // 1v // spasa ha dit criat, per ser de familiar y anar actualment servint lo detràs. Del que dit Galiano féu tant poch cas y li correspongué tant mal que lo obligà a demanar-la-y ab alguna més calor, y anant-se'n y dexan-los dit don Phèlix, lo dit desaner y sos soldats, no obstant los digué qui era, lo volgueren desarmar, y replicant-los que no·u podian fer per ser ell cavaller y poden portar aquelles y altres qualsevol armes, apetxugaren ab ell y li posaren set o vuyt boques de pedrenyals als pits ab los gallets baxats. Y li llevaren la spasa y lo broquer, y axí és estada delació, per a què lo dit bras deliberàs que·s acudís ab embaxada a[b] sol·licitar a vostres senyories effectuen y executen ab calor dites embaxades, y no parant en manera alguna fins a tenir alcansat lo que tant justament se demana com en los memorials en dret y en fet a vostres senyorias per part de dit bras donats està llargament refferit, havent ordenat dit bras que dita embaxada[c] vinga a solicitar a vostres senyories fins a tant que sia alcansat lo reparo que dit negoci requereix per a evitar los dans que de no remediar-se se succehexen y se poden succehir, essent molt notori que lo que a vostres senyories se representa és molt en servey de Déu, del rey nostre senyor y beneffici públich.

---

a. crit *interlineat damunt* vida *ratllat.*
b. memorial insert entre els folis 77v i 78r del trienni 1605-1608.

a. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mm.
b. a sol·licitar ... dites embaxades *subratllat.*
c. a continuació ratllades tres paraules il·legibles.

Memorial dels excessos[a] que per la unió y officials y soldats d'ella an resultat fins la present jornada, ultra dels ja representats.

Primo, a 29 de març, anant lo veguer de Barcelona en la capella de Sant Sabestià, per estar informat que s·i havia recullit certa manera de gent armada ab pedrenyals, y volent exercir son offici per vèurer que gent era, se comensà a mòurer uns grans crits de «Visca la unió!», prenent y capturant un criat de dit veguer. Y dient-los lo veguer «No moura, al rey!», respogueren-li, ab molta descortesia: «Què vol dir, no moura, al rey. Visca la unió!». De modo que li foch forçat ballar al seu so dient també dit veguer «Visca la unió!», per véurer la gent tant amotinada contra dit veguer. Sentint que també cridaven ab lo nom de la unió prengueren lo veguer ab veu de trenta o quoranta dels de la unió, trobant-se dins dita capella dos sinquantaners: lo hu anomenat mossèn Mora, botiguer, y l'altre mossèn Johan Ros, mercader, los quals may pugueren acabar que·s asossegassen fins a tant que fonch forçat a micer Jover enviar un notari seu per primera vegada, y no·l obeïren. Envià segona lo sots-veguer, juntament ab dit notari, y no volgueren obeir. De modo que micer Jover anà en persona y tingué prou que fer se asosegassen vehent quant inquiets y descomedits staven.

Ítem, a 30 del dit mes corrent, Massià, cap de guaita, y Pere Andreu, cap de guayta, corregueren un home per haver morta en dies passats una donzella en lo carrer del Call, cridant-li derrera «No moura, al rey!», acudint allí lo veguer perquè passaren davant sa casa. Sentint grans crits de «No moura, al rey!», isqueren alguns de la unió, particularment hu que·s diu Pujades, y sentint los crits de «No moura, al rey!» no vulgueren hobeir als crits dels officials. Y dient-los lo veguer «Com, axí no·ns haveu detingut aqueix home», respongueren «Aguéssiu cridat visca la unió y aguérem-vos ajudat».

Ítem, a 29 de març, en la plassa de la Llana vingueren alguns de la unió, y trobant a Pere Andreu, cap de guaita, lo empeytaren de rahons aserca de que si·l trobaven a dit Andreu de nit lo aportarien a la presó. Y replicant-los lo dit Andreu «mirareu primer qui sou vosaltres y qui és lo rey», descompongueren-se tant de paraules empertinents que casi forçaren a dit Andreu posàs mà a la spasa. Y passant don Benet de Fluvià per dita plassa, prengué a dit cap de guayta per lo bras dient «seguiu-me y dexau-los estar», vehent que s'amotinaven contra dit cap de guayta.

E aprés, encontinent en Barcelona, últimament haver llevada una espasa llarga a don Ugo de Aril, Hieronimi Cardona y *talis* Ganer, *talis* Rocha, dezaner, y haver-los aportats en casa de sa excel·lència. Y per ser fora ciutat los aportaren devant lo magnífich regent, a hont dit magnífich regent digué a dit dezaner perquè no havia rompuda la espasa de don Ugo, y manà que la aportassen[a] a casa de un farrer perquè la rompés. Y en Gerona, haver desarmat la família del vaguer y aquella presa anant en sa companya y en sa presència, ja vostra excel·lència està informat del mateix veguer.

1v E més, poch aprés, dita gent de la unió prengueren a *talis* Calverol, cap de guayta de dita vegaria, venint de fora, de exercir son offici, ab pedrenyal de quatra palms. Ab motí y avalot lo posaren a la presó.

Y pochs dias ans de succeir-se dit cas, passant la bescomtessa de Canet per la ciutat de Gerona ab alguns criats, e *talis* Sant Jaume, soldat que a les hores hera de la dezena de *talis* Mas, assaonador, reconegué hu dels dits criats de dita bascomptessa y li prengué una daga de la mida, o si passava ere no res. Y informat lo coronell del cas, manà-se-li tornàs dita daga, y no oblidant dit manament no dubtà *talis* Ortal, desaner, de tornar-li llevar la daga y aquella tranca.

Més, venint Carles Bou, militar de la ciutat de Barcelona, ans de entrar en la ciutat de Gerona, trobà al demuntdit *talis* Sant Jaume ab altres. Y després de haver reconegut aquell, li llevaren lo pedrenyal de mida que aportaven y·l prengueren, y pres lo aportaren ab gran tumulto y avalot en casa del coronel. Y trobant-se lo veguer en la plaça del Vi se'n anà en llur companyia fins dita casa del coronell, y no essent dit coronell en casa, los digué li dexassen la persona de dit militar que ell ne daria descàrrech.

Aprés, altre dia, essent arribat Luís de Alamany de la vila de Perpinyà y apeat en sa casa, a les 10 de la nit, manà a son criat que llençàs la maleta y lo cuxinet ab un recó y que tornàs les mules encontinent. Y dit criat, axí com se venia en cos y de camí, tornà dites mules en cassa de son amo Barnat Comes, qui té casa en lo carrer de les Bellestarias. Y tornant-se'n a casa de son amo, com fonch al carrer dels Ciutedans, trobà al sobredit Mas ab altres, los quals se acostaren ab dit home y li llevaren una spasa y daga apor-

a. memorial insert entre els folis 77v i 78r del trienni 1605-1608.

a. aportassen ... perquè la rompés *interlineat al marge esquerre.*

tave en la çinta, la qual era de son amo. Y dita spasa y daga here de mida. Y quant fonch en casa, donà rahó a son amo de què havie passat. Y lo dit Luýs Alemany, tot desbrotxat, anà a sercar dits hòmens, y trobats-los digué perquè li havien llevada dita spasa y daga a son criat, y passant-lo de novas no li tornaren aquellas. Y lo sentdemà de matí, lo criat féu denunciació devant del vaguer y batlle de dit cas, en poder de *talis* Coll, scrivà de la Cort Real. Y l'altre sentdemà, anant lo procurador de dit criat, lo qual lo dit Matheu Salitja a casa del jutge en companyia del Veguer y de dit scrivà y de son amo, Luís Alemany y Miquel Ferrer, ciutedà honrrat de dita ciutat y com ha síndich de dita confraria de sant Jordi, don Francisco de la Nussa y de don Miquel de Cruïlles y de Requesens per a rebre la deposició de Martí Mascarós, verguer dels jurats de dita ciutat, y de Salvador Jutglar, los quals havien de deposar sobre dita denunciació. Y estant per a tastificar dit Mascarós, feren lloch los demuntdits Miquel Ferrer, síndich, y los demés. Y poch aprés vingué Bas Farrer, ciutedà honrrat de dita ciutat, a dit Luís Alemany, com Joan Rafel de Belloch, centener, cosí germà de dit Alemany, lo avisave com estaven junts en lo pati dins casa la ciutat tretze o 14 dezeners y algun cinquantaner y altres alborotats perquè·s rebia informació contra dit Mas, y que si no se exien de casa del dit *//2r//* jutge, ha hont assistie dit veguer, que·ls anyrien a degollar. Y aprés de fer-se rebuda dita informació se'n anaren cadahú per son camí. Y quant foren al cap del carrer, devant casa Pere Canals, notari públich, don Francisco de Lanussa, don Miquel de Cruïlles y Alexandre de Cartella y Matheu Salitje trobaren a *talis* Casadevall, dezaner, y li digué ab veu alta «Bona l·an vostres mercès acertada, que determinats estaven de anar a casa dit jutge y cadahú asegurar-se del seu, y a vos, mossèn Salitje, vos aguérem posat a la cambra de las pusas». Perquè deie no·s podia rebre informació contra ningú que fos de la unió. Y los dits cavallers sens respondre res, feren son camí. Y lo vespre, Pere Estassé, pasajant a la tarda per lo areny de dita ciutat, lo dit Casadevall ab altres juntaren-se a parlar ab Alexandre de Cartella, y lo dit Casadevall, parlant de la sobredita informació, li digué, dit Casadevall, «Senyor Cartella, jo vull dir a vostre mercè la veritat: entre nosaltres serà resolt que cadahú de nosaltres, desanés, triàs sinc o sis hòmens de sa desena, dels de més confiansa, y pensaven anar a casa del jutge y arrebatar de Lluís Alemans. Y si se·ns agués fet ningún contrari, degollar-los a tots, si bé és veritat tingueren respecte a vostra mercè, per lo que ere anat en cort per la ciutat» etcètera.

E més, en Tarragona, per ser la jurisdicció de la ciutat mixta y exercida per dos veguers, per indicis ha suposat per lo senyor rey y lo altre per lo senyor archebisbe, y aquesta jurisdicció que exercexen los veguers se fiu comuna per estar distincta y desaparada de la jurisdicció del procurador real, que·s official expressament creat per privilegi del rey don Martí, per a que conegue dels militars de dita ciutat y camp de Tarragona y de ses famílies.

Y lo dia que publicaren la unió, y ans no acabassen de publicar la unió, cercaren los criats dels cavallers, y trobant a hu dels criats de don Raphel de Buire lo aportaren a la presó comuna y aprés a la del procurador real per una pretesa espasa llarga.

També reconegueren a Galceran Rossell, cavaller germà del procurador real, y lo aportaren a casa d'un cònsol ab gran crits y motí contra cavallers per una altra pretesa spasa llarga.

També reconegueren y midaren la spasa a don Joan de Cardona, y perquè alguns cavallers tornaren per a honrra foren per los de la unió maltractats de paraules mal criades y amenassats públicament que havian de fer y contecer contra militars, que fou gran misericòrdia de Déu y providència sua no·s seguís lo que·s pensaven.

E més, haver presa y capturada la persona del alguatzir en contra.

En la Seu de Urgell, haver volgut matar al veguer y cònsol.

En Manrresa, haver pres lo balle.

En Tarrassa, així mateix pres lo batlle.

Venint los sereníssims[a] Victorio Amadeo Primer y Emanuel Filiberto, gran prior de Castella, segon príncep de Savoya, fills del sereníssim duch de Savoia y de la infanta dona Catalina, sa muller, germana del rey don Felip, nostre senyor, de la cort per a[b] embarcar-se en la present ciutat[c], y estant ja prop d'ella, determinaren los senyors diputats de enviar-los una embaxada per la porta a ont los trobassen per a donar-los la benvinguda. Y així, vuy que comptam a 31 de juliol del corrent any 1606, nomenaren per embaxadors per a dit effecte al[d] noble don Jaume de Erill y a Rafel Cervera, ciutadà honrat de Barcelona, los quals partiren dit dia de la

a. relació inserta entre els folis 80v i 81r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat passar a Saboja.
c. a continuació ratllat passar a Saboia.
d. a continuació ratllat senyor.

present casa a cavalls de posta, ço és, quiscú d'ells ab un criat y lo correu del General y un postilló, que per tots eren sis cavalls. Y anaren camí de Martorell fins a encontrar-los, y essent ja vespre trobaren los coches que esperaven a ses alteses al exir de la barca de Sant Andreu. Y al present hi foren, y al temps que·s apearen de les mules per a entrar en lo cocho los dits embaxadors los explicaren sa embaxada, y encara que una volta los digué lo major que·s cobrissen no·u volgueren fer, ans passaren avant dient lo dit don Jaume lo contento que aquesta casa tenia de sa vinguda, que[a] fossen ben arribats y supplicantlos se servissen d'ella[b], que serien obeïts ab la mateixa puntualitat que la persona de sa magestat. A que lo major respongué molt llarch dient *que agradecían mucho a los diputados el cuidado // v // que havían tenido* y moltes altres paraules de molt cumpliment, que per parlar un poch escur la llengua castellana no·s entengueren. Y encontinent[c] picaren ab los coches, demanant als dits embaxadors per ser vespre, los donassen son postilló que·ls guiàs. Y ab ell corregueren fins a Sant Feliu, a ont aguardà a dits embaxadors. Los quals tornaren lo endemà al matí[d], que era lo dia de la entrada de dits prínceps. Y donaren raó en lo consistori del succés de dita embaxada.

Noverint universi[e], *quod anno a Nativitate Domini millessimo sexcentessimo sexto, die vero secundo mensis septembris presente, vocato atque inbris requisito per Joanne Marcer, apostolica regia et magnificorum consulum, dicte ville Podiceritani, privilegio regiocis attributa, autoritatibus notario publico dicte ville de Ceritanie, presentibus, in vestris presentibus Joanne Feliu, paratore, et Joanne Cot, coligario, omnibus ville Podiceritani, constitutus personaliter magnificus Bernardinus de Cortado, burgensis, in primo gradu, ville Podiceritani, et per privilegium regium universitati dicte ville concessu*[f] *et regens vicariam ciritanie durante absencia nobilis domini vicarii ciuritanie, ante januas principales carceris regii eiusdem ville, qui per medietum et infrascriptum notarium et coram dictis testibus continuari peticio sequencia convocari continuare.* Y llevam acte que so, en virtut de unas letras emanadas del consistori dels senyors diputats de Cathalunya, la data de las quals és als vint-y-tres del mes de agost mil sis-cents y sis, y per obtemperar y obeir aquellas, elergesch y don libertat a la persona de Juan Ribot, detengut en los càrcers reals de la present vila, que isque de dits càrsers líberament. Lo qual Joan Ribot, en presència de dit magnífich regent, la vegaria y dels testimonis predits y de mi, dit notari, s'és vist aixir ocularment y líberament dels dits càrcers, y ab la roba que tenia en dits càrcers. *De quibus sui actis gestis ac sequitis dictus magnificus regens vicariam per me dictum et infrascriptum notarium, hoc presents instrumentum continuari perit sibet aliis cuia que casit. In // v // quorum fidem et testimonium premissorum ego Joannem Marcer, notarius predictus hic cum supraposicio [...] duo decima pagina ubi habitur concessionis subscribo, et meum solitum artis notarie publicus claudendis utor appono et dapnis requisitus sig+num.*

a. que fossen ben arribats *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* ab la mateixa.
c. *a continuació ratllat* tornaren.
d. al matí *interlineat.*
e. memorial insert entre els folis 85v i 86r del trienni 1605-1608
f. concessu *interlineat.*

Dilluns a XVIII de setembre MDCVI[a].

En aquest die los senyors diputats e oïdors de comptes cridaren en consistori a les persones eletes y [...] Cort General de 1599 síndichs de dita ciutat, per a manllevar de censal les 80 lliures desliberades manlevar per dita Cort per la compra de les quatra galeres del General. Y arribats en dit consistori, ells y dits senyors deputats començaren de fer dittes manlleutes y execució del disposat per dita cosa, y de diverses desliberacions, ajustaments y leys de sa magestat, continuades aixís en lo present libre. Y aprés consecutivament, alguns dies aprés, anaren prenén molts censals, y de esto de que foren 45 lliures.

Los senyors deputats real[b] he tres oÿdors de comptes, los senyors deputats eclesiàstic y militar essent de altre parer y en asò disentint, resolgueren que Jaume Elra, per honor de les pròximes festas de Nadal, sie tret de la presó està vuy. Ab què ans de exir d'ella gire mil y sinc-sentas lliures en descàrrech de son deute, y que tot lo demés que restarà a deure se obligue a pagar de así per tot lo mes de janer primervinent, prestant per so idonea caució a coneguda del consistori sens derogació de la primera obligació que dit Elra à prestada en lo instruhit de son offici, y que a més de aver pagat done bona y bastant satisfacció de tot lo que reste *illiquid* per rahó de son ofici. De tal manera que dins dit termini lo consistori reste íntegrament satisfet d'ell, altrament se hage de tornar en la presó, obligant-se per so las fermenças. Y si entretant al consistori aparrà pasar avant en la excomunió contra de sos béns y

a. text de l'assentament del dia 18 de setembre, insert entre els folis 87v i 88r del trienni 1605-1608.
b. memorial inserit entre els folis 99v i 100r del trienni 1605-1608.

[1606]

fermenças, que·u puguen líberamen fer, com si la present desliberació y obligacions fetas no fossen o estants salvos e il·lesos tots y qualsevols capítols de Cort acerca d'estos negocis.

E los senyors deputats eclessiàstic y militar protestan de còpia de la present[a] de[b] fer un, y se aturan lo temps de dret per a respondre.

E los senyors deputats real y oÿdors de comptes manan y donen licència al scrivà major de dit General que·n done còpia autèntica.

Los senyors[c] deputats ecclesiàstich y militar del trienni corrent, considerant que una de les principals obligacions annexes a sos càrrechs y officis consisteix en fer pagar y cobrar tot lo que·s deu al General, y més particularment lo rebut per los officials pecuniaris, y entre ells y sobre tots lo rebut per los sobrecollidors de les col·lectes de llevant y de ponent, ab los quals la Cort General ha tingut sempre tant particular compte que ninguna vegada[d] se han celebrades Corts que no se hajen fets particulars y expresses disposicions, obligant sots graves penes als dits sobrecollidors a que puntualment en los terminis por los capítols de Cort assenyalats acudissen a fer ses col·lectes, y de llurs anades y tornades donassen sempre rahó als deputats, y exhibissen los libres y comptes de les dites col·lectes, y comptassen y girassen tot lo per ells rebut y col·lectat, volent que altrament *ipso facto* sens provisió ni declaració alguna fossen privats de sos officis, y que los deputats haguessen de provehir aquells en altres persones, com en cars de vacació de altres officis acostumen fer, com appar ab lo capítol 7 de les Corts del any 1533, capítol 3 de les Corts del any 1542, y capítol 91 de les últimes Corts del any 1599, en los quals capítols, ço és, en lo dit capítol terçer de dites Corts del dit any 1542 està expressament disposat que los sobrecollidors tornats que sien de la sobrecol·lecta hagen dins quatre dies notificar als deputats la llur vinguda de la col·lecta, y dins dos mesos aprés inmediatament següents hagen lliurats los libres y diners que hauran portats y clòurer la terça, altrament *ipso facto* sens provisió ni declaració alguna sia privat *// v //* de son offici, y en tal cars los deputats passats los dits terminis hagen a donar dit offici de sobrecollidor a altra persona hàbil y sufficient a llur coneguda així com en altres vacacions de officis tenen acostumat, e ultra la dita pena los deputats y oÿdors de comptes hagin de fer exigir la terça y fer-la clòurer sots pena als deputats y oÿdors si no observaran lo sobredit de perdrer llur salari per tant temps, quant estaran en fer lo contengut en dit capítol, y aprés, en lo dit capítol 91 de les dites últimes Corts de 1599 està disposat y ordenat que los dits sobrecollidors dins sis dies aprés que són tornats de llur sobrecol·lecta se hagen de presentar en consistori y fer ostenció als deputats y oÿdors de tots los libres que hauran apportats, y encontinent passats vuyt dies ans de posar-se a comptar la terça haurà apportada haja de haver girat en la taula de la present ciutat tots los diners que haurà aportats y aprés comptar, y açò sots pena de suspenció de son offici y de pèrdrer lo salari de aquella anyada, de tal manera que per ningun temps la puguen rébrer ni comptar y dins dos mesos hage de haver com ans de tornar a la sobrecol·lecta y no havent pagat hagen de provehir los deputats altre per ell, y lo exactor del General encontinent lo hage de executar a ell y a ses fermanses sens poder en res parar dita execució sots pena per als deputats y oÿdors de pèrdrer una terça a son salari, y com Jaume Elra, sobrecollidor del General de la sobrecol·lecta de ponent, sie debitor al dit General del líquit y comptat de acordi ab lo racional de la present casa *// 2r //* en quantitat de quatre mília tres-centes vint-y-nou lliures, dos sous y sis diners, sens altra forsan major quantitat que encara resta per comptar per rahó de dita sobrecol·lecta de ponent, y per haver recusat de pagar dita quantitat y deixats de donar sos comptes és estat ja per los[a] visitadors de la última visita suspès y per lo present consistori provehit de persona. Per ell, y per la renitència y recusació de aquell en pagar lo líquit y comptar lo il·líquit, se procurà fos capturat, com de fet vuy està pres, y detingut en los càrcers de la present casa. Y havent-se de continuar la execució de les quantitats per ell degudes contra de sos béns y de ses fermanses, com en los dits capítols de Cort està disposat, vostres mercès senyors deputat reyal y oÿdors de comptes lo dit trienni corrent han desliberat a onse del present més de desembre que fos relaxat lo dit Jaume Elra de dits càrçers sens pagar íntegrament son dèbit, ab expressa contradicció y dissentiment dels sobredits deputats ecclesiàstich y militar, tenint com té obligació lo present consistori en virtut de dits capítols executar dit Elra y ses fermanses sens parar en la execució de aquell y de aquelles. Per ço, los dits deputats ecclesiàstich y militar estant y perseverant en lo dissentiment per ells ja fet a la dita desliberació, per vostres mercès com dit és dit die feta, perquè en algun temps no puguen ser syndicats del sobredit fet, suppliquen a vostres mercès tinguen per bé no permètrer se

a. a continuació ratllat deliberació.
b. de fer un *interlineat damunt una paraula il·legible ratllada.*
c. memorial insert entre els folis 99v i 100r del trienni 1605-1608.
d. vegada *interlineat.*

a. a continuació ratllat últims.

execute dita desliberació, y que per consegüent dit Elra no isca de dits càrçers, ans bé, aquell manen detenir y executar per la dita quantitat de quatre mília // 2v // tres-centes vint-y-nou lliures, dos sous y sis diners, sens parar en la execució, y no res menys manen que acabe de comptar. Y per quant és notori que dit Elra és incidit en les penes contra los sobrecollidors[a] imposades per los capítols de Cort dalt dits, y entre elles en pena no sols de suspensió però encara de privació de son offici, los dits deputats ecclesiàstichs y militar també suppliquen a vostres mercès, senyors deputat reyal y oÿdors de comptes, se servescan elegir y nomenar altra persona hàbil y sufficient per a servir y obtenir en proprietat dit offici. Car ells per sa part estan promptes y apparellats per a nomenar, y a major cautela dits deputats ecclesiàstich y militar, manan al procurador fiscal que a consell del advocat fiscal del present consistori face denunciació si apparrà convenir contra del dit Jaume Elra, acusant-lo de les faltes en lo tocant a sa obligació y per rahó de son offici de sobrecollidor, per a què sia privat de aquell conforme serà trobat ésser de justícia faedor. Y així mateix suppliquen a vostres mercès tingue per bé de adherir-se a les sobredites coses, y perquè conste en lo asdevenidor de que per sa part los dits deputats ecclesiàstich y militar han fet y fan y entenen fer son descàrrech, requereixen a vos, Pere Pau Vidal, escrivà major del General y present casa de la Deputació, lleven acte del contengut en la present escriptura y aquella continuen al peu de // 3r // dita deliberació feta per la dita relaxació de dit Elra, y que de una cosa y altra los doneu còpia auctèntica y fefaent.

Memorial[b] de les fermanses donà Jaume Elra per a tornar-se presentar en los càrcers de la Deputació per tot lo mes de janer primervinent sots pena de sis mília lliures.

Primo, don Joan de Lupià, per	1000 lliures.
Don Francisco Sagarriga, per	1000 lliures.
Don Carles Alemany, per	1000 lliures.
Anton Ferrer, per	600 lliures.
Francesc Tarragó, per	600 lliures.
Joan Coronat, per	600 lliures.
Francesc Merçar, per	600 lliures.
Pere de Sant Pau, per	600 lliures.
	6000 lliures.

a. sobre *interlineat.*
b. memorial insert entre els folis 101v i 102r del trienni 1605-1608.

Luís de Llobera. Pontiano Paulet. Gaspar Molera. [...] Batista Lorens. *Die XIIII decembris MDCVI.*

[1607]

Dimecres[a], XX de juny MDCVII.

En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors, lo deputat militar absent del consistori y casa de la ciutat, requiriren a mossèn Pere Mas, notari procurador fiscal del General, en consistori perquè fasse instància y execució de les escriptures per ells donades en desembre proppassat contra Jaume Elra, sobrecullidor del General, per no fer complir ab son offici.

E dit procurador del General respongué dient que li sie dada còpia de dites scriptures per a comunicar aquelles ab lo advocat fiscal del General, de consell del qual se offereix fer son offici y descàrrech conforme assí se acostuma.

E encontinent dits senyors diputats y oïdors donaren licència a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major, lo do còpia de dittes scriptures.

Responent los senyors deputat real y tres oïdors de comptes a una scriptura presentada per los senyors deputats eclesiàstic y militar, lo qual comensa «Los senyors deputats ecclesiàstic y militar» y acaba «còpia autèntica y fefaent», donat que a onze del mes de desembre proppassat los senyors deputat real y tres oïdors de comptes, sabent que Jaume Elra, sobrecullidor de la sobrecol.lecta de ponent, en descàrrech de aquellas 4329 lliures, 2 sous, eo de tot lo que·s trobarà debitor per la dita sobrecol·lecta, à girades en la taula de la present ciutat als senyors diputats 1500 lliures y se ofereix per tot lo mes de gener corrent acabar de pagar la resta, que són 2829 lliures, 2 sous, y tot lo demés que·s trobarà debitor per rahó de la dita sobrecol·lecta, les quals quantitats an de procehir de alguns effectes o mercaderies que lo dit Elra té en la present ciutat de Barcelona y altras parts, de les quals li serà molt fàcil fer la quantitat de moneda necessària per a la dita solució, podent ell trastejar y negociar, y que estant detingut en la presó està impossibilitat de pagar las ditas quantitats, y considerant que en lo temps dels feriats de les festes de Nadal lo consistori no pot passar avant en la execució contra los béns del dit Jaume Elra y sas fermanses fins a tant que dits feriats fossen passats, per so, per a millor assegurar lo dèbit del dit Jaume Elra[b] y facilitar la cobransa de aquell, entenent que lo

a. memorial insert entre els folis 101v i 102r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat y sas fermanses.

ànimo de la Cort és estat ordenar que·s cobren los deutes del General obligant als diputats y oïdors que en la cobransa de aquells se regesquen com farian en sos propris béns, sens ànimo de retardar ni // v // detenir la execució contra los béns de Jaume Elra y sas fermansas, car aquella volen sia continuada com en la [...] a la qual relació diuen y responen que Jaume Elra és extret de la presó ab manlleuta de 6000 lliures, prestada caució ab idòneas fermansas de representar-se al derrer de jener corrent, a effecte que dins de aqueix termini pague tot lo que·s trobarà ésser deutor per rahó de la dita sobrecol·lecta al General y per quant restan alguns libres de la dita sobrecol·lecta a cobrar y comptar, los quals lo dit Elra no podria cobrar ni comptar estant en la presó. Que en lo entretant cobre tots los libres y diners que són necessaris per a cloure totas las tersas y done compte de tot lo que aurà rebut dels fraus en tot lo temps que à sobrecol·lectada dita sobrecol·lecta de ponent. Altrament, fent lo contrari, passat lo dit termini sia restituït en dites càrcers, de las quals no sia extret fins a tant que el General sia íntegrament pagat y satisfet de tot lo que dit Jaume Elra deurà. Y si aparexia al consistori que lo dit Jaume Elra en la sobredita exacció no à servats los capítols de Cort ab la punctualitat que està obligat, y que per so és caigut en pena de privació de son offici de sobrecullidor o altre pena condecent, diuen tots dits senyors diputats real y tres oïdors de comptes que·s procehesca contra de dit Jaume Elra conforme serà de justícia per dits capítols està disposat, com lo ànimo de dits senyors diputat real y oïdors de comptes no són contravenir en res a la disposició de dits capítols ni al jurament per ells prestat, offerint-se promptes y aparellats sempre que al consistori aparexerà ésser de justícia de anomenar altra persona hàbil y sufficient per a servir y obtenir // 2r // en proprietat dit offici o faran. Y per semblant effecte, en quant menester sia, requerexen al procurador fiscal fassa instància contra de dit Jaume Elra sobre la declaració de la privació del dit offici, segons que per disposició de capítols de Cort està disposat. Y perquè la cobransa del dèbit del dit Jaume Elra y la reddició de comptes per ell fahedora tinga son degut compliment y lo General sia íntegrament satisfet y pagat, suplican los dits senyors deputat real y tres oïdors de comptes a vostres mercès, senyors deputats ecclesiàstic y militar, sian servits adherir a la declaració per dit senyor deputat real y tres oïdors de comptes fets als dotze de desembre proppassat tant resta conforme rahó y capítols de Cort feta, y manan a vos, Pere Pau Vidal, escrivà major del General y present casa de la Deputació, que al peu de la scriptura per dits senyors deputats ecclesiàstic y militar feta continueu la present resposta y no doneu còpia de la una sens la altra.

Die XII *januarii* MDCVII.

Fonch donada en consistori per los senyors deputat real y tres oïdors de comptes, presents los senyors deputats ecclesiàstic y militar. Testes Francesc Besturs y Bernabé Icart.

En aprés, a 9 de juliol 1607, Francisco Besturs, porter y carceller dels càrcers de la present casa de la Deputació, féu relació en consistori com té en dittes presons a dit Jaume Elra, sobrecullidor del General.

---

25 maii 1607[a].

Per orde dels senyors deputats y oÿdors de comptes, Francesc Castellar, notari, Bernabé Ycart y Francesc Besturs foren cridats y en consistori presos per lo deputat ecclesiàstic de jurament, donant-los orde, y en particular a dit Castellar, per a que anassen en casa de Bernat Taverner[b], defenedor del General de Cathalunya, per a què[c], en nom de ses senyorias, dit Castellar digués a dit Taverner si sa voluntat era que dins lo offici de deffenedor que tenia, era content que·s posàs en cap de son pare. Y axí, seguint l'orde de sas senyorias, dit Castellar, ensemps ab dits Ycart y Besturs, se conferiren en la casa de dit Taverner y entraren en la cambra hont dit Taverner stava mal, y allí, en presència dels dits Ycart, Besturs y altres, dit Castellar dix y donà lo racaudo dalt dit // per part de sas senyorias a dit Bernat Taverner [...] y no·l respongueren que sa voluntat era que·s posàs en cap de son pare lo dit offici de deffenedor y que per ço tenia fet[d] poder a mossèn Santjoan, donzell, per a renunciar aquell en son favor. Y, encontinent, dit Castellar se hisqué de la cambra ab los dits Ycart y Besturs y[e] tornaren a la Deputació e en nom perquè del que li[f] féu dita relació en consistori a sas senyorias y supplicant-li fossen servits que en semblants ocasions no·s servíssin d'ell.

Dissapte, a XXVI de maig de MDCVII, ans de mig dia[g].

a. relació inserta entre els folis 139v y 140r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat del.
c. a continuació ratllat a que.
d. fet *interlineat.*
e. y ... Deputació *interlineat.*
f. a continuació ratllat dit Castellar.
g. relació inserta entre els folis 139v i 140r del trienni 1605-1608.

Los senyors deputats e oïdors de comptes, tractant acerca de si la renunciació se[a] vol fer del offici de deffenedor del General té mossèn Bernat Taverner, menor, la qual entén fer mossèn Nicholau de Santjoan, donzell, com a procurador seu, en favor de mossèn Barnat Taverner, maior de dies, digueren e representaren als magnífichs assessors y advocat fiscal presents en lo consistori que·ls aconsellen si poden y deuhen admetre ditta renunciació no obstant lo capítol 27 de las Corts de 1533, per no haver cumplit ab dit capítol, majorment essent-se-li fet manament per ses senyorias a 4 de juliol proppassat complís ab ell per no haver-ho acostumat complir.

E lo senyor abat Palmerola, assessor, encontinent dix que fins ara no li conste, de la manera que de dret ha de constar, que lo dit Taverner haia contravingut a ningun capítol ny haja deixat de complir en la obligació de son offici, y que, sempre y quant en la deguda forma ly constarà, dirà lo que és de justícia.

E lo senyor sacristà Dezcams, altre assessor, dix que, presupposat en fet que lo dit Taverner en los últims sis mesos és estat negligent y morós en la observansa del capítol 27 de les // Corts de 1533 y que ja per abans era estat interpel·lat, com en la proposició del fet és contengut, és de vot y parer y aconsella als dits senyors deputats y oïdors de comptes que, sobre del fet de la renunciació que dit Bernat Taverner entén fer del offici de deffenedor, guarden y observen ab puntualitat lo que per la Cort General està disposat en lo capítol 9, números 2, 3 y 4, de les Corts de 1542 que té respecte en què los deputats qui per temps són, ans de admetre renunciacions de officis peccuniaris y no peccuniaris, hajan de examinar si aquells tals hauran encorregut en algunes penes per rahó de haver-se hagut mal en lo exercici de llurs officis, majorment puix sa magestat en la decretació del dit capítol à prefigit termini als dits deputats de dos mesos para examinar les penes en què se dirà hauran encorregut.

E lo senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, dix que, per quant lo fer observar lo capítol 27 de dites Corts de 1533 toque als senyors oïdors de comptes, de la relació dels quals may a ell à constat culpa, mora o negligència alguna haja fetta lo deffenedor en la observança de dit capítol, ans bé en lo tractar dit negoci ly consta per relació fetta per los senyors deputats y oïdors que, havent-se-ly fet manament en scrits, dit deffenedor vingué a donar satisfacció a ses senyorias, e més, attento que la pena posada en dit capítol és de què no accudint dit deffenedor a fer sa obligació perde lo salari dels sis mesos haurà tardat en obtemparar dit capítol, y que los senyors deputats no puguen pagar-li aquells, altrament, si·ls·y //2r// pagaven, incorreguessen en la matexa pena y haguessen de pagar de sos béns propris lo que haurian pagat al dit deffenedor, e li consta al dit advocat fiscal que los senyors deputats y oïdors han pagat íntegrament esta última terça[a] al dit deffenedor, per hont és de vèurer haver-ly aprovat no tenir culpa cerca de la comissió, si acars la·y ha haguda, de la observança de dit capítol, perquè és de crèurer que los senyors deputats y oïdors fan las cosas ab tanta maduresa y rectitut que, tenint-lo per culpat, al dit deffenedor no hagueren vulgut contrafer al dit capítol 27, tant per lo jurament tenen prestat com també per les penes imposades en dit capítol 27, los senyors deputats y oïdors que contrafarian dit capítol y que lo dit no se admetés la renunciació a dit deffenedor serie lo mateix que condempnar als senyors deputats en pagar de sos béns propris lo que haurian pagat al deffenedor, lo que no és rahó per lo que dalt té dit. E attento que de la última terça ensà no han corregut sis mesos per hont se puga conèxer la falta hauria fet dit deffenedor en la observança del dit capítol, és de vot y parer que los senyors deputats y oïdors de comptes tenen obligació per lo capítol 89 de les últimes Corts de admetre la renunciació a dit Taverner.

E lo senyor deputat ecclesiàstic, votant acerca de dittas cosas, dix que, adherint-se al vot y a parer del dit senyor abat Palmerola, assessor, dix y és de parer que se admete la renunciació al dit mossèn Barnat Taverner del dit offici de deffenedor del modo y manera que per dit mossèn Santjoan, son legítim procurador, és stat supplicat al consistori, y així sia provehit de dit offici y posat en possessió de aquell. //

E lo senyor deputat militar dix que·ls sia dada còpia d'estes scriptures attesa la discrepància és entre los magnífichs assessors, perquè pugue pèndrer madur consell del fahedor, e que, entretant, se ly fasse la oblata en la supplicació de dit mossèn Taverner.

E lo senyor deputat real és del mateix parer de dit senyor deputat militar.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic dix que, attès que los magnífichs assessors són de diversos parers en lo cars consultat y per lo que·y porie haver perill en la tardança de la provisió de dit offici, és de vot y parer que encontinent sien aplicats hu o més doctors de la manera que aparexerà al consistori, per a què, oït lo vot e parer de

a. se *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* ab.

aquells, se pugue aderir a la part que ly aparexerà ser més de justícia, y que, entretant, perquè les parts no perden res de sa justícia, que·s toque la oblata en la supplicació presentada per part[a] de dit mossèn Bernat Taverner[b].

Lo senyor oïdor militar dix que és del mateix parer de dit senyor oïdor ecclesiàstic.

E lo senyor oïdor real és del mateix parer de dit senyor oïdor ecclesiàstich.

E lo dit senyor deputat ecclesiàstic fonch també de parer se fes oblata a la ditta súpplicació, y així fonch fetta encontinent en consistori de voluntat de tots los dits senyors deputats y oïdors y ally lliurada dita supplicació ab dita oblata al dit mossèn Nicholau Santjoan, procurador de dit mossèn Taverner, menor.

Molt il·lustres senyors:[c]

[d]Bernat Taverner, menor, deffenedor del general de Cathalunya, desija renunciar en favor de Bernat Taverner, major, son pare, y posar en son cap lo offici de deffenedor, attès és dels antichs officis, ab lo consentiment y voluntat de vostres senyorias, conforme està ordenat y permès per lo capítol 89 del nou redrés de las Corts del any 1599. Supplica per ço a vostres senyorias sian servits donar-ly ditta licència, voluntat y consentiment que ne rebrà molt gran y particular mercè. Lo offici etcètera.

Altissimus Marti.
Oblata XXVI *maii* MDCVII *in consistorio.*
Petrus Paulus Vital, scriba major Generalis Cathalonie.
Oblata per magníficum Nicholaus de Sant Joan procuratorem Bernardi Taverner, deffensoris Generalis Cathalonie constat per manu in posse discreti Antici Martini, notarii publici Barchinone, 25 maii 1607.

Die dissapta, XXVI de maig, 1607[e].

Dit die[f] féu relació en consistori micer Jeroni Bosch, notari de la visita del General proppassada[g], cridat per ses senyorias, conforme, mirades y conegudes totes les enquestes havien tingudes los officials del General en dita visita, en ella havie trobat sols dos enquestes havia tingudes mossèn Bernat Taverner, deffenedor del General, de les quals ere stat absolt per dit senyor visitador.

a. part de *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* per.
c. *suplicació inserta entre els folis 139v i 140r del trienni 1605-1608.*
d. Oblata ... maii 1607 *interlineat al marge esquerre.*
e. *text de l'assentament corresponent al dia 26 de maig insert entre els folis 139v i 140r del trienni 1605-1608.*
f. *a continuació ratllat* de maig.
g. *a continuació ratllat* com.

Memorial[a] de diversos apuntaments aportats per lo bras militar a diverses enbaxades d'ell, y vots dels magnífics assessors sobre d'ells y del consistori.

Memorial de alguns agravis que per ara se representen a vostres senyories per part del bras militar:

Los agravis que ha patit y pateix lo present Principat per contrafaccions fetes y que·s fan de moltes constitucions, privilegis y altres drets de dit Principat que vostres senyorias an de ésser servits representar a sa magestat per a què sien remediats y dites constitucions guardades y que ha aparegut a les persones anomenades per lo bras militar són los següents:

I. Primo, lo agravi que s'és fet en capturar, remètrer y tràurer les persones de Joan Gil y Joan Luís Llavasuy del present principat de Catalunya, en lo qual foren presos, y de aquell aportats al regne de Aragó.

Les[b] dites captura, remissió y extracció són manifestament contra les constitucions de la reyna Maria en la Cort de Barcelona, any 1422, capítol 2, està posada sots lo títol de «Jurisdicció de tots jutges», constitució 13; y contra la constitució següent del mateix títol que és del rey don Fernando, en la Cort de Barcelona, any 1481, capítol 3; e contra la constitució 70, en les constitucions del any 1599; e contra altres constitucions posades en lo parer dels advocats.

II. Ítem, lo agravi que·s féu en levar lo offici y càrrech de governador al prior don Henrrich de Cardona.

Aquest[c] agravi se confirme de la constitució

a. *memorial insert entre els folis 140v i 141r del trienni 1605-1608.*
b. Les ... parer dels advocats *interlineat al marge esquerre.*
c. Aquest ... Audiència y Consell Real *interlineat al marge esquerre.*

que comensa «Nós e officials nostres» feta per lo rey en Pere en la Cort de Barcelona, any 1283, capítol 24, y per lo que al·leguen Jacobo Calitio «*In extragravatorium curiarum*», capítol 3, número 106, y micer Antoni Oliba en lo usatge «*Alium namque*», capítol 4, número 49, y també les constitucions posades en lo títol dels impedits de la Audiència y Consell Real.

III. Ítem, lo agravi que s'és fet en levar lo offici de doctor de la Reial Audiència a micer Joseph Dalmau sens conexensa de causa, de la qual privació ne resulta grandíssims inconvenients y danys inremediables al present Principat, per ço que, vehent // los doctors del consell que, sens conexensa de causa alguna y de fet, los priven de sos officis, dexen de tenir lo vot libero y no gosen contradir a la voluntat de sa excel·lència y de sos superiors.

Confirma's[a] aquest agravi per lo mateix que s'és posat en lo precedent.

IIII. Ítem, lo agravi que s'és fet y se fa al present Principat per los capitans y companyies de soldats, axí de peu com de cavall, que se alotjan en les viles y lochs, axí reals com de barons, y en les cases de dits lochs y viles fent-se a donar a menjar y a bèurer y altres mentaniments ab molta violència y ab amenasses, sens voler pagar cosa alguna del que despenen y gasten y, a demés de això, se fan pagar moltes summes de diners, extorquint-les y fent-les pagar per força.

Al[b] virey. Són estes coses directament contra la constitució del rey Philip Segon en la Cort de Barcelona, any 1564, capítol 21, y contra la constitució del mateix rey en la segona Cort de Monsó del any 1583, capítol 29.

V. Ítem, lo agravi fet per los pares inquisidors en la captura de Joan Canals, pagès de Vilamajor, y en sa persona que, no essent familiar del Sant Offici, fou pres y posat en les presons de la Inquisició, y estant pres en dits càrsers y havent prestada menlleuta de mil ducats, ab apellido y motiu que volia fugir de dits càrcers, lo manaren açotar dins lo Palau Real, hont estan dits pares inquisidors, levant-li la deffensa que en dit cars aguera feta.

Al[c] rey. Són dites coses contra la constitució del rey en Jaume Segon en la segona Cort de Barcelona, any 1299, comensant «Algun hom», capítol 25, y de la constitució del rey Alfonso Tercer en la Cort de Monblanch, any 1333, comensant «Ordenan», sots lo títol de «Penes corporals», e contra lo capítol de Cort 30 de les últimes Corts del any 1599.

(VI) Pateix lo present Principat grandíssims inconvenients e danys irremediables de no ésser-se confirmats per sa Sanctedat los capítols perlants de la Inquisició de les últimes Corts. E axí se supplica a vostres senyories servesquen procurar los medis convenients, axí de sa magestat com altres, per a obtenir dita confirmació de dits capítols, y que·s sien posats *// 2r //* en deguda execució, com altrament seria estat de ningun fruyt haver-los fets.

VII[a]. Ítem, lo present principat de Catalunya ha rebut y reb agravi y prejudici notabilíssim dels capítols de la unió que se són fets tant en la present ciutat de Barcelona com fora d'ella, per ser los demés d'ells contra expresses constitucions, capítols de Cort, privilegis, usos y costums de dit Principat. En particular, fan prejudici notable a les persones del stament militar, contra les quals se atrevexen los de la unió axí en levar-los les armes com en voler-los regonèxer y en capturar-los, com se atreviren ab la persona de don Bernat de Cabrera, al qual prengueren y ultrejaren com si fóra un home plebeyo, com ja s'és representat a vostres senyorias molt largament. Y a Joan Francesch Cudina levaren una espasa, a don Hugo de Eril un altra, y de cada dia los dits hòmens de la unió fan excessos notables que tots redunden en manifest agravi y preiudici y en contrafacció dels drets de la terra. Y en particular, en la vila de Calders se féu per los hòmens de la unió una exorbitància molt gran, ço és, que quatre hòmens de la unió del Carbonell, ab tres de altres de la vila de Calders, se posaren en aguayt detràs de unes tàpies y, venint *talis* Castallet de Guanté y *talis* Vernet, habitants en la dita vila, los tiraren ab pedrenyal; al Castallet tocaren en la orella y barret, y al Vernet tocaren sobre lo ull. Axí mateix, estos dies passats, los de la unió de Tarrassa prengueren lo batlle y sots-batlle y a un capellà y los portaren en la presó. *// 2v //* E axí mateix, dins Barcelona, los de la unió, pochs dies ha, prengueren al cap de guayta del veguer i·l tractaren mal perquè dit cap de guayta volgué pèndrer un home de la unió per orde del veguer, de manera que no fou possible que dit cap de guayta pogués pèndrer lo home que volia pèndrer. [b]E més, lo agravi que estos mesos atràs se féu al consistori de vostres senyories avent do-

a. Confirma's ... lo precedent *interlineat al marge esquerre.*
b. Al ... capítol 29 *interlineat al marge esquerre.*
c. Al ... del any 1599 *interlineat al marge esquerre.*

a. VII *corregit damunt de* VI.
b. E més ... a vostres senyorias *interlineat al marge esquerre.*

[1607]

nat orde al aguazil franch que fes certa execució, y lo èxhit de ella, per saber-lo ja vostres senyorias, no·s exprimeix; e més, lo que a 22 de abril proppassat se succehí en la persona de Cebrià de Lloscos, que és conforme dit Lloscos en una supplicació ha representat a vostres senyorias. E axí matex, an fet altres excessos, exorbitàncies que ja se són representades a vostres senyorias ab memorials diversos, dels quals se'n donà[a] còpia a vostres senyorias a quinse de juliol proppassat. Axí que consta de les sobredites coses que los dits capítols de la unió an causat y causan de cadaldia molts inconvenients y se té per cert que, si no s·i posa remey, los de la unió y plebeios se vindran a amotinar de manera que se alsaran ab la jurisdicció real y causaran algun dany irremediable.

En[b] confirmació de aquest agravi, se an donat a vostres senyorias memorials en los quals estan specificades les constitucions, privilegis y altres drets de la terra als quals directament contradiuen los capítols de la unió.

VIII[c]. Ítem, lo agravi que s'és fet per sa excel·lència en los comptats de Rosselló y Cerdanya, manant ab veu de pública crida que ninguna persona pogués tràurer blat del dit comptat de Rosselló y Cerdanya per a portar-lo dins Catalunya ni a altra part, manant tràurer-ne per a sa provisió y donant licència a qui se li aparexia.

Al[d] virey. La dita crida és contra disposició del capítol 87 de les Corts del any 1599.

VIIII[e]. Ítem, lo agravi que·s fa per sa excel·lència en no haver volgut tràurer de la presó moltes y diverses persones després de feta la conclusió y deliberació per lo Real Consell que dites persones fossen relaxades.

Al[f] virey. És contra la disposició del capítol 53 de les últimes Corts del any 1599. Vostres senyorias seran servits manar fer diligències en saber quines són les persones que se'ls à fet semblant agravi, que se entén són moltes.

X[g]. Ítem, lo agravi fet al estament militar // 3r // en la captura de don Francisco de Vilalba y Montagut de Vallgornera, per ser estats pressos sens instància de part y sols per haver portat pedrenyal y de aquells desermats.

Dites[a] captures foren contra lo privilegi concedit per lo rey don Pedro en Barcelona a XVIIII de maig[b] 1380 y fonc confirmat per lo rey don Fernando en Barcelona, a 9 de octubre 1481; e lo mateix don Fernando aprés, en Monçó, a 2 de setembre 1510, y és en lo títol de[c] ... , en lo segon volum; e aprés lo infant don Joan, fill del primer comte de Prades, concedí semblant privilegi als hòmens de Falset; y contra lo usatge que comença «Cavaller qui lexa sa cavalleria», en lo títol de «Inquiries»; lo usatge dels magnats, en lo títol de «Dret del fisch y de les sues regalies»; Calís en la *Prerrogativa militari*, en lo número 89, usatge *Alium namque*; Joan de Socarrats, *In consuetudinibus Cataloniae, si aliquibus dominus*, número 138, ahont reffereix la sentència y declaració del rey don Martí sobre lo ús y port de les armes en Catalunya ser *de genere premissorum maxime* als militars.

XI. Ítem, lo agravi que pateix lo principat de Catalunya en lo procehir de les causes civils per los inquisidors ab sos familiars, que si algú del present Principat, aprés de haver fetes moltes obligacions y debitoris, se fa familiar, encara que en los actes dels debitoris hage renunciat a son propri for y sotsmès a qualsevol for y sien obligats ab scriptura de terç, no consenten que sien convinguts dits familiars sinó devant son tribunal, y no guardan lo rigor de la scriptura de terç y proveheixen sobrecehïments quant és aposada per los debitors excepció de falsedat, encara que lo oposant dita excepció no hage deposat la penció del censal o violari que se exequta, y consenten que les mullers dels familiars qui són en terra de barons pugan obtar. Y també que, de las sentències que donan y profferexen sobre dites obligacions, censals, violaris y contractes, se apel·lan a Castella y, per aquesta via, les causes de Cathalunya ixen del Principat y los acreadors se venen a impossibilitar en la deffensió de sas causas, lo que és contra moltes constitucions.

Al[d] rey. És contra la constitució del rey don Alfonso, comensant «Més havant» en lo títol de «Execució de censals», y a la pragmàtica del rey en Jaume Primer, comensant *«Intelleximus quod»*, y axí mateix se contrafà a les constitucions de la reyna Maria y a la constitució comensant «Clarificant», sots títol de «Jurisdicció de tots jutges».

a. a continuació un espai de 15 mm. ratllat.
b. En ... de la unió *interlineat al marge esquerre.*
c. VIII *corregit damunt de* VII.
d. Al ... del any 1599 *interlineat al marge esquerre.*
e. VIIII *corregit damunt de* VIII.
f. Al ... són moltes *interlineat al marge esquerre.*
g. X *afegit al costat de* VIIII *ratllat.*

a. Dites ... als militars *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació ratllat al.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.
d. Al... de tots jutges» *interlineat al marge esquerre.*

XII. Ítem, lo agravi se féu al estament militar en capturar la persona de don Francesch d'Oms y aquella haver detingut molt temps en la presó sens haver-li publicada enquesta ni tenir instància de // 3v // part. Est agravi se justiffica ab los matexos privilegis que·s justifficà lo de don Francisco de Vilalba y de Montagut y Vallgornera.

XIII. Ítem, lo agravi se és fet a Pere Massó, que ja és estat representat als predecessors de vostres senyories y per sos embaxadors representat a sa magestat, als quals sa magestat respongué que lo son loctinent guardaria los guiatges. Y és-se vist molt al contrari, que lo senyor loctinent, no sols no ha guardat lo dit guiatge, però encara ha manats sentenciar a mort a dit Pere Massó, de les quals coses ne resulte contrafacció de moltes constitucions del present Principat per les coses següents:

Primo. Perquè havent sa magestat, en les Corts Generals del present Principat, celebrades en lo any 1599, en lo capítol 6 dels capítols y actes de Cort, anomenat al dit reverent Clavero en visitador del present Principat contra tots los officials reals qui no purgan taula, y havent-li concedit tota la autoritat que al tal càrrech de visitador se expecta, tant per constitucions, capítols, actes de Cort y estils de Catalunya com altrament per ley y dret comú, y havent ell, dit visitador, emanades les dites letres reals ab què manava al dit Pere Massó que, sots pena de sinch-cents ducats, per coses consernents al servey de sa magestat, comparegués devant d'ell en la ciutat de Barcelona y per al dit effecte lo guiava per certs dies, y havent ell, dit Massó, per temor de les penes de dites letres, comparegut devant del dit visitador, no podia ni // 4r // dit loctinent general devia, durant los dies del guiatge, fer pèndrer y capturar *de mandato* la persona del dit Massó, perquè, per constitucions de Catalunya, està prohibit als loctinents generals de sa magestat rómprer, violar ni contravenir als dits guiatges, com és de vèurer del usatge «Car per inic príncep», sots lo títol de «Guiatges», en lo qual està disposat que lo guiatge per lo príncep a qualsevol persones concedit se'ls ha de guardar del príncep tant en persones com en béns y que tots los habitants dins del Principat en totes les causes los an de guardar, apartats tots dol, engany e mala intenció. E lo mateix és de vèurer en lo capítol últim del matex títol, que és lo capítol de Cort XXI de les Corts del any MDLXXXV, per lo qual consta estar disposat que tota persona, que en virtut de carta del loctinent general vindrà a hont dit loctinent general serà, sia guiat fins a tant que haja demanada hont li sie donada licència o altrament tornant-se'n puga ésser tornat en sa casa. E com lo dit visitador Diego de Clavero immediatament representàs la persona real y las vices de sa magestat y per ell fós estat emanat lo dit guiatge, no per gràcia ni a supplicació o petició del dit Pere Massó sinó *ex mero officio visitatoris,* perquè aquell comparagués per a testifficar en lo procés de dita visita contra de algun official real, cert e indubitat és que dit loctinent general no podia rómprer ni violar lo dit guiatge, ans era tingut a guardar y observar aquell si y segons per dit usatge el matex rey y tots sos súbdits són obligats a tenir, observar y guardar.

Segonament. Perquè los reys de Aragó, ab gran rahó y fonament, se són obligats y strets per dit usatge a guardar y observar los dits guiatges, és que contenen promesa, fe y paraula de la salvetat y guarda de les persones guiades *iuxta textum et glossam in capitulo super quibusdam s[...] preterea de verb[...] sign[...]*, y com el guardar y observar la promesa y la paraula sie de ley natural *juxta* IX, *in libro I ,[...] de pactis ibi huius edicti equitas naturalis est nihil enim tam congruum est fidei humanae quam ea que placuerunt inter eos servare*, y sant Thomas 22, q[...] 40, art[...] 1 *[usi] ad primum in fine* diu *quod servare fidem est de jure naturali et quod ideo nihil potest precepti homini contra id quod est de jure naturali*, de ay és que los reys són tinguts a guardar la fe y paraula dels guiatges perquè són obligats // 4v // a servar les coses que són de dret natural *et lingua principis debet esset immobilis sicut lapis angularis et sicut polus in celo*, y no solament lo matex príncep és obligat a guardar son guiatge y no permètrer que ningú posat baix de la fe y paraula real sia punit, però encara tots sos súbdits són tinguts y obligats en guardar aquell, com ho affirma Marquilles en lo dit usatge *Quoniam per iniquum*, tít[...] 2, *ibi ratio quia non solum layci subditi sed etiam ecclesia talia guidatica servare debent.*

Tercio. Perquè no·s pot dubtar que el dit reverent Clavero, per lo bon exercici de la jurisdicció a ell concedida, no pogués guiar y assegurar baix de la fe y paraula real la persona del dit Pere Massó, tant per lo que venia en consequència de la potestat y jurisdicció de visitador, *arg[...], l[...] de jurisdictione omnium judicium*, quant per lo que dit Marquilles en lo dit ustge *Quoniam per iniqum*, col[...] 20, [usi] nota *quod fidantiam ibi [nota quod fidantiam] potest concedere quilibet iudex et tenetur servare suam fidem et guidaticum quod verbo vel in scriptis fieri potest, unde sequitur quod affidamento vicarii et illius assecurationi est standum*

[1607]

cum personam principis reprensentet nisi [alias] expresse sibi initium esset, et quod dicto affidamento et assecurationi sive guidatico vicarii seu alterius officialis standum sit probatur nam casus evenit de facto tempore Guillelmi de Belera, senioris, vicarii Barchinone, in persona d'en Cornamira, quem dominus rex cum littera sua mandavit capi et regi Maioricensi remitti, sed fuit repertum quod erat guidatus per dictum vicarium, ab quod, littera regia non obstante, ipsum guidaticum fuit sibi servatum. Fins assí tot són paraules expresses de Marquilles en lo dit usatge *Quoniam per iniqum*.

Quarto. Perquè com dit Pere Massó fós estat citat per lo dit reverent Clavero en virtut del poder a ell concedit per lo rey nostre senyor y per tota la Cort General, per lo capítol 5 de dites Corts Generals, y per ell fos estat assegurat y guiat, per ço matex, era vist restar molt cert y assegurat de sa magestat y de tots sos officials per a comparèxer tutissament // 5r // y ab cumplida seguretat, tant per lo que diu y al·lega Cephalo en lo consell 304, número 138, quant perquè, de la naturaleza del dit assegurament, tant per dit usatge y constitucions de Catalunya quant per disposició de dret comú y canònich és tal axí citat, deu restar molt assegurat ab dit salvoconducto per lo capítol *hortamur* 399 que diu d'esta manera: *hortamur ut, sub timore Domini, consuetam concienciae vestre sinceritatem in hoc quoque negotio conservantes, omnem a personis quae veritatem causae istius scire possunt faciatis amputari formidinem et vestris presentari conspectibus etcetera*. Ahont la glosa diu d'esta manera: *hic est argumentum quod judex prestabit conductum et securitatem testibus*, lo que·u prova ab auctoritat de molts cànons que allí al·lega, maiorment que lo dit guiatge o salvoconducto concedit per dit reverent Clavero per la sobredita autoritat a ell concedida era tant com si fós estat concedit per lo matex senyor rey, com ho affirma Paulo Castrense en lo consell 423, número 9, l[...] I, *quem reffert et sequitur [Menoch] in consilio 244*, número 16, vol[...] 3, a hont Paulo Castrense també affirma y diu *quod si securitas et salvus conductus datum sit super criminibus et maleficiis ab eo qui dare potuit servanda est etiam ab eo si dari non debuerit, ut notatur per Petrum et [Lynum] in libro presenti, C, de his qui ad ecclesiam confu[...] et per [...] in publica disputatione, ut reffer[...] Bart[...] in l[...] his qui reus [...] de publ[...] iud[...]*, y diu més, que *dictam securitatem potest concedere quilibet judex* [a] *ex causa legitima et quod talem auctoritatem a principe concessam inferiores violare non debent [...] [...] [...] de leg[...] imo, contrarium facientes, crimen leze magestatis incurrunt in l[...] I in prin[...] ibi vel adversus securitatem eius committitur ubi [glossa] declarat securitatem, id est eos qui acceperint securitatem, ne vexarentur populo romano, quia talis securitas ait Paulus Castrensis si per epistolam concessa sit vim legis habet l[...] I [ff...] de const[...] princ[...], ideo // 5v // lex non licet inferioribus eam violare imo contrarium faciens puni*.

E puix de totes les sobredites coses resulta plenament quant notori y manifest és estat lo agravi que se à comès contra del present Principat y dels usatges, constitucions, capítols, actes de Cort y leys de la terra en lo rompiment y violació del dit guiatge, assegurament y salvoconducto del dit Pere Massó, és molt just que, per reparo d'aquell y perquè semblants abusos ara ni en ningun tems no pugan ésser trets en exemplars, tenen molt gran obligació vostres senyorias de representar-ho a sa magestat.

XIIII. Al rey[a]. Ítem, lo agravi que en dies passats fonch fet an aquest Principat ab la nominació del doctor[b] ... Monterde, natural de la ciutat de València, lo qual fonch nomenat per la magestat del rey don Phelip nostre senyor, de gloriosa memòria, per regent del regne, isla y ciutat de Mallorca, y ara és estat rehiterat dit agravi per lo rey nostre senyor nomenant per lo mateix càrrech de regent de dita isla y ciutat al doctor micer Miquel Martínes del Villar, aragonès, natural de la ciutat de Calatayud, habitant en la ciutat de Çaragossa, lo qual agravi és hu dels maiors y més preiudicials que may se sian fets contra aquest Principat per moltes rahons y en particular per les següents:

Primo. Per ser contra les constitucions de Cathalunya, les quals sa magestat, en lo introhït de son regne, ha jurat de guardar-y la terra per lo semblant y vostres senyorias, als quals per rahó de son // 6r // càrrech y offici los toque haver-les de defensar. Y particularment se contrafà a totes les constitucions contengudes en lo volum de elles sots lo títol 58 y la rúbrica que tots los officials en Cathalunya y Mallorca sien cathalans, y al capítol primer de dit títol, que és de Jaume Segon, en la primera Cort de Barcelona, any 1291, hont diu que tot official que haia de retre dret de hu a altre en Cathalunya e en lo regne de Mallorca ell e son assessor haien de ésser cathalans; e al capítol segon de dit títol a hont lo mateix rey, en les matexes Corts, diu lo mateix, que dits officials sian cathalans, y assigna aquesta rahó: perquè los cathalans saben millor los costums y observances

a. a continuació repetit ex causa legítima.

a. Al rey *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació un espai en blanc d'uns 15 mms.

de Cathalunya y de les dites isles que no los strangers y forasters; e contra lo capítol 20 de dit títol a hont Alfonso Tercer, en la Cort de Monblanch del any 1333, confirma lo contengut en los sobre dits capítols del rey en Jaume. Més se contrafà al capítol 4 de dit títol a hont Pere Tercer, en la Cort de Cervera del any 1359, capítol 10, disposa y confirma lo mateix; e se contrafà al capítol 6 de dit títol ahont Ferrando Primer, en la Cort de Barcelona, any 1448, capítol II, posa pena de 100 florins de or als estrangers y forasters de dit Principat ultra de la nul·litat de actes que contravindran a les dites constitucions, y contra la disposició de aquelles exercints dits càrrechs y officis. E axí mateix se contrafà al capítol II del dit títol ahont Ferrando Segon, en la primera Cort de Barcelona del any 1481, capítol 12, disposa y confirma lo mateix. Y se contrafà al capítol 16 de dit títol a hont lo rey don Felip nostre senyor, de gloriosa memòria, en les Corts de Monçó del any 1585, en lo capítol de Cort 26, confirma totes les sobredites constitucions.

Secundo. És preiudicial dita nominació y és agravi perquè, essent dita isla y regne de Mallorca conquistat per los cathalans, lo qual conquistà y levà de mà dels moros y sarahïns lo rey en Jaume Primer en lo any 1229, par ser molt justa cosa y rahonable que dits cathalans tinguen[a] lo govern y regiment de aquell.

6v *Tercio.* Per la rahó que lo sobredit rey en Jaume Segon, en lo sobredit capítol 2 de dit títol, dona que los cathalans saben millor les pregmàtiques y costums de dit regne que no los forasters y st(r)anys, finalment perquè no és rahó que los cathalans, que han posat sos trebals y han scampada la sua sanch en conquistar dit regne y reduir-lo a la fe de Jesuchrist, sien privats dels profits, honors y utilitats de aquell.

Per totes les quals rahons, se supplica a vostres senyorias que, en descàrrech de son offici y del jurament que an prestat, se servesquen de oposar-se a la defensa y reparo de tant manifestos contrafaccions de constitucions, y representar-ho a sa magestat per medi de son enbaxador per a què dites coses sien tornades en son lloch.

a. a continuació repetit lo govern.
b. resposta inserta entre els folis 140v i 141r del trienni 1605-1608.

[*1607*]

Respostes[b] fetes per los magnífics assessors y advocat fiscal del General a la consulta que los senyors deputats han feta sobre los caps del memorial que per part del bras militar és estat representat als senyors deputats, les quals respostes fan cada ú per si:

E primerament lo reverent abbat Palmerola, quant al primer capítol del memorial, diu que ya ses senyorias han fetes y fan les diligències que són menester per lo reparo del agravi contengut en dit primer capítol, y aconsella se continuen dites diligències fins a que tingan resolució de sa magestat.

Al segon capítol, diu que, attès en lo present consistori és estat admès lo privilegi de governador en favor de don Joan de Queralt y en ell consta de la voluntat de sa magestat, qui ha pogut revocar lo beneplàcit y mera y libre voluntat per les causes a sa magestat ben vistes, li appar que, per ara, no's deuen fer altres diligències.

Quant al tercer, diu que, en dit capítol, sols se representen los inconvenients y no contrafaccions de constitucions de la revocació que sa magestat ha feta del[a] beneplàcit, mera y líbera voluntat ab la qual sa magestat tenia anomenat doctor del Real Consell al magnífic micer Joseph Dalmau, y que, per no saber les causes que han mogut a sa magestat ni que elles sien contra constitucions, no li appar se haurien de fer diligències algunes.

Quant al quart, diu que, sempre que lo contengut // v // en dit capítol sie justificat y que sie cert que los capitans y companyies de soldats hajan fet los excessos en dit capítol contenguts, aconselle a ses senyorias que's faça embaxada al senyor virey per a que se medie dits excessos y, segons la resposta que farà sa excel·lència, se porà deliberar si serà menester representar-les a sa magestat per lo reparo d'ells.

Quant al quint, y a tots los altres que parlen en les coses concernents als agravis que·s fan per los senyors inquisidors, és de parer que·s continuen les diligències que ses senyorias fan ab sa magestat per al reparo de dit agravi.

Quant al sisè, se refereix al que té dit.

Quant al contengut en lo setè capítol, és de parer que·s continue la resolució que·s prengué per

a. a continuació ratllat privi.

[1607]

los magnífics assessors, advocat fiscal y doctors applicats[a] quant sobre lo mateix fonc representat per part del stament militar en lo any passat, que per ser negoci, com és, a doctors applicat, no li apar se degue apartar del que dits doctors aconsellaran.

Quant al vuitè, és de parer que, justificant lo fet contengut en dit capítol, se faça embaxada a sa excel·lència per lo reparo en dit capítol contengut, y que, segons la resposta que farà, se podrà deliberar si's hauran de fer majors diligències ab sa magestat.

Quant al novè, és de parer que justifiquen y sàpien ab certitut y specificadament los excessos // 2r // y les persones contra qui se són fets, y que, si seran justificats, se faça embaxada a sa excel·lència per lo reparo d'ells y, segons la resposta, se podrà deliberar si se hauran de fer maiors diligències ab sa magestat.

Quant al desè, és de parer que, pus sobre lo contengut en dit capítol se haja ya supplicat a sa magestat y per sa magestat se ha presa resolució y respost en los caps de la embaxada que lo trienni passat tenia lo consistori en la cort de sa magestat conforme en les respostes de dita embaxada està contengut, no·s deuen fer altres diligències, sinó que·s represente per greuge a sa magestat en les primeres Corts Generals.

Quant en lo contengut en lo onzè capítol, pus és matèria concernent als prejudicis que fan los inquisidors, se refereix a les respostes fetes.

Quant al contengut en lo dotzè capítol, se refereix al que està respost en lo desè.

Quant al contengut en lo tretzè capítol, attès que, a 26 de agost 1605, fonch proposat per los senyors deputats a 24 persones eletes lo fet contengut en dit capítol, les quals foren de parer que, pus los senyors deputats passats havien fetes totes les diligències que eren menester en representar les contrafaccions de constitucions que en lo dit cas se eren fetes, que no ere menester ne facen de altres, és del mateix parer que dites 24 persones y que dit agravi se porà // 2v // representar a sa magestat en les primeres Corts.

Quant al catorzè y últim, és de parer que·s represente a sa magestat per lo reparo del agravi en dit capítol contengut.

Don Joseph Quintana, advocat fiscal, se adhereix en tots los caps del vot y parer del senyor abbat Palmerola, altre dels assessors, y en particular en lo capítol tretzè, per quant se ere ya consultat ab XXIIII persones anomenades per los braços manaren junctar los senyors deputats en la casa de la Deputació y per consell dels dits braços fet a dites vint-y-quatre persones aconsellaren als senyors deputats en lo cap tocant a Massó que, pus se eren fetes les diligències degudes en lo agravi[a] contra dit Massó, que no devien fer de nou diligències, no obstant en lo mateix temps estigués per embaxador per los senyors deputats lo abbat de Sant Cugat. Per ont no és de raó que, sens donar primer part de dit article 13 als tres braços o stament, per consell dels quals se dexà de prosseguir en lo dit agravi[b], ara de nou se comença a prosseguir al cap de tant temps que no se n'ha parlat.

Dimecres, a VI de juny, MDCVII[c].

Los senyors deputats y oïdors de comptes, votant acerca del memorial enviat per lo bras militar de certs agravis y de la discrepació és entre los assessors de dita casa, votaren, juraren y digueren son[d] parer en la forma següent:

Lo senyor deputat ecclesiàstic dix que és del vot y parer[e] del senyor abat Palmerola en lo que toca al cap de Pere Masó y, en lo demés, és del parer dels assessors.

Lo senyor deputat militar dix que los magnífics assessors del General respongan a cada cap de tots los contenguts en lo memorial donat per lo bras militar[f] si és contra constitucions ho no. Y la resposta de cada cap de dit memorial se continue en scrits en lo dietari y en lo libre de Desliberacions, perquè, en temps esdevenidor, pugue constar del descàrrech de dits deputats militars. Y que és de vot y parer que, ab la enbaxada ho per scrits del enbaxador don Joan Burguès en cort, se represente a sa magestat per agravi tot lo que dits magnífics assessors diran ser contra constitucions en dit // memorial, dexant lo demés a major desliberació. Y que la resposta de dits magnífics assessors sigui resolutiva y clara.

E lo senyor deputat real dix que és del matex parer de lo senyor deputat militar.

E lo senyor oÿdor ecclesiàstic dix que és del matex parer del senyor deputat militar.

E lo senyor oÿdor militar dix que, attès que los assessors estan dividits y differents de vots, és

a. a continuació ratllades dues paraules il·legibles.

a. a continuació ratllat ab.
b. a continuació ratllat ab.
c. resposta inserta entre els folis 140v i 141r del trienni 1605-1608.
d. son ... següent *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat en tot.
f. a continuació ratllat sobre.

de vot y parer que·s proseïsque en aquestes instruccions com se à prosseït en les primeres y que·s juncten los matexos advocats que·s junctaren alesores y que·ls donen lo memorial quens fou representat per part del bras militar, y fassen les instruccions [...] per enviar a don Joan Burguès que lo que per ells i als a ses senyorias aparexerà haver-se de enviar, que dit senyor hoÿdor, ara per lavors, se aderex a dit vot.

2r E lo senyor hoÿdor real dix que es del[a] vot del senyor deputat ecclesiàstic.

Die sabbati, VII julii MDCVII[b].

En[c] nom de Nostre Senyor Déu sie e de la gloriosa Verge Maria, mare sua. Amén.

De y sobre les coses devall scrites són estats fets, pactats y jurats entre les persones en consistori devall scrits los capítols y pactes següents:

Primerament, attès y considerat que los senyors deputats del General de Cathalunya, per emballiment y adorno de la casa de la Deputació, han determinat fer venir una font en lo hort de dita casa com a cosa molt útil y convenient y, per dit effecte, hagen ja trobat gastat per sos predecessors moltes quantitats en una aygua que està al torrent prop de la torre dels pares de Bellem, territori de Barcelona, que és prop de la mare de les fonts de la present ciutat, e per ço, se ha demanat per part dels senyors deputats als senyors concellers de la present ciutat sien servits de concedir-los que puguen posar l'aygua o ayguas que poran fer conduhir fins a la canonada de les fonts de dita ciutat y aprés aquella aportar en la matexa canonada de dita ciutat per a poder-la aprés pendre así en Barcelona ho allí hont millor los aparrà més convenient per a fer-la venir en la dita casa de la Deputació, per ço, és estat pactat y concordat per y entre dites parts lo següent, ço és, que dits senyors deputats, a costes y despeses del General, hagen de posar totes les dites aygües de dites ses fonts a gasto del General fins a mètrer-la en la canonada de les fonts // de dita ciutat, fent fer lo aquaducto y lo demés serà manester per dites aygües fins arribar a dita canonada. Y axí mateix sien obligats en fer y fabricar una caseta un poc abans de la canonada de dita ciutat a gasto del General, en la qual se vinguen a colar totes les dites aygües faran venir los senyors deputats. Y en dita caseta, sie feta una porteta ab son pany y clau ho dos, y de aquella tinguen clau axí la una part com l'altra de dits consistoris. Y axí mateix se fasa una altra caseta allí ha hont la ciutat donarà l'aygua a la Deputació, la qual estiga tancada ab dos claus conforme la primera per a que se puga veure sempre que volran les dites parts l'aygua que donarà de la canonada de la ciutat a la que farà la Deputació. De la qual aygua entrarà ab dita canonada com dit és, hagen y puguen pendre dits senyors deputats así en Barcelona, ho allà hont millor los aparrà, la meytat d'ella, ço és: si serà una teula, la meytat d'ella o al respecte la meytat de la aygua entrarà en dita canonada de la ciutat per fer venir aquella en dita casa de la Deputació, y açò a gasto del dit General de allí ha hont tornaran a pendre dita aygua de dites fonts de la ciutat. Y lo de anar dins la dita canonada[a] de la ciutat sie a gasto d'ella, attès no·y faran gastos més ni menys dels que n·i fan fins así y resultar ne ha gran profit y enbelliment per dita ciutat.

Ítem, los dits senyors concellers, com atenint-ne plen poder del Consell de Cent de la present ciutat celebrat //2r// a vynt-y-sinc de abril proppassat, convenen y en bona fe prometen als dits senyors deputats que·ls donaran, com de present donen, en la present ciutat ho fora d'ella, en lo lloch que volran y designaran, la meytat de la aygua que de la font o fonts de dits senyors deputats serà entrada en la canonada de la ciutat, per a fer anar aquella allí hont designaran dits senyors deputats qui vuy són e per temps seran, ço és, si serà una teula, los ne hagen de donar dits senyors concellers mitja teula, y si serà més ho menys al respecte, la meytat, ab los pactes, modo y forma ab lo precedent capítol contengut.

E les dites coses totes y sengles les dites parts convenen y en bona fe prometen la una part al altra y endesemps attendre y complir, tenir y servar sens dilació ni escusa alguna ab restitució de tots danys, gastos y despeses, obligant-ne la una part a l'altra y endesemps los béns y drets, ço és, los dits senyors concellers de dita ciutat y los dits senyors deputats de dit General ab totes les clàusules de obligacions, renunciacions y altres ensemblants posar acostumades y ab jurament.

Testes sunt doctoris Petri Pauli Cassador[b], *decani*[c] *et canonici ecclesie Barchinone, et Ludovici Llobera et Joannem Lupia, deputatum in currenti trienni dicti Generali, Ponsiani Paulus[...], Gasparis Molera, militis Barchinone domiciliatus, et Johan-*

a. del *interlineat.*
b. *capitulacions insertes entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.*
c. *al marge esquerre:* Penes Petrum Pauli Vidal, notarium, scriba major Generalis Cathalonie et Galcerandum Calopa, notarium publicum Barchinone, scriva majorun domus Concilii, [...] civitatis Barchinone, una simul altera.

a. canonana *al manuscrit.*
b. *a continuació ratllada una paraula il·legible.*
c. decani ... Barchinone *interlineat al marge esquerre.*

[1607]

nis Babtisti Llorens, utriusque juris doctor, cives Barchinone, succediendo dictus Molero in loco et in posse domini Petri Galcerandi de Paguera, // 2v // deputatis militaris, absentis a consistorio et civatatis Barchinone, qui [...] sunt magnifici Jacobi de Aguilar et Pauli de Fluvia domicellis.

Testes fuerunt magnifici Gabrielis [...]era, militis et medicine doctor, Hieronimi de Ollers, civis Barchinone, utriusque juris doctor, [...] Yspano, civis Barchinone, Pauli Farrer, magister casis, et Johannis[a] Balis, pelisser[b], anno presenti currenti consiliarii presentis civitate, qui [...] domo concilii presentis [...] Aguilar et Fluvia.

Relació de mestre Pere Farrer, mestre de cases[c]. Estima de las milloras fetas per mestre Blay.

Jo, Pere Ferrer, mestre de cassas, ciutadà de Barcelona, expert anomenat per part de vostres senyorias juntament ab mestre Raphel Plansó, mestre de cassas, siutadà de Barcelona, anomenat per part de mestre Pere Blay, mestre de cassas, y per lo jurament tinch prestat en mans del honorable deputat aclesiàstich en què·m manà, de part del consistori de vostres senyorias, que·m conferesca, juntament ab dit mestre Plansó, en la hobra fa de present lo dit mestre Pere Blay en la present cassa de la Diputació a la part de Sant Jaume, y que justa Déu y ma consiència mire la sobredita hobra, trassos y capitulació de aquela y, agut rahó de tot, relació fassam de las miloras trobariam auria fetas dit mestre Blay en dita hobra conforme dita trassa y capitulació, y que, de la valor de aquelas, relasió fasam en lo consistori de vostres senyorias. Y axí los dos, Farrer y Plansó, nos som conferits moltas voltas y avem mirada dita hobra molt puntualment y avem legida la capitulació y concòrdia sobre dita hobra feta. Y miradas las trassas y vista la desliberació per vostres senyorias sobre dita estima de milloras feta, y agut consideració de tot, y no avent pogut concordar lo dit mestre Plansó y jo en tot sinó en algunas cosas, y axí, per hestar discordes, fas jo la present a vostres senyorias y hés del tenor següent:

1. Trobam quinsa finestras bax als antrasuelos que són un palm més amplas y un palm més altas del que avian de ser y la cara de defora hés de pedra de lisos que, agut rahó y consideració del que ha fet de més y de manco ab dit partit, hestimam ab 3 lliures, 10 sous cada una de ditas finestras, y ab conformitat valen 52 lliures, 10 sous[a]. //

v 2. Ítem, trobam la primera faxa sota las vassas dels pilastras, qui són la hobra, y més la motlura qui corre sota las segonas finestras, y tanbé la faxa recalada qui corre sota las terceras finestras, que concordament los dos las estimam ab 597 lliures, sous[b], de las qualls ne relevo jo 450 lliures, sous[c], que hés lo preu y valor que·s avaluaran ditas faxas com se donà[d] la hobra a mestre Blay[e]. Restaria per a dit mestre 147 lliures, sous[f].

3. Ítem, trobam vuit vasas fetas de pedra marbre, las quals hestimam concordament ab 64 lliures, sous[g], de las qualls ne relevo jo 48 lliures, sous[h], que hés lo preu y valor se avaluaran ditas vassas com se donà dita hobra a mestre Blay. Restaria per a dit mestre 16 lliures, sous[i].

4. Ítem, trobam que ha fets las pilastras de pedra de lisos. Hestimam aquells ab conformitat ab 220 lliures, sous[j], de las qualls ne relevo jo 144 lliures, sous[k], que hés lo preu y valor se avaluaran dites pilastras com se donà dita hobra a mestre Blay[l]. Restaria per a dit mestre 76 lliures, sous[m].

5. Ítem, trobam los colarinos de dits pilastras y los colarinos que corren de pilastra a pilastra que són de pedra de lisos, los qualls hestimam concordament ab 36 lliures, sous[n], de las qualls ne relevo jo 12 lliures, sous[o], per lo que avian de ser de pedra de Monjohich. Restarian per al mestre 24 lliures, sous[p].

6. Ítem, trobam que ha fetas las segonas finestras que caregan sobre la primera faxa que vénen al livel[q] //2r// del pa yment de la capela. Y són ditas finestras la cara de defora de pedra de lisos y marbre ab motluras per los peu(s) drets y linda ab frisa y cornitxa y frontespici. Y ditas finestras són duas y són dos palms més amples y 3 palms més altes del que avian de ser. Las

a. a continuació ratllat p.
b. a continuació ratllat qu.
c. relació inserta entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.

a. a continuació afegit Fa estimar lo que pot valer la part que à dexada de fer.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació ratllat dita ho.
e. al marge dret No estan conformes en rellevar.
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. sense indicació de sous.
i. sense indicació de sous.
j. sense indicació de sous.
k. sense indicació de sous.
l. a continuació ratllat per a.
m. sense indicació de sous.
n. sense indicació de sous.
o. sense indicació de sous.
p. sense indicació de sous.
q. a continuació, al marge inferior del foli, anotació amb la suma de pàgina 263 lliures, sous.

qualls finestras donen claror a la navada del costat de la capela, so hés, una a cada costat, les qualls estimam concordament los dos ab 125 lliures, sous[a], cada una, y totas dos ab 250 lliuras, sous[b], de les qualls ne relevo jo, per lo que ha faltat a fer conforme la obligació tenia, 22 lliures, sous[c], de cada una. Restarian per al mestre 206 lliures, sous[d]. Fa[e] a rellevar lo que à faltat fer de paret y la amplària y largària de ditas finestras.

7. Ítem, trobam al matex livel de ditas finestras, al costat del nitxo, altres dos finestras de la matexa manera que són las sobreditas, acceptat que són ubertas fins al livel de la cornixa del portal maior perquè han de ser balcons y són sense jusana y antapit. Y astimam aquelas concordament ab 103 lliures, sous[f], y las dos ab 206 lliures, sous[g], de las qualls ne relevo jo, per lo que ha faltat a fer conforme la obligació tenia, 20 lliures, sous[h], de cada una. Restaria per al mestre 166 lliures, sous[i].

8. Ítem, trobam al mix de ditas finestras un nitxo fet de pedra de lisos y marbre ab motluras y friso y cornitxa y remato de desobre. Lo qual nitxo hestimam los dos concordament ab 165 lliures, sous[j], de les qualls ne relevo jo[k], //2v// per lo que ha faltat a fer conforme la obligació tenia, 50 lliures, sous[l], perquè avia de ser dit nitxo de pedra de Monjohich, conforme hestà en la trassa, y no·n ha fet res. Restaria per al mestre 115 lliures, sous[m].

9. Ítem, trobam sobre las[n] ditas finestras altra andàmia de finestras ab faxas planas de pedra de lisos, las quals hestimam concordament, agut rahó del que valen vuy y valian sent de pedra de Monjohich. Agut rahó y consideració[o] de tot, judicam valer a raó 3 lliures, 10 sous, cada una, y són 17 finestras. Y asò judicam concordament los dos 59 lliures, 10 sous[p].

Y ditas finestras hés ma pretenció que vuy no són acabadas, perquè hi falta lo biax de antapit de pedra picada[q].

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. Fa ... finestras *interlineat.*
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. sense indicació de sous.
i. sense indicació de sous.
j. sense indicació de sous.
k. a continuació, al marge inferior del foli, anotació amb la suma de pàgina 372 lliures, sous.
l. sense indicació de sous.
m. sense indicació de sous.
n. las *interlineat.*
o. a continuació ju *ratllat.*
p. al marge esquerre conformes.
q. al marge esquerre nota.

[1607]

10. Ítem, trobam lo portal principal de dita hobra fet de pedra de lisos y marbre ab las columnas de pedra antiga, lo qual, conforme la trasa, avia de ser de la matexa trassa y proporció que hestà fet vuy. Ab aquest partit no avem concordat. Jo·l estimo de la manera hestà ab 800 lliures, sous[a], de mans sense la talla, y de altra part, li relevo lo que se li astimà dit portal com se li astimà dita hobra, que foren 600 lliures, sous[b]. Restarian per al mestre 200 lliures, sous[c].[d]

3r 11. Ítem, trobam que ha fetas dos tribunas dins lo ànbit de la capela, una de cada costat. Y aver de rompre la paret que ja hestava feta, picar y asentar hestimam cada una ab 38 lliures, sous[e], y las dos, 76 lliures, sous[f], y concordament 76 lliures, sous[g].

12. Ítem, trobam en lo ànbit de la capela que l'à fet dos palms més ampla del que avia de ser, so hés, fonament del anfront, anfront, voltas baxas y altas, arcadas, tauladas, tarats, ho hestimam los dos concordament 57 lliures, sous[h].[i]

13. Ítem, trobam las istàncias del costat de la capela, so hés, a la una part y a l'altra, que ha fetas ditas istàncias 2 palms més anplas cada una del que tenia obligació. Agut rahó de fonaments, parets y tot lo demès, [j]hestimam-ho los dos concordament ab 47 lliures, sous[k].[l]

14. Ítem, trobam que ha fet lo anfront del carrer devés la Seu, so hés, vasament de pedra picada y talentada, e de qui amunt, de pedra rústica fins a la primera faxa, e de la primera faxa fins alt a la alquitrrava sota la cornixa maior, de pedra talentada. Y dit anfront avia de ser de pedra de fil brocaiada. Trobam concordament en dit anfront hi ha 94 canes 1/2 de paret, y en lo preu d'ella no concordam. Y axí jo la hestimo, a demés del que·s astimà al principi de la obra, 2 lliures, sous[m], per cana. Val 189 lliures, sous[n].

15. Ítem, trobam en lo anfront devés lo Call y cassa de miser Serra hi ha entre vassament y rusticano y pedra picada y talentada trobam concordament 95 canes de paret. Y en lo preu no

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació, al marge inferior del foli, anotació amb la suma de pàgina 374 lliures, 10 sous.
e. sense indicació de sous.
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. sense indicació de sous.
i. al marge esquerre conformes.
j. a continuació repetit hestimam.
k. sense indicació de sous.
l. al marge esquerre conformes.
m. sense indicació de sous.
n. sense indicació de sous.

[1607]

concordam. Jo la hestimo ab 2 lliures, sous[a], per cana, a[b] // 3v // demés del què·n avia, val 190 lliures, sous[c].[d]

16. Ítem, trobam alt, a la capela, que ha fets dos portalls que conforme la trassa no·y here obligat. Y són dits portalls segos, que no tenen sinó la cara de defora, los qualls hestimam concordament ab 24 lliures, sous[e].

17. Ítem, trobam bayx, en l'antrada, las caras de las parets fetas de pedra picada ab faxas. Trobam concordament 136 canes, 2 palms 1/2 de paret de pedra picada. Y en lo preu d'ellas no concordam, y axí jo la hestimo[f], a raó 4 lliures, sous[g], cana, val 545 lliures, 5 sous.

18. Ítem, trobam en dita antrada dos portalls de pedra picada, los qualls són de més de la obligació té, los qualls hestimo jo ab 36 lliures, sous[h].

19. Ítem, trobam bayx, en l'antrada, tres arcadas o formarets contra l'anfront del carrer, hestimam concordament ab 20 lliures, sous[i].[j]

20. Ítem, trobam, al quarto de l'ascala, que ha fetas las 3 caras de las 3 parets de pedra picada y talentada part d'ellas. Trobam concordament 61 canas 1/2 de pedra picada. Y en lo preu no concordam[k]. Y axí jo hestimo la cana a raó 3 lliures, 10 sous, val 215 lliures, sous[l].[m]

I aquesta hés ma relació, justa Déu y ma consiència, firmada de mà mia pròpia, vuy, a XI de juliol 1607. Pere Ferrer.

4r Ítem, quant al que vostres senyorias me han manat que scriga juntament ab mestre Raphel Plan(s)ó aserca del que poria aver dexat de fer mestre Blay en la dita hobra y que, del que auria dexat de fer, aguesem rahó, y de la valor, relació fessem a vostres senyorias, y axí nos som juntats los dos, y considerant lo que per vostres senyorias nos hés estat dit, y tanbé considerant lo que poria aver faltat dit mestre Blay a la obligació de dita hobra, y axí, agut consideració de la hu y del altre, concordam en algunas cosas en part y no en tot, y axí, per hestar discordes, fas jo la relació present.

Primo, dich jo, Pere Ferrer, mestre de cassas, que lo dit mestre Pere Blay ha de refer a vostres senyorias 96 lliures, sous[a], y són del preu fet de tota la hobra. Y lo perquè hés que, com dit Blay li donaren dita hobra, se li astimaren y judicaren los capitells coríntios y lo General los ha fets fer de pedra marbre, y pus dit Blay no·ls ha pagats, hés de rahó que·ls refassa y asò dich jo perquè sé l'ànima del contracta y sé lo que possa y dich 96 lliures, sous[b].

Ítem, trop que ha faltat a fer quatra finestras al anfront qui mira devés cassa de miser Serra. En què hi faltan ditas finestras, concordam mestre Plansó y jo, y en lo preu no concordam. Y axí las hestimo jo, a raó 25 lliures, sous[c], unas ab altras valen 100 lliures, sous[d].

Ítem, trop, ab conformitat de dit mestre Plansó, que dit mestre Blay ha dexat de fer 6 finestras dins la capella y en lo preu d'ellas[e] no conformam y jo les hestimo, a raó 12 lliures, sous[f] cada una, valan totas sis 72 lliures, sous[g].[h]

4v Ítem, trop y so de parer que, conforme diu la capitulació, en lo capítol 15, que dit mestre Blay ha de fer dins dita capella los pilàs, vasas, capitells, cornitxa y lo demés diu dit capítol, tot de pedra picada. Y jo hestich ab opinió que dit mestre Blay ha dexat de fer la cornitxa diu dit capítol. Y axí mestre Plansó y jo no avem concordat ab dit capítol, y axí jo ho[i] dex a declarar al tercer que vostres senyorias anomenaran.

Ítem, de la matexa manera, trop y so de parer que en lo sinbori, a la part de dintre, à faltat dit mestre Blay en fer la cornitxa de pedra picada, perquè diu la capitulació, en lo capítol 17, que ha de fer lo sinbori ovat ab tot lo[j] rahonà dit capítol. Y a la fi de dit capítol, diu que totas las

a. sense indicació de sous.
b. a continuació, al marge inferior del foli, anotació amb la suma de pàgina 369 lliures, sous.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació interlineat Tenint les matexas consideracions del propdit capítol.
e. sense indicació de sous.
f. a continuació ratllat ab.
g. sense indicació de sous.
h. sense indicació de sous.
i. sense indicació de sous.
j. al marge esquerre conformes.
k. a continuació ratllat lo.
l. sense indicació de sous.
m. a continuació suma de pàgina 1030 lliures, 5 sous + 369 lliures, sous + 374 lliures, 10 sous + 372 lliures, sous + 263 lliures, sous + 52 lliures, 10 sous. *Suma total* 2.461 lliures, 5 sous.

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. a continuació ratllat jo.
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. a continuació, al marge inferior del foli, anotació amb la suma de pàgina 268 lliures, sous.
i. ho *interlineat.*
j. a continuació ratllat capítol.

motluras sian de pedra picada y no fa espesificació de defora ni de dintre, sinó totes las motlluras en general ho diu. Y axí estich ab parrer que la cornitxa que dit mestre Blay ha feta dins dit sinbori de[a] rajola havia de ser de pedra picada. Y axí tanbé dexe a declarar aquest capítol al terser anomenaran vostres senyorias, pus mestre Plansó y jo no·ns ne som consertats.

Ítem, de la matexa manera, trop que dit mestre Blay no ha servat lo pacte de la capitulació conforme diu ab lo capítol 3 y capítol 16, que diu que lo pa yment de la capella nova que dit mestre Blay fa vinge a responre al livel del clausto de la present cassa de la Diputació. Y no ve a livel, que hés més alta. Aquex capítol dex a vostres senyories.

Y aquesta hés ma relació, justa Déu y ma consiència, firmat de mà mia pròpia, vuy, a 14 de juliol 1607. Pere Ferrer.

Relació de mestre Rafel Plansó.

Dimecras[b], a 6 de juny, 1607.

En aquest die, los senyors diputats y oïdors, en lo consistori, desliberaren que·s mirassen y estimassen les millores que mestre Pere Blay, mestre de casses, à fetes en la hobra fa en la cassa de la Diputació devant Sant Jaume. Y los senyors diputats y oïdors anomenaren a mestre Pere Farrer, per part del General, y mestre Pere Blay anomenà, per sa part, a mestre Rafel Plansó, tots mestres de casses, ciutadans de la present ciutat de Barcelona. Y los dos se són ajuntats en dita obra y an mirada aquella partit per partit iuntament amb la trassa y capitulació, y per estar differents en alguns partits, yo, mestre Rafel Plansó, fas la present relació en lo tenor següent:

1. *Primo*, conforme diu lo segon capítol, trobam aver crescut lo enfront principal sis palms y un quart y, per consegüent, se són crescudes las histàncias de dins, axí parets com arcadas, voltas y tarrats. Avent rahó de tot, trobam valer cent y quatre lliures y concordam los dos. Dich 104 lliures, sous[c].

2. Ítem, conforme diu lo capítol sisè, à fet lo portal de llisos y marbre y las quatre columnas de pedra de ull de serp. Picar, esmolar y assentar val nou-centes sinquanta lliures, y de dita quantitat se·n à de llevar sinch-centes lliures que aguera costat de pedra de Monjuïch a dit mestre. Resta de millora 450 lliures, sous[a].

3. Ítem à feta la faxa o racinta, que·s a nivell de primer sostro, de llisos. Té dita faxa de llargària, seguint los tres enffronts, sinquanta canes. A raó de tres lliures cana, val cent sinquanta lliures, ço és, picar, esmolar y assentar. Y lo dit mestre tenia obligació de fer-o de pedra de Monjuïch picada y tallentada, tant quant diu lo enfront principal y las dos torras. Y de dita pedra de Monjuïch aguera costat a dit mestre 16 sous, 8 dinés per cana, que és lo que paga vuy de la demés pedra que pica. Rellevades quaranta-una lliura, tretza sous y quatra, resta de millores 108 lliures, 6 sous, 8 diners.

4. Ítem, conforme diu lo capítol seté, à fets los enforts de pedra picada y tallentada, de la faxa fins a terra, de obra rústica. Val la cana *//v//* dos lliures, deu sous. En lo front devés la Seu, avent aguda rraó dels buyts y faxas, a·y en dit enfront 94 canes 1/2. A raó del dit preu, val dos-centes trenta[b]-y-sis lliures, sinc sous, y açò és rellevat lo que tenia de obligació de fer dit mestre y estam conformes los dos 236 lliures, sous[c].

5. Ítem, en lo enfront de Sant Honorat, avent aguda rahó dels buyts y faxas y també de[d] tres finestres que ha dexat de fer lo dit mestre, tenint obligació, per no ser al propòsit per las instàncias, no les ha fetas. Y per ditas finestres, se'n relleva 34 lliures, 2 sous, que agueran costat al dit mestre de fer. A·y en dit front 95 canas, a raó 2 lliures, 10 sous cana, valen dos-centes trenta-set lliures y deu sous. De las ditas 237 lliures 10 sous qui·n lleva 34 lliures, 2 sous, resta 203 lliures, 8 sous. Dich 203 lliures, 8 sous.

6. Ítem, conforme lo capítol 8, ha fetes quinze finestres en los entresallos un palm més altes y un palm més amples, y són de llisos. Y rellavada la obligació que tenia dit mestre, valen cada una 3 lliures 10 sous, que totas las ditas quinze, a la dita rahó, valen sinquanta-dos lliures y deu sous. Y en açò estam conformes los dos 52 lliures, 10 sous.

7. Ítem, conforme lo dit capítol, ha fetes quatre finestres grans en lo enfront principal dos palms més amples y tres palms més altes ab molta mollura, y són de llisos y marbre. Y de picar y esmolar, ço és, las dues a raó 125 lliures, sous[e] cada

a. de *interlineat y a continuació ratllat* rr.
b. relació inserta entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.
c. sense indicació de sous.

a. sense indicació de sous.
b. a continuació ratllat lliures.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació ratllat al.
e. sense indicació de sous.

[1607]

una, y les altres duas a raó de 103 lliures, sous[a] cada una, valen totes 4 quatre-centes sinquanta-y-sis lliures. En lo estimar dites finestres, estam los dos conformes y al rellevar no. Al dit mestre agueren costat de pedra de Monjuïch ab faxes planes 17 lliures, 6 sous, 8, a raó de deu dinés lo palm, conforme paga vuy la pedra. Y rellevat açò de las ditas finestres, resten quatrecentes trenta-y-vuyt lliures, tretze sous y quatre dinés. Dich 438 lliures, 13 sous, 4.

8. Ítem, à feta la nitxa sobre del portal, so és de llisos y marbre, ab moltas molluras. Picar y esmolar val sent sexanta-sinch lliures. En estimar dit partit estam conformes y al rellevar no. Al dit mestre aguera costat de pedra de Monjuïch 16 lliures, sous[b], a raó de deu dinés lo palm, conforme està dit. Y rellevat les ditas 16 lliures, sous[c] de las 165 lliuras, sous[d], restan 149 lliures, sous[e]. Dich 149 lliures, sous[f].

2r 9. Ítem, conforme lo dit capítol, ha fetas 17 finestres terseras de llisos dos palms més amples y dos palms més altes. Val cada una 3 lliures, 10 sous, rellevat lo que tenia obligació dit mestre. Y totes 17 valen a la dita rahó sinquanta-nou lliures, deu sous. Y en açò estam conformes los dos 59 lliures, 10 sous.

10. Ítem, conforme lo capítol 9, ha fetas totas las parets de la entrada de pedra picada y tallentada ab molts[g] dosells y faxas. Y avent aguda rahó de ditas parets del que havia de fer dit mestre, avem estimada la cana sinch lliures. Y ay en dita entrada y à de paret 136 canes, 2 pallm 1/2. A raó del dit, val sis[h]-sentes vuytanta-una lliuras, onze sous y tres dinés. Y en açò estam conformes los dos 681 lliures, 11 sous, 3.

11. Ítem, en la dita entrada, 3 formarets ho arcades. Avent aguda rahó del que tenia obligació de fer dit mestre, valen vint lliures. Dich 20 lliures, sous[i]. Y en açò conformam los dos.

12. Ítem, ha fet lo quadro de la escala de pedra picada y tallentada. Y avent aguda rahó del que dit mestre tenia obligació, val la cana 4 lliures, 10 sous. Y són en tot lo àmbit 61 canes 1/2. Val, a la dita rahó, dos-centes setanta-sis lliures, quinze sous. Y en açò estam conformes los dos 276 lliures, 15 sous.

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. sense indicació de sous.
f. sense indicació de sous.
g. a continuació ratllat p.
h. sis *corregit damunt de* sinch.
i. sense indicació de sous.

13. Ítem, conforme lo capítol 12, à fet dos portals en la capella de més del que tenia obligació. Y en açò estam conformes que val 24 lliures, sous[a].

14. Ítem, ha fet la mollura al nivell de las iussanes que roda tota la obra. Rellevats los ambits de les finestres y pilastres, té de llargària 24 canes. A raó de 6 lliures, sous[b] cana, val 144 lliures, sous[c]. Y en estimar dita mollura, estam conformes y en rellevar no. Al dit mestre aguera costat de pedra de Monjuïch a raó 8 sous cana valen les 24 canes a dita rahó, 9 lliures, 12 sous. De les 144 lliures, sous[d] qui·n lleva 9 lliures, 12 sous, resta 134 lliures, 8 sous. Dich 134 lliures, 8 sous.

15. Ítem, ha feta la faxa recalada a nivell de las terseras finestras que roda tota la obra. Y trobam té de llargària 49 canes. A raó de 7 lliures, sous[e] cana, valen 343 lliures, sous[f]. Y en estimar dita faxa, estam conformes, y en rellevar no. Al dit mestre aguera costat de pedra de Monjuïch, a raó 10 lliures cana, valen les 49 canes a dita rahó, 24 lliures, 10 sous. De las ditas 343 lliures, sous[g], qui·n lleva 24 lliures, 10 sous, resta 118 lliures, 10 sous. Dich 118 lliures, 10 sous.

16. Ítem, ha fetas dos tribunas en la capella, ço és, enderrocar la paret, assentar y picar y talutar, valen totas dos 76 lliures, sous[h]. Y estam conformes los dos. Dich 76 lliures, sous[i].

2v 17. Ítem, ha fetas las vasses dels pilastres dels cantons de las torras de marbre. Picar y esmolar valen 64 lliures, sous[j]. Y en lo estimar de ditas coses, estam conformes, y en lo de rellevar, no. Al dit mestre agueren costat de pedra de Monjuïch, a raó 4 lliures lo palm, conforme à pagades las dels pilastres de dintre la capella. Tenint les dites vasses 7 canes entre totes, a raó del sobredit preu, agueren valgut 11 lliures, 4 sous. De las ditas 64 lliures, sous[k], qui'n lleva les sobredites 11 lliures, 4 sous, restan sinquanta dues lliures y setze sous. Dich 52 lliures, 16 sous.

18. Ítem, ha fets sis pilastres en las torres de dita obra de llisos. Picar y esmolar valen dos-

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. sense indicació de sous.
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. sense indicació de sous.
i. sense indicació de sous.
j. sense indicació de sous.
k. sense indicació de sous.

centes y vint lliures. Y en dita estima[a], estam conformes los dos, y al rellevar, no. De pedra de Monjuïch aguere costat a dit mestre, a raó de 2 lliures, 10 sous cana, ço és, los dos pilastres dels cantons. Y los altres quatre agueren costat, a raó 2 lliures, 2 sous cana. Y tenen dits pilastres 5 canes y mitja de alsada. Y tots, a raó del dit preu, agueren costat 84 lliures, 14 sous. De les ditas 220 lliures, sous[b], qui·n lleva les sobredites 84 lliures, 14 sous, restan 135 lliures, 6 sous.

19. Ítem, ha fet los colarinos dels pilastres que corre per las torras, ço és, de llisos. Picar y esmolar val, a raó de 2 lliures 10 sous cana, trentasis lliures. Y en estimar dit partit, estam conformes, y en lo rellevar, no. Y de pedra de Monjuïch aguera costat a dit mestre, a 18 sous cana. Y són 14 canes 3 palms 1/2. A la dita rahó, valen 13 lliures, sous[c]. De las sobredites 36 lliures, sous[d], qui·n lleva 13 lliures, sous[e], restan vint-y-tres lliures. Dich 23 lliures, sous[f].

Y aquest és mon parer. Rafel Plansó.

Més, per lo que los senyors diputats y oïdors nos han manat que, axí com avíam haguda raó de les millores que són en dita obra, que agués-sem raó del que avia dexat de fer dit mestre Blay. Y lo que·s troba que s'és dexat de fer és lo següent:

Primo, en la capella, sis finestras que estan assenyalades en la trassa. Y ditas finestras avian de ser de pedra picada ab faxes llises, que cada finestra aguera costat a dit mestre deu lliures, que totes sis valen sexanta lliures. Dich 60 lliures, sous[g].

Tot lo demés que lo dit mestre ha dexat de fer està posat en la relació demuntdita. Y aquest és mon vot y parer per lo jurament tinch prestat.

Relació dels tres mestres de cases.[h]

Nosaltres, Juan Paxau y Antoni Arbell y Masià Cosí, mestres de cases, obtemperant a un manament a nosaltres de paraula fet per part dels senyors diputats y oïdós de comptes del General de Catalunya, fent-nos dit manament lo magnífic micer Lorens, altre dels oïdós de comptes de dit General, en què·ns mane a nosaltres, sobredits, que miràsem tota aquela hobra que Pere Blai, mestre de cases, fa en dita casa de dit General, y també que miràsem les milores que vui, dia present, són en dita hobra, conforme la trasa y capitulasió de dita hobra, y miràsem les dos relasions fetes en les milores que dit Blai à fetes, so és, la una de Pere Ferer, mestre de cases, anomenat per part dels senyors diputats y oïdós de comptes, y l'altra ralasió de Rafel Plansó, mestre de cases, anomenat per part de dit Blai. Y así nosaltres, sobredits Paxau y Arbell y Cosí, diem que·ns som conferits en dita hobra y alí aver mirat tot lo que nos és estat manat per lo magnífic micer Lorens, altre dels oïdós de dit General, e ser lo nostre vot y parer lo següent:

Primo, lo partit número 1 de mestre Ferer és conforme lo partit número 6 de mestre Plansó de les dos relasions que a nosaltres nos an donades de dit Ferer y Plansó. Y axí nosaltres judicam dits partits valer la suma de sinquanta-dues liures, deu sous. Diem 52 lliures, 10 sous.

Ítem, lo partit número 2 de mestre Ferer és conforme lo partit número 3, 14, 15 de mestre Plansó, y en dits partits no concorden en lo relevar. Y axí nosaltres avaluam[a] en dits partits en tresentes liuras. Diem 300 lliures, sous[b].

Ítem, lo partit número 3 de mestre Ferer és lo partit número 17 de mestre Plansó, y en dits partits estan discordes en lo relevar. Y axí nosaltres judicam valer dit partit quaranta liuras. Diem 40 lliures, sous[c].

Ítem, lo partit número 4 de mestre Ferer és lo partit número 18 de mestre Plansó. Estan discordes en lo relevar. Y axí nosaltres judicam valer dit partit sent y vint liuras. Diem 120 lliures, sous[d]. //

Ítem, lo partit número 5 de mestre Ferer és lo partit número 19 de mestre Plansó. Estan discordes. Y axí nosaltres judicam dit partit vint-y-quatre liures. Diem 24 lliures, sous[e].

Ítem, los partits número 6 y 7 de mestre Ferer és lo partit número 7 de mestre Plansó. Estan discordes. Y axí nosaltres judicam valer dit tre-

a. a continuació ratllat y en dita estima.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. sense indicació de sous.
f. sense indicació de sous.
g. sense indicació de sous.
h. relació inserta entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.

a. a continuació ratllat en dits.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. sense indicació de sous.
e. sense indicació de sous.

[1607]

sentes y setanta y duas liuras. Diem 372 lliures, sous[a].

Ítem, lo partit número 8 de la relasió de mestre Ferer és lo partit número 8 de la relasió de mestre Plansó. Estan discordes. Y axí nosaltres judicam valer dit partit sent y vint liuras. Diem 120 lliures, sous[b].

Ítem, lo partit número 9 de mestre Ferer és lo partit número 9 de mestre Plansó. Estam conformes. Y axí nosaltres estimam dit partit en sinquanta y nou liuras. Diem 59 lliures, 10 sous.

Ítem, lo partit número 10 de mestre Ferer és lo partit número 2 de mestre Plansó. Estan discordes. Y axí nosaltres estimam dits partits en dosentas y sexanta liuras. Diem 260 lliures, sous[c].

Ítem, lo partit número 11[d] de mestre Ferer és lo partit número 16 de mestre Plansó. Estan conformes. Y axí nosaltres estimam dit partit en setanta y sis liuras. Diem 76 lliures, sous[e].

Ítem, los partits número 12, 13 de mestre Ferer és lo partit número [f]1 de mestre Plansó. Estan conformes. Y axí nosaltres estimam dits partits en sent y quatre liuras. Diem 104 lliures, sous[g].

Ítem, lo partit número 14 de mestre Ferer és lo partit número 4 de mestre Plansó. Concorden en les canes y en lo preu discorden. Y axí nosaltres diem aver canat y trobam éser les matexes canes. Y estimam dits partits en dosentes deset liuras, set[h] sous. Diem 217 lliures, 7 sous.

2r Ítem, lo partit número 15 de mestre Ferer és lo partit número 5 de mestre Plansó. Concorden en les canes y en lo preu discorden. Y axí nosaltres diem aver canat y trobam éser les matexes canes. Y estimam dit partit en dosentes divui liures, deu sous. Diem 218 lliures, 10 sous.

Ítem, lo partit número 16 de mestre Ferer és lo partit número 13 de mestre Plansó. Estan concordes. Y así nosaltres estimam dits partits en vint-y-quatre liuras. Diem 24 lliures, sous[i].

a. sense indicació de sous.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. 11 *corregit damunt de* 12 *y a continuació ratllat* y.
e. sense indicació de sous.
f. a continuació ratllat de.
g. sense indicació de sous.
h. set *interlineat, damunt de* 10 *ratllat.*
i. sense indicació de sous.

Ítem, lo partit número 17 de mestre Ferer és lo partit número 10 de mestre Plansó. Concorden en les canes y discorden en lo preu. Y axí nosaltres diem aver canat y trobam éser les matexes canes. Y estimam dits partits en sincsentes setanta y uit liuras, sis sous y sis. Diem 578 lliures, 6 sous, 6.

Ítem, lo partit número 18 de mestre Ferer és[a] tot sol y judica dos portals en la entrada y, conforme la trasa que avem vista, se li an de pagar a dit Blai. Y dit Ferer judica dits portals trenta-y-sis liuras. Y axí nosaltres judicam dits portals en dita cantitat. Diem 36 lliures, sous[b].

Ítem, lo partit número 19 de mestre Ferer és lo partit número 11 de mestre Plansó. Estan conformes. Y axí nosaltres estimam dit partit en vint liuras. Diem 20 lliures, sous[c].

Ítem, lo partit número 20 de mestre Ferer és lo partit número 12 de mestre Plansó. Estan discordes. Y axí nosaltres estimam dit partit en dosentes vin-y-duas liuras[d], quinse sous. Diem 222 lliures, 15 sous.

Jo, Antoni Arbell, firmo lo sobredit.
Jo, Joan Pexau, firmo lo demondit.
Jo, Masià Cosí, firmo lo sobredit.

Y axí nosaltres, sobredits Paxau y Arbell y Cosí, diem que tots los dits partits avem estimats en la cantitat que és en cada partit // 2v // avent aguda raó del que lo dit mestre Blai tenia obligasió de fer-o de pedra de Barselona y trobam que aver-o fet de pedra de lisos y mabre, y també avem aguda raó del que à faltat per aver axemplades les finestres que avia de fer paret y lo demés y axí també avem mirat lo que conforme la trasa y capitulasió lo dit Pere Blai à dexat de fer, trobem ésser lo següent:

Primo, trobam que en dita trasa y capitulasió tenia obligasió lo dit mestre Blai de fer sis finestres de pedra de Barselona, les quals finestres avien de restar dins la capela, y lo dit mestre no les à fetas y axí les estimam en sexanta liuras. Diem 60 lliures, sous[e].

Ítem, trobam que à faltat lo matex en lo enfront de sant Honorat, quatre finestres, y axí les estimam sinquanta[f] liuras. Diem 50 lliures, sous[g].

a. a continuació ratllat lo partit número.
b. sense indicació de sous.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació ratllat diem.
e. sense indicació de sous.
f. sinquanta *interlineat, damunt de* sexanta *ratllat.*
g. sense indicació de sous.

Ítem, en la entrada de dita hobra, y à dos[a] botigues sota dels estudis, y trobam que falta fer un portal per poder entrar en dita botigua. Y axí, dels dos portals que mestre Ferer à judicats que lo dit mestre Blai ne avia de fer en una de les botiges y à, judicam que à de refer dir mestre Blai[b] diuit liures. Diem 18 lliures, sous[c].[d]

Y axí, nosaltres, Paxau y Arbell y Cosí, diem que avem mirat lo que lo dit micer Lorens no·s manat aserqua del que dit mestre Blai à dexat de fer, y diem que avem trobat lo sobredit y a xí ho avaluam en dita cantitat y, en lo demés, per no ser la hobra acabada, no·i diem res, perquè leshores se porà milor judicar que no ara sia cas. Y asò és nostre vot y parla, tots tres conformes per lo jurament tenim prestat.

Jo, Antoni Arbell, fermo lo demuntdit.
Jo, Masià Cosí, fermo lo sobredit.
Joan Pexau[e].

«No[f] poden ignorar vostres magnificències, senyors Pere Pau Cassador, don Galceran de Paguera, Luís Lobera, diputats lo trienni corrent, que moltes voltes de paraula nos som estats requirits per part dels oÿdors de comptes que attès en la sobrecol·lecta de ponent restaven a sobrecol·lectar quatre terses en lo trienni corrent, sols la tersa de juliol, agost y septembre 1606, en la tersa de octubre, nobembre y dezembre dit any, e la tersa de janer, febrer y mars 1607, e la tersa de abril, maig y juny dit any, les quals tersas conprenan grandíssimas quantitats de mil·lanars de moneda, y lo General ne pateix grandíssims danys, e que per dits senyors oÿdors los és estat moltes voltes representat en lo present consistori que Francesch Naves, criat de Jaume Elra, està molts dies a amagat y no apareix, encara que moltes vegades, per part del senyor deputat ecclesiàstic, se aja enviat en casa de dit Naves, manant-li que comparagués en lo present consistori ab los libres y diners per donar rahó del que havia sobrecol·lectat, y noresmenys per part del dit consistori se haja fet lo matex, la muller de dit Naves à sempre respost que ella no sabia a hont era Francesch Naves, son marit, y que aniria a casa de Jaume Elra y li demanaria a hont era, de hont resulta una presumpció indubitada que Jaume Elra té amagat al dit Francesch Naves y no vol comparega devant dels senyors deputats a donar compte y rahó de la sobrecol·lecta. Per so, per a remediar semblants danys y per a què conste de las diligències que los dits oÿdors han fettas en son descàrrech, perquè, succeïnt-se lo cas que en la dita sobrecol·lecta se perdessen algunas quantitats de monedas, no pugan ser carregades en la visita als dits oÿdors ni de aquellas puga ser molestat requerem a vostres magnificències que, per observansa del capítol 3 de les corts 1342, lo qual expressament dispossa que los[a] deputats e oÿdors de comptes ajan de fer exegir las tersas y fer cloure los comptes als sobrecollidors, a pena que, si no observaran lo present capítol, de perdra lur salari // per tant temps quant estaran en fer lo contengut en lo present capítol. Per sò, encontinent, provehescan persona hàbil y sufficient en lo offici de sobrecollidor de ponent per anar a sobrecol·lectar las quatre tersas que estan enderreridas y manen cloure lo compte. Altrament, fent lo contrari, lo que no·s creu, requerex al regent los comptes, que no·ls pague ditas tersas, ni lo escrivà major[b], y del racional passen las àpochas fins a tant que ab tot effecte las cosas contengudas en dit capítol, com axí sia de justícia, y requerex a vós, mossèn Pere Pau Vidal, leveu acte fefhaent de la present requesta y li doneu còpia auctèntica perquè aquella en son lloch y temps per sa deffensa puga exibir requiren-vos-nos».

Disapte, a IIII de agost, MDCVII, fonch presentada dita scriptura per los tres senyors oÿdors de comptes del dit General als dits senyors deputats en consistori y allí legida. E los senyors deputats respongueren que se aturen lo temps de la constitució per a responre y que·ls sie dada còpia a quiscú de dita scriptura, e que no·ls corregue lo temps fins tinguen dita còpia, Presents en assò Joan Mall y Francesc Besturs, porters de ses senyories, y Pere Pau Vidal, notari, scrivà major de dit General devall scrit

Divendres, a XVII de agost MDCVII. En aquest die, després de dinar, lo senyor deputat ecclesiàstic en consistori, y en presència del senyor deputat militar y hoÿdors de comptes, lo diputat real absent del consistori y casa de la Diputació // 2r // y de la present ciutat, responent a la requesta en scrits per los tres oÿdors presentada als senyors deputats a IIII del corrent açerca del dèbit de Francesch Naves, diu que està prompta y apparallat de fer tot lo que en la scriptura per dits senyors oÿdors presentada en

a. a continuació ratllat parets.
b. a continuació ratllat a les.
c. sense indicació de sous.
d. a continuació suma total 128 lliures, sous.
e. a continuació, en el foli següent, Fonch presentada en consistori per dits senyors mestres de cases, conforme en consistori a VII de novembre any MDCVII *i la resta del foli en blanc.*
f. lletra inserta entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.

a. a continuació ratllat oy.
b. a continuació ratllat racional.

[1607]

consistori, y axí, per execució de ditta scriptura, requerex a mossèn Joan Baptista Cassador, exactor del General, assí present, vage a inventariar los béns y botiga té Francesch Naves en la present ciutat devant la font de Santa Maria en companya de Francesch Mercer, fermansa, y també vaje inventariar los béns de mossèn Jaume Elra, mercader, com a debitor de dit Naves per haver-li entrats molts grans quantitats de dit Naves de dinés de la sobrecol·lecta com conste ab partidas de banch. E lo senyor deputat militar dix que requerex lo matex que dit senyor deputat ecclesiàstic quant a la execució fahedora contra de dit Jaume Elra, que sempre y quant constarà que dit Jaume Elra és debitor de debitor, so és de dit Naves, que sien executats los béns de dit Naves y Elra, y en lo demés de la scriptura presentada per dits senyors oÿdors, se reserve temps per a respondre, attès que ell no és en tot ab moltes coses de les enarrades en dita requesta.

E lo senyor oÿdor ecclesiàstic dix que sien executats los béns de dit Naves y ses fermanses, e sempre y quant constarà que dit Jaume Elra és debitor de dit Naves, sien executats los béns de dit Elra.

E lo dit exactor respongué que estave prompte y aparellat en fer-ho y ara dix y anave encontinent.

Molt il·lustres senyors:[a]

Als 14 del mes de maig pròximament passat, lo bras militar per sos embaxadors representà a vostres senyorias los agravis que los officials reals feyen al present Principat donant y liurant a vostres senyories llarch memorial de aquells, supplicant a vostres senyorias que fossen servits representar aquells a sa magestat y supplicar lo que fos de son real servey manar reparar aquells y desagraviar a d'aquest son Principat, com per sa benignitat y clemència ha sempre acostumat de fer. E si bé vostres senyorias, per obligació de son càrrech conforme a la disposició del capítol quint de les últimes Corts del any 1599, tenien obligació de representar dits agravis a sa magestat y supplicar lo reparo de aquelles, no res manco ha entès lo dit bras militar que, si bé és estat enviat en embaxador a sa magestat per vostres senyorias lo noble don Joan Burguès y de So, que fins vuy no li seria estat ordenat per vostres senyorias de que representàs a sa magestat los dits agravis en dit memorial contengut y expressats. E com, molt il·lustres senyors, desije lo bras militar que alcanse aquest Principat lo reparo de dits agravis y aquell còmodament no puga haver si no és per medi de vostres senyorias, les dites coses lo dit bras militar per medi de sos embaxadors supplica a vostres senyorias que dits agravis a vostres senyorias ab dit memorial continuats a sa magestat per medi de dit embaxador com axí convinga per lo benefici de aquest Principat, l'offici etcètera. *Altissimus et cetera*.

Rollan.

[...] die XII *dicti mensis dict[...] deput[...]. //*

E los senyors deputats respongueren que[a], per descàrrec de la obligació de sos officis, encontinent fonc reportat lo memorial dels agravis per part del bras militar remeteren aquell als magnífics assessors y advocat fiscal, los quals, després de aver aquell ab molta maduresa regonegut y fet bastant estudi sobre tots los caps se tocaven en dit memorial, nos feren relació de lurs parers conforme està en la resposta nos donaren los dits assessor y advocat fiscal, lo qual està en lo dietari[b], e que sas senyorias, conforme lo consell de dits assessors y advocat fiscal, prengueren resolució enviant al senyor[c] virey per los caps resolgueren[d] los diputats era menester primer acudir ab sa excel·lència, lo qual donà la resposta y satisfacció que conforme relació dels diputats està en libre de Deliberacions, y que, dels demés caps se avia de fer quexa a sa magestat, ne manaran fer instrucció per a don Joan Burguès, lo qual li tenen ya enviada per home propi per a què[e] o represente a sa magestat y demane lo reparo d'ells, y perquè lo bras militar puga millor passar[f] las bones diligències y officis, manaran al escrivà mayor de la casa done còpia a dit bras de la resolució d'ells, dits assessors y advocat fiscal, // y del parer y vot dels senyors diputats y oÿdors de comptes y també de la resposta féu sa excel·lència als caps de què li enviàrem enbaxada.

Dissate[g] XIII de octubre, any MDCVII.

En nom de Déu sie y de la gloriosa verge Maria mare sua, amen.

a. suplicació inserta entre els folis 146v i 147r del trienni 1605-1608.

a. que *interlineat.*
b. dietari *interlineat, damunt de* libre de Deliberacions *ratllat.*
c. senyor virey, *interlineat, damunt de* sa excel·lència *ratllat.*
d. a continuació ratllat di.
e. a continuació ratllat ne.
f. a continuació ratllat dues paraules il.legibles.
g. capitulacions insertes entre els folis 160v i 161r del trienni 1605-1608.

Per causa de les millores y coses devall scrites són estats entre los senyors deputats y oïdors de comptes del General [a]de Cathalunya, lo diputat real [...] de la present casa y oïdor militar [...] y persones devall scrites fets[b] tractar y parlar los pactes y avinenses següents:

Primerament, per quant en lo acte de la capitulació feta entre los senyors diputats del trienni proppassat entre ells y Gaspar Glaries, de Cardona, minaire y ayguader, acerca de la mina forme de fer en las fonts prop de la torra de los pares de Betlem per venir a la present ciutat se à de créxer dita mina de la amplaria més de allò que tenie obligació, y com dit aiguader sie mort, y Joan Ricart, de voluntat de los curadors dels fills de dit aiguader, // se sie offert en fer acabar dita mina y ell en son nom propri fer lo demés que se haurà de afigir en ello per compte seu propri [...] pagant-li lo que farà de més a sou y lliura al[c] respecte, conforme lo preu fet de dita mina, y pagan lo preu manés perquè·s puga fer acabar. Per tant a dits senyors diputats y hoïdors donen facultat a dit mestre Ricart de passar avant ab dita obra sens pèndrer de les obligacions à posades en lo acte de dit preu fet ni desoïgue de aquella y de ses fiances, ans bé augmenta en aquells, y que dit Ricart fasse tot lo demés serà necessari per ello permetint lo de pagar de pecúnies de dit General, y per so li publiquen los béns de dit General y les scriptures.

Y per lo dit mestre Ricart convé y en bona fe promet als dits senyors diputats de que ell farà y acabarà les millores y lo demés de dita obra com de bon mestre se pensa. //

Semblant capítula y scriptures fonc fetes ab mestre Magí Mir y mestre Salvi, mestres de cases, per rahó del preu fet se tenen de la obra de la fon, y és que allà fonc fer mes grosses a les parets del que tenen obligació. Los pagaran, a excepció lo que serà de més esguart per dos mestres emperò anomenadors, suspesen y valuen per dita mina y la mida de lo gruix de les parets. Los donaren conforme lo [...] requiria y [...] y voluntat dels senyors deputats y no altrament, pagant lo que se manà conforme lo demés sobredit s'es manat.

30[d] octubre 1607.

Per los libres dels receptors del General en la sobrecol·lecta de ponent del any 1598 de les taules de Tortosa, Lleida y Tarragona se troben en lo racional sens cloenda alguna ni ab la forma que los altres libres de les sobrecol·lectes acostuman de estar, y volent Gaspar Molera, oïdor militar, per rahó de son offici, aclarir qui à rebudes las quantitats contengudas en dits libres, de la scriptura de dits libres no consta ni pot constar, tant solament resulta que los receptors de ditas taulas en dit any tenen rebut de les entrades y axides del General la suma de 3295 lliures, 13 sous, 2 diners, so és, lo tauler de Lleida per las tersas de abril, maig, juny, juliol, agost, setembre, octubre, nohembre y desembre dit any 1598 la suma de 1313 lliures, 8 sous, 2 diners. E lo tauler de Tortosa per la tersa de octubre, nohembre y desembre dit any la suma de 918 lliures. E lo tauler de Tarragona per la tersa de octubre, nohembre y desembre dit any 1069 lliures, 5 sous. E com fins avui no conste que los dits receptors ajan pagades las demunt ditas quantitats y consta haver-las rebudes, ans bé realment y de fet se deven al General, per so, lo dit Gaspar Molera representa[a] los[b] predits deutes als senyors deputats requerint-los que encontinent fassen las degudas diligències per a que semblants deutes sian pagats. Y requerex a vos, mossèn Pau Vidal, continueu la present escriptura en lo dietari per a que conste de la diligència per dit Molera feta.

Ítem, que atès dels dits libres dels receptors de les entrades y axides del General consta que Jaume Elra té rebudes algunes quantitats de moneda per las tersas de dit any // 1v // de les taules de Falset, Servera y Balaguer, las quals cantitats segons se asserex prenen suma de 338 lliures, 18 sous y 9 diners, que sia compellit lo dit Elra a pagar tot lo que resultarà de dits libres entrat en son poder.

Ítem, dat lo qui·s trobarà haver rebut lo dit Jaume Elra dels fraus condempnats en la taula de Lleida trienni 1599 y en la taula de Cervera, Tremp y Pallars dit trienni. Ítem, en la dita taula de Lleida trienni 1602 y en las taulas de Castellbó y de Balaguer dit trienni, en las quals taulas restan[c] en dèbit los receptors la suma de 1039 lliures, 15 sous, 9 diners, segons resulta dels libres del racional, y perquè de ditas quantitats sian pagades y satisfetes al General, lo dit Molera, oïdor militar, altra vegada diu que las damunt ditas cosas representa als senyors diputats per son descàrech i·ls requereix fassen las degudas diligències en la cobransa d'elles. Y requereix a vos, mossèn Pau Vidal, notari, que as-

a. de Cathalunya, lo diputat real [...] de la present casa y oïdor militar [...] *interlineat al marge esquerre.*
b. fets tractar y parlar *interlineat.*
c. al respecte *interliniat al marge esquerre.*
d. memorial insert entre els folis 163v i 164r del trienni 1605-1608.

a. representa *interlineat damunt de* als senyors deputats *ratllat.*
b. a continuació ratllat i interlineat ab la present escriptura.
c. restan en dèbit *interlineat damunt dues paraules ratllades i il·legibles.*

senteu la present escriptura conforme està demanat.

---

30 octubre 1607[a].

Los sobrecullidors de las sobrecol·lectas de llevant y de ponent estan obligats, conforme disposició dels capítols 3 de les Corts del any 1542, e 91 de las últimas corts y altres capítols de Cort, anar a la sobrecol·lecta en persona y comptar los libres de ditas sobrecol·lectas dins de las pròprias casas dels receptors y fer rebuda en los libres, continuant la diada y la rebuda de las quantitats en lo mateix libre, y tornats de la sobrecol·lecta dins sis dies an de notificar als senyors diputats si an dexats de aportar alguns libres y diners, perquè pugan los dits senyors diputats enviar un porter a costas y despeses del qui tindrà la culpa, y an de girar en la taula de la present ciutat tots los diners de la tersa dins termini de deu dies ab pena que no observant las demunt ditas cosas ajan de ser sospesos *ipso facto* del offici de sobrecollidor y que perdan lo salari de aquella anada, de tal manera que si los deputats per ningun temps la·y donave paguen una tersa de son salari, y si dits sobrecollidors no an girat en dita taula dins dos mesos[b] tot lo procehït de la tersa no pugan tornar a la sobrecol·lecta y los diputats los ajan de privar del offici y anomenar altra persona per ells per a sobre col·lectar sots las penas contengudas en dit capítol.

Jaume Elra, sobreculidor de la sobrecol·lecta de ponent en lo trienni 1599 e 1602 à contravingut en tot y per tot a la disposició de dits capítols, per so que en dit temps // 1v // de sis anys és anat molt pocas vegadas a sobrecol·lectar la dita sobrecol·lecta[c], ans bé, casi sempre à enviats criats seus a sercar los libres y diners de tota la sobrecol·lecta, conforme apar per libres dels dits receptors[d] que són al racional, dels quals requereix aquesta part sia feta relació per lo racional. Ítem, que tornats dits criats de dita sobrecol·lecta, no[e] à presentat als senyors diputats lo memorial dels libres faltarien de col·lectar, dels quals se devie per so moltas quantitats, ni à girat a la taula de la present ciutat[f], conforme los capítols manen la quantitat tenrà en son poder de la sobrecol·lecta ans de tornar enviar a sobrecol·lectar, ans bé se à retingut los diners no obstant que continuàs de sobrecol·lectar en lo modo predit. De tal manera que, en lo juliol de 1601, deurà al General més de 21000 lliures, conforme apar per dits libres de vàlua, dels[a] quals insta lo racional relació. Ítem que conforme lo albarà que los senyors deputats fan en lo libre de la Creueta que aporten los sobrecollidors estava obligat aportar los diners de tots los fraus condempnats y de aquells aportar compte, lo que no ha fet, que és[b] cert de trobà en los libres del racional que dins lo temps predit mutan los fraus condempnats passades 1000 lliures, las[c] quals per avui se deven un gran dany del General y càrrech de dit Elra[d].

Per so, Gaspar Molera, oïdor militar, per descàrrech de son offici de oïdor y perquè en visita ni de altra manera no puga ser querelat de no haver fetas las degudas diligències, notifica dels senyors diputats las demunt ditas cosas y requerex que de totas las tersas que·s trobaran sobrecol·lectadas per diverses personas en[e] lo dit temps, sens orde dels senyors deputats y no per lo dit Jaume Elra, se retingan lo diner y no li pagan salari algun com no·s dega, y li constava, ab los libres del racional, que los // 2r // diputats passats per descuit aguessen pagats alguns salaris al dit Elra contra disposició per dits capítols repetescan aquells. E atès que lo dit Elra per las damunt ditas delatures fonch sospès per los visitadors en lo nohembre de 1601, que procehescan contra dit Elra conforme disposició de dits capítols fins[f] a privació del offici si serà de justícia a consell dels assessors.

E per quant en la dita sobrecol·lecta de ponent per avuy falten a sobrecol·lectar moltes[g] tersas, que en lo entretant provehescan una persona àbil y sufficient per a cobrar los diners que·s deuen en dita sobrecol·lecta, axí dels drets com també de fraus, y axí·u requerex, y perquè conste de la present diligència requerex a vos, mosèn Pau Vidal, assenteu la present scriptura en lo dietari.

---

27 novembre, 1607[h].

En les scriptures presentades per lo senyor oïdor militar aserca[i] de la cobrança y exacció

a. memorial insert entre els folis 163v i 164r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat ajan.
c. a continuació ratllat conforme.
d. receptors *interlineat damunt de* sobrecullidors *ratllat.*
e. no à presentat ... moltas quantitats *interlineat al marge esquerre.*
f. a continuació ratllat lo provehït de la tersa.

a. dels quals *interlineat.*
b. és cert *interlineat damunt de* que *ratllat.*
c. las quals *interlineat.*
d. a continuació ratllat les dites quantitats.
e. en lo dit temps sens orde dels senyors deputats *interlineat.*
f. fins a privació del offici *interlineat al marge esquerre.*
g. moltes *interlineat damunt de* quatra *ratllat.*
h. relació inserta entre els folis 163v i 164r del trienni 1605-1608.
i. a continuació repetit aserca.

del General, no à feta menció alguna de la reducció y cloenda dels comptes de la recepció de la taula del General de Barcelona que à tinguda y administrada mossèn Rafel Graell, son cuniat, y com per dita recepció consta al racional que dit Graell resta devent la cantitat de mil y quatre lliures, nou sous y sis, per ço, lo diputat militar, perquè per lo esdevenidor aparega de sa diligència y en visita, o altrament no puga ser carregat, notificarà estas coses als senyors deputats y hoïdors per a que encontinent ab conformitat sie executat dit Graell per ses fermanses, requerint a dits senyors deputats y hoïdors y al senyor Joan Batista Casador que, aguda relació del racional, al que restarà devent no pare la execució fins lo General sie íntegrament pagat, y per ço requereix a vos, mossèn Pere Pau Vidal continueu esta mia escriptura en lo dietari de la present casa.

Resposta. 27 novembre 1607[a].

No poca maravella fa lo diputat militar de les escriptures presentades per lo senyor hoïdor militar al dit diputat militar y als altres senyors diputats y oïdors, perquè ans de presentar aquelles se avie de enterar si Jaume Elra era debitor per la administració del temps col·lecte ans de nostro trienni, perquè en nostre temps dit Elra no ha tinguda administració alguna, perquè en lo mes de setembre 1605 fonch per los visitadors suspès y després de dita visita per nosaltres capturat en los càrcers de la deputació per a què pagàs lo que restave devent, al qual avem de fer pagar molts milanars de ducats com se pot vèurer en lo racional, com clarament s'és vist, perquè, segons la relació de dit racional feta els 17 de noembre, 1607, al present consistori, diu que dit Elra no deu cosa alguna, ans bé, se li deu de dit temps que col·lectà sinc lliures, set sous y nou diners, salvo que à de aportar los llibres que le falten de son temps que estan expesificats ab un memorial donat per lo racional quant fou dita relació per algú al effecte. Requereix dit deputat militar als senyors condiputats y hoïdors que se despedescan porters a gasto de dit Elra y aporten dits llibres per a què dit Elra acabe de clòurer son compte, y no pare la execució fins sie rematat. Y lo mateix requereix al senyor Joan Batista Cassador, exactor del General, y en lo que té respecte a la prestació del offici de dit Elra, sempre que los magnífichs assessors declaran que sia privat ab causa cognita, ni estarà molt bé, per so, també requereix al advocat fiscal y procurador fiscal encarescan contra dit Elra.

a. resposta inserta entre els folis 163v i 164r del trienni 1605-1608.

En lo que té respecte al que diu dit senyor oïdor militar que Jaume Elra a de ser executat per 338 lliures, 18 sous, 9 diners, dexades de col·lectar del temps de Joan // 1v // Anglada, bé sab dit senyor oïdor militar que de dita cantitat és estat caregat en lo racional lo dit Joan Anglada, encara que per part de dit Anglada ajen pretès les à de pagar dit Elra. És sert que de aquexa pretensió ne prenia lite en lo present consistori y que peniant dita lite no·s podie dites 338 lliures, 18 sous, 9 diners, descargar del dit Anglada y carregar al dit Elra. E que sempre y quant sie declarat per los magnífichs assessors les an de pagar dit Elra a que encontinent sie executat per tota la cantitat serà condempnat.

Quant fou la suspensió de dit Elra fou per lo consistori numinat per a col·lectar la persona de mossèn Antich Sala deure's, si bé en absència de dit deputat militar, y fins vuy los excus no fermansas de dit Sala deure's després de sa mort ni ajan rematat sa sobrecol·lecta, ans resta dèurer sent-y-sis lliuras, dos sous y onze, lo qual dit senyor oïdor militar devie instar se executassen. Y axí requereix dit deputat militar als senyors diputats y hoïdors y al senyor Joan Batista Casador, exactor del General, que encontinent sian executats y executen los béns de dit Sala deures y de ses fermanses y no pare la execució fins que dites sent-y-sis lliuras dos sous y onze sien pagades ab lo de més que constarà dèurer per sa sobrecol·lecta, y que a cost y despeses sues sien enviats a sercar los llibres que faltan de sobrecol·lectar, axí del dret ordinari com de galeras, que són, ço és, los llibres de la terça de juliol 1605, lo libre de Cardona y lo llibre de Solsona, y tots los de les taules de la col·lecta de Tàrega y de Montblanch. Y axí mateix requereix a dits senyors condiputats y oïdors y a dit exactor que aguda relasió del rasional se proseesca en tot lo demuntdit fins que dita sobrecol·lecta sia closa. En lo que té respecte al que sia col·lectat després de la mort de Antich Sala deuràs que en son lloch fonch // 2r // lisènsia per lo consistori a Fransech Naves a 8 de maig, 1606, per a col·lectar donada, y que essent absent dit diputat militar de la present ciutat, que se'n anà a Manresa als 12 de juliol y proppassat estigué fins a 25 de juliol també proppassat, fonch lo present consistori revocada la crehensia de col·lectar al dit Naves sens fer-ho pagar ni dèurer son compte. Y en loch de dit Naves anomenaren en sa absència la persona de Rafel Bru, lo qual may à presentada causió ni acse presentat dit càrrech, de ont se à seguit lo dany de no aver-se sobrecol·lectat després de dita revocació de Naves. Y si bé moltes voltes en ser tornat dit diputat à requerit de paraula se executàs dit Naves per lo que resta dèurer y ses fermanses fosen executades, ara ab

[1607]

scrits requereix als senyors condiputats y hoïdors y al senyor Joan Batista Cassador que encontinent sien executats los béns de dits Naves y de ses fermanses y dita execució no pare fins sie íntegrament pagat lo General de tot lo que se trobarà ésser debitor y ab son compte.

I axí mateix, requereix als dits senyors diputats y hoïdors que encontinent se fasa nominació de persona idònea per a col·lectar les terças enderarides y los que després se auran de colectar, estant prompte dit deputat militar prompte[a] per anomenar y anomena la persona de Jacme Elra, vista la relació del racional a 17 del corrent mes de juny. E perquè conste de mon descàrrech requeresch a vos, mossèn Pere Pau Vidal, que continueu al peu de la requesta presentada per lo senyor hoïdor militar esta mia resposta y de la huna sens l'altra no doneu còpia ni fe faent.

Dimars, a XXVII de noembre MDCVII, fonch presentades en consistori les dos respostes sien assertes ab los seus fulls de paper en presència del notari y los devall scrits per lo General,[b] de les quals foren llegides encontinent.

E lo senyor deputat ecclesiàstich dix se adherie a dita resposta.

E lo senyor deputat real dix lo mateix.

E lo senyor hoïdor ecclesiàstich dix que dirà són parer après fes reflexió en dittes coses.

E lo senyor hoïdor militar dix que és de parer que se executen tots los contenguts en dites escriptures y com los demés que deuen al General.

E lo senyor hoïdor real dix que se adereix a dittes scriptures en tot allò que creu en descàrrech de son offici.

E lo senyor advocat fiscal allí present dix que li sie // 2v // donada còpia axí de dites respostes com de dites escriptures y se ature lo temps de dit per respondre, lo qual no se'ls carrega fins a tant li sie dada ditta còpia.

E lo senyor exactor del General allí present dix lo mateix que dit advocat fiscal.

Testes José Loscos, Joan Francesch Descamps y [...].

En aprés, a VI de desembre de dit any, foren donades dites còpies a dites senyories, advocat fiscal y exactor y a mi, Pere Pau Vidal, notari y escrivà major del General, en presència de micer Arnau Delau y Joan Mall.

a. a continuació repetit prompte.
b. a continuació ratllades tres paraules il.legibles.

Ihesus cum Maria.

Los[a] llibres que faltan de les taules del dret del General, axí ordinari com de Galeres, de la sobrecol·lecta de ponent de tot lo temps que Jaume Elra és sobrecollidor.

Dret ordinari[b].

Los llibres de Çareal y Vimbodí, tersa de janer, febrer y mars, 1599.

Los mateixos llibres de la tersa de abril, maig y juny, 1599.

Los mateixos llibres de la tersa de juliol, agost y setembre, 1599.

Los mateixos llibres de la tersa de octubre, novembre y desembre, 1599.

Los llibres de la taula de Guimerà de la tersa de juliol, agost y setembre, 1600.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de octubre, novembre y desembre, 1600.

Los llibres de la taula mateixa de Cambrils de la tersa de gener, febrer y mars, 1601.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de gener, febrer y mars, 1601.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de abril, maig y juny, 1601.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de juliol, agost y setembre, 1601.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de gener, febrer y mars, 1602.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de abril, maig y juny, 1602.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de abril, maig y juny, 1602.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

a. relació inserta entre els folis 168v i 169r del trienni 1605-1608.
b. Dret ordinari *subratllat.*

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de gener, febrer y mars, 1603.

Dret de Galeres[a].

Primo, los llibres de la taula de Tremp y Pallars de las quatre mesades de setembre, octubre, novembre y desembre, 1601.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de janer, febrer y mars, 1602.

Tots los llibres de tota la col·lecta de Tremp y Pallars de dita tersa de janer, febrer y mars, 1602.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de abril, maig y juny, 1602.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de abril, maig y juny, 1602.

Tots los llibres de tota la col·lecta de Tremp y Pallars de la tersa de abril, maig y juny, 1602.

Los llibres de la taula de Cambrils de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Lo llibre de la taula de Ribaroja de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Lo llibre de la taula de Pahuls de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Tots los llibres de tota la col·lecta de Tremp y Pallars de la tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Lo llibre de la de la taula de Vimbodí, tersa de juliol, agost y setembre, 1602.

Los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de janer, febrer y mars, 1603.

Tots los llibres de la col·lecta de Tàrrega de la tersa de abril, maig y juny, 1603.

Die XXVIIII[o] *noviembris anno* MDCVII[b].

Los senyors deputats y oïdors de comptes, lo real absent del consistori y casa de la Deputació, manaren a mossèn Pere Mas, notari procurador fiscal del General, que requeresca a mossèn *talis* Millàs y Pasqual, butiguers, que tornen en les presons de la present casa y que se'ls fassa la causa.

E lo dit mossèn Mas respongué que si lo noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, qui és assí present le·y aconselle que·u fassa que ell està prompta y aparellat en fer son offici, al qual ly demane lo aconselle lo que per descàrrech de son offici té obligació de fer.

E axí mateix dits senyors diputats y oïdors requeriren a dit advocat fiscal allí present que fasse presentar a dits Millàs y Pasqual.

E lo dit senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, dix que se ature lo temps per a respondre.

2r Resposta de dit senyor advocat fiscal donada a 4 de desembre 1607 en consistori.

E lo advocat fiscal, attenent a la requesta donada per los senyors deputats a mossèn Pere Mas, procurador del General, en y sobre lo requerint se possen a la presó Thomàs Pasqual y Francesch Millàs y al consell que sobre lo fahedor demanà dit procurador del General al advocat fiscal al consell, del qual té obligació de estar tant de dret comú com munisipal, deliberació feta per los senyors deputats dels triennis passats y sentències profferides per las visitas del General, vehent y considerant que ja en altra occassió, en la qual se volia requerir als dits Pasqual y Millars, se dexà de prosseguir per no ser en ciutat lo molt reverent sacristà Descamps, assessor del General, per estar al cap de dit procès, perquè la causa se fes en ser requerits, y que vuy en dia per a fer-se dita causa lo inconvenient és molt maior per falta de assessor, per lo que estant provehit lo magnífic micer Anthoni Ecasi, de Ripoll, per assessor durant la absència del molt reverent abbat Palmerola, altre dels assessors del dit General, no pot lo magnífic micer Areny regir lo offici de assessor per dit reverent abbat que dit Ripoll no aja renunciat primer la assessoria y per vostres senyorias li sia admesa la renunciació de aquella, y que per justícia sia remogut del càrrech en què està provehit, de hont resulta ser nul·lo tot lo que dit micer Areny serà fet com assessor per estar prohibit per capítols de Cort lo aver-hy més de dos assessors en la casa de la Diputació sinó en los casos per capítols de Cort, per més ús y pràtica de la present casa. Y que per consegüent seria nul·lo tot lo que·s faria en lo procés de Millars y Pasqual, y lo General restaria defraudat en lo que spera seran, com és de rahó condemp-

a. Dret de Galeres *subratllat.*
b. relació inserta entre els folis 170v i 171r del trienni 1605-1608.

nats aconsella per rahó de son offici al procurador del General que ans de totes coses represente als senyors diputats lo dany pot rèbrer y ve al General de semblants nul·litats no sols en la dita causa de Millars y Pasqual però en totes les demés, en las quals aconselle a dit procurador del General diga també de nul·litat en tot lo que per dit Areny se provehirà; y que reparat que sia aquest dany inste se fasse[a] ab tota diligència la causa contra // 2v // los dits Pasqual y Millars, y si als assessors apparexerà convé per a que·s fasse dita causa sien los dits en la presó los requeresca encontinent perquè no estigue per lo fisch la condempnació dels dits y punició de aquells.

Dimars, 29 de janer, 1608[b].

Los senyors deputats ecclesiàstic y militar han manat capturar a Jaume Elra perquè és debitor al General en moltes quantitats que ha col·lectat per raó de son offici. Les quals, encara que·s còpia en lo racional que les ha pagades, emperò és públic y notori y per partides de diversos banchs y altrament consta que ha pagat dites quantitats y dèbit de diners que ha pres de Francesc Naves, les quals dit Naves havia col·lectat per lo General durant la suspensió de dit Elra, colludint los dos per a detenir-se vers si dits diners. Y axí, havent dit Elra pagat de diners del General proceïts del que ha col·lectat dit Naves per lo General, com és certa y evident presumpció perquè dit Naves és persona pobre que no tenia facultats per a girar dites quantitats al dit Elra que ha girades, sinó és dels diners cobrà de la col·lecta dit Naves per orde del General, y axí no està liberat, ans està en la matexa obligació y ha de pagar altra vegada, com la dita solució per ell feta no·l exonere de son propri dèbit. // Y per a que conste ésser són de parer que sie manat al procurador del General que inste y scribe informació de tot a fi y effecte que lo General sie pagat; y requereixen al scrivà major lleve acte de llur vot perquè en tot temps apparega de llurs diligències.

A 29 de janer, 1608, los senyors deputats ecclesiàstic y militar donaren la present resposta en consistori acerca de la escriptura presentada per lo senyor deputat real a [...] del corrent mes de janer.

E lo senyor deputat real diu que li sie dada còpia de ditta scriptura y que·s faga resposta.

---

a. a continuació ratllat la causa.
b. relació inserta entre els folis 181v i 182r del trienni 1605-1608.

5 febrer, 1608[a].

Ja altra vegada de paraula y en scrits ha representat a vostres mercès lo diputat real que no consentia en que Jaume Elra, mercader, stigués pres en los càrcers de la present casa de la Diputació, attès ab la relació feta per Hierònim de Llana, regint lo offici de racional de la casa de la Diputació, constava y consta que dit Elra no deu res al General y que ja havia pagat tot lo que havia rebut per rahó de dita col·lecta, com més llargament consta ab la dita relació per dit regent dit offici feta, de la qual vostres mercès, senyors diputats ecclesiàstich y militar, han tinguda plena notícia per ésser estada fetta dita relació en presència de vostres mercès. Y a bé que per rahó de dita relació tinguessen vostres mercès obligació de relaxar la persona de dit Elra, que no devent res no pot estar capturat com a deutor del General, fins assí no han volgut vostres mercès que fos relaxada, ans bé han donat orde que estiga detingut en dits càrcers, prenent per fonament, com consta ab una scriptura per vostres mercès donada, que si dit Elra havia pagat al General per descàrrech de sa col·lecta no havia pagat de sos pròpris diners, sinó de diners de Francesc Naves procehits de la col·lecta que li hera estada acomanada per la suspensió de dit Elra, y que tot era stada collasió trassada entre dits Elra y Naves, y que per ço no estava ab ditas pagas liberat dit Elra, ans bé restaria debitor al General com abans estava, y per ço no podia ésser liberat de dits càrcers com més largament per vostres mercès és estat deduhit ab dita scriptura. Y perquè fins vuy no ha constat ni consta de dita pretensió y particularment que haja pagadas ditas quantitats de diners rebuts de dit Naves ni de dita col·lecta col·lectada per dit // Naves, lo que era necessari constàs per poder detenir dit Elra en ditas càrcers, ni sia rahó que ab rahons tant famosas ni ab funaments tant poch subsistents haja de patir dit Elra, per ço, lo diputat real, per descàrrech de son offici y perquè en lo sdevenidor no puga ésser carregat per rahó de ditas cosas y per los dits procehiments per dita occasió per vostres mercès fets, per ço, ab los presents scrits constituhït, devant de vostres mercès ses senyories senyors diputats ecclesiàstich y militar, lo diputat real diu y notifica a vostres mercès les dalt ditas coses del millor modo pot y deu, a fi y efecte en lo esdevenidor té que ell no ha consentit ni consent en dits procehiments ni en la captura del dit Jaume Elra, ni consentirà *saltim* fins li conste que dit Elra sia debitor al General o haja pagat de dits diners a ell lliurats per dit Naves procehits de dita col·lecta. Requerint a

a. memorial insert entre els folis 181v i 182r del trienni 1605-1608.

vos mossèn Vidal que de la present scriptura lleveu acte públich. Requerint etcètera.

Die marcis[a] *quinta februari anni* MDCVIII, *sint presenti in consistorio per dictum magnificum Ludovicum Lobera, deputatum regale, et dictus domini diputati ecclesiastici deputatum militaris respondentes dixerint* que·s reservaven lo temps de la constitució per a respondre y que se'ls sia donada còpia de dita scriptura, y que no·ls carrega lo temps fins que ells tingan dita còpia. Presents per testimonis mossèn Hieroni de Lana, racional, y Joan Baptista Cassador, donzell.

Fonch-lis donada aprés ditta còpia dos dies aprés en consistori.

Sobrecol·lecta de llevant[b].

Janer, febrer y mars, 1607. En la dita sobrecol·lecta de llevant faltan a comprar los llibres de la tersa de janer, febrer y mars, 1607, de la taula de Perpinyà y sa col·lecta.

Abril, maig y juny, 1607. Ítem, los de la tersa de abril, maig y juny, 1607, de tota la dita taula de Perpinyà de tota la col·lecta.

Juliol, agost y setembre, 1607. Ítem los llibres de la taula de Vich y de tota sa col·lecta de la tersa de juliol, agost y setembre, 1607.

Octubre, novembre y desembre, 1607. Ítem, los llibres de dita taula de Vich y de tota sa col·lecta de la tersa de octubre, novembre y desembre, 1607.

Juliol, agost, setembre, octubre, novembre y desembre de 1607. Ítem, los llibres de la taula de Mataró y sa col·lecta de las tersas de juliol, agost, setembre, octubre, novembre y desembre de 1607, y los de Gerona per dites dos tersas ab sa col·lecta.

Sobrecol·lecta de Ponent.

Juliol, agost y setembre, 1605. En la dita sobrecol·lecta de ponent faltan a comprar los llibres de Cardona y Solsona de la tersa de juliol, agost y setembre, 1605.

Ítem, en los llibres de la taula de Tàrrega y sa col·lecta de la dita tersa.

a. a continuació ratllat octava.
b. relació inserta entre els folis 182v i 183r del trienni 1605-1608.

Ítem, los llibres de la taula de Montblanch y sa col·lecta de dita tersa.

Octubre, novembre y desembre, 1605. Ítem, faltan los llibres de Cardona de la tersa de octubre, novembre y desembre, 1605.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Montblanch y sa col·lecta de dita tersa.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Tàrrega y de sa col·lecta de dita tersa.

Janer, febrer y mars, 1606. Ítem, faltan los llibres de la taula de la Seu de Urgell de la tersa de janer, febrer y mars, 1606.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Tàrrega y sa col·lecta de dita tersa.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Tremp y Pallars de dita tersa.

Abril, maig y juny, 1606. Ítem, faltan los llibres de la taula de Igolada y Vilafrancha de Panadès de la tersa de abril, maig y juny, 1606.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Tàrrega y sa col·lecta de dita tersa.

Ítem, faltan los llibres de la taula de Montblanch de dita tersa.

Juliol, agost y setembre, 1606. Ítem, faltan los llibres de tota la tersa de juliol, agost y setembre, 1606, de tota la dita sobrecol·lecta de ponent.

Octubre, novembre y desembre, 1606. Ítem, tots los llibres de tota la tersa de octubre, novembre y desembre, 1606, de tota la dita sobrecol·lecta.

Janer, febrer y mars, 1607. Ítem, tots los llibres de tota la tersa de janer, febrer y mars, 1607, de tota la dita sobrecol·lecta.

Abril, maig y juny, 1607. Ítem, tots los llibres de tota la tersa de abril, maig y juny, 1607, de tota la dita sobrecol·lecta.

Juliol, agost y setembre, 1607. Ítem, tots los llibres de tota la tersa de juliol, agost y setembre, 1607, de tota la dita sobrecol·lecta.

Octubre, novembre y desembre, 1607. Ítem, tots los llibres de tota la tersa de octubre, novembre y desembre, 1607, de tota la sobredita sobrecol·lecta.

27 febrer, 1608[a].

Responent los senyors deputats eclesiàstich y militar a la supplicació presentada en lo present consistori per part de Jaume Elra y a la scriptura donada per lo senyor deputat real a 21 del present mes de fabrer, y si en quant menester sia ajustant ab altra resposta que ja a 29 de janer proppassat fonch feta per dits senyors diputats ecclesiàstic y militar, diuen que dels llibres del racional y altrament consta com Francesch Naves resta devent moltas quantitats per la sobrecol·lecta de ponent, a la qual durant la suspensió de dit Elra fonch los dies passats elegit, y axí mateix de les partidas se són trobadas en la taula y banchs de la present ciutat fetas per dits Naves ha dit Elra. Y altrament consta clarament com dit Naves, després de haver feta dita sobrecol·lecta de ponent, ha girat ha dit Elra en dita taula y banchs moltes y diverses quantitats de monedes, del thenor de les quals partidas resulta no solament restar dit Elra, com resta, debitor de debitor de dit Naves, debitor del General, però encara ditas quantitats girades ser presehides de les matexas peccunies per dit Naves sobrecol·lectades per lo General, attès majorment que totes les dites partides se són fetas aprés de ésser tornat dit Naves de la sobrecol·lecta. Y axí, bé attesa la pobresa de dit Naves, lo qual és persona que no té facultats per girar semblants quantitats sinó és de dits diners per ell sobre col·lectats, concorrent també la amistat és entre dit Elra y Naves, essent com és estat dit Naves criat de dit Elra, de hont és cert resta provat com dit Elra o sea *ex eadem pecunia fiscali o de in rem verso* o per via de debitor de debitor del General resta obligat no sols civilment però encara com ha usurpador de les pecunies de la Generalitat criminalment al General per totes les quantitats // que per dit Naves aprés de ésser tornat de dita sobrecol·lecta sont stades girades a dit Elra, per hont ab molta justa causa dits deputats ecclesiàstich y militar manaran capturar a dit Elra. Y axí, donant les presents per respostes perquè millor se puga haveriguar esta veritat y per major justificació y descàrrech llur, són de parer que ha manat al procurador y advocat fiscal y als assessors del General continuen lo procés contra dit Elra ab incerta de dites partides per dit Naves ha dit Elra fettas, y altrament rebent congrua informació sobre dites coses per a què los magnífics assessors puguen provehir lo que·ls parega ésser de justícia, offerint-se axí en la retenció com en la relaxació de la persona de dit Elra executar per sa part tot lo que dits magnífichs assessors aconsellaren fer de justícia, y requereix en la forma més los intime ab dits assessors advocat y procurador fiscal perquè cadahú d'ells en quant li toca cumple ab lo degut y de tot lleve acte perquè en tot temps aparega de llur vot parer y diligències.

a. resposta inserta entre els folis 182v i 183r del trienni 1605-1608.

22 febrer, 1608[a].

Molt il·lustres senyors:

Les causas y rahons donades per los senyors deputats ecclesiàstich y militar per las quals han manat capturar la persona de Jaume Elra, continuadas al peu de la supplicació per dit Elra a vostres senyories presentada als 7 y 8 del present y corrent mes de fabrer, no poden ni deuhen retardar lo ànimo de vostres senyories per a que no deguen provehir que sia dit Jaume Elra excarcerat. Axí, perquè dir que lo dit Jaume Elra ha saldat son compte del que devia al General dels dines que Francesc Naves havia col·lectat és cosa que d'ella no consta ni pot constar en ninguna manera. Y és ben cert que no·s pot fer judici algú de cosa que no estiga reduhida en scrits de la manera que per les generals constitucions del present Principat està statuhit, y no·s poden fer actes tant prejudicials a la honrra y auctoritat de un mercader, ab los quals se lleva y aniquila son crèdit, quant més, que donat y no attorgat ans bé expressament negat que dit Jaume Elra[b] agués rebudes quantitats algunes del dit Francesch Naves és ben cert que per la recuperació de aquellas no podia dit Elra ésser molestat en sa persona, majorment tenint béns per a pagar qualsevol quantitats que aprés rebudes del dit Naves de dines procehits de dret del General. Com sia cert que contra de la persona no·s pugue procehir sinó en[c] virtut de contracte en lo qual·y ha obligació personal o per rahó de delicte, lo que no·s pot considerar en lo nostro cars, majorment que diu que en quant sia axí que lo dit Francesc Naves dega cosa alguna al General serà ben cert que tindrà assegurat son deute ab idòneas fermanses contra les quals podrà lo exactor del General dirigir ses accions y no contra dit Elra com a pretès debitor de debitor. Per les quals causas y rahons és ben cert que lo deduhit y supplicat per dit Jaume Elra conté molta justícia. Per ço y altrament, representant de nou a vostres // senyories lo dit Jaume Elra, lo que té ab altres supplicacions a vostres senyories presentadas supplica, torne de nou a instant adaquelles a supplicar que sian vostres senyories servits manar-lo relaxar de

a. lletra inserta entre els folis 186v i 187r del trienni 1605-1608.
b. a continuació repetit que dit Jaume Elra.
c. en *interlineat damunt de* ab ratllat.

dits càrcers de la present casa de la Diputació, com axí és de justícia y per observansa del capítol 59 de les últimes Corts, manan provehir la present supplicació. Lo offici etcètera. *Et licet et cetera.*
Altissimus et cetera. Rollant.

Die XXI *februarii* MDCVIII *in consistorio et dominus deputati et auditores computorum infrascripti dixerunt*, ço és, los senyors diputats ecclesiàstic y militar que estan y preseveran ab les mateixas respostas per si fetas ab la última supplicació calendada y referida ab la sobredita supplicació.

E lo senyor deputat real y oÿdor ecclesiàstich diuhen sia comesa la present supplicació als magnífichs assessors de dit General, conforme tenen dit ab dita supplicació.

E lo senyor oÿdor militar dix lo mateix que té dit ab dita supplicació.

Pere Pau Vidal, scriba major Generalis Cathalonie.

Per lo capítol[a] 5 del nou redrés de les Corts de 1599 està imposada pena de privació de llur salari de un any als diputats y oïdors de comptes que no faran les diligències convenients sempre se'ls representarà alguna contrafacció de constitució o constitucions, capítols de Cort e usatges del present Principat, tant a instància de universitats com de particulars. E com en lo present consistori se sie representat molts dias ha que Jaume[b] Elra estaria près en la present casa de la Diputació contra la forma y observansa de la constitució primera, baix lo títol «De capturas», y que·s detindrie en dites presons, a hont encara vuy en dia està detingut, en contrafacció de moltes altres constitucions que tenen respecte a la detenció de presos y altres, lo diputat real, per descàrrech de son offici, per observansa[c] tant de dites constitucions com del dit capítol 5 del nou redrés proteste a tots vostres mercès senyors deputats y oïdors de com no està per ell, dit deputat real, de que dites constitucions no sien rehintegrades y reparat lo agravi que en la contrafacció de aquellas se fa y de totes les diligències convenients sobre lo dit reparo fahedores. E junctament requerex a vostres mercès, senyories condeputats y oïdors, que pus dit Elra està pres en les presons que són del present consistori en contrafacció de dites constitucions segons per dit Elra se allegue y deduheix, ans de totes coses sia per vostres mercès reparada dita contrafacció de constitucions, pus lo reparo de aquellas toque a tots vostres mercès conjuctament, y la detenció de dit Elra en dites presons respecte a tot lo consistori o major part de aquell altrament requerex que en observansa del dit capítol 5 del nou redrés no sia pagat lo salari des del dia present a un any al qui serà negligent o remitent en lo reparo de dita contrafacció y observansa de dites constitucions.

E si per cas fos que dit Elra tingués alguna culpa en la fugida // de Naves o altres requereix dit deputat real contra dit Elra se prossehesque conforme a constitucions, capítols de Cort, usatges de Cathalunya, usos y stils de la present casa y no altrament. Requerint a vos notari etcètera.

a. memorial insert entre els folis 186v i 187r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat estaria.
c. a continuació ratllat de dit cap.

---

8 de febrer, 1608[a]. Memorial de col·lectes.

A 8 de febrer, 1608, los senyors oïdors de comptes presentaren als senyors deputats en son consistori lo memorial se à escrit, dient-los fessen comtar e col·lectar aquell.

E lo senyor deputat ecclesiàstic dix que està prest y aparellat en fer-ho.

E lo senyor deputat militar diu que se li'n done còpia, anant-se lo temps de dret per respondre, y que no li correga lo dit temps fins li sie dada dita còpia.

E lo senyor deputat real diu lo mateix que lo diputat militar.

En aprés, a 9 de dit, les fonch donada dita còpia en consistori.

Lo senyor deputat[b] militar, satisfent al que los senyors oïdors de comptes han demanat al present consistori ab la presentació del memorial que feren a 8 del corrent mes de fabrer, diu y respon que·stà prompta y aparellat en manar que·s col·lecten les quantitats que han de col·lectar. Emperò que pus Jaume Elra y Miquel Orpí estan impedits y no poden anar és menester que·s fassa nominació de altres persones en lloch de aquells, offerint-se per so a fer nominació. És de vot que·s vaje a fer la col·lecta

a. memorial insert entre els folis 186v i 187r del trienni 1605-1608.
b. relació inserta entre els folis 186v i 187r del trienni 1605-1608.

per les persones que seran anomenades donant la seguretat convenient conforme lo stil de la present casa.

A la qual scriptura ja demana còpia lo senyor deputat ecclesiàstic.

E lo senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, oïda las dittes scriptures, dix que li sea dada còpia d'elles. Y se anaren lo temps de la constitució per a respondre, lo qual no li correga fins li sien dades dittes còpies, que com tindria còpia ell farà la obligació que s·à de fer qüestió de son offici.

E los senyors assessors diuen y responen que vist lo procés faran lo que és de justícia.

Responent lo advocat[a] fiscal al manament fet per los senyors diputats ecclesiàstic y militar y a les escriptures se li són legides en consistori del senyor diputat real, ab inserta de la resposta feta a daquella per dits senyors diputats ecclesiàstic y militar, diu que en la pretensió y requesta del senyor diputat real que toca a la contrafacció de constitucions se pretén seria feta en la captura de Jaume Elra y detenció de aquell en las presons de la present casa de la Deputació, may li ha constat *saltim eo modo quo* perquè està pres ni per instància de qui ni que dit Elra se sia quexat de que en contrafacció de constitucions se sia capturat, ni·s detinga contra disposició de aquellas. Y que sempre li constarà ser feta dita captura y detensió en violació de alguna o algunes constitucions acudirà a la obligació de son offici. Y perquè millor pugan y declaren si la pretensió de dit Elra y requesta del senyor diputat real, que comensa «Per lo capítol 5» y acaba «requerit etcètera», subsisteix perquè declarat per dits senyors assessors que subsisteix, se pugan fer las diligències en reparo de ditas contrafaccions y observança del capítol 5 del nou redrés.

En lo que emperò se li manà per dits senyors deputats ecclesiàstic y militar en que passe avant lo procés s'és comensat contra dit Elra, diu que lo que a tocat a son offici des del últim dia jurídic abans de Carnestoltes se li donaren les partides de Elra y Naves ho té ja demanat, y que sols falta que lo consistori mane a la persona té nomenada per a calcular dites partidas fasse ab brevedad lo càlcul d'ellas y done relació de la càrrega o deuta de dit Elra a dit Naves, perquè conforme dita relació y delicte se trobarà comès per // dit Elra ab provisió dels magnífichs assessors se prossehesca civil o criminalment contra aquell. Offerint que·n tot lo que per averiguació de aquest effecte serà necessari acudirà a la obligació de son offici. Y axí, supplica que per descàrrec seu sia assentada e ho insertada la present resposta al peu de dit manament y escriptures dalt mencionades.

a. resposta inserta entre els folis 187v i 188r del trienni 1605-1608.

Die 20 marcii, 1608[a].

Lo advocat fiscal, responent a una escriptura donada per lo procurador del General, y a dit advocat per lo escrivà major de la present casa presentada, la qual comença «A Pere Mas» y acaba «contra dit mossèn Vidal etcètera», en y ab la qual, satisfent a una scriptura dels senyors diputats ecclesiàstich y militar demana al advocat fiscal li aconsella lo fahedor, a més del que té fet, en lo tocant a dita escriptura, té dit advocat fiscal, per descàrrech de son offici, diu y aconsella a dit procurador que, pus no sap lo perquè està pres Jaume Elra y té ya fet y demanat tot lo que lo consistori li à dit fes y instàs aserca de las partidas y comptes de Naves y Elra, proseguesca aquella causa ab los medis de justícia y ab las clasicias que sobre la averiguació de ditas partidas li mostraran a sobra. Y que·n lo demés de la captura y embusts que·s non sab res. Y dit Elra està pres sens instància que ny provisió de assessors ni forma jurídica que se'ls toca als a qui l'an manat capturar fer las diligències en dit càrrec, del que an fet en dita captura mayorment pres en la dita escriptura donada per dits diputats ecclesiàstic y militar daran las rahons en son cas y lloc perquè tenen pres a dit Elra, y que quant aquellas manifestaran a son consistori y seran subsistents y dit advocat fiscal las sabrà li aconsellarà en descàrrec de son ofici lo que té de fer. Y que perquè no se li puga donar culpa en visitar tant per dits diputats ecclesiàstic y militar com per lo senyor deputat real inste als assessors de la casa devant testimonis[b] que pus tenen per orde de consistori los papers tocants a la // contrafacció de constitucions en dits papers se pretén declaren si ditas pretensions subsisteixen, perquè feta dita declaració se puga instar lo de justícia en observança del capítol 5 del nou redrés, y que axí en axò com en tot lo demés y aurà contra Naves y Elra està prompta y aparellat sempre que se li denuncia culpa dels dits y rastre d'ella de aconsellar-li deduhir·o conforme té obligació y ha acostumat. Requerint et cètera.

a. resposta inserta entre els folis 188v i 189r del trienni 1605-1608.
b. devant testimonis *interlineat al marge esquerre.*

Los senyors diputats[a] ecclesiàstich y militar són de parer que la supplicació presentada per part de Jaume Elra a quatre del corrent sia feta la decretació matexa que ha altres suplicacions han fet, ab les quals an dit que havien manat capturar ha dit Elre perquè era debitor, com ho és en moltes quantitats per ell col·lectades, y per altres causes y rahons que en tot temps les entendrà dit Elra, com ja ab altra scriptura per los dits senyors diputats ecclesiàstich y militar presentada a 22 de jener proppassat està deduït y continuat en lo dietari de la present casa de la Deputació, si bé se les pot ell pensar. Y que en sa captura no han contrafet ha constitució alguna pus és debitor del General per contractes pròpris y no ha pagat ni vol pagar lo que deu.

Y responent a les scriptures que açerca de la captura de dit Elre ha fetes fer lo senyor diputat real diuen que fan molta maravella que dit senyor diputat, en lloch de ajudar-los a fer tràurer a llum los molts enbuts y collusions ha fetes Jaume Elrre ab Francesch Naves per a detenir-se en son poder los milianars que notòriament se veu se deté del General, vulla ésser causa que no se acapien de deslindar, fent contradiccions a la bona direcció del negoci e impedint que no·s procehesque per lo present consistori ab la conformitat que·s deuria per a què isca la veritat a llum. Y deuria persuadir-se que dits senyors diputats ecclesiàstich y militar no han manat capturar ha dit Elrre per fer-li agravi algú, ni per complecència de altre, perque ni·l tenen en hodi ni saben que persona alguna li vulle mal, sinó que sols ho an fet perquè·s molt públich y notori que los diners que Francesc Naves ha col·lectat y los que ha pres sens tenir poder de les taules de ponent són entrats en poder de dit Elrre y de aquells ha pagat lo molt que era debitor per rahó de son offici. Y açò està corroborat ab moltes // presumpcions que concorren ab lo fet y en particular, y así resulta provat de moltes partides de taula y banchs y altres scriptures que se són vistes en lo present consistori. Y està provat concluentment, si lo procurador del General·y estaria ja fet y fes son dever en averiguar aquest enbust y altres dels quals se té noticia lo que entenen ha dexat de fer, perquè veu que dit senyor diputat real no consent may al que dits senyors diputats ecclesiàstich y militar manen, y creuen que dit senyor diputat real concordanment hagués manat ha dit procurador del General que fes les degudes diligències les haguera fetes. Per ço y altrament protesten que no està per ells que no·s averigue ésser debitor com ho és dit Elre, axí per rahó de son offici com altrament, sinó per dit procurador del General que no fa son offici en averiguar de quins diners ha pagat dit Jaume Elrre, lo que podia fer ab facilitat mirant totes les partides que per dit respecte se són fetes axí en la taula com en diversos banchs y cercant altres clarícies que tindria si·u volrà entèndrer y com té obligació. Y som de parer que sia manat ha dit procurador que ab totes veres se desocupe en aquest negoci y face lo que ha de fer perque isque la veritat a llum, y no fent-ho sia manada rèbrer informació contra d'ell y per sa negligència o culpa ésser debidament punit.

a. resposta inserta entre els folis 188v i 189r del trienni 1605-1608.

E lo senyor diputat real[a] en conformitat de la resposta feta per los senyors diputats ecclesiàstic y militar a la scriptura y memorial presentat a 8 del corrent per los senyors oïdors de comtes, diu que·s de vot y parer de que no·s fasa nominació de persones per a sobrecol·lectar les terças degudas en las parts de llevant y ponent que primer no tinga relació en consistori dels assessors advocats ordinaris de la present casa, del noble advocat fiscal y del racional, ab la qual ab scrits conste[b] que Jaume Elra y Miquel Orpí, sobrecollidors de llevant y ponent, estan llegítimament impedits de poder col·lectar y que per tant los aconsellen que deven fer dita nominació. Axí que constant-li de impediment per relació dels dalt dits farà o se aderirà a la nominació que li aparrà més concernir per lo benefici del General.

9 de febrer, en consistori.

---

13 marcii, 1608[c].

A Pere Mas, procurador del General, és estat per part dels senyors deputats ecclesiàstich y militar als 11 del corrent nottificada una escriptura presentada al senyor diputat real, còpia de la qual li és estada liurada a vuy die present, que[d] comptam a 13 de mars 1608, comensant «Los senyors deputats ecclesiàstich y militar són de parer etcètera» y acabant «per sa negligència o culpa punit y castigat». A la qual scriptura satisfent dit procurador del General diu y respon que no sab perquè està pres Jaume Elra, sinó que en lo punt que per averiguar lo dèbit de dit Jaume Elra ha Francesc Naves li fonch per lo consistori de dits senyors diputats dona-

a. resposta inserta entre els folis 188v i 189r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat de.
c. memorial insert entre els folis 188v i 189r del trienni 1605-1608.
d. que comptam a 13 de mars 1608 *interlineat.*

[1608]

des unes partides manades trèurer per dit consistori de tres bancs de la present ciutat per aque a quelles donàs al noble don Joseph Quintana, advocat fiscal del General, perquè de dites partides se fes la dita averiguació y·s sabés lo que dit Elra era debitor a dit Naves. Aquelles encontinent donà dit procurador del General al dit advocat fiscal, y aprés que fonch per dit advocat fiscal ordenada la supplicació, aquella encontinent presentà dit procurador del General al dit consistori. Y aprés de remesa y provehida y nomenat en segon loch ha Miquel Bertran en calculador, com de tot lo demuntdit consta plenament ab lo proçés de dit negoci, ha instat y insta sempre dit procurador del General la expedició del càlcul, lo qual se ha retardat perquè dit calculador volia se li pagàs son salari ans de fer la relació, axí com bé saben dits senyors diputats ecclesiàstich y militar que per dit advocat fiscal y procurador del General és estat de paraula refferit en consistori. E no res més per major descàrrech se'n ha procurat dit procurador del General en saber si dit Jaume Elra devie al General, // per ço, que ha demanat a Francisco Tarragó, qui servie lo offici de racional de la present casa, y ha Pau Beuló, son escrivent, li traguessen y donassen lo que dit Elra devie al dit General. Los quals li han dit que en los libres de dit racional no·l tenien per debitor a dit Elra, de manera que en tot se veu quant bé haje fet dit procurador del General son descàrrech y obligació, y no se li pot imputar culpa alguna en no haver fet son dever. Y ab lo demés que·s pretén per dits senyors deputats ecclesiàstich y militar que devie fer dit procurador del General diligències en los embusts que en dita sa escriptura diuhen besaben dits senyors deputats ecclesiàstichs y militar que per orde y manament de consistori se manà fer en escrutini en les cases de dits Elra y Naves, y que en ellas no se ha trobat libre ni scriptura alguna que fos lur de hont se podie dit negoci averiguar. Per ço, lo dit procurador del General, no attenent a altra cosa sinó a fer son offici y descàrrech en beneffici del General se offereix de sa part prompte, com té acostumat, ab tota la puntualitat y diligència possible, fer lo que li tocarà per rahó de son offici a consell de dit noble advocat fiscal del General, tant ab lo demuntdit com altre que a sa notícia pervidrà. Y axí requireix a mossèn Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, que la present resposta continue al peu de dita scriptura dels dits senyors diputats ecclesiàstich y militar, y que encontinent nottifique al dit noble advocat fiscal del General la dita scriptura dels dits senyors diputats ecclesiàstich y militar y la present resposta per a què millor se pugue acudir a la indempnitat y beneffici del General. Y que de dita escriptura y present resposta no lliure còpia simple ni auctèntica sens dita[a] nottifficació, altrament proteste contra dit mossèn Vidal etcètera.

Còpia de la supplicació[b] de mossèn Jaume Elra.

Molt il·lustres senyors:

Jaume Elra, sobrecullidor dels drets del General de la col·lecta de ponent, ha supplicat a vostres senyories fossen servits manar-lo excarcerar dels càrcers de la present casa de la Deputació a[...] y considerat que sens coneguda de dret era estat capturat, obstant a la dita captura la disposició del usatge [...] de dret de fisch y les constitucions 1 y 2 de penes corporals y peccuniaries y les constitucions y 8 si aq[...] és la forma y 9. Ítem, que no gos de ofici de veguer. En hi ab les quals se disposa que lo senyor rey e los altros magistrats inferiors ajan y deguen judicar *per directum* y no de fet. Y axí bé representan a vostres senyories que la dita sa captura era directament contra la disposició de la constitució primera de capturas, en y ab la qual està disposat que ningú puga ésser pres sens provisió de assessor sinó és crim fragant, la qual és estada confirmada en les últimes corts del any 1599 ab lo capítol 19 dels actes de dites Corts, y per la major observansa de aquellas és estat donat exprés orde per sa magestat a son lochtinent general que diu: «Assí al devant no manàs capturar a ningun destrictual del present Principat de mandato, ans bé que en tot y per tot servàs lo disposat en la dita constitució predita de dit capítulo de captures». De manera que no haventhi provisió de captura feta contra dit Jaume Elra és ben cert que no podrien vostres senyories de mandato manar-lo capturar y detenir tant de temps com ha que·l detenen pres, y donat y no atorgat ans bé expressament negat que contra dit Jaume Elra // se sigués fulminada enquesta alguna, lo que no creu, y axí ho tenen vostres senyories respost en altres supplicacions, és ben cert que devien vostres senyories manar-li publicar aquelles dins sinch dies després del vint-y-sinch que dóna la constitució per a fortificar les enquestes després de las captures dels reos, com disposa la constitució 9 de accusacions y denunciacions, majorment havent cerca de dos mesos que per part de dit Jaume Elra se supplica a vostres senyories que sols en scrits notificar-li les causes per les quals lo tenen près y capturat. E com molt il·lustres

a. a continuació ratllat nottificació.
b. suplicació inserta entre els folis 188v i 189r del trienni 1605-1608.

senyors fins vuy no haja pogut dit Jaume Elre obtenir la dita excarceració, no obstant que la dita sa captura y detenció sien contra les constitucions dalt allegades y altres que deduir y allegar se podrien, y al offici de vostres senyories precisament toque conforme jurament que tenen prestat no sols a observar les constitucions del present Principat però encara opposar-se a la violació de aquelles sots les penes contengudes en lo capítol 5 del nou redrés del any 1599, per ço, y altrament, supplica a vostres senyories lo legítim procurador de dit Jaume Elra que sien vostres senyories servits manar-lo excarcerar, pus sens coneguda lo dret és estat capturat en observansa del dit capítol 5 del nou redrés y altres per constitucions y capítols de Cort statuïdes suplicant que sien vostres senyories servits manar al procurador del General que per son interès en la present causa *ses vices inter pose* y arribe y per observansa del capítol 59 de les últimes Corts sien servits manar provehir la present supplicació. Lo offici etcètera. *Altíssimus et cetera*. Rollan.

IIII marcii MDCVIII *in consistorio et domini deputatis et auditores computorum*, ço és, los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdor militar que·ls sie dada còpia de dita supplicació. E los senyors deputat real y oïdor ecclesiàstic que sie remesa als magnífichs assessors de dit General y sobre les coses suplicades degudament procehesquen.

---

28 aprilis 1608. In consistorio.

Si bé[a] del tenor de la scriptura los dias passats presentada per los senyors deputats ecclesiàstich y militar no resultà cosa en càrrech del diputat real, per haver en tot ja plenament satisfet al que toca a son offici, com també al procehir desapassionada y desafectadament y sens malícia, tota via per vèurer si dits senyors deputats volran acabar de conèxer la veritat y zel ab que proceheix, y perquè no fent-ho resten en major culpa y mora, respon a la scriptura a ell presentada a onse del passat les coses següents:

Primo, que en totes les scriptures, y en particular ab la que comensa «Com per capítol 5 del nou redrés» presentada a 21 de febrer 1608, lo senyor diputat real ha instat ab totes veres que si alguna cosa hi havia y ha contra Jaume Elra de qualsevol gènero de culpa se procehesca contra lo dit conforme a constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort, usos y estils de la present casa. Y axí, és voluntat y escusat dir que per culpa sua dexà de fer lo procurador del General les diligències degudes si res sab contra dit Elra, pus dit diputat ho té protestat y de nou torna protestar y requerir y té per molt cert que lo advocat fiscal y procurador del General han fet y fan lo que toca a sos officis, y si més haguessen sabut contra dit Jaume Elra ho haurien deduhit, com ho han en lo que fins assí han fet, ab la supplicació se dóna per lo dit procurador del General lo mes passat contra dit Elra.

Segon. Perquè essent dits diputats per rahó de son offici los qui han de anar més remirats en no rómprer constitucions, capítols y actes de Cort, usos y costums, per tocar als dits principalment lo fer observar aquells, no és rahó que per presumpcions o per causes que los apar atropellen lo curs de la justícia sens guardar lo stil ordinari. Y tenint-se secretas las causas, perquè procehexen ab aqueix rigor dient que ja·u diran y mostraran lo perquè les quals, puix las encobren al consistori, se han de tenir per ficses, sent lo consistori lo qui ha de conèxer d'élles per justícia y no // los particulars de consistori, que no són la major part, volen *ad libitum* procehir y fer lo que toca a la major part y més pus de causes que no declaren pus no consta d'elles sinó ab rahons frívoles. Y[a] si c om[b] fins altras escrits s'és vist per no constar de ninguna d'ellas legítimament eyxa tenen communa és de consideració quant és universal com diuen dits senyors diputats ecclesiàstich y militar però exa opinió sols obliga ha procehir jurídicament y no *ex obrupto* quant més que si[c] se hagués de tenir comptes al que·s diu és cert lo mateix y semblant se diu de alguns del consistori y axí no·s dexa de tenir mala opinió del modo ab què procehexen, pus no falten molts que diuen que per occupar a altri en lo exercici del offici li fan sobres a dit Elra (lo que dit deputat real de una cosa ni altra no ha cregut ni creu de persones tan christianes) y axí, puix de tot lo sobredit se veu la veritat y lo que obliga a dit deputat real ha presentar les scriptures fins assí donades requereix a vostres mercès senyors deputats ecclesiàstich y militar se vullen adherir al que ja en altres scriptures les té requerit, les quals vol tenir assí per repetides altrament protesta si no·s proceheix conforme constitucions, capítols y actes de Cort y de justícia tant a vostres mercès senyors deputats com també als senyors ohídors de comptes, si estorbaran o no se adheriran al que per altres scriptures que tenen respecte al present negoci té protestat y requerit, les quals perquè no se allegue ignoràn-

a. resposta inserta entre els folis 201v i 202r del trienni 1605-1608.

a. Y si *interlineat, damunt de* de què tothom ho diu y si bé *ratllat*.
b. com fins ... legítimament *interlineat, al marge esquerre*.
c. si *interlineat*.

cia y per ningú de vostres mercès vol que de nou los sien a tots notificades y llegides de que en observansa del dit capítol 5 del nou redrés sia proçehit conforme és de justícia, requerint al procurador fiscal del general en quant menester sia en observança //2r// de dit capítol 5 fassa instància y part formada requerint a vos et cètera.

Lo vot del Consell de Cent per enviar lo conseller y los qui aportaren dit vot.

De 25 de maig, 1608[a], tramès als senyors diputats per 2 cavallers.

Lo dit consell, continuant votar sobre dit fet proposat y tot lo demés fins assí passat de embaxades scriptures aportades per los magnífics doctors del Real Consell, y altrament féu deliberació y conclusió que per reparo y restauració del honor que la ciutat poria perdre de no fer-se la professó lo die assenyalat vage lo magnífic conseller en cap acompanyat de tres pròmens o embaxadors, extrets en la forma acostumada, a la cort, per donar rahó al rey nostre senyor de aquestos prejudicis. Y que dit magnífic conseller vage ab gasto ubert, com són anats altres vegades consellers ab embaxades, cometent als magnífics consellers les instruccions fahedores. Y tot lo demés que en assò convingue haver-se de fer pres parer de quatre persones de cada stament del present consell, elegidores per dits senyors consellers. Y que la professó se fassa per los pares de Santa Catharina, o en la forma que sia posible, ab los aparatos y festes deliberades. Estant y perseverant aquest consell, en lo que és la graduació de les persones, a la deliberació feta a 13 del corrent, y que per satisfer al que los magnífics consellers ab parer de dites quatre persones de cada estaments li respongan segons conexaran que més convingue a la auctoritat y reputació de aquesta ciutat, y si de nou se offereix altre tracte que aparegués a dits magnífics consellers y a les persones aligides que fos convenient lo represente al present consell perquè hi pugue deliberar com millor convinga.

E perquè·s difficulta sobre si dits acompanyadors o embaxadors se han de extraure se votaran per scrutinio o no, fonc proposat si·s votarà dites tres persones per scrutini o no. E lo dit consell[b] féu deliberació y conclusió que aprés de ser extret cada hu de dites tres persones per a acompanyar al magnífic conseller en cap sie votat per escrutini. E prosehint a fer extracció de dites tres persones per acompanyar al magnífic conseller en cap y exposició de la sobredita deliberació[a]. E de la bolsa de conseller en cap, Francesc Cosme Fivaller. E de la bolsa de conseller segon, micer Miquel Spavé. E de la bolsa de conseller tercer, lo doctor Jaume Ortoneda.

a. memorial insert entre els folis 224v i 225r del trienni 1605-1608.
b. a continuació ratllat no.

Deliberació[b] del Consell de Cent de 6 de juny, 1608.

Que havent lo rey nostre senyor ab sa real carta assenyalat desijar rellevar la present ciutat dels grans gastos fa lo magnífich conseller en cap, obeint a sa real carta, se dóne orde al dit magnífich conseller en cap que se'n torne encontinent ab los que van ab sa companya excepto lo magnífich mossèn Francesch Cosma Fivaller, al qual se ordene que encontinent a la posta ab tota diligència ab les instruccions y exemplers se són enviats a dit magnífic[c] conseller en cap y los demés papers y scriptures faràn al propòsit, vage per embaxador per part de la present ciutat a la cort del rey nostre senyor per a representar a sa majestat la causa que esta ciutat ha tinguda en haver de enviar dit magnífich conseller en cap y tres persones a sa majestat. Y com entesa sa real voluntat esta sua ciutat, confiada de sa benignitat y clemència, ha fet parar la dita embaxada y ha ordenat a dit magnífich conseller en cap y tres persones eletes se'n tornen, confiant que entesa per sa magestat la gran justícia té esta ciutat en sa pretenció, manarà reintegrar-la y mantenir-la en lo que tant justament li toque y specte de immemorial temps ensà. Y que per al dit effecte se escrigue a sa magestat y a tots los que aparegue convenir en benefici de dit negoci, cometent als magnífichs senyors consellers lo scriurer les cartes convindrà, y també als dits magnífich conseller en cap y tres persones conforme son bon judici y discrecció, y que del dia partirà dit mossèn Francesch Cosme Fivaller de Çaragossa li corregué lo salari de dos-centes liures lo mes, com se acostuma pagar a altres embaxadors, y per als dits effectes lo correu de la ciutat si possible és partisque vuy mateix.

a. a continuació ratllat En la Bol.
b. deliberació inserta entre els folis 238v i 239r del trienni 1605-1608.
c. magnífic *interlineat.*

El Rey[a].

Diputados: El duque de Monteleón, mi lugarteniente y capitán general, me ha escrito la resolución que vosotros haveis tomado de embiarme tres personas sobrel lugar que vosotros pretendéis tener en la procesión que ha de hazerse para la translación de las relíquias de san Raimundo de Peñafort a la capella nueva que se le ha hecho en la yglesia del monasterio de Santa Cathalina de essa ciudad. Y viendo que es materia que no obliga a embiarme embaxada ni hazer tantos gastos pudiéndose tratar con cartas, me da mucha causa de maravillarme que pretendáis intentar esto y que se gasten los dineros de la Generalidad pudiéndose excusar, y occuparnos con multiplicación de personas que no sirven para facilitar la buena y brava expedición de los negocios sino antes la estorban, más especialmente en tiempo de tantas y tan graves occupaciones concernientes al beneficio universal de la cristiandad. Y pues es bien que todo esto se considere, y por ello cesse, y que sólo se atienda a la sustancia de los negocios, os encargo y mando que dando acerca desto entera fee y creencia al dicho duque de Monteleón prometáis y déis orden que no vengan, si no que si acaso las personas nombradas hubieren ya partido los hagais volver a la hora como yo también se lo mando expresamente, y no nombréis ni embiéis otros en manera alguna. Y en caso que con ninguno de los medios que se os han propuesto para assentar esto os contentáredes bastará que por cosas tan voluntarias embiéis por vuestra parte y de los consellers dessa mi ciudad una persona, y quando más una por vosotros y otra por los consellers, a los quales oyremos benignamente y se proveerá sobre todo lo que más convenga, y de manera que no sólo no se os haga agravio, sinó antes todo el favor y merced que huviere lugar. Y haziéndose lo contrario, lo que no creemos, ni se ha de esperar no daré lugar a ello. Dada en la Ventosilla a XXXI de maio MDCVIII.

Yo el Rey.

Vidit Clauros, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philippus Tallada, regens. Vidit, don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joseph Sabater, regens. Vidit, don Banyatos, regens. Gassol, protonotarius.

El Rey[b].

Venerables y amados nuestros. Con este mismo correo se escrive a los diputados del General desse nuestro Principado para que revoquen vuestra commisión y os manden bolver a Barcelona en caso qestéis ya en camino. Y para que más en particular tengáis entendida mi voluntad y podáis seguir aquella (como devéis) he querido significároslo con esta y encargaros y mandaros que luego a la hora donde quiera que esta se os diere os bolvais a la dicha ciudad sin passar más adelante en vuestro viaje; adonde entendereis de dicha, diputados, las causas que ay para hazerse lo que se haze y lo mucho que importa a mi servicio. Y assí lo cumpliréis sin poner en ello dilación ni dificultad alguna como de vosotros se confía, que demás de ser esta mi determinada voluntad me serviréis en ello y lo contrario no podria dexar de desplazerme mucho. Dada en La Ventosilla a XXXI de Mayo MDCVIII.
Yo el Rey.

Vidit Clauros, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Philippus Tallada, regens. Vidit, don Montserrat de Guardiola, regens. Vidit don Joseph Sabater, regens. Vidit, don Banyatos, regens. Gassol, protonotarius.

Molt il·lustres senyors[a]:

Al que rebran vostres senyories esta ja tindran la que sa magestat escriu per lo de nostra embaxada. Vuy, en lo camí des de Oçera a aquesta ciutat, un correu ha donada la carta de sa magestat sols al militar, que los demés anavem davant. Y fins assí en esta ciutat no la vem vista, enviant-la ab aquest correu per a que vostres senyories nos manen lo que seran servit fasam. Y en lo entretant, estarem en esta ciutat aguardant lo que sens ordenarà. Nostre Senyor encamine y guart les molt il·lustres persones de vostres senyories. Compost en Çaragossa a 4 de juny, 1608.

Molt il·lustres senyors.

Besen les mans a vostres senyories sos majors servidors.

Joan Onofre de Lantorn. Francesc Trinyach. March Antoni Llentes.

Relación del sueldo[b] *y raciones que tienen en las galeras de Hespanya y Portugal los que sirven en ellas.*

200 libras.El capitán general, una ración, y ocho de ocho criados que no sirvan y el sueldo dellos.

a. lletra inserta entre els folis 238v i 239r del trienni 1605-1608.
b. lletra inserta entre els folis 238v i 239r del trienni 1605-1608.

a. lletra inserta entre els folis 238v i 239r del trienni 1605-1608.
b. relació inserta entre el foli 247v i la fi del llibre del trienni 1605-1608.

[1608]

30 libras. El tiniente de capitán general, el sueldo y raciones que tienen los demás capitanes.

30 libras. Los capitanes de las demás galeras tienen sinco raciones.

10 libras. El capellán mayor tiene quatro raciones.

10 libras. Comité real tiene sinco raciones.

5 libras. Comité de la medianía tiene tres raciones.

4 libras. Comités ordinarios tiene dos raciones.

3 libras. Sota comité, dos raciones.

8 libras. Alguacil real, tres raciones.

3 libras. Tiniente de alguacil real, dos raciones.

3 libras. El fiscal, dos raciones.

10 libras. Entretenidos tienen dos raciones. //

5 libras. Scrivano del auditor, dos raciones.

7 libras. Cabo desquadró, dos raciones.

5 libras. Patrón, una ración.

8 libras. Piloto real, tres raciones.

5 libras. Los demás pilotos, dos raciones.

5 libras. Consejeros, dos raciones.

2 libras, 10 sueldos. Marineros ordinarios, una ración.

1 libras, 10 sueldos. Proeles, una ración.

10 libras. Capitán de la artillería, sinco raciones.

6 libras. Artillero mayor, tres raciones.

4 libras. Artilleros, ración y media.

6 libras. Capellanes ordinarios, dos raciones.

4 libras. Calafates, maestros de axa, boteros, remilars, barberos, alguaçil de galera, dos raciones, los quales han de tener sus moços, a los quales se les da 1 libra 10 sueldos y una ración. //

10 libras. Cirurgiano mayor, sinco raciones.

10 libras. Doctor, sinco raciones.

2 libras, 10 sueldos. Soldados ordinarios, una ración.

3 libras. Mosqueteros y su ración, a los quales y a todos los demás que tomaren las armas en las galeras se les ha de dar pólvora, cuerda y balas en todas las occasiones que se pueden offrescer, por quenta de las moniciones de las galeras.

Los officiales del sueldo, una ración ordinaria.

15 libras. El tenedor de bastimentos, una ración.

20 libras. Auditor, sinco raciones.

Don Joan de Villanova.

A 31 de juliol[a] de l'any 1608 lo present memorial fonc reportat en consistori y vist y examinat en presència de les personas expertas devall scritas, per dits effectes cridades, y per elles approbat y rattificat. En que foren les següents, ço és, los senyors: don Ramon d'Oms, general de les galeres del General, don Francesc de Erill, don Aleix de Marimon, don Martin de Yxunça, comptador de sa magestat, lo capità don Joan de Villanova. //

Los quals feren relació conformes en consistori, com per la experiència tenen en dits negocis, lo contengut en dit memorial és axí com en ell se diu. Presents en açò los senyors deputats y oïdors y Pere Pau Vidal, notari scrivà major de dit General devall scrit, dient es açò l'orde se té en les galeres de sa magestat.

a. *a continuació repetit* de juliol.

Apèndix 10

5r [a]Die 19, agost.

Los senyors deputats militar y oÿdors de comptes tractan acerca de les coses devall scrites, feren los vots [e scriptures] següents, lo senyor deputat militar dix que no vol ni consent que los afers de la present casa assistesquen en la taula se ha de fer lo exactor de deputat real, attès que per lo capítol de Cort que parla de la extracció de diputats, y fou dins de l'any 1493 de les Corts de [...] està ordenat quines persones són les que han de assistir en lo acte de la extracció de deputats i oïdors, lo qual capítol a donat la forma se à de tenir en semblants actes lo qual havent jurat tots los del consistori y així diu dit deputat militar que per no ésser perjudici guardar dita forma, segueix ab dits assessors se absen de la dita taula y que volen fer extracció del deputat real // 5v // e requereix al scrivà major de dit General ne lleve acte. E lo senyor oïdor eclesiàstic és del mateix parer del dit deputat militar, dient y requerint lo mateix, que dit deputat militar. E lo senyor oïdor militar diu que.s fesen lo que de Déu se deu servar y que no vol fer perjudici al que toca de justícia. E lo senyor oïdor real diu que.s de vot y parer, que attès que los assessors de antiga consuetut són acostumats de assistir en dit acte de exacció de diputas que ara de present a de fer, vol y és fa la intenció que.y assistesquen. E lo dit deputat militar replicà dient que attès y considerat que no consta de la intenció de dit senyor oïdor real y consta està per tot de cor de la intenció del senyor deputat militar, diu que està y persevera en lo per ell deduhit y requerit. E lo senyor oïdor eclesiàstic diu lo mateix y és del mateix parer. // 6r // E lo senyor [...] Descams, assessor, respond a dita requesta diu que sempre y quan lo consell le.y manasse, ell està prompte y apparellat en obeir. E lo senyor misser Aguiló, assessor, diu lo mateix y que ell estave disposat. E lo senyor oïdor real diu que persevere en dit fet[a] a què dits assessor se'n vayen de la taula. En consegüent dits assessors obeyn a ses senyories se'n anaren de dita taula e instància.

Is són fet Castellar y Pere Pau Besturs, notari y [...].

28r [b]Actes y requestes.

29r Die V, novembris, MDCVIII. Los nobles don Gisper de Gimerà y de Papiol, deputat militar del General de Cathalunya en consistori de sos condeputats y oïdors de comptes de dit General, lo senyor deputat eclesiàstic absent de dit consistori, requerí als senyor deputat real y més oïdors de comptes assí presents, que attès y considerat que en lo introit de sos officis han jurat de guardar y fer guardar les constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort, com més llargament se conté en lo acte de son jurament al qual se referesc, diu a dit senyor deputat real y oïdors de comptes y.ls requerex en tot lo que és [...] y permès que nos [...] ni prenga resolusió a lo uno en cosa tocant a les quatra galeres del dit General de Catalunya, istruïdes y ordenades fer // 29v // per la úlitma Cort General de l'any 1599, que primer en tot i per tot procès tocant a les dites galeres [...] fes que primer parer de persones expertes com la dita Cort de l'any 1599 a ordenat, com consta en lo present [...] de dita Cort, particularment en lo foli 1013 y 1014 de dit[c] y que són y sengles coses en la present constitució y memorial contingudes [...] deduir a total effecte la present Cort y les persones per ella nomenadores [...] la dita Cort ordenarà y en lo foli 1014 dient la execució de tot se

a. documents inserts en els folis 4v i 7r del trienni 1608-1611.

a. a continuació una línia il·legible.
b. actes i requestes inserts en els folis 27v i 32r del trienni 1608-1611.
c. a continuació dues paraules il·legibles.

[1608]

cometa als diputats y oïdors ab consell de persones expertes, y per tant com estiga estatuït y ordenat en dita cort que dites coses se [...] fer ab consell de persones expertes, diu dit deputat militar y requereix a dit senyor deputat real y eclesiàstic y oïdors de comptes que sobre les dites coses // 30r // de galeres no.s fassa desliberació al punt que primer no.s prenga consell en totes les coses de persones expertes com està statuït y ordenat per les dites Corts Generals, altrament protesta a dit senyor deputat real y eclesiàstic y oïdors de comptes los danys que de assi ve podian resultar y de totes les penes que·y a y a als contrafaents a les constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort fetes en totes les Corts Generals, requerint a vostres senyories y missers ne lleve acte y que consti del descàrrech fa en aquest particular dit diputat[a] perquè [...] y altrament se li pugui fer càrrech algú y de la qual sie dades després.

E lo senyor deputat real y eclesiàstic y oïdors de comptes, tots unànimes y conformes, responen a la requesta y [...] fettes per lo senyor deputat militar dient que lo negoci, que de present se troba en consistori, resulta de una ambigüitat de la embaxada que en los dies passats se féu per part de dit consistori // 30v // al senyor loctinent general de sa magestat en lo present Principat, la qual contenie que lo consistori havie desliverat de admetre lo privilegi real de capità de una galera de don Ferran Sabater, y que la intenció del dit consistori era que al dit don Ferran Sabater li fos assignada una de les dues galeres armades que estaven en lo moll, y que supplicaven a sa excel·lència fos de son servey consentir-ho axí sens perjudici. Sa excel·lència respongué que stave molt y que per medi del consistori entenia que al dit don Ferran Sabater li [...] entervenir ab dites paraules anomenar la galera que el dit don Ferran Sabater li han de assignar[b] per los embaxadors referit en consistori. Després al cap de alguns dies fa execució, a assenyalat una de les dues galeres al dit don Ferran Sabater de la qual en virtut del real privilegi a de ser y és capità. Y per los matexos embaxadors a fet a saber la dita nominació al consistori y perquè de aquí a resultat dupte si [...] de lo que dita embaxada era estat suplicat per sa excel·lència que anomenàs y assenyalàs la dita galera al dit don Ferran Sabatrer y perquè sa excel·lència ab la dita embaxada entenga que, en effecte, no se li suplicave altre cosa, y axí instar la declaració de dita embaxada de aquí és cert // 31r // que diu lo consistori declarar la que dita entiguitat y manat donar resposta a sa excelència de la intenció y sperar de la dita embaxada, y no es pot ni deu per dita causa fer junta de persones expertes, ni consultar-se lo dit cars ab elets, perquè ningú pot dir millor sobre de aquell que és lo mateix consistori qui a fet la dita deliberació, perquè vulgarment se diu *«quod eius est interpretare cuius est condene»* ni per so se pot pensar que.s contrafà a disposicions de consistori ni capítols de Cort, perquè a més de què dittes constitucions que parlen en matèria de galeres no obligan ni impossen ni [...] als deputats y oïdors de haver de consultar negocis de dittes galeres a persones expertes, hans bé dita consulta se dexà en arbitri y voluntat de dits deputats, no res manco, donat y no consedit, ans bé expressament negat, que tal obligació y necessitat impossàs dita constitució, és molt averiguat que se havie de entendre en negocis graves y difficultoses concernents lo interès de dites galeres, emperò com lo negoci de present se [...] no concernesca principalment lo interès // 31v // de dites galeres sinó altra cosa, entenc serà com és declarat que per aquella vegada si servís de anomenar galera [...] al dit don Ferran Sabater, de aquí bé.s segueix que ni a necessitat de pendre consell de persones expertes, ni fent [...] se contrafà a disposicions del General ni constitucions de Catalunya, y axí dit senyor deputat real y oïdor de comptes són de vot y parer que aquest cars no.s consulte a persones expertes, ans bé, que de present se bote lo que se responre a sa excel·lència y consistorialment requereix a dit deputat militar diga son parer sobre dit cars y persever que en sa recusació dits senyors deputas real y oÿdors desliberan lo que convindrà al servei de Déu y al benefici del General, requerint a vos, notari y scrivà major, ne lleve acte y [...] de dita requesta, sent la present resposta.

E lo senyor deputat militar ne demane còpia de tot assò y se [...] lo temps de la constitució [...]

Is fou Bernabé Quer y Joan Fivaller, [...]

35r [a] *El Rey.*

Diputados. Al duque de Monteleón mi lugarteniente y capitán general en ese Principado he mandado escrivir lo que de.l entendereis sobre.l medio que he acordado que se tome para componer vuestras pretensiones y de los consellers d'essa ciudad de Barcelona acerca del lugar que aveis de tener en la procesión general que se ha de hazer para la translación de la relíquias de santo Raymundo de Peñafort a la capilla nueva que se le ha labrado en el monasterio de Santa Catalina. Seré

a. a continuació ratllat militar.
b. a continuació dues paraules il·legibles.

a. documents inserts en els folis 34v i 38r del trienni 1608-1611.

muy servido que dándole entera fee y creencia en lo que acerca d'esto de mi parte os dixere procureis de conformaros en ello sin dilatar más esta fiesta siendo como es para mayor gloria de Dios y del santo y honra vuestra. Dattum en Sant Lorenço, a XXXI *de octubre,* MDCVIII.

Yo El Rey.

Vidit, don [Matheu de Sola], regens. Vidit, don Joan Sabater, regens. Gassol, protonotarius. Vidit, Didacus Clavero, regens. Vidit, Montes, regens. Vidit, don Josephus Banyatos.

35*v* De 31 de novembre de 1608
rebuda a V de desembre de 1608
en casa de sa excel·lència [...]
sa embaxada.

[...] nobles y amados
diputados del General de Catalunya.

36*r* *Relación de los medios que el duque de Monteleón, virey y capitan general de Cathalunya, propuso a los concelleres y Consejo de Ciento por los doctores Hierónimo Astor y Hierónimo Santjust de aquella Real Audiencia, en 5 de mayo 1608, y de los que propuso el canceller en cap de Barcelona al mismo Consejo de Ciento, en 13 del dicho mes y año, sobre el lugar que pretenden los diputados del General en la procesión que se ha de hazer de la translación de las relíquias de sant Raymundo.*

Los que propusieron los doctores Astor y Santjust son los siguientes:

Que los diputados truxessen el palio en compañya de los concelleres contentàndose el virrey de no traerle porqué todos pudiessen acomodarse mejor, el qual es lugar tan honrado que no pueden los deputados reprovarlo sinó es por una de dos cosas, o por no querer ir a la mano isquierda de los concelleres, o por conplazer a los cavalleros que siendo personas particulares quieren tener lugar como si fuessen tribunal y no quieren ir tras el Consejo Real haviendo tan poca razón para ello.

Que el consejo real fuesse immediatamente después del gremial o, preste, a saver, es los más nuevos primero y los más antigos y presidentes en postrer lugar y el virrey solo en medio de la calle, entre el dicho Conssejo Real, y dando principio al consistorio de los diputados, con el qual medio los cavalleros pueden seguir la procesión inmediadament después de los deputados, como ellos desean.

Lo tercero que es ir los diputadors entre el gremial y el palio que si por razón de la llave que tienen encomendada por el prior de Santa Cathalina pretenden ser necessarios para la procesión, es más, // 36*v* *// insto vayan dentro el cuerpo d'ella que comença de la cruz y acava al gremial si bien por tener la llave no es menester su assistencia en la procesión pues se haze en ausencia del duque de Lerma que tiene otra llave de las dichas reliquias.*

Lo 4º es traer los diputados las reliquias el qual lugar en la segunda translación de santa Eulalia tuvieron los concelleres de Barcelona, porqué los señores reyes y príncipes que se hallaron truxeron pal·lio y en la tranlación de santa Leocadia que fue en Toledo tomó la magestat del rey nuestro senyor que haya gloria el mismo lugar de traer las reliquias justamente con los emmbaxadores de otros reyes y que havia en su corte.

El conceller en cap de Barcelona propuso los sobredichos medios y añadió a ellos el que se sigue en quinto lugar, que por escusar la difficultat que se offresce sobre ir el canceller con falda dexe de ir a la procesión y vaya el regente tantsolamente a la mano derecha con los doctores del Real Consejo que quisiere y a la mano isquierda los diputados.

39*r* [a]Que.s fasa una embaxada als senyors diputats representant a ses senyories que la unió que ha intentat voler fer lo abbat Joallar de la abadia de Sant Martí de Canigó que.s tan gran y notori agravi molt en deservey de Nostre Senyor Déu, del servey de sa magestat y benefici dels regnícolas de aquest Principat y frau de la intensió dels fundadors y dotadors de dit abadiat per quant és notori quan santament se.s governada la religió de Sant Benet per molts centenars de anys y així lo que lo real patrimoni de sa magestat pateix detriment enagenat de son real patrimoni una de les coses que té en aquest Principat de major estima que és la presentació y patronat de tants calificats beneficis y als regnícolas se.ls lleve las col·locacions en dit monastir, tant santament continuades, y als fundadors y dotadors se frauda la intenció tingueren en la dotació que era que sos decendents puguesen tenir refugi per als germans externs y les cases de sos hereus tinguesen aqueix alivio, y que com aquest Principat estigué tant deteriorat de cases y refugis semblants a par se deu ab moltes veres procurar lo reparo de tant notable dany y per so suplicam a ses senyories que, puis tant notoriament dita pretesa unió és contraria ab bé comú y en particular ho és a totes les constitucions que priven als strangers tenir beneficis en Cathalunya, se servesquen ses senyories

a. documents inserts en els folis 38v i 47v del trienni 1608-1611.

[1608] fer totes les demonstracions, officis y opposicions, axí ordinàries com extraordinàries, per a estorvar la execució de tan mal pensament com dit abat ha tingut, fen enténdrer molt particularment a sa senyoria y a sa magestat quan insufrible cosa és per aquest Principat y totes les dificultats y incompatibilitats que naxerien no sols de agraviar tant faels vassalls, mas encara de entregar dita casa en lo lloch està a persones estrangeres y moltes de regnes enemichs.

40r Molt honorables senyors.

La unió de la abadia, officis y monastir de Sant Martí de Canigó que instant los frares de la companyia de Jesús és tan prejudicial a esta província que mereix que vostres senyories com a protectors d'ella y persones que estan [posades] per obviar los invonvenients y danys que se li amanassen majorment quant y algun camí se atravesa contrafacció de constitució se opposen a impedir-lo representat a sa santedat y magestat lo que per aqueix effecte convé.

Los motius que a vostres senyories han de mourer per aqueix effecte són primerament véurer que ab dita unió se contrafà a les constitucions del títol que strangers no puguen obtenir beneficis ni officis eclesiàstics en Cathalunya ha hon expresament se parla de abadias y altres dignitats y si lo contrari se farà se ordena en les constitucions 6 y 9 que los diputats si opposen y ab diners y pecunies de la Generalitat [defençen][a] la observança de la constitució.

Les quals constitucions tenir lloc en est cars apar clarament de veurer que la religió dels pares de la Companyia se regeix ordinariament per persones de stranya nació y ordinariament és rector y cap dels col·legis persona no cathalana, de hon se seguiria que la tal persona estranya en virtut de dita unió vindrà a obtenir les dignitats ecclesiàsticas de aquell monastir y per lo següent y indirectament se faria frau a dites constitucions la qual sa magestat y la terra han volgut obviar expressament com appar, y la constitució 3 del dalt dit títol que los estranys per ab que per obviar als frares que les constitucions se fessen se disposa que no sols se entenga ésser prohibit que persones estranyes no tinguin actualment dignitats en Cathalunya, però ni que indirectament reban ninguna utilitat d'ellas com seria per via de pensió, segrest o altrament y que aqueixos y semblants fraus que en les coses dalt dites se poden fer y ere estat vist aver-se fetes en algun temps, ha desijat y volgut dita constitució obviar.o per lo qual se ha de dir que també auria volgut dita constitució compóndrer nostre cars en què es veu que, sinó per directament, al manco per indirectament, se fa frau a la constitució, pus per la unió venen a posseir en Cathalunya persones estranyes dignitats, rendes ecclesiàstiques lo qual cars és cert aguera particularment comprès la constitució que tan cuydada se mostrava de obviar als fraus que.s ferien y es podien fer, agués pensat que aquest cars tan inopinat de voler-se unir a un col·legi una abadia y monestir se hagués de succehir. De aquí se segueix altre inconvenient que per aver-hi, com hi ha, en dit monestir moltes jurisdiccions aurà de necessitat d'ésser cridat en Corts lo sector del col·legi de Perpinyà, lo qual com acostume casi sempre ésser castellà o de altre estranya nació // 40v // no.s pot tenir confiança que tinga lo amor a la terra y les coses que tenen los naturals d'ella.

Lo segon motiu que a vostras senyories ha de mourer és véurer que los naturals d'esta província y, en particular, los cavallers qui solien ordinariament y solen ésser provehits de las dignitats de la religió de Sant Benet, resten privats y dita unió de una pena de tant importància sens[a] unes unions de uns priorats avuí obté lo noble don Alonso de Cruÿlles, que passan de 500 lliures, com és lo monestir de Sant Martí de Canigó que passa de renda de tres mil y sinc centes lliures, ha en ell una abadia dos pabordies, una camareria, una sagristia y molas mengies en què podien ésser acomodades persones[b] molt honrades moltes persones militar y altres de la present província de sont apar que resulta dany notabilíssim a la Generalitat de Catalunya y lo qual tenen vostres senyories deuen fer-li rostro ab las pecunies del General.

Lo tercer motiu que ha de mourer a vostres senyories es vèurer que lo monestir de Canigó està en lo pas de França a España y que és pas se poria fàcilment donar entrada al enemic perquè vingués a destruir esta terra, lo qual, per ço, no es raó que.s comane a persones stranyes no naturals de qui és cert que no.s pot témer ninguna trahició.

Lo quart motiu que ha de mourer a vostres senyories és vèurer com quant se ha de venir a minuir lo culto divino per dita unió per aver de faltar en aquell monestir les occasions y suffragis que tant religiosos cadaldia se fehien, fant en[c] benefici de tota esta terra, de honc li'n resultavan, resultan, grandíssims, axí com noto-

a. a continuació tres paraules ratllades.

a. sens ... 500 lliures *interlineat al marge.*
b. persones molt honrades *interlineat al marge.*
c. en benefici *interlineat.*

ris, profits tant en lo que té respecte a desviar ab ses orasions conjurs les tempestats y revolucions de are, que los dimonis o altres sperits malignes, permetent-ho així Nostre Senyor, acostumen mourer en aquella montanya de Canigó que.s acostumen espergir y escampar per tota esta província y donar grandíssims danys a la terra, com també en lo que.s té respecte a ésser medianers i intercedir ab ses oracions ab lo gloriós sant Galderich com sanct de aquell monestir y que impetràs de Déu Nostre Senyor que done aygua en aquella terra quant ne tenen necessitats en lo que se se han vist y veuen de cadaldia grandíssims miracles obrats per dit gloriós sant a pregàries de dits devots religiosos, cessaran[a] també les caritats y almoïnes grans que.s acostumaven fer en aquell monestir lo dia de Tots Sants y Dijous Sant, altres dies y festes de l'any, he que.s remediaven moltíssims pobres de aquella serra per quals vestien y donaven a menjar abundantement per satisfer a la voluntat i intenció dels fundadors qui per aqueix effecte estava avien dexades les rendes

Lo quint motiu que ha de moure's a vostres senyories ha de ser vèurer que si esta unió té effecte serà ocasió que de aquí la pondran altres religiós per a fer y procurar semblants unions dels demés monestirs de benets d'esta província[b], per les quals a més de la notícia divina del culto divino vindrà a restar esta província, privada de hu dels principals joells que l'adornan, moltíssims y casi infinits cavalles y altres persones honrades vindran a pérdrer tantes commoditats que en aquexos monestirs tenian per servint a Déu poder passar com passan vida honrada[c].

Lo sol motiu que ha de móurer a vostres senyories ha d'ésser veurer que sia esta y semblants unions se // 41r // donava lloc vindria a péndrer a poc a poc la Diputació y esta província la major part del bras ecclesiàstic que consisteix en los abats y religiosos de Sant Benet.

Estos y altres danys universals y generals que d'estes unions venen a la província a més de aver-hi com hi ha contrafacció de constitució, a par que donen lloc a que vostres senyories, qui poden gastar per detensió de les Generalitats, puguen y degen fer-ho per esta ocasió pus es tan general y universal que tots toca y axí y supplican los presidents de la religió de sant Benet offerint coses majors fer per vostres senyories per esta casa sempre que.s offerís ocasió. *In licet ilustrissimus Fontanella.*

a. cessaran ... les rendes *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* ab las.
c. *a continuació quatre línies ratllades.*

42r 28 de novembre, 1608[a]. [*1608*]

44r Memorial de alguns excesos que per la unió, officials y soldats d'ella han resultat en perjudici de la jurisdicció real, persones militars y altres.

Primero, a 29 de març, anant lo veguer de Barcelona en la capella de Sant Sebastià per estar informat que si havian recollits certa manera de gent armada ab perdrenyals y volent exercir son offici per vèurer que gent era, se comensa a mover uns grans crits de visca la unió prenent y capturant un criat de dit veguer y dient-los lo veguer no móurer al rey, respongueren-li ab molta descortesia que vol dir no mourer al rey, visca la unió; de modo que li fonch forsat ballar al seu so dient també dit veguer visca la unió per vèurer la gent tan amotinada contra dit veguer, sentint també que cridaven ab lo nom de la unió, prengen lo veguer ab veu de tranta o quaranta dels de la unió trobant-se dins dita capella dos sinquantanes lo ha anomenat mossèn Mora, botiguer y lo altre mossèn Joan Ros, los quals may pogueren acabar que.s asosegasen fins a tant que fonch forsat a mossen Jover enviar un notari seu per primera vegada y no.l obeyren envià segona lo sots-veguer juntament ab dit notari y no.l volgueren obeyr de modo que misser Jover anà en persona y tingué prou que fer-se asossegar-se'n vehent quant inquiets y descomodits estaven.

Ítem, a 30 de dit mes corrent, Mathià, cap de guayta y Pere Andreu, cap de guayta, un home per haver morta en dies passats una donzella en lo carrer del call, cridant-li darrera no mourer al rey, acudint allí lo veguer perquè pasaren devant sa casa sentint grans crits de no mourer al rey ysqueren alguns de la unió, particularmet hu que.s diu Pujades, y sentint los crits de no mourer al rey no volgueren hoveir als crits dels officials y dient-los lo veguer com així no·ns haveu detingut aqueix home, respongueren aguessen cridat visca la unió y aguerem-vos ajudat.

44v E més, en Gerona desarmaren la família del veguer y aquella prengueren anant en sa companya y en sa prensència.

E més, poch aprés dita gent de la unió pregueren a T... Cavaller, cap de guayta de dita vegueria, venint de defora de exercir son offici ab pe-

a. *a continuació una paraula ratllada.*

drenyal de quatre palms y ab motiu y avalot de poble lo posaren a la presó. E més, haver presa y capturada la persona de l'algutzir en contra en Tarragona. En la Seu d'Urgell haver volgut matar al veguer y cònsol. En Manresa haver pres lo balle. En Tarrasa, així mateix, haver pres [lo] balle. E més, en Barcelona haver levada una spasa larga a don Hugo de Erill, Hieònym Cardona y Martí Janert Rocha, desaner, y haver-los aportats en casa de sa excel·lència y per ser fora ciutat los aportaren devant lo magnífich regent a hont lo magnífich regent digué a dit desaner perquè no havie rompuda la spasa de don Hugo y mana que la aporta-se'n a casa de un ferrer perquè la rompés.

E més, en Tarragona per ser la jurisdicció de la ciutat mixta y exercida per dos veguers per indivís, lo hu posat per lo senyor rey y lo altre per lo senyor archabisbe y aquesta jurisdicció que exerceixen los veguers se diu comuna per estar distincta y desaforada de la jurisdicció del procurador real, que.s official expressament creat per privilegi del rey don Martí per a què conegue dels militars de dita ciutat y camp de Tarragona y de ses famílies.

45r Y lo dia que publicaren la unió y ans no acabassen de publicar la unió sercaren los criats dels cavallers y robant a hu dels criats de don Raphael de Biure lo aportaren a la presó comuna y aprés a la del procurador real per una pretesa spasa larga.

També regonegeren a Galceran Rossell, cavaller, germà del procurador real y lo aportaren a casa de un cònsol ab grans crits y motiu contra cavallers per una altra pretesa spasa larga.

També regonegueren y midaren la spasa a don Joan de Cardona y perquè alguns cavallers tornaren per sa honrra foren per los de la unió maltractats de paraules malcriades y amanesats públicament que havien de fer y contecer contra militars que fou gran misericòrdia de Déu y providència sua nos seguís lo que.s pensaven.

E més, se representa a vostes senyories lo excès que feren los de la unió en la persona de don Felis Malendrich com consta ab una suplicació donada per dit don Felis la qual, per no cansar a vostres senyories, se donarà en son cas y lloch per a què vostras senyories pugan rebre informació.

E més, se representa lo agravi se féu per dita unió a Cebrià de Lloscos lo qual està ja representat en lo consistori de vostras senyories a 26 del mes de octubre 1606.

Y també lo cas com tragueren amotinats a don Bernat de Cabrera del monastir del Carme y mataren un home que per ser cas tan notori no.s spesifica més llargament per poder vostras senyories, sempre que vullen, tenir llarga informació d'ell.

E més los perjudicis se fan a don Miquel de Cruïlles y Requesens com a carla de // 45v // Tarrassa per no poder ningú, sinó ell, per privilegi real, crear núncio y levar-se-li, com se li leve, lo poder composar perquè se li leve lo terç de dites composicions que per privilegi real li toca del qual lo dit don Miquel donarà a vostras senyories satisfacció de sa pretensió.

Tots estos agravis, fins assí dits, se son representats a vostras senyories ab diverses embaxades donant en elles memorials de rompiment de constitucions y privilegis, usos y stils firmats de diversos [deures] y suplicat a vostras senyorias fosen servits procurar lo remey convenient y com fins assi lo stament militar no ha pogut, al causar lo remey que desijava per a poder-se preservar de semblants inconvenients, de nou suplica a vostras senyories sien servits fer-los mersè de entendre en lo remey de agravis tan perjudicials per a dit stament y que de cada dia van a aumentant com poram vostras senyories vèurer en lo que de pochs dies a esta part són innovats los quals són los següents, suplicant a vostras senyories en tots se servesquen donar y procurar lo remey que convé per a benefici de dits negocis.

En Lleyda lo cas que ha succehït de la mort del rector de la universitat de Lleyda que per estar ja tan spesificat en lo memorial donat per lo vice-rector y tres conseller a vostres senyories no.s pose llargament así, [ni] la mort de don Joseph de Llordat en la present ciutat lo qual era veguer de Montblanch, que acudint los de la unió en posar mà a las spases y envestir y invadir a la persona de dit don Joseph de Llordat y als de sa companya, sens aver-los donada ocasió, ni veure'ls armes prohibides, y retirant-se dit don Joseph, caygué en terra, y podent-lo pendre sens fer-li dany li pagaren de estocades y l'acabaren de matar, cridant dit //46r // don Joseph «confesió», y morí sens ella. E aprés de mort li robaren los diners que portava y del sintillo del sombrero una pesa y lo cap de dit sintillo.

Y se entén que en lo acte de la visura del cadàver se continua que lo dit cadàver tenia una scopetada en la cama y segons se entén se auria mudat en lo dit acta que no era scopetada sinó estocada.

Totes les diligències que lo bras militar ha fetes

per a donar bastant satisfacció a vostras senyories dels agravis rebuts y que cada die reben avent pres parer de persones molt doctes y espertes se offereixen sempre que vostras senyories sien servits acudir ab elles a hon vostres senyories los serà servey.

46*v* Per la unió, al primer de desembre, 1608, [...]

48*r* Molts il·lustres senyors.

Per lo il·lustre y molt reverent gran conservador de la religió de Sant Joan, fra don Miquel de Lentorn, comanador de la comanda del Masdeu, foren manades fer crides que ningú gosàs pescar en lo stany de Anls de dita encomanda, imposant algunes penes als contrafaents las quals Joan Garraver, familiar del Sant Offici, arrendà la pescha de dit stany a[a] lo qual com arrendador pesca en dit stany y venint a notíssia del balle del Masdeu, penyora aquell, y entre altres qui crida perquè asistència a dit penyorent fonc Joan Bolo, pagès de dit lloc, y com dit Garraver aya feta queixa als molts reverents pares inquisidors de dit balle y dit Bolo proveïren aquells fosen capturats, com de fet los capturaron, y lo an tingut molts dies a la presó y després que de aquella fonc tret lo balle se detingueren, dit Bolo, enviant-li a dir moltes voltes se consertàs ab la part y dient-li los offisials de la casa que si no.s consertarie staria a la presó moltíssim temps per a ont com dit Bolo sia home pusillanum y poc versat se conserta ab dit Garraver de pagar-li // 48*v* // certa quantitat per lo dany li avian donat ab lo penyorar-lo y també altra quantitat per uns filats avian presos a dit Garraver, de les quals quantitats li'n féu un acte de debitori e com los dits pares inquisidors saberen staven conserts manarent trèurer dit Bolo de la presò a bé que primer pagàs totes les despeses, s'eran fetas, e com molt ill.ustres senyors los agravis y danys donats a dit balle y dit Bolo no[b] [...] tant a ells quant a dit noble gran conservador perquè dit balle y Bolo sols foren ministres seus, oppossant-se a la defensa de aquells juntament[c] ab dit Bolo per son legítim procurador Francesc Sorell fent fe de sas procuras *prout ecce* representan a vostres senyories que los prosseiments fets per dits pares inquisidors són tots contra las generals constitucions de Catalunya, capítols y actes de Cort de aquelles y reals pracmacions per quant és molt sert comforme moltes constitucions de Catalunya situades sots títol de jurisdiccions de tots jutges etc. y en particular la constitució 10 en ordine que comense «Ordenam» que las causas de una ballia no poden ser averiguades en altre lo que no sols proveir en les causes sivils, però encara en lo criminals consta de la constitució 13 en ordine que comense «Volents» del mateix títol y molt spesialment stà disposat en lo capítol 3 y 5 de dit títol que per rahó de injúrias // 49*r* // y danys donat los hòmens dels templers, hospitalers etc. no pugan ser convinguts en altre lloc fora en ballia la qual general disposició havent-se d'observar etiam, encara que lo actor sie familiar del Sant Offici, consta per lo capítol terser sots títol de la Santa Inquisició offisials, etc. libre I de las pragmàticas y més spesificadament per lo capítol 5 de dit títol, a ont està disposat que si algun offisial pendrà o desarmarà algún offisial del Santo Offisi, trobant-lo en crim fregant, la penyorarà y se aurà de fer alguna provisió de restitució de penyora o altre qualsevol no se'n pugan entremetre los frares inquisidors ni los offisials de la Santa Inquisició, sinó lo superior del dit offisial, per a ont com dits balle del Masdeu y dit Bolo, per aver penyorat lo arrendador de dit familiar, sian stats no sols convinguts perhò encara encarserats en las presons de la Santa Inquisició, se veu notòriament aver procedit contra dits capítols terser y quint del títol de la Santa Inquisició, libre I de les pragmàticas y aver-se proseït contra las altres constitucions consta per no aver convingut aquells devant son jutge ordinari sinó devant dits pares // 49*v* // inquisidors per a ont com per lo capítol 33 sots dit títol de la Santa Inquisició stiga disposat que si.s fa alguna contrafacció a dits capítols tot lo que es contrafarà a de ser *ipso iure* constitució y nul·lo y se ofereix en dit capítol lo inquisidor major revocar-ho, suplica esta noble part a vostras senyories sia de son servei interposar-se[a] a la defensa de ditas constitusions y procurar al efecte que per reparo de la contrafacció dits[b] pares inquisidors revocen e revocar fasen tots los proceiments fets contra dits balle y Bolo y per consequent manen cancellar y anul·lar lo pretès acte de devitori, fimat per dit Bolo, com causa de la firma de aquell sia estada vèurer-se encarserat i ser estada manifesta opressió y contra los sobre dits capítol y constitucions encarserar aquels, com consta del sobre deduït, y que[c] dits[d] inquisidors no molesten més los officials d'esta noble part per semblants coses que a més que fent asò vostres senyories corresponen al que conforme generals constitucions tenen obligació

a. *a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.*
b. no[...] tant a ells *interlineat al marge esquerre.*
c. juntment ab dit Bolo *interlineat al marge esquerre.*

a. interposar-se ... facció dits *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació ratllat* suplicar.
c. que dits *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* juntament supliquen a dits.

o tindra dit noble, suplicant a molta mersè lo offisi, etc. *Illustrissimus*, etc. Soler.

64r [a]*Die veneris, secunda, mensis januarii,* entre las onze y las dosse hores, abans migdia.

Constituït personalment lo magnífic misser Pau Mohet, de servint lo offici de sindich del General, en companyia de Pere Pau Besturs, notari, ajudant ordinari de la scrivania major del dit General, en la casa del magnífic misser Miquel Rollan, assessor de la visita del General, lo dit magnífic misser Mohet ha dit a dit misser Rollan que los senyors deputats e hoÿdors y magnífics assessor y advocat fiscal estaven junctats en la casa de la Deputació per tractar dels negocis occurrents tocants a la captura del senyor abbat Juallar, visitador del General de Cathalunya y que ses senyories tenian precissa necessitat de la presència de dit misser Rollan, con assessor de la visita, y que axí tingués per bé de venir a la casa de la Deputació y en lo concistori dels senyors deputats, a hont estaven juncts, yls staven aguardant de les quals paraules me ha requerit ne lavar acte y encontinent lo dit magnífic misser Rollan ha respost que per orde dels senyors del consistori de la visita del General dels quals avuy se troben presents en Barcelona havia de anar fora ciutat per fer serta diligència per dit negoci que per estar ab lo vestit de color, botes calsades y espuelas y los cavalls que.l estaven baix aguardant y que axí no li hera possible de venir a parlar ab ses senyories y que la resposta de la embaxada, lo magnífic misser Francesc Joan de Arenys té orde de tornar la resposta a ses senyories, etc.

Testimonis Philip Ferrandis, correu del General, y Francesc Agustí, correu reyal.

Dit dia y encontinent. Constituït personalment lo dit misser Mohet com a síndich del General, en la casa del dit misser Rollan, en companyia // 64v // de dit Besturs a la qual anava per a explicar a dit misser Rollan per part dels senyors deputats y oÿdors les paraules següents, ço és, que no havent-hi en la present ciutat los tres visitadors dels tres estaments ni la major part dels senyors visitadors ab qui'n orde feya y posava en execució fora per negocis tocants a la visita y com dir misser Mohet portava orde de llavar acte de las ditas paraules demanant en casa de dit misser Rollan si hera en casa dit misser Rollan, ha respost la senyora Rollan, muller sua, que ja hera partit, de les quals paraules me ha requerit a mi ne llavàs acte, etcètera.

Testes: Anthoni Ferinós, criat de dit misser Mohet, y Phelip Ferrandis, correu del General.

a. documents inserts en els folis 63v i 66r del trienni 1608-1611.

70r Carta original de dit senyor abbat de Sant Salvador.

A las buyt horas de la tarda he rebuda una carta per home propi a mi servei com en Holtalrich són arribats dos visitadors de ells, és lo canonje Secoromina y l'altre se diu Farrer y ab ells lo sots-veguer de Gerona, ab orde de consistori y de la visita de poder-me ir en la abadia a ver i mirar aquí lo que avem de fer, que así no tenim ab qui aconselar-nos, bé poden estar segus que lo pres no'l donaré, ni.l veurar, que no rompen la preson ni rodar los aguarde así. Guarde Déu Nostre Senyor. De Sant Salvador, 3 de janer 1609. Lo abbat de Sant Salvador.

71r [a]Embaixada tramesa per los senyors visitadors assesors.

Ab dos embaxadas de pau de vostres senyories y del consistori de la present casa de la Deputació, VIIII, matí, entre les deu y les onze hores fetas, es estat representat al visitador militar[b] [altre dels tres visitadors instructor dels processos de la visita] sols residint en la casa de la visita ab absència del magnífich advocat fiscal de aquella éssent absents lo visitador real y lo magnífic assessor de dita visita per negocis necessaris y precisos concernents la bona direcció de aquella com vostra senyories estaven juncts en consistori per entendre lo negoci de la captura feta en la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Sant Martí del Canigó, son convisitador y president en dit consistori de la visita y hora los dits assessor y advocat fiscal de dita visita, certificant al dit visitador militar ab la última embaxada[c] que lo dit fra Àngel Juallar, abbat y visitador, no era fra del present[d] Principat[e] ans bé grave en aquella refferint ab dita embaixada tenir-ne relació per forma molt digna de fe y crèdit y axí

a. cartes i embaixades insertes en els folis 69v i 76r del trienni 1608-1611.
b. a continuació ratllat sembla.
c. embaxada *interlineat.*
d. a continuació ratllat Regne.
e. principat *interlineat al marge esquerre.*

dit visitador militar y[a] son convisitador, desijants continuar la obligació de son offici y acudir, quant poden, al descàrrech de aquells acumulant a la scriptura per sa part[b] a las sinch personas del present consistori particularment presentada lo dia de ahir que comptavem lo primer del corrent mes de[c] janer entre una y dotze hores després de mig dia exceptat lo senyor deputat real qui fonch absent de sa casa y explicant dita scriptura advertexien y nottifican a vostres senyories, com lo últim del mes de desembre màxim passat del present any 1609 a sinch hores de la tarda, lo reverendíssimo fra Bartomeu de Montagut, abbat de Banyoles, a breu president de la religió de Sant Benet ab assistència fra Francesch de Pons, abbat de Ripoll, y de fra Francesc Sentjust, abat de Arlès, prengueren y capturaren dit fra Àngel Juallar, abat de Canigó, son convisitador e instructor dels[d] processos de dita visita y capturat aportaren ab monestir de Sant Pau de la present ciutat del qual monestir lo han tret y aquell capturat de mitja hora conta oportú per lo present principat de Cathalunya a ffi de traurer aquell fra del regne ab gent armada de pedrenyals la qual captura es man.

71v VIIII,[e] matí, entre les deu y les onze hores fetas.

Fets y notori torp de la present visita y progrés de aquelles per las causas y [...] següents:

Primo, perquè essent dit abbat Juallar [...] en un dels tres visitadors per a instruir los processos [...] visitadors en dita visita segons forma del capítol primer del nou redrés de las Corts de 1599 y havent [...] y exercit dit offici de visitador e instructor dels dits processos ab los dos altres sos convisitadors [...] també extrets [...] forma de dit capítol per lo bras militar y real no.s pot tractar avans, en dita captura y detenció de la persona de aquell se ha comés notari torp al progrés de dita visita.

Segon, perquè essent disposat per lo dit capítol primer del nou redrés del General que los deputats y hoïdors y axí nostres senyories hayen de girar de las personas del General firmades per los tres visitadors qui faran los processos y per consegüent ab dita captura del dit Juallar, visitador, se fa torp, a dita visita, i.s contratà a la sèrie y tenor de dit capítol per lo que ab la detenció de la persona de dit Juallar, visitador, no.s poran gastar los diners necessaris per la bona direcció de la dita visita per no poder firmar les pòlizas dels gastos al dit regent los comptes conforme dispoció de dit capítol.

Tercio, per quant essent disposat per lo dit capítol primer que las sentències proferidores per dits visitadors en los tres mesos designats per dit capítol se ayen de declarar y sentenciar que los dit nou visitadors, ho la major part de aquells, ab la dita captura y detenció de dit Jaullar, visitador, se contrafà a la sèrie y thenor de dit capítol per lo que no poden las sentències proferidores en dita visita proferir-se ab vot de la major part de dits visitadors y porria seguir un gran inconvenient y [absurdo] que restant los dits visitadors en pautat de vots de reos que relats pordrian[a] conseguir impunitat de sos delictes que.s contra lo fi //72r// he institució de la present visita que és reprimir y castigar delictes y hechos y patirian, de altra part, ditas sentències notaria nul·litat per [mostrar-hi] present dits convisitadors conforme la disposició de dit capítol primer notòriament consta u resultaria notable prejudici hauria gastat los diners sen effecte algú, ni colmaria les quantitats que en virtut de ditas sentències se podan aplicar a la dita Generalitat.

Quarto. Se entén que la dita captura del dit abbat Jaullar feta és [juscada] y procurada per algunas personas gravament quereladas en dita visita per veure si ab apellido de dita captura poran conseguir lo hèxcit obtat de la impunició de dits delictes y excesos, lo que se argueix manifestament en la occasió que és estada dita captura excecutada en persona de dit Jaullar, volent prevenir que al temps de votar les sentències proferidoras nos trobàs present dit Juallar, visitador.

Per ço y altrament dits visitadors militar y real representant y advertint a vostres senyories lo dit notari torp de dita visita y contrafacció de dit capítol primer ab dita captura de dit Juallar feta [comesos] y las notòrias contrafaccions resultants de dit capítol primer de dita visita en total aanichilació y destrucció de aquella y manifest agravi de la visita que ab dit capítol primer sa magestat y los tres braços han autoritzat ab tanta prerrogativas y poder, supplican que ab los medis lícits y convenient conforme constitucions de Cathalunya, capítols y actes de Cort y styls del present consistori y casa de la Deputació, reparen ditas notòrias contrafac-

a. y son, convisitador desijants continuar la obligació de son offici y acudir quant poden al descàrrech de aquells acumulant a la scriptura per sa part *anotació escrita al marge.*
b. *a continuació 6 paraules ratllades.*
c. de janer *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* dits.
e. VIIII ... hores fetas *interlineat al marge esquerre.*

a. podrian *interlineat.*

cions, torps, hu impediments [...] fessen tot favor y ajuda als prosehiments que lo consistori de la visita, congregat per al qual effecte, han enviat a cridar los altres restants visitadors per a què acudiren en lo dit consistori de la visita, al marge entenen per contra las personas qui han comès lo dit manifest torp de dita visita y seran culpables en aquella juxta disposició de contrafaccions de Catalunya, usos y de drets serà lícit y permès.

73r Abad de Banyoles, president de l'orde de Sant Benet, [Barcelona].

74r Dijous primer de janer MDCVIIII.

En aquest die, després dinar, per lo magnífic misser Miquel Rollan, assesssor de la dita visita del General, fonch presentada als senyors deputats y oÿdors de comptes de dit General en ses coses segons referiren la [...] excepto al senyor diputat real per quan se diu no.l trobaran en sa casa, la qual és del tenor següent: los visitadors militar y real *sub insequent foli.*

75r A lo II de janer 1609[a].

Número[b] 10, scriptura de dits visitadors del General o còpia d'ella.

Los visitadors militar y real, instructors del processos de la visita del General del present principat de Cathalunya an entès que fra Barthomeu de Montagut, abat de Banyolas, essent president de la religió de Sant Benet ab acistència de fra Francesch Pons, abat de Ripol, y de fra Francesch Senjust, abat de Arlès, preseguiren y capturaren esta nit proppassada a la persona de fra Àngel Juallar, abat de Canigó, convisitador he intructor dels processos y aquell axí pres aportaron al monestrir de Sant Pau de la present ciutat, del qual monestir han entès que l'han tret y aquell axí pres aportarien en lo regne de Aragó e com per la dita acaptura se haya fet manifest torp a la dita visita y per conseguent al General, per çò que per la absència de dit abat visitador no si poden deliberar coses algunes en lo dit consistori de la visita per benefici de aquella y axí bé lo traure aquell del present principat de Cathalunya. Y axí vuy per la dita captura nos haja bras en la visita per deliberar lo que convé fer acerca del torp que se ha fet ad aquella, per çò y altrament notificant a vostres senyories, los dits visitadors militar y real, ditas cosas per descàrech de llur offici supplican a vostras senyories, axí en particular com en comú, que sien servits prestar-los favor y ajuda convenients y axí junctar-se encontinent consistorialment y deliberar lo que més convindrà per reparar lo notori agravi que se ha fet al General del present Principat com a li toque y spete al offici de vostras senyories per observança del capítol primer del nou redrés y altrament per moltas constitucions y capítols de Corts està estatuït y ordenat.

Als quals fonch respost per ses senyories, ço és [...] quiscú d'ells conformese referiren que vuy no hi ha consistori per ser lo die que és de cap de any que demà seran estats en son consistori.

78r Consell[a] dels elets.

Que los senyors advocats aplicats posés en bell y ab los fonaments y raons que saben lo vot que en aquest consistori ha explicat, al respecte de què quan con la presència del abat Juallar li hage torp, toch de dret o drets la jurisdicció procehir contra d'els turbants al consistori dels senyors deputats *etiam privature quo ad visitatores.*

Y que los mateixos senyors, doctors aplicats ab los assessors ordinaris dits de aquesta casa fassan unas scripturas firmadas per part de aquest consistori per a donar als visitadors, noficantlos ab aquella les coses y moltas diligències que per part de aquest consistori són estades fetes després de la presa del dit abat per favor y auxili de la visita, y també fent-los quexa del terme que han uzat ara ab aquest consistori ab la scriptura que han donada [...] Pere Pau Vidal no los dit ni respost aquest [...] a la embaixada que [...] estada fer a què volguessin donar-los las [...] que ferien necessàries per a la direcció de la visita, y axí mateix offerir-los lo consistori los donarà y comunicarà sempre que [...] los procés [...] de visitats y altras scriptures que.s feran necessàries per a la bona direcció de la visita. Y també se.l dirà que fins ara no havent tenguda resolució dels doctors applicats a qui tocava la jurisdicció de procehir contra los abats de Sant Benet per raó de la captura del dit abat en cars que.y hagués torp per a [stuada] la tenen en conformitat de torb ells y és que la jurisdicció toca al present consistori y no ab visitadors en tant que duran esta resolt que los senyors deputats la tenen *privature quo a visitatoris* y que encara que sie axí apparer als senyors deputats ad-

a. a continuació 4 línies ratllades.
b. Número 10, scriptura de dits visitadors del General o còpia d'ella *anotació al marge.*

a. documents inserts en els folis 77v i 96r del trienni 1608-1611.

vertir-se si en aquex consistori [fos a bé] que los doctors en aquex convindrà se don applicats se [...] ab los del consistori.

Exceptat los libres de la Ànima y Clemència y altras no poder exir de aquest consistori y de aquexas quant convinga s'els donarà en dita casa de la Deputació [...] inspecció // 78v // aquestos a què torb [...] las raons [...] als doctors a pendre aquesta resolució y vot y confiar-los senyors deputats que quant los doctors de la una part y l'altre se ajunten y tracten aquest negoci exina en consistori d'ells la resolució y assiento que merex de manera que servici de Déu y benefici de la Generalitat.

79r La qual embaxada de dos visitadors és la següent:

Los visitadors del General de Cathalunya en haver entera la captura del molt reverent fra Àngel Juallar, abat de Canigó, son convisitador y hu dels instructors dels processos de la visita encontinent han dexades ses cases y són vinguts a la present ciutat per enténdrer que.s lo que deuen fer acerca de la dita captura y axí han anomenats vuyt magnífichs doctors en drets per a que.ls aconsellen en dit negoci. E com hajan en [testimoni] que per absència de dits visitadors vostres senyories ab algunes diligències y cuydado han zelat la reputació del consistori de la visita agrahexen molt a vostres senyories lo bon zel y cuydado que fins assí han tingut y confian que en tot lo que convindrà ad aquell consistori de la visita los faran vostres senyories mercè de donar-los lo favor y ajuda convenient, com resulte tot en benefici del General y axí pensa enténdrer en lo fahedor acerca de dita captura y en avant çerciorarà a vostres senyories en allò que convindràs.

80r Còpia del memorial dels [...] y libres [...] los senyors visitadors:

1º lo proçés fet contra lo degà Vives.
2º lo del canonge Miró del deputat Cervero.
3º lo proçés contra los inquisidors çerca la solució del dret de jus plats.
4º lo proçés de la visita de don Juan de Queralt y saber del notari –y procurador fiscal si.y ha altres exemplars– que són en lo arxiu.
5º la Clemèntina en virtut de la qual se proceeix contra los eclesiàstics.
6º lº libre de la Rúbrica.
7º lo libre dels privilegis de l'Ànima.

Item, exemplars que no.s poden evocar del consistori del General los magistrats que han de fer contínues residència en aquells que són en lo arxiu en los libres vells que diuen que no poden ésser impetits ni perturbats los magistrats durant lur offici públich servint a la república y principat de Cathalunya, etc, que són en los dietaris y allí trobaran molts vots de doctors a differents temps fets vejan lo libre de la Rúbrica, etc.

81r Còpia[a] de lo dita carta de dit misser Mohet de ser venides [...] del General.

Molts il·lustres senyors:

Aïr, de matí, trobàrem a tres lleguas de Barcelona al canonge Çaconomina y Rafel Ferrer, visitadors, juntament ab misser Rollan, als quals presentí la scriptura a vostres senyories me havian manat a la qual respongueren que se aturaven lo temps de dret per ha respondre y que las respostas se donarian en poder del secretari de la visita. Y per detenir-nos en dita presentació no fonch possible de arribar en lo present lloc fins avuy, de matí, en lo qual he trobat lo sots-veguer de Gerona, cap de guayta de dita ciutat, lo sots-balle de la ballia de Norri del bescomtat, un porter de la visita, un notari y altres, y a cada hu d'ells he presentada una scriptura, los quals han respost cada hu d'ells respective com vostres senyories veuran, còpia de las quals se envie ab esta y com se sàpia ab certitud que los visitadors se'n són anats aquí per ha enviar als officials, que estan assí per son orde, que fassan alguns porcehiments que podrian ésser danyosso a la jurisdicció de vostras senyories y del General, com en cas que la captura del abbat Juallar sie torb del General, los procehiments que se han de fer deuhen ésser fets per vostres senyories y no per altri y per lo que podria ésser danyós al General no haver-hi assí algú per part de vostras senyories y també perquè no ha instat lo abbat Gordiola per evitar escàndols ne sos detingut assí pus per part dels visitadors y ha sos ministeri, enviant a vostres senyories per un propri avís de tot suplicant a vostres senyories per lo mateix manar me scriure del que sie voluntat de vostres senyories si me'n tornare encontinent o no enviant-me lo orde en scrits lo qual seguiré ab molta puntualitat com tinc obligació guarde nostre senyor los molt il·lustres [...] de vostres senyories com pot, en lo bisbe de Sant Salvador de Breda, als 6 de janer, a la una hora, 1609.

Molt il·lustres senyors [beso les mans] de vos-

a. còpia ... del General *interlineat al marge esquerre.*

[1609] tres senyories, son mayor servidor, lo senyor Pau Moher.

82r Manament[a] per a Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General.

De part dels molt il·lustres senyors Jaume Bergadà, canonge de la Seu de Vich, Jaume Çacoromina, canonge de la seu de Girona, per lo bras ecclesiàstic, Lorens Descallar y Joan Gabriel Babot, donzells en las ciutats de Barcelona y Leyda respective, populats per lo bras militar, Joan Francesch Rossel, doctor en medicina, ciutadà de Barcelona, y Joan Rafel Ferrer, ciutadà honrat de Girona, per lo bras real, visitadors del General de Cathalunya e per deliberació per ells lo dia present y devall scrit feta féu manament com ab lo present se fa a Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General de Cathalunya, que dins tres hores primersvinents, comptadores de la hora de la última del present en avant, lliure y pose en mà y poden de dits senyors visitadors lo proçés original de la visita feta contra don Joan de Caralt, y lo procés de contenció que per rahó de dita visita contra dit Caralt feta se suscita y los privilegis y actes són precísament necessaris per lo progrés y bona direcció de dita visita que per falta de dits processos y scriptures està parada y assó fosse a pena de sinch cents ducats de or, aplicadors al General de Cathalunya per hactos de dita visita, lo qual manament se fa instància de dit procurador filial de aquella. Dattat en Barcelona als vuyt del mes de janer, any de la Nativitat del Senyor, mil sis-cents y nou.

Scriba visitae Stephanus Corbera, notarius.

83r Resposta[b] feta per ses senyories de consell de les persones eletes a dit [...] scriptures dels senyors visitadors

Lo consistori dels diputats y oïdors de comptes del General de Cathalunya als 31 de desembre propasat ha tingut notísia de la captura de l'abad fra Àngel Juallar, altre de les persones de la visita del[c] General del present any tinguda, la qual la matexa nit ab molta diligència s'és ajustat y ha cridat als magnífics assessors encarregant-los que per tot lo die següent mirassen lo que.s podia y devia fer en auxili y beneffici de la visita y Generalitat; y als 2 del corrent mes y any s'és tornat a juntar ab dits assessor y ab 3 embaxades a notificat al visitador que.s trobave en la present ciutat, assessor y advocat fiscal de la visita, tinguesen per bé conferir-se ab dits assessors del concistori per a tractar ab conformitat lo que importàs al remei de dit fet, aguardant resposta i per tardar-se la qual y també per a millor deliberació del faedor, lo mateix die ha convocades les persones dels 3 staments a effete de notificar-los dit fet y aconsellar-se ab elles del que convingués fer de la qual convicció ha resultat nominació de 12 elets, 4 de cada stament, y de 4 magnífics doctors en dret qui junts ab los 2 assesors aconcellasen lo que convindria, los quals assessors y doctors aplicats per tots los dies següents de matí y altant en la casa de la Diputació han confferit y mirat les constitucions, capítols de corts, privilegis, indults exemplars y altres scriptures concernens la bona direcció del faedor y han dispusat y examinat lo que han trobat de justícia; y als 8 del corrent a la tarde ab conformitat[a] són[b] estats de opinió que spectave al dit consistori de diputats en cas de turbació prosehir contra los eclesiàstics turbans lo exercici y progrés de dita privativament quant a qualsevol altres officials y ab concell de dits elets ha deliberat donar avís a nostres missers de dita resolució, pasar, y que li par encara acontentasse que.ls magnífics doctors aplicats a dita visita, assessor y advocat fiscal se confesés, quan ab los que estan ajuntats en lo[c] consistori per a oir y vèurer los pensaments y rahons que.ls a mout a péndrer dita resolució que més convindrà al servei de Nostre Senyor y beneffici de la Generalitat y si dit parer[d] [e]se fos agud, ans se'ls ne aguera donar abans avís y satisfet a les 2 embaxades que dit dia per part de vostres missers[f] són estades fetes, responent a les quals de concell dels dites elets fa admiració del terme ab que han proceït vostres missers, estimats[g] danys y avent fet manament a Pere Pau Vidal, notari del concistori, que ab penes pecuniàries dins 3 hores los lliuràs scriptures que ab dita embaxada aven demanades al concistori sens que dit concistori los agués encara respost ni tingues temps de respondre, ni les hagués recusades donar, la qual

a. manament ... General *interlineat al marge esquerre.*
b. Resposta ... visitadors *interlineat al marge esquerre.*
c. del General *interlineat.*

a. *a continuació ratllat* han resolt.
b. són estats de opinió *interlineat.*
c. *a continuació ratllat* present.
d. parer *interlineat.*
e. *a continuació ratllat* a resolució.
f. *a continuació ratllat* dit dia.
g. estimats danys y *interlineat al marge esquerre.*

forma de proceir ha paregut inusitada y manco[a] conforme al decoro[b] que a dit concistori sempre se's tingut y deu lo qual ab tanta vigilància està ordenant y procurant lo beneffici de dita visita y també[c] se offeris prompte donar lo processos[d] que tindrà y sean nessesàries a la visita exceptats los llibres de la Ànima y Clementina y altres que no poden ser extrets de l'archiu y casa de la Diputació y[e] són necessaris a este consistori y d'ells offereig inspecció a les persones que vostres missers enviaren.

84r

Respostes[f] fetes per los senyors visitadors a dita scriptura del die passat de ses senyories.

Los visitadors del General de Cathalunya han representat ab diverses embaxadas al consistori de vostres senyories trameses per los magnífics assessor y advocat fiscal de la visita com lo consistori de dita visita tenia molt precissa necessitat de algunes escriptures y processos de la present casa de la Diputació designades y resignats ab un memorial, donat al scrivà major de la present casa, supplicant a vostres senyories fossent scrits manar al dit scrivà major que comunicàs aquelles si y conforme han sempre vostres senyories acostumat de fer y està axí per capítols de Corts statuït y ordenat y si bé vostres senyories han respost a les dites embaxades que tornarian resposta ad aquellas aguardant lo dit consistori, la dita resposta ha estat junt en la casa de la visita fins a les dotze hores y mija de migdia y vehent que vostres senyories no trametian aquella pensans que venia a càrrech de Pere Pau Vidal lo haver de comunicar aquelles, han manat despedir un manament general, al dit manament ha dit que no estava ell per estar dites scriptures en poder de vostres senyories del que no dexen de fer dits visitadors molt gran sentiment, perçò que considerant dits visitadors que per retardar vostres senyories de[g] donar dites escriptures ne resulten molts grans danys al General y a la bona direcció de la visita que segons ha representat lo procurador fiscal de aquella los[h] estima en més de dotze mil ducats sens lo que pert aquell consistori de la auctoritat y reputació supplican per çò dits visitadors a vostres senyories que sien scrits sens mora ni tardança alguna manere donar y lliurar los dits actes y scriptures excepte lo llibre de l' Ànima acontentant-se que vindran los assessors del dit consistori a mirar aquell a la present casa y no permetre que lo General sostinga tant grans dany, dient a vostres senyories que altrament los seria forsat valer-se per correspòndrer a llurs obligació per la cobrança de dits scriptures dels remeys que per capítols de Corts, privilegis, usos, stils y altrament decret los serà lícit y permès.

85r *Die lune, quinta, mensis january, anno a Nativitate Domini, millesima sexcentessimo nono.*

Constituït personalment lo magnífic misser Pau Mohet, doctor en drets, ciutadà de Barcelona, de servint lo offici de síndich del General davant y en presència del magnífic y molt reverent senyor Jaume Çacomina, canonge de la Seu de Gerona, Raphel Ferrer, ciutadà de Gerona, visitador del General de Cathalunya, y de misser Miquel Rollan, assessor de aquella, personalment trobat tots juncts en lo pla y terme de Mollet, prop de l'Hostal d'en Taxidor, bisbat de Barcelona, y en dit nom y en presència dels testimonis infrascrits me ha requerit, a mi, Jaume Strada, notari y ciutadà de Barcelona, y substituït per lo dit negoci per lo scrivà major de dit General que a instància de dit síndich presentàs públicas y legís una scriptura a dit síndich donada per lo concistori dels deputats per a dit effecte, la qual scriptura és del tenor següent: Aprés que los senyors deputats y oÿdors del General de Catahalunya han entessa la captura se ha fet de la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Sant Martí de Canigó, han fetas las diligències a ells possibles en reparar lo dany que de sa captura podria resultar al General y havent proposat lo cas a las personas dels tres estaments que manaren convocar los fra, aconsellat concordament que anomenassen personas eletas y doctors en drets les quals aparegués ser convenients per a què resolguessen lo fahedor y inseguint son consell han anomenats elets y doctors als quals han encarregat molt la bona direcció de aquest negoci fen-los a mostrar les scriptures conferents per al cars, y per al present encara no estan ressolts si lo concistori ha de fer procehiments alguns, antes les han mogudas difficultats, axí acerca de fer-se procehiments alguns acerca dita scripura com quin tribunal té de fer aquells y perquè entretant que assò se declare han entès que vostres missers, mossen Jaume Çacoromina y mossen Raphel Ferrer, visitadors del General, y vostres missers, misser

a. *a continuació ratllat* també.
b. *a continuació ratllat* respecte.
c. també *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* y scripture.
e. y són necessaris a este consistori *interlineat al marge esquerre.*
f. Respostes ... senyories *interlineat al marge esquerre.*
g. de donar *interlineat.*
h. los estima en més *interlineat.*

[1609] Miquel Rollan, assessor de dita visita, sens saber ab quin orde ni com missió, pus en temps que // 85v // partí de Barcelona sols se trobave en dita ciutat un visitador, ha requerit al sots-veguer de Gerona li fes acistència en alguns procehiments que de fet entén fer per causa de dita captura y perquè podria ser que dits procehiments fossen turbatius o occupatius de la jurisdicció dels senyors deputats y, en cars no ho fos, en cert seria contrathenor de capítols de Cort per no poder vostre misser fer procehiments alguns per cosas de la visita si no és precehint delliberació feta en la ciutat de Barcelona per la major part dels nou visitadors y no altrament y podrian seguir-se de dits procehiments alguns escàndols y grans danys a la Generalitat, nottifiquen a vostres missers dits senyors deputats que no és de voluntat de son concistori que vostre misser fasse procehiments alguns de fer ni altrament més dels que.ls són permessos per constitucions y capítols de Cort. E, com per mi, dit notari substitut, fos llegida y presentada dita scriptura a dits senyors visitadors y assessors a instància de dit síndich he llevar acte de la presentació de aquella a la qual en presència de dit testimoni han respost dits senyors visitadors y assessors per paraula de dit magnífic misser Rollan que se aturaven lo temps de dret per a respondre y que las respostas de dita scriptura las donarien en poder del scrivà major y secretari de la visita del General *de quibus etcetera*.

Testes sunt Joannes Raphael Pages, corderius civitatis Gerunde, Franciscus Beturs, virgarius domino y deputatorum civis Barcinone, personaliter sepeni in dicto loco.

86r *Die martis, sexta mensis Januari, a Nativitate Domini* MDCVIIII[o], *in monesterio Sancti Salvatori de Breda, ordinis sancti Benedicti.*

Còpia[a] dels dits actes rebut en Sant Salvador de Breda.

Constituït personalment lo magnífic misser Pau Mohet, doctor en drets, ciutadà de Barcelona, regint lo offici de síndich del General de Cathalunya en lo lloch de Sant Salvador de Breda y en presència de mossèn Pere Taxidor, sots-veguer, segons diu de la vegueria de Gerona y en presència dels testimonis devall scrits, en nom y per part dels senyors deputats del General de Cathalunya, en Barcelona residents, me ha requerit a mi Jaume Strada, notari y substitut per lo scrivà major de dit General que llevàs acte de las paraules que a dit sots-veguer personalment li deya les quals hoïa molt bé y són del tenor següent: que los procehiments que han fet en la ciutat de Gerona, Hostalrich y en lo present lloc y monestir de Sant Salvador de Breda, los senyores Jaume Çacoromina y Raphael Ferrer, visitador de dit General, y misser Miquel Rollan, assessor de dita visita, valent-se del nom del General no són estats fets de voluntat ni per orde dels senyors deutats del General de Cathalunya en Barcelona residents ni la acistència que vostre misser ha donada y fa hara de present no és de voluntat ni consentiment de dits senyors deputats ni deu fer aquells en son del General, pus los dits senyos deputats no.y han consentit ni li han donat a vostre misser tal orde de les quals paraules per a què en son loch y temps conste del que de justícia se deu fer, se li expliquen y nottiffiquen per dit síndich requerint ne lleve acte *de quibus etcetera*. A las quals paraulas demuntditas ha respost dit sots-veguer lo següent, ço és, que ell, dit sotsveguer, és vingut en lo present lloch de Sant Salvador de Breda instat y request per los senyors Jaume Çacoromina y Raphel Ferrer, visitadors del General de Cathalunya, per cosas del General y que ell, dit sots-veguer, no entén haver agraviat en cosa alguna als senyors deputats de Cathalunya ni al General y que està aquí per evitar escàndols y que sempre y quant tingué orde de dits visitadors o de altre personas qui tinguen legíttim poder de estas coses que // 86v // està prest y aparellat de fer administrar justícia y fer tot so y quant li serà request y que sa excel·lència li ha manat evitar escàndols y que està aquí per evitar aquells y que la resposta al present procest fahedora trobarà en poder de Narcís Call, scrivà de la cort real de Gerona, *de quibus etc*.

Testes sunt Franciscus Besturs, virgarius domino, et deputatori, Joannes Mascaro, baiulus Sancti Salvatori de Breda, et Joannes Barencells, agricola, parrochie de Arbusies.

Dicto die.

Al[a] cap de guayta de Gerona.

Semblant acte fonch presentat a Anthoni Serra y Calvorol cap de guayta de la ciutat de Gerona en presència dels testimonis infrascrits y ha respost lo següent, ço és, que en la ciutat de Gerona, ni en lo present lloch de Sant Salvador de Breda, ni en altra part per rahó d'esta occasió no ha exercida jurisdicció alguna, ans bé, en lo present lloch és vingut per acompanyar lo se-

a. Còpia ... Breda *interlineat al marge esquerre.*

a. Al cap de guayta de Gerona *interlineat al marge esquerre.*

nyor sost-veguer de Gerona y no altra cosa, *de quibus etcetera*

Testes sunt presenti.

Dicto die.

Al[a] sots-balle de Norri.

Semblant acte fonch presentat a Salvi Roquet, sots-balle de la ballia de Norri, bescompte de Cabrera y Bas, en presència dels testimonis infrascrits y ha respost lo següent, ço és, que per orde del senyor sots-veguer de Gerone és vingut en lo dit lloch de Sant Salvador de Breda y per estar-li subdit e lo molt il·lustríssim y molt reverent fra Joan de Guardiola, abbat del dit monestir, y president de la religió de Sant Benet, homit les paraulas que dit sots-balle de Norri responia me ha instat requerit que continuàs las paraulas següents, ço és, que lo pres que tinch en los càrcers de la abbadia qui és fra // 87r // Àngel Juallar, abbat de Sant Martí de Canigó, està dins jurisdicció mia y no del senyor marquès y estich en ma possessió fins lo dia present, y que lo balle del Norri qui és vuy o sos predecessors no han tingut jurisdicció dins los límits del monestir que són les sexanta passas y per ço no havia dit sots-balle Roquet de venir ha fer acistència al sots-veguer de Gerona, pus sabia que no tenia jurisdicció alguna, ni en civil, ni en criminal y que en tal cas que tingués necessitat lo dit senyor sots-veguer de acistència dins los dits límits, ja tinch lo balle meu propri y li he offerit a dit sots-veguer ab scrits li faria acistència y donarie la gent que haurie menester y abaste y requesta doní a dit sots-balle de Norri nom e entràs en dits llímits m'importàs dins ells lo basto, pus no.y te ningun genero de jurisdicció, perquè no es cosa justa antes ne appar enormitat que ningun official porte vara alsada a hon no te jurisdicció ni may le.y ha tinguda *de quibus etc.*

E lo dit senyor sots-veguer de Gerona homit ditas paraules de dit sots-balle de Norri me instà y requerí a mi, notari, y que continuàs lo següent, ço és, que el dit sots-veguer al dit sotballe de Norri no li ha manat exercir jurisdicció a hont no la té ans bé li ha manat que en cosas tocants a la jurisdicció de senyor abbat.y anàs molt remirat, perquè ell, dit sots-veguer, no és jutge de les jurisdiccions entre ell, dit sots-balle és vingut en lo present lloch instat y request per los dits senyors visitadors y per lo jutge ordinari de Hostalrich, pagant-li a ell, dit sots-balle, sas dietas y que ell, dit sots-veguer, no ha entès ni entén en manera alguna prejudicar las jurisdiccions ni privilegis reals, ans bé està aquí per a fer y ministrar justícia *de quibus etc.*

Testes sunt presenti.

87v A[a] Raphel Coromines, portaler de la visita.

Dicto die.

Semblant acte fonch presentat a Raphael Coromines, portaler de la visita del General, en presència dels testimonis infrascrits y ha respost lo següent, ço és, que ell està en dit lloc de Sant Salvador de Breda per orde dels senyors visitadors per ésser vingut en companyia del magnífic misser Miquel Rollan, assessor de la visita a la porta y que creu que.s determinà en lo concistori dels senyors visitadors que.s trobaven en Barcelona y que és restat assí, en dit lloch, per orde dels senyors Jaume Çacoromina y Raphel Ferrer, visitador de dit General *de quibus etc.*

Testes presenti.

Al[b] scrivà de la cort real de Gerona.

Semblant fonch presentat a Narsís Call, scrivà de la cort real de Gerona, en presència dels testimonis infrascrits y ha respost lo següent, ço és, que ell és vingut en lo present lloch de Sant Salvador de Breda instat y request per los senyors Jaume Çacoromina y Raphel Ferrer, visitadors de la visita del General de Cathelunya, en companyia del senyor sots-veguer de Gerona per a fer y manar alguns actes o scripturas tocants a effecte de dit sots-veguer, per quant dit sots-veguer té jurat en lo introhït de son offici no fer ni exercir actes, ni scriptures algunas, si no és en presència y intervenció de algún dels scrivans de la cort real de Gerona y que ell, dit Call, com ha scrivà que és de dita cort real de Gerona és vingut, com alt té dit, per cosas de son offici de scrivà y no altrement, *de quibus etc.*

Testes presenti.

92v Als molts il·lustres senyors, los deputats del General de Catallunya, residents en Barcelona.

97r A[c] 1609. Embaixada dels senyors visitadors.

Los visitadors del General de Cathalunya satis-

a. Al sotsballe de Norri *interlineat al marge esquerre.*

a. A ... visita *interlineat al marge esquerre.*
b. Al ... Gerona *interlineat al marge esquerre.*
c. documents inserts en els folis 96v i 101r del trienni 1608-1611. - i a 1609 *interlineat al marge esquerre.*

fent per lo magnífic que per vostres senyories los és estada tramesa per lo magnífic misser Bertran, altre dels assessors de la present casa de la Deputació, diuen que en lo que vostres senyories han representat que los magnífics advocats per vostres senyories consultats, són estats de opinió que tocaria al consistori de vostres senyories en cas que en dita captura.y hagués hagut turbació alguna de procehir contra dels eclesiástics que han causat aquella provature a qualsevol altre tribunal, diuen que hagueren tingut particular contento de què nostres senyories haguessen diferit la declaració de ànimo de dits advocats fins que los que lo dit consistori té cridats haguessen pogut comunicar-se ab los dits magnífichs advocats per vostres senyories convocats, perquè concordament haguessen pogut péndrer la resolució que més convé per lo benefici del General, conforme havian ja a vostres senyories que lo assessor y advocat fiscal de la visita foren avisats que.s conferissen als dits magnífichs advocats, responen que lo qui.s aporta dita embaixada degue réher engany en lo referir de aquella, pus no parla de conferència alguna, sinó que anassen a informar que fonch lo terme molt diferent del que se.ls devia y que no obstant que dits magnífich doctors hajan feta la dita declaració de ànimo se acontentan de que és fassa la conferència y comunicació de dits magnífichs advocats por los dos consistoris cridats per demanada, y al sentiment que amostren de les embaixades que lo dit consistori ha fetes a vostres senyories y del manament fet a misser Pere Pau Vidal diuen que besaben vostres senyories que lo cas que.s tracta en dit consistori requereix prompte remey axí per lo perill que.i pot haver en la tardansa y reparo de aquell com, axí bé, per lo que part de reputació lo General del present Principat y haver vist que vostres senyories diferien de respondrer e dites dues embaixades que.ls havia fetes lo dit // 97v // consistori si bé se estigué aguardant la resposta fins a les dotze hores y mija de mig dia y que és cosa molt notòria y axí pensen que.u entenen vostres senyories que lo dit consistori per les coses convenients ad aquell y a la bona direcció de la visita pot fer qualsevol provisions a ell ben vistes y que aquella han de tenir execució tota apellació postposada, y prosehir contra qualsevol officials del General y altres persones ab los medis que més convenients los aparexia fins a privació de los officis y que així no entenen haver fet cosa que per capítols de Corts no.ls sia lícita y permesa, y perquè la dilació podia ser danyosa supplican a vostres senyories que sien servits donar hora per a demà, a los nou hores de matí, per a què los magnífichs advocats dels dos consistoris se pugan comunicar offerint-se promptes en què los advocats que tenen junctats vindran a la present casa per a fer la dita comunicació y conferència.

98r

Embaxada enviada per los senyors visitadors del General a ses senyories.

Los visitadors del General de Cathalunya se acontentaren que los magnífichs assessors y advocat fiscal de la visita y los magnífichs doctors aplicats se conferissen ab los magnífich assesesor y advocat fiscal de la present casa de la deputació y doctors per vostres senyories aplicats per a tractar lo que.s deu ffer açerca de la captura del molt reverent fra Àngel de Juallar, abbat de Canigó, son convisitador, y hu dels instructors dels processos y com lo cas requeresca prompte remey y veien dits visitadors que la resolució que se ha de péndrer se difereix per la porrogació lo dia de ahir, feta per vostres senyories, sens consentiment de dits visitadors per evitar los gastos que de cada dia ab la dilació se offereixen, supplican a vostres senyories sien servits manar que ab la brevetat possible se fassa la dita conferència y que no.s fassan procehiments ni reclamacions algunes que primerament no sia vist si podran concordar les persones aplicades sobre los dubtes en dita conferència proposats.

105r

[a]Embaxada per als senyors visitadors.

Los deputats del General de Cathalunya nos han donat orde al senyor Romeu y a mi per a què vinguéssem a aquest consitori per a dir a vostres missers com lo consistori del dits deputats està prompte y apparellat per a proceir y inquirir y fer tot lo que sia de justícia contra los que constava haver fet torb contra lo General y com sia de tanta importància se proceesca y passe avant la visita, conforme lo capítol de Corts de dita visita ordena, y corregan los tres mesos de la defensa, supplican a vostres missers procuren no.y haja millitats en dita visita y aquella se faça si y conforme dit capítol de visita ordena y és voluntat de la Cort per lo qual diuen dits senyors deputats fan tota la diligència possible per a en la taula hi haja quantitat per a poder girar al regent los comptes per a què conforme ordena dit capítol de visita pugan vostres missers gastar.

---

a. documents inserts en els folis 104v i 111r del trienni 1608-1611.

106r

Embaxada per als senyors concellers.

Los senyors diputats de Cathalunya nos han donat orde al senyor Romeu y a mi vinguessen ha besar les mans a vostres magnífics per la mercè feren ab la embaxada de haÿr en aquell consistori que no esperarien menys de la bona correspondència que sempre se ha tingut aquesta casa ab aquella y regonexen y tenen en molt la bona voluntat y desig tenen vostres magnífics en què ab pau y sossiego se tracten les coses de aquella casa entre ells y los visitadors y com los senyor conceller en cap tingué entere notícia ab quanta maduresa y consell se proceheix en dit consistori ho remeten a la relació farà dit senyor conceller y sempre y quant en dit consistori se represente cosa que ab parer de les persones eletes y als demés stant junctats en dita congregació aparegué ser útil conforme al uso y costums de aquella casa ho rebran ha molt singular mercè y contento poder dar lo assiento convenient en aquest Principat.

107r Ihesús, Maria.

En lo fet consultat per los senyos deputats del General de Catalunya acerca de la captura se ha fet del abat fra Àngel Juallar altre dels visitadors y instructors dels processos de la visita que al present se est fent, és a saber,[a] de[b] qui[c] és[d] la jurisdicció y a qui toca lo proceir contra d'els qui han capturat en cas que per dita captura se haja fet torb al General, vist lo capítol 7 del redrès del General de l'any 1574 y los capitols 68, 80 y 81 de l'any 1376 y lo privilegi del rey don Martí, concedit a 20 de juny 1391 dels quals se fa menció en dit capítol 7, vists molts altres capítols del redres del General y deverses constitucions, vist molts processos fets per los senyors deputats o e son consistori contra diversos jutjes així seculars com eclesiàstics, per haver comès torb contra lo General y, en particular, vist lo procés fet en lo consistori dels senyors deputats y de vuy tenia de consecució de la visita contra d'els que feren torb[e] al General per haver torbada la jurisdicció de la visita o dels visitadors en lo any de 1588.

Attès que per dits capítols y privilegis és concedida la jurisdicció de proveir contra los torbants la Generalitat y altrament delinquints contra del General als senyors deputats privative a qualssevol altres officials y jutjes o y encara al senyor rey mateix a effecte que los turbants fossen com convé reprimits per lo tribunal que té la superintendència y ministeri de tota la Generalitat y major autoritat y poder que tots los altres[a] del General.

Attès tantbé que dits senyors deputats assí[b] les han usat sempre // 107v // de dita jurisdicció y han proceït de temps immemorials contra dels turbants la Generalitat sens permetre ni consentir que ningun altre official o jutje se entremetés de tals fets, no sols per causa de torbs fets al General en respecte de impedir la exacció dels dret de la Generalitat o la jurisdicció dels senyors deputats, més encara per causa de torbs fets al General en respecte de impedir a qualssevol officials del General, així deputats locals com taulers y guardes, o, y encara en respecte de impedir la jurisdicció dels visitadors com se féu en lo any de 1588 que.s procès contra de don Joan Queralt, misser Pere Calvo y altres per los senyors deputats, havent ja en aquell any tribunal de visita separat del consistori dels senyors deputats com ara.o és.

Attès més avant que en lo capítol primer del redrès del General del any 1599 en lo qual se dóna jurisdicció als visitadors se'ls dóna expressament sols la que és menester per a fer los processos y judicar aquells y no de poder proceir contra los turbants la Generalitat lo que era menester expressar en cas que la Cort hagués volgut concedir tal jurisdicció per causa com petir aquella aleshores a dits senyors deputats privative a tots los altres officials de dret especial y privilegiat al qual may se entén derogar tàcitament y altres encara que del tenor de dit capítol primer collegeix que la Cort no tingue intenció de comunicar tal jurisdicció a dits visitadors així perquè no'ls posa necessitat de residir ni de convocar-se o congregar-se tots los nou mesos que dura la visita, sinó sols tres mesos, a effecte de fer les sentències y ab // 108r // salaris molt tènuo com per disposar que procresquem sens haver de seguir vot[c] algun de lletrat lo que és molt necessari per causa de ser ordinariament tals turbants jutjes poderosos y de tribunals graves y los casos difficultosos de declarar, segons se ven en los processos que.y ha de turbs, lo que no haguera ordenat dita Cort si hagués entès que dits visitadors havien de proceir contra los qui fan torb per haver-se de occupar ab talts procehiments molt temps y haven-se de menester molt poder.

a. a continuació ratllat a.
b. de *interlineat.*
c. a continuació ratllat toca.
d. es *interlineat.*
e. a continuació ratllat con.

a. a continuació ratllat del.
b. assí les *interlineat.*
c. a continuació ratllat de.

[1609] Attès finalment que fent-se torb a la visita se diu fet al General que és lo qui reb lo major dany y menyscap[a] de dit torb y en la estimació del dany que ha de fer-se ha de tenir compte y respecte al General y no a la visita y no.s pot considerar és ser la jurisdicció de la visita altra sinó la mateixa del General, encara que si transferida dels senyors deputats que la tenien antes als visitadors que la tenen, perquè.s veu al ull és dita jurisdicció com una rama que.s deriva del tronc de la jurisdicció del General que resideix en dits senyors deputats de la qual són protectors y deffensors d'ells mateixos com a persones que tenen tot lo menester per a tal acte.

Los[b] assessors ordinaris de la present casa de la Deputació y los doctors infrascrits són de vot y parer que en cas se haja fet torb al General en la captura de dit abat Juallar, visitador, toca // 108v // y pertany la jurisdicció de proceir contra los que hauran fet lo torb als senyors deputats o a son consistori, proceint ab la forma acostumada en cas que los torbants sien religiosos o al senyor deputat eclesiàstic a ssoles o ab assitència dels altres senyors deputats, proceint ab censures com a delegat apostòlic en virtut del indult concedit per lo sanctíssim papa Clement a[c] dit vulgarment la Clementina y no pot tocar ni pertànyer a dits visitadors encara que per disposició de dret, concedint-se una jurisdicció, se entenga tantbé tàcitament[d] concedida la que és menester per a proceir contra los turbants y impedints aquella perquè aqueixa disposició se entén quant no.y ha jutge special més poderòs que aquell a qui de nou se dóna dita jurisdicció als offici del qual incumbesca de necessitat de ffer aquella jurisdicció que de nou se dóna, perquè aleshores és necesssari que ell se la deffense y tàcitament se entén consedida pus altrament no la podrà execercir emperò quant aquell jutge a qui.s dóna nova jurisdicció de jutge especial més poderòs que ell per a deffensar la sua jurisdicció, al offici del qual incumbeix de necessitat tal deffensa, com en aquests cas incumbeix al offici dels senyors deputats, no és necessari que lo tal jutge a qui.s dóna la jurisdicció nova deffesen-se y faltant[e] aleshores la raó de la disposició ha de cessar aquella y[f] tàcitament no se li entén concedida jurisdicció de proceir contra los impediments y així.o a consolidat sempre, etc.

Bertran, assessor. Aguiló, assessor. Tristany, consulens. Ailla, consulens. Bernardus Sala, consulens. Ramon.

a. a continuació ratllat per lo tros.
b. a continuació dues paraules ratllades.
c. a continuació un espai en blanc d'uns 20 mms.
d. tàcitament concedida *interlineat.*
e. faltant ... aquella *anotació escrita al marge esquerre inferior.*
f. a continuació ratllat per ço.

113r [a]Als reverents fra Barthomeu de Montagut, abat de Banyoles, fra Francesch Pons, abbat de Ripoll, fra Francesc Senjust, abbat de Arlès, que los molt il·lustres senyors Jaume R[...] canonge de la Seu de Vic, Jaume Sacoromina, canonge de la Seu de Gerona, per lo bras ecclesiàstic; Llorens Descallar, Joan Gabriel Babot y Jaume de Belloc, donzells en las ciutats y vegueria de Barcelona y Lleyda respective, populats per lo bras militar; Joan Francesch Rossell, doctor en medicina, ciutadà de Barcelona y Joan Raphael Ferrer ciutadà honrat de Gerona, per lo bras real, visitadors del General de Catalunya, de concell dels magifichs Miquel Rollan, donzell, doctor en drets en Barcelona, populat assessor de dita visita y de altres doctors en lleys en assò aplicats y en la provisió bax mensionadora subscrits procehint llegítim procès y informació instant lo procurador fiscal de dita visita [auctoritat] y respective rebuda en lo consistori de dita visita, han provehït y declarat lo procehiments per dits reverents abats, fet en la persona del reverent fra Àngel Juallar, abat de Canigó llur convisitador y hu dels instructors dels processos de dita visita, prenent y determinat aquell ésser inturbatius e impeditius de la jurisdicció de dits senyos visitadors, y axí en quant de fet an procehit són estats revocats, cassats y anul·lats ab tot lo de aquí seguit tant com a fets contra capítols de Cort, privilegis, llibertats, ús y estil del General de Catalunya y ésser incidits, dits reverents abats, en las penas contra los perturbants la jurisdicció del General y officials de aquell statuïdes per capítols de Cort y ús y estil de la Generalitat, y per so son stats condempnats en esmanar y satisfer el dit General la injúria y danys donats y dels dits impediments y pertubacions resultants que per ara an taxat y moderat en quantitat de mil lliures barceloneses en temps ab lo dobble per quiscú de aquells pagadora. La moderació de dita pena y altres imposades referida e per conseguent an procehit y declarat que los dits fra Barthomeu de Montagut, fra Francesch Pons y fra Francesch Senjust, vist dins espay de quaranta vuit hores de la hora de la prentació del present en avant comptadores, la persona de dit reverent abat Juallar, convisitador, restituescan en dit consistori de la dita visita y la predita quantitat ensems ab lo dobble paguen altrament si no restituiran la dita persona del dit convisitador y la dita quantitat una cum dupplo no pagaran pas-

a. documents inserts en els folis 112v i 117r del trienni 1608-1611.

sat dit termini, que.s fassa prompta execució contra las personas y béns de aquells per la dita quantitat en què los aie condemnats per lo qual sien capturats y posats en poder de dits senyors visitadors y an probehït també que si algu d'ells serà inseculat e inbursat als officis de deputats y hoïdors de comptes sian de les bossas y llibres desinseculats y en lloc de aquells posats e inseculats altres y que dits reverents abats sian inhàbils per a dit offici del dit General com les dites y altres coses en la dita provisió a la qual se reffer mes llargament estan contengudes.

Scriva visita Generalis Cathalonia, Stefanus Corbera, notari.

114*r* A[a] 14 de janer de 1609. Embaxada feta per [...] dels visitadors del General a ses senyories.

Los visitadors del General de Cathalunya moguts de la embaxada feta per los magnífichs Francesc Cornet y Bernat Romeu de part de vostre senyories y en execució de aquella, veent que no poden passar avant la visita que no sia cobrada la persona del reverent fra Àngel Juallar, abat de Sant Martí de Canigó, convisitador seu y altre dels instructors dels processos, han procehït conforme capítols de Cort, privilegis, usos y estils del General y declarat de consell dels magnífichs assessor, advocat fiscal, y altres doctors consulents applicats, aver-se comès torp contra del General del present Principat en respecte de la visita de aquell en la captura y detenció feta de la persona de dit abbat de Sant Martí de Canigó, visitador, y ab la declaració de dit torp han condemnat les persones que l'han comès a çerta pena arbitrada per dits visitadors, aplicadora al dit General de Catalunya, y axí perquè vostres senyories entengan lo cuydado tenen dits visitadors de què dita visita passe avan y en aquella no.s fassen nul·litats algunes, los ffan a saber dita declaració, y per a passar avan en la execució de aquella, suppican a vostres senyories sien servits e requerexen als assesor, advocat fiscal y altres officials a què tocarà tant de la present casa de la Deputació com del General per a dit efecte prestar-los ayuda y costat conforme y segons per la Cort General està disposat y tenen obligació y, axí mateix, encontinet manen vostres senyories girar al regent los comptes les tres mília liures moltes vegades demanades, perquè altrament dita visita restaria del tot impedida.

---

a. A ... senyorias *interlineat al marge esquerre.*

121*r* [a]Molts il·lustres senyors:

Lo noble don Jusep Quintana, advocat fiscal d'esta, casa és molt suspecte a la religió de Sant Benet en la controversia concorrent, axí perquè té moltes causes active y passive en la visita y per conseguent resta obligat a fer la part de aquella, com també perquè publicament ha declarat son ànimo, visita[b] y visi devant les persones que ab ell han parlat d'est negoci y encara que se pretenga que lo[c] no.s pot donar per suspecte, però bé pot lo advocat fiscal, supplican per ço a vostres senyories los presidents de dita religió que manant primer a dit noble don Jusep que mijensant jurament responga al contingut en la present supplicació, constant com constara de dites suspites, sia manat a dit noble don Jusep no entirvinga ni assistessa en dit negoci, offerint-se en quant nenester sia prestar lo sòlit jurament de dites suspites. *Et licet. Illustrissimus Fontanella.*

122*r* Als[d] embassadors.

Los deputats del General de Cathalunya convocaren a yr les persones dels tres staments y.ls donaren rahó dels procehiments que vostres missers han fet acerca de la captura del abat Juallar, son convisitador, y.ls demanaren nos aconcellassen que devien fer y la major part aconcella que attès la jurisdicció de procehir contra los turbants en cars que fassa torb a la Generalitat toca a dits deputats tant solament y no a altri, com ya molts dies abans los assessors del General il·lustres applicats ho havien resolt, y aprés se notificat a vostres missers ab dos embaxades enviasssen a dir a vostres missers que revoquen, cassen y anul·len tot lo fet fins la prent jornada per ser fet sens jurisdicció ni tocar a vostres missers la declaració, y axí los senyors deputats inseguint lo vot y parer de les persones dels tres staments han deliberat que vinguessen ha dir y notificar a vostres missers que cassen, revoquen y anul·len tots los procehiments fets per vostres missers contra los presidents y abats de la religió de Sant Benet y de dita revocació se fassen en son consitori de dits senyors deputat, // 123*r* // per a què millor se entenga que los visitadors del General de Cathalunya poden ésser capturats, per llur captura nos fa ni comet ningun torp, notifican a vostres senyories los presidents de la religió de Sant Benet que essent visitadors los anys passats T. Guimerà fonc pres y

a. documents inserts en els folis 120v i 124r del trienni 1608-1611.
b. visita y visi *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació una paraula il·legible.
d. Als embassadors *interlineat al marge esquerre.*

[1609] capturat per los senyors deputats que leshores erent per un delite civil i no[a] va ésser relaxat fins agué pagat, conforme en la present ciutat és notori, y a vostres senyories és fàcil informar-se'n, supplican per ço vostres senyories sien servits voler aver consideració de aquex exemplar y aquell attès juntament ab lo demés que en llur favor està deduït servar-los fa justícia com bé acostuman. *Et licet. Illustrissimus Fontanella.*

127r [b]Molt il·lustres senyors,

A notícia del abbad de Ripoll és per vingut que moltes persones interpreten differentment la offerta que el en nom dels presidens de la religió té feta a vostres senyories aserca de la captura del abbad de Sant Martí, y perquè consto del que té offert y no.s puga donar occasió ha interpretar cada hu dita offerta a son modo y per consegüent posar en condició la honra de dit abbad, ha determinat de posar en scrits dita offerta per a levar tots inconvenients y diu que en nom dels presidents de sa religió representa a vostres senyories que la captura del abbad de Sant Martí no.s hera feta ab ànimo de perturbar la visita sinó sols per tenir dits presidents precissa obligació de capturar-los per los casos graves que contra ell constaven en procès y que per a què ses senyories se assegurassen de aquest particular offerin demostrar lo procès a la persona que vostres senyories manarien a offerte y que vostres senyories constàs de quant necessària hera esta dita captura y antes de fer-la se havia consultats a sos advocats per a a veurer si hera contra los privilegis del General y que.ls havian aconsellat que no podian obstar ninguna cosa y, que per lo molt se sentian obligats a les mercès que vostres senyories sempre y hara de present feren a sa religió, perquè vostres senyories vesen la corespondència y agreiment que tenien, deyen que sempre y quant lo consistori ab parer del elets y assesors de la casa y altres doctors aplicats, que no.ls fessen suspectes, declarassen que dits presidents de justícia no hauran pogut capturar a dit abbat que.l solterien y açò és lo que sempre se és offert, advertint a vostres senyories que lo abbad està capturat per hun homicidi voluntari y altres delictes molt graves com vostres senyories ho podran manar veurer en lo procès y que no pot creurer que vallan vostres senyories que qui ha comesos tants delictes no sia castigat.

Lo abbat de Ripoll.

a. a continuació ratllat fou
b. documents inserts en els folis 126v i 133r del trienni 1608-1611.

128r Divendres a XVI de janer, MDCVIII. En aquest mateix die, de matí, vinguessen ab embaxada per part del senyors concellers d'esta ciutat los senyors Pere Ausias March, donzell, y Luís Salavardenya, ciutedà, los quals explicaren, en effecte, a ses senyories essent allí present la congregació de les persones eletes per los negocis ocorrents de la captura del abbad Juallar, altre dels visitadors del General, com ab dos embaxades de part de ses senyories lo dia de ayr y de vuy los era estat representat lo estat de dits negocis, y la resposta per ses senyories feta aserca del anomenar persones per a tractar y concordar dits negocis, y axí tornen de nou a supplicar a ses senyories sien servits anomenar dites persones que los matexs officis han fet y fan ab dits visitadors del General y ab los senyors abbats de Sant Benet de les quals tenen ja lo sí, y en lo entretant que no.s fassen prossehiments alguns per ses senyories, ni dictes parts, offerint-se posar-se per medianers en dits tractes per lo bon assento y quietut de tots, supplicant-los a ses senyories les tornen resposta.

Fonch-los respost per ses senyories que besen les mans de dits senyors concellers per tanta merçè e que ara estan ab dits senyors elets assí junctats e que tractarien de dictes coses y presa resolució tornaran resposta.

129r Los senyors deputats nos han donat orde al senyor Bellafilla y a mí que de sa part besassem a vostres magnífics les mans y explicassen com ja ab altres embaixades han significat la estimació gran en què aquell consistori ha tingut sempre y ha lo gran amor ab què aquesta casa[a] de la ciutat, procura[b] interposar-se per escusar[c] inconvenients[d], y que regoneixien la gran obligació que.ls roman de servir a vostres magnífics la mercè que.ls fan de voler procurar la pacificació de les differències occurrents y[e] pus tenen certa confiansa que no hagueren permès vostres[f] magnífics se tractàs de medi algú que antes de totes coses no revocassen los visitadors los proceiments que han fet en tant grave prejudici de la jurisdicció del consistori, hagueren ja anomenades persones com per part de vostre magnífics los és estat tramès a dir per dit effecte, sinó interessaren tant en lo prejudici les persones dels tres estaments per consell y vot de les quals enviaren a dir a dits visitadors que revo-

a. casa de la ciutat *interlineat.*
b. a continuació un espai ratllat d'uns 22 mms.
c. escusar *interlineat.*
d. a continuació ratllat que en aquella [casa] de la Deputació podrien succeirse.
e. a continuació ratllat hagueren ja anomenades persones com per part de vostres magnífics los és estat tramès a dir per dit effectetes.
f. vostres magnífics *interlineats.*

cassen dits proceiments tocasen a declaració torb o no al consistori dels senyors deputats[a] y no.ls ha aparegut encara fer-lo[b] [entroveent] ere molt just se fes ab consell de dits estaments lo.o proposaren aïr, y demostrant tots gran contento de què vostres magnífics fessen tant bons officis a consel- // 129v // -laren se fes la nominació de les persones per a tractar lo assiento[c] de estas coses[d] ab la autoritat y prudència de vostres magnífics emperò que fos aprés de que dits visitadors hauran revocats dits proceiments,[e] donant per averiguat que pus vostres magnífics entenen convenir així a la reputació de dits staments y consitori y tenen la autoritat y parts que.s requereix en par sobre[f] est effecte o aliançaran de dits visitadors y així de part de dits senyors deputats offerim a vostres magnífics[g] que anomenaran persones per lo effecte ja dit, si de assí a dilluns per tot lo dia los dits visitadors hauran revocats dits proceiments com fessen per cert los revocar ab la intercessió de vostres magnífics[h].

138r [i]Los senyors deputats nos han donat orde al senyor Bellafilla y a mi que de sa part besàssem a vostres magnífics les mans y explicàssem com ya ab altres embaxades han significat la estimació gran en què aquell consistori ha tingut sempre y té, lo gran amor ab que aquesta casa de la ciutat procura interposar-se per excusar inconvenients[j], y que regonexen la gran obligació que.ls roman de servir a vostres magnífics la merçè que.ls fan de voler procurar la pacificació de les differències occorents y pus tenen certa confiansa que no hagueren permés vostres magnífics se tractàs de medi algú que antes de totes coses no revocassen los visitadors los proceiments que han fet en tant gran prejudici de la jurisdicció del consistori, hagueren ya anomenades persones, com per part de vostres magnífics los és estat tramès a dir per dit effecte, sinó interessaren tant en lo prejudici les persones dels tres staments per consell y vot dels quals enviaren a dir a dits visitadors que revocassen dits proceiments attento[k] toca esta

a. tocasen a declaració torb o no al consistori dels senyors deputats, *interlineat.*
b. a continuació tres paraules ratllades.
c. a continuació quatra paraules ratllades.
d. a continuació tres paraules ratllades.
e. a continuació dos paraules ratllades.
f. sobre *interlineat.*
g. a continuació cinc paraules ratllades.
h. a continuació tres línies ratllades.
i. documents inserts en els folis 137v i 149r del trienni 1608-1611.
j. a continuació ratllat que en aquella (casa) de la Deputació podrien succeir-se.
k. attento toca esta declaració és torb o no al consistori dels senyors deputats *interlineat al marge esquerre.*

declaració és torb o no al consistori dels senyors deputats y fins[a] ara no.ls ha paregut encara fer-ho, emperò veent ere molt just se fes ab consell de dits estaments los ho proposaren haïr, y demostrant tots gran contento de què vostres magnífics fecen tat bons officis, aconsellaren se fes la // 139v // nominació de les persones per a tractar lo assiento de estes, ço és, ab la auctoritat y prudència de vostres magnífics, emperò que aprés de què dits visitadors hauran revocat dits proceiments, donant per averiguat que pus vostres magnífics entenen convenir axí a la reputació de dits staments y consistori y tenen la auctoritat y pars que requereixen per est effecte ho alcansaran de dits visitadors, y axí de part de dits senyos deputats offerim a vostres magnífics que anomenaran persones per lo effecte ya dit, si de ací a dilluns per tot lo die los dits visitadors hauran revocats dits proceiments com tenen per cert los revocaran ab la intercessió de vostres magnífics.

140r Embaxada[b] dels senyors concellers, feta a 18 de janer, 1609. Los senyors Ausias March y Luís Salavardenya.

Los senyors consellers de la present ciutat de Barcelona, continuant lo desig y gana gran que tenen, que differències que entre vostres senyories y los visitadors del General de Cathalunya se són suscitades se compongan al servey de Déu y benefici de aquest Principat, representaren lo die de hair la embaxada que per vostres senyories los fou feta per lo noble don Guillem de Yvorra y Joseph de Bellafilla persuadint-los tinguessen a bé de concedir al que en ella per dits embaxadors los fou li explicat, fahent-los molt gran demostració de la gana y voluntat gran que dits senyors consellers tenien de què dit negosi se assenta y no passàs avant, a la qual embaxada, per part de dits visitadors, los fonch respost lo die present per refferiment dels magnífichs missers Francerch Rollan, assessor de dita visita, y misser Jaume Joan de Areny, advocat fiscal de la dita visita, dient, en effecte, que supplicaven a dits senyors consellers fossen servits fer entèndrer als senyors diputats que sempre y quant los dits senyors diputats dexaran lo assunto de ditas diferències en mans de dits senyors consellers sens condició alguna, conforme dits visitadors ho han deixat, que abans de entrar en lo tracte ordenant-ho axí dits senyors consellers faran tot lo que per ses magní-

a. fins ara *interlineat.*
b. Embaxada ... Salavardenya *interlineat al marge esquerre.*

fics los serà ordenat sens emperò perjudíci de què puguen després dits senyors consellers, hoïdas las parts declarar, tant sobre lo que los serà // 140v // estat ordenat com sobre altres pretensions que les ha entre dits dos consistoris, y així nos han donat orde que ho vinguessen a representar a vostres senyories y supplicar-los seran servits péndrer resolució en dits negocis, pus estarà en mans de vostres senyories donar-hi bon assiento en ell, y los dits senyors consellers tenen molt gran confiança que essent vostres senyories persones tant christianes y tant principals podent, com poden, obviar los grans gastos y danys, que possant avant ditas distensions se podran causar al present Principat, ab tota la brevedat possible.o fassen, del que nostre senyor ne restarà molt servit y dists senyos consellers ho rebra a molt gran mercè.

141v A 18 de janer, 1609, fonch reportada per part dels senyors concellers per misser Pere Ausias March y Luís Salavardenya, ciutadà d'esta, la que còpia, fonch-los respost per ses senyories que lo mirarien y enviarian resposta.

142r Còpia de la embaxada tramesa per los senyors deputats als senyors consellers a 19 de janer, 1609, per misser Luís Boxadors i Bernat Romeu.

Los senyors diputats agraeixen a vostre missers la solicitut, dilegència y cuidado tenen en procurar lo asiento de la[a] diferència[b] tenen ab los visitadors y envian a vostres missers còpia del parer y dels brasos y deliberació que lo consistori prengué sobre de aquell, segons la qual dixen que no poden condecendir ab lo que los visitadors an suplicat a vostres missers per no ser la autoritat de aquell consistori reintegrada y confiant que en tota ocasió rebran de vostres missers mersè y particularment en procurar que dits visitadors revoquen, cassan[c] y annul·len los proceiments per ells fets en prejudici de la jurisdicció de dits senyors deputas, offerint encontinent que dita revocació serà feta nomenar persones per a tractar lo asiento de dit negoci y[d] encaminant-ho tot[e] servey de Déu y de[f] sa magestat y bé y utilitat pública.

a. a continuació una paraula ratllada.
b. diferència *interlineat.*
c. cassan y amullen *interlineat.*
d. a continuació ratllat y confiant que fent-se de aquesta manera tot se.
e. tot *interlineat.*
f. de sa magestat *interlineat.*

Misser[a] Boxadors i Bernat Romeu, a 19 de janer de 1609.

143r Dissabe, 17 de janer, 1609. En aquest die, de matí, los senyors deputats enviaren ab embaxada als senyors concellers de la present ciutat la embaxada[b] següent, la qual reportaren los senyors don Guillem de Yvorra y Josef de Bellafilla la qual los fonch donada en scrit que és del tenor següent: los senyors deputats, etc, insertada present in següent foli.

145r A[c] 21 de janer, 1609. Embaxada dels [senyors consellers].

Los concelleres de la present ciutat de Barcelona continuant lo desitg y gana que tenen de què se assenten las differències que entre lo consistori de vostres senyories y lo consistori dels visitadors se son socitades ab tota diligència y vigilància, axí diumenges com festas, procuren enténdrer en dit negoci y, ab los encariments possibles, han persuadit als dits visitadors que ans de totas cosas revocassen los procehiments que per ells en dit consistori foren fets acerca de la captura del abbat fra Àngel Yuallar als quals han renunciat per la dita lur intersesió com vostres senyories veuran ab la scriptura que lo die de haïr, festa de sant Sebastià, després dinar, en la casa de la present ciutat a hont los dits consellers per dit negosi estaven ajuntats los representaren. E, axí atès que los visitadors han fet lo que ses senyories desityaven en renunciar ans de totes coses ä dits procehiments y també ayen dexades totes llurs pretencions liberament en mans de dits senyors consellers, suppliquen, per ço, los dits consellers, a vostres senyories sien servits ab tota la brevetat possible de que.s passe avant en donar assento en dit negoci per a rellevar al General de tants gastos inquietuts que.s podrien causar axí a ell com a la present ciutat.

146r Resposta[d] dels visitadors enviada per la ciutat.

Los visitadors del General de Cathalunya considerant lo molt que deven a vostes magnífics per los bons officis que han fets y confien que faran de assí al devant en procurar lo assiento de les diferències que.y ha entre lo consistori dels senyores deputats y lo consistori de la visita, vehent lo que per part de vostres magnífics

a. misser ... 1609 *interlineat al marge esquerre.*
b. a continuació tres paraules ratllades.
c. a 21 ... [senyors consellers] *interlineat al marge esquerre.*
d. Resposta ... ciutat *interlineat al marge esquerre.*

los és estat dit que tindrien molt gran gust y contento de què lo dit consistori revoque los procehiments que per lo dit consistori de la visita són estats fets acerca de la captura del abat Juallar he dels visitadors e instructors dels processos, diuen que per servir a vostres magnífics se acontenten de cassar, revocar y anul·lar com[a] ara de present, cassen, revoquen y annul·len los dits procehiments sens, emperò, prejudici que sempre y quant aparecerà per les persones terceres serà declarat que los dits procehiments són estats ben fets, preguen usar de aquells, axí y de la matexa manera que si revocats no fossen, y en altra manera que lo tracte no pogués tenir efecte.

Janer, 1609, per los senyors Ausias Marc y Bernat Romeu.

148*v* A[b] 21 de janer, 1609, fonch respost per los senyors Ausias March y Bernat Romeu[c]

152*r* [d]23[e] de janer, 1609, embaada dels senyors visitadors per misser Rollan, assessor.

Los visitadors del General de Cathalunya aprés de dues scriptures presentadas a vostres senyories ab les quals han demanades tres mília liures per los gastos de la visita ultra de que moltes vegades han enviats a vostres senyories per a dit efecte lo assessor, lo advocat fiscal y procuradors fiscal, han entès que vostres senyories, als 14 del present mes de janer, deliberaren fossen girades al regent los comptes, dites tres mília liures, per a dits gastos, però aprés han entès que junctament ab lo albarà de dites tres mília liures, vostres senyories, han manat despedir altres albarans de moltes quantitats, com en la taula de la present ciutat constarà, de hont se verà clarament que la deliberació, vostres senyories han feta de dites tres mília liures està impossibilitada de tenir tant prest com és menester són degut a efecte, attento que les partides de dits albarans se hauran de pagar junctament ab les dites tres mília lliures y, per consegüent, dita visita haurà desperar y parar gran temps per no poder-se pagar los officials d'ella, los quals fa abans de les festes de Nadal se havian de pagar com se sol fer, per ço dits visitados notificaran a vostres senyories com, per la tardança de ditas tres mília liures, dita visita està impedida y detinguda y que pateix notablement e no res menys notifican a vostres senyories que no està per ells de proseguir dita visita conforme per capítols de Cort està disposat.

Fonch respòs per ses senyories, en effecte, que no està per ells que fan lo que.s pot en procurar diners e que ells tornaran reposta.

153*r* A 24 de janer, 1609, embaxada dels senyor, misser Rollan y misser Arenys.

Per a què la visita puga passar avant y no estiga impedida, com està vuy, per falta de diners, lo qual impediment és estat notificat a vostres senyories moltres vegades, diuen los visitadors del General de Cathalunya sian vostres senyories servits manar donar compliment a la despedició del albarà que ha de anar a la taula de les tres mília liures, fet en execució de la deslibera-ció dies ha per vostres senyories, altrament resta lo mateix impediment sens tenir dits vistadors culpa alguna.

Fonch respost per ses senyories, en efecte, que no està per elles y que ells tornaran resposta.

157*r* Dilluns[a], a XXVI. En aquest die, després dinar, vingueren ab embaxada per part dels magnífics concellers de la present ciutat los senyors deputats en son consistori la scriptura del tenor següent:

Los senyors concellers representaren als senyors visitadors del General de Cathalunya lo que per vostres senyories ab la ultima enbaxada que de part de vostres senyories los fonch feta per lo noble don Joan Burguès, Joseph Bellafilla, donzell, y Raphael Cervera, ciutadà los fonch expplicat que ab totes les veres posibles los persuadissen fessen lo que en ella se'ls era dit, que era que, sensillament y sens ninguna reserva, renunciassen als procehiments per ells fets. Los dits visitadors los an, lo dia de vuy, respost dient que de fer dita renunciació de la manera que los senyors diputats volian y dis senyors concellers los pregaven ne resultaven molts inconvenients y dany axí al General de Cathalunya com a dits visitadors y axí que pus li havian feta per intercessió de dits concellers de la manera y ab la justificació en ella contenguda, supplicassen als senyors diputats se acontentassen de aquella y que.s passàs avant en la nominació de las persones per lo bon assiento de dit negosi, pus ells ho havien dexat tot en mà de dits senyors concellers, y supplican dits se-

a. com ... y annul·len *interlineat al marge esquerre.*
b. A 21 ... Romeu, *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació una línia il·legible.*
d. *documents inserts en els folis 151v i 156r del trienni 1608-1611.*
e. 23 ... assessor, *interlineat al marge esquerre.*

a. *original del document copiat al foli 156v.*

nyors concellers a vostres senyories ho fassan, que entenen dita reserva no és de ningun perjudici per a la Generalitat y benefici de aquella al qual deuen totas las parts attendre y no ha altre pretensió que per las personas, axí a un tribunal com al altre, se poden pretendre, dits senyos concelers han pres lo treball que vostres senyories an vist per poder concertar dit negosi, molts dias fa, fins vuy no han vist se sia posat ninguna cosa que sia estat a profit de dit General en execució, y axí supplican a vostres senyories se servescan contentar-se de la renunciació per dits visitadors feta y comensar a entendre en lo principal que és lo que importa que ells no dexaran de continuar lo[a] que.ls tocarà a fer de sos bons officis per lo assiento de dit negoci y també de què.s entere per qui convindrà lo que per ells se ha fet, perquè no pregan ésser culpats de què semblants debats en lur ciutat suçitats no.ls ajan procurat aquietar.

Als quals fonch respost ses senyories, en effecte, com ells ho miraran y tornaran resposta.

157*v* 26 de janer, 1609, Ausias March Romeu.

160*r* [b]Barthomeu[c] Pont, notari.

Nos don Decio Carafa por la gracia de Dios y de la Santa Sede Apostòlica arçobispo de Damasa, nuncio y col·lector general apostólico en todos los reynos de Espanya, con facultad delegado de la tere a los padres presidentes de la orden de San Benito de la provincia de Tarragona, salut en Nostro Señor, sepan que a nuestra notícia ha venido que han procedido y procedan contra fray Angel de Joallar, abbat de San Martín de Canigó, de la dicha orden en el obispado de Elna, so color de ciertos dellitos que ha cometido y porqué para ser informados de lo que acerca d'esto ha passado conviene se nos envien los autos y papeles que aseerca de los susodicho hubieren hecho. Por tanto por el tenor de las presentes y por la auctoridad apostólica de que en esta parte usamos los mandamos en virdud de Santa obediencia y so pena de excomunión mayor y privación de officios, que dentro de quinze dias después que con los presentes se han requeridos, ymbien ante nos todos los autos y papeles que en la dicha causa se hubieren hecho en sus originales, en copias autenticas feefacientes para que veamos la justicia de amba las partes y probeamos lo que conbenga y les mandamos en virtut de santa obediencia so pena de excomunión major y pribación de officios que en el interviu no innoben en cosa ninguna. Dadas en Madrid, a 13 dias del mes de henero, de mil y seis cientos y nuebe años.

Decius, Archiepiscopus damasi, nuntio apostolicus. Locus Sígili Bartholomeus Gutierrez, Abbad.

Registrata in libri 2º foleo 127. Gratis.

161*r* Molt il·lustres senyors:

Si bé estan vostres senyories molt ben enterats quant justament los presidents de la religió de Sant Benet han capturada la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Sant Martí Canigó, y que no podria dexar de fer dita captura en lo temps l'an feta sens desviar son offici en gran deservey de nostre senyor, no obstant assó té entés lo procurador fiscal del General està instant devant de vostres senyories que sian declarats dits presidents ab dita caputra haver comès torp a la Generalitat, n'instant en conseqüència se provehís a extracció de la persona de dit abat Juallar de la pressó y fer altres procehiments contra les persones y béns de dits presidents y, no ostant sien persones ecclesiàstiques en virtut de alguns indults apostòlichs a bé que entenguen dits presidents haver prosehït llegíttimament y no haver fet torp al General tota via per en [cars] vostres senyoris declarasen dit torp, lo que no's creu per descàrrech de son offici deven y notifican a vostres senyories de aquell millor modo y manera que pot y deu, que si bé si's fora feta dita declaració *vel de iure vel de facto licet eredant de iure feri non posse en* temps que dits presidents tenian la líbera conexensa de dita causa criminal agueran licet muiti obehit dits presidents, emperò ara ab los presents scrits fan a saber a vostres senyories que ya dits presidents *non habent velle ne que nolle en dita* causa criminal, ans la jurisdicció d'ells est suspesa per haver-hi possades les mans en dita causa criminal lo il·lustríssim y reverendíssim núncio apostòlich de España, resident en la vila de Madrid, lo qual ab ses lletres apostòliques avent-se assumit dita causa ha inhibit a dits presidents manantlos no fassen ninguns anantaments en dita causa ni innoven en ella cosa alguna sots decret de nul·litat y de excomunicació major y privació de offici y altres penas les quals lletres són estades presentades a dits // 161*v* // molts reverents presidents a instància de dit abbat Juallar, e, de son procurador Arnau de Orlau, procurador fiscal de la visita l'arxi[...] que vostres senyories ya no podian prosehir a declaració alguna de dit pretés torp, etian en cas ni agués lo que nos creu contra de dits molts reverents presidents axí per ésser persones eclesiàstiques

a. lo que.ls tocara *interlineat.*
b. documents inserts en els folis 159v i 178r del trienni 1608-1611.
c. Barthomeu Pont, notari, *interlineat al marge esquerre.*

com també perquè qui es viu de dita causa criminal és dit il·lustrísim y reverendíssim senyor núncio apostòlich qui *iusit legatus a la tere reprisentat in Hispania persona Summi Pontificies* y axí com vostres senyories en dita declaració no pugan prosehir contra persones eclesiàstiques sinó en virtut de indults apostòlichs en sort que vuy en aquest cas falta la força de dits indults *cum missa juris quis non possint usi concessione principi ecclesiastici sive secularis contra ipsum Principem aut eius vilfurgentem* com es dit senyor núncio apostòlich dient que si aguessen tinguda notícia d'ella no agueren fet ningun enantament en prejudici de dita causa ni de la jurisdicció pontifícia apostòlica de dit senyor núncio, també perquè dit senyor núncio no pogués culpar a dits molt reverents presidents de què no aguessen notificat a vostres senyories la assumpció tenia feta de dita causa, tenint per sert que dita notícia no sols aguera retardat a vostres senyories, més encara, aguera fet que del tot se abstinguessen de fer enantament alguns prejudicials a dita causa criminal y axí a sa jurisdicció apostòlica lo dit procurador fiscal de dita religió per los predits effectes y a tos atres a ells útils y necesssaris fe a vostres senyories ut al notari de la còpia de dites lletres apostòliques son estada presentades a dits presidents y supplican ayxí, perquè vostres senyories [vean] lo de justícia faedor, com també, perquè consta de la dilgència de dits molt reverents presidents en virtut del capítol 59 del nou redrès de les Corts de 1599 sien servits manar al notari y serinà major de la casa de la Deputació que así es present lleven acte de la oblata de la present supplicació junctament de la presentació de dites letres apostòliques. Lo offici, etc, *que licet,* etc.

Altissimus Canser, Ribes.

163*r* Dimarts a XXVII de janer MDCVIIII.

En aquest die, de matí, y encontinent[a] que[b] se'n fossen anats[c] los[d] senyors elets del consistori tractant los senyors del consistori del faedor aserca del per ells aconsellat votaren quiscú y digueren son parer en la forma següent:

Lo senyor deputat eclessiàstic és de parer que inseguint lo consell y parer de les persones eletes se ajunten brassos per a vuy, després dinar.

a. a continuació ratllat éssent sent.
b. que se'n fossen *interlineat.*
c. a continuació ratllat dits.
d. los *interlineat.*

Lo senyor deputat militar és del mateix parer[a].

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és de parer que no.s junte brassos, ni[b] elets fins a tant que.s sie declarat lo torp si.u és ho no.

Lo senyor[c] oïdor militar és del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor oïdor real que atès la jurisdicció, autoritat y reputació del consistori consisteix en fer procehiment contra los turbants sempre que.s fa torp a la exasció dels drets del General y que fins vuy no's ha pres resolució si la captura del abbat Juallar ere torp o no, per ço és de parer que.s, criden,[d] després dinar los assessors y advocats aplicats y perquè diguen son parer y prenguen resolució si // 163*v* // ab la dita captura se ha fet torp ho no y després de tenir dita resolució[e] és de parer que s'ajunten brassos y sempre que se hagués de prosehir contra dels visitadors y con[tra] dels turbants a cas que torp-hi hage és parer que ab assò se fasse embaxada als senyors consellers, tornant-los resposta de la que ses magnífics han feta y dient-los que lo consistori entén passar avant.

E, lo senyor deputat real consultat ab ell en sa casa per orde de sos condeputats per estar de malagana per mi, Pere Pau Vidal, notari y scrivà major del General, aprés de vists[f], entès[g] los dits vots y parer de dits senyors deputats y oïdors de[h] comptes, dix que ell és de vot y parer de dits senyors oïdors ecclesiàstic y real y axí se adhereix an aquelles.

E, lo senyor deputat ecclesiàstic diu que com en esta casa en coses graves de importància per a la Generalitat hagen acostomat los senyors deputats y oïdors ajuntar brassos y ab vot y parer de totes les persones del consistori se sien juntats tres vegades en esta casa per la[i] captura han fet los presidents[j] del[k] orde de Sant Benet per de la persona del abbat Juallar y hagen seguit son consell, axí en nomenar persones eletes com en tot lo demés, hagen aconsellat // 164*r* // les persones dels tres staments y les per-

a. a continuació ratllat lo senyor oïdor ecclesiastic es de parer que per quant los brassos determinaren de que se entengues en fer revocar y amullar tots los procehiments que havien fets los visitadors y que sis nul.
b. ni elets *interlineat.*
c. a continuació ratllat militar.
d. criden *interlineat damunt d'una paraula ratllada.*
e. resolució *interlineat damunt d'una paraula ratllada.*
f. a continuació ratllat vist.
g. entès *interlineat.*
h. de *interlineat.*
i. a continuació ratllat present.
j. a continuació ratllat de la persona de.
k. del orde *interlineat.*

[1609]

sones eletes haja lo consistori seguit son vot y consell majorment, havent-se atrevassat la auctoritat dels senyors concellers de Barcelona lo que és estat causa de no innovar cosa alguna ni passar avan en alguns procehiments. E, com ara ultimament se hage donat per los senyors consellers lo paper se és llegit a les persones eletes y per ço hagen votat y donat son consell que ab vot y parer dels brassos se dellibere lo que en dit paper se diu y lo que.s de fer en dit negoci, los deputats ecclesiàstic, militar y oïdor militar són de parer se seguesca lo consell de les persones eletes com sempre s'és fet y com los demés del consistori sien de altre parer y[a] per ço no's puguen tenir los brassos y no.s pert per ells no tenir lo respecte y acato se deu a un asunto tant principal com és en Cathalunya les persones dels tres staments y una intercessió com és las dels consellers de Barcelona y a un vot y consell de la congregació dels elets ha hon asistien monsenyor de Barcelona, lo conseller en cap de dita ciutat y les persones més graves per aconsellar aquest consistori lo que de fer no poden tenir effecte consells aconsellats per la causa sobredita, és de parer que no's acabe de perder la auctoritat de aquests consistori se pose en est lo delliberat[b] en lo últim ajunt de les persones[c] dels tres staments, confirmat ab delliberació de tots los senyors de consistori la qual no.s pot deixar en executar sens delliberació de altre consistori, y si lo contrari se fa // 164v // protesta de tots los danys y de tot lo puga protestar[d].

E[e] més són de parer dits senyors deputats ecclesiàstic, militar y oïdor militar que.s done[f] als consellers que pus los visitadors no han volgut revocar conforme per les persones dels tres staments y [consistori] restolt ans de totes coses.

E, lo dit deputat militar diu que attès y considerat que lo torp fet per los visitadors en aquest consistori és lo torp més prejudicial que pot fer per haver-se usurpada la jurisdicció de aquell consistori, diu que se adereix a la[g] dita scriptura y protesta del dit senyor deputat ecclesiàstic y més diu y protesta que no's pas avant en ningun negoci que primer no's sie posat est en lo consell dels últims brassos lo qual ab conformitat de totes les persones del consitori fos determinat-se[h] posaben, etc.

a. *a continuació ratllat* axí nos co.
b. *a continuació ratllat* en lo últim ajunt.
c. *a continuació ratllat* eletes del.
d. *a continuació dues línies ratllades.*
e. E més ... totes coses, *interlineat al marge esquerre.*
f. *a continuació una paraula il·ligible.*
g. *a continuació ratllat* pro.
h. determinant-se *interlineat al marge esquerre.*

E, lo dit senyor oïdor ecclesiàstic diu, que no obstant lo que ha dit en son vot, diu que se adhereix parer y vot del senyor oïdor real.

165r Dit die, dimars a XXVI de janer MDCVIIIIº.

En aquest i[a] mateix die a[b] la tarda, se proposa per los deputat ecclesiàstic en consistori que los senyors concellers d'esta ciutat, a nou dies que són interposat, per a voler concordar les pretensions del present consistori ab las de la visita y sempre en ellas fan enviar a dir-nos innovar cosa alguna y per so no se a passat avant ni se a fet cosa de prosehiment en aquest consitori és bé per la correspondència que aquesta casa té ab aquell[c] brassos conforme havien aconsellat los electes que lo die present fescen ajustar havent-se de posar in execució lo ultimament aconcellat per los brassos y desliberar per lo consistori tots unànims y conformes y[d] de declarar lo // 165v // torp, si ni ha ho no, és molt just se envie abans[e] de totes coses una embaxada als senyors consellers, agrahint-los y besant les mans per los treballs que fins ara havien pres per la mersè haurien feta en esta casa per los senyors visitadors estaven arrimats a sa opinió hi'ls havien desenganyat no farien altra cosa, determinare aquest consitori passar avant en lo que serie de justícia a parer de nostres advocats y per dit effecte se anomenassen dos cavaller per aportar esta embaxada als senyors concellers y, axí anant votant dita proposició, fou de vot y parer lo dit senyor deputat ecclesiàstic se fes segons la dita proposició.

E, lo senyor deputat militar és del matex parer del deputat ecclesiàstic.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic és de paer de què.l declaren, y ha torp o no.y ha torp, y que per això no innove ninguna cosa[f] contra dels visitadors ni turbants y després de la declaració del torp és de parer de què se ajunten brassos per a què.ns [a]consellen lo que se ha de fer aserca del que los assessors hauran aconsellat y per ço en lo [interin] no és de parer que.s fasa embaxada als senyors conseller ni fer-los a saber ninguna cosa en aquest particular y aquest és son vot.

Lo senyor oïdor militar és de parer que cau[saria] molta cortesia enviar als senyors consellers la embaxada que lo senyor deputat ecclesiàstic ha proposat y aprés de aquí que.s procehesca

a. i mateix *interlineat.*
b. a la tarda *interlineat.*
c. *a continuació tres paraules il·legibles.*
d. *a continuació una paraula il·legible.*
e. abans de totes coses *interlineat al marge esquerre.*
f. cosa *interlineat.*

en fer declarar lo torp si ni ha y que.s procehesca lo que ferà justícia.

166r Lo senyor oïdor real diu des del die que lo abbat Juallar altre dels visitadors del General de Cathalunya fonc pres y capturat per los presidents del orde de Sant Benet han discorregut vint y set o vint y buit dies en lo discurs dels quals may se ha presa resolució, ni sabut de cert, si ab la dita captura ere estat fet torp al General, y com la justícia del consistori, auctoritat y reputació dels senyors deputats principalment striva y consistesca en certificar-se si ab dita captura se ha fet torp ho no al General, per ço és de parer que ans de totes coses se criden los assessor y advocats applicats, his prenga resolució si ab dita captura se ha fet torp ho no al General, perquè certificats que no.y ha hagut no podran los senyors deputats ser culpats de negligents en pendre dit resolució en fer procehiments contra dels turbants la jurisdicció y los turbants la exasció dels drets; y en cars que le.y haja serà molt instants de fer ninguns procehiments, axí contra dels visitadors com també contra dels dits presidents, que.s fasa la embaxada que los senyor deputat ecclesiàstic ha votat se fasa als senyors conselleres, desexint-se, en effecte, del dit tractat y concert que ses missers havien emprés y notificant-los que la intenció del consistori es passà avant ab los procehiments que los magnífics assessors aconsellaren ésser de justícia.

E, lo dit senyor deputat ecclesiàstic diu que pus no.s té compte en los consell y parer dels elets en lo de tenir brassos, ni tampoc se té compte en correspondre a la obligació se té als senyors consellers eran de per mig en aquest negoci, la occasió és per los actes se són // 166v // fets lo present die als quals se refereix, requereix se pose en execució[a] lo consell donat en lo últim ajunctament per les persones del tres staments y dellibera per los tres deputats y tres oïdors lo mateix die, y ab vot y parer dels assessors se proseeix axí contra los qui tenen usurpat la jurisdicció de aquest consistori com contra tots aquells que trobaran haver fet torp a la Generalitat del que vol se lleve acte per a què sempre que sie menester consten en visita com en altra qualsevol part, axí en los brassos com als elets, consellers de Barcelona y als demés que convindrà, protestant de tots-los danys y dampnatges que per no fer-se lo sobredit ne pot succehir, particularment de no executar-se la deslliberació feta per tot lo consistori haver-hi altra en contrari y torna requerir sie llegida la sobredita scriptura cadascú en particular de consistori, perquè ponga a ella y se entenga en lo esdevenior qui és causa de què los usos y costums y obligacions tenim los de aquest consistori y no tenen lo effecte convé en benefici d'esta casa.

E, lo dit senyor deputat militar diu que és llastimosa cosa y un estat molt miserable lo de aquest consistori que no se executen la deslliberació que a conformitat de tot lo consistori se féu inseguint parer dels últims brassos aserca del reparo de la usurpació de la jurisdició de aquest consistori, usurpada per los visitadors, y que.s deixi de executar per la discusió que hi ha en aquest consistori qual sempre és danyossísisima en qualsevol regne y província y en qualsevol part, y axí // 167r // dit deputat, que desijant la conformitat y utilitat de aquest General, zelant lo bé públic y no attenent a interessos particulars, sinó tantsolament al bé comú, que per dit effecte ha enviat a sercar als senyors assessors de aquet consistori per a què.l consellen lo que deu fer per sa part, conforme lo obliga lo offici de deputat y lo jurament que té prestat en lo introhit de son offici, y axí diu y requereix a misser Pere Pau Vidal, scrivà major de aquest consistori, que llija totes les coses que.y se han proposat vuy, de matí, a les persones eletes y lo vot que ha prevalgut y tots los vots que, y ha hagut así en consistori y totes les requestes, scriptures y protestas que.y ha hagut asiento nosaltres, a ffi y effecte que los senyors assessors que són así presents sien servits de aconsellar en aquest consistori lo que deu fer ans de totes coses per la bona direcció de aquestos negocis occorrents y que particularment[a] sien servits de aconsellar-me o bé lo que jo dec fer per mon descàrrec en dits negocis occorents que de aquesta manera estic confiant que tots los negocis occorrents, dels quals ara se traccta, tindran lo éxit que convé al servey de Déu y benefici públic.

E, lo dit senyor oïdor ecclesiàstic diu que està y persevera en lo que té dit vuy de matí y ha dit ara requerint al notari ne lleve acte de tot y no obstant mon vot y parer me adheresen també[b] al vot y parer del senyor oïdor real.

168v E, lo dit senyor oïdor militar diu que està y persevera en lo que té dit y se adhereix a la preposició que lo senyor deputat militar ha proposat y que los senyors assessors aconsellen per descàrrec de sa conciència en aquest negoci que ara se trata lo que ha de fer.

E, lo dit senyor oïdor real diu que la deslliberació mencionada ab lo últim requeriment y parer fet per lo senyors deputat ecclesiàstic conte-

a. a continuació ratllat la del.

a. incomplet per ésser deteriorat el document.
b. també *interlineat.*

[*1609*]

nint que.s proceirà contra dels visitadors com a usurpants la jurisdicció de aquest consistori y contra los presidents de l'orde de Sant Benet com ha turbants la exació dels drets del General no.s pot deduhir a execucció que primer no sie presa resolució si se ha fet torp o no ab la captura del abbat Juallar feta per dits presidents, perquè si.s declara que ab dita captura no se ha fet torp ni.s pot procehir contra dits visitadors, perquè no han usurpada jurisdicció [preses] no competia al consistori dels senyors deputats ni tampoc contra dels dits presidents perquè han fet lo que tenien obligació de fer com a superiors de dit abbat Juallar y no ha impedida ni turbada la exacció de dits drets dels General y axí a par que lo punt que principalment se ha declararar y pendre resolució sobre d'ell és vèurer si ab dita captura se ha fet torp ho no, y axí per estes rahons esta persevera en lo vot que ara poc ha té fet.

E, lo dit senyor deputat ecclesiàstic diu que ho deu ser falta de memòria ho voler posar la deslliberació a son gust // 168*r* // lo que lo senyor oïdor real ha dit se era delliberat y com jo entenya no ser de aquexa manera me refferesc al que allí està continuat. E[a], no obstant lo que té dit adherint-se al vot del senyors deputat militar y oïdor militar diu[b] als senyors assessors que estan así presents sien servits de aconsellar lo que més convinga en benefici del General y utilitat de aquest consistori.

E poc aprés, etc.

169*r* E, poc aprés, lo dit senyor deputat ecclesiàstic digué[c] que la Cort té donat dos assessors per aconsellar en aquest consistori lo que convinga[d] en coses de justícia y com en la deliberació presa per tot lo consitori a 15 del conrrent a la qual se responderia si a comés lo negoci de aquest tracta lo que és de justícia als dits assessor, dient en dita delliberació que passats los tres dies enviada la embaxada que allí se diu, se procehesca en dit negoci conforme se trobarà de justícia ab vot y parer dels assessor, y axí protesta de[e] los danys e damnatges y de de tot lo que li [és] lícit de protestar perquè[f] consta davant los oïdors devenidors y en qualsevol altra part que convinga contra los qui no volran que los magnífics assessors no aconsellen en negoci [de] tanta importància com és lo que tenim en les mans y particularment si una deslliberació fe[ta] per tot lo consistori se pot dexar de executar majorment precehint lo consell de les persones dels tres staments sens que ab altra delliberació feta per consistori se dellibere en contrari y requeresc se fassen vots sobre aquest negoci.

El senyor deputat militar diu que és del mateix vot ab la matexas protestas.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que.stà y percevera en lo que ha dit en lo consistori vuy de matí y que.s té ara, tornant a requerir al scrivà major de dit General ne lleve acte[a].

E, lo senyor oïdor militar és de vot y parer del que lo deputat ecclesiàstic ha proposat ab les matexes circunstàncies allí dites.

E, lo senyor oïdor real diu que lo capítol de Cort 34 del nou redrés de les Corts, 1599, no obliga a les persones consistorials haver de pendre parer dels magnífics assessors en les delliberacions que fan en consistori etiam que sien coses de justícia, ans bé, disposa dits magnífics assessors // 169*v* // pugan y deguen aconsellar als senyors deputats en los negocis de justícia que.ls seran comesos y con lo negoci que de present se tracta, hi.s va votant axí sobre la execució de la delliberació feta per lo consistori, en dies passats mencionada, ab lo vot del senyor deputat ecclesiàstic com també en lo que té respecte si a de declarar-se y pendre solució, si ab la captura del abbat Juallar se ha fet torp a la execució dels drets del General, se ha de fer embaxada als senyors consellers dient y notificant-los com per la resposta per los visitadors feta lo consistori entén passar avant y fer procehiments contra dels turbants, ell dit oïdor real, estiga enterat de la justícia y del que deu y té obligació de fer en benefici e utilitat del General, per ço no està constret en demanar consell y parer als magnífics assessors y que per no demanar ell, dit oïdor real, dit parer no prohibeix que los altres senyors de consistori no'l demanen y no se aconsellen del que deu fer y que per estes raons està y persevera en lo que té dit y votat.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que sens prejudici del que té dit és del parer del senyor oïdor real.

171*r* Dijous, a XXVIIII de janer MDCVIIII.

En aquest die, de matí, tractant lo senyors deputats y oïdors aserca de les coses devall scrites,

a. a continuació una paraula ratllada.
b. a continuació ratllat que.
c. a continuació ratllat lo senyor deputat ecclesiastic diu.
d. a continuació ratllat a la.
e. de los danys e damnatges y de *interlineat al marge esquerre.*
f. perquè ... convinga, *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació ratllat [sent] del parer del senyor oïdor real.

feren los vots y scripturas següents[a]: Lo senyor deputat militar diu y requereix a misser Pere Mas, notari y procurador fiscal de General, qui así és present, que se opós y [hisca] a la deffensa del torb que han fet y fan los visitadors en los procehiments que han fet y fan aserca de la captura del abbat Juallar contra dels presidents y abbats de la orde de Sant Benet, usurpant-se la jurisdicció de aquest consistori que quant.y hage torb toca la jurisdició prive- // 171*v* // tive a qualsevol altre tribunal, la qual declaració han feta los assessors d'esta casa ab forma deguda ab consell de[b] quatre doctors applicats, los quals la firmaren, y aprés dita declaració fou notificada als vistadors, los quals en emulació y menyspreu han procehit y procehexen en grandíssim prejudici de la jurisdicció de aquest consistori que és la cosa més cara y de major estima que té y axí per dites coses torn altres volta a requerir al dit Pere Mas per lo descàrrec de mon offici se opós a la deffesa de una letzió tant gran com la que tinc dit y també lo requeresch que.s oppós a la deffensa del torb que haja fet o fassa qualsevol dels presidents y abbats de la religió de Sant Benet[c] sempre y quant sie declarat haver fet torb y dic açò requerint a misser Pere Pau Vidal ne lleve acte per lo descàrrec meu y perquè en visita conste d'ell y de la càrrega contra dit Pere Mas sinó se opposa a la deffesa de dites coses ab lo modo y manera que tinc dit conforme se trobarà de[d] justícia. Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que inseguint la declaració feta, tots unàmimes y conformes, en aquest consitori ab consell de les persones dels tres staments la qual no és estada revocada y vol sie buydader así en aquest paper de mot a mot com en aquella se conté que[e] és del tenor seguent: divendres a XVI janer, 1609. Los senyors deputats del General, etc, sie buydada com est así en aquest paper ab est senyal de letra D a fins ab parer dels assessors y aprés dir «ab la qual se ha de reparar» ab la qual se ha de reparar la auctoritat y reputació de aquest // 172*r* // consistori procehint contra los visitadors, usurpant la jursidicció de aquell majorment havent-los notificat y requerit cassassen, revocassen y anul·lassen los procehiments fets contra los presidents y altres persones que hagen feta y causada la captura del abbat Juallar, altre dels visitadors, los quals ni per embaxades de aquest consistori, ni per intercesió del il·lustríssim bisbe de Barcelona, ni per los consellers de dita ciutat, han volgut cassar ni anul·lar aquells de la manera que convé per restar reintegrat aquest consistori ab sa jurisdicció, y diu també, dit senyor deputat ecclesiàstic, que important tant com importa a la Generalitat si algun torb se ha fet declarar procehir aquell contra los turbants, per ço fa la matexa requesta y protesta a misser Pere Mas, procurador fiscal d'esta casa, que procehesca en la un cas y altre si y segons trobarà ésser de justícia al parer dels assessors d'esta casa y més li requeresch y protesto que en lo que tocarà a proseguir contra del visitadors no se aconselle ab lo senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, fins a tant que per los assessors sien declarades les suspites donades axí per los abbats com per los senyors deputats per les causes y rahons en aquells deduïdes y allegades.

E, lo senyors oïdor ecclesiàstic diu que està y persevera en lo que té ja dit y que ara per lo que té entès que los senyors assessors y advocats que per // 172*v* // lo particular del torb han de aconsellar no volen donar son parer que primer no procehesca una súpplica donada per lo procurador fiscal y axí ell, dit senyor oïdor ecclesiàstic, requereix a misser Pere Mas y al senyor don Joseph Quintana, advocat fiscal, que ab brevedat y prestesa donen la supplicació que són obligats a donar per a què los senyors assessors y advocats pugan passar avant en los termens de justícia, requerint que se'n lleve acte.

Lo senyor oïdor militar diu que està y percever en lo que té dit ab altres scriptures y que ara de nou se adhereix al que tenen dit y deduhir los senyors deputats ecclesiàstic y militar en tot y per tot ab dites ses scriptures y vots.

Lo senyor oïdor real diu que ab la captura que feren los presidents del orde de Sant Benet de la persona del abbat Juallar, visitador del General de Cathalunya, altre dels instructors dels processos al darrer de dezembre, mes proppassat, se tingués per comuna opinió que ab dita captura ere estat fet torb al General y d'esta manera ho entengueren sos convisitador, y axí notificaren[a] la dita captura al consistori dels senyors deputats per los quals encontinent foren fetes moltes y diverses diligències, ací en ajunctar brassos diverses vegades, persones eletes, convocar doctors per a què lo consell y resolució que sobre dit cas pendrien fos asertat // 173*r* // y qual convé en la utilitat y bé del General en lo discurs dels quals procehiments essent-se los senyors consellers de la present ciutat posats de per mig per a assentar lo dit negoci y reintegrar lo General en sa auctoritat y reputació y prejudici a cas que algú se li fos estat fet, axí per los dits presidents ab la dita captura, com també per los visitadors ab la declaració feren ab los procehimetns per ells fets contra de dits presi-

a. *a continuació ratllat* diu lo senyor deputat ecclesiastic.
b. *a continuació ratllat* sent.
c. *a continuació ratllat* com.
d. de justícia *interlineat.*
e. que és ... y apres dir *interlineat al marge esquerre.*

a. *a continuació ratllat* al consistori dels senyors deputats.

[1609]

dents no pogueren, ni han pogut, pendre resolució sobre dit cas de torb y com havent discorregut tant discurs de temps com ha aparexia que tenien obligació de no descuydar-se de una cosa que tant importa a la reputació y auctoritat del General en lo die de després haïr ab diversos actes, ell, dit senyor oïdor real, fonc de parer que.s cridassen los assessors y advocats applicats per a què resolguessen si ab dita captura ere estat fet torb al General, avertint que presa dita resolució y rebent informació del dit cas, no impedia de què.s tractàs dit negoci dits senyors consellers ab tots los térmens dolsos y mansos que aparexeria més convenients, y axí bé que se ajuntassen les persones del tres staments y que se'ls donàs rahó del estat de dit negoci y que de la matexa manera, presa dit resolució se procehís contra els visitadors de aquella manera que los magnífics assessors aconsellarie ésser de justícia per la reintegració de la // 173*v* // jurisdicció de aquest consistori, y com ara present no tinga rahons per haver de mudar de parer, ans li apareya cosa molt convenient a la auctoritat y reputació del General que.s prenga resolució sobre una cosa que tant importa, com és lo dit torb, acàs ni hage y no reste un exemplar tant prejudicial com és lo demuntdit, per ço requereix a dit misser Pere Mas que se interpose, com procurador que és del General, y que dóna supplicació, demanant, en effecte, que sie rebuda informació de la dita captura y feta declaració sobre de ella sobre del dit torb, y encara los magnífichs assessors resolguen que.y ha torbs, ho altrament aparexent cosa convenient procehesca també contra dels visitadors haver-se usurpada la jurisdicció de aquest consistori ab aquella forma y manera que.ls magnífics assessors aconsellaren ésser de justícia y per quant los senyor deputat ecclesiàstic ab son vot y parer ha feta menció de una supplicació de suspita donada per los abbats y presidents de la religió de Sant Benet contra lo noble don Joseph Quintana, advocal fiscal, y ell, dit oïdor real, no ha votat ni és estat de parer que dita supplicació sie comesa a justícia, ni que los abbats fossen hoïts, per ço declarat a intenció dir que ni ell consistorialment és de parer que dits abbats sien hoïts, ni que suplicació los sie admesa, fins a tant que fets los procehimetns convenen en benefici // 174*r* // del General segons aparaxerà ésser de justícia.

Lo dit senyor deputat ecclesiàstic diu que si lo senyor oïdor real no hagués passejat quant lo consistori estave junt quant donaren la supplicació los abbats per part dels presidents no a la càrrega fa al senyor deputat ecclesiàstic, lo qual die havent-y consistori no sols se comunica la supplicació donada per los abbats als assessors y doctors applicats en el, encara per les rahons ditetes en dita supplicació se dóna per suspecte a dit noble don Joseph Quintana per les persones que allí eren en consistori, que eren quatre, del que té prou notícia dit noble don Joseph, puix entra dos vegades a tractar de dites suspites, y devant dels elets s'és tractat també d'elles, y per ço no.y ha per a què dir no fou dit senyor oïdor real de aqueix parer, puix no.y ere, y axí puis los senyors oïdors ecclesiàstic y real no són de parer aconsellen los brassos y elets en negoci de tant importància, havent-ho[a] aconsellat en lo die de després haïr les persones eletes, se acontentarien los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdor militar que pus la Cort nos havien donat dos assessor per aconsellar-nos en les coses de justícia, que estaven en dit consistori presents, que llegits tots los papers de uns y altres nos aconsellassen allò que ere més en benefici del General majorment [...] y ensà forsa la delliberació feta per tots los del consistori, de setze del corrent, ab la qual se'ls comenta dit negoci y per no voler-ho consentir los dits // 174*v* // senyors oïdors ecclesiàstic y real dexaren de donar son parer los dits assessors, axí tornen dit senyor deputat ecclesiàstic requerir y protestar de los danys y penes posades per capítols de usos y costums d'esta casa y de tot lo lícit y permès de protestar y pot fer dany de aquella no lo voler que en les coses de justícia, com son aquestes, aconsellen los assessors donats per la Cort, y a misser Pere Mas, procurador del General, requeresc la supplicació per ell donadora, demane procehesca axí en la usurpació fet en aquell consistori per los visitadors, com per lo torb se pretén haver fet los presidents del orde de Sant Benet en la captura del abbat Juallar, visitador, com lo un negoci y l'altre sie de tanta importància per esta casa y en aquells se procesca com millor aparrà als assessors d'esta casa pus la Cort los té donats per a dit effecte y requeriment.

E, lo dit senyor deputat militar se adhereix a dita scriptura del senyor deputat ecclesiàstic.

E, lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que sens prejudici del que ja té dit se adhereix al vot y parer del senyor oïdor real, en tot y per tot.

E, lo dit senyor oïdor militar se adhereix a dit vot del senyor deputat ecclesiàstic.

E, dit Pere Mas, procurador del General, diu està prompte y aparellat de fer son offici y descàrrec, conforme ha fet sempre, y axí per millor asertar de fer aquell en los demuntdits negocis[b] inste y demana al noble // 176*r* // don Jo-

a. a continuació ratllat delliberat.
b. a continuació ratllat requereix a misser.

seph Quintana, advocat fiscal del General, que és así present, li aconselle que és lo que pot y deu fer en dit negocis, y en lo que lo senyor deputat ecclesiàstic diu en les causes de suspita de dit noble advocat fiscal sempre y quant per lo consistori dels senyors deputats.y serà degudament provehit, farà en tot son offici y descàrrec com té dit.

E dit noble don Joseph Quintana diu que hagudes primer còpies de totes les sobredites scriptures, sobre mencionades, està prompta de aconsellar y fer y respondre conforme la obligació de son offici, la qual resposta trobarà en poder del scrivà major del General dins lo temps si per constitució que se atura per a respondre requerint a dit scrivà major esta resposta y la que té offerta, cusa y inserte en la forma la donarà scrita de sa mà.

En aprés a 30 de dit mes de janer, mil sis-cents y nou, lo dit noble don Joseph Quintana, advocat fiscal de dit Generalitat, en lo consistori de ses senyories,[a] essent allí presents los senyors deputats y oïdors, dóna y lliura a mi, dit notari, y scrivà major de dit General, la scriptura[b] de la resposta devall scrita la qual fonc llegida encontinent[c] y és del tenor següent:

Responent don Joseph Quintana etc. *inseri vegi ad finem et hic est consuta originaliter*

E aprés encontinet, fou en dit consistori de dits senyors deputats y oïdors llegida la sobre mencionada supplicació la qual és del tenor següent y así buydada mot per mot.

175*r* 30 janer, 1609.

Responent don Joseph Quintana, advocat fiscal del General al que per misser Pere Mas, procurador del General, li ha instat, li aconsellàs com advocat fiscal que és de la Diputació lo que havia de aserca las requestes li an dat en consistori lo senyors diputats y oïdors de comptes, a vint-i-nou[d] del present mes de gener, sobre lo torb se an fet al General los molt reverent abbat y procehiments fets per los visitadors per dit negoci, diu que per descàrrec de sa obbligació com a procurador que.s del General presente la suplicació firmada de mà de dit don Joseph, en la qual donava sia declarat lo torp fet al General per dit reverents abats, instant a tot effecte la declaració y execució de dit torp en lo consistori reguerexen a dit Mas, los senyors diputats aserca los procehiments fets per los senyors visitadors diu que per los senyors diputats eclesiàstic y militar y oïdor militar li protestan no.s aconselle ab dit don Joseph sobre dit cas per las sospitas se són donades en dit cas contra don Joseph, conforme en dites requeste referexen que declar que sia per justícia aserca dites suspites // 175*v* // li aconsellava com advocat fiscal que.s del General, que en descàrrec de son offici lo que dit Mas per satisfer a l'obligació de procurador general que deu ffer requerint a misser Pere Vidal [pose] la present resposta al[a] peu de dites requestes y done la suplicació que juntament ab ésta se li dona per dalt està mencionada a dit mes, perqué puga fer lo que té obligació.

176*v* Molt il·lustres senyors:

A notícia del procurador del General és previgut que constant, com consta, a notòrio que lo reverent fra Àngel Juallar, abbat de sant Martí de Canigó, és hu dels visitadors y instructors del processos de la visita del General dels deputats del trienni proppassat y officials de dit General la qual visita comensa al primer de setembre proppassat y ha de acabar lo darrer de maig primervinent, conforme la disposició del capítol primer del nou redrès, del any mil sinccents noranta-nou, y gosant, dit abbat Juallar, dels privilegis y prerrogatives y immunitats exercint son offici que són concedits en benefici del General y en conservació y augment d'esta juridicció e immunitat d'eses prerrogatives, no haurien dubtat lo molt reverent fra[b] de Montagut, abbat de Banyoles com ha president segons és diu del orde de Sant Benet, juntament ab los molt il·lustres Francesc Senjust, abbat de Arlés, als trenta-hu de decembre proppassat, capturar la persona de dit visitador e instructor dels processos, abbat Juallar, no obstat per dit visitador Juallar los fos representat que anave per negocis y affers de dita visita hi'ls requerís no'l perturvassen, ans bé li fessen assistència en manifesta violació de menyspreu de dits // 177*r* // privilegis y prerogatives a dits visitadors és o al General consedides y torb de la jurisdició del General y exercici de dita visita per affers de la qual estava y havie de estar ocupat, dit abbat Juallar, en la present ciutat de Barcelona, conforme la disposició de dit capítol, redundant-ne de dita captura molts y excessius gastos y danys al General y, en particular, tot lo que és digne de càstich y prompte remey, representant. Per ço, lo procurador del

a. *a continuació ratllat* en presència.
b. Escriptura de la *interlineat.*
c. *a continuació ratllat* la qual.
d. *A continuació ratllat* de gener.

a. al peu de dites requestes, *interlineat.*
b. *a continuació un espai en blanc d'uns 28 mms.*

General a vostres senyories les sobredites coses supplica de aquella se'n reva informació la qual rebuda manar encontinent a dits reverents abbats restituesca en sa prístina libertat a dit visitador Juallar, e no-res-menys ser dits molt reverents abbats condempnats com a turbants la jurisdicció del General y contrafaents als privilegis y prerrogatives de aquell, conforme los real privilegis capítols de Cort, usos y estils de la present casa de la Deputació y de la justícia serà trobat faedor los drets del fisc sempre salvés. Lo offici etc, etc. *Et licet. Altíssimus don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus.*

177*v* Divendres, a XVI de janer MDCVIIII.

Los senyors deputats del General de Cathalunya al intervenció dels senyors oïdors de comptes delliberen.

Mes delliberen se seguesca lo vot y parer donat lo die de vuy per los brassos, enviant ab embaxada a dir als senyors consellers lo que dit vot conté, y passats los tres dies, no han revocat, cassat y annul·lat los visitadors tots los procehiments han fets o faran fins a dit die per la captura del abbat Juallar, se'ls notifique per lo síndic lo que dit vot diu, quant emperò en lo de haver de procehir contra los visitadors se ab les vies i modos se trobarà de justícia ab parer dels assessors.

180*r* Dimars[a] a X de febrer, MDCVIIII.

En aquest die, de matí, feu relació misser Pau Moet, doctor en lleys, servint lo offici de síndic, com en companyia de misser Henric Amat, donzell, y de Rafel Rubí, burgès de Puigcerdà, officials del General, se és comferit[b] al consistori dels senyors visitadors del General de Cathalunya inseguint la delliberació feta per ses senyories, a 16 de janer proppassat, per execució del consell donat per les persones dels tres staments, lo mateix die, a ont és anat per orde dels senyors deputats ecclesiàstich y militar e oïdor militar, y ha dit que a dits senyors visitadors ha explicada y refferida dita deslliberació de ses senyories y concell donat per les persones dels tres staments, als setse de janer passat, dihent-los fossen servits de manar revocar los procehiments que sos mersès havian fets contra los abbats de la religió de Sant Benet per ocasió de la captura del abat Juallar, com en cars que dita captura fos torb del General, la jurisdicció pertany als senyors deputats y a son consistori privative, attès que ses senyories estaven tractant dit negoci ab los magnífics assessors del General per ha fer-hi lo que convingués en benefici del General, y dits senyors visitadors respongueren que ho tenien entès y que veurian lo que de justícia se havia de fer.

a. documents inserts en els folis 179v i 182r del trienni 1608-1611.
b. a continuació ratllat per orde de ses.

189*r* Dijous[a], a XXVI de mars MDCVIIII.

En aquest die, de matí, los senyors deputats y oïdors de comptes tractant en consistori aserca de la decretació faedora en la supplicació, devall scrita, presentada per los senyors abbats de Sant Benet feren los vots y scriptures següents, ço és: Que lo senyor deputat ecclesiàstic diu que dita supplicació sie remesa als magnífics assessors per a què provehescan en ello lo faedor. E lo senyor deputat militar diu lo mateix que dit senyor deputat ecclesiàstic. E lo senyor deputat real diu que los magnífics assessors.y fassen primer provisió del que.s deu fer y diguen son parer.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que és de parer que los magnífics assessors, así presents, fassen sens mora y tardansa relació tant del cap de provehir contra dels visitadors, com dels senyors abbats, com a turbants, y feta dita relació se fassa la provisió que convinga per la auctoriat de aquest consistori, axí ab un cap com ab altres. E lo senyor oïdor militar es de parer dels senyors deputats ecclesiàstic y militar. E lo senyor oïdor real diu que attès que fins vuy no se ha presa resolució, ni lo consistori està // 189*v* // cert si ab la captura feta per los presidents del orde de Sant Benet de la persona del abbat Juallar se ha fet torb ho no al General, y no sie cosa justa en cars de tanta importància y tan grave com és a queix per al General reste indecís y sens pendre resolució certa en ell, majorment havent.y part instant la declaració de dit torb, per ço és de vot y parer que abans de admetre la supplicació donada per dits abbats, sie manat als magnífics assessors fassen relació de dita causa y en ella provehescan lo que serà de justícia, y en cars resolgan que contra dits abbats se ha de procedir ab lloament de Cort, feta la dita provisió és de parer que se admeta la supplicació per dits abbats donada y que.l donen manlleuta conforme suppliquen.

a. documents inserts en els folis 188v i 199r del trienni 1608-1611.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que ajustant al que té dit és del parer del senyor oïdor real.

E lo senyor deputat ecclesiàstic diu que attento les coses que.s tracten axí del torb que pretén lo fisch de aquest casa haver fet los reverents abbats del orde de Sant Benet com lo que han fet los visitadors en haver usurpada la jurisdicció ad aquest consistori són de gran auctoritat y estima de aquesta casa y se han comensat a tractar d'elles ab ajustament // 190*r* // de brasos ha hont se acostumen tractar coses tant graves, y ab consell dels dits brassos se són elegides persones per a què ab consell de aquells tractassen y resolguessen lo que més convindria a la auctoritat de aquesta casa, y en la última junta dels brassos se resolgué per lo consistori, tots unànimes y conformes, procurassen ab los magnífics consellers ho ab embaxada enviada als visitadors, cassassen y revocassen los procehiments, y en havent revocat los visitadors fossen nomenades persones de unes parts y altres per al bon asiento de dit negoci y açó per la instància feren los consellers d'esta ciutat a qui.s deu tota correspondència.

Y com en dies passats, segons constarà ab lo dietari, les persones eletes havien aconsellat per tracte havien mogut los magnífics consellers no.s passàs avant fins donar-ne rahó als brassos per ésser cosa nova, y com lo senyor deputat militar y senyor oïdor militar y ell, dit senyor deputat ecclesiàstic, inseguint lo consell dels elets, essent persones tant graves y en estes coses de tanta importància se sol sempre en // 190*v* // esta casa pendre consell de les persones del tres staments que representan tota Cathalunya, foren los tres de parer se junctassen los dits brassos, sent contrari ad aquest vot y al consell de les persones dels tres staments los senyors oïdors ecclesiàstic y real aderint-se lo senyor deputat real, que estaven mal en sa casa, y vehent no.y havie consistori foren de parer los tres sobredits, ço és, dos militars y ell, dit deputat ecclesiàstic, se donàs rahó y satisfacció als magnífics conseller que se eren posats per medianers per aquest negoci que havien mogut lo tracte que se havie de consultar ab los brassos al que també feren contrari los senyors oïdors ecclesiàstic y real y per la deliberació feta per tots sis com està dit de què se enviàs embaxada als visitadors per a què cassassen y revocassen los visitadors los procehiments havien fets en prejudici del consistori volgueren los dos militar y ell, dit deputat ecclesiàstic, que se executàs al que també feren contra los dits senyors oïdors ecclesiàstic y real y com hagen instat los sobredits militars y deputat ecclesiàstic que.s recuperàs la auctoritat y la jurisdicció havien llevada los visitadors ad aquest consistori y que.s prosegui axí en aquexa causa com en l'altra del torb dels abbats y habent enviat // 191*r* // a dir per part del consistori als visitadors cassassen y revocassen los procehiments havien fet en prejudici de aquest consistori, lo que no sols no han fet més ni dat rahó alguna, y com lo die present[a] de vuy sien vinguts en aquest consistori lo abbat de Ripoll y lo abbat de Arlés y presentada una una supplicació del tenor següent: Molt il·lustres senyors.

A notícia dels reverents abbats de Ripoll y de Arlés és previngut que per lo procurador fiscal del General se instaria se proceís criminalment contra dits reverents abbats, perquè pretén que han comès torb al General per la captura del abbat de Sant Martí de Canigó per ser hu dels vistadors de General. E, com sie cosa indubitada que dits reverents abbats no han pensat fer algún gènero de prejudici a la Generalitat, sinó fer son offici axí com sa conciència los obliga, han determinat dits reverents abbats que, perquè no.s fassen gastos supèrfluos, demostrar esta veritat a vostres senyories, comparent personalment devant vostres senyories se presenten *ut in similibus fieri est solitum,* confiats que entesa per vostres senyories la veritat, donaran a ells y als altres reverents abbats per libres de la pretensió del procuradors fiscal, pel tant representat-se dits reverents abbats personalment devant vostres senyories y porrogant sa jurisdicció en quant de dret poden y no altrament per lo dalt mencionat effecte, supplican humilment a vostres senyories que en cas en dita captura se hage errat lo que no.s creu a notòrio consta *poenam non posse esse corporalem* sien // 191*v* // relevats ab ydònea manlleuta juxta stillum manant sia plenament hoït lo seu descàrech y la caussa perquè se és feta dita captura perquè entenén que feta dita deffensa estaran vostres senyories plenament enterats de la impotència de dit reverents abbats y de quant pròpiament hajan proseguit a dita captura y enconseguent ésser donats per libres posant silenci perpètuo a la pretensió del procurador fiscal. Lo offici etc. *que licet* etc. *Altissimus* etc. Cancer

Y aquella parega als dits dos deputats militars y deputat ecclesiàstic que per ser cosa de justícia haja de ésser comesa als assessors, perquè se provehesca lo que sia de justícia conforme a capítols de Cort, ús y costum de aquesta casa se acostuma al que los senyors deputat real y oïdor ecclesiàstic y real fan contrari per a què coses de tanta auctoritat d'esta casa no resten sens fer lo que es més auctoritat de aquella y en coses de molta importància se sol fer, és de parer se junten brassos fent-los a saber lo estat dels

a. present *interlineat.*

negocis y demanar-los de parer per a què en ningun temps pugen dar culpa en coses de tanta importància no se haja donat fi en ellas y no fent-se lo que era dit, protesta contra los que faran al contrari de tot lo lícit y permés de protestar.

192r E, lo senyor deputat militar diu que se adhereix a la dita protesta de dit senyor deputat ecclesiàstic attès y considerat que los negocis que.s tractés són de grandíssima importància, y estan com està lo consistori divís y que de la divisió sol venir la total ruhina y destrucció en un regne y que per ço convé molt donar rahó als brassos per a què.ns aconsellen lo que devén fer en aquest cars present, perquè millor pugam obtenir lo éxit, qual convé al servey de Déu y benefici de aquest Principat.

E, lo senyor deputat real diu que, attès y considerat que moltes voltes se sien juntats los brassos per aquest negoci y no sie estat sinó donar temps al temps, és de parer que no y hage brassos sinó que los magnífics assessors fassen provisió en lo torb conforme serà de justícia.

E lo senyors oïdor ecclesiàstic diu que està y persevera en lo que vuy té dit y també en tots los actes que aserca de aquestes coses se ha tractat, ço és en lo tenir brassos y est és son parer.

E lo senyor oïdor militar diu que se adhe- // 192v // reix a tot lo que dit senyor deputat té dit y deduhit y al que té ya dit.

E lo senyor oïdor real que està y persevera en lo que té dit y deduhït.

193r Divendres[a] XXVII de mars MDCVIIII.

Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que attento que de cada dia se donen súpplicas per part de misser Josep Juallar per a què se passés avant en la[b] declaració[c] de'l se pretén torb han fet los abbats del orde de Sant Benet y també se sien donades súpplicas per lo procurador fiscal de que.s procehesca conforme se trobarà de justícia, axí en dit prestés torb com en lo que han fet los visitadors, y també[d] se[e] sien donades súpplicas per part dels abbats del orde de Sant Benet, perticularment lo die de haïr, ab la qual se sotsmetien y se posaven en presó segons en ella més largament se conté la qual vol sie buydada, *est supra insertada ut est videre*.

a. a continuació ratllat dimarts.
b. a continuació ratllat pretès.
c. declaració de'l se pretén *interlineat.*
d. a continuació ratllat que.
e. se *interlineat.*

Y axí desijant se fasa lo que sie de justícia en totes estes coses requereix als assessors per observansa dels capítols de Cort fassen lo que sie de justícia y provehescan en la una cosa y en la altra, com ja se'ls és estat comès en la deliberació feta a 16 de janer propopassat, y aprés en consentiment de tot lo consistori se'ls cometé procehessen conforme trobarien ésser de justícia axí en la un[a] com en l'altre ab tot lo deppendent y emergent de dit negoci, y per ço protesta contra dits assessors y los del consistori qui en això faran contrari ab totes les persones que conforme capítols de Cort, ús y costum de esta casa puguen incòrrer red y.s puga demanar en visita.

Aquest[b] die, de matí, los senyors deputats y oÿdors de [comptes] [...][c] en consistori acerca de dos súpliques censades en consistori, la una[d] present i l'altre a 24 de mars present, sobre Juallar, les quals seran aquí originalment cosides, parlabe acerca de la notícia que es té per los abats de Ripoll i Arlés a 26 de mars[e].

193v E, lo senyor diputat militar diu que attès que lo magnífic assessor misser Carreras, así[f] present en consistori, aconsella aquest[g] consistori que aquesta supplicació donada per los reverents abbats de Ripoll y Arlés se pot hi.s deu admetre tant a dir lo mateix que digui lo die de haïr que sa comesa dita supplicació als magnífics assessors per a què provehescan en ella lo que trobaran ésser de justícia y protesto a totes y qualsevol persones de aquest consistori de tot lo que és lícit, permès protestar sinó consentan que dita supplicació sia comesa a dits magnífics assessors com tinc dit.

E lo dit senyor deputat real diu que està y provesca ab lo vot que haïr féu.

E lo senyor oïdor ecclesiàstic diu y respon a la scritura donada per lo senyor deputat ecclesiàstic que este persevera en lo que haïr digué y en lo que ha dit en los actes passats, protestant que al contrari faran en lo que jo he dit en los actes que jo he[h] fets de tots danys y despeses que.n poden succehir requirens.

E, lo senyor deputat ecclesiàstic, responent a la protestara dit senyor oïdor ecclesiàstic, diu que volria saber lo que li protesta, que essent cosa de justícia està prompte i aparellat en fer-ho.

a. a continuació ratllat cap.
b. Aquest ... 26 de mars, *interlineat al marge esquerre.*
c. a continuació tres paraules il·legibles.
d. a continuació una paraules il·legibles.
e. a continuació il·legible.
f. así present en consistori *interlineat al marge esquerre.*
g. aquest consistori, *interlineat al marge esquerre.*
h. a continuació ratllat dit.

E, lo senyor deputat militar diu que tocarà una hora prest y és dejuni y divendres y axí és hora fora de consistori.

E, lo senyor oïdor militar diu que està y persevera en los vots que féu haïr y en los que han fets vuy los senyors deputats ecclesiàstic y militar.

194r E, lo senyor oïdor real diu que attès que per part de misser Joseph Juallar, parent y conjuncta persona del abbat Juallar, se són donades diverses supplicacions, instant que los senyors deputats manassen fer relació en la causa del torb comès per los presidents ab la captura de dit abbat Juallar, visitador del General, ajudant en açò a la intenció del fisc, és de vot y parer que dita supplicació sie comesa als dits magnífics assessors y que.ls sie manat fassen relació y provisió en dita causa, qual aparexerà de justícia y feta aquella, que la supplicació en lo die de haïr donada per los reverents abbats sie comesa a dits magnífics assessors.

195r Dimecres, al primer de abril MDCVIIII.

Los senyors deputas y oïdors de comptes, lo senyor oïdor ecclesiàstic abbsent del consistori y casa de la Diputació, tractant acerca de una supplicació donada per los senyors abbats de Ripoll y de Arlés, a trenta del passat, feren los vots y scriptures següents:

Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que sie remesa dita supplicació als magnífics assessors de dit General qui sobre les dites coses supplicades degudament provehescan, com ja te dit lo mateix ab altres supplicacions presentades aserca de dit negoci, attès dit negoci és cosa de justícia particularment havent entès dels dos assessors ésser axí de rahó y de justícia.

E, lo senyor deputat militar és del mateix parer del senyor deputat eclesiàstic. E, lo senyor deputat real també és del mateix parer. E, lo senyor oïdor militar és del mateix parer. E, lo senyor oïdor real diu que sempre que los magnífics assessors, que así son presents, aconsellaran al consistori que dita supplicació se deu cometre abans de pendre resolució y fer provisió de llohament de Cort y que en la adminisió y commissió de aquella no.s fassa prejudici als assessors y perrogatives de aquesta casa del General, la dita supplicació sie comesa //195v// a dits magnífics assessors per a què fassen la provisió que sera de justícia. E, los senyor deputat real diu que és del mateix parer dels senyor oïdor real.

E, los magnífics assessors de dit General, presents en consistori, aconsellen a ses senyories que dita supplicació es pot cometre sens prejudici de les perrogatives del General.

E, així dita supplicació, encontinent, fonc comesa a dits magnífics assessors de dit General, ab conformitat, lo consistori conforme per dits magnífics assessors és aconsellat, la qual supplicació y decretació de aquell és así buidada y[a] és del tenor següent[b]:

Molts il·lustres senyors, lo endemà que los presidents y religió de Sant Benet hagueren capturada la persona de fra Àngel Juallar, abat de Sant Martí de Canigó, havent entès que lo doctor Miquel Rollan havia informat a vostres senyories que per occasió de la captura se havía fet torb y prejudici a la Gene- //196r// ralitat y tant gran que estant prohibit per constitucions de Cathalunya que les persones ni causes no podian ser extretas del Principat que dits presidents havian portat en Aragó a la persona de dit abbat de Sant Martí, acudí a vostres senyories lo reverent abbat de Ripoll, en nom y per part de dita religió, dient que la religió de Sant Benet ninguna cosa tenia més cara ni de què fes més estima que de la auctoritat y reputació del consistori de vostres senyories, com ho hauran sempre mostrat en totes les occasions de competències, acudint sempre en aquella casa com a mare y emparo de tots, y que açò hauran fet tant per ser naturals del Principat com també per haver-los feta mersè sempre en aquella casa de emparar y deffensar les coses de sa religió, y que açò no sols ho havien conegut en les occorrències dels negoci passats, més que ara de present, vostres senyories los feien mersè de exir a la defensa de la unio de Sant Martí de Canigó y que per consegüents vostres senyories devien crèurer que los de Sant Benet no podien ésser tant ingrats a tantes merçès, majorment necessitant tant al present del favor de vostres senyories y que, per consegüent, era just creguessen d'ells que dita captura la hauran ffeta, no en emulació de la visita ni ab ànimo de fer algún gènero de prejuduci a la Generalitat, sinó per causas molt urgents //196v// y necessàries que en conciència los obligaven a fer lo que havian fet, y que si bé no se acostumave mostrar los processos dels reos abans de ésser pública la offensa, més ab tot per lo molt que dits religiosos desijaven donar satisfacció a vostres senyories, offerien demostrar dit procés a la persona que vostres senyories manasen ab la confiansa del secret que la qualitat del negoci requerie y offe-

a. y és del tenor següent *interlineat.*
b. *a continuació ratllat* Oblata trigesima marciis millessimo sexcentesimo nono in consistorio. Oblata iterum in consistorio die prima apprilis anni Domino deputatis et auditores computorum generales, auditor ecclesiastico absente a consistorio et donmo deputationis, audito consilio magnificorum assessorum dictis hic pertium et hec consulentium conservat predicta sine perjudicio perrogativa eum dicti Generalis magnifics assessoribus dicti Generalis qui super supplicatis de provideant.

[*1609*]

riren que sempre y quant vostres senyories, vist dit procés, ab consell de sos assessors y elets y altres persones applicades declararien que dits presidents de justícia no haurien poguda fer dita captura que encontinent lo soltaren, y juntament digueren a vostres senyories que, si bé les constitucions de què les causes y hòmens no puguessen ser extrets del present Principat, no comprenien a les persones ecclesiàstiques que quant al dit abbat haguessen portat en Aragó, sempre que vostres senyories los fos servey, se offerien de tornar-lo en Catahlunya, quant més que.ls asseguraven que no.l havien tret de Cathalunya sinó sol enviat al monestir de Sant Salvador de Breda per a què millor fos guardat y totes estes coses son estades differents voltes per part de dita religió representades a vostres senyories, tant en consistori com encara davant los tres staments, e, com als nou del (present)rent, si aguessen dits religiosos entès que vostres senyors tenien juntats advocats per a què a consellasen als assessors lo que era de justícia en lo fet de dita captura, acudiren a vostres senyories los reverents abbats de Ripoll y de Sant Pere de Galligants y represen- // 197*r* // taren a vostres senyories molta part de dalt deduhit y juntament notificaren a vostres senyories que per lo procurador del abbat de Sant Martí los era estada presentada una inhibitòria del reverendíssim núncio de Hespanya, legat a latere de sa Senyoria, en virtut de la qual, dit abbat de Sant Martí restave capturat per dit senyor núncio y per consegüent no estave en libertat de dit presidents restituir a vostres senyories la persona de dit abbat en lo cars ho havien offert y juntament notificaren a vostres senyories que dit abbat de Sant Martí era excomunicat y per tal publicat per son llegítim superior y que per consegüent era inhàbil per entrevenir a la visita del General, com més llargament tot lo sobre dit representaren a vostres senyories ab una supplicació a la qual se ha relació. Y juntament digueren a vostres senyories que la captura del dit abbat no la havian feta per interessos particulars, sinó per convenir al benefici públic del present Principat, per lo qual vostres senyories per lo càrrec que tenen estaven obligats de mirar, com de fet miraven, y per consegüent parexia just que vostres senyories los fessen en lo cas occorrent la mersè que tingués lloch majorment offerint de fer totes aquelles satisfaccions que poguessen y fosen manester per la reintegració, auctoritat y reputació del consistori de vostres senyories, y estes y les demàs rahons que leshores representaran a vostres senyories foren tant ben vistes per vostres senyories, que manaren cridar als assessors y advocats per a què dits abbats devant de vostres senyories // 197*v* // y en presència dels dits assessors y advocats tornaren a repartir lo que a vostres senyories havien representat, com feren no-res-menys tenint notícia los reverents abbats de Ripoll y de Arlés que lo procurador fiscal del General instava devant de vostres senyories que fos proce[hit] criminalment per vostres senyories contra dits reverents abbats y altres per occasió de la captura de dit abbat de Sant Martí, pretenent que ab ella se havia fet torb a la Generalitat per ser hu dels visitadors del General, y que vostres senyories havian comesa dita causa als [as]sessors del General, als vint-y-sis del corrent, dits reverents abbats comparent personalment devant de vostres senyories porrogant sa jurisdicció en quant de dret podien y devien, se sotmeteren y presentaren personalment devant vostres senyories, supplicant humilment fossen servits de manar-los admetre dita presentació y de què fossen hoïts sos descàrrechs y deffensa, que feta aquella, estarien que vostres senyories plenament satisfets de sa innocència y de què la dita captura la havian feta en cas que no havian pogut fer altra cosa, com més llargament en dita supplicació està contengut, a la qual se fa relació. E com molt il·lustres senyors dita supplicació fins avui no sia per vostres senyories decretada, los dits reverents abbats, parlant ab lo degut acato, ne fan molta maravella per quant com vostres senyories hajan comès als assessors del General la causa y pretensió del procurador fiscal contra dits abbats y altres a par que en necessària conseqüència deven vostres senyories cometre la deffensa de esta reverent part als matexos assessors y quant açò // 198*r* // no fos precisament de justícia com se creu ho és, sinó que fos arvitrari a vostres senyories, havent dits reverents abbats sempre acudit a vostres senyories, com dalt està dit, confien y esperen que vostres senyories en tot lo arbitrari los han de fer tota merçè, per tant y altrament comparent altra volta personalment devant de vostres senyories, dits reverents abbats de Ripoll y de Arlés, tant per si com per les demés persones que en dita captura poden haver entrevingut, perquè tants abbats no hajan de estar absents de sos monestirs, porrogant sa jurisdicció en quant de dret poden y deven per lo dit effecte, y no altrament supplican humilment a vostres senyories que dita presentació los sie admesa y que.ls sie donat lloch en poder donar son llegítim descàrrech y deffensa de la qual confien que constarà plenament a vostres senyories que dita captura és estada feta legítimament y sens prejudici algú de la Generalitat, e, quant ab dita captura se hagués fet algun error lo que no.s creu, pus a notòrio consta *penam non posse esse corporalem*, supplican a vostres senyories que sien dexats ab una idònea manlleuta *juta stillum* y que sie imposat silenci perpètuo al procurador fiscal, donant per li-

bres a dits reverents abbats. Lo offici, etc. *que licet*, etc. *Altíssimus* etc. Càncer

Oblata, XXX martii, MDCVIIII, in consistorio

Ob iterum in consistorio die prima aprilis [...] anni et Domini deputati et auditores computorum dicti Generalis, auditore ecclesiastico absent a domo deputationis, et consistorio, audito consilia magnificorum assessorum dicti Generalis hic presentium et hec consulentium remiferum predicta sive tamen prejudicio perrogativarum dicti Generalis magnificis assessoribus // 198*v* *// dicti Generalis qui super supplicatis debite provideant Petrus Paulus Vidal [fisci] generalis Cathalonia*

E aprés, a[a] sis del mateix mes de abril de mil siscents nou, fonc presentada en lo consistori de dits senyos deputats y [oÿdors] per lo reverent abbat de Banyoles, president de la religió de Sant Benet, la supplicació del tenor següent:

Molt il·lustres senyors,

A notícia del reverent fra Barthomeu de Montagut y Vallgornera, abbat del monestir de Sant Steve de Banyoles, és estat novament pervingut que en lo present consistori instaria lo procurador fiscal del General que.s declaràs contra d'ell torb occasió de la captura del abbat de Canigó per haver-lo pres en temps que ere visitador del General, e, com entenga que en dita captura no se ha fet ningun prejudici al General per haver-se fet per causes necessàries y que en conciència no.s podian dissimular y que per ço no.s pot provenir ninguns procehiments contra d'ell, per tant, perquè tenga de sa innocència se acontenta porrogant jurisdicció de vostres senyories en quant de dret pot, y no altrament comparèxer y presentar-se devant de vostres senyories com ara de present compareix hi.s presentà ha effecta que.s puga ésser hoït en ses justes deffenses, supplicant dita comparició y presentació ésser-li admesa, y attesa la qualitat del negoci de les persones ésser donat ab idònea manlleuta la qual se offer prestar lo offici etc, *et licet*, etc.

Altíssimus, etc. Fontanella.

A la qual supplicació se feu la decretació del tenor següent:

Oblata VI Apriles MDCVIIII in consistori de dicti deputati et oidores computorum de consistorio magnificarum assessorum ordinariorum dicti Generalis presentium et hec consulentium remiserant predicta magnificis assessoribus dicti Generalis sine prejudicio perrogativarum dicti Generalis qui supplicatis debite provideant. Petrus Paulus Vidal Generalis Cathalonia.

a. a sis *interlineat.*

200*r* Dimars[a], a VII de abril MDCVIIII.

En aquest die, de matí, vingueren en consistori los senyors abbat de Banyoles, president de la religió de Sant Benet, abbat de Ripoll y abbat de Arlés y, en effecte, explicaren a ses senyories com ells eren aquí devant de ses senyories per lo effecte que ab ses supplicacions del corrent mes continuades en dietari, tenen deduït a tot lo que ses senyories odenaran posant-se a tota disposició de ses senyories, fonch-los respost, en effecte, per ses senyories que ells ho tractarien.

203*r* Dimecres, a VIII de abril MDCVIIII.

Los deputats e oïdors de comptes tractan acerca dels negocis, devall scrits, dels senyors abats feren sos vot y scriptura següent:

Lo deputat ecclesiàstic diu que vist les supplicacions presentades per los abbats de Banyoles, Ripoll y Arlés ab los quals se són presentats una y moltes vegades sotmetent-se a la jurisdicció del consistori com més largament se pot vèurer ab dites supplicacions conforme en lo dietari constarà, y vista la divisió i dels vots dels assessors y del present consistori, desijen que en un negoci de tanta qualitat y gravedat com és aquest que tots ho confessam ésser així, en lo qual ha ya dos mesos o més que en moltes y deverses junctes no.s sem pogut concordar en un matex vot y parer en donar-los assients convenients al servey de Déu y al bé públich del General de Cathalunya, y que o la una part o l'altra del consistori en son lloch y temps, no haja de restar molt carregada, particularment en la suma y quantitat, poden ser condemnat dits abbats, per ço havent-hi últimament nou debat sobre les coses per part dels abbats de Sant Benet supplicades, en les quals són los dits assessors ordinaris y lo present consistori, com està dit divisos, y no.s són poguts concordar, y entretant no.s done remey als prejudicis que la Generalitat de Cathalunya en ses preeminències y és molt cert y averiguat que aprés de tanta disenció y de tants debats lo remey ordinari que sempre s'és acostumat en lo present consistori per tots nostres *//* 203*v* *//* predecesors és estat acudir al únic refugi de consulta semblants debats a les persones dels tres staments ab consell de les quals no.s pot errar en lo seguiment

a. documents inserts en els folis 199v i 212r del trienni 1608-1611.

[1609]

de nostres officis, inseguint ses delliberacions nostres predecessors són se prestats immunes de tota culpa en judicis de sindicats y de visita, per tant afí que en la diversitat o contrarietat de nostres vots y parers y dels dits assessors se prenga algun savi e sanct apunctament ab què tots resten descarregats del bon zel que la una y l'altre part pretén tenir en estos debats, desijant jo complir a ma obligació en lo millor modo y forma que puc y de dret emès, permès, requeresc una y dos y tres vegades que peremptoriament a quina de vostres senyories que deliberen com jo, de present, ab mon vot delibere que.s faça juncta y convocació pública y solemne en la forma acostumada de les persones dels tres staments, a fi de fer-los larga relació de tot lo que se.s fet, tractat y debatut de la última convocació fins al die present y que pus nosaltres, ni assessors, no concordam en un mateix parer y consell perquè finalment estos debats vingan a rematar-se al que més serà convenient al servey de Déu y del bé públic del General y que tots nosaltres restem en port segur de totes mordicacions y molèsties esdevenidores, altrament yo protesto que no hauria estat per mi que no haurà estat per mi y que la culpa, carrega y danys causats a la Generalitat tot recaurà per a qui en açò no consentirà protests de tot lo que és lícit de protestar, y a vostres senyors, misser Vidal, requeresch ne lleven acte.

204r Lo senyor deputat militar diu que la cosa més danyosa que.y pot haver en aquest consistori és la divisió, la qual tenim en lo negoci que.s tracta, axí ab lo consistori com ab los assessors, y que per evitar aquella, etc, és de parer que juncten los braços per a què.ns aconsellen lo que havem de fer, y axí conforme ab la scriptura del dit senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor deputat real diu que és de parer que no.y haja braços conformant-se ab lo parer de misser don Miguel Carreras, assessor.

Lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que és de parer del dit misser Carreras, assessor, y.l requereix ací present, donc son vot en scrits y se'n lleve acte de tot y vol que dit vot sie continuat açí.

Lo senyor oïdor militar diu que és de vot y parer que.s tingan braços que, attès lo consistori y assessors estan divisos, porà éser que d'ells exirà algun bon assento.

Lo senyor oïdor real diu que lo negoci que de present se tracta en lo consistori dels senyors deputats del reverents abbats de la religió de Sant Benet, // 204v // los magnífics assessors estan differents en vot, segons que del vot de cada u d'ells se pot vèurer, al qual se refereix, y perquè en aquesta diversitat de parer lo fisc ha deduït verbalment lo pretès judici pretenia se li feye, donant a manleuta los dits abbats abans de ser-se reposats en los càrcers, segons lo parer del magnífic misser Aguiló, altre[a] dels magnífics assessors, pretenent que, estant dits abbats actualment cometen torb en la detenció de la persona de fra Àngel Juallar, visitador del General, no poden ésser donats a manleuta, que primer no.y an reparat dit torb y que per ço dits abbats deven estar detenguts en los càrcers fins a tant hajan elargida y libertada la persona de fra Àngel Juallar y, per quant, aquest perjudici deduint per lo fisc és considerable y.s deu pèndrer resolució sobre d'ell ans de totes coses, per ço és de vot y parer sie manat als magnífics assessors que confresquen y examinen la difficultat que semblant detenció resultat y facen relació al consistori si semblants pretensió és subsistent o no per a què de aquí se puga dur la resolució més sana y que de justícia millor apparexerà y perquè axí aquesta difficultat com també lo que resulta de la diversitat dels vots de dits magnífichs assessors consisteix en instància y punt de dret la decissió de la qual appar specta més juristas per ço és de parer que // 205r // per aquest negoci no.s deven junctar braços.

Los dit senyor deputat militar diu y requereix als senyors assessors que ací són presents que declaren en lo torb que.s y reten, e han fet los visitadors ab[b] los prosehiments ha fet contra los abbats o presidents de la religió de Sant Benet per la captura del abbat Juallar. E avent-se usurpada la jurisdicció ad[c] aquest consistori de cada die insisteix en lo mateix, com se pot vèurer de la scriptura que haïr no.s donaren per part dels visitadors, y attès y considerat que la primera cosa que.ls fou comesa acerca de la captura del abbat Juallar fou la supplicació donà lo procurador fiscal per aquest procés contra los visitadors, y com aquest negoci sie de tanta gravedad e importància per tocar a la auctoritat y jurisdicció de aquest consistori attès que axí fou declarat per los magnífics assessors d'esta casa ab parer dels doctors applicats y axí'ls requeresch y proteste de tots los danys y de tot lo lícit y permès de protestar que ans de totes coses declaren lo que trobaran ser de justícia en ditas coses.

205v Lo senyor deputat ecclesiàstic diu que essent negoci tant grave com és usurpar la jurisdicció de aquest consistori és de parer se juncten braços y se'ls done raó de tot, pus al consell dels

a. altre dels magnífics assessors *interlineat.*
b. ab los prosehiments ha fet *interlineat al marge esquerre.*
c. ad aquest consistori *interlineat.*

dits[a] braços s'és anat proceint en dit negoci quant al consistori no apparega o[b] no concorden junctar-se los braços per dit negoci és de vot y parer del dit senyor deputat militar.

Lo senyor deputat militar diu que és de parer que los magnífics assessors declaren primer en lo torb han fet los visitadors y que de la una cosa y altra se'n dóna raó als braços.

Lo senyor deputat real diu que.s los magnífics[c].

Lo senyor oïdor ecclesiàstic diu que en lo capítol que toca als visitadors sempre és estat d'est parer just vuy de què ab consell dels magnífics assessors se proceesca ab tenor de justícia contra los visitadors si torbants són estats a la Generalitat, en lo més avant està y presevera al parer y vot del magnífic misser Carreras[d].

Lo senyor oïdor militar diu que és del mateix vot y parer dels senyors deputats ecclesiàstic y militar.

206r Lo senyor oïdor real diu que és del mateix parer del senyor oïdor ecclesiàstic[e].

Responent lo magnífic misser Aguiló, altre dels assessors ordinaris de la present casa, al que per part del senyor deputat militar y senyor oïdor ecclesiàstic respective li és estat requirit, diu que des de que fou pres lo abbat Juallar ha acudit a tot lo que per lo present consistori li és estat manat fes per raó de son offici de assessor, y axí en haver-li remesa la súpplica donada per lo procurador del General contra dels abbats de Sant Benet ha fet la provisió que de justícia devia fer y lo matex ha fet en la supplicació que lo procurador del General ha donat contra dels visitadors, y en un procès y altra ha rebuda la informació que li ha offert lo procurador del General y en ser estades rebudes dites informacions s'és offert prompte a fer relació y votar lo faedor de justícia en cada u de dits processos y axí hair, quan los senyors deputats li manaren proveir en lo procés fet contra de dits abbats, vota lo que li apparegué de justícia y son vot donarà en srits sempre que los senyors deputats sien sevits, y se offereix // 206v // prompte a fer relació del procés fet contra dels visitadors y proveir lo que és de justícia en aquell ara mateix, no obstant, que sie una hora tocada, si los senyos deputats donen loch.

a. dits *interlineat.*
b. o no concorden *interlineat al marge esquerre.*
c. los magnífics *interlineat.*
d. *a continuació ratllat* y per quant lo deputat ecclesiàstic ha requerit que no.s levés acte de aqueix vot.
e. *a continuació ratllat* lo magnífic.

Reponent lo[a] doctor Miquel Carreras, altre dels assessors del present consistori a las requisicions fetes per par dels senyors deputats militar y oïdor ecclesiàstic diu que porquè ell està prompte y apparellat de fer declaració en lo present consistori dels processos fets a instància del procurador del General contra los visitadors acerca del que per haver dits visitadors fet torb al present consistori per haver proceït contra de los abbats de Banyoles, Ripoll y Arlés per haver capturat la persona de fra Angel Juallar, abbat de Sant Martí de Canigó, visitador, y de declarar en dita causa segons és de justicia y que no estave per ell de fer-se dita declaració sempre y quant los senyors deputats y lo present consistori lo.y manaran y donaran lloch perquè està a punt per fer dita decissió y declararà ara, o a la tarda, o demà de matí, o quan ses senyories manaren, y que no sols està prompte per fer la declaració de dita causa però encara està de la matexa manera apparellat per fer la declaració o en l'altra causa de torb que dit procurador del General aporta y insta contra los dits abbats de Banyoles, Ripoll y Arlés.

207r Per la matexa captura feta de dit abbat Juallar contra les prerrogacives y exempcions del present consistori y del General del present Principat y quant en lo cas que va y de present se tracta sobre la presentació y comparició feta per los dits tres abbats en lo present consistori, diu que té donat son vot y parer en scrits y que requereix sie continuat, perquè entén és jurídic y que de justícia volent servar les prerrogatives del present consistori y la auctoritat de aquell no.s pot fer altra cosa, ni la presentació de dits abbats se pot admètrer sinó com ab dit parer y vot està contengut al qual se refés.

Los quals vots dalt mencionats de dits magnífics assessors aprés de haver-los explicats per quiscú d'ells en consistori foren donats y lliurats per quiscú d'ells, lo seu ab un full de paper de llur mà pròpria, scrit y firmat, los quals són lo hu aprés del altre del tenor següent, segons que també así seran originalment cosits.

Vot del magnífic micer Miquel Carreras, altre dels magnífics asssessors de dit General, per ell donat en scrits y és del tenor següent:

Lo doctor y assessor infrascrit és de parer que la presentasió y comaparació feta per // 207r // los senyors abbats de Banyoles, de Ripoll y de Arlés per rahó de torb que pretén lo procurador del General haver fet dits abbats, a la jurisdicció de dit General, y del present consistori y de vostres senyories per la captura que ha feta de la

a. *a continuació ratllat* assessor.

[1609]

persona de fra Angel Juallar, abbat de Canigó, altre dels visitadors y instructors de la visita de dit General, sia admesa y que dits abbats se posen en las presons de aquell consistori y de vostres senyories, y que encontinent estiguan en presó y encarcerats, lo escarceller face relació com dits abats se són presentats y com los té en són poder a disposició del present consistori y de vostres senyories y que no presenta-se primer ab esta forma y modo no sian dits abbats hoïts ni se'ls admeta supplicació alguna, sinó que sia passat avant en la declaració y decisió de la causa de dit torb que dit procurador del General té instada y insta contra ell, per la qual declaració y decisió de la causa de dit torb, que dit procuardor del General té instada y insta contra ells per la qual declaració està prompte y aparellat dit assessor infrascrit sempre que vostres senyories li manaran la fassa y li donen lloch, entent y admetent la comparació de dits abbats de altra manera se prejudican les perrogatives y auctoritat del consistori y de vostres senyories y proceheix més de gràcia que no de justícia, etc, lo doctor Miquel Carreras.

Vot del magnífic misser Francesc Aguiló, altre dels magnífics assessors de dit General, // 208r // per ell donat en scrits y és del tenor següent: Ihesus, Maria. Lo Assessor infrascrit vista la supplicació presentada per lo procurador del General contra de fra Barthomeu de Montagut, abbat de Banyoles, president de la religió de Sant Benet y de fra Francesc de Pons, abbat de Ripoll y de fra Frances Senjust, abbat de Arlés per haver capturat a fra Àngel Juallar, abbat de Canigó, altre dels visitadors y instructors dels processos de la visita del General, en lo temps que dita visita se estava fent y los processos instruint, en la qual supplica ésser proceït contra de ells com a persones que han causat torb al General ab dita captura segons que per capítols de Cort, privilegis, usos y costums de la present casa és permès, vista la provisió, feta al preu de dita supplicació y la informació rebuda en virtut de aquella; vista ocularment la presentació que de ses persones han fet tots los dits tres abbats en lo present consistori, comparexent personalmemt en ell, y dient se posaven en mà y poder dels senyors deputats a effecte que.s conegués del delicte de què per dit procurador del General estaven impetits, vistes diverses supplicacions per dits abbats presentades en lo present consistori aportant-les ells, personalment, en les quals deyen que posaven en mà y poder dels senyors deputats y porrogaven sa // 208v // jurisdicció y supplicaven que pus la pena delicte de què eran impetits no podia ésser corporal, fossen relevats y dexats a idònea manlleuta offerint prestar aquella, considerats los mèrits de informació y lo contengut en dites supplicacions; attès que dits abbats ab la presentació personalment que han fet posant-se en mà dels senyos deputats per a què coneguen de ses culpes y del delicte de què estan impetits són haguts y presos per dit delicte y, en effecte, són estat presos en aquell punt y hora que se han presentat pus no està per ells que no.y estiguen y attès que la pena del dit delicte per lo qual són estats presos y estan impetits ab dita supplicació y informació encara que fos provat no ha de ser corporal, és de vot que dits abbats sien relexats o donats a manlleuta a pena de mil lliures per cada hu ab reincidència per tot lo mes de abril corrent y entretan sempre y quant seran requirits per observar de la constitució sin que sia siutada lo títol de accusacions, etc, comensa, «Mes statuïm», etc. Aguiló, assessor.

209r Vot[a] del magnífic misser Miquel Carreras, altre dels assessors de dit General per ell donat en scrits y és del tenor següent: Lo doctor y assessor infrascrit és de parer que la presentació y comparisió feta per los senyors abbat de Banyoles, de Ripoll y de Arlés per rahó del torp que pretén lo procurador del General aver fet dits abats a la jurisdicció del dit General y del present consistori y de vostres senyories per la captura que han feta de la persona de fra Àngel Juallar, abat de Canigó altre del vistadors y instructors de la visita de dit General, sia admissa, y que dits abats se posen en las pressons de aquest consistori y de vostres senyories, y que en aquest estigan en pressó y encarcerats, lo escarceller fasse relasío com dits abats se són presentats y ell los té en son poder a disposició del present consistori y de vostres senyories y que no presentant-se primer ab esta forma y modo no sian dits abats oïts ni se'ls admeta suplicasió alguna, sinó que sia passat avant en la declarasió y decisió de la caussa de dit torp, que dit procurador del General té instada y insta contra ells per la qual declaració[b] // 209v // està promte y aparellat dit assessor infrascrit sempre que vostres senyories li manaran la fasse y li donen lloch, entenent que admetent la comparisió de dits abats de altre manera se prejudica les prerrogatives y auctoritat del consistori y de vostres senyories y se proceheix més de gràcia que no de justícia. Lo doctor Miguel Carreras.

210r El magnífic misser Francesc Aguiló, altre dels magnífics assessors de dit General, per ell donat en scrits y és del tenor següent: Jhesús, Maria. Lo Assessor infrascrit vista la supplicació presentada per lo procurador del General contra de fra Barthomeu de Montagut, abbat de

a. Vot ... tenor següent *interlineat al marge esquerre.*
b. *a continuació repetit* declaració.

Banyoles, president de la religió de Sant Benet y de fra Francesc de Pons, abbat de Ripoll y de fra Frances Senjust, abbat de Arlés per haver capturat a fra Àngel Juallar, abbat de Canigó, altre dels visitadors y instructors dels processos de la visita del General, en lo temps que dita visita se estava fent y los processos instruint, en la qual supplica ésser proceït contra de ells com a persones que han causat torb al General ab dita captura segons que per capítols de Cort, privilegis, usos y costums de la present casa és permès, vista la provisió feta al preu de dita supplicació y la informació rebuda en virtut de aquella, vista ocularment la presentació que de ses persones han fet tots los dits tres abbats, en lo present consistori comparexent personalmemt en ell, y dient se posaven en mà y poder dels senyors deputats a effecte que.s conegués del delicte de què per dit procurador del General estaven impetits, vistes diverses supplicacions per dits abbats presentades en lo present consistori aportant-les ells, personalment, en les quals deyen que posaven en mà y poder dels senyors deputats y porrogaven sa jurisdicció y supplicaven que pus la pena del // 210*v* // delicte de què eran impetits no podia ésser corporal, fossen relevats y dexats a idònea manlleuta, offerint prestar aquella considerats los mèrits de informació y lo contengut en dites supplicacions, attès que dits abbats ab la pressentació personalment que han fet posant-se en mà dels senyors deputas per a què coneguen de ses culpes y del delicte de què estan impetits són haguts y presos per dit delicte y, en effecte, són estat presos en aquell punt y hora que se han presentat pus no està per ells que no.y estiguen y attès que la pena del dit delicte per lo qual són estats presos y estan impetits ab dita supplicació y informació encara que fos provat no ha de ser corporal, és de vot que dits abbats sien relexats o donats a manlleuta a pena de mil lliures per cada hu, ab reincidència per tot lo mes de abril corrent, y entretan sempre y quant seran requirits per observar de la constitució sin que sia siutada lo títol de accusacions, etc, comensa, «Més statuim», etc. Aguiló, assessor.

211*r* Dit die dimecres, a VIII de abril MDCVIIII.

En aquest mateix die, de matí, vingueren altra vegada en consistori los dits senyors abbat de Banyoles, president de la religió de Sant Benet, abbat de Ripoll y abbat de Arlés y, en effecte, explicar-ne a ses senyories com ells eren aquí, devant de ses senyories, per lo effecte que ab ses supplicacions del corrent mes continuades en lo present dietari a tot lo que ses senyories ordenaran, posant-se a tota disposició de ses senyories y fonch-los respost, en effecte, per ses senyories que ells ho tractarien y axí se'n exiren dits senyors abbats del consistori, restant los senyos deputats y oïdors y assessors en consistori esperant dits reverents abbats de fora la resolució fins a la una hora aprés de mig die. Y aprés de haver discutit y tractat dit negoci dits senyors deputats, oïdors y assessors y fetes moltes scriptures aserca d'ell per estar dins lo consistori y assessors, com de dites scriptures a par en lo present dietari, no.s prengué resolució alguna en dit negoci fins en aquest punt, los quals actes y vots són así originalment cosits y buydats.

219*r* [a]Dimars, a XXI de abril MDCVIIII.

Los senyors deputats,[b] lo eclesiàstic abssent del consistori y casa de la Deputació, [...] acerca de les coses devall scrites de la professó de la relíquia del gloriós sant Jordi feren los vots i declaració següents, dient, ço és: Lo senyor deputat ecclesiàstic diu[c] que inseguin lo consell que les persones eletes donaren en la forma se havia de tenir per a aportar la relíquia del benaventurat sant Jordi, que lo senyor duc de Monteleón féu mersè aquest Principart de donar-la a aquesta casa, y la deliberació feta per lo consistori que puntulament se fes conforme lo memorial donat per los dits eletes que havent convidat lo síndic per orde de aquest consistori al bras militar per a què vingués a esta casa la vespre de sant Jordi y desijant donar la honra y auctoritat que en aquesta casa se pot donar, com és just al bras militar, se'ls supplica vinguessen en dita casa en forma de bras militar, y en lo que ha // 219*v* // senyalat revia contento lo dit bras de què arribant en esta casa en forma de bras los rebessen conforme reben un titular y també que los assessors y advocat fiscal no.s posassen ab los del consistori, ha correspost lo dit consistori a la voluntat y desig té de fer per dit bras lo que és estat possible, ab embaxada se ha feta saber lo rebien no sols com se sol a una titular més encara se faria més, pus exirà a rebre'l ab les masses los senyor deputat y oïdor militar y donarien orde als assessors y advocat fiscal no s'interposassen entre lo consistori y los de dit bras axí en lo anar rebre la relíquia com altrament.

Y com en aquest consistori se hagen rebut cartes de sa magestat axí en lo anar los diputats com lo bras militar en forma de bras ab les quals ha aparegut al dit consistori ab consell de les

a. documents inserts en els folis 218v i 227r del trienni 1608-1611.
b. a continuació tres paraules il·legibles.
c. a continuació ratllat que fassa embaxada al bras militar dient-los.

[1609]

persones dels tres staments se fes agravi al dit consistori al bras militar y per reparo de aquell se ha ja enviat una y dos embaxades a sa magestat com és ús y costum en esta casa en semblants coses per a representar-li los exemplars, usos y costum se ha tingut sempre de ésser estar agraduats los deputats y oïdors y lo bras militar en forma de bras y la resolució de aquest negoci se està aguardant per dies y horas li apareseria en gran dany de dit negoci lo innovar cosa que sie al contrari del que sa magestat fins ara té ordenat y axí per axò com també per no haver convidat lo síndic de part del // 220r // consistori al bras militar fins per a venir a esta casa no li apar convinga, vaja lo dit oïdor militar en forma de bras acompanyat la professó, y que entén serie gran desauctoritat de aquest consistori havent-se tant empanyat de haver convidat al senyor virrey, bisbe, Capítol y consellers per a aportar la relíquia des de la cathedral a esta casa y sent tant tart com ara és que són serca de les deu hores de la nit, y haver-se de fer la professó lo sendemà, no. y hauria lloch per a fer algunes diligènciès per a què ab contento y aplauso de tots se fes dita pofessó, més de què se supplique als senyors del bras militar sien servits de acudir a esta casa conforme lo síndic per part del consistori té supplicat, considerant les coses sobredites, y que tot lo què era dellberat o la major part d'elles estan ab vot y parer de persones eletes dels tres staments y per ço que se execute lo que ja lo consistori té deliberat en què.s porte la relíquia la vigília de sant Jordi hi.s fassa lo demés que és costum y pràtica en esta casa.

Lo senyor deputats militar diu que considerat lo vot del senyor deputat ecclesiàstic del principi fins a lo fi y ponderada la substància d'ell y considerat també lo estat del negoci que.s tracta y los advertiments fets per part del bras militar y los diversos y llarchs col·loquis que haven tingut ab les persones enviades per lo bras militar dient quant danys exemplar seria que.s fes la professó que.s pretén fer per a aportar la relíquia del gloriós sant Jordi per ser // 220v // ell tal que seria un exemplar ab lo que seria de fiador a la pretensió que té aquest consistori de què lo bras militar en forma de bras anaren a la professó y axí dur dit deputat militar que per a què aquest negoci tingé los asiento y èxit qual convé al servey de Déu y de sa magestat y benefici de aquest Principat y comtat y per a evitar los molts desgust danys y incovenients de fer-se la professó ab lo modo y forma que diu lo senyor deputat ecclesiàstic, que primer no sien allenades les difficultats que entenem troba lo senyor virrey en què.s fassa la professó anant en ella lo bras militar per haver entès que lo consistori lo havia convidat per anar en dita professó y com aquest negoci és de tanta importància se fasa ab lo modo y forma que.s deu ab contento universal del qual par que ha de resultar a facilitar-se la pretensió que aquest consistori té en la cort del rey, nostre senyor, aserca de les pretensions que nostro embaxador representa a sa magestat, del que havien rebut cartes lo die de haïr y vuy fent-nos a saber com aquest negoci se tracta en lo Consell de Estat per medi del qual havem de esperar y és rahó que esperem bon èxit en lo de la professó del gloriós sant Ramon que és un negoci de tanta qualitat per ésser-se publicat per totes les naçions, regnes, provínsies y senyories y estats y com lo senyor virey en aquesta occasió // 221r // y en les demés nos fa sempre mersès per molt assenyalades y particularment aquest tant gran la qual haven de tenir per inextimable per fer mersè a tot aquest Principat y comtas en donar-nos una relíquia tant[a] gran per ésser de la sanc del cos del gloriós sant Jordi[b] lo qual es patró de aquests Principat y comtats y de la corona de Aragon y com dit senyor virey nos ha fet tant gran mersè, com tinc dit en aquet particular, tinc per cert que si los brassos se juntaven per a demà a les vuyt hores o a les nou de matí y que per part de dits brassos y del consistori se li fes embaxada, supplicant-lo ab moltes veres fes mersè an aquest consistori y a tot lo Principat y, particularment, al bras militar en consentir que lo bras militar anàs en dita professó, pus no.s faria en açò ningun deservey a sa magestat ans bé nostre senyor y sa magestat se'n servirien perquè és cosa molt convenient y pròpria de la noblesa anar en les professons que a demés que seria fer lo que té obligació, seria donar bon exemple a tots los demés staments que sol lo exemple de la noblesa. Y estant continuant dit vot, etc, *fiat ut in papiro.*

222r Y estant continuat dit vot de dit deputat militar y essent a les paraules sobre[c] dites que diu que sol lo exemple de la noblesa digueren a mi, Pere Pau Vidal, notari y scriva major del General, los senyors deputats real y oïdors militar y real que com lo senyor deputat militar haurà acabat de continuar son vot que va fent ara, continue com ells, dits senyors deputats real y oïdors militar y real, fou del mateix vot y parer del dit senyor deputats ecclesiàstic y manat a mi dit notari, que continuàs aquell, attès que és hora molt tarda, són[d] les dotze de la nit. Y fet açò se'n anaren dits senyors deputats ecclesiàstic, real y oïdors militar y real del consistori y casa de la Deputació, restant dit senyor deputat militar en lo consistori lo qual requerí a mi, dit no-

a. a continuació ratllat estimada.
b. a continuació dues línies ratllades.
c. sobre dites *interlineat.*
d. són les dotze de la nit *interlineat al marge esquerre.*

tari y scrivà major, continuàs lo següent: diu lo senyor deputat militar que attès lo stil immemorial y inconcussament observat en aquest consistori y en qualsevol altre de què quant hu està votant los altres que han de votar aprés d'ell lo dexen votar liberament sens que li interrompen lo vot, ni que ningú se adelante a votar abans que li toque la sua tanda y que fer lo contrari, com han fet los dits senyors deputats y oïdors militar y real, és fer vot nul·lo y de ninguna forsa, efficàcia y valor com si aquell tal no fos fet.

Y contra la lley de bona urbanitat que procehir de aquexa manera és un modo de procehir que no és lícit ni permès en un consistori de tanta reputació y estima y és voler introduhir vots fets intempestivament y per // 222v // turbatius impedint la bona direcció del negoci que de present estaven tractant y estan [...] a la mitat de mon vot lo qual fere al grandíssim zel del servey de Déu y de sa magestat y de benefici públic y, per tant, dic y requeresc a dit scrivà major que no toque conclusió alguna del vot del dits quatre, attès que jo no'ls he hoïts ni me han acabat de hoir y axí també proteste de tots los danys, gastos y prejudicis que de tocar dits vots se porien fer dels quals protesto de manar-los y fer instància en la visita entervindrà axí contra de dits senyors deputats ecclesiàstic y real y oïdors militar y real[a] y[b] també a dit Vidal, scrivà major de dit General.

Y attès que són les dotze hores tocades de mitja nit que trobant-me tot sol en lo consistori per ésser anats dits senyors, no passà avant mon vot lo qual pens proseguir y concloure per a què sie legit demà de matí a totes les persones de aquest consistori, en haver.y consistori. E més per aquest negoci tant grave dic que estaria ab gran dubte del que deu fer dit scrivà major y axí'l requeresch que fer-me dubte per a què aquell sie declarat per los assessors de aquesta casa[c] perquè aserte en fer lo que convindrà a consell de dits assessors e[d], en aprés, lo sendemà a vint-y-dos de dit mes de abril a les nou hores de de matí, lo dit senyor deputat militar, en consistori, en presència de tots los senyors condeputats seus y oïdors de comptes, continua dita scriptura en la forma següent: y passant avant dit vot dic[e] que sóc de parer se junten brassos per a què en ells se representen les difficultats se troben en fer publicar la crida de la professó se pretén fer per occasió de la relíquia del gloriós sant Jordi y que.ns aconsellen

a. a continuació una paraula ratllada.
b. y també a *interlineat.*
c. a continuació ratllat y applicant-hi.
d. e, en ... forma següent, *interlineat al marge esquerre.*
e. a continuació ratllat que requeresch a dit misser.

ab lo modo y forma // 223r // que.s deu fer dita professó de tal manera que deu se'n servesca y sa magestat y se fassa ab contento universal de tots los tres staments, altrament proteste de tots los danys y gastos y requeresc a dit scrivà major lleve acte de dit mon vot y li'n done còpia auctèntica, presents per testimonis en la lectura de tot lo dit vot mossèn Pere Moreix, mercader, mossèn Miquel Montana y Pere Ferrer, mestre de cases y Joan Torrelles, negociant.

E, en aprés dit die de vint-y-dos de abril, 1609, lo dit senyor deputat real diu que és del mateix parer que fou haïr y se'n anà perquè eren dotze hores de la nit y és molt vell.

E, lo dit senyors oïdor militar diu que esta nit per ésser tart y mitja nit passada se'n hagué de anar y dóna son vot al scrivà major antes que lo senyor deputat militar no acabàs de votar[a] y ara estic y persever en lo mateix vot.

E, lo senyor oïdor real diu que està y persevera en la mateix vot feu ahir.

Dit die de XXII de abril MDCVIIII. Los senyors deputats del General de Cathalunya lo militar en açò dissentint y essent de altre parer ab intervenció dels senyors oïdors de comptes, etc. C.

229r A[b] 27 de abril, 1609, fonh [...] la embaxada als senyors deputats per part dels senyors los visitadors [...] y a misser Areny, assessor de dits [...].

Los visitadors del General de Catalunya han procurat, en quant los és estat possible, la repetició de la persona de fra Àngel Juallar, abat de Canigó, son convistador, y per lo notori impediment que.ls és estat fet, han diferit de repetir aquella, y si bé la falta que.ls ha fet fins ací la absència de dit abat visitador en lo consistori de la visita és estada molt gran, y lo torp que ab la captura que de sa persona és estada feta és molt notable y dels més prejudicials de aquest Principat, no res manco és vuy major y més considerable la dita falta y absència de dit abat visitador, per ço que estant com estan en lo consistori de la vista votant-se les causes, pot moltes vegades succehir que los vots vingan en paritat, y axí los reos auran de ésser absolts, lo que cediria en gran prejudici del fisc de la visita y axí del General de aquest Principat, y com per ésser los processos que se han de votar y sentenciar en la

a. a continuació ratllat i doni mon vot.
b. documents inserts en els folis 228v i 231r del trienni 1608-1611.

[1609] dita visita molts, y lo temps breu, serà possible que los dits visitadors no podran entendre en procurar la libertat del dit abat visitador. Per ço y altrament supplican a vostres senyories los dits visitadors, que sien vostres senyories servits[a] donat-los favor y ayuda, procurar la excarçeraçió de la persona del dit abat visitador ab los medis que de justícia poden y deuhen, conforme lo estil de la present casa y altrament conforme més convenient los aparexerà, per observança del capítol primer del nou redrés del any 1599.

239r No[b] poden ignorar vostres missers senyors Antich Rafel de Raset, diputat real, y Henric Soler oïdor real, y qualsevol de vostres missers la concòrdia y concert fet entre vostres missers y doctors, senyors condiputats y hoïdors del trienni corrent, és a saber que.ntre totes les persones del concistori de la Diputació han de péndrer tots y qualsevols llochs que vaguen de presència en la enseculació del present y corren any y vostres missers, senyor oïdor real, en lo die pròximo passat axí ho ha conffesat y declarat ésser de justícia, y com per aver mudats estament Joachim Setantí lo qual estave enseculat en lloc de diputat real com ha ciutadà, y aver rebut stament y orde militar de Montesa vegue y estiga y dega estar reparat lo lloch de diputat real a què stave enseculat; y tal sie la observança de la present casa de la Diputació y de la casa de la ciutat de Barcelona conforme a molts exemplars dels quals se offereig fer-los-ne a vostres missers ostenció en lo llibre de la Ànima y altres llibres y documents y specialment és estat abservat en la casa de la ciutat en la matexa persona de dit Juachim Setantí lo qual per dita rahó de aver mudat stament és estat desenseculat dels officis a què stave enseculat en la casa de la ciutat y per a major justificació se offereig y aconsent que.ncontinent sien anomenats alguns doctors en dret los quals junctament ab los magnífichs assessors ordinaris de la present casa de la Diputació donen tot vot y concell en dit fet. Per tant esta part dels senyors diputats eclesiàstich y militar y oïdors eclesiàstich y militar y qualsevol d'ells requerexen a vostres missers y a qualsevol de vostres missers conforme los sppecte que.s aconsenten de pèndrer y fer nominació de persona per a dit lloc de diputat real que ocupave dit Joaquim Setantí, altrament protestan de aver fetes ses diligències y que lo torn de nomenar en esdevenidor los specte y pertanyie respectivament com si vostres missers o aquells a qui de vostres missers specta haguessen pres dia, lloch y fen nominació en aquell y de què reste a esta dita part son dret de nomenar salvo y il·leso, requerint al notari, etc.

240r Lo senyor real ha respost a dita requesta y diu que le sia donat trasllat y còpia de aquella y que no li correga temps fins tingue aquella.

E lo senyor oïdor real responent[a] a la requesta per dits senyors deputat ecclesiàstich y militar, oïdor ecclesiàstich y militar a ell y al diputat real presentada en quant tinc notícia y no altrament y salvés a ell totas y qualsevol respostas en son cars y lloch faedores diu y respon que des que Joachim Setantí obtingut lo àbit de Montassa.y ha hagudes moltes enseculacions en las quals per lo procurador del General li és stada opposada la accepció que pretenen los senyors deputats y oïdors li obste per haver de ésser desenseculat y fonch per los magnífichs asessors declaran en son favor no obstar-li dita excepció ni haver mudat de stament per dita assumpció del àbit de [...] y a bé que segons se diu per dita causa y occasió lo hajan desenseculat dels llochs en què com a real estava enseculat en la casa de la ciutat de Barcelona no res manco dita causa de desenseculació era litigiossa y ab molt grans speransas de que dit Setantí sia de fer tornat enseculat en dits llochs y, com fins vuy no y haja delliberació de consistory en virtut de la qual dit Setantí pugue ni dega ésser desenseculat, per consegüent son lloch de deputat real no vaya // 240v // ni aquell se pot ni deu provehir a altri y axí ninguna persona de consistori a qui toque pot ser prejudicada en son torn y perquè és just que semblant excepció se veja ab mudar consell y examine ab degada discussió si li pot o deu obstar, per ço és de vot y parer de què lo procurador del General per dit effecte done una supplicació als senyors deputats y que anella se cometa als magnífics assessors los quals, oïda y citada la part, fassent la provisió que aparexara de justícia requerint que sempre que.s contra fasse al que és de dret y justícia, protecció de totas les coses lícites y permessas.

E, lo senyor deputat real oïda la resposta y vot fet per dit senyor real diu que es del matex vot y parer.

E, lo senyor deputat ecclesiàstic diu que moltas de las cosas ditas pren la resposta del senyor oïdor real són paraules sens poder-se provar y altres que són speransas fundadas sols en què pot ser, y axí en esta casa sols se ha de tenir compte en los usos y costums d'ella y com en semblants occasions de haver mudat de sta-

a. servits *interlineat.*
b. documents inserts en els folis 237v i 244r del trienni 1608-1611.

a. a continuació ratllat a dita requesta y.

ment sols se posse en lo llibre de la Ànima per haver mudat de estament se ensicule en son lloch com se féu ab don Joan Amat que sent inseculat // 241r // en lo bras real quan se féu noble lo dessensecularen a Joseph Madurer y moltíssims de altres, conforme la veurà en dit llibre de l'Ànima s'és fet sempre de aquexa manera en semblants occasions, pus lo concórrer ser a veritat y semblants casos com los sobre dits se fa sens citar les fraus ni donar temps sols constat de la veritat per a què no concorregan no.s posse altri en son lloch, comforme ab los exemplars dits se pot vèurer, y com lo senyor oïdor real diu que no és just llavar lo torn ad a qui es obligue més a què aquest negoci se veja promptament per estar en últim torn, fins hara lo senyor oïdor militar y per aquest agravi se protesta y requerex se veja lo que és de justícia conforme en la primera requesta està dit perquè vayant lo lloch de diputat real com és cert vaya vol dit senyor oïdor pendre dit lloch que.s ferm y no pendre lo que li fan pèndrer per observansa de la concòrdia que és lloch de poch temps, y per ço axí lo dit senyor oïdor com los demés protesten y requerexen altra vegada tot lo que en la primera requesta tenen protestat y requerit particularment sent en lo acte de la inseculació que no.s pot differir y tenir obligació de insecular tots los llochs.

242r Los senyors deputats y oïdors ecclesiàstics y militars del trienni, replicant a la requesta feta per lo senyor Hierònim Soler, oïdor real que comensa «e lo senyor oïdor real» etc y acaba «proposant» de totes les coses lícites y permeses a la qual lo senyor diputat real ha aduït, en satisfacció de la requesta y scriptura que.n lo dia present per esta part predicta los és estada presentada, la qual comensave «no poden», etc, y acabave «requerint al notari» etc, diuen que.s fet notori que Joachim Setantí, òlim ciutadà honrat, ha mudat de stament per aver pres orde militar de Montesa y tant notori dit Joachim servint lo porta públicament imprès en son pit y vestit, y de dies en fets tant notoris no és menester citació ni aguer dat que la part allegue defensions, essent cert y notori no compartir-li'n algunes y altrament és tal ús y observança en lo pretès y altres concistoris en lo qual per a fer desenculació de alguna persona que ha mudat d'estament, la tal desenculació s'és acostumada fer sens citació de part, ab sola la notorietat del fet y sols se fa nom en lo libre de la Ànima que per aver la tal persona mudar d'estament se ensecula altra en son lloch, com s'és observat ab lo noble don Joaquim Amat, lo qual stava enseculat com a ciutadà de Barcelona en lo bras real y quan obtingué privilegi de noble desensecularen en dita forma, y lo mateix és estat observat en la persona de Joseph Nadurer y altres moltes de que.s ha manifest y copiosos exemplars en lo llibre de Ànima de tal manera que.n dits fets, sols se hau consideració del mudo fet sens [...] figura de judici, sola la veritat de fet atesa y certa, tinga esta part predicta notícia que dit Joachim Setantí haya contradit a la desenseculació de sa persona en la casa de la ciutat de la manera que.n la requesta y primera scriptura s'és referit més llargament y que.s tinga certitut, ni encara veu similitud que dit Joachim Setantí pogués obtenir quant tal pretensió tingués per obstar-hi, com li obsta, lo dret y observansa y tants exemplars com se són referits en dita requesta y altres scriptures referexen y lo respost en deffensió de dit Joachim Setantí // 242v // y tot cosa incerta y de la qual no consta en la forma que hauria de constar, emperò és cert, notori y constat que ha mudat stament de real en orden militar de Montesa y que en la casa de la ciutat de Barcelona és estat desenseculat dels oficis a què com a ciutadà de Barcelona estava enseculat, y també cesse ésser ver que consta que ab provisió alguna altra vegada sie estat provehit que reste enseculat en la present casa de la Diputació, des de que s'ha entès que.n la casa de la ciutat era estat desenseculat y essent de dita enseculació present cosa precisa, la qual no admet tan llarga discusió com la que en sos vots insertats en dita resposta de requesta han explicada dits senyors diputats y oïdor real, no té lloc en lo present fet commodament sens prejudici del dret d'esta predita part, i és cert ab lo qual oficiosament vostres missers, senyor oïdor real, vol restar-se ab la facultat de anomenar a son gust lo lloch que li aparexerà en la enseculació venidora, ab manifest perjudici d'esta predicta part, y podrian dits senyors diputats y oïdor real en dit fet satisfer-se del vot y consell que dels magnífics assessors y doctors que s'és offert, si y conforme en esta casa de la Diputació se observa y s'és acostumat en lo fets en què alguna persona del consistori ha tingut dificultat, per lo que los senyors diputats y oïdors eclesiàstich y militar acumulant a la primera requesta y scriptura a vostres missers senyors diputas y oïdor real y a qualsevol de vostres missers presentada en lo die present y denegades les coses en la predicta resposta de vostres missers referides, sens consentir en lo protestat en ditas respostas, per a constituir-los en més mora tornan a requerir a vostres missers lo matex que en la primera scriptura avent assí aquella per requerida, altrament protestan, que la present inseculació no passse més avant fins que vostres missers ab offerte hayen cumplit ab lo que són estats request y tornen a protestar, que torne a esta part respectivament lo torn de anomenar en la enseculació venidora de la matexa manera que si se hagués nomenada en lo lloch de dit Joaquim

[1609]

Setantí, com en cas que dita nominació se deig de fer, lo que no.u veu ni confia esta part de vostres missers ni per negligència de vostres missers lo fet del qual no pot prejudicar a esta predita part, requerint el notari que la present rèplica y requesta con- // 243r // -tinue el peu de la resposta de dits senyors diputats y oïdors y sens ella no.n cloya ni lliure acte, requerint al notari, etc. Responen los senyors diputats y oïdors reals a la resolució feta per los senyors deputats ecclesiàstic y militar y oïdors del matex estament feta a la resposta per los predits diputat y oïdor real donada a altra requesta primera las matexas protestacions y salvetas en l'altra scriptura deduhides diuen y responen que tant conjunctament com divisament que per diverses constitucions de Catalunya està dispossat que ningú pot ser incognicionalment tret ni desenculat de sa possessió o quasi sens ésser primer hoït, citat y admessa sa deffensa y oïda la justícia y per consegüent si dit Joaquim Setantí sens cogninció de causa se dessenseculave del lloch en què esta enseculat per lo stament real de la manera que dits senyors deputats y oïdors pretenen se deu fer ab la sobredita scriptura seria manifesta y notòriament contrafet a las ditas constitucions de Catalunya.

243v Los senyors deputats y oÿdors de comptes són de vot y parer que.s passe havant la enseculació concertada sens prejudici de las scripturas per ells y quiscú d'ells respectivament presentades aserca de la desenseculació del lloch de misser Joachim Setantí.

Lo senyor deputat militar militar és de vot y parer que se ensecule lo lloch de misser Joachim Setantí y lo lloch durant la menor edat del senyor vescompte de Parelada y que requerex que no.s clogue lo acte de la enseculació que no sea resolt dit negoci.

E, lo senyor oÿdor ecclessiàstic és del mateix vot y parer del senyor deputat militar ab las matexas protestacions. A[a] instruït a las matesxas requestes per ell y los demés presentades a dits senyors deputats y oÿdors reals.

247r Lo[b] doctor infrascrit assessor ordinari del General, vista la informació rebuda contra de fra Francès de Pons, abbat de Ripoll, y altres abbats de Sant Benet per causa de la captura feta de la persona de fra Àngel Juallar, abbat de Canigó y visitador del General, vistes les supplicacions que donaren dits abbats, quant personalment comparegueren devant dels senyors deputats en lo present consistori dient se posaven en mà y poder de ses senyories, vist lo vot fet per dit assessor acerca dels mèrits de dita informació y supplicacions ab lo qual ha dit que per haver-se presentat personalmet dits abbats en lo present consistori són haguts per presos, y no està per ells que no.u sien, y axí no.s pot proceir contra d'ells per via de loament de Cort, sinó que s'ha de passar avant en la causa criminal contra de ells instituïda per lo procurador del General, deixant-los entretant a manleuta per observansa de les constitucions de Cathalunya per obtemperar al que per los senyors deputats és estat de libertat acerca de proveir degudament sobre dita informació, diu és de vot que.s faça la provisió conforme ha dit en son vot lo qual ha donat en escrits en dies passats. Aguiló, assessor.

248r Lo doctor Miquel Carreres, altre dels assesors ordinaris del General, vista la informasió rebuda a instànsia del procurador de dit General contra fra Barthomeu de Montagut, abat de Banyoles, fra Francesch de Pons, abat de Ripoll, y fra Fransech Senjust, abat de Arlés, per rahó de la captura feta de la persona del abat fra Àngel Juallar, visitador e instructor dels processos de la visita de dit General, y attessa la consulta feta per misser Pere Aylla, misser Francesch Tristany, misser Bernat Sala y misser Montserrat Ramon y misser Lluÿs Bertran, los quals per orde dels senyors diputats sobre dit fet són estats consultats, és de vot y parer que attès per dits tres abats en capturar dit abat Juallar, visitador, se ha fet torp al General, y és estada impedida la jurisdicció de dita visita, se procehesca contra ells y qualsevol d'ells com a turbans y impedints la jurisdicció del General y de dita visita per via de lloament de Cort, segons y conforme és de ús y estil del present consistori y tribunals, y.s declara dita captura ésser estada mal feta, no obstant dits abats ab suplicasió per ells donada en dit consistori se sian personalment presentats, puys dita presentasió no és estada admessa ni ha tingut effecte algú. De mà pròpia, als 26 de maig, 1609. Carreres, assessor.

249r Los visitadors del General de Catalunya entre altres coses que han pronunciades, sentenciades y declarades en son consistori de la visita, han pronunciat, sentenciat y declarat que la provisió que era estada feta del offici de dressaner del General en la persona del canonge Ponciano Paulet era estada feta contra capítols de Corts, i així fos condempnat dit canonge Ponciano Paulet en haver de deixar vàqua i expedida la pocessió de aquell, junctament los fruits y salaris rebuts, liquidació d'aquells reservada, y així bé haver de ésser posat en pocessió de dit

a. A instruït ... y oÿdors reals *interlineat al marge esquerre.*
b. documents inserts en els folis 246v i 253r del trienni 1608-1611.

offici per vostés senyories lo noble don Jon Despalau. I també ab altra sentència en son cosistori proferida han pronunciat, sentenciat y declarat ésser estada feta contra capítols de Cort la provisió del offici de tauler de la vila de Garanollers en la persona de Honofre Xarantó, y per consegüent haver de dixar dit Xarantó la pocessió de dit offici vàqua y expedita junctament ab los fruyts o salaris de dit offici, liquidació de aquells reservada, y haver de ésser Barthomeu Maymó posat en pocessió de dit offici, de les quals sentències és estat y a provehit per dits visitadors lo decret exequció. E com lo donar y lliurar la pocessió de dits officis de dresaner y de tauler toque y expecte a vostres senyories, suppliquen a vostres senyories los dits visitadors que, per observansa del capítol primer de les últimes Corts, del any 1599, sien servits en exequció de dites sentències donar poçessió als dits nobles don Joan Dezpalau y Berthomeu Maymó dels dits dos officis de dresaner y de tauler respective, si y conforme per dits visitador és estat pronunciat, sentenciat y declarat. 22[a] de maig, 1609.

251r Lo doctor Miquel Carreres, altre dels assessors ordinaris del General, vista la informació rebuda a instànsia del procurador de dit General contra los visitadors de la visita de dit General pretenent aver-se dits visitadors usurpada la jurisdicció dels senyors diputas per aver fets alguns procehiments per via de llohament de Cort contra fra Barthomeu de Montagut, abat de Banyoles, fra Francesc de Pons, abat de Ripoll y fra Francesch Senjust, abat de Arlés, per aver capturat a fra Àngel Juallar, abat de Sant Martí de Canigó, son convisitador, e altres dels instructors dels processos de dita visita, vistos alguns exemplars de la present cassa de la Diputasió y vist lo que avia de veurer, és de vot y parer que attès dits visitadors an procehit per lloament de Cort contra dits abats per defensar la jurisdicció del dit General, del qual dita visita és part principal, y per repetir la persona de dit fra Àngel Juallar, son convisitador, no.s fassen procehiments alguns per dita caussa y occasió per lo present consistori contra dits visitadors. De mà pròpria als 26 de maig, 1609. Carreres, assessor.

252r Lo doctor infrascrit, assessor ordinari del General, vista la informació rebuda contra dels visitadors del General a instància del procurador del General per pretendre que.s han usurpada la jurisdicció del present consistori en haver fets procehimetns criminals per via de lloament de Cort contra los abats de Sant Benet que ha capturat a fra Àngel Juallar, abat de Canigó, son convisitador, attès que notoriament consta estar al present dits visitadors declarant en les causes de la visita y ésser los terminis de aquella previsió y peremptoris y del tot imporogables y no poder-se fer proceiments alguns contra de ells, sinó torbant y impedint dita visita, és de vot que la provisió faedora sobre dita informació differida per al temps que[a] los terminis de la visita donats per lo capítol de Cort seran passats en lo qual temps se offereix proveir degudament sobre dita inforamació, si provisió se haurà de fer, attesos los mèrits de aquella. Aguilo, assessor.

256r A[b] die XX maij, MDCVIIII.

Scriptura[c] y requestes entre los senyors deputats y oïdors.

257r Dimars, a XXVI de maig MDCVIIII[o]. En aquest die, de matí, los deputat eclesiàstic requereix a mi, Pere Pau Vidal, scrivà major del dit General, lo següent: Que per quant és temps que se [...] de pendre resolució en lo de les bolles de arrendar-les per collectar-les y com la bolla de Tarragona y la bolla de Castelló d'Empúries estan lliurades y no sien assegurades fins ara per lo dubte se té de si són segures o no les fermanses han donades, és de parer sien cridats en lo present consistori en presència del [mestre] racional Joan Baptista Cassador, exactor [...] Joan P [...], regent los comptes, [...] Carreres, ab los quals se tracte y vee si les fermanses donades en la una bolla com // 257v // en l'altre són idòneas de manera que dites bolles estiguen assegurades y la que aparegué que.stà ben assegurada que.s pos en execució y quan no aparega ho estiguen se's notifique [...] dites bollas les asseguren milloran les fermanses donant-los un breu benefici [...] quan no se tornaran en lo [...] y danys sens y usso se fasse ab la breveda possible y del que fins avuy se a collectat, no arrendant-se, se done orde als deputats locals que u fassen cobrar y posa [...] en la forma acostumada.

257v Lo senyor deputat militar diu que he consultat diverses voltes los memorials donats de fermanses per asegurar lo arrendament de la bollla de Tarragona y açò he consultat ab persona molt pràtica y experimentada y me ha respost de paraula y en scrits que moltes // 258r // de

a. 22 de maig, 1609 *interlineat al marge esquerre.*

a. a continuació ratllat la visita han.
b. documents inserts en els folis 255v i 260r del trienni 1608-1611.
c. Scriptura ... oïdors *interlineat al marge esquerre.*

[1609]

les fermanses nomenades en dits memorials no eren idònees ni sufficients per asegurar dita bolla de Tarragona, y axí so de parer que açò se torne a consultar ab lo racional com axí se sie fet ab les demés bolles, y en lo que toca de col·lectar les bolles se don orde al deputats locals de Tarragona y[a] altres col·lectes no seran arrendades que fasa cobrar ab la forma acostumada cobra los diners, axí los deguts com los que.s deuran de sí al devant, fins a tant que les bolles sien arrendades y ben[b] asegurades y que.s scriga per dit effecte als deputats locals, y quant al que toca a les bolles de Tarregona y Castelló d'Empúries se intime als qui han lliurades dites bolles, milloren les fermanses dins[c] vuyt dies, quant no, se tornaran posar al encant.

Lo senyor deputat real diu que és del mateix parer del senyor deputat militar.

Lo senyor deputat militar diu que és del parer del senyor deputat ecclesiàstic.

Lo senyor oïdor real diu[d], attès que los senyors deputats en lo principi del present y corrent trienni trobaren que los deputats passats havien dexades de arrendar casi tottes les bolles y en preus molt baxos y molt manco del que los altres triennis se acostumaven de arrendar, han fetes moltes y extraordinàries diligències per arrendar aquelles baxant al General infinides vegades fent parlar a les persones que tenien notícia podien entendre en dit arrendaments, y no essent aquestes diligències bastants per a fer pujar les dites y preus // 258v // de dites bolles per les males anyades que eren passades, juntaren braços, demanaren consell y parer a les persones dels tres staments si era més convenient y útils al General arrendar dites bolles ab lo poc preu en què staven o estan aquelles o col·lectar aquells per col·lecte del dit General, y aparegué als dits tres staments que no convenia pendre ninguna resolució, en dit cas, ans bé, que dits deputats devien continuar les diligències comensades sens saber-se en dit negoci se hagués pres resolució continuant dits senyors deputats segons lo parer de dits tres staments les predites diligències han arrendades casi totes les dites bolles a preus rahonables haguda considerarció de les predites males anyades passades de tal manera que vuy sols falten arrendar tres bolles, que son les de Vilafranca del Penedès, la de Tortosa y de Tàrrega les quals no han deliberat dits senyors deputats arrendar-les per estar en un preu mòdic com és a manco de la meytat del que los altres triennis estaven, considerant la notable pèrdua que de aquí resultarie al General si dites bolles en dit preu se arrendaven, y perquè podria ésser major segons opinió de molts si dites bolles se col·lectaven per col·lecte del General, per ço y perquè aparega que en tot se són fetes les diligències posibles, és de vot y parer que sobre lo arrendament de dites tres bolles, dits senyors deputas, junten persones eletes per a què.ls aconsellen que.s lo que deven fer, i sserà més convenient arrendat di- // 259r // tes tres bolles en lo preu que estan o col·lectar-les per compte de dit General, en lo que té respecte, emperò, en lo de la bolla de Tarregona y de Castelló de Empúries lliurades ja molts dies ha y per los arrendadors no asegurades encara ab bonas e sufficiens fermanses, és de vot y parer se'ls sie fet un mandato als dits arrendadors a qui la hacta fiscal de aquelles és estada lliurada que dins vuyt dies milloren les fermanses ab que altrament dites bolles a llur arrisch y perill seran tornades en lo encant.

277r Còpia[a] de la carta de misser Aguiló, sie cosida.

Molts il·lustres senyors,

Haïr avisí a vostres senyories del que havia fet en lo Consell de 24ª y pensant que ab axò estaria en bon punt lo negoci, avuy de matí, se ha entès que misser Garau aportava carta del virey per al veguer y procurador y paers per a què donassen lo hu dels presos. Y havent fetes les diligències possibles en parlar als del Consell General de 24ª que si volia informar-los podia perquè se havia de tractar del negoci y jo.ls he informat y resquestat y supplicat, tot junt han resolt que lo Consell General ho fes, y axí ho han dexat per a la vesprada, y entretant lo veguer ha cridats los quatre pahers de la ciutat, que són les persones que la ciutat té per administrar la jurisdicció en lo procehir, y los dos han dit que no tocave a ells delliberar si haurà de fer la remissió fins la ciutat y son consell, y los altres dos han dit que tocava a ells y que.s devia fer, y ab esta resolució lo veguer ha comensat ha avalotar lo poble y fer posar més de sos hòmens de armes junt a la presó y los procuradors anaven aplegant lo Consell General y, vehent jo que lo veguer volia traure lo pres en virtut de dita deliberació dels dos pahers, he enviat a dir als procuradors que se asegurassen no tragués lo pres lo veguer mentres que.s tindria lo Consell, y han-ne fet de res- // 277v // posta

a. y altres collectes no seran arrendades *interlineat.*
b. ben *interlineat.*
c. *a continuació ratllat* cert termini.
d. *a continuació ratllat* que.

a. cartes insertes en els folis 276v i 281r del trienni 1608-1611.

que ells no podien asegurar-ho perquè lo carceller tenie les claus, com jo he vist una resposta tant fora del que s'havia resolt despús haïr, y haïr he tingut per perdut del tot lo negoci, si bé non he confiat may res de bo y he ordenades requestes per a presentar-les. Y en aquest punt és arribat Ferrandis ab les cartes he les enviades als procuradors y en entendrer-ho lo veguer és anat a casa de la ciutat y per forsa ha fet exir de allí los dos pahers se'ls ne ha aportats per traure los pres, y anant en sa companyia lo procurador segon ab gramalla ab grandíssim avalot y tropell de gent parlant moltes bestieses han tret a Palomares, y lo Consell se és romàs junt sens voler-ho remediar y mirant-so sens dir-me cosa alguna, havent-los jo dit y enviat a dir que.n avisassen que volia informar, és estat un desvergonyment que no.s pot explicar ab scriptura, importa moltíssim que no reste aquest negoci tant mal com roman per lo General y serà molt convenient que vostres senyories fasen de manera que los que no han respectat al General no s'els tinga cortesia ni prou pacta per a fer justícia e molts que han causat tant gran dany y nostre senyor a vostres senyories guarde com jo desige. De Tortosa, a 6 de juliol 1609.

Molt il·lustres senyors. Besa les mans a vostres senyories, son més cert servidor, lo doctor misser Francesc Aguiló.

Que.s[a] vulla que los procuradors scriguen a vostres senyories y a la ciutat y bras militar la veritat és que no han fet més cas de ses cartes que si no fossen vingudes.

278r Còpia de la carta dels procuradors de Tortosa. Sie cosida.

Molt il·lustres senyors,

Rebérem-la de vostres senyories, de 27 del passat, y ab aquella molta mercè, y al temps y quant lo síndich del General presenta aquelles al nostre Consell General, que per lo mateix negoci estava ajustat, ja en aquella hora estava extreta de les presons de dita ciutat la persona de Miquel Palomeres, a effecte de remetre aquell al virrey de València y fora la ciutat en camí per provisió feta per lo veguer y dos dels pahers, ço és, ters y quart de dita ciutat a consell de son ordinari assessor, als quals toca lo exercici de la jurisdicció criminal en esta ciutat y son territori, en execució de unes lletres de sa magestat y de sa excel·lència, gustara en gran manera lo Concell d'esta Ciutat haver rebudes dites lletres en temps còngruo y apte per a què.s poguera servir a vostres senyories en allò que bonament poguèrem conforme la obligació que tenim y gana de servir-los, del que poden vostres senyories estar certs, y en tota ocasió provar-o y guarde Nostre Senyor. En Tortosa, a 7 de juliol de 1609.

Molts il·lustres senyors. Besem a vostres senyories les mans sos servidors los procuradors de la ciutat de Tortosa

---

290r Molt[a] il·lustres senyors. 1609, juliol.

Los molt il·lustres senyors los deputats del regne de València.

Entent los senyors deputats del General de Cathalunya que en la ciutat de Tortosa estaven presos Lorens Roig y Miquel Palomeres, valencians, y que.s tractava de traurer-los de Cathalunya y remetre'ls a València per ésser comès la remissió contra constitucions generals de aquest Principat, me enviaren a mi com ha assessor ordinari del General ab comissió bastant per a procurar la observança de les constitucions en lo grabe fet, lo que és estat possibe fins a què lo veguer de assí ab vot de dos pahers, sens voler aguardar lo vot de la ciutat a qui tocaria, ha feta dita remissió contra dits constitucions, y saben los senyors diputats que lo senyor loctinent de sa magestat en aquest Principat dóna orde de fer dita remissió per haver-ho escrits sa magestat, sens estar ben informat de la justícia, han delliberat enviar embaxada solemne per a què repare aquesta violasió de constitucions restituhint dit Palomeres a Cathalunya, y per a què tinga effecte la merçè que confiam nos ha de fer sa magestat importe que no s'exequte sentència en dit Palomeres, sé que la auctoritat y intercessió de vostres senyories ha de ser de importància per a què lo loctinent de sa magestat en aquex regne mane suspendre la execució fins a què lo rey nostre senyor, sie informat y provehesca degudament, y que als naturals de aquex regne importa tant la observança d'estes constitucions com a nosaltres matexos y que ab molta voluntat nos ha de fer merçè en esta y altres occasions per a // 290v // suplicar a vostres senyories de part dels senyors deputats de Cathalunya, sie de son servei manar intercedir ab embaxada o de la manera que aparega més convenir ab lo loctinent de aquex regne o altres persones a què la sentència fa he

a. Que.s vulla ... sino fossen vingudes *interlineat fora del text.*

a. cartes insertes en els folis 288v i 297v del trienni 1608-1611.

[1609]

dóna o feta contra dit Palomeres no sie exequtada fins a que lo rey nostre senyor, haje hoÿda plenement la embaxada que per çò se li envihà y haje feta merçè ad aquest seu Principat com se confie assegurant a vostres senyories que los senyors deputats o rebran a molt singular merçè y la procuraran servir a vostres senyories en tota occasió ab los veres que.n saben fer envie per sol·licitar esta intercessió y per a informar més largament del notori agravi que sens fa y del sentiment gran que tot aquest Principat té a misser Rafel Torres y misser Matheu Codina, officials del General, als quals donarà fe y crehença en lo que de part dels senyors deputats explicaran y Nostre Senyor les molt il·lustres persones de vostres senyories guarde. Tortosa, a 7 de juliol 1609.

Molt il·lustres senyors. Beso les mans a vostres senyories, son molt car servidor lo doctor Francesc Aguiló, assessor del General de Cathalunya.

Molt il·lustres senyors,

Als molt il·lustres senyors jurats de la ciutat de València.

Entenent los senyors deputats del General de Cathalunya com la preçedent de mot a mot y tractan [...] de senyor

291r Fins avuy no havem hagut temps per a escriure, menjar, dormir y avitar-me perquè obrar molt, al temps poch, és imposible, y así se ha fet sens plànyer treballs y confiant vui nos enviaria papés per a millorar-nos bon crèdit en cosa de tanta importància nos som més valguts de la llenuga puixera entre valencians que no dels papés puix són del assesor del General de Catalunya y no dels senyors diputats, lo nom del qual así reconèyxer y lo altre respecten molt ab [tot] lo dijous de matí dia que.ntràrem en València, donàrem les cartes, so és la dels senyors jurats los quals com lo nom era poch abultat volgueren saber particularment, què era ser asesor, foren-los de resposta que portava comisió General dels senyors diputats y que de la pròpia y ordinària podia tant com tot lo en consistori puix ab sa firma y decret governaven los senyors diputats, y alesores donaren lloch entrasen en son consistori, a ont fórem rebuts com a embaixadors del Principat y donat lloch molt preminent y explicada nostra crensia, si bé vingueren resolts de no fer embaxada al senyor virrey los mogueren tant que.s determinaren // 291v // feren baixa y embaixades y quant volguesen, la qual feren ab tres coches las [...] los mas davant y en lo altre los jurats y en lo altres los officials preminents, dich y rasional, clavari y los demés y se féu divendres en la vesprada.

Foren molt ben rebuts y ab un remoqueltos que.s perjudicaven en lo que demanaven per Palomeres en lo instrument se feien de la remisió de Llorens Roig, le digueren que rompien per bot per servir al principat de Cathalunya com don Ramon Sans o bé tot tiranisat y lo virrey no féu nit en casa de Salomó manàs per ell puix per malaltia [densà] sant Joan serveix de repent y en nom propri de tesores adobar de la lletra y los digué que li era sa intersesió de molt gran considerasió y que lo trataria ab los del consell, y los jurats.

Nos tornaren en resposta dient que feren qualsevols altres officis lo mateix dia del divendres de matí li parlàrem nosaltres y foren molt bén rebuts y la primera cosa nos dix si li portàvem carta havent sabut ne haviem portat per a la ciutat y Diputasió, digueren que fer per a sa excel·lènsia si a aguardaven però res del diputat militar que seria a Tortosa ab poder de tot lo consistori y carta per a sa excel·lència sia féu gran exegerasió de què eix regne fes tan gran sentiment // 292r // de què fes justícia, se li replica com devia puix nos digué informàsem als del Consell y que en lo que pogués no.s consolaria lo que ferà si.l deyxasen manar.

Informaren tota la vesprada als del consell y deyxàrem a sa excel·lència una petisió conforme eixes còpies y dels del Consell, de uns foren ben rebuts y de altres no, si bé que ningú falta a la cortesia que.s devia al nom que representam se [...] pas qual l'audiènsia és una cadena y lo agravi de vui és de tots los síndichs de l'estament eclesiàstich, militar y real, li han fet vuy, disapte de matí, una embaixada als ha respost lo virrey que.s s'espantava que així haguesen olvidad lo plet de les encomandes a la fi los digué lo que als jurats esta vesprada són, ants los diputas ab solempne embaixada ab molts coches y.ls ha dit que pensava li havien de ajudar a fer justícia y no a impidir-la, don Pau Sanoguera li parla ab molta llibertat y los diputats mostrant algun sentiment, lo virrey digué que ja lo negoci de Palomeres estava tractat en consell, però que per sa intersesió o tornaria a tractar de nou.

Lo comte de Bunyos nos digué volia pendre a son càrrech la honrra de Cata- // 292v // lunya, y anà a dir moltes bravates a don Ramon Sans ab qui no pogué pendre peu lo senyor comte de Carlet fins en esta ora no s'és determinat de vaer-nos, férem lo venir de Carlet, al senyor patriarca requerírem de part de deu tornàs per la quietut de un regne de sa magestat que stava en

perill de perdre's, digué que no s'afligísem, que el senyor marquès com a prínsipe tan zeloso procuraria de dar-nos consuelo y nos aconsolà y prometé valer-nos, entenem li ha escrit y dit tenia carta de qué s'és picat lo virrey pux a dit als diputats que no tenia carta de Catalunya, nostros papés són der risa però entre valenciana pasam la moneda com volem, puix se fa creus tota València de haver commogut los nul·los tribunals y cavallés, molts dels quals no parlen de amagat dels advocats, no havem trobat sinó un fi just y (enfiserda), lo qual fa coster y los demés són fora havem fet quant nos cosellen y esta València de advocats com Tortosa, però no pert per consell sinó per ser-nos lo real tot contrari son sinó (misser Sant Joan Questarial, misser Roig), los parents de Palomeres, moven poca fresa y tenen poch favor, poder ja.ls nedam, però ademés la gràcia que sa justícia. Palomeres és arribat vuy disapte a migdia en l'ora // 293*r* // lo han posat a l'anella y lo cuyten y fa diablures don Ramon Sans y nos encontram sos medis y los nostres e moltes coses. Así se ha fet y se fa tant per nosaltres com si los senyors diputats.y fosen puix tenim guanyat lo crèdit en València, si bé que l'audiènsia so és misser don Ramon Sans lo que disminueix no.s consedeyx recors en prosés de ausènsia ni al que trenca les presons que.s hagut per comès, no esperam bon suchsés si bé que cada dia tenim intersesions noves, però nosaltres a dir y ells a fer, y com no tenim poder tot se té en pactes. Vuy havem, tornat al virrey després de l'audiència a saber la resolució se havia pres en lo negoci de la violació de les constitucions de Catalunya y nos ha dit acudisen al doctor Vasiero, jutge de la causa, y que haviem vingut molt curts de papés y que si.ls teniem dels diputats los mostràsem a dit Vasiero y que li.n fes, esta vesprada, realació fora de la còpia de la carta del rey, li havem mostrat los demés los quals no tenen per bastants per a l'autoritat que representam si ab los de l'audiència nos falten ab los demés no són menester, però Palomeres si ab la segona junta de les sales no se li sospén la eyxe- // 293*v* // cució de la sentènsia, conforme suplicam, y la primera junta de les sales no ha volgut sospendre, si ab esta a petisió de senyors deputats no.s fa, serà penyat dilluns o dimarts, si bé que li pesa al virrey haver mogut tant fem perquè és tímido y no voldria que Catalunya.o prengués tan mal y no té acció per a remediar-ho. Los cavalles amichs de Palomares nos parlen de amagat per les iglésies y diuen fan molt y no.s veu res. Sols lo cunyat de Roig, Joan de Navas, és lo que nos val ab sos amichs que.n té molts y del millor de València, y per son valor y ocupasió merex sia Roig afavorit[a] vent despedit los jurats a un veguer y subsíndich per a repetir a Llorens Roig lo manat fet tornar per lo gran sentiment mostrara per Palomeres per no dar disguts, así fem y farem fis sia viu Palomeres tot lo de potènsia y no.ls pese de haver-nos enviat, och bé a nosaltres nos ha de pesar de haver vingut, puix havent conmogut una ciutat con València no havem fet res fins ara si los senyors diputats és aquí envia lletres per al virrey en abono de nostres persones y als senyors diputats y estaments eclesiàstich, militar y real, per los officis estan fet per nosaltres y al comte de Buyol perquè, si no.s fa, nos tindran per embaxadors per so que // 294*r* // tenim empenyada eyxa paraula de què los senyors diputats ne faran un eyxemplar agraïment y no.s n.enirem que no tingam dites cartes, perquè fent-o de altra manera pareyxerem la eyxida del duch de Osuna en la gana, y al senyor Joan de Navas, idalgo, escriga-se'ls també y si per tota esta setmana no tenim avís nos ne anirem ab enviarem comfitura per al senyor diputat ay molt que dir a la vista asegura a u ni que si tinguèrem forzes que.s millorarà nostran partit y guarde Déu a nostres missers de València, a 12 de juliol, 1609.

Matheu Codina, Raphael Torres.

Fins ara no se ha pogut escriure per no haver-se fet res y aguardar papés de vostres missers.

294*v* Al doctor Francesc Aguiló, assesor del General de Catalunya. Tortosa.

296*r* Molt il·lustres senyors,

Al punt que fou remès Miquel Palomeres a València aparegué a moltes persones que m'han aconsellat assí que yo enviés a València en nom de vostres senyories per a veure si.s podria obtenir que no.s executàs la sentència de Palomeres fins que lo rey nostre senyor, hagués dit el embaixador de vostres senyories, y axí envii a Rafel Torres y Mateu Codina, officials del General, ab una carta per als jurats y altra per als deputats del tenor de la còpia que va ab esta ab instrucció a de part per a què allí se asaborís la pretenció y [forçat] que no.n pogui may persuadir que hagueren de alcançar lo que.s demana tingui confiança que la ciutat de València declararia sa voluntat acerca de la instància ha feta per la remissió de dit Llorens Roig que encara està pres, ells han obrat allà de la manera que vostres senyories veuran en la carta que ha rebut en aquest punt, la qual envie // 296*v* // ab tota diligènsia per a què ab brevedat vostres senyories se servescan iscriure als jurats y als deputats de València en abono del que s'ha fet y per nosaltres y en agraïment del que allí fan manen enviar assí

a. a continuació ratllat a sis sen.

les cartes per lo mateix ab tota diligència pus han de ser del fruyt que.s collegeix del que dits Torres y Codina escriuen, ja que no per remissió de Palomeres ab lo menos per la de Roig aïr se'n anà d'esta ciutat lo veguer y de dia tragué roba de sa [casa] molts estan espantats que [per ésser] la causa en [forat y paraula] la persona de consistori que m'han dit que[a] de vostres senyories[b] en aquest punt enviaré una relació que tinc feta de tot lo que ha passat a cerca de dita remissió ab advertiments per al que haurà de representar lo agravi davant sa magestat y també davant sa excel·lència ont se entendrà que tot lo mal han fet alguns de assí sens voler guardar lo que sa magestat y sa excel·lència han escrit que si o haguessen fet no estaríem en lo que estam y també enviaré còpia del procés d'en Palomeres y altres escriptures conferents per al cas. Nostre senyor, lo molt il·lustres personas de vostres senyories guarda, etc., de Tortosa, a 14 de juliol, 1609. Molt il·lustres senyors. Beso les mans de vostres senyories, son més cert servidor, lo doctor Francesc Aguiló.

300r

Supplicació[c] presentada en consistori dels deputats per lo síndic de Verges com de son sindicat consta en poder de Pere Pujol, notari de Verges, a 8 d'agost de 1607.

Inseratur[d].

Molt il·lustres senyors,

Ab occasió de la embaxada que vostres senyories los dies proppassats manaren fer a sa excel·lència representant-li las quexes molt justes que lo síndich de la ballia de Verges havia fetes en lo consistori de vostres senyories contra los molt reverents pares inquisidors per voler-se entremétrer de les imposicions y col·lectes de la dita ballia en favor de alguns familiars que residexen en aquella, ha procurat sa excel·lència posar-se per medianer en aquest negoci y se ha pres un assiento que est molt bé al síndich de dita ballia y satisfacció molt gran de vostres senyories com hagen manat que la pretenció del dit síndich tinga son degut effecte com la té vuy, per ço dit síndich represetant a vostres senyories dit assiento y conçert los besa moltes voltes les mans de las diligències y bons officis han empleat en aquest negoci per los quals ha tingut tan bon succés com de mà de vostres senyories se podia esparar. Lo offici *que licet*, etc.

Altíssimus Aymerich bo per Jaume Aymerich. *Oblata*[a] *XXVIII julii MDCVIIII, in consistorio, etc.*

304r Deputats[b] de Catalunya. Molt il·lustres senyors:

En conformitat de què esta ciutat, a 6 del present, scrigué a vostres senyories de com no era estat possible servir vostres senyories en lo que.ms manaven serca de la remissió de Miquel Palomeres per no haver pogut pendre resolució alguna en dit negoci lo Concell General d'esta ciutat, ni haver-la volguda aguardar lo veguer y dos dels pahers com leshores ho scriguere, restam ara obligats a scriure a vostes senyories la delliberació que ha fet dit Concell General en la nova instància que ara ha fet lo subsýndich de València en la repetició demana de Lorens Roig lo qual instat per dit effecte y oÿts en aquell los il·lustres y molt reverent senyors Lorens de Junyent, sacristà de la Seu de Tortosa, don Miquel de Cruïlles, Bernat Romeu y lo doctors misser Francesch Aguiló, assessor, a vostres senyories los quals nos feu merçè lo il·lustre y molt reverent senyor don Christòfol de Queralt, oÿdor ecclesiàstich a trobat en esta ciutat de imbiar en dit Concell per a referir-nos les causas que havien mogut a vostres senyories a imbiar dit senyor oÿdor a esta ciutat y atteses les rahons y vists los exemplars y constitucions allí refferides, delliberà dit concell que per quant la remissió de dit Palomeres se havia fet contra constitucions de Cathalunya y per consegüent ho seria també si.s feia la de Lorens Roig y de altres delinqüents y per quant los concellers de vint-y-quatrena que havien scrit serca de açò al senyor virrey de Cathalunya no estave ben enterats de la contrafacció de les constitucions que prohibeixen la remissió, que instaven que no.s fes la remissió de dit Lorens Roig ni de altres delinqüents a regnes estranys y que se scrigués a sa magestat, y sa excel·lència fos de son real servey declarar son real ànimo seria de la remissió de dit Palomeres no haver-se pogut fer obstant dites constitucions, y que no sia tret en conseqüència conforme en altres occasions se és declarat e com per lo susdit

a. a continuació tres paraules il·legibles.
b. a continuació dos paraules il·legibles.
c. carta inserta en els folis 299v i 301r del trienni 1608-1611.
d. Inseratur *interlineat al marge esquerre.*

a. Oblata ... consistorio, etc. interlineat al marge esquerre.
b. cartes insertes en els folis 303v i 324r del trienni 1608-1611. Deputats de Catalunya *interlineat al marge esquerre.*

vostres senyories han de estar enterats de nostra voluntat y desig que tenim de servir-los entenem estar // 304v // escusats del que se succehí sens que fos possible poder-hi occòrrer.

Guarde Nostre Senyor a vostres senyories, com desijen en Tortosa, a 28 de juliol de 1609.

Molts il·lustres senyors. Besen les mans a vostres senyories sos majors servidors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

305r *Die vigesimo septimo, mensis julii, anno a Nativitati Domini millesimo sexcentesimo nono.*

Los molt magnífichs senyors misser Jaume Cerrevo, ciutadà, misser Nicolau Enveja, doctor en medicina, misser Hierony Pasqual, mercader, y misser Joseph Puigvert,pagès, també ciutadans, quatre procuradors de la ciutat de Tortosa, din la casa del magnífich Concell de dita ciutat *more solito* y procehint albarans per sos verguets [senyor spelta] donats y crides ordinàries per los llochs acostumats de la present ciutat per Gabriel Blanes, al trompeta e corredor públichs de dita ciutat, feren avistar lo magnífich Concell General de aquella en lo qual ajust intervingueren los concellers següents: misser Henrich de Garret, don Jaume Boteller y de Oliver, misser Joan de Montornes, misser Jordi Jordà, misser Antoni Boleller, misser Baltazar Gallí, misser Andreu Ribelles, misser Jaume Oriol, misser Matheu Llopico de Xixon, misser Joan Baptiste Oriol, misser Joseph Thomàs, misser Francesc Aragonès, misser Llatzer Pasqual, misser Jaume Puiyana, misser Francesc Minguella, misser Pere Sala, misser Blay Gil de Frederich, misser Hierònym Marcella, misser Melcior Monfort, misser Miquel Sans, misser Gabriel Vidal, misser Pere Chies, misser Joan Baptista Sola, misser Joseph Torner, misser Francesc Torras, misser Joseph Batiste Chivelli, misser Joachim Borrull, misser Francesch Simo Minguellas, misser Francesc Castelló, misser Pere Bondia, misser Ramon Casals, misser Rafel Tarrós, misser Miquel Aguiló, misser Pau Martorell, misser Nicolau Traval, misser Baptiste Ferrer, misser Miquel Soldia, misser Miquel Martí, misser Francesc Guinovart, misser Miquel Alarco, misser Pere Mallol, misser Jaume Jalarn, misser Pere Segura, misser Pere Martí, // 305v // misser Antoni Escobar, misser Pau Bosch, misser Barthomeu March, misser Jaume Alberni als quals així congregats fonch per dits magnífichs senyors procuradors proposat que per quant per privilegis reals a dita ciutat atorgats per los reys de immortal memòria estiga disposat y ordenat que ans de tractar-se cosa alguna havent-hi llochs vagants en alguno o alguns officis del govern de dita ciutat, per mort de qui estaran en aquells inseculats, en primer lloch se haja de insecular en dits llochs. E com de present vaguen alguns officis de dit govern per mort dels qui en dits officis estaven insaculats que per ço los plàcia per observança de dits reals privilegis y consuetut antiquíssima inconsussament observada, provehir y delliberar sia treta la cayxa dels officis del govern de dita ciutat que està dins lo archiu de la casa del present magnífich consell, etc. *Reliqua sunt in suo originali libro Delliberationum de quibus hac pars noluit copiam nisi usque hic.*

E feta dita insaculació e coses dessús dites e fossen tocades les dotze hores del dia següent, que contavem vint-y-vuyt de dits mes y any, sobre lo proposat per dits senyors procuradors al dit magnífic Concell General de com per part del il·lustre y molt reverent senyor don Christòfol de Queralt, ardiaca y canonge de la sancta yglésia metropoli de Tarragona, oÿdor ecclesiàstich del present principat de Cathalunya de present resident en Tortosa, se ha entès que per part sua se ha de fer embaxada al present magnífic concell General sobre coses tocants al consitori de dits senyors deputats aserca de la observança de les constitucions de dit principat de Cathalunya que per çò los ho propose, perquè y fassen deguda delliberació. Delliberaren dits concellers que vinguen en lo present concell los embayxadors que dit senyor oÿdor entenia trametre: E, així en la hora vingueren en lo present consell los senyors Lorens de Junyent, sacristà de la Seu de Tortosa, // 306r // don Miquel de Cruïlles, Bernat Romeu, lo doctor, misser Francesc Aguiló, en lleis doctor, altre dels assessors ordinari del General del present principat de Catalunya, acompanyat de molts altres cavallers y officials de la ciutat de Barcelona los quals explicaren per part dels dits senyors deputats de Cathalunya y tres staments de dit Principat dient y fundant per sa part que la remissió feta de Miquel Palomeres, valencià, per lo magnífich veguer de Tortosa y dos pahers de dita ciutat, so és terç y quart, ésser feta contra dites constitucions de Cathalunya ho y encara contra los costums scrits de la present ciutat de Tortosa deduhint, explicant y llegint, diverses constitucions de Cathalunya y exemplars y vots de graves doctors fets en la casa de la Diputació, en observança de aquelles y moltes altres coses en conformitat del dessús dit, aserca de no remetres presos fora de Cathalunya, e feta dita explicació y embayxada[a] y anats dits senyors embayxadors de dit magnífich concell lo dit

a. embayxada *interlineat.*

[1609]

senyor procurador en cap dóna per proposició tot lo susdit juntament ab la carta dels senyors jurats de València, de nou del present, rebuda per nom del subsíndich de València. E lo senyor procurador segon dóna lo mateix per proposició ab la protestació següent, so és: les quals coses vol y entén haver proposat sens fer ni causar [periuri] algú al rey, nostre senyor, ni a son lochtinent en lo present Principat per haver-hi ja posat la mà en estos negocis y que no consentencas que se delliberen per lo present magnífich concell coses algunes que sien en deservici de sa magestat o que danyen als privilegis y bons costums de la present ciutat, ni constitucions del present Principat, o que tanquen la porta a la bona administració de la justícia com li apparega ésser cosa justa no delliberar alguna cosa sens consultar-la primer ab sa excel·lència per lo que podrien succehir casos tals los quals podrien inpedir la bona administració de justícia en gran de servey de Nostre Senyor Déu y de sa real magestat y del bé universal // 306*v* // de la república. E los senyors procuradors terç y quart dix que proposen lo mateix que lo senyor procurador en cap. E feta proposicions los magnífichs concellers procehiren a votar en lo modo següent: mossèn Henrich de Garret que attès que per los memorials y exemplars y altres papers y per moltes rahons representades en lo present concell per pat dels senyors deputats del General de Cathalunya ha constat que fer-se remissions de presos de Catalunya en altres regnes és contra constitucions y, per consegüent, ho és la remissió que lo veguer y dos pahers de la present ciutat han fet de la persona de Miquel Palomares, y ho seria la de Llorens Roig ni de altres delinqüents, per observança de dites constitucions y que per ço és de vot y parer que no es fassa la remissió de Llorens Roig ni de altres delinquents per observança de dites constitucions, y que s'escriga a sa real magestat del rey nostre senyor, y al excel·lentíssim senyor loctinent general de Cathalunya, que sia de son servey manar revocar dita remissió feta per lo veguer y pahers, attès en contra constitucions y feta sens voluntat del present Consell General y no estar ben enterats com ara ho estan los officials de la ciutat que scrigueren a sa excel·lència per a fer dites remissions, y per quant aquesta ciutat és estada notada de haver-se feta la remissió de dit Palomeres y en ella no.y ha sabut res per no haver-se tractat en lo Concell General y també és de vot y parer e que se scriga al bras militar y a la ciutat de Barcelona y als senyors diputats lo que ara se haurà delliberat y sia reintegrada en sa reputació antiga, y que sien nomenats tres eletes de la qualitat que.ls appara donant-los tot lo poder a ells a la major part de aquells que lo present magnífich concell general té, etiam en fer síndich a sa magestat o a sa excel·lència y a hont convinga ab tots los incidents dependents y emergents y ab facultat de poder-hi applicar totes les persones que.ls apparra convenir, e que tot lo que si gastarà, pague lo clavari y li sia pres en compte, y que // 307*r* // se escriga a la ciutat de València dient y desenganyar-los no poder fer lo que demanaven per ésser contra constitucions de Cathalunya a la observança de les quals se ha opposat lo General del present Principat de Catalunya y se torne la resposta al senyor oydor per lo senyor procurador segon molt ben acompanyat, don Jaume Oliver y de Boteller, etc. *Reliqua sunt inserit suo originali libro de quibus hac part noluit copiam nisi usque hic.*

En així que la major part del present magnífich Concell General fos del vot y parer del dit misser Henrich de Garret, e per execució, etc.

Reliqua sunt inserit suo originali libro de quibus hac part noluit copiam nisi usque hic.

Cópia presens sumpta fuit prout facet per intervalla et sigillatum a suo vero originali libro seu registro Deliberationum conciliarium domus concilii Dertuse five quod cum dicto suo originali veridice comprobata per me Augustinus Montanyes, civem Dertuse, apostolica ubique regia per universam regiam ditionem et ipsius civitatis Dertuse actoritatibus notarium publicum ac alterum exscribis dicte domus concilii et ut eidem aliena manu exarate in his tribus papyri foliis huius forma comuni presenti incluso ubique fides impedatur ego de mi notarius est scriba rigore mandati mihi verbo facti per dominus procuratores Dertuse instante magnífico et discreto Petro Mas, procuratore Generalis Cataloniae ac notario sub die vigessimo nono, mensis julii, anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo nono. Hic me suscribo et meum solitum quenta prime pagina, secundi folii ubi legitur «embaxada» appono quod esttate et procurase. Signum.

313r

Relació del que ha passat en la extracció e remissió que lo veguer de Tortosa ha fet de la persona de Miquel Palomeres al regne de València per a què les persones que representaran aquest agravi a la magestat del rey nostre senyor, o a son loctinent general o puguen offerir com és estat.

Havent entés los senyors deputats que Miquel Palomeres y Llorens Roig estaven presos en la ciutat de Tortosa y que.s tractave de traure'ls de Cathalunya y remetre'ls a València delliveren interposar-se a dita remissió per ésser com és contra les constitucions de Cathalunya, que disponen que persones no pugen ésser tretes de la vegaria de Cathalunya a ont auran comès lo delicte o seran prasen y les que disponen que causes civils o criminals no puguen ésser tretes de Catalunya, antes se hajen de decidir dins Cathalunya segons que moltes vegades se és resolt en la casa de la Deputació per persones doctes ésser semblants remissions contra constitucions y peró enviaren lo procurador del General a la ciutat de Tortosa a fi que portàs requestes y fes lo acostumat per observança de les constitucions.

Arribat dit procurador del General a la ciutat de Tortosa dóna aquesta al veguer y pahers y als procuradors de la ciutat per a què no fessen dita remissió ni permetessen que.s fes per ésser contra constitucions y descubrí dit procurador del General que desijaven fer la remissió moltes persones que tenien la administració en casa de la ciutat per ses pahers y lo veguer per 200 lliures // 313v // que li havien promès y que havien procurat que en nom de la ciutat se scriguès a sa excel·lència sens haver-ne tractat en lo Consell General de la ciutat a ont de necessitat se havia de tractar ésser la jurisdicció de la ciutat y també que de Valènsia se havia scrit al rey nostre senyor donà avís als senyors deputats.

Venint a saber los senyors deputats que los qui tenien la administració de la casa de la ciutat havien en scrits al senyor virrey per a què.s fes dita remissió y que pretenien se podia fer perquè en altres ocasions era fet y que de Valènçia se havia escrit al rey nostre senyor, donaren orde a don Joan de Semmenat, son embaxador en cort, que suplicàs a sa magestat no permetés fer de tal remissió y a misser Aguiló, assessor ordinari de la Deputació, per altres negocis del General havia de arribar a Tortosa que anàs a Tortorsa y allí informàs de la justícia del procurador del General y fes totes les diligènsies possibles per a què nos fes dita remissió.

Arribat que fou dit misser Francesch Aguiló en Tortosa tractan ab moltes persones que entrevenien en lo ministeri del negoci conegué que molta gent estava appassionada contra dits presos y que tenien voluntat y intenció de fer dita remissió si bé o dissimulaven, frassaven, amostrant ab lo exterior tenir gana que no.s fes la remissió segons que moltes vegades o ha escrit als senyors deputats y tractant deben encaminar la pretensió del procurador general ab les persones ben intesionades del poble y altres, encara que poques, se feu resolució que no podia tenir bon exit sinó ere // 314r // en lo Consell General de la ciutat de Tortosa fent en les persones de aquell les prevensions necessàries y informant en ell dit misser Aguiló, fent enténdrer a totom la justícia y beneffici públich que resultave a tota Cathalunya y a la mateixa ciutat de Tortosa de la observança de dites constitucions y la obligació necessària que dita ciutat tenia de no contradir y de affavorir a la pretensió de dit procurador y així se anà procurant perquè en haver-se presa dita resolució tingué dit senyor misser[a] Aguiló una carta de crehensa dels senyors deputats per als procuradors de Tortosa per la qual anà a casa de la ciutat y diguè als procuradors la necessitat que.y havia de que s'entén que.s la justícia que tenia lo procurador del General en lo que pretenia y la obligació general que.ls incumbia a ells com a cap de la ciutat de proucrar se fesse les coses que s'anaven tractant amb satisfactió dels senyors deputats y de tota Cathalunya y.ls prega molt que unint orde de sa magestat o de sa excel·lència per a fer-se dita remissió no.s prengués resolució alguna sinó tractant-o en Consell General per ésser lo negosi de tanta calitat y importància en lo qual entenia ni formar y amostrar ab constitucions y eixemplars y altres escriptes no poder-se fer tals remissions, y dits procurados li offeriren que en cas vingués tal orde o tratarien en consell general y avisarien a dit misser Aguiló perquè en ell pogués informar y decutir-lo que volgués per part dels senyors deputas y encontinent se scrigue als senyors deputats y ses senyories o agrahiran molt a dits procuradors ab carta que.ls enviaren en resposta de la que ells havien escrit // 314v // amb la confiansa que dits procuradors donaren a dit misser Aguiló procura parlar y fer parlar casi a tots los del Consell General informant-los de la justícia que en si tenia lo cas y representant los molts inconveniensts que podrien succehir-se de no attendre la ciutat de Tortosa al que los senyors

a. *a continuació ratllat* Francesc.

[1609]

deputas tant justament demanaven per benefici de la mateixa ciutat, satisfent a les rahons sofístiques que.ls degen los qui subornaven per los valensians de tal manera que públicament se entenia que en Consell General se pendria resolució de què la ciutat no fes la remissió en manera o a lo menos que.s consultàs per la condicció gran y contínua costància que la Deputació y feïa.

Y estant aguardant que vingués lo orde de sa magestat lo qual se entengué assí, a 4 de juliol, que a 17 de juny se ere despachat en Madrid y tantbé los pahers y cartes que per a facilitar la bona resolusió que s'esperava havien de enviar los senyors deputas arriba en esta ciutat de Tortosa, a 4 de juliol, en la matinada, a la porta misser Garau que era lo síndich de Tortosa que solicitava la resposta del senyor virrey y presenta als procuradors la ciutat una carta de sa excel·lència ab que deïa no donassen culpa a dit misser Grau si havia deixats los negocis de la ciutat y se'n tornava de Barcelona sense son orde perquè ell lo enviava que rebés ans cavalls que li aportaven per Valènsia.

Entesa la vinguda de dit misser Garau y lo contengut en la carta de sa excel·lència apareixent una cosa molt fora al cas la rebuda de cavalls procuraren misser Aguiló, lo procurador del General y altres persones que entrevenien en la bona // 315*r* // direcció del negosi en entendre a quin fi ere estada sa vinguda y tantost se sabe que dit misser Garau aportava altres cartes de sa excel·lència y que a 17 de juny se era despedit lo despaig en Cort per a què.s fes la remissió y que los que aportaven aquest negoci al coll anaven tratant de traure los presos de nit sens dir-ne res a lo procuradors ni als pahers a fi que al endemà [bravejant] los procuradors y la ciutat fos estat fet lo negoci com volien y nos pogués corregar sino al veguer y per çò se resolguè que no osbstant les guardes que.s tenien de nit per a què se sabés la extracció si.s feïe y poder fer les diligències anàs misser Aguiló a parlar als procuradós y.ls digués lo que s'entenia y així y anà y.ls digué que s'entenia que misser Garau portava orde de què.s fes la remissió dels presos y que anaven trassant de aixecutar lo veguer a solas en la nit en ora cauta sens dir-ne res a ell ni als paers y que.ls-o notificava per a què.y donasse remey assegurant-o donaren a que no.o pugues fer perquè altrement essent lo que havia de fer lo veguer contra de la ciutat y lo que misser Aguiló los demanava en benefici de ella no remediant o se entendria haver-o tol·lerat y prestat lo consentiment aquestes y que mayor queixa tindrien los senyors deputats offeriren-li dits procuradors que encontinent juntarien Consell de vint-y-quatrena y o proposarien per a què si donàs remey.

Y així encontinent dits procurados ajuntaren vint-y-quatrena y dellibera lo consell que atès lo escarceller és official de la ciutat y lo senyor virrey en dies passats havia escrit als procuradors que procurarien la custòdia de dits presos que los procuradors prenguessen les claus de la presó en les nits y que.s donàs orde que y si lo veguer de nit // 315*v* // sens voluntat de la ciutat volia tràurer presos que no.o consentissen lo escarseller les guardés antes avisasen als procuradors, juntassen lo consell encontinent a qualsevol hora que fos y en aquest punt aparegué anara algun poch ben encaminat lo negoci i així desaparegué lo dit misser Garau que no.s veu més.

Y en la nit de aqueix mateix dia, que èrem a 4 de juliol, anà lo veguer a la presó demanant la clau de la presó a ont estaven Llorens Roig y Miquel Palomeres, y ab grans avalots féu llevar acte com los procuradors havien preses les claus essent mitja nit, o, cerca y despachà encontinent un correu per al virrey y al que.s entero tot fou trassa dels que a por [...] lo negoci per a què atemoritzan-se los procuradors al endemà juntassen Consell de Vint-y-Quatre y revocassen lo que havien fet lo dia abans, XV, y així a l'endemà diumenge, a 1 de juliol, de matí, los procuradors ajuntaren Vint-y-Quatrena y proposant lo que havia fet lo veguer en la nit, se delliberà que lo que havien fet lo dia abans estigués com se estava y que per part de la ciutat se scrigués al virrey donat-li raó del que havia fet y que sols se feye perquè los presos fossen custodits fins a què ves per justícia lo que de ells se havia de fer y així se escrigué.

Veent lo veguer y altres que fomentaven sa empresa de traure dits Palomeres y Roig que no podien eixir ab sa intenció pensarent altre camí, fou subornar dos pahers per a què juntament ab lo veguer proveissen que.s fes dita remissió y així, en la nit del mateix dia de diumenge que contaven a 1 de juliol, feren la negociació.

Y a l'endemà dilluns, que contàvem a 6 de // 316*r* // juliol, paregué misser Guerau lo qual no.s era vist més y presentà una carta closa de sa magestat dirigida als procuradors, consell y hòmens bons de la ciutat de Tortosa, y altra carta de sa excel·lència dirigida als veguer, procurador, pahers y consell de Vint-y-Quatrena de la ciutat de Tortosa, ab les quals sa magestat y sa excel·lència escriuen lo que.s veurà en les còpias. Y encontinent que dit misser Garau hagué presentades dites lletres los procuradors mana-

ren juntar Consell de Vint-y-Quatrena per a descloure les cartes y estant junt avisaren a misser Aguiló per a què anàs a casa de la ciutat, y encontinet anà, y antes que en dit Consell de Vint-y-Quatrena se prengué resolució alguna ni.s tractàs del negoci, lo veguer requirí als pahers que anassen a la cort per a fer la provisió de remissions, y responent Rafel Torres, paher segon, que los pahers no podian fer tal provissió sinó de voluntat y consell de la ciutat, se'n anà lo veguer ab los dos pahers a soles y de consell del assessor de la paheria feren provissió convenint que Miquel Palomeres fos remés sens aguardar que los procuradors y Vint-y-Quatrena tratassen del negoci.

Y arribat que féu dit misser Aguiló a casa de la ciutat en la instàntia a ont estava congregat lo Consell de Vint-y-Quatrena li digué lo procurador en cap que en aquell punt havien rabut dos cartes una de sa magestat y altra de sa excel·lència, ab què se'ls diu sa voluntat és que.s fassa remissió de la persona de Miquel Palomares, que si te alguna cosa que dir de part dels senyors deputats, la digués.

Y així dit misser Aguiló, ab les rahons mes jurídiques que li fou possible, prova ésser contra constitucions // 316*v* // fer-se remissions de persones de Catalunya en altres regnes, encara que aquelles persones no havien delinquit en Cathalunya, al·legant y refferint de paraula y de mot a mot les constitucions que prohibeix y los exemplars que, en favor de dites constitucions, y ha aguts y és força molt la gran obligació de la ciutat de Tortosa de deffensar lo mateix que los senyors deputats deffensaven y satisfer els inconvenients que los apassionats perquè.s fes la remissió havien representat a les persones de dit consell, y com alegue aver gran benefici de tota Cathalunya, y en particular de la mateixa ciutat de Tortosa, que dites constitucions se observassen de la manera que sempre se eran enteses en casa de la Deputació, y que lo cas de Miquel Palomeres ere cas indubitat perquè tenia fet proçés en Cathalunya y havia contestada la litte perquè lo veguer li havia presa la deposició, y que en manera alguna se podrà traure dit Palomeres que no.s tragués causa de Cathalunya en tant que entenent les mateixas constitucions de la manera que les entenen los que las volen violar y fer tals remissions, era induvitat ésser lo present cas contra dites constitucions y fou de tal fruit dita informaçió que sperant tots que lo Consell de Vint-y-Quatrena havia de resoldre que.s fes dita remissió per causa de haver subornat molt a son pler lo veguer y als tres apassionats tota la nit abans y entrevenir-hi en dicta Vint-y-Quatrena molts caps del que aportaven la negociació y que sempre havien fet contrari, se féu resolució que aquell negoci se remetés al Consell General, lo qual se hagués de ajuntar aquell mateix dia. En aquest intermedi que s'havia de congregar // 317*r* // lo Consell General, anà lo procurador del General, ço és, a requestar als dos pahers terç y quart per a què no proveissen cosa alguna acerca de dita remissió y si acàs la havien provehida no la eixecutassen, antes la revocassen, encontinent per ésser cosa contra constitucions, y no tenir los pahers jurisdicció ni poder per a fer semblants provisions sinó ab volluntat y consell de la ciutat per la qual eren ells ministres del exercici de la jurisdicció y la mateixa requesta donà al assessor de la paheria:

Esperant que.s congregàs lo Consell General per a què fes delliberació deguda acerca de fer-se dita remissió o no fer-se, entenent los apassionats y caps de la negociació que aportava lo veguer que si lo Consell General se congregava havia de delliberar que no.s fes dita remissió, per lo que los que no estaven apassionats anaven assaborint la justícia y la rahó tingueren un pensament diabòlich y fou concertat atemoritzar tant als officials del General com als que intercedien per ells y altres homes de poch sperit que y haurà en lo Consell per impedir així o que no s'ajunt lo Consell o que, ajuntat, no prengués bona resolusió, o que los officals del General no gossassen fer ses diligències o, ja que les fessen, fos ab gran perill de un escàndol y de ses vides y així.o posaren en eixecució com se dirà per avant.

Y reselant-se dit misser Aguiló que no fes lo que se anava procurant per part de dit veguer per lo que.s deïa públicament que lo veguer se'n volia portar dit Palomeres mentres se tindria lo Consell, envià al procurador y notari del General a casa // 317*v* // de la ciutat per a què diguessan als procuradors lo que havia entès y.ls requirissan que donassen orde a què lo veguer assó les sens orde del Consell no tragués lo pres puig may se era fet, y que, en estar congregat lo Consell, lo avisassen per a què tenia que parlar ab dit Consell de part dels senyors deputats y informar acerca de dita remissió. Y dits procuradors digueran que lo vaguer los havia promès que fins al vespre no mouria cosa alguna, y que no creyan mogués res que lo Consell no hagués primer presa resolusió y que ells no sabian com poder impedir al vaguer que no tragués lo pres si ell lo volia traure y que quant lo Consell estaria junt tractarian lo demés. Y en aquest punt, que eran les quatre ores de vesprada, arriba Ferrandis correu ordinari de la Deputació, ab lo despaig que dits deputats trameteren a dit misser Aguiló dins lo qual venia una carta dels senyors deputats per als procuradors del General

[1609]

de Tortosa, altra del estament militar de Cathalunya y altra de la ciutat de Barcelona, las quals envià encontinet a casa de la ciutat a hont eran los procurador y se juntaria lo Consell per lo procurador y notari del General, los quals, y anaren y encontinet que.s publicà y ocularment veu lo veguer y altres que porta sa negociació a quan arribat correu al General y que lo procurador y notari del General havian aportades moltas cartas a la ciutat, determinaren executar lo que tenia concertat y posà dit veguer per lo carrer qui ha des del General a la casa de la ciutat més de sinquanta hòmens de armes ab pedrenyals y los gallets acalats cridant grandíssims crits y font grans avalots ab tant extrem que tot lo poble se avalotà y molt sovint deia dits // 318r // hòmens de armas que no deixassen passar persona alguna per aquell carrer lo que ells feran demasiat, perquè tanint los gatillos bacos dels pedrenyals los encaraven a la gent que.ls aparescia y no dexavan passar ningú, en tant que dit procurador y notari del General quant isqueren de la casa de la ciutat per a tornar al General se'n hagueren de anar per altres carrers molts remots, avent estat molt temps a casa de la ciutat durant lo avalot y avent animat alguns a què.ls fessan dany quant se mogué lo avalot en casa de la ciutat dient que ab aquells les havian de haver, y lo mateix feran aprés quant isqueren de casa de la ciutat perquè en veure'l en lo carrer se tornà avalotar de nou la gent, dient alguns ara és ora de pegar-los una pedrenyada y encarant-los los pedrenyals ab los gatillos baixos deïan pel cap que.ls havem de matar.y nasqué dit avalot del que dit veguer anave fent y dient per a provocar als officials del General, perquè cridant y avalotant deïan en llengua castellana *«tenganme cuenta con essa calle del General»* que és davant la mateixa casa dient *«estense en essa esquina»* y los hòmens que ell.y posa se estigueren allí senpra ab los gatillos dels predrenyals acalats y encarats aquells duces la casa del General, y manà publicar una crida devant la mateixa casa del General conentint que a pena de la vida tos los hòmens de armes que estaven avisats li acudissan encontinet ab sas armas y anava dit veguer ara y a des a casa de la ciutat y avalotant deya que si no delliberaven prest que.s fes la remissió, ell se'n portaria lo pres y la gent que anava en la companyia cridava que.s tragués lo pres y comensant // 318v // aprés a cridar lo veguer y los que anaven en sa companyia grans crits «visca el rey» y «ajuda al rey» sens haver-hi persona alguna que.ls fes contradicció de fet ni de paraula, se avalotà tant lo poble que fins a les dones cridaven que.s tragués lo pres[a] y ab aquest avalot tant lo poble que fins als minyons se avalotaren y cridaven que.s tragués lo pres y per diversos carrers no sabent que era la causa de tant gran avalot. Al principi, molta gent se posà en armes tirant de les spases y anant de res a hont ere lo avalot y es mentenle lo que era se'n tornaven y altres tancaren portas y altres se posaren a fugir.

Y ab aquest avalot tomen lo veguer que ab les lletres que havien aportat a casa de la ciutat dits procuradors y notari del General no.y hagués algun orde del virrey en contra del que ell desijava, o que lo Consell General resolgués que dit Palomeres no fos remès com altres vegades o havia deslliberat y se entenia que delliberaria se'n entra a casa de la ciutat a cercà los dos pahers ters y quart los quals no volian fer la remissió sens aguardar la delliberació del Consell y per força los tragué de la casa de la ciutat per a que anassen ab ell a fer dita remissió y en ésser en lo carrer alçà en alt lo bastó de veguer y cridà grans crits de «visca al rey» y «acuda al rey» anant en companyia lo procurador segon ab la gramalla y tota la gent de armes féu lo mateix encavant sempre los predrenyals, trobant-se a tots presents dits procuradors y notari del General los quals donaren les cartes a dits procuradors ab tant tumult y avalots // 319r // de poble que fou molt escapar de fer los dany segons que uns los encarien los pedrenyals ab los gatillos baxos y altres deïan «ara es ora de tirar-los una pedrenyalada a estos» y altres deïen ab aquests com se ha dit.

Y dits procuradors repongueren que ja legirien les cartes, y estavan tant fora de si per lo gran avalot que may ajuntaren lo Consell per molt que se.ls digués havent.y ja bastant número en casa de la ciutat y havent-se'n de tornar dits procuradors y notari del General juntament ab lo veguer Fontana que.ls seguia y acompanyava des de la casa de la ciutat a la casa del General no pogueren anar per lo carrer que eran vinguts impedint-o la multitut y avalot de la gent de armes y se'n hagueren de anar per altres carrers molt remots.

Y veent que lo negosi se anava del tot perdent y que lo veguer de fet impedia que.ls officials del General no pogueseen fer les degudes diligències ab lo Consell General per al qual tenia aparellades requestes per a què no ffes la remissió, dit misser Aguiló envià encontinent al procurador y notari del General a presentar una requesta als procurados per a què no consentissen que lo veguer, de fet, fes tan gran impediment, los quals.y anaren per lo mateix camí y ab lo mateix perill que abans no dessant may lo avalot y entretant que presentaren la requesta dit veguer y lo procurador segon, ab la gramalla, lo qual asistia per son gust a ssoles y instigat

a. a continuació tres línies ratllades.

per los que tenien passió en lo negosi sens orde del Consell y dits dos pahers ab tota la gent de armes tragueren dit Palomeres de la presó y ab lo mateix avalot lo tragueren de la ciutat, aportant-lo per lo pont y de aquí al regne de Valènsia.

Y aprés de haver tret dit Palomeres se ajuntà // 319*v* // lo Consell General y no avisant ni dient a misser Aguiló dellibera que lo Consell de Vint-y-Quatrena, prenent Consell dels advocats de la ciutat y altres, res si lo que havia fet lo veguer era contra constitucions de Cathalunya o en violasió de la jurisdicció de la ciutat y havent.y hagut exsès se reparés per termens de justícia.

E, aprés essent arribat a la dita ciutat de Tortosa don Christòphol de Queralt, oÿdor ecclesiàstic, y havent entès que lo Consell General de la ciutat no havia entrevingut en fer dita remissiò antes bé, se era feta de la manera que està dit, procurà se ajuntàs Consell General y aguardant lo dia de 26 de juliol per ésser diumenge y dia que los menestrals podrien acudir y sens destorps de ses feynes los procuradors los manarien convocar voctar, y fou tanta la negociació dels qui havien feta dita remissió que fent amagar moltíssimes persones de Consell fou impossible poder-se congregar, y així se deixà per al endemà, dilluns a 27, en lo qual dia feren dits apassionats majors diligències per a fer amagar persones del Consell.

En tant que tot lo dia de dilluns no.s féu altra cosa sinó sercar consells, ni trobaren uns que fugien a cavall, altres amagats per monestirs fora de ciutat, altres de fora de ses cases y en cases de altri, ab gran admiració de tot lo poble dient tothom que may se havia vist ni entès tal cosa en Tortosa, y així se passà tot lo dia de dilluns fins a deu ores de la nit en lo qual punt encara per a poder congregar lo Consell fou necessari que los procuradors y fessen anar alguns malats que.ls hagueren de aportar ab cadires.

Y congregat que fou dit Consell havien primer de fer ensiculasió de alguns llochs segons un // 320*r* // capítol de govern de la ciutat, a les dotze ores, ordenà dit don Christòphol que les persones dels tres staments que estaven en sa companyia y li assistien anassen a casa de la ciutat a donar queixa al Consell del que s'havia fet en violació de les constitucions y interpel·larlos per lo reparo del fet y faedor, aportant en sa companyia a misser Aguiló, assessor, per a informar al que tocava a les constitucions los quals feren lo que se'ls havia encarregat en dit Consell.

Y aprés se féu deliberació que no.s fessen remissions en la ciutat de Tortosa attès ere contra constitucions fer-ne, y la que s'havia fet de Palomeres que procuràs fer recaudo ab nominació de elets per a escriure a sa magestat, a sa excel·lència y als senyors deputats y al estament militar y a la ciutat de Barcelona y a la de València, y fer altres coses convinguen al benefici del negoci. [1609]

E dits elets, en execució dels que.ls fou comès, manaren intimar al sots-veguer y pahers la delliberació del Consell ab requesta que no fessen remissió de la persona de Llorens Roig, ni de altres delinqüents, altrament se procurà contra de ells y perquè lo subsíndich de la ciutat de València, que insta la remissió de dit Roig, havia donada una requesta al sots-veguer y pahers, ordenaren que fos enviat a sercar y se li das una fraterna y se li digués lo que havia delliberat lo consell y una carta per als jurats, desenganyantlos que no.ls donarien a Roig.

Y tantbé perquè don Jaume de Oliver y Boteller y Rafel Torres, paers, en cap y segon, no estaven contents del consell de misser Llopico de Xixon, assessor de la paheria nomenat per la ciutat, que fou lo qui provehí la remissió de Palomeres, resolgueren ques donàs facultat a dits pahers de // 320*v* // aconsellar-se ab lo doctor que.ls aparegués.

Y més se resolgué que al procurador del General se donassen totas las delliberacions y qualsevol altres scriptures que fessen al cas y que li aparegués convenir.

El fet fins assí referit que ha passat puntualment com se diu y sens encariment algú com resulta de la informació, se pot representar lo agravi que s'ha fet y fundar aquell en los advertiments següents:

Perquè lo veguer de Tortosa com ha official real ha violades les constitucions generals de Catalunya disposants que persones ni causes civils o criminals no sien tretes de Cathalunya perquè ha tret a Miquel Palomeres de la presó de Tortosa y remès aquell al regne de València per esforçar-y justificació aquest capítol basta la còpia del procés fet contra dit Palomeres y còpia de les instruccions y vots que en altra occasió han fets y dels eixemplars que.y ha en la casa de la Deputació.

Ítem en cas se replicàs per los ministres de sa magestat que les constitucions que s'alleguen y los eixemplars que s'amostren se entenen quan los presos han delinquit en Cathalunya y axí sols quan se trau causa de Cathaluya y no se

trau pres sens causa que esta és la evasió que solen donar, se pot explicar que en la remissió de Palomeres se ha tret persona y causa de Cathalunya, pus en Tortosa ere estat pres per[a] estar indiciat de una mort que s'havia fet en lo terme de Tortosa y trobat frungant en un llit ab una dona casada al mix d'ella y una filla sua y se li havia presa la deposició, així[b] acerca dels indicis de la mort com del delicte en què fou pres, y així se havia contestada la lite y ademés de això se pot explicar que dites constitucions parlen de presos que no hauran delinquit segons que ab dits vots y còpia de procès[c] // 321r // se pot fundar.

Ítem que dita remissió se és feta contra los privilegis de la ciutat de Tortosa y per persones que no tenen bastant poder per a fer-la, perquè sols la han feta lo veguer y dos pahers, los quals en Tortosa sols poden fer enqueste y no poden fer provisions alguna en les causas criminals prejudicial, sinó seguint lo vot y parer del consell de la ciutat, dit consell de paheria, ordenat per aquex respecte.

Y per a què ab més facilitat se puga explicar lo contengut en aquest capítol se advertirà que en la ciutat de Tortosa tota la judicatura en causes civils o criminals és de la ciutat segons que està axí dispost per lo capítol comensant «los ciutadans» situat devall del títol del ordenament de la ciutat del llibre de Costums, escrits de la ciutat de Tortosa, los quals se guarden en Tortosa, segons que és així la observansa y os diu «mires en la constitució volents» situada devall lo títol de jurisdicció de tots jutges.

Y que aquesta judicatura en causes criminals se exsercia segons dit llibre de Costums en esta forma que havent-hi denunciació contra d'algun delinqüent anomenava dos ciutadans per jutjes y aquells ab lo veguer feïen la enquesta, y feta juntava lo veguer en la Cort tots quants ciutadans podia trobar y de consell y parer de dits ciutadans declaraven o procehien en la causa dits dos jutges, com o diposen dos capítols comensant lo hu «com la primera denuntiació» y lo altre «emperò» ans que la sentència del títol «*De Inquisitione*» en lo nové llibre, foli 99.

Y que aprés se muda la administració de dita judicatura ab la carta de la paheria en esta forma que en lloch dels dos ciutadans que en cada enquesta havia de anomenar per jutges se // 321v // anomenen o elegeixen ara a sort y antes se eligien a vots quatre persones anomenades per rahó de dit offici, pahers, y aquestos tenen obligació de fer totes les enquestes ab lo veguer, y aprés de fetes axí com abans havien de declarar de consell de tots los ciutadans que podien trobar los quals anaven a la cort, ara declaraven ab vot y parer del consell de la paheria que.s certa part del Consell General que cada un any se anomena per a votar dites causes y assò a demés que col·legeixen de la carta de la paheria que és en dit llibre de Costums en foli 114, a ont se deffereix casi tot lo que s'ha dit, se diu expressament que los paers no puguen exercir jurisdicció ni tenir més del que se'ls dóna ab dita carta de paheria, és cert se observa de la manera que.s diu assí u que mai lo veguer y pahers han feta remissió alguna de delinqüent sens consell y vot de la ciutat.

Ýtem que dita remissió se és feta ab provissió del assessor de la paheria sens veure ni attendre los mèrits del procés ni mirar si lo delicte per lo qual se repetia dit Palomeres era comès. Y sens que.s ves procés algú fet contra dit Palomeres en Valènsia, perquè en la enquesta no hi ha més de la sentència feta per la contumàcia y tant solament ab attendènsia que la voluntat de sa magestat y de sa excel·lència ere que.s fes remissió.

Ýtem que dita remissió és estada feta sens guardar lo orde de sa magestat y de sa excel·lència, perquè sa magestat escriu y dirigeix sa real carta[a] als procuradors y hombres buenos que en Tortosa se entén lo Consell de la Ciutat y[b] no al veguer y pahers y sa excel·lència dirigeix sa carta al veguer, pahers, procuradors y consell y quatrena, donant-los en dites cartes lo consentiment y voluntat que haurien demanat el nom de la ciutat per a fer dita remissió.

341r *El[c] Rey*

Ilustre duque primo nuestro, lugarteniente y capitán general por parte de Juan Lucas Palavesin, me ha sido hecha relación que aviendo embiado a Italia ciento y veinticinco mil ducados poco más o menos con licencia mía y para cosas de mi real servicio, los diputados del general desse Principado no los quisieron despachar en virtud de los passaportes que les presentó, mios, diciendo que no estavan en su caveza y que, perteneciéndole por cessiones de otras personas, no podia usar dellos y assó le hizieron depositar a razón de ciento por ciento mientras no truxesse nuevos passaportes en su caveça, los quales se le diera, como avréis visto, en catorze de junio más cerca passado y, aviéndoselos presentado, tanpoco han querido darle el propio uso del

a. per estar ... y trobat *interlineat al marge esquerre.*
b. així ... pres *interlineat al marge esquerre.*
c. *a continuació ratllat* y tantbé lo havia pres lo veguer per suspitar de una mort que s'havia fet en lo terme de Tortosa.

a. *a continuació ratllat* no sols al veguer y als pahers més encara.
b. y no al veguer y pahers *interlineat al marge.*
c. *carta inserta en els folis 340v i 343r del trienni 1608-1611.*

dicho dinero hasta que los assessores de la Diputación a quienes han cometido el conocimiento desta causa declaren lo que será de justicia y tan solamente concedieron que se embarcasse la resta, de xándolos cinco por ciento depositados hasta la determinación de la causa, supplicándonos sea servido mandar que se le buelva el dicho depósito y se cumpla lo contenido en dichos passaportes que ha presentado, pues son justificados y en la forma acostumbrada, y el dinero que se embiava era para cosa de mi servicio, y aunque ya sobresto mismo os mandé escrivir a instancia del dicho y de otros, en dos de mayo proxime passado, encargándoos mucho tuviéssedes la mano con los dichos diputados que en estas materias no hagan novedad ni vexación alguna a los interessados, todavía viendo que lo dilatan, y la razón que ay de no permitir que nadie tenga justa occasión de quexarse, y lo que importa que estos passaportes [...] su devido effecto y encargo, y mando hagáis // 341*v* *// de nuevo muy apretados officios con los dichos diputados y sus assessores para que no entretengan más la resolución y cumplimiento deste negocio, y al supplicante le den bueno y buen despacho allanando de una vez estas dificultades tan voluntarias para que no se ponga estorvo en la saca del dinero que yo embiaré para cosas de mi servicio, como era esta, que en ello le recibiré muy particular. Datum en Madrid a* XX *de setiembre* MDCIX. *Yo, El Rey.*

Il·lustríssim Francisco Gassol, protonotarius.

Vidit don Didacus Clavero, vicecancellarius. Vidit don [Montserrat Guardiola], regens. Vidit don Joan Sabater, regens. Vidit Monter, regens. Vidit don Josephus Bonyatos, regens. Vidit don Philip Tallada, regens.

In diversorum VII, foleo CCVII.

342*v* *Duque de Monteleón, primo lugarteniente y capitán general de nuestros principados de Cataluña, de Rossellón y Cerdaña.*

Madrid. Sobre el dit, etc., los diputados han entretenido del, etc., Sacarra, Joan Lucas Palaricin.

349*r* [a]Die[b] VI, decembre, 1609.

Vistas algunas deliberasions per lo consistori dels senyors diputats en diversos temps fetas, et signater a 7 de setembre 1606, en favor del veguer y sots-veguer de Vich, los infrascrits assessors són de vot y parer que los senyors deputats poden usar ab Hieroni de Heredia, veguer de Tortosa, de la matexa[c], benignitat[d] y misericòrdia ab què se ha proseït ab dits veguer y sots-veguer de Vich y altres officials reals, attesa majorment la voluntària presentació de la persona feta en las presons de la present casa.

Berturs, assessor. Raphael Aguiló, assessor

349*v* Benignitat[a] y misericòrdia.

350*r* Molt il·lustres senyors,

Hironi de Heredia, donzell y veguer de Tortosa, ha sinch o sis mesos que, per orde de vostres senyories, està pres y detingut en la present ciutat de Barcelona fent molta falta, no sols al regiment de son offici y servey de sa magestat, però també a les coses de sa casa, muller y família, y ha patit molts gastos en tant larga detenció. I com may sia estat intenció sua de de servir a vostres senyories ni a la Generalitat de Cathalunya, ans bé estiga promte y aparellat de emplear totas ses forças y persona en lo que li vullen amanar y de servir-los ab molta voluntat y cuydado en tot lo que puga y per dits respectes entenga no tenir culpa alguna en lo que és estat impetit, supplica per ço a vostres senyories que en consideració de ditas cosas sien servits usar ab ell de la gràcia y clemència acostumada y per ço se presenta devant vostres senyories y se posa en los càrçers de la Diputació per a què de aquell manen fer lo que.ls parezga, supplicant que.l manen relaxar de dits càrçers y detenció y li manen donar libertat complida perquè se puga tornar a su casa que dit supplicant o rebra a singular gràcia y mercè de la mà de vostres senyories. Lo offici etc. *que licet. Altissimus ect Berart.*

XI decembris MDCVIIII[o], *in consitorio.*

350*v* 7 setembre 1609, veguer y sots-veguer de Vich.

---

58 2a.[b] Molt il·lustres senyors, Jaume Riera, ferrer y morador en la present ciutat de Barcelona, diu que lo diumenge, mes proppassat, passant dit Riera per la plaça del Rey, a les quatre hores, després dinar, veu que un moço renyia ab dos minyons y los pagava ab dos pedras y com veu lo perill que.y havia que no matàs ab elles algú dels dits minyons se abrassà ab ell, no conexent-lo de ninguna manera ni manco lo senyor a qui servia y per ser de la unió lo prengué y.l aporta a la presó del rey y com després entengués que lo dit moço era criat de un senyor deputat de vostres senyories, encontinent anà a la

a. *carta inserta en el foli 351r del trienni 1608-1611.*
b. Die VI, decembre, 1609 *interlineat al marge.*
c. *a continuació ratllat* equitat.
d. Benignitat y misericòrdia *interlineat.*

a. Benignitat y misericòrdia *interlineat al marge inferior.*
b. *carta inserta en el foli 358v del trienni 1608-1611.*

[1609] dita presó y soltà a dit moço y pensant que dit Riera havia feta dita captura ab malícia y de certa sciència de com era dit pres criat de hu de dites senyories fonc prés y capturat, com de fet al present lo està en la presó d'esta Deputació y és pobre y casat ab fills y filles. Per tant, per estar nafrat y ab gran perill de sa vida, supplicació a vostres senyories molt humilment sien servits de manar-lo soltar de dita presó en què està librement y perdonar-li si caygué en algun descuït que.n rebra a molt particular mercè y caritat de vostres senyories, a la folia, etc., *que licet etc., altissimus Prat.* (Signum)

361r *Infacto*[a] *duby propositi per dominos deputados doctoribus infrascriptis. Visa supplicatione oblata per Ludovicum de Lobera die undecima januarii proxime lapsi decretationesque seu provisione eidem supplicationi facta sub die 21 mensis janauarii qua dictum fuit supplicat non procedere visis duabus supplicationibus per predictum de Lobera oblatis dicta die 21 decretationibus seu provisionibus factis quibus dictum fuit, iam fuisse debite provisum eadem die in alia supplicatione visa ultimo loco supplicatione ab eodem Lobera oblata. Viso toto processu, cause visique videndis dicti infrascripts doctores sunt boti quod supplicationi dictis dominis deputatis ultimo loco presentate fuit decretatio seu provisio, quod stant et perseverant in provisis 21 januarii eo attento quod per generales constituiones a declaratione provisione seu sententia facta in causa supplicationis confirmatoria provisionis facte super intermedio seu alias non est licitum supplicare, provocare, recurrere, vel appellare etiam per beneficium restitutionis in integrum, vel alio quovis modo eo etiam attento quod donimis deputatis per relationem scribe cause et portariorum domus diputationis ad instantiam nobilis Bernadi de Peguera receptam plene constitit nullos proparte dicti Lobera citatos et juratos intra decem dies contrarii imperii fuisse testes, obidque locum no esse supplicationi per dictum Lobera in predictis supplicationibus inter posite nec nullitati ab ipso in eisdem allegate, omni in predictis dubio cessante.*

Sala, Tristany, Bertran.

376r Còpia[b] de la proposició feta als dits doctors per ses senyories.

Summa de la resolució de sucesió, punts y camps principals que pertanyera a la justícia y obligació de pagar [...] que foro los drets del General y de les galeres de Chatalunya.

Primer punt demanda: Si los drets del general y galeres de Chatalunya son [justes, estes tots en] si y en totes les seves parts tant en universal com en particular.

Resposta: Tots los drets del General y de les galeras de Chatalunya ells en si y en totes les sues parts en universal y en particular, són justs, particularment los de les galeres navegant y conservant-se elles és justíssimo per ser d'eses galeres en temps de pau y guerra summament necessàries per la defensa de la terra y offensa dels enemichs y seguretat de les contratacions merítimes, la rahó és perquè tenen les condicions posades per tots los doctors theòlechs y canomistes que servien de la manera de atributs, vectigals, gabellas, alcabellas y tota manera de drets les quals són primeres que los drets sien passats per persona que tinga auctoritat de posar-los. Estos són posats per rey, reyna en differents Corts ab particulars concessions de molts papas antecessors del papa Clement VII, «*dattum Rome, Sanctum Petrum*, peticion, *anno incarnationis Domini millessimo quingentessimo vegessimo quarto, decimo septimo kanledas mai, pontificatus sui anno primo*».

2º. Que sien posats per justa causa estos són posats per justíssima causa, perquè són drets reals deguts a sa magestat per a son sustento, servexen para pagar censals antichs y nous per a pagar salaris des jutges de la Real Audiència y altres officials reals, per a pagar lo donatiu sa magestat quant ve a Corts, per a guardar la terra en temps de pau y ajudar-li en temps de guerra, per mentenir com se merexen quatre galeres tant necessàries per a Chatalunya y per altres // 376v // semblants necessitats en bé del principat de Chatalunya.

3º. Que la justa causa stiga en peu y persevere en estos drets se veu que les causes justes mencionables estan en peu y perseveren y axí són molt justificats.

4º. Que conforme a la causa perquè són posats no sien notablament excessius. Estos drets se veu al ull y la experiència que conformes les dites causes perquè són posats no syen excessius, antes per pegar-se mal contra consiències vuy a penas no basten y axí corre major obligació que sien pagats.

5º. Que sien posats en scrits cosas convenients en les quals tots participen. Estos són posats en estes coses de mercaderies y altres que perta-

a. carta inserta en el foli 360v del trienni 1608-1611.
b. provisió inserta en els folis 375v i 380r del trienni 1608-1611. Còpia ... senyories *interlineat al marge.*

nyen *ad vestum et vestitum* y posar-se sobre elles conforme los ús de totas las províncias y de dit Principat se pot fer y lo papa Clement VII en dita bulla clarament ho diu: «*quascunque impositiones super cuius eus generis rebus ab mercibus cum utensibilibus quamquam commestiblilibus*», etc, com poc los dits del General y de les galeres de Chatalunya tinguen les VII condicions requisidas, clarament se entén y veu que tos són justs.

I no sols són justs, però són les més justificats que tinguen ningunes ciutats y vilas de Chatalunya per rey y reyna en públicas Corts en les quals entrevenen los tres brasos y ser-se declarats per les persones en sciència et consiència més calificats que té en dit Principat les quals representen // 377r // dit Principat y ser poseïts amb consentiment de ells.

Segon punt demanda: Si las constitucions justes de Chatalunya fetes en dites corts y capítols que mana sien pagats dits drets sots pena de deu lliures y altres penes ho tots pena de ser perdudes les mercaderies en les quals se comet frau, si són lleys purament penals y que obliguen sols a la pena y no a la conssiència, y si són leys que obliguen a la conciència y a culpa mortal y a restitució de tots los que.s defrauda als dits drets.

Resposta: Ditas constitucions y capítols no són lleys purament penals ni obliguen solament a la pena posada y a què sien perdudes les mercaderies, sinó que són lleys que obliguen en consiència y a pecat mortal y a restitució de tot lo defraudat, com sia cosa robada al General, al quals és justament deguda y així tots los que són obligats a pagar dits drets, si los defrauden, cometen culpa mortal y són obligats a restitució del dret defraudat. Esta resposta se funda en lley y dret natural de pagar al rey los tributs y en lo evengeli Matheu, capítol 22, «*reddite que scent caesaris caesari et que sunt Dei Deo et ad Romanos, capitol 13, reddite omnibus debita mi tributum tributa cui vectigal*» y auctoritat de tots los theòlechs, escholàstihs, canonistas y sommistas, exceptats molts pochs com se scriu més llargament en lo tractat copiós per fer de aquesta resolució y finalment se funda en rahons en dit tractat posades.

Tercer punt demanda: Si los ministres del General que secretament y se'ns legítima // 377v // licència y legítima y llohable consuetut scientment disimulen y remeten en tot, ho en part, a si matexos, ho[a] altres persones obligades a pagar dits drets, si commeten pecat mortal contra lo jurament de fidelitat que hora prestat, etc. y si commeten peccat de part defraudant ells y consentint scientment en dits fraus y si són obligats a restituir tot allò que han defraudat per cosas suas ho agenas.

Resposta: Los dits ministres del General que defrauden per si dits drets ho inciten ha altres per sos respectes y interesos que.ls defrauden[a] ho scientment dessimulen ho consenten quals defrauden contra dites justes lleys llohables constitucions de la Generalitat, és cosa serta que commeten peccat mortal de perjuri contra lo jurament que han prestat y que commeten pecat mortal de perjuri contra lo jurament[b] que han prestat y que commenten peccat de furt consentint y cohoperant en lo furt y frau que los altres fan y que són obligats a restitució del valor dels drets defraudats y que són dignes de ser castigats per los senyors deputats ab penes exemplar com ha deslleals a la Generalitat, etc.

Esta resposta consta de las dos primeres en les quals està provat que los dits drets són justs y que les lleys de ells obligen en conciència y ha restitueix dels fraus y més que ells per rahó del offici, màxime tennint salari per ell, estan obligats con justícia a no consentir en tal frau.

Quart punt demanda: Si los paraires, barators, drapers y botiguers, sastres y sos jovens pellers, capuchers, giponers, calsatés, costurers, argenters, barraters, tintorers, corredors de coll ho de orella y altres // 378r // los quals per manament de les Corts de 1471 y per manament de les Corts de 1533 tenen prestat jurament, etc, si són obligats complir dit jurament y si sent contra de aquell commeten peccat de perjuri y si commeten peccat mortal defraudant ells per són ús lo General, ho cohoperant y sent causa que altres defrauden a dit General, també commeten culpa mortal y són obligats a restitució.

Resposta: Tots los sobredits y altres que hem prestar jurament conforme dites Corts són obligats a guardar dit jurament y si no.l guardan tras lo trenquen cometen pecat mortal de perjuri y si ells defraudan a dit General per cosas de son ús commenten culpa de hurt y són obligats a restitució.

Aqueta resposta se prova perquè lo jurament justament és pres per los senyors deputats y ells són obligats a prestar-lo ab bona intensió y veritat conforme la intenció de dits senyors deputats y així los obliguen, com està dit, y si.l tren-

a. a continuació repetit ho.

a. a continuació mitja línia ratllada.
b. a continuació repetit jurament.

[1610] quen, pequen, y per quant dits drets són justs y tant justificats sertíssima cosa és –com està declarat– que si.ls defrauden per si y per son ús ho són causa que altres los defrauden que commeten culpa mortal y són obligats en consciència a restitució.

Quint pund demanda: Si los ecclesiàstichs, ço és, commenados de Sanct Joan, Sanch Hiago, Calatrava, Alcantera, Montesa y llurs monjes y los capellans y benficiats de orden menors ho majors y los religiosos monacals, ço és, benitos, sustercienses, clunacienses, premostatenses, cartuxos de Sanct Hieròn im y llurs monjes y altres y los religiosos mendicans y que gosan de privilegis de mendicans y totes llurs monjes y col·legis de studians seculars ho regulars y huspi- // 378v // tals y altres llochs pios que són obligats a dites lleys a pagar dits [drets] y si.l defrauden són obligats a restitució.

Resposta: Tots los predits ecclesiàstichs y llaichs pios són obligats a pagar *in solitum* dits drets y si.ls defraduden commeten peccat mortal y són obligats a restituir *in solidum* tot lo que a dits drets auran defraudat.

Esta resposta se prova perquè lo papa Clement VII en dita bulla allegada obliga a tots los dits ecclesiàstichs y religiosos que.s paguen en aquelles paraules: «*etiam si persone ipse ecclesiasistice saculares aut cuius ius etiam eliminasem, etc, sentensien, etc, ac etiam mendicatium ordinum regulares et res ipse clericorum sacularium eorumque ecclesisiarum et piorum locorum ecclesiasticorum ornamentorum usiu deputate fuerint*», etc, y així tot cas són obligats y també perquè lo bras ecclesiàstich en les Corts los obligua a pagar dits drets y consent conforme la potestat que té del Papa per consentir y fer dites constitucions que obliguen a pagar dits drets.

383r Lo[a] consistori dels senyors diputats ha entès que vostres missers, senyors cònsols de Llotgia y consell en la extracció del offici de defenidor que ara de present se ha de fer, tindrian intenció de no admetre en dit offici los officals del General que en aquell concorren a cas sian extrets, lo que redunda en manifest y notori torp dels drets del General, derogació de las perrogativas, privilegis y preheminències de aquel per observança de les quals me han manat vingués advertir a vostres missers que no permetran fer ningú de dits officials que en dit offici concorren semblant prejudici y danys ans tingan ab admetre aquells a cas iscan y sian extrets en dit offici, perquè altrament ferian dits senyors diputats obligats a proceir contra de vostres missers conforme seria de justícia.

384r [a]Los mangífichs cònsols, honorables deffenedors y Concell de Vint de la Lotja de la present ciutat, en resposta de la scriptura que per part de vostres senyories per lo síndich del General en dit Concell de Vint los és estada explicada, diuhen que en la extracció que lo dia present deuen fer del offici de deffenedor de dita Lonja guardaran los privilegis reals a dita lonja concedits, com tenen obligació y sos predecessors han bé acostumat.

400r Vista[b] la deliberació y per los senyors diputats, feta als 29 del corrent mes de maig, ab la qual volen sas senyories que los assessors ordinaris de la present casa advocat[c] fiscal, baix scrits, los aconsellen si ab lo que sa magestat demana ab sa real carta de data de 17 de abril proppassat a dits senyors diputats tramesa aserca de la expulsió dels moriscos poblats en lo present Principat y ab lo que los senyors duc de Monteleón, virrey y capità general, ha manat publicar ab sas cridas dit die de 29, se contrafà a constitucions de dit Principat, usos, pràctiques y stils de aquell.

Vista la real carta, vista també la real crida, attès que per ditas reals carta y crida consta los dits moriscos poblats en lo present Principat aven cospirat contra la corona real y ésser cómplices ab los demés moriscos de Spanya en aver apostetat y comés crim de lesa magestat, divina y humana, contra dels quals // 400v // consta averse proceït en la règia cort del dit Principat proseint supplicació del procurador fiscal de aquella commissió feta al magnífic don Pedro Soler, jutge de dita cort, intseguint-se provisió de aquell y conclusió en lo sacro Consell del dit Principat en virtut de la qual dita crida s'és publicada y la expulsió dits moriscos se[d] ha de fer axí que ab la forma acostumada, los dits assessors y advocat[e] fiscal són de vot y parer que dita expulsió y crida no són contra constitucions del dit Principat usos, pràtigas y stils de aquell y que los senyors diputats no tenen obligació de opposar-se a dita crida y expulsió.

Vidit Raphael Aguiló, assessor. Vidit Besturs, as-

a. carta inserta en el foli 383 del trienni 1608-1611.

a. carta inserta en el foli 384 del trienni 1608-1611.
b. carta inserta en el foli 400 del trienni 1608-1611.
c. advocat fiscal *interlineat.*
d. se ha de fer *interlineat.*
e. advocat fiscal *interlineat.*

sessor. Vidit don Josephus Quintana, fisci generalis advocatus.

402*r* Còpia[a] de la crida dels moriscos.

403*r* Ara oïats tothom generalment que us notiffica y fan a saber de part del excel·lentíssim senyor don Hector Pignatelo, duc de Monteleón, compte de Burrell y de Sant Àngel dels Llombarts de la Sancta Cort y real magestat, conseller, lloctinent y capità general en los principats de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya que com sa magestat, per molt larch discurs de temps, haje procurat ab diversos medis que los moriscos havitans així en lo present Principat de Catalunya, en les fronteres de Aragó y València, com és tots los altres regnes de Spanya se reduissen a la verdadera religió christiana que ab lo sant baptisme han professada y en loc de conseguir-se aquest fi, haja nostrat la experiència lo molt que de cada die anava crexent la obstinació y duresa de ells, fins a conspirar contra la corona real, valent-se del turc y de altres enemichs, com se és descubert y averiguat per alguns tribunals de la Santa Inquisició y particularment per lo tribunal de Çaragoça y per altres diverses vies, per les quals coses són incorreguts en crim de apostasia y de leza magestat, divina y humana, per hont si bé ab vot y parer de diversos prelats y de altres persones de molta doctrina y christiandat, per la notorietat y continuació de sos delictes y per la atrocitat y gravedad de ells, podrà sa magestat líberament disposar de les vides y havers de tots y de cada hu de ells, de qual- // 403*v* // sevol edad y sexo que fossen, sent com és lícit punir i castigar, aniquilar y extirpar qualsevol comunitat y congregacions quant la major part incidex en tant graves y detestables delictes com són los de apostasia y de lesa magestat de què contra los dits moriscos ha constat. No-res-menys volent sa magestat usar ab ells de sa usada venignitat y clemència ha determinat en altres sos regnes com se ha vists de fer-los merçè de les vides, contentant-se de[b] expelir-los de sos regnes perquè no contaminassen, així en lo que toca a la fe com e la fidelitat als altres strangers que de ordinari habitat en ells y com per lo major part en los altres regnes de Spanya sie ya executada esta santa resolució tant encaminada a honra y glòria de Nostre Senyor y a seguretat y tranquilitat dels matexos regnes y és esta expulsió tant necessària y hutilosa en lo present principat de Catalunya així perquè totalment cesse la correspondència que tenian ab los turchs y moros com per lo dany y perill que.y a tant imminent per estar los moriscos tant veïns del port de Alfachs de Tortosa hon havie de venir lo socorro dels enemichs que ells solicitaven, considerant que sa qualitat y circunstàncies del cas no done loc a major discussió per los irreparables inconvenients que de qualsevol delació podrian resultar u altres causes y rahons. Per ço y altrament sa excel·lència insegüent la conclussió en los Real Consell feta en lo // 404*r* // procés que en la real carta se aporta a instància del procurador fiscal a relació del noble y amat consell de sa magestat don Pedro Soler, jutge de la real cort, diu, notiffica y mana que tots los moriscos tant hòmens com dones de qualsevol edad que sien axí los naturals del present Principat com altres que de Aragó, València o altres regnes seran entrats o entraran en lo present principat de Catalunya y comptats de Roselló y Cerdanya, que dins tres dies comtadors del dia de la publicació de la present crida, fahedora en los llochs a hont dits moriscos habitaran o se trobaran, se hajen de embarcar en lo port dels Alfachs, a hont sa magestat té bastant número de vexells per dita embarcació per anar en altres terres fora dels regnes de sa magestat a hont ells voldran, ab les penes modifficacions y declaracions següents:

Primerament, que pugan restar en los dits principat y comptats les morisques que són casades ab christians vells y los fils y filles nades de dit matrimoni com ad aquelles tals sa excel·lència los dóna llicència y permet que resten ab sos marits y pares respective; y així bé los descendents de moriscos que de sa pròpia voluntat són vinguts de barberia a convertir-se a nostra santa fe cathòlica perquè ab major libertat y seguretat pugan altres insfels venir a reduir-se a ella, y així bé los moros y turchs que actualment se trobaran sclaus con la intenció de sa excel·lència no.s sia levar lo domini de aquells a llurs amos.

Ítem, inseguint la dita conclusió en los Reals Consell feta, // 404*v* // sa excel·lència diu y declara que tots los christians nous que se'n voldran anar a habitar en altres terres fora de les de sa magestat de obedients a la santa fe apostòlica se'n pugan aportat tots sos fills y filles de qualsevol edad que sien y an ses mullers encara que sien christianes velles.

Ítem que los christians nous que se'n voldran anar a habitar a terres de infels se'n hajen de aportar sos fills y filles que seran de edad de més de set anys y ses mullers si seran filles de christians nous, però que no pugan portar-se'n per força les mullers que tindran que sien filles

a. cridacarta inserta en els folis 402r i 406v del trienni 1608-1611.
b. a continuació una paraula esborrada.

de christians vells sinó tant solament aquelles que de sa libre voluntat se'n voldran anar ab ells.

Que als crhistians nous que se'n voldran anar a habitar en terres de infels los sien llevats tots los fills y filles que tindran que no passaran de edad de set anys y que als dits minyons los sie proveït de tot lo necessari per lur sustento, encaregant-ho als pre(l)ats y altres persones ecclesiàstiques y seculars abonades y devotes, fet lista de tots ells, y avisant ab brevedad a sa excel·lència de modo com los hauran repartits y de les presones a qui los huran comanats perquè se puga donar alguna bona forma en la educació, criança e instrució de ells. Que, axí matex, los minyons hòrfens que no tendran pares ni mare, fills de moriscos, hajen de ser detinguts y criats així com dels altres és dit en lo capítol precedent per a què uns y altres pugan ser ben doctrinats en la santa fe cathòlica, entenent-ho dels minyons horsfens que // 405*r* // no passar-na del sobredita edad de set anys.

Que los descendens de christians vells per línea masculina encara que per part de mares o àvies tinguen alguna rassa de moriscos y encara que sien cassats ab filles de moriscos, ells ni ses mullers ni fills no sien compressos ab esta general expulsió com aparega que nos deu posar dubte en llur fidelitat y christiandad.

Que, així matex, los fills o filles de christians vells que seran casats ab sclaus o sclaves, ni los fills de aquells no sien compressos ab esta general expulsió.

Que no puga ser fet maltractament algú de obres ni de paraules a les persones o béns dels moriscos del qualsevol edad o sexo que sien que inseguint lo thenor de la present pública crida y, obeint a tot lo contengut en ella, se aniran del present Principat y se enbarcaran en loch dalt dit.

Que no sia lícit a ningun morisco, aprés de publicada la present crida, exir ni partir-se del loch o terme de moriscos hon se trobarà al temps de la publicació de ella, sinó que se haje de restar en lo matex lloch, sperant, seguint l'orde que.ls donaran los officials a qui està comés lo càrrech de enbarcar-los.

E més desitjant sa excel·lència fer gràcia y merçè als barons y que diuen ser senyors de les viles o llochs hont stan y habitan dits moriscos inseguint la dita conclusió, vol y ordena que tos los béns immobles dels moriscos que se han de embarcar resten y hajen de restar en poder dels dits barons perquè de aquells dispongan liberament, // 405*v* // ab tal, emperò, que dits barons hajen y tingan obligació de pagar los censos, censals y altres qualsevol carrechs, deutes y obligacions a què dits béns immobles y, los amos de aquells estar-na obligats y no volent accepar dits barons los dits béns immobles ab dita obligació de pagar los dits deutes, càrrechs.y haje dins un mes aprés de la dita expulsió, immediantament següents, done avís a sa excel·lència per a què, en dit cas, puga sa excel·lència y Real Consell proveir lo que serà de justícia així en benefici dels acrehedors, com altrament no emetent, enperò, fer prejudici algú als drets competens, als senyors directes y alodials de les dites terres y béns immobles que dexaran dits moriscos que seran expel·lits.

Ítem, vol y declara sa excel·lència, que sia lícit y permès als dits moriscos aportar-se'n de sos béns tots los mobles que cada hu de ells podrà portar-se'n sobre sa persona y los bastiments y los diners, tant solament, que menester auran per son sustento del viatje y flete, encars no embarcassen en les galeres de sa magestat per cada hu d'ells y ses famílies pagant lo dret al General y altres drets si ni haurà.

Y los demés diners, or, plata y altres béns mobles, de dits moriscos que restaran sien de dits barons ab què, emperò, los haje de pendre ab benefici de inventari en poder de notari públich y de testimonis fidedignos ab les matexes obligacions dalt dites en los béns immobles per seguretat dels acrehadors volent y expressament declarant que lo matex que està disposat dels // 406*r* // béns mobles e inmobles et diners dels moriscos de les terres de barons se entén fue disposat en los llochs y terres reals.

Ítem, que no sia lícit a moriscs o morisques alguns amagar, cremar o devastar, cosa alguna de béns de moriscos ni de altres qualsevol persones, tant mobles com immobles, o semovents ni de fruits cullits ni perdents sots pena de mort real o de altra menor pena a àrbitre del judicat.

Ítem que no sia lícit a ninguna christiana vella ajudar a amagar, cremar o devastar, cosa alguna de béns de moriscos ni menys ocultar ni amagar ni encubrir a morisco algú sots pena de sinch anys de galera o altra major o menor segons les circunstàncies del fet requerran a àrbitre de sa excel·lència y del Real Consell, lo qual àrbitre se puga estendre fins a pena de mort natural inclusive.

Ítem, que sie lícit a qualsevol persona péndrer, capturar y desbalijar, a qualsevol morisco que passats tres dies després de la publicació de la

present crida serà trobat desmandat per camí fora de poblat ab tal, emperò, que haje de lliurar encontinent al official ordinari del lloch més vey a hont lo aurà capturat, y que en cas que lo tal morisco farà vàlida resistència sie lícit matar-lo sens incòrrer en pena alguna.

Ítem, que qualsevol morisco o morisca que recusarà desobeir al contengut en la present pública crida per rahó de dita expulsió pasat lo dit trienni de tres dies naturals // 406*v* // aprés de la publicació d'ella, encorregan en pena de mort natural irrevisiblement. Per çò, mana sa excel·lència la present crida ésser feta y publicada per los lochs a hont convinga.

El duque de Monteleón.

Vidit Salba et de Vall, regens. Videt Pineda, fisci advocati. Vidit don Chistofol Gallart. Vidit don Petrus Soler et de Treginer, regens. Michael Joannes Amat (signum).

Quodquidem preconium suit publicatum per loca solita presentis civitatis Barchinone, die vigesima nona mensis may anno a Nativitate Domini millesimo sexcentessimo decimo sono duarum tuibarum prius et posterius emisso per Joannes Xuriguer regni tubicinem sie in regia concellaria refferentem.

Sig+num meum Michaelis Joannes Amat sacra catolica et regia magestatis scribe mandati regens prothonotariam in principatu Cathalonia per totam terram et ditionem suam notaria publici barcinona opulati qui excuplum huismodi a suo original registro [...] et obligationum loca notariu XV *a [...]* CCXXXXVIIII *[...] recondito et custodito per alium in precentibus quatuor.*

411*r* Molt[a] il·lustres senyors,

Nosaltres, Geroni Matxí y Pere Ferrer, mestres de casas, anàvem dimarts proppassat, que comptavan a 8 del corrent mes de juny, ab companyia de vostres senyories a las minas de les fonts del General a mirar y regonèixer aquellas y allí sobre lo mateix lloch vostres senyories nos hinformaven que veiam y mirasam lo com estava imperfeta dita boca y per acabar-se ab la perfecció convé nos manasen que veiam y mirasam lo que hi convenia fer y del que aparexeria fer per lo bé y perfecció y utilitat de dita hobra. Relacion fesam en son consistori y axí nosaltres sosdits, vistas la sobre ditas minas y obra de aquellas y vist lo com restan imperfectes y lo que ne(ce)siten acabar-se per tenir tot son degut effeto y compliment, que altrament lo fet fins assí poria ser que per lo avenir l'aigua vindrà a faltar, y axí vist y entès lo que per vostres senyories nos hes hestat manat, y vistas ditas minas, y vista las deus de las aygua de dites fonts, agat raho de tot, fem la present relació tots dos conformes:

Primero trobam lo cap de la mina rab lert de terra que l'aygua que nex en dit lloch no.n pot axir y si no.s neteja y ascura dita mina parilla l'aygua nex en dit lloch, nos devertes ca per los deus de la terra y havia gran dany, y axí dic que de nesesitat se ha de netejar dita cap de mina de dita terra y afondir-la per abax, y net y afondit que sia fasa paret tant a l'entorn dexant-hi forats en los loch [...] vindrà per poder axir l'aygua y cobrir aprés lo més alt de valta grasa, y ditas parets han de fer més fondos que no són los canalls de terra per ont vuy ve l'aygua, lo que las deus de l'aygua demanaran lo que hentenen y judican de gran profit per a dita font perquè // 411*v* // judicam l'aygua serà molta y vindrà a reinpelar dins ditas parets y hevitarà ab faselitat dins los canals de dita mina afondit la mina per amunt més del que veres veu y que convé molt.

Ítem, en dit loch o cap de mina se ha de fer [...] y cala per a dar desaxida als que hentravan en dita mina que hés gran inconvenient que los qui hentran dins dita mina com són al cap no poden axir sinó que an de tornar a pasar tota la mina fins allà ont són hentrats majorment per als qui treballen dins dita mina per aver de traure la terra.

Ítem, convé y hés de nesesitat fer contra minos en algunas parts de dita mina per crexar y aumentar l'aygua de ditas fonts que serà cosa de gran utilitat.

Ítem, se ha de fer clavaguera gran ab sos resposses desboca o porta de la mina fins ajuntar y conduir l'ayga de las fonts del General ab la canonada de las fonts de la siutat perquè vui ha mol mal conduïda y les carreteres cada dia rompen lo loch per ont pasa dita aygua.

Ítem, se ha de fer al cap de la sobre dita clavaguera, en loch ont s'ajuntava dita aygua ab lo aquaducto de la font, una caseta ab sa porta perquè allí.s puga vèurer quanta hés l'aygua de la font del General que hentre la de la siutat, perquè la siutat ne ha declarà la Diputació de dita aygua la mitat de la que entrava y que.sta hés nostra relació. Tos conformes, firmats nostras mans propias, vuy a XI de juny 1610.

Geroni Matxí. Pere Ferrer.

a. carta inserta en el foli 411 del trienni 1608-1611.

453r [a]Los doctós infrascrits, vistes les suplicacions presentades en lo consistori dels senyors diputats sobre los casos en aquellas contenguts aserca la quexa se té dels senyos inquisidors per preténdrer que conforme les concordias y confirmació de la Sede Apostòlica[b] insertades en lo volum de les constitucions y altres decretacions del cardenal Spinosa y constitucions de Catalunya no poden dits senyors inquisidors fer los prosehimens fan en los casos narrats en ditas suplicacions, vistes dites concòrdies y decretacions y constitucions y vist molts altres exemples de la casa de la Diputació en senblans y altres casos fets aquesta madura consideració y fet estudi particular sobre les coses occorrens, són de vot y parer que los senyors diputats per descàrrec de son offici tenen obligació de interpelar y requerir a dits senyors inquesidors a què observen dites concòrdies y confirmacions y deliberacions y constitucions en la forma acostumada en la present casa y senblantment fer totes les diligències que millor aparrà convenir per alcansar la observanca de dites concòrdies, confirmacions y decretacions y constitucions.

Besturs, assessor, Raphael Aguiló, assessor, don Josephus Quintana, Michael de Ribes, fisci generalis advocatus, Jacobus Aymerich, Ludovicus Bertran, Petrus Boix, Gaspar Cancer, Petrus Pineda.

462r Mot[c] il·lustres senyors. Ab la constitució 9, capítol 35 de les primeres Corts de Monsó, celebradas lo any 1545 sots títol de «Revocació de tots jutges», està ordenat que lo advocat que tindrà en la Real Audiència pare, sogre, oncle y germà o cunyat, entenent etiam per cunyats marits de dues germanes, en les causes que dit advocat aurà aconsellat no puga votar ni entrevenir lo dit pare, sogre, oncle, germà o cunyat de dita Real Audiència y que per ço no sie menester recusació ans ipso jure et ipsa constitució sien aguts per recusats e remoguts de entrevenir y votar en dites causes ni pugan ésser presents quant aquelles se tractaran en la Real Audiència, conforme més llargament en dita constitució està contengut a la qual se ha relació, y axí com en les causes que los pares de la companyia y altres llegataris de la heritat de donyana de Montanyans aportan contra lo noble don Miguel de Cruÿlles, sie estat consultat y age aconsellat y firmat scedulas per part de dit don Miguel de Cruÿlles, misser Joseph Roca, abans que lo magnífic misser Mijavila, doctor del Real Consell, entràs en la Real Audiència, ni abans que los dits magnific misser Mijavila y misser Roca, fossen cunyats, fes cert que no pot ni deu entrevenir lo magnífic misser Mijavila per ser los dos cunyats o casats ab dos germanes.

Ab tot en manifesta contrafacció de dita constitució y en gran prejudici de dit don Miquel de Cruÿlles no a duptat dit magnífic misser Mijavila de votar y promulgar sentència en una de dites causes dels pares de la companyia en què és estat y [...] en advocat dit misser Joseph Roca y lo que pijor és que essent-se conferit dit don Miquel de Cruÿlles en casa de dit magnífic misser Mijavila a la ora ordinària de una a tres, per a informar-lo ab sos advocats entre'ls qua.ls.y era dit misser Joseph Roca, dit magnífic misser Mijavila no volgué hoir la informació dient que ell no podia entrevenir en causes en les quals dit misser Roca fos advocat, perquè li obstava dita constitució y després // 462v // al cap de dos dies sens acusar que informasen, ni aguardar[a] cosa ninguna en la matexa causa per la qual no havia volgut hoir la informació y havia dit que no podia entrevenir, vota y féu la sentència y com molt il·lustre senyor en Catalunya viscam ab lleys certes y clares les quals es just no sien derogades y al offici de vostras senyories specta lo fer abservar aquellas súplicas, per ço lo dit don Miquel de Cruÿlles que attesa la notòria contrafacció de dita constitució 9, capítol 35, manen vostres senyories provehir en aquest cas de remey convenient y interposar en assó sas veus y auctoritat y ho tindrà a molt singular mercè de vostres senyories. Lo offici, *que licet*, etc.

Altissimus, etc, Gilabert. *A* VIII, *novembre,* MDCX, *in anno Domini*[b]. Pere Pau Vidal, scrivà major.

505r 19[c] de mars 1611, feu embaxada al virrey y a 18 als consellers.

Apuntaments enviats a sa excel·lència a VI de mars de dits, als consellers.

Número 1. Apar als senyors diputats que per al remey del dany en què.s troba vuy lo principat de Cathalunya per lo estrem a que és arribat lo comers per ocasió de la moneda falsa curta y cercenada que en ella convé que

a. carta inserta en el foli 453 del trienni 1608-1611.
b. a continuació ratllat insertades en.
c. carta inserta en el foli 462 del trienni 1608-1611.

a. a continuació ratllat que informasen.
b. a continuació un espai il·legible de dos línies.
c. documents inserts en els folis 504v i 519r del trienni 1608-1611.

suplicàs al senyor virrey se servís fer publicar una crida contenint los capítols següents:

Prémer que tots los reals de fals encuny boscates o falsos, sien totalment abullits manat que dins dos o tres dies aprés de la publicació de la present crida cada u aja de tallar los que tindrà en son poder, sots pena que si se'n torbaran alguns de aquí al devant aquells en poder de quis trobaran caygan en pena de[a]...

Ítem, que los reals o sous, axí catalans com castellans, navarros o aragonesos, que tindran enteres les lletres que ten en sos encunys, en la una part o en l'altra, i.s veja notòriament que no són estats cercenats, que estes reals y sous se ajen de pendre per bon real y per lo valor de 24 diners y[b] los sous de 12 diners sots pena.

Ítem que qualsevol real que sea cerceneat poc o molt lo tal real no.s puga vendre sinó és aprés y per lo just valor que pesaran, sots pena.

505*v* Ítem que tots los que tenen banc en la present tinguen obligació de rebre y donar la moneda en son banc conforme los capítols sobre dits sots pena que lo banquer que no servarà los sobredits capítols de la present crida li mane sa excel·lència plegar encontinent lo banc, fent publicar una crida que tos los que tinguen diner en lo sobredit banc l'on vaja a traure, y que lo dit banquer aja de donar lo diner a tots los que tindran depòsit en son banc que sia de les calitats sobreditas.

Estos són los remeys que per ara a aparegut porien ser a propòsit per al present dany, y en lo que toca a les universitats apar que se duria de procurar ab la ciutat de Barcelona que per a què lo comers no agués de cessar y tinguessen ab què poder-lo subtentar, la present ciutat accomodàs a las ditas universistats de alguns milanars de ducats de moneda nova de a la bona que vuy tenen a Cathalunya, portant dites universitats en cambi plata e moneda curta prenent-la al pes equivalent, ço és, a deset sous a onza, y si a cas las matexas universitats voldran fabricar en la present çeca de Barcelona, la ciutat los done lloch per a què ho pugen fer, y que per assò a par serie molt a propòsit que la present ciutat escrigués a totes les universitats offerint-las dita comoditats.

Y entretant los diputats aniran continuant la consulta ab les presones eletes per a pensar y apuntar altres remeys si se trobaran més convenients.

a. a continuació un espai en blanc.
b. y los sous de 12 diners *interlineat.*

508*r* Los senyors concellers y setse persones eletes, quatre de cada estament, considerant los treballs en que està aquesta ciutat y tot lo Principat per causa de les monedes falses y cercenades y que aprés de ser estades fetes les últimes crides de les pesses de dos y testons, perquè anassen a pes, no han cessat les inquietuts que abans de fer dites crides.y havie per no voler los reals ab motiu que dits reals se eren dexats de posar a pes, fins a tant que la present ciutat tingués moneda nova, tenint per averiguat que havien de partir lo mateix o res del que havian patit ab les peses de a dos y testons, lo qual temor és estant tal que en un punt ha altzat tot lo Principat en tant que los poblats han patit y encara pateixen gravíssims treballs y per quant no és possible assosegar dites inquietuts, que primer no.s leve lo temor que ha causat aquelles per dita ocassió se son fetas moltas y extraordinarias diligències en investigar lo remey se poria donar, perquè cessassen semblants treballs y aprés de molta discussió ha aparegut se juntàs lo savi Consell de Cent y en aquell se representassen // 508*v* // los apuntaments següents:

Primerament que en dit consell se presente que a la present ciutat y Principat no convé per ningun temps que los reals, sous y sisens se posen a pes, perquè serie levar del tot lo comers, encara que la ciutat tinga qualsevol quantitat de moneda nova, per quant si dits reals se posaven a pes serie del tot privar aquest Principat de no haver-hi reals castellans, aragonessos, navarros y altres que són tant estimats en tots los regnes no sols del rey nostre senyor, però encara en França y altres parts y pesant-se serie donar ocassió que dita espècie de reals exiria del present Principat, y però a par se hauria de fer deliberació y conclussió en dit consell que per ningun temps se puga demanar que los reals, sous y sisens vagen a pes, ans bé, que.s suplique al senyor virrey de part de dit consell sie de son real servey no done loch a que dits reals vagen a pes per los dits y altres inconvenients se seguiren en aquesta ciutat y Principat.

Ítem que.s suplique a sa excel·lència sia de son real servey manar publicar crides contra los fabricadors // 509*r* // de la falsa moneda y cercenadors, esbaltidors y fauctors de aquells ab gravíssimes penes y ab offerta de tràurer hòmens fora de mal, encara que estigan presos, que és lo que molt importa, perquè ab la esperança de dit premi y del que bax la ciutat offerirà de aquesta vegada, sien del tot dits moneders extripats y lo Principat descarregar de tant gran pressió, y axí mateix sa excel·lència mane de nou abàtrer tots los reals, sous y sisens falsos, que vulgarment se diuen boscaters, donant algun termini perquè lo qui tindran aquells los hagen ha tallar, apro-

[*1611*]

[1611]

fitant-se dels trossos, passat lo qual en trobar-se sien tallats y perduts y essent de cert número en amunt sie castigat aquell en poder del qual seran trobats.

Y que, així mateix, se supplique a sa excel·lència sie de son real servey, perquè dits moneders no tingan esperanços de esbaltir ditas monedas falsas y cercenades en los banchs dels particulars, com han fet fins assí, lo que ha causat la total destrucció y ruïna de aquesta ciutat y Principat en dita matèria de moneda que per ço ab pública crida y ab gravíssimes penas mane als dits banquers prenguen y donen en sos bancs la moneda de la mateixa specie y manera la // 509v // donava lo banch de la present ciutat, a hont, com baix se dirà, se pendrà y donarà la moneda, conforme se és donada y rebuda en la taula de la present ciutat y que per[a] ço se servesca manar sa excel·lència que los doctors del Real Consell molt a menut visiten dits banchs y ab tota rigor exequten le penes que en le crides se imposaran.

Ítem que lo dit consell delibere que la taula se obre tirant les restas ab molta diligència y que axí la taula com lo banch de la present ciutat prengan y donen les monedas igualment, com ha fet fins assí la taula posant los senyors consellers en dita taula, y banch argenters de molt bona consciència y fama per lo temps veuran serà menester, perquè regonegan les monedas se pendran y donaran y las que seran falses tallen exequutant les crides que lo senyor virrey per dit effecte haurà manat publicar.

Ítem que per més comoditat de la exacció dels drets y debits de la present ciutat y del General de Cathalunya fassa dit consell deliberació que.s pugan girar qualsevol quantitats del dit[b].

512r Consistori de la causa y deliberació de aquella y del Consell de Cent.

Los magnífichs concellers y setse persones eletes, quatre de cada stament, considerant los treballs en què està aquesta ciutat y tot lo Principat per causa de les monedes falses y cercenades y que aprés de ésser estades fetes les ultimes crides de les pesses de a dos y testons, perquè anaven a pes, no han cessat les inquietuts que abans de fer ditas cridas hi havia, per no voler los reals ab motiu que dits reals se eren deixats de posar a pes, fins a tant que la present ciutat tingués moneda nove tenint per averiguat que havian de patir lo mateix, o més, del que havian patit ab les pesses de a dos y testons, lo qual temor és estat tal, que en un punt a alterat tot lo Principat, en tant que los poblats han patit y encara pateixen gravíssims treballs y per quant no és possible assosegar ditas inquietuts que primer no.s leve lo temor que ha causat aquellas per dita ocasió se son fetas moltes y extraordinàries diligències en investigar lo remey se poria donar, perquè cessassen semblants treballs, y aprés de molta discussió ha aparegut se juntàs lo savi Consell de Cent y en aquell se representassen los apuntaments següents:

Primerament que en dit consell se prepresente que a la present ciutat y Principat no conve per ningun temps que los reals, sous y sisens se posen a pes, perquè seria llevar del tot lo commers, encara que la ciutat tinga qualsevol quantiat de moneda nova, per quant si dits reals se posaven a pes serie del tot privar aquest Principat de no haver-hi reals castellans, aragonesos, navarros, y altres que són tant estimats en tot los regnes, no sols del rey nostre senyor, però encara en Franca y altres parts y pesant-se serie donar ocasió que dita spècie de reals eixirien del present Principat, y per çò a par se hauria de fer deslliberació y conclusió en dit consell que per ningun temps se puga demanar que los reals, sous y sisens vagen a pes, ans bé, // 512v // que.s supplique al senyor virrey de part de dit consell sie de son real servey, no donc loch a què dits reals vajen a pes per los dits y altres inconvenients se seguirian en aquest ciutat y Principat.

Ítem, que.s supplique a sa excelència de son real servey mane publicar cridas contra los fabricadors de falsa moneda y sarcenadors esbaltidors y fautos de aquella ab gravíssimes penes y ab offerta de traure hòmens fora de mal encara que estiguen presos, que en lo que molt importa, perquè a la speransa del dit premi y del que baix la ciutat offerirà de aquesta vegada sien del tot dits moneders extirpats y lo Principat descarregat de tan gran oppressió.

Y, així mateix, sa excel·lència mane de nou abratre tots los reals, sous y sisens falsos que vulgarment se diuen buscaters, perquè los qui tindran aquelles los hajen a tallar aprofitants dels trossos, passat lo qual en trobar-se sien tallats y perduts, y essent de cert número en amunt sie castigat aquell en poder del qual seran trobats. Y que, així mateix, se supplique a sa excel·lència sie de son real servey perquè dits moneders no tinguen sperances de esbaltir dites monedes falses y sarcenades en los bancs dels particulars, com han fet fins assí, lo que ha causa la total destrucció y ruhina de aquesta

a. ço se servesca *interlineat.*
b. Els folis 510 i 511 falten al dietari, però el que segueix està copiat en el foli 513r.

ciutat y Principat en dita matèria de monedes, que per çò ab pública crida y ab gravíssimes penes mane als dits banquers prenguen y donen moneda en sos banchs de la mateixa spècie y manera la donarà lo banch de la present ciutat, a hont com baix se diu reprendrà y donarà la moneda conforme se és donada y rebuda en la taula de la present ciutat, y que per çò se servesca manar sa excel·lència que los doctors del Real Consell molt a menut visiten dits banchs y ab tota rigor exequuten les penes que en les crides se imposaran.

Ítem que lo dit consell desllibere que la taula se obra tirant les restes ab molta diligència y que així la taula com lo banch de la present ciutat prenguen y donen les monedes igualment, com ha fet fins assí la taula, posant los senyors concellers en dita taula y banch argenters de molt bona // 513*r* // consciència y fama per lo temps veuran serà menester, perquè regoneguen les monedes se pendran y donaran y las que seran falses tallen, exequtant crides que lo senyor virrey per dit effete haurà manat publicar.

Ítem que per més commoditat de la exacció dels drets y dèvits de la present ciutat y del General de Cathalunya fasse dit Consell delliberació que.s preguen girar qualsevol quantitats del dit banch de la ciutat a la taula, que pus serà de qui al devant una mateixa manera de moneda, no si considera inconvenient, sinó molta utilitat y commoditat dels negociants excepto en los receptors pecuniaris de la casa del present ciutat y carnisers los quals hajen de posar, effectivament, en la dita taula los diners de comptants de ses recepcions y carniceries.

Ítem que se scriga a totes les universitats del present Principat a les quals en altres ocasions té acostumat la que sent ciutat scriure offerint-los donar dels reals de la taula en cambi de les pesses y testons enviaran a rahó de deset sous la onsa, fent-los a saber la resolució se haurà presa perquè en dites universitats se sàpia que los reals no han de anar a pes y així se aquieten les molèsties que dit temor ha causat.

Finalment, que per reprimir los moneders que de assí al devant se atreviran en fer moneda falsa o sarcenar la bona, que la present ciutat offeresca donar per quiscú de dits moneders, que serà posat en mà de la justícia aprés de ésser castigar ab pena ordinària ultra del premi haurà offert sa excel·lència ab crida cent lliures de diners de la ciutat.

Y que la embaixada del senyor virrey se fassa per los senyors consellers, acompanyats ab prohomens, donant-li còpia de la deslliberació del consell y dels presents apuntaments.

La deslliberació feta per lo savi Consell de Cent, a XXIII de mars // 513*v* // MDCXI, és del tenor següent: Que sobredits apunctaments fets per los dits senyors concellers y setse persones eletes sien posats en execució com y segons en aquells se conté.

ÍNDEX

A

ABELL, ardiaca, 670.
ABRIL, Joan, procurador fiscal de la visita del General, 527.
Açores (Portugal), illes, 743.
ADRIÀ, cardenal, bisbe de Tortosa, 654.
Àfrica, 743.
ÀGER, mossèn d', donzell, 446.
ÀGER, Onofre d' (pare de Tomàs d'Àger), donzell, 275.
ÀGER, Tomàs d' (fill d'Onofre d'Àger), donzell, 275.
Agramunt (Urgell), 96; veguer d', 665, 666.
ÁGREDA, Alonso de, doctor, 756.
ÁGUEDA, secretari del Consell Suprem d'Aragó, 407.
AGUILAR, marquès d', lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 100.
AGUILAR, Alexandre d', centener de la unió, 669.
AGUILAR, Alexandre d', donzell, 472, 473, 511, 581, 590, 617, 654, 676, 713.
AGUILAR, Alexandre d', obrer del Consell de Cent, 666.
AGUILAR, Berenguer, canonge de Barcelona, 211, 215, 216, 219, 221, 236, 237.
AGUILAR, Francesc d', donzell i conseller de Barcelona, 314, 389, 439, 450, 451, 459, 463, 471, 485, 540, 561, 569, 617, 625, 652, 667, 671, 676, 682, 684, 685, 686, 687, 707, 709, 711, 713.
AGUILAR, Francisco de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
AGUILAR, Jaume d', del braç militar, 584.
AGUILAR, Jaume d', donzell, 25, 121, 172, 350, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 372, 373, 374, 375, 383, 390, 402, 405, 408, 412, 424, 442, 459, 469, 470, 478, 479, 480, 482, 483, 485, 489, 513, 514, 519, 522, 552, 555, 561, 562, 565, 575, 576, 579, 581, 584, 585, 586, 588, 590, 592, 594, 611, 612, 667, 668, 686, 687, 690, 691, 693, 864.
AGUILAR PERALTA I DE CAMPORRELLS, Jaume d', del braç militar, 56, 161, 166, 172, 319, 379, 414, 416, 446.
AGUILERA, Francesc d', 668.
AGUILERA, Gaspar, guarda ordinari del General, 563.
AGUILÓ, 800.
AGUILÓ, misser, advocat, 510.
AGUILÓ, misser, assessor del General, 621, 624, 645, 699, 709, 727, 758, 889, 906, 934, 935.
AGUILÓ, misser, doctor, 373, 437, 454, 455, 467, 785, 793, 803.
AGUILÓ, Francesc, doctor en drets, advocat vell, assessor del General i conseller de Barcelona, 195, 416, 433, 434, 570, 580, 615, 618, 649, 650, 653, 657, 660, 662, 666, 926, 927, 928, 929, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 943, 944, 945, 946, 947.
AGUILÓ, Francesc, senyor de Bellveí, vegi's AGULLÓ, Francesc d'.
AGUILÓ, Miquel, conseller de Tortosa, 941.
AGUILÓ, Rafael, doctor, assessor del General, 449, 667, 680, 683, 690, 696, 949, 952, 956.
AGULLANA, ardiaca, 167, 320, 321, 324, 668.
AGULLANA, Enric, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 10, 13, 16, 18, 19, 24, 29, 37, 42, 47, 53, 54.
AGULLANA, Galceran, 710.
AGULLANA, Galceran d', del braç militar, 584.
AGULLANA, Galceran d', procurador de la comtessa de Benavent, 673.
AGULLANA, Jaume d', prior de Sant Miquel del Fai, ardiaca major i canonge de Girona, 86, 162, 166.
AGULLANA, Joan d', del braç militar, 86, 161, 586, 590.
AGULLANA, Miquel d', ardiaca d'Empordà, canonge de Girona i prior de Santa Maria de Terrassa, diputat, 277, 279.
AGULLANA I DE CALDERS, Francesc, do-

miciliat a Barcelona, plomer del General, visitador del General i regent la Tresoreria, del braç militar, 10, 17, 24, 101, 104, 106, 107, 118, 121, 131, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 175, 186, 196, 206, 221, 249, 255, 275, 285, 288, 291, 301, 436, 439, 460, 513, 822, 843.
AGULLANA I DUSAI, Gaspar, del braç militar, 588.
AGULLÓ, Francesc d' (cunyat de Joan de Queralt), senyor de Bellveí, 156.
AGULLÓ, Francesc d', senyor de Bellveí, 453.
AGULLÓ, Miquel d', abat, 6, 37, 86, 93, 122.
AGULLÓ I DE PINÓS, Miquel d', domiciliat a Barcelona, senyor de Bellveí, ambaixador del General a la Cort i penoner major de la bandera de Santa Eulàlia, 168, 175, 176, 178, 181, 208, 209, 211, 215, 216, 218, 219, 221, 232, 236, 237, 248, 249, 744, 746.
AGUSTÍ, Francesc, correu reial, 896.
AGUSTÍ, Jaume, doctor, del braç reial, 130, 131.
AGUSTÍN, de Santa Clara, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
AGUSTÍN, Juan, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
"Aida" (França), 768.
AIGUAVIVA, Francesc d', del braç militar, 629.
AIGUAVIVA I TAMARIT, Francesc, del braç militar, 594.
AILLA, conseller terç de Barcelona, 310.
AILLA, misser, doctor en drets i obrer del Consell de Cent, 356.
AILLA, Pere, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, assessor del General i conseller en cap de Barcelona, 320, 334, 335, 349, 354, 357, 375, 379, 381, 386, 410, 413, 471, 531, 535, 550, 555, 569, 581, 590, 602, 611, 618, 624, 626, 645, 671, 677, 779, 785, 795, 825, 836, 848, 906, 934.
AILLA, Pere, doctor en drets i advocat, 2, 8, 16, 18, 26, 28, 36, 39, 91, 93, 98.
AILLA, Pere (menor), doctor, 130.
Ais de Provença (França), 768.
Aitona (Segrià), 730.
AITONA, 344.
AITONA, comte d', vegi's MONTCADA, Francesc.
AITONA, marquès d', 317, 327.
AITONA, marquès d', ambaixador del rei a Roma, 538.
AITONA, marquès d', mestre racional, 819.
ALAMANY, vegi's ALEMANY.
ALARCO, Miquel, conseller de Tortosa, 941.
ALAYETO, Juan de, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ALBA, Joan, de la Bolla, 672.
ALBANELL, Bernat, 466, 801.
ALBANELL, Enric, del braç militar, 383.
ALBANELL, Galceran, paborde de Barcelona, 10, 16, 24, 37, 39, 53, 86, 93, 99, 102, 114, 115, 117, 118, 122, 123.
ALBANELL, Jeroni d', del braç militar, 581, 584, 588, 592, 594.
ALBANELL, Josep, porter de la visita dels oficials reials, 819.
ALBARET, Pau, mercader i conseller de Barcelona, 477.
Albarrasí (Aragó), persones d', implicades en la revolta d'Aragó i excloses del perdó reial, 762.
ALBERNI, Jaume, conseller de Tortosa, 941.
ALBERT (nebot de Felip I de Catalunya i marit d'Isabel Clara Eugenia), cardenal, arxiduc d'Àustria i governador de Flandes, 292, 293, 333, 341, 344, 345, 773.
ALBERT, Aleix, del braç militar, 428, 457, 548, 553, 636, 641, 648, 649, 651, 652, 653, 656, 701, 702, 703.
ALBERT, Àlex, del braç militar, 161, 172, 307, 321, 324, 380, 383, 422, 478, 503, 556, 557, 654.
ALBERT, Felip, prior de la confraria de Sant Jordi, 307.
ALBERT, Rafael, notari públic, secretari i del consell de Girona, oïdor de comptes, 244, 501, 502.
ALBOQUES, Jaume, bandoler de la quadrilla de Rocaguinarda, 693, 694.
ALBURQUERQUE, duc d', lloctinent del regne d'Aragó, 294.
Alcanar (Montsià), 377.
Alcàntara, comanadors de l'orde d', 755, 952.
Alcarràs (Segrià), 730.
ALDANA, Hanníbal d', del braç militar, 131.
ALDOBRANDINI, cardenal (nebot de Climent VIII), 291, 292, 333, 846.
ALEMANY, Carles, 853.
ALEMANY, Enric, del braç militar, 592.
ALEMANY, Jaume, de Callar, del braç militar, 552.
ALEMANY, Lluís d', de la vila de Perpinyà, del braç militar, 552, 584, 849, 850.
Alemanya, 361.
ALENTORN, abat, 422, 423, 424, 503, 504, 584, 590, 592, 711.
ALENTORN, cambrer, 342.
ALENTORN, Alexandre d' (fill d'Onofre d'Alentorn), cavaller, 161, 166, 255, 335, 369, 379, 380, 381, 383, 416, 423, 427, 428, 459, 462, 474, 478, 485, 503, 504, 505, 511, 516, 518, 540, 549, 552, 553, 556, 567, 572, 576, 577, 579, 581, 586, 587, 588, 590, 592, 612, 625, 626, 628, 629, 631, 633, 636, 637, 641, 648, 659, 667, 668, 670, 671, 672, 675, 676, 680,

682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 693, 695, 702, 703, 711, 713, 714, 716, 717, 718, 719, 723.
ALENTORN, Anna d', 681.
ALENTORN, Felip d', del braç militar, 592.
ALENTORN, Francesc d', 85.
ALENTORN, Guerau d', cavaller de Barcelona, 10, 68, 82, 87, 113, 114, 121, 131, 172, 233, 287, 293.
ALENTORN, Jeroni, senyor de Seró, 383, 485, 516, 518, 523, 561, 600, 612, 625, 629, 670, 676.
ALENTORN, Joan d', del braç militar, 650, 713.
ALENTORN, Joan Onofre d', 887.
ALENTORN, Miquel d', comanador del Masdeu i de la Guàrdia Lada, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, sergent major de l'exèrcit del General, 193, 252, 255, 256, 258, 277, 285, 307, 320, 321, 324, 332, 334, 337, 340, 348, 351, 352, 354, 355, 356, 360, 449, 451, 592, 810, 895.
ALENTORN, Onofre d', ardiaca de Benasc, canonge de Lleida, ambaixador a la Cort i diputat, 320, 321, 324, 340, 342, 383, 384, 414, 433, 437, 442, 479, 481, 485, 490, 498, 504, 511, 513, 514, 518, 524, 552, 556, 565, 584, 585, 588, 593, 594, 596, 598, 599, 600, 611, 783.
ALENTORN, Onofre d', cavaller domiciliat a Barcelona, senyor de Seró, diputat i president del braç militar, 10, 11, 121, 122, 129, 133, 159, 161, 166, 171, 172, 173, 179, 181, 193, 271, 275, 278, 279, 280, 283, 286, 300, 320, 321, 324, 328, 332, 373, 383, 428, 433, 445, 479, 481.
Alfacs, els (Montsià), 371, 377, 662, 675, 678, 679, 680, 953.
ALFONS, rei, 858.
ALFONS III DE CATALUNYA, 815, 816, 823, 857, 861.
ALFONS IV DE CATALUNYA, 14, 39, 254, 409, 415, 457, 465, 487, 548, 777, 815, 816, 836.
Alger (Algèria), 290, 406.
ALGUER, Pere, mercader i conseller quart de Barcelona, 233.
ALGUERÓ, mossèn, síndic de Lleida, del braç reial, 745.
ALMAZÁN, marquès d', 675.
ALMENARA, marquès d', 765, vegi's també MENDOZA, Enric de.
ALMER, canonge, 676.
ALÒS, Pere, procurador fiscal de la Règia Cort, 218, 243, 404, 439, 440, 486.
ALQUENIGO, Baltasar de, corredor de la Reial Audiència del regne d'Aragó, 764, 766.
ALTARRIBA, Bartomeu, porter del General, 453, 456, 486, 498, 502.
ALTARRIBA, Francesc d', del braç militar, 166.
ALTARRIBA, Joan, del braç militar, 166.
ALTARRIBA, Pau d', del braç militar, 600.
ALTARRIBA Y ALAGÓN, Francisco de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ALTERAQUE, Juan de, impressor, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ALZINA, secretari, vegi's OLZINA, Gabriel.
ALZINA, Francesc, diputat local de Berga, 267.
ALZINA, Miquel Francesc, assessor del General, vegi's OLZINA, Miquel Francesc.
AMAT, Enric, de Palou, donzell, domiciliat a Barcelona i sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, 379, 485, 516, 579, 586, 607, 706, 790, 920.
AMAT, Francesc, del braç militar, 588, 590, 592, 714.
AMAT, Joan, del braç reial, ennoblit, 933.
AMAT, Joaquim, ciutadà de Barcelona, ennoblit, 933.
AMAT, Miquel, ciutadà de Barcelona i escrivà de manament, 188, 189, 228.
AMAT, Miquel, del braç militar, 586.
AMAT, Miquel, del braç reial, 17.
AMAT, Miquel Joan, escrivà de manament i lloctinent de protonotari a Catalunya, del braç militar, 166, 188, 391, 499, 552, 677, 727, 955.
AMAT, Perot, ciutadà de Barcelona i visitador del General, 93, 99, 101, 102, 115, 118, 121, 122, 131, 166, 180, 181, 186, 226, 230, 245, 249, 255, 256, 257, 258, 259.
AMAT, Tomàs, credencer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 60, 76.
AMAT I DEZFAR, Joan, ambaixador del General a la Cort, del braç militar, 379, 478, 581, 599, 617, 636, 652, 653, 656, 667, 668, 670, 676, 680, 693, 702, 719, 722, 723, 724.
AMBLAT, Esteve, provincial de Catalunya, pres als càrcers reials i reclamat per la Inquisició, 410, 411, 412, 413, 415.
AMELL, ciutadà de Barcelona, 581.
AMELL, misser, del braç reial, 481.
AMELL, Francesc, 830.
AMELL, Joan, doctor del Reial Consell Civil, 135, 145.
AMELL, Lluís, del braç reial, 592.
AMELL, Macià, canonge de Barcelona, 513, 514, 617, 636, 637, 653, 656, 659, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 693, 709, 711, 714, 717.
AMELL, Miquel, del braç militar, 383.
AMELL, Pere, del braç reial, 485.

AMELL I LLOBREGAT, Dionís, del braç reial, 591, 611, 617, 625, 711, 717.
AMIL, Joan, diputat local de Tarragona, 266.
Amposta (Montsià), comandes de l'orde de Sant Joan de Jerusalem a la castellania d', 193, 262, 267, 305, 308.
Andalusia, 743.
ANDIA, pellaire, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ANDRADE, comte d', 105, 107.
ANDREU, Joan, qualificador del Sant Ofici, 674.
ANDREU, Pere, cap de guaita de Barcelona, 837, 838, 849, 893.
ÀNGELA (muller d'Alexandre d'Alentorn), 369.
ANGLADA, Joan, 875.
ANNA D'ÀUSTRIA (muller de Felip I de Catalunya), 77, 78, 79, 85, 326.
ANNA MARIA MAURÍCIA, infanta primogènita de Felip II de Catalunya, 406, 413, 416.
ANTIC, Rafael, del braç militar, 380.
ANTIC, Rafael, mercader i conseller de Barcelona, 332.
ANTICH, Vicenç, del braç militar, 594.
ANTÓN, Jerónimo, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ANTÓN, Luís, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ANTONIO, prior de Crato, 128.
AÑÓN, Antón de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
APAGARIA, vegi's PAGUERA.
ARAGALL, Lluís d', del braç militar, 172, 230, 511, 514, 552, 584, 586, 590, 592, 594, 617, 625, 629, 713, 717.
Aragó, 3, 92, 272, 276, 286, 294, 316, 407, 411, 555, 557, 564, 811, 923, 924, 953; corona d', 276, 590, 596, 661, 930; diputats d', 272, 296, 698, 699, 788; florins d'or d', 730, 757, 762, 765; forçats d', per les galeres del General, 701; inquisidors del regne d', 701; Justícia d', 763, 765; lloctinent del Justícia d', 296; moriscos d', 675, 677, 678, 679, 686; oficials del regne d', 293, 294; rals d', 957, 958; ratlla d', 113, 152; regne d', 112, 289, 294, 295, 297, 332, 397, 410, 484, 547, 548, 550, 551, 552, 554, 616, 678, 679, 721, 761, 762, 765, 771, 856, 898; reis d', 36, 403, 404, 436, 451, 464, 609, 665, 771, 772, 811, 847, 859; virrei d', 112, 701.
ARAGÓ, Carles d', duc de Terranova, príncep de Castellvetrano, marquès d'Avola, comte de Burgeto, gran almirall, gran conestable i del Reial Consell de Sicília, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 84, 733, 734, 735, 736, 737, 738.
ARAGÓ, Ferran d', arquebisbe de Saragossa, governador general dels regnes i senyories de la Corona d'Aragó, 771.
ARAGÓN, Francisco de (germà del duc de Villahermosa), 296, 297, 767.
ARAGÓN, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARAGÓN I GURREA, Fernando de, duc de Villahermosa, 294, 295.
ARAGONÈS, Francesc, conseller de Tortosa, 941.
ARANDA, comte d', 295, 297.
ARANXAPI, doctor i cambrer, 300.
ARANXAPI I TORRES, mossèn, conseller de Barcelona, 610.
ARAUS, cordoner, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARAYZ, criat de Diego de Heredia, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARBELL, Antoni, mestre de cases, 869, 870, 871.
ARCE, Juan de, espaser, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARCOLELL, Joan, diputat local de Tremp i Pallars, 269.
ARCOS, Onofre, receptor del General a Barcelona, 596.
ARDANZA, Esteban de, pare d'orfes de Saragossa, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARDÈVOL, Jeroni, 426.
ARDÈVOL, Miquel, agent del General, 332, 426.
ARENY, d', doctor, 801, 803, 811, 836, 837, 848.
ARENY, Francesc Joan d', 896.
ARENY, Jaume, vegi's ARENY, Jaume Joan.
ARENY, Jaume Joan d', doctor en drets, assessor del General i advocat fiscal de la visita del General, 422, 433, 434, 437, 449, 454, 455, 464, 466, 467, 491, 507, 531, 535, 550, 555, 570, 571, 580, 616, 617, 620, 622, 625, 626, 630, 631, 632, 640, 643, 644, 645, 792, 877, 878, 909, 911, 931.
ARENY, Ramon d', 829, 833.
ARENYS, vegi's, ARENY.
Arenys de Mar (Maresme), 730.
ARGENÇOLA, del braç militar, 10.
ARGENÇOLA, mossèn, major de dies, 207.
ARGENÇOLA, Agustí d', prior de Catalunya, 172.
ARGENÇOLA, Francesc d', cavaller, visitador del General, 121, 161, 166, 172, 186, 192, 205, 275, 340, 342, 349, 363, 364, 365, 367, 373, 379, 380, 381, 383, 413, 429, 453, 505, 581, 584, 588, 592, 625, 659, 695, 713, 714, 717, 769.
ARGENÇOLA, Francesc d', del braç militar, 714.

ARGENÇOLA, Francesc d', de les Pallargues, 717.
ARGENÇOLA, Jeroni d', del braç militar, 83, 121, 131, 166, 209, 211, 215.
ARGENÇOLA, Jeroni d', pretès governador de Catalunya, 460.
ARGENÇOLA, Onofre d', cavaller, senyor de les Pallargues, 275, 276, 284, 348, 349, 352, 354, 356, 360, 381, 383, 384, 485.
Argentona (Maresme), 773.
ARINES, Juan, calceter, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ARISTEGUI, Antonio de, 679.
Ariza (Aragó), 724.
Arles (Vallespir), 730; abat de, vegi's Santa Maria d'Arles.
ARLES, Pere, ciutadà de Barcelona, exactor i deutor del General, 162, 196, 249.
ARLES, Pere (menor), del braç reial, 166.
ARMANT, Francesc, receptor del General, 652.
ARMENGOL, Galceran, cavaller i sergent major de Barcelona, 25, 161, 166, 218, 224, 233.
ARMENGOL, Jeroni, notari de Cervera, 140.
ARNAU, Gaspar, tauler del General de Mataró, 499, 817, 818.
ARNELL, Macià, canonge, 844.
ARO, Juan de, notari de la cort del Justícia d'Aragó, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
AROLES, 286.
AROLES, Joan, doctor en drets, conseller de Barcelona, advocat fiscal de la visita del General, 377, 433, 434, 437, 467, 529, 530, 531, 792, 803, 834, 835, 836, 837.
Arsèguel (Alt Urgell), castell d', 276.
ARTELLA, Alexandre, del braç militar, 594.
Arties i Garòs (Vall d'Aran), conseller del terçó d', 484.
ARTIGAS, Joan, forçat a galeres, 371.
ARTÓS, Miquel, ciutadà de Tortosa i visitador del General, 536, 839.
ASTOR, Jeroni, doctor en drets, del Reial Consell Civil, 146, 147, 195, 203, 429, 433, 648, 825, 891.
ASTOR, Pere, ardiaca, 576, 579, 671, 684, 687, 711.
AUGES, Arnau, forçat a galeres, 371.
AUGUSTÍ, Joan Josep, ciutadà de Barcelona, notari, sots-síndic de Perpinyà, 14.
AVALLA, Narcís, mercader, 428.
AVENILLA, ciutadà, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Avinyó (Bages), rector d', 693.
ÀVOLOS I DE MA ULL, Francesc d', donzell de Lleida, 126.
AXARRAT, Joan, vegi's EIXERRAT, Joan.
AYANTEGUI, guarda d'Antonio Pérez, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
AYERBE, Francisco de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
AYMAR, Pere, 735.
AYMERIC, 732, 779.
AYMERIC, abat, 163, 164, 167, 656, 703, 711, 747.
AYMERIC, advocat, 803.
AYMERIC, Bernat, abat de Sant Cugat, 385, 567.
AYMERIC, Bernat d', del braç militar, 485, 511.
AYMERIC, Francesc d', advocat, 405.
AYMERIC, Francesc d', canonge i cabiscol de Girona, 588, 590, 593.
AYMERIC, Francesc d', del braç militar, 592.
AYMERIC, Jaume, doctor en drets, assessor de la visita del General, conseller de Barcelona i advocat de la vila de Verges, 433, 434, 437, 449, 510, 527, 528, 550, 555, 569, 618, 619, 656, 658, 671, 696, 793, 803, 940, 956.
AYMERIC, Miquel d', 744.
AYMERIC, Miquel d', abat de Nostra Senyora de Lavaix, 284.
AYMERIC, Miquel d', abat de Sant Cugat, ambaixador del General a Roma, 429, 442, 520, 641, 642, 643, 808.
AYMERIC, Pere, del braç reial, 449.
AYMERIC, Pere, doctor en drets i advocat, 402, 406, 422, 433, 434, 437, 449, 510, 792.
AYMERIC, Pere, donzell domiciliat a Manresa i oïdor de comptes, 222, 235, 236.
AZNAR, Jeroni, predicador, de l'orde de sant Agustí, 283.

B

BABAU, Dionís, canonge de Lleida, 259, 340, 342, 354, 356, 360, 363, 365, 379, 381, 439, 459.
BABAU, Francesc Jeroni de, del braç militar, 383, 438.
BABAU, Jeroni de, del braç militar, 581.
BABOT, Joan Gabriel, donzell de Lleida i visitador del General, 676, 900, 906.
Badajoz (Extremadura), 76, 77, 82.
BAFFANTE, mestre, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
BAFFARULL, Pere, vegi's BOFARULL, Pere.
Bagà (Berguedà), bolla de, 607, 635.
BAGET, Lluís, burgès de Perpinyà, 373, 379, 380, 381.
BAGUERA, vegi's PAGUERA.
Balaguer, coll de (Baix Camp), 290; cales del, 289; costa del, 288.
Balaguer (Noguera), 401, 402, 552, 553, 557, 730; bolla de, 608; paers de, 230; Sant Crist de, 53, 54; taula de, 873.

BALANERA, Lluc, mercader i conseller de Barcelona, 610.
BALCELLS, Onofre, canonge de Barcelona, 172, 181.
BALDRIC, Antoni, paraire, 572.
BALIS, Joan, pellisser i conseller de Barcelona, 545, 864.
BALLE, Bartomeu, cavaller lleuger al Rosselló, a la companyia d'en Francesc Ortafa, 82.
BALLE, Pere, doctor del Reial Consell Civil, 125, 147.
BALLE, Rafael, canonge de Girona i visitador del General, 369, 379.
BALLE, Sebastià, canonge de Girona, 489.
BALLET, vegi's BELLET.
BALS, Rafael, del braç reial, 423, 424, 449, 485.
Balsareny (Bages), 697.
BANC, Bartomeu, diputat local de Castelló d'Empúries, 5.
BANQUER, Onofre, diputat local de Manlleu, 280.
BANYATOS, Josep, regent del Consell Suprem d'Aragó i visitador dels oficials reials, 541, 543, 564, 568, 649, 665, 714, 723, 724, 887, 891, 949.
Banyoles, abat de, vegi's Sant Esteve de Banyoles.
BANYOS, Josep, regent del Consell Suprem d'Aragó, 510.
BARAJAS, comte de, 756.
BARBA, Miquel, corredor de coll del General, 544.
Barbaria (Magrib), 662.
BARBER, Miquel, del regne d'Aragó, 293, 294.
BARBERÀ, Francesc de, donzell, domiciliat a Vilafranca del Penedès i veguer d'aquesta vila, 737, 738.
Barcelona (Barcelonès), 9, 11, 13, 20, 29, 31, 32, 41, 45, 46, 47, 48, 50, 53, 55, 62, 68, 70, 72, 74, 77, 78, 81, 82, 86, 104, 106, 107, 113, 114, 120, 124, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 141, 144, 147, 151, 152, 153, 155, 156, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 168, 170, 175, 176, 178, 190, 203, 213, 220, 221, 223, 226, 231, 249, 250, 252, 253, 254, 257, 258, 259, 262, 263, 268, 269, 270, 271, 274, 285, 289, 300, 308, 311, 315, 320, 328, 338, 344, 345, 352, 362, 369, 387, 389, 391, 396, 400, 404, 406, 409, 414, 420, 425, 426, 427, 429, 433, 436, 443, 448, 450, 451, 457, 481, 484, 488, 502, 503, 521, 525, 526, 543, 550, 554, 558, 561, 566, 572, 578, 595, 616, 618, 642, 647, 662, 667, 674, 696, 700, 708, 709, 712, 722, 729, 730, 732, 734, 736, 737, 738, 739, 744, 745, 757, 758, 764, 769, 770, 772, 773, 774, 775, 779, 781, 782, 783, 784, 785, 789, 790, 791, 796, 800, 807, 808, 809, 819, 822, 828, 829, 830, 838, 839, 841, 842, 843, 845, 848, 849, 853, 857, 858, 859, 863, 864, 887, 894, 896, 899, 900, 902, 903, 910, 919, 942, 944, 946, 947, 949, 955, 957.– **artilleria de,** 458.– **arxius:** del Consell de Cent, 803; del General, 97, 98, 204, 435, 447, 449, 554, 800, 901; reial, 758.– **banc de,** 670, 672, 958, 959.– **batlle de,** 694, vegi's també DESPERES, Joan.– **bisbat de,** 901.– **bisbe de,** 47, 50, 58, 59, 60, 61, 72, 84, 85, 101, 103, 104, 105, 107, 109, 111, 112, 116, 129, 136, 153, 158, 160, 161, 162, 165, 190, 225, 232, 240, 245, 246, 247, 249, 305, 315, 360, 363, 364, 365, 366, 367, 379, 380, 381, 382, 383, 386, 388, 391, 392, 394, 395, 399, 401, 413, 417, 423, 425, 427, 433, 490, 494, 534, 535, 536, 541, 542, 552, 576, 577, 579, 581, 582, 583, 586, 589, 590, 591, 596, 598, 602, 603, 604, 607, 609, 617, 618, 622, 625, 626, 628, 629, 631, 633, 636, 637, 638, 640, 641, 648, 649, 652, 653, 654, 656, 657, 659, 687, 695, 711, 713, 720, 739, 744, 837, 839, 914, 917, vegi's també COLOMA, Alfons, MONTCADA, Joan de, PLA, Pau i ROVIROLA, Rafael de.– **bisbe de, canceller,** 102, 123, 471 vegi's també CAÇADOR, Guillem i DIMES LLORIS, Joan.– **cana de,** 822, 843.– **capelles:** d'en Marcús, 105, 307, 395; de Nostra Senyora del Socors, 307; de Santa Àgata, vegi's dins esglésies; de Santa Eulàlia a la Seu, 1, 90, 107, 146, 179, 180, 266, 343, 348; de Sant Jordi, 41, 70, 108, 110, 111, 116; de Sant Oleguer a la Seu, 107; de Sant Sebastià, 837, 849, 893.– **Capítol de,** 50, 51, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 72, 73, 74, 75, 76, 83, 88, 92, 96, 99, 102, 103, 104, 105, 130, 132, 133, 159, 160, 162, 171, 172, 176, 182, 192, 193, 207, 255, 271, 281, 291, 294, 308, 309, 315, 327, 328, 335, 338, 339, 341, 343, 357, 392, 397, 408, 413, 416, 421, 424, 426, 427, 429, 431, 432, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 479, 480, 532, 534, 535, 536, 541, 542, 549, 550, 561, 562, 565, 568, 587, 588, 589, 590, 591, 614, 615, 625, 628, 637, 638, 639, 664, 670, 671, 676, 681, 682, 683, 685, 709, 759, 760, 800, 803, 804, 837, 839.– **càrcers:** de la Inquisició, 857; del General, 98, 125, 128, 193, 195, 227, 239, 240, 243, 268, 305, 371, 542, 546, 573, 667, 669, 675, 704, 834, 852, 853, 875, 877, 878, 881, 928, 949, 950; reials, 14, 19, 20, 72, 93, 94, 116, 117, 157, 193, 195, 196, 223, 259, 270, 271, 363, 371, 372, 374, 408, 412, 439, 441, 444, 465, 479, 483, 489, 491, 494, 496,

533, 542, 566, 606, 667, 669, 799, 814, 817, 835.– **carrers:** Ample, 105, 106, 307, 341, 343, 345, 392, 395, 463, 486, 495, 541, 542; Argenteria, 334, 499; Boqueria, la, 463; Bòria, la, 343, 392, 393, 395, 541, 668; Calceteria, 105, 343, 395; Call, del, 440, 837, 849, 893; Canvis, 105, 307, 343, 395, 499; Caputxers, 334; Carme, del, 234, 541; Cellerers, dels, 395; Comtal, 395; Copons, d'en, 395; Hospital, l', 233, 341, 342, 463, 764; Llibreteria, 105, 334, 392, 499, 637, 639, 668; Marquès d'Aitona, del, 541, 542; Mercaders, 392, 393, 395; Montcada, 105, 106, 270, 307, 343, 392, 395, 400, 541; Pa, del, 395; Palla, de la, 542; Pi, del, 542; Portaferrissa, de la, 340; Regomir, de, 105, 307, 343, 378, 392; Sant Honorat, de, 81, 797; Semoleres, 392, 393, 395; Taverna, de la, 346.– **cases:** de la Bolla, 144, 203, 338, 396, 425, 563, 694, 708; de la Ciutat, 2, 15, 50, 60, 61, 62, 64, 65, 71, 72, 76, 78, 79, 80, 111, 117, 118, 138, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 240, 264, 281, 310, 318, 323, 325, 326, 327, 329, 332, 355, 378, 387, 388, 391, 392, 394, 396, 416, 421, 459, 460, 462, 477, 478, 499, 518, 522, 524, 525, 526, 545, 552, 582, 600, 603, 609, 612, 618, 626, 650, 683, 686, 701, 713, 714, 718, 720, 771, 806, 853, 932, 933; de la Batllia General, 252; del Pont, 281; dels desposadors, 44; de Télo General, 457.– **comtat de,** 771.– **comtes de,** 235, 772.– **confraries:** de calceters, 232; de daguers, 232; d'esparters, 232; de la Immaculada Concepció 453; de llibreters, 232; de Sant Jordi, 113, 142, 152, 154, 171, 307, 314, 315, 338, 366, 385, 393, 486, 488, 504, 529, 537, 573, 577, 580, 634, 641, 670, 707; de Sant Nicolau, 141, 268, 702; de vidriers, 232.– **Consell de Cent de,** 50, 80, 108, 139, 150, 215, 224, 229, 230, 231, 239, 240, 242, 264, 265, 306, 309, 320, 321, 322, 323, 324, 326, 337, 378, 382, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 399, 421, 426, 427, 428, 429, 432, 433, 434, 435, 437, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 477, 497, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 524, 525, 549, 553, 555, 556, 557, 575, 576, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 611, 612, 613, 614, 615, 648, 650, 651, 652, 661, 715, 718, 719, 720, 721, 789, 790, 792, 804, 863, 886, 891, 957, 958, 959.– **consellers:** 2, 3, 15, 16, 19, 20, 41, 47, 48, 50, 54, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 83, 84, 86, 87, 92, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 116, 117, 118, 120, 136, 138, 139, 142, 150, 153, 157, 158, 160, 172, 177, 182, 192, 193, 207, 209, 213, 215, 223, 224, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 239, 240, 242, 246, 248, 250, 254, 255, 262, 263, 264, 265, 270, 271, 273, 274, 280, 281, 286, 292, 306, 307, 308, 309, 310, 313, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 337, 338, 339, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 355, 366, 377, 378, 379, 380, 382, 386, 387, 388, 389, 391, 392, 393, 394, 396, 397, 399, 400, 401, 409, 416, 417, 421, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 440, 443, 446, 450, 457, 460, 470, 471, 473, 474, 475, 488, 493, 497, 499, 503, 506, 510, 511, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 523, 524, 525, 532, 533, 536, 537, 539, 540, 541, 543, 545, 546, 549, 553, 555, 556, 557, 558, 560, 561, 562, 565, 569, 571, 575, 576, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 596, 600, 601, 603, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 621, 622, 623, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 637, 639, 640, 646, 650, 651, 652, 653, 661, 662, 663, 664, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 674, 676, 681, 685, 695, 696, 700, 701, 702, 704, 705, 707, 709, 710, 712, 715, 716, 718, 720, 721, 771, 789, 790, 792, 804, 805, 806, 863, 886, 887, 890, 891, 905, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 917, 918, 920, 921, 930, 957, 958, 959; en cap, 47, 65, 80, 116, 123, 131, 172, 182, 240, 242, 245, 246, 250, 261, 264, 265, 305, 306, 319, 326, 337, 341, 344, 346, 355, 363, 423, 424, 459, 469, 472, 542, 582, 585, 586, 591, 593, 596, 603, 607, 609, 611, 613, 615, 617, 618, 619, 620, 623, 625, 626, 641, 648, 650, 652, 654, 657, 659, 668, 675, 695, 713, 714, 715, 718, 719, 720, 721, 886, 891, 905, 914; segon, 427, 596, 668, 682, 684, 685, 686, 687, 689, 691, 695, 886; terç, 234, 429, 594, 886; quart, 281, 586; quint, 596.– **convents de**, vegi's monestirs de.– **Corts de**, 14, 254, 275, 285, 294, 407, 409, 410, 415, 451, 453, 464, 465, 476, 480, 483, 488, 495, 521, 548, 554, 642, 675, 707, 733, 734, 736, 737, 746, 772, 777, 779, 785, 790, 801, 808, 810, 815, 816, 817, 823, 838, 839, 841, 842, 844, 856, 857, 860, 861.– **creus:** Coberta, 47, 250, 276, 340, 541, 676.– **esdeveniments:** eclipsi de sol, 312; instauració del calendari gregorià, 738, 739; pesta, 259, 260, 262, 263; professó per demanar pluja, 426; terratemol, 317.– **esglésies:** vegi's també monestirs de, per les esglésies d'aquestes cases; de Betlem, 112; de la Mercè, 343; de Sant Just i Sant Pas-

tor, 94, 399, 709; de Santa Àgata, 344; de Santa Maria del Mar, 394, 398, 594; de Santa Maria del Pi, 252, 398, 594, 668, 704; de Sant Jaume, 514, 560, 799; de Sant Miquel, 193, 310, 394, 400.– **fonts:** de Santa Maria, 872; de Sant Honorat, 81; de Sant Joan, 392.– **Hospital General de la Santa Creu de,** 453, 567, 632, 757.– **llocs:** Bellesguard, 558; Boqueria, 233, 341; Born, 105, 113, 152, 158, 306, 307, 312, 315, 346, 347, 385, 392, 393, 395, 398, 400, 401, 438, 486, 488, 504, 506, 529, 537, 541, 546, 573, 580, 634, 670, 707; Call, 233, 463, 865; Carnisseria del Clot, 84, 105, 169; Carnisseria d'en Sors, 154, 345, 395, 646; Carnisseria de Sants, 47, 274, 463, 676; Clot, 695; Davallada de Santa Eulàlia, 568, 600, 639; Drassanes, 6, 116, 117, 118, 119, 120, 171, 173, 255, 317, 342, 343, 405, 406, 561, 562, 602, 659; escales de la Seu, 392; Jonqueres, 395; Llotja, 87, 97, 140, 234, 248, 263, 334, 338, 347; moll, 264, 351, 377, 388, 575, 596, 635, 656, 659, 694, 701, 773, 774; Montjuïc, 864, 865, 867, 868, 869; muntanya de Sarrià, 105; muralles, 231, 338, 341, 458; Pedró, 234; platja, 251, 271, 285, 286, 341, 406, 450, 458; porxo de Sant Antoni, 234; proa de misser Quintana i Roda, 395; Rambla, 233, 342, 343, 542; Santa Magdalena, 591; Sant Bertran, 271; Sant Honorat, 798, 867, 870; Sant Jaume, 463, 688, 712, 769, 770, 864, 867; Sant Roc, 659; Sants, 541, 700.– **marca de,** 710.– **monestirs:** de Caputxins, 396, 422; de Caputxines, 422; del Carme, 33, 394, 806, 840, 894; de Descalces, 422; de Descalços, 396, 422; de la Mercè, 50, 686; de la Santa Trinitat, 396, 698; de Jerònimes, 422; de Jerusalem, 111; de Jesús, 422; dels Àngels, 422; de Magdalenes, 422; de Montesion, o Montsió 422, 665; de Natzaret, 213, 219, 220, 244, 245; de Predicadors, vegi's de Santa Caterina; de Santa Caterina, 91, 98, 99, 107, 141, 148, 155, 156, 168, 251, 266, 268, 316, 348, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 417, 418, 509, 575, 576, 577, 598, 658, 666, 691, 700, 806, 886, 887, 890; de Santa Clara, 490; de Sant Agustí, vegi's de Santa Madrona; de Santa Elisabet, 422; de Santa Madrona, 128, 140, 147, 267, 317, 396, 401, 422, 647, 660; de Santa Maria de Pedralbes, 107, 422; de Santa Maria de Valldonzella, 342; de Sant Francesc, 112, 140, 141, 147, 170, 249, 268, 325, 343, 347, 354, 396, 397, 407, 410, 585, 586, 605, 611, 666, 686, 696, 702, 783, 784; de Sant Francesc de Paula, 396, 422; de Sant Francesc de Paubó, 105; de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, 154, 448, 498, 536, 634; de Sant Pere, 490; de Sant Pau, 57, 152, 616, 897, 898.– **palaus:** de la Comtessa, 445; de la Inquisició, 696; del bisbe, 343, 392, 400, 542, 637, 676, 739; del Lloctinent, 564, 579, 728; Reial, 395, 420, 857.– **pedra de,** 798, 870.– **places:** de la Llana, 838, 849; de la Reina, 416; de la Seu, 343, 395; del Born, 142, 154, 171, 338, 546; del Rei, 344, 345, 393, 395, 420, 600, 637, 639, 669, 949; dels Sombrerers, 98; de Santa Anna, 383, 392, 395, 634, 670; de Sant Jaume, 105, 202, 217, 233, 234, 307, 341, 392, 394, 596, 637, 668, 799; Nova, 234, 340, 392, 395, 676.– **plans:** de Sant Francesc, 341, 342, 343, 659.– **portals:** de la Drassana, 182, 234, 342; de l'Àngel, 138; de Mar, 230, 251, 341, 457, 656; de Portaferrissa, 234, 676; de Sant Antoni, 47, 128, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 341, 342, 426, 463, 541, 546; de Sant Pau, 234; Nou, 105, 307, 696.– **rieres:** de Sant Joan, 395; de Sants, 357.– **seca de,** 957.– **Seu de,** 1, 3, 66, 72, 78, 79, 80, 84, 90, 107, 129, 136, 157, 263, 269, 317, 321, 323, 328, 329, 330, 343, 344, 345, 348, 377, 392, 393, 395, 416, 417, 426, 427, 477, 488, 502, 503, 509, 558, 565, 566, 594, 597, 598, 611, 635, 637, 638, 639, 646, 663, 666, 676, 686, 700, 701, 709, 739, 759, 804, 867, 930.– **sots-veguer de,** 849, vegi's també FERRER, Antoni Joan, de Busquets, PELLICER, Pere i SUNYER, Jaume.– **Taula de,** 331, 376, 595, 708, 710, 715, 721, 782, 786, 842, 852, 874, 875, 880, 911.– **torres:** de Joan Casademunt (primera casa passat el Clot), 105; de la Gonguera, 735; dels pares de Betlem, 863, 873; de Santa Madrona, 533.– **universitat de l'estudi de,** 399, 400, 462, 559, 804, 806.– **Usatges de,** 14, 15, 130.– **veguer de,** 65, 337, 463, 573, 837, 849, 893, vegi's també BELERA, Guillem de, DUSAI, Joan i POL, Frederic.– **vegueria de,** 41, 47, 48, 50, 51, 55, 68, 70, 72, 74, 77, 78, 81, 82, 114, 134, 203, 249, 250, 257, 274, 401, 494.

BARCO, Juan del, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.

BARDAXÍ, Godofre de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.

BARDAXÍ, Juan de, lloctinent, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.

BARENCELLS, Joan, pagès de la parròquia d'Arbúcies, 902.

BARRAL, Anton, correu de peu, 11.

BARRERA, Gabriel, 542.

BARRIONUEVO, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.

BARTOMEU, Antoni, ardiaca del Penedès, 166.

BARTOMEU, Josep de, del braç militar, 588, 590.
BARTOMEU, Lluís de, del braç militar, 592.
BARUTEL, Baltasar Andrés, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
BAS, Francesc de, donzell, diputat local de Tarragona, 182.
BAS, Joan, del braç reial, 261, 383.
BAS FERRER, ciutadà honrat, 850.
"Basies", vegi's Besiers.
BASSA, Magí, ferrer i conseller de Barcelona, 610.
BASTER, Francesc, agent a la Cort, 663, 670, 675, 676.
BASTIDA, del braç reial, 449.
BASTIDA, Miquel (pare de Miquel Joan Bastida), ciutadà de Barcelona, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 29, 30, 37, 38, 39, 53, 54, 59, 60, 61, 62, 64, 68, 70, 75, 85, 86, 93, 96, 99, 100, 102, 103, 118, 119, 121, 122, 123, 131, 139, 150, 159, 160, 162.
BASTIDA, Miquel Joan (fill de Miquel Bastida), ciutadà de Barcelona, 17, 172, 648, 659.
BASTURS, vegi's BESTURS.
Batea (Terra Alta), 686, 687; tauler del General de, 687, 688.
BATISTA, regent del Consell Suprem d'Aragó, 293, 298, 331, 377, 383, 386, 387, 778, 785, 786.
BAYLÓN, Juan, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
BEGUER, Joaquim de, del braç militar, 717.
BEGUET, Miquel Joan, del braç militar, 625.
BELDA, Cristòfor, valencià, 308.
BELERA, Guillem de, veguer de Barcelona, 860.
BELLAFILLA, Josep de, donzell, oficial de la Bolla, capità d'una companyia formada per confraries de Barcelona, conseller segon de Barcelona, 78, 85, 107, 111, 131, 161, 182, 232, 234, 252, 256, 264, 271, 306, 307, 315, 325, 328, 337, 355, 373, 378, 380, 407, 416, 426, 428, 440, 445, 459, 478, 485, 493, 497, 503, 505, 511, 518, 531, 540, 548, 549, 550, 552, 553, 556, 566, 575, 576, 579, 581, 592, 594, 597, 599, 601, 602, 603, 604, 607, 610, 625, 626, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 646, 648, 649, 652, 653, 654, 656, 657, 661, 663, 667, 668, 670, 675, 676, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 687, 689, 691, 692, 695, 699, 701, 702, 703, 709, 710, 711, 714, 716, 718, 719, 720, 721, 723, 725, 728, 789, 908, 909, 910, 911.
BELLAPART, Miquel, porter del General, 84.
BELLET, Pere de, cavaller i conseller de Barcelona, 383, 478, 503, 504, 526, 552, 590, 611, 625, 629, 652, 676, 682, 714, 717, 824.
BELLI, Dionís de, del braç militar, 652.
BELL·LLOC, Bernat Pau de, del braç militar, 320, 322, 324, 423.
BELL·LLOC, Jaume de, donzell i visitador del General, 906.
BELL·LLOC, Joan Rafael de (cosí germà de Lluís Alemany), centener de la unió, 850.
BELL·LLOC, Pere Pau de, donzell, 161, 365, 367, 380, 383, 535, 536, 540, 549, 552, 556, 557, 568, 580, 581, 584, 588, 590, 611, 617, 625, 640, 649, 689, 713, 717.
BELLO, Juan Bautista, de Daroca, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Bellsguart, vegis Barcelona, llocs de.
BELLVER, Frederic de, noble de la vila de Tàrrega, 531, 835.
BELLVER, Pere Pau de, del braç militar, 591.
Bellver de Cerdanya (Cerdanya), 730.
BENAC, Josep, doctor del Reial Consell, 468, 473, 526, 803, 827.
Benasc (Aragó), ardiaca de, 409, 477, 485, 503, 510, 511, 516, 523, 586, 588, 590, 592, 595, vegi's també ALENTORN, Onofre d' i SAGARRIGA, Carles de.
BENAVENT, comte de, virrei de Nàpols, 445, 446, 692.
BENAVENT, comtessa de, 445, 673, 692.
BENET, Miquel, 39.
BENET, Pau, de Fluvià, del braç militar, 459.
BENI, Pau, auditor del nunci del Papa a Espanya, 308, 312.
BERART, misser, 325, 328, 667, 949.
Berga (Berguedà), 119; bolla de, 607, 635; diputat local de, 4.
BERGA, Ramon de, comanador de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ambaixador de la ciutat i regne de Mallorca, 308.
BERGADÀ, canonge de Vic, 260, 261.
BERGADÀ, Jaume, canonge de Vic i visitador del General, 600, 900, 906.
BERNAT, vice-canceller del Consell Suprem d'Aragó, 77, 82.
BERNAT, Josep, doctor, 825.
BERNIC, Joan, mestre de cases, 542.
BERTÓ, Lluís, correu del General, 152, 153, 178, 187.
BERTOMEU, canonge de Barcelona, 256.
BERTRAN, 950.
BERTRAN, doctor, advocat vell de Barcelona, 570.
BERTRAN, misser, doctor, 656.
BERTRAN, Lluís, doctor en drets i assessor del General, 615, 618, 620, 621, 624, 645, 660, 681, 696, 904, 906, 934, 956.
BERTRAN, Miquel, calculador, 884.
BERTRAN, Pere Joan, veler, 65.
BERTRAN, Ramon, doctor, 683.
BERTROLÀ, Bernat, del braç militar, 581, 584, 588, 591, 592, 649, 676.

BERTROLÀ, Melcior, del braç militar, 379.
Besalú, abat de, vegi's Sant Pere de Besalú.
Besiers (França), estats de, 769.
BESTRERS, Pere Pau, 457.
BESTURS, 501, 818.
BESTURS, Felip, porter del General, 144, 195, 217, 218, 301, 339, 760.
BESTURS, Francesc, porter ordinari i carceller dels càrcers del General, 533, 536, 544, 570, 574, 579, 580, 616, 617, 618, 687, 722, 854, 871, 902.
BESTURS, Lluís, doctor en drets i assessor del General, 529, 530, 531, 654, 660, 667, 680, 683, 687, 688, 696, 701, 709, 727, 834, 835, 949, 952, 956.
BESTURS, Pere Pau, notari, ajudant ordinari de l'escrivania major del General, 404, 486, 523, 552, 571, 610, 687, 704, 889, 896.
BEU, Jaume, del braç reial, 503.
BEULÓ, Jaume, canonge de Barcelona, 76, 109.
BEULÓ, Jaume, canonge de Vic i diputat, 145, 146, 148, 149, 150.
BEULÓ, Pau, escrivent de Francesc Tarragó (racional del General), 884.
Binéfar (Aragó), 183, 745.
Binerós, vegi's Vinaròs.
BIOTA, Hernando de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
BIURE, Rafael de, cavaller, 840, 850, 894.
BLAN, Miquel, 244.
BLAN, Miquel Andreu, 252.
BLANC, Francesc, notari de Barcelona, procurador fiscal de la visita dels oficials reials, 491, 501, 818.
Blanes (La Selva), 648, 730.
BLANES, Enric, del braç militar, 332, 459, 503, 552, 581, 591, 625, 629, 664, 691, 702, 714.
BLANES, Enric, del braç militar, 629.
BLANES, Gabriel, trompeta i corredor públic de Tortosa, 941.
BLANES, Jeroni, del braç militar, 652.
BLANES, Ramon de, del braç militar, 161, 356, 363, 365, 367, 373, 380, 429, 552, 625, 676, 687.
BLANES, Vidal de, cavaller de Barcelona, 5, 82, 83.
BLANES, Vidal de, del braç militar, 121, 131.
BLANES, Vidal de, donzell, 99.
BLANES I CENTELLES, Ramon, 375.
"BLANQUET", àlias, forçat a galeres, 371.
BLASI, Antoni, porter reial, 564.
BLAY, Pere, arquitecte i mestre de cases, natural de Barcelona, resident a Tarragona, 560, 562, 688, 712, 769, 770, 796, 797, 798, 799, 864, 866, 867, 869, 870, 871.
BLUJA, Francesc de, cavaller, 840.
BOFARULL, Pere, diputat local de Montblanc, 147.
BOFILL, Bartomeu, notari de Barcelona, 60.
BOIX, Pere, doctor, 696, 956.
BOIXADAS, Lluís de, del braç militar, 654.
BOIXADORS, del braç militar, 714.
BOIXADORS, Bernat de, domiciliat a Barcelona, comte de Savallà i baró de Vallmoll, lloctinent de capità general, 10, 24, 85, 86, 99, 121, 130, 132, 133, 134, 157, 166, 172, 173, 175, 177, 179, 181, 191, 193, 194, 209, 211, 215, 216, 218, 219, 221, 226, 249, 255, 256, 257, 258, 275, 279, 291, 292, 316, 320, 321, 324, 332, 339, 341, 379, 380, 383.
BOIXADORS, Dimas de (fill de Joan de Boixadors), del braç militar, 10, 16, 121.
BOIXADORS, Francesc de, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 85, 99, 101, 114, 115, 117, 118, 122, 123, 130, 133.
BOIXADORS, Francesc de, prevere, rector de Pontons, militar, 85, 86.
BOIXADORS, Joan de, del braç militar, 139, 151, 152, 161, 162, 165, 166, 167, 168. 379, 380.
BOIXADORS, Joan de (pare de Dimas de Boixadors), del braç militar, 16, 37.
BOIXADORS, Lluís de, donzell, domiciliat a Barcelona, capità de la confraria dels daguers, 161, 166, 172, 231, 310, 380, 442, 448, 459, 485, 523, 555, 582, 588, 612, 614, 617, 646, 650, 910.
BOIXADORS, Onofre, mercader i conseller de Barcelona, 526.
BOLDÓ, Jeroni, diputat local de Perpinyà, 98.
BOLDÓ, Miquel Joan, canonge de Barcelona, 459, 550, 561, 584, 585, 617.
BOLEA, Gaspar de, porter del Consell Suprem d'Aragó, 298.
BOLEA, Pedro de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
BOLELLER, Antoni, conseller de Tortosa, 941.
BOLET, Antoni Joan, burgès de Perpinyà, diputat i diputat local de Perpinyà, 1, 40, 53, 54, 68, 69, 70, 74, 75, 76, 83, 85, 90, 149.
BOLET, Joaquim, del braç militar, 592, 713.
BOLET, Pere Pau (parent dels germans Caçador), 56.
BOLET, Pere Pau Bonaventura, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 8, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 29, 37, 38, 53, 54.
BOLET I D'AGULLANA, pubill, 735.
BOLET I VILAR, Bonaventura, donzell i visitador del General, 161, 369, 379.
BOLO, Joan, pagès de la comanda del Masdeu, 895.
BONBAU, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
BONDIA, Pere, conseller de Tortosa, 941.
BONET, cabiscol, 261.
BONET, Francesc, ciutadà de Barcelona, doc-

tor en drets, advocat fiscal del General, diputat i conseller segon de Barcelona, 143, 273, 278, 279, 284, 286, 455.
BONET, Francesc, doctor de la Reial Audiència i de la tercera sala, jutge de Cort, 467, 468, 473, 491, 492, 526, 529, 533, 687, 688, 803, 812, 827.
BONET, Joan, mariner, de la vila de Tossa, 757, 758.
BONET, Miquel, doctor, canonge de Barcelona i visitador del General, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 29, 37, 42, 47, 54, 83, 92, 93, 99, 101, 102, 108, 109, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 130, 131, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 175, 181, 185, 186, 204, 210, 215, 218, 221, 223, 226, 227, 228, 230, 238, 239, 243, 244, 245, 249, 259, 260, 261, 262.
BONJOC, Pere, de Cervera, credencer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 140.
BONSOM, Joan, sots-veguer de Vic, 543.
BONYATOS, vegi's BANYATOS.
BOQUET, Josep, diputat local de la Seu d'Urgell, 147.
BORGHESE, cardenal, secretari de la congregació de la Santa Inquisició, 845, 846.
BÒRIA, Miquel, de Perpinyà, forçat a galeres en la patrona de Sicília, 251, 758.
BORJA, Joan de, majordom major de l'emperadriu Maria d'Austria, 104, 105, 106, 107, 108, 110.
BORJA, Martín Jaime de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
"BORROMBILLO", vegi's, "BORROMBIO".
"BORROMBIO", 813, 814.
BORRULL, Joaquim, conseller de Tortosa, 941.
BOSC, Jaume, ajudant de racional del General, 266.
BOSCH, Jaume, sobrecollidor de la col·lecta de ponent, deutor del General i del Consell de Cent, 515, 517, 523, 525, 532, 585.
BOSCH, Jeroni, mercader de Perpinyà i oïdor reial, 502, 506, 829.
BOSCH, Jeroni, notari públic de Barcelona i escrivà major de la visita del General, 527, 528, 529, 530, 536, 839, 844, 856.
BOSCH, Jeroni del, vegi's DESBOSC I DE VILAGAIÀ, Jeroni.
BOSCH, Joan Francesc, del braç militar, 625, 629.
BOSCH, Lluís, diputat local de Castelló d'Empúries, 182.
BOSCH, Pau, conseller de Tortosa, 941.
BOSCH, Pere, del braç militar, 478, 581, 584, 586, 588, 590, 592, 594.
BOSCH, Pere, del braç militar, 590.
BOSCH I DE SANT VICENÇ, Pere, del braç militar, 717, vegi's també DESBOSCH, Pere.
BOSSER, mercader i obrer del Consell de Cent, 477.
BOSSER, Gabriel Antoni, doctor en medicina i obrer del Consell de Cent, 499.
BOSSER, Joan Antoni, conseller de Barcelona, 545.
BOTELLA, Jeroni, diputat local de Lleida, 191.
BOTELLER, cambrer, 562.
BOTELLER I D'OLIVER, Francesc, abat de Santa Maria de Poblet i diputat, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 188, 189, 203, 209, 213, 217, 219, 220, 260, 263, 264, 305, 308, 309, 313, 315.
BOTELLER I D'OLIVER, Jaume, ambaixador del General a Roma, 308, 844.
BOTELLER I D'OLIVER, Jaume, conseller de Tortosa, 941.
BOTELLER I D'OLIVER, Pere, cabiscol i canonge de Tortosa, prior de Natzaret, subexecutor apostòlic del procés pel qual diputats i oïdors poden rebre distribucions de llurs esglésies sense residir-hi, diputat, 1, 56, 58, 149, 150, 176, 177, 178.
BOU, Antoni, del braç militar, 166, 383.
BOU, Carles, del braç militar, 383.
BOU, Carles, militar de la ciutat de Barcelona, 849.
BOU, Josep, del braç militar, 383.
BOU, Josep, del braç reial, 676.
BOYA, Joan de la, àlias "el sastre de la pobla", 813.
BRAVO, Pedro, de Sotemayor, llicenciat, alcalde de la Reial Casa i Cort, 756.
BROCÀ, Francesc, sabater i conseller de Barcelona, 701.
BRU, cambrer, 648.
BRU, Francesc, ciutadà de Barcelona, 576, 648, 667, 684, 685, 686, 687, 691, 692, 693, 695, 702, 703, 713, 714, 723.
BRU, Jaume, ciutadà, 429, 489, 505, 524, 676.
BRU, Joan, porter reial, 249.
BRU, Rafael, sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, 875.
BRU I D'OLIVA, Francesc, del braç militar, 592.
BRUGUERA, Onofre, cavaller, domiciliat a Barcelona, diputat, obrer del Consell de Cent, 311, 318, 332, 339, 340, 341, 445, 769, 770.
BRUGUERA, Pau, de l'orde de Nostra Senyora de la Mercè, 674.
BRUNET, Francesc, credencer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 129, 140.
BRUNIQUER, misser, síndic de Barcelona, 614.
BRUNIQUER, Esteve Gilabert, notari públic de Barcelona, 493, 790.

BUCLE, Juan, de Meteli, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
BUGET, Lluís, burgès de Perpinyà i visitador del General, 369.
BUIL, Jaime, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Buitrago (Madrid), 461.
BUNYOL, comte de, 938, 939.
BURCES, Gaspar, implicat en la revolta d'Aragó, 766.
Burgos (Castella-Lleó), 294.
BURGUÈS, del braç militar, 332.
BURGUÈS, Francesc, del braç militar, 24, 121, 162, 166.
BURGUÈS I DE SANTCLIMENT, Galceran (pare de Joan Burguès i de So), domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 29, 30, 37, 42, 47, 53, 54, 86, 93, 99, 101, 102, 118.
BURGUÈS I DE SO, Joan (fill de Galceran Burguès i de Santcliment), domiciliat a Barcelona, baró de Talavera, ambaixador a Roma i a la Cort, 85, 118, 121, 122, 123, 264, 265, 298, 314, 333, 337, 379, 383, 389, 413, 414, 419, 421, 422, 424, 427, 428, 429, 430, 431, 442, 488, 490, 503, 504, 505, 529, 535, 537, 540, 548, 549, 550, 552, 556, 557, 564, 568, 569, 576, 577, 579, 581, 584, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 593, 594, 597, 599, 600, 603, 604, 606, 607, 609, 611, 612, 613, 614, 617, 618, 619, 620, 625, 626, 628, 629, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 641, 648, 649, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 661, 667, 670, 671, 672, 675, 676, 760, 808, 862, 863, 872, 911.
"BURGUESIO", cardenal, vegi's BORGHESE, cardenal.
BUSQUETS, canonge, 76, 408, 440, 441, 442, 562, 579, 617, 648, 651, 652, 653, 656, 657, 659, 667, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 691, 693, 702, 703, 711, 714, 716.
BUSQUETS, canonge de Barcelona, 576.
BUSQUETS, Josep, diputat local de Girona, 187.
BUSQUETS, Miquel, canonge de Barcelona, 444.
BUSQUETS, Pere, canonge de Barcelona, 10, 24.
BUYOL, comte de, vegi's BUNYOL, comte de

C

Cabanabona (Noguera), 564; rector de, 564.
CABES, mossèn, adroguer i obrer del Consell de Cent, 526.
CABESTANY, Julià, 273.
CABRER, misser, advocat, 510.
CABRER, Joan Pau, doctor en drets, 531, 834, 835.
CABRER, Pau Benet, doctor en drets, 529, 530, 580, 833, 834.
CABRERA, Antic de, comanador de l'Espluga de Francolí i de la Selma, batlliu de Mallorca, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 483, 810.
CABRERA, Antic de, comanador de Tortosa, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 120.
CABRERA, Antic de, del braç militar, 16.
CABRERA, Bernat de, cavaller, 840, 857, 894.
CABRERA, Frederic de, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 109, 161, 166, 172, 256, 258, 259, 270, 759, 760.
CAÇADOR, canonge, 216, 218, 221, 236, 256, 257, 258, 259, 321, 324, 340, 354, 365, 369, 405, 449, 504, 516, 519, 521, 524.
CAÇADOR, canonge de Barcelona, 94.
CAÇADOR, germans, vegi's CAÇADOR, Pere i Francesc.
CAÇADOR, Baptista, vegi's CAÇADOR, Joan Baptista.
CAÇADOR, Francesc, del braç militar, 714.
CAÇADOR, Francesc (germà de Pere Caçador), 56, 57, 58, 94, 95, 735.
CAÇADOR, Gabriel, del braç militar, 10, 24, 72.
CAÇADOR, Gabriel, del braç militar, 131, 166, 236.
CAÇADOR, Gabriel (menor), del braç militar, 17.
CAÇADOR, Guillem, després bisbe de Barcelona i canceller, 39.
CAÇADOR, Jaume, bisbe de Girona i diputat, 227, 265, 266, 270, 273, 274.
CAÇADOR, Jaume, canonge de Barcelona i sagristà de Tortosa, 6, 10, 16, 19, 29, 30, 37, 53, 54, 76, 86, 92, 93, 94, 95, 97, 99, 101, 102, 120, 122, 123.
CAÇADOR, Jaume, del braç militar, 552, 717.
CAÇADOR, Jeroni, del braç militar, 121, 320, 321, 324.
CAÇADOR, Joan Baptista, 640, 670.
CAÇADOR, Joan Baptista, cavaller, 536.
CAÇADOR, Joan Baptista, del braç militar, 552, 581, 594, 617, 625, 629, 649, 652, 654, 682, 686, 703, 714.
CAÇADOR, Joan Baptista, donzell i exactor del General, 530, 535, 544, 560, 571, 595, 643, 668, 724, 725, 834, 872, 875, 876, 879, 935.
CAÇADOR, Lluís, del braç militar, 552, 576, 579, 611, 612, 617, 625.
CAÇADOR, Miquel, canonge de Barcelona, 511, 513, 514, 518, 523, 524.
CAÇADOR, Pere (germà de Francesc Caçador), del braç militar, 56, 57, 72, 73, 94, 95,

121, 139, 161, 166, 176, 187, 193, 207, 735.
CAÇADOR, Pere Joan Baptista, vegi's CAÇADOR, Joan Baptista.
CAÇADOR, Pere Pau, doctor en drets, canonge i degà de Barcelona, diputat, 207, 211, 215, 219, 327, 328, 352, 427, 429, 471, 474, 475, 503, 535, 559, 827, 863, 871.
CAÇADOR I AGUILAR, Joan Baptista, vegi's CAÇADOR, Joan Baptista.
CAÇADOR I CLARÀ, Francesc, 516.
ÇACOROMINA, Jaume vegi's SACONOMINA, Jaume.
Cadaqués (Alt Empordà), 730.
CADARCET, Pere, diputat local de Camprodon, 187.
Calaf (Anoia), prior de, 477.
CALAF, Agustí, doctor en drets, de Lleida, 126.
Calatrava, comanadors de l'orde d', 755, 952.
CALÇA, vegi's CALSA.
CALDERÓN, Rodrigo, 663.
Calders (Bages), 857.
CALDERS, del braç militar, 702, 714.
CALDERS, del braç militar, 714.
CALDERS, paborde, 383, 384, 600, 602, 603, 676, 682, 684.
CALDERS, prior, 505.
CALDERS, regent la Tresoreria, 822.
CALDERS, Carles de, del braç militar, 552, 555, 612, 676.
CALDERS, Francesc de, de Santa Fe, 157.
CALDERS, Gaspar de, donzell domiciliat a la vegueria de Cervera i oïdor de comptes, 556, 597, 598.
CALDERS, Jeroni de, diputat local de Perpinyà, 267.
CALDERS, Joan Carles de, del braç militar, 10.
CALDERS, Joan Francesc de, senyor de Segur, 172, 173, 175, 177.
CALDERS, Martí Joan de, prior de Sant Marçal de Montseny, diputat, 177, 178, 181, 189, 190.
CALDERS, Mateu de, del braç eclesiàstic, 379.
CALDERS, Miquel de, senyor de Segur, 400, 453, 552, 555, 572, 580, 581, 584, 585, 586, 588, 590, 592, 594, 611, 612, 617, 625, 629, 638, 648, 649, 652, 653, 654, 656, 659.
CALDERS, Ramon de, del braç militar, 629, 649, 676, 714.
CALDERS, Ramon Joan de, del braç militar, 166.
Caldes, 398.
CALENDRAIX, Joan, arrendador de la bolla de Vilafranca del Penedès, 138.
CALÍS, Jaume, 793, 794, 815, 857.
CALITIO, Jaume, vegi's CALÍS, Jaume.
CALL, Narcís, escrivà de la Règia Cort de Girona, 902, 903.
CALLAR, Francesc, del braç militar, 713.
CALLAR, Llorenç, vegi's DESCALLAR, Llorenç.
CALLAR, Lluís, vegi's DESCALLAR, Lluís.
Callús (Bages), església de, 119.
CALOPA, notari del braç reial, 354.
CALOPA, Francesc Galceran, notari públic i escrivà del Consell de Cent, 784, 789, 863.
CALOPA, Galceran Francesc, notari i conseller de Barcelona, 569.
CALOPA, Miquel, prevere, 515, 517, 519, 522, 585.
CALOPA, Pau, notari de Barcelona i procurador del General, 97, 143.
CALP, Damià, porter del General, 704.
CALSA, Francesc, del braç militar, 25, 161, 166, 207.
CALSER, Jaume, 769.
CALVEROL, cap de guaita de la vegueria de Girona, 849.
CALVET, Francesc, diputat local de Vic, 4.
CALVET, Miquel Joan, escrivà peticionari extraordinari, 19.
CALVO, misser, del braç reial, 459.
CALVO, Lorenzo, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
CALVO, Maurici, diputat local de Manresa, 280.
CALVO, Pere, assesor i advocat ordinari del General, 54, 142, 146, 151, 168, 170, 195, 216, 217, 220, 624, 813, 905.
CALVO, Pere Joan, procurador fiscal de la Règia Cort, 57, 58, 70, 71.
CAMARASA, marquès de, 344.
Cambrils (Baix Camp), 187, 290, 291, 487, 488, 730; carlà i batlle de, 487; síndic de, 487; taula de, 876, 877; universitat de, 290, 488.
CAMÓS I AMAT, Francesc de, del braç militar, 380, 383.
CAMPANA, ardiaca, 686, 687.
CAMPANA, canonge de Tarragona, 459.
CAMPI, vegi's CAMPS.
CAMPLLONG, Miquel, notari de Barcelona i síndic del General, 28, 74, 103, 114, 118, 124, 125, 132, 135, 169, 198, 200, 204, 208, 225, 237, 261, 262, 280, 281, 283, 287.
CAMPORRELLS, Bernat de, senyor de Biosca, 162, 453, 552, 653, 656, 657, 659, 685, 687, 713, 723.
CAMPORRELLS, Miquel de, del braç militar, 592.
CAMPORRELLS, Ramon de, del braç militar, 562, 607, 611, 652, 656, 682.
Camprodon (Ripollès), abat de, vegi's Sant Pere de Camprodon; bolla de, 607.
CAMPS, regent i tresorer general del Consell

Suprem d'Aragó, 77, 82, 150, 176, 520, 541, 764, 766.
CAMPS, Jaume, del braç militar, 161, 459, 478, 485, 516, 552, 581, 584, 586, 588, 590, 607, 682, 714, 717.
CAMPS, Jaume, del braç militar, 581.
CANALS, Joan, pagès de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor, 507, 566, 567, 823, 824, 857.
CANALS, Pere (germà de Joan Canals), 823, 824.
CANALS, Pere, notari públic, 850.
CÀNCER, 913, 921, 925.
CÀNCER, misser, advocat, 510, 570, 803, 835.
CÀNCER, misser, doctor en drets, 671, 683.
CÀNCER, Gaspar, doctor, 681.
CÀNCER, Jaume, doctor, 696, 956.
Candasnos (Aragó), 152, 153.
CANELÓN, Felipe, mercader, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Canet, taula de, 503.
CANET, vescomte de, 86, 99, 105, 166, 245, 246, vegi's també PINÓS, Pere de.
CANET, vescomtessa de, 849.
CANET, Francesc, del braç reial, 332.
Canet de Rosselló (Rosselló), 730.
Canigó (Conflent), abat de, vegi's Sant Martí de Canigó; muntanya de, 893.
Canonja, La (Tarragonès), universitat de, 289.
CANOT, Jeroni, mestre, provincial de sant Agustí, 674.
CANTER, Lluís, del braç militar, 592.
CANYET, Simó, mercader i cònsol de la Llotja de Barcelona, 233.
CAORS, Jeroni, del braç militar, 10.
CAORS I DE SOLER, Galceran, donzell, 17, 24, 50, 72, 121, 131, 139, 150, 166, 172, 179, 235, 236, 237, 246, 247, 250, 300.
CAPATA, cardenal, vegi's ZAPATA, cardenal.
CAPDET, capità, 769.
CAPDEVILA, Lluís de, veguer de Lleida, 26.
CAPDEVILA, Miquel, diputat local de Balaguer, 96.
CAPELLA, Salvador, notari de la Capitania General, 318.
CAPELLADES, Onofre, diputat local de Vilafranca del Penedès, 7, 147.
CARAFA, Deci, arquebisbe de Damasa, nunci i col·lector general apostòlic a tots els regnes d'Espanya, 912.
CARALPS, Cebrià de, vegi's QUERALBS, Cebrià de.
CARAMANY, Francesc de, del braç militar, 588.
CARAMANY, Frederic de, del braç militar, 383, 592.
CARAPS, canonge, vegi's QUERALBS, canonge.
CARBONELL, membre de la unió, 857.
CARBONELL, Jaume, del braç militar, 588, 590, 592, 611, 652, 717.
CARBONELL, Joaquim, advocat fiscal del General, 646, 656.
CARBONELL, Josep, burgès i síndic de Perpinyà, 306, 308, 311.
CARBONELL, Pere, notari públic de Barcelona i de la visita del General, 467, 829, 833.
CARCAMO, Matías de, secretari del lloctinent general, 252, 254, 758.
CARCASSONA, Joan, comissari, 813.
CÀRCER, misser, vegi's CÀNCER, misser.
CÀRCER, Gaspar, ciutadà de Barcelona, 374, 408, 413, 423, 429, 433, 442, 469, 503, 504, 514, 524.
CÀRCER, Gaspar, ciutadà de Barcelona, 611, 621, 648, 650, 657, 659, 667, 668, 702.
CÀRCER, Gaspar (menor), ciutadà de Barcelona, 478, 581.
Cardedeu (Vallès Oriental), 151.
CARDELLA, misser, ciutadà de Barcelona, 581.
Cardona (Bages), 112, 113; bolla de, 608; llibre de la terça de, 875, 879.
CARDONA, duc de, domiciliat a Barcelona, cap del braç militar, 53, 54, 57, 68, 112, 113, 120, 122, 123, 130, 131, 139, 223, 224, 226, 228, 230, 237, 239, 332, 334, 335, 340, 344, 346, 356, 357, 363, 367, 368, 600, 601, 602, 603, 604, 606, 648, 680, 698, 717, 778.
CARDONA, duquessa de, 96, 128, 129, 130, 131, 132, 417, 500, 778.
CARDONA, misser, del braç militar, 714.
CARDONA, Na de, 346.
CARDONA, Bernat, diputat local de Tarragona, 146.
CARDONA, Bernat de, abat de Sant Miquel de Cuixà i diputat, 452, 453, 454, 459, 461, 462, 795, 802, 829, 830.
CARDONA, Bernat de, abat de Sant Pere de Camprodon, 99, 100, 101, 102, 103, 115, 118, 120, 121, 122, 123, 130, 131, 133, 150, 151, 152, 160, 161, 162, 173, 175, 177, 211, 212, 213, 214, 215, 255, 257.
CARDONA, Climent (parent de Joan de Queralt), assessor ordinari i advocat del General, del braç militar, 431, 434, 437, 452, 453, 454, 455, 459, 460, 461, 466, 492, 493, 495, 503, 504, 505, 792, 795, 796, 812, 822.
CARDONA, Enric de, prior, portantveus de general governador, 157, 239, 241, 313, 335, 336, 448, 449, 793, 794, 795, 856.
CARDONA, Galceran de, cavaller, 275.
CARDONA, Jaume (menor), del braç militar, 131.
CARDONA, Jaume, president del braç militar, 151, 152, 160, 161, 162, 165, 166, 167,

168, 172, 173, 174, 175, 177, 179, 181, 182, 191, 193, 209, 442.
CARDONA, Jeroni, del braç militar, 166, 268, 511, 534, 552, 849, 894.
CARDONA, Jeroni, del braç militar, 552.
CARDONA, Joan de, del braç militar, 161, 162, 165, 166, 167, 237, 840, 850, 894.
CARDONA, Onofre, 522, 535, 550, 553, 555, 556.
CARDONA, Pere de, portantveus de general governador, 71, 268, 269, 759.
CARDONA I DE BANYERES, Jaume de, 85.
CARDONA I DE ROCABERTÍ, Jaume de, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 8, 53, 54, 55, 57, 68, 85, 86, 92, 93, 95, 96, 99, 102, 114, 115, 118, 119, 120, 122, 123, 132, 133, 134.
CARDONA I PAGUERA, Enric de, canonge, 442.
CARLES, príncep (fill de Felip I de Catalunya), 80.
CARLES, Francesc, cònsol quart de Perpinyà, 176, 309.
CARLES, Gaspar, del braç reial, 654.
CARLES I DE CATALUNYA, 14, 106, 342, 771.
CARLET, comte de, 938.
CARRERA, advocat fiscal de la Règia Cort, 758.
CARRERA, misser, 126, 127.
CARRERA, misser, advocat, 405.
CARRERA, Joan, del braç militar, 584.
CARRERA, Tomàs, doctor, advocat del duc de Cardona, 8, 18, 85, 86, 96, 131, 142, 157, 206, 208.
CARRERES, 546.
CARRERES, Marc Antoni, 457.
CARRERES, Marc Antoni, ajudant de racional del General, 476, 500, 807, 833, 834.
CARRERES, Marc Antoni, cavaller, domiciliat a Barcelona, 419.
CARRERES, Marc Antoni, donzell i obrer del Consell de Cent, 310.
CARRERES, Miquel, doctor, assessor ordinari del General, 645, 922, 926, 927, 928, 934, 935.
CARRERES, Rafael, diputat local de Tàrrega, 187.
CARRÓS, Joaquim, òlim de Centelles, del braç militar, 161.
CARTELLÀ, síndic de Girona, 427.
CARTELLÀ, Alexandre de, del braç militar, 552, 850.
CARULLA, Benet, receptor del drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 156, 169.
CASACÚS, Narcís, diputat local de la ciutat i col·lecta de Vic, 187.
CASADEMUNT, del braç militar, 714.
CASADEMUNT, Francesc, ciutadà de Barcelona, 121, 131, 191, 207, 211, 212, 213, 215, 216, 221.
CASADEMUNT, Francesc, del braç militar, 584, 588, 625.
CASADEMUNT, Jaume, del braç militar, 383, 485, 519, 552, 591, 594, 617, 629, 649.
CASADEMUNT, Joan, mercader de Barcelona, 105.
CASADEMUNT, Lluís, del braç militar, 676.
CASADEVALL, desener de la unió, 850.
CASALS, Ramon, conseller de Tortosa, 941.
CASAMAJOR, del braç militar, 581.
CASAMITJANA, Rafael, del braç militar, 379.
CASAMITJANA, Rafael (nebot del bisbe de Barcelona), 591.
CASASÚS, Galderic, diputat local de Puigcerdà, 267.
Casp (Aragó), moriscos de, 686.
CASSADOR, vegi's CAÇADOR.
CASSANY, Francesc, mercader de Lleida, deutor d'Antoni Costa, Antoni Pruiat i Francesc Vilar, 595, 656.
CASTALLET, vegi's CASTELLET.
CASTANYER, Francesc, escrivent de Barcelona, 830.
Castella, 23, 47, 111, 152, 220, 250, 257, 258, 286, 300, 366, 562, 663, 743, 858; conestable de, governador de Milà, 698; moneda de, 671, 957, 958; presidents dels ordes i religions de, 157; prior de, vegi's EMMANUEL FILIBERT; províncies de, 562; regne de, 11, 271, 488, 662.
CASTELLA, Alexandre de, del braç militar, 552.
CASTELLAR, 889.
CASTELLAR, daguer i conseller de Barcelona, 499.
CASTELLAR, Francesc, notari, ajudant ordinari de l'escrivania major del General, 560, 854.
CASTELLAR, Jaume, prior de Santa Anna, 230.
CASTELLAR, Pau, notari de Barcelona i obrer del Consell de Cent, 377.
CASTELLARNAU, Francesc, governador del vescomtat de Castellbò, 483.
CASTELLARNAU, Joan Francesc de, del braç militar, 380.
CASTELLBELL, canonge, 711.
CASTELLBELL, Francesc de, del braç eclesiàstic, 451.
CASTELLBELL, Josep de, domiciliat a Lleida, senyor de Maials, oïdor de comptes, 347, 355, 403, 405, 406, 416, 420, 422, 425, 459, 625, 799, 800.
Castellbò (Alt Urgell), 730; bolla de, 607; diputat local de, 5; governador del vescomtat de, 483, vegi's també CASTELLARNAU, Francesc; taula de, 873.
Castelldefels (Baix Llobregat), 148.

CASTELLET, comissari reial, 547.
CASTELLET DE GUANTÉ, habitant de Calders, 857.
Castell-Lleó (Vall d'Aran), 407.
CASTELLÓ, cabiscol, 617.
CASTELLÓ, canonge i síndic de la Seu d'Urgell, 313, 315.
CASTELLÓ, doctor en medicina, 478.
CASTELLÓ, marquès de, 105, 107.
CASTELLÓ, mossèn, ciutadà, 581
CASTELLÓ, Antoni Joan, ciutadà de Tortosa i oïdor de comptes, 1.
CASTELLÓ, Francesc, conseller de Tortosa, 941.
CASTELLÓ, Joan, ciutadà i doctor en medicina, 534.
CASTELLÓ, Joan, doctor, ciutadà honrat de Barcelona, 438.
CASTELLÓ, Joan, guarda del General, 371, 372, 373.
CASTELLÓ, Joan (oncle de Josep Quintana), doctor en drets, del Reial Consell Civil, advocat fiscal de la Règia Cort i regent la Cancelleria, 358, 385, 452, 467, 468, 473, 491, 492, 803, 812, 822.
CASTELLÓ, Vicenç, ciutadà de Barcelona, doctor en medicina, 425, 575, 576, 586, 599, 600, 603, 613, 614, 618, 626, 631, 636, 638, 648, 654, 657, 658, 659, 667, 672, 684, 685, 686, 687, 689, 691, 692, 693, 694, 701, 710, 713, 725, 728.
CASTELLÓ, Vicenç, conseller segon de Barcelona, del braç reial, 257, 258, 259.
Castelló d'Empúries (Alt Empordà), bolla de, 531, 607, 724, 935, 936; diputat local de, 147, 350.
CASTELLS, doctor, del braç reial, 656.
CASTELLS, Felip Joan de, del braç militar, 380.
CASTELLVÍ, cap de guaita de Barcelona, 305.
CASTILLA, Juan de, gentilhome de la boca de l'emperador (nebot de Felip I de Catalunya), 7.
CASTRENSE, Pau, 860.
CASTRO, Felipe, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
CASTRO, Jeroni, domiciliat a Lleida, del braç militar, 17.
CASTRO I DE CERVELLÓ, Berenguer Arnau de, baró de la Llacuna i diputat, 1.
CASTRO I DE PINÓS, Pedro de, del braç militar, 10.
Catalunya, prior de, 245, 255, 258, 441, 442, 702, 711, 723, 725, vegi's ARGENÇOLA, Agustí d' i MAIMÓ, Adrià.
CATERINA MICAELA, infanta (filla de Felip I de Catalunya i muller del duc de Savoia), 150, 152, 153, 154, 309, 541, 744, 850.
CAVALLER, cap de guaita de la vegueria de Girona, 893.
CAVALLERIA, Francisco de la, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
CAVERO, de Ortilla, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
CEFALO, 860.
CELBA I DE VALLSECA, Miquel, vegi's SALBÀ I DE VALLSECA, Miquel.
CELLA, canonge, 611, 641, 714, 717.
CELLA I DE TAFURER, Anton, donzell domiciliat a Barcelona i visitador del General, 536, 839.
CELLA I DE TAFURER, Joan, donzell, domiciliat a Girona, doctor, 69, 163, 164, 165, 206, 208, 741, 746.
CELLERS, Joan (oncle de Miquel Josep Cellers), notari, escrivà del braç reial, 164, 745.
CELLERS, Miquel, oficial del Consell de Cent, sots-síndic de Barcelona, 63, 78.
CELLERS, Miquel Joan, notari de Barcelona i escrivà major del Consell de Cent, 67, 71, 73, 79.
CELLERS, Miquel Josep (nebot de Joan Cellers), notari del braç reial, 164, 747.
CELLERS, Onofre Pau, doctor en drets, canonge i degà de Barcelona, oïdor de comptes, 10, 13, 24, 120, 122, 123, 130, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 172, 173, 174, 175, 177, 181, 190, 193, 236, 244, 306, 308, 309, 310, 318, 332, 347, 389, 405, 425, 503, 504, 505, 745, 791.
CENDRA, Alexandre, notari públic de Tarragona i del braç eclesiàstic, secretari de la visita dels oficials reials, 354, 355, 356, 362, 363, 364, 366, 367, 369, 373, 454, 491, 492, 783, 784, 818, 819.
CENTELLES, Joaquim de, del braç militar, 166, 258.
CERAGUT, Anton, burgès de Perpinyà, 626, 641, 648, 654, 657.
CERAGUT, Francesc, burgès de Perpinyà, 631, 633.
CERDÀ, canonge de Barcelona, 192.
CERDÀ, Rafael, mercader de Girona i oïdor de comptes, 277.
Cerdanya, 468, 851; comtat de, 69, 81, 87, 99, 114, 206, 256, 312, 352, 375, 386, 407, 410, 411, 414, 439, 451, 464, 476, 478, 480, 489, 491, 492, 554, 662, 664, 682, 702, 704, 710, 711, 713, 716, 721, 729, 731, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 746, 757, 758, 772, 775, 776, 779, 783, 784, 789, 794, 807, 812, 818, 821, 822, 826, 827, 843, 858, 949, 953.
Ceret (Vallespir), 730.
CERREVO, Jaume, ciutadà i procurador de Tortosa, 941.
Cervera (Segarra), 46, 47, 92, 93, 94, 127,

156, 170, 178; bolla de, 532, 608, 635; Corts de, 403, 410, 415, 861; safrans de, 608; taula de, 873; universitat de, 237.
CERVERA, Joan, del braç militar, 650.
CERVERA, Pau, doctor en drets, de Tortosa, 288.
CERVERA, Pere, del braç reial, 379.
CERVERA, Rafael, ciutadà honrat de Barcelona, 414, 423, 430, 433, 438, 439, 440, 442, 447, 450, 460, 469, 478, 479, 511, 512, 514, 518, 519, 522, 523, 524, 525, 537, 540, 541, 562, 565, 570, 572, 576, 577, 579, 581, 584, 585, 594, 604, 607, 612, 625, 626, 632, 633, 634, 637, 638, 641, 642, 648, 654, 656, 657, 659, 661, 665, 667, 670, 671, 675, 676, 680, 689, 691, 693, 702, 703, 704, 711, 712, 713, 714, 716, 717, 719, 723, 794, 850, 911.
CERVERÓ, diputat, 899.
CERVERÓ, Onofre, donzell, domiciliat a Lleida, oïdor de comptes, diputat local de Lleida, 1, 46, 57, 58, 73, 76, 90, 147.
CESCASES, CESCOMES vegi's SESCASES, SESCOMES.
CESSE BRILLS, Pau, comissari, acompanya Gaspar de Gavara, 453.
Cevenes (França), muntanyes de les, 769.
CHIES, Pere, conseller de Tortosa, 941.
CHINCHÓN, comte de, 42, 76, 182, 214, 223, 237, 744.
CHIVELLI, Josep Baptista, diputat local i conseller de Tortosa, 279, 941.
CIGES, Jeroni, doctor en lleis, assessor ordinari i lloctinent del diputat local de Tarragona, 660.
CIRIÀ, Domingo, de Fuentes, aragonès, forçat a galeres, 371.
CIURANA, capità d'una companyia a Catalunya, 119, 120.
CIURANA, del braç militar, 714.
CIURANA, Joan Pau (fill de Miquel Ciurana), adjunt del regent els comptes i regent els comptes del General, del braç militar, 17, 24, 28, 40, 76, 78, 111, 121, 131, 134, 137, 154, 156, 162, 166, 172, 216, 223, 262, 383, 423, 424, 429.
CIURANA, Miquel (pare de Joan Pau Ciurana), regent els comptes del General, del braç militar, 10, 17, 37, 97, 101, 104, 106, 112, 137.
CIURANA, Onofre, cavaller, sobrecollidor del General de la col·lecta de llevant, 10, 83, 87, 106, 107, 242, 249.
CIURANA I PAU, Miquel, del braç militar, 649.
CLARA, Bernat, diputat local de Camprodon, 5.
CLARAMUNT, Alexandre, del braç militar, 383.
CLARAMUNT, Galceran, del braç militar, 380.
CLARAMUNT, Jaume, ciutadà de Barcelona i fuster, 253.
CLARAMUNT, Joan de, del braç militar, 717.
CLARAMUNT, Lluís, del braç militar, 713.
CLARAMUNT, Lluís de, cavaller, senyor de la Figuera, 10, 17, 161, 380, 419, 547, 581, 584, 588, 591, 594, 607, 611, 617, 625, 682, 713, 714, 717.
CLARAMUNT I D'AGUILAR, Alexandre de, 442.
CLARELLA, Antoni, diputat local de Camprodon, 267.
CLARIANA, Antoni, notari de la Règia Cort, 57.
CLARIANA, Felipa, 677.
CLARIANA, Francesc de, del braç militar, 16.
CLARIANA, Miquel de, del braç militar, 400, 547, 552, 625, 629.
CLARIANA, Pere, cavaller, 161, 166, 172, 205, 255, 256, 261, 275, 373.
CLARIANA I FLUVIÀ, Pere, 398.
CLARIS, senyora, 337.
CLARIS, Francesc, 142.
CLAUROS, regent del Consell Suprem d'Aragó, 887.
CLAUSES, Felip, del braç militar, 380.
CLAUSES, Felip Cosme, veguer de Rosselló i Vallespir, 312.
CLAVARIA, Lluís (nebot de Miquel Lunell), 201.
CLAVERIA, misser, lloctinent, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
CLAVERO, Dídac, regent i vice-canceller del Consell Suprem d'Aragó, visitador general dels oficials reials, 331, 407, 432, 461, 486, 489, 490, 491, 492, 496, 500, 502, 510, 512, 564, 568, 569, 578, 649, 665, 714, 723, 724, 812, 814, 815, 817, 818, 819, 821, 822, 859, 860, 891, 949.
CLIMENT, papa, 624, 783, 906.
CLIMENT, Miquel, protonotari del Consell Suprem d'Aragó i conservador d'Aragó, 188, 764, 766.
CLIMENT VII, papa, 673, 674, 950, 951, 952.
CLIMENT VIII, papa, 307, 806.
CODÉS, Francesc, 830.
CODINA, abat, 477, 552, 600, 607, 609, 611, 613, 619, 621, 626, 631, 640, 649, 670, 675, 676, 680, 692, 693, 694, 695, 701, 702, 704, 717, 718, 719, 723, 728.
CODINA, del braç reial, 593.
CODINA, misser, del braç reial, 714.
CODINA, pubill, 430.
CODINA, regent la Tresoreria, 732.
CODINA, Francesc, 555.
CODINA, Francesc, ciutadà, 556, 588, 717.
CODINA, Francesc, del braç militar, 380.
CODINA, Francesc Benet, del braç reial, 670.

CODINA, Gaspar, del braç militar, 261, 617.
CODINA, Jerònima, 677.
CODINA, Joan Benet, 265, 760.
CODINA, Joan Francesc, ciutadà, 529, 857.
CODINA, Joan Francesc, del braç reial, 584, 588, 591, 592, 702, 716.
CODINA, Mateu, oficial del General, 657, 938, 939, 940.
CODINA, Pau, porter reial, 31.
CODINA, Pere Bernat, cavaller, 88, 275.
CÒDOL, Perot, del braç militar, 161, 166.
COLL, canonge, 599, 626, 633, 648, 653, 656, 657, 668, 672, 680, 693, 703.
COLL, canonge, d'Urgell, 618.
COLL, escrivà de la Règia Cort, 850.
COLLANDRES, paborde de Barcelona i síndic del Capítol, 421.
COLOM, Jaume Alòs, donzell, 191, 207, 209, 218, 220, 292, 320, 324, 328, 332, 349.
COLOM, Jaume Alòs, sobrecollidor del General de la col·lecta de llevant, 48.
COLOMA, Alfons, bisbe de Barcelona, 357, 397, 400, 804.
COLOMA, Carlos, capità de la guàrdia de Perpinyà, lloctinent i capità general als comtats de Rosselló i Cerdanya, 456, 457, 479, 480, 481, 610, 810.
COLOMER, de Besalú, 268.
COLON, Pau, receptor del General a Tarragona, 660.
COLONNA, Ascani, cardenal, 377.
COLONNA, Jerònima (mare del duc de Monteleón), 634.
COMALLONGA, Joan de, regent la vegueria de Barcelona, 217, 219, 220, 222, 224, 225, 227, 243.
COMELLES, Abdó Onofre, donzell domiciliat a Perpinyà i oïdor de comptes, 236, 238, 251, 255, 259, 261, 262, 263, 264.
COMELLES, Francesc, conseller quart de Barcelona, 310.
COMELLES, Onofre de, del braç militar, 161.
Comenge (França), cardenal de, 494.
COMES, misser, 39.
COMES, mossèn, receptor del General, 369.
COMES, pare, 537.
COMES, tresorer general del Consell Suprem d'Aragó, 7, 49, 50, 77, 82, 150, 176, 292, 331, 377, 383, 386, 387, 778, 785, 786.
COMES, Bernat, 849.
COMES, Jeroni, canonge, 86.
COMES, Joan, diputat local de Balaguer, 5.
COMPANY, canonge, 261.
CONDERANO, Julián del, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Conflent, 128; diputació local de, 280.
Conques (Pallars Jussà), batlle de, 275.
CONXA, Joan de la, 813.
COPONS, cavaller, 840.
COPONS, comanador de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 413, 445.
COPONS, conseller, 455.
COPONS, de la Manresana, 320.
COPONS, inquisidor, 735.
COPONS, monjo, 586, 587.
COPONS, mossèn, 735.
COPONS, prior, de Sant Cugat, 584.
COPONS, Carles, del braç militar, 594.
COPONS, Felip de, domiciliat a Barcelona i síndic del braç militar, 161, 380, 383, 447, 511, 552, 795.
COPONS, Francesc de, batlliu de Mallorca, 726.
COPONS, Francesc de, senyor de la Manresana, del braç militar, 321, 324.
COPONS, Gaspar de, de la Manresana, del braç militar, 17.
COPONS, Joan Francesc de, senyor de la Manresana, 131, 162, 166, 172, 315.
COPONS, Lluís, del braç militar, 611.
COPONS, Lluís de, advocat fiscal del General i canceller, 3, 14, 15, 21, 22, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 40, 43, 60, 61, 62, 66, 68, 307.
CORADELL, misser, del braç militar, 714.
CORBERA, paborde, 218, 221.
CORBERA, Esteve, notari, escrivà de la visita del General, 900, 907.
CORBERA, Lluís de, del braç militar, 592, 676.
CORBERA, Miquel Riembau de, senyor de Llinars del Vallès, 478, 485, 519, 557, 590, 592, 617, 625, 681, 759.
CORBERA, Riembau de, del braç militar, 17.
CORBERA, Sadurní, de Vallromana, 440.
CORDELLES, canonge, 255, 256, 320.
CORDELLES, Alexandre, 182, 192.
CORDELLES, Alexandre, del braç militar, 349, 354, 355, 360, 379, 383, 693.
CORDELLES, Alexandre, del braç reial, 181, 190, 191, 306, 328, 332.
CORDELLES, Felicià, del braç militar, 552, 717.
CORDELLES, Felicià, del braç reial, 592.
CORDELLES, Jaume, doctor en drets, prior de Sant Pere del Mont, canonge de Barcelona, oïdor de comptes i diputat, 265, 266, 276, 320, 347, 372, 405, 425, 791.
CORDELLES, Juli, doctor en drets, prior de Sant Pere de les Maleses, cabiscol i canonge de Barcelona, oïdor de comptes i vicari general del Capítol, seu vacant, 161, 278, 279, 284, 348, 363, 364, 366, 413, 441.
CORDELLES, Miquel, regent la Cancelleria, 39, 144, 145, 179, 230, 239, 241, 246, 248, 249, 734, 736, 737, 738.
CORELLA, Jeroni, 237.
ÇORITA, vegi's ZURITA.

CORNAMIRA, 860.
CORNELL, Joan, burgès de Perpinyà, 352, 354, 356, 360, 557.
CORNELLANA, Antoni, plomer del General, 837.
CORNET, canonge, 373, 516, 581, 584, 611, 612, 617, 625, 626, 628, 631, 633, 648.
CORNET, canonge i advocat, 405.
CORNET, ciutadà de Barcelona, 121.
CORNET, del braç eclesiàstic, 594.
CORNET, misser, del braç reial, 256.
CORNET, senyora (germana de Simó de Marlès i mare de Lluís Cornet), 142, 143.
CORNET, Francesc, 431, 450, 519, 520, 570, 572, 614, 623, 627, 680, 907.
CORNET, Francesc, cavaller, domiciliat a Barcelona, 423, 425, 437, 446, 447, 490, 580, 681, 698, 794, 795.
CORNET, Francesc, ciutadà de Barcelona, 131, 166, 172, 236, 238, 306, 313, 315, 320, 321, 324, 334, 335, 340, 341, 342, 552.
CORNET, Francesc, del braç militar, 380, 383, 384, 440, 451, 459, 478, 485, 503, 504, 581, 584, 586, 588, 594, 607, 612, 617, 618, 625, 628, 629, 631, 633, 636, 649, 651, 652, 654, 667, 668, 670, 671, 672, 684, 685, 686, 687, 693, 694, 695, 702, 723.
CORNET, Francesc, donzell, 525, 610, 638, 639.
CORNET, Francesc, oficial del General, 252, 262.
CORNET, Frederic, del braç reial, 166, 215, 218.
CORNET, Frederic, tonsurat, doctor en drets, consultor ordinari de la Inquisició, advocat del braç militar i del Consell de Cent, ha de ser nomenat assessor ordinari del General, 98, 130, 142, 143, 171, 172, 235, 265, 759, 760.
CORNET, Joan Lluís, ciutadà de Barcelona i visitador del General, 6, 8, 16, 17, 18, 19, 72, 85, 86, 93, 97, 99, 101, 102, 114, 115, 117, 118, 121, 122, 123, 126, 129, 131, 133, 139, 160, 162, 166, 172, 182, 183, 186, 193, 218, 219, 226, 245, 249, 255, 257, 259.
CORNET, Lluís, ciutadà de Barcelona, 143, 157, 192.
CORNET, Ramon, ambaixador del General a Roma, 244.
CORNET, Ramon, doctor, canonge de Barcelona, conservador de la religió de Sant Joan de Jerusalem, 441, 442.
CORNET, Romeu, canonge, vegi's CORNET, Ramon.
COROMINA, Jaume, diputat local de Manresa, 97.
COROMINA, Valentí, conseller de Manresa, 235.
COROMINES, Rafael, portaler de la visita del General, 903.
CORONAT, Francesc, del braç reial, 586, 588, 591.
CORONAT, Jaume, del braç militar, 588.
CORONAT, Joan, burgès de Perpinyà i visitador del General, 364, 365, 459, 478, 479, 512, 516, 518, 519, 521, 522, 523, 524, 528, 536, 548, 550, 556, 576, 579, 581, 584, 585, 586, 588, 592, 594, 832, 839, 853.
CORTADO, Bernat de, burgès de Puigcerdà, regent la vegueria de Cerdanya, 851.
CORTEY, Joan, 744.
CORTIT, Jaume Joan de, senyor de la Morana, 10.
CORTIT, Miquel, del braç militar, 383, 592.
CORTIT, Onofre de, del braç militar, 383.
CORTS, misser, del braç reial, 717.
CORTS, Bernat, 501.
CORTS, Bernat, visitador del General, 833.
CORTS, Francesc, ciutadà de Barcelona, doctor en drets i visitador del General, 528, 536, 839.
CORTS, Pere, 758.
CORVERA, misser, notari de la visita del General, 643.
COSCÓN, Antonio, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
COSCÓN, Dionís, comanador de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, es declara lloctinent de capità general a Tortosa, 119, 120.
COSCÓN, Juan, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
COSÍ, Macià, mestre de cases, 869, 870, 871.
COSME, parent, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
COSTA, del braç reial, 332.
COSTA, misser, 38.
COSTA, prior de Sant Joan les Fonts, 459, 477.
COSTA, Antoni, deutor de deutors del General, 595, 656.
COSTA, Francesc, del braç militar, 379, 380, 478, 581, 584, 586, 591, 592.
COSTA, Gabriel, ciutadà de Barcelona, 10, 25, 121, 122, 123.
COSTA, Miquel Joan, doctor, 454.
COSTA, Sebastià, domiciliat a Barcelona, escrivà de manament, arxiver i notari públic, secretari del lloctinent general, 7, 9, 12, 13, 19, 21, 24, 27, 29, 31, 32, 33, 35, 40, 182, 223, 226, 228, 229, 238, 257, 732, 758.
COSTA I SALBÀ, de Vallseca, secretari, 735.
COSTA I SOLDEVILA, misser, doctor, 449, 455.
COT, Joan, collidor, de la vila de Puigcerdà, 851.

Cotlliure (Rosselló), 104, 106, 214, 215, 220, 221, 230, 235, 730, 844; batlle de, 235; càrcers de, 214; port de, 101; platja de, 256.
COVARRUBIAS, Dídac, llicenciat en drets, regent i vice-canceller del Consell Suprem d'Aragó, 292, 295, 298, 331, 352, 377, 383, 386, 387, 401, 407, 432, 461, 500, 503, 510, 520, 541, 543, 564, 568, 775, 778, 785, 786.
CRISTÓBAL, Jaime, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
CRUÏLLES, germans, vegi's CRUÏLLES, Gilabert de i Guerau de.
CRUÏLLES, Alfons de, 892.
CRUÏLLES, Alfons de, abat de Nostra Senyora de Jau, 380, 383.
CRUÏLLES, Alfons de, abat de Vallbona, 579, 580.
CRUÏLLES, Gilabert de (germà de Guerau de Cruïlles), 235, 236, 237.
CRUÏLLES, Guerau de (germà de Gilabert de Cruïlles), del braç militar, 161, 166, 235, 236, 237.
CRUÏLLES, Lluís de, del braç militar, 581, 592.
CRUÏLLES, Pere, 699.
CRUÏLLES I REQUESENS, Miquel de, carlà de Terrassa, 161, 166, 172, 320, 367, 373, 381, 383, 384, 399, 439, 440, 442, 445, 452, 469, 478, 599, 600, 602, 603, 604, 610, 611, 612, 614, 617, 618, 625, 626, 628, 629, 631, 633, 634, 641, 642, 643, 648, 650, 652, 653, 656, 657, 659, 671, 672, 676, 680, 681, 693, 699, 701, 703, 713, 714, 850, 894, 940, 941, 956.
CUBELLS, Joan, tauler del General de Batea, 686.
CUBERTA, doctor en medicina i obrer del Consell de Cent, 416.
CUEVAS, Alberto de, domiciliat a Saragossa, algutzir reial, 764, 766.
CUTIUS, canonge, 845.

D

DALMAU, canonge, 380, 383, 576, 581, 584, 599.
DALMAU, Francesc, ciutadà, 459, 478, 588, 591, 592, 594, 599, 611, 625, 649, 650, 652, 675, 684, 685, 687, 693, 695, 703, 714, 717, 718, 719.
DALMAU, Jaume, ciutadà de Barcelona, doctor en drets i advocat del Consell de Cent, 162, 166, 167, 326, 373, 382, 383, 478, 493, 543, 557, 560.
DALMAU, Josep, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, del Reial Consell, conseller de Barcelona i advocat del Consell de Cent, 162, 165, 166, 195, 203, 482, 523, 538, 588, 610, 810, 811, 857, 861.
DALMAU, Pere, canonge de Barcelona, 664.
DALMAU COMELLES, Josep, vegi's DALMAU, Josep.
DALSA, Agustín, ajudant de porter dels diputats d'Aragó, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
DAMIÀ, fra, de l'orde de Sant Jeroni de la Murtra, 677.
[DAMONA], misser, doctor, 507.
DANSA I DE BELLERA, Joan, domiciliat a Barcelona, diputat, del braç militar, 166, 172, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 188, 199, 202, 212, 214, 220, 221, 222, 226, 236, 238, 243, 245, 255, 306.
DÀRDENA, Francesc, 333.
DARO, Valero, notari de la cort del justícia d'Aragó, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
"Daudo", senyor de, francès, 768.
DÀVOLOS I DE MA ULL, Francesc, vegi's ÀVOLOS I DE MA ULL, Francesc d'.
DELAU, Arnau, vegi's LAU, Arnau de.
DELPÀS, Pere, canonge d'Elna, 216, 218, 221, 320, 321, 363, 364, 365, 379, 381, 383, 412, 429, 439, 440, 442, 496, 550, 552, 556, 599, 600, 602, 603, 702.
DÉNIA, marquès de, cavaller major, 340, 341, 342, 343, 345, 775.
DEONA, mossèn, secretari del lloctinent general, 81.
DEONA, Joan Bartomeu, credencer dels safrans del General en les parts d'Urgell, 98, 128.
DESBAC, Pere, del braç militar, 380.
DESBAC, Pere, d'Orriols, diputat local de Girona, 280.
DESBOSC I DE SANTVICENÇ, Frederic, domiciliat a Barcelona, visitador del General, del braç militar, 24, 83, 121, 122, 123, 131, 151, 152, 161, 166, 172, 173, 175, 183, 186, 188, 190, 197, 211, 212, 213, 215, 216, 221.
DESBOSC I DE VILAGAIÀ, Jeroni, donzell i conseller de Barcelona, 121, 131, 161, 205, 221, 256, 257, 258, 360, 399, 430, 442, 449, 485, 507, 519, 666, 675.
DESBOSCH, Pere, del braç militar, 702, 713, 714.
DESCALLAR, Jeroni, del braç militar, 161, 166.
DESCALLAR, Llorenç, donzell, domicilat a Barcelona i visitador del General, 616, 618, 900, 906.
DESCALLAR, Lluís, del braç militar, 552, 592.
DESCALLAR I ROSET, Anton, del braç militar, 379, 380, 383.
DESCAMPS, Francesc, doctor del Reial Consell, 273.
DESCAMPS, Joan Francesc, sagristà d'Elna,

doctor en drets, advocat i assessor del General, 334, 335, 336, 350, 352, 353, 354, 356, 357, 360, 363, 364, 365, 373, 379, 381, 402, 405, 416, 477, 479, 481, 483, 485, 529, 530, 531, 535, 546, 555, 580, 603, 610, 807, 834, 835, 836, 837, 848, 855, 876, 877, 889.
DESÍ, Joan, prevere i pintor, de Tortosa, 699, 700.
DESLLOR, Francesc, del braç militar, 478.
DESLLOR, Galceran, del braç militar, 511.
DESLLOR, Jeroni, del braç militar, 121.
DESPALAU, Antoni, del braç militar, 172, 320, 321, 324, 449, 459, 586, 588, 590, 592.
DESPALAU, Enric, del braç militar, 10.
DESPALAU, Esbert, del braç militar, 10, 24, 121.
DESPALAU, Frederic, cavaller i drassaner del General, 10, 17, 24, 76, 107, 121, 131, 152, 153, 161, 166, 172, 177, 230, 256, 275, 307, 309, 318, 319, 320, 321, 325, 328, 329, 332, 349, 350, 351, 356, 360, 367, 370, 371, 373.
DESPALAU, Guerau, del braç militar, 383, 457, 552.
DESPALAU, Joan, cavaller, domiciliat a Barcelona, òlim escrivà de manament, síndic del General a Roma, 69, 161, 172, 194, 195, 244, 273, 325, 328, 329, 363, 364, 365, 373, 417, 419, 457, 581, 625, 713, 714.
DESPALAU, Joan, doctor, 320, 357, 681, 795, 829, 833.
DESPALAU, Joan, noble, advocat ordinari del braç militar, 455.
DESPALAU, Joan, noble, drassaner del General, 643, 644, 645, 646, 935.
DESPALAU, Josep, doctor, 683.
DESPALAU, Miquel, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 68, 83, 86, 93, 121, 122, 130, 383, 511.
DESPERES, Gaspar, cambrer de Ripoll, 172.
DESPERES, Joan, donzell, conseller i batlle de Barcelona, 356, 444.
DESPLANES, Felip Ramon, del braç militar, 383.
DESPRATS, Gregori, del braç militar, 379.
DESPRATS, Jeroni, vegi's PRATS, Jeroni, de Bigues.
DESPUIG, Francesc, 196.
DESPUIG, Francesc, ciutadà de Barcelona i conseller en cap, 121, 122, 131, 133.
DESPUIG, Francesc, diputat local de Girona, 267.
DESPUIG, Joan Joaquim, del braç militar, 383.
DESPUJOL, misser, assessor de les galeres del General, 606.
DESPUJOL, Gabriel, diputat local de Vic, 282.
DESPUJOL, Joan, del braç militar, 383.
DESPUNY, Jaume Joan, vegi's ESPUNY, Jaume Joan.
DESPUNY, Martí Joan, donzell i clavari, 10, 17, 121, 131, 161, 166, 172, 380, 382, 383, 409, 421, 424, 450, 459, 478, 499, 581, 584, 586, 588, 590, 594, 629, 638, 652, 661, 682, 713, 714, 717.
DESPUNY, Ramon d', del braç militar, 590.
DESSA, Pere, vegi's DEZA, Pere.
DESSÍ, Joan, vegi's DESÍ, Joan de.
DESTORRENT, Frederic, del braç militar, 166.
DESTORRENT, Pere Galceran, del braç militar, 379.
DESVALLS, Bertran, ciutadà de Barcelona, 485, 519, 576, 577, 581, 584, 586, 587, 588, 591, 592, 593, 602, 603, 607, 611, 625, 650, 652, 670, 711, 713, 723.
DESVALLS, Bertran, del braç militar, 552, 553.
DESVALLS, Jeroni, del braç militar, 131.
DESVALLS, Jeroni, del braç reial, 594.
DESVALLS, Joaquim, del braç militar, vegi's VALLS, Joaquim.
DEVESA, Francesc Galceran, notari de Barcelona, 811.
DEVESA, Jaume, de Sarrià, forçat a galeres, 371.
DEVÍ, Rafael Antoni, protector del braç militar de la confraria de Sant Jordi de Perpinyà, 498.
DEYNSAURBE, Domingo, 764, 766.
DEZA, Pere, cardenal, 47.
DEZG UELL, Francesc, vegi's G UELL, Francesc.
DEZPERES, vegi's DESPERES.
DIATRISTAN, Francesc, cambrer major de la reina Margarida d'Àustria, 773.
DIEGO DE ALCALÁ, sant, 243.
DIMES LLORIS, Joan, bisbe de Barcelona i canceller, 39, 317, 738.
DOIX, Cristòfor, del braç militar, 652.
DOMÈNEC, Carles, abat de Santa Maria de Vilabertran, 59.
DOMÈNEC, Salvador, del braç militar, 379, 485.
DOMINGO, Joan, escudeller de Barcelona, forçat a galeres, 371.
DOMÍNGUEZ, Josep, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
DORIA, cardenal, 497.
DORIA, príncep, 773, 774.
DORIA, Carles, 420.
DURALL, Gaspar, òlim d'Aguilar, donzell i cònsol de la Llotja de Barcelona, 97.
DURALL, Lluís, ciutadà de Barcelona, 6, 13.
DURALL I D'AGUILAR, Gaspar, del braç militar, 121.
DURAN, canonge i ardiaca de la Seu d'Urgell, 313, 354, 379, 422, 423, 449.

DURAN, Andrés, secretari de cambra del duc de Feria, 330, 332.
DURAN, Pau, adroguer, de l'estament dels artistes del Consell de Cent, 428.
DUSAI, Joan, 205.
DUSAI, Joan, cavaller, 161, 275.
DUSAI, Joan, ciutadà de Barcelona i conseller terç, 172, 193, 211, 215, 216, 221, 230, 236, 238, 286, 413, 449, 503, 504, 591, 714.
DUSAI, Joan, clavari de Barcelona, 378.
DUSAI, Joan, veguer de Barcelona, 348.
DUSAI, Lluís, ciutadà de Barcelona, 10, 15, 16, 18, 19, 37.

E

Ebre, riu, 730.
Eivissa (Balears), forçats d', per les galeres del general, 701; parts d', 662.
EIXERRAT, Frederic, del braç reial, 592.
EIXERRAT, Joan, doctor en drets, assessor i advocat ordinari del General, 8, 16, 18, 39, 68, 88, 91, 97, 135, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 149, 155, 156, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 195, 223, 224, 228, 229, 813.
ELIONOR, reina, 494, 671, 835, 836.
Elna (Rosselló), 76; bisbat d', 912; bisbe d', 186, 187, 344, vegi's també SANTAMARIA, Benet; canonges d', 427; elet d', 321, 323, 328.
ELRA, Jaume, mercader, sobrecollidor de la col·lecta de ponent i deutor del General, 476, 539, 563, 565, 569, 571, 572, 573, 574, 578, 579, 585, 586, 807, 842, 851, 852, 853, 854, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 878, 880, 881, 882, 883, 884, 885.
EMMANUEL, pare, de l'orde de sant Agustí, 330.
EMMANUEL FILIBERT (fill del duc de Savoia i de Caterina Micaela), gran prior de Castella, segon príncep de Savoia, 695, 850.
Empordà, 53, 82, 128, 453.
Empúries (Alt Empordà), 730.
Empúries, comtat d', 128, 131; síndic del, 128, 130, 131.
ENCONTRA, Jaume d', notari i conseller quint de Barcelona, 233.
ENCONTRA, Joan d', algutzir reial ordinari, 420.
ENRIC, infant d'Aragó, 447.
ENRIC I DE PORTUGAL (oncle de Felip I de Catalunya), 743.
ENRIC IV DE FRANÇA, 362.
ENVEJA, Nicolau, doctor en medicina, ciutadà i procurador de Tortosa, 941.
Èpila (Aragó), 295, 297, 298.
EREDIA, Diego de, vegi's HEREDIA, Diego de.
ERILL, baró d', 50, 86, 99, 101, 102, 103, 105, 115, 117, 118, 121, 123, 215, 216, 218, 221, 228, 275, 304, 314, 335, vegi's també ERILL I D'ORCAU, Alfons i Felip.
ERILL, baró d', lloctinent de governador i criat del rei, 334, vegi's també ERILL I D'ORCAU, Felip.
ERILL, comte d', 521, 522, 523, 524, 718, 719, 720, 721, vegi's també ERILL I D'ORCAU, Felip.
ERILL, Alfons d', del braç militar, 670, 682.
ERILL, Ferran d', del braç militar, 379.
ERILL, Francesc d', cavaller, 161, 166, 208, 228, 275, 314, 321, 323, 324, 363, 373, 379, 380, 381, 413, 414, 423, 424, 429, 449, 457, 458, 459, 468, 516, 518, 519, 521, 522, 523, 524, 531, 533, 552, 555, 572, 575, 576, 579, 586, 588, 594, 599, 621, 646, 668, 670, 685, 686, 687, 702, 713, 714, 716, 717, 725, 888.
ERILL, Hug d', del braç militar, 849, 857, 894.
ERILL, Jaume d', noble, 850, 851.
ERILL, Jeroni d', del braç militar, 586, 588, 590, 592, 612, 625, 629, 682.
ERILL, Joan d', del braç militar, 24, 277, 320, 321, 365, 367, 379, 392, 423, 424, 541, 654.
ERILL I DE MONTAGUT, comtessa d', 681.
ERILL I D'ORCAU, Alfons d', domiciliat a Barcelona, baró d'Erill, 5, 35, 47, 48, 49, 83, 114, 120, 122, 126, 336.
ERILL I D'ORCAU, Felip d' (fill d'Alfons d'Erill i d'Orcau), baró i comte d'Erill, 121, 131, 172, 205, 233, 336, 640.
ESCALES, Antoni, mercader, deutor del General, 486, 564.
ESCOBAR, Antoni, conseller de Tortosa, 941.
Espanya, 316, 769, 892; Cort d', 845; esquadra d', 662; galeres d', sou i ració dels qui hi serveixen, 887; grans i titulats d', 661; Inquisició a, 697; moriscos d', 679, 952; nunci apostòlic d', 289, 291, 292, 366, 473, 474, 913, 924; regnes d', 292, 675, 743, 953.
Espanyes, príncep de les, 764; rei de les, 783.
ESPAÑOL NIÑO, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ESPAVÉ, Miquel, 886.
ESPÉS Y DE ALAGÓN, Martín de, baró de la Llacuna, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
ESPÍNOLA, galeres d', 349, 371.
ESPINOSA, cardenal, 696, 697, 956.
ESPINOSA, misser, lloctinent, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.

ESPINOSA, Joan d', porter del Consell Suprem d'Aragó, 298.
ESPINOSA, Martín de, llicenciat, alcalde de la Reial Casa i Cort, 756.
Espirà de l'Agli (Rosselló), 313.
Espluga de Francolí (Conca de Barberà), 483, 484; jurats de l', 484.
ESPUNY, Jaume, del braç militar, 17, 121, 401, 520, 617, 625.
ESPUNY, Jaume Joan, del braç militar, 10, 17, 172, 552.
ESPUNY, Martí Joan, vegi's DESPUNY, Martí Joan.
ESQUERRER, canonge, 549, 714.
ESTADELLA, Joan, vegi's ESTALELLA, Joan.
ESTALELLA, Joan, escrivent de Barcelona, 829, 830.
ESTALELLA, Pau, escrivent a Barcelona, 523.
ESTASSÉ, Pere, 850.
ESTE, marquès d' (cunyat del duc de Savoia), ambaixador del duc de Savoia, 225, 249, 458.
ESTOPINYÀ, Francesc, sabater, porter del General, 301, 402, 574.
ESTRADA, Jaume, ciutadà de Barcelona, notari, escrivà de les galeres del General, 566, 567, 571, 597, 606, 901, 902.
ESTRANY, corredor, 82.
ÈVOL, vescomte d', 105, vegi's també PINÓS I DE CASTRE, Felip Galceran de.

F

FALCÓ, del braç militar, 17.
FALCÓ, Baptista, del braç militar, 460, 511, 516, 533, 581, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 607, 638, 640, 652, 717.
FALCÓ, Jeroni, del braç militar, 581, 592.
FALCÓ, Joan Baptista, del braç militar, 161, 166, 218.
FALCÓ, Miquel, del braç militar, 581.
FALCÓ, Miquel Baptista, donzell, 172, 256, 257, 259, 321, 324, 325, 328, 346, 363, 364, 365, 367, 380, 383, 384, 398, 552, 714.
FALCÓ, Miquel Joan, del braç militar, 121, 131.
FALGUERA, Bernat, forçat a galeres, 371.
FALGUERA, Mateu, vegi's FOLGUERA, Mateu.
FALGUÉS, Jaume, paraire, forçat a galeres, 440.
FALGUÉS, Macià, carceller dels càrcers reials de Barcelona, 195.
Falset (Priorat), homes de, 858; taula de, 873.
"Fansoso", senyor de (nebot de Montmorency), luterà, 769.
FARGUES COIXÍ, Domènec, doctor, 320, 433, 434, 437, 491, 792.
FARRER, vegi's FERRER.
Favara, senyor de, del braç militar, 131, 162, 165, 167, 168, 175, 179, 191, 211, 212, 216, 221, 320, 324, 332, vegi's també MONTSUAR I D'ARINYÓ, Guerau i Marc Antoni.
FELIP I DE CATALUNYA, 153, 294, 319, 320, 324, 325, 328, 330, 336, 342, 453, 457, 480, 609, 683, 732, 742, 754, 761, 764, 771, 772, 817, 838, 841, 857, 860, 861, vegi's concretament les pàgines 754, 761 i 764 per la intitulació completa.
FELIP II DE CATALUNYA, 153, 320, 341, 743, 754, 762, 771, 772, 783, 784.
FELIP DÍDAC VICTORIO, infant (fill de Felip II de Catalunya), 506.
FELIU, canonge de Barcelona, 166.
FELIU, Joan, paraire, de la vila de Puigcerdà, 851.
FERIA, duc de, vegi's SUÁREZ DE FIGUEROA Y DE CÓRDOBA, Lorenzo.
FERINÓS, Antoni, criat de Pau Mohet, 896.
FERRAN, rei, 447, 698, 777.
FERRAN, Antic, guarda ordinari del General a la casa de la Bolla de Barcelona, 144.
FERRAN, Benet, 73, 741.
FERRAN, Francesc, diputat local de Vic, 98, 268.
FERRAN, Joan, 401.
FERRAN, Joan Antoni, del braç militar, 161.
FERRAN, Llorenç, del lloc de Banyeres (Baix Penedès), forçat a galeres, 440.
FERRAN, Onofre, doctor en drets i assessor del General, 195, 196, 203.
FERRAN I DE CATALUNYA, 403, 771, 861.
FERRAN II DE CATALUNYA, 254, 275, 284, 285, 286, 294, 404, 407, 409, 415, 451, 465, 483, 495, 554, 675, 707, 771, 772, 815, 816, 817, 838, 839, 841, 842, 856, 858, 861.
FERRANDIS, Felip, correu ordinari del General, 324, 349, 653, 786, 896, 937, 945.
FERRANDIS, Jaume Joan, receptor de la bolla de Barcelona, 570, 609.
FERRANDO, Francesc, de l'orde de sant Francesc, qualificador del Sant Ofici, 674.
FERRARA, duc de, 309.
Ferrara (Itàlia), 333.
FERRÉ, vegi's FERRER.
FERRER, ardiaca de Lleida, 86.
FERRER, credencer de Barcelona, 805.
FERRER, oïdor, 814.
FERRER, sagristà, 374.
FERRER, Anton, 337.
FERRER, Anton, 853.
FERRER, Anton, burgès de Perpinyà, resident a Barcelona i defenedor del General, 308, 352, 353, 354, 356, 360, 364, 365, 367,

375, 419, 562, 563, 586, 588, 591, 592, 601, 602, 603, 609, 610, 611, 612, 613, 634, 635, 641, 648, 651, 654, 656, 657, 659, 668, 671, 672, 680, 693, 702, 711, 713, 717, 723.
FERRER, Anton, racional del General, 400.
FERRER, Anton, tauler del General d'Arenys, 633.
FERRER, Antoni Joan, de Busquets, sots-veguer de Barcelona, 238.
FERRER, Baptista, conseller de Tortosa, 941.
FERRER, Francesc, 635.
FERRER, Francesc, assessor del General, 316, 322, 338, 772, 848.
FERRER, Francesc, ciutadà, 523.
FERRER, Francesc, ciutadà de Barcelona, 385.
FERRER, Francesc, ciutadà de Girona i diputat, 596, 598, 599, 600.
FERRER, Francesc, del braç militar, 379, 383.
FERRER, Francesc, del braç reial, 367, 373, 381, 384, 423, 424, 478, 505, 513, 514, 518, 524.
FERRER, Francesc, del braç reial, 514.
FERRER, Frederic, del braç militar, 652.
FERRER, Galceran, donzell, domiciliat a Barcelona i oïdor de comptes, 121, 145, 146.
FERRER, Jaume, del braç militar, 380.
FERRER, Jaume, del braç reial, 676.
FERRER, Jaume, porter del General, 544.
FERRER, Jaume Ponç, diputat local de Girona, 5.
FERRER, Joan, domiciliat a Barcelona, senyor de Claravalls, 6, 10, 13, 77, 129.
FERRER, Joan Baptista, de la Mora, del braç militar, 162.
FERRER, Joan Melcior, diputat local de Camprodon, 96.
FERRER, Joan Rafael, ciutadà honrat de Girona i visitador del General, 896, 899, 900, 901, 902, 903, 906.
FERRER, Jonot, mestre de cases, 97.
FERRER, Jordi (pare de Llorenç Ferrer i de Busquets), senyor del Rourell, 565.
FERRER, Josep, 265.
FERRER, Josep, advocat d'una ambaixada a la Cort, 223, 226, 227, 228, 230, 238, 239, 243, 244, 245, 249, 259.
FERRER, Josep, del braç militar, 261.
FERRER, Josep, del braç reial, 215.
FERRER, Josep, doctor en drets, assessor del General, jutge de Cort i del Reial Consell Civil, 282, 404, 446, 468, 473, 529, 533, 560, 675, 678, 687, 689, 803.
FERRER, Miquel, 836.
FERRER, Miquel, cavaller i conseller de Barcelona, 377.
FERRER, Miquel, ciutadà honrat i síndic de la confraria de Sant Jordi, 850.
FERRER, Miquel, doctor del Reial Consell Civil i regent la Cancelleria, 89, 94, 135, 141, 145, 169, 170, 179, 758.
FERRER, Miquel, donzell, domiciliat a Barcelona i oïdor de comptes, 1.
FERRER, Miquel, forçat a galeres, 371.
FERRER, Onofre, 85.
FERRER, Pau, algutzir de les galeres del General, 606.
FERRER, Pau, conseller de Barcelona, 545.
FERRER, Pau, mercader i conseller de Barcelona, 356.
FERRER, Pau, mestre de cases, 864.
FERRER, Pere, ciutadà de Barcelona, mestre de cases del General, 457, 560, 562, 595, 712, 770, 771, 864, 866, 867, 869, 870, 871, 931, 955.
FERRER, Salso, advocat, 535.
FERRER, Simó, advocat, 118.
FERRER DE BUSQUETS, canonge de Barcelona, 308, 431, 549, 717.
FERRER DE BUSQUETS, Jaume, canonge de Barcelona, 291.
FERRER DE BUSQUETS, Miquel, canonge de Barcelona, 416, 453, 463.
FERRER I DE BUSQUETS, Baptista, àlias "Tarida" (fill de Llorenç Ferrer i de Busquets), cavaller, soldat i gentilhome de galera, 565, 566.
FERRER I DE BUSQUETS, Llorenç (fill de Jordi Ferrer), cavaller, 565, 566.
FERRER I DESPUIG, Francesc, ciutadà de Barcelona i visitador del General, 160, 162, 165, 166, 172, 173, 175, 177, 179, 181, 186, 191, 198, 236, 238, 247.
FERRERA, Felip de, del braç militar, 591, 592, 649.
FERRERA, Josep de, cavaller, 275.
FERRERA, Josep de, ciutadà de Barcelona, 173, 175, 177, 193, 207, 209, 211, 215, 216, 221.
FERRERA, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FERRERAS, mossèn, 747.
FERRERES, sagristà, 261.
FERRERES, Pere, ciutadà de Barcelona, 6, 10, 11, 13, 17, 19, 24, 25, 29, 30, 37, 38, 39, 42, 48, 50, 53, 54, 56, 72, 86, 121, 123, 151, 152, 261, 321, 324, 328, 339, 340, 352, 353, 354, 356, 360, 363, 365, 373, 379, 384, 389.
FERRERES, Segimon, del braç reial, 261.
FERRERÓ, Josep de, del braç militar, 121.
FERRERÓ, Josep de, del braç reial, 131.
FERRERÓ, Miquel, doctor del Reial Consell Criminal, 44, 45, 71, 89, 94, 179.
FERRIOL, Jaume, porter ordinari del General, 369, 372, 402, 404, 420, 421, 422, 453, 499, 533, 535, 536, 542, 796, 828.
FERRIOLS, hostaler, 816.
FERRIZ, Antonio, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.

FERRO, tresorer general del Consell Suprem d'Aragó, 503, 543, 568.
FERRÚS, donzell, 309.
FERRÚS, Pere, síndic de Batea, 686.
Figueres (Alt Empordà), 82; bolla de, 536, 607.
FIGUERES, Francesc, pagès de la parròquia de Sant Julià d'Altura, 682, 683.
FIGUERES, Pere (cunyat de Joan Pineda), guarda ordinari del General, 532, 533.
FITER, Joan, del lloc de Guils, 483.
FITOR, Pere, notari de Barcelona i escrivà d'una visita del General, 204, 206.
FIVALLER, vegi's FIVELLER.
FIVELLER, canonge, visitador del General, 438, 467.
FIVELLER, cavaller, 5.
FIVELLER, conseller, 190.
FIVELLER, del braç militar, 10.
FIVELLER (fill de misser Jeroni), del braç militar, 552.
FIVELLER, misser, del braç reial, 650, 713.
FIVELLER, Bertran, del braç militar, 552.
FIVELLER, Ferran, canonge de Tortosa i oïdor de comptes, 179, 180, 183, 185, 188, 214, 217, 243, 443.
FIVELLER, Francesc, del braç militar, 17, 380, 590.
FIVELLER, Francesc Cosme, ambaixador a la Cort, del braç militar, 83, 85, 121, 131, 182, 193, 209, 218, 220, 221, 226, 230, 249, 255, 258, 379, 423, 430, 433, 436, 442, 469, 478, 485, 489, 494, 552, 582, 587, 590, 611, 613, 663, 680, 682, 684, 711, 713, 886.
FIVELLER, Francesc Cosme, cavaller, 82, 466.
FIVELLER, Francesc Cosme, donzell, 245, 391, 399, 671.
FIVELLER, Francesc Ramon, del braç militar, 588.
FIVELLER, Jeroni, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, visitador i assessor ordinari del General, advocat del Consell de Cent, 186, 195, 249, 261, 306, 364, 365, 445, 523, 555, 584, 591, 599, 601, 613, 723.
FIVELLER, Joan, 890.
FIVELLER, Miquel Joan, ardiaca de Vila-seca i canonge de Tarragona, 215, 216, 218, 221, 236, 237, 249.
Flandes, 314, 345, 771; estats de, 293, 743.
FLORENCA, Baltasar, ajudant de racional del General per a comprovar els drets d'entrades i eixides, 97.
Florència (Itàlia), 361.
FLUVIÀ, de, del braç militar, 166.
FLUVIÀ, membre de la unió, 840.
FLUVIÀ, Antic de, del braç militar, 682.
FLUVIÀ, Benet de, del braç militar, 566, 567, 586, 590, 592, 607, 611, 652, 838, 849.
FLUVIÀ, Bernat de, del braç militar, 383, 459.
FLUVIÀ, Pau de, algutzir reial ordinari, 270.
FLUVIÀ, Pau de, donzell i conseller de Barcelona, 332, 413, 503, 549, 560, 561, 565, 583, 585, 614, 639, 864.
FOGASSOT, Nuri Joan, del braç militar, 161.
FOIX, Joan de, del braç militar, 379.
Foixà (Baix Empordà), senyor de, 125, vegi's també FOIXÀ, Galceran de.
FOIXÀ, del braç militar, 649.
FOIXÀ, Galceran de, senyor de Foixà, del braç militar, 161.
FOIXÀ, Lluís de, del braç militar, 625, 629.
FOLGUERA, Mateu, ciutadà de Balaguer, doctor en drets i oïdor de comptes, 347, 365, 401, 425, 791.
FONCILLAS, Miguel Luís de (pare de Juan Miguel de Foncillas), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
FONOLLET, Cebrià, sots-batlle de Barcelona, 217.
FONT, canonge, 172, 717.
FONT, Bernardí, canonge de Barcelona, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 24, 29, 30, 37, 39, 42, 47, 53, 54.
FONT, Francesc, andador de la confraria de Sant Jordi, 327.
FONT, Jaume, major de dies, mercader, 438.
FONT, Joan, exactor del Consell de Cent, 805.
FONT, Magí, 357.
FONT, Miquel, [àlias "Bor..."], 813.
FONT, Pau, notari de Sabadell, 113.
FONT, Pere, doctor en medicina i obrer del Consell de Cent, 545.
FONTANA, veguer, 946.
FONTANA, Miquel, porter del General, 704, 727.
FONTANELLA, Pere, doctor, 677, 681, 683, 893, 907, 908, 925.
FONTANET, Salvador, doctor en drets, del Reial Consell Civil i regent la Tresoreria, 203, 321, 322, 468, 473, 803.
FONTDEVILA, Pere de, receptor del General de Tremp i Pallars, 356.
FONTOVA, el germà casat de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FONTOVA, notari, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FONTOVA, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FONTOVA, Juan Luís, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
FONTS, Joan, cirurgià i conseller de Barcelona, 356.
FORÈS, Agustí, escrivà de manament, 464, 479.
FORGES, Jaume, notari, serveix a l'escrivania major del General, 301, 356.

FORN, Llorenç, batlle de Granollers, 544.
FORNER, Marc Antoni, 169.
FORNÈS, Miquel, procurador fiscal de la visita del General, 197, 199.
FORT, de Casserres, del braç militar, 552.
FORT, Àlvar, notari públic de Barcelona i escrivà de registre, 734, 736.
FORT, Francesc, doctor del Reial Consell Criminal, advocat de la vila de Perpinyà, 2, 8, 15, 18, 20, 22, 32, 52, 53, 56, 66, 88, 120, 149, 242, 758.
FORTES, pellaire, implicat en la revolta d'Aragó, 766.
FORTÍ, barber i obrer del Consell de Cent, 332.
FORTUNY, Gaspar, de l'orde de sant Jordi, del braç eclesiàstic, 172.
FORTUNY, Ramon, comanador de Barcelona, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 161, 166, 173, 174, 175, 177, 258, 348, 361.
FORTUNYÓ, Jaume, ciutadà de Tortosa i diputat, 265, 266.
FOZ, Gaudioso la, mercader, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FRANC, algutzir reial ordinari, 371.
França, 93, 94, 97, 312, 314, 316, 468, 546, 661, 747, 761, 768, 769, 845, 892, 957, 958; cònsol de, 563; heretges i rebels de, 742; regne de, 396, 746.
FRANCÉS, Jaime, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FRANCESC, fra, de l'orde de sant Francesc, 537.
FRANCESC, Bernardí, 256.
FRANCOLÍ, Bartomeu, correu reial, 140.
FRANQUESA, misser, 35, 735.
FRANQUESA, Jaume, 428.
FRANQUESA, Martí Joan, doctor del Reial Consell Criminal, advocat fiscal i regent la Tresoreria, 2, 3, 9, 66, 89, 123, 145, 179, 734, 736, 737, 738, 758.
FRANQUESA, Pere, secretari del rei i lloctinent de protonotari a Catalunya, 298, 345, 351, 352, 370, 374, 382, 384, 744, 745, 747, 775, 786.
FRANQUET, Pau, 735.
FRIGOLA, Antic, del braç militar, 652.
FRIGOLA, Antoni, del braç militar, 485, 588, 625, 629.
FRIGOLA, Antoni (menor), del braç militar, 459.
FRIGOLA, Joan, del braç militar, 588, 591, 617, 625.
FRIGOLA, Simó, regent i vice-canceller del Consell Suprem d'Aragó, 150, 176, 292, 298, 331, 764, 766.
FRINYAT, Francesc, vegi's PRINYAC, Francesc.
FRONTÍN, Cristóbal, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
FUENTES, comte de, 346.
FUERTES, el camarada de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
FUERTES, pellaire, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
FUERTES, Miguel de (marit de la Contina), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
FUMÀS I DESPLÀ, Cristòfor, doctor en drets i advocat, 2, 8, 18, 320, 334, 335, 336, 433, 434, 437, 510, 555, 570, 772, 792, 836, 837.
FUNES, Diego de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
[FURES], 769.
FUSTER, 769.
FUSTER, Climent, diputat local de Cervera, 267.
FUSTER, Pau, secretari del Sant Ofici, 567.

G

GAÇÓ, Francesc, vegi's GASSÓ, Francesc.
GAELL, misser, vegi's GRAELL, misser.
Gaeta (Itàlia), 487.
GAFFA, Genís, de Figueres, forçat a galeres, 371.
GALIANO, desener de la unió, 848.
GALINDO, Joan Baptista, porter del Consell Suprem d'Aragó, 298.
GALLART, Cristòfor, regent la Tresoreria, 700, 955.
GALLART I TRAGINER, Cristòfor, ambaixador del General a la Cort, del braç militar, 354, 356, 359, 360, 361, 370, 373, 376, 377, 382, 383, 385, 386, 387, 389, 391, 787, 788.
GALLEGO, misser, 816.
GALLEGO, Joan, ciutadà de Barcelona, doctor del Reial Consell Civil, 391, 529, 533, 648.
GALLÍ, Baltasar, conseller de Tortosa, 941.
GALLO DE ANDRADA, Juan, escrivà de cambra del rei, 754, 756.
GAMIS, Francesc, donzell, doctor en drets i advocat, conseller de Barcelona, 233, 326, 373, 387, 408, 410, 411, 416, 422, 433, 434, 436, 437, 477, 543, 792, 803.
GANAREO, Juan, llibreter, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GANDIA, duquessa de, cambrera major de la reina Margarida d'Àustria, 333, 773, 774.
GARAU, misser, vegi's GUERAU, misser.
GARCÉS, canonge, 188, 193, 218, 221, 230, 236, 237, 257, 258, 259.
GARCÉS, canonge de Lleida, 166.
GARCÉS, Jaume Pau, canonge de Lleida, 197, 206.
GARCÉS, Jeroni Pau, canonge de Lleida i visitador del General, 172, 185, 249.

GARCIA, 253.
GARCIA, advocat dels pobres, 566.
GARCIA, canonge, 380, 383, 589, 625, 626, 628, 629, 631, 633, 649, 651, 717.
GARCIA, canonge de Barcelona, col·lector de la Cambra Apostòlica, 664.
GARCÍA, Jerónimo (marit de Jerónima de Heredia), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GARCIA, Josep, aragonès, forçat a galeres, 371.
GARRAVER, Joan, familiar del Sant Ofici, arrendador de la pesca a l'estany Anls (comanda del Masdeu), 895.
GARRE, Enric de, diputat local de Tortosa, 96.
GARRET, Enric de, conseller de Tortosa, 941, 942.
GARRET, Enric de, del braç militar, 121.
GARRIGA, Francesc de, del braç militar, 552.
GARRIGA, Joan, familiar de Pau Pla (doctor en drets i canonge de Barcelona), 829.
GARRIGA, Joan, mercader i cònsol de la Llotja de Barcelona, 97.
GARROVER, abat, 689.
GASPAR, Joan, de Porta, doctor en drets, 707.
GASSÓ, Francesc, provincial de l'orde de sant Francesc, 674.
GASSOL, Francesc, diputat local de Tremp, 148.
GASSOL, Francesc, secretari i protonotari del Consell Suprem d'Aragó, 7, 49, 50, 76, 77, 82, 150, 176, 237, 293, 331, 377, 383, 386, 387, 432, 461, 500, 503, 510, 520, 541, 543, 564, 568, 569, 578, 649, 663, 665, 714, 723, 724, 778, 785, 786, 809, 887, 891, 949.
GATUELLES, Jeroni, procurador de Francesc d'Aragó, 298.
GAVARA, Gaspar de, capità de dos companyies de soldats de cavall, 453, 477, 480.
GÀVER, del braç militar, 849.
GÀVER, mossèn, 708.
GÀVER, Francesc de, donzell, domiciliat a la vegueria de Cervera i oïdor de comptes, 312, 313, 328, 346, 654, 768, 769, 770.
GÀVER, Jeroni de, donzell i oficial del General, 318, 325, 328, 329, 383, 457, 588, 590, 592.
GELASA, Ferran de, del braç militar, 166.
GELIENT, Rafael, mercader de Perpinyà, 579.
GELVES, comtessa de, 680, 681.
GENER, Martí, del braç militar, 383, 478.
Gènova (Itàlia), 361, 743; galeres de, 377, 406.
GENOVÈS, Jeroni, llibreter del General, hereu de Jaume Bosch, 522, 523, 585, 688.
GERARDO, Pere, de Solà, jutge i visitador dels oficials reials, associat a Dídac Clavero, 818.
GERMANA DE FOIX, reina, lloctinent general de Ferran II de Catalunya, 409.
GERÓNIMO, Juan, de Espés, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GIBERT, de Figueres, deutor del General per la bolla de Figueres, 535, 536.
GIBERT, misser, notari de Barcelona i del Sant Ofici, 697.
GIBERT, Lluís, ciutadà de Barcelona i conseller en cap, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 29, 37, 38, 42, 48.
GIL, Joan, aragonès, pres als càrcers de Lleida, 547, 548, 549, 550, 552, 554, 557, 559, 856.
GIL, Joren, francès, forçat a galeres, 371.
GIL, Pere, doctor, teòleg de la Companyia de Jesús i qualificador del Sant Ofici, 674.
GIL DE FREDERIC, Blai, conseller de Tortosa, 941.
GILABERT, 956.
GILABERT, Francesc de, del braç militar, 638, 640, 641, 648.
GILI, ardiaca de Tarragona, 52.
GILI, Bernat, 770.
GILI, Bernat, de Sabadell, 119.
GILI, Bernat, notari, escrivent de l'escrivania major del General, 660.
GILS, Bernat, notari, auditor de les galeres del General, 606.
GIRALDO, cordoner, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Girona (Gironès), 14, 18, 53, 70, 74, 106, 127, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 268, 269, 270, 271, 272, 598, 605, 713, 745, 746, 758, 849, 893, 902; bisbe de, 223, 224, 344, 479, 481, 552, 579, 580, 676, vegi's també CAÇADOR, Jaume i TOCCO, Benet de; bisbe de, abat de Montserrat, 450; bolla de, 438, 544, 608, 635; canonges de, 164, 745; Capítol, 164, 416, 745; consell de, 244; Corts de, 779; Hospici de, 758; jurats de, 244; Església de, 40, 69; monestir de Sant Daniel de, 490; plaça del Vi de, 849; religioses de Sant Pere, Santa Clara i Sant Daniel de, 844, 846; oïdor reial de, 824; sots-veguer de, 619, 896, 899, 903; taula de, 879; vegueria de, 236.
GIRONI, d'Ulleres, vegi's ULLERES, Jeroni d'.
GISPERT I COMPANYS, Esteve, notari de Barcelona i síndic de Lleida, 55.
GLARIES, Gaspar, de Cardona, minaire i aiguader, 873.
GOMAR, Pau, vegi's GOMER, Pau.
GOMER, Pau, oficial del Consell de Cent, 78, 79.
GÓMEZ, Joan, de la ciutat d'Osca, capità, castellà de la Vall d'Aran, 484, 707.

GOMIS, Francesc, deutor del General, 152, 153, 259.
GONZÁLEZ GANT, Jeroni, secretari del lloctinent general, 6.
GORCS, Joan, burgès de Perpinyà i oïdor de comptes, 145, 146, 148, 149.
GORCS, Joan Antoni, diputat local de Vilafranca de Conflent, 283.
GORDIOLA, abat, vegi's GUARDIOLA, Joan de.
GORÍ, Antoni, clavari de Barcelona, 805.
GORI, Bernat, matalafer, de l'estament dels menestrals del Consell de Cent, 428.
GORI, Gervasi, doctor en medicina i obrer del Consell de Cent, 377.
GORI, Joan Baptista, doctor en drets i advocat vell, 570, 580.
GORT, Francesc, doctor, 2, 8, 18, 29, 36, 39, 52, 53, 56, 57, 58, 88.
GOTART, Hubert, estampador, 744.
GRÀCIA, Damià, guarda ordinari del General al portal de l'Àngel de Barcelona, 138.
GRACIA, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GRÀCIA SIMON, Joan, d'Olesa, forçat a galeres, 371.
GRAELL, abat, 682.
GRAELL, misser, doctor, 449, 453, 454, 455, 507, 656.
GRAELL, Gaspar, del braç militar, 586, 590.
GRAELL, Joan, del braç militar, 383.
GRAELL, Joan, doctor, encarregat pel General dels negocis a Roma, 847.
GRAELL, Rafael, receptor del General de Barcelona, del braç militar, 511, 526, 552, 581, 584, 588, 590, 596, 649, 652, 875.
Granada (Andalusia), moriscos del regne de, 743.
GRANADA, Pere, del braç militar, 379, 478, 584, 588, 607.
GRANELL, Miquel de, diputat local de Balaguer, 280.
GRANOLLACHS, vegi's GRANOLLACS.
GRANOLLACS, ardiaca, 261.
GRANOLLACS, Antoni, del braç militar, 268, 379, 585.
GRANOLLACS, Bernardí, 268.
GRANOLLACS, Gaspar, cavaller, 256.
GRANOLLACS, Joan, cavaller, domiciliat a Barcelona i diputat, 172, 261, 265, 266, 270, 273, 305.
GRANOLLACS, Joan, del braç militar, 617, 629.
GRANOLLACS, Joan Miquel, del braç militar, 617.
GRANOLLACS, Miquel, del braç militar, 552, 654.
GRANOLLACS, Miquel Joan, del braç militar, 512, 552, 584, 586, 588, 590, 625, 629.
GRANOLLACS I DE PRAT, Miquel Joan, del braç militar, 584, 588, 590.
Granollers (Vallès Oriental), 101, 375; jurats de, 230.
GRANVELA, cardenal, 48.
GRANYA, 722.
GRAU, Francesc Montserrat, oïdor de comptes, vegi's GRAU, Miquel Montserrat.
GRAU, Joan, traginer, criat de Corcó, 138.
GRAU, Magí, ciutadà de Barcelona i conseller terç, 364, 365, 367, 416, 424, 452, 477, 478, 485, 533, 535, 555, 557, 572, 581, 591, 612, 626, 631, 636, 640, 641, 648, 668, 683.
GRAU, Miquel Montserrat, ciutadà de Barcelona i oïdor de comptes, 179, 180, 185, 188, 233, 262.
GRAU, Miquel Montserrat, conseller en cap de Barcelona, del braç reial, 356, 360, 363, 365.
GRAU, Montserrat, ciutadà de Barcelona, 121.
GRAVALOSA, Lluís de, del braç militar, 10, 17, 25.
GREGORI XIII, papa, 129, 738, 739.
GRENYÓ, Onofre, diputat local de Montblanc, 268.
GRIMAU, Francesc, del braç militar, 611, 676, 717.
GRIMAU, Francesc, visitador del General, 438.
GRIMAU, Francesc de, donzell, domiciliat a Perpinyà i diputat, 222, 224, 233, 237, 238, 243, 255, 258, 262, 263.
GRIMAU, Joan, del braç militar, 383.
GRIMOSACH, Francesc, del braç militar, 592.
GRIMOSACS, ciutadà de Barcelona, 10.
GUADO, Josep, regent del Consell Suprem d'Aragó, 503.
GUAL, Francesc, notari, oficial del Consell de Cent, síndic de Barcelona, 59, 61, 78.
GUALBES, Francesc de, del braç militar, 379, 380, 383, 459, 478, 516, 552, 676.
GUALBES, Janot, de Bonaventura, donzell i conseller en cap, 286.
GUALBES, Joan de, sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, del braç militar, 25, 40, 261, 379, 517.
GUALBES, Joan Guerau de, de la Batllòria, cavaller, 5, 17, 97.
GUALBES, Jonot, sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, del braç militar, 10, 97, 100, 112, 136.
GUALBES, Lluís (menor), del braç militar, 161.
GUALBES, Lluís de, del braç militar, 121, 161, 383, 435, 485, 510, 511, 514, 516, 534, 581, 584, 588, 590, 602, 603.
GUALBES, Lluís de, donzell, 529, 533.
GUALBES, Perot de, del braç militar, 121.

GUALBES I DE CORBERA, Francesc de, diputat, ambaixador a la Cort, del braç militar, 17, 192, 193, 195, 196, 291, 292.
GUAMÍS, Francesc, oficial del Consell de Cent, 78.
Guàrdia Lada, La (Segarra), 810.
GUARDIOLA, llicenciat, 756.
GUARDIOLA, Guerau, del braç militar, 121.
GUARDIOLA, Joan de, abat de Sant Salvador de Breda i president de la religió de sant Benet, 899, 903.
GUARDIOLA, Montserrat, assessor i advocat ordinari del General, doctor del Reial Consell Criminal i regent del Consell Suprem d'Aragó, 2, 8, 26, 28, 36, 39, 52, 53, 60, 66, 85, 91, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 128, 135, 151, 331, 377, 383, 386, 387, 401, 407, 432, 461, 500, 503, 510, 520, 541, 543, 564, 568, 569, 578, 649, 665, 714, 723, 724, 778, 785, 786, 809, 887, 949.
GUASC, canonge de Barcelona, 404.
GUASCH, canonge, cases del, 536, 839.
GUASCH, canonge, del braç eclesiàstic, 617, 625, 629, 649, 682, 717.
GUAVAS, Dionisio de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
G UELL, Francesc, del braç militar, 581, 591, 592.
G UELS, Pere, sabater, 738.
GUERAU, misser, síndic de Tortosa, 936, 944.
GUERAU, Magí, del braç reial, 383.
GUERAU, Rafael, de la Companyia de Jesús, lector de teologia, 674.
GUIALMAR, Jeroni, doctor en drets, assessor del General i advocat del Consell de Cent, 203, 275, 281.
"GUILLAMÍ", senyor, capità, 769.
GUILLEM, flamenc, pres als càrcers de Barcelona, 271.
GUIMERÀ, comte de, 521, 522, 524.
Guimerà (Urgell), taula de, 876.
GUIMERÀ, visitador, 907.
GUIMERÀ, Bernat de, del braç militar, 218.
GUIMERÀ, Cristòfor de, del braç militar, 552, 676.
GUIMERÀ, Gispert de, domiciliat a Barcelona, visitador del General, diputat, del braç militar, 161, 166, 172, 182, 186, 192, 198, 218, 221, 233, 236, 237, 249, 255, 257, 258, 259, 309, 320, 321, 324, 349, 363, 365, 366, 367, 390, 407, 408, 409, 410, 411, 421, 422, 425, 432, 433, 438, 439, 442, 443, 444, 447, 450, 451, 459, 460, 469, 476, 478, 479, 481, 485, 503, 504, 505, 511, 514, 516, 518, 519, 522, 523, 524, 534, 535, 540, 549, 550, 552, 555, 566, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 590, 592, 593, 594, 596, 597, 598, 646, 654, 673, 794, 795, 889.
GUIMERÀ, Jaume Cristòfor de, del braç militar, 383, 584, 590, 592, 625, 629.
GUIMERÀ, Joan de, del braç militar, 24, 85, 131.
GUIMERÀ, Joan Cristòfor de, donzell, 580, 581.
GUIMERÀ, Maria de, 681.
GUIMERÀ, Ramon de, del braç militar, 594.
GUIMERÀ I PAPIOL, Gispert de, vegi's GUIMERÀ, Gispert de.
GUINOVART, Francesc, conseller de Tortosa, 941.
GUITART, Francesc, capellà major de les galeres del General, 606.
GUIU, Jaume, notari de Lleida, 9, 11, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38.
GUIU, Perot, notari d'Urgell, 282.
GURREA, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GURREA, Miguel de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
GURREA I ARAGÓ, Ferran de, duc de Villahermosa, vegi's ARAGÓ I GURREA, Ferran d'.
GUTIÉRREZ, Bartomeu, abat, 912.
GUZMÁN, Lope de, llicenciat, 756.

H

"HALIBECH, Hozain", ambaixador de "Sophí", rei de Pèrsia, 404.
HAONES, Guerau, mariner i conseller de Barcelona, 332.
HEREDIA, alcaid del castell de la Trinitat de Roses, 407.
HEREDIA, inquisidor, 657, 658.
HEREDIA, Diego de, germà del Justícia de les Muntanyes, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 763, 766.
HEREDIA, Jeroni d', donzell i veguer de Tortosa, 666, 667, 949.
HEREDIA, Jerónima (muller de Jerónimo García), 763.
HERNANDIS, Jaume, apotecari i conseller de Barcelona, 477.
HERRERA, Martín de, calceter, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
HISPANO, Pau, ciutadà de Barcelona i conseller, 545, 864.
Híxar (Aragó), moriscos d', 686.
HOMEDES, Miquel d', del braç militar, 713.
HOSPITAL, comanador, 380, 383, 584, 588, 592, 594, 607, 611, 649, 713.
HOSPITAL, Onofre d', frare de la religió de Sant Joan de Jerusalem, procurador, 811.

Hospitalet de Llobregat (Barcelonès), 47, 274, 676.
Hostalric (La Selva), 251, 252, 255, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 896, 902; jutge ordinari d', 903.
HURREA, Juan de (germà del comte d'Aranda), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
HURREA, Luís de (oncle il·legítim del comte d'Aranda), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
HURROZ, Gil de, mercader, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.

I

ICART, Bernabé, porter ordinari del General, 301, 369, 372, 402, 456, 498, 536, 544, 571, 574, 580, 607, 796, 854.
ICART, Bernat, porter ordinari del General, encarregat de la capella, 80, 124, 501.
ICART, Joan, batlle general, 259.
Igualada (Anoia), 14, 15, 17, 20, 112, 127, 155; taula d', 879.
Illa (Rosselló), 730.
ILLA, vegi's també AILLA.
ILLA, Josep, del braç reial, 380, 383.
ILLA, Sebastià, doctor, oficial dels bisbes de Barcelona, advocat en Corts, de la Reial Audiència, del braç eclesiàstic, 416, 449, 454, 462.
Índies, regnes de les, 743.
INFANTADO, duc de l' (sogre del duc de Feria), 406.
ÍÑIGO, Pere, trompeta reial, 822, 843.
ISABEL CLARA EUGENIA, infanta (filla de Felip I de Catalunya i muller de l'arxiduc Albert), 153, 154, 237, 341, 344, 345.
ISABEL DE VALOIS (muller de Felip I de Catalunya), 80.
ISERN, banquer, 516, 523, 525.
ISERN, Gregori, diputat local de Montblanc, 95.
Itàlia, 84, 223, 444, 454, 664, 714, 723, 726, 743, 785, 948; senyors d', 151.
IVÓ, segon escrivent, 727.
IVORRA, Bernat Joan, del braç militar, 17.
IVORRA, Francesc d', del braç militar, 581, 586, 588, 590, 592, 607, 638, 649, 652, 713.
IVORRA, Guillem d', del braç militar, 24, 161, 172, 369, 413, 416, 429, 439, 448, 449, 456, 457, 459, 468, 470, 471, 473, 474, 478, 479, 481, 482, 485, 494, 496, 503, 504, 505, 507, 534, 538, 576, 579, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 592, 593, 610, 611, 612, 613, 618, 626, 628, 629, 630, 631, 636, 638, 641, 646, 665, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 675, 676, 680, 681, 682, 684, 685, 686, 687, 692, 693, 694, 712, 713, 716, 717, 720, 721, 723, 810, 811, 909, 910.
IVORRA, Joan Miquel (fill de Bernat Joan Ivorra), del braç militar, 17.
IVORRA, Ramon, sagristà i canonge de Barcelona, 581, 607, 617, 618, 625, 626, 628, 629, 631, 633, 636, 641, 648, 649, 653, 656, 657, 659, 667, 670, 671, 672, 680, 681, 682, 684, 687, 689, 691, 702, 703, 707, 709, 710, 711, 713, 714, 716, 717, 720, 721, 723, 728.
Ixar, vegi's Híxar.

J

JALARN, Jaume, conseller de Tortosa, 941.
JANER, Jaume Joan, ciutadà de Barcelona, 17, 25, 86.
JANER, Jaume Pau, doctor, assessor del General, 310, 312.
JAUME I DE CATALUNYA, 409, 415, 838, 841, 858, 861.
JAUME II DE CATALUNYA, 14, 254, 410, 415, 476, 548, 554, 642, 707, 729, 733, 734, 736, 737, 746, 758, 772, 779, 823, 839, 842, 857, 860, 861.
JERÒNIMA, Na (muller de Joan de Queralt), 171.
Jesús, 735.
JIMÉNEZ, Gil, de Castillo, provincial de l'orde de sant Francesc, 674.
JIMÉNEZ, Juan, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
JIMÉNEZ ORTIZ, llicenciat, 756.
JOAN, bisbe de Lleida, inquisidor general, 655.
JOAN (fill del primer comte de Prades), 858.
JOAN, rei, 284, 285.
JOAN, Jeroni, del braç militar, 161.
JOAN D'ÀUSTRIA (germà de Felip I de Catalunya), capità general de la lliga contra el turc, 743.
JOAN II DE CATALUNYA, 254, 407, 409, 415, 457, 655, 707.
JOC, vescomte de, 607, 609, vegi's també PERAPERTUSA, Pere de.
"JOJOSA", duc de, vegi's *JOYEUSE*, duc de.
JOLI, Francesc, 501.
Jonquera, la (Alt Empordà), 104.
JORDÀ, Jordi, conseller de Tortosa, 941.
JORDÀ, Pau, ciutadà de Tortosa i diputat, 89, 90, 124, 129, 132, 134, 144.
JORDÀ, Pau, mercader i conseller de Barcelona, 499.
JORDÀ, Rafael, mercader i conseller de Barcelona, 377.
JORDÁN, Francisco, domiciliat a Saragossa, algutzir reial, 764, 766.

JORNET, Simó, sabater i ciutadà de Barcelona, 464, 466, 801.
JOSA, Dimas de, ardiaca de Cerdanya, canonge de la Seu d'Urgell i oïdor de comptes, 596, 598, 647, 648.
JOSA, Francesc de, del braç militar, 584, 588, 590, 592, 594, 607, 625.
JOSA, Joan de, del braç militar, 161, 360, 365, 367, 478, 586, 590.
JOSSA, Bernat de, cavaller, 275.
JOVER, misser, 837, 840, 849, 893.
JOVER, Josep, doctor advocat, 373.
JOVER, Josep, donzell, domiciliat a Tarragona i oïdor de comptes, 89, 90, 91, 135.
JOVER, Llorenç, assessor del General, 316, 335, 336, 338, 772.
JOVER, Llorenç, doctor en drets, 402, 416, 422, 433, 434, 437, 438, 464, 466, 491, 507, 785, 792, 801, 803, 822.
JOVER, Llorenç, jutge de Cort, 554, 559.
JOYEUSE, duc de, 768.
JUALLAR, Àngel, abat de Sant Martí del Canigó i visitador del General, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 644, 645, 891, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 910, 911, 912, 913, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 923, 926, 927, 928, 929, 931, 934, 935.
JUALLAR, Josep (parent d'Àngel Juallar), 922, 923.
JUAN, mossèn, criat de Diego de Heredia, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
JULIÀ, Joan, receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 5, 52.
JUNYENT, canonge, 521.
JUNYENT, del braç eclesiàstic, 519, 594.
JUNYENT, del braç militar, 166.
JUNYENT, del braç militar, 552.
JUNYENT, Francesc de, del braç militar, 511, 516, 535, 592, 594, 607, 611, 612, 613, 625, 629, 654, 682, 686, 702, 713, 714.
JUNYENT, Galceran, ciutadà de Barcelona, 17.
JUNYENT, Gervasi, oficial del General, 405.
JUNYENT, Jaume, escrivà de la Batllia General, 259, 290.
JUNYENT, Joan de, del braç militar, 379, 485.
JUNYENT, Llorenç, advocat del braç militar, advocat fiscal i assessor de la visita del General, del braç eclesiàstic, 171, 172, 199, 201, 202, 203, 204.
JUNYENT, Llorenç, sagristà, de Tortosa, 320, 380, 429, 433, 442, 445, 477, 479, 481, 483, 485, 505, 511, 514, 516, 518, 519, 521, 523, 524, 584, 588, 590, 594, 599, 600, 611, 612, 625, 626, 629, 631, 636, 637, 656, 659, 672, 675, 676, 702, 703, 711, 713, 716, 940, 941.
JUNYENT, Miquel de, cavaller, comanador de Cervera i batlliu de Negropont, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, visitador del General i agent seu a Roma, 166, 172, 185, 193, 196, 198, 211, 216, 218, 221, 236, 237, 255, 256, 257, 258, 259, 262, 320, 380, 381, 383, 384, 443, 444, 516, 518, 524, 592, 599, 602, 604, 606, 607, 609, 611, 618, 628, 629, 634, 635, 636, 640, 641, 648, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 661, 667, 685, 687, 688, 690, 726.
JUNYENT I DE ROVIRA, Miquel Joan de, ciutadà de Barcelona, 99, 102, 115, 117, 118, 121, 122, 133.
JUSTA I PONT, Agustí, procurador fiscal de la Règia Cort, 298.
JUTGLAR, Salvador, 850.

L

LABAÇUY, Martín, familiar d'Alfonso de Vargas, 296.
[LABARÍ], Miquel Jeroni, del braç militar, 478.
LABAU, Francesc de, del braç militar, 592.
LABOT, Joan Gabriel, del braç militar, 592.
LACERA, Miquel, vegi's LASERA, Miquel.
LANA, Jeroni de, racional del General, 544, 546, 559, 560, 561, 563, 566, 567, 573, 595, 635, 652, 660, 664, 673, 698, 878, 879.
LANTORN, vegi's ALENTORN.
LANUZA, Francesc de, del braç militar, 380, 478, 850.
LANUZA, Juan de, botiguer del mercat, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763, 766.
LANUZA, Martín de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
LANYAROS, Josep de, regent del Consell Suprem d'Aragó, 500.
LARA, Manrique de, comte de València, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 169, 175, 177, 180, 210, 220, 251, 252, 253, 256, 257, 258, 757, 758.
LARGUÉS, Melcior, vegi's LLARGUÉS, Melcior.
LARUTELL, Cristòfor, del braç militar, 592.
LASERA, Guillem, del braç militar, 581.
LASERA, Miquel, cavaller i cònsol de la Llotja de Barcelona, 161, 233, 423, 428, 431, 478.
LAU, Arnau de, procurador fiscal de la visita del General, 609, 610, 876.
LAUDES, Benet, del braç reial, 723.
LAUDES, Bernat, 443.
LAUDES, Guerau Benet, del braç reial, 670, 671, 672, 686, 702.

LAUDES, Rafael, ciutadà de Barcelona, 423, 424, 433, 442, 449, 450, 459, 469, 472, 479, 481, 483, 485, 494, 519, 549, 550, 553, 556, 579, 600, 612, 613, 618, 625, 631, 633, 636, 641, 648, 652, 657, 659, 667, 668, 683, 684, 685, 687, 691, 692, 693, 711, 720, 721.
LAVANERES, Pere, vegi's LLAVANERES, Pere.
LEIVA, Alonso de, capità general de Sicília, 105, 107.
LEIVA, Pedro de, general de les galeres de Sicília, generalíssim de les esquadres destinades a l'expulsió dels moriscos, 251, 680, 773.
LEMOS, comte de (gendre del duc de Lerma), 680, 681.
LEMOS, comtessa de (filla del duc de Lerma), 680, 681.
LENTES, fill, del braç militar, 581.
LENTES, Francesc, del braç militar, 380, 383, 478, 516, 586, 588, 592, 594, 676.
LENTES, Jeroni, del braç militar, 485, 516.
LENTES, Marc, donzell, domiciliat a Barcelona, oïdor de comptes i ambaixador del General a la Cort, 265, 266, 268, 269, 272, 348, 371, 373, 386, 389, 423, 424, 478, 485, 511, 513, 514, 516, 518, 535, 552, 556, 565, 571, 572, 576, 579, 581, 590, 594, 638, 650, 676, 694, 717.
LENTES, Marc Antoni, 887.
LENTISCLÀ, Nicolau, notari i prior del collegi de notaris de Barcelona, 370.
LENTORN, vegi's ALENTORN.
LERMA, casa de, 488.
Lerma (Castella-Lleó), 510, 520, 728.
LERMA, duc de, 376, 488, 503, 632, 653, 663, 675, 680, 786, 787, 788, 891.
LEUTES, vegi's LENTES.
Lisboa (Portugal), 134.
LITE, marquès de, 105, 107, 109, 111.
LLACERA, Guillem, vegi's LASERA, Guillem.
LLANA, Jeroni de, vegi's LANA, Jeroni de
Llançà (Alt Empordà), 730.
LLARGUÉS, Melcior, escrivent de l'escrivania major del General, 199.
LLARGUÉS, Melcior, procurador fiscal de la Règia Cort, 391.
LLARGUES, Miquel, porter del Consell de Cent, 460.
LLASERA, Miquel, vegi's LASERA, Miquel.
LLAUDES, vegi's LAUDES.
LLAVANERES, Montserrat, clavari de Barcelona, 440, 443.
LLAVANERES, Pere, doctor i advocat, 357, 373, 785.
LLAVASSUY, Joan Lluís, aragonès, carlà de Santa Testa, de la vila de Benivarri, pres als càrcers de Lleida, 547, 548, 549, 550, 552, 554, 557, 559, 856.
Lleida (Segrià), 4, 6, 14, 38, 46, 58, 68, 73, 76, 112, 126, 127, 135, 140, 141, 156, 261, 262, 274, 332, 401, 446, 547, 548, 549, 551, 606, 730, 894; advocats de la ciutat de, 126; altres de, 656; assessor del veguer de, 4, 6, 7, 11, 12, 22, 29, 30, 49, 126 vegi's també MASCARELL, Francesc; bisbe de, 144, 146, 150, 151, 394, 399, 654, 676, 698, vegi's també JOAN; bolla de, 607; canonges de, 426; Capítol de, 670; càrcers reials de, 293, 547, 548; consellers de, 670; constitucions i privilegis de la ciutat de, 12; Corts de, 409, 415, 476, 838, 841; diputat local de, 4, 5, 7, 11, 294, 547; mestrescolia de l'estudi de, 669, 670, 671, 675, 680, 691, 844, 846, vegi's també VICTORIAN; notaris de, 4, 7, 11, 12, 22, 29, 30, 32, 49, vegi's també GUIU, Jaume i PLANA, Josep; oficials de la ciutat de, 294; paer en cap de, 11; paers, 23, 126, 294, 447, 551; rector de la universitat, 894, vegi's també MARTÍ, Mateu; síndics de, 426; sots-veguer de, 294; taula de, 873; unió de, 606; universitat, 55, 462, 605, 606, 846; veguer de, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 29, 30, 32, 37, 39, 49, vegi's també CAPDEVILA, Lluís de i SAPORTELLA, Lluís de; vegueria de, 294.
Llenguadoc (França), 769; partida de, 768.
LLENTES, vegi's LENTES.
LLEÓ X, papa, 654, 655, 698.
LLEVANERAS, doctor, vegi's LLAVANERES, Pere.
Llinars del Vallès (Vallès Oriental), senyor de, del braç militar, 459, 586, 588, 592, 614, 617, 625, 680, 682, 686, vegi's també CORBERA, Miquel Riembau de.
LLOBERA, Lluís, burgès de Perpinyà i diputat reial, 515, 519, 573, 670, 853, 863, 871, 879, 950.
LLOBERES, Gabriel, llibreter, 764.
Llobregat, cap de, 757, 773; passos del, 693; riu, 673.
LLOBREGAT, doctor, 741.
LLOBREGAT, Pere de, doctor del Reial Consell, 69.
LLOPICO, Mateu, de Xixon, conseller de Tortosa i assessor de la Paeria, 941, 947.
LLOPIS, vegi's LOPIS.
LLORDAT, Josep, vegi's LORDAT, Josep.
LLORENS, vegi's LORENS.
Lloret de Mar (La Selva), 730.
LLOSCOS, vegi's LOSCOS.
LLOSELLES, vegi's LOSELLES.
LLUÇÀ, Miquel, porter reial, 778.
LLUCH, del braç militar, 581.
LLUCH, Jaume, ciutadà de Barcelona, 824.
LLULL, Joan, donzell, 10, 24, 121, 161, 166, 172, 191, 209, 211, 215, 216, 221, 264.
LLULL, Joan Lluís, ciutadà de Barcelona, 6, 8, 16, 17, 24, 25, 29, 37, 38.

LLULL, Pau, del braç militar, 161.
LLULL I DE BOIXADORS, Lluís, del braç militar, 383, 592.
LLUPIÀ, vegi's LUPIÀ.
LLÚRIA, Roger de, donzell, 337.
LONSELLES, donzell, 348.
LOPE, Manuel don, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
LOPE, Miguel don, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
LÓPEZ, Bartolomé, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
LÓPEZ, Josep, porter del Consell Suprem d'Aragó, 298.
LÓPEZ, Juan, de Baylo, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
LÓPEZ, Pedro, secretari dels diputats d'Aragó, 307.
LOPIS, pare, prior de Calataiud, predicador famós, 418.
LOPIS, Jordi, porter de la visita del General, 197, 198, 199, 201.
LOPIS, Pere, familiar de Bernat de Cardona (abat de Sant Miquel de Cuixà), 830.
LORAC, Miquel, de Solivella, del braç militar, 162.
LORDAT, Guillem de, del braç militar, 485.
LORDAT, Joan de, del braç militar, 625.
LORDAT, Josep, veguer de Montblanc, 894.
LORDAT, Josep de, del braç militar, 383.
LORENS, doctor, 422.
LORENS, misser, doctor en drets i conseller de Barcelona, 332.
LORENS, misser, oïdor de comptes, 869.
LORENS, Joan Baptista, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, 853, 864.
LORENS, Pere, domiciliat a Barcelona, notari públic de Barcelona, 737, 738.
LOSADA, Jaume, mercader, ajudant de racional del General i comprovador de les bolles, regent el llibre major de la Taula de Barcelona, deutor del General, 253, 254, 283, 331, 438, 476, 544, 807.
LOSADA, Pere (fill de Jaume Losada), 544.
LOSCOS, cavaller, 558, 559.
LOSCOS, Cebrià, del braç militar, 592, 625, 858, 894.
LOSCOS, Josep, 876.
LOSCOS, Juan (germà del prior Loscos), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
LOSELLES, algutzir, 294.
LOSELLES, del braç militar, 581.
LOSELLES, Jeroni de, del braç militar, 383, 459.
LOSELLES, Miquel de, del braç militar, 713
LOT, pare, de l'orde de sant Domènec, 418, 790.
LUCIÀ, Jeroni, mercader, 516, 522.
LULL, vegi's LLULL.
LUNA, Francisco de, pagès, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
LUNA, Joan de, 496.
LUNA, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
LUNELL, Miquel, mercader i ciutadà de Barcelona, 197, 198, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 212, 436, 438, 498, 757, 813.
LUPIÀ, Francesc de, del braç militar, 363, 365, 373, 383, 504, 510, 511, 516, 518, 519, 521, 522, 524, 534, 577, 641, 648, 649.
LUPIÀ, Joan de, diputat, del braç militar, 383, 430, 478, 516, 518, 519, 521, 522, 523, 524, 546, 552, 555, 557, 570, 576, 577, 581, 584, 586, 588, 590, 592, 600, 602, 603, 610, 612, 613, 641, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 695, 704, 710, 711, 713, 714, 721, 723, 725, 728, 853, 863.
LUPIÀ, Lluís de, procurador reial del comtat de Rosselló, 256.
LUPIÀ I D'OLMS, Francesc, domiciliat a Barcelona i Rosselló, 498.

M

MACIÀ, cap de guaita, de Barcelona, 837, 849, 893.
MACIÀ, de Calders, canonge, 380.
MACIP, mossèn, escrivà de manament, 132.
MACIP, Dimas, militar, pres als càrcers reials, 691, 692.
MACIP, Garcia, del braç militar, 380.
MACIP, Jeroni, notari, 542.
Madrid, 7, 132, 135, 170, 175, 226, 245, 291, 292, 295, 298, 316, 319, 324, 331, 332, 335, 337, 352, 361, 370, 377, 541, 564, 568, 569, 662, 663, 665, 683, 714, 723, 724, 735, 754, 756, 764, 766, 775, 778, 784, 787, 788, 912, 944, 949; Corts de, 754; parròquia de Sant Egidi o Sant Gil a, 298; porta de Guadalajara a, 756.
MADRIGAL, Pedro, 754.
MADUIXER, Josep, del braç militar, 581, 629, 654, 703.
MADURER, Josep, del braç reial, ennoblit, 933.
MAGAROLA, Joan, doctor en drets, del Reial Consell Civil i jutge de Cort, 404, 410, 412, 468, 473, 490, 491, 492, 648, 675, 678, 687, 689, 803, 812.
MAGRINYÀ, Francesc, 654.
MAGRINYÀ, Francesc, caputxer i conseller quint de Barcelona, 286.
MAHET, Pau, vegi's MOHET, Pau.
MAIMÓ, Adrià, prior de Catalunya, 233, 249.
MAIMÓ, Bartomeu, tauler i collidor del General de Granollers, 643, 644, 645, 646, 935.
MALAGARRIGA, Antoni, 356.

MALARS, Quiric, del braç militar, 607.
MALENDRIC, Joan Pau, del braç militar, 121, 162, 166, 172.
MALENDRIC, Miquel, ardiaca major de Barcelona, 109.
MALENDRIC I DE SINISTERRA, Fèlix, del braç militar, 478.
MALENDRICH, Fèlix, del braç militar, 586, 588, 590, 840, 848, 894.
MALENDRICH, Fèlix, del braç militar, 590.
MALET, paraire, desener de la unió, 705.
Malgrat de Mar (Maresme), 773.
MALL, Jaume, porter del General, 574.
MALL, Joan, porter del General, 574, 585, 871, 876.
MALLA, Gabriel de, del braç militar, 629.
MALLA I DE CLASQUERÍ, Miquel de, del braç militar, 172.
MALLOL, Pere, conseller de Tortosa, 941.
Mallorca (Balears), 294, 406, 448, 566; batlliu de, del braç eclesiàstic, 433, 558, 603, 604, 606, 634, 635, 648, 653, 656, 659, vegi's també CABRERA, Antic de i COPONS, Francesc de; bisbe de, 575; forçats de, per les galeres del General, 701; jurats del regne de, 308; parts de, 662; regent de, 568, 569, vegi's també MARTÍNEZ DEL VILLAR, Miquel i MONTERDE, doctor; regne de, 860, 861.
MALO, Pau, impressor de Barcelona, 764.
Malta, galera patrona de, 458; illa de, 742.
MAMBLE, notari, 252.
MANA, Jeroni de, del braç militar, 594.
MANEGAT, Jeroni, doctor, canonge de Barcelona i canceller, 6, 39, 62, 136, 144, 145, 169, 179.
MANEL, Jeroni de, del braç reial, 611.
MANESCAL, Manel, llibreter de Barcelona, 722.
Manresa (Bages), 113, 170, 235, 266, 268, 272, 401, 535, 693, 850, 875, 894; batlle de, 894; bolla de, 608; conseller en cap de, 693; consellers de, 244, 693, 694; universitat de, 244; veguer de, 447, 526.
MANUEL, ardiaca, 675.
MAQUEDA, duc de, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 274, 276, 277, 285, 287, 288, 289, 290, 298, 300, 303, 413, 414.
MAQUEDA, duquessa de, 454, 475, 500, 505, 602.
MARC, Lluís, de Valls, elegit per la comuna i vegueria del Camp de Tarragona, 56.
MARCELLA, Jeroni, conseller de Tortosa, 941.
MARCER, Joan, cònsol i notari públic de Puigcerdà, 851.
MARCH, Ambròs, presentat, de l'orde de Nostra Senyora de la Mercè, 674.
MARCH, Ausias, donzell, 375, 519, 522, 525, 552, 556, 614, 640, 653.
MARCH, Bartomeu, conseller de Tortosa, 941.
MARCH, Damià, conventual i ecònom de Sant Jeroni de la vall d'Hebron, 498.
MARCH, Pere Ausias, donzell, 518, 522, 565, 600, 601, 611, 614, 617, 621, 626, 628, 629, 630, 631, 633, 648, 656, 657, 659, 676, 702, 711, 713, 717, 908, 909, 910, 911, 912.
MARCH, Pere Ausias, donzell, domiciliat a la vegueria de Cervera i a Barcelona, oïdor de comptes, 278, 279, 307, 309, 322, 323, 324.
MARCHUETA, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MARDONES, llicenciat, 756.
MARGARIDA D'ÀUSTRIA (filla de l'arxiduc d'Àustria i muller de Felip II de Catalunya), 333, 340.
MARGARIDA DE VALOIS (muller d'Enric IV de França), 362.
MARGARIT, Leandre, del braç militar, 161.
MARÍ, Francesc, 176.
MARIA D'ÀUSTRIA, emperadriu (germana de Felip I de Catalunya), 755.
MARIA DE CASTELLA (muller d'Alfons IV de Catalunya), lloctinent general, 14, 254, 275, 285, 294, 407, 409, 415, 451, 454, 462, 465, 483, 548, 554, 642, 707, 838, 839, 841, 842, 856, 858.
MARIANA (muller de Francesc Figueres), 682.
MARIMON, Aleix de, 687, 888.
MARIMON, Esteve de, fra, visitador del General, 528.
MARIMON, Francesc de, de Caldes, del braç militar, 459, 479, 717.
MARIMON, Francesc de, donzell, domiciliat a Girona i visitador del General, 453, 478, 481, 485, 497, 516, 536, 607, 617, 651, 654, 839.
MARIMON, Guerau de (germà de Plegamans de Marimon), cavaller, 113, 114, 161, 166, 172, 265, 267, 269, 275, 449, 478, 523, 592, 611, 612, 617, 625, 711, 717.
MARIMON, Plegamans de, senyor de Sant Marçal, 113, 121, 161, 166, 320, 321, 324, 332, 349, 379, 381, 383, 436, 445, 469, 472, 478, 479, 481, 494, 503, 504, 505, 522.
MARINER, Jaume, procurador fiscal de Bernat Gils (auditor de les galeres del General), 606.
MARISCOTS, Salvador, 465.
MARLÈS, del braç militar, 121.
MARLÈS, Andreu de, del braç militar, 607.
MARLÈS, Benet de, del braç militar, 25, 162, 172, 264, 321.
MARLÈS, Francesc, del braç militar, 379, 383, 552.

MARLÈS, Serafí, canonge de Lleida, 120.
MARLÈS, Simó de, senyor de Sant Guim de la Rabassa, diputat, 89, 90, 139, 140, 143.
MARQUELLO, de Daroca, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MARQUÈS, canonge, 713.
MARQUILLES, 859, 860.
Marsella (França), port de, 106.
MARTÍ, Antic, notari públic de Barcelona, 856.
MARTÍ, Benet, porter reial i comissari del General, 660.
MARTÍ, Francesc, 257, 258.
MARTÍ, Honorat, burgès de Perpinyà i oïdor de comptes, 456, 461, 498, 501, 802.
MARTÍ, Jeroni, del braç militar, 162.
MARTÍ, Jeroni (fill de Francesc Martí), 257, 258.
MARTÍ, Jeroni, mestre de cases, 595, 770.
MARTÍ, Joan Antic, notari, procurador de Jaume Elra, 574.
MARTÍ, Joan Antoni, guarda ordinari del General, 476, 807.
MARTÍ, Mateu, rector de la universitat de Lleida, 606.
MARTÍ, Miquel, conseller de Tortosa, 941.
MARTÍ, Montserrat, porter reial, serveix de porter del defenedor del General, 418.
MARTÍ, Pere, carceller de la visita del General, 199, 201.
MARTÍ, Pere, conseller de Tortosa, 941.
MARTÍ I DE CATALUNYA, 403, 409, 482, 538, 623, 771, 811, 850, 858, 894, 905.
MARTÍNEZ, misser, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MARTÍNEZ, Miquel, notari, ajudant de la visita dels oficials reials, 819.
MARTÍNEZ DE LUNA, Miguel, comte de Morata, lloctinent i capità general al regne d'Aragó, 761.
MARTÍNEZ DEL VILLAR, Miquel, aragonès, natural de Calataiud, habitant de Saragossa, regent del regne de Mallorca, 860.
MARTINS, pare i fill, vegi's MARTÍ, Francesc i Jeroni.
Martorell (Baix Llobregat), 541, 851; baronies de, 96; parròquia de, 394.
MARTORELL, Pau, conseller de Tortosa, 941.
MARTRA, Jaume, prior de Santa Maria de Vilabertran, diputat local de Castelló d'Empúries, 96.
MARZILLA, regent del Consell Suprem d'Aragó, 150, 176.
MAS, ardiaca, 261.
MAS, assaonador, desener de la unió, 849, 850.
MAS, canonge, 380, 383.
MAS, canonge de Barcelona, 496.
MAS, misser, domer de la Seu de Barcelona, 666.
Mas, senyor del, 557.
MAS, Bartomeu, 735.
MAS, Francesc, veler i tender, antic oficial del General, 732.
MAS, Jaume, rector de fraus i de les taules de la col·lecta de Barcelona, 567, 568, 633, 818.
MAS, Joan, algutzir reial extraordinari, 14, 20.
MAS, Pau, burgès de Vilafranca del Penedès, 379, 380.
MAS, Pere, notari, procurador fiscal del General, 369, 457, 524, 525, 532, 559, 634, 687, 853, 877, 882, 883, 917, 918, 919, 942.
MASCARELL, Francesc, doctor en drets i assessor ordinari del veguer de Lleida, 9, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38.
MASCARELLES, Sebastià, fa crides per la terra, 813.
MASCARÓ, Joan, batlle de Sant Salvador de Breda, 902.
MASCARÓ, Rafael, prevere, diputat local de Vilafranca del Penedès, 186.
MASCARÓS, Martí, porter dels jurats de Perpinyà, 850.
Masdeu, batlle de la comanda del, 895.
MASDOVELLES, Lluís, donzell, 390, 581, 584.
MASNOVELL, misser, 325, 328.
MASNOVELL, misser, del braç militar, 649, 652.
MASNOVELL, misser, doctor, 28, 31, 39, 86.
MASNOVELL, Pau, del braç militar, 552.
MASNOVELL, Rafael, doctor, 195, 206, 208.
MASNOVELL, Rafael Joan, doctor, advocat del Consell de Cent i del braç militar, associat als assessors del General, del braç reial, 2, 8, 17, 18, 36, 117, 118, 139, 146, 147, 150, 172, 196.
MASÓ I UMBERT, Pere, de la parròquia de Parets, 489, 490, 491, 494, 496, 510, 511, 512, 513, 514, 817, 859, 860, 861.
Masricard (Tarragonès), universitat de, 289.
MASSAGUER, 466, 817.
MASSAGUER, mestre, cirurgià, 150.
MASSAGUER, Gaspar, cirurgià i conseller de Barcelona, 666.
MASSANA, Pere, pagès, forçat a galeres, 440.
MASSONER, Francesc, oficial del General, 708.
"Mata" (França), castell de la, 769.
MATALI, 286.
Mataró (Maresme), 84, 356, 394, 730, 773, 779, 817; batlle de, 818; dret de roldor de, 779, 780; platja de, 779; síndic de, 364; taula de, 879.
MATHIÀ, vegi's MACIÀ.
MATXÍ, Jeroni, mestre de cases, 97, 688, 712, 955.
MAVEL, Jeroni de, vegi's NAVEL, Jeroni de.
MAYORÍN, Juan Francisco, implicat en la re-

volta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
MAZÓ, Pere, vegi's MASÓ I UMBERT, Pere.
MECA, Alfons, del braç militar, 172.
MECA, Antoni, del braç militar, 162.
MECA, Frederic, comanador de Vilafranca del Penedès, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, oïdor de comptes, coronel de l'exèrcit del General i gran conservador de la religió de Sant Joan, 218, 221, 233, 249, 256, 257, 258, 302, 306, 307, 314, 317, 339, 346, 348, 381, 397, 769, 770.
MECA, Frederic, del braç militar, 478, 511, 588, 611.
MECA, Josep, del braç militar, 166.
MECA, Miquel, del braç militar, 16, 161, 166, 320, 321, 324, 640, 646, 713.
MÈDICIS, Pere de, 340.
MEDIONA, Onofre, del braç militar, 172.
Mediterrània, mar, 662.
MEDOXER, Josep, vegi's MADUIXER, Josep.
MEJÍA, Agustín, mestre de camp, del Consell de Guerra del rei i general dels exèrcits que es formen a Espanya per expulsar els moriscos, 678, 679, 686, 687, 688.
MELGAS, Nicolás, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MELINO, cardenal, 566, 567.
MÈLITO, príncep de, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 117, 118, 120.
MÉLIZ, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MELONS, corredor, 545.
MENÇA, Nicolàs, 663.
Mende (França), 769.
MENDIBE, Juan de, notari, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MENDOZA, Enric de, marquès d'Almenara, procurador del rei a Saragossa, 295.
MENDOZA, Joan de, cardenal (germà del duc de l'Infantazgo), 250, 251.
MENDOZA, Martín, mestre de cases i mestre en la Seu de Tortosa, 796, 797, 798, 799.
Menorca (Balears), 406; parts de, 662.
MENYOLLA, Gaspar, algutzir de la Capitania General, 481, 810.
MERCER, Francesc, botiguer, 572, 853, 872.
MERLES, Francesc de, del braç militar, 485.
MESSA, Gil de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
Messina (Itàlia), 406.
MESTRIL, Joan, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, capità de la Patrona de Nàpols, 694.
MEXIA, vegi's MEJÍA.
MEYA, Francesc de, del braç militar, 10, 162, 291, 292.
MI[ERES], 815.
MIGUEL, Juan, de Fonzillas, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Milà (Itàlia), 333; cavallers de, 333; Seu de, 333.
MILLARS, Pere de, del braç militar, 625, 629.
MILLÀS, Francesc, botiguer, 877, 878.
MILSOCOS, pubill, 568.
MILSOCOS, Joan, banc dels hereus de, 536.
MILSOCOS, Joan, del braç militar, 590.
MINGUELLA, Francesc, conseller de Tortosa, 941.
MINGUELLAS, Francesc Simó, conseller de Tortosa, 941.
MIQUEL, misser, del braç reial, 702, 714.
MIQUEL, Dimas, ardiaca de Vallès i canonge de Barcelona, 182.
MIQUEL, Francesc, del braç militar, 25.
MIQUEL, Francesc, diputat local de Vilafranca del Penedès, 280.
MIQUEL, Galceran, ciutadà de Barcelona, 352, 354, 355, 356, 360.
MIQUEL, Jeroni, doctor en drets, del braç reial, 365, 373, 402, 422.
MIQUEL, Pere, porter reial, 597.
MIR, Francesc, diputat local de Tàrrega, 267.
MIR, Jaume, doctor en drets, associat als assessors ordinaris del General, del Reial Consell i jutge de Cort, 8, 18, 56, 146, 197, 199, 200, 201, 206, 217, 242, 243, 250, 757.
MIR, Magí, mestre de cases, 873.
MIRALLES, misser, 116.
MIRALLES, Josep, ciutadà de Barcelona, comissari reial, 682.
MIRANDA, comte de, 744, vegi's també ZÚÑIGA, Juan de.
MIRANDA, comtessa de (muller de Juan de Zúñiga), 136, 158.
"Mirapeix", senyor de, 768.
MIRAVALL, Marc Antoni, mestre, de l'orde de la Trinitat, 674.
MIRAVET, Pere Joan, del braç reial, 383.
MIRAVET, Pere Joan, paer de Lleida, 446.
MIRÓ, canonge, 899.
MIRÓ, oïdor, 814.
MIRÓ, Jaume, canonge de Tortosa i oïdor de comptes, 89, 90, 135.
MIRÓ, Mateu, canonge de Tortosa i oïdor de comptes, 145, 146, 147, 148.
MITJANS, canonge, 713.
MITJANS, misser, 634.
MITJAVILA, Francesc (cunyat de Josep Roca, advocat), doctor del Reial Consell, 699, 703, 956.
MITJAVILA, Miquel Àngel de, cavaller, 16, 25, 121, 166, 172, 221, 223, 230, 255.
MOHER, 555.
MOHER, Pere, doctor, 550.
MOHET, Pau, ciutadà de Barcelona, doctor en drets i advocat, síndic del General, 320,

405, 416, 422, 615, 617, 620, 627, 632, 823, 836, 837, 896, 899, 900, 901, 902, 920.
Moià (Bages), 168, 744.
MOIXÓ, Miquel, paer de Cervera, 237.
MOLERA, Gaspar, domiciliat a Barcelona i oïdor militar, 567, 842, 853, 863, 864, 873, 874.
MOLES, Arnau, àlias "Poblet", petit, forçat a galeres, 371.
MOLES, Juan, notari de caixa, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MOLES, Sebastián, notari de caixa, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MOLET, Pau, vegi's MOHET, Pau.
MOLÍ, doctor, 416.
MOLINO, Domingo del, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MOLINS, Bartomeu, àlias "Pocaroba", de Vilamajor, forçat a galeres, 420.
Mollet del Vallès (Vallès Oriental), terme de, 901.
MOLLET, Jeroni, doctor, ciutadà de Barcelona i conseller segon, 53, 54, 64, 68, 85, 86.
MOLNER, Antoni, prior de Sant Miquel de Cuixà, de la religió de sant Benet, 255.
MON, Pere, familiar de Joan Setantí (diputat), 830.
MONCAYO, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MONER, Bernat, diputat local de Camprodon, 280.
MONER, Francesc, notari, ciutadà de Barcelona, 495, 826, 831.
MONGAY, mossèn, 735.
MONJO, Antoni, diputat local de la Vall d'Aran, 96.
MONJO, Pere, diputat local de la vila de Viella i Vall d'Aran, 5, 195.
"Monsusa", senyor de, 769.
MONTAGUT, abat, 423, 424, 477.
MONTAGUT, comte de, 590, 591, 592, 670, 675.
MONTAGUT, del braç militar, 516.
MONTAGUT, de Vallgornera, del braç militar, 121.
MONTAGUT, Jeroni de, de Vallgornera, cavaller, desterrat, 439, 440, 443, 444, 445, 446, 520, 807, 809, 858, 859.
MONTAGUT, Miquel, de Vallgornera, del braç militar, 459.
MONTAGUT, Miquel de, del braç militar, 236, 237.
MONTAGUT, Tomàs, soldat de les galeres del General, 607.
MONTAGUT I VALLGORNERA, Bartomeu de, abat de Sant Esteve de Banyoles i president de la religió de sant Benet, 616, 625, 645, 897, 898, 906, 919, 925, 928, 934, 935.
MONTALS, Joaquim, del braç reial, 654.
MONTALT, Francesc, cavaller i síndic del General, 316, 317, 320, 327, 331, 335, 342, 364, 375, 388, 419, 420, 422, 431, 444, 459, 460, 464, 477, 478, 485, 496, 503, 512, 516, 523, 551, 552, 553, 581, 582, 590, 594, 601, 615, 638, 779.
MONTALT, Joaquim (germà de Francesc de Montalt), ciutadà de Barcelona, lloctinent del síndic del General i conseller de Barcelona, 373, 375, 379, 383, 413, 420, 421, 422, 423, 473, 474, 478, 526, 581, 611, 670, 675, 684, 685, 686, 687, 711, 713, 720.
MONTALT, Pau, doctor en drets, 590.
MONTANA, Miquel, 931.
MONTANER, 640.
MONTANER, doctor, 741.
MONTANER, doctor, 437, 801.
MONTANER, regent del Consell Suprem d'Aragó, 503.
MONTANER, Antoni, diputat local de Puigcerdà, 147.
MONTANER, Felip Dimas, doctor de la Reial Audiència, catedràtic de cànons a Lleida i a Barcelona, conseller de Barcelona, advocat del Consell de Cent, 454, 462, 464, 466, 493.
MONTANER, Dimas, del braç reial, 383.
MONTANER, Dimas, doctor, 433, 449.
MONTANER, Francesc, doctor del Reial Consell i regent, 69, 116.
MONTANER, Gaspar, ciutadà, 356.
MONTANER, Gaspar, del braç militar, 161.
MONTANER, Gaspar, doctor en drets, conseller segon de Barcelona, del braç militar, 310.
MONTANER, Hug, diputat local de Cervera, del braç militar, 280, 383.
MONTANER, Jeroni, mercader de Cervera, receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 148, 155.
MONTANER, Joan, porter de la Reial Audiència, 379.
MONTANER, Josep, del braç reial, 584, 652, 686.
MONTANYANS, Anna de, 956.
MONTANYES, Agustí, ciutadà i notari públic de Tortosa, 942.
MONTAÑÉS, Domingo, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MONTAÑÉS, Jaime, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Montblanc (Concà de Barberà), bolla de, 532, 608; Corts de, 815, 823, 857, 861; taula de, 875, 879.
MONTBUI, del braç militar, 161.
MONTCADA, Castro de, del braç militar, 10.

MONTCADA, Francesc, comte d'Aitona, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 81, 735.
MONTCADA, Gastó de, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 29, 30, 37, 39, 42, 86.
MONTCADA, Joan de, bisbe de Barcelona, 676.
Montejo de la Vega (Castella-Lleó), 488.
MONTELEÓN, duc de, lloctinent general de Catalunya i comtats, vegi's PIGNATELLO, Hèctor.
MONTELEÓN, duquessa de, 479, 494.
MONTER, regent del Consell Suprem d'Aragó, 500, 510, 520, 541, 543, 564, 568, 569, 665, 714, 887, 891, 949.
MONTERDE, doctor, natural de la ciutat de València, regent del regne de Mallorca, 860.
Montesa, comanadors de l'orde de, 952.
Montesa, maestrat de (València), els del, 650.
MONTESA, mestre de, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 269, 272, 273, 460.
MONTFAR, misser, ciutadà de Barcelona, 356, 363, 373, 503, 504, 686, 687.
MONTFAR, Bartomeu, credencer dels derets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 77, 94.
MONTFAR, Montserrat, 585.
MONTFAR, Montserrat, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, oïdor de comptes i conseller de Barcelona, 1, 46, 47, 80, 81, 84, 90, 162, 166, 187.
MONTFAR I SORS, Esteve, ciutadà, doctor en drets, conseller en cap i segon de Barcelona, 352, 354, 358, 359, 360, 364, 365, 367, 369, 377, 383, 429, 433, 507, 526, 583, 612, 650, 702.
MONTFORT, Melcior, conseller de Tortosa, 941.
Montornès (Vallès Oriental), parròquia de, 152.
MONTORNÈS, Joan de, conseller de Tortosa, 941.
MONTORNÈS I PLA, del braç militar, 440.
MONTRODON, Bernat, cavaller, 408, 409, 412, 415, 521, 808, 809.
MONTRODON, Francesc de, del braç militar, 478, 485.
MONTRODON VILANA, vegi's VILANA I MONTRODON.
Montserrat, vegi's Santa Maria de Montserrat.
MONTSERRAT, cavaller, de Cervera, 545.
MONTSERRAT, Damià de, del braç militar, 592.
MONTSERRAT, Francesc, del braç militar, 17, 25.
MONTSERRAT, Francesc de, del braç militar, 459.
MONTSERRAT, Francesc de, diputat local de Tarragona, 280.
MONTSERRAT, Pere, doctor, 2, 8, 18.
Montsó (Aragó), 49, 156, 157, 162, 163, 165, 167, 409, 744, 839, 842, 858; Corts de, 14, 154, 155, 158, 159, 161, 184, 188, 189, 254, 285, 289, 290, 407, 408, 409, 415, 655, 659, 742, 745, 759, 838, 841, 857, 861, 956.
MONTSUAR, senyor, de Puig-gros, 760.
MONTSUAR, Bernardí de, del braç militar, 592.
MONTSUAR, Jeroni de, del braç militar, 592.
MONTSUAR, Joan de, 265.
MONTSUAR, Marc Antoni de, del braç militar, 17.
MONTSUAR I D'ARINYÓ, Guerau, domiciliat a Barcelona, senyor de Favara, 6, 96, 130, 152, 160, 161, 166, 181, 209, 215, 219, 249.
MONTSUAR I D'ARINYÓ, Marc Antoni, senyor de Favara, 321.
MONYOS, vegi's MUÑOZ.
Móra (Ribera d'Ebre), 779; batlle de, 363; castell de, 778.
MORA, mossèn, botiguer, cinquantaner de la unió, 837, 849, 893.
MORA, Montserrat, mercader, conseller de Barcelona i obrer del Consell de Cent, 666, 701.
MORADELL, del braç militar, 713.
MORADELL (menor), del braç militar, 581.
MORADELL, Domènec, del braç militar, 588, 590, 592, 717.
MORADELL, Joan Josep Miquel, del braç reial, 592.
MORADELL, Josep Miquel de, cavaller i obrer del Consell de Cent, 172, 379, 457.
MORADELL, Miquel Josep, cavaller, 612, 625.
MORADELL, Pau, del braç militar, 365.
MORAGUES, canonge, de Vic, 714.
MORAGUES, Bartomeu, pagès de la parròquia de Sant Esteve de Parets, 491.
MORAGUES, Francesc, 675.
MORAGUES, Francesc, porter reial, 316, 585.
MORALES, Pere, mestre, de l'orde de la Trinitat, 674.
MORALLÓ, Joan, diputat local de la Vall d'Aran, 280.
MOREIG, Pere, mercader i oficial del General, 476, 574, 807, 931.
MOREIX, Pere, vegi's MOREIG, Pere.
MORELL, 785, 818.
MORELL, advocat, 803.

MORELL, Baltasar, doctor en drets, conseller de Barcelona i obrer del Consell de Cent, 416, 477, 789.
MORELL, Felip, d'Alforja, elegit per la comuna i vegueria del Camp de Tarragona, 56.
MORELL, Jaume, porter reial, 778.
MORELL, Pere, de Riudoms, elegit per la comuna i vegueria del Camp de Tarragona, 56.
MORER, Joan, prevere i beneficiat de la Seu de Barcelona, 699, 700.
MORERA, Joan, notari de Puigcerdà, 543.
MOREU, Joan de, comanador, 813.
MORO, Francesc, mercader adroguer, 280.
MOSER, Pau, vegi's MOHET, Pau.
MÚGICA, algutzir de corts, 756.
MULET, Jaume, diputat local de Cervera, 188.
MULET, Jaume, notari receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 129, 140.
MULET, Miquel, de Montargull, 440.
MULLOLA, Joan Baptista, notari, resident a Tarragona, escrivà del braç eclesiàstic, 163, 164, 181, 182, 183, 184, 186, 189, 192, 235, 744, 745, 747, 751.
MUNIESA, cantor, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MUNTANER, vegi's MONTANER.
MUÑOZ, regent del Consell Suprem d'Aragó, 293, 387, 407.
MUR, ciutadà de Barcelona, 10.
MUR, Antoni, notari, 24, 27, 29, 31, 32, 35.
MUR, Josep, doctor en drets, jutge de Cort i regent la Cancelleria, 203, 250, 338, 346, 378.
MUR, Josep Guillem, 56.
MUR, Macià, procurador fiscal de la Règia Cort i notari del Reial Consell, 735.
MUR, Pedro de, aragonès, 554.
MUR, Pedro de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MURIEL, Alfons, secretari del rei, 775, 786.
MURILLO, doctor, metge d'Antonio Pérez, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
MURILLO, Pedro, notari o procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
MÚXICA, vegi's MÚGICA.

N

NADAL, notari, 125.
NADAL, Joan, guarda del General, 371, 372, 373.
NADAL, Montserrat, mestre d'aixa, 317.
NADAL, Rafael, del braç militar, 717.
NADAL, Rafael, mercader, ciutadà de Barcelona, 444.
NAGRELL, misser, 116.
NÁJERA, duc de, 343, 346.
Nàpols (Itàlia), 457, 479, 607, 609, 692, 697; galeres de, 405, 406, 577, 578, 596, 602, 609, 694; regne de, 634; virrei de, 159, 692, vegi's també BENAVENT, comte de, OSUNA, duc de i ZÚÑIGA, Juan de.
Narbona (França), golf de, 101.
NAVARRO, Gaspar, 554.
NAVARRO, Pere, notari públic, 298.
NAVAS, Joan de (cunyat de Llorenç Roig), noble, 939.
NAVEL, ardiaca, 625, 680, 684, 717.
NAVEL, Galceran de, ciutadà de Barcelona, clavari i conseller en cap, 37, 38, 42, 48, 54, 86, 92, 93, 97, 99, 102, 114, 115, 118, 121, 122, 123, 131, 133, 138, 151, 152, 160, 162, 165, 166, 167, 168, 173, 175, 181, 229, 230, 231, 235, 236, 238, 249, 264, 276, 277, 284, 293.
NAVEL, Jeroni de, del braç reial, 552, 588, 591, 592, 612, 625, 650, 654, 686, 713.
NAVEL, Julià, burgès de Perpinyà, 364.
NAVEL, Julià de, ciutadà de Barcelona, 162, 166, 207, 218, 228, 255, 256, 257, 258, 259, 264, 315, 322, 323, 324, 332, 340, 342, 349, 350, 352, 353, 354, 356, 360, 364, 365, 367, 370, 371, 372, 373, 380, 391, 399, 413, 422, 423, 432, 433, 435, 436, 439, 440, 442, 445, 449, 451, 466, 469, 471, 472, 473, 475, 478, 479, 481, 483, 493, 494, 496, 498, 503, 510, 513, 518, 519, 522, 534, 540, 548, 549, 550, 552, 556, 562, 565, 567, 682, 702, 703, 711, 713, 714.
NAVEL, Julià de, regent la vegueria de Barcelona, 571.
NAVES, Francesc, mercader, botiguer, criat de Jaume Elra, sobrecollidor de la col·lecta de ponent i deutor del General, 544, 559, 571, 572, 573, 585, 595, 666, 871, 872, 875, 878, 880, 881, 882, 883, 884.
NEGRELL, Joan, sabater, de Vilafranca del Penedès, 737.
Negroponte (Grècia), batlliu de, del braç eclesiàstic, 670, 671, 672, 680, 684, 685, 687, 688, 701, 725, vegi's també JUNYENT, Miquel d'.
Nicea (Turquia), pares del concili de, 739.
NICOLAU, del braç militar, 581.
NICOLAU, Francesc, del braç militar, 380, 584.
NICOLAU, Joaquim, mercader, 128, 140.
NICOLAU, Pau Francesc, del braç militar, 717
NICOLAU, Pau Joaquim, del braç militar, 379.
NIÑO DE GUEVARA, Fernando, cardenal,

inquisidor general i president del Consell de Castella, 351.
"Nioir", 730.
NOGUER, misser, 620.
NOGUÉS, 785.
NOGUÉS, 815, 816.
NOGUÉS, misser, doctor, 656.
NOGUÉS, Francesc, doctor en drets, 529, 530, 531, 550, 555, 834, 835.
NOGUÉS, Rafael, llibreter de Barcelona, 722.
NUÇA, Francisco de la, vegi's LANUZA, Francesc de.
NÚÑEZ, doctor, catedràtic retòric de la universitat de l'estudi de Barcelona, 399.
NÚÑEZ, regent del Consell Suprem d'Aragó, 401, 432, 461.
NÚÑEZ DE BOORQUES, llicenciat, 756.

O

Oçera, vegi's Osera.
ÒDENA, Sadurní d', del braç militar, 383.
OLAAL, Jorge de, de Vergara, canceller major, 756.
OLASSO, Jeroni d', secretari del comte de Miranda (lloctinent general), 158.
OLESA, Francesc, diputat local de Montblanc, 4.
OLIBA, Antoni, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, advocat de l'arquebisbe i Capítol de Tarragona i del braç militar, del Reials Consells Civil i Criminal, advocat fiscal de la Règia Cort, 2, 8, 18, 26, 28, 36, 39, 52, 53, 62, 66, 68, 88, 143, 155, 337, 338, 350, 358, 371, 385, 793, 794, 857.
OLIRIA, comanador, 611.
OLIVA, canonge, 221, 230, 339, 380, 423, 424, 449, 516, 518, 519, 521, 522, 825.
OLIVA, Bernat, canonge de Barcelona, 311, 328, 429.
OLIVA, Carles, del braç militar, 594.
OLIVA, Francesc d', comanador de Tortosa i vistador del General, 528, 536, 588, 839.
OLIVA, Galceran d', del braç militar, 592.
OLIVA, Joan d', del braç militar, 592.
OLIVARES, comte d', ambaixador del rei a Roma, 105, 107, 108, 110.
OLIVARES, comtessa d', 107.
OLIVART, de la vila de Tàrrega, 835.
OLIVER, 705.
OLIVER, cabiscol, 814.
OLIVER, Bernat, 308.
OLIVER, Ferran, diputat, deutor del General, 192, 193, 195, 196.
OLIVER, Miquel, del braç militar, 552, 588, 590, 611.
OLIVER, Miquel, del braç militar, 590.
OLIVER I DE BOTELLER, Jaume, paer en cap de Tortosa, 942, 947.
OLIVERES, Baltasar, algutzir de la visita dels oficials reials, 819, 821.
OLIVERES, Francesc, canonge de Girona, prior de Nostra Senyora de Ridaura i diputat, 316, 769, 770.
OLIVERES, Francesc, diputat local de Girona, 96.
OLIVERES, Francesc, porter de la visita dels oficials reials, 819.
OLIVERES, Josep, 728.
OLIVERES, Pere, diputat local de Castelló d'Empúries, 284.
OLIVERES, Simó, ciutadà de Barcelona i fuster, 464, 466, 801.
OLIVES, Joan, de Reus, habitant de Móra, notari públic i regent de Pau Rosselló, 779.
OLIVET, Miquel, diputat local de Castelló d'Empúries, 182.
OLIVO, Carles, del braç militar, 511.
OLIVO, Francesc d', paborde de Sant Pere dels Arquells, 166.
OLIVO, Jeroni, paborde de Sant Pere dels Arquells, 10, 16.
OLIVO D'ALVERNIA, Francesc d', ardiaca de Santa Maria del Mar, canonge de Barcelona, abat de Sant Llorenç del Mont i inquisidor, 287, 293, 298, 300, 321, 324, 340, 354, 359, 360, 365, 366, 370, 372, 373, 380, 399, 566.
OLLER, canonge, 681.
OLLER, mossèn, procurador de l'hospital, 747.
OLLER, regent, 338.
OLLER, Benet, canonge de Barcelona, 207, 241.
OLLER, Francesc, ajudant de l'escrivania major del General, 111.
OLLER, Jeroni, ciutadà, doctor en drets i oficial del General, 307, 405.
OLLER, Pere, credencer del General, de Barcelona, 526, 634, 635, 647.
OLLERS, assessor, 802, 803.
OLLERS, misser, ciutadà de Barcelona, 363.
OLLERS, misser, del braç reial, 591, 682, 714.
OLLERS, misser, doctor, 38.
OLLERS, Carles d', doctor en drets, del braç reial, 166, 184, 203.
OLLERS, Francesc, associat als assessors del General, 196.
OLLERS, Jeroni, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, conseller en cap i segon de Barcelona, temporalment assessor del General, 320, 334, 364, 365, 367, 373, 379, 383, 386, 387, 421, 422, 423, 446, 460, 467, 478, 515, 517, 545, 552, 565, 585, 599, 625, 687, 701, 717, 864.
OLMERA, prior, 602, 603, 607, 676.
Olot (Garrotxa), bolla d', 608.

OLUJA, Onofre d', prior de Gualter i visitador del General, 160, 161, 166, 181, 190, 193, 332, 352, 356, 358, 363, 367, 433, 445, 469, 475, 479, 481, 485, 490, 528, 536, 600, 648, 839.
OLVERA, prior, vegi's OLMERA, prior.
OLZINA, arxiver del rei, 3.
OLZINA, assessor del General, 501, 502, 779, 785, 814, 817.
OLZINA, misser, 818.
OLZINA, Francesc, doctor, assessor ordinari del General, 320, 349, 386, 484, 485, 487, 492, 493, 495, 496, 506, 825.
OLZINA, Gabriel, cavaller, domiciliat a Barcelona, notari públic, escrivà de manament i secretari del lloctinent general, 36, 123, 128, 285, 288, 298, 320, 321, 322, 323, 328, 331, 336, 352, 364, 370, 376, 378, 382, 386, 402, 404, 405, 432, 435, 437, 441, 460, 464, 466, 477, 480, 513, 516, 550, 559, 564, 568, 577, 701, 708, 734, 736, 737, 738, 779, 780, 822.
OLZINA, Miquel (fill del secretari Olzina), assessor ordinari i advocat del General, 354, 452, 453, 454, 455, 460, 462, 466, 467, 795, 796, 801.
OLZINA, Miquel Francesc, assessor del General, 823.
OLZINA, Miquel Francesc, donzell, doctor en drets, obrer del Consell de Cent, 569.
OMS, nobles pubills d', 795.
OMS, Berenguer d', del braç militar, 131, 157, 258, 300, 581, 584, 588, 592.
OMS, Bernat d', 769.
OMS, Conrad d', ciutadà de Barcelona, 162, 205, 211, 215, 216, 221, 233, 235, 236, 238, 249, 256, 257, 258, 259.
OMS, Francesc, del braç militar, 592, 859.
OMS, Francesc, del braç reial, 584, 588, 591.
OMS, Miquel d', 555, 572.
OMS, Miquel, d', ciutadà, 270, 300, 317, 321, 322, 323, 324, 339, 340.
OMS, Miquel d', del braç militar, 383, 579, 581, 584.
OMS, Miquel d' (major), cavaller, 275.
OMS, Miquel d' (major, germà de Rafael d'Oms), ciutadà de Barcelona i conseller en cap, visitador del General, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 29, 30, 37, 38, 39, 42, 53, 54, 55, 86, 88, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 118, 121, 122, 123, 130, 131, 132, 133, 134, 139, 151, 152, 160, 162, 165, 166, 167, 168, 171, 172, 173, 175, 177, 179, 181, 186, 188, 190, 191, 193, 197, 206, 215, 219, 227, 228, 229, 230, 255,
OMS, Miquel d' (menor), ciutadà de Barcelona, del braç reial, 131, 162, 166, 256, 263.
OMS, Onofre d', del braç militar, 349.
OMS, Rafael d', ardiaca major i canonge de Tarragona, oïdor de comptes, diputat local de Tarragona, diputat, 1, 89, 90, 91, 92, 98, 112, 115, 129, 137, 140, 161, 226, 245, 249, 381, 383, 570.
OMS, Ramon d', general de les galeres del General, del braç militar, 166, 214, 349, 565, 596, 662, 888.
ONES, Miquel d', del braç militar, 713.
ONYÓS, Miquel, mercader i conseller quart de Barcelona, 286.
Òpol (Rosselló), capità del castell d', 707; castell i lloc d', 313, 315.
ORDE I DE CELLENT, Francesc de l', del braç militar, 379, 380.
ORIOL, Jaume, conseller de Tortosa, 941.
ORIOL, Joan, notari públic de Barcelona, 682.
ORIOL, Joan Baptista, conseller de Tortosa, 941.
ORIOL, Pere, porter reial, 491.
Oriola (València), bisbe d', visitador general dels oficials reials, 4, 37, 40.
ORLAU, Arnau d', procurador fiscal de la visita del General, 912.
ORO, Francisco de, algutzir de corts, 756.
ORPÍ, Melcior, credencer dels salaris dels doctors de la Reial Audiència, 802, 803.
ORPÍ, Miquel, notari, sobrecollidor del General de la col·lecta de llevant, 476, 526, 537, 543, 544, 559, 566, 578, 664, 673, 757, 807, 881, 883.
ORPÍ, Miquel, notari, sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, 546, 652.
Orri (La Selva), sots-batlle de la batllia de n', 899.
ORTAFA, Francesc, capità d'una companyia, 82.
ORTAL, desener de la unió, de Girona, 849.
ORTIZ, Domènec, conseller i secretari del rei, 298.
ORTIZ, Gismundo, vegi's ORTIZ, Segimon.
ORTIZ, Segimon, del braç militar, 10, 83, 171, 172.
ORTIZ I CABRERA, Segimon, del braç militar, 161.
ORTIZ I DE CABRERA, Lluís, del braç militar, 162, 172.
ORTOLÀ, advocat, 803, 835.
ORTOLÀ, Pere Joan, natural del regne de Sardenya, doctor, notari, ajudant ordinari de l'escrivania major del General i assessor de la Capitania General, 28, 45, 66, 78, 144, 151, 318, 319, 707.
ORTONEDA, Jaume, doctor en medicina i conseller de Barcelona, 701, 886.
Os de Balaguer (Noguera), 547.
Osera (Aragó), 887.
OSERES, mossèn, 484.

OSSET, Damià, doctor en drets, del Reial Consell Criminal, 94, 729, 732, 735, 758.
OSSET I DE CASTELLVÍ, Lluís, del braç militar, 380, 383.
OSUNA, duc d', 939.
OSUNA, duc d', virrei de Nàpols, 127.
OSUNA, duc d', virrei de Sicília, 698.
Otagell (Rosselló), tauler del General d', 768.
OTO, mossèn, cantor, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.

P

P[...], Joan, regent els comptes del General, 935.
PADILLA, Jordi de, *adelantado* de Castella i capità general de les galeres d'Espanya, 228, 230.
PAGÈS, Antoni, batlle de Palamós, 546.
PAGÈS, Mateu, batlle de Palamós, 546.
PAGÈS, Melcior, mercader i síndic del General, 363, 552, 651.
PAGES, Joan Rafael, corder, de Girona, 902.
PAGUERA, canonge, 479, 514, 579, 581.
PAGUERA, canonge de Barcelona, 287, 576.
PAGUERA, En de, del braç militar, 686.
PAGUERA, Alexandre de, del braç militar, 481.
PAGUERA, Berenguer, del braç militar, 592.
PAGUERA, Berenguer de (pare de Galceran de Paguera), del braç militar, 24, 121, 160, 161, 166, 180, 181, 187, 309, 315, 328, 337, 349, 373, 379, 380, 381, 390, 413, 414, 423, 424, 450, 459, 478, 479, 485, 510, 511, 513, 514, 516, 518, 519, 521, 522, 524, 525, 526.
PAGUERA, Bernat de, del braç militar, 166, 459, 478, 515, 552, 581, 588, 592, 625, 640, 650, 670, 676, 682, 713, 950.
PAGUERA, Enric de, canonge, 408, 433, 440, 441.
PAGUERA, Francesc de, doctor del Reial Consell, 827.
PAGUERA, Galceran de, plomer del General, diputat, del braç militar, 379, 383, 530, 532, 533, 534, 536, 834, 837, 839, 864, 871.
PAGUERA, Guerau de, del braç militar, 588.
PAGUERA, Jeroni de, del braç militar, 586, 588, 592.
PAGUERA, Joan de, del braç militar, 511, 611, 617, 717.
PAGUERA, Joan de, doctor del Reial Consell i regent, 825.
PAGUERA, Lluís de, doctor del Reial Consell Criminal i regent la Cancelleria, 87, 88, 113, 114, 115, 404, 413, 467, 468, 473, 513, 516, 518, 526, 529, 533, 722, 758, 803.
PAGUERA, Pere de, del braç militar, 261.
PAGUERA, Pere Galceran de, vegi's PAGUERA, Galceran de.
Pahuls, vegi's Paüls.
PAIRAT, Gaspar, burgès de Perpinyà, oïdor de comptes i diputat local de Perpinyà, 89, 90, 144, 264.
Palafrugell (Baix Empordà), 730.
Palamós (Baix Empordà), 338, 450, 730, 773; duaner i guarda del General de, 489; port de, 772.
PALARICIN, Joan Lluc, vegi's PALLAVICINO, Joan Lluc.
PALAU, canonge, advocat, 405.
PALAU, canonge, oficial i ministre del General, 405.
PALAU, canonge de Barcelona, 352, 353, 354, 356, 373, 380, 381, 384, 413, 422, 452.
PALAU, Esbert, vegi's DESPALAU, Esbert.
PALAU, Francesc, ciutadà i conseller en cap de Barcelona, 433, 437, 442, 470, 514, 610, 612, 628.
PALAU, Francesc, comissari reial, 547.
PALAU, Francesc, escrivà de la visita del General, 369.
PALAU, Francesc, síndic de Tàrrega, 54.
PALAU, Joan, canonge de Barcelona, 375.
PALAU, Joan, del braç militar, vegi's DESPALAU, Joan.
PALAU, Joan de, vegi's DESPALAU, Joan, doctor.
PALAU, Joaquim, canonge de Barcelona, 364, 470.
PALAU, Miquel, vegi's DESPALAU, Miquel.
PALAU, Onofre, mercader i conseller de Barcelona, 701.
PALAVESIN, Joan Lluc, vegi's PALLAVICINO, Joan Lluc.
Palerm (Itàlia), cònsol de, 444.
PALLARÈS, Martí, enviat dels cònsols i regidors de les universitats de Pallars, 314.
Pallaresa, torre (Barcelonès), 154.
Pallars, bolla de, 544, 607, 635; cònsols i regidors de les universitats de, 314; taula de, 873, 877, 879.
PALLARS, Julià de, del braç militar, 379, 380, 383.
PALLARS, Julià de, membre de la unió, 840.
PALLAVICINO, Joan Lluc, 664, 948, 949.
PALLETA, marquès de la, 607, 696.
PALMEROLA, canonge, doctor, 467.
PALMEROLA, doctor, 803, 807.
PALMEROLA, Miquel, doctor en drets, abat de Nostra Senyora de Jau i assessor ordinari del General, 456, 468, 469, 477, 479, 480, 481, 482, 483, 485, 489, 449, 506, 507, 530, 531, 532, 535, 539, 544, 546, 555, 558, 559, 562, 570, 822, 823, 825, 828, 834, 835, 855, 861, 862, 877.

PALOL, Jeroni, del braç militar, 485.
PALOMERES, Miquel, natural del regne de València, pres a Tortosa, 641, 642, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 657, 663, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 947, 948.
Pals (Baix Empordà), 730.
PÀMIES, Pere, de Reus, elegit per la comuna i vegueria del Camp de Tarragona, 56.
PAPIÓ, Rafael, de Cervera, receptor i credencer dels safrans del General en les parts d'Urgell, 98, 128, 156, 169.
PARDINA, del braç militar, 581.
PARDINA, Baltasar, del braç militar, 161, 166, 552, 584, 586, 611, 612, 625.
PARDINA, Baltasar Miquel, del braç militar, 478, 584, 588, 590.
Pardo (Madrid), casa del, 7, 332.
PAREDES, Ferran de, tresorer de la Santa Croada a Catalunya, 283.
PAREJA, Joan, notari públic de Barcelona, 790, 845.
PAREJA I ARADA, mossèn, 516.
PARRINET, Bernat, doctor, 8, 56, 57.
PAS, Jaume del, burgès de Perpinyà i ambaixador de la vila al rei, 14, 15, 17, 18, 19, 20.
PAS, Pere del, vegi's DELPÀS, Pere.
PASQUAL, Jeroni, mercader, ciutadà i procurador de Tortosa, 941.
PASQUAL, Llàtzer, conseller de Tortosa, 941.
PASQUAL, Llorenç, notari reial i conseller de Barcelona, 526.
PASQUAL, Lluís, pare, pintor, de l'orde de la Cartoixa, 677, 699, 700.
PASQUAL, Pere, notari de Girona, 73.
PASQUAL, Tomàs, botiguer, 877, 878.
PASTOR, Rafael, notari reial, 634.
[PAU], misser, 825.
PAU, Benet, 825.
PAU, Francesc de, del braç militar, 552, 676.
PAU I DE ROCABERTÍ, Francesc de, del braç militar, 166, 383.
PAULASSÓ, doctor, predicador famós d'Aragó, 640.
PAULET, Lluís, burgès de Perpinyà, 379, 380, 381, 383, 384.
PAULET, Onofre, mercader de Perpinyà, 20.
PAULET, Poncià, canonge d'Elna, 305.
PAULET, Poncià, canonge i drassaner del General, 934.
PAULET, Poncià, domiciliat a Barcelona, militar, 853, 863.
Paüls (Baix Ebre), taula de, 877.
PAXAU, vegi's PEXAU.
PECO, el Mayor, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
PEDRALBES, Galceran Sever, notari de Barcelona i escrivà de les obres de la ciutat, 457.
PEDRO, mossèn, estudiant natural de Bágueña, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Pedrola (Aragó), 295, 296.
PEDROLO, Amador, notari de Barcelona, 566, 567.
PEGUERA, vegi's PAGUERA.
PELEGRÍ, Bernat, del braç militar, 17.
PELEGRÍ, Magí, ciutadà de Barcelona, diputat local de Vilafranca del Penedès i diputat, 97, 145, 146, 147, 148, 155, 158, 814.
PELEGRÍ, Pau, de la Selva del Camp, elegit per la comuna i vegueria del Camp de Tarragona, 56.
PELIGRÍ, Pere, barreter, deutor de Pere Losada, 544.
PELLICER, regent la Cancelleria, 764, 766.
PELLICER, secretari, 757.
PELLICER, Bartomeu, fuster, habitant a Móra, 779.
PELLICER, Gabriel, 675.
PELLICER, Jaume, ajudant de racional del General, per a comprovar les terces de la bolla, 97.
PELLICER, Jaume, batlle i jutge ordinari de la vila de Móra, 778, 779.
PELLICER, Jaume, escrivà de manament, 225.
PELLICER, Jaume, publicador d'una crida, 843.
PELLICER, Pere, mercader i sobrecollidor del General de la col·lecta de llevant, 249.
PELLICER, Pere, sots-veguer de Barcelona, 245.
PENA, pres als càrcers reials per homicidi, 835.
PENA, Bernat, guarda extraordinari del General, 91, 92, 93, 94, 95.
PENYARANDA, duc de, 653.
PERALADA, comte de, 580, 584, 612.
PERALADA, vescomte de (menor), 934.
PERALADA, vescomtessa de, 722.
PERAMOLA, Pere Ponç de, vegi's PERAMOLA I DE VALLTERRA, Ponç de.
PERAMOLA I DE VALLTERRA, Ponç de, donzell, obrer del Consell de Cent, 25, 306, 334, 335, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 360, 384, 385, 433, 437, 442, 468, 469, 478, 479, 481, 485, 497, 498, 503, 504, 513, 514, 519, 522, 526, 552, 556, 562.
PERAMON, Domènec, àlias "Totblanc", soldat de la companyia d'en Francesc Ortafa, 82, 83.
PERAPERTUSA, Pere de, vescomte de Joc, 383.
PERDINA, vegi's PARDINA.
PERE II DE CATALUNYA, 14, 254, 275, 415, 451, 548, 554, 642, 779, 816, 857, 858.

PERE III DE CATALUNYA, 14, 275, 284, 285, 410, 415, 436, 451, 465, 476, 520, 548, 772, 807, 809, 839, 842, 861.
PEREGRÍN, llogador de mules, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
PEREYA, Joan, notari de Barcelona, escrivà del braç militar, 522, 523.
PÉREZ, misser, 39.
PÉREZ, Antonio, 272, 295, 297, 762, 765, 766.
PÉREZ, Dídac, predicador, 71, 153.
PÉREZ, Francisco, de Calataiud, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
PÉREZ, Jerónimo, calceter, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
PÉREZ, Jerónimo, capità, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
PERICACHO, pellaire, i un germà seu, implicats en la revolta d'Aragó i exclosos del perdó reial, 764.
PERIS, Diego, vegi's PÉREZ, Dídac.
Perpinyà (Rosselló), 14, 15, 16, 17, 20, 22, 40, 68, 69, 72, 76, 82, 83, 85, 86, 243, 256, 258, 262, 263, 284, 305, 307, 308, 311, 312, 314, 315, 316, 401, 450, 479, 481, 498, 597, 610, 768, 769, 800, 810; als de, 311; baluart de Sant Francesc a, 769; batlle de, 243; bolla de, 567, 607; camí reial a, 83; capità general de, 480, vegi's també COLOMA, Carlos; càrcers de, 481, 810; castell de, 314, 456, 480, 609; cavallers de, 313, 315; col·legi de la Companyia de Jesús de, 892; confraria de Sant Jordi de, 498, 601; cònsols de, 19, 20, 22, 244, 305, 306, 307, 311, 313, 601, 609, 769; Corts de, 14, 476; diputat local de, 224, 237, 479, 480, 481; governador de, 243; guàrdia de cavall de, 404; muralles de, 769; negocis de, 308, 315, 697; portals de Nostra Dona i Sant Martí a, 769; procurador del patrimoni reial de, 259; prohoms de, 309; síndic de, 14, 15, 17, 18, 19, 22, 49, 427, 456, 457; taula de, 879; universitat de, 18, 19, 20, 609.
PEXANA, Onofre, del braç reial, 586.
PEXAU, ciutadà de Barcelona, 581.
PEXAU, del braç reial, 682, 685.
PEXAU, Agustí, del braç reial, 584, 588, 591, 592.
PEXAU, Francesc, del braç reial, 650.
PEXAU, Joan, mestre de cases, 712, 869, 870, 871.
PEYRAT, Gaspar, vegi's PAIRAT, Gaspar.
PI, Benet, receptor del General, 406.
PI, Joan, guarda de la Bolla, 533.
PI, Salvador, doctor en drets i advocat, 320, 357, 373, 402, 406, 416, 422, 772.
PIELLA, Antoni, domiciliat a Barcelona, notari públic i escrivà de registre, 843.
PIGNATELLO, Hèctor, duc de Monteleón, comte de Borrell i de Sant Àngel dels Lombarts, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 461, 463, 478, 479, 485, 487, 492, 494, 497, 499, 510, 520, 521, 533, 536, 537, 541, 542, 554, 558, 564, 567, 568, 569, 577, 596, 598, 612, 634, 636, 637, 638, 649, 653, 662, 663, 664, 675, 679, 681, 685, 695, 697, 701, 703, 725, 726, 808, 809, 810, 812, 822, 842, 843, 887, 890, 891, 929, 949, 952, 953, 955.
PIMENTEL, Joan, 692.
PINEDA, 291.
PINEDA, misser, del braç reial, 714.
PINEDA, misser, doctor, 468.
PINEDA, Jaume, advocat del Consell de Cent, 281.
PINEDA, Jaume, assessor del General, 238.
PINEDA, Jaume, doctor del Reial Consell i advocat fiscal de la Règia Cort, 473, 491, 492, 803, 812, 822, 843, 955.
PINEDA, Joan (cunyat de Pere Figueres), 533.
PINEDA, Pau, del braç reial, 717.
PINEDA, Pere, doctor, 696, 956.
PINÓS, Bernat de, capità de la confraria dels peraires i protector del braç militar, 121, 161, 166, 172, 218, 221, 228, 233, 234, 236, 237, 249, 255, 256, 257, 258, 259, 450, 478, 485, 519, 520, 625, 626, 628, 629, 633, 636, 638, 659.
PINÓS, Jaume de, del braç militar, 161, 166, 172, 218, 256, 257, 258, 259.
PINÓS, Jeroni, sagristà major i canonge de Barcelona, 161.
PINÓS, Jeroni de, del braç militar, 86.
PINÓS, Pere de, domiciliat a Barcelona, vescomte de Canet, 100, 121, 233, 485, 552, 556, 580, 581, 590, 611, 617, 625.
PINÓS I DE CASTRE, Felip Galceran de, vescomte d'Èvol i diputat militar, 1, 43, 72, 73, 76, 77, 81, 90.
PINÓS I DE SANTCLIMENT, Pere de, del braç militar, 485.
PINTOR, misser, 39.
PINYANA, Jaume, conseller de Tortosa, 941.
PINYANA, Jaume, mercader de Tortosa, credencer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 148, 155.
PIQUER, Bartomeu, mercader de Perpinyà i oïdor de comptes, 278, 279, 284.
PLA, canonge, 255, 353, 365, 373, 380, 381, 423, 667, 675, 685, 695.
PLA, canonge de Barcelona (menor), 424.
PLA, del braç militar, 650.
PLA, Francesc, del braç militar, 682, 714.
PLA, Jeroni, tauler del General, de la vila de Granollers, 568.
PLA, Joan, 502.
PLA, Joan, canonge de Barcelona, 360.
PLA, Joan, de Montornès, 470, 651.
PLA, Joan, de Montornès, cavaller, 536.

PLA, Joan, de Montornès, del braç militar, 459, 478, 485, 516, 581, 584, 611, 617, 676, 682, 713, 714, 717, 818.
PLA, Joan, de Montornès, donzell i regent els comptes del General, 500, 523, 530, 555, 572, 688, 694, 818, 834.
PLA, Joan, doctor en drets, 310, 529, 530, 531, 834, 835.
PLA, Miquel, pedrenyaler, 738.
PLA, Pau, doctor, ardiaca del Penedès, canonge de Barcelona, vicari general i oficial del Capítol, 576, 621, 667, 668, 670, 671, 672, 674, 675, 699, 702.
PLA, Pau, doctor en drets, canonge de Barcelona, comissari de la gràcia apostòlica de la Santa Croada, vicari general del bisbe de Barcelona, oïdor de comptes, 206, 207, 208, 282, 283, 306, 327, 328, 332, 333, 352, 371, 372, 375, 382, 383, 407, 413, 429, 448, 460, 488, 795, 796, 797, 802, 829.
PLA, Pau, regent català del Consell Suprem d'Aragó i doctor del Reial Consell, 3, 12, 21, 22, 24, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 69, 741.
PLA, Pere, doctor en drets, canonge i president del Capítol de Barcelona, 431, 436, 446, 459, 466, 471, 474, 475, 479, 481, 483, 485, 503, 504, 505, 664, 668, 670, 684, 687, 693, 711, 822, 824.
PLANA, Josep, notari de Lleida, 9, 11, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38.
PLANELLA, del braç militar, 166.
PLANELLA, Francesc de, del braç militar, 581
PLANES, adroguer i obrer del consell de Cent, 499.
PLANES, Jeroni, doctor del Reial Consell Civil, 135.
PLANES, Miquel, del braç militar, 588, 590.
PLANES, Ramon, del braç militar, 356, 364.
PLANES, Sadurní, del braç militar, 586.
PLANES, Tomàs, diputat local de Tàrrega, 147.
PLANSÓ, Rafael, ciutadà de Barcelona, mestre de cases, 560, 562, 864, 866, 867, 869, 870.
PLEGAMANS, Bernat de, del braç militar, 652.
PLOU, Francesc de, cavaller i sobrecollidor del General de la col·lecta de llevant, 578.
Pobla de Salàs, La (Pallars Jussà), 730.
Poblet, vegi's Santa Maria de Poblet.
POL, comanador, del braç militar, 121.
POL, del braç militar, 121.
POL, misser, 710.
POL, Francesc, del braç militar, 682.
POL, Francesc Miquel, del braç militar, 131.
POL, Frederic, donzell, veguer de Barcelona i algutzir reial ordinari, 17, 109, 218, 220, 225, 275, 287, 306, 308, 309, 313, 328, 334, 339, 340, 349, 352, 353, 354, 355, 356, 360, 373, 379, 380.
POL, Lluís Miquel, del braç militar, 383, 588.
POL, Miquel, del braç militar, 172, 341, 459, 485, 552, 584, 586, 590, 592, 625, 713, 714.
POL, Miquel Francesc, del braç militar, 478.
POLALLA, pres als càrcers de Perpinyà, 481, 810.
POLINYÀ, Lluís, sots-veguer de Lleida, 331.
POLIT, Agustí, del braç militar, 380, 629.
POLIT, Agustí, guarda del Portal de l'Àngel de Barcelona, 533.
POLIT, Climent, forçat a galeres, 371.
POLT, del braç militar, 581.
POMAR, Felipe de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
POMET, advocat de la vila de Cambrils, 487.
POMET, Miquel, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, assessor i advocat ordinari del General, diputat, 157, 158, 169, 170, 178, 184, 187, 223, 224, 320, 334, 335, 336, 357, 422, 477, 495, 496, 807, 816, 817, 822.
PONS, canonge de Barcelona, rector i catedràtic de teologia de la universitat de l'estudi de Barcelona, 373, 383, 400, 433, 459, 470, 534, 804.
PONS, cirurgià i obrer del Consell de Cent, 569.
PONS, de Montclar, paborde d'Àger, de la religió de sant Benet, 255.
PONS, prior de, 592.
PONS, Benet, algutzir reial ordinari, 126, 144, 735.
PONS, Carles, de Ribelles, cavaller, 430, 431, 436, 439, 440, 465, 520, 807, 809.
PONS, Francesc, 205, 288, 291.
PONS, Francesc, ciutadà honrat, 292.
PONS, Francesc, del braç militar, 121, 131, 161, 380.
PONS, Francesc, doctor, canonge de Barcelona, 674.
PONS, Francesc, donzell, 317.
PONS, Francesc (menor), donzell, 208.
PONS, Francesc de, abat de Santa Maria de Ripoll, ambaixador del General a la Cort, 616, 644, 645, 671, 897, 898, 906, 928, 929, 934, 935.
PONS, Gaspar, de Ribelles, donzell, domiciliat a Barcelona, 17, 97, 161, 166, 241, 255, 261.
PONS, Guillem Ramon de, senyor de Montclar, 237, 407.
PONS, Jeroni, de Ribelles, degà de Tortosa, 86, 97, 261.
PONS, Jeroni de, diputat local de Balaguer, 268.
PONS, Joan, sabater, habitant de Vilafranca del Penedès, 737, 738.
PONS, Joan Miquel, 236.
PONS, Miquel Joan, cavaller i conseller en cap de Barcelona, 310.

PONS, Miquel Joan, donzell, senyor de Montclar, 24, 85, 121, 131, 166, 172, 180, 187, 192, 193, 207, 236, 237, 249, 355.
PONS, Onofre, cavaller, pres pel lloctinent general, 407, 408, 415, 521, 808, 809.
PONS I D'ICART, Joaquim de, 540.
PONSIC, apotecari, de l'estament dels artistes del Consell de Cent, 428.
PONT, Antur, familiar del Sant Ofici, 823.
PONT, Bartomeu, notari, 912.
Pont de Molins (Alt Empordà), 82.
Ponts (Noguera), 697; batlle de, 697.
PORT, Francesc, diputat local de Puigcerdà, 5.
PORTA, Lluís, prevere i receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 77, 94.
PORTELLA, Ponç, diputat local de Tàrrega, 97.
PORTER, Joan, natural del regne d'Aragó, doctor, advocat fiscal de la visita dels oficials reials, 500, 817, 818, 820, 821, 822.
PORTOCARRERO, Pedro, llicenciat, 756.
Portugal, 92; galeres de, sou i ració dels qui hi serveixen, 887; regne de, 72, 112, 128, 134, 140; regnes de la corona de, 743.
POU, Miquel, del braç militar, 161.
POUS, Salvador, catedràtic d'escriptura a la universitat de l'estudi de Barcelona, 674.
Prada (Conflent), 730.
Prades (Baix Camp), bolla de, 608.
Prades, comtat de, 363, 778.
PRADO, pare, de la companyia de Jesús, 225, 246, 317.
PRADO, Andrés de, 662.
PRADO, Cristòfor de, cavaller, 275.
PRAT, 669, 950.
PRAT, Gaspar de, vegi's PRAT, Joan Gaspar de.
PRAT, Gaspar Joan de, del braç militar, 590.
PRAT, Joan de (major), del braç militar, 261.
PRAT, Joan de, vegi's PRAT, Joan Gaspar de.
PRAT, Joan Gaspar de, donzell, doctor en drets, assessor i advocat fiscal del General, 410, 460, 467, 486, 555, 625, 654, 656, 671, 677, 681, 682, 683, 701, 802, 802, 803, 812, 815, 816.
PRATS, canonge de Barcelona, 424, 431, 534.
PRATS, de Bigues, canonge, 589, 626.
PRATS, Gregori, 680.
PRATS, Jeroni, de Bigues, donzell i conseller de Barcelona, 80, 121, 161, 172, 209, 229, 255, 308.
PRATS, Joan, de Vic, del braç militar, 121.
PRATS, Joan, mestre d'aixa, 317.
PRATS, Joan de, del braç militar, 131.
Prats de Molló (Vallespir), 730.
PREIXANA, misser, 62.
PREIXANA, Benet Pau, doctor, 2, 52, 53, 65, 68, 88.
PREIXANA, Domènec, ciutadà honrat de Barcelona, doctor de la Reial Audiència, catedràtic de lleis i cànons amb oposició a la universitat de l'estudi de Barcelona, 440, 449, 454, 459, 462, 464, 466, 467, 476, 477, 491, 507, 801, 803, 807, 814, 829, 833.
PREIXANA, Pau Benet, doctor, assessor i advocat ordinari del General, 8, 16, 18, 26, 28, 31, 36, 39, 93, 94, 96, 101, 112.
PRINYAC, Francesc, del braç reial, 552, 648.
PRINYONOSA, Joan, notari del bisbe de Barcelona, 129, 739, 741.
PRIVAT, Antoni, vegi's PRUIAT, Antoni.
PROU, Joan, 610.
Provença (França), 768.
PRUIAT, Antoni, deutor de deutors del General, 595, 656.
PRUNERA, Pau, del Vendrell, forçat a galeres, 371.
Pugol, vegi's Pujòlo.
PUGUER, Joan de, cavaller, 547.
PUIG, Damià, mercader, 140.
PUIG, Francesc, ciutadà de Barcelona i conseller en cap, vegi's DESPUIG, Francesc.
PUIG, Francesc, del braç militar, 478, 625.
PUIG, Francesc, doctor del Reial Consell Criminal i conseller del rei, 8, 9, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 35, 38, 39, 89, 143.
PUIG, Francesc, doctor dels Reials Consells Civil i Criminal, advocat fiscal patrimonial del rei a Catalunya, 147, 149, 179, 197, 269, 275, 732, 735, 758.
PUIG, Jaume, paraire de Terrassa, 464.
PUIG, Joan Joaquim, del braç militar, 592.
PUIG, Joan Miquel, prevere i diputat local de Manresa, 186.
PUIG, Joaquim, del braç militar, 552.
PUIG, Lluís, del braç militar, 581, 584, 588, 590, 592, 612, 682, 686, 713, 714, 717.
PUIG, Lluís, donzell, habitant de Barcelona, 779.
PUIG, Miquel, diputat local de Manresa, 5.
PUIG, Miquel, forçat a galeres, 371.
PUIG, Miquel, guarda ordinari del General en el portal de Sant Antoni de Barcelona, 128.
PUIG DE SALIT, del braç militar, 485, 511, 581, 714, 717.
PUIG DE SALIT (menor), del braç militar, 714.
PUIG DE SALIT, Francesc, del braç militar, 588.
PUIG DE SALIT, Gabriel, del braç militar, 379, 459, 584, 592, 625.
PUIG DE SELLET, Miquel, del braç militar, 379.
PUIG I DE SELLENT, Francesc, del braç militar, 478.
Puigcerdà (Cerdanya), 249, 315, 730; bolla de, 607, 635; cònsols de, 244; diputat local de, 350.
PUIGJANER, banquer, 256, 257.

PUIGJANER, Baltasar, notari de Barcelona i oficial del Consell de Cent, 79.
PUIGJANER, Francesc, mercader i obrer del Consell de Cent, 79.
PUIGJANER, Joan Pau, del braç reial, 478.
PUIGJANER, Miquel, cavaller i conseller de Barcelona, 379, 380, 383, 682, 701.
PUIGJANER, Pau, ciutadà de Barcelona i conseller terç, 499, 516.
PUIGMIGÀ, mossèn, procurador fiscal de la visita, 467.
PUIGMITJÀ, misser, doctor del Reial Consell, 526, 533, 697, 827.
PUIGRANER, Pau, ciutadà de Barcelona, 824.
PUIGVERT, misser, conseller terç de Barcelona, 139.
PUIGVERT, misser, del braç reial, 676, 717.
PUIGVERT, misser, notari de Barcelona i obrer del Consell de Cent, 416.
PUIGVERT, Josep, pagès, ciutadà i procurador de Tortosa, 941.
PUIGVERT, Pere, de Gravalosa, del braç militar, 162.
PUIYANA, Jaume, vegi's PINYANA, Jaume.
PUJADES, membre de la unió, 838, 849, 893.
PUJADES, patró, 635.
PUJADES, Benet, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 29.
PUJADES, Tomàs, cavaller, 5.
PUJADES, Tomàs, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 5, 6, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 37, 42, 47, 172, 233.
PUJADES, Tomàs, donzell, 15.
PUJÓ, Vicenç, notari de la Règia Cort, 57.
PUJOL, Bernardí, mercader de Barcelona, 13.
PUJOL, Pere, notari de Verges, 658, 940.
Pujòlo (Vall d'Aran), prior del terçó i consell de, 484.

Q

QUER, Bernabé, 890.
QUER, Magí, notari, ciutadà de Barcelona, 707, 727.
QUERALBS, canonge de Barcelona, 122, 205, 207.
QUERALBS, Cebrià, mercader i obrer del Consell de Cent, del braç reial, 356, 379, 383, 384, 429.
QUERALT, Arcàngel, doctor en medicina, conseller segon de Barcelona, del braç reial, 477, 479, 481.
QUERALT, Cristòfor de, ardiaca i canonge de Tarragona, oïdor de comptes, resident temporalment a Tortosa, 499, 648, 659, 940, 941, 947.
QUERALT, Felip de, militar, 277.
QUERALT, Guerau de (oncle de Joan de Queralt), domiciliat a Barcelona, senyor de Santa Coloma de Queralt, 85, 93, 96, 156, 237.
QUERALT, Joan de, domiciliat a Barcelona, diputat, portantveus de general governador i deutor del General, del braç militar, 145, 146, 155, 156, 157, 159, 160, 171, 216, 217, 219, 220, 224, 225, 229, 237, 239, 240, 241, 242, 245, 251, 255, 448, 449, 453, 456, 454, 455, 461, 462, 487, 494, 624, 793, 794, 795, 812, 813, 814, 861, 899, 900, 905.
QUERALT, Lluís de, del braç militar, 320, 321, 324, 340, 349, 503, 504, 505.
QUERALT, Lluïsa de (mare de Joan de Queralt), 813.
QUERALT, Pere de (fill de Guerau de Queralt), doctor i ambaixador del General a la Cort, 175, 176, 178, 181, 182, 192, 195, 196, 211, 212, 214, 218, 220, 226, 227, 230, 243, 257, 332, 334, 335, 340, 342.
QUEROL, Gervasi, apotecari i obrer del Consell de Cent, 310.
QUINTANA, burgès de Perpinyà, 485.
QUINTANA, canonge, 50.
QUINTANA, misser, doctor del Reial Consell Criminal, 256.
QUINTANA, regent del Consell Suprem d'Aragó, 176, 766.
QUINTANA, Ferran, del braç eclesiàstic, 161, 166, 747.
QUINTANA, Joan, doctor del Reial Consell, 39, 141.
QUINTANA, Josep (nebot de Joan Castelló), noble, advocat fiscal del General, 354, 369, 379, 381, 421, 434, 437, 448, 452, 455, 465, 486, 502, 515, 524, 525, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 539, 544, 546, 552, 553, 555, 557, 558, 562, 565, 567, 570, 571, 572, 574, 585, 603, 618, 619, 620, 621, 626, 646, 656, 662, 675, 680, 683, 690, 696, 699, 706, 792, 803, 822, 834, 835, 837, 855, 862, 877, 882, 884, 907, 917, 918, 919, 920, 953, 956.
QUINTANA, Miquel, del braç militar, 717.
QUINTANA, Miquel, doctor en drets, president del Reial Consell Criminal, 8, 9, 12, 13, 21, 38, 39, 94, 123, 124, 125, 141, 149, 179, 758.
QUINTANA, Miquel Joan, doctor del Reial Consell Civil i advocat fiscal patrimonial, 123.
QUINTANA, Miquel Joan, doctor del Reial Consell Criminal, 12, 13, 89.
QUIRRA, comte de, 291, 305, 306, 320, 321, 324, 327, 330, 332, 338, 340, 342, 344, 349, 354, 356, 357, 360, 363, 365, 367, 772, 773.

R

RABASSA, Miquel, de Tossa, mariner, natural i habitant de Tossa, patró del llondro Santa Maria i Sant Cristòfor, 230, 757, 758.
RAGADELL, Pere, vegi's RAJADELL, Pere.
RAGUER, Pere, vegi's REGUER, Pere.
RAJADELL, Baltasar de, canonge de Lleida, 172, 211, 227, 245, 249, 250, 264.
RAJADELL, Emmanuel de, del braç militar, 131, 172, 256, 300, 349, 363, 364, 365, 367.
RAJADELL, Lluís de (major), del braç militar, 10, 17.
RAJADELL, Lluís de (menor), del braç militar, 10, 17,
RAJADELL, Lluís de, senyor de Jorba, del braç militar, 24, 56, 72, 87, 121.
RAJADELL, Pere de, militar, 468.
RAM, Gaspar, doctor, 674.
RAMÍREZ, del braç militar, 166.
RAMÍREZ, Juan, cordoner, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
RAMON, advocat, 803.
RAMON, doctor, 555, 624, 906.
RAMON, doctor, sermonador, 580.
RAMON, misser, del braç reial, 626.
RAMON, Josep, doctor en drets, 547, 671.
RAMON, Montserrat, doctor en drets i advocat, assessor del General, 550, 566, 567, 570, 618, 645, 656, 671, 677, 681, 687, 688, 934.
RAMON DE PENYAFORT, sant, 300, 370, 382, 391, 392, 393, 394, 395, 397, 398, 399, 400, 401, 417, 418, 427, 790; capella de, 419, 581; capella nova de, 575, 576, 581; clau del sepulcre de, 417, 418, 790; despeses de la canonització de, 443; llibre dels miracles de, 393, 394; processó per traslladar les relíquies de, 575, 576, 577, 579, 580, 581, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 610, 611, 613, 614, 615, 648, 662, 663, 887, 890, 891, 930.
RAMONA, doctor, 416.
RAMONA, misser, advocat, 510.
RASET, Genot de, diputat local de Puigcerdà, 280.
RASET I DE TRULLÀS, Antic Rafael, ciutadà de Girona i diputat, 599, 600, 932.
RASET I TRULLÀS, Jeroni de, ambaixador del General a la Cort, del braç reial, 671, 676, 722, 723, 724.
RAUROLA, Cebrià de, del braç reial, 379.
REAL, Pau, diputat local de Fontclara de Girona, 280.
REART, Andreu, burgès i síndic de Perpinyà, diputat, 307, 308, 313, 340, 347, 403, 405, 459, 800.
REART, Francesc, burgès i síndic de Perpinyà, 313, 318, 321, 324, 459, 481, 769, 810.
REART, Onofre, canonge de Barcelona i visitador del General, elet d'Elna, 185, 186, 187, 198, 215, 256, 330.
REBOLL, Jaume, receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 60, 76.
REBOLLEDO, Bernat de, del braç militar, 584.
REBOLLEDO, Francesc de, del braç militar, 511, 552, 588, 591, 592, 611, 617, 625, 649, 711, 714.
REBOLLET, Francesc, diputat local de Vilafranca de Conflent, 99.
REBOSTER I SALA, Francesc, vegi's ROBUSTER I SALA, Francesc.
REGÀS, canonge, 441.
REGÀS, doctor, 8, 18, 142.
REGÀS, Jaume, del braç reial, 676.
REGUER, Joaquim, del braç militar, 629, 686, 713, 714.
REGUER, Pere, del braç militar, 161, 172, 540, 581, 588, 649.
REIXAC, canonge, 261.
REJADELL, vegi's RAJADELL.
RELAT, ciutadà de Barcelona, 581.
REQUESENS I DE CRUÏLLES, Miquel de, 375, 601, 634, 642, 699.
Reus (Baix Camp), universitat de, 289.
REVERTER, Pere, ardiaca i canonge de Tarragona, 52.
Rialb de Noguera (Pallars Sobirà), 730.
RIALP, Montserrat, notari i prior del col·legi de notaris de Barcelona, 316, 370.
RIAMBAU, Joan, majordom de l'artilleria de la Drassana, 79.
RIARIO, Alexandre, cardenal, llegat a latere del Papa per tractar la successió del regne de Portugal, 72.
RIBALTA, Francesc, pintor resident a València, 677.
Riba-roja d'Ebre (Ribera d'Ebre), taula de, 877.
RIBELLES, Andreu, conseller de Tortosa, 941.
RIBELLES, Jeroni, degà de Tortosa, vegi's PONS, Jeroni, de Ribelles.
RIBERA, bisbe de Segòvia, comissari de l'inquisidor general i visitador de la Inquisició, 177, 178.
RIBES, 913.
RIBES, del braç militar, 166.
RIBES, infant, 463.
RIBES, plomer del General, 837.
RIBES, Miquel de, advocat fiscal del General, 696, 956.
RIBES, Miquel de, del braç militar, 379, 380, 485, 617, 629, 654.
RIBES, Miquel de, doctor, 677.
Ribes de Freser (Ripollès), veguer de, 356.
RIBES I DE TERRADES, Pere Pau, 540.

RIBOT, Antic, de Palmerola, racional del General, 10, 17, 25, 111, 166, 187.
RIBOT, Joan, pres als càrcers reials de Puigcerdà, 851.
RIBOT DE [...]NEVOL, racional del General, 400.
RICART, Joan, mestre, 873.
RIERA, canonge, catedràtic de l'universitat de l'estudi de Barcelona, 804.
RIERA, germans, bandolers, 119, 120.
RIERA, mercader, de l'estament dels mercaders del Consell de Cent, 428.
RIERA, Gaspar, 735.
RIERA, Jaume, ferrer i habitant de Barcelona, membre de la unió, 669, 949, 950.
RIERA, Joan, porter de la Reial Audiència, 8, 24, 25, 35, 127, 218, 220, 222, 224.
RIERA, Lluís, porter reial, 464.
RIERA, Montserrat, notari, 196.
RIERA, Rafael, canonge de Barcelona i doctor en teologia, 561, 674.
RIFÓS, botiguer de comanda, 280.
RIFÓS, Gregori, botiguer de draps i de comanda, 535, 536, 568.
RIFÓS, Joan Pau, mercader, racional i conseller de Barcelona, 475, 789.
RIFÓS, Pere Pau, mercader i conseller de Barcelona, 416.
RIPOLL, doctor, 8, 18.
RIPOLL, misser, advocat, 535.
Ripoll (Ripollès), 697; abat de, vegi's Santa Maria de Ripoll; bolla de, 607.
RIPOLL, Nicasi Anton de, assessor del General, 565, 567, 570, 657, 877.
RIPOLL, Ramon de, doctor jurista, 848.
RIU, Jaume, burgès de Perpinyà i diputat, 305, 371, 373, 375, 769, 770.
RIU, Valentí, familiar de Pau Pla (doctor en drets i canonge), 829.
RIUS, exactor del Consell de Cent, 805.
RIUS, misser, apotecari i obrer del Consell de Cent, 666.
RIUS, Gabriel, mercader i conseller de Barcelona, 569.
RIUS, Joan, adroguer de Barcelona, deutor de deutors del General, 259.
RIUS, Pau, receptor de la bolla de Barcelona, 814.
RIUSECH, Marc, diputat local de Cervera, 32.
ROBLES, Blas de, llibreter del rei, 754.
ROBLES, Lorenzo de, impressor del regne d'Aragó i de la universitat, 761.
ROBUSTER DE SENTMENAT, Cristòfor, de Tarragona, bisbe d'Oriola i oïdor de la Rota Romana, 244.
ROBUSTER I SALA, Francesc, ardiaca major de Santa Maria del Mar i canonge de Barcelona, 120, 122, 160, 161.
ROCA, advocat, 803.
ROCA, Josep (cunyat de Francesc Mitjavila), advocat, 699, 703, 956.
ROCABERTÍ, comte de, del braç militar, 612.
ROCABERTÍ, vescomte de, domiciliat a Barcelona, 133, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 172, 183, 191, 215, 245, 258, 259, 268, vegi's també ROCABERTÍ, Francesc Dalmau de.
ROCABERTÍ, Dalmau de, del braç militar, 172.
ROCABERTÍ, Francesc de, cavaller, 275, 379, 380, 648.
ROCABERTÍ, Francesc Dalmau de, vescomte de Rocabertí, visitador del General, 181, 185.
ROCABERTÍ, Guillem de, del braç militar, 516, 629.
ROCABERTÍ, Guillem de, del braç reial, 592.
ROCABERTÍ, Miquel de, del braç militar, 592.
ROCABERTÍ I PAU, Francesc de, del braç militar, 161.
ROCAGUINARDA, 690, 693, 694.
ROCHA, Martí Janert, desener de la unió, 849, 894.
RODÉS, Francesc, doctor, del braç reial, 195, 218.
RODRÍGUEZ, Pere, porter, habitant de Barcelona, 779.
RODRÍGUEZ, Simón, nunci del Sant Ofici, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
ROES, Francesc, tauler del General de Canet, 503.
ROES, Joan (fill de Francesc Roes), 503.
ROGER, Felip, de Calella, 309.
ROGER, Felip, del braç militar, 449, 478, 503, 504.
ROGER, Miquel Joan, del braç militar, 10.
ROGET, Gabriel, àlias "Carrio", pagès, habitant de Móra, 779.
ROIG, misser (parent de Miquel Palomeres), 939.
ROIG, Andreu, jutge de la visita dels oficials reials, 818.
ROIG, Bernat, doctor, 130, 208.
ROIG, Bernat, pres als càrcers reials per homicidi, 835.
ROIG, Jeroni, apotecari i conseller de Barcelona, 416, 789.
ROIG, Llorenç, natural del regne de València, pres a Tortosa, 641, 642, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 937, 938, 939, 940, 942, 943, 944, 947.
ROIG I DE SOLER, Frederic, ciutadà de Barcelona, conseller segon i coronel per absència del conseller en cap, 162, 165, 166, 167, 175, 215, 216, 219, 220, 226, 227, 230, 231, 233, 234, 255, 256, 257, 258, 259, 264.
ROIG I DE SOLER, Pere Joan, del braç militar, 10.

ROLLAN, 872, 881, 885.
ROLLAN, misser, assessor de la visita del General, 631, 632, 899, 911.
ROLLAN, Francesc, assessor de la visita del General, 630, 909.
ROLLAN, Miquel, donzell, domiciliat a Barcelona, doctor en drets, de la Reial Audiència, assessor de la visita del General, 334, 335, 336, 383, 416, 449, 454, 462, 615, 616, 617, 620, 625, 896, 898, 901, 902, 903, 906, 923.
ROLLENT, Miquel, del braç militar, 581.
Roma (Itàlia), 48, 77, 129, 187, 193, 194, 195, 243, 250, 255, 273, 292, 316, 351, 362, 366, 368, 377, 404, 417, 418, 443, 444, 471, 481, 497, 502, 521, 566, 579, 673, 786, 787, 790, 808, 810, 844, 845, 950; ambaixador de, 663; negocis de, 214, 244.
ROMA FALQUÉS, Bernardí, doctor en medicina, 570.
ROMEU, mossèn, 439.
ROMEU, Bernat, ciutadà de Barcelona, 258, 265, 306, 309, 314, 348, 356, 360, 367, 383, 384, 389, 390, 402, 405, 407, 408, 409, 416, 417, 422, 423, 424, 427, 428, 430, 431, 433, 436, 437, 442, 445, 446, 450, 451, 452, 456, 459, 463, 468, 478, 479, 480, 481, 482, 485, 490, 496, 497, 504, 507, 510, 529, 534, 535, 540, 555, 571, 572, 581, 587, 591, 600, 602, 603, 604, 606, 607, 611, 612, 613, 614, 618, 623, 625, 626, 627, 628, 631, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 641, 646, 648, 650, 651, 654, 655, 656, 659, 661, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 675, 676, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 692, 695, 699, 701, 702, 703, 711, 713, 714, 716, 717, 718, 719, 723, 725, 728, 904, 905, 907, 910, 911, 912, 940, 941.
ROMEU, Gaspar, ciutadà, 356.
ROQUER, àlias "Saleta", canonge de Barcelona, 205, 207, 211, 215, 216, 218, 219, 221, 256, 258, 300, 441, 477, 823, 825.
ROQUET, Miquel Joan, de Labau, del braç militar, 629.
ROQUET, Salvi, sots-batlle de la batllia de n'Orri, 903.
ROS, Antoni, del braç militar, 379, 516, 686.
ROS, Antoni, doctor del Reial Consell Civil, 142.
ROS, Joan, mercader, cinquantaner de la unió, 837, 849, 893.
ROS, Mateo, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Roses (Alt Empordà), 338, 407, 450, 605, 730; capità del castell de, 707; golf de, 338; port de, 772.
ROSIC, Pere, diputat local de Tarragona, 5.
ROSSELL, Antoni, ajudant comú de racional i regent els comptes del General, 111, 139, 190, 216.
ROSSELL, Cristòfor, comissari reial, del braç reial, 686, 687.
ROSSELL, Galceran, cavaller, 840, 850, 894.
ROSSELL, Jaume, del braç militar, 172, 383.
ROSSELL, Jaume, diputat local, de Tarragona, 280.
ROSSELL, Jaume, sabater, de Vilafranca del Penedès, 737.
ROSSELL, Joan Francesc, ciutadà de Barcelona, doctor en medicina, conseller de Barcelona i visitador del General, 356, 620, 666, 695, 900, 906.
ROSSELL, Miquel, albaraner del General, 635.
Rosselló, 101, 243, 305, 306, 312, 313, 314, 315, 316, 546, 563; als de, 311; cavallers del, 307; comtat de, 69, 81, 87, 99, 114, 206, 256, 311, 312, 314, 352, 375, 386, 407, 410, 411, 414, 439, 451, 464, 476, 478, 480, 489, 491, 492, 554, 601, 662, 664, 682, 702, 704, 710, 711, 713, 716, 721, 729, 731, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 746, 757, 758, 768, 772, 775, 776, 779, 783, 784, 789, 794, 807, 812, 818, 821, 822, 826, 827, 843, 858, 949, 953; fortaleses de, 314; governador de, 563; guerra de, 307, 308, 313, 325.
ROSSELLÓ, Pau, notari, de la cúria del batlle de Móra, 779.
ROSSO, Pau del, 635.
ROSTANO, Joan, genovès, 318.
ROTIG I DE SOLER, Frederic, vegi's ROIG I DE SOLER, Frederic.
ROURE, Antoni, notari de Barcelona, ajudant de secretari de la visita dels oficials reials, 818.
ROURE, Pere, procurador fiscal de la Règia Cort, 57.
ROURES, de Blanes, fermances de la bolla de Girona, 438.
ROVIRA, de Tortosa, del braç reial, 429.
ROVIRA, Gabriel, barretaire, 317.
ROVIRA, Jeroni, del braç militar, 511.
ROVIRA, Lluís, principal de la bolla de Montblanc, 501.
ROVIRA, Melcior, porter del General, 13.
ROVIROLA, canonge de Barcelona, 16, 120, 207, 218, 255, 256, 257, 258, 259.
ROVIROLA, Josep de, ciutadà de Barcelona, 162, 166.
ROVIROLA, Pere de, canonge de Barcelona, 166.
ROVIROLA, Pere de, del braç reial, 380.
ROVIROLA, Rafael de, canceller, 338, 467, 468, 473, 803.
ROVIROLA, Rafael de, canonge i bisbe de Barcelona, 10, 19, 24, 29, 37, 42, 161, 172, 291, 488, 489, 537, 580, 663, 664.

RUBÍ, misser, 833.
RUBÍ, Joan, diputat local de Puigcerdà, 92.
RUBÍ, Miquel, guarda del portal de Sant Antoni de Barcelona, 531, 834.
RUBÍ, Rafael, 643.
RUBÍ, Rafael, ajudant de racional del General, 530, 834.
RUBÍ, Rafael, burgès de Puigcerdà, oficial del General, 651, 920.
RUBÍ I COLL, Rafael, domiciliat a Barcelona, doctor en drets, oïdor de comptes, assessor ordinari del General, doctor del Reial Consell, militar, 455, 456, 461, 462, 463, 500, 524, 525, 560, 595, 802, 829.
RUBIÓ, associat als assessors del General, 196.
RUBIÓ, misser, advocat, 405.
RUBIÓ, misser, del braç militar, 717.
RUBIÓ, Jeroni, doctor, 320.
RUBIÓ, Manuel, natural de Daroca, estudiant, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
RUBIÓ, Onofre, doctor, 772.
RUEDA, Tomás de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
RUFET, Lluís, notari de Barcelona i escrivà major del General, 1, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 90, 129, 146, 168, 180, 236, 266, 279, 289, 305, 758.
RUÍZ, Francisco, de Prado, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
RUÍZ, Martín, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
RUÍZ DE VELASCO, Joan, 237, 787.
RULL, Gili, credençer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 5, 52.
RULL, Marc, notari, escrivà de la diputació local de Tarragona, 660.

S

Sabadell (Vallès Occidental), 113.
SABATA, Francesc, notari i sots-síndic de Barcelona, 436, 460.
SABATA, Macià, doctor en medicina, diputat local de Lleida i vice-rector de la univeristat, del braç reial, 279, 367, 605, 606.
SABATER, notari, 436.
SABATER, Antic, diputat local de Cervera, 96.
SABATER, Ferran, capità d'una galera, 890.
SABATER, Francesc, capità, 607.
SABATER, Joan, doctor i advocat, 2, 8, 18.
SABATER, Joan, regent del Consell Suprem d'Aragó, 377, 383, 386, 387, 401, 500, 510, 564, 568, 569, 649, 665, 775, 778, 785, 786, 891, 949.
SABATER, Josep, regent del Consell Suprem d'Aragó, 432, 461, 503, 578, 809, 887.
SACARRA, 949.
SACIRERA, Antic, del braç militar, 10.
SACONOMINA, Jaume, canonge de Girona, visitador del General, 536, 600, 839, 896, 899, 900, 901, 902, 903, 906.
SACONOMINA, Jeroni, 471.
SACONOMINA, Jeroni, ciutadà de Girona, diputat, 179, 180, 183, 185, 188, 197, 203, 215, 233, 238, 471.
SACONOMINA, Miquel, del braç reial, 218.
SACONOMINA, Pere, ciutadà de Girona i oïdor de comptes, 265, 266, 271, 272, 277.
SACONOMINA, Rafael, cambrer de Sant Pere de Roda, 218, 224, 255.
SACOSTA, Andreu, donzell, domiciliat a Barcelona, 10, 59, 60, 61, 62, 70, 121, 122, 123, 130, 131, 161, 172.
SACOSTA, Felip, del braç militar, 166.
SACOSTA, Pere, del braç militar, 161, 221.
SAFONT, Joan, canonge de Barcelona i prior de Corbera, 316, 449, 459, 494, 535, 536, 556, 565, 617, 670, 675, 717.
SAFONT, Rafael, del braç reial, 588.
SAGARRA, Gaspar, ciutadà de Barcelona, doctor en drets, assessor del General, oïdor de comptes i ambaixador del General a Roma, 288, 305, 308, 769, 770, 844.
SAGARRIGA, Carles de, canonge de Barcelona i ardiaca de Benasc, 6, 8, 16, 24, 37, 42, 47, 53, 54, 55, 86, 99, 122, 152.
SAGARRIGA, Francesc, del braç militar, 512, 853.
SAIOL, algutzir reial ordinari, 98.
SAIOL, Guerau de, del braç militar, 24, 88.
SAIOL, Lluís, cavaller, pres pel lloctinent general, 407, 408, 415, 521, 808, 809.
SAIOL, Silvestre, cavaller per qui s'atorga una recompensa, 408, 409, 412, 415, 478, 521, 808, 809.
SAL, Jaume, ciutadà de Barcelona, 603.
SALA, 556.
SALA, 950.
SALA, exactor del Consell de Cent, 805.
SALA, misser, jutge de Cort, 542, 606.
SALA, prior, 485, 586, 587.
SALA, Agustí, doctor en drets, 203.
SALA, Antic, sobrecollidor del General de la col·lecta de ponent, 875.
SALA, Bartomeu, ciutadà de Barcelona i síndic del General, 660, 698, 713, 714, 717, 725, 727.
SALA, Benet, 829.
SALA, Bernat, doctor en drets i advocat, de la Reial Audiència, catedràtic de cànons a la universitat de l'estudi de Barcelona, 449, 454, 462, 464, 466, 467, 477, 491, 620, 624, 645, 801, 803, 807, 833, 835, 906, 934.
SALA, Francesc, advocat, 405.
SALA, Francesc, del braç reial, 485.

SALA, Francesc, doctor del Reial Consell Civil, 135, 145, 179.
SALA, Jaume, 442, 585, 587, 637.
SALA, Jaume, ciutadà, 380, 383, 485, 556, 584, 586, 588, 592, 599, 602, 636, 652, 654, 656, 657, 676, 681, 707, 713.
SALA, Jaume, doctor en medicina, diputat local de Tremp i Pallars, 280.
SALA, Jaume, mercader i conseller de Barcelona, 80.
SALA, Joan, notari públic i síndic de Barcelona, escrivà del braç militar, 164, 280, 281, 321, 322, 337, 354, 493, 760, 783, 784.
SALA, Miquel, del braç reial, 481, 483.
SALA, Pere, conseller de Tortosa, 941.
SALA I CAORS, Andreu, cavaller de la ciutat de Mallorca, 692, 693.
Salardú (Vall d'Aran), 484.
SALAS, Bartomeu, del braç reial, 654.
SALAVERDENYA, Francesc, cavaller, pres pel lloctinent general, 407, 408, 521, 808, 809.
SALAVERDENYA, Lluís, ciutadà i conseller en cap de Barcelona, 416, 429, 433, 442, 612, 614, 621, 626, 628, 630, 702, 789, 908, 909, 910.
SALAVERDENYA, Pere, del braç reial, 505.
SALAVERT, Gabriel, del braç militar, 552, 590, 592, 629.
SALAVERT, Miquel Àngel, mercader i deutor del General, 704.
SALBÀ, misser, assessor de la visita, 210.
SALBÀ, Bernat, del braç militar, 478, 552, 590.
SALBÀ, Bernat, del braç reial, 592.
SALBÀ, Enric, del braç militar, 478.
SALBÀ, Jaume de, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 16, 18, 24, 25, 37, 38, 39, 42, 47, 57, 68, 75, 85, 93, 97, 99, 101, 102, 114, 115, 121, 122, 123.
SALBÀ, Pau, del braç militar, 172.
SALBÀ, Perot, del braç militar, 10, 24, 85, 121.
SALBÀ, Sever, del braç militar, 161, 172.
SALBÀ I DE VALL, regent, 955.
SALBÀ I DE VALLSECA, Miquel, doctor del Reial Consell Civil, del braç militar, 130, 172, 338, 433, 467, 468, 473, 526, 803, 825.
SALDONI, Antoni, diputat local de Berga, 147.
SALETA, canonge, vegi's ROQUER, canonge.
SALGUEDA, Lluís, 208.
SALGUEDA, Miquel, cavaller, 5.
SALINES, Jaume, collater de Perpinyà, 93, 94.
SALITJA, Mateu, 850.
SALONI, Gabriel, sabater, natural de Móra, desterrat de Catalunya per delictes comesos contra el General, 363, 778, 779.
Salou (Tarragonès), port i cales de, 289.
Salses (Rosselló), 313.
SALVADOR, Gabriel, receptor del General de Tarragona, deutor del General, 572, 660, 706.
SALVAT, Joan, diputat local de Berga, 187.
SALVI, mestre de cases, 873.
SANAHUJA, Jeroni, mestre, provincial de l'orde de la Trinitat, 674.
SANALLA, comte de, vegi's SAVALLÀ, comte de.
San Lorenzo del Escorial (Madrid), 150, 170, 176, 292, 308, 377, 543, 578, 649, 756, 786, 891.
SANOGUERA, Pau, 938.
SANS, canonge, 252.
SANS, regent del Consell Suprem d'Aragó, 293.
SANS, Francesc, doctor del Reials Consells Civil i Criminal, advocat fiscal de la Règia Cort, 12, 13, 21, 36, 89, 92, 93, 135, 141, 147, 179, 243, 256.
SANS, Lluís, bisbe de Solsona, 397.
SANS, Lluís, doctor en drets, canonge de Barcelona i comissari de la gràcia apostòlica de la Santa Croada, 282, 283.
SANS, Miquel, conseller de Tortosa, 941.
SANS, Miquel, diputat local de Tortosa, 267
SANS, Pere, advocat fiscal i regent del Consell Suprem d'Aragó, 293, 331, 778, 785.
SANS, Rafael, assessor del General, 184, 203, 249.
SANS, Ramon, 938, 939.
SANTACANA, Montserrat, mestre de cases de la ciutat de Barcelona, 97, 796, 797, 799.
Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), 156; bolla de, 608.
SANTA CRUZ, marquès de, 468, 469, 607.
Sant Agustí, monestirs claustrals a Catalunya de, 255.
SANTAMARIA, doctor, rector de Sentmenat, 136.
SANTAMARIA, Pere Benet, ardiaca de Caldes i canonge de Barcelona, elet i bisbe d'Elna, visitador del General, 158, 162, 166, 167, 168, 184, 185.
Santa Maria d'Arles (Vallespir) abat de, 383, 640, 921, 922, 923, 924, 925, 927, vegi's també SANTJUST, Francesc.
Santa Maria del Mar (Barcelonès), ardiaca de, 116, 177, 189, 617, 667, 668, 685, 687, 713, vegi's també ROBUSTER I SALA, Francesc.
Santa Maria de Montserrat (Bages), 4, 48, 57, 70, 87, 88, 112, 124, 144, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 156, 168, 215, 248, 249, 266, 273, 314, 344, 620, 661; abat i procurador de, 663.
Santa Maria de Poblet (Concà de Barberà), abat de, 226, 236, 238, 243, 244, 245, 258, 769, 770, vegi's també BOTELLER I D'OLIVER, Francesc; abat de, capellà ma-

jor dels reis d'Aragó, 665; monestir de, 197, 203, 220, 263, 308, 309, 313, 665.
Santa Maria de Ripoll (Ripollès), abat de, 321, 324, 332, 383, 384, 451, 514, 516, 518, 519, 522, 523, 524, 548, 549, 550, 552, 556, 562, 576, 577, 579, 581, 584, 585, 586, 587, 588, 590, 592, 593, 594, 614, 617, 619, 621, 622, 624, 626, 628, 629, 631, 636, 637, 640, 648, 659, 665, 667, 668, 669, 670, 908, 921, 922, 923, 924, 925, 927, vegi's també PONS, Francesc de; abat de, ambaixador del General a la Cort, 675, 691, 705, 722, 723, 724, 726; abat de, visitador de l'orde de sant Benet, 618.
Santa Maria de Serrateix (Berguedà), abat de, 670, 714.
Santa Maria de Vilabertran (Alt Empordà), abat de, 60, 61, 62, 63, 64, 73, 75, vegi's també DOMÈNEC, Carles; abat de, elet bisbe de Lleida, 74.
Santa Maria Lameu (Rosselló), 768.
Sant Andreu de la Barca (Baix Llobregat), barca de, 851; parròquia de, 394.
SANTA PAU, Pere, causídic de Barcelona, 252, 829, 833.
Santa Victòria de les Feixes (Vallès Occidental), 113.
Sant Benet, monestirs claustrals a Catalunya de, 255.
SANTCLIMENT, Bernat de, prior de Santa Anna, del braç eclesiàstic, 161, 181, 190.
SANTCLIMENT, Guillem, ambaixador d'Alemanya, 773.
SANTCLIMENT, Guillem de, 677.
SANTCLIMENT, Pere Joan de, del braç militar, 10.
SANTCLIMENT I DE PINÓS, Pere de, del braç militar, 121, 161, 166, 172.
Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental), 349, 400, 836; abat de, 320, 321, 324, 342, 363, 364, 365, 366, 367, 383, 384, 402, 408, 413, 565, 576, 577, 581, 588, 590, 592, 600, 601, 602, 603, 604, 611, 612, 613, 634, 635, 648, 649, 651, 656, 657, 659, 680, 683, 684, 687, 689, 691, 693, 695, 698, 711, 713, 714, 716, 723, 862, vegi's també AYMERIC, Bernat i Miquel d'; Corts de, 254; pragmàtica de, 835, 836.
Santes Creus (Alt Camp), abat de, almoiner dels reis d'Aragó, 665; monestir de, 665.
Sant Esteve de Banyoles (Pla de l'Estany), abat de, president de la religió de sant Benet, 320, 321, 324, 435, 619, 927, 929, vegi's també MONTAGUT I VALLGORNERA, Bartomeu de.
Sant Esteve de Parets (Vallès Oriental), 491.
Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà), 730, 851; abat de, 609.
Sant Guim de la Rabassa (Segarra), 143, 144.
Sant Hipòlit de Rosselló, (Rosselló) 768.
Santiago, comanadors de l'orde de, 755, 952.
Sant Iscle de les Feixes (Vallès Occidental), 113.
SANT JAUME, soldat de la desena de Mas, 849.
Sant Jeroni de la Murtra, monestir de (Barcelonès), 101, 103, 104.
Sant Joan, comanadors de l'orde de, 952; comanadors aragonesos de l'orde de, 171, 173, 193, 844.
SANTJOAN, Nicolau, donzell, procurador de Bernat Taverner (menor), 854, 855, 856.
Sant Joan de les Abadesses (Ripollès), bolla de, 607.
Sant Joan de Pineda, 52.
Sant Joan Despí (Baix Llobregat), parròquia de, 394.
SANT JOAN QUESTARIAL (parent de Miquel Palomeres), 939.
Sant Jordi, senyor de, 576.
Sant Julià d'Altura (Vallès Occidental), 682.
SANTJUST, Cèsar, de Calders, del braç militar, 10, 17, 25, 121.
SANTJUST, Enric, del braç militar, 161.
SANTJUST, Francesc, abat de Santa Maria d'Arles, 181, 255, 348, 537, 570, 616, 617, 624, 626, 645, 897, 898, 906, 919, 928, 929, 934, 935.
SANTJUST, Jeroni, doctor del Reial Consell Civil, 467, 468, 473, 545, 560, 648, 803, 891.
Sant Marçal (Vallès Occidental), batlle, jurats i síndics del terme de, 113.
SANTMARTÍ, Joan de, del braç militar, 459, 625, 629.
Sant Martí de Canigó (Conflent), abadia de, 663, 892; abat de, visitador del General, 921, 925, vegi's també JUALLAR, Àngel.
Sant Martí de Cerdanyola (Vallès Occidental), 113.
Sant Miquel de Cuixà (Conflent), 149; abat de, 379, vegi's també CARDONA, Bernat.
SANT PAU, Pere de, 853.
Sant Pere (Aragó), moriscos de, 686.
Sant Pere de Besalú (Garrotxa), abat de, 383, 469, vegi's TORMO, Miquel.
Sant Pere de Camprodon (Ripollès), abat de, 383, 711, 712, 713, 714, 717, vegi's també CARDONA, Bernat de.
Sant Pere de Galligants (Gironès), abat de, 924.
Sant Salvador de Breda (La Selva), abat de, 619, 896; monestir de, 616, 618, 619, 620, 899, 902, 903, 924.
Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat), 159, 160.
SANULLA, comte de, 396.
SANXO, Rafael, porter reial, 31.
SAONA, mestre, provincial de l'orde de sant Agustí, 87.

SAPENA, regent del Consell Suprem d'Aragó, 7, 49, 50, 77, 82, 150, 176.
SAPERA, Joan, corredor públic i jurat de Vilafranca del Penedès, 737, 738.
SAPILA, Gervasi, 187, 309.
SAPILA, Gervasi, ciutadà, 191, 211, 215, 216, 221, 261, 310, 320, 321, 324.
SAPILA, Gervasi, del braç militar, 161, 166, 172, 380.
SAPORTELLA, Bernat, del braç militar, 379.
SAPORTELLA, Lluís de, donzell, veguer de Lleida, 6, 9, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38.
SAPTA, Rafael, cellerer de Sant Pere de Rodes, 255.
Saragossa (Aragó), 152, 244, 273, 285, 294, 295, 296, 297, 428, 595, 661, 761, 762, 764, 766, 886, 887; acte de fe celebrat a, 678; arquebisbe de, lloctinent i capità general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 709, 714, 722, 723, vegi's també Tortosa, bisbe de; carrer del Cosso, 764, 766; places de la Seu, del Mercat i del Pilar a, 764, 766; tribunal de la Santa Inquisició de, 953.
SARAGOSSA, Francesc, doctor en drets, 97, 130, 515, 517.
SARAGUT, vegi's CERAGUT.
Sardenya (Itàlia), illa de, 635, 698.
Sarral (Concà de Barberà), taula de, 876.
Sarrià (Barcelonès), 468.
SARRIÀ, canonge, vegi's SERRIÀ.
SARRIÀ, Galceran de, del braç militar, 17, 162, 166.
SARRIERA, Francesc, del braç militar, 713.
SARRIERA, Joan, de Gurb, del braç militar, 161, 205.
SARRIERA, Joan, del braç militar, 592, 650.
SARROVIRA, misser, 436.
SARROVIRA, misser, del braç reial, 373, 445, 449.
SARROVIRA, Antoni, advocat del Consell de Cent, 2, 118.
SARROVIRA, Antoni, del braç reial, 172.
SARROVIRA, Joan Miquel, 489.
SARROVIRA, Miquel, ciutadà i advocat del Consell de Cent, 117, 327, 383, 409, 431, 442, 444, 451, 459, 469, 470, 478, 479, 481, 485, 824.
SARROVIRA, Miquel Joan, del braç reial, 298, 300, 468.
SAURA, canonge, 441.
SAURA, Onofre, porter de la visita dels oficials reials, 819.
SAURÍ, Francesc, del braç reial, 592.
SAURÍ, Joan, ciutadà de Barcelona, 86, 93, 121, 122, 123, 181, 189, 207.
SAURÍ, Joan, deutor del General, 646.
SAURÍ, Pere, ciutadà, 660.
SAURÍ, Pere, del braç reial, 591, 717.
SAVALLÀ, comte de, 384, 392, 648, 659, vegi's també BOIXADORS, Bernat de.
SAVARREZ, Joan Miquel, ciutadà de Girona, 508, 824.
Savoia, 154; galera de, 562; infant de, 428, 506; prínceps de (néts de Felip I de Catalunya), 450, 457, 458, 540, 541, 542, vegi's també EMMANUEL FILIBERT i VÍCTOR AMADEU I.
SAVOIA, duc de (gendre de Felip I de Catalunya, marit de Caterina Micaela), 150, 151, 152, 153, 154, 250, 270, 271, 293, 450, 744.
SEARRER, Lluís de, del braç militar, 459.
SEBASTIÀ I DE PORTUGAL (nebot de Felip I de Catalunya), 743.
SECANO, Jerónimo, escrivà de manament del rei, 764, 766.
Segarra, La, 125, 126, 127.
Segòvia (Castella-Lleó), 662, 663.
SEGURA, Pere, conseller de Tortosa, 941.
SEIX, Onofre, diputat local de Tremp i Pallars, 139.
SELLÉS, vegi's CELLERS.
Selva de Mar, La (Alt Empordà), 730.
SENESPLEDA, Sever, del braç militar, 380.
SENTÍS, ardiaca, 320, 513, 702, 709, 713.
SENTÍS, català, regent i president del Consell Suprem d'Aragó, 3.
SENTÍS, Andreu, ciutadà de Tortosa, diputat reial, 514, 515, 519.
SENTJUST, vegi's SANTJUST.
SENTMENAT, Anna de, 176.
SENTMENAT, Joan de, senyor de Sentmenat, ambaixador del General a la Cort, 166, 547, 552, 556, 615, 649, 650, 653, 654, 659, 662, 717, 943.
SENTMENAT, Miquel de, del braç militar, 552, 649, 654, 714.
SENTMENAT DE SANTIGA, Ramon Vicenç de, domiciliat a Barcelona, visitador del General, del braç militar, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 24, 29, 30, 37, 39, 42, 54, 82, 83, 86, 93, 99, 114, 117, 118, 120, 122, 123, 130, 131, 133, 139, 161, 166, 172, 173, 175, 177, 181, 186, 187, 204.
SERAFINO, monsenyor, jutge d'apel·lació de la Rota, 844.
SERINYANA, Joan, 633, 635.
SERINYENA, Pere, hebdomadari de la seu de Barcelona, 739.
SERMIERA, Joan, banc dels hereus de, 536.
SERNA, misser la, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
SERNA, Juan de la, capità, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Seró (Noguera), 283, 722; senyor de, 123, 340, 342, 346, 384, 429, 431, 442, 483, 602, 603, 648, 681, vegi's també ALENTORN, Jeroni d' i Onofre d'.

Seròs (Segrià), 730.
SERRA, assessor del General i advocat de la duquessa de Cardona, 96.
SERRA, doctor, 434, 437, 772, 785, 792.
SERRA, misser, 865, 866.
SERRA, mossèn, nau de, 290.
SERRA, publicador d'una crida, 736.
SERRA, Bernabé, regent la Cancelleria, 95.
SERRA, Enric, doctor en drets, temporalment assessor del General, del braç militar, 146, 147, 162, 320, 334, 335, 336, 338, 373, 379, 380, 422, 433, 438, 758.
SERRA, Francesc, doctor, assessor i advocat ordinari del General, del braç militar, 2, 8, 16, 18, 26, 28, 36, 39, 52, 56, 65, 68, 85, 86, 88, 100, 112, 113, 118, 121, 124, 127, 129, 130, 135, 136, 139, 140, 141, 144, 149, 195, 218.
SERRA, Joan, 675.
SERRA, Joan, mercader i exactor del General, 249, 476, 486, 493, 807.
SERRA, Joan Baptista, assessor i advocat ordinari del General, 10, 11, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 28, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 53, 55, 61, 62, 66, 75.
SERRA, Joan M., 7.
SERRA, Joan Pau, regent els comptes del General, del braç militar, 302, 369, 379, 421, 422, 457, 459, 536, 634.
SERRA, Pere, corredor i trompeta, 732, 734.
SERRA, Vicenç, trompeta, 758.
SERRA I CALVOROL, Antoni, cap de guaita de la ciutat de Girona, 902.
SERRANO, Josep, provincial de l'orde de Nostra Senyora del Carme, 399, 640, 674.
Serrateix, abat de, vegi's Santa Maria de Serrateix.
SERRENA, Gaspar, síndic de Perpinyà, 456.
SERRES, deutor del Consell de Cent i del General, 523, 525, 532.
SERRIÀ, pare mestre, provincial de l'orde de predicadors, 418.
SERRIÀ, Galceran de, canonge de Barcelona, 356, 363, 364, 365, 449, 576, 581, 625.
SESCASES, misser, doctor del Reial Consell Civil, 135.
SESCASES, misser, jutge de Cort, 372, 373, 374, 375.
SESCASES, Francesc, assessor del General, 275, 277, 282, 289.
SESCASES, Francesc, jutge de Cort, 436, 440, 465.
SESCASES, Jeroni, receptor, 111.
SESCASES, Joan Pons, doctor Reial Consell Civil, 145, 147.
SESCASES, Josep, del braç militar, 121, 161, 166, 172, 383, 404, 586, 588, 592.
SESCOMES, mossèn, 825.
SESCOMES, senyor de Malacaia, 552.
SESCOMES, Joan, del braç militar, 676.
SESE, Miguel de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
SESE, Pedro de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
SESSA, duc de, ambaixador del rei a Roma, 391, 443, 481, 482, 521, 808, 810, 844, 845.
SESSA, duquessa de, 481, 482.
SETANTÍ, 840.
SETANTÍ, Frederic, canonge de Barcelona, 161, 166, 172, 173, 174, 175, 177, 182, 192, 256.
SETANTÍ, Joan de, ciutadà honrat de Barcelona i diputat, 829, 830.
SETANTÍ, Joan de, del braç militar, 73, 85, 88, 131, 155.
SETANTÍ, Joaquim de, ciutadà de Barcelona, conseller terç i en cap de Barcelona, diputat, rep l'orde militar de Montesa, 86, 99, 122, 193, 255, 256, 257, 258, 259, 271, 319, 321, 324, 325, 328, 329, 332, 333, 334, 337, 349, 350, 363, 364, 365, 366, 367, 379, 412, 413, 414, 456, 460, 461, 499, 512, 514, 800, 802, 824, 932, 933, 934.
Seu d'Urgell, La (Alt Urgell), 283, 730, 850, 894; bolla de, 607; Capítol de, 313, 315; cònsols de, 313; diputació local de la, 195; síndic de, 426; taula de, 876, 877, 879; veguer i cònsol de, 894; vereda de, 283.
"Sevenas", muntanyes de les, vegi's Cevenes.
Sevilla (Andalusia), arquebisbe de, 105, 107, 109, 110, 111, 112.
Sicília (Itàlia), 414, 454, 505; blat de, 663, 698; galera capitana de, 773; galeres de, 405, 406, 577, 578, 602, 701.
SIMON, Montserrat, mestre de cases, 97.
SINTES, Francesc, diputat local de Vilafranca de Conflent, 4.
Sitges (Garraf), 148, 730.
SIXT V, papa, 243, 787, 845.
SOBIRÀ, Martí, diputat local de Viella i Vall d'Aran, 267.
SOBIRANA, Benet, vegi's SUBIRANA, Benet.
SOBREBALS, E., mercader i obrer del Consell de Cent, 545.
SOGORB, duc de, vegi's CARDONA, duc de.
Sogorb (València), bisbe de, 697.
SOLÀ, Aniol, diputat local de Castelló d'Empúries, 268.
SOLA, Joan Baptista, conseller de Tortosa, 941.
SOLÀ, Josep, de Cervera, credencer dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 170, 179.
[SOLÀ, Mateu de], regent del Consell Suprem d'Aragó, 891.
SOLANELL, Pere, de Ribes, del braç militar, 379.
SOLDEVILA, Francesc, fuster del General, 79.
SOLDEVILA, Joan, diputat local de Balaguer, 147.

SOLDEVILA, Joan, fuster, 770.
SOLDIA, Miquel, conseller de Tortosa, 941.
SOLER, 896.
SOLER, capità, 769.
SOLER, conseller, del braç reial, 218, 221, 227, 228.
SOLER, Antoni de, 440.
SOLER, Enric, oïdor de comptes, del braç reial, 932.
SOLER, Felip, escrivà de manament, 19.
SOLER, Francesc, del braç militar, 592, 625, 714.
SOLER, Jaume Joan, diputat local de Tàrrega, 4.
SOLER, Jeroni, doctor en drets, de la vila de Perpinyà i oïdor de comptes, 597, 598, 933.
SOLER, Joan, notari públic, escrivà de manament, 735.
SOLER, Josep, mercader, sobrecollidor del General a la col·lecta de ponent, 673, 698.
SOLER, Pere, 646, 660.
SOLER, Pere, doctor del Reial Consell i jutge de Cort, 529, 533, 656, 679, 687, 688, 952, 953.
SOLER, Pere Benet, doctor en medicina i conseller en cap de Barcelona, 332, 340, 342.
SOLER FERRAN, Joan, notari de la Cambra Apostòlica i escrivà de les corts episcopals seu vacant, 806.
SOLER I TREGINER, Pere, regent, 955.
Solsona (Solsonès), bisbe de, 344, 365, 367, 368, 394, 785; Capítol de, 365, 784, 785; inseculació del bisbe de, 783, 784; llibre de la terça de, 875, 879; repartiment del bisbat de, 311.
SOLSONA, Francesc, 38, 39.
SOLSONA, Joan, 38.
SOMMA, duc de, 481.
"SOPHÍ", rei de Pèrsia, 404.
SORELL, Francesc, procurador, 895.
SORIA, Jeroni de, porter de la visita dels oficials reials, 819.
SORIANO, Miquel Àngel, procurador del duc de Villahermosa, 298.
SORO, espaser, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762.
SORRIBES, Felip, donzell, regent la vegueria de Barcelona, obrer del Consell de Cent, 420, 478, 511, 552, 572, 601, 617, 649, 652, 654, 659, 682, 686, 691, 692, 693, 695, 701.
SORRIBES, Jeroni Galceran Serapi de, 635.
SORRIBES, Jeroni Serapi de, del braç militar, 131.
SORRIBES, Joan de, donzell, 547.
SORRIBES, Macià, després canceller, 39.
SORRIBES, (Nuri) Joan de Sorribes, donzell, deutor del General, 635.
SORRIBES I GRAU, Jonot, diputat local de la Seu d'Urgell, 141.
Sort (Pallars Sobirà), 730.
SPITAL, Onofre de, vegi's HOSPITAL, Onofre d'.
Spitalet, vegi's Hospitalet de Llobregat.
SUÁREZ DE FIGUEROA Y DE CÓRDOBA, Lorenzo, duc de Feria, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 305, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 330, 331, 332, 334, 338, 342, 343, 346, 349, 350, 352, 356, 358, 359, 360, 376, 378, 380, 383, 384, 386, 387, 397, 401, 404, 406, 409, 414, 419, 420, 427, 451, 520, 521, 653, 771, 775, 777, 778, 779, 785, 786, 790, 808, 809.
SUBIRÀ, Miquel, doctor en drets, síndic de Perpinyà, 307.
SUBIRANA, Benet, pagès de Merola, pres pel visitador Clavero, 495, 814, 815, 816.
SULLA, mossèn, donzell de la sots-vegueria de Pallars, 275.
SULLA, Jaume, senyor de Sepoyra, 314.
SUNYER, Guillem, assessor ordinari i advocat fiscal del General, doctor del Reial Consell Civil, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 47, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 58, 60, 61, 62, 70, 75, 76, 78, 79, 85, 86, 87, 89, 91, 92, 93, 94, 100, 102, 106, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 133, 135, 141, 142, 179.
SUNYER, Jaume, sots-veguer de Barcelona, 436, 465.
SUNYER, Jeroni, doctor del Reial Consell, 39.
SUNYER, Joan, 39.
SUNYER, Serafí, donzell, domiciliat a la vila de Peralada i visitador del General, 536, 839.
Surdis, cardenal de, arquebisbe de Bordeus, 661.

T

TAFALLA, Francesc Antoni, mestre, ministre de la Trinitat, 674.
TAFALLES, Jerónimo, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
TAFURER, Antic, del braç militar, 162.
Talarn (Pallars Jussà), 730.
TALAVERA, mossèn, 568.
TALAVERA, Jeroni, notari de Barcelona i conseller quint, 310.
TALAVERA, Jeroni, síndic de Barcelona, 721.
TALAVERA, Lluc, oficial del General, 205, 476, 807.
TALAVERA, Rafael, cabiscol, 86.
TALAVERO, Joan, receptor dels drets dels safrans del General en les parts d'Urgell, 179.
TALLADA, Felip, regent del Consell Suprem d'Aragó, 500, 503, 510, 520, 541, 543,

564, 568, 569, 578, 649, 665, 714, 723, 724, 887, 949.
Tamarit (Tarragonès), 730.
TAMARIT, Francesc de, del braç militar, 516, 535, 552, 581, 584, 586, 590, 592, 594, 607, 611, 625, 629, 640, 649, 654, 680, 682, 689, 713.
TAMARIT, Francesc de, del braç militar, 591.
TAMARIT, Francesc Joan de, del braç militar, 162, 172.
TAMARIT, Frederic, del braç militar, 591.
TAMARIT, Hug de, domiciliat a Barcelona, senyor de Rodonyà, diputat, 162, 383, 460, 461, 496, 497, 802, 829, 830.
TAMARIT, Lluís de, diputat, del braç militar, 302, 310, 311, 769, 770.
TAMARIT, Miquel de, del braç reial, 379, 380, 511, 516.
TAMARIT, Miquel de, doctor del Reial Consell, 39, 145.
TAMARIT, Miquel Joan de, del braç militar, 591.
TAMARIT, Perot de, del braç reial, 259.
TAMARIT, Perot de (pare de Lluís de Tamarit), del braç militar, 161, 166, 172, 208, 235, 249, 256, 257, 258, 259, 310, 478, 485, 600, 617.
Tamarit de Llitera (Aragó), 735.
TAMAYO, Francesc, predicador de l'orde de sant Francesc de Paula, 709, 720.
TAPIA, Antoni de, capità de la força de Roses, 407.
TÀPIES, Pere Àngel, prevere i mestre de cant de la Seu de Barcelona, 732.
TAQUÍ, cavaller de Perpinyà, 313, 315.
TARASCO, Montserrat, cònsol i síndic de Torroella de Montgrí, 241.
Tarassona (Aragó), bisbe de, elet de Lleida i visitador de Santa Maria de Montserrat, 156.
TARÉS, Joan, vegi's TERÉS, Joan
TARIDA, Joan Baptista o Baptista, vegi's FERRER I DE BUSQUETS, Baptista.
TARRADELLES, Pere, diputat local de Berga, 96.
TARRAGÓ, Francesc, canonge, del braç eclesiàstic, 676.
TARRAGÓ, Francesc, mercader i racional del General, 476, 526, 528, 531, 532, 537, 543, 569, 807, 813, 853, 884.
TARRAGÓ, Jaume, exactor del Consell de Cent, 805.
Tarragona (Tarragonès), 66, 68, 112, 115, 135, 143, 144, 163, 164, 272, 311, 362, 364, 366, 480, 572, 660, 706, 730, 744, 840, 850, 894; arquebisbe de, 52, 65, 67, 68, 163, 164, 194, 223, 224, 226, 227, 272, 300, 311, 342, 343, 344, 345, 426, 570, 600, 744, 894, vegi's també TERÉS, Joan; bolla de, 608, 724, 935, 936; Camp de, 56, 290, 312, 779, 850, 894; Capítol de, 52; cavallers de, 840; Concili Provincial de, 272; constitucions de, 806; cort metropolitana de, 805; diputat local de, 660, 936; provincia eclesiàstica de, 423, 561, 562, 570, 578, 579, 912; taula de, 873.
"Tarrazin", vegi's Tarassona.
Tàrrega (Urgell), 127; bolla de, 544, 608, 936; procuradors de, 653; taula de, 875, 877, 879; tauler del General de, 572; universitat de, 54.
TARREGÓ, vegi's TARRAGÓ.
TARROGA, comissari reial, 439.
TARROJA, Pere, canonge de Barcelona, 416.
TARRÒS, Onofre, del braç militar, 383.
TARRÒS, Rafael, conseller de Tortosa, 941.
TAVERNER, ardiaca d'Andorra i canonge d'Urgell, 581.
TAVERNER, del braç militar, 581.
TAVERNER, Bernat (major), defenedor del General, del braç militar, 378, 379, 380, 383, 438, 457, 459, 485, 560, 561, 855, 856.
TAVERNER, Bernat (menor), defenedor del General, del braç militar, 380, 459, 485, 854, 855, 856.
TAVERNER, Francesc de, del braç militar, 714.
TAVERNER, Miquel Joan, del braç militar, 592.
TEIXIDOR, hostal d'en, 901.
TEIXIDOR, Josep, diputat local de Cervera, 147.
TEIXIDOR, Pere, sots-veguer de Girona, 902.
[TEMERA], Pere de, 825.
TERÇA, Enric, advocat, 405.
TERÇA, Enric, doctor, anat a Roma per negocis del General, 844.
TERÇA, Jeroni, ardiaca de Culla a la Seu de Tortosa, del braç eclesiàstic, 166, 747.
TERÇA, Miquel, català, regent del Consell Suprem d'Aragó, 3, 12, 19, 21, 22, 23, 24, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 77, 82, 150, 176, 237, 764, 766.
Terceres (Portugal), illes, 128, 140.
TERÉS, doctor i regent la Tresoreria, 428.
TERÉS, Joan, arquebisbe de Tarragona, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 272, 394, 427, 428, 432, 438, 460, 464, 477, 520, 521, 807, 808, 809, 810, 819.
Terol (Aragó), persones de, implicades en la revolta d'Aragó i excloses del perdó reial, 762.
TERRANOVA, duc de, (cunyat del duc de Monteleón), lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, governador de Milà, 91, 99, 101, 102, 116, 117, 134, 494.
TERRANOVA, duquessa de (mare de la duquessa de Monteleón), 536, 537.
Terrassa (Vallès Occidental), 113, 394, 850,

894; batlle de, 894; terme de, 682; unió de, 857.
TERRÉ, Baptista, del braç militar, 590.
TERRÉ, Baptista, de Picalquers, del braç militar, 591.
TERRÉ, Enric, de Picalquers, ciutadà de Barcelona, ambaixador del General a la Cort i visitador del General, 162, 165, 166, 167, 168, 172, 173, 175, 176, 177, 181, 182, 186, 187, 196, 212, 214, 218, 220, 226, 227, 230, 243, 257, 263.
TERRÉ, Enric, de Picalquers (menor), diputat, del braç reial, 1, 17.
TERRÉ, Francesc, degà, 565, 581, 648, 667, 668, 670, 671, 675, 680, 682, 685, 687, 691, 717, 723.
TERRÉ, Francesc, de Picalquers, ciutadà de Barcelona, ambaixador del General a la Cort i a Roma, 121, 190, 191, 211, 215, 227, 245, 442, 488, 556, 667, 808.
TERRÉ, Frederic, del braç militar, 588, 592, 617, 676.
TERRÉ, Jaume, 38.
TERRÉ, Lluís, del braç militar, 650.
TERRÉ, Lluís, de Picalquers, noble, 545.
TERRÉ I D'ICART, Joan, domiciliat a Barcelona, del braç militar, 6, 16, 24, 121, 122.
TERRENA, Lluís, burgès de Perpinya, 20.
TERREROS, Pere, veguer de Vic, 543.
THOMAS, vegi's TOMÀS.
TINTANYÉ, provincial, 456.
Tivissa (Ribera d'Ebre), universitat de, 290.
TOCCO, Benet de, bisbe de Girona i diputat, 1, 40, 41, 48, 51, 52, 63, 67, 68, 69, 74, 76, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 90, 102.
Toledo (Castella-La Manxa), 778, 891; arquebisbe de, 506; arquebisbe de, primat de les Espanyes, 755.
TOLEDO, Fernando de, prior de l'orde de Sant Joan de Jerusalem a Castella, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 2, 3, 8, 22, 27, 29, 31, 44, 45, 61, 100, 169, 498, 729, 732.
TOLEDO OSORIO, Pedro de, marquès, generalíssim de l'armada aplegada als Alfacs, 662.
TOMÀS, Antoni, mestre de cases de Barcelona, 770, 771.
TOMÀS, Josep, conseller de Tortosa, 941.
TOMÁS, Juan, llicenciat, 756.
TOMÀS, Pere, canonge i sagristà mitjà de Girona, síndic del Capítol, 163, 164, 165, 745.
TORALLA, varvassor, del braç militar, 617.
TORALLA, Alexandre de, del braç militar, 590, 592.
TORALLA, Lluís de, del braç militar, 625.
TORALLA, Lluís de, del braç reial, 592.
TORD, Joan de, veguer de Manresa, pren possesió de la vegueria de Vic de manera fraudulenta, 447.
Tordera (Maresme), cap de, 773.
TORME, vegi's TORMO.
TORMES, Lluís de, del braç militar, 584.
TORMO, Carles de, del braç militar, 581, 588, 590, 625, 629.
TORMO, Josep de, del braç militar, 429, 586, 588, 590, 640.
TORMO, Josep de, del braç reial, 592.
TORMO, Lluís del, del braç militar, 590, 592, 611, 629, 652.
TORMO, Miquel, prior de Sant Pere de Besalú, visitador del General, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 24, 29, 30, 37, 39, 42, 47, 53, 54, 85, 86, 93, 96, 99, 101, 102, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 126, 130, 131, 133, 150, 152, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 172, 173, 174, 175, 177, 181, 185, 190, 193, 214, 219, 220, 236, 237, 247, 255, 257, 258, 259, 270.
TORNER, regent, 843.
TORNER, Jeroni, doctor del Reial Consell, 468, 473, 803.
TORNER, Josep, conseller de Tortosa, 941.
TORRAS, Francesc, conseller de Tortosa, 941.
Torredembarra (Tarragonès), 730.
TORRELLAS, Juan de, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
TORRELLAS, Luís de, 296.
TORRELLAS, Luís de (oncle de Juan de Torrellas), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
TORRELLES, Joan, 675.
TORRELLES, Joan, negociant, 931.
Torrelles de Rosselló (Rosselló), 768.
Torrelodones (Madrid), 771.
TORRENT, Joan, de Vilaller, pres als càrcers del General, 70, 71.
TORRENTER, Pere, criat de Francesc Soldevila, 79.
TORRES, oïdor, 814.
TORRES, Bernardí, del braç militar, 383, 552, 581, 586.
TORRES, Jeroni, del braç militar, 379, 459, 485, 581, 590, 592, 717.
TORRES, Joan, manyà, conseller de Barcelona, 377.
TORRES, Macià, ciutadà de Lleida, doctor en drets i oïdor de comptes, 149, 150, 156, 170.
TORRES, Miguel, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
TORRES, Onofre, del braç militar, 380.
TORRES, Rafael, receptor del General i paer segon de Tortosa, 572, 657, 938, 939, 940, 945, 947.
Torres de Segre (Segrià), 730.
TORRIJO, marquès de (fill de Joan Andrea Doria), 270, 271.

TORRÓ, obrer del Consell de Cent, 79.
Torroella de Montgrí (Baix Empordà), 730.
TORT, Bernat, del braç eclesiàstic, 592.
TORT, Emmanuel de, del braç militar, 380, 383.
TORT, Francesc, doctor en drets, 93.
TORT, Jeroni, del braç militar, 592.
TORT, Jonot, del braç militar, 380.
TORT, Miquel, del braç eclesiàstic, 592.
Tortosa (Baix Ebre), 119, 129, 132, 135, 147, 148, 157, 176, 229, 230, 231, 232, 235, 236, 305, 572, 642, 643, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 656, 666, 687, 688, 730, 937, 938, 939, 940, 941, 943, 944, 945, 947, 948; bisbat de, 561, 562; bisbe de, 189, 190, 288, 289; bisbe de, virrei de Catalunya, 700, vegi's també Saragossa, arquebisbe de; bolla de, 608, 724, 936; càrcers de, 641, 652, 947; ciutadà de, pres pels consellers de Barcelona a la casa del General, 142; consell de, 650, 943, 948; cort ordinària de, 120; Corts de, 671; diòcesi de, 778, 779; diputat local de, 148, 686, 688, 689; els de Tortosa, 235, 236; lleuda de, 532; llibre dels Costums de, 948; ministres del General a, 666; negocis de, 657, 659; oficials del General de, 689; paers de, 941, 944, 948; procuradors de, 231, 288, 641, 642, 650, 651, 654, 937, 941, 942, 943; procuradors del General de, 946; riu de, 291; síndic de, 650; taula de, 873; terme de, 948; universitat de, 288, 650; veguer de, 641, 642, 651, 941, 943, 944, 947, 948; vegueria de, 261.
Tossa (La Selva), 730, 757.
TRAGINER, Francesc, del braç militar, 380, 383, 592, 617.
TRAGINER, Jaume, lloctinent de mestre racional de la Règia Cort, 104.
TRAVAL, Nicolau, conseller de Tortosa, 941.
Tremp (Pallars Jussà), 730; bolla de, 607, 635; taula de, 873, 877, 879.
Trento (Itàlia), concili de, 636, 637, 845.
TRINYAC, Francesc, 887.
TRINYAC, Francesc, burgès de Perpinyà, ambaixador del General a la Cort, 556, 576, 577, 579, 581, 586, 587, 588, 591, 592, 593, 594, 887.
TRINYAC, Francesc, del braç militar, 521, 522, 523, 524.
TRISTANY, misser, doctor, 357, 464, 466, 477, 619, 624, 785, 801, 803, 807, 906, 950.
TRISTANY, Francesc, lector a Lleida com a substitut ordinari de la càtedra de tercera de doctor en lleis, càtedratic a la universitat de l'estudi de Barcelona, doctor de la Reial Audiència, del braç reial, 373, 416, 449, 454, 462, 467, 491, 645, 677, 934.
TRISTANY, Miquel, doctor en drets, 402.
TRIVULZIO, comte de, 105, 107.
TUIXENT, Francesc de, veguer d'Agramunt, 660.
"TURCI", duc de, 383, 385, 605.
TURELL, Galceran, del braç eclesiàstic, 654.
TURELL, Lluís, lloctinent de Galceran Armengol (sergent major de Barcelona), del braç militar, 161, 172, 233.
TURLAN, Miguel de, diputat, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
"TURSIS", duc de, vegi's "TURCI", duc de.

U

UBAC, Francesc, assessor del General, jutge de Cort i doctor del Reial Consell Criminal, 147, 152, 153, 155, 156, 157, 250, 306.
UBIETO, Juan de, pellaire, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 762, 766.
Ulldecona (Montsià), 262, 269; comanada d', 267.
ULLERES, Jeroni d', del braç reial, 552.
URGEL, Jaime de, mercader, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
Urgell, ardiaca d', 379; bisbe d', 344, 394, 397; parts d', 98, 271, 282.
UTROLIS, Miquel, ciutadà de Barcelona, beiner, condemnat a mort, 56, 57, 124, 735.

V

Valdemorillo (Madrid), 50.
VALDÉS I DE LA SERNA, Álvaro de, de Xerès, estafador, suposat cavaller del regne de Castella, 284, 286.
VALENCAS, Celidoni, 289.
València, 294, 316, 338, 340, 341, 347, 357, 428, 445, 481, 649, 657, 661, 663, 937, 938, 939, 942, 943, 944, 947, 948, 953; bisbe de, 640; camí de, cap a Tortosa, 231; clavari de, 657; consellers de, 657; diputats de, 657, 937, 939; forçats de, per les galeres del General, 701; jurats de, 661, 938, 939, 942; moriscos de, 677; regne de, 289, 332, 454, 488, 551, 554, 561, 650, 654, 662, 947; sots-síndic de, 940, 942, 947; virrei de, 561, 641, 642, 649, 651, 652, 653, 937.
VALENTINO, Joan, procurador de Francesc d'Aragó, 298.
VALENZUELO, capità, 253.
VALEROT, Gabriel, pagès d'Olesa, collidor, guarda i credencer de la vila d'Olesa, 501, 818.
Vall d'Aran, 314, 484; capità del castell de, 707; diputat local de la col·lecta de, 537.
Valladolid (Castella-Lleó), 383, 386, 387,

401, 407, 427, 432, 478, 479, 500, 506, 679, 785, 809, 819; monestir de Santo Domingo a, 506.
VALLALTA, misser, sots-síndic de Barcelona, 542.
VALLDELLÓS, Llorenç, diputat local de Tortosa, 5.
VALLÉS, Francisco, secretari de la Inquisició, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
VALLES, Pere, escrivent de Barcelona, 829, 830.
VALLFOGONA, comte de, del braç militar, 511.
VALLFOGONA, Francesc de, 587.
VALLGORNERA, del braç militar, 121.
VALLGORNERA, Cipión de, del braç militar, 478.
VALLGORNERA, Francesc de, senyor d'Elborns, 10, 379, 552, 584, 586, 588, 592.
VALLGORNERA, Gaspar, abat de Sant Pere de Roda, 86, 133.
VALLGORNERA, Josep de, del braç militar, 379.
VALLGORNERA I SENJUST, Francesc, del braç militar, 594.
Vallmoll (Alt Camp), baronia de, 249.
VALLS, de Passanant, del braç reial, 86.
VALLS, Gaspar, diputat local de Castellbò, 148.
VALLS, Jaume, del braç militar, 379, 552, 607, 617.
VALLS, Joaquim, del braç militar, 485, 552, 581, 584, 588, 590, 592, 594, 612, 625, 649, 654, 676, 682, 713, 714, 717, 720.
VALLS, Joaquim, del braç militar, 682.
VALLS, Lluís, del braç militar, 511, 652, 713.
VALLS, Pasqual, secretari del comte d'Aitona, lloctinent general, 73.
VALLSECA, Joan Maurici de, capità, castellà i governador de la Vall d'Aran, 484.
VALLSECA, Salvador de, doctor del Reial Consell, 827.
Vallvidrera (Barcelonès), 253.
"VANTADO", duc de, vegi's *VENTADOUR*, senyor de.
VARGAS, Alfonso de, comanador de Socobos, del Consell de Guerra del rei, capità general de l'exèrcit que actua en la revolta d'Aragó, 296, 766.
VASIERO, doctor, jutge, de València, 939.
VÁZQUEZ, Juan, de Salazar, secretari del rei, 756.
VÁZQUEZ, Mateo, 237.
VEGA, pare, dels predicadors, 558.
VEGA, Ferrando de, del braç militar, 166, 172.
VEINAT, Francesc, notari, diputat local de Castellbò, 269.
VELÁZQUEZ, algutzir de corts, 756.
Vélez, penyó de, (Melilla), 742.
Venècia (Itàlia), sant jubileu per les coses de, 543; senyoria de, 743.
Ventadour, senyor de, governador, 768, 769.
Ventosilla (Castella-Lleó), 887.
VERA, Lluís de, secretari del duc de Monteleón (lloctinent general), 664.
VERDAGUER, Joan Sever, corredor públic i jurat de Barcelona, i corredor i trompeta del General, 303, 533, 769, 770.
VERDET, Joan Huguet, sots-batlle de Barcelona, 371.
Verges (Baix Empordà), 656; baronia de, 68; batlle de, 655; els de, 646, 657; síndic de la batllia de, 654, 657, 658, 940.
VERGÓS, Francesc de, del braç militar, 584.
VERGÓS, Francesc Joan de, del braç militar, 590, 592.
VERGÓS, Jeroni Joan de, del braç militar, 592.
VERNET, habitant de Calders, 857.
VERNET, Francesc, ciutadà de Barcelona, 162.
VERNET, Pere, notari ajudant del regent els comptes, temporalment escrivà major del General, 214, 236.
Vic (Osona), 260, 261, 262, 263, 439, 845; bisbe de, 260, 300, 344, 394, 676, vegi's també VILA, Joan; bisbe de, visitador de Santa Maria de Montserrat, 168; bolla de, 544, 607; cabiscol de, 260; Capítol de, 260, 261, 713; casa de la cabiscolia de, seu del General, 260; consellers de, 260, 261; cònsols i consell de, 244; plaça del Mercadal, 261; plana de, 439; sots-veguer de, 667, 949; taula de, 879; veguer de, 667, 949; vegueria de, 447.
VICENTE, Joan, mestre, de l'orde de sant Domènec, 674.
VICTORIAN, aragonès, doctor, mestrescolia de Lleida, 668, 669, 670.
VÍCTOR AMADEU I (fill del duc de Savoia i de Caterina Micaela), 850.
VIDA, Jeroni, del braç militar, 552.
VIDAL, 291.
VIDAL, exactor del Consell de Cent, 805.
VIDAL, canonge de Vic, 260.
VIDAL, senyor, 833.
VIDAL, Antic, oficial del General, 366.
VIDAL, Francesc, ajudant de l'escrivania major del Consell de Cent, 78.
VIDAL, Francesc, notari de Barcelona, regint l'escrivania major del General, 457, 460, 461, 467.
VIDAL, Gabriel, conseller de Tortosa, 941.
VIDAL, Macià, receptor de les butlles de la gràcia apostòlica de la Santa Croada, 282, 283.
VIDAL, Montserrat, esparter i conseller de Barcelona, 80.

VIDAL, Pau, regent els capbreus del General, 74.
VIDAL, Pere Pau, notari, ajudant ordinari de l'escrivania major i escrivà major del General, 198, 199, 202, 203, 210, 305, 311, 320, 338, 352, 354, 360, 362, 364, 365, 366, 367, 370, 372, 373, 380, 383, 389, 402, 404, 419, 421, 422, 425, 426, 428, 433, 466, 473, 478, 479, 501, 505, 523, 527, 528, 531, 532, 535, 537, 539, 553, 560, 566, 567, 573, 597, 620, 647, 662, 666, 700, 704, 705, 706, 725, 726, 732, 769, 770, 779, 785, 812, 824, 825, 828, 844, 853, 854, 856, 863, 871, 873, 874, 875, 876, 879, 881, 882, 884, 888, 898, 900, 901, 904, 913, 915, 917, 919, 925, 926, 930, 931, 935, 956.
VIGER, Pere, vegi's VIVES, Pere.
VILA, canonge, 449, 825.
VILA, canonge, organista de la Seu de Barcelona, 108.
VILA, Antic, vassall del senyor de Llinars, cap d'esquadra d'una companyia morta, 759.
VILA, Antoni, de Vic, canonge, 356, 360, 363, 365, 367, 373, 423, 514.
VILA, Antoni, diputat local de Vic, 148.
VILA, Gismundo, vegi's VILA, Segimon.
VILA, Jaume, ciutadà de Barcelona i conseller, 17, 25, 37, 38, 53, 54, 80, 121, 122, 123, 131.
VILA, Jaume Ramon, del braç reial, 172.
VILA, Jeroni, ciutadà de Barcelona, 166, 172, 218, 241, 249, 257, 300.
VILA, Jeroni, del braç militar, 161, 379, 380, 478, 485, 581, 588, 592, 625, 654, 667, 668, 670, 672, 693, 713.
VILA, Joan, doctor, prior de l'abadia de Sant Genís (bisbat d'Urgell), canonge de Barcelona, oïdor de comptes, ambaixador del General a la Cort i bisbe de Vic, 1, 50, 51, 52, 56, 58, 59, 67, 90, 93, 99, 101, 114, 115, 117, 118, 120, 122, 129, 130, 133, 139, 166, 172, 175, 176, 178, 181, 182, 192, 195, 196, 211, 212, 214, 218, 219, 226, 227, 230, 243, 257, 308.
VILA, Rafael, notari, 595.
VILA, Segimon, del braç militar, 612, 625, 676, 713.
VILA I SAVASSONA, Antoni, del braç militar, 161, 166, 261, 337, 423, 424.
Vilabertran, vegi's Santa Maria de Vilabertran.
VILADAMOR, Antoni, arrendador de la bolla de Cervera, 227.
VILADEMANY, Carles de, del braç militar, 581, 584, 588, 591, 592.
VILADEMAT, Antoni, abat de la Portella i president de la religió de sant Benet, 255.
VILAFRANCA, Lluís de, del braç militar, 121, 161, 584.
Vilafranca de Conflent (Conflent), 730.
Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), 125, 142, 148, 155, 158, 169, 170, 178; bolla de, 607, 936; cúria del veguer de, 737, 738; jurats i universitat, 244; taula de, 879.
VILALBA, Francesc de, cavaller, pres pel lloctinent general, 439, 440, 520, 590, 714, 807, 809, 858, 859.
VILALBA, Joan de, doctor, temporalment assessor del General, del braç militar, 454, 455, 461, 467, 485, 626, 829, 803, 833.
VILALBA, Sebastià, comanador de la comanda d'Orla i Bon Pas de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 441, 442.
VILALLONGA, del braç militar, 714.
Vilallonga (Rosselló), 768.
VILALLONGA, Francesc de, senyor d'Estaràs, 453.
VILALLONGA, Galceran de, del braç militar, 592.
VILALLONGA, Jonot de, senyor d'Estaràs, 161.
VILALTA, mossèn, sots-síndic de Barcelona, 595.
VILALTA, Joan de, vegi's VILALBA, Joan de.
VILANA, ardiaca, advocat, 380, 405, 523, 581, 607, 617.
VILANA, canonge, 442, 445.
VILANA, regent del Consell Suprem d'Aragó, 732.
VILANA, Adrià, regent la Cancelleria, 2, 22, 26, 34, 35, 39, 44, 45, 46, 84, 88, 89, 102.
VILANA, Bernat, 205, 250.
VILANA, Bernat, del braç militar, 161.
VILANA, Bernat, del braç reial, 166, 172, 218, 230, 236, 249, 256, 258.
VILANA, Francesc, cavaller, 275.
VILANA, Francesc, del braç militar, 584, 588, 592, 617, 654.
VILANA, Francesc, del braç reial, 261, 340.
VILANA, Frederic, ciutadà de Barcelona, 131, 162, 172, 193, 218, 236, 238, 287, 319, 320, 328, 332, 334, 339, 340, 342, 379.
VILANA, Frederic, del braç militar, 380, 383, 459, 485.
VILANA, Guerau, doctor, canonge de Barcelona, 39, 69, 122, 150, 152, 157, 741.
VILANA, Jeroni, del braç militar, 590.
VILANA I MONTRODON, 65, 97.
Vilanova, tauler del General de, 572.
VILANOVA, Francesc, pare prebendat de l'orde de predicadors, 417.
VILANOVA, Francesc de, del braç militar, 588.
VILANOVA, Jeroni de, del braç militar, 588.
VILANOVA, Joan de, domiciliat a Perpinyà, senyor de Molig, diputat, 320, 321, 324, 347, 352, 362, 403, 405, 419, 420, 422, 425, 459, 485, 571, 625, 640, 652, 653, 656, 799, 800.
VILANOVA, Ramon de, del braç militar, 363, 364, 366, 367, 433, 478, 485.

VILANOVA, Valentí de, domiciliat a Girona, oïdor de comptes, del braç militar, 179, 180, 183, 184, 185, 186, 196, 212, 213, 215, 219, 220, 221, 222, 226, 236, 238, 243, 245, 255.
Vilanova de Cubelles (Garraf), 730.
Vilanova de Perpinyà (Rosselló), 125.
VILAPLANA, Andreu, ciutadà de Girona, notari, 166.
VILAPLANA, Lluís, diputat local de Lleida, 267.
VILAR, canonge, 97.
VILAR, Francesc, deutor de deutors del General, 595, 656.
VILAR, Macià, ciutadà de Barcelona, 580.
VILARA, Magdalena (muller de Francesc Vilar), 595.
VILASECA, misser, doctor, 320.
VILASECA, Francesc de, del braç militar, 383.
VILASECA, Francesc Joan de, del braç militar, 592.
VILASECA, Galceran, diputat local de Perpinyà, 280.
VILASECA, Joan Francesc de, del braç militar, 383.
Vila-seca de Solcina (Tarragonès), 730; universitat de, 289.
VILASORES, comte de, 105, 107.
VILELLA, secretari del Consell Suprem d'Aragó, 401.
VILENA, Francesc, del braç militar, 379.
VILETA, Lluís Joan, canonge de Barcelona, 120.
VILETA, Pere, 489.
VILLALBA, vegi's VILALBA.
VILLAMAR, Valentí, impressor, de Barcelona, 764.
VILLANOVA, Joan de, capità, 888.
VILLANUEVA, germans, implicats en la revolta d'Aragó i exclosos del perdó reial, 764.
VILLANUEVA, Agustí, conseller i secretari del rei, 298.
VILLANUEVA, Tomás de, ciutadà, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 764.
VILLAVERDE, Juan de (menor), implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
VILOSSA, Rafael Pau, del braç militar, 485.
Vimbodí (Conca de Barberà), taula de, 876, 877.
Vinaròs (València), 773.
Vinçà (Conflent), 730.
VINER, Serafí del, del braç militar, 625, 629.
VINYES, Jaume, correu reial, 76.
VINYES, Joan, notari, de Vic, 845.
VINYES, Josep, diputat local de Manresa, 147, 267.
Vinyols (Baix Camp), universitat de, 290.
VIVER, Pere, vegi's VIVES, Pere.
VIVES, Pere, canonge i degà de Barcelona, 76, 83, 92, 109, 172, 899.
VIVET, Rafael, del braç reial, 261, 379, 381, 384.

X

XAMMAR, misser, 88.
XAMMAR, misser, de Girona, 717.
XAMMAR, Francesc, del braç militar, 588.
XAMMAR, Joan, del braç militar, 161, 166.
XAMMAR, Miquel, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, agent del General a Roma, 445, 539.
XAMMAR, Rafael, comanador de Vallfogona, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 211.
XAMMAR, Rafael, del braç militar, 717.
XARANTÓ, Onofre, tauler del General de Granollers, 935.
XATMAR, vegi's XAMMAR.
XAVIERU, G., general de l'orde de sant Domènec, 418, 419, 790.
XIMÉNEZ, vegi's JIMÉNEZ.
XIMENO, Agustín, procurador, implicat en la revolta d'Aragó i exclòs del perdó reial, 763.
XURIGUER, Joan, trompeta del regne, 955.

Y

YSPANO, Pau, vegi's HISPANO, Pau.
YXUNÇA, Martí de, 888.

Z

ZAPATA, cardenal, 502.
ZÚÑIGA, Juan de, comte de Miranda, lloctinent general de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, virrei de Nàpols, 135, 136, 137, 146, 152, 157, 158.
ZURITA, Baptista, pretès oficial reial, 268.